

Arabic, Sudanese Creole: Bible for 1 Chronicles, 1 Corinthians, 1 John, 1 Kings, 1 Peter, 1 Samuel, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Chronicles, 2 Corinthians, 2 John, 2 Kings, 2 Peter, 2 Samuel, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Amos, Colossians, Daniel, Deuteronomy, Ecclesiastes, Ephesians, Esther, Exodus, Ezekiel, Ezra, Galatians, Genesis, Habakkuk, Haggai, Hebrews, Hosea, Isaiah, James, Jeremiah, Job, Joel, John, Jonah, Joshua, Jude, Judges, Lamentations, Leviticus, Luke, Malachi, Mark, Matthew, Micah, Nahum, Nehemiah, Numbers, Obadiah, Philemon, Philippians, Proverbs, Revelation, Romans, Ruth, Song of Solomon, Titus, Zechariah, Zephaniah

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

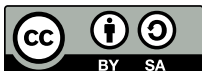
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Genesis

Chapter 1

¹Fi bedaya Allah kalagu al samawat wa al ard. ²Wa kan al ard bedun shekil wa fadi. Wa kan ala satha duluma ameege au shedid. Al Roho ta Allah kan gi harik ala satha ta miya. ³wa Allah kelimu, keli yekun Nur, wa kan fi nur. ⁴Allah ainu al nur, wa kan nur de kwes. Huwo fasilu nur min duluma. ⁵Allah nadi nur “nahar” wa al duluma huwo nadi “lel” de kan mesa wa sabah, al yom al awel. ⁶Allah kelimu, keli yekun fi fasha beina al meya, wa keli fasha de gesimu al meya min al meya. ⁷Allah sala al fasha. Wa gesimu al meya al kan fok al fasha. Wa kan de hasil. ⁸Allah nadi fasha de “sama” de kan mesa wa sabbah, al yom al tani. ⁹Allah kelimu, “keli al meya al tehet al sama lemu ma baad fi wahid mahal, wa keli mahalal abis beyenu, de kan hasil. ¹⁰Allah nadi mahal al abis de “Ard”, Wa meya al lemu de huwo nadi “behar” huwo ainu inu de kan kwes. ¹¹Allah kelimu, keli al ard bikun mahal ta nabatat: nabatat al gi weledu buzur wa samar ashjar al gi weledu samar al buzur tou fi al samar, kulu wahid hasab shekil tou, wa de hasil. ¹²Al ard weledu nabatat, nabatatgi weledu buzur ze shekil tomon, wa ashjar gi weledu samar al kan buzur tou se shekil tou. Allah kan ainu hajat de kwes. ¹³De kan mesa wa sabbah, de yom al talit. ¹⁴Allah kelimu, keli bi kun fi anwar fi al samah ashan bi fasil nahar min lel wa keli humon bi kun ze alamat, le muwasim, le ayam wa seniin. ¹⁵Keli humon kun anwar fi sama ashan bi wala ala al ard. Wa kan de hasil. ¹⁶Allah sala itnin anwar al aziim, al nur al akbar ashan bi hukumuh nahar, wa al nur al askhar ashan bi hukumulel. Huwo Kaman sala nujum. ¹⁷Allah kutuhumon fi sama ashan bi wala nur fi al ard. ¹⁸ashan bi hukumule nahar wa bi lel, wa ashan bi fasilu al nur min al duluma. Allah ainu dekan kwes. ¹⁹de kan mesa wa sabah, al yom al arba. ²⁰Allah kelimu, keli al meyamala ma adad kebir ta kainat al haya, wa keli teyur teri fok al ard fi al fasha ta sama. ²¹Allah kalagu mukhulugatta bahar al kebir, wa Kaman kulu al kainat al haya ze jensi tomon, mukhulugat al gi harik wa al gi mala al meya fi kulu mahal, wa kulu teyur al indu jenah ze jensi tomon. Alla ainu inu de kan kwes. ²²Allah bariku humon, gal, “keli inta kum kun ketir, wa mala takum al meya al fi bahar. Keli tuyur tala ketiir fi ard” ²³De kan mesa wa sabbah al yom al kamsa. ²⁴Allah kelim, keli ard tala kainatal haya, kulu wahid hasab jenis tomon, bahaim dababat wa wohosh ta al ard, kulu wahid hasab jenis tomon, wa kan de hasil. ²⁵Allah sala whoosh ta ard ze jenis tomon, bahaim ze jenis tomon wa kulu dababat al gi dowuru fi wata ze jenis tomon, huwo kan ainu kwes. ²⁶Allah kelim, keli nina salah insaan ze sura ta nina, ze shekil ta nina, keli umon kun musul le samaga ta bahar, le tuyur ta sama, le bahaim, le kulu al ard, le kulu dababat al gi dowuru fi ard. ²⁷Rabuna kalagu insaan ze sura tou. Fi sura tou huwo kalagu Insaan. Zakar wa insa huwo kalagu humon. ²⁸Allah bariku humon wa kelim le humon. “Keli intum weledu, wa keli intum bikun ketiir, mala takum ard, wa keli ard geni tehet musuliya takum. kun musul le samaga al ta bahar, le tuyur al ta sama, wa le kulu kainat al haya al gi harik ala ard. ²⁹Allah kelim, “ainu, ana wodi le inta kulu al nabatat al gi weledu buzur al fi ard kulu, wa kulu shejera al samar tou indu buzur, humon bi kun akil le intum. ³⁰Le kulu wohosh ta ard, le kulu tuyur ta samawat, wa le kulu ai dabatat al fi ard, wa le kulu kainat al indu nefes ta haya, ana wodi kulu nabatat al akdar le akil.” Wa kan de hasil. ³¹Allah ainu kulu hajat al huwo sala, bel hagiga humon kan kwes shedid. De kan mesa wa sabah, al yom al sita.

Chapter 2

¹Biga al samawat wa al ard salawu kalas. Wa kulu mala kainat al haya. ²Allah kalasu sokol tou fi saba ayam, wa huwo akudu raha fi yom al saba min kulu sokolat tou. ³Allah bariku yom al saba wa kadisu, leanu de yahu al huwo akudu rahah fogo min kulu sokolat tou al huwo amulu ze Allah al khalig. ⁴De yahu teriga al kalagu ma huwo al samawat wa al ard, Zaman kan kalagu fi yom dak Yahuwa Allah sala ard wa samawat. ⁵Kan mafi shejerat ta gaba fi al ard, wa mafi nabatat ta gaba weledu, leanu yahaweh Allah ma kutu motoro ashan bi nezil fi ard, ⁶wa kan mafi insaan al bi istakalu fi ard. Lakin dabab yahu gi seeh(tala) min ard yala gi kubu moyo fir as al ard. ⁷Yahweh Allah sala insaan min turab al ard. Wa afuku fi anafa tou nasama ta haya, wa insaan tala kain haya. ⁸Allah Yahweh sala janna fi sherik ta Eden, yala huwo kutu Adam al huwo kalagu de fogo. ⁹Min ard Allah Yahweh sala kulu shejera ashan bi raba shejera al kwes fi ena wa kwes le akil. De besmil shejera ta haya al kan fin us ta janna. Wa shejera ta marafa ta kheir wa shar. ¹⁰Wa kan moya gi tala min Eden ashan bi kubu fi janna. Yala min hinak moya de gesimu ela arba anhar. ¹¹Isim al ta nimra wahid de, Pishon. De al gi jere fi kulu ard ta havilah, al fogo dahab. ¹²Dahab ta ard dak kwes. Kaman fi hinak shejera ta reha au buhur, wa al hajer al jaza. ¹³Isim ta nahar al tani Gihon. De gi kubu fi kulu ard ta kush. ¹⁴Isim ta nahar al talit Tigris, wa huwo gi kubu fi serik ta ashur. Nahar al nimra arba huwo Euphrates. ¹⁵Allah Yahuwa shelu insaan wa kutu huwo fi Jenna Eden ashan bi istakal fogo wa bi hafisu. ¹⁶Allah Yahweh wosi insaan gal: min shejera al fi Jenna inta bi akulu. ¹⁷Lakin shejera ta marafa ta kheir wa shar keli inta ma akulu, leanu yom al inta akulu min shejera de, inta bi mutu. ¹⁸Biga Allah Yahweh kelim, huwo ma kwes ashan insaan bi geni barau, ana bi sala le huwo musaid al munasib le huwo. ¹⁹Min turab Allah Yahweh sala kulu haiwan ta beriya wa teir ta sama. Biga huwo jibu humon le insaan ashan bi kutu isim le humon. Ai isim al insaan kutu le kulu wahid min kainat al haya de, de yahu isim tou. ²⁰Insaan kutu asma le kulu al bahaim kulu teyur ta sama, wa le kulu whoosh ta ard. Lakin insaan ma ligo musaid al munasib le huwo. ²¹Allah Yahweh kutu insaan bi num shedid, biga insaan num. Allah Yahweh shilu wahid min adla tou wa kati mahal ta dula de be laham al ta jisim. ²²Be dula al Allah Yahweh silu min insaan(rajil) de, huwo sala mara wa jibu hiya le rajil. ²³Al rajil kelimu; adum min udam tai, wa laham min laham tai. Bi nadi hiya mara, ashan kan shilu hiya min rajil. ²⁴Ashan kida rajil bi sibu bet ta abu tou wa uma tou, huwo bi kun sawa ma mara tou, wa humon bi kun jisim wahid. ²⁵Wa humon kan ariyaniin, rajil wa mara tou, lakin humon kan indu fadiya.

Chapter 3

¹Kan debiba yahu ashter haiwan min haiwanat al beriya al Allah Yahweh sala. Huwo kelim le mara, sei Allah kelim gal keli intum ma akulu min ai shejera al fi janna? ²Al mara kelim le debiba, nina bi akulu samar min ashjar ta Janna, ³Lakin al shejera al fi nus ta Janna, Allah kelim, keli inta ma akulu wa la lemesu, wa ila inta bi mutu, ⁴al debiba kelim le mara, inta ma bi mutu. ⁵Leanu Allah arufu inu yom al intum bi akulu de uyun takum bi fata, wa intum bi kun ze Allah, intum bi arufu al kwes wa al batal. ⁶Zaman mara ainu inu samar de kwes le akil, wa kan jemil fi uyun, wa inu shejera de bi keli zol bi kun negit, hiya shilu baad min samar ta shejera de wa akulu, yala hiya kan wodi tani le rajil ta hiya al kan ma hiya, wa huwo akulu, ⁷tawali uyun tomon kan fata, wa humon arufu gal humon ariyaniin biga humon gata awurak ta shejera wa humon kati ma jisim tomon. ⁸Humon asuma sot ta Allah Yahweh gi douru fi Janna fi hawa al barid ta yom, biga Adam ma mara tou humon dusu nefsa tomon min usa ta Allah Yahweh fi wasat ashjar ta Janna ⁹Allah Yahweh nadi Adam wa kelim le huwo, inta fi wen? ¹⁰Biga Adam kelim. Ana asuma inta fi janna, wa ana kan gi kafu, leanu ana ariyan. Ashan kida ana dusu nefsa tai, ¹¹Allah kelim munu yahu kelimu le inta inu inta ariyan? Hal inta akulu min shejera al ana kelim inta inu keli inta ma akulu? ¹²Adam kelimu, mara al inta wodi ashan bikun ma ana de, hiya yahu wodi le ana samr min shejera, wa ana akulu. ¹³Allah Yahaweh kelim le mara, de shunu yahu inta amulu de? Mara de kelimu debiba yahu kabasu ana ¹⁴Allah Yahaweh kelim le debiba ashan inta amulu kalam de inta bi kun moloun min kulu bahaim wa min kulu whoosh ta beriya inta bi dowuru bi batna taki wa inta bi akulu turab tul ayam ta haya taki. ¹⁵wa ana bi kutu adawa beinu wa mara wa beina usra taki wa usra tou, huwo bi gata ras taki wa inta bi gata kura tou. ¹⁶Wa huwo kelim le mara, ana bi zidu waja le inta fi zaman ta weledu iyal, inta bi weledu iyal bi waja. Niya taki bi kun le rajil taki, a huwo bi seitar le inta. ¹⁷Wa huwo kelim le Adam, leanu inta asuma le kalam ra mara taki wa inta akulu min shejera al ana wosi inta inu keli inta ma akulu, ard moloun bi sabab taki, Inta bi akulu min ard de be tab kulu ayam haya taki. ¹⁸ahok bi weledu le inta inta bi akulu nabat ta mahal zara. ¹⁹Be aragan ta usa taki inta bi akulu khubs leanu inta asuma le sot ta mara taki, wa akulu shejera al ana wosi inta. Gal, inukeli inta ma akulu, Ard moloun bi sabab taki, inta bi akulu be wasat tab tul ayam haya taki, wa inta bi akulu nabat ta mahal zara. Lahadi inta bi reja fi turab, al talau inta min huwo, inta min turab, a fi turab inta bi rija. ²⁰Adam nadi isim ta mara tou Eva ashan hiya yahu uma ta kulu ahya ²¹Allah Yahweh sala le adam wa mara tou gumash min jilid ta haiwan wa lebisu ma humon. ²²Allah Yahaweh kelim, hasadi ainsaan biga ze wahid min nina, arufu kheir wa shar. Keli humon ma midu iden tomon asahn bi gata min shejera ta haya ashan bi akulu, wa bi ish ela abad. ²³Biga Allah Yahweh turuju humon bara min Janna Eden. Asahan bi zara fi turab al kan talau humon min fogo. ²⁴Biga Allah tutruju insaan min Janna, wa kutu cherubim fi sherik ta Jana Eden, wa gofulu kulu sika bi seaif al gi lamalama , ashan keli harasu sika ta shejer ta haya.

Chapter 4

¹Adam geni ma mara tou Eva wa hiya hamil wa weledu kaina. Hiya kelim, ana weledu rajil be musada ta Yahweh. ²Wa Kaman hiya weledu aku tou Abel. Wa kan Abel ray eta Korufan wa kaina kan muzare. ³Wa fi yom min ayam Kaina gedimu baad min samar ta ard ze zebiha le Allah. ⁴Wa Abel Kaman gedimu le Allah baad min abkar ta korufan tou al sumaniin Allah rudu Abel wa gabilu zebiha tou. ⁵Lakin huwo ma rudu kaina wa ma gabilu zebiha tou, wa kan Kaina tala zalan wa usa tout ala duluma. ⁶Allah Yahweh kelim le Kaina, malu inta zalan wa malu usa taki tala duluma? ⁷Iza kan inta ma amulu haja al kwes, katiya gi melu fi bab wa niya tou ashan bi seitar le inta. Lakin inta lazim keli seitar le huwo. ⁸Kaina kelim le aku tou Abel, keli nina ruwa fi mahal zara, biga zaman humon fi mahal zara, kaina gum katulu aku tou Abel. ⁹Biga Allah Yahweh kelim le Kaina, wenu aku taki Abel? Huwo kelimu, ana ma arufu, hal ana haras ta aku tai Abel? ¹⁰Allah kelim, de shunu yahu inta amulu? Dom ta aku taki gi nadi ana min turab. ¹¹Hasa inta moloun min al ard, al fata kasuma tou ashan bi istelim dom ta aku taki min iden taki, ¹²min hasa kan inta istakal fi ard, ard ma bi isteslem guwa tou le inta. Wa inta duoru duoru wa bi jere jere sambala fi duniya. ¹³Kaina kelim le Allah, ikaab tai de akbar ana ma bi agdeer ashan bi ithamal. ¹⁴Alela inta turuju ana min gidam ta ard wa min usa taki, ana bi douru wa bi jere sambala fi ard, wa ai zol al ligo ana bi katulu ana, ¹⁵Allah kelim le huwo, ai zol al katulu Kaina bi dafau le huwo saba marat, biga Allah kutu alama le Kaina, ashan ai zol iza kan ligo huwo ma bi katulu huwo. ¹⁶Biga Kaina ruwa min gidam ta Allah wa ruwa geni fi ard ta Nod, fi sherik ta Eden. ¹⁷Kaina geni ma mara tou, wa hiya weledu Enock. Huwo abinu medina be isim ta jena tou Enock. ¹⁸Enock weledu Irad. Irad biga abu le Mehujdel, mehujdel biga abu le Methushael. Muethushael biga abu le Lamech. ¹⁹Lamech zowuju itniin nusuwan, isim ta mara wahid se Adah, wa isim ta mara tani de Zillah. ²⁰Adah weledu Jabal. Huwo yahu abu le kulu nas al ruwa al geni fi khemat. ²¹Isim ta aku tou Jubal. Huwo le nas al gi alabu guitar, wood, wa mazamir. ²²Wa le Zillah weledu tubal- Kaina, al gi alabu kulu alat ta nihas wa hadid ukut ta Tubal- Kaina Naamah. ²³Lamech kelim le nusuwan tou, ²⁴Iza kan intakimu Kaina saba marat, Yala biga Lamech bi intakimu saba wa sebeyiin mara. "Adah wa Zillah, asuma takum le sot tai; intum nusuwan ta Lamech asuma takum le kalam tai. Ana katulu rajil al jarahu ana, weledu al suker al angurusu ana. ²⁵Tani mara Adam geni ma mara tou, wa hiya weledu weled tani. Hiya sama(kutu) isim tou Serr wa kelim, Allah wodi le ana weled tani fi mahal ta Abel, al Kaina katulu, ²⁶weledu weled le Sett, wa huwo kutu isim tou Enosh. Fi zaman dak nas bada gi nadi isim ta Allah.

Chapter 5

¹De yahu tesjil ta usra ta Adam. Fi yom al huwo kalagu fogo insaan, humon kalagu fi sura tou. ²Huwo kalagu humon rajil wa mara. Huwo baraku humon wa nadi isim tomon insaan fi zaman al huwo kalagu humon. ³Zaman Adam biga indu 130 sena, huwo weledu jena fi sura tou, wa huwo nadi huwo Seth. ⁴Baad ma Adam weledu Seth, huwo geni 800 sena. Huwo weledu aulad wa bant ketir. ⁵Adam geni 930 sena yala huwo mutu. ⁶Seth geni 105 sena yala huwo weledu Enosh, ⁷baad ma huwo weledu Enosh, huwo geni 807 sena wa huwo wekedu aulad wa banat ketir. ⁸Seth geni 912 sena, wa yala huwo mutu. ⁹Zaman Enosh geni 90 sena, huwo weledu kenan. ¹⁰Baad ma huwo weledu Kenan, Enosh geni 815 sena, huwo weledu awulad wa banat ketir. ¹¹Enosh geni 905 sena, way ala huwo mutu. ¹²Zaman Kenan geni 70 sena, huwo weledu Mahalalel. ¹³Baad ma huwo weledu Mahalalel, Kenan geni 840 sena. Huwo weledu awulad wa banat ketir. ¹⁴Kenan geni 910 sena, way ala huwo mutu. ¹⁵Zaman Mahalalel geni 65 sena, huwo weledu Jared. ¹⁶Baad ma huwo weledu Jared, Mahalalel geni 830 sena. Huwo weledu awulad wa banat ketir. ¹⁷Mahalalel geni 895 sena, way ala huwo mutu, ¹⁸Zaman Jared geni 162 sena, huwo weledu Enoch. ¹⁹Baad ma huwo weledu Enoch, Jared geni 800 sena. Huwo weledu aulad wa banat ketir. ²⁰Jared geni 962 sena, way ala mutu. ²¹Zaman Enoch geni 65 sena, huwo weledu Merhuselah. ²²Baad ma huwo weledu Methuselah Enoch douru ma Allah 300 sena. Huwo weledu awulad wa banat ketir. ²³Enoch geni 365 sena. ²⁴Enoch douru ma Allah, wa fi nehaya Allah shilu huwo hai fi sama. ²⁵Zaman Methuselah geni 187 sena, huwo weledu Lamech. ²⁶Baad ma huwo weledu Lamech, Methuselah geni 782 sena. Huwo weledu aulad wa banat ketir. ²⁷Methuselah geni 969. Yala huwo mutu. ²⁸Zaman Lamech geni 182 sena, huwo weledu jena, ²⁹Huwo nadi isim tou Noah, wa huwo kelim de yahu al bi wodi le nina raha min sokol wa min taab ta sokolat ta iden ta nina, al nina gi amulu fi turab al Allah la anu. ³⁰baad ma Lamech weledu Noah, huwo geni 595 sena. Huwo weledu aulad wa banat ketir: ³¹Lamech geni 777 sena. Yala huwo mutu. ³²baad ma Noah geni 500 sena, huwo weledu Shem, Ham, wa Japheth.

Chapter 6

¹Hasil zaman insan biga bi zidu fi dunia wa weledu le umon Banat, ²inno eyal ta Allah ayinu inno banat ta nas kan jazabin. Umon shilu le umon nusowan, al umon iktarou. ³Yahwa kelim, "Roho tai ma bi geni fi insan lel abad, lanu umon jessed. Umonbi ish 120 sena."⁴Jababira kan ala al art fi ayom dak, wa kaman batkida. De hasil zaman al awulat ta Allah jouzu banat ta insan, wa umon biga indu iyal ma umon. Del yau kan al rujal uzama ta zamaan. ⁵Yahuah ayinu gali sokol batal ta insan kan azim fi al art, wa gali ayi muyul ta al afkar ta gulub tomon kan bes amulu batal be istimrar. ⁶Yahuah biga nadman ashan uwo kalagu insan ala al art, wa de hazinu gelba ta uwo. ⁷Yahuah kelim kida, " Ana bi masa bara insan al Ana kan kalagu min al waz al art_insan wa haiwanat, wa hajat al juru wa tiyur ta al sama, lianu Ana mutasif ashan Ana kan kalagu umon." ⁸Lakin Noah ligo neima fi al uyun ta Yahuah. ⁹Delin kan al ahdas an Noah. Noah kan rajil al bar, wa be la lom fi wasat al nas ta zaman tou. Noah douru ma Allah. ¹⁰Noah biga kan abu ta talata aulat: Shem, Ham, wa Yafhez. ¹¹Al art biga fasid gidam Allah, wa kan biga malian ma unf. ¹²Allah aynu al art ; biga , kan fasid, fa kulu gisim hayi kalas fasidu teriga tomon ala al art. ¹³Allah kelim le Noah, "Ana kalas ayinu gali zaman ja kalas le kutu le nihaya ta kulu gisim hayi, lianu al art biga malian ma unf bewasat umon. Hagiga, Ana bi demiru umon ma al art. ¹⁴Sala le nefsatiki murkab min kasab cypress. Salau guraf jua al murkab, wa gofulu uwo ma sumbuk jua wa bara. ¹⁵De yau kef ita bi sala uwo: Al tul ta al murkab kede kun tultumia mitirat; al urt tao kede kun kamsin mitirat, wa al fok tao kede kun teletin mitirat. ¹⁶Sala segif le al murkab, wa kalasu uwo ma mitir min tija al be fok tao. Kutu bab jua fi tija ta al murkab wa sala silim tehet, tabik nimra itniin, wa al tabik talit. ¹⁷Asma, Ana kalas gerib jibu al taofan ta moyo al al art, le demiru kulu gisim al indu fogo uwo al nefes ta haya min tehet sama. Ayihaja al fi ala al art bi mutu. ¹⁸Lakin Ana bi asisu tifagia tai ma ita. Ita bi dakalu fi jua al murkab, ita , wa iyal taki, wa mara taki, wa nusuan ta iyal taki ma ita. ¹⁹Min ayi mokuluk ta kulu gisim, itniin ta ayi shikil ita lazim bi jibu fijua al murkab, le hafisu umon hayi ma ita, abu raji wa mara. ²⁰Min al tiyur baat min askal tomon, wa min haiwanat baat askal tomon, min ayi hajat bi juru/dubo min al wata baat min askal, itniin min ayi sikil bi ja le ita le hafisu umon hayi. ²¹Limu le nefsa taki ayi sikil ta akil al bi akulu wa kazinu uwo, ashan kede kun gisa le ita wa le umon." ²²Kida Noah amulu zede. Allahasab le kulu al Allah amiru uwo, kida uwo amulu.

Chapter 7

¹Yahuah kelim l Noah, "Taal, ita wa kulu ussuru taki, fijua al murkab, lianu Ana kalas ayinu gali ita zol bar gidam ana fi jil de. ²Min kulu haiwanat al nedif ita bi jibu ma ita saba rujal wa saba nusuan. ³Min al haiwanat al ma nedif, min umon jibu itniin, al rajil wa mara tao. ⁴Le saba ayom min hasa Ana bi sibu motoro kede nezil ala al art le arbain ayom wa arbain layali. Ana bi demiru bara min waz al art ayi haja hai al Ana kan kalagu." ⁵Noah amulu kulu al Yahuah amiru uwo. ⁶Noah kan umuru sutumia sena zaman al taofan ja ala al art. ⁷Noah, awulat tao, mara tao, wa nusuwan awulat tao rua fi jua al murkab mabat ashan al moyo ta al taofan. ⁸Haiwanat nedif wa haiwanat al ma nedif, tiur, wa ayihaja al bi dub ala al wata, ⁹itniin fi itniin, mara wa rajil, ja le Noah wa rua fi jua al murkab, bes ze Allah kan amiru Noah. ¹⁰Uwo ja zema gali baat al saba ayom, al moyo ta al taofan bi ja ala al art. ¹¹Fi al sutumiat sena ta haya ta Noah, fi al sahar itniin, fi al sabatar yom ta sahar, fi al nefsu yom, kulu al abiar ta al kubar jua faga moftu, wa al sababik ta sama kan fata. ¹²Al motoro bada wa nezil ala al art le arbain ayom wa arbain layali. ¹³Fi nefsa yom dak Noah wa awulat tao, Shem, Ham, wa Yafheth, wa mara ta Noah, wa al talata nusuan ta awulat tao ma umon, dakalu fijua al murkab. ¹⁴Umon dakalu sawa ma kulu haiwan ta gaba allahasab sikil tomon, wa kulu sikil ta bahaim alahasab teskil nia, wa aftrat hajat dubub al bi dub ala al art alahasab kainat tomon, wa ayi sikil ta ter ala hasab teskil tomon, sikil barau ta mokuluk ma jinahat. ¹⁵Itniin ta kulu gisim fi al kan indu nefes ta haya ja le Noah wa dakalu fijua al murkab. Al haiwanat al rua jua kan rajil wa mara ta kulu gisim; umon dakalu jua bes ze Allah kan amiru uwo. Biga Yahuah gofulu al bab wara tomon. ¹⁷Biga al taofan ja ala art le arbain yom, wa al moyo zidu wa arfa al murkab wa arfa uwo fok ala art. ¹⁸Al moyo kati kulu ala art, wa al murkab biga fok min al waz ta al moyo. ¹⁹Al moyo gum shedid fok ala al art ashan kede kulu al jubal tual al kan tehet al sama kulu kede katis. ²⁰Al moyo irtafa le dereja kamistasar mitiriat fok al murtafaat ta al jubal. ²¹Kulu kainat al hai al gi harik ala al art mutu_ttiur, bahaim, haiwanat ta gaba, kulu al mokulugat al hai al bi geni fi adad kebir ala art, wa kulu nas. ²²kulu mokulugat al bi geni ala al art, al bi nefes al nefes ta life bewasat anafat tomon, mutu. ²³Kida ayi haja hai al kan ala al was ta al art kan masao bara, jins al basari wa haiwanat wa hajat al bi dub/juru nefsa wa tiur ta al sama. Umon kan kulu demiru min al art. Bes Noah wa delin ma uwo fi al murkab kan fadulu. ²⁴Al moyo geni ala al art le 150 ayom.

Chapter 8

¹Allah zekiru Noah, kulu al haiwanat, wa kulu al bahaim al kan ma uwo fi al murkab. Allah sibu hawa kedde afuku ala al art, wa al moyo bada nezil tehet. ²Al abiar al jua wa al sababik ta sama kan gofulu, wa motoro wogif. ³Moyo al taofan bada rua tehet bira, bira min al art, wa bat al nihaya ta 150 ayom al moyo kalas nezil tehet. ⁴Al murkab ja akudu rah fi al saba sahar, fi yom sabatar ta al sahar, ala al jubal ta Ararat. ⁵Al moyo istemir nezil tehet lakadi al sahar nimra asara. Fi awel yom ta al sahar, al ruus ta al jubal biga bi zahir. ⁶Biga ja hasal enu bat arbain ayom biga Noah fata al subak ta al murkab al uwo kan salau. ⁷Uwo rasal bara gurab wa tyryi masi wa ruju lakadi al moyo kan nasif bara min al art. ⁸Biga uwo rasal bara al hama le ayinu iza al moyo kalas nezil tehet min al was ta al art, ⁹lakin al hama ma ligo mahal le nezilu kura tao, wa hia rija le uwo fi al murkab, lianu al moyo kan lisa kati kulu al art. Uwo midu iden tao bara, wa silu wa jibu hia fijua al murkab ma uwo. ¹⁰Uwo istena le saba yom wa tani uwo rasal bara al hamama min al murkab. ¹¹Al hamama rija le uwo fi al misa. Aiynu! Fi kasma ta hia fogo kan rusal jedid gatau min sejera zetun. Kida Noah biga aruf gali al moyo kalas nezil tehet min al al art. ¹²Uwo istena saba ayom tani, wa rasa al hama bara tani. Hia biga ma rija tani le uwo. ¹³Uwo ja fi al sutumia senawat wa awel sena, fi al awel sahar, fi awel yom ta al sahar, ashan al moya biga kan nasif bara min al art. Noah fata bab al gofulu ma al murkab, ayinu le bara, wa ayinu gali, biga, al was ta al art, kan biga nasif. ¹⁴Fi al sahar nimra itniin, fi yom saba-tasar ta sahar, al art kan biga yabis. ¹⁵Allah kelim le Noah, ¹⁶"Tala bara min al murkab, ita, mara taki, awulat taki, wa nusuwan awulat taki. ¹⁷Silu bara ma ita ayi mokuluk hai ta kulu jins al fi ma ita- al tiur, al haiwanat, wa ayi haja bi dub ala al art-ashan kede umon zidu ketir ala al art, kede umon kun musmirin wa kede tala ketir ala art. ¹⁸Kida Noah kan tala bara ma awulat tao, mara tao, wa nusuwan awulat tao ma uwo. ¹⁹Ayi mokuluk hai, ayi haja bi dub, wa ayi tiur, ayihaja al gi harik ala al art, alahasab al usar tomon, sibu al murkab. ²⁰Noah abinu al mazbah le Yahuah. Uwo silu juzu ta al haiwanat nedif wa juzu ta tiur nedif, wa gedimu tekdima al aragu ala al mazbah. ²¹Yahuah sumu riha al giafa wa kelim fi gelba tao, "Ana ma bi laanu al art ashan kalam ta insan tani mara, hata walao al niyat ta gulub tomon biga serir mini suker tomon. Wele Ana tani mara bi demiru ayi haja al hai, ze al Ana kalas amulu. ²²Zema al art lisa fadulu, zaman ta bizra wa hasad, buruda wa sakana, kerif wa karanga, wa nahar wa bilel ma bi wogif."

Chapter 9

¹Biga Allah bariku Noah wa awulat tao, wa kelim le umon, "Kunu musmirin, zidu takun, wa amla al art. ²Kulu al mokulugat al hai, ayi haiwanat ala al art, ,hata tiur ta sama, hata ayi haja al dakalu tehet fi al wata wa ala kulu al samak al bahar bi kafu itakum. Umon kalas wodi fogo iden takun. ³Ayihaja bi harik al hai bi kun akil le itakun. Bes ze Ana wodi le itakum asjar al akadar, Ana hasa wodi le itakum ayihaja. ⁴Lakin itakum lazim ma bi akulu laham ma haya tao-de yau dom -al fogo. ⁵Lakin le dom takum, al haya al yau fi dom takum, Ana bi talabu defe. Min al iden ta ayi haiwan Ana bi talabu uwo. Min al iden ta ayi insan, de yau , min al iden ta wahid uwo al katulu aku tao, Ana bi talabu al muhasaba le haya ta insan de. ⁶Ayi zol dafak dom insan, ma insan kaman dom tao bi dofugu, lianu uwo kan kalagu min sura ta Allah de yau uwo kalagu insan. ⁷Ze le itakum, kunu musmirin wa zidu, setetu le kulu al art wa zidu ala uwo. ⁸Biga Allah wonusu le Noah wa le awulat tao ma uwo, kelim, ⁹"Ze le ana, asuma! Ana bi rua amulu ahat ma ita wa ma ajial taki bat ita, ¹⁰wa ma ayi mokuluk hai al yau ma ita, ma al tiur, al bahaim, wa ayi mokuluk ta al art ma ita, min kulu al tala bara min al murkab, le ayi mokuluk hai ala al art. ¹¹Ana min ini bi amulu tifagia tai ma ita, gali tani mara kulu mokulugat ma bi demiru ma moyo ta al taofan. Tani mara taofan ma bi hasil le demiru al art." ¹²Allah kelim, "The yau al alama ta al ahat/tifagia al Ana amulu beinu ana wa ita wa ayi mokuluk hai al yau ma ita, le kulu ajial mustakbal: ¹³Ana kalas kutu rainbow/koskoza fi al sihab, wa yau bi kun al alama ta al ahat bainu ana wa al art. ¹⁴Uwo bi rua ja zaman Ana bi jibu sihab ala al art wa al rainbow/koskoza bi ayinu fi al sihab, ¹⁵biga Ana bi zekiru ahat/tifagia le muk tai, al yau beinu ana ma ita wa ayi mokuluk hai ta kulu gisim. Al moyo tani mara ma bi ja ze taofan le demiru kulu gisim hai. ¹⁶Al koskoza bi kun fi al sihab wa Ana bi ayinu uwo, ashan bi zekiru tifagia al abadia beinu Allah wa ayi mokuluk hai ta kulu gisim al yau ala al art." ¹⁷Biga Allah kelim le Noah, "De yau al alama ta al ahat al Ana kalas sabitu beinu ana wa kulu gisim al fi ala art. ¹⁸Al awulat ta Noah al tala bara min al murkab umon kan Shem, Ham wa Yapheth. Ham yau al abu ta Kanaan. ¹⁹Talata del yau kanal awulat ta Noah, wa min delin al art kulu kan malian nas. ²⁰Noah biga bada tala muzari, wa uwo zarau mahal zara. Uwo asurubu juzu ta al merisa wa biga tala sekeran. ²¹Uwo kan biga naim ma kati gisim tao fi kema/jua. ²²Biga Ham, al abu ta Kanaan, ayinu al arian ta abu tao wa wori le akuana itniin bara. ²³Biga Shem wa Yapheth silu milaya wa kutu fok kitfat tomon al itniin, wa rua be dahar wara, wa kati al arian ta abu tomon. Usa tomon kan gilibu le tija tani, kida umon amulu ashan kede ma ayinu arian ta abu tomon. ²⁴Zaman Noah gum min num ta sekeran tao, uwo aruf sunu al welet tao suker de amulu le uwo. ²⁵Biga uwo kelim, "Moluun le Kanaan. Kede uwo geni kadam le kadam ta akuwana tao." ²⁶Uwo kaman kelim, "Kede Yahuah, al Allah ta Shem, kun mubarak, wa kede Kanaan kun kadam tao. ²⁷Kede Allah kebiru al beled ta Yapheth, wa kede uwo amulu bed tao fi al kema ta Shem. Kede Kanaan kun kadam tao." ²⁸Bat al taofan, Noah geni tultumia kamsin senawat. ²⁹Kulu al ayom ta Noah kan tustumia kamsin senawat, wa biga uwo mutu.

Chapter 10

¹Delin yau al ajial/iyal iyal ta al awulat ta Noah, de yau, Shem, Ham, wa Yapheth. Awulat kan weledu le umon bat al taofan.²Al awulat ta Yapheth yau Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshech, wa Tiras. ³Al awulat ta Gomer yau Ashkenaz, Riphath, wa Togarmah. ⁴Al awulat ta Javan yau Elishah, Tarshish, Kittim, wa Dodanim. ⁵Min delin nas al jezra ferigu min fogo wa rua fi art tomon, ayi wahid ma luga tomon, alahasab le usar tomon, ma umam tomon.⁶Al awulat ta Ham yau Kush, Mizraim, Put, wa Kanaan. ⁷Al awulat ta Kush yau Seba, Havilah, Sabtah, Raamah, wa Sabteka. Al awulat ta Raamah yau Sheba wa Dedan.⁸Kush biga ja kun al abu ta Nimrod, uwo yau al awel hakim ala al art. ⁹Uwo yau zol al gowi gidam Yahuah. De yau kef bi kelimu, "Ze Nimrod, al zol al gowi gidam Yahuah." ¹⁰Al awel marakis ta momulaka tao yau Babylon, Uruk, Akkad, wa Kalneh, fi al ard ta Shinar.¹¹Min al art dak uwo rua le Assyria, Rehoboth Ir, Kalah, ¹²wa Resen, al kan beina Ninawah wa Kalah. Uwo yau al medina kebir. ¹³Mizraim biga ja kun abu ta al Ludites, al Anamites, al Lehabites, al Naptuhites, al Pathrusites, al Kasluhites)min umon ¹⁴al Phalastinien ja min fogo(, wa Kaphtorites.¹⁵Kanaan biga ja al abu ta Sidon, welet tao al awel,wa ta Heth, ¹⁶kaman ta al Jebusites, al Amorites, al Girgashites, ¹⁷al Hivites, al Arkites, al Sinites, ¹⁸al Arvadites, al Zemarites, wa al Hamathites. Batdak al usar ta al Kanaanites setetu bara.¹⁹Al hudut ta al Kanaanien yau min Sidon, fi al tija ta Gerar, hata beit lakadi Gaza, wa ze ma ita bi rua fi tija ta Sadoma, Amorrhah, Admah, wa Zeboyim, beit lakadi ze Lasha. ²⁰Delin yau al awulat ta Ham, ma usar tomon, ma lugaat/rutanat tomon, fi aradi tomon, wa fi umam/dual tomon.²¹Awulat kaman kan weledu le Shem, aku al kebir ta Yapheth. Shem yau kaman al jidu ta kulu al nas ta Eber. ²²Al awulat ta Shem umon Ela, Ashur, Arphaxad, Lud, wa Aram. ²³Al awulat ta Aram umon Uz, Hul, Gether, wa Meshech. ²⁴Arphaxad biga ja al abu ta Shelah, wa Shelah biga ja al abu ta Eber. ²⁵Eber indu itniin awlat. Al isim ta al wahid yau Peleg, lianu fi ayom tao al art kan gesimu. Aku tao isim yau Joktan. ²⁶Joktan biga ja al abu ta Almodad, Sheleph, Hazarmaveth, Jerah, ²⁷Hadoram, Uzal, Diklah, ²⁸Obal, Abimael, Sheba, ²⁹Ophir, Havilah, waJobab. Kulu delin kan al awulat taJoktan.³⁰Mantika/Beled tomon yau min Mesha, kulu al terik le Sephar, al jubal ta al sherik. ³¹Delin kan yau al awulat ta Shem, alahasab le usar tomon wa lugaat/rutanat tomon, fi aradi tomon, alahasab le umam/ dual tomon.³²Delin yau al usar ta al awulat ta Noah, alahasab le kalfia usaria/ tarik ta usra tomon, ma umam tomon. Min delin biga umam infasalu gesimu wa rua ala al art bat al taofan.

Chapter 11

¹Hasa dunia kulu kan be luga wahid wa nefsa kelimat. ²Ze ma umon rahalu safa sherik, umonligu wata fadi fi beled ta Shinar wa umon geni hinak. ³Umon wunuso le badun, "Taal takum, kedeana amulu le anina tuob wa aragu umon kues. "Umon istakdimu tuob bidal hajer wa zifit alaswed bidal teen. ⁴Umon kelim, kede anina binu le anina Medina wa amara al ras tuo bi wusulule sama, wa kede anian isim le badum ta nina. kan anina ma amulu kida anina bi shetetu fadunia kulu." ⁵Yahweh nezil tihit ashan bi ainyu medina wa amara al jeil ta Adam abinu. ⁶Yahwehkelim, "Aynu, umon shaab wahid be nefsa luga, wa umon bada amulu kida! badu suwiya mafihaja al umon der amulu bi gasi umon. ⁷Taal takum, kede anian nezil tihit wa karabu luga tumon, ashan umon ma bi fahim badum." ⁸Yala Yahweh shettu umon min hinak le dunia kulu wa umonwegifu abinu medina. ⁹Ashan kida isim ta medina de nadi Babel, ashan Yahweh berjilu Lugata dunia kulu yala min hinak Yahweh shetetu umon fi dunia kulu. ¹⁰De yaw kan jeil ta Sam. Zaman Sam wusulu miya sena, uwu weledu Arfakshad baad itnin sena min tofan. ¹¹Wa baadma uwu weledu Arfakshad uwu ish kumsumiya sena wa uwu weledu awlad wa banat. ¹²Zaman Arfakshad wusulu kamsa wa teleteen sena, uwu weledu Shalih. ¹³Arfakshad ish 403 sena baad ma uwu weledu Shalih. Uwu bardu weledu awlad wa banat. ¹⁴Wekit Shaklih wusulu teleteen sena, uwu weledu Abir. ¹⁵Shalih ish 403 sena baad ma uwu weledu Abir. Uwu bardu weledu awlad wabanat. ¹⁶Wekit Abir wusulu arba wa teleteen sena, uwu weledu Falij. ¹⁷Abir ish 430 sena baad ma uwu weledu Falij. Uwu bardu weledu awlad wa banat. ¹⁸Wekit falij wusulu teleteen sena, uwu weledu Reu. ¹⁹Falij ish 209 sena baad ma uwu weledu Reu. Uwu bardu weledu awlad wa banat. ²⁰Wekitb Reu wusulu Itnin wa teleteen sena, uwu weledu Serug. ²¹Reu ish 207 sena baad mauwu weledu Serug. Uwu bardu weledu awlad wa banat. ²²Wekit Serug wusulu teleteen sena, uwu weledu Nahor. ²³Serug ish 200 sena baad ma uwu weledu Nahor. Uwu bardu weledu awlad wabanat. ²⁴Wekit Nahor wusulu tisa wa ishirin sena, uwu weledu Tarih. ²⁵Nahor ish 119 sena baa ma uwu weledu Tarih. Uwu bardu weledu awlad wa banat. ²⁶Baad mad wusulu sebein sena, uwu weledu Abram, Nahor wa Haran. ²⁷Hasa de yau jeil ta Tarih, Tarih weledu Abram, Nahor was Haran, wa Haran weledu Lot. ²⁸Haran mutu gubal abu tuo Tarih fi beled ta abu tuo, fi ur taKaldanien. ²⁹Abram wa Nahor juwzu le umuon nusuwan. Isim ta mara ta Abram kan Sarai wa isim ta mara ta Nahor kan Milkah, biniya ta Haran, al kan uwu abu ta Milkah wa Yaska. ³⁰Hasa Sarai kan ma bi weledu; uwu kan ma indu jena. ³¹Tarih shilu jena Abram, Lot jena ta jena tuo, wa Sarai biniya tuo mara ta weled tuo Abram, wa umon tala saw min Ur al kaldanein. Lakin umuon. ja le haran wa geni hinak. ³²Tarih ish 205 sena wa mutu fi Haran

Chapter 12

¹Hasa Yahweh wunusu le Abram, "Ruwa min beled taki, wa min ashira taki, wa min beat ta abutaki, le beled al Ana bi weri le itta. ²Ana bisibu itta tala umma azum wa Ana bi bariku itta wa biarufa isim taki, wa itta bikun baraka. ³Ana bi bariku delin al bi bariku itta, lakin delin al bi lanu ittaAna bi lanu umuon. Bewasat taki usar ta dunia kulu bi bariku."⁴Yala Abram rowa, ze ma Yahwehkelim le uwu kede amulu, wa Lot ruwa ma uwu. Abram kan Kamsa wa sebein sena zaman uwusibu Haran. ⁵Abram shilu Sarai, mara tuo, Lot, jena ta aku tuo, ma kulu mumtalakat tumon alumon indu, wa nas al umon inteliku fi Haran. Umon tala bi ruwa le beled ta Kanaan, wa umon jale beled tav Kanaan.⁶Abram mururu be beled ta Shekim le Mora. Fi zaman dak Kanaanin kan bi ish fi beled de. ⁷Yahweh zahir le Abram, wa kelim, "Ana bi wedi beled de le iyal taki." Yala Abram abinu mazbah le Yahweh, al zahir le uwu.⁸Min hinak uwu ruwa le beled murtefe safa sherik ta bait Il, mahal al uwu dugu kaima tuo hinak, ligu bait Il safa garib wa Ai safa sherik. hinak uwuabinu mazbah le Yahweh wa nadi be isim ta Yahweh. ⁹Yala Abram istemir rihila, tuo le safa ta junub.¹⁰Kan fi jian fi ard, yala Abram ruwa le Masir ashan bi geni hinak, lanu jean kan saab fi alard. ¹¹Zaman uwu biga gerib bi wusulu le Masir, uwu kelim le sarai mara tuo, "Ana aruf itta maragiyafa. ¹²Kan Masrien ayinu itta umon bi kelim de, 'De mara tuo,' wa umon bi katulu ana, lakinumon bin sibu itta hai. ¹³Kede kelim Itta ukut tai, ashan bikun kues le ana be kalam taki, ashanhaya tai bi hafiso be kalam taki."¹⁴Hasil zaman Abram dakulu Masir, Masrien ayinu Sarai kan giyafa kalis. ¹⁵Ruasa ta Farauon ayinu uwu, wa bada wunusu le farauon kalamat kues an Sarai, yala shilu uwu fi bet ta Farauon. ¹⁶Farauon amulu kues le Abram be kalam ta Sarai, Abram ligu ganamayay wa bagarat, wa hamir, wa kadam al rujal, wa nusuwan, wa hamir abu nusuwan, ma jimal.¹⁷Yala Yahweh dugu Farauon ma bet tuo kulu be ayanat al kaab ashan kalam ta Sarai, marata Abram. ¹⁸Farauon nadi Abram wa, wa kelim, "De shunu al itta amulu le ana de? Malu itta makelim le ana uwu mara taki? ¹⁹Malu itta wunusu, Uwu ukut tai; laman ana shilu uwu mara le ana? Hasa yau mara taki. Shilu uwu, wa ruwa fi sika taki." ²⁰Yala Farauon wedi awamir le nas tuo be.kusus ta Abram, wa umon tala uwu bara, ma mara tuo wa kulu hajat al uwu indu

Chapter 13

¹Abram tala min Masir wa ruwa safa ta junub, uwu ma mara tuo, wa kulu hajat al indu. Lot barduruwa ma umon. ²Abram kan ganiyan fi mawashi, fi fidda, wa fi dahab. ³Uwu istemir fi rihila tuo min junub le bait Il, le mahal al kan kaima tuo fugu gubal kida, bainu Bait Il wa Ai. ⁴Uwu ruwa le mahal al uwu kan abinu fugu mazbah bediri. Heni uwu nadi be isim ta Yahweh. ⁵Hasa Lot, al kan bi safir ma Abram, kaman indu ganamayay wa bagarat wa kiam tuo. ⁶Wata ma agder shilu umon sawa, lanu mumtalakat tuomun kan ketir, umon biga ma agder geni sawa. ⁷Wa kaman kanfi kurekure hasil bainu ruwa ta Abram wa ruwa ta Lot. Al kanaanien wa al Frezeein kan fi beled dak fi wekit dak. ⁸Abram kelim le Lot, "Kede ma hasil mukasamat bainu itta wa ana, wa bainu ruwa taki wa ruwa tai; fi nihaya anina usura. ⁹Hal wata de ma yau gidam taki? Ruwa wa ferigu nefsa taki moij ana. Kan itta ruwa safa shumal, Ana bi ruwa safa yemin, wa kaman kan itta ruwa yemin ana bi ruwa shumal." ¹⁰Lo ayinu, kulu dairu ta Ordun kan kulu fugu muya le safa ta Sugar, geni ze Jenna ta Aden, ze beled ta masir. De kan gubal Allah ma demiru Sodom wa Gomorrah. ¹¹Yala Lot iktar le uwu safa ta Ordun wa safir le sherik, wa ahal gesimu badum. ¹²Abram geni fi Kanaan, wa Lot geni fi nus ta nas ta beled dak. Uwu dukgu kaima bait min kalis min Sodom. ¹³Hasa nas ta Sodom kan ashrrar kalis gidam ta Allah. ¹⁴Allah kelim le Abram baat ma Lot ruwa min uwu, "Ayinu min makan al itta bi wegif fugu le safa ta shamal, junub, sherik wa garib. ¹⁵Watade kulu al itta bi ayinu de, Ana bi wedi le itta wa le eyal taki lel abad. ¹⁶Ana bi sibu eyal taki tala ketir ze turab ta wata, ashan kan insan bi ageder iddu turab ta wata, eyal taki bardu bi ageder iddu. ¹⁷Gum, duoru safa tul wa urd ta wata de, ashan Ana bi ruwa wedi le itta." ¹⁸Abram shilu. Kaima tuo wa ja geni fi Balutat Mamra al fi Habron, wa uwu abinu mazbah hinak le Yahweh

Chapter 14

¹Haasil fi ayam ta Melik Amraplel, melik ta Shanaar, Ariock, melik ta Ellasar, Kedorlaomer, melikta Elam, wa Tidal, melik ta Jouwem, ²umon amulu harib did Bare, melik ta Sodom, Birsha, melikta Gomorrah, ,shinab, melik ta Admah, Shemebar, melik ta sabuoim, wa melik ta Bali (al bardu binadi Sukhar³Kamsa muluk al awel de limu sawa fi nus tab wadi Seddim (al bardu bi nadi Bahar ta mileh). .(⁴Itnashar sena umon ishtakal abid le Kedorlaomer, lakin fi sena nimra talatashar umon itmarad. ⁵Yala fi sena nimra arbatashar, kedorlaomer wa muluk al kan fi ma uwu ja wa hujum Rephaim fi Ashteros Garnaim, wa nas Zuzeen fi Ham, wa Emmeen fi Shawa Gartaim, ⁶wa Hurreen fi jebel tuomon Seir, le safa ta Faran, al gerib ma sahara. ⁷Umon rija wa ja le En Mishfat (al bardu isimtuo Kadish), wa gilibu kulu beled ta Amalik, wa Amoreen al bi geni fi hussun ta Tamar. ⁸Yalamelik ta Sodom, ma melik ta Gomorrah, ma melik ta Admah, ma melik ta Sabuoim, wa melik ta Bali (al isim tuo Sukar) ruwa wa jahisu le harrib fi jebel Seddim ⁹did kedorlaomar, melik ta Elam,Tidal melik ta Juwim, Amraphel, melik Shanaar, Ariock, melik ta Ellasar; arba muluk did kamsa. ¹⁰Jebel Seddim kann maliam abiyar ta ziffit, ze ma muluk ta Sodom wa Gomorrah gi jere, umonwaga hinak. delin al fadul umon jere le jibal. ¹¹Yala muluk delin shilu kulu hajad wa mumtalakatta Sodom wa Gomorrah, wa ruwa fi sika tumon. ¹²Umon kaman shilu Lot, jena ta aku ta Abram, albi geni fi Sodom, sawa ma mumtalakat tuo. ¹³Wahid zol al tefes ja wa weri le Abram al Ebbrani. Uwu kan gi keni fi Balutat Mamra, al Amorri, al aku ta Eshkol wa Aner, al umon kulu kan fi tiffagiya ma Abram. ¹⁴Zaman Abram asuma inu nas addu gubudu ahal tuo, uwu tal ma 318 nas tuo al mudarabin wa la weledu fi bet tuo, wa turuju wara jama de lahadi fi safa ta Dan. ¹⁵Uwu gesimu nas tuo did jama delin be bilel wa hajimu umon, wa turuju umon lahadi safa ta Hoba safa sherik ta dimashk. ¹⁶Uwu rija kulu mumtalakat, wa ahal tuo Lot wa hajad tuo, wa kaman nusuwan tuo wa bagi nas. ¹⁷Baat ma Abram gilibu kedorlaomer wa muluk al kan ma uwu, melik ta Sodom tala bara ashan bi limu ma fi jebel Shawa (al bardu bi nadi jebel ta melik). ¹⁸Melkisadik, melik ta Shalim, jibu rekif ma kumor. Uwu kan Kahin ta Allah al Fuk. ¹⁹Uwu bariku uwu wa kelim, "Mubarak Abram min Allah al fuk, al kalagu sama wa ard. ²⁰Mubarak Allah al fuk, al selimu addu taki fi iddentaki." Yala Abram wei le uwu Ashara min kulu haja. ²¹Melik ta Sodom kelim le Abram, "Wedi leana nas wa, wa shilu mumtalakat le nefsa taki." ²²Abram kelim le melik ta Sodom, "Ana arfa iddentai le Yahweh fuk, Allah al fuk, al kalagu sama wa ard, ²³inu ana ma bi shilu wele kait, wele habilta sifinja, wele ayi haja taki, ashan itta bi ja kelim gali, 'Ana kutu Abram tala ganian.' ²⁴Ana ma bishilu ayi haja ile bes al shabab tai akulu wa nisba ta ruja al ruwa ma ana. Kede Aner, Eshkol, wa".Mamra shilu nisba tumon

Chapter 15

¹Baat hajat de kilima ta Allah ja le Abram fi Ruoya, kelim, "Mata kafu ya Abram! Ana yau bi katiitta wa Ana yau ujura taki." ²Abram kelim, "Rabuna Yahweh, Itta bi wedi le ana shunu, wa anama indu jena, wa zol al werisu bait tai de Aliazar la min Damashk?" ³Abram kelim, "Ze ma ittama wedi le ana jena, ayinu, de al weledu fi bait tai yau bikun waris le ana!" ⁴Yala kelima ta Allah ja le uwu, wunuso, "Zol de ma bi ruwa kun waris taki; lakin de al bi tala min jisim taki yau bi weriso itta." ⁵Yala Uwu jibu Abram bara, wa wunuso, "Ayinu le samawat, wa iddu nujum, kan itta ageder iddu umon." Yala uwu kelim le uwu, "Eyal taki bikun ze de." ⁶Uwu amin fi Yahweh, wa iddu le uwu bir. ⁷Uwu kelim le uwu, "Ana Yahweh, al tala itta min Ur al Kaldaneen, ashan bi wedi le itta beled ashan bi weriso. ⁸Uwu kelim, "Rabuna Yahweh, ana bi aruf kef gali ana bi ruwa weriso beled de?" ⁹Yala Uwu kelim le uwu, "Jibu le Ana Ejil umor tuo talat sena, wa ganamaya abu mara umor tuo talata sena, wa kuruf suker umor talata sena, wa hamam, hamam al suker." ¹⁰Uwu jibu hajat de kulu, wa gesimu umon le itenin, wa kutu ayi nus aksi nus tani, lakin uwu ma gesimu tiuor. ¹¹Zaman tiuor al kabin biga bi nezil tihit le jusas de, Abram bi turuju umon bait. ¹²Wekit shemish biga bi ruwa waga, Abram nom no al teggil, wa wata bigga doloma kalis al bi kuofu zol kati uwu. ¹³Yala Yahweh kelim le Abram, "Arufu kues inu eyal talki bi ja kun nas garibin fi beled tani al ma tuomun, wa umon bikun abid le nas de le muda ta urbumiya sena. ¹⁴Ana bi hukum nas ta beled al umon gi kadimu de, wa baat kida umon bi tala be amlak ketir. ¹⁵Lakin itta bi ruwa le abuhar takibe salam, wa bi dufunu itta fi umor al kebir al kues. ¹⁶Fi Jeil nimra arba umon bi ja hini tani, lanusher ta Amoreen lisa ma bigga kamil." ¹⁷wekit shemish nezil thit wa bigga duluma, tuwali, kukhan wa lehib nar mururu bain gitaat de. ¹⁸Fi yom dak Yahweh amulu ahad ma Abram, wunuso, "Ana bi wedi wata de le Eyal taki, min nahar ta Masir le nahar al azim. al Farat ¹⁹Al Gaineen, al Genzeen, al Gadmoeen, ²⁰al Haisseen, al Ferzeen, al Rafaieen, ²¹al Amoreen, al Kananeen, al Jarjashieen, "wa al Yabusieen.

Chapter 16

¹Hassa kida, sarai mara ta Abram kan ma weledu iyal le rajil tuwo, lakin heya kan endu kadam abu mara, min masir al isim ta heya Hagar. ²Sarai kelim le Abram, “Anin hasa, Rabuna kutu ana ma gi weledu iyal Ruwa num ma kadam tai. Bukun heya bi weledu le ana jena.” Abram asuma kalam ta Sarai ³De kan fi Zaman al Abram geni ashara sena fi ardi kanaan yau Sarai, Mara ta Abram wodi hagar, kadam min masir ashan bi geni mara tuwo. ⁴Huwo geni ma Hagar, wa heya hamil. Lakin zaman heya biga hamilan, heya bada alisu saida bituwo. ⁵Bad de, Sarai kelim. Ana wodi Hagar kadam tai le inta, lakin zaman heya biga hamilian, bada alisu ana. Kede Rabuna yau hakim beina inta wa ana” ⁶Abram kelim le Sarai, “asma, kadam taki de huwo mara tehet guwa taki, amulu le heya haja al inta gifekir kwes le inta.” Sarai bada amulu hagar batal lahadi heya jere bara. ⁷Malaika ta Rabuna ligo heya fi kor al fi sahara, kor de kan fi sika al masi le shur. ⁸Maliaka de kelim le heya, “yah agar, kadam ta Sarai, inta ja min wen wa inta masi wen? Heya juwabu, “ana gi jere min seida tai Sarai.” ⁹Maliaka ta Rubuna kelim le heya, “rija wara le Seida taki, wa wodi gisim taki tehet sulta bituwo. ¹⁰Malaika ta Rubuna kelim le heya, “ana bi Kutu jil taki bi geni ketir lahadi mafi zol biakder idu, “¹¹Maliaka ta Rubuan kelim leya “wa hasa kida in ita hamilan wa bi weledu weled, inta bi kutu isim bituwo bi kun Ismael, lehano Rubuana asuma le kore taki ta waja. ¹²Weled taki de bi geni ze humar ta goba. Huwo bi geni did ta kulu zol, wa kulu zol bi geni did bituwo. Huwo bi geni beit min ahal bituwo kulu. ¹³Hagar asalu gisim tuwo barau, “sei ana ainu Rubuna wa lisa ana hai? “heya wodi isim le Rabuna al beinu lehuwo de gali “Rabuna al bi aniu an”. ¹⁴De yau sabab nas wodi isim le bir al fii beina kadesh wa bered gali bir ta huwo al bi ainu ana” ¹⁵Hagar weledu jena le Abram wa Abram wodi isim tuwo Ismael. ¹⁶Abram kan umur tuwo sita-wa-tizaen sena zaman weledu le huwo Ishmael.

Chapter 17

¹Wokit Abram kan umur tuwo Tiza-wa-izaen, Rubuna beinu le huwo wa kelim, “ana yau Rabuna al fok Kulu haja. Douru fi sika tai wa amulu haja al adil. ²Yala biga ana bi sabitu ahad tai ma inta, wa ana bi kutu ita bi weledu ketir. ³Abram dengir be wusa tuwo falata, yala Rubuna kelim le huwo gali ⁴“De yau ahad al ana gi amulu ma ita, ana bi kutu inta bi geni jil bita doula ketir. ⁵Isim taki tani ma bi nadi Abram, lakin binadi inta Abraham. Ashan inta mashi geni abu ta doula ketir. ⁶Ana bi talau doula ketir min inta, wa muluk bi tala min jil taki. ⁷Ana bi asisu ahad tai ma inta wa Kaman ma jil taki al gi ja wara inta, wa fi wasat jil ta humon le ahad al abadiya ashas ana bi geni Rubuna taki wa Rubuna ta jil al bi ja wara taki ⁸Ana bi wodi le inta wa le jil al gi ja wara taki ardi al hasa inta fogo ajnabi, kulu ardi ta kanaan ashan bi geni mumtalaka ilelabat, wa ana bi kun Rabuna ta Humon.” ⁹Rabuna kelim le Abraham, keli inta lazim hafisu ahad tai inta wa jil taki al gi ja wara inta wa Kaman fi wasat kulu jil ta humon. ¹⁰De yau ahad al ana der lazim keli intum hafisu ma jil taki wa Kaman fi wasat kulu jil al gi ja wara ta humon: kulu rujal fi wasat takum kele teheru. ¹¹Lazim inta bi teheru gilid ta jisim taki ta gidam, wa de bigeni alama ta ahad beina ana wa inta. ¹²Kulu jena abu weled al weledu fi usura taki, lazim keli teheru kan timu tamaniya yom, wa de bi istemir le jil ta nas taki kulu. De bi dakalu fogo jena al weledu fi usura taki wa hata al int biyu be gurush min ajnabi al ma wahid min jil taki. ¹³Huwo al weledu fi usura taki wa huwo al biyu be gurush lazim keli teheru. Be teriga de, ahad tai bi geni fi gisim taki le ahad al abadiya. ¹⁴Kulu weled al ma teheru fi jisim ta rajil al be gidam de bi fasilu bara min nas bituwo. De ashan huwo kasuru ahad tai. ¹⁵Allah kelim le Abraham, “mata nadi Sarai be isim bituwo de tani mara, isim bi tuwo biga bikun Sarai. ¹⁶Ana bi bariku huwo, wa ana bi wodi le huwo weled al huwo yau weledu. Ana bi bariku huwo, wa huwo bi geni uma ta doula ketir muluk wa kulu nas bi tala min huwo. ¹⁷Abraham dengir tehet be wusa tuwo, wa ataku, wa wonusu fi gelba tuwo, “Al rajil al umur tuwo miya sena? Kef Sarah biakder weledu jena abu weled fi umur ta tizaen sena?” ¹⁸Abraham kelim le Rabuna, ana bi it mana keli Ismael hai gidam taki ashan kalam de” ¹⁹Lakin Rabuna kelim, “la! Mara taki al hagiga de. Sarah bi weledu le inta weled, wa lazim inta bi kudu isim tuwo Iskaaka. Ana bi asisu ahad tai ma huwo ze i ahad al abadiya ma jil al bi ja wara tuwo. ²⁰Kan Ismael, ana kalas asuma kalam taki. Ashan kida, ana bi bariku huwo wa kutu huwo bi weledu iyal ketir be teriga al afdal. Huwo bi geni abu ta itnasar amir, wa ana bi kutu huwo bi tala doula kebir. ²¹Lakin ana bi asisu ahad tai ma Isaaka, al Sarah bi weledu le inta fi zaman zede sena al jai.” ²²Wokit Abraham kalasu wonusu ma Rabuna, Rabuna bad de masi bara. ²³Abraham bada shilu jena tuwo Ishmael, wa kulu iyal al weledu fi usura tuwo, wa kman del al biyu be gurush, kulu awulat min rujal al gi geni fi bed tuwo, wa teheru gilid ta gisim ta humon ta gidam de fi nebsu yom al Rabuna kan kelim le huwo de. ²⁴Umur ta Abraham kan tiza wa tizaen sena wokit huwo tehero nebsa tuwo. ²⁵Weled tuwo Ishmael kan Talatar sena wokit teheru gilid tuwo ta gidam de. ²⁶Fi nebsu yom, Abraham ma jena tuwo Ishmael kulu kan teheru. ²⁷Kulu rujal al fi usura tuwo kan teheru sawa ma huwo, fogo del al weledu fi usura tuwo, wa del al biyu be gurush min ajnabi.

Chapter 18

¹Rabuna beinu le Abraham fi jambo shejera ta boluthat, wokit huwo geni fi bob qeima fi zaman ta nahar wa shemis sokon ²Huwo arfa ena tuwo fog wa aninu talata rujal wogif axi huwo. ³Huwo kelim, “ya rabbi, iza kan ana ligo neima fi ena takum, malesh keli intum ma futu kadam taki ⁴Keli jebu moyo besit, kasulu kura takum, wa akudu raha fi tehet shejera ini. ⁵Keli ana jebu akil besit, ashan intum bi akudu raha. Yala bad dak intum biga bi ruwa fi sika takum, ze! ma intum ja le kadam takum” umon juwabu, “Amulu ze! ma inta kelim”. ⁶Abraham ruwa guwam fi qeima ta sarah, wa kelim, “ shilu shawal ta aksen degit wa amulu esh” ⁷Abraham jere fi zeriba, wa shiju aksen bagara soker, huwo wodi le kadam ashan bi rakabu guwam. ⁸Huwo shila jibna wa leben, bagara al rakabu, wa kutu akil de gidam ta humon ze! ma huwo wogif jambu ta humon fi tehet shejera wa humon gi akulu. ⁹Humon kelim le huwo, “wenu mara taki Sarah? Huwa juwabu, huwo fi hinak fi qeima. ¹⁰“Huwo kelim, ana be hagiga bi rija ini senja al jai wabi ligo Sarah, mara taki weledu weled.” Sarah kan gi asuma min juwa qeima al wara bita humon tuwali. ¹¹Abraham wa sarah kulu kan biga ajusin shedid. Umur ta humon kan kalas ruwa, wa Sarah biga futu umur ta mara al gi weledu. ¹²Sarah ataku wa kelim le nebsa tuwo, “bad ma kalas ana lejin wa seid bitai biga ajus, al lisa ana bi ligo hilu tuwo?” ¹³Rabuna kelim le Abraham, “malu Sarah ataku wa kelim, sei ana tani bi weledu fi shokol ajus kida? ¹⁴Al fi haja al Rabuna ma biakder amulu? Fi zaman al ana wonusu, fi zaman qarif, ana bi rajah le intum. Tegirban fi wokit zede sena al jai Sarah bi kun endu jena weled. ¹⁵“Sarah anguru kalam de wa kekim, ana ma ataku, “ashan huwo kan kafu. Humo juwabu, “la in ta ataku.” ¹⁶Rujal de gum futu wag i ainu le medina ta sodoma. Abraham kan gedimu humon sawa fi sika. ¹⁷Rabuna kelim, keli ana dusu haja al ana der amulu min Abraham, ¹⁸Zei has Abraham mashi geni doula al kebir wa hazim, wa kulu dual al fi ardi bukun Mubarak be wasat bituwo? ¹⁹Ana azilu huwo ashan bi wori le iyal tuwo wa usura tuwo al bi ja wara ashan bi hafisu sika ta Rabuna, wa bi amulu hajat al kwes wa adil, ashan kelim le Rabuna bi amulu hajat al huwo kilim le Abraham” ²⁰Rabuna kelim, ashan korerat fogo Sodoma wa Gomorrah biga ketir wa ashan katia ta humon biga ta jadi, ²¹Ana bi nenjil hinak wa bi sufu le korerat did hia al ja le ana de, kan sei humon amulu, lo ma kida, ana bi arufu” ²²Wa rujal de agilubu min hinak wa rua tija Sodom, lakin Abraham istemir wogif gidam Rabuna. ²³Abraham midu gerib wa kelim, “al inta bi demiru del al adilin ma del al sheririn sawa?” ²⁴Bukun fi kamsin nas al gi amulu hajat al adil. Al inta bi demiru wa ma bi alagu mahal de le saleh kamsin nas al gi gen hinak de? ²⁵Keli inta ma amulu shikil haja zede, ashan bi katulu nas al adil ma nas al sheririn, ashan nas al sheririn. Keli inta ma amulu kalam de nihayi! Al hakim ta dunia kulu ma bi hakim ma adala? ²⁶Rabuna kelim, “Izakan ana ligo kamin nas al adilin fi dakil medina ta sodoma, ana ma bi demiru medina de ashan humon. ²⁷“Abraham juwabu wa kelim, “failan ya Rab, ana ma haja ile bes ze! tin wa rumat sakit, keli asuma ashan ana bi wonusu le ita: ²⁸Izakan inta ligo nas al adilin de nagis be kamsa, al inta bi demiru medina de ashan kamsa nas al nagis de?” huwo gal, Izakan ana ligo kamsa wa arbein, ana ma bi demiru Medina de. ²⁹Wa huwo wonusu le huwo tani mara wa gal, “yala kan inta ligo fi arbein nas hinak?” Huwo Juwabu, Ana ma bi demiru ashan arbein nas de.” ³⁰Huwo kelim, “malesh keli inta ma tala zalan ya Rab. Keli ana wonusu tani. Bukun inta biligo teletin hinak. Huwo juwabu, ana ma bi demiru iza kan ana ligo teletin nas hinak.” ³¹Abraham kelim gal, ya Rab, malesh ashan an gi wogif gidam taki be shujah wa bi wonusu! Minkin inta bi ligo Isirin nas fi juwa medina de. “Huwo Juwabu, “ana ma bi demiru medina de ashan Ishirin nas” ³²Abraham tani kelim, malesh, keli inta ma tala zalan ya rab, keli ana wonusu wahid bes wa akir dour. Minkin inta bi ligo ashara nas fi juwa medina hinak. “huwo gal, ana ma bi demiru ashan ashara nas de” ³³Rabuna tuwali bada masi be sika tuwo bad ma huwo kalasu wonusu ma Abraham, wa Abraham rija fi bed.

Chapter 19

¹Maliaka itnin de ja fi sodoma ashia, wokit loto kan geni fi bab ta sodoma. Loto ainu humon, wa gum ashan bi gabilu humon, wa dengir falata be wusa tuwo tehet. ²Huwo gal, “Ainu hasa ya seid tai, malesh matakum ruwa min bed bitai num takum ini bilel de wa kasulu kura takum. Bad de intum bi gum saba bediri ashan bi ruwa fi muswar takum. Humon juwabu, “la, nina bi num fi mahal fadi ³Lakin huwo Istemir asalu humon shedid lahadi humon masi fi bed tuwo, wa dakalu fi juwa tuwo. Huwo jahizu akil wa amulu esh budun kemira, wa humon akulu. ⁴Lakin gubal humon num, rujal ta medina ta sodoma gordono bed ta loto, sukar wa kubar, kulu rujal min aiya tija bita medina. ⁵Humon nadi loto wa kelim le huwo, “wenu rujal al ja fi bed taxi bilel de? Tala humon bara le nina ashan nina bi num be humon” ⁶Loto bada tala le humon bara wa gofulu bbab tuwali. ⁷Huwo kelim, “Ana bi asalu intum ya akwana bitai, matakum amulu amail al sherir zede. ⁸Aninu hasa ana endu itnin banad al gubal kida ma num be rujal. Keli ana jebu humon bara le intum. Wa intum bi amulu aiya haja al intum de amulu le humon. Lakin mata kum amulu haiya haja le rujal de ashan humon ja ze diuf fi bed bitai wa ana lazim bi hafizu humon. ⁹Lakin humon kelim, sibu le nina sita, inta bes ajnabi inta munu ashan bi wori le nina sunu ashan bi amulu? Wasa bara kan mafi nina bi amulu le inta batal futu bita humon.” Humon lizu loto wara wa bada harik ashan bi kasuru bab. ¹⁰Lakin itnin rajal al fi juwa de midu iden wa juru loto wara fi juwa wa gofulu bab. ¹¹Diuf de adarab ena ta rujal al kan bara kulu tala amyanin, kan sukar were kubar, lahadi humon tala tabanin be fetish bab ¹²Wa rujal de kelim le Loto, “al inta endu aiya ahal tani ini? Kan fi rujal banat taki, awulat taki, wa banat taki. Wale kulu ahal taki al fi juwa medina de, tala humon bara, ¹³Ashan nina bi mashi demiru medina de Rabuna kalas asuma le kulu hajat al ishteki did shab de wa rasulu nina ashan bi ja demiru Sodoma. ¹⁴“Lot tala bara wa wonusu le rujal ta banat tuwo, wan as al kan wahad ashan bi jouzu banat tuwo wa gal “gum takum guwan min beled de leanu Rubuna gerib bi demiru” lakin rujal ta banat tuwo de gi ainu ze loto gi wonusu hizar. ¹⁵Wokit wosulu gerib saba, malaikat de bada kelim le Loto, “bada ruwa, shilu ma inta itnin banat taki wa mara taki al fi ma inta de, ashan keli ma kalasu intakum kulu fi hukuba ta medina de. ¹⁶“lakin huwo lisa bi lifu-lifu. Rujal de gobudu ida tuwo wa ida ta mara tuwo, wa ida ta itnin banat tuwo leanu rabuna kan endu rahman fogo huwo . humon jebu humon lahadi bara medina wa sibu humon hinak ¹⁷Wokit humon jebu humon bara, wahid min rujal de, kelim, “jere wa angkisu haya takum! Mata kum ainu wara wale geni fi aiya mahal al fi taraf nahar ta Ordon Jere takum fi jubal ashan keli ma demiru intakum. ¹⁸“Loto kelim le humon, “la, malesh ya seid! ¹⁹Ainu hasa, kadim taki ligo neima fi ena taki, inta wori le ana shokol kwes fi hangkisu haya tai, lakin ana ma biakder jere fi jubal, dimar de biligo ana, wa ana bi mutu. ²⁰Sufu hasa, medina al hinak de soker, malesh keli ana jere fogo wa haya tai bi kalisu. ²¹Huwo gal, “kalas kwes, ana bi rudu le inta kalam de, wa ana ma bi demiru medina al inta kelim de. ²²Amulu guwam! Jere hinak, ana lisa ma bi amulu lahadi kan intum wosulu hinak. “ashan kida medina de kan nadi zoar. ²³Wosulu fi Zoar wokit Shemish бага tala fogo. ²⁴Wa Rabuna nenjilu kibiri tan wa nar min samawat fogo sodoma wa Gomorrah. ²⁵Huwo demiru medina de wa kulu hawlu bituwo, wa kulu nas al bi geni fi medina, kulu nabad al bi raba falata. ²⁶Lakin nara ta Loto al kan fii be wara, ainu wara wa tala amud ta mileh. ²⁷Abraham gum fog sabah bediri wa ruwa fi mahal huwo kan wogif fogo kan ma Rabuna. ²⁸Huwo ainu falata fi tijah ta Sodoma Wa Gomorrah, wa fi kulu ardi al fi hawlu. Huwo aina duhkan kan gi gum min ardi ze dukhan min furun. ²⁹Wokit Rabuna demiru medina al fi hawlu huwo, Rabuna zekiru Abraham, huwa tala Loto min dimar wokit huwo demiru Medina al Loto kan bi geni fogo. ³⁰Lakin Loto ruwa fi Zoar wa geni fi jubal ma itnin banat tuwo. Lehanu huwo kan bi kafu min nas ta Zoar. Huwo rua geni fi karkur ma itnin banat tuwo de. ³¹Bibiya al bikiria de kelim le al Soker de, “abu tanina biga ajus, wa mafi rajil fi aiya mahal ashan nina bi weledu ma humon ze nas gi amulu fi dunia. ³²Tal, kelina wodi abu tanina asurubu merisa, yala nina bi num ma huwo, be teriga de, nina bi kutu usura tanina lisa bi geni fi be wasat aba ta nina. ³³“Humon wodi abu ta humon asurubu wa tala sekaran bilel de. Al bikiria de dakalu juwa wan um ma abu bituwo; huwo zatu marufu kan binia tuwo num miten, wa gum miten. ³⁴Yom nimura itnin, bikiria de kelim le be abu tanina. Keli nina Kaman amulu merisa tani bilel de wa inta yau biga biruwa num ma huwo, ashan kelina ha fisu usura tanina geni hai be wasat abu tanina. ³⁵“humon wodi abu ta humon asurubu merisa bilel dak wa al soker der mashi num ma huwo, huwo marufu biniya de num miten wa gum miten. ³⁶Be teriga de, itnin banat ta Loto kulu hamil ma abu ta humon. ³⁷Al bikiria de weledu weled wa wodi isim tuwo Moab. Huwo kan ja tala jil ta nas ta Moab lahadi alela. ³⁸Biniya al soker de bardo weledu weled, wa wodi le Huwo isim Ben-Amami. Huwo ja tala jil ta nas Ammon Lahadi alela.

Chapter 20

¹Abraham gum min hinak wa ruwa tija negev, wa geni beina kadesh wa shur. Huwo kan ajnabi fi Gerar

²Abraham kelim, Sarah de okut tai Abimelek melik ta Gerar nadi Sarah wa Shilu huwo. ³Lakin Rabuna ja le Abimelek fi Hilim be bilel, wa gal, “Inta masi mutu leanu mara al inta Shilu de mara al kalas jouzu ma rajil tani.

⁴“Lakin Abimelek ma ja gerib ma huwo wa kelim, “ya Rab, al inta Kaman gi katulu doula al adil? ⁵Al huwo be nebsu yau ma gal le ana, “ mara de okut tai? “Hata mara zatu gal, de aku tai, Ana amulu kalam de be shokol amana min juwa gelba tai wa ana ma amulu aiya haya galat. ⁶“Rabuba kelim le huwo fi hilim de, “nam ana bardu arufu gal inta amulu kalam de be shokol amana fi juwa gelba taki, wa ana Kaman wogifu inta ashan ma bi amulu la ana katia. Ashan kida, ana ma rudu keli inta abishu huwo. ⁷Ashan kida, rija mara ta rajil de leanu huwo nebi. Huwo bi seli le inta wa inta bi hai. Lakin izakan inta ma rija huwo, arufu inu inta wa kulu hajat al taki bi mutu”⁸Abimelek gum Sabah bediri wa nadi kulu kudam tuwo fi gi dam tuwo. Huwo kelim kulu hajat de le huwo wa kan gelba ta humon kafu. ⁹Abimelek nadi Abraham gidam tuwo wa gal, de sunu yau inta amulu le nina? De sunu yau ana amulu le inta batal al kutu inta jebu le ana wa mamlaka bitai katiya kebir zede? Inta amulu le ana amali al kan inta ma bi amulu. ¹⁰Abimelek kelim le Abraham, “inta amulu kalam de ashan inta endu yatu gasit?

¹¹“Abraham gal, “le ana fekir, fi hagiga mafi zol fi mahal al bi kafu Rabuna, wa humon bi katulu ana ashan bi shilu mara tai, ¹²Failan, huwo bardo ukut tai, biniya ta abu bitai, lakiin ma biniya ta uma tai, wa huwo tala mara tai.

¹³Wokit Rabuan kutu ana sebu usurs ta abu bitai wa safir min malhl le mahal, ana gi kelim le sarah, inta lazim bi wori le ana shokol amana ka mara tai: fi kulu mahal nina bi ruwa fogo, wosifu ana gal, “ huwo oku bitai’

¹⁴Abimelek shilu korufan wa bugar, zidu fogo kudam rujal wa abu nusuwan, huwo wodi kulu le Abraham. Wa huwo rija Sarah, mara ta Abraham ie huwo. ¹⁵Abimelek kelim ie huwo, yau de ardi tai kulu gidam taki. Geni fi aiya mahal al bi anfa ma inta” ¹⁶Le Sarah huwo gal, “Suf. Ana wodi le aku taki aifi girish ta fida de ashan bi kati galat al ana amulu le inta fi ena ta kulu nas al ma inta wa fi ena ta kulu nas ashan umon bi arufu gal inta ma galan.”¹⁷Abraham seli le Rabuna wa Rabuna kan aliju Abimelek, mara tuwo, wa kudam tuwo al nusuwan ashan humon bi weledu iyal. ¹⁸Ashan kan Rabuna gofulu rihim ta kulu nas usura ta Abimelek be sabab ta Sarah, mara ta Abraham.

Chapter 21

¹Yahewa kutu bala le sarah ze ma huwo kelem,wa Yahewa amulo le sarah biidab ze ma kan huwo waadu. ²Sarah hamil wa weledu jena le Abraham fi umor tou al kebir , biidab fi zaman ali allah waado huwo. ³Abraham wodi issim Issaca le jena ali sarah weleduu de. ⁴Iama jena tou Isaaca umor tou wosulo tamania ayam , Abraham tehiiro huwo ze ma Rabuna amir huwo .⁵Abraham kan umor tou meya sena zaman weledu Issaca le huwo. ⁶Sarah kelemo “Rabuna amulo leana ataku; ay zol kan isunma be ataku ma ana.” ⁷wa huwo kelemo:“monu yau kelemo le Abraham:Sarah bi radah Jena? Hata weledu fii umor tou al kebir de!”⁸Jena de bega kebirwa fotomu huwo. wa Abraham amulu azuma kebir yom al fotomu foku Issaca. ⁹Sarah eyinu jena ta hager al min masiri , ali huwo weledu le Abraham be haziir ma jena tou Isaaca,¹⁰Sarah kelemo le Abraham “torodu mara al kadam de ma jena tuoh, leano jena ta kadam de ma be werisu ma jena tai Isaac.” ¹¹Kalam de tala batal fi nefsa ta Abraham be sabab jena tou de. ¹²Alaa kelemo le Abraham: “ keli nefsa taki ma karabu be sabab ta jena de aou mara taki al kadam de, asma le kulu kalam Sarah be kelem le inta leano jeel taki be ja min Isacca ¹³Ana Kaman be amulo jena ta mara al kadam de uma , leano huwo min jeeil taki. ¹⁴Abraham gum fok sabab bidiri, shelo akil macontina ta moyo huwo wedi le hagar, Huwo kuto Jenade fi dahar, tou wa rasulo heya bara. Heya rowa fi sahara ta birsaba. ¹⁵Iaman moyo kalasu min continua heya sibu jena de tehet shejiira, ¹⁶heya rowa wa gini gidam tou min baid, wa kelemo “ana ma diir ayno mutu ta jena de”. Heya geni gidam tou wa arfasawoot tou wa kori. ¹⁷Alla asuma sawoot ta jena de. Malaika ta Alaa nadi Hagar min samaa wa kelem le heya: malu ya hagar? Ma ta kafu, leano Alaa asuma sawoot tha jena de fi makan al huwo fogo. ¹⁸goom wa arfa jena de wa amsoku huwo leano ana be amolu huwo uma kebir. ¹⁹Alaa fatah eyina tou wa heya ayno kor ta moyo, heya rowa wa mala continua ta moyo wa wedi moyo le jena. ²⁰Alaa kan ma jena de, huwo tala kebir.o wa geni fi sahara , wa raba big huwo big tala zol al be logu nisab. ²¹wa huwo geni fi sahara ta Paran, wa uma tou shilo le huwo mara min nas masriin. ²²Wa kan hasil fi zaman abimelek wa Phicol reais ta jish tou humon kelem le Abraham gali:” Alla ma inta fi kulu haja inta be amolu. ²³has halifu le ana kidam Alla.eno inta ma be amolu batal ma ana welii ma eyal ao ma geil tai. ze ma ana amolu koise ma inta ,kaman amolu le ana ma beled tai al inta foku ze ajnibi. ²⁴Abraham kelem “ana be halifu ”. ²⁵Abraham amolu showkwa le Abimelek leano kadamintou shelu beir ta moyo. ²⁶Abimelek kelem , “ ana ma arofu de monu yau amolu haja de, wa inta ma wori le ana , ana ma asuma ile alila . ²⁷Bad de Abraham wodii Ganamaya ma bagara le Abimelek humon kulu teafagu. ²⁸Abraham ferego saba korofan al nasawin min zeriba, ²⁹wa Abimelek asalu Abraham “ inta gasid shonu be korofan al nasawin al saba al inta ferigo min zeriba de?” ³⁰fa huwo jowabu:saba korofan al nasawin de ana be wodi le inta be eida tai,huwo shada le ana be wori gali ana yau hafora kor de”. ³¹ashan kide makan semi beersaba, leano Abraham wa Abimelek tifago hinak. ³²be teriga de humon amolu tifagia fi beersaba , bega Abimelek wa Pihcol, raise ta jish rija wara fi Philistine³³Abraham zara shjira ta tamarisk fi beersaba,wa hinak huwo nadi isim ta Wahewa , Alaa ta ila abad. ³⁴wa Abraham gini zaman towiiil fi Philistin.

Chapter 22

¹Wabad kalam de hasil Alaa emtahin Abraham ,huwo nadi ! Yah abraham!. Huwo jowabo ana yau de. ²huwo kelem le huwo: “shulo jena taki al wahidde, Isaac al inta be hibu de, wa rowa fi beled ta Moriah wa kidimo huwo zebiha fi wahid min jebal al ana be wori le inta”. ³Abrahaim gum sabah bedri wa jahizu himar tou, wa huwo shelo etnin min ayal tou ta Bet wa jena tou Isaac. Wahuwo jahezu kashab le zebiha, wa huwo rowa fi makan al Alaa kelem le huwo de. ⁴Wa bad tarlatan ayam Abraham aynu makan de min baid. ⁵Abraham kelimo le ayal tou de : “geni takuom henii ma himar de , ana ma jena de anina be rowa henak abido Alaa , bad de nina berija le intakum”. ⁶Abrahaim wodi kashab ta zebiha de le Isaaca ,wa huwo shelo be eidin tou nar wa Humon rowa kulu sawa. ⁷Isaac kelem le Abraham abu tou: “ya baba”huwo jowabo : nam ya weledii” huwo asallu abu tou : yau nar wa kashab, lakin wonu korof ta zebiha”. ⁸fa Abraham rudu le huwo: “ Allahbe jebu khrof ta zebih ya weledii”. Humon rowa sawa. ⁹laman humon wosolu fi makan al Alaa kelim le huwo de ,Abraham abeno Allter henak, wa jahezu kashab, baad de huwo robuto jena tuo Isaac ,wa koto fi alterfok kasahab. ¹⁰Abraham medo edin touwa shelo sekin ashan bedabah jena touh. ¹¹malaika ta Yahewa nadi huwo min samaa wa kelim : “Abraham , Abraham” huwo jowabo: ana yau de. ¹²huwo kelem mata medo eidataki le jena de wa mata amolu le huwo ai haja , lano hasa ana arofo eno inta be kafu Allah, wa inta ma aba jena taki al wahid de le ana. ¹³Abraham arfa eyna tou huwo aino korof lesego fi wahid min kenei ta shjirah fi gaba, huwo rowa jeebo korof de wa dabah zebiah bidal jena tou ¹⁴wa Abraham wodi isem le mahal dak “Yahewabe wodi” hata alila nas be kelim fi jebel ta wahewa, Alaa be eynu. ¹⁵Malaika ta Rabuna nadi Abraham tani min samaa ¹⁶wa kelem: ana amolu waad be nefsa ta, Wahewa kelem, leano inta amulo haja de, wa inta ma amsoku jena taki al wahid de le ana , ¹⁷Ana be bariku inta be barakat, wa ketir jeel taki be kon ketir ze nojuum ta samaa wa ze romola al fi traf bahar, wa jeel taki be worisu bab ta adu toumon. ¹⁸wa be wasat ta jeel taki kulu nas fi dounia be lego baraka ashan inta asuma le kalam tai. ¹⁹Bad deAbraham rija wara le eyal tou, wa huwomon gum rowa sawa le beerseba, fi maka al Abraham begeni foko. ²⁰wa kelemo le Abraham bad kalam de: “Yaud Milkah Kaman weledu eyal le aku taki Nahor. ²¹Uz Jena al begir, Buz aku tou, kemuel abu ta Aram, ²²Wa Kesed, Hazo, Pildah, Jidlapah wa Bethuel”. ²³Bethuel weledu Rebecca, deel yaou tamaina Aial al Milkah weledu le Nahor aku ta Abraham. ²⁴wamara ta nahor tani al isem tou Reumah weledu le huwo Kaman, Tebah, Gaham, Tahash and Maakah.

Chapter 23

¹Sarah eish meya wa sabah wa eshrin sena (127) , ²Wa bad de Sarah mutu fi kiriath Arba,henak fi Hebron, fi beled ta Canaan. Abraham rowa wedi tahzia le Sarah wa huwo kori.³Abrahaim gum min gidam ta mara tou al mutu wa kelem le ayal ta heth gali: ⁴“ana ajenebe wa deifan fi woasat takum, wodi takum le ana toroba fi wasat takum ashan defonu meeat de min kedam tai.⁵Eyal ta Heth jowabo Abraham huwomon kelimo le huwo: ⁶Asma le anina ya seaid. Inta reaise min Alaa fi wasat ta nina, dofonu meat taki fi ahsen toroba min torobat ta nina, mafi zol min anina be aba toroba tou le inta ashan be defonu meat taki⁷Abraham gum wa dengery kidam ta ayal tha Heth ahal ta beled, ⁸wa huwo kelem le huwomon gali: kan intakum rudu ashan ana be dofonu meat tai de , asma takun ana ze ma intakon kosin, asalu takon le ana Ephron jena ta Zohar. ⁹Ashan huwo be wodi le ana Cave ta Machplah al fi akir ta makan tou de ,wa ana be beyuo wa be kun tai fi kidam takon wa bekun toroba ta dofonu le ana fi wasat takom.¹⁰wa Ephron kan be geni fi nost ta ayal ta Heth, huwo kelem ligo eyal ta Heth be asma , wakidam kulu nas al hadir fi mejlis ta medina tou: ¹¹“la ya seaid tai, asma le ana ,yau de mahal zara tai wa Cave ana wodi le inta fi kedam ta nas tai, shelo huwo wa rowa dofonu meat taki”. ¹²Abraham dengery kedam ahal ta beled mara nimira etnin, ¹³huwo kelem le Ephron kidam ta nas ta beled: kan intakon rudu asmatakon le ana . Ana be dafa grosh ta mahal zara. Fa gabilo min ana ya ana be rowa dofonu meat tai henak.¹⁴Ephron jowabo Abraham: ¹⁵“ asma le ana ya seai, wata de be uorbomeya shekels ta fidah, wa grosh ma moshkila bein ana wa inta? dofonu mara taki. ¹⁶Abraham asma le Ephron, wa Abraham wozin orbumea shekels ta fieda al huwo zekiro le huwo lego ayal ta Heth be asma. Orbumea shekels de hasab migiyas ta tojar. ¹⁷Wa be teriiga de bega mahal zara ta Ephron al fi Machpelah kidam ta Mamre, wa Cave al foko, wa kulu shjiirat al fi hodod al fi taraf tou, ¹⁸melek le Abraham kidam ta ayal ta Heth wa kulu nas al hadiir fi mejlis ta medina tou.¹⁹wa bad de Abraham dofono Sarah mara touh fi Cave al fi mahal zarah ta Machpelah, gerib min Mamre, de Hebron fi beled ta Canaan. ²⁰Abraham meliko min Heth mahal zara wa Cave bekun dofonu le Abraham.

Chapter 24

¹Abraham bega kebir fii omor.wa Wahewa bariku huwo ma hajat krtir. ²wa Abraham kelim le reais ta kadam tuo almosowl fi kulu hajat ta bet tuwo kotu eida taki tahit kora tai, ³ana be alifu inta ma Wahewa , Alaa ta sama wa Art keli inta ma shelo mara le jena tai min banat ta Canaan al ana be geni fi wasat toumon. ⁴Liken inta bi rwaa fii belet tai wa le wosura wa arusu maraa le jena tai Isaac.⁵kadam de kelim le huwo: momkin mara de ma be rudu ja ma ana fi art de. Hal ana be rija ma jena taki min art al ana tala min fogu? ⁶Abraham kelim le huwo keli inta amolu heisab taki mata rija jena tai henak! ⁷Wahewa, Alaa ta samaawat , al shelo ana min Bet ta abu tai, wa min beled ta ahal tai huwo kelem le ana wa waadu be halifa gail: min geel taki ana be wodi beled de; huwo be rasolu Malaika kidam taki, wa inta be ligo mara le jena tai henak.⁸kan mara de ma rudu ashan be ja ma inta, bad di inta bekon hor min alifa tai. Best mata shelo jena tai henak. ⁹wa kadam de koto eida tou tahat kora ta Abraham wa halifu le huwo an kalam de¹⁰yala kadam de shelo ashara Jemel min ta seaid tou wa rowa,ila Aram Naharain ila medina Nahor. ¹¹henak huwo wogifo jemal tou bara medina fi kor ta moyo fi asheia ,de wogit al banat be ja shelo fogo moyo.¹²Huwo kelem: “ya Wahewa Alaa ta seaid tai Abraham, ana be asalu inta alila wodi le ana naja, wa wori sokol koweis taki le seaid tai Abraham ¹³yau ana be wogif gidam ta kor ta moyo al banat ta beled de be ja shelo moyo fogo. ¹⁴kedi kun ze de beneia al ana be kelem le heya: wodini бага taki keli ana ashrobo moyou ma huwowo, kan heya jowabo ashrob, wa ana Kaman be wodi moyo le jemal taki, de be kun mara al ana ektar le seaid tai Isaac. Kedi ana be arof inta amolu kowis le seaid tai Abraham”.¹⁵Gobal huwo ma teimu salawat tou huwo eynu Rebecca jena ta Bethuel wa jena ta Milkah mara ta Nahor aku ta Abraham be jaw a бага fi kitfa huwo. ¹⁶heya beneia sugir wa jemil jiden heya lisa azzra, ma arof kalam ta rajil , heya nezil fi kor gata moyo wa tala.¹⁷kadam de jeri wa gabil heya wa kelim: malish wodeni moyo shrab min бага taki de. ¹⁸Beneya de joeabo : “ashrobo ya seaid tai”, towali heya nezil бага fi eida tou wa wodi le huwo moyu.¹⁹bad ma huwo ashrob moyo de , heya kelim: ana kaman be wodi moyo le jemal taki de le hadihuwomo kulu tala shabanin. ²⁰heya rowa fadii бага tou fii ofora,wa jeri tani fii kor jibu moyo le Jemal tou kulu.²¹kadam de lisa be itamal eyno biirah min gerib kan seeii Wahewa najah barnamig tou wely la! ²²laman jemal kalasu ashrobo moyo, Rajil de tala ring ta anafa min dahab wozin tou nost shekel, wa itnin min bracelet min dahab wozin ashara shekel, ²³kadam de asalo: inta beneya ta monu? Wori le ana : hal fi bet ta abu taki fi maha anina be noom foko?” abu taki yao monu?hal fii mahal le ana ma ma nas tai fii Bet ta abu taki ashan ninia be nuom be lilt a alila.”²⁴heya jowabu , ana Beneya ta Bethuel jena ta Nahor wa Milkah, ²⁵heya kaman kelem le huwo anina indu , zerib wa akil ketir, le jemal takon, wa mahl nuom le intakon kaman. ²⁶Rajil de dengir wa seliy le Rabuna, ²⁷wa kelem mejid kely kun le Wahewa Alaa ta seaid tai Abraham al Huwo ma amlou kowis le seaid tai Abraham.wa wori le ana seka ila bet ta aku ta seaid tai”. ²⁸beneya de jery wa weri le nas Bet toumon ma haja al hasil de ²⁹Rebecca indu aku isim tou Laban, huwo jiri le Rajil de fii kor henak. ³⁰huwo eyno ring ta anafa wa bracelets fii eida ta akot tuwo, wa asuma kalama ta akot tuwo Rebacca an rajil de” huwo rowa lego rajil de be wogif gerib min jemal tou fi kor. ³¹huwo kelem dakalu ya zol mobarak ta Wahewa , malu inta bewogif bara ana jahezu Bet wa makan le Jemal. ³²fa rajil de dakalu fi bet wa fiik jemal , fa huwo wodi makan wa akil le jemal , wa kaman moyo kasil le kora tou wa zumala touh. ³³wa jahezu le uomon akil , huwo kelem: ana ma be akulo ile kan ana kelem kalam tai,humon jowabu kelem”. ³⁴Ana kadam ta Abraham, ³⁵Wahewa Bariku seaid tai ma hajat ketir huwo bega zol kebiir, huwo endu ganamait, bagara , fiida, Dahab, wa kadamin , jemal , hamiir, ³⁶Sarah mara ta seaid tai weledu jena fii uomor tou al kebir, huwo wodi kulu hajat al huwo endu le jena de. ³⁷wa seaid tai amolo alifa le ana gali: mata shelo mara le jena tai min banat ta Canaan al ana be geni fi beled toumon . ³⁸best rowa fi Bet ta abu tai ,wa ahal tai wa shelo mara le jena tai min henak. ³⁹Ana kelem le seaid tai momkin mara de be aba ja ma ana ⁴⁰huwo jowabo le ana : Wahewa al ana Rowa kidam tou be rasulo malaika ma inta , huwo be naja sika taki ,wa inta be lego mara le jena tai, fi nost ta ahal tai, wa min Bet ta abu tai. ⁴¹kan inta rowa fi beled ta abu tai,wa huomon aba wodi le inta mara le jena tai inta bekun hur min halifa tai.⁴²wa lama ana woslu fi kor alila, wa ana kelem: ya Wahewa, Alaa ta seaid tai Abraham, malish naja sika tai fi haja al ana ja fogu, ⁴³yau ana be wogif fi kor, ai beneya kan tala ashan shelo moyu,wa ana asalu heya ashan wodi le ana moyu shrab min бага tou, ⁴⁴kan heya rudu wa kaman be wodi moye le jemal tai, de yau mara al Wahewa ektar le jena ta said tai⁴⁵wa gobal ana ma kalasu min salawat tai,Rebecca ja bara wa бага fi kitfa tou ,heya rowa fii kor wa gata moyo,wa ana kelim le heya malish wodin moyou sherab. ⁴⁶heya nezil бага min kitfa tou wa kelem ashrob, ana kaman be wodi moyo le jemal taki, ana ashrobu, wa heya wodi moyo le jemal taki⁴⁷ana asalu heya : inta beneya ta monu? heya jowabo: ana beneya ta Bethuel jena ta Nahor,wa Milkah.toali ana kotu ring fi anafa tou , wa bracelets fi eida tou. ⁴⁸bad de ana dengery tahat wa mijidu Wahewa Alaa ta seaid tai Abraham,, al wori le ana sika ashan shelo beneya ta aku ta said tai le jena tou.⁴⁹Hasa kan intakon be agder wori mohaba al koise le said tai, wori takon le ana, kan mafi kaman wori takon bardu le ana ashan ana be rowa fi sika tai kan yemin weli shamal.

⁵⁰Bega Laban wa Bethuel jowabo wa kelem, de haja ja min Wahewa ; nina ma be agder kelem batal weli kowis.

⁵¹Yau de Rebecca kidam taki shelo wa rowa. Kely heya kun mara le jena ta said taki ze ma Wahewa kelem,⁵² laman Abraham asuma kalam toumon huwo dengiry tahat ma rogoba le Wahewa. ⁵³Bad de huwo tala feida wa dahab, wa malabis, wa wodi le Rebecca, huwo kaman wodi hadia gaali le aku , wa umma tou.⁵⁴huwo akulu wa ashrobo ma Rojal al huwmon rowa sawa,wa geni henak belil kulu, laman huwomon gum fi saba huwo kelim, kely nina rowa le said tai. ⁵⁵aku tou waomma tou kelem:“kely beneay de geni ayam showeya ze ashara ayam bad de heya be rowa⁵⁶huwo kelem le huwmon: matakona amsogo ana heni Wahewa wodi le ana naja fi safar tai. kely ana rowa wa rija le seaid tai. ⁵⁷huwmon kelemo: “kely nina nadi beneya de wa asalo heya” shkseyan. ⁵⁸huwmon badi Rebecca wa asalu heya: “hal inta be rowa ma rajil de?” heya jowabo nam ana be rowa. ⁵⁹huwomon sibo akut tuwomon rowa ma kadam tou al beneya, wa kadam ta Abraham, ma Rojal al huwomon rowa sawa. ⁶⁰humon bariku Rebecca wa kelim le heya: “ akut tanina kely inta kun omma ta alif wa ashara alf; kely geil taki seaitar le adu taki. ⁶¹Rebecca gum ma kadam tou wa arka jemal wa rowa wara Rajil. Wa kadam de shelo Rebecca wa rowa. ⁶²Isacc kan ja min Beer Lahai Roi , huwo kan be geni fi Negev⁶³huwo tala asheya fi mahal zara fi taamol, lama huwo eyinu fok huwo eyin jemal min beaid be ja . ⁶⁴Rebecca arfa eyina tou fok huwo eyinu Isacc toali heya nezil min jemal. ⁶⁵huwo asalu kadam: “ Rajil de monu al be rowa fii mahal zara ashan gabilo anina”? Kadam jowabo:“de said tai Isacc”. Heyashelo gomashwa kati nifsa tou. ⁶⁶Kadam de hakey le Isaac kulu haja al hasil. ⁶⁷Isaac dakalu Rebecca fi keem ta umma tou Sarah, wa huwo shelo Rebecca mara tou. Wa huwo hibo heya , Isaac ligo tahazia bad mutu ta umma tou

Chapter 25

¹Abraham rija wa shelo mara tani isem tou keturah, ²heya weled le huwo Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak, and Shuah. ³Jokshan weledu Sheba wa dedan. Wa jeil ta dedan yau nas ta , Assyrian, Letush, Leum. ⁴ayal ta Midian yau Ephah, Epher, Hanok, Abida, and Eldaah. Deal kulu jeil ta Keturah. ⁵Abraham wodi kulu hajat al huwo endo le Isaac. ⁶ama ayal ta Abraham al min Keturah de Abraham wodi hadia le huwmon gobal huwo ma mutu , wa rasolu huwmon fi beled ta shrik baid min Isaac jena tou ⁷Abraham geni 175 sena, ⁸bad de huwo mutu fi umor al kebir shdid, wa domo huwo ma nas tou. ⁹Isaac wa Ishmael defuno huwo fi Cave ta Machpelah, fi mahal zara ta Ephron jena ta Ephron ta Heth kidam ta Mamre. ¹⁰de Mahal zara al Abraham beyo min ayal ta Heth. Abraham defono henak ma Sarah mara touh. ¹¹Bad mutu ta Abraham, Alaa bariku Isaac ma jena , wa Isaac rowa geni gerib ma Beer Lahai Roi ¹²De bega jeil ta Ishmael jena ta Abraham, al weledu min Hagar ta Egyipe al kan kadam ta Sarah. ¹³de yau asma ta ayal ta Ishmael, hasab tertib ta weledu: Nebaioth – de jena al bekir ta Ishmael, Kedar , Adbeel , Mibsam, ¹⁴Mishma, Dumah, Massa, ¹⁵Hadad, Tema, Jetur, Naphish, and Kedemah. ¹⁶de eyal ta Ishmael, wa de asma tuomon hsab makan wa hudod , wa huwmon bega itnnashat rais hasab gibila. ¹⁷wa Ishmael mutu wa Omor tuoh 137 sena, wa huwo mutu wa defono sawa ma nas tou. ¹⁸huwmon be geni hawil Havilah ila Ashhur, al gerib ma Eyp, wa humon be geni ma bagi akuat tou ¹⁹wa de jeil ta Ishmael jena ta Abraham, Abraham weledu Isacca. ²⁰Isaac kan umor tou arbeen sena lama huwo jowozu Rebecca, jena ta Bethuel al min Aramean okot ta laban ta Aramean min Paddan Aram. ²¹wa Isaac seley le Rabuna le Ajil ta mara tuo al kan ma be weledo. Rabuna jowabo le huwo mara tuo Rebecca hamil. ²²wa itnin ayal de bada sahkila fi battna ta heya kelem:le de be hasil le ana ? heya rowa sely Rabuna an haja de. ²³Rabuna kelem le heya: fi batna take fii itnin beled, wahid be kon goi min tani, wa al kebir be kon kadam ta sukeer ²⁴laman heya kalasu ayam tou ta weleduu fi battna tou timan. ²⁵jena alawel tala ahmar, wa jesim tuo malian ma shaar, wa kotu isim tou Esau, ²⁶wa bad de aku tou tala bara wa amsogu akir kora ta Esau kutu isim tou Jacob. Isaac umor tou kan setin sena lama mara tou weledu huwomon. ²⁷Eyal de raba wa kan Esau bega sayad nigid wa zol ta gaba. wa Jacob zol hadi be geni fi keem. ²⁸Isaac be hibuu Esau leano huwo be jibo laham gaba fii bet, wa Rebecca be rudu Jacob. ²⁹fi wahid yom Esau ja min gaba taban huwo ligo Jacob be rakabo, ³⁰wa Esau kelem le Jacob, wedini akil taki de leano ana jeyan shdid” ashaan kidi nadi ana Edom. ³¹Jacob jowabo, aowil beyu le ana shokol kebir taki. ³²Esau kelem zato ana be rowa mutu shokol kebir de faida tou shono le ana? ³³Jacob kelem alifu le ana alila .fa huwo alifu, huwo beyu shokol kebir tou le Jacob. ³⁴Jacob wodi rekiif ma adis, fa huwo akolu wa gum rowa . Jacob bega hagiiru Esau ma faida ta shokol kebir.

Chapter 26

¹Hasa maja hasal fi ard baad maja al a wel al fi zaman ta Ibrahim. Ishak ruwa le Abimeleck, melik ta falastiniin fi Gerar.²Hasa Yahuwa zahar le huwo wa gal, "Mata ruwa le Masir; geni fi ardi al Ana wori le inta ashan inta bi geni fogo. ³geni fi ardi de, wa Ana bikun ma inta wa bi bariku inta; fa le inta wa le iyal ta iyal taki, Ana bi wodi ardi de kulu, wa Ana bi kamilu al kasam ali Ana alifu le abu takum Ibrahim.⁴Ana bi mala(zidu) iyal ta iyal taki ze nujum ta samah, wa bi wodi le iyal ta iyal taki ardi de kulu. Be wasat iyal ta iyal taki nas kulu ali fi ard bi ligo baraka.

⁵Ana bi amulu kalam de le anu Ibrahim tii sot bitai wa hafisu tojihad(talimat) tai, wosaya bitai, timasl, wa gawanin bitai."⁶Ishak geni(sabad) fi Gerar. ⁷fi wokit nas bita mahal de asalu huwo an mara tou, huwo gali "huwo ukut tai." Huwo kafu ashan bi gul, "huwo mara tai" le-anu huwo fekiri. "Nas ta mahal de bi katulu ana ashan bi shilu Rebekah, Leanu huwo giafa ⁸kalis. Baad Ishak geni fi le zaman towil, Abimelech malik bita Philipine ainu bara min subak. Huwo ainu Ishak bi lemesu(amsuku) mara bitou Rebecca.⁹Abimelech nadi Ishak wa gal," Ainu hiya mara taki. le inta bi gul, 'hiya ukut tai?'" Ishak kelimu le huwo, ¹⁰"Ana fekir be inu zol tani bi katulu ana ashan bi shilu hiya." Abimeleck gal, De al amulu le nina? Kan sahil wahid min nas bi amulu amilia jinsia ma hiya, wa inta jibu le nina galad." ¹¹Abimelech anziru nas kulu wa gal, "Ai zol ali lemesu zol de wele mara tou hagiga bi katulu."¹²Ishak zarau mahasil fi ardi dak wa hasidu(gatau) fi nefsu sena miyat,le anu yahuwa baraku huwo. ¹³Zol de kan tala ghani, wa zarau(istefid) ketir wa ketir lahadi huwo biga ghani. ¹⁴Huwo indu korufan ketir wa abugar, wa usra kebir. Falastiniin biga indum ghira did huwo.¹⁵Hasa abiar al kan khudam bita abu hafura fi ayam ta abu Ibrahim, Falastiniyin abusu umon be malau hufar del be turab. ¹⁶Abimelech kelimu le Ishak, "Amsi bara min nina, fa inta biga gowi(ghaini) min nina." ¹⁷Ishak tala bara min hinak wa istehir fi wadi bita Gerar, wa geni hinak.

¹⁸Ishak hafura abiar bita moyo tanimara, al kan afurau fi ayam bita Abu bitou Ibrahim. Falastiniyin abusu umon baad mutu bita Ibrahim. Ishak kutu isim bita abiar del be nefsu isim al kan abu bitou semeu.¹⁹Fi wokit khudam bita Ishak afura fi al wadi, Umon ligo biir al moyo bi jere. ²⁰Ruha bita Gerar kore kore ma ruha bita Ishak, wa gal "Moyo de ta nina."Ishak kutu isim bita biir dak "Esek," le anu umon kore kore ma huwo.²¹Bad dak umon afura biir tani, wa umon kore kore fi dak, tanimara, huwo wodi isim bitou"Sitnah."²²Huwo sibu mahal dak wa afura biir tani, umon lakin ma kore kore ma dak tani. Huwo kutu isim bitou Reheboth, wa huwo gal "Hasa Yahuwah wodi le nina fursa, wa nina bi tala ghaniyanin fi ardi de."²³Bad dak Ishak rua bara min hinak le Beersheba. ²⁴Yahuwa zahar le huwo fi nefu lel wa gal, "Ana Allah bita abu taki Ibrahim. mata kafu, fa Ana fi ma inta wa bi bariku inta wa bi zidu iyal ta iyal taki, ashan khadam bitai Ibrahim."²⁵Ishak abinu mazba hinak wa nadi isim bita Yahuwa. Huwo kutu keima bitou hinak, wa khadam bitou afura biir.²⁶Bad dak Abimelech rua le huwo fi Gerar, ma Ahuzzath, sabi tou, wa Phicol, Dabid bita jesh tou. ²⁷Ishak kelimu le umon, "Le(malu) intum bi ja le ana, intum karahu ana wa intum turuju ana min intakum?"²⁸Bad dak umon kelimu, "Hagiga nina ainu Yahuwa fi ma inta. Nina fekiru be inu (kasam) tifagiya keli yekun beinu nina, nam beinu nina wa inta. ashan kida keli nina amulu tifagiya ma inta, ²⁹ashan inta ma bi augu nina, ze nina ma augu inta, wa ze nina amulu kwes le inta wa rasulu inta bara be salam. hagiga inta mubarak be Yahuwa."³⁰Ishak nazimu ihtifal le umon, wa umon akulu wa asrubu.

³¹Umon gum bedri fi sabah wa amulu alifa be baad tomon. Bad dak Ishak rasulu umon bara(Bad dak Ishak sibu umon futu), wa umon sibu huwo fi salam.³²Fi nefsu yom dak Khudam bita Ishak ja wa wori le huwo an biir ali umon afura. Umon gal, "Nina ligo moyo." ³³Huwo kutu isim bita biir de Shibah, Isim bita medina dak Beersheba lahadi alela(hasa).³⁴Bad Ezu biga arbein sena, huwo zowuju mara, Judith biniya bita Beerli al min hittite, wa Basemath kaman biniya bita Elon al min hittite. ³⁵Umon jabu huzun le Ishak wa Rebekah.

Chapter 27

¹Fi wokit Ishak biga ajus wa nazar tou tala deif ashan ma bi agder bi ainu, Huwo nadi Ezu, weled bitou al kebir, wa kelimu le huwo, "weledi," Ezu kelimu le huwo, "Ana yau", ²wa Ishak gal, "ainu hina, Ana ajuz. Ana ma bi arufu yom bita mutu bitai.³Ashan kida shilu aduad taki bita shet, hamala(rahsa) bita nisabat wa danga, wa rua le ghaba wa katulu le ana hayuwan. ⁴Rakabu le ana akil al kwes, haja(laham) al ana bi hibub, wa jibu le ana ashan Ana bi akulu wa bi bariku inta gubal Ana ma mutu."⁵Hasa Rebekah asuma fi wokit Ishak bi wonusu le weled bitou Ezu. Ezu rua fi ghaba ashan bi katulu haiwan wa bi jibu. ⁶Rebekah wonusu le weled tou Yakub wa gal, "Ainu hina, Ana asuma abu bitaki wonusu le aku bitak Ezu. Huwo gal, ⁷jibu le ana laham ghaba wa rakabu le ana akil al kwes, ashan ana bi akulu wa bi bariku inta fi gidam bita Yahuwa gubal mutu tai. ⁸Hasa ashan kida, weled bitai, Tie(Ihterim) shot bitai ze Ana bi amiru inta. ⁹Rua le bahaim(ganamayat), wa jibu le ana itnin ganamayay al sukeirin; wa ana bi rakabu akil(mula Laham) al kwes min umon le abu bitak, ze huwo bi hibub. ¹⁰Inta bi shilu le abu bitak, ashan huwo bi akulu, ashan huwo bi bariku inta gubal mutu tou."¹¹Yakub kelimu le uma tou Rebekah, "Ainu, Aku bitai Ezu zol al indu shar, wa jisim tou naim. ¹²Amkin abu bitai bi lemesu ana, wa ana bi zahir ze zol kadab le huwo. Ana bi jibu le nefsi laana wa ma barakat."¹³Uma tou kelimu le huwo, "weled bitai, keli ai laana waga fi ras bitai. bes tie shot bitai, wa rua, jibu umon le ana." ¹⁴bad dak Yakub rua wa ligo ganamayay al sukerin wa jabu umon le uma tou, wa uma tou rakabu akil al kwes, ze abu bitou hibub. ¹⁵Rebekah shilu malabis bita Ezu al kwes kalis, weled bitou al kebir, al kan mau fi juwa tou, wa huwo libisu le Yakub, weled tou al suker. ¹⁶Hiya kutu jilid bita ganamayay al suhar de fi idan tou wa fi mahalal al naim al fi ragabta. ¹⁷hiya kutu akil al kwes de wa rakif(esh) al hiya jahizu fi idan bita weled tou yakub. ¹⁸Yakub rua le abu tou wa gal, "Abu tai." Abu tou gal, "Ana yau; Inta munu, weled bitai?" ¹⁹Yakub kelimu le abu tou, "Ana Ezu bikir bitak. Ana amulu ze inta kelimu le ana. Hasa gum fok wa akulu baad min laham gaba bitai, ashan inta bi bariku ana."²⁰Ishak kelimu le weled tou, "Weled bitai, Inta ligo haiwan de seri zede kef?" Le anu yahuwa(Allah) bitak jibu le ana." ²¹Ishak kelimu le yakub, "Tali gerib ma ana, ashan ana bi lemesu inta, weled bitai, ashan ana bi arufu inta hagiga weled bitai Ezu wele la."²²Yakub rua le abu tou Ishak; wa Ishak lemesu huwo wa gal, "Shot de shot bita Yakub, lakin idan de idan bita Ezu." ²³Ishak ma agder ashan bi arufu huwo, le-anu idan tou indu shar, ze idan bita aku tou Ezu, Ishak bada bariku huwo. ²⁴Huwo gal, "Hal inta weled bitai Ezu hagiga?" Huwo juwabu, "de ana" ²⁵Ishak gal, "Jibu akil de le ana, wa ana bi akulu haiwan bitak bita gaba, ashan ana bi bariku inta." Yakub jibu akil de le huwo. Ishak akulu, wa yakub jibu kamur le huwo, a huwo asrubu. ²⁶Bad dak abu tou kelimu le huwo, "Taal hasa gerib wa amulu le ana gubula, weled bitai." ²⁷Yakub ja gerib wa amulu le huwo gubla, wa huwo sumu riha bita gumas tou wa bariku huwo. Huwo gal, "ainu riha bita weled bitai ze riha bita zira al Yahuwa(Allah) bariku." ²⁸Keli Allah bitai wodi le inta min samah juzu min nada, juzu min ardi al kwes(semin) le zira, wa zura kifaya wa kamur jedid. ²⁹Keli nas khadimu le inta wa doulat dengir tehet le inta. Keli inta kun seid le akwana bitak, wa keli awulad bita uma bitak dengir tehet le inta. Keli ai zol al bi laanu inta ligo laana; keli ai zol al bariku inta ligo baraka." ³⁰Zema Ishak kalasu bariku Yakub, wa Yakub rua bara be kof min abu bitou Ishak, Aku bitou Ezu ja min shet. ³¹Huwo kaman rakabu akil al kwes wa jabu le abu tou. huwo kelimu le abu tou, Abui, gum fok wa akulu juzu min laham gaba bita weled bitak, ashan inta bi bariku ana." ³²Abu bitou Ishak kelimu le huwo, "Inta munu?" huwo gal, "Ana weled bitak, bikir bitak,Ezu." ³³Ishak rogus shedid wa gal, Munu yau al kan katulu haiwan ta ghaba wa jabu le ana? Ana akulu gubal inta ma ja, wa Ana bariku huwo. hagiga bi bariku huwo." ³⁴Fi wokit Ezu asuma kalam bita abu tou, huwo kore shedid, wa kelimu le abu tou, 'bariku ana, kaman ana, abui." ³⁵Ishak gal, "Aku bitak ja hina be teriga ta kidib wa shalu barakat bitak." ³⁶Ezu gal, Yakub sei ma yau isim al hagiga le akui Huwo zulumu ana maraten. huwo shilu sokol kebir bitai, wa, ainu, hasa huwo shalu barakat bitai." Bad dak huwo gal, Inta ma fadulu barakat le ana? ³⁷Ishak juwabu wa kelimu le Ezu, "shuf, Ana kutu huwo ashan bi kun seid bitak, wa Ana wodi akwan bitou ashan bikun ze kadammin(khudam) tou. wa Ana wodi le huwo dura wa kamur jedid. Ana bi amulu le inta sunu tani ya weled bitai" ³⁸Ezu kelimu le abu tou, "Inta ma indak sala wahid baraka le ana, abui? bariku ana, ana kaman, abui." ³⁹Ezu kore shedid. ⁴⁰Abu tou Ishak juwabu wa kelimu le huwo, "suf, mahal ali inta bi rua geni fogo bikun beid min sokol ghani bita al ard, bara min nada bita jou. ⁴¹Inta bi izh be harba(guwa) bitak, wa inta bi khadimu aku bitak. Lakin kani inta merid, inta bi shilu tegla bara min ragabta bitak." ⁴²Ezu karahu Yakub le-anu baraka ali abu bitou wodi le huwo. Ezu kelimu fi gelibu, "Ayam bita huzun bita abui biga gerib, baad dak ana bi katulu aku bitai Yakub." ⁴³Kalam bita Ezu weled bitou al kebir wori le Rebekah. Hiya rasulu wa nadi weled tou al suker Yakub wa kelimu le huwo, "Ainu, Aku bitak Ezu arsidu nefsu an inta be khuta ashan bi katulu inta." ⁴⁴Hasa ashan kida, weled bitai(weledi) tie(ihterim) ana wa jere le aku bitai, Laban, ⁴⁵Geni ma huwo le zaman guser, lahadi aku bitak nazal nefsu, ⁴⁶lahadi zel bita aku bitak tala bara min inta, wa huwo nesitu haja inta amulu le huwo. Bad dak ana bi rasulu kabara wa rajau inta wara min hinak. Le ana bi woduru intum fi wahid yom?" ⁴⁷Rebekah kelimu le Ishak,

"Ana ma murta le-anu banat bita Heth. Izakan Yakub shilu wahid min banat bita Heth ze mara, ze nusuwan del, baad min banat bita ardi de, haya bitai bikun kwes kef?"

Chapter 28

¹Ishak nadi Yakub, bariku huwo, wa amiru huwo, "Lazim inta keli ma shilu mara min nusuwan bita Canaan.
²Gum, rua le Paddan Aram, le bet bita Bethuel abu bita uma bitak, wa shilu mara min hinak, wahid min banat bita Laban, Aku bita Uma taki.³Keli Allah al Gadir bariku inta, keli inta weledu wa intum bikun malayan, ashan intum bikun nas khutar. ⁴Keli huwo wodi le inta baraka bita Ibrahim, le inta,wa le iyal bita iyal al wara inta, ashan intum bi warisu ardi ali intum bi geni fogo, ali Allah wodi le Ibrahim."⁵Bad dak Ishak rasulu Yakub beid(bara). Yakub rua(masha) le Paddan Aram, le Laban weled bita Bathuel al min Aramean, Aku bita Rebekah, Uma bita Yakub wa Ezu.⁶Hasa Ezu ainu be inu Ishak bariku Yakub wa rasulu huwo bara le Paddam Aram, ashan bi shilu(zowuju) mara min hinak. Huwo kaman ainu be inu Ishak bariku huwo wa wodi le huwo amur, bi gul, Lazim inta keli ma shilu(zowuju) mara min Canaan."⁷Ezu kaman ainu be inu Yakub tie(ihterim) abu tou wa uma tou, wa huwo rua le Paddam Aram.⁸Ezu ainu be inu nusuwan bita Canaan ma kwes le(ma bi sheja) abu bitou Ishak. ⁹Huwo rua(masha) le Ismail, wa shilu(zowuju) mara tani fi ras nusuwan ali huwo indu, Biniya bita Ismail isim bitou Mahalath, weled bita Ibrahim, ukut bita Nebaioth, ashan bikun mara tou.¹⁰Yakub sibu Beersheba wa rua(masha) le tija bita Haran. ¹¹Huwo ja le mahal tani wa geni hinak leil kulu, le-anu shemis kalas nazal.(biga lel). Huwo shilu wahid min hujar bita mahal dak, kutu tehet rasu(ze makada), wa nam fi mahal dak. ¹²Huwo hilim wa ainu silim kutu fi ardi. ras bitou fi samah wa malaikat bita Allah bi arka wa bi nezil be silim de. ¹³Huwo ainu, Yahuwa(Allah) wagif fi silim wa gal, "Ana Yahuwa, Allah bita abu bitak Ibrahim, wa Allah bita Ishak. Ardi al hasa inta naim fogo, Ana bi wodi le inta wa le iyal bita iyal bitak.¹⁴Iyal bita iyal bitak bikun ze turab bita ardi de, wa inta bi intesir beid le gharib, le sherik, le shimal, wa le junub. Be wasat inta wa be wasat iyal bita iyal bitak bi bariku usar bita ardi de. ¹⁵Ainu(suf), Ana bikun ma inta, wa Ana bi hafisu inta fi ai mahal ali inta bi rua fogo. Ana bi jibu inta le ardi de tanimara; fa Ana ma bi sibu inta. Ana bi amulu kulu hajat ali ana waadu le inta."¹⁶Yakub gam min num, wa gal, "Yahuwa hagiga fi fi mahal de, wa ana ma arufu." ¹⁷Huwo kafu wa gal," mahal de ajib kefi! De hagiga bet bita Allah. De yau buaba le samah."¹⁸Yakub gam fi sabah bedri wa shilu hajer ali huwo kan kutu tehet ras bitou. Huwo wogifu hajer de fok ze amut wa huwo kubu zed fi ras hajer de. ¹⁹Huwo kutu isim bita mahal dak Bethel, Lakin isim asli bita medina dak Luz.²⁰Yakub amulu halifa, gal, "Izakan Allah bikun ma ana wa bi hafisu ana fi sika ali ana bi douru fogo de, wa bi wodi le ana akil ashan bi akulu, wa gumas ashan bi libisu, ²¹ashan ana bi rija be salam le bet bita abu bitai, bad kida Yahuwa bikun Allah bitai. ²²Bad dak hajer ali ana wogifu fok ze amut de bikun hajer ali siri. Min ai hajat ali inta bi wodi le ana, Hagiga ana bi wodi asra fi miya wara le inta.

Chapter 29

¹Bad dak Yakub rua(masha) fi safar bitou wa ja le ardi bita nas ta sherik . ²Ze huwo ainu, huwo ainu biir fi ghaba, wa huwo ainu, Talata mojemu(ghita) bita korufan naimin hinak. Fa umon bi azigu ghita bita korufan ma moya bita al biir de, wa hajer ali fi ras biir de kan kebir. ³Fi wokit ghita bita korufan limu hinak, ruha del bi lizu hajer de bara min kasuma bita biir de wa bi azigu korufan, wa bi kutu hajer de tanimara fi kasuma bita biir, wara fi mahal tou.⁴Yakub kelimu le umon, "Akwana bitai, intum min wen?" Umon juwabu "Nina min Haran." ⁵Huwo kelimu le umon, "Hal intum arufu Laban weled bita Nahor?" Umon gal ,Nina arufu huwo. ⁶"Huwo kelimu le umon, "Hal huwo kwes?" Umon gal, "Huwo kwes, wa, ainu hinak, Bit bitou Rachel jai be korufan."⁷Yakub gal, "Ainu, huwo nus nahar. De ma yau sah ali korufan bi limu fi mahal wahid. Azigu takum korufan wa bad dak rua takum wa keli umon akulu ges." ⁸Umon gal, "Nina ma bi azigu umon lahadi ghita bita korufan del kulu limu sawa(fi mahal wahid). Rujal bi lizu hajer de bara min kasuma bita biir, wa bi azigu korufan."⁹Zaman Yakub lisa bi wonusu be umon, Rachel ja(wosulu) be korufan bita abu tou, fa hiya kan bi aresu umon. ¹⁰Fi wokit Yakub ainu Rachel, bit bita Laban, aku bita umo tou, wa korufan bita Laban, aku bita uma tou, Yakub ja gerib, huwo lizu hajer de min kasuma bita biir, wa huwo azigu ghita bita korufan bita Laban aku bita uma tou¹¹Yakub amulu gubla le Rachel wa huwo kore shedid. ¹²Yakub wori le Rachel be inu huwo min usra bita abu tou, wa huwo weled bita Rebekah. Bad dak hiya jere wa wori le abu tou. ¹³Fi wokit Laban asuma kabar an Yacub weled bita ukut tou, huwo jere ashan bi gabilu huwo, huwo selimu be doos, amulu le huwo gubula, wa huwo jibu huwo le bet tou, Yakub wori hajat del kulu le Laban. ¹⁴Laban kelimu le huwo, "Inta hagiga adum wa jisim bitai. "Bad dak Yakub geni ma huwo le fetra bita shahar wahid. ¹⁵Bad dak Laban kelimu le Yakub, "Inta bi khadimu ana le sakit le-anu inta geribi? Wori le ana, Ajur bitaki bikun sunu? ¹⁶Hasa Laban indu itnin banat. Isim bita bit al kebir Leah, wa isim bita bit al suker Rachel. ¹⁷uyun bita Leah giayafa, lakin shikil bita Rachel jemil. ¹⁸Yakub hibub Rachel, huwo gal, Ana bi khadimu inta le fetra bita saba sena ashan Rachel, bit bitak al suker. ¹⁹Laban gal, "Aker(aksen) keli ana wodi le inta bidal ana bi wodi le zol tani. ogot(geni) ma ana." ²⁰bad dak Yakub istakal(khadimu) le fetra bita saba sena ashan Rachel; wa umon fikir gali ayam del besit le huwo, le muhaba ali huwo indu le hiya. ²¹Bad dak Yakub kelimu le Laban, "wodi le ana mara bitai, ayam bitai kalasu- ashan ana bi zowuju hiya(huwo)!" ²²Bad kida Laban nazimu(amulu) hafula wa limu nas kulu fi mahal wahid. ²³Fi misah, Laban shilu bit bitou Leah wa jabu le Yakub, huwo rua le hiya juwa. ²⁴Laban wodi khadam bitou Zilpah le bit bitou Leah, ashan bikun khadam tou. ²⁵Fi sabah, huwo ainu de Leah! Yakub kelimu le Laban, "De sunu yau inta amulu le ana zede? Hal ana ma khadimu le inta ashan Rachel? Lei inta kabasu ana?"²⁶Laban gal, " huwo mafi fi sakafat bita nina ashan bi wodi bit a suker gubal bit al bikir. ²⁷kalasu(kamilu) uzbu ta iris bita bit de, wa nina bi wodi le inta bit tani de kaman kan inta istakal(khadimu) le ana le fetra ta sabah sena tani. "²⁸Yakub nafisu kalam de, wa kalasu usbu bita Leah. Bad dak kaman Laban wodi le huwo bit bitou Rachel ze mara tou, ²⁹Laban kaman wodi Bilhah ze khadam, le bit bitou Rachel. ³⁰Bad kida Yakub kaman rua le Rachel, lakin huwo hibub Rachel futu Leah. bad kida Yakub kahadimu(istakal) le fetra bita saba sena tani. ³¹Yahuwa ainu ma hibub Leah, bad kida huwo fata rihim bita Leah, lakin Rachel ma indu iyal. ³²Leah hamil wa weledu jena weled, wa hiya kutu isim bitou Rueben. Fa hiya gal, "Le-anu Yahuwa(Allah) ainu taab bitou; hasa ragil bitai bi hibub ana hagiga. "³³Bad dak hiya hamil tani wa weledu jena weled. Hiya gal, Le-anu Yahuwah ainu ma hibub ana, ashan kida huwo wodi kaman jena de le ana , " wa hiya kutu isim bita jena de Simeon. ³⁴Bad dak hiya hamil tani wa weledu jena weled. Hiya gal "Hasa dur de(zaman de) ragil tai bi kun gerib ma ana, le-anu ana weledu le huwo talata awulad." Ashan kida kutu isim tou Levi. ³⁵Hiya hamil tanimara wa weledu jena weled. hiya gal, " Zaman de ana bi sabihu Yahuwa(Allah)." Ashan kida hiya kutu isim bitou Judah; Bad dak hiya wogif min himil.

Chapter 30

¹Fi wokit Rachel ainu be-inu hiya ma weledu iyal le Yakub, Rachel biga indu ghira le ukut tou. Hiya kelimu le Yakub, "Wodi le ana iyal, wele Ana bi mutu." ²Yakub tala zalan be Rachel. Huwo gal, " Hal ana fi mahal bita Allah, (hal ana Allah) , ali abusu inta ashan ma indu iyal?"³Hiya gal, "Ainu khadam bitai Bilhah yau hinak. Rua le hiya, ashan hiya bi weledu iyal le ana, wa Ana bi endu iyal minu." ⁴Bad kida hiya wodi le huwo khadam tou Bilhah ze mara, wa Yakub rua le hiya.⁵Bilhah hamil wa weledu jena weled le Yakub. ⁶Bad dak Rachel gal, Allah amulu adalah le ana, wa huwo asuma shot bitai wa wodi le ana jena weled." Fa be sabab de huwo kutu isim bita jena de Dan.⁷Bilhah, khadam bita Rachel, hamil tanimara wa weledu jena weled nimra itnin. ⁸Rachel gal, be suura shedid Ana amulu suura ma ukut bitai wa ana naja." Hiya kutu isim tou Naphtali.⁹Fi wokit Leah ainu be inu hiya wagaf min weleda, Hiya shilu khadam bitou Zilpah, wa wodi le Yakub ze mara. ¹⁰Zilpah, khadam bita Leah, weledu jena weled le Yakub. ¹¹Leah gal, de kher! Bad kida hiya kutu ism tou Gad.¹²Bad dak Zilpah khadam bita Leah, weledu jena nimra itnin le Yakub. ¹³Leah gal, Ana farhan! Fa banat bi nadi farah."bad kida hiya kutu isim tou Asher.¹⁴Fi ayam bita hasad Reuben rua fi zira bita geme wa ligo (al fahat)fuake bita hub. Huwo jibu umon le uma tou Leah. Bad dak Rachel kelimu le Leah, 'wodi le ana (al fahat)fuake bita hub bita weled bitak de tani." ¹⁵Leah kelimu le hiya, " Hal huwo kalam besit le inta, ali inta shilu ragil bitai de bara min ana? Hal inta kaman hasa der ashan bi shilu (al fahat)fuake bita hub bita weled bitai? Rachel gal "bad dak huwo(Yakub) bi rua num ma inta bilel de, bidal bita(al fahat) fuake bita al hub bita weled bitak."¹⁶Yakub ja min Zira(mazra) fi misah. Leah rua ashan bi gabilu huwowa gal, "Lazim inta bi ja fi juwa le ana, Fa ana ajuri inta be fahat bita weled bitai." Bad kida Yakub nam fi lel dak ma hiya. ¹⁷Allah asuma kalam bita Leah, wa hiya hamil wa weledu jena weled nimra kamsa. ¹⁸Leah gal, "Allah wodi makafa bitai le ana , le-anu Ana wodi khadam bitai mara le ragil bitai." Hiya kutu isim tou Issachar.¹⁹Leah hamil tanimara wa weledu le Yakub jena weled nimra sita. ²⁰Leah gal, 'Allah wodi le ana hadiya al kwes. Hasa rajil bitai bi ehteremu ana, le-anu Ana weledu le huwo sita awulad." Hiya kutu isim bitou Zebulum. ²¹Baad dak hiya weledu bit wa hiya kutu isim bitou Dinah.²²Allah zekiru Rachel wa juwabu hiya. Huwo wodi hiya ashan hamil. ²³Hiya hamil wa weledu jena weled. hiya gal, Allah shalu fadiya min ana." ²⁴Hiya kutu isim bitou Yusif, gal, "Yahuwa(Allah) zidu(zadu) jena weled le ana."²⁵Baad Rachel weledu Yusif, Yakub kelimu le Laban, "Fiku ana, ashan ana bi rua fi betna wa doula bitai. ²⁶Wodi le ana nusuwan wa iyal bitai fi sokol ali ana istakal le inta, Keli ana rua, Fa inta arufu sokol(khadamat) ali ana wodi le inta."²⁷Laban kelimu le huwo, "izakan hasa inta farhan be ana, istene, le-anu ana alimu be inu Yahuwa(Allah) bariku ana ashan inta." ²⁸Bad dak huwo gal,(kelimu) " Wori le ana, ujura bitak, wa Ana bi dafa."²⁹Yakub kelimu le huwo, "Inta arufu kef ana khadimu(istakal) le inta, wa inta arufu bahaim(muashi) bitak kan kef mai. ³⁰Fa inta indak kan besit gubal ana ma ja, umon zidu biga ketir. Yahuwa(Allah) bariku inta fi ai makan ana istakal fogo. Hasa miten Ana bi wodi usura bitai?"³¹Bad kida Laban kelimu, 'Ana bi dafa sunu le inta?" Yakub gal, Inta ma bi dafa(wodi) le ana ai haja. Izakan inta amulu(dafa) le ana, Ana bi akilu wa bi hafisu bahaim bitak tanimara. ³²Keli ana lifu(douru) fi bahaim bitak kulu alela , wa bi azilu korufan ali Mubarga(mulawan), wa ai koruf asuwet fi bein korufan, wa ganamayay ali mubarga fi bein ganamayay. Del bikun ajur bitai.³³Bad wara sara bitai bi shahidu, Fi wokit inta bi ja raje ajur bitai wahid wahid, Ai wahid ali ma mubarga fi nus bita ganamayay, wa asued fi nus bita korufan, izakan ligo tani ma ana, bi ehitaru mosruk ." ³⁴Laban gal, Gablanin(nina rudu). Keli yekun asab kalam bitak.³⁵Fi yom dak Laban azilu ganamayay al tiyuz al mubarga, wa ganamayay al antayat al mubarga, ai wahid al indu lon abiyat, wa kulu al asuwetin fi nus bita korufan, wa estelimu(wodi) le awulad bita Yakub. ³⁶Laban wodi talata ayam bita safar bein huwo wa Yakub. Bad kida Yakubistimir aresu bahaim bita Laban.³⁷Yakub shilu furu bita asjar bita buniyan al agdar, wa tala gisir min umon, ashan lon al abiyat al fi juwa bita hasaya de bi zahir. ³⁸Bad dak huwo kutu hasaya al huwo gisiru fi gidam bita bahaim, fi gidam bita hot(maun) al umon bi ja asrub fogo. Umon hamil fi wokit umon ja asrub. ³⁹Bahaim del hamil fi gidam hasaya de; wa bahaim del weledu iyal mubarga. ⁴⁰Yakub ferigu bahaim del, lakin huwo kutu bahaim bagin del fi gidam bita hayuwanat al indu kutut(mubarga) wa ganamayay al asuetin fi bahaim bita Laban. Bad dak huwo ferigu bahaim bitou barau wa huwo ma kutu umon sawa ma bahaim bita Laban⁴¹Fi wokit korufan al gowyin de bi itzowuju ma korufan al antayat, bad dak Yakub bi naimu hasaya de fi hod(maun) bita moyo gidam uyun bitomon, ashan umon bi hamil fi nus bita hasayat. ⁴²Lakin fi wokit hayuwanat al deifin al fi juwa hayuwanat del ja, huwo ma kutu hasayat del fi gidam umon. Bad kida hayuwanat al deifin del bita Laban, wa al gowyin del bita Yakub⁴³Zol de tala ganiyan. Huwo indu bahaim kutar, Khudam al nusuwan wa khudam al rujal, wa jumal wa hamir.

Chapter 31

¹Hasa Yakob asuma al kelima ta jena ta laban, inu humon kelimu, "Yakob shilu bara kulu al kan ta abu tanina. wa de min mumtalakat ta abu tanina yau huwo ligo kulu mali del. " ²Yakob ayeno le wosa ta Laban huwo ino aklak tuo tija tou geiru. ³Yalla Yahweh kelimuob, le Yakob "Rija le ard ta abu taki wa le ahal taki, wa ana bi kun ma itakum." ⁴Yakob rasulu wa nadi Rahael wa leah le mah zara le bahahim tou ⁵wa kelim le humon, "Ana ayeno aklak ta abu taki le ana bi geiru, lakin Allah ta abu tai huwo ma ana. ⁶Ita arufu ino ma kulu gowa tai ino ana alagu abu taki. ⁷Abu taki kabasu ana wa geiru ujura tai ashara marat, lakin Allah ma wodi ezin le huwo ashan bi awugu ana. Kan huwo kelim, ⁸Kan huwo kelim, haiwan al endu alamat yau bekun maya taki, wa al lemu wa al ma endu neya fi alamat al suker. kan huwo kelem al endu alamat se habil yau maya, wa al lemu wa al ma endu neya fi al endu alamat suker. ⁹Fi teriga de Rabuna silu barra the haiwanat ta abutaki wa wodi humon le ana. ¹⁰Fi zaman ta raba bahahim, Ana ayeno fi helim al ganamyat al rujaal al kan bi zowju ma mawashi. galamayay al rujal kan mukhattat munamar, wa mulowas. ¹¹Al malaika ta Allah kelim le ana fi helim, 'Yakub 'Ana kelim, ana yau hina; ¹²Huwo kelimu, arufa uyuun taki fok wa ayeno kulu galamayay al rujal al bi zowju ma mawashi. Huwomon munamar, mukhattat wa mulowas, leanu ana ayeno kulu hajat al Laban bi amulu le intakum. ¹³Ana Allah ta Bethel, al inta azilu amud, al intakum amulu halifa le ana. Hasa gum fok wa sibu ard di wa rija le ard al weledo ita fogo. ¹⁴Rahael wa Leah juwabu wa kelim to huwo, "Hal fi hinak aye gisma aw worisa le anina fi bet ta abu ta niana? ¹⁵Anina ma yau al huwo amulu ze ajanib? Leano huwo biu anina wa kaman shetetu gurush ta nina. ¹⁶Leano kulu gena al Allah shilu bara min abu ta nina hasa bi le nina wa iyal ta nina. hasa aye haja al Allah kelimu le itakum amulu takum. ¹⁷Bad keda Yakub gum wa wa kutu jena tou wa mara tou fi ras jamal ¹⁸Huwo sugu haiwanat tou kulu gidam tou, sawa ma kulu ambia, sawa ma haiwanat al huwo ligo min Paddan Aram. Bad keda huwo jahizu le ruwa le abu tou Ishak fi ard ta Canaan. ¹⁹Zaman Laban ruwa ashan bi koruuf, haligu Rahael seregu aliha ta bet ta abu tou. ²⁰Yakub kaman kabasu Labanal Aramia, ma wori le huwo ino huwo kan mashi. ²¹Fa huwo jeri ma kulu al huwo indo wa deri gata bahar, wa huwo ruwa le jebel beled ta Gilead. ²²Fi yom nimra talata kan kelim le Laban ino Yakub jere. ²³Fa keda huwo shilu ahal tou ma huwo wa turuju wara tou le saba ayam. huwo ligo huwo fi al beled ta Gilead al fok. ²⁴Hasa Allah ja le Laban al Aramia fi helim fi zaman ta belel wa kelimu le huwo, "Amulu hisab an wonusa taki le Yakub kan kwes wala bataal. ²⁵Laban ligo Yakub. Hasa Yakub aba kaima tou fi beled al fok. Laban kaman geni fi kaima ma ahal tou fi beled al fok ta Gilead. ²⁶Laban kelimu le Yakub, "De sunu al inta amulu, al inta kabasu ana wa shilu bara banat tai ze masajiin ta harb? ²⁷Le inta jere ma siir wa kabasu ana wa ma wori le ana? Ana kan mumkin bi rasulu inta bara ma ihtifaal wa ma guna, ma alaa ta musika wa ma guitar. ²⁸Itakum ma sibu ana ashan bi selimu jena ta jena tai wa ma salamak le banat tai. Hasa itakum amulu ma sokul beled. ²⁹Fi guwa le ana shan bi amulu le inta bataal, lakin Allah ta abu taki wonusu le ana umbari wa kelimu, 'Kun haris fi wonusa taki le Yakub kan kwes wala bataal.' ³⁰Hasa ita ruwa beid ashan ita der rija le bet ta abu taki. Lakin le ita seregu aliha tai? ³¹Yakub juwabu wa kelimu le Laban, "Ashan ana bi kafu wa bi fekir ino ita bi shilu banat taki min ana ma guwa yau ana ruwa fi siir. ³²aye zol al seregu rabunat taki ma bi istemir fi haya Fi wujuut ta ahal ta nina, bi arufu aye haja ma ana huwo takum wa shilu takum." Leanu Yakub ma arufu ino Rahael seregu huwomon. ³³Laban ruwa fi kaima ta Yakub, wa, fi kaima ta Leah wa fi kaima ta etniin kadamat, lakin huwo ma ligo huwomon. Huwo ruwa min kaima ta Leah wa dakalu fi kaima ta Rahael. ³⁴Rahael shilu rabunat al fi bet, kutu huwomon fi magaad ta jamal, wa geni fogo Laban fetisu kaima kulu, lakin ma ligo huwomon. ³⁵Heya kelimu le abu tou, "Ma ta tala zalan, seid tai ino Ana ma bi agder wogifo gidam taki, leanu ana indu zaman tai. "Fa huwo fetisu lakin ma ligo rabunat ta bet tou. ³⁶Yakub kan zalaan wa kore kore ma Laban. Huwo kelimu le huwo, "Jerima tai sunu? Kaiya tai sunu, al inta bi fetisu ma warat tai ze de? ³⁷Leanu ita fetisu kulu mumtalakat tai. Sunu yau ita ligo min kulu buda al fi bet? kutu huwomon ini gidam ta ahal tai ashan huwomon bi hukum bein anina al etniin. ³⁸Leanu ishiriin sena Ana kan fi ma itakum. koruf takum wa galamayay abu nasawiin tala iyal, wale Ana ma akulu aye koruf min mumjumu ta korufan takum. ³⁹Haja al seretu ma haiwan ta gaba Ana ma bi jibu le itakum. Lakin, ana taban min kasara tou. ita daiman bi kutu ana bi dafa haiwan al wodoro, kan al seregu bi nahar wala al bi belel. ⁴⁰inak ana fi; fi yom al harara bi akulu ana, wa gaba fi blel; wa Ana ruwa bidon koruf. ⁴¹Ishiriin senawat del Ana min nas ta bet taki. Ana ishtakal le inta arba tashar sena le banat taki al etnin, wa sita sena le korufan taki. Inta geiru ujura tai ashara marat. ⁴²Lo kan ma Allah ta abu tai, Allah ta Abraham, wa ta Ishak yau ma ana, bi hagiga hasa kan inta rasulu ana edan-fadi. Allah ayenu zulum tai wa kef saab ana ishtakal, wa huwo wobiko inta umbari." ⁴³Laban juwabu wa kelimu le Yakub, "Al banat del banat tai, iyal ta iyal tai de iyal tai, wa korufan del tai. Kulu del al ita bi ayenu del tai. Lakin sunu Ana bi amulu alela le iyal tai del, awla le iyal toumon al huwomon weledo? ⁴⁴Fa hasa, kede anina amulu itefagia, ita wa ana wa kede kun shahid bein ita wa ana." ⁴⁵Fa Yakub shilu hajer wa fok ze amud. ⁴⁶Yakub kelimu le ahal tou, "Limu hujaar. " Fa

huwomon shilu hujaar wa limu kom. Bad dak huwomon akulu fogo kom de. ⁴⁷Laban nadi huwo Jegar Saha Dutha, lakin Yakub nadi huwo Galeed. ⁴⁸Laban kelimu, "Kom de yau shahid bein ana wa ita alelela." Ashan keda isim tou nadi Galeed ⁴⁹huwo kaman nadi Mizpah, leanu Laban kelimu, "Yahwa tai ayenu bein ita wa ana, zaman al anina ma bi ayenu bad tanina. ⁵⁰Kan ita amulu banat tai bataal, aw ita shilu mara jambo banat tai, sala kan mafi aye zol ma anina, ayenu Alla huwo yau shahid bein ita wa ana." ⁵¹Laban kelimu le Yakub, "Ayenu le kom de, wa ayenu le amud, al ana kutu bein ita wa ana. ⁵²kom de yau shahid, wa al kom yau shahid, al ino ana ma bi mur aktar min kom le ita, wa ita ma bi mur aktar min kom le ana, ashan bi amulu darar. ⁵³Kede Allah ta Abraham, wa allah ta Nahor, allah ta abu toumon, hukumu bein anina. " Yakub halifu ma kafu ta abu tou Ishak. ⁵⁴Yakub gedimu zebeha fok jebel wa nadi ahal tou ashan bi akulu akil. Huwomon akulu wa geni belel kulu fok jebel. ⁵⁵Fi saba badri Laban gum fok, selimu jena ta jena tou wa binia tou wa bariko huwomon. Bad dak Laban ruwa wa rija le bet.

Chapter 32

¹Yakub kaman ruwa fi sika tou, wa al malaika ta Allah limu ma huwo. ²Zaman Yakub ayenu huwomon, huw kelimu, "De yau mo askar ta Allah,"fa huwo nadi isim ta mahal dak jebel. ³Yakub rasulu marasulat gidam tou le aku tou Esu fi ard ta Seir, fi beled ta Edom. ⁴Huwo amiru huwomon, gali, "De yau haja al itakum bi kelimu le seid tai Esu: De yau haja al kadam taki Yakub kelimu: 'Ana kan gayid ma Laban, wa huwo agiru rija tai lahadi hasa. ⁵Ana indo mawashi wa hamir, wa korufan, kadamiin wa kadamat. Ana rasulu risala de le seid tai, ashan ana bi ligo eima fi uyuun taki.'"⁶Al marasulat rija le Yakub wa kelimu, "Anina ruwa le aku taki Esu. Huwo jai ashan bi gabil ma ita, wa wa urbomia rijaal fi ma huwo." ⁷Bad dak Yakub biga kafu shidid wa haziin. Fa huwo gesimu al nas al kan ma huwo le etnin muaskarat wa kaman al korufan,mujumu ta haiwanat wa al jimaal. ⁸Huwo kelimu, "Kan Esu jaa le wahid min muaskar wa hajimu, biga muaskar al fadulu bi jere." ⁹Yakub kelimu, "Allah ta abu tai Abraham, wa Allah ta abu tai Ishak, Yahwa, al kelimu le ana, 'Rija le beled taki wa le usura taki, wa ana bi najah ita; ¹⁰Ana ma bi istehik le kulu amaal ta itefagia ta amana wa kulu sigah al ita amulu le gadam taki. Leanu bes ma nas tai ta shokul ana gata Urdoon, wa hasa ana biga tala etnin muaskarat. ¹¹Malish sayidu ana min eda ta aku tai, min eda ta Esau, leanu ana kaif min huwo, ino huwo bi ja wa hajimu ana wa uma al ma iyal. ¹²Lakin ita kelimu, 'Ana bi naha ita. Ana bi kutu iyal ta iyal taki bi mgeni ze rumula ta bahar, al ma bi agde edu adad toumon.'"¹³Yakub geni hinak fi belel dak. Huwo shilu bad min hajata al ma huwo ze hadia le Esau, aku tou: ¹⁴miteen galamayata abu nuswan wa ishriin galamayata abu rijjal, miteen ganam abu sukuriin wa ishriin koruf, ¹⁵teleteen jamal al indo leben wa husaan toumon, arbein bagarat wa ashara tor, ishriin hamir abu nuswan wa ashara hamir abu rijjal, ¹⁶del huwo wodi fi eda kadam tou, kulu mujumu ma nefas tou. Huwo kelimu le kadam tou, "Ruwa gidam tai wa kutu a masafa bein kulu mujumu ta haiwanat." ¹⁷Huwo amiru al kadam al awel, kelimu, "Wokit Esau aku tai gabil ma ita wa asalu ita gali 'Ita tabi le munu? Ita mash wen? haiwanat del ta munu al fi gidam taki?' ¹⁸Biga ita bi kelimu, 'Huwomon kadam ta Yakub. Huwomon hadiya rasulu le seid tai Esau. Ayenu, huwo yau kaman jai bad anina. ¹⁹Yakub kaman wodi awamir le mujmu nimira etnin, mujmu nimira talata, wa kulu nas al bi ruwa wara mujmu ta haiwanat. Huwo kelimu, ²⁰'Ita bi kelimu nefsu haja le Esau kan ita limu ma huwo. Ita kaman bi kelimu, 'kadam taki Yakub jai bad anina. ²¹'Leanu huwo fekir, "Ana bi sibu huwo geni ma hadiyat al ana rasulu gidam. ashan baden ana bi ayenu huwo, yalla huwo bi gabilu ana. ²²'ashan keda hadiyat ruwa gidan tou. Huwo bi nefsu geni fi belel dak fi muaskar. ²³Yakub gum fok zaman ta belel, wa huwo shilu nuswan tou al etnin, etnin kadamat tou, wa iyal tou al hidashar. Huwo rasulu huwomon fok le nahar ta Jabbok. ²⁴Fi teriga de huwo rasulu huwomon fok le k nahar sawa ma kulu hajata tou. ²⁵Yakub kan sibu barawo, wa rajil shakila ma huwo lahadi sabah, ²⁶Wokit rajil de ayenu huwo ma bi agder gelibu huwo, huow darab warak ta Yakub. warak ta Yakub agela ze huwo shakila ma huwo. ²⁷Al rajil kelimu, "Kede ana ruwa, leanu sabah bi ga jai. " Yakub kelimu, "Ana ma bi sibu ita ruwa illa ita bariko ana. ²⁸Al rajil kelimu le huwo, "Isim taki munu?" Yakub kelimu, "Yakub. " ²⁹Al rajil kelimu, "Isim taki ma bi ndi tani Yakub, lakin Israel. Leanu ita shakila shedid ma Allah wa ma nas wa inta gelibu. ³⁰Yakub asalu huwo, "arjuuk wori le ana isim taki. "Huwo kelimu, "Le ita asalu isim tai? Bi ga huwo bariko huwomon hinak. ³¹Yakub nadi isim ta mahal Peniel leanu huwo kelimu, "Ana ayenu Allah wosa be wosa, wa haya tai hariru. ³²Shemish tala fok ze ma Yakub bi gata Peniel. Huwo kan abu keireng ashan warak tou. ³³De yau sabab alela iyal ta Israel ma bi akulu al"arbita ta warak al fi mafasil ta warak, leanu al rajil awugu al"bita del la hadi agella warak ta Yakub.

Chapter 33

¹Yakub ayenu fok wa, Esau kan jai, wa ma huwo kan urubomia rijaal. Yakub gesimu al iyal bein Leah, Rahael, wa etini kadamat. ²Bi ga huwo kutu kadam al nuswan wa iyal youmon gidam, ja bi wara tou Leah wa iyal tou, wa ja bi wara tou Rahael wa Yousif akir ta akir. ³Huwo nefsu ruwa gidam toumon. huwo denger tihit saba marat, lahadi huwo ja gerib. ⁴Esau jere ashan bi gabil ma huwo, huwo amsuku ragabta tou wa selimu huwo. Yalla bi ga huwomon kore. ⁵Wokit Esau ayenu fok, huwo ayenu nasawin wa iyal. huwo kelimu, "Del nas mun ma ita?" Yakub kelimu, "Al iyal al Allah yau wodi le kadam taki." ⁶Yalla bi ga kadamat ja ma iyal toumon, wa huwomon denger tihit. ⁷Leah kaman wa iyal tou ja wa deger tihit. Akiraan Yousif wa Rahael ja wa denger tihit. ⁸Esau kelimu, "Ita gasid sunu ma kulu mujmuat al ana gabilu?" Yakub kelimu, "ashan ana bi ligo neima fi wosa ta seid tai." ⁹Esau kelimu, "Ana indo kifaya, aku tai. Hafizu haja al ita indo le nefsa taki." ¹⁰Yakub kelimu, La arujuuk, kan ana ligo neima fi ena taki, biga rudu hadiya tai min edan tai, leanu hagiga ana ayenu wosa taki, wa huwo ze ayenu wosa ta Allah, wa ita rudu ana. ¹¹arujuuk Allah rudu hadiya tai al jibu le iat, leanu Allah amulu ma ana bi kwes wa ashan ana indo kifaya, "wa bi keda Yakub naqish ma huwo, wa Esau rudu." ¹²Biga Esau kelimu, "Kede anina kun fi sika tanina. Ana bi ruwa gidam takum." ¹³Yakub kelimu le huwo, "Seid tai arufu ino al iyal sokerin, wa al korufan wa al mawash bi ayenu wara ta iya toumon Kan sugu huwomon shedid hata wahid yom, kulu al haiwanat del bi mutu. ¹⁴Arujuuk kede seid tai ruwa gidam ta kadam tou. Ana bi safir birah, alla katuwa ta mawash al gidam tai, wa alla katuwa ta iyal, lahadi Ana ja le seid tai fi Seir. " ¹⁵Esau kelimu, "kede ana ruwa ma ita juzu ta ijal al ma ana." Lakin Yakub kelimu, "lei ita amulu keda? Kede ana ligo neima fi ena ta Rabuna." ¹⁶Fa Esau fi yom dak bada ruwa le Seir. ¹⁷Yakub safir le Succoth, abinu le nefsa tou juwa wa sala rakuba le haiwanattou. ashan keda isim ta mahal nadi Succoth. ¹⁸Wokit Yakub ja min Paddan Aram, huwo wosulu tamam le al medina ta Shechem, al fi ard ta Canaan. Huwo nezil gerib le medina. ¹⁹Biga huwo ishteri gita ard al huwo sibu fogo kaima tou min iyal ta Hamor, abu taShechem', mia gita'at ta fida. ²⁰Hinak huwo sala al mazbaha wa kutu isim tou El ilah Israel.

Chapter 34

¹Hasa Dinah biniya ta Leah al heya weledo le Yakub, ruwa ashan bi gabil ma banat ta ard. ²Shechem jena ta Hamor al hawi, al amir ta ard, ayenu heya. Huwo shilu heya wa num ma heya wa amulu heya bataal. ³Huwo kan rija le Dinah, jena ta Yakub. Huwo hibj banat shbat wa wa wonsu bi hanan le heya. ⁴Shechem wonusu le abu tou Hamor, kelimu, "Jibu banat shabat del le ana mara. ⁵Yakub asuma ino huwo karabu Dinah binya tou. Iyal tou kan ma mawashi tou fi mahal zira, so Yakub amsko salam tou lahadu huwomon ja. ⁶Hamor abu ta Shechem ruwa le Yakub ashan bi wonusu ma huwo. ⁷Al iyal ta Yakub ja min mahal zir zaman huwomon asuma al mushkila. al rijal del kan shitimu huwomon. Huwomon kan zalaniin shedid leanu huwo amulu fadiya le Israel bi num tou ma biniya ta Yakub, leanu kan haja ze de ma bi hasil. ⁸Hamor wonusu ma huwomon, kelimu, "jena tai Shechem bi hibu biniya taki. arujuuk wodi heya le huwo ze mara. ⁹kede anina zowuju ma intakum wodi biniya taki le anian, wa shilu banat ta nina le nufus takum. ¹⁰Ita bi geni ma anina, wa al ard bi kun fadi le inta ashan bi geni wa amulu tijara fogo, wa bi kun indo mumtakaat. ¹¹Shechem kelimu le abu tou wa le akuwana tou, "Kede ana ligo neima fi uyuun taki, wa aye haja al ita bi kelimu le ana ana bi wodi. ¹²Asalu ana an mali ketir wa hadayat ana bi wodi aye haja al itakum kelimu le ana lakin wodi takum le ana biniya de mara. " ¹³Iyal ta Yakub juwabu Shechem wa Hamor abu tou ma kideb, ashan Shechem karabu Dinah akut toumon. ¹⁴Huwomon kelimu le huwomon, "Anina ma bi amulu haja de, ashan bi wodi akut ta nina le zol al ma teheru; leanu de bikun fadiya le anina. ¹⁵Bes anina bi tifagu ma itakum kan teheru inta ze anina, kan fi aye rajil al teheru fi fogo itakum. ¹⁶Biga anina bi wodi banat le inta wa anina bi shilu banat takum le nufus tanina, wa anina bi geni ma itakum wa anina bi kun nas wahid. ¹⁷Lakin kan itakum ma asuma le anina wa ma teheru itakum, anina biga bi shilu akut tanina wa anina bi ruwa. ¹⁸Kelimat toumon kutu Hamor wa jena tou Shechem tala murta. ¹⁹Al shab de ma akir fi amulu haja al huwomon kelimu, leanu huwo moksut ma biniya ta Yakub, ashan huwo yau zol al muhteram shedid fi nas al fi bet ta abu tou. ²⁰Hamor wa Shechem jena tou ruwa le bab ta medina toumon wa wonusu ma nas ta medina toumon, kelimu, ²¹"Rijal del huwomon fi salam ma anina, Fa kede huwomon geni fi ard wa amulu tijara fogo, leanu be hagiga al ard kebir wa kifaya le huwomon. Kede anina shilu banat toumon nasawin, wa kede anina wodi le huwomon banat tanina. ²²Bes fi hala de ya nas del bi tifagu ma anina wa anian bi kun nas wahid: Kan aye rajil fogo itakum teheru, ze teheru anina, ²³Hal mawashi toumon wa mumtakaat wa kulu haiwanat toumon ma bi kun ta nina? Fa kede anian tifagu ma huwomon, wa huwomon bi geni fi nus ta nian. ²⁴Kulu rijal al ta medina asuma le Hamor wa jena tou Shechem. Kulu rijal teheru. ²⁵Fi yom nimira talata, zaman huwomon kan lisa fi waja, etnin miniyal ta Yakub(Simeon wa Levi, Dakuwana ta Dinah), aye wahid shilu sef tou wa huwomon hujumu medina wa katulu kulu al rijal. ²⁶Huwomon katulu Hamor wa jena tou Shechem ma kasuma ta sef. Huwomon shilu Dinah min bet ta Shechem wa huwomon ruwa. ²⁷Al iyal al tanin ta Yakub ja le meiteen wa nahabu al medina, leanu nas del karabu akut toumon. ²⁸Huwomon shilu korufan, mujmu ta mawashi hamir, wa kulu fi medina wa al fi hawli mahal zira ²⁹kulu mali toumon. Kulu iyal toumon wa nuswan toumon, huwomon amsuku. Huwomon shilu hata kulu hajal al kan fi bet. ³⁰Yakub kelimu le Simeon wa Levi, "Ita jibu mushkila le ana, ashan bi kutu ana afin le sukan ta ard, al Canaaniyin wa al Perizziyin. Ana besit fi adad. kan huwomon limu nufus toumon sawa ded ana wa hujumu ana biga bi demiru ana, Ana wa nas ta bet tai. "Lakin Simeon wa Levi kelimu, ³¹"Hal akut tanina shar muta yau Shechem amulu keda?"

Chapter 35

¹Allah kelimu le Yakub, "gum, fok le Bethel, wa geni hinak. Abinu mazbaha hinak le Alah, al zahir le inta zaman inta jere min aku taki Esau. ²"Biga Yakub kelimu le nas bet tou wa kulu nas al kan ma huwo, "Sibu rabunat al garib al nus takum, nedifu nefsa takum, wa geru takum gumashat. ³Yalla kede anina ruwa le Bethel. Ana bi abinu mazbaha hinak le Allah, al juwabu ana fi yom ta huzun, wa al kan ma ana fi aye mahal al ana ruwa fogo." ⁴Fa huwomon wodi le Yakub kulu rabunat al garib al fi ard toumon, wa halag al kan fi adna toumon. Yakub dofunu huwomon tihit shejera ta balut al gerib ma Shechem. ⁵Ze ma huwomon safir, Allah kutu kafu waga fi hawili medinat al jambo huwmon, fa keda nas del ma fetisu iyal ta Yakub. ⁶Fa Yakub wosulu le Luz(de huwo Bet El), al fi ard ta Canaan, huwo wa kulu nas al kan ma huwo. ⁷Huwo abinu mazbaha hinak wa nadi isim mahal ta Bet El, leanu hinak Allah beinu nefsa tou le huwo, zaman huwo kan bi jere min aku tou. ⁸Deborah, al bi ayenu warat ta Rebekah mutu. heya kan dofunu tihit bet El tihit shejera balut, fa kan nadi isim tou Allon Bakuth ⁹Zaman Yakub ja min Paddan Aram, Allah zahir le huwo tani mara wa bariko huwo. ¹⁰Allah kelimu le huwo, "Isim taki Yakub, lakin isim taki tani bi nadi Yakub. Isim taki bi nadi Israel."Fa Allah nadi isim tou Israel. ¹¹Allah kelimu le huwo, "Ana Allah al gadir. weledo takum ketir. nas ketir bi tala min inta, wa moluuk bi kun min nus ta iyal ta iyal taki. ¹²Al ard al ana wodi le Abraham wa Ishak, Ana bi wodi le inta. Le iyal ta iyal taki bad inta Ana kaman bi wodi al ard. " ¹³Allah ruwa bara min huwo fi mahal al huwo wonusu ma huwo. ¹⁴Yakub sala amud fi mahal al Allah wonusu le huwo, amud ta hajer. Huwo kutu fogo zabeha wa kubo fogo zeit. ¹⁵Yakub nadi isim ta mahal al Allah wonusu ma huwo fogo de Bet El. ¹⁶Huwomon asfir min Bet El. Zaman huwomon lisa masafa min Ephrath, Rahael ruwa le welada. Heya kan ligo welada saab ¹⁷Zaman welada bi ga saab le hey, daya kelimu le hey, "Ma ta kafu, leanu hasa inta bi kun indo jena tani. ¹⁸"Ze ma nefes ta hey bi tala hey nadi isim ta jena Ben-Oni, lakin abu tou nadi isim tou Benjamin. ¹⁹Rahael mutu wa kan dofunu fi ta Ephrath (al huwo, Bethlehem). ²⁰Yakub sala amud fogo turuba ta hey. de huwo alama ta turuba ta Rahael lahadi yom ta alela. ²¹Israel rahalu wa sala kaima tou wara ta buruj ta maragaba ta haiwanat. ²²Zaman Israel kan bi geni fi ard dak, Reuben num ma Bilhah shirika ta abu tou, wa Israel asuma an kalam de. Hasa Yakub indo etnashar awulad. ²³Iya tou ta Leah Reuben, bikir ta Yakub, wa Simeon, Lawi, Yahuza, Yaskar, wa Zabalun. ²⁴Iyal Rahael kan Yousif wa Benjamin. ²⁵Iyal ta Bilhah, kadama ta Rahael, kan Dan wa Naftali. ²⁶Iyal ta Zilpah, kadama ta Leah, kan Gad wa Asher. Del kulu kan iyal ta Yakub al kan weledo le huwo fi Paddan Aram. ²⁷Yakub ja le Ishak, abu tou, fi Mamre fi Kiriath Arba (bes ze Hebron), al Abraham wa Ishak kan geni fogo. ²⁸Ishak geni mia wa tamaniin sena. ²⁹Ishak selimu roho tou wa huwo mutu, wa limu huwo ma judud tou al kubar. Esau wa Yakub, yau dofunu huwo.

Chapter 36

¹Del yaw usura ta esou (al Kaman ginadi edom). ²Esou shilu nuswan taw al min kanaa nin, del yaw nasawin tow: adah binia ta Elon al min gelila ta hetateen, oholibama binia anah, haboba ta hivateen; ³Wa base mat, binia ta Ishmael, okot ta nebaiot. ⁴Adah weledu Eliphaz le Esou, wa basemat weledu Reuel. ⁵Oholibama weledu jeush, Jalami, wa kora. Del yau iyal ta Esou al weledu le howo fi beled ta kanaa. ⁶Esou shilu nuswan tow, awolad tow, banat tow, wa kulu nas alfi bet tow, kulu haywanat tow, wa kulu hajat tow al kulu hoywanat tow, wa kulu hajat tow, al huwo ligo fi beled ta kanaa, yala huwo bada vuwa fi beled al beid min aku bitow Yacoub. ⁷Huwo amulu zede ashan hayiwanat, wa afashat towmon kan ketir kalis maabi sibu. Umon geni sawa wata al umon kan deir geni fogo sawa de ma bitimu umon ashan hayiwanat towmon ⁸Ashan kida, Esou al kama maaruf beisim Edom, rowa geni fi beled ta jebel Seir. ⁹Del yawu usura al tala min Esou, Jidu ta Edomin fi beled ta jebel Seir. ¹⁰Del yau asmaa ta iyal ta Esou: Eliphaz Janata ada, mara ta Esou; Reuel weled ta basemat, mava ta Esou ¹¹Awolad ta Eliphaz yawu Teman, omar, Zepho, Gatam, wa kenaz. ¹²Timna, refiga ta eliphaz, weled ta Esou, weledu amalek. Del yau iyal ta iyal ta ada mara ta Esou. ¹³Del yau awolad ta Reuel: Nahat, zera, Shamma, wa Mizza. Del yau iyal ta iyal ta basemat mara ta Esou. ¹⁴Del yau iyal ta Ocholibama mara ta Esou, al kan okot ta Ana wa habuba ta Zibeon. Hiya weledu le Esou Jeush, Jalam, wa korah. ¹⁵Del yau abowab ta usurat ta Esou: usurat ta eliphaz, bikir ta Esou: Teman, omar, Zepho, Kenaz, ¹⁶Korah, Gatam, wa Amalek. Del yau abowab al tala min Eliphaz fi beled ta Edom. Umon yau kan iyal iyal ta Ada. ¹⁷Del yau abowab al tala min Reuel, Weled ta Esou: Nahat, Zera, Shamma, mizza. Del yau kan abwab al tala min Reuel fi beled ta Adom. Umon kan iyal iyal ta basemat mara ta Esou. ¹⁸Del yau abwab al tala min oholi bama mara ta Esou: Jeush, Jalam, Korah. Del yau kan abowab al tala min ochlibama binia ta Anah. ¹⁹Del yawu awolad ta Esou (al kan arufu umon ma isim ta Adom) wa umon kan Salatin. ²⁰Del yau awolad ta Seir al min horit, beled al Esou gigeni fogo: Lotan, Shobal, Zibebeon, anah, ²¹Dishon, Ezer, and Dishan. Del yau kan abowab ta nas horitin, nas al geni fi Seir beled ta Adom. ²²Awolad ta Lotan yau Hori wa Haman, wa timna kan okot ta Lotan. ²³Del yau kan awolad ta shobal: Alvan, manahat, Ebal, Shepho, wa onam. ²⁴Del yau kan awolad Zebeon: Aia wa ana. De ana al kan ligo ena ta moya Sukun fi Sahara, ze howo kan gi ainu wara hamir ta abu tow Zibeon. ²⁵Del yawu kan iyal ta Ana: dishon, wa oholibama, binia ta Ana, ²⁶Del yau kan awolad ta Dishon: Hemdan, Eshban, Ithran, wa keran. ²⁷Del yau kan awolad ta Ezer: Bilhan, Zaavan, wa Akan. ²⁸Del yau kan awolad ta Dishan: Uz wa Aran. ²⁹Del yau kan abowab ta Horatin: Lotan, shobal, Zebeon, wa Ana, ³⁰Dishon, ezer, Dishan: Del yau kan abowab ta horitin hasab tertibat tomon fi beled ta seir. ³¹Del yau muluk al kan hokum beled ta Adom gubal ai melik bihukum Israel. ³²Bela weled ta beor, huwo hokum Adom wa isim ta medina towo kan Dinhaba. ³³Zaman al bela mutu, Jobab weled ta Zere ta Bozra shilu mana towo, ³⁴Zaman Jobab mutu, Husham al kan min beled ta Tamanitein geni fi sulta. ³⁵Zaman Husham Mutu, Hadad Jena ta Bedad al kan intesir le medianiin fi arid ta Moab geni Melik, Isim ta medina towo kan avit. ³⁶Zaman hadad mutu, sala ta mesreka geni melik. ³⁷Zaman al samla mutu, bega Shaul ta Rehobot al jambu nil geni fi mahal towo, ³⁸Zaman al Shaul mutu, baal Haman Jena tawo. ³⁹Zamanal Baal Haman Jenata akbor mutu, Hadar geni fi mahal towo, Isim ta medina towo kan pau. Isim ta mara towo kan mehetabel, binia ta matred, haboda ta me-Zahab. ⁴⁰Del yau kan asami ta ruasa ta abowab al tala min user (usurat) Ta Esou, hasab abowab wa akalim (wilayat) be asma tomon: Timna, Alva, Jetheth, ⁴¹Oholibama, Ela, pinon, ⁴²Kenez, teman, Teman< Mibzar ⁴³Magdiel, Iram. Del yau roasa ta abowab ta Adom, Hasab guwad to mon fi wata al umon Istelimu. De yau kan Esou, abuta Adomiin.

Chapter 37

¹Yacoub kan geni fi arid (beled) al abu bitou kan rahalu fogo ze zol gerib, beled ta kanaan. ²De yau terige al sejilu mara Bet ta Yacoub. Yusif, al kan shaab bi umur ta sbabatasara sena, kan gi ayinu usura hayiwanat ta abu bito ma akwana towo. Huwo kan ma awolad ta Bilha wa ma awolad ta zilp, nuswan ta abu bitowo. Yusif kan wodi kabara batal ta awolad de le abu bitowomon. ³Kan Israel ghibu Yusif akter min kulu awolad bitowo. Ashan huwo kan Jena al huwo weledu lego huwo biga ajus. Huwo sala le yusif gumas al indu alwan jiyafa kalis. ⁴Laman akwana to wo ayinu mohaba ta abu towomon aktar min umon, umon akrah (Kutu huwo fi gelba), wa umon kan magiwonusu. Mahuwo besalam (kwes). ⁵Yusif kan hilim, wa huwo worile akwana towo hilim al huwo kan hilim. Umon kan kutu yusif fi geliba ziyada. ⁶Huwo kelim le umon, “kede intum asma le hilim al ana kan hilim.” ⁷Nina kan girobutu dura kom fi mahal zara, yala robuta tai wogif adil, biga robutat takun ja lifu ana fi shikil दौरا wa dengir le robuta tai” ⁸Akwana towo kelimu le huwo, “Sei inta bikun fok hokum anina?” sei haiga in ta bihuhum anina? Humon akrah (kutu huwo fi geliba) aktar ashan hilim wa kalamat towo. ⁹How kan ayinu hilim wa kama wori le akwana towo. Howo gali, ayinu takun, ana ayinu hilim tani: “Shemis gamara ma hidasara nujum dengiri le ana” ¹⁰Howo wori hilim de le abu bitowo ze huwo kan wori le akwana bitowo, wa abu loitowo kan kore kore ma huwo. Huwo kelim le Yusif, de yatu hilim al inta kan hilim de?” hal uma taki wa ana ma akwana taki nesia bija dengiri fi wata le in ta?” ¹¹Akwana towo kan indu girra le huwo, lakin abu towo kan hafizu kalamat de fi geliba bitowo. ¹²Akwana towo kan ruwa ashan biakilu hayiwanat ta abu tomn fi shekim. ¹³Israel kelimu le yusif, “Musu akwana taki gi ayinu hayiwanat fi shekim? Taal, ana birasulu inta le humon. Yusif kelim le huwo, ana jahiz. ¹⁴Huwo kelim le Yusif, “rowa has, ashan inta biayinu kan akwana taki kwesin wa hayiwanat Kaman kwesin, yala jibu le ana kobara” Yacoub kan rasulu huwo bara fi nenzila ta Hebron, wa yusif kan rawa le shekem. ¹⁵Rajil tani ligo Yusif, Yusif kan woduru min mahal al akwana towo fi fogo. Rajel de asalu huwo, “inta gi fetisu sunu?” ¹⁶Yusif kan Juobu gali, “ana gi fetisu akwana tai. Wori le ana males, mahal yutu umongi akilu hayiwanat del?” ¹⁷Rajil de kelimu gali, “umon sibu mahal de, lianu ana asuma umon kelimu, keli nina rowa fi dotan” Yusif kan rowa wara akwana towo wa ligo umon fi dotan. ¹⁸Umon ayinu howo min beid, wa gubal huwo biwosulu jambo umon, umon kan katitu ashan bikatulu huwo. ¹⁹Akwana towo wonusu fi nefso towomon, “Shuf, sayid ta ahlam yawu gi ja gerib. ²⁰Yala keli nina katulu huwo wa jada huwo fi wahid min hufurat al hini. Nina bikelim, haywan al batal katulu huwo. Yala anina biayinu ahlam towo de bitimu keif?” ²¹Ruben kan asma kalam de wa nofudu huwo min ida towomon. Howo kan kelim, “keli nina ma katulu huwo. ²²“Ruben kan kelimu le umon, “mata dofugu dom. Jada huwo fi hufura de al fi sahara, lakin mata kutu takumida fogo huwo” Ruben kan kelimu zede ashan kan huwo bija tala Yusif wa rija howo le abu bitowo. ²³Zaman al yusif wosulu le akwana bitowo human gobudu huwo wa agila gumas towo al jiyafa de. ²⁴Umon shilu howo wa jada howo fi ufura. Ufura kan fadi mafi fogo moya. ²⁵Umon kan geni ashan biakulu eish. Umon arfa uyun tomon beid, umon ayinu touf ta nas ismaeleen kan gi ja min gilad, ma jimal towomon kan gi arfa buharat wa dawat ta ashab, ma marra. Humon kan gi shilu hajat de le masir. ²⁶Yahuza kelimu le akwana to wo gali, “faida bikun shunu kan anina katulu aku ta nina wa kati dom towo?” ²⁷Faalu, keli ninibiyu howo le nas Ismaeleen wa keli nina makutu iden ta nina fi Isim bitou, leanu huwo aku wa laham ta nina akwana towo kan asuma kalam ta nina akwana towo kan asuma kalam bitowo. ²⁸Tujar midianiin zaman wosulu gerib ma umon, akwana ta Yusif le Ismaelin be ishirin gitaat ta fida. Ismaelin del arfa yusif fi masir. ²⁹Ruben kan rija fi beer/ufura. Huwo kan seretu gumasat towo. ³⁰Howo kan rija le akwana towo wa kelim, “weled de mafi hinak! Waana biruwa wein?” ³¹Umon dabau ganamaya wa shilu gumas ta Yusif wa dakalu jua dom ta gana maya de ³²Biga umon jibu gumas al mola won wa jiya fa de le abu towomon wa kelim, “anaina ligo de. Males kede ayinu kan de gumas ta jena taki wala la. ³³Yacoub ayinu wa kan kelim, “de guman ta jena tai. Hayiwan al batal yawu katulu huwo. Nesia seretu Yusif heta heta” ³⁴Yokoub seretu gumasat towo wa libisu showal fisulba towo, huwo kore jena towo ayam ketir. ³⁵Awolad towo kulu ma banat towo ja ashan bi azi/gowi huwo, lakin huwo kan aba kalam towomon. Huwo kan kelim, “Hagiga ana biru towo kan kore ashan Jena towo. ³⁶Nas medianiin biyu huwo fi masir le potipar, dabit ta faraon, captenta huras ta faraon.

Chapter 38

¹Fi zaman tani yahuza sibu akwana towo wa ruwa geni le rajil Adulami isim towo kan Hira. ²Hinak huwo kan limu ma binia al abu towo kan min nas ta kanaan, isim ta binia de dhua. Huwo shilu hiya le huwo. ³Hiya kan hamil wa wele du weled, wedi le huwo isim Er. ⁴Hiya kan hamil tani wa weledu weled. Wodi le huwo ism onan. ⁵Hiya kan hamil tani wa weledu weled isim towo shela. Huwo kan weledu jena de fi kezib. ⁶Yahuza ja ligo mara le bikir bitou Er. Isim ta mara de Tamar. ⁷Er, bikir ta yahuza kan zol sherir/batal fi ena ta Rabana. Rabuna kan katulu huwo. ⁸Yahuza kan kelim le onan, “ruwa wara mara ta aku taki, geni ma huwo ashan inta bijibu eyal le aku taki.” ⁹Onan kan arufu iyal de ma bikun iyal. Towo, yala kan huwo gigeni ma marata aku towo de, huwo kan gi do fugu/kubu fi turab. Ashan huwo ma bi weledu le aku towo jena. ¹⁰Huwo kan amulu haja batal fi ena ta Rabuna. Rabuna kan katulu huwo Kaman. ¹¹Yala yahuza kelimle Tamar, nesiba towo, “kede inta fadulu armala fi beit ta abu taki lahadi kan shela weled tai raba” leanu huwo kan kofu, howo bi mutu ze akwana. Tamar kan tala warowa geni be abu bitowo. ¹²Bad zaman towil, binia ta shuwa mara ta Yahuza mutu. Yahuza kan ligo taazia wa huwo kan ruwa fi Timna mahal ta sala korufan towo, huwo ma sabitowo hira al min adulamirn. ¹³Kabara kan wosulu le Tamar gali, “Ayin, nesib takigi ruwa fi Timna mahal ta salaw korufan towo. ¹⁴“Hiya agila gumas ta armala bara, wa libisu hibaya wa kati nefsa towo, hiya ruwa geni fi bab ta enaim, al kan fi sika giruwa le Timna. Le anu hiya ayinu shela kan raba kalas lakin ma wodi hiya le huwo ze mara. ¹⁵Zaman yahuza ayinu hiya huwo kan fikir gali hiya kan mara ta zina ashan hiya kan kati usa towo. ¹⁶Huwo kan ruwa le hiya fi taraf sika wa kelim, “taal, males keli an ja le inti” huwo kan ma arufu gali de nesiba bitowo-wa hiya kan kelim le huwo, “inta biwodi le ana shunu ashan inta bija le ana?” ¹⁷Huwo kelim, ana birasulu le inta gana maya min haywanat tai”. Hiya kelim, inta biwodi le ana damana loadi kan inta birasulu gana maya de? Huwo asalu. ¹⁸“Yatu damana al ana biwodi le inta? Hiya juwabu gali, “Katim, wahabil, wa asaya al fi ida taki”. Huwo wodi umon le hiya yala huwo futu mahiya sawa. Biga higa jahamilu ma huwo. ¹⁹Hiya gum fog waruwa fi sika bitow, hiya shilu hibaya wagumas ta taki ena armala. ²⁰Yahuza rasulu ganamaya ma sabi bitowo al min adulamiin ashan biwodi le mara de, yala hiya birija damana al hiya kan shilu, lakin kan maligo mara de. ²¹Zol al min adulamiin de kan aslu rujal al fi mahal mara de kan geni fogo, “Wenu mara ta Zina al kan fi taraf sika ta Enaim ole?” umon Juwabu gali, (ma hasal mra ta zina geni hiri. ²²Huwo reja le Yahuza wa kelim, ana ma ligo hiya. Kaman rujal ta mahal dak kelim, mafi kan mara ta zina hini. ²³“Yahuza kelim, keli hajat de fadu lu le hiya ashan bikati fadiya ta nina. Nesiya ana Rasulu ganamay de, lakin inta maligo hiya”. ²⁴Baad talata shahar, kabara wosulu leyahuza,”Tamar nesiba taki halas amulu zina, wa hagiga hiya hamilan.” Yahuza kan kelim, “Jibu takun hiya hini ashan biharagu hiya. ²⁵Laman jibu hiya, hiya rasulu kabara le nesib bitowo mazol al kan gi Ja shilu huwo gali, “ana hamil ma sidu hajat del. “hiya kelim, males kede ayinu hajat de ta munu, katim, habil, wa asaya.” ²⁶Yahuza kan arufu hajat de wa kelim, “hiya indu hak/hiya beri min ana, ze ana kan ma wodi hiya ze marale shela jena tai” Huwo kan ma arufu hiya tani. ²⁷Laman zaman ja ashan hiya bi weledu, ligo biga hiya indu timan fi batna. ²⁸Fi zaman weledu jana wahid tala ida bara, yala daya shilu keit ahmar warobutu fi ida ta jana de, “gali de yawu bitala awel. ²⁹Lakin jena de juru ida towo wara, yala, aku towo tani de yawu tala awel. Daya kan kelim, “keif inta nyakamu.” Biga wedi le huwo Isim perez. ³⁰Yala aku towo al kan robutu ida towo ma keit ahmar tala wara, wa wodi le huwo isim zera.

Chapter 39

¹Yusif kan biyu fi masir, rotifer moazif ta faraon al kan mosuol ta huras, yau Ishteri huwo min nas Ismaelin, al kan biyu huwo hinak. ²Rabuna kan ma Yusif wa kutu huwo rajul ta naja fi shokol. Huwo kan geni fi bet ta seyid bitowo al kan min masir. ³Seyid bitowo kan ayinu keif Rabuna kan ma Yusif, wa Rabuna Kan kutu kula hajat al huwo biamulu ginaja. ⁴Yusif kan ligo neema fi ena ta potifar ze huwo kan gi ishtakol le huwo. Potifar kan kutu Yusif mudir ta bet bitowo. Kulu hajat al huwa kan indu huwo wodi fi mosuulia ta yusif⁵Min Zaman al kutu huwo mosuul ta beit wakulu hajat ta seyid bitowo, Rabuna kan bariku beit ta masri de asha Yusif. Baraka ta Rabuna kan fi kulu hajat ta Potifar, izakan fi beit wala fi mahal zara. ⁶Potifar wodi kulu hajat al huwo kan indu tehet mosuulia ta yusif. Huwo kan magi fekir fi ayi haja tani ile akil al huwo bi akulu. Yusif kan shab wesim wa jiyafa biajibu shedid. ⁷Mara ta seyid bitowo kan gi dugu ena le Yusif wa kan bikelimu le huwo taal num a ana.” ⁸Lakin huwo kan aba wa kelim le mara ta seyid bitow, “ayinu, seyid tai ma gi kutu bala le al ana bi amulu fi bet ini, wa huwo kutu ana mosuul le kulu hajat hini. ⁹Mafi zol kebir fi bet de ze ana. Huwo ma abale ana ayi haja ile inti, ashan inti mara bitowo. Keif ana biamuli galat kebir zede wa katiya did Rabuna?”¹⁰Hiya kan gi wonusule Yusif kalam de yom bad yom, lakin huwo kan aba ashan bi num mahiya wala ja gerib ma hiya. ¹¹Yom tani huwo kan ruwa fi juwa ashan biamulu shokol bitowo, kan mafi ayi rujal ta bet Zaman dak fi bet. ¹²Hiya gobudu huwo fi gemis bitowo wa kelim, “ num ma ana.” Huwo fiku wa sibu gemis de fi ida ta hiya, wa Jere bara. ¹³Zaman al hiya ayinu huwo sibu gumas fi ida bitowo wa jere bara. ¹⁴Biga hiya bada kore shedid le rujal al fi bet wa wori le humon kalam al hasil, shuf Potifar jibu zol abrani de ashan bijeribu anina, huwo kan ja ashan binum ma ana, wa ana kore. ¹⁵Zaman al huwo asuma kore tai, huwo sebu le ana wa jere bara. ¹⁶Hiya kutu gumas bitowo jambu towo lahadi seyid kan raja le bet. ¹⁷Hiya wori le huwo kida, kadam al abrani inta jibu le nina de, kan ja ashan bijeribu ana. ¹⁸Zaman al ana kan kore, huwo sibu gumas bitowo wa jere bara. ¹⁹Zaman al seyid bitowo asma le kalamat al mara towo kelim le huwo, “de yau haja al kadam taki kan amulu le ana.”Huwo kan zalan shedid. ²⁰Seyid ta Yusif kan shilu huwo wakutu fi sijin, mahal al masajin ta melik kan gi kutu umon fogo.²¹Lakin Rauna kan ma Yusif wa kan Zahir itifagia ta amana le huwo. Huwo kan wodi le Yusif neema fi ena ta mosuul ta sijin. ²²Mosuul ta sijn kan wodi le Yusif mosuulia ta nas kulu al kan fi sijin, Yusif kan mosuul le kulu shokol al umon bi amulu fi sijin. ²³Kebir ta masajin de kan magi kafu ayi haja al huwo wodi fi ida ta Yusif, ashan Rabuna kan ma huwo, kulu haja huwo kan gi amulu kan gi naja.

Chapter 40

¹Baad zaman dak, zol al kan gi amusuku kubaya ta melik ta masir wa zol a kan gi haragu eish ta melik umon kan amulu galat le seyid tomon, melik ta masir. ²Faraun kan zalan ma mouzifin bitowo al etenin del, mosuul ta nas al gi amusuku kubayat wa mosuul ta nas al gi aragu eish. ³Huwo kan kutu umon fi nefsa fi beit ta captain/mosuul ta huras, fi nefsa harasa al kutu fogo Yusuf. ⁴Mosuul ta huras wodi Yusuf le umon, wa uwo kan gi saidu/ istakol le umon. Umon kan geni fi harasa zaman towil. ⁵Umon kulu kan hilim zol ta arufa kubaya wa zol ta haragu eish ta melik ta masir al kan habisu fi harasa- kulu zol kan indu hilim towo barawu fi nefsa bileil de wa kulu hilim kan indu maana towo barawu. ⁶Yusif ja le umon kan fi sabah ashan biayinu umon,. Lakin umon kan ma mortahin. ⁷Uwo asalu mouzifin ta faraun al kan ma huwo fi harasa fi beit ta seyid bit owo, gali “malu kelim geni hananin kida alela? ⁸Umon kulu lelim gali, “ nina kulu kan hilim yala mafi zol al bi wori le, “nina maana ta hilim ta nina de.” Yusuf kelim le umon, “Musu terjimu de gija min Rabuna? Wori takun le ana, males.”⁹Mosuul ta na ta arufa kubayat kan wori hilim towo le Yusuf. Huwo kan, fi hilim tai kan fi shejera ta karmagidam tai. ¹⁰Fi sejera de kan fi talata fere. Kulu fere ta sejera de talou eina ta inab ali kan biga inab a nigitu. ¹¹Kubaya ta Faraun kan fi ida tai ana kan shilu inab wa asuru umon fi kubaya de fi ida ta Faraun. ¹²Yusif kan kelim le huwo, “Tarjama ta hilim taki de yau kida. Talata fere de manatou talata yom. ¹³Badi talata yom Faraun bitala inta wa birija inta fi maktab taki. Inta bilo di kubaya ta Faraun fi ida towo, bes ze inta kan gi arfa kubaya towo. ¹⁴Lakin zekiri ana baden kan kulu hajat gi ruwa kwes ma inta hinak, wa kede inta wori sokolo kwes taki le ana. Zekiri ana le Faraun watata ana min sijin de. ¹⁵Ashan kan nyakamu ana min biled ta Abraneen. Wa hini Kaman, ana kan ma amulu haja batal al kan bikutu ana fi sijin de.”¹⁶Laman mosuul ta na ta hargu eish ayinu tarjamata Yusuf kan fi mahal towo, howo kelim le Yusuf, “ana Kaman kan hilim, wa hilim de kan zede, ta lata gufat. Ta eish kan fi ras tai. ¹⁷Fi gufa al fok kan fogo kulu shekel ta hajat al kwes al haragule Faraun, lakin tiyur kan gi akulu hajat de min gufaal kan fi rastai”¹⁸Yusif kan juabu gali, “maana tahilim taki de yau kida, talata gufat de yau talata yom. ¹⁹Fi talata yom Faraun bitala inta min hini wa bialigu inta fi sejera. Tiyur bi akulu kisim taki kulu.”²⁰Laman ja yom nimira talata al kan yom ta eid milad ta Faraun, huwo amulu tala mosuul ta nas ta arfa kubaya, wa mosuul ta nasta aragu eish min nus ta nas al fi sijin. ²¹Huwo kan reja mosuul ta nas ta arfa kubaya fi shokol towo al awel, wa huwo kan kutu kubaya fiida ta Faraun tani. ²²Lakin huwo kan haligu mosuul ta nasta aragu eish, besze Yusuf kan terjimu le umon. ²³Lakin mosuul ta na ta arfa kubaya kan ma zekiri Yusuf, huwo kan nesitu.

Chapter 41

¹Ja kan fi mihaya ta akir ethmen senawat Pharan endu hilim. ²Gal, huwo wagif fi tarab bahar. ³Yala, saba abgar tala nim juwa bahar leifim wa ma kuwesin. Abgar del wagifim jambu ibgar tamin fi tarab bahar. ⁴Yula abgar al ma kuwesin wa deifim del akulu al saba abgar alkuwesin wa suman del. Yala Pharaon gum fok. ⁵Yala huwo naam wa bada helim le mara tani. Gal saba ras ta dura kulu fi wahid kushap (omgoli), kulu kuwes. ⁶Yala, saba ras deifim was satetu ma huwa ta sherik, ja wara alkuwesim del. ⁷Al saba ras al deifim abula saba ras dura alkusin del. Pharaon gum fok, wa, ligo de kam helim. ⁸Ja kan fi saba roho towo ma mogsut. Huwo rasulu keli nadi kulu kajajir wan as al negetin ta Masir. Pharaon weri lehumon ahlam two de, lakin mufi wahid albi agder fushiru ahlam de le Pharaon. ⁹Yala raise ta amsuku kubaya kelim le Pharaon, , “ana jekiru katiya tai allele. ¹⁰Pharaon kan jalam nim kadamin tou, wa kutu ana wa ana fi sijn fi bed ta haras al mekeip, ruise kabasin wa ana. ¹¹Ena helim helim sawa fi lel dak, huwo wa ana. Ena helim ai zol le hasap tefshir ta helim towo. ¹²Hemak kan mena rajil shuker mim hebiriya, kadam ta nekeip al huras, ena wori lehuwo wa huwo fashiru lena kulu wahid le hasub helim towo. ¹³Ja fi nihaya Tefsir towo lena, ashan kida hassit Pharaon rija ana le shokol tai, lakin tani dak howo shenegu.” ¹⁴Yala Pharaon sent keli nadi Yousif. Hum be sura tala huwo nim sijn. Haligu shar towo, wa geiru gumash towo, wa jibu le Pharaon. ¹⁵Pharaon kelim le Joseph, “ana endu helim, lakin mafi zol bi agder fashiru. Lakin ana asna an inta, gal kan ita asna an helim ita bi fashiru. ¹⁶Yusif Juwabu pharaon, gal,” ma ana Rabuna yau bi juwabu pharaon ma rahina.” ¹⁷Pharaon kelim le Yusif, “fi helim tai kida ana wogif fi taraf bahar, ¹⁸Yala saba abgar tala nim juwa bahar, kuweshim wa suman, wag i akulu gesh. ¹⁹Yala saba algar al tannin ja baat humon, deifin wa ma kuwesin, an ma eimu kulu kulu fi ardi ta Masir sikil abgar shenin ze dak. ²⁰Al abgar al shenin wa deifin del akulu abgar al awel al sumanin del. ²¹Wokit humon akulu humon, ma maaruf gal humon akulu humon , lakin humon lisa shenin ze magabli. Yala ana gum min mum. ²²Ana eimu fi helim, Kaman, saba raas ja fi wahid kashap, Malian wa kuwes. ²³Yala, saba raas tani deifin, wa shetetu ma hawa ta sherik ja wara humon. ²⁴Al raas al deifin del abulaau saaba raas al kwesin del. Ana wori ahlaam del le kajajir del, lakin mafi kulu kulu al bi agder sherehu le ana.” ²⁵Yusif kelim le Pharaon, “al ahlam ta Pharaon de kulu nefsa helim al Rabuna deiru amulu huwo wori le Pharaon. ²⁶Al saaba albgar alkwasin huwo saba sena, wa saba raas alkwasin huwo saba sena. Al ahlam del kulu wahid. ²⁷Al saba albagar al deifin del al ja baad wara maanu saba sena, wa Kaman alsaba raas ta dura al sheen mushetiti ma hawa ta sherik kuman saaba senawat ta jaan shedid. ²⁸De yau haja al ana kelim le Pharaon. Haja al allah deiru wori le Pharaon. ²⁹Einu, saaba senawat bikun akil Malian fi ardi ta Masir, ³⁰Baad dak saba senawat ta jaan shedid bija baad, wa kulu sherwat bi nesitu fi ardi ta Masir, wa jaan shedid de bi demiru Masir, ³¹Al shenwat del mabi zekiru fi ardi ashan jaan shedid albi ja aw biye kun shedid. ³²Al helim de keriru le pharaon le anu modu de katitu ma Allah, wa Allah bi amulu gerib de. ³³Hasa keli Pharaon ainu rajil al shatir wa negit, wa kutu huwo fi Masir hini mosul . ³⁴Keli Pharaon igtar Mosuliin fi ardi de, wa keli mosulim del silu kamsa fil nia nin kulu Mashusil ta zera ta Musir de nuda saab senawat. ³⁵Keli humon limu kulu akil ta semiin al kuwes de wa kazimu dura tehed sulta ta Pharaon ashan akil be stagolimu fi mudun. Humon be hafisu. ³⁶Al akil de bija istakdimu fi zaman ta saba senawat ta jaan al shedid de al bi kun fi beled ta Masir. Fi teriga de al ardi ma be demiru ma jaan al shedid de.” ³⁷Al arshaad de kan kwes fi ena ta Pharaon wa fi ena ta kadamin towo. ³⁸Pharaon kelim le kadamin towo, “hal ena biligo rajil ze , alfi huwo roho ta Allah? ³⁹Ashan kudu pharaon kelim le Yusif, “ze Allah wori le ita kulu de mafi zol albi maizu wa negit ze inta. ⁴⁰Inta bikun fok bet tai, wa hasab kalam taki keli nas tai hakim. Fi kersi ile ana kebir min inta” ⁴¹Pharaon kelim le Yusif, “suf ana kutu inta mosul fi kulu ardi Masir. ⁴²Pharaon shilu katim min ida towo wa kutu fi ida ta Yusif huwo libisu huwo ma gumash al jemil, wa libisu sisila dahab fi ragaba towo. ⁴³Huwo wodi huwo keli lifu ma huwo fi hosan al nimera enen al huwo endu. Rijal gi sharek gidam towo, “dengir rukba” Pharaon kutu huwo fok kulu ardi ta Masir. ⁴⁴Pharaon kelim le Yusif, “ana pharaon, wa bara min inta, mafi rajil bi arfa yadeen au kura tou min fi kulu ardi ta Masir” ⁴⁵Pharaon nadi Yusif isim “zaphenath-paneah.” Huwo wodi lohuwo bimia asenath, binia ta potifar abuna ta on, ze mara le Yusif. Yusif ruwa bara ashan eimu ardi ta Masir. ⁴⁶Yusif kan teletin sena fi umur wokit huwo wogif fi gidam Pharaon, melik ta masir. Yusif tala bara min gidam ta melik Pharaon, wa ruah hawily ardi ta Masir. ⁴⁷Fi saaba senawat al ardi antij ketir. ⁴⁸Huwo limu kulu akil fi Mudun. Huwo kutu fi gusat ai Medina akil min zere al hawili Medina dak. ⁴⁹Yusif kazin dura ze ramla ta bahar. Ketir kalis ali huwo sibu hasibu, ashan aktar min higab. ⁵⁰Yusif indu ethnen aulat magabli seniin ta jaan sheedid de ja, al asenath binia ta Potifar al abuna ta on weledu le huwo. ⁵¹Yusif sene isim ta awel bikir towo Manasseh, “manau Rabuna sibu huwo nesitu taab towowa kulu usura ta Abu towo” ⁵²Huwo seme isim to weled Nimra ethnen Ephraim, huwo kelim “Rabuna amulu huwo Muthmir fi ardi ta tab” ⁵³Al saba senawat ta akil kifaya fi ardi ta Masir ja le nihaya. ⁵⁴Al saba senawat ta jaan shedid bada, ze yusif kelim, jaan kan sheedid fi kulu ardi, lakim fi ardi kulu ta masir kan akil ketir. ⁵⁵Wokit kulu akil kalasu min ardi Masir nas nadi shedid le Pharaon ashan akil.

Pharaon kelim le kulu Masiriin, “amshu le yusif wa Amul haja al huwo kelim”. ⁵⁶Al jaan shedid kan fi kula wasa ta ard. Yusif fata kulu makasin wa bada tebiyu le Masiriin. Al jaan kan shedid fi ardi ta Masir. ⁵⁷Kulu al ard kan beji fi Masir ashan isteri duru min Yusif, ashan Jaan kan shedid fi kulu ard.

Chapter 42

¹Hasa Yacoup arif inu fi dura fi Masir. Huwo kelim be awlad towo, le ti shuf fi baad kum? ²Huwo kelim, suf, ana asuma gal duru fi Masir. Aruah hinak wa istari lena min hinak ashan neish wa ma na mut”. ³Akuana ta Yusuf al ashara masha ashan isteri dura min Masir. ⁴Lakin Yacoub ma resul Benyamin, aku Yusuf, ma akuwana towo, huwo kelim”. Ana gi kafu haja batal keli ma hasil le huwo”⁵Al iyal ta Israel al ja ashan isteri fi wokit ta jaan alshedul de kan min ardi ta Canaan. ⁶Hasa Yusuf kan biga yau hakim fi ardi. Huwo kan al wahid al tobiyu bara le kulu nas ta ardi. Akuwana ta Yusuf jaw a dengiry le huwo tehed ma wusa tomon tehed fi ardi.⁷Yusuf ienu akwana towo wa huwo lahizu humon lakin huwo dusu nefsu min humon wa kelim gowi ma umon. Huwo kelim le humon.” Itu jaain min wen? Humon kelim “min ardi ta Canaan ashan Isteri akil”. ⁸Yusuf lahizu akuwana towo lakin humon ma lahizu Yusuf. ⁹Yala Yusuf zekiru helim alkan huwo helim an humon, wa hu kelim le humon “ita kum jawasis! Ita kum ja ashan bi shuf mahal almafi difaad fogo. ¹⁰Humon gal lehuwo “la sai di kadamini taki ja ashan Isteri akil. ¹¹Kulu ena iyal ta rajil wahid, ena gi kelim hagiga. Ena ma jawasis”.¹²Huwo kelim, “la, itu ja ashan shuf mahal almafi fogo dufaa fi Masir” ¹³Humon kelim “anina kadamini taki itmashar akuwana, awulad ta wahid rajil fi Canaan. Shuf al suker de lahaidi allele ma abuna, wa wahid akuna ma hai hasa.¹⁴Yusuf kelim le humon. “de yau al ana kelim; ita kum Jawasis. ¹⁵Be de bi jiribu itakun. Be haya ta Pharaon itakun ma bi ish ini, ile aku takun al suker ja ini. ¹⁶Rasul wahid min itakum wa keli huwo jibu aku takum. Itakum bi fadul fi sijin, ashan kalam takum bi jeribu, kan hal fi hagiga fi itakum. Aw, be haya ta Pharaon hagiga itakum Jawasis. ¹⁷Huwo kutu humon fi harasa le talata yam. ¹⁸Yusuf kelim lomoni fi yom nimra talata “amul de wa itukum be ish, ana bi kufu Allah. ¹⁹Azu itakum geni fi sijin, lakin itakum ruah arfa dura le beyout takum ashan jaan al shedul de. ²⁰Jibu akutaum de ashan beweri kalam kun saw a itakum ma bi mutu” humon amulu felan.²¹Humon kelim le baad tomon, a enu hagiga kida galtamiin ashan aku tena. Ienu tab ta Roho towo wokit kan huwo gi kore lena wa ena ma ashma lohuwo. Ashan kida zam towo lisa gija fi rash tena. ²²Robin juwabu lo humon, ana ma wori le itakum, mata kuan amulu katiya did weled de, lakin itakum ma asuma? Hasa, ienu doom towo lisa wara tena”²³Humon ma aruf gal Yusuf fahimu humon, kan fi muterjin wasad humon. ²⁴Huwo agelib dahur le humon wa kore. Huwo shilu Simeon min nus tomon wa rubutu gidum ena tomon. ²⁵Yala Yusuf amiru kadamini towo ashan mala shawala ta akuana towo de be dura, wa kutu gurush ta iyu rajil fuara fi juwa shawal towo, wa kede wori lomoni sulama ta mamuria, wa amulu lo humon.²⁶Al akuana shahimu humir tomon be dura wa bada ruwa min hinak. ²⁷Wokit wahid min humon fata shawal ashan bi wodi akil le human zaman akudu raha, huwo ligo “gurush towo, yala de kan fi ashma fata shuwal towo. ²⁸Huwo kelim le akuana towo, Gurush tai rijau wara. Ainu yau, huwo fi juwa shuwal tai.” Gelba tomon gata wa humon biga gi kafu ma bad tomon, kelimu” de shunu al Rabuna amulu lena? ²⁹Humon ruah le Yacoub, abu tomomi fi ardi ta Canaan wa wori lehuwo kulu hajat al husil lehumon humon kelim. ³⁰Al rajil, sultan ta ardi dak, kelim kaab bena wa fekiri gal ena Jawasis fi ardi tomon. ³¹Ena kelim le huwo ena rajal ta hagiga, ena ma Jawasis. ³²Ena itasar akuwana, iyal ta tena wahid ma hai hasa, wa al suker hasa fi ma hai hasa, wa al suker hasa fi ma Abutena fi ardi ta Canaan.³³Al rajil, sultan to ardi dak, kelim lena, be de ana bi arif gal itakum rujal al ta hagiga. Sibuni takum wahid min aku takum ma ana, wa shilu duru le biyut takum ashan jaan al shedid de wa shibu rual takum ³⁴Jibu aku takum ma jawasis, lakin itakum rijal ta hagaig. Yala ana be sibuni akutakum le itakum, wa itakum bi tajir fi ardi de”.³⁵Wokit humon gi fadihu sawalat, iya rajil fi shawal towo fida fi fogo. Wokit humon wo abu tomon inu fida humon kafu. ³⁶Yacoub abu tomon bada kelim le humon, “ita kum gesim ana iyal tai. Yusuf kalas ma hai, simeon mafi, wa Kaman benya min itakum deiru shilu bara. Kulu de did ana.”³⁷Robin kelim le Abu towo, gal, “it bi katulu ethnen awlad tai kan ana ma rija Benjamin wara le ita. Kulu huwo fi musuliya ta iden tai wa ana bi rija huwo wara tani.” ³⁸Yacoub kelim “Weled tai ma bi ruah ma itakum. Aku mat wa huwo barau Yau fadulu. Ija haja batal hasal lehuwo fi sika, yala itakum gi kutu shar tai abial de ma tab wa huzun.

Chapter 43

¹Al jaan kan shedid kalis fi ardi. ²Wokit humon akulu duru kulu ali humon jibu min Masir de. Abu tomon kelim le humon, “Ruah takum tani; ashan Isteri lena akil.”³Yahuza wori lehuwo “al rajil de anziru ena, “itakum ma bi inu was tai ille kan aku takum fi maakum ⁴Iza ita rasul akutena mena ena bi ruah ashan isteri le ita akil. ⁵Lakin iza ita ma deiru, ena mabi ruah. Le anu al rajil de kelim le ana, itakum mabi inu was tai ille kan aku takum fi maakum⁶Israel kelim, “le itakum gi amulu ana batal ashan wori le rajil de itakum indu aku tani? ⁷Humon kelim, “al rijil de asalu malumat an usra tena. Huwo kelim, hal abukun hai? Hal intakum aku tani? Ena juwabu le hasab’ sualat del. Ena bi arif kef, huwo bi kelim jibu akutakum de?”Yahuza kelim le abu Israel, “Rasul weled taki ma ana ena bi gum wa ruah ashan ena bi ish wa mabi mutu. Kulu ena, ita wa Kaman iyal tena. ⁹Ana bikun damana le huwo. Ita bikutu ana mosul. Iza ana ma jibu huwo wara le ita wa kutu gidam ita, kele lomu ana illel abad. ¹⁰Iza kan ene ma akir, mutakid kan hasa ene rija le mara tani. ¹¹Abutomon Israel kelim lehumon “kan kida, amulu takum kida, shilu takum montujat al ashen ta ardi fi shawalat takum. Shilu le rajil de hadia Juzu min sumuk wa asel nahal. Bahar, keimot ta balla. ¹²Shilu gurush maraten fi yeedeen takum. Al gurush al rajau kan fi shawalat takum de, shilu fi yeedeen takun bikun de kan be gallat. ¹³Shilu Kaman aku takum. Gum wa ruah tani le rajil de. ¹⁴Kedi Rabuna algadir wodi rahman towo le itakum alkutakum wa Benjamin. Iza Harimu ana min eyal tai ana Harimu. ¹⁵Al rajal shilu hadia, wa fi yeedeen tomon humon shilu gurush marateen, wa sawa ma Benjamin, humon gum wa ruah le Masir wa wogif gidam Yusif. ¹⁶Wokit Yusif ianu Benjamin ma humon huwo kelim le kadam towo ta bed ‘jibu al rajil le bed, daba kourouf wa jahizu al rijil de bija akulu maana gaada,” ¹⁷Al kadam de amulu ze Yusif kelim huwo jibu rijal de fi beed ta yusif. ¹⁸Al rijal kan kuafin leanu jibu humon fi bed ta Yusif. Humon gal “de ashan gurush al kan rijau fi shawalat tena mara al awel dak, ashan huwo bi ligo fursha did ena. Huwo bi amsuk ena wa shilu ena ze abid, wa shilu humir tena. ¹⁹“Humon ja le kadam ta bed ta Yusif, wa humon kelim le howo fi baab te bed ²⁰Bi kelim ya said tena, ena ja kan le awel mara le isteri akil, ²¹Ja kan , wokit ena bi akut raha ena fata sawalat tena, yala fi kulu sahawalatena kan gurush fi sawal’ gurush kan kulu, ena jibu fi yeedeen ten. ²²Gurush tani Kaman ena jibu fi yeedeen tena ashan isteri akil. Ena ma arufu munu kutu gurush fi shawalat tena. ²³Al kadam kelim, “salama le itekum, matakum kafu Rabuna takum wa Rabuna ta Abu takum imkim kutu gurush fi shawalat takum. Ana gabilu gurush takum” al kadam al mosul jibu simeon bara min shijin le umon. ²⁴Al kadam al mosul shilu rajil del le bed ta Yusif. Huwo wodi le humon moyo, wa humon kasulu kurenat tomon. Huwo wodi akil le hamir tomon. ²⁵Humon jahizu hadia le akulu hinak. ²⁶Wokit Yusif ja fi bed humon jibu hadaya al kan fi ye den tomon de le beed, wa dengeri tehed gidam towo fi wata. ²⁷Huwo asalu humon an akual tomon wa kelim, abukum kwes, al rajil ajuz al etakum kelim? Hal howo lisa hai?²⁸Humon kelim, “kadam taki abu tena kuwes. Huwo lsa hai” wa humon dengri wa wodi le huwo itiram. ²⁹Wokit huwo arfu ena towo fok huwo ienu Benjamin aku towo jena uma towo, wa huwo kelim, “de yau aku takum al suker al itakum kelim de? Yala huwo kelim, “keli Rabuna kan rahman le ita ya weledi”³⁰Yusif abgu wa tala bara min ruah bara saweya ashan dusu nefsa le kore. Huwo ruah juah gurfa towo wa geni kore hinak. ³¹Huwo kasulu wusa towo wa ja bara. Huwo gowi nefsu, wa kelimu “hadiru akil”³²Al kadam kadimu le Yusif be nefsu wa akuana be nefsu al Masiriin hinak gi be akulu be nufusum le ana al Masiriin ma bi akulu sawa ma Hebraniin. De haram le Masiriin. ³³Al akuana geni gidam towo, al awel fikir le hasab tertip ta hak ta wilada tomon, wa al suker le hasab schabiya rujal kan mustagrabin. ³⁴Yusif kan ainu wa rasulu le humo akil min al gidam towo. Lakin akil le Benjamin kan kamsa marat min ta akuana humon asraab be huriya wa istamta ma huwo

Chapter 44

¹Yusif amiru kadam ta bed towo, kelim, amla shawalat ta rijal de ma akil, godur al humon bi aged arfa wa kutu gurush ta ai rajil fi shawal towo; ²Wa kutu kubaya tai fida de fi fatha shawal ta sheker de, wa Kaman gurush towo ta dura, “al kadam amulu ze Yusif kelim.” ³Fi saaba bedir al rijal del rasul bara hum wa hamir tomon. ⁴Wokit humon tala bara medina lakin ma baid kalis Yusif kelim le kadam towo, “gum fok, tabi wara rijil del, wa wokit ita kerimu humon, kelim le humon le ita kum rajah al sher be alkuwes?” ⁵Hal de ma kubaya al said tai gi adrab min fogo? Wa kubaya al huwo gi istakdimu le salawat? Itu amulu shur, haja al itakum amulu de”. ⁶Al kadam de kerimu humon wa kelim kalam de le humon. ⁷Humon kelim kalam te huwo, “le said tena bi kelim kalam ze de? Beid min ena ze kadam ashah bi amulu kalam ze de. ⁸Ienu al gurush al ena ligo fi shawal tena ena jibu tani mara le itakum min fi ardi Canaan. Kef ena be seregu min bed ta said taki fida wala zahab? ⁹Kan iya wahid min kadam taki ligo endu keli mutu, wa kadam almosul kelim, ¹⁰“Hasa keli yekun ze itakum kelim, ai zol al ligo le huwo gubaya de bikun abid le ana, wa albagi bi Yakun hurr.” ¹¹Yala iya rajil alagu kutu shawal towo tehed, wa iya rajil fatah shawal towo. ¹²Al kadam almosul fetish. Huwo bada ma al kebir Lahil suker, wa al kupabaya alfida de ligo fi shawal ta Benjamin. ¹³Yala humon sheretu gumash tomon, kulu rajil shahinu hamir towo wa raja wara le Medina. ¹⁴Yahuza wa akuanu ja le beed ta Yusif huwo lisa fi hinak, wa humon dengiry gidam towo fi wata. ¹⁵Yusif kelim le humon “de shunu al intu amulu? Itu ma arif inu al rajil ze ana endu sahar?” ¹⁶Yahuza kelim, “ena bi kelim shunu le said tena? Ena bi wonusu shunu? Au kef ena bi beri nufusna? Allah ligo katiya ta kadam taki. Shuf nihna kadam taki ya said, kulana wa Kaman hu al kubaya ligo ma huwo. ¹⁷Yusif kelim keli yekun beid min ana ashah bi amil de al rajil al ligo min huwo kubaya de, zol dak bi kun kadam tai, lakin al tannin keli ruah be salam le Abu takum” ¹⁸Yala Yuhuza ja gerib le huwo wa kelim, “ya said tai, arjuk keli kadam taki wonusu kalam fi adana ta said tai, wa keli zalan taki ma wala did kadam taki inta best ze Pharaon. ¹⁹Al said tai sal kadam towo, gali ital. indakum abu wala aku?” ²⁰Ena kelim le said tena ena endu abu; al rajil ajuz, wa jena fi umur ajuz. De al azgar wahid, lakin aku towo mutu wa huwo barau yau sibu le uma towo, wa abu bihubu kalis. ²¹Yala inta kelim le kadam taki, keli jibu ashah ita deiru shufu. ²²Baad dak ena kelim le said tena, al waled mabi agder ashah sibu abu, iza kan huwo sibu abu, abu bi mutu. ²³Yala inta kelim le kadam taki, ile aku takum al suker ja ma etakum, itakum bi iyenu wusa tai tani mara ²⁴Yala baad ena ruah le abu tena kadam taki ena wori le huwo kalamat ta said tena. ²⁵Abu tena kelim, ruah tani isteri lena akil. ²⁶Yala ena kelim, ena ma bi agder ruah ile iza akur tena al suker bi kun ma ena, yala ena bi ruah fa ena ma bi agder iyenu wusa ta rajil de ile kan aku tena al suker de fi ma ena. ²⁷Abid taki abu tena kelim lena, itu bi arif gal zoja tai weledu lena ethnen awlad. ²⁸Wahid ninum ruah bara min ana wa ana kelim, “hagiga tan huwo sheretu hetaheta, wa ana ma enu huwo minzamandak. ²⁹Hasa iza itakum Kaman shilu de min ana wa muskila ja le huwo, itakum bi jibu shar tai al abiaad de ma tab wa mutu. ³⁰Hasa, ashah kida wokid ana jai min kadam taki abu tai wa rajil al suker de ma bena minzaman haya towo morbut ma haya ta weled de. ³¹Bi yekun, wokid huwo enu al weled de ma bema huwo bi mutu. Kadam taki bi kutu shar ta abutena al abiad de ma tab wa mutu. ³²Ta ana kadam taki biga yau damana le welede le abutai ana kelim, iza ana ma jibu le ita, ana bi istamal kulu kata le abutai lel abad. ³³Hasa ashah kida, arijuk keli ana kadam taki geni le ita abid mn bidal weled de ya said tena, wa keli weled de ruah ma akuana towo. ³⁴Kef ana bi ruah le abutai iza kan weled de ma mai? Ana kaif ashah ienu al shaar al bijah le abu tai

Chapter 45

¹Yala Yusif ma agder gowi nefsu gidam kulu kadamin towo al wayifin jambu. Huwo kelim ma shot ally “ai zol kele wasu min ana.” Yala mafi kadam wogif wokid Yusif wori nefsu le akuana towo. ²Huwo kore shedid, al Masiriin asuma, wa beed ta Faraon asuma. ³Yusif kelim le akuana towo “ana Yusif al abui lisa hai?” akuana towo ma agder juwabu huwo, fa ansuku ma sadama. ⁴Yala Yusif kelim le akuana towo, “Taaluu geriib le ana, arjukun.” Humon ja gerib. Huwo kelim “ana Yusif akutakun al itakum tebiyu bara le masiriin. ⁵Mata kum kun mutasifiin wa zalamiin ma nufustakum ashan gal itakum tebiya ana hina, leanu Rabuna yau rasul ana gidam min itakum ashan bi ankisu haya. ⁶Fi sena ten de jaan shedid fi ardi, wa Kaman fadulu kumsa senawat al bikun mafi kunju wele hasad. ⁷Allah rasul ana gidam min itakum ashan ankisu itakum ze fadalal al fi ardi. Wa kutu itakun hai be wasat kala al azim. ⁸Ashan kida hasa ma ita kum yau rasulu ana himu lakin allah, wa huwa amulu ana abu le Pharaon, said al kulu alfi betu, wa hakim fi kulu ardi ta Masir. ⁹Alagu wa ruah le abui wa kelim le huwo, “de yau kalam al weled taki Yusif kelim. “Allah amulu ana said ta kulu Masir taalu le ana, mata kum akir. ¹⁰Intakum bi ish fi ardi ta Gushen, wa itakum bikun gerib ma ana, itu wa igal kun wa iyal ta iyal kun, wa abger kun was bahaimkum. Wa kulu al indukum. ¹¹Ana bi worfir lekun hinak, lisa fi kamsa senawat ta jaan shedid, ashan ma tokunu figir, itu wa usrat kum wa kulu al indakum. ¹²Shut, uyun kum iyenu, wa uyun akui Benjamin, gal de kasama tai yau gi kelim le itakum. ¹³Itu bi weri le abui an kulu fakama fi Masir wa kulu al itu suftu. Itu azra ashan jibu abui hima. ¹⁴Huwo amsuk ragaba ta aku Benjamin wa kore wa Benjamin kore Kaman fi ragaba towo, ¹⁵Huwo bozu akuana towo wa kore fi umon, baad dak akuana towo wonusu ma huwo. ¹⁶Al akbar ta modu al hasal wori fi bed ta Pharaon, gal akuan a ta Yusif ja “Pharaon tala mogsut ana kadamin towo. ¹⁷Pharaon kelim le Yusif kelim le Akuanak, amul de; Shalinu haiwanat wa ruah le ardi Canaan. ¹⁸Jibu abukum wa usratkum wa taalu lei ana bi wodi lekum alkerirat ta ardi Masir, wa bi takul min semin ta ardi de. ¹⁹Hasa umirakum, amil de. Shilu al karlo min ardi Masir le awlatkum wa nasawum kun. Jibu Abukum wa taala. ²⁰La tehtum be mumtalakat, le anu kulu keir ta ardi Mashir de hagagkum.” ²¹Al awalad Israel amulu de, Yusif wodi le humon karlo, le hasab awamir ta Pharaon wa wodi le humon hajat le mamuriya. ²²Le kulu minum huwo wodi le ai rajil geri ta gumash, lakin le Benjamin huwo wodi tultu mia fida wa kumsa gear ta gumas. ²³Le abu towo huwo rasulu de: ashara humar moshun ma keir ta Masir; wa ashara humar nasawin moshun ma dura, eash wa juzu min hajat le abu ashan mamuriya, ²⁴Ashan kida huwo rasulu akuana towo wa humon futu. Huwo kelim le humon, “shuf mata kum kore kore fi sika. ²⁵Humon tala min Masir wa ja fi ardi Canaan le Yacoub abutomon ²⁶Humon wori le huwo kelim” Yusif huwo lisa hai wa huwo hakim ta kulu ardi ta Masir” gelba towo waga huwo ma bi sedek shunu al gi wori le huwo. ²⁷Humon wori le huwo kulu kelimat ta Yusif al huwo kelim le humon. Wokit Yacoub iyenu carlo al rasulu min Yusif ashan arfa huwo, al raho manawiya ta Yacoub ali ²⁸Israel kelim, “de kifaya, Yusif weledi huwo lisa hai. Ana bi ruah wa iyenu huwo ma gabli ana ma mutu”.

Chapter 46

¹Israel rabalu be kulu al huwo endu wa huwo ruwa le birsaba hinak huwo godimu zebiha le allah ta abu bito ishak. ²Rabuna kelimu le Israel fi rui ya bilel, gali, “yagub, yaagub” huwokelim, “anayahu.” ³Huwo kelim, ana allah, allah ta abutaki. Mata kafu ashan bi ruwa neziel fi masir, hinak ana bi ruwa kutu inta le uma azim. ⁴Ana bi ruwa hezil ma ita fi masir, wa be taki dana bi ruwa arfa inta fok tani mara way ousif bi kutu ida bito fi ena taki. ⁵Yagub gom fok min birsaba. Iyal ta Israel shilu Yagub abu bitomon, iyal bitomon wa nuswan bitomon, fi arabat al fiaon rusulu ashan bi shilu huwo. ⁶Humon shilu abugar tomon wa mumtalakat tomon al kan humon limu fi arid ta Canaan. Humon ja le Masir, Yagub ma kulu iyal ta iyal bito ma huwo. ⁷Huwo jibu ma huwo le Masir iyal bito, banat bito wa banat ta awlad bito, wa kulu iyal ta iyal bito. ⁸De yahu asani ta iyal ta Israel al humon ja le Masir: Yacoub wa iyal ta iyal bito, raubin bikiria ta Yacoub; ⁹Wa iyal ta Raubin, Hanok, Fallu, Hasron, wa Raubin; ¹⁰Wa iyal ta shamaun, yamuel, wa yamin, ahad, way akin, sohar, wa shaul, Jena ta mara al kanaania; ¹¹Wa iyal ta Lawi, Gershon, Kahat, wa marari. ¹²Wa iyal ta yahuza kan Er, Onan, Shelah, wa Fariz, Wa Zarah lakin Er wa Onan (kan mutu fi arid ta Kanaan). Wa iyal ta Fariz kan hasron wa Hamul. ¹³Wa iyal ta Yasakir kan tola, fuwa, yubu wa shimron. ¹⁴Wa iyal ta zebuluu kan sarid, elon, wa yahlael. ¹⁵Del yau iyal ta Leah al hia weledu humon le yacoub fi faddan Aran, le fetera ma binia bito Dinah: awlad wa banat bito adad tomon talata wa teletin. ¹⁶Wa iyal ta Jada kan sifyon, Haggi, Shuni, Ezbon, Eri, Arodi wa Areli. ¹⁷Wa iyal ta Asher kan yimna, Sgwa wa Yshwi wa beriah; wa sareh hia ukut bitomon. Wa iyal ta beriah kan Habir wa Malkiel. ¹⁸Del yau iyal ta Zilfah, al laban kan wodi le Leah binia bito. Awlad al weledu de kulu sitashar. ¹⁹Wa iyal ta Rahel mara ta Yacoub kan Yusuf wa Benjamin. ²⁰Wa fi masir asnath weledu le Yousif Manasseh wa Ephriam, wa hia binia ta Fotifa kahin taon. ²¹Wa iyal ta Benjamin kan yahu bale wa Bakir, Ashbel, Gera, naaman, Ehi, Rosh, mufim, Hufim wa Ard. ²²Del yahu awlad ta Rahel al weledu le Yacoub-humon kulu Irbatashar. ²³Wa jena ta dan yahu hushim. ²⁴Wa awlad ta naftali kan yahu yahsiel. Guni, wa Yasir, wa shillen. ²⁵Del kan yahu awlad al weledu le Yacoub min Balhah, al laban wodi le Rachil Bina Bito-humon lailu Sabah. ²⁶Del kulu al ja le masir ma Yacoub, de yahu kan iyal bito “al hagiga” al Mubashir, ma hasibu be nuswan ta awlad ta Yagub humon kulu kan sita wa sittin. ²⁷Be itnin awlad ta Yousif al kan weledu le Huwo fi Masir, nas ta bet ya Yacoub al Ja le masir humon kulu kan sebeen. ²⁸Yacoub Rasulu Yuhuza gidam bito le Yousif ashan bi ruwa ainu sika gidam bito Le jasan, wa humon ja le arid ta jasan. ²⁹Yousif jahizu Arabia bito wa tala ashan bi gabilu Israel abu bito fi jasan. Huwo ainu huwo, hadinu ragaba bito wa kori fi ragaba bito Zaman towil. ³⁰Israel kelim le Yousif, “hasa keli ana mutu bad ma ana ainu wosa taki, inu ita lisa hai.” ³¹Yousif kelim le akuana bito wa le bet ta abu bito, “ana bi tala ashan bi kabiru firaon, gali, Akuana bitai wa bet ta abu bito, al humon fi arid ta Kanaan, humon ja le ana. ³²Rijal de humon ruua, leanu humon kan ruua ta abugar, humon jibu ganamayay bitomon wa abugar bitomon, wa kulu hajat al humon indu. ³³Biga bi kun, kan firaon nadi itakum wa asalu, shukol takum shunu? ³⁴Hakum bi kelim, “abid, kudam, taki humon ruua ta abgar min zaman anina shabab lahadi hasa, anina kulu, ma abu bitana,. Amulu zede ashan itakum bi geni fi arid ta Jasan, leanu kulu rai ta abugar ma mugbul le masirin.

Chapter 47

¹Biga yousif ruwa wa kelim firaon, “abu bitai wa akuna bitai, wa ganamayay bito mon, abgar bitomon, wa kulu hajat al humon indu, humon ja min arid ta Kanaan. Ainu has humon fi arid ta jasan ²Huwo shilu kamsa min akuana bito wa arifu humon le firaun.³Firaun kelim le akuan bito, “shokol takum shunu” Humon kelim le firaun, “abid taki humon ruua, ze judud twain”. ⁴Biga humon kelim le firaun, “anina bi ja geni mukat fi arid de. Mafi mahal hinak le ganmayat ta abid taki, leanu majaa shedid fi arid ta kanaan. Fa hasa, kan ita rudu kede abid taki geni fi arid ta Jasan.”⁵Biga firaun kelim le Yusif, gali, abu taki wa akuana taki humon ja le ita. ⁶Arid ta masir gidam taki. Kutu abu taki wa akuana taki kede geni fi Ahsan mantiga, fi arid ta jasan. Iza ita arufu zol al indu gudra fi nus bitomon, kutu humon kede geni Ruasa le abugar al fi le ana.⁷Biga Yousif jibu aba bito fi Juwa wa arifu huwo firaun, “Yacoub bariku firaun. ⁸Firaun kelim le Yacoub, kam fetera ta zaman al ita eish? ⁹Yacoub kelim le firaun, senawat ta guad tai al muakat huwo 130. Senawat ta haya bitai biga besit wa foko, waja, alam. Ma bi (wosulukun) towil ze ayam ta abuhat tai fi zaman ta guad bitomon.” ¹⁰Biga yacoub bariku firaun wa tala bara min gidam bito. ¹¹Biga Yousif wodi mahal guad le abu bito wa akuana bito. Huwo wodi le humon mulkiya fi arid ta masir, arid al afdal, fi arid ta Raomeses, ze firaun kan wodi awamir. ¹²Yousif Jahizu akil le abu bito, akuana bito wa kulu ihiyajat ta bet ta abu bito, hasab adad ta awlad bitomon. ¹³Kan biga maf kil fi kulu arid; Lean jiyan kan shedid kalis. Arid ta Masir wa arid ta kanaan tabawin ashan jiyan. ¹⁴Yosif limu kulu gurush al kan fi arid ta masir wa arid ta kanaan, be wasit biu gemeh le nas al hinak. Wa Yousif biga jibu gurush de le bet firaun. ¹⁵Wokit kulu gurush al fi arid ta Masir wa arid ta kanaan intahat kalasu, kulu Masiriin ja le Yousif wa kelim. “wodi le nina akil! Nina bi mutu fi gidam taki ashan guruh tanina kalasu? ¹⁶Yousif kelim, “kan gurush takun kalasu jibu takum abugar takum wa ana bi wodi le itakum akil fi bidal ta abugar takum.” ¹⁷Biga humon jibu abugar bitomon le Yousif, Yousif wodi le humon akil mugabil husan, ganamayay, wa abugar, wa hamir. Huwo akilu humon be eash mugabil kulu haywant bitomon fi sena dak. ¹⁸Wokit sena dak intaha, humon ja fi sena tani wa kelim le huwo, “nina ma bi dusu min seid ta nina gali gurush twain kulu biga tani hinak fadulu fi gidam ta seid ta nina ile gisim ta nina wa arid ta nina. ¹⁹Malu nina bi mutu fi gidam ta ena taki, nina kulu ma arid ta nina? Ishteri nina wa arid ta nina fi mugabil akil, wa awina wa arid ta nina bi hai wa nina ma bi mutu, wa arid dak ma bi kun karaba. ²⁰Yahu Yousif Ishteri kulu arid ta masir le (maja, Jiyan) shedid le humon. Be teriga de arid de biga ta firaun! ²¹Wa shab de huwo shilu humon fi medina min bidaya ta Masir lahadi nihaya bito. ²²Lakin arid ta kuhana yahu Yousif ma, Ishteri, leanu kan wodi le kuhana ze Ferida mina firaun. Humon kan bi akulu min Faida bitomon al firaun wodi le humon. Ashan kida humon ma biyo arid bitomon. ²³Biga Yousif kelim le Shab, “ainu takum, ana Ishteri itakum wa arid takum alela le firaun. Hasa yau hina bazor le hakum, wa itakum bi zarau arid de. ²⁴Fi zaman ta hasad itakum bi wodi kamsa le firaun, wa arida juzu bi kun le itakum, le zira ta arid takum wa le akil ta biyot bitakum wa le awlad takum al sukar,”²⁵Humon kelim, ita wodi le nina haya, keda nina ligo naima fi ena taki, nina bi kun abid le firaun” ²⁶Big yousif kutu ashan bi kun sabit fi arid ta Masir lahadi yom bita alela, kamsa juzu dak bi kun le firaun. Bes arid ta kuhana de yau kan ma biga ta firaun. ²⁷Yau biga Israel geni fi arid ta Masir, fi arid ta jasan. Shab bito ligo mahal hinak humon weledu ketir wa be ziyada shedid. ²⁸Yagub geni fi arid ta Masir sabatashar sena, Ashan kida senawat ta yacoub kan biga miya saba wa arbeen sena. ²⁹Asna zaman ta Israel biga gerib ashan huwo bi mutu, huwo hadi jena bito Yousif wa kelim le huwo, Izakan ana ligo niama fi ena taki, kutu ida taki tehet kura bita, wa amulu le ana maruf wa amana: Kan ita rudu mata dofunu ana fi Masir. ³⁰Ashan biga ana bi num ma abuhat bitai, ita bi shilu ana bara min Masir wa dofunu ana fi magabir ta abuhat bitai? Yousif kelim, ana bi Amulu zema ita kelim. ³¹Israel kelim, halifu le ana, wa yousif halifu le huwo biga Israel dengir tehet fi ras serir bito.

Chapter 48

¹Wa hasil bad hajat del huwo kelim le Yousif: “ainu abu taki ayan” ashan kida huwo shilu ma huwo itien min awlad bito Manasseh wa afriam. ²kan kelimu le Yacoub, “ainu jena taki Yousif huwo jai ashan bi ainu ita, “Israel gowe nefsa bito wa gani foki fi senir. ³Yacoub kelim le Yousif, “allah algadir le kulu haja zahir le ana fi luz fi arid ta kanaan. Huwo bariku ana. ⁴Wa kelim le ana, has ana bi kutu ita bi kun indu samara, wa bi zidu ita. Ana bi kutu le ita nas ketir min uman. Ana bi wodi arid de le iyal ta iyal taki ashan bi kun melik le nihaya. ⁵Hasa itnin iyal taki, al kan weledu le ita fi Masir ligo lisa ana ma ja le ita fi Massir, humon bi kun le ana. Afraim wa Manasseh bi kun le ana, ze ma rawabin wa shamoun humon biga leana. ⁶Wa iyal al bi weledu be wara tomon de bi kun taki; bi sami humon tehet akuana bitomon fi wonisa bitomon. ⁷Lokin be hisba le ana, asna ana ja min faddan, huzon bitai lemutu ta Rachel fi arid ta kanaan fi sika, ligo lisa fi hinak masafa ta mushi le afrata. Ana dofanu hia hinak fi sika ta Afrata” al huwo yau Bethlehem. ⁸Wokit Israel ainu iyal ta yousif, huwo kelim, “del has munu?” ⁹Yousif kelim le abu bito, del iyal Tai, bitai al aaah wodi le ana hina” Israel kelim, jibu humon le ana, ashan kede ana bariku humon.” ¹⁰Ena ta Israel kan biga tegil be sabab ta umur bito, huwo, wa huwo selima humon be gubla wa hadinu humon. ¹¹Israel kelim le Yousif, ana ma mutuwaga ashan bi ainu wosa taki tani mara, lakin allah rudu le ana ashan bi ainu iyal taki.” ¹²Yousif tala humon bara min beyan rukuba ta Israel wa big huwo dengir fi gidam ta wosa bito fi arid. ¹³Yousif shilu humon kulu, Afraim fi yemin ta ida bito an shamal ta ida ta Israel, wa Manasseh fi shamal ta ida bito an yemin ta ida ta Israel, wa jibu humon gerib ma huwo. ¹⁴Israel midu ida bito ta yemin wa kulu fi ras ta afraim, huwo yau kan suger, wa ida bito ta shamal fi ras ta Manasseh. Akisu ida bito, leanu Manasseh kan yau bikiria. ¹⁵Isral bariku Yousif, gali, ¹⁶Malaika al hafisu ana min kul batal, kide huwo bariku awlad de. “allah ta abuhath bitai Ibrahim wa Ishak al kan bi dowru fi gidam bito, huwo allah al hafisu ana lahadi yom ta alela, kede kutu isim bi tai le humon, wa isim ta abu bitai Ibrahim wa Ishak- kede humon raba be ziyada fi arid de. ¹⁷Wokit Yousif ainu abu bito kutu ida bito al Yemin fi ras ta Afraim , bigo batal lehuwo. Huwo shilu ida ta abu bito bara min ras ta Afraim le ras ta Manasseh. ¹⁸Yousif kelim le abu bito, ma kida abu bitai, leanu de yau bikiria. Kutu ida taki al yemin fi ras bito.” ¹⁹Abu bito aba wa kelim, ana aruf jena bi tai ana aruf, huwo Kaman bi ja kun shaab, wa huwo Kaman bi kun azim hasa aku bito al suger de bi kun azim min huwo, wa iyal bito bi kun jumbhor keter min uman.” ²⁰Israel bariku humon yom dak be kelimat de, shaab ta isral bi ligo Baraka, Baraka min kilal (Isim taki gali, I kade allah kutu ita ze afraim wa ze. ²¹Wa Israel kelim le Yousif: yuhude ana bi mutu, wa lakin allah bi kun ma itakun wa bi rija itakun le arid ta abuhath takun. ²²Wa ana wodi le ita saham wahid fok akuan taki, ana shilu huwo min ida ta nas amoriin be sef tai wa gose bi tai.

Chapter 49

¹Biga Yacoub hadi awlad bito, wa kelim ²Limu taken nufus takum wa asuma, itakun iyal ta Yacoub, “limu takun hufu takum ma baad sawa, ashan ana bi ruwa kelim le itakum sunu al bi ruwa hasil fi mustagbal. Asuma takun le Israel, abu takum.³Rawu bin ita yau bikiriya tai, guwa tai, ⁴Al ma idu seitana ze moya al bi tala be sara ma bidaya ta guwa bitai al bariz fi al karama sokolkues wa al bariz figuwa.⁵Inta ma bi kun indu awlowiya, le anu ita tala fok fi serir ta abu taki. Biga ita waskanu huwo ita tal fok fi mahal num tai. Shamaun wa lawi humon akuana. ⁶Nefsa bitai mata ruwa fi mahal guad bitomon;⁷Kede zaal bitomon kun moloun, asliha ta zulom yau sef bitomon. Mejid bitai, mata limu fi nus bitomon, leanu gelba bi tai foko saraf ketir. Leanu fi zalan bitmon humon katulu insan. De kan li niya yau humon ma agder gata habil ta bagara leanu huwo kan batal-wa humon zalan, leanu huwo kan gata. Ana bi gesmu humon fi Yacoub wa ana bi ferigo humon fi Israel.⁸Yahuza,, akuana taki bi abidu inta,⁹Yahuza yau Jean ta Ased. Jean bitai,¹⁰Asaya ta suta ma bi ferigo min Yahuza,¹¹Huwo robotu himar bito be karma (shejera) ¹²Uyon bito bi kun aswed min menisa, ida denger fi ragaba ta ada taki. Iyal ta abu taki bi denger fi gidom taki, ita bi tala fok min dahaya taki. Huwo bi dengir tehet, huwo bi num z eased, ze labuwa. Munu yau bi ruwa gomu huwo? Maf hukam al mozefin beyin kora bito, lahadi shilon bija, shuob kulu bi akdaa le huwo, wa humar bito al suger le iktiyar ta karma, huwo kasulu mala bise bito be kumra, wa libas bito be dom ta inab wa ashan bito abiyat ze leben.¹³Zabulun bi geni fi taraf bahar. Huwo bi kan fi mina ta sufun, wa hudad bito lahadi sidon.¹⁴Yasachar humar gowi, ¹⁵Huwo bi ainu fi mahal ta raha al kwes wa arid al kwes. Meylu tehet beyin zeriba ta ganamayay. Huwo bi meyly kelfa bito le mosuliya wa asbah kadam ejbari le shokol.¹⁶Dan bi hakim shaab bito. ¹⁷Dan bigo debiba wast sika, ¹⁸Ana istena le kulasa taki, yahwah, ze wahid min gabael ta Israel. Sim ta debiba fi sika al bi adi kura ta husan, biga zol al arkab fogo de bi waga le wara.¹⁹Gadu- nas al bi hajimu bi hajimu huwo, lakin huwo bi hajimu humon fi wara bitomon. ²⁰Ashir akil bi kun semin, ketir, wa huwo bi wodi jahisu le nas ta bet al inde hak. ²¹Naftali jena kalam bito kwes, huwo indu kalam kwes.²²Yousif fere ta shejera al indu simar, ²³Has ta harba bi ja hajimu humon batal²⁴Lakin meilan bito bi kun sabit.²⁵Lakin meilan bito bi kun sabit.²⁶Baraka ta abu taki fere al musnir gerib ma rabi, al furu bito bi lifu fok fi heta. Wa bi itejhe le huwo be guwa, wa ida bito bikun mahir leanu ida Israel, wa ilah al gadir bi bariku ita be barakat ta sama al fok, barakat ta umur al kun tehet kalis Baraka ta sudar wa hihim. Sei Aazam min barkat ta jebel al gedim mele hajat al murgub ta jebel al gedim. Kede humon kun fi ras ta Yousif, hata alla tage ta ras ta aku bito al melik.²⁷Benjamin morfuin al jiyan fi sabah huwo bi akulu ganima wa fi misa huwo bi gesimu hajat al seregu²⁸De yau itnashar gabayle ta Israel, de yau al abu bitomon kilim le humon asna huwo bi bariku humon. Kulu wahid huwo bariku be barak munasib. ²⁹Biga huwo wodi le humon talimat wa kelim le humon, ana biga der ruwa le nas bitai dofuna takun ana fi ufura ma abuhata bi tai al mutu al fi hagli ta afron al hici, ³⁰Fi hufura al fi hagli ta Machpelah, al gerib ma mamer fi arid ta kanaan, hagli al Ibrahim Ishteri le mahal ta dofunu min afron al hici,³¹Hinak humon do funu Ibrahim wa Sarah mara bito; hinak humon dofunu Ishak wa Rifga mara bito; wa Hina ana dofunu Leya. ³²Hagli wa Hufura al kan fogo Ishteri min nas ta heth. ³³Zaman Yacoub kalasu min tosiya ta alwlad bito, huwo limu kura bito fi serir, huwo nefes le akir mara, wa huwo ruwa le nas bito.

Chapter 50

¹Biga Yousif kan galgan shedid yau huwo waga fi wasa ta abu bito, wa huwo kore le huwo, wa huwo gabili huwo. ²Yousif wodi talimat le kudan bito al dakatira ashan bi masa abu bito be zet ta metin biga dakatira de masa Israel be zet ta mitin ³Humon (shilu-kamilu) arbeyin yam, leanu dak kah yau zaman al kamil ashan bi masau be zet ta mitin de nas masiriin kore le huwo sebeyin yom, ⁴Wokit ayam ta bika de kalasu, Yousif kelim le bet ta firaun, gali 120 kan ana hasa indu niema fi ena takum, ana bi asalu gali, kelim takun le Friaun, gali, ⁵Abu tai halifu ana gali “ainu, ana biga gerib bi mutu. Dofunu takun ana fi gubur al ana hafura le nefsa tai fi Kanaan. Dofunu takun ana hinak “hasa kede ana ruwa dofunu abu bitai, wa biga ana bi rija, ⁶Firaun juwabu, ruwa wa dofunu abu taki, zema huwo halifu le ita. ⁷Yousif tala ashan bi ruwa dofunu abu bito. Kulu kudom ta Firaun ruwa ma huwo- has kubar ta bet bito, kulu nas kubar ta arid ta masir, ⁸Ma kulu usura ta Yousif wa akuan bito wa bet ta abu bito. Lakin iyal tomon, agnam tomon, abgar tomon kan sibu fi arid ta jasan. ⁹Arabat wa husanat Kaman ruwa ma huwo- de kan moymu kebir jiden min nas jumhor. ¹⁰Wokit asha humon ja derisu arid ta atad fi tijah altani ta ordun, humon kore hinak shedid wa humon kan haznaninjiden. Hinak yousif amulu bika le muda saba yom le abu bito. ¹¹Ashan ahal ta arid ta Kanaanin ainu bika de fi dirasa ta ardia ta atad, humon kelim, de munasaba batal kalis le masriin, ashan kida isim ta mahal dak semi Abel mizraim, al be hinak le ourdun. ¹²Biga awlad bito amulu le yacoub ze ma huwo kan wodi le humon wosiya. ¹³Awolad bito shilu huwo le arid ta kanaan wa dofunu huwo mahal ta hagli ta machpelah, gerib le mamne. Ibrahim Ishteri mahal de ma haglide le mahal ta defin dofunu huwo kan Ishteri huwo min Ephron al hiciye. ¹⁴Bad huwo dofunu abu bito, yousif rija le Masir, huwo, ma akuana bito, wa kulu nas al kan rowa ma huwo ashan bi dofunu abu bito. ¹⁵Asna akuana ta yousif ainu be inu abu bitomon mutu, humon kelim, bikun kefi kan Yousif Ishter zalan did nina wa der dafi le nina kulu hajat al batal al nina amulu le huwo? ¹⁶Biga humon kelim fi gidam ta Yousif gali, “aba taki wodi wosiya gubal ma huwo bi mutu, gali ¹⁷Kelim takum le yousif, malish afa an bata ta akuana taki wa katia bitomon asna humon amulu bata le inta. Hasa malish afa abit ta allah ta abu taki.” Yousif kore asna humon kelim le huwo. ¹⁸Akuan bito Kaman jaw a dengir fi gidam bito. Humon kelim, ainu nina abid taki” ¹⁹Lakin Yousif juwabu humon, ma takum kafu. Hal ana fi mahal ta Allah? ²⁰Ze ma le itakum, itakum gasid ashan bi amulu le ana batal, lakin Allah gasid tou le kwes, “Ashan huwo bi hafisu haya ta nas ketir, ze ma itakun bi ainu alela. ²¹Hasa bi ma takum kafu. Ana bi kasisu le itakun wa le awlad takun al sukar. Huwo Azi humon be teriga de wa huwo wonusu be kwes fi gulub bitomon. ²²Yousif geni fi Masir, sawa ma usura ta abu bito. Huwo eish miya wa ashara sena. ²³Yousif ainu iyal ta afraim lahadi jile hemira talata. Huwo Kaman ainu iyal ta maker jena ta Manasseh, al kan kutu fi rukuba ta Yousif. ²⁴Yousif kelim le Akuwana bito, ana kals bi ruw mutu; laki Allah akid bi ja le (zuru) hakum wa bi tala itakun bara min arid de le arid al huwo halifu ashan bi wodi le Ibrahim, le Ishack wa le Yacoub, ²⁵Biga Yousif amulu halifa le iyal ta Israel. Huwo gali, kelim. Allah mutakit bi zoru itakum. Fi zaman dak itakum bi shilu udam bitai bara min hini. ²⁶Biga Yousif mutu, 110 sena. Humon masa huwo ma zet ta meitin wa kutu huwo fi tabut fi masir.

Exodus

Chapter 1

¹Wa de yau isimat ta iyal Israel ali ja min Masir ma Yakub, kul zol ja ma bet bitau; ²Raubin wa shamaun wa lawi wa Yahuza. ³Wa Yasakir wa Zabolon wa Benjamin ⁴Wa Dan nafta le wa Jad wa Ashir. ⁵Wa kulu nas ali tala min suluba ta Yakub humon kan sebein nefsa. Wa Yusif lakin kan geni fi Masir. ⁶Wa Yusif kan mutu ma kulu akwana too wa dufa dak kulu. ⁷Wa iyal ta Israel kan weledu war aba ketir ketir khalis, wa humon mala Dunia kulu. ⁸Yala melik jedid tala fi Masir ali kan ma arufu Yusif. ⁹Melik de kelemu le nas too; “yau iyal ta nas to Israel biga ketir we futu nina. ¹⁰Taali takum keli nina kabasu humon asan keli humon ma raba, leanu badin kan fi dusuman keli humon ma limu ma adu to nina asan dusuman ma nina wa nyakamu beled ta nina de” ¹¹Humon gum amulu le iyal ta Israel ruasa ali bi taabu humon wa kutu humon abinu itnin medina ta makhazin le melik Foraun; fathom wa Ramsis. ¹²Wa likin fi sa ali gi azibu humon, humon raba wa tala ketir khalia, fadia kan amusuku melik ma nas too min kalam ali humon kan gi amulu le iyal to nas ta Israel. ¹³Masirin istamiru iyal ta Israel big guwa, ¹⁴Humon kan silu haya ta iyal ta Israel fi Istimar butal fi leben wa fi tin wa fi kulu sokhol fi jinanat. Kulu shokhol ali iyal ta Israel kan gi amulu kan bi guwa batal wa istimar. ¹⁵Melik kan kelemu le itinin min dayat ta Ibranin isim ta wahid min humon shifra wa ta ni de isim bitoo kan Foua, ¹⁶Melik gali; “kan itakum gi weledu nuswan ta Israel wa

itakum gi ainu humon fi wokit ta weledu humon fi kursi, kan jena de weled keli itakum katulu, wa jena de biniya keli itakum sibu hai.”¹⁷ Wa dayat de lakin gi kafu Rabuna Allah wa humon ma amulu ze melik ta Masir kelemu le humon, humon sibu iyal ali awlad geni hai.¹⁸ Melik ta Masir nadi humon wa asalu humon gali ‘le itakum gi amulu zede wa sibu awlad hai? ¹⁹Humon juwabu le melik gali ‘nuswan ta Israel ma ze Nuswan ta Masir, humon indu guwa ali bi sibu humon gi weledu guwam gubal lisa dayat ma wosulu”²⁰ Wa Rabuna Allah amulu kuwes le dayat de, wan as ta Israel tala ketir shedid. ²¹Wa Allah kan gi Jahizu le Nuswan de biyut asan humon gi kafu Allah.
²²Melik Faraun nadi nas too we kelemu le humon gali; ‘keli humon jada jena weledu uwo weled fi bahar, we sibu banat hai.

Chapter 2

¹Wa zol rajil min bet ta levi ruwa jouzu biniya min gebila ta levi, ²Mara de hamil wa weledu jena ali weled. Wa uwo ainu jena de tala kweis wa giyafa, hiya dusu jena de le muda talata shuhur. ³Wa naman hiya бага ma agder dusu jena de aktar min kida, hiya gum shilu jena de we kutu fi gufa ali amulu min hasira, wa hiya gum nezil gufa de fi taraf moyo ta khor. ⁴Wa hiya Kaman kutu okhut ta jena de ashan bi ainu min beid sunu yau gi ruwa hasil le jena de, wa jena de kan gi kore. ⁵Biniya ta melik Foroun, melik ta Masir kan nezil fi moyo asan bi kasulu, wa kan banat ali khadimat gi douru bitaraf ta moyo. Hiya ainu gufa de fi nus keli umon jibu le hiya jena de. ⁶Wa hiya fata gufa de, wa ainu weled, giyafa gi kore. Hiya ainu weled de wa kelem gali, “De weled min awlad ta Ibranieen” ⁷Ukut ta jena de kelim le biniya ta melik Foroun gali: “keli ana ruwa jibu le inta mara al bi rada le inta jena de?” ⁸Biniya ta melik Foroun kelim gali, “Ruwa” Jena de ruwa wa jibu uma ta weled de. ⁹Biniya ta melik Foroun kelim le umade gali, “shilu weled de we rada uwo le ana, wa ana bi wodi le inta ujura taki” wa mara de gum silu weled de wa rada jena de le biniya ta melik Foroun. ¹⁰Naman jena de raba we biga kebir, hiya jibu le biniya ta melik Foroun, wa jena de biga jena ta biniya ta melik Foroun, wa hiya kutu is ta weled de “Musa”, wa maana too; ana silu jena de min moyo.” ¹¹Wa hasil kan fi ayam al Musa biga kebir uwo tala bira asan ainu tegila wa taab ta akhwana too, uwo ainu rajil tani min Masir gi dugu rajil tani min akwani too min Ibranin, ¹²Musa gum ainu le yomin wa le shamal wa kan uwo ma ainu zol tani, uwo kalulu, rajil ta Masir de wa dofunu uwo fi romula. ¹³Yala Naman uwo tala tani mara fi yom nimra itnin uwo ainu nafaren min iyal ta Israel gi dusuman barau, uwo gum kelim le zol al galtan min nafaren de gali; lee inta bi dugu akhuk sabi taki?” ¹⁴Zol ta Israel de gum kelim le Musa gali; Munu yau kutu inta gali ashan bi hakum nina? Inta der katulu ana ze inta kan katulu zo ta Masir dak?” Musa kan kafu wa kelim gali: Arufu khalas sir de” ¹⁵Melik Foroun Kaman asuma kalam de, wa wori le nas too keli umon katulu Musa, yalla Musa gum jere min wusa ta melik Foroun wa uwo ruwa geni fi mahal Isim too midian, wa geni gerib ma bir ta Moyo. ¹⁶Wa gesis ta Midian kan indu saba banat, umon ja fi bir ta Moyo de ma ganamayay ta Abu tomon asan wodi moyo le ganamayay de wa Kaman umon mala jarkin tomon. ¹⁷Wa nas al gi sugu ganamayay tannin Kaman jaw a umon turudu banat de min bir ta moyo de. Wa Musa gum alagu umon wa wodi moyo le ganamayay tomon de. ¹⁸Yala Naman umon le abu tomon Raoel uwo asalu humon gali: ‘Malu intun ja bediri alela?’ ¹⁹Humon juwabu le abu tomon gali; “Rajil tani min Masir yau alagu nina min ida ta nas ali gi sugu ganamayay, uwo saadu nina asan sibu nina wa ganamayay ta nina asurubu moyo” ²⁰Gesis de kelim le banat too gali; “wenu uwo? Le intum sibu zol de? Fadulu takum uwo alela keli ja akulu ma nina akil.” ²¹Musa gabil asan geni gesis de, wa gesis de gum wodi biniya too ali isimu safora de Musa. ²²Safora weledu le Musa jena ali weled, wa Musa wodi le jena too de isim “Jarthom” wa kelim gali; “ana kan mahbus fi beled ta nas tannin” ²³Wa hasil fi ayam al ketir aak, melik ta Masir de Mutu. Wa iyal ta Israel gum min istimar wa kore, wa kore tomon de wosulu le Allah. ²⁴Rabuna Allah asuma waja tomon, wa Allah zekir Aahad (itifagia) too ma Ibrahim wa Ishaac wa Yagoub. ²⁵Allah ainu le iyal ta Israel wa uwo arufu.

Chapter 3

¹Yala Musa kan gi douru wara ganamayay ta gesis ta Midian, huwo sugu ganamayay wa wosulu le Jebel ta Allah ali isimu Khorib. ²Wa malaka zahir le huwo fi lisan ta naar fi nus sejera. Huwo ainu sejera de gi wala bi naar, wa ma gi haragu. ³Musa kelim gal; “Ana bi ja gerib ashan bi shuf manzar al kebir de. Lee shajer de ma bi haragu?” Huwo gum ja gerib ashan bi shuf, Allah nadi huwo min nus ta Shajer wa gali; “Musa! Wa Musa gali “ana yau” ⁵Yala Allah gal le Musa: “mata ja gerib le hina. Agila jezma taki de min kura taki, leanu mahal al inta gi wogif fogo de mahal mukadas. ⁶Yala Kaman sot de kelim le Musa gal: “Ana Allah ta abu taki, Allah ta Ibrahim wa Allah ta Ishaak wa Allah ta Yagoub”. Musa khati usa too leanu huwo khafu ashan bi ainu le allah. ⁷Allah Rabuna gum kelim gali; “ana khalas asuma taab ta Shaab bitai al fi Masir wa ana ali gi istamir umon. Ana afrufu waja bitaum, ⁸Ana nezil ashan alagu umon min ida ta Masriin (nas ta Masir), wa tala umon min beled de wa shilu umon le beled al gi geni taman wa kebir le mahal al gi dofugu leben wa asel, le mahal ta nas ta kanaan wa Hasiin wa Amuriin wa Farziin wa Howiin wa Yabusiin. ⁹Wa hasa yau kore ta Israelin khalas wosulu le ana, wa ana Kaman ainu tab bitohum ali umon gi ligo min nas ta Masir, ¹⁰Yala hasa taali keli ana rasulu inta le Melik Foroun, wa inta bi tala nas tai iyal ta Israel min Masir?” ¹¹Musa gum kelim le Allah gli; Ana munu ashan bi mashi le Foroun, wa bi tala nas ta Israel min Masir?” ¹²Wa Allah kelim le Musa gali; Ana bi kun ma inta, wa de yau alama ali bi wori gali ana yau rasulu inta, kan khalas inta tala shab min Masir, intum bi abidu Allah fok Jebel de” ¹³Musa gum kelim le Allah; yau ana bi mashi le iyal ta Israel wa ana bi kelim le umon gali; Allah ta Abuhut takum rasulu ana le itakum. Wa kan umon gal le ana; Isim too munu? Ana bi Juwabu umon kef?” ¹⁴Allah gal le Musa; “Ana yahu ana” wa gal; kelim zede le iyal ta Israel: Ana yau rasulu ana le intum” ¹⁵Wa Allah Kaman gali le Musa; “Wori le iyal ta Israel; yawe Allah ta Abu takum, Allah to Ibrahim wa Allah ta ishaak wa Allah ta Yagoub yau rasulu ana le intum, de isim tai ali ma bi geru wa zikra bitai fi kulu dor. ¹⁶Amshi wa limu nas kubar ta Israel wa wori le umon gali “Rabuna ta Abuhut takum, Allah ta Ibrahim wa Allah ta Ishaak wa Allah ta Yagoub zahir leana wag li; ana ainu haja ali amulu le itakum fi Masir. ¹⁷Ana kelem; ana bi tala itakum min istimar ta Masir wa bi shilu intum le arid ta kanaaniin wa Hasiin wa Amuriin wa Farziin wa Hawiin wa Yabusiin, le Arid ali gi dofugu Leben wa Aasel. ¹⁸Kan umon asuma le kalam taki, inta wan as kubar ta iyal ta Israel bi ruwa le Melik ta Masir wa intum bi kelem gali; Rabuna Allah ta Ibraniin ligo, has keli nina safir le bara bi talata ayam ashan nina bi gedim le Allah zebiha. ¹⁹Lakin ana arufu Melik ta Masir ma bi sibu intum tala min Masir shal bi ida al gowi. ²⁰Ana bi kulu ajaib tai ali ana bi amulu fogo. Wa biga huwo bi sibu intum. ²¹Wa ana bi wodi neima le shaab ta Israel fi oyun ta nas ta Masir yalla naman intum gi tala bara min Masir intum ma bitala ma iden fadi. ²²Lakin kulu nuswan bi nadi min jiran tomon wa min sidi ta bet bitoo fidal wa Dahab wa malabis, wa intum bi sibu iyal takum arfa. Wa intum bi nyakamu nas ta Masir.

Chapter 4

¹Musa gum juwabu wa gali, wa lakin yau humon ma bi sedek ana a le bi asuma le kalam tai, humon bi gul, “Rabuna ma zahir le inta” ²Yala Rabuna kelem le huwo, “De shunu fi ida taki? Uwo gali, Asaya” ³Alla kelim le uwo gali “Jada asaya de tehet” huwo jada asaya de tehet wa asaya de agilibu debiba, wa Musa jere min asaya al biga debiba de. ⁴Rabuna biga kelim le Musa, “midu ida taki wa amsuku min danaba. Musa midu ida too wa amsuku, debiba de rija tani mara le asaya fi ida bi too ⁵Ashan umon bi sedek gali, Rabuna Allah ta Ibrahim wa Allah ta Ishaak wa Allah ta Yagoub yau zahir le inta” ⁶Wa baadi kida Rabuna Kaman gali, Dakhalu ida taki fi Jeba taki” huwo dakhalu ida too fi jeba too wa tala bara, wa ida de biga indu judam ali gi beinu ze talig abu abiad. ⁷Yala Rabuna kelem gali; “rija dakalu ida taki fi jeba tani mara.” Wa ida de rija tala kwes ze kan awel. ⁸Kan umon ma bi sedek inta fi aya nimira wahid de, umon bi sedek fi aya al akhir. ⁹Wa kan umon ma bi sedek itnin aya de, wa umon aba asuma le kalam taki, keli inta shilu min moyo ta nahar wa kubu fi mahal ali nasif, wa moyo de bi tala dom fi kulu mahal. ¹⁰Musa Kaman kelim le Rabuna gali “Asma ya seid, ana ma zol ta kalam ana ma bi arufu wonusu min bediri, lisan tai tegil.” ¹¹Rabuna gum kelim gali; Munu yau sala kasuma le zol? Wa munu yau sala ali tamtam au ali ma gi asuma au zol ali amiyen? De ma ana Rabuna yau gi sala? ¹²Ruwa hasa wa ana bikun ma kasuma taki wa bi wori le inta sunu inta bi kelim. ¹³Musa Kaman gal le Rabuna; asma ya seid, rasulu zol tani” ¹⁴Rabuna biga tala zalan min Musa wa kelem le huwo gali” Haroun de ma akhu taki? Ana arufu gali Haroun bi arufu wonusa, wa huwo Kaman hasa jai fi sika ashan bi gabili inta. Huwo kan aniu inta huwo bitala farhan shedid, fi gelba too. ¹⁵Yala inta bi kelem le Haroun wa kutu kalamat fi kasuma too, wa ana bikun ma kasuma taki wa ma kasuma bitoo, wa ana bi alimu itakum haja ali itakum bi amulu. ¹⁶Wa huwo bi kelem le shaab bi kalam taki. Wa huwo bi kun kasuma le inta wa inta bi kun Rabuna bitoo. ¹⁷Wa inta bi shilu asaya de fi ida taki ashan inta bi amulu bi asaya de ayat.” ¹⁸Yala Musa gum wa rija le Nesiba bitoo Yathroun wa kelim gali “ana Mashi wa birija le akhwana tai ali fi Masir ashan bi ainu kan sei umon fi hai lisa” Yathroun nesiba ta Musa kelim gali Ruwa bi salam” ¹⁹Wa Rabuna gum kelim le Musa gali; “Rija le Masir leanu nas al kan der katulu inta umon kulu mutu. ²⁰Yala Musa gum wa shillu mara too wa iyal too wa rekibu umon fok hamir wa rija le Masir. Wa Musa shillu asaya ta Allah fi ida too. ²¹Wa Rabuna gum kelim le Musa; “Naman inta rija le Masir, ainu kulu al ajaib ali ana kutu ashan inta bi amulu fi gidam ta Foroun Melik ta Masir. Wa lakin ana bi gowi felba bitoo wa huwo ma bi fiku al shaab. ²²Inta bi kelim le Foroun; Rabuna bi gul kida; Israel de weled tai ali bikir. ²³Ana kelimu le inta; Sibul weled tai ashan bi abidu ana, inta ma der sibul huwo. Yau ana bi katulu weled bitaki ali bikir. ²⁴Wa hasil fi sika fi bet umon limu ma Rabuna wa Rabuna kan de katulu huwo. ²⁵Sefura mara ta Musa gum shillu siwana wa gala ghurila ta weled too wa kelim gali” inta aris bita dom leanu” ²⁶Yala huwo sibul huwo ruwa biya hiya gum kelim gali; “Aris ta dom ashan tahiru” ²⁷Rabuna gum kelim le Haroun gali; Ruwa istagbil Musa bara inak” huwo ruwa wa gabil ma Musa fi Jebel ta Allah. ²⁸Musa gum wori le Haroun kulu kalam ta Rabuna ali rasulu huwo, wa huwo wori kulu ayat ali Rabuna wodi wosiya too. ²⁹Musa wa Haroun gum ruwa wa limu nas kubar to iyal ta Israel. ³⁰Haroun gum wa kelim wa wori kulu kalam ta Rabuna ali huwo le Musa, wa huwo amulu ayat fi uyun ta shaab. ³¹Shaab gum aamin badi umon asuma anu Rabuna zekir iyal ta Israel wa huwo ainu taab tomon. Umon gum dengir wa geni ma rukuba le Rabuna.

Chapter 5

¹Wa bad kida musa wa Haroun gum dakalu le melik Foroun wa kelem gali: “Rabuna Allah ta Israel gi kelem zede: “fiku shaab tai keli umon ruwa abidu ana fi mahal ali barra min Masir” ²Melik Faroun biga kelim le umon gali: “Rabuna de muna ali bi kutu Ana asuma le kalam bito ashan fiku Israel? Ana ma bi arufu Rabuna wa ana ma bi fiku Israel.” ³Humon keliem gali: “Allah ta Ibrahim ligo nina, wa uwo der nina bi safir bara min Masir be momoria ta talata yom ashan bi gedim zebiha le Rabuna Allah ta nina, ashan keli seif au ayam ma bi lemesu nina” ⁴Melik Foroun gum kelem le umon gali: “lee intum ya Musa wa Haroun deru wogif shaab ta Israel de min shokhol tomon ali umon gi stakhalu? Ruwa takum le taab takum. ⁵Melik Foroun gali: shaab ta ardia yau biga ketir wa intum der wodi leumon raha min shukhol tomon ali legil de” ⁶Foroun gum wodi Omur le nas ali gi wodi shokhol wa taab le nas ta Israel gali: ⁷“Ma takum tani wodi tin le shaab de ashan bi sala tub ze kulu yom, keli umon yau limu turab ma nefsa tomon. ⁸Keli intum dabulu le umon shokhol min ta umbari. Mata nagis le umon leanu umon kaslaniin. Ashan umon kore gali umon der ruwa zabah le Allah. ⁹Kutu shukhol ketir wa mata keli umon lefet le kalam al kizib.” ¹⁰Wa asakir ta melik Foroun ruwa le shaab wa kelem gali: Foroun gali ma bi wodi le intum tin” ¹¹Ruwa takum limu tin min ai mahal ali intum bi ligo. Mafi shokhol ali bi nagis min shokhol takum” ¹²Wa shaab shetet fi kulu arid ta Masir ashan bi fetisu wa limu ges wa tin. ¹³Wa asakir ta melik Foroun kan bi azib wa taabu umon gali: “khalasu takum shokhol takum, kulu yom bi yom bitoo, ze kan fi zaman ta tin” ¹⁴Mosuliin ta Foroun gum dugu iyal ta Israel wa kelm le umon gal: “lee intum ma khalasu wa ma kamulu shokhol takum ta sala tin min umbari wa awal umbari?” ¹⁵Wa mosulin ta iyal ta Israel ja le melik Foroun we kelem le uwo gali: “lee inta gi amulu zede le abid bitak?” ¹⁶Ges wa tin ma gi wordi le adid bitak, wag i kelemu le nina gali: “amula takum tub wa umon gi dugu abid taki wa galat de ta nas laki” ¹⁷Foroun gum kelm gali: “intum, kaslanin! Ashan kida intum bi kelim gali: itakum deru gedimu zebiha le Rabuna. ¹⁸Ruwa takum asa de le shokhol. Wa ges ma bi wodi lekum wa itakum bi amulu tub ketir. ¹⁹Nas ali gi ainu iyal ta Israel biga fi mushkila ma nefa tomon ze kelemu le umon gali: mata kum nagisu min tub fi kulu yom. ²⁰Wa gabil ma Musa wa Haroun gi rija min Foroun. ²¹Humon gum kelem le umon “Rabuna gi ainu le itakum wa be gata gedia takum, leanu intum yau riha ta nina fi ena ta Foroun wa fi oyun ta abid bitoo lahadi itakun bi sibu umon katulu nina. Allah gi wodi waad le khalas.” ²²Musa gum rija le Rabuna wa kelem gali, “lee inta amulu batal le shaab de? Lee inta rasulu ana? ²³Laanu min yom ali ana dakhalu le Foroun ashan bi kelim bi isim taki, uwo amulu shaab de batal khalis, wa inta ma alagu shaab bitak.

Chapter 6

¹Baad daak Yahwa kelimo le Musa" Hasa ita be ayeno Ana bi amulo shono le Faraun. Ita bi ayeno haja de, fa huwo bi sebo humon ruwa ashan iden tai al gowi. Ashan iden tai al gowi, huwo bi tala humon min ard tou."²Allah wonoso le Musa wa kelimo le huwo," Ana Yahuwa. ³Ana zahi le Ibarhim, le Ishak, wa le Yakub ze Allah al kebir: lakin be isim tai, Yahwa, Ana kan ma moruf le humon. ⁴Ana kman amulu ahad ma humon, ashan bi wodi le humon ard ta Canan, ard al humon ish fugu ze kaano ma beled tumon. ⁵Wa kman, Ana asuma waja ta shab Israeal ashan Masreen kan gi azibu humon, wa Ana zekiru ahad tai al kan Ana amulo.⁶Ashan keda kelimo le Isrealin, Ana Yahwa. Ana bi tala itakum min abodiya ta Masreen, wa Ana bi fiku min guwa ta tumon. Ana bi khalisu itakum be iden tai al gawi, wa be hukum tai al gawi. ⁷Ana bi shelo itakum shaab le Ana, wa Ana bi kun Allah le itakum. Itakum bi arufu gali Ana Yahwa Allah takum, al tala itakum min abudiya ta Masreen⁸Ana bi jebu itakum fi ard al Ana halifu be ino bi wodi le Ibraheem, le Ishak, wa le Yakub. Ana bi wodi le itakum lel abad. Ana Yahwa." ⁹Zaman Musa wori kalam de le nas Israel, humon kan ma asuma le huwo be sabab ta waja ta abudeya al gawi.¹⁰Yahwa kan kelimo le Musa, gali," ¹¹Ruwa wonoso le Faraun, melik ta Masir, kede huwo sibun nas Israel tala min ard ta tou." ¹²Musa kelimo le Yahwa," Kan nas Israel ma asuma le ana, kef Faraun bi asuma le ana, kan ana ma bi arufu wonosu?" ¹³Yahwa kelimo le Musa wa Haron. Huwo wodi awamir le humon le nas Israel wa Faraun, melik ta Masir, kede tala nas Israel min ard ta Masir.¹⁴Delin humon yao ras ta abuhar ta beyot ta Isarael: Iyal ta Ruwabin, de bikir ta Israel, humon Hanok, Falu, Hesron, wa Karmi. Deal yao iyal ta Ruwabin. ¹⁵Iyal ta Shamon yao Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin, Zohar, wa Shaul al uma tou min Kanaan. Deal yao Iyal ta Shamon.¹⁶De yao asmaa ta iyal ta Lawi, sawa ma bab ta tou. humon yao Jershon, Kahat, wa Marari. Lawi kan ish lahadi 137 sena. ¹⁷Iyal ta Jershon wa user ta tou yao Libni wa Shamei. ¹⁸Iyal ta Kahat yao Aamran, Yashar, Hebron, wa Uziel. Kahat ish lahadi 133 sena. ¹⁹Iyal ta Merari yao Jahli wa Mushi. De yao bega iya wa bab ta Lawein.²⁰Amram zaojo Yokabet, ammati ta tou. Heya weledo Haron wa Musa. Amrem ish lahadi 137 sena. ²¹Iyal ta Yashar yao Koreh, Nafeg, wa Zikri. ²²Iyal ta Uziel yao Mishael, Elsafan, wa Sitri.²³Haron zaojo Elishaba, beniya ta Aminadab, okhot ta Nahshon. Heya weledo Nadab wa Abiho, Eleazar wa Isamar. ²⁴Iyal ta Korah yao Assir, Elkana, wa Abiasaf. Dael yao bab ta Korah. Eleazar, jena ta Haron, zaojo wahid min iyal ta Futiel. ²⁵Heya weledo Finehas. Delin yao rass ta abuhar ta beat ta Lawein, hasab bab tumon.²⁶Haron wa Musa humon yao Yahwa kelimo," Tala takum shaab Israel kulu min ard ta Masir, hasab majmuat ta tumon." ²⁷Humon yao al kelimo le Faraun, melik ta Masir, ashan sibun humon tala Shaab Israel min Masir.²⁸Zaman Yahwa wonosu le Musa fi ard Masir, ²⁹Huwo kelimo gali," Ana Yahwa. Kelimo le Faraun, melik ta Masir, kulu haja al Ana bi ruwa kelimo le ita." ³⁰Lakin Musa kelimo le Yahwa," Ana ma bi arufu wonosu kweas, kef bi hasil ino Faraun bi asuma la ana?"

Chapter 7

¹Yahwa kelimo le Musa," Ayno, Ana kutu ita ze allah le Faraun. Aku taki Haron bi kun nebi taki. ²Ita bi wonoso kulu haja al Ana amiro ita ashan bi wonoso. Aku taki Haron yao bi wonoso le Faraun ashan huwo bi sibo shab Israel bi tala min ard ta Masir. ³Lakin Ana bi kutu geliba ta Faraun gawi, wa Ana bi amolo ayaat be guwa tai, ajaib ketir, fi ard ta Masir. ⁴Lakin Faraun ma bi asuma le itakum, de bi sibu Ana bi akibu shab ta Masir shedid kalis, wa Ana bi kuod gabail ta Israel bara min Masir. ⁵Masrien bi arufu fi zaman al Ana gi tala shaab Israel min nus tumon be guwa azim, ino Ana Yahwa. ⁶Musa wa Haron, humon amulo ze ma Yahwa amiro humon. ⁷Musa kan tamaneen sena, wa Haron kan talata wa tamaneen sena zaman humon kan wonoso ma Faraun. ⁸Yahwa ka kelimo le Musa wa Haron, ⁹"Kan Faraun kelimo le itakum, 'amolo mujeza, 'kede ita kelimo le Haron, Shelo asaya taki wa jadao falata fi gidam ta Faraun, yal huwo bi aglibo le debiba.'" ¹⁰Bad daak Musa wa Haron rua le Faraun, wa humon amolo ze ma Yahwa wodi le humon awamir. Haron kan jada asaya tou gidam ta Faraun wa abeed bitou, wa asaya de gum tala debiba. ¹¹Faraun kaman nadi nas ta tou al hokama wa ta sihir. Humon amulu nefsa haja bewasat ta sihir tumon. ¹²Kulu wahid jada asaya tou tehet, wa asayat de kulu bega dabaib. Lakin asaya ta Haron abula dabaib tumon. ¹³Gelba ta Faraun tala gawi, wa huwo ma asuma le humon, ze ma Yahuwa kelimo ¹⁴Yahuwa kelimo le Musa, "Geliba ta Faraun gawi, wa huwo abba ashan bi sebu shaab de rua. ¹⁵Ruwa le Faraun be saba fi zaman al huwo bi tala min moya. Wogif fi gidam tou, wa shelo fi iden taki asaya al kan aglibo debiba ¹⁶Kelimo le huwo, 'Yahuwa, Allah ta Ebraneen, rasulu ana ashan bi kelimo," Sibu shaab ta tai tala, ashan humon bi abido Ana fi sahraa. Lakadi hasa ita ma bi asuma." ¹⁷Yhuwa kelimo ze keda:" De yao bi sibu ita arufu gali Ana Yahuwa. Ana gi ruwa dugu moya ta Nahr al Nil de be asaya al fi iden tai, wa nahar de bi aglibo doom. ¹⁸Samaga al fi bahar bi mutu, wa nahar de bi afin. Masrieen kulu ma bi akeder ashraho min moyo ta nahar. ¹⁹Yahuw gum kelimo le Musa, "Kelimo le Haron, 'shelo asaya taki wa mido fougou kulu moyo al fi Masir, wa fugu anhar, mujura, hod ta sibaha, wa mahalat al moyo gi wogif fugu, ashan moyo ta tou bi aglibo dom. Amolo zede ashan dom bi kon fi kulu ard ta Masir, hata fi afasat ta khashab wa hajer." ²⁰Musa wa Hronamolo ze ma Yahuwa wodi awamir le humon. Haron gom arufa asaya wa dugu moyo al fi bahar, fi gedam ta Faraun wa abid ta tou. Moyo al fi nahar aglibo kulu le dom. Samaga al fi nahar mutu, wa reha ta nahar de bega afin. ²¹Masrien bega ma akeder ashraho min nahar, wa dom kan fi kulu makan fi ard Masir. ²²Lakin nas ta sihir al fi Masir humon amolo kaman nefsa haja be sihir tumon. De kutu geliba ta Faraun tala gawi, wa huwo abba asuma le Musa wa Haron, ze ma Yahuwa kan kelimo. ²³Baad dak Faraun reja le deat tou. Huwo zato ma geni ashan bi fekir fi haja al hasil de. ²⁴Masrien kulu kan amolo hufra jambo nahar ashan bi lego moyo ta sharab, ashan humon ma akeder ashraho min moyo ta naharde. ²⁵Sabaa yom faat baad ma Yahuwa durubu moyo ta nahar.

Chapter 8

¹Wakid Yahuwa kelimo le Musa, "Ruwa le Faraun wa kelimo le huwo, 'Yahuw kelimo keda: "Sibo nas tai kede ruwa ashan humon bi abido ana. ²Kan ita abasibo humon rua, Ana bi durubo beled taki kulu be gounjat. ³Nahar bi mala be gounjat. Humon bi tala wa bi ruwa le beat taki, fi oda num taki, wa fi serir taki. Humon bi rua le beiot ta kadamini taki. Humon bi rua le nas taki, fi furun taki, wa kozoronat al gi ajino aesh fugu. ⁴Gounjat de nutu le ita, nas taki, wa kudam taki." ⁵Yahuwa gum wonosu le Musa, "Kelimo le Haron, 'Mido iden taki ma asaya fugu anhar, majari, wa ahwad, wa tala gounjat min fugu le kulu ard Masir." ⁶Haron kan mido iden tou fugu mahalat ta moyo al fi Masir, wa gum tala min fugu wa kati kulu ard Masir. ⁷Lakin sahara ta Masir humon amulu kaman be sihir tumon; humon jibu gounjat fi ard ta Masir. ⁸Baad daak melik nadi Musa wa Haron wa huow kelimo, "Seli takum Yahuwa ashan kede shelo gounjat de min ana wa shaab tai. Yala ana bi sibo shaab de bi rua, ashan humon bi gedimo zabiha le Huow." ⁹Musa kelimo le melik, "Wori le ana yato zaman al ana bi seli le ita, khudam taki, wa shaab, ashan bi shelo gounjat de bara min ita wa bead taki wa bi geni bes fi bahar." ¹⁰Faraun ka juwabo, "Bukura." Musa kelimo, "Kede geni ze ma ita kelimo, ashan kede ita arufu mafi ze Yahuwa, Allah ta nina. ¹¹Gounjat de bi rua min jambo ita, min baed taki, min khudam taki, wa shaab taki. Humon bi geni bess fi nahar." ¹²Musa wa Haron humon gum tala min melik. Yala Musa kore le Yahuwa fi kalam ta gounjat al huwo jebu fi ard ta Faraun. ¹³Yahuwa kan amulu ze ma Musa asalo: Gounjat de mutu fi biyot, kura, wa mahalat ta zaraa. ¹⁴Nas kan limo humon kom kom, wa wata bega riha tou afin shedid. ¹⁵Lakin zaman Faraun aino ino gounjat de biga mafi, huwo aglibo geliba tou wa huwo abaa asuma le Musa wa Haron, ze ma Yahuwa kan kelimo ann haja al huwo bi amolo. ¹⁶Yahuwa kelimo le Musa, "Wori le Haron, 'Mido asaya taki wa dugu turab ta wata, bi tala bauda fi kulu mahal fi Masir." ¹⁷Humon kas amolo. Zaman Haron mido asaya tou wa dugu turab ta wata, bauda tala le nas wa haiwanat. Turad al fi wata aglibo le bauda fi kulu mahal fi Masir. ¹⁸Nas ta sihir humon hawil ashan bi jibu bauda, lakin humon ma akider. Ashan keda kan fi bauda fi nas wa haiwanat. ¹⁹Nas ta sihir kelimo le Faraun. "De iden ta Allah." Lakin geliba ta melik kan gowi, fa huwo abaa asoma le humon. huwo kan ze ma Yahuwa kelimo shuno haja al Faraun bi amolo. ²⁰Yahuwa kelimo le Musa, "Gum sabah beri wa wogif fi gidam ta Faraun fi zaman al huwo gi tala min nahar. Kelimo le huwo, 'Yahuwa kelimo gali." Fiko shaab tai kede ruwa ashan abido ana. ²¹Lakin kan ita ma sibo humon rua, Ana bi rasulu duban ketir le ita, le khudam taki, wa shaab taki, wa fi bead taki. Beyot ta Masrieen bi mala be duban, wa hata ard al humon bi wogif fugu bi kun maliyan. ²²Lakin fi yom daak ana bi ferigo ard Jasan, mahal al shaab tai bi geni fugu, duban ma bi ja le humon. Haja de bi hasil zede ashan ita bi arufu gali ana Yahuwa al gi amolo hajat de. ²³Ana bi ferigo bein shaab tai wa taki. De alama ta guwa tai bi amolo nefsa tou bukura." ²⁴Yahuwa amolo kalam de, dubam ketir kan ja fi beat ta Faraun wa beyot ta khudam tou. Masir kulu kan kati be duban, ard kan karabu be sabab ta duban al ketir. ²⁵Faraun gum nadi Musa wa Haron wa kelimo, "ruwa takum, gedimo zabiha le Allah fi ard tai." ²⁶Musa kelimo, "Huwo ma sah le nina sahan bi amolo zede, ashan zebiha al enn bi gedimo le Yahuwa Allah ta nina huwo haja mugrif le Masrieen. Kan enna gedimo zebiha fi gedam tumon, say humon ma bi rejimo enna? ²⁷La la, enna lazim bi tala mushwar ta talata yom fi sahra, ashan enna bi gedimo zabiha le Yahuwa Allah ta nina, ze ma huwo amiro enna." ²⁸Faraun kelimo, "Ana bi sibo itakum rua wa gedimo zebiha le Yahuwa Allah takum fi sahara. Lakin matakum rua baed shedid. Seli takum le ana." ²⁹Musa kelimo, "Kan ana tala min ita, tawali ana bi seli le Yahuwa, bukuta ta tou kede doban al ketir de sibo ita, wa khudam wa shaab taki. Lakin kede ita ma kabasu enna tani, wa abba sibo shaab tanina rua wa gedimo zebiha le Yahuwa." ³⁰Musa tala min gidam ta Faraun wa seli le Yahuwa. ³¹Yahuwa amolo za ma Musa asalo; wa huwo shelo dababin de min Faraun, khdamini tou, wa shaab ta tou. Wele wahid fadudlo. ³²Lakin Faraun aglibo geliba tou kaman, wa huwo abaa sibo shaab de ruwa.

Chapter 9

¹Baad dak Yahuwa kelimo le Musa," Ruwa le melik wa kelimo le huwo, Yahuwa Allah ta Ebraneen, kelimo ze de:" Sibo shaab tai tala ashan humon bi abido ana," ²Lakin kan ita abaa sibo humon tala, kan ita lesa gi amsoko humon, ³fa iden ta Yahuwa bi jebo ayan al shedid le haiwanat taki al fi zeriba - hasin, hamir, jimal, teran, wa galamayat. ⁴Lakin Yahuwa bi ferigo bain haiwanat ta Masrieen wa haiwanat ta Israel, shan ma haiwan ta Israel bi mutu. ⁵Yauwa hadido yom de; ze ma huow kelimo," Bukura de yao ana bi amolo hajat de fi ard de." ⁶Bukura ta tou Yahuwa kan amolo kalam de: Kulu bagarat ta Masrieen mutu, lakin mafi min ta Israeleen mutu, wele wahid. ⁷Faraun hagigo fi kalam de, wa huwo ligo be ino mafi wele haiwan wahid ta Israeleen mutu. Lakin geliba tou bega gawi, fa huow abaa sibo shaab de ruwa. ⁸Baad dak Yahuwa kelimo le Musa wa Haron, shilo haba rumad ta khashab fi iden takum. Musa kede rushu rumad de fi hawa gidam ta Faraun. ⁹Rumad de bi aglibo le gubar fi kulu ard Masir. De bi amolo warmat wa midda le shaab wa haiwanat fi kulu ard Masir." ¹⁰Musa wa Haron kan shelo rumad min wa wogif gidam ta Faraun. Baad dak Musa rusho rumad de fi hawa. Rumad de amolo warmat wa midda le nas wa haiwanat. ¹¹Nas ta sihir humon ma akder wogif gidam Musa ashan warmat de, leano humon kaman indo wa shaab ta Masir kulu. ¹²Yahuwa kutu geliba ta Faraun gawi, ashan keda huwo abaa asuma le Musa wa Haron. ze ma Yahuwa wori le Musa haja al bi hasil. ¹³Yala Yahuwa kelim le Musa,"Gum sabah bedri, wogif gidam ta melik, wa kelimo le huwo,'Yahuwa, Allah ta Ebraneen , kelimo zede:" Sibo shaab tai ruwa ashan abido ana. ¹⁴Lean fi door de ana bi akibo be kawaris, ma bes le khudam taki wa bagi nas, lakin ita fugu, ashan ita bi arofu be ino mafi ze ana fi duniya. ¹⁵Fi zaman kan ana mido iden tai dugu ita wa shaab taki be amraad, al bi shelo ita min ard de. ¹⁶Lakin ana amolo zede : Ashan wori le ita guwa tai, wa isim tai bi arufu fi alam kulu. ¹⁷Ita lisa gi arufa nefas taki fok wa ma daer sibo shaab tai ruwa. ¹⁸Asuma! Bukura fi zaman de ana bi nenzel berrid shedid, Masir ma aino gubal kede min zaman al asisu huwo fugu lahadi hasa. ¹⁹Hasa de, rasolo rujal wa limo haiwanat taki wa kulu haja ita indo fi mazra le makan aamin. Kulu zol wa haiwan al fi mazra wa ma jibu fi beat- berrid bi ja wa nenzi fi humon, wa humon bi mutu." ²⁰Fa nas ta Faraun al amin fi resala ta Yahuwa humon jere ashan jebo abead wa haiwanat tumon fi beat. ²¹Lakin delin al ma bi shelo kalam ta Yahuwa be jedd humon sibo abead wa haiwanat fi mazari tumon. ²²Wa Yahuwa kelimo le Musa, "Mido iden taki le sama ashan bi kun fi berrid fi ard ta Masir kulu, fi nas wa haiwanat, wa kulu nabat ta mazra fi ard Masir." ²³Musa mido asaya tou le sama, wa Yahuwa rasulo sagga, berrid, wa bargg fi ard. Huwo kman nenzil berrid fi ard Masir. ²⁴Fa kan fi berrid wa bargg mulakibat ma berrid, shedid kalis, haja zede ma hasil fi ard Msir min ma bega umma ²⁵Berrid dugu ai haja al kan fi mahal zira fi kulu makan fi Masir min nas wa haiwanat. Berrid de karadu kulu nabat fi mazraa wa kasuru ashjar kulu. ²⁶Ile fi ard Jasan, makan al Israelien bi geni fugu, mafi berrid. ²⁷Faraun rasulo rujal le Musa wa Haron. Huwo kelim le humon," Dor de ana amolo katiya. Yahuwa huwo baar, wa ana ma nas tai ashrrar. ²⁸Seli le Yahuwa, ashan sagga wa berrid de bega ketir shedid. Ana bi sibo itakum ruwa, wa ma bi geni tani mara hina. ²⁹Musa kelimo le huwo," kan ana tala min medina de, ana bi arufa iden tai le Yahuwa. Sagga bi wogif, wa berid bi kun mafi. Be teriga de ita bi arufu be ino doniya de ta Yahuwa. ³⁰Lakin le ita wa khudam taki, na bi arufu gali itakum lesa ma bi kafo Yahuwa Allah. ³¹Has shaer wa gutun karabu, ashan shaer bada nigitu, wa gutunbada kutu zohor. ³²Lakin gemeh ma karabo ashan lesa suker. ³³Zaman Musa tala min Faraun wa medina, huwo arufa iden tou le Yahuwa; sagga wa berrid wogif, wa motoro bega ma gi nenzil. ³⁴Zaman Faraun aino motoro, berrid, wa sagga wagif, huwo amulu katia tani wa aglibo geliba tou, sawa ma khudam ta tou. ³⁵Geliba ta Faraun bega gawi, wa abaa sibo shaab ta Israel ruwa, ze ma Yahuwa itnabaa be wasat Musa.

Chapter 10

¹Yahuwa kelimo le Musa," Ruwa le Faraun, ashan ana kutu geliba tou wa khudam tou gawi. Ana amolo zede ashan bi zahiro guwa tai le humon. ²Ashan ita bi wori le iyal taki wa iyal iyal taki hajat al gawi al ana amolo le Masrieen, wa ayat al ana amolo fi nus tumon. Itakom bi arufu gali ana Yahuwa. ³Bega Musa wa Haron ruwa le Faraun wa kelimo le huwo, "Yahuwa, Allah ta Ebraneen, kelimo keda: ' Lahadi metain ita bi abba nenzil nefsa taki gidam tai? Siboshaab tai kede ruwa ashan bi abido ana. ⁴Lakin kan ita abba siboshaab tai ruwa, asuma, bukura ana bi jibo jarad fi ard taki. ⁵Humon bi kati watta wa mafi zol bi akider aino turab ta watta. Humon bi akulu hajat al naja nim berrid. Humon kaman bi akulu ai gum fi mazra taki. ⁶Humon bi mala baet taki, wa ta khudam taki, wa ta Masrieen kulu- de haja la abuhataki wele ajdad taki ma aino kulu kulu, haja de ma aino min zaman al humon kan fi lahadi yom ta alela. ⁷Bega Musa tala min gidam ta Faraun. ⁸Khudam ta Faraun wonoso le huwo, " Lahadi metain zol de bi geni hadidio enna? Siboshaab kede ruwa ashan humon bi abido Yahuwa Allah tumon. Ita ma gi lahizo gali Masir karabo? ⁹Musa wa Haron nadi humon tani fi gidam ta Faraun, huwo kelimo le humon," ruwa takum abido Yahuwa Allah tamun. Lakin de nas munu yao bi ruwa? ¹⁰Musa gali, " Enna bi ruwa ma shabab wa ajusin tanna, ma awlad wa banat tanna. Enna bi ruwa ma bagarat, galamayata, khurfana, wa kulu haiwanat tanna, ashan enna lazim bi amolo ihtifal le Yahuwa. ¹¹"Faraun lekimo le humon," Be jed kede Yahuwa kun ma itakum, kan ana bi siboshaab itakum ruwa ma iyal takum. Aino, itakum indo haja batal fi rass takum. ¹²La! Ruwa, bess rujal, yao bi abido Yahuwa, ashan de haja al itakum daer. ¹³Gum Musa wa Haron min kasr ta Faraun. ¹⁴Baad dak Yahuwa kelimo le Musa, " Mido iden taki fuk ard Masir ashan bi mala be jarad, humon bi hajimo ard ta Masir wa bi akulu kulu nabat al fugu, ai haja al berrid siboshaab. ¹⁵"Musa mido asaya tou fuk ard Masir, wa Yahuwa jeboshaab hawa min sherig fi ard fi nahar ta yom daak lahadi bilel. Fi sabah ta tou, hawa de jibo ma huwo jarad ketir. ¹⁶Jarad de kan inteshir fi Masir wa kati kulu makan. Mafi jarad be kemeia ze de kan zahir be teriga de wa ma bi zahir tani fi ard. Humon kati wata kulu naman wata biga aswed. ¹⁷Humon akulu kulu nabat fi ard wa kulu simar ta shejera al berrid kan siboshaab. Mafi haja akhdar fadulo kan fi shejera wala fi mazra fi kulu ard Masir. ¹⁸Faraun gum nadi Musa wa Haron be sura wa kelimo, " Ana amulo katiya did Yahuwa Allah takum wa did itakum. ¹⁹Hasa, marra de affi takum katiya tai, wa seli takum le Yahuwa Allah takum ashan sheloshaab mutu de bara min ana. ²⁰"Musa gum tala min gidam ta Faraun wa seli le Yahuwa. ²¹Yahuwa jiboshaab hawa gawi min garb wa sheloshaab jarad de kulu wa jadao humon fi bahar Al Ahmar; mafi jarad wahi fadulo fi ard Masir. ²²Lakin Yahuwa kutu geliba ta Faraun gawi, wa huwo abba siboshaab kede Israeleen ruwa. ²³Yahuwa kelimo le Musa, "Mido iden taki fi sama, ashan bi kun dalam fi ard Masir, duma al shedid bi siboshaab nas ma bi akider ain hajat al gidam tumon. ²⁴"Musa mido iden tou fi sama, wa kan fi dalam shedid fi kulu mahal fi ard Masir le farta ta talata yom. ²⁵Nas ma akider aino badon; mafi zol tala min baet tou fatra ta talata yom. Lakin, kan fi nur fi mahal al Israeleen gi geni fugu. ²⁶Faraun gum nadi Musa wa kelimo le huwo, " Ruwa abido Yahuwa. Hata osar takum, lakin agnam wa khurfana wa abgar bi faduloheni. ²⁷"Lakin Musa kelimo, " Siboshaab kede enna dabau wa harago zebiha ashan bi gedimo le Yahuwa Allah tanina. ²⁸Abogar tanna lazim bi ruwa ma enn; wele wahid bi siboshaab, enna lazim bi sheloshaab humon le abido Yahuwa Allah ta nina. Leano enna ma arufu yato al bi ruwa gedimo le Yahuwa ele kan enna wosulo hinak. ²⁹"Lakin Yahuwa kutu geliba ta Faraun gawi, wa huwo abba siboshaab humon ruwa. ³⁰Faraun kelimo la Musa, " Ruwa min gidam tai, Amolo hisab taki min haja wahid, be ino kede ita ma aino ana tani, ashan yom al ita bi aino wososhaab tai, ita bi mutu. ³¹"Musa gali, " Ita wonoso be nefsa taki. Ana ma bi aino wososhaab taki tani mara."

Chapter 11

¹Biga Yahwah kelim le Musa, “lisa fii ayan tani wahad al ana bi jebu le Faraon wa masir. Baad dak, Faraon bi sibu intum ashan bi tala min hinak, zaman huwo kalas bi sibu intum ruwa, huwo bi shilu intum bara towali ²Kelim le nus gali ayi rajil wa mara keli asalu min jeraan juo aw jeraan ta hiya afashat al fiedaa wa afashat al dahab. ³Biga Yahwah wodi niya le masiriin ashan bi sibu shaab ta Israeliin bi kun inuk sutiin zeyada le kida, khudaam ta Faraon wa shaab ta Masir kan gi hibu Musa⁴Musa kelim, “Yahwah kelim keda: fi nus ta behil ana bi jaa fi kulu makan fi Masir. ⁵Ayi jena al kiir fi beled ta Masir bi mutu, bada min bekiir ta Faraon, al gi geni fi kursi tuo, hata bekiir ta maraa al kadam al gi geni fi kursi tuo, hata bekiir ta maraa al kadam al gi atanu fi markaka. Wa ayi bekiir ta hey wanat.⁶Yala bi kun fi bi ka shedid fi kulu makan fi ardi ta Masir, bika al ma hasil kulu kulu wa ma bi hasiil tani mara. ⁷Lakin hata kelib sakit ma bi kuri le ayi shaab ta Israel, wele hata le insan aw hiywan. Bi teriga de intum bi arufu gali ana gi ferigu beena mesriin wa shaab al Israel. ⁸Faraon , miin taki deel kulu, homon bi ja le ana wa bi dengeri tehet le ana. Homon bi kelim, “Ruwa, inta wa nus taki kulu al gi duwuro inta!” bad keda ard bi tala bara. Bega howo tala bara miin gedam ta Faraon ma zalaan shedid.⁹Yahwah kelim le Musa, “Faraan ma bi asuma le inta ashan keli ana amulu hajat ketiir al kwese fi ardi ta masir.” ¹⁰Musa wa Haron homon kulu gelba ta Faraon, wa Faraon ma sibu shab ta Israel ashan bi tala bara min ardi Masir.

Chapter 12

¹Yahwah kelim le musa wa Haron fi ardi ta masir. Gali, ²“le inta , shahan de be kun bedaya ta shuhur, awel shahar fi sina taki, (le inta).³Kelim le shaab ta Israel, fi yom ashara min shahar de keli aji zol shilu kharof aw ghanamaya sukier, keli ayi usura amulu keda, le nefsa tuo kharof le kulu bet . ⁴Kan kharof de kebir le nas al fi bet de, keli nas ta bet de wa jearan toman lemu fi laham ta khorof de aw laham ta ghanamaya de wa be kun kefaya le adad ta nas deel-we be shabaru ayi zol al gi akulu, a shan keda haman lazim be shilu laham al be timu human kulu.

⁵Kharof de aw ghanamaya de ma keli kun indu ieb, kharof aw ghanamaya abu rajil al indu sina walid, keli intum shilu walid min khorfan aw aghnam ⁶Keli intum hafisu howo kwes lahadi yom al arbatashar min shahan dak. Biga fi zaman ta ashiya al parara ta shemish al fi ruwa waga kalas, keli shaap ta Israel kulu bada daba hiywanat de. ⁷Keli intum shilu gazi doom de wa Masa takum ta bob fi itniin itigahat wa fok ta aboab to beut al intum bi akulu laham fogo de. ⁸Keli intum akulu laham de fi belil dak, keli intum awel hargu laham de fi ras nar. Keli intum akulu hane ma al amulu be dun khamira ma khaddar al mar (shita) keli intum ma, ⁹Akulu laham de wa fouru fi mayo. Lakin, keli haragu fi harara ta nar ma ras towo, kuraenat wa afaghat to juwa batna. ¹⁰Ma keli intum sibu ayi bagi lahadi shaba ¹¹Wa intum bi akulu laham de ma teriga de: keli intum rubutu ghash takum, lebishu gizmat takum fi kura, wa hajat takum fi ideen takum. Keli intum akulu be afashat sura sura- ashan de ied khuruj ta yahawah. ¹²Yahwah yahu kelim de (keda): gali ana ruwa fi ardi ta masir kulu fi lehil wa ana be katulu ayi bekiir ta insan wa hiywan fi ardi ta masir. And be hokum kulu robonat ta masir. Ana yahu Yahwah. ¹³Doom al intum masau de yahu be kun alama le beut takum kan and jaa. Kan and ainu doom de, ana be sibu intum zaman ana be dagu ardi ta Masir. ¹⁴Hasa yam de ma be jaa le intum wa katulu intum yom de be kun yom ta zikra le intum demiru. Al intum be wodi zi ganon al intum be hafisu le ihtital lel abad. ¹⁵Keli intum akulu ish be dun khamira le mudat saba yom. Fi yom al awel intum be tala. Khamira bara min beut takum. Zol al be akulu ish al fugu khamira min Israel. ¹⁶Keli ihtifal khas le ana, wa fi yom al sabi keli amulu ihtifal tani zi de. Mafi shukul be amulu fi ayom deel, illa rakabu le ayi zol ashan be akidu. De bes yahu shukul al be amulu. ¹⁷Keli intum hafisu ihtifal ta intum ied al fetiir de ashan and tala intum bara min ardi masir fi yom de. De ashan keda keli intum hafisu yom de fi kulu zaman ta ajiyal ta shaab ta Israel zi ganon elal abad. ¹⁸Keir intum akulu ishal fetiir min zaman al shemish gi waga fi al yom al arbatashar min shahar al awel fi sina, hata shemish kan waya ta yom al wahid wa isheriin fi shahar. ¹⁹Fi fatra ta sabaa ayam deel, khamira keli ma lizu fi beut takum zol al be akulu ish al fugu khamira keli gatau bara min mojtama ta Israel. Kan zol de agnebi aw zol al weledu fi ardi takum. ²⁰Keli intum ma akulu ayi haja al amulu be khamira fi ayi mahal al intum ge geni fagu, lazim keli intum akulu ish al amulu be dun khamira, ²¹Yala musa nadi nas al kubar ta Israel kulu wa kelim le human, ruwa takum azilu khurfan al be timu ashan be shabanu usura takum wa kharfan al sukar daba takum khataf ta ied ta khuruj. ²²Biga shilu rupta ta gish wa dakalu fi doom al fi kura. Masau doom de fok ta aboab wa itniin itijahat ta aboab ²³Yala Rabuna bi jaa ruwa min bab takum wa ma bi rudu ashan al katal keli ma bajemu beut takum. ²⁴Keli intum hafisu haja al hasil de. Ashan de yahu bi kun ganon le intum wa ajiyal takum daiman. ²⁵Keli intum hafisu nizam ta ibada de, zama kan intum wosulu fi ardi al yahwah bi wodi le intum, ze ma howo waadu le intum. ²⁶Kan iyal takum asalu intum, maana ta ibada de shunu? ²⁷Biga intum be kelim gal, de zebiha ta ied al fetiir ta Yahwa, leanu Yahwah maruru min beut ta al aubur shaab ta Israel fi masir Zaman howo hajimu al masiriin huwo hariru beut ta nina! Biga shaab ta Israel dengiri tehet wa abdu Yahwah. ²⁸Shaab ta Israel ruwa wa amulu nefsa haja al yahwah kan kelim le Musa wa haron. ²⁹Yahwah hajimu ayi bekiir fi ardi ta masir fi nus ta leel, bada min bekiir ta Faraon al kan gi geni fi arsh tuo, lahadi bekiir ta haris ta sejeen wa ayi bekiir ta hiywan. ³⁰Faraon gum fok beled-howo, kudu khadamin towo, wa masiriin kulu. Kan fi kore shedid fi masir, leanu kan mafi bet al fogu mutu. ³¹Faraon nadi Musa wa haron fi leel wa kelim, “gom fok tala bara min nus ta nas tai, inta wan as ta Israel ruwa takum, abedu Yahwah, ze ma intum kelim gali intum dieru amulu. ³²Shilu takum bagarat wa hiywanat takum ana Kaman. ³³Al masiriin deel kan musta jeliin shedid ashan bi Yurudu homon bana min ardi tomon ashan homon kelim gal, “nina kulu bi mutu. ³⁴Biga shaab ta Israel shilu ajeen tomon bedun homon bi kutu fufu ayi khamira goruman ta ajeen tomon robuta ma gumash wa arufau fi kitfa tomon. ³⁵Biga shaab ta Israel amulu ze Musa kelim le homom. Homon asalu min masiriin afashat ta fida, wa afashat ta dahab, wa gumashat. ³⁶Yahwah wodi niya le masiriin ashan bi sibu shaab ta Israel kun Muksutiin- big Masiriin wodi ayi haja al homon asalu wa bi teriga de, Israeliin serigu min masriin. ³⁷Shaab ta Israel dauru min ramesis hata sukuth adad tomon kan hawali sutumiya alf Rujal, wa ta iyal ziyada shkieriin. ³⁸Wa kamon nas ketir mulakh butin ruwa ma homon, sawa ma bagarat wa hiywanat, (gananyat), adad kebiin min hiywanant. ³⁹Homon rakabu ish bedun khamira ma ajeen al homon jebu min masir ish de bedun khamira ashan homon tala min masir be sura wa homon ma jahizu akill ashan keli homon ma akii. ⁴⁰Shaap ta Israel ish fi masir le muda urbu miya wa teletiin sina (430) sina. ⁴¹Fii nihaya ta sinat urbumiya wa teletin 430 sina

fii yom dak, kulu mujmuat ta yahwa al musalah tala bara min ardi masir. ⁴²De yahu teel al nas ma bi num, ashan Yahwah gi jaa tala homon bara min ardi ta masir. De kan beleel ta yahwah al bi hafisu ma Shaab ta Israel kulu wa le jiyal tomon kulu. ⁴³Yahwah kelim le Musa wa Haron, yahu de ganon al intum bi tala ma howo bara: Mafi aginebe bi shariku ma Intum fi akulu ta ead de. ⁴⁴Lakin ayi kadam ta Israel, beu ma garush, bi agdeer aklu bad kan taharu howo. ⁴⁵Ajanieb wa kadam al ajeru, ma keli akulu aui akill. ⁴⁶Keli akulu akill de fi bet wahid. Ma keli intum shilu ayi laham bara min bet, wa ma keli intum adi ayi adum min adam de. ⁴⁷Mujtama ta Israel keli hafisu ihtifil de. ⁴⁸Kan fi ajinebe gi ish ma intum wa jeru ihtifil be ead ta aubur- Khuruj ta yahwah, keli taharu kulu al fi bet tuo. Yala biga howo bi jaa ihtefil. Howo bi kun ahal tuo al rujaal zi zol al weledu fi ardi de. Laking mafi zol al ma taharu bi akulu ayi min akill de. ⁴⁹Nefsu ganon de bi nifizu le nas al asliin (weledu fi bet) wa ajniebe al gi ish bien intum. ⁵⁰Biga kulu shaab ta Israel amulu be zabt zi yahwah kelim le Musa wa haron. ⁵¹Wa fi yom dak nefsu Yahwah tala shaab ta Israel bara min ardi Masir bi Mujmuat tuo almusalah.

Chapter 13

¹Big Yahwah wonusu le Musa, gali, ²Gesimu (Talau) le ana kulu bekiir al rajil, awel begira ta ayi rehim min biena shaab ta maeulud Israel, kan insan aw hiywan. De tai.”³Musa wonusu le shaab, “wodi takum yom de le and, yom al intum tala bara min Masir, bara min beled ta abudiya, be ida ta Yahwaah al gowi howo talal intum bara min mahal de ma keli akulu ish al fogu khamira. ⁴Ti yom de intum be tala bara min masir, fi shahar auiv. ⁵Kan yahwah jebu intum le ardi al ta kanaaniin, hittitiin, amoratiin, Hiritiin wa Jebusitin, le ardi al howo halifu le Judud takum gal how be wodi le intum. Ardi al bi dufugu lebin wa aseel- bega intum bi abedu howo fi shahar de. ⁶Keli intum akulu ish bedun kamira le fatra ta saba yom, fi yom al sabi keli amulu ihtifal ashan bi azimu yahwah. ⁷Keli akulu ish al fetiir de le muda saba yom; ish al fogu khamira keli ma ainu mahalat takum. ⁸Fi yom dak keli intum kidimle iyal takum, “de ashan haja al Yahwah amulu le nina zaman nina talal bara min Masir. ⁹De bi Kun zikra le intum, keli kun fi ida takum. Wa zikra fi wasa takum. De yahu ganan ta Yahwah keli geni fi kasma takum, leanu Yahwah tala intum bara min masir be ida al gowi. ¹⁰Ashan keda lazim keli intum hafisu ganon fi zaman tuo al kelimu min sina le sina. ¹¹Fi yahwah bi jibu intum le ardi ta Kanaaniin, zi howo waadu ashan bi wodi le intum wa Judud takum, wa kan how wodi ardi de le intum, ¹²Keli intum talau le Yahwah awel bekiir ta ayi rehim. Awel bekiir ta ayi intaj ta hiywanat takum al rujal, de ta Yahwah. ¹³Ayi bekiir ta humar keli gedimu ma kharuf. Kan intum ma rejaa bieu howo, izan keli ¹⁴Baden kan jena takum asalu gal: amaana ta haja de ahumu? Biga bi wori le howo, de kan bi wasat ida ta Yahwah al gawi yahu talal bara min Masir, min bet ta aubudiya. ¹⁵Fi zaman al Faraon al aneed aba ashan bi sibu nina ruwa, Yahwah katulu ayi molud al bekiir fi Masir, kan bekiir ta insan aw bekiir ta hiywan-ashan keda de sarbab ana gedimu le Yahwah awel ayi intaj ta al zakor, lakin and gedimu ayi molud batna tai al bekiir. ¹⁶Keli de kun zekira fi eda takum, wa fi jabha ta wasa takum, ashan Yahwah ta nina bara min Masir be da tuo al gowi.”¹⁷Zaman Faraon sjbu shoab ta Israel tala, allah ma sihilu homon bi sika ta ard ta Falastiniin, raghmi kan ardi al gerib. Ashan kelim, yemkin shaab de bi giru ras tomon(muk) kan homon dakalu fi harib wa homon bi jere wara le Masir. ¹⁸Ashan keda allah shilu shaab ta Israel le sahra fi itejah ta Bahar suif, biga shaap ta Israel tala bara min ardi ta Masir Jahiziin le kital. ¹⁹Musa bada shilu ta yosif ma homon, Anshan Yusif wodi iyal ta Israel halifu risme wa kelim gal,” Rabuna hagiga bija-ankizu intum, wa intum keli (lazim udam tai ma intum.” ²⁰Shaab ta Israel duwuru min sukkos wa amulu cem tomon fi etam fi mahal al sahra. ²¹Yahwah kan gi ruwa gidam homon bi nahar fi shikil ta sihab ashan bi wani le homon sika-wa beleel fi shikil ta nar ashan bi wodi le homon nur bi teriga de ashan homon bi agdeer safir bi nahur wa beleed. ²²Yahwah ma shilu min gidom ta shaab ta isreal amud ta sihab de be nahar aw amud ta nar de beleel.

Chapter 14

¹Biga Yahwa wonusu le musa, gal, ²“kelim le shaab ta Israel kkeli homon rejaa wa nezil gidam Foun hiram biena Magdal wa bahar, gedam baal zifan. Keli hamon nezil le bahar magabil fam hiros. ³Wa Faraon bi kelim ana shaab ta Israel gal, hamon woduru wag i lifu fi al ardi. Sahra gufulu gidam tomon. ⁴Ana bi gelba ta Faraon wa howo bi jeree wara hamon. Wa Isim tai bi majedu bi jeree sababta Faraon wa jesh tuo kiulu. Shaab ta masir bi arufu gal ana yahwah.” Biga shaab ta Israel amulu zi kelimu le human. ⁵Zaman kelimu le melik ta Masir gal shaaba ta Isral kal jeres, muk ta Faraon wa kadamiin tuo a geliba deed shaab ta Israel. Wa human kelim, “de shunu hasa al nina amulu de? Nina shaab ta Israel min kedima ta nina,” ⁶Hariru biga Faraon Jahizu (arkab) Arabia tuo wa shilu Jesh tuo ma howo ⁷How shilu sutu miya (600) Arabia wa arabat famiin al fi masir, ma Jesh tuo kulu. ⁸Yahwah waja gelba ta Faraon, melik ta masir, wa al melik bada turudu shaab ta Israel. Hasa shaab ta Israel tala bara min Masir bi Intisar. ⁹Lakin masiriin turudu (Jeree wara) Shaab ta Israel ma kulu husanat wa arabat tomon, Fursan wa Jesh tuo. Human alagu shaab ta Israel fi jambu bahar fi fam Hiros, gedam zefun. ¹⁰Zoman Farooan wosulu geib, shaab ta Isral ienu human bada kalag Masiriir kan gi Jaa ma tabor wara human, wa homon kan kafu. Shaab ta Israel bada kore le yahwah. ¹¹Homon kelim le Musa, de ashan mafi maga bir fi masir Yalu inta je bu nina ashan bi mutu fi sahra? Malu inta amulu nina zi de, inta talal nina bara min masir? ¹²De yahu kalam al nina kelim le inta sibunina braa, ashan nina bi ishtakal le masiriin. Kan ahsin le nina ashan bi ishtakal le homon min afdal nina bi jaa mutu fi sahra. ¹³Musa kelim le shaab ta Israel, ma keli intum kafu keli intum wagif gooi wa ienu kalal, al Yahweh bi wodi le intum bi ien homon hasa de tari mana. ¹⁴Yahwah bi shakil bidal intum, wa intum bes bi ienu Intisar.” ¹⁵Biga Yahwah kelim le Musa, “leh ya inus inta bi nadi ana bi istimrar? Keli le shaab ta Israel keli humon ruwa gedam. ¹⁶Shilu asaya taki, arufa ida taki dugu bahar wa howo bi gesimu illa itniin, yala shaab ta Israel bi niwa min nus ta bahan de lahadi mahal ardi al nashif. ¹⁷Keli inta arufu gal ana bi keli gelba ta masiriin bi waja ashan homon bi jeree wara homon. Isim Tai bi mejedu bi sabab ta Faraon wa jesh tuo kulu, art tuo, wa fursan tuo. ¹⁸Biga masiriin bi arufu gal ana yahwah fi zaman al bi mejedu isim Tai bi slabab ta faraon, arabat tuo, wa fursan tuo.” ¹⁹Malaika ta allah, al ruwa gedam ta rehla ta Israel, harik wa ruwa wara tomon. Amud ta sihab harik min gedam tomon wa rejaa wogit wara tomon. ²⁰Shihab de jaa wagif biena mahal ta masiriin wa mahal ta shaab ta Israel sihab de kan asuid le nas masiriin, lakin kan gi wala nur beleel le shaab ta Israel, ashan keda itejah tani ma agdeer jaa gerih le nas taniin deel fi leleel kulu. ²¹Musa awfa ida tuo fok bahar. Yahwah rasulu hawa gowi min sherig fi beleel dak kulu wa gesimu bahar fi nus le mahal nashif. Bi teriga de moyo kan gesimu le itniin. ²²Wa shaab ta Israel bada duwuru fi nus ta bahar mahal al nashif de yemin wa min safa al shamael. ²³Masiriin turudu homan. Homon dakalu wara homon fi nus ta bahar husanat ta Faraon kulu, arabat, wa Fursan tuo. ²⁴Lakin fi sabaah- Yahwah gufulu Jesh ta masiriin bi wasat amud ta nar wa shihab. Howo logkabatu masiriin deel. ²⁵Kora ta arabat tomon big tegeel wa fursan biga gi sugu ma taab. Big masiriin kelim, “keli nina jeree min Israeliin deel, leanu Yahwah gi shakil ma nina ashan homon. ²⁶Yahwah kelim le Musa, arufa ida taki fok bahar de ashan moyo bi rejaa le nas masiriin, arabat tomon, wa fursan tomon” ²⁷Biga Musa awufa ida tuo fi bahar, wa moyo rejaa aadi fi mahal tuo fi zama al sabah jaa. Al masiriin jeree le bahar, wa yahwah rasulu homon le nus ta bahar. ²⁸Moyo de rejaa wa kati arabat ta Faraon, fursan tuo, wa jesh tuo kulu al kan ruwa wara arabat de le bahar. Mafi wahid al naja. ²⁹Biga, shaab ta Israel duwuro fi mahal nashif fi nus ta bahar. Moyo kan biga zi heta le homon min yemi tomon wa min tomon. ³⁰Biga fi yom dak shand Yahwah angizu shaab ta Israel min ida ta masiriin wa shaab ta Israel lemu Jusus ta masiriin fi tarat bahar. ³¹Wokit al shaab ta Israel lenu ida ta yahwah al aziem deed masiriin, shaab bada kafu Yahwah, wa homon kutu sighla fi Yahwah, wa kadam tuo Musa.

Chapter 15

¹Biga Musa wa shaab ta Isreal guna guna de Yahwah.²Yah yahu guwo yai wa guna tai ³Yahwah yahu mugatil;
⁴Howo gada arabat ta Faraon wa jesh ta Faraon fi bahar. ⁵Tehel batna bahar dufunu homon;⁶Yahwah, ida taki al yemin, howo mumjad fi gowa; ⁷Bi jalala taki al guwi inta agilibu deel al jaa deed inta. ⁸Bi hawa al shedid al tala min anafa kaki moyo kan rejaa lemu;⁹Al adu kelim, gal ana bi durudu, and alagu, ana bi shilu hajat tomon ;
¹⁰Lakin inta fejer howa taki, wa bahar taki tomon; ¹¹Munu zi inta, yahwah, min biena rabunat?¹²Inta jaa bi ida taki al yeminh, ¹³Bi itifagiya taki al gowi inta gedimu shaab al inta angizu. ¹⁴Shaab bi asuma, wa homon bi kafu; ¹⁵Biga shiyokh ta Edom bi kafu, ¹⁶Khof wa kala bi nizil fugu homon. Ashan guwa ta ashilaa taki, humon be kun waigif ze hajar lahadi nas takin bi ruwa, Yahweh -lahadi nas al inta agkisu be futu. ¹⁷Inta bi jebu homom wa kutu (zara) homon Jebel werisa taki. ¹⁸Yahwah bi kun melik illal abad al abadin. ¹⁹Husanat ta faraon wa fursan wa arabat tuo waga fi bahar. Yahwah rejaa moyo ta bahar fi homon. Lakin shaab ta Israel dawuru min mahal al nashif min nus ta bahar. ²⁰Mariyam al niebe, akhut ta Haron, shilu gitan, wa kulu nusuwan tala bara ma gitarat tomon. Gi alabu ma mariyam. ²¹Mariyam guna le homon: gun le Yahwah, ashan howo intesir bi mejed. Husanat wan as al gi sugu howo jada fi bahar. ²²Biga Musa shilu shaab ta Israel le gedam min bahar sut- homon tala bara le sahra ta shur-homom safir le muda talata yom fi sahra wa homom ma ligu moyo. ²³Biga homon wosulu fi mara, lakin homon ma agdeer asurubu moyo de ashan moyo de kan mur. Ashan keda homon nadi mahal de mara. ²⁴Biga shaab bada kore kore le Musa wa kelim, hasa nina bi asurubu shunu?" ²⁵Musa kore le Yahwah, wa Yahwah wori le howo shejera. Musa jada shejera de fi moyo wa moyo de tala helu le shiab. Wa hinak Yahwah wodi le homon ga waniin al guwi, wa hinak yahu howo jeribu homon. ²⁶Howo kelim, kan intum asuma le Yahwah Rabuna takum kwes, wa intum amulu haja al Sali fi ina tuo, wa intum wodi adana le ir shad at tuo wa amulu kulu gawanin tuo ana ma wodi le intum ayan al ana wodi le nas masiriin ashan ana yahu Yahwah al gi aliju intum."²⁷Biga shaab ta Israel jaa fi Elim, mahal al fugu itnashar khur ta moyo wa sebeyeen shejera ta balah. Homon geni hink jambu moyo.

Chapter 16

¹Shaab rahalu min Elim, wa kulu mujtama ta shaab ta Israel ja fi sahra ta sin, al waga beina Elim wa sina, fi yom kamistashar ta shahar Nimira itnin baad ma humon gum min wata ta masir. ²Kilu mujtama ta shaab Israel amulu shokuwa did Musa wa Haun fi Shahra, ³Shaab ta Israel kelim le humon, “kan bes kede nina mutu be idan ta Yahwa fi wata ta masir wokit kan nina be geni fi gurnat ta laham wa nina kan sabanin be akulu ess. Inta ja tala nina bara fi sahra de ashan bi katulu mujtama ta nina de be jiyen.” ⁴Biga Yahwa kelim le Musa, “Ana bi kubu ess min sama le intakum. Shaab bi ruwa bara wa bi legetu godur ta yom kulu yom lahadi Ana bi Jeribu humon wa bi aynu kan sei humon bi dowuru fi ganun tai wele la. ⁵Biga bi ja fi yom nimira sita, humon bi bada legetu dobul min al kan humon bi legetu kulu yom, wa humon bi rakabu hajat al humon jibu juwa.” ⁶Biga Musa wa Harun kelim le shaab ta Israel del kulu, “fi misa badin intakum bi arufu gali Yahwa yau talau intakum bara min wata ta Masir. ⁷Fi sahan intakum bi aynnu mejid ta Yahwa, ashan huwo asuma shokuwa takum did huwo. Nina shunu le intakum lahadi intakum bi gedimu shokuwa did nina?” ⁸Musa Kaman kelim, “intakum bi arufu de kan yahwa wodi le intakum laham fi misa wa ess fi sabah wa intakum shabanin ashan huwo asuma shokuwat al intakum wonusu wonusu did huwo. Del Harun wa ana? Shakuwat takum ma did nina; lakin did Yahweh.” ⁹Musa kelim le Harun, “wori le mujtama ta shaab Israel del kulu, taal takum gerib gidam Yahwa, ashan huwo kalas asuma shokuwat takum.” ¹⁰Biga hasil wokit Harun bi kelim le kulu mujtama ta shaab Israel, humon gum aynu fi safa ta shara, wa biga mejid ta Yahwa gum beinu fi sihab. ¹¹Biga Yahwa bada wonusu le Musa gali, ¹²Ana asuma shokuwat ta shaab ta Israel, wori le humon gali, “fi misa intakum bi akulu laham, wa fi sabah intakum bi mala be ess, wa intakum bi arufu gali Ana yau Yahwa Allah takum.” ¹³Wa fi misa salwa mala mahal al humon bi geni fogo de wa fi sabah nada kubu hauli mahal tomon de ¹⁴Wokit nada de intahat, fi sahra hinak hajat tannin beinu ze gisir ta samaga abiad maliyan tehet fi wata ze lelij. ¹⁵Wokit shaab ta Israel aynu hajat dok, humon bada wori le badu, “de sunu? Humon kan ma arufu de sunu?” Humon kan ma arufu de sunu. Musa wori le humon, “De ess al Yahwa wodi kede intakum akulu.” ¹⁶De talimat al Yahwa wodi: lazim kede intakum legetu, ai wahid min intakum, godur al intakum der akulu, godur omer le ai zol godur adad ta shaab takum. Intakum bi legetu zede; legetu takum kifaya al intakum bi akulu le ai zol al fi kema takum.” ¹⁷Shaab ta Israel amulu kida. Tannin legetu ketir, wa tannin legetu besit. ¹⁸Wokit wozinu fi mizan ta omer, del al legetu ketir ma fadulu haja min humon, wa del al legetu besit ma nagis min humon haja. Ai zol legetu kifaya godur al bi timu humo. ¹⁹Musa kelim le humon, “mafi zol kede dusu min akil de tani le sabah” ²⁰Lakin, humon ma asuma kalam ta musa, Tanin bada dusu tani le sabah, bada afin wa tala dud. Musa tala zalan min humon. ²¹Humon legetu sabah be sabah Ai zol legetu kifaya al bi akulu fi yom dak. Wokit shemis biga sukun, hajad del sih ze moyo. ²²Wa hasil fi yom nimira sita humon legetu ess maraten, itnin omer le ai zol, kulu kaid ta mujtama jaw a kelim kida le Musa. ²³Huwo kelim, “De Yahwa yau kelim: “Bukura utla, sebit al mukadas intiran le yahwa. Amulu takum kak ze al intakum der amulu, wa rakabu takum ai akil al intakum der rakabu. Ai bi fadulu, le nufus takum le sabah” ²⁴Humon gum dusu le sabah ze al Musa kelim le humon Dur de biga ma afin wa tala fogo dud. ²⁵Musa kelim, “Akulu takum akil dak alela, ashan alela de yom sebit al nina bi ihterimu Yahweh. Alela intakum ma bi ligo fi mahal zara, ²⁶Intakum bi legetu kida sita yom, lakin yom nimira saba bikun mukadas. Fi yom al mukadas de ma bi kun fi manna.” ²⁷Hasil fi yom nimira saba dak nas tannin ruwa ashan bi legetu manna, lakin humon ma ligo wole wahid. ²⁸Biga Yahwa kelim le Musa, “lahadi miten intakum bi aba hafisu talimat tai wa gawanin tai? ²⁹Aynu, Yahwa wodi le intakum yom al mukadas. Wa fi yom nimira sita huwo bi wodi le intakum ess ta yomen. Ai wahid min intakum lazim kede geni fi mahal bito; mafi zol kede tala min mahal bito fi yom nimira saba de.” ³⁰Shaab biga akudu raha fi yom nimira saba de” ³¹Shaab ta Israel kan bi nadi isim ta akil de gali “manna” shikil bito abiad ze tirab ta karbara, wa hilu bito ze bisuit lakabatu be asel. ³²Musa kelim, “de Yahwa yau kelim: “kede omer ta manna hafisa fi kulu zaman le ajiyal takum ashan iyal ta iyal takum bi aynu ess al Ana kan akilu intakum fi sahara, baad ma ana talau intakum bara min wata ta Masir” ³³Musa kelim le Harun, “shilu gurma wa kutu fogo omer ta manna. Ashan kede hafisu gidam Yahwa le ajiyal takum.” ³⁴Ze Yahwa wodi talimat le Musa, Harun hafisu sonduk ta tifagiya. ³⁵Shaab ta Israel akulu manna le muda arbein sena lahadi humon ja fi wata al waadu le humon. Humon akulu lahadi humon wosulu fi hudud ta wata ta Canaan. ³⁶Wa biga wozinu omer de be godur ushur ta Ephah.

Chapter 17

¹Kulu mujtama ta shaab Israel rahalu min sahra ta sin, humon kan bi dowru wara talimat ta Yahwa humon dugu kema fi Refidim, lakin kan mafi moyo hinak ashan shaab bi asurubu. ²Biga shaab kan bi loumu Musa fi zuruf al humon ligo, “wodi le nina moyo shirab.” Musa kelim, “le intakum bi kore kore le ana? Le intakum bi jeribu Yahwa?” ³Shaab del kan ashanin kalis, wa kan bi kore kore did Musa. Harun kelim, “le inta talan nina bara min Masir? Ashan inta bi ja ratulu nina ma iyal ta nina sawa ma ganamayay be atash moyo?” ⁴Musa gum kore le Yahweh, “sunu ana bi amulu be shaab del, biga gerib ashan humon bi falagu ana.” ⁵Yahweh kelim le Musa, “ruwa fi gidam ta shaab del, wa shilu ma inta shiyur tannin ta Israel. Shilu asaya al inta amiru be bahar, wa amshi. ⁶Ana bi wogif gidam takum hinak fi hajer fi Horeb, wa inta bi wodi talimat le hajer, moyo bi dofugu min fogo le shaab ashan humon bi asurubu” zede Musa amulu fi safa ta shiuk ta Israel. ⁷Huwo wodi isim ta mahal dak massah wa meribah ashan shaab ta Israel kan bi kore kore wa ashan humon kan jeribu Rabuna wokit humon kelim ‘sei Yahweh zatu fi ma nina wole la’?” ⁸Wa biga jesk ta Amalik ja hujumu Israel fi Refidim. ⁹Wa Musa kelim le Joshua, “hazilu le inta shuwiya rujal wa talatakum bara. Shakil takum ma Amalik del bukura ana bi wogif fok ras jebel be asaya ta Allah fi idan tai.” ¹⁰Kida Joshua shakil ma Amalik ze Musa wori le huwo, wokit Musa, harun wa Hur arkar fok fi ras jebel. ¹¹Kan Musa bi arfa idan bito fok, Israel bi naja: wa kan huwo bi nezil idan bito kede akudu raha, Amalik bi bada naja. ¹²Wokit biga idan ta Musa tegil, Harun wa Hur jibu hujar wa kutu be tehet ashan bi dugaru idanat del fogo. Fi nefsu wokit, Harun wa zol tani fi safa tani. Biga idanat ta Musa sabitu fok lahadi shemis waga. ¹³Joshua katulu Amalik wan as bito kulu be sef. ¹⁴Yahweh kelim le Musa, “katibu de fi kitab wa agarau kede Joshua asuma, ashan ana bi masau zikra ta Amalik min tehet samawat.” ¹⁵Wa Musa bada abinu Mazbah wa Kutu isim bito “Yahweh nesi” ¹⁶Huwo kelim, ashan idan kan arfau fok le kursi ta Yahweh- gali yahwa bi shakil ma Amalik min jil le jil.”

Chapter 18

¹Yasrun, kahin ta midian, nesib ta musa, asuma be kulu hajat al Allah amulu ma Musa wa le Israel shaab bito. Huwo asuma gali Yahwa talau Israel bara min Masir ²Yasrun nesib ta Musa rizau safura, mara ta Musa, baad ma kan huwo rasulu fi bet. ³Wa iyal bito kulu itnin awlad; isim ta wahid woled kan Gershom, ashan kan Musa kelim, Ana kan ajnebi fi wata garib” ⁴Wa isim ta woled tani de kan Eliezer, ashan Musa kan kelim, “Allah ta nas jido tai kan yau bi saudu ana huwo talau ana min sef ta Faraun”⁵Yasrun, nesib ta musa ja ma iyal ta Musa wa mara ta Musa le Musa hinak fi sahra fi mahal al huwo dugu kema bito fogo fi Jebel ta Allah. ⁶Huwo kelim le Musa, “Ana, nesib taki Yasrun, ana bi ja le inta be mara taki wa iyal bito itnin,”⁷Musa gum tala bara wa alagu nesib bito, huwo dengiri fi wata, wa amulu busa le huwo. Humon aslu ahwal tomon kulu sawa wa humon dakalu fi juwa kema. ⁸Musa gum haki le nesib bito kulu hagat al Yahwa amulu le Faraun wa masrin be sabab ta Israel, wa be kulu zuruf al humon ligo fi sika, wa kef Yahweh saudu humon. ⁹Yasrun tala mokosut be kulu hajat al kuwes al Yahwa amulu le Israel, wa al huwo alagu humon min idan ta Masrin. ¹⁰Yasrun kelim, “kede mejidu yahwa, ashan huwo talau intakum min idan ta Masrin wa idan ta Faraun, wa talau shaab min idan ta Masrin. ¹¹Hasa ana arufu gali Yahwa kebir futu kulu aliha, ashan wokit Masrin kan bi azibu Israel shedid, Allah ja alagu shaab bito”¹²Yasrun, nesib ta Musa jibu hadiyat wa zebiha al haragu le Allah. Harun wa kulu shiuk ta Israel ja ashan bi akulu gidam ta Allah sawa ma nesib ta Musa. ¹³Wa fi yom al Baadu Musa geni tehet ashan bi hukum shaab. Shaab wogif haul huwo min sabah lahadi misa ¹⁴Wokit nesib ta Musa aynu kulu hajat al huwo amulu le shaab, huwo kelim, “de shunu al inta bi amulu le shaab del? Le inta bi geni barau wa kulu shaab bi wogif le inta min sabah lahadi misa?”¹⁵Musa kelim le nesib bito, “shaab del ja le ana ashan bi asalu irshad ta Allah. ¹⁶Kan humon indu shokuwa humon bi ja le ana. Ana bi karir bein wahid zol wa tani, wa ana ashan bi alimu humon kalamat wa gawanin ta Allah.”¹⁷Nesib ta Musa kelim le huwo, “inta bi amulu haja al ma kuwes. ¹⁸Inta bi taabu gisim taki, inta ma kulu nas taki. Humon de tegil kalis le inta ma bi agder ishtakel barau be nefsa taki. ¹⁹Asuma le ana. Ana bi wodi le inta irshadat, wa Allah bi kun ma inta, ashan inta bi mesil shaab del gidam ta Allah wa inta jibu shokuwat tomon le huwo. ²⁰Lazim kede inta alimu le humon kalamat wa gawanin bito. Lazim kede inta wori le humon bi amulu. ²¹Ziyada min kida, kede inta lazim hazilu min kulu shaab del nas al bi agder saudu, nas al bi ihterimu Allah, nas ta Hagiga al bi aba zulumu. Lazim kede inta arfau humon fok le shaab del, humon bi kan kaid wa mosulin le alaf, miyat, kausinat wa asharat. ²²Humon bi hukum shaab fi kulu mashakil al bi hasil tuwali, lakin mashakil al gowi humon bi jibu le inta. Ze ma kulu mashakil al suker, humon bi agder hilu fi baad tomon. Be teriga de bi kun sahil le inta, wa humon bi arfau humula sawa ma inta. ²³Kan inta amulu zede, wa kan Allah amiru inta ashan bi amulu zede, biga inta bi agder gum, wan as kulu bi agder ruwa fi bet be salam.”²⁴Musa biga asuma be kalam ta nesib bito wa amulu ai haja al huwo kelim. ²⁵Musa gum hazilu nas kuwesin min Israel wa kutu humon fok le shaab, kaid mosulin le alaf, miyat, kamsinat, wa asharat. ²⁶Kulu zaman human bi hukum shaab be teriga kuwes wa besit. Mashakil al gowi. Humon bi jibu le Musa, wa lakin humon fi baad tomon bi hukum mashakil al suker. ²⁷Baad dak musa sibu nesib bito ashan bi ruwa, wa Yasrun rija wara le wata bito.

Chapter 19

¹Fi shahar nimir talata baad ma shaab ta Israel tal bara min wata ta Masir, fi nefsu yom dak, humon ja fi sahra ta sina. ²Baad ma humon ruwa min refidin humon wosulu fi sahra ta sina, humon dugu kema fi sahra gidam jebel. ³Intakum aynu sunu al ana amulu le Masrin, ⁴kef ana arfau intakum be jinah ta sogur wa ana jibu intakum le nefsa tai. ⁵Hasa biga, kan intakum bi amulu wa bi asuma le sot tai wa hafisu tifagiya tai, biga intakum bi kun nas tai al kas min kulu nas, ashan dunia kulu tai. ⁶Intakum bi kun mamlaka ta kahana wa shaab mukadas, le ana de yau kelimat al kede inta wonusu le shaab ta Israel.”⁷Biga Musa ja nadi shiuk ta shaab. Huwo biga wori gidam tomon kulu kelimat al Yahwa amiru humon. ⁸Kulu shaab juwabu sawa gali, “nina bi amulu ai haja al Yahwa yau kelim.” Kaman Musa ja ashan bi wori kalam ta shaab le Yahwa. ⁹Yahweh kelim le Musa, “ana bi ja le intakum fi sihab duluma ashan kede shaab asuma kan ana bi wonusu ma inta wa Kaman humon bi sedge inta kulu kulu,” biga Musa wori kalam ta shaab del le yahweh. ¹⁰Yahweh kelim le Musa, “Ruwa le shaab. Alela wa kukura lazim kede inta ferigu humon le ana, wa kede humon kasulu gumasat tomon. ¹¹Kun jahiz le yom nimira talata, ashan fi yom nimira talata hinak Yahweh bi ja tehet fi jebel sina.”¹²Inta lazim kede kutu hudud le shaab haul jebel de kulu. Wori le humon, “amulu hisab takum kede intakum ma ruwa arkab fok fi jebel wa kede intakum ma habisu hudud bito. Al bi lemesu jebel de hagiga kida bi katulu; ¹³Mafi idan ta ai zol bi lemesu shikil zol de. Lakin, bi falagu au bi durubu, sala kan huwo biga shunu, haywan au zol, ma bi hai. Wokit buruji bi afuku buri towil, humon lazim kede ja fok fi kura ta jebel.”¹⁴Biga Musa gum nezil tehet min jebel le shaab. Huwo bada ferigu shaab le Yahweh wa humon kasulu gumasat tomon. ¹⁵Huwo kelim le shaab, “geni takum jahiz le yom nimira talata; mata takum ruwa gerib ma nusuwan takum”¹⁶Fi yom nimira talata, be sabah hasil sot ta saga dugu wa wala wa sihab tala duluma fi jebel, wa sot ta buruji afuku shedid. Kulu shaab al fi juwa kema rokus wa kafu. ¹⁷Musa gum talau shaab kulu bara min kema ashan bi gabil ma Allah, wa humon wogif fi kura ta jebel. ¹⁸Jebel sina kati kulu be dukhan ashan Yahweh nezil fogo be nar wa dukhan. Dukhan dak kan bi gum fok ze dukhan ta furun, wa jebel kulu kan bi rokus.¹⁹Wokit biga sot ta buruji bi zidu ziyad, Musa wonusu, wa Allah Juwabu huwo be sot. ²⁰Yahweh ja fi jebel sina, lahadi fok fi ras jebel, wa nadi Musa fok, Musa gum ruwa fok. ²¹Yahweh kelim le Musa, “anzil tehet wa wodi inzar le shaab; kede humon ma hawil ashan bi aynu Yahweh. Wa ketir min humon bi mutu. ²²Kaman kede kahana al bi ja le ana gerib hini de wasa beid wa jahizu gisin tomon le ja tai ashan ana kede ma gilibu did humon.”²³Musa kelim le Yahweh, “shaab del ma bi agder ja fok fi jebel sina, ashan inta wodi talimat le nina: “kede kutu hudud haul jebel bes le Yahweh” ²⁴Yahweh kelim le huwo, “Anzil tehet wa jibu Harun fok hini ma inta, lakin mata sibuh kahara wa shaab ashan bi kalifu wa bi ja le Yahweh fok hini, an Huwo bi gilibu did humon” ²⁵Biga Musa rija tehet wa wonusu ma shaab.

Chapter 20

¹Allah wonusu kulu kelimat del: ²“ana yau Yahwa Allah taki, al talan inta bara min wata ta Masir, bara min bet ta sokol kadam ³Kede inta ma indu Allah tani gidam tai. ⁴Mata salau le nefsa taki saram wole surs ta haya min hajat al fi sama fok, wole al fi wata tehet, wole al fi juwa moyo tehet, ⁵Inta lazim kede ma dengir tehet le hajat del wa mata seli le humon, ashan ana yau bes Yahwa Allah taki. Ana Allah ta gira. Ana azibu shokol deif ta judud takum be jibu ikab le iyal iyal, lahadi jil nimira talata wa arba le del al bi abau Ana. ⁶Lakin ana bi beinu muhaba tai al sabit le alaf ta nas al bi hibu ana wa bi hafisu talimat tai. ⁷Kede inta lazim ma shilu isim ta Yahwa Allah taki, sambala, ashan ana ma bi sibu zol al bi shilu isim tai sambala. ⁸Zekiru yom al mukadas, ashan bi kun bes le ana. ⁹Inta lazim bi ishtakal wa amulu hajat taki fi sita yom. ¹⁰Lakin yom nimira saba bi kun yom mukadas le Yahwa Allah taki. Inta lazim ma bi amulu ai shokol fogo, inta au jena taki, au biniya taki, wole kadam taki al rujal au kadam taki al nusuwan, wole ganamayati taki. Wole nas ta bara al ja fi juwa abuwab taki. ¹¹Ashan fi sita ayam Yahwa salau samawat wa dunia, wa bahar, be kulu hajat al fogo, wa huwo akudu raha fi yom nimira saba. Ashan kida Yahwa bariku wa kutu yom nimira saba mukadas. ¹²Ihterimu abu taki wa uma taki, ashan inta bi geni zaman towil fi mahal al Yahwa Allah taki bi wodi le inta. ¹³Mata katulu ai zol ¹⁴Mata amulu zina ¹⁵Mata seregu ¹⁶Mata kun shuhud ta kidib al bi wonusu kidbi le jeran taki. ¹⁷Kede niya taki ma waga fi bet ta jeran taki: Kaman niya taki kede ma waga fi mara ta jeran taki, wa Kaman fi kadin bito al rijal wa al nusuwan, wole fi tor bito, wole himar bito, wole fi ai haja ta jeran taki. ¹⁸Shaab kulu aynu nur wa asuma sot ta saga, wa aynu jebel bi tala dukhan. Wokit shaab aynu kida, humon kala wa wogif mia beid. ¹⁹Humon kelim le Musa, “wonusu le nina, wa nina bi asuma; lakin mata sibu Allah kede wonusu le nina, nina bi mutu.” ²⁰Musa kelim le shaab del, “matakum kafu, ashan Allah jaw a bi jeribu intakum wa ashan kafu bito bi kun fi intakum, wa ashan kede intakum ma amulu katiya,” ²¹Biga shaab wogif beid, wa Musa ja gerib le dabab al Allah fi fogo de. ²²Yahweh kelim le Musa, “de yau al lazim kede inta wori le shaab ta Israel: “inta aynu be nefsa taki ana wonusu le inta min sama. ²³Kede intakum ma salau rabunat tannin ma ana le intakum, rabunat ta fida wa rabunat ta dahab” ²⁴Salam takum le ana mazbah min turab, wa lazim kede intakum haragu fogo zebihat takum, wa zebihat ta limu takum al kuwes, ganamayati takum wa bagarat takum, fi ai mahal al bi kafu isim tai fogo, ana bi ja le intakum wa bi bariku intakum. ²⁵Kan intakum salam le ana mazbah be hujar, kede ma abinu wa kede gatau hujar del, ashan kan intum istamilu fogo afasat ta shokol, bi tala nijis. ²⁶Intakum kede ma nutu fi mazbah tai be silim ashan fadiya takum kede ma beinu.”

Chapter 21

¹De yau ganun al inta bi wodi le humon.²Kan inta biyu khadam Hebrew huwo bi istakal sita sena wa fii sena nimira saba inta bi sibu huwo bi ruwa ma dafa le inta haja. ³Kan huwo ja barau huwo bi reja barau. Lakin kan huwo ja ma maria Kaman huwo bi ruwa ma mara be. ⁴Kan siya wodi le huwo maria wa maria de weledu awulat wa banat maria de wa iyal de bi kun le said wa huwo bi ruwa barau.⁵Kan khadam bi geni: ana rudu said tai wa mara tai ana ma azu ruwa. ⁶Said bi shilu huwo wa aulad tou fi gidam gediya.⁷Kan inta biyu biniya inta ma bi sibu hiya hur ze ma bi hasil le khadam. ⁸Kan hiya batal fii ena ta zol al biyu hiya de huwo ma bi biyu hiya le zol tani. ⁹Wa kan inta wodi hiya le jena taki hiya bikun ze jena bitak. ¹⁰Kan huwo zouju mara tani huwo bi amulu hajat al kaab huwo bi amulu. ¹¹Loo inta ma amulu talata hajat de hiya bi tala sakit. ¹²Kan zol dugu zol wa zol de mutu Kaman bi katulu huwo. ¹³Kan huwo katulu wa huwo ma arufu. Ana bi ainu makan huwo ruwa fogo. ¹⁴Kan zol fikir ashan katul wa huwo khadam bi katulu huwo¹⁵Lo zol dugu abu wa uma tou bi katulu huwo Kaman. ¹⁶Lo zol seregu zol wa biyu haja de bari. Au Ligo fii ida tou bi katulu huwo. ¹⁷Kan zol sitimu abu au uma tou bi katulu huwo. ¹⁸Kan fi itnin rijal gesimu badu wahid dugu tani bi hajer au bi kalam wa huwo nuum. ¹⁹Kan huwo gum wa ruwa be ukas wa dugu zoldak de. Huwo bi dafa zol de hata huwo biga kwes²⁰Kan zol dugu khadam be ukas huwo mutu bi katulu huwo Kaman. ²¹Lakin kan amulu iynin au talata yom ma bi katulu. Huwo ashan huwo khadam. ²²Kan fii nas bi sakil wa dugu mara hamil huwo bi dafa garama de be kun gidam gadi. ²³Kan hasil haja huwo bi shilu le huwo. ²⁴Wa ena be ena, wa sin be sin, ida be ida, rajil be rajil. ²⁵dabara be dabara amulu kwes bi amulu inta kwes²⁶Kan dugu ena ta khadam tou au jiran tou karabu bi sibu huwo hur ashan ena tou. ²⁷Kan sunun ta khadam taki waga inta bi sibu huwo hur. ²⁸Kan bagara taki dusu zol wa huwo mutu bi dofunu bagara de wa ma bi akulu laham de. Wa sidu bagara de bikun hur. ²⁹Lakin kan wori le zol de huwo ma asuma wa bagara de katulu zol bi katulu bagara de. ³⁰Kan inta deir huwobi dafa garama ashan feku huwo bi dafa kulu. ³¹Kaman kan hasil le biniya huwo wind, kan humon bi dfa kulu. ³²Kan bagara de dugu khadam au jiran, sidi bagara de bi dafa le khadam au jiran de a teletin fida wa bi katulu bagara de. ³³Kan zol fata biir, au ufura wa sibu fadi, wa bagara au himar, ³⁴Sidi biir de bi dafa fida wa bagara wa himar al mutu de huwo bi shliu. ³⁵Kan bagara dugu bagara tani bi biyu bagara de wa humon bi gesimu gurus. Wa kan bagara al amulu. ³⁶Kan wori le huwo wa huwo ma asuma huwo bi dafa bagara be bagara, Al mutu de bikun tou.

Chapter 22

¹Kan zol sergu bagara au koruf, wa daba au biyu bara, bi wodi bidal bagara kamsa wa bidal koruf arba. ²Kan amsuku zol bi serhu, dugu au mutu de ma bikun. ³De kan hasil wa shemis tala de jerima katulu. Kan huwo ma endu haja, bi biyu huwo ashan bi dafau haja al huwo seregu de. ⁴Kan ligo haiwan sergu hai, kan bagra au himar, au koruf, huwo bi dafa kulu le inta. ⁵Kan zol bi ainu makan zara wa huwo sibu haja hasil huwo bi dafa. ⁶Kan nar wala wa hargu suk wa harugu garmir wa mazara au kulu haja zol al walu nar de bi dafa. ⁷Kan zol wodi fida au hajat, tou le zol wa sergu min huwo kan huwo ma ligo harami de bi dafa maraten. ⁸Kan bi shilu huwo fii gediya, kan huwo yau midu ida fi hajat ta zol. ⁹Kulu gediya ashan mumtalakat ze bagara, himar, koruf au gumas, au haja tani mafi, de kulu de tou: fi zaman de humon kulu de la gadi, al amulu batal de dafa le zol tani de. ¹⁰Kan zol tani de sitimu lo zol himar au bagara au koruf ai haiwan tani, wa mutu au kasuru min huwo mafi zol ainu. ¹¹Humon bi wori gidam Allah huwo ma arufu haja, wa zol de bi rudu huwo ma bi dafa haja, ¹²Lakin kan seregu min huwo huwo bi dafa le sidu. ¹³Lakin kan hakim huwo bi rija bagi de wori ashan bi sadeku huwo, huwo bi dafa haja. ¹⁴Kan inta shilu min zol haja wa kasuru au mutu, wa sidu mafi, bi dafau. ¹⁵Kan sidu de fii ma bi dafau, kan ujura bi wodi ujura de. ¹⁶Kan zol num ma biniya fata bi wodi le huwo mari. ¹⁷Kan abu tou aba huwo bi dafa miya min fida. ¹⁸Mata sibu zol batal kede hai. ¹⁹Kulu zol bi num ma haiwan bi katulu. ²⁰Kan zol daba haiwan ma le Rabuna. Bi katulu huwo, ²¹Mata amulu batal le nas tannin ashan inta kan fi beled tan as tannin masuir. ²²Mata amulu armala batal, wa la atim. ²³Kan inta amulu huwo batal huwo kan kore le ana, ana bi asuma le humon, ²⁴wa kataul wa nusuwan bi kun aramil wa iyal takum atim. ²⁵Kan inta wodi fidah le nas tai al ma indu mata arufa nefsak mata kun le humon Rrabuna. ²⁶Kan inta shilu gumas ta zol rija le sidu fi zaman shemis ge waga. ²⁷Ashan de bikun wahid haja al huwo indu, al huwo bi kati be huwo jisim, huwo bi numu fi ai mahal? Kan huwo kore ana bi asuma ashan ana hannin. ²⁸Mata shitimu Rabuna wa la talaan reis taki, Allah au lainu wa musuliin ta nas taki. ²⁹Mata shilu awel haja al bi tala min zira de tai. ³⁰Wodi le ana awel jena taki. Saba yom huwo bi geni ma uma tou, fi yom nimira tamaniya inta bi gedimu le ana. ³¹Kede itakum kun bes le ana, mata akulu laham batal jada le kilab.

Chapter 23

¹Mata rasulu babara keedeb, mata douru ma zol ta keedeb. ²Mata douru ma nas al bi amulu batal. ³Mata shilu haja ta zol miskin. ⁴Kan inta ligo bagara au himar woduru shiulu le sidu. ⁵Kan inta ligo himar ta adu taki waga shilu mata sibu tehet. ⁶Mata hagiru salawat ta zol miskin. ⁷Mata kelim kidib, mata katulu miskin wa al nedif ashan ana ma bi sibu zol al miskin. ⁸Mata shilu rashua, ashan roshua bi gofulu ena ta zol al bi ainu, wele bi geiru kalam ta zol al nidif. ⁹Mata amulu batal le zol garip ashan intum arufu zol al garip. Intum kan nas garibin fi Masir. ¹⁰Seta sena inta bi zara wa inta bi hasidu. ¹¹Fii sena nimira saba inta bi akudu raha wa masakin. Wa bagi haiwanat bi yau bi akulu, Kaman, karma wa zetun. ¹²Sita yom inta bi istakal, yom nimra saba inta bi ma bi istakal, wa bagara taki wa kulu haja taki. ¹³Amulu kulu haja ana kelim le inta mata kum nadi Rabuna tani, ma kill asuma intakum. ¹⁴Talata mara fi sena intum bi ayed. ¹⁵Intakum bi hafisu giyam inta bi akulu saba yom ze ma ana kelim fi zaman abib fi zaman huwo tala min Masir, humon ma bi ja fi gidam tai fadi. ¹⁶Fii aud ta zira inta bi jibu awel hajat le ana zira de, wan as fi akir sina. ¹⁷Talata mara fi sena inta bi limu zorah. ¹⁸Mata gedimu le ana zebiha al fogo kemira. Mata hafisu be saham ta Dabana le iud le bokura. ¹⁹Jibu takum awel hasat le ana, matakum Rakabu. ²⁰Ainu takum, ana bi rasulu malaika fii gidam takum bi hafizu itakum fi sika, bi shilu itakum fii makan al ana sala le itakum. ²¹Kutu takum bala wa asuma takum le huwo mata amulu huwo batal ashan guwa ta isim tai fogo huwo. ²²Kan itakum isuma le ana wa itakum amulu kulu kala, tai wa ana bi amulu itakum batal. ²³Malaika bi kun fi gidam takum lehadi al Amaruin, we al hasin wa al farazin, wa al Canaaniin wa al howin, wa al bossin, ana bi turudu humon. ²⁴Mata dengiry le Rabuna tomon wa la inta bi abidu, matakum amulu hajat al shilu humon wad emir timsal tomon. ²⁵Abidu Rabuna Allah takum huwo bi bariku, akil wa moya taki, wa bi shilu ayam min intakum. ²⁶Mafi balid takum bi waga wa la zol al ma bi weledu, wa umur takum bikun towil. ²⁷Ana bi rasulu hudur tai fi gidam takum ana did kulu zol bi wogif gidam taki, wa kulu adu bi jere min intakum. ²⁸Huwo bi rasulu zanabir fi gidam takum bi turudu al Howin wa al Canaaniin, wa al within min gidam takum. ²⁹Lakin ana ma bi turudu humon fi sena wahid, Ashan Dunia bi karabu, ashan hajat ketir bikun batal. ³⁰Haba haba ana bi shilu humon min gidam takum hata itakum bi weledu wa, intakum bi shilu makan de. ³¹Ana bi wodi le inta mahal min bahar suf le Phalastin, wa min beriya le nahar. ³²Mata amulu ahad ma humon wele ma Rabunat tomon.

Chapter 24

¹Rabuna kelim le Musa talu takum le ana inta wa Harun, wa Nadab, wa Abeyhu, wa min nas kubar ta Israel wa dengir takum mi beid. ²Wa Musa bi ja gerib le ana wa bagi nas bikun beidin. ³Musa jaw a kelim kalam al Rabuna wori le huwo wa kulu ganun nas rubu le Musa be sot wahid. “ kulu haja Rabuna kelim ana bi asuma. ⁴Musa katibu kulu kalam al Rabuna kelim le huwo, Huwo gum sabah wa abinu masbah fi jebel huwo geni hinak inteshir Amud ze adad ta Israel. ⁵Huwo rasulu itnin aulad min Israel kidi ruwa shilu zabah ta salam. ⁶Musa shilu nus dom huwo kutu fi saham wa nus dom huwo rushu fi misbah. ⁷Huwo shilu kitab wa agara le nas wa nas kelim wori le ana kalam le Rabuna kelim ana bi asuma. ⁸Musa shilu dom wa rushu wa huwo kelim dom Rabuna amulu am itakum kulu kalak de. ⁹Yala Musa wa nab, wa Abyhw, wa sebein min shiyuk ta Israel. ¹⁰Humon ainu Rabuna ta Israel tehet kura fi sikil zahari wa sama nedif. ¹¹Lakin huwo ma medu ida le nas Musa yala humon ainu Rabuna wa humon akulu wa ashurubu. ¹²Rabuna kelim le Musa ruwa le jebel wa geni hinak ana bi wodi inta hajer wa ganun al inta katibu wa inta bi alimu humon. ¹³Musa wa Joshua Musa tu humon ruwa fi jebel. ¹⁴Musa kelim gargar, geni takum hata ana bi rija wa, Aaron wa Hur ma inta kan zol indu kalam keli ruwa le humon. ¹⁵Yala Musa ruwa fi ras jebel, wa sihaf kati huwo. ¹⁶Wa mejid ta Rabuna nezil fi jebel Sina wa kati sama sita yom, fi yom nimira saba, Rabuna nadi Musa min nus ta sama. ¹⁷Kan sikil ta mejid ta Rabuna ze nar fii ras jebel, fi gidam ena ta Israel. ¹⁸Musa dakalu fi nus ta sihab huwo ruwa le jebel arbein nahar wa arbein leil.

Chapter 25

¹Rabuna kelim le Musa: ²Kelim le Israel kede humon jibu le ana hadiya, al fi geliba ta zol.³Wa hadiya intum bi shilu min humon: Dahab, fida, wa nihas, ⁴Wa gumas zahari, wa banafseji wa ahmar, wa jilit wa shar ta ganamaya. ⁵Wa kashap. ⁶Wa zet le nur, wa aryah le zet al misha, Wa bohur le riha. ⁷ajer jaza, wa hajir ta karma ashan bi robutu dus.⁸Humon bi amulu makan al ana bi geni fogo. ⁹Amulu kulu hajat de ze ma ana kelim.¹⁰Amulu takum sanduk min kasab tul mitir wa ashara centimitir le fok sebein centimitir. ¹¹Inta bi kati dahab la nedif min dahab fi taraf tou.¹²Inta bi kutu arba halagat min dahab, huwo bi kun fi nus, fi janbu wahid halakyin fi janbu al tani halakyin. ¹³Inta bi amulu kasab wa bi kati be dahab. ¹⁴wa bi dakalu fi halak al gerib ma sanduk bi shilu humon¹⁵wa kasab de bi kun fi shikil halagat ma bi shilu bara. ¹⁶Inta bi kutu fi sanduk kilmal al ahad al ana wori le inta. ¹⁷Amulu kuta le sanduk min dahab al nedif, tulutmiya mitir wa ashara centimitir wa urud sebein centimitir, ¹⁸Amulu fi taraf kuta de ze itnin Malaga min dahab.¹⁹Fi I kulu taraf Malaga, min inai wa tani min inak min inak, juzu ta kuta. ²⁰Tani malaika bi jena fok, wa iusa ta tani fii tani fii kuta, ²¹Kutu kuta fii ras sanduk, wa fii juwa sanduk kutu kalam al ana wodi le inta.²²kuta be itnin malaika al fii sanduk, ana bi limu ma ata wa ana bi wori kulu kalamat wa inta bi wori le Israel.²³Amulu terbeza min kasab tul tisein centimitir, wa urud kamsin centimitir, wa fuku sebein centimitir. ²⁴Wa kuta tou min dahab al nedif, amulu hosh min dahab al nedif.²⁵Amulu fasil be taraf urud tou shibir, wa amulu fasil taraf min dahab. ²⁶Amulu terbeza arba zawiya. ²⁷Wa halakat de bikun gerib min taraf, ashan bi dakalu kasab ta terbeza.²⁸Amulu that tou min kasab wa kuta tou min dahab. ²⁹Amulu terbeza wa afash min dahab al nedif, wa hajat al bi gedimu be zebiha. ³⁰Inta bi kutu akil al mukadas fi gidam ta Rabuna kulu yom. ³¹Amulu nur min dahab al nedif. Amulu karita ta nur de, towil wa zoohor. ³²Sita shiba min bara min jabu tou talata shibat nur.³³Wa fi tija tani talata nur kubaya ta zuhur lahadi sita shipa la dari min nur. ³⁴Fi nur arba kas ta zohur.³⁵Tebet ta tani shida ajura wa tehet ta itnin shiba fugu sita shiba dara min nur. ³⁶Ajur w shiba. Kulu haja wahid min dahab al nedif.³⁷Amulu saba lamba ,wa lamaba bi wala min gidam. ³⁸Malaga wa sahan min dahab al nedif. ³⁹Bi amulu kulu hajat de be dahab al nedif, ⁴⁰Ainu wa amulu ze ma inta beinu le inta fi jebel.

Chapter 26

¹Itakum bi amulu kaima ma ashara sitara bi salawo min kitan wa zahari, arjuwani, wa lon ahmar suuf salawu ze malaika. De skokul ta zo al fanaan. ²Al tul ta kulu sitara lazim bi kun tamaia-ishiriin metir al urut arba metir. Kulu starat lazim bi kun magaz sawa. ³Kamsa sitarat lazim bi limu sawa, wa kamsa sitarat al tanin lazim kaman bi limu ma bad. ⁴Itakum lazim bi sala rubat al zahari fi nihaya ta sitara al bibara fi mujumu al awel. Fi nefsu teriga, itakum bi amulu sawa ma nihaya ta sitara fi mujumu al tani. ⁵Itakum lazim bi amulu kamsiin rubaat fi nihaya ta sitara fi mujumu al awel. Amulu keda ashan al sitarat bi agsi le bad. ⁶Takum bi amulu kamsiin almashabik min dahab wa limu al sitarat sawa ma huwomon ashan al kaima bi kun muwahad. ⁷Itakum bi amulu sitarat ta shar ta galamayyat le kaima fok kaima. Itakum lazim bi amulu hidahsar min sitarat del. ⁸Al tul ta kulu sitara lazimu bi kun talateen metir wa, wa aye sitra lazimu bi kun magaz arba metir. ⁹Itakum lazim bi dumu kamsa sitara le kulu zol ma bad sita sitarat al tanin. Itakum lazim bi zidu fok le sitarat in al sita sitarat fi gidam ta ta kaima. ¹⁰Itakum lazimu bi amulu kamsiin rubat fi nihaya ta sitara ta mujumu al awel, wa kamsiin rubat fi nihaya ta sitara al limu fi mujumu al tani. ¹¹Itakum lazim bi amulu kamsiin mashabik al bronze wa kutu huwomon fi al runbat. bad dak ita bi limu al kaima sawa ashan huwo bi kun wahid gita. ¹²Bagi sitara al nus, al huwo juzu al fadalu min sitara ta kaima, bi aligu fi wara ta kaima. ¹³Lazim wahid metir min sitara bikun fi wahid safa, wa metir wahid ta sitara fi tija al tani--dak al sibub bara min tul ta sitara ta kaima bi aligu fi tija tani ta kaima fi wahid tija wa fi tija tani ashan bi kati huwo. ¹⁴Itakum lazim amulu le kaima tegia ta gilid ta koruf al ahmar al masbugh, wa tegia tani ta gilid ashan bi ruwa fok. ¹⁵Itakum lazim bi amulu gesim adil min kasab ta samgh le kaima. ¹⁶Tul ta kul wahid gesim lazim bi kun ashara metir, wa urudtou lazim bi kun wahid wa nus metir. ¹⁷lazim etnin kasab bi kun hinak fi kulu gesim ashan bi limu al gesim ma bad. Itakum bi amulu kulu gesim ta kaima bi teriga de. ¹⁸Zaman itakum amulu al gesim le kaima, itakum lazim bi amulu ishirin gesim le tija ta junub. ¹⁹Itakum lazim bi amulu arbein amud fida ashan bi riuwa tihit ishirin gesim. Lazim hinak bi kun etnin amud tihit gesim al awel ashan bi kun asas tou, wa kaman etnin asas tihit kulu gesim tanin le etnin asas toumon. ²⁰Leanu al tija al tani ta kaima, al fi shamaal, itakum lazim amulu ishirin gesi ²¹wa ma arbein asas ta fida. Hinak lazim bi kun etnin asas tihit gesim al awel, etnin asas tihit gesim al tani, wa keda. ²²Leanu tija albi wara ta kaima fi tija al garbi, lazim itakum bi amulu sita gesim. ²³Itakum lazim bi amulu etnin ngesim le zawia al wara al at kaima. ²⁴Gesim del lazim bi fasilu min tihi, lakin bi limu fi al fok ma nefsu katim. huwo bi kun bi teriga dele zawia al bi wara. ²⁵lazim hinak bi kun tamania gesimma asas min fida. hinak lazim bi kun sita ashar asas kulu, etnin asas tihit gesim al awel, etnin asas tihit gesim al tani wa keda. ²⁶Ita lazim bi amulu awarid min kasab ta samugh le gesim ta wahid min kaima, ²⁷kamsa awarid le gesim le tija tani ta kaima, wa kamsa awarid le gesim le tija ta wara ta kaima le garib. ²⁸Al awarid al fi nus ta gesim, al huwo nus fok, lazim bi wosulu min nihaya le nihaya. ²⁹Ita lazim bi kati al gesim ma dahab. Ita lazim bi sala halag toumon min dahab, ashan huwomon bi kadimu ze sidu bet le awarid, wa ³⁰inta bi sala kaima bi tabbi kuta al wori le inta fi jebel. ³¹Ita bi sala sitara zahari, asmajoni wa arjuwani wa suuf kurmuz, gumasha getani, ma tasmim ta malaika, al shokul ta zol al negit ³²Ita bi haligu fi arba amida ta shejera samugh al kati ma dahab. amida del lazim bi kun indo sinara ta dahab kutu fi arba fida asasia. ³³Ita bi haligu fok al sitara tihit mashanik, wa ita bi jibu fin juwa safina ta shihada. Al sitara lazim bi fasilu mahal al mukadas min kuds al akddas. ³⁴Ita bi kutu al kaffara fogo ta buud ta shihada, al fi kuds alakdas. ³⁵Ita bi kutu tarbeza bara min sitara. Ita bi kutu lamba aksi tarbeza fi tija junub ta kaima. Al tarbeza lazim bi kun fi tija shamal. ³⁶Ita bi sala halaga le madkal. Ita bi sala min zahari, arjuwan, wa ahmar al loon mawad wa gumash mabrum shokul ta turz. ³⁷Leanu haligu, ita bi sala kamsa mida ta samugh wa kati huwomon bi dahab. Sinara toumon bi kun min dahab, wa ita bi jada kamsa bronze asasi le huwomon.

Chapter 27

¹Ita bi sala mazbah min kasab ta samugh, kamsa metir tuwil wa kamsa wasie. Al mazbbaha bi kun murabah wa tala meti ali. ²Ita bi amulu towsie le arba zawayā al ze guruun ta thor. Al guruun bi salawu zejuzu wahid ma mazbaha, wa ita bi kati huwomon ma bronze. ³Ita bi sala mueadat le mazbbaha.gurumat le rumaat, wa kaman muksasa, teshit, laham alshuk, wa nar tou. Ita bi sala afashad del ma bronze. ⁴Ita bi sala bab ta nar le mazbbaha, shabaka ta bronze. sala katim ta bronze le kulu bab ta arba zawayā. ⁵Ita bi kutu al bab tihit nihaya ta mazbbaha, fi nus wa le tihit. ⁶Ita bi sala amida le mazbbaha, amida min kasab ta samugh, wa ita bi kati huwomon ma bronze. ⁷Al amida bi kutu fi katim, wa al amida lazim bi kun fi etnin tijahat ta al mazbbaha, ashan bi arufawo. ⁸Ita bi sala al mazbbaha fadi, min loha. Ita bi sala huwo fi teriga al kan beinu le inta fi jebel. ⁹Ita bi sala medan le kaima. bi haligu fi tija junub ta medan, bi haligu malabis al mabrum tul mia metir. ¹⁰al halagat lazim bi kun indo marakis ishiriin markaz, ma ishiriin bronze asasi. Hinak kaman bi kun sinara mulasak le marakis del, wa amida tou min fida. ¹¹Kaman fi tija shamal, bi kun fi halaga mia metir tuwil ma ishiriin marakis, ishiriin bronze asas, sinara mulasak fi marakis del, wa amud min fida. ¹²Fi medan ta mazbbaha fi tija garib bi kun fi hinak sitara kamsiin metir tuwil. Bi kun fi hinak ashara marakis wa ashara asas. ¹³Al medan ta mazbbaha bi kun kaman kamsiin metir tuwil fi tija shirik. ¹⁴Al halag ta tija ta madkal bi kun kamstashar. Huwomon bi kun indo talat marakis ma talat asas. ¹⁵Al tija al tani kaman bi indo halaga kamstashar metir. Huwomon bi kun indo talata marakis wa talata asas. ¹⁶Al bab ta medan bi kun indo sitara ishiriin metir. Al sitara bi kun azrak, arujuwani, wa mawad ahmar wa malabis mabrum, shokul ta al mutraz. huwo bi kun indo arba marakis ma arba asas. ¹⁷Kulu medan ta marakis bikun indo amida ta fida, sinara min dahab, wa asas min bronze. ¹⁸Al tul ta medan bi kun mia metir, al urud kamsiin metir, wa al tul kamsa metir ma malabis al mabrum al halagu, wa asas ta bronze. ¹⁹Kulu mueadt bi istakdimu fi kaima, wa kulu ashara awtad ta kama wa medan bi kun min bronze. ²⁰Ita bi amiru nas ta Israel ashan bi jibu zeit ta zeitun nedif wa mudghut le lamba ashan huwomon bi wala bi istimrar. ²¹Fi kaima ta al ijtimā, bara min sitara al fi gedam ta kaima al indo tabuud ta shihada, Haron wa iya tou bi hafizu lamba muwala gedam ta Yahwa, min ashiya le sabah almutallibat bi kun fadulu ta asnum fi kulu ajiyal ta nas ta Israel.

Chapter 28

¹²Nadi le inta Haron aku taki wa ital tou Nadab, Abihu, Eleazar, wa Ithamar---min nus ta Israelien ashan huwomon bi kadimu ana ze abuna ²inta kede sala le Haron, aku taki, jalabia al kasisu le ana. jalabia del bi kun le ihteram tou wa shokul kebir. ³Inta lazim bi kelimu le kulu nas munu yau negit fi geliba, del al malawo ma roho ta hikma, ashan huwomon bi sala le Haron jalabia ashan bi kasisu huwo ashan bi kadimu ana ze abuna tai. ⁴⁵Al jalabia al huwomon bi sala huwo al ssadra wa rida wajba gamis muharam wa imama wa hizam. Huwomon bi sala jalabiat del al kasisu le ana. Huwomon bi kun le aku taki Haroon wa iyal tou ashan huwomon bi kadimu ana ze abuna. Huwomon bi shilu dahab, al asmajoni wa al arujuwan a kurmuz, wa al buz. ⁶Huomon bi sala gumash min dahab asmajoni arujuwan wa kurmuz wa suuf al ahmar, wa kitan mabrum. de bi kun shokul ta zol negit. ⁷huwo bi kun indo etini kitfa mulasak le huwo fi zawaya tou al etnin. ⁸Huwo nayim wa mahbuk rubat ta sulba bi kun ze gumash; huwo bi salawo min wahid min gita ta gumash, al salawo min kitan mabrum al huwo dahab, azrak, aujuwani, wa loon al kurmuzi. ⁹Ita bi shilu etnin min hajer eaqiq yamani wa naqsh fogo isim ta iyal ta Israel. ¹⁰Sita min asma toumon bi kun fi hajer, wa sita asma bi kun fi hajer tani, fi nizam ta melad. ¹¹Ma shokul ta naqsh al hajer, ze naqsh al khatim, ita bi hafura etnin hujaar de ma isim ta iyal ta Israel. ¹²Ita bi kutu hujar del fi nizam ta dahab. Ita bi kutu etnin fi khatif ta gita ta gumash, al hajeri ashan bi kun zikira le Yahwa ta iyal ta Israel. Haroon bi shilu asma toumon gedam Yahwa fi khatif tou ze zikira le huwo. ¹³Ita bi dubitu al daha ¹⁴wa etnin salasil madaffir in dahab al nedif ze habil, wa ita limu salasil le dubit. ¹⁵Ita bi sala al sadra le amulu karar, amulu shokul ta zol al negit, shekil tou ze gumash. sala min dahab, al azrak, arujuwani, wa al suuf al kurmuzi wa malabis al tamam. ¹⁶huwo bi kun muraba. Ita bi gofulu al ssadra maratein. huwo bi kun wahid masafa tuwil wa wahid masafa wasei. ¹⁷Ita bi kutu fogo arba sufuf ta hujar al gali. al saf al awil bi kun indo ahmar dakin, topaz (al haheer al kerim) wa aleaqiq. ¹⁸Al ssufuf al tani indo zamarrid, yaqut wa almas. ¹⁹Al ssufuf al talit bi kun yaqut wa hajer kerim. ²⁰Al ssufuf al rabe bi kun indo peryl wa aleaqiq al yamani wa yashabb, Huwomon bi kutu ze nezam ta dahab. ²¹Al hujar bi salawo hasab asma ta iyal ta Israel. Huwomon bimkun ze naqsh fi khatam, kulu isim bi kun le gabayil al etnashar. ²²Ita bi sala fi alssadra ssalasil ze habil, madaffir shokul ta dahab al nedif. ²³Ita bi sala khatim min dahab le alssadra wa bi limu lma etnin al akir al ta ssadra. ²⁴Ita bi limu dahab al etnin le ssalasil le etnin zawaya al ta ssadra. ²⁵Ita bi limu bagi etnin salasi ta madaffir le etnin dubit. bad dak ita bi limu del le kutuf qata ta gumash al fi gidam tou. ²⁶Ita bi sala etnin katim min dahab, wa ita bi kutu huwomon fi etin zawia al tni al ta ssadra, fi nihaya al gerib ma tija al bi dakil. ²⁷Ita bi sala etnin katim ta dahab, wa ita bi limu huwmon ma tihit ta etnin qata ta kutuf ta gumash al gedam, gerib ma darz fok mahbuk al nayim gash ta gumasg. ²⁸Huwomon bi rubutu lassadra ma katim tou fi gumash ta katim ma habil azrak, ashan bi limu bes fok ta hizam al muhbuk. De ashan al ssadra ma bi shilu min gumash. ²⁹Zaman Haron ruwa le mahal al mukadas, huwo bi shilu asma ta iyal ta Israel fi geliba tou fi lassadra le amulu karar, ze zikra al mustemir gedam ta Yahwa. ³⁰Ita bi kutu al ssadra Urim wa al Thummim le shilu karar, ashan huwomon bi kun fok le geliba ta Haron zaman kan huwo ruwa gedam ta Yahwa. ze de Haron dayiman bi shilu asma le amulu karar le iyal ta Israel fogo geliba tou gedam ta Yahwa. ³¹Ita bi sala ,habil ta gumash min qamash al azrak. ³²huwo bi kun indo fatha le ras fi nus. al fatha bi kun indo muhbuk fi nihaya tou ashan huwo ma bi sharatu. De bi kun shokul ta khayaat. ³³Fi tihit hadab, ita bi sala al rrmman min azrak, arujuwani, wa ghazal kurmuzi hawali tou. jaras min dahab bi kun bein huwomon. ³⁴hinak bi kun jaras min dahab wa alrrmman, al jaras min dahab wa keda fi hawili hadan ta malabis. ³⁵al malabis bi kun fi Haron kan huwo bi kadimu, ashan suot tou bi asumawo kan huwo ruwa le mahal al mukadas gedan ta Yahwa wa kan huwo tala. De ashan huwo ma bi mutu. ³⁶Ita bi sala sahan ta dahab wa hafura fogo, ze al bi hafurao fi katim, "Mukadas le Yahwa. ³⁷"Ita bi limu sahan de ma habil al azrak fi gedam ta eamama. ³⁸Huwo bi kun fi wosa ta Haron; huwo dayiman beinu galat al bi limu ma zabiha ta hadaya al mukadas al Israelien kasisu le Yahwa. Al eamama bi kun dayiman fi wosa ashan Yahwa bi gabilu hadaya toumon. ³⁹Ita bi sala al coat ma kitan al nayim, wa ita bi sala eamama min kitan al nayim. ita kaman bi sala washah, skoul ta turz. ⁴⁰Leanu iya ta Haron lazim bi sala coat, washah, wa eiqal le ihteram toumon wa le dala. ⁴¹Ita bi libisu Haron aku taki, wa iyal tou ma huwo. Ita bi masa, huwomon, wa kasisu huwmon le ana, ashan huwomon bi kadimu ana ze abuna. ⁴²Ita sala le huwon kitan libaas ashan huwomon bi kati ma shokul ariyan ta gesim, al bi kati huwomon min sulba le rukuba. ⁴³Haron wa iyal tou lazim bi libisu jalabia del zaman al kan huwomon dakalu fi kaima ta ijtema aw kan huwomon ja le mazbaha ashan bi kadimu fi mahal al mukadas. Huwomon lazim bi amulu de ashan huwomon ma bi kun galtanin wa ila huwomon bi mutu. De ganuun al sabit le Haron wa iyal ta iya al bad huwo.

Chapter 29

¹De yau haja al ita bi amulu ashan bi kasisu huwomom le ana ashan huwomom bi kadimu ana ze abuna. shilu wahid thor al soker wa etnin koruf al ma indo eb, ²rigif bidon kemira, wa alkaek bidon kemira wa al ma limu ma zeit. kaman shilu ragaga bidon kemira al masawo ma zeit. amulu al ragaga ma tahin gamah al kwes.³Ita bi kutu huwomom fi gufa wahid, jkibu huwomom fi gufa, wa gedimu huwomom ma thor wa etnin koruf. ⁴Ita bi gedimu Haron wa iyal fi bab le kaima ta ijtema. Ita bi kasulu Haron wa iya tou fi moyo.⁵Ita bi shilu al jalabia wa libisu Haron ma sutura, al habil alrrada, wa alrrada, wa alssadra, ita bi rubutu ma muhbuk al nayim gash ta alrrada hawili hwo. ⁶Ita bi kasisu al eamama fi ras tou wa kutu taj al mukadas fogo eamama. ⁷Biga shilu zeit al mesha wa kubo fi ras tou, wa be teriga masho huwo.⁸Ita bi jibu iya tou wa libisu le huwomom gumash. ⁹Ita bi libisu Haron wa iya tou ma gash wa kutu eamama fogo huwomom. Al shokul ta kahin bi kun le huwomom bi ganuun sabit. fi triga de ita bi karrasHaron wa iya tou le huwomom bi kadimu ana. ¹⁰Ita bi jibu thor kulu gidam ta kaima ta ijtema, wa Haron ma iyal tou bi kutu edan toumon fogo. ¹¹Ita bi katulu al thor gidam ta Yahwa fi bab ta kaima ta ijtema. ¹²Ita bi shilu dom ta thor wa kutu fi guroon ta mazbaha ma dufur taki, wa ita bi kubo bara bagi dom fi asas ta mazbaha. ¹³Ita bi shilu kulu sitara al bi juwa, wa kaman sitara al ta kabad wa etnin klawi ma samin al fogo huwomom; haragu huwo kulu fi mazbaha. ¹⁴Lakin le laham ta thor ita bi haragu bara ta muaskar. huwo bi kun zebeha le katiya. ¹⁵Ita kaman bi shilu wahid koruf, wa Haron wa iyal tou bi kutu edan fi ras tou. ¹⁶Ita bi katulu al koruf, yalla biga shil dom tou wa rusho fogo mzbaha. ¹⁷Ita bi kata al koruf gita gita wa kasulu batna tou ma kuranat tou, wa ita bi kutu hajat tou al bi juwa sawa ma ras tou, ¹⁸fi mazbaha. biga haragu koruf de kulu. huwo bi haragu zebeha le Yahwa, riha al hil zebeha al amulu le Yahwa ma nar. ¹⁹Ita biga bi shilu al koruf al tani, wa Haron wa iyal tou bi kutu edan toumon fi ras tou. ²⁰yalla ita bi katulu koruf wa shilu dom tou wa kutu fok adana al yemin ta Haron, wa fok adana al yemin ta iyal ta Haron, fi edan al yemin, wa fi dufur kura al kebir. Yalla ita bi rusho al dom le zebeha fi kulu tija. ²¹Ita bi shilu juzu ta dom al fi mazbaha wa juzu ta zeit al ta mesha, wa rusho kulu fogo Haron wa jalabia tou, wa kaman fogo iyal tou wa jalabiat toumon. Haron biga bi kasisu le ana jalabiat tou iyal tou wa jalabiat toumon ma ana. ²²Ita bi shilu al koruf al samin, danaba al tuwil al bi kati juzu al bi juwa, al bi kati kabad, al kulaa al etnin wa al samin fogo huwomo, wa al singit ta koruf de bi le takris ta kahin le ana. ²³Shilu wahid rigif, wahid kayka ta rigif al amulu ma zeit, wa wahid raqaqa min gufu ta rigif bidon kemira al fi gedam ta Yahwa. ²⁴Ita bi kutu hajat del fi edan ta Haron wa fi edan ta iyal tou wa mawja huwomom gedam tai leanu de zebeha le Yahwa. ²⁵Ita biga bi shilu akil min edan toumon wa haragu fogo mazbaha ma zebeha al maharug. huwo bi naqes riha ta halawa le ana; huwo bi kun zebeha al amulu le ana bi nar. ²⁶Ita bi shilu sudur ta koruf ta Haron ta takdima wa zebeha al hariko gedam ta Yahwa, wa huwo bi kun gesma taki. ²⁷Ita bi kasisu le ana al sadar ta zebeha al hariko, wa kura al bi kun le kahin kulu ma sadar al kan hariko wa kura al kan wodi le Haron wa iyal tou. ²⁸De bi gesma al sabit le Haron wa iyal tou. Huwo bi kun tabaru min nas ta Israel ashan bi wodi le Yahwa min zebeha ta salam. ²⁹Al jalabiat ta Haron bi kun kaman bi hafizu le iya ta iya al jai bi wara tou. min huwomom bi masawo wa min huwomom bi rasimu. ³⁰Al kahin al huwo najah min nus iyal tou, al huwo ja le kaima ta ijtema ashan bi kadimu ana fi mahal al mukadas, huwo bi libisu jalabiat del le saba ayam. ³¹Ita bi shiul koruf le kutu gusos le ana wa aglibu laham tou fi mahal al mukadas. ³²Haron wa iyal tou bi akulu korufan wa rigif al fi gufa fi bab ta kaima ta ijtema. ³³Huwomom bi akulu laham wa rigif al wodi le huwomom hajar wa ashan bi ratibo huwomom wa kasisu le ana. ma aye wahid tani bi akulu akil, leanu huwomom amulu huwo mukarras le ana, jahizu le ana. ³⁴kan aye min laham al ta zebeha ta rassama aw aye min al rigif, fadulu le sabah al tani, biga ita bi haragu huwo. huwo ma bi akulu leanu kasisu huwo le ana. ³⁵Fi teriga de bi tabe kulu del ana amiru ita ashan bi amulu de ita bi itamal ma Haron wa iyal tou. Le saba ayam ita bi jzhizu huwomom. ³⁶Kulu yom ita bi wodi thor ze zebeha ta katiya le kaffara. ita bi nedifu al mazbaha bi amulu kaffara fogo, wa ita bi masa ashan bi kasisu le ana. ³⁷Le saba ayam ita bi amulu kaffara le mzbaha wa kasisu le Yahwa. yalla al mazbaha bi kun kamil mukasas le ana. aye haja al kan lemesu mazbaha bi kun mukasas le Yahwa. ³⁸Ita bi gedimu zebeha tuwali kulu etnin yom koruf al indo sana. ³⁹Wahid koruf ita bi gedimu fi sabah, wa koruf tani ita bi gedimu fi ashiya. ⁴⁰Ma koruf al awel, gedimu ashara min 22 liter ta deqiq al kwes al mulakbat arba juzu ta zeit ta hind al min zeiton al asuru, wa arba juzu ta hind ta merisa ze sheraab ta zebeha. ⁴¹Ita bi gedimu koruf al tani fi ashiya. Ita bi gedimu nefsu geme fi sabah, wa nefsu takdima ta sheraab. Del bi salawo halawa al helo le nana; huwo bi kun takdima al amulu le ana ma nar. ⁴²Del bi kun zebeha al bi haragu dayman fi ajiyal fi madkal ta kaima ta ijtema fi gedam ta Yahwa, mahal al ana bi limu ma inta ashan bi wonusu inak. ⁴³De yau mahal al ana bi ma Israelien; al kaima bi kasisu le ana ma mejit tai. ⁴⁴Ana bi kasisu al kaima ta ijtema wa al mazbaha le del al bi kun tai bes. Ana kaman bi kasisu Haron wa iyal tou ashan bi kadimu ana ze kahin. ⁴⁵Ana bi geni fi nus ta Israelien wa bi kun Allah toumon.

⁴⁶Huwomon bi arufu inu ana Yahwa, Allah toumon, al tala huwomon bara min ard ta Masir ashan ana bi geni fi nus toumon. Ana Yahwa, Allah toumon.

Chapter 30

¹Ita bi sala mazbaha ashan bi haragu bakuur. Ita bi sala min kashab ta sant. ²tul tou bi kun wahid metir, wa urud tou wahid metir. Huwo bi kun muraba, wa tul tou bi kun etnin metir. guruun tou bi salawo ze geta ma huwo. ³Ita bi kati mazbaha ta bakuur ma dahab al nedif, tijahat tou, wa guruun tou. Ita bi kutu hawili tou hudud ta dahab fogo. ⁴Ita bi amulu etnin katim ta dahab bi limu ma huwo tihit hudud fi etnin tijahat tou al agsi. Al katim bi kun sabit fi amud ashan bi arufa al mazbaha. ⁵Ita bi sala amida min kashab al sant, wa ita bi kati huwomon ma dahab. ⁶Ita bi kutu mazbah ta al bakuur gedam ta sitara al jambo taboot ta shehada. Huwo bi kun gedam ta ena ta kaffara al huwo fok tabootal ta shehada, mahal al ana bi limu ma inta. ⁷Haron bi haragu bakuur kulu sabah. Huwo bi haragu zaman huwo maylo al lamba, ⁸wa Haron bi wala lamba tani mara fi ashiya fa bakuur bi haragu fogo dayiman gedam ta Yahwa, fi kulu ajiyal takum. ⁹Lakin ita bi gedimu bakuur tani fi al mazbaha, wele aye zebeha bi haragu aw gamah. Ita ma bi kubo wele zebeha ta shiraab fogo. ¹⁰Haron bi amulu kaffara fogo guruun tou wahid mara fi sena. Ma dom ta zebeha al ta katiya huwo bi amulu kaffara fogo wahid mara fi sena fi kulu ajiya takum Huwo bi kun kulu kasisu le Yahwa. ¹¹Yalla Yahwa wonusu le Musa, gali, ¹²Zaman Inta kan bi shilu adada ta Israel, kulu zol biga bi wodi fidiya ta haya tou le Yawha. inta bi amulu ze de bad ma inta hasibo huwomon, ashan am bi kun fi ayan fi nus toumon wokit kan inta hasibo huwomon. ¹³Kulu zol al hasibo fi adad bi dafa nus shaykal ta fida, hasab wozin ta shaykal ta hahal al mukadas nus ta shaykal de bi kun zebeha le Yahwa. ¹⁴Kulu zol al hasibo, min ishiriin sena le gok, bi wodi zebeha de le ana. ¹⁵Zaman al nas bi wodi zebeha de ashan bi amulu kaffara le haya toumon, al ghani ma bi aktar min nus shaykal, wa al meskiin ma bi wodi bes. Ita bi shilu fida ta kaffara de min shab ta Israel wa ¹⁶ita bi kutu le shokul ta kaima ta ijtema. Huwo bi kun zikera le Israel gedam tai, ashan bi amulu kaffara le haya taki. ¹⁷Yalla Yahwa wonusu le Musa, gali, ¹⁸Ita kaman bi sala hawd kebir ta bronze, hawd ta kasulu. Ita bi kutu huwo bein al kama ta ijtema wa al mazbaha, wa ita bi ktut moyo fogo huwo. ¹⁹Haron wa iyal tou bi kasulu edan toumon wa kurenat toumon ma moyo. ²⁰zaman al huwomon bi ruwa fi kaima ta ijtema aw zaman al huwomon gerib ma mazbaha ashan bi kadimu ana bi wala zebeha huwomon bi kasulu ma moyo ashan huwomon ma bi mutu. ²¹Huwomon bi kasulu edanat toumon wa kurenat ashan huwomon ma bi mutu. De bi kun ganuun al sabit le Haron wa iyal wa iyal ta iyal tou fi kulu ajiyal. ²²Yalla Yahwa wonusu le Musa, gali, ²³Shilu buharat al kwes: kumsumia shaykal ta shajar ta almr, 250 shaykal ta qurfa al riha tou helo, 250 shaykal ta qasab al helo, ²⁴kumsumai shaykal ta qurfa al senia, bi jeribu ma wazn ta shaykal ta mahal al mukadas, wa wahid hind ta zeit ta zeiton. ²⁵Ita bi amulu mesha ta zeit al mukadas ma al mukunat del, al shokul ta riha. huwo bi kun zeit ta mesha al mukadas, al hajjizu le ana. ²⁶Ita bi masah al kaima ta ijtema ma zeit de, kaman ze taboot ta shehada, ²⁷al tarabeza wa afash tou, kura ta lamba wa adawat tou, al bakuur ta mazbaha, ²⁸al mazbaha ta zebeha al bi haragu ma kulu adawat tou, aw hawd ma kura tou. ²⁹Ita bi kasisu huwomon le ana ashan huwmon bi kun mukadas le ana. Aye haja al bi lemesu huwomon bi kun kaman mukadas. ³⁰Ita bi masah Haron wa iyal tou wa kasisu huwomon le ana ashan huwomon bi kadimu le ana ze gusos. ³¹Ita bi kelimu le Israelien, 'de bi kun zeit ta al mesha al kasisu le Yahwa fi kulu ajiyal ta nas takum. ³²Huwo ma bi amulu fi jilid ta nas wele ita bi amulu aye zeit ma shikil de, leanu huwo kasisu le Yahwa. Ita bi ihtaramu huwo fi teriga de. ³³Aye zol al amulu riha ze huwo aw aye zol al kutu aye minu fi zol tani, zol de bi katuwo bara min nas tou. ³⁴Yahwa kelimu le Musa, "Shilu bahara---miea, zufur alttaiyb, wa galbanum---buharat al helo ma al lliban, kulu sawa. ³⁵sala huwo fi shikil bakuur, makhlut ma riha, ma taam ta meleh, nedif wa kasisu. ³⁶Ita bi atanu fi khalit al kwes. kutu bad min fi gedam ta taboot ta shehada, al fi kaima ta ijtema, mahal al ana bi limu fogo ma ina. Ita bi ihtaramu huwo ze mukadas le ana. ³⁷Wa bakuur al ita bi sala, ita ma bi sala ma nefsu shikil le nfsa taki. huwo bi kun mukadas kalis le inta. ³⁸le zol al bi amulu haja ze de ashan bi istakdim ze riha bi katawo bara min nas tou."

Chapter 31

¹Yalla biga Yahwa wonusu le Musa wa gali, ²Ayenu, nadi ana bi isim Bazalel jena ta Uri jena ta Hur, min al gebila ta Yahuza. ³Ana mala Bazalel ma Roho tai, ashan bi wodi le huwo hikma, fihim, wa ma rifa, ta amulu kulu alhiraf alyadawia ⁴ashan bi amulu fanni tasmim wa ashan bi istakal fi dahab, fida wa bronze; ⁵kaman ashan bi gata wa limu hujar wa ashan bi naqsh kashab---ashan bi amulu kulu ashkal ta alhiraf alyadawia. ⁶Ziada le huwo ana azilu Oholiab jena ta Ahisamak, min gebila ta Dan. Ana kutu mahara fi gelba ta kulu del al nigiteen ashan huwomon bi amulu ma kulu awamir al ana amiru ma huwomon. De bi domu ⁷al kaima ta ijtema, al taboot ta shehada, al kaffara fogo taboot, wa kulu athath ta kaima--- ⁸al tarabeza wa afash, almanara al ma adawat tou, al bakuur ta mazbaha, ⁹al mazbaha ta haragu zebeha ma kulu adawat tou, wa hward al kebir ma asas tou. ¹⁰De kaman bi domu malabis ta mahbuk al nayim --al malabis al mukadas le Haron al gesis wa ta iyal tou, jahizu le ana ashan huwomon bi kadimu ana ze gusos. ¹¹De kaman bi domu zeit ta mesha wa bakuur al helo le hahal al mukadas. al rasmin del bi amulu hajat del ze ana amiru ita. ¹²Yalla Yahwa kelimu le Musa wa gal, ¹³wori le Israelien: 'Inta lazim bi hafizu yom Sabbath ta Yahwa, leanu de yau bi kun alama bein huwo wa inta fi kulu jiel ta nas taki ashan inta bi arufu huwon Yahwa, al kasisu inta le nefsa tou. ¹⁴Fa inta bi hafizu al Sabbath, leanu lazim kede ita amulu huwo mukadas, hafizu le ana. Aye zol al bi nejesu huwo bi hagiga bi ligo mutu. Aye zol al bi istakaal fi Sabbath, zol bi gata wo bara min nas tou. ¹⁵Shokul bi amulu fi sita ayam, lakin yom nimara saba huwo bi kun sabit ta raha, mukadas gedam ta Yahwa. Aye zol al bi amulu shokul fi yom Sautu. Sabbath bi hagiga bi ligo mutu. ¹⁶Ashan keda al Israelien bi hafizu Sabbath. Huwomon bi rufu huwo fi kulu ajiyal ta nas tou ze itifaqia. ¹⁷Al Sabbath dayiman huwo alama bein Yahwa wa Israelien, leanu fi sita ayam Yahwa sala samawat wa ard, wa fi saba ayam huwo akudu raha wa kan hward jedidu. ¹⁸Wokit Allah kalasu wonusa ma Musa fok jebel Sinai, huwo wodi le huwo lawha ta itifaqia al sala wo min hujar, wa katibu fogo be wasat edan tou.

Chapter 32

¹Zaman nas ayenu Musa akir fi nuzul tou min jebel, huwomon limu hawli Haron wa kelimu le huwo, "Taal sala le nina sanaam al bi kun gedam ta nina. leanu hata al ann anina ma arufu sunu hasil le Musa al tala anina bara min ard ta Mesir. ²"Fa Haron kelimu le huwomon, " shilu takum bara katim al fi adana ta nusuwan takum, wa adana ta iya takum wa ta banat takum, wa jibu takum huwomon le ana, ³"Kulu nas tala bara katim dahab al fi adana toumon wa huwomon jibu le Haron. ⁴Huwo shilu dahab min edan toumon wa huwo kayitu ma adawat ta naqsh wa huwo sala jada sanaam al fi shilkil ta eajjil. Yalla huwomon kelimu, "De yau Alliha takum, Israel, al tala itakum bara min ard ta Mesir. ⁵Zaman Haron ayenu de, huwo abinu al mazbaha gedam ta eajjil wa amulu iielam; huwo kelimu, "Bukura bi kun eyd le ihtaramu Yahwa. ⁶"Nas gum sabah bedri ta yom al tani wa gedimu zebeha al mahruug wa jibu zebeha ta shirika. Huomon geni tihit ashan bi akulu wa ashribu, wa bad dak gum fok le ihtifaa al ashribu merisa. ⁷Yalla biga Yahwa wonusu le Musa, "Ruwa seri, le nas taki, al inta tala bara min ard ta Meir, huwomon karabu nufus toumon. ⁸Huwomon seri sibu sika al ana amiru huwomon fogo. Huwomon amulu sanaam fi shikil ta eajjil wa huwomon abidu huwo wa huwomon gedimu zebeha le huwo. Huwomon kelimu, 'Del yau Alliha takum, Israel, al tala itakum bara min ard ta Meir. ⁹"Biga Yahwa kelimu le Musa, "Ana ayenu nas de. shuuf, huwomon nas ragabta toumon gowi. ¹⁰hasa biga ma ta hawil wogifu huwomon. Zalaan tai bi wala sukun ded huwomon, fa ana bi demiru huwomon. Yalla ana bi amulu umma azima min inta. ¹¹Lakin Musa hawil ashan bi kutu Yahwa fi hudu. Huwo kelimu, " Yahwa lei zalaan taki bi wala ded nas taki, al inta tala bara min ard ta Meir ma guwa al azim wa ma edan al kebir? ¹²Lei al Mesiriin bi kelim 'Huwo gedimu huwomon bara ma nia ta shar, ashan bi katulu huwomon fi jubaal wa ashan bi demiru huwomon min wosa ta ard? Aglibu min zalaan takum al bi wala wa khafif takum eiqaab de min nas takum. ¹³rija zekir Abraham wa Ishak wa Israel, kudam taki, al inta halifu le huwomon ma nefsa taki wa kelimu le huwomon, Ana bi kutu iyal ta iyal taki bi kun ketir ze nujum ta samawat, wa ana bi wodi le iyal ta iyal taki kulu ard al ana wonusu. Huwomon bi wayrisu elal abad. ¹⁴"Yalla biga Yahwa bi khafifu min eiqaab al huwo kelimu huwo bi dugu ma nas tou. ¹⁵Biga Musa gelibu wa nezil min jebel, shilu mao etnin lawha ta itifaqia fi edan tou. lawhat kan katibu fogo fi kulu tijahat, fi gedam wa fi wara. ¹⁶al lawhat de kan shokul ta kitaba ta Allah, naqsh fogo lawhat. ¹⁷Wokit Joshua asuma eaziag ta nas ze ma huwomon sarraku, huwo kelimu le Musa, "hinak fi eaziag ta mashakil fi muaskar. ¹⁸"Lakin Musa kelimu, "huwo ma sout ta intishar, wa ma sout ta nas mahzum, lakin sout ta guna yau ana bi asuma. ¹⁹Zaman Musa biga gerib ma muaskar huwo ayenu al eajjil wa nas bi raquus. Huwo biga zalan sheded. Huwo jada lawha al etnin bara min edan tou wa kasuru huwomon tihit jebel. ²⁰Huwo shilu al eajjil al nas sala haragu limu huwo biga deqiq, wa kubo fi moyo. yalla huwo kutu nas ta Israel ashribu. ²¹Yalla biga Musa kelimu Haron, "Nas de amulu sunu le inta, al inta jibu katiya kebir de fogo huwomon?" ²²Haron kelimu, "Ma sibu zalan taki wala sokun, seid tai. Inta arufu nas del, kef huwomon munazamiin fi amulu shar. ²³Huwomon kelimu le ana, 'amulu anian allah al bi kun gedam ta nina. Leanu Musa al tala anian min ard ta Mesir anina ma arufu sunu hasil le huwo, ²⁴'Fa ana kelimu le huwomon Aye zol al indu dahab, kede huwo shilu bara, 'Huwomon wodi le ana al dahab wa ana jada fi nar wa tala eajjil de. ²⁵Musa ayenu inu nas biga bi tala ze haiwan (leanu Haron sibu huwomon tala bara min seitara, sibu adu toumon bi alisu huwomon). ²⁶Biga Musa wogif fi bab ta muaskar wa kelimu. Aye zol al fi safa ta Yahwa, taal le ana. "Kulu Lawiin limu jambo huwo. ²⁷Huwo kelimu, "Yahwa, Allah ta Israel, kelimu ze de: 'kede kulu zol sabitu safe tou fi tija tou wa ruwa wara wa tija ta bab min bab ta muaskar, wa katulu aku tou, sheriik tou, wa jeran tou. ²⁸"AL Lawiin amulu haja al Musa kelimu le huwomon. Fi yom dak talata alf nas mutu. ²⁹Musa kelimu le Lawiin, "wodi itakum le shokul ta Yahwa alela, leanu kulu wahid min itakum amulu shokul ded jena wa aku tou, fa Yahwa bi wodi le itakum baraka alela. ³⁰Al yom al tani Musa kelimu le nas tou, "Itakum amulu katiya kebir. Hasa ana bi fok le Yahwa. mumkiin ana bi amulu kaffara le katiya taki. ³¹Musa rija le Yahwa wa kelimu, "Oh, nas del amulu katiya kebir wa sala le nufus toumon sanaam min dahab. ³²Lakin hasa, malish afi kaitya toumon; lakin kan inta ma amulu ze de masa ana bara min ketab al inta katibu. ³³Yahwa kelimu le Musa, Aye zol al maulu katiya ded ana, zol de bi masao bara min ketab tai. ³⁴Fa hasa ruwa, gedimu nas le mahal al ana kelimu le inta. Ayenu, malaika tai bi kun gedam takum. Lakin fi yom al ana bi aqabu huwomon le katiya toumon. ³⁵Yahwa rasulu ayan fogo nas leanu huwomon amulu al eajjil, al Haron amul.

Chapter 33

¹Yalla Yahwa wonusu le Musa, "Ruwa min hini, inta wa nas al inta tala bara min ard ta Mesir. Ruwa le ard al ana halifu mao le Abraham, le Ishak wa le Yakub, zaman ana kelimu, 'Ana bi wodi huwo le iyal ta iyal taki; ²Ana bi rasulu malaika gedam taki, wa ana bi bara al umam, Amoruean, Hittiean, Perizziin, Hivitiin, ma Jebusitiin. ³Ruwa le ard al bi kubo leben wa asel, lakin ana ma bi ruwa ma inta, leanu intakum nas al ragabta takum gowi. Ana bi demiru inta fi sika."⁴Zaman nas asuma kelimat ta mashakil del, huwomon kore, wa mafi libisu fogo huwo aye silsila. ⁵Yahwa kelimu le Musa, "Kelimu le Israelien, Intakum nas al ragabta takum gowi. Kan ana ruwa fi nus takum hata fi lahza wahid bes, Ana bi demiru inta. Fa hasa shilu bara silsila taki ashan ana bi kariru sunu ana bi ma inta. ""⁶Fa Israelien ma libisu silsila min jebel Hored min wokit dak le gedam.⁷Musa shilu kaima wa jada bara muaskar, masafa min muaskar. Huwo nadi kaima ta ijtema. Kulu wahid al asalu Yahwa ashan aye haja wa ruwa bara le kaima ta ijtema, bara min muaskar. ⁸Zaman Musa kan ruwa bara le kaima, kulu nas bi wogif fok fi bab ta kaima wa bi ayenu le Muas lahadi huwo bi dakalu juwa. ⁹kullama kan Musa dakalu le kaima, amud ta sihaab bi jaa tihit wa bi wogif fi bab ta kaima, wa Yahwa bi wousu ma Musa.¹⁰Kullama kulu nas ayenu al amud ta sihaab wogif fi baba ta kaima, huwomon bi gum fok wa abidu, kulu zol fi bab ta akaima tou. ¹¹Yahwa bi wonusu le Musa wosa bi wosa, ze zol bi wonusu le sabi tou. Yalla biga Musa bi rija le muaskar, lakin kadim tou Joshua jena ta Nun, al soker bi fi kaima.¹²Musa kelimu le Yahwa, "Ayenu, inta kan bi kelimu le ana, Shilunas del fi safar; lakin inta ma sibuna arufu munu al inta bi rasulu ma ana. Inta kelimu, 'Ana arufu inta ma isim, wa inta kaman ligo neima fi uyuun tai; ¹³Hasa kan ana ligo neima fi uyuun taki wori le ana sikaat taki ashan ana bi arufu inta wa bi istermir ligo neima fi uyuun taki. Zekir inu uma de huwomon nas taki. ¹⁴Yahwa juwabu, "Wujud tai bi ruwa ma inta, wa ana bi wodi le inta raha. ¹⁵Musa kelimu le huwo, "Kan wujud taki ma ruwa ma anina, ma ta shilu anina min hini. ¹⁶wa"illa kef bi arufu inu ana ligo neima fi uyuun taki, Ana wa nas taki? ma bes ashama kan inta ruwa ma anina fa keda ana wa nas taki barao min nas tanin al fi wosa ta ard?"¹⁷Yahwa kelimu le Musa, "Ana bi kaman bi amulu haja de al inta asalu, leanu inta ligo neima fi uyuun tai, wa ana arufu inta ma isim. ¹⁸Musa kelimu, "Malish wori le ana mejid taki."¹⁹Yahwa kelimu, "Ana bi amulu kulu kwes bi ruwa gedam taki, wa Ana bi alinu isim 'Yahwa gedam taki. Ana bi kun kerim le del al ana bi kun kerim, wa ana bi beinu rahama fogo del al ana der beinu rahama."²⁰Lakin Yahwa kelimu, "Inta ma bi ayenu wosa tai, leanu mafi zol bi ayenu ana wa bi kun hay."²¹Yahwa kelimu, "Ayenu, hini de yau mahalbi wasat ana; inta bi wogif fi hajar de. ²²Zaman al mejid tai bi rmururu, Ana bi kutu inta fi shaqq ta hajar wa kati inta ma edan tai lahadi Ana bi mururu. ²³Biga Ana bi shilu bara edan tai, wa inta bi ayenu dahar tai, lakin wosa tai inta ma bi ayenu,"

Chapter 34

¹Yahwa kelimu le Musa, "Kata etnin lawhat min haja ze lawhat al awel. Ana bi katibu fogo lawhat del kelimat al kan fi lawhat al awel, al lawhat al inta kasuru. ²Kun jahiz fi sabah wa taal fok fi jebel Sinai, wa gedimu nefsa taki hinak le ana fok jebel. ³Ma fi zol bi ja ma inta. Ma ta sibu aye zol tani kede ayenu fok jebel. Ma fi korufan aw haiwanat bi sugu gedam ta jebel. ⁴Fa Musa gat etnin lawhat min hajar ze lawhat al awel, wa huwo ruwa fok bedri fi sabah wa tala fogo jebel Sinai, ze Yahwa kan kelimu lw huwo. Musa shilu lawhat al kin hajar fi edan tou. ⁵Yahwa nezil tihit fi sihaab wa wogif ma Musa hinak, wa huwo nadi al isim "Yahwa. " ⁶Yahwa kan ruwa mi gedam tou wa alinu, "Yahwa, Yahwa, Allah al rahamn wa kerim bati al zalan, wa sabit fi muhaba wa amana, ⁷bi hafizu muhaba tou al sabit le alaf, bi afi "iithm, mukhalafa, wa katiya. Lakin huwo bi aye teriga bi nedifu al galat. Huwo bi jibu eiqab le katiya ta abuhut fogo iyal wa iyal ta iyal ze kaman jiel al tallit wa al rabe. ⁸Musa deri denger tihit wa abidu ⁹Yalla huwo kelimu, "Kan hasa ana ligo neima fi uyuun taki Rabuna tai, malish ruwa fi nus tanina, leanu nas de ragabta toumon gowi. afi iithm ta nina wa katiya ta nina, wa shilu anina ze mirath taki. ¹⁰Yahwa kelimu, "Ayenu, ana gerib ruwa amulu itifaqia. Gedam nas taki kulu, Ana bi amulu muejazat al ma amulu fi kulu ard aw fi aye beled. Kulu nas fi nus takum bi ayenu amayiel tai, leanu huwo haja al bi kowufu de al ana bi amulu le inta. ¹¹iharamu takum haja al ana wori le intakum alela. Ana gerib bi lizu Amoriean, Canaaniean, Hitisiin, Perizziin Hivitiin wa Jebusitiin bara min gedam takum, ¹²Kun haris ma ta amulu itifaqia ma muatin ta ard al inta bi ruwa fogo, aw huwomon bi kun sharak fi nus takum. ¹³Lakin, intakum kede kasuru bara mazbaha toumon, demiru takum amida toumon, wa gata takum amud alssawari. ¹⁴Leanu intakum ma bi abidu allah, tani leanu, Yahwa al isim tou ghuyur, huwo Allah al ghuyur. ¹⁵Fa kun haris ma ta amulu itifaqia ma muatin ta ard, leanu huwomon amulu zina le aliha toumon, wa huwomon gedimu zebeha le aliha toumon. ¹⁶Biga wahid min huwomon bi azimu inta wa inta bi akulu min zebeha tou, wa hata inta bi shilu bad min banat tou le iyal takum wa banat toumon amulu le aliha toumon wa huwomon bi kutu iyal amulu zina le aliha toumon. ¹⁷Ma takum kutu nufus takum hadid al bi sihi. ¹⁸Inta bi hafizu al eyd ta alfatar Ze Ana amiru intakum, Intakum bi akulu rigif bidon kamira le saba ayam fi zaman sabit fi shar ta Abib, leanu huwo kan fi al shar ta Abib de inta tala bara min Mesir. ¹⁹Kulu bikir del tai, hata dhakar ta bikir ta haiwanat, kan min korufan wala galamayay. ²⁰Itakum bi hariru al bikir ta humar ma koruf, lakin kan itakum ma biu huwo wara, biga intakum bi kasuru ragabta tou. Itakum bi haririu kulu bikir ta iyal takum. Mafi zol bi beinu gedam tai edan fadi. ²¹Itakum bi ishtal fi sita ayam, lakin fi yom al sabe itakum bi akud raha. Hata fi zaman ta zira wa hasad, itakum bi akud raha. ²²Itakum kede lahizu eyd ta usbo ma intaj ta game ta hasad, wa intakum bi lahizu al eyd ta tajmie fi nihaya ta sena. ²³Talat marat fi sena kulu rijaal takum bi beinu gedam ta Rabuna Yahwa, Allah ta Israel. ²⁴Leanu ana bi lizu umam gedam takum wa ana bi wassae hudud takum Ma fi zol bi kun indu nia ashan bi shilu ard btakum ze toumon wokit kan intakum ruwa beinu gedam ta Yahwa Allah takum talata marat fi sena. ²⁵Inta ma bi gedimu al dom ta zebeha tai ma aye kemira, wala aye laham min zebeha fi eyd ta alfasah bi sibu wara le sabah. ²⁶Itakum bi jibu simar al kwes min mahal zira takum le juwa tai. Itakum haragu galamaya al soker al lisa bi rada. ²⁷Yahwa kelimu Musa, "Katibu tihit kelimat del leanu hasab kelimat del Ana amulu itifaqia ma inta wa Israel; ²⁸Musa kan hinak ma Yahwa le arba ayam wa belel; huwo ma akulu aye akil wale asurubo aye moyo. Huwo katibu fi lawhat al kelimat ta itifaqia, al ta wosia al ashara. ²⁹Zaman Musa ja tihit kin jebel Sinai ma etnin lawha ta karar ta itifaqia fi edan tou, huwo ma arufu inu jilid tou bi wala wokit kan huwo bi kelim ma Allah. ³⁰Zaman Haron wa Israelien ayenu Musa, al jilid ta wosa tou kan bi wala wa huwomon kan khayifin ashan bi ja gerib ma huwo. ³¹Lakin Musa nadi huwomon, wa Haron wa kulu qada ta mujtamae ja le huwo. Yalla Musa wonusu ma huwomon. ³²Bad de, kulu nas ta Israel ja le Musa, wa huwo wori le huwomon kulu wasaya al Yahwa wodi le huwo fok jebel Sinai. ³³Zaman Musa kalasu wonusa ma huwomon, huwo kutu hijab fogo wosa tou. ³⁴kullama kan ruwa gedam ta Yahwa ashan bi wonusu ma huwo, huwo bi shilu al hijab, hata huwo bi tala bara. Zaman kan huwo ta;la bara, huwo bi kelim le Israelien haja al wori le huwo ashan bi kelimu. ³⁵Zaman Israelien ayenu wosa ta Musa bi wala, huwo bi kutu hijab fogo wosa tou tani mara hata huwo bi rija wara ashan bi wonusu ma Yahwa.

Chapter 35

¹Musa limu kulu mujatma ta Israel wa kelimu le huwomon, "Del yau hajat al Yahwa amiru itakum ashan bi amulu. ²Fi sit ayam shokul bi amulu, lakin le itakum, saba yom bi kun yom mukadas Sabbath ta raha al kamil le Yahwa. Aye zol al bi amulu shokul fi yom de bi wodi le mutu. ³Itakum ma bi wala nar fi aye min bet takum fi yom Sabbath." ⁴Musa wonusu le kulu mujatamae ta Israel, kelimu, "De yau haja al Yahwa amiru. ⁵Shilu zebeha le Yahwa, itakum kulu al indu nia min gelba. Jibu zebeha le Yahwa---dahab, fida, bronze, ⁶azraq, arjwani, qrmuzi kashab wa katan; shar ta galamayay, ⁷jilid ta koruf masbugh ahmar wa quta ta jilid; kashab ta sant; ⁸zeit le haikal koruf, baharat ta zeit ta mesha wa riha ta bakuur, ⁹hajar eaqiq wa bad hugar al kerima bi kutu le alrrada wa alsadra. ¹⁰Kulu zol al mahir fi nus takum keda ja wa amulu kulu haja al Yahwa amiru ¹¹al taboot ma kaima tou, kuta tou, almashabik, haykal, alhanat, amud, wa asas; ¹²kaman al taboot ma amida, al kaffara wa sitara le ta dusu. ¹³Huwomon jibu al tarabeza ma amida tou, kulu adawat tou, wa al rigif ta wujud; ¹⁴al manara le daw, ma mulhaqat tou, lamba tou, wa al zeit ta lamba; ¹⁵al bakuur ta mazbaha ma amida tou, zeit ta mesha wa al riha ta bakuur; halaga ta baba ta taboot; ¹⁶al mazbaha le haragu zebeha ma hajiz bronze wa amida tou wa adawat; wa hawd kebir ma asas tou. ¹⁷Huwomon jibu al halaga le medan beit ma amud tou wa asas, wa al sitara le medan ta bab; ¹⁸wa alsafahat ta kaima, sawa ma alhibal tou. ¹⁹Huwomon jibu jalabia al nayim le kidama fi mahal al mukadas, al jalabia al mukadas le Haron al gesis wa iyal tou, ashan huwmon bi kadimu ze gusus." ²⁰Yalla bi ga kulu gabayiel ta Israel sibu wa ruwa beid min wujud ta Musa. ²¹Kulu zol al gelba tou dugu wa de al roho kutu huwo indi nia kede ja wa jibu zebeha le Yahwa le buniyaan ta kaima, leanu kulu muwad ta kidma fogo, wa le malabis al mukadas. ²²Huwomon ja, sawa rijal wa nusuwan, kulu del al indu nia. Huwomon jibu dababis, khawatim ta adana, wa zakarafa, kulu shekil ta majwahrat. Huwomon kulu gedimu zebeha ta dahab ze zebeha le Yahwa. ²³Kulu zolal indu azraq, arjwani, aw kashab qrmuzi, malabi al kwes, shar ta galamaya, jilid ta koruf masbugh al ahmar aw jilid al kwes al jibu min huwomon. ²⁴Kulu zol al bi amulu zebeha ta fida aw bronze jibu huwo ze zebeha le Yahwa, wa kulu zol alindu kashab al sant le aye shokul al huwo jibu fogo. ²⁵Kulu mara al indu mahara ta keyata ma edan tou wa jibu haja al huwo keitu ---azraq, arjwani, aw suuf qrmuzi, aw malabis al kwes. ²⁶Kulu nusuwan al gelba toumon dugu wa al indu mahara ta keyata sharta galamayay. ²⁷Al qada jibu hajar aqiq wa hijar al kerim ashan bi kutu fi alrrada wa alsadra; ²⁸Huwomon jibu baharat wa zeit, wa bakuur. ²⁹Al Israelien jibu zebeha al hur le Yahwa; kulu rajil wa mara al gelba tou dugu kan bi nia jibu mawad le shokul ta Yahwa al amiru huwomon mao bi wasat ta Musa ashan kede amulu. ³⁰Musa kelimu le Israelien, Ayenu, Yahwa nadi ma isim fogo Bezalel jena ta Uri jena ta Hur, min gabila ta Yahudiya. ³¹Huwo mala Bezalel ma roho tou, ashan bi wodi le huwo hikma, fihim, wa marifa, fi shikil ta kulu shokul ta edna, ³²ashan bi amulu fann wa shokul ta dahab, fida, wa bronze; ³³kaman ashan bi gata hugar wa naqsh al hugar---ashan bi amulu kulu shikil ta fann ta shokul ta eda. ³⁴Huwo kutu fi gelba tou ashan bi derisu, huwo wa Oholiab jena ta Ahisamak, min gabila ta Dan. ³⁵Huwo mala huwomon ma mahara ashan bi amulu kulu shikil ta shokul ashan bi amulu ta edan, ze naqsh, ze keyata fi azraq, arjwani, qrmuzi wa malabis al kwes, wa ze alnnasajun. Huwomon alharfiyn fi kuluanwa ta shokul, wa huwomon fanniin

Chapter 36

¹Fa Bezalel wa Oholiab wa kulu zol al indu mahara al Yahwa wodi mahara wa gudra ashan bi arufu kef bi amulu aye shokul fi buniya ta mahal al mukadas kede huwomon istakal hasab kulu al Yahwa amiru.²Musa nadi Bezalel, Oholiab, wa kulu zol al indu mahara al Yahwa wodi fi muk tou, wa al gelba tou bi dugu fi juwa huwo ashan bi ja amulu shokul.³Huwomon shilu min Musa kulu zebeha al Israelien jibu le buniyan ta mahal al mukadas. Nas kan lesa bi jubu zebeha ta huriya kulu saba le Musa.⁴Fa kulu kulu nas al indu mahar al bi istakal fi mahal al mukadas ja min shokul al huwmon bi amulu.⁵Al hirafii wori le Musa, "Nas bi jibu al keir le amulu shokul ta Yahwa al amiru ania ashan bi amulu."⁶Fa Musa amiru inu ma fi zol fi muaskar bi jibu zebeha ketir le buniyan ta mahal al mukadas. Biga nas wogif jibu hadayat del⁷Huwomon indu ketir adawat ta shokul.⁸Fa kulu al hirafiyn al fi nus toumon abinu kaima ma ashara sitara amulu min malabis al kwse, azraq, arjwani wa qrmuzi ma fann ta almalayika. De kan shokul ta Bezalel, al hiraffi.⁹Tul ta kulu sitara kan tamnia wa ishiriin metir, al urud arba metir. Kulu sitarat kan magaz tou sawa.¹⁰Bezalel limu kamsa sitarat ma bad, wa kamsa sitara al tani huwo kaman limu ma bad.¹¹Huwo amulu alhalaqat al azraq fi nihaya ta sitara al bi bara fi majmu wahid, wa huwo amulu nufsu ma nihaya ta sitara al bi bara fi majmu nimra etnin.¹²Huwo amulu kamsiin halaqat fi sitara al awel fi nihaya ta sitara fi majmu al tani. Fa alhalaqat kan mqabl le tani.¹³Huwo amulu kamsiin dahab ta mashabik wa limu al sitarat sawa ma huwmon ashan kaima bi kun muwahad.¹⁴Bezalel amulu sitara min shar ta galamaya le kaima fogo khayma ; huwo amulu hidashar min sitarart del.¹⁵Tul ta kulu sitara kan teleteen metir, wa urud ta kulu sitara kan arba metir. kulu min hidashar sitarat kan min nefsu magaz.¹⁶Huwo limu kamsa sitarat ma bad wa sita sitarat al tanin ma bad.¹⁷Huwo amulu kamsa halagat fi nihaya ta sitara ta majmu al awel, wa kamsiin halagat fi nihaya ta sitara al limu ma majmu al tani.¹⁸Bezalel amulu kamsiin mashabik min bronze ashan bi limu al khayma ma bad ashan bi kun wahid qita.¹⁹Huwo amulu le khayma kuta min jilid ta koruf al masbugh al ahmar, kuta tani min jilid bi kun fogo dak.²⁰Bezalel amulu haykal amudi min kasab al sant le khayma. Tul ta kulu haykal kan ashara metir, wa urud ta kulu haykal kan wahid wa nus metir.²¹Kulu haykal indu etnin safha min kasab le limu haykal sawa.²²Huwo amulu de le kulu haykal ta khayma.²³Huwo amulu haykal le khayma bi teriga de: ishiriin haykal le tija al junubi.²⁴Bezalel amulu arbein asasat ta fida ashan bi kun tihit ishiriin haykal. Hinak kan fi etnin asasat tihit wahid haykal ashan bi limu haykal sawa, wa kaman etnin asasat tihit kulu wahid min haykal ashan bi limu haykal sawa.²⁵Leanu tija al tani ta khayma, fi tija al shamal, huwo amulu ishiriin haykal²⁶wa arbein asasat ta fida. Hinak kan fi etnin asasat tihit haykal al awel, etnin asasat tihit haykal al tani wa keda.²⁷Leanu dahar ta khayma fi tija ta garib, Bezalel amulu sita haykal.²⁸Huwo amulu etnin haykal le rokon fi dahar ta khayma²⁹Haykal del kan gesimu min tihit, lakin limu min fok fi wahid halaga. Huwo amulu etnin minum bi teriga de le etnin okon.³⁰Hinak fi tamania haykal, sawa ma asasat toumon al min fida fida, Hinak kan fi sitashar asasat kulu, etnin asasat tihit haykal al awel, etnin asasat tihit haykal al tani, wa keda.³¹Bezalel amulu arada min kasab ta sant__kamsa le haykal ta tija wahid ta khayma,³²kamsa arada le haykal ta tija al tani ta khayma, wa kamsa arada lehaykal fi tija ta wara ta khayma le garib.³³Huwo amulu arada fi wasat ta haykal, dak fi nus min fok ashan bi wosulu min nihaya le nihaya. Huwo kati al haykal ma dahab.³⁴Huwo kati khawatim ta dahab, le huwomo ashan bi kadimu ze sidu arada, wa huwo kati amud de ma dahab.³⁵Bezalel amulu sitara min azraq, arjuwani, wa qrmuzi, wa malabis al nayim, tasmim ta malayika, shokul ta zol al indu mara.³⁶Huwo amulu le sitara arba amida min kasab al sant, wa huwo kati huwomon ma dahab. Huwo kaman amulu sharak ta dahab le amida, wa huwo jada le huwomon arba asasat ta fida.³⁷Huwo amulu halaga le bab ta khayma. huwo kan amulu min azraq, arjuwani, wa suufqrmuzi, istakdimu, jilid al nayim, al shokul ta zol al bi keitu.³⁸Huwo kaman amulu halaga kamsa amida ma sharak. Huwo kati ras toumon wa wwad toumon ma dahab. Kamsa asasat toumon amulu min bronze.

Chapter 37

¹Bezalel amulu taboot min kasab ta asnt. tul tou kan etnin wa nus metir; urud tou wahid metir wa nus; wa tul tou kan wahid meetir wa nus. ²Huwo kati juwa tou wa bara ma dalab al nedif al amuu le hudud tou min dahab fi fok tou. ³Huwo jada arba khatim min dahab le agdam tou al arba, ma etnin khatim fi tija wahid, wa etnin khatim fi tija al tani. ⁴Huwo amulu amida min kasab al sant wa kati huwomon ma dahab. ⁵Huwo amulu amida fogo khawatim fi tijahat ta taboot, ashan bi shilu al taboot. ⁶Huwo amulu kaffara min ean ta dahab al nedif. tui tou kan etnin wa nus metir, wa urud tou kan wahid wa nus metir. ⁷Bezalel amulu etnin malayika min shakush ta dahab fi nihayat ta ean ta kaffara, ⁸wahid malayika al tani le al nihaya al tani. Huwomon salao min ze wahid min qita ma ean ta kaffara. ⁹Al malayika intishar ajniha wa kati huwomon ma duul ta kaffara. Al malayika gelibu le bad wa ayenu le bab fi markaz ta ean ta kaffara. ¹⁰Bezalel amulu tarbeza min kasab al sant. tul tou etnin metir, urud tou wahid metir wa fok tou wahid metir wa nus. ¹¹Huwo kati ma dahab al nedif wa kutu hudud min dahab hawili fok tou. ¹²Huwo amulu hawili haykal le wahid shabar al wasie, ma hudud ta dahab hawili haykal. ¹³Huwo jada le huwo arba khawatim min dahab wa laisegu fi arba rokon, al kan fogo arba aqdam. ¹⁴Al khawatim kan limu ma haykal ashan bi wafiri mahal le amud, ashan bi shilu al tarabeza. ¹⁵Huwo amulu amida min kasab ta al sant wa kati huwomon ma dahab, ashan bi shilu al tarabeza. ¹⁶Huwo amulu al" ajsam al bi kun fogo tarabeza__al atbaq, almalaeiq, kura, wa abariq ashan bi istakdimu le kubo zebaha, . Huwo sala huwomon min dahab al nedif. ¹⁷Huwo amulu al manara min shakus ta dahab. Huwo amulu al manara ma asas wa laharba tou, kubayat tou, gufulu ma ashjar wa zuhur tou kulu amulu min wahid qita am huwo. ¹⁸Sita furue midu min tijahat tou__talat furue midu min wahid tija, wa talata furue ta al manara midu min tija al tani. ¹⁹al farae awel indu talata kubayat amulu ze azhar ta luz, kati ma ashjar wa zuhur, wa talata kubayat salao ze azhar ta luz fi farae al tani, kati ma ashjar wa zuhur. Huwo kan nefsu le kulu furue al sita midu min al manara. ²⁰Fi al manara nefsu, laharba al fi wasat hinak fi arba kubayat salao ze azhar ta luz, kati ma ashjar wa zhuhurat. ²¹Hinak fi ashjar al kati zawj al awel ta furue__salao ze wahid qita ma huwo, wa kati ma ashjar tihit al zawj al tani ta furue__kaman salao ze wahid qita ma huwo Fi nefsu teriga hinak fi ashjar tihit zwj al talit, salao ze wahid qita ma huwo. Huwo kan nus ma kulu al sita furue al midu bara min al manara. ²²Ashjar toumon wa furue kan kulu wahid qita ma huwo, wahid qita ta shokul min dahab al nedif. ²³Bezalel amulu al manara wa saba lambat tou, mulaqqat wasinia toumon min dahab al nedif. ²⁴Huwo amulu al manara wa mulhaqat ma wahid mawhiba ta dahab al nedif. ²⁵Bezalel amulu mazbaha ta bakuur. Huwo amulu ma kasab al sant. tul tou kan wahid metir, wa urud tou wahid metir. Huwo kan muraba, wa fok tou kan etnin metir. guruun tou salao min ze wahid qita ma huwo. ²⁶Huwo kati mazbaha ta bakuur ma dahab al nedif__fok tou, tijahat tou, wa guruun tou. Huwo amulu hawulu hudu min dahab. ²⁷Huwo sala etnin khawatim ta dahab ashan bi limu ma huwo tihit hudu tou fogo etnin tijahat tou. Al khawatim sabit fok amida ashan bi shilu, al mazbaha. ²⁸Huwo sala al amida min kasab al sant, wa huwo kati huwomon ma dahab. ²⁹Huwo sala zeit ta mesha wa bakuur ta riha al nedif, shokul ta zol ta riha.

Chapter 38

¹Bezalel amulu al mzbaha le haragu zebeha min kasab al sant. Huwo kan kamsa metir tuwil wa kamsa metir wasie wa muraba wa talata metir fok. ²Huwo amulu tamdid ta arba zawaya shikil tou ze tor al indu guruun. Al guruunat del amulu min wahid qita ma mzbaha, wa kati ma bronze. ³Huwo amulu kulu al mueaddat ta mzbaha__le rumat, majrafa, hawd, laham abu shuk, wa al lujaan Huwo sala del kulu almueaddat del ma bronze. ⁴Huwo amulu shubak le mzbaha, shabaka min bronze ashan bi kun tihit hafa, fi nus sika tihit le fulata. ⁵Huwo jada arba khawatim le arba zawaya ta lujan ta bronze, ze sidu ta amida. ⁶Bezalel amulu amida min kasab al sant wa kati huwomon ma bronze. ⁷Huwo kutu amida min khawatim fi tijahat ta mzbaha, ashan bi shilu huwo. Huwo amulu al mzbaha fadi, min lawhat. ⁸Bezalel amulu hawd kebir ta bronze. Huwo amulu al hawd min al maraya al tabe le mara al bi kadimu fi bab ta khayma ta ijtema. ⁹Huwo kaman amulu saha. Al halagat fogo tija ta junub ta saha kan min malabis al nayim, mia metir tuwil. ¹⁰Al halagat indu ishiriin amud, ma ishiriin asasat ta bronze. Hinak kan fi sharak morboot fi amud, ze uwad al min fida. ¹¹Kaman fi tija ta shamal, kan fi hinak halagat mia metir tuwil ma ishiriin amud, ishiriin asasat ta bronze, ¹²Al halagat ta tija al garbi huwomon kamsiin metir, ma ashara amud wa asasat. Al sharak wa uwad ta amud kan min fida. ¹³Al saha kan kaman kamsiin metir fi tija ta shirik. ¹⁴Al halagat fi tija al wahid ta bab kan kamistashar metir. Huwomon indu taata amud ma talata asasat. ¹⁵Fogo tija al tani ta bab ta saha kaman fi halagat kamistashar metir, ma talata amud wa talata asasat. ¹⁶Kulu al halagat hawili saha kan amulu min malabis al nayim. ¹⁷Al asasat ta amud kan amulu min bronze. Al sharak wa uwad ta amud kan amulu min fida, wa al kuta ta ras ta amud kan amulu min fida. Kulu saha ta amud kan kati ma fida. ¹⁸Al sitara al fi saha ta bab kan ishiriin metir. Al sitara kan amulu min azrq, arjuwani wa qrmuzi malabis al nayim, mubrum, wa kan ishiriin metir. Huwo kan ishiriin metir fi tul wa kamsa metir fok, ze sitara ta saha. ¹⁹Huwo indu arba asasat bronze wa sharak min dahab. Kuta fok ras toumon wa le uwad tou amulu min fida. ²⁰Kulu al ashara awtad ta taboot wa saha kan amulu min bronze. ²¹De yau almaxhzun ta taboot, al taboot ta amr ta itifaqia, ze ma kan shilu baad talimat al le Musa. Huwo kan shokul ta nas Lawieen tihit tawjihat ta ta Ithamar jena ta Haron al gesis. ²²Bezalel jena ta Uri jena ta Hur, min gabila ta Yahuza, lamulu kulu haja al Yahwa kan amru ma Musa. ²³Oholiab jena ta Ahisamak, min gabila ta Dna, ishtakal ma Bezalel ze hafaar, ze zol al indu mahara wa ze altraz fi arjwani, wa suuf qrumuzi wa malabis al nayim. ²⁴Kulu al dahab al kan istamilu le mashrue, fi kulu shokul al morboot ma mahal al mukadas__al dahab min mawja ta zebeha__kan tisa wa ishiriin mawhiba wa 730 shayakal. qisu am mustawaa ta shayakal ta haykal. ²⁵Al dahab wodi ma majtama wazin tou mia mawhib wa 1,775 shayakal, hasab shayakal ta haykal, ²⁶aw wahid beka le zol, al huwo nus shayakal qisu min shayakal ta haykal. Raqam de kan wasal fogo asasat ta kulu zol al kan edu fi adad fi ishiriin sena wa akbar sana__603,550 rijal kulu. ²⁷Mia mawahib ta fida kan jadao le asasat ta mahal al mukadas wa al asasat ta sitara__mia asasat, wahid mawhiba le kulu asas. ²⁸Ma bagi 1,775 shayakl ta fida, Bezalel sala sharak le amud, kati fok ta amud, wa sala uwad min mhuwomon. ²⁹Al bronze min zebeha al mawja wazun tou sabayiin mawhib wa 2,400 shayakal. ³⁰Ma de huwo amulu al asasat le bab al le khayama ta ijtema, al mzbaha ta bronz, shobak ta bronze, kulu al meaddat ta mzbaha, ³¹al asasat ta saha, al asasat ta saha ta aba, kulu awtad ta taboot, wa kulu awtad ta saha.

Chapter 39

Ma azraq, arjwani, wa qrumuzi, huwomon salamahbuk nayim le kidma fi mahal al mukadas. Huwomon amulu jalabia ta mahal al mukadas ze Yahwa amiru Musa.²Bezalel amulu al alrrada min dahab, azraq, arjwani wa qrumuzi, wa malabis mabraum nayim.³Huwomon dugu waraqa ta dahab wa kata huwomon le aslak ashan bi istakal huwomon le azraq, arjwani, wa qrumuzi wa fi malabis al nayim, shokul ta zol al indu mahara.⁴Huwomon amulu qita katif le rrada, morboot fi etninzawa tou.⁵mahbuk tou al nayim hizam kan ze al rrada; huwo kan salao min qita wahid ma al rrada, amulu min mabrum al nayim al huwo dahab, azraq, arjwani, wa qrumuzi, bes zeYahwa kan amiru Musa.⁶Huwomon suneaha al hajat al eaqiq, mugofuul fi dubit ta dahab, majmu ma naqsh ze gok khatim ma asmma ta iyal ta Israel.⁷Bezalel kutu huwomon fogo qita ta kitfa ta alrrada ashan bi hajar zikira le iyal ta Israel, ze Yahwa amiru Musa.⁸Huwo amulu al alssadra, shokul ta zol al indu mahara, terizu ze alrrada. Huwo amulu min dahab, ta azraq, wa qrumuzi, wa malabis al nayim.⁹Huwo kan muraba. Huwomon tawa al alssadra mazduwij. Huwo kan wahid aintidad wasie.¹⁰Huwomon hadidu fi arba ssufuf ta hujar al keima. al suf al avel indu yaqut, hajar kerim, wa al aqia.¹¹Al saf al tani indu zamarrid, yaqut azraq, wa almas.¹²Al saf al talit indu zahra, eaqiq nabbat wa lon arjwani.¹³Al saf al rabe indu hajar kerim akdar, wa eaqiq yamani wa yashabb(hajar kerim). Al hujar limu fi nizam ta dahab.¹⁴Hinak fi etnashar hujar, wahid le kulu asma del ta iyal ta Israel, kulu naqsh ma isim ta etnashar gabayil.¹⁵Fogo alssadra huwomon amulu alssalasil ze hibala, madaffir shoku ta dahab al nedif.¹⁶Huwomon amulu etnin dabit min dahab wa etninkhawati min dahab, wa huwomon roboto al etnin khawati del ashan le etini zawaya ta alssadra.¹⁷Huwomon kutu etnin ssalasil al madaffir ta dahab fi etnin khawati le zawaya ta alssadra.¹⁸Huwomon roboto etnin ssalasil al madaffir al taniin fi nihaya le etnin dabit. uwomon roboto huwomon fi kitfa ta al rrada fi gedam tou.¹⁹Huwomon amulu khawati min dahab wa kutu huwomon fogo etnin zawaya al taniin ta al ssadra, fogo hafa al tani le hudud al bi juwa.²⁰Huwomon amulu etnin khawati ta dahab taniin wa roboto huwomon tihit ta etnin qita ta kitfa ta gedam ta alrrada, gerib ma darz fok le mahbuk al nayim hizam ta alrrada.²¹Huwomon rubotu alssadra ma khawati tou le khatim ta al rrada ma habil azraq, ashan huwo bi roboto bes fok gas a mahbuk al nayim ta alrrada. De kan ashan alssadra ma bi kun ma murbot min alrrada. De kan amulu ze Yahwa kan amiru Musa.²²Bezalel amulu habil le alrrada kulu min gumash al azraq, shokul ta hayik.²³Huwo indu fatha fogo ras min us. Al fataha indu mahbukhawili toua ashan huwo ma sheretu.²⁴Fogo tihit kanjar, huwomon amulu alrraman min azraq, arjwani, wa qeit qrumuzi wa malabis al nayim.²⁵Huwomon amulu ajras min dahab al nedif, wa huwomon kutu al ajras bein ramman kulu hawili fogo tihit hafa ta rada, bein al ramman_jras wa ramman, ²⁶al jras wa ramman_fogo hafa ta rada le Haron ashan bi kadimu fogo. De kan ze Yahwa kan amiru Musa.²⁷Huwomon amulu al kisa min malabis al nayim le Haron wa le iyal tou.²⁸Huwomon amulu eamama min malabis, al nayim, al muzkharf eaqal, al malabis al nayim malabis al dakiliya ta kitan al nayim, ²⁹wa washah ta kitan al nayim wa min azraq, arjwani wa qiet qrumuzi, shokul ta al mutrz . De kan ze Yahwa kan amiru Musa.³⁰Huwomon amulu al sahan ta taj al mukadas al min dahab al nedif; huwomon hafura fogo huwo, ze naqsh fok khatim, "Mukadas le Yahwa."³¹Huwomon Huwomo roboto fi al eamama habil al azraq fok ta eamama. De kan ze Yahwa kan amiru Musa.³²Fa al shokul fi al taboot, al khayma ta ijtema, kan kalasu. Nas ta Israel amulu kulu hajat. Huwomon tabe kulu taelimat al Yahwa kan wodi le Musa.³³Huwomon jibu al taboot le usa_al khayma wa kulu mueaddat, tou almashabi tou, haykal, alhanat, markaz, wa asasat; ³⁴al kuta ta jilid ta kuruf al ahmar al masbugh, ³⁵al kuta ta jilid al nayim, wa al sitara ta dusu al taboot ta shehada, ze amida wa ean ta kaffara.³⁶Huwomon jibu al tarabeza, kulu afashat tou, wa al rigif ta huduur, ³⁷al manara ta dahab al nedif wa masabih tou fi saff ma mulhaqat tou wa zeit ta masabih; ³⁸al mazbaha al dahabi, al zeit ta mesha wa al bakuur; al halaqat le bab ta taboot; ³⁹al mazbaha al bronze ma hajiz ta bronze wa amida wa afashat wa hawd al kebir ma asas tou.⁴⁰Huwomon jibu al halaqat le saha ma amida tou wa asasat, wa al sitara le saha ta bab; hibala tou ma awtad tou wa kulu mueadda le kidma ta taboot, al khayma ta ijtema.⁴¹Huwomon jibu almahbuk al nayim malabis le idma fi mahal al mukadas, al malabis al mukadas le Haron al gesis wa iyal tou, ashan huwomon bi kadimu ze gusos.⁴²Wahakaza nas ta Israel amulu kulu shokul ze Yahwa kan amiru Musa.⁴³Musa fahas kulu shokul, fa huwo ayenu huwomon kan amulu kalas. Ze Yahwa kan amiru, fi teriga de huwomon amulu. Yalla Musa bariku huwomon.

Chapter 40

¹Yalla Yahwa wonusu le Musa, kelimu, ²"fi awel yom ta shara ta sana jedid inta bi jahizu al taboot, al khayma ta ijtema. ³Inta bi kutu al taboot ta shehada fogo, wa inta bi ghati al taboot ma sitara. ⁴Inta bi jibu fi tarabeza wa kutu fogo al hajat al tabe fogo. Yalla inta bi jibu fogo al manara wa kutu fok lamba. ⁵Inta bi kutu mazbaha min bakuur gedam ta taboot ta shehada, wa inta bi kutu sitara fi bab ta taboot. ⁶Inta bi mazbaha le haragu zebeha fi gedam ta bab le al taboot, al khyama ta ijtema. ⁷Inta bi kutu hawd kebir bein al khayma ta ijtema wa al mazbaha wa inta bi kutu moyo fogo. ⁸Inta bi jahizu saha hawili tou, wa inta bi hligu fok al sitara fi saha ta bab. ⁹Inta bi shilu zeit ta mesha wa masha al taboot wa kulu hajat al fogo. Inta bi jahizu baeid wa kulu almafrushat tou le ana; yalla huwo bi kun mukadas. Inta bi masha al mazbah le haragu zebeha wa kulu afashat tou. ¹⁰Inta bi jhizu baeid al mazbaha le ana wa huwo bi kun mukadas le ana. ¹¹Inta bi masha al hawd al ta bronze wa asas tou wa jahizu baeid le ana. ¹²Intakum bi jibu le Haron wa iyal tou le bab ta khayma ta itema wa intakum bi kasulu huwomon ma moyo. ¹³Intakum bi kati Haron ma jalabia al kasisu le ana, masha huwo wa kasisu baeid ashan huwo bi kadimu ze gesis. ¹⁴Intakum bi jibu le iyal tou wa kati huwomon ma sutura. ¹⁵Intakum bi masha huwmon ze intakum masha abuhut toumon ashan huwomon bi kadimu ana ze gusus. Mesha toumon bi amulu le huwomon kahnut dayim fi kulu jiel ta nas toumon. " ¹⁶De yau haja al Musa amulu; huwo tabe kulu al Yahwa kan amiru huwo. Huwo amulu hajat del kulu. ¹⁷Fa al taboot kan jahizu fok fi awel yom ta awel shar fi sana la tani. ¹⁸Musa jahzu al tabut, wa huwo kutu hawd tou fi mahal, jahizu haykal tou, roboto qadib tou, wa jahizu amida tou wa markaz tou. ¹⁹Huwo intashir al kuta fok al aboot wa kutu khayma fogo, ze Yahwa kan amiru huwo. ²⁰Huwo shilu karar ta itifaqia wa kutu huwomon fi al taboot. Huwo kaman kutu al amida fogo tabut wa kutu al ean ta kaffar fogo. ²¹Huwo jibu al tabut fi khayma. Huwo jahizu al sitara le huwo ashan bi kati al tabut ta shehada, ze Yahwa al kan amiru huwo. ²²Huwo kutu al tarabeza fi al khayma ta ijtema, fi tija al shamali ta khayma, bara le sitara. ²³Huwo kutu al rigif fogo ashan fok tarabeza gedam ta Yahwa, ze Yahwa kan amiru huwo. ²⁴Huwo kutu al manara fi al khayma ta ijtema, fok min al tarabeza, fi tija junub ta khayma. ²⁵Huwo wala al manara gedma ta Yahwa, ze Yahwa kan amiru huwo. ²⁶Huwo kutu mazbaha al dahab bakuur fi khayma ta ijtema fi gedam ta sitara. ²⁷Huwo haragu bakuur fog, ze Yahwa kan amiru huwo. ²⁸Huwo kutu sitara fi fok ta bab ta khayma. ²⁹Huwo kutu al mabaha ta haragu zebeha fi bab ta khayma, al khayama ta ijtema. Huwo gedimu fogo zebeha al mahruuk wa zebeha ta hubub, Yahwa kan amiru huwo. ³⁰Huwo kutu al hawd bein al khayma ta ijtema wa al mazbaha, wa huwo kutu moyo fog le kasulu. ³¹Musa, Haron, wa iyal tou kasulu edan toumon wa kura toumon fi hawd ³²kullu makan al huwomon ruwa fogo al khayma ta ijtema wa kulla makan huwomon ruwa lahadi fi mazbaha. Huwomon bi kasulu nufus toumon, ze Yahwa kan amiru Musa. ³³Musa jahizu al saha hawili khayma wa al mazbaha. Huwo jahizu al sitara fi bab ta saha. Fi teriga de, Musa kalasu al shokul. ³⁴Yalla al sihab kati al khayma ta ijtema, wa mejid ta Yahwa mala khayama. ³⁵Musa kan ma qader ashan bi dakalu al khayma ta ijtema leanu al sihab kati geni fogo, wa leanu mejid ta Yahwa mala al khayma. ³⁶Kulla makan sihab kan shilu bara min fok ta khayama, nas ta Israel bi ruwa fi rihila toumon. ³⁷Lakin kan siha,b ma gum bara min khayma, yalla nas ma bi safar. Huwomon bi geni hata fi yom al bi arufao fok. ³⁸Leanu sihab ta Yahwa kan fok khayama fi yom, wa nar tou kan fogo fi belel, fi manzar al eadi ta kulu nas ta Israel fi kulu makan ta safar toumon.

Leviticus

Chapter 1

¹Yahwa kan nadi Musa wa kan kelim le huwo min keima ta ijtima, wa kelim gali, ²Wonusu le na ta Israel wa kelim le umon, "iza kan ayi zol fi nus takun azu jebu takadu ma le Rabuna, kede jibu tokadima taki min bagara awu koruf. ³Iza kan takadima towo zabiha al biharagu min bagar, huwo biwodi bagara rajil al ma indu eib/ayan. Huwo bi wodi gidam bab al gi ruwa fi keimata ijtima, ashan bikun mogbul gidam ta Rabuna Yahwa. ⁴Huwo bikutu ida towo fi ras ta takadima al biharagu de, wa biga takadima de bekun mogbul/birudu fi mahal towo biga katia towo bishilu bara. ⁵Kaman huwo lazim bikatulu bagar degidim dom Yahwa, iyal ta Harun, al gusus, bigedim dom ta bagara de wa birushu fi altar/mahal ta daba hayiwan al gidam ta bab al gi dakalu fi keima ta ijtima. ⁶Huwo bishilu jilid ta hayiwan de kulu bara, wa bigata hayiwan de heta heta ⁷Iyal ta Harun, al gusus bi wala nar fi mazbah ta aragu hayiwan wa bisala kasabat fogo nar. ⁸Biga iyal ta Harun, al Gusus, Bikutu Gitaat ta Laham, wa ras waziut kulu fi katab al fi nar al fi mazbaha. ⁹Lakin hajat al juwa batna wa kureinat bikasulu ma moyo. Biga

gegis biharagu hajat kulu al fi mazbaha ze zabiha al gi haragu. Zabiha de bijibu riha kwess le ana; bikun tagadima al amulu le ana be nar.¹⁰ Iza kan tagadima towo min koruf owu ganamaya, keli Yakun al rajil wa nedif,¹¹ Huwo bikatulu hayiwan de fi jiha al shamal min mahal ta dabaw hayiwan le Yahwa. Iyal ta harun, al gusus, birushu dom ta hayiwan, de fi kulu jiha bita mazbah.¹² Huwo bigata hayiwan de heta heta ma ras wa shaham towo, wa gesis bikutu gitat ta Laham de fi nar al fi mazbah,¹³ Lakin hajat al kan fi batna ta hayiwan de wa kurein bikasulu be moya. Biga gesis bigedimu kulu hajat de wa haragu fok mazbah. De Yawo zabiha ta hargu, wa al wodi/ta law riha hilule Yahwa, de bekun tagadima al amulu be nar.¹⁴ Iza kan tagadima ta zol le yahwa al biharagu min tiyur ,zol de bijibu gumuria aw haman.¹⁵ Gesis bijibu fi mazbah, bilifu ras towo ladi bigata, biharagu fi mazbah. Binagau dom de fi taraf ta mazah.¹⁶ Huwo bitalau hajat ta batna wa bijadou taraf mazbah fi jiha ta sherik, mahal ta rumad.¹⁷ Huwo biseretu wa fata hamama de fi nus ta jinahat towo lakin ma bigesim le etnein, biga gesis biharagu fi mazbah. Fok hatab al fi nar. Biga bikun tagadima al haragu, wa bitalau riha hilu le Yahwa, de bikun taga di ma al amulu le huwo be nar.

Chapter 2

¹Iza kan ayi zol bijibu hubbub ta zera ze tagadima le Yahwa, tagadima de kede yekun min degig al jiyafa, wa huwo bikubu zeit fogo wa kutu wahid min buharat fogo. ²Huwo bishilu tagadima de le iyal ta harun al gusus, biga gesis bishilu min zol de degig al jiyafa ma zeit wa huhata al fogo de; wa gesis biharagu hajat de fi mazbah ze tagadima ta momesil. Tagadima de wodi riha jiyafa le Yahwa, huwo bikun ze tagadima al amulu be Nar. ³Ayi haja al bifadulu min tagadima ta hubbub de, bekun ta Harun ma iyal towo. Huwo juzu tagadima al mokadas al bi gedimu le Yahwa beteriga ta haragu be nar. ⁴Kan in ta gi wodi tagadima tahubub al degig al ma indu kamira wa der aragu fi hala al mogful, huwo bikun eish al leyin al min degiga jiyafa lakbatu ma zeit, awu eish al gowi al ma indu kamira, al bikubu fogo zeit. ⁵Iza kan tagadima ta hibub taki biharagu be tawa ta hadid, huwo kede Yakun min digig al jiyafa al ma indu kamira wa lakbatu ma zeit. ⁶Inta bigesimu suker awu le gitaat wa kubu zeit fogo, de yau tagadima ta hibub. ⁷Iza kan tagadima ta hibub taki gira kabu fi tawa adi, bi amulu min degig al jiyafa ma zeit. ⁸Intum bijibu tagadima ta hibub al hajat del le Yahwa, we be wodi le gesis, al badein bi jibu fi mazbah. ⁹Biga gesis bishilu juzu min tagadima ta hibub de ze tagadima ta momesil ta gusus, huwo bi haragu fi mazbah, bikun tagadima al amulu be nar, wa bi wodi riha kwes/hilu le Yahwe. ¹⁰Al bi fadulu min tagadima ta hibub de bikun ta Harun wa iyal towo. Huwo juzu ta tagadima al mokadas al begedimu le Yahwa be teriga ta haragu be nar. ¹¹Ma be wodi le Yahwa tagadima ta hihub al fogo kamira, inta ma biharagu kamira wala asel ze tagadima ta nar le Yahwa. ¹²Inta be wodi umon le Yahwa ze tagadima ta awel bizur ta zeraa taki. Lakin ma bi amulu ashan bi wodi riha jiyafa/hilu fi mazbah. ¹³Inta biwofir mileh le kulu taga gadima ta hibub taki, mata sibu mile al fi it ifagiya takun ma Yahwa keli jeli fi tagadima ta hibub taki. Fi kulu tagadima taki in ta bi wodi mile Kaman. ¹⁴Kan intum gi wodi tagadima ta hibub takun al awel min zera takun le Yahwa, kede Yekun hibub al jedid, al nedifu wa haragu be nar yala atanu be murhaka. ¹⁵Biga inta biku zeit wa buhara fogo. De yau tagadima ta hibub. ¹⁶Biga gesis biharagu juzu min hibub al atanu de ma zeit wa buhar ze tagadima ta momesil ta gusus, de tagaima al gi amulu be nar le Yahwah.

Chapter 3

¹Iza kan zol gedim zebiha ta tagadima ta salam min bagara rajil au mara, huwo kede wodi hayiwan al nedif ma indu eib le Yahwa. ²Huwo bikutu ida ras ta hayiwan de wa bikatulu fi bab ta keima ta ijtima. Biga iyal ta Harun al gusus birushu dom ta hayiwan de fi kulu taraf ta mazbah. ³Zol de begedim zabiha ta tagadima ta salam be nar le Yahwa. Shaham al gi kati hajat juwa batna, ⁴Wa etnen kila ma shaham al figogo, wa marara al fi fash fash al huwa bitala ma kilia tein ⁵Iyal ta Harun bi Haragu fog mazbah sawa ma tagadima al maharug, al fi kashab fog nar. De be wodi riha hilu le Yahwa, wa bikun tagadima al amulu le Yahwa be nar. ⁶Iza kan zol gedim zabiha ta tagadima ta salam min ganamaya rajil wala mara, bikun ganam al nedif, ⁷Kan huwo gi gedim koruf le tagadima towo, huwo begedim le Yahwa towo. ⁸Huwo bikutu ida towo fi ras zabiha towo de wa bikatulu gidam keima ta ijtima, iyal ta Harun birsuhu dom ta hayiwan de fi kulu taraf ta mazbah. ⁹Zol de wodi zabiha ta tagadima ta salam ze tagadima ta nar le Yahwa. Shaham, kulu shaham ta dana ba fi sulba, wa shaham al bejuwa, waal taraf mahalat al juwa; ¹⁰Etein kilia wa shaham al juwa umon, wa batna ma marara al fi kibda wa muleseg makilialen-huwo bitala hajat de kulu. ¹¹Biga gesis biharagu hajat de kulu fi mazbah ze tagadima ta haragu wa ze akil le Yahwah. ¹²Kan zol gi wodi tagadima towo ganam, huwo biwodi gidam ta Yahwa. ¹³Huwo bi kutu ida towo fi ras ta ganamaya ya de wa katulu gidam ta keima ta ijtima. Bega iyal ta Harun birushu dom de fi kulu taraf ta mazbah. ¹⁴Zol de be gedim zebiha bitowo al amulu be nar le Yahwa. Huwo shilu kulu shaham al be juwa, wa taraf mahalat al be Juwa. ¹⁵Huwo Kaman al fi batna marara al fi kibda al molesseg ma kiliaten. ¹⁶Gesis biharagu kulu hajat al fi mazbha ze akil ta tagadima al maharug, ashan bi talau riha al hilu. Kulu shaha de ta Yahwa, ¹⁷Huwo bekun ze ganun sabit le intum wa iyal ta iyal takum fi kulu mahal intum begeni, bianu intum ma bia kulu shaham wala dom.

Chapter 4

¹Yahwah kan kelim le Musa gali. ²Wori le nas ta Israeliin, “iza kan ayi zol amulu katia al huwo ma gasid amulu, amulu hajat al Yahwa kan wodi taalimat kede ma amulu, wa iza huwo amulu haja al momnu, zol de be amule hajat del, ³Iza kan gesis al masau be zeit amulu katia al bijibu le nas kulu mushkila, keli huwo wodi bagara al subian al ma indu ayan ashan katia al huwo amulu le Yahwa, ze zebiha ta katia. ⁴Huwo bijibu bagara de fi gidam bab al gidakalu fi keima ta ijtima gidam Yahwah, huwo bikutu ida towo fi ras ta bagara de wa bikutu gidam Yahwah. ⁵Geis al masau de bishilu juzu min dom ta baragara de wodi fi keima ta ijtima. ⁶Geis al bikutu dufur towo fi dom de wa birushu saba marat gidam Yahwah. Gidam sitara ta mahal al mokadas kalis. ⁷Huwo Kaman bikutu dom tani fogo gurun kulu ta amulu riha ta bahur fi mazbah gidam Yahwah, al fi keima ta ijtima, huwo bikubu bagi dom de kulu tehet mazbah ashan zabiha algi haragu, al fi bab ta keima ta ijtima. ⁸Huwo biga ta kulu shaham ta zabiha ta katia de, shaham al fi mahalat al juwa wa shaham al molesseg fi mahalat al juwa, ⁹Itnein kilia wa shaham al fogo al jambu batna, wa marara ta kibda al sawa ma kilia tein, huwo bigata kulu bara. ¹⁰Huwo bigata kulu bara ze ma huwo kan gata bara min zabiha ta tagadim ta salam. Biga gesis biharagu hajat al gatau de fi mazbah ashan bikun zabiha al haragu. ¹¹Jilid ta bagara de wa kulu bagi laham, ras towo wa kurein ma hajat al juwa towo ma wasaka towo, ¹²Kulu bagi hajat ta bagara de huwo bi arfa umon kulu bara min muaskar le mahal al umon nedifu le ana, mahal al gi kubu fogo rumad; biharagu hajat de bekasab, lazim umon biharagu hajat de fi mahal al umon gi kubu rumad. ¹³Kan Israel kulu amulu katia al umon kan ma deir ashan biamulu, wa mosoulin towmon ma arufu gali shab amulu katia wa amulu hajat al Yahwah kan wodi le umon talimat kede umon ma amulu, wa kan umon galtanin, ¹⁴Biga kan katia al umon biga arufu, mojummo ta mosoulin bijibu bagara al subiyen ze zebiha ta katia bijibu gidam keima ta ijtima. ¹⁵Shiyluk ta mosoulin bikutu iden tomon fi ras ta bagara de gidom Rabuna, bagara de bikatulu gidom Yahwah. ¹⁶Gesis al masahu bijibu dom tani min bagara de fi keima ta ijtima. ¹⁷Al gesis bida kalu ida towo fi dom wa birushu saba marat gidom Yahwah, gidom sitara. ¹⁸Huwo be wodi juzu ta dom fi gurunat al fi mazbah gidom Yahwah, al fi Juwa keima ta ijtima, wa huwo bikubu bagi dom de kulu fi mazbah ta zabiha al gi haragu al moujud fi bab ta dukul le keima ta ijtima. ¹⁹Huwo bigata kulu shaham bara wa haragu fi mazbah. ²⁰Huwo bi amulu ma bagara de zede, bes ze huwo kan amulu le bagara ta zabiha ta katia, huwo kamon bi amulu fi bagara de, wa gesis biamulu ze dafa katia ta nas wan as del biligo afu min katia towumon. ²¹Huwo biarfa bagara de bara min muaskar wa biharagu ze kan haragu bagara al awal, de zabiha ta katia le mojummo/nas kulu. ²²Kan kaid zol mosoul amulu katia al huwo kan kelim kede ma amulu, wa huwo galtan, ²³Kan biga wori le huwo katia towo, huwo bijibu ganamaya le zebiha, bikun nedif ma indu ayan. ²⁴Huwo bikutu ida towo fi ras ta gonamaya de wa bikatulu mahal al umon gi katulu zabiha algi haragu le Yahwah. De zebiha ta katia. ²⁵Gesis bishilu dom ta zabiha ta katia fi ida towo wa bikutu fogo gurunat al fi mazbah le zabiha ta haragu. Wa huwo bikubu do ta ganamaya de fogo mazbah al biharagu fogo. ²⁶Huwo biharagu shaham kulu fok mazbah, bes ze shaham ta togadima ta zabiha tasalam. Gesis bi amulu ze gi dafou katia ta kaid/zol al mosuol de. Min batal al huwo kan amulu, biga katia ta kaid de bi afi. ²⁷Iza kan ayi zol min nas al maaru fin amulu katia al huwo ma gasid, huwo amulu ayi haja min hajat al Yahwah wodi ganun kede ma amulu, iza kan arufu batal al huwo amulu. ²⁸Kan wori le huwo katia towo de, huwo bijibu ganamaya le zabiha, ganamaya abu mara al ma indu ayan, ashan katia al huwo kan amulu. ²⁹Huwo bikutu ida towo fi ras ta zabiha ta katia de wa bikatulu zabiha ta katia de fi mahal ta haragu zabiha. ³⁰Gesis bishilu juzu min dom fi ida wa bidakalu dufur. Two fi dom wa bikutu fok gurunat ta mazbah al le haragu zebiha. Huwo bikubu bagi dom de kulu fi mazbah. ³¹Huwo bigata shaham kulu bes ze gi gatau shaham bara min tagadima ta zabiha ta salam, gesis biharagu haywan de fi mazbah ashan bitala riha hilu le Yahwah. Gesis bi amulu kalam de ze dafa katia ta zol maaruf de, yala katia towo biafi. ³²Iza kan zol jibu dan/koruf zetagadima le zabiha ta katia towo, keli huwo jibu abu mara wa nedif ma indu ayan. ³³Huwo bi kutu ida towo fi ras ta koruf de wa katulu ashan zabiha ta katia fi mahal al umon gi katulu zabiha ta haragu fogo de. ³⁴Gesis bishilu juzu min dom ta zabiha ta katia de bidakalu dufur towo fi dom wa kutu/masa fi gurunat ta mazbah le zebiha ta haragu, wa huwo bikubu bagi dom de kulu fi ras mazbah. ³⁵Huwo bigata shaham kulu bara ze ma bigatau shaham ta koruf al gi wodi lezabiha ta salam, wa gesis biharagu koruf de fi mazbah fok zabihat al gi haragu be nar le Yahwah, gesis biamulu kalam de ze dafa katia ta zol de al huwo kan amulu, biga bi afi katia ta zol de.

Chapter 5

¹Zol al shahid awu kan shahid awu arufu kalam al hasil-kan huwo asma kalam ta laana lakin aba ashan bikun shahid huwo amulu katia, yala huwo bikun mosuol le zamb ta katia towo. ²Awo ayi zol habisu ayi haja al Rabana wosifu gali nijis, kan haja de meyt ta hajiwan al nijis wala meyt ta ayi kaliga algi juru nefsa towo fi turab, hata iza kan huwo kalas biga galtan wa nijis. ³Wala iza kan huwo habisu haja nijis ta zol tani, kan haja nijis de kan sunu, wa iza kan huwo ma arufu, huwo bikun galtan baad ma huwo biarufu. ⁴Iza kan ayi zol al kasma towo bikun serii fi katia ta halifa, awo amulu le kwes, wala le batal, kan huwo yatu nou ta zol hata kan huwo ma arufu gali huwo holifu besura, iza kan huwo ja arufu wara kalam halifa towo de huwo bikun galtan fi kulu hajat al huwo amulu. ⁵Iza kan zol galt an fi kulu hajat del, huwo lazim bieterif beayi katia al huwo kalas amulu. ⁶Big huwo bijibu tegedima ta katia le Yahwa ashan katia al huwo kalas amulu, huwo bijibu koruf al mara or gonamaya le zebiha le zol de ashan katia bitowo. ⁷Iza kan huwo ma biagder jibu koruf, huwo bijibu iten hamam awu gumuria le Yahwa ze zabiha ta katia towo, wahid le zabina ta katia wa tani de le zabiha ta haragu. ⁸Huwo bijibu tiyur de le gesis, al begedimu wahid ze zebiha ta katia awel-huwo bilifu ras ta haman de laadi ragab ta towo bikasuru lakin ma bifasilu ras min jisim. ⁹Big huwo birushu juzu min dom Kaman bisafa bagi dom min jisim ta hamon de fok mazbah. De zabiha ta katia. ¹⁰Kaman gesis bigedim haman nimira etnen ze zabiha ta haragu, ze wosifu fi gawanin ta gedimu zabiha, wa gesis bigedim haman de ze kafara le zol de ashan katia al huwo kan amulu, wa katia ta zol de bi afi. ¹¹Lakin kan huwo ma biagder wodi etnen haman wa gumuria, biga huwo biwodi wahid min ashara ta ephah-etnen wanu litter ta degigal naiim wa nedif le zebiha ta katia towo, huwo ma bikulu fogo zeit wala kutu fogo ayi boharat, lianu de zebiha ta katia. ¹²Huwo bijibu le gesis, wa gesis bi akumu degig de maliyan fi ida towo ze zebiha tez karia yala baad de huwo bihara gu fi ras mazbah, fi ras zabiha al amulu le yahwa. De azbiha ta katia. ¹³Gesis amulu kafara le ayi katia al zol de kan amulu, wa zol de katia towo bia fi. Bagi al fadulu min zabiha de bikun ta gesis, ze gi amulu fi zabiha ta hubbub. ¹⁴Yahwah kan kelimu le Musa gali, ¹⁵Iza kan ayi zol amulu katia wa haja al makwes le hajat ta Yahwah, lakin iza kan huwo ma gasid, huwo bijibu zabiha ta katia le Yahwah. Tagadima de bikun koruf al rajil al nedif, biaburu taman ta koruf de be shekel (gurus) ta fida al fi mahal al mokadas ze tagadima ta katia. ¹⁶Huwo kutu Yahwa bikun muktene be galat al huwo amulu le haja al mokadas, wa huwo bizidu wahid min kamsa min taman al huwo kan wodi ashan bi wodi le gesis, biga gesis bia mulu shokol ta kafara le zol de ma zabiha ta katia wa zol de beligo afi min katia towo. ¹⁷Iza kan ayi zol amulu katia wa amulu ayi haja al Yahwa kan wodi ganun/talimat kede ma amulu. Hata iza kan huwo ma arufu, huwo lisa amulu galat wa kbikun mosuol le katia de. ¹⁸Huwo bijibu koruf al nedif al taman towo bikun sawa ma taman ta hasa, bikun ze zabiha ta amulu galat, bijibu le gesis, biga gesis biamulu kafara le zol de ashan katia al huwo kan amulu fi zaman al huwo kan ma arufu, wa zol de biligo afu min galat towo. ¹⁹De zabiha ta katia, wa huwo hagiga gaitan gidam Yahwa.

Chapter 6

¹Yahuah kelim le Musa, gali, ²"Kan ayiwahid akta wa amulu haja al ma kuwes dit Yahuah ma kabasu jeran tao besabab ta haja amusuku fi siika, au kan sibu fi musaulia tao, au an haja al kan seregu, au kan uwo asuru jeran tao, ³au uwo kan ligo haja al kan jeran tao woduru wa wonusu kidib fogo, au kan uwo alifu be teriga ta kidib, au fi ayi hajat ze delin al yau gi sibu nas amulu katia, ⁴wa kan uwo amulu katia wa ligo galan, uwo lazim bi rija ayihaja al silu be nyakama au asuru, au ayihaja al kan wokilu le uwo, au haja al kan woduru lakin gali uwo kalas ligo. ⁵Bel idafa, fi ayi haja fogo al uwo alifu be kidib, uwo lazim bi rijau haja de be kamil wa uwo lazim bi zidu wahid-kamsa ta al kima tao wa dafa uwo kulu le al sidu fi al yom al uwo yau ligo galat. ⁶Yela uwo lazim bi jibu tekdima ta galat tao le Yahuah, al koruf ma indu asar min al bahaim al indu taman mukeyem, ze tekdima ta galat le al kahin/abuna. ⁷Al kahin bi amulu bedil/kafara le uwo gidam Yahuah, wa uwo biga bi afi min ayihaja uwo kan biga galan amulu." ⁸Biga Yahuah wonusu le Musa, kelim, ⁹"Amiru Harun wa awulat tao, kelim, 'De yau al ganun ta al tekdima bi haragu: Al tekdima al bi haragu lazim bi kun ala gelib ta al mazbah kulu lel lakadi sabah, wa al nar ta al mazbah bi kun muwale tawali. ¹⁰Al kahin bi libisu gumas tao al abiat, wa uwo kaman bi libisu gumas al aitat be jua. Uwo bi arfa fok al rumat al kan sibu bat al nar kalas haragu al tekdima fok al mazbah, wa uwo bi kutu al rumat de fi taraf al mazbah. ¹¹Uwo bi agila bara gumasat tao al abiat wa libisu gumasat tanin le silu al rumat le bara al kema le al mahal al nedif. ¹²Al nar ala altar kede istemir wala. Uwo lazim kede ma batulu, wa al kahin bi aragu kasab fogo uwo kulu sabah. Uwo bi nizamu al tekdima al bi aragu ze deiru fogo, wa uwo bi aragu fogo al zet ta tekdima ta al salam. ¹³Nar lazim kede wala fok al altar mustemira. Uwo lazim ma bi batulu. ¹⁴De yau al ganun ta al tekdima ta dura. Al awulat ta Harun bi gedimu uwo gidam Yahuah gidam al altar. ¹⁵Al kahin bi silu fok iden malian ta al degit kuwes ta tekdima ta al dura wa ta al zet wa al bahur al yau fok al tekdima ta dura, wa uwo bi aragu uwo fok al altar le antiju riha al hilu ze gi mesilu tekdima. ¹⁶Harun wa awulat tao bi akulu sunu al yau fadulu min al tekdima. Uwo lazim bi akulu bedun kemira fi makan mukadas. Umon bi akulu uwo fi gidam ta al kema ta intima. ¹⁷Uwo lazim ma bi kabisu ma kemira. Ana kalas wodi uwo ze juzu tomon ta tekdima tai al amulu ma nar. Uwo yau kudus kalis, ze tekdima al katia wa tekdima al galat. ¹⁸Ayi weled fogo al ajial ta Harun bi akulu min fogo, ze kararat lel abat abri kulu ajial takun, silu min al tekdima nar amulu le Yahuah. Ayizol lemesu umon bi kun kudus." ¹⁹Biga Yahuah wonusu le Musa tani mara, kelim, ²⁰"De yau al tekdima ta Harun wa awulat tao, al umon bi gedimu le Yahuah fi al yom kan ayi welet yau mashu: al nisba asara ta juzu ta kimiat ta degit al kuwes ze tekdima ta dura daiman, nus tao fi sabah wa nus tao ta uwo fi al misa. ²¹Uwo bi amulu ma zet fi tawa. Zaman uwo kalas ajinu, ita bi jibu uwo fi jua. Fi gitaat mukaba ita bi gedimu al tekdima ta dura ashan le antiju riha hilu le Yahuah. ²²Al welet ta al rais kahana al uwo yau bija kun al rais al kahana al jedit min wasat awulat tao bi gedimu uwo. Ze amiru leleabat, kulu min uwo bi aragu le Yahuah. ²³Ayi tekdimaat dura ta al kahin bi aragu bara kulu. Uwo lazim ma bi akulu. ²⁴Yahuah wonusu le Musa tani, kelim, ²⁵"Wonusu le Harun wa le awulat tao, kelim, 'De yau al ganun ta al tekdima katia: Al tekdima katia lazim bi katulu fi al makan ali al tekdima al aragu yau katulu gidam Yahuah. Uwo yau kudus kalis. ²⁶Al kahin al bi gedimu uwo le katia bi akulu. Uwo lazim bi akulu fi makan al mukadas fi gidam ta al kema ta intima. ²⁷Ayisnu lemesu laham tao bi kun kudus, wa iza al dom yau rusu fogo ayi gumas, ita lazim kasulu uwo, al juzu al kan rusu fogo, fi makan al kudus. ²⁸Lakin al guruma min tiin al rakabu fogo uwo lazim bi kasuru. Iza yau kan rakabu fi guruma ta nihas, uwo lazim ma bi istamilu tani mara bat ma kasulu fi moyo nedif. ²⁹Ayi rajil finus al kahana bi akulu juzu min fogo lianu uwo yau kudus kalis. ³⁰Lakin ayi tekdima katia al dom yau jibu fijua al kema ta intima le amulu kafara fi al makan kudus lazim ma bi akulu. Uwo lazim bi aragu.

Chapter 7

¹De yau al ganun ta tekdimat galat. Uwo yau kudas kalis. ²Umon lazim bi katulu al tekdimat galat fi al makan le katulu uwo, wa umon lazim bi rusu dom tao fi kulu tija ta al altar/mazbah. ³Kulu al semin/zet fogo uwo bi gedimu: al zet ta danaba, al zet al yau kulu fi mahalat al be jua, ⁴al itniin kiluat wa al zet fogo umon, al yau gerib le silsila ta dahar ma dula, wa sunu al bi kati kibda, ma al kiluat_kulu de lazim bi talau. ⁵Al kahin lazim bi aragu mahalat del fogo al altar/ mazbah ze al tekdima amulu ma nar le Yahuah. De yau al tekdimat galat. ⁶Ayi rajil finus al kahana bi akulu juzu ta tekdima de. Uwo lazim bi akulu fi makan mukadas ashan uwo yau kudas kalis. ⁷Al tekdimat katia yau ze tekdimat galat. Al nefsu ganun bi nafisu/ tabigu le kulu min umon. Umon tabi/bikun le al kahin uwo al amulu kafara ma umon. ⁸Al kahin al gedimu tekdima mohuruk ta ayiwahid bi silu le nefsa tao al gilit ta tekdim dak. ⁹Ayi tekdima ta dura al yau kabisu fi al furun, wa ayi tekdima zede al yau rakabu be tawa au fi al makbas bi tabi/bi kun le al kahin al gedimu uwo. ¹⁰Ayi tekdimat dura, kan yabis au lakbatu/ajinu ma zet, bi tabi/ bi kun kaman sawa le kulu al ajial ta Harun. ¹¹De yau al ganun ta al zebiha ta tekdimat salam al nas bi gedim le Yahuah. ¹²Iza ayi wahid kedimu uwo ashan le wodi shukur, biga uwo lazim bi gedim u uwo ma zebiha ta kabis amulu be dun kemira, lakin ajinu ma zet, min kabis al amulu ma degit al kuwes al yau ajinu ma zet. ¹³Kaman le al sabab ta wodi shukuran, uwo lazim bi gedim ma tekdimat kabis ta salam tao amulu ma kemira. ¹⁴Uwo yau bi gedim wahid ta ayi sikil ta zebihat delin ze al tekdima gedimu le Yahuah. Uwo bi kun/ tabi le al kahin al rusu al dom ta al tekdimat salam fogo al altar/ mazbah. ¹⁵Al zol bi gedim tekdimat salam le al sabab ta wodi shukuran lazim bi akulu al laham ta tekdima tao fi al yom ta al zebiha. Uwo lazim ma bi sibu ayi min fogo lakadi al sabab tani. ¹⁶Lakin iza al zebiha ta tekdima tao yau le sabab ta halifa, au le al sabab ta al tekdima huriat-irada, al laham lazim bi akulu fogo al yom al uwo gedim zebiha tao, lakin sunu al fadulu min uwo biga bi akulu fi al yom altani. ¹⁷Walao, ayihaja min laham ta al zebiha fadulu fi yom al talit lazim bi haragu. ¹⁸Iza ayi min al laham ta al zebiha ta tekdimat salam ta wahid yau akulu fogo al yom al talit, uwo ma bi kun mokbul, wele uwo bi gediru le al zol al gedimu. uwo bi kun haja batal, wa al zol al akulu uwo bi arfa al galat ta katia tao. ¹⁹Ayi laham al lemesu haja al ma nedif lazim ma bi akulu. Uwo lazim bi haragu. Ze le al bagi ta al laham, ayi wahid al yau nedif bi akulu uwo. ²⁰Wolao, zol al ma nedif uwo akulu ayi laham min al zebiha ta al tekdimat salam al tabi le Yahuah_zol zede lazim bi gatau bara min nas tao. ²¹Iza ayiwahid lemesu ayi haja al ma nedif_hata sokol waskan ta insan au waskan ta haiwan au ta juzu ta waskan, hajat batal_ wa iza uwo biga akulu juzu ta laham ta zebiha ta tekdimat salam al tabi le Yahuah, zol de lazim bi gatau bara min nas tao. ²²Biga Yahuah wonusu le Musa, kelim, " ²³Wonusu le al nas ta Israel wa kelim, 'Itakum lazim ma bi akulu zet ta abgar, korufan, au ganamayat. ²⁴Al zet ta al haiwanal mutu bidun ma gedimu zebiha, au al zet ta al haiwan al katulu ma haiwanat ta gaba, bes bi istagdimu le agrat tanin, lakin itakum lazim abadan ma bi akulu uwo. ²⁵Ayizol al akulu al zet ta al haiwan al nas bi gedimu ze al zebiha ma nar le Yahuah, zol de lazim bi gatau bara min nas tao. ²⁶Itakum lazim ma bi akulu dom welebeayi teriga fi ayi min biut takum, wele kan yau min ter au al haiwan. ²⁷Ayizol akulu ayi dom, zol de lazim bi gatau bara min nas tao. ²⁸Kida Yahuah wonusu le Musa wa kelim, " ²⁹Kelim le al nas ta Israil wa kelim, ' Uwo al gedimu zebiha ta tekdimat salam le Yahuah lazim bi jibu juzu ta zebiha tao le Yahuah. ³⁰Al tekdima le Yahuah bi amulu ma nar, uwo yau lazim bi jibu uwo ma iden tao. Uwo lazim bi jibu al zet ma al sudur ze al tekdima gidam Yahuah. ³¹Al kahin lazim bi aragu al zet fogo al altar/ mazbah, lakin al sudur bi kun/ tabi le Harun wa ajial tao. ³²Itakum lazim bi wodi juzu al be fok ta kurain le al kahin ze al tekdima gedimu bara min al zebiha ta tekdima ta salam takum. ³³Al kahin, wahid ta ajial Harun, al bi gedim al dom ta al tekdimat ta al salam wa zet_uwo bi indi juzu be fok kurain ze nisba tao ta al tekdim. ³⁴Lianu Ana yau silu min nas al Israil, al sudur ta al tekdima, wa al laham be fok ta kurain de yau wodi, wa umon kalas wodi le Harun al kahin wa awulat tao ze nisba tomon daiman. ³⁵De yau nisba le Harun wa ajial tao min al tekdima le Yahuah amulu ma nar, fi al yom zaman Musa kerisu/gedimu umon le kadimu Yahuah fi al sokol ta kahin. ³⁶De yau al nisba ta Yahuah amiru ashan bi wodi le umon min al nas ta Israil, fi al yom al uwo masau al kahana. Uwo daiman bi kun nisba tomon abri kulu ajial. ³⁷De yau al ganun ta al tekdima mohuruk, ta tekdimat al dura, ta tekdimat al katia, ta tekdimat al galat, ta tekdimat al tekris, wa ta al tekdimat zebiha ta salam, ³⁸al yau Yahuah wodi awamir le Musa fok al Jebel Sinai fi al yom al uwo amiru al nas ta Israil le gedimu zebiha tomon le Yahuah fi al sahara/ gabat ta Sinai."

Chapter 8

¹Yahuah wunusu le Musa, kelim , ²" Silu Harun wa awulat tao ma uwo, al malabis wa al zet misha, al tor le tekdimat al katia, al itniin koruf, wa al gufa ta ess al ma indu kemira. ³Limu kulu al jamaia fi al matkal le al kema ta intima." ⁴Kida Musa amulu ze Yahuah amiru uwo, wa al jamaa ja mabaat le al matkal ta al kema ta intima. ⁵Biga Musa kelim le al jemeia, "De yau sunu Yahuah kan amiru ashan bi amuu." ⁶Musa jibu Harun wa awulat tao wa kasulu umon ma moyo. ⁷Uwo libisu fogo Harun gumas wa rubutu gumas tani hawli sulba tao, libisu uwo ma al jalabia wa kutu al gumasat mukasa kayetu be terga al kuwes giafa alahasab tesmim wa mowasafar kahanutia wa rubutu fogo uwo. ⁸Uwo kutu al gitadrus fogo uwo, wa fi al gitadrus uwo kutu al Urim wa al Thummim. ⁹Uwo kutu al hima fogo ras tao, wa fogo al hima , be gidam, uwo kutu al sahan zahabia, al taj mukadas, ze Yahuah kan amiru uwo. ¹⁰Musa silu al zet misha , masau al tabut wa ayihaja fogo wa ferigu umon kas le Yahuah. ¹¹Uwo rusu al zet fogo al altari saba marat, wa masahu al altari wa kulu afasat tao, wa al tesitkasil wa magaat tao, le ferigu umon barau/ kas le Yahuah. ¹²Uwo kubu juzu ta zet al misha fogo ras Harun wa masahu uwo le kerisu/ferigu uwo barau/ kas. ¹³Musa jibu awulat Harun wa libisu umon ma malabis. Uwo rubutu sashes hawuli sulubat tomon wa kati gumas lamaan hawuli ruus tomon, ze Yahuah kan amiru uwo. ¹⁴Musa jibu al tor le tekdimat al katia, wa Harun wa awulat tao kutu iden tomon fogo al ras ta al tor al umon kan jibu le tekdimat katia. ¹⁵Uwo katulu uwo, wa uwo silu al dom wa kutu fogo al gurun ta al altari ma dufur tao, tahiru al altari, kubu bara al dom min al magaat ta al altari, wa kasisu uwo barau le Allah ashan le amulu kafara le uwo. ¹⁶Uwo silu kulu al zet al kan fogo ajaza al dakili, al futa ta al kibda, wa al kilwat itniin ma zet tomon, wa Musa haragu kulu fogo al altari. ¹⁷Lakin al tor , gili tao, laham tao, wa kara/ wasaka tao uwo haragu be bara al kema, ze Yahauah kan amiru uwo. ¹⁸Musa gedimu al koruf le tekdimat mahuruk, wa Harun wa awulat tao kutu iden tomon fogo al ras ta al dan. ¹⁹Uwo katulu wa rusu dom tao fi ayi tija ta al altari. ²⁰Uwo gata al dan le gitaat wa haragu al ras wa al ghitaat wa al zet. ²¹Uwo kasulu al ajiza al dakilia wa al kurain ma moyo, wa uwo haragu al dan kulu fogo al altari. Uwo kan tekdimah mohuruk wa bi antij riha hilu, al tekdimah amulu be nar le Yahuah ze Yahuah kan amiru Musa. ²²Biga Musa gedimu al dan tani, al dan ta tekiris, wa Harun wa awulat tao kutu iden tomon fogo al ras ta al dan. ²³Harun katulu uwo, wa Musa silu juzu ta dom tao wa kutu fogo al taraf ta adana ta Harun, fogo al dufur kebir ta iden tao al yomin, wa fogo al dufur kebir ta kurain tao al yomin. ²⁴Uwo jibu awulat ta Harun, wa uwo kutu juzu ta al dom fogo al taraf ta adana tomon al yomin, fogo al dufur kebir ta iden tomon al yomin, wa fogo al dufur kebir ta kurain tomon ta yomin. Biga Musa rusu dom de fi ayi tija ta al altari. ²⁵Uwo silu al zet, al zet ta danab, kulu al zet al kan fogo al ajiza al dakili, al futa ta al kibda, al itniin kiluwa , wa zet tomon, wa juzu al be fok ta kurain. ²⁶Bara min al gufa ta ess al mafi fogo kemira al gidam Yahuah, uwo silu wahid ess bidun kemira, wa wahid ess al fogo zet, wa wahid wafer, wa kutu umon fogo zet wa fogo al laham al beina dus wa kurain. ²⁷Uwo kutu kulu fi al iden ta Harun wa fi al idenat ta awulat ta Harun wa habibu umon gidam Yahuah ze tekdimah muhib. ²⁸Biga Musa silu umon bara min iden tomon wa haragu umon fogo al altari le tekdimat al mahruk. Umon kan kerisu tekdimah wa antiju riha hilu. De kan al tekdimah amulu ma nar le Yahuah. ²⁹Musa silu al sudur wa hariku uwo ze al tekdimah mahbub le Yahuah. De kan nisbat Musa ta al dan le al tekiris ta kahin, ze Yahuah kan amiru uwo. ³⁰Musa silu juzu ta zet misha wa al dom al kan fogo al altari; uwo rusu delin fogo Harun, fogo gumasat tao, fogo awulat tao, wa fogo gumasat ta awulat tao ma uwo. Fi teriga zede uwo kasisu Harun wa gumasat tao, wa awulat tao wa gumasat tomon le Yahuah. ³¹Be kida Musa kelim le Harun wa le awulat tao, "Rakabu al laham fi al matkal le al kema ta itima, wa inak akulu uwo wa al ess al yau fi al gufa ta tekris, ze Ana amiru, 'Harun wa awulat tao bi akulu uwo.' " ³²Ayisunu al fadulu ta al laham wa ta al ess ita lazim bi haragu. ³³Itakum lazim ma bi rua baramin al matkal ta al kema le fetera ta saba ayom, lakadi al ayom ta tersim takium kalas kamilu. Lianu Yahuah bi kerisu itakum le feterat saba ayom. ³⁴Sunu kalas la amulu fi ayom de_ Yahuah kan amiru kede yau amulu le amulu makfara le itakum. ³⁵Itakum bi geni nahar wa bi lel le saba ayom fi al matkal le al kema t ta intima, ashan de yau sunu Ana kan bi amiru."

³⁶Kida Harun wa awulat tao amulu kulu al hajaj al Yahuah kan amiru umon be wasat Musa.

Chapter 9

¹Fogo al yom tamania Musa nadi Harun wa awulat tao wa al nas kubar ta Israil. ²Uwo kelim le Harun, "Silu al ijil min al abgar le tekdimat katia, wa dan al ma indu eab le tekdima al mahruk, wa gedim umon gidam Yahuah.³Ita lazim wonusu le al nas ta Israil wa kelim, 'Silu galamaya abu rajil le tekdimat katia wa ijil wa koruf, kulum umur sena wa maindu eab, le tekdimat mahruk; ⁴kaman silu al tor wa al koruf le tekdimat le salam le zebiha gidam Yahuah, wa tekdimat dura lakabatu ma zet, ashan alela Yahuah bi zahir le itakum.'" ⁵Bekida umon jibu kulu al Musa amiru le al kemat ta intima, wa kulu al jemeia ta Israil ja gefrib wa wogif gidam Yahuah. ⁶Biga Musa kelim, "De yau sunu Yahuah amiru itakum ashan bi amulu, kida gali mejid tao bi zahir le itakum." ⁷Musa kelim le Harun, "Taal gerib le altari wa gedim tekdimat katia taki wa tekdima mahruk, wa amulu makfara le nefsa taki wa le al nas, wa gedim al zebiha le al nas le amulu makfara le umon, ze Yahuah kan amiru."⁸Kida Harun rua gerib al altari wa katulu al ijil le al tekdimat katia, al kan le neftsatao. ⁹Al awulat ta Harun gedim al dom le uwo, wa uwo dakalu dufur tao fogo wa kutu fogo al gurun ta al altari; biga uwo kubu bara al dom fi al magaat ta al altari. ¹⁰Kefkaman, uwo haragu al zet, al kiluwat, wa al futa ta al kibda fok al altari ze tekdimat katia, ze Yahuah kan amiru Musa. ¹¹Al laham wa al jilit uwo haragu bebara al kema. ¹²Harun katulu al tekdima mahruk, wa awulat tao wodi le uwo al dom, al uwo rusu fi ayi tija ta al altari. ¹³Biga umon wodi le uwo tekdima mahruk, gita be gita, kulu sawa ma al ras, wa uwo haragu umon fogo al altari. ¹⁴Uwo kasulu al ajiza al dakili wa al kurein wa haragu umon fogo ras ta tekdima al mahruk fok al altari. ¹⁵Harun gedimu zebiha al nas _galamaya, biga silu uwo ze al zebiha le katia tomon wa katulu uwo; uwo gedimu uwo le katia, ze uwo kan amulu ma awel galamaya. ¹⁶Uwo gedimu tekdima al mahruk wa gedimu uwo ze Yahuah kan amiru. ¹⁷Uwo gedimu al tekdimat dura; uwo mala iden tao ma umon wa haragu umon fok al altari, kulusawa ma al tekdima mahruk sabah. ¹⁸Uwo katulu kaman al tor wa al dan, al zebiha le tekdimat al salam, al kan le al nas. Awulat Harun wodi le uwo al dom, al uwo rusu fogo ayi tija ta al altari. ¹⁹Kefkaman, umon gata bara al zet ta al tor wa al dan, al zet danab, al zet bi kati al ajiza al dakili, al kiluwat, wa al futa ta al kibda. ²⁰Umon silu al ajiza al kan gatau bara wa kutu delin fogo al sudur, wa biga Harun haragu al zet fok al altari. ²¹Harun hariku al sudur wa al laham al fi nus ta kurain ma dus ze tekdima al mahbub gidam Yahuah, ze Musa kan ammiru. ²²Biga Harun arfa idenat tao fok fitija ta al nas wa bariku umon; biga uwo nezil tehet min gedimu tekdimat katia, al tekdimat mahruk, wa al tekdimat salam. ²³Musa wa Harun rua fijua al kemat al itima, biga tala bara tani mara wa bariku al nas, wa al mejid ta Yahuah zahir le kulu al nas. ²⁴Nar ja bara min Yahuah wa akulu al tekdima al mahruk wa zet fok al altari. Zaman kulu al nas ayinu zede, umon kore wa raka be rukba usatehet.

Chapter 10

¹Nadab wa Abihu, awulat ta Harun, kulu wahid silu seyala, kutu nar fogo, wa bakur kaman. Biga umon gedimu al nar al mamokbul/musadaka gidam Yahuah, al uwo kan ma amiru umon le tekdim. ²Bekida nar tala bara min gidam Yahuah wa anbulu umon, wa umon mutu gidam Yahuah. ³Biga Musa kelim le Harun, "De yau sunu Yahuah kan wonusu anu zaman uwo kelim, ' Ana bi beinu kadasa tai le delin al ja gerib le ana. Bi mejidu Ana gidam kulu nas. "'Harun ma kelim ayi haja. ⁴Musa nadi Mishael wa Elzaphan, al awulat ta Uzziel al kal ta Harun, " Taal ini wa arfa akuwana taki bara ta al kema min gidam al taabuut. ⁵"Kida umon ja gerib wa arfa umon, lisa labisin gumasat kahana tomon, bara ta al kema, ze Musa kan wajihu/ amiru. ⁶Biga Musa kelim le Harun wa le Eleazar wa le Ithamar, awulat tao, "Ma takum sibu sar ruos takum mualak mokfufuf, wa ma takun seretu gumasat takum, kida ashan kede itakum ma mutu, wa kida al Yahuah ma bi kun zalan ma kulu al jamaia. Lakin sibu ahal takum, al bet Israil kulu, le huzun le delin al al nar ta Yahuah kalas haragu maitin. ⁷Itakum lazim ma bi rua bara min al matkal ta al kemat al intima , au itakum bi mutu, lianu al zet mishah ta Yahuah fi fogo itakum. "Kida umon amulu alahasab le towojihat Musa. ⁸Yahuah wonusu le Harun, kelim, ⁹"Mata asurub mosrub au merisa, ita , au awulat al fadulu ma ita, zaman itakum gi rua fijua kemat ta intima, kida itakum ma bi mutu. De bi kun ganun sabit abrikulu nas ta ajial taki, ¹⁰le maizu/ ferigu beina al kudson wa al adein, wa beina al manedif wa al nedif, ¹¹kida kede ita biga derisu al nas ta Israil kulu al gawanein al Yahuah kalas ammiru bewasat Musa. ¹²"Musa wonusu le Harun wa le Eleazar wa le Ithamar, awulat tao la fadulu, "Silu tekdimat al dura al fadulu min al tekdim le Yahuah amulu ma nar, wa akulu uwo bedun kemira fijabu al altar, lianu uwo yau kudos kalis. ¹³Itakum lazim bi akulu uwo fi makan al mukadas, ashan uwo yau nisba takum wa nisbat awulat taki ta al tekdim le Yahuah amulu ma nar, lianu de yau sunu Ana kalas kan ammiru le wori le itakum. ¹⁴Al sudur al yau hariku wa laham nus yau gedimu le Yahuah, itakum lazim bi akulu fi makan nedif mokbul le Allah. Ita wa awulat taki wa banat ma ita bi akulu nisab delin, lianu umon yau wodi ze nisba takum wa nisbat awulat taki bara min min al zebihat ta tekdimat ta al shukur ta al nas ta Israil. ¹⁵Al laham nus al yau gedimu wa al sudur al yau hariku, umon lazim bi jibu ma al tekdimat ta zet amulu be nar, le habibu/hariku gidam Yahuah. Umon bi kun takum wa awulat taki ma ita ze al nisba lelabad, ze Yahuah kalas ammiru. ¹⁶Biga Musa asalu an al galamaya le tekdimat al katia, wa ligo gali uwo haragu bara. Bekida uwo tala zalan ma Eleazar wa Ithamar, al awulat ta Harun al fadulu; uwo kelim, ¹⁷"Le kalas itakum ma akulu al tekdimat katia fi al makan ta al tabuut, talama uwo yau kudos kalis, wa talama Yahuah kalas wodi uwo le itakum le silu bara al zunub ta al jemeiya, le amulu makfara le umon gidam uwo? ¹⁸Ayinu, dom tao lisa ma jibu fijua al tabuut, kida itakum kan hagiga kalas akulu uwo fi al makan ta tabuut, ze Ana ammiru. ¹⁹Biga Harun juabu Musa, "Ayinu, alela umon amulu tekdimat katia tomon wa haragu gidam Yahuah, wa de haja kalas hasal le ana alela. Iza Ana kan akulu al tekdimat katia alela, bikun uwo kalas biga mokbul fi al ena ta Yahuah?" ²⁰Zaman Musa asuma zede, uwo kan iktene.

Chapter 11

¹Yahuah wonusu le Musa wa le Harun, ²¹ Kelim le al nas ta Israil, gali, ' Delin yau hajat al hai al itakum bi akulu fi wasat kulu al haiwanat al fi ala al art.³Itakum bi akulu ayi haiwan al indu saga tehet kurain wa al kaman bi rija akulu sunu al uwo akulu. ⁴Kaman zekef, juzu haiwanat au bi rija akulu sunu al uwo akulu au indu saga fi tehet kurain, wa itakum ma bi akulu umon, haiwanat al ze al jemel, ashan uwo bi rija akulu sunu al uwo akulu lakin ma indu tehet kura musegeg. Kida al jemel yau ma nedif le itakum.⁵Kaman al haiwan al bi geni tehet hajer(kileng) uwo bi rija akulu ayi haja al uwo akulu lakin ma indu sugug fogo tehet kurain, uwo yau kaman ma nedif le itakum. ⁶Al arnab, ashan uwo bi akulu, lakin ma indu sugug tehet kura, yau manedif le takum. ⁷Al goduruk, hata wolu indu saga tehet kura, ma bi rija akulu, yau ma nedif le itakum. ⁸Itakum lazim ma bi akulu ayi laham tomon, wele lemesu udam tomon. Umon kulu ma nedif le itakum. ⁹Al haiwanat bi geni fi al moyo al itakum bi akulu yau kulu delin al indu hamamat wa gusur, kan fi al mohid au fi al anhar. ¹⁰Lakin kulu mokulugat hai al ma indu hamamat wa gusur fi al mohid au anhar, bidumu kulu al bi harik fi al moyo wa kulu al mokulugat hai al fi al moyo_ umon lazim bi abou akulu ma itakum. ¹¹Talama umon lazim bi abou, itakum lazim ma bi akulu min laham tomon; kaman, udam/gisimat lazim bi abou. ¹²Ayisunu al bi geni fi al moyo wa ma indu hamamat wa gusur yau abou/mokuruh le itakum. ¹³Delin yau al tiur itakum lazim bi aba_ wa itakum lazim ma bi akulu ashan umon yau abau: al sogur, al logunu, wa logunu al asuwet, ¹⁴al kurikuri, ayi sikil ta sogur/falcon, ¹⁵ayi sikil ta gurab, ¹⁶al buam wa ayi askal ta sugur al bi sahir bilel, wa ayi tiur al bi akulu jusas mait. ¹⁷Itakum lazim kaman bi aba al buma suker wa al buma kebir, al cormorant, ¹⁸al buma abiat wa kulu sikilat tomon, al tiur tanin al bes bi zahir bilel be askal tomon ze osprey, ¹⁹al stork, ayi sikil ta heron, al hoopoe, wa kaman al watwat. ²⁰Kulu hasarat al indu ajniha al kaman bi douru ma arba kurain abau le itakum. ²¹Lakin itakum bi agder akulu ayi min al hasarat al bi tiri al kaman bi douru ma arba kurain kan umon indu kurain al dobulu le nenzilu ala al art. ²²Itakum kaman bi akulu ayi sikil ta jerat, katydid, cricket, au jerat ta ges. ²³Lakin kulu hasarat al bi tiri al indu bes arba kurain lazim bi abau ma itakum. ²⁴Itakum bi kun ma nedif lakadi misa ma haiwanat delin kan itakum lemesu gisimat ta wahid min tomon. ²⁵Hatawolao arfa fok wahid min jusa tomon lazim kasulu gumasat tao wa fadulu ma nedif lakadi misa. ²⁶Ayi haiwan al yau tehet kura ma gesimu de yau m gesimu kulukulu au ma bi rija akulu yau ma nedif le itakum. Ayiwahid al lemesu umon bi kun ma nedf. ²⁷Ayihaja dauru be batna tao fiwasat kulu haiwanat al bi dauru ma arba kurain, umon ma nedif le itakum. Ayizol lemesu sikil jusas zede bi kun ma nedif lakadi al misa. ²⁸Ayizol arfa fok sikil juusas de lazim kaulu gumasat tao wa fadulu ma nedif lakadi al misa. Haiwanat delin bi kun manedif le itakum. ²⁹Min al haiwanat al bi dubu ala alart, delin yau al haiwanat al bi kun manedif le itakum: al haiwan suker indu sar azrak bikulu tiur ma bat haiwanat(weasel), al far, ayi sikil ta dab kebir, ³⁰al gecko, al worol, maniang, dab rumla wa hirboya. ³¹Min kulu al haiwanat al bi dubu, delin yua al haiwanat al bi kun manedif le itakum. Ayizol lemesu umon zaman umon kalas mutu bi kun manedif lakadi misa. ³²Kan ayi min umon mutu wa waga fok ayihaja, haja dak bi kun mandif, hatawolao de yau salau min kasab, gumas, jilit, au gumas-sual. Sunumin uwo wa sunu al bi istakdimu le uwo, lazim bi kutu fijua moyo; uwo bi kun manedif lakadi misa. Biga uwo bi kun nedif. ³³Le ayi guruma min tin fijua au fogo al ayi haiwana manedif waga, ayihaja al yau fi al guruma bi tala manedif, wa itakum lazim bi demiru guruma de. ³⁴Ayi akil al bi akulu lakin indu moyo fogo uwo min guruma de yau manedif. Ayi moyo al yau le sarab min guruma de biga ma nedif. ³⁵Ayihaja al wahid min jusas tomon waga fogo biga ma nedif; kan uwo fi furun au konun suker, uwo lazim bi kasuru le gitaat. Umon biga ma nedif wa umon lazim biga ma nedif le itakum. ³⁶Kor au bir le silu moyo kede geni nedif ; lakin ayiwahid al lemesu jusas tomon biga manedif. ³⁷Kan ayi juzu ta jusas tomon waga fogo ayi buzur le zara, buzur delin lisa bi kun nedif. ³⁸Lakin kan moyo yau kutu fogo al buzur, wa kan ayi juzu ta jusas tomon waga fogo umon, biga umon bi kun ma nedif le itakum. ³⁹Kan ayi haiwan al itakum bi akulu mutu, biga zol al lemesu al jusas bi kun manedif lakadi misa. ⁴⁰Ayizol akulu ayi min al jusas lazim kede kasulu gumasat tao wa bi geni ma nedif lakadi misa. Ayiwahid al arfa fok jusas zedel bi kasulu gumasat tao wa bi geni ma nedif lakadi misa. ⁴¹Ayi haiwan al bi dub fogo al wata yau abau/mokuruh; uwo lazim ma bi akulu. ⁴²Ayihaja bi juru ma batna tao, wa ayihaja bi dauru ma arba kurain, au ayihaja al indu kurain ketir_ kulu al haiwanat al bi dubu ala al art, delin itakum lazim ma bi akulu, lianu umon kulu mokuruh. ⁴³Itakum lazim kede ma amulu nefsa takum waskan ma ayi mokulugat al hai al bi juru fi al wata; itakum lazim ma bi nijisu nefsa takum ma umon, zede itakum bi tala ma nedif ma umon. ⁴⁴Lianu Ana Yahuah Allah takum. Itakum kede hafis nufuskum kudus, lezalik, wa kunu kudusin, ashan Ana kudus. Itakum lazim ma bi nijisu nufuskum ma ayi sikli ta haiwanat al bi haraik hawuli ala al wata. ⁴⁵Lianu Ana Yahuah, al jibu itakum be fok bara min al art ta Masir, le bi kun Allah takun. Itakum lazim lizalik kunu kudusin, lianu Ana kudus. ⁴⁶De yau al ganun al biktas al haiwanat, al tiur , ayi mokulugat hai al bi harik fi moya, wa ta ayi mokulugat al bi dubu ala al

art/wata, ⁴⁷al yau bi agderu ferigu wa bi amulu beina al haiwanat ma nedif wa al nedif, wa beina hajat hai al bi agder bi akulu wa al hajat hai al ma bi agder bi akulu."

Chapter 12

¹Yahuah kelim le Musa, ²"wonusu le al nas ta Israil, kelim , 'Kan mara hamil wa biga weledu jena welet, biga hia bi kun ma nedif le saba ayom, bes ze hia biga ma nedif fi fetera al ayom ta ada saharia ta hia. ³Fi yom al tamania al gilit ta ras jahas ta welet lazim bi tahiru. ⁴Biga al tethir uma min nezif ta hia bi istemir le talata_teletin ayom. Hia lazim ma bi lemesu ayi haja kudus au bi ja fijua dairat tabuut lakadi al ayom ta tethir ta hia kalas kalsu. ⁵Lakin kan hia weledu jena al bit, biga hia bi kun ma nedif le itniin isbu, ze hia kan fi fetera ta ada al sahari. Biga al um bi kun fi tethir mustemira le sita_sitien ayom. ⁶Zaman al ayom ta tethir ta hia kalas kalasu, le al welet au le al bit, hia lazim bi jibu koruf al umur tao wahid sena ze tekdima mahruk, wa hamama suker au hamama ze tekdimat katia, le al matkal ta al kemat ta intima; le al kahin. ⁷Biga uwo bi gedim de gidam Yahuah wa amulu makfara le hia, wa hia bi kun nedif min dom al bi dofugu. De yau ganun biktas al mara al weledu jena kan welet wele bit. ⁸Kan hia ma bi agder ligo koruf, biga hia lazim bi silu itniin hamam, wahid ze tekdima mahruk wa al tani ze tekdimat katia, wa al kahin bi amuu makfara le hia; biga hia bi kun nedif."

Chapter 13

¹Yahuah wonusu le Musa wa le Harun, kelim, ²"Zaman ayiwahid kan fogo al gilit ta gisim tao warma au gisir au alama abiat, wa uwo biga musab wa de yau al marat gilit fi gisim tao, biga uwo lazim bi jibu le Harun al rais kahana, au le wahid ta awulat al kahanat.³Biga al kahin bi kasifu al marat fi al gilit ta gisim tao. Kan al sar fi al makan marat biga geyeru abiat, wa kan al marat zahir sedid biga bes fogo al gilit, biga uwo yau al marat musib. Bat al kahin kasifu uwo, uwo lazim bi alinu uwo manedif. ⁴Kan alamat al abiat fi gilit tao, wa al zahira tao ma sedid ze al gilit, wa kan al sar fi al makan marat kan ma geyeru abiat, biga al kahin lazim bi ferigu/azilu al wahid ma al marat le saba ayom. ⁵Fi al saba yom, al kahin lazim bi kasifu uwo le ayinu kan fi fikira tao al marat ma indu ayi kutura, wa kan uwo kan ma setetu fi al gilit. Kan uwo ma kida, biga al kahin lazim bi ferigu uwo le saba ayom tani. ⁶Al kahin bi kasifu uwo tani bat saba yom le aynu kan marat biga aksan wa kan ma setetu ketir fi al gilit. Kan uwo mafi, biga al kahin bi alinu uwo nedif. Gali de yau kan sugug. Uwo lazim bi kasulu gumasat tao, wa biga uwo nedif. ⁷Lakin kan al sugug kan settetu fi al gilit bat uwo kan beinu nefsatao le al kahin le nadafa tao, uwo lazim biga bi wori nefsatao le al kahin tanimara. ⁸Al kahin bi kasifu uwo le ayinu kan sugug kalas setetu aktar fi al gilit. Kan uwo kalas setetu, biga al kahin lazim bi alinu uwo manedif. Uwo yau biga marat musib/bi amsuku nas. ⁹Kan marat gildi musib biga fi fogo wahid, biga uwo lazim bi jibu le al kahin. ¹⁰Al kahin bi kasifu uwo le ayinu kan fi fogo gisim tao b al warma abiat fi al gilit, kan al sar kalas geyeru abiat, au kan fi gisim nayi fi al warma. ¹¹Kan fi fogo, biga uwo yau marat gildi muzmin/koronik, wa al kahin lazim bi alinu uwo ma nedif. Uwo ma bi ferigu uwo, ashan uwo kalas biga ma nedif. ¹²Kan al marat tala bara sedid fi al gilit wa gofulu kulu al gilit ta zol ma al marat min ras le kurain tao, le abaat le hata zahir le al kahin, ¹³biga al kahin lazim bi kasifu uwo le ayinu kan al marat kalas kati kulu gisim tao. Kan uwo lisa, biga al kahin lazim bi alinu al zol al indu marat ma nedif. Kan uwo kalas geyeru abiat, biga uwo yau nedif. ¹⁴Lakin kan gisim nayi zahir fogo uwo, uwo bi kun manedif. ¹⁵Al kahin lazim bi ayinu le gisim nayi wa alinu uwo manedif ashan al gisim al nayi yau manedif. Uwo yau al marat musib. ¹⁶Lakin kan gisim al nayi geyeru abiat tani, biga al zol lazim bi rua le al kahin. ¹⁷Al kahin bi kasiu uwo le ayinu kan al gisim kalas geyeru abiat. Kan uwo kalas biga al kahin bi alinu zol de kalas nedif. ¹⁸Zaman zol kan indu waja fi al gilit wa kalas aliju, ¹⁹wa fi makan ta al waja inak fi warma abiat au alama abiat, ahmar-abiat, biga uwo lazim bi wori le al kahin. ²⁰Al kahin bi kasifu uwo le ayinu kan uwo bi zahir sedid tehet al gilit, wa kan al sar fofgo kalas geyeru abiat. Kan kida, biga al kahin bi alinu uwo ma nedif. Uwon yau marat musib/batal, kan uwo kalas raba/zidu fi al makan al kan warma/waja fogo. ²¹Bat kan al kahin kasifu uwo wa ayinu gali biga mafi sar abiat fogo uwo, wa gali uwo ma fi tehet al gilit lakin kalas woduru, biga al kahin lazim bi ferigu uwo le saba ayom. ²²Kan uwo setetu sedid fi al gilit, biga al kahin lazim bi alinu uwo manedif. Uwo yau biga marat batal. ²³Lakin kan alama abiat geni fi makan tao wa ma setetu, biga uwo yau al alama ta al jarah, wa al kahin lazim bi alinu uwo nedif. ²⁴Kan al gilit indu harik wa al makan al haragu de kalas tala ahmar-abiat au alamat abiat, ²⁵biga al kahin bi kasifu uwo le ayinu kan al sar fi al alama kalas geyeru abiat, wa kan uwo zahir biga sedid min al gilit. Kan uwo kalas, biga uwo yau marat musib/batal. Uwo kalas tala bara fi al harik, wa al kahin lazim bi alinu uwo manedif. De yau al marat musib/batal. ²⁶Lakin kan al kahin kasifu uwo wa ligo gali mafi sar abiat fi al alama, wa yau ma tehet al gilit lakin woduru, wa uwo biga mafi tehet al gilit lakin woduru, biga al kahin lazim bi ferigu uwo le saba ayom. ²⁷Biga al kahin lazim bi kasifu uwo bat saba ayom. Kan uwo kalas setetu sedid fi al gilit, biga al kahin lazim bi alinu uwo manedif. Uwo yau marat al musib/batal. ²⁸Kan al alama geni fi makan tao wa ma setetu fi al gilit lakin kalas woduru, biga bes yau warma min al harik, wa al kahin lazim bi alinu uwo nedif, lianu uwo wele haja aktar min al alama ta harik. ²⁹Kan rajil au mara kalas bga amusuku ma marat fogo ras, ³⁰biga al kahin lazim bi kasifu al zol le marat al amusuku uwo le ayinu kan bi zahir sedid min al gilit, wa kan biga asfar, sar regeg fogo. Kan biga kida, biga al kahin lazim bi alinu uwo manedif. Kan bi furufuru, au marat amusuku fogo al ras. ³¹Kan al kahin kasifu al marat al bi furuguru wa ayinu gali uwo ma tehet al gilit, wa kan inak mafi sar asuwet fogo, biga al kahin bi ferigu al zol ma al marat furufuru le sabaa yom. ³²Fi al saba yom al kahin bi kasifu al marat le ayinu kan uwo kalas setetu. Kan inak yau mafi sar asfar, wa kan al marat zahir le bikun bes fi gilit jua, ³³biga uwo lazim bi haligu, lakin makan al amarat lazim ma bi haligu, wa al kahin lazim bi frigu al zol ma al marat furufuru le saba ayom aktar. ³⁴Fi al saba yom al kahin bi kasifu al marat le ayinukan uwo kalas wogif setetu fi al gilit. Kan uwo bi zahir ma sedid min al gilit, biga al kahin lazim bi alinu uwo nedif. Al zol de lazim bi kasulu gumasat tao, wa biga uwo bi kun nedif. ³⁵Lakin kan al marat furufuru kalas setetu sedid fi al gilit bat al kahin kelim uwo kan nedif, ³⁶biga al kahin lazim bi kasifu uwo tani. Kan al marat kalas setetu fi al gilit, al kahin ma mutaj le fetisu le sar asfar. Al zol biga manedif. ³⁷Lakin kan fi ayinuu ta al kahin al marat furufuru kalas wogif setetetu wa sar asuwet kalas raba fi al makan de, biga al marat kalas aliju. Uwo biga nedif, wa al kahin lazim bi alinu uwo biga nedif. ³⁸Kan al rajil au mara kalas indu alamat abiat fogo al gilit, ³⁹biga al kahin lazim bi kasigu al

zol le ayinu kan al alamat woduru, al yau bes gisir al kan tala bara fi al gilid. Uwo biga nedif.⁴⁰Kan sar ta rajil kalas waga bara min ras tao, uwo biga abusala, lakin uwo biga nedif.⁴¹Kan sar tao kan waga bara min al juzu be gidam ta ras tao, wa kan be dok ta ras tao biga sala, uwo biga nedif.⁴²Lakin kan inak biga sikil ahmar-abiat fogo sala ta ras au be fokras, de yau marat batal al kalas tala bara.⁴³Biga al kahin lazim bi kasifu uwo le ayinu kan kan al warma ta al marat fogo makan sala ta ras tao au be fokras biga ahmar-abiat, ze al zahira ta al marat batal fi al gilid.⁴⁴Kan de uwo, biga uwo kalas indu marat batal wa uwo biga manedif. Al kahin lazim betaakit bi alinu uwo manedif ashan marat tao al fi ras.⁴⁵Al zol al kalas indu marat batal lazim bi libisu gumasat al seretu, sar tao lazim bi kun mualak mofkuk, wa uwo lazim bi kati usa tao le fok anafa tao wa nadi bara, 'Ma nedif, manedif'.⁴⁶Kulu al ayom al uwo indu al marat batal uwo bi kun manedif. Ashan uwo yau manedif ma marat al bi setetu, uwo lazim bi geni barau. Uwo lazim bi geni bebara al kema.⁴⁷Al gumas al biga waskan ma tahaluf, kan uwo yau suf au gumas harir,⁴⁸au ayihaja keyetu au keyetu min suf au harir, au gilid au ayihaja amulu min gilid_⁴⁹kan fogo tahaluf kadra au hamra fi al gumas, algilid, al kam mukeyet, au ayihaja amulu min gilid, biga de yau al tahaluf al setetu; uwo lazim bi wori le al kahin.⁵⁰Al kahin lazim bi kasifu al haja le tahaluf; uwo lazim bi ferigu ayihaja al indu tahaluf le saba ayom.⁵¹Uwo lazim bi kasifu al tahaluf tanimara bat saba yom. Kan uwo setetu fi al gumas au ayihaja mukeyet min suf au kham harir, au gilid au ayihaja al yau sitakdimu min al gilid, biga uwo yau tahaluf batal, wa al haja de ma nedif.⁵²Uwo lazim bi haragu al gumas de ,au ayihaja keyetu min suf au kham harir au gilid au ayihaja amulu ma gilid,, ayihaja al yau ligo fogo tahaluf batal, lianu uwo bi adi le marat. Al haja de lazim bi haragu bara takulukulu.⁵³Kan al kahin kasifu al haja wa ayinu gali al tahaluf kan ma setetu fi al gumas au gita mukeyet min suf au harir, au buda min gilid,⁵⁴biga uwo bi amiru umon le kasulu al gita al ligo fogo al tahaluf, wa uwo lazim bi ferigu uwo le saba ayom aktar.⁵⁵Biga al kahin bi kasifu al gita mothalaf bat kalas kan kasulu. Kan al tahaluf lisa ma geyeru loan tao, hata wolao uwo kan ma setetu, uwo yau manedif. Ita lazim bi haragu al gita, ma mabihinak bewen al tahaluf kan waskanu/lowusu uwo.⁵⁶Kan al kahin kasifu al gita , wa kan al tahaluf kalas woduru bat uwo kan kasulu, biga uwo lazim bi seretu bara juzu al mulawas min al gumas au min al gilid, au min al gita mukeyet.⁵⁷Kan al tahaluf lisa zahir fi al gumas, wele fi al gita mukeyet, au fi ayihaja amulu min gilid, uwo yau setetu. Ita lazim bi haragu ayi gita al indu al tahaluf.⁵⁸Al gumas au ayihaja mukeyet min suf au gita harir, au gilid au ayihaja amulu ma gilid_ kan ita kasulu al gita wa al tahaluf kalas rua, biga al gita lazim bi kasulu tani mara, wa uwo bi geni nedif.⁵⁹De yau al ganun an tahaluf fi gumas ta suf au harir, au ayihaja keyetu mi suf au gita harir, au gilid au ayihaja amulu ma gilid, kida gali ita bi alinu uwo nedif au manedif.

Chapter 14

¹Yahuah wonusu le Musa , kelim, ²"De bi kun al ganun le al zol al ayan fi yom ta nadafa tao. Uwo lazim bi jibu le al kahin.³Al kahin bi rua bara ta al kema le kasifu al zol le ayinu kan marat gildi batal kalas aliju. ⁴Biga al kahin bi amiru gali al wahid al bi nedifu lazim bi silu itniin haya, ter nedif, kasab cedar, yarn ahmar, wa Hyssop. ⁵Al kahin bi amiru uwo le katulu wahid ta al tiur fok moyo jedid al yau fi gurma tin.⁶Al kahin biga bi silu al ter hai wa al kasab cedar, wa al yarn al ahmar wa al hyssop, wa uwo bi dakalu kulu hajat delin, fogokaman al ter hai, fi al dom ta ter al kan katulu fogo al moyo jedid. ⁷Biga al kahin bi rusu moyo de saba marat fogo al zol al yau bi nedifu min al marat, wa biga al kahin bi alinu uwo biga nedif. Biga al kahin bi sibufiku ter al hai fogo ginanat fadi.⁸Al zol al yau geni nedifu bi kasulu gumasat tao, haligu sar tao kulu bara, wa beredu nefsatao fi moyo, wa biga uwo bi kun nedif. Bat da uwo lazim bija fijua al kema, lakin uwo bi geni bebara ta kema tao le saba ayom. ⁹Fogo al saba yom uwo lazim bi haligu sar ta ras tao bara kulu, wa uwo lazim kaman haligu bara dikin/ lahiya wa hawajibena. Uwo lazim bi haligu bara kulu sar tao, wa uwo lazim kasulu gumasat tao wa beredu nefsatao be moyo; biga uwo bi kun nedif. ¹⁰Fogo al yom tamania uwo lazim bi silu itniin dan abu rajil maindu eeb, wahid dan abu mara umuru sena maindu eeb, wa tilit_ asarat ta degit kuwes ajinu ma zet ze tekdimat dura, wa wahid kutla ta zet. ¹¹Al kahin al bi nedifu uwo bi wogifu al zol al yau bi rua nedifu, sawa ma hajat delin , gidam Yahuah fi al matkal le al kema ta intima. ¹²Al kahin bi silu wahid min al dinan abu rajil wa gedimu ze tekdimat galat, sawa ma al kutla zet; uwo bi hariku umon le tekdimat haraka gidam Yahuah. ¹³Uwo lazim bi katulu dan al rajil fi al makan al umon kan katulu al tekdimat katia wa al tekdimat mahruk, fi al dairat/makan ta tabuut, lianu al tekdimat katia tabi le al kahin, ze amulu le al tekdimat galat, ashan uwo yau kudas kalis. ¹⁴Al kahin bi silu juzu ta al dom ta al tekdimat galat wa kutu uwo fok al taraf ta adana al yomin ta al zol al yau bi nedifu, fok al uzba ta iden tao yomin, wa fok al dufur al kebir ta kura tao yomin. ¹⁵Biga al kahin bi silu zet min al kutla wa kubu uwo fijua al batna ta iden tao samal, ¹⁶wa dakalu dufur yomin fi al zet al yau fi iden tao samal, wa rusu juzu ta al zet ma dufur tao saba marat gidam Yahuah. ¹⁷Al kahin bi kutu al bagi ta al zet fi iden tao fok al taraf ta adana al yomin ta al zol al bi nedifu, fok al dufur kebir ta iden tao yomin, wa fok dufur al kebir ta kura tao yomin. ¹⁸Uwo lazim bi kutu zet de be fok ta al dom min al tekdimat katia. Ze le al bagi ta al zet al yau fi iden al kahin, uwo bi kutu fok ras ta al zol al yau bi nedifu, wa al kahin bi amulu makfara le uwo gidam Yahuah. ¹⁹Biga al kahin bi gedimu tekdimat al katia wa amulu makfara le uwo al yau bi rua nedifu le sabab ta adamatnedif tao, wa batdak uwo bi katulu al tekdimat mahruk. ²⁰Biga al kahin bi gedim al tekdimat mahruk wa al tekdimat dura fok al altari. Al kahin bi amulu makfara le al zol, wa biga uwo bi kun nedif. ²¹Kefkaman, kan al zol biga meskin wa mabi akder ligo zebihat delin, biga uwo bi silu wahid dan abu rajil ze tekdimat galat le bi hariku, le amulu makfara le nefsatao, wa wahid_ asara ta wazin ta degit ajinu ma zet ze tekdimat dura, wa kutla ta zet, ²²kaman ma itniin hamam sukerin, zede ze uwo kaman akder ligo; wahid ter bi kun le tekdimat katia wa al tani le tekdimat mahruk. ²³Fi al yom tamania uwo lazim bi jibu umon le nadafa tao le al kahin, le al matkal le al kema ta intima, gida Yahuah. ²⁴Al kahin bi silu al dan le tekdimat, wa uwo bi silu ma uwo al kutla ta zet zaitun, wa uwo bi arfa umon fok ze uwo bi gedimu umon le Yahuah. ²⁵Uwo bi katulu al dan le al tekdimat galat wa kutu uwo fok al taraf ta al adana yomin ta al wahid al yau bi nedifu, fok al dufur kebir ta iden tao yomin, wa fok al dufur al kebir ta kura tao yomin. ²⁶Biga al kahin bi kubu juzu ta al zet fijua al batna iden ta nefsatao ta samal, ²⁷wa uwo bi rusu ma dufur yomin tao juzu ta al zet al yau fi iden samal tao saba marat gidam Yahuah. ²⁸Al kahin biga bi kutu juzu ta al zeta al yau fi iden tao fok al taraf ta adana al yomin ta al wahid al yau bi nedifu, fok al dufur kebir ta iden yomin tao, wa fok al dufur kebir ta kura yomin tao, al nefsatao al uwo kutu al dom ta tekdimat al galat. ²⁹Uwo bi kutu al bagi ta al zet al yau fi iden tao fok al ras ta al wahid al yau bi rua nedifu, le amulu makfara le uwo gidam Yahuah. ³⁰Uwo lazim bi gedim wahid hamam al suker, bekida ze al zol kan bi akder ligo_ ³¹wahid ze tekdimat al katia wa al tanin ze tekdimat mahruk, sawa ma al tekdimat al dura. Biga al kahin bi amulu makfara le al wahid al yau bi rua nedifu gidam Yahuah. ³²De yau al ganun le zol fogo uwo yau fi marat gildi al batal, al yau ma bi agder le ligo al migias tekdimat le nadafat tao. ³³Yahuah wonusu le Musa wa le Harun, kelim, ³⁴"Zaman itakum kalas ja fijua al art ta Kanaan al Ana wodi le itakum ze milkia, wa kan Ana kutu tahaluf al bi setetu fi biut fi al art ta milkia takum, ³⁵biga uwo al malik al bet lazim bi ja wa wori le kahin. Uwo lazim bi kelim, 'Ini le ana kaanu fi haja tani ze tahaluf fogo bet tai. ³⁶Biga al kahin bi amir gali kede umon fadi al bet gabli uwo ma rua fogo le ayinu al isbatat ta tahaluf, bekida ma bi kun ayihaja fi al jua bi kun manedif. Batdak al kahin lazim bi rua fogo le ayinu al bet. ³⁷Uwo lazim bi kasifu al tahaluf le ayinu kan uwo biga fi al hetat/atraf al bet, wa le ayinu kan uwo bi zahir akdarani au ahmarani fi al zahirat fi al makan heta. ³⁸Kan al bet biga indu tahaluf, biga al kahin bi rua bara min la bet wa gofulu al bab ta al bet le saba ayom. ³⁹Biga al kahin bi rija tani fi al sba yom wa bi kasifu uwo le ayinu kan al tahaluf kalas setetu fi al hetat ta al bet. ⁴⁰Kan uwo kalas, biga al kahin bi amiru kede umon silu al hujar al ligo fogo al tahaluf wa jadau umon fijua makan al

manedif bebara al medina.⁴¹Uwo bi talabu kulu al dakil hetat ta al jua kede huku, wa umon lazim bi silu al hajat biga waskan/mulawas al yau huku beyit bebara al medina wa jadau umon fijua al makan manedif. ⁴²Umon lazim bi silu hujar tanin wa kutu umon fi al makan ta hujar al kan agilau, wa umon lazim bi istakdimu/istamilu tin jedid le leyesu al bet.⁴³Kan tahaluf ja tani wa tala bara fi al bet al fogo al hujar kalas kan silu bara wa al hetat kalas kan huku wa biga keriru leyesu, ⁴⁴biga al kahin lazim bi ja jua wa kasifu al bet le ayinu kan tahaluf kalas setetu fi al bet. Kan uwo kalas, biga uwo yau tahaluf batal/katar, wa al bet biga manedif.⁴⁵Al bet lazim bi kasuru tehet. Al hujar, kasab, wa kulu al biat fi al bet lazim bi arfau/silu beyit bara ta al medina le makan manedif/ kusa.⁴⁶Bel idafa, ayizol rua fijua al bet asna al zaman uwo biga mokful/gofulu bi kun maneddif lakadi misa/asia.⁴⁷ayiwahid al num fi al bet lazim kasulu gumasat tao, wa ayiwahid al akulu fi al bet lazim bi kasulu gumasat tao.⁴⁸Kan al kahin dakalu al bet le kasifu uwo le ayinu kan al tahaluf kalas setetu fi al bet bat al bet kan leyesu, biga kan al tahaluf biga futu/mai, uwo bi alinu al bet biga nedif.⁴⁹Biga al kahin lazim bi silu itniin tiur le nedifu al bet, wa kasab cedar, wa yarn ahmar, wa hyssop. ⁵⁰Uwo bi katulu wahid min al tiur fok moyo jedid fi gurma/jag min tin. ⁵¹Uwo bi silu al kasab cedar, al hyssob, al yarn ahmar, wa al ter hai, wa dakalu umon fi al dom ta al ter maktul, fogo al moyo jedid, wa rusu al bet saba marat.⁵²Uwo bi nedifu al bet ma al dom ta al ter wa ma al moyo jedid, ma ter al hai, al kasab cedar, al hyssop, wa al yarn ahmar. ⁵³Lakin uwo bi sibu al ter al hai rua bara min al medina fogo al mazare/ jinain inak. Fi teriga zede uwo lazim amulu makfara le al bet, wa biga bi kun nedif.⁵⁴De yau al ganun le kulu amrat gilidia al batal/musb/ katar wa hajat al sabab le ayan zede, ⁵⁵wa le furufuru, ⁵⁶wa le tahaluf fi gumasat wa fi bet, le warmat, le gusur, wa le alamat abiat, ⁵⁷le kariru kan ayi min halat delin yau manedif au kan uwo nedif. De yau al ganun le amrat gilidia batal wa tahaluf."

Chapter 15

¹Yahuah wonusu le Musa wa Harun , kelim " ²Wonusu le al nas ta Israil, wa kelim le umon, 'Kan ayi zol indu taasiriat sawail/moyo al bi ja bara min gisim tao, uwo biga manedif. ³Adam nadafa tao yau besaba taasir le moyo de. Hata wolao gisim tao bi dofugu moyo au kalas wogif, de yau manedif. ⁴Ayi serir al uwo num fogo bi kun manedif, wa ayihaja al uwo geni fogo bikun manedif. ⁵Ayizol lemesu serir tao lazim bi kasulu gumasat tao wa beredu nefсата ma moyo, wa bi kun manedif lakadi asia/misa. ⁶Ayiwahid al geni fogo ayihaja al yau al zol ma al marat moyo al bi kubu min gisim, zol zede lazim kede kasulu gumasat tao wa beredu nefсата fi moyo, wa uwo bi kun manedif lakadi misa. ⁷Ayiwahid al lemesu al gisim ta wahid al indu taasir/marat moyo bi dofugu/kubu lazim bi kasulu gumasat wa beredu nefsa tao be moyo, wa bi kun manedif lakadi assia/ misa. ⁸Kan al zol al indu sikil dofugu moyo zede bazik fogo zoltani al yau nedif, biga zol de lazim bi kasulu humsat tao wa beredu nefsu be moyo, wa uwo bi kun manedif lakadi misa. ⁹Ayi naal/sifinja al yau uwo kalas lemesu fogo alabis mudafik bi kun manedif. ¹⁰Kida ayizol lemesu ayihaja al kan tehet zol dak bi kun manedif lakadi misa, wa ayiwahid al arfa hajat del lazim bi kasulu gumasat tao wa hamimu nefsu be moyo; uwo bi kun manedif lakadi misa. ¹¹Ayiwahid al zol mau istifrak lemesu bidun kasulu idenat tao ma moyo lazim bi kasulu gumasat tao wa hamamu nefсата ma moyo, wa uwo bi kun manedif lakadi misa. ¹²Ayi gurma tini al al wahid ma sikli moyo bi dofugu lemesu lazim bi kasuru, wa ayi hamilat min kasab lazim bi bilu fi moyo. ¹³Kan uwo al indu difak biga nedif min dofugu tao, biga uwo lazim bi hasibu le nefсата saba ayom le nadafa tao; biga uwo lazim bi kasulu gumasat tao wa beredu gisim tao fi moyo al bi jere. Biga uwo bi kun nedif. ¹⁴Fi al yom tamania uwo lazim bi silu itniin hamamat sukerin wa bija gidam Yahuah fi al matkal le al kemat ta intima; inak uwo lazim bi wodi al tiur le al kahin. ¹⁵Al kahin lazim bi gedim umon, wahid ze tekdimat katia wa al tani ze tekdimat mahruk, wa al kahin lazim bi amulu makfara le uwo gidam Yahuah le dofugu tao. ¹⁶Kan ayi rajil indu istifrak ta sawil ta jahas atanasuli, biga uwo lazim bi istahama gisim tao kulu be moyo; uwo bi kun manedif lakadi misa. ¹⁷Ayi gumas au gilid al biga fi fogo sail lazim bi kasulu ma moyo; uwo bi kun manedif lakadi misa. ¹⁸Kan rajil num ma mara wa inak fi tawasul sawail/haiwanat manawi, kulu umon lazim bi beredu ma moyo wa bi kun manedif lakadi misa. ¹⁹Kan aada saharia ta mara hasil, talaus ta hia bi istemir le saba ayom, wa ayizol lemesu hia bi kun manedif lakadi misa. ²⁰Ayihaja hia ragat fogo fi fetera ta aada bi kun manedif; ayihaja al hia jalas/geni fogo kaman bi kun manedif. ²¹Ayizol lemesu serir ta hia lazim bi kasulu gumasat tao wa beredu nefsu be moyo; zol de bi kun manedif lakadi misa. ²²Ayizol lemesu ayihaja al hia gaat fogo lazim bi kasulu gumsat tao wa beredu nefsu be moyo; zol de bi kun manedif lakadi misa. ²³Sala kan yau fok serir au ayihaja al hia geni fogo, kan uwo lemesu umon, zol de bi kun manedif lakadi misa. ²⁴Kan ayi rajil num ma hia, wa kan wasaka ta hia al bi kubu lemesu uwo, uwo bi kun manedif le saba ayom. Ayi serir al uwo num fogo bi kun manedif. ²⁵Kan mara bi dofugu dom le ayom ketir al yau ma fi al zaman ta aada saharia ta hia, au kan hia indu nezif al futu al zaman ta aada saharia ta hia, kulu al fetera ta ayom ta al nezif ta adamnadafa ta hia, hia bi kun ze kan hia kan fi al ayom ta aada saharia ta hia. Hia biga manedif. ²⁶Ayi serir al hia ragat fogo fi fetera nezif al domowi bi kun le hia bes ze al serir al hia ragat fogo zaman aada saharia, wa ayihaja al hia geni fogo bi kunmanedif, bes ze al adamnafa ta aada saharia ta hia. ²⁷Ayizol lemesu ayi min hajant delin bi kun manedif; uwo lazim bi kasulu gumasat tao wa beredu nefsu be moyo, wa uwo bi kun manedif lakadi misa. ²⁸Lakin kan hia biga nedif min nezif dom ta hia, biga hia bi hasibu le nefsa saba ayom, wa bat dak hia bi kun nedif. ²⁹Fi yom al tamania hia bi silu le hia itniin hamamat sukerin wa jibu umon le al kahin fi al matkal le al kema ta intima. ³⁰Al kahin bi gedim wahid ter ze tekdimat katia wa al tani ze tekdimat mahruk, wa uwo bi amulu makfara le hia gidam Yahuah le adamnadafat nezif ta dom. ³¹De yau kef ita lazim bi ferigu al nas ta Isarail min adamnadafa tomon, kida umon ma bi mutu ashan adamnadafa tomon, be nijisu/waskanu tabuut tai, al Ana bi geni fogo finus tomon. ³²Delin yau al hajat/farait le ayiwahid al indu nezif ta moyo, le ayi rajil al sail bi tala baramin uwo wa amulu uwo biga manedif, ³³le ayi mara al indu aada saharia, le ayiwahid ma nezif sail, sala rajil au mara, wa le ayi rajil al num ma mara al manedif."

Chapter 16

¹Yahawah kan kelim le musa, de kan baad itnen awolad ta Haroun kan mutu, zaman al umon kan rua gerib ma yahawa wmon kan mutu. ²Yahwah kan wori le Musa, “kelim le aku taki haroun keli huwo ma ja ayi zaman fi mahal al mokadas kalis juwa sitara, gidam guta ta sanduk ta; kan huwo ja huwo bimutu, leanu ana bi zahir fi sihab fok guta ta sanduk. ³De yawo teriga al Haroun kan deir dakalu fi mahal al mokadas kalis. Bi amulu, huwo bidakalu ma bagara al subiyan ze zabiha ta katia, wa koruf ze zabiha ta haragu. ⁴Huwo bilibisu jalabia al awel al mokadas, wa Kaman birobutu hizam/habil al mokadas, wa bikutu eimma firas-de hajat gumasat mokadas. Huwo kamon biberedu nedif ma moya wa bilibisu malabis del. ⁵Huwo bishilu min shaab ta Israel itnein ganmaya ze zebina ta katia wa koruf wahed ze zabiha ta haragu. ⁶Harun bigedim bagara de ze zabiha ta katia al bikun huwo ze kafara towo ma usura towo. ⁷Biga huwo bishilu etnein gonamayat de wa kutu umon Yahwah fi bab at gi dakalu le keima ta ijtimia. ⁸Harun biga bija bijada gura le etnein ganamayat del, woshed bikun le Yahwah, wa tani de bikun al bituruju beid. ⁹Haroun biwori ganamaya de ze zabihata katia. ¹⁰Biga ganamaya al gura woga le uwo ashan bituruju beid de teriga al birasulu huwo beid ze gitureju le sahara. ¹¹Haroun bigedim bagara de ze zabina ta katia al bikun le nefsa towo. Huwo bi amulu ze kafara le huwo wa usura towo, biga huwo bikatulu bagara de ze zabiha ta katia le nefsa towo. ¹²Harun bishilu hamala ta bakhur wa kutu fogo nar ta hajer min mazbah ta Yahwah ma batur al hilu wa jiyafa Malian fi ida towo, huwo bijibu hajat del juwa sitara al fi keima ta ijtimia. ¹³Hinak huwo kutu bakhur bimala guta ta sanduk ta Yahwah, ashan huwo mabi mutu. ¹⁴Huwo bishilu dom tani min dom ta bagara de huwo birushu ma dufur ta bagara de huwo birushu ma dufur ta ida towo fogo mahal al gidam fi guta ta sanduk, huwo kama birushu dom de saba marat gubal guta ta sanduk de. ¹⁵Huwo biga bikatulu ganamaya wahid le zabina ta katia ta shaab, wa jibbu dom to wo juwa sitara, hinak huwo bi amulu be dom de ze huwo kan amulu ma dom ta bagara. Huwo birushu dom de fog guta ta sanduk kama gubal guta ta sanduk. ¹⁶Huwo bi amulu kofara le mahal al mokadas, ashan amal al wosaka ta shaab ta Isreal wa ashan tamarud tomon wakulu katiyat towomon. Huwo Kaman bi amulu de ashan keima ta ijtimia, mahal al Yahwah gi geni fi nus towomon. Gidam, amal tomon al ma nedif/batal¹⁷Mafi zol bikun juwa keima ta ijtimia fi zaman al Haroun kala biga hinak ashan begedim kafara fi mahal al mokas kalis, lahadi huwo bitala bara, baad huwo kalasu gedimu kafara le nefsa towo wa usura towo, wa Kaman le shaab ta Israel kulu. ¹⁸Huwo bija fi mazbah al gidam ta Yahwah wa bigedim kafara le mazbah, huwo Kaman bishilu shuweya dom ta bagara wa shuweya dom ta gonamaya wa kutu fogo gurunt al fi taraf ta mazbah. ¹⁹Huwo birushu shuwiyat dom ma ida towosaba marat fogo mazbah ashan benedifu mazbah wa kutu uwo kas le Yahwah, beid min amal al waska ta shaab ta Israel. ²⁰Kan huwo kalasu amulu kafara le mahal al mokadas kalis, keima ta ijtimia, wa mazbah, huwo bigedim ganamaya al hayi. ²¹Harun bikutu ida towo firas ta gonamaya al hayi de, wa bieterif fogo ras ta gonamaya de, kulu hajat al batal al shaab ta Israel amulu, kulu tamarud towomon, wa kulu katiyat towmon. Biga huwo kutu katyaat de fi ras ta gonamaya de wa birasulu gonamaya de bara beid, zol wahid aljahiz bigedim gonamaya de le sahara. ²²Gonamaya de bishilu fogo huwo kulu hajat batal al shaab amulu le mahal beid al mafi fogo nas, hinak fi sahara zol al gedima de bisibu gonamaya de keli ruwa hur. ²³Harun lazim asat al mokadas al huwa kan libisu gubal birua fi mahal al mukadas kalis, huwo bisibu gumasat de hinak. ²⁴Huwo baga birua bara ashan bigedim zabiha ta haragu towo ma zabiha ta haragu le shaab, beteriga de huwo gedim kafara nefsa towo wa Kaman le shaab kulu. ²⁵Huwo biharagu shaham ta zabiha ta katia fok mazbah. ²⁶Zol al kan gedim gonamaya al turuju beid de kan rija, huwo bikasulu gumasat towo wa beredu ma moya, baad dak huwo birija juwa na fi muaskar hila. ²⁷Bagara wa gonamaya ta zabiha ta katia al dom towmon kan jibu ashan bigedimu kafara fi mahal al mukadas, bi arfau bara min muaskar hila, hinak umon biharagu jilid, laham, wa wasaka tomon. ²⁸Zol al biharagu hajat del bikasulu gumasat towo wa biberedu ma moya, baad dak huwo berija fi muaskar awu hila. ²⁹Huwo bikun le intum ze ganun inu fi shahar nimira saba yom ashara intum benezil nefsa takun wa ma bist akal ayi shakol, kan de sidu beled wala difan ja geni ma intum. ³⁰De ashan fi yom ze de bigedimu kafara ashan intum, ashan bikkasulu intum min kulu katiyat takum, wa intum bikun nedif gidam Yahwah ³¹Huwo yom mobarak/mokadasa ta raha le intum, wa intum binezil nefsa takun wa ma biamula ayi shokol, de bikun ganun fi nus takun daiman. ³²Kahin gesis al kebir, al bimasau wa bikarizu ashan bishilu mahal ta abu towo, huwo yau be gedim kidam ta kafara de wa bilibisu gumasat al mukadasa de. ³³Huwo bi gedim kidma ta Kafara le mahal al makadas kalis, huwo bigedim kidma le mazhah, wa Kaman bigedim kidam ta kafara le gusus wa le kulu nas al fi ijtimia. ³⁴De bikun ganun daeman le intum, ashan bigedim kafara le shaab ta Israel kulu le kulu kat yat towmon, mara wahid fi sana “kalam de kan Musa gi amulu ze Yahwah kan kelim le huwo.

Chapter 17

¹Yahwah wonusu le Musa gali, ²Kelim le Harun wa awlad towo, wa le nas kulu ta Israel, wori le umon haja al Yahwah kelim ze ganun. ³Ayi zol al min Israel al bikatulu bagara, koruf, awu ganam fi musaskar, wele bara min muaskar ashan bigedim zabiha. ⁴Kan huwo ma jibu hayiwon de gidam bab ta keima ta ijitima ashan bigedimu ze zabiha fi mahal ta Yahwah, zol de bikun galtan fi dofugu dom. Huwo dofugu dom, wa zol de shilu huwo bara min nus ta nas towo. ⁵Sabab ta taalimat/ganun de ashan shaab ta Isreal bijibu zabihat towmon gidam bab ta keima ta ijitima, le gesis ashan biwodi zabina ze zabiha ta salam le Yahwah bedal bi gedimu zabiha fi mahal al fadi Meidan. ⁶Gesis birushu dom fok mazbah ta Yahwah al fi bab ta dakalu keima ta ijitma, huwo biharagu shaham de ashan biwodi riha al hilu le Yahwah. ⁷Wa keli ma gedim tani mara zabihat tomon le asnam ta ganamayay, al gi kutu umon ze nas ta zina. De bekun ze ganun sabit le umon ma iyal ta iyal tomon. ⁸Inta bikelim le umon, ayi zol min Israel wala ayi zol a deifan al geni fi nus tomon, al bigedim zabiha ta haragu wala ta gadima. ⁹Wa ma jibu zabiha de fi gidam bab ta keima ta ijitima ashan bigedimu le Yahwah, zol de bigatau bara min nas towo. ¹⁰Iza kan ayi zol min beit ta Israel wala ayi deifan al geni fi nus takun akulu dom. Ana bi agilibu usa tayi min zol al akulu dom wa ana bigat huwo bara min nus ta nas towo. ¹¹Ashan haya ta hayiwon moujud fi dom. Ana kalas wodi dom ta hayiwon ashan intum bi amulu kafara fok mazbah le haya takum. Asha de dom al gi amulu kafara, le anu de dom al bikafir ashan haya. ¹²Ashan kida ana kan kelim le nas ta Israel, mafi zol biaku lu dom, wala zol al deifan al geni fi nus takun bi akulu dom. ¹³Ayi wohid min shaab ta Isreal, wala ayi deifan al geni fi nus takum, al ruwa fi gaba le sed ashan katulu hayi wan wala teir alg akulu, zol de bi dofugu dom ta hayiwon de bara wa dofunu be turab. ¹⁴Ashan haya ta ayi kaliga fogo dom, de yau sabab al ana kan kelim le nas ta Israel, “intum keli ma akulu dom ta ayi kaligo, ashan haya ta kulu kaliga moujud fi dom. Zol al bia kulu dom biga towo bara.” ¹⁵Ayi zol al bia kulu hayiwon al mutu barau awo katatulu ma hayiwon al batal, kan zol de weled beled wala deifan al geni fi nus takun, huwo bikasulu gumasat towo wa beredu ma moya, Kaman huwo bikun nijis lahadi Asia. Baad dak huwo bikun nedif. ¹⁶Lakin kan huwo ma kasulu gumasat towo wa ma beredu, huwo bishilu zamb/galat towo benefsa towo.

Chapter 18

¹Yahwah kan wonusu le Musa gali, ²Kelim le nas ta Israel kida, ana yau Yahwah Rabuna takum. ³Intum keli ma amulu ayi hajat al na amulu fi Masir, mahal al intum kan geni fogo zaman. Intum ma bi amulu hajat al has ta Kanaan gi amulu, mahal al ana gi shilu intum fogo. Mata kum amulu adat tomon. ⁴Intum bi amulu gawanin tayi wa intum bihafizu wasaya tayi, ashan intum bidouru wara umon, ashan ana yau Yahwah Rabuna takum. ⁵Ashan kida intum binafizu kararat tayi ma gawanii tayi. Iza kan zol interim umon, huwo bi ish, ashan umon. Ana yau Yahwah. ⁶Mata ja gerib ma zol al gerib fi usura ashan binum mahuwo, leanu de laham wa dom taki, ana Yahwah. ⁷Mata fakidu ihtiram le abu taki wa inta ma bi ayinu arian towo. ⁸Mata num ma mara ta abu taki, de ariyan ta abu taki. ⁹Mata num ma okot taki, kan hiya biniya ta abu taki wala biniya ta uma taki wala kan weledu hiya fi beit takum au fi mahal tani beid min intum. ¹⁰Mata num ma biniya ta weled taki wala biniya ta biniya taki ashan ariyan tomon de ariyan taki zatu. ¹¹Mata num ma biniya ta mara ta abu taki, al rabau juwa usura ta abu taki, ze hiya biga okot taki. ¹²Mata num ma okot ta abu taki, hiya min usura ta abu taki. ¹³Mata num ma okot ta uma taki hiya usura ta uma taki. ¹⁴Mata ayinu ariyan ta aku ta abu taki, maana towo- mata num ma mara ta aku abu taki, hiya amati taki. ¹⁵Mata num ma mara weled taki, hiya ze biniya taki-inta ma bisuf ariyan ta hiya. ¹⁶Mata num ma mara ta aku taki, de ariyan ta aku taki. ¹⁷Mata num ma mara wa jena Kaman, wa mata num ma biniya ta weled towo au bininia ta biniya towo da sher kebir. ¹⁸Inta ma bijouzu okot ta mara ze mara nimira etnein wan um ma hiya ligo mara al awel lisa fi hayi. ¹⁹Mata num ma mara fi zaman ta ada shaharia/zaman ta nezelu wasaka ta dom. ²⁰Mata num ma mara ta jeran taki ashan inta bikun nijis. ²¹Mata wodi ayi min iyal taki ashan bija dawo fi nar. Ashan biwodi umon zabiha le molech, ashan intum ma bi karabu isim ta Rabuna takum. Ana Yahwah. ²²Mata num ma ayi rajil ze mara, de makruh wa batal. ²³Mata num ma ayi hayiwan ashan biwodi faiya le nefsa taki, Kaman mara ma bisibu nefsa towo ashan hayiwon binum ma hiya, de dur gidam Rabuna. ²⁴Mata nejis nefsa takum fi kulu sikat del, ashan fi kulu sikat del bilad biga nejes, bilad al ana bishilu bara min gidam takum. ²⁵Wata biga nijis, ashan ana yau wodi ikab ashan batal towo, wa wata de aturusu nas al gi geni fogo. ²⁶Ashan kida, intum, keli hafizu kararat wa wasaya tayi, wa intum keli ma amulihajat al batal, kan de mo watin Israili wala zol al deifana geni fi nus takun. ²⁷Ashan nas al kan geni fi beled de gubal intum kan amulu hajat al batal kutu beled de biga nijis. ²⁸Ashan kida keli intum amulu hisab takum ashan wata de ma bi aturusu intum bara Kaman zaman intum binijisu huwo. Ze kan aturusu bara nas al kan geni gubal intum. ²⁹Ayi zol al bi amulu ayi hajat al nijis ze de, zol de bigatou bara min nus nas towo. ³⁰Ashan kida intum lazim keli hafizu taalimat tayi mata amulu takum aadat al batal, al kan gi amulu hini gubal intum ma wosulu hini, ashan intum ma binijisu nefsa takum ma hajat tomon. Ana Yahwah Rabuna takum.

Chapter 19

¹Yahwah kan keelim le Musa, gali, ²Wori le nas ta Israel kulu gali, intum bikun kedeisiin, ashan ana Yahwah Rabuna takum kudus. ³Kulu zol keli ehterim uma towo ma abu towo, wa intum bihafizu Sabbath (subut) tayi. Ana yahwa Rabuna takum. ⁴Mata kum agilibu le asnam al ma indu faida, wala amulu le intum rabunat al bi intaha, ana Yahwah Rabuna takum. ⁵Iza kan intum azu gedimu zabiha ta salam le Yahwah, intum bigedim ashan biga bilu intum. ⁶Bi akulu zabiha de fi nefsa yom al intum gedim, awo fi yom al tani. Iza kan ayi haja fadulu lahadu yom nimira talata, biharagu benar. ⁷Iza kan akulu kulu fi yom nimira talata, de biga galat, ma bikun mogbul (radian). ⁸Wa kulu zol al bi akulu bi arfa katia towo fi nefsa towo, ashan huwo kalas nejisu haja al kan kudus le Yahwah, wa zol de begata wo bara min nas ta nas towo. ⁹Iza kan intum gi limu hajat al nigitu fi mahal zeraa takum, intum ma bilimu hajat al nigitu fi atraf ta mahal zara takum, walaa intum bilimu bagi hajat al intum nesitu fi nus ta mazraa takum. ¹⁰Inta ma birija wara ashan bilegetu hibub ta karma al fadulu fi shejera al fi zeraa takum, hata al kan waga falata, intum bisibu umon le nas al masakin, wan as al gurba, ana Yahwah Rabuna takum. ¹¹Mata kum sergu, mata kum gata kedib, matakum kabasu badun. ¹²Mata kum halifu ma isim bitai be kidib ashan bikarabu isim ta Rabuna takum, ana Yabuna. ¹³Mata dagitu jeiran takum, wala nyakam huwo. Ujura ta zol al intum ajiru le shokol keli ma fadulu le intum lahadu yom al tani. ¹⁴Mata laanu zol al atras, awu kutu hajiz gidam zol al amiyan, lakin keli intum kafu Rabuna takum. Ana Yahwah. ¹⁵Mata sibu mohakama keli tala ta kidib, inta ma bi amulu moja mala le zol ashan huwo meskin, wa inta ma bi amulu mojamala zol Anshan huwo mohim. Lakin keli inta hakim jeiran taki be adala. ¹⁶Mata douru fi nus ta nas ma kalamat ta fitna, lakin keli intum hawil ashan bihafizu haya ta jeiran takum. Ana Yahwah. ¹⁷Mata akrah aku takum fi gulub takum, keli zol wobik nahiru jeiran taki ma kalamat al saraha, wa matakum jibu katia fi nus takum ashan zol de. ¹⁸Mata dafa takum hajat al batal al amulu le intum, wa hasidu nas fi gulub takum. Ana Yahwah. ¹⁹Keli intum hafizu taalimat tayi. Mata lakbatu hayiwanat taki ma hayiwanat tannin al barau, mata zarau etnein hibub barawu fi hufra wahid fi mazraa taki, wa mata libisu takum gumash al indu etnein shekel sawa. ²⁰Zol al binum ma biniya al kadama al deir jowuzu ma rajel tani, lakin biniya de lisa ma dadama towo de, bi wodi le humon ikab, lakin ma bikatululu umon, ashan biniya de lisa ma hura. ²¹Rajil bijibu zabiha ta galat al huwo amulu le Yahwah fi bab ta dukul le kelima ta ijitima huwo bijibu koruf ze zebiha ta galat towo. ²²Biga gesis bi amulu kafara le zol de be koruf zabiha ta galat towo le Yahwah, ashan katia al huwo kan amulu. Baad de katia ta zol de biligo afu. ²³Iza kan intum ja fi wata/mahal wa kan zara asjar al bi akulu simar de tala kwes, intum ma bi akulu simar de towali, le muda talata sena intum ma bi akuku simar ta asjar de, huwo bikun haram. ²⁴Lakin fi sena nimira arba kulu simar bikun mokadas mobarak, ze zabiha ta tamjid mejidu le Yahwa. ²⁵Fi sana nimira kamsa intum bi akulu simar ta asjar de, baad intum estene ashan asjar del bi weledu simar ketir. Ana Yahwah Rabuna takum. ²⁶Matakum akulu ayi laham al fogo dom. Matakum amulu sahar wala kajara. ²⁷Intum ma bishilu shaar al fi atraf ta rous rastakum, wala haligu digin takum. ²⁸Matakum gata jisim takum ashan zol al mutu, wala resimu alamat fi jisim takum. Ana Yahwah. ²⁹Mata kum kutu binia takum nijis ze hiya bi geni amulu zina le intum, bikutu beled kulu biwaga fi zina biga wata kulu bikun sherir. ³⁰Hafisu yom ta salawat wa hafisu mahal guwat tai, de ana Yahwah. ³¹Matakum ruwa wara nas ta seher au nas al gi ayino kalamat be arowah. Matakum fetisu umon ashan keli umon ma kutu intum nijis. Ana Yahwah. ³²Intum keli wogif fok iza kan zol kebir al shaar towo abiyad jafi nus takum, interim nas ajusin fi nus takum. Intum bikafu Rabuna. Ana Yahwah. ³³Iza kan fi wata al intum fogo, keli intum ma amulu huwo batal. ³⁴Ajnebi de al geni fi nus takum bikun le intum ze mowatin tta Israel al geni fi nus takum, wa intum bihibu huwo ze intum bihibu nufus takum, ashan intum kan ajanib fi beled ta Masir, ana Yahwah Rabuna takum. ³⁵Matakum zulum laman intum bi gisu toul, wozinu haja, wala kimiya ta haja. ³⁶Intum bi istamulu meizan al adil, wozin Yakun adil, ephah Yakun adil, mikiyal adil. Ana Yahwah Rabuna takum, al kan tala intum min Masir. ³⁷Intum be ehterim kulu awamir bitai wa kulu sharia tai, wa amulu umon. Ana Yahwah.”

Chapter 20

¹Yahwah kan kelim le Musa gali, ²Wori le shaab ta Israel, ayi wahid al fi nus shaab ta Israel, awu ayi ajnebi al geni fi Isreal, al biwodi ayi min iyal towo le molek, bikatulu behagiga. Nas ta mahal/wata hinak bi durubu huwo be hajer hujar.³Ana Kaman bi gilibu usa tai did zel de wo ashan huwo wodi jena towo le molek, ashan nejis mahall tayi al mokadas wa karabu isim tayi al mokadas. ⁴Iza kan nas ta mahal dak gofulu uyun tomon le zol de zaman al huwogi wodi ayi min iyal towo le malek, kan umon ma katulu zol de ⁵Ana benefsa tayi bigeyiru usa tayi min zel de wa ashira towo, ana bigata huwo bara, wa Kaman ayi zol tani al bi amulu ze zina al zol de kan amulu zina mamolek. ⁶Zol al biruwa wara sokol seher wa sokol ayinu hajat be arowah ashan bi amulu zina benufus tomon ma arowoh del, ana bigeyiru usa tayi did zol de; ana bigata zol de min nus ta nas towo. ⁷Ashan kida salau takum nesa takum ashan bikun kudusiin. Ashan ana Yahwah Rabuna takum. ⁸Intum bi hafizu talimat tayi wa ishtakal bewo, ana Yahwah al azilu intum ze nas al kudas. ⁹Ayi zol al bi laanu abu towo awu umatowo bikatulu. As huwo laanu abu awu uma towo, dom towo bikun fi ras towo. ¹⁰Zol al biamulu zina ma mara ta rajil tani, yani, kan zol amulu zina ma mara ta jeran towo-al zania wa al zani (rajil wa mara) de behagiga bikatulu umon. ¹¹Iza kan rajil num ma mara ta abu towo, huwo kalas ayinu ariyan ta abu towo, umon kulu weled wa mara abu towo bikatulu. Dom tomon bikun fi ras tomon. ¹²Iza kan rajil num ma mara weled towo, umon itnen kulu behagiga bikatulu, umon amulu bidur, dom tomon fi ras tomon. ¹³Iza kan rajil num ma rajil tani, zegi num ma mara, humon kulu haja al mokruh/batal. Humon kulu bikatulu rajil jouzu mara wa kamon. ¹⁴Iza kan rajil jouzu mara wa kamon ruwa jouzu umata mara de, da sher wa kaab. Biharagu umon, rajil wa mara, ashan ma bikun fi haja kaab ze de fi nus takum. ¹⁵Iza kan rajil num ma hayiwan, behagiga bikatulu uwo, wa intum bikatulu hayiwon de. ¹⁶Iza kan mara shilu ayi hayiwon ashan binum ma huwo, intum keli katulu mara de ma hayiwon de umon bistehik mutu. Dom tomon bikun fi ras tomon. ¹⁷Iza kan rajil shilu okot, towo, binia ta abu towo, binia ta uma towo ashan bi ayinu ariyan ta hiya, wa hiya bi ayinu ariyan towo de fadiya. Bi gatau umon bara min ena ta nas tomon, huwo kalas ayinu ariyan ta okot towo, wa huwo bikun mosuol le galat towo. ¹⁸Iza kan rajil num ma mara fi zaman ta ayinu dom ta shahar, wa ayinu ariyan ta hiya, wa ayina dofugu ta dom de. Umon kulu, rajil wa mara bi gatau umon min nus ta nas tomon. ¹⁹Inta ma bi num ma okot uma taki wala okot abu taki ashan ma bikarabu suma ta usura takum. Inta bikun mosuol le galat inta amulu. ²⁰Iza kan zol num ma mara ta aku abu towo, huwo kalas ayinu ariyan ta ami towo, wa umon bimutu bidun weledu iyal. ²¹Iza kan rajil jouzu mara ta aku towo, de momnu, huwo kalas ayinu ariyan ta aku towo; umon ma biweledu iyal. ²²Intum keli hafizu ganun wa kararat, intum bi enterim umon ashan mahal/arid al ana gi shilu intum ashan bi geni fogo de keli ma aturusu intum bara. ²³Intum keli ma dowuru wara gawanin ta beled al ana gi ruwa turuju umon bara gubal intum bida kalu fogo, ashan umon kan amulu hajat al batal del, wa ana akrah umon. ²⁴Ana kan wori le intum, “intum bimeliku wata tomon, wa ana biwodi le intum wa bikun takum, wata/beled al Malian ma leben wa asel. Ana Yahwah Rabuna takum, al gesimu intum min nas tannin. ²⁵Intim keli ferigu beyin tiyur al nedif waal ma nedif, Kaman beyin tiyur al nedif wa al ma nedif. Intum keli ma nijisu nefsa takun min hayiwanat al nijis, tiyur al nijis, awu ma ayi kaliga al gi juru nefsa fi turab wata. Al ana kalas gesim ze nijis fi nus takum. ²⁶Intum keli kun kudusiin, leanu ana Yahwah, ana kudas wa ana kalas gesimu intum min bagi nastanin, ashan intum taabi le ana. ²⁷Rajil wala mara al ta sher awo wonusu ma arowah, bistehik ashan bikatulu. Shaab nas bi durubu umon be hujar wa dom tomon bikun fi ras tomon.”

Chapter 21

¹Yahuwa kelimu le Musa: wonusu le gusus, awulad bita Aaron, wa kelimu le umon, Ai wahid kede ma nijisu nefsu le del ali bi mutu beinu nas tou, ²ile le ahal tou al gerib kalis-uma tou, abu tou, weled tou, bit tou, aku tou, ³au ukut tou al azra ali fi tehet musulia tou, kan hiya ma indu rajil- huwo bi nijisu nefsu ashan hiya.⁴Lakin huwo lazim kedema nijisu nefsu le ahal tanin wa bad kida wasaku nefsu. ⁵Gusus lazim keli ma haligu ras bitomon au haligu taraf(zawiya) bita dikin tomon, wele gatau gisim tomon. ⁶Umon lazim yekun kudusin le Allah tomon wa ma alisu isim bita Allah tomon Le-anu gusus bi gedimu hataya abu akil le Yahuwa, rakif bita Allah tomon. Ashan kida gusus lazim kede yekun kudusin.⁷Lazim umon kede ma zowuju ai mara al bita zina wa al nijis,(waskan) wa umon lazim keli ma zowuju mara al rajil tou talagu, fa umon kas le Allah tomon. ⁸Inta bi kutu huwo kas, fa huwo yau bi gedimu rakif(kubs) le Allah taki. Huwo lazim kede kun kudus le inta, le-anu Ana, Yahuwa yau kutu inta kudus, ana kudus. ⁹Ai bit bita gesis al nejisu nefsu wa tala bita zina bi alisu abu tou. Lazim bi haragu hiya. ¹⁰kebir bita gusus bein akwana tou al masau ras tou be zed, wa al karizu huwo ashan bi libisu gumas kas bita kebir bita gusus, kede ma libisu gumas wa shar tou ma morbut au sheretu gumas tou. ¹¹Huwo lazim kede ma rua fi ai mahal al fogo meit wa nejisu nefsu, hata kan le abu au uma tou. ¹²Lazim kede kebir bita gusus ma sibu mahal al mukudas au, Le-anu karizu huwo ze gesis kebir be misha bita Allah tou. Ana Yahuwa.¹³Gesis al kebir de lazim kede zowuju azra ze mara tou. ¹⁴Lazim huwo kede ma zowuju armala, mara al talagu, wele mara bita zina. Huwo kede ma zowuju sikil(nowiya) nusuwan del. Huwo bei zowuju azra bes min nas, tomom, ¹⁵Bad kida huwo ma bi nejisu iyal tou bein nas tou, fa Ana Yahuwa, al kutu huwo ashan yekun kudus."¹⁶Yahuwa wonusu(kelimu) le Musa, gal, ¹⁷Wonusu le Aaron wa kelimu le huwo, 'Munu min iyal bita iyal bitakum min kulu ajial al jisim tou endu eeb, Huwo lazim kede ma ja ashan bi gedimu akil le Allah tou.¹⁸Ai zol al indu eeb fi jisim kede lazim ma ja gerib ma Yahuwa, ze zol amiyen wele zol al ma bi agder douru, zol al ma kalagu kwes, ¹⁹zol al moksor fi yed wele iden, ²⁰zol al indu singit wele jogot wele guser, wele zol al indu eeb fi uyun tou, wele al indu ayan, jara, jilba, wele zol al khisia bitou damar. ²¹Mafi zol bein usra bita gesis Aaron be jisim al indu eeb bi ja gerib ashan bi gedimu hataya al amulu be nar le yahuwa. Sikil zol al endu eeb fi jisim; lazim kede ma ja gerib ashan bi gedimu kubs le Allah.²²huwo bi akulu akil bita Allah tou, au baad min al kudusiya kalis au baad min kudusiya. ²³Ala kulu hal, lazim huwo ma bi dakalu fi jua sitara wele bi ja gerib ma mambar, le-anu huwo endu eeb fi jisim, Ashan huwo ma bi nejisu mahal bitai al kudus, fa Ana Yahuwa, yau kutu umon kudusiya(mukadisiya)."²⁴Bad kida Musa wonusu kalamat del le Aaron, le awulad bitou, wa le kulu nas bita Israel.

Chapter 22

¹Yahuwa wonusu(kelimu) le Musa, gal, ²wonusu le Aaron wa le awulad tou, wori le umon keli geni beid min hajat al mukadisin bita nas bita Isreal, al umon kutu kas le ana. Umon kede ma alisu isim bita al mukadas. Ana Yahuwa. ³Kelim le umon, Izakan ai wahid min usra bitak fi kuku ajial ja gerib le hajat al kudusyiin al nas bita Israel kutu kas le Yahuwa, fi zaman huwo nijis, lazim zol dak kede abusu beid min ana(min kidma): Ana Yahuwa⁴Mafi zol min usra bita Aaron al indu marad jildia al bi rahalu(intekil), au tasamum min jisim tou, bi akulu ai zebiha jahizu(amulu) le Yahuwa lahadi huwo biga nedif. Ai zol al lemesu ai haja nijis be wasat lemesu meit, au lemesu zol al indu sahil monowi, ⁵au ai zol lemesu ai haiwan al bi douru be batna al bi kutu huwo nijis, au ai najasa al fi- ⁶Bad dak gesis al lemesu ai haja nijis bikun nijis lahadi misah. huwo lazim ma bi akulu ai hajat al mukadisin ile kan huwo istahama(hamam).⁷Fi wokit semis nazal(bita misah) huwo bad dak bikun nedif. baad al misah huwo bi akulu min hajat al kudus, le-anu del akil tou. ⁸Huwo lazim kedei ma akulu ai haja al ligo meit au haiwan al wais katulu, be teriga al huwo bi wasaku nefsu. Ana Yahuwa. ⁹Gusus lazim kede tabi tojihad(kalamat) bitai, au umon bikun galtanin be katiya wa bi mutu ashan alisu ana. Ana Yahuwa al kutu umon yekun mukadisin.¹⁰Mafi zol bara min usra bita gesis, edafa an diyuf bita gesis au kudam bitou al ajiru, bi akulu ai haja al kudus. ¹¹Lakin izakan gesis istara ai kadam be gurus bitou, Kadam dak bi akulu min hajat al kutu kas le Yahuwa. Ada bita usra bita gesis wa kudam al weledu fi bet tou, umon kaman bi akulu ma huwo min hajat dak.¹²Izakan bit bita gesis zowuju zol tani al ma gesis, hiya ma bi akulu ai haja al mukadas al barau hataya. ¹³Lakin izakan bit bita gesis armala, wele talagu, wa izakan hiya ma indu jena, wa izakan hiya raja ashan geni fi bet bita abu tou ze hiya kan shaba, hiya bi akulu min akil bita abu tou. Lakin ma zol al fi usra bita gesis bi akulu min akil bita gesis. ¹⁴Izakan zol akulu akil al mukadas bi dun huwo ma arufu, Bad dak huwo bi dafa le gesis; huwo lazim bi zidu kamsa fi miya fogo wa bi wodi le gesis. ¹⁵Nas bita Israel lazim keli ma alisu hajat al mukadas al umon arfa wa gedimu le Yahuwa, ¹⁶wa sabab le umon ashan arafau katiya al kutu umon galtanin fi akulu akil al mukadas, Ana Yahuwa al kutu umon mukadisin."¹⁷Yahuwa wonusu(kelimu) le Musa, gal, ¹⁸Wonusu le Aaron wa awulad tou, wa le nas kulu bita Israel. Kelim le umon, 'Ai Israeli, au ajnabi al gaid fi Israel, fi wokit umon bi gedimu zebiha- hata kan bi kamilu tegdir, au hata kan hataya al zol bi wodi be nefsu, au umon bi gedimu hataya be teriga bita harik le Yahuwa, ¹⁹Izakan huwo bi gabilu, umon lazim bi gedimu haiwan al rajil(zukur) bidun eeb min abugar, korufan, au ganamayay.²⁰Lakin lazim intum kede ma gedimu ai haja al indu eeb. ²¹Be niyaba bitak Ana ma bi gabilu Ai zol al gedimu zebiha bita musharaka min gita bita bahaim le Yahuwa ashan bi kamilu tegdir, au ze hataya al inta bi gedimu be niya bitak, huwo lazim bi gabilu bidun eeb. Lazim kede haiwan de ma endu eeb. ²²Inta lazim kede ma gedimu haiwan al amiyan, mukasar wele awugu, au al indu amrad jildia. Inta lazim kede ma gedimu del le Yahuwa ze zebiha be nar fi mambar. ²³Inta mumkin bi gedimu be niya bitak hataya tor au koruf al mazur au suker, lakin hataya ze dak al gadiru ma bi gabilu.²⁴Mata gedimu ai haiwan le Yahuwa al indu jara, al sedimu, sheretu, au gatau kisia tou. Mata amulu kalam de fi ardi bitak. ²⁵Inta lazim keli ma gedimu kubs(rakif) bita Allah bitak min idan bita zol ajnabi. Haiwanat dak mazurin wa indu eeb fi jisim tomon, ma bi gabilu umon min inta."²⁶Yahuwa wonusu(kelimu) le Musa wa gal, ²⁷Fi wokit jena bagar au jena koruf au jena ganamaya weledu, huwo lazim keli geni sabah ayam ma uma tomon. Bada dak fi yom nimra tamaniya, huwo mumkin bi gabilu ze zebiha le tegdim al haragu be nar le Yahuwa.²⁸Mata katulu bagara au koruf ma iyal bitomon al sukerin, kulu itnin fi nefsu yom. ²⁹Fi wokit inta bi gedimu zebiha ze tegdim bita sukur le Yahuwa, ³⁰Inta lazim bi gedimu zebiha fi teriga al bi gabilu(rudu). Lazim bi akulu fi nefsu yom al gedimu zebiha. Inta lazim ma bi sibu wahid min umon le sabah . Ana Yahuwa.³¹Bad kida inta lazim bi hafisu wasaya bitai wa nafisu. Ana Yahuwa. ³²Inta lazim keli ma alisu isim bitai al kudus. Lazim keli nas bita Israel arufu ana kudus. Ana Yahuwa al bi kutu intum ashan yekun kudus, ³³Al jibu intum bara min ardi bita Masir ashan bikun Allah bitakum: Ana Yahuwa."

Chapter 23

¹Yahuwa wonusu(kelimu) le Musa: ²"Wonusu le nas bita Israel, wa kelimu le umon, 'Del yau ayam(musim) al kutu le ihtifal bita Yahuwa, al intum lazim bi alinu le nas kudusin; umon yau ayam(musim) al mustedim.³Intum bi istakal sita ayam, lakin yom nimra sabah yau yom bita raha, yom al kudus. Lazim intum ma bi istakal ai sokol le-anu de yom al sabah le Yahuwa fi kulu mahal al intum gaidin.⁴Del yau ayam bita ihtifal al kutu bitaYahuwa, yom al mukadas al lazim intum bi alinu fi ayam bitomon al kutu: ⁵Fi shahar al awel, fi arbatasar yom fi shahar fi misah, yau fusha bita Yahuwa. ⁶Fi yom kamistasar bita nefsu shahar yau musim bita iid al fitir bita Yahuwa. fi sabah ayam intum lazim bi akulu fetira.⁷Yom al awel intum bi kutu kas le limu sawa; Intum ma bi amulu ai sokol bitakum al bita kulu yom. ⁸Intum bi gedimu hataya al akil le Yahuwa le sabah ayam. Yom al sabah yau yom al kutu kas le Yahuwa, wa fi yom dak intum lazim ma amulu sokol bitakum al yomi."⁹Yahuwa kelimu le Musa, gal, ¹⁰"wonusu le shab bita Israel wa kelimu le umon, Fi wokit intum bi wosulu fi ardi al Ana bi wodi le intum, wa fi wokit intum katau hasad, bad dak intum bi jibu robta bita simar al awel bita dura le gesis. ¹¹Huwo bi arfa robta bita dura de gidam Yahuwa wa gedimu dura le huwo, bi gabilu dura de be niyaba bitak. Huwo bikun baad sabah yom al gesis bi arfau wa bi gedimu le ana. ¹²Fi yom al inta bi arfa robta bita dura de wa gedimu le ana, inta lazim bi gedimu tez bita koruf(koruf abu rajil) al indu wahid sena wa ma indu eeb ze hataya al bi haragu le Yahuwa. ¹³Hataya al dura de lazim keli yekun arba liter wa nus bita degig al naim lagbatu be zed, hataya al haragu be nar le Yahuwa, al bi wodi riha al hilu, wa hataya al kumu rarba liter al bi ashribu. ¹⁴Inta lazim ma bi akulu rakif(kubs) wele dura al haragu au dura safi, Lahadi nefsu yom inta jibu hataya de le Allah bitak. De bikun amur sabit le jil bita shab bitak, fi kulu mahal al inta bi geni fogo.¹⁵Bada min yom baad sebit(sabah yom) - Dak yau yom al inta jibu robta bita dura de ze hataya- idu sabah uzbu(asabi) kamil. ¹⁶Lazim inta bi asibu kamsin ayam, de yau yom baad sabah asabi. Bad dak inta lazim bi gedimu hataya al jedid bita dura le Yahuwa.¹⁷Intum lazim bi jibu min biyut bitakum itnin rakif mauulu be arba liter wa nus. Umon lazim bi amulu min degig naim wa aglibu be kemira; umon bikun hataya bita simar al awel le Yahuwa. ¹⁸Intum lazim bi gedimu ma rakif sabah korufan al indum sena wahid wa bidun eeb, wahid tor suker, wa itnin korufan. Umon lazim bikun hataya al haragu le Yahuwa, ma hataya tomon al dura wa hataya al bi ashribu, hataya al amulu be nar wa bi wodi riha al hilu le Yahuwa.¹⁹Inta lazim bi gedimu wahid ganamaya tez le hataya bita katiya, wa itnin korufan abu rujal al indu sena wahid le zebiha, ze hataya bita sharika. ²⁰Gesis lazim bi arfau umon sawa ma rakif(kubs) bita simar al awel gidam Yahuwa, wa gedimu umon le huwo ze hataya ma itnin koruf. Umon bikun hataya al kudus le Yahuwa bita gesis. ²¹Intum lazim bi alinu fi nefsu yom. Fii bikun yom al kudus, wa inta lazim ma bi amulu ai sokol. De bikun yom sabit fi kulu shab bita jil bitakum fi kulu mahalat al intum bi geni fogo.²²Fi wokit intum bi gatau hasad bita ardi bitakum, intum lazim ma bi gatau kulu zawiya bita zira bitakum, wa intum lazim ma bi limu hasad kulu. Intum lazim bi sibu umon le nas masakin wa le ajanib. Ana Allah bitakum."²³Yahuwa wonusu le Musa, gal, ²⁴Wonusu le shab bita Israel wa gul, ' Fi shahar nimra sabah, yom al awel fi shahar dak bikun yom bita raha le intum, Zikra ma afuku buruju, wa yom kudus. ²⁵Lazim intum ma bi istakal ai sokol, wa intum lazim bi gedimu zebiha al haragu be nar le Yahuwa."²⁶Bad dak Yahuwa wonusu le Musa, gal, ²⁷Hasa yom ashara bita shahar nimra sabah huwo yom bita zebiha le ghufran. Huwo bikun yom al kudus, wa intum lazim bi nezilu nufuskum wa gedimu hataya al haragu be nar le Yahuwa.²⁸Intum lazim ma bi istakal ai sokol fi yom dak le-anu huwo yom bita zebiha le ghufran, Ashan bi amulu zebiha bita ghufran le intum gidam Yahuwa Allah bitakum. ²⁹Ai zol al ma nezilu nefsu fi yom dak bi ferigu bara min nas bitou.³⁰Ai zol al bi istakal sokol fi yom dak, Ana, Yahuwa bi demiru huwo min beinu shab bitou. ³¹Intum lazim ma bi istakal ai no bita sokol fi yom dak. De bikun yom sabit fi le kulu ajial bita shab bitakum fi kulu mahal al intum gaidin fogo. ³²Yom de bikun yom bitakum al sebit le raha, wa intum lazim bi nezilu nufuskum fi yom tisah bita shahar fi misah. Min misah le misah intum bi kun harisin le yom sebit bitakum.³³Yahuwa wonusu le Musa, gal, ³⁴Wonusu le shab bita Israel, gul, 'Fi yom kamistasar bita sahar nimra sabah bikun musim bita ruakib le Yahuwa. huwo bi shilu sabah ayam.³⁵Fi yom al awel bikun fii yom kudus. Intum lazim ma bi istakal(amulu) ai sokol. ³⁶Le fetra bita sabah ayam intum lazim bi gedimu zebiha al haragu bi nar le Yahuwa. Fi yom tamaniah lazim bikun fii yom kudus, wa intum lazim bi gedimu zebiha al haragu be nar le Yahuwa. De bikun yom kas bita lama, wa intum lazim ma bi amulu ai sokol.³⁷Del yau ayam al sabit le Yahuwa, al intum bi alinu ze ayam kudus ashan bi gedimu zebiha al bi haragu be nar le Yahuwa, hataya al haragu wa hataya bita dura, zebiha wa hataya al bi asrubu, ai hayata fi yom bitou. ³⁸Musim bita ihtifal del bikun idafa le sebit bita Yahuwa wa hadayat bitakum, kulu kasam, wa kulu hataya al inta bi wodi be nefsak le Yahuwa.³⁹Be kusus musim bita ruakib, fi yom kamistasar bita shahar nimra sabah, Fi wokit intum gatau(limu) samar bita ardi, Intum lazim bi hafisu musim bita Yahuwa le fetra bita sabah ayam. Yom al awel bikun yom bita raha , wa yom tamaniah bikun kaman yom bita raha. ⁴⁰Fi yom al awel intum lazim bi shilu samar al asli min asjar, furu bita asjar bita

nakla, wa furu al indu awurak bita asjar semik, wa safsaf min jadawil, wa intum bi afrah gidam Yahuwa Allah bitakum le sabah ayam. ⁴¹Sabah ayam bita kulu sena, inta lazim bi ektefil musim de le Yahuwa. De bikun ayam sabit le kulu ajial bita nas bitakum fi kulu mahalat intum bi geni fogo. Intum lazim bi ektefil musim de fi shahar nimra sabah ⁴²Intum lazim bi geni fi rawakib suhar le fetra bita sabah ayam. Kulu nas al weledu fi Israel lazim bi geni fi rawakib suhar le fetra ta sabah ayam, ⁴³ashan iyal ta iyal takum, jil baad jil, bi alimu kef Ana kutu shab bita Israel fi rawakib fi wokit Ana tala umon bara min Masir. Ana Yahuwa Allah bitak." ⁴⁴Fi teriga de, Musa alinu le shab bita Israel musim al kutu sabit le Yahuwa.

Chapter 24

¹Yahuwa wonusu le Musa, gali, ²Amiru shab bita Israel ashan bi jibu zed safi min zetun ashan bi kubu fi lamba, Ashan nur bi estemir wala. ³Bara sitara gidam morsum bita tifagiya fi kema bita ijtima, min misah le sabah Aaron lazim be istimrar, bi hafisu lamba de kede wala gidam Yahuwa. De bikun ayam sabit fi kulu ajial bita shab ta Israel. ⁴Gesis al kebir de bi hafisu lamba kede wala gidam Yahuwa, Lambat de fi ras magaid bita lambat al be dahab safi. ⁵Intum lazim kede shilu degig naim(layuk) wa haragu itnasar rakif(eez). Lazim kede yekun arba liter fi kulu rakif. ⁶Bad dak kede intum kutu umon fi itnin shaf, sita fi kulu shaf, fi terbeza bita dahab safi gidam Yahuwa. ⁷Inta lazim kede kutu bohur fi kulu khat (shaf) bita rakif ze hataya al bi mesilu. Bohur de bi haragu le Yahuwa. ⁸Gesis al kebir de kulu yom sebit bi kutu rakif gidam Yahuwa be niyaba bita shab bita Israel, ze alama bita tifagia al ma indu nihaya. ⁹Hataya de bikun le Aaron wa awulad bitou, wa umon bi akulu fi mahal al kudus, fa huwo juzu min hataya al haragu be nar le Yahuwa. ¹⁰Hasa huwo hasil be inu weled bita mara israeli, abu tou masiri, huwo ruwa ma shab bita Israel. Weled ta mara Israeli de sakil ma zol Israeli fi kem. ¹¹Weled bita mara Israeli de wonusu kalam batal did Yahuwa wa laanu Allah, bad kida shab jibu weled de le Musa. Isim ta uma tou Shelomith, biniya bita Dibri, min gebila bita Dan. ¹²Umon kutu huwo fi sijin lahadi Yahuwa bi zahiru meshia bitou le umon. ¹³Bad dak Yahuwa wonusu le Musa, gali, ¹⁴Shilu zol al laanu Allah de bara min kem. Nas kulu al asuma kalam an huwo kede kutu iden tomon fi ras tou, wa bad dak nas kulu kede durubu huwo be hujar. ¹⁵Lazim kede inta wori le shab bita Israeli wa gul, Ai zol al laanu Allah lazim kede huwo arfau galat tou. ¹⁶Zol al bi wonusu kalam batal did Yahuwa lazim kede katulu. Nas kulu kede durubu huwo, kan huwo ajnabi wele muatin Israeli. Izakan ai wahid wonusu kalam batal did Yahuwa, lazim kede katulu huwo. ¹⁷Izakan ai wahid darabu zol tani, kede katulu huwo. ¹⁸Izakan ai wahid darabu haiwan bita zol tani, kede huwo dafa, haya be haya. ¹⁹Izakan ai wahid awugu jiran tou, kede amulu le huwo ze huwo amulu le jiran tou. ²⁰kisir be kisir, ena be ena, sunun be sunun. Ze huwo awugu zol, kede kaman amulu le huwo. ²¹Ai wahid al katulu haiwan bi dafa. Ai waid al katulu zol kede katulu. ²²Intum lazim kede kutu ganun de le ajnabi wa muatin Israeli, Fa Ana Yahuwa Allah taki. ²³Bad kida Musa wonusu le Shab bita Israel, wa shab de jabu zol de bara min kem, zol al laanu Yahuwa. Umon durubu huwo be hujar. Shab bita Israel nafisu awamir al kan Yahuwa wodi le Musa.

Chapter 25

¹Yahuwa wonusu le Musa fi Jebel Sinai, gali, ²"Wonusu le shab bita Israel wa kelimu le umon, 'Kan intum ja fi ardi al Ana bi wodi le intum, Bad dak intum lazim bi tii(ihterim) yom sebit bita Yahuwa.³Intum lazim bi zarau mazra bitakum le fetra bita sita sena, wa le sita sinin intum kede gatau furu bita inab wa limu al intaj (mahasil).⁴Lakin fi sena nimra sabah, kede hafisu yom sebit bita raha ta ardi de, Sebit bita Yahuwa. Intum kede ma zarau wele gatau furu bita inab.⁵Intum lazim kede ma amulu nefir le hajat al gum barau, wa intum lazim kede amulu nefir le ai inab al raba fi furu al intum ma gatau. De bikun sena le raha bita ard.⁶hajat al raba fi ardi al ma zarau fi sena ta Sebit(sabbath) bikun akil le intum. Intum khudam bitakum al nusuwan wa rujal, Khudam al intum ajiru wa ajanib al bi geni ma intum yau bi limu akil,⁷wa bahaim bitakum wa haiwanat bita ghaba kaman bi akulu hajat al ardi bitakum antiju.⁸Intum lazim kede asibu sabah sebit bita sena, al huwo, sabah marat sabah sena, ashan bikun sabah sebit bita sena, adad tou kulu bikun tisa wa arbein sena.⁹Bad dak intum lazim bi afuku buruji be shot fok fi kulu mahal fi yom nimra ashara bita sahar nimra sabah.Fi yom bita ghufuran intum bi afuku buruji fi kulu ard bitakum.¹⁰Intum lazim kede kutu sena nimra kamistasar kas le Yahuwa wa alinu tahrir fi kulu ard le kulu nas al gaidin fogo. Huwo yom yubil le intum, ali lazim mumtalakat wa abid bi rijau le ashira bitou.¹¹Sena nimra kamistasar bikun yubil le intum. Intum lazim kede ma zarau wele(au) amulu nefir ta hasad. Akulu haja ara raba be nefsu, wa limu inab ali raba fi furu al ma gatau.¹²Fa huwo yubil, ali bikun kudus le intum. Intum lazim bi akulu intaj al raba be nefsu fi gabat(mazra).¹³Intum lazim bi rijau ai zol wa mumtalakat tomon fi sena bita yubil.¹⁴Izakan intum biyu ai gita ard le jiran bitak au(wele) istara ai gita ard min jiran bitak, Intum kede ma zulumu wele amulu batal be baad.¹⁵Izakan intum istara gita ard min jiran bitak, kede intum arufu adad bita sinin wa mahasil al hasidu lahadi yubil al jai. Jiran bitak al biyu gita ard de kede kaman arufu.¹⁶Adad bita sinin ketir lahadi yubil al jai bi zidu keima bita ard, wa adad bita sinin al besit lahadi yubil al jai bi negesu keima, le-anu adad bita hasad ardi de bi antiju le sidu al jedid huwo sawa ma ada bita sena gubal yubil al jai.¹⁷Intum lazim kede ma zulumu we amulu batal be baad; bidal de(afrud), intum lazim kede ihterim Allah bitakum, fa Ana Yahuwa Allah bitakum.¹⁸v 18 Ashan kida intum lazim bi tii(ihterim) kararat bitai, hafisu gawanin tai, wa nafisu umon. Bad dak intum bi geni fi ardi be salam.¹⁹Ardi bi antij simar tou, wa intum bi akulu lahadi intum bi saban wa geni hinak be salam.²⁰Intum bi gul, "Nina bi akulu sunu fi sena nimira sabah? Suf(ainu) nina ma bi zarau wele bi limu intaj bita nina."²¹Ana bi amiru barakat bitai ashan bi ja le intum fi sena nimira sita, wa bi antij hasad kifaya le talata sena.²²Intum bi zarau fi sena nimira tamania wa bi istemir ashan akulu min intaj ta sena al futu' wa akil al intum limu. Lahadi hasad bita sena nimira tisa ja, intum bi agider ashan akulu min makazin bita sinin al futu.²³Ardi de lazim ma bi biyu le zol tani sabid, Le anu ardi de tai.(hagi) Intum kulu ajanib wa gaidin muakat fi ardi tai.²⁴Intum lazim bi lahizu hag bita damana(ruju) bita kulu ardi al intum akudu; Intum lazim bi asuma ardi de bi isteru wara be usra al intum istara minum.²⁵Izakan zol Israeli tala fakir wa le sabab dak huwo biyu juzu min mumtalakat, bad dak geribu lazim bi ja wa damanu(rijau) haja al aku bau.²⁶Izakan zol ma indu geribu ashan bi damanu(rijau) mumtalakat bitou, lakin kan huwo tala ghaniyan wa indu gudra(guwa) ashan bi damanu²⁷bad dak huwo bi hasibu sinin min zaman ardi de biyu wa bi dafa bagi le zol al kan biyu. Bad dak huwo bi rija le mumtalakat tou.²⁸Lakin kan huwo ma agder ashan bi rajau ardi de wara le nefsu, bad dak ardi al huwo biyu de bi fadulu le sidi al bau(biyu) lahadi sena bita Yubil. Fi sena bita Yubil, ardi de bi rajau le zol al bau, wa sidi al hagiga bi rajau mumtalakat bitou.²⁹Izakan zol biyu bet al indu hos fi asima, bad dak huwo bi isteri ardi warafi kilal sena baad bau. Le fetrabita sena kamil huwo indu hak ashan bi damanu.³⁰kan bet de ma damanu fi kilal sena kamil, bad dak bet al indu hos fi asima de bikun mumtalakat sabid le zol al istara wa iyal bita iyal. Ardi de ma bi rajau fi sena bita yubil.³¹Lakin biyut bita bilad al ma indu hos fi hawili umon bi ainu umon ze mazra bita ardi. Bi damanu umon, wa bi rajau umon lazim fi sena bita Yubil.³²Ala kulu hal, biyut al Lawiyin indu fi asima tomon bi damanu fi ai zaman(woki).³³kan wahid min Lawin ma damanu (rajau) bet al huwo bau bara, bad dak bet ali bau fi asima fi mahal al fogo de lazim bi rijau fi sena bita Yubil, fa biyut al fi asima bita Lawin umon mumtalakat tomon bein shab bita Israel.³⁴Lakin mazra al fi hawili asima tomon ma bi biyu le-anu de mumtalakat sabid bita Lawin.³⁵Izakan zol bita doula takum tala (biga)meskin(fahir), ashan kida(lahadi) huwo ma bi agder ligo haja le nefsu, bad dak intum lazim bi saidu huwo ze intum bi saidu ajnabi au ai zol tani al gaid(aiz) ze zol ta bara(gharib) bein intum.³⁶mata shilu ribe au(wele) hawil ashan bi ligo faida min huwo be ai teriga, lakin ihterim Allah ashan aku bitak bi estemir geni ma intum.³⁷Intum kede ma wodi le umon dein ta gurus be ribe, wele biyu le huwo akil ashan bi ligo faida.³⁸Ana Yahuwa Allah bitak, ali jibu intum bara min Masir, ashan Ana bi wodi le intum ardi canaan, wa ashan Ana bikun Allah bitakum.³⁹Izakan zol bita doula takum biga meskin(fahir) wa bau nefsu le intum, Intum kede ma kutu huwo ashan istakal ze abid.⁴⁰Wodi le huwo sokol ze khadam al ajiru. Huwo lazim bikun ze zol al gaid ma intum muakat. Huwo bi istakal le Intum lahadi sena bita Yubil.⁴¹Bad dak huwo bi

rua min intum, huwo ma iyal tou, wa bi rijau huwo le asira bitou wa le mumtakalat bita abu tou.⁴² Fa umon khudam bitai al Ana jibu min ardi bita Masir. Umon ma biyu ze abid.⁴³ Intum ma hakimumu umon be teriga kaab, lakin intum bi iherim Allah bitakum.⁴⁴ Ze abid al rajil wa mara, al intum bi agder ashan bi ligo min dual al gaidin hauli intum, Intum bi isteri min umon.⁴⁵ Intum kaman bi agder isteri abid min ajanib al gaidin bein intum wa min asira bitomon al ma intum, al weledu fi ardi bitakum, wa umon bikun mumtalakat bitakum.⁴⁶ Intum bi agder wodi abid ze del ze wirasa baad intum le iyal bitakum. ashan umon bi amsuku ze mumtalakat, wa kutu umon abid le muda haya, lakin intum lazim kede ma hakumu akwana bitakum bein shab bita Israel be teriga kaab.⁴⁷ Izakan ajnabi au zol tani al gaid ma intum muakat tala ghani, wa izakan wahid min zol bitakum Israeli tala meskin(fahir) wa biyu nefu le ajnabi dak, au le udu ta asira bita ajnabi,⁴⁸ Baad zol bitakum al Israeli isteru, bi isteru huwo wara. Zol tani min usra bitou bi damanu huwo.⁴⁹ Huwo bikun khal ta zol de, au weled bita khal tou, al bi damanu huwo, au ai zol al fi asira tou. izakan huwo biga (tala) ghani, huwo bi damanu nefsu.⁵⁰ Huwo bi tafik ma zol al istara huwo; umon bi asibu sinin min sena al huwo biyu nefsu le zol al isteru huwo lahadi sena bita Yubil. Ser (taman) bita damana lazim bikun godur haja al bi dafau le zol al ajiru de, le adad bita sinin huwo bi istemir ashan bi istakal le zol al istera huwo.⁵¹ Izakan sinin lisa ketir lahadi sena bita Yubil, huwo lazim bi dafa ze taman le damana tou adad bita gurus al bikun ze adad bita sinin dak.⁵² Izakan sinin de besit le sena bita Yubil, Bad dak huwo lazim bi tafik ma zol al istara huwo yekun adad bita sinin al sibu gubal sena bita Yubil, wa huwo lazim kede dafa le damana to be hifis ma adad ta sinin.⁵³ Bi wodi le huwo sokol ze zol al ajiru kulu sena. Intum lazim kede it-akat ma amulu huwo be teriga kaab.⁵⁴ Izakan ma damanu huwo be teriga de, huwo bi istakal (khaimu) lahadi sena bita Yubil, huwo ma iyal tou.⁵⁵ Le ana Shab bita Israel khudam. Umon khudam bitai al Ana jibu min ardi bita Masir. Ana Yahuwa Allah bitakum."

Chapter 26

¹Intum lazim kede ma amulu asnam, wa intum kede ma arfa ragam al gatau au amud al hajer al siri, wa intum kede ma kutu sura ta hajer al gatau fi ardi takum ashan intum bi abidu, fa Ana Yahuwa Allah bitakum. ²Intum lazim kede hafisu yom sebit wa ihterim malja(mahal al salah) bitai. Ana Yahuwa³Izakan intum aishin be gawanin bitai wa hafisu wosaya bitai wa tii umon, ⁴bad dak ana bi nezilu matar le intum fi zaman tou; ardi bi antij , wa asjar al fi mazra(ghaba) bi weledu fuaki tomon. ⁵Intum bi istemir bi gata dura lahadi zaman ta hasad bita inab, wa hasad bita inab bi wosulu le zaman intum bi zarau tani. Intum bi akulu rakif bitakum le fetra wa gaidin be teriga kwes fi mahal ali intum abinu biyut takum fogo. ⁶Ana bi wodi salam fi ardi de; Intum bi num tehet bidun ai haja al bi kutu intum kafu. Ana bi shilu haiwanat al kab bara min ardi de, wa masakil ma mururu be wasat ardi takum. ⁷Intum bi turudu adu bitakum, wa umon bi waga(mutu) fi zaman bita harib. ⁸Kamsa min intum bi turudu miya nafar, wa miya min intum bi turudu ashara alif; adu bitakum bi mutu gidam intum fi zaman bita harib. ⁹Ana bi bariku intum wa intum bi weledu wa bi tala ketir; Ana bi asisu alaka bitai ma intum. Intum bi akulu akil al kazu fi zaman towil. ¹⁰Intum bi talau akil al kazu de le-anu intum bi deru mahal fadi le hasad tani. ¹¹Ana bi kutu mahal tai bita guad bein(fi nus) intum, wa Ana ma bi aba intum. ¹²Ana bi douru bein intum wa bi kun Allah bitakum, wa intum bi kun shab bitai. ¹³Ana Yahuwa Allah bitakum, ali jibu intum min ardi bita Masir, ashan intum ma bi kun abid tomon. Ana kasuru kulu hawajiz bita niir takum wa kutu intum ashan bi douru ras fok. ¹⁴Lakin kan intum ma asuma le ana, wa ma tii(ihterim) wasayat del kulu, ¹⁵wa kan intum aba kararat bitai wa gawanin bitai, ashan intum ma bi tii kulu wasayat bitai, lakin kasuru tifagiya bitai-¹⁶Izakan intum amulu hajata del, bad dak Ana bi amulu hajata del le intum: Ana bi amulu irhab le intum, amrad(ayanat) wa huma ali bi demiru uyun wa bi shilu haya takum. Intum bi zarau busur bitakum le sifir, le anu adu takum bi akulu intaj bitomom. ¹⁷Ana bi fikir ashan bikun did intum, wa adu takum bi koumu intum. Nas al bi karahu intum bi hakumu intum, wa intum bi jere, hata kan mafi zol ali bi turudu intum. ¹⁸Baad de kulu izakan intum ma asuma le ana, bad dak Ana bi wodi le intum ikhab sabah marat shedid ashan katayat bitakum. ¹⁹Ana bi kasuru guwa takum ta kibiria. Ana bi kutu jou ze hadid fi ras takum wa ardi takum ze bronze. ²⁰Intum bi taabu guwa takum le kusara, le anu ardi takum ma bi antij ai hasad, wa asjar al fi ardi ma bi antij simar(fuaki) . ²¹Izakan intum bi kun did ana wa ma bi asuma ana, Ana bi jibu darbad ketir le intum sabah marat, hasab katayat bitakum. ²²Ana bi rasulu haiwanat ta beriya(ghaba) did intum, ali bi katulu iyal takum, bi demiru bahaim bitakum, wa adad bitakum bi kun besit hata sikat bitakum bi sibu. ²³Izakan fi kulu hajata del intum lisa ma bi gabilu tes-hi(kalam) bitai, wa lisa intum bi kun did ana, ²⁴Bad dak Ana bi kun did intum, wa ana be nefsi bi wodi le intum ikab sabah marat ashan katayat bitakum. ²⁵Ana bi jibu adu le intum ali bi wodi le intum ikab ashan intum kasuru tifagiya. Bi limu intum sawa fi dakil asima, wa Ana bi rasulu marad hinak bein intum, wa bad dak bi istelemu intum fi iden(yed) bita adu . ²⁶Fi wokit ana gata akil takum, ashara nusuwan bi agder ashan bi amulu le intum rakif(ez) fi wahid furun , wa umon bi sarafu le intum rakif be wozin. Intum bi akulu lakin ma bi saban. ²⁷Izakan intum ma bi asuma le ana be kulu hajata del, lakin bi istemir ashan bi kun did ana. ²⁸Bad dak Ana bikun did intum be zalan, wa Ana bi wodi le intum ikhab hata sabah marat wa ketir ashan katayat bitakum. ²⁹Intum bi akulu jisim(laham) bita iyal bitakum; intum bi akulu laham bita banat bitakum. ³⁰Ana bi demiru mahalat bitakum al fok(mohimin), gata mambar bitakum ta bohur tehet, wa jadau jusha bitakum fi jusha bita asnam bitakum, wa Ana be nefsi bi aba(karahu) intum. ³¹Ana bi karabu asima(bilad) bitakum wa bi demiru mahal bitakum bita guad. Ana ma bi kun moksut(murta) be riha bita hatayat bitakum. ³²Ana bi demiru(karabu) ardi de. Adu bitakum al gaidin hinak bikun hazin(istagarab) be demar de. ³³Ana bi shetetu intum bein dual(doulat), wa Ana bi talau shef bitai ashan bi amsi wara intum(Ana bi wodi adu ashan bi hajimu intum) Ardi bitakum bi sibu, wa asima(bilad) bi karabu. ³⁴Bad dak ardi de bi itmata be yom sebit ze fi fetra ali sibu wa intum fi ardi bita adu. Fi zaman dak, ardi de bi akudu raha wa itmata yom sebit tou. ³⁵Ze fi fetra ali sibu , huwo bi ligo raha, Ali bi kun raha huwo ma ligo be yom sebit bitakum, fi wokit intum gaidin fogo. ³⁶Ze le intum ali sibu fi ardi bita adu, Ana bi rasulu kof fi gulub bitakum ashan hata kan sot bita warag shejer ali hawa bi silu fi jou bi wodi intum bi kafu, wa intum bi jere ze intum bi jere min adu(shef). Intum bi waga, hata kan mafi zol bi turudu intum³⁷Intum bi sedimu baad ze intum bi jere min adu, hata kan mafi zol ali bi turudu intum. Intum ma bi endu guwa ali intum bi wogif did adu takum. ³⁸Intum bi mutu bein dual, wa ardi bita adu takum bi abula intum. ³⁹Le del ali sibu bein intum bi mutu be sabab bita katayat tomon, hinak fi ardi bita adu takum, wa le-anu ashan kaatayat bita abuhata takum umon kaman bi mutu. ⁴⁰Hata kan umon ihterif be katayat bitomom wa katayat bita abuhata bitomom, wa kayana ali umon kan ma muklisin le ana, wa kaman umon bi kun did ana- ⁴¹al kutu ana bi aglib did umon wa ana jibu umon fi ardi bita adu- Izakan umon nezilu gulub bitomom al ma mutehir , wa izakan umon gabilu ikhab le katayat bitomom, ⁴²bad dak Ana bi zekiru tifaigiya bitai ma Yacub, tifaigiya bitai ma Ishak, wa tifaigiya bitai ma Ibrahim; Ana bi zekiru ardi de. ⁴³Umon bi sibu ardi de be nufusum, bad kida huwo bi

kun murta(moksut) be yom sebit tou. Umon bi dafa ikhab bitomon le katayat tomon le-anu umon be nufus bitomo aba kararat wa gawanin bitai .⁴⁴Hata kan hajat del kulu, wokit umon fi ardi bita adu, Ana ma aba umon, Ana wele ma aba umon ashan bi demiru umon bita kulu kulu wa bi gatau tifagiya ma umon, fa Ana Yahuwa Allah tomon. ⁴⁵Lakin ashan umon Ana bi zekiru tifagiya ali ma judud bitomon, Ali Ana jibu umon bara min ardi bita Masir fi uyun bita dual, ashan Ana bi kun Allah tomon. Ana Yahuwa."⁴⁶Del yau wasaya, kararat, wa gawanin ali Yahuwa amulu beinu huwo wa shab bita Israel fi jebel Sinai be wasat Musa.

Chapter 27

¹Yahuwa kelimu(wonusu) ma Musa wa gal, " ²Wonusu le shab bita Israel wa kelimu le umon, 'Izakan zol amulu tegdir kas le Yahuwa, huwo istamilu kiyam del.³Mikias ta keima bita zol rajil min ishrin le sitin sena lazim bi kun kamsin shekel(juram) bita fidah,, baad shekel bita mahal guad. ⁴Fa le bit bitaal endu nefsu umur keima bitou bikun teletin shekels.(juram)⁵Min umur kamsa sena le ishirin sena keima bitak bita zol raji lazim bikun ishrin sheke(juram)l, wa le bit bikun ashara shekel(juram). ⁶Min umur wahid shahar le kamsa sena keima bita weled rajil bikun kamsa sekel bita fidah, wa le bit bikun talata shekel(juram) bita fidah.⁷Min umur ta sitin sena wa fok le zol rajil keima bitak lazim bikun kamistashar shekels(juram), wa le mara(bit) bikun ashara shekels(juram). ⁸Lakin izakan zol al amulu kasam(halifa) ma bi agder dafa keima de, Bad dak zol ali wodi de bi gedimu le gesis, wa gesis bi keimu zol dak be adad ali zol amulu tegdir de bi agder.⁹Izakan haja al gadiru de huwo haiwan al mogbul le Yahuwa, ai tija bita haiwan ali wodi le Yahuwa bikun kudus(kadis). ¹⁰Zol de kede ma badilu au badilu al kwes be al batal, au batal be al kwes. Izakan huwo badilui wahid haiwan be tani, Kulu umon itnin wa al badilu bekun kudus.(kadisiyin).¹¹Ala kulu hal, izakan haja al zol de gadiru ashan bi wodi le Yahuwa huwo nijis, ashan Yahuwa ma bi gabilu(rudu), bad dak zol de lazim kede jibu haiwan de le gesis. ¹²Gesis bi gadiru, be keima ta shuk bita haiwan de. Ai keima ali gesis de kutu fi ras haiwan de, dak bikun keima tou. ¹³Izakan sidi haiwan de deir rijau, keima tou al Kamis bi zidu fi sher bita ruju. ¹⁴Kan zol kutu juzu min bet tou ze hadaya kudus le Yahuwa, bad dak gesis bi kutu keima tou kwes au batal. ai keima ali gesis de kutu, huwo bikun ze huwo kutu. ¹⁵Lakin izakan sidu al kutu juzu min bet tou de deir ashan bi rijau, huwo lazim bi zidu keima tou al Kamis fi sher bita ruju, wa biga bikun tou.¹⁶Izakan zol kutu juzu min ardi tou, bad dak keima tou bikun nisba al kifaya bita bizra ali bi zara-homer bita sheir bi keima be kamsin juram bita fidah.¹⁷Izakan huwo kutu juzu min mazra bitou fi sena bita yubil, keima bitou bikun sabit. ¹⁸Lakin izakan huwo kutu juzu min mazra bitou baad sena bita Yubil, bad dak gesis lazim bi asibu keima bita mazra be adad bita sinin al fadul lahadi sena tani bita Yubil, wa bi nagisu keima tou. ¹⁹Izakan zol al kutu juzu min mazra dier ashan bi rijau mazra tou, Bad dak huwo lazim bi zidu keima al Kamis, wa bikun tou. ²⁰Izakan huwo ma rijau mazra, au izakan huwo bau mazra le zol tani, ma bi rijau tanimara. ²¹Bidal min de, mazra de , kan faku fi sena bita Yubil, bikun hadaya al mukadas le Yahuwa, ze mazra ali wodi bita kulu kulu le Yahuwa. Huwo bikun bita gesis.²²Izakan zol kutu juzu min mazra(mahal) ali huwo istara, lakin mazra(mahal) dak ma juzu min ardi bita usra tou, ²³bad dak gesis bi keimu adad de lahadi sinin bita Yubil, wa zol de lazim bi dafau keima tou fi yom dak ze haday al mukadas le Yahuwa.²⁴Fi sena bita Yubil, Mahal de bi rija le zol ali mahal de isteru, le sidi(sahib)al ardi. ²⁵Keima de kulu lazim bi gisu be wozin bita juram bita shekel al mukadas. Ishirin jera lazim bi adilu wahid jurum.²⁶²⁷Mafi zol ali bi kutu juzu min moulud al awel bein al haiwanat, minzu(min bedri) moulud al awel bita Yahuwa; sua(hata) kan tor au koruf, huwo bita Yahuwa. Izakan huwo haiwan nijis, bad dak sidi(sahib) bi isteri be keima tou, wa seir al khamis lazim bi zidu le keima dak. Izakan haiwan de ma rajau, bad dak huwo bi biyu be keima al kutu.²⁸Lakin mafi haja ali zol karizu le Yahuwa, min kulu hajat ali huwo indu, sua kan insan au haiwan, au ardi bita usura tou, bi biyu au rijau. Ai haja ali karizu huwo mukadas le Yahuwa. ²⁹Mafi fidia (haja) bi dafau le zol ali karizu le demar(karaba). Zol dak lazim bi katulu.³⁰Ushur kulu bita ard, sua kan dura al raba fi ard au fuaki min asjar, huwo bita Yahuwa. huwo mukadas le Yahuwa. ³¹Izakan zol rijau ai ushur tou, huwo lazim bi zidu keima tou ali khamis fogo.³²wahid min ashara bita kulu haiwan halif, ai haja al mururu tehet hasaya bita rai(zol ali bi ainu wara haiwanat), wahid fi ashara lazim bi kutu fi taraf le Yahuwa. ³³Rai de kede ma fetisu haiwan al kwes au al kab, wa huwo lazim kede ma badilu wahid be tani. Izakan huwo badilu, bad dak kulu de wa dak ali huwo badilu bikun mukadas. .""Ma bi rijau.³⁴Del yau wasayat ali Yahuwa wodi le Musa fi Jebel Sina le shab bita Israel.

Numbers

Chapter 1

¹Yahwa kelim le Musa fi beriya ta Sina fi kema ta ejtima. De hasil fi awel yom ta sena nimira itiniin fi fetera ta sena nemra itniin baad shaab ta Israel kan tala bara min arid ta masir. Yahwa kelim, ²"hasibu kulu jamaa ta rujal ta Israel be kasma bab tomon wa biyut ta abuhar tomon. Indu umon be asami. Hasibu kulu rujal rajil gusad rajil ³Al indu ishiriin sena. Hasibu kulu al bi agder shakila ze askeri le Israel. Inta wa Harun yau bi indu adad ta rijal de fi mujmu tomon ta jesh.⁴Rajil min kulu gebila, ras ta kasma bab, be kadimu ma inta ze huwo yau kaid ta

gebila. Ai kaid bi kun kayid le rajil, al bi shakila le bet ta abuhat tou. ⁵De yau asami ta kada al bi shakila ma inta ⁶Min gebila ta Simeon, Shelumiel weled ta Zurishaddai, ⁷Min gebila ta Yahuza, Nahshon weled ta Amminadab, ⁸Min gebila ta Issachar, Nathaniel weled ta Suar, ⁹Min gebila ta Zebulun, Eliab weled ta Helon, ¹⁰Min gebila ta Ephraim Weled ta Yusif, Elishama weled ta Ammihud, ¹¹min gebila ta Benyamin, Abidan weled ta Gideon, ¹²Min gebila ta Dan, Aliezer jena ta Ammishaddai, ¹³Min gebila ta Asher, Fajaiel jena ta Okran, ¹⁴Min gebila ta Gad, Eliyasaf jena ta Deuel, ¹⁵Wa min gebila ta Naftali, Ahira jena ta Ehan.” Min gebila ta Reuben, Elizur jena ta Shedeur, min gebila ta Manasseh, Gamaliel jena ta Pedahzur, ¹⁶Del kan rijal al azilu min shaab. Umon bi gud gabail ta judud tomon. Umon yau kan kiyadad ta kasma biyut ta Israel. ¹⁷Musa wa Haron shilu rijal del, al sejilu be isim, ¹⁸Wa umon limu kulu nas ma baad fi yom al awel min shahar nimra itniin. Rijal min ishriin sena wa sejilu umon bediri aslan be isim, be hasab kasma bab tomon, hasab biyut ta abuhat tomon, kan hasibu umon rajil be rajil. ¹⁹Baad dak Musa sejilu asami tomon fi beria ta sina, ze ma Yahwa wodi le umon wosiya ashan umon bi amulu. ²⁰Min iyal ta iyal ta Reuben, Israel yau bikiria, min al sejilu. Hasab usura tomon, be hasab biyut ta abuhat tomon, asami ta rijal de kulu ishriin sena be agdamia bi agder ruwa le harib, hasibu rajil be rajil. ²¹Hasibu umon 46,500 rujal min gebila ta Reuben. ²²Min iyal ta iyal ta Simeon min al hasab usura tomon, be hasab biyut ta abuhat tomon. Asami ta kulu mujmu ta rujal de ishriin sena bi agder ruwa fi harib, hasibu rajil be rajil. ²³Hasibu umon 59,300 rajil min gebila ta Simeon. ²⁴Min iyal ta iyal ta Gad, min al sejilu, be hasab usura tomon, hasab biyut ta abuhat tomon, asami ta kulu rujal de ishriin sena bi agder ruwa le harib, kan mahsub. ²⁵Hasibu umon 45,650 rajil min gebila ta Gad. ²⁶Min iyal ta iyal ta Yahuza, min al sejilu be hasab usura tomon, hasab biyut ta abuhat tomon, asami ta kulu rujal de ishriin sena bi agder ruwa le harib, kan mahsub. ²⁷Hasibu umon 74,600 rujal min gebila ta Yahuza. ²⁸Min iyal ta iyal ta Issachar, min al sejilat, be hasab usura tomon, hasab judud tomon, asami ta kulu rujal de ishriin sena bi agder ruwa le harib. ²⁹Hasibu umon 54,400 rujal min gebila ta Issachar. ³⁰Min iyal ta Zebulun, min sejilat, be usura tomon, be biyut ta judud, asami ta shabab kulu min ishirin sena, bi agder ruwa fi harib, hasibu. ³¹Hasibu umon 57,400 rijal min gebila ta Zabulun. ³²Min iyal ta iyal ta Ephraim weled ta Yusif, min al sejilat, be hasab usura tomon, hasab biyut ta judud tomon asami ta kulu rujal de ishriin sena, bi agder ruwa fi harib, kan mahsub. ³³Hasibu umon 40,500 rujal min gebila ta Ephraim. ³⁴Min iyal ta iyal ta Manasseh weled ta Yusif, min al sejilat, be hasab usura tomon, be hasab biyut ta judud tomon, asami ta kulu rujal de ishriin sena bi agder ruwa fi harib, kan mahsub. ³⁵Hasibu umon 32,200 rujal min gebila ta Manasseh. ³⁶Min iyal ta iyal ta Benyamin, min al sejilat, be hasab usura tomon, hasab biyut ta judud tomon, asami ta kulu rujal de ishriin sena bi agder ruwa fi harib, kan mahsub. ³⁷Hasibu umon 35,400 rujal min gebila ta Benyamin. ³⁸Min iyal ta iyal ta Dan, min al sejilat, be hasab usura tomon hasab biyut ta judud tomon, asami ta kulu rujal de ishriin sena bi agder ruwa fi harib, kan mahsub. ³⁹Hasibu umon 62,700 min gebila ta Dan. ⁴⁰Min iyal ta iyal ta Asher, min al sejilat, be hasab usura tomon, hasab biyut ta judud tomon, asami ta kulu rujal de ishriin sena, bi agder ruwa fi harib, kan mahsub. ⁴¹Hasibu umon 41,500 rujal min gebila ta Asher. ⁴²Min iyal ta iyal ta Naftali, min al sejilat, be hasab usura tomon, hasab biyut ta judud tomon, asami ta kulu rujal de ishriin sena, bi agder ruwa fi harib, kan mahsub. ⁴³Hasibu umon 53,400 min gebila ta Naftali. ⁴⁴Musa wa Haron hasibu kulu rujal de, ma baad ma itnashar rujal al kan bi kud Israel min biyut ta judud tomon. ⁴⁵Ashan kida kulu rujal ta Israel min ishriin sena, kulu al mumkin bi shakila fi harib, kan mahsub fi hasab biyut ta judud tomon. ⁴⁶Hasibu umon 603,550 rujal. ⁴⁷Lakin lawiin kan ma hasibu hasab gebila ta judud tomon ⁴⁸Leanu Yahwa kelim le Musa, ⁴⁹“inta ma bi hasibu gebila ta lawi au bi domu umon fi jumla ta shaab ta Israel. ⁵⁰Bidal le de kelifu lawiin kede ihtam le maskan ta tifagiya ta marasim, wa bi ihtam le kulu asasat al fi maskan wa le kulu haja foko. Lawiin bi arfa maskan, wa umon bi arfa asasat ta maskan. Umon bi ihtam be maskan de wa amulu muaskar tomon hawuli huwo. ⁵¹Asa maabad de bi hariku le mahal tani, lawiin be kutu huwo tehet. Ai zol gerib al bi ja gerib ma maabad de bi katulu. ⁵²Kan shaab ta Israel arfa keima tomon fok, ai rajil bi amulu zede le yafat al tabi le mujmu ta junud tou. ⁵³Wa ma zalik, Lawiin lazim bi kutu kemat tomon hawuli Maskan ta kararat ta tifagiya ashan gadab ma bi ja fi ras ta shaab ta Israel. Lawiin bi bi amulu kidma ta maskan ta kararat ta tifagia.” ⁵⁴Shaab ta Israel amulu hajjat del kulu. Umon bi amulu ai haja al Yahwa wosia be wasat Musa.

Chapter 2

¹Yahwa kelim tani mara le Musa wa Haron. Huwo kelim, ²“kulu wahid min shaab ta Israel bi kun hawuli muasfat tou, be yafta ta biyut ta abuhath tomon. Umon bi geni hawuli kema ta ljtma ala kulu taraf.³Del al bi geni fi sherik ta kema ta ijtima, tijah al shemish bi tala min fogo, umon yau kem ta Yahuza be mujmu ta Asakir tomon, wa umon bi geni tehet muhasafat tomon . Nahshon weled ta Amminadab yau kaid ta shaab ta Yahuza. ⁴Adad al zidu ta shaab ta Yahuza de 74,600.⁵Gebila ta Issachar bi ja geni bad Yahuza. Nathaniel weled ta Zuar bi kud asakir ta Issachar. ⁶Adad al zidu le shaab ta Issachar 54,400 rujal.⁷Gebila ta Zabulun bi ja bad Issachar. Eliab weled ta Helon bi kud asakir ta Zabulun. ⁸Adad al zidu le shaab ta Zabulun yau 57,400.⁹Kulu adad ta mahal ta Yahuza yau 186,400. Umon bi tala bara awel.¹⁰Ala tijah ta junub bi kun mahal ta Reuben tehet wosif tomon. Kaid ta mahal ta Reuben yau Alizur weled ta Shedeur. ¹¹Adad al zidu le shaab ta Reuben yau 46,500.¹²Samaan bi geni fi kema bad Reuben. Kaid ta gebila ta Shamaun yau Shalumiel weled ta Zurishaddai. ¹³Adad al zidu le shaab ta Samaan yau 59,300.¹⁴Gebila ta Gad yau be wara tou. Kaid ta shaab ta Gad yau Eliasaph weled ta Deuel. ¹⁵Adad al zidu le shaab ta Gad yau 45,650.¹⁶Adad ta kulu rujal al kalifu le mahal ta Reuben, hasab tegsimat tomon, yau 151,450. Umon bi tala bara nimra itniin¹⁷Bad kida, kema ta ijtima de bi rahalu min muaskar de ma Lawiin fi wasat ta kulu mahalat. Umon bi tala bara min muaskar be nefso nizam ze ma umon ja fi muaskar de. Kulu zol bi kun fi mahal tou, be yafta tou.¹⁸Ala tijah ta gerib bit kun tegsimat ta muaskar ta Ephrai tehet wosif tomon. Kaid ta shaab ta Ephraim Yau Elishama weled ta Ammihud. ¹⁹Adad al zidu le shaab ta Ephraim yau 40,500.²⁰Bad umon gebila ta Manasseh, kaid ta Manasseh yau Gamaliel weled ta Pedahsur. ²¹Adad al zidu le shaab ta Manasseh yau 32,200.²²Bad de bi kun gebila ta Benyamin. Kaid ta Benyamin yau Abidan weled ta Gideoni. ²³Adad al zidu le shaab ta Benyamin yau 35,400.²⁴Kulu del al hasibu fi muaskar ta Ephraim yau 108,100. Umon bi tala bara nimra talata.²⁵Ala shamal bi kun tegsimat ta muaskar ta Dan. Kaid ta shaab ta Dan yau Ahiezar jena ta Ammishaddai. ²⁶Addad al zidu ta shaab ta Dan yau 62,700.²⁷Shaab ta gebila ta Asher bi ja geni bad Dan. Kaid ta Asher yau Pagiel weled ta Okran. ²⁸Adad al zidu ta shaab ta Asher yau 41,500.²⁹Badu gebila ta Naftali. Kaid ta Naftali yau Ahira weled ta Enan. ³⁰Adad al zidu ta shaab ta Naftali yau 53,400.³¹Kulu del al hasibu fi muaskar ma Dan yau 157,600 umon bi tala bara min muaskar fi akir mara, tehet yafta tomon”³²De yau iyal ta iyal ta Israel, mahsub hasab biyut ta abuhath tomon. Kulu de hasibu fi muaskarat tomon, be tegsimat tomon, yau 603,550. Lakin Lawin tou ma hasibu bein shaab ta Israel, ze Yahwa kan wodi wosia le Musa. ³³Lakin huwo Lawiin kan ma idu umon ma anas ta Israel, ze Yahwa kan Amiru Musa. ³⁴Shaab ta Israel amulu kulu haja al Yahwa amiru Musa. Umon kutu muaskar tomon be yafta tomon. Umon tala bara min muaskar be usurat tomon, fi nizam ta biyut ta judud tomon.

Chapter 3

¹De yau kalifiya ta iyal ta iyal ta Harun wa Musa asna Yahwa kelim ma Musa fi jebel Sina ²Asami ta iyal ta iyal ta Harun yau nadab al bikiria, wa Aybihi, Eleazar, wa Ithamar.³Del yau asami ta iyal ta Harun, kuhana al kan mumsuhin wa al kerisu le kidma ze kuhana, ⁴lakin Nadab wa Abhu waga wa mutu gidam ta Yahwa asna umon gedimu le huwo gurban ta nar al ma mugbul fi beriya ta Sina. Nadab wa Abihu kan ma ludu iyal, biga bes Eleazar wa Ithamar kadimu ze kuhana ma Harun abu tomon.⁵Yahwa kelim le Musa. Huwo kelim, ⁶“jibu gebila ta lawiin wa wogifu umon gidam ta Harun al kahana ashan umon bi saidu huwo.”⁷Umon bi amulu kidma niyaba an Harun wa kulu mujtama fi kema ta ijtima. Umon lazim bi kadimu fi maskan”⁸Umon bi ihtam be kulu asasat fi kema ta ijtima. Wa umon bi saidu gabail ta Israel ashan bi gedim kidma ta maskan”⁹Inta bi wodi lawiin le Harun wa Awulad tou. Wodi umon kulu ashan bi saidu huwo hadiya ta shaab ta Israel. ¹⁰Inta bi azilu Harun wa iyal tou za kuhana, lakin ai zol garib al bi ja gerib bi katulu.¹¹Yahwa kelim le Musa. Huwo kelim, ¹²“aiynu, ana shilu lawiin min wasat ta shaab ta Israel. Ana amulu de bidal ana bi shilu kulu bikiria. Gediya nimira wahid ta rihim, min wasat ta shaab ta Israel. Lawiin tabi le ana. ¹³Kulu bikiria tabi le ana. Fi yom dak al ana hajimu kulu bikiria fi arid ta masir, ana kutu mujmu barau le nefsa tai kulu bikiria di israel, kulu min rujal wa haiwanat. Umon tabi le ana. Ana Yahwa”¹⁴Yahwa kelim le Musa fi beriya ta Sina. Huwo kelim, ¹⁵“hasibu iyal ta iyal ta lawi fi kulu usura, fi biyut ta abuhar tomon hasibu kulu jena al rajil al umor tou shahar wahid.”¹⁶Musa hasibu umon, hasab kalam ta Yahwa, bes ze huwo kan wodi wosiya ashan bi amulu.¹⁷Asami ta iyal ta lawi de yau kan gershon, kahat, wa marari. ¹⁸Del yau asami ta iyal ta gershon, be hasab usura tomon; lubna wa shamei. ¹⁹Iyal ta kahat, be hasab usura tomon; Amram, Izhar, habron, wa uzziel. ²⁰Iyal ta marari be hasab usura tomon; mahli wa mushi. Del yau usurat ta lawiin, sejilu hasab usura be usura.²¹Usurat ta Lubniin wa ta Shameiin ja min gershon. Del yau usurat ta Gershoniin. ²²Kulu iyal al rujal min umur ta shahar wahid kan mahsub, jumla tou 7,500. ²³Usurat ta Gerahoniin bi geni fi maskar fi itijah ta garib ta mahal ta ibada “maabad”.²⁴Eliasaph weled ta Lael bi khudu usurat ta iyal ta iyal ta Gershoniin. ²⁵Usura ta Gershon bi ihtam be kema ta ijtima sawa ma maskan ta ibada Umon bi ihtam be kema, bi kati huwo, wa bi istagdemu sitara ze madara le kema ijtima. ²⁶Umon bi ihtam be satair ta dar bet, setara fi madkal ta dar bet baad dak al Hawishu ta guad wa ta tagiir. Umon bi ihtam be hubal ta kema ta ijtima wa le kulu haja fogo.²⁷Usurat del ja min kahath; usura ta al Amramiin, usura ta al Yazhariin, usura ta al Hebroniin, wa usura ta Uzzielin. Usurat del tabi le al Kahatiin. ²⁸8,600 iyal al awlad min umur ta shahar wahid le fok hasibu ashan bi amulu kidma ta malja “gaad”. ²⁹Usura ta kahath bi kun fi muaskar fi tijah ta junub ta mahal ta ibada “maabad”.³⁰Elizaphan ta Uzziel bi khudu biyut ta abuhar ta kahathiin. ³¹Umon bi ihtam be sefina de, tarabeza, lambat, mazabeh, hajar al mukadas al bi istagdemu fi kidmat tomon, sitara, wa kulu turog ta shokol tou. ³²Eleazar jweled ta Harun al kahin bi khudu rujal al gi khudu lawiin. Huwo bi kun mushirif le rujal al bi amulu kidma ta mahal al mukadas.³³Itnin usurat ja min marari; usura ta mahliin wa usura ta mushiin. Usurat del ja min marari. ³⁴6,200 iyal al rujal al hasibu be umur shahar wahid wa le fok. ³⁵Suriel weled ta Abihail bi khudu biyut ta Judud ta marari. Umon lazim bi kutu musaskar fi itijah ta shamal ta maskan ta ibada”³⁶Iyal ta iyal ta marari bi ihtam be amulu utor ta maskan ta ibada, urud tou,manasib,asasat,kulu aghiza,wa kulu haja al indu ilaka le umon, be idafa le kida ³⁷Al amida wa manasib ta biyut al hawuli maskan ta ibada ma magabise tomon, awtat,wa hubal.³⁸Musa wa harun wa iyal tomon bi kun fi muaskar fi itijah ta sherik ta maskan ta ibada fi gidam ta kema ta ijtima,mugabi le sherik ta shemis. Umon bi kun musulin fi amulu kidma ta mahal guad “malja” wa gidma ta shaab ta israel. Ai lagi “zol al garib “ al bi ja gerib le malga de bi katulu. ³⁹Musa wa harun hasibu kulu iyal al rujal fi usura ta lawi al indu umur ta shahar wahid le fok, ze ma Yahwa wodi awamir. Umon hasibu itnin wa ishrin alf rujal. ⁴⁰Yahwa kelim le musa, hasibu kulu bikiria al rujal ta shaab ta israel al indu umur shahar wahid le fok. Sejilu asami tomon. ⁴¹Inta bi shilu lawiin le ana – ana Yahwa – bidal ta kulu bikiria ta bahaim ta iyal ta iyal ta Israel.”⁴²Musa hasibu kulu bikiria ta shaab ta Israel, ze Yahwa kan wodi awamir ashan huwo bi amulu. ⁴³Huwo hasibu kulu bikiria al rujal be asami, umur shahar wahid wa le fok. Huwo hasibu 22,273 rujal.⁴⁴Tani mara Yahwa kelim le musa. Huwo gali ⁴⁵shilu lawiin bidal kulu bikiria wasat ta shaab ta Israel, wa shilu bahaim ta lawiin bidal ta bahaim ta shaab. Lawiin de tabi le ana- ana Yahwa.⁴⁶Ashan bi dafaa 273 bikiria ta iyal ta Israel al zidu adad ta lawiin ⁴⁷Inta bi jama kamsa shagil le kulu min umon. Inta bi istakdim shagil ta malja ze ma inta amulu magiyas ta wozin. Shagil bi sawi ishrin girah. ⁴⁸Inta bi wodi gurush al mudfu de inta bi dafa le Harun wa awlad tou”⁴⁹Biga Musa jama gurush al mudfu min adad al ziyada de le del dafau ma lawiin. ⁵⁰Musa jama gurush min bikiria ta shaab ta Israel. Huwo jama 1,365 shagil, wozinu ma shagil ta malja. ⁵¹Musa wodi gurush al dafau de le Harun wa iyal tou. Musa amulu kulu haja al kelimu ashan huwo bi amulu min kilal kalam ta Yahwa, ze Yahwa kan wodi awamir le huwo.

Chapter 4

¹Yahwa kelim le musa wa Harun. Huwo gali, ²shilu adad ta iyal ta kahath al rujal min wasat ta lawiin, be usura tomon wa biyut ta abuhath tomon. ³lasibu kulu rujal al min te letin le khamsin sena. Rujal de bi limu fi sherika ashan bi kadimu fi kema taljtima. ⁴iyal ta iyal ta kahath bi kun musuel aktar le hajat al mukadas al hahau le ana fi kema ta ijtima. ⁵Wokit jahisu ashan bi rahalu muaskar le gidam, Harun wa awulad tou bi ruwa dakil kema, bi rezilu le tehet sitara ta fahis al bi fergu mahal al fogo kadasa wa bi kati sefina “tabut” ta shehada be huwo. ⁶Umon bi kati sefina de be gita ta gilid ta ijil. Umon bi wazau gumash al zahari kalis fok tou. Umon bi dakalu kashabin ashan bi arfa huwo. ⁷Umon bi wazau gumash al zahari de fi tarabeza ta esh ta hudur. Umon bi kutu fogo, suhana, maalik, salatata, wa kasat ta shirab bikutu. Eash bi kun dayam be istimrar fi tarabeza. ⁸Umon bi wazau fok tomon gumash lori tou gurmuzi wa bi kati Kaman be gulud ta jilid al umon vi kutu akshab ashan bi arfa tarabeza de. ⁹Umon bi shilu gumash al azrak wa umon bi kati tijah al bi wala le gidam ma lambat tou, kamasha, suhana, wa kulu kasat ta zet le lambat. ¹⁰Umon bi kutu lamba al indu jinah wa kulu hajat idafya” fi kuta ta jilid ta ijil wa umon bi kutu huwo fi hamal. ¹¹umon bi wazau gumash al azrak de mazbah min dahab humon bikah huwo be kuta to gilid taljil wa blga bi kutu fi hamala ta keshab. ¹²Umon bi shilu kulu ajhiza ta kidwa al umon bi kadimu me huwo fi malja wa bi lifu umon fi gumash al azrak umon bi kati ma kuta min jilid ta ljl wa bi kutu ajhiza de fi hamala. ¹³Umon bi zahiru rumad de beid min zet ta mazbah wa bi wazau gumash ta arjuwam fi mazbah. ¹⁴Umon bi kutu fi hamala kulu ajhiza al umon lstakdimu fi shokol ta mezbah. Ajsam del yau doka ta nar, shoka gatayat kora wa kulu ajhiza ta mazbah ma jilid al naim wa baad dak kutu hamala ta kasabat. ¹⁵Kan biga Harun wa awluad tou kalasu kati ta mahal al mukadas wa kulu ajhiza tou, wa asha muaskar bi rahalu le gidam biga iyal ta iyal ta kahath bi ja ashan bi arfa mahal al mukadas. Kan umon lemesu alat al mukadas de umon bi mutu. De yau shokol ta iyal ta iyal ta kahath, ashan bi arfa fi kema ta ijtima. ¹⁶Eleazar weled ta Harun al kahin wokilu huwo le ihtimam be zat ta nur, bokur al indu riha hilu, tagdim al sabit wa zet ta misha. Wokilu huwo le ihtimam be maskan ta ibada wa kulu al fi fogo, mahal al mukadas wa ajhiza tou. ¹⁷Yahwa kelim le Musa wa Harun. Huwo gali, ¹⁸Mata rudu le gebila ta iyal ta iyal ta kahathiin ashan bi talau bara min wasat ta Lawiin. ¹⁹Hasa amulu de le umon ashan umon bi hai wa ma bi mutu, kan umon ja gerib be hajat ta mahal al mukadas “kuds al akdas” Harun wa iyal tou bi dakalu juwa, wa bi wodi le kulu zol shokol tou wa mosulia tou. ²⁰Lakin kahathiin ma bi dakalu ashan bi ainyu mahal al mukadas, hata le lahaza besit, au umon bi mutu. ²¹Yahwa kelim tani mara le Musa. Huwo gali, ²²Shilu adad ta iyal ta iyal Gershon Kaman, be hasab biyut ta abuhath tomon wa usura tomon. ²³Hasibu del al indu teletin sena le kamsiin sena, hasibu umon kulu al bi dum fi sherika ashan bi kadimu fi kema ta ijtima. ²⁴De yau shokol ta usura ta Gershoniin, asha umon bi kadimu wa umon bi arfa. ²⁵Umon bi arfa sejif ta maskan ta ibada, kema ta ijtima, kuta tou, kuta ta jilid ali fok tou, wa sejif ta dukul le kema ta ijtima. ²⁶Umon bi arfa sejif ta dar, sejif ta bab ta sika ta bab ta dar, al gerib le maskan ta ibada, wa gerib ma mazbah, hubal tomon, wa kulu asasat le kidma tomon. Kulu al bi amulu be hajat del, umon bi amulu huwo. ²⁷Harun wa iyal tou bi wori kulu kidma ta iyal ta iyal ta Gershoniin. Fi kulu haja al umon bi hawilu, wa fi kulu kidma tomon. Ita bi wori le umon bi kulu mosuliya tomon. ²⁸De yau kidma ta usura ta iyal ta iyal ta Gershoniin le kema ta ijtima. Ithamar weled ta Harun al kahin bi khudu umon fi kidma tomon. ²⁹Inta bi hasibu iyal ta iyal ta marary be hasab usura tomon, wa nizamu umon be hasab biyut ta Judud tomon, ³⁰Min teletiin sena wa le fok lahadi kamsiin sena. Hasibu kulu zol al bi ruwa dum fi sherika wa bi kadimu fi kema ta ijtima. ³¹De yau musulia tomon wa humula tomon fi kulu kidma tomon le kema ta ijtima. Umon bi ihtam be loha ta maskan ta ibada, urud tou, manasib, wa magabes. ³²Le gidam be manasib ta hawuli maskan ta ibada, magabes, awutad, wa hubal tomon, be kulu ajhiza tomon. Hasibu be isim hajat al umon bi shilu. ³³De yau kidma ta usura ta iyal ta iyal ta marari, al umon amulu la kema ta ljtima, tehet irsahad ta thamar jena ta Harun al kahin. ³⁴Musa wa Harun wa ruasa ta mujtama hasibu iyal ta iyal ta khathiin be hasah usura ta biyut ta abuhath tomon. ³⁵Umon hasibu umon min teletiin sena wa le fok lahadi kamsin sena. Umon hasibu kulu zol al bi dum fi sherika fi kidma ta kema ta ijtima. ³⁶Umon hasibu 2,750 rujal bi hasab usura tomon. ³⁷De kan sejlat ta usura ta kahathiin al kadimu fi kema ta ijtima. Musa wa Harun hasibu umon hasab awamir ta Yahwa al kan wodi be wasat musa. ³⁸Iyal ta iyal ta Gershon kan hasibu fi usura tomon, be hasab biyut ta judud tomon, ³⁹Min teletiin le kamsiin sena. Kulu zol al der dum le sherika ashan bi kadimu fi kema ta ijtima. ⁴⁰Kulu rujal hasibu be hasab usura tomon wa biyut ta judud tomon, mahsub 2,630. ⁴¹Musa wa Harun hasibu usura ta iyal ta iyal ta Gershon al kadimu fi kema ta ijtima. Fi shokol de, umon tei awamir al kan Yahwa amiru umon ashan bi amulu be wasat musa. ⁴²Iyal ta iyal ta marari kan hasibu fi usura tomon be hasab biyut ta judud tomon, ⁴³Min teletiin le kamsiin sena, kulu zol al dum fi sherika ashan bi kadimu fi kema ta ijtima. ⁴⁴Kulu rujal hasibu be hasab usura tomon wa biyut ta judud tomon, mahsub 3,200. ⁴⁵De kan sejilat ta usura ta iyal ta iyal ta marari. Al musa wa Haron hasibu be hasab awamir ta Yahwa al ja be wasat ida ta musa. ⁴⁶Biga musa, Harun, wa ruasa ta Israel hasibu be kulu

lawiin be hasab usura tomon fi biyut ta abuhar tomon ⁴⁷Min teletii sena le kamsiin sena. Umon hasibu kulu zol amulu shokol fi maskan ta ibada wa al arfa wa ihtam be hajat fi kema ta ijtima. ⁴⁸Umon hasibu 8,580 rujaal. ⁴⁹Hasab awamir ta Yahwa, musa hasibu kulu rjil, hafisu hisab zol be hasab shokol al kan wodi ashan huwo bi amulu hasab nou ta musulia al huwo hariku. fi shokol de, umon tii kalam al Yahwa amiru umon ashan bi amulu be wasat Musa.

Chapter 5

¹Yahwa kelim le musa, huwo gali, ²Wodi wosia le shaab ta Israel kede tala kulu zol al indu marad ta judam bara min muaskar, kulu zol ma nedef be wasat lemesu gisim ta zol al mutu. ³Kan de mara auw ze de. Umon tala umon bara min muaskar. ⁴Shaab ta Israel amulu ze de. Umon tala umon bara min muaskar, ze Yahwa awamia le musa. Shaabta Israel wodi taa le Yahwa. ⁵Tani mara Yahwa kelim le musa, huwo gali, ⁶Kelim le shaab ta Israel. Iza kan rajil au mara amulu ai katiya ze ma shaab amulu le baad, wa ma kwes le ana, zol de galan. ⁷Baad dak huwo bi iterif be katiya al huwo amulu. Huwo bi dafa kulu taman ta galat tou wa bi zidu le taman ta wahid aktar min kamsa. Huwo bi wodi le zol al huwo amulu le huwo zulum. ⁸Lakin kan al muzlum de ma indu gerib tou al shedid ashan bi istelim defe de, huwo bi dafa taman ta zol al huwo zulumu de le ana be wasat kahin, le gidam ma ganamaya ashan bi kafir le nefsa tou. ⁹Kulu toburuat, kulu haja shaab ta Israel bi jamau barau, be al umon jibu le kahin, bi kun tabi le huwo. ¹⁰Ataya ta kulu zol bi kun le kahin, kan ai zol wodi ai haja le kahin, bi kun tabi le huwo. ¹¹Tani mara Yahwa kelim le Musa, huwo gali, ¹²Kelim le shaab ta Israel. Kelim le umon, Iza kan mara ta rajil tala bara wa ma amin le rajil tou. ¹³Iza kan, rajil tani amulu zina ma hiya wa rajil tou ma ainyu, wa waskan tou ma kashifu hata lo hiya nejis nefsa tou, wa mafi zol shahid diid hiya, ashan ma amsuku hiya fi amalia de, ¹⁴Be ragam min de, roho ta gira lisa bi wori le rajil gali mara tou nijis. Ala kulu hal, roho ta gira be teriga galat bi ja le rajil asna mara tou ma nijis. ¹⁵Fi shikil halat de, rajil de bi jibu mara tou le kahin. Rajil lazim bi shilu hataya al deiru le maslaha ta hiya, ashara ta alefah ta degig ta sheeir. Huwo ma kubu fogo zet wa ma bi kut fogo bokur le anu huwo hataya ta dura ta gira, hataya ta dura de le zikira ze zikira ta katiya. ¹⁶Kahin de bi jibu hiya gerib wa bi kutu hiya gidam ta Yahwa. ¹⁷Kahin de bi shilu kas ta moya al mukadas wa bi shilu gubar min arid ta mahal ta ibada. Huwo bi kutu gubar de fi moya. ¹⁸Kahin de bi wogifu mara de gidam ta Yahwa wa huwo bi fiku shar al fi ras ta mara. Huwo bi kutu fi yed tou hadaya ta zura le zikra, de yau hadaya ta zura ta gira. Kahin de bi amsuku fi ida tou moya al mur al bi jibu laana. ¹⁹Kahin de be kutu mara de tehet halifa wa bi kelim le hai iza mafi rajil tani num ma inta, wa kan inta ma amulu zogan wa multezim be adam najasa, biga inta bi kun hur min moya al mur de al bi jibu laana. ²⁰Lakin kan inta tala bara, lo inu ta kan indu ta tehet sulta ta rajil taki wa inta rejisu nefsa taki, wa rejil tani kan indu ilaka ta jins ma inta. ²¹Baad dak, {kahin de bi laana mara de ashan bi halifa al bi jibu laana la hiya, wa biga huwo istemir wonusu le mara de} Yahwa bi kutu inta fi laana al bi zahiru zede le shaab taki. De bi hasil iza kan Yahwa laanu kura taki bi gisiru wa batna taki bi worimu. ²²Moyo de al bi jibu laana bi ruwa fi batna taki wa bi kutu batna bi worimu wa kora taki bi gisiru. mara de bi rudu, 'amen –amen. ²³Kahin lazim bi katibu laanat del fi waraga molfuf, wa baad dak huwo bi kasulu laanat al katibu ta laanat de fi moya al mur. ²⁴Kahin lazim bi wodi mara de ashan bi ashurub moya al mur al bi jibu laana. Moya al bi jibu laana de bi dakalu le hiya wa bi tala mur. ²⁵Kahin de bi arfa fok hataya ta dura ta gira de bara min ida ta mara de. Huwo bi arfa hataya ta dura de gidam ta Yahwa wa bi jibu huwo fi mazbah. ²⁶Kahin de bi shilu hataya ta dura de ze hataya al mumesil, wa bi haragu huwo fi mazbah. Baad dak huwo bi wodi le mara de moya al mur de ashan bi ashurubu, ²⁷Kan huwo wodi le hiya moya de ashan bi ashurubu, iza kan hiya nijis ashan hiya amulu katiya did rajil tou, Baad dak moyo al bi jibu laana de bi dakalu le hiya wa bi tala mur. Batna ta hiya bi worim wa kura tou bi gisiru. bi laanu mara de gidam ta nas ²⁸Lakin kan mara de ma amulu najasa wa kan hiya nedif, baad dak hiya bi kun hur. Hiya bi agder hamil wa bi weledu iyal. ²⁹De yau ganun ta gira. De yau ganun le mara al tala min rajil wa amulu najasa. ³⁰De yau ganun le rajil al indu roho ta gira asna huwo indu gira le mara tou. huwo lazim bi jibu mara de gidam ta Yahwa, wa kahin bi amulu le hiya ai haja al ganun ta gira bi wasifu. ³¹Rajil de bi kun hur min galat ashan jibu mara to le kahin. Mara de bi arfa galat al hiya indu.

Chapter 6

¹Yahwa kelim le Musa. Huwo gal, ²ⁿWanusu le shab ta Israel. Kelim le umon, iza kan rajil au mara nedifu nefsa tuo le Yahwa be alifa al kas ashan bikun zol al Nazirite, ³huwo lazim bikun beit min merisa au ai shikil ta moshrubad al gowi. Huwo lazim ma bi ashirub ai asir ta hinab wale akulu ena ta hinab au hinab al nashif ⁴Fi kulu ayam ta nadafa tou, huwo lazim ma bi akulu ai haja al salau min shejera ta hinab, fogo ai haja min ena tou wa galild tou. ⁵Fi kulu zaman ta alifa tou ta shokol nadafa de, kele ma haligu shar tou be mus lahadi kan ayam tou ta nadafa le Yahwa kalas kalasu. Huwo lazim bi wodi gisim tou le Yahwa bes. Huwo lazim bi kutu shar keli raba ketir fi ras tou. ⁶Fi kulu zaman al huwo bi wadi gisim tou le Yahwa, huwo lazim ma ja gerib ma zol al mutu. ⁷Huwo lazim ma bi waskanu gisim tou sala kan abu tou, uma tou, aku tou, wale ukut tou yau mutu. De ashan huwo biga nedif le Allah, ze kulu zol bi ainyu min shar tou. ⁸Fi kulu zaman al huwo bi nedifu gisim tou, huwo bi geni kudus, bes le Yahwa. ⁹Iza kan zol tani mutu mufaja jambu tou au waskanu gisim tou al nedif de, huwo lazim bi aligu shar tou fi yom ta nadafa fi yom nimira saba, huwo lazim bi aligu shar de bara. ¹⁰Fi yom nimira tamaniya, huwo lazim bi jebu itnin hamam al sukerin le gesis fi kasma bab ta khaima ta ijtimu. ¹¹"Gesis lazim bi gedimu zebiha ta ter wahid le katiya wa tani ze hataya al bi haragu. De bi wori gali kalas asalu afu ashan katiya tou ashan huwo kan geni jambu zol al mutu. huwo lazim bi nedifu gisim tou tani fi yom dak. ¹²Huwo lazim bi kutu gisim tou le Yahwa ashan yom tou ta nadafa. Huwo lazim bi jebu koruf abu rajil al endu wahid sena ze hataya ta katiya. Ayam al gubal huwo lisa ma waskano gisim tou bi hasibu, leanu shokol nadafa tou kan karabu. ¹³De yau ganun an zol al Nazirite fi zaman al sokol nadafa tou kalasu. Lazim bi jibu huwo fi bab ta khama al ijtimu. ¹⁴Huwo lazim bi gedimu hataya tou le Yahwa. Huwo lazim bi gedimu hataya al bi haragu ta jena koruf abu rajil al endu wahid sena wa al ma endu ai ayan fi gisim tou. Huwo bi gedimu hataya ta katiya min jena koruf abu mara al timu wahid sena wa ma endu ai wasaka. Huwo lazim bi jibu koruf abu rajil ze hataya ta shiraka, al ma endu ai ayan. ¹⁵Huwo lazim bi jibu esh al amulu bidun kemira malian bistila. esh al salau min degit al lakbatu be zet, ragaga al amulu bedun kemira lakin masau be zeit, sawa be hataya ta dura wa hataya al bi asurubu. ¹⁶Gesis lazim bi gedimu umon gidam Yahwa. Huwo lazim bi gedimu hataya ta katiya wa zebiha al haragu. ¹⁷Wa bistila ta esh al bedun khemira, huwo lazim bi gedimu koruf abu rajil ze zebiha, hataya le Yahwa. Al gesis bardu lazim al bi gedimu hataya ta dura wa hataya al bi asurubu. ¹⁸Zol al Nazaria lazim bi haligu shar tou al karisu de fi bab ta kema al ijtimu. Huwo lazim bi shilu shar de min ras tou wa bi kutu fi nar al fi tehet hataya ta sharaka. ¹⁹Gesis lazim bi shilu kidfa ta koruf al kalas fouru, wahid reqif al amulu budun kemira min juwa bistila, wa wahid raqaga al amulu budun khemira. Huwo bi kutu hajat de fi iden ta zol al Nazaria de baad ma kan kalas huwo aligu shar tou al karisu de. ²⁰Al gesis lazim bi gedimu hajat de ze hataya gidam Yahwa, ka juzu al mukadas le kahana, sawa ma sudur tou wa maganis tou bardu bikun kan toburwat le gesis. Baad de, al nazaria biga bi agder ashirab merisa. ²¹De gunun ta zol al Nazirite al bi alifu ashan bi gedimu gisim tou le Yahwa le kerisu gisim tou. Fi kulu haja al huwo bi wodi, lazim huwo bi hafisu gawanin ta alifa al huwo shilu ashan bi hafisu wahad al ganun ta kerisu nufus bi kelim. ²²Yahwa wonusu le Musa tanimara. huwo gal. ²³"kelim le Haron wa le awulad tou, intum lazim keli bariku shab ta Israel be teriga de. intum bi kelim le umon. ²⁴Keli Yahwa bariku intum wa hafisu intum ²⁵Keli Yahwa ainu le intum be teriga kwes wa bi indu neima le intum. ²⁶Keli Yahwa ainyu le intum ma be tefriga wa wodi le intum salam. "" ²⁷De yau teriga al umon bi wodi be huwo isim tai le shab ta Israel. wa ana bi bariku umon."

Chapter 7

¹Fi yom al Musa kalasu shokol ta kema al ijtimia, huwo alinu fogo misha wa kerisu huwo be kulu hajat al fogo. Huwo bardu seli le misha wa kerisu mazba wa kulu hajat al bi istakalu fogo. ²Fi yom dak, nas al kubar, ras ta usura kulu, wa nas mosulin fogo gabail kan idu adat ta nas wa gedimu hatayat. ³Umon jibu hatayat tomon gidam Yahwa. Umon jibu sita karlo wa itnisar teiran. umon jabu wahid karlo le kulu itnin kaid, wa ai kaid, wa ai kaid jabu wahid tor. Umon gedimu hajat del fi gidam ta ke ma ta ijtimia⁴Baad dak Yahwa wanus le Musa. Huwo gal ⁵"shilu hatayat de min umon wai istakal be huwo be shokol fi juwa kema ta Ijtima. Wodi hataya de le lawiin, le ai wahid ze umon deir le shokol tomon."⁶Musa shilu karlo wa bugar, wa huwo wodi umon le lawiin. ⁷Huwo wodi itnin karlo wa arba bugar le jil ta Gershon, leano shokol tomon kan der hajat de. ⁸Huwo wodi arba karlo wa tamania bugar le jil ta Menari, fi musuliya ta Ithamar weled ta Haron al gesis yau bi hafisu. Huwo amulu zede ashan shokol tomon kan der hajat de.⁹Lakin huwo ma wodi hajat dak le jil ta Kohath leano shokol tomon al endu ilaka ma hajat al tabi le Yahwa ashan humon bi arfa fi kitfa tomon.¹⁰Nas al kubar gedimu hajat tomon al kwes ashan bi gerisu be huwo mozba fi yom dak al kan Musa alinu misha fogo mozba. Nas de kan gedimu zebiha tomon gidam Mozba. ¹¹Yahwa kelim le Musa, ai gaid lazim bi gedimu zebiha tou takerizu mozba fi ai yom. ¹²Fi Yom al awel, Nashon weled ta Amminadab min jil ta Yahuza yau gedimu zebiha. ¹³Zebiha tou Kan endu wahid tabaq ta fida al wozin tou amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wozin tou amulu sebein shaykel be mustawa ta wozin ta shaykil Haram. Itnin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le hataya al hubub. ¹⁴Huwo wodi wahid Sahan ta dahab al wozin tou amulu ashara shaykil wa malian be bohurat. ¹⁵Huwo wodi bagara soker, wahid koruf abu rajil, ¹⁶Huwo wodi wahid ganamaya abu rajil ze Zebiha le katiya. ¹⁷Huwo wodi itnin abugar, kamsa korufan abu rujal, kamsa ganamayata abu rujal, was kamsa korufan abu sokerin abu rujal al fi umur wahid sena ze zebiha le hataya sharaka. De kan le zebiha ta Nahson weled ta Amminadab. ¹⁸Fi yom nimira itniin, Nathanel weled ta Zuar min jil ta Issachar yau gedimu zebiha. ¹⁹Zebiha tou Kan endu wahid tabaq ta fida al wozin tou amulu 130 shaykil, wa wahid teshit ta fida al wozin tou amulu sebein shaykel be mustawa ta wozin ta shaykil Haram. Itniin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le tegdim al hubub²⁰Huwo bardu wodi wahid Sahan ta dahab al wozin tou amulu ashara shaykil wa malian be bohurat. ²¹Huwo wodi bagara soker, wahid koruf abu rajil, wa koruf soker abu rajil Al umur tou wosulu wahid Sena ashan bi gedimu ka Zebiha al maharaqa. ²²Huwo wodi wahid ganamaya abu rajil ze Zebiha le katiya. ²³Huwo wodi itniin abugar, kamsa korufan abu rujal, kamsa ganamayatabu rujal, was kamsa korufan abu sokerin abu rujal al fi humur wahid ka Zebiha ta hataya ta sharaka. De Kan Zebiha ta Nathanel weled ta Zuar. ²⁴Fi yom nimira talata, Eliab weled ta Helon min jil ta Zebulun, yau gedimu zebiha. ²⁵Zebiha tou Kan endu wahid tabaq ta fida al wozin tou amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wozin tou amulu sebein shaykel be mustawa ta wozin ta shaykil Haram. Itniin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le hataya ta dura. ²⁶Huwo bardu wodi wahid Sahan ta dahab al wozin tou amulu ashara shaykil wa malian be bohurat. ²⁷Huwo wodi bagara soker, wahid koruf abu rajil, wa koruf soker abu rajil Al umur tou wosulu wahid Sena ashan bi gedimu ka Zebiha al maharaqa. ²⁸Huwo wodi wahid ganamaya abu rajil ze Zebiha le katiya. ²⁹Huwo wodi itniin abugar, kamsa korufan abu rujal, kamsa galamaya abu rujal, was kamsa korufan abu sokerin abu rujal al fi umur wahid ka Zebiha ta hataya ta sharaka. De Kan Zebiha ta Eliab weled ta Helon. ³⁰Fi yom nimira arba, Elizur weled ta Shedeu, khaid ta jil ta Reuben, yau gedimu zebiha. ³¹Zebiha tou Kan endu wahid tabaq ta fida al wozin tou amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wozin tou amulu sebein shaykel be mustawa ta wozin ta shaykil Haram. Itniin hajat de kulu Kan maliyan be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le tegdim ta dura. ³²Huwo bardu wodi wahid Sahan ta dahab al wozin tou amulu ashara shaykil wa malian be bohurat. ³³Huwo wodi bagara suker, wahid koruf abu rajil, wa koruf suker abu rajil al umur tou wahid Sena ashan bi gedimu ka Zebiha al maharaqa. ³⁴Huwo wodi wahid ganamaya abu rajil ze Zebiha le katiya. ³⁵Huwo wodi itniin abugar, kamsa korufan abu rujal, kamsa ganamaya abu rujal, was kamsa korufan abu sukerin abu rujal al fi umur wahid ka hataya ta sharaka. De Kan Zebiha ta Elizur weled ta Shedeu. ³⁶Fi yom nimira kamsa, Shelumiel weled ta Zurishaddai min jil ta Simeon yau gedimu zebiha. ³⁷Zebiha tou Kan endu wahid tabaq ta fida al wozin tou amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wozin tou amulu sebein shaykel be mustawa ta wozin ta shaykil Haram. Itnin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le tegdim al hubub. ³⁸Huwo bardu wodi wahid Sahan ta dahab al wozin tou amulu ashara shaykil wa malian be bohurat. ³⁹Huwo wodi bagara soker, wahid koruf abu rajil, wa koruf soker abu rajil Al umur tou wosulu wahid Sena ashan bi gedimu ka Zebiha al maharaqa. ⁴⁰Huwo wodi wahid ganamaya abu rajil ze Zebiha le katiya. ⁴¹Huwo wodi itniin abugar, kamsa korufan abu rujal, kamsa ganamaya abu rujal, was kamsa korufan abu sukerin abu rujal al fi umur wahid ka Zebiha al awalia. De Kan Zebiha ta Shelumiel weled ta Zunshaddai. ⁴²Fi yom nimira sita, Ehasaph weled ta Deuel min jil ta Gad yau gedimu zebiha. ⁴³Zebiha tou Kan

endu wahid tabaq ta fida al wozin tou amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wozin tou amulu sebein shaykel be mustawa ta wozin ta shaykil Haram. Itnin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le tegdim al hubub. ⁴⁴Huwo bardu wadi wahid Sahan ta dahab al wozin tou amulu ashara shaykil wa malian be bohurat. ⁴⁵Huwo wadi bagara suker, wahid koruf abu rajil, wa koruf saker abu rajil Al umur tou wosulu wahid Sena ashan bi gedimu ka Zebiha al maharaqa. ⁴⁶Huwo wodi wahid ganamaya abu rajil ze Zebiha le katiya. ⁴⁷Huwo wadi itniin abugar, kamsa korufan abu rujal, kamsa ganamaya abu rujal, was kamsa korufan abu sukerin abu rujal al fi umur wahid ka Zebiha al awalia. De Kan Zebiha ta Ehasaph weled ta Deuel. ⁴⁸Fi yom nimira saba, Elisha ma weled ta Ammihud min jil ta Ephraim yau gedimu zebiha. ⁴⁹Zebiha tou Kan endu wahid tabaq ta fida al wozin tou amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wozin tou amulu sebein shaykel be mustawa ta wozin ta shaykil Haram. Itniin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le tegdim al hubub. ⁵⁰Huwo bardu wodi wahid Sahan ta dahab al wozin tou amulu ashara shaykil wa malian be bohurat. ⁵¹Huwo wodi bagara suker, wahid koruf abu rajil, wa koruf suker abu rajil Al umur tou wosulu wahid Sena ashan bi gedimu ka Zebiha al maharaqa. ⁵²Huwo wodi wahid ganamaya abu rajil ze Zebiha le katiya. ⁵³Huwo wodi itnin abugar, kamsa korufan abu rujal, kamsa ganamaya abu rujal, was kamsa korufan abu sukerin abu rujal al fi umur wahid ka Zebiha al awalia. De Kan Zebiha ta Elishama weled ta Arnrhuhud. ⁵⁴Fi yom nimira ta mania, Gamaliel weled ta Pedahzur min jil ta Manasseh yau gedimu zebiha. ⁵⁵Zebiha tou Kan endu wahid tabaq ta fida al wozin tou amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wozin tou amulu sebein shaykel be mustawa ta wozin ta shaykil Haram. Itniin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le tegdim al hubub. ⁵⁶Huwo bardu wodi wahid Sahan ta dahab al wozin tou amulu ashara shaykil wa malian be bohurat. ⁵⁷Huwo wodi bagara suker, wahid koruf abu rajil, wa koruf suker abu rajil Al umur tou wosulu wahid Sena ashan bi gedimu ka Zebiha al maharaqa. ⁵⁸Huwo wodi wahid ganamaya abu rajil ze Zebiha le katiya. ⁵⁹Huwo wodi itnin abugar, kamsa korufan abu rujal, kamsa ganamaya abu rujal, was kamsa korufan abu sukerin abu rujal al fi umur wahid ka Zebiha al awalia. De Kan Zebiha ta Gamaliel weled ta Pedahzur. ⁶⁰Fi yom nimra tisa, Abidan weled ta Gideoni min gebila ta Benjamin yau gedimu zebiha. ⁶¹Zebiha tou Kan endu wahid tabaq ta fida al wozin tou amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wozin tou amulu sebein shaykel be mustawa ta wozin ta shaykil Haram. Itniin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le tegdim ta dura. ⁶²Huwo bardo wodi wahid Sahan ta dahab al wozin tou amulu ashara shaykil wa malian be bohurat. ⁶³Huwo wodi bagara suker, wahid koruf abu rajil, wa koruf suker abu rajil Al umur tou wosulu wahid Sena. ⁶⁴Huwo wodi wahid ganamaya abu rajil ze tegdim le katiya. ⁶⁵Huwo wodi itnin abugar, kamsa korufan abu rujal, kamsa ganamaya abu rujal, was kamsa korufan al indum sena, ze Zebiha le tegdim ta isterekia. De Kan Zebiha ta Abidan weled ta Gedeoni. ⁶⁶Fi yam nimira ashara, Ahiezer weled ta Ammishaddai min jil ta Dan yau gedimu zebiha. ⁶⁷Zebiha tau Kan endu wahid tabaq ta fida al wazin tau amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wazin tau amulu sebein shaykel be mustawa ta wazin ta shaykil Haram. Itniin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le tegdim ta dura. ⁶⁸Huwa bardu wodi wahid Sahan ta dahab al wazin tau amulu ashara shaykil wa malian be bahurat. ⁶⁹Huwa wodi bagara suker, wahid koruf abu rajil, wa koruf suker abu rajil Al umur tou wasulu wahid Sena. ⁷⁰Huwa wodi wahid ganamaya abu rajil ze tegdim le katiya. ⁷¹Huwa wodi itniin abugar, kamsa karufan abu rujal, kamsa ganamaya abu rujal, was kamsa karufan abu sukerin abu rujal al fi umur wahid ka Zebiha ta tegdim ta isterekia. De Kan Zebiha ta Ahiezer weled ta Ammishaddai. ⁷²Fi yam nimira hedashar, Pagiell weled ta Okran min gebila ta Asher yau gedimu zebiha. ⁷³Zebiha tau Kan endu wahid tabaq ta fida al wazin tau amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wazin tau amulu sebein shaykel be mustawa ta wazin ta shaykil Haram. Itniin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le tegdim ta dura. ⁷⁴Huwa bardu wodi wahid Sahan ta dahab al wazin tau amulu ashara shaykil wa malian be bohurat. ⁷⁵Huwa wodi bagara suker, wahid koruf abu rajil, wa koruf suker abu rajil Al umur tau wasulu wahid Sena ashan bi gedimu ka Zebiha al maharaqa. ⁷⁶Huwa wodi wahid ganamaya abu rajil ze tegdim ta katiya. ⁷⁷Huwa wodi itniin abugar, kamsa karufan abu rujal, kamsa ganamaya abu rujal, was kamsa karufan abu sukerin abu rujal al fi umur wahid ze Zebiha ta tegdim ta isterekia. De Kan Zebiha ta Pagiell weled ta Okran. ⁷⁸Fi yam nimira itnashar, Ahira weled ta Enan min jil ta Naptali yau gedimu zebiha. ⁷⁹Zebiha tau Kan endu wahid tabaq ta fida al wazin tau amulu 130 shaykil, wa wahid teshik ta fida al wazin tau amulu sebein shaykel be mustawa ta wazin ta shaykil Haram. Itniin hajat de kulu Kan malian be degit al kwes al Kan lakbatu be zed le tegdim ta dura. ⁸⁰Huwa bardu wodi wahid Sahan ta dahab al wazin tau amulu ashara shaykil wa malian be bahurat. ⁸¹Huwa wodi bagara suker, wahid koruf abu rajil, wa koruf suker abu rajil Al umur tau wasulu wahid Sena ashan bi gedimu ka Zebiha al maharaqa. ⁸²Huwa wodi wahid ganamaya abu rajil ze Zebiha le katiya. ⁸³Huwa wodi itniin abugar, kamsa karufan abu rujal, kamsa ganamaya abu rujal, was kamsa karufan abu sukerin abu rujal al fi umur wahid, ze tegdim ta isterekia. De Kan Zebiha ta Ahira weled ta Enan. ⁸⁴De ya hataya ta kiraza ta altari fi yom amulu fogo mis-ha: Salatin ta Israel kutu itnasar tabag ta fida fi taraf, itnasar teshit ta fida wa itnasar suhana ta dahab. ⁸⁵kulu wahid min tabag ta fida wozin tou 130 shagkil wa ai teshit kan bi

wozinu sebein shaykil. Kulu afasad min fida kan endu wozin ta 2,400 shagkil, hasab mustawa ta wozin ta shaykil haram. ⁸⁶Kulu wohid min itnasar jibu suhana al salau min dahab, malian be bohurat wa wozin tou ashara shaykil hasab mustawa ta wozin ta shaykil haran. Kulu suhana min dahab kan wozin tou 120 shaykil. ⁸⁷Umon Jibu kulu haiwanat le tegdim al gi haragu, itnasar tor, itnasar korufan abu rujal, wa itnasar korufan abu endu umur wahid. Umon kaman wodi tegdim ta dura. Umon wodi itnasara ganamaya abu rujal ze zebiha ta katiya. ⁸⁸Min kulu haiwanat abu arba kura, umon wodi arba wa ishirin teran, sitin korufan abu rujal, sitin ganamaya abul rujal, wa sitin korufan abu rujal al fi umur wahid sena ze tegdim ta isterekia. Del kulu kan le tekriz ta mozba bad al kan kalas seli fogo mish-ha. ⁸⁹Wokit Musa masi fi juwa kema ta ijtimia ashan bi wonusu ma Yahwa, huwo kan bi asuma sot tou kan gi wonusu le huwo, Yahwa wonusu wonusu le huwo min kuta al fi ras tabut al a had al beina itninn korabin. Huwo wonusu le huwo.

Chapter 8

¹Yahwa wonusu le Musa. Huwo gal, ²“Kelim le Haron. Wori le huwo l, ‘saba Lambaad de lazim kede wala gidam al-manara izakan inta gi wala umon.”³Haron amulu kalam de. Huwo wala lambaad de fi ras al-manara ashan keli wala gidam tou, zeir Yahwa kan amiru musa. ⁴Al-manara kan salau be teriga zede wa Yahwa kan wori sura tou le Musa keli geni min dahab min tehet tou lahadi fog wa kababi tou bi geni ze zohur. ⁵mara, Yahwa wonusu le Musa. Huwo gal, ⁶“Shilu Lawiin min nus ta Shab ta Israel wa kadisu umon.”⁷Amulu kalam de le umon ashan bi kadisu umon. Rusu moyo ta gufran fogo umon. keli umon aligu jisim tomon kulu, kasulu gumusat tomon kulu, wa kadisu nefsa tomon. ⁸Wa keli umon shilu bagara suker abu rajil be zebiha tou min al hubbub wa lakbatu be zed. Keli umon Kaman shilu jena bagara tani abu rajil wa gedimu ka zebiha le katiya. ⁹Inta bi jebu Lawiin gidam ta kema-al-ijtima wa bi limu kulu mijtama ta shab ta Israel ¹⁰Kan inta jibu Levites gidam Yahwa, Nas ta Israel lazim kutu ident tomon fi ras Lawiin del. ¹¹Harun keli gedimu Lawiin del gidam Yahwa ka zebiha al kas min shab ta Israel ashan keli umon amulu kadamat ta Yahwa. ¹²Lawiin del lazim keli kutu idenat tomon fi ta ras ta abugar de. Lazim inta bi gedimu wahid bagara ze zebiha le katiya, wa bagi bugar de ze zebiha al bi haragu le ana min ajli katiya ta Lawiin. ¹³Gedimu Lawiin del gidam Harun wa gidam iyal tomon, wa arfa umon ze tegdim al amuaj le ana. ¹⁴Be teriga de, inta bi kutu Lawiin de bi geni ferig fi wasat ta shab ta Israel. Lawiin de bi geni le ana bes. ¹⁵Baad dak, Lawiin de keli ruwa istakal fi keima-al-ijtima. Inta bi kadisu umon. Inta bi gedimu umon le ana ze tegdim al amuaj. ¹⁶Amulu zede leanu umon ka kulu tabi le ana min nus ta shab ta Israel. umon bi shilu mahal ta jena al bikria, awel simar ta batna ta kulu jilta Israel. Ana kalas shilu Lawiin ashan bi geni le ¹⁷ana. Kulu bikria fi wasat ta shab ta Israel bikun le ana, kan min insan au haiwan. Fi yom al ana katulu kulu bikria ta nas Masirin, ana kerisu umon le ana. ¹⁸Ana shilu Lawiin del min wasat ta shab ta Israel fi bidal ta kulu bikria. ¹⁹Ana wodi Lawiin ka hadiya le Harun ma awulad tou. Ama shilu umon min wasat ta shab ta Israel fi kema-al-ijtima. Ana wodi umon ashan bi asadu afu fi bidal ta nas Israel ashan mafi darba keli augu shab kan umon ja gerib be mahal al mukadas²⁰Musa, Harun, wa kulu mujtama ta shab ta Israel amulu kalam de ma Lawiin. Umon amulu kulu hajat al kan Yahwa amiru Musa an Lawiin. Nas ta Israel amulu kalam de ma umon. ²¹Lawiin kadisu nufus tomon wa malabis tomon, wa Harun gedimu umon ze tegdim ta amuaj le Yahwa wa huwo seli salawat ta afi katiya ashan bi nedifu umon. ²²Bad dak, Lawiin ruwa juwa qeima ashan bi amulu kadamat tomon gidam ta Harun wa gidam ta iyal tou. De kan hasil ze Yahwa kan amiru Musa an Lawiin. Umon amulu le kulu Lawiin be nefsu teriga. ²³Yahwa wonusu tani mara le Musa. Huwo gal, ²⁴“ kalam de kulu le lawiin al umur tomon kamsa-wa-ishirin le fog. Umon lazim bi dum ma sherika ashan kadimu fi kema-al-ijtima. ²⁵Umon lazim bi wogifu kidma tomon de iza kan zol wosulu fi umur ta kamsin sena. Fi umur dak, keli umon ma kadimu tanimara. ²⁶Umon minkin bi saidu akwana tomon al gi istemir ishtakal fi juwa Kema-al-ijtima, ashan amulu shokol, lakin keli umon ma kadimu ketir min de. De yau teriga al inta bi ishtakal be nas Lawiin de fi kulu musulia tomon.”

Chapter 9

¹Yahwa wonusu le Musa fi Sahara ta Sinai al awel ta sena nimira itnin baad ma umon tala min ardi ta masir Huwo gal, ²” keli shab ta Israel hafisu id-ta paska fi zaman bi tou al sabit fi sena. ³Fi yum nimira arba tasar ta shahar de, ashia, lazim intum bi hafisu, wa tabi kulu toujihat, wa asuma kulu kararat al endu ilaka ma huwo.”⁴Ashan kida, Musa kelim le shab ta Israel inu lazim umon bi hafisu id ta paska. ⁵Ashan kida, umon hafisu id ta paska fi shahar ta Sinai. Shab kan asuma le kulu hajat al kan Yahwa kelim le Musa ashan bi amulu.⁶Kan fi nas al waskanu nufus tomon ashan umon habisu zol al mutu. Umon ma hafisu id-ta paska fi yom dak. Umon ruwa gidam Musa wa Harun fi nefsu yom. ⁷Nas de kelim le Musa”, nina biga waskanin ashan nina habisu jisim ta zol al mutu. Malu inta abusu nina min gedimu zebiha le Rabuna fi yom al sabid ta sena fi nus ta shab ta Israel?”⁸Musa kelim le umon, ”istena takum ana ashan asuma tosiya min Yahwa an intum.”⁹Yahwe kelim le Musa. Huwo gal, ¹⁰”wonusu le shab ta Israel. Kelim,’ izakan fi zol min intum, au jil takum al waskan ashan habisu zol al mutu, au huwo masi fi safar towil, huwo lisa bi agder hafisu id- ta paska le Yahwa.”¹¹”Fi shahar nimira itniin wa yom nimira arbatasar fi misah, umon bi akulu akil ta id-ta paska. Umon lazim bi akulu koruf ta id ta paska be esh al ma kutu fogo kemira wa Kaman jir-jir ¹²Keli umon ma sibu bagi tou lahadi sabah, wa ma kasuru ai adum tou. Umon lazim bi tabi kulu gawanin ta id ta paska. ¹³Lakin zol nedif wa ma gi safir, lakin ma agder iktefil id ta paska, zol de lazim bi gatau bara min nas tou leanu huwo ma jibu tegdim al Yahwa der fi zaman al sabit fi sena. Zol de lazim bi arfa katiya tou. ¹⁴Iza kan fi zol garib bi geni fi nas takum wa huwo de tabi id paska, lazim huwo bi hafisu ganun tou kamil. Lazim intum keli kutu ganun wahid le zol al difan, wa Kaman le zol al weledu fi ardi de. ¹⁵Fi yom al kalas asisu Kema-al-ijtima, shihab ja kati kema-al-ijtima, kema ta tifigia ta kararat. Fi zaman ta misah shihab kan kati kema-al-ijtima. huwo kan zahir ze nar lahadi sabah. ¹⁶Huwo istemir zede shihab kati al Kema wa beinu ze nar fi zaman ta lel. ¹⁷Kulu ma kan shihab tala bara min ras al kema, shab bi bada harik. Izakan shihab wogif, nas Kaman bi asisu kema wa be geni fogo. ¹⁸Hasab tosia min Yahwa, shab ta Israel bi douru, wa hasab amir, umon bi wogif. Izakan shihab wogif fi ras kema-al-ijtima, umon bi geni fi juwa kema tomon. ¹⁹Izakan shihab fadulu fi ras kema-al ijtima le ayam ketir, shab ta Israel bi ishtakal be ganun ta Yahwa wa ma bi safir. ²⁰Baad marat shihab de fi geni fi ras kema-al-ijtima le muda ayam. fi kalam dak, umon bi ishtakal bi amir ta Yahwa umon bi amulu kema wa bi safir tanimara hasab touthia tou. ²¹Baad marat shihab bi geni fi ras kema min misah lahadi sabah. Izakan shihab arfa gisim tou, umon bi harik. Izakan istemir le nahar wahid wa bilel wahid, ile kan shihab arfa gisim tou fog yau umon bi bada saffariat. ²²Hata kan shihab geni fogo kenisa le itniin yom, shahar wahid, wale sena wahid, sala kan zaman towil ze sunu, lazim nas bi geni fi juwa kema wa bi harik. Lakin izakan shihab de shilu fog, umon bi bada musuwar tomon. ²³Umon bi amulu kema hasab ganun ta Yahwa wa wa bi safir hasab ganun tou. Umon istakal hasab ganun ta Yahwa al wodi le Musa.

Chapter 10

¹Yahwa wonusu le Musa. Huwo gal, ²Amulu itniin buruji min fida. Lazim inta bi stagdimu buruji ashan bi nadi mujtama fi mahal wahid wa bardu nadi umon ashan bi harik kema tomon. ³Kuhana lazim bi afuku buruji ashan bi nadi mujtama kulu sawa fi gidam taki fi bab kema-al-ijtima. ⁴Izakan kuhana afuku buruji wahid bes, baad dak kiadad, mosulin ta asira ta Israel, lazim bi limu gidam taki. ⁵Izakan inta afuku wahid shedid, gabail al fi tijah ta sherik bi bada harik. ⁶Izakan inta afuku buruji le mara nimra itniin, gabail al fi tijah ta junub lazim bi bada douru. Umon lazim bi afuku buruji shedid ashan bi wori gali biga umon bad ruwa. ⁷Izakan mujtama limu sawa, afuku buruji lakin ma be sot ali shedid. ⁸Iyal ta Harun, Kuhana, lazim bi afuku buruji de. De yau daiman bikun ganun le intum wa fi wasat ta jil ta nas takum. ⁹Kan intum gi ruwa fi harib fi ardi takum did adunal gi azibu intum, intum kede afuku buruji ashan bi wodi kabara. Ana Yahwa Allah takum bi zekiru intum wa bi kalisu intum min adu takum. ¹⁰Bardu, fi zaman ta iktifal, et al bi amulu daiman, wa fi bidaya ta shuhur, intum lazim bi afuku buruji fogo tegdim al gi haragu wa fogo tegdim ta isterekia. De bi geni ze zekira takum le ana Allah takum. Ana Yahwa Allah takum. ¹¹“Fi sena nimira itnin, shahar itnin, fi yom ishirin fi shahar, shihab kan arfa nefsu fog makan ta salawat ta tifagia ta kararat. ¹²Shab ta Israel bada mashi fi musuwar tomon min sahara ta Sinai. shihab kan wogif fi sahara ta Paran. ¹³Umon bada safar al awel, gi tabi karar al Yahwa wodi le Musa. ¹⁴Kema al tehet yafta ta selil ta Yahuza yau bada ruwa awel, hariku jesh tomon. Nahshon weled ta Amminadab yau gedimu jesh ta Yahuza. ¹⁵Nethanel weled ta Zuar gedimu jesh ta usura ta gebila ta Issachar. ¹⁶Wa Eliab weled ta Helon yau kan gedimu jesh ta selil ta geliba ta Zebulun. ¹⁷Asira ta Geshon wa Merari, al mosuul an kema ta salawat, umon nezilu kema ta salawat wa baad dak umon bada momoria. ¹⁸Bad de, Jesh al tehet yafta ta kem ta Reuben bada momoria. Elizur weled ta Shedeur yau kan zol kebir. ¹⁹Shelumiel weled ta Zurishaddai kan gedimu jesh asira ta geliba ta Simeon. ²⁰Wa Eliasaph weled ta Deuel yau kan gedimu jesh ta selil ta gebila ta Gad. ²¹Wa nas ta Kohath bada momoria, umon arfa ma umon hajat al kudusin. Lazim bi asisu kema ta salawat gubal umon ma wosulu. ²²Jesh al tehet yafta ta selil ta Ephraim bada momoria wara umon. Elishama weled bita Ammihud yau gedimu jesh ta Ephraim. ²³Gamaliel weled ta Pedahzur gedimu jesh ta asira ta geliba ta Manasseh. ²⁴Wa abidan weled bita Gideoni kan gedimu jesh ta selil ta gebila ta Benjamin. ²⁵Jesh al muaskar tehet yafta ta selil ta ta Daan fi momoria al akir. Ahiezer weled ta Ammishaddai yau gedimu jesh ta Dan. ²⁶Pagiel weled ta Okran yau kan gedimu jesh ta gebila ta selil ta Asher. ²⁷Wa Ahira weled ta Enan yau gedimu jesh ta selil ta geliba ta Naphtali. ²⁸De yau kan nizam ta jesh ta shab ta Israel gi ruwa le momoria. ²⁹Musa kelim le Hobab weled ta Reuel min Midia. al huwo bardu nesib le Musa, “Nina mashin fi mahal al Rabuna kelim anu gal,” Ana bi wodi inta tal ma nina sawa wa nina bi amulu le inta kulu hajat al kwes, le’anu Allah kalas wahadu hajat al kwes le Israel.” ³⁰Lakin Hobab kelim le Musa, “Ana ma bi ruwa ma intum. Ana bi ruwa fi ardi tai wa ahal tai.” ³¹Baad dak Musa juwabu, “Malish keli inta ma sibu nina. Inta yau arufu teriga ta amulu muaskar fi Sahara. Lazim inta bi aiynu wara bitana. ³²Izakan inta masi ma nina, nina Kaman bi amulu le inta nebsu hajat al kwes al Yahwa gi amulu le nina.” ³³Umon douru bara min jebel ta Yahwa le muda ta talata yom. Sonduk ta ahad ta Yahwa kan arfau gidam tomon le muda talata yom ashan biligo mahal le raha. ³⁴Shihab ta Yahwa kan fi fok ras tomon be nahar kulu-ma umon bi douru. ³⁵Kulu ma kan Sonduk bada hariku, Moses bi kelim, “Gum fog, Yahwa. Shetetu adu taki. Kutu nas al bi karahu keli jere min inta.” ³⁶Kulu ma kan Sonduk bi wogifu, Musa bigul, “Rija Yahwa, le shab ta Israel al ketir ta asharat al halaf.

Chapter 11

¹Hasa Shab bada nengneng an mashakil tomon wa Yahwa bi asuma. Yahwa asuma le shab wa biga zalan. Nar min Yahwa wala kidam tomon wa haragu taraf ta kem. ²shab kore le Musa , yala Musa seli le Yahwa, wa nar de batulu ³Makan daak kutu isim tou "Taberah", leanu nar ta Yahwa wala kidam tomon.⁴Baad min nas al ajanib bada limu ma selil ta Israel. Umon azu akil al kwes. Baad dak Shab ta Isreal kore wa kelim, "munu yau bi wodi le nina laham ashan Nina be akulu? ⁵Nina zekiru samaka al kan nina be akulu majani fi Masir , Ajuur, Batiick , wa krath, basala,wa basal tum. ⁶hasa niya ta akil biga mafi , leanu kulu yom bes manna."⁷mana de ze mojemu min buzur. Huwo ze buharat ta akil. ⁸shab ruwa wa lemu Manna. Wa istamilu hajiir ashan atanu huwo wa rakabu be gurumat, amulu ze kak. taam tou hilu ze zeet ta zetun.⁹Zaman nada nezil bilel fi ras kem, Manna kaman bi nezil. ¹⁰Musa asuma shab fi kulu usura gi kore, wa ai rajil fi bab ta kem tou, Yahwa zalan shedid, wa fi uyun Musa nengneng tomon kan batal.¹¹Musa kelim le Yahwa: malu inta amulu kadam taki batal zede? malu inta ma moksut ashan ana? inta sibuna arfa tegila ta nas de kulu. ¹²hal ana yau hamil ma nas de kulu? Wele ana yau weledu umon ashan inta bi kelimu le ana, arfa umon gerib ma dush taki ze abuhath gi arfau iyal tomon fi duus? kede ana arfau umon le ard al inta waad le judud tomon ashan bi wodi le umon?¹³Ana bi ligo laham wen ashan wodi le sahab de kulu ? Leanu umon be kore le ana gali: Wodi le Nina laham ashan akulu. ¹⁴Ana ma be agder barau ashan shilu tegila ta shab de kulu leano tigil le ana. ¹⁵Ze inta be amulu ana be teriga de. katulu ana hasa- Iza ana ligo rahma fi ena taki- Mata sibuna ainyu azab tai. ¹⁶Yahwa Kelimu le Musa: Jibu le ana sibein min shiyuk ta Israel. kun mutakit inu umon shiyuk wa dubad ta shab .Jibu umon fi kem ta ijtima ashan bi wogif hinak ma inta. ¹⁷Ana bi ja ashan wonusu ma intum hinak, Ana bi shilu Roho tani min inta ashan bi wodi le umon. Umon bi arfa tegila ta shab de ma inta. inta ma bi arfa barau. ¹⁸Kelimu le shab, kadisu nefsa takum, leanu hagiga bukura intum bi akulu laham, ashan intum kore wa Yahwa asuma. intum kelimu, "munu yau bi wodi le nina laham ashan bi akulu? huwo kan kwes le nina fi masir. ashan kida Yahwa be wodi le intum laham wa intum bi akulu. ¹⁹intum ma bi akulu laham le yom wahid bes, wele itniin yom, wele khamisa ayam ,wele ashara ayam, wele ishirin yom, ²⁰lakin intum bi akulu le muda ta sahar lahadi bi tala bara min anafa takum, wa intum be akrah leanu intum aba Yahwa, munu fi nus takum. intum kore gidam ta tou. intum kelimu, "Malu nina sibuna Masir""²¹Baad dak Musa kelimu : "Shab al ma ana 600,000 rijal, wa inta kelimu, Ana bi wodi laham le ashan bi akulu le muda ta shar.' ²²kede nina katulu bahaim wa bagarat ashan umon bi sabanin? Kede nina sherigu samagat al fii bahar kulu ashan sabanu umon?" ²³Yahwa kelimu le Musa: :hal ida tai guser? hasa intum bi ainyu kan kalam tai bikun hagiga wele la?. ²⁴Musa tala wa kelim le shab kalam ta Yahwa, Huwo limu sebein rijal al min shiyuk wa wogifu umon hawil kem. ²⁵Yahwa ja fi sihab wa kelimu wa wonusu le Musa. Yahwa wa shilu Roho tanin min Musa wa wodi le sebein shiyuk de. Zaman roho de nezil le umon, umon bada itnaba, lakin le fetera ta munasaba dak wa bes²⁶Itniin rijal fadulu fi kem, Eldad wa Medad. Roho kaman kan nezil fi ras tomon. Isim tomon musejel fi kisif. lakin umon ma tala bara min kem. Ragam zalik, umon itnaba fi dakil kem. ²⁷fi weled fi dakil kem jere le Musa, "Eldad wa Medad be itnaba fi kem."²⁸Joshua weled ta Nun, Naib ta Musa, wahid min nas tou al iktaru, kelimu le Musa, wogifu umon. ²⁹Musa kelimu le huwo, Hal inta endu gira le ana? Ana bi itmana kan kulu shab ta Yahwa bikun Anbiya wa inu huwo bi wodi Roho le umon!" ³⁰Baad dak Musa wa shiyuk ta Israel rija le kem. ³¹Baad dak hawa ja min Yahwa wa jibu ter al samani min bahar. Umon waga gerib ma kem, de safar ta wahid yom fi tijah whaid wa Kaman safar ta wahid yom fi tijah tani. Teyur de kan hawuli kem ze itnin metir. fok turab ³²Shab kan moskulin fii limu teyur nahar kuku, wa belil kulu, wa yom tani de kulu. mafi zol al limu besit min ashara hawamir, Umon shariku teyur de ma baad fii kem. ³³Zaman laham lisa fi nus ta shunun tomon, zaman umon lisa gi akulu, zalan ta Yahwa waga fi ras tomon, Huwo hajimu nas del be ayan al kaab, ³⁴Kutu isim ta mahal dak Kibroth Hattaavah", leanu umon dofunu nas al endu neya le laham min kibroth hattaavah shab del safir le Hazeroth, mahal al umon geni fogo.

Chapter 12

¹Miriam wa Harun aridu Musa ashan huwo jouzu mara min kush. ²Umon kelimu “hal Yahwa kelimu le Musa barau? Hal huwo ma wonusu ma nina Kaman? Yahwa hasa asuma kalam al umon kelimu, ³Musa huwo zol al gi nezil nefsa tou, zol al gi nezil nefsa tou aktar min ai zol fi al ard⁴Yahwa kelim tuwali le Musa, wa Harun wa Miriam; "Tala takum bara intum kulu al talata le kem ta ijtima" Yala umon kulu talata tala ⁵Yahwa nezil fi shikil ta amud ta sihab, Huwo wogif fi bab ta kem wa nadi Harun ma Miriam. Umon itniin tala gidam .⁶Yahwa kelimu : “Asuma hasa le kalam tai. Iza kan nebi tai fii ma intum, Ana be zahir nefsa tai le huwo fi sikil ta Ruuwa wa bi kelim ma huwo fi hilim, ⁷Kadam tai Musa ma ze de. huwo amin fi bet tai . ⁸Ana bi wonusu ma Musa mubasar, ma be ruuwa au gisat. Huwo gi ainyu sura tai, Yala malu intum ma gi kafu ashan bi wonusu ma Khadam tai, diid Musa?.⁹Zalan ta Yahwa haragu diid umon, wa baad dak huwo sibu umon. ¹⁰Sihab de tala min kem, ayan ta judam amsuku Miriam- hiya tala abiad ze telij Zaman Harun gilibu le tija ta Miriam, huwo ainyu biga endu judam. ¹¹Harun kelimu le Musa: "Oh seid tai, mata wodi tegila ta katiya le nina. Nina wonusu be shokol belit wa nina amulu katiya. ¹²malis mata sibu Miriam geni ze jena al meit al tala min batna ta uma tou zaman tou lisa ma timu."¹³Musa kore le Yahwa. Huwo kelimu, "Malis aluju hiya. Allah, malis. ¹⁴Yahwa juwabu Musa, Lo kan abu tou tufu buzak fi wusa tou, hiya kan bi geni le fetra ta saba ayam be fadiya. Gofulu hiya bara min kem le muda ta sabah. Baad dak rijau hiya". ¹⁵gofulu Miriam kan bara min kem le muda ta Sabah ayam. shab kan ma safir lahadi hiya rija le kem. ¹⁶Baad dak, Shab safir min Hazeroth wa kutu kem tomon fi beriya ta Paran.

Chapter 13

¹Baad dak Yahwa wonusu le Musa. Huwo kelimu, ²“Rasulu rijal tanin ashan ruwa bahisu ard ta Canaan, al ana wodi le shab ta Israel. Rasulu zol min kulu gebila ta judud tomon”. Ai zol lazim bikun reis fi nus tomon.³Musa rasulu umon min beriya ta Paran, ashan umon bi tii awamir ta Yahwa. Umon kan kulu ruasa fi nus ta shab ta Isreal. ⁴De yau asma tomon: min gebila ta Reuben, Shammua weled ta Zakkur;⁵min Gebila ta Simeon, Shaphat weled ta Hori; wa ⁶min gebila ta Yahuza, Caleb weled ta Jephunneh; ⁷min Gebila ta Issachar, Igal weled ta Yusif; ⁸min Gebila ta Ephraim, Hoshea weled ta Nun;⁹min Gebila ta Benjamin Palti weled ta Raphu; ¹⁰min gebela ta Zebulum, Gaddiel weled ta Sodi; ¹¹min Gebila ta Yusif (de bi kelimu min Gebila ta Manasseh), Gaddi weled ta Susi; ¹²min Gebila ta Dan.Ammiel weled ta Gemalli;¹³min Gebila ta Asher, Sethur weled ta Michael; ¹⁴min Gebila ta Naphtali, Nahbi weled ta Vophsi; ¹⁵min Gebila ta Gad, Geuel weled ta Maki. ¹⁶De yau asma ta Rojal al jawasis al Musa rasulu le ard ta Canaan, Musa geiru isim ta Hoshea weled ta Nun le isim Joshua.¹⁷Musa rasulu umon ashan bi bahisu ard ta Canaan. huwo kelimu le umon : ruwa takum min Negev lahadi beled al fi ras jebel, ¹⁸Bahisu ardi wa ainyu huwo kef. Ainyu takum nas al gi ish hinak, hal umon gowiin wele deifiin, wa umon besitiin wele ketir?¹⁹Ainyu ardi al umon gi geni fogo de shikil tou kef. Huwo kwes wele batal? Yatu mudun yai hinak? Hal umon ze kemat, wele mudun al abinu goi ²⁰Ainyu ard de shikil tou kef, Iza kan huwo kwes le zera wele batal ? wa iza kan fii asjar hinak wele mafi. Kun gowiin wa jibu takum shikil ta intaj ta ard dak “ Wokit de hasa ta musim ta awel inab al nijitu.²¹Yala Rojal de ruwa bahisu arde min beriya ta Zin le Rehob, gerib ma Lebo Hamath. ²²Umon ruwa fok min Negev wa wosulu fi Hebron. Ahiman, Sheshai, wa Talmi, iyal ta iyal ta Anak kan gi geni fogo. Hebron kan abinu saba senawat gubal Zoan al fi Masir. ²³Zaman umon wosulu fi waadi ta Eshkol, umon gata fere wahid al fogo inab. Itnin min umon kutu fi kasab wa arfa fi kitfa tomon , wa Kaman umon jibu raman wa tiin. ²⁴Semeu isim ta mahal dak Waadi ta Eshkol, leanu shab ta Isreal gata fere ta inab hinak.²⁵Baad arbein ayam , umon rija min bahisu ard ta Canaan. ²⁶Umon rija le Musa, Harun ,wa kulu mojtama ta shab ta israel fi beriya ta Paran, fi Kadesh. Umon rija be kabar le umon wa mujtamat kulu, worii le huwomon haja al humon Eynu , wa wori le umon intajat min Ard dak.²⁷Umon wori le Musa: “Nina wosului le ard al inta rasulu nina fogo. Ardi malyan be leben wa asel de yau intaj min ardi dak, ²⁸Ile bes nas al abinu biyut tomon hinak gowiin. Mudun tomon gowiin wa kubar. nina kaman ainyu iyal ta iyal ta Anak hinak. ²⁹Amalekitiyin gi ish fi Negev. Wa Hittitiyin, Jebusiyin, wa Amoriyin endu biyut tomon fi medina al fi Jebel . wa shab ta Canaan aishin fi taraf bahar janbu nahar ta Jordan³⁰Lakin Caleb sakitu nas al kan gidam Musa huwo kelemu: “ keli nina ruwa wa shilu mumtalakat ta ardi dak, leanu nina be agder istelimu mahal dak” ³¹Lakin rijal al ruwa ma umon kelimu, “Nina ma be agder hajimu nas dak leanu umon gowiin min nina”. ³²Yala umon wazau kabar al batal le shab ta Israel an ardi dak al umon bahisu. Umon kelimu, "Ardi al nina gi ainyu de huwo ardi ta nas al bi katulu nina. Nas kulu al nina ainyu de umon tuwal wa indum hajim. ³³Nina ainyu nas gowin, iyal ta iyal ta Anak, shab al weledu ma nas al kubar wa gowiin fi tijah ta nina, nina ze jarat, kan bi Karinu be nina wa de yau nina fi ena tomon.

Chapter 14

¹Fi bilel dak mujtamaat kulu kore shedid, ²Wa kulu shab ta Israel nengneng ma Musa wa Harun. Mujtamaat kulu kelimu le umon, Aker kan nina mutu fi ard ta Masir, au heni fi beriya! ³Lee Yahwa jibu nina fi ard de Ashan mutu be sef, Nusuwan ta nina wa iyal ta nina bikun dahaya. Hal huwo ma kwes ashan nina bi rija le Masir?"⁴Umon bada kelim le baad tomon "keli nina Iktar kaid tani , wa keli nina rija le Masir." ⁵Baad dak Musa wa Harun num wusa tehet gidam mujtama ta shab ta Israel,⁶Joshua weled ta Nun wa Caleb weled ta Jephunneh, umon yau min nas al kan ruwa wa bahisu ard dak, umon seretu gumasat tomon ⁷Umon wonusu le mujtamaat kulu ta shab ta Israel. Umon kelimu, "Ard al nina ruwa wa bahisu de ardi kwes shedid. ⁸Iza kan Yahwa rudu le nina, huwo bi shilu nina fogo wa bi wodi le nina , Ard al Malian ma leben ma asel⁹Lakin matakun amulu tomorud diid Yahwa, wa matakun kafu nas al fi Ard dak, umon ze esh le nina. Himaya tomon bi shilu bara min umon, leanu Yahwa fii ma nina. Matakun kafu umon." ¹⁰Yala biga kulu jama kelimu keli durubu umon be hujar.Lakin mejid ta Yahwa zahir fi kem ta ijtima le kulu shab ta Israel.¹¹Yahwa kelimu le Musa, lahadi miten shab de be alisu ana? Lahadi miten umon ma bi endu shigha fi ana, ragam inu kulu alamat ta guwa tai ana amulu fi nus tomon? ¹²Ana bi hajimu umon be darbat, ana bi aba umon, wa ana bi amulu min usra taki doula al bi kun azim wa gowi bara min umon". ¹³Musa kelimu le Yahwa, Iza kan inta amulu ze de, Masiriyin bi asuma kalam de, leanu inta ankisu shab del min umon be guwa taki. ¹⁴Umon be kelimu le nas ta Ardi de , Umon asuma gali inta, Yahwa, fi hadir ma shab del, leanu ainyu inta wusa be wusa Sihab taki wogif fi ras shab. Inta bi ruwa gidam tomon fi shikil ta amud min sihab fi nahar fi shikil amud ta nar bilel. ¹⁵Asa kan Inta demiru shab de fi wahid dur, dunia al kan asuma kabar de bi kelimu ¹⁶Leanu Yahwa ma agder ashan shilu shab de le ardi al huwo waadu ashan bi wodi le umon, huwo katulu umon fi beriya.¹⁷Hasa, Ana gi asalu inta, kede guwa ta Rabuna tai kun azim. Leanu inta kelimu, ¹⁸Yahwa ma gi tala zalan be sura wa morbut be muhaba. huwo be afi katayat kulu, Be ai teriga ma bi afi galat kan huwo bi jibu ikaab ta katiya ta abuhah le iyal ta iyal tomon lahadi fi jil nimira talata wa arba. ¹⁹Afi, ana bi asalu inta, galat ta shab de leanu ashan tifagiya ta mana taki, ze kulu yom inta bes gi afi shab min wokit umon lisa fi Masir lahadi hasa."²⁰Yahwa kelimu, " Ana afi umon ze ma inta kelimu. ²¹lakin hagiga, ze ma ana gi ish wa mejid tai be mala kulu dunia, ²²kulu nas al ainyu mejid tai, wa alamat ta guwa al ana amulu fi Masir wa fi beriya- umon asuma ana ashara marat wa ma asuma le sot tai.²³Mafi wahad min umon be ainyu ard al Ana waadu le abuhah tomon. Mafi wahid min umon al alisu ana bi ainyu mahal de, ²⁴ile khadam tai Caleb, leanu huwo indu roho al barau wa gi tabi ana. Ana bi jibu huwo fi ardi al huwo kan ruwa fogo, wa iyal ta iyal tou bikun mosuul fi mahal de. ²⁵(Hasa Amalekiyin wa Canaaniyin be geni fi wadi). Bukura aglibu wa ruwa le beriya be sika ta bahar ta bush."²⁶Yahwa wonusu le Musa wa Harun. Huwo kelimu, ²⁷Lahadi miten ana bi istahmal mujtama al gi aridu ana de? Ana asuma sokwa ta shab ta Israel diid ana,²⁸Wori le umon, 'Ze ma ana aish- de karar ta Yahwa- ze ma wounsu fi adana tai, Ana bi amulu le Intum: ²⁹Jusa takum bi fadul hini fi beriya, intum kulu al gedimu sokwa diid ana, intum al idu fi teidat al sukan,adad ta shab min ishirin sena le fok. ³⁰Intum kulu kulu ma bi dakalu fi ard al ana waadu ashan bikun bet takum, ile Caleb weled ta Jephunneh wa Joshua weled ta Nun.³¹Lakin iyal takum al sukerin al inyum kelimu gali bi kun dahaya, Ana be shilu umon fi ard dak. Umon bi tala farhanin be ardi al intum aba! ³²Lakin le intum, jusa takum bi akir akir fi beriya. ³³Iyal takum bikun ruha fi beriya le fetra ta arbyein sena , umon bi istahmal ukuba ashan amail al intum amulu lahadi nihaya ta akir ta jusa takum fi beriya.³⁴Be asab adad ta ayam al arbein yom al intum bahisu ardi dak, intum bi istahmal ukubat de ashan katiya takum le fetra ta arbein sena, wahid sena le yom wahid, wa intum bi arufu kalam tai. ³⁵Ana Yahwa, kalas wonusu, Ana bi amulu hajad de le mujtama ta katiya al limu diid ana. bi gatau umon kulu kulu fi beriya de, wa umon bi mutu hini. ³⁶Biga rijal al Musa rasulu ashan bi jasusu ardi dak, al rija wa umon kutu mujatmaat kulu kore kore diid Musa be wazau kabara galat an ardi dak, ³⁷Rjal del al jibu kabara batal an ard de, katulu umon, wa umon mutu be darbat gidam ta Yahwa. ³⁸Min nas al ruwa jasusu ardi dak, ile Joshua weled ta Nun wa Caleb weled ta Jephunneh yau be fadulu hai. ³⁹Zaman Musa wori kabara de le shab ta Israel, umon kore shedid. ⁴⁰Umon gum sabah bediri wa umon ruwa fi ras jebel wa kelemu, Ainyu, nina yau hini, nina bi ruwa fi mahal al Yahwa waadu, nina amulu katiya."⁴¹Musa kelimu: " Malu intum gi karabu awamair ta Yahwa? Intum ma bi najah ⁴²matakum ruwa leanu Yahwa mafi ma intum ashan bi hami intum ashan adu ma koumu intum ⁴³Amalekitiyin wa Canaaniyin fi hinak, intum bi mutu be sef leanu intum aglibu dahar takum min douru wara Yahwa. huwo biga ma bikun ma intum"⁴⁴Lakin umon karir ashan be ruwa fok jebel, Musa ma sonduk ta waad ta Yahwa ma tala min kem. ⁴⁵Nas Amalekiyin nezil tehet, wa Canaaniyin kaman al gi geni fok jebel dak. Umon hajimu Shab ta Israel wa dugu umon kulu tehet fi sika kulu lahadi Hormah.

Chapter 15

¹Baad dak Yahwa wonusu le Musa. Huwo kelimu, ²wonusu le Shab ta Israel wa kelimu le umon, Iza kan intum ruwa fi ard al intum gi ruwa geni fogo, al ana Yahwa wodi le intum. ³intum bi jahizu tegdim be nar le Yahwa, au tegdim al bi haragu wele zebiha al bi kamilu waad au tegdim al hur, au tegdim fi yom ta eid, ashan bi wodi riha al kwes le Yahwa min bahaim. ⁴Inta lazim bi gedimu tegdim al bi haragu le Yahwa ze tegdim ta dura ta ashara fi miya ta ephah ta degig al ajinu be rubu ta baka zet ⁵Inta lazim bi gedimu tegdim al haragu, le zebiha, rubu ta baka khamur le tegdim al bi ashribu le ai koruf, ⁶Iza kan intum gi gedimu khoruf, intum lazim bi jahizu tegdim ta dura itniin fi ashara ta ephah ta degig ajinu be talata fi miya ta zet. ⁷Le tegdim al bi ashribu, inta bi gedimu talata fi miya ta khamur. Huwo bi wodi riha al kwes le Yahwa. ⁸Kan inta gedimu bagara ze tegdim al haragu au ze zebiha ashan bi kamilu waad, au tegdim te istirekiya le Yahwa, ⁹baad dak intum lazim bi gedimu ma bagara tegdim ta dura ta talata ashar min degig al ajinu be nus ta baka zet ¹⁰Intum lazim bi gedimu ze tegdim al bi ahribu nus ta khamur, ze tegdim al bi haragu be nar, ashan bi wodi riha al kwes le Yahwa. ¹¹Huwo lazim bi amulu be teriga de le ai bagara, wa ai khoruf, wa le ai koruf rajil au ganamaya al suker. ¹²ai zebiha al inta jahizu wa gedimu lazim bi amulu ze ma wosifu hini. ¹³kede kulu mowatin ta Israel amulu hajat del be teriga, kan ai zol al jibu tegdim al haragu be nar, ashan bi wodi riha al kwes le Yahwa. ¹⁴kan fi zol al gariib ja geni ma intum, au ai wahid al bi geni fi nus takum fi ajial ta shab takum, huwo lazim bi amulu tegdim al haragu be nar, ashan bi wodi riha al kwes le Yahwa. Huwio bi amulu ze intum bi amulu. ¹⁵Lazim bi fii ganun al sawa le mujtama wa le ajanib al bi geni ma intum. ganun al sabit le ajial takum kulu. ze takum, wa kaman le gharibin al bi geni fi nus takum. Huwo bi amulu ze intum gi amulu le Yahwa. ¹⁶Lazim nesfsu ganun wa kararat bi tabiku le inta wa ajanib al bi geni ma intum. ¹⁷Yahwa tanimara wonusu le Musa. Huwo kelimu, ¹⁸wonusu le Shah ta Israel wa kelimu le umon, kan intum wosolu fi ard al ana be shilu intum fogo ¹⁹kan intum bi akulu akil al tala min ard de, intum bi wodi toburuwat le Yahwa ²⁰Min ajin al awel intum lazim bi gedimu esh ze toburuwat, toburuwat min mahal al gi dugu dura fogo. Intum lazim bi arufa be teriga de. ²¹Intum lazim bi wodi le ana toburuwat fi kulu ajial ta shab takum min awel ajin takum. ²²Baad marat intum bi amulu katiya be teriga al intum ma gasit, Kan intum ma tii awamir al ana wonusu le Musa de- ²³ai haja al ana amiru le intum be wasat Musa min yom al ana bada wodi awamir wa lahadi gidam ajial ta shab takum. ²⁴Fi kalam ta katiya al ma gasitu bidun mujtama ma arufu, Baad dak mujtamaat kulu lazim bi gedimu bagara suker ze tegdim al bi haragu ashan bi wodi riha al kwes le Yahwa. be de sawa bi amulu tegdim ta dura wa tegdim al bi asrubu, ze amiru be karar, wa wahid ganamaya, ze tegdim ta katiya ²⁵Gesis lazim be amulu kafara le kulu mujtama ta Israel, Bi afi umon leanu katiya de umon ma gasit , umon kalas jibu zebiha, wa tegdim al haragu be narle ana. Umon jabu katiya tomon le ana fi galat al umon amulu. ²⁶Baad dak bi afii kulu mujtamaat ta shab ta Israel, wa Kaman ajanib al be geni ma umon, leanu shab kulu amulu katiya bedun gasit. ²⁷Iza kan zol amulu katiya wa huwo ma gasit , huwo be wodi tegdim ta ganamaya al mara al endu sena wahid ze tegdim ta katiya, ²⁸Gesis lazim bi wodi kafara gidam ta Yahwa le zol al amulu katiya bidun Gasit. Zol dak bi afii kan kafara amulu. ²⁹Intum lazim bi endu nefsu ganun le zol al amulu haja be gasit, nefsu ganun bi amulu le muwatin al weledu fi nus shab ta Israel wa kaman le ajanib al bi geni fi nus takum. ³⁰Kan zol amulu katiya be gasit. kan huwo min iyal ta Israel au zol ajnabi, gi amulu hagara le ana. zol de bi turudu min nus ta shab, ³¹leanu huwo alisu kalam tai wa huwo kasuru ganun tai, zol de bi bara ta kulu kulu. galat de biikun fi ras tou. ³²Zaman shab ta Israel fi beriya , umon ligo rajil be limu kashab fi yom sebit, ³³Nas al ligu huwo jibu huwo le Musa wa Harun, wa kulu mujtama. ³⁴kutu huwo fi sijin leanu mafi haja alinu ashan bi amulu le huwo. ³⁵Baad dak Yahwa kelimu Musa, kede katulu zol de. Mujtama kulu kede durubu zol de be hujar bara min kem. ³⁶Yalla mujtmaat de kulu talau zol bara min kem Shab wa durubu lahadi huwo mutu ze Yahwa wodi awamir le Musa. ³⁷Yahweh kelim le Musa tanimara. ³⁸“ wonusu le Iyal ta iyal ta Israel wa kelimu le umon. ashan bi amulu keit ashan bi haligu fi nihaya ta gumashat tomon, bi haligu umon fi taraf be keit zahari. Umon lazim bi amulu zede lahadi ajial ta shab tomon ³⁹de bekun zikra khas le intum, kan intum gi aiynu, fi wasaya tai kulu, intum bi douru ma huwo ashan intum ma bi aiynu fi gulub takum wa uyun takum wa ze mara ta zina al gi aiynu haja wa deir amulu. ⁴⁰Amulu takum kalam de ashan intum bi zekiru wa tii wasaya tai, ashan intum bikun kudusiyn, bikun bes le ana, Allah takum. ⁴¹Ana Yahwa Allah takum, al jibu intum min ard ta Masir, ashan bikun Allah takum. Ana Yahwa Allah takum.”

Chapter 16

¹Hasa Korah weled ta Izhar weled Kohath weled levi ma Dathan wa Abiram weled Eliab, fi weled Peleth, Judud ta Robin, limu Juzu min rujal. ²umon gum diid Musa, sawa ma rujal tanin min nas ta Israel, 250 kiadad ta mujtama al umon rujal al indum suma min nus al mujtama. ³Umon limu nefsa tomon sawa ashan wajihu Musa wa Harun. Umon kelimu le umon. “intum Masha beid! Kulu mujtama jahizu, kulu wahid min umon, wa Yahwa fi nus tomon. Malu intum arfa nufus takum fok kulu mujtama ta Yahwa?”⁴Zaman Musa asuma kida, huwo nam wusa tehet. ⁵Huwo wonusu ma Korah wa nas al ma huwo, “fi sabah Yahwa bi wori munu yau tou wa del kasisu fakat le huwo. Huwo bi jibu zol dak gerib ma huwo, al huwo iktar huwo bi jibu gerib ma huwo.”⁶Korah inta ma moymu taki amulu kalam de Shilu Kanun. ⁷Bukura kutu nar wa bahur fogo gidam ta Yahwa. Zol al Yahwa bi iktar, al rajil dak bi kasisu le Yahwa. Intum masha beid, intum iyal ta iyal ta Levi. ⁸Musa kelimu le Korah tanimara, “hasa asuma, intum iyal ta iyal ta Levi. ⁹Hal de haja suker le intum ashan Allah ta Israel ferigu intum min mujtama ta Israel, ashan bi jibu intum gerib ma Huwo, ashan amulu shokol fi mazba ta Yahwa, wa ashan wogif gidam mujtana wa akdim le umon. ¹⁰Huwo Jibu intum gerib, wa kulu shikil ta iyal ta iyal ta levi, lisa intum gi fetisu shokol Gesis Kaman! ¹¹Ashan kida intum wa kulu nas taki limu sawa diid Yah. Harun huwo munu al intum gi itzamar diid huwo?”¹²Baad dak Musa nadi le Dathan wa Abiram, weled ta Eliab, lakin umon kelimu, “nina ma bi ja”. ¹³Hal huwo haja suker al inta jibu nina bara min ardi al malian ma asel ma leben, ashan katulu nina fi beriya? Hasa inta deiru amulu nefsa taki reis fok nina! ¹⁴Ziada fi de, inta ma jibu nina fi ardi Malian leben ma asel, wala wodi le nina mahal zara wa ginena ze warisa. Hasa inta deiru dagisu nina ma waad al fadi? nina mabi ja le inta.”¹⁵Musa kan tala zalan shedid wa kelim le Yahwa “mata iktaramu tegdim tomon. Ana ma shilu wahid Himar min umon, wa ana ma awugu wahid min umon.” ¹⁶Yala Musa kelimu le Korah “bukura inta wa kulu del al gidum inta bi ruwa gidam ta Yahwa- inta wa intum wa Harun. ¹⁷Ai wahid min intum lazim bi silu kanun wa kutu Bakur fogo. Yala ai rajil bi jibu gidam ta Yahwa kanun tou, 250 kanun. Inta wa Harun Kaman lazim ai wahid bi jibu kanun. ¹⁸Yala ai rajil shilu kanun bakur, kutu nar fogo, kutu Bakur fogo, wa wogif gidam kema ta ijtimma ma Musa wa Harun ¹⁹Korah limu kulu mujtama did Musa wa Harun fi gidam kema ta ijtimma, wa mejid ta Yahwa zahir fi kulu mujtama. ²⁰Baad dak Yahwa wonusu le Musa ma Harun. ²¹Tala nefsa takum min bein mujtama de ashan ana bi demiru umon.” ²²Musa wa Harun nam wusa tomon tehet wa gal, “Allah, Allah ta kulu roho al insania, iza wahid zol wahid amulu katiya, inta bi zalan be mujtama de kulu?”²³Yahwa Juwabu le Musa. wa gal, ²⁴Kelim le mujtama, gal, tala bara min kem ta Korah, Dathan, wa Abiram.”²⁵Baad dak Musa gam fok wa masha le Dathan wa Abiram, shiyuk ta Israel ruwa wara huwo. ²⁶Huwo wonusu le mujtama wa gal, “hasa siba kema ta ijtimma ta nas al asrar del wa mata lemesu ai haja tomon, au bi demiru intum ashan katiya tomon. ²⁷Yala mujtana fi ai tijah ta Korah, Dathan wa Abiram ja bara wa wogif fi gidam bab ta kem tomon, ma nusuwan tomon, awulad, wa iyal tomon al sukarin. ²⁸Baad dak Musa kelim “be de intum bi arufu gal Yehwa rasulu ana ashan amulu shokol de kulu. Ana ma amulu kalam be muk tai. ²⁹Iza rujal mutu mut al tebi ze daiman gi hasil, manau Yahwa ma rasulu ana. ³⁰Lakin iza Yahwa kalagu haja jedid, wa al ardi fata kasma wa abula umon, be ai haja al umon endu, wa umon ruwa tehet hai fi turab, Baad dak intum bi fahim gal nas del alisu ana”. ³¹Ze ma Musa kalasu kelim kalam del, ardi fata tehet rujal del. ³²Ardi fata kasmu wa abulau umon, wa usura tomon, wa kulu nas al taabi le korah, wa Kaman mumtalakat tomon. ³³Biga umon wa kulu mumtalakat tomon takalu tehet hai fi wata. Ardi gofulu umon tehet, umon mutu min nus ta mujtama. ³⁴Israeliin kulu al kan hawlu umon jere min kore tomon. Umon kelimu. “Ardi de bi abulla nina Kaman!” ³⁵Yala nar wala min Yahwa wa akulu 250 rujal al gedimu bakur ³⁶Yahweh tanimara wonusu le Musa huwo gal, ³⁷wonusu le Eleazar weled Harun al gesis wa keli huwo shilu kawaniin ta bakur bara min dukan, al kawaniin del kasisu le ana. Keli umon shetetu fahamat beid. ³⁸Shilu kawaniin ta bahur ta del al fagidu haya tomon ashan katiya tomon. Keli dugu umon seniyat ashan kati ma mazba. Al rujal del gedimu gidam tai, yala umon kasisu leana. Umon bi kun Alama ta wujut tai fi wasat nas ta Israel”. ³⁹Eleazar al gesis shilu kawanin al bronze al istagdimu be nas al haragu del, wa umon dugu le kati mazbah. ⁴⁰Ashan bi zekiru ma nas ta Israel, ashan mafi zol al min bara al ma min iyal ta iyal ta Harun bija wa Huragu bakur gidam ta Yahwa, ashan umon ma bikun ze abna ta korah ma moymu tou-ze Yahwa amiru be wasat Musa. ⁴¹Lakin baad sabaa al tani kulu al mujtama ta shab ta Israel gedimu sokwa did Musa wa Harun. umon gal, “intum katulu nas ta Yahwa.” Yala hasal, wokit mujtama limu did Musa wa Harun, ⁴²Baad dak huwo hasil, zaman mujtama limu did Musa wa Harun, umon kan aiynu fi kema ta ijtimma, wa shuf sihab gi kati. Mejid ta Yahwa zahir, ⁴³Wa Musa wa Harun ja fi gidam kema ta ijtimma. ⁴⁴Baad dak Yahwa wonusu le Musa. Huwo gal, ⁴⁵Ruwa bara min mujtama ashan ana bi demiru umon kulu hasa de.” Baad dak Musa wa Harun nam wusa tomon tehet fi wata. ⁴⁶Musa kelim le Harun, “shilu kanun kutu nar min mazba, kutu bakur fogo, shilu guwom le mujtama, wa amulu tedhir ll umon, ashan zalan ja min Yahwa, Darbat de bada. ⁴⁷Yala Harun amulu ze Musa wori. Huwo jere fi wasat ta mujtama. Darbat

bada inteshir be sura fi wasat al nas, yala huwo kutu bakur wa bada amulu tedhir fi nas. ⁴⁸Harun wogif bein nas al meitin wa al haiyin. Fi teriga de darbat wogif. ⁴⁹Del al matu min darbat kan 14,700 fi adad, bara min del al mutu ma kalam ta Korah. ⁵⁰Harun rija le Musa fi bab ta kem ta ijtima, wa darbat wogif.

Chapter 17

¹Yahwa wonusu le Musa. Huwo gal, ²Wonusu le nas ta Israel wa tala asayat minum, wahid min kulu gebila, itnashar asayat. katibu isim tai ai rajil fi asaya tou³Inta lazim bi katibu isim ta Harun fi asaya ta lawiin. lazim kede yekun lazim fi wahid asaya min kulu kiadad le hasab gebila tou. ⁴Inta bi kutu lazim asayat del fi gidam kem ta ijtima fi gidam ta tabut al ahad. Al ana gi limu ma inta. ⁵Bi asil kida asaya ta rajil al ana iktar bi endu alama. Ana bi kutu tazamur ta nas ta Israel bi wogif, al umon gi kelim did inta. ⁶Yala Musa wonusu le nas ta Israel. Kulu kiadad ta gabail wodi le huwo asayat. Wahid asaya min ai kaid, hazilu le hasap gebila wa judud, kulu itnasar asayat. Asaya ta Harun fi wasad tomon. ⁷Yala Musa woridu al asayat del gidam Yahwa fi kema ta ijtima gidam tabut al ahad. ⁸Fi yom al tani Musa ruwa fi Kem ta tabut al ahad wa shuf, asaya ta Harun min gebila ta lawiin indu alama. Asaya raba wa indu zuhur indu samar. ⁹Musa jibu bara kulu asayat min gidam ta Yahwa le nas ta Israel, wa ai rajil shilu asaya tou. ¹⁰Yahwa wonusu le Musa, “kutu asaya ta Harun gidam ta tabut ahad. Kutu huwo ze alama ta katiya diid nas al itmarat ashan bi wogifu tazamur diid ana,” ¹¹Musa amulu ze al Yahweh amiru. ¹²Shab ta Israel wonusu le Musa wa gal “nina bi mutu hini. nina bi woduru! ¹³Ai wahid al ja fok al wosulu fi mahal ta salah ta Yahwa, bi mut. nina keli bi woduru kulu”?

Chapter 18

¹Yahwa kelim le Harun, “intum, awulad tukum, wa abuwab ta Judud takum bi kun masul fi kulu katiya al amulu diid al mazba. Lakin bess intum wa awulad takum bi kun mosul fi kulu katiya amulu ma ai wahid fi sokol gesis

²Le juzu min ada ta gebila lawiin, gebila ta judud takum, intum bi jibu umon maa kum ashan limu wa saidu wokit inta ma awulad taki gi khadimu fi gidam ta kema ta tabut al ahad.³Umon bi amulu shokol taki wa shokol ta kulu kem. Ashan kida, umon ma keli ja gerib le ai haja fi mahal al mukadas wala lima ma mazba, au umon wa Kaman inta bi mut.⁴Umon bi limu maak wa amulu wajib al limu ma kem ta ijtima, fa kulu shokol munasik ma kem. Lazim ajnabi kede ma ja jambu inta.⁵Intum lazim bi amulu wajibat ta mahal al mukadas wa ta mazba ashan zalan tai ma bi ja fi shab ta Israel tani.⁶Shuf, ana be nefsi yau azilu ada min Lawiin min wasat jil ta Israel. Umon hadiya le intum, wodi le ana ashan bi amil shokol munasik ma kema ta ijtima.⁷Lakin bes inta ma awulad taki bi marisu shokol gesis be khus ai haja indu alaka ma mazba wa ai haja fi juwa sitara. Inta be nefsak lazim yau bi kemilu musuliat del. Ana gi wodi le inta al shokol gesis ze hadiya. Ai ajnabi al wosulu gerib lazim kede katulu.”⁸Baad dak Yahwa kelim le Harun, “shuf, ana wodi le inta kidma ta amsuku tabaruwat al wodi le ana, wa kulu hadayat al mukadas al nas ta Israel wodi le ana. Ana wodi hataya de le inta ze akil al gedimu wa le awulad taki ze akil al kalifu inta fi kulu zaman.⁹De bi tabi le inta min hajata al kudu kalis al hafizu min nar. Min kulu hataya tomon-ai tegdim ta dura, ai tekdim ta katiya, wa tekdim ta zam kulu kasisu le inta ma awulad taki¹⁰Tegdimat del kulu kudu kalis; wa kulu zakar bi akulu umon kudu le inta.¹¹De taburuwat al taabi le intum, kasisu min hataya ta tegdimat min shab ta Israel. Ana wodi umon le intum, awulad takum, wa banat takum ze akil takum lel adad. Ai zol al nedif fi usra takum bi akulu tegdimat de.¹²Kulu aksen zet, kulu aksen khamur jedid wa dura, al fawake al awel al nas bi wodi le ana kulu hajata del ana wodi le intum¹³Al wel montujat ta zira ta kulu al fi ardi tomon, al umon bi wodi le ana, bikun takum le intum. Ai wahid al nedif fi usra takum bi akulu hajata del.¹⁴Ai haja al gedimu fi Israel bikun takum.¹⁵Ai modu al awel ta botun, kulu awel bikir al nas bi gedimu le Yahwa, kan insan wala haiwan, be kun takum. Mahama kan, al nas lazim bi kalisu ai awel bikir weled, wa umon lazim bi kalisu awel bikir ta zakar min haiwanat al nejis¹⁶Del al bi kalisu ma nas baad wosulu wahid shahar. Yala nas bi kalisu umon be ser ta kamsa shekel ta fida, ma wozin ta mazba shekel al isawi Isirin gerahs.¹⁷Lakin al awel bikir ta bagara, au al awel bikir ta koruf, au awel bikir ta ganamaya- Intum lazim mabi kalisu haiwanat del; kasisu umon le ana. Intum lazim bi shetitu dom tomon fi mazba wa haragu shaham tomon ze zebiha ma nar, riha al hila le Yahwa.¹⁸Laham tomon bikun takum. Ze dus ma kura al yemiin al arfa ze tekdim, laham tomon .bikun takum¹⁹Kulu taburuwat al nas ta Israel gedim le Yahwa, ana wodi le intum, wa le awad takum wa banat takum maakum, ze sharaka al mustemir. De amina ta mile lel abad, amina al morbud lel abad, gidam Yahwa le itakum ma ajial takum.”²⁰Yahwa kelim le Harun, “inta mabi indu warisa fi ardi ta nas, wala inta bi endu ai sharaka ta mumtalak fi nus al nas. Ana yau sharaka taki wa warisa fi nus al nas ta Israel.²¹Le iyal ta iyak ta lawiin, shuf, ana wodi kulu al usur fi Israel ze warisa mugabil kidma al umon bi yegdim fi shokol fi kema ta ijtima.²²Min hasa nas ta Israel lazim ma yeji gerib ma kem ta ijtima, au umon bikun mosul le katiya tomon wa mut.²³Al lawiin lazim bi amulu shokol mustarak le kema ta ijtima. Umon bi kun mosuliin le ai kata anu. De bikun ganun al lel abad fi wasat kulu agial takum. Fi wasat nas ta Israel umon lazim ma bi indu warisa.²⁴Le usur ta nas ta Israel, al umon bi gedim ze taburuwat le Yahwa- de yau al ana wodi le lawin ze warisa tomon. De yau le ana kelim le umon. “umon mabi indu warisa fi wasat ta nas Israel.”²⁵Yahwa wonusu le Musa gal²⁶“inta lazim bi wonusu le lawiin, “wokit inta istakbil min nas ta Israel al asara fi miya al ana wodi le umon min umon de le warisa, minu intum bi gedimu al taburuwat minu le Yahwa al usara fi miya ta usur.²⁷Taburuwat takum lazim bikun iktebiru maakum ze huwo usur ta Dura al waga fi wata au al intaj min tabaga.²⁸Intum lazim bi amulu toburuwat le Yahwa min kulu ushur al intum akudu min shab ta Israel, min umon intum bi amulu taburuwat le gesis Harun.²⁹Min kulu al hadiyat al intum akudu, intum bi amulu taburuwat le Yahweh. Intum bi amulu de min kulu al aksen min hajata al mukadas al ana wodi le intum.³⁰Ashan kida ita bi kelim le umon, wokit intum gedimu al aksen minu, yala lazim bi hasibu le lawiin ze montujat al waga fi wata min tabaga.³¹Intum bi takulu al bagi ze hadiya fi ai makan, intum ma usar takum, ashan de yau defe mugabil shokol takum fi kem ta ijtima³²Intum ma bi indu ai katiya fi akulu wa shirab tou, iza kan intum gedim le Yahwa shunu al aksen al intum akudu, lakin intum lazim ma bi kutu suma al tegdim al mukadas ta nas ta Israel au intum bi mutu.”

Chapter 19

¹Yahweh wonusu le Musa wa Harun, ²De yau ganun, , ganun al Yahwa gi amiru intum; kelim le nas ta Isreal gal umon keli jibu le inta intaya al ahma al ma indu lom, wa alama arfa kashab ta daharia. ³Wodi intaya le Eleazer al gesis. Huwo lazim bi jibu huwo bara kem, wa zol tani lazim bi katulu huwo fi gidam tou. ⁴Eleazer al gesis lazim bi shilu juzu min dom ma dufur tou wa shetetu suba marat gusat kema ta ijtima. ⁵Al intaya lazim bi Haragu fi ena tou gilid tou, gisim tou, wa dom tou ma kara tou lazim bi haragu. ⁶Al gesis lazim bi shilu kashap cedar, zaf, wa shuf, wa jadau kulu fi nus ta al gi haragu. ⁷Baad dak huwo bi kasulu lazim gumash tou wa hamam fi moyo. Baad dak huwo bi dakalu fi kem al huwo bi kun nijis lahadi misah. ⁸Al wahid al haragu intaya de lazim bi kasulu gumash tou ma moyo wa haman fi moyo. Huwo bi geni nijis lahadi misah. ⁹Al rajil al kudos lazim bi limu rumat ta wa kutu bara min kem fi mahal nedif. Al rumat de bi hufisu le mujtama ta nas Israel. Umon bi lakbatu rumat de ma moya le tahiru katiya. Leanu rumat de min tegdima ta katiya. ¹⁰Al zol al limu rumat ta intaya de lazim bi kasulu gumash tou ma moyo, huwo bi geni nijis lahadi misah. De bikun ganun lel aba le nas ta Israel wa ajnabi al bi ish mahum. ¹¹Ai wahid al lemesu jusa ta ai zol al meit bi iktebiri nejis le muda saba ayam. ¹²Zol ze de lazim bi tahir nefsu fi yam al talid wa yom al saba. Yala huwo bikun nedif lokan huwo ma tahiru nefsu fi yom al talit, yala huwo ma be kun nedif fi yom al saba. ¹³Al lemesu jusa, al jusa ta rajil al meit, wa ma tahiru nefsu zol de maanu nejis Yahwa wa member. Zol de lazim bi gatau bara min Israel leanu al moyo ta adam tahara ma rushu fogo huwo bi akir fogo huwo. ¹⁴De ganun al kan zol mutu fi kema. Ai wahid al ruwa le kem wa ai wahid al jahis fi kem bikun nijis le muda saba yom. ¹⁵Ai mawun al fadi ma indu kuta bikun nijis. ¹⁶Fi nefsu teriga, ai wahid fi bara kem al lemesu wahid al katulu be sef, ai jusa, adum ta insan, wala turuba zol dak bikun nijis le muda saba yom. ¹⁷Amulu de le zol al nijis shilu rumat min hataya al gi haragu ta katiya wa lagbatu umon fi jak ma moyo nedif. ¹⁸Zol al nedif bi shilu zaf, dakalu fi juwa moyo, wa le ai zol al lemesu adum, le de al katulu, le de al mutu, au turuba, ¹⁹Fi yom nimra talata wa fi yom nimra saba; zol al tahir lazim bi rushu zol al ma tahir de. Fi saba yom zol al ma tahir de lazim bi tahiru nefsu. Huwo lazim bi kaslu gumash tou wa hamam fi moyo fi misa huwo bikun nedif. ²⁰Lakin le ai wahid al akir waskan, al aba tahiru nefsu zol de bi gatau bara min mujtama, ashan huwo nejis mazba ta Yahwa. Moyu ta tethir ma rushu fogo huwo; huwo bi akir waskan. ²¹De bi istemir ganun ashan mohiza de. De al rushu moyo le tethir lazim bi kasulu gumash tou. De al lemesu moyo ta tethir bi geni nijis lahadi misah. ²²Ai haja al zol al waskan lemesu bikun waskan. Al zol al lemesu Kaman bikun waskan lahadi misa

Chapter 20

¹Yala al nas ta Israel, kulu mujtama, ruwa le gaba fi beriya ta zin fi awel shahar; umon geni fi kadesh. Miriam mutu hinak wa dofunu.²Kan mafi moyo le mujtama, yala umon limu sawa diid Musa ma Harun. ³Al nas itzamar diid Musa. Umon kelim “huwo kan bikun kwes iza kan nina mutu ze kan akwana ta nina israeliin mutu fi gidam ta Yahwa!”⁴Malu inta jibu mujtama ta Yahwa fi beriya ashan mutu hini, nina wa haiwanat ta nina? ⁵Malu intum jibu nina min masir fi mahal al kaab? Al mafi mahal le tirab, ashjar, zuhur, wa mafi moyo le sharab.”⁶Yala Musa wa Harun ruwa bara min mujtama. Umon ruwa fi baab ta kem ta ijima wa nam wusa tehet hinak mejid ta Yahwa al abiad zahir le umon.⁷Yahweh wonusu le Musa wa gal, ⁸Shilu asaya wa limu mujtama, inta wa Haroon aku taki. Kelim le hajer fi gidam ena tomon. Wa amiru moyo keli tala min hajer. Inta bi talau moyo le umon min hajer, wa inta lazim bi wodi le mujtama wa bahaim tomon ashan ashurubu.”⁹Musa shilu asaya min gidam ta Yahwa, ze Yahwa amiru ashan amulu.¹⁰Baad dak Musa wa Harun limu nas sawa gidam Hajer de. Musa kelimu le umon, asuma hasa, intum mudmeridiin, nina lazim keli tala moyo bara min hajer de le intum? ¹¹Yala Musa arfa edan wa dugu hajer maraten ma asaya tou, wa moyo ketir tala. mujtama ashurubu, wa bahayim tomon ashurubu.¹²Baad dak Yahwa kelim le Musa wa Harun, “ashan intum ma wasik sigha fi ana au iktaramu ana ze kudas fi ena ta nas ta Israel, inta ma bi jibu mojmu de le ard al ana wodi le umon.” ¹³Mahal de kutu isim tou moyo ta Meribah ashan nas ta Israel kore kore ma Yahwa hinak, wa huwo wori nefsu le umon kudas.¹⁴Musa rasulu murasulat min kadesh le melik ta Edom aku taki Israel kelim kida; ‘inta bi arif kulu al taab al ligo nina. ¹⁵Inta arif gal judud ta nina ruwa le Masir wa ishu fi Masir zaman towil. Al Masriin amulu nina batal wa Kaman judud ta nina. ¹⁶Wokit nina kore le Yahwa, huwo asuma sot ta nina wa rasulu Malaika wa tala nina bara min Masir shuf, nina fi kadesh, al medina fi hudud taki.¹⁷Ana bi asalu inta ashan keli nina ruwa abiri ardi taki. Nina ma bi ruwa abiri mahal zira au ginena wala ashurubu min moyo ta abiar takum. Nina bi ruwa abri sika al reisi ta melik en mabi gelibu wele shamal wala jemiin lahadi nina bi abir hudud takum.”¹⁹Lakin melik ta Edom juwabu huwo, “Intum ma bi ruwa be sika de. Iza kan intum tala be sika de, Ana bi ja be sef ashan bi hajimu intum.” ¹⁸Baad dak shab ta Israel kelimu le huwo, “Nina bi ruwa be sika kebir. Iza kan bahaim ta nina ashurubu moyo takum, nina bi dafau. Nina kede douru bes be kura, bidun nina ma amulu ai haja.”²⁰Lakin melik ta Edom juwabu, “intum ma bi ruwa be sika de” Yala melik ta Edom tala diid Israel ma edan al gowi ma asakir ketir. ²¹Melik ta Edom aba kulu kulu ashan nas ta Israel bi gata be wasat hudud tomon, ashan de, Israel gelibu bara min ardi ta Edom.²²Yala shab de safiru be wasat kadesh. Shab ta Israel, mujtama kulu, ja le jebel Hor, ²³Yahwa wonusu le Musa wa Harun fi jebel Hor, fi hudud ta Edom. Huwo kelim. ²⁴Harun lazim bi limu le nas tou, huwo mabi dakalu fi ardi al ana wodi le shab ta Israel. De ashan intum itmaradu diid kalam tai fi moyo ta Meribah.²⁵Shilu Harun ma weled tou Eleazer, wa jibu umon fok le jebel Hor. ²⁶Shilu julabiya ta gesis bara min Harun wa libisu le weled tou Eleazar. Harun lazim bi mut wa bi limu sawa le nas tou hinak.²⁷Musa amulu ze Yahwa amiru, umon ruwa fok jebel hor fi ena ta kulu mujtama. ²⁸Musa shilu jalabiya ta gesis min Harun wa libisu le weled tou Eleazar. Harun mutu hinak fi ras jebel. Yala Musa wa Eleazar ja tehet ²⁹Wokit kulu al mujtama ainyu gal Harun mat. Kulu bet ta Israel kore Harun le muda teletin ayam.

Chapter 21

¹Wokit melik ta Canniin ta Arad, al ish fi negev, asuma gal Israel mashin be sika ta Atharim, huwo shakil diid Israel wa shilu juzu minum asir ta harb. ²Israel halifu le Yahwe wa kelim, “iza kan inta wodi lena intishar fi nas del, nina bi demiru medina tomon kulu kulu”. ³Yahwa asuma le sot ta Israel wa huwo wodi le umon intishar ie Cananiin. Umon demiru umon kulu kulu wa mudun tomon. Mahal dak kutu isim Harmah. ⁴Umon ruwa min Jebel Hor min sika le Bahr ta bush ashan ruwa hawili ardi ta Edom. Nas kan biga Jahzaniin fi sika. ⁵Nas wonusu diid Allah wa Musa. “le inta jibu nina bara min Masir ashan bi mut fi Beriya? Al mafi rekif, mafi moyo, wa nina bi akra Akil al taban de?” ⁶Baad dak, Yahwa rasal dabaib al endu sim fi wasat al nas. Al dabaib adi nas; nas ketir ta Israel mutu. ⁷Nas ja le Musa wa kelim, “Nina amulu katiya ashan nina kelim diid Yahwa wa inta. Seli le Yahwa ashan huwo keli shilu dabaib de min nina. “Ashan kida Musa seli le nas de. ⁸Yahwa kelimu le Musa, “sala dabaib wa kaligu fi hamut, bi hasil kida ai wahid al adi bi hai, iza huwo inu le huwo” ⁹Yala Musa sala dabaib min nihas wa haligu fok fi hamut. Wokit dabaib adi ai zol, iza huwo inu fi debib min nihas de huwo bi hai. ¹⁰Baad dak iyal ta Israel ruwa wa kutu kam fi Oboth. ¹¹Umon ruwa min Oboth wa kutu kem fi Lye Abarim fi sahra al gi wajihu moab fi sherik ¹²Wa min hinak umon ruwa wa kutu kem fi kor ta Zered. ¹³Wa min hinak umon ruwa wa kutu kem fi tija tani ta bahar Arnon, al fi sahra al fi tija ta hudud Amoritiin. Al bahar ta Arnon huwo fi hudud ma Moab, bein moab ana amoritiin. ¹⁴Ashan kida kelimu fi kitab ta Hurubad ta Yahwa, "Zahab in Suphah, wa wade ta Arnon, ¹⁵Nezila ta wade al mashi le medina ta Ar wa bi waga fi hudud ta Moab.” ¹⁶Min hinak umon safir le Beer, al bir al Yahwa kelimu le Musa, “limu nas sawa le ana ashan wodi le umon Moyo. ¹⁷Baad dak Israel guna de: "Tala wa mala Biir guna anu, ¹⁸An al biir al kiadad ta nina hafiura, “ bir al kebir al nas hafura, ma hafara wa asayat tomon” ¹⁹Umon safir min Mattanah le Nahaliel, wa min Nahaliel le Bamoth ²⁰Wa min Bamoth le nezila ta Moab. De yau ras ta jebel Pisgah gi aiynu tehet le beriya. ²¹Nas Israeliin rasulu rijal le Melik Sihon ta Amorites, rijal de kelim le Melik, ²²Keli nina ruwa min abri ardi takun. nina ma bi lifu le mahal zira wala Jinena. Nina ma bi ashururu moyo min abiyar takun. Nina bi ruwa be sika al kebir lahadi nina bi gata hudud takun” ²³Lakin melik Sihon ma rudu Israel as abir wasat hudud tomon. Bidal min de, Sihon limu kulu Jesh sawa wa ruwa fi breiya diid Israel. Huwo ja le Jahaz, mahal al huwo shakil did Isreal. ²⁴Israel hajimu Jesh ta Sihon be sef wa shilu ardi tomon min Arnon lahadi bahar Jabbok, le ma safa ta ardi ta nas ta Ammon. Hasa al hudud ta nas Ammon Kan Mushkila, ²⁵Israel shilu kulu mudun ta Amoratiin wa shakin fogo kulu, zaid Heshbon wa kulu kurat. ²⁶Heshbon kan medina ta Sihon melik ta Amoratiin, al shakil diid al melik al sabik ta moab. Sihon shilu kulu ardi tou min hudud Lahadi bahar Arnon. ²⁷De yau sabab del bi wonusu be amsal, bi gul, Taal le Heshbon. Kede medina ta Sihon abinu wa ashisu tanimara. ²⁸Nar gam fi Hesbon, duhan min medina ta Sihon al demiru Ar ta Moab, wa sidi mahal al fok ta Arnon. ³⁰²⁹Wululu le intum Moab! Intum mutu, shab ta Chemosh. Huwo amulu awulad tou kadamin wa banat tou masajin. ta Sihon Melik ta Amoritiin 30 Lakin nina gobudu Sihon. Heshbon demiru kulu kulu lahadi Dibon. Nina gelibu umon min sika ta Nophah, al wosulu le Medeba.” ³¹Yala Israel bada ish fi ardi ta Amoratiin. ³²Baad dak Musa rasulu rijal ashan bi aiynu le jazer. Umon shilu beled tomon wa Turuju Amoratiin al kan hinak. ³³Baad dak umon rija wa ruwa be sika ta bashan. Og melik ta bashan ruwa diid umon, huwo wa kulu Jesh tou, ashan shakil umon fi Edrei. ³⁴Baad dak Yahwa kelim le Musa, “Mata kafu huwo, leanu ana wodi le inta intishar fogo huwo, jesh tou kulu, wa ardi tou. amulu le huwo ze intum amulu le Sihon melik ta Amoratiin, al kan gi ish fi Heshbon” ³⁵Yala umon katulu huwo, wa awulad tou, wa Jesh kulu, lahadi wele wahid min nas tou al sibu hai. Baad dak umon shilu ardi tou.

Chapter 22

¹Shab ta Israel safar lahadu umon kutu kem fi ardi ta Moab gerib ma Ariha, fi tija tani min medina ta nahar Ordon²Weled ta Balak ainyu hajat al Israel amulu le Amoritiin. ³Moab kan kafu shaab leanu umon kan ketir, wa Moab gi amulu irhab le shab ta Israel. ⁴Melik ta Moab kelimu le shiyuk ta Midian, Nas kutar de bi akulu kulu hajat al kan hawuli nina ze tor bi akulu fi ges fi ghaba." Hasa weled ta Balak kan melik ta Moab fi zaman dak⁴Yalla Allah limu ma Balaam, wa Balaam kelimu le huwo, ana abinu sabaa mazba, wa ana gedim tor wa koruf fi aiya wahid minum" ⁵Yahweh kutu kelima fi kashma ta Balaam wa kelim "rija le Balak wa kelim le huwo." ⁶Yala balaam rija le balak, al wagif jambu zebiha towo wa kulu kiyadad ta Moab kan mahu. ⁵Huwo rasulu Murasulat tou le Balaam weled ta Beor, fi Pethor al fi jambu bahar Euphrates, fi ardi ta nas tou wa watan tou. Huwo nadi huwo wa kelim, "shuf, al uma ja hina min Masir. Intum mala wusa ta ard wa umon hasa fi jambi. ⁶Arjuk tal hasa wa laanu uma de le ana ashan umon gowiin le ana. Lakin ana bi agder hajimu umon wa turuju umon bara min ardi de ma arif gal al inta bariku bi kun Mubarak, wa al inta laanu bikun Molounin" ⁷⁸Yala shiyuk ta Moab wa shiyuk ta Midian ruwa, umon shilu gurush ta laana. Umon ja le Balaam wa wori le huwo kalam ta Balak. Balaam kelimu le umon, geni takum hini bilel de. Ana bi jibu le intum kalam al Yahwa wori le ana." Yala kaadad ta Moab geni bilel dak ma Balaam. ⁹Allah ja le Balaam wa kelimu, " Nas de munu al ja le inta de?" ¹⁰Balaam juwabu Allah, "Balak weled ta Zippor, melik ta Moab, rasulu umon le ana. Huwo kelimu, ¹¹Ainyu, Sahab al ja min Masi gofulu ardi tai. Hasa taali ashan laanu umon le ana. Amkin ana bi agder ashan bi shakil umon wa bi turuju umon. ¹⁰Munu bi yabsib gubar ta Yacoub "jubal al shergi. Taal, wa naalu Yacoub le ana, huwo gal, taal maalu Israel; kef ana bi naalu del al Yahweh ma naalu? Min fok Jebel ana ainu huwo. Shuf hinak nas al aishin barau wa ma bi igtebir nufusum uma sakit. Au al adadiya bes rubu ta Isreal? Keli ana mutu mot ta zol al beri, wa keli nihaya ta haya tai kun kida! ¹¹Balak kelim le Balaam, ita gi amulu shunu le ana? Ana jibu inta ashan naalu ada tai, lakin shuf, inta bariku humon." ¹²Balaam Juwabu wa kelim hal ana mabi amulu hisab ashan kelim bes shunu al Yahweh kutu fi kasma tai?" ¹²Allah juwabu balaam, "mata ruwa ma rujal del. Inta mabi laanu nas ta Israel ashan umon Mubarak." ¹³Balaam gum fok fi sabah wa kelim le kiadad ta balak "ruwa wara le ardi takum ashan Yahwa aba ana ashan ruwa makun." ¹⁴Biga al kiadad ta Moab ruwa wa masha le Balak. Umon kelim, Balaam rofut ashan ja ma nina." ¹³Yala Balak kelim le huwo "arjuk taal mai le mahal tani ali inta bi ainu humon. Inta bi ainu bes min gerib, ma kulu humon, hinak inta bi naalum le ana" ¹⁴Biga huwo shilu Balaam fi zera ta zophim, fok fi ras jebel Pisgah, wa baanau sabaa mazbah tani. Huwo gedim Tor wa koruf fi kulu wahid mazbah. ¹⁵Yala Balaam kelim le Balak, agif ini fi zebiha taki de, ana mashi limu ma Yahweh hinak" ¹⁵Balak rasul tani mara kiadad ketir al zatu bi iktaramu shedid min all mojmu al awel. ¹⁶Umon ja le Balaam wa kelim le huwo, "Balak weled ta zippor kelimu kida, Arjuk keli haja tani ma abusu inta le ja le ana, ¹⁷Ashan ana bi amulu ai haja al inta kelim keli ana amulu. Ashan kida Arjuk taal wa laanu al nas del le ana" ¹⁶Biga Yahweh limu ma Balaam wa kutu risala fi kasmu huwo kelim, "rija le Balak wa wodi le huwo risala tai" ¹⁷Balaam rajah le Balak, wa ainu, huwo wagif Jambu zebiha towo al gi haragu, wa ainu huwo wagif jambu zebiha towo al gi haragu, wa kiyadad ta moab kan mau. Biga Balak kelim le huwo "shunu al Yahweh kelim?" ¹⁸Balaam bada ma nubua, huwo gal ¹⁸Balaam juwabu wa kelim le kudam ta balak. "mahma kan balak bi wodi le ana kasra tou Malian ma zahab wa fida, ana mabi ruwa aktar min kalam ta Yahwa, Allah tai, wa amulu agala wala agtar min shunu al huwo kelim le ana. ¹⁹Yala hasa, arjuk intozur hina aleela Kaman, ashan ana bi alimu haja al tar al Yahwa bi kelimu le ana." ²⁰Allah ja le Balaam fi lel wa a kelim le huwo, "min Bediri rujal ja ashan nadi inta gum wa ruwa ma umon. Lakin amulu al ana kelim le inta kede amulu." ¹⁹Allah ma insan, al hua bi kabasu, ²⁰Shuf ana amiru ashan yu Bariku, "Gum fok, Balak wa asma, asuma le ana inta ya Ibn zippor. Au itsan al insan, al bi geiru muk towo. Huwo bi waadu ai haya bidun amulu towo? Hal huwo kelim huwo bi amulu haja budun shilu bara? Aalah wodi Baraka wa huwo mabi shilu. ²¹Fi Sabah Balaam gam fok, jahizu humar tou, wa ruwa ma kiyadad ta Moab. ²²Lakin ashan huwo ruwa, Zalan ta Allah biga haragu. Malaika ta Yahwa wogif fi sika ze zol zalan ma Balaam, al kan gi sugu humar. Itniin min khudam ta Balaam kan ma huwo. ²³Humar ainyu malaika ta Yahwa gi wogif fi nus sika be sef tou fi idan tou. Humar de tala min sika wa dakalu ghaba. Balaam dugu humar ashan bi rija le sika. ²³Mafi sahar al bi istakal did tomon Yacoub. ²⁴Baad dak malaika ta Yahwa wagaf fi mahal al deik ta sika beina zira, ma heta fi tija yemin wa heta tani fi tija ta shamal. ²⁵Tanimara humar ainyu malaika ta Yahwa huwo ruwa le heta wa dugu kura ta Balaam fi heta de. Balaam dugu tanimara. ²⁵Biga Balak kelim le Balaam, "mata naalu humon wala bariku humon kulu kulu." Lakin balaam ²⁶Juwabu le balak wa kelim, ana ma kelim le ita gal anu bi kelim haja al yahweh wori le ana kede kelim?" ²⁷Yala Balak juwabu le Balaam "Taal hasa, ana bi shilak le mahal tani. Bikun Allah bikun farhan ashan ita bi naalu humon le ana." ²⁶²⁷Malaika ta Yahwa ruwa gidam wa wagaf fi mahal tani al deik mahal al humar de ma bi agder ashan bi lifu tani fi ai tija. Humar de ainyu malaika ta Yahwa, , wa humar de nam tehet Balaam. Zalan ta Balaam

haragu, wa huwo dugu humar be asaya.²⁸Baad dak Yahwa fata kasuma ta himar ashan bi agder wonusu. Himar kelim le Balaam, "Ana amulu shunu batal le inta ashan inta dugu ana mara nimira talata?"²⁹Balaam juwabu le himar, "Ashan inta amulu sokol gil adab le ana. lo kan ana indi sef, ana kan katulu inta."³⁰Himar de kelimu le Balaam, Hal ana ma himar taki al inta kan gi sugu fi haya taki kulu lahadi yom ta aleela? Hal ana kan gi amulu kalam zede gabil kida?" Balaam kelimu, "La."³¹Yala Yahweh fata ena ta Balaam, wa huwo ana al malaika ta Yahah wagif fi sika ma sef fi Yedem tou. Balaam dengiri tehet wa kutu wusa fi wata.³²Al malaika ta Yahwa kelim le huwo "le inta dugu himar taki talata marat shuf ana ja ze zol takiyan le inta ashan amalia taki gidan ana sherir."³³Al himar shaf ana wa gilib min ana talata marat de. Iza kan ma gilib mini kan bi katulu inta wa sibuhaya ta himir³⁴Balaam kelim le malaika ta Yahwa, "ana amulu katiya. Ana ma arifu gal inta wagif did ana fi sika, yala hasa, iza mabi afra inta, ana bi arja wara"³⁵Lakin al malaika ta Yahweh kelim le Balaam, ruwa gidam ma al rijal del. Lakin inta bi kelim bes kalam al ana wori le inta." Ashan kida Balaam ruwa ma kiadad ta Balak.³⁶Wokit Balak asuma balaam ja, huwo mashi ashan gaabilu fi Medina ta moab fi Arron, al fi hudud.³⁷Balak kelim le Balaam, "Ana ma rasulu rajal ashan nadi inta? Le inta ma ja le ana? Ana ma bi agder igtaramak?"³⁸Yala balaam Juwabu le Balak "shuf ana ja le inta. Hal ana ma endu guwa ashan kelim ai haja ana bi kelim bes hija al Allah kutu fi kasum tai"³⁹Balaam ruah ma Balak, wa humon wosulu fi kiriath huzoth.⁴⁰Yala Balak gedim zebiha tor wa koruf wa wodi juzu min laham le Balaam wa kiyada al kan mau.⁴¹Fi sabah, balak shilu Balaam fok fi Jebel mahal Baal. Min himak Balaam bi enu bes juzu min mukaim at ta Israeliin.

Chapter 23

¹Balaam kelim le balak, “abni Sabaa mazbah le ana wa Jahizu sabaa abgar wa sabaa korfan” ²Yala balak amulu ze Balaam talabu. Biga balak wa Balaam gedim tor wa koruf fi kulu mazbah. ³Yala Balaam kelim le Balak, “wogif fi zebiha taki al mahrug wa ana mashi. Bikun Yahwa bi jaw a limu ma ana wa kulu haja al huwo wori le ana, ana bi wori le inta “yalla huwo ruwa fok fi rash jebel al mafi fogo ashjar” ⁴Balaam arafa enu wa ainu Israel fi mukaimat, aiya wahid fi gebila, wa roho ta Rabuna ja fi huwo. ⁵Huwo istakbil nubuwa wa kelim, Balaam jena ta Beor gerib bi onusu, wa nas all oyuun romon wasi fata. ⁶Baad dak Allah limu ma Balaam, wa Balaam kelimu le huwo, ana abinu sabaa mazba, wa ana gedim tor wa koruf fi ai wahid minum” ⁷Yahwa kutu kelima fi kasma ta Balaam wa kelim “rija le Balak wa kelim le huwo.” ⁸Yala balaam rija le balak, al wagif jambu zebiha tou wa kulu kiadad ta Moab kan mahu. ⁹Ze waadi hawily humon zetetu bara, ze mahaljarat fi taraf bahar, ze zuhur zarau ma Yahweh, ze khushub arz fi tarab moyo. ¹⁰Baad dak Balaam bada kelim amsila tou wa kelim, Balak jibu ana min Aram, melik ta Moab min jibal ta sherik, taal, laanu Yacub le ana; huwo kelimu. ¹¹Taal, Israel alinu. ¹²Ana bi laanu del al Allah ma laanu kef? ana bi Alinu del Allah ma alinu kef? ¹³Allah bi jibu huwo bara min Masir. Huwo bi endu guwa ze Tor al wahas. Huwo bi yakul al umam al bi shakil didu. Huwo bi yeksir udam tomon hetehata. Huwo bi durubum be nishab towo. ¹⁴Min ras ta hajer ana ainyu huwo; min ras jebel ana ainyu le huwo. Fi nas bi ish barau wa ma bi ainyu nefsa tomon bes ze umam al barau ¹⁵Munu bi hasibu gubar ta Yacub Au al adadiya bes rubu ta Isreal? Keli ana mutu mot ta zol al beri, wa keli nihaya ta haya tai kun kida! ¹⁶Balak kelim le Balaam, inta gi amulu shunu le ana? Ana jibu inta ashan laanu ada tai, lakin shuf, inta bariku umon. ¹⁷Balaam Juwabu wa kelim hal ana ma bi amulu hisab ashan kelim bes shunu al Yahwa kutu fi kasma tai? ¹⁸Yala Balaam juwabu le Balak, “ana kelim le murasulat al inta rasulu le ana, ¹⁹Mahma kan balak wodi le ana kasri towo Malian ma fida wo dahap, ana mabi ruah bara min kalam ta Yahweh wa kan haja batal wala al kuwes, wala ai haja al kulu ana deiru amulu. Ana bi kelim bes shunu al Yahweh wori le ana ashan kelimu! Ana ma kelim de le humon? ²⁰Yala hasa, shuf, ana bi ruah wara le nas tai. Lakin awel keli ana arshidu inta an haja al nas de bi amulu le nas taki fi ayam gidam. ²¹Yala Balak kelim le huwo “arjuk taal mai le mahal tani ali inta bi ainyu umon. Inta bi ainyu bes min gerib, ma kulu umon, hinak inta bi laanu umon le ana” ²²Biga huwo shilu Balaam fi zera ta zophim, fok fi ras jebel Pishgah, wa banau sabaa mazbah tani. Huwo gedim Tor wa koruf fi kulu wahid mazbah. ²³Baad dak Balaam kelim le Balak, wogif hini be tegdim taki al mahrug, ana gi ruwa gabil ma Yahwa hinak” ²⁴Balaam bada ma nubuwa de. Huwo kelim “Balaam jena ta Beor kelemu, rajal al einu moftu. ²⁵De yau nubuwa min zol al asuma kalamat min Allah, al endu marafa min Allah al fok, al indu ruyaa min Allahh, al fi gidam tou bi dengire tehet ma oyuun fati. ²⁶Biga Yahwa limu ma Balaam wa kutu risala fi kasmu huwo kelim, “rija le Balak wa wodi lehuwo risala tai ²⁷Balaam rajah le Balak, wa ainyu, huwo wagif Jambu zebiha tou al gi haragu, wa ainyu huwo wagif jambu zebiha tou al gi haragu, wa kiadad ta moab kan mau. Biga Balakkelim le huwo “shunu al Yahwa kelim?” ²⁸Balaam bada ma nubua, huwo gal Balak gum fok, wa asuma, asuma le ana, inta weled ta Zippor ²⁹Ana ainu huwo, lakin huwo ma hini hasa. Ana ainu huwo, lakin huwo ma gerib. Al nejma bija bara min Yacoub, wa raas bi gum min Israel. Huwo bi gofulu giadad ta Moab wa demiru kulu agial ta seth. ³⁰Yala Edom bikun mumtakat ta Israel, Wa seir bikun mumtalak tomon, adu al Israel, al Israel bi amsik be guwa. ³¹Bara min Yacoub melik bija albi endu sulta, Wa huwo bi demiru al aishin fil medina tomon. ³²Allah ma insan, ashan huwo bi kabasu, Au insan, al bi geiru muk tou. hal huwo waadu haja bidun ma amulu? Hal huwo kelim huwo bi amulu haja budun shilu bara? ³³aiynu, Amiru ana ashan bi bariku. Allah wodi baraka, ana ma bi rijau ³⁴Yala Balaam ainu le Amalek wa bada nubuwa tou. Huwo kelim, “ Al Amalek kan adhaam umam, lakin akiir nehaya tou bekun damar. ³⁵Huwo ma ainyu kariza fi ras fi Yacub. wa huwo ma ainyu muskila fi Israel. Yahwa Allah tomon fi ma umon, Wa sot ta melik fi ma umon. ³⁶Allah jibu umon min Masir be guwa ze tor al takiyan ³⁷Mafi sokol sahara al bi istakal did Yacub, wa mafi haja batal bi augu Israel. Hasa bi wonusu an Yacub wa Israel, ‘Aiynu haja al Allah amulu! ³⁸Aiynu, nas gum ze lobuwa, ze aset bi tala wa bi hajimu. Huwo ma bi num tehet lahadi kan huwo akulu sidi sabab wa ashurubu dom ta hajaal huwo katulu” ³⁹Baad dak Balak kelimu le Balaam, Mata laanu umon wele bariku umon kulu kulu. ⁴⁰Lakin Balaam juwabu wa kelimu le Balak, “Hal ana ma wori le inta gal ana lazim bi kelimu kulu kalam al Yahwa wori le ana ashan bi gul? ⁴¹Yala Balak juwabu le Balam, Hasa taali Ana bi shilu inta le mahal tani. Bikun Allah bikun moksut le inta ashan bi laanu umon hinak le ana. ⁴²Yala Balak shilu Balaam fi ras jebel isim tou Peor, ali bi suf tehet le Beriya. ⁴³Balaam kelimu le Balak, Abinu sabah mazba hini le ana wa jahizu sabah tor wa sabah korufan.” ⁴⁴Yala Balak amulu ze Balam kelimu; Huwo gedimu tor wa koruf fi mazba barau barau

Chapter 24

¹Wokit Balaam ainyu gal Yahwa moksut ashan Bariku Israel, huwo ma ruwa, ze ta kulu yom, ashan istakdim sihiri. Ze huwo ainyu le beriya.²Balaam arufa uyun wa ainyu Israel fi mukaimat, ai wahid fi gebila, wa roho ta Rabuna ja fi huwo. ³Huwo istakbil nubuwa wa kelim, De karar min Balaam weled ta Beor, wa nas all uyun tomon wasi fata.⁴Huwo wonusu wa asuma kalam ta Allah. Huwo ainyu ruya min Rabuna, gubal huwo ma dengir tehet ma uyun tou fata. ⁵Jamala ta mukeimat taki kef, Yacub, mahal all inta gi esh, Israel!⁶Ze waadi hawuli umon setetu bara, ze mahaljarat fi taraf bahar, ze zuhur zarau ma Yahwa, ze khushub arz fi taraf moyo.⁷Moya bi jere min jeradil tomon, wa tirab tomon bi endu moyo ketir. Melik tomon bigun aasim fotu Agag, wa momulaka tomon be ehtaramu.⁸Allah bi jibu huwo bara min Masir. Huwo bi endu guwa ze tor al wahas. Huwo bi akulu al umam al bi shakil diidu. Huwo bi kasuru udam tomon heta heta. Huwo bi durubu umon be nishabat tou.⁹Huwo bi num tehet ze ased, ze lobuwa. Munu yau bi galgalu? Keli ai wahid al bi bariku huwo kun Mubarak; keli ai wahid al bi laanu kun moloun.¹⁰Balak tala zalan kaalis diid Balaam wa dugu yeden tou sawa ma zalan. Balak kelim le Balaam, "ana nadi inta ashan laanu adu tai, lakin ainyu, inta bariku umon talata maraat ¹¹Yala sibuna ana hasa wa ruwa beit. Ana kelim ana bi wodik hadiya, lakin Yahwa ma sibuna inta bi ligo ai hadiya"¹²Yala Balaam juwabu le Balak, "ana kelim le murasulat al inta rasulu le ana, ¹³Mahma kan balak wodi le ana kasri tou Malian ma fida wa dahab, ana ma bi ruwa bara min kalam ta Yahwa wa kan haja batal wala al kwes, wala ai haja al kulu ana deiru amulu. Ana bi kelim bes shunu al Yahwa wori le ana ashan kelimu! Ana ma kelim de le umon? ¹⁴Yala hasa, shuf, ana bi ruwa wara le nas tai. Lakin awel keli ana arshidu inta an haja al nas de bi amulu le nas taki fi ayam gidam. ¹⁵Al isim ta rajil Israeli al katulu ma mara midiani de zimri Ibn salu al kaid min Judud ta usra fi wasad shamaun. ¹⁶Al isim ta mara Midiani al katulu de Isim tahia kozbi binia ta Zur, al ras ta Gebila wa Judud ta baab alfi Midian. ¹⁷Balaam bada ma nubuwa de. Huwo kelim "Balaam weled ta Beor kelemu, kalam ta zol al uyun tou moftu. ¹⁸De yau nubuwa min zol al asuma kalamat min Allah, al endu marafa min Allah al fok, al indu ilim min Allah al aali, al bi ainyu ruya min Allah, al bi dengir tehet ma uyun fati. ¹⁹Kida Yahweh wonusu le Musa wa gal, ²⁰It amal ma Midianiin ze adu wa hajimum, ²¹Humon it amal makum ze adu be akazib tomon. Humon sibuna itakum ruah fi shar fi kalam to peor wa fi kalam ta ugtum kozbi, bina ta kaid fi Midian, al katulu fi yom ta wabaa fi muskila ta Peor²²Ana ainyu huwo, lakin huwo ma hini hasa. Ana ainyu huwo, lakin huwo ma gerib. Al nijma bi ja bara min Yacub, wa ras bi gum min Israel. Huwo bi gofulu kiadad ta Moab wa demiru kulu iyal ta iyal ta Seth.²³Yala Edom bikun mumtakat ta Israel, Wa Seir bikun mumtalak tomon, adu al Israel, al Israel bi amsik be guwa. ²⁴Bara min Yacub melik bija al bi endu sulta, Wa huwo bi demiru al aishin fi medina tomon. ²⁵Yala Balaam ainyu le Amalek wa bada nubuwa tou. Huwo kelim, " Al Amalek kan azam umam, lakin akiir nihaya tou bekun damar. ²⁶Yala Balaam ainu le Kenites wa bada nubuwa. Huwo kelim, "mahal al intum aishin fogo gowi wa osh takum fi hajar. ²⁷Mahmakan intum Kenites bi aruku intum ma nar wokit Assyiriin be silu kum ze asir al harib". ²⁸Yala Balaam bada ma nubuwa tou al akhir. Huwo kelim, "woe! munu bi ish kan Allah amulu de? ²⁹sufun bi ja min tarab Bahar ta Kittim, umon bi hajimu Assyiriin wa shetar le Eber, lakin umon, kaman, bi .entehi fi damar. ³⁰Yala Balaam gum for wa ruwa. Huwo rija le beit tou, wa Balak kaman ruwa bara

Chapter 25

¹Israel geni fi shittim, wa rijal bada sharmit nufu sum ma nasawin ta Moab, ²Le Moabitiin hum rahibu nas ashan gedim zebiha le aliha hagam. Kida al nas bi akulu wa dengir tehet le alliha ta Moabiin ³Al rijal ta Israel limu le abidu sanam ta Peor wa Yahwa tala zalan wa zil de gi wala diid Israel. ⁴Biga Musa wa Eliazar al kahien wonusu le humon fi aradi ta Moab jambu Jordan fi Jericho wa kelim, ⁵Edu takun adad ta nas min umor ta Isriin sena lahadi akbar zol, ze Yahwah waadu musa wa shab ta Israel, al kan tala min ardi ta masir ⁶Yahwa kelim le Musa, "katulu kiadad ta shab del kulu wa haligu umon gidam ana wa ashan ana bi wodi ashan bi ainyu be narhar, ashan zalan tai bi tala bara min Israel" ⁷Musa kelim le guda ta Israel kulu wahid min intum lazim kede katulu ai nas tou al ruwa limu fi abidu Baal ta Peor. ⁸Reuben kan bekiir ta Israel. Gebila ta Hanakien jaa min . jena tuo hanok. gebila ta palluteen jaa min pallu . ⁹Gebila ta Hezraniteen jaa min Hezron gebila ta karmiteen jaa min karmin. ¹⁰De yau kan gabel ta Reuben al kan adad toumon 43,730 (Talata Arbein Alf, Subu miya teletiiin) nafar(zol). ¹¹Baad dak wahid min rijal ta awulad ta Israel ja jibu fi nas usra mara min Midianiin de hasil fi ena ta Musa wa kulu mujtama ta Israel, wokit umon gi kore fi Baab ta kema ijtima. ¹²Wokit Phinehas weled Eleazar ibn Harun al gesis ainyu kida, huwo gum fok min nus mujtama wa shilu Harba fi yedan tou. ¹³Huwo ruwa wara rojul Israeli fi kema wa atanu Harba fi gisim tomon kulu itnin. Rajil Israeli de wa mara de. Yala darbat al Allah rasulu le nas ta Israel de wogif. ¹⁴Adad ta nas al mutu min darbat dak kan arba wa isriin alf. ¹⁵Yahwa kelim le Musa wa gal ¹⁶Phinehas weled ta Eleazar weled Harun al gesis, geiru zalan tai min nas ta Israel ashan huwo bi hib wa Malian ma nar tai fi wasad umon. Yala ana ma bi demir nas Israel fi gira tai. ¹⁷Ashan kida Yahwa kelimu, "shuf, ana bi wodi le Phinehas amina tai ta salam. ¹⁸Le umon wa iyal ta iyal baad huwo, bi kun amina ta geni shokol gesis lel abad leanu huwo jadi le ana, Allah tou. Huwo gadim zebiha min ajil Israeliin." ¹⁹Hasa al isim ta rajil Israeli al katulu ma mara midiani de Zimri weled ta salu al kaid min Judud ta usra fi wasad shamaun. ²⁰Al isim ta mara Midiani al katulu de Isim tahia kozbi biniya ta Zur, al ras ta Gebila wa Judud ta baab al fi Midian. ²¹gebila ta Iyal iyal ta Gad, kan yahu deel: Be wasat zephon, gebila ta Zephoneen be wasat ta Haggi, gebila ta Haggen , be wasat Shuni, Gebila ta Shuneen. ²²Bi wasat azni, gebila ta Azneen, bi wasat Eri, gebila Erieen, ²³Bi wasat Arod, gebila ta Arodeen, bi wasat Areli, gebila ta Areleen. ²⁴De kan ghabal ta Iyal iyal ta Gad ka nada toumon 40,500-Arbein Alf, Khumus miya nafar (zol). ²⁵Kida Yahwa wonusu le Musa wa gal, ²⁶It amal ma Midianiin ze adu wa hajimu umon, ²⁷umon it amal makum ze adu be akazib tomon. umon sibu intum ruwa fi shar fi kalam to Peor wa fi kalam ta ukut tomon Kozbi, biniya ta kaid fi Midian, al katulu fi yom ta darbat fi muskila ta Peor ²⁸Er wa onan kan deel Iyal ta Judah Lakin rujal deel mutu fi ardi ta kanaan. ²⁹ghabael ta Iyal iyal ta Judah al taneen kan deel: bi wasat ta shelah, gebila ta shelaheen, bi wasat perez, gebila ta perezeen, wa bi wasat zerah, gebila ta zeraheen. ³⁰De yau iyal iyal ta perez, bi wasat Hezron, gebila ta Hezroneen, bi wasat Hamul, gebila ta Hamuleen. ³¹De kan yahu iyal ta Judah al adad toumon 76500 sita wa sebein alf, kumusu miya nafar(zol). ³²Min ghabael ta Issachar's ajial kan del: bi wasat ta Tola, min gebila ta Tolaites, bi wasat Puah, min gebila ta Puites, ³³min gebila ta wasat Jashub, min gebila ta Jashubites, bi wasat ta Shimron, min gebila ta Shimronites. ³⁴Del yau gebila ta Issachar, al kan adad 64,300 nas. ³⁵Del min gebila ta Zebulun's bi wasat Sered, min gebila ta Seredites, bi wasat Elon, gebila Eloneen bi wasat Jaheel, ghabael ta Jahleeleen ³⁶Deel yahu ghabael ta zebuluneen al adad toumon kan 60,500(Siteen alf wa khumsu miya nafar(Zol). ³⁷Ghabael ta ajiyal ta yousif kan yahu Manasseh wa Ephrayin. ³⁸Ajeyal ta Manasseh yahu; bi wasat maker, gebila makireen (Makir kan abu ta Gilead). Bi wasat ta Gilead, gebila ta Gileadeen. ³⁹Ajeyal ta Gilead yahu; bi wasat Lezer, gebila ta Lezereen bi wasat Helek, gebila ta Helekeen, ⁴⁰Bi wasat Asriel, gebila ta Asrieleen, bi wasat Sekem, gebila ta Sekeme. ⁴¹Bi wasat Shemida, gebila ta shemideen, bi wasat Hephher, gebila ta Hephhereen. ⁴²Zelophehad jena ta asma toumon kan mahla, Noah, hoglah, milkah, wa Tirzah. ⁴³De kan yau ghabael ta Manasseh wa adad tomon kan 52,700(Itniin wa khamshiin alf, shubumiya nafar (zol). ⁴⁴Ghabael ta ajeyal ta Ephraim kan yahu; bi wasat shatelah, gebila ta shuteleheen, bi wasat beker, gebila ta bekereen, bi wasat Taham, gebila ta Tahaneen. ⁴⁵Wa kan ajeyal ta shutelah yau, bi wasat Eran, gebila ta Eraneen. ⁴⁶Den kan yahu ghabael ajeyal ta Ephraim al adad toumon kan 32,500(Itniin wa teletiiin alf, khumsu miya nafar(zol). Deel yahu kan ajeyal ta yousif, Edu ayi min ghabael tuo. ⁴⁷Ghabael ta ajeyal ta Benjamin kan yahu bi wasat Bela, ghabael ta Belateen, bi wasat Ashbel, gebila ta Ashbeleen bi wasat Ahiram, gebila ta Ahirameen. ⁴⁸Bi wasat Shephupham, gebila ta Shephuphameen bi wasat Hupham gebila ta Huphameen. ⁴⁹Wa ajeyal ta Bela kan ard wa Naaman wa min ardi jaa ghebila ta ardeen. Wa min naaman jaa ghebila ta Naamaneen. ⁵⁰Deel kan yahu ghabael ta ajeyal ta Benjamin. Wa kana dad toumon 45,600(Khamsa arubein alf, shutu miya nafar (zol). ⁵¹Ghabael ta ajeyal ta Dan kan bi wasat ta shuham, ghabael ta shuhameen. ⁵²De kan yahu ghabael ta shuhameen kulu kan 64400 arba wa sitiin alf, wa rubu miya nafar(zol). ⁵³Ghabael ta ajeyal ta Asher kan yahu; bi wasat Imnah, gebila ta Imnaheen, bi wasat Ishvi, gebila ta Ishveen, bi wasat Beriah, ghabael ta Beriaheen. ⁵⁴Kan ajeyal ta Beriah yahu; bi wasat haber, gebila ta

Habereen, bi wasat Malkiel, gebila ta Malkieleen.⁴⁶ Isim ta beniya ta asher kan sera.⁴⁷ Deel yau ajeyal ta ghabael ta ghabael ta Asher, al adad toumn 53400(Talata wa khamsiin alf, rubumiya nafar(Zol)).⁴⁸ Ghabael ta ajeyal ta Naphatali kan yahu; deel bi wasat Jahzeel, gebila ta Jahzeleen, bi wasat Guni ghebila ta Guneen,⁴⁹ Bi wasat Jezer, ghebila ta Jezereen bi wasat shillem, gebila ta shillemeen.⁵⁰ Deel kan yahu ajeyal ta ghabael ta Naphtali, al adad toumon kan 45,400 Khamaasa wa arbein alf, urubu miya nafar(Zol).⁵¹ De kan yahu al adad al kamil ta shaaab ta Israel; 601,730 sutumiya wa wahid alf, subumiya wa teletiin nafar(Zol).⁵² Yahwah kelim le musa gal,⁵³ Keli gesimu ardi de biena shaab de hasab adad ta asma tomon zi worisa le humon.⁵⁴ Wodi worisa aktar le ghabael al kebir wa worisa besit le ghabael al sukier. Keli intum wodi worisa le ayi asura hasab adad tan as al kan endu.⁵⁵ Lakin, keli intum gesimu ardi de bi wasat guraa. Keli humon worisu aradi de hasab asma ta ghabael ta judud tomn.⁵⁶ Worisa de keli gesimu biena ghabael al kebir wa al sukier, bi gesimu bi gura.⁵⁷ Ghabael ta laween edu bab-bab yahu, bi wasat Gershon, gebila ta Gershoneen, bi wasat kohat, gebila ta Kohateen, bi wasat merari, gebila ta merareen.⁵⁸ Ghabael al Hebroneen, ghebila al mahleen, gebila al mushineen, wa gebila al korahaneen.⁵⁹ Isim ta mara ta Amram's kan Jochebed, min iyal ta Levi, al kan weledu le Levites fi Masir. Hiya weledu iyal le Amram's, al kan Aaron, Musa wa Mariam okhot tomon.⁶⁰ Le Aaron kan weledu Nadab wa Abihu, Eleazat wa Ithamar.⁶¹ Nadab wa Abihu died ashan humon wodi zebiha le Yahweh al ma mukbul fi nar.⁶² Rujal al kan edu biena homon kan talata wa irshriin alf, rujal kulu min amur shahar wahid wa le fok aw le akbar zol. Lakin ma edu ajeyal ta Israel ashan ma gesimu le homn worisa biena shaab ta Israel.⁶³ Del kan nas al musa wa eleazar khahien edu homon. Humon edu shaab ta Israel al fi aradi ta moab fii alla sahil ta Jordan fi Jeriko.⁶⁴ Lakin biena nas deel mafi zol al edu bi wasat musa wa haron al kahien fi zaman al ajeyal ta israle bi edu fii sahra ta Sinai.⁶⁵ Ashan yahwah kan kelim gal nas deel bi jaa mutu fii sahra kan mafi zol fadul min biena human. Illa kaleb jena Jephunneh wa Joshua jena ta Nun.

Chapter 26

¹Wa baad ayam al kan hasil. yahwa wonusu le Musa wa Eliazar weled ta Harun al Khahin. Huwo kelim ²"Keli intum edu adad ta mujmuat ta shaab ta Israel, umon ta Isriin sina wa le fok, ma usar ta judud tomon, ai zol al gader ruwa fi harib min ajil Israel."²Humon jaa wogif ta musa, eleazar al kahien wa al ghada, wa gidam to nas ta mujtamaa kulu min bidaya ta bab lahadi khima ta ijma-wa homn kelim. ³Abu ta nina mutu fi sahra- huwo kan mafi fii mejles ta korah-huwo mutu bi shabab ta katiya tuo, wa huwo ma indu awolad.³Yala Musa wa Eliazar al khahin wonusu le umon fi aradi ta Moab jambu Jordan fi Jericho wa kelim, ⁴Edu takun adad ta nas min umor ta Isriin sena lahadi akbar zol, ze Yahwa waadu musa wa shab ta Israel, al kan tala min ardi ta Masir⁴Malu Isim ta abu ta nina shilu bara min nus ta adda ta ghebila tuo ashan huwo ma indu awolad? Wodi le nina mumtalakat min bien ahal ta abu ta nina. ⁵Biga musa jebu gediya de gedam ta Yahwah.⁵Reuben kan bikir ta Israel. Min weled tou Hanok ja min ashira ta Henokiyin Min Pallu ja ashira ta Palluitiyin ⁶Min Hezron ja ashira ta Heszronitiyyin. Min karmi jaa ashira ta Karmitiyyin. ⁷De yau kan ashira ta Reuben, al kan adad tomon 43,730 rijal.⁶Yahwah kelim le musa wa gal. ⁷Banat ta zelphehad kan gi wonusu kalam al sah. Keli intum wodi le humon mumtalakat zi worisa min biena Ahal ta abu tomon, wa keli intum akide inu worisa ta abu tomon wosulu le humon. ⁸Keli inta kelim le shaab ta Israel wa kelim gal kan rajil mutu wa ma indu awolad, keli intum wodi worisa de le binaia tuo.⁸Eliab de kan weled ta Pallu. ⁹Iyal ta Eliab kan Nemuel, Dathan wa Abiram. del yau Nefsa Dathan wa Abiram al fi mujmu ta Korah zaman umon itmarad diid musa wa Harun wa umon itmarad diid Yahwa.⁹Kan huwo ma endu biniya, biga intum bi wodi worisa de le akuwana tuo. ¹⁰Kan huwo ma indu akwana keli into wodi le akuwana ta abu tuo. ¹¹Kan huwo abu tuo ma indu akwana, biga keli intum wodi worisa de le agrab ahal tuo al fi gebila wa keli huwo shilu le nefsa tuo. De bi kun gaon al wodi bi karar le shaab ta Israel, zi ma yahwah kelim le ana.¹⁰Ardi kan fata kasma tou wa abula umon sawa ma korah zaman mojmu tou kulu mutu. Fi zaman dak nar haragu 250 rijal, al kan biga alama ta inzar. ¹¹Lakin usra ta Korah ma mutu¹²Ashira ta iyal ta iyal ta Simeon kan yau kida: Be wasat Nemuel, ashira ta Nemuelitiyyin, wasat Jamin, ashira ta Jaminteen, wasat Jakin gebila ta Jakiniyyin, ¹³Wasat Zera gebila ta Zerahiyyin, wasat Shaul ashira ta Shauliyyin. ¹⁴De kan ashira ta iyal ta iyal ta Simeon al kan adad tomon 22,200 rijal.¹⁵Ashirat ta Iyal ta iyal ta Gad, kan yau del: Be wasat Zephon, ashira ta Zephoniyyin be wasat ta Haggi, ashira ta Haggiyyin , be wasat Shuni, ashira ta Shuniyyin. ¹⁶Bi wasat Ozni, ashira ta Ozniyyin, bi wasat Eri, ashira Eriyyin, ¹⁷Bi wasat Arod, ashira ta Arodiyyin, bi wasat Areli, ashira ta Areliyyin. ¹⁸De kan ashirat ta Iyal ta iyal ta Gad ka nada tomon 40,500 rijal¹⁸. Yahwah kelim le musa, "Shilu Yesu jena ta Nun, zol al rohu tai gi geni fi huwo, wa kutu ida taki fi huwo. ¹⁹Wodi fi gidaam ta Eleazar al kahien wa gidam mujtama kulu, wa wodi le huwo musuuliya gidam ta ina tomon ashan huwo bi kun ghaed le homon.¹⁹Er wa onan kan del Iyal ta Judah Lakin rujal del mutu fi ardi ta kanaan. ²⁰Ashirat ta Iyal ta iyal ta Judah al tanin kan del: bi wasat ta shelah, ashira ta shelahtiyin, bi wasat Perez, ashira ta Pereziyyin, wa bi wasat zerah, ashira ta zeraheen. ²¹De yau iyal iyal ta perez, bi wasat Hezron, gebila ta Hezroniyin, bi wasat Hamul, gebila ta Hamuleen. ²²De kan yahu iyal ta Judah al adad toumon 76500 sita wa sebein alf, kumusu miya nafar(zol).²⁰Keli inta wodi baad min sultat taki le huwo, ashan mujtama ta shaab ta Israel bi asuma huwo. ²¹Keli huwo jaa gidam ta Eleazar al kahien asahan bi fetisu irada tai le huwo ashan bi wodi le howo Urim. Bi kun tehet musauliya tuo ashan shaab bi ruwa wa jaa, kan howo wele shaab ta Israel kulu sawa ma howo, mujtata kulu."²²Biga musa amulu ze Yahwah kan kelim le huwwo. Huwo shilu yesu wa wodi gidam Eleazar al kahien wa gidam mujtama kulu. ²³Musa kutu ida ti ras tuo wa amiru huwo ashan bi ghud shaab. Zi Yahwah kan amiru huwo ashan bi amulu. ²³. Ashirat ta iyal iyal ta Issachar's kan del: bi wasat ta Tola, min gebila ta Tolaites, bi wasat Puah, min gebila ta Puites, ²⁴min gebila ta wasat Jashub, min gebila ta Jashubites, bi wasat ta Shimron, min gebila ta Shimronites. ²⁵Del yau ashira ta Issachar, al kan adad 64,300 nas.²⁶Del min ashira ta Zebulun's bi wasat Sered, min gebila ta Serediyyin, bi wasat Elon, gebila Eloniyyin bi wasat Jaheel, ghabael ta Jahleeliyyin ²⁷Del yau ghabael ta zebuluniyinn al adad tomon kan 60,500 rijal. ²⁸Ashira ta iyal ta iyal ta yusif kan yau Manasseh wa Ephraim. ²⁹Iyal ta iyal ta Manasseh yau; bi wasat maker, Iyal ta iyal ta makiriyin (Makir kan abu ta Gilead). Bi wasat ta Gilead, ashira ta Gileadiyyin.³⁰Iyal ta iyal ta Gilead yau; bi wasat Lezer, ashira ta Lezeriyyin bi wasat Helek, ashira ta Helekiyyin, ³¹Bi wasat Asriel, ashira ta Asrieliyyin, bi wasat Shechem, gebila ta Shechiyyin. ³²Bi wasat Shemida, ashira ta shemidiyyin, bi wasat Hephher, ashira ta Hephheriyyin. ³³Zelophehad weled Hephher ma indu awulad, lakin ile banat bes. ta asma tomon kan Mahla, Noah, Hogleh, milkah, wa Tirzah. ³⁴De kan yau ashirat ta Manasseh wa adad tomon kan 52,700 rijal.³⁵Ashirat ta iyal ta iyal ta Ephraim kan yau; bi Wasat Shatelah, ashira ta shutelehiyyin, bi wasat Beker, ashira ta bekeriyyin, bi wasat Taham, gebila ta Tahaniyyin. ³⁶Wa kan iyal ta iyal ta shutelah yau, bi wasat Eran, gebila ta Eraniyyin. ³⁷Den kan yauashirat ta iyal ta iyal ta Ephraim al adad tomon kan 32,500 rijal. Del yahu kan iyal ta iyal ta yusif, Edu min ashirat tomon.³⁸Ashirat ta iyal ta iyal ta Benjamin kan yau bi wasat Bela, ashira ta Belatiyyin, bi wasat Ashbel, ashira ta Ashbeleen bi wasat Ahiram,

ashira ta Ahiramiyiin. ³⁹Bi wasat Shephupham, ashira ta Shephuphamiysi bi wasat Hupham ashira ta Huphamiysi. ⁴⁰Wa iyal ta iyal ta Bela kan Ard wa Naaman wa min Ard ja ashira ta ardiyiin. Wa min Naaman ja ashira ta Naamaniysi. ⁴¹Del kan yau ashira ta iyal ta iyal ta Benjamin. Wa kana dad tomon 45,600 rijal. ⁴²Ashirat ta iyal ta iyal ta Shuham, ashira ta shuhamiysi. ⁴³De kan yau ashirat ta shuhamiysi kulu kan 64400 rijal. ⁴⁴Ashira ta iyal iyal ta Asher kan yau; bi wasat Imnah, ashira ta Imniysi, bi wasat Ishvi, ashira ta Ishviysi, bi wasat Beriah, ashira ta Beriahiysi. ⁴⁵Kan iyal iyal ta Beriah yau; bi wasat haber, ashira ta Haberiysi, bi wasat Malkiel, ashira ta Malkieliysi. ⁴⁶Isim ta beniya ta asher kan sera. ⁴⁷Del yau ashira ta iyal iyal ta Asher, al adad tomon 53,400 rijal. ⁴⁸De ashirat ta iyal iyal ta Naphatali kan yau; del bi wasat Jahzeel, ashira ta Jahzeeliysi, bi wasat Guni, ashira ta Guniysi, ⁴⁹Bi wasat Jezer, ashira ta Jezereen bi wasat shillem, gebila ta shillemiysi. ⁵⁰Del kan yau ashira ta iyal iyal ta Naphtali, al adad tomon kan 45,400 rijal. ⁵¹De kan yau al adad al kamil ta shab ta Israel; 601,730. ⁵²Yahwa wonusu le musa gal, ⁵³Keli gesimu ardi de beina shab de hasab adad ta asma tomon zi worisa le umon. ⁵⁴. Wodi worisa aktar le ashira al kebir wa worisa besit le ashira al suker. Keli intum wodi worisa le ai usra hasab adad ta nas al kan idu. ⁵⁵Lakin, keli intum gesimu ardi de bi wasat gura. Keli umon worisu aradi de hasab asma ta judud tomon. ⁵⁶Worisa de keli gesimu beina ashirat al kebir wa al suker, bi gesimu bi gura. ⁵⁷Ashira ta lawin, idu ashira be ashira, yau, bi wasat Gershon, ashira ta Gershoniysi, bi wasat kohat, ashira ta Kohatiysi, bi wasat merari, ashira ta merariysi. ⁵⁸Ashira ta Lawin: ashira ta Libniysi, ashira ta Hebroniysi, ashira ta mahliysi, ashira ta mushiniysi, wa ashira ta korahaniysi. ⁵⁹Isim ta mara ta Amram's kan Jochebed, iyal iyal ta Lewi, al kan weledu le Lewin fi Masir. Hiya weledu iyal le Amram's, al kan Harun, Musa wa Mariam ukut tomon. ⁶⁰Le Harun kan weledu Nadab wa Abihu, Eleazar wa Ithamar. ⁶¹Nadab wa Abihu mutu zaman umon gedimu le Yahwa bohur al ma mukbul nar ⁶²Rujal al kan idu beina umon kan talata wa irsiriin alf, rujal kulu min umur shahar wahid wa le fok au le akbar zol. Lakin ma iyal iyal ta Israel ashan ma gesimu le umon worisa beina shab ta Israel. ⁶³Del kan nas al Musa wa Eleazar khahin idu umon. Umon Idu shab ta Israel al fi aradi ta moab fii alla sahil ta Jordan fi Jeriko. ⁶⁴Lakin beina nas del mafi zol al idu bi wasat Musa wa Harun al khahin fi zaman al iyal iyal ta israel bi idu fi beriya ta Sinai. ⁶⁵Ashan Yahwa kan kelim gal nas del bi ja mutu fi beriya. kan mafi zol fadul min beina umon. Ile kaleb weled Jephunneh wa Joshua weled ta Nun

Chapter 27

¹Baad dak le Musa ja banat ta zelophehad weled ta Hepie weled ta Gilead weled ta makir weled ta Manasseh, ta ashira ta Manasseh weled ta Yusuf. Wa de asma ta banat tou; Mahlah, Noah, Hoglah, Milkah wa Tirzah.²Umon ja wogif ta Musa, Eleazar al khahin wa al kiadat, wa gidam to nas ta mujtamaa kulu min bidaya ta bab lahadu kema ta ijtima-wa umon kelim.³Abu ta nina mutu fi beriya- huwo kan mafi fii mejles ta Korah-huwo mutu bi shabab ta katiya tou, wa huwo ma indu awulad.³Kaman keli inta kelim le homon, tegdima al intum bi haragu bi nar de, keli gedimu le Yahwah khurfan al rujal aumur ta sina al ma indu reb(Awugu) Itniin fi yom wahid, bi gedim tegdima al haragu de bi Istimirar.⁴Khurof wahid bi gedimu sabah wa khuruf al tani de bi gedimu fi missaa,⁵Keli intum gedimu ashara min miya ta ephah min degig al name zi tegdima ta dura, keli ageenu ma rubu-wahid ta hint a ziet al safau.⁴Malu Isim ta abu ta nina shilu bara min nus ta adda ta shira tou ashan huwo ma indu awulad? Wodi le nina mumtalakat min bein ahal ta abu ta nina.⁵Yala Musa jibu gediya de gidam ta Yahwa.⁶Yahwa kelimu le Musa wa gal.⁷Banat ta Zelophehad kan gi wonusu kalam al sah. Keli intum wodi le umon mumtalakat zi worisa min beina Ahal ta abu tomon, wa keli intum akide inu worisa ta abu tomon wosulu le umon.⁸Keli inta kelim le shaab ta Israel wa kelim gal kan rajil mutu wa ma indu awulad, keli intum wodi worisa de le biniya tou.⁹Kan huwo ma endu biniya, biga intum bi wodi worisa de le akwana tou.¹⁰Kan huwo ma indu akwana keli into wodi le akwana ta abu tou.¹¹Kan huwo abu tou ma indu akwana, biga keli intum wodi worisa de le agrab ahal tou al fi gebila wa keli huwo shilu le nefsa tou. De bi kun ganun al wodi bi karar le shaab ta Israel, zi ma Yahwa kelim le ana.¹¹Fi bidaya ta kuku shahar, keli intum wodi tegdima gi haragu le yahwah keli into wodi itnii bagara al sughar wahid ghanamaya wa sabaa khurfan al rujal aumur sena wahid al ma indu dabarah.¹²Kaman keli intum gedimu talata-ashara fi miya min epha ta degig al name zi tegdima ta dura bi ajeenu ma ziet le kulu bagara wa itniin ashara fi miya min digig al name tegdima ta dura ajjenu maa ziet le ghanamaya wahid.¹³Keli intum Kaman gedimu ashara min miya ephah min degig al name ajeenu maa ziet zi tegdima ta dura le kulu khurf. De yau bi kun tegdima al gi nar le yahwah.¹²Yahwa kelimu le Musa arkab fok fi jebel ta Abarim wa inu al ardi al ana wodi le shab ta Israel.¹³Baad kan inta jenu, keli inta Kaman limu maa shaab taki, zi Harun aku taki.¹⁴De bi hasil ashan intum al itniin itmarad diid awamir al kan fi sahra fi beriya t zin fi zaman ta sura fi mujama ta nas. Ashan keda, zaman moyo kubu min jebel, ma zalan taki inta aba abidu ana zi al kudas gidam ta ina ta mujtam kulu. De miyah ta Meribah Kadesh fi beriya ta Zin.¹⁴Nas al si ashirab tegdima al haragu bi wodi nus ta hin le ghanamoyo wa rubuo-wahid ta hin le khuruf. De keli kun tegdima al haragu fi kulu sharah min shurur ta sina.¹⁵Keli gedimu ghanamoyo al ragil wahid le yahwah ashan tegdima ta katiya. De bi kun ziyada le tegdima al gi haragu al gi gedimu bi istimirar maa tegdima shirab sawa.¹⁵Baad dak Musa kelim le Yahwa gal,¹⁶Keli inta Yahwa, Allah ta aruwah ta nas kulu, inta bi azilu zol min mujtama de,¹⁷Zol al bi agder ruwa wa bi ja gidam tomon wa bi shilu umon bara wa reja umon, ashan mujtama keli ma kun ze korufan al ma indu sidu tou.¹⁶Fi khilal shahar wahid, fi yom al arbatashar(14) fii shahar bi kun ied ta aubur ta yahwah.¹⁷Keli amulu ihtifal fi yom al khamistashar fi shahan de keli akulu ish al ma fugu khamira.¹⁸Fi yom al awel, keli kun fi ijtemaa al mukadus le ibada ta yahwah. Nas keli ma ishtakal fi yom dak.¹⁸. Yahwa kelim le Musa, "Shilu Joshua jena ta Nun, zol al rohu tai gi geni fi huwo, wa kutu ida taki fi huwo.¹⁹Wodi fi gidam ta Eleazar al khahin wa gidam mujtama kulu, wa wodi le huwo musuliya gidam ta ina tomon ashan huwo bi kun kaid le umon.¹⁹Lakin keli intum gedimu zebiha al haragu bi nar le yahwah. Keli intum gedimu itniin bagarat al sughar, wahid ghanamoyo, wa sabaa khurfan la rujal aumur sena wahid, al ma indu ieb.²⁰Keli intum gedim tegdima ta dura ta talata-ashara fii miya min ephah ta degig al name ajeenu maa ziet, keli gedimu maa bagara de sawa ma ganamaya, ta itniin0ashara fi miya.²¹Maa ayi wahid min saba khurfan deel, keli intum wodi ashara fi miya min ephah ta degig al ajeenu maa zeit²²sawa ma ganamaya al rajil ashan bi kasulu nefsa takun.²⁰Keli inta wodi baad min sultat taki le huwo, ashan mujtama ta shaab ta Israel bi asuma huwo.²¹Keli huwo ja gidam ta Eleazar al khahin ashan bi fetisu irada tai le huwo ashan bi wodi le howo Urim. Bi kun tehet musuliya tou ashan shab bi ruwa wa ja, kan huwo wele shab ta Israel kulu sawa ma huwo, mujtata kulu."²²Yala Musa amulu ze Yahwa kan kelim le huwo. Huwo shilu Joshua wa wodi gidam Eleazar al khahin wa gidam mujtama kulu.²³Musa kutu ida fi ras tou wa .amiru huwo ashan bi khudu shab. Zi Yahwa kan amiru huwo ashan bi amulu²³Keli wahid intum gedim hajat deel ziyada le tegdima al intum gi gedimu bi istimirar al deeru kulu yom sabah.²⁴Keli intum gedimu zabaeh deel kulu yom, zi wosifu hini, le madat saba yom ta aubur, akil ta tegdima de keli haragu bi nar ashan riha al hilu bi gi haragu bi istimirar de ma tegdima idafatan ta shirab sawa,²⁵Wa fi yom al sabie keli intum limu fi ijtima al mukadas ashan bi azimu yahwah. Wa keli intum ma ishtakal shukulat takum fi yom dak.²⁶Wa Kaman fi yom ta ied bakura ta simar keli intum amulu ijtima al mukadas le yahwah fi zaman al intum gi gedim tegdima ta dura al jedid le yahwah fi ihtifalat takum ta usbuo, wa keli intum ma ishtakal shukulat takum fi yom dak.²⁷Keli intum wodi zebiha al haragu ashan bi tala riha al hilu le yahwah. Keli intum gedimu

bagara al sukeir wahid ghanamoyo wa saba khurfaan ruja al itniin aumur sena. ²⁸Kaman keli intum wodi tegdima ta dura sawa ma hajat deel. Degig name al ajeenu maa ziet, talata-ashara fi miya ta ephah min degig al name al ajeenu ma ziet le bagara wahid wa itniin ashara fi miya le wahid ghanamayo. ²⁹Wodi ashara fi miya min ephaha ta degig al ajeenu maa ziet le saba khurfan, ³⁰Wa wahid teas ashan bi tehiru nufus takum. ³¹Zaman intum gi wodi hiywanat deel al ma indu ieb ma tegdimat ta shirab tuo sawa. De keli gedimu adafa le tegdima al gi haragu bi istimrar de wa tegdima t dura sawa

Chapter 28

¹Yahwa wonusu le Musa wa kelim, ²Amiru shab ta Israel wa kelim le umon, fi awkat muhadad keli intum gidimu le ana zebiha, akil ta tegdima tai de keli haragu ma nar ashan bi tala riha hilu le ana?³Keli intum gedimu zibiha al gi haragu ashan bi wodi riha al hilu le yahwah. Keli intum wodi bagara al sukeir, ghanamayo wahid, wa saba khurfan al rujal aumur sena wahid, kulu wahid ma indu ieb(dabara).⁴Kaman keli inta kelim le umon, tegdima al intum bi haragu bi nar de, keli gedimu le Yahwa korufan al rujal umur ta sina al ma indu eeb Itniin fi yom wahid, bi gedim tegdima al haragu de bi Istimrar. ⁵Koruf wahid bi gedimu sabah wa khuruf al tani de bi gedimu fi misa, ⁶Keli intum gedimu ashara min miya ta ephah min degig al name zi tegdima ta dura, keli ageenu ma rubu-wahid ta hint a ziet al safau. ⁷De yau tegdim al haragu al bi gedimu bi istemrar al kan kelemu fi jebel Sinai ashan bi tala riha hilu tegdima al haragu gi wodi le Yahwa. ⁸Tegdima al gi asurubu keli kun rubu min hin le wahid min al korufan. Keli intum kubu tegdima ta asurubu de fi al makan al mukadas ashan shirab al gowi le Yahwa. ⁹Keli intum gedim bagi koruf de fi misa ma tegdim ta dura tani ze al kan gedimu sabah dak. Keli intum Kaman gedimu ta shirab tani ma huwo tegdim al haragu ma nar ashan bi jibu riha al hilu le Yahwa. ¹⁰Keli intum amulu ijtimaa al mukadas ashan bi azimu yahwah fi yom al aashir min al shahar al sabie. Keli intum itwad(nizilu nefsa takun) wa ma keli intum ishtakal. ¹¹Keli intum wodi tegdima al gi haragu ashan bi tala riha al giyata le yahwah. Keli intum wodi bagar wahid al sukeir, kabish wahid wa sabaa khurfan al rujal aumur sena wahid. Ma keli humon kun indu ieb. ¹²Wa fi yom Sebit keli intum gedimu itniin korufan al rujal al indu sina wahid wa ma indu eeb, wa itniin ashara fi miya min ephah ta degig al naim ze tegdima ta dura, ajinu be zet wa tegdim ta shirab sawa ma huwo. ¹³Keli de yau kun tegdima ta kuku yom Sebit, ziyada le tegdima al gi haragu bi istimrar wa tegdima ta shirab sawa. ¹⁴Fi bidaya ta kuku shahar, keli intum wodi tegdima gi haragu le Yahwa keli into wodi itniin bagara al suhar wahid ghanamaya wa saba khurfan al rujal umur sena wahid al ma indu eeb. ¹⁵Kaman keli intum gedimu talata-ashara fi miya min ephah ta degig al naim ze tegdima ta dura bi ajinu be zet le kulu bagara wa itniin ashara fi miya min digig al naim tegdim ta dura ajinu be zet le ghanamaya wahid. ¹⁶Keli intum Kaman gedimu ashara min miya ephah min degig al naim ajinu be zet ze tegdim ta dura le kulu koruf. De yau bi kun tegdim al haragu be nar le Yahwa. ¹⁷Fi yom al khamistashar min al sharah al sabie keli intum amulu ijtimaa al mukadas ashan bi azimu yahwah. Keli intum ma ishtakal shukulat takum ta kulu yom fi yom dak. Wa keli intum amulu ihtifal le huwo le muda saba yom. ¹⁸Keli intum gedimu zebiha al gi haragu tegdima al haragu maa nar ashan bi tala riha al hilu le yahwah keli intum gedim talatashar abugar al sukaer itniin kebish, wa arbatashar khurfan al rujal aumur sena wahid. Ayi wahid ma indu ieb. ¹⁹Nas al si ashirab tegdim al haragu bi wodi nus ta hin le ghanamaya wa rubu-wahid ta hin le koruf. De keli kun tegdim al haragu fi kulu shahar min shuhur ta sena. ²⁰Keli gedimu ghanamaya al rajil wahid le Yahwah ashan tegdim ta katiya. De bi kun ziyada le tegdima al gi haragu al gi gedimu bi istimrar ma tegdim shirab sawa. ²¹Fi khilal shahar wahid, fi yom al arbatashar fi shahar bi kun eid paska ta Yahwa. ²²Keli amulu ihtifal fi yom al khamistashar fi shahar de keli akulu esh al mafi fogo khamira. ²³Fi yom al awel, keli kun fi ijtema al mukadus le ibada ta Yahwah. Nas keli ma ishtakal fi yom dak. ²⁴Fi yom al tani min al ijtimaa keli intum gedimu itnashar abugar al sukar, itniin kebish wa arbatashar khurfan al rujal aumur sena wahid kulu wahid ma indu ieb. ²⁵Keli gedimu ma tegdima ta dura wa tegdima ta dura wa tegdima ta shirab le bagarat deel le kebish at deel, wa le khurfan deel amulu takum tegdimat ketir zi kan kelimu. ²⁶Keli intum wodi tees wahid zi zibihah ta katiya idafa le tegdima al gi haragu bi istimrar, sawa ma tegdima ta dura wa tegdima ta shirab tuo. ²⁷Lakin keli intum gedimu zebiha al haragu bi nar le Yahwa. Keli intum gedimu itniin bagarat al suhar, 58 wahid ghanamaya, wa saba korufan al rujal umur sena wahid, al ma indu eeb. ²⁸Keli intum gedim tegdim ta dura ta talata-ashar fi miya min ephah ta degig al naim ajinu be zet, keli gedimu ma bagara de sawa ma ganamaya, ta itniin ashara fi miya. ²⁹Ma ai wahid min saba korufan del, keli intum wodi ashara fi miya min ephah ta degig al ajinu mbe zet ³⁰sawa ma ganamaya al rajil ashan bi kasulu nefsa takun. ³¹Fi yom al talid(3) min al ijtimaa, keli intumgedim hidashar bagarat, itniin kebish, wa arbatashar khurfan al rujal aumur sena wahid, kulu wahid ma indu ieb. ³²Keli gedimu sawa ma tegdima to dura wa tegdima ta shirab le bagarat, le kebishat wa le khurfan, keli intum amulu tegdima ketir zi al kan kelimu. ³³Keli intum wodi tees wahid ashan tegdima ta katiya idafatany le tegdima al gi haragu bi istimrar, sawa ma tegdima ta dura tuo, wa tegdima ta shirab tuo. ³⁴Intum lazim keli wahid intum gedim hajat del ziyada le tegdima al intum gi gedimu bi istimrar al deiru kulu yom sabah. ³⁵Keli intum gedimu zabiha del kulu yom, zi wosifu hini, le madat saba yom ta paska, akil ta tegdima de keli haragu bi nar ashan riha al hilu bi gi haragu bi istimrar de ma tegdima idafatan ta shirab sawa, ³⁶Wa fi yom al sabie keli intum limu fi ijtimaa al mukadas ashan bi azimu Yahwa. Wa keli intum ma istakal shokolat takum fi yom dak. ³⁷Wa Kaman fi yom ta simar al awel, kan intum bi gedimu tegdim le Yahwa fi eid ta usbu, intum lazim bi amulu ijtimaa al mukadas le Yahwa, wa keli intum ma ishtakal shokolat takum fi yom dak. ³⁸Keli intum wodi zebiha al haragu ashan bi wodi riha al

hilu le Yahwa. Keli intum gedimu itniin bugar al sukerin, wahid koruf, wa saba korufan rujal al itniin umur sena. ²⁸Kaman keli intum wodi tegdima ta dura sawa ma hajat del. Degig naim al ajinu be zet, talata-ashara fi miya ta ephah min degig al naim al ajinu ma zet le bagara wahid wa itniin ashara fi miya le wahid koruf. ²⁹Wodi ashara fi miya min ephah ta degig al ajinu be zet le saba korufan, ³⁰Wa wahid ganamaya al rajil ashan bi tehuru nufus takum. ³¹Zaman intum gi wodi haiwanat del al ma indu eeb ma tegdimat ta shirab tou sawa. De keli gedimu adafa le tegdim al gi haragu bi istimrar de wa tegdim ta dura sawa ³²Fi yom al sabie min al ijtima, keli intum gedimu saba bagarat, itniin kebish wa arbatashar khurfan aumor sena wahdi, ayi wahid ma indu ieb. ³³Keli intum amulu sawa ma tegdima dura wa tegdima ta shirab le bagarat le kebishat, wa le khurfan, keli amulu tegdima de aktar zi al kan kelimu de. ³⁴Keli intum gedimu tess wahid zi zebiha ta katiya idafatan le tedimat al gi haragu bi istimrar, sawa ma tegdima ta dura, wa tegdima ta shirab tuo. ³⁵Fi yom al tamin, keli intum amulu ijtima tani rismiyan. Keli intum ma ishtakal shukulat takum al diaman fi yom dak. ³⁶Kel intum gedimu zebiha al gi haragu, zebiha la gi haragu bi nar ashan bi tala riha al hilu le Yahwah, keli intum wodi bagara wahid. Kebish wahid wa saba khurfan aumor sena wahid, ayi wahid ma indu ieb. ³⁷Keli gedimu sawa ma tegdima ta dura, tegdima ta shirab le bagarat le kebish wa le khurfan, keli amulu tegdimat ketir ze al kan kelimude. ³⁸Keli intum wodi tees wahid ashan tegdimat al gi haragu daiman, sawa ma tegdima ta dura, wa tegdima ta shirab toumon. ³⁹De yau hajat al intum bi gedimu le yahwah fi ihtifalat takum al muhadad humon bi kun idafa le waad takum wa tegdimat al min irada takum. Keli intum gedimu hajat deel ze zebiha al gi haragu, zebiha ta dura, zebiha ta shirab, wa zebiha ta ibada. ⁴⁰Musa kelim le shaab ta Israel ayi haja al kan yakwah amiru huwo ashan bi wori le shaab.

Chapter 29

¹Fi shahar al sabi, fi yom al awel fi shahar, keli intum amulu ijtimaa al mukadas ashan intum bi azimu Yahwa. Keli intum ma ishtakal shokolat takum fi yom dak. Bi kun fi yom al intum bi afuku turumbeta.²Keli intum gedimu tegdim al gi haragu ashan bi wodi riha al hilu le Yahwa. Keli intum wodi bagara al sukeir, koruf wahid, wa saba koruf al rujal umur sena wahid, kulu wahid ma indu eeb.³intum lazim bi gedimu hajat del ma tegdim ta dura tou, wa degig al naim al ajinu ma zet, talata-ashara fi miya min ephah le bagara, itniin-ashara fi miya le kebish, ⁴Wa wahid-ashara fii miya koruf min saba korufan del, ⁵Keli intum wodi ties al rajil ashan tegdima ta katiya ashan bi kasulu intum.⁶Lakin iza abu ta hiya aba gal huwo ma asuma waad de biga ayi min halifa aw waad, del al rubut hiya de bi waga(sagit). Yahwah bi afii hiya ashan abu tuo abusu hiya.⁶Wodi takum tegdim de fi al shahar al saba. Idafa le tegdimat de kulu al intum bi wodi fi bidaya ta kulu shahar; tegdima ta dura sawa. Keli kun idafa le tegdimat al gi haragu bi istimrar, sawa ma tegdima ta dura wa tegdima del, keli intum amulu kalam al kan alinu ashan bi wodi riha al hilu, tegdima al gi haragu le Yahwa.⁷Keli intum amulu ijtimaa al mukadas ashan bi azimu Yahwa fi yom al ashir min al shahar al sabie. Keli intum nizilu nefsa takun wa ma keli intum istakal.⁸Keli intum wodi tegdim al gi haragu ashan bi wodi riha al hilu le Yahwa. Keli intum wodi bagar wahid al sukeir, kabish wahid wa saba korufan al rujal umur sena wahid. Ma keli umon kun indu eeb.⁸Lakin kan rajil tuo abusu hiya min yom dak al huwo asuma waad de biga huwo bi wogifu halifa al hiya kan amulu de. Yahwah bi afii halifa al kan hiya wonusu ma kasma tuo wa robutu nefsa tuo.⁹Keli intum gedim sawa ma hajat del tegdim ta dura, degig al naim, al ajinu be zet, talata-ashara fi miya ta ephah le bagara itniin-ashara fi miya le wahid koruf. ¹⁰Wa shara fi miya ta ephah le ai wahid min saba koruf del. ¹¹Keli intum gedimu tes wahid ashan tegdim ta katiya wa de bi kun idafa le tegdim ta katiya le korufan, tegdim al gi haragu bi istimrar, sawa ma tegdim ta dura wa tegdim ta shirab tou.¹²Fi yom al khamistashar min al shahar al sabie keli intum amulu ijtimaa al mukadas ashan bi azimu Yahwa. Keli intum ma ishtakal shokolat takum ta kulu yom fi yom dak. Wa keli intum amulu ihtifal le huwo le muda saba yom.¹³Keli intum gedimu zebiha al gi haragu tegdima al haragu ma nar ashan bi wodi riha al hilu le Yahwa keli intum gedim talatashar abugar al sukeir itniin korufan, wa arbatashar korufan al rujal umur sena wahid. Ai wahid ma indu eeb.¹³Ayi halifa wa ayi rubat ta waad al bi asiir ma hiya, rajil tuo bi agdier rudu aw bi agdier aba.¹⁴Lakin iza rajil tuo ma kelim ayi haja kulu halifat wa waad al bi robutu hiya wa kulu halifat de bi wogif gedam hiya ashan huwo ma kelim haja min yom al huwo asuma halifa de.¹⁴Keli gedimu sawa ma tegdim ta dura, degig al naim al ajinu be zet talata-ashara fi miya ta ephah le ai bagara min talatashar bagarat del itniin-ashara fi miya ai koruf le korufan al itniin. ¹⁵Wa ashara fi miya ta ephaha le ai wahid min arbatashar korufan de. ¹⁶Keli intum wodi wahid tes ashan tegdim ta katiya ziyada le tegdim al si haragu bi istimrar de tegdim ta dura sawa ma tegdim ta shirab.¹⁵Iza kan rajil ta hiya aba halifa ta mara tuo baad ma huwo asuma, rajil de bi kun musaul min katiya ta mara de. ¹⁶De yau gawaniin al yahwah wori le musa ashan bi alinu gawaniin biena rajil wa mara tuo wa biena abu wa biniya tuo zaman al hiya fi shabab tuo fi biet ta abu wa auma tuo.¹⁷Fi yom al tani min al ijtimaa keli intum gedimu itnashar abugar al sukar, itniin korufan wa arbatashar korufan al rujal umur sena wahid kulu wahid ma indu eeb. ¹⁸Keli gedimu ma tegdim ta dura wa tegdim ta dura wa tegdim ta shirab le bagarat, le korufan, wa le korufan del amulu takum tegdimat ketir zi kan kelimu. ¹⁹keli intum wodi tes wahid zi zibiha ta katiya idafa le tegdim al gi haragu bi istimrar, sawa ma tegdim ta dura wa tegdim ta shirab tou.²⁰Fi yom al talit ta ijtimaa, lazim kede intum gedimu hidashar bagarat, itniin koruf, wa arbatashar korufan sukerin al rujal umur sena wahid, kulu wahid ma indu eeb. ²¹Keli gedimu sawa ma tegdim to dura wa tegdim ta shirab le bagarat, le korufan wa le korufan sukerin, keli intum amulu tegdima ketir ze al kan kelimu. ²²Keli intum wodi tes wahid ashan tegdim ta katiya idafa tan le tegdima al gi haragu bi istimrar, sawa ma tegdim ta dura tou, wa tegdim ta shirab tou.²³Fi yom al Rabie min al ijtimaa, keli intum gedimu ashara bagarat, itniin kebish, wa arbatashar korufan al rujal umur sena wahid, ai wahid ma indu eeb. ²⁴Keli intum amulu haman ma tegdim ta dura sawa wa tegdim ta shirab le bagarat del. Le kebishat, wa korufan, keli amulu tegdim de ketir zi al kan kelimu. ²⁵Keli intum gedimu tes wahid ashan zebiha ta katiya idafatan le tegdim al si haragu bi istimrar sawa ma tegdim ta dura tou, wa tegdim ta shirab sawa.²⁶Fi yom al khamis min ijtimaa, keli intum wodi tisa bagarat, itniin kebish, wa arbatashar umur korufan sena wahid, al ma indu eeb. ²⁷Keli intum amulu sawa ma tegdim ta dura wa tegdim tashirab ke bagarat de, le kebish de wa korufan de amulu takun tegdimat aktar zi al kan kelimu. ²⁸Keli intum gedim teed wahid zi tegdim ta katiya idafatan le tegdimat al gi haragu bi istimrar. Sawa ma tegdima ta dura tou, wa tegdim ta shirab sawa.²⁹Fi yom al sadis min ijtimaa, keli intum wodi tamaniya bagarat, itniin kebish wa arbatashar korufan umur sena wahid, ai wahid ma indu eeb. ³⁰Keli intum amulu sawa ma tegdim ta dura wa tegdim ta shirab le baragarat deel, le kebishat, wa le korufan, keli amulu tegdimat de aktar ze al kan kelimu de. ³¹Keli intum gedimu tes wahid ashan zibiha ta katiya idafatan le tegdim al gi haragu bi istimrar, sawa ma tegdim ta dura ma tegdim ta shirab

sawa.³²Fi yom al sabie min al ijtima, keli intum gedimu saba bagarat, itniin kebish wa arbatashar korufan umur sena wahid, ai wahid ma indu eeb. ³³Keli intum amulu sawa ma tegdim dura wa tegdim ta shirab le bagarat le kebishat, wa le korufan, keli amulu tegdim de aktar ze al kan kelimu de. ³⁴Keli intum gedimu tes wahid ze tegdim ta katiya idafatan le tedimat al gi haragu bi istimrar, sawa ma tegdim ta dura, wa tegdim ta shirab tou. ³⁵Fi yom nimira taminiya, keli intum amulu ijtima tani rismiyan. Keli intum ma ishtakal shokolat takum al diaman fi yom dak. ³⁶Kel intum gedimu tegdim al gi haragu, tegdim al haragu bi nar ashan bi tala riha al hilu le Yahwa, keli intum wodi bagara wahid. Kebish wahid wa saba korufan aumor sena wahid, ai wahid ma indu eeb. ³⁷Keli gedimu sawa ma tegdim ta dura, tegdim ta shirab le bagarat le kebish wa le korfan, keli amulu tegdimat ketir ze al kan kelimu de. ³⁸Keli intum wodi tes wahid ashan tegdimat al gi haragu daiman, sawa ma tegdim ta dura, wa tegdim ta shirab tomon. ³⁹De yau hajat al intum bi gedimu le Yahwa fi ihtifalat takum al muhadad umon bi kun idafa le waad takum wa tegdimat al min irada takum. Keli intum gedimu hajat del ze tegdim al gi haragu, tegdim ta dura, tegdim ta shirab, wa tegdim ta ibada. ⁴⁰Musa kelim le shaab ta Israel ai haja al kan Yahwa amiru huwo ashan bi wori le shaab

Chapter 30

¹Musa wonusu le kiadad ta gabail ta shab ta Israel, huwo gal," De yau haja al Yahwa kan kelim. ²Kan rajil amulu waad le Yahwa au halifu halifa ashan robutu nifsa tou ma rubat ta waad, keli huwo ma kasuru kelima tou. Keli huwo hafisu waad de ashan bi amulu kulu kelima al tala min kasma tou. ³Kan biniya lisa gi geni fi bet ta abu tou amulu waad le Yahwa wa robutu nefsa tou ma waad de fi zaman al hiya fi bet ta abu tou, ⁴Iza kan abu tou asuma halifa de wa waad al hiya robutu ma nefsa tou wa abu tou kelim gal mafi haj bi rijau wara, biga kulu halifa de bi geni fi wa ai waad al kan hiya robutu ma nifsa tou bi kun sabit. ⁵Lakin iza abu ta hiya aba gal huwo ma asuma waad de biga ai min halifa au waad, del al robutu hiya de bi waga. Yahwa bi afii hiya ashan abu tou abusu hiya. ⁶Wa kan hiya jouzu rajil wa hiya halifu ma kasma tou waad al bi robutu ma nifsa tou. ⁷Wa rajil tou asuma lakin ma kelim le hiya haja, biga halifa de bi kun fii wa waad al hiya robutu ma nifsa tou bi kun sabit. ⁸Lakin kan rajil tou abusu hiya min yom dak al huwo asuma waad de biga huwo bi wogifu halifa al hiya kan amulu de. Yahwa bi afii halifa al kan hiya wonusu ma kasma tou wa robutu nefsa tou. ⁹Lakin ai halifa ta armala au mara al talagu bi wogifu gidam tou. ¹⁰Iza kan mara amulu ahad fi bet ta rajil ta tou au robutu nifsa tou ma waad bi halifa, ¹¹Wa rajil tou asuma waad de wa huwo ma kelim ai haja wa ma abusu hiya, biga halifa de kulu bi kun sabit, wa ai waad al hiya robutu ma nifsa tou bi kun sabit. ¹²Umon shilu nas al umon gubudu wa nahab, nas wa haiwanat. ¹³Umon jibu nas al umon gubudu de le Mosa, wa Aliazar al kahin, wa le mujtama ta shaab Israel. Umon jibu hajat de le kiam fi ard ta Moab, safa ta Urdon gerib wa Ariha. ¹⁴Lakin kan rajil tou aba kulu halifat al huwo kan asuma de. Biga ai haja al hiya bi kelim an halifa de bi sagit. Rajil tou aba halifa de wa Yahwah bi afii hiya. ¹⁵Ai halifa wa ai rubat ta waad al bi asiir ma hiya, rajil tou bi agder rudu au bi agder aba. ¹⁶Lakin iza rajil tou ma kelim ai haja kulu halifat wa waad al bi robutu hiya wa kulu halifat de bi wogif gidam hiya ashan huwo ma kelim haja min yom al huwo asuma halifa de. ¹⁷Iza kan rajil ta hiya aba halifa ta mara tou baad ma huwo asuma, rajil de bi kun mosuul min katiya ta mara de. ¹⁸De yau gawaniin al Yahwa wori le Musa ashan bi alinu gawaniin beina rajil wa mara tou wa beina abu wa biniya tou zaman al hiya .fi shabab tou fi bet ta abu wa uma tou ¹⁹Nuswan de sibu shaab Israel amulu katiya gidam Yaahwah be hasab nesiha ta Balaam, fi gediya ta Fagur, laman jibu ayan fi mujtama ta nas ta Yahwah. ²⁰Hasa kede itakum katulu weled min iyal al sukerin, wa katulu takum ayi mara al arufu rajil be num ma huwo. ²¹Lakin sibu takum banat al sukerin al ma arufu wa ma lemesu ma rajil. ²²Ayi zol al katulu min itakum aw lemesu zol al katulu, lazim kede geni bara min kiam le saba yom. Fi yom nimra talata wa yom nimra saba itakum lazim bi nedifu nefus takum wa nas al itakum asuku. ²³Itakum lazim bi nedifu ayi gumash wa ayi haja amulu min jilid wa min shaar ganamaya, wa ayi haja amulu min kashab. ²⁴Aliazar al kahin kelim le jesh al ja min harib, "De ganoon al Yahwah wedi le Mosa. ²⁵Dahab, Fidda, wa nihas, wa hadid, wa gesdir, wa rasas, ²⁶ayi haja al bi gauomu nar, ita itakum lazim bi mururu be nar, wa bi tala nedif. Baad kida ita bi tahiru hajat de moyo ta kasil. Ayi haja al ma bi dakalu fi nar ita bi nedifu be moyo. ²⁷Itakum lazim bi kasulu gumashat takum fi yom nimara saba, wa itakum bikun nedif. Baad kida itakum bi agder dakalu fi kiam t5a Israel. ²⁸Yahwah wunuso le Mosa wa kelim, ²⁹"Iddu nahab al shilu min nas le bahaim. Ita wa Aliazar al kahin wa muggedimin ta usura ta beled ta judud ³⁰kede gesimu ganayim de le itnin. Gesimu takum bain asakir al ruwa fi harib wa le bgi mujtama. ³¹Kede wedi deriba le Rabana min asakir al ruwa fi harib. Deriba de kede kun wahid min ayi kumsumiya, kan min nas, bagarat, Hamir, kurfan, aw ganamayay. ³²shilu nus ta dariba de wa wedi le Aliazar al kahin ashan bi gedimu le Allah zebiha. ³³Kaman min nas ta Israel's inta bi silu wahid min kulu hamsiin-min sheah, abgar, humor, korufan wa ahgnam. Wodi de le Lawiin al gi arisu haigal tai. ³⁴fa Musa wa Eleazar gesis amulu ze Yahmeh amiru Mosa. ³⁵Hasa ganaiam al fadulu min al asakir nakamu de kan 675,000 kurfan, ³⁶72,000 bagarat, ³⁷61,000 hamir, ³⁸32,000 nuswan al ma fi rajil lemesu umon. ³⁹Nus al fadulu le asakir adad tumon kan 337,000 kurfan, ⁴⁰al nisba ta Yahwah kan 675. ⁴¹Bagarat kan 36,000 al nisba ta Yahwah min fugu kan 72. ⁴²Hamir kan 30,000 wa nisba ta Yahwah kan 61. ⁴³Wa nas kan sittashar alf nuswan wa nisba ta Yahwah kan itnin wa teletin. ⁴⁴Mosa shilu zaka al kan bi ruwa gedimu hadia le Yahwah. Huwo wedi le Aliazar al kahin ze Yahwah weri le Mosa. ⁴⁵Wa le shaab ta Israel nus al Mosa shilu min asakir al ruwa fi harib ⁴⁶wa ta mujtama kan 337,500 kuruf, ⁴⁷36,000 teran, ⁴⁸30,500 hamir, ⁴⁹wa sittashar alf nuswan. ⁵⁰Nus min shaab ta Israel, Mosa shilu wahid min kulu kamsin, min nas wa haiwanat. Huwo wedi le Lawin al bi hafiso kenisa ta Yahwah, ze ma Yahwah weri le huwo kede amulu. ⁵¹Yala ruwasa ta jesh, ruwasa ta alaf wa ruwasa ta miyat, ja le Mosa. ⁵²Umonn kelim le huwo, "Kadamin taki iddu asakir al tihit musulia ta anina, wa wele wahid nagis. ⁵³Anina jibu hadia, le Yahwah, ayi zol jibu haja al Huwo ligu, afash min dahab, hujul, khibeshat, kawatim, wa salasil, wa halak, le kafara le nufus ta nina gidam ta Yahwah." ⁵⁴Mosa wa Aliazar al kahin akudu hajat de min umon dahab ma kulu afashat al sanau. ⁵⁵Wa kulu dahab al umon gedimu le Yahwah min ruwasa ta jesh de kan 16,750 shakil. ⁵⁶Yala rujal ta harib, ayi zol nakamu ganima le nfsa tuo. ⁵⁷Mosa wa Aliazar al kahin shilu

dahab de min ruwasa ta alaf wa ruwasa ta miyat. Umon shilu fi kaima ta ajtima ze zikra le shaab Israel gidam ta Yahwah.

Chapter 31

¹Yahwa wonusu le Musa wa gal ²Kede inta integim le iyal ta Israel, min Midianiin le hajat al umon amulu le Israelin. Baad amulu kida, inta bi mutu wa be dum le nas taki". ³Yala Musa kelim le shab. Huwo kelim, "Wodi takun silah le baad min nas takum ta harib, ashan umon bi ruwa shakila ma Midianiin wa bi integim integim le Yahwa. ⁴Ai gebila fi Israel lazim bi rasulu al fi Askeri le harib." ⁵Yala Musa rasulu alaf ta rujal ta Israel, jibu alif min kulu gebila fi Israel, itnashar alf rujal musalahin le harib⁴De yao mahalt al Yahwah durubu gidam ta shaab Israel, wa umon mahalat kues le mawasshi. Anina kadamini taki, indu mawashi ketir." ⁵Umon kelim, "Kan anina ligu naima fi ena taki, kede wedi wata de le anina kadamini taki, ze miras. Kede anina ma gata Urdon." ⁶Yala Musa rasulu umon fi harib, alif min kulu gebila, sawa ma Fenihas jena ta Aleazar al Kahin, be baad hajat min makan al mukadas wa trumbeta kan fi iden tou. ⁷Umon shakila ma Midianiin, ze ma Yahwa kelim le Musa. Umon katulu ai rajil. ⁸Umon katulu muluk ta Midian ma bagi meitin tomon: Awi, wa Ragim, wa Sor, wa Hor, wa Rabi, kamsa muluk ta Midian. Umon kaman katulu Balaam jena ta Beor, be sef. ⁸Abuhat takum amulu nfasa haj zaman Ana rasulu umon min Gadish Berni ashan bi ruwa jasisu wata de. ⁹Umon ruwa lahadi wadi Ashkol. Umon ayinu wata de yala ja karabu gulub ta shaab ta Israel ashan umon bi aba dakalu fi beled al Yahwah wedi le umon. ⁹Jesh ta Israel shilu nusuwan ta Midianiin, iyal tomon, wa kulu bagarat, wa ganamayay tomon, wa buda tomon kulu. Wa amlak tomon. ¹⁰Umon aragu mudun tomon kulu al umon gi geni fogo wa kemat tomon kulu. ¹⁰Zalan ta Yahwah ja fi Yom dak de. Huwo hakifu wa kelim, ¹¹Wele zol wahid min nas al tala min Masir min umor ishireen sena le fuk, ma bi dakalu fi beled al Ana halifu le Ibrahim, Ishak, wa Yakub, lanu umon ma duwru wara tai tamam, ele bes ¹²Kalib weled ta Yafna al min Henzi, ma Yashu weled ta Nun. Bes Kalib ma Yashu yao duwru wara tai tamam. ¹¹Umon shilu nas al umon gobudu wa nahab, nas wa haiwanat. ¹²Umon jibu nas al umon gobudu de le Musa, wa Eleazar al khahin, wa le mujtama ta shaab Israel. Umon jibu hajat de le kem fi ard ta Moab, safa ta Urdon gerib wa Ariha. ¹³Musa, wa Eleazar al khahin, ma kulu muggedimin ta mujtama ruwa istagbalu umon bara ta kem. ¹⁴Lakin Musa kan zalan min nas al mosulin min jesh, ruasa ta alaf wa ruasa miyat, al ja min harib. ¹⁵Musa kelim le umon, "Itakum sibu nuswan kulu haiin?" ¹⁶Nusuwan de sibu shaab ta Israel amulu katiya gidam Yahwa be hasab nesiha ta Balaam, fi gediya ta Peor, zaman darbat de waza fi nus fi mujtama ta Yahwa. ¹⁷Hasa kede, katulu ai rajil al fi nus iyal sukerin wa katulu ai mara al gabul kida nam ma rajil. ¹⁸Lakin hafisu le nefsa taki banat fata al lisa ma nam ma rijal. ¹⁹Intum kulu al katulu ai zol au lemesu zol al katulu, lazim kede geni bara min kem le saba yom. Fi yom nimra talata wa yom nimra saba intum lazim bi nedifu nefus takum wa nas al itakum asmuku. ²⁰Intum lazim bi nedifu ai gumash wa ai haja amulu min jilid wa min shaar ganamaya, wa ai haja amulu min kashab. ²⁰Mosa juabo le umon, "Kan iyakum bi amulu kalam al itakum kelim, kan itakum wedi silah le badum taki gidam ta Yahwah le harib, ²¹lazim ayi zol min rujal al musalahin bi gata Urdon gidam ta Yahwah, lahadi Huwo bi truju adu tuo min gidam ²²tuo wa wata de selimu gidam tuo. Yal baad kida iatkum bi rija. Itakum bikun ma indu zam gidam ta Yahwah wa gidam ta Israel. Wata de bikun miras takum gidam ta Yahwah. ²¹Eleazar al khahin kelim le jesh al ja min harib, "De ganun al Yahwa wodi le Musa. ²²Dahab, Fida, wa nihas, wa hadid, wa gesdir, wa rasas, ²³ai haja al nar ma gi haragu, inta intum lazim bi mururu be nar, wa bi tala nedif. Baad kida inta bi tahiru hajat de moyo ta kasil. Ai haja al ma bi dakalu fi nar inta bi nedifu be moyo. ²⁴Intum lazim bi kasulu gumashat takum fi yom nimra saba, wa intum bikun nedif. Baad kida intum bi agder dakalu fi kem ta Israel." ²³Lakin kan takum ma amulu kida, itakum amulu katiya did Yahwah. Wa aruf takum katiya takum. ²⁴Abinu takum lmudon le Usar takum wa iyal takum wa zarib le ganamayay takum; wa amulu takum haja la itakum kelim. ²⁵Iyal ta Jad wa Raubin wunusu le Mosa wa kelim, "Kadamini taki bi amulu, ze ma said ta anina kelim. ²⁵Yahwa wonusu le Musa wa kelim, ²⁶Inta wa Eleazar al khahin wa ruasa ta mujtama ta usura ta judud kede idu mumtalakat al jesh gobudu, rijal wa haiwanat. ²⁷Gesimu mumtalakat de le itnin. Gesimu takum beina asakir al ruwa fi harib wa le bagi mujtama. ²⁶Iyal ta nina al sukerin, wa nasawin ta nina, wa kulu mawashi ta nina bi fadulu hinak fi mudon ta Jalaad. ²⁷Wa anina kadamini taki be ruwa gidam ta Yahwah fi harib, ayi rajil be silah le harib, ze ita, said ta anina kelim." ²⁸Kede wedi deriba le Rabana min asakir al ruwa fi harib. Deriba de kede kun wahid min ai kumsumiya, kan min nas, bagarat, Hamir, korufan, aw ganamayay. ²⁹shilu nus ta dariba de wa wodi le Eleazar al khahin ashan bi gedimu toburuwat le Allah. ³⁰Kaman min nas ta Israel's inta bi silu wahid min kulu khamsiin-min ai zol, abgar, humar, wa korufan- min haiwanat. Wodi del le Lawin al gi amulu kidma fi haikal tai. ³¹fa Musa wa Eleazar gesis amulu ze Yahwa amiru Musa. ³¹Yala iyal ta Jad ma Raubin juwabu wa kelim, "Ze Yahwah kelim le anina, kadamini taki, de haja al anina bi amulu. ³²Anina bi ruwa musalasin gidam ta Yahwah le ard Kanaan, lakin miras ta nina bi fadulu anina fi safa ta Urdon. ³²Hasa korufan al fadulu min al asakir nyakamu del kan 675,000, ³³72,000 bagarat, ³⁴61,000 hamir, ³⁵32,000 nuswan al ma fi rajil lemesu umon. ³³Yala le iyal ta Jad wa Raubin, wa nus ta iyal Manassa weled ta Yuosif, Mosa wedi le umon mamlaka ta Sihon, melik ta Amarin, wa

Oj melik Bashan. Huwo wedi le umon, wa gesimu le umon mudon tuo kulu ma hudud tumon, wa mudon ta beled al hawli umon.³⁴Iyal ta Jad abinu Dibon, Atarot, Aroer,³⁵Arot shofan, Yazir, Yojbaha,³⁶Bet Nimra, wa Bet Haran umon abinu mudun be zaraib ta kurfan.³⁶Nus al fadulu le asakir adad tomon kan 337,000 korufan,³⁷al nisba ta Yahwa kan 675.³⁸Bagarat kan 36,000 al nisba ta Yahwa min fogo kan 72.³⁷Iyal ta Raubin abinu Hashbon, Aliala, Garitaim,³⁸Nabo, Baal Maon al asma tumon ja garo, wa Sabma. Umon wedi asma tani le mudon al umon abinu.³⁹Iyal ta Makir weled ta Manassa ruwa le Jalaad wa shilu bara min Amoriin al kan bi geni fugu.³⁹Hamir kan 30,000 wa nisba ta Yahwa kan 61.⁴⁰Wa nas kan sitashar alf nuswan wa nisba ta Yahwa kan itnin wa teletin.⁴¹Musa shilu zaka al kan bi ruwa gedimu toburuwat le Yahwa. Huwo wodi le Eleazar al khahin ze Yahwa wori le Musa.⁴⁰Mosa wedi Jalaad le Makiriin, iyal ta Manass, wa nas tuo geni hinak.⁴¹Yaeir weled ta Manassa, ruwa wa gubudu mudon tuo wa wedi isim tumon Hoos Yaeir.⁴²Nobah ruwa wa gubudu Ganna ma gura tuo, wa wedi isim tumon Nobah, be isim tuo.⁴²Wa le shab ta Israel nus al Musa shilu min asakir al ruwa fi harib⁴³wa ta mujtama kan 337,500 koruf,⁴⁴36,000 teran,⁴⁵30,500 hamir,⁴⁶wa sitashar alf nusuwan.⁴⁷Nus min shab ta Israel, Musa shilu wahid min kulu kamsin, min nas wa haiwanat. Huwo wodi le Lawin al bi hafisu haikal ta Yahwa, ze ma Yahwa wori le huwo kede amulu.⁴⁸Yala ruwasa ta jesh, ruwasa ta alaf wa ruwasa ta miyat, ja le Musa.⁴⁹Umon kelim le huwo, "Kadamin taki idu asakir al tehet musuliya ta nina, wa wele wahid nagis.⁵⁰Nina jibu tegdim ta Yahwa, ai zol jibu haja al Huwo ligo, afash min dahab, hujul, khibeshat, kawatim, wa salasil ,wa halak, le kafara le nufus ta nina gidam ta Yahwa."⁵¹Musa wa Eleazar al khahin akudu hajat de min umon dahab ma kulu afashat al sanau.⁵²Wa kulu dahab al umon gedimu le Yahwa min ruwasa ta jesh de kan 16,750 shakil.⁵³Yala rujal ta harib, ai zol nyakamu ganima le nefsa tou.⁵⁴Musa wa Eleazar al khahin shilu dahab de min ruwasa ta alaf wa ruwasa ta miyat. Umon shilu fi kema ta ijtima ze zikra le .shab Israel gidam ta Yahwa

Chapter 32

¹Ama iyal ta Reuben wa iyal ta Gad kan indu adad kebir min mawashi. Wekit umon ainyu inu ard Jazer wa Gilead, kan mahal al tamam le Mawashi. ²Yala iyal ta Jad wa Reuben ja wa wonusu le Musa, wa le Eleazar al khahin, wa ruasa ta mujtama. Umon kelim, ³"De yau asma ta mahalat al nina ainyu: Ataroth, Dibon, Jazer, Nimrah, Heshbon, Elealeh, Sebam, Nebo, wa Beon. ⁴Umon safir min Rameses fi shahar al awel, fi yom kamistashar ta awel shahar. Saba saba baat Ubuor, shaab Israel tala gidam uyon ta Masriein kulu. ⁵De hasil wekit Masriein kulu gi dufunu bekiria tumon al Yahwah kadulu fi nus tumon, lanu Huwo kaman dugu alihat tumon. ⁶De yau mahalat al Yahwa hajimu gidam mujtama ta Israel, wa umon mahalat kwes le mawashi. Nina kadamini taki, indu mawashi ketir." ⁷Umon kelim, "Kan nina ligo rahma fi ena taki, kede wodi wata de le nina kadamini taki, ze miras. Kede nina ma gata Ordon. ⁸Shaab Israel tala min Rameses wa nezil fi Sukut. ⁹kaman umon rahalu min Sukut wa nezil fi Issam, fi taraf ta sahara. ¹⁰Umon tala min Issam wa rija wara le Fam al Hairus, al mugabil ta Baal Safon, wa umon geni gidam Mejdal. ¹¹Musa juwabu le iyal iyal ta Gad ma Reuben, "Hal akwana takum yau bi ruwa fi harib wa intum bi geni hini? ¹²Malu intum bi karabu geliba ta shab Israel ashan ma bi wosulu le wata al Yahwa wodi le umon? ¹³Abuhat takum amulu nefsa haja zaman Ana rasulu umon min Kadesh Bernea ashan bi ruwa jasisu wata de. ¹⁴Umon ruwa lahadi wadi Eshkol. Umon ainyu wata de yala ja karabu gulub ta shab ta Israel ashan umon bi aba dakalu fi beled al Yahwa wodi le umon. ¹⁵Zalan ta Yahwa ja fi Yom dak de. Huwo halifu wa kelim, ¹⁶"Wele zol wahid min nas al tala min Masir min umor ishirin sena le fok, ma bi dakalu fi beled al Ana halifu le Ibrahim, Ishak, wa Yakub, leanu umon ma dowru wara tai tamam, ile bes ¹⁷Kalib weled ta Jephunneh al min Henzi, ma Joshua weled ta Nun. Bes Kalib ma Joshua yau dowru wara tai tamam. ¹⁸Umon rahalu min bahar sof wa nezil fi sahara ta Sin. ¹⁹Kaman umon rahalu min sahara ta Sin wa nezil fi Dofga. ²⁰Umon rahalu min Dofga wa nezil fi Alush. ²¹Umon rahalu min Alush wa nezil fi Refidim, umon ma ligu moyo le shaab ashan bi shrabu. ²²Zalan ta Yahwa kan kalis le Israel. Huwo sibu umon woduru fi sahara le arbein sena lahadi jil al amulu katiya gidam tou de kulu demiru. ²³Suf intum gumu fi mahal ta abuhat takum, bes nas ta katiya, ashan bi zidu zalan ta Yahwa fi shab ta Israel. ²⁴Kan intum rija wara min wara tou Huwo bi sibu intum fi beriya wa intum bi, wa intum bi mutu shab de kulu. ²⁵Umon rahalu min Refidim wa nezil fi sahara ta Sina. ²⁶Umon rahalu min Sahara ta Sina wa nezil Gabrut Hatawa. ²⁷Umon rahalu min Gabrut Hatawa wa nezil Hadirut. ²⁸Umon rahalu min Hadiru wa nezil fi Risma. ²⁹Umon ja gerib ma Musa wa kelim, "Sibu nina abinu le nina hos hina le mawashi ta nina wa mudun le usar ta nina. ³⁰Wa nina be nufus ta nina bi kun jahis musalahin bi ruwa gidam jesh ta Israel lahadi nina bi gedim umon le mahal tomon. Lakin usar ta nina bi geni mudun al abinu gowi ashan kalam ta nas al lisa bi geni fi beled de. ³¹Nina ma bi rija fi biyut ta nina lahadi kan ai zol min shab Israel bi ligu warisa tou. ³²Nina ma bi worisu beled ma umon fi safa tani Ordon, leanu worisu ta nina fi hini fi safa sherik ta Ordon. ³³Umon rahalu min Risma wa nezil fi Ramon Faris. ³⁴Umon rahalu min Ramon Faris wa nezil fi Labna. ³⁵Umon rahalu min Labna wa nezil fi Rssa. ³⁶Umon rahalu min Rissa wa nezil fi Gahilata. ³⁷Musa juwabu le umon, "Kan intum bi amulu kalam al intum kelim, kan intum wodi silah le badum taki gidam ta Yahwa le harib, ³⁸lazin ai zol min rujal al musalahin bi gata Ordon gidam ta Yahwa, lahadi Huwo bi turuju adu tou min gidam ³⁹wa wata de selimu gidam tou. Yala baad kida intum bi rija. Intum bikun ma indu zam gidam ta Yahwa wa gidam ta Israel. Wata de bikun miras takum gidam ta Yahwa. ⁴⁰Lakin kan intum ma amulu kida, intum amulu katiya did Yahwa. Wa arufu takum katiya takum. ⁴¹Abinu takum mudun le Usar takum wa iyal takum wa zaraib le korufan takum; wa amulu takum haja la intum kelim." ⁴²Iyal ta Gad wa Reuben wonusu le Musa wa kelim, "Kadamini taki bi amulu, ze ma said ta nina kelim. ⁴³Iyal ta nina al sukerin, wa nasawin ta nina, wa kulu mawashi ta nina bi fadulu hinak fi mudun ta Gilead. ⁴⁴Wa nina kadamini taki be ruwa gidam ta Yahwa fi harib, ai rajil be silah le harib, ze inta, said ta nina kelim. ⁴⁵Umon rahalu min Tahat wa nezil fi Tarih. ⁴⁶Umon rahalu min Tarih wa nezil fi Masakah. ⁴⁷Umon rahalu min Masakah wa nezil fi Hashmona. ⁴⁸Umon rahalu min Hashmona wa nezil fi Masirut. ⁴⁹Yala Musa wedi tuojiat be kusust tomon le Eleazar al khahin, le Joshua weled ta Nun, wa ruwasa ta abuhat ta gabail ta Israel. ⁵⁰Musa kelim le umon, "Kan iyal ta Gad ma Reuben gata bahar Ordon ma intum, ai rajil al indu silah le harib gidam ta Yahwa, wa kan intum gobudu wata de, yala intum bi wodi le umon ard ta Gilead ze miras. ⁵¹Lakin kan umon ma ruwa ma intum ma rujal musalahin, umon bi ligu nisba tomon ma intum fi ard ta Canaan. ⁵²Yala iyal iyal ta Gad ma Reuben juwabu wa kelim, "Ze Yahwa kelim le nina, kadamini taki, de haja al nina bi amulu. ⁵³Nina bi ruwa musalasin gidam ta Yahwa le ard Canaan, lakin miras ta nina bi fadulu nina fi safa ta Ordon. ⁵⁴Yala le iyal iyal ta Gad wa Reuben, wa nus ta gebila ta Manassa weled ta Yusuf, Musa wodi le umon mamlaka ta Sihon, melik ta Amorin, wa Og melik Bashan. Huwo wodi le umon, wa gesimu le umon mudun tou kulu ma hudud tomon, wa mudun ta beled al hawuli umon. ⁵⁵Iyal iyal ta Gad abinu Dibon, Ataroth, Aroer, ⁵⁶Atroth shopan, Jazer, Jogbehah, ⁵⁷Bet Nimrah, wa Beth Haran ze mudun al gowi ma zaraib ta korufan. ⁵⁸Umon rahalu min Abrona wa nezil fi Asion Jabir. ⁵⁹Umon

rahalu min Asion Jabir wa nezil fi sahara Ssin fi Gadish. ³⁷Umon rahalu min Gadish wa nezil fi Jebel Hor, fi taraf ta ard Adom. ³⁷Iyal ta Reuben abinu Heshbon, Elealeh, Kiriatham, ³⁸Nebo, Baal Meon al asma tomon ja geiru, wa Sibmah. Umon wodi asma tani le mudun al umon abinu. ³⁹Iyal iyal ta Makir weled ta Manasseh ruwa le Gilead wa shilu bara min Amoriin al kan bi geni fogo. ³⁸Haron al kahin ruwa fuk fi jebel Hor hasab kalam ta Yahwah wa mutu hinak fi sena nimra arbein baat ma shaab Israel tala min Masir, fi shahar nimra kamsa, fi awel yom ta shahar. ³⁹Haron kan indu 123 sena wekit huwo mutu fi Jebel Hor. ⁴⁰Musa wodi Gilead le Makiriin, iyal iyal ta Manasseh, wa nas tou geni hinak. ⁴¹Jair weled ta Manasseh, ruwa wa gobudu mudun tou wa wodi isim tomon Havvoth Jair. ⁴²Nobah ruwa wa gobudu Kenath ma bilad tou, wa huwo wodi isim Nobah, wara isim tou. ⁴¹Umon rahalu min Jebel Hor wa nezil fi Salmona. ⁴²Umon rahalu min Salmona wa nezil fi Fonun. ⁴³Umon rahalu min Fonun wa nezil fi Obot. ⁴⁴Umon rahalu min Obot wa nezil fi Iye Abarim, fi hudu ta Moab. ⁴⁵Umon rahalu min Iye Abarim wa nezil fi Dibon Jad. ⁴⁶Umon rahalu min Dibon Jad wa nezil fi Alamon Dablataim. ⁴⁷Umon rahalu min Almon dablataim wa nezil fi Jibal Abarim, mugabil Nabo. ⁴⁸Umon rahalu min Jibal Abarim wa nezil fi Arabat Moab safa ta Urdon fi Ariha. ⁴⁹Umon dugu kiam tumun fi Urdon, min Bet Yashimut le Abel Shatim fi Arabat Moab. ⁵⁰Yahwah wunuso le Mosa fi Arabat Moab safa ta Urdon fi Ariha wa kelim, ⁵¹"Kelim le shaab ta Israel, "Kan itakum Mururu min Urdon le ard Kanaan, ⁵²Itakum lazim bi turudu kulu nas al bi geni hinak min gidam takum. Itakum lazim bi demiro asnam tumon kulu. Itakum lazim bi demiro suwar ta Asnam de wa kulu mazabih tumon. ⁵³Itakum kede shilu beled de wa geni takum fugu, lanu ana wedi le itakum beled de. ⁵⁴Itakum kede weriso wata de be gura hasab Abuwab takum. Bab al kebir itakum lazim kede wedi le umon wata kebir, wa le bab al suker itakum bi wedi wata suker. Gura al bi waga le ayi beled, de yao bikun wata tumon. Itakum bi weriso wata de hasab gabail ta judud takum. ⁵⁵Lakin kan itakum ma durudu nas al bi geni fi wata de bara min gidam takum, nas al itakum bi sibu kede geni ma itakum bikun ze alat wa shok fi uyon takum. Umon bi daigu haya takum fi beled al itakum bi geni fugu. ⁵⁶De bi sibu Ana bi amulu le itakum haja al Ana der amulu le umon."

Chapter 33

¹De yau kan rihlat ta shab Israel baad ma umon tala min Masir ma jesh tomon be musulia ta Musa wa Harun.
²Musa katibu tehet mahalat al umon tala min fogo wa al umon ruwa fogo, ze ma Yahwa kelim. de yau kan rihlat tomon, be tulu tomon.³Umon safir min Rameses fi shahar al awel, fi yom kamistashar ta awel shahar. Saba baad Ubuor, shaab Israel tala gidam uyun ta Masriyin kulu. ⁴De hasil wokit Masriyin kulu gi dofunu bekiria tomon al Yahwh kadulu fi nus tomon, leanu huwo kaman dugu alihat tomon.⁴Hudud takum bi gairu min murtafa ta Agarabim, le sahara ta Ssin. Min hinak, bi ruwa le safa junub Gadish Barni wa bi istemir le Hasr Adar wa le Asmon. Min hinak, hudud bi gairu ⁵min Asmon le safa ta wadi Masir wa bi ruwa le safa ta Bahar.⁵Shab Israel tala min Rameses wa nezil fi Sukkoth. ⁶kaman umon rahalu min Sukkoth wa nezil fi Etham, fi taraf ta sahara. ⁷Umon tala min Etham wa rija wara le Pi Hairoth, al mugabil ta Baal Zephon, wa umon geni gidam Migdol.⁶Hudud ta garib bi kun bahar al kebir. De yao bi kun hudud takum ta garib.⁷Hudud takum ta shamal bi zidu sawa ma ,kat al itakum bi resimu min bahar al kebir le jebel Hor ⁸lahadi itakum bi dakalu le Hama, wa tulu tuo bi kun le Sadad.
⁹Yala hudud bi istemir kida le Zafron wa bi intaha fi Hasar Enan. De yao hudud takum ta shamal.⁸Kaman umon rahalu min Pi Hahiroth wa mururu be nus bahar le beriya. Umon douru talata yom ashan bi wosulu le beriya ta Etham wa nezil fi Marah. ⁹Kaman umon rahalu min Marah wa ja le Elim. wa kan fi Elim itnashar ena ta moyo wa sebein shejera balah. De fi mahal al umon dugu kem tomon fogo. ¹⁰Umon tala min Elim wa kutu muaskar fi taraf bahar bush.¹⁰Kede itakum resimu le itakum hudud takum ta sherik min Hasar Enan junub le Shafam. ¹¹Wa hudud ta sherik de bi nezil kida min Shafam le Ribla safa sherik ta Aeen. Hudud de bi istemir le sherik ta Bahar Kanara.
¹²Wa hudud de bi istemir kida le junub Nahar Urdon le Bahar Mileh wa bi istemir le sherik hudud ta Bahar Mileh. De yao bi kun ard takum, bi hudud tuo kulu."¹¹Umon rahalu min bahar bush wa nezil fi beriya ta Sin.
¹²Kaman umon rahalu min beriya ta Sin wa nezil fi Dophkah. ¹³Umon rahalu min Dophkah wa nezil fi Alush.
¹⁴Umon rahalu min Alush wa nezil fi Rephidim, umon ma ligo moyo le shab ashan bi ashurubu.¹³Mosa wedi awamir le shaab Israel wa kelim, "De yao ard al itakum bi gesimu be gura, al Yahwah wedin awamir kede wedi le Tissa gabaie wa nus gebila. ¹⁴Gebila ta iyal ta Raubin, shilu tumon hasab buyut ta gebila ta judud tumon, wa nus gebila ta Manassa kulu ligu wata tumon. ¹⁵Bagi itnin gabaie wa nus de ligu nisba tumon fi gata bahar ta Urdon fi Ariha safa sherik, safa tulu ta shemis."¹⁵Umon rahalu min Rephidim wa amulu muaskar fi beriya ta Sina. ¹⁶Umon rahalu min beriya ta Sina wa nezil Kibroth Hattaavah. ¹⁷Umon rahalu min Kibroth Hattavaah wa amulu muaskar fi Hazeroth. ¹⁸Umon rahalu min Hazeroth wa nezil fi Rithmah.¹⁶Yahwah wunuso le Mosa wa kelim, ¹⁷"De yao asma ta nas al bi gesimu le itakum ard de le miras takum: Aliazar al kahin, wa Yashu weled ta Nun. ¹⁸Itak lede iktar wahid zol min ayi gebila ashan bi gesimu wata de hasab abuwab tumon.¹⁹Umon rahalu min Rithmah wa amulu muaskar fi Rimmon Perez. ²⁰Umon rahalu min Rimmon Perez wa amulu muaskar fi Libnah. ²¹Umon rahalu min Libnah wa amulu muaskar fi Rissah. ²²Umon rahalu min Rissah wa nezil fi Kehelathah.²¹Wa min gebila ta Benyamin, Alidad jena ta Kasalun. ²²Wa min gebila ta Dan rais Bugi jena ta Yujla. ²³Wa min gebila ta Yusuf, gebila ta iyal ta Manassa, rais Hanniel jena ta Efod.²³Umon rahalu min Kehelathah wa amulu muaskar fi Jebel Shepher.
²⁴Umon rahalu min Jebel Shepher wa amulu muaskar fi Haradah. ²⁵Umon rahalu min Haradah wa amulu muaskar fi Makheloth. ²⁶Umon rahalu min Makheloth wa amulu muaskar fi Tahath.²⁴Wa min gebila ta Afraim rais, Gamuiel jena ta Shaftan. ²⁵Wa min gebila ta Zabulun rais, Alisafan jena ta Farnak. ²⁶Wa min gebila ta Yassakir rais, Faltaeil jena ta Azzan.²⁷Umon rahalu min Tahath wa amulu muaskar fi Terah. ²⁸Umon rahalu min Tarih wa amulu muaskar fi Mithkah. ²⁹Umon rahalu min Mithkah wa amulu muaskar fi Hashmonah. ³⁰Umon rahalu min Hashmonah wa amulu muaskar fi Moseroth.³¹Umon rahalu min Moeroth wa amulu muaskar fi Jaakan. ³²Umon rahalu min Jaakan wa amulu muaskar fi Hor Haggidgad. ³³Umon rahalu min Hor Haggidgad wa amulu muaskar fi Jotbathah. ³⁴Umon rahalu min Jotbathah wa amulu muaskar fi Abironah. ³⁵Umon rahalu min Abironah wa amulu muaskar fi Ezion Geber. ³⁶Umon rahalu min Ezion Geber wa amulu muaskar fi beriya ta Zin fi Kadesh. ³⁷Umon rahalu min Kadesh wa amulu muaskar fi Jebel Hor, fi taraf ta ard Edom. ³⁸Harun al khahin ruwa fok fi jebel Hor hasab kalam ta Yahwa wa mutu hinak fi sena nimra arbein baad ma shab Israel tala min Masir, fi shahar nimra kamsa, fi awel yom ta shahar. ³⁹Harun kan indu 123 sena wokit huwo mutu fi Jebel Hor.⁴⁰Canaanin, wa melik ta Arad, al kan geni fi junub beriya fi beled ta Canaan, asuma be ja ta shab Israel.⁴¹Umon rahalu min Jebel Hor wa amulu muaskar fi Zalmonah. ⁴²Umon rahalu min Zalmonah wa amulu muaskar fi Punon. ⁴³Umon rahalu min Punon wa amulu muaskar fi Oboth. ⁴⁴Umon rahalu min Oboth wa amulu muaskar fi Iye Abarim, fi hudu ta Moab.
⁴⁵Umon rahalu min Iye Abarim wa amulu muaskar fi Dibon Gad. ⁴⁶Umon rahalu min Dibon Gad wa amulu muaskar fi Almon Diblathaim. ⁴⁷Umon rahalu min Almon Diblathaim wa amulu muaskar fi Jibal Abarim, mugabil Nebo. ⁴⁸Umon rahalu min Jibal Abarim wa amulu muaskar fi Arabat Moab safa ta Ordon fi Ariha. ⁴⁹Umon amulu muaskar fi Ordon, min Beth Jeshimoth le Abel Shittim fi Arabat Moab.⁵⁰Yahwa wonusu le Musa fi Arabat Moab

safa ta Ordon fi Ariha wa kelim,⁵¹"Kelim le shab ta Israel, "Kan intum Mururu min Ordon le ard Canaan,⁵²Intum lazim bi turudu kulu nas al bi geni hinak min gidam takum. Intum lazim bi demiru asnam tomon kulu. Intum lazim bi demiru suwar ta Asnam de wa kulu mazabih tomon.⁵³Intum lazim kede shilu mumtalakat ta ardi de wa geni takum fogo, leanu ana wodi le intum ardi de ashan bikun takum. ⁵⁴Intum lazim kede werisu wata de be gura, hasab Abuwab takum. Bab al kebir intum lazim kede wodi le umon wata kebir, wa le bab al suker intum bi wodi wata suker. Gura al bi waga le ai beled, de yau bikun wata tomon. Intum bi werisu wata de hasab gabail ta judud takum.⁵⁵Lakin kan intum ma turudu nas al bi geni fi wata de bara min gidam takum, baad dak nas al intum bi sibu ashan geni ma intum de bikun ze alat wa shok fi uyun takum. Umon bi deigu haya takum fi beled al ".intum bi geni fogo. ⁵⁶Baad dak haja al Ana deir ashan bi amulu le nas dak, Ana kaman bi amulu le intum

Chapter 34

¹Yahwa wonusu le Musa, ²"Wori le shab Israel wa kelim le umon, 'Kan intum dakalu fi ard Canaan, ard al bi ja kun takum, ard Canaan be hudud tou, ³hudud takum ta safa junub bi zidu min sahara ta Zin lahadi safa hudud ta Edom. Nihaya ta safa sherik ta hudud ta junub bi kun fi kat al bi intaha fi bahar Mile.³Umon bi geni fi mudon de. wa bagarat wa ganamayat ma kulu hiwanat tumon bi akulu min fadaya al taraf mudon. ⁴Fadayat al bi wedi le umon taraf mudon de lazim kede kun musafa ta alif metir min Heta ta medina min kulu tijahat.⁴Hudud takum bi gairu min murtafa ta Agarabim, le sahara ta Zin. Min hinak, bi ruwa le safa junub Kadesh Barnea wa bi istemir le Hazar Addar wa le Azmon. Min hinak, hudud bi geiru ⁵min Azmon le safa ta wadi Masir wa bi ruwa le safa ta Bahar.⁵Itakum kede aburu alfen metir min bara medina min safa sherik, wa alfen le sfa ta junub, wa alfen metir le sfa garib, wa alfen metir le safa ta shamal. De yau bi kun fadayat ta mudon tumon. Mudon de bi kun fi nus. ⁶Hudud ta garib bi kun bahar al kebir. De yau bi kun hudud takum ta gharib.⁷Hudud takum ta shamal bi zidu sawa ma ,kat al intum bi resimu min bahar al kebir le jebel Hor ⁸baad dak min jebel Hor le Lebo Hamath, Baad dak le Zedad. ⁹Baad dak hudud bi istemir kida le Ziphron wa bi akir fi Hazar Enan. De yau hudud takum ta shamal.⁸Gebila al kebir fi Israel, gebila al indu ard ketir, lazim kede wedi mudun ketir. Wa gebila al suker bi wedi mudon besit. Ayi gebila kede wedi le Lawin be hasab nisba al umon indu."⁹Yahwah wunuso le Mosa wa kelim, ¹⁰"Wunuso le shaab ta Israel wa kelim le umon, 'Kan itakum gata nahar Urdon le ard Kanaan, ¹¹kede itakum iktar mudon ta Lajiin le itakum, mahal al kan fi zol katulu zol budun gasit bi jere fugu.¹⁰Baad dak intum lazim resimu le intum hudud takum ta sherik min Hazar Enan junub le Shepham ¹¹Baad dak hudud ta sherik de bi nezil kida min Shepham le Riblah, safa sherik ta Ain. Hudud de bi istemir le sherik ta Bahar Kinnereth. ¹²Baad dak hudud de bi istemir kida le junub Nahar Ordon le Bahar Mileh wa bi istemir le sherik hudud ta Bahar Mileh. De yau bi kun ard takum, bi hudud tou kulu."¹²Mudon de bi kun malja takum min zol al der integim, ashan zol al amulu jerima de ma bi katulu gubal ma wegif fi mahkama gidam ta mujtama. ¹³Itakum bi wedi Sitashar mudon le malja. ¹³Musa wodi awamir le shab Israel wa kelim, "De yau ard al intum bi gesimu be gura ze mumtalakat, al Yahwa wodi awamir ashan wodi le tisa gabail wa nus gebila. ¹⁴Gebila ta iyal iyal ta Reuben, de hasab mumtalakat al wodi le judud ta gabail, wa gebila ta iyal iyal ta Gad, wa hasab mumtalakat al wodi le judud ta gabail tomon, wa nus gebila ta Manassa kulu ligo wata tomon. ¹⁵Bagi itnin gabail wa nus de ligo nisba tomon lahadi bahar ta Ordon fi safa sherik ta Ariha, safa tulu ta shemis."¹⁴Itakum kede wedi talata mudon fi gata bahar Urdon wa talata fi ard Kanaan. Umon bi kun mudon ta malja. ¹⁵Le shaab ta Issrael , le ajanib, wa le ayi zol al bi geni ma itakum, sitta mudon de bi kun mahal dusu le ayi zol al katulu zol bidun gasit bi jere hinak.¹⁶Yahwa wonusu le Musa wa kelim, ¹⁷"De yau asma ta nas al bi gesimu le intum ard de le miras takum: Eleazar al khahin wa Yashu weled ta Nun. ¹⁸Lazim intum bi azilu wahid zol min ai gebila ashan bi gesimu wata de hasab abuwab tomon.¹⁹De yau asma ta rujal de: Min gebila ta Yahuza, Calib jena ta Jephunneh. ²⁰Wa min gebila ta iyal iyal ta Simeon, Shemuel jena ta Ammihud.²¹Wa min gebila ta Benjamin, Elidad jena ta Kislou. ²²Wa min gebila ta Dan rais Bukki jena ta Jogli. ²³Wa min iyal iyal ta Yusif, min gebila ta iyal ta Manasseh, reis Hanniel jena ta Ephod. ²²Lakin kan zol al ishteki de lizu zol de faja ligu mafi zalan gubal kida aw jada haja al drubu zol de budun gasit ²³aw kan huwo jada hajer al bi katulu budun huwo ma ainu zol de, ligu zol al ishteki de ma addo ta zol al mutu de; wa huwo kan gasit awgu zol de. De haja al itkum bi amulu zol de mutu.²⁴Wa reis min gebila ta iyal iyal ta Ephraim, Kemuel jena ta Shiphtan. ²⁵Wa reis min gebila ta Zabulun, Elizaphan jena ta Parnak. ²⁶Wa reis min gebila ta Issachar, Paltiel jena ta Azzan. ²⁶Lakin kan zol al ishteki de tala min hudud ta medina ta al huwo jere fugude, ²⁷yala ahal ta zol al huwo katulu de ligu huwo bara min hudud ta medina ta malja, yala huwo katulu zol de, ma bi iddu huwo katil. ²⁸Ashan kan zol al ishteki de kan fadulu fi medina tuo al huwo jere fugu de lahadi kan kahin al kebir de mutu. Baat mutu ta kahin al kebir, zol al ishteki de bi agder rija wara fi beled tuo.²⁷Wa reis min gebila ta Asher, Ahihud jena ta Shelomi. ²⁸Wa reis min iyal iyal ta Naphtali, Pedahel jena ta Ammihud."²⁹Yahwa wodi awamir le rujal del kede gesimu ard Canaan wa wodi le ai gebila ta Israel ze mumtalakat. ²⁹De kede kun ganoon le itakum wa le ajiyal la bi ja fi kulu mahal al itakum bi geni fugu. ³⁰Ayi zol al katulu zol lazim bi katulu huwo, kan sabitu be shuhud. Lakin kelima ta shahid wahid ma bi kun kifaya ashan bi katulu zol de. ³¹Mata rudu diya min zol al katulu wa al indu jerima ta katulu. Lazim bi katulu zol de. ³²Mata shilu gurush ashan zol de bi jere le medina ta malja. Yala zol de bi rija wa geni fi beled tuo, lahadi kan kahin al kebir de mutu.³³Matakum waskanu ard al itakum bi geni fugu, Lanu dom ta zol al katulu bi waskanu wata. Wa mafi kafara bi amulu le wata kan dum kubu fugu, ele be dum ta zol al dufugu dum de. ³⁴Matakum nejiso wata al itakum bi geni fugu. Ana Yahwa, bi geni fi nus ta shaab Israel."

Chapter 35

¹Yahwa wonusu le Musa fi Arabat Moab safa ta Ordon fi Ariha wa kelimu, ²"Wori le shab ta Israel kede wodi baad min nisba ta warisa tomon le Lawin. Umon lazim kede wodi le umon mudun ashan bi geni fogo wa mahalat al mawash bi akulu fogo min hauili mudun de.. ³Lawin bi geni fi mudun de. wa bagarat wa ganamayay ma kulu haiwanat tomon bi akulu min fadaya al taraf mudun. ⁴Fadayat al bi wodi le umon taraf mudun de lazim kede kun musafa ta alif metir min Heta ta medina min kulu tijahat. ⁵Intum lazim kede aburu alfen mitir min bara medina min safa sherik, wa alfen le safa ta junub, wa alfen mitir le safa gharib, wa alfen metir le safa ta shamal. De yau bi kun fadayat ta mudun tomon. Mudon de bi kun fi nus. ⁶Sitta min mudun al intum bi wodi le Lawin de lazim kede kun mudun le lajiin. Bi kun ze mahal al zol al katulu zol bi jere fogo. Kaman intum bi zidu fogo itniin wa arbein mudun. ⁷Mudun al intum bi wodi le lawin bi kun tamaniya wa arbein. intum kede wodi fadayat tomon sawa. ⁸Kede nesib ta Israel ma gairu min gebila le gebila. Lakin ayi zol min shaab Israel lazim bi iltezim be nesib ta abuhath tuo.. ⁹Ze le mudun al inta bi wodi min mumtalakat ta iyal ta Israel, min gebila al kebir inta bi shilu ketir. Wa min gebila al suker bi wodi mudun besit. Ai gebila be hasab warisa kede wodi mudun tanin tomon le Lawin." ¹⁰Baad dak Yahwa wonusu le Musa wa kelim, ¹¹"Wonusu le shab ta Israel wa kelim le umon, 'Kan intum gata nahar Ordon le ard Canaan, ¹²kede intum iktar mudon ta Lajiin le intum, mahal al kan fi zol katulu zol budun gasit bi jere fogo. ¹³Banat ta Salufahat amulu nfisa kalam al Yahwah kelim le Mosa. ¹⁴Mahla, wa Tirsa, wa Hajla, wa Milka, wa Noah, banat Salufahat, juozu umon be iyal amam tuomni, iyal ta Manassa. ¹⁵Juozu umon be iyal ta Manassa iyal ta Yusuf. Be triga miras tumon fadulu fi gebila ta abu tumon. ¹⁶Mudun del bi kun malja takum min zol al der integim, ashan zol al amulu jerima de ma bi katulu gubal ma wogif fi mahkama gidam ta mujtama. ¹⁷Intum lazim bi iktar sita mudun ze malja. ¹⁸De yao wasaya wa gawanin al Yahwah wedi le shaab Israel be wasat ta Mosa, fi Arabat Moab safa ta Urdon fi Ariha. ¹⁹Intum kede wodi talata mudun fi gata bahar Ordon wa talata fi ard Canaan. Umon bi kun mudun ta malja. ²⁰Le shab ta Israel, le ajanib, wa le ai zol al bi geni ma intum, sita mudun de bi kun mahal dusu le ai zol al katulu zol bidun gasit bi jere hinak. ²¹Lakin kan zol al mutaham de durubu zol de be hadid, wa zol de mutu, Baad dak zol mutaham de huwo hagiga bi kun katil. Lazim bi katulu zol de. ²²Iza kan zol mutaham darab zol be hajer, wa hajer de bi agder katulu zol, wa iza kan zol de mutu, baad dak zol mutaham de bi kun katil. Lazim bi katulu huwo. ²³Kan zol mutaham dugu zol be kasab al bi katulu, wa zol de mutu, zol de bi kun katil. Lazim bi katulu huwo. ²⁴Mosuul ta zol al katulu de kede katulu zol al katulu zol tomon de. Kan huwo gabil ma zol de, kede huwo katulu zol de. ²⁵Kan huwo dugu zol de be zalan au jada haj fi ras zol de lgiu huwo bi kemin le zol de, wa zol de mutu, ²⁶au kan huwo lizu zol de tehet be ida tou be zalan wa zol de mutu. Huwo katil. Mosuul ta zol al katulu de lazim bi katulu zol de kan huwo limu ma zol de. ²⁷Lakin kan zol al mutaham de lizu zol de faja ligo mafi zalan gubal kida au jada haja al durubu zol de budun gasit ²⁸au kan huwo jada hajer al bi katulu budun huwo ma aiynu zol de, ligu zol al ishteki de ma adu ta zol al mutu de; wa huwo kan gasit awugu zol de. De haja al intum bi amulu zol de mutu. ²⁹Mujtama lazim bi hakim bein zol al mutaham de wa musuul ta zol al katulu de ze de be hasab ganun del. ³⁰Mujtama lazim bi angizu zol de min ahal ta zol al katulu de. Mujtama kede rija mutaham fi medina al huwo jere fugu. Huwo lazim bi geni hinak lahadi mutu ta khahin al fi de, al masaw be zet al mukadas. ³¹Lakin kan zol al ishteki de tala min hudud ta medina ta al huwo jere fogo de, ³²yala ahal ta zol al huwo katulu de ligo huwo bara min hudud ta medina ta malja, yala huwo katulu zol de, ma bi iddu huwo katil. ³³Ashan kan zol al ishteki de kan fadulu fi medina tou al huwo jere fogo de lahadi kan khahin al kebir de mutu. Baad mutu ta khahin al kebir, zol al ishteki de bi agder rija wara fi beled tou. ³⁴De kede kun ganun le intum wa le ajial la bi ja fi kulu mahal al intum bi geni fogo. ³⁵Ai zol al katulu zol lazim bi katulu huwo, kan sabitu be shuhud. Lakin kelima ta shahid wahid ma bi kun kifaya ashan bi katulu zol de. ³⁶Mata rudu diya min zol al katulu wa al indu jerima ta katulu. Lazim bi katulu zol de. ³⁷Mata shilu gurush ashan zol de bi jere le medina ta malja. Yala zol de bi rija wa geni fi beled tou, lahadi kan khahin al kebir de mutu. ³⁸Matakum waskanu ard al intum bi geni fogo, Leanu dom ta zol al katulu bi waskanu wata. Wa mafi kafara bi amulu le wata kan dom kubu fogo, ile be dom ta zol al dofugu dom de. ". ³⁹Matakum nejis wata al intum bi geni fogo. Ana Yahwa, bi geni fi nus ta shab Israel.

Chapter 36

¹Yala ruwasa ta aba ja min usura ta Gilead jena ta Makir (al kan jena ta Manassa), al min usura ta iyal ta Yusif, umon ja wa wonusu gidam ta Musa wa ruwasa al kan muggedimin ta usar t aba ta shab Israel. ²Umon kelim, "Yahwa weri le inta, ya said ta nina, kede gesim ard de le shab Israel be gura. Yahwa kan wori le inta kede wodi nisba ta Zelophehad aku ta nina le banat tou.. ³Lakin kan banat tou jouzu min gebila tani min shab Israel, baad dak nisba tomon bi shilu min gebila ta nina. Wa bi ziddu le nisba ta gebila al jouzu umon fogo. Bi shilu min nesib ta gura ta nina. ⁴Wa kan zaman ta Yubil ta shab Israel ja, bi ziddu nesib tomon le nesib ta gebila al jouzu umon fogo, wa nesib tomon bi shilu min nesib ta aba ta nina. ⁵Musa wodi awamir le shab ta Israel, hasab kalam ta Yahwa. Huwo kelimu, "Kalam al gebila ta iyal ta Yusif kelim de sah. ⁶De haja al Yahwa kelim be kusus ta banat ta Zelophehad. Huwo kelim, 'Kede jouzu umon bi nas al umon bi aynnu kwes le umon, Lakin kede bes kun min gebila ta abuhath tomon. ⁷Mafi mumtalakat ta shab min Israel bi geiru min gebila le gebila. Lakin ai zol min shab Israel lazim bi iltezim be nesib ta abuhath tou. ⁸Ai biniya min shab Israel al indu mumtalakat fi gebila tou lazim kede zouju be wahid min ashira al tabi abuhath tou. de ashan ai zol shab israel biligo miras tou min abuhath tou. ⁹Kede ma hawilu nesib min gebila le gebila. Ai wahid min gabail ta Israel kede hafisu miras tou." ¹⁰Banat ta Zelophehad amulu nefsa kalam al Yahwa kelim le Musa. ¹¹Mahlah, wa Tirzah, wa Hoglah, wa Milkah, wa Noah, banat Zelophehad, jouzu umon be iyal amam tomon, iyal ta Manasseh. ¹²Jouzu umon be iyal ta Manasseh iyal ta Yusif. Be teriga miras tomon fadulu fi gebila ta abu tomon. ¹³De yau wasaya wa gawanin al Yahwa wodi le shab Israel .be wasat ta Musa, fi Arabat Moab safa ta Ordon fi Ariha

Deuteronomy

Chapter 1

¹De yau Kelimat al Mosa wunuso le kulu Israel Baat ma umon talla min Urdon fi sahara, safa ta nahar Urdon be gidam ta Sof, bain Faran, wa Tofal, wa Laban, Hadirud, wa zi Zahab. ²De mushwar ta hidashar yom min Horeb be sika ta Jebel Seir le Gadish Barnea. ³Hasil fi sena nimra arbeiin, fi shahar hidashsr, fi awel yom ta shahar, Mosa wunuso le shaab ta Israel, bi weri le umon ayi haja al Yahwah weri le hou be kusus umon. ⁴De baat ma Yahwah hajimu Sihon melik ta Ammoriin, fi Hashbon, wa Uj melik Bashan, al sakin fi Ashtaros fi Izrei. ⁵Baat ma umon tala min Urdon, fi ard ta Mowab, Mosa bada alinu ganoon, wa wunuso, ⁶"Yahwah Allah ta nina wunuso le nina fi Horeb, kelim 'Itakum geni kifaya fi jebel de. ⁷Kede itakum ithawal le safa ta jebel ta Amoriin wa mahalat al gerib hinak fi wata safa bahar Urdon, fi safa jebel, wa wata al wate, safa ta Junub, taraf bahar beled ta Kanaanin, wa fi Lobnan le nahar al kebir, nahar al Farat. ⁸Ayinu Ana kutu wata de gidam takum; rowa imtelik wata al Yahwah waaido le abuhath taki takum Ibrahim wa Ishak wa Yagub inu Huo bi wedi le umon wa le iyal tumon baat umon. ⁹Ana wunuso le itakum fi wekit dak, Ana kelim, Ana ma bi agider arfa itakum ana baraw. ¹⁰Yahwah Allah takum ziddu itakum, wa ayinu, itakum alela biga ze nukom ta sama min shukul ketir. ¹¹Kede Yahwah Ilah ta abuhath takum, ziddu itakum alfi marat wa kede Huw bariku itakum ze ma Huw waaidu itakum! ¹²Lakin kef ana baru bi arufa tegilat takum, wa humum wa kisamat takum? ¹³Azilu rujal al negitin, rujal al bi gfahim, rujal al indu suma kues min kulu gebila, wa bi kutu umon muggedimin takum. ¹⁴Itakum kelim le ana, 'Haja al itta kelim uwu kues le anina bi amulu. ¹⁵Yala ana shilu muggedimin ta gabail takum, rujal ta hikma, wa rujal al indu soma kues, wa kutu umon muggedimin le itakum, ruwasa ta alaaf, ruwasa ta miyat, ruwasa ta kamsinat, ruwasa ta asharat, wa musuoli, gebila le gebila. ¹⁶Ana amiru kuda takum fi zaman dak, kelim le umon, 'Asuma takum mashakil bainu akuwana takum wa hakimumu takum be asdala bainu ayi zol ma aku tuo, wa ajanib al fi nus takum. ¹⁷Matakum amulu tefriga le ayi zol fi mushkila; itakum bi asum le al kebir wab al suker sawa. Matakum kafu min usa ta ayi zol, lanu hukum de min Allah. Mushkil al saab le itakum, itakum bi jibu le ana, wa ana bi asum le mushkila de.' ¹⁸Ana weri le itakum fi zaman dak an kulu hajath al itakum bi amulu. ¹⁹Anina rahalo bara min Horeb wa mururu be Sahara al kebir wa mukif al itakum ayinu, fi sika ta nina le jebel beled ta Ammorein, ze ma Yahwah Ilah ta nina kelim le anina; wa anina ja le Gadish Berni. ²⁰Ana kelim le itakum, 'Itakum ja le beled al jebel ta Ammorein, al Yahwah Ilah ta nina gi ruwa wedi le anina. ²¹Ayinu takum, Yahwah Ilah takum kutu wata de gidam takum; ruwa takum, wa shilu, ze ma Yahwah, Ilah ta Abuhath takum kelim le itakum; matakum kafu, wa geliba takum kede ma karabu. ²²Kulu zol min itakum ja le ana wa kelim, 'Kede anina rasulu nas gidam ta anina, ashan umon bi ayinu wata de le anina, wa bi jibu le anina kabara an kef anina bi ageder hajimu, wa mudun al anina bi ja fugu.'

²³Nesiha de kan farihu ana kues; Ana rasulu itnashar rujal min itakum, rajil wahid min kulu gebila. ²⁴Umon rija wa ruwa le beled ta jebel, wa umon ja le wadi Ashkol, wa jasisu uwu. ²⁵Umon shilu baad min simar ta beled de fi iden tumon wa jibu tihit le anina. Umon kaman jibu le anina kabara wa kelim, 'De beled al kues al Yahwah der wedi le Anina de.' ²⁶Lakin itakum aba hajimu, lakin itakum itmarad did wesiya ta Yahwah Ilah takum. ²⁷Itakum ningning fi kiyam takum wa wunuso, 'Ashan Yahwah karihu Anina yau Huwo jibu anina min Masir, ashan bi selimu anina fi iden ta Ammorein ashan bi demiru anina. ²⁸Hasa de anina bi ruwa wen? Akuwana ta anina sibugulub ta nina kubu, umon kelim, 'Nas delin kubarin wa tuwalin min anina; mudun tumon kubarin wa tuwalin fuk le sama, wa kaman anina ayinu iyal Anak hinak.' ²⁹Yal ana kelim le itakum, 'Kede ma kuwfu itakum, wele kede itakum kafu min umon. ³⁰Yahwah Ilah takum, al bi ruwa gudam takum, Huwo bi shakila le itakum, ze ma huwo amulu le itakum ayi haja fi Masir gidam uyon takum, ³¹wa bardu fi sahara, mahal al itakum ayinu kefi Yahwah Ilah arfa itakum, ze zol bi arfa jena tuo, fi ayi mahal al itakum ruwa fugu lahadi ma itakum wusulu le mahal de.' ³²Lakin bes fi kilima de itakum ma agder kutu sikah takum fi Yahwah Ilah takum, ³³al ruwa gidam takum ashan bi ligu le itakum mahal ashan itakum bi dugu kiyam takum, fi nar be bilel wa sihab be nahar. ³⁴Yahwah asuma suot ta kelimat takum wa huwo talla zalan; Huwo halifu wa kelim, ³⁵Hagiga wele wahid min nas de min jil al sherir de bi ayinu wata al kues al Ana halifu ashan bi wedi le abuhat takum, ³⁶ele Kalib jena ta Yafnah. Huwo bi ayinu wa Ana bi wedi le huwo wa le iyal tuo wata al huwo dusu kura fugu, lannu huwo duwro wara tai be geliba kulu. ³⁷Wa Yahwah kaman kan zalan min ana be sabab takum kelim, 'Itta kaman ma bi wusulo hinak; ³⁸Joshua jena ta Nun, al bi wegif gidam taki, huwo bi wusulo hinak; shaja huwo, ashan huwo yau bi gedima Israel ashan bi werisu mahal de. ³⁹Ama iyal takum al itakumkelim bi kun dehiya, al aleela umon ma atrufu shunu kues wa batal - umon bi wusulo hinak. Ana bi wedi le umon, umon bi weriso. ⁴⁰Lakin le itakum, rahalu takum safa ta sahara al bi ruwa be sika bahar Sof. ⁴¹Yala itakum juwabu le ana, 'Anina amulu katiya gidam ta Yahwah; anina bi ruwa wa shakila, wa anina bi amulu ayi haja al Yahwah kelim kede anina amulu.' Ayi rajil fi nus takum shilu silah tuo ta harib, wa itakum kan jahizin ashan bi hajimu beled de. ⁴²Yahwah kelim le ana, 'Kelim le umon, Matakum hajimu wa matakum shakila, ashan Ana ma bi kun ma itakum, wa bi gilibu itakum be addu takum. ⁴³Ana wunuso ma itakum be teriga de, lakin itakum ma asuma. Itakum itmarad did wesiya ta Yahwah; iatkum gufulu ras wa hajimu jebel de. ⁴⁴Lakin Ammorein, al gi geni fi jebel dak, umon talla bara le itakum wa turuju itakum ze duban assel, wa drubu itakum tihit fi Sair, lahadi Hormah. ⁴⁵Itakum rija wa kure gidam ta Yahwah; lakin Yahwah ma asuma le sout takum, wele Huwo kutu bala le itakum. ⁴⁶Yala itakum geni fi Gadish ayammat ketir, al itakum fi hinak.

Chapter 2

¹Yala anina rija wa shilu rihilla ta nina sahara be sika ta bahar Sof, ze Yahwah kelim le ana; anina lifu Jebel seir ayammat ketir. ²Yahwah wunuso le ana, kelim, ³Itakum lifu hawul jebel de kifaya; hawulu takum le dafa shamal. ⁴Ammiru nas de, kelim le umon, "Itakum bi ruwa mururu be huduod ta akuwana takum, iyal ta Esau, al bi geni fi Deir; umon bi kafu min itakum. Ashan kida kede itakum kutu bala kues ⁵matakum shakila ma umon, ashan ana ma bi ruwa wedi le itakum ayi wata tumon, wele kifaya le batnna kura takum bi dusu; lannu Ana wedi jebel Seir miras le Esau. ⁶Itakum bi biu akil takum min umon be gorosh, ashan itakum bi akulu; itakum kaman bi biu moyo be gorosh, ashan itakum bi ashrahu. ⁷Ashan Yahwah Ilah takum bariku itakum fi shukul ta iden takum; Huwo aruf douria takum fi Sahara al azim. Lannu Yahwah Ilah takum kan fi ma itakum fi arbein sena, wa itakum kan ma ihtaj ayi haja. ⁸Yala anina mururu be safa ta akuwana ta anina iyal ta Esau al gi geni fi Seir, safa sika ta Arabah, min Ailla wa min Assion Jaber. Yala anina rija wa muurube sika ta Sahara ta Moab. ⁹Yahwah kelim le Ana, 'Matakum sibuna nas ta Moab zalan, wa matkum shakila ma umon harib. Lannu Ana ma bi wedi le itakum beled tumon miras, ashan Ana wedi Ar miras le iyal ta Lot. ¹⁰(Emion geni hinak gobal kida, shaab ketir wa azim, wa tuwalin ze iyal ta Anak; ¹¹de bardu be iddu umon Rafaain, ze Anakiin; lakin Moabin gi nadi umon Emmion. ¹²Hurrieen kaman kan geni fi Seir gobal kida, lakin iyal Esau gilibu umon. Umon truju umon min gidam tumon wa geni fi mahal tumon, ze ma Israel amulu le beled ta miras tuo al Yahwah wedi le umon.) ¹³Hasa gom takum wa mururu wadi Zared. Yala anina mururu fi wadi Zared. ¹⁴Wa ayam al anina shilu min Gadish Berne lahadi anina wusulo le wadi Zared kan Temeniya wa teleteen sena. Kan fi zaman dak kulu rujal ta harib al fi nus nas de kulu mutu, ze Yahwah kan weri le umon. ¹⁵Wa iden ta Allah kan did jeil dak ashan bi demiru umion min nus nas lahadi umon mutu. ¹⁶Wekit nas al kan bi agder shakila de kulu mutu min nus nas, ¹⁷Yahwah wunuso le ana wa kelim, ¹⁸Aleela ita bi ruwa mururu be Ar be hudud ta Moab. ¹⁹Kan ita bigga gerib ma Ammoniin, matakum amulu mushkula wele harib ma umon; lanu Ana ma bi wedi le itakum ayi wata ta Ammoniin miras le itakum; ashan Ana wedi uwu le iyal ta Lot miras. ²⁰(Bardu de bi iddu beled ta Rafain. Rafain geni hiak gobal kida- Ammoniin bi nadi umon Zamzummin ²¹nas Kubarin wa ketirin wa tuwalin ze Anakiin. Lakin Yahwah demiru umon min gidam ta Ammoniin, wa umon truju umon wa geni fi mahal tumon. ²²Yahwah bardu amulu nefsa haja le iyal ta Esau, al hi geni fi Seir, wekit Huwo demiru Horriin min gidam tumon, wa iyal ta Esau truju umon wa geni fi mahal tumon lahadi yom ta aleela. ²³Ze Awuiin al geni fi gura ta Gaza, Nas Kaftorion, al ja min Kaftor demiro umon wa geni fi mahal tumon.) ²⁴Hasa gontakum wa rahalu takum wa mururu takum be jebel Arnon; ayinu takum Ana selimu Sihon al Amori, melik ta Hashbon, wa beled le iden takum. Badatakum shilu beled de, wa shakila takum ma huwo. ²⁵Aleela Ana bi bada kutu kuf fi kulu nas al bi geni tihit sama; umon bi asuma akbar an itakum umon bi kafu min gidam takum. ²⁶Ana rasulu nas min rusol min sahara ta Gadimut le Sihon, melik ta Hashbon, be kelima ta salam, gi kelim, ²⁷Kede ana mururu be beled taki; Ana bi ruwa fi sika tai; Ana ma bi lifgu shamal wele yemin. ²⁸Itakum bi biyo le ana akil be gurush, ashan ana bi akulu; itakum bi tebiyo le ana moyo be gurush, al ana bi ashurubu; bes kede ana mururu bi kura tai, ²⁹ze ma iyal ta Esau al bi geni fi Seir, wa Moabiin al bi geni fi Ar, amulu le ana; lahadi ma ana wusulo le Urdon le beled al Yahwah Ilah ta nina bi wedi le anina. ³⁰Lakin Sihon, melik ta Hashbon, ma bi sibuna anina mururu be sika tuo; lanu Yahwah Ilah takum kufulu muok tuo wa sibuna geliba tuo tala gowi, ashan huwo bi gilibu huwo be gowa takum. al huwo amulu aleela. ³¹Yahwah kelim le ana, 'Ayinu, Ana bada selimu Sihon ma beled tuo gidam takum; bada takum shilu beled de, ashan itakum bi werisu beled tuo. ³²Yala Sihon tala bara did anina, huwo ma nas tuo kulu, ashan bi shakila fi Yahis. ³³Yahwah Ilah ta nina silmu huwo le anina wa anina gilibu huwo wa iyal tuo wa nas tuo kulu. ³⁴Anina shilu mudon tuo kulu fi zaman dak wa demiro ayi medina- rujal wa nuswan wa iyal sukerin; anina ma sibuna zol hai. ³⁵Bes Bahaiim yao anina shilu ze ganima le nifus ta nina, sawa ma ganayim ta mudon tanin al anina shilu. ³⁶Min Aroer, al fi nihaya ta wadi Arnon, wa min mudon al fi wadi, be sika taki le Jalaad, mafi medina la kan saab le anina. Yahwah Ilah ta nina selimu umon fi iden ta nina. ³⁷Bes le beled ta iyal ta Ammon al itakum ma ruwa fugu, wa kulu safa ta bahar Yabbok, wa mudon ta jibal -al Yahwah Ilah ta nina aboso anina ma bi ruwa fugu.

Chapter 3

¹Yala anina rija wa ruwa le sika ta Bashan. Oj, melik ta Bashan, ja ma nas tuo kulu wa hajimu anina. ashan bi shakila fi Izraei. ²Yahwah kelim le ana, 'Mata kafu huwo; ashan Ana wedi le nusra fugu huwo wa Ana kutu beled tuo wa nas tuo kulu tihit saitara taki. Ita bi amulu le Huwo ze ma ita amulu le Sihon melik Amoriin al geni fi Hashbon. ³Yahwah Ilah ta nina wedi le anina nusra fi ras ta Oj melik Bashan, wa nas tuo kulu kan kutu tihit saitara ta anina. Anina dugu umon tihit lahadi mafi wahid min nas tuo fadulu. ⁴Anina shilu mudon tuo kulu fi zaman dak. Wele medina wahid min siteen mudon al anina ma shilu min umon- Arjob Mamlaka ta Oj fi Bashan. ⁵De kan mudon al abinu fuk wa guwi, abuwab wa mazlik; de jambu gura ketir ta sahara. ⁶Anina demiro umon ta kulu kulu, ze ma anina amulu le Sihon melik ta Hashbon, demiro kulu medina - rujal wa nuswan wa iyal skuerin ta kulu kulu. ⁷Lakin bahaim kulu ma ganaim ta mudon anina nakamu le nufus ta nina. ⁸Fi zaman dak anina shilu beled ta itenin muluk ta Amoriin, al kan fi gata bahar ta Urdon, min wadi Arnon le Jebe Hermon ⁹(Jebel Hermon kan nas Saidoniin gi nadi Sirion, wa Amoriin bi nadi Sanir) ¹⁰wa kulu mudon ta taraf bahar, kulu Jalaad, wa kulu Bashan, safa sika ta Salakah wa Izraei kulu, mudo ta mamlaka ta Oj fi Bashan. ¹¹Oj melik Bashan, bes yao fadulu min Rafaiin. Ayinu! serir tuo kan serir min hadid. De ma kan fi Rabbah, mahal alm iyal ta Amon bi geni? Tul tuo kan tissa Azzru wa Urud tuo kan arba Azzru be triga al nas bi aburu ma uwu.) ¹²"Beled al Anina shilu min Aroer, fi zaman dak kan be safa ta wadi Arnon, wa nus ta Jalaad, wa mudon tuo. ¹³Bagi Jalaad wa Bashan kulu, mamlaka ta Oj, Ana wedi le nus gebila ta Manassa. (Kulu manatik ta Arjob, wa Bashan kulu. nefsu mentika de isim tuo Rafaiim. ¹⁴Yair jena ta Manassa, shilu shilu kulu mudon ta Arjob le hudud ta Jeshuriin wa Maakiin. Huwo kutu isim ta mentiga de, Bashan, yala be isim tuo Hoos Yair le yom ta aleela.) ¹⁵Ana wedi Jalaad le Makir. ¹⁶Le Raubeen wa Jadeen Ana wedi le umon mentiga min Jalaad le wadi Arnon - fi nus ta wadi de yao hudud ta mudon - wa le Bahar ta wadi Yabbok, de yao hudud ma iyal ta Ammon. ¹⁷Safa ta hudud tani de bahar ta wdi Urdon, min Kanara le Bahar ta Arba (de yao Nahar Mileh) le ninzila ta Jebel Fisja safa sherik. ¹⁸Ana wesi itakum zaman dak, ana kelim, 'Yahwah Ilah takum wedi le itakum beled de ashan itakum bi werisu; Itakum, kulu rujal ta harib, al bi shilu silah bi ruwa gidam ta akuwan takum Israel. ¹⁹Lakin nuswan takum, iyal takum al sukerin, wa ganamayay takum (Ana aruf itakum indu ganamayay ketir), kede umon geni fi mudon al Ana wedi le itakum, ²⁰Lahadi Yahwah bi wedi raha le akuwan takum, ze ma huwo wedi le itakum, lahadi ma umon bi werisu wata al Yahwah bi wedi le umon fi gata bahar ta Urdon; yala itakum bi rija ayi zol min itakum le mumtalakat al Ana wedi le itakum. ²¹Ana wesi Joshua fi zaman dak, Ana kelim "Ena taki ayinu kulu hajat al Yahwah Ilah takum amulu le itnin muluk de; Yahwah bi amulu nfsa haja le mamlaka al itakum bi ruwa fugu. ²²Itakum ma bi kafu umon, ashan Yahwah Ilah takum yao bin shakila le itakum. ²³Ana seli gidam ta Yahwah wekit dak, ana kelim, ²⁴Ya Rabuna Yahwah, Ita bada le kadam taki shukul Azama taki wa iden taki al guwi; De ilah kan fi sama wele fi ard al bi agder amulu nfsa hajat al Ita amulu, wa nfsa azzaim? ²⁵Ana bi asadu Ita kede ana ruwa wa ayinu beled al kues al fi gata bahar ta Urdon, medina ta jebel al kues de, wa Lobnan kaman. ²⁶Lakin Yahwah kan zalan min ana be sabab takum; huwo ma asma le ana. Yahwah kelim le ana, 'Kede de kun kifaya le itakum - matakum wunuso le Ana tani an kalam de. ²⁷Ruwa takum fuk Fisja wa arfatakum Uyon takum safa grib, shamal, junub, wa sherik; ayinu takum be uyon takum, lanu itakum ma bi ruwa le Urdon. ²⁸Ama Yashu sheja Huwo wa guwi huwo, ashan huwo yao gidam ta nas de, wa Huwo bi sibu umon weriso beled al Ita bi ayinu.' ²⁹Anina geni fi wadi aksi ta bet Fagur.

Chapter 4

¹Hasa ya Israel asma takum le ganoon wa wasya al ana bi ruwa deriso le itakum, ashan itakum bi amulu; ashan itakum bi ish wa bi ruwa wa bi weriso beled al Yahwah; Ilah ta abuhat takum, bi wedi le itakum. ²Matakum ziddu haja fi kelimat al Ana wesi itakum, wa wele kede itakum masa haja, ashan itakum bi ageder hafiso wesia ta Yahwah Ilah takum al ana der wesi le itakum. ³Uyon takum ayinu haja al Yahwah amulu be kalam ta Baal Gagu; lanu kulu delin al tabi wara ta Baal Fagur, Yahwah Ilah takum demiro umon min nus takum. ⁴Lakin itakum al lesegu le Yahwah Ilah takum itakum haiin aleela, kulu wahid min itakum. ⁵Aynu takum, Ana derisu le itakum gawanin wa hukum, ze ma Yahwah Ilah tai wesi ana, inu ana bi amulu kida fi nus ta beled al itakum bi ruwa weriso. ⁶Ashan kida hafiso takum umon; amulu takum umon; ashan de yao hikima takum wa faham takum fi ena ta nas al bi ruwa asuma an gawanin de kulu wa bi kelim, 'Hagiga shaab de azim de, hakimmin wa nas al bi fahim. ⁷Lanu de yatu shaab tani al indu ilah gerib ma umon, ze Yahwah Ilah ta nina al anina bi nadi Huwo fi ayi zaman? ⁸De yato shaab azin tani, al indu gawanin wa hukum addil ze gawanin al ana kutu gidam takum aleela? ⁹Bes kede ita kutu bala wa hariso badun takum tamam, ashan itakum ma bi nisitu hajat al ena taki ayinu, ashan umon ma bi tala min geliba taki fi kulu ayamata ta haya taki. Lakin kede deriso le iyal taki wa iyal iyal taki. ¹⁰Fi yom al ita wegif gidam ta Yahwah Ilah takum fi Horeb, wekit Yahwah kelim le ana, 'Limu le Ana shaab, wa Ana bi kutu umon asuma kelimat tai, ashan umon bi alimu kafu Ana kulu ayamata al umon bi ish fi ard, wa kaman umon bi deriso iyal tumon. ¹¹Itakum ja gerib wa wegif tihit Jebel. Jebel kan gi tala nar wa dukhan le sama, sihab wa duluma shedid. ¹²Yahwah wunuso le itakum min nus nar; itakum asuma sout de be klima tuo, lakin itakum ma ayinu shikil; itakum bes asuma sout. ¹³Huwo alino le itakum ahat tuo ashan itakum bi nefisu, wasaya al ashara. Huwo katibu umon fi itnin lohu min hajer. ¹⁴Yahwah wesi ana fi zaman dak kede derisu itakum gawanini wa nuzum, ashan itakum bi amulu umon fi beled al itakum bi ruwa shil. ¹⁵Ashan kida kutu takum bala kues le badon takum, lanu itakum ma ayinu shikil fi yom al Yahwah wunuso ma itakum fi Horeb min nus nar ¹⁶inu kede itakum ma karabu badun takum be amulu sura ta ayi haja, fi shikil ta mara wele rajil, ¹⁷wele sura ta ayi hiwan fi wata, wele sur ta ayi ter al bi tiri be jinah fi samawat, ¹⁸wele sura ta ayi haja al bi juru badon fi turab, wele sura ta ayi samaga al fi juwa moyo tihit wata. ¹⁹Kede ita ma arfa uyon taki fuk le sama wa ayinu shemis, wa gamara wele nujom wa kulu junud ta samawat- wa dengir ashan bi abidu umon hajat al Yahwah Ilah takum wedi le nas kulu tihit samawat. ²⁰Lakin Yahwah shilu itakum wa tala itakum bara min furun ta hadid bara min Masir, ashan itakum bikun le Huwo shaab miras tuo, ze ma itakum aleela. ²¹Yahwah kan zalan min ana be sabab takum; Huwo halifu inu ana ma bi mururu fi Urdon, wa wele ana bi wusulo ard al kues, al Yahwah Ilah takum bi ruwa wedi le itakum ze werisa. ²²Lakin, ana lazim bi mutu fi wata de; Ana ma ruwa fi Urdon ta kulu kulu; lakin itakum bi ruwa wa intelik wata al kues de. ²³Kutu takum bala le badun takum, ashan itakum kede ma nisitu ahhad ta Yahwah Ilah takum, al amulu ma itakum, wa itakum bi amulu le nefus takum timsal fi sura ta ayi haja al Yahwah Ilah takum abusu itakum kede ma ma amulu. ²⁴Lanu Yahwah Ilah takum Huwo nar al bi akulu, de girra ta Allah. ²⁵Kan weledu iyal wa iyal iyal, wa itakum biga geni fi wata de zaman tuwil, wa kan itakum karabu wa amulu le itakum sanam fi shikil ta ayi haja, wa amulu sher gidam ta Yahwah Ilah takum, ashan bi kutu Huwo tala zalan, ²⁶Ana bi nadi sama wa ard ashan bikun shuhud did itakum aleela inu gerib itakum bi mutu fi beled al itakum gi ruwa fugu gata bahar ta Urdon; umor takum ma bi kun tuwil, lakin bi demiro itakum ta kulu kulu. ²⁷Yahwah bi shetetu itakum fi nus ta nas, wa itakum bi kun besitin fi nus ta Umam, al Yahwah bi wedi itakum fugu. ²⁸Hinak otakun bikun kadammin ta rabunat tanin al amulu be iden ta insan, kasham, wa hajer, al ma bi ayinu wele bi asuma, ma bi akulu, wa ma bi shumu. ²⁹Lakin kan itakum fetisu Yahwah Ilah takum, ita bi ligu Huwo, kan ita fetishu Huwo ma geliba wa nefsa taki kulu. ³⁰Kan ita waga fi mushkila wan hajat de hasil le inta, fi akir ayam ita bi rija le Yahwah Ilah taki wa bi asuma le sout tuo. ³¹Ashan Yahwah Ialh taki Huwo Ilah rehim; Huwo ma bi sibu ita wele bi demiro ita, ma bi nesitu waad ta abuhat taki al waidu umon. ³²Asalu an ayam al awel, al kan gubal zaman taki, min zaman al Allah kalagu insan fi wata, asalu min bidaya ta sama le nihaya, lu kan seei fi haja azim ze de, aw lu fi ayi haja asumau ze de? ³³Seei hasil gubal kida insan asuma sout ta Allah bi wunuso min nus ta nar, ze ma itakum asuma wa ish? ³⁴Wele hal Allah hawil shilu le nfa tuo shaab minn nus ta shaab tanin, be tajarib, be ayat, wa ajayib, wa harib, wa be guwa, wele be idden al guwi, wele be makawif, ze kulu haja al Yahwah Ilah takum amulu le itakum fi Masir gidam uyon takum? ³⁵Hajat de kan amulu, ashan ita bi arufu inu Yahwah Huwo Allah, wa mafi tani ze huwo. ³⁶Huwo kutu ita asuma sout tuo min sama, ashan Huwo bi wejihu ita; fi wata Huwo sibu ita ayinu nra tuo al azim; ita asuma kelimat tuo min nus nar. ³⁷Ashan Huwo hibu abuhat taki wa iktar iyal tumon baad umon, wa tala ita bara min Masir be hudur tuo wa guwa al azim; ³⁸ashan be turuju min gidan taki shaab azim wa guwi min ita, wa bi jibu itakum wa bi wedi le itakum beled tumon ze werisa, ze fi yom ta aleela. ³⁹Kede ita arufu aleela, wa kutu fi geliba taki, inu Yahwah Huwo Allah fi sama fuk wa fi ard tihit; mafi tani. ⁴⁰Ita kede

hafiso ganoon wa wasaya al ana wedi le ita, ashan bikun kues ma ita wa ma iyal taki baad ita, wa ayammat taki bi kun tuwil fi beled al Yahwah Ilah taki bi wedi le ita lel abad."⁴¹Yala Mosa hazilu talata mudon safa sherik ta Urdon, ⁴²ashan ayi zol bi jere fugu kan Huwo katulu zol budon gasit, al ma adu tuo gubal kida. Kan Huwo jere le wahid min mudon de Huwo bi naja. ⁴³Umon kan: Basir fi sahara ta beled ta Raubiin; Ramos fi Jalaad le Jalaadiin; wa Jolan fi Basahn, beled ta Manassiin. ⁴⁴De ya ganoon al Mosa kutu gidam ta shaab Israel; ⁴⁵De yao Ahjam wa nuzum wa gawanin al huwo wunuso le shaab ta Israel wekit umon tala bara min Masir, ⁴⁶zaman umon fi safa sherik ta Urdon, Mugabil wadi Baal Fagur, fi ard Sihon, melik ta Amoriin, al kan geni fi Hashbon, al Mosa wa shaab ta Israel gilibu zaman umon tala bara min Masir. ⁴⁷Umon shilu beled tuo ze miras, wa beled ta Oj melik ta Bashan, de yao itnin muluk ta Amoriin, al fi gat bahar ta Urdon le safa ta sherik. ⁴⁸Manatig bi ruwa min Arwir al fi nihaya ta wadi Arnon, le jebel Siyon (aw jebel Harmon). ⁴⁹wa kulu wata ta Bahar Urdon, safa sherik gata bahar ta Urdon, le safa ta Nahar Arabah, le nenzila ta jebel Fisjah.

Chapter 5

¹Mosa nadi Israel wa kelim le umon, "Asma takum, ya Israel, le gawanin wa nuzum al ana bi wunuso fi adanat takum aleela, ashan itakum bi arufu wa hafiso umon. ²Yahwah Ilah tanina amulu waad ma nina fi Horeb. ³Yahwah ma amulu Ahaad de ma Judud tanina, lakin ma nina al kulu haieen hena aleela. ⁴Yahwah wunuso ma itakum usa be usa fi jebel min nus ta nar ⁵(Ana wegif bainu Yahwah wa itakum fi zaman dak, ashan bi weri le itakum kilima tuo; kanu itakum kan gi kafu min nar, itakum ma arkaab fi ras jebel). Yahwah kelim, ⁶Ana Yahwah Ilah takum, al tala itakum bara min beled ta Masir, bara min bet ta abudia. ⁷Matakum amulu le itakum aliha tanin gidam tai. ⁸Matakum amulu le itakum sura ta sanam wele sura ta ayi haja al fi sama min fuk, wele fi wata min tihit, wele delin al tihit moyo. ⁹Matakum dengir tihit le umon wele kadimu umon, lanu Ana Yahwah Ilah taki, Ana Ilah ta gira. Ana bi sibu katiya bta abuhah bi wusulo le iyal tumon wa le jiel tumon al nimra arba ta delin al bi karahu Ana, ¹⁰wa bi weri rahma le alaf, ta delin bi hibuh Ana wa bi hafiso wasaya tai. ¹¹Mata nadi isism ta Yahwah Ilah taki sakit, lanu Yahwah ma bi kutu zol al nadi isim tuo sakit tala beri. ¹²Hafiso yom sebit wa kadisu yom de, ze Yahwah Ilah taki weri le ita. ¹³Ita bi ishtakal le sita yom wa amulu kulu shukulat taki; ¹⁴lakin yom nimra saba de yom Sebit ta Yahwah Ilah taki. Ita ma bi amulu ayi shukul fi yom de - wele ita, wele weled taki, wele biniya taki, wele kadam taki abu rajil, wele kadam taki abu mara, wele tor taki, wele humar taki, wele ayi wahid min haiwanat taki, wele ayi ajinebi al bi geni fi abuwab taki. De ashan kadamini taki abu rujal wa nusuwan bi ligu raha wa kaman ita. ¹⁵Zekiri ita kan abid fi Masir, wa Yahwah Ilah taki tala ita bara min hinak be guwi wa be iden al guwi. Ashan kida Yahwah Ilah taki amirro ita kede hafiso yom Sebit. ¹⁶Akrimu abu taki ma uma taki, ze Yahwah Ilah taki weri le ita kede amulu, ashan ita bi ish zaman tuwil fi beled al Yahwah Ilah taki bi wedi le ita wa ashan kaman bikun kues ma ita. ¹⁷Mata katulu. ¹⁸Mata amulu zinna. ¹⁹Mata Serego. ²⁰Mata shahidu be kidib le jeran taki. ²¹Mata ishtehi mara ta Jeran taki, mata ishtehi bet ta jeran taki, wele mahal zara tuo, wele kadam tuo abu rajil, wele kadam tuo abu mara, tor tuo, wele humar tuo, wele ayi haja ta jeran taki. ²²Kelimat de Yahwah wunuso wadih fi limu takum fi jebel min nus nar, min sihab, wa duluma shedid; Huwo ma ziddu ayi kelimat ketir. Huwo katibu umon tihit fi itnin luho ta hajer wa wedi umon le ana. ²³Hasil wekit itakum asuma sout min nus ta duluma ligu jebel bi wala, itakum bada ja gerib le Ana - shiuk takum kulu ma muggedimin ta gabayil takum. ²⁴Itakum kelim, 'Yahwah Ilah tanin zahiru le nina mejid tuo wa azama tuo, wa anina asuma sout tuo min nus ta nar; anina ayinu aleel inu Allah bi ageder wunuso ma nas, wa umon bi ish. ²⁵Lakin le anina bi mutu? Lanu nar ala azim de bi aragu anina; kan asuma sout ta Yahwah Ilah ta nina tani, anina bi mutu. ²⁶De munu ger anina fi nus ta nas kulu al asuma sout ta Allah al hai gi wunuso min nus ta nar wa fadulu hai, ze anina amuliu? ²⁷Kede ita yao ruwa wa asuma le kulu haja al Yahwah Ilah ta nina bi kelim; wa ita bi ja werii le anina ayi haja al Yahwah Ilah tanina kelim le ita; anina bi asuma wa teii. ²⁸Yahwah asuma kelimat takum zaman itakum wunuso le ana. Huwo kelim le ana, 'Ana asuma kelimat ta nas de, haja al umon kelim le Ana. Kalam al umon kelim de kues. ²⁹Ya rat lu geliba tumon kan ze de fi juwa umon, hata umon bi kafu wa bi hafiso wasaya tai kulu, ashan bi kun kues ma umon wa iyal tumon lel abad! ³⁰Ruwa weri le umon, "kede rija fi kiyam tumon." ³¹Lakin le ita, wegif hini ma Ana, wa Ana bi weri le ita kulu wasaya al, wa gawanin, wa nuzum al Ana bi deriso umon, ashan umon bi hafiso umon fi beled al Ana bi wedi le umon. ³²Kutu takum bala, ashan bi hafiso, haja al Yahwah Ilah taki weri le ita; mata lefet yemin wele shamal. ³³Kede ita duoru fi sikat al Yahwah Ilah taki weri le ita, ashan ita bi ish, wa ashan bikun kues ma ita, wa bi ziddu umor taki fi beled al ita bi ruwa shilu.

Chapter 6

¹Has de yao wasaya, talimat, wa ahkam al Yahuwa wodi awamir tou le ana ashan bi deriso itakum, ashan itakum bi ishtaka be huwo fi ard al bi ja dakalo wa geni fugu; ²kede itakum kafu Yahuwa Allah takum, wa huwo dear itakum ma iyal ta iyal takum kede amolo be wasaya wa gawanin al ana wodi le itakum, kulu ayam al itakum bi ish, ashan omur takum bi kun towil. ³Ashan keda asuma takum le huwo, ya Israel, wa hafizo takum kalamat de, ashan de yao bi hafizo itakum, wa adad takum bi zedo ketir, fi ard al gi tala leben wa asel, za ma Yahuwa, Allah ta abuhat takum, waadu itakum. ⁴Asuma, ya Israel, Yahuwa Allah tanin wahid. ⁵Hibu Yahuwa Allah bi takum ma kulu geliba, ma kulu jise, wa ma kulu guwa taki. ⁶Kelimat al ana gi wasi le itakum de kede kutu fi geliba; ⁷wa itakum bi deriso le iyal takum; itakum bi wonoso kalamat de kan itakum gi geni fi baet, kan itakum gi duwro, kan itakum gi num, wa kan itakum gum min num. ⁸Katibo takum fi jeled suker wa ruboto takum fi iden, wa rass takum. ⁹Katibo takum fi atraf ta bab ta baet wa ta medina takum. ¹⁰Kan Yahuwa Allah takum dakalu itakum fi ard al huwo halifu le abuhat takum, le Ibraheem, le Ishak, wa le Yakub, gali huwo bi wodi le itakum, fugu mudun kebir wa tamam al itakum ma abino, ¹¹wa biyot maliyan be hajat al kowas al itakum ma amolo, abaar al itakum ma hafura, wa fawakih wa zeiton al itakum ma zarao, itakum bi akulu wa bi tala shabaneen- ¹²amolo hisab takum ashan kede itakum ma nisito Yahuwa, al talao itakum min ard Masir, min abudia. ¹³Intum bi ehtaram Yahuwa Allah takum; itakum bi abido, wa halifu be isem tou. ¹⁴Intum ma bi dauro wara Alliha taneen, Alliha ta nas al jambo intum- ¹⁵ashan Yahuwa Allah takum al fi nus takum huwo Allah gayor- kan itakum amolo, zalan ta Yahuwa bi wala did itakum wa huwo di demiro intum fi ard. ¹⁶Matakum jeribo Yahuwa Allah takum ze ma itakum jeribo huwo fi Masa (Mana tou jeribo). ¹⁷Hafizo takum wasaya ta Yahuwa Allah takum, shurut tou, wa gawanin tou, al huwo amirro itakum. ¹⁸Itakum kede amolo hajat al saah wa al kwais fi gidam ta Yahuwa, hajat bi kun tama ma itakum, wa itakum bi akider imtalik ard al tama al Yahuwa halifu le abuhat takum, ¹⁹kaman bi shelo min aada takum min gidam takum, ze ma huwo kelimo. ²⁰Kan iyal takum fi mustagbal al jai asalo itakum, gali, 'De yato shurut, ahkam, wa gawanin tanin al Yahuwa Allah tanina amirro itakum?' ²¹Bega itakum bi juwabo le iyal takum, 'Enna kan abead ta Faraun fi Masir; Yahuwa tala enna min Masir be iden al gawi, ²²wa huwo amulo ayat wa ajaib, azim wa saab, fi Masir, le Faraun, wa al fi beat tou, gidam ena tanna; ²³wa huwo tala enna bara min hinak, ashan huwo bi jibo enna hini, wa wodi le enna ard al huwo halifo le abuhat tanna. ²⁴Yahuwa amirro kede enna daiman hafizo gawanin, ashan bi kafu Yahuwa Allah tanna le faida tanna, ashan huwo bi sibo enne hai, ze ma enne fi yom ta alela. ²⁵Kan enna hafizo kulu gawanin fi gidam ta Yahuwa Allah tanna, ze ma huo amirro enna, de yao bi kutu enna abbar.

Chapter 7

¹Kan Yhuwa Allah takum jibo itakum fi ard al intum bi ruwa wa amtaliko, huwo bi turujo min gidam takum sabaa umam ketir wa azim min intum, wa humon yao Hitueen, al Gergasheen, al Amoreen, al Kanaaneen, al Ferzieen, al Hiween, al Biyoseen.²Zaman al itaakum hazimo humon Yahuwa yao wodi humon le itakum, wa kaman kede itakum demiro humon kulu. Matakum gata ma humon ai ahadd, wala wadi ai rahma. ³Hata khatito ashan bi zaojo min humon. Matakum wodi banat takum le humon, wa matakum shelo banat tumon le awlad takumn.⁴Ashan humon bi shelo iyal takum bead min ana, wa de bi kutu humon bi abido Alliha tanin. Yala Yahuwa bi zalan min itakum, wa huwo bi demiro intum be sura. ⁵De yao teriga al intum bi amolo le humon: Intum bi kasuro mazbah tumon, demiro asnam tumon, kasuro sariya tumon (amod al bi abino fi ras jebel le ibada ta asnam), wa haragu asnam tumon.⁶Ashan itakum shaab khasiso le Yahuwa Allah takum. Huwo ikhtar itakum min nus ta shuob ta alam ashan bi kun khass le huwo.⁷Yahuwa ma hibu itakum aktar min buhaba tou le bagi nas aw huwo akhtar itakum ashan addad takum aktar min bagi nas- ashan itakum besiteen fi addad-⁸Lakin ashan huwo hibo itakum, wa huwo daer hafizo halifa al huwo halifu le abuhat takum. Ashan keda Yahuwa tala itakum be guwa wa khalisu itakum min mahal ta abudeya, min iden ta Faraun, melik ta Masir.⁹Ashan keda arufu takum be ino Yahuwa Illah takum- huwo Allah, Allah al amin, bi hafizo ahad wa amin le muda ta alf jeal me delin al bi hibu huwo wa bi hafizo wasaya tou, ¹⁰lakin le delin al bi akrah huwo, huwo bi dafa le humon; huwo bi akibo humon wa bi demiro humon bidon taakhir. ¹¹Ashan keda hafizo takum wasaya, ahkam, wa awamir al ana gi wodi le itakum alela.¹²Kan itakum asuma le ahkam de, wa itakum ishtakalbe huwo, de bi sibo Yahuwa Allah takum bi hafizo ahad wa maruf al huwo halifu le abuhat takum. ¹³Huwo bi hibo itakum, bariko itakum, wav zido addad takum. Huwo bi bariko simae ta batna takum, simar ta ard takum- gemeh takum, inabb ashan itakum bi amolo khamr, wa zait zaiton- itakum bi kun indo abgar wa agnam ketir. Huwo bi amolo hajat de kulu fi ard al huwo waado abuhat takum gali bi wodi le itakum.¹⁴Itakum bi kon mubarikin akter min bagi nas tanin; ma bi kun fi nus takum rajil aw mara al ma bi weledo wele fi haiwanat takum. ¹⁵Yahuwa bi shelo kulu amrad min itakum; wele huwo bi jibo le itakum amrad ta shetan ta Masir al itakum bi arufu, lakin huwo bi wodi kulu le deal al bi akrah itakum.¹⁶Itakum bi abulla kulu shab al Yahuwa Allah takum bi selimo le itakum, wa matakum hinn le humon. Matakum abido asnam ta tumon, Leano de yao bi kun sharak le itakum.¹⁷Kan itakum wonosu fi geliba takum, 'Shaab deal akter min enne fi addad; Ana kef bi demiro humon?'- ¹⁸matakum kafu min humon; zekiro takum hajat al Yahuwa Allah takum amolo le Faraun wa Masrieen kulu; ¹⁹azab al aziem al ena takum aino, alamat, ajaeb, iden al gowi, wa teriga al ajib ta iden ta Yahuwa Allah takum al akider talao itakum. Be nefsa teriga Yahuwa Allah takum bi amolo le kulu shaad al itakum bi kafu min humon.²⁰Kaman, Yahuwa Allah takum bi rasolo le humon zanabir, taha delin al fadulo wa al dusu nefsa min takum bi mutu wa itakum ma bi aino humon tani mara.²¹Matakum kafu min humon, ashan Yahuwa Allah takum if nus takum, huwo azim wa nas bi kafu min huwo.²²Yahuwa Allah takum bi turudo humon min nus takum beraha beraha. Itakum ma bi kalaso humon fi zaman wahid ashan addad ta haiwanat ta gabakede ma zido fi jambu takum.²³Lakin Yahuwa Allah takum bi kutu itakum antassi le humon fi harib; huwo bi lakabato ras tumon lahadi humon bi kalasu. ²⁴Huwo bi selimo mulok tumon fi iden takum, wa itakum bi masa asmaa tumon min Dunia hini. Mafi wahid bi akider wogif gidam takum, lahadi itakum bi kalasu humon.²⁵Itakum bi haragu tamaseel ta rabunat tumon- matakum kun indo niaa fi fidda aw dahab al fugu wa shelo le nufus takum, ashan kan itakum shelo, de bikun sharak le itakum. Yahuwa bi akrah ai haja min asnam de. ²⁶Matakum dakalu ai haja ta asnam de fi biyut takum wa bada abido. Kede itakum akrah wa aliso asnam dael, ashan huwo hajat al Yahuwa laano wa wado ashan bi demiro.

Chapter 8

¹Intum lazim bi hafizo awamir al ana gi wodi le intum alela, ashan intum bi ish wa adadd takum bi zido, wa intum bi ruwa wa imtalik ard al Yahuwa halifu le abuhat takum. ²Zekiro takum kulu sikat al Yahuwa Allah kan sugu intm fi sahra fatra ta arbain sena, hata huwo bi alimo intum nezilo nefsa, wa imtahin takum, ashan huwo bi arofo al fi geliba takum, kan intum bi hafizo awamir tou wele la. ³Huwo wori kef intum deifen wa ta katiya, wa kutu intum janeen, wa akilu intum maan, al intum ma arufu wa abuhat takum ma arufu. Huwo amolo zede ashan kede intum arufu ino nas ma be ish be esh barao, lakin be kulu kelima bi tala min kasuma ta Yahuwa. ⁴Fatra ta arbain sena, gumash takum ma karabo, wa kurenat takum ma worimo min daoriya fi sahra. ⁵Matakum nisito ino Yahuwa Allah takum bi sahih wa bi akibu enna, ze ma aaba bi sahih iyal tumon. ⁶Intum bi hafizo awamir ta Yahuwa Allah takum, ashan intum bi daoro fi sika tou wa kafu huwo. ⁷Leano Yahuwa Allah takum jibo intum fi ard al tamam, ard fugu abaar wa anhar wa iena ta moyo bi dofugo fi widyan wa jibal; ⁸ard ta gemeh wa shaeer, ta kurum, teen, wa ruman; ard ta zaiton wa asel. ⁹Huwo ard intum ma bi akolo be taab fugu wa mafi haja bi nagis le intum; ard hujar tou min hadid, wa mon jibal tou intum bi afura nihas. ¹⁰Intum bi akolo wa shaban, wa intum bi bariko Yahuwa Allah taukm ashan ard tamam al huwo wodi le intum. ¹¹Awa intum niseto Yahuw Allah takum, bi ihmal fi afizo awamir wa ahkam wa farayd ta tou al ana gi amiro intum alela. ¹²Kan intum akolo wa intum biga shabanin, wa intum abino beyot tamam wa geni fugu, yala geliba takum bi arufa fok. ¹³Amolo hisab takum kan abgar wa agnam takum weledo ketir wa fidda wa dahab takum zidu, wa kulu haja al intum indu bi zido, ¹⁴yala intum bi tala mutakabirin wa nisito Yahuwa Allah takum, al tala intum min ard Masir, min mahal ta abudeya. ¹⁵Matakum nisito huwo al kan bi sugu intum fi sahra al kebeer wa saab, ma dabayb al saam wa agarib wa ard al atshan ma fugu moyo, huwo jebu le intum moyo minhajer al gowi. ¹⁶Huwo akilo intum fi sahra be men al abuhat takum ma arufu, shan huwo bi asuru intum tehet wa jeribo intum, yala fi niaya huwo bi amolo kuwas le intum, ¹⁷lakin matakum kelimo fi geliba takum, 'Be guwa wa gudura ta iden tanna ana tala ganiyane.' ¹⁸Lakin kede intum zekiro Yahuwa Allah takum, leano huwo yao bi wodi le intum guwa ashan lego sarwa; de ashan huwo bi nefizo waad tou al huwo halifo le abuhat tanna alela. ¹⁹Kan intum nisito Yahuwa Allah takum wa dawro wara alliha tanin, abidu humon, wa dengir le humon, alela de ana bi wori le intum be kulu taked intum bi ruwa mutu. ²⁰Ze ma Yahuwa bi demiro humon fi gidam takum, kaman bi demiro intum, kan intum aba suma le Yahuwa Allah takum.

Chapter 9

¹Asuma, ya Israel; intum gerib bi ruwa gata Nahr Ordon, bi ruwa turujo shuob aazam wa akbar min itakum, wa mudon tumon kobar gofulo be aswar tawil lahadi sama, ²nas kubar wa tuwal, de iyal ta Anakien, intumbi arufu humon, wa intum asuma nas bi wonoso ann humon gali, 'Munu bi akider wogif gidam ta iyal ta Anakien?'³Kede intum arufu alela Yahuwa Allah takum bi dawru gidam takum ze nar al bi akila; huwo bi demiro humon, wa huwo bi taabo humon fi gidam takum; biga intum bi turudo humon bara wa kutu humon bi woduro min duniya be sura, ze ma Yahuwa kelimo le intum.⁴Matakum kelimo fi gulob takum baad Yahuwa Allah takum demiro humon bara min gidam takum, 'ashan enna kowaisin yao Yahuwa jibo enn ashan bi imtalik ard de,' lakin ashan khataya tumon al ketir yao Yahuwa bi turudo humon min gidam takum.⁵De ma ashan kowais aw shokol addel takum yoa intum bi ruwa imtalik ard tumon, lakin be sabab khataya tumonyao Allah takum bi turudo humon min gidam takum, wa ashan huwo bi timo wwad tou al huwo halifo le abuhar takum, Ebraheem, Ishak, wa Yacob.⁶Kede intum arufo, Yahuwa Allah takum ma bi wodi ard al tama de le intum ashan bi imtaliko ashan intum kowaisin, leano intum shaab aneed.⁷Zekir wa matakum nisito kefi intum kutu Yahuwa Allah tala zalan fi sahra; min zaman al intum tala min ard Masir lahadi intum ja fi maka de, intum kan bi itmerid did Yahuwa.⁸Kaman fi Jebel Hurib intum sibo Yahuwa zalan, wa Yahuwa kan zalan lahadi huwo azo demiro intum.⁹Zaman ana tala fok fi jebel ashan istalim loh ta hajer ta ahad al Yahuwa amolo ma intum, Ana geni fi jebel arbaiin nahar wa arbaiin leil; Ana ma akulu ash wele ashrah moyo.¹⁰Yahuwa wodi le ana itnen loh ta hajer maktub be asbaa tou; katib fugu kulu haja, kulu kelimat al Yahuwa alino le intum fi jebel min juwa naar fi yon ta ijtima.¹¹Fi nihaya ta arbaiin nahar wa arbaiin leil Yahuwa wodi le ana itnen loh ta hajer, loh ta ahad.¹²Yahuwa kelimo le ana, 'Gum, ruwa wa nenzil be sura, ashan shab taki, al ita tala humon min Masir, humon woduro. Humon be sura tala bara min sika al ana amiro humo. Humon sala le nefsa tomon timsal.¹³Kaman Yahuwa wonoso gali,' ana geni aino shab de; humon shab aned.¹⁴Sibo ana barao, ashan demiro humon wa masa isim tumon min tehet sama, wa ana bi tala min ita shab aazam wa akbar min humon.¹⁵Fa ana aglibo wa nenzil tehe min jebel, wa jebel kan lisa bi wala nar. Itnen loh ta adah kan fi iden tai.¹⁶Ana aino, wa sadma kan gobudu ana zaman ana iyno intum amolo katiya did Yahuwa Allah takum. Intum amolo le nefsa takum ijel ashan abido. Intum tala be sura min sika al Yahuwa amiro intum.¹⁷Ana shilo itnen loh de wa jadao humon min iden tai. wa kasuro humon fi gidam iyon takum.¹⁸Ana waga tani fi gidam ta Yahuwa fatra ta arbaiin nahar wa arbaiin leil; bido akil wa la moyo, shan katiya al intum kulu kan amolo, be amolo haja al batal fi gidam ta Yahuwa, al bi sibo huwo tala zalan.¹⁹Leano ana kafo min zalan wa nar ta gadab al bi sibo Yahuwa demiro intum. Lakin Yahuwa asoma le ana le marra tani.²⁰Yahuwa kan zalan shedid min Haron huwo kan gerib bi demiro huwo; ana kaman seli le Haron, huwo asoma le ana.²¹Ana shilo katiy takum, wa harago ijel al intum kan amolo, degigo, wa atano hata biga khafif ze gubar. Ana kubo turab tou fi nahar al gi nenzil min jebel.²²Ajdad taukm kman kutu Yahuwa tala zalan shedid fi Tabera, fi Massa, wa fi Gabrot Hatawah.²³Wakid Yahuwa rasulo intum min Gadish Barne wa kelimo, 'Ruwa tala takum wa imteliko ard al ana wodi le intum,' intum ka itmerid did awamir ta Yahuwa Allah takum, wa intum kan ma amin aw asuma le sout tou.²⁴Intum mutameriden did Yahuwa min yom al ana arufo intum.²⁵Fa, ana dengir wosa tai gidam ta Yahuwa fatra ta arbaiin nahar wa arbaiin liel, ashan huwo kelimo ino huwo bi demiro intum.²⁶Ana seli le Yahuwa wa kelimo, 'Ya Rabana Yahuwa, mata demiro shab taki wa miras taki al ita inkizo be guwa al azim, wa ita tala humon min Masir be be gudra al foto kulu.²⁷Zekiro khudam taki Ebraheem, Ishac, wa Yacob; mata iyno le shokol ras gowi ta shaab de, wala le sharr tumon, wala le katiya tumon,²⁸'ashan shab ta Masir ma bi kelimo," Yahuwa tala humon ashan katulo humon fi sahra, leano huwo ma akider dakalo humon fi ard al huwo waado le humon, wa ashan huwo ga akrah humon."²⁹Humon shaab taki wa miras taki, al ita tala humon be gudra taki al fut wa be guwa taki al azim.'

Chapter 10

¹Fi zaman dak Yahuwa kelimo le ana,' Sala le ita itnen alwah min hajer ze al awel, wa taal fuk le ana fi jebel, wa amolo tabut min khashab. ²Ana bi katibo fi alwah de kelimat al kan fi alwah al awel al ita kasuru, wa ita bi kutu humon fi tabut. ³Fa ana gum amolo tabut min khashab ta sant, wa ana sala itneen alwah min hajer ze ta awel, wa ana ruwa fuk fi jebel, ma alwah de fi iden tai. ⁴Huwo katibo fi alwah de, hajat al kan katibo fi awel, wasaya al ashara al huwo kan wonoso le intum fi jebel min nus ta nar yom ta ijtimaa; yala Yahuwa wodi le ana. ⁵Ana tala wa nenzil tehet min jebel, wa kutu itnen lawh de fi tabut al ana salao; humon hinat, ze ma Yahuwa amiro ana. ⁶Shaab ta Israel gum rahalo min jambo bear ta iyal Yakan le Mosir. Hinak Haron mutu, wa dofono; jena tou, Eliazar, yao istelim shokol ta raes ta kahana bidal tou. ⁷Min hinak humon rahalo le Gidgod, wa min Gidgod le Yotbat, ard maliyan be anhar ketir. ⁸Fi zaman daak Yahuwa ikhtar gebila ta Lawi ashan bi arfa tabot al ahad ta Yahuwa, kaman bi wogif gidam Yahuwa ashan bi akhdim huwo, wa bi bariko shaab be isim tou, ze ma humon bi amolo alela. ⁹Ashan keda Lawi ma indo nasib wala miras ta ard ma bagi akwana tou; leano Yahuwa yao miras tumon, ze ma huwo waado humon.)¹⁰"Ana geni fi jebel fatra ta arbaiin nahar wa arbaiin leil ze ta awel mara. Yahuwa asuma le ana fi zaman daak kaman; Yahuwa ma demiro intum. ¹¹Yahuwa kelimo le ana,' Gum, ruwa gidam ta shaab ashan bi gedimo humon fi rehila tumon; humon bi ruwa wa imtalik ard al ana halifo le abohat tumno be ino ana bi wodi le humon. ¹²Hassa de, Israel, haja al Yahuwa Allah takum dero min intum, rudu takum kafo ta Yahuwa Allah takum, dawuro fi kulu sikat tou, hibo huwo, wa abido huwo min kulu geliba wa min kulu nefisa takum, ¹³wa hafizo awamir ta Yahuwa, wa ahkam tou, al ana bi amiro intum alela le kuwas takum? ¹⁴Arufu takum, be ino sama ta samawat, wa ard, ma kulu hajat al fugu de ta Yahuwa Allah takum. ¹⁵Ele ino Yahuwa fadal abuhat takum, wa ikhtar intum, iyal tumon, akter min ai shaab tani, ze ma huwo amolo alela. ¹⁶Ashan keda tahiho gulub takum, wa matakum gawi rass. ¹⁷Leano Yahuwa Allah takum, huwo Allah ta aliha wa Rabuna ta rabunat, Allah al azim, al jabar wa al bi kutu na s kafu huwo, al ma bi kafo ai zol, wa ma bi shelo rashwa. ¹⁸Huwo bi hakimo be hagg le aytam wa aramil, wa huwo bi wori muhaba le ajanib be teriga ta wodi akil wa malabis. ¹⁹Ashan keda hibo takum ajanib; ashan intum kan ajanib fi ard Masir. ²⁰Kede intum kafo Yahuwa Allah takum; intum bi abido huwo. Intum lazim be teki le huwo, wa halifu be isim tou. ²¹Huwo fakhr takum, wa huwo Allah takum, huwo yao amolo le intum hajat al azim wa al mukhif, al intum aino be iyon takum. ²²Abuhat takum kan nenzil le Masir wa humon sebeyn; hasa Yahuwa Allah takum zido itakum ketir ze nujom ta samawat.

Chapter 11

¹Ashan keda inta bi hibu Yahwa Allah taki wa dayiman hafizu taelimat tou, alqawaniin tou, kararat tou, wa wasayat tou.²Arufu inu ana ma bi wonusu le iyal taki, al ma arufu ana wele huwomon ayenu eiqab ta Yahwa Allah taki, azama tou, yadan tou al guwi, aw, al ³alamat wa amayiel al huwo amulu fi nus ta Mesir le Firaewn, malik ta Mesir, wa le kulu ard tou.⁴Wele huwomon ayenu haja al huwo amulu le jaysh, le hasin ounon, wa le markibat toumon, kef huwo amulu moyo min bahar ta qasab kati huwomon ze ma huwomon bi turuju wara toumon, wa kef Yawha demiru huwmon hata alela, ⁵aw al huwo amulu le inta fi barria lahadi inta ja fi mahal de.
⁶Huwomon ma ayenu haja Yahwa amulu le Dathan wa Abiram, yal ta Eliab jena ta Reuben, inu kef ard fata kasuma tou wa wa abolla ,huwomon nas ta beit toumon, khayma toumon, wa aye haja al hay al bi tabe huwomon, fi nus ta kulu Israel. ⁷Lakin uyuun taki ayenu amayiel al azim ta Yahwa al huwo amulu. ⁸Ashan keda hafizu kulu al wasayat al ana bi amiru ma inta alela, inu inta bi guwi, wa ruwa intelik al ard al inta bi intelik, ⁹wa al ayamati taki bi kun fogo tawil fi ard al Yahwa halifu le abuhut takum inu huwo bi wodi le huwomon wa le judud, ard al bi kubo lebn wa asal. ¹⁰Leanu al ard al intakum ruwa ashan bi intelik huwo ma ze ard ta Mesir, al intakum ja min fogo al intakum zara fogo tiraab takum wa rusho ma kura takum ze hadiqa ta ashab; ¹¹lakin al ard al inta ruwa intelik huwo ¹²ard ta ttalal wa ta alwidyan, wa shiribu moyo ta motoru ta sama, ard al Yahwa Allah taki bi kafu fogo; uyuun ta Yahwa Allah taki huwo dayiman fogo huwo, min bidya ta sena le nihaya ta sena. ¹³Huwo hasal, kan inta asuma tmam bijidd le wasayat al amiru ma inta alela ashan bi abidu Allah wa kadimu ma kulu gelba wa ma kulu nefsa, ¹⁴al matr al sabiq wa matar al akhir, al inta bi limu mao gamah taki khamra al jedid wa zeit taki. ¹⁵Ana bi wodi fi mahal zara taki qesh le mashia takum wa intakum bi akulu wa shabaan. ¹⁶Kutu bala fi nufus takum ashan gelba takum kede ma kabasu, wa intakum bi gelibu wa abidu rabunat tanin wa denger tihit le huwomon, ¹⁷fa keda zalan ta Yahwa ma wala did inta; wa huwo ma gufulu samawat ashan ma bi kun fi matar, wa al ard ma bi tala samar, wa inta bi mutu seri bara min ard al kwes al Yahwa wodi le inta. ¹⁸Ashan ked kutu kelimat tai del fi gelba taki wa nefsa taki rubotu huwomon ze alama fi yadan taki, wa sibu huwomon fi wosa taki. ¹⁹Inta bi derisu huwomon le iyal taki wa doworo mao zaman al inta kan bi geni fi juwa taki, zaman bi doworo fogo sika, zaman al inta bi num tihit, wa zaman al inta bi gum fok. ²⁰Inta bi katibu huwomon fogo bab ta juwa wa fogo bab ta medina, ²¹ayam taki wa ayam ta iyal taki bi zidu fi ard al Yahwa halifu le judud takum inu huwo bi wodi le huwomon ze ma sama fok le ard. ²²Leanu kan inta hafizu kulu wasayat del bijidd al ana amiru inta ashan bi amulu huwomon, ashan bi hibu Yahwa Allah taki, wa ashan bi doworo fi kulu sikat tou, wa ashan bi kun gerib le huwo, ²³biga Yahwa bi lizu bara umma min gedam taki, wa inta bi turudu kulu umam min gedam taki. wa inta bi turudu umam kubar wa guwi min inta. ²⁴Aye maha al nael ta kura taki bi dusu bikun taki; min brria le Lebanon, min al nahar, al Euphrates nahar, le garib ta bahar bi kun hudud taki. ²⁵ma fi zol bi agder ashan bi wogif gedam taki. Yahwa Allah taki bi kutu tihit kafu taki wa kouf fogo kulu al ard al inta bi dusu, ze huwo kelimu le inta. ²⁶Ayenu, Ana jahizu gedam taki alela baraka wa laena; ²⁷al baraka, kan inta ihtaramu al wasayat ta Yahwa Allah taki al ana amiru inta mao alela, ²⁸wa al laena, kan inta ma ihtaramu wasayat ta Yahwa Allah taki, lakin inta gelibu min sika al ana amiru inta mao alela, wa ruwa wara rabunat tanin al inta ma arufu. ²⁹Huwo bi hasil, zaman Yahwa Allah taki jibu inta le ard al inta ruwa intelik, inta bi jahizu al baraka fogo Jebel Gerizim, wa al laena fogo Jebel Ebal ³⁰Hal huwom ma bi qadi le Urdon, qharb ta sika, fi ard ta Canaaniin al bi geni fi Arabah, hata did Gilgal, bijanib balut ta Moreh? ³¹Leanu inta bi gata fok le Urdon ashan bi ruwa intelik al ard al Yahwa Allah taki bi wodi le inta, wa inta bi intelik wa geni fogo. ³²Inta bi hafizu kulu alqawaniin wa kararat al Ana jahizu gedam taki alela.

Chapter 12

¹Del yau al qawaniim wa al kararat al inta bi hafizu fi ard al Yahwa Allah taki, Allah ta abuhat takum, wodi le inta ashan bi intelik, fi kulu ayam al inta bi geni fogo ard. ²Inta bi demiru kulu al mahalat al fogo umam al inta bi turuju abidu rabunat toumon, fok ta jebel, fok ttalal, wa tihit aye shajar akdar. ³Inta bi tihit mazbaha toumon, kasuru huja ta amida toumon, wa haragu amida ta alsuwur toumon. Inta bi gata tihit al arqam ta rabunat toumon al afurao wa demiru asam toumon al fi mahal dak. ⁴Inta bi ma bi abidu Yahwa Allah taki ze de. ⁵Lakin lr mahal al Yahwa Allah taki bi iktar min gabayiel ashan bi kutu isim tou, al bi kun mahal al huwo bi geni fogo, wa huwo hinak ita bi ruwa. ⁶hinak inta bi jibu zebeha ta tedhiya, alushur, wa zebeha al bi gedimu ma yadan taki, zebeha taki ta waad zebeha taki ta huriya, wa ta bikr ta qutean wa majumuat. ⁷Hinak yau inta be akulu gidam ta Yahweh Rabuna taki wa itmata fi kulu ai haja al inta shtakal ma iden taki, inta ma osura taki, al Yahweh Rabuna taki baraku intu. ⁸Inta ma bi amulu kulu hajata al anina bi amulu hini alela; hasa kulu zol bi amulu aye haja al kwes ma uyuun tou; ⁹leanu inta ma ja le bagi mirrath al Yahwa Allah taki bi wodi le inta. ¹⁰Lakin zaman inta ruwa fok lr urdon wa geni fogo ard al Yahwa Allah taki al sibutu werisa wa huwo bi wodi le inta raha min kulu aeda al hawili inta, ashan inta bi ish fi salama. ¹¹Yalla biga le mahal al Yahwa Allah taki iktar ashan bi isim tou bi geni_hinak inta bi jibu kulu haja al Ana amiru inta: zebeha al mahruug, ttadhiat, ushur, wa zebeha al bi gedimu ma yadan taki, wa zebeha al inta bi iktar le waad al inta bi waadu Yahwa. ¹²Inta bi afrah gedam Yahwa Allah taki--inta wa iyal taki, banat taki, kudam taki al rijal, kadimat taki, wa lawiin al fi bab taki, leanu huwo ma indu gesma aw mirrath fi nus takum. ¹³kutu bala le nefsa taki inu inta kede ma gedimu zebeha taki le aye mahal al inta bi ayenu; lakin huwo bi kun fi mahal al Yahwa bi iktar min nus ta gabayiel ¹⁴takum al inta bi gedimu zebeha al haragu, wa hinak inta bi amulu kulu haja al ana amiru inta. ¹⁵wa bi keda inta bi katulu wa akulu haywanat al fi bab taki, ze ma inta der, istalim baraka ta Yahwa Allah taki leanu kulu al huwo wodi le inta zol al nedif wa al ma nedif bi akulu min fogo, haywanat ze zaddi wa alghazal. ¹⁶Lakin inta ma bi dom; inta bi kubo bara fogo turaab ze moyo. ¹⁷Inta ma bi akulu fi bab taki min ushur ta gamah taki, khamr taki, ziet, aw bikr ta qataen; wa inta ma bi akulu aye min laham al inta ma bi gedimu ma aye min wueud al inta amulu, wele zebeha al ta huriya, wele al ta zebeha al inta gedimu ma yadan taki. ¹⁸Lakin, inta bi akulu huwomon gedam ta Yahwa Allah taki fi mahal al Yahwa Allah taki bi azilu le inta, iyal taki, banat taki, kudam taki al rijal kadimat, wa al lawiin al fi bab taki; inta bi afrah gedam ta Yahwa Allah taki ann kulu hajata al inta kutu fogo nyadan taki. ¹⁹Kutu bala le nefa taki ashan inta ma bi sibutu lawiin ze ma inta bi geni fogo ard taki. ²⁰Zaman Yahwa Allah taki kebiru hudud taki, ze ma huwo waadu inta, wa inta kelimu, Ana bi akulu laham leanu nia taki ashan bi akulu laham, inta bi akulu laham, ze nia ta nefsa taki. ²¹Kan mahal al Yahwa Allah taki iktar ashan bi isim tou fogo beit min inta, yalla biga inta bi katulu juzu min qataen taki wa majumu al Yahwa wodi le inta, ze ana amiru inta; inta bi akulu fi bab taki, ze nia ta nefsa taki. ²²Ze al zebbi wa al ghazal bi akulu, Fa inta bi akulu huwo; al nedif wa zol al ma nedif bi akulu ze ma huwo der. ²³Bes kun mutaegit inu inta ma akulu dom, leanu dom huwo ze haya; ²⁴inta ma bi akulu al haya ma laham. Inta bi ma bi akulu; inta bi kubo huwo bara fogo ard ze moyo, ²⁵Inta ma bi akulu ashan huwo bi kun kwes ma inta, wa ma iyal taki al bad inta, zaman al inta bi amulu haja al haqq fi uyuun ta Yahwa. ²⁶Lakin hajata a tabe le Yahwa al inta indu wa al zebeha ta waad__inta bi shilu del wa ruwa le mahal al Yahwa iktar. ²⁷Hinak inta bi gedimu zebeha taki, al laham wa dom, fogo mazbaha ta Yahwa Allah taki; al dom ta ttadhia bi kubo bara fogo mazbaha ta Yahwa Allah taki, wa inta bi akulu al laham. ²⁸Raqib wa asuma le kulu kelimat del al ana amiru ma inta, ashan bi kun kwes ma inta wa iyal taki bad iilaa al abad, zaman inta kan amulu haja al kwes wa haqq fi uyuun ta Yahwa Allah taki. ²⁹Zaman Yahwa Allah taki gata bara al umam min gedam taki, zaman inta ruwa turuju huwomon, wa inta tala huwomon, wa geni fi ard toumon, ³⁰Kutu bala le nefsa taki inu inta kede ma waga fi sharak fi tabe wara toumon, bad ma demiru huwomon fi gedam taki__inta waga fi sharak ta rabunat toumon, bi asalu, 'Kef umam del bi abidu rabunat toumon? Ana bi amulu nefsu keda. ³¹Inta ma bi abidu Yahwa Allah taki fi teriga de, leanu aye haja al fagara le Yahwa, hajata al huwo bi akrah__huwomon amulu del ma rabunat toumon; huwomon hata haragu iyal toumon wa banat toumon fi nar ashan rabunat toumon ³²kulaa ma ana bi amiru inta kede inta raqib. Ma ta zidu aw shilu bara min huwo.

Chapter 13

¹Kan gum fi nus takum nebi aw halim ta hilim, wa kan huwo wodi le inta alama wa ajib, ²wa kan al alama aw ajib ja, al huwo wnusu le inta wa gal, "Kede anina ruwa wara rabunat tanin, al inta ma arufu, wa kede anina abidu huwomon, ³ma ta asuma le kelimat ta nebi, aw ta halim ta hilim; le Yahwa Allah taki bi geribu inta ashan bi arufu kan inta hibu Yahwa Allah taki ma kulu gelba wa ma kulu nehsak. ⁴Inta bi doworo wara Yahwa Allah taki, ihtaramu huwo, hafizu wasayat tou, wa ihtaramu sawt tou, wa inta bi abidu huwo wa sabit fogo huwo. ⁵Al nabi aw al halim ta hilim bi kutu fi mutu, leanu huwo wonusu tamarrud did Yahwa Allah taki, al tala inta bara min ard ta Mesir, wa al kalisu inta bara min beit ta taab. Al nabi der lizu inta bara in sika al Yahwa Allah taki amiru inta ashan bi doworo. Fa shilu shar min nus takum. ⁶fikir kede inu intakum akuwana jena ta umma taki, aw jena taki, aw biniya taki, aw mara al gerib, aw sadiq al huwo ze roho taki, fi alssrr huwo jazibu inta wa kelimu, 'Kede anina ruwa wa abidu rabunat tanin al inta ma arufu, wele inta wele judud__ takum ⁷aye min rabunat ta nas al fi hawili taki, gerib ma inta, aw beit min inta, min awel bidaya ta ard illa nihaya al tani ta ard. ⁸Inta ma bi wodi le huwo aw asuma le huwo, wa inta ma bi rahau huwo, wa inta ma bi saadu huwo wa kati huwo. ⁹laki, inta bi katulu huwo; ard taki yau bi kun awel ashan bi kutu huwo fi mutu, wa bad keda al yadan ta nas. ¹⁰Inta bi loko huwoma hajar lahadi mutu, leanu huwo hawili ashan bi lizu inta bara min Yahwa Allah taki, al tala inta bara min Mesir, bara min beit ta taab. ¹¹Israel kulu bi asuma, wa kafu, wa ma bi istemir amulu shekil shar de tani fi nus takum. ¹²Kan inta asuma aye zol kelimu ann wahid min medina takum, al Yahwa Allah taki wodi le inta ashan bi geni fogo: ¹³bad min zzumala al asharar tala bara min nus takum wa lizu bara alsskkan ta medina wa gal, 'Kede anina ruwa wa abidu rabunat tanin al inta ma arufu Yalla ¹⁴biga inta fahs al dalil, fetisu, wa hqiqu tamam. Zaman inta iktashaf inu huwo haqiqa wa muakkid le laana hajat amulu fi nus takum, biga inta bi shilu amal. ¹⁵Inta bi hujumu alssukan ta medina ma nihaya ta sayf, demiru hueo kulu kulu wa kulu nas al fogo, ma haywanat, ma ras ta sayf. ¹⁶Inta bi limu kulu qanayim minhuwo fi nus ta sika wa bi haragu al medina ma qanayib__leanu Yahwa Allah taki. Al medina bi kun kawma ta tlal ilal abd; ma bi abinu tani. ¹⁷Ma fi wahid min hajat del al kasisu le taddmir bi lesegu fi yadan taki. De bi kun al hala, fa Yahwa bi gelibu min wahshiya ta zalan tou, bi wori le ibta rahma, kun ma hinia fogo inta, wa kalig zaeid fi adad, ze huwo beinu le abuhar takum. ¹⁸Huwo bi amulu de leanu intakum bi asuma le sawt ta Yahwa Allah taki, ashan bi hafizu kulu wasayat al ana amiru inta alela, ashan bi amulu de al saa fi uyuun ta Yahwa Allah taki.

Chapter 14

¹Intakum nas ta yahwa Allah taki. Ma ta gata nufus takum, wele haligu ayr min wosa takum ashan meid. ²Leanu intakum umma al kasisu le Yahwa Allah taki, wa Yahwa has iktaru intakum ashan bi kun milkia tou, aktar min kulu nas al fi wosa ta ard. ³Inta ma bi akulu aye haja al ma laanu. ⁴Del yau haywanat al intakum bi akulu: tor, al koruf, wa galamayay, ⁵al ghzall, gazall, haywan al alrru, haywan ta gaba, wa tes ta jebel, wa zabi, wa koruf ta jebel. ⁶Inta bi akulu aye min haywanat al juzu tou hafir, dak endu hafir bi gesimu le etnin, wa yamdgh al akil ta haywan. ⁷wa zalik inta am bi akulu bad min haywanant al bi yamdagh al akili ta haywan aw al indu hafir bi gesimu le etnin: al jamal al arnab, wa farua ta haywan; leanu huwomon yamdagh akil ta haywanat lakin ma ta gesimu al hafir, huwomon ma nedif le inta. ⁸Al khinzir huwo ma nedif le inta leanu huwo indu juzu min hafir lakin ma bi akulu akil ta haywan; huwo ma nedif le inta. Ma ta akulu khinzir, wa ma ta lemesu gesim toumon. ⁹Min hajat al fimoyo inta bi akulu: aye kan al indu rish wa mawazin; ¹⁰lakin aye kan al ma indu ris wa mawazin inta ma bj akulu; hwomon ma nedif le inta. ¹¹Kulu tuyur al nedif inta bi akulu. ¹²Lakin del yau tuyur al inta ma bi akulu: al saqur, al tuyur al ranhma, al zarkishat min rrish ¹³tayirat waraqia wa tayira asuwet, aye shekil ta saqur. ¹⁴Inta ma bi akulu aye shekil ta ghrab, ¹⁵wa al naeam, wa al saqi ta layl, al nurs al bahr, aye shekil ta saqr, al buma ¹⁷al soker, buma al kebir al buma ¹⁶al abiyat, al baja, zakishat, al nahm. ¹⁸Inta ma bi akulu, aye shekil ta albalashun, alhudhud, wa al baaal. ²⁰Kulu jinah al muzdahim hajat al ma nedif le inta; huwomon bi ma akulu. ¹⁹Inta bi akulu al nedif al bi tiru. ²¹Inta ma bi akulu aye haja al mutu; inta bi wodi le ajinabi al fi fogo medina takum, ashan huwo bi akulu; Inta bi tebiu le ajinabi Leanu Intakum umma al ksisu le Yahwa Allah taki Inta ma bi rakabu jena ta galamaya al bi rada leben. ²²Inta bi kulu ushur samar ta tiraab taki, al tala min ziara taki sana bad sana. ²³Inta bi akulu gedam ta Yahwa Allah taki fi mahal al huwo iktaru ze haykal tou, al ushur ta gamah taki, ta kamra al jedid, wa ta zeit taki, wa bikir ta qataen wa qatie; ashan inta bi arufu ihtaramu Yahwa Allah taki. ²⁴Kan safar del twil kalis le ita biga inta ma agder shilu huwo, leanu al mahal ta Yahwa Allah taki bi iktaru ze haykal tou al beit kalis min inta biga, zaman Yahwa Allah bariko inta, ²⁵inta bi hawil al zebeha le gurush, rubotu gurusg fogo yadn taki, wa ruwa le maha al Yahwa Allah taki bi iktaru. ²⁶Hinak inta bi sarafu gurush le aye haja al inta der: mashia, koruf, khamra aw shiraab al guwi, aw le aye haja al inta der. Yalla inta bi akulu hinak gedam ta Yahwa Allah taki wa afurah, inta wa nas ta bet. ²⁷Al lawiin al fi bab taki__ma ta sibuhuwo, le huwo ma indu gesma wele mirrath ma inta. ²⁸Fi nihaya kulu talata sanawat inta bi gedimu kulu ushur ta intaj taki fi nefsu sana, wa inta bi kazinu fi bab taki; ²⁹wa al lawiin leanu huwo ma indu gesma wele mirrath ma inta, wa al ajinabi, wa yatim, wa al armala al fi bab taki, bi ja wa akulu wa bi shabaan. Amulu ze de ashan Yahwa Allah taki bi bariko inta fi kulu shokul ta yadan al inta bi amulu.

Chapter 15

¹Fi nihaya ta talata saba sanawat, inta bi balasu duyun ²de yau teriga al inta bi fiko ma huwo Kulu zol al denu bi balasu al huwo wodi le jaran ; huwo bi asalu min jeran tou aw aku tou leanu balasu ta Yahwa ta duyun alonu kalas. ³Min jeran inta bi asalu huwo; lakin aye haja al ta aku taki fi yadan taki inta bi wodi.⁴Lakin hinak ma bi kun fi meskin fi nus takum(learnu Yahwa bi bariko inta fi al ard al huwo wodi le inta ze mirrath ashan bi imtelik), ⁵kan bes inta asuma bijidd le sat ta Yahwa Allah taki, ashan bi hafizu kulu wasayat del al ana amiru inta alela. ⁶Leanu Yahwa Allah taki bi bariko inta ze huwo waadu inta; inta bi deinu le umam ketiriin, lakin inta bi ma deinu; inta hukumu fogo umam ketiriin, lakin huwomon ma bi hukumu fogo inta.⁷Kan hinak fi meskin fi nus takum, wahid min akuwana, fi aye min bab taki fi ard al Yahwa Allah taki wodi le inta, inta ma ta guwi gelba taki aw ma ta gofulu yadan taki min aku taki al meskin; ⁸lakin inta bi fata yada taki le huwomon wa deinu huwo kifaya le ihtiyaj.⁹Kun haris ma ta indu afkar al shiri fi gelba taki, gali, Al saba sana, al sana ta tahrir, huwo gerib, ashan inta ma bi kelimu binisba le aku taki al meskin wa ma bi wodi le huwo haja; huwo bi kore le Yahwa an inta, wa huwo bi kun katiya le inta. ¹⁰Inta bi mwodi le , wa gelba taki keda ma kun asif zaman inta wodi le huwo, leanu fi ruju tou le Yahwa Allah taki bi bariko inta fi kulu amal wa fi kulu al inta kutu yadan taki fogo.¹¹Leanu al meskin kulu kulu ma biwogif fi al ard; ashab keda ana amiru inta wa gal, 'Inta bi fata yadan taki le aku taki, al mutaj, wa le al meskin fi ard taki.¹²Kan aku taki rajil Hebrew aw mara Henrew, biu le inta wa kadimu le inta fi sita sanawat, biga fi saba sanawat inta bi sibuhuwo ruwa hur min inta. ¹³Zaman inta sibuhuwo ruwa hur min inta, inta ma bi sibuhuwo ruwa yadan fadi. ¹⁴Inta bi wofiru le huwo min qatie taki min hanta, wa min anb al asuru. Ze Yahwa Allah taki bariko inta, inta bi wodi le huwo.¹⁵Inta kede zekir inu inta kan abid fi ard ta Mesir, wa Yahwa Allah taki kalisu inta; ashan keda ana amiru inta alela ashan bi amulu de. ¹⁶Huwo bi hasil kan huwo kelimu le inta, Ana ma bi ruwa bara min inta; leau huwo bi hibu inta wa bet taki, wa leanu huwo kwes ma inta, ¹⁷Biga inta bi shilu mukhraz wa dugu huwo min adana tou le bab, wa huwo bi kun kadam taki illa abad. Inta bi amulu nefsu ma kadima taki.¹⁸Huwo ma bi kun saab le inta bi sibuhuwo ruwa hur min inta, leanu huwo kadimu inta le sita sanawat wa wodi etnin mara al qayima ta zol al hairu. Yahwa Allah taki bi bariko inta fi kulu al inta amulu.¹⁹Kulu zakar bekir fi qataean wa qatie inta bi kasisu le Yahwa Allah taki. Inta ma bi amulu shokul ma zakar ta bekir ta qataean , welw bi sharik bekir ta qatie taki. ²⁰Inta bi akulu bekir gedam Yahwa Allah taki sana le sana fi mahal al Yahwa bi iktaru, inta wa nas ta bet taki. Kan huwo indu aye lowma__masalan, ²¹kan huwo abu kering, aw amiyar, aw indu aye lowma aw aye haja__inta ma bi gedimu huwo le Yahwa Allah taki.²²Inta bi akulu huwo fi bab taki;al nedif wa al zas al nedif bi akulu huw, ze inta bi akulu gazell aw alghzal. ²³Bes inta ma bi akulu dom; inta bi kubo domtou bara fogo ard ze moyo.

Chapter 16

¹Hafisu shahar ta Aviv, wa kudu eid dehia le Yahweh allah takum, le anu fi shahar ta AVIV Yahweh tala itakum bara min Masir be belel. ²Intukum bi gedim zebiha dehia le Yahweh Allah takum ma juzu min bahaim fi mahal al Yahweh bi iktar ashan amulu mahal guad fi isim towo. ³Inta ma bi akulu eash be kemira de ma huwo. Saba yam ita bi akulu eash budun kemira de ma huwo al kubs ta tab; itakum tala min ardi ta Masir fi trab. Amulu de fi kulu haya takum ashan itakum bi zekir al yom al itakum tala bara min Masir. ⁴Kemira mudta saba yam lazim ma be shufu fi itakum dakil kulu hudud takum, wala lazim kulu laham al itakum gi wodi tekdima fi misa fi yom al awel geni lahadi sabaa. ⁵Intakum mabi gedim zebiha ta eid dehiya fi dakil aiya baab medina al Yahweh Allah takum wodi le itakum. ⁶Bel ax, zebiha fi mahal al Yahweh Allah takum bi hazilu wa bi amulu de wamahal ta geni le isim towo. Hinak yau itakum bi gedim zebiha ta eid dehiya fi misa fi gurub ta shemis, fi zaman dak itakum tala min Masir. ⁷Intakum bi haragu wa akulu fi mahal al Yahweh bi igtar; fi sabaa itakum bi rija wa ruah te kemat takum. ⁸Fi sita ayam itakum bi akulu eash budum kemira fi yom al sabe bikun tajamu be igtiram le Yahweh Allah takum; fi yom dak itakum mabi amulu shokol. ⁹Intakum bi idu saba asabe le nufuskum; min zaman al Intakum bada kutu seresere fi geme takun Intu bi bada idu saba asabe. ¹⁰Intu lazim bi kutu eid ta asabe le Yahweh Allah takum ma ta kdima hadija min irada taki min yedem taki al ita bi wodi. Ze Yahweh Allah takum bariku Intakum. ¹¹Intu bi afrah gidam Yahweh Allah takum ita, aulakum, banad kum, kadam taki al rajil, kadama taki al mara, al lawiin al fi baab medina takum, wa ajnebi, al atimiin, al armala al fi wasad takum fi mahal al Yahweh Allah takum bi igtar ashan kun mahal ta geni ta isim towo. ¹²Intakum bi zekiri gal Intakum kana bid fi masir; Intakum lazim bi hafisu wa amulu ganun de. ¹³Intakum lazim bi hafisu eid ta kema le muda saba yom baad kan Intu limu hasat min wata min tabaja takum. ¹⁴Intakum bi afrah fi zaman ta eid dak- Intu, aulatkum, banatkum, kadam abu rajil, kadama al mara, al lawiin, wa al ajanib, wa atimiin, al armala, alfi jambu baab taki. ¹⁵Fi saba ayam Intakum bi hafisu lazim eid le Yahweh Allah takum fi mahal al Yahweh bi igtar, ashan Yahweh Allah takum bi bariku Intakum fi kulu hasat wa shokol ta yedem takum, wa Intakum lazim I kun mosruriin. ¹⁶Talata marat fi sena kulu rujal lazim bi zahir gidam tai Yahweh Allah takum fi mahal al huwo bi igtar; fi eid ta eash bila kemira, fi eid ta asabe, wa fi eid ta kema. Mafi zol bi zahir gidam Yahweh ma yeden fadi; ¹⁷Bel ax aiya rajil bi jibu hadaya ze Yahweh Allah takum bi wodi le Intakum; ¹⁸Intakum bi amulu guda wa kuttaba fi kulu baab ta mudun takum al Yahweh Allah takum wodi le Intakum humon bi shilu min aiya gebila takum, wa humon bi hukum nas ma adala al adil. ¹⁹Intu ma bi shilu adala bbara ma guwa; Intu ma bi shilu roshuwa, le anu roshuwa gofulu wusa ta zol al zeki wa bi agilibu kelimat ta hag. ²⁰Intu bi tabi baad adala, baad adala bes, ashan Intu bi ish wa warisa al ardi al Yahweh Allah takum wodi le Intakum. ²¹Intu mabi lazim amulu le nufuskum allah, wala aiya hamut, bara min mazbah ta Yahweh Allah takum al Intakum bi amulu le nufuskum. ²²Wala lazim amulu le nefsak aiya hamut ta hajer be siri, al Yahweh Allah takum bi karahu.

Chapter 17

¹Itu lazim mabi gedim zebiha le Yahweh Allah takum tor au koruf al endu loma au haja al batal, de bikun haram le Yahweh Allah takum.²Iza kan de ligo fi itu fi dakil adouab ta medina takum al Yahweh Allah takum wodi le itakum, aiya rajil au mara al amulu haja al sherir fi ena ta Yahweh Allah takum wa kasuru al amina.³Aiya wahid al ruah abidu alliha wa dengiry tehed le hum, kan shemis, Gamara, au aiya min kainat al fi sama mifi al ana amiru.⁴Wa iza kan wori le itakum an de, au iza kan itu asuma an de yala lazim bi amulu tahgig tamon iza kan ligo de hag sikil Haroon de ligo fi Israel, de yau haja al itakum bi amulu.⁵Itu bi jibu rajil de au mara de al amulu shar de, le abuab ta medina, rajil de au mara, lazim bi rejimu ma hajer lahadi mutu.⁶Fi kasma ta ethnen shuhud, au talatha shuhud keli huwo al lazim yumud keli katulu; lakin iza kan fi kasma ta wahid shahid huwo mabi katulu.⁷Al yedem ta shahid lazim bi kun al awel ashan kutulu huwo, wa baadak yeden ta kulu al nas, wa itakum bi tala alshar min nustakum.⁸Iza kan muskila gum al gawi le itakum as hakim imkin sual wahid ta dom kubu au tani, ta gata gedia ma ganun au haja, au wahid shikil jara au tani muskila al saab fi dakil abuab ta medina yala itakum bi ruah fi mahal al Yahweh Allah takum igtar.⁹Itu bi ruah le Gesis, al judud ta lawiin wa le Gadi al bi kadimu fi zaman dak; itakum bi asalu irshada. Tomon, wa humon bi gatta gedia.¹⁰Yalla itakum lazim bi amulu le hasap haja al humon amiru itakum keli amulu, fi mahal al Yahweh bi igtar. Amulu hisap ashan amulu kulu al humon be derisu le itakum.¹¹Taabi ganun al humon gi derisu le itakum, wa amulu le hasap kara al humon bi wodi lekum. Matakum gilibu bara min shunu alhumon bi wori le itakum, le yomiin au yeden shimal.¹²Aiya wahad al amulu shokol takian al ma deiru asuma hata le Gesis albi wogif ashan kadimu le Yahweh Allah takum wala le Gadi al rajil dak bi mut; itu bi shilu shar bara min Israel kulu kulu.¹³Kulu al nas lazim asuma wa kafu, wa ma kun takian tani.¹⁴Lokan itakum ja fi ardi al Yahweh Allah takum wodi le itakum, wa kan itakum shilu mumtalakat towo wa bada ish fogo, wa itu bada kelim, ana bi amulu melik fi nefsi, ze kulu al umam al hawily ana;¹⁵Yala ita lazim hagiga bi geni melik le nefuskum zol tani al Yahweh Allah takum bi igtar. Itu lazim bi geni melik fi nufuskum zol tani min nus akuan kum. Itu mabi kutu ajnebi, alma akuk, fok nefsak.¹⁶Lakin huwo lazim mabi ketiru hasasin le nefsu, wala amulu nas kede rija le Masir ashan humon bi ketiru Hasasin, fi Yahweh kelim le itakum, itu ma kede rija ma sika dak tani.¹⁷Huwo ma kede ma shilu lazim le nefsu nasawin ketir, ashan gelbu kede ma gelibu bara. Huwo mabi limu le nefsu fida wala dahap.¹⁸Wokit huwo geni fi kursi ta mamlaka towo, huwo lazim bi katifu le nefsa two nusga min ganun de min al ganun alfi jubu Gesis. Al humon lawiin.¹⁹Al kitab de lazim bi kun ma huwo, wa huwo bi agara lazim fi kulu ayam ta haja towo, ashan huwo bi alimu igtaramu Yahweh Allah towo. De ashan bi hafisu kulu kelimat alfi ganun de, ashan bi hafisu wa taabi humon.²⁰Huwo bi amulu de lazim ashan gelba towo ma bikun arfa fog min ta akuana towo, wa ashan huwo mabi tala bara min wasaya, le yeden yomiin wala shamal, ashan huwo bi towil ayam towo fi mamlaka, huwo wa kulu agial towo fi wasat ta Israel.

Chapter 18

¹Al gusus al Lawiin, wa kulu gebila ta Lawi, mabi indu akil au warisa ma Israel; Humon bi akulu tekdim a Izaim alta Yahweh al amulu ma nar ze warisa. ²Humon mabi indu lazim warisa fi wasat akuwa num; Yahweh yau warisa tomon. ³De yau sharaka al wodi le Gusus, wodi le humon min nas al gi gedim zebiha, kan bikun tor wala koruf: al kidfa, ethnen kureen, wala masarin. ⁴Al awel samar ta dura takum, ta merisa takum al jedid. Wa ta zel takum, wa awel igil ta koruf takum, itakum lazim bi wodi le huwo. ⁵Le Yahweh Allah ta kum hailu huwo min kulu gabail ashan yegdim fi isim ta Yahweh, huwo wa aulat towo ilel abad. ⁶Iza al lawi ja min aiya medina bara min kulu Israel al mahat al huwo deiru min kulu rohu keli ja fi mahal al Yahweh igtar, ⁷Yala huwo lazim bi yekdim fi isim ta Yahweh Allah towo ze kulu akunanu Lawiin bi amulu, al bi wogif gidam Yahweh. ⁸Humon lazim bi endu nefsu akil ashan akulu, bara min al gi ja min bae ta warisa ta usra towo. ⁹Lokan itakum ja le mahal al Yahweh Allah takum wodi le itakum, itu mabi alimu tabi hajat haram ta alaam. ¹⁰Mabi yekun aiya wahid albi gedimu jena towo, au binia towo fi nar, au aiya wahid albi istakdim sihir au bi wori hajat al gidam au terjimu, au sahara. ¹¹Le aiya zol albi amulu hajat de huwo haram le Yahweh; ¹²Ashan haram ze de Yahweh Allah takum bi turuju humon bara min gidam takum. ¹³Itu lazim bikum bila lom gidam Yahweh Allah ¹⁴Le uman albi istakdim sihir keli itakum asuma le del albi marisu sihir wa kajara, lakin le itakum, Yahweh Allah takum ma rudu ashan itakum amulu. ¹⁵Yahweh Allah takum bi gomu nebi fi wasad itakum, wahid min Akuwan kum, ze ana. Itu lazim asuma le huwo. ¹⁶De yau shunu al itakum asalu min Yahweh Allah takum fi Horeb fi yom ta tajamu, galy, keli ena ma asuma tani sot ta Yahweh Allah tena. Wala inu nar al kebir de tani au ena bi mutu; ¹⁷Yahweh kelim le ana, alhumon asalu huwo kuwes. ¹⁸Ana bi arfa nebi le humon min akuwana tomon, ze itakum. Ana bi kutu kelima tai fi kasma towo, wa huwo bi kelim le humon kulu al an amiru huwo. ¹⁹Bi hasil kida iza kan aiya wahid ma asuma le kelima tai gal huwo gi kelim fi isim tai, ana bi asalu min huwo. ²⁰Lakim al nebi albi kelim kalam be takian fi isim tai, kelima al ana ma amiru le huwo ashan kelim au al gi kelim fi isim ta alliha tamin, nebi dak bi mut. ²¹De keli itakum kelim fi gelba takum: kef ena bi lahizu risala al Yahweh yau ma kelimu? ²²Itu bi lahizu risala al Yahweh yau ma kelimu wokit nebi kelim fi isim ta Yahweh. Iza kan ajede ma hasil au zahir, yala de haja al Yahweh ma kelim anu wa al nebi kelim fi isim ta Yahweh. Iza kan ajede ma hasil au zahir, yala de haja al Yahweh ma kelim anu wa al nebi kelim be takiyan wa itu lazim keli ma kafu huwo.

Chapter 19

¹Wokit Yahweh Allah takum gata bara umam, del al ardi tomon Yahweh wodi le intakum, wa intakum, ja baad humon wa ish fi medina wa biut tomon, ²Itu lazim bi igtar talata mudun le nefsatakum fi nus ta ardi takum al Yahweh gi wodi le intakum ze mumtalak. ³Itu lazim bi abinu sika wa gesimu hudud ta ardi ila talata, al ardi al Yahweh bi wodi le intakum ashan warisu, ashan aiya wahid al katulu zol tani bi jere hinak. ⁴De talimat an zol al katulu shaks wa jere min hinak ashan ankizu haya towo al wahid al katulu mabe gasit kasheten jeran towo budun kerehia le huwo fi zaman ta hadith de. ⁵Sebil al mithal, iza al rajil ruah le gaba ma jeran towo ashan gata kashap, wa huwo gata ma fas towo ashan gata shejera, wa fas de ras towo meles bara min kasap towo wa dugu jeran towo wa katulu huwo, yala rajil de bi jere le lazim lemudun de wa ankis haya towo. ⁶Au dafa dom bi ruah wara rajil al shilu de, wa be harara ta zil towo shilu huwo, iza kan masafu de baid, kalis, bi dugu huwo wa bi katulu, hata lokan al rajil de ma bi istehik ashan mutu, mahma kan huwo ma endu kerehia ma jeran towo bedri. ⁷Ashan kida ana gi amiru intakum ashan igtar talata mudun le nufuskum. ⁸Iza Yahweh Allah takum kebiru hudud takum, ze huwo halifu le judud ashan amulu, wa wodi le judud takum; ⁹Iza kan intakum hafisu kulu wasaya de ashan amulu humon. Al ana gi amiru makum allele alamir ashan hibu Yahweh Allah takum wa daiman douru fi sika towo, yala intakum lazim bi zidu talata mudun tani le nufustakun, fi raas talata dak. ¹⁰Amulu de ashan dom ta abiriya mabi dofugu fi wasat ta ardi al Yahweh Allah takum wodi le intakum ze warisa, ashan kida mafi katiya ta dom bikun fikum. ¹¹Lakin iza aiya wahid kerehu jeran towo, mum ashan intozur huwo, gum didu, wa awugu huwo fi jism ashan huwo yemut, wa iza kan huwo jere le wahid min mudun ¹²Yala al shiuk ta medina towo lazim bi rasulu ashan ye jibu huwo wara min hinak wa gelibu huwo le yeden ta dafa dom, ashan huwo bi mut. ¹³Ena takum keli ma rahamu; itu lazim bi tala kata ta dom min Israel ashan huwo bi yemshi kuwes makum. ¹⁴Itu mabi shilu alama ta ardi ta Jeran taki alhuwo kutu baadiri, fi warisa takum ashan ita bi warisu, fi ardi al Yahweh Allah takum wodi le intakum ashan shilu. ¹⁵Wahid shahid mabi lazim gum did al rajil ashan katiya, au le aiya kata, fi aiy muskila gal huwo akta. Fi kashma ta ethnen shuhudiin, au fi kashma ta talata shuhud, lazim aiya muskila be akida. ¹⁶Imkim al shuhud al ma sa gum did aiya rajil as shahid didu ashan amael al batal. ¹⁷Yala kulu rujal, de al muskila fi nus tomon, bi wogif gidam Yahweh, gidam ta Gusus wa guda al bi gedim fi ayam dak. ¹⁸Al guda lazim bi yasal sualat al hakim; ainu, iza kan al shahid huwo shahid al kazab wa ashad galad did akuu, ¹⁹Yala lazim itu bi amulu lou, ze huwo itmana amulu le aku towo; wa intakum bi shilu bara shar min nustakum. ²⁰Yala le Del fadulu bi asuma wa kafu, wa tani mara mabi amulu shikil shar ze de fi nustakum. ²¹Uyun takum makeli hin, hayaa bi dafau ma haya, ena bi dafau ma ena, shunun bi dafau ma shunun, yeden bi dafau ma yeden, kura ma kura.

Chapter 20

¹Iza kan itakum gi ruah bara le mashakil did adu takum wa shuf Hasasin, charlo, wan as ketir aktar fi adad min itakum, matakum lazim kun kuwaf min humon; ashan Yahweh Allah takum maakum, huwo aljibu itakum min ardi ta Masir.²Wokit itakum gerib bi dakalu fi Harib, al Gesis lazim bija wa kelim ma nas ³Huwo bi kelim le humon, asuma, itu gi ruah fi harib did adu takum. Keli gelub takun ma indu sadma. Mata kafu au rejif mata kun kafu ⁴Le anu Yahweh illah takum huwo yau gi ruah maakun ashan shakil adu takum wa ashan kalisu itakum.⁵Al kaiyadiin bi kelim lazim le nas wa kelim, “yatu rajil al abinu beed al jedid wa ma gedimu? Keli huwo rija wara le bee towo, ashan huwo mabi mutu fi harap wa zol tani bi gedimu.⁶Hal fi zol al zara genena wa huwo ma istanta samar towo? Keli huwo ruah beed ashan huwo mabi mut fi harib wa rajil ta bi istamta ma genena. ⁷Hal fi aiya rajil al katibu mara lakin lisa ma zoju hia? Keli huwo rija wara bed ashan huwo kelwi ma mutu fi harib wa rajil tani bi wa zoju hia?⁸Al kiadad lazim bi kelim ziada le nas wa gal, kan fi aiya rajil al kuwaf or indu sadma fi gelib? Keli huwo ruah wa rija le bed towo, ashan keli gelba ta akuwana towo ma shi ze towo. ⁹Wokit kan kiadad kalasu wanasa le nas, humon bi igtar kiadad ta ashaker fi nus tomon.¹⁰Lokan itakum harik le hujum le medima, amulu tekdim ta salam. ¹¹Iza human juwabu salam wa fata abuab tomon le itakum, kulu nas al ligo hinak fogo lazim bikun guwa ta shokol le itakum wa bi kadimu lazim le itu.¹²Lakin kan ma amulu tekdim ta salam le itakum lakin bel ax amulu harib did itakum, yala itakum bi gordonu. ¹³Wa wokit Yahweh illah takum wodi le itakum intishar wa kutu humon tehed saytara takum, itakum bi katulu aiya rajil ma safe fi medina.¹⁴Lakin nusuwan, iyal sukar, haiwanat, wa aiya haja alfi medina wa kulu hajat al karabu, itakum bi akulu shilu le itakum. Itakum bi akulu hajat ta adu takum, al Yahweh illah takum wodi le itakum. ¹⁵Itakum bi amulu ze de mudun al baid min itakum mudun alma mudun taabi le uma de.¹⁶Fi mudun ta del al Yahweh Allah takum bi wodi le itakum ze warisa, itu ma bi sibuhai aiya haja al hai. ¹⁷Bel ax, itu lazim be demiru kulu kulu humon: al hittiin, wa al amaritiin, al kananiin ze Yahweh Allah takum amiru itakum. ¹⁸Amulu takum de ashan humon mabi derisu itakum ashan amulu fi aiya no ta teriga ta haram, ze humon gi amulu ma alliha tomon. Iza itakum amulu, itakum bi amulu katiya did Yahweh Allah takum.¹⁹Lo itakum Gordonu medina fi zaman towil ze itakum fi harib di du ashan gobudu, itu ma bi lazim demiru ashjar be gatta ma fas, itu bi akulu minu, ashan lazim itu mabi gatta tehed. De shejera ta mahal zara ta rajil al itakum hasiru? ²⁰Bes al ashjar al itakum arufu ma ashjar le akil, itakum bi demiru wa gatta tehed; itu bi abinu shokol hisar fi medina de al amulu harib maakum, lahaidi huwo bi waga.

Chapter 21

¹Iza kan fi zol ligo katulu fi beled al yahwa rabuna takum biwodi le intum, fi mahal zira, wa ,ma arufu zol al katulu, ²Shiyut wa gudaa takum biruwa hinak, umon bi aburu masafa min mahal ta zol al mutu, le mudun al fi daيرا ta meyt de,³Biga shiyut ta medina al gerib ma mahal al katulu fogo zoll de bijibu bagara al subiyān, al lisa ma istakalu ma huwo,wa lisa ma kutu halaga ta shokol fi ragabta towo. ⁴Humon bishil bagara subiyān de le kor al moya towo gi jere. Fi kor al makuruju wala zarau fogo, hinak humon birasulu ragabta ta bagara de.⁵Gusu al min iyal ta kahana lawi biga gidem, ashan yahwa rabuna takum kan iktar umon ashan bi akdim huwo, wa biwodi Baraka bi isim ta yahwa, wa bishilu karar le kulu kilafat wa mashakil be kilimat tomon.⁶Kulu shiyuk fi medina al gerib ma mahal al kotulu fogo zol de bikasulu idenat tomon fok fi isim ta bagara al subiyān al kasulu ragabta towo fikor, ⁷Wa umon bijuwabu le hadis de gali, “iden ta nina ma kubu dom de, wala uyun tanina ayinu mutu de. ⁸Afi, ya yahweh, shaab taki Israel. nas al inta alagu wa mata kutu zalan wa doom le nas al ma endu sam fi nus taki ta Israel. ⁹Be teriga de intum bishilu be kamul dom ta zol al berii min nas takum, laman intum biamulu haja al kwes fi ena ta yahweh.¹⁰Iza kan intum ruwa fi dusman ma nas adu takum wa yahwa rabuna takum wodi le intum najah wa intum kutu umon tehat mosoulia takum, wa intum gobudu umon ze masajin ta harib. ¹¹Iza kan zol minakum ayinu fi nus ta masaji n ta harib de mara jemila, wa biga moksut ma hiya ashan bishilu hiya ze mara towo. ¹²Huwo bijibu mara de fi beit bitowo, mara de bihaligu shaar ta raas towo wa gata dufur al ta hiya bara. ¹³Hiya bishilu gumasat al hiya kan gi lubisu zaman al kan gobudu hiya bara, wa bigeni kore le abu wa uma tahiya fi beit ta rajil jedid de le muda shahar kamil. Baad dak rajil bilimu ma hiya ashan bikun rajil hiya wa hiya bikun mara ta rajil de . ¹⁴Lakin iza kan ma mortaa ma mara de keli huwo fiku mara de keli ruwa fi mahal al hiya deir, lakin rajil de ma bi jibu mara de ma gurus. Wa ma biamulu hiya ze kadama ashan rajil de geni ma hiya kalas.¹⁵Iza kan rajil indu itnein nusuwan al huwo gi hibu wahid wagi akrah tani, wa nusuwan del kulu weledu iyal, iza kan jena bikir min mara al rajil ma deiru , ¹⁶Fi zaman wa yom al abu de fekir ashan bigesimu mawarid towo le awolad towo ze worisa, huwo ma bikutu weled ta mara al huwo gi hibu ashan bikun bikir towo gubal weled ta mara al huwo gi aba, weled al hagiga yawu bikir ta beit towo. ¹⁷Lakin lazim huwo keli aruf gali weled ta mara al huwo ma gi hibu de yawu indu hak, huwo yawa bishil maratein min hahat al kan bigesimu le awolad bitowo. Le anu huwo yawo bidayata guwa ta rajil de,hak ta bikir bikun ta weled de.¹⁸Iza kan rajil indu weled al mostahbil wa motamerid al ma bi asma sout ta abu wa uma bitowo, hata kan abu wa uma wonusu le weled de huwo ma bi asma umon. ¹⁹Biga abu wa uma bishilu weled tomon le shiyuk ta medina dak fi bab ta medina, ²⁰Humon bikelim le shiyuk ta medina, weled tanina de mostahbal wa mutamerid, huwo ma gi asma le kalamat ta nina, huwo tama wa zol ta merisa. ²¹Biga rujal kulu ta medina bi durubu weled de ma hujar lahadu huwo bimutu, ma intum bi shilu sher bara min nus takum. Kulu nas ta Israel bi asma wa kafu.²²Iza kan zol amulu katia al bistehik mutu. Bikatulu huwo.intum bihaligu huwo fi kasab, ²³Jisim ta zol de ma bifadulu fi hasab bilel kulu, keli dofunu huwo fi nefyom dak, ashan ayi zol al bihaligu fi kashab moloun intum ma binijisu beled al yahwa gi ruwa wodi le intum ze worisa.

Chapter 22

¹mata ayinu bagara wala koruf ta aku taki Israel gi woduru wa ma bikutubbala fogo, keli inta hawil ashan birijau umon le sidu. ²Iza kan aku taki al Israeli de ma gerib ma inta,awu inta ma biarufu huwo, inta bijibu umon le beit taki, umon bigeni ma inta lahadi sidu bifetisu, biga inta birija le huwo³Inta lazim bi amulu zede le himar bitowo wa Kaman ma gumasat towo, inta biamulu zede ma ayi haja al woduru wa inta ligo, mata dusu nefsa taki. ⁴Mata ayinu himar ta akutaki Israeli awu bagara towo waga fi taraf sika wa dusu nefsa taki min umun, inta bisaidu wa gowumu hayiwan de ashan bigum tani. ⁵Mara ma bilibisu gumas al rajil gi libisu, wa Kaman rujal ma keli libisu gumas ta nuswan. Zol al amulu hajat al mokroh min Yahweh Rabuna takum. ⁶Iza kan inta ayinu beit ta ter gidam sika taki, auri shejera, auri wata, wa fogo beidat au iyal ta ter fogo, wa uma de gi geni fi ras beidat au iyal ta ter de, mata shilu uma de. ⁷Kede inta sibu uma de keli ruwa, lakin inta bishilu iyal ta ter de. Ehterim kalam de ashan bikun kwes ma inta, wa ayam taki bikun towil. ⁸Iza kan inta abinu juwa jedid, keli inta amulu hoss al bikati beit taki, ashan zol keli ma waga juwa wa zamb ta dom ta zol de bikun fi ras taki. ⁹Inta keli ma zarau fi mazara taki itnen shikil ta bizira fi mahal / hufura wahed, ashan keli ma demiru karabu hajat al binijitu min mazra taki de wa bi kadisu le kahana. ¹⁰Inta kaman ma bi kuruju ma itnen shikil ta haywan, bagara wa himar fi mahal wahid sawa. ¹¹Inta keli ma libisu gumash al amulu min suf wa katan sawa. ¹²Intum bi jemilu arkan ta malabis al intum bi libisu. ¹³Kan rajil jouzu mara wa geni ma hiya, wara de huwo aba mara de, ¹⁴Wa taham mara de gali hiya amulu fadiya, wa karabu isim ta mara de, gali ana kan jouzu mara de, lakin zaman al ana geni ma hiya, ana ma ligo isbat biwori mara de azraa (awu ma geni ma hiya gubal kida). ¹⁵Biga abu wa uma ta binia de bitala isbat al biwori binia towomon azraa gidam ta shiyuk fi bab ta medina. ¹⁶Abu ta binia bikelim le shiyuk, ana kan wodi binia tai le rajil ze mara towo, wa huwo aba hiya, ¹⁷Ayinu takum huwo taham hiya bianu hiya amulu fadia, wa gali “ana ma ligo min binia taki isbat ta geni azraa”, lakin isbat yau de gi wori binia tai azraa. Biga umon bifata gumas de gidam shiyuk ta medina. ¹⁸Shiyuk ta medina bishilu rajil de wa biwodi lowo ikab, ¹⁹Humon biasuru huwo keli dafa garama miya shekel min fadia, wa biwodi le abu ta binia, ashan rajil de wodi suma al batal le azraa ta Israel wa mara de bestemir mara towo, huwo ma bitalagu mara de fi haya bitowo kulu. ²⁰Lakin lou kalam ta rajil de tala hagiga, mafi isbat ta azraa fogo mara binia de, ²¹Biga bitalau binia de gidam bab ta beit ta abu towo wa rajil ta medina bidurubu hiya be hujar hata huwo bi mutu, ashan hiya amulu shokol ta fadia fi Israel, hiya amulu sokol zina fi beit ta abu ta hiya. Intum bitala sher fi nus bitakum. ²²Iza kan gobudu rajil gin um ma mara al jouzu ma rajil tani, umon kulu bimutu, rajil al kan gi num ma mara wa mara benesa towo; wa itum bitala sher fi nus ta Israel. ²³Iza kan fi binia azraa katibu hajusu le rajil, wa rajil tani ligo hiya fi medina wan um ma hiya, ²⁴Keli shilu umon kulu le bab ta medina, wa keli durubu umon be hujar hata mutu. Intum bidurubu biinia ma hajer ashan hiya kan ma kore, hata ze hiya kan fi medina. Intum bidurubu rajil ashan huwo karabu mara ta aku bitowo, intum keli tala sher min nus takum. ²⁵Lakin iza kan rajil ligo binia al hajisu katibu fi mahal zeraa, wa gobudu hiya wan um ma hiya, rajil barau yawu bikatulu. ²⁶Le binia intum ma bi amulu le hiya ayi haja; mafi katia al bikutu bikatulu binia de. Ashan hala de ze rajil hajim aku bitowo wa katulu huwo. ²⁷Ashan huwo kan ligo hiya fi mahal zera; binia de kan kore, lakin kan mafi zol al bi saidu hiya. ²⁸Iza kan rajil ligo binia al azra rajil ma habisu hiya lisa, Kaman ma hajisu, iza kan huwo gobudu hiya wan um ma hiya, wa iza kan arufu kalam de, ²⁹Biga rajil al num ma hiya bidafa kamsin shekel min fida le abu ta binia, wa hiya bikun mara bitowo, ashan hiya karabu hiya. Huwo ma bitalagu hiya fi haya bitowo kulu. ³⁰Rajil ma bishilu mara ta rajil towo ze mara towo, huwo ma bishilu hak ta zawaj ta abi towo.

Chapter 23

¹Mafi rajil al jism towo ta rajil molejin wala gatau bara bidakalu fi nus ta jama ta yahweh. ²Mafi jana al weledu be zina bikun tab le jama ta yahweh, lahadi jil nimira ashara min iyal ta yahweh³Zol min amoriin wala min moabiin ma bikun taabe le jama ta yahweh lahadi jil nimira ashara, mafi zol bikun taabe le jamaa ta yahweh. ⁴De ashan humon kan ma istagbil intum be eish wa moya fi sika zaman al intum kan tala min masir, wa ashan humon kan ajiru balaami weled ta beor min pethor fi aram naharim did intum, ashan bi laanu intum. ⁵Lakin yahweh rabuna takum kan ma asma le balaami ,lakin yahweh rabun takum kan gilibu laana le Baraka le intum, ashan yahweh rabuna takum biribu intum. ⁶Keli untum ma fetisu salam ma humon wala ruwa wara keirat tomon fi haya takum kulu. ⁷Mata kum aba adomiin ashan humon akana ta kum, wa intum ma bi akrah masriin ashan intum kan ajanib fi beled tomon. ⁸Iyal ta jil nimira talata tomon bikun taabe le jamaa ta yahweh. ⁹Laman intum bitala bara ze jeish ashan dusuman ma aada bitafizu nefsa takum min kulu hajat al batal. ¹⁰Iza kan fi ayi rajil fi nus bitakum biga ma nedif ashan nuwo ayinu hilim ma kwes, huwo bitala bara min moaskar ta jeish, huwo ma birija le moaskar. ¹¹Kan wata biga ashiya huwo bi beredu ma moya, kan shemis waga, huwa biga birija wara fi moaskar. ¹²Intum bikun indu mahal bara min moaskar al intum bi douru fogo. ¹³Wa intum bikun indu haja ta hafura wata, ka zol gi dengir ashan bisaidu nefsa towo, indu bi hafura ma nafara de wa birija kati ma turab wasaka al tala min intum. ¹⁴La anu yahweh rabuna takum gi douru fi nus ta moaskar ashan biwodi le intum nusra wa wodi adu takum fi iden ta kum,ashan kida moaskartakum keli yakun mokadasa. Ashan huwo keli ma ayinu ayi haja al waskan fi nus takum wa agilib beid min intum. ¹⁵Keli intum ma rijau abid al jere min sidu towo le sidu. ¹⁶Keli huwo geni le intum, fi ayi medina al huwo deir, matakum azib huwo. ¹⁷Ma bikun fi momarasat ta zina fi nus ta banat ta Israel, wala momarasat ta zina fi nusnta awoled ta Israel. ¹⁸Intum ma bijibu makasab ta zol al zani wala kelib al zani ze atayal takadima fi beit ta yahweh rabuna takum, ashan humon kulu nijis le yahweh rabuna takum. ¹⁹Keli intum ma wodi deyin be rebeh /makassb le akwana takum al min Israel –faida gurush, faida ta akil, wala faida ta ayi haja al bidiyinu be faida. ²⁰Le ajnebi inta bi deyin be fadia, lakin le aku taki Israel intum ma bi deyin be fadia, ashan yahweh Rabuna takum bi bariku intum fi kulu hajat al iden takum fi beled al intum gi ruwa geni fogo²¹Iza kan intum halifu ashan bi wodi haja le yahweh Rabuna takum, matakum akir ashan bikamilu halifa takum, ashan yahweh Rabuna takum behagiga bi asalu haja de min intum. Huwo bikun katia le intum kan intum makamilu wodi taki. ²²Lakin kan intum ma halifu, huwo ma bikun katia le intum. ²³Kalamat kan tala min kasma lisan takum, itum lazim bihafizu wa amulu ze ma intum kan halifu le yahweh Rabuna takum. Ayi haja al intum kan waadu behuriya beniya wa be kasma takum. ²⁴Iza kan intum ruwa le shejera ta karamta einab ta jeiran takum, intum keli akulu kifaya ze intum bi agder, lakin intum ma keli kutu tani fi gufa takum. ²⁵Iza kan intum dakalu fi mahal zara ta gemeh ta jeiran takum, keli intum legetu gata gemeh ma iden takum, lakin matakum gata gemeh al nigitu ta jeiran taki ma menjel.

Chapter 24

¹Iza kan rajil jouzu mara, lo huwo ligo hajat batal fi haya ta mara de, huwo bikatib juwab ta talak wa biwodi fi iden ta mara de wa birasulu hiya bara min beit bitowo. ²Laman mara de birwa bara min beit ta rajil de, hiya biruwa wa bi agder geni mara ta rajil tani. ³Iza rajil nimira etnin aba hiya wa katibuu le hiya shihada ta talak, wa wodi fi ida ta hiya, wa rasulu hiya bara min beit bitowo; awu iza kan rajil nirira etnen mutu, al kan shilu hiya ashan bikun mara bitowo, ⁴Biga rajil ta hiya al gedim, al kan talagu hiya awel, ma bishilu hiya tani ashan bikun mara bitowo, baad hiya biga nijisa, le anu bikun fagara le yahwa. Intum ma bikutu wata bikun galtan, wataal yahwa Rabuna takum biwodi le intum ze warisa. ⁵Iza kan rajil jouzu mara jedid, huwo ma biruwa sawa ma jeish fi dusuman, Kaman ma biwodi le huwo taalimat ashan biruwa amulu shokolat al gowi, huwo bikun hur ashan bigeni fi beit le muda whid sena, ashan biwodi farah le mara al huwo jouzu. ⁶Mafi rajil bishilu murhaka wa jena ta murahaka ze himaya le nefsa towo, de bi kun ze gi shilu rajil ta zol ze himaya damana. ⁷Iza kan gobudu rajil gi shilu aku botowo Israel beguwa wa kutu huwo ze abid wa biyu howo bara, harami dak bikatulu / bimutu, wa intum bishilu galat min nus bitakum. ⁸Amulu takum hisab min ayan ta jengeli, ashan intum bihafizu wa bi amulu kulu gawanin al gusus, lawiin kan dersu intum, ze ana kan wori le umon, intum Kaman bi amulu. ⁹Zikir takum shunu yau yahwa kan amulu le Mariam zaman al intum kan jayin bara min masir. ¹⁰Laman intum bi wodi ayi nou ta dein le jeiran takum, matakum ruwa juwa beit towo ashan biasalu dein takum. ¹¹Intum bi wogif bara, biga rajil al kan wodi huwo dein de bijibu dein taki de le inta bara. ¹²Iza kan huwo rajil miskin de yau inta kan shilu min huwo haja, mata sibu haja al inta shilu de keli num le inta. ¹³Inta behagiga keli rija le huwo haja de zaman al shemis gi waga, ashan huwo binum fogo gumash towo wa bi barik inta, de bikun bir le inta gidam yahwa Rabuna takun. ¹⁴Intum keli ma azibu kadam al itum ajiru al miskin wa mohtaj, iza kan huwo aku takum min Israel, au ajanib al fi wata takum fi abwab ta medina takum. ¹⁵Intum biwodi le umon yomiya towomon, shemis keli ma waga ligo intum ma kalasu mushkila tomon, ashan huwo miskin wag i hasibu huwo min gurush de. Amulu ze de ashan huwo keli ma kore did inta le yahwa, wa ma bikun katiya at inta amulu. ¹⁶Abuhath ma bikatulu ashan iyal tomon, wala iyal bikatulu ashan abuhath. Lakin, kulu zol bikatulu ashan katia towo barawu. ¹⁷Intum ma bi amulu be guwa ashan bizulum wa shilu hak ta zol ajnebi, wala atim, wala shilu gumas ta armala ze damana. ¹⁸Lakin, keli intum zikir intum kana bid fi masir, wa yahwa Rabuna takum kan ankizu intum hinak ashan kida ana gi arshidu intum ashan ehterim taalimat de, ¹⁹Laman intum gi gata hajat al negitu fi zeraa takum, wa iza kan intum nesitu gata min mahal juwa zeraa, matakum rija tani wara ashan bi gatau, keli intum sibu le ajnebi, le atim, au le armala, ashan yahwa Rabuna takum bi bariku shokolat ta ida takum. ²⁰Iza kan intum bi hizu hibub ta zeitun min shejera towo, matakum rija le fere al intum hizu kalas, al fadulu de bikun le ajnebi, le atim, au le armala. ²¹Kan intum gi legetu hibub ta karma min shejeraa bitowo intum ma bi rija fogo tani, bagi al fadulu bikun le ajnebi, wa le atim, Kaman le armala. ²²Intum bizikir inu intum Kaman kana bid fi arid ta masir, ashan kida ana gi wori le intum keli ehterim tallimat da.

Chapter 25

¹Iza kan fi kilafat bein rijal wa umon ruwa le mahkama, wagu dadahukum umon, umon bifiku zol al bar wa hokum zol al galtan. ²Lou zol al galtan bi istehkik jelda, al gadi bikeli lowo binum tehet wa bijeledu huwo ma adad ta darbat al hasab galat towo gidam gadi. ³Gadi biwodi lowo arbein jelda, lakin huwo ma bizidu aktar min kida, laanu iza kan huwo bizidu aktar min adad dak, wa dugu huwo ketir de bikun ze taalis le aku bit akum al Israel gidam uyun bitakum. ⁴Intum ma bi gofulu kasma ta bagara fi zaman al huwo gi nedif dusu le nadafa hubbub al akulu. ⁵Iza kan akwana geni mahal wahed, wa wahid mutu, wa huwo ma indu jena biga mara ta zol al mutu de ma zu bara min nasta usura, lakin aku ta rajil al mutu de bishilu mara ta aku towo ze mara towo, wa bi amulu le hiya. ⁶De ashan jena aei de bishilu mahal isi bita aku al kan mutu, ashan isim ta morhum ma bimasa bara min Israel. ⁷Lakin kan rajil de ma deir shilu mara aku towo al mutu al mutu ze mara towo, biga mara ta aku de biruwa fi bab ashan bi wori le shiyuk, gali aku ta rajil tai aba ashan bi arfa isim ta aku bitowo fi Israel huwo ma deir amulu shokol al aku ta rajil bi amulu le ana. ⁸Biga shiyuk ta medina binadi huwo wa biwonusu ma huwo lakin lou huwo asuru wa kelim, ana ma deir shilu hiya. ⁹Biga mara aku towo bigum wa biga le huwo gidamta shiyuk, bishilu jizma min kurein ta aku rajil towo, wa jada buzak fi usa towo, hiya bijuabu le huwo gali de yau gi amulu le rajil al ma deir abinu beit ta aku bitowo. ¹⁰Isim bi towo zekiru fi Israel, beit ta zol al shilu jezma towo bara. ¹¹Iza kan etnen rujal gi dusman, wa mara ta wahid min rujal dei dakalu ashan ankizu rajil towo min iden ta rajil al gi dugu rajil bitowo, waiza kan hiya midu ida wa gobudu jisim ta bara ta rajil tani de, ¹²Intum bi gata ida ta hiya keli ena takun ma indu hiniya. ¹³Intum keli ma kutu fi akiyas takum mizanat barau, al kebir wa alsukeir. ¹⁴Intu ma bi indu magasat barau barau fi buyut takum, al kebir wa al suker. ¹⁵Intum bi indu mizanat al nesia wa sawa sawa, ashan ayam takum bikun towil fi beled al yahweh gi ruwa wodi le intum ¹⁶leanu kulu al bi amulu hajat zede, kulu al ma bi amulu bel bir, umon fagara le yahwa Rabuna takum. ¹⁷Keli intum zekir haja al nas amalek kan amulu le intum fi sika zaman intum kan tala bara min masir. ¹⁸Keif huwo kan gabilu intum fi sika wa hajim nas al kan be wara, kulu al kan deifin wara takum, laman intum kan taabanin wa mohtajin, umon kan ma kafu kerimu Rabuna. ¹⁹Ashan kida zaman al yahwa Rabuna takum biwodi le intum raha min kulu nas addu al fi दौरा ta beled al yahwa Rabuna gi wodi intum ashan bikun warisa, intum keli ma nesitu ashan bimasa zikra ta amalek tehet samaa.

Chapter 26

¹Laman intum bi beled al yahwa Rabuna takum gi ruwa wodi le intum ze worisa, wa kan intum shilu beled de wa geni fogo, ²Intum bishilu juzu min awel intaj ta zara takula min kulu shekel altala min beled al yahwa Rabuna gi wodi le intum. Intum bikutu awel untaj de fi gufa wa shilu fi mahal al yahwa Rabuna takum bi azilu ashan bikun isim bitow fogo. ³Intum biruwa le gesis al bikun fi kidma fi zaman dak wa kelim le huwo, ana bi eiterif alela le yahwa Rabuna taki inu ana kalas wosulu fi beled al yahwa kan halif le judud ta nina ashan biwodi le nina! ⁴Gesis bishilu gufa min ida taki wa kutu gidam mazbah ta yahwa Rabuna taki. ⁵Inta bikelim gidam yahwa Rabuna taki “jidu tai kan arami al ma indu mahal, huwo kan ruwa fi masir wa geni hinak, wan as bitowo kana dad tomon besit, hinak huwo biga zol azim, wa ta guwa, Kaman biga kutar. ⁶Masiriin azibu anina wa amulu nina batal, umon kutu anina ishtakal shokol al saab. ⁷Nina kan kore le yahwa Rabuna, abuhar ta nina wa huwa kan asuma le aswat ta nina wa ayinu azab ta nina, shokol wa deigat ta nina. ⁸Yahweh kan tala nina bara min masir ma ida al gowi, wa kwafu al kebir, be alamat wa ajaeb, ⁹Wa huwo jibu nina fi mahal de wa wodi le nina arid de, arid al maliyan ma leben wa asel. ¹⁰Hasa ayinu, ana kalas jibu awel min intaj ta arid al inta yahwa, kalas wodi le ana. Inta bikutu hajat de tehet gidam yahwa Rabuna taki wa abidu gidam huwo. ¹¹Wa inta bi arfa fi kulu al kwes yahwa Rabuna taki amulu le inta, le beit bitak, inta wa al lawi, wa ajnebi al fi nus bitakum. ¹²Laman inta bikalasu wodi kulu ushur ta hajat ta zera taki fi sena nimira talata, de yau sena ta wodi ushur, inta bi wodi le lawi, wa le ajnebi, le atim, wa le armala, ashan umon bi akulu fi abwab ta medina wa bikun shabanin. ¹³Inta bikelim gidam yahwa Rabuna taki, “ana kalas tala min beit kulu ushur ta yahwa, wa wodi umon le lawi, le ajnebi, le atim, wa le armala, hasab kulu wasaya al inta kan wodi le ana. Ana kan ma kasuru ayi min wasaya bitak, wala ana nesitu umon. ¹⁴Ana kan ma akulu ayi wahid min hajat de fi zaman ta huzun tai, wa ana kan kutu humon fi mahal tani fi zaman al ana kan ma nedif, wala ana kan wodi ayi min ushur de ashan bikerimu ma kalam mutu. Ana kan asma le sot ta yahwa Rabuna tai, ana kan ehterim kulu haja al inta kan amiru ana ashan bi amulu. ¹⁵Ayinu tehet min mahal al mokadas al inta geni fogo, min sama, wa bariku nas taki Israel, wa turab al inta wodi le nina kalas, ze inta kan halifu le abuhar ta nina, al arid al maliyan ma leben wa asel. ¹⁶Alela yahwa Rabuna takum wodi awamir le intum ashan bi ehterim gawanin wa kararat, intum keli hafizu wa amulu umon ma kulu gulub takum wa ma kulu nefsa takum. ¹⁷Intum kalas alinu alela gali yahwa yau Rabuna takum, wa gali intum bi douru fi turuk / sikat towo wa hafizu gawanin towo, wa wasaya towo, wa kararat towo, wa asma le sot towo. ¹⁸Alela yahwa kalas alinu inu intum nas towo barawu wa kas, ze huwo kan waadu intum, wa Kaman bihafizu wasaya towo, ¹⁹Wa huwo kutu intum bikun fok fi ras kulu umon ishaab al huwo kan kalagu, wa intum biligo mejid, shuhra, wa karama. Intum bikun nas al azilu barau le yahwa Rabuna takum, bes ze huwo kan kelim.

Chapter 27

¹Musa wa shiyuk ta Israel kan wodi talimat le ahaab wa gali, “hafizu takum kulu wasaya al ana gi wodi le intum alela. ²Fi yom al kan bi abiru urdum le beled al yahwa Rabuna takum bi wodi le intum, intum bikutu hujar kubar wa lesegu humon ma lasga. ³Intum bikatibu fogo kulu kelimat ta ganun iza kan intum bi abiru nahar urdun, ashan intum bi ruwa le beled al yahwa Rabuna takum bi wodi le intum, beled al maliyan ma leben wa asel, ze yahwa, Rabuna ta judud takum kan kelimu waad le intum. ⁴Laman intum bi abiru nahar urdun, keli intum kutu hujar al ana gi amiru intum amulu alela, fok jebel Ebal, wa lesegu umon ma lasga. ⁵Hinak intum bi abinu mazbah le yahwa Rabuna takum, mazbah min hujar, lakin intum ma bihuku hujar del be hajat min hadid. ⁶Intum bi abinu mazbah ta yahwa Rabuna takum be hujar al ma ishtakalu beu. Intum bi gedim moharigat fok mazbah de le yahwa Rabuna takum. ⁷Hinak intum bi wodi zebihat ta salam wa bi akulu hinak, intum bi afrah gidam yahwa Rabuna takum. ⁸Intum bi katibu fok hujar de kulu kelimat ta sharia ganun, katibu takum wadeh. ⁹Musa wa abuhah, lawiin, kan wonusu le Israel kulu gali, “keli intum askot wa asma, Israel. Alela intum biga shaab ta yahwa Rabuna takum. ¹⁰Intum baad kida keli ehterim sout ta yahwa Rabuna takum wa ehterim wasaya wa gawanin al ana gi wodi le intum alela.” ¹¹Musa kan wodi awamir le shaab fi nefsa yom gali, ¹²Del yau gabael al bi wogif fok jebel Gerizim ashan bi barik nas baad umon bi abiru nahar urdun; shamaun, lawi, yahuza, yaskar, yusif, wa Benjamin. ¹³Del yau gabael al bi wogif fok jebel Ebal ashan bi alinu laanat; Rauben, wa Gad, wa Ashir, Zebulun, Dan, wa Naftali. ¹⁴Lawin bi juwabu wa kelim le kulu rijal min Israel be sout aali. ¹⁵Laana bikun le rajil al bi amulu timsal au sanam al salau ma insan wa bikutu ashan biabidu fi sir wa de kan najasa gidam yahwa! Wa nas kulu birudu gali, Amin. ¹⁶Laana bikun le rajil al ma bi ehterim abu bitowo wa uma bitowo! Nas kulu birudu gali, Amin. ¹⁷Laana bikun le rajil al bi shilu alama ta hudud ta watan ta jeiran towo! Nas kulu birudu gali, Amin. ¹⁸Laana bikun le rajil al bikabasu zol amiyan fi sika! Nas kulu birudu gali, Amen. ¹⁹Laana bikun le rajil al bishilu beguwa hak ta zol ashan huwo aajnebi, atim au armala! Nas kulu birudu gali, Amen. ²⁰Laana bikun le rajil al binum ma mara ta abu bitowo, ashan huwo hak ta abu bitowo! Nas kulu birudu gali, Amen. ²¹Laana bikun le rajil al bi num ma ayi nou ta haywan! Nas kulu birudu gali, Amen. ²²Laana bikun le rajil al binum ma okot towo, binia ta abu bitowo, au binia ta uma towo! Nas kulu birudu gali, Amen. ²³Laana bikun le rajil al binum ma uma ta mara towo! Nas kulu birudu gali, Amen. ²⁴Laana bikun le rajil al bikatulu jeiran towo be das sir! Nas kulu birudu gali, Amen. ²⁵Laana bikun le rajil al rashowa ashan bikatulu zol al berii! Nas kulu birudu gali, Amen. ²⁶Laana bikun le rajil al ma bi amulu kalamat ta sharia de, wa ma bi ehterim umon! Nas kulu birudu gali, Amen.

Chapter 28

¹Iza kan intum asma beraa le sout yahwa Rabuna takum ashan bihafizu kulu wasaya al ana gi wosi intum alela de, yahwa Rabuna takum bi arfa intum fok kulu nas al fi ardi ta dunia. ²Barakat del kulu bija le intum wa bi dofugu intum, iza kan intum asma le sout ta yahwa Rabuna takum. ³Intum bikun mobarikin fi medina wa mobarikin fi mazra takum. ⁴Baraka bikun le iyal al gi tala min batna takum, simar ta wata takum, simar ta bagarat takum, wa ziyada fi ganamayata takum, wa korufan takum. ⁵Gufa takum bikun mobarak sawa ma kojoron ta ajin takum. ⁶Intum bikun mobarikin kan intum gi dalaku, wa mobarikin kan intum gi tala. ⁷Yahwa bidurubu nasadu takum al deir shakila intum gidam takum, umon bija did intum fi sika wahid, lakin umon bijere gidam intum fi saba sikat. ⁸Yahwa binadi Baraka keli ja fi makazin takum wa fi kulu hajat al intum bikutu iden takum fogo. Huwo bi bariku intum fi beled al huwo gi ruwa wodi le intum. ⁹Rabuna bi asisu intum ze shaab bitowo al kasisu le huwo, ze huwo kan halifu le intum, iza kan intum hafizu wasaya ta yahwa Rabuna takum, wa douru fi sikat towo. ¹⁰Nas kulu ta aridia bi arufu gali Rabuna yau kan nadi intum, wa umon bikafu intum. ¹¹Yahwa bizidu simar ta batna takum aktar, fi simar ta bahaem takum, wa fi simar ta turab al fi beled al huwo kan halifu le abuhata takum ashan biwodi le intum. ¹²Yahwa bi fata makazin towo al fi samawat ashan bi wodi le intum matara fi zaman monasib, wa ashan bi barik kulu shokolat ta iden takum, intum bi wodi deyin le bilad ketir, lakin intum ma bi deyin min umon. ¹³Yahwa bi keli intum ras, ma danaba. Intum bikun bes fok, wa intum ma nenzil tehet, iza kan intum asma le wasaya ta yahwa Rabuna takum al ana gi wosi intum alela, ashan intum hafizu wa amulu umon. ¹⁴Wa iza kan intum matala bara min ayi kalamat al ana gi wosi intum alela, fi shamal wala fi yemin, ashan intum biruwa wara rabunata tannin wa ishtakal le umon. ¹⁵Lakin iza kan intum ma asma le sout ta yahwa Rabuna takum, ashan bi hafizu kulu wasaya wa gawanin al ana gi wosi intum alela, biga kulu laanat del bija le intum wa bi dofugu fogo intum. ¹⁶Intum bikun molounin fi medina, wa molounin fi mazra takum. ¹⁷Laana bikun fi gufa takum wa hala ta ajinu takum. ¹⁸Laana bikun fi simar ta batna takum, simar ta arid takum, bagarat, wa korufan takum. ¹⁹Intum bikun molounin fi dukul, wa molounin kan gi tala bara. ²⁰Yahwa birasulu intum laana, lakbata, wa fashal fi kulu hajat al intum bikutu ida takum fogo, lahadi bidemiru intum, wa intum bimutu guwam ashan sher fi amael takum al kutu intum sibu ana. ²¹Yahwa bikutu ayan ta mutu bilesegu wara takum, lahadi bidemiru intum bara min beled al intum biruwa gwini fogo. ²²Yahwa bi hajimu intum bi ayanata de, be huma, be warmat fi jisim, be jafaf, be hargan fi hibub, harara shedid, be iltihabat, hajat del bi ruwa wara takum lahadi intum bimutu. ²³Sihab al fok intum bikun nihas, wa arid al bikun tehet intum bikun hadid. ²⁴Yahwa bikutu matara ta beled takum budra wa rumad, huwo bija le intum tehet min samawat, lahadi bi demiru intum. ²⁵Yahwa bikutu bi dugu intum tehet ma nas adu takum, intum bitala did umon bi wahid sik, lakin intum bijere min umon fi saba sikat, kulu mamalik ta duniya bi lizu intum min hini le hinak. ²⁶Meyit takum bikun akil le kulu tiyur ta samawat wa le hayuwanat al batal ta arid, ma bikun fi zol al bikoufu umon. ²⁷Yahwa bidurubu intum be gurha ta masir, wa haragan, wa bawasir, wa hasasiya, al intum ma bi agder aliju. ²⁸Yahwa bidurubu intum be junun, wa amiyan, wa lakbata fi muk. ²⁹Intum bi fetisu mahal be nahar ze zol al amiyan bi fetisu bileil fi duluma, wa intum ma bi naja fi sikat takum, daiman bi asuru intum wa biseregu intum, wa mafi zol al bi ankiz intum. ³⁰Zol minakum bi hajisu biniya al mara, lakin rajil tani yau bigobudu wa num ma hiya, intum bi abinu beit lakin ma bi num fogo, intum bizarau shejera karma lakin ma bi akulu simar towo. ³¹Bikatulu bagara takum lakin intum ma bi akulu laham towo, bishilu himar bitak be guwa gidam taki wa ma rijau le inta, korufan bitak biwodi le nas al adu taki, wa mafi zol al ankizu inta. ³²Awolad wa banat taki biwodi le nas tannin, uyun taki bi ayinu le umon yom kulu, wa inta bi ishtag le umon, lakin inta ma bikun indu guwa fi ida taki. ³³Netija ta wata wa kulu shokolat ta ida taki shaab al inta ma arufu bi akulu umon kulu, bidagitu wa bidudu inta daiman, ³⁴Ashan inta bikun mojnun min hajat al inta bi ayinu biashil. ³⁵Yahwa bidurubu inta fi kura ma rukuba be warmat ta mida al inta ma bi ligo ilaj, min tehet kuraa taki te fok ras taki. ³⁶Yahwa bishilu intum wa melik al intum bi azilu le intum fi beled al intum kan ma aruf, al intum wala judud bitakum, hinak, intum bi abidu rabunata tomon, al min kashab wa hajer. ³⁷Intum bikun sabab kouf, missal, wa taalis fi nus ta nas kulu mahal al yahwa bi shilu intum. ³⁸Intum bi shilu teirab ketir ashan bizara, lakin intum bilimu besit, jarad bi akulu hajat tazira de. ³⁹Intum bizara ashjar ta karma, lakin intum ma bi asurub merisa towo, wala hata akulu walimu simar tomon, le anu dud bi akulu umon. ⁴⁰Intum bi indu ashjar ta zeitun fi mahalata takum kulu, lakin intum ma bi masa nefsa takum ma zeit, ashan simar ta zeitun bi waga gubal ma nigitu. ⁴¹Intum bi weledu awolad wa banat, lakin umon ma bi geni le intum ashan umon bikun masajin. ⁴²Kulu ashjar wa intaj arid takun, bi akulu ma jarad. ⁴³Ajanib al bi geni fi nus takum bi arfau fok wa fok, wa intum be nenzil tehet le tehet. ⁴⁴Intum be shilu dein min umon, lakin umon ma bi shilu min intum, wa umon bikun ras wa intum bikun danab. ⁴⁵Kulu laanat del bija le intum wa bi ruwa wa intum Kaman bi mala fogo intum, lahadi bi demiru intum, de bihasil ashan intum kan ma asma le sout ta yahwa rabuna takum, ashan binafizu wasaya wa

gawanin al ana gi wosi intum,⁴⁶Laanal de be kun le intum ze alamat wa ajaeb, wa le iyal ta iyal takum ila al abad⁴⁷Ashan intum ma kan abidu yahwa rabuna takum be farah wa niya zama al intum kan mortahin.⁴⁸Ashan kida, intum bikun kadammin ta nas adu al yahwa birasulu did intum, intum bi ishtakal le umon be jaan, be afshan, be ariyan, wa be meskin, umon bikutu hadid ta arfa hajat fi ragabta takun, lahadi bi inta ikatulu intum.⁴⁹Yahwa bi jibu nas min beled beid did intum, min niyay ta arid, ze sogur gi alagu dehya towo, beled al nas al intum ma bifahim luga towo.⁵⁰Nas al indu usa al bi kwafu, al ma ehtherim ajus, wa ma be hiin le zol shab.⁵¹Umon bi akulu bagara takum al subiyannin wa intaj al bi tala min iden takum fi arid lahadi bi demiru intum umon ma bi sibu le intum gemeh, merisa jeidi, zeit wala le bagara, wala koruf lahadi umon bi sibu intum mutu.⁵²Umon bi hasiru intum fi kulu abwab ta medina lahadi aswar bitakum al fou kalis wa go wi bi waga min kula mahal ta beled al yahwa Rabuna takun kan kalas wodi le intum.⁵³Intum bi akulu simar ta jisim takum, laham ta awolad wa banat takum, al yahwa Rabuna takum kan wodi le intum, fi hasir wa fi deig al nas adu takum bi deigu intum.⁵⁴Rajil al kan meskin wa hanin biga bikun takiyan le aku bitowo, wa le mara al howo gi hibu, wa le yatu iyal al fadulu le huwo.⁵⁵Huwo ma bi wodi le ayi whaid min umon laham ta iyal botowo zotu al huwo bi ruwa akulu, le anu ma bi fadulu ma ayi haja le nefsa towo fi hisar wa deig al nas adu gi deigu intum fi kulu abwab ta medina.⁵⁶Mara al ta jisim hilu wa jemila fi nus takum, al ma gi rudu kutu batna kurain towo fi turab ashan jamala wa jisim jiyafa towo, bikun takiyan le rajil towo zatu, le weled towo, wa le biniya towo,⁵⁷Wa le jena al hiya weledu jedid al tala bein kurein ta hiya, wa le iyal al hiya bi weledu, hiya bi kulu umon be sir, ashan mafi ayi haja tani al bi akulu, fi zaman ta hisar wa fi deig al nas adu takum bi deigu intum fi abowab ta medina.⁵⁸Iza kan intum ma hafizu kulu kalamat ta sharia al katibu fi kitab de, ashan karimu isim al indu mejid wa kwafu, yahwa Rabuna takum,⁵⁹Yahwa bi jibu le intum darabat ta ayan al kaab, wa le iyal ta iyal takum, darabat de bikun gowi wa ta kwafu, wa bikun le zaman toeil, wa ayanat al kaab Kaman al bisilu zaman towil.⁶⁰Huwo bijibu le intum tani mara ayanat ta masir al intum kan kafu, umon bi lesegu le intum.⁶¹Kaman kulu darabat wa amrad al ma katibu fi kitab ta sharia de, yahwa bi jibu le intum lahadi bi demiru intum.⁶²Intum bi fadulu besit, hata low intum kan ketir ze adad ta nujum ta samawat, ashan intum kan ma asma le sout ta yahwa Rabuna takum.⁶³Ze yahwa kan fi zaman tani wara ta moksut ma intumwa amulu le intum kwes, wa fi zidu adad takum, Kaman huwo bikun moksut ma intum ashan intum bi ligo azab wa demiru intum. Bi agilau intum bara min beled al intum bi rwa ashan bigeni fogo.⁶⁴Yahwa bi fertek intum fi nus ta kulu nas min jiha wahid ta wata, hinak intum bi abidu rabunat taani al intum kan ma aruf, la intum wala jidud takum, rabinat al min kasab wa hajer.⁶⁵Fi nus ta nas del intum ma biligo amni, wa ma bikun fi raha le batna kurein takun, yahwa bi wodi le intum gelba al gi rokus, wa uyun al taban, ma nefis al haznan.⁶⁶Haya takum bikun mualag be shukuk, intum bikun fi fouf bilil wa nahar, wa intum ma bikun muktenein fi haya takun.⁶⁷Fi sabah intum bigul, ana kan deir wokit de yekun bileil, wa fi leil intum bigul, ana kan deir wokit de sabah, ashan kouf al fi gulub takum, wa hajat al uyun takun biayinu.⁶⁸Yahwa bi le masir tani be sufun, be sika al ana kan kelim le intum, “intum ma bi ayinu masir tani mara, hinak intum bi wodi nufus takum le biyu le nas al adu takum ze abidal rujal wa nusuwan, lakin mafi zol al bi isteri intakum.

Chapter 29

¹Del yau kilimat al yahwa kan kelim le Musa keli wori le shaab ta Israel fi arid ta moab, kilimat al kan zidu fi ras at itifagia al huwo kan amulu ma umon fi Herob.²Musa kan nadi Israel kulu wa kelim le umon, “intum ayinu hajat kulu al yahwa kan amulu gidam ena takum fi beled ta masir ma faraun, ma kulu umal towo, Kaman ma kulu beled bitowo.³Taab al kebir al intum ayinu ma uyun takum, alamat, wa ajaeb al kebir.⁴Lakin lahadu alela yahwa lisa ma wodi le intum geliba ashan bi aruf, uyun ashan bi shuf, au adana ashan bi asma.⁵Ana sugu intum le muda arbein sena fi sahara, gumasat takum kan karabu fi jisim takum, wa jezmat takum kan makalasu fi kurein takum.⁶Intum kan ma akulu ai eish, wa intum kan ma asurub ai merisa wala al gowi ashan bisakaran intum, ashan intum bi arufu gali anaa yau yahwa Rabuna takum.⁷Zaman kan intum wosulu fi mahal se, ssihon, melik ta Hishbon, wa Og, melik ta Bashan, ja bara ashan bishakil anina, anina kan demiru umon.⁸Anina kan shilu beled tomon wa wodi ze worisa le Rubeniina, wa le Gadiin, wan as tani le geliba ta manasi.⁹Ashan kida hafizu takum kilimat ta itifagia de wa amulu takum umon, ashan binaja fi kulu hajat al intum bi amulu.¹⁰Intum gi wogif alela, kulakum gidam yahwa Rabuna takum, ma satatin takum, gabilat takum, shiyuk takum, wa asakir takum, kulu rujal al fi Israel,¹¹Iyal takum, nusuwan takun, wa ajnebi al fi nus bita mahal al intum gaidin, min zol al gi gata le intum kasab le zol al gi juru le intum moya.¹²Intum hini ashan bi dakalu fi itifagiaa yahwa Rabuna takum, wa halifa yahwa Rabuna takum gi ruwa amulu ma intum alela,¹³Ashan huwo bi amulu intum nas bitowo alela, wa huwo bikun Rabuna le intum, ze huwo kan kelim le intum, wa Kaman ze huwo kan halifu le judud bitakum, le Abraham, le Ishak, wa le Yacoub.¹⁴Huwo Kaman ma bes ma intakum ana gi amulu itifagia wa halifa de.¹⁵Lakin ma kulu wahid al gi wogif hini gidam yahwa Rabuna ta nina, Kaman ma del al mafi hini fi nus ta nina alela.¹⁶Intum aruf keif anina kan geni fi masir, wa keif anina kan ja fi nus ta shaab ta bilad ketir wa kan futu min nus tomon.¹⁷Intum kan ayinu asnam ta kidib al amulu min kashab, hajer, fidda, wa dahab, al kan fi nus tomon.¹⁸Keli intum kun muta akidin mafia i zol fi nus bitakum, kan rajil, kan mara, kan usura sukeir wala kebir geliba, al geliba towo bi gilibu bara min yahwa Rabuna takum alela, ashan biruwa abidu rabunat ta nas ta bilad del, keli intum kun muta akidin mafi zol fi nus bitakum indu gelba batal al bishilu juzur al bitatau simar ta sim wa ta sejera al mur.¹⁹Laman zol dak bi asma le kelimat ta laana de, huwo bi bariku nefsa towo juwa gelba towo, wa bikelim, ana bikun indi salam, hata iza kan ana gi douru wara gelba tai al batal, de bi demiru mahal al leyin wa al yabis.²⁰Yahwa wa bi raham huwo, lakin zalan ta Rabuna wa geira towo bi dofugu le zol zede, wa kulu laanat al katibu fi kitab de bi ja fogo huwo, wa yahwa bi masa isim ta zol de bara min tehet sama.²¹Yahwa bi kutu huwo barau le karaba bara min kulu gabael ta Israel, bikutu kulu laanat ta halifa al katibu fi kitab ta ganun.²²Iyal al bija, iyal takum al bigum wara bitakum, wa ajnebi al min beled beid, bi wonusu iza kan umon bi ayinu hajat batal / balaya fi beled de wa amrad al yahwa kalas kutu.²³Laman humon bi ayinu beled kulu biga kibirit, wa hariga, laman mafi haja bizarau, wala biweledu simar, mahal al mafi kudar biraba, ze waga ta Sodom wa Amora, Admah, wa zeboyim, al yahwa kan demiru ma zalan wa takiyan bitowo.²⁴Umon bikelim sawa ma bagi bilad, “lei yahwa amulu kalam de le beled de? Sakana ta zalan al kebir de mana towo sunu?”²⁵Biga nas bigul, de ashan umon sibu itifagia ta yahwa Rabuna ta judud tomon, al huwo kan amulu ma umon zaman al huwo tala umon bara min beled ta masir.²⁶Wa ashan umon kan ruwa ashan bi akim rabunat tani wa abidu umon, rabunat al umon kan ma bi arufu wa al huwo kan ma wodi le umon.²⁷Ashan kida zalan ta yahwa kan wala did beled de, ashan bijibu fogo kulu laanat al kan moktub fi kitab de.²⁸Yahwa kalas agila umon min beled tomon be zalan, be takiyan, wa geira kebir, wa kalas jada umon fi beled tani ze alela.²⁹Hajat ta sir bi fadulu le yahwa Rabuna ta nina, lakin hajat al bi zahir de tanina le abad, wa le iyal ta iyal ta nina. Ashan anina amulu kulu kalamat ta sharia de.

Chapter 30

¹Laman hajat del kulu bija le intum, al barakat wa al laanat al ana kutu gidam takum, wa zaman al intum bizikir kalamat del fi nus ta nas al yahwa Rabuna takum shetetu intum fogo. ²Kan intum bi raja le yahwa rabuna takum wa ehterim sout towo, wa ruwa wara kulu al ana gi wodi le intum taalimat alela- intum wa iyal takum, ma kulu gulub takum, ma kulu nefsa takum. ³Biga yahwa rabuna takum bi rija sijn takum wa bi indu rahma le intum, huwo bi rija intum wa limu intum min kulu beled al yahwa rabuna takum kan shetetu intum. ⁴Iza kan nas takum talau umon le mahal beid shedid, tehet samawat, rabuna yahwa takum bi limunintum min hinak huwo bi rija intum. ⁵Yahwa rabuna takum bijibu intum le beled al judud bitakum kan geni fogo, wa intuum bi geni fogo tani huwo bi amulu intum kwes wa bi kutu intum bizidu aktar min al huwo kan amulu le judud takum. ⁶Yahwa rabuna takum bi tahir gulub bitakum wa gulub ta iyal takum, ashan intum bihibu yahwa takum min kulu gulub takum wa min kulu nefsa takum, ashan intum bi kun indu haya. ⁷Yahwa rabuna takum bi wodi laanat del kulu le nas al adu takum wan as al ma deir intum, nas al bi azibu intum. ⁸Intum bi rija wa ehterim sout ta yahwa, wa intum bi amulu kulu wasaya al ana gi wosi intum alela. ⁹Yahwa rabuna takum bikutu intum binaja aktar min kulu shokolat ta iden takum, fi simar ta batna takum, min simarta haywanat takum, wa min simarta turab takum. Leanu yahwa bikun farhan tani ashan bikutu intum naja, ze huwo kan moksut ma abuhut takum. ¹⁰Huwo bi amulu de iza kan intum bi enterim sout ta yahwa rabuna takum, ashan bihafizu wasaya wa gawanin al maktub fi kitab ta ganun, iza kan intum raja le yahwa rabuna takum ma kulu gelba takum wa nefsa takum. ¹¹Le anu wasaya al ana gi wodi le intum alela ma gowi kalis le intum, Kaman ma beid min intum ashan bi wosulu fogo. ¹²Huwo ma fi sama, ashan intum bikelim, munu yau biruwa fok fi sama ashan bi jibu le nina tehet hini ashan bi asma, wa bi amulu kalam al deiru? ¹³Huwo Kaman ma fi jiha tani ta bahar, ashan intum bikelim, mun yau bi gata bahar be hinak le nina, ashan bikutu anina bi asma, wa amulu kalam de? ¹⁴Lakin al kilima fi gerib ma intum, fi kasma takum, wa fi gulub takum, ashan bi amulu hajat ta kitab. ¹⁵Ayinu takum, alela ana kalas kutu gidam takum haya wa amulu kwes, wa mutu ma sher. ¹⁶Iza kan intum ehterim kararat ta yahwa rabuna takum, al ana gi wodi le intum alela ashan bi hibu yahwa rabuna takum, ashan bi bi douru fi sikat towo, wa hafizu wasaya towo, gawanin towo, wa nasaya towo, intum bi kun hayi wa zidu nefsa takum, wa yahwa rabuna takum bi barik intum fi beled al intum gi ruwa gen fogo. ¹⁷Lakin kan gulub takum gilibu beid, wa intum ma asma wa sibu juru intum beid wa de ngir le rabuna ta tannin wa abidu umon. ¹⁸Ana gi aalinu le intum alela, intum nesisa bi mutu, intum ma bi geni ayam towil fi beled al intum gi ruwa gata nahar urdon ashan biruwa geni fogo. ¹⁹Ana gi nadi sama wa arid bigeni shuhud alela intum, alela ana kutu gidam takum haya wa mutu, Baraka wa laanat ashan kida azulu takum haya, ashan intum bi hayi, intum ma iyal ta iyal takum. ²⁰Amulu takum de ashan intum bihibu yahwa rabuna takum, ashan bi hafisu sout towo, wa lesegu ma huwo. Ashan huwo yau haya takum, wa ziyada ta ayam takum amulu takum de ashan intum bi eish fi beled al yahwa kan halifu le judud taku, le Abraham le ishak, wale yacoub biwodi le hum.

Chapter 31

¹Musa kan ruwa wa kelim le israel kulu, ²Howo kan kelim le umon,”Umur tai hasa mia wa ishirin sena; ana ma bi agder tani tala bara wa dakalu juwa; yahwah kelim le ana kalas, inta ma bigata urdon. ³Yahwah Rabuna takum, huwo bigata gidam taki, huwo bi demir nas ta mahal dak gidam takum, wa intum bi shilu umon. Yashua, huwo biruwa wa bigata gidam bitak, ze yahwah kan wonusu.⁴Yahwah bi amulu le umon ze huwo kan amulu le sihon wa Og, muluk ta Amoriin, wa bilad tomon, al huwo kan demir, ⁵Yahwah bi selim umon le intum, wa intum bi amulu le umon hasab kulu wosiya ana kan wosi intum ⁶Keli intum geni gowin wa be shujaa, mata kum kafu wa mata kum kafu umon, le anu yahwah Rabuna takum huwo biruwa ma intum, huwo ma bisibu intum fashil, wa ma bi sibub intum⁷Musa kan nadi yashua wa kan kelim le huwo gidam israel kulu, keli inta geni gowi wa shujaa, le anu inta bi ruwa ma nas de le beled al yahwah kan halif bi wodi le judud tomon, inta bikutu umon bishilu huwo. ⁸Yahwah yau biruwa gidam takum, huwo bikun ma inta, huwo ma bi sibub inta waga, walaa bi shibu inta, mata kafu wa mata tala kaslan.⁹Musa kan katibu gaanun de wa kan wodi le kahana, iyal ta leawi, al kan gi arfa sanduk ta itifagiya ta yahwah, huwo kaman kan wodi suwar ta ganun dee le kulu shiyuk ta israel ¹⁰Musa kan amiru umon gali,”Fi nihaya ta kulu saba sena, wa fi zaman al sabitu ashan bi masau diyun, zaman ta eid al mazala, ¹¹zaman al kulu israel beja gidam yahwah Rabuna takum fi mahal al huwo bi azilu ashan bikun mahal ta ibada, inta bi agara ganun de fi adana ta kulu israel,¹²Limu nas, rujal, nuswan, iyal sukeirin, wa ajnebi al fi abwab ta medina takum, ashan umon bi asma wa bi alim, wa ashan umon bi ehterim/karim yahwah Rabuna bitak wa hafisu kulu kelimat ta ganun de. ¹³Amulu de ashan iyal tomon al kan ma aruf, bi asma wa bi alimu keif umon bi karim yahwah Rabuna bitum, fi kulu zaman al intum bi geni fi arid al intum gi ruwa gata nahar urdon wa geni fogo.¹⁴Yahwah kan kelim le Musa, ayinu, yom bija al inta bi mutu, nadi yashua wa wogif takum fi keima ta ijtma, ashan ana bi wodi le huwo wosia, musa wa yashua kan ruwa wa wogif fi keima ta ijtima. ¹⁵Yahwah kan zahir fi keima ta ijtima fi shikil ta amud ta sihab, amud ta sihab kan wogif fog bab ta keima.¹⁶Yahwah kan kelim le musa, ayinu, inta binum tehet ma abuhar bitak, nas del bigum wa bi amulu ze zol ta zina al gi ruwa wara rabunat gerib al moujud fi nus tomon fi beled al umon gi ruwa fogo. Umon bisibu ana wa bikasuru itifagiya tai al ana kan amulu ma umon.¹⁷Biga, fi yom dak, zalan tai bi wala deed umon wa bi akulu umon. Ana bidusu usa tai min umon, wa bi akulu umon. Kawaris wa mashakil ketir bi ligo umon, biga umon bikelim yom dak, kawaris de ma ja le nina ashan Rabuna ta nina biga mafi fi nus ta nina. ¹⁸Ana hagiga bi dusu usa tai min umon fi yom dak ashan kulu hajat al batal al umon biruwa amulu, ashan umon gilibu le rabunat tanin¹⁹Hasa baad de, kafibu guna de le nefsa takum wa alimu nas ta israel, kutu fi kasmal tomon, ashan gona de bikun shuhud le ana deed nas ta israel ²⁰Le anu fi zaman al ana bijibu umon fi arid al ana kan halif ashan bi wodi le judud tomon arid al malian ma leben wa asel, wa fi zaman al kalas umon akulu wa biga shabaaniin, najah, biga umon bi agilibu le rabunat tanin wa umon bi akdim umon wa bi alisu ana, kaman bi kasuru itifagiya tai.²¹Laman hajat batal wa mashakil ketir bija le nas de, guna de bikun shedid fi wasat tomon ze shudud(Ashan ma bi nesitu huwo min kasmal ta ajiyal tomon) ashan ana taktitat al umon gi amulu alela, hata gubal lisa ana ma jibu umon fi arid al ana kan halif le umon.²²Musa kan katibu guna de wa alimu nas ta israel fi nefsa yom. ²³Yahwah kan wodi le yashua wosia gali, geni gowi wa be shajaa kwes, leanu inta bijibu nas ta israel le arid al ana kan halif le umon, wa ana bikun ma inta,²⁴Kan hasil laman musa kan kalasu katibu ta kelimat ta ganun fi kitab. ²⁵Huwo kan wodi talimat le lawiin al kan gi arfa sanduk ta tifagiya ta yahwah wagal, ²⁶Shilu takum kitab ta ganun de wa kutu takum jambu sanduku ta tifagiya ta yahwah Rabuna takum, ashan bikun hinak ze shahid deed intum.²⁷ . Le anu ana aruf tamarud takum wa gelba gowi takum; ayinu, zaman al ana lisa hai ma intum hata alela, intum kuntum mutameridin deed yahwah, bikun godur shunu kan ana mutu ²⁸Limu takun le ana kulu shiyuk ta gabaal takum, wa mosoulin bitakum, ashan ana bi wonusu kelimat del le adanat tomon wa binadi sama wa arid ashan bikun shahid deed umon, ²⁹Le anu ana aruf baad mutu tai intum bi fasid nufus takum wa bi agilib beid min sika al ana kalas wosi intum; karisa bija le intum fi ayam al baadu. De bi hasil ashan intum bi amulu haja batal fi ena ta yahwah, ze ma intum bi fetisu zalan too bi wasit shokol ta idenat takum³⁰Musa kan gi kerir wori be muk kelimat ta gona de fi adana ta nas ta israel kula, lahari kan kalasu.

Chapter 32

¹Wodi adana, inta samawat, wa keli ana wonusu, wa keli arid asma le kelimat ta kasma tai, ²Keli taalim tai naga tehet ze motoro, wonusa tai keli kati ze dul, ze motoro tegil fi gesh, wa ze rashat ta moya fi hajai ze zira³Le anu ana bi alinu isim ta yahwah, wa bi wosif azama ta Rabuna ta nina. ⁴Huwo hajer al gowi, shokol too kamil, le anu sikat too kulu adil, huwo Rabuna al amin, huwo ma gi amulu haja al ma adil, huwo adil wa ta nesia,⁵Umon amulu fasaf deed huwo, umon ma iyal too. De fadiya, umon jil al ruwa bara wa al ma adil ⁶Hal beteriga de intum bi awidu yahwah, intum ya nas/shaab al belitin wa al ma negit? Huwo yau ma abu takum, al kan kalagu intum? Huwo yau al amulu intum wa asisu intum⁷Zekir takum ayamat al gedim, fekir takum sinin ta ajiyal al fat, asalu takum abuhai takum, umon bi beinu le intum, wa shiyuk takum bi wori le intum ⁸Laman al fok al futu kulu kan wodi le nas kulu fi wata al bikun tomon. Zaman dak huwo kan gesim nas kulu, wa kan kutu hudud bita nas hasab adad ta iyal ta israel⁹Le anu nas ta yahwah umon kas le huwo, Yacoub yau gesimu le Rabuna ze worisa ¹⁰Huwo kan ligo Yacoub fi beled al sahara, wa fi gaba al kaab wa fadi, huwo kan kati huwo wa ayinu wara too, huwo kan hafisu huwo ze juwa eina too¹¹Ze sogur gi ayinu juwa too, bi geni fi nus iyal too, huwo bi fata jinahat bitoo wa limu umon, huwo bi nizam umon be jinahat too ¹²Yahwah barau kan shilu huwo, kan mafi rabuna ajnebi ma huwo¹³Huwo kan kutu arfau huwo fi mahalai al fok fi beled, wa huwo kan akilu huwo ma simar ta zeraa, wa asel min hajer/jebel, wa zeit min hajer al moshagag¹⁴Huwo kan akulu zibda min bagara wa kan ashraf leben min ganam, wa shaham min korufan wa tiyus ta Bashan wa gemeh al ahsen, min dom ta einab huwo kan ashraf merisa.¹⁵Lakin Orshelim raba semin wa solutu inta kan akulu shaban-huwo kan aba Rabuna al kan kalagu umon, wa kan aba hajer ta kolasa too ¹⁶Umon kan kutu yahwah zalan magira ashan rabunai tomon al gerib umon kutu huwo kan zalan ashan fadiya tomon de. ¹⁷Umon kan wodi zabihai le arowah, al kan ma Rabuna, rabunai al umon kan ma aruf, rabunai al zahir gerib de, rabunai al abuhai takum kan ma kafu ¹⁸Intum kan sibuhajer gowi al kan abu takum, wa nesitu Rabuna al kan weledu intum.¹⁹Yahwah kan ayinu ze de wa kan aba umon, ashan awolad too wa banai too kan fetisu huwo ²⁰Ana bidusu usa tai min umon, wa ana bi ayinu nihaya tomon bikun keif ashan umon jil al batal, iyal al ma indu amana.²¹Umon wodi le ana gira ma haja al ma rabuna, umon kutu ana zalan ma hajai tomon al ma indu faida, ana bi sibuhajer nas taniin bikun indu gira le umon, ma nas al belidin ana bikutu umon zalanin.²²Le anu nar ta zalan tai wala, wa bi haragu lahadi mahal al tehet fi sheel, huwo bi demiru arid ma intaj bitoo, wa gi haragu asasi ta jibaa.²³Ana bi limu damar fogo umon wa ana bi durubu neshab le humon, ²⁴humon bekun batal ma jian wa mutu min hariga ta sakana wa karab al mur, ana birasulu le umon asnan ta hayiwanai al batalin, ma sim ta hayiwanai al gi juru nefsa fi turab²⁵Bara seif bi kalasu wa fi serir ta num kouf bi amulu ze de kaman, bi demiru shabab wa banai al azra, iyal al gi rada, ma ajusin ²⁶Ana kan kelim, ana bi shetet umon beid wa ana bi keli ma bi zekiru umon fi nus ta nas²⁷Iza kan ana ma gi kafu kasma gowi ta nas adu, al bikutu adu tomon bi hukum be galat, wa umon bikelim gali, iden ta nina naja, ana kan bi amulu kulu hajai al batal.²⁸Le anu israel beled al ma indu moshoura wa umon ma gi fahim. ²⁹Oh, lou kan umon indu hikma, ashan bi fahim kalam de, wa bi aruf nihaya tomon³⁰Zal wahid bi turuju alf, wa etnein bi kutu ashara alf jere, ile iza kan hajer al gowi tomon beyu umon, wa yahwah kalas selim umon le adu ³¹Le anu hajer al adu ta nina ma ze hajer bita nina, hata nas adu tanina arif kalam de³²Le anu sejera karma tomon ja min shera karma ta sodom wa min mazra ta amora, wa einab tomon gi weledu sim wa furuo tomon mur³³Shejerai tomon sim ta dabaeb, wa sim ta dabaeb al bi katulu ³⁴Hal kuta de ana yau ma dusu be sir wa katim fi kazinat tai?³⁵Shokol takiyan de tai wa ana yau bi wodi ikab, fi zaman al kurein tomon bi zeletu, le anu karisa le umon biga gerib, wa hajai al bija le umon bija guwam."³⁶Leanu yahwah bi wodi adala le nas too, huwo bikun indu hanan le abiid bitoo huwo bi ayinu guwa tomon kalas biga ma fi, wa mafi wahid al fadulu, la abiid wala nas al hur.³⁷Biga huwo bi kelim, wenu rabunai tomon al hajer al umon kan jere le umon? ³⁸Rabunai al kan akulu sahm ta zabihai tomon, wa ashraf merisa ta tegdimat ta shirab tomon? Keli umon gum fok wa saidu intum, keli umon yau geni himaya takum³⁹Ayinu takum ana hasa, ana yau Rabuna, wa mafi rabuna tani geir ana; ana bi katulu, wa ana bi wodi haya, ana bi wodi dabara wa ana bi aliju, mafi zol al bi agder ankiz intum min ida tai al gowi ⁴⁰Le anu ana bi arfa ida tai fi sama wa bekelim, ze ana hai ila al abad.⁴¹Laman ana bi seninu seif tai al lamaa de, laman ida tai bi bada jibu adala, ana wodi zalan tai le nas adu tai, wa ana bi dafa fogo del al gi akrah ana.⁴²Ana bi keli nishabat tai bi ashraf dom, seif tai bidemir gisim ma dom ta meytin wa del al bigobudu fi dusuman, wa min kayadat al mosoulin ta nas adu.⁴³Afrah takum, intum umon, ma nass ta Rabuna le anu huwo bi dafa dom ta abiid too, huwo biwori zalan/intikam too le nas al adu too, wa huwo bi dafa le beled/arid wa nas bitoo.⁴⁴Musa kan ja wa agara kulu kelimat ta guna de fi adana ta nas, huwo wa yoshua jena ta nun ⁴⁵Musa kan kalasu agara kulu kelimat del le israel kulu⁴⁶Huwo kan kelim le umon, sabit takum fi fikira takum kulu kelimat al ana kalas wori le intum alela, ashan intum bi wosi iyal takum keli hafizu umon, kulu kelimat ta ganun de ⁴⁷Le anu de ma kalam sakit le intum, ashan huwo haya takum, wa bowasai hajai de

intum bikun indu ayam towil fi beled al intum gi ruwa shilu fi jiha tani ta urdon."⁴⁸Yahwah kan wonusu le Musa fi nefsa yon dak gali ⁴⁹Ruwa fok fi silsila ta jibal ta abarim, fok jebel nevo, al fi arid ta moab, aks ta Ariha. Inta bi ayinu beled ta kanaan, al ana bi wodi le shaab ta israel ze haja tomon.⁵⁰Inta bi mutu fi jebel al inta ruwa fok, wa inta bi lemu le nas taki, ze Aaron sabi taki min Israelite al mutu fi Jebel Hor wa kan lemu le nas to. ⁵¹De bi hasil ashan intum ma kan aminin le ana fi nus ta nas ta israel fi moyat ta meribah fi kadesh, si sahara ta zin, ashan intum ma kan ishtakal le ana be karama wa ehteram fi nus ta nas israel ⁵²Le anu inta bi ayinu beled de gidam bitak, lakin inta ma bi dakalu hinak, fi beled al ana gi ruwa wodi le shaab ta israel

Chapter 33

¹De baraka al Musa rajul Allah kan bariku shaab ta Israel gubal huwo bi mutu. ²Huwo kan kelim, yahwah kan ja min jebel sina, wa nenzil fogo fi seir, huwo kan gi lama fi jebel Paran, wa huwo kan ja min nus ta ashara alf malaikat, fi jiha ta yemin kan fi nur ta berka gi wala le umon. ³Failan huwo bihibu al nas, kulu nas al kudusiin taki fi iden taki, wa umon kan dengiri tehet kurein bitak, kulu wahid kan ligo kelimat bitak. ⁴Musa kan wosi anina be sheria, al bikun haja mohim le jamaa ta yacoub. ⁵Kan fi melik fi jeshurun, laman mosoulin ta shaab limu nas tomon, gabael ta israel sawa. ⁶Keli Raubin eish wa keli huwo ma mutu, wala nas rujal too bi kun besit. ⁷De yau baraka ta yahuza, musa kan kelim, asma, yahwa, le sout ta yahuza, wa jibu huwo le nas too tani. Dusman le huwo, saidu huwo deed nas adu too. ⁸Bekusus lawi, musa kan kelim keli Thummin wa Urim taki yakun le nas taki al umana, al inta kan jeribu fi massa, al inta kan jahid le umon fi moya ta meriba. ⁹Rajil al bi wonusu an abu too au uma too, ana kan ma ayinu umon, walaa huwo kan eiterif be akwana too, hata huwo kan ma gi kutu bala le iyal bitoo, ashan huwo kan gi harisu kelimat bitak wa hafizu halifa itifagiya tak. ¹⁰Huwo kan alimu yacoub kararat bitak, wa israel sharia bitak, huwo bikutu bohur gidam bitak, wa kulu tegdimat al biharagu fi mazbah bitak. ¹¹Barik yahwah momtalakat bitoo, wa gabilu shokol ta idenat too. Berjil dahar ta nas al bigun deed huwo, wa nas al bi akrah huwo, ashan umon ma bi gum fok tani. ¹²Le Benyamin, Musa kan kelim, keli zol al yahwah gi hibu ish be iman ma huwo, yahwah keli kati huwo kulu yom, wa huwo keli ish beyin iden ta yahweh. ¹³Be kusus Yousif, Musa kan kelim; keli baraka ta Rabuna yakun fi arid bitoo, ma hajat al bija min sama nada, wa wa min moyat al bitala tehet wata. ¹⁴Keli arid bitoo yakun mobarak, be hajat al gali ta hasad ta shemis, be hajat al gali ta intaj ta shahar. ¹⁵Ma hajat al giyafa ta jibal al gedim, wa hajat al gali al fi jibal al abadi. ¹⁶Keli arid bitoo mobarak ma hajat al gali ta wata wa yakun maliyan, wa be irada al kwes le zol al kan geni fi gaba. Keli baraka geni fi ras ta yousif, wa fok ras ta zol al kan amir fok akwana bitoo. ¹⁷Ze bikir bita toor, wa be jalala bitoo, wa gurunat too ze gurunat ta bagara al tekiyan, be gurunat de huwo bi lizi nas kulu, umon le nihaya ta arid, del yau ashara al ta Efiraim, wa de yau alaaf ta manase. ¹⁸Be kusu zebulun, Musa kan kelim; afrah, Zebulun, ze inta mashi bara, wa inta isakar, fi kheimat taki. ¹⁹Umon binadi nas le jibal, hinak umon bi gedim kurban tegdimat ta bir, leanu biligo ketir min keirat ta bahar, wa hajat al gali al dusu nefsa ri romla. ²⁰Be kusus jad, Musa kan kelim; baraka le zol al bi keli jad wasi, huwo bi geni hinak ze ased al mara, wa bi seretu iden wala ras bara. ²¹Huwo kan tala al ahsan min nefsa bitoo, le anu hinak kan fi nisba ta arid hafizu le kaed. Huwo kan istakal be dala ta yahwah wa kararat too ma israel. ²²Be kusus Dan, Musa kan kelim; Dan ze jena ta ased al tala min bashan. ²³Le naftali, Musa kan kelim; Naftali, geni shabaan be rida, wa be baraka ta yahwah maliyan, meliku arid al fi garib wa fi junub. ²⁴Le asher, musa kan kelim, Asher keli yakun mobarak aktar min awolad taniin, keli huwo kun mogbul le akwana too, wa keli huwo dakalu kura bitoo zeif ta zeitun. ²⁵Keli amni ta medina bitak yakun min hadid wa fidha, ze ayam bitak bikun towil, kaman amni bitak bikun kida. ²⁶Ma fi zol tani ze Rabuna, Jeshurun, al gi tala min sama ashan saidu intum, wa be azama too min sihab. ²⁷Rabuna al abdia huwo malja, wa tehet huwo fi iden al abadia, huwo gi juru nas adu bara gidam bi takum, wa bi kelim demiru takum. ²⁸Israel keli geni be aman, eina moya ta Yacoub keli malafi wata al bitala hibub ta akulu wa merisa, keli samawat too motoro/moya le huwo. ²⁹Barakat takum ketir, ya israel, munu ze intum? Nas al yahwah yau kalisu, daraga ta mosaada taukm, wa seif takum al mejeed? Nas al adu takum bija wa rokus le intum, wa intum bi dusu tehet korein takum mahalat tomon al aali fok.

Chapter 34

¹Musa kan tala fok fi mahalat ta moab le jebel nebo, fi mahal al fok kalis ta Pisgh, al fi aks ta Ariha. Hinak yahwah kan wori le huwo kulu wata ta jilad w beid lahadu le Dan, ²Wa kulu Naftali, wa wata ta Ephraim ma Manasi, wa kulu wata ta Yahuza, fi jihat ta garib le bahar, ³Wa al Nageb, wa mahal a wadi ta Ariha, al medina ta Nakiel, lahadu beid fi zoar. ⁴Yahweh kan kelim le huwo de yau beled/wata al ana kan halifu le Abraham, le Ishak, wa le Yacoub, gali ana bi wodi le ahfad bitakum ana kalas rudu le inta ashan bi ayinu ma ena bitak, lakin inta ma bi ruwa hinak ⁵Be kida, Musa abid ta Rabuna/Yahwah kan mutu hinak fi arid ta Moab, ze ma yahwah kan waadu fi kelima bitoo ⁶Yahweh kan dofunu huwo fi wadi al fi beled ta Moab aks bet peor, lakin mafi kan aruf mahal ta gubur too lahadu alela. ⁷Musa kan indu miya wa ishirin sena fi zaman al huwo kan mutu. Ena too kan ma duluma, wa guwa ta gisim too kan ma kalasu. ⁸Nas ta Israel kore Musa fi sahara ta Moab le muda teleteen sena, wa bad ayom ta kore ta Mosa kalasu. ⁹Yoshua jena ta Nun kan maliyan ma roho wa hikma, le anu Musa kan kutu ida too fogo huwo, nas ta israel kan gi asma le huwo wa kan gi amulu hajat al yahwah kan wosi le Musa. ¹⁰Kan mafi nebi arfau zan dak fi israel ze musa, al yahwah kan aruf wusa be wusa. ¹¹Kan mafi ayi nebi ze huwo fi kulu alamat wa ajaeb al yahwah kan rasulu keli amulu fi beled ta masir, le faraun, wa le kulu abid bitoo, wa fi kulu beled bitoo. ¹²Kan mafi nebi tani ze huwo fi kulu guwa, amaal ta kuwafu al kan musa amulu gidam wa fi ena ta israel kulu.

Joshua

Chapter 1

¹Hasa ja fi zaman baad mutu ta Musa khadam ta Yahuwa, inu Yahuwa kelimu le Joshua weled ta Nun, naib ta Musa, gali, ²khadam tai, Musa, mat. Hasa ashan kida gum gata nahar ta Ordon, inta wa shab kulu, fi ard al Ana bi wodi le umon- le shab ta Israel. ³Ana wodi le intum ai mahal al kura takum bi douru fogo. Ana wodi mahal de le intum, ze Ana waadu le Musa. ⁴Min beriya wa Lebnaan, lahadu nahar, Euphrates, kulu ardi ta Hittites, wa le bahr al kebir, mahal al semis bi rua tehet, bikun ardi takum. ⁵Mafi zol bi agder ashan bi wogif gidam intum fi haya takum kulu. Ana bikun ma intum ze Ana kan ma Musa. Ana ma bi sibu intum. ⁶Kun gowi wa shuja. Inta bi kutu shab de ashan bi warisu ard al ana waad le judud Ana bi wodi le umon. ⁷Kun gowi wa shuja. Kun haris ashan bi tii kulu ganun khadam tai Musa wasi le inta. Mata aglib min fogo wele yemin au samal. ashan inta bikun naje fi ai inta bi rua fogo. ⁸Inta daiman kede wonusu an kitab ta ganun de. Inta bi amulu taamulat fi kitab de nahar wa lel ashan inta bi tii kulu hajat al katibu fi fogo. Baad dak inta bi kun ghani wa naji. ⁹Hal Ana ma wasi inta? kun gowi wa suja! mata kafu. kede niya taki ma gofulu. Yahuwa Allah taki fi ma inta fi ai mahal al inta bi rua fogo. ¹⁰Baad dak Joshua amiru kaadad ta shab, ¹¹"Rua be wasat keim wa amiru shab, Jahizu hajat le nefsa takum. Fi talata ayam intum bi gata ordon wa rua imteleku ard al Yahuwa Allah takum bi wodi le intum ashan intum bi imteleku. ¹²Le Reubenites, Gadites wa nus ta gebila ta Manasseh, Joshua gal, ¹³"Zekiru kilma ta khadam ta Yahuwa Musa, amiru intum fi zaman huwo gal, 'Yahuwa Allah takum bi wodi le intum raha, wa huwo bi wodi le intum ard de. ¹⁴Nusuwan takum, iyal takum al suhar, wa bahaim takum bi geni fi ard al Musa wodi le intum fi aksa Ordon. Lakin rijal al muharibin bi rua be akwana takum wa saidu umon ¹⁵lahadi Yahuwa kalas wodi le akwana takum raha ze huwo wodi le intum. Baad dak umon kaman bi imteleku ardi Yahuwa Allah takum wodi le umon. Baad dak intum bi rija le ardi takum wa imteleku, ard al Musa khadam ta Yahuwa wodi le intum fi aksa Ordon, mahal al semis bi tala fogo. ¹⁶Baad dak umon juwabu, gal, "kulu kalam al inta amiru be nina nina bi amulu, wa ai mahal al inta bi rasulu nina nina bi rua. ¹⁷Nina bi tii inta ze nina kan tii Musa. Bes kede Yahuwa Allah taki yekun ma inta, ze huwo kan be Musa. ¹⁸Ai zol al merid did awamir tak wa ma bi tii kalamat tak bi katulu. Bes kede inta kun gowi wa shuja."

Chapter 2

¹Baad dak Joshua weled ta Nun be siri rasulu itnin rijal min Shittim ze jasusin. Huwo gal, "rua, aiyu ardi de, kasatan Jericho." Umon rua wa ja le bet ta mara zani isim tou Rahab, wa umon geni hinak. ²kalam de wori le Melik ta Jericho, "Aiyu, Rijal Israeliyin ja ashan amulu tajasus fi ard." ³Melik ta Jericho rasulu kalam le Rahab wa gal, "Talau rijal al ja le inta al dakalu fi bet taki, Fa umon ja ashan amulu tajasus fi ardi de kulu." ⁴Lakin mara de shilu rijal al itnin de wa dusu umon. Hiya juwabu, "nam, rijal de ja le ana, lakin ana ma bi arufu umon min wen. ⁵Umon rua fi zaman wata biga bi tala lel, fi wokit bi gofulu buaba ta medina Ana ma bi arufu umon rua wen. Intum amkin bi gobudu umon kan intum alagu umon." ⁶Lakin hiya shilu umon wa dusu fok fi ras bet be nabatat al hiya kutu fi ras bet. ⁷Baad kida rijal de jere wara umon fi sika al tija ta nahar Ordon al indu moyo guser. Buaba de gofulu zaman rijal del bi jere wara umon tala. ⁸Rijal del fi lel lisa kan ma num, Zaman hiya ja le umon fi ras bet. ⁹Hiya gal, "Ana arufu inu Yahwa wodi le intum ard de wa inu kafu takum ja fi ras ta nina. Kulu del al gaidin fi ard de bi shetetu gidam intum." ¹⁰Nina asuma Yahuwa nasifu moyo ta bahar al ahmar le intum kef zaman intum ja min Masir. Nina asuma kaman haja al intum amulu le muluk al itnin ta Amorites fi tija bita Ordon-Sihon wa Og-al intum demiru ta kulu kulu. ¹¹Ze nina asuma, gulub ta nina mala be kafu wa shuja biga mafi le ai zol-le Yahuwa Allah takum, huwo Allah al fi fok fi samah wa tehet al ard. ¹²Hasa baad dak, arjuk alifu be isim ta Yahwa inu ze ana geni teib ma intum, intum kaman bikun teib ma bet ta abu tai. Wodi le ana ishara al hagiga ¹³inu intum bi ankizu haya ta abu tai, uma tai, akwana tai, ikwat tai wa usra tomon kulu, wa inu umon bi ankizu nina min mutu." ¹⁴Rijal de kelimu le hiya, "Haya ta nina tehet inta, hata le mutu! Kan inta ma wonusu an sokol bita nina, baad dak, zaman Yahuwa wodi le nina ard de nina bikun rahman wa amin le intum." ¹⁵Baad kida hiya wodi umon kede nezil tehet be habil be wasat subak. Bet al hiya bi geni fogo de abinu be heta ta medina. ¹⁶hiya kelimu le umon, "Rua fi jibal wa dusu au rijal al bi jere wara intum bi ligo intum. Dusu takum hinak le fetra ta talata ayam lahadi nas al bi jere wara intum de rajau. Baad dak rua sika takum." ¹⁷Rijal de kelimu le hiya, "Ma bi robutu nina be alifa al inta kutu nina ashan bi alifu, kan inta ma amulu." ¹⁸Fi wokit nina ja le ard de, inta lazim bi robutu habil ahmar fi subak fi tija al inta nezilu nina fogo, wa inta bi limu abu taki wa uma, akwana taki wa nas ta bet ta abu taki fi dakil bet. ¹⁹Ai zol al rua bara min abuab ta bet taki le sika, dom tomon bikun fi ras tomon wa nina ma bikun galtanin. Lakin kan kutu iden fi ras ta ai zol al ma inta fi jua bet, dom tou bikun fi ras ta nina. ²⁰Lakin kan inta wonusu an barnamij ta nina, Nina bikun hur min halifa al inta der keli nina amulu." ²¹Rahab juwab, kede kalam al intum kelimu hasil." Hiya rasulu umon wa umon futu. Baad dak hiya robutu habil al ahmar fi subak. ²²Umon futu wa rua fi ras jubal wa umon geni hinak le fetra ta talata ayam lahadi nas al kan bi jere wara umon raja. Nas del fetisu umon fi sika wa ma ligo. ²³Rijal al itnin del raja wa gatau nahar Ordon wa ja le Joshua weled ta Nun, Wa umon wori le huwo ai haja al hasal le umon. ²⁴Umon kelimu le Joshua, "Hagiga Yahuwa kalas wodi le nina ard de. Sukan ta ard de kulu bi jere bara be sabab ta nina."

Chapter 3

¹Joshua gam sabah bedri, wa umon wa umon tala bara min shittim. Umon ja fi Ordon, huwo wa shab kulu ta Israel. wa umon kutu keima hinak gubal umon ma gata.²Baad talata ayam, dubad de rua be wasat keim; ³umon amiru shab, "Zaman kan inta aiynu gonun ta ahad ta Yahuwa Allah taki, wa gusus min lawiyin bi arfau, intum lazim keli sibu mahal de wa amsi takum warau. ⁴Lazim kede yekun masafa bein intum wa gonun ta ahad itnin alf zira. Matakum ja gerib be ganun ta ahad, ashan intum bi aiynu yatu sika intum bi rua fogo, ze intum ma rua fogo gabul kida."⁵Joshua kelimu le shab," karisu neksak bukra, Yahwa bi amulu ajaib bein intum." ⁶Baad dak Joshua kelimu le Gusus, Arfau ganun ta ahad de , wa rua fi gidam shab." Baad kida umon arfau ganun ta ahad de wa rua gidam shab.⁷Yahwa kelimu le Joshua, " alela Ana bi kutu inta zol kebir fi ena ta Israeliyin kulu. Umon bi arufu inu ze ana kan ma Musa, Ana bikun ma inta. ⁸Inta bi amiru gusus al bi arfa ganun ta ahad, 'Zaman kan intum ja fi taraf moya ta Ordon, Intum lazim keli wogif fi Nahar Ordon le fetra besit⁹Baad dak Joshua kelimu le shab ta Israel, 'taluhina, wa asuma le kalamat ta Yahwa Allah takum. ¹⁰Be de intum bi arufu inu Allah al hai fi bein intum wa bi turudu Canaaniiyun, Hittitiiyun, hivitiiyun, Perizzitiiyun, Girgasiyun Amoritiiyun, wa Jubusitiiyun gidam intum, ¹¹Aiynu ganun ta ahad ta Rabuna ta kulu al ard gata gidam intum fi nahar Ordon.¹²Hasa azilu itnasr rijal min gabail ta Israel, wahid min kulu gebila. ¹³Zaman batna kura ta gusus al bi arfa ganun ta Yahwa, Rabuna bita ard, lemesu miya ta Ordon, miya ta Ordon bi gata, wa hata kan miya al bi defig min fok bi wogif wa umon bi wogif wahid kom."¹⁴Baad kida zaman al shab de rua ashan bi gata Ordon, Gusus al arfa ganun ta ahad rua gidam ta shab. ¹⁵Ze del al bi arfa ganun de ja gerib le Ordon, wa kura ta del al bi arfa senduk de dakal fi taraf ta moya - hasa nahar Ordon bi dofugu fi kulu atraf tou fi kulu wokit ta hasad, ¹⁶Moyo al bi defig min fok le tehet wagaf fi kom wahid. Moya de wogaf min masafa beid ma bi defig. Moyo al bi defig min Adam wagaf Medina al gerib ma Zarethan, fi kulu sika tehet le Arabah, bahar ta mile. Shab de gata gerib ma Jericho.¹⁷Gusus al bi arfa ganun ta ahad ta Yahwa wagaf fi ard al yabis fi nus ta Ordon lahadi shab ta Israel kulu gata fi ard nasif

Chapter 4

¹Zaman shab kulu gata nahar Ordon, Yahwa kelim le Joshua, ²"Azilu itnasar rijal le nefsak min bein shab de, wahid zol min ai gebila. ³Wodi le umon awamir de: ' shilu itnasar hujar min nus ta nahar Ordon mahal al gusus de wagif fi ard l nasif, wa jibu umon ma inta wa neimu umon tehet fi mahal al intum bi geni fogo fi lel.'" ⁴Baad dak Joshua nadi itnasar rijal al umon azilu min gabail ta Israel, wahid min ai gebila. ⁵Joshau kelimu le umon, "rua takum gidam ta ganun ta Yahwa Allah takum fi nus ta nahar Ordon. ai wahid min intum kede arfau hajer fi kitfa tou, be asab adad ta gabail ta shab ta Israel. ⁶De bikun alama fi nus takum le intum zaman iyal takum asalu fi ayam al jai, ' Mana ta hujar del sunu le intum?' ⁷Baad dak intum bi kelimu le umon, ' miya ta Ordon gatau gidam ganun ta ahad ta Yahwa. Zaman ganub de gata Ordon, miya ta Ordon gatau. baad kida hujar del bikun zikra le abad le shab ta Israel.'" ⁸Shab ta Israel amulu ze Joshua amiru umon, wa umon arfau itnasar hujar min nus ta Ordon, ze Yahwa kelimu le Joshua. umon kutu hujar del be asab adad ta gabail ta shab Israel. umon shalu hujar del ma umon, fi mahal al umon kutu kema wa umon kutu tehet hinak, ⁹Baad dak Joshua kutu itnasar fi nus bita nahar Ordon, fi mahal al kura ta gusus al arfau ganun ta ahad wagaf. Zikra de fi hinak lahadi aleela. ¹⁰Gusus al bi shilu ganun de wagaf fi nus ta nahar Ordon lahadi kulu hajat al Yahwa amiru Joshua ashan bi kelim shab de amulu kulu, hasab kulu kalam al Musa amiru Joshua. Shab de alagu wa gata nahar Ordon. ¹¹Zaman shab kulu gata nahar Ordon, ganun ta Yahwa wa gusus gata gidam shab ¹²Gebila ta Reuben, gebila ta Gad, wa nus gebila ta Manasseh gata gidam shab ta Israel kounu ze jes, bes ze Musa kelimu le umon. ¹³Tegriban arbeen alf rijal jahiz le harb umon gata gidam Yahwa, le harb fi suhul ta Yeriko. ¹⁴Fi yom dak Yahwa kutu Joshua ashan bikun kebir fi uyun ta Israel. Umon ihterim huwo- bes ze umon ihterim Musa fi ayam tou kulu ¹⁵Baad dak Yahwa wonusu le Joshua, ¹⁶"Amiru gusus al bi arfa ganun ta suhuda ashan bi tala bara min Ordon." ¹⁷Baad kida Joshua amiru gusus, "talu bara min Ordon. ¹⁸"Zaman gusus al bi arfa ganun ta ahad ta Yahwa tala bara min nus ta nahar Ordon, wa batna kura tomon lemesu ard al nasif. baad dak miya ta Ordon raja fi mahal tomon wa mala fi atraf, bes ze gubal arba ayam. ¹⁹Shab tala bara min nahar Ordon fi yom ashara ta shar wahid. umon geni fi Gilgal, sherik ta Yeriko. ²⁰Hujar al ashara al shalu min Ordon de, Joshua kutu fi Gilgal. ²¹Huwo kelimu le shab ta Israel, "zaman kan iyal ta iyal takum asalu abuhad tomon fi wokit al bi ja, 'hujar del le sunu?' ²²Wori Le iyal takum, 'De yau mahal al Israel gata Ordon fi ard nasif.' ²³Yahwa Allah takum nasifu miya ta Ordon le intum. lahadi intum gata, bes ze Yahwa Allah takum amulu le bahar al ahmar, al huwo nasifu le nina lahadi nina gata, ²⁴ashan kulu nas bita al ard bi arufu inu iden ta Yahwa azim, wa inu intum bi ihterim Yahwa Allah takum lel abad."

Chapter 5

¹Zaman muluk kulu ta Amorites fi tija gharbi ta Ordon, wa muluk kulu ta Canaaniyun. al gerib ma bahar al mutowosit, asuma inu Yahwa kutu miya ta Ordon kede yabis lahadi shab ta Israel gata , umon kafu, Umon kan ma indu roho tani mara ashan shab ta Israel.²Fi zaman dak Yahwa kelimu le Joshua, "Amulu sakakin min hajer wa tehiru aulad ta Israel kulu tanimara." ³Baad dak Joshua amulu le nefsu sakakin wa teheru aulad ta Israel kulu fi Glibeat Haaraloth.⁴De yau sabab Joshua tahiru umon: Kulu zakar al ja min Masir, ma rijal kulu ta harb, matu fi sika ta beriya, baad umon ja min Masir. ⁵Sala kan kulu zakar al ja min Masir tahiru, lisa, ma tahiru ai weled al kan weledu fi beriya fi sika tomon min Masir.⁶Fa shab ta Israel douru arbein sena fi beriya lahadi shab kulu, Al yau, rijal kulu ta al harb al ja min Masir, matu, leanu umon ma iherimu sot ta Yahwa. Yahwa alifu le umon inu huwo ma bi sibu umon ashan bi aiynu ard al huwo halifu le judud tomon inu huwo bi wodi le nina, ard al bi defig leben wa asel. ⁷Iyal tomon al Yahwa rabau fi makan tomon al Joshua tahiru, le anu fi sika ma tahiru umon. ⁸Zaman tahiru umon kulu, Umon fadul fi mahal al umon kutu keim lahadi aliju umon. ⁹Baad dak Yahwa kelimu le Joshua, "Alela Ana lizu fadiha ta Masir bara min intum." Baad kida nadi Isim ta mahal dak Gilgal lahadi aleela. ¹⁰Shab ta Israel kutu keim fi Gilgal. Umon hafisu iid ta paska fi yom arbatataras ta shar, fi misa, fi murtefehat ta Yeriko. ¹¹Fi yom baad iid ta Paska , nefsu yom, umon akulu baad min al intaj ta al ard, rakif al ma indu kemira wa dura al aglibu. ¹²Manna wogaf fi yom baad umon akulu intaj ta ard de. Mafi manna tanimara le shab Israel, lakin umon akalu al intaj ta ard ta canaan sena dak. ¹³Zaman Joshua biga gerib ma Yeriko, huwo arfa ras tou fok wa aiynu zol gidam tou; huwo tala shef tou wa kan fi iden tou. Joshua rua le huwo wa gal," Hal inta ma nina wele ma adu?"¹⁴Huwo gal, wele ai tija. Fa ana khaid ta jesh ta Yahwa. Hasa ana ja kalas." Baad dak Joshua num wosu tehet fi ard ashan bi abidu wa kelimu le huwo, Seid tai kelimu sunu le khadam tou?" ¹⁵khaid ta Yahwa kelimu le Joshua, " agila sibsib min kura taki, le-anu mahal al inta wagif fogo de kudas." de yau haja al Joshua amulu.

Chapter 6

¹Abuab ta Jeriko kulu kan mukful be sabab ta shaab Israel. Mafi zol al bi dakalu wa mafi zol al bi tala. ²Yahwa kelim le Joshua, "Aiynu Ana wodi Jeriko be melik tou wa kulu asakir tomon ta harib fi iden. ³Kede intum lifu hauli medina, kulu nas ta harib kede lifu hauli medina fi zaman wahid. Amulu takum ze dele fetera ta sita yom. ⁴Saba khahana kede shilu saba trumpet gidam ta tabot. Fi yom nimra saba intum bi lifu medina de saba marat, wa khahana de kede afuku trumbeta. ⁵Yala kede umon afuku trumbeta be sot fok le zaman towil, kan intum asuma sot ta trumpeta ahaab kulu kede ahtif be sot fok, yala hetta ta medina bi waga tehet kulu sawa. Asakir kede gedim juwa medina. ⁶Yala Yashu weled ta Nun nadi khahana wa kelim le umon, "Shilu takum tabot al ahad, wa kede saba khahana shilu saba trumpet gidam tabot ta Yahwa." ⁷Huwo kelim le shaab, "Ruwa takum wa lifu takum medina, wa rujal al musalahin be ruwa gidam ta tabot ta Yahwa." ⁸Ze ma Joshua kelim le shaab, khahana al shilu saba trumpet gidam ta Yahwa. Ze ma umon bada afuku trumpeta. Tabot ta Yahwa bi ja wara tomon. ⁹Asakir musalahin bi rua guidam ta khahana, wa saga bi rua wara tabot, wa khahana bi afugu trumpeta tomon be istimrar. ¹⁰Joshua weri le shaab, kelim, "Matakum ahtif. Mfi sot kede tala min kasma takum lahadi yom al ana bi wori le itakum kede ahtif." ¹¹Tabot ta Yahwa lifu hawil medina mara wahid fi yom dak de. Yala umon dakalu fi kema tomon wa nom bilel dak. ¹²Yala Joshua gum sabah bediri, wa khahana arfa tabot ta Yahwa. ¹³Wa saba khahana al bi shilu trumpeta al saba gidam ta Yahwa umon bi rua wa bi afugu trumpeta. Wa nas al musalahin bi rua gidam tomon. Wa Saga bi rua wara ta tabot ta Yahwa, yala umon bi ruwa wa bi afugu trumpeta. ¹⁴Umon lifu medina de mara wahid fi yom nimra itnin wa umon rija le kema tomon. Umon amulu kida le fetera ta sita yom. ¹⁵Fi yom nimra saba umon gum bediri, wa umon lifu hauli medina be nefsa teriga al kan umon bi lifu, lakin dur de umon lifu saba marat. ¹⁶Fi yom nimar saba, wokit kahana afugu trumpeta, yala Joshua wori le shaab kede ahtif! leanu Yahwa wodi le intum le intum medina de. ¹⁷Medina de ma kulu haja al fogo bi kun mudamar le Yahwa. Ile Rahab al zania yau bi sibu hai - hiya ma nas al fi ma huwo fi bet tou leanu bi sibu umon haiin ashan huwo dusu nas al kan nina rasulu. ¹⁸Wa le intum kede intum kutu bala takum min haja ta haram leanu intum demiru umon, matakum shilu ai haja tomon. Kan intum shilu haja ta haram intum bi kutu mahal ta Israel waskan, wa intum bi damar le badum takum. ¹⁹Kulu fidda, dahab, wa afash al amulu min hadid wa nihas kede kadiso le Yahwa. Kede kutu umon fi kazina ta Yahwa. ²⁰Wokit umon afuku trumpeta de, shaab kulu kure be sot azim wa heta waga tehet. ²¹Umon demiru ai haja al kan fi medina de ta kulu kulu be sef, rijal wa mara, suker wa kebir, bagarat, kurfan wa hamir. ²²Yala Joshua kelim le itnin rujal al kan jasisu beled de, "Rua takum fi bet ta zania de. tala takum mara de wa kulu delin al fi ma Huwo fi bet, ze ma intum kan halifu Huwo." ²³Yala shabab al jasisu beled de dakalu juwa wa tala Rahab bara. Umon tala abu tou, uma tou, akwana, wa ahal tou kulu al kan ma huwo fi bet. Umon jibu umon fi kema ta Israel. ²⁴Umon haragu medina de wa ai haja al juwa medina de. Bes fida wa dahab wa afash al amulu min hadid wa nihas kutu fi kazina ta Yahwa. ²⁵Lakin Joshua sibu Rahab al zani ma, bet ta abu tou, wa ahal tou kulu haiin. Huwo geni fi Israel lahadi yom ta alela ashan huwo dusu nas al kan Joshua rasulu ashan bi jesisu Jericko. ²⁶Yala Joshua halifu fi zaman dak, wa kelimu, "Laana le zol al bi abinu medina ta Jericko de gidam ta Yahwa. Be bikir tou Huwo bi kutu asas tou, wa be taman ta iyal tou al sukerin huwo bi rekibu abuwab tou." ²⁷Wa Yahwa kan ma Joshua, wa kabara tou wosulu le ard kulu.

Chapter 7

¹Lakin shaab ta Israel kan ma umana be kusus hajat ta haram al kan kede demiru. Akhan weled ta Karmi weled ta Zebedi weled ta Zarihi al min gebila ta Yahuza shilu min hajat ta haram, wa zalan ta Yahwa nezil fi ras ta shab ta Israel.²Joshua rasulu rujal min Jeriko le Ai, al kan gerib ma Bet Aun, safa sherik ta Bethel. Huwo kelimu le umon "Rua takum wa jesisu wata de." Yala rujal de rua wa jesisu Ai. ³Zaman umon rija le Joshua, umon kelim le huwo, "Mata rasulu nas de kulu ashan kede rua fi Ai. Bes kede inta rasulu itnin au talata alf rujal al bi ruwa wa hajimu Ai. Mata sibun nas de kulu bi rua fi tab ta harib, leanu jama de adad tomon besit."⁴Bes talata alf rujal al rua min jesh, umon jere min gidam ta Ai. ⁵Rujal ta Ai katulu sita wa teletin rujal wa turudu umon min medina le musafa ta jada hajer, wa katulu umon ze ma umon gi nezil tehet min fok jebel. Gulub ta shaab kulu sihi wa tala biga ze moyo.⁶Baad dak Joshua sheretu gumash tou. Huwo ma Shiyuk ta Israel wa kutu turab fi ras tomon wa umon num usa tomon gidam tabot ta Yahwa, lahadi asia. ⁷Yala Joshua kelimu, "Ah, Yahwa Rabuna, malu Inta jibu nas de be safa ta Ordon fi jebel? Ashan bi selimu nina fi iden ta Amoriin ashan bi demiru nina? Aker kan kan nina rudu geni safa ta Ordon al tani de!⁸Rabuna ana bi kelimu shunu, baad ma Israel gilibu dahar tomon le adu tomon? ⁹Kanaanin ma kulu nas al bi geni fi beled de bi asuma kalam de. Umon bi gufulu nina wa bi siba dunia kulu bi nesitu isim ta nina. Inta bi amulu shunu le isim taki al azim?"¹⁰Yahwa kelim le Joshua, "Gum fok! malu inta bi num usa taki tehet?" ¹¹Israel amulu katiya. Umon kasuru ahad tai al Ana wori le umon. Umon seregu hajat ta haram. Umon seregu wa kaman amulu katiya be kutu hajat al umon seregu de fi nus hajat tomon. ¹²De yau netija, shaab Israel ma bi agder wegif gidam ta adu tomon. Umon gilibu dahar tomon le adu tomon ashan umon be nufus tomon biga muharam. Ana bi rua kon ma intum ile kan intum demiru hajat al der demiru min nus takum. ¹³Gum fok! wa kadisu nas de le Ana wa weri le umon, "Kadisu takum badun takum le bukura. Ashan Yahwa, Ilah ta Israel kelim, "Fi hajat ta haram lisa fi nus takum ya Israel al der kede demiru. Intum ma bi agder wegif gidam adu takum ile kan intum demiru hajat ta haram min nus takum."¹⁴Sabah sabah, kede intum ja hasab gabeil takum. Gebila la Yahwa bi iktar bi ja gerib sawa ma abuwab tomon. Wa bab al Yahwa bi iktar bi ja usar tomon. Wa usar al Yahwa bi iktar bi ja wahid wahid. ¹⁵Usra al bi iktaru, al shilu hajat ta haram de, bi aragu zol de, ma ai haja tou, ashan huwo kasuru ahad ta Yahwa ashan huwo amulu haja shen fi Israel."¹⁶Yala Joshua gum sabah bederi wa limu Israel, gebila be gebila, wa gebila ta Yahuza yau iktaru. ¹⁷Joshua jibu abuwab ta Yahuza gerib, bab ta Zarahiin yau shilu. Huwo jibu rujal ta Zarahiin kulu, wa Zabadi yau shilu. ¹⁸Huwo jibu usar ta Zabadi gerib, zol be zol, wa Akhan, weled ta Karmi, weled ta Zabadi, weled ta Zarihi, min gebila ta Yahuza, yau iktaru.¹⁹Yala Joshua kelimu le Akhan, "Weled tai, wonusu hagiga gidam ta Yahwa, Ilah ta Israel, wakede inta iterif le Huwo. Arjuk wori le ana haja ala inta amulu. Mata dusu min ana."²⁰Akhan juabu le Joshua, "Hagiga, Ana amulu katiya did Yahwa, Ilah ta Israel. De yau haja al ana amulu: ²¹Ana ainyu fi nus ta ganaim fi gumash giyafa min Babilion, wa miten shagila ta fidda, niah tai waga fogo umon wa ana shilu umon. Ana dusu umon fi nus fi wata fi nus kema tai, wa fidda de fi tehet tomon."²²Joshua rasulu zol kede ruwa fi kema fi makan al dusu hajat de fogo. Zaman umon fetisu, umon ligo dusu fi kema ta tou, wa fidda tehet tomon. ²³Umon shilu hajat de min nus ta kema wa jibu le Joshua wa le kulu shaab ta Israel. umon kubu hajat de gidam ta Yahwa.²⁴Yala Joshua, ma kulu shaab Israel, shilu Akhan weled ta Zerah, ma fidda de, wa gumash de, wa lisan ta dahab, wa awlad wa banat tou, wa bagarat, wa hamir, wa kurfan, wa kaima tou ma kulu hajat al huwo indu, wa umon jibu le wadi Akhor.²⁵Yala Joshua kelim, "Malau inta waskanu nina? Yahwah bi waskanu ita aleela." Israel kulu durubu huwo be hujar. Yala bagi nas de umon durubu be hujar wa aragu umon be nar. ²⁶Umon limu hujar ketir fi ras tou al fi lahadi yom ta aleela. Yala Yahwa rija min zalan tou. Ashan kida isim ta mahal de kutu Wasi Akhor lahadi yom ta aleela.

Chapter 8

¹Yahwa kelim Joshua, "Mata kafu; wa kede geliba taki ma karabu. Shilu ma Inta nas ta harib kulu. Rua le Ai. Aiynu, Ana selimu le inta melik ta Ai, ma nas tou, wa medina tou, wa ard tou. ²Inta bi amulu le Ai ma melik tou ze ma inta amulu fi Jericko ma melik tou, ile hajar al bi shilu ganima wa mawashi le badon takum. Amulu kemin be wara medina."³Yala Joshua gum wa shilu rujal ta harib kulu wa rua le Ai. Yashu iktar teletin alf rujal- guwi wa shuja, wa huwo rasulu umon bilel. ⁴Huwo kelim le umon, Aiynu takum, intum kede amulu kemin did medina, be wara tou. Matakum rua beit min medina de, lakin intum kulu kede kun jahiz.⁵Yala Ana ma kulu rujal al ma ana be rua le medina de, kan umon tala der hajimu nina, nina bi jere min umon ze kan hasil. ⁶Umon bi jere wara ta nina lahadi nina bi juru umon beit min medina. Umon bi kelim, 'umon bi jere min nina ze kan umon jere mara al fat.' Yala nina bi jere min umon. ⁷Yala intum bi tala min mahal dusu takum, wa intum bi gobudu medina de. Yahwa Ilah takum bi wodi le iden takum. ⁸Kan intum gubudu medina de, intum bi aragu kulu. Intum bi amulu ligu intum bi tii wosiya al wodi be kelima ta Yahwa. Aiynu Ana wori le intum." ⁹Joshua rasulu umon bara wa umon rua le mahal tomon ta kemin, umon dusus bein Bethel wa Ai le safa garib ta Ai. lakin Joshua num bilel taki fi nus ta shaab. ¹⁰Joshua gum sabah bederi wa jahizu asakir tou, Joshua ma shiuk ta Israel, umon hajimu nas ta Ai. ¹¹Kulu rujal ta harib al kan ma huwo ruwa wa safa ta medina. Umon ja gerib wa nezil fi safa shamal ta Ai. Hasa kan fi wadi bein umon wa Ai. ¹²Huwo rasulu ze kamsa alf rujal ashan bi amulu kemin fi safa garib ta medina bein Bethel wa Ai. ¹³Umon wazau asakir de kulu, jesh al ketir fi safa shamal ta medina, wa Saga safa garib ta medina. Joshua geni bilel dak kulu fi wadi. ¹⁴Zana melik ta Ai aiynu kalam de, huwo gum ma jesh tou gum sabah bederi wa tala bara guwam ashan bi hajimu Israel fi mahal isim tou Miaad fi wadi nahar Ordon. Huwo ma aruf fi kemin be wara ta medina. ¹⁵Joshua ma Israel kulu jere gidam tomon, le safa ta sahara. ¹⁶Kulu nas al kan fi medina nadi ashan bi turudu umon, wa umon jere wara ta Joshua lahadi juru umon beit min medina. ¹⁷Mafi ai rajil al sibu fi medina ta Ai wa Bethel al ma jere wara ta Israel. Umon sibu medina fadi wa umon jere wara ta Israel. ¹⁸Yahwa kelim le Joshua, "Midu harba al fi iden taki le safa ta Ai, lanu Ana bi rua selimu Ai fi iden taki." Joshua midu harba al kan fi iden tou le safa ta medina. ¹⁹Asakir al kan bi dusus fi kemin tomon tala guwam min mahal tomon ze huwo bi midu iden tou. Umon jere wa dakalu medina wa gobudu medina de. Umon wala nar guwam fi medina. ²⁰Rujal ta Ai lefet wa aiynu wara. Umon aiynu dukhan bi tala min medina, wa umon biga ma agder jere be sika de wele sika dak. Leanu shaab Israel al kan bi jere min umon gilibu le umon al bi jere wara tomon. ²¹Zaman Joshua ma jesh al ma huwo aiynu kemin de gobudu medina be dukhan bi tala fuk, umon rija wa katulu rujal ta Ai. ²²Wa tanin de tala min medina did umon, ashan bi gobudu umon fi nus, umon biga fi nus ta shaab Israel, tanin be safa de wa tanin be safa dak. Israel hajimu rujal ta Ai; mafi zol min umon al tal hai au jere. ²³Umon gobudu melik ta Ai hai wa jibu le Joshua. ²⁴Wokit Israel kalasu katulu kulu nas al bi geni fi Ai al jere wara tumon le sahara, wa zaman umon kulu katul, le lahadi akir zol, katulu be sef, Israel kulu rija fi Ai. Umon hajimu Ai be sef. ²⁵Delin al katulu fi yom dak, rujal wa nuswan, kan itnasar alf, kulu nas ta Ai. ²⁶Joshua ma nezilu iden tou al huwo arfa be harba, lahadi huwo kalasu demiru nas ta Ai kulu. ²⁷Israel bes shilu mawashi wa ganaim min medina le nefus tomon, ze Yahwa wori le. ²⁸Joshua aragu Ai wa sibu Ai biga kum lel abad. Karabu Ai le yom ta aleela. ²⁹huwo haligu melik ta Ai fi kashab le asiya. zaman shemis biga bi waga, Joshua kelim le umon kede nezilu jisim ta melik min kashab wa kede jadau gidam abuab ta medina. Umon limu hujar ketir fi ras ta tou. Kum ta hujar de fadulu hinak lahadi yom ta aleela. ³⁰Baad dak Joshua abinu mazbah le Yahwa, Ilah ta Israel, fi ras ta jebel Ebal, ³¹ze Musa kan wori le shaab Israel, ze kan katibu fi kitab ta ganuin ta Musa: "Mazbah min hujar al kwes al mafi zol arfa fugu hadid." Huwo gedim fugu zabaih mahruk le Yahwa, wa umon gedimu zabaih ta salama fugu. ³²Gidam ta shaab Israel, huwo kaibu fi hujar nuskah min ganun ta Musa. ³³Israel kulu, shiyuk tomon, ruasa, wa guda tomon wegif fi itnin safa ta tabot gidam ta Khahana wa Lawin al bi arfa tabot ta ahad ta Yahwa ajanib wa nas al weledu hinak nus tomon wegif gidam ta jebel Jerizim wa nus tani wegif gidam jebel Ebal. Umon bariku shaab Israel, ze ma Musa kadam ta Yahwa kelim le umon min bidaya. ³⁴Yala Joshua agara kulu kelimat ta ganun, barakat wa lanat, ze ma katibu fi kitab ta ganun. ³⁵Mafi kelima al fi kitab ta Musa la Joshua ma agara gidam ta shaab Israel, sawa ma nusuwan, wa iyal sukerin, ma ajanib al bi geni fi nus tomon.

Chapter 9

¹Zaman kulu muluk al bi geni fi gata nahar Ordon wa fi murtafat, wa fi tehet ta murtafat traf ta Nahar al azim le safa ta Lobnan- Al Hisiun wa Amoriun, wa Kanaaniun, wa Ferziun wa Hawiun wa Yabusiun- ²umon limu sawa be sot wahid ashan bi haribu Joshua wa Israel. ³Zaman Sukan ta Jabeon asuma haja al Joshua amulu le Jeriko wa Ai, ⁴umon ja be kuta ta kidib. Umon ja ze nas al rasulu. Umon shilu gesh al gedim le hamir tomon. Wa gurumat al gedim al rubutu le kumur tomon. ⁵Wa libisu naal al gedim, wa gumashat al gedim, gumashat al garabu. Akil tomon kulu kan yabis wa karabu. ⁶Yala umon ruwa le Joshua fi Jiljal fi kema tou wa kelim le huwo wa le rujal ta Israel, "Nina ja min beled beit kalis, kede itakum amulu tifagia ma nina." ⁷Rujal ta Israel kelim le Hauwin, "Ihtimal itakum bi geni gerib ma nina. Kef nina bi amulu itefagia ma itakum?" ⁸Umon kelim le Joshua, "Nina khudam taki." Joshua asalu umon, Itakum nas munu? Itakum ja min wen? ⁹Umon kelim le huwo, "Khudam taki ja min beled al beit kalis, ashan kalam ta isim ta Yahwa Ilah taki. Anina asuma kabara tou wa ayi haja al Huwo amulu fi Masir ¹⁰wa ayi haja al huwo amulu le itnin muluk ta Amoriin fi gata nahar Ordon le Sihon melik ta Hashbon, wa le Oj melik Bashan al kan bi geni fi Ashtarus. ¹¹Shiyuk ta nina ma kulu sukan ta beled ta nina kelim le nina, "Shilu takum akil ziada fi iden takum le sika. Ruwa takum gabilu umon wa kelim takum le umon, "Nina khudam takum. Amulu takum itefagia ma nina." ¹²De yau rekif ta nina, kan lisa kwes zaman nina shilu min biyut ta nina fi yom al nina bada musuwar ta nina ashan bi ja le itakum. Lakin aiyinu hasa, biga yabis wa karabu. ¹³Gurumat de kan jedid zaman nina malau umon, aiyinu hasa biga bi naga. Gumashat wa naal ta anina karabu be kalam ta mushuwar al towil. ¹⁴Yala rujal ta Israel shilu min hajat ta nas de, lakin umon ma asalu Yahwa ashan bi gedimu umon. ¹⁵Yashu amulu salam ma umon wa amulu itefagia ma umon, ashan bi sibun umon geni. Muggedimin ta nas delin kaman halifu le umon. ¹⁶Baad talata yom Israeliin amulu itefagia ma umon, umon ja arufu inu umon jeranat tomon wa umon bi geni gerib. ¹⁷Yala nas ta Israel limu wa ja le mudon tomon fi yom nimra talata. Mudun tomon de kan Jabeon, Kafira, Bairus, wa garia ta Yaarim. ¹⁸Shaab ta Israel ma hajimu umon leanu muggedimin tomon halifu an umon gidam ta Yahwa, Ilah ta Israel. Israeliin kulu bi neng neng le ruwasa tomon. ¹⁹Lakin ruwasa tomon kelim le umon, "Nina ma bi ageder lemesu umon, ashan nina halifu le umon gidam ta Yahwa. ²⁰Nina bi amulu le umon kida: Ashan nina ma bi sibun haja kaab bi hasil le nina be halifa al nina halifu le umon, nina bi sibun umon haiin." ²¹Ruwasa kelim le nas tomon, "Sibun takum umon kede ish." Umon bi kun nasa al bi gata kashab wa bi angulu moyo le Israeliin kulu. ²²Joshua nadi umon wa kelim le umon, "Malu itakum kabasu nina zaman itakum kelim, nina beit kalis min itakum', ligo itakum bi geni gerib ma nina? ²³Ashan kalam de, itakum muluonin wa baad min itakum diaman bi kun nas al bi gata kashab wa bi angulu moyo fi bet ta Ilah tai." ²⁴Umon juwabu Joshua wa kelim, "Ashan wori le abeed taki inu Yahwa Ilah taki kelim le kadam tou Mosa kede wodi le itakum wata de kulu, wa bi demiru sukan ta wata de kulumin gidam takum- ashan kida nina kan kaifin min le badun ta nina min itakum. De sabab al sibun nina amulu kida. ²⁵Hasa, nina fi iden taki. Haja al inta bi aiyinu kwes wa sah ashan bi amulu le nina, amulu, ²⁶Joshua amulu le umon kida: Huwo angizu umon min iden ta Israeliin kede ma katulu umon. ²⁷Yom dak de Joshua kutu Jabeoniin nas al bi gata kashab wa bi angulu moyo le mujtama, wa le mazbah ta Yahwa, lahadi yom ta aleela, fi mahal al Yahwa bi iktar.

Chapter 10

¹Zaman Adoni Sadig, melik ta Urselim asuma inu Joshua gobudu Ai wa demiru ta kulu kulu (ze ma huwo amulu le Jeriko ma melik tou), wa kaman huwo asuma kef nas ta Jabeon amulu salam ma Israel wa biga bi geni ma umon.

²Nas ta Urselim ka kaifin lanu Jabeon de medina kebir, ze wahid min mudun al mulakia. Huwo kan kebir min Ai, wa rujal tou kulu kan nas ta harib al saab.³Yala ADoni Zedek, melik ta Urselim, rasulu risala le Hoham, melik ta Habron, le Firam melik ta Yarmut, wa le Yafi, melik ta Lachish, wa le Dabir, melik ta Ajlon: ⁴"Taal takum saidu ana. Kede nina hajimu Jabeon leanu umon amulu salam ma Joshua wa shaab Israel."⁵Kamsa muluk ta Amoriin, melik ta Urselim, melik ta Habron, melik ta Yarmut, melik ta Lachish, ma melik ta Ajlon ja sawama jesh tomon. Umon ja haribu Jabeon.⁶Nas ta Jabeon rasulu risala le Joshua, wa le jesh ta Jilja. Umon kelim, "Taal guwam, mata amsuku iden taki min abeed taki. Taal le nina guwam wa kalisu nina, Saido nina, leanu muluk ta Amoriin kulu al bi geni fi jebel limu sawa ashan bi hajimu nina." ⁷Joshua ruwa min Jiljal ma kulu rujal ta harib, wa rujal ta shakila.⁸Yahwah kelim le Joshua, "Mata kafu min umon. Ana selimu umon fi iden taki. Mafi zol min umon bi wegif gidam taki." ⁹Joshua ja le umon faja, huwo douru bilal kulu min Jiljal. ¹⁰Yahwa shewishu adu de gidam ta Israel, wa Israel katulu umon kalis fi Jabeon wa turudu umon be sika al bi ruwa le Bet Horon, wa umon katulu umon fi sika al bi rua le Azekah wa Makkedah.¹¹Ze umon bi jere min Israel, le safa ta jebel min Bet Horon, Yahwa jada hujar kubarin min sama fi ras tomon sika kulu lahadi Azekah, wa umon mutu. Ketir nas tomon mutu be de min al katulu be sef be rujal ta Israel.¹²Yala Joshua wonusu le Yahwa fi yom al Yahwa wodi nusra le shaab Israel did Amoriin. De kalam al Joshua kelimu le Yahwa gidam Israel, "Ya shemish, kede inta wegif fi Jabeon, wa gamara, fi wadi Ailon."¹³Shemis wagaf fi mahal tou, wa gamara wagaf lahadi shaab de integim min adu tomon. Kalam de ma katibu fi kitab ta Yashir? Shemis wogif fi nus ta sama; ma nezil tihit le fetera ta yom kamil. ¹⁴Mafi yom al hasil ze de gubal kida wele baad kida, yom al Yahwa asuma fugu sot insan. Leanu Yahwa haribu bidal ta Israel.¹⁵Joshua ma Israel kulu rija le Gilgal. ¹⁶Hasa muluk al kamsa de jere dusu badun tomon fi hufura fi Makkedah. ¹⁷Wori le Joshua, "Ligo umon! kamsa muluk al dusu badun fi hufura fi Makkedah!"¹⁸Joshua kelimu, "Lizu takum hajer kebir fi kasma hufura de wa kutu takum asakir kede harisu umon. ¹⁹Be nefsa takum matakum geni. Turudu takum adu takum wa hajimu takum umon min wara. Matakum sibu umon dakalu fi mudun tomon, leanu Yahwa Ilah takum wodi umon fi iden takum."²⁰Wokit Joshua wa awulad ta Israel katulu umon be katulu al saa; lahadi umon gerib bi kalasu besitin min umon yau jere bes le mudun al kubarin. ²¹Baad dak kulu jesh al kan rua rija be salam le Joshua fi kema ta Makkedah. Mafi zol hawil wonusu kelima did ai zol min shaab Israel.²²Baad dak Joshua kelimu, "Fata takum bab ta hufura wa jibu takum le ana kamsa muluk de." ²³Umon amulu ze huwo wonusu. Umon jibu le huwo kamsa muluk de min hufura, melik ta Habron, melik Yarmut, melik Lachish, wa melik Ajlon.²⁴Wokit umon jibu muluk de le Joshua, huwo nadi ai zol min Israel. Huwo kelimu le nas kubarin ta asakir al ruwa ma huwo fi harib, "Kutu takum kuren takum fi ragabta tomon." Yala umon ja wa kutu kura tomon fi ragabta tomon.²⁵Yala huwo kelimu le umon, "Matakum kafu wa kede gulub takum ma karabu. Kede itakum kun gowi wa mushajihin. De haja al Yahwa bi ruwa amulu le adu takum kulu al itakum bi ruwa shakila ma umon."²⁶Baad dak Joshua katulu muluk de. Huwo aligu umon fi kamsa shejerat. Aligu umon fi shejerat lahadi asiya. ²⁷Zaman shemish waga, Joshua wodi awamir, wa umon nezilu umon min shejerat wa jadu umon fi hufura al kan umon dusu fogo. umon kutu hujar kubar fi kasma hufura de. Hujar de fadulu lahadi yom ta aleela.²⁸Be triga de, Joshua gubudu Makkedah fi yom dak wa katulu ai zol hinak be sef, sawa ma melik tou. Huwo demiru ai zol fi medina de. Huwo ma sibu zol hai hinak. Huwo amulu le melik Makkedah nefsa haja al huwo amulu le melik ta Jeriko.²⁹Joshua rua ma shaab Israel sawa min Makkedah le Libnah. Huwo harib ma Libnah. ³⁰Yahwa bardu selimu fi iden ta Israel sawa ma melik tomon. Joshua durubu umon be sef wa ai zol al fi medina de. Huwo ma sibu zol hai hinak. Huwo amulu le melik tou ze ma huwo amulu le melik ta Jericko.³¹Baad dak Joshua ma kulu israel ma huwo mururu min Libnah le Lachish. Huwo nezil hinak wa shakila ma umon. ³²Yahwa wodi Lachish fi iden ta Israel. Joshua gobudu medina de fi yom nimra itnin wa durubu be sef, wa ai zol al fugu, ze ma huwo amulu le Libnah.³³Yala Horam, melik Jazir, ja ashan bi saidu Lachish. Joshua durubu huwo ma jesh tou lahadi mafi zol al fadulu hai.³⁴Yala Joshua mururu ma Israel min Lachish le Ajlon. Umon nezil hinak wa haribu medina de, ³⁵wa gubudu medina de fi nefsa yom. Umon durubu medina de be sef wa demiru ai zol hinak, ze ma Joshua amulu le Lachish.³⁶Baad dak Joshua ma kulu Israel mururu min Ajlon le Habron. Umon haribu medina de. ³⁷Umon gubudu wa durubu be sef, sawa ma melik tou wa gura tou, wa nas tou kulu. Umon ma sibu zol hai. Bes ze umon amulu le Ajlon, umon demiru ta kulu kulu wa kulu al fi fogo.³⁸Baad dak Joshua rija ma jesh ta Israel kulu ma huwo, wa mururu be Debir wa haribu medina de. ³⁹Umon gubudu medina de ma melik tou wa kulu gura al gerib. Umon durubu umon be sef wa demiru ai zol hinak ta kulu kulu. Umon ma sibu zol hai. Umon amulu le Debir ma melik tou ze ma umon amulu le Libna ma melik tou wa le Habron.⁴⁰Joshua durubu kulu bilad safa jebel, wa safa

ta Junub, mahalat al tehet, wa murtefaat. Be muluk tomon kulu guwa ma sibu zol hai. Huwo demiru ai haja hai, bes ze ma Yahwa, Ilah ta Israel, wori le huwo. ⁴¹Joshua durubu min Gadish Berni le Gaza, wa kulu ard ta Joshan le Jabeon. ⁴²Joshua gobudu muluk de kulu ma ard tomon fi zaman wahid ashan Yahwa, Ilah Israel, shakila le Israel. ⁴³Yala Joshua ma kulu Israel ma huwo, rija fi mahal tomon fi Jijal.

Chapter 11

¹Wokit Jabin, melik ta Hazor asuma kalam de, huwo rasulu risala le Jobab melik ta madon, le melik ta shimron, wa le melik ta Akshaph. ²Huwo bardu al fi shamal al fogo jubal, fi al wadi ta bahr ta Jordan fi junub ta kinnereth, fi ardi al nenjil wa fi Naphoth dor le tijah ta garib. ³Huwo bardu rasulu risala le nas canaaniin al fi sherik wa garib, Amoriin, Hasii, Perizziin, Jebusiin fi ardi al Malian be jubal, wa Hayawiin al fi tijah ta jebel Harmun al fi ardi ta Mizpah. ⁴Kulu asakir tomon ja ma umon, kan asakir de ketir al adad tomon ze rumula ta taraf-bahr umon kan endu khayl wa markabat. ⁵Kulu muluk de gabilu fi zaman al umon tafiq fogo, wa umon amulu qeima fi mahal moyo t merom ashan bi shakila ma nas Israel. ⁶Yahwa kelim le Joshua “Keli inta ma kafu fi gidam tomon leano bukura fi zaman zede ana bi wodi umon kulu fi ident ta Israel ze nas al mutu-mutu intum bi kasuru-kasuru kura ta khayl tomon, wa intum bi haragu markabat tomon”. ⁷Joshua wa kulu rujal ta harib ja. Umon wosulu fajatan fi moyo ta merom, wa hajimu adu tomon. ⁸Yahwa wodi adu fi iden ta nas Israel wa umon darabu umon wa turuju humon le sidon, misrephoth maim, wa le wadi ta mizpah al fi tijah sherik. Umon darabu umon lahadi mafi sala wahid zol al kan hai al kan hai al fadulu. ⁹Joshua amulu le umon bes ze Yahwa wori le huwo. Huwo kasuru-kasusu kura ta khayl tomon wa haragu markabat tomon. ¹⁰Joshua agilibu wara fi zaman dak wa gobudu Hazor. Huwo darabu melik tou be shef. (Hazor yau kan ras ta kulu mamalik del) ¹¹Umon darabu ai haja al hai hinak be zol shef wa kutu umon beit ashan bi demiru, ashan kida kan mafi ai qaliga al hai kan fadulu. Yala huwo haragu Hazor. ¹²Joshua gobudu kulu medina ta muluk del. Huwo gobudu kulu muluk tomon wa darabu umon be sunun ta shef. Huwo demiru umon ta kulu-kulu be sunun ta shef ze Musa al kadim ta Yahwa kan amiru. ¹³Israel ma demiru ai medina al abinu fi ras Tilal, ile Hazor. Huwo bes yau Joshua haragu. ¹⁴Asakir ta Israel shilu kulu hajat al nyakamu fi zaman mashakil min medina del, wa kulu haiwanat al hai le nufus tomon. Umon katulu ai insan be shef lahadi umon mutu kulu. Umon wele shilu ai haja al hai wa gi nefes. ¹⁵Zei Yahwa kan amiru kadim tou musa, be nebsu tariga, musa Kaman amiru Joshua, wa Joshua amulu Kaman de. Huwo ma sibu ai haja al ma amulu min kulu hajat del al Yahwa amiru musa ashan bi amulu. ¹⁶Joshua shilu kulu ardi del, doula al fogo jubal, kulu neger, kulu ardi ta Goshen, tehet jubal wadi al fi bahr ta jordan, wa montiqa. ¹⁷Min Jebel Halak gerib ma Edom, wa rua be huwo tijah ta shamal beit lahadi tijah ta Baal Gad fi wadi gerib ma Lebanon tehet jeleb harmon, huwo gobudu kulu muluk wa katulu umon. ¹⁸Joshua amulu mashakil le muda zaman towil ma kulu muluk. ¹⁹Mafi hai medina amulu salam ma asakir ta Israel ile nas Hayawiin al gi geni fi Gibeon. Israel gobudu kulu bagi medina fi mashakil. ²⁰Leanu kan Yahwa yau gowi gulub tomon ashan huwo bi demiru umon ta kulu-kulu budan rahma, bes ze huwo kan wori le Musa. ²¹Baad de Joshua zaman dak jaw a demiru nas Anakin, huwo amulu kalam fi manatik ta jubal al fi hebron, debir, anab wa al fi kulu manatik to jubal ta Yahuza, wa fi kulu manatik al fogo jubal al fi Israel. Joshua demiru umon ta kulu-kulu ma kulu medina tomon. ²²Mafi ai wahid min Anakim kan fadulu fi ardi ta Israel ile Gaza, Gath, wa Ashdod. ²³Joshua gobudu kulu ardi ze ma Yahwa kelim le musa. Joshua wodi ardi de ze worisa le nas Israel, wa sarafu le ai gebila ta Israel wa ardi kana kudu raha min harib.

Chapter 12

¹Del yau muluk ta ardi al nas Israel kan shilu. Nas Israel kan shilu le umon ardi al fi tijah sherik ta Jordan fi tijah al shemis bi gum fogo, min wadi ta bahr ta arnon le jebel Harmon, wa kulu nas Arabah al fi sherik. ²Sihon, .melik ta nas Amoriin, kan geni fi heshbon. Huwo hakim min Aroer, al fi hudud ta Arnon Gorge min nus ta a wadi, wa nus ta Gilead tehet lahadi le Bahr Jabbok al fi hudud tan as Ammoniin. ³Sihon bardo kan hakimu fi Arabah lahadi fi bahr al Arabah(BahrMileh) tijah junub, tizah ta nenzila al fi tehet jebel ta Pisgah. ⁴Og, melik ta Bashan, wahid min nas al fadulu min Raphaim kan bi geni fi Ashtaroth wa Edrei. ⁵Huwo hakimu fogo jebel hermon, salekah, wa kulu Bashan, lahadi fi hudud ta sihon, melik ta Heshbon. ⁶Musa kadim ta Yahwa. Wodi ardi de le nas gebila ta Reuben, Gad, wa nus ta geliba ta Manasseh. ⁷De yau muluk ta aradi al Joshua wa shab ta Israel kan agilibu fi tisah ta garib ta Jordan min baal Gad fi al wadi gerib ma Lebanon le jebel halak gerib ma edom. Joshua wodi ardi de le gabail ta Israel ashan humon bi shilu le umon. ⁸Huwo wodi le umon manatik al fogo jubal wa aradi al tehet, arabah tizahat ta jubal, sahara wa negev-ardi tan as hasiin, amoriin, canaaniin, periziin, hawiin wa jebusiin. ⁹Muluk del bardu fogo melik ta Jericho, melik ta Ai al huwo yau Bethel. ¹⁰Melik ta Jerusalem, melik ta Enaim. ¹¹Melik ta Jarmuth, melik ta Lachist. ¹²Melik ta Eglon melik ta Gezer. ¹³Melik ta Debir, melik ta Geder. ¹⁴Melik ta Hormah, melik ta Arad. ¹⁵Melik ta Libnah, melik ta Adullam. ¹⁶Melik ta makkedah, melik ta Bethel. ¹⁷Melik ta Tappuah, melik ta Hepher. ¹⁸Melik ta Alphek, melik ta Lasharon. ¹⁹Melik ta madon, melik ta Hazor. ²⁰Melik ta shimron meron, melik ta Akshaph. ²¹Melik ta Taanach, melik ta megiddu. ²²Melik kedesh, melik ta Joknean fi karmel. ²³Melik tad or fi Naphoth Dort a Tirzah. ²⁴Adad ta muluk del kulu kan wahid wa teletin

Chapter 13

¹Hasa kida, Joshua kan biga tala ajus wokit Yahwa kelim le huwo,”Inta biga ajus, lakin lisa fi aradi ketir ashan inta bi gobudu.²De yau ardi al lisa fadulu, kulu manatik ta nas Palastiin, wa kulu nas geshuriin. ³Min shihor al fi sherik al masir wa tijah shamal le hudud ta ekron, al tabi le nas canaaniin, gath, wa ekron-montiga ta aiwiin.⁴Fi junub kulu aradi ta canaaniin min arah al tabi le sidoniin, lahadi beit lahadi aphek al fi hudud tan as amoriin. ⁵Ardi ta gebaliin, kulu Lebanon tijah sherik min baal gad tehet jebel harmon le Lebo hamath.⁶Bardu kulu nas al bi geni fi manatik al fogo jubal min Lebanon wa beit lahadi fi misrephoth maim fogo kulu nas sidon. Ana ni turuju umon bara gidam asakir ta Israel. Lazim keli inta gesimu aradi le nas Israel ze worisa ze ana amiru inta. ⁷Gesimu aradi ze worisa le tiza gabail wa nus ta gebila ta Manasseh.⁸Ma bagi nus ta gebila ta Manasseh, nas Reuben wan as gad kan ligo worisa tomon al musa kan wodi le umon fi sherik ta Jordan. ⁹Min Aroer al fi nihaya ta bahr Arnon gorge(fogo medina al fi nus ta gorge) le kulu hadba ta medeba lahadi fi dibon.¹⁰Kulu medina ta sihon, melik ta Amoriin al hakim fi hesbon, lahadi fi hudud tan as Ammoniin. ¹¹Gilead wag aria ta geshuriin wa Maacatiin kulu tija ta jebel Hermon, kulu bashan le salekah. ¹²Kulu mamlaka ta Og fi bashan al hakimu fi ashtaroth wa edrei-del yau al fadulu min Rephaim-musa darabu umon wa turuju umon bara.¹³Lakin shab ta Israel ma turuju nas geshuriin au maacatiin. Umon gabilu nas geshur wa maacath ashan bi geni fi wasat ta nas Israel lahad aleela.¹⁴Le gebila ta lawi barau musa ma wodi ai worisa. Zebiha ta Yahwa, Allah ta Israel al amulu be nar, yau worisa tomon ze raa allah wori le musa.¹⁵Musa wodi worisa le gebila ta Reuben kasuma bab be kasuma bab. ¹⁶Garia tomon kan bada min Aroer fi nihaya ta bahar ta gorge, wa medina al fi nus ta wadi, wa kulu hadba al fi medeba.¹⁷Reuben bardu ligo heshbon wa kulu medina bitou al fi hadba, dibon wa bamoth baal wa beth baal meon. ¹⁸Wa jahaz, wa kedemoth wa mephaath. ¹⁹Wa kiriathaim wa sibmah wa zereth shahar fi ras tal ta wadi. ²⁰Reuben bardu ligo Beth Peor, nenzila ta Pisgah, Beth Jeshimoth. ²¹Kulu medina al fi hadba wa kulu mamlaka ta sihon melik ta amoriin al kan hakim fi Heshbon al kan Musa agilibu sawa ma kiadin ta Midian Evi, Rekem, Zur, Hur wa Reba, amra ta Sihon al kan geni fi ardi.²²Shab ta Israel bardu katulu balaam weled ta beor be shef zol al bi amulu shokol kujur fi wasat ta del al umon katulu. ²³Hudud ta gebila ta Reuben yau bahr ta Jordan de yau hudut, de kan worisa bita gebila ta Reuben al wodi le ai kasuma bab be medina tomon wa beled tomon.²⁴De yau haja al Musa wodi le gebila ta Gad, kasuma bab be kasuma bab. ²⁵Garia tomon ka jazer, kulu medina ta Gilead wa nus ardi ta ammoriin le Aroer al huwo sherik al Rabbah. ²⁶Min Hesborn le Ramath Mizpah wa Betonim, min mahanaim le garia ta Debir. ²⁷Fi hadba Musa wodi le umon Beth Haram Beth Nimrah, Succoth wa Zaphon, bagi mamlaka ta sihon melik ta Heshbon ma Jordan ze hudud le tijah bahr ta Kinereth akir be tehet, tijah sherik fog Jordan. ²⁸De yau worisa ta gebila ta gad, kasuma bab be kasuma bab be medina tomon wa bilad tomon.²⁹Musa wodi worisa le nas ta gebila Manasseh. Kan wodi le nusu gebila ta shab ta Manasseh kasuma bab. ³⁰Garia tomon kan min mahanaim kulu bashan, sitiin medina. ³¹Nas ta gilead wa ashtaroth wa edrei(Medina mulkia ta Og fi bashan). Del kan wodi le kasuma bab ta machir weled ta Manasseh-nus ta shab ta machir, kasuma bab be kasuma bab.³²De yau worisa al Musa wodi le umon min ardi ta moab lahadi fi gata Jordan fi sherik ta Jericho. ³³Musa ma wodi ai worisa le gebila ta lawi. Yahwa Allah ta Israel yau worisa tomon ze huwo kelim le umon

Chapter 14

¹De yau misaha ta ardi al shab ta Israel ligo ka worisa tomon fi Canaan al Eliazer al kahin, Joshua weled ta Nun wa qiadin ta gabail ta Israel wodi le umon.²Kan bi hazilu worisa tomon be gura le tisa gabail wahid wa nus, ze yahwa kan amiru be Musa.³Musa kan wodi worisa ta itnin wa wahid wa nus gabil fi gata Jordan lakin le lawiin, huwo ma wodi ai worisa.⁴Gebila ta yusif kan failan itnin gabail, Manasseh wa Ephraim. Lawiin kan ma wodi le umon ai gita le worisa fi ardi, lakin bes medina ta niin ashan umon bi geni fogo bardo be ardi ta harisu haiwanat shan bi geni le umon ze muarid.⁵Shab ta Israel amulu ze yahwa kan amiru Musa, ashan kida umon gesimu aradi.⁶Gebila ta Yahuza ja le Joshua fi Gagal. Caleb weled ta Jephanneh min Keniz, kelim le huwo le Musa rojal Allah an inta wa ana fi kadesh Barnea.⁷Ana kan arbein sena wokit Musa kadim ta Yahwa bi bahisu ardi. Ana jebu le huwo kabara tani mara ze al kan fi gelba tai ashan bi amulu.⁸Lakin al ruwa ma ana kutu gelba ta shab kan kala be kafu. Lakinan Yahwa Allah tai kwes.⁹Musa alifu fi yom dak wa kelim be taakid ardi al kura taki kan douru fogo yau bukun worisa le inta wa le iyal taki ilel-abat leanu inta kan douru ma Yahwa ilah tai bel kamil.¹⁰Hasa aiynu Yahwa hafisu an ashan bi geni hai le muda ta kamsa wa arbein sena, ze huwo kan kelim min zaman wokit Yahwa wonusu kelim de le Musa woki Israel kan bi douru min sahara. Hasa aiynu aleela biga humur tai kamsa wa tamanin sena.¹¹Ana lisa gowi aleela ze ma kan fi yom al Musa rasulu ana bara. Guwa tai lisa hasa de sawa be ta kan le harib wa le meshi wa ruju.¹²Hasa ashan kida, wodi le ana mantika al fogo jubal de, al Yahwa kan wahadu le an fi yom dak lakin inta asuma fi hinak fi medina al dugu fogo hash gowi. Minkin Yahwa bikun ma ana wa ana bi turuju umon beit ze Yahwa kelim.¹³Joshua bariku huwo wa wodi le huwo hebron ze worisa le caleb weled ta Jephunneh.¹⁴Ashan kida, hebron tala worisa le caleb weled ta Jephunneh min keniz lahadi aleela, le anu huwo kan tabi Rabuna min kulu gelba, Allah ta Israel.¹⁵Isim ta Hebron kan bediri ginadi kiriath arba. (Arba kan akbar rojul fi nus tan as Anak) yala ardi kana kudu raha min harib.

Chapter 15

¹Wodi ardi le geliba ta shab ta Yahuza kasuma bab be kasuma bab, ja be huwo lahadi fi junub fi hudud ta Edom be sahara ta zin al beit futu kulu le tijah junub. ²Hudud tomon fi junub rua lahadi bahar ta mile, min khalij al agilibu tija junub. ³Hudud tomon rua lahadi le junub ta tai bita Akrabbim wa futu min zin wa rua fog fi sham le Kadesh Barnea min hezron wa fog le adder mahal al agilubu fogo le karka. ⁴Huwo futu min Azmon rua be huwo le tahtamil tam sir wa ja fi nihaya tou fi bahr. De yau kan hudud tomon fi junub. ⁵Hudud al fi tijah kan bahr ta mile, bes fi bidaya ta Jordan. Fi hudud fi semal min jena ta barah min kasuma ta Jordan. ⁶Rua lahadi Beth Hoglah wa rua lahadi shimal Beth Arabah. Baad dak ruwa lahadi hajer ta Bohan weled ta Reuben. ⁷Wa hudud de kan rua lahadi fi Debir min wadi ta Achor, wa bardu tijah shamal rajah fogo le Gilgal al fi axi tat al bita Adummim al tijah junub ta al wadi wa hudud de kan rua be huwo fi alyanabie ta en shemesh wa rua le en rogel. ⁸Hudud de rua fog le al wadi tab en Hinnom le tijah junub ta medina ta Jebusiin (al huwo ya Jerusalem) Kama ruwa lahadi fi tal al fog wadi ta Hinnom, fi garib al fi shamal ta niya ta wadi ta Rephaim. ⁹Hudud de ruwa min ras tilal le yanabie ta Nephtoah wa rua bara min hunak le medina ta jebel Ephron. Hudud de bardu meilu wa rija tija garib ta Baalah (al bardo ginadi gali kiriath jeanrim). ¹⁰Hudud de Kaman lifu deira fi howi garib ta Baalah le jebel seir, wa futu le tijah ta jebel Jearim fi shamal (Huwo nebsu yau Kesalon) nenjil be huwo tehet le beth Shemesh, wa gata lahadi Timnah. ¹¹Hudud de ruwa bara jambu tal al fi shamal ta Ekron, wa meilu ruwa le Shikeron wa futu le jebel baalah min hinak, huwo ruwa le Jabneel. Hudud de akir fi bahar. ¹²Hudu al fi tija garib kan bahar al kebir wa hudud bitou. De yau kan hudud fi hauli gebila ta Yahuza, kasuma bab be kasuma bab. ¹³Ashan Joshua bi hafisu wosaya ta Yahwa, Joshua wodi le Caleb weled ta Jephanneh ardi fi wasat ta gebila ta Yahuza, kiriath arba al huwo Hebron (Araba kan abu ta anak). ¹⁴Caleb turuju bara talata iyal ta Anak min hinak Sheshai, Ahiman wa talmai, ajial ta anak. ¹⁵Huwo ruwa min hinak did nas al bi geni fi Debir (Debir kan daiman gi nadi Kiriath Sepher). ¹⁶Caleb gal “Zol al ajimu Kiriath Sepher wa gobudu de ana bi wodi le huwo aksah binia tai zei mara”. ¹⁷Othniel weled ta Kenaz, aku ta Caleb gobudu beled ta kiriath sephaer, caleb wodi le huwo Aksah biniya tou ashan bikun mara. ¹⁸Baad dak aksah ja le Othniel wa asalu huwo ashan be asalu abu tou kede wodi le huwo mahal zira. Wokit aksah nenjil min humar, Caleb gal le hiya, “Inta der sunu?”. ¹⁹Aksah juwabu, “Amulu le ana moruf, ze ma inta wodi le ana ardi al fi Negev: bardu wodi le ana keiran tanin le moyo” Caleb wodi le huwo kor al be fog wa de al be tehet. ²⁰De kan worisa ta gebila ta Yahuza kasuma bab be kasuma bab. ²¹Medina al tabi le gebila ta Yahuza fi juwa ta junub rua lahadi fi hudud ta Edom, kan Kabzeel, Eder Jagur. ²²Kinah Dimonah, Adadah. ²³Kadesh, Hazor, Ithnan, ²⁴Ziph, Telem, Bealoth, ²⁵Hazor Hadattah, Kerioth, Hezron (kan moruf be isim Hazor), ²⁶Amam, Shema, Moladah, ²⁷Hazor Gaddah, Heshmon, Beth Pelet, ²⁸Hazar Shual, Beersheba, Biziothiah. ²⁹Baalah, Lyim, Ezem, ³⁰Eltolad, kesil, Hormah, ³¹Ziklag, Madmannah, Sansannah, ³²Lebaoth, Shilhim, Ain, wa Rimmon. Del ka tisa wa Ishirin medina ka kulu dakalu fogo bilad tomon. ³³Fi garia al fi nenjil ta jebel al fi tijah garib kan fi Eshtaol, Zorah, Ashnan, ³⁴Zanoah, En Gannim, Tappuah, Enam, ³⁵Jarmuth, Adullam, Sokoh, Azekah, ³⁶Shaaraim, Adithaim, wa Gederah (de yau Gederothaim). Del kan arbatasar medina wa bilad. ³⁷Zenan, Hadashah, Migdalgalad, ³⁸Dilean, Mizpah, Joktheel, ³⁹Lachis, Bozkath, Elgon, ⁴⁰Kabbon, Lahmas, Kitlish, ⁴¹Gederoth, Beth Dagon, Naamah, Makkedah. Del kan sitasar medina fi adad wa bilad tomon. ⁴²Libnah, Ether, Ashan, ⁴³Iphtah, Ashnah, Nezib, ⁴⁴Keilah, Akzib, Mareshah. Del kan tiza medina wa fogo bilad. ⁴⁵Ekron be medina wa bilad al fi haulu, ⁴⁶Min Ekron le Bahar al Akbar, kulu mahal guad al gerib ma Ashdod, fogo bilad tomon. ⁴⁷Ashdod, medina al fi hawilu umon wa Kaman bilad tomon; Gaza, medina al fi hawil umon wa fogo bilad tomon le wadi ta masir, wa le Bahar al Akbar be hudud tou. ⁴⁸Fi dowal al fogo jubal, Shamir, Jattir, Sokoh, ⁴⁹Dannah, kiriath Sannah (Be ya Debir), ⁵⁰Anab, Eshtemoh, Anim, ⁵¹Goshen, Holon, wa Giloh. De kan Edasar medina be bilad tomon. ⁵²Arab, Dumah, Eshan, ⁵³Janim, Beth Tappuah, Aphekah, ⁵⁴Humtah, Kiriath, Arba (al huwo yau Hebron), wa zior. Del kan tisa medina wa bilad tomon. ⁵⁵Maon, Carmel, Ziph, Juttah, ⁵⁶Jezreel, Jokdeam, Zanoah, ⁵⁷Kain, Gibeah, wa Timnah. Del kan ashara medina be bilad tomon. ⁵⁸Halhul, Beth Zur, Gedor, ⁵⁹Maarath, Beth Anoth, wa Eltekon. Del kan sita medina be bilad tomon. ⁶⁰Kiriath Baal (de yau Kiriath Jearim), wa Rabbah. De kan itnin medina wa bilad toumon. ⁶¹Fi sahara, kan fi Beth Arabah, middin, secalah, ⁶²Nibshan, Medina wa fogo bilad, ⁶³Lakin le na Jebusiin, nas al bi geni fi Jerusalem, gebila ta Yahuza kan ma turuju umon bara, ashan kida, Jebusiin geni hinak fi nus gebila ta Yahuza lahadi yom de.

Chapter 16

¹Wajib ta arid le gebila ta Yusif bada min Urdun fi Jericho, sherik ta nahar ta Urdun, lahadi beria sahara) bi rua fok min urdun be teriga ta Jebel ta medina ta Bethel. ²Biga huwo ila luz wa bi tala gidam le Ataroth, Arid ta al Arkitiin. ³Biga huwo bi rua le tehet garib ta arid ta al Yaphletiin, lahadi arid al tehet ta bet Horon, wa biga lahadi fok le Gazer; huwo bi kalasu fi bahar. ⁴De yau be teriga de gebila ta Yusif, Manasseh wa Afraim akudu worisa tomon. ⁵Arid ta gebila ta Afraim, usura be hasab usura; hudud ta worisa tomon fi sherik tala min Ataroth Adder lahadi bet Horon al fok. ⁶Wa min hinak huwo bi Istemir lahadi Bahar min mikmethath fi Shamal huwo fi sherik ta Yahwa. ⁷Biga howo rua tehet min Yanoha le Ataroth wa Naarat, wa biga wosulu le Jeriko, kalasu fi Jordan. ⁸Min hudud Bahar. De Yau kan worisa ta gebila ta Afraim, usura be hasab usura. ⁹Sawa ma medinat al kan iktaru le gebila ta Afraim be idafa le worisa ta gebila ta Manasseh-kulu medinat be idafa le karia tomon. ¹⁰Umon ma turudu Canaaniin al bi geni fi zazer, ashan kida Canaaniin geni fi wasat Ephraim le hadi yom ta Aleela, lakin shaab del kan kutu ashan bi Amulu amal ijbari.

Chapter 17

¹De kan wajib ta arid ta gebila ta Manasseh (al huwo bikiria ta Yusuf) de yau, le maker, al huwo yau bikira ta Manasseh wa huwo be nefsa tou kan abu ta Gilead. Iyal ta iyal ta maker kan kalifu le arid ta gilead wa bashan, leanu maker kan rajil ta harib. ²Arid de kan kalifu le istirahat ta gebila ta Manasseh, wodi le usurat tomon-Abiezer, Halek, Asriel, shechem, hafar, Shemida. Del kan yau iyal ta iyal ta Manasseh jena ta Yusuf al rajil, gedimu be hasab usura tomon. ³Hasa salfhad jena ta hafir jena ta Galead jena ta maker jena Manasseh kan ma indu Awlad, lakin kulu banat. Asani ta Banat tou kan mahlah, Noah, Hajla, Milkah, wa tirasa. ⁴Umon ja gidam ta Aleazar al Kahin, Joshua jena ta nun, wa ruasa, wa umon kelim, “Yahwa wodi Awamir le Musa ashan bi wodi le nina worisa wasat Akwana ta nina.” Ashan kida tabi Awamir ta Yahwa, huwo wodi le nusuwan del worisa wasat akwana Al min abu tomon. ⁵Ashar wajibat ta arid wokilu le Manasseh fi Galead wa bashan, Ali huwo fi tijah al tani ta Jordan, ⁶Leanu Akawat ta Manasseh Akuda worisa wasat Akwana tomon. Arid ta Galead kan wokilu le istirahat ta iyal ta iyal ta Manasseh. ⁷Hudud ta Manasseh bada min Asher le al Makmatha, al mugabil sherik ta shechim- biga hudud de rua lahasi junub le del al bi geni gerib ma rebi ta Tappuah. ⁸(Arid ta Tappuah tabi le Manasseh, lakin medina ta Tappuah ala hudud ta Manasseh tabi le shaab ta Ephraim) ⁹Hudud de rua le tehet le wadi kanah. Nudun del junub ta wadi wasat mudun ta Manasseh tabi le Ephraim. Hudud ta Manasseh kan fi tijah ta shamal ta wodi, wa huwo bi kalasu fi bahar. ¹⁰Arid al fi junub tabi le Ephraim, wa arid al fi shamal kan ta Manasseh Bahar kan yau hudud. Bi wosulu le Asher be shamal, wosulu le Asher, wa fi sherik, Issachar. ¹¹Kaman fi Issachar wa fi Asher Manasseh lemesu Beth Shem wa kariyat tou, Ibleam wa Kariyat tou, sukan ta Dor wa karia tou, sukan ta Endor wa kariyat tou, Sukan ta Taanach wa kariyat tou, wa sukan ta Megiddo wa kariyat tou (wa medina al nimira talata yau Napheth). ¹²Hasa gebila ta Manasseh ma shilu milikiya ta Mudun del, ashan Cananiin Istemir geni fi Arid de. ¹³Zaman shaab ta Israel raba gowi, umon kutu Canaaniin bi Amulu ijbari, lakin umon ma indu dafi be kemil ashan bi tala umon bara. ¹⁴Biga iyal ta iyal ta Yusuf kelim le Joshua, gali, “malu inta wodi le nina bes wahid wajib ta arid wa juza wahid le al worisa, ligo nina shaab azim fi Adad, wa Yahwa bariku nina kulu? ¹⁵Joshua kelim le umon, iza kan inta shaab azim fi adad, rua tala be nefsa taki le gaba wa hinak beinu wata le nefsa taki fi arid ta al Ferizziin wa ta al Rephaim. Amulu de, kan biga jebel ta bilad ta Ephraim biga suker shedid le inta. ¹⁶Iyal ta iyal ta Yusuf kelim, “jebel ta bilad de ma kifaya le amina. Lakin kulu Canaaniin al bi geni fi wodi de indu Arabat ta hadid, kulu del al umon fi bet shan wa Kariyat tomon, wa de al umon fi wodi ta Yazreel. ¹⁷Biga Joshua kelim le bet ta Yusuf le Ephraim wa Manasseh, “inta shaab azim fi adad, wa inta indu guwa azim, inta ma bi kun indu bes wahid gita ta Arid kalifu le inta. ¹⁸Jebel ta beled de bi kun taki Kaman. Wa lo inu huwo gaba, inta bi gata huwo wa shilu melkiya tou le hudud beit. Inta bi tala Canaaniin de bara, hata lo umon indu Arabat ta Hadid, wa hata kan umon gowi.”

Chapter 18

¹Baad dak kulu mejles ta shaab ta Israel ijtama ma baad fi Shiloh. Umon jahisu khema ta ijima hinak wa umon shilu arid de gidam tomon. ²Kan hinak lisa fi saba gabail wasat shaab ta Israel al worisa tomon kan ma kalifu le umon. ³Joshua kelim le shaab ta Israel, “kan fetera itakum ma agder rua le arid al Yahwa, Allah ta abuhar takum wodi le intum?” ⁴Azilu le nefsa takum talata rujal min kulu gebila, ana bi rasulu umon bara. Umon bi tala bara wa bi fetish arid de fok wa tehet. Umon bi katibu bara wosif bi tou ma raiya ta worsat tomon, wa biga umon bi ja wara le ana. ⁵Umon bi gesim le saba agsam. Yahuza bi geni fi arid tomon fi junub, wa bet ta Yusuf bi Istemir geni fi arid tomon fi shamal. ⁶Inta bi wosifu arid de fi saba agsam wa jibu wosif de hia le ana. Ana bi amulu le intum gura gidam ta Yahwa allah tanina. ⁷Lawiin ma indu nisba fi wosat takum, ashan kahanat ta Yahwa yau worisa tomon. Gad, Raubin, wa nus ta gebila ta Manasseh umon akudu worisa tomon, beyid fi urdun. De yau worisa al musa kadam ta Rabuna wodi le umon.” ⁸Biga rujal de gum wa rua. Joshua wodi Awemir le del al ruwa katibu wosif ta Arid de, gali, ruwa fok wa tehet fi Arid wa katibu wosif tou wa rija le ana. Ana bi amulu gura le intum hina gidam ta Yahwa fi Shiloh. ⁹Rujal de rua fok wa tehet fi arid wa katibu wosif bi tou fi kalam be hasab mudun rija le Joshua fi muaskar fi Shiloh. ¹⁰Baad dak Joshua amulu le umon gura fi Shiloh gidam Yahwa. De kan hinak kalifu de le shaab ta Israel, wa le kulu min umon kan wodi nisba ta arid tou. ¹¹Min wajib ta arid le gebila ta Benjamin usura be usura, arid al kelifu le umon de arid al kan waga beyin iyal ta iyal ta Yahuza wa iyal ta iyal ta Yusuf. ¹²Fi itijah ta samal, hudud tomon bada fi urdun, hudud de tala fok le taraf ta shamal ta Jeriko, wa tawali tala fok be wasit jebel garib ta bilad. Hinak huwo wosulu le beriya ta beth own. ¹³Min hinak hudud de tala gidam junub fi itijah ta luz (hefesa mahal ze bethel). Biga hudud de rua tehet le ataroth iddar, be jebel al tehet junub ta bet Haron. ¹⁴Hudud de biga rua fi itijah al tani fi itijah ta sherik huwo rija nahwa junub, mugabil le jebel al bi tala min beth Horon. Hudud de bi kalasu fi kiriath baal (huwo yau kiriath yearim), mefina al huwo tabi le gebila ta Yahuza. De shekila hudud de fi itijah ta garib. ¹⁵Itijah ta junub bada bes bara min kiriath yearim. Hudud de ruwa min hinak le Ephron, lahadi ena ta moya ta naftoh. ¹⁶Hudud de rua tehet lahadi hudud ta jebel al kan muakis le wadi ta ibni hinnom, al kan fi shamal nihaya ta wadi ta Rafeiin. Huwo biga rua tehet lahadi wodi ta hinnom, junub ta taraf ta al yabusiin, wa istemer tehet le En rogel. ¹⁷Huwo rija shamal, tala le itijah ta En shemesh, wa min hinak huwo rua bara le Geliloth, al kan muakis akaba ta adummim. Biga huwo rua tehet lahadi hajer ta bohan jena ta Rawabin. ¹⁸Huwo rua gidam le shamal ta khitfa ta beth arabah wa tehet le al Arabah. ¹⁹Hudud de rua gidam lahadi shamal khitfa ta Beth Hoglah. Hudud de intaha fi shamal lisan ta bahar al meleh, hihaya ta urdun fi junub. De yau kan hudud al fi junub. ²⁰Jordan amulu hudud tou fi itijah ta sherik. De kan worisa ta gebila ta Benjamiin, wa huwo kan wodi usura be usura, hudud baad hudud kulu dayra. ²¹Hasa mudun ta gebila ta Benjamiin, usura hasab usura, del kan yau mudun: Jeriko, Beth, Hoglah, wodi keziz, ²²Beth al Arabah, Samaraim, Betiel, ²³Al Awim, al Fara, Afrah, ²⁴Kafar al Ammoni, al ofni, wa Gaba. Umon kan itnashar mudun, be idafa le kariyat tomon. ²⁵Hinak kan kamon mudun ta Gibeon, Ramal, Beeroth, ²⁶Al Mizfah, al Kafirah, al mosah, ²⁷Rakem, Yarfael, taralah, ²⁸Selah, Alef, Al yebusi (nefsa ze orshelem), Gibaah, wa kiriath. Hinak kan Arba tashar mudun, be idafa le kariyat tomon. De kan worisa ta Benjamiin le usurat tomon.

Chapter 19

¹Gura nimira itnin waga le shameon, usura hasab usura. Worisa tomon kan fi wasat ta worisa al tabi le gebila ta Yahuza.²Umon kan indu fi worisa tomon beer saba, shaba, moladah, ³Hasar shual, Balah, Asem, ⁴Eltolad, Bethul, Harmah.⁵Shamaeon Kaman indu siklag, Bet al markaboth, Hasar susah, ⁶Beth labooth, wa sharulen. Del kan talatashar mudun, be idafa le kariyat tomon, ⁷Shamaeon Kaman indu ain, Rimmon, ather, wa ashan. Del kan arba mudun, be idafa le kariyat tomon.⁸Del kan ma baad, be idafa le umon kariyat hauli mudun del al beyid ze Baalath beer (nefsa ze Ramah fi junub). De yau kan worisa ta gebila ta shameon, usurs behasab usura. ⁹Worisa ta gebila ta shameon amulu juzu min ardi ta gebila ta Yahuza. Leanu gisim ta ardi al wokilu le gebila ta Yahuza kan kebir shedid le umon, gebila ta shameon akudu worisa tomon bara min nus ta nisba tomon.¹⁰Guru nimira tulata waga le gebila ta zabulun, usura hasab usura hudud ta worisa tomon bada fi sarid. ¹¹Hudud tomon tala fok le garib wosulu le maralah wa lemesu le dabasha; biga huwo istemir ruwa lahadi wadi al kan mugabil le Yaknaam.¹²Min sarid hudud de rija sherik le sherik ta shemis wa rua le hudud ta kislath tabor. Min hinak huwo rua le al Dabrah wa tala fok le yafia. ¹³Min hinak huwo rua le sherik le Gath hafer, wa tawali le eth kasin; baadu huwo rua le rimmon wa rija le neah.¹⁴Hudud de amulu ruju le shamal le Hannathon wa intah fi wadi ta yaftah el. ¹⁵Gitaa de be idafa le mudun ta kattath, Nahalal, Shimron, Yadalath, wa Bethlehem. Kan hinak itnashar mudun, be idafa le kariyat tomon.¹⁶De yau kan worisa ta gebila ta zabulun, usura hasab usura. Be idafa le mudun del, be idafa le kariyat tomon.¹⁷Gura nimra arba waga le gebila ta Yasachir, usura hasab usura. ¹⁸Be idafa le Ardi tomon Yazreel, al chesulloth, shunem, ¹⁹Hafaraim, Shion, wa anaharath.²⁰Huwo Kaman be idafa le Rabbith, kishion, Abes, ²¹Rameth, en Gannim, En Haddah, Beth fasses. ²²Hudud tomon Kaman lemesu Tabor, shahasemah, wa beth shemesh, wa bi kalasu fi Jordan. Kan hinak sitashar mudun, be idafa le kariyat tomon.²³De kan worisa ta gebila ta Issachar, hasab usurat tomon mudun be idafa le kariyat tomon.²⁴Gura nimra khamisa waga le gebila ta asher, usura hasab usura. ²⁵Be idafa le ardi tomon halkath, Hali, Baten, Akdhaf, ²⁶Allammelek, Amad, wa Mishall. Fi garib hudud de tala le Carmal wa Shihor Libnath.²⁷Baad dak huwo rija sherik le beth Dogan wa rua beit le zabulun, wa tawali le wadi yaftah el, shamal le Beth al Emek wa Neiel. Biga huwo istemer gidam le Kabul le Shamal. ²⁸Huwo biga rua gidam le Abdon, Rehob, hammon, wa Kanah, al beit ze sidon al zim.²⁹Hudud de rija wara le Ramah, wa towali le medina ta sur. Biga Kaman hudud de rija le Hosah wa kalasu fi bahar, fi gitaa ta Akzib, ³⁰Ummah, afek, wa rahob. Kan hinak itnin wa Ishriin mudun, be idafa le kariyat tomon.³¹De yau kan worisa ta gebila ta asher, usura hasab usura mudun, be idafa le kariyat tomon.³²Gura nimra sitah waga le gebila ta naftali, usura hasab usura. ³³Hudud tomon jere min halaf, min boluta fi saannanim, gidam le Adami nekeb. Wa Jabneel, al beit ze lakkum; huwo kalasu fi Jordan. ³⁴Hudud de rija garib le aznoth tabor wa rua gidam le hukkuk; huwo Lemesu zabulun fi Shamal, wa wosulu le asher garib wa Yahuza fi sherik fi Bahar al Jordan.³⁵Mudun al muhasan kan yau al siddim, ser, Hammath, Rakkath, Kinnarah, ³⁶Adama, Ramah, Hasor< ³⁷Kadesh, Edrei, wa En Hasor. ³⁸Hinak Kaman Yaron, migdal El, Horem, Beth anath, wa Beth shemesh. Kan Hinak tisatashar mudun, be idafa le kariyat tomon. ³⁹De kan Yau worisa ta gebila ta naftali, usura hasab usura, be idafa le kariyat tomon.⁴⁰Gura nimra sabah waga le gebila ta dan, usura hasab usura, ⁴¹Idafa le worisa ta arid tomon yau sorah, Eshtaol, Ir Shemesh, ⁴²Shaalabbin, aiylon, wa yatlah. ⁴³Huwo Kaman bidom Elon, timnah, afron, ⁴⁴Eltekeh, gibbthon, baalath, ⁴⁵Yahud, Bene, Barak, Gath Rimmon, ⁴⁶Miyah al yarkon, wa alrakon, ma arid al bi gata min yafa, ⁴⁷Asna arid ta gebila ta dan tala min umon, dan lashem, Haribu diid huwo, kobudu huwo wa durubu huwo be sef; shilu mikiya tou wa geni foko. Umon semi lashem, nadi huwo dan baad abuhath tomon. ⁴⁸De yau kan worisa ta gebila ta dan, usura hasab usura mudun, idafa le kariyat tomon.⁴⁹Zaman umon intah min tegsim ta arid ze worisa, shaab ta Israel wodi worisa fi wasat tomon le Joshua jena ta nun, ⁵⁰Be hasab awamir ta Yahwa umon wodi le huwo medina al huwo asalu, Timnath sarah fi medina ta jebel ta Ephraim. Huwo abinu medina de wa huwo geni hinak. ⁵¹Del yau worisat al Eleazar al khahin, Joshua jena ta nun, wa giyyadat ta usar ta gebila ta Israel kalifu be gura fi Shiloh, gidam ta Yahwa, fi dukul ta khema ta Ijtima biga umon kalasu gesimu Arid.

Chapter 20

¹Baad dak Yahwa kelim le Joshua, ²Kelim le shaab ta Israel, gali, Azilu mudun ta malja al ana kelim le intum Allah ida ta Musa. ³Amulu de ashan kan zol katulu zol be hadis au min ger ma huwo bi arufu bi agder rua hinak. Mudun de bi kun mahal ta malja min muntaginta dom. ⁴Huwo bi jere le wahid min mudun de wa bi wogif fi madkal ta bab ta medina. Wadehu hala tou le gada ta medina dak. Baad umon bi shilu huwo dakil medina wa bi wodi le huwo mahal ashan huwo bi geni fi nus tomon. ⁵Kan zol al dofugu dom tabi huwo hinak, biga shaab ta medina ma bi selimu zol al katulu huwo bi intah le al musuliin. Umon ma bi amulu kida leanu huwo katulu jaran tou ligo huwa ma arufu, wa huwa kan ma indu karahiya tijah tou min zaman. ⁶Huwo bi geni fi medina dak lahadi huwo bi wogif gidam ta mejeles le hakum, lahadi mutu ta zol al bi kadimu ze kahin al azim fi Ayam de, biga zol al katulu be don gasit de bi rija le beled tou wa bet tou, le beled al huwo jeri min fogo.” ⁷Ashan kida Israeliin bi azilu kadesh fi Galile fi medina ta jebel ta naftali, shechem fi medina ta jebel ta Ephraim, wa kariath Arba (nefsa Isim zehabron) fi medina ta jebel ta Yahuza. ⁸Be wasit ta Jordan sherik ta Jeriko, umon bi Azilu basir fi saharah ala Atraf min gebila ta Reuben; Ramoth Gilead, min gebila ta Gad; wa Golan fi bashan, min gebila ta Manasseh. ⁹Del kan yau mudun al Azilu le kulu shaab ta Israel wa le mahal geni ta Ajnabi al garib fi nus tomon, ashan kida ai zol al katulu zol bi don gasid bi jere le umon le salama tou. Zol de ma bi mutu be wasit ida ta musulin ta dom, lahadi zol al mutaham de bi wogif gidam ta mejeles.

Chapter 21

¹Ruwasa ta aba ta Lawin ja le Eleazer al kahin, le Joshua weled ta Nun, wa le ruwasa ta usar ta aba tomon min shaab Israel. ²Umon kelim le umon fi Shiloh fi ard Canaan, "Yahwa weri le be wasat ta Musa kede intum wodi le nina mudun al nina bi geni fogo, be mahal al mawashi ta nina bi akulu fogo." ³Ashan kida be awamir ta Yahwa, shaab Israel wedi le Lawin mudun de be mahalat al mawashi tomon bi akulu fogo. ⁴Gura waga le bab ta Gahatin kan le iyal ta Haron al kan min Lawin umon ligu talatashar mudon al wodi min gebila ta Yahuza, mon gebila ta Shamoun, wa min gebila ta Benyamin. ⁵Wa le gebila Gahat ashara mudun be gura min abuwab ta gabaieel ta Ephraim, Dan wa min nus gebila ta Manassa. ⁶Min gebila ta Jarshun waga le umon gura ta talatashar mudon, min bab ta gebila ta Issachar, wa min gebila ta Asher, Naphtali, wa nus gebila ta Manassa fi Bashan. ⁷Wa la nas al kan min iyal ta Merari, bab bab, umon ligu itnashar mudon min gabail ta Reuben, Jad, wa Zebulun. ⁸Shaab Israel wedi mudun de le Lawin be gura (sawa be mahal akil ta mawashi tomon), ze ma Yahwa weri le umon be wasat Mosa. ⁹Min gebila ta Yahuza wa Shamoun, mudun de be asma tomon. ¹⁰Mudun al kan wodi le iyal ta Haron, al kan min abwab ta Gahatin, al umon kan min gelia ta Lawi. Leanu gura al awel kan waga le umon. ¹¹Israeliin wodi le umon Garia Arba Abu ta Anak, nefsa mahal ze Habron, fi jebel Yahuza, be mahal ta mawashi tou. ¹²Lakin mahal zira ta medina ma mayadin tou wedi le kaleb weled ta Yafunna, ze miras. ¹³Umon wedi le iyal ta Haron al kahin Habron ma mahal ta mawashi tou- wa medina Libna ma mahal ta mawashi tou ze malja al zol al katulu zol bi jere fogo, wa ¹⁴Yatir ma mahal ta mawashi tou, wa Ashtamu ma mahal ta mawashi tou. ¹⁵Umon kaman wedi Holon ma mahal ta mawashi tou, Dabir ma mahal ta mawashi tou, ¹⁶Ain ma mahal ta mawashi tou, Yuta ma mahal ta mawashi tou, wa Bet Shemes ma mahal ta mawashi tou. Umon kan tissa mudon al wodi min itnin gabail de. ¹⁷Min gebila ta Benjamin kan wedi Jabeon ma mahal ta mawashi tou, Jaba ma mahal ta mawashi tou, ¹⁸Anasos ma mahal ta mawashi tou, Almon ma mahal ta mawashi tou. ¹⁹Mudun al wodi le Kahana, iyal ta Haron, kan talatashar mudun, sawa ma mahal ta mawashi tou. ²⁰Ama bagi abuab ta Gahatin al Lawin al tabiin le usra ta Gahat- umon indu mudun tomon al wodi le umon ma gebila ta Ephraim be jada gura. ²¹Kan wodi le umon Shekim ma mahal ta mawashi tou fi jebel Ephraim ze medina al zol al katulu zol bidun gasit bi jere fogo, Jazir ma mahal ta mawashi tou, ²²Gibsaim ma mahal ta mawashi tou, wa Bet Horon ma mahal ta mawashi tou- kulu arba mudun. ²³Min gebila ta Dan, wodi le umon Eltaga ma mahal ta mawashi tou, wa Jabson ma mahal ta mawashi tou, ²⁴Ailon ma mahal ta mawashi tou, wa Jat Rimmon ma mahal ta mawashi tou-arba kulu arba mudun. ²⁵Min nus gebila ta Manassa, bab ta Gahat kan wedi Taanak ma mahal ta mawashi tou, wa Jat Rimmon ma mahal ta mawashi tou-itnin mudun. ²⁶Kan umon ashara mudun fi adad le bagi gebila ta Gahat, sawa ma mahal ta mawashi tomon. ²⁷Min nus gebila ta Manassa, le bab ta Jarshon bagi Lawin, umon wedi Jolan fi Bashan ma mahal ta mawashi tou, ze medina ta malja al kan zol katulu zol bi dun gasit bi jere fogo, sawa ma Baashtara ma mahal ta mawashi tou-kulu itnin mudun. ²⁸Umon bardu wodi le bab ta Jarshon min gebila ta Issachar umon wodi Gishiun sawa ma mahal ta mawashi tou, ²⁹Yarmut ma mahal ta mawashi tou, wa En Jannim ma mahal ta mawashi tou, arba mudun. ³⁰Wa min bab ta Ashir, wodi Mishal ma mahal ta mawashi tou, Abdon ma mahal ta mawashi tou, ³¹Halkah ma mahal ta mawashi tou, Rahob ma mahal ta mawashi tou, kulu arba mudun. ³²Min gebila ta Nafatali, umon wodi medina Gadish fi Jelil medina al zol kan katulu zol bidun gasit bi jere fogo; wa ma mahal ta mawashi tou Hamon Dor ma mahal ta mawashi tou, wa Gartan ma mahal ta mawashi tou, kulu talata mudun. ³³Umon kulu kan talatashar mudun ma mahal ta mawashi tomon. ³⁴Wa le bagi Lawin al min bab ta Marari min gebila ta Zabulun: Yugnnam ma mahal ta mawashi tou, wa Garta ma mahal ta mawashi tou, ³⁵wa Dimmna ma mahal ta mawashi tou, wa Nahlaal ma mahal ta mawashi tou, umon kulu arba mudun. ³⁶Le bab ta Marari kan wodi le umon min gebila Reuben: Basir ma mahal ta mawashi tou, wa Yahsa ma mahal ta mawashi tou, ³⁷Gadimus ma mahal ta mawashi tou, wa Miffaa ma mahal ta mawashi tou kulu arba mudun. ³⁸Min gebila ta Jad wodi Ramus Jalaad ma mahal ta mawashi tou ze medina ta malja al kan zol katulu zol bidun gasit bi jere fogo, wa Mahanim ma mahal ta mawashi tou, ³⁹Bab ta Marari bardu wedi le umon Hashbon ma mahal ta mawashi tou. Kulu kan arba mudun. ⁴⁰De kulu kan mudun ta abuab ketir ta Marari, al kan min gebila ta Lawi-itnashar al kan wodi le umon be gura, ⁴¹Mudun ta Lawi kulu al fi nus ta shaab Israel kan temeniya wa arbein mudun, sawa ma mahal ta mawashi tomon. ⁴²Mudun de kulu ai wahid be mahal ta mawashi tou taraf tou. ⁴³Yahwa wodi le shaab Israel kulu ard al huwo halifu beu le aba tomon. Israel worisu aradi de wa geni fogo. ⁴⁴Yala Yahwa wodi le umon raha min kulu tijah, ze ma huwo halif le aba tomon. Mafi wahid min adu tomon bi ageder kilibu umon. Yahwa selimu adu tomon kulu fi iden tomon. ⁴⁵Mafi ai wahid min wadad al Yahwa wonusu le shaab Israel al fashal. Kulu wadad de hasil.

Chapter 22

¹Fi zaman dak Joshua nadi Reubeniin, wa Jadiin, wa nus ta Manassa. ²Huwo kelim le umon, "Intum amulu ai haja al Musa kadam ta Yahwa kelim le intum. Intum tii sot tai fi ai haja al ana kelim le intum. ³Intum ma sibu akwana takum ayamata de kulu, lahadi yom ta aleela, wa intum kamilu sokol al Yahwa wasi le intum. ⁴Hasa Yahwa wodi raha le akwana takum, ze ma huwo waidu umon. Ashan rija takum le kiam takum fi ard al intum warisu, al Musa kadam ta Yahwa wodi le intum fi tani ta Jordan. ⁵Bes kede intum kun harisin ashan bi hafisu wasaya wa ganun al Musa kadam ta Yahwa wori le intum, kede intum hibu Allah, wa kede duoru fi sikat tuo, kede hafisu wasaya tou, wa kede lesegu fogo huwo wa bi abudu huwo ma geliba taki wa nefsa taki kulu." ⁶Joshua bariku umon wa sibu umon rija le kiam tomon. ⁷Le nus ta bab ta Manassa mosa wodi le umon miras fi Bashan, wa le nus al tani Yashu wodi miras tomon jambu akwana tomon fi ard safa garib ta Jordan. Joshua rasulu umon le kiam tomon huwo bariku umon ⁸wa kelim le umon, "Rija takum le kiam takum be gurush ketir, wa mawashi ketir, wa be dahab wa fidda, be nihas wa hadid, wa be gumashat ketir. Gesimu takum ganim ta adu takum de ma akwana takum." ⁹Iyal ta Reuben, iyat ta Jad, wa nus gebila ta Manassa rija bet, umon sibu shaab Israel fi Shiluwa, al fi beled ta Kanaan. Umon tala bi rua le Jalaad, le beled tomon, al umon be nufus tomon werisu, be taa ta wasaya ta Yahwa, be iden ta Musa. ¹⁰Wokit umon wosulu fi Jordan fi ard Kanaan, Nas Reuben wa Jaddin wa nus ta gebila ta Manassa abinu mazbah Azim. ¹¹Shaab Isreal asuma an kalam de wa kelim, "Aiynu! nas Reuben, wa Gad wa nus ta Manassa abinu mazbah fi gidam ta ard Kanaan grib ma Jordan, fi safa al tabi le shaab Israel." ¹²Zaman shaab Israel asuma, kulu mujtama ta shaab Israel limu sawa fi Shilu ashan bi shakila ma umon. ¹³Yala shaab Israel rasulu nas le Reubeniin, wa Gaddin, wa nus gebila ta Manassa, fi ard Jalaad. Umon kaman rasulu Fanihas jena ta Eleazar al khahin, ¹⁴wa ashara ruwasa, wahid min kulu usra ta Israel, wa kulu wahid min umon kan ras ta usra fi Israel. ¹⁵Umon ja le shaab ta Reuben, Jad, wa nus gebila ta Manasseh, fi ard Jalaad, wa umon wonusu le umon: ¹⁶"Kulu jama ta Yahwa wonusu kida, "De kiana ta shunu de al intum amulu did Ilah ta Israel, intum rija wara min doriya wara Yahwa be abinu takum mazbah le badun takum fi yom de intum merid did Yahwa?" ¹⁷Hal katiya ta Fagur besit le nina? Wa lisa nina ma nedifu nefus ta nina min fogo. Ashan katiya de darba ta Yahwa ja le jamma ta Israel. ¹⁸Hal intum lazim kede tala min sika ta Yahwa fi yom de? Kan intum kaman merid did Yahwa aleela, bukura huwo bikun zalan min jamma ta Israel kulu. ¹⁹Kan ard al intum warisu itnajas, yala kede intum mururu le ard al fogo maskan ta Yahwa wa shilu le intum miras fi nus ta nina. Bes kede intum ma itmerid did Yahwa, wele kede intum merid did nina be abinu takum mazbah le badun takum bidal mazbah ta Yahwa Ilah ta nina. ²⁰De ma yau Akhan iyat ta Zarih amulu kiana gidam ta Yahwa fi haja ta haram? Gadab ma nezil le shaab Israel kulu? Rajil de ma mutu barau be shar tou." ²¹Yala gebila ta Reuben, Jad, wa Nus ta Manassa juwabu le ruwasa ta abuab tab Israel: ²²"Ilah al azim, Allah, Yahwa! de al azim, Allah, Yahwa! Huwo arufu, wa sibu Israel be nefus tomon arufu! Kan de be tamarud au be kiana le Yahwa, mata kalisu nina fi yom de ashan intum ²³be abinu le intum mazbah wa bi rija badun takum min rua wara ta Yahwa. Kan nina abinu mazbah de ashan bi gedimu fogo muhragat, aw tagdima, au zebiha salama, kede Yahwa dafa le nina. ²⁴Nina amulu min kuf inu badin iyat takum bi kelim le iyat ta nina, 'Intum malu ma Yahwa, Ilah ta Israel?' ²⁵Leanu Yahwa Kutu Jordan hudud beinu nina ma intum. Intum nas ta Reuben wa nas ta Gad, intum ma indu ai haja ma Yahwa.' Ashan iyat takum kede ma ja wogifu iyat ta nina min abudu Yahwa. ²⁶Ashan kida nina kelim, 'Kede nina abinu mazbah, ma ta muhragat wele le ai zabaieh, ²⁷lakin ashan bikun shahid beinu nina wa intum, wa beinu jiel ta nina baad nina, wa nina bi amulu kidma ta Yahwa gidam tou, be muhragat ta nina wa zabaieh ta nina ma zebiha ta salama, ashan iyat takum ma kelim le iyat ta nina fi mustakbal, "Intum ma indu nisba fi Yahwa." ²⁸Ashan kida nina kelim, 'Kan bi rua wonusu le nina wa le iyat ta nina fi mustakbal, nina bi kelim, "Aiynu takum! de shabah ta mazbah ta Yahwa, al aba ta nina abinun, ma le muhragat, ma le zabaieh, lakin ze shahid beinu nina wa intum." ²⁹Kede kun beit min nina indu nina be itmarad did Yahwa, wa aleela nina bi rija min rua wara Yahwa be abinu mazbah le muhragat, le tegdima, au le zebiha, barau min mazbah ta Yahwa Ilah ta nina de gidam maskan ta tou." ³⁰Wekit Fenihas al khahin ma ruwasa ta shaab, al umon ruwasa ta abuab ta Israel al kan ma huwo, asuma kelimat al shaab ta Reuben, wa Gad, wa Nus ta Manassa kelim, kan kues gidam uyon tomon. ³¹Fanihas jena ta Eleazar al khahin kelim le shaab ta Reuben, Gad, wa Nus ta Manasseh, "Aleela nina arufu inu Yahwa fi nus ta nina, leanu intum ma amulu kiana huwo. Hasa intum angizu shaab Israel min iden ta Yahwa." ³²Yala Fenihas jena ta Eleazar al khahin, wa ruwasa de rija min Reubeniin, wa Gaddin, min ard Jalaad, wara le ard Kanaan, le shaab Israel, wa jibu ma umon kelima le umon. ³³Tagrir tomon kan kwes gidam ta Israel. shaab Israel bariku Allah wa umon ma wonusu tani an harib did Reubeniin wa Gaddin, ashan bi demiru ard al umon bi geni fogo. ³⁴Reubeniin wa Gaddin kutu isim ta mazbahde "Shahid," leanu umon kelim, "De shahid beinu nina inu Yahwa huwo Allah."

Chapter 23

¹Baad ayam, min ma Yahwa wodi raha le shaab Israel min adu tomon kulu al kan hauli umon, wa Joshua biga ajus wa kebir fi umor, ²Joshua nadi Israel kulu wa shiyuk tomon, wa muggedimin tomon, guda tomon, wa ruwasa tomon- wa huwo kelim le umon, "Ana biga ajus wa kebir fi umor. ³Intum aiynu ai haja la Yahwa amulu le shaab tanin min ajil takum, leanu de Yahwa Ilah takum yau shakila min ajil ta kum. ⁴Aiynu takum! Ana selim le intum bagi mahalad al der shilu ze miras le gabail takum, sawa ma mudun la Ana demiru umon kalas, min Jordan le nahar al azim fi garib. ⁵Yahwa Ilah takum bi turudu umon bara. Umon bi lizu umon bara min intum. Huwo bi katulu umon min beled tomon, wa intum bi werisu ard tomon, ze ma Yahwa Ilah takum waadu intum. ⁶Kede intum kun gowin, ashan intum bi hafisu wa bi amulu kulu haja al muktub fi kitab ta ganun ta Musa, kede intum ma lifu min fogo Yemin wele shamal, ⁷ashan intum ma bi lakbatu ma shaab tanin al hauli intum wele intum bi nadi isim ta rabunat tomon, wele bi halifu be umon, au abudu umon, au dengir le umon. ⁸Lakin kede intum lesegu fi Yahwa Ilah takum ze ma intum amulu le yom ta aleela. ⁹Leanu Yahwa drudu min gidam takum shaab ketir, wa gowi. Wa mafi zol al kan agder wogif gidam takum lahadi yom ta aleela. ¹⁰Wahid zol min intum bi sibu alf nafar bi jere, ashan Yahwa Ilah takum, yau bi shakila min ajil takum, ze huwo waadu intum. ¹¹Kede intum kutu bala takum kwes, ashan intum bi hibu Yahwa Ilah takum. ¹²Lakin kan intum rija lesegu ma bagi shaab al fadulu fi nus takum, au intum zouju badun ma umon, kan intum ja sawa ma umon au umon ja sawa ma intum, ¹³kede intum arufu kwes inu Yahwa Ilah takum ma bi turudu shaab de min nus takum. Lakin umon bikun sharak wa fakh le intunm, ze sout fi dahar takum wa shuk fi iyon takum, lahadi intum bi mutu min ard al kwues al Yahwa Ilah takum wedi le intum. ¹⁴Aleela ana bi rua fi sika ta dunia kulu, wa intum arufu be gulub wa nufus takum inu wele kelima wahid al fashal min kulu hajaj al Yahwa Ilah takum waadu le intum. Hajat de kulu hasil le intum. wele wahid min umon waga. ¹⁵Lakin ze ma ai kelima al Yahwa waadu temimu, kaman Yahwa bi jibu le intum kulu shar lahadi huwo bi demiru fi ard al kwes al Yahwa Ilah takum wodi le intum. ¹⁶Huwo bi amulu kida kan intum kasuru ahad ta Yahwa Ilah takum, al huwo wori le intum kede hafiso. Kan intum rua abudu rabunat tanin wa dengir le umon, yala zalan ta Yahwa bi ja fogo intum, wa intum bi mutu guwam fi ard al huwo wodi le intum."

Chapter 24

¹Baad dak Joshua limu kulu gabail Israel fi Shekim wa nadi shiyuk ta Israel, muggedimin tomon, wa guda tomon,wa ruwasa tomon, wa umon ja gidam ta Allah. ²Joshua kelim le kulu shaab, "De haja al Yahwa, Ilah ta Israel, kelim' Aba takum fi sinin wara umon geni fi Nahar al Farat- Tarih abu ta Abraham wa Nahor wa umon abudu rabunat tanin.³Lakin Ana shilu abu takum min Nahar Farat wa shilu huwo le ard kanaan wa wedi le huwo iyal ketir be wasat ta jena tou Aizak. ⁴Wa le Isaac huwo wodi Jacob wa Esau. Ana wodi le Esau jebel Seir miras, lakin Jacob ma iyal tou rua fi Masir.⁵Ana rasulu Musa wa Haron, wa durubu Masriin be darabat. Baad kida Ana tala intum bara. ⁶Ana tala aba takum bara min Masir, wa intum ja le bahar. Masriin turudu umon be arabat wa hasin tomon ta harib lahadi Bahar al ahmar.⁷Wekit aba takum kure le Yahwa, huwo kutu duluma beinu intum ma Masriin. Huwo sibu bahar rija fi ras tomon wa kati umon. Intum ainyu haja al Ana amulu fi Masir. Yala intum geni fi sahara zaman towil.⁸Ana jibu intum le ard ta Amoriin, al bi gene fi safa tani ta Jordan. Umon shakila ma intum, wa Ana selimu umon fi iden takum. Intum werisu ard tomon, wa Ana demiru umon gidam takum.⁹Yala Balak jena ta Safur, melik ta Moab, gum wa hajimu Israel. Huwo rasulu kede nadi Balaam jena Baor, ashan bi lannnu itakum. ¹⁰Lakin Ana ma asuma le Balaam jena ta Baor, huwo bariku intum. Ana angizu intum bara min iden tou.¹¹Intum rua le Jordan wa ja le Jeriko. Ruwasa ta Jeriko shakila did intum, sawa ma Amoriun, wa Ferziun, wa Kanaaniin, wa Haissiin, wa Jarjashiin, wa Hawiin, wa Yabusiin wa Ana selimu umon fi iden takum. ¹²Ana rasulu zanabir gidam takum, al turudu umon wa itnin muluk ta Amoriin min gidam takum. De ma hasilbe sef wele neshab takum.¹³Ana wodi le intum ard al intum ma taban fogo wele intum abinu, wa hasa intum bi geni fogo umon. Intum akulu simar wa zaitun ta jinenat al intum ma zarau.¹⁴Hasa kafu takum Yahwa wa abudu huwo be kulu istigama wa amana; demiru takum rabunat al aba takum abudu safa nahar Farat wa fi Masir, wa abudu takum Yahwa. Kan bi zahir batal fi ena takum ashan bi abudu Yahwa, ¹⁵kede intum iktar min yom ta aleela munu al intum bi abudu, kan de rabunat al aba takum abudu fi safa nahar Farat, wele rabunat ta Amoriun, al intum bi geni fi ard tomon. Lakin ana wa bet tai, nina bi abudu Yahwa."¹⁶Shaab juwabu wa kelim, "Nina ma bi sibu Yahwa ta kulu kulu ashan bi abudu rabunat tanin, ¹⁷leanu de Yahwa Ilah ta nina al jibu nina wa aba ta nina min ard Masir, bara min bet ta abudiya, al amulu azaim fi uyun ta nina, wa hafisu nina fi kulu sikat al nina rua fogo, wa min nus kulu shaab al nina mururu be nus tomon. ¹⁸Yala Yahwa drudu shaab kulu bara min gidam ta nina, sawa ma Anoriun al bi geni fi ard de. Ashan kida nina kaman bi abudu Yahwa, ashan huwo Ilah ta nina."¹⁹Lakin Joshua kelim le shaab, "Intum ma bi agder akdim Yahwa, ashan huwo Ilah Kudus; huwo Ilah ta girra; huwo ma afi kataya zunub takum. ²⁰Kan itntum sibu Yahwah wa abudu rabunat ta ajanib, yala huwo bi rija amulu intum kaab. Huwo bi demiru intum, baad ma huwo amulu kwes le intum."²¹Lakin shaab kelim le Joshua, "La, nina bi abudu Yahwa." ²²Yala Joshua kelim le shaab, "Intum shuhud did nufus takum intum iktar le badun takum Yahwa, ashan bi abudu huwo." Umon kelim, "Nina shuhud." ²³Sibu takum rabunat al garib al fi ma intum de, wa rija gulub takum le Yahwa, Ilah ta Israel."²⁴Shaab kelim le Joshua, "Nina bi abudu Yahwa Ilah ta nina. Nina bi asuma le sot tou." ²⁵Joshua amulu waad ma shaab fi yom dak. Huwo kutu le umon ganun sabit fi Shekim. ²⁶Joshua katibu kelimat ta kitab ta ganun ta Allah. Huwo shilu hajer kebir wa kutu hinak tehet shejera ta Balota al kan jambu makdas ta Yahwa.²⁷Joshua kelim le shaab kulu, "Ainyu takum, hajer de bikun shahid le nina. Leanu huwo asuma kulu kelimat al Yahwa kelim le nina. Ashan bikun shahid did intum, ashan intum ma bi anguru Yahwa ta kulu kulu. ²⁸Joshua rasulu shaab bara, kulu zol le mahal tou.²⁹Baad hajat de kulu Joshua weled ta Nun, kadam ta Yahwa, mutu ligo umor tou 110 sena. ³⁰Umon dofunu huwo fi hudud ta miras tou, fi Timna Sarih, al fi jebel Afraim, shamal jebel Jaiesh.³¹Israel abudu Yahwa fi ayamat ta Joshua, wa kulu ayamat ta shiyuk al ish aktar min Joshua wa al ektebir ai haja ala Yahwa amulu le Israel.³²Udam ta Yusif, al shaab Israel jibu sawa min Masir- umon dofunu fi Shekim, fi gita ta wata al Yusif ishteri min iyal ta Hamor, abu ta Shekim. Huwo isteri be miya gita ta fidda, wa biga werisa le iyal ta Yusif. ³³Eleazar weled ta Haron kaman mutu wa dofunu huwo fi Jibaa, medina ta Fenihas jena tou, al kan wodi le huwo. Kan fi jebel Ephraim.

Judges

Chapter 1

¹Wa baad mutu ta Joshua, iyal ta Israel asalu Rabuna, gal, de munu yahu nimra wahid bi hajimu le nina Canaaniin, al bi shakil did homon? ²Rabuna kelimu, Yahuza yahu bi hajimu, ana wodi musuliya ta ard de fi iden

tomon.³ Biga Yahuza kelim le aku tou Simeon, tali keli nina ruwa sawa ma inta fi ard al wodi le nina ashan nina bi haribu Canaaniin. Wa ana Kaman bi ruwa ma inta fi ard bitak al wodi le inta. Biga gebila ta Simeon ruwa sawa ma huwo.⁴ Biga nas ta Yahuza hajimu, wa Rabuna kan wodi guwa wa nusra le humon did Canaaniin wa Perizziin. Humon katulu min jama de fi Bezek ashara alaf.⁵ Humon ligo Adoni- Bezek fi Bezek, wa humon haribu did huwo. Wa katulu Canaaniin wa Perizziin.⁶ Lakin Adoni- Bezek jere, wa humon turuju huwo wa gobudu huwo, wa humon gata dufur tai den tou al kebir wa ta kura tou Kaman.⁷ Adoni- Bezek kelim, sebeyiin muluk, al gatau dufu tai den tomon al kubar wa Kaman ta kura tomon, humon kan gi legetu akil min tehet tarabiza tai. Ze ma ana kan amulu, Kaman Rabuna amulu le ana, humon jibu huwo fi Jerualem, wa huwo mutu hinak.⁸ Nas ta Yahuza ja haribu medina ta Jerusalem wa humon istelimu. Humon hajimu be seef wa humon aragu bi nar.⁹ Wa baad dak iyal ta Yahuza ruwa haribu Canaaniin al gi geni fi jebel al fi negev, wa fi sahil.¹⁰ Yahuza ruwa lahadi gedam wa haribu did Canaaniin al gi geni fi Hebron (isim ta Hebron kan Kiriatt arba), wa humon haribu sheshai Ahiman, wa Talmal.¹¹ Min hinak iyal ta Yahuza ruwa haribu did sukan ta Debir (Isim ta Debir kan Kiriatt Sepher).¹² Caleb kelim, ai zol al hajimu Kiriatt Sepher wa Istelimu, ana bi wodi le huwo biniya tai aksah Ashan bi kun mara tou.¹³ Othniel jena ta Kenaz (al huwo aku al suker ta Caleb) yahu istelimu Debir, Yahu Caleb wodi le huwo Aksah biniya tou ashan bikun mara tou.¹⁴ Biga Aksah ja le Othniel, wa hiya kelim le huwo ashan bi asalu abu ta hiya ashan bi wodi le hiya mahal zera. Biga zaman hiya kan gi nezil min hemar, Caleb asalu hiya, keli ana amulu le inta shunu?

¹⁵ Hiya kelim le huwo, wodi le ana Baraka ze ma inta wodi le ana ard fi Negev, wa Kaman wodi le ana yanabi ta moya, biga Caleb wodi le hiya yana bi ta moya al fok wa yanabi ta moya al tehet.¹⁶ Iyal ta Kenite al humon nesiba ta Mosa ruwa min medina ta Nakhil ma iyal ta Yahuza, fi sahara ta Yahuza, al huwo fi Neger. Ashan bi geni ma iyal ta Yahuza gerib ma ard.¹⁷ Iyal ta Yahuza ruwa sawa ma iyal ta aku tomon Simeon wa humon hajimu Canaaniin al humon sukan ta Zephatt, wa humon demiru humon mara wahid. Isim ta medina de Kan gi nadi Hormah.¹⁸ Iyal t Yahuza Kaman istelimu Gaza wa mahalal al min hawli Gaza, wqa Kaman Ashkelon wa mahalal al min hawli huwo, wa Ekron wa ardi al min hawli.¹⁹ Rabuna kan ma iyal ta Yahuza wa humon silu mumtalakat ta medina al kan fi Jebel, lakin humon ma turudu sukan ta wadi leanu humon indu murakabat. Ta hadid.²⁰ Wodi Hebron le Caleb (zema mosa kelim) wa huwo turudu bara talata iyal ta Anak min hinak.²¹ Lakin iyal ta Benjamin ma turudu al Jebusiin bara humon sukan ta Jerusalem. Biga al Jebusiin geni ma iyal ta Benjamin fi Jerusalem lahadi yom ta alela.²² Bet ta Joseph ruwa ashan bi hajimu Bethel, wa kan Rabuna ma humon.²³ Humon rasul zol, ashan bi jasas an bet Bethel (medina al kan isim tou Luz).²⁴ Jasusiin del ainu zol gi ja min medina de, wa humon kelim le huwo, min fadlak, wori le nina kefi nina bi dakalu fi medina de. Wa nina bi amulu maruf le inta.²⁵ Huwo wori le humon sika le medina, biga humon hajimu medina de bi seef lakin humon sibu zol de ma usra tou ashan bi ruwa.²⁶ Biga zol de ruwa fi ard ta Hittites wa abinu medina wa nadi isim tou Luz, wa de yahu isim tou lahadi yom ta alela.²⁷ Iyal ta Manasseh ma turudu bara nas al geni fi mudun ta Bett shan wan as ta Kariya tou, au Taanach wan as ta kariya tou, au nas al gi geni fi Dor wan as ta kariya tou, au nas al gi geni fi Ibleam wan as ta kariya tou, au nas al gi geni fi Megiddo wan as ta kariya tou, leanu Canaaniin kariri ashan bi geni fi ard dak.

²⁸ Zaman Israel ja tala gowi, humon kutu Cananiin ashan bi akhdim humon be shukulat al saab, lakin humon ma turudu Canaaniin de mara wahid.²⁹ Ephraim ma turudu bara Canaaniin al gi geni fi Gezer, biga Canaaniin istemir ashan bi geni fi nus tomon fi Gezer.³⁰ Zebulum ma turudu bara nas al gi geni fi Kitron, au nas al gi geni fi Nahalol, wa biga Canaaniin istemir ashan bi geni fin us tomon, lakin Zebulum asuru Canaaniin ashan bi akhdim humon ma shukul al saab.³¹ Asher ma turudu bara nas al gi geni fi Akko, au nas al gi geni fi Sidon, au del al gi geni fi Aliab, Akzib, Helbah Abhek, au Rebob.³² Biga gebila ta Asher geni fi nus ta Cananiin (al humon gi geni fi al ard), leanu humon ma turudu humon bara.³³ Gebila ta Naphtali ma turudu bara nas al gi geni fi Bett Shemesh, au nas al gi geni fi nus ta Canaaniin (nas al kan gi geni fi ard dak) ala kulu hal, sukan ta Bett Shemesh wa Bett Anatt kan asuru humon ashan bi istakal shukul al saab le Naphtali.³⁵ Amoriin turudu gebila ta Dan bara fi jebel ta medina, ma deir humon ashan bi nezil tehet fi wadi.³⁴ Biga Amoriin geni fi jebel ta Heres. Fi Aijalon, wa fi Shaalbim, lakin jesh al fi bet ta Joseph gobudu humon, wa asuru humon ashan bi akhdim humon bi shukulat al saab.³⁶ Hudud ta Amoriin bada min jebel ta Akabbim fi sela lahadi fi jebel ta medina.

Chapter 2

¹Al malaika ta Rabuna ruwa min Gilgal le Kokim, wa kelim, ana tala intum min Masir, wa jibu intum fi ard al ana alifu ashan bi wodi le abuhar takum, ana kelim inu ana ma bi kasuru ahead tai ma intum. ²Intum keli ma amulu ahead ma nas al intum gi geni ma humon fi ard de. Intum lazim keli demiru mazbaha tomon, lakin intum ma asuma le sot tai, de shunu yahu intum amulu³Fa hasa ana gi kelim, ana ma bi turudu Canaaniin min gidam takum, lakin humon bi deyegu intum, wa aliha tomon bi kun sherik le intum. ⁴Zaman malaika ta Rabuna kelimu kalam de iyal ta Israel, nas arfa asuwat tomon wa kore. ⁵Humon nadi isim ta mahal dak Bokim. Wa hinak humon gedimu zebiha le Rabuna. ⁶Biga zaman Joshu rasulu nas fi mahalat tomon, iyal ta Israel wa kulu wahid ruwa ashan bi istelimu mahal bi tou wa hak ta ard tou. ⁷Iyal ta Israel, kan abidu Rabuna fi zaman ta Joshua, wa kalam fi zaman ta Sheyuk tou, de nas al inu hajat al azim al Rabuna amulu, le Israel, ⁸Joshua jena ta Nun khadam ta Rabuna mat fi umor ta 110 sena. ⁹Humon dofunu huwo fi hudud ta mahal tou fi Timnatt Heres, fi jebel ta Ephraim, shamal ta jebel Gaash. ¹⁰Kulu de kan Kaman tabe le abuhar tomon, biga fi jil tani jar aha wara humon de jil al ma arufu Rabuna au hajat al kan Rabuna amulu le Israel. ¹¹Iyal ta Israel amulu shar fi ena ta Rabuna wa humon abidu baal. ¹²Humon tala bara min Yahweh, Al huwo Rabuna ta Judud tomon, al tala humon bara min ard ta Masir. Humon ruwa wara ta Rabunat taniin, Rabunat tan as al hawli humon, wa humon gi dengiri tehet le humon, ¹³humon sibu Rabuna zalan, leanu humon tala bara min Rabuna wa gi abidu Baal wa ashtoretth. ¹⁴Rabuna zalan min Israel, wa huwo wodi humon fi iden ta nas al mujerimin wa haramiyat humon seregu hajat tomon. Rabuna wodi humon ze abid ashan bi istamiru humon ma adu tomon al kan min hawli humon, biga humon ma agder ashan bi defa nefsa tomon did ada tomon. ¹⁵Iza kan Israel ruwa ashan bi haribu ida tou Rabuna kan did humon, humon ma gi naja. Bes ze ma kan huwo kelim le humon, wa kan hala tomon kan biga saab shedid. ¹⁶Biga Rabuna gumu guda ashan bi kalisu humon min iden ta mujerimin wa haramiyat al gi serigu mumtalakat tomon. ¹⁷Lakin humon lesa ma gi asuma le Guda tomon de, humon ma aminiin le Rabuna wa humon wodi nefsa tomon ze nas ta zina wara Rabunat taniin ashan bi abidu. Humon biga tala min sika wa haya al kan abuhar tomon gi ish. Nas al gi ihtaramu wasaya ta Rabuna lakin humon ma gi amulu. ¹⁸wa iza kan Rabuna gumu Guda le humon, Rabuna gi saidu Guda de ashan bi tala humon min iden ta ada tomon fi tul umur au ayam ta Gadi de. Rabuna gi hiin le humon iza kan gi azibu humon wa gi taabu humon. ¹⁹Lakin iza kan Gadi mutu, humon gi reja wara wa gi amulu hajat al batal shedid al abuhar tomon ma amulu, humon bi ruwa le Rabunat taniin ashan bi akhdim wa bi abidu, humon ma deir ashan bi wogifu min amulu hajat tomon au min sikat tomon al batal de. ²⁰Rabuna zalan min iyal ta Israel. Huwo kelim, ashan nas de kasuru ahead ta al kan amulu ma abuhar tomon, ashan humon ma asuma le sot tai. ²¹Min alela le gidam, ana ma bi turudu min gedam tomon ai nas min al Joshua sibu zaman al huwo mutu. ²²Ana bi amulu kalam de ashan ana bi jeribu Israel, iza kan humon deiru wele umon ma deiru, humon bi hafisu sika ta Rabuna wa bi dowuru fogo, ze ma abuhar tomon hafisu. ²³De yahu sabab al Rabuna hafisu nas del wa ma turudu humon bara be sura wa wodi humon fi iden ta Joshua.

Chapter 3

¹Biga Rabuna sibu nas del ashan bi jeribu Israel, kulu zol fi Israelal kan ma Ikhtebir hurub ta Canaaniin ²(Huwo amulu de ashan bi derisu jilt a Israel de harib wa de nas al kan lesa ma arufu harib). ³De belad al kamsa al gi hakim fi Philistin, del Canaaniin, Sidoniin wa Hivitiin al gi geni fi jibel ta Lebanon, Min Jebel Baal Hermon le madkal(buaba) ta Hamatt.⁴Rabuna sibu bilad de ashan bi jeribu Israel de ashan bi sabit hal inu humon sei bi ihtaramu wasaya al Rabuna wodi le judud tomon bi wasat Musa. ⁵Iyal ta Israel kan gi geni fin us ta Canaaniin, Hittiin,Amoriin, Perzzitiin, Hivitiin, wafibusitiin, ⁶Humon zowuju banat ta nas del, wa humon wodi banat tomon le aulad ta jama del, wa humon gi Akhdimu Rabuna tan as del,⁷Iyal ta Israel amulu shar gedam ta Rabuna wa humon nesitu Yahweh Rabuna tomon. Humon abidu Baal wa Asherah. ⁸Rabuna zalan ma Iyal ta Israel, wa huwo wodi humon fi iden ta Cushan-Rishathaim melik ta Aram Naharaim. Iyal ta Israel Akhdim Cushan –Rishathaim tamaniya sena.⁹Zaman iyal ta Israel kore le Rabuna, Rabuna rasul zol ashan bi saidu Israel, wa zol de bi ankizu humon. Wa zol de yahu Othniel jena ta Kenaz(aku ta Caleb al suker) ¹⁰Huwo indu Roho ta Rabuna wa huwo yahu Gadi fi Israel wa huwo ruwa ashan bi haribu. Rabuna wodi le huwo nusra did Cushan- Rishathaim melik ta Aram. Othniel intesir le Cushan-Rishathaim. ¹¹Israel geni fi salam arbeyiin sena. Yala biga Othniel jena Othaniel jena ta Kenaz mutu.¹²Wa baad dak, iyal ta Iyal ta Israel tani mara amulu shar fi gidam ta Rabuna, wa Rabuna wodiguwa le Eglon melik ta Moab did Israel. ¹³Eglon lemu sawa ma Ammoniin wa Amalekiin wa humon haribu, Israel,wa humon silu mumtalakat ta medina ta nakhil. ¹⁴Iyal ta Israel akhdimu Eglon melik ta Moab tamantasar sena. ¹⁵Zaman iyal ta Israel kore le Rabuna, Rabuna wodi le humon, Ehud jena ta Gera, al Benjamin rajil al abu Shamal. Iyal ta Israel rasulu huwo ashan bi wodi salam tomon le Eglon Melik ta Moab. ¹⁶Ehud amulu Isala le huwo seaf al kasuma tou seniin wa tuwil hara huwo rubutu tehet kurayiin tou wa huwo kati ma gumash. ¹⁷Huwo wodi hadiya ta salam le Eglon melik ta Moab. (Eglon rojul semin) ¹⁸Baad ma Ehud wodi hadiya ta salam, nas al gedimu wa arfa hadiya de fat.¹⁹Yala biga le Ehud zaman huwo wosulu fi mahal al kutu fogo sanamal amulu gerib le Gilgal, huwo reja wara. Wa kelimu ya melik tai ana indu kabara al seri le inta, Eglon kelim askut! Yala nas kulu al gi akhdim hueo de tala bara, ²⁰Biga Ehud ja le huwo, melik gi geni bara fi gurfa al fok al barid. Ehud kelim, ana jibu le inta kabara min Rabuna, melik gum fok min ras kursi tou.²¹Ehud medu iden tou ta shamal wa silu seaf min kura tou ta yemin wa huwo atanu melik fi batna. ²²Kasab ta seaf de ruwa lahadi juwa: kasuma ta seaf de tala lahadi fi dahar tou, wa shaham tala fogo. Ehud ma tala seaf de min batna ta melik. ²³Biga Ehud tala bara wa gofulu abuwab al ta gurfa al fok fir as tomon.²⁴Baad ma Ehud ruwa, Khudam ta melik ja, humon ainu abuwab ta gurfa al fok mogful, biga humon fekiru gal huwo gi akudu raha fi gurfa al fok al barid. ²⁵Humon biga hawil shedid lahadi humon kelim gal humon ma gi kutu bala fi shokol tomon, ashan lahadi hasa melik ma akder fata bab ta gurfa al fok. Biga humon silu mufta wa fata humon ligo melik tomon waga tehet meit.²⁶Zaman khudam del gi intezir, humon gi istagrab humon bi amulu shunu, Ehud tefes huwo ruwa min jambu mahata surat ta asnam del, wa biga huwo jere fi Seiral. ²⁷Zaman huwo wosulu, huwo afuku buruji ta gurun ta koruf fi jebel ta Ephraim. Biga iyal ta Israel nezil ma huwo min jebel. Wa huwo yahu kan gidam tomon.²⁸Huwo kelim le humontal kum wara ana ashan Rabuna gi ruwa demiru ada takum Moabiin, wa humon ma deir ai zol keli gata bahar. ²⁹Biga fi zaman dak humon katulu gerib ashara alf min rujal ta Moab, wa kan humon kulu rijal al gowiin. Ma fi zol wahid jere. ³⁰Biga fi yom dak Moabiin tehet iden wa guwa ta Israel, wa Israel akudu raha le mudad tamaniin (80)sena.³¹Baad Ehud ja Gadi shamgar jena ta anatt al al huwo katulu sutumiya(600) rijal min Philistiin ma kasab al gi istakdimu le bagara.wa huwo Kaman kalisu Israel min kutura.

Chapter 4

¹Baad ma Ehud mutu, Iyal ta Israel tani mara amulu shar fi gidam ta Rabuna. ²Rabuna wodi humon fi iden ta Jabin melik ta Canaan al gi hakim fi hazor, kaid ta tou isim tou Sisera, wa huwo gi geni fi Harosheth Haggogim. ³Iyal ta Israel kore le Rabuna ashan musada, leanu Sisera indu tusumiya(900) arabiya ta husan wa huwo azibu iyal ta Israel be guwa le feterat Ishirin (20) sena. ⁴Biga Deborah mara al nebi(mara ta Lappidoth) kan yahu Gadi ta Israel fi zaman dak. ⁵Hiya kan gi geni tehet shejera ta nahal ta Deborah beinu Ramah wa Bethel fi jebel ta Ephraim, wa iyal ta Israel gi ja le hiya ashan bi hilu masakil tomon. ⁶Hiya rasulu ashan bi nadi barak jena ta Abinoam min Kedeshe fi Naphatali. Hiya kelim le huwo, Yahweh Rabuna ta Israel amiru inta inu keli inta ruwa fi jebel ta Tabor, wa silu ma inta ashara alif (10,000) ruwal min Naphtali wa Zebulum. ⁷Ana bi jibu le inta sisera kaid ta Jesh ta jabin, ashan bi gabili inta fi bahar ta Kishon, be kulu arabat bitou wa jesh bitou, wa ana bi wodi le inta nusra ashan bi demiru huwo, ⁸Barak kelim le hiya, Iza kan inta bi ruwa ma ana bi ruwa, lakin iza kan inta aba ruwa ma ana, ana ma bi ruwa, ⁹hiya kelim ana bi ruwa ma inta, lakin sika al inta gi douwuru fogo de ma jibu le inta karama. Ashan Rabuna bi wodi Sisera fi iden ta mara, biga Deborah gum fok wa ruwa ma barak le Kedeshe, ¹⁰Barak nadi ruwal ta Zebulum wa Naphtali ashan bi ja lelumo fi Kedeshe. Ashara alf ruwal ruwa ma huwo, wa Deborah ruwa ma huwo. ¹¹Lakin Heber(al Kenite huwo bara min Kenitiin- Humon usura ta Hobab(Nesiba ta Musa)- wa huwo dugu khima tou fi Oak fi Zaannim gerib ma Kedeshe. ¹²Zaman humon kelim le Sisera inu Barak jena ta Abineam wosulu fi jebel ta Tabor. ¹³Sisera nadi wa limu kulu jesh tou wa arabat tou al kan ma huwo, min Harosheth Haggoyim le nahar ta Kishon. ¹⁴Deborah kelim le Barak, ruwa! De yahu yom al Rabuna wodi le inta nusra did Sisera. De ma Rabuna yahu gi gedimu inta? Biga Barak nezil tehet min jebel Tabor ma ashara alf rojul gi ja wara tou. ¹⁵Rabuna lakbatu Sisera wa kulu jesh tou wa hasiin tou bes be kasuma ta seaf. Wa Sisera nezil tehet min husan tou wa jere be Kureyiin. ¹⁶Lakin Barak istemir ashan bi hajimu jesh ta Sisera lahadi fi Harosheth Haggoyim, wa katulu kulu jesh ta Sisera bi kasuma ta seaf, wa mafi zol wahid al naja. ¹⁷Lakin Sisera jere be kureyiin lahadi fi khema ta Jael, mara ta Heben al ta Kenite, ashan kan fi salam beinu Jabin melik ta Hazor wa usura ta Heber al ta Kenite. ¹⁸Jael tala bara ashan bi gabili Sisera,wa kelimu le huwo, fadal, taal ya seid taal le ana, mata kafu, biga huwo ja le hiya wa ruwa fi khema ta hiya, wa hiya kati huwo ma bataniya. ¹⁹huwo kelim le hiya, min fadlak wodi le ana moya shirab, leanu atshan. Hiya fata kis ta leben wa wodi le huwo ashan huwo ashrahu. Wa biga reja kati huwo tani mara, ²⁰huwo kelimu le hiya, wogif fi bab khema de iza kan ai zol ja asulu inta gal sei fi ai zol juwa khema hini? Kelimu la. ²¹biga Jael(mara ta Heber) shilu hadid ta khema wa shakush fi iden ta hiya wa dakalu le huwo juwa fi seir leanu kan num shilu shedid, yala hiya dugu hadid ta khema de fi ras tou lahadi gedu be hinak fi turab wa huwo mutu. ²²wa zema Barak gi turudu Sisera, Jael tala bara ashan bi gabili huwo wa kelim le huwo, taal ana bi wori le inta rajil al inta gi fetisu biga huwo ruwa juwa ma hiya, huwo ja ligo Sisera num tehet meit ma hadid ta khema de fi ras tou. ²³Biga fi yom dak Rabuna nezil Jabin melik ta Canaan tehet iyal ta Israel. ²⁴Guwa ta iyal ta Israel raba wa tala gowi did Jabin melik ta Canaan, lahadi humon demiru huwo.

Chapter 5

¹Wa fi yom dak Deborah wa Barak jena ta Abinoam renimu ternima gal. ²Zaman khada silu kheyad fi Israel. ³Asuma intum ya muluk! Keli bala takum ya hukum! ⁴Ya Rabuna, Zaman al inta tala bara min seir, ⁵Jubal hizu gidam usa ta Rabuna, ⁶Fi ayam ta shamgar(jena ta Anath)⁷Nas al ta kariya kan besit fi Israel, ⁸Fi zaman al humon ihtar Rabunat al jedid. ⁹geliba tai ruwa le kada ta Israel, ¹⁰Fekir fi kalam de ya zol al gi sugu hamir al abiyad. ¹¹Asuma asuwat tan as al gi guna fi mahalat ta moya. ¹²Asha, asha, ya Deborah! ¹³Nas al tabaniinja le nas al kwesiin¹⁴Humon ja min Ephraim, al juzur tou fi Amelik.¹⁵Nas al kubar tai al fi Issachar kan ma Deborah, ¹⁶Lee inta geni beina mahalat ta nar. ¹⁷Gilead geni fi safa tai dak al ta Jordan. ¹⁸Zebulum humon nas al alisu nefsa tomon le derja ta mutu, ¹⁹Muluk ja humon haribu, ²⁰Nujum haribu min sama, ²¹Nahar ta Kishon sugu humon bara. ²²biga kan fi sot ta hayiwanat ze hasiin. ²³Malaika ta Rabuna yahu gi kelimu, ana bi lanu Meroz! ²⁴Jael yahu Mubarak aktar min nusuwan ²⁵kulu, Rajil de kan asalu moya wa hiya wodi le huwo leben. ²⁶Hiya kutu iden ta hiya fi hadid ta khema. ²⁷Huwo waga beina kuraiin ta hiya, huwo waga wa num hinak. ²⁸hiya ainu min subak²⁹Zol kebir ta hiya juwabu. ³⁰Hal humon ligo wa gesimu hajat al humon seregu. ³¹Biga keli ada taki kulu mutu ya Rabuna!

Chapter 6

¹Iyal ta Israel amulu shar fi gedam ta rabuna, howo wodi le homon le nas midian le muda ta saba sena, ²Guwad ta midian asuru Israel ashan kalam tan as midian, iyal ta Israel amulu le homon beyut fi juwa, jebel wa tehet kahaf, wa fi mahalat ta hujar al guwi, ³. Fi zaman dak iza kan iyal ta Israelites zara hajat tomon, midianiin wa amalekiin wan nas min serik bi hajimu iyal ta Israel, ⁴Humon bi dugu khema tomon fi ard ta Israel wa bi demiru mahasil tomon fi kulu mahal lahadi fi gaza. Humon masibu akil fi Israel, wa la khorufan, wele abgar, wa la hamir⁵Wa iza kan humon gi ja, humon gi ja kulu ma haiwanaat, wa khemat tomon, humon gi sa ze jar jarat, wa inta ma bi agdier ashan bi edu adad ta tomon wa ta haiwanaat tomon humon gi dakalu fi beled ashan bi karabu ⁶Midianiin de tabu Israel shedid, lahadi iyal ta Israel kore le rabuna.⁷Zaman iyal ta Israel kore le rabuna ashan kalam tan as midian, ⁸Rabuna wodi nebi le iyal ta Israel, nebi kelim le humon de yau kalam al yahwah rabuna ta Israel gi kelim ana tala intum min Egypt, ana tala intum abudiya,⁹Ana ankizu intum min iden ta Egyptian wa min kulu iden tan as al gi tabu intum, ana turudu humon min gedam takum wa ana wodi le intum ard tomon, ¹⁰Ana kelim le intum inu ana yahwah rabuna takum, ana wodi le intum talimat ashan keli intum ma abidu rabunat ta amoriniin, al intum gi geni fi ard tomon, lakin intum ma ihtarmu asuma sut tai, ¹¹Biga malaika ta rabuna jaw a geni tehet shejera ta bulut fi ophrah, al ta joash(Al Abiezriti) wa fi zaman dak Gideon jena ta joash gi nedifu geme fir as hajer wa howo kan gi dusu nefsa min midianiin, ¹²Malaika ta rabuna zahar le howo wa kelim le howo, rabuna ma inta ya zol ta harib al guwi¹³Gideon kelim le howo, oh ya said, iza kan rabuna ma nina, lee teb hajat del kulu hasal le nina? Wenu kulu amalil tuo al ajib al abuhar ta nina kelim le nina, zaman al humon gi kelim musu rabuna yahu tala nina min Egypt? Lakin hasa rabuna aba nina wa howo wodi nina fi iden tan as midian, ¹⁴Rabuna ainu le howo wa kelim, ruwa ma guwa al inta indu de wa kalisu Israel min iden ta midian, hal de ma ana yahu rasulu inta? ¹⁵Gideon kelim le howo, min fadlak ya rab, ana bi kalisu Israel kef? Kede ainu usura tai yahu akir leben fi beit ta abu tai, ¹⁶Rabuna kelim le howo ana bi kun ma inta wa inta abi intesir le jesh ta midianiin kulu bes humon bi geni le inta ze wahid zol, ¹⁷Gideon kelim le howo, iza kan inta farahan/muksut min ana, teb wori le ana alama al inu de inta yau gi wonusu le ana, ¹⁸Min fadlak ma ta ruwa min hini lahadi ka nana jibu le inta hadiya wa gedimu le inta, rabuna kelim ana bi isteeni lahadi inta bi rija, ¹⁹Gideon ruwa wa jahis ganamayo sukeir wa degig wa amulu fetir howo kutu laham fi gufa wa howo kutu shurba fi goruma wa jiba le howo fi tehet shejera bolut wa gedimu hajat del, ²⁰Malaika ta rabuna kelimu le howo, shilu laham de wa fetir wa kutu humon fir as hajer, wa kubu shurba fir as tomon, biga Gideon amulu ze ma malaika kelim le huwo, ²¹Biga malaika ta rabuna medu taraf ta asaya al fi iden towo de. Yala howo lemesu laham de wa fetir wa nar gum tala min hajer de, wa akulu laham wa fetir de, biga malaika ta rabuna ruwa, min gedam ta Gideon²²Gideon biga fahimu inu de kan malaika ta rabuna, Gideon kelim ah ya said al rabi ana ainu malaika ta rabuna usa ma usa, ²³Rabuna kelim le howo, salam keli bi kun ma inta ma ta kafu, inta ma bi mutu ²⁴Biga Gideon abinu mazbaha hinak le rabuna, wa howo kutu isim tuo”Rabuna Salam” mazbaha de fi lahadi yom ta alela fi ophrar al min usra ta abiezer, ²⁵Fi bilel dak rabuna kelim le howo, silu bagara ta abu taki w bagara al nimra itniin al indu shaba sena, wa kasuru tehet mazbaha baal al ta abu taki, wa gata bara al asheraah al fogo de. ²⁶Abinu mazbaha le yahwah rabuna takum fir as ta mahal ta dusu badu de wa sala bi teriga al kwes. Gedimu bagara al nimra itniin de ze zebiha al mahruk, istakdimu kasab min asherah al inta gata tehet de, ²⁷Biga Gideon silu asara rujal min khudam tuo wa amulu ze ma rabuna kelimu le howo, lakin ashan howo kan gi kafu nas ta beit ta abu tuo wan as ta medina, howo istakal sukul de ma bilel, ²⁸Yala zaman nas ta medina gum fi saba homon ainu mazbaha ta baal kasuru tehet wa asherah al kan fogo de gatawu tehet, wa gedimu bagara al nimra itniin le mazbaha al abinu de, ²⁹Biga rujal al ta medina gum kelim le baad tomon, de munu yah amulu kalam de? Zaman homon gi wonusu fi baad tomon wa gi fetisu le juwab, homon kelim, mafi zol de Gideon jena ta joash yau amulu kalam de, ³⁰Biga rujal al fi medina kelimu le joash, tala jena taki de bara hini ashan bi katulu, leanu howo kasuru mazbaha asherah al kan fogo, ³¹Joash kelim le nas kulu al gi aridu howo, hal intum gi shakil min ajili baal? Hal intum bi kalisu howo? Ai zol al gi shakil min ajili baal, keli katulu howo defa nefsa tou, fi zaman al kasuru mazbaha tuo tehet, ³²Biga ashan keda fi yom dak, homon nadi baal yahu shakil ma howo, ashan howo kasuru mazbaha ta baal.Biga kulu midianiin, amalekiin wan as ta sherik lima ma baad, homon gata nahar ta Jordan wa dugu khemat tomon fi wadi ta jezreel, ³⁴Lakin Gideon kan maliyan ma roh ta rabuna, Gideon afuku buruji, howo gi nadi usura ta abiezer, ashan bi ja wara howo, ³⁵Huwo rasulu marasula fi kulu Manasseh, wa nadi homon Kaman ashan bi ruwa wara tuo, wa howo Kaman rasulu kabaara le asher, zebulun, wa Naphtali, wa homon ruwa ashan bi kun ma howo, ³⁶Gideon kelim le rabuna, iza kan inta deiru ana ashan bi kalisu Israel, ze ma inta kelimu, ³⁷Ana gi kutu suf ta jelid fir as hajer ta atanu degik, iza kan mahal al belu fi suf ta jelid abis fi turab, biga ana bi kalisu Israel, ze ma inta kelimu, ³⁸De yau haja al hasil- biga Gideon gum fi sabah, howo asuru suf de ma baad, lahadi moya mala fogo, ³⁹Yala

Gideon kelimu le rabuna, mata zalan min ana, keli ana wonusu le inta wahid, tani mara, min fadlak asuma le ana ashan ana bi istakdam suf de tani mara, dur de keli inta nashfu suf ta jelid de, wa ma mahalat kulu keli bilu,

⁴⁰Rabuna amulu haja al howo asalu fi bilel dak. Jedid ta suf de nashif wa turab kan kulu bilu

Chapter 7

¹Biga jerub baal(Al howo Gideon) gum fi sabah bediri, wa kulu nas al kan ma howo, homon dugu khemat tomon fi mahal isim tuo harod wan as midian dugu khemat tomon kan fi shamal tomon fi kariya gerib ma wadi al fi jebel ta moreh,²Rabuna kelim le Gideon, asakir taki de ketir ashan keda ana ma bi wodi le inta nusra did nas midianiin, ashan iyal ta Israel keli ja dala gal nina kalisu nufus ta nina bi guwa ta nina, ³Hasa de, kelimu fi adana tan as inu, kulu zol al gi kafu wa gi rugus, keli howo reja wa ruwa min jebel ta gilead biga 22,000 nas eja wara, wan as al fadulu 10,000.⁴Rabuna kelim le Gideon, nas del lesa ketir, silu homon fi moya wa hinak ana bi nagisu adad tomon le inta, iza ka ana kelim zol de bi ruwa ma inta, howo bi ruwa wa iza kan ana kelim zol de ma bi ruwa howo ma bi ruwa,⁵Biga Gideon jibu nas de fi mahal ta moya wa rabuna kelim le howo, tala bara ai zol al gi alasu moya ze kelib yau gi alasu min nas al dengiri tehet wa gi asharab, ⁶Nas al alasu moya, homon zoo biga nas del kulu dengiri tehet wa ashraab moya,⁷Rabuna kelim le Gideon be 300 rujal al alasu moya de, ana kalisu intum wa ana bi wodi le intum nusura did midianiin, wa biga nas del keli kulu wahid reja fi mahal tuo, ⁸Biga nas al azilu del homon limu limu hajat tomon wa buruji tomon. Gideon rasulu kulu rujal ta Israel, kulu zol fi beit tou lakin howo sibu 300 rujal wa kan mahal tan as midian kan tehet jambu howo fi wadi,⁹Wa biga fi bilel dak rabuna kelim le howo gum ruwa kum hajimu midianiin, leanu ana bi wodi le inta nusura did homon, ¹⁰Lakin iza kan inta gi kafu ashan bi nezil tehet, nezil tehet fi mahal tan as del ma purah khadam taki, ¹¹Wa asuma le kalam al homon gi wonusu, wa inta bi ligo gowa ashan bi hajimu homon, biga Gideon ruwa ma khodam tou purah, tehet fi mahal ta huras ta khem,¹². Midianiin, amale kiin wa kulu nas al fi sherik ja geni tataf, wadi homon ketir ze jarat. Jumal tomon ma bi agdeer edu/hasibu adad tomon ketir min rumla al araf bahar,¹³Zaman Gideon wosulu hinak, howo ligo zol tani gi haki helim le sabi tou. Zol de kelim, ana indu helim, wa ana ainu es/rekef ta sheriya gi waga fi khema tan as midian. Howo ja fi khema wa howo dugu khema de shedid kalis lahadi ma khema de waga tehet, wa gelibu ras min tehet le fok, ¹⁴Yala biga fi zol tani kelimu de ma iz zol tani ila de seaf ta Gideon jena ta joash, rujul Israel. Rabuna wodi le howo wa jesh tou nusura did midianiin.¹⁵Wa zaman Gideon asuma khabar wa tefsir ta helim de, howo dengiri tehet wa abidu rabuna, howo reja wara fi khema ta Israel wa kelim gum kun fok! Rabuna wodi le intum nusra did jesh ta midian, ¹⁶Howo gesimu 300 jesh de ila talata mujmu wa wodi le homon kulu gurun ta bagara wa jakat fadi wa batariya fi kulu dakil jak¹⁷Howo kelim le homon, ainu takum le ana wa amulu kum haja al anan amulu, ainu fi zaman al ana ja fi taraf ta khema, intum lazim kheli amulu haja al ana amulu, ¹⁸Fi zaman al ana afuku gurun ta koruf, ana wa kulu nas al ma ana, keli intum Kaman afuku gurun ta koruf hawi kulu mahalat ta khema, wa kore kore takum kelim le rabuna wa le Gideon.¹⁹Biga Gideon wa 300 rujal al kan ma howo ja fi taraf ta khema tuwali fi mahal al awel al fin us al huras gi geni fogo de, bes fi zaman al midianiin gi geiru huras, homon afuku gurun ta koruf, wa kasuru jakat al kan fi iden tomon,²⁰Mujumuat al talata de afuku gurun ta koruf wa kasuru jakat tomon. Homon amsuku batoriya de fi iden tomon ta shamal wa gurun ta koruf fi iden ta homon yemin ashan homon bi afuku homon kore fok, seaf ta rabuna wa ta Gideon, ²¹Kulu zol wegif fi mahal tou fi khema wa jesh ta midianiin kulu jere, homon kore wa jere,²²Zaman homon afuku 300 gurun ta koruf, rabuna geru kulu seaf ta midianiin did zemil tou wa kulu jesh tomon, ashakir de jere fib eth shittah wa fi zererah wa lahadi hudud ta abel meholah, gerib le tabbath, ²³Biga iyal ta Israel limu kulu min Naphtali, asher wa kulu Manasseh nadi homon wa homon ruwa wara midian,²⁴Gideon rasulu kabara le kulu nas al fi jebel ta sphrah gi kelimu le homon inu keli homon hajimu midian wa keli homon silu musuliya ta nahar moya ta Jordan wa lahadi fib eth barah, ashan bi wogif homon, yala biga kelim le kulu rejat ta epharah ashan bi shilu musuliya ta moya wa lahadi beth barah wa nahdr ta Jordan, ²⁵Humon gobudu/amsuku itniin amir ta midianiin. Oreb wa zeeb homon katulu oreb fi hajer ta oreb, wa homon katulu zeeb fi mahal ta zeeb ta amulu mushrub tae nab, homon ruwa wara nas midianiin, wa homon jibu ras ta oreb wa zeeb le Gideon al kan howo be hinaak le Jordan.

Chapter 8

¹Rujal ta Ephraim kelim le gdideon, de shunu yau inta amulu le nina? Inta ma nadi nina fi zaman al inta bi ruwa fi harib did midianiin biga homon wonusu ma howo bi feriga ta onf,²Huwo kelim le humon, ana amulu shunu al bi korinu ma intum? Hal enab ta Ephraim al gi legetu afdal min enab al gata ta abiezer? ³Rabuna wodi le inta nusra did itniin amiir ta midian oreb wa zeeb haja al ana amulu de humon guduru shunu le intum? Zaman humon kelim kalam de zalan tomon al kan le humon de kalasu,⁴Gideon ja le Jordan wa huwo tala wa ruwa, humon wa 300 rujal al kan ma humon, humon kan biga tabaniin, lakin humon lisa gi turudu midianiin ⁵Humon kelim le rujal ta shukkoth, ya jama, wodi takum es/rekif le nas al gi dowuru ma ana, leanu humon tabaniin ashan ana gi turudu zeban wa zalmunna, melik ta midian⁶Biga nas kubar ta shukkoth kelim, hal iden ta zebah wa zalmunna fi iden taki? Lee nina bi wodi esh/rekif le jesh taki? ⁷Gideon kelim, fi zaman al rabuna wodi le nina nusra did zebah wa zalmunna, ana bi serti jelid takun bi shok ta sahdra wa shokoth taniin⁸Min hinak humon ruwa le penile wa kelimu nefsa kalam le nas hinak bi nefsa teriga, wa lakin rujal ta penile, Juwabu huwo bi nefsa teriga al nas sukkath juwabu huwo, ⁹Huwo wa kaman wosulu le nas ta penile wa kelimu, fi zaman al kan nana reja bi salam, ana bi kasuru burij de tehet¹⁰Biga hasa zebah wa zalmunna kan fi karkar ma asakir tou al adad tou 15,000 alf ruja, de kulu al bagi min kulu asakir ta nas sherik wa min asakir del al katulu ma seaf, 120,000 al fi rujal, all juru shikin.¹¹Gideon ruwa fi sika tan as al gi geni fi khema fi sherik ta nobah wa jogbebeh. Humon intesir le jesh ta jama del, leanu humon kan ma jahiziin le hujum, ¹²Biga zebah wa zalmunna gum jere, wa ze ma Gideon gi turudu humon, humon gobudu/amsuku itniinnmuluk ta midianiin al humon zebah wa zalmunna wa de kan sibu jesh tomon kulu geni bi kafu wa ma murtahiin,¹³Gideon jena ta joash, rijaa min harib wa gi ruwa fi heres, ¹⁴Humon gobudu weled saab ta Sukkoth wa asalu humon, weled al saab de katifu tehet 77 asmaa ta ruwasa wa sheyukh ta Sukkoth,¹⁵Gideon ja le nas ta Sukkoth wa kelimu, ainu le zebah wa zalmunna al kan intum alsiu ana kalam tomon, wa kelim hal inta kalas gobudu zebah wa zalmunna? Ashan nina bi wodi esh/rekif le jesh taki ¹⁶Gideon silu sheyokh ta medina, wa humon akibu nas ta Sukkoth ma shok ta sahara, ¹⁷Wa Kaman kasuru tehet buruj ta penile wa katulu nas ta midianiin dak¹⁸Biga Gideon kelim le zebah wa zalmunna nas al intum katulu fi tabor de shekil tomon kef? Humon juwabu, shekiul tomon ze intum, kulu wahid min humon gi beinu ze jena ta melik, ¹⁹Gideon kelim, humon akwana tai, auwlad tau ma tai, ze ma rabuna hai, iza kan intum sibu humon hayiin, ka nana ma bi katulu intum,²⁰Humon kelim le jethe(jena tou al bi kir) gum fok wa katulu humon, lakin weled sukeir de ma tala seaf tou ashan humon kan gi kafu,leanu humon kan lisa weled sukeir, ²¹Yala zebah wa zalmunna kelim inta bi nefsak gum fok wa katulu nina ashan humon ze de, de yau guwa tou, gideon gum fok wa katulu zebah wa zalmunna, humon kaman gata bara zena al shekil tou ze hilal al fi reja but ta jemel tomon,²²Biga iyal ta israel kelim le gideon, keli inta yau hakimuna nina, inta ea iyal taki wa iyal, iyal ta judud taki- leanu inta kalisu nina min iden ta midian, ²³Gideon kelimu le humon ana ma bi hakimuna intum wa la jena tai bi hakimuna intum, rabuna yau bi hukum intum,²⁴ . Gideon kelim le humon, keli ana talabu haja min intum keli kulu wahid min intum wodi le ana halak adana min genima tou(Nas midianiin de humon indu halak ta dahab ashan humon min ishmaelite, ²⁵Humon juwabu gal nina bi wodi le inta be farah, humon ferisu gumash tehet yala kulu wahid/ zol jada halak ta adana fogo min genima tomon,²⁶Wozin ta halak ta dahab al humon wodi adad tou kan 1,700 sheke; ta dahab wa kaman bara min genima ta zena al shekil tou ze hilal al gi kutu fi kasuma ta jemel, sikil al gi haligu, wa gumash al melik ta median yau gi libisu, wa kaman silcila al kan fi ragab ta jemel,²⁷Gideon sala haja ze gumash min halak ta adana de wa kutu fi medina tou, fi ophrah wa israel kulu amulu zena ashan humon kan gi abidu gumash de, gumash de biga tala ze sharak le gideon wa nas ta beit tou, ²⁸Yala biga nas midianiin geni tehet israel humon ma arfa ras tomon tani mara biga israel geni fi salam le fetera ta 40 sena fi ayam ta gideon,²⁹Jerub-baal, jena ta joash ruwa wa geni fi beit tou ³⁰Gideon indu 70 auwlad al humon weledu, leanu humon kan indu nasawiin kutar, ³¹Refiga tou al kan fi shechem kaman kan weledu le humon weled wa gideon seme isim ta jena de Albimelek,³²Gideon jena ta joash mutu fi umur al kwes, wa dofunu humon turuba ta abu tou joash fi ophrar al min usura ta Abiezer, ³³Wa baad ma gideon mutu iya ta israel reja tani ashan bi amulu zena ta abidu baal. Humon amulu baal-Berith rabuna tomon,³⁴Iyal ta israel ma agdier ashan bi ihtaramu yahwah al rabuna tomon al kalisu humon min iden ta ada tomon fi kulu zaman, ³⁵Humon ma hafisu waad tomon al kan humon amulu fi beit ta jerub- baal(al humon gideon) fi reja tomon wara min kulu hajat al kwes al humon amulu fi israel.

Chapter 9

¹Abimelek jena ta jerub-baal ruwa la ahal tau ma tou fi shechem wa humon kelim le humon wa le kulu bab ta usura tau ma tou, ²Kelimu takum le kada ta shechem ashan bi asuma, yata yau bi kun afdal le intum, hal keli 70 awlad ta jerub-baal yau hakimumu intum, wala keli bes wahid zol yau hakimumu intum, zekiru takum inu ana min adom takun wa laham takum. ³Akwana tau ma tou wonusu an humon le kada ta shechem, wa humon rudu ashan bi ruwa wara Abimelek, leanu humon kelim gal de aku ta nina, ⁴Humon wodi le humon 70 gita ta fida min beit ta baal-berith, wa abimelek istakdimu fida de ashan bi ajeru ma nas al bataliin wa al ma nafeiin al kan gi safir ma humon, ⁵Abimelek ruwa fi beit ta abu tou fi ophrar, wa humon katulu akwana tou al 70 de be wahid hajer al humon awlad ta jerub-baal. Bes jotham kan yau sibu, al humon askar jena ta jerub-baal ashan humon dusu nefsa tou, ⁶Ruwasa ta shechem wa tab eth millo kulu ja ma baad wa humon amulu Abimelek melik fi oak gerib fi hajer al tezikiariya al fi shechem, ⁷Zaman kelim kalam de le jotham, humon ruwa wa wogif fi ras jebel ta Gerizim. Humon arfa soot fok, wa kelim le humon, asuma kum le ana intum ruwasa ta shechem, ashan rabuna bi asuma le intum, ⁸Fi yom kan ashjar ruwa ashan bi maseh melik le humon. Biga humon kelim le shejera ta zetun keli inta kum melik ta nina, ⁹Lakin shejera zetun kelim le humon, hal ana bi sibu debin tai al nas gi ihtaramu ma humon rabuna wan as ashan bi ruwa gi melik le ashajar? ¹⁰Al ashjar kelim le shejera tiina taal ashan bi kun melik le nina ¹¹Lakin shejera ta tiinna kelim le humon, hal ana bi sibu halawa tai wa samar tai al kwes, bes ashan bi reja wa bi kun melik le intum ashjar? ¹²Ashjar kelim le kurma taal geni melik ta nina, ¹³Kurma kelim le humon, hal keli ana sibu khamra tai al jedid algi farahu rabuna wan as wa bi reja ashan bi hukumumu ashjar? ¹⁴Biga ashjar kulu kelim le shejera tae nab taal wa hakimumu nina, ¹⁵Shejera ta enob kelim le ashjar, iza kan intum hagiga dieru ashan bi mesah ana ze melik le intum, taal kum geni tehet dul tai, wa iza kan mafi, yala keli nar tala min shejera tae nab wa keli haragu akshab ta Lebanon, ¹⁶Ashan keda hasa, iza kan intum amulu fi hagiga was ah, wa kan intum kutu/amulu abimelek melik wa iza kan intum amulu kwes fi kalam ta jerub-baal wa beit tou, wa iza kan intum akibu humon ze ma humon bi istehik? ¹⁷Wa bi fikir inu abu tai harib min ajili intum, kutu haya tou fi khatar wa kalisu intum min iden ta midian, ¹⁸Lakin alela intum gum did beit ta abu tai wa katulu awlad tou, 70 nafar, fir as hajer wahid. Yaha intum abimelek weled ta khadam tou al mana melik le ruwasa ta shechem leanu humon ahal takum, ¹⁹Iza kan intum amulu be amana wa hagiga ma jerub-baal wa beit tou biga intum bi afrah fi abimelek wa keli humon Kaman afrah fi intum ²⁰Lakin iza kan ma kedo, keli nar tala min abimelek wa keli haragu nas ta shechem wa beth millo. Keli nar tala min shechem wa beth millo, ashan bi haragu abimelek, ²¹Jothan here wa ruwa fi beer. Humon geni hinak leanu mahal de kan beyed min abimelek aku tou, ²²Abimelek hakumu Israel 3 senawat ²³Rabuna rasulu roho al sherir beina abimelek wa ruwasa ta shechem. Ruwasa ta shechem karabu sega al kan humon amulu ma abimelek, ²⁴Rabuna amulu keda, ashan tab keli ja iyal ta jerub-baal humon bi intakimu wa dom tomon bi kubu fir as ta abimelek aku tomn, wan as ta shechem bi katulu akwana tou ²⁵Biga nas ta shechem amulu kemin le humon fir as ta jebel wa humon kan gi seigu ai zol al gi ruwa hinak fi sika, wa kan kabara de wori le abimelek, ²⁶Biga gaal jena tae bed ja ma akwana tou wa humon ruwa fi schemem ruwasa ta shechem kan indu sega fi humon, ²⁷Humon ruwa fi mahal zara, humon gata enob min mahal zara, wa humon dusu bi kurariin, humon amulu ahtefal fi beit ta rabuna tomon, baad ma humon akulu wa ashrabu, humon leanu abimelek, ²⁸Gaal jena tae bed, kelim, Abimelek de munu, wa shechem de munu al nina bi akhdimu humon? Hal humon ma jena ta jerub-baal? Hal zebul abu ta shechem lee nina bi akhdimu abimelek? ²⁹Ana gi itmana inu nas del tehet keyad tai biga ana bi silu abimelek bara, ana bi kelim le abimelek keli silu jesh tou al ketir de kulu. ³⁰Zaman zebul musul ta medinan asum kalam ta gaal jena ta ebeb kelimu de humon zalan. ³¹Humon rasulu kabara le abimelek ashan bi kabasu humon gal, Gaal jena ta ebeb wa akwana tou gi ja fi shechem, wa humon jahisiin ashan bi hajimu medina did inta, ³²Hasa keli intum kun jaisiin wa jaisu jesh taki wa amulu kemin fi mahal zara, ³³Yala fi saba fi zaman al shemis gi tala gum bediri wa hajimu al medina. Iza kan humon, wan as al humon ja did inta amulu ai haja al inta bi agdeir bi amulu le humon, ³⁴Biga abimelek be bilel, humon wa ruja tou al kan ma humon, wa humon amulu kemin did shechem humon gesimu ila arba mujumat, ³⁵Gaal jena ta ebeb tala bara wa ruwa fi bab ta median. Abimelek wa nas al kan ma humon tala bara min mahalat al humon kan gi dusu badum fogo, ³⁶Zaman gaal ainu humon, humon kelimu le zebul fi nas gi ainu dulat min ras jebel yau gi beinu ze nas, ³⁷Gaal wonusu tani mara wa kelimu, yau dak nas gi nezil min nus tar as turab wa mujumu wahid gi ja bi sika tan as oak nas al gi arufu ainu ³⁸Biga zebul kelim le humon, hasa biga wenu dala takum, intum al gi kelim abimelek de munu ashan nina be akhdimu humon? Hal de ma nas al intum taabu? Talakum bara ashan intum bi haribu did humon, ³⁹Gaal tala bara wa humon kan yau musul le nas ta shechem wa humon haribu abimelek, ⁴⁰Abimelek demiru humon wa biga gaal jere min gedam tou, nas ketir al awugu/jarahu, wa ketir al kan mutu fi buwaba ta medina, ⁴¹Biga abimelek geni arumah, zebul turudu gaal w akwana tou bara min shechem, ⁴²Fi yom al tani nas ta shechem ruwa

fi mahal zara, wa wori kabara dele abimelek, ⁴³Humon silu nas tou wa humon gesimu humon ala talata mujumuot, wa humon amulu kemin fi mahal zara, humon ainu nas tala min medina wa hajimu wa katulu humon, ⁴⁴Abimelek wan as al kan ma humon Kaman hajimu wa gofulu sika al gi dakalu le buwaba ta media wa itniin mujumuot taniin del hajimu nas al kan fi mahal zara wa katulu humon, ⁴⁵Abimelek haribu medina de yom dak kulu, humon kasuru aswar ta medina wa zara medina be mele. ⁴⁶Fi zaman al ruwasa ta buruj ta shechem asuma kabara de, humon dakalu fi khandak ta beit ta el-berith, ⁴⁷Wa kelimu le abimelek gal kulu ruwasa lemu ma baad fi buruj ta shechem, ⁴⁸Abimelek ruwa fok fi jebel ta zalmon, humon wa kulu rujal al kan ma humon, abimelek silu fas wa humon gata awurak ta shejara, humon kutu fi ketfa tou wa humon amiru kulu rujal al kan ma humon al ainu haja al humon amulu keli amulu be sura ze ma humon amulu. ⁴⁹Biga kulu zol gata awurak ta shejar wa ruwa wara ta abimelek humon kutu did heta ta buruj wa humon wala nar fi khandak ashan keli kulu nas al fi buruj ta shechem kan bi mutu, wan as al mutu kana lf min rujal wa nusuwan, ⁵⁰Biga abimelek ruwa fi thebez, wa humon hajimu thebez wa gubudu, ⁵¹Lakin kan fi buruj gowi fi medina, wa kan rujal wa nusuwan wa kulu ruwasa ta medina, wa kan rujal wa nusuwan wa kulu ruwasa ta medina jere fi buruj de wa humon gofulu humon hinak, yau Kaman ruwa lahadi fir as ta buruj de, ⁵²Abimelek ja fi buruj de wa haribu did humon wa humon ja lahadi gerib ma bab ta buruj de ashan bi haragu, ⁵³Lakin fi kan mara, hiya jada hajer ta atanu fir as ta abimelek wa kasuru jumjuma tou, ⁵⁴Biga humon nadi guwam weled al shaab al gi arfa hajat tout a harib wa kelim le humon, tala seaf taki wa katulu ana, ashan keli ai zol ma kelimu gal mara yahu katulu humon, buga weled al shaab de gum atanu humon wa humon mutu, ⁵⁵Zaman nas ta Israel ainu inu abimelek mutu, humon ruwa fi biet, ⁵⁶Biga Rabuna dafa shar al Abimelek amulu le abu tou al humon katulu akwana tou al 70, ⁵⁷Rabuna reja kulu shar tan as al schechem fir as tomon, wa lana ta jothan jena ta jerub-baal reja fir as tomon.

Chapter 10

¹Baad abimelek, Rabuna arfa tola ta puah jena ta dod, humon min Issachar al gi geni fi Shamir, fi jebel al fi beled ta Ephraim, ashan bi kalisu Israel, ²Humon hakim Israel le fetera ta 23 sena, humon mutu wa dofunu fi Shamir, ³Wa zol al ja baad humon, de jair al ta Gilead, humon hakim Israel le fetera ta 22 sena. ⁴Wa kan humon indu 30 awlad wa humon kan gi arka fir as 30 humar wa humon indu 30 medina al gi nadi Havvoth jair lahadi fi yom ta allele, al humon fi ard ta gilead, ⁵Jair mutu wa dofunu humon fi kamon. ⁶Iyal ta Israel amulu shar fi gedam ta Rabuna wa humon gi abidu baal, wa ashtieths, rabuna ta aram, rabunat ta sidom, rabunat to moab, rabunat tan as ta ammon, wa rabunat ta philistines, humon aba/sibu rabuna yahwah wa biga ma gi abidu humon, ⁷Rabuna zalan ma Israel wa humon wodi humon fi iden ta phaliestineen wa fi den tan as ammoniin. ⁸Humon azibu wa tabu iyal ta Israel, fi sena dak al humon 18 sena homn gi taabu kulu iyal ta Israel al kan gi geni bi hinak le Jordan fi ard ta amoriin al humon fi gilead, ⁹Biga amoriin ruwa lahadi fi Jordan ashan bi haribu did Judah, did Benjamin, wa did beit ta Ephraim, wa humon kan azibu Israel shedid, ¹⁰Yala iyal ta Israel kore le rabuna, gal nina amulu katiya fi gidam taki, leanu nina sibu inta rabuna ta nina, wa abidu baal, ¹¹Rabuna kelim le iyal ta Israel hal de ma ana yau kalisu intum min iden ta Egyptians, wa amoriin, wa phalestineen, ¹²Wa Kaman min sidoniin? Nas amalekiin wan as maoniin azibu intum, wa intum nadi wa kore le ana, wa ana kalisu intum min iden tomon, ¹³Wa lisa intum sibu ana wa intum gi abidu rabunat taniin, ashan keda, ana ma bi kalisu intum, ¹⁴Ruwa akum nadi rabunat al intum gi abidu ashan keli humon kalisu intum iza kan intum fi masakil". ¹⁵Iyal ta Israel kelim le rabuna, nina amulu katiya, keli inta amulu le nina haja al inta ainu bi kun kwes le inta bes min fadlak kalisu nina fi yom ta allele, ¹⁶Wa humon biga sibu rabunat al garib al kan fin us tomon wa humon abidu rabuna yahwah biga rabuna kan ma gi sibu iyal ta Israel, ¹⁷Biga nas ammoniin jaw a limu wa amulu khema tomon fi gilead wa iyal ta Israel ja ma baad wa amulu khema tomon fi mizpah, ¹⁸Ruwasa tan as ta gilead kelim le baad tomon de yatu zol al bi bada haribu ammoniin humon bi kun reish tan as kulu al gi geni fi gilead."

Chapter 11

¹Kan yaphtah al gilaad howo mukatil al gowi, lakin howo kan weled ta mara al zaniya. Abu tuo howo gilaad.

²Mara ta gilaad weledu le howo iyal taniin Kaman. Zaman al iyal ta mara tuou de raba, howo bad asuru yaphtah ashan bi tala bara min beit wa homon kelim le howo gal” Inta ma bi worisu hai haja min worisa ta beit tal abu ta nina. Inta jena ta mara tani.” ³Biga yaphtah jere min akuana tuo wa howo rua tesh fi ardi ta tab, wan as bataliin gi limu maa yaphtah wa homon safir sawa.⁴Baad ayamati suiya, shaab ta Amoni amulu harib deed Israel. ⁵Zaman homon amulu harib de ma Israeliin, nas al kubareen ta gilaad ruwa jebu yaphtah min ardi ta tab. ⁶homon kelim le yaphtah,”Tal wa keli inta kun ghaed ta nina fi harib maa shaab ta Amoneen.”⁷Yaphtah kelim le shiukh ta gilaad,”Intum akrahu ana wa asuru anan ashan bi sibu bet ta Abu tai leh intum ja le ana hasa ashan intum biga fi muskila?” ⁸Nas kubariin ta gilaad kelim le yaphtah,”De yau shabab al nina ja le inta hasa; keli inta jaa wa shakil maa shaab ta Amoni wa inta bi kun ghaed le kulu nas ta gilaad”.⁹Yaphtah kelim le nas kubariin ta gilaad,”Kan intum rejaa ana wara beit tani mara ashan bi shakil deed amoni, wa kan yahwah wodi le nina Intisar deed homon, ana bi kun ghaed takun” ¹⁰Nas kubariin ta gilaad kelim le yaphtah”keli yahwah kun shahid ta nina kan nina ma amulu zi al nina kelimu” ¹¹Biga yaphtah ruwa ma nas kubarin ta gilaad wa shaab kutu howo ries wa ghaed le homon.¹²Biga yaphtah rasulu nas le melik ta shaab ta Amoni wa kelimu,”De mashakil ta shunu al biena nina de?” malu inta jaa ma jesh ashan bi shilu ardi ta nina?” ¹³Melik ta shaab ta Amoni juabu le nas ta yaphtah al rasulu deel gal, ashan zaman al shaab tala bara min masir, homon shilu ardi min Arnon le jabbok, fi al urdun, hasa keli intum rejaa le nina aradi deel bi salam,¹⁴Yaphtah rasulu nas tani mara le melik ta shaab ta Amoni, ¹⁵Wa howo kelim gal”Yaphtah kelim kida gal:Israel ma shilu ardi ta moab wa ardi ta shaab ta amoni, ¹⁶Lakin homon min ardi ta masir, wa homon ruwa bi sahra le bahar ta suaf wa fi ghadish,¹⁷Zaman Israel rasulu nas le melik ta Adom gal, min fadlak keli nina ruwa bi sika ta ardi taki de melik ta adom ma asuma homon Kaman rasulu nas le melik ta moab gal min fadlak keli nina ruwa min sika ta moab lakin howo ma rudu ashan kida shaab ta Israel geni fi ghadish. ¹⁸Biga homon bada ruwa min sika ta sahra wa homon rejaa min ardi ta adom wa ardi ta moab wa homon ruwa fi itejah ta sherik ta ardi ta moab wa homon khima tomon fi itejah ta arnon. Lakin homon ma ruwa le hudud ta moab, leanu arnon de kan hudud ta moab,¹⁹Israel rasulu nas le shihan melik ta amoriteen al kan gi hakumu hesbon, Israel kelim le howo gal min fadlak keli nina ruwa mika ta ardi taki le aradi ta nina, ²⁰Lakin shihon kan ma indu sigha le Israel ashan bi ruwa sika ta hudud tuo. Biga shihon limu jesh tuo kulu sawa wa kutu homon fi jahaz, wa fi mahal dak howo amulu harb deed Israel,²¹Biga yahwah Allah ta Israel selimu shihon wan as tuo kulu le ida ta Israel wa Israel intesiir le homon. Biga Israel shilu kulu ardi ta amoriteen al kan gi tesh fi beled dak. ²²Homon shilu kulu hajat al fi hudud t amoriteen min arnon le jabbok, wa min sahra ta urdon.²³Yala yahwah Allah ta Israel turudu shaab ta Amorite min gedam shaab tuo Israel, wa hasa inta bi shilu mumtalakat al fi ardi tomon, ²⁴Inta ma shilu ardi al kemash rabuna taki, yau wodi le inta ashan ayi arid al yahwah Allah ta nina wodi le nina, yau nina bi shile. ²⁵Hasa hagiga inta ahseen min balak weled ta zippor melik ta moab hal howo jeribu ashan bi naghish ma Israel hal howo hawil bada harib deed Israel?²⁶Fi zaman al Israel kan iesh tultu miya sena(300) fis hishbon wa ghariyat tuo wa fi aroer wa ghariyat tuo wa medina al fi teraf arnon-leh kan inta ma rejaa homon wara fi zaman dak? ²⁷Ana ma amulu le inta haja al batal, lakin yau amulu le ana haja al batal ashan inta hajimu ana Yahwah al ghaddi yau bi hakumu allele biena shaab ta Israel wa shab ta amoni, ²⁸Lakin melik ta shaab ta amoni abaa inzar al yaphtah rasulu.²⁹Biga ruhu ta Rabuna Yahwah ja le yaphtah wa howo ruwa min gilaad wa Manasseh wa ruwa min mizpah fi gilaad wa min mizpah fi gilaad howo ruwa le shaab ta amoni. ³⁰Yaphatah amulu waad le yahwah wa kelim”Kan inta wodi le ana Intisar deed shaab ta moni, ³¹Ayi haja al bi tala min abuab ta biet tai al bi jebu le ana ka nana reja bi salama min shaab ta amoni an bi wodi le yahwah wa ana bi gedimu howo zi zebiha al gi haragu”³²Biga yaphtah ruwa le shaab ta amoni ashan ³³bi harib deed homon min aroer lahadi wosulu fi minis-isherin mediynat-wa abel keramim wa humon kan amulu khasair kebier. Biga shaab ta amoni biga tabaaniin gedam shaab ta Israel.³⁴Yaphtah jaa fi beit tuo fi mizpah wa biniya tuo bada bara ma lugarat wa gi alabu wa jaa rahibu howo. Biniya de yau kan jena tuo al wahid wa howo kan ma indu wele weled wele biniya tani ile de bes. ³⁵Tuwali zaman al howo ainu hiya, howo shiret gumashat tuo wa kelim, Ahhl biniya tai, inta kasuru geliba tai ma huguna shedid ana biga zalan ashan inta bes ashan ana wonusu le yahwah wa ana ma bi agdeer rejaa wara min waad al ana amulu.³⁶Hiya kelim le howo”Abu tai, inta amulu tifagiya wad le yahwah, amulu le ana ayi haja al inta waadu, ashan yahwah (Integhim) wogif ma inta deed adu taki, al amoniteen. ³⁷Hiya kelim le abu tuo” Hafisu waad de ashan ana wa keli inta sibu ana le mudat shahareen ashan ana keli ruwa fok fi jebel wa bi kore geni azraa tai ana wa sabihat tai”³⁸Howo kelim ruwa, howo rasulu hiya hinak le mudat itniin shahar. ³⁹Huwo sibu hiya wa sabihat tuo wa humon amulu beka ashan geni aazraa ta hiya rejaa le abu tuo, huwo amulu le hiya hasab itefagiya ta waad al huwo kan amulu. Biga hiya kan ma arufu rajil wa de kan biga wahid

min tagahid fi Israel. ⁴⁰Ienu banat ta Israel bi rejaa haki gisa ta biniya ta yaphta al gilaadi wahid mara fi sena, le mudata arba ayam.

Chapter 12

¹biga nadi ruja ta Ephraim; homon ruwa le zephon wa homon kelim le yaphtah, malu inta amulu harib deed shaab ta moni wa inta ma nadi nina ashan bi ruwa ma inta? Nina bi haragu biet taki de fir as taki. ²Yaphtah kelim le homon, ana wan as tai kan fi suraa shedid deed shaab ta amoni zaman ana nadi intum, intum ma jaa alagu ana min homon. ³Zaman ana ainu intum ma jaa alagu ana, ana wodi haya tai fi ida tai wa ana ruwa shakila deed shaab ta amoni, wa yahwah wodi le ana intishar biga leh intum jaa amulu mushikila ma ana allele? ⁴Yaphtah limu ruja al fi gilaad kulu sawa wa homon shakila deed Ephraim. Rujal ta gilaad hajimu ruja ta Ephraim ashan homn kelim, "Intum ya gilaadeen intum jere min Ephraim wa Manasseh, ⁵Gilaadeen shilu mahalat al tehet fi urdon al si ruwa le Ephraim. Zaman al ayi min nas al fadulu min Ephraim kelim, la, ⁶Biga homon bi kelim le homo kelim shibboleth wa kan howo kelim shibboleth ashan howo ma biu agdeer nadi kelima de biteriga al kwes, towali nas ta gilaadeed bi amsuku howo wa katulu howo fi aradi ta urdon. Itniin wa arbeen alf 42,000 min nas ta Ephraim kan katulu fi zaman dak. ⁷Yaphgtah kan ishtakal ze ghadi fi Israel le mudat sitaa senawat. Biga yaphtah al min gilaad mutu wa kan difunu fi wahid ma mudun ta gilaad. ⁸Wa baad yaphtah, ibzan al min betelehem ishtakal ze ghadi fi Israel. ⁹Huwo kan indu teletiiin awlad. Huwo wodi banat tuo al teletiiin le juozu wa howo jebu teletiiin banat min nas taniin wa juozu le awlad tuo. Huwo kanghadi fi Israel le mudat sabaa sena awt. ¹⁰Ibzan mutu wa kan dofunu fi betelehem. ¹¹Wa baad huwo Elon al min zebuluni amulu khidma ze ghadi fi Israel. Huwo hakimu Israel le mudat asharaa senawat. ¹²Elon al zebuluni mutu wa dofunu fi aijalon fi ardi ta zebuluni. ¹³Baad huwo abdon jena ta hillel al min phirtoni ishtakal ghadi fi Israel. ¹⁴Huwo indu arbean awolad wa teletiiin iyal iyal, homon kan gi arkab sebeen hamar wa Huwo hakimu Israel le mudat tamaniya senawat. ¹⁵Abdon jena ta hillel phiratonni mutu wa dofunu fi phitatonni fi ardi ta Ephraim fi jebel ta amalekeen

Chapter 13

¹Tani mara shaab ta Israel amulu shar fi ena ta yahwah wa huwo selimu homon fi ida ta phalastineen le mudat arbean senawat. ²Kan fi zol min zorah, min usura ta Daniteen kan isim tuo manaah mara tuo kan ma gi weledu wa hiya kan ma indu jena. ³Malaka ta yahwah zahir le mara de wa kelim le hiya, "Ainu hasa, inta kan ma gi hamil wa inta ma weledu jena, lakin inta bi hamil wa bi weledu jena. ⁴Hasa inta keli amulu hisab taki ashan ma bi ashrab merisa aw sharab al gowi, wa ma keli inta akulu ayi haja al ma tahir. ⁵Biga inta bi hamil wa bi weledu jena weled. Keli muse ma lemisu ras tuo, ashan jena bi gedimu le allah min huwo fi rehim wa huwo wa huwo bi bada kalisu shaab ta Israel min ida ta phalistineen. ⁶Biga mara jaw a kelim le rajil tuo, "Zol ta Allah jaa le ana, wa kan shekil ta tuo ze malaika ta Allah kan mukhif shedid. Ana ma asalu Huwo kan jaa min wen wa huwo ma wori le ana isim tuo. ⁷Huwo kelim le ana, "Asuma! Inta bi hamil wa inta bi weledu jena weled ashan keda ma keli inta ashrab merisa aw shirab al gowi, wa kwli inta ma akulu ayi akil al ganon wori gal ma tahir, ashan jena de bi wodi le Allah min zaman al Huwo fi rehim taki lahadi yom ta mutu tuo". ⁸Biga manaoh seli le yahwah wa kelim "Ah ya rab min fadlak keli zol ta Allah al inta rasulu de jaa le nina tani mara ashan keli huwo alimu nina kef ninaa bi amulu hajat le jena al gi jaa weledu gerib de." ⁹Allah asuma re sut ta manoah, wa malaika ta Allah jaa le mara de tani mara zaman al hiya kan gi geni fi mahal zaraa lakin manoah rajil ta hiya kan mafi maa hiya. ¹⁰Biga mara de jere bi sura wa kelim le rajil tuo, "ASuma rajil de zahir le ana rajil al kan zahir fi yom dak de." ¹¹Biga manoah gum fok wa jere wara mara tuo, zaman huwo wosulu le rajil de, huwo kelim gal "Inta yau zol al wonusu maa mara tai de?" Rajil de kelim, "Ayii de ana. ¹²Biga manoah kelim "hasa keli kalam taki kun hagiga gawaniin le jena de shunu, wa shukul ta jena de bi kun shunu?" ¹³Malaika ta Allah kelim le manoah "Keli lazim hiya amulu ayi haja al ana kelim le hiya. ¹⁴Keli hiya ma akulu ayi haja tala min shejarat ta karma wa ma keli inta sibu hiya asurubu merisa aw shirab al gowi aw akulu ayi haja al ma tahir. Lazim keli hiya amulu ayi haja al ana kelim le hiya keli amulu. ¹⁵Manoah kelim le malaika ta yahwah "Min fadlak keli inta geni shuiya, keli inta wodi le nina wokit ahsan bi jahizu le intum jena ghanamayo. ¹⁶malaika ta yahwah kelim le manoah hata ka nana gen, ana ma bi akulu akil taki, lakin kan inta jahizu zebiha al haragu keli inta gedimu huwo le yahwah. Manoah kan ma arufu gal de kan malaika ta yahwah. ¹⁷Manoah kelim le malaika ta yahwah gal "Isim taki munu? Ashan keli nina azimu inta kan kelimat taki biga hagiga. ¹⁸malaika ta yahwah kelim le huwo, "Malu inta bi asalu isim tai?" Isim tai Ajeeb. ¹⁹biga manoah shilu ghanamayo al sukeir tegdima ta dura wa wodi hajat de fir as hajeer wa Huwo gedimu le yahwah. Huwo amulu haja ajeeb shedid wa kan nas manoah wa mara tuo gi ainu. ²⁰Zaman al kan duokhan gi tala min mazbaha de zaman manoah wa mara tuo ainu manzar de wa homon bad waga tehet ma wosa tomon. ²¹Malaika ta yahwah ma zahir le manoah aw mara tuo biga manoah arufu gal de kan malaika ta yahwah. ²²Manoah kelim le mara tuo "Nina gi ruwa bi mutu, ashan nina ainu Allah. ²³Lakin mara tuo keli le huwo, "Iza kan yahwah deeru katulu nina, huwo kan ma bi gabilu zebiha al haragu ne nar de, wa zebiha ta dura al nina gedimu le huwo de. Huwo kan ma bi wori le nina hajat deel kulu aw kan fi de huwo ma bi sibu nina asuma hajat zed eel." ²⁴²⁵Baad zaman le gedam mara de weledu jena weled wa huwo wodi isim tuo Samson weled de raba wa yahwah bariku Huwo. 25. Ruhu ta yahwah bada hariku huwo fi mahaneh dan, biena zorah wa eshtaol.

Chapter 14

¹Samson ruwa fi mantika ta

²Zaman huwo rejaa Huwo kelim le abu tuo wa uma tuo”Ana ainu mara fi Timnah wahid min banat ta phalastin. Keli intum jebu hiya le ana hasa ashan bi geni mara tai. ³Abu wa uma tuo kelim le Huwo”Mafi biniya min bien banat ta ahal taki hini? Wele min wasat ta shaab ta nina? Hal inta gi ruwa shilu mara min phalistineen al ma tahiru deel? Samson kelim le abu tuo”Jibu biniya de le ana, ashan zaman ana ainu hiya, ana bi muksut shedid.

⁴Lakin abu wa uma tuo kan ma arufu gal kalam de jaa min yahwah ashan huwo deeru amulu sura deed phalistineen(hasan zaman dak nas phalestineen yau bi haimu Israel). ⁵Biga Samson fi timnah maa abu wa uma tuo, wa homon ruwa fi shijerat ta karma fi timnah wa ainu hinak yau assed al sukeir ea gi jaa hajimu humon.

⁶ruhu ta yahwah towali jaa fi huwo huwo seretu aseel de le itniin bes ze huwo gi gesimu ghanamayo al sukeir wa kan mafi haja fi ida tuo. Lakin huwo ma kelim le abu tuo aw uma tuo aan haja al huwo amulu ⁷Huwo ruwa wa wonusu ma biniya de wa zaman huwo ainu hiya kan hiya giyafa shedid. Samson tala muksut ⁸Baad ayamat shuiya huwo rejaa ashan bi jouzu hiya, Huwo rejaa fi nefsu mahal dak ashan bi ainu haikal ta aseel de wa ainu hinak mujmu ta duban aseel wa aseel fi juwa jesim ta aseel al fadulu de ⁹Huwo shile aseel de fi iden tuo wa Huwo ruwa wa huwo gi akulu fi zaman huwo gi douru. Zaman huwo jaa fi le abu wa tuo, huwo wodi le humon wa humon akulu lakin huwo ma wori le homon gali huwo shilu assed de min jowa gesim ta aseel al huwo kan sibu de ¹⁰Abu ta Samson ruwa le mahal al kan biniya de gi geni fogo wa Samson amulu ihtifal hinak ashan de kan adaat ta shabab hinak ¹¹Towali zaman al ahaal ta hiya ainu huwo, homon jebu teletii min sabihata tomon ashan bi geni maa huwo. ¹²Samson kelim le homn”Keli ana haki le intum gisa, iza wahid min intum wori le ana ejaba al sah fi muda ta sabaa yom ta ihtifal, ana bi wodi hadiya teletin jalabiya min ketan wa ¹³Lakin intum ma wori le ana ejaba al sah, biga intum yau bi wodi le ana teletii gita ta gumasat. Humon kelim le huwo wori le nina gisa taki de ashan keli nina asuma ¹⁴Huwo kelim le homon, “Kan tala min al gi katulu haja al gi akulu; kan tala min al gowi haja al hilu.” Lakin guof tuo ma ligu ejaba fi talata yom ¹⁵Fi yom nimra arba homon le mara ta Samson, kabasu rajil taki ashan howwo bi wori le nina ejaba ta gisa de, kan inta ma amulu nina haragu inta ma biet ta abu taki kulu. Hal intum nadi nina hina ashan intum bi seregu nina?” ¹⁶Mara ta Samson bada koregedam tuo hiya kelim”Inta gi akrahu ana, inta ma gi hiba ana inta wori gisa le shaab tai lakin inta ma wori le ana ejaba tuo?” Samson kelim le hiya,”Asuma ana iza ka nana ma wori le abu tai aw uma tai, ana bi wori le inta?” ¹⁷Hiya koree le mudat sabaa yom al ihtifal tomon bi kalasu fogo. Fi yom al sabie Huwo wori le hiya al ejaba ashan hiya kan dagitu Huwo shedid. Hiya ruwa wori ejaba de le ahal ta shaab hiya ¹⁸Gebili shimish bi waga fi yom al sabie de ruja ta medina kelim le huwo”Shunu yau ahta min al aseel? Shunu yau gowi min al aseel?” Samson kelim le homn, iza kan intum ma kurju ma bagara tai, intum kan ma bi legu ejaba le gisa tai de.” ¹⁹Biga yahwah towali nezil ruhu tuo le Samson ma gowa. Samson le Ashkelon wa katulu teletin min ruja tomon. Huwo shilu gumashat tomon wa huwo shilu gumashat deel wa wodi le nas al ashrahu gishs de, huwo ruwa le biet ta abu tuo wa huwo kan zalan shedid ²⁰Wa kan mara ta Samson wodi le sabi tuo al shedid

Chapter 15

¹Baad ayammat shuiya, fi zaman ta hasad ta dura(Gimih), Samson shilu ghanamayo wa huwo zuru mara tuo huwo kelim fi nefsa tuo²Ana bi ruwa fi jowa ta mara tai, lakin abu ta mara tuo ma rudu ashan huwo bi dakalu ³Abu ta hiya kelim, ana hagigatan fekiru enu inta gi akrahu biniya tai de, ashan keda ana wodi hiya le sabi taki. Fi ukut tuo al sukeir jemil shedid futu hiya hagiga, shilu hiya bedal tuo³Samson kelim le homon, hasa ana bi kun brie(Ma indu zamb) iza ka nana katulu phalastineen deel ⁴Biga Samson ruwa amsuku tultumiya saalab wa Huwo robutu kulu itniin sawa, danaaba ma danaaba.⁵Biga Huwo wala nar fir as ta gesh deel, huwo bada turudu saalib deel dura al gi wagif wa dura al gatau kalas fi mahal zaraa. Sawa ma ashjar ta karma wa janem ta zietun ⁶Phalastineen bada asalu gal⁷De munu yau amulu haja de?” wori le homon gali, Samson nesieb ta timiteen, Huwo amulu keda ashan timiteen shilu mara ta Samson wodi le sabi tou, biga al phalastineen ruwa haragu hiya wa abu tuo⁷Samson kelim le homon, kan de yau haja al intum amulu ana bi integim min intum wa baad keda, ana kalas bi wogif, ⁸Biga Huwo gata nas deel gita gita, kuraa wa laham ta kuraa maa ketil shedid biga Huwo le tehet wa iesz fi dakil jebel fie tam⁹Biga al phalastineen jaa geni fi yahudiya wa mala fi lehi ¹⁰Biga ruja al fi yahudiya kelim, malu intum jaa deed nina?” humon kelim, nina jaa ashan bi amsuku Samson wa nina deeru amulu le huwo ze ma huwo amulu le nina¹¹Biga talata alf min rujal ta yahudin lahadi tehet jebel ta etal, wa humon kelim le Samson, hal inta arufu inu phalastineen deel humon yau gi hakimuna nina? De shunu al inta amulu le nina de? Samson kelim le humon”humon bada amulu le ana ashan kida ana dafa le humon”¹²Humon kelim le Samson,”Nina jaa ashan bi robutu inta wa wodi inta le idan ta phalastineen”, Samson kelim le homn, halifu takum le ana gal intum ma bi katulu ana ma iden takum” ¹³Humon kelim le huwo, La nina bes bi robutu inta bi hubal wa nina bi wodi inta le homon. Nina bi waadu inta nina ma bi katulu inta. Biga humon robutu huwo bi itniin hubal al jedid wa humon tala Huwo min jebel¹⁴Zaman huwo wosulu fi lehi, phalastineen bada kore ma soot shedid wokit homn ainu huwo, yala ruhu ta yahwah nezil be gowa le huwo- hubal al robutu ma iden tuo de biga ze kheit al haragu, wa humon waga bara min iden tuo¹⁵Samson ligu adom ta kasma ta humar al lisa ma afiin wa bada shilu wa huwo katulu alfi rujal ma haja de ¹⁶Samson kelim”Bi adom ta kasma ta humar, laham ta kura fok laham ta kura, bi adom ta kasma ta humar ana katulu alfi rujal,¹⁷Zaman Samson intaha min kalam tuo, huwo jadau adom ta kasma ta humar de bara wa huwo bada nadi mahal de Ramat lehi, ¹⁸Samson kan biga atshan shedid wa huwo bada kore le yahwah wa kelim, inta wodi Intisar al azim del le khadim taki-lakin hasa ana gi ruwa waga fi iden tan as al ma taharu deel?¹⁹Allah gesimu wa fata mahal fadi fi lehi wa moyo bada nezil, zaman huwo ashraf, guwa tuo rejaa tani wa Huwo biga hai. Biga Huwo nadi isim ta mahal de En Hakkore, wa mahal de lisa fii fi lehi hata al yom, ²⁰Samson hakumu ghadi ta Israel fi zaman ta phalastineen le mudat ishriin sena.

Chapter 16

¹Samson rowa le Gaza wa huwo Eynu mara al ta zeina henak, wa huwo rowa le heya. ²wori le Nas ta Gaza gali “Samson ja heni.” Huwomon haseru bet wa amolu le huwo kemeen belil kulu fi Bab ta Medina, huwomon geni beerah belil kulu wa kelimo: “keli Nina intizir lahadi Saba, baad de anina be katulu huwo.”³Samson num hata nus belil. Fi nus belil huwo gum fok wa agilla itnin amod ta baba ta medina wa arfa fi kitfa tou ila fok Jebel fi kidam ta Hebron.⁴Bad de, Samson hebu mara fi wadi Sorek. Isim ta heya Delila, ⁵hukaam ta falastiin ja le heya , wa kelim , “ ciyaasu Samson keli houw worry siir ta gowa tou alkebir wa keef anaina be agdir gelibo huwo ,amol kalam de wa kulu zol min anina be wodi le inta 1,100 shekel min feeda .”⁶fa Delila kelim le Samson: “malis wori le ana malo inta endu gowa kebir ze di? Keef momkin zol be robotu inta , wa inta ma be agidir amolo haja aow fiiku ⁷Samson jowabo le heya :“kan roboto ana ma saba habil al jidid ana bekun deeyif ze ayi zol.”⁸hukam ta falastiin jibu le heya saba hobal jidid wa heya roboto ma huwo ⁹wa kan kemin de amolo fi jowa tou. Heya kelim le huwo: falastiinin ja le inta ya Samson. Huwo kata hobal de ze keit al kafif al habiso ma Nar. Heya ma arofo gowa tou.

¹⁰baga delila kelim le Samson,“intakabaso anawa sowato le ana.Malis, wori le ana keef momkin be agdier intisir le inta” ¹¹huwo kelim le heya “kan huwomon roboto ana ma hobal jidid al lesa ma estakalo ma huwo, ana be tala deaf ze ey insan,” ¹²bega delila shilo hobal jidid wa bada roboto ma huwo, wa kelim le huwo, “nas falastin fok inta, Samson!” rojal de kan be geni estena fi nus jowa lakin Samson gata kulu hobal al fi eida tou sukeer sukeer.

¹³Delila kelim le Samson, “le hadi hassa inta Lisa be kabaso ana wa kelim le ana sowata. Wori le ana keef be agdiro intisiro le inta, “ Samson kelim le heya “kan inta shilo wa mesto saba min shar tai wa inta roboto fi weitid ana be kon ze ay insan.” ¹⁴laman huwo num delila shilo saba min shar tou wa somoro fi weitidwa heya kelim le huwo, “nas falastin be ja le inta ya Samson huwo gum min num wa agila kulu shar al doko fi weitid de.”¹⁵heya kelim le huwo, “ keef inta be kelim gali inta be hebo ana , wa inta ma be wori asraar taki le ana, inta kabaso ana talata marat wa inta ma be wori le ana gowa taki, “ ¹⁶kulu yom heya be amolo le huwo dakit ma kalam wa heya dakito huwo shedid huwo fekir keli huwo mutu bara.¹⁷Samson wori le heya kulu hajat al fi gelba tou wa kelim le heya , “ ma gaataou shar min ras tai kulukulu , wa ana niziir le Alaa min fi batan ta uma tai. Kan shar tai gaataou, gowa tai bekun mafi, ana bekunn ze ay insan.”¹⁸Laman delila arofu eno Samson kelim le heya al hagiga kulu al fi gelba tou , heya raslo wa nadi hukam ta falastiin, wa kelim, “tal takum ,huwo wori le ana kulu haja,” hukam ta falastin ja ma feeda fi eida toumon. ¹⁹heya wodi huwo num fi rogoba tou. Wa nadi rajil ashaan gaata saba shar tou al misto de min ras tou, wa heya бага aliso huwo leano gowa tou bega mafi. ²⁰heya kelim , “falastiin be ja le ninta ya Samson! “ huwo gum fok min num wa kelim , “ ana be tala bara ze ayam al fat wa bekun hur. “ huwo ma arof gali Yahewa seebo huwo. ²¹falastiniin gobudu huwo wa tala eyina tou bara.huwomon jibu huwo tehit fi Gaza wa roboto huwoma cilcila min nihas, wa kutu huwo atano degig fi sejin. ²²wa shar ta ras tou bada raba tani bad ma kan gaatau. ²³hukam ta Falastiin limo sawa ashaan kidemo zebiah kebri Le alaa toumon dajon, wa be afrah. Huwomon kelim,“alaa tanina inteciro Samson, ado tanina, wa wodi huwo fi eida tanina.” ²⁴laman shab eyinu huwo , huwomon bada mejido alaa toumon , wa kelimo , “alaa tanina intecir ala addo tanina wa wodi huwo le anina–modimir ta beled tanina, huwo katolu ketir min anina. ²⁵lama huwomon be amolu ehitifal toumon , huwomon kelim , nadi Samson , keli huwo ja alabu le anina.” Nadi huwo min sejin wa huwo alabu kidam toumon , wa wogifo huwo been amud. ²⁶huwo kelim le jena al be amsoko eida tou, “shilo ana fi amod al Bet de be sabit fogo, ana azo teki fogo.”²⁷Bet de kan Malian ma Rojal wa Nusowan. Wa Kulu hukam ta falastiinin fi henak. Wa fok fi talata alif Rojal wa Nusowan, huwomon be eyinu alabu ta Samson. ²⁸Samson sely le Yahewa wa kelim, “ Ya said tai Yahewa, zikir wa gowi ana fi mara de demero falastiniin fi wahid dor ashaan huwomon tala itnin eyina tai.”

²⁹Samson Amsoko ala itnin amud al fi nus ta Bet de be sabit fogo, wa huwo dakit wahid be eida al yemin wa tani be eida al shamal tou. ³⁰Samson kelim “keli ana mutu ma falastiniin !” huwo dengiri wa dakito be gowa wa Bet de waga le kulu shab al fi fogo, nas al mutu fi zaman ta mutu tou, ketir min nas al huwo katolu lego huwo hai.

³¹akona tou wa nas al gerib ma abu tou ja shilo jesim tou wa dofonu huwo been Zorah wa Eshtaol fi ma hal ta dofonu ta Manoah abu tou. Samson hokomo Israel le muda essherin sena.

Chapter 17

¹Kaan fi Rajil isim tou Mich be geni fi Jebel Ephraim ²huwo kelim le uma tou, “ 1,100 shekels ta feeda al ana shilo min inta , wa inta laanu , wa kelim fi adana tai yau feeda de ma ana . “ana yau seriku” uma tou kelim “keli Yahewa bariko inta, ya jena tai!”³huwo rija 1,100 shekel ta feeda le uma tou wa uma tou kelim , “ ana kasiso feeda de be isism taki le Yahewa, wa anina be amolu timsal wa amolu sanam , wa yau ana be rija le inta feeda de”.
⁴huwo rija feeda de le uma tou, uma tou wodi meeteen shekel ta feeda le nas al be amolo sanam de, wa huwomon amolo itnin timsal le heya , wa kutu fi Bet ta Micah.⁵Micah kasiso makan fi Bet tou ashaan be kun le ebbada ta rabunat. Yala huwo amolo ephod wa trafim, wa keriso whaid min eyal tou gesis le huwo. ⁶fi zaman dak Israel ma endu Melik, kan kulu wahid be sarif be terika tou.⁷kaan fi weled sukeer min Bethlehem fi yahuza min gebila ta yahuza , huwo min laowe. Huwo begeni amolo wajib tou hinak. ⁸Rajil de tala min medina Bethlehem fi yahuzawa rowa fetiso le huwo makan ta geeni. Fi sika tou huwo ja fi Bet ta Micah fi jebel ta Ephraim. ⁹Micah kelim le huwo, “ inta ja min ween?” huwo jowabu : “ ana laowemin Bethlehem fi yahuza , wa ana be rowa fetiso makan al ana be geeni fogo.”¹⁰Micah kelim le huwo, “ geeni ma ana wa kun abu tai wa gesis. Ana be wodi ashaara shekel ta feeda fi sena malabis taki wa akil taki.” Laowe tifagu fi kalam tou ¹¹huwo rudu ashaan geni ma huwo. Weled de bega geni ze wahid min ayal ta Micah. ¹²Micah keriso laowe de , wa huwo bega gesis le huwo wa geeni fi Bet ta Micah.
¹³Micah kelim : “ hassa ana arof gali Yaheweh be kun kowis ma ana , leano laowe de bega gesis le ana”.

Chapter 18

¹Fi ayam dak mafi Melik fi isarel. Iyal ta ossra ta Dan be fetiso makan al huwomon be geeni fogo, lenao huwomon ma lego nesba toumon min Ard fi nus ta Shab ta Israel. ²Iyal ta Dan ralsulu khamsa Rojal min gebila toumon, nas al endu kibra fi harib ta Zorah wa Eshtol, keli huwomon rowa jasos wa kashefo Ard.” Huwo kelim le kelim le huwomon, “rowa wa eynu takom Ard” . huwomon ja fi jebel Ephraim, ila bet ta Micah, huwomon num henak. ³laman huwomon fi bet ta Micah huwomon arofu min sowt ta gesis ta Micah huwo min gebila ta laowe, huwomon rowa le huwo wa asalo huwo, “munu yau jibu inta heney? Inta be amolo shonu fi makan de? Ley inta heney?” ⁴huwo kelim le huwomon, “ de yau haja Micah amolo le ana : huwo ajiro ana ashan be kun gesis tou.”⁵Huwomon kelim le huwo, “ malis asalo ezin min Alaa ashan nina be arofu kan mohiima ta ninia be naja weli la.” ⁶Gesis kelim le huwomon, “ rowa takon be salam. Yahewa be shilo intakon fi sika al intakon be rowa fogo.”⁷Rojal al kahmsa rowa wa wosulo ila Laish, huwomon lego ahal tou al sidonians begeni be amaan ze nas ta sidonians, huwomon bi aman mafi zol be amolo le huwomon moskila fi Ard tomon, wamafi hakim al zaalim, wa huwomon baadin min sidonans wa ma be taamal ma ay zol . ⁸huwomon rija ila gebila toumon fi Zorah wa Eshtol. Aahal toumon asalo huwomon, “ tagarir takun shuno.”⁹Huwomon jowabo keli nina hajimo huwomon inin aynu Ard toumon de tamam jiden, wa intakon ma be amolo haja?. Matakum kun kaselan ashan be rowa wa dakalo wa shilo Ard de. ¹⁰Kan intakom rowa henak , inta be lego Nas al amenin ,wa Ard de kebiir! Rabuna wodi huwo le intakon-makan al fogo ay haja fi Ard.¹¹siitoumea Rojal min gebila ta Dan mosalhiin lel arab, min Zorah wa Eshtaol. ¹²huwmon rowa amolo keem fi Kiriath jearim, fi Yahuza .de yau kutu Shab nadi mahal dak keem ta Dan lahadi alila, huwo fi garb ta Kiriath Jearim. ¹³Huwomon rowa bara min henak ila jebel ta Ephraim wa jai la Bet ta Micah. ¹⁴Rojal al khamsa al huwomon rowa eynu Ard ta Lish kelim le ahaal toumon , “ hal intakon araofu fi beut dak fi ephod, Household alih,wa sanam al salawo kirir takum hasa intakon be amolo shonu”. ¹⁵Humon rowa le etijah dak.wa jai la bet ta laowe fi bet ta Micah.wa huwomon selemo huwo. ¹⁶Wa kan Rojal ta iyal dan al sowtto mea al mosalihin bewogif fi baba al be dakalo min fogo.¹⁷Khamsa rojal al rowa kashifo Ard de dakalu jowa wa shilo sanam al amolo, wa ephord , wa household (traffim) wa sanamtani,wa gesis be wogif fi bab dukol ma sottoo mea rojal al mosalahiin be adowad ta harb. ¹⁸Jama deel dakalo fi Bet ta Micah wa shilo sanam al amolo ma eida, wa ephod, wa household (traffim) , wa sanam tani . wa gesis de kelim le huwomon : intakon be amolo shuno?. ¹⁹Humon kelim askuut!Kutu eida taki fi khasma wa taal maana wa kun le anina abu wa gesis. Huwo kowis le inta ashan be kun gesis le bet wahid, min inta bekon gesis le gebila wa osra fi Israel?. ²⁰geliba ta gesis bigamokosot , huwo shilo ephord wa traffim wa sanam ta bet, wa huwo dakalo fi nus ta shab.²¹bad de huwomon rowa fi sika toumon bad huwomon kutu iyal wa haiwanat ,wa afashat toumon kidam toumon. ²²Laman huwomon bega baadin min bet ta Micahrojal al giribin min bet Micah lemo wa kobodo huwomon ma iyal ta Dan. ²³huwomon kori le iyal ta Dan , wa huwomon gelibo le , wa kelimo le Micah: Moshkila taki shuno, inta nadi nas taki ashan shakila?. ²⁴Huwo jowabo intakom shilo alaa al ana amolo , wa gesis tai, wa rowa . fi shuno tani al intakon sebu? Keef intakon be asalo ana moshkila taki ma ana shonu?” ²⁵Shab ta Dan kelim kilima le huwo, “ mata nakish ma anina ,aow bad min nas al zalaniin be hajemo inta, wa inta ma osra taki be katolu.” ²⁶Sahab ta Dan bada rowa fi sika toumon , laman Micah ayno huwomon gowiin min huwo, huwo rija le bet tou.²⁷Iyal ta Dan shilohaja al Micah amolo, wa gesis tou Kaman shilo, huwomon rowa le Laish, huwomon tani le nas ta salam, wa ma endu shak ma badon toumon, huwomon hajimo huwomon nas deel wa katolu huwomo ma seef wa harago medina. ²⁸Mafi zol be ankisso huwomon leano mahal de beeid min Sidon,wa huwomon ma endu moamala ma ayi zol.wa kan medina de gerib ma wadi al fi Bet ta Rehob. Huwomon rija abino medina de wa geni fogo. ²⁹wa huwomon semi isim ta medina de Dan be isim ta abu toumon al huwo wahid min ayal ta Israel .lakin isim ta Medina de kan be astamilo Laish.³⁰Sahb ta Dan amolo sanam al amolo ma eida le nefsa toumon. Wa kan Jonathan jena ta Gershom, jena ta Musa, huwo wa iyal tou kan gasaosa le gebila ta iyal ta Dan lehadi fi yom ta abudeia. ³¹wa huwomon isteimir istamil sanam al Micah yau amolo de , fi kulu zaman fi Bet ta Alaa fi Shiloh.

Chapter 19

¹Wa fi ayam dak mafi melik le shab ta Israel, kan fi rajil laowe gerib be geni fi guura ta Jebel Afraim, huwo shilo mara le nefsa tou be seir min Bethlehem fi Judah. ²lakin heya ma amiin ma huwo; heya sebo huwo wa rowa le bet ta abu tou fi Bethlehem ta Judah. Heya geni hinak arba shahar. ³Rajil tou shilo kadam tou wa itnin himar wa rowa ila Bet ta abu tou ashaan rija heya, laman abu ta beneya de eyinu huwo, huwo tala farhan ma ashan gabil huwo. ⁴Nessib tou, abu ta beneya de, asiigo huwo ashan be geni talata yom. Huwomon akolu, wa ashrobo, huwomo geni belil kulu hinak. ⁵fi yom nimara arrba huwomon gum bidiiri wa jahzo ashaan rowa, lakin abu ta beneya de kelim le rajil ta beneya tou, “akol haja beseit, yala inta be rowa.” ⁶baga huwomon geni sawa ashan be akolo wa ashrob. Abu ta beneya de kelim, “malisgeni ma anina alila wa istaamta ma nefsa taki.” ⁷Zaman laowe de gum ashaan be rowa, nessib tou asuruo tani keli huwo num. ⁸bega fi yom nimira khamisa huwo gum bediri ashan be rowa, lakin abu ta beneya de kelim, akolo haja aowel. wa akodu raha wa geni lahadi fi ashiya.” Wa Huwomon kulu akolo sawa. ⁹Bad deRajil de gum ashan be rowa huwo ma kadam wa jena tou, nessib tou abu ta beneya de kelim le huwo, “hasa wata bega asheya wa be tala belil, geni wa istamta fi zama taki, inta be gum bokra saaba bediri wa rowa fi bet.” ¹⁰lakin Laowe de ma rodu ashan be num tani. Huwo gum wa rowa ila Jebus de fi Jerusalem huwo ma itnin hemar wa kadam wa jena tou. ¹¹laman huwo gerib fi Jebus, wata tala belil kadam tou kelim le said tou “taal keli nina rowa le nas Jebus wan num fogo.” ¹²said tou kelim: keli nina ma rowa le medina gerib al mafi fogo iyal ta Israel heney. Keli nina rowa le Gibeah.” ¹³Huwo kelim le kadam tou, taal keli nina rowa fi mahalat de wa num fi Gibeah aow Ramah.” ¹⁴huwomon rowa hata wosolo le Gibeah, fi Ard ta Benjamin. ¹⁵huwomon lefo henak ashan be num fi Gibeah. Wa huwomon geni fi meedan ta medina mafi zol istagbel huwomon fi Bet tou. ¹⁶Rajil ajooz ja min makan shokol tou min mahal zarah fi asheya. Wa rajil de min Jebel ta Ephraim, huwo gerib ma Gibeah. lakin rajil de be geni fi maka al eyal ta Benjamin fi fogo. ¹⁷Huwo lego huwomon be wogif fi meedan ta medina, huwo asalo huwomon: “intakom be rowa ween, wa intakom ja min ween?” ¹⁸Wa rajil al mosafir de jowabo: “nina ja min Bethlehem fi Judah, ila garia fi Jebel Ephraim, wa ana be rowa fi bet ta Yahewa, lakin mafi zol azo shilo ana fi bet tou. ¹⁹wa anina endu giish wa akil le hemar tanina, wa fi Kaman regif wa khamr le ana wa kadam taki al beneya heni, wa jena de wa kadam taki. Ana ma mohtajh le haja.” ²⁰wa ajooz de kelim: “intakom mrhab fi bet tai. Matakun num fi meedan, ana be wodi kulu haja al inta mohtaj le huow.” ²¹huwo shilo huwomon fi bet tou wa wodi gish le hemar toumon, huwom gasolo gura toumon wa huwomon akolo wa ashrobo. ²²Laman huwomon be afrah ma nofos toumon, bad min rojal ta medina al batal hasiro bet wa duku bab wa kori le rajil al ajooz de huwo yau sedo bet. Humon kelim, “jebo bara alrajil al ja fi bet taki, anina azo num ma huwo.” ²³rajil sedo bet de, tala bara le huwomon wa kelim: “la, ya akwana tai, matakun amolo haja al batal de! Ze ma rajil de deefan fi bet tai, matakun amolo katia al batal de.” ²⁴Yau beneya tai al azra wa kadam tou keli ana ndai huwom le intakun wa istamta takun ma huwom wa amolo haja al intkon azu amolo, lakin matakun amolo haja batal le rajil de”, ²⁵lakin rojal al batalin de aba asuuma le huwo. Rajil al deefan eyinu kedi mafi terika ila huwo tala mara tou al kadam de, huwomon num ma heya belil kulu la hadi sabah. Wa gerib sabah huwomon sebo heya. ²⁶marade ja fi sabah wa wogga fi bab ta bet ta rajil al said tou be geni fogo lahadi nahar. ²⁷Said tou gum fi sabah, zaman huwo fata abowab ta bet wa tabi asar ta terika ta kadam tou al mara de woga fi bab ta bet, wa eida tou ala kashab ta bab. ²⁸huwo kelim le heya: gum geli anina rowa”. Heya ma jowabu huwo leno heya mutu huwo arfa heya fi hemar wa rowa fi makan tou. ²⁹Laman huwo wosulo fi bet huwo shilo sekiin, wa gata kadam tou de ila itnashar kiita ma odam tou, huwo wazau le kulu gebila ta Israel, ³⁰huwo kelim kulu zol al eyinu kiita de: “ma hasil min yom shab ta Israel tala bara min Masir lahdi yom de. Fekiro takon an huwo! Wodi le anina ershad! Wori le nina keli anin amolo shonu!”

Chapter 20

¹shab ta Israel kulu tala ze rajil whaid, min Dan ila Beersheba wa min Ard ta Gilead, lemo fi kidam ta Yahewa fi Mizpah ²keyadat ta kulu shab ta Gabail ta Israel, rowa fi makan al kulu shab ta Alaa be limo fogo, huwmon 400,000 Rajil al jahez ashaan shakila ma seef. ³Iyal ta Benjamin asoma gali shab ta Israel rowa fok fi Mizpah. Shab ta Israel kelim, “wori le anina kalam al batal de hasil keef.” ⁴laowe, al mara tou katulo de, jowabo, “ana jai la Gibeah fi Ard al tabi le Benjamin, ana wa mara tai ashan be num henak.” ⁵fi belil rojal min Gibeah hajimo ana, huwomon haasiro bet, wa gasid ashan katolu ana. Huwomon num ma mara tai, wa heyta mutu. ⁶ana shilo mara tai wa gata jisim tou sukeer sukeer, wa rasolo huwomon fi kulu makan al Israel woriso, leano huwomon amolo haja batal wa fasad fi Israel. ⁷hasa intakom kulu ya shab ta Israel, wodi takon ershad wa nesiha hene. ⁸Nas de kulu gum ze rajil whaid, wa huwomon kelim, : mafi whid min anina be rowa fi camp tou, wa Kaman mafi min anina be rija fi bet tou! ⁹lakin has de haja nina ba amolo le Gibeah: anina be hajimo huwo ze guura be wori le anina. ¹⁰anina be shilo ashara rojal minmeagebila, wa anina be shilo mea min alif, wa alif min ashara alif, ashan be geni jahiz le nas de, ashan kan huwomon ja fi Gibeah fi Benjamin, huwomon be agder hokomo huwomon ma moskila al huwomon amolo fi Israel. “¹¹yala rojal ta Israel huwomon lemo be fikra whaid fi medina. ¹²gabail ta Israel rasulo rojal kulu fi gabail ta benjamin, “wa de katia yato al intakom amolo fi nus takon? ¹³yala, wodi le nina rojal al batalin ta Gibeah, ashan nina be katulu huwomon, asahn nina be shilo katia de bara min Israel. “lakin nas ta benjamin ma asoma le sowut ta akwaana toumon, nas ta Israel. ¹⁴yala iyala ta Benjamin ja sowa fi medina ta Gibeah ashan shakila iyal ta isreal ¹⁵nas ta Benjamin ja min medina toumon ashan shakila fi yom dak wa sita wa ashurin alif asakir al deribo ashan shakila ma seef. Be edaafa fi sobomea min rojal al aziilo min Gibeah. ¹⁶wa fi nus ta asakir de fi sobomea rojal al azilo huwom abuu sahmal kulu Whid min huwomon kan loku hajir fi shar ma be jili. ¹⁷Shab ta Israel, ma hasibu adad min Benjamin, adad 400,000 rajil, al deribo le harb ma seef. Kulu deel rojal ta harb. ¹⁸Shab ta isreal gum, row fok fi Bethel, asalo Arshad min Alaa. huwomon asalo, “monu be rowa aowel ashan hajimo shab ta Benjamin le anina?” Yahewa kelim “Judah be hajimo aowel.” ¹⁹Iyal ta Israel gum fok fi saaba wa medo camp toumon gerib ma Gibeah. ²⁰rojal ta Israel rowa bara ashan shakila ma Benjamin fi Gibeah. ²¹shab ta Benjamin tala bara min Gibeah, wa huwom katolu itnin wa ashurin alif rajil min shab ta Israel fi yom dak. ²²Lakin shab ta Israel gowi nefsa toumon wa kowonu saff ta harb fi nefsa makan al aowel. ²³bega shab ta Israel rowa wa kori kidam Yahweh lahadi asheya, asalo Arshad min Yahweh. humon kelim, “hal anina be rowa hajimo akona ta nina, shab ta Benjamin?” Yahewa kelim, “hajimo humon!” ²⁴bega shab ta Israel rowa hajimo jiish ta Benjamin fi yom nimira talata. ²⁵fi yom nimira itnin, Benjamin tala gabil huwomon fi Gibeah wa huwomon katolu tamantashar alif rajil min shab ta Israel. Huwom kulu min nas al deribo ashan shakila ma seef. ²⁶Yala kulu shab ta Israel, rowa fok fi Bethel wa henak humon kori kidam ta Yahweh, wa humon suum fi yom dak lahadi ashia, wa humon kedimo zibiah al harago ta salam le Yahweh. ²⁷Shab ta Israel asalo Yahewa. Wa kan sondok ta ahad ta Alaa kan lisa fi henak. ²⁸wa phinehas, jena ta Eleazar jena ta Aaron, kan huwomon be akdim fogo “hal keli nina rija ashan shakila akwaana ta nina tani iyala ta Benjamin weli keli nina wogif ashan katolu huwomon?” Yahewa jowabo: katolu huwomon leano bokora ana be gelibo huwomon”. ²⁹wa shab ta Israel amolo kemin hawiil Gibeah, ³⁰shab ta Israel huwomon rowa harib ma iyala ta Benjamin le dor nimira talata, huwomon wogif fi Gibeah ze mara alaowel wa itnin. ³¹Yala ta Benjamin tala ashaan be shakila ma shab, wa torodu huwomon bara min medina. Huwomon bada katolu bad min shab. Henak fi teletin rajil min Israel al mutu fi mahal zara wa fi sika. whid sika be rowa fi Bethel, wa tani ila Gibeah. ³²Shab ta Benjamin fekiro gali huwomon intisir ila Israel ze mara alf, “lakin shab ta Israel kelim keli nina jiri wara wa juru huwomon bara min medina ila sika.” ³³kulu rojal ta Israel harik min mahalat toumon wa geni fi Baal Tamar, wa Israel amolo kemin min makan toumon min Maareh Gibeah. ³⁴Ashaara alif rajil min isreal al azilo, wa harib kan shidid, Lakin asakiir ta Benjamin kan ma arof gali haja saab be rowa hasil le humon. ³⁵Yahweh inticir ila iyala ta Benjamin kidam ta Israel, fi yom dak, shab ta isreal katolu 25,100 rajil min Benjamin. Deel kulu nas al deribu le shakila ma seef. ³⁶Iyal ta Benjamin arofo gali hazimu huwomon. Kan shab ta isarel rija wara leno huwomon be etimid ala hojiom al mofaja. Huwom endu rojal dooso fi Gibeah. ³⁷yala rojal al dooso baadon jeiri fi medina ta Gibeah. Huwomon bada shetito wa katolu eyi zol fi medina ma seyounf toumon. ³⁸kan fi tifagia been rojal ta Israel wa rojal al dooso baadom toumon. yala rojal al dooso de kan be amolo eshara chaas. Huwomon kan be amolo dukan kebir. ³⁹Laman iyala ta Israel gelibo fi harib iyala ta Benjamin bada doku wa katlu rojal ta Israel adad toumon teletin rojol, leano huwomon kelim: momkin huwomon be hazimo Israel ze harib alaowel. ⁴⁰laman dokan bada rowa fok min medina iyala ta Benjamin lifo wara toumon wa eynu dukan be rowa le haadi fi samaa min kulu medina. ⁴¹yala rojal ta Israel lifo, wa rojala ta Benjamin kafo leno huwomon eynu mosiba be ja le huwomon. ⁴²Humon jieri bara min Israel, wa rowa le sahara. Lakin harb wosolu le humon rojal ta Israel tala bara min medina wa katolu humon fi maka al humon be wogif

fogo.⁴³ Rojal ta Israel haasiro Rojal ta Benjamin wa bada torodu huwomon. Huwomo ma sebu le humon raaha. Huwomo hazimo humon fi montika ta sika ta Gibeah. ⁴⁴tamantasar alif motu min shab ta Benjamin . humon kulu nas ta harb. ⁴⁵humon lefo wa jeri fi sahara ila hajir Rimmon. Israel agdir katolu khamisa alif min humon fi sika wa humon istemir torodu humon lahadi Gidon,wa henak humon katolu aktar min alif tani. ⁴⁶kulu asakir ta Benjamin al katolu kan khamisa wa asherin alif min rojal al deribo fi shakila ma seef, huwom kulu nas al ma be kafo harb. ⁴⁷Lakin sooto mea rajil agdir ashaan jiri ila sahara, ila hajir ta Rimmon. humon geni henak le moda ta arba shahar. ⁴⁸rojal ta Israel rija wara le iyal ta Benjamin humon katolu shab,kuluwa haiwanat fi kulu medina. humon demero hajat kulu al humon lego , wa Kaman harago kulu medina be nar.

Chapter 21

¹Rujal ta Israel kan halifo fi Mizfat, "Mafi zol min enna bi wodi biniya tou ashan zawjo min Benyameen." ²Baad dak humon gum ruwa le Beatieel wa geni gidam ta Allah lahadi missa, wa ma kore shedid be sout ali. ³Humon kelimo, "Malo, Yahuwa, Allah ta Israel, haja de bi hasil fi Israel, ino wahid min gabail ta Israel bi woduro alela?" ⁴Tani yom sabah shaab kan gum sabah bedri wa abino mazbah hinak wa harago zabaih wa zabaih ta salam. ⁵Shaab ta Israel kelimo, "De yato min gabail ta Israel ma ja fi imajma ta Yahuwa de?" Ashan humon amolo halifa al kebear tou fi kalam ta zol al ma ja fi gidam ta Yahuwa fi Mizfat. Humon kan kelimo, "Bi katulo mait." ⁶Shaab Israel kan hin le akwana tumon al fadulo min Benyamin. Humon kelimo, "Alela gebila wahid gatao min Israel. ⁷Muno yao bi le humon nuswan le delin al fadolo, leano enna halifo gidam ta Yahuwa ino mafi zol bi sibo humon zaojo banat tenna?" ⁸Humon wonoso, "De ya gebila fi Israel ma ja le Yahuwa fi Mozfat?" Kan ligo ino mafi zol ja min Yabish Jilaad. ⁹Zaman wogifu nas hasab gabail tumon, humon ligo mafi zol ja min nas ta Yabish Jilaad. ¹⁰Majama de kan rasulo itnasher alf min rujal al gaween be talimat ino, 'Ruwa takum wa katulo nas Yabish Jilaad be seaf, hata nuswan wa iyal. ¹¹Amolo takom keda: Kulu rajil wa mara al geni ma rajil kede katulo.'" ¹²Humon kan ligo orbumia fata fi Yabish Jilaad al ma geni ma rajil, wa shelo humon le majma al fi Shilowa fi Kanaan. ¹³Majama kulu kan rasulo juwab wa kelimo le shaab ta Benjamin al fi sakhra Rimon shan ja le salam. ¹⁴Benyamin kan rija wa wodi le humon nuswan ta Yabish Jilaad, lakin nuswan de ma timo le humon. ¹⁵Humon kan haznanin min haja al hasil le Benyamin, leano Yahuwa amolo ingisam fi nus ta Israel. ¹⁶Sheyok ta majmaa de kelimo, "Mono bi jibo nuswan le bagi Benjamin al fadulo, ashan nuswan tumon katulo kulu?" ¹⁷Humon kelimo, "Lazim bi hafizo miras ta deal al fadulo min Benyamin, ashan gebila de ma bi wodoro min Israel. ¹⁸Enna ma bi akeder wodi nuswan le humon min banat tanna, ashan shaab Israel halifo, 'Laana kede kon le ai zol wodi mara le Benyamin.'" ¹⁹Fa humon kelimo, "Intum bi arufo ino fi ihtifal le Yahuwa bi amolo kulu sena fi Shelwa (fi shamal Beatel, sharg ta sika al bi ruwa fug min Beatel le Shakeem, wa junob Lebona)." ²⁰Humon kan wodi fikra le rujal ta Benyameen, gali, "Ruwa takum wa dusu nefa fi janain. ²¹Istena takum fi zaman al banat ta Shelwa bi tala ashan alabo, tala takum min jinena wa kulu zol kede shelo mara le nefsa tou min bata ta Shelwa, wa rija takum le ard Benyamin." ²²Kan abuhut tumon aw akwana tumon ja wa ishtaki le enne, enna bi kelimo le humon, 'Wori takum raham le enna! Sibo humon geni ashan fi zaman ta harib enne kan ma akider ligo le kulu rajil mara. Intum abreta, leano intum ma wodi banat takum le humon.'" ²³Rujal ta Benyameen amolo ze de. Humon shelo nuswan goduro adad tumon min banat al kan bi alabo wa humon arufa banat dal ashan bi geni nuswan tumon. Humon reja le ard al kan gesimo le humon. Humon rija abino medina tumon wa geni fugu. ²⁴Baad dak iyal ta Israel sibo mahal dak wa ruwa fi beat, kulu wahid le gebila wa bab tou, wa kulu wahid le mahal al kan gesimo le huwo. ²⁵Fi zaman daak mafi melik fi Israel. Kulu wahid bi amolo al sah fi ena tou.

Ruth

Chapter 1

¹Fi zama hukom ta gudda fi Israel, jean kan fi ard, wa fi rajil min Beatlaham ta Yahuza ruwa le Muwab ma mara tou wa itneen iyal tou. ²Rajil de isim tou Alimalik, wa isim ta mara tou Noumi. Isim ta itneen iyal tou Mahlon wa Kelion, humon min Afration Beatlaham ta Yahoza. Humon rahalu le Muwab wa geni hInak. ³Alimalik, raji ta Noumi mutu, wa sibo heya ma iyal tou al itneen. ⁴Iyal de kan shelo nasawin min Muab; wahid isim tou Orfa, wa tani de isim tou Raus. Humon geni hinak fatra ta ashara sena. ⁵Baad dak itneen iyal de Mahlon wa Kelion mutu, rajil wa itneen iyal sibo Naomi barao. ⁶Yala heya kan raba ma banat ta awlad tou wa reja mn beled ta Muwab ashan heya asuma inu fi beled ta Muwab Yahwa bariko shaab tou wa turab ma akil. ⁷Heya gum tala min makan al kan bi geni fugu ma etneen banat al itneen, wa humon tala fi sika ashan rija le ard Yahuza. ⁸Naumi gum kelim le banat ta awlad tou, "Ruwa, rija takum, kulu wahi le beat ta Umma tou. Kede Yahuwa kun kuwas ma intum ze ma intum kan kuwas ma ana wa le rujal takum. ⁹Kede Rabana mala intum be raha, kulu wahid fi beat ta tou ma rajil tou." Bega heya gabilo humon, wa humon kore be suot fok. ¹⁰Humon kelimo le heya, "La! Enna bi reja ma ita le shaab taki." ¹¹uv 11 Lakin Naomi kelim, "Rija takum, banat tai! malo intum dear ruwa ma ana? Hal ana lesa indo guwa ta welada ta awlad, ashan humon bi rabaa wa bi kun rujal le intum?" ¹²Rija takum, banat tai, kulu wahid fi sika tou, fa ana biga ajuz. Iza ana gali, "ana bi itmana ligo rajil alela," wa weledo awlad, ¹³intum bi akider istena lahadi humon raba? Intum bi aba jaozo ashan humon? La, banat tai! Ana hazin min ajli takum ashan i Yahwa

mido iden tou le ana."¹⁴Banat tou de bada kore tani, be sout fok. Orfa gabilo nesiba tou wa rija, lakin Raus lesego le hey. ¹⁵Naomi kelimo," Asuma, hamati taki rija le ahal tou wa le illah tou. Rija wara ma hamati taki."¹⁶Lakin Raus kelim," Mata asuru ana ashan bi rija, leano mahal ita bi ruwa fugu, ana bi ruwa; mahal ita bi geni fugu, ana bi geni; shaab taki bi kun shaab tai, wa Illah taki bi kun Illah tai. ¹⁷Mahal al ita bi mutu fugu, ana bi mutu, wa bi dofuno ana fugu. Kede Yahwa akibo ana ziyad kan ana sibo ita, mafi haja bi ferigo enna elel mutu." ¹⁸Zaman Naomi ayno Raus asuru ashan bi ruwa ma hey, hey wogifo nikash ma Raus.¹⁹Humon istemir fi safar hata humon wosulo fi medina ta Beatlaham. Fi zaman al humon wosulo fi Beatlaham, medina kulu kan fi hamas be sabab ta tumon. Nuswan kan asalo," sai de Naomi?" ²⁰Lakin hey kan kelimo le humon," Matakomi nadi ana Naomi. Nadi takum ana Murr, ashan Allah al kebir kutu haya tai murr. ²¹Ana tala ma iden maliyan, lakin Yahwa rija ana le beat fadi. Ashan keda malo intum bi nadi ana Naomi, aino takum Yahwa akibo ana, al Gadier kutu ana hazin?"²²v 22 Fa Naomi ma Raus al min Muwab, biniya tou, rija min medina ta Muab. Humon kan wosolo fi Beatlaham fi zaman bidaya ta hasad ta shaiir.

Chapter 2

¹Kan fi zol isim tou Buaz bi geni fi Beatlaham. Huwo kan min usra ta Alimalik rajil ta Naomi al mutu. Huwo kan ganiyan wa maaruf shedid. ²Raus, al min Muab gum kelim le Naomi, "Kede ana ruwa wa legeto bagi Ssnabil (adana ta Geme) al bi fadolu fi makan zara. Ana bi ruwa fi ai makan al humon bi rudu le ana ashan bi ishtakal." Fa Naomi gum kelim le heya," Ruwa, biniya tai. ³Raus kan ruwa wa legeto bagi al fadolo min zira baad hasad. Wa kan hasil ino heya kan bi ishtakal fi zira ta Buaz, al min osura ta Elimalik nesib ta tou. ⁴Zama Buaz ja min medina Beatlaham wa huwo kelim le hasadeen tou," Kede Yahwa kun ma intum." Humon kan juwabo, "Kede Yahwa bariko inta." ⁵Buaz gum asalo khadim tou al mosol min hasad, Rajil ta mara de yao mono? ⁶Huwo kan juwabo wa kelim," De beniya min Muab, ja ma Naomi min ard ta Muab. ⁷Heya asalo min ana,' Sibo ana kede legeto bagi sanabil al bi fadulo wara min hasadeen al bi ishtakal . ' Fa heya geni ishtakal min sabah lahadi hasa bedon raha, bes heya shelo raha besit. ⁸Buaz gum kelim le Raus,"Asuma le ana, beniya tai, mata ruwa wa legeto sanabil (Adana ta Geme)min ai makan; mata sibo makan zara tai. Lakin geni hini wa ishtaka ma banat ta shokol tai al sukereen de. ⁹Kede ena taki geni bess fi makan zara al nas tai bi hsidu fugu wa daoro wara bagi nuswan de. Ana wodi talimat le awlad de kede ma lemesu ita, kan inta biga atshan, ita bi akeder ruwa wa ashrah min zeer al rujal de malao." ¹⁰Heya gum dengir gidam ta Buaz, wa ras ta tou lemeso wata. Heya wonoso le huwo,"Malo ana ligo rahma fi gidam taki al sibo ita bi ihtam be ana, ana ajnabi?" ¹¹Buaz juwabo wa kelim le heya,"Ana asuma ann kulu hajat al ita amulo, min zaman ta mutu ta rajil taki. Ita sibo abu taki, uma taki, wa ard al weledo ita fugu wa ja ma uma taki....wa le shaab ita ma arufo gubal kida. ¹²Kede Yahwa dafa le ita hajat al ita amulo, Kede ita ligo ajur taki kamil min Yahwa, Allah ta Israel, al ita ligo himaya tehed jinah ta tou." ¹³Heya biga kelim,"Kede ana ligo neima fi gidam taki, ya saeid tai, leano ita shejao ana , wa ita wonuso be ita wonoso kuwas le ana, ma ino ana ma wahi min batat taki al shakalin." ¹⁴Fi zaman ta akil Buaz kelim le Raus, "Tal hini, wa akulu haba esh, wa dakalu lugma taki fi khamr." Heya kan geni jambo hasadeen de, wa huwo wodi haba hubob al hamiro. Heya akulo lahadi biga shaban wa sibo bagi. ¹⁵Zaman heya gum ashan bi legeto sanabil, Buaz amiro shabab tou , gali, "Sibo takum heya kede legeto sanabil(Adana ta Geme) hata bain al rubuto (hizma) , wa matakum abuso heya. ¹⁶Kaman juru takum haba sanabil min al rubuto de, wa sibo takum ashan kede heya legeto, wa matakum daigo heya." ¹⁷Fa heya kan gi legeto lahad missa. Baad dak heya dugu sanabil de, wa ta tou kan tala efa guduro 22 litir ta shaer. ¹⁸Heya kan arufa wa shelo le medina. Nesiba tou kan aino haj al heya limo. Kaman Raus kan tala bagi hubob al hamiro al fadulo de wa wodi le heya ¹⁹Nesiba tou ka kelim le heya, "Alela ita legeto sheer waen? ita ruwa ishtaka waen? Zol al saido ita de kede kon mubarak." Raus gum kelim le nesiba tou ann sido mazraa al heya ishtakal fugu. Heya gali, "Isim ta sido mazra al ana ishtakl fugu alela de Buaz." ²⁰Naomi kelim le biniya tou"Kede Yahwa bariko huwo, huwo ma sibo shokol kuwas ta tou tijah dael al haiin wa al meiteen." Naomi kelim le heya, "rajil de huwo gerib tanna al shedid, huwo wahid min bael al mosul min enna." ²¹Raus ta Muab kelimo,"Huwo kaman kelimo le ana,'Ita lazi kede geni gerib min shabab tai lahadi humon kalaso hasad tai de kulu." ²²Naumi kelim le Raus beniya tou,"De tamam, bitri, kan ita bi ruwa ma banat tou al sukerin, ashan kede ita ma bi ligo awaja kan ita ishtakal fi mazra tani ²³Raus kan bi geni gerib min banat shokol ta Buaz ashan bi legeto sanabil (Adana ta Geme) lahdi nihaya musim hasad ta shaer wa gemeh. Heya kan bi geni ma nesib tou sawa.

Chapter 3

¹Yom tani Naomi kelim le Raus, "Biniya ta, sai ana ma bi fetishu le ita rajil ashan bi kutu bala le ita, ashan kulu haja bi ruwa kuwas ma ita?" ²Buaz, zol al ita ishtakal ma banat ta shokol tou sawa, huwo ma yao gerib tanna? Asoma kuwas, alela huwo bi ferigo shaer tou min wasaka tou fi makan al bi nedifo fugu. ³Ashan keda, beredo, kutu riha, wa libiso ahse gumash, wa ruwa fi mahal ta nedifo sanabil. Lakin mata zahir nefsa taki le huwo lahadi ma huwo akulu wa ashraab. ⁴Kan huwo bi num, aino makan ta num tou ashan ita bi ruwa le huwo, shilo gumash min kura tou, wa num hinak. Yala huwo bi wori kede ita amulo shuno." ⁵Raus kelim le Naomi, "Ana bi amulo kulu haja al ita kelim de." ⁶Fa heya kan ruwa le mahal ta dugu sanabi, wa heya ka amulo ze ma hamati tou kelim le huwo. ⁷Zaman Buaz akulu wa ashraab wa mazaj tou biga tamam, huwo ruwa num fi taraf kum ta gesh ta shaer. Raus gum ruwa berah, wa arofa gumash min kura tou, wa num tehet. ⁸Fi nus bilel tou, huwo kala min num. Huwo aino jambo tou, fi mara bi num jambo kura tou! ⁹Huwo asalo, "ita muno?" Heya juwabo, "Ana Raus, khadima taki. Mido taraf ta gumash taki fugu ana, ashan ita yao gerib ta tai." ¹⁰Buaz gali, "Biniya tai, kede Yahwa bariko ita. Haja kuwas al ita amulo hasa huwo ahsen min al fat, ashan ita ma ruwa wara rujal, kan miskin wala ganiyan. ¹¹Hasa biniya tai, mata kafo! ana bi amulo kulu haja al ita wonuso, leano nas ta medina kulu arufu ino ita mara kwes. ¹²Huwo hagiga ino ana gerib takum, lakin fi tani huwo yao gerib shedid min ana. ¹³Geni belel de, wa fi sabah, kan huwo rudu gum be wajib ta gerib, tamam. Lakin kan huwo ma rudu gum be wajib tou tijah taki, biga ana bi amolo, de hagiga ze ma Yahuwa hagiga. Num lahadi sabah." ¹⁴Fa heya num jambo kura tou lahaedi sabah. Lakin heya kan gum bedri fi zaman al mafi zol bi akeder arufu zol al tani. Ashan Buaz kelimo, "Kede ma arufu gali fi mara ja wa num fi makan de." ¹⁵Baad dak Buaz kelim, "Jibo tarha taki de wa amsuko." Zaman heya amulo, huwo kubo fugu seta akyal ta shaer (seta wa talateen litir) wa arufa fi dahar ta heya. Baad dak huwo ruwa le medina. ¹⁶Zama Raus rija le nesib tou, heya kan asalo, "Fi suno hasil, ya biti?" Raus gum haki kulu haja al raji de amulo le heya. ¹⁷Heya kelim, "Huwo wodi le ana seta akyal ta shaer, leani huwo gali, 'Mata ruwa iden fadi le nesiba taki.'" ¹⁸Naomi gum kelim le, "Geni hini, ya biti, hahadi ma ita bi aino netija ta kalm de, shan rajil de ma bi irtah lahadi huwo bi kalaso kalam de alela."

Chapter 4

¹Buaz gum ruwa le bawaba ta medina fi mahal al nas bi limo fugu wa geni hinak. Be zama besit, zol al gerib al kan Buaz wonuso kalam tou de muroro min hinak. Buaz kelim le huwo," Sabii, taal wa geni hini." Rajil de ja wa geni tihit. ²Buaz gum nadi ashara rujal ta medina al kubareen wa kelim le humon, "Geni takum hini." Fa humon ja wa geni tihi. ³Buaz kelim le rajil al gerib le Elimalik, "Naomi, al rija min beled ta Muab, der bieo gita ard al le aku tanna Elimalik. ⁴Ana fekir ashan bi wori le ita wa kelim le ita, ' Bieo fi gidam ta del al bi geni hini de, wa fi hudor ta sheyokh tai de.' Ka kan ita der ishteri ashan hafizo fi osra de, ishteri. Lakin kan ita ma der ishteri, wori le ana, ashan ana bi arofo, leano mafi zol bi akidr ashteri ele ita, wa ana be wara taki." Rajil de gum kelim," Ana bi ishteri. ⁵"Buaz gom kelimo," Fi yom al ita bi bieo ard de min Naumi, ita lazim bi shelo Raus mara al Muab de, armala ta rajil de, ashan bi arofa isim ta morhum fi miras tou." ⁶Biga rajil al gerib de kelimo," Ana ma bi agder ishteri iyal tai ma bi ligo haja fugu. Ita kede shilo hak tai ta ishtero mahal de, leano ana ma bi agder ishteri. ⁷Fi zaman daak, kan gi hasil fi Israel be khusos ta shira wa badilo hayat. Ashan bi asbito hag ta tani, zol bi shilu farda jezma tuo wa bi wodi le aku al dear ishtari de; de yao kan teriga ta hugog ta itifagiya fi Israel. ⁸Fa rajil al gerib de kelimo le Buaz," Ishtari le nefsa taki," wa huwo gom agila farda jezma tou wa wodi le Buaz. ⁹Buaz gom kelim le sheyokh wa nas al gi geni," Itakum shuhodeen alela ana ishteri kulu haja ta Elimalik wa ta Kilion wa Mahlon min iden ta Naomi. ¹⁰Raus kaman mara al min Muab, mara ta Mahlon, ana shelo ashan bi kon mara tai, ashan ana bi hafizo isim ta meit wa miras tou, ashan isim tou ma bi woduro min nos ta akwana tou wa min medina tou. Intum shuhud alela!" ¹¹Nas al fi bawaba wa sheyokh humon kulu ka kelim," Enna shuhud. Kede Yahwa kutu mara al bi ja fi beat taki de ze Raheal wa Leya, al humon abino beat ta Israel; wa kede ita zido fi Afrata wa tala marof fi Beatlaha. ¹²Kede iyal al Yahwa bi wodi le ita min mara de geni ze beat ta Faris, al Samar weledo le Yahuza, ¹³Buaz zaojo Raus. Huwo geni ma heya, wa Yahuwa bariko heya, wa heya weledo weled. ¹⁴Nuswan kan kelim le Maomi," Isim ta Yahwa kede bariko, huwo ma sibo ita alela bedon gerib ta osra, jena de. Kede isim tou kun marof fi Israel. ¹⁵Kede huwo geni sabab ta tejdidi haya wa huwo shelo mosuliya taki kan ita biga ajuz, ashan biniya taki.... al hibo ita, weledo weled. Heya bega ahse le ita min saba awlad." ¹⁶Naomi shelo jena de wa arofa fi duss tou, wa aino wara tou. ¹⁷Nuswan ta jeran wodi le huwo isim, gali," Weledo jena le Naomi." Humon kutu isim tou Obed. Huwo yao biga abu ta Jesi, al abu ta melik Daud. ¹⁸De yao iya al weledo le Faris: Faris weledo Hesron, ¹⁹Hesron weledo Ram, Ram weledo Aminadab, ²⁰Aminadab weledo Nahshon, Nahshon weledo Salmon, ²¹Salmon weledo Buaz, Buaz weledo Obed, ²²Obed weledo Jesi, Jesi weledo Daud.

1 Samuel

Chapter 1

¹Kan fi hinak rajil al akitu min ramathian ta sufiin, min jebel ta medina ta Afraim; Isim bitou kan al kanah jena ta Yeroham, jena ta Aliyahu jena ta tahu jena ta suf, huwo Aframi. ²Huwo indu itnen de Feninnah. Feninnah indu iyal, Lakin Hannah ma indu. ³Rajil de bi ruwa min medina bitou sena baad sena ashan bi wa ashan bi gedimu zebiha le Yahweh ta Junud fi shiloh. Itene awlad ta Alie, ito fani wa finhas, kahana le Yahweh, kan hinak. ⁴Wokit ja yom ta Alkanah ashan bi gedimu zobiha ta kulu sena, huwo daiman wodi agsam ta laham le Feninnah mara bitou, wa le kulu awlad wa banat bita hia. ⁵Lakin le Hannah huwo daiman bi wodi ziyada agsam, leanu huwo hibu Hannah, be ragam min inu Yahweh kan gofulu rihim bita hia. ⁶Dera ta hia bi dala le hia shedid ashan bi kutu hia bi zalan, leanu Yahweh kan gofulu rihim bita hia. ⁷Ashan kida sena baad sena, wokit hia bi tala le bet ta Yahweh ma usura bita hia, dera ta hia daiman bi kutu hia zalam, ashan kida hia bi Istakdimu kore wa ma bi akulu. ⁸Alkanah rajil bita hia daiman bi kelim le hia, "hanah, lee luti bi kore? Lee luti ma bi Akulu? Lee gelba taki zalan? Sei ana ma afdal le inti min ashara awlad?" ⁹Fi wahid min munasabat de, Hannah gom fok baad humon kalasu mia akil wa shirad fi Shiloh. Hasa Alie Al kahin kan geni ala mahal gaad bitou ala madkal le maabad ta Yahweh. ¹⁰Hia kan haznan shedid; hia bi seli le Yahweh wa bi kore shedid. ¹¹Hia amulu halifa wa hia gali, "Yahweh ta junud, kan ita bi ainu le waja ta kadma taki wa Zekiru ana, wa mata nesitu kadma laki, lakiu wodi le kadma taki jena, biga ana bi wodi huwo le Yahweh kulu ayam ta haya bitou, wa mafi mus kalis bi lemesu ras bitou. ¹²Ze ma hia bi istemer selo gidam ta Yahweh, Alie ainu kasma ta hia. ¹³Hannah wonuso fi dakil gelba ta hia, shafah bita hia bi harik, lakiu sot bita hia ma bi asumau. Ashan kida Alie fekir gali hia sekran. ¹⁴Alie kelim le hia "lahadi miten inti bi kun sekran? Shilu merisa taki de bara min inti." ¹⁵Hannah juwabu, la, ya seid bitai, ana mara haznan

fi rohu. Ana ma asherab merisa wele ana sekran bemerisa al gowi, lakin ana bi dofugo rohu bitai gidam ta Yahweh. ¹⁶Mata kutu kadma taki ashan bi kun mara al ma indu khima; ana bi wonusu wonusu bar ketir galak huzun) bita al ketir wa Istifzaz talise) bitai.”¹⁷Biga Alie juwabu wa kelim, “ruwa be salam; kede Allah ta Israel wodi talab al inti asalu min huwo” ¹⁸Hia kelim, kede kadma taki ligo neaama fi ena taki” biga mara de ruwa fi sika ta hia wa akulu; wosa ta hia kan biga ma hazuan.¹⁹Humon gom sabah bedri wa sajadu gidam ta Yahweh wa biga humon rija tani le bet bitomon fi Ramah. Al kanah arufu Hannah mara bitou, wa Yahweh zekiru hia. ²⁰Wokit zaman ja, Hannah hamil wa weledu weled, hai hadi isim bitou Samuel, gali leanu ana kan aslu huwo min Yahweh, min Yahweh.”²¹Tani mara al kanah wa kulu bet bitou tala ashan bi gedimu le Yahweh zebiha ta sena wa bi dafa ahad bitou. ²²Lakin Hannah ma ruma; hia kelim le rajil ta hia, ana ma bi ruwa lahadi jena de bi fotuma: biga ana bi jibu huwa, ashan biga huwo bi zahir gidam Yahweh wa bi geni hinak ilea bad.” ²³Al kanah rajil ta hia kelim le hia, “ amulu al bi kun kwes le ita, istena lahadi tia bi fotumu huwo: bes bikun Yahweh bi akitu kalam bitou .” ashan kida mara de geni wa rada weled bita hia lahadi hia fotumu huwo;²⁴Wokit hia kan fotumu huwo, hia shilu huwo ma hia, le gidam be talata sena bagara, ephah ta degig taam, wa gizaz ta meria, wa hia jibu huwo le bet ta Yahweh fi Shiloh. Hasa jena de kan lisa suger. ²⁵Humon katulu bagara de, wa humon jibu jena de le Alie²⁶Hia kelim, oh, seyid bitai! Ze ma ita hai, seyid bitai, ana yau mara al wogif hina le ita bi seli le Yahweh. ²⁷Le Ajli jena de ana seli wa Yahweh wodi le ana soal al ana asalu min huwo. ²⁸Ana wodi huwo le Yahweh, kulu ayam ta haya bitou huwo yau som al kebir le Yahweh.” Biga huwo sajada “abidu” Yahweh hinak

Chapter 2

¹Hannah seli wa kelim, geliba tai arufa le Yahweh. Guron tai arufau le Yahweh. Kasuma tai dala ras ta ado tai, ashan ana farahan fi kulasa taki.²Mafi zol kudus ze inta Yahweh, mafi ai haja gerib ma inta; mafi ai hajar ze Rabuna ta nina.³Mata wonusu kalam ta dala ketir ashan dala ta arfa nefsa shedid. Ashan Yahweh ayu Rabuna ta neget, be huwo amal bi wasinu.⁴Akhir ta rujal al gowi kasuru, lakin del al kafu huto guwa ze gas.⁵Del al kan kamil “shabaan” ijiro nufus bitomon bar le aish; Del al kan jiyan ma bi kun jiyan. Hata al ma bi weledu huwo weledu saba, lakin mara al indu iyal ketir bi tala deef.⁶Yahwehh bi katulu wa bi jibu ashan bi hai. Huwo bi kutu ashan bi waga fi hawiya wa bi Arfa fok.⁷Yahweh bitutu nas tannin masakin wa taniin ganiyan.⁸Huwo bi Arfa al miskin bara min wasaka “turab”Huwo bi arfa zol al muhtag min turab ashan bi kutu humon bi geni ma nas al shurafa wa bi worsu kursi ta mejid.⁹Huwo bi harisu kura ta nas bitou al Aminin, Lakin nas al ashrrar bi kutu ashan bi askut fi doluma, leanu mafi zol bi gilibu be guwa.¹⁰Del al bi aridu Yahweh bi kasuru le gitaat; Huwo bi wodi sika diid humon min sama. Yahweh bi hokum nihayat ta ardi; huwo bi wodi guwa le melik bitou wa bi arfa guron tames bitou”¹¹11.Biga Elikana ruwa le ramah, le bet bitou, jena de kadimu Yahwehh fi gidam ta Alie al gesis.¹²Hasa awlad ta Alie kan ma indu gima. Humon ma arufu Yahwehh.¹³Tebia ta kahana ma shaab kan yau asna ai rajil gedimu zebiha, kadam ta kahana bi ja ma shayala al indu talata isnan fi ida bitou, ligo laham de be nijitu.¹⁴Huwo bi kutu huwo be asaya dakil furon, Auo hala, auo tawa, auo gidira. Kulu al kamash “shayala” bi tala ma huwo kahin de bi shilu le nefsa bitou. Humon bi amulu de fi Shiloh ma kulu Israel al ja hinak.¹⁵Al batal gubal humon bi haragu shaham, kadam ta kahana de bi ja, wa bi kelim le rajil al kan bi gedimu zebiha de, wodi laham ashan bi amulu sheya le kahin; leanu huwo ma bi rudu laham al nigitu min inta, lakin bes al neyi “al kam”.¹⁶Kan rajil de kelim le huwo, “humon bi haragu shaham de awel, wa biga shilu ze ma ita der.” Kaman huwo bi kelim, la, ita bi wodi huwo le ana hasa; kan mafi ana bi shilu huwo be guwa.”¹⁷Katia tarujal al sukar azim shedid gidam ta Yahwehh, leanu humon hagiru alisu tagdima ta Yahweh.¹⁸Lakin Samuel kadimu Yahweh ze jena be ephod min malabis ta kitau.¹⁹Uma bitou amulu le huwo rida sukeyer wa jibu le huwo min sena le sena, asna hia bi tala ma rajil ta hia ashan bi gedimu zebiha ta sena.²⁰Alie bariku alkanah wa mara bitou wa kelim, kede Yahwehh wodi le ita iyal ketir min kilal mara de ashan talab al hia amulu min Yahweh biga humon rija le bet bitomon.²¹Yahweh tani saidu Hannah wa tani hia biga hamil. Hia weledu talata awlad wa itwin banat. Fi zaman de, jena Samuel raba gidam Yahwehh.²²Hasa alie kan kebir shedid; huwo asuma kulu al iyal bitou kan amulu le kulu Israel, wa kefi humon kan bi num ma nasuwan al kan bi kadimu fi bab “madkal” ta khema ta ijtima.²³Huwo kelim le humon, lee itikum bi amulu hajat ze de? Leanu ana asuma amail takum al batal min nas del kulu”²⁴La, awlad bitai; leanu huwo ma kewes kabar al ana asuma itakum bi kutu shaab ta Yahwehh wodoru sika.²⁵Kan walid zol rajil amulu katia did zol tani, Allah bi hukum huwo, lakin kan zol amulu katia did Yahwehh, munu bi wonusu le huwo? Lakin humon ma bi asuma le sot ta abu bitomon, leanu Yahwehh gasitu ashan bi katulu humon.²⁶Jena Samuel raba, wa zidu fi sokol kewes ma Yahweh wa Kaman ma nas.²⁷Hasa rajil Allah ja le Alie wa kelim le huwo, “Yahwehh kelim, sei ana ma beyinu nefsa bitai le bet ta abu taki asna humon kan fi masir fi Azab ta bet ta feraan?”²⁸Ana azilu huwo bara min kulu gabail ta Israel ashan bi kun kahin tai, ashan bi tala fok le mazbah bitai. Ana wodi le bet ta abu taki kulu tagdimat ta shaab ta Israel al amulu be nar.²⁹Lee, biga, itakum bi dusu zebiha bitai wa tagdimat, al ana wodi awamir fi mahal al ana fogo? Lee ita bi akrimu awlad taki fok min ana itakum bi kutu nufus takum bi kun semin be kulu tagditmat al ashan ta shaab tai Israel?³⁰Ashan kida, Yahwehh, Allah ta Israel, bi alinu, ana bi amulu waad inu bet taki wa beet ta abu taki bi douru gidam tai ilea bad. Lakin hasa Yahweh bi alinu, bi kun beyid min ana ashan huwo bi amulu, leanu ana bi akrimu del al bi Akrima ana, lakin del al bi Akrima ana, lakin del al bi hagiru an ataman bitou bi kun besit.³¹Ainu, ayam bi ja asna ana bi gata min guwa taki wa guwa ta bet ta abu taki, biga ma bi kun fi hinak umur towil le ai zol fi bet taki³²Ita bi ainu deeka fi mahal al ana fogo. Be ragam min inu al kewes bi wodi le Israel, ma bi kun fi umur towil le ai zol (rajil) fi bet taki.³³Ai zol min itakum al ana ma gata min mazbah tai, ana bi sababu ena taki le fashal, wa ana bi sababu huzun fi gelba taki, biga kulu ziyada ta bet taki bi mutu ligo lisa rujal.³⁴De bi kun alama le ita al bi ja min itmin awlad taki, min Hophni wa Finehas; humon kulu bi mutu fi nefsa yom.³⁵Ana bi gomu le nefsa tai kahin al amin al bi amulu hasab ma fi gelba tai wa fi roho bitai. Ana bi abinu le huwo bet al mutuakil wa huw bi dooru gidam mishah ta melik bitai le abad.³⁶Ai zol al sibuhu bi bet taki bi jaw a bi dengir tehet le huwo, bi asalu min gita ta fida wa rekif ta eash, wa bi kelim, malesh kutu ana le wahid min wazayif ashan ana bi akulu gita ta eash.

Chapter 3

¹Jena Samuel kadimu Yahweh tehet alie kelima ta Yahweh kan nadir fi Ayam dak; kan mafi ruiya mutukerir. ²Fi zaman dak, asna Elie, nazar bitou kan bada tala deef biga huwo ma bi ainu kewes, huwo kan bi num tehet fi serir bitou. ³Lam ba ta Allah kan lisa ma tala bara, wa Samuel kan nayim tehet fi hikal ta Yahweh, al kan tabut sefina ta Allah fogo. ⁴Yahweh nadi le Samuel, huwo kelim, ana yahu. ⁵Samuel jeri le Alie wa kelim, ana Yaha leanu ita nadi an Elie kelim, “ana ma nadi ita. Rija num tahet tani” biga Samuel ruwa wa num tehet. ⁶Yahweh nadi tani, “Samuel.” Tani Samuel gom wa ruwa le Elie wa kelim, ana yhu leanu ta nadi ana.” Elie wa kelim, “ana yahu lenau ta nadi ana” Elie Juwabu, “ana ma nadi ita, jena bitai; num tehet tani.” ⁷Hasa Samuel lisa kan ma indu kibra min Yahweh, kan maf ai risala kalis min Yahwa al beyun le huwo. ⁸Yahweh nadi Samuel tani nimra talata. Tani Samuel gom fok wa ruwa le Elie wa kelim, ana yahu, leanu ita nadi ana” biga Elie zekir inu Yahweh kan bi nadi weled de. ⁹Biga Elie kelim le Samuel, ruwa wan um tehet tani; kan huw nadi ita tani, ita bi kelim wonusu, Yahweh, leanu kadam taki bi asuma.” Biga Samuel ruwa wan um tehet fi mahal bitou al kas tani mara. ¹⁰Yahweh jaw a wogif; huwo nadi ze fi awkat tani de, Samuel, Samuel” biga Samuel kelim wonusu, leanu kadam taki bi asuma” ¹¹Yahweh kelim le Samuel, ainu ana bi ruwa amulu haja fi Israel fi adana ta ai zol al asuma huwo bi kun atresh. ¹²Fi yom da kana bi shilu bara diid Elie kulu haja ana kelim an bet bitou, min bidaya le hihaya. ¹³Ana kelim le huwo inu ana bi ruwa hukum be bitou asna kulu zolum al huwo arufu an huwo, leanu awalad bitou jibu leanu le nufus bitomon wa huwo ma wogifu humon. ¹⁴Ashan kida ana halifu le bet ta Elie inu zulum ta bet bitou ma bi afi kalis wele be zebiha au tagdima.” ¹⁵Samuel num tehet lahadi sabah; biga huwo fata Abuwab ta bet ta Yahweh. Lakin Samuel kan bi kafu ashan bi kelim Elie an rueya. ¹⁶Biga Elie nadi Samuel wa kelim, Samuel jena bitai huwo kelim, ana yahu,” ¹⁷Huwo kelim, de yatu kalam huwo kelim le ita ? ana bi asalu kede ita ma dusu huwo min ana. Allah bi amulu le ita, wa hata ketir, iza ita. ¹⁸Samuel kelim le huwo kulu haja huwo ma dusu ai haja min huwo. Elie kelim, “kelim “huwo Yahweh. Kede huwo amulu al kewes le huwo. ¹⁹Samuel raba kebir, wa Yahawah kan ma huwo, wa huwo ma kutu ai haja min kalam ta nubua bitou ashan bi waga tehet. ²⁰Kulu Israel min dan le beershaba arufu gali Samuel azilu ashan bi kun nebi ta Yahweh. ²¹Yahweh zahir tani fi Shiloh, leanu huwo alinu nefsa bito le Samuel fi Shiloh be kelima bito.

Chapter 4

¹Kelima ta Samuel ja le kulu Israel. Hasa Israel tala bara le harib diid al filistinuon. Humon jahisu muaskar fi Ebenezer, wa Filistinuon jahisu muaskar fi afek. ²Filistinoun katitu le harib diid Israel. Asna intishar harib, Israel kan hagimu be Filistinuon, al katulu bi wosulu arba alif rujal fi midan ta harib. ³Asna shaab ja dakil muaskar, shiyok ta Israel kelim, lee Yahwa hagimu amina alela gidam ta Filistinuon? Kede nina jibu tabut sefina ta ahad ta Yahwah hina min Shiloh, ashan bikun hina ma nina, bi kun huwo bi hafisu nia min ida ta adu bi ta nina, ⁴Biga shaab rasulu rujal le Shiloh; min hinak humon tabut sefina ta ahad ta Yahwah ta junud, al geni fok ta al churchbin. Itniin awalad ta alie, Hophni wa Finehas, kan hinak ma tabut sefina ta ahad ta Allah. ⁵Asna tabud ta ahad ta Yahwah ja delail muaskar. Kulu shaab ta Israel wodi hutaf azim ta farah, wa arid bada hizu. ⁶Asna Filistinuon asuma izaag kore kore, ta surak ta farah, humon kelim, de shunu yau amulu surak ta farah al shedid fi muaskar ta al Abraniin al fi wasat? Biga humon zekir inu tabud sefina ta Yahwah kan ja dakil muaskar. ⁷Filistinoun kan kafu; humon kelim, Allah ja dakil muaskar humon kelim, welu mushkila le nina mafi haja zede al hesil gubal kida! ⁸Welu mushkila le nina! Munu bi hami nina min guwa ta Aliha al gadirin del? Del yahu Aliha al hagimu al masriin be anuwa muklelf ketir min Isabat darbat fi beria. ⁹Sheja takum, wa geni takum rujal, itakum filistinuon, au itakum bi kun abiid le al Abrawiin, ze humon kan abiid le itakum, kede itakum kun rujal, wa haribu. ¹⁰Filistinuon haribu katulun wa Israel kan hagimu geilibu kulu zol jere le khema bitou, wa al dabau kan azim shedid; teletin alif kadam al waga min Israel. ¹¹Tabud ta Allah kan shilu, wa itniin awlad ta Alie, Hophni wa Finehas, mutu. ¹²Rajil min Benyamin jere min saf ta harib wa ja le Shiloh hefsa yom, huwo wosulu ma gumash bitou al seretou, seretou wa turab fi ras bitou. ¹³Asna huwo wosulu, alie kan bi geni fi magaad bitou gerib ma sika bi ainu leanu gelba bitou bi dogu ma galak ashan tabud sefina ta Allah. Asna rajil de dakalu medina wa wori Akbar, kulu medina bada be surak. ¹⁴Asna alie asuma sot ta surak, huwo kelim, mana ta izaag de shunu? Rajeil de ja be sura wa kelim alie, ¹⁵Hasa alie kan indu tamaniya wa tiseen sena; ena bitou ma bi rakis, wa huwo ma bi ainu. ¹⁶Rajil de kelim le alie, rajil de kelim le alie ana yau wahid al ja min ta harib. Ana jere min harib alela. Alie kelim huwo kan bi ruwa kef, jena tai? ¹⁷Rajil al jibu akbar de juwabu wa kelim, Israel jere min Filistinuon, kamau kan fi hinak kasair azim wasat shaab. Kaman itniin awlad taki, Hophni wa Finehas, yahu mutu, wa tabud sefina ta Allah, shilu. ¹⁸Asna huwo zekiru tabud sefina Allah, alie waga le wara min kursi bitou gerib ma itijah ta bab. Rukuba bitou kasuru, wa huwo mutu, leanu huwo kebir wa sheek. Huwo hukumu Israel Arbeiia sena. ¹⁹Hasa biniya bitou, Fi hesib, mara ta finehas, kan hamlan wa biga gerib bi weledu. Asna hia fi nasab wa rajil ta hia kan mutu, hia dengir tehet wa weledu, lakin hia amulu waja hia gimir. ²⁰Gerib le zamon ta mutu ta hia nusuwan al ja hia kelim, mata kafu ashan inti weledu weled. Lakin hia ma juwabu we le kutu al humon kelim de le gelba. ²¹Hia wadi jena de Ichabod, gali mejid shilu bara min Israel! Leanu tabud sefina ta Allah shilu, wa ashan abu ta hia fi nasib wa rajil ta hia. ²²Hia kelim, mejid shilu bara min Israel, leanu tabud sefina ta Alla kan shilu.

Chapter 5

¹Hasa filistinuon kan shilu tabud sefina ta Alla wa humon jibu huwo min Ebenzer le asdod, ²Filistinuon shilu tabud sefina ta Alla, jibu huwo dalal bet ta dagon, wa kutu huwo fok gerib ma dagon. ³Asna shaab ta Ashdod gom bediri yom al tani, ainu, dagon waga be wosa bitou tehet fi arid gidam ta Yahwah biga humon shilu Dagon wa kutu huwo fok fi mahal bito tani. ⁴Lakin asna humon gom fok bediri sabah al tani, ainu, Dagon, kan waga be wosa bitou tehet fi ardi gidam ta tabud sefina, ta Yahwah ras ta Dagon wa ayadi bitou kulu kan num gatau fi kashab. Bes dus ta Dagon yahu fadulu. ⁵De yaha, hata Alela, kahana ta Dagon wa ai zol al bi dakalu fi bet ta Dagon ma bi dosu kashab ta dagon fi Ashdod. ⁶Ida ta Yahweh kan tegil le shaab ta Ashdod. Huwo demiru humon wa abula humon ma warmat, kulu Ashdod wa ardi bitou. ⁷Asha rujal ta Ashdod zekir al kan hasil, humon kelim, “tabud sefina ta Allah ta Israel ma bi geni ma nina, leanu ida bitou shedid diid nina wa diid Dogon Allah ta nina.” ⁸Biga humon rasulu wa limu ma baad kulu hakam ta filistinuon; humon kelim, nina bi amulu shunu ma tabud sefina ta Allah ta Israel? Humon juwabu, kede tabud sefina ta Allah ta Israel de jibu hawli Gath.” Biga humon arfa tabud sefina ta Allah ta Israel hinak. ⁹Lakin baab humon jibu huwo hawilu, ida ta Yahwah kan diid medina, sabab kafu azim shedid. Huwa abula rujal ta medina, kulu suger wa kebir; wa kasuru le humon warmat. ¹⁰Biga humon rasulu tabud sefina ta Allah le akron. Lakin ligo tabud sefina ta Allah dakalu fi akron, akroniuon bada be surak, gali, humon jibu le nina tabud sefina ta Allah ta Israel ashan bi katulu nina wa shaab ta wina” ¹¹Biga humon rasulu wa limu ma baad kulu hukam ta Filistinuon; humon kelim le humon, rasulu bara tabud sefina ta Allah ta Israel, wa kede huwo rija le mahal bitou al kas, ashan kede huwo ma tatulu nina wa shaab ta nina” leanu kan hinak kof ta mutu fi kulu anha ta medina; ida ta Allah kan shedid hinak. ¹²Rujal al kan ma mutu kan Abulau ma warmat, wa kore ta medina ruwa fok le samawat.

Chapter 6

¹Hasa al tabuut ta Yahuah kan fi al medina ta Phalastinen le saba sahar. ²Biga al nas Phalastinen nadi le al kahana wa al sahara; umon kelim le umon," Sunu yau nina bi amulu ma al tabuut ta Yahuah? Wori na kef nina bi rasulu uwo wara le beled tau asili. ³Al kahana wa saharakelim, "Kan itakum rasulu wara al tabuut ta al Allah, ma takun rasulu uwo bedun hadia; be kulu terigat rasulu le uwo tekdimat galat/zam. Biga itakum bi aliju, wa itakum bi aruf le iden tao kan lisa ma arfao bara min itakum lakadi hasa." ⁴Biga umon kelim, "Sunu yau tekdimat al katia bikun al nina bi rija le uwo?" Umon juabu, "Kamsa warmat zahabia wa kamsa feran zahabia, kamsa kan al adat al yau al nefsa ze al adat ta al hukam ta al Phalastinen. Lianu al nefsa darabat augu itakum wa hukam takum. ⁵Kida itakum lazim bi amulu sikil ta warmat takum, wa sikil ta feran takum al bi dafa/intagim al art, wa wodi mejit le al Allah ta Israil. Bikun uwo bi arfa iden tao min itakum, min aliha takum, wa min art takum. ⁶Le bes itakum bi tegilu gulub kum, ze al Masirien wa Pharaon gowi gulub tomon? De yau zaman al Allah ta Israil itaamal sedid ma irakum; Al Masirien kan ma rasulu bara al nas, wa umon rua? ⁷Hasa biga, jahizsu cart jedit ma itniin abgar al bi rada al lisa ma istagdimu. Rubuu al abgar le al cart, lakin silu ijil tomon bed, bara min umon. ⁸Biga silu al tabuut ta Yahuah wa kutu uwo fi al cart. Kutu al rumus zahabi al itakum kalas bi rijau le uwo ze tekdimat al galat/zam fijua sonduk le tija wahid ta uwo. ⁹Biga rasulu uwo bara wa kede uwo rua le sika tao. Biga ragibu; kan uwo bi rua barau foho al sika le art tao le Beth Shemeh, biga de yau Yahuah al kan nafisu karisa kebir de. Lakin kan la, biga nina bi aruf gali de yau maiden tao al awugu nina; belaks, nina bi aruf gali de hasal le nina be sutfa." ¹⁰Al rijal amulu ze kan wori le umon; umon silu itniin abgar al bi rada, rubutu umon le al cart, wa dusu iyal tomon fi bet. ¹¹Umon kutu al tabuut ta Yahuah fogo al cart, kaman ma sonduk fogo al feran zahabi wa al sikil ta warmat tomon. ¹²Al abgar rua adil fi al tija ta Beth Shemesh. Umon rua kaman wahid sikakebir, bikore ze umon bi rua, wa umon ma rija fi taraf wele le al yomin au le samal. Al hukam ta al Phalastinen tabaom wara umon le al hudut ta Beth Shemesh. ¹³Hasa al nas ta Beth Semesh ka bi hasidu/gatau gemeh tomon fi al toi. Zaman umon arfa uyun tomon fok wa ayinu al tabuut, umon farhanin. ¹⁴Al cart ja fijua al malzara le Joshua min al medina ta Beth Shemesh wa wogif inak. Al hajer kebir kan inak, wa umon gatau al kasab min al karlo, wa gedimu al abgar ze tekdimat mahruk le Yahuah. ¹⁵Al Lawien silu tehet al tabuut ta Yahuah wa al sonduk al kan ma uwo, al fogo kan rumus zahabia, wa kutu umon fok al hajer kebir. Al rujal ta Beth Shemesh gedimu tekdimat mahruk wa amulu zebihat al nefsa yom le Yahuah. ¹⁶Zaman al kamsa hukam ta al Phalastinen ayinu zede, umon rija yom dak le Ekron. ¹⁷Delin yau al wiram zahabia al al Phalastinen rijau le tekdimat galat/ zam le Yahuah_wahid le Ashdod, wahid le Gaza, wahid le Ashkelon, wahd le Gath, wa wahid le Ekron. ¹⁸Al feran zahabia kan al nefsa fi adad ze al adad ta kulu al mudun ta al Phalastinen tabien le al kamsa hukam, mindimnu mudun al reisia wa keriyat beled. Al hajer kebi, betaraf al umon kutu tehet al tabuut ta Yahuah, fadulu sahid lakadi yomun haza fi al mahalzara ta Yeshu al Bethshemiten. ¹⁹Yahuah hagam juzu ta al rujal ta Beth Shemesh ashan umon kan ayinu fijua al tabuut ta Yahuah. Uwo katulu 50,070 rujal. Al nas kore/ biga haznanin, ashan Yahuah kan wodi le nas darba kebir. ²⁰Al rujal ta Brth Shemesh kelim, " Munu yau agder le wogif gidam Yahuah, Allah kudus de? Le munu al tabuut bi rua bara min nina?" ²¹Umon rasulu murasilin le al sukan ta Kiriath Jearim, keim, "Al Phalastinien kalas jibu wara al tabuut ta Yahuah; taalu tehet wa silu uwo wara ma itakum."

Chapter 7

¹Al rujal ta Kiriath Jearim ja, salu al tabuut ta Yahuah, wa jibu uwo fogo al jua ta Abinadab fok al jebel. Umon ferigu barau welet tao Eleazar le hafisu al tabuut ta Yahuah. ²Min al yom al tabuut fadulu fi krirath Jearim, silu zaman towil, isirin senawat. Kulu al bet ta Israil haznanin wa itmana le rija le Yahuah. ³Samuel kelim le kulu al bet Israil, "Kan itakum rija le Yahuah ma gelba takum kulu, silu takunn bara aliha ajnebia wa al Ashtoreths min wasat takum, rija gulub takum le Yahuah, wa abidu uwo bes, biga uwo bi ankisu itakum min al ida ta al Phalastinen." ⁴Biga al nas ta Israil silu bara al Baal wa al Asthoreths, wa abidu Yahuah bes. ⁵Biga Samuel kelim, "Jibu sawa kulu Israil le Mizpah, wa Ana bi seli le Yahuah le itakum." ⁶Umon limu fi Mizpah, jibu moyo wa kubu bara gidam Yahuah. Umon samu yom dak wa kelim, "Nina kalas kalas akta dit Yahuah." Uwo kan inak al Samuel kara nakis le al nas ta Israil wa kad al nas. ⁷Hasa zaman al Phalastinen asma gali nas ta Israil kan limu fi Mizpah, al hukam ta al Phalastinen hajam Israil. Zaman al nas ta Israil sima be kida, umon kan kaifin min al Phalastinen. ⁸Biga al nas ta Israil kelim le Samuel, "Mata wogif nadi le Yahuah Allah ta nina le nina, kida uwo bi kalis nina min al ida ta al Phalastinen." ⁹Samuel sal koruf al bi rada wa gedimu uwo kulu ze tekdimat mahruk le Yahuah. Biga Samuel kore le Yahuah le Israil, wa Yahuah juabu uwo. ¹⁰Ze Samuel kan gedimu al tekdimat al mahruk, al Phalastinen ja gerib le hajimu Israil. Lakin Yahuah rudu ma sort sedid yom dak dit al Phalastinen wa jada umon fogo lakabata, wa umon kan gidam Israil. ¹¹Al rujal ta Israil rua min Mizpah, wa umon turuju al Phalastinen wa katulu umon abaat ze tehet Beth Kar. ¹²Biga Samuel salu hajer wa kutu uwo beina Mizpah wa Shen. Uwo semeu uwo Ebenezer, kelim, "Lakadi ini Yahuah kan saydu nina." ¹³Kida al Phalastinen kan asiru wa umon ma agder dakalau le hudut ta Israil. ¹⁴Al art ta Yahuah kan dit al Phalastinen kulu al ayom ta Samuel. Al mudun kan al Phalastinen silu min Israil agder rijau le Israil, min Ekron le Gath; Israil jabu wara manatik tomon min al Phalastinen. Biga inak kan fi salam beina Israil wa al Amoraian. ¹⁵Samuel hakam Israil kulu al ayom ta haya tao. ¹⁶Ayi sena uwo bi rua fogo douriat le Bethel, le Gilgal, wa le Mizpah. Uwo karar le nikas le Israil fi kulu amakin delin. ¹⁷Biga uwo bi rija le Ramah, ashan bet tao kan inak; wa inak kaman uwo karar nikas ma Israil. Uwo kaman bana al mazbah/altari inakle Yahuah.

Chapter 8

¹Zaman Samuel kan biga kebir, uwo amulu awulat tao guda ala Israil. ²Al isim ta bikir tao kan Yuel, wa al isim ta welet tao nimra itniin kan abijah. Umon kan guda fi Beersheba. ³Awulat tao kan ma rua fi sikat tao, lakin jere wara maksab mamohataram. Umon bi silu rasawi wa karabu adala. ⁴Biga kulu al sihuk ta Israil limu sawa wa ja le Samuel fi Ramah. ⁵Umon kelim le uwo, "Ayin, ita kalas kebir, wa awulat taki ma bi rua fi sikat taki. Ainu le nina melik le hukum nina ze kulu al umam." ⁶Lakin de sibu Samuel ma moksut zaman umon kelim, "wodi le nina melik le hukum nina." Biga Samuel sala le Yahuah. ⁷Yahuah kelim le Samuel, "Tii al sort ta al nas fi ayihaja umon kelim le ita; lianu umon ma aba ita, lakin umon kalas aba ana min geni melik tomon." ⁸Umon biga amulu hasa al nefu ze umon amalu mini al yom Ana jibu umon bara min Masir, abau ana, wa kadimu aliha tanin, wa kida umon kaman bi amulu le ita. ⁹Hasa asma le umon; lakin anziru umon besida wa kede umon aruf al teriga al melik bi hukum fogo umon." ¹⁰Kida Samuel wori kulu al kilimat ta Yahuah le al nas al kan asalu le melik. ¹¹Uwo kelim, "De bi kun al mumarasat ta al melik al bi aslit fogo itakum. Uwo bi silu awulwt takum wa kutu umon le markibat tao wa le bikun rujal hasasin tao, wa le jere gidam markibat tao." ¹²Uwo bi ainu le nefsatao kiyadat ta alaf wa kiyadat ta kamsinat. Uwo bi amulu juzu le zarau wata tao, juzu bi hasidu hasat tao, wa juzu le salau asiliha tao ta harb/sakila wa al alat le markibat tao. ¹³Uwo kaman bi silu banat takum le salau ariah, tabikat, wa kabisat. ¹⁴Uwo bi silu al be akasan ta aradi takum, janain takum, wa janain zetun takum, wa wodi umon le kudam tao. ¹⁵Uwo bi silu asara fi mia ta dura takum wa ta janain takum wa wodi le muwazifin wa kudam tao. ¹⁶Uwo bi silu kudam al rujal wa al nusuwan takum wa al aksan ta abgar takum wa hamir takum; uwo bi kutu umon kulu le sokol le uwo. ¹⁷Uwo bi silu asarat ta bahaim takum, wa itakum bi geni kadam tao. ¹⁸Biga fogo yom dak itakum bi kore ashan al melik takum al itakum kalas iktar le nufustakum; lakin Yahuah ma bi juabu itakum fogo yom dak." ¹⁹Lakin al nas aba le asma le Samuel; umon kelim, "La! Inak lazim melik bi kun aala le nina" ²⁰kida ashan nina bikun ze kulu al umam tanin, wa kida melik ta nina bi hukum nina wa rua bara gidam nina wa sakila/harib fi maarik tanina." ²¹Zaman Samuel asma kulu al kilimat ta al nas uwo keriru umon fi al adanat ta Yahuah. ²²Yahuah kelim le Samuel, "Tii sort tomon wa amulu wahidtani le bi kun melik le umon." Biga Samuel kelim le al rujal ta Israil, "Ayi rajil lazim kede rua le medina tao."

Chapter 9

¹Inak kan rajil min Benjamin, rajil lohu taasi. Ismu yau kan kish welet ta Abiel welet ta Zeror ta Bekorath welet ta Aphiah, al welet ta Benjaminien. ²Uwo indu welet ismu Saul, rajil sab wosim. Inak kan mafi rajil wasat al nas ta Israil al kan wosim aktar zol ze uwo. Min kitaf tao befok uwo kan atual min ayi wahid min nus al nas.³Hasa al hamir ta Kish, abu ta Saul, kan woduru. Kida Kish kelim le Saul weledu, "Silu wahid min al kudam ma ita; gum wa rua fetisu le al hamir," ⁴Kida Saul abar hawli beled fi jebel ta Ephraim wa rua abri al art ta Shalshah, lakin umon ma ligo umon/hamir. Biga umon rua abri al art ta Shaalim, lakin umon kan mafi inak. Biga uwo rua abri al art ta al Benjaminien, lakin umon ma ligo hamir.⁵Zaman umon ja le al art ta Zuph, Saul kelim le kadam tao la kan ma uwo, "Taal, kede nina rija wara, au abu tai bi wogif ihtimam le al hamir wa bada le galak an nina." ⁶Lakin al kadam kelim le uwo, "Asma, inak rojul ta Allah fi medina de. Uwo yau rajil al yau mutmasik be ihtiram; ayihaja al uwo kelim bi hasi hagiga. Kede nina rua inak; bikun uwo bi agder wori le nina yatu sika nina bi rua fogo momria ta nina." Biga Saul kelim le kadam tao, "Lakin kan nina rua, sunu al nina bi jibu le rajil de? Lianu al ess fi sawal ta nina biga kalasu, wa ini biga mafi hadia bi silu le al fojul Allah. Sunu nina kalas indu?" ⁸Al kadam juabu Saul wa kelim, "Ini, Ana indi ma ana wahid-min arba ta gurus min fida al Ana bi wodi le al roju ta Allah, le wori nina yatu sika nina bi rua." ⁹Aslan fi Israil, zaman rajil masa le fetisu al maarafa ta Jirada ta Allah, uwo bi kelim, "Taal, kede nina rua le al(nebi)." Lianu ambia ta alela kan zaman bi nadi seer. ¹⁰Biga Saul kelim le kadam tao, "Kuwes. Taal, kede nina rua." Kida umon masa le medina al kan fogo rojul ta Allah. ¹¹Ze umon masa be fok al jebel le al medina, umon ligo nusuwan sukerin umon ja le silu moyo; Saul wa kadam tao kelim le umon, "Fi al nebi ini?" ¹²Umon juabu, wa kelim, "Uwo fi; ayinu, uwo yau bes begidam takum. Alagu takum guam, lianu uwo alela bi ja le al medina, ashan al nas bi gedimu alela fi al makan ali. ¹³Ze ma itakum bi dakalu guam le al medina itakum bi ligo uwo, gabli uwo ma rua le makan al fok le akulu. Al nas ma bi akulu lakadi uwo rija, ashan uwo bi barik al zebiha; batdak delin al rahibu bi akulu. Hasa rua fok, lianu itakum bi ligo uwo tawali." ¹⁴Kida umon masa fok le al medina. Ze umon kalas dakalu al medina, umon ayinu Samuel bi ja bara le tija tomon, le rua fok le al makan ali. ¹⁵Hasa al yom gabili Saul ma ja, Yahuah kan beinu le Samuel: ¹⁶"Bukra ze zaman zede Ana bi rasulu le ita rajil min al art ta Benjamin, wa ita bi masu uwo le bikun amir fok nas tai Israil. Uwo bi angisu/kalisu nas tai min al iden ta al Phalastinien. Liani Ana kalas ayinu fogo nas tai ma rahma ashan nida tomon le musaada kan ja le ana." ¹⁷Zaman Samuel saf Saul, Yahuah wori le uwo, "Yau de al rajil Ana wori le ita anu! Uwo yau al wahid al bi bhukumu fogo nas tai." ¹⁸Biga Saul ja gerib le Samuel fi al bab wa kelim, "Wori ni wen yau al bet ta al nebi. ¹⁹"Samuel juabu Saul wa kelim, "Ana yau al nebi. Rua fok gidam ana le makan ali, lianu alela ita bi akulu ma ana. Fi al sabah Ana bi sibu ita bi rua, wa Ana bi wori ayihaja al yau fogo mok taki. ²⁰Ze le hamir takum al ka woduru talata ayom wara, mata kun galagan an umon, lianu umon kalas ligou. Biga fogo umon yau kulu al rakbat/niyat ta Israil fogo? De ma yau fogo ita wa kulu bet ta abu taki?" ²¹Saul juabu wa kelim, Ana ma min Benjamiein, min al askar ta al gabail ta Israil? Usra tai ma al askar ta kulu al asair ta al gabila ta Benjamin? Le biga ita bi wonusu le ana fi teriga de?" ²²Kida Samuel silu Saul wa kadam tao, jibu umon fijua al kaa, wa gaadu umon fi makan gidam ta delin al kan biga moduin, al ka tege riban teletii nas. ²³Samuel kelim le al tabakin, "Jibu al nisba al Ana wodi le itakum, ta al Ana kelim le itakum, 'Kutu uwo be taraf.'" ²⁴Kida al tabakin silu fok al dus wa sunu kan fogo uwo wa kutu uwo gidam Saul. Biga Samuel kelim, "Ayinu sunu kan hafisu yau wodi gidam takum. Akulu uwo, ashan uwo kan hafisu le itakum lakadi al zaman muayan, min al zaman wokit Ana kelim, 'Ana kalas rahibu al nas.'" Kida Saul akal ma Samuel yomdak. ²⁵Zaman umon kan ja tehet min al makan al fok fijua al medina, Samuel wonusu ma Saul fok al sutu. ²⁶Biga be al fegri sabah, Samuel nadi le Saul fok al sutu wa kelim, "Gumfok, ashan Ana bi rasulu ita fogo sika taki." Kida Saul gum fok, wa kulu uwo wa Samuel masa bara fijua al sare/sika. ²⁷Ze umon kan masin le al bara ta al medina, Samuel kelim le Saul, "Wori le kadam le rua gidam min nina" _wa uwo masa gidam-"lakin uwo lazim bi geni ini le fetra besid, ashan Ana bi alinu al risala ta Allah le ita."

Chapter 10

¹Biga Samuel salu mauna ta zet, kubu uwo fogo ras ta Saul, wa kabilu uwo. Uwo kelim, "Yahuah kalas ma masau ita le bi kun hakim fok milkia/worisa tao?" ²Zaman ita bi sibu ana alela, ita bi ligo itniin rijal gerib ma turuba ta Rachel, fi al mantika ta Benjamin fi Zelzah. Umon bi kelim le ita, 'Al hamir al ita kan bi fetisu fogo kalas biga ligo. Hasa abu taki kalas wogif ihtamam an al hamir wa biga galgan an ita, kelim,' 'Sunu biga' ³Biga itakum bi rua biga beyit min inak, wa itakum bi ja le al oak ta Tabor. Talata rujal masin le Allah le Bethel bi gabilu itakum inak, wahid bi arfa talata galamayay sukerin, tani bi arfa talata gitaat ta ess, wa tani bi arfa ghilit ta mosurub. ⁴Umon bi selimu itakum wa wodi le itakum itniin gita ta ess, al itakum bi silu min idenat tomon. ⁵Bat dak, itakum bi ja le al jebel ta Allah, al inak al muasker ta al Phalastinien fogo. Kan itakum wosulu fi al medina, itakum bi gabilu mojomu ta ambia nazilin tehet min al makan ali ma alat musikia muktelifa gidam tomon; umon bi itnaba. ⁶Al Roho ta Yahuah bi nezil fogo itakum, wa ita bi itnaba ma umon, wa ita biga bi geyeru le rajil barau. ⁷Hasa, zaman alamat delin ja le ita, amulu sunual iden taki ligo le amulu, lianu Allah fi ma ita. ⁸Rua tehet gidam ana le Gilgal. Biga Ana bi nezil tehet le ita le gedimu tekdimat mahruk wa le tekimat zebiha salam. Istena saba ayom lakadi Ana ja le ita wa wori ita sunu ita lazim bi amulu. ⁹Zaman Saul gilibu dahar tao le sibu Samuel, Allah wodi uwo gelba tani. Biga kulu alamat delin ja hasal yom dak. ¹⁰Zaman umon ja le al jebel, mojomu ta ambia gabil uwo, wa al Roho ta Allah nezil fogo uwo kida ashan uwo bi itnaba ma umon. ¹¹Zaman ayiwahid al aruf uwo min gabli ayinu uwo biitnaba ma al ambia, al nas kelim le bat tomon, "Sunu kan hasal le welet ta Kish? Biga Saul wahid ta al ambia hasa?" ¹²Al rajil al kan min al nefsa makan juabu, "Biga munu yau abu tomon?" Ashan be de, uwo biga tala hikaya/gisa/kalam, "Biga Saul kaman wahid ta al ambia?" ¹³Zaman uwo kalsu nubuat, uwo ja le makan al ali. ¹⁴Biga kal ta Saul kelim le uwo wa kadam tao, "Itakum rua wen?" Uwo juabu, "Le fetisu le al hamir. Zaman nina ayinu gali nina ma agder ligo umon, nina rua le Samuel." ¹⁵Kal ta Saul kelim, "Arjuk worini sunu Samuel kelimle itakum." ¹⁶Saul juabu le kal tao, "Uwo kalam na wadi gali al hamir kan biga ligo." Lakin uwo ma agder wori le uwo an al umur ta al mamlaka, ta al yau kan Samuel wonusu. ¹⁷Hasa Samuel nadi al nas sawa gidam Yahuah fi Mizpah. ¹⁸Uwo kelim le al nas ta Israil, "De yau sunu Yahuah, al Allah ta Israil kelim: 'Ana jibu be fok Israil bara min Masir, wa Ana ankisu umon min al iden ta al Masirin, wa min al iden ta kulu al mamalik al asuru itakum.'" ¹⁹Lakin alela itakum abau Allah takum, al kalisu itakum min kulu taab takum wa zuruf takum; wa itakum kalas kelim le uwo, 'Kutu al melik fok nina.' Hasa gedimu nufustakum gidam Yahuah be gabail takum wa be asair takum. ²⁰Kida Samuel jibu kulu al gabail ta Israil gerib, wa al gebila ta Benjamin kan iktaru. ²¹Biga uwo jibu al gebila ta Benjamin gerib be asair tomon; wa al usra ta al Matrites kan iktaru; wa Saul welet ta Kish kan iktaru. Lakin zaman umon rua ayinu le uwo, uwo biga ma agder ligou. ²²Biga al nas deru asalu Allah sualat aktar, "Hal inak lisa zol tani bi ja?" Yahuah juabu, "Uwo kan dusu nefstao fijua al baggage." ²³Biga umon jere wa talau Saul min inak. Zaman uwo wogif finus ta nas, uwo kan atual min ayi nas min kitfa tao le fok. ²⁴Biga Samuel kelim le al nas, "Itakum bi ayinu al rajil al Yahuah kalas iktaru? Inak mafi ayi wahid ze uwo finus kulu al nas!" Kulu al nas korik, "Haya towil jalalat al melik!" ²⁵Biga Samuel wori al nas al sakafat wa gawanin ta mamlaka, umon muktub tehet fi kitab, wa kutu uwo gidam Yahuah. Samuel biga rasal kulu al nas bara, rajil fard le bet ta tao. ²⁶Saul kaman masa le bet tao fi Gibeah, wa ma uwo masa juzu min rujal aguwia, umon al Allah kalas lemsu gulub tomon. ²⁷Lakin juzu min rujal al maindufaida kelim, "Kef gali zol de bi kalisna?" Nas delin alisu Saul wa ma agder jibu le uwo ayi hadayat. Lakin Saul kan askut.

Chapter 11

¹Biga Nahash al Ammonite masa wa amulu abus le Jabesh Gilead. Kulu al ujal ta Jabesh kelim le Nahash, "Amulu tifagia/ahat ma nina, wa nina bi kadimu ita." ²Nahash al Ammonite juabu, "Be surut de Ana bi amulu tifagia ma ita, al Ana agila bara kulu uyun ta yomin takum, wa fi teriga zede jibu fadia le kulu Israil." ³Biga al shiuk ta Jabesh juabu le uwo, "Sibu nina barau le saba ayom, kida kida nina bi rasulu murasilin le kulu al mantika ta Israil. Biga, kan inak biga mafi wahid le angisu/kalisu nina, nina bi istasam le ita." ⁴Al murasilin ja le Gibeah, Saul bi geni fogo, wa wori al nas sunu kan kan hasal. Kulu al nas kore sedid. ⁵Hasa Saul kan bi rua wara al abgar bara min al mazra. Saul kelim, "Sunu yau galat/batal ma al nas al umon bi kore?" Umon wori le Saul sunu al rijal ta Jabesh kan kelim. ⁶Zaman Saul asma sunu umon kelim, al Roho ta Allah nezil fogo uwo, wa uwo kan biga zalan. ⁷Uwo silu nir ta teiran, gata umon le gitaat, wa rasal umon hawuli kulu al mantika ta Israil ma al murasilin. Uwo kelim, "Ayizol al ma ja wara Saul wa wara Samuel, de yau sunu bi amulu le abgar tao." Biga al roub/kafu ta Yahuah waga fogo al nas, wa umon tala bara sawa ze wahid zol. ⁸Zaman uwo jamao umon fi Bezek, al nas ta Israil kan tultumia alf, wa al rijal ta Judah teletin alf. ⁹Umon kelim le al murasilin al ja, "Kede Itakum kelim al rijal ta Jabesh Gilead, 'Bukura, be al zaman al semis biga sokon, itakum biga bi ankisu.'" Kida al murasilin masa wa wori al rijal ta Jabesh, wa umon kan moksutin. ¹⁰Biga al rijal ta Jabesh kelim le Nahash, "Bukura nina bi istelim le itakum, wa itakum bi amulu le nina ayisunu itakum ayinu kuwes le itakum." ¹¹Al yom badu Saul kutu al nas fi talata mojmuat. Umon ja fijua wasat ta al kema asna al haras sabah, wa umon hajamu wa intasar le Ammonites lakadi al sakana ta al yom. Delin al fadulu hai kan setetu, kida wele itniin tomon ma sibu limu sawa. ¹²Biga al nas kelim le Samuel, "Munu kan uwo al kelim, Kede Saul yakum ala nina?" Jibu al rijal, kida nina bi katulu umon alela." ¹³Lakin Saul kelim, "La wahid lazim bi katulu alela, ashan alela Yahuah kan ankisu Israil." ¹⁴Biga Samuel kelim le al nas, "Taal, kede nina rua le Gilgal wa jedidu al mamlaka inak." ¹⁵Kida kulu al nas masa le Gilgal wa amulu Saul melik gidam Yahuah fi Gilgal. Inak umon gedimu tekdimat zebihat salam gidam Yahuah, wa Saul wa kulu al rijal ta Israil farhanin sedid.

Chapter 12

¹Samuel kelim le kulu Israil, "Ana kalas asma le ayihaja itakum kelim le ana, wa Ana kalas kutu melik fok itakum. ²Hasa, yau de al melik bi dowuru gidam takum; wa Ana kebi wa ajus; wa , awulat tai ma itakum. Ana kalas dowuru gidam takum mini sababia tai lakadi alyom. ³Ana ini; bi sahidu dit nefsi gidam Yahuah wa gidam wahid tao almomsu. Al tor tao Ana kalas silu? Al himar tao Ana kalas silu? Al kals Ana kabasu? Al Ana kalas assuru? Min iden tao kalas Ana silu rosua le gofulu ma uyuun tai? Ashadu dit ana, wa Ana bi rijau uwo le itakum. ⁴"Umon keliom, "Ita ma kabasu nina, assuru nina, au seregu ayihaja min iden ayi zol." ⁵Uwo kelim le umon , "Yahuah yau sahid dit itakum, wa momsu tao wahid yau sahid alela, gali itakum kalas ligo welehaja fi iden tai." Umon juabu, "Yahuah yau sahid." ⁶Samuel kelim le al nas, "Uwo yau Yahuah al iktar/ayinnu Musa wa Harun, wa al jibu abuhah takum bara min al art ta Masir. ⁷Hasa biga, gedim nefatakum, kida biga Ana biagder asalu ma itakum gidam Yahuah an kulu ta hajat kuwes al Yahuah amulu, al uwo amulu le itakum wa abuhah takum. ⁸Zaman Yakub ja le Masir, wa judud takum kore le Yahuah, biga Yahuah rasal Musa wa Harun, al talau judud takum bara min Masir wa umon geni fi makan de. ⁹Lakin umon nesitu Yahauh Allah tomon; uwo biu umon fogo al ida ta Sisera, kait ta al jes ta Hazor, fogo al ida ta al Phalastinen, wa fogo al ida ta al melik ta Moab; delin kulu sakal dit judud takum. ¹⁰Umon kore le Yahuah wa kelim, 'nina kalas akta, ashan nina kalas aba Yahuah wa kalas bikadim le Baal wa al Ashtoreths. Lakin hasa ankisu nina min al art ada ta nina, wa nina bi akdim ita.' ¹¹Kida Yahuah rasal Jerub Baal, Bedan, Jephthah, wa Samuel, wa wodi le itakum intisar ala ada takum kulu hawuli itakum, kida gali itakum geni fi amni mustatab. ¹²Zaman itakum ayinu gali Nahash al melik ta al nas ta Ammon ja dit itakum, itakum kelim le ana, 'La! kankida, melik lazim yohkum fok nina' hatawolao Yahuah Allah takum, kan melik takum. ¹³Hasa yau ini al melik al itakum kalas iktaru, al itakum kalas asalu anu wa al Yahuah kalas hasa ayinnu/iktar ze melik fok itakum. ¹⁴Kan itakum bi kafu Yahuah, akdim uwo, tii srt tao, wa ma merit dit al amur ta Yahauh, biga kulumin itakum wa al melik al hakim fok itakum bi kun wara ta Yahuah Allah takum. ¹⁵Kan itakum ma bi tii al sort ta Yahuah, lakin merit dit al awamir ta Yahuah, biga iden Yahuah bi kun dit itakum, ze uwo kan dit judud takum. ¹⁶Hata hasa gedim nefatakum wa ayinu haja kebir de al Yahuah bi amulu gidam uyuun takum. ¹⁷Uwo yau ma al hasat/gata gemeh alela? Ana bi nadi fogo Yahuah, gali uwo kede rasulu raat/saga wa matar. Biga itakum bi ayinu gali batal/saar takum biga kebir/azim, al itakum kalas amulu fi al nazar/ayiinu ta Yahuah, fi asalu le nefatakum melik." ¹⁸Kida Samuel nadi le Yahauh; wa nefsu yom dak Yahuah rasal raad/saga wa matar. Biga kulu al nas kafu Yahuah sedid wa Samuel. ¹⁹Biga kulu al nas kelim le Samuel, "Sely le kadamin taki le Yahuah Allah taki, ashan kede nina ma mutu. Lianu nina kalas zidu le kulu katiat tanina batal/saar de fi asalu le melik le nufustanina ." ²⁰Samuel juabu, "Ma ta kum kafu. Itakum kalas amulu kulu batal de, lakin matakum rija wara min Yahuah, lakin kadim Yahuah ma kulu gelba takum. ²¹Ma takun rija wara fogo hajat farik al maindu faida au bi ankisu itakum, ashan umon ma indu ayisokol. ²²Le al ajli azama/kebir isimtao, Yahuah ma bi aba nas tao, ashan uwo kalas Yahuah rudu le amulu itakum nas le nefstao. ²³Ze le ana, beyit kede uwo min Ana le amulu katia dit Yahuah be wogifu le salawat le itakum. Belaks kida, Ana bi deriskum al teriga al yau kuwes wa sah. ²⁴Bes kafu Yahuah wa kadim uwo fi hak ma kulu gelba takum. Iktabiru al hajat azim/kebir uwo kalas amulu le itakum. ²⁵Lakin kan itakum musirin fi amulu saar, kulumin itakum wa melik takum bi demirukum."

Chapter 13

¹Saul kan teletin senawat fi umur zaman uwo bada le hukum; zaman uwo kan hakam arbein senawat ala Israil, ²uwo iktar talata alf rijal ta Israil. Itniin alf kan ma uwo fi Michmash wa fi al jebel beled ta Bethel, zema alf kan ma Jonatahan fi Gibeah ta Benjamin. Al bagi ta al asakir uwo rasal bet, ayi rajil le kema tao.³Jonathan hazam/gobudu al muasker ta al Phalastinien al kan fi Geba wa al Phalastinen sima anu. Biga Saul afuku al buk/trumbeta hawuli kulu al art, kelim, "Kede al Yahudin asma. " ⁴Kulu Israil sima gali Saul kan hazam/gobudu al muasker ta al Phalastinen, wa kaman gali Israil kan biga riha afin le al Phalastinen. Biga al asakir kan jamao sawa le indimam ma Saul fi Gilgal.⁵Al Phalastinen limu sawa le sakila dit Israil, ma talata alf kawarlo, sita alf rijal le sugu al kawarlo, wa jes ketir ze al ramla fogo al taraf bahar. Umon ja fok wa tamarakas fi Michmash, serik ta Beth Aven.⁶Zaman al rijal ta Israil saf gali umon kan fi muskila lianu al nas kan kaifin, al nas dusu fi kuhuf/gurgur, fi al kanadik, fi hujar, fi abiar, wa fi hufar. ⁷Juzu ta al Ebranien masa beyit la Ordon le al art ta Gad wa Gilead. Lakin Saul kan lisa fi Gilgal, wa kulu al nas rua wara uwo kaifin/bi rokus.⁸Uwo istanu saba ayom, le al zaman Samuel kan kutu. Lakin Samuel ma ja le Gilgal, wa al nas kan setetu min Saul. ⁹Saul kelim, "Jibu leana al tekdima mahruk wa al tekdima salam." Niga uwo gedimu al tekdima mahruk. ¹⁰Ze guam ze uwo kalasu gedimu al tekdima mahruk Samuel wosulu. Saul masa bara le gabilu uwo wa le selimu uwo.¹¹Biga Samuel kelim, "Sunu kalas ita amulu?" Saul jaubu, "Zaman Ana saf gali al nas kan bisibu ana, wa gal ita ma ja fi zaman al kutu, wa gali al Phalastinen kalas limu fi Michmash," ¹²Ana kelim, 'Hasa al Phalastinen bi ja /nezil tehet dit ana fi Gilgal, wa Ana kalas ma ayinu al rahma/rida ta Yahuah.' Kida Ana asuru nefsatai le gedim al tekdima mahruk."¹³Biga Samuel kelim le Saul, "Ita kalas amulu jahala/balada. Ita kalas ma hafis al amur ta Yahuah Allah taki al uwo wodi ita. Lianu biga Yahuah momkin bi asisu hukum taki ala Israil lelabet. ¹⁴Lakin hasa hukum taki ma bi istemir. Yahuah kalas jahisu bara rajil al biga wara gelba tao nefau, wa Yahuah kalas iktaru uwo le bi kun amir fogo nas tao, ashan ita kalas ma tii sunu uwo ammiru ita."¹⁵Biga Samuel gum wa masa fok min Gilgal le Gibeah ta Benjamin. Biga Saul idu al nas al kan fi ma uwo, umon sutumia rijal. ¹⁶Saul, welet tao Yonathan, wa al nas al kan mojudin ma umon, geni fi Geba ta Benjamin. Lakin al Phalastinen tamarkas fi Michmash.¹⁷Nas nyakama ja min al kema ta al Phalastinen fi talata majami. Wahid mujmu gilibu nahuwa Ophrah, le al art ta Shual. ¹⁸Mujmu tani rua tija Beth Horon, wa mujmu tani masa nahuwat al hudut al belaks al wadi ta Zeboyim le tija al sahara.¹⁹Mafi hadaat bi agder ligou abri kulu ta Israil, ashan al Phalastinen kelim, "lumakida al Ebrein/Yahudien biagder amulu siuf au hirab le nufustomon." ²⁰Lakin kulu al rijal ta Israil itawadu le rua tehet le al Phalastinen, fardan le seninu kasma molodo tao, hafara tao, balara tao, wa serser. ²¹Al taman kan itniin min talata ta gurus le seninu balatat wa le sabitu/itadilu al mailan.²²Bekida fogo al yom ta sakila, inak biga mafi siuf au hirab mojud fi idenat ta ayi asakir al kan ma Saul wa Yonathan; bes Saul wa welet tao Yonathan indu umon. ²³Al mantika ta al Phalastinen masa bara le al memar ta Michmash.

Chapter 14

¹Wahid yom, Yonathan welet ta Saul kelim le welet suker bi arfa silah tao, "Taal, kede nina rua fogo al muasker ta al Phalastinen be al tija tani." Lakin uwo kan ma wori le abu tao.²Saul kan bi geny fogo taraf ta Gibeah tehet al sejera pomegranate al yau fi Migron. Tegeriban sutumia rijalkan ma uwo, ³mindimnum Ahijah welet ta Ahitu(aku Ichabod) welet ta Phiehas welet ta Eli, al kahin ta Yahuah fi Shiloh, al labis ephod. Al nas ma aruf gali Yonathan kan rua.⁴Fogo ayi tija ta al memar abru al Yonathan dairu le rua jua ashan le ligo al muasker Phalastinen, inak kan mutala hajeria fogo wahid tija wa mutala hajeria tani fogo al toja tani. Wahid mutala hajeria kan ismu Bozez wa mutala hajeria al tani ismu kan Seneh.⁵Wahid mutala hajeria wagif fok al samal fi gidam ta Michmash, wa al tani fok al junub fi gidam ta Geba.⁶Yonathan kelim le welet suker al bi arfa silah tao, "Taal, kede nina gata beinak le al muasker ta nas mamutaharin delin. Bi kun kida gali Yahuah bi istakal niaba an nina, lianu mafihaja bi wogif Yahuah min ankisu be ketir au be nas besit." ⁷Zol al bi arfa silah tao juabu, "Amulu ayihaja al yau fi gelba taki. Rua gidam, ayinu, Ana ma ita, le nafisu/tii kulu awamir taki." ⁸Biga Yonathan kelim, "Nina bi gata beinak le al rija, wa nina bi wori nufusna le umon. ⁹Kan umon kelim le nina, 'Istena inak lakadi nina ja inak le itakum' biga nina bi geni fi makan tanina wa ma bi gata inak le umon. ¹⁰Lakin kan umon juabu, 'Taal ini le nina, 'biga nina bi gata le inak; ashan Yahuah kalas wodi umon fogo iden tanina. De bi kun al alama le nina." ¹¹Kulu humon stelimu nefsa tomon fi muwaskar ta philistines. Philistines kelim, "ainu, Hebranian gi tala bara min khadadik al humon dusu nufse tomon". ¹²Rujal al fi muwaskar nadi Jonathan wa jesh wa kelimu, "tali fok le nina, wa nina bi wori le inta haja tani." Jonathan kelemu le jesh, kalu wara tai," ashan Yahweh istelemu humon fi yedaa ta Israel." ¹³Yonathan nutu fok be iden wa kureyin tao, wa welet al bi arfa silah tao rua wara uwo. Al Phalastinen kan katulu gidam Yonathan, wa zol al bi arfa silah tao katulu juzu be wara uwo. ¹⁴Hujum al awel dak Yonathan wa hamil silah tao amalu, katal tegeriban isirin rujal finus makan ta nus fedan. ¹⁵Inak kan raks/kof fi al muaskar/kema, fi al mazra, wa wasat al nas. Hata al manatika wa al hajimin rokus. Al art zalzalat, wa inak kan kof sedid. ¹⁶Biga haris ta Saul fi Gibeah ta Benjamin ayinu/saf; al jumhur ta asakir Phalastinen kan bi tala, wa umon kan bi harik ini wa inak. ¹⁷Biga Saul kelim le al nas al kan ma uwo, "Hasibu/Idu wa ayinu munu yau mafi min nina." Zaman umon kalas idu, Yonathan wa hamil silah tao kan mamojudin. ¹⁸Saul kelim le Ahijah, "Jibu al tabuut ta Allah ini, "lianu zaman dak uwo kan ma al nas ta Israil. ¹⁹Wokid Saul kan bi wonusu le al kahin, al haraka fi al kema ta al Phalastinen kan mustemmir wa bi zidu. Biga Saul kelim le al kahin, "Insehibu/silu iden taki." ²⁰Saul wa kulu al nas al kan ma uwo itjamao wa mas leal maaraka/sakila. Ayi sef ta Phalastinen kan dit rijal ta beledtao, wa inak kan biga lakabata kebir. ²¹Hasa Ebirien delin al bediri kan biga ma al Phalastinen, wa al kalas rua ma umon fijua al kema, kaman umon indamu ma Israil al kan ma Saul wa Yonathan. ²²Zaman kulu alrijal ta Israil al kalas dusu nufustomon fi al jubal gerib Ephraim sima gali al Phalastinen kan jarrien, Hata umon turuju wara umon fi sakila. ²³Kida Yahuah ankas Israil yom dak, wa al maaraka abar abaat Beth Aven. ²⁴Yom dak al rijal ta Israil kan kayifin ashan Saul kalas kutu al nas tehet halifa wa kelim, "Laana bikun al zol al akulu ayi akil lakadi assia/misa wa Ana montagim fogo adda tai." Bekida mafi min al asakir jeribu/zak akil. ²⁵Biga kulu al nas dakalat al gaba wa inak kan asel fogo al wata. ²⁶Zaman al nas dakal fijua al gaba, al asel dafik, lakin mafi wahid kata iden le kasama tao lianu al nas kafu al halifa. ²⁷Lakin Yonathan kan ma sima gal abu kalas kan rabat al nas ma halifa. Uwo midu bara al kasma ta al ukas/asaya al kan fi iden tao wa dakalu uwo fi al musitasel. Uwo arfa iden tao le kasam tao, wa uyuun tao walaat. ²⁸Biga wahid ta al nas, juabu, "Abu taki wodi taalimat sedit le nas ma halifa, be kelimu, 'Laana bikun le al zol al akulu akil fogo yom de', hata walao al nas biga deif min jaan." ²⁹Biga Yonathan kelim, "Abu tai kalas amulu muskila le al art. Ayinu kef uyuun tai kalas biga abiat ashan Ana jeribu asel al suker de. ³⁰Kef godur sunu aksan kan al nas kalas akal majani alela min al kifaya/gina min adda tomon al umon ligo? Ashan hasa al katala/ maitin kan ma biga ketir fi wasat al Phalastinen." ³¹Umon hajam al Phalastinen yom dak min Michmash le Aijalon. ³²Al nas kan biga tabanin. Al nas rua be sura tama fogo al gina wa salu korufan, abugar wa iyal tomon, wa katulu umon fogo al wata. Al nas akalu umon ma al dom. ³³Biga umon worli le Saul, "Ayinu, al nas bi akta dit Yahuah be akulu ma al dom. "Saul kelim, "Itakum kalas amulu be adamamana. Hasa, lizu hajer kebir ini le ana." ³⁴Saul keim, "Rua wasat al nas, wa wori le umon, 'Kede ayi zol jibu abgar tao wa korufan tao, wa dabao umon ini wa akulu umon. Ma takum akta dit Yahuah be akulu laham ma al dom.'" Kida kulu wahid min al nas jibu tor tao ma uwo lele m dak wa katulu uwo inak. ³⁵Sauil abinu al altar le Yahuah, al kan al awel altar al uwo abinu le Yahuah. ³⁶Biga Saul kelim, "Kede nina turuju al Phalastinen be lele wa berjelu umon lakadi sabah; kede nina ma sibuhid min umon hai." Umon juabu, "Amulu ayisunu al kuwes le ita. "Lakin al kahin kelim, "Kede nina gabilu Allah ini." ³⁷Saul asalu Allah, "Kede Ana turuju al Phalastinen? Ita bi wodi umon fogo ida ta Israil?" Lakin Allah kan ma juabu uwo yom dak. ³⁸Biga Saul kelim, "Taal ini, kulu itakum kiadat ta al nas; aruf wa ayinu kef katia de kan hasal alela. ³⁹Lianu, ze Yahuah ais, uwo ankisu Israil, hata kan yau uwo fi Yonathan welet tai, uwo hagiga bi mutu." Lakin

mafi min ruja! wasat kulu al nas juabu uwo.⁴⁰ Biga uwo kelim le kulu Israil, "Itakum lazim wogif fogo wahid tija, wa Ana wa Yonathan welet tai bi kun fogo al tani." Al nas kelim le Saul, "Amulu sunu al kuwes le ita." ⁴¹Saul kelim, "Yahuah, Allah ta Israil! Kan katia de kalas kan amulu be ana au be welet tai Yonathan, biga, Yahuah, Allah ta Israil, wodi al Urim. Lakin kan katia de kan biga amulu be nas taki Iseail, wodi al Thammim." Biga Yonathan wa Saul kan salu be gura, lakin al jess kan mamuznibin. ⁴²Biga Saul kelim, "Ajda gura beyinu ana wa Yonathan welet tai." Biga Yonathan kan salu be gura. ⁴³Biga Saul kelim le Yonathan, "Wori le ana sunu ita kalas amulu." Yonathan wori le uwo. "Ana jeribu assel suker ma akir ta al asaya al kan fi ida tai. Ana yau ini; Ana bi mutu." ⁴⁴Saul kelim, "Allah amulu kida wa aktar kaman le ana, kan ita biga ma mutu, Yonathan." ⁴⁵Biga al nas kelim le Saul, "Biga Yonathan bi mutu, uwo al kan hagag intisar kebir de le Israil? Beyit min fogo! Ze Yahuah ais, mafi wahid sar ta ras tao bi waga le al wata, lianu uwo kalas istakal ma Allah alela." Kida al nas ankisu Yonathan kida gali uwo biga ma bi mutu. ⁴⁶Biga Saul wogifu turuju al Phalastinen, wa al Phalastinen masa le makan al biga tomon. ⁴⁷Zaman Saul bada le hukum ala Israil, uwo sakal dit kulu ada tao fogo ayi tija. Uwo sakal dit Moab, al Ammonien, Edom, al muluk ta Zobah, wa al Phalastinen. Bewen uwo gilibu, uwo bisabib ugubat fogo umon. ⁴⁸Uwo itamal ma shuja kebir/azim wa gilibu al Amalekien. Uwo ankas Israil bara min idenat ta delin al demiru umon. ⁴⁹Al awulat ta Saul kanu Yonathan, Ishvi, wa Milki Shua. Al asma ta banat tao itniin umon Merab, al bikir, wa Michal, al suker. ⁵⁰Al isim ta mara ta Saul kan Ahinoam; hia kan al bit ta Ahimaaz. Al isim ta kait/kebir ta jess tao kan Abner welet ta Ner, kal ta Saul. ⁵¹Kish kan abu Saul; wa Ner, al abu ta Abner, kan welet ta Abiel. ⁵²Inak kan sakila shedid dit al Phalastinen kulu al ayom ta Saul. Zaman Saul saf ayi rajil azim, au ayi rajil harbi, uwo bi iltesik uwo le neftsatao.

Chapter 15

¹Samuel kelim le Saul, "Yahuah rasal ana le masau ita melik le nas tao Israil. Hasa asma le al kelimat ta Yahuah.
²De yau sunu Yahuah ta junud/jess kelim, 'Ana kalas arufu sunu Amalik amalu le Israil fi aridu umon fogo al sika, zaman umon taliyin bara min Masir. ³Hasa rua wa hajim wa takulukulu demiru kulu al umon indu. Mata rahamu umon, lakin katulu kulumin rujal wa nusuwan, jena wa suker, abgar wa korfan, jemel wa himar.'" ⁴Saul nadi al nas wa hasibu umon fi al medina ta Telaim_miten alf rijal be kurein, wa asara alf rujal ta Yahuza. ⁵Biga Saul ja le al medina ta Amalek wa istanu fi al wadi. ⁶Biga Saul kelim le al Kenien, "Rua, atla, taal bara min wasat al Amalekien, kida Ana ma bi demiru ita sawa ma umon. Lianu ita wori hasanat le kulu al nas ta Israil, zaman umon ja min Masir." Kida al Kenien haraku bara min al Amalekien. ⁷Biga Saul hajamu al Amalekien, min Hanilah ze abaat ze Shur, al yau serik ta Masir. ⁸Biga uwo salu Agag al melik ta al Amalekien hai; uwo takulukulu demiru kulu al nas ma al taraf ta al sef. ⁹Lakin Saul wa al nas raham Agag, ze kaman ze al aksan ta al korufan wa abgar, iyal abgar seminin wa al dinan. Ayihaja al kan kuwes, umon kan ma damaru. Lakin umon takulukulu damaru ayihaja al kan bi alisu wa maindusokol. ¹⁰Biga al kelima ta Yahuah ja le Samuel, kelim, ¹¹"Uwo hazinu ana gali Ana kalas amalu Saul melik, lianu uwo kalas gilibu dahar min tabao ana wa kalas ma amulu awamir tai." Samuel kan zalan; uwo kore le Yahuah lel kulu. ¹²Samuel gam fok sabah le gabil Saul fi al sabah. Samuel kan wara, "Saul ja le Carmel wa uwo kutu fok timsal le neftsatao, biga galab wa masa gidam tehet le Gilgal." ¹³Biga Samuel ja e Saul, wa Saul kelim le uwo, "Mubarak yau ita be Yahuah! Ana kalas kamilu al amur ta Yahuah." ¹⁴Samuel kelim, "Sunu biga yau izaaj korufan de fi adanat tai, wa al buuat ta al abgar al Ana asma?" ¹⁵Saul juabu, "Umon kalas jibu umon min al Amalekien. Lianu al nas rahamu/sibu al aksan ta al korufan wa abgar, le zebiha le Yahuah Allah taki. Al bagin nina kalas takulukulu demiru." ¹⁶Biga Samuel kelim le Saul, "Istena, wa Ana bi wori ita sunu Yahuah kan kelim le ana bilel." Saul kelim le uwo, "Wonusu!" ¹⁷Samuel kelim, "Hata ita kan suker fi ayinu ta nefsa taki, ita biga ma amulu al ras ta al gabail ta Israil? Biga Yahuah masahu ita melik ala Israil, ¹⁸wa Yahuah rasal ita fogo sika taki wa kelim, 'Rua wa demiru takulukulu al katiyin, al Amalekien, wa sakila dit umon lakadi umon kalas itdamar.'" ¹⁹Le ita ma tii al sort ta Yahuah, lakin belaks ita limu al kunus/gina wa amulu sunu kan batal/sar fi al ena /nazrar ta Yahuah?" ²⁰Biga Saul kelim le Samuel, "Ana kalas fihagiga tii al sort ta Yahuah, wa kalas masa fogo al terik al Yahuah rasal ana. Ana kalas gobudu Agag, al melik ta Amalik, wa kalas takulukulu demiru al Amalikien. ²¹Lakin al nas salu juzu ta al kunus/gina_korfan wa abgar, al aksan ta al hajat deiru le tedmir, le zebiha le Yahuah Allah taki fi Gilgal." ²²Samuel juabu, "Kan Yahuah ze moksut kalis fi dekima mahruk wa zebihat, ze fi tii al sort ta Yahuah? Taa yau aksan min zebiha, wa le asuma yau aksan min al semin ta dinan/korufan. ²³Lianu tamarut yau ze al katia ta ilahiat tanin, wa giladabak yau ze sarira wa zunuba. Ashan ita kalas abao al kelima ta Yahuah, uwo kalas kaman abao ita min geni melik." ²⁴Biga Saul kelim le Samuel, "Ana kalas akta; lianu Ana kalas kasarta awamir Yahuah wa kelimat taki, ashan Ana kan kaif min al nas wa tii asuwat tomon. ²⁵Hasa, malis afi katia tai, wa rija ma ana kida ashan Ana biga bi abidu Yahuah." ²⁶Samuel kelim le Saul, "Ana ma bi rua wara ma ita; lianu ita kalas aba al kelima ta Yahuah, wa Yahuah kalas aba ita min geni melik ala Israil." ²⁷Ze Samuel gilibu le rua, Saul salu gobudu min al taraf ta jalabia tao, wa uwo saratu. ²⁸Samuel kelim le uwo, "Yahuah kalas saratu al mamlaka ta Israil min ita alela wa kalas wodi uwo le jeran taki, wahid al yau aksan min ita. ²⁹Kaman, al Guwa ta Israil ma bi akzib wele geyeru fikra tao; lianu uwo yau ma ze insan, al uwo mumkin bi geyeru fikra tao." ³⁰Biga Saul keim, "Ana kalas akta. Lakin malis akrim ana hasa gidam al shiuk ta nas tai wa gidam Israil. Gilibu tani ma ana, gali Ana biga bi abidu Yahuah Allah taki." ³¹Kida Samuel galab tani wara Saul, wa Saul abidu Yahuah. ³²Biga Samuel kelim, "Jibu Agag a melik ta al Amalikien ini le ana." Agag ja le uwo morbut ma genzir wa kelim, "Behagiga al mararat ta mut kalas fat/madat. ³³Samuel juabu, "Ze sef taki kalas amulu nusuwa maindum jena , kida kede uma taki amindi jena wasat nusuwan." Biga Samuel gata Agag le gitaat gidam Yahuah fi Gilgal. ³⁴Samuel masa le Ramah, wa Saul masa fok e bet tao fi Gibeah ta Saul. ³⁵Samuel biga ma ayinu Saul lakadi al yom ta mutu tao, lianu uwo haznan le Saul. Yahuah kan hazin gali uwo kan amulu Saul melik ala Israil.

Chapter 16

¹Yahuwa kelimo le Samuel, "Lahadi miten ita bi geni hazin le Shaul, wa ana aba huwo ashan geni melik ta Israel? mala gurun taki be zeat wa ruwa. Ana bi rasolo ita le beat ta Yessa fi Beatlaham, ashan ana hazilo le nefsa tai melik min iyal you."²Samuel gali, "Ana bi ruwa kef? Kan Shaul asuma kalam de, huwo bi katulo ana." Yahuwa kelimo, "Shilo jena bagara ma ita wa kelimo, 'Ana bi ja wodi zebiha le Yahuwa. ' ³Nadi Yessa le zabiha, wa ana bi wori shono al ita bi amolo. Ita bi kubo zeat fi ras ta zol al ana bi wori le ita."⁴Samuel amolo ze ma Yahuwa kelimo wa ruwa le Beatlaham. Sheiokh ta medina kan kafo zaman humon ja ashan gabilo huwo wa kelimo, "Hal ita bi ja le salam?" ⁵Huwo juwabo, "Ai salam; Ana ja ashan gedimo zebiha le Yahuwa. Jahizo nufus takum wa tal takum ma ana le zebiha." Kama huwo jahizo Yessa ma iyal tou wa nadi humon le zebiha.⁶Zaman humon ja, Samuel aino le Aliyab wa kelimo fi nefsa tou de yao al Yahuwa ikhtar. ⁷Lakin Yahuwa kelimo le Samuel, "Mata aino le shekil tou al bara, aw le towel tou; ashan ana aba huwo. Leano Yahuwa ma bi aino ze ma insan bi aino; insan bi aino le shikel, lakin Yahuwa bi aino fi geliba."⁸Yesse gum nadi Abinadab wa huwo kan muror gidam Samuel. Samuel gum kelimo, "Hata de Yahuwa ma ikhtar." ⁹"Yesse nadi Shamma fi gidam ta Samuel, lakin Samuel kelimo, "Wale de Yahuwa hazilo." ¹⁰Yessa kutu iyal tou al saba mururo fi gidam ta Samuel. Biga Samuel kelimo le Yessa, "Yahuwa ma hazilo wele wahid min deal."¹¹Samuel gum kelimo le Yessa, "Hal awlad taki kulu fi hini?" Huwo juwabo, "Fi al suker tou, lakin huwo bi aino wara khurfan." Samuel kelimo le Yessa, "Rasulo wa nadi huwo; shan enna ma bi geni tehed lahadi ma huwo bi ja hini." ¹²Yessa rasulo ashan bi nadi Daud. Weled de kan ashkar(Ahmar) wa indo ena giyafa wa shekil tou wosim. Yahuwa kelimo, "Gum , massa huwo; ashan huwo yao al ana ikhtar."¹³Biga Samuel shelo gurun ta zeat wa massa huwo fi gidam ta akwana tou. Min zaman daak Ruho ta Yahuwa nenzil le Daud. Yala Samuel gum wa rija le Rama.¹⁴Ruho ta Yahuwa kan sibo Shaul, wa ruho al batal min Yahuwa azibo huwo. ¹⁵Khudam ta Shaul kelimo le huwo, "Ayno, ruho al batal min Allah bi azibo ita. ¹⁶Kede seid tanna amiro khudam al bi wogif gidam tou ashan fetiso zol al bi akider azifo ood tamam..Fi zama al ruho al batal ta Allah fugo ita, huwo bi azifo wa ita bi kun kuwas."¹⁷Shaul kan kelimo le khudam tou, "Fetiso le ana zol al bi akider azifo tamam wa jibo huwo le ana." ¹⁸Wahid min shabab gum juwabo, wa kelimo, "Anan aino weled ta Yasse ta Beatlaham, huwo mahir fi azif, gowi, rajil shujaa, zol ta harib, fasihi fi kalam, wosil; wa Yahuwa ma huwo." ¹⁹Fa Shaul gum rasulo rusol tou le Yessa, gali, "Rasulo le ana Daud weled taki, al bi dawro wara khorof."²⁰Yessa shelo esh wa kutu fi humar, jilid maliyan be khamr, wa galamaya suker, wa rasulo hajat de ma Daud le Shaul. ²¹Daud kan wogif gidam Shaul wa bada akhdim huwo. Shaul kan hibo huwo shedid, wa huwo yao biga bi arufa silah tou. ²²Shaul gum rasulo le Yessa, gali, "Kede Daud geni fi khidma tai, ashan ana murtah min huwo." ²³Fi zaman al ruho al batal min Allah ja le Shaul, Daul bi shelo ood wa azifo. Shaul bi tala hadi wa mazaj tou bi tala kwais, wa ruho al batal de bi sibo huwo.

Chapter 17

¹Filistineen kan limo jesh tumon le harib. Humon limo fi Sokoh, mahal ta Yahoza. Humon geni bain Sokoh wa Aziga, fi Afsi Dammim.²Shaul wa rujal ta Israel limo wa geni fi wadi ta al Butm, wa humon amolo saf ashan bi haribo Filistineen.³Filistineen wogif fi jebel fi itijah wahid, wa Israeleen wogif fi jebel fi itijal al tani fi wadi kan bi ferigo baen humon.⁴Fi zol gawi tala min nus ta Filistineen, isim tou Joliyat min jet, tulo tou kan seta azro wa shibir (3 amtar).⁵Huwo indo tegiya min nihas fi ras ta tou, wa libiso derre musafah min nihas wozin toi khamisa alif shgil (57 kilogram).⁶Huwo kaman lifo kura tou ma nihas wa rumh min nihas baen aktaf tou.⁷Huwo kaman indo rumh kebir. Fugu habil bi sibo huwo jadao be teriga al kwais. Ras tou min hadid wozin tou saba kilojiram. Askeri al bi arofa turs tou bi wogif gidam tou.⁸Huwo wogi wa nadi be sout fok le Israel, "Malo intum tala le shakila? Ana min Filistin, wa yao ma khudam ta Shaul? Ikhtar takum wahid zol min intu wa kede huwo ja shakila ma ana."⁹Kan huwo akider shakila ma ana wa katulo ana, enna bi tala abiid takum. Lakin kan hazimo wa katulo huwo, intu bi tala abiid tanna wa akhdim enna."¹⁰Huwo kaman kelimo, "Ana bi ithada jeash ta Israel kulu alela. Rasulo takum rajil ashan bi shakila ma ana."¹¹Zaman Shaul wa Israeleen kulu asuma kalam al Filistini de wonuso, humon kefo shedid.¹²Daud kan weled ta Yessa Afrata ta Beatlaham fi ard Yahoza. Yessa kan indo tamenia awlad. Yessa kan biga ajoz shedid fi zaman ta Shaul.¹³Talata min awlad ta Yessa al kubarin kan ruwa fi harib ma Shaul. Isim ta awlad de yao Eliab kebir tumon, Abinadab nimra itnen, wa talata tou yao Shamma.¹⁴Daud kan suker ta tumon. Talata al kubarin kan ruwa wara Shaul.¹⁵Daud kan bi daoro le Shaul wa kanam bi aino wara galamayata ta abu tou fi Beatlaham.¹⁶Fatra ta arobain yom Juliata kan bi tala sabah wa misa gidam jesh ta Israeli le shakila.¹⁷Yessa gum kelimo le weled tou Daud, "Shelo le akwana taki ephah (22liter) ta hubob al hamiro wa ashara eshat de, wa jere guwam le nuaskar tuomon."¹⁸Kaman wodi ashara gita ta jibna de le reis ta alif jesh. Aino akwana taki bi keni kef, wa jibo ma ita isbat be ino humon bikher.¹⁹Akwana taki ma Shaul wa rujal ta Israel kulu fi wadi ta Butm, fi shakila ma Falastineen."²⁰Daud fi yon al tani gum sabah bediry wa sibo zol bi harido galamayata de. Huwo shilo hajata ze ma abu tou wodi awamin. Huwo wosulo muaskar fi zaman al jesh bi tala istedada le harib be korerak ta harib.²¹Yala Israel wa Filistineen wogif saf le harib jesh gusad jesh.²²Daud kan sibo hajata tou ma zol al bi hafizo hajata, wa jere le makan ta jesh ashan selimo akwana tou.²³Fi wokita al huwo bi wonoso ma humon, rajil al gawi, Filistin min Get, bi nadi huwo Juliata, tala min sufof ta Filistineen, wa wonoso nefsa kalam al huwo kan wonoso, Daud kan asuma.²⁴Zaman jesh ta Israel aino Juliata, humon kafo shedid wa jere min huwo.²⁵Rujal ta Israel bada wonoso fi baada tumon, "intum aino rajil al tala bara de? Huwo tala ashan ithada Israel. Melik bi wodi sarwa ketir le rajil al bi katolo Juliata, wa bi wodi binia tou ashan zaojo huwo, wa bi afo osra ta tou min daraib."²⁶Daud gum asalo le rujal al kan wogif gidam tou, "Bi amolo shuno le zol al bi katolo Juliata wa shelo fadia min Israel? De yato Filistin al ma tahiyo bi aliso jesh ta Allah al hai?"²⁷Nas de gum keriro kalam al humon kan bi wonoso le huwo, "Shuno yao bi amolo le zol al bi katolo Juliata."²⁸Eliab aku tou al kebir asuma zaman huwo bi wonoso ma rujal de. Huwo tala zalan min Daud, wa kelimo, "Malo ita ja hini? Ita sibo agnam al besit de le muno fi beria? Ana arufu ita weled ta fetisho mashakil! Ita ja hini ashan bi aino shakila."²⁹Daud kelimo, "Ana amolo shono hasa? ana bess bi asalo!"³⁰Huwo gum tala min gidam ta aku tou wa ruwa le nas taneen wa asalo nefsa sual. Nas de juwabo nefsa sual al kan wori le huwo.³¹Zaman asumao Daud bi wonoso zede, kalam de ruwa le Shaul, wa huwo nadi Daud.³²Daud gum kelimo le Shaul, "Mafi zol kede geliba tou kafo min Filistini de; khadim bitak bi ruwa wa shakila ma Filistini de."³³Shaul kelimo le Daud, "Ita ma bi akider ruwa wogif ashan shakila ma Filistini de; ashan ita lisa suker, wa huwo zol ta shakila min zaman shabab tou."³⁴Lakin Daud kelimo le Shaul, "Khadam taki kulu yom bi aino Khurfan ta abu. Kan Ased aw Dub ja wa shelo jena ta khuruf,"³⁵ana bi turujo wara tou wa hajimo huwo, wa ankizo min kasuma tou. Kan huwo gum ashan bi hajimo ana, ana gubudo min dikin tou, dugu huwo, wa katulo huwo.³⁶Khadam taki katulo Ased wa Dub. Filistini al ma gatao jelid tou bi geni ze wahid min itneen de, ze ma huwo ithada jesh ta Allah al hai.³⁷Daud kelimo, "Yahuwa ankizo ana min dufur ta Ased wa ta Dub. Huwo bi ankizo ana min iden ta Filistini de." Shaul gum kelimo le Daud, "Ruwa, wa kede Yahuwa kun ma ita."³⁸Shual Daud be gumash ta harib. Huwo kuto tagia min nihas fi ras tou, wa huwo kati duss tou be deree.³⁹Daud gum arufa seaf ta Shaul fi ketif tou. Lakin huwo ma agder daoro, ashan huwo ma wolifo hajata de. Daud gum kelimo le Shaul, "Ana ma bi agder ruwa wa shakila ma hajata de, shan ma deribo ana." Huwo gum agila hajata de.⁴⁰Huwo shelo asaya tou wa legeto khansa hujar abo amles min jedwal ta fi wadi; huwo kutu fi jeba tou al min jelid. Huwo shelo Mukulaa tou fi iden wa itajih le Juliata.⁴¹Juliata kan ja fi gidam ta Daud, ma zol al bi arufa silah fi gidam ta tou.⁴²Wokid Juliata aino Daud, huwo aliso huwo, ashan Daud kan suker, wa ashkar, wa wasim.⁴³Juliata kelimo le Daud, "Hal ana kelib, ashan ita bi ja le ana be hujar?", huwo gum laano Daud be isim ta alliha tou.⁴⁴Juliata gum kelimo le Daud, "Tal le ana, wa ana bi wodi jesim taki le tiyor ta sama wa le haiwanat ta gaba."⁴⁵Daud rudu le huwo, "Ita bi ja le ana be saef, wa rumh (harba), wa daraga. Lakin ana bi ja le ita be isim ta Yahuwa rais jesh ta malikat, Illah ta

jesh ta Israel, al ita bi ithada huwo.⁴⁶ Alela Yahuwa bi wodi le ana intisar did ita, wa ana bi katulo ita wa gata rass taki min jesim taki. Alela ana bi wodi jusas ta asakir ta Filistinen le teyor ta sama wa wohosh ta ard, ashan ard kulu kede arufo ino fi Allah fi Israel, ⁴⁷wa nas al limo hini bi arufo ino Yahuwa ma bi wodi intisar be saef aw rumh. Ashan shakila de ta Yahuwa, wa huwo yao bi wodi ita fi iden tanna."⁴⁸Zaman Daud aino Juliat bi ja le huwo , huwo jere guwam le addo ashan bi gabilo huwo. ⁴⁹Daud dakalo iden tou fi shanta tou, shilo min fugu hajer, kutu fi habil al bi arufa hajer fugu, wa lifo, durubo Juliat fi wusa (jabha) tou, wa huwo waga tehet be wusa. ⁵⁰Daud hazimo Juliat be habil wa hajer. Huwo durubo Juliat wa katulo huwo. Daud kan ma indo seaf fi iden tou. ⁵¹Daud kan jere wa wagif fi ras ta Juliat wa shelo seaf ta Juliat, wa talao min juwa tou, katulo huwo, wa gata rass tou bara. Zaman Filistineen aino zol tumon al gawi mutu humon jere. ⁵²Biga rujal ta Israel wa Yahuza gum be kure ta shakila, wa turujo wara ta Filistineen lahadi bidaya ta wadi wa abuwab ta medina ta Akron. Jusas ta Filistineen fi sika lahadi Shaaraim, kaman fi sikat ta Gass wa Akron. ⁵³Nas Israel rija min turuju Filistineen, wa nahabo muaskar tumon. ⁵⁴Daud shelo rass ta Juliat wa jibo lahadi Orshalim, lakin huwo hafizo adawat ta harib fi khema tou. ⁵⁵Zaman Shaul aino Daud tala ashan bi ruwa shakila ma Juliat , huwo kelimo le Abner, kaid ta asakir tou, "Abner, shab de jena ta mono?" Abner kelimo, "Ze ma ita hai, ya melik, ana ma arufu." ⁵⁶Melik kelimo, "Asalo beal al bi arufu, weled de jena ta mono."⁵⁷Zama Daud rija min katolo ta Juliat, Abner shelo huwo, wa jibo huwo fi gidam ta Shaul ma ras ta Juliat fi iden tou. ⁵⁸Shual kelimo le huwo, "Ita weled ta muno?" Daud juwabo, "Ana jena ta khadam taki Yasse ta Beatlaham."

Chapter 18

¹Zaman huwo kalaso wonosa ma Shaul, Yonasan rudu Daud, wa huwo hibo Daud ze nefsa tou. ²Min yom daak, Shaul sibo Daud kede geni ma khudam tou, huwo aba kede Daud rija le beat tou. ³Yonasan wa Daud amolo ahad ta sabi sabi ashan huwo hibo Daud ze nefsa tou. ⁴Yonasan agila gumash al kan huwo bi libiso wa wodi le Daud, kaman saef, danga, wa hizam tou. ⁵Daud kan bi naja fi kulu muhima Shaul bi rasulo huwo fugu. Shaul wokil huwo musolia ta jesh ta harb. De sibo nas wa khudam ta Shaul mutahin. ⁶Wokit humon rija baad ma katulo Julia, nuswan tala min kulu mudon ta Israel, be guna wa lieb, le Istigbal melik Shaul, be tubol, ma farah, wa adawat ta muzika. ⁷Nuswan de kan bi guna le badon tumon ma lieb. Humon bi guna; "Shaul katulo allaf, lakin Daud katulo asharat al allaf." ⁸Shaul kan tal zalan shedid, wa guna de sibo huwo ma murtah. Huwo kelimo, "Humon wodi le Daud ashara alif, lain le ana humon wodi alf bes. Haja wahid al fadolo le huwo yao ino bi tala melik." ⁹Min yom daak Shaul geni ragibo Daud be shukok ion huwo bi ja shilo hukum min huwo. ¹⁰Tani yom ruho al batal min Allah hajimo Shaul wa huwo bada itsaraf ze mujonon fi beat. Daud kan bi azifo ze ta kulu yom. Shaul kan indo rumh fi iden tou. ¹¹Shaul luku rumh de, ashan huwo fekir gali, "Ana bi lesego Daud fi heta ma rumh de." Lakin Daud kan nofud min huwo maratani. ¹²Shaul biga bi kafo min Daud, ashan Yahuwa kan ma huwo, lain huwo ma ma Shaul. ¹³Shaul shelo Daud bara min gidam tou wa kutu huwo kaid ta alif. Daud kan bi tala wa rija ma asakir tou. ¹⁴Huwo kan daimn bi naja fi shokol tou, leano Yahuwa kan ma huwo. ¹⁵Zaman Shaul aino najah ta Daud, huwo kafo nim Daud. ¹⁶Lakin kulu nas ta Israel wa Yahuza hibo huwo, ashan huwo kan bi tala wo rija ma humon. ¹⁷Yala Shaul kelimo le Daud, "De binia tai al kebir Mirab. Ana bi zaojo le ita. Bes kede ita kun batal wa harbu hurob ta Yahuwa." Ashan Shaul wonoso le nefsa tou, "Kede ana ma katulo huwo be iden tai, lakin kede huwo mutu fi iden ta Filistineen." ¹⁸Daud kan juwabo le Shaul, "Ana muno, wa ahal tai yao nas muno, aw gebila tai fi Israel, al ana bi kun raji binia ta melik?" ¹⁹Lakin fi zaman al kan bi zaojo Mirab, binia ta Shaul, le Daud, Shaul zaojo heya le Adriel ta Maholi. ²⁰Lakin Mikal, binia ta Shaul hibo Daud. Kabara de kan wosolo le Shaul, de sibo hwo murah min Daud. ²¹Shaul kan fekir, "Ana bi wodi heya le huwo, ashan heya bi kun fakh(sharak) le Daud, wa kaman iden ta Filistineen bi kun le huwo." Fa Shaul kelimo le Daud mara tani, "Ita bi kun rajil ta binia tai." ²²Shaul wodi awamir le khudam tou, "Wonoso takum le Daud fi adana tou, ino, 'Aino, melik bi hibo ita, wa khudam tou kulu bi hibo ita. Fa enna bi fekir kede ita zaojo binia ta melik ashan ita bi kun rajil binia tou." ²³Khudam ta Shaul biga bi wonoso kalam de le Daud. Daud kan juwabo gali, "Intum bi fekir ino zaojo binia ta melik de haja sahil, wa ana zol miskin, wa ma muhim?" ²⁴Khudam de kan wori le melik kalam al huwo wonoso. ²⁵Shaul kan kelimo, "Kelimo takum le huwo, 'Melik ma bi fekir fi gurush le binia tou; huwo bi fekir ino ita bi jibo le huwo mia jilid ta Filistineen al ma tahiho, ashan bi kun intigam minadda ta melik.'" Shaul kan fekir ashan sibo Daud katulo be Filistineen. ²⁶Zaman khudam tou wonolso kalem de le Daud, huwo kan mogbol le Daud ashan huwo bi kun rajil ta binia ta melik. ²⁷Gubal ma ayam al kelimo de kalaso, Daud ruwa ma rujal tou wa katulo miten Filistineen. Huwo jibo jilid ta Filistineen al ma tahiho de wa wodi humon kamil be adad tou le melik, ashan huwo bi kun rajil ta binia ta melik. Shaul kan zaojo Mikal binia tou le Daud. ²⁸Zaman Shaul aino, wa huwo arufo ino Yahuwa ma Daud, wa Mikal binia tou, bi hibo Daud, ²⁹huwo biga bi kafo shedid min Daud. Shaul biga adu ta Daud. ³⁰Jesh ta Filistineen kan bi tala le harib ma Israel, wa fi kulu zaman al humon bi tala, Daud kan bi intasir akter min bagi jesh ta Shaul, isim tou kan biga maarof fi kulu makan.

Chapter 19

¹Shaul kelimo le Yonasan jena tou wa le khudam tou kulu gali kede humon katulo Daud. Lakin Yonasan, jena ta Shaul, kan bi hibo Daud. ²Huwo gum kelimo le Daud, "Shaul abo tai dear katulo ita. Ashan keda hafizo nefsa taki bukura sabah wa duso nefsa taki fi makan mafi zol bi arufo. ³Ana bi tala wa wogif ma abo tai fi makan al ita fugu, wa ana bi wonoso ma huwo ann ita. Kan ana arufo ai haja ana bi wori le ita." ⁴Yonasan wonoso ann kwas ta Daud le abo tou huwo kan kelimo, "Mata amolo katia did khadam taki Daud. Ashan huwo ma amolo katia did ita, wa hajat al huwo amolo saido ita shedid. ⁵Huwo kutu haya tou fi khatar zaman huwo katulo Juliat. Yahuwa jibo intisar azim le Israel. Ita tala murtah wokit ita aino. Malo ita dear katolo Daud wa dufugo dom beri?" ⁶Shaul asoma le Yonasan. Huwo halifo, "Ze ma Yahuwa hai, ana ma bi katulo huwo." ⁷Baad dak Yonasan nadi Daud, wa wori le huwo kulu haja. Yonasan gum jibo Daud le Shaul, wa huwo rija fi gidam tou ze ta bedri. ⁸Harib gum bada tano, wa Daud lata wa shakila ma Filistineen wa hazimo humon shedid. Humon kan jere min gidam ta Daud. ⁹Lakin fi yom min ayam ruho al batal min Yahuwa hajimo Shaul zaman huwo bi geni fi beat tou wa rumh fi iden tou, wa Daud kan bi azifo aala tou. ¹⁰Shaul hawil ashan atano Daud be harba wa dugo huwo fi heta, lakin huwo kan jere min gidam ta Shaul, fa Shaul luku harba de fi heta. Daud jere wa dusu bilel ta yom daak. ¹¹Shaul gum rasulo jawasis le Daud ashan bi ragibo huwo ashan bi katulo huwo fi sabah. Mikal, mara ta Daud, kelimo le huwo, "Kan ita ma alago nefsa taki belal ta alela, bukura tou bi katulo ita." ¹²Mikal gun nezil min shubak. Huwo jere wa tefes. ¹³Mikal shelo timsal wa kutu fi serir. Biga heya kutu makhada min shar ta galamaya, wa kati be be gumash. ¹⁴aman Shaul rasulo asakir ashan bi shelo Daud, heya kelimo,, "Huwo ayan." ¹⁵Shaul gum rasulo asakir ashan bi ayno Daud; huwo kelimo, "Jibo takum huwo le ana fi serir, ashan ana bi katulo huwo." ¹⁶Zaman asakir de dakalo juwa, humon ligo timsal yao fi serir ma makhada min shar ta galamaya fi makan ta ras. ¹⁷Shaul kelimo le Mikal, "Malo ita kabaso ana wa sibo addo tai ruwa, shan bi tefes?" Mikal juwabo Shaul, "Huwo kelimo le ana, sibo kede ana ruwa, yao ana bi katulo ita," ¹⁸Baad ma Daud jere wa tefes min Shaul, huwo ruwa le Samuel fi Rama wa wori le huwo hajat al Shaul amolo le huwo. Huwo ruwa wa geni ma Samuel fi Naiot. ¹⁹Kelimo le Shaul ino, "Daud fi Naiot fi Rama." Shaul rasulo asakir ashan gubudo Daud. ²⁰Zaman humon aino jamaa ta anbia bi itnabaa, wa Samuel yao raies tumon, Ruho ta Allah nenzil fi asakir at Shaul, wa humon kaman bada itnaba. ²¹Zaman kelimo le Shaul haja al hasil, huwo rasulo asakir tani, wa humon kaman itnaba. Shaul kman rasulo asakir la mara al talit, wa humon kaman geni itnaba. ²²Biga huwo kaman ruwa be nefsa tou le Rama wa ruwa laqhadi fi bear al kebear fi Sekho. Huwo asalo, "Samuel ma Daud fi wen?" Zol tani kelimo, "Humon fi Naiot fi Rama." ²³Shaul ruwa le Nayot fi Rama. Fa Ruho ta Allah nenzil fi huwo, wa huwo bada itnaba lahadi ma huwo wosulo fi Naiot fi Rama. ²⁴Huwo agila gumash tou bara wa kaman itnaba gidam ta Samuel. Huwo num ariyan nhar kulu lahadi belel. nas kan bi asalo, "Shaul kaman fi nus ta anbiya?"

Chapter 20

¹Zaman Daud jere min Naiot al fi Rama huwo ja wa kelimo le Yonasan, "Ana amolo shuno? Shuno batal ana amolo? De yato katia al ana amolo gidam ta abu taki, al sibo huwo bi fetisho ashan katulo ana?" ²Yonasan kelimo le Daud, "Ma hagiga; ita ma bi muto. Abu tai ma bi amolo haja kan suker wele keber bedon ma bi wori le ana. Le huwo bi duso kalam de min ana? huwo ma zede." ³Lakin Daud halifo wa kelimo, "Abu taki arufu tamam ino ita bi rudu ana. Huwo kelimo, 'Kede Yonasan ma arufu kalam de, ashan huwo bi tala ma murtah.' Lakin hagiga tou ze ma Yahuwa hai, wa ze ma ita hai, ana kan gerib min mutu." ⁴Yonasan gum kelimo le Daud, "Asalo min ana ai haja, ana bi amolo le ita." ⁵Daud kelimo le Yonasan, "Bokora ihtifal ta awel shahar, wa ana daiman bi geni wa akulu ma melik. Lakin sibo ana ruwa, wa duso nefsa fi mazra lahadi misa ta yom nimra talata." ⁶Kan abu taki asalu ann ana, kelimo, 'Daud shelo izen min ana shan huwo bi ruwa le medina tou Beatlaham; ashan de zebiha ta awel sena bi amolo le gebila kulu.' ⁷Kan huwo kelim, 'Mafi mushkila,' mana tou khadam taki fi aman. Lakin kan huwo tala zalan shedid, arufu ino huwo bi fekir shar le ana. ⁸Ashan keda amolo maruf le khadam taki. Leano khadam taki amolo ahad ta Yahuwa ma ita. Kan fi katia fi ana, kede ita katulo ana; ashan maf sabab bi sibo ita shelo ana le abu taki?" ⁹Yonasan kelimo, "De ma bi hasil! Kan ana arufu ino abu tai bi fekir shar le ita, ana ma bi wori le ita?" ¹⁰Daud gum kelimo le Yonasan, "Muno yao bi wori le ana kan abu taki rudu le ita be teriga al batal?" ¹¹Yonasan kelimo le Daud, "Tal, kede anna ruwa fi mazra." Fa humon gum ruwa le mazra. ¹²Yonasan kelimo le Daud, "Kede Yahuwa, Allah ta Israel, geni shahid. Kan ana asalo abu tai fi zaman de bukra tou, aw yom nimra talata, kan nia tou kowas tijah taki, wa ana ma wori le ita kabara. ¹³Kan fi geliba tou sharr tijah taki, kede Yahuwa amolo le Yonasan ze ma abu tai dear amolo le ita, wa akter kaman kan ana ma wori le it wa sibo ita, ashan bi ruwa be salam. Kede Yahuwa kun ma ita, ze ma huwo ma abu tai. ¹⁴Kan ana lisa hai, kede ita zahi ahad taki ma ana gidam ta Yahuwa; mata katulo ana kan ita tala melik. ¹⁵Mata nisito ahad taki min beat tai hata kan Yahuwa katulo addo taki kulu min ard." ¹⁶Fa Yonasan amolo ahad ma beat ta Daud wa kelimo, "Kede Yahuwa demir adu ta Daud kulu." ¹⁷Yonasan kutu Daud halifo tani ashan muhaba tou le Daud, leano huwo hibo Saud ze nefsa tou. ¹⁸Huwo kelimo le Saud, "Bukura ihtifal ta bidaya awel shahr. Ita bi kun mafi ashan kursi taki bi kun fadi. ¹⁹Kan ita geni muda ta talata yom, nenzil guwm le makan al ita duso fugu zaman kan hajat lesa ma karabo, wa geni jambo hajer al bi nadi Iftiraq." ²⁰Ana bi jada talat saham fi jambo tou, ze ana bi luku fi hadaf. ²¹Yala ana bi rasolo zol wa kelimo le huwo, 'Ruwa wa fetiso saham de; kan ana kelimo le zol de, 'Aino, saham de fi jambo taki, legeto humon,' kede ita ja; ita bi fi aman wa mafi khatar, ze ma Yahuwa hai. ²²"Lakin kan ana kelimo le weled de, 'Aino saham de fi gidam taki,' kede ita ruwa fi sika taki, ashan Yahuwa fiko ita. ²³Ze ma ana wa ita tifago, Yahuwa fi nus tanna lel abad." ²⁴Daud duso nefsa tou fi mazra. Zaman ihtifal ta awel shahar fi sena jedid, mekil kan ja ashan akulu akel. ²⁵Huwo geni fi kursi tou, ze ta kulu yom, al fi heta. Yonasan geni gusat ta melik, wa Abner geni jambo Shaul. Lakin kursi ta Daud kan fadi. ²⁶Fi yom daak Shaul ma wonoso aai haja, ashan fi fekra tou, "Haja hasil le Daud sebo huwo ma nedif hasab ganon wama bi agder ja gidam Allah." ²⁷Lakin fi yom al tani, makan ta Daud fadi. Shaul kelimo le Yonasan jena tou, "Malo weled ta Yessa ma ja le akil umbarih wa alela?" ²⁸Yonasan juwabo Shaul, "Daud asalo izen minana ashan bi ruwa le Beatlaha. ²⁹Huwo kelimo, 'Malis sibo ana ruwa. Ashan usura tai indo zebiha fi medina, wa akwana tai nadi ana ashan bi kun hinak. kan ita bi rudu ana, malis sibo ana ruwa wa aino akwana tai.' De yao sabab al sibo huwo ma ja fi terbeza ta melik. ³⁰Shaul kan tala zalan shedid min Yonasan, wa huwo kelimo le Yonasan, "Ita belid jena ta mara al mutmerid! Ita gali ana ma arufu meilan taki le jena ta Yessa ashan bi kati fadia taki, wa fadia ta umma taki? ³¹Kan jena ta Yessa de hai fi donia, la ita wa la mamlaka taki bi sabito. Hasa de, rasulo wa jibo huwo le ana, ashan huwo lazim bi mutu. ³²Yonasan juwabo Shaul abu tou, "Le yato sabab bi katulo huwo? Huwo amolo ³³shuno?" Shaul gum luku Yonasan be harba tou ashan bi katulo huwo. Yonasan arufu ino abu tou jaadi ashan katulo Daud. ³⁴Huwo gum min gidam ta tarbeza be zalan shedid wa fi yom al tani le ihtifal huwo aba akulo, leano huwo kan hazin Daud, ashan abu tou aliso huwo. ³⁵Fi sabah, Yonasan ruwa bara le mazra fi makan al huwo bi ruwa limo ma Daud, wa kan fi weled suker ma huwo. ³⁶Huwo kelimo le weled de, "Jere wa fetiso nishab al ana bi jadao de." Wokid weled de bi jere, huwo jada nishab gidam ta tou. ³⁷Zaman weled de wosolo fi makan al nishab ta Yonasan waga fugu, huwo nadi weled de, wa kelimo, "Nishab de ma yao fi gidam taki?" ³⁸Yonasan nadi weled suker de, "Jere, guwam, mata akir!" Weled de gum limo danga de be sura wa ja le sead tou. ³⁹Lakin weled de ma arufu ai haja. Ele Yonasan ma Daud humon yao arufu kalam de. ⁴⁰Yonasan gum wodi danga tou ma nishab le weled de wa kelimo le huwo, "Ruwa, shelo hajat de le medina." ⁴¹Baad ma weled de ruwa, Daud gum be sura minwara hajer, dengir ras tou, wa dengir falata talata marat. Humon selimo badon be gubla wa kore sawa. Lakin Daud kore aktar min Yonasan. ⁴²Yonasan kelimo le Daud, "Ruwa be salam, leano anna halifo le badon tanna be isim ta Yahuwa be keilmata de, 'Kede Yahuwa geni bain ita wa ana, wa bain iyal tai wa iyal taki lel abad.'" Daud gum wogif wa futu, wa Yonasan rija le medina.

Chapter 21

¹Yalla biga Daud ja le Nob ashan ayenu Ahimelech al gesis. Ahimelech ja ashan ayenu Daud bi rokus wa kelimu le huwo, "Le inta barao wa inta ma indu zol ma inta?" ²Daud kelimu le Ahimelech al gesis, "Al melek rasulu ana fi mohima a ana le ana, 'Kede aye zol ma arufu aye haja an amal al ana bi rasulu fogo, wa haja al ana amiu inta ana wajihu al shabab ashan bi akkidu al mahal.³Hasa sunu al inta indu fi yadan?." ⁴Al gesis juwabu Daud wa kelimu lakin fi hinak rifu al mukadas__ma aadi kan al shaba rijal hafisu nufus toumon min nasawiin."⁵Daud juwabu al gesis,, "bittakid nuswan hafizu min anina fi talat sanawat al faat, ze dayiman zaman ana kutu. Al hajat al le ruja kasisu hata fi muhima al adi. kam huwo ketir alela bi kun haja al kasisu! ⁶"Fa al gesis wodi le huwo al rigif al kasisu. Leanu hinak kan ma fi rigif hinak illa al rigif ta huduur, al agelawu min gedam ta Yahwa, ashan bi kutu rigif fi mahal fi yom kan shilu huwo bara.⁷Hasa wahid min kudam ta Saulkan hinak fi yom dak, hajizu gedam ta Yahwa, isim tou kan Doeg al Edomte, sultan ta ruea tab Saul.⁸Daud kelimle Ahimelech, "hasa ma fi hini fi yadan aye lahrabi aw sekin?Fa ana jibu aw safe tai aw sihlah ma anan leanu al shokul tamelik kan seri ⁹al gesis kelimu, al safe ta Goliath al Philistini, al inta katulu fi alwadi ta Elah, huwo hini kati fi wara gumasg ta alrrada. kan inta der ashan bi shilu dak, shilu, leanu hinak ma fi aye silah hini. "Daud kelimu, "ma fi safe tani ze de; wodi lena."¹⁰Daud gum wa jere fi yom dak min Saul wa ruwa le Achish, al melik ta Gath. kudam ta ¹¹Achish kelimu le huwo, "De ma Daud, al melik, al melik ta ard? Hal huwomon ma guna le bad toumon an huwo bi raqasat,'Saul katulu alalaf, wa Daud katulu ashara alaf?"¹²Daud shilu kelimat del fi gelba wa kan khayif min Achish, melik ta Gath. ¹³Huwo geiru suluk tou gedam toumon wa mesil mujnu fi yadanat toumon; huwo amulu alamat fogo bab wa huwo sibu buzaak tou jere tihit min dikan tou.¹⁴Biga Achish kelimu le kudam tou, "Shuf inta ayenu rajil huwo mujnun. Le inta jibu huwo le ana? ¹⁵Hal ana nages mujnun, ashan keda inta jibu zamil ashan tasarufat tou bi kun ze zol al fi gedam tai de? Sei zamil de bihagiga bi ja fi bet tai?"

Chapter 22

¹Fa Daud ruwa min hinak wa jere gurgur ta Adullam. Zaman akuwana to wa kulu nas al fi bet ta abu tou asuma, huwomon nezil tihit le huwo. ²Kulu wahid al kan fi huzun, kulu zol al kan fi dein, wa kulu zol al kan biga galgan__huwomon kulu limu le huwo. Daud biga tala captain le huwomo. huwomon kan urbomia jrujal ma huwo. ³Yalla Daud ruwa min hinak le Mizpah fi Moab. Huwo kelimu le melik ta Moab, "Malish sibu abu tai wa uma tai ruwa ma inta lahadi ana bi arufu sunu Allah bi le ana. ⁴"Huwo sibu huwomon ma melik ta Moab. Abu tou wa uma tou geni ma huwo zaman kulu al Daud kan guwi fi hukum. ⁵Yalla biga al nabi ta jadd kelimu le Daud, "Ma ta geni fi sur taki. Sibu wa ruwa fi ard ta Yahudiya. ' Fa Daud tala min hinak wa ruwa fi gabat ta Hereth. ⁶Saul asuma inu Daud kashifu, sawa ma rujal al kan ma huwo. Saul kan geni fi Gibeah tihit shajer tamarisk fi Rmah, ma harba tou fi yadan tou, wa kulu kudam kan wagifiin hawili tou. ⁷Saul kelimu le kudam tou al wogif hawili huwo, "Asuma hasa, nas ta Benjamin! Ha jena Jesse bi wodi le kulu wahid min intakum mahal zara wa alkurum? Hal huwo bi amulu inta kulu capatiin ta alaf wa capatiin ta miaat, ⁸fi tabadul le intakum kulu al bi amulu muamara ded ana? Ma fi zol min intakum weri le ana zaman jena tai amulu itifagia ma jena ta Jesse. Ma fi zol min intakum tala asif le ana. Ma fi zol min intakum weri le ana iu jena tai harridu kadam tai Daud ded ana. Alela huwo dusu wa bi intezir le ashan hwu bi hajimu ana. ⁹"Biga Doeg al "adumi, al bi wogif bi jambo ta kudam Saul juwabu, " Ana ayenu jena ta Jesse ja le Nob, le Ahimelech jena ta Ahitub. ¹⁰Huwo seli le Yahwa inu huwo bi sadu huwo, wa huwo wodi le huwo ziyada wa safe ta Goliath al Philitini. ¹¹"Yalla al melik rasulu zol ashan bi jibu gesis Ahimelech jena ta Ahitub wa kulu nas al fi bet ta abu tou, gusos al kan fi Nob. huwomon kulu ja le melik. ¹²Saul kelimu, "Asuma hasa , jena ta Ahitub. "Huwo juwabu, "Ana yau hini, seid tai." ¹³Saul kelimu le huwo, "Le inta amulu muamara ded tai, inta wa jena ta Jesse, inta wodi le huwo rigif, wa safe, wa huwo seli le Allah inu huwo bi sadu huwo, ashan huwo bi gum fok ded ana, ashan bi dusu fi sii, ze am huwo amulu alela?"¹⁴Yalla Ahimelech juwabu al melik wa kelimu, "Munu fi nus ta kulu kudam takum al amin ze Daud, al huwo jena nesib ta melik wa huwo fok le haris, wa ihtaramu fi bet taki? ¹⁵Alela awel yom ana seli le Allah ashan bi sadu huwo? Huwo beit min ana! ma ta sibu melik tahamu kadam tou ma aye haja aw bet ta abu tai kulu. Leanu kadam taki ma arufu aye haja fi kulu mashakil de."¹⁶Al melik juwabu, "Inta bi mutu, Ahimelech, inta wa kulu nas ta bet taki. ¹⁷"Al melik kelimu le haris al wagif hawili huwo, "agelibu wa katulu al gusos ta Yahwa. leanu yadan toumon kaman ma Daud, wa leanu huwomon arufu inu huwo jere, lakin hwo ma kashifu le ana. "Lakin al kudam ta melik ma bi kutu yadan tou ashan bi katulu al gusos ta Yahwa.¹⁸Yalla al melik kelimu le Doeg, "agelibu wa katulu al gusos. " Fa Doeg al Edomi gelibu wa hajimu al gusos; huwo katulu kamsa tamaniin ashkhas al libisu alrrada al nayim fi yom dak. ¹⁹Huwo kaman dugu Nob bi safe medina ta gusos, rujal wa nuswan, iyal wa iyal sokar, wa mashia, alhamir wa khuruf, huwo dugu ma safe.²⁰Lakin wahid min iyal ta Ahimelech jena ta Ahitub, isimu Abiathar, jere wara Daud. ²¹Abiathar wori le Daud inu Saul katut gusos ta Yahwa.²²Daud kelimu le Abiathar, " Ana arufu fi yom dak, zaman Doeg al Edomi kan hinak, huwo bi kelim le Saul. Ana maswuwl fi kulu mutu fi usura ta abu taki! ²³Geni ma ana wa ma ta kafu. Lenu wahid al bi fetisu haya taki bi fetisu tai. Inta bi kun aman ma ana."

Chapter 23

¹Huwomon wori le Daud, "Ayenu, al Philistiin bi shakila ded Keilah wa bi nahabu alhanta ." ²Fa Daud seli le Yahwa le masada wa asalu, "kede ana wa hajimu Philistiin del?" Yhawa kelimu le Daud, "Ruwa wa hajimu al Philistiin wa anqizu Keilah."³Rijal ta Daud kelimu le huwo, "Ayenu, anina khayifin hini fi Yahudiya. Kam bikun ketir kan anina ruwa fi Keilah ded juyush ta Philistinin?" ⁴Biga Daud seli le Yahwa le musada tani. Yahwa juwabu huwo, "Gum, nezil tihit le Keilah. Leanu ana bi wodi le inta intifsar fogo Philisinin. "⁵Daud wa rijal tou ruwa le Keilah wa shakila ma Philistinin. Huwo sugu mashia dugu huwomon ma darba azim. Fa Daud anqizu sukkan ta Keilah. ⁶Zaman Abiathar jena ta Ahimelech jere le Daud fi Keilah, huwo nezil tihit ma alrrada fi tadan tou. ⁷Kan wori le Saul inu Daud ruwa le Keilah. Saul kelimu, "Allah wodi huwo fi yadan tai. Leanu huwo gofulu huwo leanu huwo dakalu al medina al indu abuwab wa hadid. "⁸Saul nadi kulu guwat ta shakila ashan bi nezil tihit le Keilah, itjannb Daud wa rijal tou. ⁹Daud arufu inu Saul kan bi katitu batal ded huwo. Huwo kelimu le Abiathar al gesis, "Jibu al arrada hini,"¹⁰Biga Daud kelimu, "Yahwa, Allah ta Israel , kadam taki be haqiqa asuma inu Saul bi fetisu ashan bi ja le Keilah, ashan bi demiru al medina al medina le salih tai. ¹¹Hal al rijal ta Keilah bi selimu ana fi yadan tou? Hal Saul nezil tihit ze kadan taki asuma? Yahwa, Allah ta Israel, ana bi asalu inta, malish wori le kudam taki." Yahwa kelimu, "Huwo bi nezil tihit."¹²Biga Daud kelimu, "Hal rijal ta Keilah bi selimu ana wa rijal tai fi yadan ta Saul?" Yahwa kelimu, "Huwomon bi selimu inta."¹³Yalla Daud wa rijal tou, al kan sutumia, gum fok wa ruwa min Keilah, wa huwomon ruwa min mahal le mahal. kan wori le Saul inu Daud jere min Keilah, wa huwo wogifu turuju wara tou. ¹⁴Daoud geni fi qalea fi al barria, fi beled al fok fi al barria ta Ziph. Saul bi ayenu le huwo kulu yom, lakin Allah ma wodi le huwo fi yadan tou. ¹⁵Daud shaf inu Saul ja ashan bi fetisu an haya tou; Hasa Daud kan fi barria ta Ziph fi Horesh. ¹⁶Yalla Yonathan, jena ta Saul gum fok wa ruwa le Daud fi Horesh, wa guwi yadan tou fi Allah.¹⁷Huwo kelimu le huwo, Ma ta kafu. Leanu al yadan ta Saul abu tai ma bi ligo inta. Inta bi kun melik fogo Israel, wa ana bi kun nimra etnin le inta. Saul abu tai kaman arufu de. ¹⁸Huwomon amulu itifaqia gedam Yahwa. Daud fadulu fi Horesh, wa Yanathan ruwa le bet.¹⁹Yalla Ziphitiin ja le Saul fi Gibeah wa kelimu, Daud yau ma dusu fi jus tanina fi maeaqil fi Horesh, fogo tal ta Hakilah, al fi junub ta Jeshimon? ²⁰Hasa nezil tihit, melik! hasab nia taki, nezil tihit! juzu tanina bi selimu huwo fi yadan ta melik."²¹Saul kelimu,"Kede inta kun mubarak ma Yahwa. Leanu inta inud hiniya fogo ana, ²²Ruwa amulu hata aktar. alimu wa fetisu mahal dusu tou wa munu yau ayenu huwo hinak. wori le ana inu huwo negit shedid. ²³Fa ayenu, wa alimu an kulu mahal al huwo dusu fogo nefsa tou. tal wara le ana ma kabara, wa biga ana bi rija ma inta. kan huwo fi fi ard, ana bi fetisu huwo fi nus ta kulu alaf min al Yahuza."²⁴Biga huwomon gum fok wa ruwa le Ziph gedam ta Saul. Daud wa rijal tou kan fi al barria ta Moab, fi al Arabah fi junub a Uruselim. ²⁵Saul wa rijal tou ruwa ashan bi fetisu huwo. Lakin kan wori le Daud an huwo, fa huwo nezil tihit le tal ta hajar wa geni fi al barria ta Moab. Zaman Saul asuma huwo turuju Daud fi barria ta Moab.²⁶Saul ruwa fi tija wahid ta jebel, wa Daud wa rijal tou kan mashiin fi tija al tani ta jebel. Daud seri ruwa bara min Saul. ze ma kan Saul wa rijal tou hawili Daud wa rijal tou ashan bi amsuku huwomon, ²⁷marasal jaa le Saul wa kelimu, Seri tal leanu Philistinin amulu hujum ded al ard. "²⁸Fa Saul rija min turuju Daud wa ruwa ded al Philistinin. ashan mahal dak kan nadi hajar ta jere. Duad ruwa min hinak wa geni fi maeqil ta ²⁹Engedi.

Chapter 24

¹Zaman Saul rija min turuju Philistini, huwo kan wori le huwo, "Daud fi fi al barria ta Engedi." ²Biga Saul shilu talata alf rujal al iktaru min kulu Israel wa ruwa fetisu Daud wa rujal tou fogo hujar ta galamayay ta gaba. ³Huwo ja le hazira ta khurufan fogo sika, al hinak kan fi hufura. Saul ruwa juwa ashan bi kati kura tou. Daud wa rujal tou kan gaydin wara fi hufura. ⁴rujal ta Daud kelimu le huwo, "De yau yom al Yahwa wnusu zaman huwo kelimu le inta, Ana bi wodi le adu taki fi yadan taki, ashan inta bi amulu huwo ze ma inta deiru." "Biga Daud gum wa bihudu seregu nefsa tou wa rukn ta gumash ta Saul. ⁵Bad de gelba ta Daud tala hazin leanu huwo gata bara gumash ta Saul. ⁶Huwo kelimu le rujal tou, "Kede Yahwa manao ana min amulu hajat del le seid tai, mesha ta Yahwa, kede shilu bara yadan tai ded huwo, huwo mamshu ta Yahwa." ⁷Fa Daud wabako rujl tou ma kelimat del, wa ma wodi le huwo izin ashan hujumu Saul. Saul wogifu fok, shamal ta hufura, wa ruwa fi sika tou. ⁸Bad dak, Daud kaman wogif fok, shamal ta hufura, wa nadi Saul: "Seid tai al melik. "zaman Saul ayenu wara tou, Daud denger ma wosa fogo ard wa wori le huwo iheram. ⁹Daud kelimu le Saul, "Le inta asuma le rujal ta albi kelimu, Ayenu, Daud bi fetisu al batal le inta?" ¹⁰Alela uyuun taki ayenu kef Yahwa kutu inta fi yadan tai anina kan fi hufura. tanin kelimu le ana ashan katulu, lakin ana aba. Ana kelim, 'ana ma bi kutu yadan tai fogo seid tai, leanu huwo mmshu min Yahwa. ¹¹Ayenu, abu tai ayenu rukun ta gumash taki fi yadan tai. Leanu hagiga ana gata taraf ta gumash taki wa ana ma katulu inta, inta bi arufu wa ayenu inu ma fi shar khiana fi yadan tai, wa ana ma akhta ded inta, hata kan inta bi turuju haya tai ashan bi shilu. ¹²Kede Yahwa hukum bein inta wa ana, wa kede Yahwa antiqam le ana ded inta, lakin yadan tai ma bi kun ded inta. ¹³Ze al misaal ta nas al gudam kelim, 'Min sharir bi tala sharr.' Lakin yadn tai ma bi kun ded inta. ¹⁴Bad munu al melik ta Israel tala? inta bi turuju wara ta munu? Bad kelib al meid! Bad barghuth! ¹⁵Kede Yaywa hukum wa wodi hukum bein inta wa ana, wa ayenu fogo, wa asalu sabab wa izin le ana ashan bi jere min yadan taki." ¹⁶Zaman Daud kalasu wonusu kelimat del le Saul, Saul kelimu, "sei de sawt taki, jena tai Daud?" Saul arufa sawt tou fok wa kore. ¹⁷Huwo kelimu le Daud, "inta salih aktar min ana. Leanu inta afa ana kwes, wokit al ana dafa le inta sharr. ¹⁸inta alinu alela inu kef inta amulu le ana kwes, leanu inta ma katulu ana zaman Yahwa wodi ana fi raham taki. ¹⁹Leanu kan zol iinsan ligo adu tou, hal huwo bi sibu huwo ruwa bisalam? Kede Yahwa dafawo inta ma hajat al kwes leau haja al inta amulu le ana alela. ²⁰Hasa ana arufu inu inta bi bi hagia bi kun melik wa al mamlaka ta Israel bi asisu fi ard taki. ²¹Halifu le ana bi Yahwa inu inta ma bi gata bara iyal ta iyal tai, wa inu inta ma bi demiru isim tai bara min bet ta abu tai." ²²Fa Daud amulu halifa le Saul. Yalla Saul ruwa bet, lakin Daud wa rujal tou ruwa le maeqil.

Chapter 25

¹Hasa Samuel mutu. Israel kulu limu sawa wa kore ashan huwo, wa huwomon dofunu huwo fi bet tou fi Ramah. Biga Daud gum wa ruwa le barria ta Paran.²Hinak kan fi zol fi Maon, al mamtalakat tou fi alkarmal. zol de kan ghani shdid. Huwo indu talata alf khuruf wa wahid alf galamayat. Huwo kan bi gata khurof tou fi Carmel. ³isim ta zol de kan Nobal, wa isim ta mara tou kan Abigail. Mara de kan zaki wa jamila fi mazhar. Lakin al rajil kan saab wa shirir fi taeamul tou. Huwo kan min iyal ta iyal ta Caleb.⁴Daud asuma fi al barria inu Nabal kan bi gata khuruf tou. ⁵Fa Daud rasulu ashara rujal. Daud kelimu le rujal del, "Ruwa le Carmel, ruwa le Nabal, wa selimu huwo fi isim tai. ⁶Inta bi kelimu huwo, 'ish fi rufahia. Salam le inta wa le bet taki, wa salam le kulu al inta indu. ⁷Ana asuma inu inta indu jazzazin ma anina, wa anina ma amulu e huwomon batal, wa huwomon ma jeli aye haja fi wokit al huwomon ka fi Carmel. ⁸Asalu shabab taki, wa huwomon bi wori le inta, Hasa sibu shabab tai ligo neima fi uyuun taki, leanu anina ja fogo yom ta ihtifal. Malish wodi aye haja al indu fi yadan le kudam taki wa le jena taki Daud. ⁹Zaman shabab wosulu, huwomon kelimu del kulu le Nabal bidal ta Daud wa biga huwo intezir. ¹⁰Nabal juwabu kudam ta Daud, munu yau jena ta Jesse? Hinak fi kudam ketir ayemat del al bi kasuru barar min seid tou. ¹¹hal kede ana rigif wa moyo wa lahm al katulu le jazzazin, wa wodi le zol al ja min ana ma aufu min wen? ¹²Fa shabab ta Daud agelibu wa rija wara, wa woril le huwo haja al kan kelimu. ¹³Daud kelimu le rujal tou, 'kulu zol kede robutu sayf tou. ¹⁴Fa kulu robutu sayf. Daud kaman robutu sayf. hawili arba mia rujal ja wara Daud, wa miteen geni jumbo afashat. ¹⁵Lakin wahid min al shabab kelimu le Abigail, wa mara ta Nabal; huwo kelimu, "Daud rasulu marasalat min barria ashan bi selimu seid ta nina, wa huwo shetimu huwomon. ¹⁶fogo de kulu rujal del kan kwesiin le anina. kan ma amulu anina batal wa anina ma jeli aye haja kulla ma kan anina ruwa ma huwomon zaman anina kan fi mahal zara. ¹⁷Huwomon kan suur le anina fi layl wa nhar, fi kulu wokit anina kan ma huwomon bi raqibo khuruf. ¹⁸ashan kede kede inta arufu wa ihtaramu haja al ita bi amulu, leanu muamra fi ded seid tanina, wa ded kulu bet tou. Huwo fi nefsu ma indu qayima al wahid ma agder fekir ma huwo. ¹⁹Yalla Abigail seri shilu mia argifa, etnin qizaza ta khamra, kamsa khuruf al jahizu, kamsa kemia hubub al atshan, mia majmueat ta zabib, wa miteen kaeka ta tin, wa kutu huwomon fogo hamir. ²⁰Heya kelimu le shabab ta hey, "ruwa takum gedam tai, wa ana bi ruwa be wara takum. ²¹Lakin hey ma kelimu le rajil ta hey Nabal. ²²Ze ma hey arkab fogo himar tou wa nezil tihit biwasat kuta al ta jebel, Daud wa rujal tou nezil tihit le hey, wa hey limu ma huwomon. ²³Daud kan kelimu, "hagiga ana harisu kulu al zol indu fi barria le fadi, fa ma haja al wodoro min kulu hayat tou, wa huwo rija le sharr bidal kwes. ²⁴Kede Allah amulu ze le ana, Daud, wa kaman ketir kan ana sibu wahid min kulu zakar al tabe le huwo. ²⁵Zaman Abigail ayenu Daud, hey dofunu wa nezil tihit min himar tou wa kutu wosa tou tihit gedam ta Daud wa denger le ard. ²⁶Heya num fi kura tou wa kelimu, "foga ana barao seid tai, yau galtan. Malish kede kadam taki wonusu le inta, wa asuma le kelimat ta. ²⁷Kede seid tai ma iharamu Nabal al ma indu fikira, leanu ze isim tou yau, fa de huwo. Nabal de isim tou, wa huwo beled ma huwo. Lakin ana kdam taki ma ayenu shabab ta seid taki, al inta rasulu. ²⁸biga seid tai, ze Yahwa hay, wa ze inta hay, min ma Yahwa abusu inta min dofugu dom, wa min intiqam ta nefsa taki ma yadan taki, hasa kede aeda, wa del al bi fetisu ashan bi amulu sharr le seid tai kun ze Nabal. ²⁹Hasa sibu baraka al kadam taki jibu le seid tai wodi le shab al bi doworu wara seid tai. ³⁰Mlish afi katiya ta kadam taki, leanu Yahwa bi takid bi sala le seid tai bet amin leanu seid tai bi shakila mashakil Yahwa; wa sharr ma ligo fogo inta ze ma inta hay. ³¹Hata rijal kan gum fok ashan bi turuju inta ashan bi shilu haya taki hata al haya ta seid tai bi rubotu hazma ta al haya ma Yahwa Allah taki; wa huwo bi aligu haya ta aeda taki, min jayb ta hibab. ³²Yahw inta, wa azilu inta wokit bi amulu kulu haja le seid tai huwo bi wadu inta wa azilu inta rais le Israel. ³³De ma bi kun mustagarab taab le inta__al inta turuju dom al bari, aw leanu seid tai hawil ashan bi anqizu nefsa tou. Leanu Yahwa bi amulu kwes le seid tai, zekir kadam taki. ³⁴Daud kelimu le Abigail, "Kede Yahwa, Allah ta Israel, kun mubarak, huwo al rasulu inta ashan bi gabil ana alela. ³⁵hikma taki mubarak wa inta mubarak, leanu inta hafizu ana alela min kubu dom wa min intiqam le nefsa tai ma yadan tai. ³⁶Leanu fi hagiaga ze ma Yahwa Allah ta Israel hay, huwo al hafizu ana min ashan ma bi awugu inta illa kan inta ja seri ashan bi gabil ana, hinak kan ma bi sibu le Nabal ketir jena al zakar fi sabah. ³⁷Fa Daud gabilu min yadan ta hey haja al hey jibu le huwo; hey kelimu le hey, "Ruwa fi salam le bet taki; ayenu ana asuma le sawt wa gabilu inta. ³⁸Abigail rija wara le Nabal, huwo kan amulu walima fi bet tou, ze walima ta melik; wa gelba ta Nabal kan farhan fi juwa huwo, leanu huwo kan sakaran shedid. Fa hey wori le huwo ma haja hata sabah. ³⁹Fi sabah, zaman khamra intaha min Nabal, mara tou wori le huwo hayat del; gelba tou mutu fogo huwo, wa huwo biga ze hajar. ⁴⁰wa bad ashara ayam akhiran Yahwa dugu Nabal wa mutu. ⁴¹Zaman Daud asuma inu Nabal mutu, huwo kelimu, "Kede Yahwa kun mubarak, al shiulu sabab ta shitima tai kin yadan ta Nabal wa hafizu kadam tou min sharr. Huwo gelibu amal al sharr ta Nabal wara le mutu tou. ⁴²Biga Daud rasulu wa wonusu le Abigail, ashan bi shilu hey le nefsa tou ze mara. ⁴³Zaman kudam ta Daud ja le Abigail fi Carmel, huwomon

wonusu le heya wa kelimu, ;;Daud rasulu anina le inta ashan bi shilu inta le huwo ze mara tou."⁴¹Heya gum, denger wosa ta heya fi ard, wa kelimu, Ayenu, inta kadima hal kadam bi kasulu kura ta kudam ta seid tou.

⁴²Abigail ja seri wa gum, wa arkab fogo himar ma kamsa kadam banat ta heya al bi tabe heya, wa heya tabe marasalat ta Daud wa biga mara tou. ⁴³Hasa Daud kaman shilu Ahinoam ta Jezreel ze mara; huwomon kulu biga nuswan tou. ⁴⁴Kaman, Saul kan wodi Michal biniya tou, mara ta Daud le Paliel jena ta Laish, al huwo kan ta Gallim.

Chapter 26

¹Ziphites ja le Saul fi Gibeah wa kelimu, ha ma Daud yau bi dusu fi tal ta Hakilah, al gedam Jeshimon?" ²Biga Saul gum wa nezil le barria ta Ziph, indu talata alf ruhal ta Israel al iktaru ma huwo, ashan bi fetisu Daud fi al barria ta Ziph.³Saul geni fogo tal ta Hakilah, al gedam ta Jeshimon, fi sika. Lakin Daud kan bi geni fi al barria, wa huwo ayenu inu Saul kan bi ja bad huwo fi barria. ⁴Fa Daud rasulu jawasis wa arufu inu Saul kan bi hagiga ja.⁵Daud gum wa ruwa le mahal al Saul kan geni; huwo ayenu al mahal al Saul kutu, wa Abner jena ta Ner, al general fi jaysh; Saul geni fi al mukhayam, wa nas kulu nas al hawilo kan nayim.⁶Yalla Daud kelimu le Ahimelech al Hittite, wa le Abiashai jena ta Zeruiah, aku ta Joab, "Munu bi nezil ma ana le Saul fi mukhayam?" Abishai kelimu, "Ana! Ana bi nezil ma inta." ⁷Fa Daud wa Abishai ruwa le jaysh belayl. Saul kan hina nayim juwa al khayma ma harba mullesk fi ard jambo ras tou. Abner wa jaysh tou geni jambo huwo. ⁸Yalla Abishai kelimu le Daud, "Alela Allah kutu adu taki fi yadan taki. Hasa malish kede ana samuru huwo fi ard ma harba be ma wahid darba. Ana ma bi hujumu huwo mara tani." ⁹Daud kelimu le Abishai, "Ma ta demiru huwo; le munu bi agder wasao yadan tou ded al mamshu ta Yahwa wa bi kun bidun galat?" ¹⁰Daud kelimu, "Ze ma Yahwa hay, Yahwa bi katulu huwo, aw yom tou ta mutu bi ja, aw huwo bi ruwa le shakila wa mutu." ¹¹Kede Yahwa abosu yadan tai al ana bi midu ded al mamshu tou; lakin hasa ana bi asalu inat, shilu harba dak al fi ras tou wa guruma ta moyo, wa kede anina ruwa." ¹²Fa Daud ayenu al harba wa al guruma ta moyo min ras ta Saul, wa huwomon ruwa. mafi zol ayenu huwomon aw arufu ann u, wele aye zol gum fok, leanu huwomon kan kulu nayimin, leanu num amek min Yahwa waga fogo huwomon. ¹³Yalla Daud ruwa le tija al tani wa wogif fok ta jebel beid; masafa kebir kan bein huwomon. ¹⁴Daud kore le nas wa le Abner jena ta Ner; huwo kelimu, "Inta ma juwabu Abner?" Biga Abner juwabu wa kelimu, "Inta munu al bi kore le melik?" ¹⁵Dud kelimu le Abner, "Hal de ma inta al rajil al shuja? Munu ze inta fi Israel? Le biga inta ma istemir raqib seid al melik taki? Leanu zol tani ashan bi katulu al melik seid taki. ¹⁶Haja al inta amulu ma kwes. Ze Yahwa hay, inta bi istehik mutu leanu inta ma isteir raqib seid taki, al mamshu al wahid ta Yahwa. Hasa ayenu wenu harba ta melik wa guruma ta moyo al kan gerib ma ras tou!" ¹⁷Saul arufu sawt ta Daud wa kelimu, "hal de sawt taki, jena tai Daud" Daud kelimu, "De sawt tai, seid tai al melik. ¹⁸"Huwo kelimu, "Le seid tai bi turuju kadam tou? Sunu yau ana amulu? Yatu sharr yau fi yadan tai?" ¹⁹Ashan keda ana bi asalu inta, kede seid ti al melik asuma le kelimat ta kadam tou. kan de Yahwa al "athar inta ded ana, kede huwo rudu zebaha; lakin kan de insaan, kede laanu huwomon fi uyuun ta Yahwa, leau huwomon alela lizu ana bara, inu ana ma bi amsuku al mirrath ta Yahwa; huwomon kelimu le ana, Ruwa abidu rabunat tanin. ²⁰ashan keda ma ta sibu domtai kubo fogo ars min wujud ta Yahwa; leanu wahid barghsth ze wokit alssayd ta alhahal al tayir fi al jebel." ²¹Yalla Saul kelimu, "Ana kati. rija Daud jena tai; leanu ana ma bi awogu inta ketir, leanu haya tai kan gali fi uyuun taki alela. ayenu, ana alabu ze beled wa ana amulu galat al batal kalis." ²²Daud juwabu wa kelimu, ;;Ayenu harba taki yau hini; melik! Kede wahid min shabab ja wa shilu wa wodi le inta. ²³Kede Yahwa dafa kulu zol le kwes tou wa aman; leanu Yahwa kutu inta fi yadan tai alela, lakin ana ma bi hujumu al mumshu tou. ²⁴Ayenu, ze ma haya taki gali fi uyuun tai alela, fa kede haya tai kun bi qayima fi uyuun ta Yahwa, wa kede huwo alagu ana bara min kulu mashakil. ²⁵"Biga Saul kelimu le Daud, "Kede inta kun mubarak, Daud jena tai! inta bi amulu hajat azim wa inta bi naja fi huwomon." Fa Daud ruwa fi sika tou, wa Saul rija le mahal tou.

Chapter 27

¹Daud kelimu fi gelba tou, "yom min al aym bi katulu ana biwasat yadan ta Saul ; ma fi hJ kwes le ana min jere le ard ta Philistiin; Saul bi sibu fetisu ana fi nus kulu hudud ta Israel; bi teriga de ana bi jere bara min ard de."²Daud gum wa mra, huwo wa sutumia rajal al kan ma huwo, le Achish jena ta Maok, al melik ta Gath. aud geni ma Achish fi Gath, huwo wa rajal tou, kulu ma zol ma nas ta bet tou, wa ³Daud ma etnin nasawiin tou, Ahinoan al Jezreelite mara, wa kan wunusu wa Abigal al Carmelite wa, mara ta Nabal's. kan kelimu inu ⁴Saul kan malao le Gath, fa huwo ayenu le huwo ma tawil.⁵Daud kelimu le Achish, "Kan ana ligo neima fi uyuun taki, sibu huwomon wodi le ana mahal fi wahid min mudun al fi beled, al ana bi geni hinak. Le kadan taki geni fi medina ta melikma inta?" ⁶Fa yom Achish wodi le huwo Ziklag; de yau Ziklag tabe le al melik ta melik al Yahudiya fi yom de. ⁷al raqam ta ayam Daud geni fi ard ta Philistiin kan wahid sana wahid kamil wa Arabi wa wahid shar.⁸Daud wa rijal tou hujumu mahalat barao barao, amulu hujum fogo Geshurites, al Girzites, wa al Amalekites; leanu umam sel kan skkan ta ard, ze inta ruwa le Shur, beid le ard ta Mesir. Huwomon kan gayidiin fi ard min zaman almadi.⁹Daud hujumu al ard wa ma sibu rajil wele mara hay. Huwo shilu khurufan an mashia, hamir, jiamal, wa gumash. Biga huwo rija wa rija wara le Achish.¹⁰Achish bi kelimu, "Ded munu inta amulu huju alela?" Daud bi juwabu, "Ded junub ta Yahudiya ,"aw "Ded junub ta Jerahmeelites,"aw "Ded junub ta Kenites. "¹¹Daud ma bi hafizy wele rajil aw mara hay ashan bi jibu huwomon le Gath, kelimu, "'Fa inu huwomon ma bi agder kelimu ann anina, 'Daud amulu ze de wa ze de. "'De yah haja al huwo amulu fi kulu wokit al kan hwuo hay fi beled ta Philistinin. ¹²Achish amin fi Daud, kelimu, "Huwo kutu nas ta Israel akra huwo fi nihaya; ashan keda huwo bi kun kadan tai ilalal abd."

Chapter 28

¹Kan fi ayamata dak Philistinin limu aljuyush toumon sawa le mashakil ma Israel. Achish kelimu le Daud, "Ana arufu inu inta bi ruwa ma ana fi jaysh, inta ma rijal taki." ²"Daud kelimu le Achish, "de yau al hala, inta bi arufu inu kadam taki bi agder amulu." Achish kelimu le Daud, "Biga ana bi kutu inta haris tai kulu ayam taki." ³Hasa Samuel mutu, wa Israel kore huwo wa dofuno huwo fi Ramah, fi medina tou. Kaman, Saul abusu min al ard del al bi wonusu ma almawat aw roho. ⁴Biga Philistinin limu nufus toumon sawa wa ja wa geni fi Shunem; wa Saul limu kulu Israel sawa, wa huwomon geni fi Gilboa. ⁵Zaman Saul ayenu al jaysh ta Philistinin, huwo kan khayif, wa gelba tou hizu shedid. ⁶Saul seli le Yahwa sshan musada, lakin Yahwa ma juwabu huwo__wele ma helim, wele ma Urim, wele ma al"anbia. ⁷Yalla Saul kelimu le kudam tou, "jibu takum le ana mara al bi wonusu ma alamawat, ashan ana bi ruwa le heya wa talabu alnasiha tou." kudam tou kelimu le huwo, "Ayenu hinak fi mara fi Endor al bi heya bi wonusu ma alamwat." ⁸Fa Saul tanakar huwo libisu gumasg tani wa futu huwo wa etnin rijal ma huwo. huwomon futu le mara bi lyal. Huwo kelimu, "wori le ana ma roho wa jibu le ana wahid al ana bi wori." ⁹"Al mara kelimu le huwo, "Ayenu inta arufu Saul amulu, kefi huwo abusu huwo min al ard am del al bi wonusu ma alamawat aw ma roho. Fa le inta bi jahizu sharak le haya tai, ashan bi kutu ana mutu?" ¹⁰Saul halifu le heya biwasat Yahwa wa kelimu ze ma Yahwa hay, ma fi eiqaq bi hasil le inta ashan haja de." ¹¹Yalla al mara kelimu, "Munu yau ana bi jibu le inta?" Saul kelimu, "Jibu Samuel le ana." ¹²"Zaman mara ayenu Samuel, heya kore ma sawt fok wa wonusu le Saul, gali, "Le inta kabasu ana? wa Saul." ¹³Al melik kelimu le heya, "Ma ta khafu. Sunu yau inta ayenu?" Al mara kelimu le Saul, "Ana ayenu rabunat bi tala bara min ard." ¹⁴Huwo kelimu le heya, "huwomon bi beinu kefi?" Heya kelimu, "rajil ajuz jai; huwo libisu gumasg. Saul lahiz inu kan de Saul, wa huwo denger ma wosa tou le ard wa beinu le huwo ihterim." ¹⁵Samuel kelimu le Saul, "Malu inta bi amulu le ana ezaej wa wa jibu ana fok?" Saul juwabu, Ana hazin. leanu al Philistinin m bada shakila ded ana, wa Allah sibu ana wa ma juwabu ana, wele bi wasat, anbia, aw bi ahlam. Ashan ana nadi inta, inu inta bi kuu bi marufu le ana sunu al ana bi amulu." ¹⁶Samuel kelimu, 'Sunu biga al inta asalu le ana, min Zaman Yahwa sibu inta, wa huwo tala adu? ¹⁷Yahwa amulu le inta haja al huwo kelimu huwo bi agder. Yahwa sheretu al malakut bara min yadan taki wa huwo wodi le zol tani__le Daud. ¹⁸Leanu inta ma ihtaramu sawt ta Yahwa wa ma biga anif shedid ded Amalek, huwo wa bi keda amulu e le ina. ¹⁹Yahwa bi wodi Israel ma inta fi ars ta al Philistinin, wa bukora inta wa ital taki bi kun ma ana. Yahwa kaman bi wodi al jaysh ta Israel fi al ard ta Philistinin." ²⁰Biga Saul tawali tul tou waga fogo ard wa kan khayif lenu ashan kelima ta Samuel. Hinak ma fi guwa fogo huwo, leanu huwo kan ma akulu akil kulu ayam del, wele fi belel. ²¹Al mara ja le Saul wa ayenu inu huwo kan qalagan, Heya kelimu le huwo, "Ayenu, mara taki al kadam asuma le sawt taki, Ana kutu haya tai fi yadan tai wa asuma le al kelimat al inta kelimu le ana." ²²Ashan keda ana bi asalu inta, asuma kaman le sawt ta kadam taki al mara, wa kede an jahizu akil soker fi gedam taki. Akulu ashan inta bi ligo guwa leanu kan inta ruwa fi sika taki." ²³Laki Saul aba wa kelimu, Ana ma bi akulu, Lakin kudam tou, sawa ma mara, asuru huwo, wa huwo asuma le sawt toumon. Fa huwo gum min al ard a geni fogo sarir. ²⁴Al marakan biga semin fi juwal; heya ja bi sura wa katulu ;heya shiluhajizu deqag, ajinu, wa kabizu alfatira rigif ma huwo. ²⁵Heya jibu gedam Saul wa kudam tou, wa huwomon akulu. Yalla huwomon gum fok wa sibu belayl dak.

Chapter 29

¹Al Philistinin limu sawa jaysh toumon kulu fi Aphek, wa Israel geni ma al rbye al fi Jezreel. ²al"amra ta Philistinin mururu min hinah bi miat wa bi alaf; Daud wa rijal tou mururr min haris al khalfi ma Achish. ³Yalla al amra ta Philistinin kelimu, " De sunu yau al ibraniyn del bi amulu hini?" Achish kelimu le amra tanin al ta Philistinin, "De ma Daud al kadam ta Saul, al melk ta Israel, al kan ma ana fi ayammat del, aw fi sanawat del, wa ana ma ligo galat ma huwo min zaman huwo ja le ana hata yom ta alela?"⁴Lakin al "amra ta Philistinin kan zalanin ma huwo wa kelimu, "Rasulu rujal del wara, inu huwo bi rija le mahal al inta wori le huwo. Huwo ma bi ruwa ma anina fi harib, leanu huwo bi gelibu ded anina fi wokit ta qital. Leanu munu tani huwo bi kutu nefsa tou maqbul le seid tou min shilu ras ta rijal ta nina?"⁵De ma Daud al huwomn bi guna le bad ma alrraqassat, kelimu, Saul zabah alaf, wa Daud ashara alaf?"⁶Biga Achish nadi Daud wa kelimu le huwo, "Ze ma Yahwa hay, inta kan kwes, wa ruwa taki wa ja taki le ana fi jaysh huwo kwes fi ray tai; leanu ana ma ligo gala fi fogo inta min yo ta ja taki le ana hata yom ta alela. Lakin, al "amra ma munasib le inta. ⁷Fa hasa rija wa ruwa fi salam, ashan inta kede ma kutu la"amra ta Philistinin zalan."⁸Daud kelimu le Achish, "Lakin sunu al ana amulu? Sunu yau inta ligo kadam taki ze ma kan ana fi gedam taki lahadi yom ta alela, inu ana ma bi ruwa wa shakila ded aeda ta seid tai al melik?"⁹Achish juwabu wa kelimu le Daud, "Ana arufu inu inta bari fi ena tai ze malaiyka ta Allah; Lakin al "amra ta Philistinin kelimu, 'Huwo ma bi ruwa ma anina le harib."¹⁰Fa hasa gum fok badri fi sabah ma kudam ta seid taki al huwoja ma inta; ze inta badri sabah inta bi gum wa inta indu nur, ruwa." ¹¹Fa Daud gum fok badri, huwo wa rijal tou, ashan bi ruwa fi sabah, ashan bi rija le ard ta Philistinin. Lakin Philistinin futu le Jezreel.

Chapter 30

¹Zaman Daud wa rijal tou kan ja le Ziklag fi yom al talit, al Amalekite amulu hujum fogo Negev wa fogo Ziklag. Huwomon hujumu Ziklag, haragu, ²wa amsuku nasawin wa kulu zol al fi fogo, soker wa kebir. Huwomon ma katulu zol, lakin shilu huwomon beid ze huwomon ruwa fi sika toumon. ³Zaman Daud wa rijal tou ja le medina, kan haragu wa nasawin toumon, iyal toumon, wa banat toumon kan shilu asir. ⁴Yalla Daud wa nas al kan ma huwo arfu sawt tumon wa kore hata biga ma indu guwa ketir le kore. ⁵Nasawin ta Daud al etnin shilu huwomon asir, Ahinoam al Jazreelite mara wa Abigail mara ta Nabal al Carmelite. ⁶Daud kan zalan, leanu nas kan bi wonusu an kede logu huwo ma jajar, leanu kulu nas kan marara fi roho, aye zol ma jena tou wa biniya tou; lakin Daud guwi nefsa tou fogo Yahwa, Allah tou. ⁷Daud kelimu le Abiathar jena ta Ahimelech, al kahin, "" ana bi asalu inta, jibu al gumash hini le ana." Abiathar jibu gumash le Daud. ⁸Daud seli le Yahwa le ittijah, gali "Kn ana turuju wara guwwat, hal ana bi futu huwomon?" Yahwa juwbu huwo "Turuju, leanu inta bi futu huwmon, wa inta bi rija kulu hajat. 'wa inta bi rija kulu hajat.'" ⁹Fa Daud ruwa, huwo wa sutumia rujal al kan ma huwo, huwmon ja le wadi al Besor, al del kan sibu wara wa huwomon geni. ¹⁰Lakin Daud istemir turuju, huwo wa arba rujal; miteen geni wara, al kan huwomon daeif al huwomon ma bi agder ruwa fok le wadi al Besor. ¹¹Huwomon ligo Mesiri fi mahal zara wa jibu huwo le Daud; huwomon wodi le huwo rigif, wa huwo akulu; huwomon wodi le huwo moyo le shiraab; ¹²wa huwomon wodi le huwo qita `kayka ta tin wa etnin kutla ta zebeb. Zaman huwo akulu, huwo ligu wuwa tani, leanu huwo kan ma akulu rigif wele shiraab aye moyo le talata ayams w tltla. ¹³Daud kelimu le huwo, "Inta tabe le munu? Inta ja min wen?" Huwo kelimu, "Ana shab rajil min Mesi kadam ta Amalekite; seid tai sibu ana leanu talata ayam al futu ana waga ayan. ¹⁴Anina amulu huju fogo al Negev ta Kerethites, wa haja al tabe le Yahudiya, wa al Negev ta Caleb, wa anina haragu Ziklag. ¹⁵Daud kelimu le huwo, Hal inta bi jibu ana le hafula ta hujum?" Al Masiri kelimu, ""halifu le ana bi Allah inu inta ma bi katulu ana aw khun ana fi yadan ta seid tai, wa Ana bi jibu inta fi hafula hujum." ¹⁶Zaman al Masiri nezil Daud tihit, al muhajimiin shetetu fi kuu al ard, bi akulu wa asharabu wa bi ragus leanu kulu ghanima huwomon shilu bara in al ard ta Philistinin wa min al ard ta Yahuiya. ¹⁷Daud hujumu huwomon min al sabah le ashiya ta yom tani. ma zol min huwmon naja ila urbumia rujal la arkabu fi jamal wa jere. ¹⁸Daud rija kulu al kan Amalekites shilu; wa Daud anqizu etnin nasawin. ¹⁹ma fi haja al wodoro, wele soker aw kebir, wele iyal aw banat, wele ghanima, aw aye haja al muhajimin shilu le nefsa toumon. Daud rija wara kulu haja. ²⁰Daud shilu kulu asrab wa al qutean, al rijal shilu gidam ta bagi mashia. Huwomon kelimu, "De ghanima ta Daud. ²¹Daud ja le miteen rujal al kan daeifin ashan bi ja wara huwo, del nas tanin sibu huwomon geni fi wadi Besor. Rujal del ruwa gedam ashan bi gabil Daud wa nas al kan ma huwo. Zaman Daud ja le nas del, huwo selimu huwomon. ²²Yalla kulu rujal al sharir wa al ma indu qayima fi nus ta del al ruwa ma Daud gal, "Leanu rujal del ma ruwa ma anina, anina ma bi wodi le huwomon aye min ghanima al anina istelimu. , lakin kulu zol bi kede shilu mara tou wa iyal tou wa kede ruwa." ²³Yalla Daud kelimu, "intakum ma bi amulu ze de, akuwana tai, ma haja al Yahwa wodi le anina. Huwo hafizu wa wodi fi yadan tanina al muhajimin al huwomon ja ded anina. ²⁴Munu bi asuma le intakum fi mushkila de? Leanu ze ma al gesma le kulu zol al ruwa fi harib, fa kaman al gesma bi kun le kulu zol al bi geni jambo afashat; huwomon bi gesimu wa gesimu sawa. ²⁵"Huwo kan ze de min yom dak le yom ta alela, leanu Daud amulu huwo qanuun wa karar le Israel. ²⁶Zaman Daud ja le Ziklag, huwo rasulu bad min ghanima le shuyuh ta Yahudiya, le asdiqa, gal, Ayenu, yau le intakum min ghanima min aeda ta Yahwa." ²⁷Huwo kaman rasulu tanin le shuyuk al kan fi Bethel, wa le del al kan fi Ramoth ta junub, wa le del al kan fi Jattir, ²⁸wa le del alkan fi Aroer, wa le del al kan fi Siphmoth, wa le del al kan fi Eshtemoa. ²⁹Huwo kaman rasulu tanin le shuyuk al kan fi Rakal, wa le del al kan fi medina ta Jerahmeelites, wa le del al kan fi medina ta Kenites, ³⁰wa le del al kan fi Hormak, wa le del al kan fi Bor Ashan, wa le del al kan fi Athak, ³¹wa le del al kan fi Hebron, wa le kulu mahalat al Daud bi nefsu wa rijal tou bi ruwa fogo dayiman.

Chapter 31

¹Hasa Phalastiniyin shakil did Israel. rijal bita Israel jere min gidam bita Phalastiniyin wa waga tehet fi jebel Gilboa. ²Phalastiniyin turudu Saul wa iyal tou. Phalastiniyin katulu jonathan, Abinadab, wa Malki-shua, awulad tou. ³Harib de kan tegil did Saul, wa archers(rima) koumu huwo kan fi waja shedid ashan umon. ⁴Bad dak Saul kelimu le zol al bi amsuku aduad bita harib tou, "talau shef bitak wa katulu ana. Bidal(Ma adazalik), Al ma tehiru del bi ja wa sitimu ana." Lakin zol al bi amsuku aduad de aba, huwo kan kaif. Bad kida Saul shilu shef tou wa waga fogo. ⁵Wokit zol ali bi amsuku aduad tou de ainu be inu Saul mat, Huwo kaman waga fi shef tou wa mutu sawa ma Saul. ⁶Bad kida Saul mutu, awulad tou ali talata, wa zol ali bi amsuku shef tou- nas del matu sawa nefsu yom. ⁷Wokit rijal bita Israel ali kan fi tija tani bita wadi, wa del al kan fi tija(aksa) Ordon, ainu be inu rijal bita Israel joro, wa be inu Saul wa awulad tou matu, Umon sibu bilad tomon wa joro, wa Phalastiniyin ja wa gadu fogo. ⁸Ja fi yom al tani, wokit Phalastiniyin ja wa agila malabis bita meitin, be inu umon ligo Saul wa awulad tou al talata waga fi Jebel Gilboa. ⁹Umon gata ras bitou wa shalu aduad bita harib tou, wa rasal murasilin fi ardi bita Phalastiniyin kulu ashan bi shilu kabar le haikal bitomon bita asnam wa le shab. ¹⁰Umon kutu aduad bita harib tou fi haikal bita Ashtoreths, wa umon somuru gisim tou fi heta bita medina ta Beth Shan. ¹¹Wokit sukan bita Jabesh asuma haja ali Phalastiniyin amulu le Saul, ¹²rijal al muharibin gam kulu wa rua (douru) kulu lel wa shalu jisim bita Saul wa jisim bita awulad tou min heta bita Beth Shan. Umon rua wa haragu hinak fi Jabesh. ¹³Bad dak umon shalu udam tomon fi Jabesh wa dofunu tehet shejer isimu tamarisk, wa umon sum le mudad saba ayam.

2 Samuel

Chapter 1

¹Baab mutu ta shaul, daud rija min hajimo amalik wa huwo akiir fi ziklag le muda ta etnin yom. ²Fi yom nimira talata, al rajil ja min muaskar ta shaul ma gumash sheretu wa ma waskan fi ras towo. Wokit huwo wosulu le daud huwo waga fi wata tehet wa degir. ³Daud kelim le huwo, "ita ja min ween?" huwo juwabu ana ineship min muaskar ta Israel. ⁴Daud kelim le huwo, "arjuk wori le ana kef hajat hasil ." huwo juwabu, nas jere min harip.ketiriin waga wa ketiriin matu. Shaul wa weled tou Yonathan Kaman kulu maitiin." ⁵Daud kelim le shaab de "kef ita arif gal shaul wa Yonathan weled tou maat?" ⁶Weled al shaap juwabu, "bes fajah ana kan fi jebel gilboa, wa hinak shaul gi teki fi harba towo, wa murkibat (Arabab) wa nas al bi sugu hassiin kulu gobudu ma huwo. ⁷Shaul gelibu wa ainu ana wa nadi ana le huwo, ana juwabu "ana yau. ⁸Huwo kelim le ana , ita munu? Ana juwabu huwo "ana min amalakiin, . ⁹Huwo kelim le ana arjuk wogif adil mana wa katiilu ana,ta taab biga shedid le ana lakin haya lisa le ana. ¹⁰Yala ana wogif adil ma huwo wa katulu huwo, ashan ana arif gal huwo ma bi ish baad ma huwo waga. Yala ana shilu al taj. Alkan fi ras towo wa al zina al kan fi yeden towo, wa ana jibu humon le itaum, ya said tai." ¹¹Yala Daud shertu gumash towo wa kulu nas al ma huwo amulu Kaman ze de. ¹²Umon kore, ma huzun wa sayim lahaidi misa ashan shaul, ma Yonatan weledu, le nas ta Yahweh, wa le bed ta Israel le anu Umon waga ma sef. ¹³Yala Daud kelim le weled al shaab . "ita min ween? huwo juwabu "ana jena zol al ajnebi al fi ardi ta Amalakiin. ¹⁴Daud kelim le huwo, lei ita ma kan kaif ashan demiru melik al momsu ta Yahweh ma yeden taki? ¹⁵Daud nadi wahid min al shabab wa huwo kelim "ruawa katulu huwo "yala al rajil ruah wa dugu huwo tehed, wa al amalakit mat. ¹⁶Yala Daud kelim le amalakit al mat "al dom taki fi raas taki leanu ma kasuma taki ita kelim did ita "ana katulu al melik al momsu ta Yahweh." ¹⁷Biga Daud bada guna ta huzun an shaul wa weled tou yonathan. ¹⁸Huwo amiru nas ashan alimu guna ta danga de awulat ta yahuza, al katibu fi kitab ta Jashar. ¹⁹Mejid taki Israel, huwo mutu, katulu fi mahalat taki al ali! Kef al gowi waga! ²⁰Mata wori fi Gath, Mata alinu fi sika ta askelon, ashan banat ta Falastiniin ma bi afra, ashan banad ta al ma mutahiriin mabi amulu ihtifal. ²¹Jubal ta Gilboa, Keli hinak makun nada au matara le itaum. Wele zira bi wodi dura, hinak al daraga ta al gowi demiru. Al daraga ta shaul ma masahu ma zed. ²²Min al dom ta del al katulu. min jisim ta gowi, al danga ta Yonathan gilbu le wara , wa sef ta shaul ma rija wara fadi. ²³Shaul wa yanathan umon kan hibo baad fi meima ta haya, wa fi mutu tomon ma farigu umon. Umon kan seriin min alnnusur (suguur) ²⁴Intum banat ta Israel kore takum le shaul, al libisu intum bi malabis ahmar kaman ma salasit, al kutu zina ta dahab fi malabis. ²⁵Kef al gowi waga fi mus al harib! , yonathan kutulu fi mahal taki. ²⁶Ana fi huzun ashan aku tai yonathan inta kan kwes le ana. Muhaba taki le ana futu muhaba ta mara. ²⁷Kef al gowi waga, wa asila ta harb karabu.

Chapter 2

¹Baad de Daud asalu Yahweh wa kelim, “hal keli ana ruwa le wahid min mudon ta yahuza? Yahweh kelim le huwo “ruwa” Daud kelim, “le yatu medina keli ana ruwa?” Yahweh juwabu, “le hebron” ²Yala Daud ruwa ma nuswan towo ethnin alma huwo, ahinoam min jezreel, wa Abigail min Carmel, armala ta Nabal. ³Daud jibu rijal alma huwo, aiya wahid jibu usura tou towo le mudon ta hebron. Al umon bada ish fogo. ⁴Yala rijal min yahuza jaa wa masaha Daud melik le bet ta yahuza. Umon wori le Daud, “al rijal ta jibes Gilead dofunu shaul,” ⁵Yala Daud rasulu murasulat le rijal ta jibes Gilad wa kelim le Umon, “intum mubarikin ma Yahweh, ashan intum wori muhaba takum le shaul ashan dofunu huwo. ⁶Hasa keli Yahweh wori muhaba towo al ma gi kalasu le intun ma iman. Ana Kaman bi wori le intum alkwes ashan intum de, ⁷Hasa yala, keli yeden ta kum gowi; keli intum kun mushejaiin le anu said takum shaul maat kalas, wa bet ta yahuza, masaha ana melik le Umon. ⁸Lakin abuner jena ta ner, khaid ta jesh ta shaul jibu ish-bosheth weled ta shaul ma huwo fi mahamaim. ⁹Huwo amulu ish-bosheth melik fi Gilead, asher, jezreel, Ephraim, Benjamin, wa kulu Israel. ¹⁰Ish-bosheth weled ta shaul, kan arbeim sena wokit huwo bada hakumo Israel, wa huwo hakumo etnin sena. Lakin bet yahuza gi taabi Daud. ¹¹Fi zaman Daud kan melik ta hebron fi bet yahuza kan saba sena wa sita shaar. ¹²Abuner weled ta ner, wa kadamiin ta ish-bosheth weled ta shaul, ruwa bara min mahanaim le Gibeon. ¹³Joab weled ta zeruah wa kadamiin ta Daud ruwa wa limu ma humon fi bir ta Gibeon. hinak humon geni tehet wahid moymu fi tijah tani ta bir wa tani fi tijah al tani. ¹⁴Abner kelim le joab, “Kede shabaab de gum wa nafis fi gidam ta nina.” Yala joab kelim “kede umon gum” ¹⁵Yala shabab gum walimu sawa, ethnasar min Benjamin wa ish-bosheth weled ta shaul, wa ethnasar min Daud. ¹⁶Aye zol seitar le khasm ma ras wa jada sef towo fi jambu, wa umon waga tehet sawa, ashan kida mahal dak semi “helkath hazzurim,” au medan siyuf” de fi Gibeon. ¹⁷Al harib kan saab fi yom dak wa abuner wa rijal ta Israel gelibu gidam ta kadamiin ta Daud. ¹⁸Al talata awulat ta zuriah kan hinak; joab wa abishai, wa asahel. Asahel kan seri fi kura ze gazal al wahas. ¹⁹Asahel gerib fi wara abner wa tabi huwo budun rija wara fi aiya tija. ²⁰Abner ayenu wara huwo wa kelim “de ita asahel? Huwo juwabu “de ana” ²¹Abner kelim le huwo “aglib le yemiin au shamal, wa gobudu wahid min al rujal al shabab de wa shilu hajat towo ta shakila “lakin asahel ma aglib. ²²Yala abner kelim tani le asahel, “wogifu taabi wara ana le ana bi dugu ita fi wata? Kef huwo ana bi wagif hidam Joab, aku taki? ²³Lakin Asahel aba ashan ruwa bara , wa fakida abner dugu huwo fi jism ma akir au tehed harba towo ashan kan harba ja le tija tani. Asahel waga wa mutu hinak. Ashan kida ja aiya wahid kan wosulu fi mahal al asahel waga tehed wa mutu huwo bi wogif baad zaman showeya. ²⁴Lakin joab ma abishai tarudu abuner. Wokit shemis bi ruwa waga, umon ja fi jebel ta Ammah, al gerib ma Giah fi sika gi ruah le gaba ta Gibeon. ²⁵Al rijal ta Benjamin limu nufus tomon sawa wara abner wa wogif fok ta jebel. ²⁶Yala abner nadi joab wa kelim, “keli sef demuru lel abad? Intum ma bi arif bi kun muur fi akir? lahaidi mitten huwo bi kun fi gidam takum wori le rijal taki de keli wogif turuju akuwana tomon?” ²⁷Joab juwabu, “ze Allah aish, iza ita ma kelim kida, jesh tai kan bi turuju akuwana tomon lahaidi saba! ²⁸Yala joab afoku gurun ta koruf wa kulu rijal towo wogif wa ma turudu Israel tani mara, wal shakila tani mara. ²⁹Abner ma rujal towo ruah tull lel de be wasat arabah. Humon gatta bahar Urdon wa ruah kulu sabah de, wa wosulu mahanaim. ³⁰Joab rija min turuju abner. Huwo limu kulu nas towo, al wodoru. Asahel wa 19 min kadamiin ta Daud. ³¹Lakin al kadamiin ta Daud al dabahu Benjamin ta abner 360 rujal al mutu. ³²Yala umon shilu asahel wa dofunu huwo fi turba ta abu towo, al kan fi bedlahem. Joab wa rujal towo ruah belel kulu, wa ashiya wosulu ligo umon fi hebron.

Chapter 3

¹Hasa biga fi harib towil bein bet ta shaul ma bet ta Daud. Daud gi tala gowi wa gowi, laakin bet ta shaul gi tala deif wa deif.²Aulad weledu le Daud fi hebron, awel jena Ammon, weledu ma Ahinoam ta jezeel.³Tani weled, kileab weledu ma Abigail al armala ta Nabal min karmel. Al thalidi, Abusalom weled ta Maakah binia ta Talmai, melik ta Geshur.⁴Al weled nimira arba Adonija, weled ta Haggit al weled nirira kamsa Stephathiah weled ta Abital,⁵Wa al nimira sita, ithream, weled ta mara ta Daud al isim towo Eglah. Kulu aulad de weledu le Daud fi Hebron.⁶Ja fi zaman ta harib bein bet ta Shaul ma bet ta Daud al Abner amulu nefsu gowi fi bet ta shaul.⁷Shaul indu refiga isim towo Risfa, binia ta Aiah. ish-Bosheth kelim le abner, “le ita ruwa le refiga ta abu tai?”⁸Yala abner tala zalan shedid fi kelimat al ish-Bosheth kelimu “ana raas kelip al tabi le yahuza? Alela ana gi wori amana tai le bet ta shaul abu taki, le akuwana, wa le sabihat towo, ashan ma wodi itu le yeden ta Daud. Lakin hasa ita gi isteki ana ashan katiya ashan mara de?”⁹Keli Allah amulu le ana, Abner, wa ketir Kaman iza kan ana ma amulu le Daud ze Allah halifu le huwo.¹⁰Ashan hawila al malaka min bet ta shaul le bet ta Daud wa amulu kursi fi yahza min Dan le Beersheba.”¹¹Ish-bosheth ma juwabu Abner kelima tani ashan huwo gi kufu minu.¹²Yala Abner rasulu kadamiin le Daud ashan kelimu, “ardi de ta munu? Amulu amina ma ana, wa ita bi ainu yedein ta maak. Ashan jibu kulu Israel le ita.”¹³Daud juwabu “kuwes, ana bi amulu amina ma ita. Lakin wahid haja ana bi talabu minak yau ita ma bi ainu wusa tai ile awel jibu Micah, binia ta shaul wokit ita kan ja ainu ana.”¹⁴Yala Daud rasulu muraslat le ish-bosheth, weled ta shaul “wodini mara tai Michal, al ana tab benefsa tai be seer ta mia philastiin.”¹⁵Yala ish-bosheth rusul ashan nadi Michal wa shilu hia min rijal ta hia poltiel jena ta laish.¹⁶Rajil ta hia ruah ma hia wag i kore zaman huwo gi ruah wa taabi hi lahaidi bahurim. Yala abner kelim le huwo, “rija bet hasa” yala huwo rija.¹⁷Abner kelim ma shiuk ta Israel gal, “fi zaman itu gi hawil ashan keli Daud geni melik le itakum.”¹⁸Yala hasa amulu. Le Yahweh kan kelim le daud gal, be wasad ta yeden ta abid ta daud ana bi kalisu nas ta Israel min yeden ta phalastiin wa min yeden ta adu tomon.¹⁹Abner Kaman kelim shaksjan ma nas ta benjamiin. Yala abner ruah Kaman kelim ma daud fi hebron ashan ashra aiya haja al nas ta benjamiin deiru ashan amulu.²⁰Wokit abner ma isreen rujal towo wosulu fi hebron ashan ainu daud, daud jahizu le humon Walima (Akil).²¹Abner ashra le daud, “ana bigum wa limu kulu Israel le itakum, ya said tai melik, ashan humon bi amulu a had maak, ashan ita bi geni melik fok kulu al ita deiru” yala daud rasulu abner bara, wa abner ruah be salam.²²Yala al kadamiin ta daud ma joab ja min hujum wa jibu ma hajad ketir ma humon. Lakin abner kan ma Daud fi hebron.daud rasulu huwo bara, wa abner ruah ma salam.²³Wokit joab wa kulu jesh ma huwo wosulu, humon wori le joab “abner ibn ner ja le melik, wa melik rasulu huwo bara, wa abner ruah be salam.”²⁴Yala joab ja le melik wa gal, “ita amulu shunu? Shuf. Ainu Abner ja le inta! le inta rasulu bara, wa huwo ruah?”²⁵Hal inta ma arif gal Abner jena Ner ja ashan kabasu inta wa arufu kulu wa arif aiya haja al ita gi amulu?”²⁶Wokit Joab sibu daud, huwo rasulu murasulat wara abner, wa huwon jibu huwo wara min bir ta sirah, lakin daud ma arufu kalam de.²⁷Wokit abner reja le hebron, joab shilu huwo fi nas ta bab ashan wonusu ma huwo fi sukut. Hinak joab attanu huwo fi batun wa abner mutu. Fi teriga de, joab dafa dom ta aku towo asahel.²⁸Wokit daud asuma an de huwo kelim, “ana ma mamlaka tai ma indu jam gidam Yahweh lel abaad ashan dom ta abner ibn ner.”²⁹Keli dom de waga fi raas ta joab wa kulu bet ta abu towo. Keli joab ma bed towo keli ma geni kulu ma zol alma endu dabara au jemgeli au abu kereng wa gi doury ma asaya au katulu ma sef au ma bi endu akil.³⁰Yala joab ma abishai. Aku towo katulu abner,ashan. Huwo kan katulu aku tomon asahel fi gibeon fi mashakil.³¹Daud kelim wa le kul nas al ma huwo, sheretu gumashat takum, hafisu mufus takum ma gumas suwal, wa kore gidam genaza ta abner, “hasa melik daud gi douru wara genaza ta abner wokit gi shilu le defiin.”³²Humon dofunu huwo fi hebron. Melik kore wa kore fok fi turba ta abner, wa kulu nas kaman kore.³³Al melik hazing huzun le abner wa guna,³⁴Yeden taki ma morbud “ hal abner bi yemut ze zol al bi mutu ? kura taki ma morbut. Ze al rajil bi waga gidam ta aulat ta adam adad, yala ita waga.Kulu nas ja ashan amulu Daud akulu wokit lisa nahar, lakin Daud halifu, " Kede Allah amulu le ana , wa ketir kaman, iza kan ana jeribu kubs au aiya haja tani magabli shemish ruah tehed." ³⁶kulu nas lahisu zalan ta Daud, wa humon moksutiin, ze shunu al melik amulu humon moksutiin.³⁷Biga kulu nas wa kulu israeliin fahimu yom dak gali huwo ma niya ta melik ashan katulu Abner jena ta Ner. ³⁸Melik kelim le kadamiin tou, " Intum ma arif gal amira wa rajil al adhim waga fi yom de fi israel? ³⁹Hasa ana deif allela, mahma kan ana melik momsus. Rujal del, awulat ta Zeruiah, humon takianiin le ana. Kede Yahweh dafa amael alsherir be akibu huwo fi shar towo , ze huwo bi istehik."

Chapter 4

¹Wokit ish-bosheth, weled ta shaul, asuma gal abner mutu fi herbron, yedan towo bi biga deif, wa kulu srael kan kafu. ²Hasa shaul weledu indu ethnen capatiin ta jesh al wahid isim towo kan baanah wa al tani ismu rekab, weled ta rimmon al beerothite, al kan min nas benjamiin.(le beerothiin bi iktebiru juju min benjamiin,) ³Wa al beerothiin bi jere le githam wa humon ishiin hinak lahaidi yom allele).⁴Hasa Yonatan, jena ta shaul, indu weled al abu kereng. Huwo kamsa senawat wokit akbar an al shaul wa Yonatan ja min jazreel. Al murafik towo shil huwo wa jere ma huwo, lakin fi istijal ta hia Yonatan weledu de waga wa tala abu kereng.isim towo mephibosheth.⁵Yala weled ta Rimoon al Beerothite, rekab wa baanah, ruah be nahar, le bet ta ish-bosheth, ze huwo gi akudu raha, ⁶Al mara alharis fi baab kan num wikit gi legetu geme. Wa rekab ma baanah ruah be raha wa fautu hia . ⁷Yala wokit humon dakalu fi bet, humon hajimu wa katulu huwo wokit huwo gin um fi serir towo fi gurfa towo. Yala humon gata raas towo bara wa shilu, humon douru beel kulu le arabah .⁸Humon jibu raas ta ish-bosheth le daud fi hebron, wa humon kelim le melik, shuf, al yaw raas ta isa-bosheth weled ta shaul, adu taki, al taabu haja taki alela Yahweh dafa said tena al melik shaul wa kulu agial towo. ⁹Daud juwabu rekab ma baanah aku, aulat ta rimmon al beerothite, huwo gal le humon, “ze Yahweh ish, al kaalisu haya tai min kulu mashakil, ¹⁰Wokit zol tani wori le ana shaul mat, huwo bi fekiru huwo gi jibu kabar kuwes, ana gobudu huwo wa katulu fi ziklag. De yau jaiza towo al ana wodi le huwo ashan kabar.”¹¹Godur shunu aktar, iza kan rujal al ashrar katulu zol al beri fi serir towo, ana ma bi asalu dom min yeden takum ashan woduru itakum min ardia de?” ¹²Yala Daud wodi awamir le rujal shabab, wa humon katulu wa gatta yeden tomon wa kura tomon wa haligu humon fok jambu bir ta Hebron. Lakin humon shilu raas ta ish-bosheth wa dofunu fi gubur ta abner fi hebron.

Chapter 5

¹Yala kulu gabail ta Israel ja le Daud fi Hebron wa gal, “shuf ena min jisim wa adom taki. ²Fi zaman kan, shaul melik le anina, de kan ita yau gedimu jesh ta Israel. Yahweh kelim le ita, ita bi ainu nas tai Israel, wa ita bija hakim le Israel kulu.”³Yala kulu shiuk ta Israel ja le melik fi hebron, wa melik Daud amulu ahad ma humon gidam Yahweh. Humon masahu Daud melik le kulu Israel. ⁴Daud kan teletin sena wokit huwo bada hakumu, wa huwo hokum arbeiin sena. ⁵Fi hebron huwa hukum yahuzah saaba sena wa sita shuhur, wa fi orshelim huwo hukum talata wa teletiin sena fog kulu Israel wa yahuza. ⁶Al melik wa rujal towo ruah le orshelim did al jebusites, al sukan ta mahal. Humon gal le Daud “ita ma bija hini ile kan bi turuju bara ma amiyaniin wa abu kerengat. Daud mabi ja hini. ⁷Fi de kulu, Daud gobudu mahal algowi ta Zion, al hasa biga medina ta Daud.”⁸Fi saman Daud kelim, “del al bi hajim jebusites bi yemshi abni asirat ta adu ta Daud” ashan kida nas gi kelim “al amiyaniin wa al abu kura mabi dakalu fi kasri.”⁹Yala Daud ish fi mahal al gowi wa semi medina de medina Daud. Huwo wodi guwa hawulu, min varanda le juwa. ¹⁰Daud tala gowi kaalis ashan Yahweh, Allah ta junut, kan ma huwo. ¹¹Yala hiran melik ta tyre rasulu murasulat le Daud, wa kashap tiik, majarin, wa banain humon abinu bed le melik Daud. ¹²Daud arif inu Yahweh yau asisu huwo ze melik fok kulu Israel, wa huwa arfau mamlaka ashan kalam nas towo Israel. ¹³Baad Daud sibu Hebron waja fi Orshelim, huwo shilu refigat ketir wa nasawin fi orshelim, wa aulat wa banat ketir weledu le huwo. ¹⁴De yau asame ta aulat al weledu le huwo fi orshelim shummua, shobab, Nathan, Solomon. ¹⁵Ibhar, elishua, nepheg, japhia, ¹⁶Elishama, Eliada, wa eliphelet¹⁷Hasa wokit al philastiniin asuma gal Daud masahu ze melik le Israel kulu, humon ruah bara ashan fetisu huwo. Lakin Daud asuma anu wa ruah le malat al gowi. ¹⁸Hasa al Philastiniin ja wa inteshir kulu fi Wadi ta Rephaim. ¹⁹Yala Daud asalu musada min Yahweh. Huwo kelim “keli ana hajimu falastiniin? Hal ita bi wodi le ana inteshar fok humon?” Yahweh kelim le Daud, “hajimu ana bi wodi le ita intishar fogo falastiniin.”²⁰Yala Daud hajimu fi baal perazim, wa hinak huwo gelibum. Hu alik, “Yahweh figir fi nas adu tai gidam ana ze moyo al gi fegir fedanat ta moyo” yala huwo semi isim ta mahal de baal perazim. ²¹Al Philastiniin sibu asnam tomon, wa Daud wa rujal towo arfau bara. ²²Biga al falastiniin ja tani mara wa shetetu tani fi juduel fi Rephaim. ²³Yala Daud asalu musada min Yahweh tani, wa Yahweh kelim le huwo, “itu hajim mabi hajimu min gidam, lakin aksen ruah kun fi दौर be wara humon wa tulu le humon min agshap ta balsam.”²⁴Wokit kan itakum asuma sot ta tabor fi hawa algi jere min fog ashjar Yahweh bi ruah gidam takum ashan hajimu al jesh ta falastiin.”²⁵Yala Daud amulu ze Yahweh amiru huwo. Huwo katulu phalastiniin fi sika min Geba lahaiid Gezer.

Chapter 6

¹Hasa Daud tani limu sawa kulu rujal al iktaru ta Israel , Teletiin alf. ²Daud gum wa ruwa ma kulu rujal towo al kan ma huwo fi Baalah fi Yahuza ashan jibu min hinak Tabut al ahat ta Allah , al bi nadia ma isim ta Yahweh ta jesh , al gaid fi kursi fok al Malaika³Humon kutu al Tabut al hat ta Allah fi Karlo lisa jedid . Humon jibu Karlo de bara min bet ta Abinadab fi jebel . Uzzah wa Ahio , aulat towo gi hafisu al Karlo aljedid de . ⁴Humon jibu karlo de min bet ta Abinadab al fok fi jebel ma Tabut al ahat ta Allah fogo . Ahio kan gi dowuru gidam ta Tabut al ahat . ⁵Yala Daud ma kulu bet ta Israel bada alabu gidam Yahweh ,gi iktefil ma allaat amulu min kashaap , adungu ,kosh kosh , rababa , nungara . ⁶Wokit humon ja le nezilla ta Nakon , al Tor de hizu , wa Uzzah alagu ma yeden towo ashan gobudu Tabut al ahat ta Allah de ,huwo amsuku kulu . ⁷Yala zalan ta Yahweh bada wala did Uzzah . Allah hajimu huwo did katiya towo . Uzzah mutu hinak fi jambu Tabut al ahat ta Allah . ⁸Daud tala zalan lianu Yahweh hajimu Uzzah , wa huwo nadi isim ta mahal de Perez Uzzah. mahal dak gi nadi Perez Uzzah lahaidi yom allela. ⁹Daud kan kafu min Yahweh yom dak . Huwo kelim,“ kef al Tabut al ahat ta- yahweh bi jibu le ana“ . ¹⁰Yala Daud ma indu niya le shilu Tabut al ahat ta Yahweh ma huwo le medina ta Daud , lakin , huwo kutu fi juwa fi bet ta Obed -Edom al Gittite. ¹¹Al Tabut al ahat fadulu fi bed ta Obed-Edom al min Gittite le muda talata shuhur. yala Yahweh bariku huwo wa kulu bed towo. ¹²Hasa Daud wori le huwo,” Yahweh bariku bet ta Obed-Edom ma kulu haja al tabi le huwo ashan Tabut al ahat ta Allah.” Biga Daud ruah wa jibu al Tabut al ahat ta Allah min bed ta Obed-Edom le medina ta Daud ma farah. ¹³wokit del algi arfa Tabut al ahat ta Yahweh ruah sita katuat ,huwo gedim zebiha Tor wa ijil al semin. ¹⁴Biga Daud alabu gidam ta Yahweh ma kulu guwa towo ; huwo kan libisu bes shurwal gitan. ¹⁵yala Daud wa kulu bet Israel jibu Tabut al ahat ta Yahweh ma shuraak wa shot ta gurun Korufan. ¹⁶Hasa ze al Tabut al ahat ta Yahweh ja fi dakil medina ta Daud , Michal ,bina ta Shaul ,inu bara min shubak .Hia shaf Melik Daud gi nutu fok wa alabu gidam Yahweh . yala hia alisu huwo min gelba ta hia . ¹⁷Humon jibu al Tabut al ahat ta Yahweh wa kutu fi mahal towo , fi nus ta kema al Daud amulu le huwo . Yala Daud haragu zebiha wa gedim zebiha ta isterekiya gidam Yahweh . ¹⁸wokit Daud kalasu tekdima ta zebiha al mahruk ,huwo bariku nas be isim ta Yahweh ta jesh. ¹⁹biga huwo gesimu fi nus nas kulu , kulu mujtama ta Israel, le rujal wa nasawiin, aesh ,ma laham ,wa biscowit. yala kulu nas fertek ; kulu wahid rija le bet towo. ²⁰yala biga Daud rija bariku usra towo .Michal bina ta Shaul ja ashan limu ma Daud wa kelimu , “ kef al melik al muktaram ta Israel allele ,bi kun arian gidam ena ta banat al abid fi nus kadamiin, ze wahid al muntée budun fadiha fi nefsu ”²¹Daud juwabu le Michal “Ana amulu de gidam Yahweh, al iktar ana fok Abu taki wa fok kulu usra towo ,al hazilu ana kaaid fok nas ta Yahweh ,fok Israel. Gidam ta Yahweh ana bikun farhan. ²²ana bi kun budun kima aktar min de ,wa ana bikun befadiha fi ena tai lakin le banaat al abit ze ita kelim anu ,ana bi iktaramu “ ²³yala Michal ,bina ta shaul ,ma indu jena lahaidi yom ta mutu towo .

Chapter 7

¹Huwo Hasil kida baad melik biga geni fi bed towo, wa baad Yahweh wodi le huwo raha min kulu adu al hawili huwo, ²Al melik kelim le Nathan al nebi, “Shuf, ana aish fi bet cedar, lakin al Tabut al Ahat ta Allah gi geni fi wasad ta kema.” ³Wa Nathan kelim le melik, “Ruah ,amulu haja al fi gelba taki, le anu Yahweh ma ita .” ⁴lakin fi nefsa belel dak kelima ta Yahweh ja le Nathan ,bigul: ⁵Ruah wa wori le Daud kadam tai , de yau haja al Yahweh kelimu hal itakum bi abinu le ana bed ashan geni? ⁶le anu ana ma ish fi bet min yom al iyal ta Israel tala bara min Masir lahaidi yom ta allela ; ana gi rahalu ma kema , ta Tabut al ahat. ⁷Fi kulu mahal al ana gi harik fi nus al nas ta Israel ,hal ana kelim aiya haja le aiya wahid min gabail ta israel ” le intum ma abinu le ana bed min kashap cedar ?” ⁸Hasa yala ,wori le kadam tai Daud ,De yau shunu al Yahweh ta jesh kelim: ana shilu ita min harisu korfan, ashan ita bikun hakim le nas tai Israel ⁹ana kun maak fi aiya mahal ita gi ruah .Ana gata kulu adu min ita . Hasa ana bi amulu isim taki kebir , ze isim ta al kebir fi ardi . ¹⁰Ana bi iktar mahal le nas tai Israel wa bi zara umon hinak. Ashan umon bi bi ish fi mahal tomon wa ma bi indu mushkila tani mara. Nas al sherir mabi asuru umon, ze humon amulu magabli, ¹¹ze umon gi amulu min yom al ana amiru gudah ashan bi kun fok nas tai Israel. Hasa ana bi wodi lekum raha min kulu adu takum . “ Aktar min de , Yahweh keraru le intum gal Yahweh bi amulu le intum bet ¹²wokit kana yam taki kalasu wa ita bi ragid ma abuhati taki, ana bi gomu jil baad ita , wahid al bi ja min jisim taki,wa bi asisu mamlaka towo ¹³Huwo bi abinu bed fi isim tai ,wa ana bi asisu kursi ta mamlaka towo lel abad. ¹⁴Ana bi kun Abu le huwo ,wa huwo bikun jena tai. wokit huwo amulu kata ,Ana bi akibu huwo ma sot ta rual wa ma dak ta rujal,” ¹⁵Lakin amina ta ahat tai ma bi sibuhuwo, ze ana shilu min shaul ,al ana talau min gidam takum. ¹⁶Bet takum wa mamlaka be ihtemidu lel abad gidam itakum .al kursi takum bi asisu lel abad ¹⁷Nathan kelim le Daud wa kabiru le huwo kulu kelimat ,wa huwo wori le huwo kulu ruiya . ¹⁸yala biga Daud al melik ruah wa geni gidam Yahweh wa kelim, “ana munu ya Rabi Yahweh ,wa usra tai huwo sunu al ita jibu ana lahaidi marhala de ? ¹⁹Hasa de yau haja al besid fi gidam taki ya Rabi Yahweh .ita kelim an usra ta kadam taki le haja kebir al jai ,wa ita wori le ana jil al mustakbal ,ya Rabi Yahweh ²⁰” shunu al aktar ana Daud bi kelim le inta ? Inta bi arif kadam taki ,Ya Rabi Yahweh ²¹kelima taki gi hizu wa bi kemilu hadaf taki ,ita amulu haja al kebir de wa ikteshifle kadam taki ²²“ ashan kida ita kebir ,ya Rabi Yahweh ,mafi zol tani ze inta , wa mafi Allah tani ze inta ,ze ena gi asuma ma adanat tena , ²³yatu uma ze nas taki israeliin, al Uma al wahid fi ardi al ita Allah ,ruwa wa ankisu le nefsak, wa amulu kebir wa hajati al gi kafu le ardi taki . Ita turudu bara umam wa rabunati tomon min gidam ta nas taki ,al ita kalisu min Masir . ²⁴Inta jahisu Israel ze nas taki ella adad, wa inta Yahweh, beja Rabuna tomon. ²⁵” Hasa biga ,Yahweh Allah , keli waad taki ali inta amulu ashan abid taki wa usra towo keli asisu lel abad . amulu ze ita kelim . ²⁶keli isim taki kun ilel abad adhim , ashan nas bi kelim ‘ Yahweh ta Jesh huwo Allah ta Israel , yala bed tai ,Daud ,abid taki asisu gidam taki ; ²⁷”le ita , Yahwah ta Jesh , Al Allah ta Israel ,iktesif le abid taki gal ita bi abinu le huwo bet . ashan kida Ana , abid taki , ligo shujah ashan seli le inta. ²⁸Hasa ,ya Rabi Yahweh , ita Allah , wa kelimat taki huwo be shiga , wa ita amulu kulu waad al kuwes le abid taki. Le inta ya Rabi Yahweh , al kelim hajati de , wa ma baraka taki abid taki bi kun Mubarak lel abad. ²⁹

Chapter 8

¹v 1 Baad de ja gal Daud gelibu al Philastiniin wa setar le umon ,yala Daud shilu Matheg Ammah min setara le Falastiniin.²Biga huwo gelibu Moab wa aburu humon be wasad kutu rujal tomon fi kat wa naimu fi wata tehed. huwo aburu bara ethnen kaat ashan kutu le mut, wa wahid kat le de al deiru hai. Yala nas Mobitiin tala abid ta Daud wa bada dafa le huwo deriba.³Daud yala gelibu Hadadezer jena ta Rehob, al melik ta Zobah, ze Hadadezer kan mashi ashan rija hokum towo fi mugta bahar Euphrates .⁴Daud gobudu min huwo 1,700 Hasasin wa isriin alf musha. Daud demiru kulu kulu al hasasin del ,lakin sibu alkifaya miya minum.⁵Wokit al arameans ta Damascus ja ashan saidu Hadadezer melik ta Zobah, Daud katulu ethnen wa isriin alf rujal arameans.⁶yala Daud kutu muaskar fi Aram ta Damascus ,wa Arameans biga kadamiin ta Daud wa gi dafa le huwo deriba. Yahweh gi wodi intishar le Daud fi aiya mahal al huwo gi ruah.⁷Daud shilu aldaraga al dahap al kan le Kadamiin ta Hadadezer wa jibu umon le Orshelim.⁸Min Tebah wa Berothai, mudun ta Hadadezer, Melik Daud shilu nehas ketir.⁹Wokit Tou, Melik ta Hamath , asuma gal Daud gelibu kulu Jesh ta Hadadezer,¹⁰Tou rasulu Hadoram weledu le Melik Daud ashan selimu wa bariku, ashan Daud shakil did Hadadezer wa seitar le huwo, Lianu Hadadezer kan haribu did Tou .Hadoram jibu mahu Fida, Dahab, wa Nihash¹¹Melik Daud gedimu kulu hajat de le Yahweh, sawa ma Fida wa Dahab al huwo gedimu, alja min kulu umam al umon seitar fogo – ¹²Min Aram, Moab, nas ta Amon, al Philastiniin,wa Amalek sawa ma kulu al ketir ta Hadadezer jena ta Rehob, al melik ta Zobah.¹³Isim ta Daud maaruf kalis wokit huwo rija min seitara ta Arameans fi jaduel ta mile, ma tamantashar alf rujalum.¹⁴Huwo kutu Muaskar fi kulu mahalat ta Edom, wa kulu al Edomiin biga kadamiin towo. Yahweh wodi intishar le Daud fi kulu mahal alhuwo ruah.¹⁵Daud hukum fi kulu Israel, wa huwo hokum ma adalla wa hak le kulu nas towo.¹⁶Joab weled ta Zeruah kan kaaid ta Jesh ,wa Jehoshaphat weled ta Ahilud mushejil.¹⁷Zadok weled ta Ahitub wa Ahimelek weled ta Abiathar Gasausa,wa Seraiah kan katib.¹⁸Benaiah weled ta Jehoiada kan fi musuliya ta Kerethites wa Pelethites, wa aulat Daud kan Gasausa .

Chapter 9

¹Daud kelim,” Hal fi aiya wahid fadulu min usra ta Shaul al ana bi beinu le huwo hiniya ashan Yonatan?” ²Hinak kan fi usra ta Shaul kadam al ismu Ziba, wa humon nadi huwo le Daud. Al melik kelim le huwo ,” Hal inta Ziba?” Huwo juwabu “Naam .Ana kadam taki “³Al melik kelim, “Hal fi aiya al fadulu fi fi usra ta shaul al ana bi wori le huwo kuwes ta Allah? Ziba juwabu le Melik,” Jena ta Yonatan lisa fi ,al abu kereng.” ⁴Al Melik kelim le huwo, “wenu huwo?” Ziba juwabu le Melik, Huwo fi fi bed ta Makir weled ta Ammiel fi lo Debar.”⁵Yala Melik Daud rasulu ashan kede jibu huwo min bed ta Makir weled ta Ammiel min lo Debar. ⁶Biga Mephiboseth weled ta Yonatan weled ta Shaul ,ja le Daud wa dengiri wusa towo tehed fi wata le iktiram le melik Daud.Daud kelim,Mephiboseth.“ Huwo juwabu,” shuf ,Ana kadam taki !⁷Daud kelim le huwo, Mata kafu ,ana gi wori shokol kuwes ashan abu taki Yonatan wa ana bi wodi kulu aradi ta jidu taki shaul ,wa ita daiman bi akulu fi tarbeza tai.” ⁸Mephiboseth dengiri wa kelim,” kadam taki de yau munu ali ita bi ainu ma ena ta rahma le kelib al mayid ze ana?”⁹Biga Melik nadi Ziba ,kadam ta Shaul wa kelim loo , “kulu de altaabi le Shaul ana wodi le weled ta weled towo. ¹⁰Inta ma aulat taki wa kadamiin taki lazim be kuruju lo wa intakum bi hasidu al zira de ashan weled ta said takum bi indu akil ashan akulu. Le Mephiboseth, weled ta kebir takum ,lazim bi akulu fi tarbeza tai “Hasa ziba indu kamistashar aulat wa isriin kadamiin¹¹Biga Ziba kelim le Melik, “ Kadam taki ya Melik bi amulu kulu haja al said al Melik amiru le Kadam “ al Melik zidu,” ze le Mephiboseth huwo bi akulu fi tarbeza ze wahid min aulat ta Melik “ ¹²Mephiboseth indu weled suker al isim towo Mika. Al kulu gaidin fi bet ta Ziba kan Kadamiin ta Mephiboseth. ¹³biga Mephiboseth ish fi orshelim, wa huwo daiman bi akulu fi tarbeza ta Melik, hata lokan huwo abu kereng fi kulu ethnen kura

Chapter 10

¹Ja hasil fi zaman ma baad Melik ta nas ta Ammon maat , wa Hanun weled towo ja tala Melik fi mahal towo.

²Daud kelim ,”Ana bi wori hanan le Hanun weled ta Nahash , ze abu wori le ana hanan “yala Daud rasulu kadamiin ashan wodi taaziya le Hanun ashan Abu . kadamiin towo dakalu fi ardi ta nas Ammon. ³Lakin al kiayadad ta nas ta Ammon kelim le Hanun said tomon ,” ita fekiry hagiga gal Daud gi iktaram Abu taki ashan huwo rasulu rujal ashan azi ita ? “ sei Daud ma rasulu kadamiin towo ashan ja ainu wa itjasus medina de ashan gelibu ?”⁴Biga Hanun shilu kadamiin ta Daud ,gata dikiin tomon kulu nus ,gata jalabiat tomon lahaidi fi jabat wa rasulu umon bara. ⁵Wokit umon ashra de le Daud huwo rasulu ashan limu ma umon lakin rujal del kan Malian ma fadiha ,Al Melik kelim “ geni takum hini lahaidi dikiin takum rabah tani yala rija.”⁶wokit nas ta Ammon ainu umon biga batal le Daud , Nas ta Ammon rasulu kadamiin wa ajiru Arameans ta beth Rehob wa Zobah ,isriin alf musha ,wa Melik ta Maakah ma alf rujal , wa rujal ta Tob ma ethnashar alf rujal . ⁷Wokit Daud asuma kida ,huwo rasulu joab wa kulu jesh ⁸Al Ammonitiin amulu kat ta harib le madkal ta baab medina tomon ,biga Arameans ta Zobah wa Rehob ,wa rijal ta Tob wa Maakah ,wogif ma nufusum fi midan alfadi . ⁹Wokit Joab ainu al kaat ta harib fi kulu haja gidam wa wara ,huwo azilu juzu min kuwat ta Israel al aksen fi harib wa jahisum did Arameans. ¹⁰Al bagiya huwo kutu fi yeden ta Abishai aku , wa Huwo rasulu fi tija ashan shakil jesh ta Ammon. ¹¹Joab gal “ iza al Arameans gowiin le ana ,yala ita ,Abishai , bi alagu ana .lakin iza Jesh ta Ammon yau gowiin ana bi alagu ita ¹²keli intum gowiin wa keli anina wori nufus ta nina gowiin le nas tena wa medina ta Allah tena ,le Yahweh huwo bi amulu shunu al kuwes le hadaf towo “¹³Yal Joab wa junud gedim le harib did Arameans, al asuro ashan bi jere min gidam jesh ta Israel. ¹⁴Wokit kuwat ta Ammon ainu gal Arameans jere, umon kaman jere min Abishai wa raja fi medina. Biga Joab raja min nas ta Ammon wa ruah wara le Orshelim. ¹⁵Wokit al Arameans ainu gal umon gelibu ma Israel ,umon limu nufushum sawa. ¹⁶yala Hadarezer rasulu le jesh ta Aramean begadi le bahar Euphrates .Umon ja fi Helam,wa Shobak,al kaaid ta jesh ta Hadarezer, ruah gidamum. ¹⁷Wokit wori le Daud de, Huwo limu kulu jesh ta Israel sawa ,gata bahar ta ordon, wa wosulu fi Helam. Arameans jahizu nufusum le mashakil wa shakil Daud. ¹⁸al Arameans jere min Israel wa Daud katulu subumiya rujal al gi sugu karlo wa arbein alf rujal al gi sugu hasin Shobak alkaaid ta jesh tomon awugu wa mutu hinak. ¹⁹wokit kulu al muluk al kudam ta Hadarezer ainu gal gelibu umon ma Israel ,Umon amulu salam ma Israel wa biga umon tala hadaf. yala Arameans gi kafu ashan saidu nas ta Ammon tani mara .

Chapter 11

¹Ja fi zaman fasla al rebi ta sena ,fi zaman dak wokit Muluk kan bada bi yemshi fi harib , Duad rasulu Joab kadam towo ,wa kulu junut ta Israel . Umon demiru junut ta Ammon wa hasiru Rabah .lakin Daud geni fi Orshelim²yala ja zaman fi wahid min umsiya Daud gum min sirir towo wa bada dowuru fok fi ras al kasri .min hinak hasil huwo ainu Mara gi hamam ,wa mara de jambil kalis kan gi ainu . ³biga Daud rasulu wa asalu nas albi arifu an Mara de .wahid kelimu ,” hal de ma Bethsheba ,binia ta Eliam, wa hia ma mara ta Huria al Hititte? “⁴Daud rasulu murasulat wa shilu hia ; wa hia ja le huwo , wa huwo num ma hia (le hia bes tahiru nefsa min wasaka towo) .yala rija fi bed. ⁵al mara de hamil ,wa hia rasulu wa wori le Daud ,hia kelim “ Ana hamlan. “⁶Yala biga Daud rasulu le Joab ,” rasulu le ana Huria al Hatite .” yala Joab rasulu le Daud ⁷wokit Uriah wosulu ,Daud asalu huwo kef nas Joab ,kef al Jesh gi amulu ,wa kef al harib mashi . ⁸Daud kelim le Uriah ,” Ruah le bed taki wa kasulu kura taki .” yala Uriah ruah sibu kasri ta Melik ,wa melik rasulu hadiya wara ta Uriah baad huwo tala .⁹Lakin Uriah num fi baab ta Kasri ma kulu kadamiin ta said towo ,wa huwo ma ruah fi bed towo ,” ¹⁰Wokit umon wori le Daud ,Uriah ma ruah fi bed towo ?” Daud kelim le Uriah , ita ma ja min mamuria ? le ita ma ruah le bed ?” Uriah juwabu Daud ¹¹,” Al tabut al ahat ,wa Israel wa Yahusa gi geni fi kema ,wa kaaid tai Joab wa Kadam ta said tai fi Mukaimat fi maidan fadi .kef ana bi ruah le bed tai ashan akulu wan um ma Mara tai ? ana bi akid le inta ze ana aish ana ma bi amulu de .”¹²Daud kelimu geni hini allele Kaman ,wa bukura ana bi sibu ita ruah “ yala Uriah geni fi orshelim yom dak wa tani yom . ¹³wokit daud nadi huwo ,huwo akulu wa asurubu gidam towo ,wa Daud amulu huwo shakran kalis . fi misa Uriah ruah wan um fi serir towo ma kadamiin ta said towo ,huwo ma ruah le bed towo .¹⁴Yala fi sabah Daud katifu risala le Joab ,wa rasulu ma yeden ta Uriah. ¹⁵Daud katibu fi risala gal,” kutu Uriah fi gidam ta Harib al saab ,wa yala inship min huwo ashan bi durubu wa matu .”¹⁶Ya Joab ainu hisar le Medina ,Huwo wodi Uriah le Mahal al huwo arufu al guwa ta jesh ta adau al gowi bi harib minu. ¹⁷wokit rujal ta medina tala ashan harib junut ta Joab jusu min kadamiin ta Daud maatu ,wa Uriah al Hattite maat hinak .¹⁸Wokit Joab rasulu le Daud kabar kulu an al Harib le Melik, ¹⁹Huwo amiru al murasula ,kelim “Wokit kan ita kalasu wori le huwo aiya haja an al harib, ²⁰huwo bi hasil al Melik bi tala zalan ,wa huwo bi kelim le itu ruah jambu medina ashan harip ? itu ma arif gal umon bi durubu min heta ?²¹Munu yau katulu Abimelek weled ta Jerub-besheth ?itu ma arif de Mara yau jada murkaka fogu min heta ashan huwo bi mutu fi thebez ? le itu ruah gerib ma heta ? yala ita bi juwabu ,’kadam taki Uriah al Hattite mutu Kaman.”²²biga al murasula de ruah wa wori le huwo aiya haja al Joab rasulu huwo ashan kelim . ²³yala al murasula kelim le Daud ,” al adu kan gowiin min ena fil awel ; humon ja lena fi midan ,lakin ena turudum wara le baab ta matkal . ²⁴yala al danga darabu fi jesh tena min heta ,wa juzu min jesh katulu ,wa kadam taki Uriah al Hittite Kaman .” ²⁵yala Daud kelim le murasula ,” kelim de le Joab ,keli de ma habitu inta al sef bi kata wahid wa atani . amulu al harib taki gowi did al medina . wa aglibu ,wa shejau . ²⁶yala wokit al mara ta Uriah asuma gal Uriah mutu rijil towo , hia kore shedid ashan rajil towo ²⁷wokit husun towo kalas ruah , Daud rasulu wa shilu hia le kasri towo , wa hia biga Mara towo wa weledu le huwo weled . lakin al Daud amulu Yahweh ma murta .

Chapter 12

¹ Yala yaweh rasulu le Daud Natan .Huwo ja le huwo ,” Hinak kan fi rajil fi medina .wahid rajil kan ganiyan wa altani kan miskin . ²al rajil al ganiyan indu korfan ketir wa abgar , ³lakin al rajil al miskin ma indu haja ile wahid koruf towo entaya ,al huwo biu wa rabau .biga raba sawa ma huwo wa adfal towo . Al koruf gi akulu mahu wa ashrab min kubaya towo , wa gi num fi mahal towo ze bina towo⁴yom min al ayam difan ja le rajil alganiyan de ,al rajil alganiyan ma deiru ashan shilu wahid min korfan towo au abgar ashan jahisu al gada le huwo . bel ax , huwo shilu koruf entaya ta rajil al miskin de wa rakabu le difan towo de.” ⁵Daud kan sukun ma zalan did al rajil al ganiyan de ,wa huwo kelim le Natan ,” ze Yahweh aish , al rajil al amulu de bi istehik mot. ⁶Huwo bi dafa wara koruf de aktar min arbaa maraad ashan huwo amulu haja ze de ,wa ashan huwo ma indu rahma le zol al miskin .”⁷yala Natan kelim le Daud ,”ita yau zol de , al Allah ta Israel ,kelim ana masahu ita min kulu Israel ze Melik ,wa ana kalisu ita min yeden ta Shaul . ⁸Ana wodi le ita bed ta said taki ,wa nasawin ta said taki maak . wa ana Kaman wodi le ita bed ta Israel wa yahuza . lakin iza dak suker ,ana kan bi wodi le ita hajat ketir zeyada .⁹yala le ita alisu ganun ta Yahweh , ashan amulu al sar fi ena towo ? ita katulu Uriah al Hittite ma sef wa shilu mara towo ashan kun mara taki .ita katulu huwo ma sef ta jesh ta Ammon. ¹⁰yala hasa keli sef ma sibu bed taki ,ashan ita alisu ana wa shilu mara ta Uriah al Hattite ze Mara taki .¹¹Yahweh kelim , shuf ana bi arfa fok damar did ita min bed taki .fi gidam ta ena taki , ana bi shilu nasawin taki wa wodi umon le jeranat taki ,wa huwo bi num mahumon be nahar. ¹²ita amulu katiya taki fi sir lakin ana bi amulu de fi gidam kulu Israel ,fi ena shemish.” ¹³Yala Daud kelim le Natan ,” Ana amulu katiya did Yahweh .” Natan kelim le Daud “ Yahweh Kaman jizu katiya taki ita ma bi katulu . ¹⁴Ashan kida ,ashan be ameliya de ita foguru Yahweh , jena al weledu le ita de hagiga ma bi ish bi mut, ¹⁵yala natan ruah le bed .Yahweh hajimu jena al mara ta Uriah weledu le Daud, wa huwo tala ayan shedid.¹⁶Daud kore le Allah ashan weled de .Daud sayim wa ruwa juwa wa um blel kulu fi wata . ¹⁷el shiuk al fi bed towo gum wa wogif jambu ,ashan gowimu fok min wata ,lakin huwo ma bi gum fok ,wa huwo ma bi akul mahum . ¹⁸ja biga fi saba yom al jena de mat . kadamiin gi kafu ashan wori le huwo gal jena de mutu ,umon gal “ shuf , iza kan jena de kan hai ena kelim le huwo hu ma asuma le sot tena ,huwo bi amulu sunu le nefsu iza ena wori gal weled de maat ? ! ¹⁹lakin wokit Daud ainu kadamiin towo gi waswas ma baad , Daud lahizu gal jena de mutu .Huwo kelim le kadam towo .” Hall jena maat ? “ Umon juwabu ,”huwo maat .” ²⁰Daud yala gum min wata wa kasulu nefsu ,masa nefsu ,wa geiru gumash towo .wa huwo ruah le Tabut al Ahat ta Yahweh wa mejidu hinak ,wa huwo ja wara le kasri towo .wokit huwo sal lo ,umon jahizu akil gidam towo ,wa huwo akulu.²¹ya kadamiin towo kelim le huwo “ le ita amulu de ? “ ita sum wa kore wokit jena de hai ,lakin wokit jena de maat ita gum fok wa akulu ? ²²Daud juwabu ,” wokit jena de kan hai ana sum wa kore ,ana kelim ,ma ma ruf imkin au la Yahweh bi kun rahmaan le ana ,ashan jena de bi hai ? ²³lakin hasa maat ,yala le ana bi sum ? hal ana bi jibu huwo wara ? ana yau bi ruah le huwo ,lakin huwo mabi rija le ana “²⁴Daud arshidu mara towo Bathsheba , wa ruwa le hia wa num ma hia . baad dak hia weledu weled , wa al jena de semi Solomon .Yahweh hibu huwo ²⁵wa huwo rasulu kelima le Natan al nebi keli semi jena de , hu semi jedidiah ,ashan Yahweh hibu huwo.²⁶Hasa Joab shakil did Rabbah ta Ammonitiin ,wa huwo seitar le medina ta melik . ²⁷yala Joab rasulu murasulat le Melik Daud wa gal , “ Ana shakil did Rabbah ,wa ana shilu mahal masdar ta moya tomon ²⁸Hasa limu kulu bagi jesh sawa wa amulu muaskar gerib washilu al Medina le anu iza ana shilu ,bi semi ma isim tai .”²⁹yala Daud limu kulu jesh sawa wa ruwa le Rabbah , huwo harib did al medina wa seitar ³⁰.Daud shilu al Taj dahab min min raas ta Melik tomon – wozin towo ashara wogiya , wa kan fi hajer aljemil fogo . al Taj de kutu fi raas ta Daud . yala huwo jibu hajat ketir min medina de³¹huwo jibu bara nas al kan fi medina de wa kutu umon be guwa ashan istakal fi munshar ,hadid ,wa fas ; wa huwo kutu umon istakal fi dugu tuup .Daud talabu kulu medina ta Ammon keli amulu shokol de . yala Daud wa kulu jesh towo rija le Orshelim .

Chapter 13

¹Wa ja baad de weled ta Daud Absalom indu oktu isim towo Tamar , wa weled ta Daud Amnon Bihibu hia .

²Amnon kan biga haznan la hadi huwo tala ayan ashan okut tou Tamar . hia fata , yani saap le Amnon ashan amulu aiya haja le hia .³lakin Amnon indu saabi al ismu kan Jonadab weled ta Shimeah , Aku Daud . Jonadab kan weled batal .⁴Jonadab kelim le Amnon , Le ya weled Melik ita indu afkar kulu sabaa ? ita ma bi wori le ana ? yala Amnon juwabu ,” Ana bihibu Tamar , okot ta Absalom akui “⁵Yala Jonadab kelim le huwo ,” num fi serir taki wa mesil gali ita ayan . wokit kan abu taki ja ashan ainu ita ,asalu huwo arjuk ita bi akder rasulu le ana okot tai tamar ashan wodi le ana haja ashan akul wa rakabu le ana , ashan ana bi ainu wa akulu min yeden towo ? “⁶Yala Amnon num tehet wa mesil gal ayan .wokit Melik ja le huwo ,Amnon kelim le Melik ,” arjuk rasulu okotai Tamar ashan amulu Akil tani ashan ayan tai fi gidam tai ashan ana bi akulu min yeden towo .”⁷Yala Daud rasulu kelima le Tamar fi mahal towo ,gal “⁸Ruah le bed akuk Amnon wa jahisu akil le huwo .”⁹yala Tamar ruah le bed aku Amnon mahal al huwo naim fogo .wa hia shilu anjin wa amulu rekif fi gidam towo ,yala hia kutu fi furun .¹⁰hia shilu tawa de wa wodi Rekif le huwo ,lakin huwo aba akulu .yala Amnon kelim le nas tannin alfi ,” aiya zol keli tala bara min ana “¹¹yala aiya zol tala bara minu .”¹²Amnon kelim le Tamar ,”jibu akil de fi gurfa tai ashan ana bi yakulu min yeden taki “¹³yala Tamar shilu rekif al hia amulu ,wa jibu le gurfa ta aku Amnon .¹⁴wokit hia jibu akil le huwo ,hu amsuku hia wa kelim le hia ,” taal ,num ma ana , ya okti .”¹⁵Hia kelim le huwo ,la akui mata asuru ana , haja ze de ma bi amulu fi Israel! .mata amulu fadiha ze de¹⁶kef ana bi tala min fadiha tai de ? wa ita ? ita bikun zewahid al belid fi Israel ! Hasa arjuk kelim le Melik huwo ma bi aba ana le ita “¹⁷ashan kida ,Amnon ma deiru asuma le hia , wa huwo kan gowi min hia , huwo gelibu hia ,wa huwo num ma hia .¹⁸biga Amnon kerehu Tamar ma kulu kerehia .al kerehia al huwo kerehu ma hia kan saab min al hub al huwo kan hibuh ma hia .Amnon kelim le hia ,” gum fok wa ruah¹⁹lakin hia kelim le huwo la ! ashan al shar al kebir al bi sibu ana ruah batal min al ita amulu le ana “²⁰lakin Amnon ma asuma le hia .²¹bel ax ,huwo nadi kadam towo shaksi wa kelim ,shilu mara de bara min ana ,wa tarbasu bab warau“ .²²yala kadam de jibu hia bara wa tarbasu baab wara hia .Tamar kan labis jalabia jemil kalis ashan banad ta melik al fatayat gi libusu jalabia ze de . Hia kutu yeden fi raas wa talabara ,gi kore shedid wokit gi ruah .²³Tamar kutu rumat fi raas wa sheretu jalabia aljemil de .hia kutu yeden fi raas wa ruah bara ,gi kore shedid zaman gi ruah.²⁴Absalom aku gal le hia , “²⁵hal Amnon akuk geni maita ? hasa askut ya okti . Huwo akuk mata shilu haja de fi gelba “²⁶yala Tamar fadulu barau fi be ta Aku Absalom .²⁷lakin wokit Melik Daud asuma be kulu hajat del ,huwo kan zalan shedid .²⁸Absalom ma kelim haja le Amnon ,le Absalom kerehu Amnon fi haja al huwo amulu le hia be teriga al huwo fadihu oktu Tamar .²⁹Ja biga baad sena ten kamil Absalom indu muraat ta korfan fi mahal ismu Baal Hazor ,algerib ma Ephraim ,wa Absalom nadi kulu aulat melik ashan ja hinak .³⁰Absalom ruah le melik wa kelim “³¹shuf hasa , kadam taki endu muraat ta korfan ,arjuk keli melik wa kadamiin ja maana ,kadam taki .”³²al Melki juwabu Absalom ,” la ,weledi , kuluna ma bi yemshi ashan nihna ma bikun lek tegila ,lakin huwo wodi le huwo baraka .³³yala Absalom kelim ,” kan ma kida ,arjuk keli akui Amnon ruah maana .yala al melik kelim le Amnon bi ruah maak ?³⁴Absalom asuru Daud ,yala huwo sibu Amnon wa kulu aulat al melik ruah mahu³⁵Absalom Amiru kadamiin towo gal “³⁶asuma kuwes .wokit Amnon biga sakaran ma merisa wa kan ana kelim le itakum ,hajimu Amnon , yala katulu takum huwo .matakum kafu ,hal ana ma amiru itakum ? keli kum gowiin “³⁷yala kadamiin ta Absalom amulu ze huwo amiru umon . yala kulu aulat al melik ruah ,wa aiya zol fiku huzan wa jere .³⁸yala biga ja ,wokit umon fi sika ,al kabara ja le Daud gal “³⁹Absalom katulu kulu aulat al melik ,wa mafi wahid minum al fadulu⁴⁰yala melki gum wa sheretu gumash towo ,wan um fi wata , wa kulu kadamiin towo wagifin ma gumashat moshroot .⁴¹Jonadab weled ta Shimeah ,aku ta Daud juwabu wa kelim ,” keli said tai ma amin gal umon katulu kulu al rijal shabab al aulat ta melik .Absalom katit de min fi yom al Amnon fadihu oktu Tamar .⁴²ashan kida kede said tai Melik ma shilu kabar de fi gelib ,ashan sedek al kulu aulat melik maat ,Amnon bes yau maat “ .⁴³Absalom jere bara .kadam arfa raas wa shaf al nas jaain fi sika fi jebel fi tijah garibi⁴⁴yala Jonadab kelim le Melik ,Shuf ,aulat al melik jaain huwo bes ze kadam taki kelim “⁴⁵Yala biga baad huwo kalasu kalam ,aulat al melik wasulu wa arfa aswat tomon wa kore .al melik ma kulu kadamiin Kaman kore shedid⁴⁶lakin Absalom jere wa ruah le Talmai weled ta Amihud ,almelik ta Geshur .Daud gi kore ashan weled towo kul ma yom .⁴⁷yala Absalom jere wa ruah le Geshur ,al huwo geni le muda talata sena⁴⁸Gelba ta melik Daud deiru ashan ruah ainu Absalom ,fa huwo arshidu ashan Amnon wa mutu towo .

Chapter 14

¹Hasa Joab weled ta Zeruiah lahizu gal gelba ta melik deiru shuf Absalom. ²yala Joab rasulu kelima le Tekoa wa jibu mara al zikiya le huwo .Huwo kelim le hia . arjuk mesil se ita fi husnan wa libisu malabith hasnan . arjuk mata masa jisim taki ma zeed , lakin kun ze mara al fi haz naniin zaman towil ta mutu. ³Yala ruah le Melik wa kelim lou an haja al ana bi wori “ yala Joab wori le hiya shinu al hia bi kelim le Melik. ⁴Wokit al mara minTekoa kelim le Melik ,hia kutu wusa tehed wa kelim ,” saidu ana Melik “ ⁵al Melik Kelim le hia ,sunu batal ? Hia juwabu “ al hak yau Ana armala ,rajli maat . hia juwabu , “ ⁶Ana kadam taki ,indi ethnen aulat ,wa humon shakil fi zira wa mafi zol bi farigu humon .wahid dugu wahid wa mutu . ⁷yala hasa kulu al ashira gum did tai ,wa umon gal ,wodi fi yeden tena al rajil al dugu aku de ,ashan ena Kaman bi katulu ashan dafa aku al katulu , ashan umon be demiru al warisa .munu yau bi batulu faham nar al ana sibu ,ashan umon ma bi sibu isim le rajil tai wala jil fi wash al ardi .”⁸yala al melik kelim le mara ,” amsi le bed taki ,ana bi amiru haja ashan bi amulu “ ⁹Al mara ta Tekoa juwabu le melik ,” ya said tai ,Melik keli al batal fi ana wa fi bed Abui .al melik wa kursi towo ma batal “¹⁰Al Melik juwabu ,” Aiya zol al kelimu aiya haja le ita ,jibu le ana , wa huwo ma bi lemesu ita tani mara .” ¹¹yala hia kelim “ arjuk , keli melik zekiri Yahweh Allah taki ,ashan dafa dom ma bi demiru gidam tani ,ashan umon ma bi demiru weled tai .” al melik juwabu “ ze Yahweh aish ,wele shar wahit ta weled taki bi waga fi wata .”¹²biga Mara de kelim ,arjuk keli kadam taki kelim ziada le melik said tai .” Huwo gal ,” kelim ¹³yala al mara kelim , “ le ita amulu hajat ze did nas ta Israel ? fi kelimu de , al melik ze zol al galtan ,lianu al melik ma rajah wara jena towo al jere ¹⁴. Ena kulu bi mut ,ena ze moyo kan kubu tehed ,ena ma bi limu tani .lakin Allah ma bi shilu haya ; be ax bi fetishu sika ashan del al turudu bara bi rijau . ¹⁵Hasa yala ,shuf de al ana ja kelim le said tai al Melik ,ashan nas kutu ana kuwak ,yala kadam taki kelim lenefsu ,ana hasa bi kelim .huwo bikun imkin al melik bi amulu talab ta kadam towo ¹⁶imkin al melik bi asuma le ana wa wodi risala ta kadam towo min yeden ta rajil albi demiru ana wa weled tai ,bara min al warisa al Allah wodi lena . ¹⁷yala kadam taki seli ,” Yahweh ,arjuk keli kelima ta said tai Melik wodi leana raha ,ze Malaika ta Allah ,de Yau Melik said tai fi wori al kuwes min batal .keli Yahweh Allah taki kun maak .”¹⁸biga melik juwabu wa kelim le mara de ,” arjuk mata dusu min ana aiya haja kan ana asalu ita .” al mara juwabu ,”keli said tai melik hasa kelim .” ¹⁹al melik kelim , Hal ma yeden ta Joab maak fi kulu de ? “ al mara de juwabu wa kelim ,”ze ita aish ,saidi al melik ma fi zol bi insahib le shamal wala yomin min haja al saidi melik kelim .de kadam taki Joab al amiru ana ashan kelim kulu de al kadam taki kelim . ²⁰al kadam taki Joab amulu da ashan geiru tajah ta haja al gi hasil .saidi ziki ,ze zaka ta malaika ta Allah ,huwo bi arif aiya haja al bi hasil fi ardi .”²¹yala al melik kelim le Joab , “ shuf hasa , ana bi amulu haja de .ruah yala ,wa jibu al rajil al shaab de Absalom wara “ ²²yala Joab dengri wusa tehed fi wata ashan iktaram wa wodi tehiya le melik .Joab kelim ,Allela Kadam taki aruf inu ana ligo maaruf fi ena taki ,saidi melik ,fi de al melik amulu talab ta kadam towo .”²³yala Joab gum ruah le Geshur ,wa jibu Absalom wa le orshelim. ²⁴al melik kelim ,” huwo keli rija le bed towo ,lakin huwo mabi shuf wusa tai “ yala Absalom rija le bed towo ,lakin ma ainu wusa ta abu towo . ²⁵Hasa fi Israel mafi zol al bi majidu fi sokol wosim aktar min Absalom .min dufur kura le fok raas towo mafi lom fi huwo. ²⁶wkoit kan huwo gata shar towo min raas fi nihaya aya sena ,ashan biga tegil le huwo ,gi jeribu shar towo mitten shekel ,al wosin le hasap muasafat ta melik . ²⁷le Absalom weledu talata aulat wa wahid binia ,al isim towo Tamar .hia kan mara jemil kalis.²⁸Absalom aish ethnen sena kamil fi orshelim ,budun ainu wusa ta melik . ²⁹yala Absalom rasulu kelima le Joab ashan rasulu le Melik ,lakin joab ma agder ja le huwo . yala Absalom rasulu kelima le mara altani ,lakin Joab Kaman ma ja . ³⁰yala Absalom kelim le kadamiin towo , “ ainu le mahal zara ta Joab gerib ma tai ,wa huwo indu dura fogo .ruah wa kutu nar fogo .” yala kadamiin ta Abusalom gutu nar fogo. ³¹yala joab gum wa ja le Absalom fi bed towo wa kelim ,” le kadamiin taki kutu nar fi mahal zara tai ? ³²Absalom juwabu Joab , “ le ana ja min Geshur ? aksen le ana ashan kun hinak .ashan kida hasa ana ainu wusa ta melik ,wa iza kan ana galtan ,keli huwo katulu ana ,” yala Joab ruah le Melik wa wori le huwo . wokit melik nadi Absalom “ ³³yala Joab ruah le melik wa wori le huwo . wokit al melik nadi Absalom , huwo ja le Melik wa dengir tehet fi wata gidam Melik ,wa al melik wodi gubla la Absalom .

Chapter 15

¹Ja kan ma baad de Absalom jahisu karlo wa husan le nefsu ,ma kamistashar rujal gi jere gidam towo . ²Absalom bi gum sabah bedri wa wogif jambu sika al gi ruwa le baab medina . wokit zol indu muskila wa deiru melik ashan yahkim ,Absalom bi nadi huwo wa kelim , “ min yatu medina ita ja min fogo ? kadam taki min wahid min gebail ta Israel .” ³yala Absalom bi kelim ,shuf , al muskila taki kuwes was a ,lakin mafi zol al gowi ma melik ashan auma le muskila .” ⁴Absalom zidu ,ana itmana kan bikun gadi fi ardi de , ashan aiya rajil al indu muskila bi ja le ana ,wa ana bi wodi lou adala ! “⁵yala ja ma baad wokit kan aiya zol ja bi iktaramu ,Absalom bi kutu yeden towo wa amsuku zol wa bozu huwo. ⁶Absalom huwo amulu kida le kulu Israel al kan ja le melik ashan hokum .biga Absalom seregu gelba ta rijal ta Israel .⁷Ja fi wokit ta ma baad arba sena Absalom kelim le Melik ,minfadlak keli ana ruah wodi iktiram tai le Yahweh fi halifa al kan ana amulu le Yahweh fi Hebron . ⁸le anu kadam taki amulu waad wokit kan ana aish fi Geshur fi Aram ,bigul ,iza kan Yahweh bi jibu ana tani fi orshelim ,ana bi abidu Yahweh “⁹yala al melik kelim ,ruah be salama .” yala Absalom gum wa ruah le Hebron . ¹⁰yala Absalom rasulu jawasis fi kulu gabail ta Israel ,bikelim ,min ma itakum bi asuma sot ta gurun ta koruf yala itakum bi kelim “ Absalom yau Melik fi Hebron .”¹¹ma Absalom ruah ma mitten rujal min orshelim ,al rahibu humon ruah hinak ligo ma arufu aiya haja al Absalom katitu . ¹²wokit Absalom gedim zebiha ,huwo rasulu le Ahithohel min medina al fi bed ta Giloh . Huwo murshid ta Daud .Muamara ta Absalom kan gowi ,wan as al gi tabi Absalom gi zidu daiman .¹³Murasula ja le Daud ,” gal ,al gelib ta rujal ta Israel gi taabi wara Absalom “ ¹⁴yala Daud kelim le kulu kadamiin towo al fi orshelim ,” gum wa kede ena jere au mafi kulu ena bi jere min Absalom ,jahisu tawali ashan mamuriah ,au huwo bi kerimu ena ,au jibu damar be hajimu medina de ma sef . ¹⁵Alkadam ta Melik kelim le Melik “ shuf ,kadamiin taki jahisiin ashan amulu aiya haja al said tena melik kelim .”¹⁶Al melik tala wa kulu usra towo wara towo ,lakin al melik sibu ashara nasawin al kan refigat ,ashan hafizu alkasri . ¹⁷Baad ma melik tala bara wa kulu al nas wara huwo ,Umon wogif fi bed al akir .¹⁸kulu kadamiin towo ruah mahu ,wa gedam towo ruah al Kerethites ,wa al peleshites ,wa kulu al Gittites – sitteen rujal al taabi huwo min Gath ma al melik¹⁹Al melik kelim le Ittai al Gettite ,” le itu gi ja ma ena ? rajah wa geni ma melik , le anu itu ajanib min bara .rija fi mahal kum . ²⁰ze itu tala min umbari ,le ana bi sibu itu taab fi wara tena ? Ana zatu maaruf ana gi ruah wen .yala rija wa shilu rujal beled takum maak ,wa kede muhaba wa amana ruah maakum .²¹lakin itai juwabu melik wa gal ,” ze Yahweh aish ,wa ze said tai melik aish hagiga fi aiya mahal al said tai melik bi ruwa ana Kaman kadam taki bikun ,kan manau mutu wala haya. ²²” yala Melik kelim le Ittai “ ruah gidam wa istemir mena Ittai al Gittite ruah ma melik ,ma kulu rujal wa kulu usra ma huwo . ²³kulu beled gi kore ma sot aali ze umon gi ruah abri jaduel ta kidron , ze melik Kaman gi kata .kulu nas gi ruwa min sika al gi ruah le gaba . ²⁴kaman Zadok ma kulu lawiin , gi arfa Tabut al ahad , kan mojudiin .Umon kutu al Taabut al ahad ta Allah tehed ,yala biga Abiathar limu ma Umon .Umon intozur lahaidi nas kulu abir min dakil medina kulu. ²⁵Al melik kelim le Zadok ,” Arfa al Tabut al Ahat ta Allah wara le Medina .iza kan ana ligo rahma fi ena ta Yahweh ,huwo bi jibu ana wara hini wa wori le ana tani mara al Tabut wa makan al huwo deiru yeish. ²⁶lakin iza hu gal , ana ma moksut maak ,shuf ,ana hini ,keli huwo amulu le ana haja al kuwes le huwo .”²⁷wa melik Kaman kelim le Zadok al gesis ,” ita ma Gesis ? rijah fi medina ma salam ,wa ma ethnen aulat taki maak , Ahmaaz weled taki,wa jonatan weled ta Abiathar . ²⁸ainu , Ana bi intozur fi gabah lahaidi kelima ja min intum ashan kabiru ana .” ²⁹yal Zadok wa Abiather arfa al Taabut le orshelim ,wa geni hinak .³⁰lakin Daud ruah kura afian wa gi kore fok jebel zeitun ,wa kan raas towo kati .wa kulu rajil al mahuwo kati raas ,wa umon ruah fok wa gi kore ze umon gi douru. ³¹zol tani kelim le Daud ,Ahithophel huwo fi nus ta nas muamara ma Absalom .” yala Daud seli ,” O Yahweh ,arjuk gelibu irshadat ta Ahithophel le belid .”³²ja fi wokit Daud wosulu fi fok sika ,al mahal al gi mejidu Allah ,Husai al arkite ja ashan gabilu ma suut moshroot wa turaab fi raas. ³³Daud kelim lehu ,Iza ita ruah ma ana ,ita bikun taab le ana ³⁴.lakin iza ita bi rija le Absalom ,ana bikun kadam taki melik ze ana kan kadam ta abu taki zaman ,yala hasa keli ana kun kadam taki yala ita bi showis irshadat ta Ahithophel le ana .³⁵Hal ita ma bi indu Gesis Zadok wa Abiathar maak ? ashan aiya haja al ita bi asuma fi kasri hinak ,ita bi wori le Zadok wa Abiathar al Gusus . ³⁶shuf ,hinak umon indu ethnen aulat tomon hinak Ahimaaz weled ta Zadok wa Jonatan weled ta Abiathar .itu bi rasulu le ana be yeden tomon aiya haja al intum asuma .” ³⁷yala Hushai ,sabi ta Daud ,ja fi dakil medina ze Absalom wosulu wa dakalu fi orshelim .

Chapter 16

¹Zaman daud ruwa bied shuiya min fok ta jebel, huwo bad gabilu ma khadam ta Mephibosis indu itnin humar gi shilu hajat fi dahar tomon. Wa kan fugu meten (200) gufa ta reghif (esh), meaya (100) akiyas ta zebib, wa meaya, wa meaya rubta ta tiin, wa jerhis ja merisa (khamra) ²Melik kelim le ziba, “leh inta jebu hajat deel? ‘ziba juabu gal, itniin humar deel le usura ta melik ashan bi arkab fugu. Akiyas ta iesh wa kaak ta tiin deel le rujal taki ashan bi akulu, wa jerkis ta merisa de le ayi zol al kan tabaan wa waga fi sahra ashan bi asurubu. ³Al melik kelim, biga wenu jena ta weled ta sead taki? Ziba juabu le melik, “ainu, huwo fadulu wara hinak fi urshelim, ashan howo kelim gal, alella de biet ta Israel bi rejaa le ana mumlaka ta Abu tai. ⁴Biga Al melik kelim le Ziba, “asuma, ayi haja al kan ta Mephibosis hasa biga taki” ziba juabu, “ana bi dengeri tehet le inta, ya melik tai ya seadi. Keli ana ligu neama fi ena taki. ⁵Wokit melik Daud wosulu fi Bahurim, kan fi zol gi jaa howo min bab ta usura ta shaul, isim tuo shimie weled ta Gera. Huwo kan gi jaa wa zi sitemu. ⁶Huwo jada hujar le Daud ma kulu asakiir ta melik kulu, bi raghmi kan fii jesh wa huras fi yemin wa shimal ta melik. ⁷Shimie kan gi shitmu keda, “Ruwa, tala bara min hini, ya zol bataal, inta zol ta doom! ⁸Yahwah rejaa kulu le intum doom al kan intum dufugu fi usura ta saul, fi mahal al inta hukum. Yahwah wodi mamlaka de fi ida ta jena taki Abshalom. Inta jaa ashan bi karabu ashan inta zol ta doom ⁹Biga Abishai jena ta Zeruah, kelim le melik, “leh Al kelib al meet de bi laanu sead tai al melik? Min fadlak keli ruwa wa gata ras tuo bara.” ¹⁰Lokin al melik kelim, ana bi amulu shunu ma inta ya Jena ta Zerisah (surweya)? Yemkin howo bi laanu (siimu) ana ashan Yahwah yahu kelim keli howo sitimu (laanu) Daud; munu tani bi kelim le howo, “malu inta bi sitimu (laanu) al Melik?” ¹¹Biga Daud kelim le Abishai wa kulu khadam bituo. “Asuma, wled tai, al ana Yahu weledu min Jesin tai kan deeru katulu ana hasa ma aktar min zol al Beniyamini de al deery demiru ana? Sibub takum howo barau wa keli howa sitimu, ashan Yahwah yahu kelim le howo keli amulu keda. ¹²Yemkin Yahwah bi ainu le tab al fii ana, wa howo bi dafa le ana bi al kwes ashan howo sitimu ana alella” ¹³Big Daud wa rijal tuo deel gi ruwa fi sika wa shimie gi ruwa min ras jebel min taraf sika de, howo gi laanu wag i jada hujar wa kubu turab zi ma howo gi ruwa. ¹⁴Biga melik wa kulu nas al kan ma howo tala yaabaniin shedid, wa zaman biga bellel howo bad wogif wa kudu raha ¹⁵Ama abshalom ma kulu nas min rujal ta Isreal al kan ma howo, homon jaa fi urshelim, wa Ahitophel kan fii ma howo. ¹⁶Wa fi wokit al hushai al min Arkite, sabi ta Daud, howo jaa le Abshalom, wa hushai kelim le Abshalom, “Yahiya al melik yahya al melik!” ¹⁸Abshalom kelim le Hushai, “Hal de yahu haja al kwes al inta bi amulu le sabi taki? Maju inta ma ruwa ma howo? ¹⁷Hushai kelim le Abshalom, “la! Belals, zol al Yahwah wa shaab de ma kulu rujal ta Isreal azilu, de yahu zol al an bi kun tabie le howo, wa ana bi geni ma howo. ¹⁹Kaman, yalu zol yahu ana bi khadimu? Hasa de ana yahu bi amulu khidma le weled tuo? Zi ana amulu khidma le Abu taki, ana amulu khidma le inta” ²⁰Biga Abshalom kelim le Ahitophel, “wori le ana Irshad and ashan nina keli amulu shunu.” ²¹Ahitophel juwabu Abshalom, Ruwa num ma nuswan ta kada miin ta Abu taki al howo sibub ashan bi haresu ghasir (biet), wa shaab ta Israel kulu bi asuma gali abu taki biga bi akrahu inta. Yala ida ta nas al gi dowuru ma inta bi tala gowi” ²²Biga homon sala le Abshalom khima fok fi ghasir (biet), wa Abshalom ruwa num ma nuswan ta khadamiin ta abu tuo fi gedam ta shaab ta Israel kulu. ²³Hasa Irshad ta Ahitophel al howo wori fi ayammat dak biga zi insan asuma min kasma ta Allah zatu (bi nefsu) ashan keda kulu Irshadat al kan Ahitophel wori biga Deris le Daud wa Abshalom.

Chapter 17

¹Biga Ahitophel kelim le Abshalom, “hasa keli ana ikhtar itnashar Alf rajil 12,000, wa fii bellel de ana bi gum wa turudu wara Daud. ²Ana bi hajemu howo fi zaman al howo biga taaban shedid wa deif wa ana bi kalaa howo ma kuof. Wa nas al ma howo bi jere, wa ana bi katule al melik bes. ³Wa ana bi rejaa le inta nas deel kulu, zi Aeose al gi jebu le rajil tuo. Wa nas deel kulu fii salam tehet sulta taki” ⁴Abshalom wan as kubar ta Israel big muksutiin ma kalam al Ahitophel kelim. ⁵Biga Abshalom kelim, “hasa nadi takum hashai al arkiti, Kaman, wa keli nina jaa asuma kalam tuo.” ⁶Zaman Hushai jaa le Abshalom, Abshalom wori le howo kalam al Ahitophel kan kelim de yala howo asalu hushai, “keli nina amulu haja al Ahitophel kelim de? Iza kan la. Wari le nina Irshadat taki.” ⁷Biga hushai kelim le Abshalom, “Irshad al Ahitophel wori has de howo ma kwes” ⁸Hushai kelim Kaman, “inta arufu abu taki wa rijal tou de umon mughatileen (muharibiin) al gowi, wa umon zalaaniin shedid, wa umon biga zi dub al shilu jena tuo fi Ghaba. Abu taki howo rajil al harb; fi bellel de howo ma bi num ma jessh tuo sawa. ⁹Asuma, hasa yemkin howo dusu nefso tuo fi ufura tani (khandak) aw fi mahal tani. Wa kan baad min rujal taki katulu fi bidaya ta harib (Hujum) Ayi zol al bi asuma kalam de howo bi kelim, adu katutus Jesh al kan ruwa wara Abshalom. ¹⁰Biga hata jesh al gowiin, al gelba toman zi gelba ta aseed, umon bi azim, wa rujal al fii maa howa kamon gowiin shedid. ¹¹Ashan keda Irshad tai le inta inu keli limu le inta shaab ta Israel kulu sawa, min dan lahadi beer shiba, yahu bi kun ghaed tomon. ¹²Wa nina bi hajimu howo zi nada al gi nizil fi trab (ardi) wa nina ma bi sibu zol min rujal tuo, aw howo zatu bi nefso tuo hayi. ¹³Iza kan huwo rija le medina, biga jesh ta Israel kulu bi jebu hubal wa nina bi kasuru wa juru hujar ta medina de kulu fi bahar, lahadi ma bi kun fii hajeer sukier hinak” ¹⁴Biga Abshalom wa shaab ta Israel kelim, “Irshad ta hushai afdal min Irshad ta Ahitophel” Yahwah bariku aba ta Irshad al kwes ta Ahitophet ashan keli kharaba hasil le Abshalom. ¹⁵Big Hushai kelim le zadok wa Abiatar al Kuhana. Gal, Ahitophel arshidu abshalom wan as al kubar ta Israel bi teriga, lakin ana anshidu howo bi haja tani. ¹⁶Big hasa, ruwa takum bi suraa wa wori takum le Daud; kelim takum le howo, keli howo ma amulu khima fi mahalat ta Arabah alella lakin bi ayi teriga keli howo gata le hinak, wa ila bi katulu al melik” ¹⁷Hasa Yonathan wa Akimaaz kan gi geni fi wadi rogel. Mara khadima al kan daiman gi jaa wori le umon kalamat al umon deeru asuma. Ashan keli nas ma ainu umon gi ruwa le medina. Zaman umon asuna kalam (khabara) biga kan umon ruwa wa kelim le melik Daud. ¹⁸Lakin fii weled ainu umon dur wahid wa howo wori le Abshalom. Biga Yonathan wa Akhimaaz jere bi suraa wa ruwa fi biet ya zol min Bahurim, kan howo indu bear fi nus biet tuo, wa umon nizil hinak. ¹⁹Biga mara ta rajil de shilu beriish wa kati fi kasma ta bear de wa kubu dura fi ras tuo, ashan mafi zol bi arufu gal Yonathan wa akhimaaz umon fi juwa bear de. ²⁰Rujal ta Abshalom jaa le mara ta biet de wa kelim, wenu Akhimaaz wa yonathan?” mara de kelim le umon, “umon gata bahar bi hinak” yala baad umon ainu mahalat wa umon ma ligu naferiin deel, umon rija le urshilim. ²¹Wa zaman umon ruwa Yonathan wa Akhimaaz tala bara min bear de. Umon ruwa wori le melik Daud; umon kelim le howo, “gum fok wa gata bahar bi suraa ashan Ahitophel wodi Irshadat ashan bi katulu inta ,” ²²Biga Daud gum wan as kulu al kan ma howo, wa umon gata bahar al ur don. Wa fi zaman shimish bada tala ayi zol min umon kan gata bahar. ²³Zaman Ahitophel ainu enu kalam al howo kelim de ma nifizu, howo mala humar ma hajat wa ruwa fi biet tuo fi medina tuo. Howo jahizi biet towo ashan howo gi ruwa katulu (kangu) nefsa tuo. Howo mutu wa dufunu howo fi magaber ta abu tuo. ²⁴Biga Daud jaa fi mahanaim ma Abshalom, howo gata bahar al urdon, howo wan as ta Israel kulu kan ma howo. ²⁵Abshalom bada Ikhtar Amasa ashan bi kun ghaed ta jesh bidal Yuab Amasa kan weled ta yether al Ishmaeli (Israeli) howo kan juazu Abigail, binii ta nahash wa akut ta serviah, uma ta yuab. ²⁶Biga Israel wa Abshalom geni fi ardi ta Gilaad. ²⁷Wa zaman Daud kan jaa fi mahanaim, shobi jena ta nahash al min Rabbah ta Ammoniteen, wa maker jena ta Ammiel min ludebar, wa Barillia al Gilaadi min Rogelim, ²⁸Hamon jebu martabat wa bataniyat wa afashat wa Gurumat, wa gimi, dejig ta shear, dura al haragu (nigetu), fasolia, Adiiis. ²⁹Aseel, zibda, khuruf, wa curds (gishta ta halib (lebin), ashan Daud wan as tuo bi agdeer akulu Rujal deel kelim, al shaab geniin taabaniin wa atshaniin fi sahra.

Chapter 18

¹Daud edu adad ta jesh al kan ma howo wa howo khtar ruasaa auluf wa ruasaa miyaat ashan bi ghud umon. ²Biga Daud rasul jesh fi mamuriy, telit tehet ghiyada ta yoab, wa telit tani tehet ghiyada ta abi shai jena ta seruiah, aku ta yoab, wa telit tani Kaman tehet ghiyada ta ittai al gittiti al melik kelim le ghuat deel (jesh de) gal, “ana Kaman gi ruwa ma intum” binefsa tai³Lakin rujal deel kelim, “inta ma bi ruwa ma nina le harib, ashan kan nina jere adu de ma bi ihtam, aw kan nina mutu umon ma bi ihtam, lakin inta barau bi sawi ashan Alf min nina! Ashan keda afdal keli inta saidu nina min dakhil medina.” ⁴Biga al melik juabu umon, “ana bi amulu haja al intum bi ainu howo yohu afdal.” Melik kan wogif fi bab ta medina zaman jesh de kulu gi ruwa bi miyaa wa bi auluf. ⁵Al melik bad wosi yaab, Abishai, wa ittai gal,” amulu takum ma bi lutf ashan ana.” Nas kulu asuma zaman al kan melik weled, abshalom gi wodi wosiya an Abshalom le Ruasaa deel. ⁶Biga asakir de tala bara umon ruwa fi taraf beled deed Israel; Shakila de ruosula lahadi ghabat ta Ephraim. ⁷Wa kan jesh ta Daud intesir ella jesh ta Israel; wa kan fii kelil shedid fi yom ta Isheriin alf rajil. ⁸Harib de Istemir fi taraf ta beled kulu, wa ghaba katulu nas aktar min nas ta Daud katulu umon bi sief. ⁹Abshalom bada gabila ma baad min rujal ta Daud. Abshalom kan rakib fi ras husan sukier (Mule) wa husan de dakalu al ketiir ta shejeera balut kebir war as tuo lisigu fi kasab ta urshal de. Wa howo kan biga bi hizu biena ardi wa samaa. Wa husan kan dde gi jere. ¹⁰Zol tani ainu haja al hasil de wa howo ruwa kelim de Yoab. Asuma, “Ana ainu Abshalom gi hizu fi shejeera ta balut!” ¹¹Yoab kelim le zol al ainu Abshalom de gal, “Asuma! Inta ainu howo! Malu inta ma nizilu howo fi wata? Ana kan bi wodi le inta ashara kilu ta fieda wa gash.” ¹²Rajil de Joabu Yoab, “hata iza kan ana akudu alfi kilu ta fieda, ana lisa ma bi agdeer midu ida tai deed jena ta melik ashan nina kulu asuma zaman al melik gi wesi inta, Abishai, wa ittai kelim gal, ma keli ayi zol limisu (augu weled tuo Abshalom. ¹³Hata iza kan ana kabasu (mafi haja al melik ma bi arufu, wa inta zata kan bi. ¹⁴Biga Yoab kelim, ana ma bi akir ma inta, Yoab shilu talata nishab fi ida tuo wa durubu umon fi geba ta Abshalom, fi zaman al Abshalom lisa kan hai wa kan gi hizu fi shejeera ta balut. ¹⁵Biga ashara rujal al kan gi arfa daraga ta Yoab de umon jaa wa gordonu Abshalom, hajemu howo, wa katulu howo. ¹⁶Biga Yoab afuku turumbita, wa jesh rejaa min turuju Israel, asha Yoab abusu umon. ¹⁷Umon shilu Abshalom wa jadau huwo fi hufra kebir fi gaba; fi wokit al Israeleen kan jere, kulu zol ruwa le biet tuo. ¹⁸Wa abshalom, zaman kan howo lisa hai, howo kan abinu le nefsa tuo amud ta hajer kebir fi waadi ta melik aw (fi mahal ta melik Isim tuo valley), ashan howo kelim, “ana ma indu jena al bi jaa shilu zikra ta isim tai.” Howo simi amud de bi isim tuo, big nadi isim tuo timsal Abshlom min zam dak lahidi hasa. ¹⁹Biga akhimaas jena ta sadok kelim, “hasa keli ana jere ma khabara al kwes. De le melik, ashan Yahwah angizu huwo ida ta tuo” ²⁰Yoab juabu le huwo, ma inta yalhu bi shilu khabara ta alella de; inta bi jaa shilu khabara fi yom tani. Alella inta ma bi shilu ayi akhbar ashan jena ta melik yahu mutu. ²¹Biga Yoab kelim le kushiti, “Ruwa wori le melik haja al inta ainu” kushiti dengiri le Yoab, wa jere. ²²Biga Akhimaas jena ta sadak kelim le Yoab tani mara, mahma kan al hasiil, keli ana Kaman jere wara kushiti” Yoab juabu, malu inta deru jere, ya weledi, inta fekiere bi wodi le inta makafaa bi akhbar de? ²³Hata iza shunu be hasiil, Akhimaas kelim, “ana bi jere” biga Yoab juabu howo, jere yala Akhimaas bada jere min sika al nedif, wa howo alagu kushiti. ²⁴Wa Daud kan gi geni biena bab al bi juwa wa bab al bara. Al haris bada ruwa fok fi ras juwa gidam bab al le heta wa arfa ena tuo ashan bi ainu, howo ainu, zol gi jaa gerib, gi jere barau. ²⁵Al haris bad arfa sut tuo shedid wa wori le melik. Wa melik kelim, iza howo barau, howo indu akhbar fi kasuma tuo.” Zaman zol de biga gerib wa jambu medina. ²⁶Al haris bada ainu zol tani Kaman gi jere, wa al haris bada nadi haris ta bab; howo kelim, ainu, fi zol tani Kaman gi jere barau, melik kelim, “howo Kaman gi jebu akhbar. ²⁷Biga al haris kelim, “afekiri zol al gi jere gedam de gi bienu zi akhimaas jena ta sadok. “ al melik kelim, howo zol al kwes wa howo gi jaa ma khabara al kwes.” ²⁸Wa Akhimaas nadi shedid wa kelim le melik. “kulu haja kwes” howo dengiri gedam ta melik wa wosa tuo le tehet. Wa kelim, keli bariku Yahwah Allah taki! Howo seliim nas al arfa ida tomon deed said tai al melik. ²⁹Biga al melik juabu, hal weled tai Abshalom kwes? Akhimaas juabu, zaman Yoab rasula ana, khadam ta melik, le inta, al melik, ana ainu dam rha shedid, lakin ana ma arufu kan de shunu” ³⁰Wa biga melik kelim, wasa wa wogif hinak” Akhimaas lifu wa wagif, sabit. ³¹Towali al kushiti wosulu wa kelim, “ana indu akhbar al kwes le said tai al melik, ashan Yahwah integhim le inta alella min deel kulu kan deed inta. ³²Biga al melik kelim le kushiti, hal weled tai Abshalom kwes?” al Kushiti juabu “aada ta said tai al melik, wa kulu deel al deed inta ashan bi awogu inta, keli umon kun zi weled de.” ³³Biga al melik kan big hazanan shedid, wa howo nuwa kan hazinan wag i kore, “jena tai Abshalom, jena tai Abshalom, jena tai Abshalom! Kan keli ana yahu mutu bedalu inta, Absahalom, Jena tai, Jena tai.”

Chapter 19

¹Kelimu le Yoab, Asuma, al melik gi kore wa howo hazinan ashan weled tuo abshalom, ²Ashan keda bidalu nas bi amulu ihtifal fi yom dak biga jesh kulu hawilu le huzun. Le zol al asuma fi yom dak kelim, “al melik gi kore ashan jena tuo”³Fi yom dak asakiir kan biga gi sirigu nefsa umon biraha le juwa medina, zi nas al indu fadiya ashan umon jere min medan ta harib. ⁴Melik kati wasa tuo wa kore bi sut aali, “jena tai Abshalom, jena tai, jena tai!”⁵Biga Yoab jaa fi biet ta melik wa kelim le huwo alella inta amulu fadiya le asakiir taki kulu, al angizu haya taki alella, wa haya ta awlad taki wa haya ta banat taki, wa haya ta nuswan taki, wa haya ta nuswan ta khadamii taki, ⁶Ashan inta deel al bi akrahu inta, wa inta akrahu deel al bi hibu inta. Leanu alella inta asbitu gal enu Ruasaa wa asa kiir deel ma ayi haja le inta. Alella and sidek enu Abshalom iza kan fi hai wa nina kulu mutu, kan yahu inta bi kun muksut. ⁷Ashan keda hasa keli inta gum fok wa tala bara wa wonusu bi teriga al kwes le asakiir deel, ashan ana bi halifu bi Yahwah, iza kan inta ma ruwa alella de mafi wahid min asakiir bi fadulu ma inta. Wa de bi kun karisa al batal shedid min kulu hajat al batal al hasil le inta min wokit al inta lisa shab hata hasa” ⁸Biga al melik gum fok wa geni fi bab ta medina, wa wori le nas kulu gal, “ainu, al melik yahu dak gi geni fi bab” wan as kulu kan jaa gidam ta al melik. Biga Israel jere, kulu zol jere le biet tuo. ⁹Nas kulu kan gi nagishu ma baad tomon min ghabael ta Israel kulu gal, “al melik angizu nina min ida ta aada ta nina, wa how angizu nina min ida (saitara) ta phalastineen, lakin hasa howo jere bara min beled ashan Abshalom. ¹⁰Hasa Abshalom, al nina ikhtaru howo ghaed le nina, howo mutu fi harib, biga malu intum ma bi fekiri ashan bi raja al melik wara?”¹¹Al melik Daud rasulu le kahana al sadok wa abiatar kelim gal, “wonusu le sheyokh (nas kubar) ta Yahudiya gal, leh intum yahu akiir nas al bi rejau al melik wara le al kwes melik, ashan bi rejau melik le ghasiri tuo? ¹²Intum akuwana tai, min laham wa adam tai biga malu intum akiir nas al deru rejau al melik?”¹³Kaman kelim le amasa, hal inta ma laham wa adom tai? Allah amulu le ana keda, wa Kaman aktar min keda, kan inta ma yahu reis ta jesh tai fi mahal ta Yoab min hasa. ¹⁴Howo aksab gulub ta nas ta Yahudiya zi gelba ta zol wahid. Umon rasulu le melik kelima, rejaa inta wa rujal taki kulu. ¹⁵Biga melik rejaa wa huwo jaa le Urdun, Wa rujal ta Yahudiya jaa le Gilgal ashan umon bi jaa gabilu ma al melik wa umon bi gata nahar al Ordun. ¹⁶Shimei jena ta Gera, min usra ta Benjemite, al kan min Bahurim, Jere tehet ma nas ta Judah ashan gabelu Melik Daud ¹⁷Kan fi rujal min usura ta Benjiman ma humon, wa Ziba al kadam ta Saul, wa hamistaryara yal to wa saba wosirin hadam ma huwo. Umon wruwa be terek ta Jordan fi ojut ta malik. ¹⁸Umon wruwa ashan jibu usura ta melik wa amulu hai haja al huwo ayinu kwes. Shimei jena ta Gera dengiri tehet gidam melik, hubal huwo gata nahar ta Jordan. ¹⁹Shimie kelim le melik, “ya said tai, ma keli inta, ainu katiya aw ma keli inta zikiiri galat ta khadam taki al huwo amulu fi yom al said tai al melik kan sibu urshelim, min fadlak, keli melik ma shilu fi gelba. ²⁰Ashan khadim taki arufu enu ana amulu katiya. Asuma, ashan keda ana jaa alella a wel min usura ta Yousif kulu ana jaa ashan bi gabilu said tai al melik. ²¹Lakin abishai jena ta serviah juubu wa kelim, “kan keli hakumu shimie bi mutu, ashan huwo laanu mumsah (zol al barikuo) ta Yahweh? ²²Biga Daud kelim, ana amulu le intum shunu, ya iyal ta seruah, ashan intum bi tala adu tai alella? Hal fi zol bi hakumu bi katulu alella fi Israel? Ashan alella ana hakim ta Israel?” ²³Biga melik kelim le shimie, inta ma bi mutu,” biga al melik waadu huwo bi halifa. ²⁴Mephibosis jena ta Saul jaa ashan bi gabilu ainu al melik. Min wokit al melik sibu medina lahdi yom al huwo rejaa bi salam, Mephibosis ma nedifu kuraa tuo, aw haligu dikeen tuo, aw kasulu gumashat tuo. ²⁵Biga zaman al huwo jaa min urshelim ashan bi ainu (gabilu) al melik, melik kelim le howo, ya Mephibosis, malu kan inta ruwa ma ana?”²⁶Huwo juwabu, ya said tai al melik, khadim tai kabasu ana, ashan ana kelim, ana jeeru jahizu humar ashan ana bi arkab fogu wa ruwa ma al melik. Leanu kadim taki abu kura. ²⁷Khadim tai ziba karabu isim tai, ana khadim taki, le said tai al melik, lakin said tai al melik zi malaika ta Allah, ashan keda, keli inta amulu haja al kwes fi ena taki. ²⁸Leanu Ahal tai kulu bi istehik ashan said tai al melik bi hukumumu umon bi mutu, lakin inta ikhtar khadim taki ashan bi kun wahid min al bi akulu ma inta fi teribiza taki, ashan keda, ana ma indu hak al bi kore le melik ashan bi amulu ayi haja tani? ²⁹Biga al melik kelim le howo, lei inta bi ashrahu taniin a ktar? Ana ghariru enu inta wa siba bi gesimu mahal zara.” ³⁰Mephibosis juwaabu le al melik, Naam, keli huwo shilu mahal zara de kulu, ashan said tai al melik, rejaa le beled tuo bi salam.”³¹Barzillai al min gilaad jaa min Ragilim huwo bi gata nahar urdan ma melik. Wa ruwa ma al melik le al Urdun. ³²Wa barzillai kan rajil ajus, umur tuo kan tamaniin sina (80) sina, huwo wodi le melik (mauna) hajat ta akill fi zaman al melik kan fi mahanaim. Ashan huwo kan zol ghaniyan shedid. ³³Melik bada kelim le barzillai, “keli inta ruwa ma ana wa ana bi jahizu le inta mahal al inta bi geni fogo.”³⁴Barzillai juwabu le al melik, fadulu kan min umur tai, ashan ana bi ruwa ma al melik le urshelim? ³⁵Umur tai biga (80)sina Tamaniin sina. Ana bi agdeer ferigu biena shunu al kwes wa shunu al batal? Hal ana bi agdeer arufu taam ta haja al ana bi akulu wa haja al ana bi ashrahu? Ana tani ma bi agdeer asuma sut ta nuswan al bi guna aw rujal al bi guna? Big leh khadam taki bi jebu humulla tegeel le said tai al melik? ³⁶Khadam taki bes deeru ruwa le urdan ma al melik.

Mlu melik deeru dafa le ana makafaa zi de?³⁷Min falak keli khadam taki reja wara le biet, ashan keli ana ruwa mutu fi medina tai jambu turuba ta abu ma uma tai. Lakin asuma, yahu khadim taki kimhan, keli huwo ruwa ma said tai al melik, wa amulu ayi haja le huwo al inta gi ainu huwo kwes le inta”³⁸Melik juwabu, “Chimham bi ruwa ma ana, wa ana bi amulu le huwo haja al ana bi ainu kwes le inta, wa ayi haja al inta deeru min ana, wa ana bi amulu le inta”³⁹Biga shaab kulu gata Urdon, wa al melik gata, wa melik selimu (ghabilu) Barzillai wa Bariku huwo. Yala Barzillai rejaa le biet tuo.⁴⁰Wa al melik ruwa le gilgal, wa Chimham ruwa ma huwo, asakiir ta Yahudiya kulu wa nus ta asakiir ta Israel Kaman kan gedimu (jebu) al melik.⁴¹Baad shuiya ked rujal ta Israel bada jaa le al melik wa kelim le melik, leh akuwana ta nina, rujal ta Yahudiya, serigu wa jebu al melik wa usura tuo min nahar Urdon, wa kulu rujal ta Daud kan ma huwo?”⁴²Biga rujal ta Yahudiya juwabu le shaab ta Israel, “ashan itaka ta nina gerib shedid la al melik. Big malu intum tala zalaaniin ma kalam de? Hal nina akulu haja al kan melik deeru dafa le intum?. Hal huwo wodi le nina hadaya?”⁴³Biga rujal ta Israel juwabu le rujal ta yahudiya, nina indu ashara (10) ghabael al indu ilaks ma al melik, ashan keda nina indu hak le Daud aktar min intum-malu intum bi hagiru nina? Leanu fekira ta nina ashan nina bi rejau al melik kan yahu jaa fi bedaya wa asumau?” lakin kelimat ta rijal ta yahudiya kan gowi shedid min kelimat ta rujal ta Israel.

Chapter 20

¹Wa Kaman fi nefsu al makan fii zol ta izaaj (amulu mashakil) kan esim tuo sheba jena ta bikri, howo min Benyamin, how afuku turumbita wa kelim, nina ma indu hak fi Daud, wele nina indu hak fi worisa ta jena ta Yesse, ayi zol keli rejaa le mahal tuo, ya Israel. ²Big nas kulu sibu Daud wa ruwa wara sheba jena ta Bikiri. Lakin rujal ta Yahudiya ruwa gerib wara melik tomon, min Ordon towali le Urshelim. ³Zaman Daud wasulu fi ghasir tuo fi urshelim, huwo shilu ashara nuswan ta khudam tuo al kan huwo sibu ashan bi harisu al ghasir, wa huwo kutu umon fi biet tehet hirasa-huwo wodi le umon ayi haja umon deeru. Lakin huwo ma num ma homn Kaman. Gufulu umon hinak lahadi yom umon ta mutu, umon gi resh zi umon aramil ⁴Biga al melik kelim le amasa, fi khilal talata yom; limu rujal ta yohudiya, wa inta keli jaa, Kaman” ⁵Biga amasa ruwa wa nadi rujal ta yahudiya, lakin huwo akhir aketiir min zaman al melik kan hadidu le huwo. ⁶Wa Daud kelim le Abishai, “hasa sheba jena ta Bikiir bi auwgu nina aktar min al kan Abishalom amulu. Shilu khadamiin ta said taki, asakiir tai, wa turudu huwo, ashan huwo kan ligu madun al gowiin de wa huwo bi woduru min ena ta nina” ⁷Biga rijal ta Yoab bada turuju huwo, sawa ma al (kerethirteen) Jaladeen wa al saayoen (petethiteen) wa kulu muharibeen al gowiin umon sibu urshelim wa ruwa turuju sheba jena ta Bikiiri. ⁸Zaman umon wosulu hajeer (sakhra) al kebiir fi gibeon, amasa jaa gabilu gash rubatu fi batna tuo wa sief dakalu fogu wa zama huwo gi ruwa le gedam, seif de bada (waga) bara. ⁹Wa Yoab keli le Amasa, “hal inta kwes, Aku tai? Yoab amsuku Amasa min dekeen tuo bi ida tuo al yemin ashan bi (selimu) ghabily huwo. ¹⁰Amasa ma ainu sekiin (Khanjar) al kan fi ida ta Yoab al yemin. Yoab bada atanu Amasa fi batna tuo kubu tehet fi wata (ardi) Yoab bada ma atanu huwo tani mara, wa Amasa mutu. Biga Yoab ma Abishai aku tuo turuju sheba jena ta Bikiri. ¹¹Biga wahid min rijal ta Yoab jaa wogif jambu Amasa, wa huwo kelim, “Ayi zol al gi aidu Yoab, wa zol al tabi le Daud, keli huwo ruwa wara Yoab” ¹²Amasa kan naim fi juwa dom tuo fi nus ta sika. Zaman zol de ainu kulu gi wogif, huwo arfau Amasa bara min sika wa wadi huwo fi gaba. Huwo jada gumash fi jesim tuo, laanu huwo ainu aui zol al jaa gi wogif. ¹³Baad shilu Amasa bara min sika. Rujal deel kulu bada ruwa wara Yoab ashan bi turuju sheba jena ta Bikiri. ¹⁴Sheba ruwa min kulu ghbal ta Israel lahadi Abel biet maaka, wa min kulu aradi ta Bikireen al Umon Kaman limu sawa wa bada turudu sheba. ¹⁵Umon wosulu huwo wa hasiru (gurdonu) fi Abel biet maaka. Umon abinu sur wa amulu hesar fi heta ta medina. Asakiir kulu al kan ma Yoab bada dugu hete ashan bi kasuru tehet. ¹⁶Biga kan fii mara indu hikma kore shedid fi medina, wa kelim, “asuma, min fadlak asuma takum, ya Yoab! Taal gerib jambu ana ashan ana bi agdeer wonusu ma inta”. ¹⁷Wa Yoab jaa gerib ma hiya, wa mara de kelim, hal inta Yoab? Huwo juwabu, naam de ana” hiya kelim le huwo, asuma le kalam ta khadim taki” huwo juwabu, ana gi asuma. ¹⁸Biga hiya bad wonusu, zaman bederi nas gi wonusu gal, fetish Irshad fi Abel; wa Irshad de bi aliju mushkila. ¹⁹Nina medina min wahid modun al indu salam wa iman akta fi Israel. Inta deeru demiru medina al uma fi Israel leh inta deeru demiru (woduru) worisa ta Yahweh? ²⁰Yoab juwabu wa kelim, bied, min ana, ashan ana bi woduru aw bi demiru. ²¹De ma hagiga. Lakin fii zol min jebel Ephraim, Isim tuo sheba jena ta Bikiri Itmarad deed al melik, Daud. Wodi takum huwo bes le nina, wa ana bi tala min medina de” mara de kelim le Yoab, nina bi jada le inta ras tuo min fok heta” ²²Wa mara al hakima ruwa wonusu ma nas kulu bi bikma. Umon gata ras ta sheba jena ta Bikiri. Wa jadau ras tuo le Yoab. Biga huwo afuku turumbita wa rujal ta Yoab tala bara min medina. Ayi zol huwo le mahal tuo, wa Yoab rejaa le urshelim le melik ²³Wa kan Yoab biga musaul (reis) ta jesh ta Israel, wa benaiah jenata yehuida kan (reis) musaul min jeladeen (keretitee) wa asuaa (peletiteen) ²⁴Wa kan adaniram reis (musaul) min rujal al Abied, wa yahoshapat jena ta Ahilud kan zol al gi sejeel. ²⁵Wa sheaf kan katib wa sadok wa Abiatar kan umon khahana. ²⁶Wa Ira al min yaira kan reis al wozaraa ta Daud.

Chapter 21

¹Kan fi jiyani fi zaman ta Daud le muda talata sinin wara baad, wa daud asalu wusa ta Yahwa. Biga Yahwa kelim, “jiyani de ja le intum ashan shaul wa usura bito al bi katulu nas, wa ashan huwo katulu nas ta Jabaun.”²Min hinak melik nadi nas ta Jabaun wa wonusu ma umon, wan as ta Jabaun del umon ma min nas ta Israel: umon min nas ta Amarin al fadulu. Shaab ta Israel halifu ashan ma bi katulu umon, lakin shaul kan bi hawil ashan bi katulu umon kulu be waja geliba bito le nas ta Israel wa Yahuza. ³Daud kelim le umon, “kede ana amulu shunu le intum? Ana bi amulu kafara kefi, lahadi intum bi bariku shaab ta Yahwa, al worisu shokol kuwes wa waad bito?”⁴Nas ta Jabaun Juwabu huwo, “de ma musklia ta fida wole ta dahab beina nina was haul an ma usru bito. Wa be nefu teriga ma ashan nina bi katulu ai zol fi Israel. Daud juwabu, “intum bi kelim, ashan kede ana amulu shunu?”⁵Humon juwabu le Melik, “zol al bi hawil ashan bi katulu nina kulu, wa bi amulu muamara did nina, lahadi biga berijlu nina wa nina ma ligo mahal fi nus ta hudud ta Israel. ⁶Kede selimu le nina saha ruja min iyal bito, wa nina bi senegu umon gidam Yahwa fi jiba ta Shaul, al Yahwa yau hazilu.” Melik bada kelim, “ana bi wodi umon le intum.”⁷Meskin ta Melik amsuku mafibushis jena ta yonasan jena ta shaul, ashan halifa ta Yahwa beina umon, bina Daud wa Yonasan jen ta Shaul. ⁸Lakin melik gum shilu itnin iyal ta Risfa biniya ta Aya, iyal al huwo weledu le Shaul iyal del asami tomon kan Armoni wa mafi bushis; wa Kaman Daud shilu kamsa iyal ta merab biniya ta Shaul, al huwo weledu le Adruil jena ta Barzilai al min mehawodi. ⁹Huwo selimu umon fi idan ta nas Jabaun umon gum senegu umon fi jebel gidam ta Yahwa, wa humon kulu saha mutu sawa katulu umon fi zaman ta hasad, fi bidaya ta zaman gasad ta sheir. ¹⁰Biga Risfa, biniya ta Aya, gum shilu milaya wa fersu fi Jebel le nefsa bito janbu nas al mutu mutu del, min bidaya ta hasad lahadi motoro nezil min sama tehet le umon, huwo ma sibu ashan kede tiyur ta sama karabu jisim ta del al mutu mutu be nahar wole haiwanat be bilel. ¹¹Wori le Daud kulu hajat al Risfa, biniya ta Aya, habib ta Shaul amulu. ¹²Daud biga ruwa wa shilu udam ta Shaul wa udam ta Yonasan jena bito min nas ta Yabish jelaad, al umon kan seregu min midan ta bet shan, fi mahal al nas Falastinin kan haligu umon fogo dak, baad ma Falastinin katulu shaul fi Jelbo. ¹³Daud shilu udam ta Shaul wa udam ta Yonasan jena bito bara min hinak, wa umon limu sawa ma udam ta saba nas al seregu hinak de. ¹⁴Wa Umon dofunu udam ta Shaul wa udam ta Yonasan jena bito fi beled ta Binyamin fi sela, fi magabir ta keis abu bito. Umon amulu be kulu talimat al melik wodi baad dak Allah Juwabu salawat tomon al Umon seli be kalam wata tomon. ¹⁵Nas Falastinin rija tani mara fi hatb ma nas Israel. Wa Daud nezil tehet ma kadin bito ashan bi shakil ma nas Falastinin. Wa min tab ta harb Daud agder gilibu. ¹⁶Wishbi-BEnob wahid min iyal ta Rafa, wozin ta harba bito tultu miya shakel, huwo kan musalah wa indu sef jedid, kan bi hawil ashan bi katulu Daud. ¹⁷Lakin Abishai jena serawiya alagu Daud, huwo hujumu Falastinin. Wa katulu. Nas ta Daud gum halifu le humo, gali, “inta ma bi ruwa fi harb tani mara ma nina, ashan inta kede ma batulu lamba ta Israel”¹⁸Baad dak Kaman hasil harb tani ma Falastinin fi Job, sebkai al min Hushi katulu saf, kan wahid min iyal ta Rafa. ¹⁹Wa Kaman harb tani hasil ma nas Falastinin fi Job, Alhanan jena ta Yaara min Bel-laham katulu juliyat ta je ti al kan asaya ta harba bito ze jinah ta sogur. ²⁰Wa Kaman fi harb tani gum fi jet fi fogo zol towil indu sita asabi fi idanat wa kura bito kulu, idu kulu adad bito arba wa ishirin. Huwo Kaman min iyal ta Rafa ²¹Huwo alisu Israel, Yonasan jena ta Shemei, aku ta Daud, gum katulu huwo. ²²Del kulu iyal ta Rafa fi Jet, wa katulu umon kulu fi idan ta Daud wa be idan ta Kadin bito.

Chapter 22

¹Daud guna le Yahwa kelimat ta guna de fi yom al Yahwa alagu huwo min idan ta kulu adu bito, wa min idan ta Shaul. ²Huwo seli, Yahweh yau hajar, huwo mahal gowi tai, wahid al bi sadu ana. ³Allah yau hajer tai. Ana bi dusu fogo. Huwo daraga tai, huwo musul ta kulasa, hufura al gowi, wa mahal dusu, huwo yau al kasilu ana min unf. ⁴Ana bi nadi Yahweh, huwo bi istehig al mejidu, wa ana bikun endu aman min adu tai. ⁵Ashan kan amuwaj ta mutu bi lifu ana, alttasarue ta moyo ta karaba futu ana. ⁶Al hibal ta Sheol mahat ana. Wa siyul al bi katulu wodi ana kafu, ⁷Ana nadi Yahweh; min mahal al deigu ana fogo; Ana nadi Allah tai; Huwo asuma sot tai min juwa haikal Bito, wa kore tai le musada wosulu fi adana Bito. ⁸

⁹Dukhan gum tala fok min anafa bito, wa nar ketir gum tala min kasma bito. Wa faham kan wala. ¹⁰Huwo fata samawat wa nezil tehet, wa doluma kalis kan tehet kura bito. ¹¹Huwo arkab fi kurub wa tiri. aynu huwo fi jinah ta habub. ¹²Huwo amulu doluma khema haul huwo, limu sihab ta motoro kebir fi sama. ¹³Min juwa nar ta saga faham ta nar waga, ¹⁴Yahwa gum dugu saga min samawat. Allah al fok gum kore. ¹⁵Huwo durubo nishabat wa setetu nar ta saga ta adu wa demiru umon. ¹⁶Lahdi tehet bahar kulu kan beinu; asasat ta dunia waga be fadiya be towbik ta Yahwa, be infjar al hasil min nefes ta anafa Bito. ¹⁷Huwo nezil tehet min fok; huwo amsuku ana! Huwo lizu ana bara min irtifa ta moyo. ¹⁸Huwo alagu ana min adu tai al gowi min del al akrahu ana, ashan umon gowin kalis le ana. ¹⁹Umon ja did ana fi yom al kan deigu ana fogo, lakin Yahwa kan saudu ana. ²⁰Huwo Kaman tala ana bara fi mahal fadaya. Huwo alagu ana ashan kan Huwo mokosut min ana. ²¹Yahwa dafa le ana ujura godur shokol kuwes tai; Huwo jedidu ana godur nedif ta idan tai. ²²Ashan ana hafisu sika ta Yahwa, wa ma amulu be batal ashan bi lifu min Allah. ²³Ashan kan kulu taalimat Bito gidam tai; wa kulu sheria Bito, ana ma lifu bara min fogo. ²⁴Ana Kaman kan beri gidam bito, wa ana hafizu jisim tai min katiya. ²⁵Ashan kida Yahwa rijau ana fi godur shokol kuwes tai, be karar ta nedif tai fi safa Bito. ²⁶Le zol al amin, inta wori nefsa taki ashan kun amin; le zol al ma indu lowm, beinu nefsa taki bidun lowm. ²⁷Ma zol al nedif beinu nefsa taki nedif, lakin kede inta wasa bara min zol al ma adil. ²⁸Inta alagu nas al fi taab, lakin ena Taki did nas ta takabur, wa Inta nezilu umon tehet. ²⁹Ashan inta yau lamba tai, Yahweh. Yahwa walau doluma tai. ³⁰Be inta ana agder jere fok ta Jesh; be Allah tai ana bi agder nutu ras heta. ³¹Ashan le Allah, sika Bito kamil. Huwo daraga le ai zol al bi dusu Fogo. ³²De munu Allah bes Yahweh, wa de munu yau hajer ger Allah ta nina? ³³Allah yau mualagu tai, Huwo bi sugu zol al ma indu lowm fi katwat Bito. ³⁴Huwo salau kura tai kafif ze ta jena gazal. wa kutu ana fi tilal al fok. ³⁵Huwo deribu idan tai le Harb, wa idan tai ashan bi kormosu danga min nihas. ³⁶Inta wodi le ana tiris ta kulasa taki, wa neima Taki kutu ana tamam. ³⁷Inta salam le kura tai tehet mahal fadaya, wa kura tai ma zeletu. ³⁸Ana bi alagu wara ta adu tai wa bi demiru umon. Ana ma lifu wara lahadi demiru umon. ³⁹Ana bi demiru umon wa bi dusu umon; Umon waga tehet kura tai. ⁴⁰Inta kutu guwa fi ana ze gash ta harb; Inta kutu tehet ana del al bi gum did ana. ⁴¹Inta gilibu le ana wara dahar ta adu tai; ana batutlu del al bi akrahu ana. ⁴²Humon kore ashan kede alagu umon, umon kore le Yahwa, lakin Huwo ma juwabu umon; ⁴³Ana dugu umon taman ze gubar al fi wata, ana atanu umon ze rumad fi sika. ⁴⁴Inta Kaman alagu ana min shokuwat ta nas tai. Inta hafizu ana ze ras ta doula. ⁴⁵Nas ajanib asuru ashan dengir le ana. kan umon asuma be ana, umon bi ihterimu ana. ⁴⁶Ajanib del tala bara min kandak tomon. ⁴⁷Yahwa kede hai! Wa kede hajer tai de mejidu. Kede mejidu Allah, Hajer kulas tai. ⁴⁸De Allah al amulu intikam be sabab tai, al bi nezil nas tehet min ana. ⁴⁹Huwo hariru ana min adu tai. Be hagiga, Inta arfau ana fok min del al gum fok min ana. Inta alagu ana min nas ta unf. ⁵⁰Ashan kida ana bi wodi shukuran le inta, Yahweh fi nus nas kulu, an bi guna tesbihaat le isim Taki. ⁵¹Allah wodi nusra kebir le melik Bito, wa Huwo beinu waad Bito le zol al Huwo yau masau., le Daud wa iyal iyal bito le nihaya."

Chapter 23

¹De yau kan akir kelimat ta Daud-Daud jena ta Yesi, karar ta zol al rugaw huwo, zol al masau be allah ta Yakub, murenim ta Israel al hilu. ²Roho ta Yahweh wonusu min ana, wa kalimat bito fi lisan. ³Allah ta Israel wonusu, Hajer ta Israel kelim le ana, al bi hokum be adala le nas, al bi hokum be kafu ta Allah. ⁴Huwo bi kun ze nur ta sabah kan shemis bi tala, sabah al mafi fogo sihab fi zaman al gesh lein bi raba fok min wata wa bi jibu nur ta shemis baad motoro. ⁵Sei, usura tai ma kan zede gubal kida gidam ta Allah? Sei umon ma amulu tifagiya ma ana le nihaya, asalu wa akidu be ai teriga? Sei huwo ma zidu kulasa tai wa malau niya tai kulu? ⁶Lakin al batalin kulu bi kun ze shok al bi jadau bara, Ashan umon ma be agder limu be idan wahid. ⁷Zol al bi lemesu human, Lazim bi istamilu hadid au kasma nisab. Lazim kede haragu umon fi mahal al umon bi num fogo. ⁸De yau asami ta nas gowin ta Daud: Yushib-Bash bes min Takahumon, huwo kan kaid ta junud. Fi wahid munasaba huwo katulu tumunu miya nas. ⁹Wa min baadu kan biga eliazar jena ta Dudu jena Akhuki, wahid min talata rujal al gowin huwo kan ma Daud wokit umon kan alisu nas Falastinin, al limu sawa ashan bi harb, zaman kan nas Israelin rija wara. ¹⁰Aliazar wogif wa shakil ma nas Falastinin lahadi idan bito biga taban wa lesegu fi sef bito. Yahwa jibu le umon nusra kebir kalis fi yau dak Jesh biga ja rija. Wara ta Aliazar, bes ashan bi seregu hajat min jisim ta del al meitin. ¹¹Wa baad huwo kan fi shammah jena ta Agee, al min HARARI- nas Falastinin gum limu sawa fi midan hinak al fi fogo ades, wa jesh gum jere min umon. ¹²Lakin shammah wogif fi nus midan hinak wa kan bi amulu difa. Huwo katulu nas Falastinin, wa Yahweh jibu le Umon naja al aksam. ¹³Talata min teletin junud del gum nezil tehet le Daud fi zaman ta hasad, fi kanak ta Adullam kan jesh ta nas Falastinin bi geni fi wadi ta Rafain. ¹⁴Kan zaman dak Daud lisa fi juwa kandak bito, wokit Falastinin kalas biga fi Betlaham. ¹⁵Daud kan biga deir moyo wa kelim, “kan sei bes fi zol bi wodi le ana moyo min bir ashan kede ana ashab fi Betlaham, min bir dak alfi bab hinak!” ¹⁶Biga talata rugal gowin del gum kasuru mahal ta jesh ta Falastinin wa humon juru myo bara min bir ta Betlaham, bir al fi bab. Humon shilu moyo wa jibu le Daud, lokin Kaman huwo aba ashraf Kaman huwo dofugu moyo de le Yahwa. ¹⁷Biga huwo kelim, “Yahwa, kede kun beid min ana, ashan ana bi amulu zede sei ana bi ashraf dom ta nas al wodi haya tomon fi katar? Zede huwo aba ashraf. ¹⁸Abishai, aku ta yuab jena ta serowiya, kan dabit mosul le talata. Huwo harib be sef bito ma tutu miya rujal wa katulu umon kulu. Hu kan biga maruf fi nus talata junud del. ¹⁹Huwo kan zatu ma maruf kalis min talata del? Huwo kan biga dabit mosul le umon. Wa ile Kaman shuhra bito ma wosulu sawa godur shuhra ta talata junud al nas kulu arufu del. ²⁰Benaiah win kazail kan jena ta Yahwa yada; huwo Kaman kan zol gowi wa amulu hajat ketir. Huwo katulu itnin iyal ta Ariel. Huwo Kaman nezil tehet fi hufura wa katulu ased fi zaman telij bi nezil. ²¹Wa Kaman huwo katulu zol Masir kebir kalis. Zol Masri de kan indu harba fi idan bito, lakin Benaiah bes shakil did zol de asaya. ²²Benaiah jena ta Yahwa yada amulu hajat del, lahadi kan nadi huwo sawa ma talata rujal al gowin del. ²³Huwo kan ligo tegdir ashen min teletin junud del kulu, lakin tegdir bito de ma ashen min talata rujal al gowin dak. Wa baad dak Daud kutu huwo mosul min huras bito al kas. ²⁴Teletin del fi fogo nas Asail aku ta Yuab, alhanan jena ta Dudu min Bethlaham, ²⁵Shammah min Harodi, Alik min Harodi, ²⁶Halez min falti, ira jena ta Akish min takoi, ²⁷Abiazar al min anasosi, sibkai min Hushati, ²⁸Zalmon min Akhuki, maharani min natofati, ²⁹Khalib jena ta Bannah min natofati, itai jena ta Ribai min Gibaah ta Benjamin. ³⁰Benaiah min Faratoni, Hidai min wadi gash. ³¹Abi albon min Arabati, Azmot min Barhomi, ³²Alihba min shaalboni, iyal ta Yashin. Yonasan jena ta shammah min Harari. ³³Akhiam jena ta sharer min Harari, ³⁴Alifelet jena ta Ahasbai min maaki; aliam jena ta Akhitofel min Giloni, ³⁵Hezro min Carmeli, Faarai min Arabi, ³⁶Yajal jena ta Nathan min zobah, Bani min gebila ta Gad, ³⁷Zeleg min Amoni, nahrai min beero ti, al bi arfau silah ta Yuab jena ta sorowiya, ³⁸Ira al min Yasiri, Gareb min Yasiri, ³⁹Uriah min hitti adad tomon kulu saba wa teletin.

Chapter 24

¹Wa Kaman tani mara zalan ta Yahwa waga did Israel, huwo hariku Daud did Umon wa kelim, “Amshi, hasibu adad ta Israel wa Yahuza” ²Melik kelim le Yuab kaid ta Jesh, al kan fi ma umon, “Amshi lifu fi kulu gabail ta Israel, min dan lahadi Beersheba, wa rujal al jahiz le harb.” ³Yuab kelim le melik, “kede Yahwa Allah taki zidu adad ta shaab miya marat, wa kede ena ta sidu tai al melik aynu bi hasil. Lakin le sidu al melik deir kida?” ⁴Kan kalam ta melik nihaya did Yuab wa jesh tala bara min gidam ta melik ashan umon bi hasibu adad ta shaab ta Israel.

⁵Humon lifu fi ordon wa ruwa geni gerib ma Aroer, fi wadi junub ta medina. Wa Kaman umon safir wa mururu min nus ta jad lahadi Yazir. ⁶Humon ja fi jelaad wa lahadi fi wata ta tahtim. Hodshi, wa lahadi Dan yaan wa lifu fi sidon kulu. ⁷Umon wosulu fi muaskar ta sur wa fi kulu beled ta nas Hawin wa ta nas Canaanin. Wa umon tala bara lahadi fi najaf fi yahuza wa Beersheba ⁸Wokit umon douru fi kulu mahalat del, umon gum rija wara Orshelim fi nihaya ta tisa shuhur wa Ishirin ayam. ⁹Yuab gum wori adad ta nas al bi agder harib le melik kan fi Israel 800,000 rujal negitinn al bi agder dugu sef, wan as ta Yahuza adad tomon kan kulu 500,000 rajil. ¹⁰Geliba ta Daud bada dugu baad ma huwo hasibu adad ta nas del. Huwo kelim le Yahwa, “ana amulu katiya kebir kalis ashan ana amulu zede. Hasa, Yahwa, kede inta shilu katiya ta kadam taki bara, ashan ana amulu be shokol belid,” ¹¹Wokit Daud gum sabah min num, kalam ta Yahwa ja le nebi jad, muragib ta Daud kelim, ¹²Ruwa wori le Daud: “De yau Yahwa kelim: Ana bi wodi le inta talata hajat. Hazilu wahid min fogo” ¹³Jad ruwa wa kelim ma Daud, “Sei talata sena jiyen bi ja fi wata takum? Wole inta bi jere talata shahar min adu taki wa umon bi ja wara taki? Wole bi kun fi talata ayam waba fi wata taki? Hasa kede inta akudu karar yatu juwab ana bi rija le huwo al rasulu ana?” ¹⁴Daud gum kelim, “Ana fi mush kila kebir kede nina woga fi idan ta Yahwa aker min idan ta zol, ashan rahma bito kebir kalis.” ¹⁵Biga Yahwa rasulu waba le Israel min sabah lahadi fi zaman al huwo yau kutu, wa sebein nas mutu min dan lahadi Beersheba. ¹⁶Wokit malika kutu idan bito ashan bi demiru orshelim, yahwa gum geriru fikira bito ashan kusarat al bi hasil, wa huwo kelim le malaika al kan bi demiru nas del, “kifaya, juru idan taki wara” zaman dak kan malaika to Yahwa bi wogif fi tahuna degig ta aruna ta Yabusi. ¹⁷Daud bada wonusu ma Yahwa wokit huwo aynu malaika hujumu shaab, huwo kelina, “Ana yau amulu katiya, wa ana amulu be galat. Lakin korufat del, umon amulu sunu? Kede idan taki adibu ana ma nas bet ta abu tai.” ¹⁸Min hinak Jad ja le Daud fi yom dak wa kelim, “Ruwa fok wa Abinu mazbah le Yahwa fi tahuna degig ta Aruna ta Yabusi hinak.” ¹⁹Daud gum ruwa fok ze Jad kelim le huwo ze talimat ta Yahwa. ²⁰Aruna aynu bara melik jai ma kadam bito. Aruna gum tala bara wa dengir tehet fi wata be wusa le melik. ²¹Aruna kelim, “kelim, le sidi tai melik bi ja le ana, be kadam bito?” Daud juwabu, “ashan bi biyu tahuna degig taki de, ashan ana bi agder abinu mazbah le Yahwa, ashan kede shilu waba de bara min shaab” ²²Aruna kelim le Daud, “shilu ze taki, sidi tai melik amulu be haja al kuwes inta aynu fi safa taki aynu, bagara ta zebiha al bi haragu de, wa hajer tahuna wa tor al bi ishtakal de bi haragu kulu. ²³Kulu hajat del, ya melik tai, ana Aruna bi wodi le inta.” Biga huwo kelim le Melik, “kede Yahwa Allah taki rudu inta” ²⁴Melik kelim le Aruna, “la ana lazim bi biju be gurush. Ana ma bi agder gedimu haja ta majani zebiha le Yahwa” biga Daud gum biyu tahuna degig de ma tor de kulu be kimsin shakel ta fida. ²⁵Daud abina mazbah le Yahwa hinak wa gedimu fogo zebihat al bi haragu wa zebihat ta limu kuwes. Biga Yahwa juwabu salawat al arfau be sabab ta wata, wa waba al kan bi ja le Israel

1 Kings

Chapter 1

¹Wokit melik Daud biga ajuus wa kebir fi sena, humon kati huwo be bataniyat, lakin lisa kan ma bi tala dafi. ²Kadam bito kelim le huwo, “kede nina fetisu biniya azra le sidi tanina melik. Ashan bi ja sandu melik wa bi sidi tanina melik. Ashan bi ja sandu melik wa kutu bala le huwo kede ja num fi kura bito ashan sidi ta nina melik bi tala dafi.” ³Biga humon fetisu biniya giyafa fi juwa hudud ta Israel kulu. Humon ligo Abishaj al min shonami wa jibu le melik ⁴Biniya de kan giyafa kalis. Huwo saud melik wa kutu bala kalis le huwo, lakin melik ma num ma huwo. ⁵Fi zaman dak, adoniya jena ta hajis biga bi arfau jisim bito, wa bi kelim, “Ana bi ja tala melik” huwo bada jahisu le nefsa dababat wan as al bi sugu husan wa kamsin rujal ashan bi jere gidam bito. ⁶Abu bito ma kore kore ma huwo, gali “le inta amulu de wolw dak?” Adoniya kan Kaman zol giyafa, weledu huwo fi dahar ta Abshalom. ⁷Huwo wonusu ma Yuab jena ta sorowiya wa ma Abiyasar al kalin. Humon ruwa wara bito Adoniya wa saudu huwo. ⁸Lakin saduk al kalin, Benaiah jena ta Yahwa yada, nebi Nathan, shemi, Rei wa rujal ta Daud al gowin ma

ruwa wara ta Adoniya.⁹Adoniya gedimu ganamayay, bagarat wa iyal bagara fi hijer shiton, Jambu ena ta Rojel. Huwo nadi akwana bito kulu, iyal ta melik, wa kulu rujal ta Yahuza, kadmin ta melik. ¹⁰Lakin huwo ma nadi nebi Nathan, Benaiah, rujal al gowin, wole siliman aku bito. ¹¹Nathan gum kelim le Betsheba uma ta Siliman, gali “inta ma asuma gali Adoniya jena ta Hajis biga Melik, wa Daud sidi ta nina ma arufu?” ¹²Ashan kida kede ana wori le inta, ashan inta bi agder alagu haya taki wa ta siliman jena taki ¹³Ruwa le melik Daud; kelim le huwo, sidi tai al melik Musu inta kan halifu gidam kadmin taki, gali, “nesiya siliman bi tala melik baad ana, wa huwo bi geni fi kursi tai?” le biga Adoniya yau bi tala melik?” ¹⁴Fi zaman inta bi wonusu ma melik, ana bi ja dakalu wara taki wa akidu kalam taki. ¹⁵Biga Betsheba dakalu le melik fi juwa melik kana jus kalis, wa Abishai al shononi kan bi saud melik. ¹⁶Betsheba dengir tehet be ihtiram gidam ta Melik. Melik bada kelim, “niya taki der sunu?” ¹⁷Huwo kelim le huwo, “sidi tai inta halifu le kadmin taki be Yahwa Allah taki, gali Nesiya Siliman jena taki bi tala melik baad ana, wa huwo bi geni fi kursi tai. ¹⁸Hasa, aynu, Adoniya biga melik, wa inta sidi tai melik, ma arufu. ¹⁹Huwo gedimu bagarat ketir, iyal bagarat wa krufat, wa huwo nadi kulu iyal ta melik, Abiyasar al kahin, Yuab kaid ta Jesh, lakin huwo ma nadi Siliman kadam taki. ²⁰Wa inta, ya sidi al melik, uyun ta Israel kulu bi aynu le inta, wa bi istena ashan kede inta wori le humon munu yau bi geni fi kursi baad inta? Sidi al melik. ²¹Au Kaman bi ja hasil, kan sidi al melik kalas num tehet ma abuhar bito, ana ma Siliman jena tai bi idu nina ze migirimin.” ²²Zaman huwo lisa bi wonusu ma melik, nebi Nathan dakalu juwa. ²³Kadam de wori le melik, “nebi Nathan fi hini,” Wokit huwo dakalu juwa gidam ta melik, huwo dengir tehet be wusa bito fi wata gidam ta melik. ²⁴Nathan kelim, “sidi tai al melik, si inta kelim, “Adoniya bi tala melik baad ana, wa huwo bi geni fi kursi tai? ²⁵Ashan huwo nezil tehet nela wa gedimu zebiha adad kebir min bagarat, iyal bagarat wa krufat. Huwo nadi iyal ta melik kulu, kaid ta jesh, wa Abiyasar al kahin. Humon bi akulu wa bi asurubu gidam bito, wa bi kelimu, “melik Adoniya kede hai!” ²⁶Lakin le inta, kadam taki, sadur al kahin, Benaiah jena ta Yahoyada, wa kadam taki siliman, huwo ma nadi ²⁷Sei sidi al melik amulu zede wa ma wori le nina, kadam taki, al bi geni fi kursi baad huwo?” ²⁸Biga melik Daud juwabu gali, “nadi Betsheba wara le ana.” Huwo rija gidam melik wa wogif gidam melik. ²⁹Melik bada halifu gali, “ze Yahwa fi hai, al talau nefsa tai bara min kulu mashakil, ³⁰Ze ma ana halifu le inta be Yahwa, Allah ta Israel, gali, “Siliman jena taki yau bi tala melik baad ana, wa huwo yau bi geni fi kursi tai fi mahal tai; ana bi amulu de alela” ³¹Biga Betsheba dengir tehet wa kutu wusa fi wata wa huwo beinu ihtiram le nihaya!” ³²Melik Daud kelim, “nadi le ana saduk al kahin, nebi Nathan wa Benaiah jena ta Yahoyada.” Humon biga ja gidam ta Melik ³³Melik kelim le humon, “shilu ma intakum kadmin ta sidu takum, wa kede Silimon jena tai arkab fi husan tai shilu takum huwo fi Gihon tehet hinak. ³⁴Kede saduk al kahin wa Nathan al nebi masau huwo melik ta Israel kulu wa afuku takun buruji wa kelim takum, “kede melik Siliman hai!” ³⁵Biga intakum bi douru wara bito, wa huwo bi ja geni fi kursi tai; ashan huwo yau bi kun melik fi mahal tai. Ana hazilu huwo bi kun hakim fi kulu Israel wa Yahuza” ³⁶Benaiah jena ta Yahoyada juwabu melik, gali, “kede kun! Ked Yahwa, Allah ta sidi al melik, Sabitu. ³⁷Ze ma Yahwa kan fi ma sidi tai al melik, kede huwo Kaman kun ma Siliman, wa kede kutu kursi bito kuwes kalis min kursi ta sidi tai al melik.” ³⁸Biga saduk al kahin, nebi Nathan, Benaiah jena ta Yahoyada, ma kulu dubat wan as ta din humon nezil tehet wa kutu Silimon fok husan ta melik Daud; shilu huwo fi Gihon. ³⁹Saduk al kahin silu gurun fogo zet min juwa kema wa masan Silimon. Wa humon afuku buruji, wa shaab kulu kelim, “kede melik Siliman hai!?” ⁴⁰Min hinak nas kulu ja be wara bito, wan as kulu bi alabu wa bi afuku sufarat wa mokosutin be farah shedid, lahadi wata hizu be sot tomon. ⁴¹Adoniya ma kulu diyuf bito asuma zaman humon kalasu min akulu. Wokit Yuab asuma sot ta buruji, huwo kelim, “le fi waja ras fi medina?” ⁴²Wokit Isa huwo bi wonusu, Yonasan jena ta abiyasar al kahin bada ja, adoniya kelim, “taal, inta zol kuwes bi jibu kabara kuwes.” ⁴³Yonasan juwabu wa kelim le Adoniya, “sidi ta nina melik Daud kutu Silimon melik. ⁴⁴Wa rasa ma huwo sadur al kahin, nebi Nathan, Benaiah jena ta Yahoyada, wa dubat ma kulu nas ta din. Humon kutu Silimon arkab fi husan ta melik. ⁴⁵Saduk al kahin wa nebi Nathan masau huwo melik fi Gihon, wa humon jain min hinak farhanin, de yau sabab al intakum bi asuma waja ras fi medina hinak de sot al intakum bi asuma de. ⁴⁶Kaman, Siliman bi geni fi kursi ta mamlaka, ⁴⁷Ziyada min kida, kadmin ta melik ja ashan bi bariku sidi ta nina melik Daud, gali “kede Alla taki kutu Isim ta Siliman ashen min isim taki, wa kutu kursi bito ashen min kursi taki; melik gum dengir tehet fi serir. ⁴⁸Kaman melik kelim, “Mubarak Yahwa, Allah ta Israel al wodi zol geni fi kursi tai alela, wa ena tai lisa bi ainu. ⁴⁹Diyuf ta Adoniya kulu kan kafu. Humon gum fok wa ai zol ruwa be sika bito. ⁵⁰Adoniya kan bi kafu min Siliman huwo gum wa ruwa amsuku gurun ta mazbah. ⁵¹Biga wori le Siliman, gali, “Aynu, Adoniya bi kafu min melik Siliman, lahadi huwo bi amsuku gowi fi gurun ta mazbah, gali, “kede melik Siliman halifu le ana awel gali huwo ma bi katulu kadam bito be sef. ⁵²Siliman kelim, “kan huwo beninu nefsa bito zol kuwes, shaar bito ma bi waga fi wata, lakin kan ligo batal fi huwo, huwo bi mutu.” ⁵³Biga melik Siliman rasulu nas, ruwa jibu Adoniya min mazbah hinak. Huwo jaw a dengir tehet le melik Siliman, wa Siliman kelim le huwo, “Ruwa fi bet taki.”

Chapter 2

¹Wokit biga yom mutu ta Daud gerib, huwo wodi talimat le Siliman jena bito, gali, ²“Ana bi ruwa fi sika ta kulu duniya. Kun gowi, wa beinu nefsa taki rajil. ³Hafisu talimat ta Yahwa Allah taki ashan inta bi douru fi sikat bito, iherin hajat al huwo wori, wosiyat Bito, kararat bito, wa shihadat bito, amulu hisab taki lazim kede inta amulu haja al katibu fi ganun ta Musa, ashan inta bi naja fi kulu haja al inta bi amulu, fi ai mahal al inta bi ruwa fogo. ⁴Yala biga Yahwa bi kalasu kalam bito al huwo kelim le ana, gali “kan iyal taki douru kuwes, wa be amana ashan bi douru gidam tai, be geliba kulu be nefsa kulu, humon ma bi gata min geni fi kursi ta Israel⁵Inta Kaman aruf suna al Yuab jena ta Sorowiya amulu le ana, wa haja al huwo amulu le itnin dubat ta jesh ta Israel, le Abner jena ta ner, wa le Amaza jena ta Yasir, al huwo katulu. Huwo kubu dom ta harb be salam wa kutu dom ta harb de fi gash fi sulba bito wa fi jizma fi kura bito. ⁶Amulu ma Yuab be hikma al inta alimu lakin mata sibura ras bito al ajuz de nezil tehet be salam. ⁷Wa bi ai teriga, beinu kuwes ma iyal ta Barzilai ta jalaad, wa kede humon kun ma del al bi akulu fi torbiza taki, ashan humon kan ja le ana zaman ana kan bi jere min Abslalom aku taki. ⁸Aynu, fi shemei Kaman ma inta jena ta jere al min Benjamin, al kan laan ana be lana ta zalan fi yom al ana ruwa fi mahanain. Shemei nezil ashan bi ligo ana fi ordan, wa ana halifa le huwo be Yahwa, gali, “Ana ma bi katulu inta be sef” ⁹Wa ashan kida, mata sibura huwo rija bidun ikab. Inta zol ta hikma, inta bi aruf sunu inta bi amulu le huwo. Inta bi nezil ras al ajuz de tehet fi sheol be dom.”¹⁰Baad dok Daud num tehet ma judud bito wa dofunu fi medina ta Daud. ¹¹Zaman al Daud geni fi hokum ta Israel kan arbein sena. Huwo hukum saba sena fi Hebron wa talat teletin sena fi orshehin. ¹²Biga Siliman geni fi kursi ta abu bito Daud, wa kan hokum bito taman wa sabit. ¹³Adoniya jena ta Hajis ja le Betsheba uma ta Siliman. Huwo bada asalu, “inta ja be salam?” huwo Juwabu, “be salam.” ¹⁴Huwo bada kelim, “ana der wori le inta.” Biga huwo juwabu “wonusu” ¹⁵Adoniya kelim, “inta aruf gali mamlaka de tai, wa de yau al Israel der ashan ana bi kun melik. Lakin hajat geiru, wa mamlaka wodi le aku tai, ashan de bito min Yahwa. ¹⁶Hasa ana der asalu wahid min inta, wa mata wasa bara min wusa tai,” Betsheba kelim le huwo, “Wonusu” ¹⁷Huwo kelim, “malis kede inta Wonusu ma melik Siliman, ashan huwo ma bi wasa bara min wusa taki ashan kede huwo wodi Abishaj ta Shonami kun mara tai” ¹⁸Betsheba kelim, “kuwes kalis, ana bi wonusu ma melik”¹⁹Min hinak Betsheba gum ruwa le melik Siliman ashan bi wonusu be kalam ta Adoniya melik gum alagu huwo wa dengir tehet le huwo. Biga huwo geni tehet fi kursi bito wa fi kursi jibu le uma ta melik. Huwo geni fi idan ta yemin. ²⁰Biga huwo kelim, “Ana der asalu wahid haja suker min inta, kede inta ma wasa wusa bara min ana.” Melik juwabu huwo, “Asalu, ya uma tai, ana ma bi wasa wusa tai min inta? ²¹Huwo bada kelim, “kede wodi Abishaj ta Shonami de mara le aku taki Adoniya.”²²Melik Siliman juwabu uma bito gali, “le inta bi aslu Abishaj ta Shonomi le Adoniya? Le inta ma aslu mamlaka de le huwo Kaman, ashan huwo aku tai al kebir le huwo, le Abiyasar al kahin, wa le Yuab jena sorowiya? ²³Melik Siliman gum halifu be Yahwa, gali, “ya Allah amulu le ana, wa Kaman ketir, kan sei Adoniya ma wonusu kalam de did mara bito. ²⁴Wa hasa ze Yahwa hai, al sabitu ana wa kutu ana geni fi kursi ta Daud abu tai, wa abinu bet katulu.” ²⁵Melik Siliman gum rasulu Benaiah jena ta Yahoyada, wa benaiah ligo Adoniya wa katulu. ²⁶Wa Kaman melik kelim le Abiasar al kahin, “Gum rija fi anasos, mahala ta zira taki. Inta kuwes lakin bi istehik mutu. Laki fi zaman de ana ma bi katulu inta, ashan kan arfau sandu ta tifagiya to Rabuna Yahwa gidam Daud abu tai wa inta ligo tab fi sik al abu tai ligo fogo taab. ²⁷Min hinak Siliman rafudu Adiasar min shokol kahhin le Yahwa, ashan huwo bi kalasu kalam ta Yahwa, al huwo kan wonusu le bet ta Ali fi shilwa. ²⁸Kabara wonsulu le Yuab, ashan kan Yuab bi sau adoniya, wa ma saud abshalom. Yuab gum jere fi kema ta Yahwa wa amsuku gurun ta mazbah ²⁹Biga wori le melik Siliman gali Yuab jere fi juwa kema ta Yahwa wa hasa huwo fi janbu mazbah. Siliman gum rasulu Benaiah jena ta Yahoyada, gali, “Ruwa katulu huwo.”³⁰Benaiah gum dakalu fi juwa kema ta Yahwa wa kelim le huwo, “melik kelim, “kede inta tala bara. Yuab juwabu, “la, ana bi mutu hini” benaiah gum rija le melik, wa kelim, “Yuab gali huwo der mutu fi mazbah hinak.” ³¹Melik kelim le huwo, “amulu ze al huwo kelim katulu huwo wa dofunu huwo ashan inta bi shilu min bet tai wa min bet abu tai dom al Yuab kubu sakit. ³²Kede Yahwa rija dom bito fi ras bito, ashan bidun abu tai ma aruf huwo katulu nafareh kuwesin ashen min huwo zatu be sef bito, Abner jena ta ner, kaid ta Jesh ta Israel, wa Amasa jena ta Yasir, kaid ta Jesh ta Yahuza. ³³Kede dom tomon rija fi ras ta Yuab wa fi ras ta iyat bito le nihaya. Lakin le Daud wa iyal, wa bet bito, wa kursi bito, kede kun fi salam min Yahwa le nihaya”³⁴Benaiah jena yahoyada tala wa katulu Yuab. Huwo dofunu fi bet bito fi sahra. ³⁵Melik gum kutu Benaiah jena ta Yohayada mosul min jesh fi mahal bito, wa kutu saduk al kahin fi mahat ta Adbiasar. ³⁶Melik rasulu ashan kede nadi shemei, wa kelim le huwo, Abinu le inta bet fi orshelim wa geni hinak, wa mata ruwa min hinak le ai mahal tani. ³⁷Ashan kan inta tala yom tani min hinak, wa mururu min wadi radrun, kede inta aruf gali inta bi mutu wa dom taki bi kun fi rasak” ³⁸Shemei gum kelim le melik, “al inta kelim de kuwes. Ze sidi tai melik kelim, kadam taki bi amulu.” Biga shemei geni fi orshelim zaman towil. ³⁹Lakin fi nihaya ta talata sena, tnin min kadamint ta shemei jere bara le akish jena ta

maaka, melik ta jat. Humon ja wori le shemei, gali, “aynu, kadamın taki fi jat” ⁴⁰Shemei gum, jahizu himar bito wa fat le akish fi jat ashan bi aynu kadamın bito. Huwo ruwa wa rijau kadamın bito wara min jat. ⁴¹Kabara wosulu le Siliman gali shemei ruwa min orshelim le jat wa huwo rija wara. ⁴²Melik rasulu ashan kede nadi shemei wa huwo kelim le huwo, ana ma halifu inta be Yahwa wa ana shalidu le inta, gali, kede inta arufa gali yom al kan inta tala wa ruwa fi ai mahal, inta bi mutu? Wa inta kelim le ana al ana asuma de kuwes? ⁴³Le biga inta ma hafizu waad taki le Yahwa wa talimat al ana wodi le inta?” ⁴⁴Kaman melik kelim le shemei, “inta aruf fi geliba taki kulu hajat al batal al inta amulu le Daud abu tai. Ashan kida Yahwa bi rija batal taki fi ras taki. ⁴⁵Lakin melik Siliman bi bariku wa kursi ta Daud bi sabita gidam ta Yahwa le nihaya” ⁴⁶Min hinak melik wodi talimat le Benaiah jena ta Yahoyada. Huwo tala bara wa katulu shemei. Biga al sulta sabitu kuwes fi idan ta Siliman.

Chapter 3

¹Siliman halifu nefsa to be jouzu ma faraun melik ta Masir. Huwo shilu biniya ta Faraun wa jibu fi medina ta Daud lahad huwo kalasu abinu bet bito, bet ta Yahwa, wa hosh haul orshelim. ²Shaab kan bi gedimin zebiha fi mahalat al fok, ashan kan mafi lisa bet abinu le isim ta Yahwa ³Siliman beinu muhaba bito le Yahwa be douru fi sika ta Daud abu bito, bes Kaman huwo bi gedimu zebiha fi mahalat al fok ⁴Melik gum ruw fi jabaun ashan bi gedimu zebiha hinak, ashan dok kan mahal fok al kuwes, Siliman gedimu alf zebiha al haragu fi mazbah dak. ⁵Yahwa beinu fi hilim le Siliman fi jabaun be bilel, huwo kelim, “Asalu! Sunu kede ana wodi le inta?” ⁶Siliman kelim, inta beinu le kadam taki ashen tifagiya wa be amana, Daud abu tai, ashan huwo kan douru gidam taki adil, be adala, wa geliba nedif. Inta hafisu le huwo waad al kuwes de be adala wa inta wodi le huwo woled al bi geni fi kursi alela. ⁷Hasa de ya Yahwa Allah tai, inta kutu kadam taki melik fi mahal ta Daud abu tai, ashan kida ana bes jena suker. Ana ma bi aruf ruwa bara wole dakalu juwa. ⁸Kadam taki fi nus ta nas al inta yau hazilu, shaab kebir, ketir kalis ashan bi hasibu. ⁹Wodi le kadam taki geliba ta fahimu ashan bi hukum shaab taki, al ana bi agidaer ferigu hajat al kuwes wa al batal. Ashan de munu yau bi agider hukum nas taki al ketir del?” ¹⁰Talab ta Siliman de ajibu Rabuna. ¹¹Biga Allah kelim le huwo, “Ashan inta asalu haja de wa inta ma asalu le nefsa taki haya towil wole ganiyan wole haya ta adu taki, bes inta aslu le nefsa taki fahim ashan inta bi hokum be adala, ¹²Aynu hasa ana bi amulu kulu al inta asalu min ana wokit inta jibu le ana talab taki. Ana wodi le inta hikma wa geliba ta fahim, ashan ma bikun fi zol gubal inta, wa ma bikun fi zol baad inta. ¹³Ana Kaman wodi le inta haja al inta asalu, kulu ganiyan wa suma kuwes, ashan ma bi kun fi nus muluk kulu ze inta kulu ayam taki. ¹⁴Kan inta bi dowru fi sika tai wa hafisu teriga ta wa gawanin tai, ze abu taki Adud dowru, wa Kaman ana bi kutu ayam taki towil” ¹⁵Siliman gum, wa torau de kan hilim. Huwo ja fi Orshelim wa wogif gidimu zebiha al haragu wa zebiha ta salam, wa amulu munasaba le kulu kadam bito. ¹⁶Fi itnin nusuwan saramutat ja le melik wa wogit gidam bito. ¹⁷Wahid min humon bada kelim, “oh ya sidi tai, mara de wa ana mina bi geni fi juwa wahid, ana weledu jina fi nefsu juwa al huwo fogo de. ¹⁸Hasil baad talata yom baad ma ana weledu, Kaman mara de weledu. Nina kan sawa. Mafi zol tani ma nina fi juwa hinak, bes nina kulu itnin fi juwa. ¹⁹Biga be bilel jena ta mara de mutu, ashan huwo num fi ras bito. ²⁰Fi nus bilel huwo gum wa shilu jena tai min janbu ana, zaman kadam taki bi num, huwo noumu fi dus bito, wa nowumu jena bito al meit de fi sudar tai. ²¹Wokit ana gum sabah ashan bi radau jena tai, huwo meit. Lakin wokit ana aynu jena de birah kida fi sabah, de ma jena tai, al ana weledu” ²²Min hinak mara tani de bada kelim, “la, jena al hai de jena tai, al meit de yau jena taki, wa al hai de yau jena tai,” de yau humon wonusu zede gidam ta melik. ²³Bad dak melik kelim, “wahid min intakum bi kelim, “jena tai yau al hai, wa jena taki yau al meit de’ wa tani Kaman kelim, “la, jena taki yau al meit, wa jena tai yau al hai de” ²⁴Melik kelim, jibu takum le ana sef” wa jibu sef gidam ta melik. ²⁵Biga melik kelim, “Gesimu takum jena al hai de le itnin, wodi takum nus le mara de wa nus le tani de” ²⁶Wa mara al jena bito hai de gum wonusu le melik, “ashan geliba bito maliyan be hanan le jena bito, wa huwo kelim, “oh ya sidi tai, kalas wodi le uwo jena al hai de, kede ma katulu,” lakin mara tani de kelim, “huwo ma bi kun tai wole taki. Gesimu jena de.” ²⁷Wa melik bada kelim, “wodi takum jena al hai de le mara nimira wahid de, kede ma katulu. Huwo yau uma ta jena de” ²⁸Wokit Israel kulu asuma be hokum al melik hukum, humon kafu min melik, ashan humon aynu hikma ta Allah fi huwo fi gata gediya.

Chapter 4

¹Kan melik Siliman melik le Israel kulu. ²Wa de kan dubat bito: Azariya jena ta saduk kan kahin, ³Alihorif wa akiya iyal ta shisha, humon sikirter. Yahu shafat jena ta nas tesjilat. ⁴Benaiah jena ta Yahoyada mosul ta jesh. Saduk wa abiasar gasawusa. ⁵Azariya jena ta Nathan mosul ta dubat. Zabut jena ta Nathan humon kahana wa sabihat ta melik. ⁶Ahishar reis ta kadamir adoniram jena ta abda muragib ta umal. ⁷Siliman kan indu itnashar dubat fi Israel kulu, al bi jahizu akil ta melik wa kadamir bito. Ai zol bi gedimu wordia wahid shahar fi sena. ⁸Wa de yau asami tomon: Ben-hur, fi bilad al fijebeel ta Ephraim; ⁹Ben-Deker fi makaz, Shalbim, Bet shemis, wa Alon bazhanan. ¹⁰Ben-hesad, fi Arubot (sokoh kulu bito wa kulu wata ta hefer). ¹¹Ben-Abinadad, fi kulu jebel dor (Tafa biniya ta Siliman mara bito): ¹²Banana jena ta Akilud, fi tank wa mejidu, wa kulu Bet shan al Janbu Surtan Tehet Yazrail, min Bet shan lahadi Abel Mahaula, beid ze Yakmaam. ¹³Ben jabir fi Ramut Jelaad (al kulu itnin medina ta yair jena ta manasa, al fi jalaad wa wilaya ta Ajob kulu bito, al fi bashan, sitin medina kubar al indu heta wa bab min nihas); ¹⁴Akinadab jena ta iddo, fi mahanain; ¹⁵Akimaaz fi naph tali (huwo raman jouzu basma biniya ta Siliman mara bito): ¹⁶Baana jena ta Hushai, fi Asir wa baalot. ¹⁷Yahushafat jena ta Faruh, fi Yasaker. ¹⁸Shemei jena ta Elia, fi Benjamin, ¹⁹Jabir jena ta uri, fi wata ta jalaad, fi medina ta sihon melik ta Amarin wa og melik ta Bashan, wa kan huwo yau wokil al wahid fi wata. ²⁰Yahuza wa Israel humon kutar ze romla ta taraf bahar. Humon kan bi akulu wa bi asurubu wa kan mokosutin. ²¹Siliman hukum fi kulu mamlak min bahar lahadi fi wata ta Falastinin wa lahadi fi hudud ta Masir. Humon kan bi jibu hadiyat wa bi saudu Siliman kulu ayam ta haya bito. ²²Akil ta Siliman ta yom wohid kan teletin kura ta degig fina wa sitin kura ta degig. ²³Ashara tor suman, wa Ishirin tor shilu min mura, wa miya koruf, wa ganamayay, ma mi riyal gazal wole gazal, zieb, wa wozin. ²⁴Huwo kan indu sulta fi kulu wilayat fi safa ta taraf Bahar, min tafsa lahadi Gaza, wa fok kulu muluk al fi safa ta taraf bahar, wa huwo kan indu salam fi kulu tisafa huwo fogo. ²⁵Yahuza wa Israel geni fi haya al kuwes, ai zol tehet shejera balah bito wa tehet shejera tin, min dan lahadi beershoka, fi kulu ayam ta Siliman. ²⁶Siliman kan indu Arbeen Alf mahal ta kutu husan ta nas bito al bisugu husanat, wa itnashar alf nas suwagin ta husan. ²⁷Dubat de bi jahizu akil le melik Siliman wa le kulu nas al bi ja akulu sawa fi tarbiza ta melik siliman, ai zol fi shahar bito. Humon kan mafi haja bi kalasu al humon deriu. ²⁸Humon kan Kaman bi jibu fi mahal al kuwes sheir wa gesh le husan al bi sugu wa al bi juru ze Arabiya, as wahid bi jibu godu al huwo bi agder. ²⁹Wodi le Siliman ashen hikma wa marafa, wa fahimu hajat ketir ze romla ta taraf bahar. ³⁰Hikma ta Siliman futu kulu hikma ta nas alfi sherik wa kulu hikma ta Masir. ³¹Huwo kan negit futu nas kulu-min Ethan ta Ezrahi, Heman, kalkol, wa Darba, iyal ta mahal arufu huwo fi kulu mahal wan as haul huwo. ³²Huwo wonusu talata aif masal wa 1,005 guna. ³³Huwo wosifu ashjar, min rus al fi lebnan lahadi lifa al bi raba fi taraf heta. Huwo Kaman wonusu be kalam ta haiwanat, tiyur, hajat al bi douru be batna, wa asmag. ³⁴Nas bi ja min kulu duwal ashan bi asuma hikma ta Siliman. Humon min kulu mulur ta wata al asuma be hikma bito.

Chapter 5

¹Hiram melik ta sur rasulu kadamín bito le Siliman ashan huwo asuma gali masau huwo melik fi mahal ta abu bito, Hiram kan daiman bi hibú Daud. ²Siliman rasulu kalam le Hiram, gali, ³“Inta aruf gali abu tai Daud ma agder abinu bet le isim ta Yahwa Allah bito be sabab ta harb al ketir al huwo fogo, fi zaman haya bito Yahwa kan bi kutu adu bito kulu tehet batna kura bito. ⁴Lakin hasa, Yahwa Allah wodi le ana raha min kulu safa. Mafi nas did ana wole fi hawadis. ⁵Ashan kida ana bi abinu kaikal le isim ta Yahwa Allah tai, ze kan Yahwa kelim le Daud abu tai, gali, “jena taki, al ana bi kutu geni fi kursi taki fi mahal taki, yau bi haikal le isim tai?” ⁶Wa min hasa kede inta wodi talimat ashan kede gatau le ana rus min lebnan. Kadamín tai bi limu sawa ma kadamín taki, wa ana bi dafa kadamín taki fi kulu haja ze al inta rudu. Inta aruf mafi wahid min anina al bi agder gata kasab ze nas Sidonin.” ⁷Wokit Hiram asuma kalam to Siliman, huwo tala mokosut shedid wa kelim, “kede bariku Yahwa alela, al wodi le Daud jena negit fok le Shaab al ketir de” ⁸Hiram gum rasulu juwab le Siliman, gali, “ana asuma risala al inta rasulu le ana. Ana bi jahizu kulu ta rus wa ta saru al inta deiru. ⁹Kadamín tai bi nezilu ashjar del tehet min lebnan lahadi fi bahar, wa ana bi rutu fi bahar wa bi silu fi mahal al inta bi wori le ana be bahar- ana bi gata wa nedifu humon hinak, wa inta bi shilu humon min hinak. Inta bi amulu haja al ana der bes wodi akil le umal tai” ¹⁰Kida Hiram agder wodi le Siliman kulu akhsab ta rus wa saru al huwo deiru. ¹¹Siliman wodi le Hiram ishíram alf kura ta degig le umat bito wa ishírin alf jerkana ta zet. Siliman kan bi wodi le Hiram zede sena baad sena. ¹²Yahwa wodi hikma le Siliman, ze al huwo waadu le huwo. Biga kan fi salam beina Hiram wa siliman, wa humon kulu itnin amulu tifagiya. ¹³Melik Siliman gum jenidu umal min kulu Israel. Wa kana dad ta umal al jenidu kulu teletin alf rujal. ¹⁴Huwo rasu kulu human fi Lebnan, fi Shahar bi rasulu ashara alf be dar. Shahar wahid humon bi kun fi lebnan wa Shaharen bi kun fi bet. Adoniram yau kan kutu mosul le nas de ashan bi ragibu umal. ¹⁵Wa Siliman indu sebeinalf nas al bi arfa hajat tegil, wa tamanin alf nas ta gata hujar fi jebel. ¹⁶Janbu Siliman fi 3,300 nas kubar mosulin le kulu shokolat wa humon bi aynu umal Kaman. ¹⁷Wa fi talimat ta melik gali kede gatau hajar kubar al taman bi kutu fi asas ta haikal. ¹⁸Biga banayin ta Siliman wa banain ta Hiram wan as ta Byblos humon naja fi gata wa jahizu akhsab wa hujar al bi abinu be hikal.

Chapter 6

¹yala Suliman bada abinu haikal le Yahweh .de hasil fi 480 sena baad shaap ta Israel ja min ardi Masir ,fi sena al nimra arba ta sulta ta Suliman fok Israel , fi sena ta ziv, al huwo shahar altani . ²al haikal al melik suliman bana le Yahweh kan sitiin dhuraan tool , isriin dhuraan waase ,wa teletiin dhuraan fok³wa fi gidam ta haikal gurfa al asas tul two isriin isawi urud ta haikal ,wa ashara dhuraan fi baab ta dukul. ⁴le bed huwo amulu shubabik min zawiya al bi kutum deiyyik min bara lakin wase min juwa,⁵did al heta ta gurfa dewan al asasi huwo bana guraf haulu , hawili kulu gurfa albara wa gurfa al juwa . Huwo bana guraaf kulu hawili .al amara al tehid kamsa dhuraan wase ,al fi nus kan sita dhuraan wase ,wa nimra talata kan saba dhuraan wase . ⁶be bara ta heta ta haikal kulu haulu bana hamut ashan ma bikun ma heta .⁷bed kan banau ma hujar ,kan mafi shakus ,fas ,wala aiya hadid alasumau fi bed wokit gi abinu. ⁸fi tijah junub ta haikal kan fi madkal le tehed , wa wahid ruah fok ma silim le mustawa fi nus , wa min nus le mustawa al nimra talata⁹biga suliman bana al Haikal wa kalasu ; huwo kati al bed ma umdan wa kashap cedar. ¹⁰Huwo bana al guraaf al fi adtraf gusaat dewaan al dakil ta Haikal ,fi kulu tija kamsa dhuraan ; humon kulu limu sawa le bed ma kasap ta cedar.¹¹Kelima ta Yahweh ja le Suliman ,gali , ¹²ashan kalam Haikal de al ita gi abinu ,iza kan ita douru le hasap ganun tai wa amulu adala ,wa hafisu wasaya tai wa douru fi huwo , yala ana bi asbid waad tai ma ita al ana amulu ma Daud Abu taki. ¹³Ana bi ish fi wasad ta Israel wa ana mabi sibuhumon .”¹⁴yala Suliman abinu bed wa kalasu . ¹⁵yala huwo abinu al heiat al dakil ta bed ma borti ta kashap cedar min tehat lahaidi fi telgim ,huwo kaati humon min juwa ma kashaap ,wa huwo kati al wata ta bed ma loha shejera cypress.¹⁶Huwo bana isriin Dhuraan lahaidi fok bed ma borti ta kashap cedar min tehed lahaidi fok telgim .Huwo bana gurfa de bikun aldakil ta mahal mukadas kaalis. ¹⁷Al gurfa al asas ,de yau mahal al mukadas de fi gidam ta mahal al mukadas al kaalis kan huwo arbein dhuraan fi tul. ¹⁸kan fi kashap cedar fi dakil bed ,nahitu fi shikil zuhur al fateh . kulu kan loho cedar fi juwa mafi hajer gi ainu fi dakil .¹⁹Suliman jahizu al gurfa al dakili ashan bi kutu fogo Tabut alahat ta Yahweh ²⁰al gurfa al dakil de isriin dhuraan ,isriin dhuraan fi wase , wa isriin dhuraan fok .Suliman kati al heta ma dahab wa kati al masbah ma loho cedar .²¹Suliman kati dakil Haikal ma dahab ,wa huwo kutu genzir ta dahab fi gidam gurfa al dakil ²²huwo kati kulu dakil al Haikal ma dahap lahaidi haikal kulu intaha .wa huwo Kaman kati al masbah al tabi le dakil gurfa ma dahab .²³Suliman sala ethnen Malaikat min kasap shejera zaitun ,kulu wahid ashara dhuraan fi gurfa al dakil. ²⁴wahid jina ta malaika al awel kan kamsa dhuraan towil wa jina altani Kaman kamsa dhuraan towil .yala min kashum jina al tani le tani kan masafa ta ashara dhuraan. ²⁵kaman al malaika al tani de Kaman indu jina ta ashara dhuraan .kulu al malaikat de nefsu sawa fi shikil. ²⁶al tul ta wahid malaika kan ashara dhuraan wa malaika al tani Kaman nefsu . ²⁷Suliman kutu al Malaikat del fi gurfa al dakili .al jinahat ta malaikat del kulu fata bara ashan al jina ta wahid bi lemesu tani al heta ta jina ta malaika tani bi lemesu heta al tani .jinahat tomon gi lemesu baad fi wasat ta mahal al mukadas al kaalis. ²⁸Suliman dugu malaikat de ma dahap.²⁹Huwo nahitu kulu heta ta bed haulu ma sura ta malaikat ,shejera bala ,wa zuhur moftu ,fi bara ta guraaf al dakil. ³⁰Suliman dugu tehed ta bed ma dahap ,fi kulu bara wa guraaf al dakil³¹Suliman amulu abuab min kashap zaitun le madkal ta gurfa al dakli .wa fok baab indu kamsa aksam. ³²yala huwo amulu ethnen abuab min kashap al zeitun ,wa huwo nahitu sura malaika chorobim ,shejera bala ,wa zuhur wa dugu ma dahap huwo rushu aldahap fi chorobim wa shejera bala .³³fi teriga de , Suliman Kaman amulu fi madkal ta Haikal fi baab fok kashaap zeitun indu arba aksam. ³⁴wa ethnen kashap cypress .al ethnen baab fi wahid wa Kaman ethnen baab ma baad. ³⁵huwo nahitu fogo shura malaika ,shejera bala ,wa zuhur wa Kaman huwo dugu dahap fi sura de .³⁶Huwo bana fi dakil ma talata kat al ta hajer al gatau wa kat ta hamud kashap cedar.³⁷Al asas ta bed ta Yahweh bana fi sena al nimra arba ,fi shahar ta aviv. ³⁸fi sena hidashar , fi shahar ta Tor ,al huwo tamaniya shahar ,al bed kalasu fi kulu tijah wa ma kulu muasafat. Suliman shilu saba sena ashan abinu alhikal .

Chapter 7

¹Suliman shilu talatashar sena ashan bana kasri towo. ²Huwo bana alkasri gaba lebnaan .al tulu miya dhuraa ,wa waasi towo kamsin dhuraa , wa fok towo teletin dhuraan . alkasri bana ma arba kat ta loho ma amida ta cedar fi hamud .³Al bed amulu raas towo ma loho al gi geni fi raas ,kulu raas de bi sabitu ma amida ,kan fi kamsa wa arbein loha ,kamistashar be saf. ⁴Fi tala urud fi saf ,aiya wahid lo subak wa kulu subak gusad al tani fi talata urud de . ⁵kulu abuab amulu murabaat ma urud wa subak gusat subak altani fi talata tertip.⁶Kan fi kaah tulu 50 dhurran wa teletin urud ma segif fi gidam hamud wa raas.⁷Suliman bana alkaah ta kursi mahkama ,al kaah adala .kan kaati ma loho min tehed lahidi segif⁸Al bed ta Suliman al huwo aish fogo, fi tija al tani fi Kasri ,kan salau be nefsu teriga. Huwo Kaman abinu bed ze de le binia ta Faraon al huwo zoju zemara.⁹Al bunian de jemilu ma hujar al gali , hujar algatau ma munshar wa jeribu ma mitir wa salau tamum fi kulu tija .Hujar del stakdimu kin fi asas lahaidi fok wa Kaman min bara lahaidi fi mahkama . ¹⁰al asas banaui ma hujar alkubar wa gali kalis ta tamaniya wa ashara dhuraan fi godur¹¹fok kan hujar al kerima lamalama gatau fi tul ,wa loho fi urud ¹²al mahkama al kebir hauli kasri indu talata sotur ta hujar al gatau wa Kaman sotur ta loho ze dewaan ta haikal ta Yahweh wa segif ta haikal .¹³Melik Suliman rasulu min Hiram wa jibu min Tyre. ¹⁴Hiram huwo jena ta armala min gebila ta Naftali; abu kan rajil min Tyre ,huwo rajil sinai fi nihas.Hiram huwo Malian ma hikma wa marafa wa maharat an kefi bi istakal ma nihas .huwo ja le Suliman ashan istakal ma nihas le melik.¹⁵Hiram libisu ethnen hamud ta nihas ,kulu wahid 18 dhuraan fok wa 12 dhuraan mudawar . ¹⁶Huwo salau ethnen yafta dugu ma nihas ashan kutu fi fok amida. Al tul yafta de kan kamsa dhuraan. ¹⁷Shokol ta silsila ta genzir ashan bi kutu fi yafta wa jemilu fok fi amida ,saba le kulu yafta .¹⁸yala Hiram salau magat fi fok ta aiya hamud ashan jemilu yafta. ¹⁹al yafta fi fok hamud jemilu ma zuhuraat ,arba dhuraan fok .²⁰al yafta fi fok amuden del Kaman zaid gerib ma fok towo mitten kaat sotur haulu. ²¹Huwo gomui al amida fi gidam ta Haikal .Al hamud fi yomin semi Jakin, wa al fi shimal semi Boaz. ²²fi fok ta amida kan tejmil ze zuhur. De yau teriga al hamud de amulu bou.²³Hiram salau kazana min hadit , ashara dhuraan min fok le tehed .Tul towo kan kamsa dhuraan ,wa kazana de kan teletin dhuraan modawar. ²⁴Fi fok huwo kutu gefis ,ashara fi kulu dhuraan dugu sawa ma kasana de fi hadid wahid “ al Bahar de isim towo “ wokit maun salau²⁵Al bahar wogifu fi 12 teran , talata gi ainu le shamal ,talata gi ainu le garib ,talata gi ainu le junub, talata gi ainu le sherik ²⁶“al bahar de fi fok tomon ,wa kulu danabat tomon fi nus .al bahar de kan tegil fi urud ze yeden ,wa fok towo tabugu ze gubaya ,ze zuhur jemil .al bahar de gi hafisu moyo ta alf safiha.”²⁷Hiram salau ashara sibiya ta nihas. Aiya sibiya kan arba dhuraan towil wa arba dhuraan urud wa tul talata dhuraan .²⁸Al shokol ta sibiya ze de .Humon indu sajat bi wogif wasad frame , ²⁹wa fi sajat kan resim ta usud ,teran, wa Malaikat. Fok wa tehed usud wa Teran kan sokol al dugu .³⁰fi aiya sibiya indu arba lasatik wa arba rukun wa indu musaid be tehed le maun. Al musaid kan salau ma baad gusad tani ³¹al kuta towo mudawar ze bidalat dhuraan wa nus urud ,wa ma taj al fok wahid dhuraan, fi fatha nahitu wa kan muraba ma mudawar.³²Al arba lasatik be tehed wa sasi ta lasatik wa bed towo kulu fi sibiya .al tul ta lasatik kan dhuraan wa nus .³³al lasatik dakilu ze ta karlo .betowo ,sasi, sokobsober, kulu salau min hadid³⁴kan fi arba mahal masga fi arba rukun ta aiya sibiya ,fi fi jisim sibiya be nefsu. ³⁵Fi fok sibiya de fi haja mudawar nus dhuraan juwa , wa fi fok ta sibiya gi sabitu sajat yala lese gum.³⁶fi tehed ta musaid wa saj Hiram nehitu sura malaika, usud, wa shejera bala al kati misaha al fi , wa kulu haulu .³⁷Huwo salau ashara sibiya del be nefsal teriga. Kulu humon salau fi nefsal galib , humon indu nefsal tul, wa sawa.³⁸Hiram salau ashara maun min nehas .wahid maun bi shilu moyo arbein safiha. Kulu maun kan arba dhuraan wa kan fi kulu maun wahid gusat sibiya .³⁹hu salau kamsa sibiya fi tijah junub ta haikal wa kamsa gi iteji shamal ta haikal . hu amulu “al bahar” fi zawiya shergi , gi ainu le junub ta haikal .⁴⁰Hiram salau maun au tawa ta rushu .yala huwo kalasu kulu shokol al huwo amulu le Melik Suliman fi Haikal ta Yahweh: ⁴¹al ethnen hamud ,wa tawa – ze yafta al kan fi raas amida ,wa ethnen shokol tejmil kati ethnen tawa ze yafta alkan fok amida .⁴²huwo amulu zakrafa fi tawa ze ta yafta ethnen kulu .⁴³Al ashara sibiya ,wa ashara maun fi sibiya .⁴⁴Huwo salau al maun kebir semi “ al bahar” ma ethnashar teran tehedtu; ⁴⁵wa Kaman gurnat ,maun wa Kaman hajjat taniin .Hiram sanaum min nihas ,le Melik Suliman , le haikal ta Yahweh.⁴⁶Al melik jadaum fi ordon ,fi tiin fi wata bein Sukkoth wa Zarethan. ⁴⁷Suliman ma wozinu kulu afash ashan kan ketir kaalis ashan bi wozinu ,lianu wozin ta nihas mabi akder wosinu .⁴⁸Suliman amulu kulu fershaad ta bet ta Yahweh min dahap ,wa zuhur ,lambaat ,kulu min dahap. ⁴⁹Mahalat ta kutu lampa, hamisa fi yemin and hamisa fi shemal, fir gidam ta udor bed, kan salau mind dahap, wa suhur, lamper a wogifu fi hajat al salau min dahab.⁵⁰Suliman Kaman amulu kubabi ,lambaad ta wala , maun ,maalik ,kawanin bokur kulu kan amulu min dahap al safi ; huwo indu tarbas min dahap amulu be juwa (al huwo yau mahal al mukadas kaalis). Wa Kaman fi abuaab al kebir fi kaah ta haikal Fi teriga de , kulu shokol al melik Suliman diru le bed ta Yahweh intaha. Yala Suliman ja jibu juwa hajad al kasisu le Yahweh , wa al fida ,wa dahap,wa mofrushaad ,wa kutum fi makzen ta bed ta Yahweh .

Chapter 8

¹Yala Suliman limu shiuk ta Israel,kulu raas ta gebail,wa kiadad ta Usar ta nas ta Israel , fi gidam towo fi Orshelim, asahan bi jibu Tabut al ahat ta Yahweh min medina ta Daud ,de fi zehiun. ²Kulu rijal ta Israel lama fi gidam ta Suliman fi eid ,fi shahar Ethanim,al huwo shahar al sabea.³kulu shiuk ta Israel ja, wa Gusus arfau al Tabut. ⁴humon jibu al Tabut alahat ta Yahweh,al kema ta ijtima, wa kulu mofrushat al fil kema. Al Gusus wa lawiin humon jabu hajat de. ⁵Melik Suliman wa kulu mujtama ta Israel ja sawa gidam Tabut, gedimu zebiha korfan wa abgar al mabi akder hasibu. ⁶Al gusus jibu al tabut al ahat ta Yahweh fi mahal towo,fi dakil gurfa ta bed,fi mahal almukadas kaalis,tehed ajniha ta Malaika. ⁷Fa almalaikaat ferishu ajniha tomon fi mahal ta Tabut al ahad,wa humon kaati al Tabut wa amida algi arfau mau. ⁸al amida towo de tuwal lahaidi nihaya towo gi ainu min gidam ta gurfa ta mahal al mukadas,lakin ma bi ainu min bara. Humon hinak lahaidi yom allela. ⁹hinak kan mafis haja fi Tabut al Ahat bes ethnen hujar al musate al Musa kutu kan fi Horeb,wokit Yahweh amulu ahad ma nas ta Israel wokit humon tala bara min Masir. ¹⁰huja fi wokit Gusus ja humon tala min makan al mukadas, al sihab mala Haikal ta Yahweh. ¹¹Gusus ma akder akdim ashan sihab,lianau mejid ta Yahweh mala bed. ¹²Yala Suliman kelim, ¹³lakin ana abinu le ita “Yahweh huwo kelim huwo be ish fi duluma al tegil, mahal albi istehik,al ita be ish fogo lel abad.”¹⁴yala al melik gelibu wara wa bariku kulu alnas mujtama ta Israel, nefsa zaman mujatama kan wagifin. ¹⁵Huwo gal, “ keli Yahweh, Allah ta Israel, mejidu , al kelim le abu tai Daud, wa huwo kemilu waad ma yeden towo ,gal, ¹⁶min yom al ana jibu nas tai Israel bara min Masir, Ana ma iktar aiya medina bara min gabail ta Israel ashan ana bi abinu bed ,ashan isim tai bikun hinak .fi de, ana iktar Daud ashan bi hakimu itakum nas tai Israel. ¹⁷Hasa huwo fi gelib ta Daud abui ashan abinu bed le Yahweh ,Allah ta Israel ¹⁸lakin kelim le Daud abui,de fi gelba taki ashan abinu bed fi isim tai,ita amulu kuwes ashan fi gelba taki . ¹⁹fi de kulu, ita mabi abinu bed; bel ax ,weled taki ,wahid albi weledu min silsila taki ,yau bi abinu bed fi isim tai. ²⁰Yahweh amulu kelima al huwo kelim , fa ana gum fi mahal ta abu tai Daud, wa ana geni fi kursi ta Israel ,ze Yahweh waadu.Ana bana bed fi isim ta Yahweh, Allah ta Israel. ²¹Ana amulu mahal le Tabut hinak, al huwo yau amina ta Yahweh, al huwo amulu ma Abuhath tena wokit hu jibu humon bara min Masir.”²²Suliman wogif gidam masbah ta Yahweh, gidam mujtama ta Israel ,wa fatah yeden towo le samawat ²³Huwo gal, “ Yahweh, Allah ta Israel ,mafi Allah tani ze ita fi samawat wa tehed hina fi ardi,al bi hafisu ahad ma amana ma kadamiin taki al gi douru gidam ita ma kulu gelba, ²⁴inta al hafisu ma kadam taki Daud abui,al ita waadu. Naam ita kelimu ma kasma taki wa kemilu ma yeden taki ,ze huwo allela. ²⁵Hasa yala, Yahweh, Allah ta Israel amulu al ita waadu le kadam taki Daud abui, wokit ita kelim ,” Ita ma bi fashil ashan indu rajil fi einak ashan geni fi kursi ta Israel ,iza kan ajial taki bi douru ma hazir gidam ana,ze ita douru gidam tai, ²⁶yala hasa,Allah ta Israel keli kelima taki akidu ,al ita kelim le kadam taki Daud abui. ²⁷Lakin hal Allah bi ish fi ardi?Shuf , al kulu ardia wa samawiat benefsu ma bi shilak – godur shunu al Haikal al ana abinu! ²⁸fi de iktaramu salawat de al kadam taki wa ma talabat al besit ,Yahweh Allah tai; asuma le kore wa salawat al kadam taki seli allela. ²⁹Keli eina taki geni moftu le Haikal de lel wa nahar, le mahal al ita kelim , isim tai wa wujud tai bikun hinak- ashan bi asuma salawat al kadam taki bi seli fi mahal de. ³⁰yala asuma le talab al besit ta kadam taki wa ta nas taki Israel wokit ena bi seli fi mahal de. Naam, asuma min mahal de al ita aish ,min samawat; wa wokit ita asuma ,afi. ³¹iza rajil amulu katiya did jeran towo wa muktaj ashan halifu, wa iza huwo ja ashan halifu gidam ita fi masba fi bed de, ³²asuma min samawat wa amulu. Hukumu kadamiin taki demiru al sharir wa jibu shunu al huwo amulu fi raasu .karar al ma indu zaam ma galtan wa wodi le huwo la hasap haak. ³³kan nas taki Israel gelibu ma adu ashan humon amulu katiya did ita,iza kan humon rija wara ,tub fi isim taki ,seli,wa fetish wusa taki fi Haikal de. ³⁴arjuk asuma min samawat wa afi al katiya ta nas taki Israel; jibu humon wara le ardi al ita wodi le judud tomon. ³⁵wokit samawat mokful wa mafi matara ashan nas amulu katiya did ita –iza kan humon seli fi mahal de ,tubfi isim taki ,wa rijah min katiya tomon kan ita taabu humon. ³⁶yala asuma min sama wa afi le kadamiin taki wan as ta Israel, wokit kan ita derisum al sika al sa al humon bi douru min fogo ,rasulu matar fi ardi ,al ita wodi le nas taki ze werasa. ³⁷kan iza fi jaan shedid fi ardi, au iza kan amrad karap ,jarad ,dud ;au iza kana du hajim baab al medina fi ardi,au fi aiya min darbat au amrad – ³⁸wa iza kan yala salawat dak wa talabat al besit amulu ma shaksi au ma kulu al nas Israel – aiya wahid arif al darba fi gelbu ze huwo bi arfa yedenu fi Haikal de. ³⁹Biga asuma min Sama, al mahal al ita gi ish fogo, afi al amulu, wa wodi hadia le kulu zol le hasap amael towo; wa ita arufu gelbu,ashanita wa ita bes yau bi arif gulub ta aiya bashar. ⁴⁰Amulu de ashan humon bi kafu ita fi kulu ayam ta maisha fi ardi al ita wodi le judud tena. ⁴¹Ziyada fi de, kusus ashan ajanip alma taabi le nas taki Israel:kan huwo ja min beled al beid ashan isim taki – ⁴²fa humon bi asuma an isim taki al kebir, yeden taki al athim, wa kidfa taki al morfu –kan huwo ja ashan seli fi haikal de, ⁴³yala arjuk asuma min sama, al mahal al ita aish,wa amulu aiya haj al ajnebi asalu minak. Amulu de ashan ashan kulu nas fi ardi bi arif isim taki wa kafu ita,ze nas taki Israel gi amulu. Amulu de ashan humon bi arif gal bed de ana banau fi isim taki⁴⁴Iza kan nas taki

ruah fi harip did adu, be aiya no ta teriga inta bi rasulum, wa iza kan humon seli le inta, Yahweh gusad medina al ita iktar, wa gusad al bed al ana banau fi isim taki. ⁴⁵Biga asuma min samawat le salawat wa talabat tomon, wa saidu fi mushkila. ⁴⁶Iza kan humon amulu katiya, lianu mafi zol alma bi amulu katiya, wa iza kan ita zalan minum wa stelimu humon le adu, ashan al adu bi shilu asir harib min ardi, iza beid wala gerip. ⁴⁷biga iza kan humon lahizu humon fi ardi al humon shilu fogo, wa iza kan humon asalu maaruf min ita min ardi ta nas al amsuku humon iza kan humon kelim, ena amulu batal wa katiya. Ena amulu aklak al batal. ⁴⁸iza kan humon rijah le ita ma kulu gelba wa ma kulu roho fi ardi ta adu tomon al amsuku humon, iza kan humon seli le ita ashan ardi tomon, al ita wodi le ajdad tomon, wa le medina al ita iktar, wa le bed al ana abinu fi isim taki. ⁴⁹ya min sama, al mahal al ita aish, asuma le salawat tomon wa tilbat le musada, wa amulu al modus a le hum. ⁵⁰afi le nas taki al amulu katiya did ita, wa kulu zunub al humon amulu did ita, wa amulu humon remzi muhaba gidam del al shilum masajin, wa wodi del al amsukum indu ramah fogum. ⁵¹Humon nas taki wa warisa taki, al ita alagu min Masir ze fi nus ta furun al hadid gi haragu fogo. ⁵²Keli eina taki geni moftu fi talab al besid ta kadam taki wa talabat ta nas taki Israel, ashan asuma lom kan humon kore le ita. ⁵³Fa ita ferigum min kulu nas ta alam ashan taabi le ita wa gabilu waad taki, ze bes ita ashra be wasad Musa kadam taki, wokit ita jibu abuhath tena bara min Masir, Rabuna Yahweh. ⁵⁴Yala huwo wokit kan Suliman kalasu seli kulu salawat de wa talabat le Yahweh, huwo gum fok min gidam masbah ta Yahweh, min dengiri ma rukuba wa yeden moftu le Samawat. ⁵⁵Huwo wogif wa bariku kulu mujtama ta Israel fi sot aali, gal, ⁵⁶keli Yahweh mejidu, al wodi raha le nas ta Israel, hafisu kulu waad towo, wele wahid sagit min kulu waad al kuwes ta Yahweh al huwo amulu ma Musa kadam towo. ⁵⁷keli Allah tena kun mena, ze ma kan huwo ma ajdad tena, Keli huwo ma sibu ena au aba ena, ⁵⁸ashan huwo bi jibu gulubna le hu. ashan ish fi sika towo wa hafisu wasaya towo wa gawanin towo, al huwo amiru ma abuhath tena. ⁵⁹keli kelimaat al ana wonusu, al ana asalu ramah ta Yahweh, kun gerib ma Yahweh Allah tena fi nahar wa lel, asahan huwo bi saidu mushkila ta kadam towo wa mushkila ta nas towo Israel ze iktiyaj ta kulmayom; ⁶⁰ashan kulu nas al fi ardi bi arif gal Yahweh, Huwo Allah, wa mafi Allah tani! ⁶¹ashan kida keli gelba takum kun hagiga le Yahweh Allah tena, ashan douru fi gawaniin wa hafisu wasaya ze allele. ⁶²Biga Melik ma kulu Israel mau gedimu zabaye le Yahweh. ⁶³Suliman gedimu zebiha ta sharaka le Yahweh: ethnen wa isriin alf abgar wa 120,000 korfan. Yala Melik ma kulu Israel gedimu al bed le Yahweh. ⁶⁴Fi nefsal yom melik kasisu nus ta mahkama fi gidam ta Haikal ta Yahweh, hinak huwo gedimu zebiha mahruk, tekdima ta Dura wa shaham ta tekdima ta sharaka, lianu almasbah al min nihas gidam Yahweh kan suker kaalis ashan istakbilu zebiha al gi haragu, tekdima ta Dura, wa shaham ta zebiha sharaka. ⁶⁵yala Suliman amulu azuma fi zaman dak, wa kulu Israel mau mojumu kebir, min fi Lebo Hamath lahaidi gerib fi hudud ma Masir, gidam Yahweh Allah tena le saba ayam wa Kaman tani saba ayam, be tajamu arbatashar ayam. ⁶⁶Fi yom al tamin huwo rasulum bara, wa huma bariku melik wa ruah le mukeimatum ma farah wa surur fi gulubum fi kulu al kuwes al Yahweh wori lom fi Daud, kadam towo, wa le Israel nas towo.

Chapter 9

¹Baad Suliman kalasu bana bed le Yahweh wa kasri melik, wa baad huwo kalasu kulu al fi niya towo ashan amulu, ²Yahweh zahir le Suliman mara althani,ze ma kan huwo zahir lo fi Gibeon.³Yala Yahweh kelim le huwo,” Ana asuma salawat wa talabat ta rahma al ita amulu le ana.Ana kasisu bed de,al ita abinu le nefsi ,ashan kutu isim tai hinak lel abad. Ena tai wa gelba tai bikun hinak kulu zaman.⁴ze le ita ,iza kan ita douru gidam ana ze Daud abu taki ma gelba istigama wa adil, iktaramu kulu al ana amiru ita wa hafisu gawaniin wa wasaya, ⁵yala ana bi asisu kursi ta mamlaka taki fok kulu Israel lel abad ,ze ana waadu Daud abu taki gal, al jil minita ma bi yafshal ashan kun fi kursi ta Israel .⁶lakin iza kan ita gelibu bara,ita au aulad taki,wa ma hafisu gawaniin tai wa wasaya tai al ana kutu gidam takum, wa iza kan ita ruah abidu aaliha tannin wa dengiri tehed le humon, ⁷yala ana bi gatta Israel bara min ardi ana wodi le humon; wa bed de al ana kasisu fi isim tai,ana bi tahiru bara min eina tai, wa Israel bi kun mithal le hagara wa haja ta fadiha fi wasad kulu alnas.⁸Al haikal de gondur ta wasaka, wa aiya zol al gi abir min jambu sadma bi amulu wa bi safir . Humon bi asalu, ‘ le Yahweh amulu de fi ardi de wa bed de ?⁹Taniin bi juwabu ,ashan humon sibu Yahweh ,Allah tomon ,aljibu humon bara min Masir,wa humon fetish rabunaat taniin wa dengiri tehed le humon wa abidum. De yau Yahweh jibu kulu damar de fi humon.”¹⁰Ja fi nihaya isriin sena al Suliman kalasu abinu ethnen mabna del ,al Haikal ta Yahweh wa Kasri al Melik. ¹¹Hasa hiram ,al melik ta Tarasisi, huwo ferishu Suliman ma loha wa ashjar cypress, ma dahap – kulu al niya ta Suliman deiru – melik Suliman wodi le Hiram isriin mudun fi ardi ta Gelil.¹²Hiram ja min Tarasisi ashan ainu al mudun al Suliman wodi lehu, lakin huwo ma moksut. ¹³yala Hiram kelim,” de yatu min no ta medina ita wodi le ana ya akui ? Hiram semi hum ardi kabul, lahaidi yom allela ¹⁴Hiram rasulu le melik 120 wogiya dahap.¹⁵De ya adad guwa ta omal al Suliman kutu le abinu Haikal ta Yahweh wa kasri towo, al Millo, heta ta Orshelim,wa Hazor,wa Meigiddo, wa Gezer. ¹⁶Faraon melik ta Masir ruah wa shilu Gezer, Huwo haragu wa katulu al Kananiin al fi medina.yala Faraon wodi medina de le binia towo, mara ta Suliman,ze haidya ta iriss.¹⁷yala Suliman rijah abinu Gezer wa Beth Horon al tehed, ¹⁸Baalath wa Tamar fi gabah fi ardi yahuza, ¹⁹wa kulu makazin al medina al hu masik, wal medina ma karlo towo wa medina ma rujal hasin ma kulu al hu gi mana ashan bana fi Orshelim, fi lebnon,wa fi kulu ardi al tehed seitara towo²⁰Ze le kulu nas al sibu ta Amoritiin ,al Hittitiin, al Perizzitiin,al Hivitiin wa al Jebusitiin al ma min nas ta Israel ²¹al ma gadiru ashan demiru kulu Suliman amulum guwa le shokol,lahaidi yom allela.²²ashan kida, Suliman ma amulu guwa ta shokol min Israel. Bel ax , humon jesh wa kadamiin towo ,dubat, wa kutaba wa kiyadad ta kuwaat al jesh . ²³Del Kaman al kutaba al bi diru wa ragip munu fi sokol al suliman wodi lo 550 minum al bi ragip nas albi amul shokol.²⁴Binia ta Faraon harik min medina Daud le Bed al Suliman bana le hia, baad dak suliman bana Millo²⁵Talata marrat fi kulu sena Suliman bi gedim zebiha wa zebiha salam fi mazbah al hu bana le Yahweh, bi haragu bakur mahum fi mazbah kan fi gidam Yahweh.yala huwo kemilu al Haikal wa hasa hu gi istakdimu.²⁶Melik Suliman bana tof ta sufun fi Ezion Geber, al gerib ma Elath fi sawahil ta bahar al ahmar ,fi ardi ta Edom. ²⁷Hiram rasulu kadamiin le sufun ,al captain al bi arif bahar al ahmar , ma kadamiin ta Suliman. ²⁸Huma ruah le Ophir ma kadamiin ta Suliman. Min hinak humon jabu wara 420 wogiya ta dahap le melik Suliman.

Chapter 10

¹Wokit melka ta Sheba asuma kabara an melik Suliman kusus isim ta Yahweh, Hia ja ashan jeribu huwo ma as – ilaat. ²Hia ja le Orshelim ma toof towil, ma jumaal shahinu ma boharat ,dahap,wa hujar al lamalama(kerima) .wokit hia wosulu,Hia wori kulu al hia indu fi geliba ta hia.³Suliman juwabu kulu as-ilaat.Kan mafi haja al hia asulu al melik ma juwabu le hia. ⁴wokit Melka ta Sheba ainu kulu hikma ta Suliman, wa kasri al huwo bana, ⁵Al akil al fi tarbeza towo, al tertip ta kadamiin towo ,shokol ta kadamiin towo wa malabith tomon ,wa Kaman del algi amsuk kubaya ta melik, wa uslub al huwo gi gedim bo zebiha mahruk fi bed ta Yahweh,kan mafi nefes fi hia . ⁶Hia kelim le Melik,” Huwo hagiga, al tagarir al ana asuma fi ardi tai an kelimaat wa hikma taki. ⁷Ana ma amin fi al ana asuma lahidi ana ja hini,wa hasa uyun tai ainu.wele nus al wori le ana ! Fi hikma wa ginaa ita futu al tagarir al ana asuma.⁸Godur shunu nasawiin taki mubarikin , wa kef kadamiin taki mubarikin al daiman gi wogif gidam taki ,ashan asuma min hikma taki. ⁹Keli Yahweh Allah taki mejidu, al indu niya fi ita, ashan kutu ita fi kursi ta Israel. Ashan Yahweh hibu Israel lel abad,Huwo amulu ita Melik, le ita ashan amulu adala wa hak! ¹⁰Hia wodi le melik 120 gudran dahap wa kemiya min bokur wa hujar al kerima. Mafi kemiya ta bokur ze de al melka ta Sheba wodi le Melik Suliman wodi le huwo tani mara. ¹¹Al sefina ta Hiram ,al jibu dahap min ophir,Kaman jibu min Ophir kemiya min kashap bokur wa hujar kerima. ¹²Al melik amulu kashap bokur ma amida ta Haikal ta Yahweh wa le kasri ta Melik, wa rababa wa sufafir ta muganiin. Mafi kemiya ze de ta kashap bokur jibu au ainu tani mara laidi yom allela.¹³Melik Suliman wodi le Melka Sheba aiya haja al hia bid mana ,aiya haja al hia asalu,ziyada le shunu Suliman wodi le hia min hadaya al hia wodi. Yala hia raja le ardi towo ma kadamiin towo. ¹⁴Hasa al wozin ta dahap al ja le Suliman fi sena kan 666 gudran ta dahap, ¹⁵bara min dahap al tujar gi jibu. Kulu muluk min Arabia wa hagumat fi beleit kan jibu dahap wa fida le Soulman.¹⁶Melik Suliman amulu miten daragat kubar amulu min dahap.Sutumia shekel ta dahap fi wahid daraga . ¹⁷Huwo Kaman amulu tultumia daragat dugu be dahap talata mina ta dahap; fi aiya wahid ; al Melik kutum fi fi kasri Gabat lebnan.¹⁸Biga Melik amulu kursi kebir min kashap wa dugu ma dahap nedif. ¹⁹kan hinak selim sita le kursi Melik ,wa wara ta kursi indu wara al mudawar. Kan fi fogo mahal ta kutu yeden. Kan fi mahal yeden fi kulu tijah ten ta kursi , wa ethnen ased wagif jambu yeden ta kursi . ²⁰ethnashar usud wagifin fi selim wahid gusad aiya katuwa ta selim. Kan mafi kursi ta Melik ze de fi aiya mamlaka.²¹kulu kubayat ta shirap ta melik Suliman kan dahap ,wa kulu kubayat ta shirap fi kasri Gabat Lebnan kan dahap ,mafi alkan fida ,ashan fida kan iktebiru ma indu kima fi zaman ta Suliman. ²²Al Melik indu fi tof ta sufun min Tarasisi ,sawa ma tof ta Hiram .wahid mara baat talata sena humon gi jibu dahap ,fida ,wa sunun fil, wa Kaman gurud wa makakuwat.²³yala Melik Suliman futu kulu Muluk al fi aalam fi ganiyan wa fi hikma. ²⁴kulu aalam gi fetish wujud ta Suliman ashan asuma min hikma towo al Allah kutu fi gelbu. ²⁵le del al zuru jibu fida,wa dahap,wa malabis , daragat,wa bokur,wa Kaman hasasin ,Hamir ,sena baad sena.²⁶Suliman limu kulu karlo wa rujal Hasin. Huwo indu 1,400 karlo wa 12,000 rujal hasin al huwo kutu fi medina karlo wa mau fi orshelim. ²⁷Al melik indu fida fi orshelim ketir ze hujar fi wata.huwo amulu loho ketir bes ze shejera zeitun al fi wata nezila.²⁸Al hasin al melik Suliman indu kan gi jibu min ²⁹Masir wahid ma sutumia Shekels ,wa hasin ma 150 shekels. Ketirin min de kan biu min kulu muluk ta Hittitiin wa Aram.

Chapter 11

¹Hasa melik Suliman hibu nasawin al ajanib zaid binia ta Faraon – nasawin min Mobaitiin ,Amonitiin , Edomitiin ,Sidonitiin , wa Hittitiin. ²Humon min umaa al Yahweh kelim le nas Israel,” itu ma bi ruah fi nus tomon ashan zoju ,wa humon bija fi nus takum,lianu umon tawali bi gilubu gelba takum le rabunat tomon.“fi karar de kulu,Suliman kan mujiib shedid le nasawin del fi hub.³Suliman kan indu subumiya nasawin, amiraat, wa tultumiya refigat. Nasawin towo geiru gelba towo. ⁴wokit Suliman rabah ajus , nasawin towo gelibu gelba towo; gelba towo ma stelim kulu le Yahweh Allah towo ,ze gelba ta abu Daud kan.⁵Le Suliman taabi Ashtoret, aliha ta Sidoniin , wa huwo taabi Molech, sanam al afin ta Amonitiin. ⁶Suliman amulu haja al sherir fi eina ta Yahweh; huwo ma taabi Yahweh ze abu towo Daud amulu.⁷Yala Suliman bana mahal al aali le chemosh ,al sanam ta Mobitiin al afin , fi jebel fok sherik ta orshelim ,wa Kaman le Molech , al samam ta nas ta Ammon. ⁸Huwo Kaman bana makanat al aali le kulu nasawiin towo al ajanip , al bi haragu batur wa zebiha le aaliha tomon .⁹Yahweh kan zalan ma Suliman ,ashan gelba towo tala bara min huwo ,Allah ta Israel , mahma kan huwo zahir le huwo maraten ¹⁰wa amiru ashan hajat del , gal keli huwo ma ruah wara aliha taniin , lakin Suliman ma iktaramu shunu al Yahweh amiru¹¹ashan kida Yahweh kelim le Suliman ,” ashan ita amulu de wa ma hafisu al amina wa gawaniin al ana amiru itakum ,ana be taakit bi sheretu al mamlaka min ita wa wodi le kadamtaki ¹²Ashan kida , ashan bekatir Daud Abuk , ana ma bi amulu fi fi zaman hayatak ,lakin ana bi sheretu bara fi zaman ta yeden ta weled taki. ¹³wa lisa ana mabi sheretu kulu al mamlaka ; ana bi wodi wahid gebila le weled taki ashan bekatir Daud abid tai , wa be katir Orshelim ,al ana iktar .”¹⁴Biga Yahweh arfa fok adu le Suliman , Hadad min Edomiin . Huwo min usra melik ta Edom. ¹⁵wokit Daud kan fi Edom ,Joab al kaaid ta jesh ruah ashan dofunu al meitiin ,aiya rajil al kan katulu. ¹⁶Joab wa kulu Israel fadulu hinak le muda sita shuhur lahaidi huwo katulu aiya rajil fi Edom. ¹⁷Lakin Hadad jere le Masir ma juzu min Edomiin tannin , kadamiin ta abu towo ,wokit Hadad kan weled suker .¹⁸Humon sibu Midian wa ja le paran , de yau mahal al humon shilu rujal mahum le Masir , le Faraon melik ta Masir ,al wodi le huwo bed wa ardi wa akil. ¹⁹Hadad ligo maaruf min ena ta Faraon , ashan Faraon wodi le huwo mara ,okut ta Mara towo ,okut ta Tahpenes al melka.²⁰Al okut ta Tahpenes weledu weled le Hadad . humon semi huwo Genubath . Tahpenes rabah huwo fi kasri ta Faraon. yala Genubath ish fi kasri ta Faraon fi nus aulat ta Faraon. ²¹Wokit huwo fi Masir , Hadad asuma gal Daud naimu sawa ma judud towo le raha wa Kaman Joab kaid ta jesh maat . ²²Hadad kelim le Faraon ,” keli ana ruah , asahan ruah le beled tai .” yala Faraon kelim le huwo , “ ita muktaj shunu min ana ,al ita hasa gi fetish ashan ruah le beled taki ? Hadad juwabu , “ Mafi haja ,arjuk keli ana ruah .”²³Allah Kaman gowimu fok adu tani le Suliman ,Rezon weled ta Eliada , al jere min said towo Hadadezer melik ta Zobah. ²⁴Razon limu kulu rujal hawulu wa biga kaaid ta firga muzika wokit Daud katulu rujal ta Zobah. Rujal ta Razon ruah le Dasmaska. ²⁵Huwo kana adu ta Israel fi kulu ayam ta Suliman, wa Kaman ma mashakil al hadad gi amulu. Rezon shakil Israel wa hukumu Aram .²⁶Yala Jereboam weled ta Nebat ,min Ephraimtiin ta Zeredah , kadam ta Suliman , al kan isim umatowo Zeruah , al armala Kaman gomu yeden towo did al melik . ²⁷Huwo arfa yeden towo did al Melik ashan Suliman abinu fok mahal alkan fi Millo wa sianu al fatha fi heta ta medina ta Daud abu . ²⁸Jeroboam kan rajil ta gudra . Suliman ainu gal al rajil alshaap de kan kuwes fi sinaa , huwo iktaru ashan ainu kulu omal fi bed Yusuf. ²⁹fi zaman dak wokit Jereboam tala min Orshelim , Al nebi Adijah al shilonite ligo huwo fi sika . Hasa Ahijah libisu jalabia jedid wa ethnen rujal del kan barau fi zira. ³⁰Yala Ahija gobudu jalabia al jedid de kamil alkan huwo libisu wa sheretu le itnashar gitaad . ³¹Huwo kelim le Jereboam ,” Shilu ashara gitaad ,lianu Yahweh ,Allah ta Israel ,kelim, “ shuf , ana bi sheretu mamlaka bara min yeden ta Suliman wa bi wodi ashara gabail le ita ³²(lakin Suliman bi indu wahid gebila ,ashan be katir kadam tai Daud wa be katir Orshelim –al medina al ana iktar bara min kulu gabail ta Israel), ³³ashan humon sibu ana wa ruah abidu Ashtoret aaliha ta Sidoniin , chemosh allah Moabiin ,wa Molech allah ta nas ta Ammon . Humon ma douru fi sika tai , ashan amulu shunu al saah fi ena tai ,wa hafisu wasaya wa gawaniin tai , ze Daud amulu abu towo . ³⁴Ashan , ana ma bi shilu kulu al mamlaka min yeden ta Suliman .bel ax , Ana amulu huwo hakim fi kulu ayam ta haya towo ,ashan be katir kadam tai Daud al ana iktar ,al hafisu gawaniin ,wa wasaya tai. ³⁵lakin ana bi shilu al mamlaka de bara min yeden towo ,wa wodi le inta ashara gebila. ³⁶ana bi wodi wahid gebila le weled ta Suliman , ashan Daud kadam tai daiman bi indu lamba gidam ana fi orshelim ,al medina al ana iktar ashan kutu isim tai . ³⁷Ana bi shilu ita ,wa ita bi hakim ashan kemilu niya de ,wa ita bikun Melik fok Israel. ³⁸iza kan ita bi asuma le haja al ana gi amiru ita fogo ,wa iza kan ita douru fi sika tai ,wa amulu al saah fi ena tai ,ashan hafisu gawaniin wa wasaya tai ,ze Daud abid tai amulu ,yala ana bikun ma ita wa bi abinu le ita bed betakit ,ze ana abinu le Daud ,wa wodi Israel le ita. ³⁹Ana bi akibu jil ta Daud ,lakin ma lel abad .”⁴⁰Yala Suliman hawil ashan katulu Jeroboam .Lakin Jeroboam gum wa jere le Masir , le Shishak melik ta Masir , wa huwo alir fi Masir lahaidi Suliman mutu⁴¹Ze le kalamat taniin Suliman ,kulu al huwo amulu wa hikma ,kulu ma katifu fi kitaab ta ahdath ta Suliman

? ⁴²Suliman hukum fi kulu Israel le muda arbein senawat. ⁴³Huwo numu ma judud towo wa dofunu huwo fi medina ta Daud .Rehoboam weled towo biga ja Melik fi mahal towo .

Chapter 12

¹Rehoboam ruah le Shechem , le kulu Israel kan gija le Shechem ashan amulu huwo Melik, ²Huwo hasil kida Jeroboam weled ta Nebat asuma de (wa huwo lisa fi Masir ,almahal al huwo jere min Melik Suliman) le Jeroboam huwo geni fi Masir³yala humon rasulu wa nadi huwo , wa Jeroboam wa kulu jemiya ta Israel jaw a kelim le Rehoboam , ⁴“Abutaki amulu tegila tena tegil .Hasa amulu kafif al shokol al gowi ta abutaki amulu kafif al huwo kutu fi ena ,wa ena bi kadimu ita .” ⁵Rehoboam kelim le humon ,”ruah takum le talata yom ,yala taal takum le ana “ yala nas ruah bara .⁶Melik Rehoboam asalu rujal al ajusin al wogif gidam Suliman abu towo wokit huwo kan hai wa hu kelim ,” kef itakum bi arshidu ana ashan juwabu nas de ?” ⁷Humon kelim le huwo ,iza ita bikun kadam alela le nas de ashan yakdimum ,wa juwabu humon ma kelimaat al kuwes le humon .yala humon daiman bikun kadamiin taki “.⁸lakin Rehoboam jahilu al irshad al rujal ajusiin kelim lehuwo wa huwo ruah asalu Shaabap al rabah ma huwo sawa wogif gidam huwo. ⁹Huwo kelim le humon “ yatu irshad al itakum bi kelim le ana ashan juwabu ma nas al kelim le ana gal “ kafifu al tegila al abutaki kutu fi ena ? “¹⁰Al rujal alshaabab al rabah sawa ma Rehoboam kelim lehuwo “kelim le nas al kelim gal abu taki Suliman kutu tegila tomon tegil ita laazim bi kafifu .ita bi kelim lehumon “ Dufur tai alsuker de tegil min sulba ta abutai. ¹¹biga yala mahma kan abu tai tegilu itakum ma tegila tegil ,lakin ana bi zidu fi tegila takum de . Abu tai akibu itakum ma sot ,lakin ana bi akibu itakum ma agarap .”¹²Yala Jeroboam wa kulu nas ja le Rehoboam fi yom nimra talata ,ze melik kan wori wokit huwo kelim “ taalu le ana baad talata yom .” ¹³al Melik juwabu nas kishiin wa jahilu al irshad ta rujal al ajusiin al humon wodi le huwo, ¹⁴huwo kelimu le humon taabi irshad ta shaabab al rujal ; hu gal “ Abu tai tabu itakum ma tegila ,lakin ana bi zidu le tegila .Abu tai akibu itu ma sot ,lakin ana bi akibu ma agarap.”¹⁵yala al melik ma asuma le nas, fahu kan tegeir ta mogif al Yahweh jibu, ashan huwo bi shilu shokol towo be wasad kelima al huwo kelimu ma Ahijah al Shilonite le Jeroboam weled ta Nebat.¹⁶Wokit kulu israeliin ainu al Melik ma asuma le humon ,al nas juwabu huwo wa gal ,” yatu sharaka ena indu fi Daud ? ena ma indu warisa fi weled ta yeshu !ruah le kemaat takum ,Israel hasa ainu le itakum ,Daud. yala israeliin ruah le mukaimaat tomon. ¹⁷lakin le Nas ta Israel al aishin fi medina ta Yahusa , Rehoboam ja melik fok humon.¹⁸Yala Melik Rehoboam rasulu Adoniram , alkan masik omal ta shokol , lakin Israel kulu luku huwo ma hajer lahaidi mutu . Rehoboam al melik bada jere quam fi karlo towo le orshelim. ¹⁹Yala kan fi tamarud did bed ta Daud lahaidi yom allela .²⁰Hasal kida wokit kulu Israel asuma gal Jereboam rija , humon rasulu ashan nadi huwo le mujtama tomon wa amulu huwo Melik le kulu Israeliin. Kan mafi zol gi taabi usra ta Daud ,ile wahid Gebila ta Yahuza.²¹Wokit Rehoboam wosulu fi Orshelim , huwo limu kulu bed ta yahusa wa Gabail ta Benyamin; kan hinak 180,000 rujal al iktaru jesh , ashan shakil did bed ta Israel , ashan bi rija Mamlaka le Rehoboam weled ta Melik Suliman.²²lakin kalam ta Allah ja le Shemaiah, al rajil ta Allah; ²³Kelim le Rehoboam weled ta Suliman ,melik ta Yahusa ,le kulu nas ta Yahusa wa Benyamin, wa le kulu alnas; gal, ²⁴Yahweh kelim de : ita mabi hajim au shakil did akuanak Israeliin. Yala humon asuma le kalam ta Yahweh wa humon rija wara wa ruah be teriga tomon ,wa humon iktaramu kalam towo.²⁵Yala Jeroboam bana Schechem fi hajer ta beled ta Ephraim, wa aish hinak. Huwo ruah min hinak wa bana peniel. ²⁶Jeroboam fikir fi gelbu,” Hasa al mamlaka bi rija le bed ta Daud. ²⁷Iza kan nas de ruah ashan gedim zebiha fi Haikal fi orshelim ,yala gelba tomon bi rija tani le said tomon, Le Rehoboam melik ta Yahusa .Humon bi kataulu wa rija le Rehoboam melik ta Yahusa.”²⁸Yala Melik Jeroboam asalu irshad wa amulu ethnen Tor min dahap; wa huwo kelim le nas,”huwo ketir le itakum ashan bi ruah lahaidi orshelim .shuf ,hini yau Allah takum,Israel al jibu itakum bara min ardi ta Masir.” ²⁹Huwo kutu wahid fi Bediel ,wa wahid fi Dan. ³⁰Yala amulu de biga katiya .nas gi ruah min tani le tani kulu sika lahaidi Dan.³¹Jeroboam amulu bed fi mahal fok wa huwo amulu Gusus min nus al nas, alma min aulat ta lawiin. ³²Jeroboam amulu eid fi shahar tamaniya, fi yom kamistashar ta shahar ,ze eid al fi Yahusa ,wa huwo ruah fok fi mazbah. Huwo Kaman amulu kida fi Bediel ,gedim zebiha le Teran del alhuwo amulu , wa huwo kutu Gusus fi mahalat al fok huwo amulu.³³Jeroboam ruah fok fi mazbah alhuwo amulu fi Bethiel fi yom kamistashar fi shahar tamaniya,fi shahar al huwo katit fi muktowo; huwo resimu eid le nas ta Israel wa ruah fok fi masbaz ashan haragu bakur .

Chapter 13

¹Al rojul Allah ja min Yahusa ma kelima ta Yahweh le Bethiel . Jeroboam kan wagif fi mazbah ashan haragu bakur. ²Huwo kore fi mazbah ma kelima ta Yahweh:”Masbah, masbah! De yau shunu al Yahweh kelim ,Shuf,weled bi weledu ismu bi semi Josiah fi usra ta Daud,wa fi fogo huwo bi haragu zebiha al gusus ta mahalat al fok de al hasa gi haragu bokur fi ita . fi ita humon bi haragu udam ta insan.” ³Yala rojul Allah wodi alama fi nefsu yom dak bigul,de yau alama al yahweh kelim:shuf, al mazbah bi gesimu heta-heta ,wa al rumad alfogo bi kubu bara.”⁴wokit al Melik asuma shunu al rojul Allah kelim ,huwo kore did al mazbah fi Bethiel ,Jeroboam tala yeden towo min masbah ,”amsuku huwo.” Yala al yeden al huwo midu did rojulAllah , jamaid huwo ma akder rija wara le nefsu. ⁵(al mazbah gesim heta-heta wa alrumaat alfogo kubu bara min mazbah ,ze bes alama al kelimu ta Yahweh ma rojul Allah.)⁶Melik Jeroboam juwabu wa kelim le rojul Allah,”asalu maaruf ta Yahweh Allah taki,wa seli le ana ashan yeden tai birija kuwes tani.” Yala rojul Allah seli le Yahweh ,wa yeden ta melik rija kuwes le huwo tani. Huwo biga bes ze alkan ma gabli. ⁷Al melik kelim le rojul Allah,”taal maana fi bed ashan neshitu nefsak wa ana bi wodi le ita Hadiya.”⁸al rojul Allah kelim le Melik,”mahama kan ita wodi le ana nus mumtalakat taki ,ana mabi ruah maak,wele ana bi akulu akil wala ashrib moyo min mahal de. ⁹ashan Yahweh amiru ana ma kelima towo,”ita mabi akulu esh wala asrub moyo ,wala rija min nefsu sika ita ja mahuwo .” ¹⁰yala rojul Allah ruah be sika tani wa ma rija bed ma nefsu sika huwo ja mahuwo le Bethiel.¹¹Hasa kan fi Nebi ajus aish fi Bethiel,wa wahid min aulat towo Kaman wori le huwo alkelima al rojul Allah kelim le Melik ¹²Abu tomon kelim le huwo ,”be yatu sika huwo ruah bo? Hasa aulat towo ainu al sika al rojul Allah ruah bo. ¹³yala huwo kelim le aulat towo “ fiku le ana humar tai .” yala humon fiku humar wa huwo sugu le mahal de.¹⁴al Nebi al ajuz ruah wara rojul Allah wa ligo huwo gaid tehed shejera. Wa huwo kelim le huwo,”ita yau rojul Allah al ja min Yahuza?.” Huwo juwabu ,”ana.” ¹⁵Yala al nebi al ajuz kelim le huwo.” Taal bed ma ana ashan akulu akil.” ¹⁶al rojul Allah juwabu,”Ana mabi rija maak ,wele ana bi akulu akil wala ashrib moyo maak fi mahal de. ¹⁷li anu amiru ana be kelima ta Yahweh, “ita mabi akulu akil wala ashrib moyo hinak ,wala rija ma nefsu sika ita ja mahu.”¹⁸Yala al Nebi al ajuz kelim, ana Kaman nebi ze ita ,wa al Malaika kelim le ana ma kelima ta Yahweh, bi gul ,’jibu huwo wara maak fil bed taki ,ashan huwo bi yakul akil wa ashrib moyo.”lakin huwo kan gi kabasu le rojul Allah. ¹⁹Yala rojul Allah rija wara ma Nebi al ajuz wa huwo akulu akil fi bed towo wa asrab moyo.²²⁰Ze humon geni fi Tabeza ,al kelima ta Yahweh ja le Nebi al nadi huwo wara, ²¹wa huwo kore le rojul Allah al ja min Yahuza ,gal,”Yahweh bi kelimu ,ashan ita ma tii kelima ta Yahweh wa ma hafizu wosiya towo gal Yahweh Allah taki wodi le ita, 22 lakin ita ja wara wa akulu akil wa asrub moyo fi mahal al Yahweh wori le ita mabi akulu wala asrub moyo ,jutha taki mabi dofunu fi turba ma abuhath taki.”²³Baad huwo akulu akil wa asrubu moyo ,al nebi fiku humar ta rojul Allah ,al rajil al ja wara mahu. ²⁴wokit al rojul Allah ruah, Ased limu mahu fi sika wa katulu , wa jutha towo sibu fi sika. Yala al humar waagif jambo,wa Ased waagif jambu jutha. ²⁵Wokit rujal bi gatta wa ainu jutha sibu fi sika, wa al ased waagif jambu jutha,humon jaw a wori fi medina al Nebi al ajuz aish. ²⁶wokit al Nebi aljibu huwo asuma ,huwo gal,” de rojul Allah al kalifu kelima ta Yahweh.ashan kida Yahweh wodi huwo le Ased, al sheretu huwo heta-heta wa katulu ,be ze kelima ta Yahweh anziru.” ²⁷yala alNebi al ajuz kelim le aulat towo gal,”fiku humar tai,”wa humon fiku. ²⁸Huwo ruah wa ligo al jutha sibu fi sika ,wa al humar wa ased waagif jambu jutha .al ased ma akulu jutha ,wala hajimu humar . ²⁹Al Nebi arfa fok jutha ta rojul Allah,naimu al jutha fi humar,wa jibu wara.huwo ja le medina towo ashan ahzin wa dofunu huwo. ³⁰huwo dofunu al jutha fi turba towo,wa humon ahzin fogo, bi gul, “ah ya akui!”³¹Yala baad huwo dofunu huwo ,al nebi al ajuz kelim le aulat towo gal,wokit kan ana mutu ,dofunu takum ana fi turba al rojul Allah dofunu fogo.naimu udam tai jambu udam towo. ³²be risala al huwo kararu be kelima ta Yahweh ,did al mazbah fi bethiel wa did kulu biut al aal fi mudun ta Samaria,bi hasil.”³³Baad de Jeroboam ma rija min sika ta amulu shar,lakin huwo istemir fi iktaru gusus le mahalaat al aali min kulu noo nas. Aiya wahid al bi yekdim hu bi ruga ze gesis. ³⁴Mushkila de ja katiya le Usra ta Jeroboam wa amulu usra towo demiru wa masahu min wash al ardi.

Chapter 14

¹Fi zaman al kan Abijah weled ta Jeroboam tala ayan. ²Jeroboam kelim le mara towo,"arjuk gum wa mesil nefsak,ashan ita mabi lahisu ze mara tai,wa ruah le Shiloh, ashan Ahijah al nebi huwo hinak;huwo yau al kelim an ana,gal ana bija Melik fok nas del. ³Shilu maak ashara esh ,ma cake,wa jug ta asel ,wa ruah le Ahijah.Huwo bi weri le ita shunu yau bi hasil le jena de."⁴Yala mara ta Jeroboam amulu ze kelimu, hia ruah le Shiloh wa ja fi bed ta Ahijah. Hasa biga ma gi ainu; huwo fagidu nasar towo ashan ajuz. ⁵Yahweh kelim le Ahijah,"Shuf, al mara ta Jeroboam gi ja le ita ashan fetish irshad min ita an jena towo ,huwo ayan.kelim ze de le hia , ashan wokit kan hia ja ,hia bi mesil ze mara tani."⁶wokit ahija asuma sot kura ta hia wokit hia wosulu fi baab, Huwo kelim, taal juwa,maru Jeroboam.le ita gi mesil ze zol tani al ma ? ana rasulu ma kabara saap. ⁷ruah,wori le Jeroboam gal Yahweh ,Allah ta Israel ,kelimu,ana arfa ita min nus ta nas ashan amulu ita kaaid fok nas tai israeliin . ⁸Ana sheretu al mamlaka min bara min usra ta Daud wa ana wodi le ita , lisa ita ma geni ze abit tai Daud ,al hafisu wasaya tai wa taabi ana ma kulu gelba towo ashan amulu shunu al saah fi ena tai.⁹Bel ax, ita amulu al shar, aktar min del al kan gidam itu. ¹⁰ashan kida, Shuf, ana bi jibu karisa fi usra taki ; ana bi gata bara min ita aiya jena weled fi Israel,kan al hur wala abid wa ana bi shilu usra ta Jeroboam ze zol al gi haragu hurara ta bagara lahaidi inte.¹¹Aiya zol al taabi le Jeroboam alkan mutu fi medina bi akulu ma kelib ,wa aiya wahid alkan mutu fi gaba bi akulu ma tuyur ta sama ,fa ,ana, Yahweh yau kelim. ¹²Yala gum ya mara ta Jeroboam ,wa rija wara le bed taki;wokit kan kura taki dakalu fi medina ,al jena Abijah bi mutu. ¹³kulu Israel bi kore le huwo wa dofunu. Huwo alwahid min usra ta Jeroboam albi dofunu,ashan bes fi huwo,kulu min usra ta Jeroboam kan fi haja alkuwes ligo ainu ta Yahweh ,Allah ta Israel.¹⁴kaman Yahweh bi arfa fok Melik ta Israel al bi gata usra ta Jerobiam fi yom dak.alela de yau yom dak hasa. ¹⁵Fa Yahweh bi hajimu Israel ze asira gi hizu fi juwa moyo,wa huwo bi amuta humon min irik bara min ardi alkuwes al huwo wodi le judud tomon. Huwo bi shetitum wara min bahar Euphrates,lianu humon amulu hamud ta Asherah wa kutu Yahweh tala zalan. ¹⁶Huwo I istakna min Israel ashan katiya ta Jeroboam, al katiya al huwo amulu wa alhuwo kudu Israel le katiya."¹⁷Yala mara ta Jehoboam ruah, wa ja le Tirzah. Wokit hia wisil le bed al jena mutu. ¹⁸Kulu israeliin dofunu wa kore le huwo, bes ze alkelimu le humon ma kelima ta Yahweh al huwo kelim be wasat kadam towo Ahijah al Nebi.¹⁹Ze fi mushkila tani kastan an Jeroboam ,kef huwo shakil wa kef huwo hokum ,shuf,humon katibu fi kitaab ta ahdath ta muluk ta Israel. ²⁰Jeroboam hakim le muda ethnen wa isriin sena wa baad dak naimu tehed ma judud,Nadab weled towo ja melik fi mahal towo.²¹Hasa Rehoboam weled ta melik Suliman kan gi hakim Yahuza.Rehoboam kan wahid wa arbein wokit huwo tala Melik,wa huwo hukum sabatashar sena fi orshelim, al medina al Yahweh iktar bara min kulu gabail ta Israel al huwo bi kutu isim towo.Uma towo isim Naamah mara min Ammonitiin. ²²Yahuza amulu haja al sherir fi ena ta Yahweh;humon zeilu huwo ashan yegir min katiyaat al amulu.aktar min aiya haja al abuhatum amulu.²³Humon Kaman abinu le nufusum mahalat al fok amida ta hajer, wa hamut ta Asherah fi aiya jebel wa fi tehed aiya shejera al akdar. ²⁴Kaman hinaak sharmata al bataal fi ardi.Humon amulu nefsu haja al afanaat ze uma al Yahweh demiru kan fi gidam ta nas ta Israel.²⁵de hasil fi sena alkamis ta Rehoboam al Shishak melik ta Masir ja did Orshelim. ²⁶Huwo shilu kulu al maal min bed ts Yahweh , wa al maal fi bed melik. Huwo shilu kulu haja; huwo shilu kulu dahap al Suliman amulu.²⁷Melik Rehoboam amulu daragat min nehas fi bidal humon wa wokilu fi yeden ta Kaaid ta huraas,al gi harisu baab bed ta melik. ²⁸Huwo hasil gal wokit melik dakalu bed ta Yahweh, al huras bi arfau mahum; yala humon bi rija wara fi bed hirasa.²⁹Ze fi modu taniin an Rehoboam,wa kulu al huwo amulu,humon ma katifu fi kitaab ta ahdath ta melik ta Yahuza? ³⁰kan fi mashakil tawali bein Rehoboam wa Jeroboam. ³¹yala Rehoboam kutu tehed ma judud tomon wa dofunu mahum fi medina ta Daud. Uma towo isim kan Naamah al mara min Ammonitiin. Abijah weled towo ja melik fi mahal towo.

Chapter 15

¹Fi sena tamantashar ta melik Jeroboam weled ta Nebat, Abija bada hukummu Israel. ²Huwo hukummu le muda talata sena fi orshelim. Isim umu Maakah .hia kan binia ta Abishalom. ³Huwo douru fi kulu katiya al abu towo amulu gidam ma gabli zaman towo; gelba towo ma wodi le Yahweh Allah towo ze gelba ta Daud ,jidu towo kan. ⁴Mahma kan ,fa ashan Daud, Yahweh Allah towo wodi le huwo lamba fi orshelim ashan bi arfa fok weled towo baad huwo ashan bi gowi Orshelim ⁵Allah amulu de ashan Daud amulu shunu al saa fi eina towo; fi kulu ayam ta haya towo,huwo ma gelibu bara min aiya haja alhuwo amiru huwo,ille bes fi modu ta Uriah al Hittite. ⁶hasa kan fi mashakil bein Rehoboam wa Jeroboam fi kulu ayam ta haya Abijah. ⁷Ze fi modu ta Abijah, kulu all huwo amulu ,ma katifu fi kitaab ta ahdath ta melik yahuza? Kan fi harib bein Abijah wa Jeroboam. ⁸Abijah naimu tehed ma judud towo,wa humon dofunu fi medina ta Daud. Asa weledu ja tala melik fi mahalul . ⁹Fi isriin sena ta Jeroboam melik ta Israel, Asa bada hakimul fok Yahusa. ¹⁰Huwo hukummu wahid wa arbein sena fi orshelim. Isim ta haboba towo Maakah,binia ta Abishalom. ¹¹Asa amulu shunu al sa fi eina ta Yahweh,ze Daud jidu towo amulu. ¹²Huwo taalau sharamit min ardi wa taalau kulu asnam al judud towo amulu. ¹³Wa huwo Kaman taalau Maakah haboba towo min geni melka ,liana hia amulu afaana ta humud Ashera .Asa kata tehed sanam wa haragu fi jedel ta kidron¹⁴Lakin mahalat al fok ma shilu bara. Ashan kida kan , gelba ta Asa kulu-kulu wodi le Yahweh kulu ayam ta hayatu. ¹⁵Huwo jibu fi bed ta Yahweh kulu hajat al kasisu ma Abu,wa hajatu al kaas al kan kasisu al kan amulu min fida wa dahap wa afash. ¹⁶Kan fi harib bein Asa wa Baasha al melik ta Israel, fi kulu ayamum. ¹⁷Baasha melik ta Israel, amulu be unf did yahuzah wa bana Ramah, ashan huwo mabi rudu aiya zol sibu au dakalu fi ardi ta Asa melik ta Yahuza, ¹⁸Yala Asa shilu kulu fida wa dahap sibu fi makaziin fi bed ta Yahweh, wa makazin ta bed kasri melik .Huwo kutu fi yeden ta kadamiin towo wa rasulu le Ben-Hadad weled ta Tabrimmon weled ta Hezion ,melik ta Aram,al aish fi Damascus .huwo kelim, ¹⁹“keli yekun ahad bein ana wa ita, ze kan bein Abui ma Abuk . shuf , ana rasulu le inta hadiya ta fida wa dahap .kasuru ahad taki ma Baasha melik ta Israel, ashan huwo bi sibu ana barau.”²⁰Ben-Hadad asuma le Asa wa rasulu kiyadad ta jesh towo, wa humon hajimu mudun ta Israel. Humon hajimu ljon ,Dan,Abel- beth Maakah ,wa kulu kinnereth,sawa ma kulu ardi ta Naphtali. ²¹hu ja kan wokit Baasha asuma de,huwo wogif bana Ramah wa ruah wara le Tirzah. ²²yala melik Asa alinu le kulu yahuza. Mafi zol afu. Humon arfau hujar wa lohaat ta Ramah al Baasha kan gi abinu medina .yala melik Asa istakdimu muat ta bina ashan abinu mau Geba ta Benyamin wa Mizpah. ²³Ze fi modu ta Asa ,kulu guwa towo,kulu al huwo amulu,wa mudun al huwo bana ,kulu hal ma katifu fi kitaab ta ahdath ta muluk ta Yahuza?lakin fi zaman huwo ajuz huwo kan ayan fi kura towo. ²⁴yala Asa naimu tehed ma judud towo wa dofunu humon fi medina ta Daud abu. Jehoshaphat weled towo ja melik fi makanu. ²⁵Nadab weled ta Jeroboam bada hukummu fok Israel fi sena althani ta Asa melik Yahuza ;huwo hukummu Israel le muda ethnen sena. ²⁶Huwo amulu sunu yau al sherir fi eina ta Yahweh wa douru fi sika ta Abu, wa fi katiya towo,abu huwo kudu Israel le katiya. ²⁷Baasha weled ta Ahijah,ta usra ta Issachar, amulu muamara did Nadab;Baasha katulu huwo tehed fi Gibbethon,al taabi le Falastin, le Nadab wa kulu israeliin kan hasiru Gibbethon. ²⁸fi sena al nimra talata ta Asa melik ta Yahuza,Baasha katulu Nadab wa ja tala melik fi makanu. ²⁹wokit huwo melik,Baasha katulu kulu usra ta Jeroboam.huwo ma sibu aiya min jil ta Jeroboam gi nefes ; fi teriga de huwo demiru kaat ta melkiya ,bes ze Yahweh kelim ma kadam towo Ahija al Shiloniti. ³⁰fa katiya ta Jeroboam al amulu wa wodi Israel le katiya,fi zalan al zeilu Yahweh,Allah ta Israel. ³¹Ze fi muowadi taniin an Nadab, wa kulu al huwo amulu,hal ma katibu fi kitaab ta ahdath ta muluk ta Israel? ³²Kan fi harib bein Asa wa Baasha melik ta Israel fi kulu ayamum. ³³Fi sena nimra talata ta Asa melik ta yahusa,Baasha weled ta Ahijah hukummu Israel fi Tirzah wa huwo hukummu arba wa isriin senawat. ³⁴Huwo amulu shunu al shar fi eina ta Yahweh wa douru fi sika ta Jeroboam wa fi katiya abu huwo wodi Israel le katiya.

Chapter 16

¹Wa kalam ta yahwah jaa le yehu jena ta hanani aan baasha, gi kelim, ²Raghmi ana arufu inta min turab ana amulu inta ghaed(Reish) le shaab israel tai. Inta ruwa fi sika ta yerboan wa inta keli shaab israel tai amulu katiya ashan bi waja ana bi tala zalan min katiya tomon.³asuma ana bi masah baasha wa usura tou kulu wa ana bi amulu usura taki ze usura ta yeroboan jena ta nebat, ⁴Ayi ahal ta baasha al mutu fi medina kilab bi akulu homon wa ayi zol al mutu fi ghabat teyor bi akulu homon.⁵Ashan mashakil ta baash haja al howo amulu wa gowa tou kan kulu katibu fi kitab ta akhbar alayam le muluk ta israel? ⁶Wa ze judud tou howo mutu wa dofunu howo fi tirsah, wa elah jena tou biga melik fi makan tou(Makan ta abu tou)⁷Wa bi wasat ta al nebie yehu jena ta hanani kelima ta yahwa jaa aan baash wa usura tou, ashan kulu shar al howo amulu fi ena ta yahwah, ashan bi waja geliba ta howo wa bi zaalan min amal ta edan tou, zi usura ta yeroboam wa ashan kaman howo katulu kulu usura ta yeroboam,⁸Fi sita wa ishrinn sena(26) ta asa melik ta yahudiya elah jena ta baasha bada hukum ala israel fii tirsas howo hukum le mudat itniin sena. ⁹Khadam tou zimri kan ghaed le nus ta arabat ta harib tou, amulu muamara deed howo wa elah kan fi tirsah, gi ashraf wa sekran fi biet ta arza, al kan ghard le usura fi tirsah, ¹⁰Wa zimri ruwa, wa hajemu howo wa katulu howo, fi saba wa ishriin sena ta asa melik ta yahudiya, wa howo biga melik fi makan tou.¹¹Zaman zimri bada hukum wa howo kan geni fi arshi tou, howo katulu usura ta baasha. Howo ma sibu ayi zol wele wahid min hajjat(Mumtalakat) ta baasha ahal aw ashabi, ¹²Biga zimri demiru usura ta baash kulu, hasab kelima ta yahwah al howo kelim aan baasha bi wasat ta yehu al nebie. ¹³Bi sabab ta katiya ta baasha kulu wa katiya ta jena tou al homon amulu wa leanu sibu (Wodi) Israel amulu katiya, ashan bi waja gelbah ta yahwah allah ta israel, wa bi zalan ashan tomon.¹⁴Wa ashan mashakil taniin ta elah wa hajat kulu al howo amulu kan ma katibu homon fi kitab ta akhbar al ayam ta muluk ta israel.¹⁵Fi al sabaa-wa ishriin sena ta asa melik ta yahudiya, zimri be hukum le mudat saba ayam fi tirsah, wa jesh kan nezil fi (aw) kan geni fi Gibbeton, de kan mahal ta phalestineen, ¹⁶Jesh al geni hinak de asuma gal, zimri amulu muamara wa katulu al melik, wa fi yom dak israel kulu alennu amri reish ta jesh, ashan bi kun melik le israel, ¹⁷Omri ruwa min gibbeton wa israel kulu kan ma howo wa homon hasiru tirsah, ¹⁸Wa zaman zimri ainu enu medina de shilu howo ruwa fi biet juwa al ghasir ta al melik wa wala nar fai mahal de wa nar de haragu howo wa howo mutu, ¹⁹De kan ashan katiya al howo kan amulu shar fi ena ta yahwah, ashan bi wodi israel le katiya, ²⁰Wa ashan mashakil taniin ta zimri wa al khiyana al howo amulu hal howo ma muktub fi kitab ata akhbar al ayam ta mukuk ta israel?²¹ Biga shaab ta israel bad gesimu le itniin, nus ta shaab ruwa wara tibni jena ta jinat, ashan bi amulu howo melik, wa nus de ruwa am omri, ²²Lakin shaab al ruwa ma omri kan agwa min shaab al kan ruwa ma tibni jena ta jinat, yala tibni mutu wa omri biga al melik.²³Omri bad hakumu ala israel fi wahid wa ishriin sena ta asa melik ta yahudiya, wa howo hukum itnashar sena. Howo kan gi hukum min tirsah le mudat sita sena, ²⁴Howo ishteri jebel ta samariga min shemar bi itniin wazina ta fedaa. Howo abinu medina fok fi jebel wa semi nadi isim tou. Medina samariya ashan isim ta shamar, saidu ta jebel akan awel,²⁵Biga omri amulu shar fi ena ta yahwah wa amulu hajat al batal shedid aktan min kulu nas al gedam howo, ²⁶Ashan howo amulu kulu hajat al kan yerobaom jena ta nebat amulu. Ruwa fi kulu sikat wa bi katiya tou al howo sibu israel amulu ashan gelba ta yahwah bi waja, allah ta israel wa howo bi zalan min asnam tomon al ma indu ghiema.²⁷Ama ashan mashakil taniin ta omri al howo amulu wa gowa al kan howo wori, hal homon ma katibu fi kitab ta akhbar al ayam ta muluk ta israel, ²⁸Wa omri kan mutu zi judud tou wa kan dofunu howo fii samariya wa ahab jena tou biga melik fi makan tou.²⁹Fi tamaniya wa teletiin sena ta asa melik ta yahudiya, ahab jena ta omri bada hakumu ala israel. Ahab jena ta omri hukum ala israel min samariya itniin wa ishriin sena, ³⁰Ahab jena ta omri kan amulu shar fi ena ta yahwah, aktar min kulu muluk al kan gedam howo.³¹Wa zi ahab ainu amulu katiya zi ta yeroboam jena ta nebat haja aadi, wa howo shilu mara tou izabel beniya ta etabaal, melik ta sidonianeen, howo ruwa wa abidu baal wa dengiri tehet le howo, ³²Howo abinu mazbahale baal fi biet ta baal al howo kan abinu fi samariya. ³³Ahab amulu amud ta sawari. Ahab kan amulu aktar ashan bi waja geliba ta yahwah, allah ta israel, wa bi zalan aktar min kulu muluk ta israel al kan gedam howo.³⁴Fii zaman ta hukum ta Ahab, hiel al min bethel abinu ariha. Hiel amulu asas ta medina bi tama ta hayata abiram jena tou al bikiir, wa segub, jena tou al sukeir mutu fi zaman al kan howo gi abinu abuab ta medina, ashan howo kan hafisu kelima ta yahwah al howo kan wonusu bi wasat yeshu jena ta nun

Chapter 17

¹Elijah al tishbi fi gilaad, kelim le ahab”Yahwah, allah ta israel hai, al ana wogif gedam tou gal fi senawat deel ma bi kun fi moturu wele nada, alla kan ana kelim,²Kalam ta yahwah jaa le eliyah, kelim ³Gum min hina wa ruwa le itejah ta al sherik; dusu nefsa taki fi nah(Khur) kerith, fi sherk ta nahar al urdon. ⁴Wa ana amiru kurie kurie ashan bi jebu le inta akil. ⁵Biga eliya ruwa wa amulu ze ma yahwah kelim le howo. Howo ruwa iesh fi(Khur) nahar kerith, sherik nahr el urdon, ⁶Kurie kurie gi jebu le howo ish wa laham fi sabah wa ish wa laham fi ashiya wa howo gi ashrabu moyo min khur(nahr). ⁷Lakin baad shueya khur de nashif ashan kan motoro ma nenzil fi ardi(Beled).⁸Kelima ta yahwah jaa le howo gal, ⁹Gum ruwa le serephath al tabie le sidon wa iesh(geni) hinak, asuma ana amiru mara armala fii hinak ashan bi wodi le inta akil, ¹⁰Biga howo gum wa ruwa le serephath wa zaman howo wosulu fi bab ta medina howo ligu mara armala hinak kan gi ligetu khasab howo bada nadi mara de wa kelim,”Min fadlak wodi le ana moyo shuiya ashan fi haja asahan ana bi ashrab”¹¹Wa zaman mara de gi ruwa jebu moyo de howo nadi hiya, wa kelim, min fadlak jebule ana geta ta ish fi ida taki. ¹²Hiya juwabu, yahwah, Allah taki hai, ana ma indu esh, lakin ana endu degig besit fi jerdel wa ziet shuiya fi kubaya, asuma wa hasa ana bi legetu itniin kasab de wa ana gi ruwa rakabu howo le ana wa jena tai, ashan nina bi akulu, wa nina bi mutu. ¹³Eliya kelim le hiya, ma keli inta kafu, ruwa wa amulu ze inta kelim, lakin amulu le ana esh sukeir awel wa jebu le ana. Wa inti bi jaa amulu le inta wa le jena taki,¹⁴Ashan yahwah, Allah ta Israel kelim, haja ta degig de ma bi tala fadi, wele ibrik ta ziet de ma bi wogif min kubu ziet, lahadi yom al yahwah bi jaa rasulu moturu fi al ardi. ¹⁵Wa hiya amulu ze eliya kelimu, hiya wa eliya sawa ma nas tou ta biet, akulu ayammat ketir. ¹⁶Haja ta degig de ma tala fadi wele ibrik ta ziet de wogif min kubu ziet bes ze kelima ta yahwah wonusu ze howo kelim be wasat eliya.¹⁷Biga baad hajata de hasil jena ta mara de, mara sidu biet de howo biga ayan, ayan de kan shedid hata jena de biga ma gi nefis wa howo mutu. ¹⁸Wa uma tou kelim le eliya, inta malu ma ana(Ana amulu shunu al batal), ya rujal allah? Hal inta jaa zikiru ana ma katiya tai wa katulu jena tai?¹⁹Biga eliya juwabu le hiya, wodi le ana jena taki de. Howo arufu jena de fi idan ta hiya wa shilu jena fok fi juwa tou al howo kan gi geni fogo, wa howo ragidu jena de fi serir tou, ²⁰Howo kore le yahwah wa kelim, yahwah Allah tai, inta kaman jibu karisa le mara al armala al ana gi geni ma howo fi biet wa bi katulu jena tou? ²¹Wa Eliya bada midu jesim tou fi jesim ta jena de talata marat, howo kore le yahwah wa kelim yahawah allah tai, ana gi asalu inta min fadlak keli haya ta jena de rejaal le howo.²²Yahwah asuma le sout ta eliya, haya ta jena de rejaal le howo wa biga hai, ²³Eliya shilu jena de bara min juwa tou wa howo nezil tehet fi biet howo silimu jena de le uma tou wa kelim, asuma yahu jena taki hai. ²⁴Mara de kelim le eliyah, hasa ana arufu enu inta rujal allah wa kalam ta yahwah alfi kasma taki howo hak(Hagiga)

Chapter 18

¹Wa baad ayamat taniin kelima ta yahwah jaa le eliya, fi sena al talit min al jafaf. Kelim gal ruwa, wori nefsa taki le ahab wa ana bi rasulu moturu fi al ardi. ²Eliya ruwa wa wori nefsa tou le ahab, wa jeyaan kan shedid fi samariya. ³Ahab nadi obadiya al kan musaul min al ghasir wa obadiya mejidu yahwah shedid, ⁴Ashan zaman al kan yesabel gi katulu anbiyaa ta yahwah, obadiya shilu miyaa 100, anbiyaa wa gesimu humon khamsin-khamsin wa dusu humon fi tehet jebel wa huwo jebu humon esh ma moyo. ⁵Ahab kelim le obadiya, ruwa fi mahal kulu fi la ardi wa fetisu majari ta moyo wa khieran, yemkin nina bi ligu gesh wa bi angizu haya ta hasiin wa hamiir, ashan nina keli ma fagidu haya ta hiyawanat kulu, ⁶Wa humon gesimu ardi de le itniin ashan bi fetisu moyo ahab ruwa bi sika tou wa obadiya ruwa bi sika tani. ⁷Ze obadiya gi ruwa fi sika, wa gabilu eliya wa huwo arufu eliya wa huwo bada dengiri wasa tou tehet, wa huwo kelim, hal de inta, said tai eliya? ⁸Eliya juwabu huwo, naam de ana. Ruwa kelim le said taki, asuma eliya yahu hini. ⁹Obadiya juwabu, ana amulu yatu katiya, ashan inta bi wodi le khadim taki le ida ta ahab, le ahab ashan bi katulu ana, ¹⁰Yahwah allah taki hai, mafi duala aw mamlaka al said tai ma rasulu rujal ashan bi fetisu inta. Wa kan humon kelim nina ma ligu huwo; ahab bi kelim le humon gali halifu takum enu huwo mafi, ¹¹Wa hasa inta gi kelim, ruwa kelim le said taki gali eliyah yahu hini. ¹²Wa kan ana ruwa min inta hasa, roho ta yahwah bi jaa shilu inta fi mahal tani al ana ma bi arufu. Wa kan ana ruwa wa kelim le ahab, wa kan huwo ma ligu inta, huwo bi katulu ana. Wa ana khadim taki, ana bi abidu yahwah min zaman ana sukeir. ¹³Sai tai, ma wori le ana haja al ana amulu zaman al izabel katulu anbiya ta yahwah, wa keif ana dusu miya min ambiya ta yahwah, khamsin-khamsin fi tehet jebel wa akilu humon ma esh wa moyo. ¹⁴Wa inta bi kelim le ana, ruwa wa kelim said tai enu eliya hini, ashan huwo bi katulu ana. ¹⁵Biga eliya juwabu, yahwah allah al hai al ana bi wogi gedam tou, ana bi wori nefsa tail le ahab allela. ¹⁶Wa obadiya ruwa gabilu ahab wa wori le huwo kalam al eliya kelim. Biga al melik ruwa gabilu eliya, ¹⁷Zaman ahab ainu eliya-huwo kelim le eliya, de yau inta? Zol al jebu mashakil le israel. ¹⁸Eliya juwabu gal, ana ma jebu mashakil le israel, lakin inta wa usura ta abu taki yau nas al jebu mashakil ashan intum sibu gawaniin ta yahwah wa ruwa wara baal. ¹⁹Hasa, keli inta rasulu wa limu le ana israel kulu fi jebel karmal, sawa maa urbumiya wa khamsin anbiya ta baal wa rubumiya anbiya ta sawari al gi akulu fi teribeza ta Jezebel. ²⁰Biga ahab rasulu kelima le kulu shaab ta israel wa limu anbiyaa sawa fi jebel karmal. ²¹Eliya jaa gerib le shaab kulu wa kelim, lahadi miteen intum bi geni geiru mukh takum? Iza kan kan yahwah allah, kaman intum bi ruwa wara huwo lisa al shaab ma juwabu huwo bi kelima. ²²Biga eliya kelim le al shaab, ana biga yau al nebie ta yahwah hini barau. Lakin anbiya ta baal humon urbumiya wa khamsin rajil, ²³Keli humon wodi le nina itniin bagarat wa keir humon azilu le nefsa tomon wa bagar wahid wa humon bi gata gata wa wodi fi kasab lakin ma keli wodi nar tehet tou wa ana bi jahizu bagara al tani de wa wodi fi kasab, wa ana ma bi wodi nar tehet tou. ²⁴Biga intum bi nadi isim ta allah takum, wa ana bi nadi isim ta yahwah, wa allah al bi juwabu be nar biga keli huwo un allah, wa shaab kulu juwabu wa kelim huwo kwes or kalam de kwes. ²⁵Wa eliya kelim le anbiyaa ta baal, keli intum azilu bagara wahid awel wa jahizu huwo, ashan intum yau nas al aktar wa bada nadi takum isim ta allah takum, lakin ma keli walau nar fi tehet bagara de. ²⁶Humon shilu bagara al kan wodi le humon de wa humon jahizu wa nadi isim ta baal min sabah lahadi nahar, kelim gal” baal asuma nina, lakin kan mafi sout, mafi ayi juwab, humon alabu hawili mazbaha al humon amulu de. ²⁷Fi nahar(Missa Eliya hagiiru(Ataku) le humon wa kelim, kore takum shedid be sout al fok, huwo allah yemkin huwo bi fekiir aw huwo gi geni barau aw huwo safir le rehla, aw yemkin huwo gi num wa keli goumu huwo. ²⁸Biga humon kore bi sout aali aktar wa humon gata nefsa tomon be seaf wa harbat lahadi gesim tomon bi tala doom wa de haja al humon gi amulu towali. ²⁹Baad nus nahar wa humon lisa kan gi kore kore lahadi zaman ta gedimu zebiha ta missa, lakin kan mafi sout aw juwab wele kan fi ayi zol al kutu bal tou le kore tomon. ³⁰Biga eliya kelim le shaab kulu, taal takum gerib le ana, wa shaab kulu jaa geriib le huwo. Biga huwo reja sala(Jahizu) mazbhaha ta yahwah al kan fi kharaba, ³¹Eliya shilu itnashar hujar. Ayi hajer gi mesiil wahid min ghabael ta yaakub. De yaakub al kalam ta yahwah jaa le huwo kelim, isim taki bi kun israel. ³²Wa huwo abinu mazbaha maa hujar de le yahwah wa huwo hafiru hufra towil mazbaha kebiir shedid ashan bi shilu itniin shawal ta buzur(Bizra) ³³Huwo jahizu kasab le nar, gata gata bagar de sukeriin wa wodi fi ras kasab. Huwo kelim, keli intum malaa arbaa gurumat ta moyo wa kubu takum fi mahal ta haragu ta tegdima fi ras kasab. ³⁴Wa huwo kelim, jebu takum mouyo de tani mara, wa humon jebu, kaman huwo kelim, jebu takum moyo nimra talata, wa humon amulu. ³⁵Moyo de jere hawili mazbaha wa mala hufra al hafiru hawil mazbaha de. ³⁶Wa fi zaman ta tegdima ta zebiha ta missa, eliya al nebie jaa gerib wa kelim, yahwah, allah ta abraham, ta isaaka, wa ta israel, fi yom de keli arufu gal inta allah ta israel, wa ana khadim taki, wa hajjat al ana amulu de kulu bi kelim taki. ³⁷Asuma ana, yahwah, asuma ana ashan shaab de bi arufu inu inta, yahwah, inta allah wa inta keli gieru gulub tomon tani le inta. ³⁸Biga nar ta yahwah nezil wa haragu tegdima wa haragu kasab wa hujar wa shilu moyo alfi hufra al hawili mazbaha de. ³⁹Zaman shaab kulu

ainu haja al hasil de, humon dengiri usah tomon tehet le ardi wa kelim, yahwah, huwo allah yahwah huwo allah. ⁴⁰Eliya kelim le humon, takum anbiya ta baal, ma keli intum sibu wahid jere, biga humon shilu humon wa eliya jebu anbiya ta baal fi bahar kishon wa huwo katulu humon. ⁴¹Eliya kelim le ahab, gum fok akulu wa ashrah ashan fi sout ta motoro shedid. ⁴²Biga ahab ruwa akulu wa ashrah wa eliya ruwa fok fi jebel karmal, huwo wodi gesim tou tehet fi ardi wa dengiri usa tou biena rukuba tou. ⁴³. Huwo kelim le kadam tou, gum hasa ruwa ainu itigah ta bahar, khadim tou ruwa wa ainu aw kelim, mafi haja, eliya kelim, ruwa tani, sabaa marat. ⁴⁴Fi dur al saba, khadam de kelim, ainu yau dak sihab gi ruwa min bahar le fok sukeir ze ida ta zol. Eliya juwabu, ruwa wa kelim le ahab, jahizu arabat taki wa nezil gebili motoro keli ma abusu inta. ⁴⁵Baad shuiya, samawat tala asued ma sihab wa hawa wa kan motoro shedid nezil. Ahab arbab arabat tou wa huwo ruwa le israel. ⁴⁶Lakin ida ta yahwah kan ma eliya, huwo robutu gash tou wa huwo alagu ahab fi bab ta israel

Chapter 19

¹Ahab kelim le yezabel hajat al eliya amulu wa keif eliya katulu anbiya de kulu be seaf. ²biga yezabeal rasulu marasula le eliya, kelim, keli aliha katulu ana wa amulu aktar kaman, kan ana ma amulu haya taki ze haya ta wahid min anbiya al miteen bukra ze wokit de. ³Zaman eliya asuma kalam de, huwo gum wa jere bi haya tou wa jaa le bees saba al kan ta yahudiya wa huwo sibu kadam tou hinak. ⁴Lakin huwo bi nefsa tou le rehla ta yom wahid fi ghaba wa huwo jaa wa geni tehet shejera rutma huwo talabu le nefsa tou gal ahsen keli huwo mutu wa kelim, kalas timu ana yahwah keli inta shilu haya tai hasa ashan ana ma ahseen min judud tai al mutu. ⁵Huwo bada num fi tehet shejara ta butma towali keda malaika lemesu huwo wa kelim le huwo, gum fok wa akulu. ⁶Eliya ainu wa jambu ras tou kan fii esh al rakabu ma faham wa ibrik ta moyo. Biga huwo akulu wa ashrah wa huwo rejaa num tehet. ⁷Malaika ta yahwah jaa tani mara wa lemesu huwo wa kelim, gum fok wa akulu ashan rehla de bi kun saab shedid le inta. ⁸Huwo gum akulu wa ashrah, wa huwo kan biga gowi ashan huwo akulu wa huwo bada safir arbeen nahar wa arbeen leil le horib, jebel ta allah. ⁹Huwo ruwa le tehet jebel wa geni hinak. Biga kalam ta yahwah jaa le how wa kelim, eliya, inta gi amulu shunu hini? ¹⁰Eliya juwabu, ana kan indu geira shedid le yahwah, elah ta junud ashan shaab ta israel aba ahaad taki, humon demiru mazbaha taki wa humon katulu anbiya taki be seaf hasa ana ana bes yahu hai wa humon kaman gi hawil ashan bi shilu haya tai. ¹¹Yahwah juwabu ruwa bara wa wogif fi fok ta jebel gedam ana wa yahwah ruwa min jambo huwo wa huwo shedid dugu jebal wa kasuru hujar de sukeiriin gedam ta yahwah lakin yahwah mujud fi huwo de wa baad huwo de zalazal jaa lakin yahwah kan ma mujud fi zalzal de. ¹²Wa baad zalzal de nar jaa lakin yahwah kan ma mujud fi nar de wa baad nar de kan fi sut sukeir jaa. ¹³Zaman eliya asuma sout de, huwo kati wosa tou ma jelebiya tou, huwo tala bara wa wogif fi bab ta kahaf was out de jaa le huwo wa kelim, "Ya Eliya, inta gi amulu shunu hini? ¹⁴Eliya juwabu, ana kan indu ghira shedid le yahwah, allah ta junud, ashan shaab ta Israel aba ahead taki, wa kasuru mazbaha taki kulu wa katulu anbiyaa taki be seaf, ana bes hasa ana yau fadulu wa humon Kaman gi hawil ashan bi shilu haya tai, ¹⁵Yahwah kelim le huwo," Ruwa rejaa be nefsu sika taki de le sahra ta Demishgi, wa kan inta wosulu, bariku hezael ahsan bi kun melik le aram, ¹⁶Wa inta bi bariku yehu jena ta nimishi ashan bi kun melik ta Israel. Wa inta bariku, iktar Elisha jena ta shaphat al min abl mahal ashan bi kun nibie bidal inta, ¹⁷Kan ayi zol al jere min seaf ta hazael yehu bi katulu huwo wa ayi zol al jere min seaf ta yahu Elisha bi katulu huwo, ¹⁸Lakin ana bi hafisu le nefsa tai sabaa alf nas fi Israel al ma kutu rukuba tehet le baal al ma silimu baal ma kasma tou. ¹⁹Biga eliya tala min hinak wa ruwa gabilu Elisha jena ta shaphat, huwo kan gi kuruju be itnashar bagarat gedam huwo, wa Elisha be nefsa tou kan gi kuruju be itnasha baagarat, eliya jaa le Elisha wa jada jalabiya tou fi gisim ta huwo(Elisha). ²⁰Biga Elisha bagarat de wa jeree wara eliya wa kelim, min fadlak keli ana ruwa silimu abu wa uma tai, yala ana bi jaa ruwa wara inta, eliya le huwo, rijaa wara, lakin fekir fi haya al ma amulu le inta. ²¹Biga elisha rijaa min eliya wa shilu sirig ta bagara wa katulu haiwanat wa haragu humon ma kasab ta bagarat de wa huwo wodi le nas wa humon akulu. Biga huwo gum wa ruwa wara eliya abada gi alimu huwo

Chapter 20

¹Binhadad melik ta Aram limu jesh sawa wa fi itniin wa teletiiin muluk al sukeiriin ma huwo wa hasin wa arabat wa huwo ruwa wa hasiru samariya wa harib deed huwo. ²Huwo rasulu marasula le medina le ahab melik ta israel, wa kelim³Binhadad kelim keda: ³Fedaa wa dahab taki de biga tai kaman iyal wa nuswan taki de biga tai al fadal hasa humon biga tai. ⁴Melik ta israel juwabu wa kelim, keli kun ze inta kelim ya said tai, al melik. Ana wa kulu hajat al ana indu de biga taki. ⁵Marasula de jaa tani wa kelim, binhadad kelim keda, ana rasulu le inta gal keli inta wodi le ana feda wa dahab wa nuswan, wa iyal taki. ⁶Lakin ana bi rasulu le inta kadamiin tai bukra fi nefsa al zaman wa humon bi ruwa fetisu biet taki wa bieut ta kadamiin taki, wa humon bi hasiru ayi haja al kwes fi ena tomon. ⁷Meilk ta israel bada limu kulu sheykh al fii beled wa kelim, min fadlak keli intum ainu wa arufu enu keif zol de gi fetisu mashakil, huwo rasulu kelim le ana gal huwo deeru shilu nuswan tai, iyal tai wa fedha wa dahab wa ana ma aba le huwo. ⁸Al sheyukh wa al shaab kulu kelim le ahab, keli inta ma asuma le huwo aw rudu talaabaat tou de. ⁹Ahab kelim le marasulat ta binhadad, kelim takum le said tai al melik, ana wafigu le ayi haja al inta rasulu marasula taki keli amulu fi dur al awel de, lakin ana ma bi wafigu le talab taki al nimra itniin de. Biga al marasulat deel ruwa wa humon shilu juwabat de le binhadad. ¹⁰Biga binhadad rasulu juwab le ahab, wa kelim, keli aliha katulu wa amulu aktar kaman iza kan rumad(Turab) ta samariya ma bi kun kifaya fi idenaat ta nas kulu al gi douru wara ana. ¹¹Melik ta israel juwabu wa kelim, keli le binhadad, keli zol ma dalaa fi zaman al huwo gi libisu gumash ta harib, ze zol al gi dalaa fi zaman al huwo gi tala gumash de bara min gesim, ¹²Binhadad asuma kalam de fi wokit al huwo kan gi asherab, huwo wa mutuk al kan tehet huwo kan fi juwa khemat tomon. Binhadad amiru rujal tou, wogif takum fi saf ashan harib, biga humon jahizi nefsa tomon fi mahal ashan bi ruwa harib wa hajimu medina, ¹³Waa nebie jaa ahab melik ta israel w kelim, yahwah kelim, hal inta ainu jesh kebiir de? Asuma ana wodi le inta intisar fi yom ta alela wa inta bi arufu gal ana yahwah, ¹⁴Ahab juwabu, be wasat munu? Yahawah juwab wa kelim, be wasat asakeir al shabab al gi ishtakal tehet ruasa ta mugataat. Biga ahab kelim, munu yau bi bada harib de? Yahwah juwab, inta, ¹⁵Biga Ahab limu shabad deel al kan gi akhdim tehet ruasa ta mugataat humon hasibu adad tomon kan miteen wa itniin wa teletiiin, wa kaman huwo limu shaab kulu, wa israel kulu wa adad tomon kan saba alf, ¹⁶Wa fi nus ta nahar humon tala bara wa kan binhadad gi ashrab wa huwo sikran fi khima tou, huwo wa itniin wa teletiiin muluk al tehet tou al kan gi saidu huwo, ¹⁷Jesh al shaab deel al ishtakal tehet ruwasa ta mugataat deel ruwa gedam awel, biga wori le binhadad gal, fi rujal gi jaa min samariya, ¹⁸Binhadad kelim, kan humon jaa le salaam aw humon jaa le harib keli amsuku humon hayeen, ¹⁹Wa jesh al kan gi akdimu le ruasa ta mugataat de bada jaa le medina wa asakeir gi ruwa wara humon, ²⁰Wa ayi zol katulu zol gedam tou wa arameen deel bada jere yala israeleen turudu humon binhadad melik ta aram jere wa huwo kan arkab husan ma nas tou taniin, ²¹Al melik ta israel ruwa wa hajimu husanat wa arabat wa katulu arameen kelill shedid(wa humon mutu ketir) ²². Alnebie jaa le al melik ta israel wa kelim le huwo, ruwa, gowi nefsa taki wa fahim wa fekiir fi haja al inta bi amulu, ashan fi akiir ta sena de(Fi bidaya ta sena) al jai, melik ta aram bi jaa harib deed inta tani. ²³Khadamiin ta melik ta aram kelim le huwo Allah tomon huwo Allah ta jebal ashan kida humon kan biga goween min nina. Lakin hasa kan nina shakuil maa humon fi mahal al fadi, hagiga nina bi kun goween min humon, ²⁴. Wa keli inta amulu kida, shilu muluk deel kulu bara min mahal ta suta tomon, wa wodi bidalu humon ghaada ta jesh, ²⁵Wa jahizu jesh tani ze jesh al mutu deel wa husan ma husan wa arabiya ma arabiya- biga bi agdeer shaki ma humon fi mahal fadi. Biga hagiga nina bi kun goween min humon. Binhadad asuma le israel tomon wa huwo amulu haja al humon kelimu, ²⁶Wa baad bidaya ta sena al jedid, binhadad limu arameen wa ruwa le aphig ashan bi harib deed israel. ²⁷Wa hasibu adad ta shaab ta israel wa jahizu humon ashan bi ruwa harib deed humon. Shaab ta israel bienu gedam humon ze itniin mujmuat ta ghanamoyat wa lakin arameen kan mala medan ta ghariya, ²⁸Rujul allah jaa gerib wa kelim le melik ta israel wa kelim, yahwah kelim, ashan arameen kelim enu yahwah huwo allah ta jebal, wa huwo ma allah ta wediyan, ana bi wodi le inta intisar deed jesh al azim de, ashan inta bi arufu gal ana yahwah, ²⁹Wa ayi min itniin jesh deel dugu khema mugabil baad le mudat saba yom wa harib bada fi yom al saba. Shab ta israel katulu miya alf rujal miin arameen fi yom wahid, ³⁰Wa al bagi jere le aphig fi medina, wa heta ta medina waga fi ras ta sabaa wa ishriin alf rujal al kan fadulu binhadad jere wa ruwa medina wa dakalu juwa auda. ³¹Kadamiin ta binhadad kelim le huwo, asuma hasa nina asuma enu muluk ta biet ta israel gulub tomon haniin min fadlak keli nina kutu gesh fi sulba ta nina wa robutu habil fi ras ta nina wa keli nina ruwa le melik ta israel, yemkin huwo bi afii inta, ³²Biga humon kutu gesh fi sulba tomon wa robutu ras tomon ma habil wa humon ruwa le melik ta israel wa kelim, khadam taki binhadad kelim min fadlak keli ana hai. Ahab kelim, hal huwo lisa hai? Huwo aku tai. ³³Wa rujal de kan gi asuma(Intezir) ayi alama min ahab wa humon towali juwab huwo, naam, aku taki binhadad huwo hai. Biga ahab kelim ruwa wa jibu takum huwo wa binhadad jaa le huwo wa ahab asmahu le huwo ashan bi arkab fi arabiya, ³⁴Binhadad kelim

le ahab, ana bi rejaa le inta mudun kulu al abu tai kan shilu min abu taki wa inta bi amulu nefsa taki suok fi demishg ze al abu tai amulu fi samariya. Ahab juwab, ana bi sibu inta ruwa maa ahaad de. Biga ahab amulu ahaad maa huwo wa huwo sibu huwo ruwa.³⁵ Rajil, mina iyal ta anbiya kelim le wahid ashab tou al anbiyaan kelima ta yahwah, min fadlak dugu ana, lakin zol de aba ashan bi dugu huwo,³⁶ Wa nebie de kelim le sabi tou al nebie ashan inta ma asuma sout ta yahwah kan inta ruwa min hini, aseed bi katulu inta, wa ze ma huwo ruwa assed jaa le huwo wa katulu huwo.³⁷ Wa nebie de ligo zol tani kaman wa kelim, min fadlak dugu ana. Biga zol dugu huwo wa augu huwo.³⁸ Biga nebie de ruwa isteena melik fi sika, huwo robutu ena ashan ma keli arufu huwo.³⁹ Wokit al melik gi ruwa, nebie de kore le melik wa kelim, khadam taki ruwa le harib wa fii askeir jaa wa jebu zol le ana wa kelim, harisu zol de, wa iza zol woduru bi ayi teriga, haya taki bi kun bidalu huwo aw inta bi dafa wazna wahid ta fedha.⁴⁰ Lakin khadam taki kan mushghul gi ruwa min hina le hinaak wa zol de jere. Biga melik ta israel kelim le huwo, de yau bi kun hukum taki-inta yau ikhtar.⁴¹ Biga al nebie shilu gumash de bara min ena tou guam wa melik ta israel arufu innu de kan wahid al anbiya.⁴² Anbiya kelim le al melik, yahwah kelim, ashan inta sibu zol al ana hakim be mutu, haya taki bi kun fi bidal haya tou, wa shaab taki bi kun bidalu shaab tou.⁴³ Biga melik ta israel ruwa le biet tou zalaan wa gelba tou gi waja wa huwo wosulu le samariya.

Chapter 21

¹Hasa wokit tani, Naboth bita Jezreelityun indu jinena ta inab fi Jezreel, gerib ma kasra bita Ahab, melik bita Samaria. ²Ahab wonusu le Naboth, gal, "Wodi le ana jinena inab bitaki de, ashan Ana bi kutu ze mahal zira ta khodruwat, leanu huwo gerib ma bet bitai. Fi bedil, Ana bi wodi le inta jinena inab al kwes, au, inta kan inta der, Ana bi dafa le inta keima tou be gurus." ³Naboth Juwabu le Ahab, "Keli Yahwa manau inu Ana bi wodi miras(wirasa) bita judud tai le inta. ⁴"Yala Ahab rua fi kasra bitou be zil le anu juwab al Naboth al Jezreel wori le huwo zaman huwo gal, "Ana ma bi wodi miras bita judud bitai le inta." Huwo nam fi seriri bitou, galab wusa tou, wa aba ashan bi akulu ai akil. ⁵Mara tou Jezebel ja le huwo wa kelimu le huwo, "Malu inta ma murta, lahadi inta ma bi agder akulu ai akil? ⁶Huwo Juwabu le hiya, "Ana kelimu le Naboth ta Jezreel wa kelimu le huwo, "Wodi le ana jinena bitak de be gurus, au huwo kan kwes(mohim) le inta, Ana bi wodi le inta jinena inab tani, 'Bad dak huwo juwabu ana, 'Ana ma bi wodi jinena inab bitai de le inta,'" ⁷Yala Mara tou Jezebel juwabu huwo, "Hal inta ma yau lisa bi hakimu Israel? Gum fok wa akulu; keli inta kun farhan. Ana bi agder agna jinena inab bita Naboth al Jezreelii de le inta." ⁸Bad kida Jezebel katabu juwabati fi isim ta Ahab, khatamu be khitim baris, wa rasulu le siyuk wa nas al ganiyanin al bi geni ma huwo fi ijtimahat, wa al sakinin gerib ma Naboth. ⁹Hiya katabu fi juwabati, gal, "alinu siam wa kutu Naboth gidam nas. ¹⁰Kutu kaman itnin rijal al ma muhtarimin(ma kwesin) ma huwo wa keli umon ashad did huwo, gal, 'Inta laanu Allah wa melik.'" bad dak shilu huwo bara wa durubu huwo be hujar hata al mut. ¹¹Yala rijal bita medina, siyuk wa nas al ganiyanin al sakinin fi medina(asima) bita Naboth, amulu ze Jezebel wori le umon, ze katabu fi juwabati al hiya rasulu le umon. ¹²Umon alinu siam wa umon kutu Naboth fi gidam ta nas. ¹³Rijal al itnin al ma muhtaramin del ja wa geni gidam Naboth; umon shahadu did Naboth fi gidam nas, gal, "Naboth laanu Allah wa melik." bad dak umon shilu huwo bara min medina wa darabu huwo hata al mut. ¹⁴Bad dak siyuk rasal kalam le Jezebel, gal, "Darabu Naboth wa huwo mat." ¹⁵Yala zaman Jezebel asuma inu darabu Naboth wa mat, hiya kelimu le Ahab, "Gum fok wa shilu mumtalakat ta jinena inab bita Naboth bita Jezreel, al huwo aba ashan bi wodi le inta be gurus, leanu Naboth ma hai, lakin mat." ¹⁶Zaman Ahab asuma inu Naboth mat, huwo gam fok wa masha le Jinena inab bita Naboth bita Jezreel wa shalu mumtalakat tou. ¹⁷Bad dak kalam bita Yahwa ja le Elijah bita Tisfbite, gal, ¹⁸"Gum fok wa rua gabili Ahab melik bita Israel, al geni(sakin) fi Samaria. Huwo fi jinena inab bita Naboth, huwo rua ashan bi shilu mumtalakat tou. ¹⁹Lazim kede inta wonusu le huwo wa kelimu inu Yahwa gal, 'Inta katulu wa kaman shilu mumtalakat?' Bad dak inta bi wori le huwo inu Yahwa gal, 'Fi mahal al kilab bi alasu dom bita Naboth, kilab bi alasu dom bitak, nam dom bitak.'" ²⁰Ahab kelimu le Elijah, "Inta ligo ana, adu tai? Elijah juwabu, Ana ligo inta, leanu inta biyu nfesak le Yahwa ashan amulu shar fi ena ta Yahwa. ²¹Yahwa kelimu de le inta: 'Ainu(suf) Ana bi jibu karisa le inta wa bi istahilik(abulau) wa gata min Ahab bita kulu kulu iyal zakar wa abid wa rijal hur fi Israel. ²²Ana bi amulu usura taki ze usura bita Jeroboam weled bita Nebat, wa ze usura bita Baasha weled bita Ahijah, leanu inta kutu ana zalan wa shilu Israel le khatiya. ²³Yahwa kaman wonusu an Jezebel, gal, 'Kilab bi akulu Jezebel jambu hoz bita Jezreel.' ²⁴Ai zol bita (al tabi le) Ahab wa mutu fi medina, kilab bi akulu; wa tiyur al fi jou bi akulu ai zol al mutu fi mazra(hugul). ²⁵Mafi zol ze Ahab, al bau(biyu) nefsu ashan amulu shar fi ena ta Yahwa, al mara tou Jezebel dakalu(woridu) le khatiya. ²⁶Ahab amulu hajat ma kwes le asnam al huwo bi tabau, bes ze Amoritiyun kulu amulu, Del al Yahwa talau gidam bita shab(abna) Israel. ²⁷Zaman Ahab asuma kalamat de, huwo sheretu gumasat bitou wa libisu gumasatal be suwal fi jisim tou wa sum, wa nam be gumasat bita suwalat wa ma murta. ²⁸Bad dak kalam bita Yahwa ja le Elijah bita Tishbite, gal, ²⁹Hal inta ainu Ahab nezilu nefsu kef gidam ana? Leanu ashan huwo nezilu nefsu gidam ana, Ana ma bi jibu karisa al jai fi ayam bitou; huwo bikun fi zaman(ayam) bita iyal tou al ana bi jibu karisa le usura tou."

Chapter 22

¹Talata sinin futu bidun harb bein Aram wa Israeliyin. ²Bad dak ja zaman inu fi sena nimra talata, Jehosphat melik bita Judah rua le melik ta Israel. ³Hasa melik ta Israel kelimu le khudam tou, "Hal intum arufu inu Ramoth Gilead bita nina, lakin inu nina ma amulu haja ashan bi shilu min iden ta melik bita Aram?" ⁴Yala huwo kelimu le Jehoshaphat, "Hal inta bi rua ma ana fi harb fi Ramoth Gilead?" Jehoshaphat juwabu lr melik bita Israel, 'Ana ze inta, shab bitai ze shab bitak, wa husanat bitai ze husanat bitak.' ⁵Jehoshaphat kelimu le melik ta Israel, "Arjuk fetisu tija min kalam bita Yahwa fi haja al inta der amulu awel." ⁶Bad dak melik ta Israel limu anbiya fi mahal wahid, urbumiya rijal, wa kelimu le umon, "Hal kede ana rua le harb fi Ramoth Gilead, wele kede ana ma rua?" umon kelimu, "Hajimu, Rabuna bi wodi mahal de fi iden ta melik." ⁷Lakin Jehoshaphat kelimu, "Hal mafi nebi tani bita Yahwa al nina bi fetisu irshad?" ⁸Melik bita Israel kelimu le Jehoshaphat, Fi lisa wahid zol al nina bi fetisu irshad min Yahwa ashan bi saidu, Micaiah weled bita Imlah, lakin Ana bi karahu huwo leanu huwo ma bi nabau ai haja al kwes an ana, lakin tegila bes." Lakin Jehoshaphat kelimu, "Kede melik ma kelim kalam de." ⁹Bad dak melik bita Israel nada(nadi) dabid wa wodi awamir, "jibu Micaiah weled bita Imlah, hasa." ¹⁰Hasa Ahab melik bita Israel wa Jehoshaphat melik bita Judah ai wahid bi geni fi kursi tomon ta Muluk, Umon libisu gumasat tomon, fi mahal fadi fi dukul ta buaba bita Samaria, wa anbiya kulu bi nabau gidam umon. ¹¹Zedekiah weled bita Kenaanah amulu le nefsu gurun abu hadid wa gal, "Yahwa kelimu kida: Be de intum bi turudu(lizu) Arameans lahadi umon kalasu." ¹²Bad dak anbiya kulu nabau nefsu kalam, gal, "Hajimu Ramoth Gilead wa fus, Fa Yahwa kalas wodi mahal de fi iden ta melik." ¹³Murasil al rua(masha) ashan nadi Micaiah wonusu le huwo, gal, "hasa suf(ainu)) Anbiya nabau kalamat kwes le meilk be kasma(sot) wahid. Arjuk kede kalam bitak kun ze wahid min umon wa kelimu hajjat kwes." ¹⁴Micaiah juwabu, 'Zema Yahwa aish, Kalam al Yahwa kelimu le ana yau al ana bi gul,' ¹⁵Zaman huwo ja le melik, Melik kelimu le huwo, "Micaiah, Hal keli nina rua le Ramoth Gilead le harb, wele la?" Micaiah juwabu huwo, "hajimu wa fus. Yahwa bi wodi mahal de fi iden ta melik." ¹⁶Bad dak melik kelimu le huwo, "kam marat Ana bi atlubu inta ashan bi alifu ashan ma wori le ana haja lakin hagiga be isim ta Yahwa?" ¹⁷Yala Micaiah kelimu, "Ana ainu Israeliyin shetetu fi jubal, ze korufan al ma indu rai, wa Yahwa gal,(kelimu) "Del ma indu rai. kede ai zol raja le bet tou be salam." ¹⁸Yala melik kelimu le Jehoshaphat, "Ana gibel ma wori le inta inu huwo ma bi nabau haja kwes an ana, lakin karisa bes?" ¹⁹Bad dak Micaiah gal, "ashan kida(be zalik) asuma kalam bita Yahwa: Ana ainu Yahwabi geni fi kursi tou, wa kulu jesh wagifin jambu fi iden al yemin wa iden ta samal." ²⁰Yahwa kelimu, 'munu yau bi seje Ahab, ashan huwo kede rua wa mutu fi Ramoth Gilead?' Wahid min umon kelimu kalam de wa wahid tani kelimu kalam dak. ²¹Bad dak roho ja gidam, wagaf gidam Yahwa, wa gal, 'Ana bi seje huwo.' Yahwa kelimu le huwo, 'Kef?' ²²Roho de juwabu, 'Ana bi rua bara wa bikun roho bita kidib fi kasuma bita anbiya kulu,' Yahwa juwabu, 'Inta bi seje huwo, wa inta kaman bi kun naje.. Rua hasa ashan amulu kalam de.' ²³hasa ainu, Yahwa kutu roho ta kidib fi kasuma ta anbiya taki del kulu, wa Yahwa wodi karar bita karisa le inta." ²⁴Bad dak Zedekiah weled bita Kenaanah, ja, nouru Micaiah, wa gal, "Yatu teriga al Roho bita Allah bi rua min ana le inta ashan bi wonusu le inta?" ²⁵Micaiah gal, suf, inta bi ainu fi yom dak zaman kan inta bi rua dusu fi dakil bet." ²⁶Melik bita Israel kelimu le khudam bitou, Amsuku Micaiah wa shilu huwo fi sijin le Amon, wali bita asima(medina), wa le Joash, weled bitai. ²⁷kelimu le huwo, 'melik gal, Kutu zol de fi sijin wa akilu huwo be rakif suker wa moya besit bes, lahadi ana bi ja be salam.'" ²⁸Bad dak Micaiah gal, "Kan inta rija be salam, bad dak Yahwa ma wonusu le ana." bad dak huwo kelim tani, "Asuma le kalam de, intum ya kulu shab." ²⁹Yala , melik ta Israel, wa Jehoshaphat, melik ta Judah, rua(masha) le Ramoth Gilead. ³⁰Melik ta Israel kelimu le Jehoshaphat, "Ana bi geiru nefsi wa bi rua le harb, lakin inta libisu gumas bitak ta muluk." Yala melik ta Israel geiru nefsu wa masha le harb. ³¹Hasa melik bita Aram amiru itnin wa teletin capatin ta arabat tou, gal, "Mata hajimu jes al ma mohimin au al mohimin. Ile(bidal de), hajimu bes melik ta Israel." ³²Ja fi zaman inu capatin bita arabat de ainu Jehoshaphat umon kelimu, "Dak yau melik ta Israel hagiga." Umon galabu wa hajimu huwo, yala Jehoshaphat kore be sot fok. ³³Ja fi zaman al khadad bita arabat de ainu inu huwo ma melik ta Israel, umon galabu ma turudu huwo tani. ³⁴Lakin zol tani amurugu nisabat wa atanu melik ta Israel bein aduad tou bita harb. Bad dak Ahab kelimu le suag bita arabiya tou, " aglibu arabiya wa shilu ana bara min harb, awugu ana shedid." ³⁵Harb biga kebir shedid yom dak wa kutu melik fok arabiya bi wajihu Aramean. Huwo mat fi misah. Dom jere min jara tou le tehet arabiya. ³⁶Bad dak zaman shemis kalas masi tehet, Jesh kulu biga kore fok, gal, "Ai zol kede rija fi medina(asima)tou; wa ai zol kede rija fi iklim tou!" ³⁷Yala melik Ahab mat wa jibu huwo le Samaria, wa umon dofunu huwo fi Samaria. ³⁸Umon kasulu arabiya be moya ta biir bita Samaria, wa kilab alasu dom tou(de yau mahal al nusuwan ta zina bi beredu fogo), bes ze Yahwa kelimu kalam tou. ³⁹Fa ze hajjat al tanin an Ahab, kulu hajjat al huwo amulu, bet al huwo abinu be sin fil, wa kulu mudun al huwo abinu, hal ma katibu fi kitab ta ahdas bita muluk bita Israel? ⁴⁰Yala Ahab naim ma judud tou, wa weled tou Ahaziah biga(tala) melik fi mahal tou. ⁴¹Bad dak Jehoshaphat weled ta Asa

bada ashan hakimu Judah fi sena nimra arba ta melik bita Israel. ⁴²Jehoshaphat indu kamsa wa teletin sena zaman bada hakimu, wa huwo hakimu fi Urselim kamsa wa ishirin sena. Isim ta uma tou Azuba, bit ta Shilhu. ⁴³Huwo bi douru fi sika ta Asa, abu tou; huwo ma aglibu min umon; huwo amulu hajat adil fi ena ta Yahwa. Lisa ma shilu mahalat al fok(aali). Shab de kan bi gedimu zebiha wa haragu bohur fi ras mahalat al fok. ⁴⁴Jehoshaphat amulu salam ma melik ta Israel. ⁴⁵Ze ma hajat al tanin an Jehoshaphat, wa hajat al azim al huwo amulu, wa kefi huwo haribu, Hal umon ma katabu fi kitab ta ahdas ta muluk bita Judak? ⁴⁶Huwo talau bagi nusuwan ta zina(daara) al kan fi ayam bita abu tou Asa. ⁴⁷Melik kan mafi fi edom, lakin naib hakimu hinak. ⁴⁸Jehoshaphat salau sefina al bi rua fi mohit; umon kan bi rua le dahab fi Ophir, Lakin umon ma rua leanu sefina de karabu(kasuru) fi Ezion Geber. ⁴⁹Bad dak Ahaziah weled ta Ahab kelimu le Jehoshaphat, "keli khudam tai rua ma khudam taki fi sefina," Lakin ⁵⁰Jehoshaphat ma rudu. Jehoshaphat nam ma judud tou; Weled tou Jehoram tala(biga) melik fi mahal tou. ⁵¹Ahaziah weled ta Ahab bada hakimu Israel fi Samaria fi sabatar sena bita Jehoshaphat melik bita Judah, wa huwo hakimu Israel itnin sena. ⁵²Huwo amulu hajat sharir fi ena ta Yahwa wa bi douru fi sika ta abu tou, fi sika ta umu tou, wa fi sika ta Jeroboam weled bita Nebat, be teriga al huwoshilu Israeliyin le khatiya. ⁵³Huwo khadimu Baal wa abidu huwo wa bad kida huwo istefiz Yahwa Yahwa,Allah bita Israel, le zel, ze bes abu tou kan amulu.

2 Kings

Chapter 1

¹Baad mutu ta ahab, moab itmarad deed Israel, ²Ahaziya kan waga min shubak ta auda tou al fok fi samariya-wa augu howo, biga howo rasulu marasulta wa kelim le homon, ruwa takum asaalu baal-zebub allah ta egron, iza ka nana bi kun kwes min ayan de(augu de),³Lakin malaika ta yahwah kelim le eliya al tishbiti, gum ruwa gabilu marasulat ta melik ta samariya, wa asalu homon, de ashan mafi allah fi Israel ashan keda intum bi ruwa asalu baal-zebub, allah ta egron, ⁴Ashan kida yahwah kelim, intum ma bi gum min serir al inta fogo de lakin inta gi ruwa mutu wa eliya ruwa,⁵Zaman marasulat deel rijaa le ahaziya, howo kelim le homon, leh inym rijaa wara? ⁶Humon kelim le howo, fii zol jaa wa gabilu nina wa huwo kelim, rijaa takum wara le melik al rasulu intum, wa kelim takum le howo, yahwah kelim kida, inta rasulu nas ashan bi asalu baal-zebub allah ta egron, ashan mafi allah fi Israel, ashan kida inta ma bi gum min serir al inta num fogo de, lakin inta gi hagiga mi mutu,⁷Ahaziya kelim le marasulat de, zol al jaa le intum wa gabilu intum wa kelim kalam le intum de, shikil tou kan keif? ⁸Humon juwabu, huwo libisu jallabiya al amulu min shaar wa robutu gash min jiled fi sulba tou, biga melik juwabu, de eliyah al tishbiti,⁹Biga al melik rasulu ghaed maa khamsin asakeir le eliyah ghaed de ruwa le eliyah fi ras jebel mahal al huwo gi geni fogo. Ghaed de wonusu le eliya, inta ya rajil allah, melik kelim gal nezil tehet, ¹⁰eliyah juwab wa kelim le ghaed de, iza ana rujal allah keli nar ta allah nezil min sama wa haragu inta wa khamsin nas deel. Wa nar jaa min sama wa haragu huwo ma khamsin nas tou de. ¹¹Melik ahaziya kaman rasulu le eliyah gahed tani ma khamsin asakeir taniin, wa ghaed de kaman kelim le eliyah, inta ya rajul allah, melik kelim, keli inta nezil tehet bi sura ¹²Eliyah juwab wa kelim le humon, iza ana rajil allah, keli mar ta allah nezil min sama wa haragu inta wa khamsin nas taki deel, wa tani mara nar jaa min sama wa haragu huwo ma khamsin nas tou de ¹³Lisa kaman melik rasul mujumua nimra talata min khamsin maghateleini or muharibeen, ghaed de arkab fok le jebel wa huwo degiri tehet ma rukuba gedam ta eliya wa asalu huwo wa kelim, inta rajil allah, ana gi asalu inta, ashan haya tai wa haya ta khamsin khadamin taki de keli haya nina kun endu ghima fi ena taki ¹⁴Wa hagiga nar jaa min sama wa haragu itniiin mujumua al awel de ghaed wa asakeir tomon lakin keli hasa haya tai ligu ghima fi ena taki. ¹⁵Malaika ta yahwah kelim le eliyah, ruwa ma huwo wa keli inta ma kafu min huwo. Biga eliya gum wa ruwa ma huwo le melik ¹⁶Zaman eliyah wosulu huwo kelim le melik ahaziya, de yau kalam al yahwah kelim, inta rasulu marasulat ashan bi ruwa asalu baal-zebub, allah ta egron ashan mafi allah fi israel al inta bi asalu irshad min huwo ashan kida, inta ma bi gum min serir al inta fogo de, lakin inta bi mutu. ¹⁷Biga melik ahaziya mutu hasab kalam ta yahwah al huwo kelim le eliyah yehoram bada hakimu bidal huwo, fi sena al taani le yehoram jena ta yehoshaphat melik ta yahudiya, ashan ahaziya kan ma indu jena, ¹⁸Ze mashakil taniin ta ahaziya hal kan ma katibu fii kitab ta akhbar al ayam ta muluk ta israel.

Chapter 2

¹Wa kan zaman yahwah gi shilu eliyah le sama be wasat hawa shedid. Eliya ruwa ma eliya min gilgal. ²Eliya kelimn le eliyash min fadlak, geni hini ashan yahwah rasulu ana le betal eliyasha juwabu, yahwah hai wa inta hai, ana ma bi sibu inta. Biga humon ruwa le bietel, ³Abna ta anbiya al kan fi bietel jaa le eliyasha wa kelim le huwo, hal inta arufu enu yahwah bi shilu haya said taki min inta alella? Eliyah juwabu, naam ana arufu lakin ma keli inta wonusu aan haja de ⁴Eliyah kelim le huwo, Elisha min fadlak, intezir hini ashan yahwah rasulu ana le ariha. Biga Elisha juwabu, ze yahwah hai wa inta hai, ana ma bi sibu inta biga humon ruwa le ariha. ⁵Biga abna ta anbiya al kan fi ariha jaa le Elisha wa kelim le huwo, hal inta arufu inu yahwah bi shilu haya ta said taki alella? Elisha juwabu, naam ana arufu, lakin ma keli inta wonusu aan haja de ⁶Biga eliya kelim le huwo min fadlak intezir hini ashan yahwah rasulu ana le urdon. Elisha juwabu yahwah hai wa inta hai, ana ma bi sibu inta, biga humon al itniin ruwa sawa. ⁷Wa khamsin min abna ta anbiyaa wogifu gedam humon bi masafa wa humon al itniin deel wogifu fi taraf nahri al urdon ⁸Eliyah shilu taraf jelebiya tou wa robutu huwo, wa dugu bahar magita de, bahar gesimu le itniin atraf wa humon al itniin deel douru fi mahal al nashif ⁹Wa baad humon gata bahar, eliyah kelim le elisha, talabu min ana haja ashan an bi amulu le inta gubal ma shilu ana min inta. Elisha juwabu, min fadlak keli roho al inta indu de jaa le ana itniin marat ¹⁰Eliyah juwabu, inta asalu haja al saab shedid lakin, iza inta ainu shilu min inta haja de be hasiil le inta lakin iza kan inta ma ainu ana, ma bi hasiil. ¹¹Ze humon lisa gi douru, faaja arabiya min nar wa hasiin min nar zahiir, wa gesimu itniin nas deel min baad tomon, eliyah ruwa bi hawa le sama ¹²Eliisha kan gi ainu wa huwo kore shedid, abu tai, abu tai arabat ta israel wa nas al gi arkaab hasiin, huwo ma ainu eliyah tani mara, wa huwo amsuku gumash tou wa seretu humon le itniin. ¹³Huwo shilu gumash ta eliyah al kan waga min huwo wa huwo rijaa wara wa wogif ti taraf nahri urdon ¹⁴Huwo dugu bahar gumash ta eliyah de wa huwo kelim, wenu yahwah, allah ta eliyah? Zaman huwo dugu moyo de, moyo gesimu le itniin atraf wa elisha gata le taraf al tani. ¹⁵Zaman abina ta anbiya al min ariha ainu huwo gedam tomon, humon kelim, roho ta eliyah nezil le elisha biga humon ashan bi gabilu huwo wa humon dengiri gedam huwo ¹⁶Humon kelim le huwo, asuma hasa, min biena khudam taki fii khamsin rujal al gowiin. Keli humon ruwa, nina bi asalu wa fetishu said taki, yemkin roho ta yahwah shilu wa jada huwo fii jebel aw fii wodi tani, elisha juwabu, laa ma keli intum rasulu. ¹⁷Lakin zaman humon hanisu shedid fadiya amulu elisha wa huwo kelim, keli intum rasulu humon, biga humon rasulu khamsin rajil wa humon fetishu le mudat talata yom, lakin humon ma ligo huwo ¹⁸Humon rijaa le elisha wa huwo kan gi geni fi ariha wa huwo kelim le humon, ana kan ma kelim le intum gal keli intum ma ruwa? ¹⁹Ruja ta medina kelim le elisha, asuma, nina gi asalu inta, hala ta medina kwes ze ma inta gi ainu, lakin moyo de batal wa turab ma kwes ²⁰Elisha juwabu, jebu takum le ana sahan wa wodi melih fogo wa humon jebu le huwo. ²¹Elisha ruwa le ana ta moyo wa kubu melil de fogo, wa huwo kelim, yahwah kelim, ana aliju moyo de min hasa le gedam ma bi kun fii mutu aw ardi al ma gi antij ²²Biga moyo kan tala kwes lahadi yom ta hasa. Bi wasat kelim al elisha kan kelim. ²³Biga elisha ruwa min hinak le bietel wa ze huwo kan gi douru fi sika shabab sukeir kan jaa min medina wa gi hagiru huwo, humon le huwo tala fok ya abu salaa, tala fok ya abu salaa ²⁴Elisha ainu wara tou wa huwo ainu humon, huwo nadi yahwah ashan bi laanu humon biga itniin duob tala min gaba awugu itniin wa arbein min shabab de ²⁵Biga elisha ruwa hinak le jebel karmel wa min hinak huwo rejaa le samaria.

Chapter 3

¹Wa fi tamantashar sena ta yehoshaphat melik ta yahudiya, yoram jena ta ahab kan bada hukumumu Israel min samariya, huwo hukumumu le mudat itnashar sena. ²Huwo amulu haja al shar fi ena ta yahwah, lakin kan ma ze abu wa uma tou ashan huwo agila amud ta hajeer al ghudsi ta baal al abu tou kan amulu ³Lakin huwo lisa gi shilu khataya ta yeroboam jena ta nebat al ghud Israel le amulu katiya wa huwo ma rijaa min humon. ⁴Wa hasa mesha melik ta moab al indu khurfan, huwo wodi le melik ta Israel miya alf khoruf miya alf khoruf, khoruf al indu suf ⁵Wa baad ahab kan mutu melik ta moab itmarad deed melik ta Israel ⁶Wa melik yoram sibu samariya fi wokit dak ashan bi zahizu shaab ta Israel le harib ⁷Huwo rasulu resala le yehoshaphat melik ta yshudiya, kelim melik ta moab itmarad deed ana, hal intum bi ruwa ma ana fi harib deed moab? Yehushaphat juwabu, ana bi ruwa ana ze inta, shaab tai ze shaab taki, hasiin tai ze hasiin taki ⁸Biga huwo kelim, nina bi ruwa hajimu huwo bi yatu teriga yehushaphat juwabu, bi sika ta sahara ta edom. ⁹Wa melik ta Israel ruwa ma melik ta yahudiya wa melik ta edom, humon kan lifu le muda saba yom, wa moyo kan biga mafi, moyo le jesh aw le haiwanat al ruwa ma humon ¹⁰Biga melik ta Israel kelim, de shunu? Hal yahwah nadi talata muluk ashan bi silimu humon le ida ta moab ¹¹Yehoshaphat keli, fi nebie ta yahwah hina, ashan nina bi rasulu yahwah bi wasat tou, wahid min khadam ta mulukta Israel juwabu wa kelim, Elisha jena ta shaphat fii hina, al kan kubu moyo fi edan ta Elisha ¹²Yehushaphat kelim, kelima ta yahwah ma inta wa melik ta Israel, yehoshaphat, wa melik ta edom ruwa le huwo ¹³Elisha kelim le melik ta Israel, keli ana amulu le inta shunu? Ruwa le anbiya ta abu wa uma taki. Biga melik ta Israel kelim le huwo, laa ashan yahwah nadi talata muluk deel ashan bi shilu humon le ida ta moab ¹⁴Elisha juwab yahwah allah ta junud al ana gi wogif gedam tou, iza ana ma kerimu wujud ta yehoshaphat melik ta yahudiya ana ma bi intibih le inta aw hata bi ainu le inta ¹⁵Lakin hasa jebu le ana nas ta musika wa amulu musika wa ida ta yahwah nezil le Elisha ¹⁶Huwo kelim kida abinu takum hufar fi wadi de ¹⁷Ashan yahwah kelim kida intum ma bi ainu hawa, wele intum bi ainu motoro, lakin wadi de bi mala ma moyo wa intum bi ashraf intum wa haiwanat takum wa kulu wa kulu haja takum al hai ¹⁸De haja besit fi ena ta yahwah wa huwo Kaman bi wodi le intum Intisar ala moabiteen ¹⁹Intum bi katulu ayi medina al muhasan(Gowi) wa ayi medina al kwes, gata takum ayi shejar al kwes, wogifu takum kulu majari ta moyo, wa demiru takum ayi gata ta ardi ta hujaar al kwes. ²⁰Wa fi sabah fi zaman ta gedimu zebiha, moyo beda jaa min itijah ta edom; beled kan maliyan be moyo ²¹Wa zaman nas moabeen kulu asuma enu melik jaa ashan bi harib deed humon, humon bad limu nefsa tomon sawa ayi zol al bi agdeer libisu gumash ta harib wa humon ruwa wogif fi hudud ²²Humon gum sabah bedir wa shemish kan gi bada wala aakis fir as moyo wan as moab ainu moyo gedam tomon gi bienu ahmar ze doom ²³Humon kore shedid, de doom muluk deel hagiga demiru wa humon katulu baad tomon, biga hasa keli nina ruwa seregu hajat min humon ²⁴Zaman humon jaa le khima ta Israel shaab ta Israel gum wa hajimu moabin wa humon jere min gedam tomon. Jesh ta Israel turudu moabin wa katulu humon ²⁵Humon demiru mudun wa ayi geta ardi al kwes kan ayi zol gi gada hajeer lahadi huwo kati kulu. Humon gofulu ayi majra ta moyo wa gata ayi shejar al kwes wa humon sibu bes kir hares ma hujaar al fogu, lakin asakiir al jahiziin hajimu huwo ²⁶Zaman mesh melik ta moab ainu huwo gi tala khasran fi harib de huwo bada shilu maa huwo subumiya rujal gi istakhdimu seaf ashan humon bi ruwa le melik ta edom lakin humon fashal ²⁷Biga jena tou al kebir al kan gi ruwa shilu hokum baad huwo, wa huwo gedimu jena de ze zebiha al gi haragu fir as syr (Heta) wa kan de wajaa shedid le Israel. Wa jesh ta Israel sibu melik mesha wa humon rejaa wara le ardi tomon.

Chapter 4

¹Wa kan fii mara ta wahid min abna ta anbiya jaa gi kore le Elisha, wa kelim, kadam taki al huwo rajil tai mutu wa inta arufu kadam taki huwo zol al gi kafu yahwah, hasa zol ta dayin jaa ashan shilu itniin iyal tai ashan bi kun abide tou ²Biga Elisha kelim le hiya keli ana amulu le inta shunu? Wori le ana inta indu shunu fi biet? Hiya kelim, kadam taki ma indu ayi haja biet, ella guruma ta ziet. ³Yala Elisha kelim, ruwa dayinu gurumat min jeranat taki, gurumat al fadi, dayinu ketir kan inta bi a geter ⁴Wa keli inta dakalu fi auda taki wa kufulu nesfa taki wa iyal taki juwa auda, wa kubu ziet fi gurumat de kulu wa tala gurumat al mala bi taraf. ⁵Biga hiya tala min Elisha wa ruwa gofulu nefsa tou wa iyal tou, humon jebu gurumat de le hiya, wa hiya malau bi ziet ⁶Zaman gurumat de biga maliyan, hiya kelim le jena tou, jibu le ana guruma tani, lakin huwo kelim le hiya, gurumat de kalasu wa ziet de wogif main dofugu. ⁷Biga hiya jaa wa kelim le rujal allah. Huwo kelim, ruwa beyou ziet, wa dafa dayin takin, wa esh inta wa iyal taki ma bagi de. ⁸Fi yom tani Elisha ruwa le shunem wa kan fi mara azima gi iesz hinak; hiya talabu min huwo ashan bi akulu ma hiya ze kulu ma Elisha gi ruwa huwo gi amulu, huwo gi wogif hinak wa gi akulu ⁹Mara de kelim le rajil tou, asuma hasa, ana arufu inu zol de huwo mukadas, rujul allah al dayiman huwo gi jaa ruwa min hini. ¹⁰Keli nina amulu auda sukeir fok tabiet le elisha wa nina bi wodi seiri fogo wa teribeza wa kursi wa lamba ashan kan huwo jaa le nina, huwo bi geni hinak. ¹¹Wa fi yom tani elisha jaa tani mara wa huwo wogif hinak, huwo geni fi auda de wa akudu raha. ¹²Elisha kelim le Gehazi kadam tou, nadi mara al min shunamit de wa zaman huwo nadi hiya, hiya jaa wa wogif gedam tou ¹³Elisha kelim le huwo, kelim le hiya, inta taabu nefsa taki kulu ashan bi ihtam ma nina. Keli amulu shunu ashan inta, keli nina wonusu le melik ashan inta aw le ghaed ta jesh, hiya juwabu, ana gi geni fi wasat shaab tai. ¹⁴Biga elisha kelim, keli nina amulu shunu le hiya, gehazi juabu, hagiga hiya ma indu jena, wa rajil biga ajuz ¹⁵wa elisha juwabu, nadi hiya. Zaman nadi hiya, hiya wogif fi bab ¹⁶Elisha kelim baad sena wahid fi nefsa al zaman, inta bi kun indu jena, hiya kelim laa, said tai wa rujul allah, ma keli inta kabasu kadam. ¹⁷Wa mara de hamil wa weledu jena weled fi nefsu zaman fi sena al baadu. Ze elisha kelim le hiya ¹⁸Zaman jena de raba, fii yom tani huwo ruwa le abu tou, huwo kan ma al hassa deen ¹⁹Huwo kelim le abu tou, ras tai, ras tai, abu tou kelim le khadim tou, shilu huwo le uma tou ²⁰Zazman khadim de shilu weled le uma tou, jena de geni fi rukuba ta uma tou lahadi nus ta nahar wa huwo mutu. ²¹Biga mara gum fok wa ragidu jena de fi serir ta rujul allah wa gofulu bab wa tala bara, ²²Hiya nadi rajil tou wa kelim, min fadlak rasulu le ana wahid khudam wa humar ashan ana bi jere le rujul allah wa bi rejaa. ²³Rajil tou kelim, malu inta deeru ruwa le huwo allela? De ma shahar jedid wa ma yom sebit? Hiya juwabu, kulu haja bi kun kwes ²⁴Biga hiya jahizu humar de wa kelim le kadim tou, sugu be sura, ma keli inta ruwa biraha lahadi ana yau bi kelim. ²⁵Biga hiya ruwa wa jaa le rujul allah fi jebel karmal. Zaman rujul allah ainu hiya bi masafa, huwo kelim le gehazi kadam tou, ainu yamdhak mara al shunamit gi jaa ²⁶Min fadlak jere le hiya wa kelim le hiya gal, hal kulu haja kwes ma inta wa rajil ma jena taki? Hiya juwabu kulu kwes. ²⁷Zaman hiya wosulu le rujul allah fi jebel, hiya amsuku kuraa tou. Gehazi jaa wa midu hiya beid lakin rujul allah kelim, sibu hiya ashan hiya tabaan wa yahwah dusu mushkila de min ana, wa ma wori le ana. ²⁸Biga hiya kelim, hal ana asalu min inta jena, ya said tai? Ana kan ma kelim gal, ma keli inta kabasu ana. ²⁹Wa elisha kelim le gehazi, jaisu nefsa le safar wa shilu hajat(asaya) tai fi ida taki. Ruwa le beit tou, iza inta ligo ayi zol, keli inta ma selemu wa iza ayi zol selemu inta, keli inta ma juwabu wa kutu asaya tai de fi wosa ta jena de. ³⁰Lakin uma ta jena de kelim, yahwah hai wa inta kaman hai, ana ma bi sibu inta. Biga elisha gum fok wa ruwa wara hiya ³¹Gehazi jere gedam min humon wa wodi asaya de fi wosa ta jena de, lakin jena de ma wonusu wa ma asuma wa gehazi rejaa le elisha wa kelim jena de ma gum. ³²Zaman elisha wosulu fi beit, jena de kan mutu wa huwo lisa kan fi serir ³³Biga elisha ruwa juwa wa gofulu bab wara huwo wa jena de wa huwo seli le yahwah ³⁴Huwo ruwa fok wa num fi gisim ta jena de, huwo wodi kasma tou fi kasma, wa ena fi ena, wa iden fi iden tou wa huwo midu gisim tou fi gisim ta jena de, wa gisim ta jena de tala sukun. ³⁵Biga elisha gum fok wa douru fi juwa ooda wa tani mara huwo ruwa midu gisim tou fi gisim ta weled de. Biga jena de atis saba marat wa huwo fata ena tou ³⁶Wa elisha nadi gehazi wa kelim, nadi mara al min shunamit de, nadi hiya wa hiya jaa fi ooda. Elisha kelim, arfa jena taki ³⁷Biga hiya dengiri wosa ta hiya le tehet fi kura tou wa dengiri fi al ardi wa biga shilu jena tou wa ruwa le bara. ³⁸Elisha jaa tani mara le gehazi wa kan fi majaa fi beled, wa abna ta anbiya kan gi gedam huwo, huwo kelim le kadim tou, wodi guruma kebeir fi nar wa rakabu mulah seliga le abna ta anbiya ³⁹Wahid min humon ruwa fi gaba ashan bi legetu khuda rawal huwo ligu karma ta gaba wa huwo limu garaa ta gaba ketier fi gita ta gumash tou. Humon gata kudurawat de wa wodi fi mulah seliga de, wa humon kan man arufu noeya ta khudarawat de shunu. ⁴⁰Biga humon gesimu seliga de le rujal de ashan bi akulu, baad zaman wa humon kan gi akulu, humon kore shedid wa kelim ya rujal allah, fi mutu fi guruma de. Wa humon ma bi agdeer akulu seliga de tani mara. ⁴¹Lakin elisha kelim, jiibu takum degig, huwo kubu degig de fi guruma de wa kelim, gesim takum le shaab, ashan keli humon akulu, wa biga kan mafi ayi haja al bi augu humon fi guruma.

⁴²Kan fi rajil jaa min baal shalisha le rujaɓ allah wa huwo jebu bakura(hasad jedid) ta ishriin esh ta shaer wa bakura ta dura huwo kelim, wodi de le shaab ashan humon bi akulu ⁴³Khadim tou kelim, shunu, ana bi agdeer gesimu de le miya rujaɓ? Lakin elisha kelim wodi de le shaab, ashan humon bi akulu, leanu yahwah yau kelim gal humon bi akulu wa humon bi fadulu bagi ⁴⁴Biga khadim tou gesimu le humon, humon akulu wa humon sibu gabi besh ze kalam ta yahwah kan waadu.

Chapter 5

¹Wa naaman kan ghaed ta jesh ta melik ta aram, huwo kan azim wa zol mustaram fi ena ta said tou, ashan bi wasat tou yahwah kan wodi Intisar le aram, huwo Kaman kan gowi, rajil shujaa, lakin huwo kan indu juzan

²Arameen kan ruwa amulu harib fi mujmuat fi ardi ta Israel wa humon shilu biniya sukeir wa hiya gi ishtakal le mara ta naaman. ³Biniya de kelim le saida tou, ana kan gi itmana enu said tai bi kun fii ma nebie al kan fi samariya, wa how kan bi aliju said tai min juzam tou de. ⁴Biga naam ruwa wa kelim le melik lalam al biniya al sukeir al min ardi ta Israel de kelim. ⁵Biga melik ta aram kelim, ruwa hasa, wa ana bi rasulu resala le melik ta Israel. Naaman ruwa wa shilu ma huwo ashara wazna ta fedha, sita alf gita ta dahab wa ashara geyarat min gumashat ⁶Huwo Kaman juwab le melik ta Israel gi kelim, hasa kan resala de wosulu inta bi arufu huwo min juzam tou. ⁷Zaman melik ta Israel agara juwab de, huwo sheritu gumashat tou wa kelim, hal ana allah, ashan bi katulu wa ashan bi hai ashan zol de bi kelim enu huwo deer ana keli aliju zol min juzam tou? Keli intum arufu kaanu huwo gi bada fetish mashakil ma ana. ⁸Wa zaman Elisha rujul allah asuma gali, melik ta Israel sheritu gumashat tou huwo rasulu resala le melik gi kelim, leh inta sheretu gumashat taki? Hasa keli huwo jaa le ana, wa huwo bi arufu gal fii nebie fii Israel. ⁹Biga naaman jaa ma hasiin wa arabat tou wa huwo wogif fi bab ta beit ta Elisha ¹⁰Elisha rasulu marasula le huwo gi kelim, ruwa wa dakalu gisim taki fi nahri urdon sabaa marat wa gisim taki bi rejaa, wa inta bi kun nedif. ¹¹Lakin naaman kan zaalan wa tala bara wa kelim, asuma, ana fekir enu huwo hagiga bi tala bara le ana wa bi wogif wa nadi isim ta yahwah allah tou, wa huwo bi hariku ida tou fi mahal ta ayan wa ana bi aliju min juzam tai ¹²Hal abanah wa pharpar, humon ma anhar ta demishg, ahsiiin min kulu moya ta Israel? Kan keli ana beredu fi humon wa ana ma bi kun nedeif? Biga huwo rejaa wa ruwa be zalan. ¹³Biga khudam ta naaman jaa gerib wa kelim le huwo, abu tai, iza nebie kelim le inta ashan bi amulu haja al saab, hal inta ma bi amulu wa kan bi ketier, biga, zaman huwo kelim le inta, dakalu nefsa taki wa inta bi kun nedief ¹⁴Biga huwo ruwa wa dakalu nefsa tou saba marat fi nahri urdon, amulu irshadat ta rujul allah, lahan tou kan rejaa tani mara ze gisim ta jena sukeir, wa huwo kan biga kwes aliju. ¹⁵Naaman rejaa le rujul allah, huwo wa kulu nas al ma huwo, wa jaa wa wogif gedam huwo, huwo kelim, asuma, hasa ana arufu gal mafi allah tani fi ardi de kulu ella fi Israel, ashan kida min fadlak shilu hadiya de min kadam taki ¹⁶Lakin Elisha juwabu, yahwah hai, al ana gi wogif gedam tou. Ana ma bi shilu ayi haja. Naaman hanisu Elisha ashan bi shilu hadiya de, lakin huwo aba. ¹⁷Biga naaman kelim iza kan laa, biga ana gi asalu inta ashan keli wadi le kadam taki itniin humula ta humar min turab, ashan min hasa wa le gedam, kadam taki ma bi wodi ayi tegdima al haragu wele zebiha le ayi allah ella yahwah

¹⁸Wa bi teriga al wahid de keli yahwah afii kadam taki, wa de zaman al melik tai ruwa le biet ta rimmon ashan bi seli hinak, wa huwo teki fi ida tai wa asjud fi biet ta rimmon. Yahwah keli afi kadam taki fi haja de. ¹⁹Elisha kelim le huwo, ruwa bi salam, biga naaman ruwa. ²⁰Huwo safir bi masafa guseir wa gehazi khadam ta Elisha rujul allah kelim le nefsa tou, asuma, said tai aba naaman al aramati ashan huwo ma rudu hadiya min ida tou, yahwah hai, ana bi jere wara huwo wa shilu haja min huwo ²¹Biga gehazi ruwa wara naaman, zaman naaman ainu huwo gi jere wara huwo, huwo nezil tehet min arabiya tou ashan bi gabilu huwo wa kelim hal kulu haja kwes? ²²Gehazi kelim kulu haja kwes said tai rasulu ana gal, asuma hasa fii itniin shabab min abna ta anbiya humon jaa min jebel ta Ephraim. Min fadlak wodi le humon wazna ta fedha wa itniin getaat ta gumashat. ²³Naaman juwabu, ana muksut ashan bi wodi le inta itniin waznat naaman asalu gehazi wa robutu itniin wazna ta fedha fi itniin gufa ma itniin gear ta gumashat wa wodi humon le itniin min khudam tou al humon kan gi arfau akiyas de wa humon kan gi ruwa gedam ta gehazi ²⁴Zaman gehazi wosulu fi jebel, huwo shilu akiyas ta fedha de min iden tomon wa dusu humon fi biet wa turudu humon bara wa humon ruwa ²⁵Zaman gehazi ruwa wa wogif gedam said tou, Elisha kelim le huwo, inta jaa min wen ya gehazi? Huwo juwabu, khadam taki ma ruwa fi ayi mahal. ²⁶Elisha kelim le gehazi, kan ruhu tai maa ma inta zaman al zol de rejaa arabiya tou ashan bi gabilu inta? Hal de wokit al bi shilu gurush wa gumashat, wa zieton wa karma wa ghanama wa bagara wa khadamin al rujul wa nuswan?

²⁷Wa biga juzam ta naaman bi jaa le inta wa ajiyal taki lellabad. Biga gehazi tala bara min getam tou, indu juzam abiyat zi telij.

Chapter 6

¹Al awulat ta al kuhana kelim le Alisha, "Al makan al nina bi geni ma itakum biga suker kalis le nina kulu. ²Arjuk kede nina rua le al Ardon, wa kede ayi rajil gata sejera tehet inak, wa kede nina abinu makan le nina inak al nina biga bi geni fogo." Alisha juabu, "Itakum bi agder rua gidam." ³Wahid min umon kelim, "Arjuk rua ma kadamini taki." Alisha juabu, "Ana bi rua." ⁴Kida uwo masa ma umon, wa zaman umon ja le Ardon, umon bada le gata asjar tehet. ⁵Lakin ze wahid kan bi gata, al ras fas/balata waga fijua al moyo; uwo kore wa kelim, "Ah la, said tai, uwo kan asalu!" ⁶Kida al rajul Allah kelim, "Uwo kan waga wen?" Al rajil wori le Alisha al makan. Uwo biga gata kasab, jadau fi la moyo, wa amulu sankal hadid. ⁷Alisha kelim, "Arfa uwo fuk." Kida al rajil midu iden tao wa amsuku uwo. ⁸Hasa al melik ta Aram kan sabibu harb dit Israil. Uwo sawiru ma kadamini tao, kelim, "Muasker tai bi kun fi wa makan zede." ⁹Kida al rajul Allah rasal le a;l melik ta Israil, kelim, "Kelik haris mata mur le makan dak, lianu al Aramien bi rua tija dak." ¹⁰Al melik ta Israil rasal risala le al makan al yau rajul ta Allah kan wonusu wa anziru uwo. Aktar min wahid au itniin, zaman al melik masa inak, uwo kan biga haris. ¹¹Al melik ta Aram kan zalan an inzarat delin, wa uwo nadi kadamini tao wa kelim le umon, "Itakum ma mumkin bi wori le ana munu wasat nina yau le al melik ta Israil?" ¹²Kida wahid ta kadamini tao kelim, "La, said tai, melik, lianu Alisha al nebi fi Israil wori le melik ta Israil al kelimat al ita wonusu fi jua gurfu num taki!" ¹³Al melik juabu, "Rua wa ayinu Alisha yau fi bewen kida Ana biga bi rasulu rijal wa bi gobudu uwo." Kan wori le uwo, Ayinu, uwo yau fi Dotham. ¹⁴Kida al melik rasal hasasin le Dothan, markibat, wa jess ketir. Umon ja be lel wa gordonu al medina. ¹⁵Zaman al kadam ta rajul ta Allah kalas gum bediri wa rua bebara, kalas, jess ketir ma hasain wa marakibat gordonu al medina. Kadam tao kelim le uwo, "Ah, said tai! Nina bi amulu sunu?" ¹⁶Alisha juabu, "Mata kafu, lianu delin al yau ma nina umon aktar min delin al yau ma umon." ¹⁷Alisha seli wa kelim, "Yahuah, Ana asalu gali ita bi fata uyun tao kede uwo biga ayinu." Biga Yahuah fata uyun al kadam, wa uwo saf. Kaman, al jebel kan malian be hasasin wa marakibat ta nar hawuli Alisha! ¹⁸Zaman al Aramein ja tehet le uwo, Alisa sala le Yahuah wa kelim, "Adrab nas delin amian, Ana asalu ita," Kida Yahuah amulu umon amianin, bes ze Alisha kan asalu, ¹⁹Biga Alisha wori al Aramien, "De yau ma al sika, wele de yau al medina. Taal takun wara ana, wa Ana bi silu itakum le al rajil al itakum bi fetisu fogo uwo." Biga uwo gedimu umon le Samiria. ²⁰Uwo kan biga hasal zaman umon kan ja jua Samiria, Alisha kelim, "Yahuah, fata al uyuun ta rujal delin biga kede umon ayinu." Yahuah fatao uyuun tomon wa umon safu, wa kalas, umon kan fi nus ta al medina ta Samiria. ²¹Al melik ta Israil kelim le Alisha, zaman uwo saf umon, "Abu tai, kede Ana katulu umon? Kede Ana katulu umon?" ²²Alisha juabu, "Ita lazim ma bi katulu umon. Biga ita bi katulu delin al ita kalas salu asir/masajin ma sef wa kos/danga taki? Wodi akil wa moyo gidam umon, kede umon biga akulu wa asrab, wa rua said tomon." ²³Kida al melik jahisu akil kifaya le umon, wa zaman umon kalas akal wa sirib, uwo rasal umon bara, wa umon masa wara le said tomon. Kimiya asakir ta Aramien delin biga ma rija le zaman towil fijua al art ta Israil. ²⁴Bat dak Ben Hadad melik ta Aram de limu kulu jes tao wa hajam Samiria wa gobudu uwo. ²⁵Kida inak kan jiyana/maja sedid fi Samaria. Biga , umon asiru uwo lakadi ras himar biga kan bi isteru/biu be tamania gitaat ta fida, wa robao ta awusak hamama be kamsa gitaat ta fida. ²⁶Ze al melik ta Israil kan bi mur gerib be al heta/hos, mara tani kore le uwo, kelim, "Saidi, said tai, melik." ²⁷Uwo kelim, "Kan Yahuah biga ma sayidu ita, kef biga Ana bi sayidu ita? Fi ayihaja inak bija min al maon degit au maon masurub?" ²⁸Al melik istamart, "Sunu yau bi azibu ita?" Hia juabu, "Mara de kelim le ana, 'Wodi welet taki ashan nina bi akulu uwo alela, wa nina bi akulu welet tai bukura.'" ²⁹Kida nina bi rakabu welet tai wa akulu uwo, wa Ana kelim le hia fi yom al tani, "Wodi welet taki asahan nina bi akulu uwo, lakin hia kan dusu welet ta hia." ³⁰Kida zaman al melik sima al kilimat ta al mara, uwo sarat gumsat tao(hasa uwo kan masi be al heta/hos, wa al nas ayinu wa saf gali uwo indu gumassawal be rukba, dit gilit tao. ³¹Biga uwo kelim, "Kede Allah amulu kida le ana, wa kaman aktar, kan al ras ta Alisha welet ta Shaphat fadulu fogo uwo alela." ³²Lakin Elisha kan bi geni fi bet tao, wa al shiuk kan gaidin ma uwo. Al melik rasal rajil min uwo, lakin zaman al murasila ja le Alisha, uwo kelim le al shiuk, "Ayinu kef welet de ta katil kan rasulu le silu ras tai bara? Ayinu, zaman al marasla ja, gofulu al bab, wa amsuku al bab mokful le uwo. De yau ma sort kurain ta said tao wara uwo?" ³³Zema uwo kan lisa bi wonusu ma umon, kalas, al murasula ja tehet le uwo. Al melik kan kelim, "Kalas, muskila de ja min Yahuah. Le biga Ana bi istena le Yahuah bat kida?"

Chapter 7

¹Alisha kelim, "Asma al kalam ta Yahuah. De yau sunu Yahuah kelim: 'Bukra ze zaman de wozin ta degit bi biu/isteru be fida wahid, wan itniin wozanat ta barley be akir wozin/taman, fi al abab ta Samiria.'" ²Biga al kait fogo iden tao melik wodi juab ta rajul ta Allah, wa kelim, "Ayin, hata kan Yahuah biga amulu sababik fi sama, seyi haja de bi hasil?" Alisha juabu, "Ayin, ita bi suf uwo bi hasil ma uyuun taki, lakini ita ma bi akulu ayihaja min fogo."³Hasa inak kan arba rujal indum juzam/jengeli adil bebara al bab medina. Umon keim le badun tomon, "Le bes nina bi geni ini lakadi nina mutu? ⁴Kan nina kelim gali nina kede rua fijua al medina, biga al jijan yau fi al medina, wa nina bi mutu inak. Lakin kan nina lisa bi geni ini, nina lisa bi mutu. Hasa biga, taal, kede nina rua le al jess ta al Aramien. Kan umon sibu nina hai, anina bi geni hai, wa kan umon katulu nina, anina bes bi mutu."⁵Kida umon gum fok be geribsbah le rua fogo al muasker ta Aramein; zaman umon wosulu be al bara ta al muasker, inak kan mafi wahid inak. ⁶Lianu Rabana kan biga amulu/sibu al jess Aramein asma izaaj ta markabat, wa izaaj ta hasasin al izaaj ta jess ketir tani, wa umon kelim le badun tomon, "Al melik ta Israil kalas ajiru al muluk ta al Hittitein wa Masirein le ja dit nina."⁷Bekida al asakir gamu wa jere mini al geribsbah; umon sibu kemat tomon, hasasin tomon, hamir tomon wa al kema ze ma uwo, wa jere le haya tomon. ⁸Zaman al rijal indu juzam/jengeli ja le barata al kema, umon masa fijua kema wahid wa akulu wa asurybu, wa arfa bara fida wa dahab wa gumasat, wa masa wa dusu umon. Umon ja wara wa dakalu fijua kema tani wa arfao hajat bara min inak kaman, wa masa wa dusu. ⁹Biga umon kelim le badun tomon, "Nina ma bi amulu kuwes/sah.Yom de yau yom ta akbar kuwes, lakin nina biga bi askut an uwo. Kan nina istenu lakadi besabah, ugubat bi waga fogo nina. Hasa biga, taal, kede nina rua wa wori le betmelik."¹⁰Kida umon masa wa nadi al hurasbab ta al medina. Umon wori le umon, kelim, "Nina masa le al kema ta al Aramein, lakin inak kan mafi wahid inak, wele al sort ta ayiwahid, lakin inak kan al hasasin morbut, wa al hamir morbut, wa al kemat ze ma umon."¹¹Biga al hurasbab kore be ilan kabarat de le bara, wa biga kan wori fijua al bedmelik.¹²Biga al melik gum bilele wa kelim le kadamin tao, "Ana bi wori le ita hasa sunu al Aramein kalas amulu le nina. Umon aruf gali nina jijanin, kida umon kalas rua bara min al kema le dusu nufustomon fi al gabat. Umon bi kelim, 'Zaman umon ja bara min al medina, nina bi silu umon hai, wa rua fijua al medina.'" ¹³Wahid ta al kadamin ta melik juabu wa kelim, "Ana bi asalu ita, kede juzu rijal silu kamsa min al hasasin al fadulu, al kan sibu fi al medina. Umon biga ze kulu al sukan ta Israil al tanin al yau fadulu_mazam kalas hasa matu; kede nina rasulu umon wa ayinu."¹⁴Kida umon salu itniin markibat ma hasasin, wa al melik rasal umon wara al jess ta al Aramein, kelim, "Rua wa ayinu."¹⁵Umon masa wara umon le al Ardon, wa kulu al sika kan malian be malabis wa hajat al al Aramein kalas jadau bara be sura tomon. Kida al murasilin rija wa wori le melik.¹⁶Al nas masa bara wa fadi al kema ta al Aramien. Kida wozin ta degit nedif kan bi biu be taman besit, wa itniin wazanat ta barley be sekel, bes ze al kelima ta Yahuah kan kelimu.¹⁷Al melik kan amiru al kait al bi kun mosuol fi al buaba, wa al nas dusu uwo tehet fi al babsare. Uwo mat ze al rajul ta Allah kan kelim, al wonusu zaman al melik kan ja tehet le uwo.¹⁸Kida uwo hasal ze al rajul ta Allah kan wori le al melik, kelim, "Ze zaman de fi al bab ta Samiria, itniin wazanat ta addas bi kun fi be taman rekis, wa mizan ta degit nedif be arkas taman."¹⁹Al kait dak kan juabu al rajul Allah wa kelim, "Ainu, hata kan Yahuah biga amulu sababik fi sama, sayi hajat de bi hasil? Alisha kan kelim, "Ayin, ita bi suf/ragibu bi hasil ma uyuun taki, lakin ita ma bi ayihaja minu."²⁰De yau bedab sunu hasal le uwo, lianu al nas dusu uwo fi la bab, wa uwo mat.

Chapter 8

¹Hasa Alisha kalas wonusu le al mara al welet uwo kan rijau le haya. Uwo kelim le hia, "Gum, wa rua ma nasbet taki, wa geni fi ayimakan ita biakder fi beled tani, ashan Yahuah kalas nadi le maja/jian al bi ja fogo art de le muda saba senawat." ²Kida al mara gam wa hia tii le kalam ta al rajul Allah. Hia masa ma nasbet tao wa geni fi al art ta al Phalastinen saba senawat. ³Uwo ja an al nihaya ta saba senawat al mara de rija min al art ta al Phalastinen, wa hia masa le al melik le asalu uwo le bet hia wa le art ta hia. ⁴Hasa al melik kan bi wonusu ma Gehazi al kadam ta al rajul ta Allah, kelim, "Arjuk wori le ana kulu al hajat kebir al Alisha kalas amulu." ⁵Biga ze uwo kan bi wori le melik kef Alisha kan rijau le haya al jena al kan mutu, al nefsu mara al welet hia uwo rijau le haya ja le asalu al melik le bet wa art ta hia. Gehazi kelim, "Said tai, melik, al mara de yau, wa de yau welet hia, al Alisha rijau le haya." ⁶Zaman al melik asalu al mara an welet hia, hia wadihu biga le uwo. Kida al melik amar dabit tani le hia, kelim, "Wodi wara le hia kulu al kan haga wa kulu al hasat/intaj ta mazra mini al yom al hia sibu al art lakadi jasa." ⁷Alisha ja le Dimask wen Ben Hadad al melik ta Aram kan ayan. Al melik kan wori, "Al rajul ta Allah kalas ja ini." ⁸Al melik kelim le Hazael, "Silu hadia fi iden taki wa rua gabilu al rajul ta Allah, wa tasawar ma Yahuah abri/wasat uwo, kelim, 'Ana bi tala kuwes min marat de?'" ⁹Kida Hazael masa le gabilu uwo wa salu hadia ma uwo ta ayi sikil ta haja kuwes le Dimask, arfau be arbayin jimal. Kida Hazael ja wa wagaf gidam Alisha wa kelim, "Welet taki Ben Hadad melik ta Aram kan rasulu ana le ita, kelim, 'Ana bi tala kuwes min marat de?'" ¹⁰Alisha kelim le uwo, "Rua, kelim le Ben Hadad, 'Ita be taakit bi tala kuwes,' lakin Yahuah kalas wori le ana gali uwo be taakit bi mutu." ¹¹Biga Alisha asara le ¹²Hazael lakadi uwo kan fadia/kajal amsuku, wa al rajul Allah baka/kore. Hazael saal, "Le ita bi kore, said tai?" Uwo juabu, "Ashan Ana aruf al sar/haja batal al ita bi amulu le al nas ta Israil. Ita bi kutu markasguwa tomin fogo nar, wa ita bi katulu sabab tomon ma al siuf, gitaat ze wasak al sukerin tomon, wa fagau fadi hamilanin tomon." ¹³Hazael juabu, "Munu yau kadam taki, al uwo biga bi amulu haja kebir de? Uwo yau kelib bes." Alisha juabu, "Yahuah kalas wori le ana gali ita bi kun melik ala Aram." ¹⁴Biga Hazael sibu Alisha wa ja le said tao, al kelim le uwo, "Sunu yau Alisha kelim le ita?" Uwo juabu, "Uwo wori le ana gali ita bi tala kuwes." ¹⁵Biga bat yom min kabar de Hazael salu al batania wa dakalu fi moyo, wa katau fok usa ta Ben Hadad ashan uwo bi mutu. Biga Hazael biga ja melik fi makan tao. ¹⁶Fi al senat Kamis ta Joram welet ta Ahab, melik ta Israil, Yehoram bada le hukum. Uwo kan al welet ta Yehoshaphat melik ta Yahuzah. Uwo bada le hukum zaman Yehoshaphat kan melik ta Yahuzah. ¹⁷Yehoram kan itniin_teletin senawat fi umor zaman uwo bada le hukum, wa uwo hakam le tamania senawat fi Arselim. ¹⁸Yehoram dowuru fi al turuk ta muluk ta Israil, ze al bet ta Ahab kan bi amulu; fa uwo kan mau bit Ahab ze mara tao, wa uwo amulu hajat batal fi ena ta Yahuah. ¹⁹Lakin bes, ashan kalam kadam tao Daud, Yahuah ma dairu demiru Yahuzah, ze ma uwo kalas wori le uwo gali uwo daiman bi wodi le uwo sulala/ajial. ²⁰Fi ayom Yehoram, Adom marit min tehet al iden ta Yahuzah, wa umon kutu melik fok nufustomon. ²¹Biga Yehoram abar ala le Zair ma kulu markibat tao. Zaman al Adomien gordonu Yehoram, markab kiadat tao gam fok wa hajam umon asna al alel/bilel; lakin jess Yehoram jere bara wa masa wara le biut tomon. ²²Kida Adom kan biga fi tamarut dit al hukum ta Yahuzah le hata yomun haza. Lubnah kaman itmarat fi nefsu zaman. ²³Ze le al umur/hajat bi iktas Yehoram, kulu al uwo amalu, delin kulu ma maktub fi al kutub ta al ahdas ta al muluk ta Yahuzah? ²⁴Yehoram akat raha ma abuhat tao wa kan dofunu ma umon fi al medina ta Daud. Biga Ahaziah welet tao biga ja melik fi makan tao. ²⁵Fi al itnasar sena ta Yoram welet ta Ahab, melik ta Israil, Ahaziah welet ta Yehoram, melik ta Yahuzah, bada le hukum. ²⁶Ahaziah kan itniin_isirin senawat fi umor zaman uwo bada le hukum; uwo hakam le wahid sena fi Arselim. Isim umu kan Athaliah; hia kan al bit ta Amri, melik ta Israil. ²⁷Ahaziah dowuru fi al sikat ta al bet ta Ahab; uwo amulu kan haja batal fi ena ta Yahuah, ze al bet ta Ahab kan amulu, lianu Ahaziah kan welet al nesib au rajil binia fi bet ta Ahab. ²⁸Ahaziah masa ma Yoram welet ta Ahab, le sakila dit Hazael, melik ta Aram, fi Ramoth Gilead. Al Aramein awugu Yoram. ²⁹Melik Yoram raja le al ilaj fi Jezreel min al juruh al Aramein awugu fogo uwo fi Ramah, zaman uwo sakal dit Hazael melik Aram. Kida Ahaziah welet ta Yehoram, melik ta Yahuzah, masa tehet le Jezreel lr ayinu Yoram welet ta Ahab, ashan Yoram kan biga muawak.

Chapter 9

¹Alisha al nebi nadi wahid ta al awulat ta al ambia wa kelim le uwo, "Libisu le mamoria, biga silu kizas zet suker de fi ida wa rua le Ramoth Gilead. ²Zaman ita wosulu, fetisu le Jehu welet ta Yahushaphat welet ta Nimshi, wa rua jua wa kede uwo gum fok min nus zumala tao, wa silu uwo le jua diwan. ³Biga silu al kizas ta zet wa kubu uwo fok ras tao wa kelim, 'Yahuah kelim zede: "Ana kalas masahu ita melik ala Israil.'" Biga fata al bab, wa jere bara; ma ta akir."⁴Kida al rajil suker, al nebi suker, masa le Ramoth Gilead. ⁵Zaman uwo wosulu, kaman, al kiadat ta al jess kan gaidin. Kida al nebi suker kelim, "Ana kalas ja le sabab le ita, kait." Jehu juabu, "Le yatu min nina?" Al nebi suker juabu, "Le ita, kait."⁶Kida Jehu gam wa masa fijua al bet, wa al nebi kubu al zet fok ras tao wa kelim le Jehu, "Yahuah, al Allah ta Israil, kelim zede: 'Ana kalas masau ita melik ala al nas ta Yahuah, ala Israil.'Ita lazim katulu al usra ta Ahab said taki kida ashan Ana biga bi dafa al dom ta kadamin tai al ambia wa al dom ta kulu al kadamin ta Yahuah al kan katulu be al iden ta Jezebel. ⁸Lianu al usra ta Ahab kulu bi mutu, wa Ana bi gata min Ahab ayi jena welet, hata uwo yau abit au zol hur/ma abit.⁹Ana bi amulu al bet ta Ahab ze al bet ta Yeroboam welet ta Nebat wa ze al bet ta Baasha welet ta Ahijah. ¹⁰Al kilab bi akulu Jezebel fi Jezreel, wa inak ma bi kun zol wahid al bi dofunu hia.'" Biga al nebi fata al bab wa jere bara.¹¹Biga Jehu tala bara le al kadamin ta said tao, wa wahid kelim le uwo, "Saii ayihaja kulukuwes?" Jehu juabu umon, "Itakum aruf al rajil wa al sikil ta hajat uwo kelim. ¹²"Umon kelim, "De yau kidib. Wori le nina." Jehu juabu, "Uwo kelim zede wa gali le ana, wa uwo kaman kelim, 'De yau sunu Yahuah kelim: Ana kalas masahu ita ze melik ala Israil.'" ¹³Biga ayi min umon besura agila bara gumasatn tomon al bebara wa kutu tehet Jehu fi al fok ta al kabkab. Umon afuku al buk/trumbeta wa kelim, "Jehu yau melik."¹⁴Fi teriga de Jehu welet ta Yehoshaphat welet ta Nimshi itjasa dit Yoram. Hasa Yoram kan bi difau Ramoth Gilead, uwo wa kulu Israil, ashan al Hazael melik ta Aram, ¹⁵lakin melik Yoram kan rija wara le Jezreel le bi aliju min al juruh al Aramien kan awugu fogo uwo, zaman uwo kan sakal dit Hazael melik ta Aram. Jehu kelim le al kadamin ta Yoram, "Kan de yau raya taki, biga kede wahid ma tefes wa rua bara min al medina, ashan kede rua wori akbar de fi Jezreel."¹⁶Kida Jehu arkab fi markiba le Jezreel; lianu Yoram kan bi akudu raha inak. Hasa Ahaziah melik ta Yahuzah kan ja le ayinu Joram.¹⁷Al rajilgafir kan wagif fok al buruj fi Jezreel, wa uwo ayinu al mojomu ta Jehu ze uwo bi ja min bayit; uwo kelim, "Silu rajulhusan, wa rasulu uwo bara le gabilu umon; wori le uwo sunu bi kelim, 'Itakum bi ja fi salam?'" ¹⁸Kida al rajil kan rasulu fok daharhusan le gabilu uwo; uwo kelim, "Al melik kelim zede: 'Itakum jain fi salam?'" Kida Jehu kelim, "Sunu kalas ita amulu ma salam? Gilibu wa sugu wara ana." Biga al rajil al haris wori le al melik, "Al murasil kalas gabilu umon, lakin uwo ma rija wara."¹⁹Biga uwo rasal bara rajil nimra itniin fok daharhosan, al rua le umon wa kelim, "Al melik kelim: 'Itakum jain fi salam?'" Jehu juabu, "Sunu kalas ita amulu ma salam? Gilibu wa sugu wara ana." ²⁰Tanimara al rajigafir gedimtagarir, "Uwo kan gabilu umon, lakin uwo yau ma rija wara. Lianu al sika al markiba yau bi sugu fogo yau al sika al Jehu welet ta Nimshi saik; uwo yau saik beteriga awusa."²¹Kida Joram kelim, "Kutu markiba tai jahis." Umon jahisu markiba tao, wa Joram meli ta Israil wa Ahaziah melik ta Yahuzah sugu le bara, kuluwahid fi karlo tao, le gabilu Jehu. Umon ligo uwo fi al mumtalak ta Naboth al Jezreely. ²²Zaman Joram saf Jehu, uwo kelim, "Ita bi ja fi salam, Jehu?" Uwo juabu, "Yatu salam yau inak, kan al wasania amal ta zina/samata wa sahara ta uma taki Jezebel kalas biga ketir?"²³Kida Yoram gilibu karlo tao wa jere wa kelim le Ahaziah, "Inak fi muamara/ingilab, Ahaziah." ²⁴Biga Jehu juru kos/danga tao ma guwa tao kamil wa durubu Yoram finus kitaf tao; al siham/nisab dakalu jua gelba tao, wa uwo katas tehet fi karlo tao. ²⁵Biga Jehu kelim le Bidkar kait tao, "Arfa uwo fok wa jadao uwo fi al gabat ta Naboth al Jezreeliny. Fekir an kef zaman ita wa ana saigin sawa wara Ahab abu tao, Yahuah kutu nubua de dit uwo: ²⁶Umbari Ana saf al dom ta Naboth wa al dom ta awulat tao_alanu Yahuah_wa Ana be taakit kutu ita dafa le uwo fogo gaba de_Yahuah alan. Hasa biga , arfa uwo fok wa jadao uwo fogo gaba de, alahasab le al kelima ta Yahuah."²⁷Zaman Ahaziah al melik ta Yahuzah saf zede, uwo jere be fok al sare le Beth Haggan. Lakin Jehu rua wara uwo, wa kelim, "Katulu uwo kaman fi al karlo," wa umon durubu uwo fi mutala ta Gur, al yau fi Ibleam. Ahaziah jere le Megiddo wa mat inak. ²⁸Kadamin tao rafao gisim tao fi karlo le Arselim wa dofunu uwo fi turuba tao ma abuhut tao fi medina ta Daud.²⁹Hasa uwo kan fi al senat ihidasar ta Yoram welet ta Ahab al Ahaziah kan bada le hukum ala Yahuzah.³⁰Zaman Jehu ja le Jezreel, Jezebel sima an nu, wa hia buyau uyuun ta hia, nizamu sar ta hia, wa ayinu le bara subak. ³¹Ze Jehu kan bi dakalu be al bab, hia kelim le uwo, "Ita bi ja fi salam, ita Zimri, katil ta said taki?" ³²Jehu ayinu fok le al subak wa kelim, "Munu yau fogo tija tai? Munu?" Biga itniin au talata nas al sakalin fi gasra ayinu bara.³³Kida Jehu kelim, "Jadao hia tehet." Bekida umon jadao Jezebel tehet, wa juzu ta dom ta hia rusu fok al heta wa al hasasin, wa Jehu dusu hia be kura. ³⁴Zaman Jehu dakalu al gasra, uwo akal wa sirib. Biga uwo kelim, "Ayinu hasa le mara al malaun de wa dofunu hia, lianu hia yau binia ta melik."³⁵Umon masa le dofunu hia, lakin umon ligo ma aktar min hia min haikal, al kurain, wa al udam ta idenat ta hia. ³⁶Kida umon rija wara wa kelim/wori le Jehu. Uwo kelim, "De yau al kelima ta Yahuah al

uwo wonusu be kadam tao Iliah al Tishbiti, kelim, 'Fi al art fi Jezreel al kilab bi akulu al jusa/gisim ta Jezebel, ³⁷wa al jusa ta Jezebel bi kun ze wasaka fok al wash ta al mazare fi al art ta Jezreel, kida gali mafi wahid bi kun biagder kelim, "De yau Jezebel."""

Chapter 10

¹Hasa Ahab indu sebein ajial fi Samiria. Jehu katab kitab at wa rasal umon le Samiria, le al hukam ta Jezreel, mindimnu al shiuk wa al mustisarin ta ajial Ahab, kelim, ²"Ajial said takum yau ma itakum, wa itakum kaman indu markibat wa hasasin wa mudun reisia wa asliha. Kida biga, ze guam ze kitabat de ja le itakum, ³iktar al aksan wa mustahik ketir min ajial ta said takum wa kutu uwo fogo ars/kursi abu tao, wa sakila le kat malaki ta said takum." ⁴"Lakin umon kan kaifin wa kelim wasat nufustomon, "Ayin, al itniin muluk ma biagder wogif gidam Jehu. Kida kef nina bi wogif?" ⁵"Biga al rajil al kan mosul ta al gasra, wa al rajil al kan rabao al iyal, rasal kelima wara le Jehu, kelim, "Nina yau kadamini taki. Nina bi amulu ayihaja al ita amiru le nina. Nina ma bi amulu ayi rajil melik. Amulu sunu yau kuwes fi uyuun taki." ⁶"Biga Jehu katab kitab al nimra itniin le umon, kelim, "Kan itakum yau biga fi tija tai, wa kan itakum bi asma le sort tai, itakum lazim silu al ruus ta al rujal ta ajial ta said takum, wa taal le ana fi Jereel ze zaman de bukra." Hasa al ajial melik sebein fi adad, kan ma al rujal mohimin ta al medina, al kan bi rabao umon. ⁷Kida zaman al waraga ja le umon, umon salu awulat melik wa katulu umon, sebein askas/nas, kutu rasin tomon fi gufat, wa rasal umon le Jehu fi Jezreel. ⁸Al murasila ja le Jehu, kelim, "Umon kalas jabu al rasin ta al awulat melik." Kida uwo kelim, "Kutu umon fi itniin guntarat fogo al matkal ta al bab lakadi al sabah." ⁹"Fi al sabah Jehu masa bara wa wagaf, wa kelim le kulu al nas, "Itakum yau abrar/masakin. Ayinu, Ana katata dit said tai wa katulu uwo, lakin munu katulu kulu delin?" ¹⁰Hasa itakum biga hagiga lahisu gali mafi juzu ta kalam Yahuah, al kalam al uwo wonusu bekusus al bet Ahab, bi waga le al wata, lianu Yahuah kalas amulu sunu uwo wonusu anu wasat kadam tao Ilia." ¹¹Kida Jehu katal kulu nas al fadulu fi al bet ta Ahab fi Jezreel, wa kulu rujal tao mohimin, asdika gerb ma uwo, wa kahana tao, lakadi wele wahid min umon fadulu. ¹²Biga Jehu gam wa masa; uwo safar le Samiria. Ze uwo kan wosulu fi Beth Eked ta al rua, ¹³uwo gabal akuwana ta Ahaziah melik ta Yahuzah. Jehu kelim le umon, "Itakum yau munu?" Umon juabu, "Nina yau akuwana ta Ahaziah, wa nina bi rua tehet le selimu al iyal ta al melik wa al iyal ta melka Jezebel." ¹⁴Jehu kelim le rijal tao, "Silu umon ahia." Kida umon salu umon ahia wa katal umon fi al bir ta Beth Eked, kulu itniin -arbein rujal. Uwo kan ma sibu ayi wahid minum hai. ¹⁵Zaman Jehu kalas masa inak, uwo gabal Yehonadab welet ta Recab bija le gabilu uwo. Jehu salimu uwo wa kelim le uwo, "Hal gelba taki ma ana, ze gelba tai yau ma ita?" Yehonadab juabu, "uwo kida." Jehu kelim, "Kan uwo kida, wodi le ana ida taki." Kida uwo wodi le Jehu iden tao, wa Jehu salu Yehonadab fok ma uwo fijua al karlo. ¹⁶Jehu kelim, "Taal ma ana wa ayinu gira tai le Yahuah." Kida uwo indu Yehonadab saik ma uwo sawa fi karlo tao. ¹⁷Zaman uwo ja le Samiria, Jehu katal kulu nas al fadulu min ajial ta Ahab fi Samiria, lakadi uwo kalas demiru kat muluki ta Ahab, bes ze kan wori le umon gabli be al kelima ta Yahuah, al uwo kan wonusu le Ilia. ¹⁸Biga Jehu limu kulu al nas sawa wa kelim le umon, "Ahab kadam Baal besit, lakin Jehu bi akdim uwo ketir. ¹⁹Hasa ashankida nadi le ana kulu al ambia ta Baal, kulu abidin tao, wa kulu kahana tao. Kede wahid ma bi sibu bara, lianu Ana indi zabiha azim le gedimu le Baal. Uwo al aba ja ma bi iss." Lakin Jehu amulu de bekabasa, ma al garat le katulu al abidin ta Baal. ²⁰Jehu kelim, "Kutu zaman le amulu jamaia le Baal." Kida umon alinu biga. ²¹Biga Jehu rasal hawuli kulu Israil wa kulu al abidin ta Baal ja, kida gali inak kan mafi rajil sibu al ma agder ja. Umon ja fijua al haikal ta Baal, wa uwo kan malian min wahid taraf le altani. ²²Jehu kelim le al rajil al bi hafis gurfamalabis kahana, "Jibu bara jalabiat le kulu al abidin ta Baal" Kida al rajil jabu bara jalabiat le umon. ²³Kida Jehu masa ma Yehonadab welet ta Recab fijua al bet ta Baal, wa uwo kelim le al abidin ta Baal, "Fetisu wa kelikum mutakitin gali inak biga mafi wahid ini ma itakum min al kadamini ta Yahuah, lakin al abidin ta Baal barao." ²⁴Biga umon masa jua le gedim zebihat wa tekdimat mahruk. Hasa Jehu kalas iktar tamanin rijal al kan wagifin bebara, wa uwo wori le umon, "Kan ayi min al rijal al Ana jibu fogo idenat takum tefes, kande munu kede rajil zede tefes, haya tao bi silu le bidal al haya ta al wahid al tefes." ²⁵Kida biga ze guam ze Jehu kalasu gedimu tekdimat al mahruk, uwo kelim le al huras wa le al kiadat, "Rua jua wa katulu umon. Kede wahid ma tala bara." Kida umon katulu umon ma al taraf ta al sef, wa al huras wa al kiadat jadao umon bara wa masa fijua al gurfa al dakil ta la bet ta Baal. ²⁶Umon juru bara amida al hajer al kan fi al bet ta Baal, wa umon haragu umon. ²⁷Biga umon kasar tehet al amud ta Baal, wa demiru al bet ta Baal wa amulu uwo bakana, al uwo fi hata yom alela. ²⁸De yau kef Jehu demiru ibada Baal min Israil. ²⁹Lakin Jehukan ma sibu al katiat ta Yeroboam welet ta Nebat, be sunu uwo sibu Israil aktau de yau, al ibada ta sanam bagar al zahabi fi Bethel wa Dan. ³⁰Kida Yahuah kelim le Jehu, "Ashan ita kalas amalta kuwes fi nafisu sunu kan sah fi ena tai, wa kalas amulu le al bet ta Ahab alahasab le kulu al kan fi gelba tai, ajial taki bi geni fogo al ars/kursi ta Israil le al jil rabe." ³¹Lakin Jehu ma sal ihtimam le dowuru fi al ganun ta Yahuah, al Allah ta Israil, ma kulu gelba tao. Uwo ma sibu gilibu bara min al katiat ta Yeroboam, be yau uwo amulu Israil aktau. ³²Fi ayom dak Yahuah bada le gata bara manatik min Israil, wa Hazael gilibu al Israilien fi al hudut ta Israil, ³³min al Ardon tija serik, kulu al art ta Gilead, al Gadien, wa al Reubenien, wa al Manassien, min Aroer, al yau be al wadi ta al Arnon, abri Gilead le Bashan. ³⁴Ze le al hajat tanin

bikus Jehu, wa kulu al uwo amal, wa kulu guwa tao, yau umon ma katabu fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Israil? ³⁵Jehu ragat ma judut tao, wa umon dofunu uwo fi Samiria. Biga Yahoahaz welet tao biga ja melik fi makan tao. ³⁶Al zaman al Jehu hakam ala Israil fi Samiria kan tamania-isirin senawat.

Chapter 11

¹Hasa zaman Athaliah, al uma ta Ahaziah, ayinu gali welet hia kan mat, hia gam wa katulu kulu al iyal mulaki.

²Lakin Yehosheba, al bit ta melik Yehoram wa ukut ta Ahaziah, saluJoash welet ta Ahaziah, wa dusu uwo bara min wasat al awulat melik al kan katulu, fogo ma mumrida tao; hia kutu umon fijua gufa num. Umon dusu uwo min Athaliah kida gali uwo kan ma katulu. ³Uwo fadulu ma hia sita senawat, modsus fi al bet ta Yahuah, zeman Athaliah hakim ala al art. ⁴Fi al saba sena, Jehoiada rasal rasail wa jabu al kiadat ta miyat ta al Karites wa ta al huras, wa jabu umon le nefсатаo, fijua al haikal ta Yahuah. Uwo amulu tifagia ma umon, wa uwo amulu umon alifu al alifa fi al bet ta Yahuah. Biga uwo wori le umon welet melik. ⁵Uwo amiru umon, kelim, "This yau sunu itakum lazim bi amulu. Al thulus ta itakum al ja fogo al Sabbath bi itemir harisu fogo al bet melik, ⁶wa al thulus bi kun fi al Bab Sur, wa al thulus fi al bab wara al bethuras." ⁷Al itniin majami tanin al yau ma bikadim fogo Sabbbath, itakum lazim hafis al hirsan ala al bet ta Yahuah le al melik. ⁸Itakum lazim bi kun hawuli al melik, ayi rajil ma asliha tao fi iden tao. Ayiwahid dakalu finus sufuf takum, kede uwo katulu. Itakum lazim geni ma al melik zaman uwo masi bara, wa zaman uwo jai jua. ⁹Kida al kiadat ta miyat tii ayihaja Jehoiada al kahin amiru. Kulu wahid salu rijal tao, delin al bi rua ja le kidima fogo al Sabbath; wa delin al yau bi wogif kidima fogo Sabbbath; wa umon ja le Jehoiada al kahin. ¹⁰Biga Jehoiada al kahin wodi al kiadat ta miyat al hirab wa dirak al tabi le melik Daud wa al kan fi al bet ta Yahuah. ¹¹Kida al huras wagaf, kulu rajil ma silah tao fi iden tao, min tija al yomin ta al haikal le al tija samal, gerib al altari wa al haikal, be hawuli al melik. ¹²Biga Jehoiada jabu bara al welet melik Joash, kutu al tach fogo uwo, wa wodi uwo al kararat tifagia. Biga umon amulu uwo melik wa masahu uwo. Umon safag idenat tomon wa kelim, "haya towil al melik!" ¹³Zaman Athaliah sima al izaaj ta al huras wa ta al nas, hia ja le al nas fi al bet ta Yahuah. ¹⁴Hia safu, wa ,inak, al melik kan wagif gerib be al amut, ze al aada kan, wa kiadat wa al trumbetat kan be al melik. Kulu al nas ta al art kan farhanin wa bi afuku trubetat. Biga Athaliah sarat gumasat ta hia wa korak, "Kain !Kain!" ¹⁵Biga Jehoiada al kahin amar al kiadat ta miyat al kan mosulin le al jess, kelim, "Jibu hia bara finus al sufus/rutab. Ayiwahid al rua wara hia, katulu uwo ma al sef." Lianu al kahin kalas ke;im, "Ma takum sibuhia bi katulu fi al bet ta Yahuah." ¹⁶Kida umon gobudu hia ze hia wasal al makan ali al hasasin bi dakalu le midan al gasra, wa inak hia kan katulu. ¹⁷Biga Jehoiada amulu tifagia beyina Yahuah wa al melik wa nas, gali umon bi kun nas ta Yahuah, wa kaman beyina al melik wa al nas. ¹⁸Kida kulu al nas ta al art masa le bet ta Baal wa ferteku tehet. Umon karabu altari ta Baal wa rumuz sanam tao le gitaat, wa umon katal Mattan, al kahin ta Baal, fi giam ta altarat delin. Biga Jehoiada al kahin ayiinu huras ala al haikal ta Yahuah. ¹⁹Jehoiada salu ma uwo al kiadat ta miyat, al Kariten, al huras, wa kulu al nas ta al art, wa sawa umon jabu tehet al melik min al bet ta Yahuah wa umon masa fijua bet al melik, dakilin be sika ta al bab ta al huras. Joash salu makan tao fok al ars/kursi muluki. ²⁰Kida kulu al nas ta al art firihu, wa al medina kan hadi bat Athaliah kalas kan katulu ma al sef fi bet al melik. ²¹Joash kan saba senawat fi umur zaman uwo bada le hukum.

Chapter 12

¹Fi al saba sena ta Jehu, al hukum ta Joash bada; uwo hakam le arbain senawat fi Arselim. Isim uma tao kan Zibiah, ta Beersheba. ²Joash amulu sunu kan sah fi al uyuun ta Yahuah kulu al zaman, ashan Jehoiada al kahin kan arsidu uwo. ³Lakin al amakin ali kan ma salu bara. Al nass lisa bi zabih wa haragu bakurak fok makanat ali. ⁴Joash keim le al kahana, "Kulu al gurus al yau jabu jua ze tekdimat mukadas fi jua al bet ta Yahuah, gurus dak le al ayi zol yau jamao-kan uwo yau al gurus limu fi al ihisa, au al gurus akudu min halifat zol, au al gurus jabu jua be nas sejau be Yahuah fi gulub tomon le jibu_ ⁵al kahana bi akudu al gurus min wahid ta amin kazinat tomon wa salau sunu al karabu yau ligo fi al haikal." ⁶Lakin be al talata_isrin sena ta melik Joash, al kahana biga ma salao ayihaja fi al haikal. ⁷Biga melik Joash nada le Jehoiada al kahin wa le al kahan tanin; uwo kelim le umon, "Le itakum ma salao ayihaja fi al haikal? Hasa ma takum silu gurus ketir min nas takum al bi dafa darida, lakin silu sunu kalas biga limu le salao ta al haikal wa wodi uwo le delin al bi amulu sokol." ⁸Kida al kahana muhtamin le ma silu gurus ketir min al nas wa ma salao al haikal neftsatomon. ⁹Belaks, Jehoiada al kahin salu al kazina, afura ufura, wa kutu uwo betaraf al altari, fogo al tija yomin ze wahid bija fijua al bet ta Yahuah. Al kahana al kan bi harisu al matkal le haikal kutu fogo uwo kulu al gurus al kan jabu le al bet ta Yahuah. ¹⁰Zaman kan umon ayinu gali inak kan fi gurus ketir fi kazna, mutalimin/nas muraja ta melik wa al kahin kebiri bi ja wa kutu al gurus fi bekat wa biga bi idu/hasibu uwo, gurus al ligou fi al haikal ta Yahuah. ¹¹Umon wodi al gurus al kan idu bara fogo al idenat ta rujal al bi hafisu al haikal ta Yahuah. Umon dafau uwo bara le al najarin wa al banayin al istakal fogo al haikal ta Yahuah, ¹²wa le al muhandisin wa al gatahujar, le biyu loho wa gata hajer le salao al haikal ta Yahuah, wa le kulu al kan deiru le bi dafau le dafau uwo. ¹³Lakin al gurus al kan jabu fogo al bet ta Yahuah kan ma dafa le amulu le uwo ayi kubayat fida, gaidat laba, tesit, buk/trumbetat, au ayi afas dahab au fida. ¹⁴Umon wodi gurtus de le delin al amulu sokol ta salao al bet ta Yahuah. ¹⁵Bel idafa, umon ma talabu al gurus dafau le salau le bi hasibu fogo be al rujal al akudu uwo wa dafa uwo le nas ta sokol kan umana. ¹⁶Lakin al gurus le al tekdimat galat wa al gurus le tekdimat al katia kan ma fijua al haikal ta Yahuah, ashan uwo tabi le al kahana. ¹⁷Biga Hazael melik ta Aram hajam wa sakal dit Gath, wa salu uwo. Hazael biga galab le hajimu Arselim. ¹⁸Melik Joash ta Yahuzah salu kulu al hajat al Yehoshaphat wa Yehoram wa Ahaziah, abuhat tao, muluk ta Yahuzah, kan kutu kas, wa sunu uwo kan kutu kas, wa kulu al dahab al kan ligo fi al makazin ta al beut ta Yahuah wa ta al melik wa uwo rasal umon le Hazael melik ta Aram. Biga Hazael masa bara min Arselim. ¹⁹Ze le al hajat tanin bikus Joash, kulu al uwo amulu, delin umon ma katifu fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Yahuzah? ²⁰Kadamin tao gamu wa taamaru sawa; umon hajamu Joash fi Beth Millo, fogo al sika al bi rua le Silla. ²¹Jozabad welet ta Shimeath, wa Yehozabad welet ta Shomer, kadamin tao, hajamu uwo, wa uwo mutu. Umon dofunu Joash ma judut tao fi al medina ta Daud, wa Amaziah, welet tao, biga melik fi makan tao.

Chapter 13

¹Fi al talata_isirin sena ta Joash welet ta Ahaziah melik ta Yahuzah, Jehoahaz welet ta Jehu bada le hukum ala Israil wa Samiria; uwo hakam sabatar senawat. ²Uwo amal sunu kan batal/serir fi al nazar ta Yahauah wa rua wara al katiat ta Yeroboam welet ta Nebat, al sabibu Israil le katiat; wa Jehoahaz aba rija wara min umon. ³Al zalan ta Yahuah harak dit Israil, wa uwo wodi umon mustemira fogo al iden ta Hazael melik ta Aram wa fogo al iden ta Ben Hadad welet ta Hazael. ⁴Kida Jehoahaz sala Yahuah, wa Yahuah sima le uwo ashan uwo saf al asurru ta Israil, kef al melik ta Aram kan bi assuru umon. ⁵Kida Yahuah wodi le Israil munkis, wa umon tefes min al iden ta al Aramean, wa al nas ta Israil bada le geni fi biut tomon ze umon kan mingabli. ⁶Bede lisa, umon lisa ma sibu/tala min al katiat ta al bet ta Jeroboam, al sabibu Israil le katiat, wa umon istemiru fi umon; wa al makan Asherah fadulu fi Samiria. ⁷Al Aramein sinu Jehoahaz ma kamsin rujalhusan bes, asara markibat, wa asara alf musa, le al melik ta Aram kalas demiru umon wa amulu umon ze al wasaka nedifu fi zaman hasat. ⁸Ze le al hajat tanin biktas Jehoahaz, wa kulu al uwo amulu wa guwa tao, delin umon ma katifu fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Israil? ⁹Kida Jehoahaz ragat ma judud tao, wa umon dofunu uwo fi Samiria. Jehoash welet tao biga melik fi makan tao. ¹⁰Fi al saba_teletin sena ta Joash melik ta Yahuzah, al hukum ta Jehoash welet Jehoahaz bada ala Israil fi Samiria; uwo hakam sitasar senawat. Uwo amal sunu kan batal fi al nazar ta Yahuah. ¹¹Uwo lisa ma sibu wara ayi min kataia al ta Jeoboam welet ta Nebat, al uwo kan sibu Israil biga waga fi katiat, lakin uwo dowuru fogo umon. ¹²Ze le al hajat tanin bekusus Jehoash, wa kulu al uwo amulu, wa guwa tao al yau uwo sakal dit Amaziah melik ta Yahuzah, kulu umon ma katifu fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Israil? ¹³Jehoash ragat ma judud tao, wa Jerboam jalas fogo ars tao. Jehoash kan dofunu fi Samiria ma al muluk ta Israil. ¹⁴Hasa Alisha tala ayan ma al marat al be uwo ja mutu bat dak, kida Jehoash al melik ta Israil ja tehet le uwo wa kore le uwo. Uwo kelim, "abu tai, abu tai, al markibat ta Israil wa al rujalhusan kalas bi silu ita bara!" ¹⁵Alisa kelim le uwo, "Arfa al kos/danga wa juzu ta suhum/nisabat fok," kida Joash arfa fok kos wa juzu asham. ¹⁶Alisa kelim le al melik ta Israil, "Kutu iden taki fogo al kos," kida uwo kutu iden tao fogo. Biga Alisa kata idenat tao fok iednat ta melik. ¹⁷Alisa kelim, "Fata al subak tija serik," biga uwo fata. Biga Alisa kelim, "Adrub!", wa uwo darab. Alisa kelim, "'De yau nisaba ta intisar Yahuah, al nisaba ta intisar ala Aram, lianu ita bi hajim al Aramean fi Aphek lakadi ita kalas demiru umon.'" ¹⁸Biga Alisa kelim, "Silu al nisabat," kida Joash salu umon. Uwo kelim le al melik ta Israil, "Adrab al art ma umon," wa uwo darab al art talata marat, biga wagaf. ¹⁹Lakin al rajul ta Allah kan zalan ma uwo wa kelim, "Ita kan bi dugu al wata kamsa au sita marat. Biga ita kan bi hajimu Aram lakadi ita demiru uwo, lakin hasa ita bi hajim Aram talata marat bes." ²⁰Biga Alisa mat, wa umon dofunu uwo. Hasa majami ta Moabien ihtalu al art fi al bidaya ta al sena. ²¹Ze umon kan bi dofunu zol tani, umon saf mojomu ta Moabien, kida umon jadau al jusa fijua turba ta Alisha. Ze guwam ze al zol de lamas udam ta Alisha, uwo tala hai wa gam fok be kurain tao. ²²Hazael melik ta Aram assuru Israil kulu al ayom ta Jehoahaz. ²³Lakin Yahuah kan indu neyima le Israil, wa indu rahma fogo umon wa ihtimam le umon, ashan ahat tao ma Ibrahim, Ishak, wa Yakub. Kida Yahuah kan ma demiru umon, wa uwo lisa kan ma sugu umon bara min gidam tao. ²⁴Hazael melik ta Aram mat, wa Ben Hadad welet tao biga ja melik fi makan tao. ²⁵Jehoash welet ta Jehoahaz salu wara min Ben Hadad welet ta Hazael al mudun al kan kalas salu min Jehoahaz abu tao be harb/sakila. Jehoash hajamu uwo talata marat, wa uwo rijau mudun ta Israil del.

Chapter 14

¹Fi sena nimra itniin ta Jehoash welet ta Jehoahaz, melik ta Israil, Amaziah welet ta Joash, melik ta Yahuzah, bada le hukum. ²Uwo kan kamsa_isirin senawat fi umur zaman uwo bada le hukum; uwo hakam tisa_isirin senawat fi Arselim. Isim uma tao kan Jehoaddan, ta Arselim. ³Uwo amulu sunu kan sah fi uyuun ta Yahuah, lakin lisa ma ze Daud abu tao. Uwo amulu ayihaja al Joash, abu tao, kan amulu. ⁴Lakin al amakin ali kan ma silu bara. Al nas lisa bi zabihu wa haragu bakurat fi al amakin ali. ⁵Uwo kan hasal inu gali ze guam ze hukum tao kan biga asisu kuwes, uwo katulu al kudam al kan katulu abu tao, al melik. ⁶Lisa uwo ma katulu al awulat ta al katilun; belaks, uwo amulu alahasab le sunu kan moktub fi al kitab ta al ganun Musa, ze Yahuah kan amiru, kelim, "Al abuhah lazim ma bi katulu le sabab iyal tomon, wele lazim al iyal bi katulu le sabab abuhah tomon. Belaks, ayi zol lazim bi katulu le sabab katia rao." ⁷Uwo katulu asara alf asakir ta Adom fi al Wadi ta Milah; uwo kaman salu Sela fi harb wa nadi uwo Joktheel, al yau sunu uwo yau bi nadi le yom alela. ⁸Biga Amaziah rasal murasilin le Jehoash welet ta Jehoahaz welet ta Jehu melik ta Israil, kelim, "Taal, kede nina limu mabat usa le usa fi sakila." ⁹Lakin Jehoash al melik ta Israil rasal murasilin wara le Amaziah melik ta Yahuzah, kelim, "Al kasab sok al kan fi Lubnan rasal risala le Cedarn fi Lubnan, kelim, 'Wodi binia taki le welet tai le bi kun mara,' lakin haiwan ta gaba fi Lubnan rua be inak wa dusu tehet al sok. ¹⁰Ita kalas hagiga hajamu Adom, wa gelba taki kalas arfa ita fok. Silu dala fi intisar taki, lakin geni fi bet, lianu le bes ita der sabibu lenesfsak muskila wa waga, kulumin ita wa Yahuzah ma ita?" ¹¹Lakin Amaziah kan ma asama. Kida Jehoash melik ta Israil hajam wa uwo wa Amaziah melik ta Yahuzah limu badun usa le usa fi Beth Shemesh, al tabi le Yahuzah. ¹²Yahuzah kan gilibu be Israil, wa ayi rajil jere le bet. ¹³Jehoash melik ta Israil, gobudu Amaziah, melik ta Yahuzah welet ta Jehoash welet ta Ahaziah, fi Beth Shemesh. Uwo ja le Arselim wa kasuru tehet al heta ta Arselim min al bab Ephraim le al bab Corner, arbumia mitirat musafa. ¹⁴Uwo salu kulu al dahab wa fida, kulu al hajat al kan ligo fi al bet ta Yahuah, wa al hajat kayima fi al gasrat melik, ma masajin kaman, wa rajaa le Samiria. ¹⁵Ze le al hajat tanin bekusus Jehoash, kulu al uwo amal, guwa tao, wa kef uwo sakal ma Amaziah melik ta Yahuzah, delin umon ma moktub fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Israil? ¹⁶Biga Jehoash ragat ma judud tao wa kan dofunu fi Samiria ma al muluk ta Israil, wa Yeroboam, welet tao, biga melik fi makan tao. ¹⁷Amaziah welet ta Joash, meik ta Yahuzah, ass kamistara senawata bat al mutu ta Jehoash welet ta Jehoahaz, melik ta Israil. ¹⁸Ze le al hajat tanin bekusus Amaziah, delin umon ma motub fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Yahuzah? ¹⁹Umon amulu muamara dit Amaziah fi Arselim, wa umon rasal rujal wara uwo le Lachish wa katulu uwo inak. ²⁰Umon jabu uwo wara fok hasasin, wa uwo kan dofunu ma judud tao fi medina ta Daud. ²¹Kulu al nas ta Yahuzah salu Azariah, al kan sitasar senawat fi umur, wa amulu uwo melik fi makan ta abu tao Amaziah. ²²Azariah yau kan al abinu Elath wa rijau uwo le Yahuzah, bat melik Amaziah ragat ma judud tao. ²³Fi al kamistasar sena ta Amaziah welet ta Joash melik ta Yahuzah, Yeroboam welet ta Jehoash melik ta Israil bada le hukum fi Samiria; uwo hakam wahi-arbain senawat. ²⁴Uwo amal sunu kan batal fi al nazar ta Yahuah. Uwo kan ma tala min ayi min al katiat ta Yeroboam welet ta Nebat, al kan sabibu Israil le kaita. ²⁵Uwo rijau al hudut ta Israil min Lebo Hamath le bahar ta al Arabah, tabao al awamir ta al kalam ta Yahuah, al Allah ta Israil, al uwo wonusu be wasat kadam tao Yunan welet ta Amitai, al nebi, al kan min Gath Hepher. ²⁶Lianu Yahuah saf al muanat/taab ta Israil, al uwo kan biga mur shedid le ayiwahid, kulumin abid wa hur, wa gali kan inak mafi munkis le Israil. ²⁷Kida Yahuah kelim gali uwo lisa ma masa bara al isim ta Israil min tehet sama; beaks, uwo kalisu umon be al ida ta Yeroboam welet ta Jehoash. ²⁸Ze le al hajat tanin bekusus Yeroboam, kulu al uwo amulu, guwa tao, kef uwo gowomu sakila/harb wa ankisu Dimask wa Hamath, al kan tabi le Yahuzah, le Israil, delin umon ma moktub fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Israil? ²⁹Yeroboam ragat ma judud tao, ma al muluk ta Israil, wa Zechariah welet tao biga melik fi makan tao.

Chapter 15

¹Fi al saba_isirin sena ta Yeroboam melik ta Israil, Azariah welet ta Amaziah melik ta Yahuzah bada hukum le.

²Azariah kan sitasar senawat fi umur zaman uwo bada le hukum, wa uwo hakam le itniin_arbain senawat fi Arselim. Isim uma tao kan Jekoliah, wa hia kan min Arselim. ³Uwo amulu sunu al kan sah fi al uyuun ta Yahuah, bes ze abu tao Amaziah kan amulu. ⁴Lakinbekida, al makanat al ali kan ma salu bara. Al nas lisa bi zabihu wa haragu bakur fin al amakin ali. ⁵Yahuah awugu al melik ashan uwo bi geni mujazam/mujanagal le al yom ta mutu wa geni fi bet munfasil/barao. Yotham, al welet ta melik, kan biga mosul ala al usra wa hakam al nas ta al art. ⁶Ze le al hajat tanin bekusus Azariah, kulu al uwo amulu, delin umon ma katifu fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Yahuzah? ⁷Kida Azariah ragat ma judud tao; umon dofunu uwo ma judud tao fi al medina ta Daud. Jotham, welet tao, biga melik fi makan tao. ⁸Fi al tamania_teletin sena ta Azariah melik ta Yahuzah, Zechariah welet ta Yeroboam hakam ala Israil fi Samiria le sita ashar. ⁹Uwo amal sunu kan abatal fi al nazar ta Yahuah, ze abu tao kan amulu. Uwo kan ma tala bara min al kataiat ta Yeroboam welet ta Nebat, al kan sabibu Israil le katia. ¹⁰Shallum welet ta Jabesh tamar dit Zechariah, hajamu uwo fi Ibleam, wa katulu uwo. Biga uwo ja kun melik fi makan tao. ¹¹Ze le al hajat tanin bekusus Zechariah, umon kan ma katifu fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Israil. ¹²De kan al kalam ta Yahuah al uwo wonusu le Jehu, kelim, "Ajial taki bi geni fok al ars/kursi ta Israil le jil al rabe." De yau sunu al hasalat. ¹³Shallum welet ta Jabesh bada le hukum fi al tisa_teletin sena ta Azariah melik ta Yahuzah, wa uwo hakam bes wahid sahar fi Samiria. ¹⁴Menahem welet ta Gadi masa fok min Tirzah le Samiria. Inak uwo hajamu Shallum welet ta Jabesh, fi Samiria. Uwo katulu uwo wa biga melik fi makan tao. ¹⁵Ze le al hajat tanin bekusus Shallum wa al taamur al uwo amulu, umon kan ma moktub fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Israil. ¹⁶Biga Menahem hajam Tiphseh wa kulu al kan inak, wa al hudud hawuli Tirzah, ashan umon kan ma fata fok al medina le uwo. Kida uwo hajam uwo, wa uwo fagau fadi kulu nusuwan al hamilanin fi al kura. ¹⁷Fi al tisa-teletin sena ta Azariah melik ta Yahuzah, Menahem welet ta Gadi bada le hukum ala Israil; uwo hakam asara senawat fi Samiria. ¹⁸Uwo amal sunu kan batal fi al nazar ta Yahuah. Le haya tao kulu, Uwo ma tala bara min al katiat ta Yeroboam welet ta Nebat, al kan sabibu Israil le katia. ¹⁹Biga Bul al melik ta Assur ja dit al art, wa Menahem wodi le Bul wahid alf giram ta fida, kida gali dam/musada Bul bi kun ma uwo le gowi al mamlaka ta Israil fi ida tao.

²⁰Menahem istahliku/itakdimu gurus de min Israil be talabu ayi min rujal al ganianin le dafau kamsin gramat ta fida le uwo le wodi le al melik ta Assur. Kida al melik ta Assur rija wara wa ma geni fi al art. ²¹Ze le al hajat tanin bekusus Menahem, wa kulu al uwo amulu, delin umon ma moktub fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Israil?

²²Kida Menahem ragat ma judut tao, wa Bekahiah welet tao biga melik fi makan tao. ²³Fi al kamistasar sena ta Azariah melik ta Yahuzah, Bekahiah welet ta Menahem bada le hukum ala Israil fi Samiria; uwo hakam itniin senawat. Uwo amulu sunu batal fi nazar ta Yahuah. ²⁴Uwo ma sibuh wara al kataiat ta Yeroboam welet ta Nebat, be al uwo kan sabibu Israil le katia. ²⁵Bekahiah indu al dabit ismu Bekah welet ta Remaliah, al tamar dit uwo. Kaman ma kamsin rujal ta Gilead, Bekah katulu Bekahiah ze kaman ze Argob wa Arieah fi Samiria, fi al korokon ta al gasrat melik. Bekah katulu Bekahiah wa biga melik fi makan tao. ²⁶Ze le al hajat tanin bekusus Bekahiah, kulu al uwo amulu, umon kan ma katifu fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Israil. ²⁷Fi al itniin_kamsin sena ta Azariah melik ta Yahuzah, Bekah welet ta Remaliah bada le hukum ala Israil fi Samiria; uwo hakam isirin senawat. ²⁸Uwo amulu sunu kan batal fi al nazar ta Yahuah. Uwo ma tala bara min al katiat ta Yeroboam welet ta Nebat, al kan sabibu Israil le katia. ²⁹Fi al ayom ta Bekah melik ta Israil, Tiglath_Bileser melik ta Assur ja wa salu Ijon, Abel Beth Maacah, Janoah, Kedes, Hazor, Gilead, Galilee, wa kulu al art ta Nabhatli. Uwo arfa bara al nas le Assur. ³⁰Kida Hoshea welet ta Elah kowunu muamara dit Bekah welet ta Remaliah. Uwo hajamu uwo wa katulu uwo. Biga uwo biga melik fi makan tao, fi al isirin sena ta Jotham welet ta Uziah. ³¹Ze le al hajat tanin be kusus Bekah, kulu al uwo amulu, umon kan ma sejilu fi al kitab ta al ahdas ta muluk ta Israil. ³²Fi al sena nimra itniin ta Bekah welet ta Remaliah, melik ta Israil, Jotham welet ta Azariah, melik ta Yahuzah bada le hukum. ³³Uwo kan kamsa_isirin senawat fi umur zaman uwo bada le hukum; Uwo hakam sitasar senawat fi Arselim. Isim uma tao kan Jerushah; hia kan al bit ta Zadok. ³⁴Jotham amulu sunu al kan sah fi uyuun ta Yahuah. Uwo tabi kulu al misal ta abu tao Azariah kan amulu. ³⁵Kamanbes, al amakin ali kan ma salu bara. Al nas lisa bi zabihu wa haragu bakur fi al amakin ali. Jotham abinu al bab al be fok ta albet ta Yahuah. ³⁶Ze le al hajat tanin be kusus Jotham, wa kulu al uwo amulu, kan umon ma katifu fi al kitab ta al ahdas ta al muluk ta Yahuzah? ³⁷Fi ayom dak Yahuah bada le rasulu dit Yahuzah Rezin al melik ta Aram, wa Bekah welet ta Remaliah. ³⁸Jotham ragat ma judud tao wa kan dofunu ma judud tao fi medina ta Daud, jidi tao. Biga Ahaz, welet tao, biga melik fi makan tao.

Chapter 16

¹Fi sana al saba tashar le Pekah jena ta Remaliah, Ahaz jena ta Jotham melik ta Yahuza, bada hukum. ²Ahaz kan ishirin sanawast wokit huwo bada hukum, wa huwo hakumu siteen sanawat fi Uruselim. Huwo ma amulu haja kwes fi ena ta Yahwa Allah tou, ze Daus jidi tou amulu. ³Lakin, huwo doworo fi sika ta muluk ta Israel; bi hagiga hata huwo kutu jena tou mururu min nar, ma laana ta umma, al Yahwa turuju bara min gedam ta nas ta Israel. ⁴Huwo gedimu zebeha wa haragu bakuur fi mahal al fok, fi ras ta ttal, wa tihit kulu shejar al akdar. ⁵Yalla Rezin, melik ta Aram wa Pekah jena ta Remaliah, melik ta Israel, ja le Uruselim ashan hujumu. Huwomon hasiru Ahaz, lakin huwomon ma agder gelibu huwo. ⁶Fi zaman dak, Rezin, melik ta Aram rijao Elath. le Aram wa tala rijal ta Yahuza bara min Eliath Biga Aramein ja le Eath le mahal al huwomon gayidin fogo alela. ⁷Fa Ahaz rasulu marasalat le Tiglath_Pileser melik ta Assyria, gal, "Ana kadam wa jena taki. Taal wa alagu ana min yadan ta melik ta Aram wa min yadan ta melik ta Israel, al hujumu ana. ⁸"Fa Ahaz shilu fida wa dahab al kan ligo fi bet ta Yhwa wa fi nua ta kazayiin ta bet ta melik wa huwo rasulu ze hadiya le melik ta Assyria. ⁹Yalla melik ta Assyria asuma le huwo, wa al melik ta Assyria biga ded Damascus, huwo gelibu wa gubudu nas tou ssujana ker. Huwo kaman kaulu al melik Aram. ¹⁰Melik Ahaz ruwa le Damascu ashan bi gabil Tiglath_Pileser melik ta Assyria. fi Damascus huwo ayenu mazbaha. Huwo le uriah al Khahin misaal ta mazbaha wa shuraka wa kulu shokal ta zol. ¹¹Fa khahin abinu mazba ashan bi kun ze nabb"at al melik Ahaz abinu ashan bi kun ze nabb"at al Ahza rasulu min Damascus. Huwo kalasu gedam Melik Ahaz riha wara min Damascuss ¹²Zaman al melik ja min Damascus huwo ayenu mazbaha; al melik ja le mazbah wa amulu zebeha fogo. ¹³Huwo haragu zebeha wa zebeha ta gamah, kubo zebeha ta sheraab, wa mutanasir al dom ta zebeha ta sherika fogo al mhuwo jiby mazbah. ¹⁴al mazbah ta bronze al kan gedam Yahwa_huwo jibu min gedam ta haykal, min bein mazbaha tou wa al haykal ta Yahwa wa kutu fogo tija ta shamal ta mazbaha tou. ¹⁵Biga melik Ahaz amiru Uriah al kahin, kelimu, "Fogo mazbaha al kebir haragu zebaha ta sabah wa gamah fi ashia , wa haragu zebaha ta melik wa zebaha ta gamah tou ma zebaha ta kulu nas ta ard, wa zebaha ta gamah toumon wa zebaha ta sheraab tou. mutanasir fogo kulu dom ta zebeha al haragu. wa kulu dom ta tedhiya. Lakin al mazbaha ta bronze bi kun ta tashawir ta tawjih. ¹⁶"Uriah al kahin amulu haja al melik Ahaz amiru. ¹⁷Yalla melik Ahaz tala lawhat wa hwad min almahmul, min mahal tou; huwo kaman shilu al bahar min beid al bronze thiran al kantihit huwo wa kutu huwo fogo rasif al aharie. ¹⁸Huwo tala ghutta ruwa ma kura le Sabbath al huwmon kan abinu ala haykal, sawa ma al madkal ta melik bara fi haykal ta Yahwa, leanu ashan melik ta Assyria. ¹⁹Bagi umur ta Ahaz wa haja al hwo amulu, hal ma katibu fi ketab ta ahdath ta al muluk ta Yahza? ²⁰Ahaz nam ma judud tou wa kan dofunu ma judud to fi al medina ta Daud. Hezekiah jena tou tala melik fi mahal tou.

Chapter 17

¹Fi itnashar sana ta Ahaz melik ta Yahuza, hukum ta Hoshea jena ta Elah bada. Huwo hukum fi Samaria fogo Israel le tisa sanawat. ²Huwo amulu sharr fi ena ta Yahwa, ma ze muluk ta Israel al kan gedam tou. ³Shalmaneser melik ta Assyria hujumu huwo, wa Hoshea tala biga kadam tou wajibu le hwo takdima. ⁴Yalla al melik ta Assyria lahizu inu Hoshea kan bi amulu mamra ded huwo, leanu Hoshea rasulu marasalat Fa melik ta Masir; kaman huwo ma gedimu takdima le melik ta Assyria, ze huwo kan amulu sana le sana. Fa al melik ta Assyria gufulu huwo wa kutu huwo fi ssijn. ⁵Yalla al melik ta Assyria hujumu kulu al ard, wa hujumu Samaria wa hasiru le talata sana. ⁶Fi sana al tisa ta Hoshea, melik ta Assyria amsuku Samaria wa shilu Israel beid le Assyria. Huwo kutu huwomon fi Halah, fi Bhar ta Habor ta Gozan, wa fi al medina ta Medes. ⁷Al sabi de hasil leanu nas ta Israel amulu, katiya ded Yahwa Allah toumon, al tala huwomon min ard ta Masir, min tihit yadan ta Fireawn melik ta Masir. nas kan bi abidu rabunat tanin ⁸wa doworo fi mumarasat ta umma al Yahwa lizu bara min gedam ta shab ta Israel, wa fi al mumarasat ta melik ta Israel al huwomon amulu. ⁹Shab ta Israel amulu fi sirr ded Yahwa Allah toumon hajat al kan ma sah. Huwomon abinu le nufus toumon mahalat al ali fi medina toumon kulu, min burj ta muraqaba le qalea. ¹⁰Huwomon kaman jahizu amud ta hajar wa amida ta Aherah fogo kulu ttal ali wa tihit kulu shajera akdar. ¹¹Hinak huwomon haragu bukur fogo kulu mahalat al ali, ze ma umma kan amulu, del al Yahwa gedimu gedam min gedam toumon. AL Israeliein amulu hajat sharir ashan bi kutu Yahwa zalan; ¹²huwomon abidu asnam, al Yahwa kelimu le huwomon, intakum ma bi amulu haja d. ¹³Yahwa ahahidu le Israel wa le Yahuza ma kulu anbia wa kulu al mutanabbi, gali, "gelbu takum min sikat takum al sharir wa hafizu wasaya tai wa qawanin tai, wa kun haris ashan bi hafizu kulu qanuun ana amiru abuhat takum, wa ana rasulu le inta ma kudm tai al anbia." ¹⁴Lakin huwomon ma bi asuma; lakin huwomon guwi raqabta toumon ze abuhat toumon al ma kutu siqa fi Yahwa Allah toumon. ¹⁵Huwomon aba qawanin wa itifaqia al huwo kan amulu ma judud toumon, wa al kararat al huwo wodi le huwomon. Huwomon tabe mumarasat al ma indu fayida. Huwomon tabe umma alwasani al kan hawili huwomon, del Yahwa amiru huwomon kede ma haki. ¹⁶Huwomon jahilu kulu al qawanin ta Yahwa Allah toumon. Huwomon amulu ja al arqam al muedania ta etnin ujul ashan eibada Huomon amulu amud alssawari wa abidu kulu al nujum ta al samawat wa Baal. ¹⁸Huwomon kutu iyal toumon wa banat toumon mururu min nar, huwomon istakdimu al arafa wa sahar, huwomon biu nufus toumon le amulu al hajat al sharr fi ena ta Yahwa, wa huwomon kutu huwo zalan. ¹⁷Ashan kede Yahwa kan zalan ma Israel wa agela huwomo bara min ena tou. Hinak kan ma fi zol sibu lakin al gebila ta Yahuza barao. ¹⁹Hata Yahuza ma hafizu wasaya ta Yahwa Allah, wa huwomon tabe al mumarasat ta Israel amulu. ²⁰Fa Yahwa aba kulu iyal iyal ta Israel; huwo kutu huwomon hazinin wa wodi le huwomon fi yadan ta del al shilu milkia al karabu, lahadi huwo jada huwomon bara min ena tou. ²¹Huwo seretu Israel min khatt al maleki ta Daud, wa huwomon kutu Jeroboam jena jena ta Nebat al melik. Jeroboam qada Israel bara min tabe Yahwa wa kutu huwomon amulu katiya azim. ²²Al shab ta Israel tabe kulu kulu kataya ta Jeroboam wa huwomon huwomon ma wasa min huwomon, ²³fa Yahwa agela Israel min ena tou, ze ma huwo kan kelimu bi wasat kudam kudam tou al anbia. Fa Israel kan shilu bara min ard toumon le Assyria, wa wa huwo de yau sika le yom ta alela. ²⁴Al melik ta Assyria jibu nas min Babyion wa min Kthah, wa min Awa, wa min Hamath wa Sepharvaim, wa kutu huwomon fi mudo ta samaria fi mahal ta shab ta Israel. Huwomon shilu Samaria wa geni fogo mudon tou. ²⁵Hasil fi bidaya ta geni toumon hinak huwomon ma ihtaramu Yahwa. Fa Yahwa rasulu usud fi nus toumon katulu bad min huwomon. ²⁶Fa huwomon wonusu le melik ta Assyria, gal, "al umma al ina shilu wa kutu fi mudon ta Samaria ma arufu mumarasat al talabu min rabuna ard. Fa huwo rasulu usud fi nus toumon, wa ayenu, al usud bi katulu nas hinak leanu huwomon ma arufu mumarasat al talbu ma rabuna ta ard." ²⁷Yalla al melik ta Assyria amiru, gal, "Shilu wahid mn al kahna hinak al inta tala min hinak, wa sibu huwo ruwa wa geni hinak, wa kede huwo derisu huwomon al mumarasat al matlub ma rabuna ta ard. ²⁸"Fa wahid min kahna al shilu bara min Smaria ja wa geni fi Bethel; huwo derisu huwomon kefi huwomon bi ihtaramu Yahwa. ²⁹Kulu majmua ethnia sala rabuna toumon, wa kutu fogo mahalat ali Samiria kan amulu kulu majmua ethnia fi medina al huwomon gayidiin. ³⁰Nas ta Bablon amulu Succo Benoth; naa ta kuthah sala Nergal; nas ta Hamah sala Ashima; ³¹Avvites sala Nibhaz wa Tartak. Sepharvits haragu iyal toumon fi nar le Adrammelek wa Anammelek, rabunat ta Sepharvites. ³²uwomon kaman ihtaramu Yahwa, wa azilu min nus toumon kahin ta mahala al ali, al huwo daha le huwomon fi haykal fi mahal al ali. ³³Huwomon ihtaramu Yahwa wa kaman abidu rabunat toumon, fi ttaqlid ta al umma min nus ta del al huwomon bi shilu bara. ³⁴Le yom de huwomon istemir fi ttaqlid toumon al gedim. Huwomon wele ihtaramu Yahwa, wele huwomon bi tabe al qawaniin, kararat, al qanuun, aw wasaya al Yahwa wodi le abidu iyal iyal ta Yakub, al simi Israel. ³⁵Zaman Yahwa amulu itifagia ma huwomon, huwo amiru huwomon, Inta ma bi kafu rabunat tanin, wele denger le huwomon, wele abidu, aw tadhia. ³⁶Lakin Yahwa, al tala inta min ard ta Masir ma guwa azim wa ma yadan tawil, le huwo

inta bi denger tihit, wa le huwo inta bi gedimu tadhiya ³⁷ Al qawanin wa al kararat, al qanuun wa al wasaya al huwo katibu le inta, inta bi hafizu huwomon ilal abd. Fa inta am bi kafu rabunat tanin, ³⁸ wa itifagia al ana amulu ma inta, inta ma bi nesitu; wele inta bi ihtaramu rabunat ta nin. ³⁹ Lakin Yahwa Allah taki yau inta bi ihtaramu. Huwo bi alagu inta min adu taki al azim. ⁴⁰ Huwomon ma bi asuma, leanu huwomon istemir fi amulu ahaj al huwomon fi zaman. ⁴¹ Fa umma del kafu Yahwa wa huwomon kaman abidu al arqam al afurao, wa iyal toumon maulu nefsu__ze iyal ta iyal amulu. Huwomon istemir amulu haja al judud toumon amulu lahadi yom ta alela.

Chapter 18

¹Fi yon sana al talit ta Hoshea jena ta Elah, melik ta Israel, Hezekiah jena ta Ahaz, melik ta Yahuza bada hukum. ²Huwo kan kamsa ishiriin sana zaman huwo bada hukum; huwo hukumu wahid ishiriin sana fi Uruselim. isim ta Uma tou kan Abijah; heya kan biniya ta Zachariah. ³Huwo kan amulu haja al saa fi ena ta Yahwa, tabe misal kulu kulu judud ta Daud, kan amulu. ⁴Huwo agela mahalat al fok, demiru al amida ta hajar, wa kata tihit amida ta ssawari. Huwo kasuru qita qita al debaba al min bronze al Musa kan sala, leanu fi ayam at dak shab ta Isael kan bi haragu bakhur, kan bi nadi "Nehustan." ⁵Hezekiah kutu siqa fi Yahwa, Allah ta Israel, ashan bad huwo ma kan fi wahid ze huwo fi nus kulu muluk ta Yahuza, wele fi nus ta muluk al kan gabili huwo. ⁶Leanu huwo sabit fi Yahwa. Huwo ma wogif doworo wara tou lakin huwo hafizu wasayat tou, al Yahwa amiru ma Musa. ⁷Fa Yahwa kan ma Hezekiah, fi aye mahal al huwo kan ruwa huwo bi naja. Huwo itmarad ded melik ta Assyria wa ma kadimu huwo. ⁸Huwo hujumu al Filastiniun le Gaza wa hudud al hawili, min al burj ta muraqaba le markaz al medina. ⁹Fi sana al rabe ta melik Hezekiah, al kan saba sana ta Hoshea jena ta Elah melik ta Israel, Shalmanser melik ta Assyria ja ded Samaria wa hasuru. ¹⁰Fi nhaya ta talata sanawat huwomon gobudu, fi sita sana ta Hezekia, al kan tisa sana ta Hoshea melik ta Israel; fi teriga de Samaria kan amsuku. ¹¹Fa melik ta Assyria shilu Israel le Assyria wa ku huwomon fi Halah, wa ala nahar Habor fi Gozan, wa fi mudon ta Medes. ¹²Huwo amulu de leanu huwomon ma ihtaramu sawt ta Yahwa Allah toumon, lakin huwomon kalifu al shurut ta itifagia, al Musa kadam ta Yahwa amiru. Huwomon aba asuma wa aba amulu. ¹³Yalla fi arba tashar sana ta melik Hezekiah, Sennacherib melik ta Assyria hujumu kulu mudon ta Yahuza wa gubodo huwomon. ¹⁴Fa Hezekiah melik ta Yahuza rasulu kelima le melik ta Assyria, alkan fi Lachish, gal, Ana amulu galat le inta. rija wara min ana. Aye haja al inta kan kutu fogo ana ana bi itahammal. "Al melik ta Assyria talabu Hezekiah melik ta Yahuza ashan bi dafa tultumia wazin ta fida wa teleteen wazin ta dahab. ¹⁵Fa Hezekiah wodi le huwo kulu fda al kan ligo fi bet ta Yahwa wa fi kazina ta bet ta melik. ¹⁶Yalla Hezekiah gata dahab min abuwab ta haykal ta Yahwa wa min amida al huwo kutu; huwo wodi dahab le melik ta Assyria. ¹⁷Lakin melik ta Assyria limu jaysh tou al azim, rasulu tartan wa Rabsaris wa alqayid min Lachish le melik Hezekiah fi Uruselim. Huwomon safir fi sikat wa wosulu bara ta Uruselim. Huwomon ja le qana ta fok ta hawd, fogo sika al kebir ta qhasala ta medan, wa wogifu jamo tou. ¹⁸Zaman huwomon nadi melik Hezekiah, Eliakim jena ta Hilkiah, al kan fok le nas ta bet, wa Shebna al katib, wa Joah jena ta Asaph, al musajjil, futu ashan gabili huwomon. ¹⁹Fa alqayid kelimu le huwomon ashan bi kelimu le Hezekia de melik al azim, al melik ta Assyria, kelimu: "Sunu yau masdar ta siqa? ²⁰Inta bi wonusu bes kelimat al am indu fayida, gal hinak fi hulafa wa guwi fi mashakil, fogo del al inya bi kutu siqa fogo, inu inta kan bi tmarat ded ana? ²¹Ayenu, inta indu siqa fi asaya ta Mesir al daeif, lakin kan zol teki fogo huo bi kun asaya fi yadan tou wa bi gidu. de haja al Firaewn melik ta Mesir huwo le kulu al bi kutu siqa fi huwo. ²²Lakin kan inta kelimu le ana, "Aina bi indu siqa fi Yahwa Allah tanina; de ma huwo al mahalat al fok wa mazbaha Hezekiah shilu, wa kelimu le Yahuza wa le Uruselimu, Inta bi abidu gedam ta mazbaha fi Uruselim? ²³ashan keda, Ana der kutu inta zebeha al kwes min seid tai al mwlik ta Assyria. Ana bi wodi le inta etnin alf hasin, kan inta bi agdr ligo alddarajiin. ²⁴Hasa inta bi shakila hata ma wahid min aker qayid ta seid tai? Inta kutu siqa taki fi Mesir ashan ma murkibat wa farsan! ²⁵Hal ana safr bidun Yahwa ashan shakila ded mahal de wa demiru? Yahwa kelimu le ana, 'Hujumu ard de wa demiru.'" ²⁶Yalla Eliakim jena ta Hilkiah, wa Shebnah, wa Joah kelimu le qayid, " arjuk wonusu le kudam taki bi luqa ta Aramaic, leanu anina bi fahim. Ma ta wonusu ma anina bi luqha ta Yahuza fi adana ta nas al huwomon fi heta." ²⁷Lakin al qayid kelimu le huwomon, "Hasa seid tai rasulu ana le seid taki wa le int ashan bi kelimu kelimat del? huwo ma rasulu ana le rijal al qayidin fi heta, al huwomon der akulu rwth wa asurubu bulu ma inta?" ²⁸Yalla al qayid wogif wa kore ma sawt fok bi luqa ta Yahud, "Asums le kelimu ta meilk al azim, melik ta Assyria. Al melik kelim, ²⁹Ma ta sibu Hezekiah kabasu inta, leanu huwo ma bi agder alagu inta min guwa tai. ³⁰Ma ta sibu Hezekiah kutu inta indu siqa fi Yahwa, gal, Yahwa bi alagu anina wa medina ma wodi fi yadan ta melik ta Assyria. ³¹Ma ta asuma le Hezekiah, leanu de yau haja al melik ta Assyria kelimu: 'Amulu salam ma ana wa ja le ana. Yalla kulu wahid min inhtakum bi akulu min karma tou wa min shajara tin tou, wa asurubu min moyo al fi guruma tou. ³²Inta bi mulu de lahadi ana bi ja wa ahilu inta le ard ze ard taki ard ta gamah wa khamr al jedid, ard ta regif wa karma, ard ta zietun wa asal, ashan inta bi ish wa ma bi mutu. Ma ta asuma le Hezekiah zaman huwo hawil ashan bi turuju inta, gali Yahwa bi alagu anina. ³³Hal aye min rabunat ta hab alagu huwomon min yadan ta melik ta Assyria? ³⁴Wenu rabunat ta Hamath wa Arpad? Wenu rabunat ta Sepharvaim, Hena, wa Ivvah? Hal huwomon alagu Samaria min yadan tai? ³⁵fi nus ta kulu rabunat ta ard, hal fi hinak aye rabuna al alagu rad tou min guwa tai? Kef Yahwa kalisu Uruselim min guwa tai?" ³⁶Lakin al shab askut sakit wa ma juwabu, leanu melik amiru, "Ma ta juwabu le huwo." ³⁷Yalla Eliakim jena ta Hilkiah, al kan fok le bet; Sebna al katib; wa Joah jena ta Asaph, al musajjil ja le Hezekiah ma gumasg al seretu wa wori le huwo kelimat ta qayid.

Chapter 19

¹Zaman melik Hezekiah asuma tagrir taoumon, huwo seretu gumasg tou, wa kati nefsa tou ma khaysh, wa futu le fi bet ta Yahwa. ²Huwo rasulu Eliakim, al kan fok bet, wa Shebna al katib, wa al shuyuk ta khna, huomon kulu gati ma khaysh, le Iasiah jena ta Amoz, al nabi. ³Huwomon kelimu le huwo, "Hezekiah kelimu, yom de huo yom ta huzn, tawbik, wa fadiya, le iyal kalas ja le zaman ta wela da, lakin ma fi guwa le huwomon ashan bi weledu. ⁴mam kin Yahwa Allah taki bi asuma kulu kelimat ta qayid, al melik ta Assyria seid tou rasulu ashan aba Allah al hay, wa bi wobiku al kelimat al Yahwa Allah taki asuma. Hasa arufa fok salawat taki le bagi al lisa bi asuma." ⁵Fa kudam ta melik Hezekiah ja le Iasiah, ⁶wa Iasiah kelimu le huwomon, "kelimu le seid taki: 'Yahwa gal ma ta kafu min kelimat al inta asuma, al kudam ta melik ta Assyria shitimu ma ana. ⁷Ayenu, Ana bi kutu roho fogo huwo, wa huwo bi asuma tagrir wa rja wara le ard tou. Ana bi kutu huwo waga bi wasat safe fi ard tou.'" ⁸Yalla al qayid rija wa ligo melik ta Assyria bi shakila ded libnah, leanu huwo asuma inu melik futu beid min Lachish. ⁹Biga Sennacherib asuma inu Tirhakah melik ta Cush wa Mesir limu ashan bi shakila ded huwo, fa huwo rasulu marasalat tani le Hezekiah ma risala: ¹⁰Kelimu le Hezekiah melik ta Yahuza, 'Ma ta sibu Allah taki al inta siqa fogo kabasu inta, gal Uruselim ma bi wodi le ard ta melik ta Assyria.'" ¹¹Ayenu, inta asuma haja al melik ta Assyria amulu le kulu ard bi teriga ta demiru huwomon kulu kulu. ashan bi alagu inta? ¹²Hal rabunat ta umam alagu huwomon, al umam al abuhar tai demiru: Gozan, Haran, Rezeph, wa shab ta Eden fi Te Assar? ¹³Wenu melik ta Hamath, melik ta Arpa, melik ta al mudon ta Sepharnaim, ta Hena, wa Ivvah?'" ¹⁴Hezekiah istilam juwab se min marasalat wa agara Yalla huwo ruwa le bet ta Yahwa wa waza gedam tou. ¹⁵Yalla Hezekiah seli gedm Yahwa wa kelimu, Yahwa al daef, Allah ta Israel, inya al bi geni fok al malaiyka inta Allah wahid fok kulu mumalik ta ard. Inta sala samawat wa al ard. ¹⁷Gelib adana taki, Yahwa, wa asuma. Fata uyuun taki, Yahwa, wa ayenu, wa asuma al kelimat ta Sennacherib, al huwo rasulu ashan bi haqeru Allah hay. ¹⁶hagigatan Yahwa, muluk ta Assyria demiru al umam wa ars toumon. ¹⁸Huwomon kutu rabunat toumon fi nar, leanu huwomon kan ma rabunat lakin shokul yadan ta nas, bes kasa wa hajar. Fa Assyrians demiru hwuomon. ¹⁹Has biga Yahwa Allah tanina, kalisu anina, Ana asalu inta, min guwa tou, ashan kulu mumalik ta ard bi arufu inta, Yahwa, Allah bes. ²⁰Yalla Iasiah jena ta Amoz rasulu risala le Hezekiah, kelimu "'Yahwa, Allha ta Israel gal leanu inta seli le ana ashan Sennacherib melik ta Assyria, Ana asuma inta. ²¹De yau al kelima ta Yahwa wonusu an huwo: "iniya al azra ta Zion alisu inta wa atako inta ashan sukhria. biniya ta Uruselim hizu ras tou le inta huwo ²²al inta aba wa shitimu? Ded del al inta arufa sawt taki wa arufa fok uyuun bi dala? Ded Israel mukadas! ²³Bi wasat marasalat inta aba Rabuna, wa kelimu, 'Ma ketir min murkibat tai ana ruwa fog ali ta jubal, le fok ta Lebanon. Ana bi gata tihit kasab ta ruz al tuwil wa al khayar ta shajara alssuru al hinak. Ana bi dakalu fi gabat tou al ketir. ²⁴Ana hafura abar wa asurubu moyo al garib. Ana nashifu kulu anhar ta Mesir tihit batna ta aqdam tai. ²⁵Inta ma asuma kef ana katetu min zaman beid, wa ishtakalu fi zaman ta alqadima? Hasa ana bi jubu huwo le nihaya. Inta hini ashan khfif mudon al gowi le akwam wa atlal. ²⁶sskan toumon ta ma indu guwa, hattimu wa bi fadiya. Huwomon zara fi mahal gess al akhdar, al gess fok wa fi maham zara, haragu gubal ma raba fok. ²⁷Lakin ana arufu geni taki, wa ruwa baraw taki, ja taki dakalu taki wa zalan taki. ²⁸ashan zalan taki ded ana, wa ashan kebiriya taki wusulu adana tai, Ana bi kutu sharak tai fi anafa taki, wa gutaf fi kasma taki; Ana bi geibu inta wara fi sika al inta ja min fogo. ²⁹De bi kun alama le inta: sana de inta bi akulu haja al raba fi gaba, wa fi sana altani haja al raba min bizira ta sana al fat. Lakin fii sana al talit inta bi zara wa agela khrma wa akulu samar tou. ³⁰bagi bet ta Yahuza al naja wa tani bi kun inud jjzur wa tala sama. Leanu ³¹min Uruselim baigi bi tala bara, min Jebel ta Zion alnnajin bi ja. bi sabab qhira Yahwa bi amulu. ³²De yau al Yahwa bi kelimu an meilk ta Assyria: Huwo ma bi ja fi medina de wele bi durubu neshab hini. wele huwo bi ja gedam tou ma daraga aw abinu bruj hisar ded tou. ³³al sika al huwo ja min fogo bi kun nefsu sika al huwo bi rija min fogo; huwo ma bi dakalu medina de de yau ielan ta Yahwa.'" ³⁴Leanu ana bi dafae medina de wa alagu le ashan anawa ashan kadam tai Daud.'" ³⁵Fi layal dak malaiyka ta Yahwa ruwa wa hujumu al muaskar ta Assyrians, katulu 185,000 jaysh. zaman rijal gum badri saba, meiteen kan fi kulu mahal. ³⁶Fa Sennacherib melik ta Assyria sibu Israel wa ruwa bet wa geni fi Nineveh. ³⁷fi wokit tani huwo kan bi abidu fi bet ta Nisrok rabuna tou, iyal tou Adrammelek wa Sharezer katulu huwo ma safe. Yalla huwo tefes fi al ard ta Ararat. Yalla Esarhaddon jena tou biga melik fi mahal tou.

Chapter 20

¹Fi ayammat dak Hezekiah kan ayan fi nuqta ta mutu. Fa Isaiah jena ta Amoz, al nabi ja le huwo, wa kelimu le huwo, "Yahwa kelimu, 'Jahizu bet taki fi nizam; leanu inta bi mutu, wa ma hay. ²"Yalla Hezekiah agelibu wusa le heta wa seli le Yahwa kelimu, ³"Arjuk Yahwa, zekir kef ana doworo gedam taki ma kulu gelba tai, wa kef amulu haja al kwes fi ena." Yalla Hezekiah kore shedid.⁴Gubal Isaiah ma ruwa bara fi nus ta medan ta bet, kelima ta Yahwa ja le huwo, gal ⁵Agelibu le wara wa kelim le Hezekiah, qayid ta shab tai, De yau haja al Yahwa Allah ta Daud jidi taki, kelim: "Ana asuma salawat taki, wa Ana ayenu moyo ena taki ana biga derasuma inta fi yom al talit, wa ina bi ruwa le bet juwa ta Yahwa.⁶Ana bi zidu kamistashar sana fi haya taki, wa ana bi alagu inya wa medina de min yadan ta melik ta Assyria, wa ana bi daefi medina de ashan ana wa ashan kadam tai Daud." ⁷Fa Isaiah kelimu, "shilu lamba ta tin." Huwomon amulu ze de wa kutu huwo fogo damal wa huwo rija tala kwes. ⁸Hzekiah kelimu le Isaiah, "'Sunu yau bi kun alama inu Yahwa bi aliju ana, wa inu ana bi ruwa le haykal ta Yahwa fi yom al talit?" ⁹Isaiah juwabu, "'De yau bi kun alama le inta min Yahwa, inu Yahwa bi amulu hajat al huwo wonusu. dul ri ruwa ashara katuwa gedam aw rija ashara katuwa wara?" ¹⁰Hezekiah juwabu, de haja sahil ashan dul bi ruwa gedam ashara khatawae. La sibu dul rija wara ashara khatawa. ¹¹Fa Isaiah al nabi kore le Yahwa, wa huwo rija dul ashara khatawa wara, min mahal alhuwo fogo salam, ta Ahaz. ¹²Fi zman Marduk_Baladan melik ta Babylon rasulu juwab wa hadiya ta Hezekiah, leanu huwo asuma inu ¹³Hezekiah ayan. Hezekiah asuma le juwabat wa zahir le marasalat kulu mahal wa hajat al indu qayima. al fida, kulu dahab, al daha, qitaeed wa zeit al gali, wa al bet al hajari ta siliyah wa kulu al kan ligo fi makazin. Hinak kan ma fi haja fi bet tou. wele fi kulu mamlaka, al ezeqiah ma beinu huwomon. ¹⁴Isaiah al nabi ja e meliki Hezekiah wa asalu huwo, "Nas del kelim le inta sunu? Huwomon ja min wen?" Hezekiah kelimu, "Huwomon ja min beled beid ta Babyion. ¹⁵"Isaiah asalu, Huwomon ayenu sunu fi bet taki?" Hezekiah juwabu, "Huwomon ayenu kulu haja fi bet tai. Ma fi haja fi nus tai hajat tai al qayima al ana wori le huwomon. ¹⁶Fa Isaiah kelimu le Hezekiah, "Asuma .le kelimt ta Yahwa: ¹⁷shuf, al ayan jai woki kulu hajat fi qasr, hajat al judud taki kazinu hata yom ta alela, bi shilu le Babylon. Ma fi haja bi sibu, Yahwa yau kelim, ¹⁸Bad min iyal ta iyal takum al abu taki bi shilu bara min inta, wa huwomon bi kun alkhsyan fi al qasr ta melik ta Babylon. ¹⁹"Yalla Hezekiah kelim le Isaiah, "Kelima ta Yahwa al inta wonusu huwo kwes."Leanu huwo fikir, "Ma bi kun fi sala wa aistiqrar fi ayam tai?" ²⁰bi kusus mashakil ta nin, Hezekiah wa ma kulu guwa tou, kef huwo abinu hawd wa qana, wa kef huwo jibu moyo fi medina__hal ma katibu huwon fi ketab ta ahdas tamuluuk ta Yahuza? ²¹Hezekiah slep ma judud tou, wa Manasseh jena tou tala melik fi mahal tou.

Chapter 21

¹Manasseh kan etnashar sanawat wokit huwo bada hukum; huwo hukum kamsa kamsiin sana fi Uruselim. Isim ta Uma tou kan Hephzibah. ²Huwo amulu sharr fi ena ta Yahwa, ze hajat al shen ta umam al Yahwa lizu bara min gedam ta shab ta Israel. ³Leanu huwo rija abinu mahal al fok al Hezekiah abu tou demiru, wa huwom abinu mazbaha le Baal, huwo sala amida ta ssawari, ze Ahab melik ta Israel kan amulu, wa huwo denger tihit le kulu alnnujum ta sama wa abidu huwomon. ⁴Manasseh abinu mazbah fi juwa ta Yahwa, hata sala Yahwa kan amiru, "De huwo fi Uruselim inu isim tai bi kun iilaa al" abad. ⁵Huwo abinu mazbah le kulu alnnujum ta sama fi etnin medan ta bet ta Yahwa. Huwo ⁶kutu jena tou ashan bi mururu min nar huwo amulu sahar wa arafa wa bi shawar ma del al bi kelim ma almawat wa ma del al bi kelim ma roho. Huwo amulu sharr ketir fi ena ta Yahwa, kutu huwo zalan. ⁷Wa huwo kutu sanam ta alsawari fi bet ta Yahwa. huwo kan an bet ta Yahwa kan wonusu le Daud wa Sulemn jena tou; huwo kelimu: De yau bet de wa fi Uruselim, al ana iktar min kulu ggabayil ta Israel, al ana bi kutu isim tai iila al abad. ⁸ana ma bi kutu aqdam Israel ashan bi doworo tani bara minard al ana wodi le judud toumon, kan huwomon bes bi kun haris ashan hafizu kulu al ana amiru huwomon, wa ashan bi tabe kulu al qanuun al kadam tai Musa amiru huwomon. ⁹Lakin nas am asuma, wa Manasseh sugu huwomon ashan amulu sharr aktar min umam al Yahwa kan demiru gedam ta shab ta Israel. ¹⁰Fa Yahwa wonusu bi wasat anbia, kelimu, ¹¹Ashan Manasseh melik ta Yahuza amulu hajat al shen, wa bi tasaraf sharira aktar min kulu al Amorites al kan amulu gedam toumon, wa kaman kutu Yahuza amulu katiya ma asnam tou, ¹²ashan Yahwa, Allah ta Israel kelimu ze de, ana gerib bi jibu sharr fogo Uruselim wa Yahuza inu kulu al bi asuma an huwo ma adana tou al etnin bi irtaesh. ¹³Ana bi itwasa fok Uruselim khat ta qias al istakdimu ded Samaria, wa khat rasiaan ded bet ta Ahab; Ana bi masah Uruselim nedif ze zol al bi masah sahan, huwo bi masah aw bi gelibu fok wa tihit. ¹⁴Ana bi jada bara mirath tai al fadulu wa wodi huwomon fi yadan ta adu toumon, Huwomon bi kun dahaya wa nahb le kulu ada toumon, ¹⁵leanu huwomon amulu haja al sharir fi ena tai, wa kutu ana zalan., min yom al judud toumon tala bara min Mesir, lahadi alela, ¹⁶Wa ziyada le de, Manasseh dufugu dom al beri ketir hata huwo mala Uruselim min nihaya le nihaya ma amwat. De kan ziyada le katiya al huwo kutu Yahuza amulu katiya, zaman huwomon amulu haja al kan sharr fi ena ta Yahwa. ¹⁷Bi nisba le masayil tanin al ta Manasseh, kulu al huwo amulu, wa katiya al huwo amulu, hal huwomon ma katibu fi ketab ta ahdath ta muluuk ta Yahuza? ¹⁸Manasseh num ma judud tou wa kan kan dofonu fi jenena ta bet tou, fi jenena ta Uzza. Amon jena tou tal melik fi mahal tou. ¹⁹Amon kan ishriin sanawat zaman huwo bada hukum; huwo hukumu etnin sanawat fi Uruselim. isim ta uma tou kan Meshullemeth; heyta kan biniya ta Haruz. ²⁰Huwo kan amulu sharr fi ena ta Yahwa, ze Manasseh abu tou kan amulu. ²¹Amon ruwa fi kulu sikat al abu tou doworo fogo wa abidu asnam al abu tou abidu, wa denger tihit le huwomon. ²²Huwo sibu Yahwa, Allah ta abu tou, wa ma doworo fi sika ta Yahwa. ²³Kudam ta Amon amulu muamra ded huwo wa kutu melik mutu fi bet tou. ²⁴Lakin nas ta aed katulu kulu del al kan amulu muamra ded melik Amon, wa huwomon kutu Josiah jena tou al melik fi mahal tou. ²⁵bi nisba le masayil tanin ta Amon al huwo amulu, hal ma katibu fi ketab ta ahdath ta muluuk ta Yahuza? ²⁶nas dofonu huwo fi turuba fi al jenena ta Uzza, wa Josiah jena tou tala melik fi mahal tou.

Chapter 22

¹Josiah kan tamanina sanawat zaman huwo bada hukum; huwo hukumu wahid teleteen sana fi Uruselim. isim tauma tou kan Jedidah (heya kan biniya ta Adaiah ya Bozkath). ²Huwo kan amulu haja al saa fi uyuun ta Yahwa. Huwo doworo fi kulu sika ta Daud jido tou, wa huwo ma aglibu wele le yemin aw le shamal. ³Fi tamantashar sana ta melik Josiah, huwo rasulu Shaphan jena ta Azaliah jena ta Meshullam, al katib, le bet ta Yahwa, gali, ⁴Ruwa le Hilkiyah al kahin al eali wa wori le huwo ashan bi edu gurush al jibu fi bet ta Yahwa, al haris ta Haykal limu min nas. ⁵Kede wodi fi yadan ta ummal al musulin fi bet ta Yahwa, wa kede huwomon wodi le nas al musulin al fi bet ta Yahwa, leanu huwomon ashan bi sala haykal al karabu. ⁶Kede huwomon wodi gurush le najar, al banayin, wa ummal ta bina, wa kaman ashan bi isteri kasab gata hajar ashan sala al haykal. ⁷Lakin ma fi hisab kan talabu le gurush al kan wodi le huwomon, leanu huwomon iteamal bi amma. ⁸Hilkiyah al kahin al eali kelimu le Shaphan al katib, "Ana ligo al kitab ta qanuun fi bet ta Yahwa," Fa Hilkiyah wodi al kitab le Shaphan, wa huwo agara. ⁹Shaphan ruwa wa shilu kitab le melik, wa kaman gedimu le huwo zekir huwo gal, Kudam taki istamil gurush al kan ligo fi haykal wa huwomon wodi fi yadan ta nas al musulin al bi raqibu bet ta Yahwa, ¹⁰"Yalla Shaphan al katib kelimu le melik, "Hilkiyah al kahin wodi le ana kitab." Yalla Shaphan agara le melik. ¹¹Zaman melik asma kelimat ta qanuun, huwo seretu gamash tou. ¹²melik amiru Hilkiyah al kahin, Ahikam jena ta Shaphan, Akbor jena ta Mcalah, Shaphan al katib, wa Asaiah, kadam tou kelimu, ¹³Ruwa wa tashawar ma Yahwa le ana, wa le nas wa le kulu Yahuza, ashan kelimat ta ketan de al ligo. Leanu al kebir huwo zallan ta Yahwa wala ded anina leanu judud tanina ma asuma le kelimat ta kitab de ashan bi ihtaramu kulu al katibu ann anina. ¹⁴"Fa Hilkiyah al kahin, Ahikam, Akbor, Shaphan, wa Asaiah ruwa le Huldah al nabbia, mara ta Shallum jena ta Tikvah jena ta Harhas, haris ta dulab malabis(heya heni fi Uruselim rubue al tani), wa huwmon wonusu ma heya. ¹⁵Heya kelimu le huwomon, "De yau haja al Yahwa Allah ta Israel kelimu: 'Wori le zol al rasulu inta le ana, ¹⁶De yau haja al Yahwa kelimu: Ayenu, Ana bi jibu karisa le mahal de wa le ssukan tou, hasab kulu hajat al katibu fi kitab al melik ta Yahuza agara. ¹⁷Leanu huwomon sibu ana wa haragu bakhur le rabunat tanin, ashan huwomon bi kutu zalan ma kulu amayil al huwmon amulu ashan keda zalan tai wala ded mahal de, wa huwo ma bi batulu." ¹⁸Lakin le melik ta Yahuza, al rsulu inta ashan bi asalu Yahwa hal de yau haja al inta bi kelimu le huwo: Yahwa, Allah ta Israel kelimu ze de: Ann kelimat al inta asuma, nezil nufus takum gedam ta Yahwa, zaman intakum ¹⁹leanu inakum zaman gelba taki layin asuma haja al ana kelimu ded mahal de wa ssukan tou, al huwomon bi tala kharaban wa laena, wa leanu inta seretu gumash wa kore gedam ana, Ana kaman asuma le inta__de yau iiealan ta Yahwa. ²⁰Ayenu, ana bi limu intakum le judud takum, wa bi intakum fi tureba bi salam. Uyuun takum ma bi ayenu al kaisa al ana bi jibu fogo mahal de." Fa riajal shilu risala wara le melik.

Chapter 23

¹Fa melik rasulu marasalat al limu le huwo kulu shuyuk ta Yahuza wa ta Uruselim. ²Yalla melik ruwa le bet ta Yahwa, wa kulu rijal ta Yahuza wa kulu al ssukan ta Uruselim ma huwo, wa kahna, anbia, wa kulu nas, min soker le kebir. Bad dak huwo agara fi adana toumon kulu kelimat ta kitab ta itifagia al ligo fi bet ta Yahwa. ³Lmelik wogif jambo amud wa amulu ititfagia gedam ta Yahwa, ashan bi ruwa wara Yahwa wa ashan bi hafizu wasayat tou, llawayiha wa qawanin tou, ma kulu gelba tou wa ma kulu roho tou, ashan bi akidu kelimat ta itifagia de al katibu fi lketab. Fa kulu nas rudu ashan bi wogif ma itifagia. ⁴Al melik amiru Hilkiah kahin al eali, kahna al tihit huwo, wa huras ta bab ashan bi jibu bara min hayka ta Yahwa kulu afashat al kan salao le Baal wa alsawari, wa al le kulu nnujum ta sama Huwo haragu huwomon bara min Uruselim fi maidan fi wadita Kidron wa shilu rumat toumon le Bethel. ⁵Huwo sibu kahna al awsaniyin al melik ta Yahuza azilo ashan bi haragu bakhur fi mahal al eali f mudon ta Yahuza wa fi mahal al jambu Uruselim del al haragu bakur le Baal le shams wa qamar, le kawkab, wa le kulu nnujum ta sama. ⁶Huwo tala bara amida ta alssawari min al haykal ta Yahwa, bara ta Uruselim le wadi ta Kidron wa haragu hinak. Huwo duhu tala qhabar wa jada rumat del fi turubat ta nas kulu. ⁷Huwo nedifo bara qhuraf ta sibirat al kan fi haykal ta Yahwa, al nuswan bi agela jalabia le alssawari. ⁸Joasiah jibu kulu kahna bara min medina ta Yahuza wa najisu mahalat al eali al kahna haragu fogo bakhur, min Ceba le Beersheba. Huwo demiru mahal al eali fi bab al kan fi madkal ta Joshua (al medina ta hakim), fi tija al shamal ta medina. ⁹Hata kan kahna ta mahalat al eali kan ma sibu huwomon ashan bi kadimu fi mazbaha ta Yahwa fi Uruselim, huwomon akulu rigif ta alfafir fi nus ta akuwana toumon. ¹⁰Josaih nejisu Topheth, al fiwadi ta Ben Hinnom, ashan ma zol bi kutu jena tou wele biniya tou bi ruwa fi nar ze zebaha le Molech. ¹¹Huwo shilu bara al hassin al muluuk ta Yahuza wodi le shams. Huwomon kan fi makan fi madkal le haykal ta Yahwa, gerib ma qhuraf ta Nathan Melek, al malaiyka. Josaih haragu al murkabat ta shama. ¹²Josiah melik demiru al mazbahat al kan fok saqf al eali ta qhurfa ta Ahaz, al melik ta Yahuza amulu, wa al mazbahat al Manasseh kan amulu fi etnin mabani ta haykal ta Yahwa. Josiah hattam huwomon qita qita wa jada hwomon fi wadi ta Kidon. ¹³Al melik karabu mahalat al eali sharik ta Uruselim, junub ta jebel ta fasad al melik ta Israel Suleman abinu le Ashtoreth, sanam al batal ta Sidonians; le Chemosh, al asnam al batal ta Moab; wa le Molech, al asnam al batal ta nas ta Ammon. ¹⁴Huwo kasuru al amida ta hajar ita qita wa gata tihit al amida ta ssawari wa huwo malamahat del ma eizam ta insan. ¹⁵Josiah kaman demiru al mazbah al kan fi Bethel wa mahal al eali al Jeroboam jena ta Nebat (huwo al kutu Israel amulu katiya) abinu. Huwo haragu mazbah wa mahal al eali wa dugu biga rumat. Huwo kaman haragu amida ta alssawari. ¹⁶Ze Josiah ayenule mahal, huwo arufu al turubat al kan fi mahal al eali. Huwo rasulu rijal ashan shiu eizam min al turuba; yalla huwo haragu huwomon fogo mazbaha, al nejisu. De kan hasab kelima ta Yahwa al kan rujul Allah kan wonusu, zol al huwo wonusu aa hajat del gebili kede. ¹⁷Yalla huwo kelimu, De yatu tamthal al ana bi ayenu?" rijal ta medina kelimu le huwo, "dak turuba ta rujul Allah al ja min Yahuza wa wonusu an hajat del inu inta bes barao ded mazbaha ta Bethel." ¹⁸Fa Josiah kelimu, Sibu huwo barao. Ma fi zol bi harik eizam tou. "Fa huwoon sibu eizam tou barao, sawa ma eizam ta nabi al ja min Samaria. ¹⁹Yalla Josiah amurugu kulu biyuut al foho mahal al eali al kan fi mudon ta Samaria, al muluuk ta Israel sala, wa al kan kutu Yahwa zalan. Huwo amulu le huwomon ze haja al kan amulu fi Bethel. ²⁰Huwo zabah kulu kahna ta mahalat al eali fogo mazbaha wa haragu eizam ta insaan fogo huwomon. yalla huwo rija le Uruselim. ²¹Yalla melik amiru kulu nas, gali "Hafizu eyd alfasah ta Yahwa Allah taki, ze ma katibu fi kitab ta itifagia." ²²Shekil eyd ze de ma amulu min ayam ta quda al hukum Israel, wele fi kulu ayam ta muluuk ta Israel aw Yahuza. ²³Lakin fi taman tashar sana ta melik Josiah eyd ta Yahwa kan amulu fi Uruselim. ²⁴Josiah kaman tala bara min beled del albi wonusu ma amawat wa ma roho. Huwo tala bara al" awthan, asnam, wa kulu hajat al shen al kan ayenu fi al ard ta Yahuza wa fi Uruselim, ashan bi akidu kelimat ta qanuun al kan katibu fi kitab al Hilkiah al kahin ligo fi bet taYahwa. ²⁵Gubaa Josaih kan ma fi melik ze huwo, al gilibu le Yahwa ma kulu gelba tou, kulu nefsa tou, wa kulu guwa tou, al doworo fi kulu qanuun Moses. wele aye melik ze Josiah gum bad huwo. ²⁶Wa ma zalik, Yahwa ma agelibu bara wosa tou ta zalan al eanif. al bi haragu ded Yahuza ashan kulu al Manasseh amulu ashan bi kutu huwo zalan. ²⁷Fa Yahwa kelimu, "Ana kaman bi agela, Yahuza bara min ena tai, ze ana agela Israel wa ana bi jada bara medina de al ana iktaru, Uruselim, wa bet al ana kelimu isim tai bi kun hinak." ²⁸Bi nesiba le hajat tanin ta Josiah, kulu hajat al huwo amulu, hal ma katibu huwomon fi kitab ta ahdath ta muluuk ta Yahuza? ²⁹fi ayam de, Firaewn Necho melik ta Mesir, ruwa ashan shakila ded melik ta Assyria fi naha alfurat. melik Josaih ruwa ashan bi gabil Necho fi shakila, wa Necho katulu huwo fi Megiddo. ³⁰kudam ta Josaih shilu huwo meit fi murkiba min Megiddo, jibu huwo le Uruselim, wa dofunu huwo fi turuba tou. Yalla nas ta ard shilu Jehoahaz jena ta Josiah, masah huwo wa kutu huwo melik fi mahal ta abu tou. ³¹Jehoahaz kan talata ishriin sanawat zaman huwo bada hukum, wa huwo hukum talata shaharr fi Uruselim. isim ta uma tou kan Hamutal; heya kan biniya ta Jeremiah ta Libnah. ³²Jehoahaz amulu sharr fi ena ta

Yahwa, ze kulu hajat al dudud tou amulu. ³³Firaewn Necho kutu fi ssalasil fi Riblah fi ard ta Hamath, ashan huwo ma bi hukummu fi Uruselim. Yalla Necho ligo garamu Yahuza mia mawahib ta fida wa wahiba ta dahab. ³⁴Firaewn Necho kutu Hilkiam jena ta Josiah melik fi mahal ta Josaih abu tou, wa geiru isim le Jehoiakim. Lakin huwo shilu Jehoahaz beid le Mesir, wa Jehoahaz mutu hinak. ³⁵Jehoiakim dafa fida wa dahab le Firaewn. Ashan bi agder ligo talab ta Firaewn, Jhoikim amulu dariba fi ard ashan bi dafao le huwo fida wa dahab hasab taqdir tou. ³⁶Jehoiakim kan kamsa ishrrin sanawat zaman huwo bada hukum, wa huwo hukum hidasharr sanawat fi Uruselim. Isim ta uma tou kan Zebidah; heya kan biniya ta Pedaiah ta Rumah. ³⁷Jehoiakim amulu sharr fi ena ta Yahwa, bes ze judud tou amulu.

Chapter 24

¹Fi ayam ta Jehoiakim Nebuchadnezzar melik ta Babylon hujumu Yahuza; Jehoiakim tala kadam tou le talata sanawat. bad dak Jehoiakim agelibu wara wa itmarad ded Nebuchadnezzar. ²Yahwa rasulu ded Jehoiakim alassabat ta kildaniyin, Aramiyin, Moabiyin, wa Ammoniyi; huwo rasulu huwomon ded Yahuza ashan bi semiru. De kan hasab kelima ta Yahwa al kan wonusu bi wasat kudam tou al anbia. ³Huwo kan muakkid min kasma ta Yahwa inu de ja le Yahuza, ashan bi agela huwomon bara min ena tou, leanu ashan katiyat ta Manasseh, kulu al huwo amulu, ⁴wa kaman ashan domal bari al huwo dofugu, leanu huwo mala Uruselim ma dom al bari. Yahwa ma kan inu raqba ashan bi afi dak. ⁵Bi nesba le hajat tanin ann Jehoiakim, wa kulu al huwo al amulu, hal huwomon ma katiu fi ketab ta ahdath ta muluuk ta Yahuza? ⁶Jehoiakim num am judud tou, wa Jehoiakim jena tala melik fi mahal tou. ⁷Al melik ta Meisr ma hujumu tani bara min ard tou, leanu al melik ta Babylon kan gilibu kulu al aradi al kan bi saytara melik ta Mesir min jaduwel ta Mesir le nahar alfurat. ⁸Jehoiachin kan taman tasharr sanawat zaman huwo bada hukum; huwo hukum fi Uruselim talata sharr. Isim ta uma tou kan Nehushta; heya kan biniya ta Elnthan ta Uruselim. ⁹Huwo amulu sharr fi ena ta Yahwa; huwo amulu kulu al abu tou amulu. ¹⁰Fi zaman dak jaysh ta Nebuchadnezzar melik ta Babylon hujumu Uruselim wa hasar al medina. ¹¹Nebuchadnezzar melik ta Babylon ja le medina fi wokit jaysh tou bi hasiru, ¹²wa Jehoiachin melik ta Yahuza ruwa bara le melik ta Baylon, huwo, uma tou, kudam tou, al'amra tou wa dubbat tou. Melik ta Babylon amsuko huwo fi tamania sana ta hukum tou. ¹³Nebuchadnezzar shilu min kulu hajat al indu qayima fi bey ta Yahwa, wa del al fi qasr ta melik. Huwo gata qita qita kulu al"ajsam al min dahab al Suleman melik ta Irael kan amulu fi haykal ta Yahwa, ze Yahwa kan kelimu bi hasil. ¹⁴Shilu huwo fi beled bara kulu Israel kulu qada, wa kulu rijal al bi shakila, ashara alf asraa, wa kulu alharfiyn wa al hadadin. ma fi wahid kan sibu illa nas al masakin fi al ard. ¹⁵Nebuchadnezzar shilu Jehoiachin fi beled bara fi Babylon, ze uma ta melik, mara, dubbat, wa sultan ta ard. Huwo shilu huwmon fi beled bara min Uruselim le Babylon. ¹⁶Kulu rijal al ta mashakil snba alf fi adad, wa wahid harafii wa hadad, kulu huwomon munasib fi shakila melik ta Babylon jibu rijal del bara beled fi Babylon. ¹⁷Al melik ta Baylon kutu Mattaniah, aku abu ta Jehoiachin melik fi mahal tou, wa geiru isim tou le Zedekiah. ¹⁸Zedekiah kan wahid ishrbiniya ta Jeremiah min Libnah.iin sana zaman huwo bada hukum; huwo hukum hidasharr sanawat fi Uruselim. Isim ta uma tou Hamutal; heya kan biniya ta Jeremiah min Libnah. ¹⁹Huwo amulu sharr fi ena ta Yahwa; huwo amulu al Jehoiakim kan amulu. ²⁰Biwasat zalan ta Yahwa, kulu ahath hasil fi Uruselim wa Yahuza, lahadi huwo sugu huwomon bara min gedam tou. Bad dak Zedekiah itamarad ded melik ta Babylon.

Chapter 25

¹Fi tisa sana ta hukum melik Zedeiah, fi shara shahar wa fi fi ashara yom ta shahar, Nebuchadnezzar melik ta Babylon ja ma kulu jaysh tou ded Uruselim. Huwo geni mqabil huwo, wa huwomon abinu hoesh hawili huwo. ²Ashan medina kan hasiru hata etna sana hukum ta melik Zedekiah. ³Fi tisa yom ta shar al rabe ta sana dak, majaea kan shedid fi medina hinak kan ma fi akil le nas ta ard. ⁴Bad dak medina kan kasuru le etnin, wa kulu rijal al bi shakila fi layl fi sika ta bab bein etnin hoesh, fi jenana ta melik, salakan Chaldaniin kan hawili al medina. Al melik ruwa fi itijah ta Arabah. ⁵Lakin al jaysh ta Chaldaniin turuju melik Zedekiah wa ligo huwo fi taraf wadi ta nahar Urdon gerib ma Ariha . All jaysh tou kan shetetu beid min huwo. ⁶Huwomon amsuku melik wa jibu huwo le melik ta Babylon fi Riblah, mahal al huwomon hakumu huwo. ⁷Bi nesba le jena ta Zedekiah, huwomon zabahu huwomon fi gedan uyuun tou. Bad dak huwo kutu ena tou rubutu huwo fi alssalasil wa jibu huwo le Babylon. ⁸fi Kamis tashar sahar, fi saba yom ta sahar alkan tisa ta shar sana ta hukum ta Nebuchadnezzar melik ta Babylon, Nebuzaradan, kadim ta melik ta Babylon wa qayid ta heras tou, ja le Uruselim. ⁹Huwo haragu bet ta Yahwa, bet ta melik, wa kulu biyuut ta Uruselim; kaman kulu mabani al muhim fi medina haragu. ¹⁰kaman kulu hoesh ta Uruselim, kulu jaysh ta Babylonin al kan tihit qiyada ta huras demiru huwomon. ¹¹Bi neba le bagi nas al kan sibu fi medina, del al sibu melik ta Babylon, wa bagi ssukan__Nebuzaaradan, al qayid ta huras, shilu huwomon beid fi beled bara. ¹²Lakin al qayid ta huras ma sibu bad min al masakin ta ard ashan bi istakal fi alkurum wa mahal zara. ¹³Bi nes ba le amida ta bronze al kan fi bet ta Yahwa, wa mudarrajat wa bahr al bronze al kan fi bet ta Yahwa,, al Chaldeniyin kasuru huwomon qita qita wa shilu bronze wara le Babylon. ¹⁴Guruma, toriya, lamba ta sayed, maalagat, wa kulu afashat al min bronze al kahna kadimu mao fi haykal__al Chaldeniyin shilu huwomon kulu beid. ¹⁵Gururma le tala rumat wa gufa al salao mindahab, wa del al salao min fida__qayid ta huras ta melik shilu huwmon beid. ¹⁶Amida al etnin ta bahr, wa mudarrajat al Suleman kan amulu le bet ta Yahwa fogo bronze ketir min al bi waznu. ¹⁷Al tul ta awel amud kan taman ta sharr metir, wa ras ta bronze kan fogo fok tou. Al ras kan talata metir tul, ma alttashbik wa alrrmman kulu hawili ras, kulu amulu min bronze. bagi amud wa alttashbik tou kan min nefsu ze awel. ¹⁸Al qayid haris shilu Seraiah rais ta kahna, sawa ma Zephaniah, al kahin al tani, wa talata huras ta bab. ¹⁹Min medina huwo shilu masjun le dabbit al kan musoll ta asaker, wa kamsa rijal del bi arshidu melik, al huwomon lesa fi medina. Huwo shilu musjun dabbit a jaysh musoll le katibu rijal fi jaysh, sawa a siteen rijal al muhimiin min al ard al kan fi medina. ²⁰Bad dak Nebuzaradan, al qayid ta huras, shilu huwomon wa jibu huwomon le melik ta Babylon fi Riblah. ²¹melik ta Babylon kutu huwmon fi mutu fi Riblah fi ard ta Hamah. Bi teriga de Yahuza ruwa bara minard tou le beled bara. ²²Bi nes ba le nas al fadulu fi ard ta Yahuza, del al Nrbuchadnezzar melik ta Babylon kan ruwa, huwo Gedaliah jena ta Ahkam jena ta shaphan musoll le huwomon ²³Zaman kulu qiyadat ta asaker, huwomon wa rijal, asuma inu melik ta Babylon kan amulu Gedaliah hakim, huwomon ruwa le Gedaliah. rijal dl kan Ishmael jena ta Nethaniah, Johanan jena ta Kareah, Seraiah jena ta Tanhumeth al Netophathite, wa Jaazaniah jena ta Maakathite__huwomon wa rijal toumon. ²⁴Gedaliah amulu halifa le huwomon wa le rijal toumon, wa kelimu le huwomon, "Ma ta kafu min dubbat ta Chaldaniyin. Geni fi ard wa kadimu melik ta Babylon, wa huwo bi kun kwes ma inta." ²⁵Lakin hasil inu fi saba shahar Ishmael jena ta Nethaniah jena ta Elishama, min usura ta melik, ja ma ashara rijal wa hujumu Gedaliah. Gedaliah mutu, sawa ma rijal ta Yahuza wa al Babyloniyin al kan ma huwo fi Mizpah. ²⁶Yalla kulu nas min soker le kebir, wa qayadat ta asaker, gum wa ruwa le Mesir, leanu huwomon kan khayifin min Babyloniyin. ²⁷Akiran hasil fi saba talateen sana fi beled beid Jehoiachin melik ta Yahuza, fi etnashar shahar, fi saba isharrin yom ta shahar, Awel_Marduk melik ta Babylon fegu Jehoiachin melik ta Yahuza min sijin. De hasil fi sana al Awel_Marduk bada hukum. ²⁸Huwo wonusu le huwo bi hanan wa wodi le huwo kursi mutaram min al ta muluuk tanin al kan ma huwo fi Babylon. ²⁹Awel_Marduk agela gumah ta sijin ta Jehoiachin, wa Jehoiachin bi akulu bi nezam fi tarabeza ta melik fi bagi haya tou kulu. ³⁰bdl akil al munazam kan bi wodi le huwo kulu yom fi bagi haya tou.

1 Chronicles

Chapter 1

¹Adam, seth, Enosh ²Kenan, Mahalel ,Jared, ³Muthuselah, Lamech. ⁴Al aulat ta Noah humon Shem, Ham, wa Japheth. ⁵Al aulat ta Japheth humon Gomer,Magog, Madai, Javan, Tubal , Meshech, wa Tiras. ⁶Al aulat Gomer

humon Ashkenaz, Riphath, wa Togarmah. ⁷Al aulat ta Javan human Elishah, Tarshish, al Kittites, wa al Rodanites .
⁸Al aulat ta Ham humon Cush, Egypt, put, wa Canaan. ⁹Al aulat ta Cush humon Seba, Havilah, Sabta, Raamah, wa Sabteka. Al aulat ta Raamah humon Sheba wa Dedan. ¹⁰Cush ja abu ta Nimrod, al bada kun rajil al gowi fi ardi.
¹¹Egypt ja jidu ta Ludites, Anamites, Lihabites, Naphtuhites, ¹²Pathrusites, kasluhites (de yau al falastiniin ta la)
wa al Caphtorites. ¹³Canaan biga tala Abu ta Sidon,weled towo al bikir, wa al Hittites. ¹⁴Huwo Kaman ja jidu ta Jebusites, Amorites, Gargashites, ¹⁵Hivites, Arkites, Sinites, ¹⁶Arvadites, Zemarites,wa al Hamathites. ¹⁷al aulat ta Shem humon Elam,Ashur, Arphaxad, Lud,Aram,Uz, Hul, Gether,wa Meshech. ¹⁸Arphaxad ja abu ta Shelah, wa shela ja abu Eber. ¹⁹Eber indu aulat ethnen. Al isim ta wahid kan peleg, fa fi ayam towo al ardi mungasim. ²⁰Aku isim kan Joktan. Joktan ja tala abu ta Almodad, Sheleph, Hazarmaveth, Jerah, ²¹Hadoram, Uzal, Diklah, ²²Obal , Abimael, Sheba, ²³Ophir, Havilah,wa Jobab; kulu de jil ta Joktan. ²⁴Shem,Arphaxad, Shela, ²⁵Eber, Peleg, Reu, ²⁶Serug, Nahor, Terah, ²⁷Abram, alkaan Abraham. ²⁸Aulat Abraham humon Isaac wa Ishmael. ²⁹De yau agial tomon: al awel bikir ta Ishmael kan Nebaioth,yala kedar, Adbeel, ³⁰Mishma, Dumah,Massa, Hadad,Tema, ³¹Jetur, Naphish, wa kedemah. de yau kan aulat ta Ishmael. ³²Al aulat ta Keturah ,refiga ta Abraham, kan Zimran, Jokshan, Medan,Midian, Ishbak, wa Shuah. Al aulat ta Jokshanhumon Sheba wa Dedan. ³³Midian aulat towo kan Ephah, Ephraim,Hanok, Abida, wa Eldaah. Kulu de ajial ta Keturah. ³⁴Abraham biga tala abu ta Isaac. Al aulat ta Isaac yau Esau wa Israel. ³⁵Al aulat ta Esau kan Eliphaz, Reuel,Jeush, Jalam, wa Korah. ³⁶Al aulat ta Eliphaz humon Teman, Omar , Zepho, Gatam, Kenaz, Timna, wa Amalek. ³⁷Aulat ta Reuel humon Nahath, Zerah, Shammah , wa Mizzah. ³⁸Aulat ta Seir humon Lotan, Shobal, Zibeon, Anah, Dishon, Ezer, wa Dishan. ³⁹Aulat ta Lotan humon Hori wa Homam, wa Tmna kan ukud ta Lotan. ⁴⁰Aulat Shobal humon Alvan, Manahath, Ebal,Shepho,wa Onam. Aulat ta Zibeon humon Aiah wa Anah. ⁴¹Al aulat Anah kan Dishon. AL aulat Dishon humon Hemdan, Eshban, ithran,wa Keran. ⁴²Aulat al Ezer humon Bilhan, Zaavan, wa Akan. Al aulat ta Dishan humon Uz wa Aran. ⁴³De yau Muluk al Hakim fi ardi ta Edom gidam aiya Melik al fok nas Israel: Bela weled ta Beor, wa isim ta medina towo Dinhabah. ⁴⁴wokit Bela mutu, Jobab weled ta Zerah ta Bozrah geni fi mahal towo. ⁴⁵wokit Jobab mutu ,Husham ta ardi ta Temanites geni fi mahal towo. ⁴⁶wokit Husham mutu ,Hadad weled ta Bedad, al gelibu Midianiin fi ardi Moab ,geni fi mahal towo. Al isim ta medina towo Avith. ⁴⁷Wokit Hadad mutu,Shamlah ta Masrekah geni fi mahal towo. ⁴⁸wokit Shamlah mutu, Shaul ta Rehoboth fi nahar geni fi mahal towo. ⁴⁹wokit Shaul mutu, Baal-Hanan weled ta Akbor geni fi mahal towo. ⁵⁰Wokit Baal- Hanan mutu, Hadad geni fi mahal towo ,wa isim ta medina kan Pau.isim maratu kan Mehetabel binia ta Matred binia ta Me- zahab. ⁵¹Hadad mat.AL Salatin fi Edom kan sultan Timna, sultan Alvah, sultan Jetheth, ⁵²sultan oholibamah, sultan Elah, sultan Pinion, ⁵³sultan Kenz, sultan Teman, sultan mibzar, ⁵⁴sultan magdiel, wa sultan Iram. De yau kan salatin ta Edom.

Chapter 2

¹De yau aulat ta Israel ,Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar,Zebelun, ²Dan, Joseph, Benjamin, Naphtali, Gad, wa Ashar.³Aulat Judah kan Er, Onan, wa Shelah, al weledu lehu ma binia ta Shua, mara min kanaan. Er weled towo al awel kan Sherir fi ena ta Yahweh, wa Yahweh katulu huwo. ⁴Tamar, binia towo al nesiba , weledu le huwo Perez wa Zera Judah indu kamsa aulat.⁵Perez aulat towo Hezron wa Hamul. ⁶Zera aulat towo Zimri, Ethan ,Heman, Kalkol wa Darda kamsa kulu. ⁷Karmi weled towo Achar, aljibu mushkila fi Israel wokit huwo amulu bila iman fi haja alkasisu le Allah. ⁸Ethnan weled towo kan Azariah.⁹Hezron aulat towo Jerahmeel, Ram wa Caleb. ¹⁰Ram ja abu ta Amminadab, wa Amminadab tala abu ta Nahshon, Al kaaid nus judud ta Yahuza ¹¹Nashon ja tala abu ta Salmon ,wa Salmon tala abu ta Boaz. ¹²Boaz ja tala abu ta Obed, wa Obed ja tala abu ta Jesse. ¹³Jesse ja tala abu ta weled towo bikir Eliab, Abinadab al thani , Shimea al thalit ¹⁴Nathanel al rabi , Raddai al kamis ¹⁵Ozem al sadis, wa David al sabee. ¹⁶Ikuatum Zuriah wa Abigail . Al aulat ta Zuriah kan humon Abishai, Joab, wa Asahel, talata minum. ¹⁷Abigail weledu Amasa, al abu towo Jether al ismaeliya . ¹⁸Caleb weled ta Hezron ja abu ta aulat ma Azubah maratu wa Jerioth aulat towo yau Jeshur, Shobab wa Ardon. ¹⁹Azubah mutu. Wa yala Celab zoju Ephrath, al weledu Hur. ²⁰Hur ja tala abu ta Uri, wa Uri ta abu ta Bezalel. ²¹Baad Hezron (wokit huwo sita sena) zoju binia ta Makir, abu ta Gilead. Hia weledu lou Segub. ²²Segub ja tala abu ta Jair, al amsuku talata isriin mudun fi ardi gilead. ²³Geshur wa Aram shilu Havvoth Jair wa Kenath , wa Kaman sita mudun haulu. Kulu sukan de kan ajial min Makir, abu ta gilead. ²⁴Baad mutu ta Hezron, Caleb ruah le Epharathah, al mara ta abu Hezron. Hia weledu le huwo Ashhur ,abu ta Tekoa . ²⁵weled ta Jerahmeel, al awel bikir ta Hezron,kan Ram al awel bikir , Bunah, Oren, Ozem, wa Ahijah. ²⁶Jerameel indu mara tani , al ismu Atara. Hia kan um Onam. ²⁷Al aulat ta Ram , awel bikir ta Jerahmeel ,kan Maaz,Jamin,wa Eker. ²⁸Al aulat ta onam kan Shammai wa Jada. Al aulat ta Shimmai kan Nadab wa Abishur. ²⁹Al isim ta mara ta Abishur kan Abihail, wa huwo weledu le huwo Ahban wa Molid. ³⁰Al aulat ta nadab kan seled wa Appaim, lakin seled mutu budun aulat. ³¹Al aulat ta Appaim kan Ishi. Al aulat ta Ishi kan Sheshan. Al aulat ta Sheshan kan Ahlai ³²al aulat ta Jada aku ta Shimmai kan Jehther wa Jonathan. Jether mutu budun aulat. ³³Al aulat ta Jonathan kan Peleth wa Zaza . De yau kan ajial ta Jerameel. ³⁴Hasa Sheshan ma indu aulat , ile banad Sheshan indu kadam masri ismu Jarha. ³⁵Shesan wodi binia towo le kadam towo mara le huwo . Hia weledu le huwo Attai. ³⁶Attai ja abu ta Nathan, Nathan ja tala abu ta Zabad. ³⁷Zabad ja tala abu ta Ephlal, wa Ephlal ja tala abu ta Obed. ³⁸Obed ja tala abu ta Jehu ,wa Jehu ja tala abu ta Azariah. ³⁹Azariah ja tala abu ta Helez, wa Helez ja tala abu ta Eleasah. ⁴⁰Eleaser ja tala abu ta Sismai, wa Sismai ja tala abu ta Shallum. ⁴¹Shallum ja tala abu ta Jekamiah, wa Jekamiah ja tala abu ta Elishama. ⁴²Aulat ta Caleb , aku ta Jerameel ,kan hum Mesha weledu al bikir, al kan abu ta Ziph. Weleu al tani Mareshah, kan abu ta Hebron. ⁴³Al aulat ta Hebron kan Korah, Tappuah , Rekem,wa Shema. ⁴⁴Shema ja tala abu ta Raham, abu ta Jorkeam. Rekem ja tala abu ta Shammai. ⁴⁵aulat ta Shammai kan Maon,wa Maon kan abu ta Beth Zur. ⁴⁶Ephah, refiga ta Caleb , weledu Haran,Moza, wa Gazez. Haran ja tala abu Gazzez. ⁴⁷Al aulat ta Jahdai kan Regem, jotham, Geshan, pellet ,Ephah,wa Shaaph. ⁴⁸Maakah, refiga ta caleb weledu Sheber wa Tirhanah. ⁴⁹Hia Kaman weledu Shaaph abu ta Madmannah, Sheva abu ta Makbenah wa abu ta Gibe. Binia ta Caleb kan Aksah .De yau kan ajial ta Caleb. ⁵⁰De yau kan ajial ta Caleb. Al aulat ta Hur al bikir Ephrathah: Shobal al abu ta Kiriath Jearim, ⁵¹Salma abu ta Bethlehem, wa Hareph abu ta Beth Gader. ⁵²Shobal abu ta Kiriath Jearim indu jil : Haroeh, nus ta Manahathites, ⁵³wa ashira ta Kiriath Jearim: al ithrithes, Puthites, Shumathites, wa Mishraites. Al Zorathites wa Eshtaolites tala min de. ⁵⁴Al ajial ta Salma kan Bethlehem, al Netophathites, Atroth Beth Joab, wa nus ta Manahathites- al Zoriti, ⁵⁵wa ashiraat ta kutaab al aishin fi Jabez: Al Tirathites , Shimeathites, wa Sucathites. De yau kenites al ja min Hammath, abu bed ta Rekab.

Chapter 3

¹Hasa de yau aulat ta Daud al weledu lehu fi Hebron: al awel bikir kan Amon, ma Ahinoam min Jezreel; al thani kan Daniel ,ma Abigail min carmel, ²altalith kan Absalom al umu kan Maakah , binia ta Talmai melik ta Geshur.al raabi kan Adonijah weled ta Haggith; ³al kamis kan Shephatiah ma Abital; al sadis kan Ithream ma Eglah mara towo.⁴Al sita de weledu le Daud fi Hebron , al huwo geni sabaa senawat wa sita shuhur. Hu yala hakimu talata wa teletiin senawat fi Orshelim. ⁵Al arba aulat ,ma Bethseba binia ta Amiel weledu lou fi orshelim: Shammua , Shobab, Nathan,wa Solomon.⁶Aulat ta Daud al tiza kan: Ibhar, Elishua, Eliphelet, ⁷Nogah, Nepheg, Japhia, ⁸Elishama, Eliada , wa Eliphelet. ⁹Del kan aulat ta Daud. Ma zaid aulat towo ma refigat. Tamar kan okut tomon .¹⁰Aulat ta Solomon kan Rehoboam . Rehoboam weled ta Rehoboam kan Abijah , weled ta Abijah kan Asa weled ta Asa kan Jehoshaphat. ¹¹Jehoshaphat weled towo kan Jehoram weled towo kan Ahaziah. Ahaziah weled towo kan Joash. ¹²Joas weledu kan Amaziah. Amaziah weledu kan Jotham. ¹³Jotham weledu kan Ahaz . Ahaz weledu kan Hezekiah. Hezekiah weledu kan Manaseh. ¹⁴Manasseh weledu kanAmon. Amon weledu kan Josiah. ¹⁵Josiah auladu kan awel bikir towo Johanan, weledu al tani Johoiakim, weledu al talit kan Zedekiah, wa weledu al rabi Shallum. ¹⁶Johoiakim aulat towo hum Jehoiachin wa Zedekiah, ¹⁷Al ajial ta Jehoiachin humon, Shealtiel, ¹⁸Malkiram, Pedaiah, Shenazzar, Jekamiah, Hoshama, Nedabiah. ¹⁹Pedaiah auladu kan Zerubabel wa shimei. Zerubabel auladu kan Meshullam wa Hananiah; Shelomith kan oktum. ²⁰Auladu al kamsa kan hum Hashubah, ohel, Berekiah, Hasadiah, wa Jushab- Hesed. ²¹Aulat Hananiah hum Pelatiah wa Jeshaiah. Weledu kan Rephaiah, wa ajial kan Arnan, Obadiah, wa Shekaniah. ²²Al ajial ta Shekaniah hum Shemaiah wa auladu Hattush,Igal, Bariah, ²³Neariah wa talata aulat Elioenai, Hizkiah, wa Azrikam. ²⁴Elionai saba auladu kan Hodaviah, Eliashib, Pelaiah, Akkub, Johanan, Delaiah, wa Anani.

Chapter 4

¹Ajial ta Yahuza kan Perez, karmi, Hur,wa Shobal. ²Reaiah, weled ta Shobal, abu ta Jahath. Jahath kan abu ta Ahumai wa lahad. Del hum min ashira ta Zorathite.³Del hum ajdad ta ashaiir ta mudun ta Etam: Jezreel, Ishma, wa Idbash. Oktum kan isim towo Hazzalelponi. ⁴Peniel kan jidu ta ashaiir fi Medina Gedor. Ezer kan bidaya ta Ashaiir fi Hushah. Del hum ajial ta Hur, al bikir ta Ephrathah wa al bidaya ta Bethlehem.⁵Ashhur abu ta Tekoa indu ethnen nasawiin , Helah wa Naarah. ⁶Naarah weledu lehu ,Hepher, Temeni, wa Haahashtari. De kan ajdad ta Naara. ⁷Aulad Helah kan hum Zereth, Zohar, Ethnan, ⁸wa Koz, al tala abu Anub wa Hazzobebah, wa ta ashaiir min ajdad ta Aharhel weled Hiram.⁹Jabez kan muktaram kalis min aku . Umu semihu Jabez . hia gal,” Ashan ana weledu huwo ma waja .” ¹⁰Jabez nadi le Allah ta Israel wa gal,” Iza kan ita hagiga bariku ana ,wasau hudud tai, wa yeden taki bikun ma ana . wokit ita amulu de ita bi hafisu ana min batal, ashan ana bikun hur min waja! “ yala Allah juwabu lo salawaat towo.¹¹Kelub weled ta Shuhah tala abu ta Mehiri, al kan abu ta Eshton. ¹²Eshton ja tala abu ta Beth Rapha, Paseah, wa Tehinnah, abu ta Ir Nahash. De hum rujal al aishiin fi Rekah.¹³Aulad Kenaz hum Othniel wa Seraiah. Othniel auladu kan hum Hathath wa Meonothai ¹⁴Meonothai ja tala abu ta Ophrah, wa Seraiah ja tala abu ta Joab, al bidaya ta Ge Harashim, al nasum kulu sinaiin . ¹⁵Aulat Caleb weled ta Jephunneh yau Iru, Elah wa Naam. Elah weledu Kenaz. ¹⁶Jehallelel auladu kan Ziph, Ziphah, Tiria, wa Asarel.¹⁷Ezrah auladu kan hum Jether, Mered, Ephraim, wa Jalon. Mara ta Mered al Masri hamil wa weled lou Miriam, Shammai, wa Ishbah, al ja abu ta Eshtemoa. ¹⁸Del yau kan aulat ta Bithiah, binia ta Faraon, al Mered zowuju . Mara ta Mered al Judahite weledu le hu Jered al ja tala abu ta Gedor; Heber, al ja tala abu ta Soko; wa Jekuthiel, al ja tala abu ta Zanoah.¹⁹Ta ethnen aulat ta mara ta Hodiah okut ta Naham, wahid tala abu ta Keilah al Garmite. Wa al tani kan Eshtemoa al Maakathite. ²⁰Aulat Shimon kan Amnon, Rinnah, Ben-Hanan, wa Tilon. Al ajdad ta Ishi alkan Zoheth wa Ben-Zoheth.²¹Al ajdad ta Shelah weled ta Judah , kan Er abu ta lekah, Laadah abu Mareshah wa al ashaiir ta omal kiyata fi Beth Ashbea, ²²Jokim, al rajil ta Kozeba, wa Joash wa Saraph al hakim Moab wa Jashubi lehem. (maaluma de min musejilaat al zamaan). ²³Del yau kan nas salau gurmaat al aishiin fi Netaim wa Gederah wa isatakulu le Melik.²⁴Simeon ajial towo kan Nemuel, Jamim, Jarib, Zerach,wa Shaul. ²⁵Shallum kan weled ta Shaul, Mibsam kan weled Shallum, wa Mishma weled Mibsam. ²⁶Mishma ajialu kan Hammuel weledu , Zukkur wed weledu wa Shimei wed weled weledu .²⁷Shimei indu sitashar aulat wa sita banat. Akuanu ma indum aulat ketir ashan kida ashira hakum ma kebir ze ta nas Judah amulu. ²⁸Hum aishiin fi Beersheba, Moladah, wa fi Hazar Shaul.²⁹Humon Kaman aishiin fi Bilhah , Ezem, Tolad, ³⁰Bethuel Horma,Ziklag , ³¹Beth Markaboth, Hazar Susim, Beth biri , wa Shaaraim. De kan yau mudun hagum lahidi fi hokum ta Daud. ³²Al kuraa tomon al kamsa kan Etam, Ain, Rimmon, Token wa Ashan , ³³Sawa ma kuraa al beid ze Baalath. De kan mahal geni tomon , wa humon gi hafizu sejilaat ta nasab.³⁴Al kiyaadad ta Asira hum kan Meshobab, Jamlech, Joshah weled ta Amaziah, ³⁵Joel, Jehu weled ta Joshibiah weled ta Seraiah weled ta Asiel, ³⁶Elioenai, Jeshohaiah, Asaiah , Adiel, Jesimiel, Benaiah, ³⁷wa Ziza weled ta Shiphah weled ta Allon weled ta Shimri wed Shemaiah. ³⁸Del al semium ma isim kan kiyaadad ta ashira tomon ,wa biut abuhatomon zidu ketir.³⁹Hum ruah gerib ma Gedor, fi tijah al sherik ta jadel ,ashan fitishu gesh le bahaim tomon . ⁴⁰Humon ligo ketir wa gesh kuwes. Al ardi kan kebir , samit wa be salam . Al hamitiin kan aishiin hinak . ⁴¹Del al katibu ma isim ja fi ayam ta Hezekiah melik ta Yahuza, wa hajimu mukaimaat ta Hamite wa Meunite alkan hinak. Humon demiru hum kulu- kulu wa aishu hinak ashan hum ligo gesh le bahaim tomon⁴²minum min aulat Simeon , kumsumiya ruah le jebel seir ma Pelatiah , Neariah, Rephaiah, wa Uzziel , aulat Ishi, ze kaaid tomon . ⁴³Humon gelibu albahi ta fadalat ta Amalekiin al jere , wa hum aishu hinak hata alyom.

Chapter 5

¹Aulat Reuben al bikir ta Israel- hasa Reuben kan awel bikir , lakin alhak alwilada wodi le aulat ta Jeoseph weled ta Israel lianu Reuben amulu al batal fi bed abu .ashan kida hu ma mushejil fi sejilaa ze indu hak al wilada.

²Judah kan akua min kulu akuanu ,wa al kaaaid kan bikun minu. Lakin al hak al welada kan Joseph's - ³Aulat ta Reuben awel bikir ta Israel kan Hanok, Pallu, Hezron, wa karmi .⁴Ajial ta joel kan humon de : weled joel kan Shemaiah weledu Gog, weled Gog kan Shimei. ⁵Shimei weledu kan Micah. Micah weledu kan Reaiah. Reaiah weledu kan Baal. ⁶Baal weledu kan Beerah , al Tiglath- Pileser melik ta Assyria shilu bara . Beerah kan kaaaid fi gebila ta Reuben.⁷Le hasab tertibaat ta Ashira tomon , hu katibu fi sejilaa ma ajial tomon : Jeiel al kaaaid ,Zechariah , ⁸wa Bela weled ta Azaz weled ta Shema weled ta Joel. Hum aishiin fi Aroer, beid ze Nebo wa Baal Meon , ⁹wa tijah al shergi fi gabaat al mashi le bahar Euphrates , ashan bahaim tomon zidu fi ardi Gilead.¹⁰Fi ayam ta Saul , al gebila ta Reuben hajimu al Hagritiin wa gelibum . Humon aishiin fi mukaimaat ta Hagritiin fi kulu ardi sherik ta Gilead.¹¹Al ada ta gabila Gad aishiin fi jambum fi ardi Bashan beid lahaidi Salekah. ¹²Joel kan kaaaid tomon ; Shapham altani ; wa Janai wa Shaphat fi Bashan. ¹³Ahal tomon al gerib ma ashira humon Michael, Meshullam, Sheba, Jorai ,Zia wa Eber- de kulu saba. ¹⁴AL isim ta shaksi fok de ajial ta Abihail, wa Abihail weled ta Huri. Huri weled ta Jaroah . Jaroah weled ta Gilead. Gilead kan weled ta Michael. Michael weled ta Jeshishai. Jeshishai kan weled ta Jahdo. Jahdo weled ta Buz. ¹⁵Ahi weled ta Abdiel weled ta Guni ,kan raas ta ashira tomon.

¹⁶Hum aishiin fi Gilead, fi Bashan, fi mudun towo, wa kulu ardi ta Sharon beid lahaidi hudud. ¹⁷kulu de sejilu fi Sejilaat fi ayam ta melik Judah wa Jeroboam melik ta Israel. ¹⁸Al Reubeniin ,wa al Gadiin ,wa nus gebila Manassah indu 44,760 junud mahirin fi shakila , al bi yarfa daraga wa shef wa al bi juru nishap , al bi ruah fi harib. ¹⁹Hum hajimu al Hagrites, Jetur,Naphish,wa Nodab.²⁰Hum ligo musada rohiya diddum . be teriga de , al Hagrites wa kulu al maam gelibu . De ashan Israeliin kore le Allah fi shakila ,wa hu juwabu lom ,ashan hum kutu sigatum fihu.

²¹Hum amsuku bahaimum , zaid kamsiin alf raas jumal , 250,000 koruf , alfen humar ,wa 100,000 rujal ²²keterin matu lianu alsakila kan min Allah. Humon aishu fi aradium lahaidu yom al seytara.²³Al aulat nus gebila Manasseh aishu fi ardi ta Bashan beid ze Baal Harmon wa Senir (de jebel Hermon) ²⁴De yau raas al ashaiir tomon , Ephraim, Ishi, Eliel, Azriel, Jeremiah, Hodaviah wa Jahdiel. Humon nas al harib al gowi , rujal Maarufin , Raas albiut abuhatum.²⁵Lakin humon geir umana le Allah ta judud tum. Bel ax humon bi sharmit ma aaliha ta nas al ardi , al Allah demirum fi gidamum. ²⁶Allah ta Israel al hizu Pul melik ta Assyria (Kaman maruf ma Tiglath-pileser, melik ta Assyria). Huwo shilu le bara Reubeniin, Gadiin,wa alnus ta gebila Manasseh. Hu jibum le Halah , Habor, wa le bahar Gozan , al mahal hum akir fogo lahaidi yom allela.

Chapter 6

¹Awlad ta Lawi kan Gershon, Kahath, wa Marari. ²Awlad ta Kahath kan Amram, Izhar, Habron, wa Uzziel. ³Iyal ta Amram, Musa, wa Mariam. Awlad ta Haron kan nadab, Abiyahu, Aliazar, wa Ithamar. ⁴Aliazar biga abu ta Finegas. Wa Finehas biga abu ta Abiyashua. ⁵Abiyashua biga abbu ta Bukki, wa Bukki biga abu ta Uzzi. ⁶Uzzi biga biga abu ta Zarahiah, wa Zarahiah biga abu ta Maraioth. ⁷Maraioth biga abu ta Amariah, wa Amariah biga abu ta Akitub. ⁸Akitub biga abu ta Sadok, wa sodok biga abu ta Akimaaz. ⁹Akimaaz biga abu ta Azariah, wa Azariah biga abu ta Yohana. ¹⁰Yohana biga abu ta Azariah, al Khadimu ze kahin fi maabad al Suleiman abinu fi orushelim. ¹¹Azariah biga abu ta Amariah, wa Amariah biga abu ta Akitub. ¹²Akitub biga abu ta Sodok, wa Sadok biga abu ta Shallum. ¹³Shallum biga abu ta Hilkiah, wa Hilkiah biga abu ta Azariah. ¹⁴Azariah biga abu ta Saraiah, was Saraiah biga abu ta Yahasadak. ¹⁵Yahasadak ruwa fi asha Yahwah wodi Yahuza wa orushelim le ida ta nabu chashasir. ¹⁶Awlad ta Lawi kan Gershon, kahath, wa Marari. ¹⁷Awlad ta Gershon kan semi libni wa Shimei. ¹⁸Awlad ta Kahath kan Amram, Yishar, Habron, wa Uzziel. ¹⁹Awlad ta marari kan Mahli wa Mushi. Del yau usar ta Lawiin sejilu hasab abuhath bitomon. ²⁰Iyal ta iyal ta Gershon: Libni weled bitou, yahath weled bitou, Zimmah weled bitou. ²¹Youak weled bitou, iddo weled bitou, Zarah weled bitou, wa Yaatharai weled bitou. ²²Iyal ta iyal ta kahath: Amminadab weled bitou, Korah weled bitou, Assir weled bitou. ²³Alkanah weled bitou, abiasaf weled bitou, Assir weled bitou, ²⁴Tahath weled bitou, Uriel weled bitou, Uzaiiah weled bitou wo Shaul weled bitou. ²⁵Iyal ta Iyal ta Alkanah kan Amasai, Akimoth, ²⁶Alkanah weled bitou, sofai weled bitou, nahath weled bitou, ²⁷Alyab weled bitou, Yaroham weled bitou, wa Alkanah weled bitou. ²⁸Awlad ta Samuel kan Bikiria yau Washani, wa Abiya nimira itnin. ²⁹Iyal ta iyal ta Marari kan mahli, libni weled bitou, shemei weled bitou, Uzzah weled bitou, ³⁰Shimea weled bitou, Haggiah weled bitou, wa asaiiah weled bitou. ³¹Del yau Asami ta rujal al Dauud kutu fi hisab ta Musica fi bet ta Yahwah baad ma tabud geni hinak. ³²Humon khadimu be guna gidam ta Maabad ta khema ta Ijtima lahadi suleman Abinu bet ta Yahwa fi orushelim. Humon kemilu khidma bitomon hasab wosif Al wodi le Humon. ³³Del yau kan al humon khadimu ma awlad bitomon. Min usura ta Al kahathiin ja Heman al mugani. Judud bitou yau hina, bi rija le zaman alwara alfat, Heman kan jena ta Youel. Youel kan jena ta Samuel. ³⁴Samuel kan jena ta Alkanah. Alkanah kan jena ta Yeroham. Yeroham kan jena ta Eliel. Eliel kan jena ta Toah. ³⁵Toah kan jena ta Suf. Suf kan jena ta Alkanah. Alkanah kan jena ta Mahath. Mahath kan jena ta Amasai, Amasai kan jena ta Alkanah. ³⁶Amasai kan jena ta Alkanah, Alkanah kan jena ta yoel. Yoel kan jena ta Azariah. Azariah kan jena ta Safaniah. ³⁷Safaniah kan jena ta Tahath, Tahath kan jena ta Assir Assir kan jena ta Abiasaf. Abiasaf kan jena ta Korah. ³⁸Korah kan jena ta Yishar. Yishar kan jena ta kahath. Kahath kan jena ta Lawi. Lawi kan jena ta Israel. ³⁹Asaf kan Musaid le Heman, al bi wogif fi ida al yemin bitou. Asaf kan jena ta Berekiah. Berekiah kan jena ta Shimea. ⁴⁰Shimea kan jena ta Michael. Michael kan jena ta Baaseiah. Baaseiah kan jena ta malkiya. ⁴¹Malkiya kan jena ta Ethnai. Ethnai kan jena ta Zarah. Zarah kan jena ta Adaiah. ⁴²Adaiah kan jena ta Ethan. Ethan kan jena ta Zimmah. Zimmah kan jena ta Shimei. ⁴³Shimei kan jena ta Yahath. Yahata kan jena ta Gershon. Gershon kan jena ta Lawi. ⁴⁴Fi ida ta Shamal ta Heman kan Musaid bitou Awlad ta marari, min bein humon Ethan jena ta Kishi. Kishi kan jena ta Abdi Abdi kan jena ta malluk. ⁴⁵Malluk kan jena ta Hashabiah. Hashabiah kan jena ta Amasiah. Amasiah kan jena ta Hilkiah. ⁴⁶Hilkiah kan jena ta Amsi Amsi kan jena ta Bani. Bani kan jena ta Shamir. ⁴⁷Shamir kan jena ta Mahli. Mahli kan jena ta Mushi. Mushi kan jena ta Marari. Marari kan jena ta lawi. ⁴⁸Shurake bitomon, al Lawiin, kan kalifu ashan bi Amulu kulu amal le maabad, bet ta Allah. ⁴⁹Lakin Haron wa iyal ta iyal bitou bi kutu tagdimat fi mazbah le tegdimat Al bi haragu; wa tagdima fi mazbah ta bokur le kulu shokol fi kuds al akdas. Tagdimat de amulu taawid le Israel, hasab kulu Awamir alkan Musa khadam ta Allh wodi le humon. ⁵⁰Iyal ta iyal ta Haron kan mahsub ze de: Abun ta Haron kan Aleazar Abua ta Aleazar kan Finehas, Abua ta Finehas kan Abiyashua. ⁵¹Abua ta Abiyashua kan Bukki. Abua ta Bukki kan Uzzi. Abua ta Uzzi kan Zarahiah. ⁵²Abu ta Zarahiah kan maraioth. Abu ta maraioth kan Amariah. Abu ta Amariah kan Akitub. ⁵³Abu ta Akitub kan sadok. Abu ta Sadok kan Akimaaz. ⁵⁴Del yau Amakhin al Khalifu le iyal ta iyal ta Haron ashan bi geni fogo, de yau, le iyal ta iyal ta Haron al kan min usar ta kahatin (awel gita kan hinak). ⁵⁵Humon wodi le humon habron fi arid ta Yahuza wa Zarah bitou, ⁵⁶Lakin mahal ziraa hagli ta medina wa kariyat bitou humon le caleb jena ta Yafunnah. ⁵⁷Le iyal ta iyal ta Haron humon wodi: Habron (medina ta malija), wa libnah ma zarah bitou, Yattir, Eshtemoa ma Zarah bitou, ⁵⁸Hilen ma Zarah bitou, wa Dabir ma Zarah bitou. ⁵⁹Humon Kaman wodi le iyal ta iyal ta Haron: ashan ma Zarah bitou, Juttah wa Beth Shemesh ma Zarah bitou; ⁶⁰Wa min gebila ta Benjamin, goba ma Zarah bitou, alemeth ma Zarah bitou, wa Anathoth ma Zarah bitou. Mudun bitomon kulu hasab usura bitomon talatashar mudun. ⁶¹Le bogi iyal ta iyal ta kahath kan wodi be gita ashara mudun min nus ta gebila ta Mahasseh. ⁶²Le iyal ta iyal ta Gershon hasab usura bitomon kan wodi talatashar mudun min gebila ta Yasacher, Asher, Naftali, wa nus ta gebila ta Manasseh fi Bashan. ⁶³Le iyal to iyal ta marari humon wodi be gita “gura” itnashar mudun, usura hasab

usura ta Rauben, Gad, wa Zabulun. ⁶⁴Biga shaab ta Israel wodi mudun de ma Zaraib bitomon le Lawiin. ⁶⁵Humon kalifu mudun del al Zekiru be Isim de be gura min gebila ta awlad ta awlad ta Yahuza, shemeon, wa Benyamin. ⁶⁶Baad min usar ta iyal ta iyal ta kahath kan wodi mudun min aradi ta gebila ta Afraim. ⁶⁷Humon wodi le humon shechem (medina ta malja) ma Zaraib bitou fi medina ta Jebel ta Afraim, Gazer ma zaraib bitou, ⁶⁸Yakmeam ma zaraib bitou, beth Haron ma Zaraib bitou; ⁶⁹Aiyalon ma zaraib bitou, wa Gath Rimmon ma Zaraib bitou ⁷⁰Nus gebila ta Manasseh wodi le kahatin aner ma zaraib bitou wa Bileam ma Zaraib bitou, de biga mumtalakat ta bagi usar ta Kahath. ⁷¹Le iyal ta iyal ta Gershomiin bara min usar ta nus gebila ta Manasseh, humon wodi Golan fi Bashan ma Zaraib bitou wa Ashtaroth ma zaraib bitou. ⁷²Gebila ta Yasachar wodi le iyal ta iyal ta Gershomin kadesh ma zaraib bitou, Daberath ma zaraib bitou, ⁷³Ramoth ma zaraib bitou wa anem ma zaraib bitou. ⁷⁴Yasachar Istagbilu min gebila ta Asher: mashal ma zaraib bitou, abdon ma zaraib bitou, ⁷⁵Hukok ma zaraib bitou, wa Rahob ma zaraib bitou. ⁷⁶Humon Istagbilu min gebila ta Naftali: kadesh fi Gelil ma zaraib bitou, hammon ma zaraib bitou, wa kariathaim ma zaraib bitou, ⁷⁷Bagi iyal ta iyal ta marari Istagbilu min gebila ta Zabulun: Jokneam, kartah, wa Rimmono ma zaraib bitou wa tabor ma zaraib bitou; ⁷⁸Wa min gebila ta Raubeu, Abri urdun fi itijah ta Sherik ta Ariha, humon Istagbilu Baser fi sahara “beria”, Yahza, ⁷⁹Kedemoth wa Zaraib bitou, wa mefaath wa Zaraib bitou. ⁸⁰Lawiin Istagbilu min gebila ta Gad: Ramoth fi Gilead ma Zaraib bitou, mahanaim ma zaraib bitou, ⁸¹Heshbon ma zaraib bitou, wa Yazer ma zaraib bitou.

Chapter 7

¹Arba awlad ta Yasachar kan Tola, Fuah, Yashub, wa Shimroh. ²Awlad ta tola kan uzzi, Rafaiah, Yariel, Yahmai, Yibsam, wa Samuel humon kan Ruose ta Usar bitomon, min iyal ta iyal ta tola kan hasibu humon muharibin al gowi wasat Agiyal bitomon. Adad bitomon 22,600 fi ayam ta Dauud. ³Jena ta Uzzi kan Yazrahiah. Awlad bitou kan Michael, Obadiah, Youel, wa Yishiah, humon kamsa kulu ruas ta usura. ⁴Ma humon, hasab tesjil ta mawalid ta usar bitomon, humon kan sita wa thalathon Alif Jiyosh Al jenidu le Harib, leanu humon indu nusuwan ketir wa Awlad. ⁵Akuana bitomon min kulu usar ta Yasachar adad bitomon kulu saba wa thamanun Alf muharibin al gowi, ze ma sejilu fi nasab bitomon. ⁶Awlad ta Benyamin kan talata bala, Baker, wa Yadiael. ⁷Awlad ta Bala kan Ezbon, Uzzi, Uzziel, Yarimoth, wa iri, kamsa ruos ta usar wa muharibin al gowi kan hinak 22,034 min humon sejilu fi nasab bitomon. ⁸Awlad ta Baker kan zamirah, Yoah, Aliazer, Alioenai, omri, Yaremoth, Abiyah, Anathoth, wa Alamath-de kulu kan awlad bitou. ⁹Musajal fi nasab bitomon, hasab agiyal bitomon, kan 20,200 ruos ta usar bitomon, muharibin al gowi. ¹⁰Jena ta Yadiael kan bilhan. Awlad ta Bilhan kan Yaesh, Benjamin, ahud, kanaanah, Zethan, Tarshish, wa Akishahar. ¹¹Del kulu kan awlad ta Yadiael. Musajal fi usura bitomon kan sejilu 17,200 ruos ta biyot wa muharibin al gowi al jenidu fi khidma ta Jesh. ¹²Shufim wa Hufim kan yual ta iyal ta Ir, wa Hushim kan iyal ta iyal ta Aher. ¹³Awlad ta naftali kan yah iel, Guni, Yaser, wa shallem iyal ta iyal ta Bilhah. ¹⁴Iyal ta iyal ta Manasseh kan Ishriel, al kan weledu le huwo be wasit bitou al Aramiah (Hia weledu maker, abu ta Gilead). ¹⁵Biga maker shilu mara min Hufim wa shufim, wa Isim ta ukut bitou kan Maakah isim ta nimira itnin kan Salofahad, huwo indu bes banat. ¹⁶Biga Maakah, mara ta maker, weledu jena wa hia semi huwo Farash, wa asami ta Akuana bitou kan shareh, wa Awlad bitou kan ulam wa Rakem. ¹⁷Jena ta ulam kan Bedan de kan iyal ta iyal ta Gilead, jena maker, jena ta Manasseh. ¹⁸Ukut ta Gilead Hammolaketh weledu Ishhod, Abiezer, wa mahlah. ¹⁹Awlad ta shemida kan akian, Shechem, Likhi, wa Aniam. ²⁰Iyal ta iyal ta Afraim kan shuthalah, Bered jena Bitou, Aleadah jena bitou, Tahath jena bitou, ²¹Zabod jena bitou, wa Shuthalah jena bitou Azar wa Alead kan katulu be rujal ta Gath, Al muwatinun fi Alarid, asna humon ruwa ashan bi sogu hawonat bitomon. ²²Afraim abu bitomon kore le humon ayam ketir, wa akuana bitou ja ashan bi azi huwo. ²³Huwo ruwa le mara bitou. Hia hamil wa weledu weled Afraim Semi huwo bariah, leanu Mosiba kan ja le bet bitou. ²⁴Biniya bitou Sheeroh, al abinu beth Horon al tehet wa Al fok wa Uzzen sheerah. ²⁵Rafah kan jena “weled” bitou, Rashef weled bitou, Talah weled bitou, Tahan weled bitou. ²⁶Laadab weled bitou, Ammihud weled bitou, Alishama weled bitou, ²⁷Nun weled bitou, wa Yahushu kan weled bitou. ²⁸Mumtalakat bitomon wa Masakin bitomon kan bethel wa kariahah tou al gerib. Humon wosulu sherik le Naaran wa garib le Gazer wa kariahah tou wa le shechem wa kariahah bitou le Gaza wa kariahah bitou. ²⁹Fi hudud ma Manasseh kan Beth shah wa kariahah bitou, kariahah bitou, fi mudun de iyal ta iyal ta Yousif jena ta Israel geni fogo. ³⁰Awlad ta Asher kan Yamnah, Yishuath, Yashwi, wa Bariah. Sarah kan ukut Bitomon. ³¹Awlad ta Bariah kan Haber wa Malkiel, huwo abu ta Barzaith. ³²Awlad ta Haber kan Yaflet, Shomer, wa Hotham. Shua kan ukut Bitomon. ³³Awlad ta Yaflet kan Fasak, Bimhal, wa Ashuath, del kan iyal ta Yaflet. ³⁴Shamer, aku ta Yaflet, indu awlad de: Rohgah, Yahubbah, wa Aram. ³⁵Aku ta shamer, Helam, indu awlad de: sofah, Yamna shalash, wa Amal. ³⁶Awlad ta Sofah kan Harnefar, Shual, Beri, Yamrah, ³⁷Baser, Hod, Shamma, Shilshah, Yithran, wa Beera. ³⁸Awlad ta Yather kan Yafunnah, Fisfah, wa Ara. ³⁹Awlad ta Ulla kan Arah, Hanniel wa Risia. ⁴⁰De kulu iyal ta iyal ta Asher, humon kan ruos ta usar, rujal al meyizu, muharibin al gowi, wa reis been ruasa “khada” kan hinak sita wa Ishriin Alif rujal Musajal al kan Jenidu le khidma ta Jesh musajal fi nasab bitomon.

Chapter 8

¹Awlad ta Benjamin al Khamisa kan Bala bikiria bitou, ashbel, Akrak, ²Nohah, wa Rafa. ³Awlad ta Bala kan Addar, Gera, Abihud, ⁴Abiyashua Naaman Akok, ⁵Hera, Shefufan, wa Huram. ⁶De yau kan iyal ta iyal ahud alkan ruasa ta biyot taabuhath le sukan ta Gaba, al kan rahalu le manahath: ⁷Naaman, Akiyah, wa Gera. Akir mara Gera, shilu humon fi rahalu tomon. Huwo kan abu ta Uzza wa Akihud. ⁸Shaharaim biga abu ta iyal fi arid ta moab, baad huwo kan talagu nusuwan bitou Hushim wa baara. ⁹Be mara bitou kodesh, shaharim biga abu ta Yobab, zibia, mesha, malkam, ¹⁰Yauz, shabia, mirmah. De yau kan awlad bitou rusa ta biyot ta abuhath. Huwo kan be fiel biga abu ta Abitub wa ¹¹Alfaal min Hushim. ¹²Awlad ta Alfaal kan aber misham, wa Shamir (al abinu ono wa lod ma khariyat bitou al hawlu) ¹³Kan hinak Kaman Bariah wa shama. Humon kan ruasa ta biyot ta abuhath le del Algeni fi Aiyalon, Al turudu sakan ta Gath. ¹⁴Bariya indu awlad del: Akio, shashak, Yaermoth, ¹⁵Zebadiah, arad, ader, ¹⁶Michael, yishfah, wo yoka kan awlad ta Bariah, ¹⁷Zebodiah, mashullam, Hizki, Haber, ¹⁸Yashmarai, Yazliah, wa Youbab kan awlad to Alfaal. ¹⁹Yakim, zikri, Zabdi, ²⁰Alienai, sillethai, Eliel, ²¹Adaiah, Baraiah, wa Shimrath humon awlad ta Shimei ²²Yashfan, Aber, Eliel, ²³Abdon, Zikri, Hanan, ²⁴Hananiah, Elam, anthothiyah, ²⁵Yafdeiah, wa Fanuel humon awlad ta Shashak ²⁶Shemsharai, shahariah, athaliah, ²⁷Yaarashiah, Eliyah, wa Zikri humon kan awlad to Yaroham. ²⁸Del kan ruasa ta usar-hasab sejilat ta mawalid bitomon humon kan ruasa. De rujal al ruasa al geni fi Jerushelim. ²⁹Abu ta Gibeon, yaiel, isim ta mara bitou maakah, Gaid fi Gibeon. ³⁰Weled bitou Albikiria kan Abdon, be war bitou sura, kish, Baal, Nadab, ³¹Gador, Akio, wa Zaker, ³²Awlad ta Yaiel tani kan mikloth, huwo abu ta Shameah. Humon Kaman geni gerib ma akuana bitomon fi Orushelim ³³Ner kan abu ta Kish, Kish kan abu ta Asul, Saul kan abu ta Youhathan, malki-shua, Abinadab, wa Esh-baal. ³⁴Jena ta Younathan kan merib baal kan abu ta Micah. ³⁵Awlad ta Micah kan Fithon, malek, Tarea, wa Ahaz. ³⁶Ahaz abu ta yahoaddah, Yohaaddah kan abu ta Alemeth, Azmoth, wa Zimri, Zimri kan abu ta Mosa ³⁷Mosa kan abu ta binea. Binea kan abu ta Rafah. Rafah kan abu ta Aliasah. Aliasah kan abu ta Asel. ³⁸Asel indu sita awlad, wa de yau kan asami tomon: Azrikam, Bakeru, Ismael, Sheariah, Obadiah, Wa Hanan, de kulu kan Awlad ta asel. ³⁹Awlad ta Ashek, aku bitou, kan Ulam bikiria bitou, Yaush, nimira itnin, wa Alifalet nimra talata. ⁴⁰Awlad ta Ulam kan Muharibin al gowi wa Mulzimin. Humon indu awlad ketir wa awlad ta awlad Adad bitomon 150, del kulu tabi le iyal ta iyal ta Benjamin.

Chapter 9

¹Yala kulu Israel kan musajal fi mawalid. Sejilu humon fi Kitab ta moluk ta Israel. Ze ta yahud humon kan shilu fi manfa le Babil le ajli kayana bitomon. ²Sukan alawel fi mumtalakat bitomon, fi mudun bitomon, kan baad min Israelin, kuhana, lawiin wa khudam ta maabad. ³Baad min iyal ta iyal ta Yahuza, Benyamin, Afraim, wa Manasseh sakin fi Jerushelim. ⁴Nas Al gaidin minhumon uthai jena ta Ammihud jena ta omri jena ta Imri jena ta Bani, wahid min Iyal ta iyal ta Fares jena ta Yahuza. ⁵Wasat sheluniin kan Asaiah al Bikiria wa awlad bitou. ⁶Wasat iyal ta iyal ta Zarah kan Yauel. Adad ta akuna bitomon 690. ⁷Wasat iyal ta iyal ta Benyamin kan sallau jena ta Mashullam jena ta hoduiah jena ta Hassehuah. ⁸Kan hinak Kaman Yibneiah jena ta Yaroham; Ailah jena ta Uzzi jena ta Mikri; wa mashullam jena ta Shefatiah jena ta Rael jena ta Yibniah. ⁹Agriba bitomon, hasab tesjilat ta mawalid mahsub 956. Rujal del kulu kan ruasa ta biyot ta abuhath le biyot ta abuhath bitomon. ¹⁰Al kuhana kan yadaiah, Yahoiairib, wa Yakin. ¹¹Kan hinak Kaman Azariah jena ta Hilkiah jena ta Mashullam jena ta Sadok jena ta Maraioth jena ta Akitub, Al wokilu fi bet ta Allah. ¹²Kan hinak adaiah jena ta Yoroham jena ta Fashhur jena ta malkiyah kan hinak Kaman Maasai jena ta Adiel jena ta Yahzerah jena ta Mashullam jena ta Meshillemith jena ta Ammer. ¹³Akuana bitomon kan ruasa ta usar bitomon, mahsub 1,760. Humon kan rujal gowiiu sheded le shokol ta Khidma fi bet ta Allah. ¹⁴Wasat Lawiin, kan hinak Shemaiah jena ta Huasshub jena ta Azrikam jena ta Hashabiah, wasat iyal ta iyal ta Marari. ¹⁵Kan hinak Kaman bak bakkar, hares, Galal, wa Mattaniah jena ta Mika jena ta Zikri jena ta Asaf. ¹⁶Kan hinak Kaman Obadiah jena ta Shemaiah jena ta Galal jena ta Yaduthun; wa Barekiah jena ta Asa jena ta Alkanah, al Sakin fi karia ta Natofathiin. ¹⁷Huras ta bab kan shallum, akkub, Talmon, Akiman, wa akuana bitomon. Shallum kan reis bitomon. ¹⁸Lahadi hasa humon wogif ze haris fi bab ta Muluk fi itijah ta Sherik le Muaskar ta iyal ta iyal ta lawi. ¹⁹Shallow jena ta Kore jena ta Abiasaf, jena ta Korah, wa Akuana bitou min usura bitou al korahiuou, kan wokilu humon le khidma ta shokol ta Haris. Humon bi harisu bab ta Khema, ze abuhath bitomon bi harisu mahal ta Yahwah, wa Humon Kaman bi harisu madkal. ²⁰Finahas jena ta Aleazar kan reis le humon Sabikan (min bediri) wa Yahwah kan ma huwo. ²¹Zechariah jena ta mashelemiah kan haris ta madkal ta khema ta Ijtimah. ²²Del kulu kan Azilu ze huras ta bab fi madkal Mahsub 212. Asami bitomon kan Sejilu fi Mawalid ta Shaab fi Kariyat bitomon. Dauud wa Samuel al rai kan azilu humon le wazaif bitomon min thikah. ²³Yala humon wa iyal ta iyal bitomon Azilu ashan bi harisu Abuab ta bet ta Yahwah, Al bi nadi bet ta Ibada (maabad). ²⁴Huras ta bab kan kutu fi kulu Arba Itijahat itijah ta Sherik, garib, Shamal, Junub. ²⁵Akuana bitomon al Sakin fi kuraa ja le humon fi saba ayam zaman baad zaman, fi doria. ²⁶Lakin ruasa ta bawabat, kan lawiin, kan Mushirfin le guraf wa makazin ta bet ta Allah. ²⁷Humon geni bilele kulu fi Manasib “wazaif” bitomon kulu hawli bet ta Allah, leanu humon kan Musulii le Hirasa bitou. Humon bi fata huwo kulu sabah. ²⁸Baad min humon fi mosulia ta Ajhiza ta Maabid; humon bi hasibu asasat Asna humon bi jibu juwa wa Asna humon bi talaa bara. ²⁹Baad min humon Kaman kan kalifu le mosulia ta hajat al Mukadas, Alasasat “Ajhiza”, wa tejhizat, Min humon degig, al karma, al zet, Al Luban, wa tawabil “bokhor”. ³⁰Baad min awlad ta kuhana bi amulu terkib ta ziyot ta riha. ³¹Mattithiah, wahid min Lawiin, kan huwo bikiria ta Shalum, kan fi Mosulia ta Zahisu eash le Al tagdimat. ³²Baad min akuana bitomon, iyal ta iyal ta Kahathiin, kan fi Mosulia ta eash ta Hudur, ashan bi zahisu huwo kulu sebit. ³³Al murenimin wa ruasa ta usar ta Lawiin geni fi Guraf fi Hikal ligo kan Afi humon min Shokol, leanu kan Ferigu humon le Shokol nahar wa belele. ³⁴De kan ruasa ta usar ta Lawiin, ruasa, hasab tesjilat ta mawalid. Huymon geni fi Orushelim. ³⁵Abu ta Gibeon, yauel, Isim ta Mara bitou maakah, Sakin fi Gbeon. ³⁶Jena bitou al bikiria kan Abdon, towali jena bitou sur, kish, Baal, Nadab, ³⁷Gador, Akio, Zachariah, wa mikloth. ³⁸Mikloth kan abu ta Shameam. Humon Kaman geni gerib ma akuana bitomon fi Orushelim. ³⁹Ner kan abu ta Kish, Kish kan abu ta Saul, Saul kan abu ta Youhathan, malki-shua, Abinadab, wa Esh-baad. ⁴⁰Jena ta Yuohathan kan Marib-Baal, Marib-Baal kan abu ta Micah. ⁴¹Jena ta Micah kan Fiton, Malek, Tahrea, wa ahaz. ⁴²Ahaz kan abu ta Yaarah. Yaarah kan abu ta Almeth, Azmouth, wa Zimri. Zimri kan abu ta Mosa. ⁴³Mosa asbah abu ta Yinea; wa Rafaiah weled bitou, Aleasah weled bitou, Asel weled bitou. ⁴⁴Asel indu sita awlad, wa asami bitomon kan Azrikam, Bokeru, Ismael, Shaariah, Obadiah, wa Hanan, del kan awlad ta Asel.

Chapter 10

¹Hasa al Filistiniin amulu masakil diid Israel. Kulu Israeliin jere min gidam ta Filistiniin wa maktoliin waga fi jebel Gilboa. ²Al Filistiniin tabi Shaul wa Awlad bitou, Al Filistiniin katulu Younathan, Abinadab, wa malki Shua, awlad bitou. ³Harib de ruwa be guwa diid shaul, wa Alharba wosulu le huwo, wa humon Jarahu huwo. ⁴Biga shaul kelim le zol Al bi Arfa Silah bitou “shilu sef taki wa durubu ana be huwo. Ashan nas al ma muthar de bi ja bashtinu ana”. Lakin zol al bi Arfa silah bitou de ma rudu leanu huwo kafu. Biga shaul shilu sef “harba” bitou wa waga fogo. ⁵Asna zol al bi Arfa silah bitou de aniu be inu shaul mutu, huwo waga fi sef bitou be nefsa teriga wa mutu. ⁶Biga shaul mutu, wa talat awlad bitou, yala kulu Aada ta usura bitou mutu sawa. ⁷Ashan kulu rujal ta Israel fi wodi ainu be inu humon jere wa be inu shaul wa awlad bitou kan mutu, humon jere wa sibu mudun bitomon. Biga al Filistiniin jaw a geni fogu. ⁸Fi yom al tani tegriban, asna AlFilistiniin ja Ashan bi seregu al maktuliin, humon ligo Shaul wa Awlad bitou waga fi jebel Gilboa. ⁹Humon tala malabis bitou wa shilu ras bitou wa sef bitou. ¹⁰Humon kutu sef bitou fi maabad ta Aliha bitomon, wa Robutu Jumjuma bito fi maabad hikal ta Dagon. ¹¹Asna kulu yabesh Gilead asuma be kulu al Filistiniin amulu le Shaul, ¹²Kulu rujal al mukatiliin ruwa wa shilu gisim Jusah ta Shaul wa ta Awlad bitou, wa jibu humon le Ya besh. Humon dofunu Oziam tomon tehet Shejera ta Balut fi Yabesh ma humon samu sabah ayam. ¹³Yala shaul mutu le shokol kayana bitou al huwo amulu Kayana diid Yahwah. Huwo kan ma tei awamir ta Yahwah, lakin huwo asalu nesiha min zol tan al bi wonusu ma meyt. ¹⁴Huwo kan ma rudu Irshad min Yahwa, ashan kida Yahwah katulu huwo wa rija mamlaka le Daud jena ta Yesse.

Chapter 11

¹Biga kulu Israel limu ma baad ma Dauud fi Habron wa kelim, ainu, anina gism wadam taki. ²Fi ayam al fat, wakit Saul kan melik le nina, ita kan yau bi gud jesh ta Israel. Yahwa Allah taki kelim le ita bi kun kayid le shaab tai ta Israel, wa ita bi Hakimu shaab tai ta Israel. ³Ashan kulu shiyok ta Israel, bi ja le melik fi habron, wa Dauud bi amulu halifa ma humon gidam Yahwa. Humon masah Dauud melik le Israel. Be teriga de, kalam ta Yahwa al kan wonusu be wasit Samuel big hagiga. ⁴Dauud wa kulu Israel ja le, Orshelim (kan yau, Yebus). Hasa sukan ta arid ta Yebusiin kan hinak. ⁵Sukan ta Yebus kelim le Daud, ita ma bi agder dakalu hina. Lakin Daud shilu bet Algowi ta Zion, al huwo yau medina ta Daud. ⁶Daud kan kelim, “Al bi hajimu Yebusiin awel huwo bi tala reis wa kayid. Biga youwab jena ta suruwa hajimu al awel, biga amulu huwo reis.” Biga daud bada geni fi bet al gowi. Ashan kida humon nodi huwo medina ta Daud. ⁸Huwo Abinu medina hawli bitou kulu min mahal al fadi wa le wara lahadi Atraf ta heta bitou Youwab jedidu Istirah ta medina. ⁹Daud tala azim wa azim leanu Yahwah ta Junud kan ma huwo. ¹⁰Del ruasa al kan Daud indu, al wori hufus bitomon gowi ma huwo fi mamlaka bitou, ma kulu Israel. Ashan bi amulu huwo melik be taa le kalam ta Yahwah min jiha ta Israel. ¹¹De yau Adad ta Abtal ta Daud: Yashbean, jena ta Hakmoni, kan reis ta Makatib. Huwo katulu tultumiya rujal ma Harba bitou fi munasaba wahid. ¹²Baad huwo kan Aleazar jena ta Dodo, Alakoki, Al kan wahid min talata alabtal. ¹³Huwo kan ma Daud fi fas Dammin, wa hinak al Filistinin ijtama ma baad le harib, hinak fi hagli sheir ma jeshe jere min Filistiniin. ¹⁴Humon wogif fi wasat ta Hagli, humon ankizu huwo wa durubu Filistiniin wa Yahwah wodi le humon nusra azim. ¹⁵Biga talata min teletin ruasa nezil tehet le hajer ta Daud, le mantiga ta adullam. Jesh ta Filistinin kan geni fi Muaskar fi wodi ta Rafaiin. ¹⁶Fi zaman dak Daud kan fi bet al gowi bitou, ligo Filistinin kan geni fi Muaskar bitomon fi Bethlehem. ¹⁷Daud kan indu niya le moya wa kelim, “sei fi zol bi wodi le ana moya bes ashan ana bi ashirab min bir fi Bethlehem, bir al fi bab de!” ¹⁸Biga talata abtal del kasuru be wasit jesh ta Filistinin wa tala moya min bir ta Bethelhem, Bir al fi Bab. Humon Shilu moya wa Jibu le Daud, lakin huwo aba ashan bi Ashirab huwo. Lakin huwo kubu huwo le Yahwah. ¹⁹Biga huwo kelim, “kutu huwo beyed min ana gubal Allah ana ma bi amulu de! Sei ana bi Ashirab dom ta rujal del al humon katir be haya bitomon?” banu humon kutu haya bitomon fi kutura, Daud aba Ashan bi ashirab huwo, de kan Amal ta Talata Abtal. ²⁰Abishai aku ta Youab kan reis le talata, ligo huwo Istagdimu harb bitou diid tultu miya wa katulu humon huwo kan indu Isim bent talata de. ²¹Min talata de, kan wodi le huwo tekrim be itnin wa biga reis btiomon, hata le inu huwo kan ma wahid min humon. ²²Banaiah jena ta Yahoiada kan suja min kabseel, al amulu amail Azim. Huwo katulu Itnin awlad ta abtal ta Moab. Huwo Kaman ruwa dakil hufura wa katulu Aseid fi yom al telege bi waga. ²³Kaman huwo katulu al masri, rajil tol bitou kamsa magiyas. Almasri indu harba ze lakin huwo nezil tehet le huwo bes ma asaya huwo ma harba bitou. ²⁴De yau shuhra al banaiah jena ta yahoiada amulu, wa kan semi huwo wasat talata Abtal. ²⁵Huwo kan biga fok le teletin asakir fi tertib, lakin huwo ma wosulu fok ze talata Abtal del. Hasa Daud kutu huwo fi musulia ta haris bitou. ²⁶Abtal ta harib kan Asaiel aku ta Youab, Al hanan jena ta dodo min Bethlehem, ²⁷Shammoth al haris hales al Faloni, ²⁸Ira jena ta Ikkesh al takowi, Abiezer al anathothi, ²⁹Sibbekai al hushathi, Itai al akaoki, ³⁰Maharai al netofathi, Khalid jena ta Baanah al netofathi, ³¹Ithai jena ta Ribai min Gibeah min iyal ta iyal ta Benyamin, Banaiah al Farathoni, ³²Hurai min awdia ta Gaash, Abiel al Arbathi, ³³Azmoth al Baharumi, Eliahba al Shaalboni, ³⁴Awlad ta hashem al Gizori, Younathan jena ta Shagai al Harari, ³⁵Akiam jena ta Sakar al Harari, Alifal jena ta Aur, ³⁶Hafar al makerathi, Akiyah al Feloni, ³⁷Hasro al Carmeli, Naarai jena ta Ezbai, ³⁸Youel aku ta Nathan, Mabhar jena ta Hagri, ³⁹Salek al Ammoni, naharai al Berothi al bi Arfa silah min Youab jena ta Seruiah), ⁴⁰Ira al Yathri, Gareb al Yathri, ⁴¹Uriah al Hithi, Zabad jena ta Ahlai, ⁴²Adina jena ta Shiza al Raubeni. (Reis ta Raubeniin) wa telethon ma huwo, ⁴³Hanan jena ta maakal, wa Youshafat al mithni, ⁴⁴Uzzia al Ashterothi, Shama wa Yaaieel awlad ta Hotham al Aroeri, ⁴⁵Yadiael jena ta Shimri, yoha (Aku bitou al Tizi) ⁴⁶Elide al Mahuim, yeribai wa Yoshaih awlad ta Alnaam, yathmah Al mawabi, ⁴⁷Eliel, obed, wa yaasieel al Masobai.

Chapter 12

¹Del kan rujal al ja le Daud le siklag, ligo kan huwo dusu min wosa ta shaul jena ta Kish, humon kan wasat Asakir, musaidiin bitou fi harib. ²Humon kan musalahin be nashad wa bi Istagtimu ida bitomon al Yamin wa al Shamal fi durubu hujar fi derib ta silah min mal al tehet, humon kan agriba ta Shaul, min gebila ta Benyamin³Reis de kan akiezer, tawali Yoah, kulu awlad ta shamaah al Gibeathi. Hinak kan ya Zuiel wa Falet, awlad ta Azmoth, hinak kan Kaman Barakah, yahu al anathothi, ⁴Yashmiah al Gibeoni, juudi wasat telethon (wa fi kiyada ta telethon); yeremiah, Yahaziel, Yohanan, Yozabad al Gediri, ⁵Eluzi, yerimoth, Bealiah, shemariah, shaftiah al Harufi, ⁶Al kanah al korahion, Yashiah, azarel, Yoezer, Yashobeam, wa ⁷Yoelah wa zebadiah, awlad ta Yaroham min Gedor. ⁸Baad min al Gadin domu le Daud fi mahal al gowi fi beriya. Humon kan muharibin al gowi, rujal ta harib, jahis le harib, al bi agder gobodu dere wa nishab; wosa bitomon kan bata ze wosa ta aseid, humon ken seriin ze gazal fi jebel. ⁹Kan hinak azer yau reis, Obadiah nimra itnin, al yab nimira talata, ¹⁰Mishmannah nimra arba, Yeremiah nimira kamsa, ¹¹Attai nimira sita, Eliel nimira sabath ¹²Yohana nimira tamania, al zabad nimira tisaa, ¹³Yeremiah nimira Asharah, makbannai nimira hidashar¹⁴De awlad to Gad kan ruasa ta jeshe. Kayid al suger le miya wa kayid al kebir le alif. ¹⁵Humon gata uordon fi bidaya ta Shahar, wokit ta Feidan bitou huwo mala, wa amulu mushkila le del al bi geni fi awdiya ashan bi jere, kulu nahwa sherik wa nahwa garib. ¹⁶Baad min rujal min Benyamin wa yahuza ja le mahal al gowi le Daud. ¹⁷Dauud tala bara ashan bi gabilu humon wa bi wonusu ma humon: “iza itakum ja fi salam le ana ashan bi saidu ana, gelba tai bi kun wahid ma geliba takum. Lakin iza kan itakum ja ashan bi amulu le ana kayana le adu bitai, kede Allah ta judud tanina aninu wa wabiku itakum, ligo ana ma amulu batal.”¹⁸Biga roho kati amasai, al huwo reis ta telethon. Amasai kelim, anina le ita Daud. Anina fi itijah taki, jena ta Yesse. Salam, kede salam kun le ita, kede salam kun le del al bi saidu ita, leanu Allah taki yau bi Saidu ita. “biga Daud Istagbilu humon wa kutu humon ruasa le jeyosh bitou.”¹⁹Baad min Manasseh Kaman indama le Daud asna huwo ja me Filistinin diid shaul le harib. Lisa humon ma saidu Filistiniin, leanu itijahat ta Filistiniin amulu musura ma bad bitomon wa rasulu Daud bara, humon kelim, “huwo bi dom le seid bitou Shaul fi kutura ta haya tanina”²⁰Asna huwo ruwa le siklag, rujal min Manasseh al dumu le huwo kan adnah, Yozabad, Yediael Michael, yazabad, alyahu, wa sillethai ruasa fok alif min Manasseh.²¹Humon saidu Daud fi shakila diid ferik al bi douru, leanu humon kan muharibin al gowi. Humon kan ruasa fi Jesh. ²²Rujal ja le Daud yom baad yom ashan bi saidu huwo, lahadi bi kun fi hinak jesh azim, ze jesh ta Allah²³De yau adad ta Junud le harib, al ja le Daud le habron, ashan bi hawilu mamlaka min Shaul le huwo, hasab kalam ta Yahwah. ²⁴Rujal ta Yahuza al arfa dere wa harba kan 6,800, musalah le Harib. ²⁵Min shimeon kan hinak 7,100 muharibin gowin muderibin le harib²⁶Min lawiin kan hinak 4,600 rujal ta shakila. ²⁷Yahoiada kan yau kayid reis ta shab, muharib gowi, kan indu itnin wa ishirin ruasa min usura bitou. ²⁸Ma sadok, rajil shab, muharib gowi, kan indu itnin wa ishitin ruasa min usura bitou. ²⁹Min benyamin, akuana ta Shaul, kan talata Alif, Aktar min humon kan bi harisu bet ta Shaul lahadi yom ta Alela “zaman ta hasa”³⁰Min gebila ta Afraim kan hinak 20,800 muharibin al gowi, rujal al kan marufin fi usurat bitomon ³¹Min gebila ta nus gebila ta Manasseh kan hinak taman tashar Alif rujal marufin al ja ashan bi amulu Daud melik.³²Min yasachar, kan hinak miten ruasa al kan fahim min Aukat wa bi arufu Israel der Amulu shunu. Kulu Akuana bitomon tehet awanur bitomon. ³³Min zabulun kan hinak kamsin Alif rujal al bi shakila, jahisu le harib, be kulu adowat ta harib, wa zahiz ashan bi wodi Aoluwiya be don kilafat “tegsim”³⁴Min naftali kan hinak Alif dabit, wa ma humon sabah wa teletin rujal ma dere wa harba. ³⁵Min al Daniin kan hinak 28,600 rujal Jahisu le harib. ³⁶Min asher kan hinak Arbeiin Alif rujal ta harib jahusu le harib. ³⁷Min itijah al tani ta urdon, min Al Rawabiin, al Gadiin, wa nus gebila ta Manasseh, kan hinak 120,000 musalahiin be kulu anwa min adawat ta harib. ³⁸Jesh del kulu, johisu le harib, humon ja ma kulu gelba ashan bi amulu Daud melik le kulu Israel. Kulu bagi ta Israel kan fi itifagiya ashan bi amulu Daud melik Kaman. ³⁹Humon kan hinak ma Daud talat ayam, bi akuwa bi Ashirab, lanu Akuana bitomon rasulu le humon ma gowanin, ⁴⁰Be idafa, le del al geribiin le humon, hata yasachar wa zabulun wa naftali, jibu ash fi hamir, Gimal, jena himar wa bagara, wa cake min tin, Zebib, karma, zet, ganmaya wa khorufan, leanu kan Farah fi Israel.

Chapter 13

¹Daud amulu mushura ma kada min alif wa min miya, ma kulu reis ²Daud kelim le kulu jamaa ta Israel, “iza huwo kewe le itakum, wa iza kan de ja min Yahwah Allah Tanina, kede nina rasulu murasulat fi kulu jiha le akuana ta nina al Fadulu fi manatig ta Israel, wa le kahana wa Lawiin al humon fi Mudun bitomon. Kede wori le humon ashan bi ja sawa ma nina. ³Kede nina jibu tabud ta Allah ta nina wara le nufus tanina, leanu nina ma rija huwo fi Ayam ta Ahad ta Shaul. ⁴Kulu jamaa tefagu ashan bi Amulu hajat de, leana kulu shaab kan bada ainu kewe le humon. ⁵Biga Daud limu kulu Israel ma baad, min bahar shihor fi masir le madkal ta Hamath, ashan bi jibu tabud ta Allah min kiriath yearim. ⁶Daud wa kulu Israel tala le baalah, al yau, kiriath yearim, al tabi le Yahuza, ashan bi tala min hinak tabud ta Allah, ali nadi be Isim Yahwa, al geni fok Arish ta Cherubin ⁷Biga humon kutu tabud ta Allah fi Arabiya jedid. Humon tala huwo bara min bet ta Abinadabs. Uzzah wa ahio yau bi sogu Arabiya de. ⁸Daud wa kulu Israel kan bi Ihtefil gidam Allah be Kulu farah bitomon. Humon kan bi guna be Azifiin wa adan, Rabab, dufuf, wa Abuak. ⁹Asna humon ja le munhadir ta kidon, uzzah midu ida bito bara ashan bi Amsuku tabud, leanu bagarat de ligo taasir. ¹⁰Biga gadab ta Yahwah hezil diid uzzah, wa Yahwah katulu huwo leanu uzzah midu ida bifou le tabud. Huwo mutu hinak gidam ta Allah. ¹¹Daud kan zalan ashan Yahwa kan hajimu uzzah. Mahal de semi Farez uzzah lahadi yom de. ¹²Daud kafu min Allah yom dak. Huwo kelim, “kef ana bi jibu tabud ta Allah fi bet le ana?” ¹³Ashan kida Daud kan ma hawilu tabud de le medina ta Daud, lakin kutu huwo gerib fi bet ta obed-adom al Hitti. ¹⁴Tabud ta Allah Fadal fi obed Adom ihtiyajat ta usura fi bet bitou le muda talata Shuhur biga Yahwa Bariku bet bitou wa kulu al huwo indu.

Chapter 14

¹Biga Hiram melik ta sure rasulu murasiliin le Daud, wa kashab ta urs, banaiin wa najaiin humon Abinu bet le huwo. ²Daud arufu inu Yahwah sabitu huwo melik le Israel, wa inu mamlaka bitou kan tala fok min Ajili ta Shaab bitou ta Israel. ³Fi Orushelim, Daud shilu Nusuwan ketir, wa huwo tala abu ta Awlad wa banat ketir. ⁴De yau asami ta iyal al weledu le huwo fi Orushelim: Shammua, Shobab, Nathan, Soliman, ⁵Yabhar, alyashua, al Falet, ⁶Nogah, Nafeg, yafia, ⁷Alishama, Beeliada, wa Alifalet. ⁸Hasa asna Filistinin asuma gali Daud bi masahu ze Melik le kulu Israel, humon kulu tala bara bi fetisu huwo. Lakin Daud Asuma an huwo wa tala bara ashan bi Istagbilu humon. ⁹Hasa al Filistiniin kan jaw a amulu intishar fi wadi ta al Rafaiin. ¹⁰Biga Daud asalu musaada min Allah. Huwo kelim le huwo, “Hajimu Filistiniin? Ita bi wodi Intisar le humon?” yahwah kelim le huwo, Hajimu, leanu ana dafa humon le ita” ¹¹Biga humon tala fok le Baal Farasim, wa hinak huwo durubu humon. Huwo kelim, “Allah Fejiru Aada tai be wasit ida tai ze infijar feidan ta moya” biga isim ta mahal dak asbah Baal Farasim. ¹²Filistiniin sibu Aliha bitomon hinak, wa Daud wodi le tani. ¹³Biga Filistiniin rija hagimu wodi de tani ¹⁴Biga Daud asalu musaada min Allah tani. Allah kelim le humon, ita ma bi hagimu humon mubashir, lakin amulu doran hawli humon le wara wa taal le humon be wasit ashjar ta balsam. ¹⁵Iza kan ita asuma sot ta katawat fi hawa be wasit ruuse ta Ashjar, yala hagimu be guwa. Amulu kida leanu Allah bi tala gidam taki ashan bi hagimu jesh ta Filistiniin” ¹⁶Biga Daud amulu ze Allah kelim le Huwo, huwo hagimu jesh ta Filistiniin min kulu sika ta Gibeon le Gazer. ¹⁷Biga Daud tala maaruf le kulu aradi, wa Yahwah kutu kulu al umma Ashan bi kofu huwo.

Chapter 15

¹Daud abinu biyot le nefa bitou fi medina ta Daud. Huwo jahisu mahal le tabud ta Allah wa Jahisu khama le huwo. ²Biga Daud kelim, “bes Lawiin yau bi Arfa tabud ta Allah, leanu humon kan iktaru be yahwah ashan bi Arfa tabud ta Yahwah, wa bi kadimu huwo le Abad.” ³Biga Daud limu kulu Israel fi Urshelim, Ashan bi Arfa tabud ta Yahwah, le mahal al huwo jahisu le huwo. ⁴Daud limu ma baad iyal ta iyal ta Haron wa Lawiin. ⁵Min iyal ta iyal ta Kahath, kan hi nak uriel al reis wa Akuana bitou, 120 rujal. ⁶Min iyal ta iyal ta Marari, kan hinak Asaiah al reis wa akuana bitou 220rujal. ⁷Min iyal ta iyal ta Gershom, kan hinak Youel al reis wa akuana bitou, 130 rujal. ⁸Min iyal ta iyal ta alisafan, kan hinak Shamaiah al reis wa akuana bitou, 200rujal. ⁹Min iyal ta iyal ta Habron, kan hinak Eliel Al reis wa akuana bitou, thamanin rujal. ¹⁰Min iyal ta iyal ta Uzziel, kan hinak Amminadab al reis wa akuna bitou, 112 rujal. ¹¹Daud nadi Sadok wa Abiathar al kahin, wa al Lawiin Uriel, Asaiah, Youel, Shamaiah, Eliel, wa Amminadab. ¹²Huwo kelim le Humon, “Hakum ruasa ta bet ta Lawiin. Kerisu nufus takum, Hakum kulu wa akuana takum, biga itakum bi arfa tabud ta Yahwah, Allah ta Israel. Le Mahal al ana Jahisu le huwo. ¹³Intakum ma arfa huwo mara al awel. Ashan kida Yahwa Allah ta nina zalan min nina leanu nina ma asalu huwo au bitei kef nina bi gom be marasim ta tahwil bitou.” ¹⁴Biga al Kahana wa al Lawiin kerisu nufus bitomon agder arfa tabud ta Yahwah, Allah ta Israel. ¹⁵Biga Lawiin arfa tabud ta Allah fi Khitfa bitomon ma asaya, ze Musa wodi Awamir. Al tabi le gawanin al wodi be wasit kelima ta Yahwa. ¹⁶Daud kelim le ruasa ta Lawiin ashan bi kalifu akuana bitomon ze nas al bi guna al bi Azifu be Adowat ta Musica be sot al fok, be uod wa Rabab wa be sot ta sunuge, ashan bi arfa fok sot ta Farah. ¹⁷Biga Lawiin azilu heman jena ta Youel wa wahid min akuana bitou, asaf jena ta Berekiah. Humon Kaman azilu Al gerib min iyal ta iyal ta Marari wa Ethan jena ta Kushaiah. ¹⁸Ma humon kan Agriba bitomon min dereja nimira itnin: Zechariah, Ben, Yaaziel, Shemiramoth, Yahiel, Unni, Alyab, Banaiah, Maaseiah, mattithiah, Alifaleha, Makneiah, Obed-Adom, Yaiel, al ta bawabat. ¹⁹Nas ta guna, Heman, Asaf, wa Ethan, kan Azilu ashan bi Azifu be Sunuge ta Nihass al shedid. ²⁰Zechariah, Aziel, Shemiramoth, Yahiel, Unni, Al Yab, Maaseiah, wa Banaiah bi Azifu rabab, ²¹Mattithiah, Aiyafleiah, Makneiah, Obed-Adom, Yaeil, wa Azaziah bi Azifu be Aydam wa bi kud fi guna ta Karar. ²²Kenaniah, reis ta Lawiin ta musica. ²³Berekiah wa Alkanah kan huras ta Tabud. ²⁴Shebaniah, Youshafat, Nathanel, Amasai, Zechariah, Banaiah, wa Aliezer, Al Kahin, kan be Afuko Trumpeter “Abuak” gidam tabud ta Allah, obed-Adom wa Yahiah kan huras ta tabud. ²⁵Biga Daud, shiyak ta Israel, wa ruasa ta Alif ruwa ashan bi arfa tabud ta ahad ta Yahwah bara min bet ta Obed-Adom be Farah. ²⁶Asna Allah saidu Lawiin al Arfa tabud ta Ahad ta Yahwah, humon gedimu Zebiha Saba bagara wa Saba khoruf. ²⁷Daud kan libisu gumsh min gilid, ligo kan Lawiin bi Arfa rabud, nas ta guna, wa kananiah, reis ta guna ma al muganiin. Dud kan libisu gumash min gilid. ²⁸Biga kulu Israel Arfa tabud ta ahad ta Yahwah ma hutaf ta farah, wa be sot ta sur wa Abuak ta nihass, ma sunuge, wa Aydan wa rabab. ²⁹Lakin asna tabud ta ahad ta Yahwa dakalu le medina ta Daud, Michal biniya ta Shaul. Ainu bara shubak. Hia ainu melik Daud bi Alabu wa bi ihtefil, biga hagiru huwo fi gelba bita hia.

Chapter 16

¹Humon jibu sonduuk ta Alaa jowa wa kutu fi nus ta camp al Dauud yau ritibu. Yala humon gedim zebiha al Haraku wa zebiha ta sherika kidam ta Alaa. ²Iaman dauud kalaso gedimo zebiha al haraku wa zebiah ta Shirika , huwo bariko Shab be isim ta Yahewa . ³huwo wazauu le kulu rajil wa Mara min Shab ta Israel, rekif khobs wa kake tomor wa kake zebib. ⁴wa huwo ainu baad min laowein ashaan akdim fi gidam ta sonduuk ta ahad ta Alaa ashaan be ehtefil wa shukuro wa sabihuwo Yahewa, Alaa ta Israel. ⁵wa kaan Asaaf yau gaid ta firka ta tissbih, wa Zechariah be saadu huwo. Wa kaan Jahaziel ,Shemiramoth,Jehiel, Mattithiah,Eliab, Benaiah, Obed-Edom, wa Jeiel. Jama deel be alabo uwod wa giitaar ,wa Asaaf be afuko buruji. ⁶Benaiah wa Jahaziel humon Gasawsa be afuko Trumpita, kidam ta Sonduuk ta ahad ta Alaa, ⁷Fii yom dak Dauud aowel ektaar Asaaf wa akwaana tou ashaan be guuna agani ta shukuran le Yahewa. ⁸Wodi shukuran le Yahewa, wa nadi isim tou. ⁹guna le huwo, guna tesbih le huwo ,wonusu kulu ajaab tou. ¹⁰mejido be isim tou al kuduus; keli geliba ta nans al fetisu Yahweh affraah ¹¹fetisu Yahweh, wa guwa tou; fetisu ohjut tou be itstimirar. ¹²Zikiru ajaab al huwo amulu, muujizat tou, wa hokum tou al huwo wonusu. ¹³intakum ya yal ta Israel Kadamintou, intakum nas ta Yaguub al moktariin. ¹⁴huwo Yahweh, Alaa tanina. Hukum tou kulu fi fi ard. ¹⁵zikiro ahaad tou ila abad. Kelima al huwo wonusu le alif Jiil. ¹⁶Wahaad al huwo amulu ma Abraham, wa waado Isaac . ¹⁷huwo akiidu le Yaguub , wa ma Israel ahaad abaadia. ¹⁸huwo kelim, “ Ana bi wodi le intakum Ard ta Canaan ze intum be gesimu le intum le warishat.” ¹⁹Humon kan bissitin wa guuraba fi Ard ²⁰humon be rahhalo min Belid le Belid, ²¹huwo ma be isuma le ai zol ashaan be zulumo humon , ²²huwo kelim, ma takum limiso nas al ana bariku humon.” ²³guna le Yahweh , kulu Ard, alinu kulasa yom bad yom ²⁴Wori mejid tou le dunia, mugist al huwo amulu le dunia. ²⁵leano Yahewa Aziim wa lazim be mijido huwo be kulu gowa. ²⁶leano kulu rabunat ta dunia humon isnaam. ²⁷mijid wa karama fi huudur tou.gowa wa farah fi mahal guuaat tou. ²⁸wodi takum le Yahewa ya kulu shoub , kidimo le Yahewa mijid wa gowa. ²⁹wodi le Yahweh mejid huwo be istehek be sabab isim tou. Jibu hadiya wa tali gidam tou. Dengiri tehet le Yahweh fi teriga ta kadasa. ³⁰kulu Ard be rogouuz kidam tou. dunia kaman hasisu, ma bi ahder kuwafu ³¹keli samawat kun farahan wa keli Ard afrah, keli humon kelemu fi nus ta duwal, " Yehweh gi hukum.” ³²keli Baahar amulu sarah shedid,wa be kutu huwo mala ma farah. Keli asdiha kun faraniin, wa kulu al fi humon. ³³Bega keli shejiirat fi gaba kori be farah Kidam ta Yahweh, ashan huwo gija ashan hukum al dunia. ³⁴wodi shukuran le Yahweh, leanu kwes tou, wa amina ta iman tou geni le abdad. ³⁵Yala kelim, “ kalis nina, Rabuna ta kulasa ta nina. Limu nina sawa wa sadu nina min mudun taniin, ashan nina bi wodi sukuran le isim taki al kudus wa sukur fi mejiid taki. ³⁶mejido Yahweh, Rabuna ta Israel, al be mejidu ila abaad. Kulu shab kelemu “Amen!” wa mejido Yahweh. ³⁷Dauud sibu Asaph wa akwaana tou henak kidam ta sonduuk ta ahaad ta Yahewa, ashaan kadimu be istimrar kidam ta sonduuk, ze shokol ta kulu yom . ³⁸huwo kaman sibu Obed- Edom wa tamania wa sitiin ahahal ashaan be akdim ma huwo. Obed Edom jena ta Jeduthun, wa Hosah, ashaan be kun bowabiin. ³⁹Dauua sibu Zadok al Gesis wa Nas al be ishtakal ma huwo ashaan be akdim fi Keemah ta Intiima ta Yahewa fi makan al fok fi Gibeon. ⁴⁰ashaan be kedim zebiah al harago le Yahewa fi mambar ta zebiah al harago, be istimrar sabah wa asheya , hasab kulu ma katibu fi kanon ta Yahewa al wodi ze awamir le Israel. ⁴¹Heman wa Jeduthun kan ma humon, sawa nihina al aselu be isim, ashan wodi sukuran le Yahweh, ashan itifagiya ta amana tou bi geni le abdad. ⁴²Heman wa Jeduthun humon musoliin le deel al be alabu torumbeta , wa buruji, wa baad min adowat ta musica wa be alabu traniim ta Alaa. Jena ta Jeduthun haris ta Bowaba. ⁴³baad de kulu shab rija fi Beuut toumon, wa Dauud rija ashaan be barikju Bet tou.

Chapter 17

¹1Baad Dauud geni fi Bet tou, huwo kelim le Nebii Nassan : “ Yau inta be ainu ana be geni fi Bet min kashab owrs wa sonduuk ta ahaad ta Alaa be geni teet keema!” ²Nassan kelim le Dauud nefisu haja al inta be katiit foko leano Alaa ma inta.”³wa fi nefsa belil dak Alaa kelim le Nassan: ⁴“ rowa wonusu le kadam tai Dauud: de yau kalam ta Alaa le huwo inta yau ma be abinu le Ana Bet ashaan be geni foko ⁵Ana ma geni fi Bet min yom Ana tala shab ta isreal min Masiir le haadi yom de. Lakin ana kan be nogolo min keema ila keema, wa min makan ila makan ⁶fi kulu zaman al ana rowa ma shab ta Israel, hal ana kelimo kelma wahid le zol min guuda ta israel al ana wodi amir humon Ashaan ainu Shab tai : le intakum ma abinu le ana bet al salau min kashab ta uors”⁷hasa kelim le kadam tai Dauud : “ de yau al Alaa al gadir kelim : Ana shilo inta min zeriba, wa,min wara Ganamayay, ashaan be kun rais le shab tai israel . ⁸ana kan ma inta laman inta be rowa, wa inticir ala adda taki min kidam taki. Wa ana be amulu isim taki, ze isim ta zol al azzim al humon fi Ard⁹ana be ektar makan le shab tai israel , wa be kutu humon hinak, yala humon be geni fi makan tumon wa mafi zol be amulu be galgal humon tani . Wa mafi zol be zulumo humon,ze ma humon amulu gabil kida ¹⁰Ze ma humon be Amulu min ayam al ana Amir guuda ashaan be kun fok shab tai israel. Biga ana be turodu kulu addo taki. bel idafa ana kelim le inta gali Ana, Yahewa, be Abinu le inta Bet.¹¹wa beja kun keda kan ayam taki kalaso wa inta be rowa le Abuhai taki, Ana be arfa whaid min ahfad taki bad inta , whid min ahfad taki al kass , ana be asissu mamlaka tou ¹²huwo yau be Abino le Ana Bet , wa Ana be kuto mamlaka tou gowi kursii tou sabat ila abaad.¹³Ana be kun Abu le huwo, wa huwo be kun le Ana jena. ana ma be shilo Baraka tai min huwo, ze ma ana shilo min Saul, huwo hakim gablo inta. ¹⁴Ana be kuto huwo fi Bet tai wa mamlaka tai ila abaad ,wa kursi tou be kun saabit ila abaad.” ¹⁵Nassan kelim le Dauud wa kelim le huwo kulu kalam de, wa huwo kelim le huwo an kulu Rooia.¹⁶Meliik Dauud rowa jowa, wa geni kidam ta Yahewa; huwo kelim : “ ana monu, Yahewa Alaa, wa ahal tai shonu, la hadi inta wosolu ana fi hala de ! ¹⁷wa de kan haja sukeer fi safaa taki,Alaa. Inta wonusu an uosra ta kadim taki hajai al kubar al beja badin,wainta wori le ana jil al jai, Yahewa Alaa. ¹⁸Fi shonu ketir ana , Dauud be kelim le inta, inta kerimo kadam taki . Inta wodi etibar kaas le kadim taki.¹⁹Yahewa ,le sahly ta kadim taki, wa ashaan be kamil ahda al kaas, inta amulu haja al kebir de ashaan zahiru kulu amail taki al kubar . ²⁰Yahewa, mafi whid tani ze inta, mafi Alaa tani giir inta, best ze ma anina kulu yom be asuma. ²¹fi yatu Beled tani fi Ard ze shab taki Israel, al inta Alaa Tala humon min Masiir ze shab taki ,ashaan be amumlu le inta isim azim wa amail ajeeb? inta tala beled min kidam ta Shab taki, al inta kalisu humon min Masiir²²:inta amulu israel shab taki ila abaad, wa inta Yahewa, bega Alaa toumon. ²³bega hasa Yahewa, keli waadal inta amulu be nisba le kadim taki wa uosra tou be kun saabit ila Abaad. Amulu ze ma inta wonusu. ²⁴keli isim taki geni saabit ila abaad wa kun azim, yala Shab be kelim, Yahewa al gadiir ila kulu shii, Alaa ta israel , Bet ta kadam taki be kun saabit kidam taki.²⁵le inta, Alaa tai ,zahiru le kadam taki gali inta be abino Bet le huwo. De yau ana , kadim taki lego teshgi ashaan sely le inta. ²⁶hasa ,Yahewa , Inta Alaa , wa amulu hajai al kowis al inta waado de le kadim taki . ²⁷hasa inta bega farhan ashaan bariko bet ta kadam taki, wa be kun mubarak ila abaad.

Chapter 18

¹Wa baad muda min zaman Dauud hajimu falastiin wa huwo gilibun humon. Huwo shilu Gath wa guura bara min seetara ta nas falastiin ²wa huwo hazimu Moab, wa Nnas Moabiin bega abid le Dauud wa be dafa le huwo deriba. ³Dauud hazimu Hadadezer, Melik ta Zobah ,fi Hamath,ze Hadadezer kan be safir ashan assist gaida tou fi Nahar Euphrates. ⁴Dauud kobodu min huwo alaf markaba, saba alif nas al be suku hosan,wa ashriin alif Musha . Dauud kasuru kulu markaba ta Hossan lakin huwo sibo bagi kefaia ze mea markaba .⁵laman Arameans ta Damascus ja ashaan saadu Hadadezer Melik ta Zobah, Dauud katolu itnin wa asheriin min Rojal ta Aramean ⁶yala Dauud kutu hamiiat askiriafi Aram ta Damascus, wa nas Aram bega abid le Dauud humon bega be dafa le huwo deriba , Yahewa wodi nusra le Dauud fi kulu makan kan huwo rowa.⁷Dauud shilo daaragaal min dahab al kan kadamiin ta Hadadezer kan be istakdim , wa huwo jibu ila Orshelim ⁸min Tebah wa kun , medina ta Hadadezer Dauud shilo bronze kitir. Wa be bronze de Solomon Abino huut ta beonze be nadi “Bahar,” wa ameida wa muwat min bronze.⁹laman Tou Melik ta Hamath, asuma gali Dauud hazimu kulu Jish ta Hadadezer Melik ta Zobah, ¹⁰Tou rasulu jena tou Hadoram le Melik Dauud Ashaan selimo huwo, wa Bariiko huwo. Huwo amulu de leano Dauud shakila ma Hadadezr wa hazimu huwo, wa leano Tou kan be shakila ma Hadadezer. Tou Kaman rasulu le Dauud kulu anowa ta hajat barawbarow al salaow min dahab wa feeda. ¹¹Melik dauud kasiso hajat de le Yahewa, sawa ma feeda wa Dahab al huwo shilo min kulu Belad: Edom, Moab, wa min kulu shab ta Ammon, Falastiin ,wa Amalek.¹²Abishai jena ta Zeruiah katulu tamantashaar alif min nas Edom fi waadii ta mileh. ¹³huwo kutu haamia fiEdom, wa kulu nas ta Edom bega abid le Dauud. Yahewa wodi nusra le Dauud fi kulu maka kan huwo rowa. ¹⁴Dauud hukumu israel kulu, wa amulu addala wa isslah le kulu shab tou. ¹⁵Joab jena ta Zeruiah kan gaid ta jish,wa Jehoshaphat jena ta Ahilud kan musijil . ¹⁶Zadok jena ta Ahitub wa Ahimelek jena ta Abiathar humon kan musibihiin , wa Shavsha kan katib. ¹⁷Benaiah jena ta Jehoiada kan fok jiiladin ,wa iyal ta Dauud humon kan kebar ta muwsifiin fi eida ta Melik

Chapter 19

¹Wa Bad de Nahash, Melik ta Shab ta Ammon, Mutu , wa jena tou biga Melik fi mahal ta Abu tou ²Dauud kelim “ Ana be amulu kowis le Hanan jena ta Nahash, leano Abu tou amulu kowis le ana.” Yala Dauud rasulu murasiliin ashaan azii huwo be shaan abu tou. Kadamin ta Dauud dakalu fi Ard ta nas Ammon wa rowa le Hanan, ashaan be azi huwo. ³lakin Amir ta Ammon kelim le Hanan, “ hal inta be fekir inu Dauud be kerimu Abu taki ashan huwo rasulu nas ja azi inta?”⁴Hanun amsuku kadamin ta Dauud, wa haligu humon, wa kata hubal toumon fi nus ta jabaat toumon, wa turudu humon bara. ⁵laman humon wori le Dauud , huwo rasulu ashaan be gabil ma humon, ama rojal deel humon kan indu fadia shedid. Melik kelim, “ geni fi Jarico lahadi kan dekiin takum raba tani, yala rija takum”⁶laman nas ta Ammon ainu inu humon bega afiin le Dauud , Hanun wa nas Ammon rasulualaf min feeda ashaan ajiru markabat min nas Aram wan as al be sugu husaan min Naharaim, Maakah, wa Zobah. ⁷humon ajiru itnin wa teletiin alif markaba wa Melik ta Maakah wa jish tou, ja wa geni kidam ta Medeba. Bega Nas ta Ammon limu nufos tumon sawa min medina tumon wa ja bara le shakila .⁸laman Dauud asuma an huwo ,huwo rasulu Joab wa kulu Rojal al gowiin . ⁹Shab ta Ammon tala bara wa wogif be saaf le mashakil fi Bowaba ta Medina, beena ma Muluk al kan ja ma nufus tumon fi fi Medan.¹⁰Laman Joab ainu saaf ta mashakil fi kidam tou min kulu tejah min kidam wa wara, huwo azilu bad min ahsiin nas ta shakila wa nizamu humon did nas Aram. ¹¹Wa bad min jish, huwo wodi musulia taawamir le Abishai Aku tou, wa huwo kutu humon fi saaf ta mashakil did jish ta Ammon.¹²Joab kelim, “kan nas ta Aram gowin shdid le ana, bega inta, Abishai, lazim be angizu ana. Lakin kan jish ta Ammon gowi le inta , bega ana be jaw a angizu inta. ¹³Keliik gowi, wa keli nina wori nufus tannin gowi le Shab tanina wa le medina ta Allah tanina , wa Yahewa be amulu haja al kowis fi eina tou.”¹⁴yala Joab wa asakiir ta jish al musha be shakila did nas ta Aram , al asegu humon ashaan jiri kidam ta jish ta Israel. ¹⁵Laman jish ta Ammon ainu gali jish ta nas ta Aram jiri , humon Kaman jiri min Joab aku ta Abishai wa rija wara le Medina . yala Joab rija min shap ta Ammon wa rowa wara le Orshelim.¹⁶Lama nas ta Aram ainu gali hazimu humon ma Israel , humon rasulu resala wa jibu Nas Aram min safa ta Nahar furat , ma Shophak Gaid ta jish ta Hadadezer. ¹⁷Laman wori le Dauud , huwo lemu kulu Israel sawa, wa langger nahar Ordun , wa ja le humon. Howo nizamu jish le shakila did Nas ta Aram, wa shakila huwo.¹⁸Nas Aram jiri min Israel , wa Dauud katulu saba alif min nas ta Aram al be sugu markaba wa arba alif jish al musha. Huwon Kaman katulu Shophak, Gaid ta Jish. ¹⁹Laman kulu muluk al be Akdim Hadadezer ainu gali hazimu humon ma Israel , humon amulu Salam ma Dauud wa kadimu huwo. Yala Shab ta Aram bega ma indu niya ashaan angizu nas ta Ammon.

Chapter 20

¹Fi wokit ta Rebiy ta sena, fi zaman al muluk be rowa fi harb, Joab shilu jish fi mashakil wa demiru Ard ta nas ta Ammon. Huwo rowa wa hasiru Rabbah. Dauud fadulu fi Orshelim. Joab hajimu Rabbah wa demiru huwo kulukulu.²Dauud shilu Tajh ta Melik toumon bara min ras tou , wa huwo lego wizin tou wahid guntar ta Dahab, wa foko hojar al gali. Tajh de wodi fi ras ta Dauud, wa huwo shilo ganaim bara min Medina be adad kebir. ³Huwo tala bara nas al kan be geni fi Medina wa ajbir humon ashaan ishtakal ma moshiir wa gita ta hadid wa faas. Dauud talabu min kulu Medina al foku iayl ta Ammon keli Amulu shokol de. Bega Dauud wa kulu Shab rija fi Orshelim.⁴Wa bad muda tani shakila bada fi Gaza ma falastin Sibbekai al huushi katulu Sippai, whid min Ahfad ta Rephaim, hazimu. ⁵Wa muda tani mashakil bada ma nas falastiniin fi Gob, inu Elhanan jena ta Jair ta Bethlehm katulu Lahmi Aku ta Goliat, ta Gittite,assaia loharba tou ze nuul ta Nasajin⁶Wa mashakil tani woga fi Gath gali fi Rajil kebir indu sita eidan fi kulu eida wa kura . huwo Kaman min Ahfad ta Rapah. ⁷Laman Huwo kabasu jish ta Israel, Jonathan jena ta Shimea, Aku ta Dauud, katulu huwo. ⁸De yau Ahfad ta Rapha ta Gath, wa katulu humon ma eida ta Dauud wa ma eida ta kadammin tou.

Chapter 21

¹Adu gum wogif gidam ta Israil wa shejau Daud ashan bi hasibu Israil. ²Daud kelim le Yuab wa le kada ta jesh, "Ruwa takum, hasibu shaab ta Israil min Beersheba lahadi Dan wa taal takum wori le ana, ashan kede ana arufu adad tomon." ³Yuab kelim, "Kede Yahwa gowi jesh Bito miya marat min ta hasa. Lakin ya sidi tai al melik, humon sei kulu ma bi kadimu sidi tai? Le sidi tai deir kida? Le bi jibu zanb le Israil?" ⁴Lakin kalam ta melik kan did Yuab. Yuab gum tala wa ruwa lifu Israil kulu. wa huwo rija wara lahadi Orshelim. ⁵Biga Yuab wori kulu adad ta nas al bi agder shakil le Daud. fi Israil kan fi 1,100,000 nas al bi dugu sef. Yahuza barau fogo 470,000 junud. ⁶Lakin Lawi wa Benyamin ma hasibu fi nus tomon, ashan talimat ta melik kan ma ajibu yuab. ⁷Allah kan agid be kalam de, Huwo hajimu Israil. ⁸Daud kelim le Allah, "Ana amulu katiya kebir kalis ashan ana amulu zede. Hasa shilu zanb ta kadam Taki bara, ashan ana amulu be shokol belid." ⁹Yahwa kelim le Jad, Nebi ta Daud. ¹⁰"Ruwa wori le Daud, 'De Yahwa yau kelim: Ana bi wodi le inta talata hajat. Hazilu wahid min fogo'" ¹¹Jad biga ruwa le Daud wa kelim le huwo, "Yahwa kelim zede, 'hazilu wahid min del: ¹²aw talata sena jiyen, talata shahar adu bi geni turudu inta wa bi gobudu inta be sef tomon, wole talata ayam sef ta Yahwa, al huwo yau, waba fi wata, be malaikat ta Yahwa bi demiru kulu wata ta Israil.' Hasa biga, yatu juwab al ana bi shilu le zol al rasulu ana." ¹³Daud kelim le Jad, "Ana fi mushkila kebir! kede ana waga fi idan ta Yahwa min idan ta zol, ashan rahma Bito kebir kalis." ¹⁴Biga Yahwa rasulu waba fi Israil, wa sebein alf nas mutu. ¹⁵Allah rasulu malika fi Orshelim ashan bi demiru. Wokit huwo biga gerib ashan bi demiru, Yahwa aynu wa geiru muk Bito be sabab kusarat al bi hasil. Huwo kelim le malaika al bi demiru de, "Kifaya! hasa juru idan taki wara." Fi zaman dak malaika ta Yahwa kan bi wogif fi tahuna degig ta Ornan ta Yabusi. ¹⁶Daud aynu fok wa aynu malaika ta Yahwa bi wogif fi nus beina wata wa sama, huwo juru sef jahiz fi idan bito arfau fok fi Orshelim. Biga Daud wa shiyukh, libisu milayat, wa dengir wusa tehet fi wata. ¹⁷Daud kelim le Allah, "de ma sei ana yau wodi talimat ashan kede idu jesh? Ana yau amulu haja batal de. Lakin korufat del, humon amulu sunu? Yahwa Allah tai! kede idan Taki dugu ana wa bet tai, lakin mata sibuna waba de kede fadulu le shaab Taki." ¹⁸Biga malaika ta yahwa wodi talimat le Jad ashan bi wori le Daud, gali Daud lazim kede ruwa fok wa abinu le Yahwa mazbah fi tahuna degig ta Ornan ta Yebusi. ¹⁹Daud ruwa fok ze awamir ta Jad le huwo ashan bi amulu be isim ta Yahwa. ²⁰Wokit Ornan kan bi atanu degig, huwo lifu wa aynu malaika. Huwo ma arba iyal bito dusu jisim tomon. ²¹Daud wokit wosulu le Ornan, Ornan aynu wa aynu Daud. Huwo sibuna atanu degig wa dengir le Daud be wusa fi wata. ²²Daud kelim le Ornan, "Biyu le ana tahuna de, ashan ana bi abinu mazbah le Yahwa. Ana bi dafa taman bito kulu, ashan kede shilu waba de min saab." ²³Ornan kelim le Daud, "Shilu ze taki, sidi tai al melik. amulu be huwo haja al kuwes fi safa taki. Aynu, ana bi wodi le inta bagara ta zebiha al bi haragu, hajer tahuna le kasab, wa degig le tegdima; Ana bi wodi kulu le inta." ²⁴Melik Daud kelim le Ornan, "La, ana lazim bi biyu be taman kamil. Ana ma bi shilu haja taki wa gedimu ze zebiha le Yahwa kan ana ma dafa fogo haja." ²⁵Daud dafa sutumiya shakel ta dahab fi mahal dak. ²⁶Daud abinu hinak mazbah le Yahwa wa gedimu fogo zebiha al haragu wa zebiha ta salama. Huwo nadi fogo Yahwa, al juwabu huwo be nar min sama fi mazbah le zebiha al haragu. ²⁷Biga Yahwa wodi talimat le malaika, wa malaika de gum rijau sef bito wara fi mahal bito. ²⁸Wokit Daud aynu Allah juwabu huwo fi tahuna degig ta Ornan ta Yebusi, huwo amulu zebiha hinak fi nefsu zaman. ²⁹Fi zaman dak, sonduk tifagiya, al kan Musa salau fi sahara, wa mazbah ta zebiha al bi haragu, kan fi mahal al fok Jabaun. ³⁰Wa Daud kan ma agder ruwa hinak ashan bi asalu irshad min Allah, ashan kan huwo bi kafu min sef ta malaika ta Yahwa.

Chapter 22

¹Wa Daud biga kelim, "De yau mahal al bet ta Yahwa Allah bi kun fogo, fi fogo mazbah ta haragu zebihat ta Israil."
²Wa Daud amiru kadamini bito kede limu sawa ma kulu ajanib al fi Israil. huwo wodi le humon ashan bi kun nas ta gata hujar, ashan bi gata hujar murabat, al bi abinu ma bet ta Allah.³Daud zidu adad kebir min hadid le salau masamir ta abuwab wa bawabat, wa ta mafasil. Huwo kaman zidu nihas ziyada ma bi agder wozinu, ⁴wa ashjar ta rus ziyada ma bi agder hasibu. (Sidonin wa tyrians jibu kaman akhshab ta rus le Daud ashan bi hasibu). ⁵Daud kelim, "Jena tai Siliman lisa suker wa ma indu khibra, wa bet al bi abinu le Yahwa de lazim bi kun azim wa giyafa, wa bi arufu wa bi mejidu fi kulu mahalat tanin. Ashan kida ana bi jahizu fi abinu bito," Wa Daud gum jahizu be teriga kebir gubal mutu bito.⁶Biga huwo nadi Siliman jena bito wa amiru huwo ashan bi abinu bet le Yahwa, Allah ta Israil. ⁷Daud kelim le Siliman, "Ya jena tai, niya tai kan der abinu bet de be nefsa tai, le isim ta Yahwa Allah tai. ⁸Lakin Yahwa ja le ana wa kelim, "Inta kubu dom ketir wa shakil ketir fi harb. Inta ma bi abinu bet le isim Tai, ashan inta kubu dom ketir fi wata gidam Tai.⁹Wa ile, inta bi indu jena al bi kun zol ta salam. Ana bi wodi le huwo raha min kulu adu bito min kulu safa. Isim bito bi kun Siliman, wa Ana bi wodi salam wa sukut le Israil fi ayam bito. ¹⁰Huwo bi abinu bet le isim Tai. Huwo bi kun jena Tai, wa Ana bi kun Abu bito. Ana bi sabitu kursi ta mamlaka bito fok Israil le nihaya.¹¹Hasa, ya jena tai, kede Yahwa kun ma inta wa saudu inta ashan bi najah. Kede inta abinu bet ta Yahwa Allah taki, ze huwo kelim inta bi agder. ¹²Bes kede Yahwa wodi le inta ruwia wa faham, ashan inta bi ihterim ganun ta Yahwa Allah taki, kan Huwo kutu inta fi mahal ta mosuliya le Israil.
¹³Biga inta bi najah, kan inta kutu bala fi kalam wa talimat al Yahwa wodi le Musa be kalam ta Israil. Kun gowi wa shuja. Mata kafu wole niya taki gofulu.¹⁴Hasa, aynu, be guwa shedid ana jahizu le bet ta Yahwa 100,000 mowahib ta dahab, wahid miliyon mowahib ta fida, wa nihas wa ta hadid be kimiyat kebir kalis. Ana kaman jahizu khashab wa hujar. Inta lazim bi zidu tanin le del kulu.¹⁵Inta indu nas ta shokol ketir ma inta: nas ta gata hujar, nahatin, najarin, wa nas al indu maharat fi amulu hajat bidun adad ta ai haja, ¹⁶al bi ishtakal be dahab, fida, nihas, wa hadid. Gum bada shokol, wa kede Yahwa kun ma inta."¹⁷Daud kaman amiru kulu kada ta Israil ashan kede saudu Siliman jena bito, gali, ¹⁸"Yahwa Allah taki fi ma inta wa wodi le inta salam fi kulu safa. Huwo wodi nas ta mahal de kulu fi idan tai. Nas del kulu bi akhda gidam ta Yahwa wa nas Bito. ¹⁹Hasa fetisu takum Yahwa Allah bitakum be kulu geliba takum wa nefsa takum. Gum takum fok wa abinu takum mahal al mukadasta ta Yahwa Allah. Wa biga intakum bi jibu sonduk ta tifagiya ta Yahwa wa hajat kulu al ta Allah fi bet al abinu be isim ta Yahwa."

Chapter 23

¹Wokit biga Daud ajuz wa gerib le nihaya ta haya bito, huwo kutu Siliman jena bito melik fok Israil. ²Huwo limu kulu kada ta Israil sawa, ma kahana wa Lawin. ³Lawin al timu teletin sena le fok hasibu, Adad tomon tamaniya wa teletin alf. ⁴Min del, arba wa ishirin alf kan bi ragibu shokol fi bet ta Yahwa, wa sita alf dubat wa hukam. ⁵Arba alf gafir, wa arba alf nas ta tesbih le Yahwa be alat al ana salau le tesbih," Daud kelim. ⁶Huwo gesimu humon fi mojemuwat al binasib iyal ta Lawi: Gershon, Kohath, wa Merai. ⁷Min gebila al tala min Gershon, kan fi Ladan wa Shemei. ⁸Kan fi talata min iyal ta Ladan: Jehiel yau kaid, Zetham wa Yueil. ⁹Kan fi talata min iyal ta Shemei: Shelomoth, Hazail, wa Haran. Del yau kan kada fi gebila ta Ladan. ¹⁰Kan fi arba min iyal ta Shemei: Jahath, Ziza, Jeush, wa Beriah. ¹¹Jahath yau al kebir, wa Ziza nimira itnin, lakin Jeush wa Beriah ma indu iyal ketir, biga hasibu humon ze gebila wahid wa be nefsh shokol. ¹²Kan fi arba min iyal ta Kohath: Amram, Izhar, Hebron, wa Uzziel. ¹³Del yau iyal ta Amram: Harun wa Musa. Harun hazilu ashan bi nizamu hajat ta kuds akdas, huwo ma iyal bito ashan bi gedimu bokhur gidam Yahwa, bi ishtakal le Huwo wa bi bariku Huwo lel abad. ¹⁴Lakin Musa zol ta Allah, iyal bito hasibu be iyal ta Lawi. ¹⁵Iyal ta Musa yau Gershom, wa Eliezer. ¹⁶Iyal ta Gershom kan yau Shubael yau kebir. ¹⁷Eiyal ta Eliezer yau Rehabiah. Eliezer ma indu iyal tanin, lakin Rehabiah indu iyal ketir. ¹⁸Iyal ta Izhar yau Shelomith al kaid. ¹⁹Iyal ta Hebron yau Jeriah, al kebir, Amariah nimira itnin, Jahaziel nimira talata, wa Jekamim nimira arba. ²⁰Iyal ta Uzziel yau Mikha yau kebir, wa Ishijah nimira itnin. ²¹Iyal ta Merari au Mahli wa Mushi. Iyal ta Mahli yau Eleazar wa Kish. ²²Eleazar mutu wa ma indu awlad. Huwo bes indu banat. Iyal ta Kish ja jouzu humon. ²³Iyal ta Mushi talat yau Mahli, Eder, wa Jerimoth. ²⁴Del yau kan iyal ta Lawi hasab gabail tomon. Humon yau kan kada, hasibu humon, wa katibu isim tomon, hasab gabail al ishtakal fi khidma ta bet ta Yahwa, min ishirin sena le fok. ²⁵Ashan Daud kelim, "Yahwa, Allah ta Israil, wodi raha le shaab Bito. Huwo salau bet Bito fi Orshelim lel abad. ²⁶Nas Lawin tani ma bi arfa sonduk ta tifagiya wa kulu afash al istamilu fi khidma." ²⁷Wa min akir kalam ta Daud hasibu nas Lawin, min ishirin sena le fok. ²⁸Shokol tomon ashan bi saudu iyal ta Harun fi khidma ta bet ta Yahwa. Humon bi kutu bala fi midan, juwa, wa fi tethir ta kulu hajat ta bet ta Yahwa, wa ai shokol tani fi khidma ta bet ta Allah. ²⁹Humon kaman bi kutu bala fi esh ta hudur, wa degig gemeh ta tegdima, fetira, kabis, degig ajinu be zet, wa kulu magasat ta kimiya wa hajim ta hajat. ³⁰Humon kaman bi wogif kulu sabah ashan bi shukuru wa mejidu Yahwa. Humon kaman bi amulu zede be misa ³¹wa kan haragu zebiha le Yahwa, fi sebit wa fi haflat ta gamara kan jedid wa ayam ta faska. Adad sabit, hazilu be karar, yau daiman bi wogif gidam ta Yahwa. ³²Humon mosulin fi khema ta ijtima, mahal al mukadas, wa bi saudu zumala tomon iyal ta Harun fi khidma ta bet ta Yahwa.

Chapter 24

¹Mojmu ta shokol ta iyal ta Harun yau: Nadab, Abihu, Eleazar wa Ithamar. ²Nadab wa Abihu mutu gubal abu tomon ma mutu. humon ma indu iyal, biga Eleazar wa Ithamar ishtakal ze kahana. ³Daud, sawa ma Saduk, iyal ta Eleazar, wa Akhimalik, iyal ta Ithamar, gesimu humon fi mojmuat le shokol tomon ze kahana. ⁴Kan fi nas ziyada kada fi nus ta iyal ta Eleazar aktar min iyal ta Ithamar, humon gesimu iyal ta Eleazar le sitashar mojmuat. Humon amulu de be hasab ras ta gebila wa be iyal ta Ithamar. Adad ta teksimat del kulu tamaniya, hasab gabail tomon. ⁵Humon gesimu humon ala itnin, ashan fi nas mukadasin wa nas ta Allah, min kulu iyal ta Eleazar wa iyal ta Ithamar. ⁶Shemaiah jena ta Nathanel al katib, Lawi, katibu isim tomon tehet fi gidam ta melik, dubat, Saduk al kahin, Akhimalik jena ta Abiathar, wa kada al fi biyut ta kahana wa Lawi. Wahid gebila nezilu min nus ta iyal ta Eleazar, wa al badu bi nezilu min iyal ta Ithamar. ⁷Awel gisma ruwa le Jehoiarib, al tani le Jedaiah, ⁸al talit le Harim, al rabi lw Seorim, ⁹al Kamis le Malkijah, al sadis le Mijamin, ¹⁰al sabi le Hakoz, al tamin le Abijah. ¹¹al tasi le Jeshua, al ashir le Shecaiah, ¹²al nimira hidashar le Eliashib, al nimira itnashar le Jakim, ¹³al nimira talatashar le Hupph, al nimira arbatashar le Jeshebeah, ¹⁴al nimira kamistashar le Bilgah, al nimira sitashar le Immor. ¹⁵al nimira saba tashar le Hezir, al nimira taman tashar le Happpzez, ¹⁶al nimira tisa tashar Pethahiah, al nimira ishirin le Jehezkel, ¹⁷al nimira wahid wa ishirin le Jakin, al nimira itnin wa ishirin le Gamul, ¹⁸al nimira talata wa ishirin le Delaiah, wa al nimira arba wa ishirin le Maaziah. ¹⁹De yau talimat ta khidma tomon, wokit humon ja fi juwa bet ta Yahwa, bi tabi ijraat al wodi le humon min iyal ta Harun jidu tomon, ze Yahwa Allah ta Israil, wori le humon. ²⁰Del yau bagi iyal ta Lawi: ta iyal ta Amram, Shubael; ta iyal ta Shubael, Jehdeiah. ²¹Wa le Rehabiah, iyal ta Rehabiah: Ishijah al kaid. ²²Min Izharites: Shelomoth; min iyal ta Shelomoth; Jahath. ²³Iyal ta Hebron: Jeriah al kaid, Amariah al tani, Jahaziel al talit, wa Jekamim al rabi. ²⁴Iyal ta Uzziel; Mikha: min iyal ta Mikha: Shamir. ²⁵Aku ta Mikha: Ishijah. min iyal ta Ishijah: Zecariah. ²⁶Iyal ta Merari: Mahli wa Mushi; min iyal ta Jaaziah: Beno, ²⁷Iyal ta Merari min Jaaziah: Beno, Shoham, Zaccur, wa Ibri. ²⁸Min Mahli: Eleazar, al ma indu iyal. ²⁹Min Kish: Iyal ta Kish Jerahmeel. ³⁰Iyal ta Mushi: Mahli, Eder, wa Jerimoth. Del yau Lawin, katibu be biyut tomon. ³¹Nas del kan yau ras ta bet ta ai abu wa ai aku tomon al jiyan, waga tehet gidam ta melik Daud, wa Saduk wa Akhimalik, tuwali ma kada ta biyut ta kahana wa Lawin. Humon waga ze iyalta Harun amulu.

Chapter 25

¹Daud wa kada ta jesh hazilu shuwia min iyal ta Asaph, Heman, wa Jeduthun ashan bi naba be uud wa gitar, wa rumuz. yau asami ta rujal al amulu khidma: ²Min iyal ta Asaph: Zaccur, Yousif, Nathaniah, wa Asharelah, Iyal ta Asaph, tehet idara ta Asaph, al bi naba tehet muragaba ta melik. ³Min iyal ta Jeduthun: Gedaliah, Zeri, Jeshaiyah, Shimei, Hashabiah, wa Mattithiah, sita fi kulu, tehet idara ta abu tomon Jeduthun, al bi alabu gitar fi wodi shukuran wa sabihu Yahwa. ⁴Min iyal ta Heman: Bukiah, Matataniah, Uziel, Shubael, wa Jerimoth, Hananiah, Hanani, Eliathah, Giddalti, Romamti-Ezer, Joshbekashah, Mallothi, Hothir, wa Mahazioth. ⁵Kulu del iyal ta Heman nebi ta melik. Allah wodi le Heman arba tashar awlad wa talata banat ashan bi arfa gurun bito fok. ⁶Del kulu tehet idara ta abuhar tomon. Humon kan azifin fi bet ta Yahwabe rumuz, uud wa gitar, ze humon akhdim fi bet ta Allah. Asaph, Jeduthun, wa Heman kan tehet muragaba ta melik. ⁷Humon wa akuwana tomon al indu maharat wa deribu ashan amulu musika le Yahwa adad 288. ⁸Humon gesimu le shokol tomon, kulu rudu, sawa le suker kaman ze ta kebir, ustaz ze telmiz. ⁹Hasa bel be nisba le iyal ta Asaph: Awel gisma waga le usura ta Yousif; al tani waga le iyal ta Gedaliah, adad ta itnashar nafar, ¹⁰al talit waga le zaccur, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ¹¹al rabi waga le Izri, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ¹²al kamis waga le Nethaniah, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar; ¹³al sadis waga le Bukiah, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ¹⁴al sabi waga le Jesarelah, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ¹⁵al tamin waga le Jeshaiyah, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar; ¹⁶al tasi waga le Mattaniah, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar; ¹⁷al ashir waga le Shimei, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ¹⁸al hidashar waga le Azarel, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar; ¹⁹al itnashar waga le Hashabiah, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar; ²⁰al talatashar waga le Shubael, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar; ²¹al arba tashar waga le Mattithiah, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ²²al kamis tashar waga le Jerimoth, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ²³al sit tashar waga le Hananiah, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ²⁴al saba tashar waga le Joshbekashah, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar; ²⁵al taman tashar waga le Hanani, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ²⁶al tisa tashar waga le Mallothi, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ²⁷al ishirin waga le Eliathah, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ²⁸al wahid wa ishirin waga le Hothir, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar; ²⁹Ta nimira itnin wa ishirin waga le Giddalti, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar, ³⁰nimira talata wa ishirin waga le Mahazioth, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar. ³¹Al arba wa ishirin waga le Romamti-Ezer, iyal bito wa ahal bito, adad ta itnashar nafar.

Chapter 26

¹De yau kan tegsimat le huras ta bab min al korahitiin, mashelemia weled ta kore, min usura ta asap ²Mashelemia ka indu awolad; zekariya al bikir, jadiael tani bikir, zebadia tallit bikir, jathaniel rabi bikir, ³Elam kamis bikir, jehohanan nimira sita, eliehonai nimira saba.⁴Obed—edom kan indu awolad; shemaiah al bikir, jehozabad al tani, joah nimira talata, wa sakar nimira arba, nathanel nimira kamsa, ⁵Ammiel sita, issakar saba, wa peullethai tamania, leanu Rabuna kan bariku obed-edom. ⁶Le shemaia weled bitowo, kan weledu awolad al kan hokum ashaer tomon, umon kan rujal al indu gudra azi.⁷Awolad ta shemaia kan othni, Raphael, obed, wa elzabad. Agriba bitowo elihu wa semakia kan Kaman indum gudrat ketir. ⁸Del kulu kan ahfad ta obed-edom. Umon wa awolad tomon, wa adriba bitowo kan rujal al kidma ta maabad. Umon kan etnen wa sitin al indu sila garaba ma oned-edom. ⁹Meshelemia kan induu awolad wa usar, rujal gadrin, umon kulu kan tamantasahar.¹⁰Hosa, al ja min usura ta merari, kan indu awolad; shimri al kaed (ragam huwo ma kan bikir abu bitowo kan kutu huwo kaed), ¹¹Hikia al tani, tabalia nimira talata, zecharia nimira arba, kulu awolad wa akwana ta hosa kan talatashar.¹²Tegsimat ta huras ta bab del kan gi amulu hasab kiyadat tomon, umon kan indu wajibat tomon, ze usura tomon, ashan bi akdim fi bet ta yahwa.¹³Umon kan jadau gura, kulu shab wa ajus, hasab ashaer tomon, le kulu bab.¹⁴Laman kan jadau gura le bab ta sherig, kan waga le shelemia. Umon Kaman jadau gura le jena towo zacharia mushtashar al hakim, wa gura bitowo waga le bab ta shamal.¹⁵Le obed-edom kan wodi le huwo mosouliya ta bab al fi junub, wa awolad towo wodi le umon mosouliya ta makazin. ¹⁶Suppin wa hosa kan wodi le umon mosouliya ta bab al fi garib ma bab ta shalleket, fi sharia al fok. Al huras kan geribin le baad shedid.¹⁷Fi sherik kan fi sita lawiin, fi shamal arba fi yom, fi junub arba fi yom, wa fo makazin etnen. ¹⁸Fi amud al fi gerib kan fi arba wogifu fi sika wa etnen fi amud. ¹⁹Del yau tagsimat ta huras ta bab al kan min usur ta kora wa merari.²⁰Min lawiin, ahija, kan mosoul ta maliya ta beit ta Rabuna, wa le kazaen ta hajat ta yahwa. ²¹Usur ta ladan, al umon kan min usur ta gershonitiin bi wasit ladan, al umon kan ruasa ta aelat at tabi le ladan al min gerhonitiin, kan jehieli. ²²Wa awolad ta jehieli; zetham wa joel aku bitowo, umon kan mosoul le kazaen ta beit ta yahwa.²³Min ashaer ta amram, ashaer ta izhar, ashaer ta hebron, wa ashaer ta uzziel. ²⁴Shubael, usra ta gershon weled ta musa, kan moragib ta kazaen. ²⁵Ahal bitowo min ashir ta eliezer kan weled towo Rehabiah, weled ta rehabia jeshaia, weled ta jeshaia joram, weled ta joram zikri, wa weled ta zikri shelomit.²⁶Shelomit wa ahal kan mosoulin le kulu kazaen al bi shilu hajat ta yahwa, al Daud al melik, ruasa ta aelat, kadat ta aalaf, wa kadat ta miyat, wa kadat ta jeish al kas. ²⁷humon kan hafizu hajat al umon nyakamu fi hurubat, ashan jemilu ma uwo beit ta yahwa. ²⁸humon Kaman kan mosoulin le kulu hajat al kutu kas le yahwa biwasit nebi Samuel, soul weled ta kish, abner weled ta ner, wa joab weled ta zeruia, kulu hajat al kan kas le yahwa kan tehet hiraasa ta shelomit wa ahal bitowo.²⁹Le usrab ta izhar, kenania wa awolad bitowo kan mosoul le shun al medenia ta Israel, umon kan dubat wa guda. ³⁰Le usra ta hebron, hasabia wa akwana towo, 1700 rujal kadrin, umon kan mosoul le shokol ta yahwa wa shokol ta melik. Umon kan fi bab al fi jiha ta garibe le urdon.³¹Ze le hebroniin, jaria kan reis ta ashacer, hasab seisila ta sejelat ta wilada fi arbatasar sena min hokum ta daud, umon kan fetisu sejelat wa ligo fi nus tomon rujal al indu kudrat azim fi jazer ta gilad. ³²Jeriah kan indu 2,700 ahal, al kan ruasa ta aelat al kadirin. Daud ka kutu umon uzara am ta gabael ta raubin wa jad, Kaman ma nus geliba ta manasi, le ai mushkila al bikus rabuna, wa le shun ta melik.

Chapter 27

¹De keshif ta ruasa ta aela shaab Israel, kada ta alaf wa miat, Kaman dubat ta jeish al bi akdim melik be turuk muktelifa. Ayi gism ta jesih bi akdim shahar baad ahahar lahadi nihaya ta sena. Ayi gism indu arba wa ishirin alf rajil. ²Zol al mosoul le gism ta shahar al awel kan joshabem weled ta zebsiel. Fi gism bitowo kan arba wa ishirin rajul. ³Huwo kan wahid min usur ta perez wa mosoul le kulu dubat ta jesih fi gism al awel. ⁴Al mosoul le gism ta ashahar al tani kan Dodai, min ashir al ja min Ahoa. Miklot kan fi rutba al tani, fi gism bitowo kan fi arba wa ishirin alf rajul. ⁵Kaed ta jeish fi shahar nimira talata kan Benaia weled ta jahoiada, al gesis wa kaed fi gism bitowo kan fi arba wa sihirin alf rajul. ⁶De benaia al kan kaed ta teletin, wa fok teletin. Ammizabad weled towo kan fi gism towo. ⁷Kaed ta jesih fi shahar nimira arba kan asael aku ta joab, zebadia weled bitowo kan biga kaed baad huwo. Fi gism towo kan indu arba wa ishirin alf rajul. ⁸Kaed ta shahar nimira kamsa kan shamhut, min usra ta izra, fi gism towo kan indu arba wa ishirin alf rajul. ⁹Kaed ta shahar nimira sita kan ira weled ta ikkesh, min tekoa, fi gism towo kan indu arba wa ishirin rajul. ¹⁰Kaed ta shahar nimira saba kan helez al boloni, min nas ta Ephraim. Fi gism towo kan indu arba wa ishirin rajul. ¹¹Kaed ta shahar nimira tamania kan sibbekia al min hushati, min ashir al tala min zera, fi gism birowo kan indu arba wa ishirin alf rajul. ¹²Kaed ta shahar nimira tisa kan abiezer ta anathoti, min gebila ta Benjamin. Fi gism towo kan indu arba wa ishirin alf rajul. ¹³Kaed ta shahar nimira ashara kan maharani min medina ta netopa, min ashira al ja min zera. Fi gism bi towo kan indu arba wa ishirin rajul. ¹⁴Kaed ta shahar nimira hidashar kan benaia min medina ta piraton, min gebila ta efraim. Fi gism bitowo kan indu arba wa shirin alf rajul. ¹⁵Kaed ta ahahar nimira etnashar kan heldai min medina ta netopa, min ashira al ja min othniel, fi gism bitowo kan indu arba wa ishirin rajul. ¹⁶Del yau kan kiyadat ta gabael ta Israel; le gebila ta Rauben, Eliezer weled zichri kan reis. Le gebila ta simeon, shephatia weled ta maaka kan reis. ¹⁷Le gebila ta lawi, hashabia weled ta kemuel kan reis, wa zadok kan kud usura ta Harun. ¹⁸Le gebila ta yahuza, elihu, wahid min akwana ta daud, huwo kan reis. Le gebila ta isakar, omri weled ta Michael kan reis. ¹⁹Le gebila ta zabulun, ishmaila weled ta obadia kan reis. Le gebila ta naftali, jerimot weled ta azriel kan reis. ²⁰Le gebila ta ta efraem, hosha weled ta azazia kan reis. Le nus gebila ta manasi, joel weled ta pedaia kan reis. ²¹Le nus gebila ta manasi fi gilad, iddo weled ta zachariya kan reis. Le gebila ta benyamin, jaasiel weled ta abner kan reis. ²²Le gebila ta Dan, Azrael weled ta jeroham kan reis, de yau kan ruasa ta gabael ta Israel. ²³Daud kan ma hashibu del al umur tomon min ishirin sena le tehet, ashan yahwa kan waadu bizidu adad ta Israel ze nujum fi sama. ²⁴Joab weled ta zeruia kan bad idu nas, lakin kan ma kalasu. Zalan kan waga fogo Israel le kalam da. Adad de kan ma katibu fi akbar ta ayom ta melik Daud. ²⁵Azmauet weled ta Adiel kan mosoul le kazaen ta melik. Jonothan weled ta uzzia kan mosoul ta makazin fi mazari, fi mudun, wa fi kura, wa fi abraj ta taamin. ²⁶Ezri weled ta kelub kan mosoul le muzarein, ma del al kan bi kuruju wata. ²⁷Shemei al Ramati kan mosoul le mazra ta karma, wa zabdi al shippmhr kan mosoul le simar ta teen wa mashak ta kamr. ²⁸Baal – Hana min Jeder kan mosoul le asjar ta zeitun wa ta sikamor al kan fi aradi al tehet, wa mosoul ta makazin ta zeit kan Joash. ²⁹Al mosoul le hawasha ta haywanat al fi Sharon kan shitrai min Sharon, wa mosoul ta hawasha ta hyiwanat al fi wadiyan kan shaphat weled ta Adlai. ³⁰Mosoul ta jimal kan abil al al ismaili, wa mosoul ta hamir abu nusuan kan Jehdeia min meronot. ³¹Jaziz al hagriti kan mosoul le abgar. Kulu mouzifin del kan mosoulin le momtalakat ta melik Daud. ³²Yonatan, kal ta Daud kan mushir mostashar, zema huwo kan raji hakim wa katib. Jeniel weled ta Hakmani kan gi ayinu wa awolad ta melik. ³³Ahithophel kan mastashar ta melik, wa Hushai min nas ta arkit kan mostashar al kas ta melik. ³⁴Mansab ta Ahithophel kan wodi le Jehoiada weled ta Benaia, wa Kaman ma Abiathar, Joab kan kaed ta Jeish ta melik.

Chapter 28

¹Daud kan limu kulu roasa ta Israel fi orshelim : roasa ta gabael, roasa ta firae al gi akdim melik fi shokol al kutu umon, roasa ta alaf wa roasa ta miat, roasa ta kulu amwal wa amlak ta melik wata awolad towo, wa roasa alkadat, warijal al harb, zaed al indu maharat akatar.²Biga Daud al melik kan wogif ma kura bitowo wa kelim,”asma takun le ana, akwana tai wa shaab tai. Ana kan gasid ashan ashan abinu beit al bi kutu fogo tabut al ahad / sanduk ta tifagiya ta yahwa, mahal al Rabuna bikutu kuraa towo, wa ana jahiz ashan bi abinu.³Lakin Rabuna kan kelim le ana, inta ma bi abinu hayikal le isim tai, ashan inta rajul al harib wa dofugu dom.⁴Lisa Yahwa, Rabuna ta Israel iktar ana min kulu alfi beit ta abu tai ashan bikun melik le Israel lel abad.Huwo kan iktar Yahuza reis/kaed, wa min beit ta Yahuza huwo iktar beit ta abu tai, wa min kulu awolad ta abu tai huwo kan moksut ashan kutu ana melik ta Israel kulu.⁵Min awolad ketir Yahwa wodile ana,huwo iktar weled tai siliman ashan bi geni fi kuris ta mamlaka ta Yahwa fogo Israel.⁶Huwo kan kelim le ana,’weled bitak siliman bi abinu beit tai. wa mabani janibia tai, ashan ana iktar huwo yekun weled tai, wa ana bikun abu bitowo.⁷Ana bisabitu mamlaka bitowo le abad, iza huwo eltezim le ehteram wasayawa kararat tai, ze inta alela:⁸Baden hasa, fi nazar ta kulu Israel, ijtima ta yahwa de, wafi gidam ta Rabana ta nina, intum kulu bi hafizu wa shilu kulu wasaya ta Yahwa Rabana takum. Amulu takum kalam de ashan intum bi meliku arid al kwesde wa sibu ze worisa le iyal al bija wara intum, lelabad.⁹Kaman le inta siliman weled tai, ehterim Rabana ta abu bitak, wa akdim huwo ma delba taki kulu wa ma roh ta irada. Amule kida ashan yahwa bi fetisu kulu gulub wa aruf kulu harak ta afkar. Iza inta fetisu huwo inta biligo huwo, lakin iza inta sibu huwo, huwo bi aba inta lelabad.¹⁰Kede inta aruf inu yahwa iktar inta ashan bi abinu hayikal de ze (mahal) maabad bitowo. Kun gowi wa amulu huwo.¹¹Biga Daud kan wodi le siliman weled bi towo kutat ta (misa) karita ta hayikal, makazin, odat al fok, odat al juwa, wa odat ta sanduk ta tifagiya (tabut al ahad).¹²Huwo kan wodi le huwo kutat al huwo kan resimu le mabani ta atraf beit yahwa, kulu owad daera ta beit, makazin fi beit ta Rabana, wa kazaen le hajat al taabi le yahwa.¹³Huwo wodi le hu gawanin / nuzum le firak ta gusus wa lawiin, le mosouliat kasisu le kidma fi beit ta yahwa, wa le kulu adowat ta kidma fi beit ta yahwa.¹⁴Huwo wori wozin ta kulu hajat al min dahab le ayi kidma.¹⁵Wozin ta dahab le kulu adowat ta dahab, le hamalat ta lamba wa lambat min dahab, wozin taa dahab le kulu hmala ta lamba, wozin ta fida le ayi hamala ta a fida, hasa istimal ta ayi hamala fi kidma.¹⁶Huwo wodi wozin ta dahab le tarabezat al kubzleish ta hudur, le kulu tarabeza, wa wozin ta fida le tarabezat ta fida.¹⁷Huwo wodi wozin ta dahab sofi le maalig shok ta laham, teshitat, wa kubayat. Huwo wodi wozin le kulu sahana min dahab, wa wozin ta kulu sohana al min fida.¹⁸Huwo wodi wozin ta dahab al nedif le bokur ta mazbah, wa ta dahab le reism tesmin morakiba, ta kerubin al ajniha towo midu wa kati sanduk ta tifagiya tabut al ahad le yahwa.¹⁹Daud kan kelim “Ana katibu hajat de kulu ze yahwa kan wori le ana wa wodi le ana ashan bi fahim bes kusus tesmin.”²⁰Daud kan kelim le siliman weled towo, “geni gowi wa shuja. Amulu shokol, mata kafu awo rokus, leanu yahwa Rabuna, Rabana tai, ma inta. Huwo ma sibu inta wala aba inta lahadi shokol kulu le kidma fi beit ta yahwa bi kalasu.²¹Ayinu, del yau firak ta gusus wa lawiin le kulu kidma fi beit ta Rabana. Humon bikun ma inta, sawa ma rujal al mohirin al indu niya, bi saidu inta fi shokol wa amulu kidma, Roasa wa kulu nas jahizin ashan bi tabi taalimat bitak.”

Chapter 29

¹Melik Daud ka kelim le nas kulu al limu, “siliman weled tai, al Rabana barau yau iktar, lisa shab wa ma indu kibra, wa al mohima kebir, le anu al haykal ma le nas lakin le Rabana. ²Ashan kida ana amalta al afdal le jahizu hayakal ta Rabana tai. Ana gi wodi dahab le hajat al bi bi amulu ma fida, nihas le hajat al bi amulu ma nihas, hadid le hajat al bi amulu ma hadid, kashab le hajat al bi amulu ma kashab. Ana Kaman gi wodi hujar al jowhara, hujar al bi kutu birusu, hujar be alwan moktelif. Kula anwa ta hujar al gali – wa hajer al bi nihitu ketir. ³Hasa, ashan farah tai beit ta yahwa, ana bi wodi kazana tai al kas ta dahab wa fida ashan beit da. Ana bi amulu de be ziyada le kulu al ana kaan jahizu le haykal al makkadas. ⁴Talata alf wozna min dahab ophir, wa saba alf wozna min fida al sofi, ashan bi masau fi hetat ta mabani. ⁵Ana gi wodi dahab ashan hajat al amulu ma dahab, wa fida le hajat al bi amulu ma fida, wa hajat le kulu anowa ta shokol al bi amulu ma nas ta hirfa. Munu tani al azu wodi tabaru le yahwa alela wa wodi nesfa bitowo le huwo? ⁶Tabaruat kas kan amulu bewasit ta zuama ta aelat ta Israel, rousa ta gabel ta Israel, ruasa ta alaf wa miyat, wa mouzifin ta shokol ta melik. ⁷Humon kan wodi le kidma ta beith ta Rabana, kamsa aalf nas mahar wa ashara alf dahab, ashara alf min fida, tamantashara aalf min nihas, wa mia alf min hadid. ⁸Del al kan indum hujar al hali humon wodi le kazina ta beit yahwa, tehet ishraf moragaba ta jehiel, al min jershon. ⁹Nas kan moksutin ashan tabaruat al hur, ashan umon kan barau be kulu gelba le yahwa. Melik Daud kaaman kan moksut ketir. ¹⁰Daud kan bariku Rabana gidam ta nas kulu. Huwo kan kelim, “keli mejidu inta yahwa, Rabana ta Israel jidu ta nina, lelabad wa abad. ¹¹Le inta yahwa, yakun al azama, al guwa, al mejid, al nusra, wa al jalala. Ashan kulu al fi samawat wa ala al arid taki. Le inta al molokut, yahwa, wa inta geni ze hakim fok kulu. ¹²Kulu gina wa karama ja min inta, wa inta al mosoul le kulu nas, inta indu gudra fi ida bitak ayi wahid guwa. ¹³Hasa, Rabana ta nina, anina bishukuru inta wa sabihu isim bitak al momojed. ¹⁴Lakin ana munu wa nas tai munu al bi agder wodi hajat del be kulu niya? Feelan, kulu hajat ja min inta, wa anina be suhula rejau le inta hajat al min inta. ¹⁵Leanu anina gurabaa wa moaakat gidam bitak, ze kan judu ta nina. Ayam ta nina fi arid ze dul, wa mafi raja ta guad fi arid. ¹⁶Yahwa Rabana ta nina, kulu sirowa al nina limu ashan bi abinu haykal al bi karimu isim bitak al mokadas – ja min inta wa taabi le inta. ¹⁷Ana Kaman aruf, Rabana tai, inu inta al bi imtehin gelba wa bi tala mortah maa zol al dukuri adil. Kan le ana, be delba tai al adil ana wodi be mohaba kulu hajat del, wa hasa ana ayinu be farah ze nas bitak umon wodi be rudu kulu hajat, hadaya le inta. ¹⁸Yahwa, Rabana ta Ibrahim, ishak, wa Israel – jud ta nina kutu de lelabad fi afkar ta nas bitak wodi wajah gulub bitomon le inta. ¹⁹Wodi le siliman jena tai gelba al kamil ashan bi hafizu wasaya bitak, kararat, wa faraed, wa ishtakal be kulu kutat al ana jahizu le abinu kasir.” ²⁰Daud kan kelim le kulu nas al limu, “hasa barik yahwa Rabana ta judud tomon, humon kan dengir tehet wa wodi karama le yahwa wa melik. ²¹Fi yom al tani, umon wodi kurban le yahwa wa gedimu zabaeh al bi aragu le huwo. Umon kan wodi alif bagarat, alif ganamayay, wa alif korufan, ma zabaeh wa tagadimat al bi ashribu ketir le Israel kulu. ²²Fi yom dak, umon kan akulu wa ashrib gidam ta yahwa be farah kebir. Umon kan kutu siliman, weled ta Daud, melik mara tani, wa masahu huwo be sulta ta yahwa ashan bi hukum. Umon Kaman masau zadok yakun kahin. ²³Biga silimaan kan geni fi kursi ta yahwa ze melik mahal ta daud abu bitowo. Huwo kan naja, wa kulu Israel kan ehterim huwo huwo. ²⁴Kulu roasa, jiyush, wa awolad ta melik Daud kan wori woguf tomon ma melik siliman. ²⁵Yahwa kan kerim siliman betoriga azim gidam Israel kulu, wa wodi le huwo hasana melekia al gubal kida ma wodi le ayi melik gubal huwo. ²⁶Daud weled ta yesi kan hokum kulu Israel. ²⁷Daud kan melik ta Israel le arbein sena. Huwo kan hokum saba sena fi Hebron, wa talata wa talatin sena fi ourshelim. ²⁸2Huwo kan mutu fi umur al dedim wa kwes, baad huwa itmata ma haya towil, ginaa, wa karama. Siliman weled towo hokum wara huwo. ²⁹Inzazat ta melik Daud kan kaatibu kitab ta akbar ta Samuel al nebi, fi akbar ta Nathan al nebi, wa fi akbar ta jad al nebi. ³⁰Hinak kan sejilu amal ahdas ta hokum towo, guwa wa hajat al kana sir ma huwo, Israel wa kulu mamalik ta bilad tani.

2 Chronicles

Chapter 1

¹Solomona weled ta Daud kan biga gowi fi hokum bitou, wa Yahwah Ilah kan ma huwo wa kutu huwo gowi shedid. ²Solomona wonusu le kulu nas ta Israel, le qiyadin ta alaf wa ta miyat, wa le quad, wa le aiya amir al fi Israel, nas kubar al Abuhah ta usura. ³Wa Solomona ma mojemu ta nas al kan ma huwo ruwa fi mahal ibada al kan fi Gibeon, wa hinak kan fi qeima-al-ijtima ta Rabuna al kan Musa kadim ta Yahwah salau fi sahara. ⁴Lakin Daud

kan jebu sonduk ta Ahad ta Rabuna min Kiriath Jearim le mahal al huwo jahizu le huwo, le anu huwo kan afura qeima le tabut fi Jerusalem. ⁵Zaida min de, mozba al kan salau min nihas , al Bezalel weled ta Uri weled ta Hur kan fi hinak gidam qeima-al-ijtima ta Yawhwah; Solomona ma kulu moymu ta nas ruwa fogo.⁶Solomona ruwa fog hinak fi mozba gidam Yahwah, al kan fi qeima-al-ijtima, wa gedimu zebiha al wosulu alf wahid al haragu fogo mozba. ⁷Allah beinu le Solomona fi bilel dak wa kelim le huwo, “Asalu! Keli ana wodi le inta sunu?”⁸Solomona kelim le Allah, “inta beinu shokol amana kebir fi ahad taki ma abu tai Daud, wa inta kutu ana melik fogo mahal bitou. ⁹Asa, Allah Yahwah, keli wahad taki le Abu tai Daud istemir, inta kutu ana melik fogo shab ketir ze turab ta ardi. ¹⁰Hasa, keli inta wodi le ana hikma wa marafa ashan ana bi gedim shab de, de munu biakder hakimuna shab ta al adad bitoumon ketir zede?” ¹¹Allah kelim le Solomona, wa le anu inta ma asalu min ana shokol ganian, mali, karama, wale did haya ta adu taki, wale Kaman haya al towil le nefsa taki , lakin inta asau hikma wa marafa le nebsa taki ashan inta bi hukumuna shab bitai al ana kutu inta ashan bi geni melik le humon, wa de yau haja al ana masi ashan bi amulu. ¹²Ana bi wodi le inta hikma wa marafa, Ana bardo bi wodi le inta shokol ganian, mali, wa karama, ze mafi aiya melik gubal inta wa al jai gidam taki bi kun endu” ¹³Solomona ja fi Jerusalem fi mahal ibada fi Gibeon, wa kan hakimuna fogo shab ta Israel gidam qeima. ¹⁴Solomona limu kulu markabat wa ruja al gi sugu husan, huwo kan endu 1,400 markabat wa itnassar alf rijal al hisan a huwo kutu fi medina ta Markabat, wa huwo sawa, melik fi Jerusalem. ¹⁵Melik kutu fida ma dahab tala haja al mushatarak fi Jerusalem ze hajer, wa ze Shejera jamiz al fi aradi al munkhafida. ¹⁶Kan biga fi kalam ta jebu husan min Masir wa kue le Solomona, has tujariin bitou gi biu min kue be sher al gali. ¹⁷Humon biu markabat min Masir be sutu-miya sheykal ta fida, wa husan wahid be 150 shaykel. Humon bardo biu bara le muluk ta haythiin wa Aramiin.

Chapter 2

¹Solomona wodi amiru ashan keli abinubed be iisim ta Yahwah wa ashan bi abinu qasr le mamlaka bitou.

²Solomona wokilu sebein alf rujal ashan bi arfa humula, wa tamaniin alf rujal al bi gata ujar fi jubal, wa 3,600 rujal ashan bi ainu wara shokol toumon. ³Solomona rasulu risala le Hiram, melik ta Tyre, wa gal “zei ma inta amulu ma abu bi tai Dau, wa inta rosulu le huwo kasab ta sayidaan ashan bi abinu bed al huwo bi geni fogo. Kaman amulu zede ma ana. ⁴Ainu, ana de bada abinu bed be isim ta Yahwah Allah bitai, ashan be qerisu le huwo, ashan bi haragu fogo bohurat al bi afin hilu gidam tou, ashan bi kutu fi gidam tou rekif, wa zebiha al bi haragu saba wa ashiya. Fi yom al sebit wa kan gamara jedid tala wa bardo fi yom ta iqtifal ta ed le Yahwah , Allah Ta nina. De bi geni ilel abat le Israell. ⁵Juwa al ana bi abinu de bikun kebir leanu Rabuna tanina de kebir min kulu rabunat tannin. ⁶Lakin de munu yau biakder abinu bed le Allah, yaude dunia kulu wa samawat ma biakder shilu huwo? Ana munu ashan bi abinu Juwa ile ashan bi haragu fogo zebiha gidam bitou? ⁷Ashan kida, Rasulu le ana rojul wahid al endu kibra fi shokol ta dahab, fida, barunz, Hadid wa fi lon al arijiwani, qarmzi, wa sawf al zahar, rojul al bi arufu amulu kulu shikil ta kasab al bi afiru. Huwo bi geni be rujal al mualimin fi shokol de al fi Yahuza wa Jerusalem, al abu tai Daud kan wodi. ⁸Rasulu le ana Kaman Sayidaan, qubrus, wa Shejera tahalib min Lebanon, ana arufu gali kadamini taki arufu gata loho min Lebanon. Ainu, kudam tai bi ishtakal be kudam taki, ⁹Ashan bi amulu le anal oho ketir, leanu juwa al ana masi abinu de bi geni kebir wa azim. ¹⁰Ainu, ana bi wodi le kudam taki, rujal al bi gata loho, ishirin alf kuris ta geme al atanu, ishirin alf ta kuris ta Shaeir, ishirin alf jerdel ta qamra, wa ishirin alf jerdel ta zed. ¹¹Hiram, melik ta Tyre juwabu be waraga, al huwo rasulu le Solomona:” Leanu Yahwah hibuna nas tou, huwo kutu inta ashan bi geni le humon melik” ¹²Zaida min de, Hiram gal, “keli bariku Isim ta Yahwah Allah ta Israel, al kalagu samawat wa ard, al wodi le melik Daud jena al negit, al endu hadia ta marafa wa fahimu kalamat, huwo al bi abinu juwa le Yahwah wa Kaman qasr ne su. ¹³Hasa, ana rasulu rajil al mualim, Hiram – Abi, al endu hadiya ta fihim. ¹⁴Huwo weled ta mara min banat Dan. Abu tou kan rajil min Tyre. Huwo mualim shedid fi shokol ta dahab, fida, barunz, hadid, hajer wa loho cirijwani, zahar wa sawf al qarmzi, wa jelabia tamam. Huwo bardo endu kibra fi amulu shikil hajar al bi afiru wa amulu shikil ta hajatbe no giafa. Keli salou le huwo mahal fi nus ta rujal taki al mualim de, wa ma nas seid al Daud Abu taki. ¹⁵Hasa, kida ma zei inta asalu yom de, ana bi rasulu geme wa shaeir, zed wa qamra zei ma seid bitai wonusu le kadim tou. ¹⁶Nina bi gata loho min Lebanon ketir goduru al inta der. Nina bi shilu le inta zei tawwafat be bahar le Joppa, wa intum bi arfa humon le Jerusalem.” ¹⁷Solomona idu kulu ajanib al kan fi ardi ta Israel, be nebsu teriga al kann Daud abu tou kan idu humon. Ja ligo adad toumon wosulu 153,600. ¹⁸Huwo wokilu min umon sebein alif ashan bi arfa hajat tugal, Tamanin alif ashan gata-gata ojar min jubal, wa 3,600 ashan be geni nas al gi ainu nas ta shokol.

Chapter 3

¹Solomona bada abinu juwa ta Yahwah fi Jerusalem fi ras jebel. Moriah mahal al kan Yahwah beinu fogo le abu tou Daud. Huwo jahizu mahal al kan Daud katitu le shokol de fi ardiat acdars ta Orman min Yebusiin. ²Huwo bada abinu fi nimira itnin bita shahar nimira itnin sena nimira arba ta hukum bitou. ³De yau kan misha ta asas al Solomona kutu le bed ta Rabuna. Kan stagdimu dhiraéal gedim, towil tou kan sitin dhiraéana, wa eard tou kan ishirin dhiraéana. ⁴Towil ta rawaq al fi gidam ta juwa de kan wosulu Ishirin dhiraéan, wa Solomona amulu tisa juwa tou be dahab al safi. ⁵Huwo salau Saqf ta kaa al kebir be qubrus , al huwo gofulu ras tou be dahab al kwes, wa huwo kormosu be shejera naqil wa genzir. ⁶Huwo jehu juwa de be ojar al gali; dahab kan dahab al jebu min parvaim. ⁷Huwo bardo kati hamida, hudud al quswaa, heta wa abuwab be dahab; huwo salau kurub fi heta bitou. ⁸Huwo abinu mahal al kudus futu kulu. Towil tou foutu eard ta juwa, Ishirin dhiraéana wa eard bitou bardo kan Ishirin dhiraéana. Huwo kati be dahab al kwes, al adad tou bi wosulu sutumiya girish. ⁹Wozin ta massamir kan kamsin shakelta Dahab. Huwo kati ras tou al fog be dahab. ¹⁰Huwo salau sanam min kurub le – mahal al kudus futu kulu; nas ta shokol ta ident kan kati ras tou be dahab ¹¹Jinaa ta kurub del kulu kan Ishirin dhiraéana kulu sawa; jina ta kurub wahid kan towil goduru kamsa dhiraéana wosulu be huwo lahadi le jina ta kurub tani. ¹²Jina ta kurub tani de kan bardo kamsa dhiraéana, wosulu lahadi fi heta ta juwa oda; jina tou tani de bardo kan kamsa dhiraéana, gi abishu jinaa ta kurub al awel de. ¹³Jinaa ta kurub del kulu kan fertek fi ishirin dhiraéana. Kurub del wogifu be kura toumon wa usa toumon agilibu tija heta ta kaa al kebir. ¹⁴Huwo amulu sitara min zahar ariwani, wa sawf al qarmzi wa jelabia tamam, wa huwo salau kurub fi ras tou. ¹⁵Solomon bardo amulu itnin amida, aiya wahid endu kamsa o teletin dhiraéana le tisa fog tou, le gidam ta juwa ; itnin amud al kan fi ras toumonkan fog goduru kamsa dhiraéana. ¹⁶Huwo amulu genzir le amida wa kutu fi ras toumon, huwo bardo salau miya raan wa limu humon be genzir de. ¹⁷Huwo asisu amida fi gidam aikál, wahid fi shamal, wa tani de fi yemin; huwo wodi isim ta amut al fi yemin de jakin, wa le amut al fi tija shamal de Boaz.

Chapter 4

¹Kaman huwo amulu mozba min nihas; towil tou kan ishirin dhiraana, wa eard tou amulu ishirin dhiraana. Min tehet tou le fog kan amulu ashara dhiraana. ²Huwo bardo amulu bahr abu mudawar min Hadid, o dhiraana min bidaya tou tijah wahid le akir tou tijah tani min tehet le fog kan amulu kamsa dhiraana, wa bahr de kan deira tou kan kulu amulu teletin dhiraana. ³kan fi sanam ta tour fi tehet kasumu bahr. Humon kan endu itnin saf al bi wosulu ashara dhiraana. Sanam de kan gi lesegu fi mahal tou iza kan kasma bahr de fatau. ⁴besen kebir de kan ginadi, “Bahar” kan kutu fi ras sanam ta itnashar abugar, talata gi ainu tijah shamal, talata tijah qarib, talata gi ainu tijah junub wa talata gi ainu tijah sherik. “Al bahr” de kan kutu fi ras toumon. Kulu abugar abu sanam del kan wogif be teriga inu akir jisim toumon gi teki ma abd wa le tijah ta nus ta besen. ⁵Al Bahr de kan Hadid tou tekin koduru ta gita – ida ta zol, wa kasma tou zouru ze ta kubaya, ze kasma zohur. “Al bahr” de kan biakder shilu talata alf jaradil ta moyo. ⁶Huwo bardo amulu ashara besen ta kasulu hajat; huwo kutu kamsa tijah junub, wa kamsa tijah shamal; hajat al gi stagdimu ta haragu zebiha kan bi kasulu fogo. Basen kebir de ginadi “Al Bahr” de kan kahin bi stagdimu ma gusus fi kasil. ⁷Huwo amulu ashara munira min dahab al amulu min tousia ze ma deiru keli salau; huwo kutu humon fi juwa Gikal, kamsa fi tijah yemin wa kamsa tijah shama. ⁸Huwo amulu ashara terbeza wa kutu humon fi juwa aikal, kamsa fi tijah shamal, wa kamsa min tijah yemin. Huwo amulu miya besen min dahab. ⁹Ziada min de, huwo amulu ouda ta abuna twa juwa al kebir ma abuab tou wa kutu abuab de min nihas. ¹⁰Huwo kutu besen al ginadi “Al Bahr” de fi tijah Sherik ta aikal, gi agilibbu tijah junub. ¹¹Huram amulu jir rafasa wa teshik al gi rushu be huwo moyo. Hiram kalasu shokool al huwo amulu le melik Solomona fi abinu bed ta Allah: ¹²Itnin amida, wa teshik kubur fi tijah al fog le amida itnin del. ¹³Huram salau 400 raman le itnin dekor al amulu. Itnin saf ta dekor le cuya shabaga. Shabaga kan kati ras teshik de min fog fi itnin saf. ¹⁴Huwo amulu mahal wuguf wa teshik de gi wodi fogo. ¹⁵Huwo amulu tenkar tani kebir min nihaswa itnashar sanam ta bugar fi tehet tou. ¹⁶Bardo jir ketir, maneshel malaga sok kebir le laham, wa kulu bagi hajat ta Hiram – Abi amulu min nihas al tamam le melik Solomona, le bed ta Yahwah. ¹⁷Melik kan awel kubu hajat de fi sada ta Jordan, fi turab al beina Succoth wa zarethan. ¹⁸Be teriga de Solomona amulu kulu afasat de be teriga al kwes; fi hagiga, wozin ta nihas de kan ma bi arufu. ¹⁹Solomona amulu kulu afasat al kan fi bed ta Allah, mozba min dahab bardo, terbeza al bi gedimu fogo hadiya ta reqif; ²⁰Al monir wa lambaad, al amulu ashan bi haraagu fi ouda al be juwa de kan salau min dahab safi; ²¹wa zohur, lamba malaga ketir, wa hajat ta haragu bakhur kulu amulu min dahab safi fi dukul le juwa, abuab tou al be juwa al bi dakala le mahal al kudus futu kulu wa abuab ta juwa ta aikal kan amulu min dahab. ²²Kaman qadin ta lamba, besens, malakat, wa hajat ta aragu bukhur kulu salau min dahab. Min bab ta dahalu juwa, abuwab min juwa lahadi fi mahal al kudus wa abuwab ta juwa, de yau, ta maebad, salau min dahab.

Chapter 5

¹Wokit kulu shokol al kan Solomona geni amulu fi bed Yahwah biga kalasu, Solomona jebu fogo hajat al kan Daud abu tou kutu le hadaf de, fogo fida, dahab wa kulu hafasat–huwo kutu hajat del fi mahal mali ta bed ta Rabuna.

²Wa Solomona limu shiuk ta Israel, kulu ras ta gebila, wa qiadin ta husura ta shab ta Israel fi Jerusalem ashan bi jebu tabut ta ahad ta Yahwah min medina ta Daud Zion. ³Kulu rujal ta Israel limu fi gidam ta meliik fi egtifal al hasil fi shahar nimura saba. ⁴Kulu shiuk ta Israel ja wa lawiin shilu tabut. ⁵Humon jebu tabut, qeima-al-ijtima wa kulu hafashad al muqadas al kan fi juwa qeima . kuhana al kan min gebila ta Lawi jebu hajat del. ⁶Melik Solomona wa kulu nas ta Israel limu sawa gidam tabut, gidam zebiha ta koruf wa tour ketir al ma bi idu. ⁷Kuhana jebu tabu ta ahad ta Yahwah wa kutu fi mahal tou fi juwa , fi dakil ouda ta bed , fi mahal al kudus futu kulu, tehet jina ta korabin. ⁸Korabin ferteku jina tou fogo mahal al fogo tabut, wa humon kati tabut be aminda al arfau be humon. ⁹Amida del kan tuwal lahadi nihaya tou kan gi beinu min mahal al kudus fi ouda al be juwa lakin ma gi beinu min bara. Lisa fi hinak lahadi alela. ¹⁰Kan mafi haja fi juwa tabut de ile itnin hajer ta woshia al Musa kutu fi Horeb wokit Yahwah amulu ahad ma shab ta Israel zaman al humon tala min Masir. ¹¹Hasil inu Kuhana tala min mahal al kudus. Kulu kuhana al kan moujut kan nedifu nufus toumon le Yahwah , ma nezamu nufus toumon hasab tegsim ta mojmu. ¹²Bardo kuhana al kkan murenimin , humon kulu ma Asaph, Heman, Jeduthun, wa awulat wa akwana toumon. Humon libisu jalalib tamam wa kan gi alabu lawun hamun wa rababun wogif fi tijah ta Sherik ta Mozba. Ma humon kan fi 120 kuhana al gi afuku torombeta. ¹³Ja zaman al biga nas al gi afuku torombeta wan as ta guna biga amulu muzika sawa, amulu kulu sout wahid ashan bi guna guna ta majidu wa shukuru Yahwah. Humon arfa asuat toumon be torombeta wa Sinach be bagi a’alat tannin de, wa humon majidu Yahwah. Humon guna, “Leanu Huwo kwes lena wa ahad tou al amin bi geni ilel abat.” Bad de bed ta Yahwah kan mala ma shihab. ¹⁴Kuhana kan ma akder wogif ashan bi kadimu ashan shihab, leanu mejid ta Yahwah kan mala bet tou.

Chapter 6

¹Biga Seliman kelimu, Rabuna kelim gal howo bi geni fi sehab al duluma shedid, ²Lakin ana abinu le inta beit al towil al kwes, mahal al inta bi geni fogo ila abad. ³Biga melik gum lefu hawli howo wa bariku kulu nas ta Israel, fi zaman al nas ta Israel kan gi wogifu. ⁴Huwo kelim Yahweh tai al huwo Rabuna ta Israel, keli isem tou sukuru, al hiw kelimu le abu tai David wa huwo kamilu bi iden gali, ⁵min ma ana tala nas tai bara min Egypt, ana ma ikhtar ai medina min kulu gabail ta Israel ashan bi abinu beit, ashan isem taiu bi kun hinak, wala ana ikhtar ai zol ashan bi kun amiir./reis le nas tai Israel. ⁶Lakin ana ikhtar Jerusalem, ashan isem tai bikun hinak, wa ana ikhtar David ashan bi kun musuul le nas ta Israel. ⁷Wa kan fi geliba ta Daud abu tai ashan abinu beit le asili isem ta Yahweh Rabuna ta Israel. ⁸lakin Rabuna kelim le Daud abu tai, ashan kan min geliba taki, ⁹inta deiru abinu beit le ajili isem tai, inta amulu kwes ashan de kan min geliba taki, lakin inta yahu ma bi abinu beit de, lakin jena taki al bi tala min sulba taki, yahu bi ja abinu beit ashan isem tai, ¹⁰Rabuna hafisu kalam tou al kan huwo kelimu, biga kutu ana fi mahal ta Daud abu tai, wa ana geni fi irsh karis ta Israel, ze ma Rabuna kelimu, ana abinu beit ashan le isem ta Yahweh, Rabuna ta Israel, ¹¹Wa ana kutu fogo tabut ta Ahad al Rabuna geta ma iyal ta Israel. ¹²Seliman wogifu gedam ta mazbah ta Rabuna gedam ta kulu nas ta Israel, wa arfa iden tou, ¹³Leanu huwo sala manbar min nihas, tul tou 5 gadam wa urut tou 5 gadam wa 3 gadam le fok, wa huwo kutu fin nus medan, huwo wogifu fok wa dengiri tehet gedam kulu nas ta Israel, wa biga huwo arfa iden tou fok fi samawat. ¹⁴how kelim Yahweh, Rabuna ta Israel, mafi Rabuna tani ze inta kan fi sama wala kan fi ard, al gi hafisu ahad wa indu rahma wa muhaba le khodamiin tou al gi duwuru gedam tou ma kulu geliba tomon, ¹⁵inta al hafisu kalam taki al kan inta kelimu le khadam taki abu tai Daud, inta yahu kelimu ma kasma taki wa inta kamilu be iden taki fi yom ta alela. ¹⁶biga hasa, ya Yahweh Rabuna ta Israel, hafisu kalam taki al kan inta kelimu le khadam taki Daud abu tai, fi zaman al kan inta kelimu, ana ma bi aba ashan bi ainu zol al bi geni fi kursi ta Israel, iza kan nas taki gi hafisu sheriya tai, ze ma intum kan hafisu. ¹⁷Biga hasa ya Yahweh, Rabuna ta Israel, keli kelima taki al kan inta kelimu le khadam taki Daud de timu. ¹⁸Lakin hal Rabuna bi agdeir geni ma insaan fi duniya? Ainu sama ta samawat ma bi silu inta-wa na biga beit al ana abinu de, ¹⁹min fadlak asuma le salawat ta khadam taki wa kore tou, Yahweh Rabuna tai, asuma le kore wa salawat al khadam taki gi seli gedam taki, ²⁰keli ouyun gtaki geni fadi le beit de, bilel wa nahar, if mahal al inta gal inta bi kutu isem taki fogo, keli inta asuma le salawat al khadam taki gi seli min ajili mahal de, ²¹Asuma le kore ta khgadam taki wa iyal ta Israel iza kan homon gi seli min ajili mahal de, asuam min mahal al inta gi geni fogo, min samawat, wa iza kan inta asuma, afi. ²²iza kan zol amulu katiya did jeran tou, wa asalu huwo ashan bi alifu, waiza kan huwo jaw a alifu gedam mazbah taki fi beit de, ²³Asuma min samawat wa amulu, hakim khadam taki, akibu zol al muznib wa kutu galat tou fir as tou, feku zol al ma muznib de, wa wodi le huwo hasab kwes tou. ²⁴fi zaman al adu intesir le nas taki Israel ashan homon amulu katiya did inta, iza kan homon iterifu wa sewli fi isem taki, wa homon atlubu rahama gedam takifi heikal de, ²⁵Biga min fadlak asuma min samawat wa afi katiya ta nas taki Israel, reja homon wara fi ard al inta wodi le homon wa le judud tomon, ²⁶fi zaman al samawat gufulu wa amfi motoro gi nezil ashan homon amulu katiya did inta, iza kan homon seli fi mahal de, iterifu bi isem taki, wa reja min katiya tomon, fi zaman al inta deyegu homon, ²⁷biga keli inta asuma min sama wa afi katiya ta khadam taki wa ta nas taki Israel, al inta alimu homon sika taki al kwes. Al mufurud homon bi duwuru min fogo. Rasulu matara fi ard al iinta wodi le nas taki ze werisa. ²⁸iza kan jaan waga fi ard, iza kan fi hinak marad ayan algi karabu mahal zara jara/ jarad hasarad ou iza kana du tomon hajimu fi buwaba ta medina tomon au fi ai haja ze darbet au amrat, ²⁹wa iza kan fi salawat wa kore al amul bi zol au be kulu nasd taki Israel- kulu zol arufu darbat wa auja al fi geliba tou. Wa ze ma huwo gi arfa iden mahal ta heikal de, ³⁰-biga keli inta asuam min ama, mahal al inta gi geni fogo, wa wodi le kulu zol hasab sikat/ haya tou inta bi arifu geliba tou leanu inta wa inta bes yahu bi arifu gulub ta insaan. ³¹Amulu kalam de ashan homon bi kafu inta ashan keli homon duwuru fi sikat taki kulu ayam al homon gi geni fi duniya ard al inta wodi le judud ta nina. ³²wa Kaman le ajnabi al huwo ma min nas taki Israel lakin huwo min ajili isem taki al azim wa iden taki al guwii we iden taki al gi medu tuwil jaw a gi seli fi beit de, ³³biga min fadlak asuma min sama mahal al inta geni fogo, wa amulu kulu hajad al ajnabi de asalu min inta, ashan keli kulu nas tra dsuniya arufu isem taki wa kafu inta, ze ma iyal taki ta Israel gi amulu, wa homon bi arufu inu beit al ana abinu de gi nadi be isem taki. ³⁴Iza kan nas taki ruwa ashan bi haribu adu tomon, bi ai teriga al inta yahu rasulu homon iza kan homon seli le inta min ajili medina al inta yahu iktar wa fi beit al inta yahu abinu le isem taki, ³⁵biga keli inta asuma min samawat le salawat tomon, telbat tomon, wa sayedu homon min mashakil tomon. ³⁶Iza kan homon amulu katiya did inta wa ze mafi zol al ma amulu katiya- wa iza kan inta zalan ma homon, wea wodi homon fi iden ta adu tomon, ashan adu bi shelu homon ze abeid fi ard tomon, kan beyed wala gerib. ³⁷biga iza kan homon ja lahisu inu homon biga ard ta sebi wa iza kan homon tub wa asalu rahama min inta fi ard ta sebi, iza kan homon kelimu nina amulu wa ruwa fi

sika al batal wa amulu katiya , wa afkar ta nina batal. ³⁸Iza kan homon reja le inta ma kala geliba tomon wa bi kulu roho tomon fi ard ta abudiya al silu homon ze abeid wa iza kan homon we le medina al inta ihtar, wa fi beit al ana abinu ashan isem taki, ³⁹Biga keli inta asuam min samawat, mahal al inta gi geni fogo, le sala tomon, wa kore tomon, wa saidu homon min mashakil. Afi nas taki, al homon amulu katiya did inta. ⁴⁰Hasa ya Rabuna tai, ana gi asalu inta, fata ouyun taki wa keli adana taki asuma sala al gi amulu fi mahal de, ⁴¹Biga yala gum ya Yahweh Rabuna, fi mahal takli al ta raha, inta wa tabut taki ta guwa. Ya Yahweh Rabuna, keli lebisu khahana taki bi gumash ta kulasa, wan as al gi kafu inta keli mala ma bi farah taki wa kwes taki, ⁴²Yahweh Rabuna, ma ta reja/ geli bu usa ta zol al inta masa min inta, zekiru marahim ta khadam taki Daud wa kwes tou.

Chapter 7

¹Biga zaman seliman kalasu salawat, nar ja tehet min sama wa akulu/haragu tegdima wa zebiha al haragu de, wa mejid ta Rabuna mala al beit, ²Al kahanat ma bi agdeir ashan bi dakalu fi beit ta Rabuna, leanu mejid tou mala beit de, ³Fi zaman al iyal ta Israel ainu nar ja tehet wa mejid ta Rabuna fi beit, homon dengiri usa tomon tehet fi turab fir as hajer wa abidu wa wodi sukuru le Rabuna, homon kelimu Rabuna kwes wa rahama tou ela al abad. ⁴Biga melik wan as kulu gedimu zebiha le Rabuna, ⁵Melik seliman gedimu zebiha min bagara al huwo 22,000 ras min bagara wa 120,000 min khorouf wa akhnam, yala melik wa kulu nas gedimu/kerisu beit ta Rabuna, ⁶Al kahana wegifu, kulu wahid wegifu fi mahal al ta khedma tou, wa kan laweiin Kaman ma alaf ta musica ta Rabuna, al melik Daud yau amulu ashan bi wodi sukuru le Rabuna fi zaman ta guna, ashan ahead tou wa rahama tou gi genie la al abaad, kulu kahana kan gi afuku burugi gedam tomon wa Israel kulu gi wogifu fok. ⁷Seliman gesimu mahal al fin us al gedam ta beit ta Rabuna, huwo gedima hinak tegdima al haragu wa zebiha al saham ta salama, leanu mazbaha al huwo amulu min nehas de ma bi timu zabiha al aragu de, zebaih ta hehub ze dura, wa shaham. ⁸Biga seliman amulu ahlifa fi zaman dak le muda saba ayam wa kulu Israel ma huwo, nas ketir kan shedid min lebo hamath lahadi Egypt, ⁹Fi yom al nimra tamaniya, homon amulu ahtefal resmi leanu homon amulu tegdim ta mazbaha saba ayam, wa ahtifal le muda saba ayam, ¹⁰Wa fi yom 23 fi shahar, saba seliman rasulu ferteku nas ashan bi reja wara fi mahalat tomon bi farah wa geliba al kwes, ashan sukul kwes al Rabuna amulu le daud, seliman wa iyal/nas tou Israel. ¹¹Wa biga seliman kalasu abinu beit ta Rabuna wa beit ta melik, wa kulu hajat al kan fi fekra ta seliman au fi geliba tou ashan amulu kulu bi naja ¹²Rabuna zahar le suliman bi lelil wa kelimu le huwo, ana asuma salawat taki, wa ana ikhtar mahal de le ana ze beit ta zebiha. ¹³Iza ka nana gofulu samawat ashan keli matara ma nezil, au iza ka nana rasulu jara jarat ashan bi demiru arad, au iza kana ana rasulu darbat fi wasat tan as tai, ¹⁴Yala iza kan nas tai al gi nadi isim tai, bi nezil nefsa tomon, seli, fetisu usa tai wa homon reja min sikat tomon al batal, ana bi asuma min sama, wa bi afi katiya tomon, wa bi asuma baraku ard tomon, ¹⁵Hasa ouyon tai bi kun mufto wa adana tai bi asuma le salawat al gi amulu fi mahal. ¹⁶Leanu ana hasa ahtar wa kasisu beit de ashan isim tai bikun hinak ela al abad, ouyon tai wa geliba tai bi kun hinak kulu yom, ¹⁷Wa be nisba le inta, iza kan inta douwuru fi gidam tai ze ma abu taki odud douwuru, wa inta amulu kulu hajat ze ma ana kelimu le inta, wa inta hafisu gawaniin wa wasaya tai, ¹⁸Biga ana bi asisu karis ta mamlaka taki, ze ma ana kan kelim fi waad al ma abu taki dauud fi zaman al ana kelim, ana ma bi wogifu usa min hakim Israel. ¹⁹Lakin iza kan inta reja wara wa sibu gawaniin wa wasaya al ana wodi le inta wa iza kan inta ruwa abidu Rabuna taniin wa degiri le homon ²⁰Biga ana bi tala homon bara min mahal al ka nana wodi le homon, beit de ana kasisu le isim tai, ana bi jada homon min gedam tai, wa ana bi amulu homon mesal wa gesa fi wasat ta kulu nas. ²¹Hata iza kan heikal de towil wa fok, ai zol al gi ruwa min jambu tou bi istagrab homon bi asalu, lee Rabuna kalam de le, mahal de wa beit de? ²²Baad min nas bi juwabu, leanu homon sibu/aba Rabuna al Allah tomon, al tala judud tomon bara min Egypt, wa homon ruwa wa dengiri tehet le Rabunat taniin ashan bi abidu homon, de yau sabab al Rabuna jibu tab fi ras tomon.

Chapter 8

¹Wa baad nehaya ta ishriin sena, fii zaman al seliman abinu beit ta Rabuna, wa beit tou, ²Huwo abinu mudun al hiram kan wodi le huwo, wa huwo kutu iyal ta Israel fogo.³Seliman hajimu hamath zobah wa intesir le homon ⁴Huwo abinu tadmor fi sahra, wa kulu mudun al ta makazin al huwo abinu fi hamath.⁵Wa Kaman huwo abinu beth horon al fok wa beth horon al tehet, mudun al abinu bi suur al gowi, bowaba wa khandak ⁶Seliman abinu baalath wa kulu mudun ta makazin al tabe le huwo, wa kulu mudun al ta murakabat tou, wa kulu hajat al huwo kan gi itmana ashan bi abinu fi Jerusalem, fi Lebanon, wa fi kulu mahal al tehet hukun tou.⁷Wa le kulu nas al kan sibu fi hihites, amoriin, perizzitiin, hivitiin wa jebusitiin, al homon ma tabe le Israel, ⁸Wa nas al min bein tomon al fadulu sibu fi ard dak al nas ta Israel ma demiru homon, seliman amulu homon omal ta shukul, lahadi yom ta alela⁹Seliman ma amulu iyal ta isreal abiet lakin huwo amulu homon asakir wa musuliin ta jesh wa dubat ta asakir ta murakabat tou ¹⁰Wa ruwasa al kan seliman kutu homon ashan bi kun musuliin le nas adad tomon kan 250.¹¹Seliman jibu beniya ta pharaoh min medina ta daud le biet al kan huwo abinu le hey, wa huwo kelimu mara tai ma bi geni fi beit ta daud, melik ta Israel, leanu mahal al tabut ta Rabuna dakalu fogo biga mukadus."¹²Biga seliman gedimu zebiha al haragu le Rabuna fi masbaha al huwo abinu gedam ta portico, ¹³Huwo gedimu zebiha ze ma kulu yom, wa huwo gi gedimu hasab wosiya ta musa, fi ayam ta Sabbath, agmar al jedid, wa fi ayat tala tal marat, kulu sena id al fetiir wa id ta asabe wa is ta mazalat.¹⁴Ashan huwo bi istakal hasab khuta ta abu tou daud, seliman nizamu mujumu ta lawiin, wa khana hasab shukul tomon al lawiin ashan bi renimu le Rabuna wa bi akhdimu gedam khana, ze ma deiru kulu yom wa Kaman nizamu huras ta kulu bab ta daud, ashan de wosiya ta daud rujul allah, ¹⁵Nas del homon ma sibu wosiya ta melik al kan wodi le khana wa lawiin an kalam ta hajat au kalam ta makazin.¹⁶Kulu shukulat al wodi le seliman intahat, min fi bedaya ta abinu asas ta beit ta Rabuna, lahadi nihaya, beit ta Rabuna intahat.¹⁷Biga seliman ruwa fi Ezion geber wa Kaman fie lath fi taraf bahar, fi ard ta edom. ¹⁸Hiram rasulu le huwo sefina ma dubat tou, nas al arufu bahar, wa ma khadamiin ta seliman, homon ruwa fi ophir wa homon shilu min hinak 450 kilo ta dahab wa homon jibu le melik seliman.

Chapter 9

¹Zaman Melika ta Sheba asuma an kabar ta Seliman,hiya ja fi Jerusalem ashan bi jeribu uowo ma su-alat al saab. Hiya bi tuwf kebir, ma jumal (Camels)al gi arfa bokhurat wa dahab ketir, wa hajad ketir al gali min al huja. Zaman hiya ja le Seliman, hiya wori le huwo kulu hajad al kan fi galiba ta hiya. ²Seliman juwabu kulu su-alat ta hiya, mafi haja saab le Seliman, kan mafi su-alat al huwo ma juwabu.³Zaman Melika ta Sheba ainu hikma ta Seliman wa beit al huwo abinu, ⁴akil al kan fi terbiza tou, teriga al khudam tou gi geni, shukul ta khudam tou, wa libisa tomon wa nas al gi istakal fi mudbak wa libsat tomon, wa zebiha al huwo gi amulu al fi beit ta Rabuna, guwa ta hiya kalasu.⁵Hiya kelimu, le melik, kalam de hagiga al ana asuma, zaman ana fi belet tai, an kilimat wa hikma taki, ⁶Ana ma sedek ma kabara al ana asuma lahadi ma ana ja hini, wa hasa ena tsi ainu, ma wori le an anus ta hikma taki wa mali taki al ketiir de, inta zidu kabara al ana asuma.⁷Baraka le rujal taki, wa Baraka le khudam taki al gi wogifu daiman fi gedam taki, leanu homon asuma hikma taki, ⁸Baraka keli kun le Yahweh Rabuna taki, al farhan min inta wa huwo kutu inta fi kursi tou. Ashan bi kun melik le Yahweh Rabuna taki, leanu Rabuna taki hibu Israel, ashan bi asisu sabita homon ela al abadi, huwo amulu inta melik tomon, ashan inta bi hakumu homon be adala!⁹Hiya wodi le melik 120 wezin khilo ta dahab, wa adad kebir min bohar wa hujar al gali. Shekil buhurat al melika ta Sheba wodi le melik Seliman de mafi le aizol. ¹⁰Khudam ta hiram wa khudam ta Seliman al jibu Dahab min Ophir, Kaman jibu khashab sandal, wa hajar al gali. ¹¹Melik amulu / sala ma khashab sandal beit ta Rabuna, wa beit tou, wa Kaman Guitarat le fananin. Shikil khashab de wahid yom am ainu fi Ard ta Judah. ¹²Melik Sliman wodi le melika ta Sheba kulu hajad al hiya deiru, wa di haja al hiya asalu, huwo wodi le hiya aktar min al hiya wodi le melik . biga hiya ruwa wara fi beled ta hiya, hiya wa khudam ta hiya. ¹³Biga wezin ta dahab al wodi le Seliman fi swahid sena kan 666 wezin khilo ta dahab. ¹⁴be zat dahab al tujar jibu, kulu muluk ta Arab wa kulu hukam al fi beled jibu dahab wa fedda le Seliman.¹⁵Melik Seliman amulu/ sala 200 Daraga al kebir ta Dahab al dugu, 600 shekels ta dahab ruwa le kulu wahid. ¹⁶wa huwo Kaman amulu/sala 300 daraga ta dahab al dugu, talata minas ta dahab ruwa le kulu le kulu daraga, melik kutu homon fi beit al fi gaba ta Lebanon.¹⁷Biga melik sala kursi kebir min sunun ta feel wa kati jesim tou kulu ma dahab al nedif. ¹⁸Kan fi hinak (6) khatuwat le irsh, wa mahal ta kutu kura min dahab kan ktut sawa ma irsh, fi kulu safha ta kursi irsh de Kan fi mahal ta kutu iden ma itinin Aset gi wogifu mugabil kulu wahid min homon.¹⁹itnasher Aset gi wogifu fiv mahal ta khotuwat, wahid fi kulu safha ta seta khotuwa, shikil ta irsh de mafi fi ai mamlaka tani. ²⁰kubayat al Seliman gi asurubu ma huwo, kulu kan min dahab, wa kulu kubayat al ta sherab al fi beit al fi gaba ta Lebanon kan kulu min dahab al nedif, kan ma min feda leanu feda kan ma indu kema fi zaman ayam ta Seliman. ²¹Leanu sefena ta melik kan gi rua fi tarshish, sawa ma khudam ta Hiram, wa kan sefena ta Tarshish gi jibu dahab, feda wa sunun ta feel wa Kaman gurud wa tawus.²²Biga Seliman futu kulu salatin al fi alam fi ganiyan wa hikma. ²³kulu muluk al fi duniya gi ja le Seliman ashan bi asuma hikma tou, al Rabuna kutu fi geliba tou. ²⁴Nas al gi ja zuru huwo gi jibu le huwo hadiya, su hana al ta feda wa dahab, malabis,asliha wa buharat wa Kaman hamir wa bagal, kulu baad sena.²⁵wa kan Seliman indu 4000 mahal tol hasiin wa markabat wa 12000 jesh al kan gi geni fi medinat ta markabat, ma melik fi Jerusalem. ²⁶Huwo gi hukum muluk kulu al fi bahar ta Euphrates lahadi fi Ard ta Philistines, wa lahadi hudud ta Egypt.²⁷Melik indu feda fi Jerusalem ketir ze hujar fi turab. Huwo amulu kasab ta urs ze jemiz al ketir fi sohil. ²⁸Homon jibu hasiin le Seliman min masir wa min kulu aradi,²⁹wa bagi umur al weil wa al akiir an Seliman, ma katibu fi tarik ta nebi Nathan fi nubuwa ta Ahijah al shiloniti, Kaman fi ketab ta Iddo al kan gi ainu (wa al Kaman gi indu akbar an Jerusalem jena ta Nebat)? ³⁰Seliman hukum fi Jerusalem ala Israel 40 sena. ³¹Huwo geni ma judud tou, wa dofunu huwo fi medina ta David abu tou, Rehobaom al jena tou yahu biga geni melik fi mahal tou.

Chapter 10

¹Rehoboam ruwa fi Shechem, leanu Israel kulu kan gi ja le Shechem ashan bi amulu huwo melik, ²zaman Jeroboam jena ta Nebat asuma kabara de, (leanu huwo kan fi mesir, huwo kan jere min melik Seliman). Huwo reja min Mesir, ³Biga homon rasulu ashan bi nadi huwo, wa Jehoboam wa gal, ⁴abu taki amulu ner ta nina saab, ashan keda, hasa keli inta amulu shukul ta abu taki Sahil, wa kafif min tegla ta ner al huwo kutu fi nina, wa nina bi akhadimu inta. ⁵Rehoboam kelium le homon, taal takum le ana baadd talata ayam. Biga nas ruwa, ⁶Melik Rehoboam wonusu ma nas al kubar al gi wogifu gedam ta abu tou Seliman fi zaman al kan huwo hai, hiwi kelim, kef inta bi kelim le ana ashan bi juwabu nas del?, ⁷Humon keli le huwo wa gal iza kan inta kwes le nas del, wa gi farahu humon, wa gi kelim kalamat al kwes le homon, yahu homon bi kun khudam al kwes daiamn le inta. ⁸lakin Rehoboam jahilu irshedat al nas kubar wodi le huwo, ⁹huwo kelim le humon de yatu irshedat al intum wodi le ana ashan nina bi juwabu ma nas al gi kelimu ma ana, wa bi kelim, kafifu ner al Abu taki kutu fi ras ta nina? ¹⁰yala weled al saab al raba sawa ma Rehoboam de kelim le huwo, gal de yahu kef inta bi wonusu le nas al kelimu le inta inu abu taki Seliman kulu tagla fi ras tomon, lakin keli inta lazim kafifu le humon, de yahu kalam al inta keli kelilmu, le humon dufur al suker ta eden tai akbar min sulba ta. ¹¹Yalabiga hasa, hata lo kan abu tai wodi le intum ner al tegel, and bi zidu ner ta kum, abu tai akibar intum bi suot, lakin ana bi akibu intum ma Agraribos". ¹²yala Jeroboam wa kulu nas ja le Rehoboam fi yom al talit. Ze ma melik kelim, taal ta kum le ana fi yom al talit, ¹³Melik Rehoboam kelim le homon bi guwa jahilu irshedat ta nas al kubar, ¹⁴huwo kelimu le homon hasob irshedat ta awlad sukar, gal abyu tai kutu ner al tegil le intum, lakin ana bi zidu ziyada, abu tai akibu intum bi suot, lakin ana bi akibu intum ma agarib. ¹⁵Yala biga melik ma asuma le nas, ashan de kan geiru fi haja al jibu min Rabuna, ashan Yahweh kutu kelima tou al endu Ahijah al ta Shilonite kan wonusu le Jeroboam jena ta Nebat. ¹⁶Fi zaman al kulu Israel ainu melik ma deir ashan bi asuma homon, nas juwabu huwo wa kelimu, fi shunu yahu nina indu ma David? Nina ma indu nesib /werisa ma jena ta Jesse 1, keli kulu wahid min intum reja wara fi beit toou, ya Israel, hasa ainu takum le beyot takum, Daud biga Israel kulu reja le beyot tomon. ¹⁷Lakin le iyal ta Israel al gi geni fi mudun ta Judah, Rehoboam yahu hukum homon, ¹⁸Biga melik Rehoboam rasulu Adoniram, al kan huwo musuul le Jesh, lakin nas ta Israel rejimu huwo lahadi mutu, be hujar, melik Rehoboam hawil jere be sura le Jerusalem ¹⁹Yala Israel geni fi tamarud did beit ta daud lahadi yom ta alela.

Chapter 11

¹Rehoboam wosulu fi Jerusalem, huwo limu beit ta Judah wa ta Benjamin, 180,000 ruja al Iktaru al humon kan asakir, ashan bi shakill diid Israel, ashan bi rija mamlaka le Rehoboam,²Kelima ta Rabuna kan ja le Shemaiah ruja Allah; ge kelimu,³Kelimu le Rehoboam jena ta Solomon, melik ta Judah wa le kulu Israel al fi Judah wa Benjamin,⁴Rabuna gi kelimu kida, keli intum ma hajimu au amulu harib diid akwana takum, kulu wahid keli rija fi bet tou, ashan Ana yau amulu kalam de keli hasil, biga humon iktaramu kalam ta Rabuna wa humon rija wara min hajimu Jeroboam.⁵Rehoboam geni fi Jerusalem wa abinu mudun (mmedina) fi Judah ta defa,(fahid) ⁶Huwo abinu Bethlehem, Etam, Tekoa, ⁷Beth zur, Soko, Adullam, ⁸gath Maresheh, Ziph, ⁹Adoraim, Lachish, Azekak, ¹⁰Zorah, Aijalon wa Hebron. Del mudun defaiya fi Judah wa Benjamin.¹¹Huwo abinu mudun defaiya wa kutu khiyadat fogo ma makazin ta akil, zit wa khamra. ¹²Huwo kutu daraga wa harba(ramah) fi kulu mudun wa huwo amulu gowi shedid, yala biga Judah wa Benjamin tabi le huwo.¹³Khahana wa Lawiin al kan fi Israel ruwa kulu le huwo fi dakil hudud tomon, ¹⁴Leanu Lawiin sibu mahal al haiwanat tomon gi akulu fogo wa hajat tomon ashan bi ja fi Judah wa Jerusalem, leanu Jeroboam wa awlad tou toruju humon bara. Ashan keli humon ma Ishtakal tani mara ze khuhana ta Rabuna. ¹⁵Jeroboam amulu le nefsa tou, khuhanata ta mahalat al fokwa amulu ganamaya wa bagara al min asnam.¹⁶Biga nas min kulu gabail ta Israel ja wara tomon, del nas al wodi gulub tomon ashan bi fetisu Yahweh, Rabuna ta Israel, humon ja fi Jerusalem ashan bi gedimu le Yahweh, Rabuna ta Abuhat tomon.¹⁷Yala humon gowi mamlaka ta Judah wa amulu Rehoboam jena ta Siliman gowi le fetara ta talata sena wa humon dowuru fi sika ta Daud wa Siliman talata sena.¹⁸Rehoboam juzu mara le nefsa tou, mahalath, biniya ta Jerimoth, jena ta Daud, wa ta Abihail, biniya ta Eliab, jena ta Jesse. ¹⁹Hia weledu le huwo awlad: Jeush, Shemariah wa Zaham.²⁰Wa baad Mahalath, Rehoboam juzu Maaka, biniya ta Absalom, hia weledu le huwo Abijah, Ahai, Ziza, wa Shelomitt, ²¹Rehoboam hibu biniya ta Absalom, akar min kulu nusuwan tou al taniin del wa refigat tou,(Huwo juzu 18 nusuwan wa 60 refigat, wa huwo abu le 28 awlad, wa 60 banat),²²Rehoboam azilu(ainu) Abijah jena ta maakah ashan bi kun reis wa khaid le huwo melik, ²³Rehoboam hukumu be hikma, huwo waza awlad tou fi kulu Arid ta Judah wa Benjamin fi kulu mudun defaiya, wa Kaman huwo wofiru akil ketir le humon wa juzu le humon nusuwan ketir.

Chapter 12

¹Wa baad ma Rehoboam asisu Mamalaka wa huwo biga gowi, huwo sibu sheriya ta Rabuna, huwo wa kulu Israel sawa ma huwo. ²Wa fi sena al khamisa ta Melik Rehoboam ja Shishak melik ta Masir, huwo ja diid Jerusalem, leanu nas biga aba asuma kalam ta Rabuna, ³Huwoja ma 1,200 markab wa 60,000 Faris, asakir bidun adad ja ma huwo min Masir, Libiyans, Sakkites, wa Cushites. ⁴Huwo gobudu mudun defaiya al kan fi Judah wa ja fi Jerusalem. ⁵Biga Shemaiah al Nebi ja le Rehoboam wa khada ta Judah del al kan limu ma baad fi Jerusalemashan Shishak. Shemaiah kelim le humon de yahu kalam al Rabuna ; kelimu, intum sibu Ana, yalla Kaman Ana wodi intum fi iden ta Shishak. ⁶Biga Umara ta Israel wa melik nezi rija nefsa tomon wa kelim, Rabuna khwes bari. ⁷Fi zaman al Rabuna ainu humon nezil nefsa tomon, kelima ta Rabuna ja le Shemaiah gi kelimu, humon nezil nefsa tomon, Ana ma bi demiru humon, Ana bi kalisu humon, wa zalan tai ma bi kubu fi Jerusalembe wasat iden ta Shishak. ⁸Lakin humon bi kun abeit tou, ashan humon bi fahim kef humon bi akhdim Ana, wa bi akhdim mamalik ta duniya. ⁹Biga Shishak, melik ta Masir ja diid Jerusalem wa shilu khziina al fi beit ta Rabuna, wa khziina al fi beit melik, huwo shilu ai haja, huwo Kaman shilu daraga ta Dahobai ak kan Seliman amulu. ¹⁰Melik Rehoboam sala Daraga min bronze al fi mahal tomon, wa selimu homon fi iden ta khada ta huras al gi harisu abuwab al le beit ta melik. ¹¹Fi kulu zaman al melik gi dakalu fi beit ta Rabuna huras bi arfa humon, yallahumon bi reja Daraga ta bronze wara fi gorfa ta huras. ¹²Zaman Rehoboam Itwada, zalan ta Rabuna ruwa bara min huwo, biga ma demiru huwo kulu kulu, wa Kaman kanfi hajat al kwes fi Judah. ¹³Yala biga melik Rehoboam amulu mamalaka tou gowi fi Jerusalem, wa huwo hukum- kan Rehoboam indu 41msena zaman huwo badda hukum, wa huwo hukum ¹⁴sena fi Jerusalem, medina al Rabuna Ihtar min kulu gabail ta Israel asha Huwo bi kutu Isim bi tou hinak. Isim ta Uma tou Naamah mara min Ammonite, 14 Huwo amulu shar, leanu huwo ma wodi geliba tou ashan bi fetisu Rabuna. ¹⁵Baad hajat an Rehoboam, Aweil wa akiir, ma katibu humon fi kutubta Shemaiah al Nebi wa ta Iddo al gi ainu, al huwo Kaman sejilu asnaab, wa hurub al ddim beina Rehoboam wa Jeroboam? ¹⁶Rehoboam num/ mutu ma judud tou, wa dofunu fi medina ta Daud, jena tou Abijah yahu biga tala melikfi mahal tou.

Chapter 13

¹Wa fi 18 sena al ta melik Jeroboam, Abijah bada hokum Judah, ²Huwo hukum talata sena fi Jerusalem, Isi ta Uma tou Macaiah, biniya ta Uriel al Gibeah- kan fi harib beina Abijah wa Jeroboam. ³Abijah ruwa fi harib ma asakir al gowi, al shuja, wa kan assakir al huwo Ihtar 400,000 rujul. Jeroboam alinu harib diid huwo be 800,000 rujul al rujul al Ihtar, al gowiin, ⁴Abijah wogifu fi ras jebel ta Zemairim al fi jebel ta medina Ephraim wa kelim, asuma takum le ana, Jeroboam wa kulu Israel. ⁵Hal intum ma arufu inu Yahweh/ Rabuna Allah ta Israel wodi hukum le Israel le Daud wa Iyal tou ila al abaad bi ahaad ta meleh, ⁶Wa biga Kaman Jeroboam jena ta Nebat, abit/ khadam ta Seliman jena ta Daud gum wa merid diid seid ta ttou. ⁷Rujal al bataliin al ta belyal limu janbu huwo, humon ja did Rehoboam jena ta Seliman fi zaman al Rehoboam lisa weled shaab wa geliba tou kwes, wa huwo kan ma bi agdeir ashan bi wogifu gidam tomon. ⁸Biga hasa intum khatitu ashan bi wogifu did mamalaka ta Rabuna al Huwo wodi fi iden ta Iyal ta Daud, ashan intum nas ketir wa intum indu Bagara ta dahab al Jeroboam amulu ashan bi kun rabunat takum, ⁹Hal intum ma turudu khuhana ta Rabuna, Iyal ta Aaron, Lawiin wa amulu/ kutukuhana takum ze ma nas taniin gi amulu? Ai zol al ja wa khdim ze khahin gi gedimu bagara sukhair was aba kurfan, huwo biga tala khahin ta haja al ma Rabuna. ¹⁰Lakin le nina Rabuana yahu Allah ta nina, wa nina ma sibu Huwo. Nina khana, Iyal ta Aaron, gi akhdimu Rabuna Yahweh, wa Lawiin , al humon f shukul tomon, ¹¹Humon gi haragu le Rabuna zabaih kulu sabah wa mesa, wa buhur al khwes, wa humon Kaman gi nezimu kubz esh fi gidam ta teribezaal nedif. Humon Kaman gi rakibu lamba nur ta dahab ma lambat tou le humon ashan bi haragu kulu mesa, nina hafisu wasaya ta Rabuna, Allah ta nina, lakin intum sibu huwo, ¹²Suf ainu Rabuna ma nina, Huwo yahu reis ta nina, wa khuna tou fi hini ma burujiashan bi afuku bi sot did intum, Iyal ta Israel, ma-ta takum haribu did Rabuna, Allah ta judud takum, intum ma bi naja. ¹³Lakin Jeroboam amulu khmin wara tomon, kan jesh bitou gidam ta Judah, wa khmin de kan wara tomon. ¹⁴Fi zaman al Judah ainu wara, humon ainu harib kan kulu fi gidam tomon wa wara tomon, humon kore le Rabuna, wa al khuhana afuku buruji. ¹⁵Biga nas ta Judah kore fok, wa ze ma humon kore, biga al hasil Rabuna dugu Jeroboam wa kulu Israel wa wodi humon le Abijah wa Judah. ¹⁶Judah intesir le nas ta Israel wa Rabuna wodi humon fi iden ta Judah. ¹⁷Abijah wa jesh tou, katulu humon wad aba humon be adad kebir al huwo 500,000 rujal ta Israel al Ihtar mutu. ¹⁸Be teriga de, Iyal ta Israel ligu taab taab fi zaman dak. Nas ta Judah naja leanu humon teki le Rabuna, Allah ta judut tomon. ¹⁹Abijah turudu Jeroboam, huwo shilu min huwo mudun,, Bethel, ma Kariyat tou, Jeshanah ma Kariyat tou, ²⁰Jeroboam kan biga ma indu guwa tani mara fi zaman ta Abijah, Rabuna dugu huwo, wa huwo mutu, ²¹Lakin Abijah biga tala gowi, huow juzu 14 nusuwan le nefsa tou, wa huwo biga abu le 22 awlad, wa 16 banat. ²²Bagi amail au hajat ta Abijah hayd, wa kelimattou, katibu fi Tarik ta Nebi Iddo.

Chapter 14

¹Abijah ragad/ mutu ma judud tou, wa homon dafunu owo fi medina ta Daud, Asa Jena tou yahu biga tala melik fi mahal tou. Fi ayam bi tou beled kan hadi le feterat 10 sena. ²Asa amulu hajad al kwes fi ena ta Allah Rabuna tou. ³leana huwo shilu bara mazbaha al garib wa mahalat al fok. Huwo kasusru tehet amout ta hajer wa gata tehet amout ta Asherah. ⁴huwo ketimu le Judah ashan bi fetishu Allah, Rabuna ta judud tomon, wa keli hafisu sheriya wa wasaya. ⁵Kaman howo shilu bara mahalat al fok wa mazbaha ta buhur min kulu mudun ta juddah, mamlaka kan indu raha fi zaman tou. ⁶Huwo abinu mudun defaiya if juddah, leana beled kan hadi, wa kan howo ma indu harib fi sanawat dak, leanu Rabuna wodi le howo salam. ⁷Leanu asa kelimu le Juddah, keli nina abinu mudun del wa amulu aswar hawili homon, wa abraj wa abuwab, wa hawajiz, lisa Ard de ta nina leanu nina asalu Rabuna, Allah ta nina, nina asalu howo, wa howo wodi le nina salam fi kulu ihtiyajat, yala homon abinu wa homon naja. ⁸Jesh ta Asa indu daraga wa harba fi juddah howo indu 300,000 ruja al wa fi Benjamin howo indu 280,000 jruja al indu daraga wa danga. De kulu nas al gi haribu shedid. ⁹Zerah al min Cushite ja did homon be 100,000 jesh, wa 300 markabat, howo ja le maresah. ¹⁰yala Asa ruwa ashan bi gabilu homon, wa homon haribu fi wadi Zaphathah. ¹¹Asa kore le Rabuna, mafi Rabuna Allah tou wa Kelimu, ya Rabuna, mafi Rabuna tani lakin inta yahu al bi saidu zol al ma indu gowa fi zaman al howo gi wajehu nas ketir, saidu nina, ya Rabuna Allah ta nina, leanu nina gi teki le inta, wa bi isem taki yahu nina ja did nas al ketir de. Ya Rabuna, inta Allah ta nina, mata sibu insaan keli futu inta. ¹²Yala biga Rabuna dugu nas Cushites gedam ta Asa, wa Juddah, nas Cushites jere. ¹³Asa wa asakir al ma howo turudu homon lahadi fi gerdr. Nas ketir min Cushites arufu gal homon ma bi agder, leanu demiru homon tamamen gedam Rabuna. Ma kulu jesh tou, wa jesh ta Asa kan shilu ganima ketir. ¹⁴Jesh demiru kulu karyyat al hawili gerar. Leanu kafu ta Rabuna biga ja le kulu nas ta beled dak, asakir jesh seregu kulu hajat ta kariyat dak, homon kan ligo ganima ketir. ¹⁵Wa jesh Kaman demiru kheyam tan as al indu bahaim, homon shilu khorfan ketir, wa Kaman jumal, yala homon reja fi Jerusalem.

Chapter 15

¹Roho ta Rabuna ja le Azariah jena ta Oded. ²Howo ruwa ashan bi gabilu Asa wa kelim le huwo, asuma le ana, Asa wa kulu juddah wa Benjamin. Rabuna ma intum iza kan intum ma howo, iza kan intum fetish howo, howo bi kun ma intum, lakin iza kan intum sibu howo, howo bi sibu intum. ³Ashan hasa Israel ma indu hagiga fi Rabuna le zaman tuwil, bidun khahin al gi derisu, wa bidun sheriya. ⁴Lakin kan homon fi tab homon gi ja le Rabuna, Allah ta Israel wa gi fetisu howo, homon ligo howo. ⁵Wa fi zaman dak mafi salam le zol al juwa wa al bara, taab le shaab ta Israel kulu al fi Ard. ⁶Demiru homon geta geta uma did uma, wa medina did medina, leanu Rabuna azibu homon be kulu shekil ta taab, ⁷Lakin keli inta kun gowi, keli iden taki, ma kun kasilan, leanu bi wodi makafa ta shokol taki. ⁸Fi zaman al Asa asuma kelimat ta nabuwa ta Nebi Oded, howo ligo tesji, howo shilu hajaf al batal kulu min Ard ta Juddah wa Benjamin, wa min mudun al kan howo gobodu min jebel ta Ephraim, wa howo abinu mazbaha, le Rabuna, al kan geddam ta mahal al abinu be kasab fi beit ta Rabuna. ⁹Howo limu kulu juddah wa Benjamin, wa del al kan gi geni ma homon, Nas min Ephraim wa mandesseh wa min Simeon. Leanu homon ja min Israel le howo fi adad kebir, zaman al homon ainu inu Allah Rabuna tou ma howo. ¹⁰Yala biga homon limu ma baad fi Jerusalem fi Shahdr al talit fi sena al 15 ta hukum ta melik Asa. ¹¹Homon gedimu le Rabuna baad min genima al homon jibu 700 ras ta bagara, wa 7,000 ras ta khruf wa ganamaya/ agnam. ¹²Humon dakalu fi ahaad ashan bi fetisu Rabuna, Allah ta Judud tomon, bi kulu gulub tomon wa nejsa tomon. ¹³Humon tefaga inu kulu/ ayi zol al aba ashan bi fetisu Rabuna Allah ta Israel be katulu, hata iza kan zol de suker au kebir, hata iza kan huwo rajil au mara. ¹⁴homon halifu le Rabuna be sut kebir, be arfa sot fok, be buruji wa be goron. ¹⁵Juddah kalu kan fardhon min ajili halifa de, leanu homon halifa be kulu geliba tomon wa homon fetisu Rabuna bi kulu niya tomon, wa homon ligo, Rabuna wodi le tomon salam fi hawili homon kulu. ¹⁶Kaman melik Asa shilu habuba trou maakah bara, ashan ma bik un uma al melika ashan howo amulu timsal sanam al ma kwes min amud ta Asherah howo gata sanam de tehet wa jada fi turab wa howo haragu fi wodi ta kidron. ¹⁷Lakin mahalat al fok ma shilu min Israel, lakin geliba ta Asa kan kamil kulu ayam. ¹⁸Huwo jibu fi beit ta Rabuna hadaya ta abu tou al mukadas wa hadaya tou al mukadas, feda wa dahab wa afsat. ¹⁹Wa kan mafi harib fi zaman ta hukum ta Asa al 35 sena.

Chapter 16

¹Fii sina al seeta - wa teletiiin ta hukum ta Asaa, Baasha, Melik ta Isreal, jaa biguwa wa hajimuYahuza wa abinu Ramah, ashan maa deer kel ayi zol tala aw dakau fi Ardi ta Asaa, Melik tayahuza.²Wa asaa jebu fedda wa Dahab min makhaziin fi Beit ta Yahwah wa Beit ta Al melik, warasulu hajat de le Binhadad melik ta Aram, al bi geni fi Demishgue. Howo kelim,³ Keli nina amulutaaduh beina ana wa inta, zi al kan beina abu tai maa Abu taki. Asuma, Ana rasulu le inta Fddawa dahab. Kasuru Taahud taki maa Baasha, Melik ta Israel, ashan howo bi sibu ana."⁴Binhudad asuma le al melik Asaa wa rasulu Ghaada ta jesh tuo deed mudun ta Israel. homon hajimu Aiyun, Dan, Abel Miyam, Wa makhaziin ta Nafatali kulu. ⁵wa zaman Baasha asuma khabar de, howo wogifu abinu Al Ramah wa howo sibu shukul tuo. ⁶Biga al melik Asaa shelu Yahuza kulu maa howo. homonshelu hujaar wa akhshab ta Ramah al kan Baasha gi abinu maa howo al medina. Al melik Asaa istekhdimu hajat de wa abinu Gebaa wa masfa⁷Wa fi wokit dak Hanani Al Raie ruwa le Asaa, Melik ta Yahuza, wa kelim le howo, "Ashan inta kutu siqha le melik ta Aaram, wa ma kutu siqha le Yahwah Allah taki, ashan keda jesh ta melik Aarsm naja min eda taki. ⁸Hal kan Jesh ta Al kusheen wa Al Libyeen ma kebier, kan inudum Arabat wa fursan kutar? Wa, ashan inta kutu sigga taki le Yahwah, Howo wodi le inta intesar min homon.⁹Leanu eayunu ta Yahwah gi ainu le Al ardi kulu wa fi kulu zaman, ashan howo bi wori gowa tuo bi himaya tuo le nas al gulub tomon kamil le howo. lakin inta amulu shukul belied fi kalam de.Min hasa le gedam , Inta bi kun fi harib." ¹⁰Wa Asaa kan biga zalaan min Alraie; howo kutu AlRaie fi sejeen, ashan howo kan zalaan min kalam de. fi nefsa al wokit, Asaa zulum baad min nas taniin.¹¹Wa, Hajat al Asaa amulu, fi al bidaya wa al nihaya, yahu, homon katibu fi kitab ta muluk ta Yahuza wa Israel. ¹²Fii sina al tesaawa teletiiin ta hukum tuo, Asaa kan indu Ayan fi kuraa tuo. raqhmii ayan de kan shedid, howo ma talabu musaada min Yahwah, lakin howo talabu min Dakatera.¹³Wa Asaa kan geni maa judud tuo, howo mutu fi sina al wahid - wa arbaean min hukum tuo. ¹⁴Duafunu howo fi turuba tuo al khas, al howo yahu hafurau bi nefsa tuo fi medina ta Daud. Homon kutu fi serir al kan maliyan maa ariyah al hilu wa ashkal mukhtelif min buharat al jahizu maa nas al indu khibra ta riha. biga .homon haragu nar kebier le tekkrim tuo

Chapter 17

¹Yahushafat jena ta Asaa biga melik fi makan ta Abu tuo. Yahushafat jahizu nefsa tuo ashan biharib deed Israel. ²Howo kutu jesh fi Mudun al gowi ta Yahuza, wa howo jahizu muaskarat fi ardita yahuza wa fi mudun ta Aphrayim, al kan Asaa Abu tuo gubudu. ³Yahwah kan maa Yahushafat ashan howo kan dowurufi turuk al awel ta Abu tuo Daud, wa kan ma ruwa wara Baal. ⁴Lakin, howo kutu siqha fi Allah ta Abu tuo; wa ruwa hasab iirshadat tuo, ma wara tasurufat ta Israel. ⁵Wa yahwah sabitu hukum fi ea tuo; Yahuza kulu jebu hadaya le Yahushafat. Howo kan indu ghinawa mejeed al kifaya. ⁶Gelba tuo kangi hafisu turuk ta Yahwah. kaman howo shilu al murtafaat wa al Sawarie min Yahuza. ⁷Fii al sina al talit ta hukum tuo howo rasulu le Ghaada tuo Binhael wa Obadiya, Zakariya, Nataneal, wa Mikhael, ashan bi ruwa derisu fi mudun ta Yahuza. ⁸Wa nas Laween al kan fii maa homon; Shamaia, Nataniya, Zebidaya wa Asaheal wa shamiramut, wa Yahunathan wa Aduniya wa Thobiya wa Thob-Aduniya; wa kan fii maa homon Elishama wa Yahuram al kahana. ⁹Homon derisu fi Yahuza, wa kan homon indum kitab ta sheriea ta Yahwah. Homon dowuru fi mudun ta Yahuza kulu wa derisu nas. ¹⁰Wa kan azama ta Yahwah fi mamalik ta al ardi kulu al kan hawili Yahuza, ashan homon keli ma amulu harib deed Yahushafat. ¹¹Baad min Phalastineen jebu le Yahushafat hadaya, wa fedda as hadiya. Al Aarab kaman jebu le howo Khurfan Sabaa alfi wa subumiya kharuf, wa Sabaa alfi wa subumiya Ghanamaya. ¹²Yahushafat biga gowi shedid. howo abinu maban al gowi wa mudun ta takhzien fi Yahuza. ¹³Howo kan indu taenat ketier fi mudu ta Yahza, wa Junud- aghwiyaa, wa Rujal Jabareen- fi Ureshelim. ¹⁴Wa de yahu tegsimat tomon hasab Asmaa ta Beiut ta Abuhath tomon; Min Yahuza, Ruasaa ta Aalaf; Adna al ghaed, wa kan maa howo tultumiya Alfi 300,000 Muharibeen; ¹⁵Ghaed Yahunathan kan jambu howo, wa howo indu Miyaatiin wa tamaniin Alfi 280,000 rujul; ¹⁶Jambu howo Aamasiya jena ta Zikri, Al gedimbi irada tuo ashan bi khadimu Yahwah; wa kan indu Miyaatiin Alfi 200,000 Muharibeen. ¹⁷Wa Eliyadaa, Al min Benyamin: Al rujul al gowi al shujaa, (Jabar al Baas), kan indu Miyaatiin Alfi 200,000 jesh musalah bi Hurab wa daragat; ¹⁸Jambu howo Yahuzabad, wa kan indu Miyaa wa tamaniin Alfi 180,000 Mujahazeen lell al harib. ¹⁹Deel kan al nas al amulu khidma le. Melik, bi janib deel Melik kutu homon fi al mudun al gowi fi Yahuza kulu

Chapter 18

¹Hasa Yahushafat biga indu Qhina wa Mejeed kebie; howo itehid nefsa tuo maa Ahab bi wasatwahid min usura ta Ahab jouzu Biniya tuo. ²Baad kam sinawat, howo ruwa le Ahab fi Samariya. Ahab dabahu khurfan wa abgar ketier le howo wa shaab al kan maa howo. Ahab kaman talabumin howo ashan bi ruwa hajimu Ramut gilaad maa howo. ³Ahab, melik ta Israel, kelim le Yahushafat, melik ta Yahuza, " Hal inta bi ruwa maa ana le Ramut Gilaad?" Yahushafat juwabule howo, "Ana zi inta, wa shaab tai zi shaab taki. nina bi ruwa maa inta fi harib." ⁴Yahushafat kelim le melik ta Israel, " Min fadlak keli inta fetishu kalam ta Yahwah ashan inta bi ligu ijaba." ⁵Biga melik ta Israel limu Anbiya sawa, Aurbumiyaa nafar, wa kelim le homon, " Hal keli nina ruwa fi harib maa Ramut Gilaad, aw keli nina ma ruwa?" homon kelim, "Hajimu, ashan Allah bi wodi Ramut Gilaad fi eda ta Melik." ⁶Lakin Yahushafat kelim, " Hal lisaa fii Nebie ta Yahwah tani al nina bi asalu min howo irshad?" ⁷Melik ta Israel kelim le Yhaushafat, " Lisa fii wadih zol al nina bi asalu irshad ta Yahwah min howo, Mikha jena ta Yimla, lakin ana gi akrahu howo ashan howo abeden ma gi nabaa le ana hajat al kwes, lakin daiman hajat al shar." lakin Yahushafat kelim, " Keli melik ma kelim keda." ⁸Wa melik ta Israel nadi wahid Ghaed wa kelim, "Ruwa jibu Mikhajena ta Yimla." ⁹Wa Ahab melik ta Israel wa Yahushafat melik ta Yahuza homon lebisu gumashat tomon wa kan gi geni kulu wahid fi kursi tuo fi mahal wasie gedam ta Bab ta Samariya, wa Anbiyaa kulu kan gi itnabaa gedam tomon. ¹⁰Seghiya jena ta Kanaanaamulu le nefsa tuo ghurun min hadid wa kelim, " Yahwah kelim keda; Inta bi dugu Arameen bi ghurun de lahadi homon bi mutu kulu" ¹¹Anbiyaa kulu itnabaa nef al nubuaa, Kelim, " Hajimu Ramut Gilaad wa int bi intesiir, ashan Yahwahwodi howo le eda ta melik." ¹²Marasula al ruwa nadi mikha de kelim le howo, " Asuma, Al Anbiya kan wonusu kalam wahid kulu kan le kwes ta Al melik. Keli kalam taki kunsawa maa kalam al homon wonusu de, wa wonusu Nubuaa al kwes." ¹³Mikha juwabu, "Yahwahhai, kalam al Alla kelim yahu ana bi kelim." ¹⁴Zaman al howo jaa le melik, melik kelim le howo, YaMikha, Hal keli nina ruwa le Ramut Gilaad ashan harib, wele Laa?" Mikha juwabu howo, " Haribuwa bi kun Intesarat! leanu bi kun intesar azim." ¹⁵Biga Melik kelim le howo, " Kam mara keli anatalabu min inta ashan bi halifu enu inta ma bi wonusu illa al hagiga fi Isim ta Yahwah?" ¹⁶Biga Mikha kelim, " Ana ainu Israel kulu shititu fi jebal, zi khurfan al ma inum raie tomon, wa Yahwah kelim, ' Deel ma inum raie keli ayi zol rejaa le khima tuo fi salam." ¹⁷Wa melik ta Israel kelim le Yahushafat, " Ana ma kelim le inta inu howo ma nabaa aan ana haja al kews, ella musiba bes?" ¹⁸Wa Mikha kelim, "Ashan keda intum kulu keli asuma kalam ta Yahwah: Ana ainu Yahwah geni fi Aarish tuo, wa junud ta sama wagifeen min yamin tuo wa min shimal tuo." ¹⁹Yahwah kelim, ' Munu yahu bi shejau Ahab, melik ta Israel, ashan howo bi ruwa wa waga fi Ramut Gilaad?' wahid malak kelim de wa al tani kelim dak. ²⁰Wa ruhu tala wa wogif gedam Yahwah wa kelim, 'Ana bi shejau howo.' Yahwah kelim le howo, 'Kef?' ²¹Al ruhu kelim, ' Ana bi tala bara wa ana bi kun ruhu ta kezib fi kasma ta Anbiyaa tuo kulu.' Yahwah juwabu, 'Inta bi shejau hwow, wa inta kaman bi Najah. Keli inta ruwa hasa wa amulu.' ²²Hasa ainu, Yahwah wodi ruhu ta kezib fi kasma ta Anbiyaa taki deel kulu, wa Yahwah Aalinu musiba le inta." ²³Wa Sedkiya jena ta Kenaana, jaa, dugu Mikha fi wosa tuo, wa kelim, "Ruhu ta Yahwah tala min ana keif ashan bi wonusu le inta?" ²⁴Mikha kelim, " Asuma, inta bi arufu gal fi yom dak, zaman inta bi jere min maljaa le maljaa." ²⁵Melik ta Israel kelim le baad min khudam, "Keli intum amsuku Mikha wa shilu howo le Amon, Hakim ta medina, wa Yuwash, weled tai. ²⁶Keli intum kelim le howo, 'Melik kelim: kutu zol de fi sejeen wa wodi le howo akil besit wa moyo shuwiya, lahadi ana bi rejaa bi salama." ²⁷Biga Mikha kelim, "Iza inta rejaa bi salama, maanatu Yahwah ma wonusu wasat ana." Wa howo zidu. "Keli intum asuma kalam de, Ya shaab kulu." ²⁸Wa Ahab, melik ta Israel, wa Yahushafat, melik ta yahuza, ruwa deed ramut Gilaad. ²⁹Melik ta Israel kelim le yahushafat, " Ana bi kati nefsa tai wa bi ruwa fi al harib, Lakin inta bi lebisu gumashat ta melik." wa melik ta Israel dusu nefsa tuo, wa ruwa fiharib. ³⁰Biga melik ta Aaram amiru ghada ta markibat tuo, kelim gal, "Ma keli intum hajimu asakiir al ma muhim aw al muhim, lakin, hajimu takum melik ta Israel bes." ³¹Wa zman al ghaada ta markibat ainu Yahushafat homon kelim, "Dak yahu melik ta Israel." homon rejaa wara wa hajimu howo, lakin Yahushafat kori shedid, wa Yahwah saidu howo. Allah qhiru homon min howo. ³²Wa zaman ghaada ta markibat ainu inu dak kan ma melik ta Israel, homon rejaa min turudu wara Yahushafat. ³³Lakin fii zol tani wazinu nishab tuo bi dun gasied wa durubu melik ta Israel beina mafasiil ta daraga tuo. Biga Ahab kelim le zol al gi sugu markiba tuo de. " Rejaa wa jere maa na bara min mahal ta harib, ashan auwgu ana." ³⁴Harib biga sukhun shedid fi yom dak, wa melik ta Israel kan wogifu fi markiba tuo mugabil Aarameen lahadi fi misaa. Howo mutu, fi zaman al kan .shemish gi waga

Chapter 19

¹Yahushafat melik ta Yahuza rejaa bi salama fi Beit tuo fi Ureshelim. ²Wa Yahu jena ta Hanani, Al Raie, ruwa gabilu howo wa kelim le melik Yahushafat. " Hal inta bi saidu insan al sherir? Halinta bi hibu nas al gi akrahu Yahwah? Le sabab de, zalaan ta Yahwah bi nezil le inta. ³Lakin, fiihajat al kwes legu fi inta, ashan inta shilu Al sawari bara minal al ardi, wa inta jahizu gelba takiashan fetishu Allah." ⁴Yahushafat geni fi Ureshelim; wa howo tala tani mara min beina shaab ta Beer sabaa le Jebel ta Afraim wa rejaa homon le Yahwah, Allah ta Abaa tomon. ⁵Howo wodi Ghudaa fi al ardi fi kulu mudun al gowi ta Yahuza, Medina medin. ⁶Howo kelim le al Ghudaa, " Keli intum arufu shun yahu bi amulu, ashan intum ma gi hakumu ashan insan, lakin ashan Yahwah; Howo fii maa intum amulu hukum. ⁷Biga hasa, keli kafu ta yahwah geni maa intum. Keli intum kutu bala fi zaman al intum gi hukum, ashan Yahwah Allah ta nina ma indu zulm, wele ferigu nas aw rushuwa." ⁸Wa kaman, fi Ureshelim Yahushafat Aiyenu baad min al Laween wa al kahana, wa baad min ghaada (ta judud) ta Usaar ta Israel. ashan bi amulu ghediyat le Yahwah, wa mashakil(al Daawi) homon geni fi Ureshelim. ⁹Howo arshidu homon, Gal, "Lazim keli intu akhdimu fi makhafa ta Yahwah, Amana, wa maa Gelba takum kulu. ¹⁰Iza kan mushkila (Daawa) jaa le intum min Akhuwan al gi geni fi mudun tomon, ayi haja al ta dufugu dam, ayi haj aan sheriaa wa wasaya, ghawaneen wa ahkam, keli intum anziru homon, ashan keli homon ma tala khatiyeen gedam ta Yahwah, aw zalaan bi jaa le intum wa le akhuwana takum. keli intum amulu keda wa intum ma bi kun khatiyeen. ¹¹Asuma, Amariya Reis ta kahana al musual min intum fi kulu masaiel ta Yahwah. Zebidaya jena ta Ismael, Al musual ta beut ta Yahuza, howo musual minkulu hajat ta melik. kaman, al Laween bi kun fii khidma takum. Keli intum kun goween wa ".nefizu takum hararat takum, wa Yahwah bi kun maa nas al kweseen

Chapter 20

¹Wa baad de, shaab ta Moab wa Aamon, wa baad min Aameuneen jaa deed Yahushafat le arib. ²Wa fii baad min nas jaa kelim le Yahushafat, Gal, "Jumhur kebier gi jaa deed inta min gata bahar al meit, min Edom. Ainu, homon hinak fi husun ta Tamar," Al Hiya Einjedi. ³Yahushafat kafu wa howo wodi nefsa tuo ashan bi fetishu Yahwah. Howo Aalinu siyam fi Yahuza kulu. ⁴Yahuza limu kulu asha bi asalu Yahwah; homon jaa min kulu mudun ta Yahuza ashan bi asalu Yahwah. ⁵Yahushafat wogif fi mujtamaa ta Yahuza wa Ureshelim, fi Beit ta Yahwah, gedam midan (Al Dar) al jedid. ⁶Howo kelim, "Yahwah, Allah ta judud ta nina, Hal inta yahu ma Allah al fi sama? Hal inta yahu ma melik al fok kulu mamalik ta aumam? Sulat wa gowa fi eda taki, wa mafi zol bi agdeer gawim inta. ⁷Allah ta nina, Hal inta yahu ma turudu sukkan ta al ardi min gedam shaab taki Israel, wa howo wodi ardi de le Ajeayal ta Abraham elall abad? ⁸Homon geni fogu wa abeinu le inta mahal al mughadus ashan isim taki, kelim gal, ⁹Iza karisa jaa le nina - Seif, Hukum, aw jeayan- nina bi wogif gedam Beit de, wa gedam taki (ashan isim taki fii Beit de), wa nina bi kori le inta fi musiba ta nia, wa inta asuma nina wa angizu nina. ¹⁰Wa hasa, Yahu shaab ta Aamon, Moab, wa jebel saier al inta ma sibu Israel seatar fi zaman al homon tala bara min aedi masir; lakin, Israel rejaa min homon wa ma demiru homon. ¹¹Ainu keif homon gi kafieu nina; homon gi jaa turudu nina min rdi taki al inta wodi wa worisu le nina. ¹²Allah ta nina, Hal inta ma bi hakimu homon? ashan nina ma indu gowa deed gowa ta jesh al azim al gi jaa deed nina. nina ma arufu nina bi amulu shunu, lakin eyiyun ta nina le inta." ¹³Yahuza kulu wogifu gedam Yahwah, maa, shabab tomon, Nuswan, iyal sukiereen. ¹⁴Wa min wasat ta mujmua ta nas ruhu ta Yahwah nezil le Yahuzael jena ta Zakariya, jena ta Beniya, jena ta Yael, jena ta Mataniya Al lawee wa min Usura (Abnaa) ta Aasaf. ¹⁵Yahuzael kelim, "Asuma, ya Yahuza wa sukkan ta Ureshelim, wa melik Yahushafat. Yahwah kelim le intum gal, 'Keli intum ma kafu; keli gelba takum ma hezu bi sababta jesh al kebier de, ashan harib de ma le intum, lakin ta Allah. ¹⁶Bukra keli intum ruwa haribu homon. Ainu, homon yahu dak gi jaa min sika Sis. intum bi ligu homon fi nihaya ta al wadi, gedam ta Barriya ta Yaruael. ¹⁷Keli intum ma shakil fi harib de. keli intum wogif fi mahalat takum, wogif takum sabit, wa ainu takum khalas ta Yahwah le intum, Yahuza wa Ureshelim. Keli intum ma kafu wa ma keli intum hezu. Bkra keli intum haribu homon, ashan Yahwah maa intum." ¹⁸Yahushafat dengiri ras wa wosa tuo le tehet. Yahuza kulu wa sukkan ta Ureshelim dengiri tehet gedam ta Yahwah, gi Aabidu howo. ¹⁹Al aween, al min Usura (Abnaa) ta Ghuhateen wa Ghurhiyeen, homon wogif fok ashan bi sabihu Yahwah, Allah ta Israel, bi sut Aali shedid. ²⁰Wa fi sabah bedri homon gum wa ruwa Barriya Tekuaa. zaman homon ruwa, Yahushafat wogif wa kelim, "Asuma takum le ana, Yahuza, wa intum sukkan ta Ureshelim! Keli intum amin fi Yahwah Allah takum, wa intum bi ligu musaada. Keli intum amin fi Anbiyaa tuo, wa intum bi najah." ²¹Baad howo amuly mushawara maa shaab, howo ikhtar nas al gi guna le Yahwahwa al gi mejedu howo ashan jamal ta Aazama tuo wa homon gi douwru gedam ta Jesh, gi kelim, "Wodi shukran le Yahwah, ashan amana tuo bi geni ellal abad. ²²Zaman homon bada guna wa mejeedu, Yahwah amulu sherik min nas deed shaab ta Ammon, Moab, wa Jebel saeir, al kan gi jaa deed Yahuza. kan katulu homon. ²³Ashan shaab ta Ammon wa Moab gum ashan bi shakil sukkan ta Jebel saeir, ashan in katulu wa demiru homon kulu. zaman homon kalasu maa sukkan ta jebel saeir, homon kulu saidu ashan bi demiru baad tomon. ²⁴Zaman Yahuza fi mahal ta muraghaba ta Barriya, homon ainu le jesh. Waa, homon kan meiteen, waga fi al ardi; mafi zol al najah. ²⁵Zaman Yahushafat wa shaab tuo jaa ashan bi seregu hajat, homon ligu Amual ketier beina homon, Malabis, wa hajat al ghali, al homon shilu le nefsa tomon, aktar bi keteir min al mon i agdeer shilu. homon amulu talata yom ashan bi nahibu hajat deel, Leanu kan hajat de keteir shedid. ²⁶Fii yom al talit homon limu fi wadi al Baraka. Hinak homon mejeedu Yahwah, wa homon nadi mahal de "Wadi al Baraka" hata al yom. ²⁷Biga homon rejaa, ayi zol min Yahuza wa Ureshelim, wa Yahushafat fi muggedimatomon, ashan bi ruwa tani mara le Ureshelim maa farah, ashan Yahwah wodi le homon intisaralla Aaduw tomon. ²⁸Homon jaa le Ureshelim wa le Beit ta Yahwah maa Aaduw wa Ghitar waturumpeta. ²⁹Kuaf ta Allah kan fii mamalik ta Aumam kulu zaman al homon asuma inu Yahwah harib deed Aada ta Israel. ³⁰Wa mamlaka ta Yahushafat kan biga fi salam, ashan Allah wodi le howo salam hawli howo. ³¹Yahushafat hakumu Yahuza: Amur tuo kan khamasa-wa teletiiin sina, ³²sina fi zaman al howo kan bada hukum, wa howo hukum reshelim le mudat khamasa- wa Isheriin sina. wa kan isim ta Uma tuo Aazuba, Biniya ta shilhi. ³³Howo douwru fi terig ta Aasa, Abu tuo; howo ma rejaa min homon; howo amulu haja al sah fi eiyun ta Yahwah. ³⁴Lakin, al amakin al Aali ma shilu ashan shaab kan lisaa ma jahizu gulub tomon le Allah ta Judud tomon. ³⁵Wa bagi hajat ta Yahushafat, al awel wa al akhier, Hina, Muktub fi tarikh ta Yahu jena ta Hanani, al musajal fi kitab ta muluk ta Israel. ³⁶Wa baad dak Yahushafat, melik ta Yahuza, limu nefsa tuo maa Ahaziya, melik ta Israel, al amulu shar shedid. ³⁷Howo limu nefsa tuo maa howo ashan bi abeinu Sufun ashan bi ruwa fi Tershish. Homon abeinu Sufun fi Aasiun Jabier. ³⁸Wa Alieyazar jena ta Duduwahu al min Marshah, Itnabaa aan

Yahushafat, howo kelim, "Ashan inta limu nefsataki maa Ahaziya, Yahwah demiru shukul taki." Sufun kan kasuru kulu wa ma agdeer ruwa le.Tershish

Chapter 21

¹Yahushafat raghad maa Judud tuo wa dufunu howo maa homon fi medina ta Daud; Yehuram, jen tuo, biga melik fi mahal ta Abu tuo. ²Yehuram indu Akuwana, Abna ta Yahushafat: Azariya, Yehiael, Zakariya, Azariyahu, Mikhael, wa Shafatiya. deel kulu kan iyal ta Yahushafat, melik ta Israel. ³Abuhat tomon wodi le homon hadaya ketier ta fedda, Dahab, wa hajat taniin al ghali, wa kaman mudun al gowi ta Yahuza, lakin howo wodi Mamlaka le Yehuram. ⁴Wa zaman Yehuram saetar alla mamlaka ta Abu tuo wa sabitu asas tuo zi melik, howo katulu Akuwana tuo bi seif, wa kaman ghaada ta Israel taniin. ⁵Aumur ta Yehuram kan Itniin -wa teletiiin sina zaman howo bada hukum, wa howo hukum le mudat tamaniya sina fi Ureshelim. ⁶Howo douwru fi turuk ta muluk ta Israel, zi Beit ta Ahab kan amulu, ashan howo shilu Biniya ta Ahab mara tuo, wa howo kan amulu haja al shar fi ena ta Yahwah. ⁷Lakin Yahwah kan ma deeru demiruBeit ta Daud, ashan itefagiya al kan howo amulu maa Daud; waad de inu howo daiman bi wodi haya le howo wa le Iyal tuo. ⁸Wa fi ayam ta hukum ta Yehuram, Edom aba ashan bi kun tehet saetara ta Yahuza, wa homon Ikhtar melik le nefsa tomon. ⁹Biga Yehuram ruwa maa ghaada tuo wa markibat tuo kulu. wa jesh ta Edom jaa billel howo gum wa ghaada ta merkibat tuo harib maa Edomeen. ¹⁰Wa Edom itmarad min saetara ta Yahuza lahadi al aan. wa Libna kaman fi nefsu al wokit aba ashan bi kun tehet saetara tuo, ashan Yehuram sibu Yahwah, Allah ta Judud tuo. ¹¹Wa ziyada inu, Yehuram kaman abeinu amakin al Aali fi jebal ta Yahuza wa howo wodi sukkan ta Ureshelim gi iesz zi zaniyeen, wa howo ghud Yahuza le woduru. ¹²Risala jaa min Nebie Eliya le Yehuram. gi kelim, "De yahu haja al Yahwah kelim, Allah ta Daud, Abu taki, Kelim: Ashan inta ma douwuru fi terik ta Yahushafat, Abu taki, wala fi turuk ta Aasa, melik ta Yahuza, ¹³Lakin inta douwuru fi turuk ta muluk ta Israel, wa inta wodi Yahuza wa sukkan ta Ureshelim gi iesz zi Zaniyeen, zi Beit ta Ahab kan amulu-wa ashan inta kaman katulu Akuwana taki fi Beit ta Abu takum, homon kan rujal al ahsiin min inta- ¹⁴Yahu, Yahwah bi dugu shaab taki, Iyal taki, Nusuwan taki, wa mumtalakat taki kulu bi darba al tegeil. ¹⁵Inta zatu bi kun indu amrad ketier maa ayan ta batna, lahadi ayan de bitala musuran taki bara, wa bi istemiir yom baadi yom." ¹⁶Yahwah biga zalaan shedid min Yehuram ruhu ta phalastineen wa al Aarab al kanjeeran ta Kusheen ¹⁷Homon hajimu Yahuza, dugu homon, wa shilu kulu amlak al kan ligu fi Beit ta al melik. Homon kaman shilu Awlad tuo wa Nusuwan tuo. ma sibu le jena ella Yehuahaz, asqhar weled tuo. ¹⁸Baad hajat de kulu, Yahwah dugu howo maa ayan fi batna tuo al ma indu dawa(Illaj). ¹⁹Wa fi zaman al munasib, fi akhier ta sinatiin (Itniin sina) Musuran tuo tala bara bi sabab ta ayan tuo de, wa howo mutu bi marad al khatier. shaab tuo ma wala le howo nar le tekrem tuo zi al homon amulu le Judud tuo. ²⁰Howo bada hukum zaman Aumur tuo kan Itniin- wa teletiiin sina; howo hukum Ureshelim le mudat tamaniya sina, wa zaman howo mutu mafi zol amulu huzun tuo. Dufunu howo fi Medina ta Daud, wa ma fi .maghabier al meleki

Chapter 22

¹sukkan ta Ureshelim kutu Ahaziya jena ta Yehuram al sukier melik fi mahal ta Abu tuo, ashan mujmuaa ta nas al jaa maa al Aarab le mukhaim de homon katulu Awlad al kubar tuo kulu. Wa Ahaziya jena ta Yehuram, melik ta Yahuza, Biga melik. ²Aumur ta ahaziya kan Itniin-wa Isheriin sina zaman howo bada hukum; howo hakim le muda sina wahid fi Ureshelim Isim ta Auma tuo kan Aasaliya Biniya ta Umri. ³Howo kaman kan douwuru fi turuk ta Beit ta Ahab ashan Auma tuo kan yahu mushtashar tuo fi amulu hajat ta al shar. ⁴Ahaziya kan amulu haja al shar fi ena ta Yahwah, zi Beit ta Ahab kan gi amulu, ashan humon yahu kan mushtashareen tuo baad mutu ta Abu tuo, ashan bi demiru howo. ⁵Huwo kaman tabie mushura tomon de; Huwo ruwa maa Yuram jena ta Ahab, melik ta Israel, ashan ruwa harib deed Hazael, melik ta Aram, fi Ramut Gilaad. Arameen auwgu Yuram. ⁶Yuram rejaa fi Yezrael ashan bi aliju juruh tuo al auwgu fi Rama, zaman huwo shakil deed Hazael, melik ta Aram. Wa Ahaziya jena ta Yehuram, melik ta Yahuza, ruwa le Yezrael ashan bi ainu Yuram jena ta Ahab, ashan Yuram auwgu. ⁷Hasa Allah jebu damar ta Ahaziya bi wasat ziyara ta Ahaziya le Yuram. zaman al howo wosulu, howo ruw maa Yehuram (Yuram) ashan hajimu Yehu jena ta Nimshi, al Yahwah ikhtaru ashan bi demiru Beit ta Ahab. ⁸Wa, zaman Yehu kan gi nefizu hukum ta Allah fi Beit ta Ahab, howo legu ghaada ta Yahuza wa Iyal ta Akuwana ta Ahaziya gi khadimu Ahaziya. Yehu katulu homon. ⁹Yehu fetish Ahaziya; homon legu howo gi dusu nefsa fi Samariya. jebu howo le Yehu, wa katulu howo. wa homon dufunu howo, ashan homon kelim, "Howo jena ta Yahushafat, Al howo kan talabu Yahwah maa gelba tuo kulu." Wa Beit ta Ahaziya Biga kan ma indu sulta tani ashan bi hakim Mamlaka. ¹⁰Wa zaman Aasaliya, Auma ta Ahaziya, ainu weled tuo mutu, Hiya gum wa katulu Iyal ta muluk kulu al fi Beit ta Yahuza. ¹¹Lakin Yehusheba Biniya ta melik, serigu Yuasha jena ta Ahaziya bara min Iyal ta melik al kan gi ruwa katulu. Hiya kutu huwo wa adada tuo fi auda ta num. wa Yehusheba Biniya ta melik Yehuram, zuaja (Mara) ta Yehuiada al kahien (Leanu Hiya kan Aukhut ta Ahaziya), hiya dusu huwo min Aasaliya, ashan Aasaliya keli ma katulu howo. ¹²Huwo kan maa homon, dusu fi .Beit ta Allah le muda sita sina, fi zaman al Aasaliya kan gi hukum al ardi

Chapter 23

¹Fi al sina al sabie(nimra saba), Yehuyadaabiga gowe shedid wa howo amulu Aadi maa ghada ta miyeat, Azariya jena ta Yehuram, Ishmael jena ta Yehuhaman, Azariya jena ta Obediya, Maaseiya jena ta Adaiya, wa Eliyashafat jena ta Zikri. ²Humon ruwa le Yahuza wa limu Al laween min kulu mudun ta Yahuza, wa kaman Ruas ta Abuhafat ta Usar ta Israel, wa homon jaa fi Ureshelim. ³Mujtamaa kulu amulu Aadi maa al melik fi Beit ta Allah. Yehuyadaa kelim le homon, " Asuma, Jena ta melik yahu bi geni fi hukum, zi Yahwah kelim aan Ajeyal ta Daud. ⁴De haja al lazim keli intum amulu: Tilit min Kahana wa Laween al bi akhdimu fi Al sebit homon bi kun huras ta Abuab. ⁵Wa Tilit al tani homon bi kun fi Beit ta al melik, wa al Tilit al baadu bi kun fi al Bab al Asaasie. Shaab kulu bi kun fi Dar (Midan)Beit ta Yahwah. ⁶Ma keli ayi zol dakalu fi beit ta Yahwah, ellaAl kahanawa al laween al gi amulu khidma. homon bi dakalu ashan homon mukaraseen. Lakin bagi nas kulu keli asuma awamier ta Yahwah. ⁷Al laween keli lifu al melik min kulu itejahat, ayi zol bi silah tuo fi eda. ayi zol al gi le Beit ta al meli keli katulu, keli intum douwuru maa melik kan howo gi jaa le juwa wa kan gi ruwa bara. ⁸Wa Al laween wa Yahuza kulu amulu zi ayi teriga al Yehuyadaa al kahin kelim. Ayi zol shilu nas tuo, deel al bi akhdimu fi al sebit, wa al ma bi akhdimu fi al sebit, ashan Yehuyadaa al Kahin ma ferigu ayi mujmuaat tomon. ⁹Biga Yehuyadaa al Kahin jebu le ghaada harbat wa daragat al sughar wa al kubar al kan ta melik Daud al kan fi Beit ta Allah. ¹⁰Yehuyadaa wogifu kulu asakiir, ayi zol maa silah fi eda tuo, min itejah al Yemin ta al Haikal le itejah al shamal ta al Haikal, hawili al mazbaha wa al Haikal, wa hawili al melik fi shikl ta daiera. ¹¹Biga homon jebu jena ta melik bara, lebisu le howo al taj, wa wodi le howo Aalan ta al Aadi. wa resimu howo melik, wa Yehuyadaa wa Iyal tuo Bariku howo. wa homon kelim, "Yahiya al melik. ¹²Zaman Aasaliya asuma ezaaj ta shaab gi jere wa gi mejeedu al melik, hiya jere le shaab fi Beit ta Yahwah, ¹³Wa hiya ainu, wa, ainu, Melik gi wogif fi minbar tuo gedam ta Bab, wa ghaada wa turumbita jambu al melik. shaab kulu ta al ardi kan farhaneen wa gi afuku turumbita, wa mughaneen gi alabu bi Aalat al musighiya wa gi ghud al mughaneen fi tesbihat. biga Aasaliya shiritu gumashat tuo wa kore, "Khiyana! Khiyana!" ¹⁴Wa Yehuyadaa al kahan tala ghaada ta miyaat al kan musualeen min al jesh wa kelim le homon, "Tala takum hiya bara min nus ta nas; ayi zol al bi ruwa wara hiya, keli katulu howo be seif." Ashan al Kahan kan kelim, " Keli intum ma katulu hiya fi Beit ta Yahwah." ¹⁵Biga homon gubudu hiya wa zaman hiya wosulu fi madkhal ta Bab ta al khial fi Beit ta melik, wa homon katulu hiya hinak. ¹⁶Wa Yehuyadaa amulu Aahdi beina nefsa tuo, Shaab kulu, wa Al melik, inu homon bi kun shaab ta Yahwah. ¹⁷Biga shaab kulu ruwa le Beit ta baal wa lezu howo tehet. homon kasuru mazabih ta al baal wa temsalat le gita gita, wa homon katulu Matan, kahan ta al baal, fi gedam ta mazabih. ¹⁸Yehuyadaa Aainu muazafin fi Beit ta Yahwah tehet musaliya ta Kahana, al kan Laween, al Daud kan ainu homon fi Beit ta Yahwah, ashan bi gedimu zebiha al gi haragu le Yahwah, zi al kan muktub fi ghanun ta Musa, sawa maa makusut wa guna, hasab irshad al Daud kan wodi. ¹⁹Yehuyadaa rasulu huras le Abuab ta Beit ta Yahwah, ashan mafi zol al kan nejes bi dakalu maa ayi teriga. ²⁰Yehuyadaa shilu Ghaada ta Miyaat maa howo, Al nubalaa, Al hukkam ta al shab, wa kulu shaab ta al ardi. Howo jebu Melik min Beit ta Yahwah; shaab jaa min itejah ta Bab al fok le Beit ta Melik wa homon kutu al melik fi Alarsh ta mamlaka. ²¹Biga shaab kulu ta al ardi afrah, wa Medina kan hadie. ashan .homon kan katulu Aasaliya, maa seif

Chapter 24

¹Aumur ta Yuwash kan Saba sina zaman al howo bada hukum; Howo hukum le muda Arbein sina fi Ureshelim. Isim ta Auma tuo kan Zabiya, min Beir sabaa. ²Yuwash kan amulu haja al sah fi ena ta Yahwah fi kulu ayam ta Yehuyadaa, al Kahen. ³Yehuyadaa juwuzu le howo itniin Nusuwan, wa howo biga Abu ta Abna wa Banat. ⁴Wa baad de, Yuwash fekir ashan bi istarrejaa Beit ta Yahwah. ⁵Huwo lemu Kahana wa Laween, wa howo kelim le homon, "Kulu sina keli intum ruwa fi kulu mudun ta Yahuza wa keli intum lemu gurush min kulu Israel ashan bi amulu siyana fi Beit ta Allah takum. Keli intum itaakad inu intu bada lemu towali." Fi bedaya al Laween ma amulu haja. ⁶Wa Melik nadi al kahen al Aala Yehuyadaa wa kelim le howo, "Leh inta ma talabu min al laween ashan bi jebu deriba min Yahuza wa Ureshelim deriba ta Musa khadim ta Yahwah wa mujtamaa ta Israel le khima ta shehada al Aahdi?" ⁷Leanu Iyal ta Aasaliya, al mara al sherira, homon kasuru Beit ta Allah wa wodi hajat al mughadusa kulu le baal. ⁸Wa melik wodi Amr, wa homon sanduk wa kutu bara fi Bab ta Beit ta Yahwah. ⁹Wa homon amulu ealan fi Yahuza wa Ureshelim, ashan shaab bi jebu le Yahwah deriba ta Musa khadim ta Allah al faredu le Israel fi al Barriya. ¹⁰Ghaada kulu wa shaab kulu afrah wa homon jebu gurush wa kutu fi sanduk lahadi homon mala sanduk de. ¹¹Wa zaman al Laween jebu sanduk de le wukalla ta melik, wa wokit homon kan ainu wa legu gurush ketir fi sanduk, katib ta al melik wa wukalla ta al kahen bi jaa, wa fadi sanduk d, wa bi arfau wa rejaau fi nefsa al mahal tuo. amulu zi deyom baad yom, homon lemu kemiya kabier ta gurush. ¹²Al melik wa Yehuyadaa wodi gurush de le nas al kan amulu shukul ta khidma fi Beit ta Yahwah. Nas de ajearu Nahateen wa Najareen ashan bi jedidu Beit ta yahwah, wa kaman nas al gi ishtakal fi hadid wa Nihas. ¹³Biga Aumal ta shukul, wa shukul ta siyana de ruwa le gedam fi edan tomon; homon wogifu Beit ta Allah fi sura tuo al asili wa sabit. ¹⁴Zaman homon kalasu, homon jebu bagi ta gurush le Melik wa Yehuyadaa. Bagi fedda de kan istakhdimu fi amulu asasat ta beit ta Yahwah, Aafashat al ta khidma wa gedimu zabaeh- maalagat wa Aafashat min Dahab wa Fedda. homon gedimu Zebiha al gi haragu fi Beit ta Yahwah bi istemrar fi kulu ayam ta Yehuyadaa. ¹⁵Yehuyadaa biga Ajuz wa howo iesz aumur towil, wa howo mutu; Aumur tuo kan Miya wa teletiin 130 sina zaman howo mutu. ¹⁶Dufunu howo fi medina ta Daud wasat muluk, ashan howo amulu kwes fi Israel, Le Allah, wa le Beit ta Allah. ¹⁷Hasa baad mutu ta Yehuyadaa, Ghaada ta Yahuza jaa wa gedimu mejeed le melik. wa melik asuma le homon. ¹⁸Homon sibu Beit ta Yahwah, Allah ta Judud tomon, wa abiedu aaliha ta al sawari wa al asnam. Zalaan ta Allah nezil le Yahuza wa Ureshelim ashan hajat al ghalat tomon (Atham). ¹⁹Lisa howo rasulu Anbieyaa le homon ashan bi rejaa homon tani le Howo, Yahwah; al anbieyaa wodi shihada le shaab, lakin homon ma asuma. ²⁰Ruhu ta Allah nezil le Zakariya jena ta Yehuyadaa, al kahen; Zakariya wogif gedam ta shaab wa kelim le homon, "Allah kelim keda: Leh intum gi khalifu wasaya ta Yahwah, wa intum ma gi najah? min zaman intum sibu Yahwah , Huwo kaman sibu intum." ²¹lakin homon amulu muamara deed howo; wa bi amr min al melik , homon rejimu howo bi hujaar fi midan ta Beit ta Yahwah. ²²Wa bi teriga de, Yuwash, Al melik, jahilu shukul kwes ta Yehuyadaa, Abu ta Zakariya, al amulu kwes le howo. badal keda, huwo katulu jena ta Yehuyadaa. zaman Zakariya gi mutu, howo kelim, "Keli Yahwah ainu haja al inta amulu de wa kelin nadi inta le hisab." ²³Wa fi nihaya ta sina, Jesh ta Aaram jaa fi harib deed Yuwash. homon jaa le Yahuza wa Ureshelim; homon katulu ghaada ta shaab wa rasulu kulu al qhanaem min homon le Melik ta Demishque. ²⁴Min raqhma Jesh ta Aaramen jaa maa asakiir besiten, Yahwah wodi le homon intesar alla jesh al kebir shedid, ashan Yahuza sibu Yahwah, Allah ta Judud tomon. wa bi teriga de Aaramen jebu hukum le Yuwash, ²⁵Wa fi zaman al Aaramen kalas ruwa, Yuwash kan auwgu shedid. khudam tuo amulu le howo muamara ashan ketil ta jena ta Yehuyadaa, al kahen. homon katulu howo fi serir tuo, wa howo mutu; homon dufunu howo fi medina ta Daud, lakin ma fi magabier ta muluk. ²⁶De yahu nas al amulu muamara deed howo: Zabad jena ta shimaa, Mara al Ammoniya; wa Yehuzabad jena ta shimirta, Mara al Moabiya. ²⁷Wa ama Iyal tuo, Ahama Nubuat al kan kelimu aan howo, watejdid ta Beit ta Allah, yahu, homon muktub fi ahdas ta kitab ta muluk. Amasiya jena tuo biga melik fi mahal tuo

Chapter 25

¹Zaman Amasiya kan bada amsuku hukum aumur tuo kan khamisa -wa isheriin sina; howo hukum tesaa -wa isheriin sina fi Ureshelim. isim ta auma tuo kan Yehuadan, min Ureshelim. ²Huwo amulu haja al kan sah fi ena ta Yahwah, lakin kan ma min gelba kulu³Wa bi sura zaman al hukum tuo biga sabit, howo katulu khugdam tuo al kan katulu Abu tuo, al melik. ⁴Lakin huwo ma katulu iyal ta nas al kan katulu Abu tuo, lakin huwo amulu hasab haja al kan muktub fi kitab ta sheriaa ta Musa, zi Yahwah arshidu , " Abuhata ma bi mutu ashan iyal tomon wala Iyal bi mutu ashan Abuhata tomon, Lakin ayi xol bi mutu ashan khatiya tuo." ⁵Kaman Amasiya limu Yahuza sawa, wa sejeelu homon hasab Beiut ta Judud tomon, Ghaada ta Auluf wa Ghaada ta Miyaat-Yahuza kulu wa Benyamin. Howo hasibu homon min Aumur Isheriin sina wa le fok, wa homon kan Tultumiya Alfi 300,000 mukhtariin, al bi agdeer ruwa fi harib, al bi agdeer istakhdimu harba wa daraga. ⁶Howo kaman ajeeru Miyat Alfi 100,000 Mughateliin min Israel bi Miyaa wazna ta fedda. ⁷Lakin Rujul Allah jaa le howo wa kelim, "Ya Melik, Ma keli inta sibu jesh ta Israel ruwa maa inta, ashan Yahwah ma maa Israel- wala maa shaab ta Ephraim. ⁸Lakin hata iza inta ruwa wa homon shujaan wa agwiya fi harib, Allah bi jada intum gedam ta Aaduw, ashan Allah indu guwa ashan bi saidu, wa guwa ashan bi jada." ⁹Amasiya kelim le Rujul Allah, " Lakin nina bi amulu shunu ashan Miyaa wazna al ana wodi le jesh ta Israel ?" Rujul Allah juwabu, "Yahwah bi agdeer wodi le inta aktar min dak." ¹⁰Biga Amasiya gesimu jesh al kan jaa min Ephraim; howo rejaau omon wara le makan tomon. wa zalaan tomon sukhun shedid le Yahuza, wa homon rejaau le mahal tomon maa qhadab shedid. ¹¹Amasiya bia shujaa wa howo ghud Jesh tuo le wadi ta melih; Hinak howo intesir alla Aashara Alfi 10,000 rujul fi saier. ¹²Jesh ta Yahuza kaman shilu maa homon Aashara Alfi 10,000 rujul al hai. shilu fi ras jebel wa jadau homon min hinak, wa homon kasuru kasuru kulu¹³Lakin muharibeen al jesh al Amasiya kan rejaau homon wara, ashan ma bi ruwa fi harib de, hajimu mudun ta Yahuza min Samariya le Beit Hurun. homon dugu Talata Alfi min al shaab wa shilu qhanaim ketier. ¹⁴Wa, Baad Amasiya rejaau min katulu ta al Edomeen, huwo jebu aaliha ta shaab ta saier, wa kut homon fok ashan bi kun aaliha tuo. Howo haragu bakhur wa dengiri gedam tomon. ¹⁵Wa Zalaan ta Yahwah biga sukhun deed Amasiya. Huwo rasulu Nebie le huwo, kelim, "Leh inta fetishu aaliha ta nas al homon hata ma agdeer angizu shaab tuo min eda taki?" ¹⁶Wa zaman al kan Nebie de gi wonusu maa howo, Melik kelim le howo, "Hal nina aainu inta mushtashar le Melik? Askut! (wogif!) Leh bi katulu inta?" Wa al Nenie Askut (wogif) wa kelim, "Ana arufu Allah bi demiru inta ashan inta amulu aamal de wa inta ma asuma le irshad tai." ¹⁷Biga Amasiya melik ta Yahuza amulu mushawara wa howo rasulu nas le Yehuash jena ta Yehuash jena ta Yehu, Melik ta Israel, kelim, " Taal, keli nina gabilu wosa maa wosa fi harib." ¹⁸Lakin Yehuash melik ta Israel rasulu nas wara le Amasiya melik ta Yahuza, kelim, "Shuk al kan fi lubnan rasulu resala le Ruz ta Lubnan, Gal, 'wodi Biniya takil le weled tai ashn bikun mara; lakin Haiwam ta gabakan jaa wa dusu shuk de. ¹⁹Inta kelim, 'Ainu, Ana dugu Edom,' wa gelba taki arfau inta fok. Dala bi intesar taki, lakin geni fi beit, leanu leh inta bi jebu le nefsak mashakil wa inta bi waga, inta wa Yahuza sawa?" ²⁰Lakin Amasiya ma asuma, ashan kalam de kan min Allah, inu howo bi kutu shaab ta Yahuza fi eda ta Aaduw tomon, ashan homon fetishu mushura min aaliha ta Edom. ²¹Wa Yehuash, Melik ta Israel, Hajimu; howo wa amasiya , Melik ta Yahuza, Gabilu baad wosa maa wosa fi Beit shemish, al kan ta Yahuza. ²²Dugu Yahuza gedam Israel, wa ayi zol jere le khima tuo. ²³Yehuash, Melik ta Israel, gubudu Amasiya jena ta Yehuash jena ta Ahaziya, Melik ta Yahuza fi Beit shemish. Howo jebu amasiya le Ureshelim wa kasuru heta ta Ureshelim min Bab ta Ephraim lahadi Bab al zawiya Aurbumiya zeraa. ²⁴Huwo shilu Dahab wa fedda kulu, kulu hajat al kan ligu fi Beit ta Allah maa Aabied Edom, wa Hajat al qhali fi Beit ta melik, wa masajeen kaman, wa rejaau homon le Samariya. ²⁵Amasiya jena ta Yuwash, melik ta Yahuza iesh khamistashar 15 sina baad mutu ta Yehuash, jena ta Yehuash, melik ta Israel. ²⁶Wa bagi mashakil taniin ta Amasiya, al awel wa al akhier, Yahu, Hal ma muktub fi kitab ta muluk ta Yahuza wa Israel? ²⁷Wa min zaman al Amasiya rejaau min douwuru wara Yahwah, humon bada amulu muamara deed huwo fi Ureshelim. howo jere le Lakhishi, lakin humon rasulu nas wara howo le lakhishi wa katulu huwo hinak. ²⁸Humon rejaau howo wara fi ras Husan wa dufunu maa .judud tuo fi medina ta Yahuza

Chapter 26

¹Kaulu shaab ta Yahuza shilu Uziah, al kan umonr tuo sitashar sena, wa kutu huwo melik fa mahal ta abu tuo Amasia. ²De huwo yao kan ja abinu Aila wa rijau le Yahuza. Baat kida huwo nom ma judud tuo. ³Uziah kan indu sitashar sena wekit huwo bada hukum. Huwo hakimumu le fetera ta itnin wa kamsin sena fi Ushelim. Isim ta uma tuo kan Yakolia; min Urshelim. ⁴Huwo amulu haja al kan kues gidam ta Yahwah, ruwa wara misal ta abu tuo, Amasia, fi ayi haja. ⁵Huwo kutu nefsa tuo kede fetisu Allah fi ayam ta Zeckariah, al alimu huwo kede akrimu Allah. Ze ma huwo bi fetishu Yahwah, Allah kutu huwo raba. ⁶Uziah ruwa wa shakila ma Falastiniin. Huwo kasuru hetta ta medina ta Jat, wa Yabna, wa Ashdod; huwo abinu mudon fi beled ta Ashdod wa fi nus ta Falastiniin. ⁷Allah saido huwo gilibu Falastiniin, wa Arab al bi geni Jurbaal, wa Mauniin. ⁸Ammoniin dafa deriba le Uziah, wa isim tuo ruwa lahadi madkal ta Masir, lanu juwo bi tall guwi shedid. ⁹Wa Uziah abinu amarata fi Urshelim fi baba ta zawiya, fi bab ta jebel, fi lafa ta hetta ta wadi, wa abinu umon guwi. ¹⁰Huwo abinu Abraj ta muragabafi sahara wa hafura abiar ketir lanu huwo kan indu Mawashi ketir. Houwo indu muzarrin ketir wa nas al bi ayinu jinena tuo, lanu huwo hibu zira. ¹¹Uziah indu rujal ta harib al bi ruwa fi harib fi mujmuwa al kan adad tumon ajib, al kan bi idu be Yaiel, al katib wa Maaseiah, al arif, tihit musulia ta Hananiah, wahid min ruwasa ta Melik. ¹²Wa kulu adad ta ruwasa ta aba min nas al guwin ta harib kan 2,600. ¹³Tihit iden tumon kan fi 307,500 rujal al bi haribu bi guwa azim ashan bi saido melik did adu ta tuo. ¹⁴Uziah jahizu le jesh de kulu, Atras, wa laharba, wa tagiat ta harib, wa hadid al bi jati dus, wa hujar ta nibilat. ¹⁵Fi Urshelim huwo amulu makanat al salahu ma rujal al indu muharat ashan bi kutu fi abraj wa fi zawaya ashan umon bi durubu beu danga wa hujar al kubar. Isim tuo ruwa le bilad bait, lanu saido shedid huwo tala guwi kalis. ¹⁶Lakin zaman Uziah biga guwi, geliba tuo ta kebir wa huwo amulu kiana le did Yahwah, Ilah tuo, lanu huwo ruwa fi bet ta Yahwah ashan bi aragu bakur fi mazbah ta bakur. ¹⁷Azriah al kahin, dakalu war tuo, ma temeniya kahana ta Yahwah, al kan rujal negitin. ¹⁸Umon Azzi Uziah al melik, wa kelim le huwo, "De ma musulia taki ya Uziah, ashan bi aragu bakur le Yahwah, lakin de musulia ta kahana, iyal ta Haron, al kasisu umon ashan bi aragu bakur. Tala bara min makan al mukadas, lanu ita kan amin wa ma bi akrimu itta min Yahwah Allah." ¹⁹Yala Uziah biga zalan. Huwo kan bi amsuku fi haja ta bakur ashan bi wala nar. Zaman huwo biga zalan min kahana, Baras tala min gidam ras tuo gidam ta kahan fi bet ta Yahwah, jambu mazbah ta bakur. ²⁰Azriah rais ta kahana ma hakana kulu ayinun le huwo, wa baras zahir fi usa tuo. Duwali guwam guwam umon tala huwo bara min hinak. Wa huwo ta guwam, lanu Yahwah drubu huwo. ²¹Uziah al melik, geni be baras de lahadi yom ta mutu tuo wa kutu huwo fi bet barau mi ma huwo biga indu baras, lanu tala huwo bara min bet ta Yahwah. Wa kan Yusam jena tuo yao bi hakimumu shaab fi bet ta melik. ²²Bagi hajat ta Uziah, min didaya le nihaya, katibu be nebi Ashaya jena ta Amos. ²³Uziah mutu wa dufunu huwo ma judud tuo fi magabir ta muluk, lanu umoin kelim, "Huwo indu baras." Yusam jena tuo biga melik fi mahal tuo.

Chapter 27

¹Yusam kan umor tuo kamsa wa ishrin sena wekit huwo bada hukum; huwo hakim sitashar sena fi Urshelim. Isim ta uma tuo kan Yarusha biniya ta Sadok. ²Huwo amulu haja al sah fi ena ta Yahwah, shilu misal ta abu tuo Uzziah, fi ayi haja. Ile huwo ma bi dakalu fi haikal ta Yahwah. Lakin shaab lisa bi ish fi katiya. ³Huwo abinu bab al fuk fi bet ta Yahwah, wa huwo abinu ketir fi jebel Ofel. ⁴Kaman huwo abinu mudon fi jebel Yahuza, wa abinu gabat wa abraj ketir. ⁵Huwo kaman shakila ma melik ta shaab ta Ammon wa gilibu umon. Fi nefsa sena, shaab ta Ammon wedi le huwo miya wezin ta fidda, wa ashara alif mezan ta gemeh, wa ashar alif mezan ta sheir. Shaab ta Ammon wedi nefsa hajat fi sena nimra itnin wa talata. ⁶Yusam biga guwi kalis ashan huwo duoru tamam gidam ta Yahwah Allah tuo. ⁷Wa bagi hajat ta Yusam, kulu harib tuo, wa sikat tuo, katibu fi kitab ta muluk ta Israel wa Yahuza. ⁸Huwo kan lamsa wa ishrin sena zaman huwo bada hukum; huwo hukum sitashar sena fi Urshelim. ⁹Yusam num ma judud tuo, wa dufunu hguwo fi medin ta Dauod. Wa jena tuo Ahas yao biga melik fi mahal tuo.

Chapter 28

¹Ahas kan umor tuo ishrin sena wekit huwo bada hukum, wa hakim sitashar sena fi Urshelim Huwo amulu haja al sah gidam ta Yahwah, ze jidu tuo Dauod amulu. ²Lakin huwo duoru fi sikat ta muluk ta Israel; huwo amulu sanam timsal le Baal. ³Huwo aragu muhragat fi wadi Ben Hinnom wa mururu iyal tuo fi nar, hasab tabiya ta bagi umama al Yahwah drudu min gidam ta Israel. ⁴Huwo gedimu wa aragu bakur fi murtafa wa fi jibal wa tihit ayi shejera akdar. ⁵Ashan kida Yahwah Ilah tuo selimu huwo fi iden ta melik Aram. Aramiin gilibu huwo wa gubudu nas ketir min huwo wa shilu umon fi Damashek. Wa selim Ahas fi iden ta melik Israel kaman al drurubu huwo darba azim. ⁶Yala Fagih jena ta Ramaliah katulu 120,000 nafar fi yom wahid fi Yahuza wa nas de kulu kan nas al guwin, lanu umon sibu Yahwah Ilah ta aba tumon. ⁷Zikri, rajil guwi kalis min Afraim, katulu Maaseiah weled ta melik, wa Azrikam rais ta Bet, wa Algana nimra itnin ta melik. ⁸Jesh ta Israel gubudu min ahal tumon Israel 200,000 nusuwan, awulad wa banat. Umon kaman shilu ganiem ketir al umon rija wara le Samira. ⁹Lakin nebi ta Yahwah kan fi Hinak, isim tuo Oded. Huwo tala shan bi limu ma jesh al bi ja le Samira. Huwo kelim le umon, "Ashan Yahwah, Ilah ta abna takum, kan zalan min Yahuza, Huwo selimu umon fi iedn takum. Lakin itakum daba umon le mustawa al wusulu le sama. ¹⁰Wa hasa itakum de hifisu rujal wa nusuwan ta Yahuza wa Urshelim ze abeed. Itakum yao ma amulu katiya did Yahwha Ilah takum? ¹¹Hasa kede itakukm asuma le Ana: Rija takum nas al itakum gubudu de wara, delin al itakum shilu min akuwan takum, lanu zalan ta Yahwah fi shedid le itakum. ¹²Yala muggedimin min shaab Afraim- Azriah weled ta Yahuhanan, Bergiah weled ta Mishlemos, wa Yahzguah weled ta Shalium, wa Amasa weled ta Hadlai, umon wegif fuk did delin al ja min hariib. ¹³Umon kelim le umon, "Matkum jibu nas al itakum gubudu de hini, lanu itakum der amulu7 haja al bi jibu le anina katiya did Yahwah, ashan bi ziddu kataya wa sher ta nina, lanu sher ta anina azim, wa fi zalan shedid did Israel. ¹⁴Yala rujal al musalahin de sibu nas al umon gubudu de wa ganiem gidm ta ruwasa wa majma kulu. ¹⁵Wa rujl al wedi le musulia de be asma tomun gum fuk wa libisu nas al jibu de wa ganiem. Umon libisu umon wa wedi le umon nalaat. Umon wedi le umon akil wa sharab. Umon aliju dabarat tumon wa kutu al tabnin fi hamir. Umon rija umon wara le usar tumon fi Ariha, (al isim tuo medina ta Nakahl). Yala umon rija fi Samira. ¹⁶Fi zaman dak melik Ahas rasulu nas le muluk ta Ashur kede saido huwo. ¹⁷Lanu Adomiin ja tani wa hajimu Yahuza, wa shilu nas. ¹⁸Wa Falastiniin hajimun mudon ta safa bahar wa ard ta Junub. Umon shilu Bet Shems, Ailon, wa Jedirus, Soki ma Gura tuo, Timnnah ma Gura tuo wa kaman Hamzu ma Gura tuo. Umon ruwa geni fi makalat de. ¹⁹Lanu Yahwah kutu Yahuza fi taab be sabab ta Ahas, melik ta Israel, lanu huwo amulu sher fi Yahuza wa amulu katiya tegil did Yahwah. ²⁰Tiglas Felnasir, melik Ashur, ja le huwo wa amuliu le mushkila bidal kan bi saido huwo. ²¹Lanu Ahas nkamu Bet ta Yahwah wa bet ta melik wa muggedimin ashan bi wedi hajat al mugayam le melik Ashor. Lakin amulu hajat de ma wedi le huwo faida. ²²Nesa melik Ahas de amulu katiya ketir gidam ta Yahwah fi zaman tuo ta taab. ²³Lanu huwo gedim zabaih le ilah ta Demashekiin, rabunat al gelibu huwo. Huwo kelim, "Ashan rabunat ta melik ta Aram saidohuwo, Ana bi gedim zabaeih le umon, ashan umon bi saido ana. "Lakin umon kan sabab ta waga tuo wa shaab Israel. ²⁴Ahas limu kulu afashat ta bet ta Allah wa gata gata umon. Huwo gufulu abuwab ta bet ta yahwah wa huwo amulu le Huwo mazabih fi kulu rokun fi Urshelim. ²⁵Fi kul medin ata Yahuza huwo amulu murtafaat ta gedimo zabaeih le rabunat tanin. Huwo sibu Yahwah, Ilah ta aba tuo tala zalan. ²⁶Bagi hajat tuo, wa kulu sikat tuo, min bidaya le nihaya, katibu fi kitab ta muluk ta Yahuza wa Israel. ²⁷Ahas num ma aba tuo, wa umon dufunu huwo fi medina, fi Urshelim, lakin umon ma wedi huwo fi magabir ta mulu ta Israel. Hezkiah jena tuo biga melik, fi mahal tuo.

Chapter 29

¹Hazkia bada hakimtu ligu umomnr tuo kamsa wa isherin sena; huwo hakimtu tissa wa isherin sena fi Urshelim. Isim ta uma tuo kan Abiya; binia ta Zachariah. ²Huwo amulu haja al kues gidam ta Yahwah, bes ze abu tuo Duod amulu. ³Fi awel sena ta hukum tuo, fi awel shahar, Hazekiah fata abuab ta bet ta Yahwah wa abinu umon min jedid. ⁴Huwo dakalu nas kahana wa Lawiin, wa limu umon sawa fi midan ta safa sherik. ⁵Huwo kelim le umon, "Asuma takum le Ana, itakum ya Lawinn! Kadisu takum nefus takum, wa kadisu takum bet ta Yahwah, Ilah ta aba takum, wa tala takum najasa min makan al mukadas. ⁶Lanu judud ta anina aktauo wa amulu sher gidam ta Yahwah Ilah ta anina; umon sibu huwo, wa gilibu usat tumon bait min mahal al Yahwah bi geni fugu, wa gilibu dahar tumon le huwo. ⁷kaman umon gufulu abuab ta Rawag, wa batulu lambat; umon biga ma bi aragu bakur wele bi gedimu zabaieh le Ilah ta Israel fi mahal al mukadas. ⁸Ashan kida zalan ta Yahwah nezil fi Yahuza wa Urshelim, wa sibu umon biga fi kuf wa istigrab, ze ma itakum bi ayinu ma uyon takum. ⁹De saba al abuhah ta nina katulu uomn be sef, wa awlad ta anina, wa banat ta anina, wa nusuwan ta nina shilu umon. ¹⁰Hasa fi geliba tai ana der amulu ahad ma Yahwah, Ilah ta Israel, ashan zalan al kalis de bi ruwa bait min anina. ¹¹Iyal tai matakum wuduru sika, lanu Yhawha iktar itakum ashan bi wegif gidam tuo, ashan bi abudu huwo, wa itakum bi kun kidam tuo wa bi aragu bakur." ¹²Yal Lawiin wegif: Mahas weled ta Amasai, wa Yuwil weled ta Azriah, min shaab ta Gahatiin; wa min shhab ta Marari, Gais weled ta Abdi, wa Azriah weled ta Yahleleil; wa min Jarshuniin, Yawak weled ta Zimma, wa Aiden weled ta Yawak; ¹³wa min Iyal ta Alisafan, Shamri wa Yaieil; wa min Iyal ta Asaf, Zachariah wa Matniah; ¹⁴min iyal ta Heman, Yahieil wa Shimei; wa min iyal ta Yadusun, Shamiay wa Uzziel. ¹⁵Umon limu akuwana tumon, wa kadisu nufus tumon, wa umon dakalu juwa, ze melik wunusu, be hasab kalam ta Yahwah, ashan bi nedifu bet ta Yahwah. ¹⁶Kahana ruwa juwa fi mahal al juwa bet ta Yahwah ashan bi nedifu; umon tala bara kulu najasa al umon ligu juwa haikal ta Yahwah fi bara midan. Lawin shilu hajat de wa wedi bara fi wadi Kidron. ¹⁷Umon bada takdis fi awel yom ta awel shahar. Fi tamaniya yom umon kadisu bet ta Yahwah. Fi yom nimra sitashar umon kalasu takdis ta bet ta Yahwah. ¹⁸Yala umon ruwa le Hazkiah al melik, wa kelim, "Anina nedifu bet ta Yahwah kulu, mazbah ta muhragat ma afashat tuo kulu. ¹⁹Anina jahizu wa kadisu kulu hajat al Ahas tala zaman huwo amulu sher fi hukum tuo. Ayinu umon yao gidam ta mazbah ta Yahwah." ²⁰Yala Hazekiah al melik gum saba bediri wa ruwasa ta medina; huwo ruwa lahadi fi bet ta Yahwah. ²¹Umon jibu saba Teran, saba kurfan sukerin wa saba kurfan, wa saba ganamayay abu rajil, ze zebiha ta katiya le mamlaka, la makdas, wa le Yahuza. Huwo wer le kahana, iyal ta Haron, kede gedima umon fi ras mazbah ta Yahwah. ²²Umon katulu teran de, wa kahana shilu dom de wa rushu fi mazbah. Yala umon katulu kurfan al sukerin de wa rushu dom tumon fi mazbah; wa kaman umon katulu wa rushu dumon tuo fi mazbah. ²³Umon jibu ganamayay abu rajil de le zebiha ta katiya gidam ta melik wa majma; umon kutu idenat tumon fugu ganamayay de. ²⁴Kahana katulu uomn, wa umon gedimu zebiha ta katiya be dom tumon fi mazbah ashan bi amulu kafara le shaab Israel kulu, lanu melik yao kelim kede muhraga wa zebiha ta katiya kede gedimu le Israel kulu. ²⁵Hazekiah kutu Lawin fi bet ta Yahwah be Sunuk wa Aidan, wa Rabab huwo nazim umon be hasab teriga ta Dauod, Jad, Al bi ayinu melik, wa Nasan, al nebi, lanu awamir de kan min Yahwah be wasat ta ambiya tuo. ²⁶Lawin wegif be Alat ta Dauod, wa kahana be trumpeta. ²⁷Hazekiah weri le umon kede gedimu muhraga fi mazbah. Wekit badau tegdim ta muraga, guna ta Yahwah kaman bada, ma trumpeta, sawa ma alat ta Dauod melik ta Israel. ²⁸Majma kulu abudu, Murenimin guna, wa dugu trumpeta; hajat kulu istemir lahadi muharaga intaha. ²⁹Wekit umon kalasu zabaeih de, melik ma kulu nas al fi ma huwo dengir wa abudu. ³⁰Yala Hazekiah al melik ma muggedimin de kelim le Lawin kede guna tasabih le Yahwah be kelimat ta Dauod wa Asaf. Umon guna tasabih be farah, wa umon dengir tihit wa abudu. ³¹Yala Hazekiah kelim, "Hasa itakum kadisu nefus takum le Yahwah. Taal takum hini wa jibu takum zabeih wa zabeih ta shukur fi bet ta Yahwah." Majma jibu zabeih wa zabeih ta shukur, wa kulu delin al indu geliba al der jibu muhraga. ³²Adad ta muhragat al majam de jibu kan sebein teran, wa miya kurfan al sukerin, wa miten ganamaya abu rajil. De kulu kan le muhragat le Yahwah. ³³Zabeih ta takgdis kan sutumiya teran wa tultumiya kuruf. ³⁴Lakin kahana kan besitin ashan bi nedifu muragat de, yala akuwana tumon, Lawin, saido umon lahadi shukul kalasu, lahadi kahana be bi kadisu badun tumon, lanu Lawin kan mukadasin aktar min kahana. ³⁵Kan fi muhragat ketir; gedimu sawa be shaham ta zebiha ta salama, wa kan fi zebiha ta sharab le kulu muhraga. Kidima ta bet ta Yahwah kan amulu be nizam. ³⁶Hazekiah bi farhan, wa shaab kulu kaman, be haja al Allah jahizu le shaab, lanu shukul kan amulu guwam.

Chapter 30

¹Hazekiah rasulu mursilin le Israel kulu wa Yahuza, wa kaman huwo katibu rassaiel le Fraim wa Manassa, inu kede umon ja le bet ta Yahwah fi Urshelim, ashan bi ihtafil be Aid al Fiseh le Yahwah, Ilah ta Israel. ²Lanu melik ma ruwasa tuo wa majma kulu wunuso sawa fi Urshelim, umon gariru ashan bi ihtefil be Aid al Fiseh fi shahar nimra itnin. ³Umon ma bi ageder ihtefil fi zaman tuo al kutu, lanu kahana ma kadisu badun tumon kifaya wa shaab ma limu sawa fi Urshelim. ⁴Iktyitrah de geni kues fi uyon ta melik ma majma kulu. ⁵Yala umon tifagu ashan bi wedi elaan fi Israel kulu, min Beersaba le Dan, inu kede nas ja ihtefil al Fiseh le Yahwah, Ilah ta Israel, fi Urshelim. lanu umon ma amulu ze muktub le zaman tuwil. ⁶Yala nas al bi shilu rassail de ruwa be eassaiel de min melik ma ruwasa tuo wa le kulu Israel wa Yahuza, be awamir taa melik. Umon kelim, "Itakum shaab Israel, rija takum wara le Yahwah, Ilah ta Abraham, Iyssak, wa Israel, ashan huwo bi rija le bagi takum al naja mon iden ta muluk ta Ashor." ⁷Matakum kun ze judud takum wele abuhath takum, al bi amulu katiya gidam ta Yahwah, Ilah ta judud tumon, ashan huwo bi kutu umon mustagrabin ze ma itakum aynu. ⁸Hasa matkum guwi ragabta takum, ze judud takum; lakin kede itakum wedi badum takum le Yahwah wa taal takum fi mahal al mukadas, al huwo kadisu lel abad, wa abudu takum Yahwah Ilah takim, ashan zalan tuo al kalis de bi wasa bara min itakum. ⁹Lanu kan itakum rija wara le Yahwah, akuwana wa iyal takum biligu rahma fi ena ta delin al shilu umon ze nas al amsuku fi harib, wa umon bi rija wara fi ard de. Lanu Yahwah Ilah takum huwo rehim wa indu hanan, wa huwo ma bi gilibu usa tuo bait min itakum, kan itakum rija le huwo." ¹⁰Yala nas al bi wedi rassaeil de mururu min medina le medina be bilad ta Araim wa Manassa, lahadi le Zabalun, lakin nas ataku umon wa alisu umon. ¹¹Baad min rujal ta Asher wa Manassa wa Zabalun rija nufus tumon tihit wa ja fi Urshelim. ¹²Iden ta Rabuna kaman nezil fugu Yahuza, wa wedi le umon geliba wahid ashan bi ishtakal be awamir ta melik wa ruwasa be wasat kelim ta Yahwah. ¹³Nas ketir wa majma kebir limu fo Urshelim ashan bi ihtefil be Aid al fetir fi shahar nimra itnin. ¹⁴Umon gum wa kasuru mazabih al kan fi Urshelim, wa kulu mazabih ta bakur; umon jada umon fi Wadi Kidron. ¹⁵Yala umon daba kurfan ta Aid al Fiseh fi yom numra arbatashar fi shahar nimra itnin. Kahana wa Lawin kan gubudu be fadiya, Yala umon kadisu badum tumon wa jibu muhragat fi bet ta Yahwah. ¹⁶Umon wegif fi mahalat tumon be agsam tumon, be hasab tuwjihat la wedi fi ganoon ta Mosa, kadam ta Allah. Kahana rushu dom al umon shilu min iden ta Lawin. ¹⁷Lanu delin al kadisu nufus tumon kan fi ketir hinak. Ashan Lawin yao daba kurfa ta Fiseh de la kulu zol al kan ma nedifu wa ma ageder kadisu zabaeih tumon le Yahwah. ¹⁸Lanu ketirin ta nas, min Afraim wa Manassa wa Yassakir, wa Zabalun, ma nedifu badum tumon, wa umon akulu akil ta Fiseh, did tuwjihat al muktub. Lanu Hazekiah seli le umon wa kelim, "Kede Yahwah al kues de affi kulu zol ¹⁹al jahizu geliba tuo ashan bi fetishu Allah, Yahwah, Ilah ta judud tuo, hata kan huwo ma nedifu be mustawa ta nadafa ta mahal al mukadas." ²⁰Yala Yahwah asuma le Hazekiah wa aliju shaab. ²¹Shaab Israel al kan fi Urshelim amulu Aid al Fetir le fetera ta saba yom be farah azim. Lawin wa kahana sabihu Yahwah yom baat yom, umon bi guna be alat shedid le Yahwah. ²²Hazekiah wunuso be shuja le Lawin kulu al fahim kidima ta Yahwah. Umon akulu fi saba ayam ta Aid de, zabaeih ta salama wa bi shukur Yahwah Ilah ta abuhath tumon wa bi ihterif. ²³Yala majma kulu tifagu ashan bi ihtefil daba ayam tanin, wa umon amulu be farah. ²⁴Lanu Hazekiah melik ta Yahuza wedi le majma alf teran wa saba alif kurfan ze zebiha; wa rueasa wedi le majma alf teran wa ashar alif kurfan wa ganamayath. Adad kebir min kahana kadisu nufus tumun. ²⁵Majma ta Yahuza kulu, ma kahana wa Lawin, ma kulu shaab al ja sawa min Israel, sawa ma ajanib al ja min ard ta Israel al bi geni fi Yahuza- umon kulu tala farhanin. ²⁶Kan fi farah azim fi Urshelim, lanu min zaman ta Siliman jena ta Dauod, melik ta Israel, mafi haj al hasil ze de fi Urshelim. ²⁷Yala kahana wa Lawin, gum wa bariku shaab. Sout tumon kan asumau, wa salawat tumon wusulo fi sama, mahal al mukadas al Allah bi geni fugu.

Chapter 31

¹Hasa wekit hajat dfe kulu kalasu, kulu shaab Israel al kan fi hinak ruwa le mudon ta Yahuza wa kasuru kasuru sukerin amida ta hujar wa umon gata sawari tumon, wa kasuru murtafaat wa mazabih al fi Yahuza kulu wa Benyamin, wa fi Afraim wa Manassa, lahadi umon demiro hajat de kulu. Yala shaab Israel kulu rija ayi zol le mahal fi medina tuo.²Hazekiah gesimu furuk ta kahana hasab mujmuwat tumon, ayi zol be shukul tuo, kulu kahana wa Lawin. Huwo wedi umon kede gedimu muhragat wa zebiha ta salama, ashan bi amuli kidima, wa be wedi shukur, wa bi sabihu fi kasma bab ta bet ta Yahwah.³Huwo kaman wedi nisba ta melik min min maal tuo le muhragat ta sabah wa assia, wa muhraga t ta ayamat ta sebit, wa shuhur wa mawasim ze kan katibu fi kitab ta ganoon ta Mosa.⁴Kaman huwo wedi awamir le delin al bi geni fi Urshelim kede wedi nisba ta kahana wa Lawin, ashan umon bi rekiz fi teii ganoon ta Yahwah.⁵Ze awamir de rsulu bara guwam, shaab Israel wedi awel simar tumon be geliba ta atta, kumur jedid, zaet, assel wa min kulu hasat tumon ta mahal zara. Umon jibu Ushur ta ayi haja, al kan be adad kebir.⁶Shaab Israel wa Yahuza al bi geni fi mudon ta Yahuza kaman jibu Ushur ta bagarat wa kurfan, wa ushur ta hajat al mukadas al kasisu le Yahwah Ilah tumon, umon limu haja de kulu fi kuom kuom.⁷De kan fi shahar nimra talata wekit umon bada limu musahamat tumon de kuom kuom, wa umon kalasu fi shahar nimra saba.⁸Wekit Hazekiah ma ruwasa ja wa ayinu keman de, umon bariku Yahwah wa shaab tuo Israel.⁹Yala Hazekiah asalu kahana wa Lawin be kusus hajat ala limu de.¹⁰Azariah rais ta kahana, ta bet Sadok, juwabu huwo wa kelim, "Min ma shaab bada jibu hadaya fi bet ta Yahwah, anina akulu wa indu kifaya, wa indu bagi ketir al fadulu, lanu Yahwah bariku shaab tuo. Haja al fadulu de adad kebir yao hini."¹¹Yala Hazekiah wedi awamir kede jahizu makazin fi bet ta Yahwah.¹²Yala be amana umon jibu hadaya, wa ushur wa hajat al tabi le Yahwah. Wa Konaniah yao kan rais al musul min umon ma aku tuo Shemei al ja be wara tuo.¹³Yahiel, wa Azaziah, wa Nahas, Asaeil, Yarmus, wa Yuzabad, Eliel, Yamaskiah, Mahas wa Banaya umon kan musulin tihit iden ta Konaniah ma Shemei aku tuo, be iktiar ta Hazekiah al melik wa Azariha rais al musul min bet ta Allah.¹⁴Gori jena ta Yamna al min Lawin, zol al bi angulu hajat fi bab ta sherik, huwo kan musul min tabaruwat al bi jibu le Allah, wa musul min gesimu ta hadaya le Yahwah wa hadiya ta kuds al akdas.¹⁵Tihit musulia tuo kan fi Eden, Miniamin, Yahsu, Shemaiah, Amriah, wa Shakebiah, fi mudon ta kahana. Ruwasa la bi ishtakal bara, ashan bi wedi hadaya de le akuwana tumon mujmuwa mujmuwa, le itnin al muhim wa ma muhim.¹⁶Kaman umon wedi le awulad al ta talata sena le gidam, al katibu umon le judud tumon, al dakalu fi bet ta Yahwah, be hasab nizam ta kulu yom, ashan bi amulu shukul tumon fi mujmuwat tumon.¹⁷Umon wazaau le kahana hasab asma ta judud tumon, wa be nefsa teriga le Lawin min umor ishirin sena wa ziada, be hasab shukul tumon wa mujmuwat tumon.¹⁸Sawa ma sukerin tumon, nusuwan tumon, awulad tumon, wa banat tumon, fi mujtama kulu, lanu umon kan aminin fi hafisu nufus tumon mukadasin.¹⁹Lanu kahana iyal ta Haron, al kan fi mahal zira tumon la tabei le mudon tumon, aw fi ayi medina, kan fi rujal al musulin be asma tumon ashan bi wedi nisba le kulu zol al rajil fi nus ta kahana, wa le kulu delin al sejilu ma judud tumon fi nus ta Lawin.²⁰Hazekiah amulu kida fi Yahuza kulu. Huwo kalasu haja al kan kues, wa sah, wa amin fi gidam ta Yahwah, Ilah tuo.²¹Fi kulu mushru al huwo bada fi kidima ta bet ta Allah, ganoon, wa wasaya, ashan bi fetishu Ilah tuo, huwo amulu be geliba tuo kulu, wa huwo najah.

Chapter 32

¹Baat haja de wa shukul ta amana de, Sinharib melik ta Ashur, ja wa dakalu fi Yahuza. Huwo nezil asahn bi hajimu mudon al tuwal wa guwi, al huiwo der gubudu le badun tuo.²Wekit Hazekiah ayinu inu Sinharib ja wa der shakila ma Urshelim, ³huwo shawiru ruwasa tuo wa rujal al guwin kede dufunu abiyar al kan bara medina; umon saido huwo. ⁴Nas ketir limu sawa wa dufunu kulu abara wa keran al bi jibu moyo be nus ta ard. Umon kelim "Leh melik ta Ashur bi ja ligu moyo?"⁵Hazekiah shilu shuja wa abinu hetta al kan kasuru tihit. Huwo abinu abraj de fuk, wa kaman hiti al tani be bara. Huwo kaman guwi Gaalaa medin ta Dauod, wa amulu silah ketir wa Attras.⁶Huwo kutu ruwasa ta jesh le shaab. Huwo limu umon le huwo fi medina ta bab medina wa wunuso le umon be shuja. Huwo kelim, ⁷"Kede itakum kun guwin wa shuja. Matakum kafu wele geliba takum kede ma karabu be kalam ta melik ta Ashur wa jesh al fu ma huwo kulu, lanu al fi anina de azam min delin al ma huwo. ⁸Al fi ma huwo de bes guwa ta insan, lakin Yahwah fi ma anina, Ilah ta anina, bi saido anina, wa bi shakila le anina." Yala shaab shaju badun tumon be kelimat ta Hazekiah melik ta Yahuza.⁹Baad de Sinharib, melik ta Ashur rasulu kadamini tuo le Urshelim (huwo kan fi gidam ta Lachish, wa jesh tuo kulu kan fi ma huwo), le Hazekiah, ,elik ta Yahuza wa le kulu nas ta Yahuza al kan fi Urshelim. Huwo kelim, ¹⁰"De haja al Sinharib, melik Ashur, bi wunuso: Itakum bi teki le muni ligu gufulu itakum juwa Urshelim?"¹¹Saei Hazekiah ma bi kabasu itakum, ashan itakum bi mutu be jian wa atash, kan huwo bi kelim le itakum, 'Yahwah Ilah ta anina bi angizu anina min iden ta melik Ashur'? ¹²De ma nfesa Hazekiah al kasuru murtafaat wa mazabih tuo wa wedi awamir le Yahuza ma Urshelim, 'Itakum bi abudu fi mazbah wahid, wa itakum bi gedimu zabaeih takum fugu?'¹³Itakum ma arufu haja al ana wa judud tai amulu le kulu shaab ta ard? Saei kan rabunat ta nas hawil anina kulu ageder angizu ard tumon min guwa tai? ¹⁴Min nus kulu rabunat ta umamal judud tai demiro de, kan rabuna al ageder angizu nas tuo min iden tai? Saei Ilah takum de bi ageder angizu itakum min iden tai? ¹⁵Hasa matakum sibu Hazekiah kabasu itakum wele agana itakum be teriga de. Matakum sedek huwo, lanu mafi ayi rabuna wele ilah ta ayi shaab wele mamalaka al kan ageder angizu nas tuo min iden tai, wele min iden ta judud tai. Kef biga lalah takum bi angizu itakum min iden tai?"¹⁶Kadamin ta Sinharib kaman wunuso ketir did Yahwah Ilah wa did kadam tuo Hazekiah. ¹⁷Kaman Sinharib katibu rasseil ashan bi alisu Yahwah, Ilah ta Israel, wa bi wunuso did huwo. Huwo kelim, "Ze ma rabunat ta nas tanin ma ageder angizu nas tumon min iden tai, Ilah ta Hazekiah kaman ma bi ageder angizu nas tuo min iden tai."¹⁸Umon kure be luga ta Ibranin le nas ta Urshelim al kan fi ras hetta, ashan bi kuofu umon, ashan umon bi gubudu medina. ¹⁹Umon wunuso an Ilah ta Israel ze ma umon wunuso an rabunat ta shaab tanin fi ard, al amulu be idenat ta insan.²⁰Melik Hazekiah ma nebi Ashaya jena ta Amos, seli fi kalam de wa huwo kueri le sama. ²¹Yahwah rasulu malaika, al ja katulu rujal ta harib wa ruwasa wa nas al musulin tumon fi mahal tumo. Yala Sinharib rija fi beled tuo be fadiya fi usa tuo. Zaman huwo ruwa juwa bet ta ilah tuo, baad min iyal tuo katulu huwo be sef.²²Be teriga de Yahwah kalisu Hazekiah ma sukan ta Urshelim min iden ta Sinharib, melik ta Ashur, wa min iden ta nas tanin de, wa wedi le umon raha min kulu tijah. ²³Ketirin kan bi jibu zabaeih le Yahwah fi Urshelim, wa haday al gali le melik ta Yahuza, ashan huwo kan murfu fi ena ta umam kulu.²⁴Fi ayamat dak Hazekiah kan ayan ayan ta mutu. Huwo seli le Yahwah, al wunuso le huwo wa wedi le huwo alama inu huwo ligu shifa. ²⁵Lakin Hazekiah ma dafa Yahwah le musada al amulu le huwo, lanu geliba tuo kan kebir. Yala zalan nezil fugu huwo wa Yahuza wa Urshelim. ²⁶Fi nihaya tuo Hazekiah rija nefsa tuo min takubur ta geliba tuo, huwo wa sukan ta Urshelim, ashan zalan ta Yahwah ma bi nezil fugu umon fi ayamat Hazekiah.²⁷Hazekiah indu ginna ketir wa karama. Huwo amulu le huwo makazin ta fidda, dahab hujar al kerim, wa hajat al tamam, wa afashat ta kulu hajat al mugayam. ²⁸Wa kaman huwo indu makazin ta hinta wa mistar wa zeat wa zatrait ta kulu anwa ta mawashi. Wa huwo amulu le badun tuo abraj wa mawashi ketir fi Hazair tumon. ²⁹Wa kaman huwo abinun le huwo mudon kubarin wa mumtalakat min mawashi wa bagarat ketir, lanu Allah wedi le huwo ginna ketir.³⁰De nfesa Hazekiah al kan gufulu abiyar ta moyo ta Jihon al kan fuk, wa kutu umon jere be tihit wata safa garib ta medina ta Dauod. Hazekiah naja fi mashari tuo kulu. ³¹Kaman fi muduo ta ruwasa ta Babil, al rsulu le huwo ashan bi asalu suwal be kusus mujiza al amulu fi ard, Allah rafa huwo le nefsa tuo, ashan bi imtehin huwo, wa ashan bi arufu al fi geliba tuo.³²Bagi hajat ta Hazekiah, sawa bi hajat al huwo amulu be amana fi waad tuo, kulu katibu fi kitab ta nebi Ashaya jena ta Amos, wa fi kuitub ta muluk ta Israel wa Yahuza. ³³Hazekiah num wara judud tuo, wa umon dufunu huwo fi magabir ta iyal ta Dauod. Yahuza kulu ma sukan ta Urshelim akrimu huwo fi mutu tuo. Manassa jena tuo biga melik fi mahal tuo.

Chapter 33

¹Manassa kan umor tuo itnashar sena wekit huwo bada hakim; huwo hakim kamsa wa kamsin sena fi Urshelim. ²Huwo amulu sher fi ena ta Yahwah hasab wasaka ta umam al Yahwah trudu min gidam ta shaab Israel. ³Lanu huwo abinu murtafaat al abu tuo Hazekiah kasuru tihit, wa huwo abinu mazabih le Baaalim, wa amulu sawari wa huwo degir le nujum ta sama kulu wa abudu umon. ⁴Manassa abinu mazabih fi bet ta Yahwah, ragmi inu Yahwah kelim, "Fi Urshelim yao isim tai bikun lel abad." ⁵Huwo abinu mazabih le kulu nujum ta sama fi bet ta Yahwah. ⁶Wa huwo mururu iyal tuo fi nar fi wadi Hinnom. Wa istamil sihir, wa Aaf wa jan, wa huwo kan bi shwiru delin al bi wunuso ma maiteen wa ma arwah. Manassa amulu sher ketir gidam ta Yahwah, wa kutu huwo tala zalan. ⁷Wa shikil ta timsal al huwo amulu de, huwo kutu fi bet ta Allah. Fi bet al Allah kelim le Dauod ma Siliman jena tuo; "Fi bet de wa fi Urshelim, yao ana iktar ashan isim tai be geni fugu lel abad. ⁸Ana ma bi hariku shaab Israel tani mara min bara min ard al Ana wedi le judud tumon, kan umon bi hafisu wesiya ala Ana wesi umon, bi tabi kulu ganon, wa nuzum al Ana wedi le umon le Mosa." ⁹Manassa sibuh Yahuza wa kulu sukan ta Urshelim amulu sher hata aktar min umam al Yahwah demiro min gidam ta shaab Israel. ¹⁰Yahwah wunuso le Mosa, wa le shaab tuo, lakin umon ma kutu bala. ¹¹Yahwah jibu le umon ruwasa ta jesh ta melik Ashur, al shilu Manassa be janazir, wa rubutu huwo be hadid kubarin, wa shilu huwo fi Babil. ¹²Wekit daigu huwo, huwo kure le Yahwah, Ilah tuo, wa rija nefsa tuo tihit gidam ta Ilah ta judud tuo. ¹³Huwo seli le huwo; wa huwo asado Allah, wa Allah asuma asado tuo wa rija huwo wara fi Urshelim, le mamlaka tuo. Yala Manassa aruf gali Yahwah Ilah. ¹⁴Baat kida huwo abinu hush be bara ta medina ta Dauod, be sfa ta garib ta wadi Jihon, le madkal ta bab ta Samaga. Huwo lifu murtafa de be hush de wa arfa hush de fuk shedid. Huwo kutu ruwasa al shuja fi kulu mudon ta Yahuza al kubarin. ¹⁵Huwo wasa kulu alihat al garib, asnam kulu bara min bet ta Yahwah, wa kulu mazabih al huwo abinu fi ras jebel ta bet ta Yahwah wa fi Urshelim, wa jada umon bara min medina. ¹⁶Huwo abinu mazbah ta Yahwah min jedid wa gedim fugu zabaeih ta salama zabaeih ta shukur; huwo weri kede Yahuza amulu kidima ta Yahwah, Ilah Israel. ¹⁷Ragmi inu shaab lis bi gedimu fi murtafaat, lakin le Yahwah, Ilah tumon. ¹⁸Bagi hajat ta Manassa, salawat tuo le Ilah tuo, Raein al wunuso le huwo be isim ta Yahwah, Ilah ta Isarel, katibu ma hajat al melik ta Israel amulu. ¹⁹Fi tarik ta salawat tuo, wa kef salawat de hariku Allah. Wa kaman katiay wa sher al huwo amulu kulu muktib, wa mahalat al huwo abinu fugu murtafaat wa sawari wa timsalat gubal huwo ma rija nefsa tuo gidam ta Allah, kulu katibu fi akbar ta Raein. ²⁰Manassa num ma judud tuo, wa umon dufunu huwo fi bet tuo. Jena tuo Amon, yao biga melik fi mahal tuo. ²¹Amon kan indu itnin wa isherin sena wekit huwo bada hakim; huwo hakim itnin sena fi Urshelim. ²²Huwo amulu sher fi ena ta Yahwah, ze ma abu tuo Manassa amulu, wa huwo abudu umon. ²³Huwo ma rija nefsa tuo gidam ta Yahwah, ze Manassa abu tuo amulu. Lakin Amon amulu sher ketir wa ketir. ²⁴Abeed tuo amulu fitna did huwo wa katulu huwo fi bet tuo. ²⁵Lakin nas ta ard katulu delin al amulu fitna did melik Amon, wa umon kutu Yushia jena tuo fi mahal tuo.

Chapter 34

¹Yushia kan umor tuo temeniya sena zaman huwo bada hakim; huwo hakim wahid wa teletin sena fi Urshelim. ²Huwo amulu al sah fi ena ta Yahwah, wa durur fi sika ta Dauod jidi tuo, wa ma lifu yemin wele shamal. ³Wa fi sena nimra temeniya ta hukum tuo, ligu huwo lisa suker, huwo bada fetishu Ilah ta Dauod, jidi tuo. Fi sena nimra itnashar, huwo bada nedifu Yahuza wa Urshelim min murtafaat, wa Sawari wa timsalat wa asnam. ⁴Shaab hadimu mazabih ta Baal gidam tuo; huwo gata timsal al kan fi rasa ta mazbah. Huwo kasuru timsal ta shemis wa sawari kasuru suker suker. Huwo turab de fi ras magabir ta nas al gi gedimu zabaeih fugu. ⁵Huwo haragu udam ta kahana tumon fi ras mazabih de. Be teriga de huwo tahiru Yahuza wa Urshelim. ⁶Huwo amulu nefsa haja fi mudon ta Manassa, Afraim, Shamoun, lahadi le Nafatali, wa mahalat al karabu hawil umon. ⁷Huwo kasuru mazabih, wa dugu sawari wa kasuru timsalat lahadi biga degig, wa kasuru kulu, mazabih ta ta bakur al fi ard Israel kulu. Yala huwo rija fi Urshelim. ⁸Wa fi nimra tamantashar ta hukum tuo, baat ma Yushia tahiru ard wa haikal, huwo rasulu Shafan jena ta Asslia rais ta medina ma Yuwak jena ta Yawahas al sikirter, ashan bi salaw bet ta Yahwah Ilah tuo. ⁹Umon ruwa le Hilkiah kahin al kebir, wa wedi le huwo gurush al jibu fi bet ta Allah, al Lawin al bi harisu abuab, limu min Manassa, Afraim, wa min bagi ta Israel, min Yahuza wa Beyamin, wa min sukan ta Urshelim. ¹⁰Umon wedi gurush de le rujal al ayinu shukul fi haikal ta Yahwah. Rujal dafa nas al sala haikal. ¹¹Umon dafa le najarin wa banayin kede ruwa biu hujar al munhut wa kashab al bi ja rubutu sawa, wa ashan bi amulu segif fi biut al muluk ta Yahuza karabu. ¹²Rujal de amulun shukul de be amana. Muragibin tumon Yahas wa Obadiah al min Lawin, min iyal ta Marari; wa Zechariah wa Mashulam jena ta Gahatiin. Baad min Lawin, kulu delin al kan baaruf musika kues, umon kan bi wajihu nas min gerib. ¹³Lawin delin kan musulin min delin la bi arfa hajat ta abinu, wa bagi nas tanin al ishtakal baru baru. Kaman kan fi Lawin al kan sekertariin, wa idariin, wa gufara ta bab. ¹⁴Wekit umon jibu gurush al akn wedi kle bet Yahwah, Hilkiah al kahin ligu kitab ta ganoon ta Yahwah al kan wedi be wasat ta Mosa. ¹⁵Hilkiah kelim le Shafan al katib, "Ana ligu kitab ta ganoon fi bet ta Yahwah." Hilkiah jibu kitab de le Shafan. ¹⁶Shafan shilu kitab de le mwlik wa gedimu tagrir, kelim, kadamini taki bi amulu ayi haja al wedi le umon. ¹⁷Umon fadi gurush al ligu fi bet ta Yahwah, wa umon selimu fi iden ta muragibin wa rujal al bi ishtakal. ¹⁸Shafan al katib weri le melik, "Hilkiah al kahin wedi le ana kitab" Yala Shafan agara min fugu le melik. ¹⁹Wekit melik asuma kelimat ganoon, huwo sheretu gumashat tuo. ²⁰Melik wedi awamir le Hilkiah, wa Ahikam jena ta Shafan, Abdon jena ta Micah, wa Shafan al katib, wa Asaiah kadam tuo, ²¹"Ruwa takum wa asalu irada ta Yahwah le Ana, wa le delin al fadulu fi Israel wa fi Yahuza, be sabab ta kelimat ta kitab al ligu de. Lanu kelimat de azim, zalan ta Yahwah al kubu fugu anina. Azim lanu judud ta nin ma asuam le kelimat ta kitab de ashan bi teii kulu haja al katibu fugu." ²²Yala Hilkiah, ma delin al melik weri le umon, ruw le Kaldah al nebiya, mara ta Shallum jena ta Tokhas jena ta Hasra, al bi harisu dulab (Mara de bi geni fi Urshelim fi mentiga nimra itnin), umon wunuso ma mara de be teriga de. ²³Mara de kelim le umon, "De haja al Yahwah, Ilah ta Israel kelim: kelim le rujal al rasulu itakum le Ana, ²⁴"De kalam al Yahwah wunuso: Ana bi ruw jibu Karisa fi mahal de wa le sukan tuo, kulu lanat la katibu fi kitab gidam ta melik ta Yahuza. ²⁵Hajat de bi hasil lanu umon sibu Ana wa aragu bakur le rabunat tanin, wa umon kutu Ana biga zalan be kulu hajat al iden tumon amulu, ashan kida zalan tai bi kubu fi mahal de, wa ma bi ageder batulu. ²⁶Lakin le melik ta Yahuza al rasulu itakum ashan bi asalu Yahwah an haja al huwo bi amulu, de kalam al itakum bi kelim le huwo, Yahwah, Ilah ta Israel kelim kida: An kalam al itakum asuma, ²⁷lanu geliba taki kafu wa ita rija nefsa taki gidam tai wa ita sheretu gumashat taki wa kure gidam tai, Ana kaman asuma le ita de yao elaan ta Yahwah- ²⁸ayinu Ana shilu ita le judud taki. Wa bi kutu ita fi gubur taki be salam, wa uyon taki ma bi ayinu karisa al Ana bi jibu fi mahal de wa le sukan tuo." ²⁹Rujal de shilu risala de wara le melik. ²⁹Yala melik rasulu rusul wa limu shiuk ta Yahuza wa Urshelim kulu. ³⁰Yala melik ruwa fuk fi bet ta Yahwah, ma kulu rujal ta Yahuza wa sukan ta Urshelim, wa kahana, Lawin, wa shaab kulu, min kebir le suker. Yala huwo agara kulu kelimat ta kitab ta ahad al ligu fi bet Yahwah fi adana tumon. ³¹Melik wegif fi mahal tuo wa amulu ahad gidam ta Yahwah, ashan bi hafiso wasaya tuo, wa gawanin tuo wa nuzum tuo, ma geliba tuo wa nefsa tuo kulu, wa bi tei kelimat ta ahad al katibu fi kitab de. ³²Huwo sibu kulu delin al fi Urshelim wa Benyamin wegif jambu ahad. Sukan ta Urshelim ish fi taa ta ahad ta Allah, Ilah ta judud tumon. ³³Yushia shilu kulu wasaka bara min ard ta shaab Israel. Huwom kutu ayi zol fi Israel abudu Yahwah, Ilah tumon. Fi ayamat tuo kulu, umon ma rija wara min duria wara Yahwah, Ilah ta judud tumon.

Chapter 35

¹Yushia amulu Aid al Fiseh fi Urshelim, wa umon daba kurfan ta Fiseh fi yom Arbatashar ta shahar al awel.

²Huwo kutu kahana ayi zol fi mahal tuo, wa shaja umon le kidima ta bet ta Yahwah.³Huwo kelim le Lawin al kan bi alimu Israel, al kasisun umon le Yahwah, "Kutu takum tabut de fi bet al Siliman jena ta Dauod, melik ta Israel abinu. Matkum arfa fi kitfa takum tani mara. Hasa kede itakum abudu Yahwah Ilah takum, wa amulu takum kidima le shaab tuo Israel. ⁴nazimu takum badun takum be hasab asma ta judud takum, tabi takum tujihat ta Dauod melik ta Israel, al muktub wa delin ta Siliman jena.⁵Wegiftakum fi mahal al mukadas, shilu takum wazaif takum be aksam takum be hasab abuab ta judud ta akwana takum, wa mahalat takum be aksam takum hasab biut ta judud takum Lawin. ⁶Daba takum kurfan ta Aid aln Fiseh, kadisu nefus takum, jahizu takum kurfan le akuwana takum, ashan bi amulu be hasab kalam ta Yahwah al kan wedi be wasat ta Mosa."⁷Yushia wedi talata alf kurufan, ganamayay le zebiha ta Aid al Fiseh le kulu shaab al kan fi, kaman huwo wedi talata alf ras ta bagara, de kulu kan min mumtalakat ta melik. ⁸Ruwasa tuo wedi tabaruaat le shaab, kahana, wa Lawin. Hilkiah, Zecheriah, wa Yaheil ruwasa ta bet ta Allah, wedi le kahana 2,600 zebiha ta Fiseh wa tultumiya ras bagara. ⁹Kaman Konaniah, Shemiah, wa Nasanael, akuwana tuo, wa Hashabiah, Yaeil, wa Yuzabad, rais ta Lawin, wedi kamsa alf zebiha ta Aid al Fiseh wa kumsumiya ras bagara le Lawin. ¹⁰Yala kidima kan jahizu, wa kahana wegif fi mahalat tumon, ma Lawin be aksam tumon, be hasab awamir ta melik. ¹¹Umon daba kurfan ta Fiseh, wa kahana rushu dum al umon shilu min Lawin de, wa Lawin bi tala jilid ta kurfan de. ¹²Umon tala muhragat, ashan umon bi gesimu be hasab biut ta judud ta shaab, ashan bi gedimu le Yahwah, ze ma katibu fi kitab ta Mosa. Umon amulu nefsa haja be bagarat. ¹³Umon aragu kurfan ta Fiseh be nar be hasab tujihat. Le zabaeih al mukasa, umon rakabu fi kujurun, wa marajil wa sahaf, wa umon arfa guwam le shaab kulu. ¹⁴Fi nihaya umon jahuzu zabaeih le badun tumon wa le kahana, lanu kahan iyal ta Haron, kan mushkulin be gedimu muhragat wa zabaeih, wa shuhum lahadi bilel ja, yala Lawin jahizu zabaeih le badun tumon wa le kahana, iyal ta Haron. ¹⁵Murenimin, iyal ta Asaf, kan fi mahal tumon, ze kan Dauod wejihu, Asaf, Himan, wa Yadusun rai ta melik, wa gufara kan fi ayi bab. Umon ma muhtaj ashan bi sibuh mahalat tumon ashan akuwana tumon Lawin jahizu le umon. ¹⁶Fi zaman dak kidim ta Yahwah kulu kan amulu le ihtifal ta Aid al Fiseh wa tegdim ta muhragat fi mazbah ta Yahwah, ze melik Yushiah wedi awamir. ¹⁷Shaab Israel al kan fi amulu Al Fiseh fi zaman dak, ma Aid al Fetir fi le saba yom. ¹⁸Ihtifal ta Aid al Fiseh ze de ma amulu fi Israel min yamat ta nebi Samuel, wele ayi melik min muluk ta Israel ihtefil ze Yushiah amulu de, sawa ma kahana, wa Lawin wa kulu shaab ta Yahuza wa Israel al kan fi, wa sukan ta Urshelim. ¹⁹Aid al Fiseh de kan amulu fi sena nimra tamantashar min hukum ta Yushiah. ²⁰Baat kulu hajat de, baat ma Yushiah nazimo haikal fi nizam, Nako melik ta Masir, ja ashan shakila did Karkamish fi Nahar al Farat, wa Yushiah ruwa ashan shkila did huwo. ²¹Lakin Nako rsulu sufara le huwo bi kelim, "Ana bi amulu ma inta shunu, Ya melik ta Yahuza? Ana ma bi ja did inta aleela, lakin did bet al ana bi ruwa shakila ma umon. Allah wedi le ana awamir kede ana istajil, ashan kida kede inta rija min mashakil ma Allah, al fi ma ana, wele huwo bi demiro inta." ²²Yushiah aba rija min huwo. Huwo kutu nfa tuo ashan bi shakilan ma huwo. Huwo ma asuma le kelimat ta Neko al tala min kasma ta Allah; yala huwo ruwa ashan bi shakila fi wadi Majdo. ²³Nas ta la haraba drubu melik Yushiah, Yala melik kelim le kadamintu, "Shilu takum ana bait, lanu awugu ana kaab." ²⁴Yala kadamintu shilu huwo bara, wa kutu huwo fi arabiya tuo al tani. Umon shilu huwo fi Urshelim, mahal al huwo ruwa mutu fugu. Dufunu huwo fi magabir ta judud tuo. Yahuza wa Urshelim kulu kure huwo. ²⁵Armiya kure Yushiah; kulu murenimin al banat wa walad kure an Yushiah lahadi yom ta aleela. Gunat de bi adda le Israel; katibu umon fi gunat ta kure. ²⁶Wa bagi hajat ta Yushiah, wa amail tuo al kues muktub fi namos ta Yahwah- ²⁷wa amail tuo, min didaya lke nihaya, muktub fi kitab ta muluk ta Yahuza wa Israel.

Chapter 36

¹Biga shaab ta beled ardi shilu Jehaahaz weled ta josia, wa kutu huwo melik fi mahal ta abu towo fi ourshelim.
²Jehoahaz kan indu talata wa ishirin sena laman huwo bada hokum, huwo hokum talata ahahar fi ourshelim.
³Melik ta masir kan shilu huwa bara min ourshelim, wa asuru huwo keli dafa garama ta beled, miya awozan ta fida, wa wozna min al dahab. ⁴Melik ta masir kutu eliakim, kan aku ta jechoahaz melik ta yahuza wa ourshelim (wa geiru isim ta Eliakim le Jehoiaikim). Necho kan shilu aku ta Elinkim Jehoahaz wa jibu huwo fi masir.
⁵Jehoaikim kan indu kamsa wa ishirin sena laman huwo bada hokum, wa huwo kan hokum bidashar sena fi ourshelim. Huwo kan amulu batal fi ena ta yahwa Rabana towo. ⁶Nebukadnasir, melik ta babel kan hajim wa robutu huwo be genzir jibu fi babel. ⁷Nebukadnasir kan hajat min beit ta yahwa le babel, wa kutu umon fi kasr bitowo fi babel. ⁸Le hajat tannin al bi kusus jechoiakim, hajat al kaab al huwo kan amulu, wa al kan ligo did huwo, katibu fi kitab ta muluk ta yahwa wa Israel, bega jechoiachin weled bitowo kan geni melik fi mahal bitowo.
⁹Jechoiachin kan indu tamania sena laman uwo bada hokum, huwo kan hokum talataa ahahar wa ashara yom fi ourshelim. Huwo kan amulu hajat batal fi ena ta yahawa. ¹⁰Fi bidaya ta sena melik nubukadnasir kan rasulu rujal wa jibu huwo le bebel, ma hajat al gali min beit ta yahwa, wa kutu zedekia ahal towo melik le yahwa wa ourshelim. ¹¹Zedekia kan indu wahid wa ishirin sena laman huwa selim sulta, huwo hokum hidashar sena fi ourshelim. ¹²Huwo kan amulu hajat batal fi ena ta yahwa Rabana towo, huwo kan ma nenzil nefsa towo gidam armiya al nebi, al kan bi wonusu min kasma ta yahwa. ¹³Zedekia Kaman kan merid did melik nubukadnasir, al kan kutu huwo halifu bi kun tabi huwa be Rabana. Lakin zedekia kan dowi ras towo, wa gelba bi towo ashan bi agilibu did yahwa, Rabana ta Israel. ¹⁴Ziyada le de, kulu roasa ta kahana wa shaab kan ma umana kalis, wa umon kan tabe momarasat al batal ta bilad dak, umon ajinu lousu beit ta yahwa al huwa kan karizu fi orshelim.
¹⁵Yahwa, Rabana ta judud tomon, kan rasulu kalam le umon rusul tani wara tani, ashan huwo indu hanan le shaab bi towo wa le mahal al huwo bigeni. ¹⁶Lakin umon kan kutu rusul fi tajriba, alisu lkalamat towo, wa higu anbiya towo lahadi zalan ta yahwa kan gum jidu did shaab bitowo, hata kan mafi mosaad le kalam de. ¹⁷Bekida Rabana kan jibu le umon melik ta kaldaniin, al kan katulu shabab tomon ma seif dakil maabad, wa kan ma indu rahma le shabab wa banat al azra, nas kubar, abu shaar abiyad. Rabana kan wodi umon kulu fi ida towo. ¹⁸Kulu afasat al fi beit ta Rabana, kebir wa suker, kazaen al fi ta rabana, wa kazaen ta melik mata kadat towo shilu kulu le Bebel. ¹⁹Humon kan haragu beit ta Rabana, kasuru sur ta ourshelim, haragu kulu kusur amarat, wa karabu kulu hajat al gali al fi fogo. ²⁰Melik kan shilu ma huwo nas al nofudu min seif. Umon kan biga abid le huwo wa le awolad bitowo lahadi zaman ta mamlaka ta faris. ²¹Kalam de kan hasil ashan bi hagigu kalam ta yahwa bewasit be lisan ta armiya, lahadi beled bija itmataa be raha ta subut, beled bi hafizu yom sebit fi kulu zaman ta karab al bi kun sebein sena. ²²Hasa fi sana al awel ta kursh, melik ta faris, ashan kalam ta yahwa min kasma ta armiya bi amulu nefsa, yahwa kan harik gelba roho ta kursh, melik ta faris ashan bi wodi eilan fi kulu mahalat ta mamlaka towo, wa kan katibu gali, ²³De yau haja al kursh melik taa faris kelim, Yahwa Rabana ta sama, wodi le ana kulu ma melik ta arid. Huwo amiru ana ashan abinu le huwo beit fi ourshelim, al fi yahuza. Ayi zol min nus bitakum al min shaab ta Rabana keli ruwa, keli yahwa Rabana takum kun ma intum.

Ezra

Chapter 1

¹Fi awel sena ta Cyrus, melik ta Persia, Yahwa kamilu kelima tou al ja min kasma ta Jeremeiah. wa hariku roho ta Cyrus. Sot ta Cyrus tala bara fi ras momlaka tou kulu. De yau kalam al kan katibu wa wonusu: ²"Cyrus, melik ta Persia, kelimu: Yahwa, Allah ta Samah, wodi le ana kulu momlaka ta al ard, wa huwo iktaru ana ashan bi abinu bet le huwo fi Urselim fi Yahudiya. ³Kan munu yau min nas tou (kede Allah tou kun ma huwo) bi ruwa lahadi Urselim al fi Yahudiya wa abinu bet le Yahwa, Allah ta Israel, Allah al fii fi Urselim. ⁴Nas ta ai tija ta momlaka al bagi nas ta ard gi geni ze ajanib kede wodi le umon fida wa dahab, ma hajat wa bahaim, kaman ma hadaya al inta bi wodi be huria le bet ta Allah fi Urselim." ⁵Baad dak al ruaus usar ta al judud ta Yahuzah wa Benjamin, al khahana wa Lawien, wa ai wahid al roho ta Allah hariku le rua wa abinu bet tou gamu. ⁶Delin hawuli umon saidu sokol tomon ma fida wa hajat dahab, hajat, haiwanat, gaimat, wa tekdimat hurirada. ⁷Cyrus melik ta Persia kaman fiku al hajat tabi le bet ta Yahwa al Nebuchadnezzar kan jabu min Urselim wa kutu fi biyut ta rabanat ta nefsa tou. ⁸Cyrus kutu umon fogo ida ta Mithredath al amin mal, al hasibu umon bara le Sheshbazzar, khaid ta

Yahudiya.⁹De kan adad tomon: teletin basins ta dahab, wahid alf basins ta fida, tisa-isirirn basins tanin,¹⁰teletin kuwar ta dahab, 410 kuwar sukar ta fida, wa wahid alf hajat tanin be ziada.¹¹hinak kan 5,400 dahab wa ahat fida be ikmalu. Sheshbazzar jabu kulu umon zaman al muhajirin masa min Babilon le urselim.

Chapter 2

¹Delin yau al nas fi al wulaya al masa bara min al abudiya ta melik Nebuchadnezzar, al kan hajiru umon fi Babylon, al nas al rija le ayi ta mudun tomon ta Urselim wa fi YahudiYa. ²Umon ja ma Zerubbabel, Joshua, Nehemiah, Seraiah, Reelaiah, Mordecai, Bilshan, Mispar, Bigvai, Rehum, wa Baanah. De yau al sejila ta al ruja al nas ta Israel. ³Al ajial ta Parosh: 2,172. ⁴Al ajial ta Shephatiah: 372. ⁵Al ajial ta Arah: 775. ⁶Al ajial ta Pahath-Moab, wasat Jeshua wa Joab: 2, 812. ⁷Al ajial ta Elam: 1,254. ⁸Al ajial ta Zattu: 945. ⁹Al ajial Zakkai: 760. ¹⁰Al ajial ta Bani: 642. ¹¹Al ajial ta Bebai: 623. ¹²Al ajial ta Azgad: 1,222. ¹³Al ajial ta Adonikam: 666. ¹⁴Al ajial ta Bigvai: 2,056. ¹⁵Al ajial ta Adin: 454. ¹⁶Al ajial ta Ater, wasat Hezekiah: tamania-tisayin. ¹⁷Al ajial ta Bezai: 323. ¹⁸Al ajial ta Jorah: 122. ¹⁹Al ruja al ta Hashum: 223. ²⁰Al ruja al ta Gibber: kamsa-tisayin. ²¹Al ruja al ta Bethlehem: 123. ²²Al ruja al ta Netophah: sita-kamsin. ²³Al ruja al ta Anathoth: 128. ²⁴Al ruja al ta Azmaveth: itnin-arbayin. ²⁵Al ruja al ta Kiriath Arim, Kephirah, wa Beeroth: 743. ²⁶Al ruja al ta Ramah wa Geba: 621. ²⁷Al ruja al ta Michmas: 122. ²⁸Al ruja al ta Bethel wa Ai: 223. ²⁹Al ruja al ta Nebo: itnin-kamsin. ³⁰Al ruja al ta Magbish: 156. ³¹Al ruja al ta al Elam tanin: 1,254. ³²Al ruja al ta Harim: 320. ³³Al ruja al ta Lod, Hadid, wa Ono: 725. ³⁴Al ruja al ta Jericho: 345. ³⁵Al ruja al ta Senaah: 3,630. ³⁶Al kahana: ajial ta Jedaiah ta al bet ta Jeshua: 973. ³⁷Ajial Immer: 1,052. ³⁸Ajial Pashhur: 1,247. ³⁹Ajial Harim: 1,017. ⁴⁰Al Lawien: ajial ta Jeshua wa Kadmiel, ajial ta Hodaviah: arba-sebeyin. ⁴¹Al murenimin haikal, ajial ta Asaph: 128. Al ajial ta al hurasbab: ⁴²ajial ta Shallum, Ater, Talmon, Akkub, Hatita, wa Shobai: 139 kulu. ⁴³Delin al kan ayanu le kidma fi al haikal: ajial ta Ziha, Hasupha, Tabbaoth, ⁴⁴Keros, Siaha, Padon, ⁴⁵Lebanah, Hagabah, Akkub, ⁴⁶Hagab, Shalmi, wa Hanan. ⁴⁷Al ajial ta Giddel: Gahar, Reaiah, ⁴⁸Rezin, Nekoda, Gazzam, ⁴⁹Uzza, Paseah, Besai, ⁵⁰Asnah, Menunim, wa Nephusim. ⁵¹Al ajial ta Bakbuk: Hakupha, Harhur, ⁵²Bazluth, Mehida, Harsha, ⁵³Barkos, Sisera, Temah, ⁵⁴Neziah, wa Hatipha. ⁵⁵Al ajial ta kudam Solomon: ajial ta Sotai, Hassophereth, Peruda, ⁵⁶Jaalah, Darkon, Giddel, ⁵⁷Shephatiah, Hattil, Pochereth, Hazzebam, wa Ami. ⁵⁸Inak kan 392 be adad ajial ta delin ayanu le kidam fi al haikal wa ajial ta kudam Solomon. ⁵⁹Delin al sibu Tel Melah, Tel Harsha, Kerub, Addon, wa Immer-lakin umon kan ma bi agder le barhinu/arufu jidi tomon min Israil- ⁶⁰mindimnu 652 ajial ta Delaiah, Tobiah, wa Nekoda. ⁶¹Kaman, min al ajil kahana: al ajial ta Habaiah, Hakkoz, wa Barzillai (al salu mara tou min al banat ta Barzillai ta Gilead wa kan lagibu be isim tomon). ⁶²Umon fetisu le sejilat sulala tomon, lakin ma agder ligo umon, kida umon kan fasilu min al kahanut ze ma nedifin. ⁶³Kida al hakim wori le umon umon lazim ma bi akul ayi zebiha al mukadas lakadi al kahin ma Urim wa Thummim/jar ta gura sedeku. ⁶⁴Al kuli mojomu adadum 42,360, ⁶⁵ma limu ajial tomon wa kadimat tomon(delin kan 7,337) wa zukur wa inas tomon murenimin haikal(miten). ⁶⁶Hasasin tomon: 736. Mules tomon:245. ⁶⁷Jimal tomon: 435. Hamir tomon: 6,720. ⁶⁸Zaman umon masa le al bet ta Yahwa fi Urselim, al kebir gudud gadam hadayat hurirada le abinu al bet. ⁶⁹Umon wodi alahasab le makdira tomon le damu sokol: wahid-sityin alf gurush dahab, kamasa alf wazanat fida, wa miya jalabiat khahanut. ⁷⁰Kida al Khahana wa Lawien, al nas, al murenimin haikal wa hurasbab, wa delin ayanu le kidma fi al haikal tasakanu mudun tomon. Kulu al nas fi Israil kanu fi mudun tomon.

Chapter 3

¹Huwo kan saba sahar bat al nas ta Israel rija wara le mudun tomon, zaman umon limu sawa ze wahid zol fi urselim. ²Jeshua welet ta Jozadak wa akwana tou al kahana, wa Zerubbabel weled ta Shealtiel, wa akwana tou gamu fok wa abinu Mazba ta Allah ta Israil le gedim tekdimat mahruk ze huwo yau moktub fi al ganun ta Musa al rajul ta Allah. ³Baad dak umon asisu al mazba fok hamila tou, leanu kof kan fogo umon ashan al nas ta al ard. Umon gedimu tekdimat mahruk le Yahwa fi sabah wa misa. ⁴Umon kaman ihtefis al Iktifal ta Sakan ze huwo yau moktub wa gedimu tekdimat mahruk yom bat yom al ahasab le al karar, ai wajib yomi fogo yom tou. ⁵Al ahasab motlub, hinak kan tekdimat mahruk yomiyan wa sahariyan mara wahid wa tekdimat le kulu al iktifalat kutu ta Yahwa, sawa ma kulu al tekdimat hurirada. ⁶Umon bada le gedim tekdimat mahruk le Yahwa fi al awel yom ta al sahar saba, hata lo al haikal kan lisa ma abinu. ⁷Kida umon wodi fida le al umal ta hujar wa nas funun, wa umon wodi akil, mosrub, wa zet le al nas ta Sidon wa Tyre, kida umon biga bi jibu aksab cedar be bahar min Lebanon le Joppa, ze kalifu le umon be Cyrus, melik ta Persia. ⁸Baad dak fi al sahar itnin ta al itnin senawat bat umon ja le al bet ta Allah fi Urselim, Zerubbabel weled ta Shealtiel, Jeshua welet ta Jozadak, al kahana al tanin, al Lawien, wa delin al ja min abudiya wara le Urselim bada al sokol. Umon wodi al Lawien isirin senawat fi umur wa kubar le ragibu al sokol ta al bet ta Yahwa. ⁹Jeshua wa awulad tao wa akwanu, wa Kadmiel wa awulad tou, al kan ajial ta Hodaviah), wa al awulad ta Henadad wa awulad tomon wa akwana-kulu min umon kan Lawien-damu sawa fi rigaba ta delin sakalin fogo bet ta Allah. ¹⁰Al banayin kutu asas le al bet ta Yahwa. De biga sibuh al kahana agder le wogif be gumasat tomon ma turumbetat, wa al Lawien, awulad ta Asaph, le sabihu Yahwa ma cymbals, bes ze ida ta Daud, melik ta Israel kan amiru. ¹¹Umon gana ma tesbih wa tasukurat le Yahwa, "Huwo yau kuwes! Ahat amana tou le Israil bi geni lelabad." Kulu al nas kore bara ma suraqh sedid ta farah fi tesbih ta Yahwa ashan al asas haikal kalas biga kutu. ¹²Lakin ketir ta al kahana, Lawien, wa rais judud, delin al kan kubar wa kan aiynu al awel bet, zaman asas bet de kan kutu gidam uyuun tomon, kore shedid. Lakin ketir nas kan sarikin be farah ma moksut wa sort bahja. ¹³Ze netija, nas kan ma agder le ferigu al farah wa sort bahja min al sort ta nas bi kore, leanu al nas kan bi kore fok ma farah azim, wa al sort kan asmau min beyit sedid.

Chapter 4

¹Hasa juzu adda ta Yahuzah wa Benjamin sima gali al nas al kan biga mihjar kan hasa bi abinu al haikal le Yahwa, al Allah ta Israel. ²Kida umon wajihu Zerubbabel wa al ruus ta usar judud tomon. Umon kelim le umon, "Kede nina abinu ma intum, le, ze intum, nina bi fetisu Allah takum wa kalas zabihu le huwo mini al ayom zaman Esarhaddon, melik ta Assur, jabu nina le makan de."³Lakin Zerubbabel, Jeshua, wa al ruus ta usar judud tomon kelim, "de yau ma intum, lakin nina al lazim bi abinu al bet ta Allah tanina, leanu de yau nina al bi abinu le Yahwa, al Allah ta Israel, bes ze melik Cyrus ta Persia amiru."⁴Kida nas ta al ard amulu idenat Yahudiyyin deyif; umon amulu al Yahudiyyin kafu le abinu. ⁵Umon kaman wodi rosua le mustusarin le habitu kutat tomon. Umon amulu de fi zaman kulu ayom ta Cyrus wa fijua al hukum ta Darius melik ta Persia. ⁶Baad dak fi al bidaya ta hukum Ahasuerus umon katab al tuham dit al sukan ta Yahuzah wa Urselim. ⁷Huwo kan zaman fi aysm ta Artaxerxes al Bishlam, Mithredath, Tabeel, wa suraka tomon katab le Artaxerxes. Al juwab kan moktub be Aramaic wa terjimu. ⁸Rehum al khaid wa Shimsahai al katib katab teriga de le Artaxerxes an Urselim. ⁹Baad dak Rehum, Shimshai, wa suraka tomon, al kan guda wa muwazifin tanin fi al hakuma, al Farisien, ruja min Erech wa Babylon, wa al ruja min Susa (de yau, al Elamitien)-umon katab al juwab- ¹⁰wa umon kan limu be al nas al uzama wa kuat ta qabir Ashurbaipal le geni fi Samiria, kaman ma al bagin al kan fi al Wulaya Beid min Bahar. ¹¹De yau sura ta juwab al umon rasulu le Artaxerxes: "Kadamin taki, ruja ta al Wulaya Beid min Bahar, katifu de: ¹²Kede al melik arufu gali al Yahud al ruwa min itan kalas ja diid nina fi Urselim le abinu medina tamarut. Umon kalas kalasu hos wa amulu siyana ta asas. ¹³Hasa kede melik arufu gali kan medina de yau abinu wa al heta yau kalasu, umon ma bi wodi ai usur wa daraib, lakin umon bi awugu al muluk. ¹⁴Be taakit ashan nina kalas akalna mileh al gara, huwo biga ma munasib le nina le aiyu ai adam karama hasil le al melik. Huwo yau ashan ze de nina kalas bi kabiru al melik ¹⁵le bahisu sejila abuhut takum wa le arufu gali de yau medina al mutmerit al bi awugu muluk wa wulayat. Huwo kalas sabibu masakil ketir le al muluk wa wulayat. Huwo kan biga markas le tamarut mini bedriri sedid. Huwo kan le sabab de kan medina de demiru. ¹⁶Nina bi kabiru al melik gali kan medina de wa heta kalas abinu, biga inak ma bi kun haja fadulu le inta fi al Wulayat Beid min Bahar."¹⁷Kida melik rasal bara al rad le Rehum wa Shimshai wa suraka tomon fi Samiria wa al tanin al umon fi al Wulaya Beid min Bahar: "Kede salam geni le intum. ¹⁸Juwal al intum rasulu le ana kan kalas terjimu wa agrau le ana. ¹⁹Kida Ana amiru al tahagigat wa iktasifu gali fi ayom wara umon kan itmaradu wa merid did muluk. ²⁰Muluk Uzama kalas hakam ala Urselim wa kan indu guwa ala ai haja fi al Wulayat Beid min Bahar. Usur wa daraib kan dafau le umon. ²¹Hasa, amulu karar le ruja delin le wogifu wa ma bi abinu medina de lahadi Ana amulu karar. ²²Keli intum kun harisn ma le jahilu de. Lee intum sibuh tahadid zede le zidu wa sabab kasara aktar le masleh al mulkia? ²³Zaman karar melik Artaxerxes kan agarau gidam Rehum, Shimshai, wa suraka tomon, umon masa bara be sura le Urselim wa asuru al Yahud le wogifu abinu. ²⁴Kida al sokol fogo al bet ta Allah fi Urselim wagaf lahadi al sena nimra itnin ta al hukum ta Darius melik ta Persia.

Chapter 5

¹Baad dak Haggai al nebi wa Zechariah al nebi, jil ta Iddo, itnaba fi al isim ta al Allah ta Israil le al Yahud fi Yahuzah wa Urselim. ²Zerubbabel weled ta Shealtiel wa Jeshua welet ta Jozadak gam fok wa bada le abinu al bet ta Allah fi Urseim ma al ambia al asyidu umon. ³Baad dak Tattenai al hakim ta al Wulaya Beid min Bahar, Shethar-Bozenai, wa suraka tou ja wa kelim le umon, "Munu wodi le intum Karar le abinu bet de wa kalasu hetat delin?" ⁴Umon kaman kelimu, "Munu yau al asma ta al rujal al bi abinu mabna de?" ⁵Lakin ena ta Allah kan fogo al shiyuk ta Yahudien wa adda tomon biga ma wogif umon. Umon kan bi istena le waraga le bi rasulu le al melik wa le karar le bi rijau le umon be kusus de. ⁶De yau sura ta juwab ta Tattenai, hakim ta al Wulaya Beid min Bahar, wa Shethar-Bonzenai wa suraka tou fi al Wolaya Beid min Bahar, al umon rasal le Darius al melik. ⁷Umon rasal kabar, katibu de le Melik Darius, "Kede kulu salam geni le inta. ⁸Kede melik arufu gali nina ruwa le Yahudiya le bet ta al Allah azim. Huwo biga abinu ma hujar kubar wa kasabin kutu fi al hetat. Sokol de kalas biga amulu kulu wa bi ruwa gidam kuwes be idenat romon. ⁹Nina asalu al shiyuk, 'Munu wodi intum karar le abinu bet de wa hetat delin?' ¹⁰Nina kaman asalu umon asma tomon kida inta biga arufu isim ta ai rajil al gedimu umon. ¹¹Umon juwabu wa kelim, 'Nina yau kadamini ta al wahid al yau al Allah ta sama wa ard, wa nina yau abinu bet de al kan abinu senawat wara zaman al melik azim ta Israel abinu huwo wa kalasu. ¹²Lakin, zaman judud ta nina zeilu al Allah ta sama, huwo wodi umon fogo al ida ta Nebuchadnezzar melik ta Babylonia, al Khaldien, al demiru bet de wa salu al nas fogo mihijar fi Babylonia. ¹³Lakin kaman, fi al awel sena zaman Cyrus kan melik ta Babylonia, Cyrus sadar karar le rijau abinu al bet ta Allah. ¹⁴Melik Cyrus kaman rijau al dahab wa hajat fida tabi le al bet ta Allah al Nebuchadnezzar kan jabu min al haikal fi Urselim le al haikal fi Babilon. Huwo rijau umon le Sheshbazzar, ah huwo kan amulu hakim. ¹⁵Huwo kelim le huwo, "Silu hajat delin. Ruwa wa kutu umon fi al haikal fi Urselim. Kede al bet ta Allah biga rijau abinu hinak." ¹⁶Baad dak Sheshbazzar de ja wa kutu al asas le bet ta Allah fi Urselim; wa huwo yau biga abinu, lakin yau lisa ma kalasu. ¹⁷Hasa kan huwo kwes le melik, kede huwo biga hagigu fi al bet ta al injazat fi Babilonia kan hukum min melik Cyrus mojud hinak le abinu bet ta Allah de fi Urselim. Biga kede al melik rasulu karar tou le nina.

Chapter 6

¹Kida melik Darius amal karar, wa umon fetisu bet al indu mustanadat, mahal al ta kunuz, fi Babilonia. ²Fi al mudun al reisia ta Ecbatana fi Medina kitab kan ligo; de kan sejilat tou: ³"Fi awel sena ta melik Cyrus, huwo sadar kara an al bet ta Allah fi Urselim: 'Kede al bet biga abinu ze makan le zebiha, kede asas tou biga kutu, kede fok tou geni sitin mitirat, wa urud tou sitin mitirat, ⁴ma talata sufuf ta hujar kubar wa saf ta loho jedid, wa kede al taman bi dafau be al bet melik. ⁵Hasa jibu wara al dahab wa hajat fida tabi le al bet ta Allah, al Nebuchadnezzar jabu le Babilonia min al haikal fi Urselim wa rasulu umon wara le haikal fi Urselim. Intum kede kutu umon fi al bet ta Allah. ⁶Hasa Tattenai, al hakim ta Wulaya Beid min Bahar, Shethar_Bozenai, wa suraka al fi al Wulaya Beid min Bahar, kelik beid! ⁷Sibu sokol ta bet ta Allah de barau. Hakim wa shyiuk ta Yahudin bi abinu bet ta Allah de fi makan dak. ⁸Ana amiru gali intum lazim amulu zede le shiyuk ta Yahudin delin al abinu bet ta Allah de: Daam min daraib ta melik beid min Bahar biga bi istagdimu le dafa rujal delin ashan umon ma bi wogif sokol tomon. ⁹Ai haja al deiru-ujul, korfan, au dinan le tekdima mahruk le Allah ta sama, dura, mileh, mosrub, au zet al ahasab le al amur ta al kahana fi Urselim-wodi hajat delin le umon kulu yom bedun fasal. ¹⁰Amulu de kida umon bi jibu al tekdima le al Allah ta sama wa seli le ana, al melik, wa awulad tai. ¹¹Ana amiru gali kan ai wahid kalifu karar de, amut lazim bi agilau min bet tou atanu fogo. Bet tou lazim biga bi gilibu makan wasaka ashan galat de. ¹²Kede Allah al kalas sibu isim tou le geni hinak sagitu ai melik au nas al arfa ida wa kalifu karar de, au le demiru bet ta Allah de fi Urselim. Ana, Darius, yau wodi karar de. Kede huwo biga nafisu ma jidiya!"¹³Baad dak ashan le karar rasulu ma Darius al melik, Tattenai, wali ta Wilaya Beid min Bahar, wa Shethar_Bozenai wa suraka tou, amulu ai haja al melik Darius kan amiru. ¹⁴Kida al shiyuk ta Yahudin abinu wa naja terhet al dirasat ta Haggi al nebi wa Zechariah, al jil ta Iddo. Umon kalasu buniyan tomon al ahasab le al karar ta Allah ta Israel wa be al karar ta Cyrus, Darius, wa Artaxerxes al melik ta Persia. ¹⁵Al bet kan kalasu fogo al yom al talit ta al sahar ta Adar, fi al sita sena ta hukum melik Darius. ¹⁶Nas Israelien, kahana, Lawien, wa al sujana ta al akirin iktefilu al dekdin ta bet ta Allah de ma farah. ¹⁷Umon gedimu miya teiran, miya korufan, wa Urbumiya dan le al dekdin ta al bet ta Allah. Itnasar galamayay abu rajil kan kaman gedimu ze tekdinat katia le kulu Israelien, wahid le ai gebila fi Israel. ¹⁸Umon kaman wasi kahana wa Lawien le sokol al gesimu le al kidma ta Allah fi Uselim, ze huwo kan moktub fi al kitab ta Musa. ¹⁹Kida delin al kan lisa fi mihjar iktefilu al Paska fi al yom arbatasar ta al sahar. ²⁰Al kahana wa Lawien kulu tahiru nufus tomon wa dabahu al zabihat Pussha le kulu al kan lisa fi mihjar, kulu ma nefsa tomon. ²¹Nas Israilien al akal juzu ta al laham Paska yau delin al kan rija min mihjar wa kalas asilu nufus tomon min al adam nadafa ta al nas ta al ard wa fetisu Yahwa, al Allah ta Israel. ²²Umon e malian farah iktefilu al Iktifal ta esh al Ma indu kemira le saba ayam, leanu Yahwa kalas jibu le umon al farah wa gilibu gelba ta melik ta Assur le gowi idenat tomon fi al sokol ta bet tou, al bet ta Allah ta Israel.

Chapter 7

¹Hasa baad de, zaman al hukum ta Artaxerxes melik ta Persia, Azra ja fok min Babilon. Judud ta Azra umon Seraiah, Azariah, Hilkihah, ²Shallum, Zadok, Ahitub, ³Amariah, Azariah, Meraioth, ⁴Zerahiah, Uzzi, Bukki, ⁵Abishua, Phinehas, Eleazar, al kan weled ta Haron reis kahana. ⁶Azra ja fok min Babilonia wa huwo kan khabir katib fi al ganun ta Musa al Yahwa, al Allah ta Israel, kan wodi. Al melik wodi huwo ai haja huwo asalu talama al ida ta Yahwa kan ma huwo. ⁷Juzu ta al ajial ta Israel wa al kahana, Lawien, muranimin haikal, hurasbab, wa delin wozifu le kidma fi al haikal kaman masa fok le Urselim fi al saba sena ta melik Artaxerxes. ⁸Huwo wosulu fi Urselim fi al kamsa sahar ta al nefsu sena. ⁹Huwo sibu Babilonia fi al awel yom ta al awel sahar. Huwo kan fi awel yom ta al sahar kamsa al huwo wosulu fi Urselim, hata kan ida al kwes ta Allah kan ma huwo. ¹⁰Azra kan asisu gelba tou le dirasa, silu bara, wa derisu al faraid wa kararat ta al ganun ta Yahwa. ¹¹De kan al karar al melik Artaxerxes wodi le Ezra al kahin wa kutab ta wasayat ta Yahwa wa farait le Israel: ¹²"Melik ta muluk Artaxerxes, le al kahin Ezra, kutab ta al ganun ta Allah ta sama: ¹³Ana bi amiru gali ai wahid min Israel fi mamlaka tai kaman ma kahana tomon wa lawien al deru ruwa le Urselim, bi ruwa ma inta. ¹⁴Ana, al melik, wa saba mustusarin tai, rasulu intum kulu bara le jamau malumat be kusus Yahuzah wa Urselim al ahasab le ganun ta Allah, al fi iden takum. ¹⁵Kede intum jibu al fida wa dahab al umon kalas gedimu majani le al Allah ta Israel, huwo al yau bi geni fi Urselim. ¹⁶Majani wodi kulu al fida wa dahab al kulu ta Babilonia kan wodi kaman ma sunu yau majani gedimu be al nas wa al kahana le bet ta Allah fi Urselim. ¹⁷Wa kida istakdim gurush de ashan isteri tor, dinan wa korufan, wa dura wa tekdimat mosurub. Gedim umon fogo al mazba al yau fi al bet ta Allah takum fi Urselim. ¹⁸Amulu kaman ma al fida tanin wa dahab ai sunu al yau kwes le intum wa akwana takum, al Allah takum bi rudu. ¹⁹Kutu al hajat al kan wodi majani le intum gidam huwo le kidma ta al bet ta Allah takum fi Urselim. ²⁰Ai haja tani al yau deiru le al bet ta Allah takum al intum talabu, silu taman tou min kazina tai. ²¹Ana, melik Artaxerxes, amulu karar le kulu al umana fi al Wulayat Beyit al Bahar, gali ai haja al Ezra asalu min intum kede wodi be kamil, ²²lakadi mia gramat ta fida, mia sawal ta dura, miya jaradil ta mosrubat, mia safiyat ta zet, kaman mileh bedun hudud. ²³Ai haja al ja min al karar ta Allah ta sama, amulu huwo ma tekris le bet tou. Leanu le biga zalat tou bi ja fogo al momlaka al tai wa awulad tai? ²⁴Nina bi wori le intum beinu intum kede ma asuru ai daraib fogo ai min al kahana, lawien, fananin, hurasbab, au fogo al nas bi amulu al kidma ta al haikal wa kudam ta al bet ta Allah de. ²⁵Ezra, ma al hikma al Allah kan wodi le inta, inta lazim iktar guda wa salatin le hukum kulu al nas fi al Wulayat Beid min Bahar, wa le kadimu kulu al aruf al gawanin ta Allah takum. ²⁶Agibu ai wahid al ma bi tii ganun ta Allah kamil au ganun al melik, kan be mutu, turuju, karabu ta hajat tomon, au sijn. ²⁷Sabihu Yahwa, Allah ta judud tanina, al kutu kulu de fi juwa gelba ta al melik le temjid al bet ta Yahwa fi Urselim, ²⁸wa al jibu tifagia ta amana le ana gidam al melik, mustusarin tou, wa kulu muwazifin tou aguwia. Ana kalas biga gowi be al ida ta Yahwa Allah tai, wa Ana limu kidat min Israel le ruwa ma ana.

Chapter 8

¹Delin yau al kiadat usar ta judud tomon al sibu Babilonia ma ana zaman al hukum ta melik Artaxerxes. ²Ta ajial ta Phiehas, Gershom. Ta ajial ta Ithamar, Danial. Ta ajial ta Daud, Hattush. ³Ta ajial ta Shecaniah, al kan min ajial ta Parosh, Zechariah, wa ma huwo hinak kan 150 rujal sejilu fi sejla ta kalfia tou. ⁴Ta ajial ta Pahath-Moab, Eliehoenai welet ta Zerahiah wa ma huwo kan miten rujal. ⁵Ta ajial ta Zattu, Ben Jahaziel wa ma huwo kan tultumia rujal. ⁶Ta ajial ta Adin, Ebed welet ta Jonathan wa ma huwo kan sejilu kamsin rujal. ⁷Ta ajial ta Elam, Jeshaiiah welet ta Athaliah wa ma huwo kan sejilu sebeyin rujal. ⁸Ta ajial ta Shephatiah, Zebasiah weled ta Michael wa mah huwo kan sejilu tamanin rujal. ⁹Ta ajial ta Joab, Obadiah weled ta Jehiel wa ma huwo kan sejilu 218 rujal. ¹⁰Ta ajial ta Bani, Shelomith welet ta Josiphiah wa ma huwo kan sejilu 160 rujal. ¹¹Ta ajial ta Bebai, Zechariah weled ta Bebai wa ma huwo kan sejilu tamania-isrin rujal. ¹²Ta ajial ta Azgad, Johanan weled ta Hakkatan wa ma huwo kan sejilu 110 rujal. ¹³Delin ta ajial ta Adonikam ja wara. Delin kan asma tomon: Eliphelet, Jeuel, wa Shemaiah wa ma umon ja sitin rujal. ¹⁴Ta ajial ta Bigvai, Uthai wa Zaccur wa ma huwo kan sejilu sebeyin rujal. ¹⁵Ana limu al musafirin fi al kana al masin le Ahava, wa nina jamau inak talata ayom. Ana tamamu al nas wa kahana, lakin ma agder ligo ayi ajial ta Lawi inak. ¹⁶Kida Ana rasal le Eliezer, Ariel, Shemaiah, Elnathan, Jarib, wa Elnathan wa Nathan, Zechariah, wa Meshullam-al kan kait-wa le Joiarib wa Elnathan-al kan mualimin. ¹⁷Kaman Ana rasalu umon le Iddo, al khaid fi Kasiphia. Ana wori le umon sunu le kelim le Iddo wa ahal tou, kudam al haikal bi geni fi Kasiphia, de yau, le rasulu le nina kudam le al bet ta Allah. ¹⁸Kida umon rasal le nina be ida al kwes ta Allah rajil ismu Sherebiah, zol hakim. Huwo kan min jil ta Mahil welet ta Levi weled ta Israel. Huwo ja ma tamantasar awulad wa akwana. ¹⁹Ma huwo ja Hashabiah. Hinak kaman kan Jeshaiiah, wahid ta al ajial ta Merari, ma akwana tou wa awulad tou, isirin rujal kulu. ²⁰Ta delin wodi le kidma fi al haikal, al Daud wa muozifin tou wodi le kadimu al Lawien: 220, kulu wahid be isim wodi sokol. ²¹Baad dak Ana alinu siyam fi al Ahava Kanal le nezilu nufustanina gidam Allah, le fetisu sika al adil min huwo le nina, sukerin ta nina, wa kulu mumtalakat tanina. ²²Ana kan kajlan le asalu al melik le al jesh au rujal husan le hafisu nina did ada fogo al sika, talama nina kalas kelim le al melik, 'Al ida ta Allah tanina yau fogo kulu al fetisu huwo le kwes, lakin guwa tou wa gadab yau fogo kulu al nesitu huwo.' ²³Biga nina samu wa fetisu Allah an de, wa nina kore le huwo. ²⁴Baad dak Ana iktaru rujal min al muazifin kahanut: Sherebiah, Hashabiah, wa asara ta akwana tomon. ²⁵Ana wozinu bara le umon fida, dahab, wa al hajat wa tekdimat le al bet ta Allah al melik, mustusarin tou wa muwazifin, wa kulu Israel kalas gedimu majani. ²⁶Kida Ana wozinu fogo ida tomon 650 guramat ta fida, miya guramat ta hajat fida, miya guramat ta dahab, ²⁷isirin aduwat al kan sawa kaman bekima ta alf dariks, wa itnin burunziat nedifu-kwes maunat gali/mukayem ze dahab. ²⁸Baad dak Ana kelim le umon, "Intum kalas kerisu le Yahwa, wa hajat delin kaman, wa fida wa dahab al tekdimat hurrida le Yahwa, al Allah ta judud takum. ²⁹Harisu fogo umon wa hafisu umon lakadi intum wozinu umon bara gidam al muwazifin kahanut, Lawien, wa kiadat ta usar ta Israel fi Urselim fi al guraf ta al bet ta Allah." ³⁰Al kahana wa al Lawien gabilu al fida al wozin, dahab, wa al hajat ashan biga le silu umon le Urselim, le al bet ta Allah ta nina. ³¹Nina ruwa bara min al Ahava Kanal fi al yom itnasar ta sahar wahid le mamuria le Urselim. Al ida ta Allah ta nina kan fogo nina; huwo hafisu nina min ida ta adu wa al delin al deiru le keminu le nina fogo al sika. ³²Kida nina dakalu Urselim wa geni hinak le talata ayam. ³³Baad dak fi al yom nimra arba al fida, dahab, wa hajat kan wozinu bara fi al bet ta Allah, fogo al ida ta Meremoth weled ta Uriah al kahin. Ma huwo kan Eleazar weled ta Phinehas, Jozabad weled ta Jeshua, wa Noadiah weled ta Binnui al Lawi. ³⁴Al adad wa wozin ta kuluhajat kan hadidu. Kulu al wozin kan moktub tehet fi zaman dak. ³⁵Delin al rija wara min al abudiya, al nas ta mihijar, gedimu tekdimat mahruk le Allah ta Israel: itnasar teyran le kulu al Israelien, sita-tisyin korufan, saba-sebyin dinan, wa itnasar galamayay abu rajil ze tekdimat katiya. Kulu kan tekdima mahruk le Yahwa. ³⁶Biga umon wodi al karar melik le muwazifin kubar ta melik wa al hukam fi Wilaya Beid min Bahar, wa umon saidu nas wa bet ta Allah.

Chapter 9

¹Zaman hajat delin kan amulu, al muazifin wajihu ana wa kelim, "Al nas ta Israil, al kahana, wa al Lawien lisa ma fasilu nufus tomon min nas ta al aradi tanin wa sokol batal tomon: Kanaanien, Hittien, Perizzien, Jebusien, Ammonien, Moabien, Masirien, wa Amorien. ²Leanu umon kalas salu juzu ta banat tomon wa awulad, wa kalas lakabatu al nas kudusin ma al nas ta aradi tanin, wa al muwazifin wa kiadat kalas biga awel fi adam amana de." ³Zaman Ana asuma zede, Ana seretu gumasat tai wa jelebia wa juru sar bara min ras tai, wa Ana geni tehet, moksur. ⁴Kulu delin al bi rogus fi kalamat ta Allah ta Israel an adam amana de limu le ana ze am Ana kan geni fadia lahadi al tekdimat ta misah. ⁵Lakin fi tekdimat ta misa Ana gum min makan tai ta ihana be gumasat tai mosurut wa jalabia, wa raka tehet wa midu idenat tai le Yahwa Allah tai. ⁶Ana kelimu, "Allah tai, Ana kajlan wa fadiya ashan arfa wusa tai le inta, leanu batal ta nina biga arfa be fok ras tanina, wa galat tanina raba le samawat. ⁷Min ayam ta judud ta nina lahadi hasa nina lisa bi geni fi zam kebir. Fi galtat ta nina, wa muluk, wa khahana ta nina kan wodi fi al ida ta muluk ta dunia de, le sef, le abudiya, wa le karaba wa fadiya fi wusa, ze nina yau alela. ⁸Lisa hasa le zaman guser, rahma min Yahwa Allah ta nina kalas ja le sibu nina besitin fadulu hai wa le wodi nina makan dusu kura fi makan tou kudu. De kan le Allah ta nina le fatau uyun ta nina wa le wodi nina raha suker fi abudiya ta nina. ⁹Leanu nina biga abit, lakin Allah ta nina kan ma nesitu nina lakin kalas midu tifagia ta amana le nina. Huwo kan amulu de fi gidam ta melik ta Persia ashan le wodi nina guwa jedid, kida nina bi agder rijau abinu bet ta Allah ta nina wa arfau min damar tou. Huwo amal de ashan gali huwo biga wodi nina hos ta himaya fi Yahuzah wa Urselim. ¹⁰Lakin hasa, Allah ta nina, sunu biga nina bi kelim baad de? Nina kalas nesitu awamir taki, ¹¹al awamir al inta wodi le kadamin taki al ambiya, zaman inta kelimu, "Ard de al intum bi dakalu ashan meliku huwo ma ard al nedif. Huwo biga waskan be nas ta al ard ma batal tomon. Umon kalas malau huwo min wahid akir le al tani ma adam nadafa tomon. ¹²Kida hasa, kede intum ma wodi banat le awulat tomom; mata kun silu banat tomon le awulat takum, wa intum kede ma fetisu salam mustemir tomon wa geni kwes, kida gali intum bi kun gowi wa akulu keirat ta ard, kida intum bi sibu iyal takum ashan meliku huwo le kulu zaman. ¹³Lisa baad ai haja al ja fogo nina le amail ta nina al batal wa galat tanina kebir-mini inta, Allah ta nina, kan bi abusu wara sunu galtat ta nina bi istehik wa sibu nina hai- ¹⁴kede nina tanimara kasuru awamir taki wa amulu zawaj mulakabat ma nas mokruhin delin? Inta ma bi kun zalan wa katulu nina ashan kede hinak ma bi kun wele wahid bi sibu, mafi wahid bi tefes? ¹⁵Yahwa, Allah ta Israel, inta yau bar, leanu nina kalas fadulu bes besit fi yom de. Aiynu! Nina yau ini gidam taki be galat ta nina, leanu mafi wahid ini al bi agder wogif gidam inta ashan kalam de.

Chapter 10

¹Ze Ezra seli wa ikterif, huwo kore wa jada nefsa tou tehet gidam al bet ta Allah. Al jama kebir ta rujal Israelien, nusuwan wa iyal limu le huwo, leanu al nas kan bi kore shedid. ²Shekaniah weled ta Jehiel ta al ajial ta Elam kelim le Ezra, "Nina kalas biga ma umana le Allah ta nina wa kalas jouzu nusuwan ajnabiat min nas ta aradi tanin. Lakin be ragmi ta de, lisa raja fi le Israel. ³Hasa kede nina amulu tifagia ma Allah ta nina ma rasulu bara kulu al nusuwan wa iyal tomon alahasab le towojihat wa faraid ta Allah ta nina, wa kede huwo biga amulu alahasab le al ganun. ⁴Gum, leanu haja de yau le inta ashan nefisu, wa nina yau ma inta. Kun gowi wa amulu zede. ⁵Ezra bada gam wa amulu muwazifin al khahana, al Lawien, wa kulu Israel wadu le amulu fi sika de. Kida umon kulu salu halifa shedid. ⁶Biga Ezra gam min gidam al bet ta Allah wa masa le al guraf ta Jehohanan weled ta Eliashib. Huwo kan ma akulu ayi ess au sirib ayi moyo, mini huwo kan haznan bekusus al adam amana ta delin al kan biga fi abudiya. ⁷Kida umon rasal kelima fi Yahuzah wa Urselim le kulu al nas al rija wara min mihjar le limu fi Urselim. ⁸Ai wahid al biga ma ja fi talata ayom alahasab le towojihat min al muwazifin wa shiyuk bi sadiru kulu al momtakat tou wa kaman bi fasilu min al jama kebir ta al nas al kan rija wara min mihjar. ⁹Kida kulu rujal ta Yahuzah wa Benjamin jamao fi Urselim fi talata ayom. Huwo kan al sahar tisa wa al yom isirin ta sahar. Kulu al nas geni fi al midan gidam al bet ta Allah, kayifin ashan be sabab haja de wa ashan al amtar. ¹⁰Ezra al khahin gam wa kelimu, "Intum be nefsa takum kalas irtakibu muamara. Intum aisin ma nusuwan ajanib be kida le zidu galat ta Israel. ¹¹Lakin hasa wodi shukur le Allah, Allah ta judud takum, wa amulu irada tou. Fasilu min al nas ta al ard wa min al nusuan ajanib." ¹²Kulu jama juwabu be sot shedid, "Nina bi amulu ze inta kalas kelimu. ¹³Talama, hinak kan nas ketir, wa huwo kan al zaman mator. Nina kalas ma indi guwa le wogif be bara, wa de yau ma bes sokol ta wahid au itnin ayam, talama nina kalas amulu galat shedid fi hala de. ¹⁴Baad de kede muwazifin ta nina mesilu kulu jama. Kede kulu delin kalas al rudu nusuwan ajnabiat le geni fi mudun ta ta nina ja fi al zaman al bi kutu ma shiyuk medina wa guda medina lahadi al zalan shedid ta Allah ta nina ruwa bara min nina." ¹⁵Jonathan weled ta Asahel wa Jahzeiah weled ta Tikvah aridu de, wa Meshullam wa Shabbathai al Lawi diffa umon. ¹⁶Kida nas al rija min mihjar amulu zede. Ezra al khahin iktaru rujal, al shiyuk fi usar ta judud tomon wa biyut-kulu min umon be isim, wa umon biga aiynu fogo gediya de fi al yom wahid ta sahar asara. ¹⁷Fi al awel yom ta awel sahar umon kan kalasu iktasifu yatu rujal kan gaidin ma nusuwan ajnabiat. ¹⁸Fi nus al ajial ta al khahana hinak kan fi delin al kan gaidin ma nusuwan ajnabiat. Wasat al ajial ta Jeshua weled ta Jozadak wa akwana tou hinak kan Maaseiah, Eliezer, Jarib, wa Gedaliah. ¹⁹Kida umon fikir ashan rasulu nusuwan tomon bara. Talama umon biga muznibin, umon gedimu koruf min al zeriba le galat tomon. ²⁰Wasat al ajial ta Immer: Hanani wa Zebadiah. ²¹Wasat al ajial ta Harim: Maaseiah, Elijah, Shemaiah, Jehiel, wa Uziah. ²²Wasat al ajial ta Pashhur: Elioenai, Maaseiah, Ishmael, Nethanel, Jozabad, wa Elasa. ²³Wasat al Lawien: Jozabad, Shimei, Kelaiah-de yau, Kelita, Pethahiah, Yahuzah, wa Eliezer. ²⁴Wasat al murenimin: Elisahib. Wasat al hurasbab: Shallum, Telem, wa Uri. ²⁵Wasat al Israilen al bagin-wasat al ajial ta Parosh: Ramiah, Izziah, Malkijah, Mijamin, Eleazar, Malkijah, wa Benaiah. ²⁶Wasat al ajial ta Elam: Mattaniah, Zechariah, Jehiel, Abdi, Jeremoth, wa Elijah. ²⁷Wasat al ajial ta Zattu: Elionai, Eliashib, Mattaniah, Jeremoth, Zabad, wa Azia. ²⁸Wasat al ajial ta Bebai: Jehohanan, Hananiah, Zabbai, wa Athlai. ²⁹Wasat al ajial ta Bani: Meshullam, Malluk, Adaiah, Jashub, wa Sheal Jeremoth. ³⁰Wasat al ajial ta Pahath-Moab: Adna, Kelal, Benaiah, Maaseiah, Mattaniah, Bezalel, Binnui, wa Manasseh. ³¹Wasat al ajial ta Harim: Eliezer, Ishijah, Malkijah, Shemaiah, Shimeon, ³²Benjamin, Malluk, wa Shemariah. ³³Wasat al ajial ta Hashum: Mattenai, Mattattah, Zabad, Eliphelet, Jeremai, Manasseh, wa Shimei. ³⁴Wasat al ajial ta Bani: Maadai, Amram, Uel, ³⁵Benaiah, Bedeiah, Keluhi, ³⁶Vaniah, Meremoth, Eliashib, ³⁷Mattaniah, Mattenai, wa Jaasu. ³⁸Wasat al ajila ta Binnui: Shimei, ³⁹Shelemiah, Nathan, Addaiah, ⁴⁰Maknadebai, Shashai, Sharai ⁴¹Azareel, Shelemiah, Shemariah, ⁴²Shallum, Amariah, wa Joseph. ⁴³Wasat al ajial ta Nebo: Jeiel, Mattithiah, Zabad, Zebina, Jaddai, Joel, wa Benaiah. ⁴⁴Kulu ta delin kan salu nusuwan ajnabiat wa indum iyal ma juzu minum.

Nehemiah

Chapter 1

¹Al kelimat ta Nehemiah welet ta Hakaliah: Hasa uwo hasal fi al sahar ta Kislev, fi al isirin sena, ze Ana kan fi al himaya ta Susa, ²gali wahid ta akuwana tai, Hanani, ja ma juzu nas min Yahuza, wa Ana asalu umon an al Yahud al kan tefest, al bagi ta al Yahudien al kan inak, wa an Arselim. ³Umon kelim le ana, "Delin fi al wulaya al fadulu fi

al abodia umon fi taab sedid wa fadia ashan al heta ta Arselim kan biga kasuru fadi, wa abuab tao kalas biga haragu be nar."⁴Ze guwam ze Ana asma kalamat delin, Ana geni tehet wa kore, wa le ayom Ana istemir be huzun wa siam wa salawat gidam al Allah ta sama. ⁵Biga Ana kelim, "Ita yau Yahuah, Allah ta sama, al Allah al yau azim wa ajib, al hafisu al ahat wa muhaba tao gowi sedid ma delin al hibu uwo wa hafisu wasayat tao.⁶Asma le salawat tai wa fata uyuun taki, kida ita kede asma le salawat ta kadam taki al Ana hasa seli gidam taki nahar wa bilel le nas ta Israil kadam taki. Ana bi ikterif al katiat ta al nas ta Israil, al yau nina kalas aktau dit ita. Kulumina Ana wa bet ta abu tai kalas aktau. ⁷Nina kalas amulu batal sedid dit ita, wa nina biga ma hafisu al wasayat, al faraid, wa al gawanin ita amiru kadam taki Musa.⁸Malis zekiru fi fikra al kelima ita amiru kadam taki Musa , 'Kan itakum amulu beadamamana Ana bi setetu itakum wasat al umam, ⁹lakin kan itakum rija le ana wa tabi wasayat tai wa amulu umon, hata nas takum kalas setetu tehet sama al abaad, Ana bi limu umon min inak wa jibu umon le makan dak al Ana kalas iktaru le amulu isism tai fadulu."¹⁰Hasa umon yau kadamain taki wa nas taki, al ita kalas ankisu be guwa azim taki wa be iden taki gowi. ¹¹Yahuah, Ana bi asalu ita, asma hasa le al salawat ta kadam taki wa le al salawat ta kadamain taki al moksutin le karamat isism taki. Hasa wodi najah le kadam taki alela, wa wodi le uwo rahma fi al nazar ta rajil de." Ana kadimu ze arfakubaya le al melik.

Chapter 2

¹Fi al sahar ta Nisan, fi al isirin sena ta Artaxerxes al melik, uwo iktar mosrub, wa Ana salu al mosrub wa wodi uwo le al melik. Hasa Ana kan ma hasal geni haznan fi gidam tao. ²Lakin al melik kelim le ana, "Le usa taki biga hasnan kida? Ita ma bi beyinu le biga ayan. De lazim haznan ta gelib." Biga Ana tala kuaf sedid kalis. ³Ana kelim le al melik, "Kede al melik geni lelabad! Le biga usa tai ma bi geni hazin? Al medina, al makan turubat ta abuhai tai, biga fi damar, wa abuab tao kalas biga demiru be nar." ⁴Biga al melik kelim le ana, "Sunu ita deyiru ana bi amulu?" Kida Ana salet le al Allah ta sama. ⁵Ana juabu le al melik, "Kan uwo biga kuwes le al melik, wa kan kadam taki kan amulu kuwes fi nazar taki, ita bi rasulu ana le Yahuzah, le al medina ta turubat ta abuhai tai, ashan Ana biga birija abinu uwo." ⁶Al melik juabu le ana (wa al melka kan kaman bigeni jambu uwo), "Fetera godur sunu ita biga bikun bara wa miten biga ita birija?" Al melik kan moksut le rasulu ana zaman Ana wodi le uwo al ayom. ⁷Biga Ana kelim le al melik, "Kan uwo kuwes le melik, kede awurak biga wodi le ana le al hukam fi al Wulayat Beyit al Bahar kida gali umon kede asam le ana le rua abri manatic tomon fogo sika tai le Yahuzah. ⁸Kede kaman waraga bikun le Asaph inak al haris ta gabat al melik, kida gali uwo biagder wodi le ana loho le amulu madada le al abuab ta al himaya gerib le al haikal, wa le al heta ta al medina, wa le al bet al Ana bi rua geni fogo." Kida ashan al ida kuwes ta Allah kan fogo ana, al melik wodi le ana talabat tai. ⁹Ana ja le al hukam fi al Wulayat Beyit al Bahar wa wodi le umon awurak ta melik. Hasa al melik kalas rasal ma ana dubad ta al jess wa rujalhasasin. ¹⁰Zaman kadam ta Sanballat al Horonie wa Tobiah al Ammonie sima de, umon kan ma moksutin kalis gali wahidatani kan ja al yau bi fetisu le sayidu al nas ta Israil. ¹¹Kida Ana ja le Arselim wa kan inak talata ayom. ¹²Ana gum fi al lele, Ana wa al rujal besid ma ana. Ana kan ma wori le ayiwahid sunu Allah tai kalas kutu fijua gelba tai le amulu le Arselim. Inak kan mafi haiwan ma ana, bara min al wahid kan Ana bi sugu. ¹³Ana mased bara be lel be Bab al Wadi, letija al Bir ta Saalab wa le al Bab Wasak, wa murur/ayinu al asuar ta Arselim, al kalas biga moksut fadi, wa al bab kasab kan demiru be nar. ¹⁴Biga Ana rua fok le al Bab mamba/masdar wa al Sibaha ta melik. Al makan kan regeg kalis le al haiwan Ana bi sugu le dakalu jua. ¹⁵Kida Ana rua fok lel dak be al wadi wa ayinu al heta, wa Ana rija wara wa dakalu be al Bab Wadi, wa kida rija. ¹⁶Al hukam kan ma aruf wen Ana mased au sunu Ana amulu, wa Ana kan lisa ma kabiru la Yahudien, wele al kahana, wele al kubara, wele a; hukam, wele al bagin al amulu al sokol. ¹⁷Ana kelim le umon, "Itakum ayinu al mukila nina kalas fogo, kef Arselim biga fi damar wa abuab tao kalas biga demiru be nar. Halumu/Taal takum, kede nina rijaabinu al heta ta Arselim, kida nina biga ma bikun fi fadiya." ¹⁸Ana wori le umon gali iden kuwes ta Allah tai kan fogo ana wa kaman an al kelimat ta melik al uwo kan wonusu le ana. Umon kelim, "Kede nina gum fok wa abinu." Kida umon gowi idenat tomon le al sokol kuwes. ¹⁹Lakin zaman Sanballat al Horonie, wa kadam Tobiah al Ammonie, wa Geshem al Arabi sima an uwo, umon hagiru wa alisu nina, wa umon kelim, "Sunu yau itakum bi amulu? Itakum biga bi merid dit al melik?" ²⁰Biga Ana juabu umon, "Al Allah ta sama bi wodi le nina naja. Nina yau kadamin tao wa nina bi gum wa abinu. Lakin itakum ma indu nisba, wele hak, wa kalfia tarikia fi Arselim."

Chapter 3

¹Biga Eliashib al rais kahana gam fok ma akuwana tao kahana, wa umon abinu Bab Korfan. Umon kerisu uwo wa kutu abuab tao fi makan. Umon kerisu uwo ze abaad ze al buruj ta al miya wa ze abaad ze al Buruj ta Hanael.

²Gerib le uwo al rujal ta Jericho/Ariha istakal, wa gerib le umon Zaccur welet ta Imri istakal.³Al awulat ta Hassenaah abinu al Bab Samak. Umon amulu madadad le uwo, wa kutu abuab tao, giflat tao, wa hadait tao.

⁴Meremoth amulu siyana fi al juzu tani. Uwo yau al welet ta Uriah welet ta Hakkoz. Gerib le umon Meshullam amulu siyana. Uwo yau al welet ta Berechiah welet ta Meshezabel. Gerib le umon Zadok amulu siyana. Uwo yau al welet ta Baana.

⁵Gerib le umon al Tekoites amulu siyana, lakin kiadad tomon aba le amulu al sokol kelimu be musirifin tomon.⁶Joiada welet ta Paseah wa Meshullam welet ta Besodeiah amulu siyana al Bab Gedim. Umon amulu madadad le uwo, wa kutu abuab, giflat tao, wa hadait tao.

⁷Gerib le umon Melatiah al Gibeonie wa Jadon al Meronothie, umon kan rujal min Gibeon wa Mizpah, amulu siyana fogo al juzu wen al hakim ta al Wulaya Beyit al Bahar bi geni.

⁸Gerib le uwo Uzziel welet ta Harhaiah, wahid ta al sokoldahab, amulu siyana, wa gerib le uwo kan Hananiah, al bi sala ariyah. Umon rijaabinu Arselim ze abaad ze al Heta Wase.

⁹Gerib le umon Rephaiah welet ta Hur amulu siyana. Uwo kan al dabit idari kebir ta nus al mahaliya ta Arselim.

¹⁰Gerib le umon Jedaiah welet ta Harumaph amulu siyana gerib le bet tao. Gerib le uwo Hattush welet ta Hashabneiah amulu siyana.

¹¹Malkijah welet ta Harim wa Hasshub welet ta Pahath-Moab amulu siyana fogo taraf tani sawa ma al Buruj ta al Furun.

¹²Gerib le umon Shallum welet ta Hallohesh, al kait ta nus al mahaliya ta Arselim, amulu siyana, sawa ma banat tao.

¹³Hanun wa al sukan ta Zanoah amulu siyana al Bab Wadi. Umon rijaabinu uwo wa kutu abuab tao, giflat tao wa hadait tao. Umon amulu siyana fi alfi mitirat ze abaad ze al Bab Wasak.

¹⁴Malkijah welet ta Recab, al mosul ta al mahaliya ta Beth Hakkerem, amulu siyana le al Bab Wasak. Uwo abinu uwo wa kutu abuab tao, giflat wa hadayit tao.

¹⁵Shallun welet ta Kol-Hozeh, al mosul ta al mahaliya ta Mizpah, rija-abinu al Bab Masdar/Mamba. Uwo abinu uwo, wa kutu gifla fogo uwo wa kutu abuab tao, giflat,wa hadayit tao. Uwo kaman rija-abinu al heta ta al Bir ta Siloam be ginenat al melik, ze beyit ze al gidam sutu tehet min al medina ta Daud.

¹⁶Nehemiah welet ta Azbuk, al mosul ta nua al mahaliya ta Beth Zur, amulu siyana le al makan hawuli min al turubat ta Daud, le al bir- amulu ma zol, wa le al bet ta al rujal azim.

¹⁷Baat uwo al Lawien amulu siyana, kamanfogo Rehum welet ta Bani wa gerib le uwo, Hashabiah, al mosul ta nus al mahaliya ta Keilah, le mahaliya tao.

¹⁸Baat uwo rujalbelet tomon amulu siyana, kamanfogo Binnui welet ta Henadad, al mosul ta nus al mahaliya ta Keilah.

¹⁹Gerib le uwo, Ezra welet ta Jeshua, al mosul ta Mizpah, amulu siyana fi tija tani al gidam le al korokon fi al rokon al heta.

²⁰Baat uwo Baruch welet ta Zabai bejidiya amulu siyana fogo tija tani, min al rokon ta al heta le al bab ta al bet ta Eliashib al rais kahana.

²¹Baat uwo Meremoth welet ta Uriah welet ta Hakkoz amulu siyana tija tani, min al bab ta al bet ta Eliashib le al nihaya ta al bet ta Eliashib.

²²Jabu uwo al kahana, al rujal min al mantika hawuli Arselim, amulu siyana.

²³Bat umon Benjamin wa Hasshub salau gidam biut tomon. Bat umon Azariah welet ta Maaseiah welet ta Ananiah salau gerib le bet tao.

²⁴Bat uwo Binnui welet ta Henadad salau juzu tani, min al bet ta Azariah le al zawiya ta heta.

²⁵Palal welet ta Uzai amulu siyana fogo gidam al rokon ta al heta wa al buruj al be fok min al bet ta al melik fi al makan ta al huras. Baat uwo Pedaiah welet ta Parosh amulu siyana.

²⁶Hasa kudam al haikal bi geni fi Ophel/Gasur amulu siyana le al nukta aks al Bab Mayo fok al sherik wa al atuwal buruj.

²⁷Baat uwo al Tekoites amulu siyana tija tani al kan aks al buruj azim ze abaad ze al heta ta Ophel/Gasur.

²⁸Al kahana amulu siyanat be fok al Bab Husan, kulu wahid aks/be gidam bet tao.

²⁹Baat umon Zadok welet ta Immer amulu siyana fi al tija gidam bet tao. Biga baat uwo Shemaiah welet ta Shecaniah, al haris ta al bab sherik, amulu siyana.

³⁰Baat uwo Hananiah welet ta Shelemiah, wa Hanun al welet nimra sita ta Zalaph, amulu siyana tija tani. Baat uwo Meshullam welet ta Berechiah amulu siyana gidam diwanat/mahalat ta geni tao.

³¹Baat uwo Melkijah, wahid min al sakalin fi dahab, amulu siyana le al bet ta kudam al haikal wa al tujar al kan be gidam al Bab Mugabalat wa al dawawin ta geni al be fok fogo al rokon.

³²Al nas sakalin fi dahab wa al tujar amulu siyanat finus al diwan be fok ta al rokon wa al Bab Korufan.

Chapter 4

¹Hasa zaman Sanballat sima nina bi abinu al heta, biga haragu fijua uwo, wa uwo kan furu be zalan, wa uwo alisu/hagiru al Yahudien. Fi ²al gidam ta akuwana tao wa al jess ta Samiria, uwo kelim, "Sunu yau Yahudien tabanin delin bi amulu? Umon bi agder rijau al medina de le neftsatomon? Hal umon bi gedim zebihat? Hal umon bi kalasu al sokol fi yom? Hal umon bi jibu hujar le haya min al komat/gondurat ta kusa baat umon kan haragu?" ³Tobiah al Ammonie kan ma uwo, wa uwo kelim, "Kan bes al saalab arkaab fok fogo sunu umon kalas abinu, uwo bi kasuru tehet heta hujar tomon de!" ⁴Asma, Allah tanina, lianu nina kalas alisu. Rijau wara asuwat tomon fogo ruus nefsa tomon wa wodi umon kede nyakamuagilau bara fi al art al umon bi kun masajin. ⁵Ma ta kati ala zunub tomon wa ma ta masa katiya tomon min gidam taki, lianu umon kalas amulu al banayin biga zalan. ⁶Kida nina abinu al heta wa kulu al heta kan limu sawa le nus tul tao, lianu al nas indu ragba/niya le sokol. ⁷Lakin zaman Sanballat, Tobiah, al Arabi, al Ammonie, wa al Ashdodie sima gali al sokol ta siyana al hetat ta Arselim kan bi rua gidam, wa gali al makanat al moksor fi al heta kalas biga gofulu fok, zalan kebir haragu fijua umon. ⁸Umon kulu itjasau sawa, wa umon ja le sakila dit Arselim wa le amulu lakabata fogo. ⁹Lakin nina seli le Allah wa kutu huras ze himaya umon nahar wa bilel ashan le tahadid tomon. ¹⁰Biga al nas ta Yahuzah kelim, "Al guwa ta delin al boi arfa al tegilat biga bi sagit. Inak biga fi wasaka ketir, wa nina biga ma bi agder le abinu al heta." ¹¹Adu tanina kelim, "Umon biga ma bi aruf au ayinu lakadi nina ja wasat umon wa katulu umon, wa wogif al sokol." ¹²Fi al zaman dak al Yahudien al bi geni gerib le umon ja min kulu tijahat wa wonusu le nina asara marat, anziru nina an al muamara umon kan amulu dit nina. ¹³Kida Ana wazau nas fi al ajiza tehet ta al heta fi makanat al fadi. Ana kutu ayi usura ma siuf tomon, luharbat, wa dangat. ¹⁴Biga Ana ayinu, wa wogif fok, wa Ana kelim le al musakafin, wa le al mosulin, wa le al bagi ta al nas, "Ma ta kun biga kafu min umon. Zekiru fi fikra takum Rabuna, al yau kebir wa ajib. Sakila le usar takum, awulat takum wa banat takum, nusuwan takum, wa biut takum." ¹⁵Biga ja zaman inu aada tanina sima gali kutat tomon kan arufu le nina, wa Allah habitu kutat tomon, nina kulu biga rija le al heta, ayi wahid le sokol tao. ¹⁶Kida min zaman dak nus ta kadamin tai istakal bes fogo rijau-abinu al heta, wa nus ta umon amsuku luhabat, daragat, dangat, wa hajat ta sakila, zema al kiadat wogifin wara kulu al nas ta Yahuzah. ¹⁷Al nefsa umal al bi abinu al heta wa sakalin tulba kan kaman bi harisu makanat romon. Kuluwahid sakal ma wahid ida, wa ma al ida tani amsuku silah tao. ¹⁸Kulu bina labis sef tao fogo tija tao wa de yau kef uwo sakal. Al wahid/zol al bi afuku al turumbeta bi geni gerib ma ana. ¹⁹Ana kelim le al musakafin wa le al muwazifin wa le al bagi ta al nas, "Al sokol biga kebir wa wasi, wa nina biga musetetin fogo al heta, bayit min bat ta nina. ²⁰Kede itakum lazim jere be sura le al makan al itakum asama al sort ta turumbeta wa jamao inak. Allah ta nina bi sakila le nina." ²¹Kida nina kan amulu al sokol. Nus ta umon kan bi amsuku luharbat min al giam ta semis ta al sabah lakadi al ja ta nujum le bara. ²²Ana kaman kelim le al nas fi zaman dak, "Kede ayi rajil ma kadam tao geni bilel fi al wasat ta Arselim, kida umon bi kun le nina huras be bilel wa umal fi al nahar." ²³Kida wele Ana, hata akuwana tai, mafi wahid min nina geyeru gumasat ta nina, wa ayi wahid min nina arfa silah tao, hata kan nina rua le moyo.

Chapter 5

¹Biga al rujal wa nusuwan tomon gam be kore sedid dit akuwana tomon Yahudien. ²Lianu inak kan juzu al kelim, "Ma awulat ta nina wa banat nina biga ketir. Kida kede nina ligo dura ashan nina bi akulu wa geni hai." ³Inak kan kaman juzu al kelim, "Nina bi waadu mahal zara tanina, ginana ta nina, wa biut ta nina le ligo dura fi zaman al maja/jian." ⁴Juzu kaman kelim, "Nina kalas dayinu gurus le dafa daraib al melik fogo mahal zarat ta nina wa ginanat ta nina." ⁵Lisa hasa gisim ta nina wa dom yau sawa ze akuwana ta nina, wa iyal ta nina yau sawa ze iyal tomon. Assuru nina kalas le biu awulat ta nina wa banat ta nina le bi geni abit. Juzu ta banat ta nina kalas biga amulu abit. Lakin uwo yau ma fi guwa ta nina le sayidu ashan rujal tanin hasa meliku mahal zarat ta nina wa ginanat ta nina." ⁶Ana kan zalan sedid zaman Ana asma kore tomon wa kalamat delin. ⁷Biga Ana fekir fogo, wa jabu ugubat dit al musakafin wa muwozifin. Ana kelim le umon, "Itakum kalas kutu niya/rakba, wahid min aku tao bes." Ana amulu al jemeiya kebir dit umon ⁸wa kelim le umon, "Nina, ze ketir ze nina biga bi agder, kalas biu/isteru wara min abudiya akuwana ta nina Yahudien al kan biga biu le al umam, lakin itakum kaman biu akuwana takum gali umon biga bi biu wara le nina!" Umon kan askut wa ma ligo kelima le wonusu. ⁹Kaman Ana kelim, "Sunu itakum bi amulu uwo ma kuwes. Itakum ma bi agder dowuru fi al kafu ta Allah takum le hami al asuwat ta al umam al yau aada ta nina?" ¹⁰Ana wa akuwana tai wa kadmin tai bi wodi deyin le umon gururs wa dura. Lakin nina lazim wogif kutu ribeh fogo dyun delin. ¹¹Rijau le umon fi yom ta alela mahal zarat tomon, ginanat tomon, ginanat asjar zetun, wa biut tomon wa al nisba ta al gurus, al dura, al mosurub jedid, wa al zet al itakum silu min umon" ¹²Biga umon kelim, "Nina bi rija sunu nina salu min umon, wa ma asalu ayi haja min umon. Nina bi amulu ze ita kelim." Biga Ana nadi al kahana, wa amulu umon alifu le amulu ze umon kan waadu. ¹³Ana nafatu bara jeba ta jalabia tai wa kelim, "Kida kede Allah nofutuu bara min bet tao wa mumtalakat ayi rajil al biga ma hafisu waad tao. Kida kede uwo biga nafutu bara wa fadi." Kulu al jameiya kelim, "Amen," wa umon shukuru/sabihu Yahuah wa al nas amulu ze umon kalas waadu. ¹⁴Kida min al zaman Ana kan iktaru/ayinu le bi hakim tomon fi al art ta Yahuzah, min al isirin senawat lakadi al itnii-teletin sena ta Artaxerxes al melik, itnasar senawat, wele Ana la akuwana tai akal al akil wodi le al hakim. ¹⁵Lakim al hukam bediri al kan gabli ana kutu tegila kebir fok al nas, wa salu min umon arbain kilo ta fida le akil tomon yomi wa mosurub. Hata kadmin tomon bi assuru al nas. Lakin Ana ma amulu kida ashan be kafu ta Allah. ¹⁶Ana kaman istemir le sokol fogo al heta, wa nina ma biu ard, wa kulu kadmin tai kan limu inak le al sokol. ¹⁷Fogo terbeza tai kan al Yahudien wa al muwozifin, 150 rujal, bara min delin al ja le nina min wasat al ummam al kan hawuli nina. ¹⁸Hasa sunu kan jahizu kulu yom kan wahid bgar/tor, sita korufan iktaru, wa kaman tiur, wa ayi asara ayom kulu sikili ta mosurub fi kifaya, lisa le kulu de ana kan ma asalu/talabu al musaada/hafis ta akil ta al hakim/wali, ashan al talabat kan tegil kalis fogo al nas. ¹⁹Zekiru ana fi fikra taki, Allah tai, le kuwes, ashan be kulu al Ana kalas amulu le nas de.

Chapter 6

¹Hasa zaman Sanballat, Tobiah, wa Geshem al Arabi wa al aada ta nina tanin asma gali Ana kalas rijaabinu al heta wa gali inak kan biga mafi ayi tijahat sibu moksor fadi, hatawolu Ana kan lisa ma kutu al abuab fi al buabat, ²Sanballat wa Geshem rasal le ana kelim, "Taal, kede nina limu sawa fi makan tani fi al wadi ta Ono." Lakin umon deiru le amulu haja batal le ana. ³Ana rasal murasilin le umon, "Ana bi amulu sokol kebir, wa Ana ma bi agder nenzil tehet. Le biga al sokol bi wogif zema Ana sibu uwo wa nenzil tehet le itakum?" ⁴Umon rasal le ana al nefsa risala arba marat, wa Ana juabu umon al nefsu teriga ayi zaman. ⁵Sanballat rasal kadam tao le ana fi al nefsa teriga le kamsa marat, ma warag moftu fi ida tao. ⁶Fogo uwo kan moftub, "Uwo yau kabara/tagarir wasat al umam, wa Geshem kaman kelim kida, gali ita wa al Yahudien biga bi katitu le tomorut, lianu de yau kef itakum biga bi rija abinu al heta. Min sunu tagarirat/kabarat delin kelim, ita biga kalas deiru tala melik tomon. ⁷Ita kalas kaman iktaru ambia le amulu ilan de an ita fi Arselim, kelim, 'Fi melik inak fi Yahuzah!' Ita kede kun mutakit al melik bi asma tagarirat delin. Ashankida taal, kede nina wonusu ma badun tanina." ⁸Biga Ana rasulu kelima le uwo kelim, "Mafi hajat zede hasil ze ita kelim, leanu fijua gelba taki ita yau kalagu umon." ⁹Leanu umon kulu deiru le amulu nina kafu, fikir, "Umon bi wogif idenat tomon min amulu al sokol, wa uwo biga ma bi amulu." Lakin hasa, Allah, malis gowi idenat tai. ¹⁰Ana rua le al bet ta Shemaiah welet ta Delaiah welet ta Mehetabel, al kan limu fi bet tao. Uwo kelim, "Kede nina limu sawa fi al bet ta Allah, fijua al haikal, wa kede nina gofulu al al abuab ta al haikal, leanu umon kalas bija le katulu ita. Bi lel umon biga bija le katulu ita." ¹¹Ana juabu, "Biga zol ze ana bi jere bara? Biga zol ze ana bi rua fijua al haikal bes kida uwo bi agder kalisu haya tao? Ana ma bi rua/dakalu jua!" ¹²Ana lahisu gali uwo kan ma Allah al rasulu uwo, lakin gali uwo kan itnaba dit ana. Tobiah wa Sanballat kan ajiru uwo. ¹³Umon ajiru uwo le amulu ana kafu, kida gali Ana bikun bi amulu sunu uwo kelim wa akta, kida umon biga bi le ana isim batal biga zede le karabu/ahinu ana. ¹⁴Zekiru le fikira Tobiah wa Sanballat, Allah tai, wa kulu al umon amulu. Kaman zekiru le fikira al nebia Noadiah wa al bagi ta al ambia al hawil le amulu ana bi kafu. ¹⁵Kida al heta kan kalasu fi al yom kamsa-isisrin ta al sahar ta Elul/Sita, baat itniin kamsin ayom. ¹⁶Zaman kulu aada ta nina sima an uwo, kulu al umam hawuli nina, umon biga kafu wa umon his fi uyuun nefsa tomon. Lianu umon aruf al sokol kan amulu ma al musaada ta Allah tanina. ¹⁷Fi zaman zede al musakafin ta Yahuzah rasal kitabab ketir le Tobiah, wa awurak ta Tobiah ja le umon. ¹⁸Lianu inak kan ketirin fi Yahuzah kan morbutin be halifa le uwo, ashan uwo kan al welet nesif ta Shecaniah welet ta Arah. Welet tao Jehohanan kan salu ze mara tao al bit ta Meshullam welet ta Berechiah. ¹⁹Umon kaman wonusu le ana an amail tao al kuwes wa wori kilimat tai wara le uwo. Awurak kan rasulu le ana min Tobiah le kowofu ana.

Chapter 7

¹Zaman al heta kan kalasu wa Ana kalas kutu fok abuab fi makan, wa al hurasbuaba wa murenimin wa Lawien kalas kan iktaru, ²Ana wodi aku tai Hanani mosul ala Arselim, kaman ma Hananiah al kan bi ayinu/muragib ta al himaya, lianu uwo kan raji amin wa bi kafu Allah aktar min ketirin. ³Ana keim le umon, "Ma takum fata al abuab ta Arselim lakadi al semis biga sokon. Zema al hurasbuaba biga fi hirasa, itakum bi gofulu al abuab wa tarbasu umon. Iktaru huras min delin al bi geni fi Arselim, juzu fi al makan ta mahata hirasa tomon, wa juzu fi gidam ta biut al tomon." ⁴Hasa al medina biga wase wa kebir, lakin inak kan nas besit fogo uwo, wa mafi biut kan lisa biga rijauabinu. ⁵Allah tai kutu fijua gelba tai le limu sawa al musakafin, al muwozifin, wa al nas le sejilu umon be usar tomon. Ana ligo al kidab ta al sulala ta delin al reja fi al awel wa ligo al delin katifu fogo uwo. ⁶"Delin yau al nas ta al wulaya al rua wa tala bara min al abodia ta delin hajiru al Nebuchadnezzar al melik ta Babylon salu fogo hijra. ⁷Umon rijau le Arselim wa le Yahuzah, ayi wahid le medina tao. Umon ja ma Zerubbabel, Jeshua, Nehemiah, Azariah, Raamiah, Nahamani, Mordecai, Bilshan, Mispereth, Bigvai, Nehum, wa Baanah. Al adad ta al rujal ta al nas ta Israil mindimnu al delin. ⁸Al ajial ta Parosh, 2,172. ⁹Al ajial ta Shephatiah, 372. ¹⁰Al ajial ta Arah, 652. ¹¹Al ajial ta Pahath-Moab, abri al ajial ta Jeshua wa Joab, 2,818. ¹²Al ajial ta Elam, 1,254. ¹³Al ajial ta Zattu, 845. ¹⁴Al ajial ta Zakkai, 760. ¹⁵Al ajial ta Binnui, 648. ¹⁶Al ajial ta Bebai, 628. ¹⁷Al ajial ta Azgad, 2,322. ¹⁸Al ajial ta Adonikam, 667. ¹⁹Al ajial ta Bigvai, 2,067. ²⁰Al ajial ta Adin, 655. ²¹Al ajial ta Ater, ta Hezekiah, 98. ²²Al ajial ta Hashum, 328. ²³Al ajial ta Bezai, 324. ²⁴Al ajial ta Hariph, 112. ²⁵Al ajial ta Gibeon, 95. ²⁶Al rujal min Bethlehem wa Netophah, 188. ²⁷Al rujal min Anathoth, 128. ²⁸Al rujal ta Beth Azmaveth, 42. ²⁹Al rujal ta Kiriath Jearim, Kephirah, wa Beeroth, 743. ³⁰Al rujal ta Ramah wa Geba, 621. ³¹Al rujal ta Michmas, 122. ³²Al rujal ta Bethel wa Ai, 123. ³³Al rujal ta al Nebo tani, 52. ³⁴Al nas ta al Elam tani, 1,254. ³⁵Al rujal ta Harim, 320. ³⁶Al rujal ta Jericho, 345. ³⁷Al rujal ta Lod, Hadid, wa Ono, 721. ³⁸Al rujal ta Senaah, 3,930. ³⁹Al kahana: Al ajial ta Jedaiah (ta al bet ta Jeshua), 973. ⁴⁰Al ajial ta Immer, 1,052. ⁴¹Al ajial ta Pashhur, 1,247. ⁴²Al ajial ta Hari, 1,017. ⁴³Al Lawien: Al ajial ta Jeshua, ta Kadmiel, ta Binnui, wa ta Hadevah, 74. ⁴⁴Al murenimin: Al ajial ta Asaph, 148. ⁴⁵Al hurasbuaba ta al ajial ta Shallum, al ajial ta Ater, al ajial ta Talmon, al ajial ta Akkub, al ajial ta Hatita, al ajial ta Shobai, 138. ⁴⁶Al kadammin haikal: Al ajial ta Ziha, al ajial ta Hasupha, al ajial ta Tabbaoth, ⁴⁷al ajial ta Keros, al ajial ta Sia, al ajial ta Padon, ⁴⁸al ajial ta Lebana, al ajial ta Hagaba, al ajial ta Shalmi, ⁴⁹al ajial ta Hanan, al ajial ta Giddel, al ajial ta Gahar. ⁵⁰Al ajial ta Reaiah, al ajial ta Rezin, al ajial ta Nekoda, ⁵¹al ajial ta Gazzam, al ajial ta Uzza, al ajial ta Paseah, ⁵²al ajial ta Besai, al ajial ta Meunim, al ajial ta Nephushesim. ⁵³Al ajial ta Bakbuk, al ajial ta Hakupha, al ajial ta Harhur, ⁵⁴al ajial ta Bazluth, al ajial ta Mehida, al ajial ta Harsha, ⁵⁵al ajial ta Barkos, al ajial ta Sisera, al ajial ta Temkah, ⁵⁶al ajial ta Nezhiah, al ajial ta Hatipha. ⁵⁷Al ajial ta kadammin Solomon: al ajial ta Sotai, al ajial ta Sophereth, al ajial ta Perida, ⁵⁸al ajial ta Jaala, al ajial ta Darkon, al ajial ta Giddel, ⁵⁹al ajial ta Shephatiah, al ajial ta Hattil, al ajial ta Pochereth Hazzebaim, al ajial ta Amon. ⁶⁰Kulu kadammin al haikal, wa al ajial ta kadammin ta Solomon, kan 329. ⁶¹Delin kan al nas al rua min Tel Melah, Tel Harsha, Kerub, Addon, wa Immer. Lakin umon ma agder barhinu gali umon au usar ta jadud tomon kan ajial min Israil: ⁶²al ajial ta Delaiah, al ajial ta Tobiah, wa al ajial ta Nekoda, 642. ⁶³Delin al kan min al kahana: al ajial ta Habaiah, Hakkoz, wa Brazillia) al salu mara tao min al banat ta Barzillai ta Gilead wa bi semi be isim tomon). ⁶⁴Delin wori sejila tomon wasat del sejilu be sulala tomon, lakin umon kan ma agder bi ligo, kida umon kan fasilu min al kahanut ze manedifin. ⁶⁵Biga al hakim kelim le umon gali umon ma bi sibu le akulu nisba al akil ta kahana min al zabihat lakadi kan biga kahin resimu/kerizu ma Urim wa Thummim/gumsat kahanutia. ⁶⁶Al kulu jemeiya sawa kan 42,360, ⁶⁷baramin kadammin tomon rujal wa kadammin tomon nusuwan, al umon inak kan 7, 337. Umon indu 245 rujal murenimin wa nusuwan. ⁶⁸Hasain tomon kan 736 fi adad, iyal tomon, 245, ⁶⁹jimal tomon, 435, wa hamir tomon, 6,720. ⁷⁰Juzu min wasat al ruus ta usar ta ajial wodi hadayat le al sokol. Al hakim wodi le al kazina lafi tan ta dahab, 50 bensen, wa 530 malabis kahanutia. ⁷¹Juzu ta al ruus ta usar judud wodi fogo al kazina le al sokol isirin alf tan ta dahab wa 2,200 gurus ta fida. ⁷²Al bagi ta al nas wodi isirin alf tan ta dahab, wa itniin alf gurus ta fida, wa saba-sitin gumasat kahanutia. ⁷³Kida al kahana, al Lawien, al hurasbuwaba, al muernimin, juzu ta al nas, al kadammin haikal, wa kulu Israil sakanu fi mudun tomon. Be al sahar saba al nas ta Israi kan istagaru fi mudun tomon."

Chapter 8

¹Kulu al nas limu ze wahid zol fi al makan fadi fi gidam ta al Buaba Moyo. Umon asalu Ezra al katib le jibu al kitab ta al ganun ta Musa, al Yahuah kan amiru/wasi Israil. ²Fogo al awel yom ta al sahar saba, Ezra al kahin jabu al ganun gidam al jameiya, kulu ruja! wa nusuwan, wa kulu al bi agder asuma wa fahim. ³Uwo gilibu/wajihu al makan fadi fi gidam ta al Buaba Moyo, wa uwo agara min nu min sabah bediri lakadi nusnabar, gidam ruja! wa nusuwan, wa ayi zol bi agder fahim, wa kulu al nas asuma beterkis le al kitab ta al ganun. ⁴Biga Ezra al katib wagaf fok munasa min kasab al nas kan amuku/salau le al garat/sabab de. Wogif jambu tao kan Mattithiah, Shema, Anaiah, Uriah, Hilkiah, wa Maaseiah, fogo tija yomin tao; wa Pedaiah, Mishael, Malkijah, Hashum, Hashbaddanah, Zechariah, wa Meshullam kan wogifin fogo tija samal tao. ⁵Ezra fata al kitab fi al uyuun/nazar ta kulu al nas, lianu uwo kan wogif befok al nas, wa zaman uwo fata kulu al nas wagaf fok. ⁶Ezra wodi toshukhurat le Yahuah, Allah al azim, wa kulu al nas arfa fok idenat tomon wa jaubu, "Amen! Amen!" Biga umon dengir tehet wa abidu Yahuah ma usat tomon le al wata. ⁷Kaman Jeshua, Bani, Sherebiah, Jamin, Akkub, Shabbethai, Hodiah, Maaseiah, Kelita, Azariah, Jozabad, Hanan, Pelaiah-al Lawie_sayidu al nas fahimu al ganun, zema al nas fadulu fi makan tomon. ⁸Umon agara fi al kitab, Al ganun ta Allah, fasiru uwo wadeh ma tarjima wa wodi al mana kida al nas fihimu al giraya. ⁹Nehemiah al hakim, wa Ezra al kahin wa katib, wa al Lawien al kan terjimu le al nas kelim le kulual nas, "De yau yom kudus le Yahuah Allah takum. Ma ta kun kore au geni haznan." Lianu kulu al nas kore/ baka zaman umon asuma al kilimat ta al ganun. ¹⁰Biga Nehemiah kelim le umon, "Rua le sika takum, akulu al semin wa silu hajatanu hilu le asurubu, wa rasulu juzu tani le wahid al kan majahisu ayihaja, lianu de yau yom kudus le Rabuna tanina. Kede itakum ma geni haznanin, lianu al farah ta Yahuah yau guwa takum." ¹¹Kida al Lawien sibul al nas le rua, kelim, "Hush/Askut! lianu yom de yau kudus. Ma takun geni haznanin." ¹²Biga kulu al nas masa le sika tomon le akulu wa le asurubu wa le seriku akil wa le iktefilu ma farah azim ashan umon kalas fahimu al kilimat al kan fasiru/besiru biga moruf le umon. ¹³Fogo al yom nimra itniin al kiadat ta al usar ta judud min kulual nas, al kahana wa al Lawien, ja sawa le Ezra al katib le fahim hikma min al kilimat ta al ganun. ¹⁴Umon ligo moktub fi al ganun kef Yahuah kan amiru/wasi be wasat Musa gali al nas ta Israil bi geni fi masakin/ biut zaman al iktifal ta al sahar saba. ¹⁵Umon bi amulu al ilan fi kulu mudun tomon, wa fi Arselim, kelim, "Rua bara al beled fogo jebel, wa jibu min inak furu min zeitun wa asjar zeitun gaba, wa min myrtle/sejera suker muzahar, biro wa asjar dul, le salau masakin/biut, ze uwo biga moktub." ¹⁶Kida al nas masa bara wa jabu al furuhn wa abinu le nefsatomon masakin/biut, ayi wahid fogo ras bet tao, fi madakil tomon, fi al madkal ta al bet ta Allah, fi al makan fadi fi gidam ta al Buaba Moyo, wa fi al midan fi al Buaba ta Ephraim. ¹⁷Kulu al jameiya ta delin al kan rija min abodia salau masakin/biut wa geni fogo umon. Lianun mini al ayom ta Jeshua welet ta Nun le yom dak, al nas ta Israil kan ma itefilu iktifal de, wa kida farah tomon kan kebir sedid. ¹⁸Kaman yom wara yom, min al awel yom le al akir, Ezra agara min al kitab ta al ganun ta Allah bi. Umon amulu al iktifal le saba ayom wa fogo al yom tamaniarkan yom dini kas jameyi, fi asuma/taa le al karar.

Chapter 9

¹Hasa fi al yom arba-isirin ta al nesfsu sahar al nas ta Israil kan limu wa umon kan samu, wa umon kan labisin gumassual, wa umon kutu turab fogo ruus tomon. ²Al ajial ta Israil fasilu nufustomon min kulu al ajanib. Umon wogif wa ikterif katiyat ta nefsatomon wa al amail batal ta judud tomon. ³Umon wogif fok fi makanat tomon, wa le wahid-robo ta al yom umon agara min al kitab ta al ganun ta Yahuah Allah tomon. Le arba yom al tani umon kan ikterifu wa dengir tehet gidam Yahuah Allah tomon. ⁴Al Lawien, Jeshuah, Bani, Kadmiel, Shebaniah, Bunni, Sherebiah, Bani, wa Kenani, wagaf fok saraya/sutu wa umon nadi bara ma sort sedid le Yahuah Allah tomon. ⁵Biga al Lawien, Jeshua, wa Kadmiel, Bani, Hashabneiah, Sherebiah, wa Pethahiah kelim, "Wogif fok wa wodi shukhur/tesbih le Yahuah Allah takum lelabad wa abad." "Kede umon bariko isim taki mumajad, wa kede uwo geni morfu le fok ayi barakat wa tesbih. ⁶Ita yau Yahuah. Ita barau. Ita yau kalagu sama, al samawiyat al be fok, ma kulu junud/kuwad tomon, wa al art wa kuluhaja fogo uwo, wa al bihar wa kulu al yau fogo umon. Ita wodi haya le umon kulu, wa al junud/kuwad/jess ta samawat bi abidu ita. ⁷Ita yau Yahuah, al Allah al iktaru Abram, wa jabu uwo bara min Ur ta Khaldees, wa wodi uwo al isim Abraham. Ita ⁸ligo gelba tao kan malianamana gidam taki, wa ita amulu ma uwo al tifagia/ahat le wodi le ajial tao al art ta al Kanaanien, al Hittitien, al Amorien, al Perizzien, al Jebusien, wa al Girgashien. Ita kalas hafisu waad taki ashan ita yau bar. ⁹Ita ayinu al awuja/taab ta judud/abuhat tanina bediri fi Masir wa ita asma le kore tomon be inak al bahar al ahmar. ¹⁰Ita wodi alamat wa ajaib dit Pharaon, wa kulu kadamini tao, wa fogo kulu al nas ta art tao, lianu ita aruf gali al Masirien itamalu ma unf dit umon. Lakin ita amulu isim le nefsatoki al mojud le yom alela. ¹¹Biga ita gesimu al bahar gidam tomon, kida ashan umon bi rua fogo al nus ta al bahar fogo al wata yabis; wa jadawu delin al bi turuju umon fogo jua al sedid, ze hajer fogo jua miya. ¹²Ita gedimu umon be amut ta sihaba wokiti ta nahar, wa be amut ta nar wokiti al lel le walau al sika le umon le mamuria. ¹³Fok Jebel Sinaa ita nenzil tehet wa ita wonusu ma umon min samawat wa wodi le umon kararat mubarar wa gawanin hagiga, faraid kuwes wa wasayat. ¹⁴Ita amulu Sabbath kudus taki maruf le umon, wa ita wodi le umon wasayat wa faraid wa ganun be wasat Musa kadam taki. ¹⁵Ita wodi le umon ess min sama le jian tomon, wa moyo min hajer le atas tomon, wa ita kelim le umon le rua jua le meliku al art ita halifu be halifa le wodi le umon. ¹⁶Lakin umon wa judud tanina itamal bedun iktiram kamil, wa umon tala giladabin/meyilu ragabtati tomon wa ma asuma le wasayat taki. ¹⁷Umon aba le asuma, wa umon ma fekir an al ajaib al ita amulu wasat umon kan, lakin umon meyilu ragabtati tomon, wa fi tomorut tomorut tomon iktaru al kait le rijau le abudiya tomon. Lakin ita yau Allah al malin be gufran, nayiman wa hanin, mabi zalan guwam, wa malian fi muhaba sabit/gowi. Ita kan ma sibu/aba umon. ¹⁸Hata zaman umon kalas sala sanam min dahab au hadid wa kelim, 'De yau Allah takum al jabu itakum bara min Masir,' wa kan irtekibu jerima/fadia kebir, ¹⁹ita, fi rahma taki, kan ma sibu umon fi al sahara. Al amud ta sihab bi gedimu umon fogo sika kan ma sibu umon be nahar, wele kan al amud ta nar be bilel le walau al sika le umon le mamoria. ²⁰Roho kuwes Taki ita wodi le umon le derisu umon, wa manna taki ita kan ma silu bara min kasuma tomon, wa moyo ita wodi le umon le atas tomon. ²¹Le arbayin sena ita sadidu le umon fi al sahara, wa umon ma gasar haja. Gumasat tomon kan ma kalasu/seretu bara wa kurayin tomon kan ma worimu. ²²Ita wodi le umon mamalik wa saub/nas, wodi le umon ayi rukun ta al art. Biga umon salu mulkia ta al art ta Sihon melik ta Heshbon wa al art ta Og melik ta Basha. ²³Ita amulu iyal tomon ze aktar ze al nujum ta sama, wa ita jabu umon fijua al art al ita wori le judud tomon le rua fogo wa imtaliku. ²⁴Kida al nas rua fogo wa imtaliku al art wa ita hasarta gidam umon al sukan ta al art, al Kanaanien. Ita wodi umon fogo idenat tomon, ma muluk tomon wa al nas ta al art, gali Israil biga bi itamal ma umon ze umon deiru. ²⁵Umon gobudu al mudun muamar wa aradi muntija, wa umon gobudu biut maliyan be kulu hajat kuwes, kazanat al kalas afurau, mazare wa ginanat ta zeyitun, wa asjar fuwakih be kimiya. Kida umon akal wa kan sabanin wa raba suman wa itmata be nefsatomon fi kebir ta kuwes taki. ²⁶Biga umon tala be adam taa wa umon itmaradu dit ita. Umon jadau gawanin taki wara dahar tomon. Umon katulu ambia taki al kan anziru umon le rija wara le ita, wa umon irtakibu jarima kebir. ²⁷Kida ita wodi umon fogo al iden ta adaa tomon, al kutu umon fi taab. Fi al zaman ta taab tomon, umon kore le ita, wa ita asuma umon min sama, wa ashan marahim taki al kebir ita rasulu le umon munkis al ankisu umon bara min al ida ta adaa tomon. ²⁸Lakin bat umon kan ligo raha, umon tani amulu batal gidam taki, wa ita aba umon le al ida ta adaa tomon, kida adaa tomon hukumumu fogo umon. Lisa zaman umon rija wa kore le ita, ita asma min sama, wa ketir marat ashan be marahim taki ita ankisu umon. ²⁹Ita anziru umon kede umon biga rija wara le ganun taki. Lisa umon itamal be unf wa kan ma asuma le wasayat taki. Umon akktatu dit kararat taki al wodi haya le ayiwahid al tii umon. Umon biga giladabin wa mayilu ragabtati tomon wa aba le asuma. ³⁰Le senawat ketir ita itaamalta ma umon wa anziru umon be Roho taki be wasat ambia taki. Lisa umon kan ma asuma. Kida ita wodi umon fogo al ida ta al nas jeranat. ³¹Lakin be kebir marahim taki ita kan ma amulu nihaya le umon takululu, au aba umon, lianu ita yau Allah rahim wa malian neyima. ³²Hasa bekida, Allah

tanina-ita azim, gadir, wa Allah ajib al hafisu tifagia/ahat taki wa muhaba gowisedid-kan ma sibu kulu masakil de kaanu suker le ita al kalas ja fogo nina, fogo muluk tanina, fogo umara tanina, wa fogo kahana tanina, wa fogo ambia tanina, wa fogo judud tanina, wa fogo kulu nas taki min al ayom ta al muluk ta Assur lakadi al yom. ³⁵Ita yau adil fi kuluhaja al kan ja fogo nina, lianu ita kalas itamalta be amana, lakin nina kalas amulu batal. ³⁴Muluk tanina, umara tanina, kahana tanina, wa judu tanina kan ma hafisu ganun taki, wele kutu bal le wasayat taki au ahat kararat taki al be uwo ita anziru umon. ³⁵Hata fi mamlakaal tomon, zema umon itmata sokol kuwes kebir taki le umon, fi art kebir wa muntija ita kutu gidam tomon, umon kan ma akdim ita au rija wara min sikat tomon batal. ³⁶Hasa nina yau kadamini fi al art ita wodi le judud tanina le itmata be fuakih tao wa hadayat kuwes tao, wa kalas, nina yau abit fogo uwo! ³⁷Al gina tala min art ta nina rua le al muluk ita kalas kutu fok nina ashan be katiat tanina. Umon hukumu fogo gisimat ta nina wa fogo haiwanat ta nina ze umon deiru. Nina yau fi dukut kebir. ³⁸Ashan be kulu de, nina amulu tifagia gowi moktub. Fogo al mustanat moktum yau al asma ta umara ta nina, Lawien, wa kahana."

Chapter 10

¹Fogo al mustanadat kan Nehemiah, al hakim, welet ta Hakaliah wa Zedekiah, ²Seraiah, Azariah, Jeremiah, ³Pashhur, Amariah, Malkijah, ⁴Hattush, Shebaniah, Malluk, ⁵Harim, Meremoth, Obadiah, ⁶Daniel, Ginnethon, Baruch, ⁷Meshullam, Abijah, Mijamin, ⁸Maaziah, Bilgai, wa Shemaiah. Delin kan al kahana. ⁹Al Lawien kan: Jeshua welet ta Azaniah, Binnui ta al usura ta Henadad, Kadmiel, ¹⁰wa zumala tomon Lawien, Shebaniah, Hodiah, Kelita, Pelaiah, Hanan, ¹¹Mika, Rehob, Hashabiah, ¹²Zaccur, Sherebiah, Shebaniah, ¹³Hodiah, Bani, wa Beninu. ¹⁴Al kiadat ta al nas kan: Parosh, Pahath-Moab, Elam, Zattu, Bani, ¹⁵Bunni, Azgad, Bebai, ¹⁶Adonijah, Bigvai, Adin, ¹⁷Ater, Hezehiah, Azzur, ¹⁸Hodiah, Hashum, Bezai, ¹⁹Hariph, Anathoth, ²⁰Magpiash, Meshullam, Hezir, ²¹Meshezabel, Zadok, Jaddua, ²²Pelathiah, Hanan, Anaiah, ²³Hoshea, Hananiah, Hasshub, ²⁴Hallohesh, Philha, ²⁵Rehum, Hashabnah, Maaseiah, ²⁶Ahiah, Hanan, Anan, ²⁷Malluk, Harim, wa Baanah. ²⁸Ze le al bagi ta al nas, al kan kahana, Lawien, hurasbuwaba, murenimin, kadam haikal, wa kulu al kan fasilu nefsatomon min al nas ta al aradi mujawara/ jiranat wa waadu nefsatomon le al ganun ta Allah, sawa ma nusuwan tomon, awulat tomon wa banat tomon, kulu al indu maalumat wa fahimin, ²⁹umon limu sawa ma akuwana tomon, musakafin tomon, wa rubutu nefsatomon ma kulu al laana wa halifa le dowuru fi ganun ta Allah, al kan wodi be Musa al kadam ta Allah, wa le hafisu wa tii kulu al wasayat ta Yahuah Rabuna ta nina wa kararat wa faraid tao. ³⁰Nina waadu gali nina ma bi wodi banat tanina le al nas ta al art au silu banat tomon le awulat tanina. ³¹Nina kaman waadu gali kan al nas ta al art jibu hajat au ayi dura le tebiu fogo al yom Sabbath, nina ma bi biu min umon fogo al Sabbath au fogo ayi yom kudus. Kulu bat saba sena nina bi sibuh mahal zarat tanina le raha, wa nina bi satifu/afi kulu diun. ³²Nina gabili al awamir le wodi tilit ta giram fida ayi sena le al kidma ta al bet ta Allah tanina, ³³le sedidu/wofiru al ess le nas al mojudin, wa le al dura ta tekdimat kulu yom, al tekdimat mahruk fogo al Sabbaths, al iktifal sahar jedid wa iktifalat muktar, wa le tekdimat mukadas, wa le al tekdimat katia le amulu makfara le Israil, ze kaman ze le kulu al sokol ta al bet ta Allah tanina. ³⁴Al kahana, al Lawien, wa al nas jada gura le tekdimat al kasab. Al gura biga bi iktar yatu min usar tanina bi jibu kasab fogo al bet ta Allah tanina fi zaman al itaru ayi sena, le bi haragu fogo al altai ta Yahuah Allah tanina, ze uwo yau moktub fi al ganun. ³⁵Nina waadu le jibu le al bet ta Yahuah al awelfuakih zarao/rabao min turab tanina, wa ayi sena al awelfuakih min ayi sejera. ³⁶Al awel molut ta awulat tanina, wa ta abgar ta nina-alahasab le sunu yau moktub fi al ganun-wa al awelmolut ta bahaim ta nina wa ta zeribat ta nina nina bi jibu le al bet ta Allah tanina, le al kahana al bi akdim fi al bet ta Allah ta nina. ³⁷Nina bi jibu al awel ta ajin ta nina wa tekdimat dura ta nina, wa al fuakih ta kulu sejera wa mosurub jedid wa zet, le al kahana, le al gurafmakzan ta al bet ta Allah ta nina. Nina bi jibu le al Lawien al usur min kulu al mudun al nina sakalin fogo. ³⁸Al kahana, jil ta Aaron, lazim bi kun ma al Lawien zaman umon bi akudu al ususr. Al Lawien lazim bi jibu nisba asara ta al usur le al bet ta Allah ta nina le al gurafmakzan ta al amana/kazina. ³⁹Le al nas ta Israil wa al ajial ta Lawi umon le jibu al toboruwat ta dura, mosurub jedid, wa zet le al gurafmakzan makan al hajat ta al haikal bi kutu wa hafisu fogo wa makan al kahana al bi akdim, wa al hurasbuaba, wa al murenimin bi geni. Nina ma bi jahilu/aba al bet ta Allah ta nina.

Chapter 11

¹Kada ta ta nas be geni fi Orselim, yala bagi sab dele azilo wahid zol min asara dele asan be geni fi Orselim , medina al mukadas wa bagi tesa de be kun fi bagi modon tannin de. ²Yala sab kulu bariku nas alrudu asan be geni fi Orselim³Dele yawu nas al azilu resmiyan for eklim ta Orselim, lakin fi mudon ta Yahwuza kul zul be geni fi mahal towo, hata Kaman juzu min nas ta Israel , kuhana ,laween ,kudam fi haikal wa nesla ta kudam ta Seliman .⁴Fi guzu min nesla ta Yahwuza wa nesla ta Benjamin be geni fi Orselim , sab min yahwuza ze : Athaiah jena ta Uziah jena ta Zechariah jena ta Amariah jena ta Shephatiah jena ta Mahalalel , nesla ta Perez.⁵Kaman fi Maasiah jena ta Baruch jena ta Kol- Hozeh jenata Hazaiah jena ta Adaiah jena ta Joarib jena ta Zechariah nesla ta Shelah .⁶Adad ta nesla ta Perez al sakinin fi Orselim kan kulu 468 ,umon kan rejal agweya .⁷Dele yau nesla ta Benjamin: Sallu jena ta Meshullam jena ta Joed jena ta Pedaiah jena ta Kolaiah jena ta Ithiel jena ta Jeshaiiah .⁸Wa dele al wara umon yau Gabbai ma Sallai, 928 rejal. ⁹Joel jena ta Zikri yau kan zol kebir tomon , yala Yahwuza yau nayim tomon fi medina .¹⁰Min kuhana tomon yau nas Jedaiah ,Jakin ,¹¹Seaiiah jena ta Hilkiah jena ta Meshullam jena ta Zadok jena ta Meraioth jena ta Ahitub ,yau zol al mosul al resmi fi bet ta Rabuna .¹²umon kan be estakal sawanas al be estakal sukul fi bet ta Rabuna , 822 rejal sawa ma Adaiah jena ta Jeroham jena ta Pelaliah jena ta Amzi jena ta Zechariah jena ta Pashhur jena ta Malkijah.¹³Aku towu yau kan mosul ta usra ,242 rejal wa Amashai jena ta Azarel jena ta Meshillemoth jena ta Immer ¹⁴Wa akuwan tomon 128 vallant warriors , wa mosul tomon kan Zabdiel jena ta Haggadolim .¹⁵Min laween ,Shemaiah jena ta Hasshub jena ta Azrikam jena ta Hashabiah jena ta Bunni ,¹⁶Kaman Shabbethai ma Jozabad umon yau min kada ta ta laween umon yau mosulin min karij bet ta Rabuna¹⁷Kaman fi Mattaniah jena ta mika jena ta Zabdi , nesla ta Asaph ,owuo yau mudir al kan bada salawat al kan ta sukur , ma Bakkukiah , al kan alsani for wasat ta akwana tou , Kaman Abda jean ta Shammua jean ta Gala jena ta Jeduthun .¹⁸Adad ta laween al kan fi medina al mukadas kulu kan 284.¹⁹Nas al kan be harisu bab, Akkub , Talmon ,wa akuwana tomon , al kan be harisu abuab ,172 rejal ²⁰Wa bagin ta Israel wa kuhana wa laween kan kulu fi median ta Yahwuza .kulu wahid kan be geni fi mahal al worisu lomon .²¹Nas al be estakal fi haikal umon be geni fi Ophel wa Ziha ma Gishpa al kan mosul lomon .²²Zol al kan mosul al kebir le laween fi Orselim kan Uzzi jena ta Bani jena ta Hashabiah jena ta Mattaniah jena ta Mika ,nesla ta Asaph al murenim fi sukul fi bet ta Rabuna .²³Umon kulu fi musulia ta Melik wa awamir al gowi be wodi le murenimin kulu yom .²⁴Yala Pethahiah jena ta Meshezabel , nesla ta Zerah jena ta Yahwuza kan fi janib ta melik fi kulu hajat fi teja ta sab.²⁵Ze fi kura ma amakin kulu , juzu min nas ta Jahwuza sakinin foko fi Kiriath Arba wa fi kura tomon Kaman fi Dibon ma kura tomon Kaman , wa fi Jekabzeel ma kura tomon kulu .²⁶Kaman fi Jeshua .Moladah , Beth Pelet .²⁷Hazar Shual ma Beersheba ma kura tomon ,²⁸Jozu min nas ta Yahwuza be geni fi Ziklag , Mekonah ma kura kulu.²⁹Rimmon ,Zorah ,Jarmuth ,³⁰Zanoah ,Adullam makura kulu Kaman fi Lachish ma mahalat towo kulu ma Azekah ma kura towo. Umon limo fi Beersheba le wadi ta Hinnom .³¹Nesla ta Benjamin umon geni fi Geba , Mikdash ,Aija,Bethel ma Kura towo .³²Anathoth , Nob , Ananiah ,³³Hazor ,Ramah ,Gittaim ,³⁴Hadid ,Zeboim , Neballat .³⁵Lod , Ono ,ma Ge Harashim .³⁶Juzu min laween al kan be geni fi Yahwuza kan wodi umon mosulin le nas ta Benjamin .

Chapter 12

¹De yau kuhana ma laween al kan ja wawa ma Zerbbabel jena ta Shealtiel ma Jeshua ,Seraiah ,Jeremiah ,Ezra.
²Amariah ,Malluk ,Hattush . ³Shekariah ,Rehum ,ma Meremoth⁴Kaman fi Iddo,Ginnethon ,Abijah
⁵Mijamin ,Moadiah ,Bilgah , ⁶Shemaiah ,ma Joiarib ,Jedaiah , ⁷Sallu,Amok ,Hilkiah ,ma Jedaiah .de yau kada ta kuhana ma musaraka tomon fi ayam ta Jeshua . ⁸Min laween de kan yau nas
Jeshua ,Binnui ,Kadmiel ,Sherebiah ,Judah ma Mattaniah , al kan mosul fi taranim ta sukur sawa ma suraka tomon . ⁹Bakbukiah ma Unni, esterak tomon bi aksi lomon zaman the kedma¹⁰Jeshua yau kan abu ta Joiakim ,Joiakim kan abu ta Eliashib , Eliashib kan abu ta Joiada ¹¹Joiada kan abu ta Jonathan , Jonathan kan abu taJaddua.¹²Wa fi ayam ta Joiakim de yau nas kuhana ,kada ta usar : Meraiah kan kaid ta Seraiah ,wa Hananiah kan kaid ta Jeremiah . ¹³Meshullam kan kaid ta Ezra , Jehohanan kan kaid ta Amariah . ¹⁴Jonathan kan kaid ta Malluk , Joseph kan kaid ta Shebaniah . ¹⁵Adana kan kaid ta Harim , Helkai kan kaid ta Meremoth . ¹⁶Zechariah kan kaid ta Iddo ,Meshullam kan kaid ta Ginnethon . ¹⁷Zikri kan kaid ta Abijah , Piltai kan kaid ta Miniamin ma Moadiah . ¹⁸Shammua kan kaid ta Bilgah ,Jehonathan kan kaid ta Shemaiah . ¹⁹Mattenai kan kaid ta Joiarib , Uzzi kan kaid ta Jedaiah . ²⁰Kallai kan kaid ta Sallu ,Eber kan kaid ta Amok ²¹Hashabiah kan kaid ta Hilkiah wa Nathaniel kan kaid ta Jedaiah.²²Fi ayam ta Eliashib , laween kan Eliashib ,Joiada ,Johanama Jaddua kan umon yau sejilo ashan umon bekun ras fi kulu usura wa Kaman ze kuhana al kan sejilo fi zaman ta hokum ta Darius ta Persian.²³Usura (nesla) ta lawi kada ta usra tomon kan mosejal fi kitab ta Annals hata fi ayam ta Johanan jena ta Eliashib.²⁴Kada al laween de kan nas , Hashabiah , Sherebiah ma Jeshua jena ta Kadmiel ma suraka tomon al kan wogif aksi tomon fi wodi tebi ma sukur , al kan be gabili juzu ma juzu fi gobul ta awamir ta David ,zol ta Rabuna.²⁵Mattaniah ,Bakbukiah ,Obadiah ,Meshullam ,Talmon Kaman ma Akkub kan umon kan huras al be wogif for herasa ta bab ta makazin . ²⁶Umon al kan estakal fi ayam ta Joiakim jena ta Jeshua jena ta Jozadak, Kaman fi ayam ta Nehemiah al kan Hakim wa ayam ta Ezra al kan kahin wa katib Kaman.²⁷Fi zaman ta teslim ta sur ta Orselim le Rabuna , sab kan nadi laween min kulu mahalat al umon foko keli ja asan umon be ehtifil be farah, ma taranim be wodi suku fi ehtifal ta teslim ta sur de, be kulu awtar . ²⁸Musaraka ta murenimin limo sawa min mantika haule Orselim Kaman min kura ta Netophathites .²⁹Kaman umon ja min Beth Gilgal wa min medan ta Geba and Azmaveth, yala murenimin abinu le nufus tomon kura haule Orselim . ³⁰Al kuhana ma laween be tahiru nufus tomon awel , yala umon be tahiru sab sawa ma abuwab ma sur Kaman.³¹Yala ana indu kada min Yahwuza ruwa fuk fi sur ‘ wa ana ayenu isnen mojmu ta murenimin al be wodi sukur .wahid mojmo ruwa fi eteja al yemin min sur safa bab ta Dung . ³²Joshaiah ma nus min kada ta Yahwuza ruwa wara tomon, ³³Kaman bat umon Azariah ,Ezra ruwa Kaman . ³⁴Yahwuza ,Benjamin,Shemaiah,Jeremiah ³⁵wa juzu min eyal ta kuhana guna ma trumpeta kamanZachariah jenata Jonathan jenataShemaiah jena ta Mattaniah jena ta Micaiah jena ta Zakkur jena ta Asaph.³⁶Kaman fi osura ta Zechariah ,Shemiah , Azarel ,Milalai,Maai, Nethanel ,Yahwuza, Hanani,kam ma adawat ta taranim ta David al kan zol taRabuna. Ezra al katib kan fi gidam tomon . ³⁷Umon ruwa min bab adil tuwal le safa alfok min median ta David , wa min sika ta sur a fok min mala ta David fi safa ta bab ta moyu al fi teja al garbi.³⁸Yala murenimin tannin de al be wodi sukur de ruwa fi teja tani, ana ruwa wara tomon ma nus ta sab fok amod ta Ovens , fi teja ta sur al gebir . ³⁹Kaman min fok ta bab ta Ephraim , wa min bab al gedim , min bab ta smak Kaman amod ta Hananel sawa be amod ta Hundred safa bab ta koruf , umon wogif fi bab beta huras .⁴⁰Yala kulu murenimin al umon be wodi sukur de selu lomon mahalat fi bet ta Rabuna, wa ana Kaman selu mahal tai ma nus ta mosulin almanac. ⁴¹Kaman kuhana selu mahalat tomon : Eliakim ,Masseiah ,Miniamin ,Micaiah ,Elioenai,Zechariah and Hananiah sawa ma trumpets. ⁴²Kaman Maaseiah , Shemaiah ,Eleazar ,Uzzi,Jehohanan ,Malkijah ,Elam,wa Ezra. Kaman murenimin jahizu nofus tomon wa kaid tomon kan Jezrahiah.⁴³Umon kan wodi zebiha azim fi yom dak ,umon kan farahanin wa Rabuna sebu umon keli kun farhanin kalis , Kaman nusuwan ma eyal tomon farhanin , kan farah ta Orselim asmau fi masafa beid kalis .⁴⁴Fi yom dak azilu rejat asan be kun mosulin fi makazin le teksim ta hajat, semar alawel ,osur , ashan umon be limo le nofus tomon nesba al motlub hasab ganun le kuhana ma laween. Kulu wahid wodi ashan keli estakal fi midan al gerib ma medina. Yala Yahwuza ba afrah min ajil kuhana ma laween al kan be wogif fi gedam tomon.⁴⁵Umon alulu sukul ta Rabuna tomon wa sukul ta tethir Kaman murenimin sawa me huras ta bab estakal fi hafisu awamir ta David ma jena tou seliman.⁴⁶Kan zaman fi ayam ta David ma Asaph , kan fi kaid ta taranim Kaman kan fi guna ta tesbi wa sukur le Rabuna. ⁴⁷Fi ayam ta Zerubbabel Kaman fi ayam ta Nehemiah , kulu nas ta Israel be wodi jura al yomiyen le murenimin wa huras ta bab ,yala umon be kutu jura ta laween fi eteja barau , Kaman laween be kutu jura fi eteja barau le eyal ta Aaron.

Chapter 13

¹Fi yom dak umon kan agara kitab ta Musa fi adana ta nas, kan ligo moktub fi kitab inu mafi zol min Amoniin wala Moabiin bija fi ijitma ta Rabuna lelabad. ²De kan ashan ma eish wa moya, lakin umon kan ajiru balaam ashan bi leanu israel. Lakin Rabuna kan gilibu al laana le baraka. ³Ze umon asma le ganun, umon kan tala min nus ta Israel ayi zol al ajnebi bara. ⁴Gubal de kan ayinu Eliashib al gesis ashan bikun mosoul le Makazin ta beit ta Rabuna. Huwo kan indu sila garaba ma Tobia. ⁵Eliashib kan bediri gi kutu fogo atiya ta gemeh, bokur, hajat ta rakabu, wa ushur ta gemeh, kamra jedid, wa zeit al kan wosi ashan bekun le lawin, marenimin, huras ta abwab, wa tabaruat le gusus. ⁶Lakin fi awokat del kulu ana ma kan fi ourshelim, leanu fi sena nimra etnein wa talatin ta melik Artaxerxes ta Babilon, an kan ruwa le melik. Baad zaman ana kan asalu izin min melin ashan ana bi tala. ⁷Wa an kan raja le ourshelim. Ana kan fahim sher ta Eliashib al huwo kan wodi Makzan fi wahid mi owad al fi beit ta Rabuna. ⁸De kan ma kwes le ana wa ana kan jada afasat ta usura ta Tobia bara min makzan. ⁹Ana kan wodi karar keli nedifu makzan wa keli rijau fogo hajat ta beit ta Rabuna, tegdima ta gemeh wa bokur. ¹⁰Ana kan ja ligo enu nisba ta lawiin kan magi wodi le umon, wa umon kan jere bara, kulu zol ma gi wodi le umon, wa umon kan jere bara, kulu zol fi mahal zara too, lawiin wa moranimin al kan gi amulu shokol. ¹¹Ashan kida, ana kan wonusu be zalan le mouzifin, wa kan kelim, ashan shunu beit ta Rabuna ma gi kutu bala fogo? Ana kan limu umon sawa wa kan kutu umon fi mahalat tomon. ¹²Biga kulu yahuza kan jibu ushur ta gemeh, kami jedid, wa zeit fi makzan. ¹³Ana kan ayinu shelemia al gesis yekun bita malia wa zadok yekun katib, wa min lawiin, pedaiah. Baad umon kan Hanan jena ta Mattania, le anu kan ayinu umon nas umanaa. Shokol tomon kan wazau hajat le zumala tomon. ¹⁴Zekir ana, Rabuna tayi, wa kaman kulu anwa ta afasat al tegil, al umon kan gi jibu le ourshelim yom sebit. Ana kan anziru umon ashan umon keli ma biyu hajat yom dak. ¹⁵Fi ayam ana ainu fi Judah nas gi tujaru ma merisa fi yom sabbath wa gibu dura wa kutu fi humaraat, wa merisa, eanab, tin, wa kulu anwae al al ahmal tegiil, al humon gibu fi Jerusalem fi yom ta Sabath. Ana aihataji ashan humon gibu akill fi yom dak. ¹⁶Rujal min sur al gi geni fi ourshelim kan jibu samak wa kulu anwa ta budaat, wa kan gi biya yom sebit le nas ta yahuza wa jua medina. ¹⁷Ana kaman kan kasim nas kubar ta Yahuza, De yau hajat batal yatu al intum gi amulu, karabu yom sebit? ¹⁸Abuhat takum kan ma amulu zede? Hal Rabuna kan majibu kulu sher le nina wa fi medina de? Hasa intum gi jibu haja batal ziyada le israel bewasit karabu yom sebit. ¹⁹Laman wata tala duluma fi abowab ta ourshelim gubal yom sebit, ana kan wodi taalimat be inu keli gofulu abowab wa keli ma fatau lahadi yom al tani ta sebit. Ana kan kutu baad rijal bitai fi abowab ashan mafi budaa bijibu juwa yom sebit. ²⁰Al tujar wa nas al ta biyu hajat barau barau kan gi limu bara min ourshelim mara au maraten. ²¹Lakin an kan anziru umon, lee intum gi limu bara sur? Kan intum amulu ze de tani mara, ana gobudu intum, min zak dak le gidam umon kan maja yom sebit. ²²Ana kan wodi awamir le lawiin keli tahir/nedifu nefsa tomon, wa ja ashan biharisu abowab, ashan bikeli yom sebit bikun nedif. Zekir ana kaman, Rabuna tayi, wa keli inta indu rahma le ana, ashan itifagiya al nesia al inta kan indu le ana. ²³Fi ayamat dak, kaman ana kan ayinu yahudin al kan jouzu min nuswan al min ash dudiat, Amoniat, wa Moabiat. ²⁴Nus ta iyal tomon kan gi wonusu luga ta Ashdud, mafi min umon kan aruf keif bi wonusu luga ta yahud, lakin bes luga ta wahid min nas tanin. ²⁵Ana kan hazir umon, wa laan umon, wa ana kan durubu juzu min umon, wa kan juru shaar tomon bara. Ana kan kutu uma halifi be Allah, gali intum ma bi wodi banat takum le awolad tomon, wala shilu banat tomon le awolad takum, wala le nufus takum. ²⁶Melik siliman ta israel ma kan ta bilad ketir mafi melik kan ze huwo, Allah too kan hibu huwo, wa Allah kan kutu huwo melik fok kulu israel. Be de kulu, nusuwan to al ajanib kan kutu huwo amulu katia. ²⁷Hal anina bi asma le intum wa amulu kulu galt al kebir de? Wa amulu bidun amana deed Allah ta nina ashan bi jouzu nusuwan ajanib? ²⁸Kan wahid min awolad ta yoyada weled ta Eliashib reis ta kahna kan nesib ta sanballat al min Horoni. Ana kan kutu huwo jere min gidam tayi. ²⁹Zekir ana ya Allah tai, ashan umon waskan shokol gesis, wa itifagiya ta shokol gesis wa lawiin. ³⁰Be kida ana kan nedifu umon min kulu ajnabi, wa kan asisu wajibat ta gusus ma lawiin, kulu wahid le kidma too. ³¹Ana kan wofir hatab ta tegdimat keli jibu fi zaman too, wa le intaj ta zeraa al awel, zekir ana, Allah tai le kwes.

Esther

Chapter 1

¹Fi ayam ta Ahauerus(De Ahasuerus al hakim min hind lahadi le Cush, aktar min 127 wilayat). ²Fi ayam dak melik Ahasuerus geni fi kurus tou ta melik fi mahal al gowi ta Susa.³Fi sena nimra talata ta hukum tou, huwo nazimu hafula le kulu dubad wa khudam tou. Jesh ta Persia wa Media, nubala, wa wula ta wilayat kan fi hudur. ⁴huwo gedimu mali ta azama ta momlaka tou wa sharaf ta mejid ta azama tou le ayam ketir, le 180 ayam.⁵Kan kalasu ayam del, Melik nazimu hafula al timu saba ayam, Huwo le kulu shab al fi mahal gowi ta Susa, min kebir lahadi suker. Nazimu fi saha ta hadika ta kasra bita melik. ⁶Lounu Saha ta hadika de be sitara min gumas gutun abiyat wa banafseji, be habil ta gumas naim wa ahmar banafseji), haligu fi khatim min fidah min amida ta rakam. Fii sarair ta dahab wa fidah fi ras hujar al mulawan be lon ahmar, zahari, wa abiad, rakam, loula, wa hujar al lounu.⁷Gedimu sharbad be kubayat ta dahab. Ai kubaya ferid wa fii kamur ta muluk al jabu ashan sokol kwes ta melik. ⁸Sharbat de bi wodi be asab kararat, "Ma bi asuru nas", be teriga de melik wodi talimat le dubad al fi kasra tou ashan bi amulu asab niya ta ai zol.⁹Melka Vasti kaman nazimu hafula le nasawin al fi kasra ta melik Ahasuerus. ¹⁰Fi yom nimra saba, zaman melik tala farhan ashan kamur, huwo kelimu le Mehuman, Biztha, Harbona, Bigtha, Abagtha, Zethar, wa Karkas (saba dubad al khadimu gidamu), ¹¹ashan bi jibu Melka Vashti gidamu be taj tou. Huwo der ashan bi wori le shab wa dubad jamala tou, hiya jemil khalis.¹²Lakin Melka Vashti aba ja be kalam al dubad ta melik jabu le huwo. Melik biga tala zalan; huwo geliba tou haragu.¹³Baad kida melik wonusu be nas al hukama, al fahimu hajat al gedim (de khatuwa ta melik le nas al arufu ganun shedid wa gediya(hukum). ¹⁴Nas al gerib ma huwo yau Karshena, Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsena, wa Memukan, sabah umra ta Persia wa Media. Umon indum furas ashan bi gabilu melik, wa umon bi amsuku makatib kubar fi momlaka. ¹⁵"Be ihtiram le ganun, Bi amulu shunu le Melka Vashti ashan huwo ma ihtaramu awamir ta Melik Ahasuerus, al dubad jabu le huwo?"¹⁶Memukan kelimu fi gidam ta melik wa dubad, Ma gidam melik barau al Melka Vashti amulu kalam batal , kaman did dubad kulu wa shab al fi wilayat ta Melik Ahasuerus. ¹⁷Nasawin bi ja arufu kalam ta melka. Huwo bi kutu nasawin ashan ma bi ihtaramu rujal tomon. Umon bi kelimu, 'Melik Ahasuerus wodi awamir le melka Vashti ashan bi jibu gidamu, lakin hiya aba.' ¹⁸Gubal yom de ma kalasu nasawin ta Persia wa Media al asuma kalam ta melka de bi kelimu nefsu kalam de le dubad ta melik. Umon bi tala zalanin.¹⁹Kan melik der, kede karar tala min huwo ashan bi rasulu, wa kede katibu fi gawanin ta Persians wa Medes, al ma bi agder geiru, al Vashti ma bi ja tanimara fi gidamu. Kede melik wodi khana tou ta melka le zol tani al aksan min huwo. ²⁰Kan karar ta melik de alinu fi momlaka tou al wasi, kulu nasawin bi ihtaramu rujal tomon, min kubarin le sukerin."²¹Melik wa umra tou tala farhanin be irshad de, wa melik amulu ze Memuken fekiru. ²²Huwo rasulu juwabad le wilayat kulu, fi ai wilaya ashab rutan tomon. Huwo amiru inu ai rajil bi kun seid ta bet tou, Karar de wodi asab rutan ta kulu shab fi embrator.

Chapter 2

¹Baad hajat del, zaman zel ta melik Ahasuerus nazal. huwo fakar an Vashti wa haja al hiya amulu. Huwo fakar an karar al huwo talau did huwo. ²Baad dak shabab al gi khadimu le melik kelimu, "Kede amulu teftis le banat azra be niyaba ta melik." ³Kede melik aynu dubad fi wilyat kulu ta momlaka tou, ashan bi limu banat azra al jemilin fi mahal wahid fi kasra ta harim fi mahal gowi ta Susa. Kede kutu umon fi tehet musulia ta Hegai, dabid ta melik, al mosul ta nasawin, wa kede huwo wodi riha le umon. ⁴Kede biniya suker al melik der tala melka fi khana ta Vashti." Irshad de kutu melik tala farhan, wa huwo nafizu kalam de. ⁵Fi Yahudi tani fi mahal gowi ta Susa al isim tou Mordecai weled ta Jair weled ta Shimei weled ta Kish, al min usura ta Benjamin. ⁶Shalu umon min Urselim le doula tani ma Jehoiachin melik ta Judah, al melik Nabuchadnezzar ta Babylonia shalu. ⁷Huwo kan bi aynu wara Hadassah, al huwo Esther, biniya ta khal tou, leanu hiya ma indu abu wele uma. Biniya de jemil wa kan zahir mahbub. Mordecai shalu hiya ze biniya tou. ⁸Zaman alinu awamir wa karar ta melik, jabu nasawin kutar al sukerin fi Susa. Kutu humon tehet musulia ta Hegai. Shalu Esther kaman le kasra ta melik wa tehet musulia ta Hegai, kebir ta nasawin. ⁹Biniya de ajibu huwo, wa gabilu hiya. Tuwali huwo wodi le hiya riha wa akil. Huwo wodi banat le hiya sabah al khudam min kasra ta melik, wa huwo rahalu hiya ma banat al khudam de le mahal al khas fi oda ta nasawin. ¹⁰Esther ma wori usura tou le ai zol, Mordecai amiru hiya ashan ma bi wori. ¹¹Mordecai daiman bi douru fi gidam saha ta oda al nasawin de bi geni fogo, ashan arufu hala ta Esther, wa haja al bi amulu le hiya. ¹²Zaman fursa ja le ai biniya ashan bi ruwa le Melik Ahasuerus- be asab gawanin ta nasawin, ai biniya bi timu itnasar shahar ta jamala, sita shahar be zed mura, wa sita be riha- ¹³Kan biniya suker ruwa le melik, ai haja al hiya deru bi wodi le hiya min oda ta nasawin, le hiya ashan bi shilu le kasra. ¹⁴Fi misah hiya bi ruwa juwa, wa fi sabah hiya bi raja le oda nimra itnin ta nasawin, wa fi musulia ta Shaasgaz, dabid ta melik, al mosul ta mahzia. Hiya ma bi rija le melik tani ila kan ajibu huwo wa nadi hiya tanimara. ¹⁵Hasa zaman wokit ta Esther ja (bit ta Abihail, khal ta Mordecai, al shalu hiya ze bit tou) ashan bi ruwa le melik, hiya ma asalu ai haja lakin haja Hegai dabid ta melik, al mosul ta nasawin, fekir. Hasa Esher ligo gubul ta kulu al shafu huwo. ¹⁶Shalu Esther le Melik Ahasuerus fi bet melik fi shahar nimra ashara, al huwo shahar ta Tebeth, fi sena nimra saba ta hukum tou. ¹⁷Melik hibu Esther aktar min nasawin al tanin wa hiya ligo gubul gidam huwo, aktar min azra al tanin. Baad kida huwo kutu taj fi ras tou wa kutu hiya ashan bikun melka bidal Vashti. ¹⁸Melik nazimu hafula kebir le dubad wa khudan tou kulu, "Hafula ta Esther," wa huwo wodi ihasa min daraib le wilayat. Huwo wodi hadayat asab kwes tou. ¹⁹Hasa zaman limu azra de sawa tanimara, Mordecai kan bi geni fi bab hoz. ²⁰Esther lisa ma wori le ai zol an usura tou au shab tou, ze Mordecai wori le hiya. Hiya istemir ashan bi tabi irshad ta Mordecai, ze hiya amulu zaman huwo raba hiya. ²¹Fi ayam dak, ze Mordecai bi geni fi bab hoz ta Melik, itnin min dubad ta melik, Bigathana wa Teresh, al bi harisu bab, tala zalanin wa fakar ashan augu Melik Ahasuerus. ²²Zaman kalam de wori le Mordecai, huwo wori le Melka Esther, wa Esther wori le Melik fi isim ta Mordecai. ²³Hagigu kalam de wa ligo kalam de saa, wa shenegu rijal al itnin del. Kalam de katibu fi kitab ta akbar al ayam fi gidam ta melik.

Chapter 3

¹Baad hajat del kulu, melik Ahesurus rugau Haman weled ta Hammdeth al min Agagite, wa kutu kursi tou ta sulta fi ras dubad kulu al kan ma huwo. ²Khudam ta melik kulu al fi bab hoz ta melik dengir tehet wa inhana tehet le Haman, ze melik amiru le huwo ashan amulu. Lakin Mordecai ma dengir au inhana tehet. ³Baad dak khudam ta melik al fi bab hoz ta melik kelimu le Mordecai, "Le inta alisu awamir ta melik?" ⁴Umon bi wori le huwo kulu yom, lakin huwo aba ashan bi asuma kalam tomon. Baad kida umon wori le Haman ashan aiynu kan kalam an Mordecai amulu de bi akir zede, huwo wori le umon inu huwo Yahudi. ⁵Zaman Haman aiynu inu Mordecai ma dengir wa inhana le huwo, Haman zalan. ⁶Huwo fakar ashan bi katulu Mordecai bes, Khudam ta melik wori le huwo Mordecai min nas yatu. Mordecai der ashan bi masau Yahudiin kulu, Shab ta Mordecai, al fi momlaka kulu ta Ahasuerus. ⁷Fi shahar al awel(al huwo shahar ta Nisan), fi sena nimra itnasar ta Melik Ahasuerus, Pur-gura jadau fi gidam Haman, ashan bi azilu yom wa shahar. Umon jadau gura tani wa tani lahadi gura de waga fi shahar nimra intnasar(al huwo shahar ta Adar). ⁸Baad dak Haman kelimu le melik Ahesuerua, "Fi nas tanin waza wa gesimu beinu wilayat ta momlaka taki. Gawanin tomon indu ferik min nas tanin, wa umon ma bi hafisu gawanin ta melik, yala huwo ma kwes le melik ashan umon bi ish. ⁹Kan melik der, wodi awamir ashan bi katulu umon, wa ana bi wozinu ashara alf kilo ta fidah fi idan ta del al mosulin fi sokol ta melik, ashan bi kutu fi kazina ta melik." ¹⁰Baad dak melik shalu khatim min idan tou wa wodi le Haman weled ta Hammedatha al min Agagite, adu ta Yahudiin. ¹¹Melik kelimu le Haman, "Ana bi aiynu inu gurus de rejau le inta wa shab taki. Inta bi amulu be ai haja al inta deiru." ¹²Baad dak alinu kutaba fi yom talataras ta shahar wahid, wa katab karar al fogo kulu awamir al Haman kelimu le kulu hukam ta wilayat ta melik, Del al fi kulu wilayat, le hukam ta kulu shab, wa le dubad ta kulu shab, le ai wilaya bi kitaba tomon, wa le kulu shab be rutan tomon. Katibu be isim ta melik Ahaserus wa moktum be khatim tou. ¹³Murasilin wazau juwabad de le kulu wilayat ta melik, ashan bi masau, katulu, wa demiru Yahudiin kulu, min suker le kubir, iyal wa nusuwan, fi wahid yom-fi yom talataras ta shahar itnasar(al huwo shahar ta Adar)-wa bi nahabu mumtalakat tomon. ¹⁴Sura ta juwab kutu ze ganun fi kulu wilayat. Kutu ashan arufu be kulu shab al fi kulu wilayat inu umon bi jahizu le yom de. ¹⁵Murasilin tala seri ashan wazau awamir ta melik. Karar de kaman wazau fi medina Susa. Melik wa Haman geni tehet ashan ashruhu, lakin medina ta Susa kan fi dimar.

Chapter 4

¹Zaman Mordecai arufu kulu hajat al hasil, huwo sheretu gumas tou wa libisu gumas min sual wa kutu rumad.

²Huwo tala fi wasat ta medina, wa kore be shot fok shedid. Huwo ruwa lahadi bab hoz ta melik, leanu ma bi rudu le ai zol ashan bi ruwa hinak al libisu gumas al min sual, ³Fi ai wilaya, ai mahal al awamir wa karar ta melik wosulu, fi huzun shedid bein Yahudiin, be siam, kore. kutar minum naimin be gumas al min sual wa rumad.

⁴Zaman nusuwan suhar ta Esther wa khudam ja ashan wori le hiya, melka tala zalan. Hiya rasulu gumas ashan libisu Mordecai (ashan huwo bi agilau gumas tou al min sual), lakin huwo ma rudu. ⁵Baad dak Esther nadi Hathak, wahid min dubad ta melik al aiynu ashan bi khadimu le hiya. Hiya amiru huwo ashan bi ruwa le Mordecai ashan arufu shunu yai hasil wa mana tou shunu. ⁶Yala Hathak ruwa fi saha ta medina fi gidam bab hoz ta melik. ⁷Mordecai wori le huwo hajat kulu al hasal le huwo, wa adad ta fidah al Haman wad ashan bi wozinu wa bi kutu fi kazina ashan bi katulu Yahudiin. ⁸Huwo kaman wodi le huwo sura ta karar al shalu fi Susa ashan demiru Yahudiin. Huwo amulu kalam de ashan Hathak bi wori le Esther, wa ashan bi wodi le hiya musulia ashan bi ruwa le melik ashan bi asadu musaada tou, wa ashan bi wonusu ma huwo beniyaba ta shab tou. ⁹Yala Hathak ruwa wa wori le Esther kalam al Mordecai kelimu. ¹⁰Baad dak Esther wonusu le Hathak wa kelimu le huwo ashan bi rija le Mordecai. ¹¹Hiya kelimu, "Kulu khudam ta melik wa shab fi wilayat ta melik arufu inu kan zol rajil au mara ruwa juwa saha ta melik bidun ma alinu, fii ganun wahid bes; inu bi katulu huwo-Ile le ai wahid al melik wodi sulta melkia ashan huwo bi ish. Ma nadi ana ashan bi ruwa le melik ayam al teletin de." ¹²Yala Hathak wori kalam al Esther kelimu le Mordecai. ¹³Mordecai rajau risala de wara tani le Esther : "Kede inta ma fekir inu inta bi tefez tanimara min kasra ta melik bidal min Yahudiin kulu. ¹⁴Kan inta askut zaman de, Ihasa wa inkaz bi ja le Yahudiin min tija tani, lakin inta wa usura ta abu taki bi kalasu. Munu arufu inta ja le makan ta melka fi zaman sikil de?" ¹⁵Baad dak Esther rasulu kabar de le Mordecai, ¹⁶"Ruwa wa limu Yahudiin kulu al fi Susa fi mahal wahid, wa sum le ana. Mata akulu wele asrubu le talata ayam, lel au nahar. Banat tai al sukerin ma ana bi sum be nefsu teriga. Baad dak ana bi ruwa le melik. hata lo huwo did ganun, wa kan ana mutu, ana bi mutu,?" ¹⁷Mordecai ruwa wa amulu hajat kulu al Esther wori le huwo.

Chapter 5

¹Baad talata ayam, Esther libisu gumas tou ta melka wa ruwa wogif fi saha ta kasra ta melik, fi gidam ta bet ta melik. Melik kan bi geni fi kursi tou ta muluk fi bet, gi ainyu fi bab ta dukul. ²Zaman melik ainyu melka Esther wagif fi saha ta al bet, huwo sedeku hiya. Huwo rafa idan tou al indu dahab al melkia. Yala Esther ja gerib wa lemesu dahab al melkia. ³Baad dak melik kelimu le hiya, "Melka Esther, inta der shunu? talab taki shunu? Sala nus ta momlaka tai bi wodi le inta," ⁴Esther kelimu, "Kan melik gablan, Kede melik wa Haman ja alela le hafula al ana bi jahizu le huwo." ⁵Baad dak melik kelimu, "jibu Haman seri, ashan bi amulu haja al Esther kelimu." Yala melik wa Haman ruwa le iid al Esther nazimu. ⁶Zaman kamur bi khadimu fi al hafula, melik kelimu le Esther, " Balak taki shunu? bi wodi le inta. talab taki shunu? Sala nus ta momlaka , bi wodi le inta." ⁷Esther juwabu, "Balak wa talab tai yau, ⁸kan melik moksut ma ana wa kan melik der ashan bi hilu balak tai wa iherim talab tai, kede melik wa Haman ja fi hafula al ana bi nazimu le inta bukura wa ana bi juwabu shuwal ta melik." ⁹Fi yom dak Haman ruwa be farah fi gelbu. Lakin zaman Haman ainyu Mordecai fi bab hoz ta melik, inu Mordecai wele gam au rejif be kof gidamu, Huwo kan mala be zel diid Mordecai. ¹⁰Geir min zalik, Haman ma zahiru zel tou wa ruwa fi bet tou. Huwo rasal kabar le asdika tou wa limu umon mahal wahid, ma mara tou Zereshe. ¹¹Haman rija asibu mali tou, adad ta awaulad tou, kulu tergiya al melik wodi le huwo, wa kefi huwo itgadam fok dubad kulu wa khudam ta melik. ¹²Haman kelimu, "Melka Esther ma rahibu ai zol ile ana ashan bi ja ma melik le hafula al hiya nazimu. Hata bukura hiya rahibu ana tanimara ma melik. ¹³Lakin de kulu taalis le ana zema ana bi ainyu Mordecai al Yahudi bi geni fi bab hoz ta melik". ¹⁴Bad dak mara tou Zereshe kelimu le Haman wa asdika tou, "Kede umon salau masnak fok al indu kamsin Cubit. Fi sabah kelimu le melik be niyaba tomon ashan haligu Mordecai fogo. Baad dak ruwa be farah ma melik le hafula." De kutu Haman tala moksut wa huwo wodi nas ashan bi abinu masnak.

Chapter 6

¹Fi lel dak melik ma agder ashan bi num. Huwo amiru khudam ashan bi jibu sejil bita ahdas ta hukum tou, wa agarau umon be sot fok gidam melik. ²Huwo ligo kan sejilu hinak inu Mordecai wonusu an Bigthana wa Teresh, itnin min dubad ta melik al bi haresu buaba, al umon jeribu ashan bi augu Ahasuerus. ³Melik asalu, "amulu kan sunu ashan bi wodi ihtiram au temiyiz le Mordecai fi amulu kalam de?" Baad dak shabab ta melik al bi khadim huwo gal, "mafi haja amulu le huwo"⁴Melik gal, "Munu yau fi batna hos?" Hasa Haman dakalu bara al hos ta bet ta melik ashan wonusu le huwo an kanagu Mordecai fi masnaga al kutu fok le huwo. ⁵Khudam ta melik kelimu le huwo, "Haman wagif fi batna hos." melik kelimu, "Keli huwo dakal juwa." ⁶Zaman Haman dakalu, Melik kelimu le huwo, "Bi amulu sunu le zol al melik der ashan bi ihterimu?" Hasa Haman gal le nefsu, "Munu yau melik der ihterimu aktar min ana?"⁷Haman kelimu le melik, "Zol al melik der ashan bi ihterimu, ⁸kede jibu libsa ta melik, libsa al melik kan libisu, wa husan al kan melik sugu wa fi taj bikun fi ras tou. ⁹Baad dak libsa wa husan bi wodi le zol al mohim ta melik. Kede umon libisu zol al melik indu niya ashan bi ihterimu, wa kede umon gedimu huwo fi ras husan le sikat kulu ta medina. Kede umon alinu gidamu, 'De yau haja al amulu le zol al melik der ihterimu!'"¹⁰Baad dak melik kelimu le Haman, "'Asra, shilu libsa wa husan, ze inta kelimu, wa amulu kalam de le Mordecai yahudi al bi geni fi bab hos ta Melik. Mata sagit fi ai kalam al inta kelimu." ¹¹Baad dak Haman shalu libsa wa husan. huwo libisu Mordecai wa gedimu huwo fi ras husan fi kulu sikat ta medina. huwo alinu gidamu, De yau haja al amulu le zol al meilk der ihterimu!'"¹²Mordecai raja fi bab hos ta Melik. Lakin Haman dakal seri fi dakil bet tou, hazin, ras tou mokful. ¹³Haman kelimu le mara tou Zeresch wa kulu asdika tou kulu haja al kan hasal le huwo. baad dak nas tou al maruf indum hikma, wa mara tou Zerah, kelimu le huwo, "Iza kan Mordecai, Gubal al intum biga bi waga huwo Yahudi, intum ma bi koumu huwo, lakin intum bi waga gidam huwo." ¹⁴Fi zaman umon bi wonusu ma huwo, Dubad ta melik wosulu. Umon ruwa seri ashan jibu Haman le le hafula al Esther nazimu.

Chapter 7

¹Yala melik wa Haman ruwa le hafula ma Melka Esther. ²Fi yom nimra itnin de, fi zaman umon bi wodi le umon kamur, melik kelimu le Esther, " Balak taki shunu, Melka Esther? Bi wodi le inta. Talab taki shunu? Hata nus ta momlaka de, wa bi wodi le inta." ³Baad dak Melka Esther juwabu, " Melik kan inta moksut ma ana, kede haya tai wodi le ana- de yau balak tai, wa ana talabu kaman de le nas tai. ⁴Kan biyu nina, Ana ma nas tai, ashan bi demiru, katulu, wa yabad. Kan biyu nina bes le abudiya, ze abid al zakar wa unsa, Ana kan bi askut sakit, sikil asar de kan ma bi taabu ma inta." ⁵Melik Ahasuerus kelimu le Melka Esther, "De munu? Wenu zol de al geliba tou malyan ma hajat del?" ⁶Esther kelimu, "Zol al adu, sitan al isimu Haman!" Baad dak amulu irhab le Haman gidam melik wa Melka. ⁷Melik gam fok be zel min asrubu kamur wa ruwa fi kasra tou, lakin Haman geni ashan bi anisu Melka ashan haya tou. Huwo aiyu melik karar karisa diid huwo. ⁸Baad dak melik raja min kasra ta zira le kurfa mahal al khudam wodi le umon Kamur. Haman kalas waga fi kursi(serir) al kan Esther gaid fogo. Melik kelimu, "Hal huwo bi hajimu melka fi gidam tai fi juwa bet tai?" baad kalam ta hukum tala min kasuma ta melik, Khudam kahti wusa ta Haman. ⁹Baad dak Harbona, wahid min dubad al bi akhdim melik, kelimu, "sheneg al indu kamsin cubits (talata wa ishirin mitir) wagif jambu bet ta Haman. huwo kutu fok le Modecai, zol al wonusu huwo bi hami melik." Melik kelimu, "haligu huwo fogo." ¹⁰Yala umon haligu fi sheneg al huwo jahizu le Mordecai. Baad dak ghadab ta melik nazal.

Chapter 8

¹F i yom dak Melik Ahasuerus wodi mumtalakat ta Haman le Melka Esther, adu ta Yahudiin, wa Mordecai bada khadimu gidam melik, Esther haki le melik Mordecai geribu kef. ²Melik shalu katim tou, al kan huwo rajau min Haman, wa wodi le Morecai. Esther kutu Mordecai ashan bi kun mosul fi vila ta Haman. ³Baad dak Esther wonusu tanimara le melik. Hiya naim wosu tehet wa kore ze hiya bi asalu huwo ashan bi kutu nihaya le kuta al shar ta Haman al agagite, le khuta al huwo fekiru did Yahudiin. ⁴Baad dak melik arfa dahab tou ta sulta le Esther, hiya gam wa wagaf gidam melik. ⁵Hiya kelimu, Iza kan huwo ajibu Melik, wa iza kan ana ajibu ena ta melik, kan hajat del kwes gidam melik, wa ana kwes fi ena tou, kede katibu karar ashan bi sahibu juwabad al katibu be Haman weled ta Hammedatha al Agagite, Juwabad al huwo katibu ashan bi demiru Yahudiin al fi wilaya ta melik. ⁶Fa kef ana bi istahmal ashan bi ainyu karisa bi waga fi ras nas tai? Ana bi istahmal kef ashan sufu demar ta Usra tai?" ⁷Melik Ahasuerus kelimu le Melka Esther wa Le Mordecai al yahudi, "Ainu, Ana wodi le Esther bet ta Haman, wa humon haligu huwo fi sheneg, leanu huwo kn bi ruwa ashan hajimu Yahudiin. ⁸Katibu karar tani le Yahudiin fi isim ta melik wa khatimu be khatim ta melik. Fa le karar al kalas katibu fi isim ta melik wa khatimu be khatim ta melik ma bi sahibu." ⁹Baad dak nadi ulama ta melik fi zaman dak, fi shahar nimra talata, al huwo shahar ta Sivan, fi yom talata wa ishirin ta shahar. Katibu karar al fogo kulu kalam al Mordecai kan bi khudu be kusus ta Yahudiin. Katibu le wula ta wilayat, wula wa dubad ta wilayat al fi India le Cush, 127 wilayat, le ai wilaya katibu be hasab kitaba tomon, wa Yahudiin hasab kitaba wa rutan tomon. ¹⁰Mordeci katibu fi isim ta Melik Ahasuerus wa khatimu be khatim ta melik. Huwo rasulu juwabat de be nas al bi shilu juwabat al bi sugu hasin al seri al istamilu fi khadamat ta reis, husan zakar al hadis ta melik. ¹¹Melik wodi izin le Yahudiin al gaidin fi ai medina ashan bi limu fi mahal wahid wa wogif ashan bi hami haya tomon: ashan bi yabad, katulu, wa ashan bi demiri jesh min ai nas au wilayat al hajimu humon, iyal wa nusuwan fogo, au bi shilu mumtalakat tomon. ¹²De bi bada fi kulu wilayat ta melik Ahasuerus, fi yom talatasar ta shahar nimra itnasar, al huwo shahar ta Adar. ¹³Sura ta karar de bi talau ze ganun wa bi kutu bara le nas kulu. Yahudiin bi kun jahiz fi yom dak ashan bi shakilu adu tomon. ¹⁴Yala nas al bi shilu juwabad del sugu hasin ta melik al istakdimu fi khidma ta rais. Umon ruwa bidun daya zaman. Karar ta reis kaman talau min kasra al fi Susa. ¹⁵Baad dak Mordecai sibu melik libisu libsa ta muluk zahari wa abiad, be taj al dahab wa habil gumas al ahmar ta gumas naim, wa medina ta Susa Sarak wa farhanin. ¹⁶Yahudiin indum saada wa farah, wa ihtiram. ¹⁷Fi kulu wilaya wa fi kulu medina, fi ai makan al karar ta melik wosulu, fi saada wa farah bein Yahudiin, hafula wa ijazah. Kutar min beina noo ta nas ta ard de biga Yahudiin, leanu kof ta Yahudiin waga fi ras tomon.

Chapter 9

¹Hasa fi shahar nimra talata, al huwo shahar ta Adar, fi yom nimra talatar, zaman ganun wa karar ta melik gerib ashan bi talau, fi yom al ada ta Yahudiin ashan bi koumu umon, geiru. Yahudiin koumu del al kan bi karahu umon. ²Yahudiin lama fi mudun tomon fi kuku wilayat ta Melik Ahasuerus, ashan kutu iden fi ras del al hawil ashan jibu karisa fi ras tomon. La wahid bi wogif did umon, leanu nas kulu bi kafu Yahudiin. ³Kulu dubad ta wilayat, wula ta wilayat, wula, wa idarat ta melik saidu Yahudiin leanu umon biga bi kafu Mordecai. ⁴Mordecai biga kebir fi bet ta melik, wa marafa tou waza fi kulu wilayat, Fa zol isimu Mordecai biga bi tala azim. ⁵Yahudiin hajamu ada tomon be sef, katulu wa demiru umon, wa amulu ze umon deiru le del al karahu umon. ⁶Fi Mahal al gowi ta Susa be nefsu Yahudiin katulu wa demiru kumsumiya rijal. ⁷Umon katulu Parshandatha, Dalphon, Aspatha, ⁸Poratha, Adalia, Aridatha, ⁹Parmashta, Arisai, Aridai, Vaizatha, ¹⁰wa ashara awulad ta Haman weled ta Hammedatha, adu ta Yahudiin. Lakin umon ma nahabu. ¹¹Yom dak adad ta nas al katulu fi mahal al gowi ta Susa, gedimu taharir de le melik. ¹²Melik kelimu le Melka Esther, " Yahudiin katulu kumsumiya rijal fi mahal al gowi ta Susa, bima fi hu ashara awulad ta Haman . Umon amulu shunu tani fi bagi wilayat ta melik? Hasa balak taki shunu? bi amulu le inta. Talab taki shunu? bi sedeku le inta." ¹³Esther kelimu, kan melik gabilu, kede Yahudiin al fi Susa wodi le umon izin ashan talau karar ta yom de bukra, wa kede jusa ta ashara iyal ta Haman kede shenegu." ¹⁴Yala melik amiru inu de kede amulu. Talau karar fi Susa, wa umon haligu(kanagu) ashara awulad ta Haman. ¹⁵Yahudiin al fi Susa ja sawa fi yom arbatashar ta shahar ta Adar, wa katulu tultumiya rijal tani fi Susa, lakin umon ma nahabu ai haja. ¹⁶Bagi Yahudiin al kan fi wilayat ta melik ja sawa ashan hami haya tomon, wa umon ligo ihasa min ada tomon wa katulu kamsa wa sebein alf ta del al bi karahu umon. lakin umon ma kutu iden tomon fi mumtalakat ta nas al umon katulu. ¹⁷De hasal fi yom talatar ta shahar ta Adar. Fi yom arbatasar umon akudu raha wa kutu yom dak ta hafula wa farah. ¹⁸Lakin Yahudiin al fi Susa limu sawa fi yom talatar wa arbatasar. Fi yom kamistasar umon akudu raha wa umon kutu yom le hafula wa farah. ¹⁹De yau sabab Yahudiin al bilad, al bi salau biyut tomon fi ariaf, hafisu yom arbatasar ta shahar Adar ze yom bita farah wa hafula, wa ze yom al umon bi rasulu hadayat ta akil le baad tomon ²⁰Mordecai sejilu hajat del wa rasal juwabad le kulu Yahudiin a fi fi kulu wilayat ta melik Ahasuerus, kulu al gerib wa beid, ²¹wodi le umon musuliya ashan bi hafisu yom arbatasar wa yom kamistasar ta shahar Adar kulu sena. ²²Del yau ayam al Yahudiin ligo ihasa min ada tomon, wa shahar al huzun tomon galabu le farah, wa huzun le yom ta ihtifal. Umon yau bi kutu umon ayam ta hafula wa farah, wa rasulu hadayat ta akil le baad tomon, wa hadayat le nas masakin. ²³Yala Yahudiin istemir be ihtifal al umon bada, bi amulu hajat al Mordecai kan katibu le umon. ²⁴Fi wokit dak Haman weled ta Hammedatha al Agagite, adu ta Yahudiin, katitu did Yahudiin ashan bi demiru umon, wa huwo bi jadau Gura, ashan hasuru wa demiru umon. ²⁵Lakin zaman kalam de jibu gidam melik, huwo wodi talimat be juwabat le kuta sherir Haman amulu did Yahudiin bi rija fi ras tou, wa inu kede shenegu huwo wa awulad tou. ²⁶Ashan kida umon nadi ayam del Purim, wara isim ta Pur. Leanu ashan kulu hajat al katabu fi juwab, wa kulu hajat al umon kan aiynu wa al hasal le umon, ²⁷Yahudiin gabilu adad wa khidma jedid. Ada de bikun le nufus tomon, iyal ta iyal tomon, wa ai wahid al dumu umon. Huwo ashan inu umon bi ihtefil ayam al itnin del kulu sena. Umon bi ihtefil umon be teriga tani wa fi nefsu wokit ai sena. ²⁸Ayam del bi ihtefilu wa hafisu fi ai jil, ai usura, ai wilaya, wa ai medina. Yahudiin del wa iyal ta iyal tomon be iman ma sibu hafisu ayam de ta Purim, ashan umon kede ma nesitu umon. ²⁹Melka Esther biniya ta Abuhail wa Mordecai al Yahudi katabu be sulta kamil wa sedeku juwab nimra itnin an Purim. ³⁰Juwabat rasalu le Yahudiin kulu fi 127 wilayat ta Momlaka ta Ahasuerus, bi itmana le Yahudiin Aman wa hagiga.(hag). ³¹Juwabat del sedeku ayam ta Purim fi wokit tomon al muhadad, ze Mordecai al Yahudi wa Melka Esther istelemu le Yahudiin. Yahudiin gabilu iltizam de le nufusum wa iyala ta iyal tomon, bes ze umon kaman gabilu awukat ta sum wa kore. ³²Amur ta Esther sedeku nizam del an Purim, wa katabu umon fi kitab.

Chapter 10

¹Melik Ahasuerus farada deriba fi ard wa fi aradi al gerib ma bahar. ²Kulu injazat ta guwa tou, sawa ma muhasaba kamil ta azama ta Mordecai al melik kan arfau huwo, katibu umon fi kitab ta akbar al ayam ta Melik ta Media wa Persia. ³Mordecai al Yahudi kan nimra itnin ta meilk Ahasuerus. Huwo kan azim bein Yahudiin wa moshuur ma akwana tou kutar al Yahudiin, huwo kan bi suf fi suhuun bi nas tou wa huwo bi wonusu an salam ta nas tou kulu.

Job

Chapter 1

¹Kan fi rajil fi ardi ta Uz al isim towo Ayub; wa Ayub kan bila loum wa adil, wahid al gi kafu Allah wa gelibu min shar. ²le huwo kan weledu saba aulat wa talata banat. ³Huwo indu saba alf korfan , talata al jumal , kumsumiya terran wa kumsumiya Humar wa kadamiin ketir. Huwo kan rajil al adiim fi kulu nas ta sherik. ⁴Fi kulu weled fi Yom, al huwo bi amulu hafla fi bed towo. Humon bi resulu wa nadi ikwatum al talata ashan ja akulu wa ashrah mahum. ⁵kan yom ta hafla kalasu , Ayub bi rasulu lom wa hu bi nedifum . Hu bi gum sabah bediri wa gedim zebiha mahruk le gusad aiya auladu , wa hu bi kelim ,”hu bikun aulad tai amulu katiya wa naalu Allah fi gulubum. “Ayub daiman gi amulu de. ⁶Yala huwo kan yom al aulat ta Allah ja ashan gedim nufusum gidam Yahweh. Satan Kaman ja mahum. ⁷Yahweh kelim le Satan ,” Min wen ita ja ? “ yala Satan juwabu Yahweh wa kelim, “ min lafaat fi ardi, min ruah hini wa hinak.” ⁸Yahweh kelim le Satan, “ Hal ita iktebir kadam tai Ayub? “ lianu mafi wahid zehu fi ardi, bila loum wa rajil adil , wahid al bi kaaf Allah wa gelibu min katiya bara. “⁹Yala Satan juwabu Yahweh wa kelim, “ Hal ashan bila sabab yau Ayub gi kaaf Allah? ¹⁰inta ma kutu higis haulu , haulu bed towo ,wa haulu kulu hajatu al taabi lou min kulu tijah ? Inta bariku shokol ta Yeden towo, wa bahaim towo sheeted fi fi kulu ardi. ¹¹lakin hasa shilu yeden taki wa lemesu kulu al hu indu, wa ainu iza kan huwo mabi naalu ita fi woshak. ¹²“Yahweh kelim le Satan, “ Degiga, kulu al huwo indu fi yeden taki .bes ile didu benefsu mata lemesu yeden taki fogo. “ Yala Satan tala bara min gidam ta Yahweh. ¹³Hu ja fi yom tani , aulat towo wa banat towo kan gi akulu wa ashrah merisa fi bed ta akuum al akebir. ¹⁴Murasula ja le Ayub wa kelim, “ Al tor gi kuruju wa Hamir gi akulu fi jambum. ¹⁵Yala al Sabeaniin waga fogum wa shilum bara. Ze le Kadamiin del hum dukum ma kashum Sef. Ana al wahid al insehrib ashan ja wori le inta.” ¹⁶Ze huwo lisa wonudu, kadam tani ja wa kelemu, " nar ta Rabuna waga min samawat wa arugu gorufan ma Kadamiin. Ana al wahid al insehrib ashan ja wori le inta.” ¹⁷wokit huwo lisa kan gi wonusu, tani Kaman ja wa kelim,” Al chaldeaniin min talata moymu ,amulu hujum fi jumal, was shilum bara. Ze le Kadamiin del ,humon katum ma sef . Ana alwahid al insehrib ashan ja wori le inta.” ¹⁸wokit huwo lisa gi wonusu, tani Kaman jaw a kelim, Aulat taki wa banat taki kan gi akulu wa asrah merisa fi bed ta Akuum al akbar . ¹⁹Hawa tegil ja min gaba wa dugu kulu arba rukun ta bed. Hu waga fi shabaab del, wa humon mutu. Ana alwahid al insehrib ashan ja wori le inta.” ²⁰Yala Ayub gum, sheretu jalabiya towo, Zenu shar towo, dengiri wusa towo fi waata, wa mejidu Allah. ²¹Huwo kelim,” Ana kan ariyan wokit ana tala min botun umi, wa ana Kaman bi rija arian hinak. Huwo de Yahweh yau wodi , wa de huwo yau shilu. Keli isim ta Yahweh bariku. “ ²²Fi kulu mushkila de , Ayub ma amulu katiya,wala huwo isteki Allah fi amulu haja batal.

Chapter 2

¹Yala hu kan yom wokit aulat ta Allah ja gedim nufusum fi gidam ta Yahweh. Satan Kaman ja mahum ashan gedim nefsu gidam Yahweh. ²Yahweh kelim le Satan, “Min wen inta ja? “ Yala Satan juwabu Yahweh wa kelim “min lafaat fi ardi ,min ruah hinak wa hini fogo.”³Yahweh kelim le Satan, “ Hal inta iktibir kadam tai Ayub?Lianu mafi wahid zeiyu fi dunia ,bila loun wa rajil adil,wahid albi kaaf Allah wa agelibu bara min shar. Hu lisa mudmasuk ma istikama towo mahmakan inta lizu ana did huwo ,ashan demiru budun sabab.”⁴Satan Juwabu Yahweh wa kelim, “Jilid ma Jilid, sei; al rajil bi istelim kulu alhuwo indu ashan hayatu. ⁵lakin shilu bara yeden taki hasa wa lemesu udam towo wa jisim towo ,wa ainu iza kan huwo mabi naalu inta fi woshak.” ⁶Yahweh kelim le Satan, Shuf, huwo fi yedenak; hu bes haya towo mata lemesu.”⁷Yala Satan ruah bara min gidam ta Yahweh. Huwo dugu Ayub ma waja shedid gi furu min tehed kura towo lahaidi raasu. ⁸Ayub shilu ginta ta gurma al kasuru ashan angurusu jisim towo mau, wa huwo geni fi nus rumat.⁹Yala mara towo kelim lou, “Hal inta mudmasuk ma Istekama taki? Naalu Allah wa mutu.” ¹⁰Lakin huwo kelim le hia , “ inta gi kelim ze mara al belid fi kalam. Hal ena bi istakbil al kuwes min Allah wa ma bi istakbil al batal? “ fi kulu mushkila de, Ayub ma amulu katiya ma kasma towo. ¹¹Hasa wokit talata asdika ta Ayub asuma kulu al shar al ja lou ,kulu wahid ja min mahal towo : Eliphas al Temaniti, Bildad al Shuhiti, wa Zophar al Naamathiti. Humon nizamu zaman ashan ja ahzin mau wa arshidu. ¹²wokit hum arfa uyunum min masafa beid , humon ma lahizu huwo. Humon arfa sot tomon fok wa kore ; aiya wahid sheretu jalabia towo wa kubu turab fok wa fi raasum. ¹³yala humon geni mau fi waata le saba ayam was aba lel . mafi zol wonusu kelima lou, lianu hum ainu huzun towo kebir kalis.

Chapter 3

¹Baad de, Ayub fata kasmu wa naalu yom al weledu huwo fogo. ²Hu kelim, ³Keli yom al weledu ana fogo woduru, ⁴Kede yom dak kun duluma! kede Rabuna maa fikiir andu, hata nur keli ma wale fogo, ⁵Kede duluma wa dul ta mutu shilu le huwo. Kede shehab ighis fok tou, kede kulu ai hahja al kutu yom bikun duma al hagiga kuwafu huwo. ⁶Ze fi lel dak, duluma tegil gordonu. kede ma afrah fi nus ayam ta sena; kede ma ja fi adad ta shuhur. ⁷Shuf, kede lel dak kun bila jena; Kede sot ta farah ma ja fogo. ⁸Del albi naalu yom- Del al bi arufu gowumu Sefina kebir. ⁹Keli nujum ta yom dak wala duluma. Kede yom dak fetish nur, lakin ma ligo; wele kede ainu ena ta saba al bediri, ¹⁰Ashan hu ma gofulu baab ta rehim ta umatai, wa ashan hu ma dusu mushkila min ena tai. ¹¹Le ana ma mutu wokit ana tala min botun umi? Le ana ma woduru wokit uma tai weledu ana? ¹²Le ruba towo istakbilu ana? Le shudur towo istakbilu ana ashan ana radau? ¹³Le hasa kan ana naim tehed beraha. Ana kan num wa fi raha. ¹⁴Ma muluk wa murshidiin ta dunia, al abinu turubat le nufusum al hasa fi dahaya. ¹⁵Au kan naim tehed ma amiraat al indu kan dahab, al malau biud tomon ma fida. ¹⁶Au bikun ana kan lisa ma weledu, ze adfal al ma ainu nur. ¹⁷Hinak al shar bi wogifu min muskila; Hinak taab tomon fi raha. ¹⁸hinak al masajiin fi raha sawa; Hum mabi asma le sot ta abid al suwak. ¹⁹Kulu alsukar wa kubar hinak; al kadam hur min said towo hinak. ²⁰Le nur bi wodi le zol al fi taab? Le haya wodi le zol al indu marara fi roho, ²¹le zol algi fetishu mutu wa ma ja; le zol al gi hafiru aktar min maal al dusu? ²²le nur bi wodi le zol al bi afrah kaalis wa farhan kan huwo ligo turba? ²³Le nur bi wodi le rajil al sika tou dusu, rajil al Allah hajisu? ²⁴lianu huzun tai hasil min bidal akulu; adi shunun tai gi kubu ze moyo. ²⁵lianu haja al ana gi kafu ja le ana; al ana gi kafu minu ja le ana. ²⁶Ana ma fi raha ,ana ma sukut, wa ana ma indu raha; Muskila ja bel ax.”

Chapter 4

¹Yala Eliphaz al Temaniti juwabu wa kelim, ²Iza aiya wahid hawil ashan wonusu maak, inta bikun bila sobur? Lakin munu bu wogif nefsu min wanasa ? ³Shuf inta arshidu keterin; ita gowi yeden al deif, ⁴Kelimat taki saidu huwo al kan gi waga; ita amulu rukba al gi rejif gowi. ⁵Iakin hasa mashakil ja le inta ,wa inta dahwar, huwo lemesu ita, wa inta fi mashkila. ⁶Ma kafu taki yau taakut taki; wa istikama ta sika taki rajah taki? ⁷Fakkar fi de; munu yau woduru ligo wokit ma indu zam? Au mitten nas al adil bi gatau bara ? ⁸Le hasap haja al ana ainu, del al gi kuruju katiya wa bi sara mushakil wa bi hasidu. ⁹Be nefes ta Allah humon woduru; Be daga ta zalan towo bi akulu humon. ¹⁰suraak ta ased , sot ta ased al takian, Al asnaan ta asud al shaabaab–moksuriin. ¹¹Al ased al ajuz bi mutu ashan iktiaj ta dara, iyal ta lobuwa setet fi aiya makan. ¹²Hasa mushkila tani jibu le ana, Wa adana tai asuma anu. ¹³yala ja fikra min ruiah fi lel, wokit num amik bikun fi nas. ¹⁴De kan ma lel al kafu wa rejif ja le ana, Wa kulu udam tai rejif. ¹⁵yala al roho ruah min gidam wash tai wa shar ta jisim tai gum fok. ¹⁶Al roho gi wogif lisa, ana magder meizu sikil towo. Sikil kan fi ena tai ;kan fi sukut , wa ana asuma sot gi kelim, ¹⁷Hal al insan al fi jasad bikun bir min Allah? Hal alinsan bikun tahir min al kaalik ? ¹⁸Shuf, iza Allah ma kutu siga fi kadamiin towo; iza kan hu bi isteki malaikat tou an akta, ¹⁹godur kef le del al aishiin fi biud ta tiin, al asasu min turab ,al bi kasiru gerib min ze gongo ? ²⁰Fi wasad ta saba wa misah demirum; Humon bi woduru le abad budun aiya wahid ma bi lahisu humon. ²¹Hal ma fi Khayma habil sir silu min nusum? Humon bi mutu budun hikma.

Chapter 5

¹Nadi bara hasa; hal fi zol bi juwabu inta? le yatu kudusiin al ita bi gilibu? ²Lianu zalan bi katulu zol al belid; gira sabab ta mutu ta belitin. ³Ana ainu zol al beled inu juzur, Lakin tuwali ana naalu bed towo. ⁴Auladu beid min aman; Humon kormosu fi baab al medina. mafi zol albi ankizum. ⁵Al janiin gi akulu mahasil tomon; Humon shilu min nus ta shok. Al adshan gi istahi le mal towo. ⁶lianu al sobbat ma tala min turab; Wele mushkila tala min wata. ⁷Bel ax insan molud le muskila, bes ze sharer gi tiri fok. ⁸lakin le ana , ana bi gelibu le Allah be nefsu; le huwo ana be wodi shokol tai ⁹Huwo al gi amulu adhama wa hajat alma bi fetishu, Le huwo ana bi amulu ajaib bidun adad. ¹⁰Huwo bi wodi matar fi ardi, wa bi rasulu moyo fi zira. ¹¹Huwo bi yamil de ashan bi arfau fok del al wotehed; Ashan bi arfa le aman del al fi huzun. ¹²Huwo bi kasuru kuta ta nas, Ashan yeden tomon ma bi istabil najah. ¹³Huwo bi sherigu nas al azkiya fi shokol tomon; alkuta ta nas almorbutin bi alagu le nihaya. ¹⁴Humon bi limu ma duluma be zaman nahar, wa fetishu be nahar ze huwo be bilel. ¹⁵lakin huwo bi ankisu zol al fagir min sef al fi kasuma wa zol almuktaj min yeden ta nas algowin.. ¹⁶yala zol al fagir indu rajah, wa adam adala gofulu kasma. ¹⁷Shuf, mubarak le rajil al Allah bi sehihu; Ashan kida mata mata alisu ukuba ta alagadir. ¹⁸lianu bi ligo waja wa bi robutu; Huwo bi jarihu yala yeden towo bi alij. ¹⁹Huwo bi kalisak min kulu sita mashakilat; Sei, fi saba mashakil, mafi shar bi habisu ita. ²⁰Fi jaan shedid hu bi kalisak min mot, Wa fi harib fi yeden ta sef. ²¹lianu inta bi dusu min lahap ta lisan; wa ita mabi kun kuwaf min damar kan ja. ²²inta bi ataku fi damar ta jaan al shedid, Wa ita mabi kun kuwaf min kayana ta ardi. ²³lianu inta bi indu amina ma hujar fi zira taki wa kayana fi zira bikun fi salam maak. ²⁴Inta bi arif gal kema taki fi aman; Ita bi zuru zeriba ta korfan taki wa ita ma bi jeli aiya haja. ²⁵inta Kaman bi arif gal bizra taki adhim, Al ajial taki bikun ze gesh fi wata. ²⁶inta bi ja le turba taki fi umur kamil, Ze raas ta dura al tala fi zaman towo. asuma lou, ²⁷Shuf, Ena iktebir modu de; hu ze de ; le yatu kudusiin al inta bi gilibu? wa arufu le nefsak.”

Chapter 6

¹Bad dak Ayub juwabu wa kelimu, ²"Oh, kan bes azab tai waznu; kan bes kulu mmusiba tai kutu fi tawazun!
³Leanu hasa huwo bi taqil min rumula ta bahr. De sabab kelimat tai kan sambala.⁴Leanu nishabat ta Allah fi fogo ana, roho taiasuruba sim; kouf ta Allah retibu nefts tou fi majmuea ded ana. ⁵Hal himar ta gaba nahi q fi yas zaman huwo gesh? Aw hal al tor munkhafid fi zalan zaman huwo indu akil? ⁶hal al kan ma indu ta'am bi akulu bidon milh? aw hal fi ta'am fi bayda al abyad?⁷Ana aba ashab lemesu huwomon; huwomon ze akil shen le ana.
⁸Oh, De ashan ana bi asalu; oh, ashan Allah bi rudu le ana hajat al ana bi fitisu; ⁹Ashan huwo bi sibu Allah kasuru ana wahid mara, ashan hwuo bi fagedu ard tou wa gata ana bara min haya de!¹⁰Fa de kede kun tazia le ana__sala kan mejid ana fi waja de ma bi nages: inu ana ma anguru kelimat ta al kuduus. ¹¹Guwa tai yau sunu, al der ana kede istana? nihaya tai yau sunu, al der haya tai kede geni tawil?¹²Hal guwa tai guwa ta hujar? Aw hal lahm tai salao min bronze? ¹³hal huwo ma saa inu anama indu musa'ada fi nefsa tai, wa hikma turudu min bara min ana?
¹⁴Le zol shakhs der khafu, al amana bi beinu bi wasat sabi tou; hata le huwo al sibu kuof ta Allah. ¹⁵Lakin akuwana tai kan amen le ana ze majraa alnnahr fi sahra, ze qanawat ta moyo al bi mur le fadi ¹⁶al dulumu ashan jalid fok toumon, wa ashan talij al bi kati nefsa tou fogo huwomon. ¹⁷Zaman kan huwo sahi bara huwomon bi wodoro; zaman kanhuwo sukun, huwomon bi sahi bara min mahal toumon. ¹⁸Al arabat al bi safir fi sika toumon gelibu ashan moyo, huwomon istagarab fi aed al fadi wa bad dak matt. ¹⁹Arabat min Tema ayenu hinak, fi wokit sherikat ta Sheba fogo huwomon. ²⁰Huwomon kan amal toumon biga mafi leanu huwomon kan bi siqa ta ligo moyo. Huwomon ruwa hinak, lakin kan kabasu huwomon. ²¹Leanu hasa intakum sabihay ma haja le ana;intakum ayenu hala tai al batal wa bi koufu. ²²Hal ana kelim wodi takum le ana haja,aw gedimu takum hadiya le ana min mali takum ²³aw hafizu ana min yadan ta adu tai, aw fidya min yadan ta alzzalimin?²⁴Derisu ana, wa ana bi amsuku salam tai; kutu ana kede fahim fi mahal al ana amulu galat fogo. ²⁵Kam huwo bi waja kelimat al hagiga! Lakin kef nikash taki bi wobiku ana?²⁶Hal inta katetu kelimat ashan bi aba, ita'amal kelimat yayis zol ze al hawa?
²⁷fi hagiga inta jada al ketir ashan iyal al aytam, wa sawim fok sabihat taki ze badayie.²⁸Ashan keda, arjuk ayenu le ana, leanu bi takkid ana ma bi kabasu fi wosa taki. ²⁹khaffaf, ana bi asalu inta; kede ma kun zulum ma inta; bi hagiga, khaffaf leanu sabab huwo adam adala. ³⁰Hal fi sharr fi lesaan tai? kasma tai ma agder kashif hajat l shrir?

Chapter 7

¹Hal ma rajil indu shokul saab fi ard? Hal ayammat tou ma ze ayammat ta zol al eajuru? ²Ze abid al bijidd indu nia ta duluma ze zol ajuru bi ayenu le ujura__ ³fa kutu ana ashan bi estahmal shuhuur ta azab: wodi le ana mashakil duluma. ⁴Zaman al kan ana num tihit, ana kelim le nfesa tai, meten ana bi gum fok wa meten layl bi futu?' Ana maliyan ma kafu hata sabah. ⁵Lahm tai kati ma ma daydan wa sahab ta ghubar; al waja fi jilid tai gowi wa yalla sihi wa bi istakal min jadid. ⁶Ayam tai sarae min zol al bi keitu makuk bi intaha bidon raja. ⁷Ana bi zekir inu haya tai huwo ze hawa; wa ena tai ma bi ayenu qhar tani. ⁸Ena ta Allah, al bi ayenu ana, bi ma bi ayenu ana tani; uyuun ta Allah bi kun fogo ana, lakin ana ma bi kun majud. ⁹Ze sahab bi wodoro wa bi sih bara, fa kman le de al bi nezil fi hawiya ma bi tala tani. ¹⁰Huwo ma bi rija le bet tou; wele makan tou bi arufu huwo tani. ¹¹Ashan keda ana ma bi gofulu kasuma tai; Ana bi wonusu fi azab ta roho tai; Ana bi itzammam fi marara ta roho. nefsa tai ¹²Hal yau bahar wala haiwan hata inta ktu haris fogo ana? ¹³Kan ana kelim firash tai bi azi ana, wa serir bi shilu tazammam ¹⁴bad dak koufu ana maahlam wa arhabu ana ma ruya, ¹⁵ashan ana bi aikhtar khaniq wa mutu badalan min hafizu eazam tai del. ¹⁶Ana bi akrah haya tai; ana ma bi itmana ashan bi kun hay; sibuna barawo leanu yam tai bidun fayida. ¹⁷Munu yau insaan al inta bi kutu bala taki fogo aw hata inta bi kutu gelba taki le huwo, ¹⁸al inta bi raqib huwo kulu sabah wa jeribu huwo kulu sabah? ¹⁹Lahadi meten inta ma bi gelibu bara min ana, gedam taki sibuna barawo kifaya le ana ashan bi abula buzak tai? ²⁰Hata iza kan ana akhta, ana bi amulu sunu le inta, inta la bi ayenu ana? Le inta sibuna hadaf taki, hata ana bi ga tegla le inta? ²¹Le inta ma afii mukhalafat tai wa shilu beid katiya tai? Leanu hasa ana bi kabasu fi ghubar; inta bi ayenu ana bienaya, lakin ana ma bi ligo."

Chapter 8

¹Yalla Bildad al Shuhite juwabu wa kelim, "Le meten inta kelimu hajat del? ²Le meten kelimat ta kasma taki bi kun hawa gowi? ³Hal Allah bi karabu adala? Hal Allah bi karabu salah? ⁴Iyl takum akhta ded huwo, anina rufu, leanu huwo wodi huwomon fi yadan ta katiya toumon. ⁵Lakin aftarid inta bijidd fafisu Allah wa gedimu talab taki le Allah. ⁶Kan inta nedif wa adel, bad dak huwo akiid bi gariko nefsa tou bidal taki wa rija inta le mahal taki al qanuuni. ⁷Hata kan bidaya taki kan saqhir, lesa aqhir hala taki bi kun azin kalis. ⁸Arujuk asalu ajiyal al awel, wa kutu bala taki le haja al judud tanina derisu. ⁹(Kan weledu anina beas umbari wa ma arufu haja leanu ayammat fi ard besid.) ¹⁰Hal huwomon ma bi derisu intakum wa wori intakum? Hal huwomon ma bi wonusu kelimat min gelba toumon? ¹¹Mumkin waraqa al bard bi raba bidun mustanqie? ¹²Mumkin qasab bi raba bidun moyo? fi wokit huwomon lesa akhdar wa ma gatawo tihit, huomon wodoro min gedam ta nabb"at tanin. ¹³Fa kaman sika ta del al huwnomon nesitu Allah; raja ta nas al ma arufu Allah bi mutu. ¹⁴Siqa tou bi kasuru juzu , wa siqa tou huwo deif ze eankbut. ¹⁵huwo taki fogo bet tou, lakin ma bi saadu huwo; bi shilu sayitara tou, lakin ma bi wogif. ¹⁶Tihit shams huwo akhdar, wa hadaf tou bi ruwa bara fok kulu jenana. ¹⁷juzhur tou khati hawili akwam ta hajar; Huwomon bi ayenu mahalat kwes fi nus ta ssukhur. ¹⁸Lakin kan zol demiru bara min mahal tou, biga mahal dak bi anguru huwo wa gal, 'abadaan ana ma ayenu inta. ¹⁹Ayenu de yau faha" ta suluk ta shakhs, nna"bbatat tanina bi raba bi sura min nefsu turab fi mahal tou. ²⁰Ayenu, Allah ma bi jada bara insaan al bai; wele huwo bi shilu yadan ta zol al bi amulu sharr. ²¹Huwo lesa bi mala kasma taki ma atako, shafateen taki ma jelyle. ²²Del al bi akrah inta bi kati ma fadiya; khayma ta sharir ma bi kun tani."

Chapter 9

¹Bad dak Ayub juwabu wa kelimu, ²Ana bihagiga arufu inu huwo ze de. Lakin kef zol bi kun adel ma Allah? ³Kan huwo der jadil ma Allah, huwo ma bi agder juwabu huwo wahid mara fi alf marat. ⁴Allah howo negit fi gelba wa gowi fi guwa; huwo abaddan am gowi nefsa tou ded huwo wa najah? ⁵hwuo al agela al jubal bidun inzar zaman huwo gelibu huwomon fi zalan tou ⁶huwo hizu al ard min mahal tou wa amida tou bi hizu. ⁷Huwo nefsu Allah al wori le shams kede ma tala, wa ma tala, wa huwo al bi kati al nnjum, ⁸al bi midu nefsu tou wa bi hizu amwaj ta bahar, ⁹al bi kutu dubb uwriun al tharia, wa al"abraj ta junub. ¹⁰Huwo al bi amulu azayim al ma bi fahasu wa ajayib al ma bi edu. ¹¹ayenu, huwo bi mururu min jambu ana wa ana ma ayenu huwo; mururu kaman, lakin ana ma fahim huwo. ¹²Kan huwo shilu haja beid, munu bi wogifu huwo? Munu bi agder kelimu huwo, 'inta bi amulu sunu?' ¹³Allah ma bi rija zalan tou; musaeid ta Rahab bi denger tihit huwo. ¹⁴kam ana bi juwabu huwo bi besid, ana bi aikhtar klimat ashan bi fekir ma huwo? ¹⁵Hata kan ana nedif, ana ma bi juwabu huwo, Ana ma bi asalu rahma ma qadi tai. ¹⁶Hata kan ana nadi wa huwo juwabu ana, ana ma bi saddiq inu huwo kan bi asuma le sawt tai. ¹⁷Leanu huwo kasuru ana ma asifa wa bi zidu juruh bidun sabab. ¹⁸Huwo ma sibu ana ashan rija naffas tai; lakin huwo mala ana ma marara. ¹⁹Kan de mushkila ta guwa, huwo gowi! Kan de mushkila ta adala, munu bi agder hukumu huwo? bi ²⁰raqam ana eala haq, kasma tai bi hukumu ana; wa bi raqam ana bidun bari, kelimat ai bi sabitu ana ashan bi kun mujrim. ²¹Ana bari, lakin ana ma fadi tani ann nefsa tai; ana akrah haya tai. ²²Huwo ma indu farq, al ana kelim huwo demiru nas al bariyin wa sawa ma nas al sharir. ²³Zaman faj" a jalda bi katulu, huwo bi alesu al yas ta bari. ²⁴Al ard wodi fi yadan ta nas sharirin ; Allah bi khati wosa ta qada tou. Kan ma huwo yau amulu, yalla biga munu? ²⁵Aymat tai asra min jare ta marasala; aymat tai intaha; huwomon ma bi ayenu kher fi aye mahal. ²⁶Huwomon sare ze sufun ta albardi, wa sare ze suqur al bi abula dahia tou. ²⁷Kan ana kelim inu ana bi nesitu shakawi tai, inu ana bi shilu bara wosa ta huzun wa kun farahan, ²⁸ana bi kafu min kulu ahzan tai leanu ana arufu inu inta ma bi fekir ana bari. ²⁹Ana galan; le biga, ana bi taban sakit? ³⁰Kan ana kasulu nefsa tai ma moyo ta talaj wa yadan tai dayiman nedif. ³¹Allah bi qhatis ana fi khandaq, wa gumash tai bi kun waskan ma ana. ³²Leanu Allah hwo ma insaan, ze ana, ashan ana bi juwabu huwo ashan anina bi sawa fi mahkama. ³³Ma fi qadi bein tanina al bi kutu yadan tou fogo anina kulu. ³⁴Ma fi qadi tani al bi shilu qadib ta Allah baramin ana, al bi arufa kouf tou min ana. ³⁵Yalla ana bi wonusu wa ma bi kafu huwo. Lakin ze hajat al hasa, Ana ma bi amulu.

Chapter 10

¹Ana taban fi haya tai, ana bi wodi alttaebir al majani le ahakwaa tai; ana bi wonusufi marara ta nefts tai. ²Ana bi kelim le Allah, 'Ma ta bes hukum ana; wori le ana le inta ittaham ana. ³Hal kes le inta inu inta bi zulumu ana, ashan bi alisu shokul ta yadan taki fi wokit inta bi ibtisim fogokhutat ta sharir?⁴Inta indu uyuun ta gesim? Inta bi ayenu ze ma insaan bi ayenu? ⁵Hal ayamati taki ze ayamati ta insaan aw sanawat taki ze sanawat ta nas, ⁶al inta bi asalu bi wara iithm wa fetisu wara katiya tai, ⁷sala kan inta arufu ana ma galan wa ma fi zol al bi agder anqizu ana min yadan taki?⁸yadanati taki indu mutir wa sala ana sawa, lakin inta bi demiru ana. ⁹Zekir, ana asalu inta inu inta sala ana ze tin; Hal inta bi rija ana fi turaab tani?¹⁰Hal inta ma kubo ana bara ze lebn wa rayib ana ze jibbna? ¹¹Inta lebisu anama jilid wa lahm wa ruboto ana sawa ma eazam wa al"awtar. ¹²Inta wodi le ana haya wa itifagia ta amana; muaeda taki hafizu roho tai. ¹³Lakin hajat del inta dusu fi gelba taki__Ana arufu inu de yau haja al kan inta bi fekir: ¹⁴inu kan ana akhta, inta bi lahizu: inta ma bi tala ana bari min iithm tai. ¹⁵Kan ana amulu batal, woo le ana; wa hata kan ana amulu biaistigma, Ana ma bi arufa ras tai fok, min ma ana maliyan ma fadiya__ ayenu mmusiba tai! ¹⁶Kan ras taikan arufawo inta bi amsuku ana ze asad; wa tani inta bi beinu nefsa taki ma amal ta guwa al ajib ded ana. ¹⁷Inta jibu shuhud jeded ded ana wa zidu zalan taki ded ana; inta hujumu ana ma jaysh jeded. ¹⁸Le biga inta jibu ana bara min rahim? Ana bi itamana anakan selimu roho wa ma fi ena tani ayenu ana. ¹⁹Ana kan ze ana kulu ma majud; kan shilu ana mib rahim le turuba. ²⁰Ayamati tai sei ma besid? Bad kida wogifu, kede sibu ana barawo, ashan ana bi kun raha besid ²¹gebili ana ma ruwa le mahal al ana bi rija fogo, le ard ta duluma wa ta dul ta mutu ²²al ard al duluma ze nus bilyal, al ard ta dul ta mutu, bidun aye awamir."

Chapter 11

¹Yalla Zophar al Nomani juwabu wa kelimu, "kalamat al ketir ze de ma bi juwabu? ²Sei zol de al ta kalam ketir bi sadiko? ³Sei dala taki bi kutu nas tanin askut sakit? Zaman al kan inta bi, alisu hal ma fi zol wahid bi sibu inta his ma fadiya?⁴Leanu inta kelimu le Allah, 'imman tai nedif, ana bari fi uyuun taki.' ⁵Lakin, Allah bi wonusu wa bi fata shafah ded inta; ⁶inu huwo beinu le inta sir tou ta hikma Le huwo azim fi faham. Bad dak kede inta arufu inu Allah bi talabu min inta aqala min al katayat taki bi yastahiqq.⁷Hal inta bi agder fahimu Allah bi wasat fetisu hwuo? ⁸Hal inta bi agder fahimu Allah bi tamamaan? huwo fok ze sama; inta bi amulu sunu? huwo amiik min al hawiya fa sunu yau inta bi arufu? ⁹qias tou tawil min al ard, wasie min bahar. ¹⁰Kan huwo mururumin fogo wa gufulu aye zol, kan huwo nadi aye zol le hukum, biga munu yau bi wogifu huwo? ¹¹Leanu huwo arufu nas al kazabiin ; zaman kan huwo ayenu iithm, hal huwo ma bi arufu? ¹²Lakin nas al beleteen ma indu fihim; huwomon bi ligo zaman al kan himar ta gaba weledu insaan. ¹³Lakin kan inta jahizu gelba taki adel wa yadan taki le Allah; ¹⁴kan khatiya inta shilu katiya bara min yadan taki iithm ma bi geni fi khayma taki. ¹⁵Biga inta min almuakkid bi arufa wosa taki fok bidun alama ta fadiya; bi hagiga, inta bi kun sabiit, wa ma bi kafu. ¹⁶Inta bi nesitu azab taki; inta bi zekiru ze moyo al kubo bara. ¹⁷Haya taki bi lamma min nus nahar; sala kan fi duluma, huwo bi tala ze sabah. ¹⁸Inta bi kun fi amman leanu fi raja; bi hagiga inta bi ligo amana hawili inta wa inta bi ligo raha fi aman. ¹⁹Kaman inta bi num tihit fi raha, wa ma fi zol bi kutu kafu; bi hagiga ketiriin bi fetiau niema taki. ²⁰Lakin uyuun ta nas al ashrrar bi waga; huwomon ma bi kun indu sika ta jere; raja toumon bes bi kun akhar nefes ta haya."

Chapter 12

¹Yalla Ayub juwabu wa kelimu, ²"Ma fi shak intakum yau nas hikma bi mutu ma intakum ³Lakin indu fihim ze intakum; Ana ma tihit min intakum. Al bi hagiga ma arufu hajat del?⁴Ana zol al bi atako fogo ma jaran __Ana zol nadi Allah wa huwo kan juwabu Ana, adil wa insaan bari__Ana haja al bi atako fogo. ⁵Fi fekira ta zol tani al huwo fi hudu hinak adam iheram le haz al batal; huwo fekir fi teriga al bi jibu haz al batal le al kura toumon bi melesu. ⁶Al khayma ta haramia bi raba, wa del al bizailu Allah huwomon bi geni fi amman; yadan toumon yau rabunat toumon.⁷Lakin hasa asalu al haiwanat, wa huwomon bi derisu inta; asalu al ttuyur ta sama, wa huwomon bi wori le inta. ⁸Aw wonusu le ard, wa huwo bi derisu inta; samaga ta bahar bi ealinu le inta.⁹Yau haiwan fi nus ta kulu del ma arufu inu yadan ta Yahwa yau sala de ? ¹⁰Fi yadan tou fi haya ta kulu haja al hay wa nefes ta kulu insaan.¹¹Hal ma adana yau bi jeribu kelimat bes ze taem ta akil? ¹²Ma rijal al kebir fi siin huwo hikma; fi ayam ta alttawil huwo fihim.¹³Ma Allah hikma wa guwa; huwo indu nasah wa fihim. ¹⁴Ayenu, huwo bi kasuru, wa ma bi abinu tani; kan kutu zol fi sijn, ma bi talawo. ¹⁵Ayenu kan huwo bi amsuku moyo, wa bi hasif; wa kan huwo rasulu huwomon bara huwomon bi kasuru al ard.¹⁶Ma huwo fi guwa wa hikma; nas al kabasu wa al bi kabasu huwo fi guwa tou. ¹⁷Huwo qayid ta nasah al bi doworo hazin kura afiyan; huwo agelibu quda beleteen. ¹⁸Huwo tala bara alssalisil ta sulta min muluuk; huwo lafa hawili sulba toumon.¹⁹Huwo bi gedimu khna beid kura afiyan fi huzn wa gelibu nas al gowiin.. ²⁰Huwo agela kalam ta del al huwo inud siqa foho wa shilu bara fihim ta shuyuk. ²¹Huwo kubo iheram fogo amra wa fath hizam ta nas al gawi.²²Howo beinu hajat fi juwa duluma wa duluma fi nur. ²³Huwo kutu umam gawi, wa huwo kaman demiru huwomon; Huwo kebiru umam, w huwo kaman bi qudu huwomon ze masajin. ²⁴Huwo shilu beid fihim min qiyadat ta nas ta ard; huwo sibu huwomon istagarab fi baria al ma fi fogo sika. ²⁵Huwomon bi fetisu sika fi duluma bidun nur; huwo kutu huwomon istagarab ze zol al sakran.

Chapter 13

¹Shuf ena tai ayenu del kulu; adana tai asuma wa fahim. ²Haja al inta arufu, nefsu kaman al ana arufu; Ana ma tihit min inta. ³Lakin akher ana bi wonusu ma Allah; Ana bi itmna ashan bi fekir ma Allah. ⁴Lakin intakum bi kasulu hagiga ma kazib; intakum kulu atibba al ma indu khqayima. ⁵ya le intakum ma amsuku salam takum sawa! ashan bi kun hikma le intakum. ⁶Asuma hasa fekira tai; asuma le sala ta shafah tai. Hal inta bi wonusu zulum le Allah, wa ⁷hal inta bi wonusu bi kazib le huwo wa bimkar le huwo? ⁸Hal inta bi beinu le huwo bi tafriga? Hal inta naqash qadia ma Allah? ⁹Hal bi kun kwes le inta kan huwo fetisu inta? inta bi agder kabasu huwo ze inta bi kabasu insaan? Bi hagiga ¹⁰huwo bi wabakh intakum kan intakum beinu tafriga fi sirr. ¹¹Hal azama tou am bi koufu intakum, wa kouf tou waga fogo intakum? ¹²Zikira takum gal amsaal salawo min rumat; ddffaeat takum salawo min tin ¹³Amsuku salam taki, sibuna barao, ashan ana bi wonusu, kede ja haja al der ja fogo ¹⁴ana bi shilu lahm tai ma asana tai Ana bi shilu haya tai fi yadan at tai. ¹⁵Ayenu kan hwo katulu, ana ma bi kun indu raja; lakin, Ana bi ddafae sikat tai gedam tou ¹⁶De bi kun sabab le khalas tai, leanu ma fi shakhs al kafir. ¹⁷Allah, asuma biddiqq le wonusu tai; kede ealan tai ja le adana taki. ¹⁸Ayenu hasa, Ana jahizu difa tai bi niizam; Ana arufu inu bi ¹⁹Munu yau al naqashu ana fi mahkama? Kan ja ashan amulu ze de. wa kan sabbitu ana galtan. Yalla ana bi kun samat wa bi itnazal haya. ²⁰Allah, bi amulu bes etnin hajat le ana, wa biga ana ma bi dusu nefsa tai min wosa taki; ²¹sahibu yadan taki min ana, wa ma ta sibuna yadanat taki al bi asuru kutu ana kaff. ²²yalla nadi ana, wa ana bi juwabu; aw kede ana wonusu le inta, wa inta juwabu ana. ²³athami tai goduur kef wa khatayat.? kede ana arufu mukhalafa tai wa khatiya tai. ²⁴Le inta bi dusu wosa taki min ana wa bi amulu ana ze adu taki? ²⁵Hal inta bi azibu wargat al madfu? Hal inta bi tabe qasba al nasif? ²⁶Leanu ina katibu hajat mur ded ana; inta kutu anaarithu katiyat tai ta shabab. ²⁷Inta kaman kutu kura tai fi makhazin; min gerib inta raqibu kulu sikat tai; inta fahisu ard al batna ta kura tai doworo. ²⁸sala kan ana ze haja al afiin al bi jadao bara, ze malabis al farasha akulu.

Chapter 14

¹Insaan al weledu min mara, bi geni bes ayammat besid wamaliyan ma mashakil. ²Huwo raba min tihit ze zuhur wa gatawo tihit; huwo huwo bi wodoro ze dul wa ma bi geni. ³Hal inta ayenu fogo aye min del? Hal inta jibu ana fi hukum ma inta? ⁴Munu bi agder tala haja al nedif min haja al ma nedif? Mafi zol. ⁵ayam ta insaan muhadad. adad ta shuhur tou ma inta; inta kutu hudud al huwo ma bi agder mururu. ⁶Ayenu beid min huwo ashan uwo bi akodu raha, ashan huwo bi istamta yom tou ze zol ajuru kan sei huwo bi agder amulu ze de. ⁷⁸Leanu fi raja le shajara; kan gatawo tihit, huwo bi raba tani, fa ashan saq tou ma bi wodoro. Sala kan juzur tou bi gedim fi ard, wa kura tou mutu fi ard, ⁹hata kan huwo bes myo soker, huwo bi bda raba wa bi tala furue ze nabba"at. ¹⁰Lakin insaan bi mutu; huwo bi tala daeif bi hagiga inssan bi wogif min nefes, wa baga huwo wen? ¹¹Ze ma moyo bi kalasu min buhayra, wa ze ma nahar bi fqidu moyo wa bi nashif, ¹²insaan bi num tihit wa ma bi gum tani. Lahadi samawat ma fi huwomon ma bi arufu wele gum min num toumon. ¹³Ya Allah lei inta dusu aa beid fi hawiya min mashakil, wa inta bi hafizu ana lahadi kan zalan taki biga mafi, ashan inta bi jahizu le ana zaman khas ashan bi geni hinak wa yalla inta bi zekir ana! ¹⁴Kan insaan mutu, hal huwo bi hay tani? Kan ze de Ana bi itmana ashan bi intezir zaman ta yaab tai hinak lahadi tahrir ta bi ja. ¹⁵Inta bi nadi wa ana bi juwabu inta. Inta bi kun nia le shokul ta yadan taki. ¹⁶Inta bi hasibu wa hafizu khatawat tai; inta ma bi sikat ta khatiyat tai. ¹⁷mukhalafat tai bi khatimu fi haqiba; inta kati iithm tai. ¹⁸Lakin jubal bi waga wa bi kun haja sakit; hata hujar bi hariko min mahal tou; ¹⁹moyo bi bilu hujar; alfoyadanat kasulu bara turab ta ard. Ze de, inta bi demiru raja ta insaan. ²⁰Inta dayiman bi gelibu huwo, wa huwo ruwa beid; inta qe ghyiru wosa tou wa rasulu huwo beid ashan bi mutu. ²¹Kan iyal tou ihtaramu huwo ma arufu; wa kan huwomon bi alisu huwo ma bi fahim. ²²Huwo bi yashur le waja ta gesim tou, wa huwo hazin ma nfsa tou.

Chapter 15

¹Yalla Eliphaz al Temanite juwabu wa kelimu, ²"Hal zol al negit bi juwabu ma bidun ma maerifa wa mala nefsa tou ma hawa al sheiqi? ³Hal huwo bi fekie ma wanasat al am munasib aw ma wonusat al huwo ma bi agder ma kwes mao?⁴Bi hagiga, inta naqsaan iheram le Allah; inta mana salawat min huwo, ⁵leanu khatiya bi derisu ⁶kasma taki; inta lesaan ta insaan ta kabasu. inta indu lesaan al bi hukum inta, ma tai; bi hagiga, shafah taki bi shahid ded inta.⁷Inta yau awel zol al weledu? inta kan muju gebil alttalal? hal inta asuma sirr ta maerifa ta Allah? ⁸Hal inta bi haddid hikma le nefsa taki? ⁹sunu al inta bi arufu inu anina ma bi arufu? Snun al inta fahimu wa mafi fi anina?¹⁰Anina ma sharr ramadi wa rijal kubiari kalis fi sin huwomon al kubar kalis min abu taki. ¹¹hal taezia ta Allah soker le inta. al kelimat al kwes bi itjah taki?¹²Lei gelba taki bi shilu inta beid? Lei uyuun taki bi lamma, ¹³wa inta gelibu rogo taki ded Allah wa tala shekil kelima ze de min kasma taki? ¹⁴De sunu yau ashan zol bi kun nedif? kefi biga le de al weledu min mara inu huwo bi kun saleh?¹⁵Ayenu, Allah ma kutu siqa hata fi al kuduus; bi hagiga, al samawat ma nedif fi ena tou; ¹⁶kam huwo ketir del al huwo maleun wa fasid, zol al bi ashraf khatiya ze moyo!¹⁷Ana bi wori le inta ; asuma le ana, Ana bi alinu le inta al hajat al ana ayenu, ¹⁸al hajat al insaan al negit mururu min abuhut toumon, al hajat al judud toumon ma dusu.¹⁹Del kan judud toumon, al le huwomon wodi ard, wa al ma fi nus toumon ajnabi mururu. ²⁰Al zol sharir bi lefu fi waja ayam kulu adad ta sanawat al kutu fok le zalim ashan bi taban. ²¹Sawt ta kouf fi uyuun tou; fi wokit al huwo fi fi najah al mudemir bi ja fogo huwo. ²²Huwo ma fekir inu huwo bi rija min duluma; al safe bi intezir huwo. ²³Huwo ruwa le mahalat barao barao ashan regif, gal, Wenu huwo? Huwo arufu inu yom ta duluma huwo fi alyadan. ²⁴waja wa azab kutu huwo kafu; huwomon intesir ded huwo, ze melik jahiz le maeraka. ²⁵Leanu huwo yadan tou wusulu ded Allah wa tasaraf bi dala ded Allah, ²⁶zol al shrir de jere le Allah ma anada ma daraga taqil.²⁷De hagiga, hata kan huwo kati wosa tou ma samin tou samin fi usud tou, ²⁸wa sibu fi mudun karban; fi biyut al ma fi zol bi geni fogo hasa wa al kan jahiz ashan bi kun akwam. ²⁹Huwo ma bi kunqhaniyan ; mali tou ma bi geni wa mumtalakat tou ma bi intishar fi fogo ard. ³⁰Huwo ma bi tala bara min duluma; nar bi nashifu kuranat tou bi nefes min kasma ta Allah huwo bi ruwa beid.³¹Kede huwo ma kutu siqa fi hajat al ma indu fayida, kabasu nefsa tou; fi adam fayida bi kun mukafa tou. ³²Huwo bi hasil gubal lesa zaman tou ma ja le mutu; farae tou ma bi kun akhdar. ³³Huwo bi jada eanab tou al ma nigetu ze alkrma; huwo bi jada bara alzzuhur ze shajara ta ziatun.³⁴Leanu sharika ta nas al ma arufu Allah bi kun ma indu samr; nar bi haragu khayma toumon ta rashua. ³⁵Huwomon bi hamil khasara wa weledu khatiya; rahim toumon hamil mutu,"

Chapter 16

¹Ayob gum juwabo wa kelimo, ²"Ana asuma shekil hajat de ketir; bedal intum bi shejao ana, intum kulu bi tabo ana ziyada. ³Kalamat al farik de ma indo nihaya? Fi shuno batal fi intum sibo intum bi juwabo zede?"⁴Ana kaman bi akeder wonoso ze intum, kan intum fi mahal tai; Ana bi akider wonoso kalama to laom le intum wa hizo ras tai fi gidam takum. ⁵Kalamat tai ma bi shejao intum! be taakid ma bi khafifo waja takum. ⁶Kan ana wonoso, waja tai ma aburudo; kan ana askut, ma bi saido ana. ⁷Lakin hasa, Allah, ita kutu ana taban; ita demiro usura tai kulu. ⁸Ita kutu jisem tai biga nashif, wa nas fekir aino de alama ta katia. Humon aino ana big jilid wa adum, wa humon fekir de isbat ino ana muznib. ⁹Zalan ta Allah sheretu ana wa azibo ana; Huwo addi saunon tou be zalan; addu tai atano ana be nazarat tou al shedid. ¹⁰Nas fata kasuma tou le ana ; humon wabikhu ana be kaff; humon limo sawa did ana. ¹¹Allah selimo ana le nas al zalimin, wa jadao ana le fi iden ta ashrrar. ¹²Ana kan murtah, wa huwo kasuru ana hita hita. Hagiga tou, huwo shelo ana min ragabtu wa hatimo ana le ajza suker; huwo kaman kutu ana ze hadaf tou. ¹³Siham tou gofulo ana min kulu itijah; hwo gido kelia tai wa bidon rahma; huwo dofugu marara (safra) tai fi turab. ¹⁴Huwo hajimo ana tani wa tani; huwo jere le ana zol ta shakila. ¹⁵Ana keato gumash ta huzun fi jeled tai; ana jada gurun tai fi wata. ¹⁶Wosa tai biga ahmar be sabab ta kore; ena tai aswed, ze ta zol al mutu, ¹⁷wa fi de kulu ana ma amolo batal le zol, wa salawattai nedif. ¹⁸Ard, mata kati dom tai; kede ai zol asuma kore tai an haja al hasil le ana. ¹⁹Hata hasa, aino, shuhid ta fi sama; huwo yao bi yashad le ana. ²⁰Ashab tai bi atako ana, lakin moyo ena tai bi nenzil gidam ta Allah. ²¹Ana bi asalo le shuhudin fi sama ashan bi dafi ann ana gidam ta Allah ze ma insan bi dafi ann jeran tou! ²²Ashan kan senawat tai al besed de kalaso, ana bi ruwa le makan al ana ma bi rija tani

Chapter 17

¹Ruhu tai biga daef, wa ayam tai kalaso, gubur jahiz le ana. ²Hagiga fi nas al bi aliso ana; ena tai daiman bi aino fetiso kalam tumon. ³Allah, amolo ahad ma ana, kede ita geni damana tai; fi munu tani al bi saido ana? ⁴Ashan ita, Allah, kait gulub tumon ashan bi fahim; be keda , ita ma bi arufa humon fok min ana. ⁵Zol al bi amolo khiana le sabi tou le faida tou, iyon ta iyal tou bi taban. ⁶Lakin zol al kutu ana misal le nas; humon tufu buzag fi wosa tai. ⁸Ana kaman big amian be sabab ta huzun; kulu haja fi jisim tai biga deyef ze dul. ⁷Nas al adilin bi wogif fi kalam de; zol al barr bi tala zalan shedid min nas al ma bi kafu Allah ⁹¹⁰Zol al barr bi hafizo sika tou; al iden tou nedif bi tal gawi wa gawi. ¹⁰Lakin taal takum hasa, fi itakum kulu; ana ma liga nus takum zol al hakim. ¹¹Ayam tai kalaso; haja al ana khatito ma bi hasil, wa hata kaman neyat ta geliba tai. ¹²Nas deal, al bi aliso, bi nadi bilel nahar; humon bi kelimo kan bilel bi ja, ino nahar jaai. ¹³Kan Hawia yao beat al ana bi itmana; wa kan ana sala sika tai fi duluma; ¹⁴wa kan ana kelimo le hufra, 'Ita abu tai,' wa le dudu, 'Ita uma tai aw akhut tai,' ¹⁵biga weno raja tai? Muno bi agder aino raja tai? ¹⁶Hal raja bi ruwa ma ana tihit le bab ta Hawia zaman bi nezilo ana fi turab?"

Chapter 18

¹Bildad shuhi juwabo wa kelimo, ²"Ita bi wogi kalam taki de metain? Fekir fi katamat de, wa baad dak enna bi wonuso. ³Malo ita bi kutu enna ze bagar, belidin fi ena taki? ⁴Ita yao jibo waja le nefsa taki besabab zalan taki, hal bi sibo ard ashan ita aw bi shelo hujar min makan tumon? ⁵Hagiga, nur ta ashrrar bi batulu; nur ta nar tou ma bi wala. ⁶Nur bi aglibu duluma fi khema tou; lamba tou al fug bi batulu. ⁷Khatawat ta guwa tou bi amolo guser; khutat tou bi jadao huwo tehet. ⁸Leano kura tou bi jadao huwo fi shabaka; huwo bi ruwa le hufra baraw. ⁹Fakh bi amsuku huwo min kura tou; sharak bi shido nefsa tou fi huwo. ¹⁰Sharak de dusu nefsa fi turab; wa habil bi ja amsuku huwo. ¹¹Tahdidat al hawl huwo bi sibo huwo kafu; humon bi turuju huwo. ¹²Huwo bi tala jeyan, wa huwo ma bi agder wajiho ai kerisa. ¹³Ayan bi demiru jeled tou; ayan al batal bi demiru ai uddo fi jesim tou ¹⁴Bi talao huwo min makan ta aman al huwo khema tou wa bi shelo le melik ta mutu. ¹⁵Nas tanin yao bi geni fi khema tou baad ma humo rush kebrit fi beat tou. ¹⁶Juzor tou bi nashif min tihit; fere tou al fok bi gatao. ¹⁷Zekra tou bi woduro min ard; huwo ma bi kun indo isim fi sik ¹⁸Bi talao huwo min nur le duloma wa bi turudo min ard tou. ¹⁹Huwo ma bi kun indo simar aw iyal bain nas tou, mafi zol bi naja fi makan al huwo bi geni fugu. ²⁰Dealn al bi geni fi garb wa sherig bi kafo min hajata al hasil le zol al sherir. ²¹Hagiga de yao mahal ta nas al nedefin, makan ta del al ma bi arufu Allah."

Chapter 19

¹Ayob gum juwabo wa kelimo, ²"Lahadi metain intum bi kutu ana bi taban wa kasutu an suker suker be kelimoat takum?"³De nimra ashara tou intum bi wonuso; intum ma indo fadia inoa intum wonuso ana be batal. ⁴Kan huwo hagiga ino ana amolo katia, katia de mushkila tai barao.⁵Kan intum bi fekir ino intum afdal min ana wa intum bi istakhdim mushkila tai de did ana, ⁶kede intum arufu ino Allah yao kutu ana fi taab de wa huwp gubudo ana fi shabaka tou.⁷Aino, ana kore shedid, "Zulum!" lakin mafi zol juwabu. Ana nadi musaada, lakin mafi adala. ⁸Huwo gufulo sika tai ashan ana ma bi mururu, wa huwo nenzil duluma fi sika tai. ⁹Huwo shelo mejid tai, wa huwo shelo taj min ras tai¹⁰Huwo kasuru ana heta heta, wa ana intahet; huwo agila raja tai ze shejera. ¹¹Huwo kaman kutu zalan tou fi ana, huwo ido ana wahid min adda tou. ¹²Asakir tou limo sawa; humon khatito ashan bi gofulo ana wa humon geni jambu khema tai.¹³Huwo kutu akwana tai beiid min ana; ashab tai biga beiidin min ana. ¹⁴Ahal taii sibo ana; asdika tai al geribin nisitu ana.¹⁵Dealin al kan ja defan fi deat tai wa khadimat tai bi aino ana ze garib, ana biga ajnabi le humon. ¹⁶Ana bi nadi abid tai, lakin huwo ma bi juwabo hata kan ana haniso huwo. ¹⁷Mara tai ma dear sumu nefes tai; ana biga wasaka fi ena ta akwana tai al min uma wa abu wahid. ¹⁸Hata iyal al sukerin ma bi rudu ana, kan ana gum ashan bi wonuso, humon bi aliso ana. ¹⁹Ashab tai kulu al geribin jere min ana; dealin al ana bi hibu aglibu did ana.²⁰Adum tai lesegu ma jelid wa laham; ana fadulo bes be jelid ta sunun. ²¹Hin takum le ana, ya asdika tai, ashan Allah habishu ana. ²²Malu intum bi turuju ana ze ma Allah bi turuju ana? Intum ma shabanin ma jesem tai?²³Ana bi itmana kelimat tai de bi katibo tehet! Ana bi itmana bi sejilo fi kitab! ²⁴Aw ya reat bi katibo be galam min hadid wa rasas fi hajre lel abad!²⁵Lakin le ana, ana arufu ino Mukhalis tai hai, wa ino fi nihaya huwo bi wogif fi ard wa dafi ann ana; ²⁶baad ma ayan demiro jesem tai, lesa be nefsa tai ana bi aino Allah. ²⁷Ana bi aino huwo be ena tai, mata zol tani. Ana bi tala murtah kan ana bi fekir fi kalam de.²⁸Kan intu kelimo, 'Kef enna bi wogif gidam tou! Huwo yao sabab ta mashakil tou kulu,' ²⁹Kede intum kafu min hukum ta Allah, ashan zalan bi jebu ikaab be seaf, biga intumbi arufu ino fi hukum."

Chapter 20

¹Sufar al Naaamati gum juwabu, ²"Afkar tai sibo ana azu juwabu ita guwam ashan khuf min kalam al ita wonuso. ³Ana asuma tawbikh taki de ihana le ana, lakin ruho min marafa tai bi juwabu le ana. ⁴Ita ma arufu kalam de min zamaan, wokid Allah kutu insan fi ard: ⁵ihital ta zol al sherir guser, wa farah ta zol al ma ta allah bi geni fatra besit? ⁶Hata kan tul tou wosulo fok fi sama, wa ras wosulo lahadi sihab, ⁷lakin shekil zol de bo woduro tamam ze wosa kan dofuno fi turab; deal al aino huwo bi asalu, 'Weno huwo?' ⁸Huwo bi teri baid ze hilim wa ma bi ligo; hagiga, huwo bi woduru ze ruiya ta bilel. ⁹Ena al aino huwo ma bi aino huwo tani; makan tou ma bi aino huwo tani. ¹⁰Iyal tou bi asalu afi min nas al masakin; be iden tou huwo bi rija wara sarwa al huwo seregu. ¹¹Ajsam ta ashrrar humon lesa suker wa gawi, lakin bi humon bi mutut wa bi dufuno fi turab. ¹²Hata kan sher hilo fi kasuma tou, hata lo huwo dusu huwo tehed lisan tou, ¹³hata kan huwo amsuku wa aba tufu huwo bara- ¹⁴akil al fi batna tou bi tala mur; ze sim ta debiba fi jesimtu. ¹⁵Huwo abulagurush wa tala ganiyan, lakin huwo atrusho tani; Allah bi talao min batna tou. ¹⁶Huwo bi juru sim ta debiba; lisan ta debiba de yao bi katulo huwo. ¹⁷Huwo ma bi itmataa be aino anhar al nedif, wele asel wa zebda. ¹⁸Huwo bi rija wara simar ta shokol tou wa ma bi agder akulu min fugu; huwo ma itmata be ribeh ta tijara tou. ¹⁹Ashan huwon zulumo wa ahmil nas al masakin; huwo shelo be guwa beyot al huwo ma abino. ²⁰Ashan huwo ma bi arufu shaban (kanaa), huwo ma bi agder kutu ai haja fok ashan bi istamta beho. ²¹Mafi haja fadulu al huwo ma shelio; ashan keda najah tou ma bi sabit. ²²Fi zaman al kulu haja mutwafi huwo bi waga fi mushkila; iden ta kulu al miskin bi ja fi fugu huwo. ²³Fi zaman al huwo bi mala batna tou, Allah bi tala zalan wa bi akibu huwo shedid; Allah bi nenzil ikab de ze motoro fi zaman al huwo bi akulu. ²⁴Kan zol de nofut mi silah ta hadid, nishab ta nihas bi akudu huwo. ²⁵Saham de bi dakalu kulu fi jesem tou wa bi akir fi dahar tou; ras ta saham de bi lama wa dom bi naga min fugu. kof bi dakalu fi huwo. ²⁶Duluma bi kati mumtalakat tou; nar al ma walao bi demiro huwo; bi akulu bagi hajat al fadulo fi khema tou. ²⁷Samawat bi kashifu katia tou, wa ard bi wogif wa bi ash-had did huwo. ²⁸Sarwa ta beat tou bi woduru; hajat tou bi shelo be fedan fi yom gadab ta Allah. ²⁹De yao nesib ta ashrrar min Allah, meras al humon bi lego min Allah.

Chapter 21

¹Biga Ayob juwabo wa kelimo, ²"Asuma kuwas le kalam tai, wa kede de kun tazia takum le ana. ³Shelo takum sabur ma ana, wa ana kaman bi wonuso; kan ana wonuso, yal aliso takum ana. ⁴Kan le ana, shakwa tai de le zol? Kan zede malo ruhu tai ana ma bi ishteki? ⁵Aino takum le ana wa istagarab takum, wa kati kasuma takum. ⁶Kan ana fikir fi taab tai, ana bi kafu, wa jesim tai bi rokus. ⁷Le nas al ashrrar bi istemir ish, wa tala ajus, wa guwa tumon bi zido? ⁸Iyal ta iyal tumon bi geni ma tumon, wa iyal ta tumon bi zedi gidam ta eyon tumon. ⁹Biyut tumon ma fogo khof; wele ikab ta Allah bi nenzil fi humon. ¹⁰Teran tumon bi zedo; ma bi fashal fi shokol tou; abgar tumon bi weledo wa ma bi jada iyal tumon. ¹¹Humon bi rasulo iyal tumon ashan alabu bara, wa iyal de bi alabu wa nutu nutu ze iyal ta aghnam. ¹²Humon bi guna be koshkosh wa gitar wa motahin be sot ta mizmar. ¹³Humon bi itmaata be haia wa najah tumon, wa humon bi mutu be salam wa ruwa fi Hawia. ¹⁴Humon bi kelimo le Allah, 'Ruwa min anna ashan enna ma dair marafa ta sika taki. ¹⁵De muno Al Gadir , al lazim kede enna abido huwo? de yatu faida enna bi ligo kan enna abido huwo?' ¹⁶Aino, najah tumon de ma be iden tumon? Ana ma bi ishatkal ma nasiha ta ashrrar. ¹⁷Kam marra lamba ta ashrrar bi batulo, aw mashakil bi waga le humon? Kam marra hasil ino Allah gesimo le humon taab fi wokid ta zalan tou? ¹⁸Kam marra humon tala ze wasaka ta dura gidam ta hawa aw ze gesh al hawa bi shelo baed? ¹⁹Intum bi kelimo, 'Allah bi kutu katia ta zol fi iyal tou.' Kede huwo dafa be nefsa tou, ashan huwo bi arufu galat tou. ²⁰Kede ena tou aino damar tou, wa kede huwo ashrrar min gadab ta al Gader. ²¹Ashan malo huwo bi ihtam be hajat al bi hasil le usura tou baad kan huwo mutu? ²²Fi zol al bi deriso Allah maraf wa huwo yao bi hakimo al mutakabirin? ²³Fi zol bi mutu wa huwo gawi, bi itmata be raha wa aman. ²⁴Jisim tou malian, wa juwa ta adum tou (Nikhaa) fi saha tamam. ²⁵Zol tani bi mutu be waja fi jisi, huwo ma ligo haja kwais fi haya tou kulu kulu. ²⁶Humon kulu bi mutu wa bi kati be turab; dudu bi kati humon kulu. ²⁷Aino, ana bi arufu afkar takum, wa teriga al intu bi fikir ino ana galtan. ²⁸Ashan intum bi kelimo, 'Weno hasa bed ta amir? Weno khema al sherir de kan bi geni fugu?' ²⁹Intu ma hasil asalo nas al bi safir? Intum ma aruf ino isbat al kelimo, ³⁰ino zol al sherir hafizo min kawaris, wa shelo huwo min yom ta raha? ³¹Muno yao bi wonuso le sherir bata tou fi wosa tou? muno yao bi akibu huwo fi hajat al huwo amolo? ³²Lesa bi harago huwo fi hufra; fi zol bi harisu gabur tou. ³³Turab ta wadi bi kun hilo le huwo; nas kulu bi ruwa wara huwo, ze ma fi nas ketir gidam tou. ³⁴Kef intum bi shejao ana be kalam fariq, Kan fi kasum takum maf haja ile shköl belid?"

Chapter 22

¹Ilifaz ta Temani gum kelimo, ²"Hal zol bi kun indo faida le Allah? Hal zol al hakim bi kun indo faida le huwo? ³Hal birr taki bi kutu Allah murtah? De yato faida al huwo bi liogo kan ita negt?⁴Hal de ashan tekris taki le huwo sibu Allah wabikh ita wa shelo ita fi mahkama? ⁵Sai katia taki yao ma ketir kedir? Wele shar taki ma indo nihaya? ⁶Ashan ita shelo dain be daman min aku taki bedon sabab, wa ita shelo gumash tou wa sibo huwo arian. ⁷Ita ma wodi moya le nas al atshanin; ita aba akil le deal al jianin, ⁸ashan ita zol kedir, hakim ta misaha kebir fi ard, ashan ita, zol al bi iheremo, bi geni fugu.⁹Ita rasulu aramil iden fadi; kasuru iden ta yatama. ¹⁰Ashan keda, khatar hawil ita, wa khof al mufaji bi tabu ita. ¹¹Fi duluma, ashan kede ita ma aino; moya ketir kati ita. ¹²Allah mush yao fok fi sama? Bi aino fi nujum al fok, goduro shuno humon fok! ¹³Ita kelimo, 'Allah bi arufu shuno Hal huwo bi agder hakimo min juwa duluma? ¹⁴Gumash al tegil yao bi kati huwo, ashan keda huwo ma bi aino;huwo bi geni baed fok fi sama. ¹⁵Kede ita sibu sika al gedim al sherir bi dauro fugu- ¹⁶deal al mutu gubal zaman tumon, deal al asas tumon masao bara be feidan, ¹⁷deal al kelimo le Allah, 'Ruwa min enna'; dea; al wonuso, 'Al Gadeir bi amulo shuno le enna?'¹⁸Fi de kulu huwo mala biyut tumon be hajat al kwais; khuta ta ashrrar bayid min ana. ¹⁹Nas al abrar bi aino shuno al bi hasil le sherir wa humon farhanin; humon bi ataku wa aliso humon. ²⁰Humon bi kelimo, 'Hagiga delin al bi arufa nufus tumon did enna gatau humon bara; nar akulu kulu hajat tumon al fadulo. ²¹Hasa tifagu ma Allah wa geni fi salam ma huwo; be teriga de, kher bi ja le ita. ²²Rudu, ana bi asalu ita, kalam al min kasuma tou; kutu kalam tou fo geliba taki. ²³Kan ita rija le al Gagir, ita bi raba, kan ita shelo katiia bara min khema taki. ²⁴Kuto mumtalakat taki fi turab, dahab ta Ofir fi hujar ta waadi, ²⁵wa Allah bi kun dahab, fidda taki al galii. ²⁶Biga ita bi itlazaz be huwo; ita arufa wusa taki gidam ta Allah. ²⁷Ita bi seli le huwo, wa huwo bi asuma le ita; ita bi wodi nizr taki. ²⁸Ita kaman bi alino ai haja , wa bi amulo le ita; nur bi wala fi sika tai. ²⁹Allah bi asuru zol al mutakebir, wa huwo bi hafizo al mutawadi. ³⁰Huwo bi ankizo hata zol al galtan be saba ta geliba taki al nedif."

Chapter 23

¹Ayob gum kelimo, ²"Hata fi yom ta alela shakwa tai murr; iden al fi ana tegil be sabab waja tai.³Aii, ana bi ligo huwo wen ashan ana bi ja fi gidam tou! ⁴Ana bi gedimo mushkila tai gidam tou wa mala kasuma tai be isbatat. ⁵Ana bi alimu min kalam al huwo bi juwabu ana wa fahim al huwo bi kelimo le ana.⁶Hal huwo bi nakish ma ana fi guwa tou al kebir? La, huwo bi kutu bala le(rekiz ma) ana. ⁷Hinak zol al adeal bi agder nakish ma huwo. Be teriga de ana bi berii...lel abad be Allah gadi tai. ⁸Aino, ana ruwa le sherig, lakin huwo ma hinak, wa garid, lakin ana ma bi agder his be huwo. ⁹Le shamal, mahal ta shokol tou, lakin ana ma agder aino huwo, wa fi junub, al huwo dusu nefsa tou ashan ana ma bi aino huwo. ¹⁰Lakin huwo bi arufu sika tai; kan huwo jeribu ana, ana bi tala ze dahab. ¹¹Kura tai bi ruwa wara derib tou; ana hafizo sika tou wa ma tala bara min fugu. ¹²Ana ma rija wara min ganun ta tou; ana hafizo kalam ta kasuma tou akter min akil tai. ¹³Lakin mafi tani ze huwo, munu bi kutu huwo gearo rai (fikra) tou? huwo bi amolu haja al huwo azo. ¹⁴Huwo bi amolo haja al huwo katibo le ana; fi ketir min la huwo kutu. ¹⁵Ashan keda, ana bi kafu shedid fi gidam tou; kan ana fekir ann huwo, ana bi kafu min huwo. ¹⁶Asha Allah kutu geliba tai biga deif; al Gadir kutu ana kafu shedid. ¹⁷Duluma al tegil fi gidam tai de ma kutu ana askut, hata duluma al shedid al kati wusa tai ma bi abusu ana min kalam.

Chapter 24

¹Le zaman hukum ta nas al batalin ma kutu be al Gadir? Le nas al aminen le Allah ma bi aino yom ta hukom tou le ashrrar?²Fi nas ashrrar al bi shelo alama al bi gesimo ard ta nas; fi tanin bi shelo haiwanat ta nas be guwa wa kutu fi mazra tou. ³Humon bi shelo humar ta yetim, humon bi shelo tur ta armala ashan heya bi dafa dain tou. ⁴Humon bi toruju nas al muhtajin min sika tumon; nas al amsakin ta alam kulu bi duso nefsa tumon min humon. ⁵Aino, nas al masakin bi tala bara le shokol ze humar ta gaba fi sahra, bi fetishu akil be jedia; imkin sahra bi wodi le humon akil le iyal tumon. ⁶Humon bi seregu zira ta nas tanin belel; humon bi nyakamu karma min hasat ta nas al ashrrar. ⁷Humon bi num belel kulu bedon gumash; mafi haja al bi kati humon fi zaman sekete. ⁸Humon bi bilo be muturo ta jebal; humon bi num jambo hujar al kebir ashan bed mafi. ⁹Fi nas ashrrar bi shelo aitam min sudur ta umahat tumon, wa nas al ashrrar yao bi shelo iyal ze daman min nas al masakin. ¹⁰Lakin nas al masakin de bi daoro arian bedon gumash; jianin, humon bi arufa hizma ta gemeh ta nas tanin. ¹¹Humon bi tala zet min zaiton fi beyot ta nas al ashrrar; humon bi dosu enab ashan amolo khamr, wa humon atshanin. ¹²Fi mudun nas al bi mutu bi tal sot ta waja, wa al aogu bi kore le musaada. Lakin Allah ma bi asuma le nadi tumon. ¹³Juzu min ashrrar de itneredu le nur; humon ma arofu sikta tou, wele humon geni fi derib tou. ¹⁴Gubal nur ma tal al katil bi gum wa katulo al misken wa nas al mohtajin; bele ta tou huwo ze harami. ¹⁵Kaman, ena ta zani bi istena shemis kede waga; huwo kelimo, 'Mafi ena bi aino ana.' Huwo bi kati wusa tou. ¹⁶Bilel nas al ashrrar bi fetisu biyot; lakin fi nahar humon bi gofulo nufus tumon; humon ma fadi le nur. Humon kulu bi fetisu duluma ze sabah; ¹⁷Humon rudu hajat al bata al bi hasil bilel. ¹⁸Humon bi ruwa be sur, ze kofuto al fi ras moya; nasib tumon fi ard molun; mafi zol bi ruwa ishtakal fi jenena tumon. ¹⁹Ze ma jafaf wa harara bi kutu jelid tala moya, kaman Hawia bi shelo deal al amulo katia. ²⁰Batna al weledo huwo bi nisetu huwo; kan mutu dudu bi akulu huwo; ma bi zekiro huwo tani; be teriga de, ashrrar de bi kon ze shejera al kasuro. ²¹Al asherir bi wonuso batal le nuswan al ma agider weledo; huwo ma bi saido armala. ²²Lakin Allah be guwa tou, shelo nas al indo guwa; huwo bi gawim wa ma bi saido humon fi haya. ²³Allah kuto humon fekir ino humon fi aman, wa humon murtahi fogo, lakin ena tou fi sikat humon. ²⁴Nas deal tala fok; le lahza, humon woduro fajaa; hagig, bi jibo humon; bi limo humon ze bagi nas (mutu); bi gato humon ze ras ta hubob. ²⁵Kan ma zede, de muno bi asbit kalam tai de kedib; muno bi kutu (kelimo) kalam tai de farif?"

Chapter 25

¹Bildad al Shuhi gum kelimo, ²"Allah yao indo sultan wa heiba; huwo salam fok fi sama. ³Hal fi nihaya le adad ta jesh tou? De muno yao hur tou ma wala le huwo?⁴Izen kef insan bi itbarar fi gidam ta Allah? Kef de al weledo min mara bi kun nedif, rudu be huwo? ⁵Aino, hata gamara ma indo nur le huwo; nujum ma nedif gidam fi ena tou.
⁶Kaman insan, al dudu jena ta insan, huwo dud!.

Chapter 26

¹Bad dak Ayub juwabu wa gal, ²Kef inta saidu zol al ma indu guwa! kefi inta ankizu idan al ma indu gudra! ³Kef inta arsidu zol al ma indu hikma wa alinu le huwo marafa! ⁴Be musada ta munu al inta wonusu kilmat de? roho ta munu yau tala baramin inta? ⁵Kutu meitin ashan bi regif, Del al fi tehet miya wa kulu al bi geni juwa humon. ⁶Sheol ariyan gidam Allah; demar be nefsu ma indu kuta did huwo. ⁷Huwo bi midu fada al shimaliya fok jou fadi, wa huwo bi haligu ard fok haja al mafi. ⁸Huwo bi robutu(limu) miya fi sihaf tou al semik(tegil), lakin sihaf ma moshurut tehet humon. ⁹Huwo bi kahti Shutu(mahal) ta gamar wa shetetu sihaf tou fogo. ¹⁰Huwo afura hudud al da'ira fi shutu ta miya ze khat bein nur wa duluma. ¹¹Hamud ta samah bi regif wa zalanin be tobihek tou. ¹²Huwo hada bahar be guwa tou; be fihim tou huwo demiru Rahab. ¹³Be nefes tou huwo amulu fada nedif; idan tou atanu debiba al jere. ¹⁴Ainu(suf) del yau lakin hudud ta sikat tou; nina bi asuma hams tou kefi! Munu bi fahim guwa ta raad(saga) tou kefi?"

Chapter 27

¹Ayub bada wonasa min jedid wa huwo gal, ²"Be taakid ze Allah aish, munu yau shilu adala tai, al gadir ala kulu shey, al kutu haya tai mur(indu marara), ³al lisa haya tai fi ma ana, wa nefes min Allah fi fi anafa tai, de yau haja al ana bi amulu.⁴Shafa bitai ma wonusu shar, wele lisan bitai bi wonusu kidib; ⁵Ana ma bi gabilu(rudu) intum al talata yau sah; lahadi ana mutu Ana bi ankur istikhama.(kima)tai.⁶Ana bi sabid fi hagiga tai wa ma bi sibu ashan bi rua; Fikra tai ma bi lomu ana ze ana aish. ⁷Keli adu tai yekun ze rojul al shar; Keli zol al tala (gam) fok did ana yekun ze zol al ma kwes.⁸Raja ta zol al ma indu Allah shunu kan Allah gatau huwo bara, kan Allah shilu haya tou bara? ⁹Hal Allah bi asuma kore tou kan mashakil ja fi ras tou? ¹⁰Hal huwo bi kun murta be nefsu fi al gadir ala kulu shey wa nadi Allah fi kulu wokit?¹¹Ana bi derisu intum be kusus iden ta Allah; Ana ma bi agder gofulu afkar ta Allah al gadir ala kulu shey. ¹²Ainu, intum kulu ainu haja al hasil de; le kaman intum wonusu kalamat farik de? ¹³De yau juzu ta zol al shar, turas ta zalim al huwo akudu min al gadir ala kulu shey: ¹⁴Kan iyal tou mala, huwo bikun le seaf iyal tou ma bi indu akil kifaya.¹⁵Del al nafad min huwo be dofunu be bala(karisa), wa aramil tomon ma bi kore humon. ¹⁶hata rojul shar bi redimu fidah ze ghubar(turab), wa redimu gumasat fok ze tiin, ¹⁷huwo bi redimu gumasat fok, lakin nas al salihin bi libisu, wa nas al ma indum zam bi gesimu fidah de le nufusum(le nufus tomon).¹⁸Huwo abinu bet tou ze an kobut, ze kusuk al gafir abinu. ¹⁹Huwo bi num tehet fi sherir ganiyan, lakin huwo ma bi istemir amulu(ashan yekun ghani); huwo bi fata uyn tou, wa kulu hajat faat. ²⁰Irhab sahalu huwo ze miya; riya shalu huwo beid fi lel. ²¹Hawa ta sherik shalu huwo beid, wa huwo sibu; hawa nedifu huwo bara min mahal tou. ²²Hawa jada nefsu le huwo wa ma bi wogif; huwo jeribu ashan jere bara min iden tou. ²³Huwo bi dugu iden tou (hawa bi amulu shot shedid) le huwo wa safiru huwo min mahal tou.

Chapter 28

¹Be taakid fi afurai fidah, mahal al humon safau dahab. ²Hadid bi talau min ard; nihas bi talau min hajer. ³Zol bi kutu nihaya le duluma wa bi fetisu, le akir mahal, Hujar fi ghamud wa duluma al ghamid. ⁴Huwo bi kasuru wa bi fata hufura al deig min mahal al nas bi geni fogo, mahalat al nesitu be kura ta ai zol. Huwo bi haligu beid kalis min nas; huwo bi agilibu gidam wa wara. ⁵Ze le ard, al minu bi tala rakif, huwo galab fok tehet ze be nar. ⁶Hujar tou yau mahal al bi ligo fogo sapphires(hujar al zahari) wa turab(ghubar) tou fogo dahab. ⁷Mafi ter al indu dufur arufu sika le mahal dak, wele ena ta sogur ainu. ⁸Haiwant al fukurin ma douru fi sikil sika dak, wele ased al takiyan de mururu hinak. ⁹Zol bi kutu iden tou fi hujar al sawan; huwo bi aglibu jubal be irik tomon. ¹⁰Huwo bi gata majari bein hujar; uyun tou bi ainu hinak hajat al indu kheima. ¹¹Huwo bi robutu jadawil ashan ma bi jere; huwo bi jibu haja al dusu nefsu hinak le nur. ¹²Hikma bi ligo wen? Mahal ta fihim wen? ¹³Insan(zol) ma arufu ser tou; wele bi ligo fi ard ta nas al aishin. ¹⁴Miya al umk(juwa shidid) tehet ard bi gul, 'mafi le ana'; bahar bi gul mafi ma ana. ¹⁵Ma bi ligo be dahab; wele fidah bi wozinu ze ser tou. ¹⁶Ma bi keimu ma dahab ta Ophir, ma hajer al asued au sapphire. ¹⁷Dahab wa bolor ma bi sawi huwo fi keima; wele bi badilu be silsila ta dahab al asli. ¹⁸mata zekiru keima be Coral au Jasper; feilan, ser ta hikma yau aktar min Yaqut. ¹⁹Topaz ta Kush ma bi sawi huwo; wele bi keimu be teriga ta dahab al tahir. ²⁰Min wen, bad dak, hikima bi ja? Mahal ta fihim wenu. ²¹Hikma dusu min uyun ta kulu kainat al hai wa dusu uyun ta tiyur ta samah. ²²Dimar wa mutu gal, 'Nina asuma bes be ishahat an huwo be adana ta nina, ²³Allah fahim(arufu) sika al bi ruwa fogo. Fa ²⁴Huwo bi suf lahadi akir ta ard wa ainu tehet samah kulu. ²⁵Huwo bi kutu guwa ta hawa wa talau juzu min miya bara be mizan. ²⁶Huwo amulu karar le matara wa sika ta saga. ²⁷Bad dak huwo bi ainu hikma wa bi alinu; huwo bi asisu, feilan wa huwo bi fahisu. ²⁸Le nas huwo gal, 'Ainu, Kafu ta Rabuna- huwo hikma; ashan ta tala min shar huwo.'"

Chapter 29

¹Ayub bada wonasa min jedid wa gal, ²"Oh, Ana hasa ze ta suhur al faat zaman Allah bi ainu wara ana, ³Zaman lamba tou bi wala fi ras tai, wa zaman ana bi dowuru be wasat duluma be nur tou. ⁴Oh, inu Ana hasa ze kan fi ayam ana lisa shab wa gowi zaman sadaka ta Allah kan fi kem tai, ⁵zaman Al gadir ala kulu shey lisa kan ma ana, wa iyal tai kan fi hawili(jambu) ana, ⁶zaman sika tai khati be zibda, wa hujar bi defig le ana tayar ta zed! ⁷Zaman Ana bi ruwa buaba ta medina, zaman ana bi geni fi mahal tai fi muraba ta medina, ⁸shabab bi ainu ana wa bi wogif beid be ihtiram min ana, wa kibar al sin bi gum wa wogif le ana. ⁹Amra bi wogif wanasa kan ana ja; humon bi khati kasuma tomon be iden. ¹⁰Shot ta nubala bi kun mafi, wa lisan tomon bi akir fok juwa kasuma(humon ma bi indu kalam ashan bi wonusu). ¹¹Baad adana tomon asuma ana, humon bi bariku ana; baad ena tomon ainu ana, bi shahidu le ana wa bi wofiku ana ¹²leanu Ana ankizu zol al kan fahir zaman huwo kore, wa zol al ma indu abu zaman huwo am indu zol al bi saidu huwo. ¹³Baraka tou al kan deir mutu ja le ana; Ana kutu aramil ashan bi guna be farah. ¹⁴Ana bi libisu istikama(biir), wa huwo libisu ana; adala tai ze libsa wa amama. ¹⁵Ana kan ena le nas amiyarin; Ana kan kura le nas mukasarin. ¹⁶Ana abu le nas al muhtajin; Ana bi fahisu hata zol al kan ana ma arufu. ¹⁷Ana kasuru fak ta zol al ma saleh; Ana bi talau dahaya bara beinu asnan tou. ¹⁸Bad dak Ana kelim, 'Ana bi mutu fi bet tai; Ana difu ayam tai ze dura ta rumula. ¹⁹Irik tai shetetu fi juwa moya, wa nada naim lel kulu fi furu tai. ²⁰Ihtiram le ana daiman jedid, wa danga ta guwa tai jedid kulu yom fi iden tai.' ²¹Le ana nas bi asma; humon bi istene le ana; Humon bi askut ashan asuma irshidad tai. ²²baad kalam tai kalasu, humon ma bi wonusu tani mara; kalam tai ze moyo le humon. ²³Humon daiman bi istene le ana ze humon istene matar; Humon bi fata kasumat tomon shedid ashan bi asrubu kilamat tai, ze humon bi amulu le matar al tegil. ²⁴Ana bi ibtesim le humon zaman humon ma sedek(utwaka) Humon; humon ma aba nur ta wusa tai²⁵ Ana azilu sika tomon wa kutu ze sultan tomon; Ana aish(geni) ze melik fi jesh tou, ze wahid(zol) al bi azi nas al fi huzun

Chapter 30

¹Hasa del al kan suhar min ana ma indu ai haja ile bes bi aridu ana- shabab suhar del al abuhad tomon Ana kan bi aba ashan istakal jambu kilab ta bahaim tai. ²Feilan, gudra ta iden ta abuhad tomon kan kefi bi saidu ana-nas al kan gudra(guwa) tomon ta sokol ajus kan mat? ³Humon kan jogotin min sokol fakir wa jiyan; Humon bi akulu hajat al fi turab yabis fi duluma ta beriya wa mahal al fadi⁴Humon bi gata shanan wa aurag ta asjar; irig shejer ta muksasa yau akil tomon. ⁵Talau humon bara min bein nas al bi ashruk(korekore) wara humon ze zol al bi ashurk wa haramu. ⁶Yala humon bi ish(geni) fi wadi ta nahar, fi hufar ta ard wa ta hujar.⁷Bein ghabat humon bi kore ze hamir wa humon bi limu sawa tehet nabat al indu shok. ⁸Humon kan awulad ta nas al belitin, feilan awulad ta nas al ma indu asma! talau humon bara ard be shot.⁹Lakin hasa Ana biga tala modu ta guna tomon; Ana biga kilma mudawala le humon. ¹⁰Humon karahu ana wa wogif beid min ana; humon ma bi wogif ashan tufu buzak fi wusa tai. ¹¹Allah fiku habil bita danga tai wa wodi le ana taab, wa del al hakimuna bi fiku hubal gidam wusa tai. ¹²Mujrimin bi gum fi tija ta yemin tai; Humon talau ana beid wa bi redimu kom tomon did ana. ¹³Humon demiru sika tai; humon lizu karisa le ana, nas al ma fi zol bi lizu humon wara. ¹⁴Humon bi ja le did ana ze jesh be wasat hufura kebir fi hos ta medina; fi nus demar humon bi lifu nefsa tomon le ana. ¹⁵Irhab galibu le ana; Ihtiram tai shilu(talau) beid ze shalu be hawa; sokol gainyan(gina) tai faat beid ze sihaf.¹⁶Hasa haya tai bi defugu bara min ana; ayam ketir ta taab kutu fi ras ana. ¹⁷Fi lel udam tai ze bi atanu; waja al jisim tai ma bi kalasu¹⁸Guwa ta Allah al azim nyakamu gumasat tai; humon bi lifu hawli ana ze halaga ta sitara. ¹⁹Huwo jadau ana fi tiin; Ana biga ze turab(ghubar) wa rumad.²⁰Ana bi kore le inta, Allah, lakin inta ma juwabu ana; Ana wogif fok, wa inta bi ainu ana sakit. ²¹Inta geiru wa biga batal le ana; be guwa(gudra) ta iden taki inta azibu ana. ²²Inta arufa ana fok le hawa wa kutu hawa ashan bi shilu ana sawa; Inta jadau ana wara wa gidam le hawa(riya). ²³Fa Ana arufu inu inta bi jibu ana le mut, le bet al kutu le kulu hajat(nas) al haiin.²⁴Ala kulu hal, mafi zol al midu iden tou ashan bi asadu musaada zaman kan huwo waga? Mafi zol al fi taab bi nadi musaada? ²⁵Hal ana ma kore le zol al kan fi taab?Hal ana kan ma hazin(asif) le zol al deir musaada? ²⁶Zaman ana indi raja le kwes, bad dak shar ja; zaman ana bi estene le nur, baad de duluma ja.(duluma ja baad de).²⁷Geliba tai taban wa ma bi akudu raha; ayam ta taab ja le ana. ²⁸Ana biga ze zol al bi geni fi duluma, lakin ma ; ashan shemis; Ana bi wogif fi nus ta nas kutar wa bi kore le musaada. ²⁹Ana aku le merfeinat, sabi ta naam.³⁰Jilid tai asued wa bi waga bara min ana; udam tai haragu be harara. ³¹Ashan kida gitar(wood) tai bi wozinu le aghani ta huzun, niya tai guna le del al bi kore.

Chapter 31

¹Ana amolo ahad ma ena tai; kef ana bi aino be neya le azra? ²Lean nesib tai bi kon shuno min Allah al fok, wa meras tai min al Gadir al alli? ³Ana kan bi fekir ino musiba de le nas ashrrar, wa karisa le nas al bi amolo katia. ⁴Hal Allah ma bi aino sikat tai wa idu khatawat tai? ⁵Kan ana doro be kideb, kan kura tai jere fi gash, ⁶Kede wozino ana fi mizan al Allah bi arofo kamal tai. ⁷Kan khatawat tai tala min sika, kan geliba tai ruwa wara ena tai, kan fi katia fi iden tai, ⁸biga kede ana zara, wa kede zol tan akulu, wa kede zira tai agilao bara. ⁹Kan geliba tai kabasu ma mara, kan ana wogif wa isten fi bab ta jeran tai ashan mara tou, ¹⁰yala kede adroso (atano) mara tai le zol tani, wa kede nas tanin num ma heya. ¹¹Ashan de jerima al kebir; hagiga tou, de jerima bi akibo ma gadi. ¹²Leano de nar al bi akulu ze ta Abaddon (jahanam), wa bi haragu hasad tai lahadi juzor. ¹³Kan ana aliso shakwa ta kadam tai al raji aw mara fi zaman al humon bi wonuso ma ana, ¹⁴ana bi amolo shuno kan Allah gum ashan bi hakimo ana? Ana bi juwabo huwo kef? ¹⁵Allah al kutu ana fi rihim ma yao kutu humon kana? Musu huwo yao al wahid kutu enna kulu fi rihim? ¹⁶Kan ana abuso nas al masakin ashan bi ligo al fi neya tumon, aw kan ana kutu armal kore fi huzon shedid, ¹⁷aw kan ana aba shriko aytam fi akul tai, ¹⁸lakin min zaman al weledo ana, lahadi fi shababia tai yetim de raba ma ana ze abu tou, wa ana kan arshedo uma tou, al armala. ¹⁹Kan ana aino ai zol bi mutu be sabab gumash ta sekete mafi, aw kan ana aino zol muhtaj ma indo gumash; ²⁰kan geliba tou ma bariko ana ashan gumash al dadi huwo ligo min suf ta koruf tai, ²¹kan ana arfa ida le aytam ashan ana arufo ino sheiokh al fi bab ta medina bi dafi le ana, izen kede ita hokimo ana! ²²Kan ana amolo hajat de, izen kede iden tai tala min ketif tai, wa kede iden tai kasuro min mifsal tou. ²³Leano ana bi kafo damar ta Allah; ashan jalala tou, ana ma agder amolo hajat de. ²⁴Kan ana kutu raja tai fi dahab, wa ana kelimo le dahab, 'Ana bi teki le ita,' ²⁵Kan ana nurtah ashan sarwa tai ketir, leano ana limo mumtalakat ketir be wasat iden tai, izen hokimo ana! ²⁶Kan ana aino shemis bi wala, aw gamara bi daoro fi nor tou, ²⁷wa kan geliba tai dugu be sir, sibo kasuma tai gabilo iden tai wa abido humon, ²⁸de kaman jerima bi akibo be mahkama, leano ana aliso Allah al fok al kul. ²⁹³⁰Kan ana tala farhan fi damar ta ai zol al bi akrah ana aw amolo mubruk le nefsa tai fi zaman karisa kati huwo, kede ita hukumo ana! ³⁰Hagiga, ana ma rudu kasuma tai ashan bi amolo katia wa laano haya tou. ³¹Kan nas al fi khema tai nihai ma wonuso, 'De muno al ma akulu akil ta Ayob?' ³²(hata ajnabi ma num fi midan ta medina, ashan ana daiman bi fata abuwab tai le musafirin), wa kan ana ma amolo, kede ita hukumo ana! ³³Kan ana ze bagi nas, dusu katia tai wa hafizo fi nefsa tai ³⁴(ashan ana kafu min nas al ketir, ashan ana kafu nas ma bi ihtarim ana, de sibo ana askut wa aba tala bara), kede ita hukumo ana! ³⁵Ah, ana bi itmana zol kede asuma ana! Aino, de amdda tai; kede al Gadir juwabo ana! Kan fi zol ado tai kede huwo katib shakwa tou! ³⁶Be jed ana bi arufa fi ketifa tai; ana bi kutu ze taj. ³⁷Ana bi wori le huwo hisab ta khatawat tai; zo amir al indo siga ana ja gidam tou. ³⁸Kan de hagiga ana serego ard, turab tou geni ze zol bi kore wa ishteki ana, ³⁹kan ana akulo hasad tou bedon ma ana dafa aw sibo sedo tou fagido haya tou, ⁴⁰kede shok gum bedal gemeh wa gesh bedal shair." Kelimat ta Ayob kalaso hini.

Chapter 32

¹Biga nas talata de askut ma juwabo Ayob ashan huwo bar fi ena tou. ²Biga zalan ta Alihu jena ta Barkhail al Buzi, min gebila ta Ram; wala le Ayob ashan huwo berir nefsa tou bidal Allah. ³Alihu kaman zalan shedid min ashab tou al talata ashan humon ma agder juwabo le Ayob, wa ma ino humon tala Ayob galtan. ⁴Alihu kan istena wokid tou ta wonusa le Ayob ashan ruja al talata de kubarin min huwo. ⁵Zaman Alihu aino mafi ijaba fi kasumat ta ruja al talata, huwo tala zalan shedid⁶Yala Alihu jena ta Barael kelimo, "Ana suker, wa intum kubari shedi. ashan keda ana askut wa ana mader wodi rai tai le intum. Ana kelimo, ⁷"Kede ayam al tawil wonuso; sinin al ketir deriso hikma. ⁸Lakin fi suh fi insan; nefes ta al Gadir bi wodi le huwo fihim. ⁹Ma ino nas al kubarin yai indo hikma, wele nas al ajusin humon barao yao bi fahim hagiga. ¹⁰Ashan keda ana bi kelimo le intum, 'Asuma takum le ana; ana kaman bi wori le intum marafa tai. ¹¹Aino, ana antezr kilimat takum; ana asuma le asbab takum fi wokid al intum bi fikir kalam al intum bi wonuso. ¹²Hagiga tou, ana kutu bala le intum, lakin, aino, mafi zol min intum bi agder aknaa Ayob aw rudu le kalamat tou. ¹³Lakin amolo takum hisab matakum kelimo, "Enna indo hikma! Allah yao bi juwabo le Ayob; insan ma agder amolo. ¹⁴Ashan Ayob me wajiho kilimat tou le ana, ashan keda ana ma bi juwabo huwo be nefsa kilimat takum. ¹⁵Ruja al talata de kan motahirin; humon tani ma agder juwabo Ayob; humon ma indo kalamat tani ashan bi wonuso. ¹⁶Ashan humon ma bi wonuso wa wogif sakit, hal kede ana istena? ¹⁷La, ana kaman bi juwabo juzu tai, ana bi wodi fikra tai. ¹⁸Ashan ana malian be kalam; huru al fi juwa ana bi kutu ana wonuso. ¹⁹Aino, dus tai bi furu ze khamr al ma fatao; ze jilid al kutu fogo khamr wa der fejr. ²⁰Ana bi wonuso ashan ana fiko nefsa; ana bi fata kasuma tai wa juwabo. ²¹Ana ma bi jamil; wele bi wodi rutba ta sharaf le ai zol. ²²Ashan ana ma bi arufu wodi shikil rutab de; kan ana amolo, al Khalig bi shelo ana be sura.

Chapter 33

¹Hasa Ayob, ana bi asalo ita, asuma kilimat tai; asuma le kalamat tai kulu. ²Aino hasa, ana fata kasuma tai; liosan tai sonuso. ³Kilimat tai lata min geliba al adil; lisan tai bi wonuso marafa al nedif. ⁴Ruhu ta Allah yao kalagu ana; nefes ta al Gadir wodi le ana haya. ⁵Kan ita bi agder, juwabo ana; jahizo kilimat taki bi nizam gidam tai wa wogif fok. ⁶Aino, ana ze ita fi gidam ta Allah; salao ana kaman min tin. ⁷Aino, kede shikil tai ma sibo ita kafo; wala iden tai kede ma kun tegil fi ita. ⁸Ana asuma wanasa taki, wa de kilimat al ita wonuso, ⁹ana nedif wa bedon zanib; ana berii, wa mafi katia fogo ana. ¹⁰Aino, Allah ligo fursa ashan bi hajimo ana; huwo kutu addu tou. ¹¹Huwo kutu kura tai fi rubat; huwo bi ragibo kulu khatawat tai. ¹²Aino, fi de ita galtan- ana bi juwabo ita, leano Allah huwo akber min insan. ¹³Malo ita bi juru habil ma huwo? huwo ma lazim bi ashrah le nin ai haja al huwo amolo. ¹⁴Lean Allah bi wonuso mara, maratain, hata kan insan ma lahizo. ¹⁵Fi hilim, fi ruya ta lel, kan insan num shedid, kan huwo num fi serir- ¹⁶Biga Allah bi fata adanat ta nas, wa sibo humon kafo be tahdidat tou, ¹⁷ashan bi ankizo insan min katia, wa shelo kibria min huwo. ¹⁸Allah bi ankizo haya ta insan min hawia, haya tou ashan ma bi mutu. ¹⁹Insan bi akibo kaman be waja al bi kuto huwo num fi serir tou, be azab fi udam tou, ²⁰ashan huwo bi akrah akil, wa jisim tou bi akrah malazat. ²¹Jesad tou bi tala deif be amrad lahadi ma bi aino, udam tou, al kan ma bi zahir, bi zahir. ²²Hagiga, nefsa tou bi kun gerib min hawia, haya tou min mutu. ²³Lakin kan fi malika al bi hin le huwo, min bain alif malika, bi wori le insan haja al sah le huwo, ²⁴bi kun kerim ma huwo wa kelimo le Allah, 'Ankizo zol de min ino huwo bi nenzil fi hawia; ana ligo fidia le huwo. ²⁵Biga jesim tou bi tala jedid ze ta jena; rija ze zaman huwo kan shabab. ²⁶Huwo bi seli le Allah, wa Allah bi kun kuwis ma huwo, hata huwo bi aino wosa ta Allah be farah. Allah bi wodi le zol de najah tou. ²⁷Biga zol de bi guna gidam ta nas tanin wa kelimo, 'Ana amolo katia wa tala min hagiga, lakin ma akibu ana be katia tai. ²⁸Allah ankizo nefsa tai ashan ma bi waga fi hawia; haya tai bi istemir aino nur. ²⁹Aino, Allah bi amolo hajat de kulu le insan, maratain, ³⁰hata talata marat, ashan huwo bi wala ma nur ta haya. ³¹Kutu bala, Ayob, wa asuma le ana; kede ita askut wa ana yao bi wonuso. ³²Kan ita der wonuso ai haja , juwabo ana; wonuso, ashan ana bi der asbit ino ita indo hag. ³³Kan ma zede, izen asuma le ana; askut, wa ana bi deriso ita hikma."

Chapter 34

¹Aliho kaman istemir wonuso: ²"Asuma le kelimat tai, intum nas al hukama; asuma le ana, intum al indo marafa. ³Leano adana bi fahiso kelimat ze ma hanak bi jeribo akil. ⁴Kede enna ikhtar le nufus tanna shuno al sah: kede enna arufu yato yao tama le enna. ⁵Ashan Ayob kelimo, 'Ana nedif, lakin Allah shelo hag tai. ⁶Ragm ino ana amolo al sah, bi aino ana kadab. Dabara tai ma gi aburudo, ragm ana ma indo katia. ⁷Fi yato rajil ze Ayob, al bi ashraf hagara se moya, ⁸al bi lifu ma nas al bi amolo shar, wa al bi dauro ma ashraf? ⁹Leano huwo kelimo, 'Zol ma bi ligo faida fi amolo hajat al Allah dero. ¹⁰Ashan keda asuma takum le ana, intum nas al bi fahim: huwo beyed le al Gadir ashan bi amolo katia. ¹¹Leano huwo bi insan hasab amail tou; huwo bi kutu ai insan bi ligo mukafa tou hasab teriga ta haya tou. ¹²Hagiga, Allah ma bi amolo shar, wele al Gadir ma hasal meilo hukum. ¹³De muno wokil mosul min ard? Muno yao selimo le huwo dunia de kulu? ¹⁴Kan huwo fekir ele fi nefsa tou bes, wa rija ruho wa nefes tou le nefsa tou, ¹⁵fa bashar kulu bi muto; insan bi rija le turab tani. ¹⁶Hasa kan ita indo marafa, asuma le de; asuma le sot ta kelimat tai. ¹⁷Hal zol al bi akrah adala bi kun hakim? Ita bi din Allah al bar wa al gadir? ¹⁸Allah, al bi kelimo le melik, 'Ita ma indo faida,' aw kelimo le nebil, 'Intum ashraf'? ¹⁹Huwo ma bi mailo le kadda wa ma bi arufu agnia akter min masakin, leani humon kulu amal ta iden tou. ²⁰Fi laza humon bi mutu; fi nus bilel humon bi rugus min khof wa bi mutu; nas al agwia bi shelo bara, lakin ma be iden ta insan. ²¹Leano ena ta Allah fi sika ta insan; huwo bi ragibo khatawat tou. ²²Mafi duluma, mafi duluma al tegil (dul ta mutu) al nas ta katia bi duso nefsa fogo. ²³Leano Allah ma gi ihtaj ashan fahiso mustagbal ta insan; mafi adi le ai zol ashan bi ruwa gidam tou le hukum. ²⁴Huwo bi kasuru nas al agwia hita hita ashan sikat tumon ma der tahgig ketir; wa huwo bi kutu tanin fi mahalat tumon. ²⁵Ashan huwo arufu amail tumon; huwo bi jada humon bilel; wa demiro humon. ²⁶Huwo bi katulo humon fi gidam ta nas ashan sher al humon amolo. ²⁷Ashan humon rija wara min doria wara tou wa aba arufu sika tou. ²⁸Be teriga de humon sibo masakin kore le Allah; wa huwo bi asuma kore ta nas al mozlumin. ²⁹Kan huwo askut, mono bi deen huwo? Kan huwo dusu wosa tou, de mono bi aino huwo? Gawanin tou fok kulu shab wa fard, ³⁰hata zol al ma indo Allah ma bi hukumo, ashan mafi zol bi lagbato nas. ³¹Iftarid ino fi zol kelimo le Allah, 'Ana galtan, wa ana ma bi amolo katia tani; ³²alimo ana al ana ma aino; ana amolo katia, wa ana ma bi amolo tani.' ³³Ita bi fekir ino Allah bi akibo zol fi katia tou, be ma ino ita ma rudu hajat al Allah amolo? Kede ita ikhtar, ma ana. Biga kelimo al ita bi arofo. ³⁴Rujal al indo maarafa bi kelimo le ana -hagiga, kulu zol hakim asuma ana bi kelimo, ³⁵'Ayob wonuso kalam fariq; kelimat tou ma fogo hikma. ³⁶Kan bes kuto Ayob fi mahkama ashan bi asomao le tafasil ta moshkila tou ashan huwo bi wonuso ze nas al ashraf. ³⁷Leano huwo zido tamarod fi katia tou; huwo bi safigo iden tou be hagara fi gidam tanna; huwo wonuso keilmal ketir did Allah."

Chapter 35

¹Ziyada kaman Alikhu istemir, kelimo, ²"Hal ita bi fekir ino ita ma amulo haja galad? Ita gali, 'Hag tai gidam ta Allah,' ³Ashan ita asalo, 'Faida tou le ana shuno?' wa, "Hal ana bi kun kwais kan ana amolo katia?"⁴Ana bi juwabu ita, ita wa asdiga taki. ⁵Aino fok fi sama, wa aino sama, al fok min ita. ⁶Kan ita amulo katia, asar tou shuno le Allah? Kan katia taki biga arufa fok, ita amulo shuno le huwo? ⁷Kan ita baar, ita bi wodi shuno le huwo? Huwo bi ligo shuno min ita? ⁸Shar taki mumkin bi awgu zol, ze ma ita insan, wa birr taki jena ta zol tani bi istafid min fugu. ⁹Ashan fi zulum ketir, nas bi kore; humon bi nadi musaada min iden ta nas al gawi. ¹⁰Lakin mafi zol kelimo, 'Weno Allah al khalig, al bi wodi agani bilel, ¹¹huwo derisu enna akter min haiwana al ard, wa huwo kutu enna hakimmin akter min tiyor al fi sama?'¹²Hinak humon kore shedid, lakin Allah ma asuma ashan takabur ta ashrrar. ¹³Allah ma bi asuma le kore tumon al farig; al Gadir ma bi wodi intibah le humon. ¹⁴Kaman kef huwo bi asuma le ita kan ita bi kelimo ino ita ma aino huwo, ino mushkila taki ita wodi gidam tou, wa ita bi istena huwo!¹⁶Hasa ita kelimo gali zalan tou ma fogo ikab, wa huwo ma bi kuto bala ashan bi akibu takia. ¹⁵Ashan keda Ayob fata kasuma tou bes ashan bi wonuso farig; huwo zidu kalamat tou bedon marafa."

Chapter 36

¹Alikhu istemir wa kelimo, ²"Sibu kede ana zedu kalam shueya, wa ana bi wori le juzu min hajat shan ana indo ziada kalam al bi dafi ann Allah. ³Ana bi wori maarafa tai al azim; ana bi zekiro ino al Khalig huwo bar. ⁴Be hagiga, kelimat tai ma fugu kedib; zol al rabaa fi maarafa yao ma ita. ⁵Aino, Allah huwo kebir, wa huwo ma bi alisu zol; huwo kebir (Kamil) fi marafa ta kulu haja. ⁶Huwo ma bi hafizo haya ta nas al sherir lakin bi amulo al sah le dealin al fi tab. ⁷Huwo ma bi shelo ena tou min nas al abrar lakin bi kutu humon fi kursi ze muluk lel abad, wa bi arufa humon fok. ⁸Kan rubuto humon be ganazir wa waga fi hubal ta waja, ⁹biga huwo bi zahir le humon haja al humon amulo, wa katia tumon wa takabur tumon. ¹⁰Huwo kaman bi fata adana tumon le inzarat tou, wa amiru humon ashan bi rija wara min katia. ¹¹Kan humon asuma le huwo wa abidu huwo, humon bi ish ayam tumon fi najah, seneen tumon fi aman. ¹²Lakin, kan humon ma asuma, bi dofuno humon be sef; humon bi mutu ashan humon ma indo maarfa. ¹³Deal al aba rabuna be geliba bi hafizo zalan le nefsa tumon; humon ma bi kore le musada kan Allah akibu humon. ¹⁴Humon bi mutu fi shaba tumon; nihaya ta haya tumon fi ibadat ta zena. ¹⁵Allah bi ankizo nas al fi taab min taab tumon; huwo bi fata adana tumon fi zaman ta waja. ¹⁶Hagiga, huwo der tala min waja le makan kebir ma fogo waja wa al fogo terbeza taki malian be akil al tamam. ¹⁷Lakin ita malian be hukom ta shrar; hukom wa adala amsugu ita. ¹⁸Mata sibo zalan taki wodi ita ashal aliso, aw rashwa al kebir shelo ita min hagiga. ¹⁹Hal ita istefi min sarwa taki, ashan ita ma bi kon hazin, aw kulu guwa taki al azim saido ita? ²⁰Mata istena bilel kede ja, ashan ita bi amolo katia, fi zaman al talao nas min beyot tumon. ²¹Amolo hisab taki kede ita ma rija fi katia ashan jeribo ita be waja ashan ita bi sibo katia. ²²Aino, Allah bi mejido fi guwa tou; mono mualim ze huwo? ²³De mono gebl keda wori le huwo sika? De mono gebl keda kelimo le huwo, 'Ita amolo galat?' ²⁴Zekiro kede ita azimo amail tou, al nas guna fogo. ²⁵Nas kulu aino, lakin humon aino min bead. ²⁶Aino, Allah kebir, lakin enna ma fahim huwo tamam; senin tou am bi agder iddo. ²⁷Fa huwo bi limo bukhari ta moyo le suhob wa nezil motoro, ²⁸suhob de bi nezil motoro ketir le kulu insan. ²⁹Be jed, fi zol bi agder fahim kef suhob bi waza nefsa fi sihab wa sagga bi dugo? ³⁰Aino, huwo wazao nur hawil huwo wa kati juzu ta bahar. ³¹Be tariga de huwo bi motoro le kulu wahid wa wodi akil kifaya. ³²Huwo bi mala iden tou be nur ta sagga amiro ashan bi dugo makan al sah. ³³Sagga tou bi wori ino fi hawa jai, bagarat kaman bo agder asoma ja ta tou.

Chapter 37

¹Hgiga, geliba tai bi rokus fi de; huwo tala min makan tou. ²Asuma, ah, asuma le azaaj ta sot tou, sot al bi tala min kasoma tou. ³Huwo rasulo le tehet samawat kulu, wa rasulo nur ta saga le kulu makan fi ard. ⁴Sot ta sagga kore nur tou wala; sagga de ma sot al gowi; huwo ma bi wogifo sot ta sagga kan huwo bi wonuso. ⁵Sot sagga ta Allah giyafa ma sot tou; huwo amolo hajat azim al enna ma bi agder fahimo. ⁶Fa huwo kelimo le jelid, 'Nezil fi ard'; kaman le motoro, 'Nezil ketir ya motoro.' ⁷Huwo wogif iden ta kulu zol min shokol, ashan kulu nas al huwo amolo kede aino amail tou. ⁸Biga wohosh bi ruwa duso wa geni fi juwa tumon. ⁹Hawa shedid bi ja min junob wa berid bi ja min shamal. ¹⁰Be nefes ta Allah telij tala; moya al ketir bi jemid ze hadid. ¹¹Hagiga, huwo bi mala sohub al tegil be nada; huwo bi sheteto nor ta sagga fi nos ta sohub de. ¹²Huwo bi hariko sohub de ze ma huwo dair, ashan bi amolo ai haja al huwo amiro humon fi sath ta alam kulu. ¹³Huwo kuto hajat de hasil; marat ashan bi adilo, marat le ard, wa marat zo ahad amana tou. ¹⁴Asoma le de Ayob; wogif wa itamal fi ajaib ta Allah. ¹⁵Ita bi arufo kef Allah amolo sohub wa kutu nor ta sagga wala fogo? ¹⁶Ita bi arufo kef sohub bi geni fok, de ajaib ta Allah, al marafa tou kamil? ¹⁷Ita bi arufo kef gumash taki bi tala sukon be harara al hawa jibo min junob? ¹⁸Hal ita bi agder mido samawat ze Allah wa amolo huwo gowi ze miraya al min hadid? ¹⁹Alimo enna kede enna kelimo shono le huwo, leano enna ma bi arufo wori grdia tanna be nizam ashan shokol belid tanna. ²⁰Hal ana be asalo zol tani ashan kelimo le Allah ino ana der wonuso ma huwo? De mono der kede abulao huwo? ²¹Hasa, nas ma bi agder aino le shemis kan wala fi sama baad ma hawa ja wa shelo suhob al kan bi kati huwo. ²²Min shamal Allah tala nur gi wala lon tou ze dahabi; mejod tou de sibo enna kafo. ²³Be nisba le al Gadir, enna ma bi agder arufo huwo! Huwo azim fi guwa tou; adil wa bar. ²⁴Ashan keda nas bi kafo huwo. Huwo ma bi kuto bala le del al bi aino nufos tumon hukama."

Chapter 38

¹Yala Yahuwa nadi Ayob min hawa al shedid wa keilmo, ²"De mono de yao jibo duloma fi khutat tai be wonuso kalamat bedon maarafa? ³Hasa wogif gowi ze rajil ashan ana bi asalo asila, ita lazim bi jwuabo ana. ⁴Ita kan swen wokid ana kutu asasa ta alam? Wori le ana, kan ita indo maarafa al kamil. ⁵De mono hadido giasat tou? Wori le ana, kan ita bi arufo. De mono yao mido fogo khat ta migias? ⁶Fi shuno asasat tou bi wogif? Mono kuto hajer zawia tou ⁷zaman nujum ta sabah guna sawa wa kulu awlad (malikat) ta Allah kore bi farah? ⁸De mono sakito bahar be bawabat fi zaman huwo tala bara, ze kaano huwo tala bara min rihim - ⁹zaman ana amolo gumash le sihab, wa sherit al bi lifo ma duluma al shedid? ¹⁰Zaman ana kutu hudod le bahar, wa wokit ana sabito hajis wa abwab ta tou, ¹¹wa zaman ana kelimo le huwo, 'Ita bi ja lahadi hini, lakin ma akter min hini; hini yao ana bi kutu hudod le tekabor ta amwaj taki. ¹²Hal ita wodi talimat le sabah, aw wori le fagr (sabah bedri) makan tou, ¹³ashan bi gobudo atraf ta ard wa nofudo ashrrar bara min huwo? ¹⁴Ard bi shekil jisem tou ze tin bi gero nefsa tehit khatim; kulu hajat fogo bi zahir nedif ze gita ta gumash. ¹⁵Le nas al ashrrar nur tumon shelo bara; iden tumon al arufao fok kasuro. ¹⁶Hal ita ruwa le masder ta moyo ta baha? Hal ita dauro fi tehid makan ta muhiet al amiq? ¹⁷Hal wori le ita abwab ta muto? Hal ita aino abwab ta dul ta muto? ¹⁸Hal ita fahim kef ard de wasi (kebir)? Wori le ana, kan ita bi arufo hajat de kulu. ¹⁹Weno sika al bi wodi le makan raha ta nur- kaman makan ta duluma wen? ²⁰Ita bi agder gedimo nur wa duluma me makan shokol tumon? Kaman sika al bi rija le biyot tumon? ²¹Bedon shak ita bi arufo, ashan ita kan fi fi zaman al ana kalago humon; Adad ta ayam al ita ish ketir! ²²Hal ita dakalo fi makhazin ta telij, aw hal ita aino makhazin ta berid, ²³hajat del al ana hafizo le zaman ta mashakil, fi zaman ta harib wa shakila? ²⁴De yato sika le nur ta sagga bi inteshir aw le wen riyah ta bi waza min shერიq ala ard? ²⁵De mono afura kanawat le siyol ta motoro, aw mono amolo sika le sagga, ²⁶bi kutu motoro nenzil fi makan al mafi zol fogo, wa fi sahra, al ma fogo nas, ²⁷ashan bi kutu ard shabaan min moya, wa kuto gesh raba fi ard? ²⁸Hal motoro indo abu, aw, muno weledo nada? ²⁹Telij ja min batna ta mono? De mon yao weledo berid al bi jemid ai haja (sagie) ta sama? ³⁰Fi shetaa, moya bi jemid wa bi tala gowi ze hajer; sath ta bahar bi jemid. ³¹Ita bi agder rubuto Sureia be jenzar, aw fiko rubat ta Jawza? ³²Ita bi agder wori le nujom wa kawakib kede zahir fi zaman al monasib? Ita bi agder kutu nujom fi shikil mojmowat kubarin wa sukerin? ³³Ita bi arufo nizam al fi sama? Ita bi agder nezimo sulta ta sama le ard? ³⁴Hal ita bi agder arufa sot taki fok le sihab, wa amiro ashan motoro ketir bi kati? ³⁵Hal ita bi agder rasulo nur ta sagga le ard wa dugo makan al ita der? Hal humon (nur ta sagga) bi kelimo le ita, 'Ita der kede ennd dugo wen? ³⁶De mono kuto hikma le sihab aw wodi maarafa le dabab? ³⁷De mono bi agder ido nujum be hikma tou? Mono bi agder kubo moya min sama, ³⁸zaman turab bi tala gowi tin wa kutala ta tin limo badon sawa? ³⁹Hal ita bi agder gubodo ferisa le ased abo mara (lobwa) aw askut jian ta ashbal tou. ⁴⁰Fi zaman al humon duso nefsa wa istna fi gesh ashan gobudo ferisa tumon? ⁴¹De mono yao bi wodi akil le ghurab zaman iyal tou bi kore le Allah wa bi doro taban min jian?

Chapter 39

¹Ita bi arufo yato zaman galayat ta jebel bi weledo? Hal ita bi agder rakibo guzlan fi yato wokid humon bi weledo iyal tumon? ²Ita bi agder idu fatra ta himil tumon? wa zaman ta wilada tumon? ³Zaman al humon bi dengir tihid wa weledo iyal tumon, wa zaman ta asuru jena wa nihaya ta waja. ⁴Iyal tumon bi raba biga guwi wa raba tumon fi gaba; humon bi tala wa ma bi rija tani. ⁵De mono yao fiko humar al wahsh? Muno yao fiko rubat tou. ⁶De muno yai ana wodi bet tou fi sahra, bet ta muno yao fi ard al malih? ⁷Huwo bi atako be hagara le izaaj ta medina; huwo ma bi asuma korerak ta sawagin. ⁸Huwo bi lifo fi ras ta jebel makan ta akil tou; hinak huwo bi fetiso ai nabat akhdar le akil. ⁹Hal tour ta gaba bi tala murtah ashan akhdim ita? Hal huwo bi rudu geni tihet idara taki? ¹⁰Hal ita bi agder rubuto bagara ta gaba fi ashan bi kurujo wata? Hal huwo bi dauro wara taki ashan kurujo makan zira taki al fi wadi? ¹¹Hal ita bi wasiq fi huwo ashan guwa tou kedir? Hal ita bi sibo kede huwo amolo shokol taki? ¹²Hal ita bi teki le huwo ino bi jibo gemeh taki fi bet, limo fi magzan? ¹³Jinah ta naama bi harik be fakhr, lakin hal jinah de kati be muhaba? ¹⁴Leano huwo bi kutu bed tou fatala, wa kati be turab ashan bi kon dafi; ¹⁵hyea nisito ino kura bi kasoro humon aw haiwanat ta gaba bi kasuru. ¹⁶Heya bi itaamal be iyal tou ze kaano ma ta tou; ma bi kafo le kosara tou, ¹⁷leano Allah ma wodi le heywa wa wele haba maarafa. ¹⁸Lakin kan heywa bi jere be sura, heywa bi atako be hagara le husan wa al bi arkab fogo. ¹⁹Ita yao wodi le husan guwa? Hal ita yao kati ragabto tou be shar? ²⁰Ita yao amolo huwo ashan bi nuto ze jerat? Sot ta guwa bi kutu nas kafo. ²¹Huwo bi dugo wata be kura tou be guwa wa murtah be jere jere; huwo bi jere be guwa shedid le harib. ²²Huwo bi also khof; huwo ma bi aglibo dahar tou le sef. ²³Jurab ta saham bi amolo sot fi dahar tou, kaman ma danga wa harba. ²⁴Huwo abola wata be guwa wa sura; fi zaman kore ta buroji, huwo ma bi geni fi mahal wahid. ²⁵Fi ai zaman buroji kore, huwo bi kelimo, 'Ahe!' Huwo bi shumo riha ta harib min beid shedid- huwo bi fahim mana ta talimat ta kaid wa hutaf tou le asakir. ²⁶Hal hikma taki yao sibo sugur tiri, ino huwo mido jinahen tou wa ruwa le junub? ²⁷Hal de awamir taki yao sibo nisir tiri fok jebel wa amolo bet tou fi mahalat al fok? ²⁸Huwo bi geni bain jebal wa abino bet tou fi ras ta jebel al fok? ²⁹Min hinak huwo bi fetiso le dahaya; ena tou bi aino min beid shedid. ³⁰Iyal tou kaman bi ashraf dom; mahal al katulo nas fogo, huwo fi hinak."

Chapter 40

¹Yahuwa istemir wonuso le Ayob; huwo kelimo, ²"Hal fi zol indo nia ashan bi hawil adilo al Gadir? huwo al bi nakish ma Allah, kede huwo juwabo."³Yala Ayob juwabo Yahuwa wa kelimo, ⁴"Aino, ana ma muhim; kef ana bi juwabo ita? Ana bi gofulo kasuma tai. ⁵Ana bi wonuso wahid mara, wa ana ma bi juwabo; hagiga, maratani, lakin ana ma bi istamir fi kalam tani."⁶Yala Yahuwa juwabo Ayob min hawa al shedid wa kelimo, ⁷"Hasa wogif ze ased, ashan ana bi ruwa asalo ita sualat, wa ita lazim bi juwabo ana. ⁸hal ita fi hagiga bi kelimo ino ana ma aadil? Hal ita bi hukumo ana ashan ita bi wori ino ita sah? ⁹Hal ita indo iden ze ta Allah, wa hal ita bi agder amolo sot ta sagga ze huwo?"¹⁰¹¹Hasa libisu nefsa taki be mejid wa karama; jemilo nefsa taki be mejid wa jalal. ¹¹Zahir zalan taki al shedid; aino le ai zol mutakabir wa nenzil huwo tehet. ¹²aino le ai zol mutakabir wa jibo huwo tehet; duso nas al ashar fi mahal al humon bi geni fogo. ¹³Dofuno humon sawa fi turab; asuru wosa tumon fi hawia. ¹⁴Biga ana kaman bi iterif ino yemin taki yao bi agder ankizo ana. ¹⁵Aino le behimos, al ana kalagu huwo ma ita sawa; huwo bi akulu gesh ze bagara. ¹⁶Aino hasa, guwa tou fi kura tou, guwa tou fi adalat ta batna tou. ¹⁷Danaba tou wogif ze shejera ta urs; adalat ta kura tou limo ma baad. ¹⁸Udam tou ze anbuba min nihas; kurenat tou ze hajis min hadid. ¹⁹Huwo sultan ta kaliga ta Allah. Ele Allah al kalagu huwo yao bi agder hazimo huwo. ²⁰Akil tou fok fi jebel; fi mahal al wohush bi alabo fogo. ²¹Huwo bi num fi moya tehet shejera ta sidr, wa duso fi halfa fi mustankaa (mahal al moya bi wogif fogo ketir). ²²Shejera ta sidr bi kati huwo be dul tou; ashjar al bi gum jambo moya hawl huwo. ²³Aino, kan nahar zido, huwo ma bi kafo; huwo mutamin, hata kan nahr Ordun jere fi kasuma tou. ²⁴Fi zol bi agder amsugo huwo be jabada, aw gidu anafa tou wa huwo fi sharak?

Chapter 41

¹Hal ita bi agder amsugo Luoisan be jabada? Aw rubuto kasuma tou be hadil? ²Hal ita bi agder kutu habil fi anafa tou, wa gido fak (adum ta kasuma al tihet) be jabada? ³Hal huwo bi kore le ita? Hal huwo bi haniso ita? ⁴Hal huwo bi amolo ahad ma ita, ino ita bi sahelo huwo kadam lel abad? ⁵Ita bi agder alabo ma huwo ze ma ter? Ita bi agder rubuto huwo ze haja ta leb le banat taki (kadam)? ⁶Hal mojmuwa ta sayadin bi amolo tutukura ashan huwo? Hal humon bi gesimo huwo fi bain tumon? ⁷Ita bi agder mala jelid tou be nishab aw ras tou be harba? ⁸Kutu iden taki fi jisim tou mara wahid bes, wa ita bi zekir shakila wa ita ma bi keriro mara tani. ⁹Aino, amal ta ai zol al kan amolo kalam de biga mafi; ai zol al hawil gobudo wahid min humon bi waga tihit be khof. ¹⁰Mafi zol indo gelba guwi ashan bi fetisho Luoisan; muno, izen, hal huwo bi agder wogif gidam tai? ¹¹De mono yao fi bidaya wodi le ana haja ashan ana bi dafa le huwo? Kulu haja tihed sama de hagi. ¹²Ana ma bi askut fi kalam ta kura ta Luisan, kaman guwa tou, wa jisim tou al khafif. ¹³De mono bi agder shelo bara jeled tou? De mono bi agder moror min nus ta tabagat ta jelid tou? ¹⁴Mono bi agder fata kasuma (fak) tou, fogo sonon bi sibo zol kafo? ¹⁵Dahar tou kati be dire min harshif, lesego ma baad sawa ze kaano asuro wa gofulo tamam. ¹⁶Kulu wahid gerib min tani mafi hawa bi agder dakalo fi nus tumon. ¹⁷Limo humon sawa; lesego sawa, ashan ma bi juru tani bara. ¹⁸Nur bi tala min anafa tou fi zaman huwo zalan; iyon tou ahmar ze sabah kan shemis bi tala. ¹⁹Nar bi tala min kasuma tou, sharara ketir bi tala. ²⁰Dukhan bi tala min anafa tou ze kaano bi tala min hala al bi nigito fi nar wa sukun shedid. ²¹Nefes tou bi wala faham; nar bi tala min kasuma tou. ²²Guwa tou fi ragabtu, wa nas bi rokus min khof fi gidam tou. ²³Tabagat ta laham tou limo sawa; sabito fogo huwo; ma bi agder shelo bara. ²⁴Geliba tou guwi ze hajer, guwi ze hajer al bi kuto hihed fi atani dura. ²⁵Kan huwo gum fok, hata rabunat al sukerin bi kafo; ashan khof, humon bi rija wara. ²⁶Kan sef lemeso huwo ma bi amolo haja wa kaman wele harba, nishab, aw ai silah al ras tou senino. ²⁷Huwo bi aino hadid ze gesh, wa nihas ze khashab. ²⁸Nishab ma bi kutu huwo jere; hajer kebir al ta shakila de bi geni le huwo ze gesh. ²⁹Asaya kebir bi geni ze gasab (gesh); huwo bi ataku min sot ta harba. ³⁰Batna tou ze mahal al senin fi zer al moksor; huwo bi sibo alam fi tin ze shakosh tegil. ³¹Huwo bi kutu bahar furu ze hala al moya tou furu, huwo bi kutu bahar ze hala ta zet. ³²Huwo bi sib khat abiyat wara tou; bi sibo zol fekir ino bahar biga ajuz. ³³Mafi tani ze huwo fi ard, huwo kalagu ashan bi ish bedon khof. ³⁴Huwo bi aliso al mutakabirin; huwo melik le kulu mutakabir."

Chapter 42

¹Yala Ayob gum juwabo Yahuwa wa kelimo, ²"Ana arufu ino ita bi agder amolo kulu haja, mafi haja taki bi agdero wogifu. ³Ita bi asalo ana, 'Ita muno ashan bi lakabatu haja al ana katitu amulo?' Hagiga tou, ana wonuso haja al ana ma fahim, haja saab le ana ashan bi fahimo, hajal al ana ma bi arufu ann huwo ai haja. ⁴Ita kelimo le ana, 'Asuma, hasa, wa ana yao bi wonuso; ana bi asalu ita min hajal, wa kede ita wori le ana.' ⁵Ana asuma ann ita be adana tai, lakin hasa ena tai aino ita. ⁶Ashan keda ana bi laom nefsa tai; ana bi tub fi turab wa rumad. ⁷Baad ma Allah kelimo kelimat de le Ayob, huwo gum wonuso le Alifaz al Temani, "Zalan tai wala le inta wa sabi taki al itnen de, ashan intum ma wonuso anna ana haja saah, ze ma khadam tai Ayob amulu. ⁸Ashan keda hasa, shelo le nufus takum saba teran wa saba kurfan abu rajil, ruwa le khadam tai Ayob, wa gedimo ann nufus takum zebiha. Khadam tai Ayob bi seli le intum, wa ana bi asuma salawat tou, ashan ana ma bi akibu intum. Intum ma kelimo al hag ann ana, ze khadam tai Ayob amulo." ⁹Fa Alifaz al Temani, Blidad al shuhi, wa Sufer al numati ruwa wa amulo ze ma Yahuwa wodi awamir le humon, wa Yahuwa rudu le Ayob. ¹⁰Zama Ayob seli le ashab tou, Yahuwa rija le huwo ganiyan tou. Yahuwa wodi le huwo maratani akter min al huwo kan indu. ¹¹Biga akwana ta Ayob kulu, wa ikhwat tou kulu, wa kulu zol al arufu huwo gubal keda, ja le huwo wa akulu akil ma huwo fi bed tou. Humon zahir le huwo rahman wa shejao huwo fi karisa al Yahuwa jebu le huwo, wa kulu wahi wodi le Ayob fidda wa khatim min dahab. ¹²Yahuwa bariku haya ta Ayob fi nihaya akter min bidaya; huwo indu arbaa alif khurfan, seta alif jimal, alif joz min teran, wa alif min humar abu mara. ¹⁴Huwo kaman indo saba awlad wa talata banat. ¹³Huwo kutu isim ta biniya nimra wahid Yemima, nimra itnen Gasiya, wa talata tou Garan Hafuk. ¹⁵Fi ard kulu mafi nuswan giyafa ligu ze banat ta Ayob. Abu tumon wodi miras le humon sawa ma akwana tumon. ¹⁶Baad dak, Ayob geni 140 sena; huwo aino iyal iyal tou, lahadi arbaa jeel. ¹⁷Biga huwo mutu, ajus wa shaban fi ayam tou.

Proverbs

Chapter 1

¹Amsal ta Suliman weled ta Daud, melik ta Israel. ²Amsal de be derisu hikma wa towjihah, ashanbi deris kilamat ta hikma, ³ashan intum bi akudu towjihah ashan intum bi ish be amulu kalam alsah, adil wa nezihah. ⁴Amsal del kaman bi wodi hikma le nas deifin, wa ashan bi wodi marafa wa fihim le shabab. ⁵Keli nas ta hikma asuma wa zidu taalim tomon, wa nas al fahimin ligo towjihah, ⁶ashan bi fahimu amsal, kilmat al bi kelimu, wa kilmat ta nas ta hikma wa lakz. ⁷Kafu ta Yahwa yau bidaya ta marafa- nas al belitin bi alisu hikma wa towjihah. ⁸Weled tai, asuma towjihah ta abu taki wa mata alisu gawanin ta uma taki; ⁹umon bikun be neima al giyafa fi ras taki wa silsila al bi haligu fi ragabta taki. ¹⁰Weled tai, kan nas al katiyiin deir juru inta fi katiya tomon, mata ruwa wara umon. ¹¹Kan umon kelimu, "taal ma nina, kede nina dusuwa istene le dom, kede nina dusu wa hajimu nas al abrar bidun sabab; ¹²Kede nina abula umon hai, ze Sheol bi shilu del al indum saha, wa bi kutu umon ze del al bi waga fi hufura, ¹³Nina biligo kulu noo bita hajal al indum keima; Nina bi mala biyut ta nina be hajal al nina sherigu min nas tanin; ¹⁴Jada gura taki ma nina, wa nina kulu be indu wahid bag sawa" ¹⁵wele tai, mata douru ma umon fi sika dak; mata sibu kura taki lemesu mahal umon douru fogo; ¹⁶kura tomon bi jere le shar wa umon bi alagu ashan bi kubu dom. ¹⁷Fa huwo ma indu faida ashan bi shetetu shabaka fi uyun ta ai ter. ¹⁸Umon bi dusu nefsa tomon fi dom tomon- Umon bi kutu kamin fi haya tomon. ¹⁹Yala de yau sika ta ai zol al bi ligo maksab be guwa; maksab al ma sah bi shilu haya ta del al bi lesegu fi haya dak. ²⁰Hikma bi kore shedid fi sika, hiya bi arfa shot tou fi mahal al fadi; ²¹fi ras ta sikat al indu izaaj hiya bi kore, fi dukul ta buaba ta medina hiya bi wonusu, ²²Lahadi miten, intum nas al deifin, intum bi hibu ashan geni deifin? lahadi miten, intum nas almutahamin, intum bi hibu ashan ta kun mutahamin, wa lahadi miten, intum nas al belitin, intumbi karahu ilim ²³Kutu balkum fi teshi tai; Ana bi dofugu afkar tai le intum; Ana bi kutu kilmat tai bikun maruf le intum. ²⁴Ana nadi, wa intum aba ashan asuma; Ana midu iden tai, lakin mafi zol al bi kutu bal. ²⁵Lakin intum alisu towjihah tai kulu wa ma kutu bal le teshi tai. ²⁶Ana bi ataku fi karisa takum, Ana bi hadid intum zaman kan kalam batal ja- ²⁷zaman hajatabatal ja ze hawa wa karisa nedifu intum ze hawa tegil, zaman karaba wa azab ja le intum. ²⁸Baad dak umon bi nadi ana, wa Ana ma bi juwabu; umon bi fakit amal ashan nadi ana, lakin umon ma bi ligo ana. ²⁹Leanu umon bi karahu marafa wa aba azilu makhafa ta Yahwa, ³⁰umon aba tabau towjihah tai, wa umon karahu teshi tai kulu. ³¹Umon bi akulu samar ta sikat tomon, wa be1samar ta moshuru tomon umon bi tala sabanin. ³²Fa nas al deifin bi katulu zaman kan

umonraja wara, wa adam ahmia ta nas belitin bi demiru umon. ³³Lakin ai zol al bi asuma le ana bi ish".fi aman
wa akudu raha aman bidun kof min karisa

Chapter 2

¹Weled tai, kan inta akudu kilmat tai wa kazinu wasaya tai ma inta, ²kede adana taki kutu bal le hikma wa nezilu gulub takum le fihim. ³Kan intum kore le fihim wa arufa sot takum fogo, ⁴kan intum fetisu ze intum bi fetisu fidah wa fetisu fihim ze intum bi fetisu kinz al dusu, ⁵baad dak intum bi fahimu makhafa ta Yahwa wa intum bi ligo marafa ta Allah. ⁶Yahwa bi wodi hikma; fihim wa marafa bi tala min kasuma tou. ⁷Huwo bi kazinu hikma selim le del al bi kutu huwo farhan; huwo daraga le del al bi douru fi istakhama; ⁸huwo bi aresu sika ta adala wa huwo bi hafisu sika ta nas tou al muominin. ⁹Baad dak inta bi fahimu hagiga, adala, wa musawa, wa ai sika al kwes. ¹⁰Hikma bi ja fi geliba taki, wa marafa bi kun kwes le roho taki ¹¹Huria tosurufat bi ainyu inta; fihim bi aresu inta. ¹²Umon bi ankizu inta min sika tashar, min del al bi wonusu hajat al kaab, ¹³al sibu sika al hagiga wa douru fi sika t al duluma. ¹⁴Umon farhanin kan umon bi amulu shar wa hajat batal ta shar. ¹⁵Umon bi tabau sikat alkaab, wa bi istakdimu kidib ashan khati wara sikat tomon. ¹⁶Hikma wa huria tosurufat bi ankizu inta min mara ta zina, min mara al ma indu aklak wa kilmat tou al ma kwes. ¹⁷Hiya bi sibu rajil tou wa bi nesitu tifagaiya ta Allah tou. ¹⁸Bet tou bi katis tehet le mut, wa sika tou bi shilu inta le del al fii fi turba. ¹⁹Kulu nas al bi ruwa le hiya ma bi rija tanimara wa umon ma bi ligo sikat ta haya. ²⁰Yala inta bi douru fi sika ta nas al kwesin wa tabau sikat ta nas al hagigiyin. ²¹Del al bi amulu hagiga bi abinu bet fi ard, wa del be istikhama bi fadul fogo. ²²Lakin nas al sheririn bi gatau. Umon bara min ard, wa nas al kufar bi gatau bara min fogo

Chapter 3

¹Weled tai mata nesitu dirasa tai wa hafisu wosaya tai fi geliba taki, ²muda ta ayam takiwa sinin ta haya taki, umon bi zidu salam le inta³Mata sibu muhaba al sabit wa iklas kede sibuinta; robutu umon sawa fi ragbta taki; katibu umon fi juwa geliba taki. ⁴Baad dak inta biligo gubul wa suma al kwes fi uyun ta Allah wa insan.⁵Kede inta indu siha fi Yahwa be kulu gelibataki wa mata teki fi fihim taki; ⁶fi sikat taki kulu zekiru huwo wa huwo bi kutu sikat takibi kun adil.⁷Mata kun negit be uyun taki; kafu Yahwa wa tala bara min shar. ⁸Huwo bikunilaj le jisim taki wa adum⁹Ihterim Yahwa be kulu mali taki wa bi kulusimar taki al awel ta kulu intaj taki, ¹⁰wa makzan taki bi mala wa bermilat bi faga , malyan bikumur jedid.¹¹Weled tai, mata alisu towjihad ta Yahwa wa mata karahu tobik tou, ¹²Yahwa bi adibu del al huwo bi hibu, ze abu bi adibu weled al huwo bi hibu.¹³Zol al ligo hikma mubarik; zol alkaman ligo ilim. ¹⁴Haja al inta istefid min hikma aksan min haja al fida bi dafau wa maksab tou aksan min dahab.¹⁵hikma Kheima tou aksan min jowahir wa mafi haja al indak niya ashan bikarinu ma huwo. ¹⁶Huwo indu muda ta ayam tou fi yemin tou; fi shimal tou fi ghina wa ihtiram.¹⁷Turuk tou yau turuk al teib wa sikat tou ta salam. ¹⁸Huwo shejer ta haya le del albi amsuku; del al bi amsuku farahnin.¹⁹Be hikma Yahwa asisu ard; be ilim huwo asisu samawat. ²⁰Be marafa tou hufra al towil fata wa sihaf nezilu nada.²¹Weled tai hafisu karar al selim wa temyiz wa mata sibu umon. ²²umon bikun haya le nefsak wa zina ta gubul ashan inta bi libisu fi ragbta taki. ²³Baad dak inta bi douru fi sika taki be aman wa kura taki ma bi dugu hajer; ²⁴Iza kan inta naim tehet, inta ma bi kafu; Iza kan inta naim tehet; num taki bikun kwes.²⁵Mata kafu min irhab au karaba al mufaja al sheririin yau sabab, ²⁶zaman kan ja, Yahwa bikun jambu inta wa bi hafisu kura taki ashan ma amsuku fi sherek. ²⁷Mata aba hajat al kwes min nas al bi istehik, kan fi tehet musulia taki. ²⁸Mata kelimu le jiran taki, "ruwa wa taal tanimara, wa bukra Ana bi wodi ," kan inta indak gurus ma inta.²⁹Mata katitu ashan augu jiran taki- zol albi geni jambu inta wa bi indu siha fi inta. ³⁰Mata nakis ma zol bidun sabab, kan huwo ma amuluhaja batal ashan augu inta.³¹Mata kutu zol al takiyan bi zalan au mesilu hajat al huwo bi amulu. ³²Yahwa bi karahu zol al ma muhtaram. lakin huwo bi jibu zol al wagif adil le nefsu.³³Laana ta Yahwa fi ras bet ta zol sherir, lakin huwo bi bariku bet ta nas al salehiin. ³⁴Huwo bi tahamu nas al mutahamin, lakin huwo bi gabilu nas al bi nezilu nefsa tomon.³⁵Nas al hukama bi.warisu ihtiram, lakin nas al belitin bi arfau fok be fadiya.

Chapter 4

¹Asuma, ya awulad, le towjihad ta abu , wa kutu balak yala inta bi arufu ilim huwo sunu. ²Ana bi wodi le inta towjihad al kwes; mata sibu dirasa tai. ³Zaman ana kan weled ta abu tai, jena wahid bes al uma tai bi hibu, ⁴huwo derisu ana wa kelimu le ana, Kede geliba taki amsuku kalam tai gowi; hafisu wosiya ta wa ish. ⁵Aksib hikma wa ilim; mata nesitu wa mata aba kalam ta kasuma tai; ⁶mata sibu hikma wa huwo aiynu inta; hibu huwo wa huwo bi hafisu inta. ⁷Hikma huwo haja mohim shedid, yala aksib hikma wa istamilu kulu hajat al inta indu yala inta bi ligo ilim. ⁸Hibu hikma wa huwo bi arfa inta; huwo bi iherim inta kan inta gabilu huwo. ⁹Huwo bi kutu zuhur ta ihtiram fi ras taki; huwo bi wodi le inta taj jemil. ¹⁰Asuma , weled tai, wa kutu balak le kalam tai, wa inta bi indak sinin ketir le haya taki. ¹¹Ana bi wosifu le inta sika ta hikma; Ana bikudu inta le sika al adil. ¹²Kan inta bi douru, mafi zol bi wogif fi sika taki wa izakan inta bi jere, inta ma bi waga. ¹³Amsuku towjihad, mata sibu kede ruwa; harisu huwo, de haya taki. ¹⁴Mata tabi sika nas sheririn wa mata ruwa fi sika ta del al bi amulu shar. ¹⁵Aba huwo, mata ruwa fogo; sibu sika dak wa ruwa fi sika tani. ¹⁶Umon ma bi num lahadi umon bi amulu shar wa nyakamu umon min num lahadi umon kutu zol bi waga. ¹⁷Fa umon bi akulu rakif ta shar wa asrubu kamur ta unf. ¹⁸Lakin sika ta nas al salihin huwo ze nur al awel al tala abiad shedid; huwo bi wala shedid wa shedid lahadi sabah kan ja. ¹⁹Sika ta nas sherir ze duluma- umon ma arufu haja al sedimu umon. ²⁰weled tai kutu balak le kalam tai; Adana taki kede asuma kalam tai. ²¹Mata sibu kede melesu min uyun taki; hafisu umon fi geliba taki. ²²Kalam tai haya le del al ligo umon wa saha le jisim tomon kulu. ²³Hafisu geliba taki wa aresu huwo be kulu jediah, fa min kalam de haya al rebi bi defig minu. ²⁴Sibu wanasat al kaab wa wanasat al fasid. ²⁵Kede uyun taki ainu adil gidam wa aiynu adil gidam inta. ²⁶Sala sika kwes le kura taki; baad dak sikat taki bikun tamam. ²⁷Mata agilib le yemin au le shamal; aglibu kura taki min sika al shar

Chapter 5

¹Weled tai, kutu balak le hikma tai; kede adana taki asuma kwes le ilim tai, ²yala inta bi alimu antasaruf wa kasuma taki bi hafisu marafa. ³Safa ta mara ta zina bi kubu aasel wa kasuma tou naim min zet, ⁴lakin fi nihaya hiya bikun ze marara ze dud ta kasab, bi gata ze kasab senin. ⁵Kura tou bi ruwa le mut; katuwat tou bi rua fi sika le Sheol. ⁶Hiya ma bi fekir sika ta haya. Katuwat ta kura tou woduru; hiya ma arufu mahal al hiya bi ruwa fogo. ⁷Hasa weled tai, asuma le ana; mata agilibu bara min asuma kalam ta kasuma tai. ⁸Kede sika taki kun beid min hiya wa mata ja gerib ma bab ta bet tou. ⁹Be teriga dak inta ma bi wodi fursa ta ihtiram taki le nas tanin au sinin ta haya taki le zol al kaab; ¹⁰nas al ghuraba ma bi aid be mali taki; Hajat al inta istakalu mabi ruwa le bet ta ghuraba. ¹¹Fi nihaya ta haya taki inta bi nengneng kan laham wa jisim taki bi gisiru. Inta bi kelim, ¹²Ana karahu towjihad wa geliba tai aba teshi! ¹³Ana ma bi asuma ustaz tai au kutu adana tai le towjihad. ¹⁴Gerib bi demiru ana ta kulu kulu fi nus ta jumhur, beinu nas al limu. ¹⁵Asrubu moya min fantas taki wa asrubu moya al bi jere min biir taki. ¹⁶Hal manba taki bi defigfi ai mahal wa nahar taki bi defig fi midan. ¹⁷Kede umon kun le nefsa taki bes wa ma leghuraba am ma inta. ¹⁸Kede batna taki kun mubarik wa kede inta kun farhan bi mara ta shababia taki, ¹⁹fa hiya ghazala mahbub wa jemil. Kede sudur tou mala inta kulu wokit; kede muhaba tou istemir samamu inta. ²⁰Le inta, weled tai, sibu mara ta zina asar be inta; le inta bi amsuk sudur ta mara al ma indu aklak? ²¹Yahwa bi ainu hajat kulu al insan bi amulu wa bi sufu sikat al huwo bi douru fogo. ²²Zol al sherir bi amsuku be katiya tou; habil takatiya tou bi robutu huwo shedid. ²³Huwo bi mutu leanu huwo ma indu towjihad; Shilu huwo beit.be sokol belit tou

Chapter 6

¹Weled tai, Kan inta hafisu gurus taki ze daman le dein ta jiranat taki, kan inta wodi waad taki ledein ta zol tani inta ma arufu, ²baad dak inta kutu seherek le nefsa taki be waad taki wa gobudu inta be kalam ta kasuma taki. ³zaman kan gobudu inta be kilmata taki, weled tai, amulu de wa ankizu nefsa taki, zema inta waga fi iden ta jiran taki; ruwa wa nezilu nefsa taki wa gedimu kalam taki gidam jiran taki⁴Mata sibu uyun taki num wa mata kutu jofen taki khati. ⁵Ankiz nefsa taki ze ghazal min iden ta sayad, ze ter min iden ta sayad. ⁶Suf takum le nimil, inta zol al kaslan, aiyinu sikat tou wa kun negit. ⁷Huwo ma indu khaid, dabit, au reis, ⁸lisa huwo bi jahizu akil tou fi karanga wa fi zaman ta hasad huwo bi kazinu haja al huwo bi akulu⁹Inta bi num lahadi miten, inta zolal kaslan? Inta bi gum miten min al num? ¹⁰"Kede ana num besit, khati ena besit, limu iden tai besit ashan akudu raha"- ¹¹wa maja taki bi ja ze mujrim wa ihtiajad taki ze askeri al musala.¹²Zol manafe-zol sherir- bi ish be kalam tou al kaab, ¹³bi khati ena tou, bi amulu ishara be kura tou wa bi wosifu be iden tou.¹⁴Huwo bi khatit hajat kaab fi geliba tou; huwo daiman gi lakbatu nas. ¹⁵Ashan kida karisa tou bi shilu huwo seri; fi zaman besit bi kasuru huwo.¹⁶Fi sita hajat al Yahwa bi karahu, saba al batalin le huwo:¹⁷Uyun ta zol al mutukebir, lisan al bi wonusukidib, iden al bi dofugu dom ta nas al ma indum indum muskila, ¹⁸geliba al bi katit shar, Kuraal seri bi jere le shar, ¹⁹shahid al bi nefes kidib wa zol al bi zara mukalafat bein akwan.²⁰Weled tai tii awamir ta abu taki wa mata sibu dirasa ta uma taki. ²¹Limu umon fi geliba taki; robutu umon fi ragbta taki.²²Zaman inta bi douru, umon bi aresu inta; zaman inta bi num umon bisuf wara inta; wa zaman inta bi gum fok, umon bi derisu inta. ²³Awamir de umon lamba, wa dirasa tou kafif; teshi al bi ja min towjihad umon sika ta haya.²⁴Huwo bi hafisu inta min mara al sherir, min kalam al seme ta mara ta zina. ²⁵Kede inta ma indak shahuwa fi geliba taki wara jamala tou wa mata sibu huwo juru inta be uyun tou.²⁶Num be mara ta zina bi khalif ser ta rakhif, lakin mara ta zol tani bi khalif haya taki. ²⁷Hal zol bi shilu nar fi dus tou bidun ma haragu gumasat tou?²⁸Hal zol bi douru fi ras faham al indu nar bidun ma haragu kura tou?²⁹Yala de yau zol al bi ruwa le mara ta jiran tou; zol al bi degesu hiya ma bi ruwa bidum ma adibu.³⁰Nas ma bi sibu harami kan huwo seregu ashan bi kamilu ihtiyajat tou zaman kan huwo jiyen. ³¹Hata kan gobudu huwo, huwo bi dafa saba marat le hajat al huwo seregu; huwo lazim bi wodi kulu hajat al fi bet tou al bi wodi kheima.³²Zol al bi irtekib zina ma indu muk; zol al bi amulukalam de bi demiru nefsu tou. ³³Dabarad wa fadiha yau hajat al huwo bi istehik wa fidiha tou mabi masa³⁴Gira bi kutu insan indu ghadab; huwo ma bi indu rahma kan huwo der dafa. ³⁵Huwo.ma bi rudu ai tawiid wa ma bi isteru huwo, hata lo inta wodi le huwo hadayat ketir

Chapter 7

¹Weled tai, hafisu kalam tai wa kazinu awamir tai fi nefsa taki. ²Hafisu nefsa taki wa ish wa hafisu towjihad tai ze tufa ta ena taki. ³Robutu umon fi hasba taki; katibu umon fi geliba taki. ⁴Kelimu le hikma, "Inta ukut tai," wa nadi ilim geribak, ⁵Ashan bi hafisu nefsak min mara ta zina, min mara ta zina ma kalam tou al seme. ⁶Ana bi suf be wasat subak ta bet tai. ⁷Ana bi suf nas deifin, wa ana lahizu beinu shabab shab al ma indu ihsas. ⁸Shab dak bi ruwa tehet sika gerib marukun ta hiya, wa huwo ruwa le bet tou. ⁹Huwo kan fi nur ta misa ta yom dak, fi wokit ta lel wa duluma. ¹⁰Mara gabilu huwo hinak, hiya libisu ze mara ta zina, ma geliba ta kidib. ¹¹Sot ta hiya fok wa bi mulu ze huwo deiru; kura tou bi geni fi bet. ¹²Hasa fi sikat, tani fi mahalat tasuk, wa fi ai rukun hiya bi istene ashan amulu kemin. ¹³Yala hiya bi amsuku huwo wa amulu gubla, huwo bi kelim le huwo be wusa al saab, ¹⁴Ana amulu hadaya ta salam tai alela, Ana dafa ahad tai, ¹⁵yala ana ja ashan bi gabilu inta, ashan bi fetisu wusa taki, wa ana ligo inta. ¹⁶Ana kutu milayat firas ta sheriri tai, milayat al naim min Masir. ¹⁷Ana kubu riha fi sherir tai, aluwan ta nabatwa lon ta juwa; ¹⁸Taali, kede nina itamata be ai terigat ta muhaba. ¹⁹Rajil tai mafi bet, Huwo safarfi beid. ²⁰Huwo shilu santa ta gurus ma huwo; huwo bi rija baad shahar." ²¹Be kalamat ketir huwo agnau huwo; be safaten tou al seme hiya shilu huwo fi sika kaab. ²²Mufaja huwo ruwa wara huwo ze tor al bi ruwa dabau, wa ze zol belit bi akhibu be sherek, ²³lahadi nisab bi atanu kibda tou. Huwo ze ter al bi jere le khatar. Huwo ma arufu bi shilu haya tou. ²⁴Hasa weled tai, asuma leana; kutu balak taki fi kalam ta kasuma tai. ²⁵Kede geliba taki ma aglibu fi sika ta hiya; kede ma shilu inta fi sika tou. ²⁶Hiya kutu nas kutar ashan bi waga wa atanu; nas tou al meitin kutar. ²⁷Bet.tou fi sika le Sheol; Umon bi ruwa tehet le odad al duluma ta mutu

Chapter 8

¹Hal hikma ma nadi? hal ilim ma arfa sot tou? ²Fi ras jebel fok, jambu sika, fi tagatu ta sika, Hikma shalu mahal tou. ³Gidam buabat fi dukul le medina, fi dukul le medina, hiya binadi. ⁴Huwo intum, ya nas, al ana bi nadi; sot tai le awulad ta bashar. ⁵Intum al deifin, alimu hikma; wa intum al belitin, Intum lazim kede ligo muk ta ilim. ⁶Asuma, leanu ana bi wonusu an hajat kerim, wa kan safaten tai fata ana bi wori hajat al sah. ⁷Fa kasuma tai bi wonusu jediral shiha huwo sunu, wa shar huwo kaab fi safaten tai. ⁸Kalam ta kasuma tai kulu tamam; fogo umon mafi haja lifu au bi shilu nas fi sika kaab. ⁹Umon kulu adil le zol al bi fahimu; kalam tai adil le del al bi ligo marafa. ¹⁰Akudu towjihad tai bidal fidah; akudu marafa bidal dahb safi. ¹¹Hikma aksan min jawahir; mafi mal bi sawi huwo. ¹²Ana, hikma, ish be hazar, wa ana indi marafawa huria tasaruf. ¹³Kof bita Yahwa yau bi karahu shar. Ana bi karahu kibria wa gatrassa, sika ta shar, wa kalam al kaab, Ana bi karahu. ¹⁴Ana indi irsada al kwes wa hikma al kwes; Ana indi ilim; guwa de tai. ¹⁵Be wasat ana muluk bi hakim, wa ruasa bi amulu ganun al tamam. ¹⁶Be wasat ana amira bi hakim, nas al kiram wa kulu al bi hakim be adala. ¹⁷Ana bi hibuna al bi hibuna, wa del bi fetisu ana shedid, bi ligo ana. ¹⁸Ghina wa ihtiram, fi ma ana, mali al ma bi kalasu wa istikhama. ¹⁹Simar tai aksan min dahab, hata dahab al seme; Intaj tai aksan min fida al shafi. ²⁰Ana bi douru fi sika ta istikhama, fi nus sikat ta adala. ²¹Netija tou, Ana bi kutu del al bi hibuna ana warisu mali; Ana bi mala gugutomon. ²²Yahwa kalagu ana min bidaya, Awel min hajat al kan huwo kalagu. ²³Kalagu ana min sinin al faat- min awel, min bidaya ta ard. ²⁴Gubal mohid kan mafi, Weledu ana- gubal rebi ma limu ma moya. ²⁵Gubal jibal ma kutu wa gubal talalat, weledu ana. ²⁶Weledu ana gubal Yahwa ma amulu ard au mazra, au awel turab al fi dunia. ²⁷Ana kan hinak zaman huwo ashisu samah, zaman huwo resimu shutu al fi juwa. ²⁸Ana kan fi zaman huwo ashisu sihaf fok wa zaman rebi fi umk tala sabid. ²⁹Ana kan fi zaman huwo kutu akir ta bahr, ashan miya ma bi shetet bara awamir tou, wa zaman kutu akir ta asas ta ard al nasib. ³⁰Ana kan jambu huwo, ze najar; Ana moksut yom baad yom, farhan gidam huwo kulu yom. ³¹Ana farhan be duniya tou kulu, wa moksut be awulad ta bashar. ³²Hasa weled tai, asuma le ana, le del al bi hafisu sikat tai bi bariku. ³³Asuma le towjihad tai wa kede inta kun negit; mata alisu. ³⁴Zol al bi asuma le ana bi bariku. Huwo bi ainyu kulu yom fi bab tai, bi estene jambu amud ta bab tai. ³⁵Ai zol al ligo ana, bi ligo haya, wa huwo bi ligo gubul ta Yahwa. ³⁶"Lakin zol al bi sagid, bi augu haya tou; nas kulu al bi karahu ana bi hibuna mutu

Chapter 9

¹Hikma abinu bet tou; hiya indu saba amud min hujar. ²Hiya dabau haiwanat tou, hiya lagbatukamur tou, wa hiya jahizu terbeza tou³Hiya rasulu khadamat tou; hiya bi nadi min mahal al fok khalis ta medina, ⁴Munu yau deif? Kede huwo ja fi taraf!" Hiya wonusu le zol al ma indu ihsas.⁵Taal, akulu akil tai, wa asurub kamur al ana lakbatu. ⁶Sibu amail taki al deif wa ish; douru fi sika ta ilim.⁷Ai zol bi adibu zol al mutaham bi ligo taarid, wa ai zol al wobiku zol al sherir bi ligo sitima. ⁸Mata wobiku mutaham, au huwo bi karahu inta; wobiku zol al negit, wa huwo bi hibu inta. ⁹Wodi le zol al negit, wa huwo bikun negid kalis; derisu zol al saleh, wa huwo, wa huwo bi zidu le haja al huwo alimu.¹⁰Kafu Yahwa yau bidaya ta hikma, wa marafa ta nas al mukadisin yau ilim. ¹¹Be wasat ana ayam taki bi zidu, wa sinin ta haya taki bi zidu. ¹²Kan inta negit, inta negit le haya taki, wa kan inta bi galidu, inta bi arfa be nefsa taki."¹³Mara al belit hiya jahil; hiya ma agara wa ma arufu haja. ¹⁴Hiya bi geni fi bab tou, fi kursi ta mahal al fok ta medina. ¹⁵Hiya bi nadi del al bi mururu fi sika, nas al bi douru adil fi sika tomon.¹⁶"Kede ai zol al deif ja fi taraf hina," Hiya bi kelimu le nas al ma indu ihsas. ¹⁷Moya al seregu hilu, wa rakif al siri seme." ¹⁸Lakin huwo ma arufu nas al meitin fi hinak, Diyuf tou fi fi hufura ta Sheol.

Chapter 10

¹Amsal ta suliman. weled al negit bi kutu abu tou tala farhan lakin weled al belit bi jibu huzun le uma tou. ²Mali al kazinu be teriga ta shar ma indu kheima, lakin amulu hajat al sah bi ankizu inta min mutu. ³Yahwa ma bi kutu roho ta zol al saleh bi rua be jiyen, laki huwo ma bi sibu ashrrar ashan bi ligo haja al umon bi deiru. ⁴Idan al kaslan bi kutu zol ashan bikun meskin, lakin idan ta zol al bi istakal shedid bikun ghaniyan. ⁵Weled negid bi hasidu simar tou fi karanga, lakin kasara le huwo kan huwo num fi zaman ta hasad. ⁶Hadayat min Allah umon fi ras ta zol al saleh, lakin kasuma ta ashrrar bi khati mashakil. ⁷Zol al saleh bi kutu del al bi zekiru huwo moksutin, lakin isim ta ashrrar bi afin. ⁸Nas al indu hikma bi rudu towjihad, lakin zol belit al bi kelim ketir bi demiru. ⁹Zol al bi douru fi aman bi douru be salam, lakin zol al bi kutu sikat tou ma adil, huwo bi ligo nefsu bara. ¹⁰Zol al amulu ishara be ena bi khalagu huzun, lakin zol belid al bi kelim ketir bi demiru. ¹¹Kasuma ta zol al saleh yau nabt ta moya haya, lakin kasuma ta ashrrar bi khati mashakil. ¹²Kerehiya bi khaligu mashakil, lakin muhaba bi khati kulu jerima. ¹³Hikma bi ligo fi kasuma ta zol bi meizu, lakin hasaya huwo fi dahar ta zol al ma indu ihsas. ¹⁴Nas al negitin bi kazinu marafa, lakin kasuma ta zol belit bi jibu dimar gerib. ¹⁵Mali ta zol al ghani yau medina al aman; nas al masakin dimar tomon yau sokol fakhir. ¹⁶Ujura ta zol al saleh bi shilu huwo le haya; maksab ta ashrrar bi shilu umon le khatiya. ¹⁷Fi sika ta haya le zol al tabi taadib, lakin zol aba teshi bi woduru. ¹⁸Ai zol al bi dusu kerehiya indu kasuma ta kidib, wa ai zol wazau kidib huwo belid. ¹⁹Kan fi kalamat ketir, khatiya ketir, lakin zol al haris fi kalam al huwo bi gul negit. ²⁰Lisan ta zol al saleh fida al safi; fi kheima besit fi geliba ta zol al shar. ²¹Safaten ta zol saleh bi akilu nas kutar, lakin belitin bi mutu leanu umon ma indum ihsas. ²²Hadayat al kwes ta Yahwa bi jibu mal wa huwo ma bi zidu waja fogo. ²³Shar huwo gem le nas belitin bi alabu, lakin hikma yau muta le zol al fahim. ²⁴Kafu ta zol al shar bi shilu huwo, lakin talab ta zol al saleh bi wodi le huwo. ²⁵Ashrrar umon ze hawa al bi fut, wa umon ma bikun fi tani, lakin zol al saleh yau asas al bi geni le abad. ²⁶Ze woja fi sunun wa dukhan fu uyun, de yau zol al kaslan le del al rasulu huwo. ²⁷Kafu ta Yahwa bi kutu haya yekun towil, lakin sinin ta ashrrar bikun guser. ²⁸Raja ta nas al saleh yau farah tomon, lakin sinin ta ashrrar biku n guser. ²⁹Sikat ta Yahwa bi hafisu del al indu aman, lakin huwo dimar le ashrrar. ³⁰Zol al saleh ma bi jadau kulu kulu, lakin ashrrar ma bi fadulu fi ard. ³¹Simar ta hikma bi tala min kasuma ta zol al saleh, lakin lisan ta zol anid bi gatau bara. ³²Safaten ta zol al saleh bi arufu haja al bi rudu, lakin kasuma ta ashrrar,, umon bi arufu sokol anid sunu

Chapter 11

¹Yahwa bi kerehu mizan alma saa, lakin hu bikun murta ma wozin al saa. ²wokit dala ja, bi ja fadiha, lakin ma tawadu bi ja hikma. ³Istikama ta adiliin bi hafizum, lakin sika ta dagdaga ta nas al kaaniin bi demirum. ⁴Maal ma indu kima fi yom gadap, lakin amulu al sa bi hafizu inta min mutu. ⁵Amael al saa ta zol al bila loun bi amulu sika tou adil, lakin al ashrrar bi waga ashan shar tomon. ⁶Amael al saa ta del al bi ferihu Allah bi hafizum, lakin alkaaniin bi sherigu fi shohuwat tomon. ⁷Kan rajil al sherir mat, rajah tou gi woduru wa rajah alkan fi guwa tou biga sakit. ⁸Zol al bir bi amulu hisap min mushkila wa bi ja le ashrrar bel aks. ⁹Ma kasma tou zol budun Rabuna bi demiru jeran tou, lakin be wasat marafa zol al bir bi hafizu ¹⁰wokit nas al bir bi rabah, medina bi afrah; wokit al ashrrar bi mutu, fi suraak ta farah. ¹¹Be wasad hadiya al kwes ta del al bi farahu Allah, Medina bikun adhim; ma kasum ta ashrrar, medina gi kasuru tehet. ¹²Al rajil al indu iktiram besit le sahu ma indu ihesas, lakin rajil al fahim bi askud. ¹³Ai zol al bi shetim bi tala asrar, lakin al amin bi khati mushkila. ¹⁴Fi mahal al mafi towjihah, dawl bi waga, lakin intishar bija be wasat tashawur ma murshidin. ¹⁵Ai zol al bi wodi dein le zol ma maruf hagiga bi taab, lakin al wahid al bi kerehu wodi dein ze dak beri. ¹⁶Mara al indu neima bi iktaramu, lakin nas al takianiin bi nykamu maal. ¹⁷Zol al teib bi stefit nefsu, lakin wahid al takian bi jerehu nefsu. ¹⁸Zol al sherir gi kezib ashan ligo ujura, lakin wahid al bi zara shunu al saa bi hasidu ujura ta hak. ¹⁹Zol al saraha al bi amulu shunu al saa bi ish, lakin de al bi jere wara shar bi mutu. ²⁰Yahweh bi kerehu del al gulub tomon gi waswas, lakin huwo farahan ma del al sika tomon bila loun. ²¹kun mut akid min de-zol al sherir mabi rua bila ikaap, lakin al kwes ta nas al bar bikun beri. ²²Ze katim dahab fi anafa ta kodoruf de yau mara al jemil budun loun. ²³Shohuwa ta nas al bar netija fi kwes, lakin nas ashrrar rajah bes fi gadap. ²⁴Fi wahid al bi shetet – huwo bi limu Kaman ketir; taani bi amsuku shunu al kan bi wodi- huwo bikun miskin. ²⁵Zol al kerim bi gedim wa wahid al bi wodi moyo le akirin bi indu moyo le nefsu. ²⁶Nas naalu rajil al aba tebiu Dura, lakin hadaya al kwes bi wodi taj fi raas ta al bi tebiu. ²⁷Wahid al daiman bi fetishu al kwes Kaman gi fetishu rahma. Lakin wahid al bi fetishu al shar bi ligo. ²⁸Del al indu siga fi maal tomon bi waga, lakin ze wurshal, nas al bar bi najah. ²⁹Wahid al bi jibu mashakil fi usra tou bi warisu hawa wa al belid bikun kadam ta al shutar fi gelib. ³⁰Zol al bar bikun ze shejera haya, lakin unf bi shilu haya bara. ³¹Shuf! Zol al bar biligo shunu al huwo deiru; goduru shunu al ashrrar wa kuta!.

Chapter 12

¹Aiya zol al bi hibu ikaap bi hibu marafa, lakin de al bi akrahu teshi belid. ²Yahweh bi wodi rahma le rajil al kwes, lakin huwo bi demiru rajil al bi amulu kuta sherir. ³Zol mabi asisu fi shar. Lakin nas al bar mabi amutau min juzur. ⁴Mara al bi istehik de Taj ta rajil towo, lakin hiya al bi jibu fadiha ze marad fi udam tou. ⁵kuta ta bar adala, lakin irshad ta ashrrar kaazib. ⁶kelimat ta ashrrar yau hisar bi stena fursa ta ketil, lakin kelimat ta adiliin bi hafisum beri. ⁷Nas al ashrrar jadaum wa hum rua, lakin bet ta nas al bar bi wogif. ⁸Zol bi shukuru fi godur kef hikma huwo indu, lakin wahid al bi amulu kiyar ta waswasa bi alisu. ⁹Aksen keli inta indu mansaap al ma mohim-bes geni kadam- min bidal wori an mohim taki budun akil. ¹⁰Zol al bar bi ahtam an iktiaj ta haiwanaat tou, lakin hata muhaba ta ashrrar kaap. ¹¹Wahid al bi istakal ardi tou bi indu akil kifaya, lakin ai zol al bi turuju wara masahri al ma indu faida ma indu muk. ¹²Zol al sherir indu niya fi shunu al rajil al sherir sheregu min nas akirin, lakin simar ta nas al bar bi tala min nefsum. ¹³Zol alsherir bi sherigu ma kalam tou al sherir, lakin zol al bar bi jere min mashakil. ¹⁴leanu min samar ta kelimat tou Malian ma hajat al kwes, bes ze shokol ta iden tou gi wodi le huwo. ¹⁵Sika ta zol belit saa fi ena tou, lakin rajil al negit bi asuma le irshad. ¹⁶Al belid bi wori zalan tou kulu, lakin de al bi jahilu shetima indu muk. ¹⁷Wahid al bi kelim al hagiga bi kelimu shunu al saa, lakin shahid al kadap bi wori kizib. ¹⁸Kalamat ta zol al bi kelim seri bes ze sot sef, lakin lisan ta negit bi jibu elaj. ¹⁹Lisan al hak bi ish lel abad, lakin lisan ta kizib bes fi lahza. ²⁰Hinak fi kizib fi gulub ta del al bi katitu shar ashan amulu. lakin farah bi ja le murshidin ta salam. ²¹Mafi al batal bi ja fi zol al bar, lakin nas alashrrar Malian ma soubaat. ²²Yahweh bi kerehu lisan kizib, lakin del albi ish be iman yau farah tou. ²³Rajil al hakim bi raji marafa tou, lakin gelba ta belid bi korekore belit. ²⁴Rajil al hakim bi raji marafa tou, lakin gelba ta belid bi korekore belit. ²⁵iden ta muwasif bi hakim, lakin nas al kaslaniin bikun fi shokol ma guwa. ²⁶Zalan fi geliba ta zol bi tegilu huwo tehet, lakin kelimaat al kwes gi kutu huwo farahan. ²⁷Zol al bar huwo yau delil le asdika tou lakin sika ta ashrrar bi shilum le sugud. ²⁸Nas al kaslaniin mabi sheyau laba tomon, lakin rajil al gadir biligo maal aksen. ²⁹Del al bi douru fi sika alsaa ligo haya wa fi sika de mafi mutu.

Chapter 13

¹Weled al negit bi asuma le amuri ta abu , lakin al hagar mabi asuma le toubik. ²leanu min samar ta kasmu zol bi istamta haja kwes, lakin niya ta kaiin yau fi unf. ³wahid al bi hafizu kasuma bi hami haya tou, lakin le wahid al bi fata kasumu bi demiru nefsu. ⁴Niya ta nas al kaslaniin deiru lakin mabi ligo haja. Lakin niya ta nas al ta shokol bi kun ma ganiyan wa shabaan. ⁵Nas al bar bi kerehu akazip, lakin zol al sherir bi amulu nefsu bi kerehu, wa huwo bi amulu shunu al ta fadiha ⁶Al bir bi hami del al ma waga fi sika tomon, lakin shar bi geiru bara del al amulu katiya. ⁷Hinak fi zol al bi kutu nefsu ganiyan, lakin ma indu haja kulu- kulu, wa fi zol al bi wodi ai bara, lisa ganiyan hagiga. ⁸tamana ta haya ta rajil al ganiyan yau maal tou, lakin zol al miskin mabi asuma tahdid. ⁹Nur ta nas al bar bi afrah, Lakin lamba ta nas al sherir bi kutu bara. ¹⁰Dala bi weledu muskila, lakin le del al bi asuma le irshad fi hikma. ¹¹Maal bi kalasu bara kan fi dala, lakin wahid al bi amulu gurush be amulu shokol ma iden tou bi amulu gurush tou rabah. ¹²Wokit rajah habitu, bi kasuru gelba, lakin niya ta deiru bi kemilu yau shejera ta haya. ¹³Ai wahid al bi alisu towjihat birabu damar fi nefsu, lakin ai wahid al bi hafizu wasaya bi kerimu. ¹⁴Derasa ta zol al negit ze nafura ta haya, geiru inta bara min kemina ta mut. ¹⁵Al kwes juwa biligo rahma, lakin sika ta kayana ma bi inta. ¹⁶Amael ta zol al kwes ma marafa fi ai karar, lakin al belit bi taabi balada tou. ¹⁷Murasula al sherir bi waga fi mushkila ,lakin wofdi al amin bijibu musalaha. ¹⁸Wahid al bi alisu towjihat bi indu miskiin wa fadiha. Lakin iktiram bi ja le huwo al bi alimu teshi. ¹⁹Al niya deiru, lakin al belit bi karehu ashan gelibu min katiya. ²⁰Douru ma nas al negitin wa inta bikun negit. Lakin albi gedimu al belitin bi taban. ²¹Damar bi jere wara kuta, lakin nas al bar ligo hadiya al kwes. ²²Zol al kwes bi sibu warisa le iyal tou, lakin ganiyan ta kuta bi hafizu le abrar. ²³Mahal zara al ma kuruju al ta zol meskin bi antij akil , lakin bi nedifu bara be adam adala. ²⁴Wahid al ma bi akibu jena tou mabi hibu ,lakin wahid al bi hibu jena toui bi amiru. ²⁵Zol al bar bi akulu lahaiida shabaan min niya tou, lakin botun ta ashrrar daiman jaan.

Chapter 14

¹Mara al negit bi abinu juwa tou, Lakin mara al belit bi kasuru tehet ma iden toui. ²Wahid al bi douru adil bi kafu Yahweh, lakin wahid al ma gi iktaram fi sika tou bi alisu huwo. ³Min kasma ta belit bi tala dala, lakin kasma ta negit bi hafisum. ⁴Mahal al mafi abgar mahal akil nedif, lakin kudar ketir bija main guwa ta tor. ⁵Shehid al aiynu mabi kazib, lakin shehid al kazib bi nefes akazib. ⁶Ta hagara bi fetishu hikma lakin mafi, lakin marafa bija le wahid al mumaiz. ⁷Rua bara min zol al belit, leanu inta mabi ligo marafa fi kasmu. ⁸Hikma ta zol al hakim yau fehim ta sika tou, lakin belit belitiin kabasa. ⁹Belit bi hagiru wokit zebiha ta katiya gi gedimu, lakin fi nus adilin rahma bi shariku. ¹⁰Gelib bi arufu marara tou wa mafi garib bi sharik farah tou. ¹¹Bet ta ashrrar bi demiru, lakin kema ta adilin bi stemir. ¹²Fi sika al ze saa le rajil, lakin nihaya tou fi mutu. ¹³Gelba bi ataku lakin lisa bikun fi waja wa farah nihaya fi huzun. ¹⁴Wahid al ma amin bi ligo shunu al sika tou bi istehik, lakin zol al kwes bi ligo shunu al tou. ¹⁵wahid al besid bi sedek ai haja, lakin rajil al negit bi fekir an katuwat tou. ¹⁶Rajil al negit bi kafu wa geru min shar, lakin al belit be takit bi galatu inzar. ¹⁷Wahid al bi zalan guwom bi amulu haja belit, wa zol al bi amulu mosru ta sher mokru. ¹⁸Al besid bi warisu balada, lakin Nas al negitiin bi lebisu ma taj ta marafa. ¹⁹Nas al ashrrar bi dengiri tehet fi gidam nas al kwesiin wa del al ashrrar bi dengiri tehet fi baab ta nas al bar. ²⁰Nas al fakhiriin bi yakruh hata ma nas yamtalik alsahaba, lakin nas al ganiyanin indu asdika ketiir. ²¹Wahid al bi zara fadiha le jeran tou bi amulu katiya, lakin de albi wori rahma le miskin Mubarak. ²²Mata del al bi katit shar rua beri? Lakin del al bi katit ashan amulu kwes kede istakbil amana ta ahad wa wa sikha. ²³Ma shokol al shedid bija maksap.lakin kan bes fi wanasa, bi gedim le shokol miskin. ²⁴Taj ta ganiyaniin yau maali tomo. lakin belit ta belitin bijibu umon bes belit kaalis. ²⁵Shahid al hagiga bi ankizu haya, lakin shahid al kazap bi nefes bara akazip. ²⁶wokit zol gi kafu Yahweh, huwo Kaman bi indu sikha fi huwo; hajat del bikun ze mahal al gowi ta himaya le iyal ta rajil de. ²⁷Makafa ta Yahweh yau nafura ta haya, ashan zol bi rija bara min kemin ta mutu. ²⁸Mejid ta melik bi ligo fi moymu al kebir ta nas tou, lakin budun nas amir mudemir. ²⁹Zol al subur indu fehim azim, lakin zol al bi zalan guwom belit. ³⁰gelba al hadi haya le jesim, lakin gira bi afinu udam. ³¹wahid al bi asuru al miskin bi naalu mokluk ,lakin wahid al bi wori rahma le muktajiin bi iktaramu. ³²Zol al sherir bi jibu tehet ma shar tou, lakin nas al bar indu mahal dusu hata fi mutu. ³³Hikma fi raha fi gelba ta hakim, lakin fi nus belitiin hiya wodi nefsu arufu. ³⁴Amulu shunu al hak bi arfau uma, lakin katiya huwo fadiha la ai nas. ³⁵Rahma ta melik huwo ma kadamiin al amael kwes, lakin zalan tou le wahid al amael tou ta fadiha.

Chapter 15

¹Juwaab al kwes bi geru zalan bara, lakin kalam al kishin bi wala zalan. ²Lisan ta nas al negitiin bi kemilu marafa, lakin kasma ta belitiin bi kubu belit. ³Ena ta Yahweh fi ai mahal, Bi aiyinu fi shar wa kwes. ⁴Lisan al bi aliju yau shejera ta haya, lakin lisan al ta kizib bi kasuru roho. ⁵Al belit indu taalis le awamir ta abu, lakin albi alimu min teshi huwo negit. ⁶Fi bet ta zol al bar fi maal azim, lakin maksap ta ashrrar bi jibu muskila. ⁷kasma ta nas al negitiin bi shetetu an marafa, lakin ma kida gulub ta belitiin. ⁸Yahweh kerehu zebiha ta ashrrar, lakin salawat ta nas al adiliin yau farah tou. ⁹Yahweh bi kerehu sika ta nas ashrrar, huwo bi hibu del al bi rua wara hak.. ¹⁰ikaap shedid bi istena ai wahid al aba sika wa huwo al ba teshi bi mutu. ¹¹Turab wa damar moftu fi gidam Yahweh; godur shunu gulub ta awulad insan? ¹²Hagar bi aba teshi; huwo mabi rua le al negit. ¹³Gelba al farhan bi amulu wusa farhan, lakin waja gelba bi kasuru roho. ¹⁴Gelba al bi maizu bi fetishu marafa, lakin kasma ta belitiin bi akilu balada. ¹⁵kulu ayam ta nas al asuru taab, lakin gelba al murta ma indu nihaya ta eid. ¹⁶Aksen al besit ma kafu ta Yahweh min bidal maal ketir ma lakbata. ¹⁷Aksen akil ma kudat fi mahal muhaba min bidal ijl semin kadimu ma kerehiya. ¹⁸Rajil al zalan bijibu nikas, lakin zol al bera fi zalan bi askutu kore-kore. ¹⁹Sika ta kaslan za mahal Malian ma shok, lakin sika ta adiliin de yau shere reisi. ²⁰Weled al shatir bi jibu farah le abu tou, lakin zol al belid bi alisu uma tou. ²¹Belitiin moksut fi zol al deiru muk, lakin wahid al bi fahim bi douru fi sika adil. ²²Kuta bi tala batal fi mahal al mafi fogo irshad, lakin ma murshidiin ketir bi najah. ²³Zol bi ligo farah wokit kan huwo wodi zol al wasigu fogo an muskila, godur shunu kwes ta kalam fi zaman! ²⁴Sika ta haya gi wodi le fok le nas al kwesiin, de umon bi gelibu bara min turba al tehet. ²⁵Yahweh bi demiru tehet bet ta nas dala, lakin huwo bi hafizu mumtakat ta armala. ²⁶Yahweh gi kerehu afkar ta nas al ashrrar, lakin kelimat ta hiniya nedif. ²⁷Ta nahap bi jibu muskila fi usra tou, lakin de al bi aba rosuah bi ish. ²⁸Gelba ta zol al bar bi tamal gabli juwaab, lakin kasma ta ashrrar bi kubu kulu akazib. ²⁹Yahweh beid min nas al ashrrar, lakin huwo bi asuma salawat ta nas al bar. ³⁰Nur ta ena bi jibu farah fi gelba wa kabara alkwes saha le jesim. ³¹Iza kan inta kutu bala wokit zol tani bi sehihu kefi inta bi ish, i nta bi fadulu nus nas al negitiin. ³²Al wahid al bi aba ikaap bi alisu nefsu, lakin al bi asuma le teshi bi ligo fihim. ³³Makafa ta Yahweh bi derisu hikma wa insaniya bija gabli iktiram.

Chapter 16

¹Kuta ta gelba tabi le zol, min Yahweh bija juwab min lisan tou. ²kulu sika ta zol nedif fi ena tou, lakin Yahweh bi wozinu roho. ³Stelim shokol taki le Yahweh wa kuta taki bi najah. ⁴Yahweh bi amulu kulu haja la hadaf tou, hata al ashrrar fi yom ta mushkila. ⁵Yahweh bi kerehu ai zol al indu gelba takiyan, lakin kun mutakid min de, umon ma bi rua bila ikaap. ⁶Be amana ta ahad wa sikha katiyat beriru wa be makafa ta Yahweh nas gelibu min shar. ⁷wokit sika ta zol bi afrau Yahweh, huwo bi amulu hata adaa ta zol de fi salam mau. ⁸Aksen al besit ma shunu al saa min bidal dakil al kebir be adam adala. ⁹Fi geliba tou zol bi katit bara sika tou, lakin Yahweh bi kudu katuwat tou. ¹⁰Karar al dakil fi lisan ta melik, kasma tou mabi tebiu adala. ¹¹Mizan al hagiga bija min Yahweh ; kulu wozin al fi shanta yau shokol tou. ¹²Wokit muluk amulu hajat sherir, de haja al batal, leanu kursi asisu be amulu shunu al saa. ¹³Melik bikun mosut be kasma al bi kelim shunu saa wa hu hibu zol al bi kelim resmi. ¹⁴Zalan ta melik yau mutu ta kadam lakin rajil al hakim bi kafifu zalan tou. ¹⁵Fi nur ta wusa ta melik huwo haya wa muhaba tou ze sihap al bi jibu matara. ¹⁶Huwo kwes godur shunu ashan ligo hikma bidal dahab. ashan ligo fihim aksan min fida.. ¹⁷Sika al kwes al zol bi tala bara min shar; wahid al bi hafisu haya tou bi hafisu sika tou. ¹⁸Dala bija gabli damar wa ena ta roho ta hagara gabli waga. ¹⁹Huwo aksen kun hadi fi nus nas masakin min gesimu fadalat ma ashrrar. ²⁰Ai wahid al jahilu shunu al umon derisu bi ligo shunu al kwes, wa del al wasik fi Yahweh bi bariku. ²¹Wahid al hakim fi gelba bi nadi mumaiz wa hilu ta wanasa bi adilu gudra le dirasa. ²²Fihim yau nafura ta haya le del al indu, lakin towjihat ta belitiin huwo yau balada. ²³Gelba ta zol hakim bi wodi al fi dakilu fi kasma tou wa zidu taasir fi kasmu. ²⁴Kelimat ta farah ze asel-hilu le roho wa ilaj le udam. ²⁵Fi sika ze saa le rajil, lakin nihaya tou mutu. ²⁶Niya ta umal fi shokol le huwo; jijan tou bi asalu huwo fi. ²⁷Zol albila kalam bi hafura kusara wa kelimat tou ze nar al bi wala. ²⁸Zol ta fitna bi gowum mushkila wa ta waswasa bi shetetu asdika al gerib. ²⁹Rajil ta unf bi kizib le jeran tou wa bi gedimu huwo tehet fi sika alma kwes. ³⁰Wahid al bi dugu ena bi katit fi haja batal; del al bi gofulu kasma bi jibu shar le nihaya. ³¹Shar al abiad de yau taj ta mejid ; bi ligo be wasat meisha al saa. ³²Huwo aksen ashan kun bera fi zalan min bidal bi kun takian wa wahid albi hukum roho tou aguwa min zol al bi gobudu medina. ³³Has bi dugu fi rukuba; lakin karar huwo min Yahweh.

Chapter 17

¹Huwo aksen ashan indu lukma esh fi mahal al mafi kore-kore min bidal bet al Malian ma Akil wa masahakil.

²Kadam al hakim bi hakimiu weled fi amael tou ta fadiha wa bi sharik fi warisa ze wahid min akuwana.³Bawataqa le fida wa furun le dahab, lakin Yahweh bi nedifu gulub. ⁴Al ashrar bi kutu bala le lisan al sherir; Ta suwata bi wodi adana le lisan ta demiru.⁵Ai wahid albi hagiru al miskin bi sheimu al kalagu huwo wa zol albi afrah fi adam has ma bi rua bila ikaap. ⁶Iyal ta iyal yau Taj ta nas kubar fi umur wa abuhad bi jibu iktiram le iyal tomon.

⁷Kelima balaga ma hilu le belit ; ketir besit yau kasma suata hilu malakia. ⁸Rosuwa bes ze hajer sihir le wahid al bi wodi ; ai haja al huwo gilibu ; huwo najah. ⁹Ai zol al jahilu jerima bi fetishu muhaba, lakin wahid al bi keriru modu bi hawil ashan gofulu asdika. ¹⁰Tobik bi rua juwa zol al indu marafa min bidal mia darba bi rua fi zol al belit. ¹¹Zol al sherir daman bi fetishu ingilaab, yala murasula al takian bi rasulu did huwo. ¹²Huwo aksen aksen limu ma duub min bidal limu ma al belit fi balada tou. ¹³wokit wahid rijau batal ma al kwes, batal ma bi sibub bet tou. ¹⁴Bidaya ta muskila ze zol shetetu moyo fi aiya makan, yala tala bara min muskila ma gabli ma bada. ¹⁵Zol al bi beriru zol al sherir wa zol al bi demiru zol al bar- kulu haram le Yahweh ¹⁶Le al belit bi dafa gurush ashan alimu hikma, wokit huwo ma indu gudra ashan alimu?¹⁷Sedik huwo mahbub fi kulu zaman wa aku weledu ashan zaman ta mushkila. ¹⁸Rajil al ma indu muk bi amulu waad wa bi kun mosul ashan dein ta jeran tou. ¹⁹Ai zol al bi hibu mashakil hibu katiya; wahid al bi nutu katuat ta baab le fok bi kutu udam kasuru. ²⁰Zol al indu gelba kayana bi ligo mafi haja kwes; wahid al indu lisan waswasa bi waga fi jerima. ²¹Ai wahid al abu ta belid bi jibu gadap le nefsu; wa abu ta al belit ma indu farah. ²²Gelba al mosut yau dawa al kwes, lakin roho al moksor bi nasifu udam. ²³Zol al sherir bi gabili rosuah fi sir ashan geiru sika ta adala. ²⁴Wahid al indu fihim bi kutu wusa tou le hikma, lakin ena ta belit bikutu fi niya ta dunia. ²⁵Weled al belit huwo zalan le abu tou wa marara le mara al weledu huwo. ²⁶Kaman, ma kwes ashan akibu zol al bar; wele kwes ashan jeledu rajil muktaram al indu istikama. ²⁷Wahid al indu marafa bi istakdim kelimat besit wa wahid al ma marafa Kaman bi jeribu. ²⁸Hata al belit bi alimu kede kun hakim iza kan huwo askud sakit; wokit huwo gofulu kasma tou, bi iktibiru huwo shatir.

Chapter 18

¹Wahid al bi ferigu nefsu bi fetishu niya tou wa huwo bi kore-kore ma kulu hokum al kwes. ²Al belit ma bi ligo farah fi fihim. Lakin ile wori shunu al fi gelbu. ³Wokit zol al sherir ja tejiriba bi ja mau- sawa ma fadiha wa adam aklak. ⁴Kelimat ta kasama insan de moyo al juwa; nafura ta hikma yau kor al bi jere. ⁵Huwo ma kwes ashan kun fi taaun ma zol sherir, wala ankuru adala la zol al bar. ⁶Lisan ta belid bi jibu mushkila wa kasma bi rahibu dak. ⁷Kasma belit yau damar tou wa huwo bi woridu nefsu ma kasma tou. ⁸kelimat ta suwata ze asida wa umon gi rua tehet fi kulu ajiza ta jisim. ⁹kaman, wahid al fi rukud fi shokolu ze aku al bi demiru aktar. ¹⁰Isim ta Yahweh yau amara al gowi; zol al ssalihin jere le huwo wa aman. ¹¹Maal ta ganiyan de yau medina tou wa fi kayalat towo ze heta alfok. ¹²Ma gabli waga tou gelba tou ma dala, lakin insania bija gabli iktiram. ¹³Wahid al bi juwabu ma gabli asuma- de balada tou wa fadiha. ¹⁴Roho ta zol bi istahmal min marad, lakin munu yau bi istahmal roho al moksor? ¹⁵Gelba ta shutar bi shilu marafa wa asuma ta hakim bi fetishu. ¹⁶Hadiya ta rajil bi fata sika wa jibu huwo fi gidam zol mohim. ¹⁷Al awel al bi gedimu mowdu tou bikun lahadi zol al tani de ja wa asalu huwo. ¹⁸jadau gura bi hilu mushkila wa ferigu nafaren al gowiin. ¹⁹Aku al kutu tala zalan ma bi agder ashan agnau bidal medina al gowi, kore-kore ze hadaid ta kasra. ²⁰Min samar ta kasma tou kutu zol tani tala sabaan; ma hasad ta kasuma tou huwo sabaan. ²¹Lisa gi hafisu mutu wa haya, wa del al gi hibu lisan bi akulu samar tou. ²²De al ligo mara ligo haja al kwes wa bi istakbil rahma min Yahweh. ²³Zol al miskin bi fetisu rahma, lakin zol al ganiyan juwabu be teriga kaab. ²⁴zol al bi gul endu sabihat ketir bi ligo taab be wasat umon, lakin fi sabi al bi ja gerib min bidal aku.

Chapter 19

¹Aksen zol al bi douru fi istikama tou min bidal wahid al ta fasad fi wanasa wa belit. ²Kaman, huwo ma kwes ashan indu niya budun marafa wa wahid al bi jere shedid bi jeli sika. ³Zol al Belit bi demiru haya tou wa gelba tou bikun did Yahweh. ⁴Nas ganiyaniin bi indu sabihat ketir, lakin sabihat bi ferigu min zol al miskin. ⁵Shahid al kizib ma bi rua bidun ma adibu wa ai zol al bi nefes kizib ma bi tefes. ⁶Keterin bi asalu rahma min zol al kerim wa ai wahid sabi ta zol wodi hadaya. ⁷Akwana kulu bi karahu aku tomon al miskin; godur shunu sabihat tou al bi rua beid min huwo! Huwo bi nadi umon, lakin umon rua. ⁸Al ligo hikma bi hibu haya tou; al bi hafizu fihim bi ligo shunu al kwes. ⁹Shahid al kizib ma bi rua bidun ma adibu, lakin de al bi nefes kizib bi mutu. ¹⁰Ma bi ja le belit ashan bi ish fi fakama—aktar min besit la kadam bi hikimu fok amira. ¹¹Takdir bi kutu zol zalan beraa wa de mejid tou ashan jahilu mushkila. ¹²Zel ta melik yau ze kore ta ased suker, lakin rahma ze nada fi gesh. ¹³Weled al belit huwo damar le abu wa mara ta kore-kore daiman moyo al gi naga. ¹⁴Bet wa maal bi warisu min aba, lakin mara al kwes min Yahweh. ¹⁵Sokol kasilan bi jada zol fi nuum al shedid, lakin al ma indu niya le shokol bi rua jiyen. ¹⁶Wahid al bi iktaramu ganun bi hafisu hayatu, lakin zol al ma bi fekiru sika tou bi mutu. ¹⁷Ai zol al wodi le miskin bi wodi le Yahweh wa Huwo bi dafa lou le shunu al huwo amulu. ¹⁸Adibu weled taki wokit fi rajah wa lakin mata kutu niya taki fi katulu huwo. ¹⁹Zol al bi zalan quwom lazim bi dafa taman; iza inta ankizu, inta bi amulu le mara al tani. ²⁰Asuma le irshad wa gabilu towjihat, yala inta bikun hakim fi nihaya haya taki. ²¹Hajat ketir de kuta fi gelba ta zol, lakin huwo hadaf ta Yahweh al bi wogif. ²²Wala ya shunu al zol deiru wa zol al miskin aksen min zol al kazab. ²³Iktiram ta Yahweh bi gedim nas le haya; ai wahid al indu bikun shabaan wa mabi taabu ma taab. ²⁴Al kaslan bi dofunu iden tou fi seniya; huwo mabi jibu fok wara fi kasuma tou. ²⁵Jeledu al hagar, wa al batal bi tala zol kwes; Akibu wahid al mumaiz, wa huwo bi ligo marafa. ²⁶Wahid al bi nahabu abu tou wa turuju uma tou bara de jena al bi jibu fadiha. ²⁷Weled tai, Iza kan inta aba asuma towjihat, Inta bikun bara min kelimat ta marafa. ²⁸Shuhud al faasid bi hagiru adala wa kasma ta ashrrar bi abulau katiya. ²⁹Damar jahis le hagarin wa dak fi dahar belitiin.

Chapter 20

¹Merisa mutaham wa shirap al gowi shujah; ai zol al shilu ma shiraap ma hakim. ²Kafu ta melik ze kafu ta ased suker al bi kore; wahid al bi amulu zalan bidaya hayatu. ³Huwo ihtiram le ai wahid ashan bi sibu mashakil, lakin ai zil belit bi nutu fi nikash. ⁴Zol al kaslan ma bi nedifu zira fi karanga ; huwo bi fetishu hasad ta kudar lakin ma bi ligo haja. ⁵Sabab fi gelba ta insan bes ze moyo al juwa, lakin zol al ma fihim bi juru bara. ⁶Nas kutar bi kelimu gali umon kwesin, lakin munu bi ligo wahid al muumin?"Zol al bar bi douru fi istikama tou, wa awulad tou al bi taabi bikun mubarikin. ⁸Melik al bi geni fi kursi wa bi amulu kidma ta hokum bi gurbalu ma uyun tou kulu shar al fi gidam tou. ⁹Munu yau bi kelim, " Ana hafizu gelba tai nedif ; Ana nedif min katiya tai?" ¹⁰wozin al barau-barau wa ma sawa fi migiyas-Yahweh bi kerehum kulu. ¹¹Hata shab bi arufu min amael tou, be iza kan aklak tou nedif wa adil ¹²Adana al bi asuma wa ena al bi aiynu- Yahweh amulu umon kulu. ¹³Mata hibu num au inta bikun meskin; fata ena taki wa inta bi indu ketir ashan bi akulu. ¹⁴Zol al bi isteri kelimu, Batal! Batal!" lakin wokit huwo rua bara huwo bi dala. ¹⁵Fi dahab wa ketir min hujar al ghali, lakin lisan ta marafa huwo ze silsila al indu kima. ¹⁶Shilu jalabiya ta wahid al kutu amni le zol garib, wa amsuku fi dein wokit huwo kutu amni le mara al batal. ¹⁷Esh al bi ligo ma kizib taam tou hilu, lakin baad dak kasma tou bi mala ma hashas. ¹⁸kuta bi asisu ma irshad wa bes ma hafis ta hikma inta bi khatit harib. ¹⁹Suwata bi tala asrar wa yala intum ma bi limu ma nas al bi wonusu ketir. ²⁰Iza kan zol naalu abu au umu, lamba tou bi batil bara fi nus duluma. ²¹Warisa al bi ligo guwom fi bidaya bi amulu besit al kwes fi nihaya. ²²Mata kelimu, "Ana bi dafa inta wara fi al batal de" intozur le Yahweh wa huwo bi ankizu inta. ²³Yahweh bi kerehu wozin al ma saa wa mizan al batal kulu ma kwes. ²⁴Katuwa ta zol bi kudu ma Yahweh; yala kef huwo bi fahimu sika tou? ²⁵Kemin le zol ashan bi kelim seri" haja de kudas," wa bada fekeri anu shunu maanau bes baad amulu halifa tou. ²⁶Melik al hakim bi gurbalu ashrrar wa huwo bi gelibu kura lastik de fogo umon. ²⁷Roho ta zol yau lamba ta Yahweh bi fetisu al fi dakilu kulu. ²⁸Amina ta ahad wa siga bi hafizu melik; Kursi tou fi aman be muhaba. ²⁹Mejid ta shab huwo guwa tou wa fakama ta nas ajusiin yau shar al abiad. ³⁰Darba al bi amulu dabara be nedifu shar bara wa dak bi amulu dakil nedif.

Chapter 21

¹Gelba ta melik huwo kor ta moyo fi ida ta Yahweh; huwo bi agelibu ze huwo deiru. ²Sika ta kulu wahid saa fi uyun tou, lakin huwo Yahweh yau bi wozinu gulub. ³Ashan amulu haja al saa wa adil mokbul khalis le Yahweh min zebiha. ⁴uyun ta hagara wa gelba ta dala- lamba ta ashrrar yau katiya. ⁵Khuta ta zol al bi istakal shedid bi shilu huwo le najah, lakin ai wahid al bi amulu seri-seri bi ja le miskin. ⁶Shilu maal be wasat lisan kizib toff bukhari wa kamin al bi katulu. ⁷Unf ta ashrrar bi masaa umon bara, umon bi aba amulu shunu al adil. ⁸Sika ta zol al sherir ma adil, lakin wahid al nedi bi amulu shunu al saa. ⁹Huwo aksen ashan inta bi ish fi zawiya ta ras juwa min bidal shariku juwa ma mara ta kore-kore. ¹⁰Niya ta ashrrar fi amulu shar ; jeran tou ma bi ligo rahma fi ena tou. ¹¹Wokit al hagar akibu ,al beri bi tala negit, wa wokit zol al hakim wodi le huwo towjihah, huwo naimu kulu marafa. ¹²Zol al bar bi ainyu bet ta zol sherir ; huwo bi jibu nas ashrrar le damar. ¹³Wahid al bi gofulu adana tou min kore ta miskin, huwo Kaman bi kore wa ma bi juwabu. ¹⁴Hadiya fi sir bi aburud zalan wa al bi katisu hadiya bi aburud zalan al shedid. ¹⁵Wokit adala amulu, bi jibu farah le zol al bar, lakin bi jibu mushkila le zol al amulu batal ¹⁶Wahid al bi istagarab min sika ta fihim, huwo be akud raha fi mejles ta ta meitin. ¹⁷Ai zol al bi hibu muta bikun fagir; wahid al bi hibu merisa wa zeid ma bikun ganiyan. ¹⁸Zol al sherir taman le zol al bar, wa zol alkaain huwo taman le nas al bar. ¹⁹Huwo aksen ashan te ish fi sahara min bidal ma mara ta kore-kore wa zalan. ²⁰Maal al deiru wa zeid bi dusu fi mahal guwat ta hakim, lakin zol al belit bi abulau kulu. ²¹Wahid al bi amulu saa wa amin- Zol de biligo haya, al bir wa iktiram. ²²Zol al hakim bi wozinu medina ta nas al gowiin, wa huwo bi jibu tehet mahalat tomon al gowi al umon wasik. ²³Ai zol al bi hafisu kasma wa lisan tou bi hafisu nefsu min mushkila. ²⁴Zol ta dala wa ena hagara- “Lakam” de isim tou- amael tou ma istifzaz wa dala. ²⁵Niya ta al zol kaslan bi katulu huwo, leanu idenat tou aba istakal. ²⁶kulu yom huwo bi deiru wa deiru aktar, lakin zol al bar bi wodi wa mabi amsuk. ²⁷Zebiha ta ashrrar ma mokbul; huwo zaatu batal kan huwo jibu ma hadaf al sherir. ²⁸Shahid al kazab bi mutu, lakin wahid al bi asuma bi wonusu fi kulu zaman. ²⁹Zol al sherir bi shuru wusa, lakin al adil mut akid min sika tou. ³⁰Mafi hikma, mafi fihim, mafi irshad al bi wogif did Yahweh. ³¹Husan bi jahizu le yom ta shakila, lakin intishar taabi le Yahweh.

Chapter 22

¹Isim al kwes bi iktaru min maal al ketir, wa rahma aksen min fida wa dahab. ²Al ganiyan wa miskin indu kulu de mushterek.-lakin Yahweh huwo yau amulu kulu umon.³Rajil al kwes bi aiynu mushkila wa bi dusu minu, lakin al belit bi rua wa taab ashan huwo. ⁴Hadiya le insaniya wa kafu ta Yahweh yau maal, iktiram wa haya.⁵Shok wa kemin bi num fi sika ta zol fasad; al bi hafizu haya tou bi tala beid minu. ⁶Derisu jena fi sika al huwo bi rua wa wokit huwo ajus huwo mabi tala bara min towjihat.⁷Nas al ganiyaniin bi hakim nas al masakin wa al bi deinu kadam le de al bi wodi. ⁸Al bi zarau adam adala bi hasidu mushkila wa asaya ta gadap bi woduru bara.⁹Wahid al indu ena kwes bi bariku, leanu huwo bi shariku esh ma masakin. ¹⁰Turuju bara al hagar, wa nizaa; mushkila wa shitima bi wogif. ¹¹Wahid al bi hibu niya nedif wa wa kalamat tou ta rahma, huwo bi indu melik le sabi tou. ¹²Ena ta Yahweh bi aiynu fi marafa, lakin huwo bi gelibu kelima ta kayana. ¹³Zol al kaslan bi kelim, “Fi ased fi sika! Ana bi katulu fi mahal fadi “ ¹⁴kasma ta zaani hufra juwa; Zalan ta Yahweh bi gum fi ai wahid al waga fogo. ¹⁵Balada morbud fi gelba ta jena, lakin sot ta ikaap bi turuju bara. ¹⁶Wahid al bi asuru nas masakin ashan zidu maal, au wodi le nas ganiyanin, bija le maskana. ¹⁷Kutu adana taki wa asuma le kelimat ta hakim wa tabiku gelba taki fi marafa tai, ¹⁸leanu huwo bikun kwes le inta iza kan inta bi hafizu fi dakil inta. Iza kan kulu umon jahis fi kasma taki. ¹⁹Ashan sigha kede kun fi Yahweh, ana derisu huwo alela le intakum- hata le inta. ²⁰Ana ma katibu le intum teletin bi kelim an towjihat wa marafa, ²¹Ashan derisu intum an hagiga fi kelimaat ta sigha de, yala inta bi wodi kelimat ta sigha juwabu le del al rasulu inta?²²Mata nahabu al miskin ashan huwo meskin, au kasuru al muktaf fi baab ²³Leanu Yahweh bi daafi mushkila, wa inta lazim mabi rua ma zalan, au inta bi alimu sika tou wa inta bi silu taam le roho taki. ²⁴Mata amulu sabi sabi be zol al zel gi hakim huwo wa mata douru ma zol indu muskila. ²⁵au inta bi alimu sikat tou wa inta bi robutu haya taki. ²⁶Mata kun wahid al bi dugu yeden fi amulu waad, au kutu amni le dein. ²⁷Iza inta deiru teriga ta dafa, Shunu yau bi wogifu zol min shilu serir bara min tehet inta?²⁸Mata shilu bara hudud ta hajer zaman al abua takum kutu. ²⁹Hal inta aiynu rajil mahir fi shokol? Huwo bi wogif gidam muluk; Huwo mabi wogif nus nas al aadi.

Chapter 23

³¹Wokit inta gi geni wa gi akulu ma hakim , lahizu tamam shunu yau fi gidam taki, ²wa kutu sekin fi ragbta taki iza kan inta zol bi hibu akulu shedid.³ mata itmana akil tou, de akil ta kazabin⁴Matta stakal shedid ashan maali; kun negit ashan arufu mitten bi wogif. ⁵Hal inta bi kutu ena taki wala fogo? Biligo rua, leanu bi shilu jina ze sogur wa teri fok .⁶Matta akulu akil ta wahid al ma ena batal – wa matta hibu akil tou, ⁷Leanu huwo sikil zol al bi hasibu ser ta akil” akulu wa asrubu! “ huwo bi kelim le inta, lakin gelba tou ma maak. ⁸Inta bi aturusu al besit inta akulu wa inta daya kamil.⁹Mata wonusa fi asuma ta nas belit, leanu huwo bi alisu hikma ta kalam taki. ¹⁰Mata hariku hajer hudud al zaman au dakalu fi zira ta atim, ¹¹Leanu al mukalis huwo gowi wa huwo bi gedim muskila tomon did inta.¹²tabiku gelba taki fi towjihat wa adana taki fi kalam ta hikma.¹³Mata amsuku towjihat min iyal , leanu inta kan akibu huwo, huwo mabi mutu. ¹⁴huwo de inta yau bi dugu ma sot wa kalisu roho tou min turab.¹⁵Weled tai, iza kan gelba taki hakim, yala gelba tai Kaman bikun moksut ; ¹⁶Killiaten tai bikun moksut kan lisan taki bi wonusa shunu al saa.¹⁷mata sibu gelba taki kun ma gira ta katiya, lakin kun fi makafa ta Yahweh fi kulma yom .¹⁸Hagiga fi mustakbal wa rajah taki mabi gatau bara.¹⁹Asuma- inta!- weledi, wa kun hakim wa adilu haya taki fi sika. ²⁰Mata limu ma sakara, au ma tamaiin ta akulu laham²¹leanu sakara wa al tamaiin bikun masakin wa bi num ketir wa bi libisu gumasat al moshurut ,²²Asuma le abuk al weledu inta wa mata alisu uma taki wokit kan hia ajus. ²³Isteri al hagiga, lakin mata tebiu ; isteri hikma, wuju, wa fihim.²⁴Abu ta zol al bar bi afrah wa ai zol al bi weledu jena hakim bi afrah fi huwo. ²⁵Kede abu taki wa uma taki afrah wa kede de al weledu inta afrah ashan inta.²⁶Weledi, wodi le ana gelba taki wa kede ena taki aiyu sika tai. ²⁷Sharamuta hiya hufura al al juwa khalis , wa mara ta najasa bir al deyik. ²⁸Hiya bi num fi inzar ze zol nahab wa hiya bi zidu adad ta kayana fi nus insaniya.²⁹Munu al indu muskila ? Munu yau indu huzun? Munu yau shakil? Munu yau indu tazamur? Munu indu jarah bidun sabab? Munu indu ena durubu ma dom? ³⁰Del albi asurubu merisa, del al bi hawilu merisa al mulakbat.³¹Mata aiyu fi merisa wokit huwo amer , wokit bi amulu suk-suk fi kubaya wa bi rua tamam. ³²Fi akir tou bi adi ze debiba wa bi dugu ze abu daraga . ³³Ena taki bi aiyu hajat al ajib wa gelba taki bi wonusu hajat al batal.³⁴Inta bikun ze wahid al bi num fi buhera fok au naim fok fi jou. ³⁵“Umon dugu ana, “ Inta bi kelim, “ lakin ma awugu ana. Umon dugu ana, lakin ana ma hiss bo. Wokit mitten ana bi gum min num? Ana bi fetishu Shirub tani.”

Chapter 24

¹Kede gira ma amulu inta ashan del al batalin, wala indu niya ashan limu ma umon, ²Leanu gelba tomon wa lisan tomon bi wonusu mushkila. ³Be wasad hikma bet bi abinu wa be wasat fihim bi asisu. ⁴Ma marafa gurfa Malian ma kulu hajat al kwes wa ganiyan. ⁵Al takian ta hikma gowi, wa rajil ta marafa bi zidu guwa tou; ⁶leanu ma tijah saa inta bi akder shakil wa ma murshidin ketir fi intishar. ⁷Hikma fok shedid min zol belit; fi baab huwo mabi fata kasmu. ⁸Mafi zol al bi katitu shar-nas bi nadi huwo mualim masharii. ⁹Kuta al belit katiya wa rujal bi alisu al hagar. ¹⁰Iza inta tala deif ma kafu fi zaman ta mushkila, yala guwa taki suker. ¹¹Ankizu del al bi shilu le mutu wa amsuku del al bi hizu le debe. ¹²Kan inta kelim, “ intozur, nina ma arufu an de, “ Hal de ma wahid al bi wozunu geliba fihim fi shunu al inta bi kelim? Wahid al gi arasu haya taki, hal huwo ma bi arufu? Allah ma bi wodi le ai wahid sunu al huwo deiru? ¹³Weledi, Akulu asel leanu huwo kwes, leanu naga ta asel hilu kan jeribu. ¹⁴Shikil de hikma le roho taki- iza kan inta ligo, bikun fi mustakbal a rajah taki mabi kun sakit. ¹⁵Mata num fi intizar ze zol al sherir al bi hajimu bet ta zol al bar. Mata demiru bed tou! ¹⁶Leanu zol al bar bi waga saba marat wa bi gum tani, lakin nas al sherir bi jibu tehet ma damar. ¹⁷Mata tala farhan kan adu taki waga wa kede gelba taki ma kun farhan kan huwo deiru waga. ¹⁸Au Yahweh bi ainyu wa mabi sedeku wa bi gelibu bara gadap tou min huwo. ¹⁹Mata galgal ashan ashrrar, wa mata kun fi keni ma nas bataliin, ²⁰Leanu zol al sherir ma indu mustakbal wa lamba ta nas sherir bi rua. ²¹Kafu Yahweh, wa kafu melik, weledi; mata limu ma del al bi merid did umon, ²²Leanu baad suya damar tomon bija wa munu yau bi arufu godur ta damar al bija min kulu umon? ²³Kaman de kelimat ta hikma, Nus-nus fi hukumu mushkila fi ganun ma kwes. ²⁴Ai zol al kelim le zol sherir “ inta zol bar, ” bi laanu ma nas wa kerehu ma umam. ²⁵Lakin del al bi akibu al ashrrar bi indu farah wa hadiyaat ta amulu kwes bija le umon. ²⁶Wahid al bi wodi juwab saa bi wodi boza fi kasma. ²⁷Jahizu shokol taki al bara, wa amulu ai haja jahis fi zara ;baad dak ,abinu bet taki. ²⁸Mata geni shahid le jeran taki bidun mushkila wa mata kabasu ma lisan taki ²⁹Mata kelim ana bi amulu le huwo shunu al huwo amulu le ana; Ana bi dafa le huwo shunu al huwo amulu. ³⁰Ana rua min jambu zara ta zol kaslan, rua min jenena ta rajil al ma indu muk. ³¹Shok rabah fi ai mahal, wata kati ma ebar, wa hosh hujar tou kasuru tehet. ³²yala ana ainyu wa iktebir ; ana ainyu wa ligo towjihat. ³³Num al besit, nahsan al besit ,tabugu idenat besid le raha – ³⁴wa maskana bija fi intum , wa iktiyajad takum ze askeri al musala.

Chapter 25

¹De yau Amsal ketir ta Suliman , sowuru ma rujaal ta Hezekiah, melik ta yahuza. ²Huwo mejid ta Rabuna ashan kitimu al maodu, lakin mejid ta melik ashan fetishu bara ³Ze samawaat le fok wa ardia le tehet, yala gelba ta melik mabi fetishu. ⁴Shilu bara wasaka min fida wa al hadad bi istakdimu fida fi salau hajat. ⁵Hata loukan, shilu bara nas al sherir min gidam melik wa kursi tou bi asisu be amulu shunu al saa. ⁶Mata kerimu nefsak fi gidam melik wa mata wogif fi mahal amulu le nas kubar. ⁷Aksen kede kelimu le inta “taal fok hini ,” min bidal bi hinuk gidam nas kubar. Inta aiyinu shunu, ⁸Mata alagu guwom. Le shunu al inta bi amulu fi nihaya wokit jeran taki bikutu inta fi fadiha? ⁹Nakishu mushkila bein inta wa jeran taki wa mata kaati ai sir le wahid tani ¹⁰Au wahid al asuma bijibu fadiha le inta wa tagarir al shar an inta al ma bi askut. ¹¹Tuffa dahab fi magaat fida yau kalam al wonusu fi zaman saa. ¹²Katim dahab au aiya haja al amulu min dahab huwo tobik le adana al bi asuma. ¹³Ze berid ta telij fi zaman hasad de kadam amin le del al rasulu; huwo bi rija wara haya ta said tou ¹⁴Sihap wa hawa budun motoro de yau wahid al bi dala an hadiya al huwo mabi wodi. ¹⁵Ma sobur hakim bi turuju wa lisan kafif bi kasuru adum. ¹⁶Iza kan inta ligo asel, akulu kifaya- ima ligo huwo ketir, inta bi aturush. ¹⁷Mata douru le jiran kulu yom, huwo bikun taban min inta wa kerehu inta. ¹⁸Rajil al bi kun shahid did jeran tou ze nadi bi istakdimu fi harib, au sef, au neshab senin. ¹⁹Rajil alma amin al fi huwo intakum wasiqin siga fi zaman mushkila ze sunun al batal au kurah al meles. ²⁰Ze zol al bi shilu jalabiya bara zaman berid, au ze khal al kubu fi moshrub, de yau zol albi guna guna le gelba tegil. ²¹Iza kan adu taki jiyan, wodi le huwo akil, wa iza kan huwo atshan wodi le huwo moyo ²²de inta bi kubu jumur nar fi ras tou wa Yahweh bi dafa inta. ²³Ze sihap ta shamal bi jibu motoro, yala lisan al bi wori asrar netijah fi wusa zalan. ²⁴Aksen kan zol bi ish fi zawiya al fok fi ras juwa min bidal shariku bet ma mara ta izaaj. ²⁵Ze moyo al barid le zol al atshan ,de kabar al kwes min beled tani bara. ²⁶Ze bir au nafura al karban de yau zol al bar fi gidam ta nas ashrar. ²⁷Ma kwes ashan inta bi akulu asel ketir; de ze fetishu ikteram wara ikteram. ²⁸Zol al budun daap al nefs ze kuberi ta medina budun heta.

Chapter 26

¹Ze telic fi wokit ta sef au motoro fi zaman ta hasad, kaman belit ma be istehik ehtiram. ²Ze usfur al be rahalu, wa Hamam al be tiri, bardu laana bidun sabab ma be ja³sot le husan, lujam le Hemar wa asaya le dahar ta belit. ⁴Mata juwabu belit hasab hamaka tou, au inta be ja kun ze huwo. ⁵Juwabu belit hassab hamaka tou, yala huwo ma be kun hakim fi uyun tou. ⁶Zol al rasulu Juwab ma belit, ze zol al gata kura tou wa be nutu fi mushkila. ⁷Ze kura ta zol moslul al bi alig tehet huwo misal fi kasma ta zol al belit. ⁸ze hajer al morbut fi habil gi wodi ehtiram le zol al belit. ⁹Ze shok al atanu iden zol sakran, huwo misal fi kasma ta zol belit. ¹⁰Ze zol al bi awugu nas al fi haulu be laharba, huwo zol al ajiru zol belit al gi douru fi sika. ¹¹Ze kelib be rija le turash tou, huwo kaman zol belit al gi rija le shokol belit tou. ¹²Hal inta aiynu zol hakim fi uyun tou, belit indu raja ketir min huwo. ¹³Zol al kaslan kelim: “ Ased fi sika! Fi Ased fi mahalat al fadi! “ ¹⁴Ze ma bab gi rija le mufasalat tou, huwo kaman ze zol al kaslan fi serir tou. ¹⁵Zol al kaslan be kutu eda fi sahan, wa huwo ma indu guwa ashan be kutu fi kasma tou. ¹⁶Zol al kasalan hakim fi uyun tou, min saba nas al be juwabu ma muuk. ¹⁷Ze zol al be amsuku adana ta kelib, huwo bi rua wa be kun zalan ma mushkila al ma ta tou. ¹⁸Ze zol al mujnun al be luku nar wa loharaba wa mutu. ¹⁹Huwo zol al be kabasu jiran tou wa bi gul, “ Ana kan gi haziir”? ²⁰Bedun kashab Nar be mutu, wa bardu mafi fitna be wogif mashakil. ²¹Faham ashan be wala wa kashab le nar, de zol ta korekore al be amulu mashakil. ²²kilmata zol ta fitna ze akil hilu; Al bi nezil fi batna. ²³Lisan al sukun ma gilba al batal umon ze gita al kati be moya ta fida. ²⁴Zol al be akrah nas taniin wa be kati shfatin tou, wa huwo be kabasu fi nefsa tou ²⁵Huwo be wonusu kilamat kowis, lakin ma ta sedge huwo leanu fi kabasu fi gilba tou ²⁶Hata lo karaheya be kati ma kabasu, shokol batal tou be ja kashifu kidam ta Nas. ²⁷Kan zol afrah hufra huwo be waga fogo, wa kan zol lizu hajir be rija le huwo ²⁸Lisan ta kidib be akrah nas al be demiru huwo, wa kasma al lein bi jibu karaba.

Chapter 27

¹Mata fekiru an bukra ,leanu inta ma be arufu yom be kun keef. ²Kely zol tani yau Shukuru inta; ma kasma taki, al garib ma kasma taki. ³Kede inta arufu tegil ta hajer wa wozin ta rumla , lakin zalan ta belit tegil min umon kulu. ⁴Zalan ma indu rahma wa zalan al shedid be demiru , lakin munu be wogif gidam ta hasada? ⁵Tobiik al zahir huwo kwes min muhaba al ma gi ainyu. ⁶Dabarat al sabi taki yau augu aksan min gublat ta adu. ⁷Zol al shabaan bi aba asel, lakin le zol al jiyan hata haja al mur hilu le huwo. ⁸Ze teer al b tiri juwa tou ze zol al be jere min makan al huwo be geni fogo. ⁹Riiha wa bowkur be kutu gilba farhan lakin halwa ta shokol sabi min wasaya al kwes ¹⁰Mata sibu sabi wa sabi ta abu taki, wa mata dakalu fi bet ta aku taki fi yom ta mushkila. aksan jiran al gerib min aku al beid shedid. ¹¹Kun hakim ya jena tai, wa kutu gilba tai mokosut ;biga ana be juwabu le zol al be alisu ana. ¹²Zol al negit be ainyu shaar wa be dusu, lakin zol al belit bi rua wa be turudu huwo. ¹³Shilu Gumash ta zol ze amni min zol al shilu dein min ajnabi. hafisu gumash de ashan bi hafisu nefsa taki ashan inta ma bi woduru gurus taki wokit huwo gi hafisu mara zani. ¹⁴Zol al gi alinu baraka le jeran tou be sot fok sabah bediri, bi asibu baraka dak ze laana. ¹⁵Mara ta korekore geni ze motoro al gi naga kulu yom fi zaman amtar. ¹⁶gobodu tou ze gobodu hawa , au hawilu gobodu zet be eda al yemin . ¹⁷Ze ma hadid be seninu hadid, kaman insan be seninu insansabi tou. ¹⁸Zol al raba Shejera ta tiin be akulu samar tou, wa zol al be hami said tou be kerimu. ¹⁹Ze ma moya gi akisu wusa ta zol, gelba ta insan kaman gi akisu insan. ²⁰Ze ma Mutu wa Demiru ma be shabaan, bardu ena ta zol ma bi shabaan. ²¹Sahan le sokunu fida wa furun le Dahab; wa bi jeribu insan wokit gi shukuru huwo ²²Hata kan inta dugu zol belit fi funduk sawa ma dura- lisa shokol belit tou de ma bi sibu huwo. ²³Kun mut akit ashan bi arufu hala ta korufan taki , wa kutu balak le bahaim taki ²⁴Leanu shokol ganiyan ma lel abad, Hal taj bi bi geni lel abad? ²⁵Kede inta arufu wokit gesh bi mut wa judad bi tala, wa zaman al bi gatau gesh min jiba fii mahal wahid. ²⁶Korufan del le gumasat taki , wa ganamayad del le dafa taman ta zira. ²⁷Wa inta bi indu leben ta ganamaya le akil taki, wa akil le ahal Bet taki , wa akil le kadamini taki.

Chapter 28

¹Nas al sheririn be jere hata kan mafi zol be turudu umon, laki nas al adilin gowiyin ze ased al suker. ²Ashan tamorud ruwasa bikun kutar wa. Lakin zol al indu faham wa maarafa be geni zaman towil. ³Zol al miskin al bi zulumu masakin tanin huwo ze motoro al be nezil wa ma bi sibu akil. ⁴Nas al sibu ganuun be shukuru nas sheririn, wa del al be hafisu ganuun be shakila umon. ⁵Nas al ashrrar ma be faim hagiga. Wa nas al be fetisu Allah be fahim kulu haja ⁶Al miskin al be douru adil ,aksen min sika ta gani al ma adil . ⁷Zol al be hafisu ganuun huwo jena al fahim, wa sabi al kwes abu tou be indu fadia ⁸Zol al be limu Gurush be faida ziyada, ma be kun kwes ma nas al masakin. ⁹Zol al sibu adana tou aba asuma ganuun, salawat tou be kun mukroh. ¹⁰Zol al be kabasu nas al kwesin fi sika batal huwo be waga fi hufura al huwo hafura de. Ama nas al kamilin umon bi worisu kher. ¹¹Zol al ganiyan hakim fi ena tou , lakin zol al miskin be arufu hagiga tou. ¹²Kan Nas al kwesin entisir farah kebir, kan nas al batalin gum Nas be woduru. ¹³Zol al be dusu katiya tou ma be naja, lakin zol al be ehterif wa sibu be rahamu huwo. ¹⁴Baraka le zol al be asuma kulu yom, lakin zol al gilba tou gowi be waga fi mushkila. ¹⁵Zol al batal al bi hakim nas al masakin , Ze sot ta Ased au Duub al zalan. ¹⁶Hakim al ma be fahim beiazibu nas shedid, lakin zol al bi akrah adam amana ayam tou bekun towil . ¹⁷Zol al indu tegila ta dom ta nas taniin , bi jery ila hawiya mafi zol bi amsuku huwo. ¹⁸Zol al be douru adil bi kalisu, lakin al ma adil bi waga. ¹⁹Zol al bi zarah Ard tou akil tou bi kun ketir, ama zol al bi rua wara kalam farik bi kun miskin shediid. ²⁰Zol al muumin bi indu barakat ketir, lakin zol al estajil fi shokol ganiyan ma bi rua bidun taadib. ²¹Ma kwes ashan inta bi wori kan inta bi meyilu wen ,lakin bi sabab esh suker insan bi amulu galat. ²²Zol al ena tou batal bi jere wara ganiyan, wa ma bi arufu gali shokol miskin bi ja le huwo. ²³Zol al bi adibu insan baad dak huwo be ligo rahama ketir min huwo kaman min zol al kalam tou jemil. ²⁴Zol al nahabu abu wa uma tou wa bi kelim, “ De ma katiya,” huwo sherik ta zol al bi demiru. ²⁵Insan al anani be amolu mashakil , lakin zol al indu sika le Yahwa be naja. ²⁶Zol al bi indu sigha fii geliba tou huwo belit , lakin zol al bi douru be hikma bi hariru. ²⁷Zol al bi wodi le miskin ma bi kun indu haja, lakin zol al bi gofulu ena min umon bi ligo laana ketir. ²⁸Iza kan nas sheririn gum, nas bi dusu badun tomon ; lakin kan hakimu umon, Adad ta Nas al kwesin bi zidu.

Chapter 29

¹Zol al ligo taadib ketir lakin huwo lakin ragabta tou gowi bi kasuru towali wa ma indu elaj. ²Kan nas al kwesin zidu .nas bi kun moksutin, lakin kan nas al ashrrar fi sulta, nas fi taab.³Zol al bi hibu hikma bi kutu abu tou kun farahan, lakin zol al bi douru ma nusuwan zina mali tou bi kalasu. ⁴Melik bi sabit ard be Adala, lakin al bi asalu roshuwa bi demeru doula tou.⁵Zol al bi seitar le sabi tou be wazau shabaka le kura tou. ⁶Fi katiya ta zol al Sherir huwo sherek, lakin zol al kwes be guna wa bi afrah.⁷Zol al kwes be arufu huguk ta masakin; zol al sherir ma be fahim sikil marafa de. ⁸Nas al hagariin be amulu fitna fi Medina, lakin nas al hukama bi shilu zalan bara.⁹kan zol hakim indu nikash ma zol belit, zalan wa taliis, wa ma be kun salam . ¹⁰Nas ta katulu bi aba nas al kwesin , wa bi fetisu ashan katulu nas al adilin.¹¹Zol al belit bi zaheir kulu zalan tou , lakin zol al hakim bi amsuku wa be rija nefsa tou tehet . ¹²Kan hakim be asuma le kalam kizib kulu kadam in tou bataliin.¹³Zol al meskin wa mozlum kulu sawa, Yahwa wodi nur fi ena tomon kulu. ¹⁴Melik al bi hakim bi hag le nas al masakin kursi tou bi sabit ila abad.¹⁵Asaya wa towibig bi wodi hikma, jena al ma bi adibu bi jibu fadiya le uma tou . ¹⁶Kan Nas al ashrrar fi sulta , Mashakil bi kun ketir, Nas al kwesin bi aiyu waga tomon.¹⁷Adibu jena taki huwo bi wodi le inta raha, wa bi jibu farah le inta. ¹⁸Bidun ruuya ,Shab be sibu dabt al nefis ; lakin Baraka le del al be hafisu ganun. ¹⁹Abid ma bi adibu ma kalam, leanu huwo bi asuma wa ma bi fahim, hata kan huwo bi asuma huwo ma bi juwab. ²⁰Hal inta aiyu zol al seri fi kalam tou? , fi raja le belit aktar min huwo.²¹Zol al woduru kadam tou ligo huwo suker , huwo bi kun anid kan huwo tala kebir. ²²Insan al bi zalan bi amulu mashakil , wa zol al bi zalan shdid bi amulo katiya. ²³Takabur ta insan bi nezil mustawa tou, lakin zol al indu roho ta tawadu bi ehtaramu huwo. ²⁴Zol al bi sharik harami bi akrah nefsa tou, bi asuma le laana wa ma bi wonusu hagiga. ²⁵Kafu ta insan be amulu sherik, lakin zol al bi teke le Yahwa bi hafizu huwo. ²⁶Ketir bi rudu nas al fi sulta, lakin hag ta insan min Yahwa. ²⁷Zol al zalim bi akrahu ma nas al kwesin, lakin nas al adilin bi akrahu ma nas al batalin.

Chapter 30

¹De kelmat ta agur jena ta Jakeh- min nas masa le Ithel wa Ucal: ²Hagiga ana ze haiwan min ai zol wa ana ma indu faham ta insan, ³Ana ma alimu hikma, ana ma arufu ai haja an al kudus. ⁴Munu yau rua le sama wa nezil tehet? Munu limu hawa fi ida tou? Munu limu moyo fi gumash tou? Munu yau asisu nihaya ta Ard? Isim tou munu, wa isim ta jena tou munu? Hagiga inta arufu! ⁵Kulu kelma min Allah nedif. Huwo daraga le nas al be ehtaam ma huwo. ⁶Mata zidu fi kelimat tou, au huwo be adibu wa inta be kun kazab. ⁷Itiin haja ana asalu min inta mata aba le ana Gabli ana ma mutu: ⁸Shilu haja batal wa kedib min ana. Mata wodi le ana shokol meskin wa le ganiyan. Wodi le ana akil al ana deer. ⁹Momkin ana bi akulo shedid, wa aba inta wa bi kelimu “Yehwa de Munu” au kan ana biga meskin, ana bi serigu wa karabu isim ta Allah. ¹⁰Mata esteky kadam le said tou, momkin huwo be laanu inta wa inta bui kun amulu galat fi hag tou. ¹¹Fii Jil al bi laanu abu tou wa ma bi bariku uma tou. ¹²Fii jil al tahir fi uyun tomon, lakin ma kasulu umon min shar tomon. ¹³Fii jil tani arfau uyun tomon fok, wa hawajib tomon sibu fok. ¹⁴Fi Jil tani sunun tomon ze saaf, wa durus tomon ze sakakiin, umon be kalasu masakin min Ard, wa masakin min nus ta nas. ¹⁵Halik indu itiin banat: “ wodi wa wodi” umon bi kore fi talata hajat ma bi shaban, arba ma be kelim, kifaya” ¹⁶Al haweya wa batna al ma be welidu Ard al ma be shaban ma moyo; wa Nar al ma be kelimu” kifaya”. ¹⁷Ena al be alisu abu. Wa al be hagiru ehteram ta uma, be tala bara ma gurub al fi wadi, wa bi akulu be sogur. ¹⁸Fii talata hajat al kwes khalis le ana. Arba ana ma be fahim. ¹⁹Sika ta sogur fi jou; sika ta debiba fi hujar sika ta sefina fi bahar; wa sika ta rajil ma biniya suker. ²⁰De sika ta mara ta zina hiya bi akulu wa masa kasma tou wa be kelimu ana ma amulu haja batal. ²¹Fii talata hajat tehet al ard bi kafu, wa arba al tehet ma be akder ethamal. ²²Kan kadam tala Melik; wa belit kan akulu akil wa shaban; ²³kan zowuju Mara al bi akrahu; wa kan kadam al bit zowuju be seid tou. ²⁴Arba hajat fi ard umon suker wa lakin huwo indu hikma ketir ²⁵Nemil kalagu lakin umon ma gowi, lakin umon be jahizu akil tomon fi sef ²⁶Arnab min noh ta mokhulugat al ma indu guwa lakin umon be abinu bet tomon fi hujar. ²⁷Jarajarat ma indu melik, lakin umon bi tiri be nizam. ²⁸Kan dab, inta bi amsuku be itnin ida, bardu inta be ligo huwo fi Bet ta Melik. ²⁹Fi talata hajat kobar fi kuta wa arba kubar umon be rdouru keef. ³⁰Ased gowi min nus ta haiwanat al wahsh- huwo ma be kafu min ai haja. ³¹Dik al ma be kore; wa Melik al jesh tou fi janbu huwo. ³²Kan inta kan belit, bi arfa nefsa taki, au kan inta kan be katit le batal, kutu iden taki fi kasma taki. ³³Leanu ashurubu leben kwes wa ze anafa bi tala doom kan inta asuru, kan amail amulu zalan bi jibu mashakil.

Chapter 31

¹De kelimat ta Melik Lemuel – an wassia ali huwo ligo min uma tou. ²Shunu ya jena tai? Shunu ya jena ta batna tai? Inta azu shunu, jena ta ahad tai? ³Mata wodi guwa taki le nuswan, au sika taki le delin al be demiru muluk. ⁴huwo ma le Muluk , ya lemuel, huwo ma le Muluk ashan be ashribu merisa, weli le hukam ashan limisu Merisa al gowi, ⁵leanu kan umon ashurubu umon be nesitu haja al kariru, wa be karabu kulu huguk ta masakin. ⁶Wodi merisa al gowi le zol al deefi.wa khamr le delin al fi huzun shedid. ⁷Huw be ashribu wa be nesitu shokol meskin tou. Wa huwu ma be zekir mashakil tou. ⁸Wonusu le deliin al ma be wonusu. Le asbab tou kulu nas al umon deifiin. ⁹Wonus bara wa hakimtu be adala, wa dafi an huguk ta musakin wa muhtajin. ¹⁰Munu be ligo mara al kwes? Taman tou be futu hajir al kerim. ¹¹Gelba ta rajil tou indu sigha le hiya, huwo ma be kun meskin. ¹²Hiya be amulu hajat al kwes le huwo ma batal kulu ayam ta haya tou. ¹³Hiya bi fetis suf wa gutun wa bi ishtakal be farah be eden tou. ¹⁴Hiya ze sefina ta tajir; al bi jibu akil tou min beid. ¹⁵Hiya bi gum bilel wa wodi akil le nas bet tou, wa hiya bi wazau shokol le kadamu tou al banat. ¹⁶Hiya be fetisu mahal zirah wa bi esteri, be samar ta iden tou. Hiya zarah jinena enab. ¹⁷Hiya bi libisu nefsa ta tou be guwa, wa bi kutu iden tou gowi. ¹⁸Hiya bi arufu haja al bi wodi le hiya ribe; lamba tou ma bi batulu bilel ¹⁹Hiya be kutu iden tou fi mahal khiyata, wa hiya bi amsuku keit al lifu. ²⁰Hiya bi saidu nas al masakin, wa be saidu nas al muhtajin. ²¹Hiya ma be kafu min jelid le bet tou, leanu kulu ahal bet tou be libisu malais dafi. ²²Hiya be salau milayat le seriri tou. Wa bi libisu gumash al amulu min ketan wa arjowa ²³Rajil tou maruf fi kulu bowabat , kan huwo be wonusu ma nas kubar ta medina. ²⁴Hiya be salau malabis min ketan, wa bi biyu umon, hiya bi jahizu rubta le tajir ²⁵Hiya bi libisu malabis al gowi wa endu sharaf, wa hiya bi ataku be mustakbal . ²⁶Hiya bi wonusu ma hikma wa fi lisan tou wa alam al maaruf ²⁷Hiya bi ainyu hajat ta bet tou, wa ma be akulu akil ta kaslan. ²⁸Iyal tou be gum fok wa be bariku hiya, wa rajil tou bi shukuru hiya, gali ²⁹“Nuswan ketir amulu kwes, lakin inta futu umon kulu.” ³⁰Haja al kwes huwo kabasu, jamala kalam farik, lakin mara al be kafu Yahwa be shukuru hiya. ³¹Wodi le hiya samar ta eda tou wa keli shokol tou shukuru hiya fi buwabat.

Ecclesiastes

Chapter 1

¹De yau kelimat ta mualim , Iyal ta Iyal ta Dauud wa Melik fi Orishelim, ²Mualim kelim de “ Zee bukar ta Dabab , zee sout al fi hawa , kulu haja woduru, sibu sowalat ketir ³yatu faida al Insan be lego min kulu shokol al houw be amulo tehet shemis ? ⁴Jil Wahid be rowa wa tani be ja, lakin Ard be geni ela abad. ⁵Shemish be tala, wa be rowa tehet. Wabe rija tani wara fi makan al houw tala min fogo tani. ⁶Hawa be ruwa fi junub wa be lifo दौर le shamal , daiman be ruwa hawil derib tou wa be ja wara tani. ⁷Kulu anahar be jirir le bahar. Lakin Bahar ma be mala. Fi makan al anahar de be rowa fogo umon be ruwa tani. ⁸Kulu haja bega momil, wa mafi wahid be agdir ashan ashrah. Ena ma be shaban ma hajat al huwo ayenu adana ma be timo ma haja al huwo asuma. ⁹Ai haja al hai huwo be istemiir kun hai, wa ai haja al amolu be amolu tani mafi haja jedid teet shemish . ¹⁰Hal fi haja momkin be kelim an huwo, “Ainu , de jedid”? ai haja al hai huwo be kun hai le zaman towil babol anina . ¹¹Mafi zol be zekir haja al hasil fi zaman al kedeem ,wa hajat al be hasil ketir fi badiin wa al be hasiil fi mustakbal ¹²Ana austaz wa ana kan Melik le kulu isreal fi Oreshelim. ¹³Ana kutu fi geliba tai ashan be derisu wa fitisu Hikma fi kulu haja al amolu teet shemish, fitiso de tab ta shokol al Allah wodi le iyal ta insan ashan kun moshkul ma huwo. ¹⁴Ana ainyu inu kulu amail al amolu tehet shemish, wa ainyu, de kulu ma inudo manna bes wa turudu hawa. ¹⁵Haja al kormoso ma be agdir adilo! Al woduru ma be hasibu! ¹⁶Ana wonusu fi gelba tai gali “ ainyu, ana aksab hikma kebir min kulu Nas al kun gably ana fi Orushelim. Muuk tai ainyu hikma kebir wa marafa,” ¹⁷Yala ana kutu fi gilba tai ashan arifu wa kaman junun wa shokol beleed .ana ja fahim de muhawala ashan be ainyu hawa . ¹⁸“Fi sibu hikma fi ketir min ehbaat , wa al be zidu marafa be zidu huzun.

Chapter 2

¹Ana fekir fi gelba tai “ tal hasa ana be jeribu inta ma farah, wa estamta be halawa! Lakin de Kaman batal ²Ana kelim an ataku de junun, wa an halawa ma kamelu, "fada too sunu?"³Ana fekir fi gelba tai ashan farah nefsa tai ma meriisa fi wokit muuk tai be arshedu ana ma hikma .ashan ana be jeribu shukol beleed hata ana be aiyinu haja kowis le iyat ta Nas al umon be amolu teet shemish fi zaman ta haya tomon.⁴Ana anjizu shukol kebir ana abenu beut le ana wa ana zarah ennab. ⁵Ana amolu hadiika wa muugif wa zarah kulu anwa ta fawaki wa ashjar fogo. ⁶Ana hafra beer ashan wodi moyio le ashjar al be raba. ⁷Ana beiu kadam al Rajil ma Mara, wa ana indu kadam al weledu fi bet tanina ana Kaman indu ganamayay wa bakarat ketir min ai zol gubal ana fi Orshelim .⁸Ana limu feeda wa dahab le nefsa tai, wa serwa ta muluk wa mahalat, wa ana shelo le nefas tai nas al be guna banat wa awolad wa nusuwan wa kulu farah le insan.⁹Ana bega zol kebir kalis min ai zol gubal ana fi Orusheilm. Fi kulu de hikma tai be geni ma ana ¹⁰Ana ma aba le ena tai haja al humo azu; wa ana aba le gelba tai ashan afrah , gelba tai shelo kulu farah ta shukol tai, wa de hadia le kulu shukol tai.¹¹ana etamal le kulu haja al eida tai amolu wa al anal lego be tab fi shukol tou , de kulu batal mafi faida le ai haja teet shemish. ¹²bega ana rija fekir fi hikma wa junun wa shukol beleed ,fi shunu tani al melik al jai beja amolu fi haja al amolu kalas?¹³Ana bada fahimo hikma afdal min beleed , ze ma nur afdal min duloma ¹⁴Al rajil al hakim be isdakdim eyina tou fi ras ashan eyinu huwo be rowa ween , lakin al beleed be rowa fi duloma , be ze ma ana arof nefsa haja be hasiil le umon kulu. ¹⁵bega ana kelim fi gilba tai “ al be hasiil le beleed , kaman be hasiil le ana . yala feerik al huwo be amolu de shunu kan ana hakim shedid “? Ana katim fi gilba tai, “ de kaman bes bukar. ¹⁶Zol al hakim , ze zol al beleed , ma be zekiru le zama towill . fi ayam al be ja kulu hajaa be nesito. Zol al hakim be mutu ze mutu ta Zol al beleed. ¹⁷Ana akarah haya leanu kulu shokol istakalo teehit shemeish houw batal le Ana .de leanu ai haja bukar , wa huow be hawill ashnan be anu hawa. ¹⁸Ana akrah kulu hajat al ana amolu teet shemish leanu ana be sibumon wara le zol al be ja baad ana. ¹⁹Monu yau arifo huow bekun zol al negid ao beleed ?momkin huow be kun said ta kulu hajat teehet shemish al ana amolu ma hikma wa abinu . de kulu ze hawa. ²⁰Yala gilba tai bega fekir fi kulu hajat al ana amolu teehet shamish. ²¹Mumkin fi zol houw ishtakal be hikma , wa marafa , wa kudra , lakin houw be sibumon hajat kulu le zol al ma amolu haja , de kulu ze hawa wa sadma kebir. ²²Faida shunu le zol al ishtakal shedid wa tabaan jowa gilba tou ashan kalasu shokol to teet shemish? ²³Kulu yom shokol tou be waja wa dakiit , yala fi belil nefsa tou ma be ligo rahaa. De kaman ze hawa. ²⁴Mafi haja kowis le ai zol best akolu wa ashrob wa kun shaban ma haja al kowis fi shokol tou . Ana inu alhagiga de be ja min ida ta Allah. ²⁵le zol al be akolu ao al indu kulu hajat ta fara lakin ma min Allah. ²⁶Le ai zol al be kutu huwo moksot Allah wodi le huwo hikma marafa wa farah. Ala kulu hal , le nasa al katiin huwo be wodi shokol ta lemo sawa wa ashan huwo be akder wodi le zol tani al be kutu Allah mokosto. De kaman ma endu mana ze be torodu hawa .

Chapter 3

¹kulu haja indu zaman mahadad wa musim le kulu hadaf teet Samaa . ²Fi zaman ta weledu wa zaman ta mutu zaman ta zerah wa zaman ta hasad , ³Zaman be katulu wa zama be aliju zaman al be katau wa zaman al be arfau. ⁴Zaman ta kore wa zama ta ataku, zaman ta huzun wa zaman ta alabu, ⁵zaman ta logu hajir bara wa zaman ta limu hajir , zaman ta hadinu nas wa zaman ta farak .⁶Fi zaman al inta be ainyu le hajat wa zama al inta be wokifu min ainyu, zaman ta hafisu hajat wa zaman ta logu hajat bara ⁷fi zaman ta kormos gumash wa zaman ta salah gumash, zamam askotu wa zaman wonusu .⁸Fi zaman le muhaba wa zaman ta karaheya .fi zaman ta harb wa zaman le salam. ⁹yatu faida al amolu be ligo fi shokol tomon. ¹⁰Ana ainyu shokol al Allah wodi le insan ashan kamelo.¹¹Allah amolu kulu haja jemil fi zaman tou. Huwo kutu abadia fi gulub tomon . lakin insan ma be fahim haja al Allah amolu, min bidaya tomon kulu sika le nehaya tomon.¹²Ana arofu maf haja kwes le ai zol giir farah wa ashan amolu haja kwes fi zaman huwo hai. ¹³kulu insan kely akulu wa ashorubo, wa ashan be fahim keef huwo be afrah ma hajat al kwes al be ja min kulu shokol tou. De hadia min Allah.¹⁴Ana arofu galy ai haja kan Allah amolu be sabet al abad. Mafi haja be zidu foko wa mafi haja be shilo bara, Allah yau amolo ashan insan be iherim Huwo. ¹⁵ai haja al hasil fi zaman huwo hasil kalas; wa haja al be hasil kidam be hasil . Allah kutu insan ashan fitisu hajat al dosu.¹⁶Ana ainyu haja tani teet shemish, fi makan ta hukum ashrrar fi hinak, wa fi makan ta Adala Ashrrar fi henak ¹⁷Ana kelim fi geliba tai, “ Allah be hakim abbrar wa ashrrar fi zaman al munasib fi kulu haja wa kulu amal.”¹⁸Ana kelim fi gelba tai, “ Allah be jeribu insan ashan be wori le homon gali humon ze haiwanat.¹⁹Haja al be hasil le insan be hasil le haiwanat de gisma tomon mutu ta wahid ze mutu ta taaniin. Neefis sawasawa le homon kulu.mafi maaslah le insane le haiwanat. Mafi kulu haja best mojarid nefis. ²⁰kulu haja be rowa fi nefsa makan .kulu haja ja min turab, wa kulu haja be rija le turab.²¹Munu arif kan Roho ta insan be ruwa fok wa Roho ta haiwanat be ruwa teet fi Arid. ²²Yala tani ana lahezu gali mafi haja kwes geiir anu insan be afrah fi shokol tou , de wajeep. Monu be jibu huwo wara ashan be ainyu shunu hasil bad huwo?

Chapter 4

¹Tani mara ana ainu kulu zulum al be amolu teet shemish .wa asly ta kore ta Nas al muzulumin, wa umon ma indu zol al be azze umon !²Fa Ana bega bi hasibu deelin al mtutu kals umon mokostiin min al Haiin , al umon lisa haiin. ³Ala kulu haal , al moksitiin ketir min umon kulu de yau whid al lisa ma hai, whid al lisa ma ainu amal al shaar al amolo teet shamish.⁴Ana bega ainu kulu nizam ta amal wa kulu enjizat ta shokolat be ja min hasada ta insan al jerain tou. De zatu ma endu manna wa muhawala ashan be ainu hawa.⁵Al kaslan be robuto edan tou wa ma be ishtakal , bega akil tou yau jisim tou. ⁶Akhsen gobudu maksab ma shokol al hadii min kubudu etniin shokol al be hawil torudu hawa.⁷Bega ana fekiiri tani ketiir an fashaal , ketiir woduru ze bukar teet shemish . ⁸Fi baad min Nas umon barau, huwo ma indu ai wahid, ma indu jena wely aku .mafi nehaia le kulu shokol tou. Wa ena tou ma be shaban ma shokol ganian .Huwa jowabo, “ana be taban le munu wa ana Abusu nefsa tai min kheirat ?de kaman hawa, ta haala al batal .⁹Etniin nas kwes min wahid; sawasawa ma baad umon be agder ligo maksab kwes fi amaal tomon. ¹⁰Leanu kan wahid waga, sabii tou be arfa huwo. Ala kulu hal , huzun be ruwa wara zol al huwo barau kan huwo wagaa mafi zol be arfa huwo fok. ¹¹kan itneen num sawa, umon be kun daafi , lakin keef whid be kun daafi?¹²Kan zol al whid al gowi be gilibu zol al ma indu gowa min huwo lakin etniin be agdir gelibu huwo , wa khiit al talata ma be kasuru gowam.¹³Aksiin weled meskiin wa hakim min Melik ajuuz wa beleed huwo ma be arufu kef be asuma le neseeha ¹⁴De hagiga hata lo woled sugir ja kun Melik min sejin, ao hata lo weledu huwo meskiin fi Mamlaka tou.¹⁵Ana aiynu ai zol alkan hai wa kan be dowuru hawil tehet shemish, sawa ma woled sugir al be arfau ashan shelu makan tou. ¹⁶Mafi nehaiya le kulu shab al kan gabul umon lakin deelin al be ja baadin ma bekun farhan ma huwo , de kaman batal ze turudu hawa.

Chapter 5

¹Hafizu kuraa taki kan inta be ruwa ila Bet ta Allah. Ruwa gerib ashan asuma akhsiin min kedimu Zebiah al beled, huwo ma be fahim inu umon be amolu kalat.²Mata kun gowam ashan wonusu ma kasuma taki, wa mata sibu geliba taki kaman kun gowam ashan jibu ai haja fok gedam Allah. Allah fi Sama, wa inta fi Ard, kely kalam taki kun besit. ³Kan inta indu hajat ketiir ashan amulo wa galgan inta be kun indu healim batal .kan inta wonusu kelimat ketir , inta be kelim kelimat al beled .⁴Kan inta alifu le Allah mata akiir ashsan be Amolu huwo, Allah ma be afrah ma beledin amolo le Allah haja al inta alifu ⁵huwo kwes kely inta ma amolu ahad min inta be amolu ahad wa ma be nefisu.⁶Mata sibu gasmah taki kutu jeseem taki keli amolu katia .“ mata kelim le gesis al rasulo , gali “ ahad de kalat” Ashan Allah ma zalaan ma ahead taki al galat , wa be demeru kulu shokol ta ida taki? ⁷Leanu fi ahaalam al ketiir ze fi kalalm ketiir, de ma indu maana ze hawa. Bega kafu Allah.⁸Kan inta einu meskiin be zulumu, wa shilo hagiga wa adala fi beled taki, mata kun mustagrab kan mafi zol arufu, leanu fi nas fi sulta umon be einu deliin al teet umon, wa kaman fi whaid fok min umon. ⁹intajh ta Ard le kulu nas , wa melik be nefesa tou be shelo intaj min ma hal zaarah.¹⁰Ai zol al be hibu feeda ma be shaban ma feeda ,wa ai zol al be hibu shokol ganian kulu wokid huwo azu ketiir , de kaman bukar. ¹¹Ze ma kheirat be zidu ,wa kaman nas al be akulo huwo. Wa faida shunu fi shokol ganian le shab tou best huwo be ainu ma ena tou.¹²Num ta insane al be ishtakal huwo hiliu. Hata kan huwo be akulo besit ao ketir , lakin shokol ganian ta zol al gani ma be sibu how num kwes. ¹³Fi shaar ana ainu fi tehet shemish : grush al hafiso ma seedu tou, be antij azaab le seedu tou. ¹⁴Kan zol al ganian fakedu malee tou be wasat hasda al batal wa ma fadulu le , jena tou al huwo weledu haja , ¹⁵Ze insan tala min battna ta uma tou arryan , kaman huwo be rowa arrian . Huwo ma be shelo ai haja al huwo ishtakal fi iden tou. ¹⁶Wa de kaman haja batal ze ma insane be sibu dunia ze ma huwo ja , yala faida shunu le huwo, wa de best muhawal le amsuuku Hawa.? ¹⁷Fi ayam tou huwo akulo ketir fi duluma wa huzun shedid ma ayan wa zalan. ¹⁸Bega ana lahis huwo kwes le insan ashan be akulo wa ashrob wa istamta be kulu amal ta shokol tanina, ze ma anina be ishtakal teet shemish fi ayam ta haiya al Allah wodi le anina .de yau wajib ta insan.¹⁹Kulu insane al Allah wodi le huwo shokol ganian wa hajat ketir wa kudra ashan be istelem nesba tou de hadia min Allah. ²⁰Huwo ma be zekiru an haya tou, leanu Allah kutu huwo moshkol ma hajat al huwo be amolu wa huwo moksut.

Chapter 6

¹Fii Shaar al ana ainu tehet al shemish, wa kan bi tegeel le insan. ²Allah bi wodi shukul ghaniyan, mali, wa tekrim le insan ashan al ma nagis ayi haja al le niya ta nefsa tuo, lakin Allah ma wodi le huwo gowa ashan huwo bi itmatta. Lakin, zol tani yahu bi itmatta maa hajat de. huwo ma indu maana wa musieba kebiir.³Iza kan insan weledu miya 100 Iyal wa huwo iesh sinawat ketier, wa ayamat ta sina tuo kanbiga ketier, lakin iza kan gelba taki ma maliyan maa hajat al kwes wa ma bi dufonu huwo, biga ana bi kelim inu jena al weledu meat akhsen min huwo. ⁴Ashan jena de weledu huwo bedun maana wa huwo mutu fi duluma, wa isim tuo kati ma duluma.⁵Bi raghmi jena de ma ainu shemish aw ma arufu ayi haja, huwo endu raha aktar min insan dak. ⁶Hata iza insan iesh etniin Alfi sina 2,000 lakin huwo ma agdeer alimu ashan bi itmatta bi hajat al kwes, huwo bi ruwa fi nefsu al mahal zi kulu zol ruwa.⁷Kulu shukul ta insan ashan kasma tuo, Lakin lisa nefsa tuo ma gi shabaan. ⁸Hagiga, yatu faida al zol al hakim indu aktar min zol al belied? Yatu faida al zol al fegheer indu hata iza kan huwo agdeer amulu shukul gedam nas taniin?⁹Haja al ena gi ainu ahsiin min al nesfa gi fetishu. kaman huwo ma indu maana-zi zol al deeru amsuku hawa. ¹⁰Ayi haja al mujud indu isim tuo, wa ayi haja al insan deeru howo maaruf. biga mafi faida ashan huwo bi shakil maa al indu hukum gowi min al kul. ¹¹Kulu ma kan kalam aktar, kulu ma kan bi kun ma indu maana. Faida tuo shunu le insan? ¹²Ashan munu yahu bi arufu al kwes le haya ta insan, fi zaman al besiet wa ayamat al ma indu maana al mururu min huwo zi dul? Munu yahu bi wori le insan shunu bi hasiil tehet al shemish baad kan huwo ruwa?

Chapter 7

¹Isim al kwes akhsen min riha al ghali, wa yom ta mutu ahsiin min yom ta welada. ²Doworu fi biet ta beka afdal min doworu fi biet ta farah, ashan huzun bi jaa le kulu nas fi nihaya ta haya, wa keli nas kutu kalam de fi gelba. ³Huzun afdal min atako(ataku), ashan baad huzun al fi wasa farah bi jaa fi gelba. ⁴Gelba ta zol al hakim fii biet ta huzun, lakin gelba ta zol al belied fi biet ta farah. ⁵Afdal keli inya asuma le tuobikh ta zol al hakim min inta bi asuma le guna ta beliedeen. ⁶Ashan huwo amulu zi sut ta negitu ta shuk tahat ghuruma, wa kaman ataku ta beliedeen.de kaman ma indu maana. ⁷Insan al hakim bi kun belied bi sabab ta zulum, wa rushwa bi karabu gelba. ⁸Nihaya ta kalam (mudua) afdal min bidaya ta kalam; wa nas al indu ruhu ta sabur afdal min nas al indu ruhu ta kebriya. ⁹Keli roho taki ma kun zalaan bi suraa, ashan zalaan gi geni fi gelba ta nas al beliedeen. ¹⁰Keli inta ma kelim, " Wenu ayam ta zaman al afdal min ayam ta hasa de?" Leanu de ma ashan hikma yahu inta asalu soal de. ¹¹Hikma, huwo kwes, zi worisa. huwo faida le nas al gi ainu shemish. ¹²Leanu hikma bi jebu himaya ze al malibi agder jebu himaya, lakin faida ta maarafa huwo inu hikma bi wodi haya le ayi zol al inud. ¹³Keli intum ihtam maa hajat al Allah gi amolu: Howo bi agdeer amulu haja al kan howo mielu wa bi rejaa adiil tani mara. ¹⁴Zaman ta hajat al kwes, afrah bi hajat de, lakin iza zaman ta hajat al batal, keli inta arufu keda, Allah asuma (rudu) keli kulu itnii bi hasiil sawa. Ashan sabab de, mafi zol al bi arufu shunu yahu bi jaa hasiil le huwo. ¹⁵Ana ainu ayi haja fi haya tai al ma indu faida. mumkin insan al bar bi mutu raghmi shukul bar tuo, wa insan al sherir bi iesz haya towil raghmi aamal ta shar al huwo gi amolu. ¹⁶Keli inta ma kun Bar, hakim fi ena ta nefsa taki. leh inta bi demiru nefsa taki? ¹⁷Keli inta ma kun sherir aw belied shedid. Leh inta deeru mutu gubal zaman taki? ¹⁸Huwo kwes ashan inta bi amsuku hikma de, wa inta ma keli ma sibu geni bar. ashan insan al bi kafu Allah huwo bi amulu kulu wajibat tuo. ¹⁹Hikma gowi shedid fi insan al hakim, aktar min ashara hukamat fi al medina. ²⁰Mafi insan fi ardi al bar al gi amolu hajat al kwes wa ma bi amolu khatiya kulu kulu. ²¹Keli inta ma asuma ayi kalam al wonusu, ashan mom kin inta bi asuma khadam taki bi la anu inta. ²²Bi nefsu teriga, inta bi arufu nefsa taki fi juwa gelba taki inu daiman inta bi laanu nas taniin. ²³Kulu hajat de ana jeribu bi wasat hikma. Ana kelim, " Ana bi kun hakim," lakin huwo kan aktar min al ana bi agdeer. ²⁴Hikma baeid shedid wa amaegh shedid. munu yahu bi ligu huwo? ²⁵Ana hawil gelba tai ashan alimu wa jeribu (imtehin) wa fetishu hikma wa asalu soalat an hagiga, wa ashan bi fahim inu shar huwo belied wa belied de huwo junun. ²⁶Ana ligu inu ayi Mara al gelba tuo maliyan maa sharik wa shabakat, wa edan tuo fogu ganziiir hiya mur shedid aktar min mutu. zol al gi mejedu Allah bi najah min hiya, lakin hiya bi gubudu zol al ta khatiya. ²⁷Keli intum arufu inu ana ikteshif (ana ligu), " Al mualim yahu kelim. "Ana bi ligu haja wara tani ashan ana bi ligu sherih al hagiga. ²⁸De haja al ana lisa gi fetishu, lisa ana ma ligu huwo. ana ligu insan bar wahid min nus ta Alfi nafar. lakin ana ma ligu Mara min beina nas deel kulu. ²⁹Ana bes ligu haja wahid : Allah kalagu insan mustaghim. lakin umon ruwa fetishu suabat ketiir."

Chapter 8

¹Munu yahu insan al hakim? al bi arufu hajat al bi hasiil fi haya ta insan? Hikma al fi inasan bi wodi wosa tuo wala, wa wosa tuo al nashif de bi geiru.²Ana bi kelim keli inta hafisu awamiir ta al melik ashan de halifa ta Allah le himaya tuo. ³Keli inta ma jere bara min wosa tuo, wa ma keli inta saidu fi haja al ghalat(al ma sah) leanu al melik gi amulu ayi haja al fi niya tuo. ⁴kalam ta al melik yahu bi hakimu, biga munu yahu bi kelim le huwo, " Inta gi amulu shunu?"⁵Zol al gi hafisu awamiir ta al melik haja batal ma bi ligu huwo. Gelba ta Zol al hakim bi arufu amulu hajat bi teriga al kwes wa fi zaman al munasib. ⁶Ashan ayi mushkila hal al sah wa zaman tuo, laanu mashakil ta insan ketiir. ⁷Mafi inasan bi arufu shunu yahu gi jaa hasiil. Munu bi wori le huwo sunu yau bi jaa? ⁸Mafi insan indu sulta ashan bi wogif hawa, wa, mafi insan indu sulta le yom ta mutu tuo. mafi insan bi talau min jesh fi wokit ta harb, wa al sherir ma bi agdeer angizu khadameen tuo. ⁹Ana arufu hajat de kulu; ana wodi gelba tai le ayi shekil ta shukul al tehet al shemish. fii wokit al insan bi zulumu insan tani ashan bi awugu huwo.¹⁰Wa biga ana ainu nas al ashrrar dufunu. shilu umon min mahal al mugadus wa dufunu wa kan kerimu umon maa nas fi medina al umon amulu fogu hajat umon ta al shar. kaman de huwo ma indu maana(Batil). ¹¹Iza kan hakimu jeriima ta shar bi eadaam wa ma nefizu bi sura, bi juru gulub ta nas ashan bi amulu shar.¹²Hata insan al khati kan amulu shar miya mara 100 wa huwo lisa gi iesh aumur towil, kaman ana arufu inu afdal le nas al gi kafu Allah. ashan deel al gi wogif gedam ta Allah wa gi kafu huwo. ¹³Lakin ma bi kun kwes le insan al sherir; haya tuo ma bi kun towil. ayammat tuo bi kun zi dul al gi jere ashan huwo ma Kafu (Azimu)Allah.¹⁴Fii hajat taniin al ma indu faida (Batil) al amulu fi al ardi: Hajat al kan bi hasiil le nas al asharar gi hasiil le nas al abrar, wa hajat al kan bi le nas al abrar gi hasiil le nas al al asharar. wa kaman ana kelim inu de ma indu faida(Batil). ¹⁵Ashan keda ana bi wosi le geni muksut, ashan insan ma indu afdal haja tehet shemish ashan bi akulu wa shrab wa bi geni muksut. geni muksut bi ruwa maa howo fi zaman taab tuo fi kulu ayam ta haya tuo al Allah wodi le huwo tehet shemish. ¹⁶Zaman ana wodi gelba tai ashan bi arufu hikma wa ashan bi fahimshukul al amulu fi al ardi, shukul al amulu bi dun ena ma bi numbi lellel aw bi nahar, ¹⁷Biga ana arufu kulu aamal ta Allah, wa insan dak ma bi agdeer fahim al shukul al amulu tehet al shemish. ma muhim kam insan taaban ashan bi ligu netijat, huwo ma bi ligu umon. bi raghmi insan al hakim bi sedik inu huwo arufu, huwo hagiga ma arufu.

Chapter 9

¹Wa ana kutu kalam de kulu fi gelba tai, ashan bi kun wadih, wa ana arufu inu al bar wa al hakim, wa ayi haja al umon amulu, kulu fii eda ta Allah, lakin mafi insan bi arufu shunu yahu gi intezir umon iza kan Hub aw karahiya.²Ayi zol indu nefsa al nihaya. nefsu al nihaya gi intezir nas al bar (kweseen) wa nas al bataleen, al salih, al nedief wa al nejees, wa zol al bi gedim zebiha wa zol al ma bi gedim zebiha. zi nas al kweseen bi mutu, kaman al khuta bi mutu. zi zol al gi halifu bi mutu, wa kaman insan al gi kafu halifa.³Ayi shar al amulu tehet al shemish indu nihaya tuo, nefsu hajat bi hasiil le umon kulu. gulub ta nas maliyan ma shar, wa balada fi gulub tomon fi zaman al umon haiyeen.wa baad dak homon bi mutu.⁴Ayi insan hai indu raja- hata kelib al hai afdal min asad al mutu. ⁵Ashan al nas al haiyeen deel arufu inu homon bi mutu, lakin al mutu ma bi arufu ayi haja. homon tani ma indu makafaa ashan zikra tomon nesitu.⁶Hub , karahiya, wa hasada tomon kalasu min zaman towil. homon ma bi kun indum makan tani mara fi ayi haja al gi amulu tehet shemish. ⁷Ruwa takum, keli intum akulu iesh takum maa farah, wa ashrah takum merisa takum bi geliba muksut, laanu Allah bi hibu ihtifil ashan aamal al kwes. ⁸Keli malabis takum daiman kun abieyat wa keli masau ras takum maa ziet.⁹Keli intum afrah fi haya maa mara taki al inta bi hibu fi kulu ayam ta haya al (Batil) al ma indu faida al Allah yahu wodi tehet al shemish- kulu ayam taki am indu faida. ashan de yahu makafaa taki fi haya le shukul taki al saab al inta taaban fi tehet al shemish. ¹⁰Ayi haja al eda taki agdeer amulu, ishtakal huwo maa gowa, leanu mafi shukul aw fekra aw maarafa aw hikma fi hufra, al inta gi ruwa fogu.¹¹Ana ainu hajat aajeeb tehet al shemish: inu jere jere ma le nas al siereen. Harib ma le nas al aghweya. Akil ma le nas al hukamaa. Ghena (shukul ghaniyan) ma le nas al gi fahim. Naima male nas ta maarafa, Lakin, wokit wa fursa asiir maa umon kulu. ¹²Hagiga, mafi insan bi arufu zaman tuo bi jaa meteen. zi samaga al gubudu fi shabaka ta mutu, aw ture al gubudu fi shrik, abnaa ta insan waga fi sherik ta wokit ta shar al waga fogu umon kulu.¹³Ana kaman arufu inu hikma al tehet al shemish gi bienu le ana azim shedid. ¹⁴Fii medina sukier wa fogu nas besiteen, wa melik azim jaa deed medina de, huwo hasiru wa abienu sor ta selim haweli medina. ¹⁵Wa medina de kan feghiir, zol hakim, al bi sabab ta hikma tuo angizu al medina. lakin baad zaman, mafi zol zekiru zol al feghiir de.¹⁶Wa ana arufu inu, " Hikma afdal min gowa, lakin hagiru hikma ta zol al feghiir de, wa kalam tuo ma asumau."¹⁷Iza kan nas al hukamaa wonusu bi sout al tehet bi asumau ahsiin min ayi hakim fi wasat ta nas al beliedeen. ¹⁸Hikma afdal min selahat fi harib, lakin khati wahid bi demiru hajat al kwes shedid.

Chapter 10

¹Zi riha al aafiin gi tala min hasharat al mutu, kaman shueya balada bi agdeer saitaer aala hikma wa majeed.

²Gelba ta insan al hakim fi yemiin, lakin gelba ta insan al belied fi shamal, ³Iza insan al hakim gi ruwa fi sika, fekra tuo bi nagis, huwo bi asbit le ayi zol inu huwo belied. ⁴Iza kan al hakim biga zalan min inta, keli inta ma sibu shukul taki. keli inta kun haadie ashan geni hadie bi nagisu fadiya al kebiir. ⁵Ana ainu shar fi tehet al shemish, zi khata al tala min al hakim: ⁶Wodi le aqhbiya amakin al aali, fi zaman al nas al najieheen wodi le umon amakin al tehet. ⁷Ana ainu aabied gi arkaab haseen, wa nas al najieheen gi dowuru zi aabied fi al ardi. ⁸Zol al gi hafura hufra huwo bi waga fogu, wa ayi zol al gi kasuru hete debiba bi adde huwo. ⁹Ayi zol gi kasur hujaar bi augu huwo maa hujaar de, wa insan al gi gata khashab huwo bi kun fi khatar. ¹⁰Iza kan sekeen meit, wa zol ma seninu huwo, biga lazim inta bi gata ma gowa aktar, lakin al hikma bi wodi faida ta najah. ¹¹Iza kan debiba gi adde min dun sehiir, biga mafi faida le saahar de. ¹²Kalam al gi tala min kasma ta insan al hakim huwo neima, lakin shafaif ta insan al belied bi abulaa huwo. ¹³Iza kalam bada tala min kasma ta insan al belied, balada yahu bi tala, wa fi nihaya kalam tuo balada al sherir. ¹⁴Wa al belied gi wonusu aktar, mafi zol bi arufu shunu yahu bi jaa. Munu yahu bi arufu shunu gi jaa hasiil le huwo. ¹⁵Sherik ta nas al beliedeen gi taabu umon, wa hata umon ma bi arufu sika le medina. ¹⁶Bi kun kab le inta, ya ardi, iza kan melik taki lisa weled sukier, wa iza kan hukam taki gi ihtefil fi sabah! ¹⁷Lakin baraka le inta, ya, ardi, iza kan melik taki deribu maa nas al kubar(al nubalaa) wa iza kan hukam taki gi ihtefil fi zaman al munasib, le gowa, wa ma le sakaran! ¹⁸Ras ta juwa bi waga ashan shukul kasilan, wa moyo bi dakali fi biet ashan eda al ma gi ishtakal. ¹⁹Nas gi jahizu akil le dehiek (ataku) khamra bi jebu farah ta haya, a mali gi mala ihtiyaj ta ayi haja. ²⁰Keli nina ma laanu al melik, wele hata fi fikra taki, wa ma keli inta laanu nas al aghniyaa fi auda num taki. ashan yemkin teuyr ta sama bi arfa kalam de; ayi haja al indu jenah keli wazau kalam de.

Chapter 11

¹Rasulu ish taki fi ras moyo, ashan baad ayam ketier int bi ligu huwo tani mara . ²Shariku maa sabaa, hata tamaniya nas, ashan inta ma arufu yatu karisa bi jaa hasiil fi al ardi. ³Iza kan sehab maliyan maa muturu, umon bi nezil kulu fi ardi, wa Iza kan shejera waga le itejah ta junub aw itejah ta shamal, huwo bi kun hinak.⁴Zol al gi intezir hawa huwo ma bi zara, wa zol al gi intezir sehab huwo ma bi amulu hasad. ⁵Zi int ma arufu sika ta hawa wele audam ta jena gi raba keif fi rehim al hamilan, wa inta kaman ma bi agdeer fahim Aamal ta Allah, al kalagu kulu haja.⁶Azraa buzur taki fi Sabah; ishtakal shedid bi eda taki bi guwa al mumkin lahadi Mesa, ashan inta ma bi arufu yatu yahu bi najah, ta Sabah, wele ta Mesa, aw de aw dak, aw umon kulu itniin bi tala kweseen sawa. ⁷Hagiga Nur huwo hilu, wa huwo haja jemil ashan eayun bi ainu al Shemish. ⁸Iza kan insan iesh sinawat ketier, (Aumur towil) keli huwo afrah fi kulu umon, lakin keli huwo fekir fi ayam ta duluma al jai, ashan bi kun ketier.Ayi haja al gi jaa ma indu maana.(Batil).⁹Afrah, Ya Insan, fi shabab taki, wa keli gelba taki afrah fi ayam shabab taki. fetishu niyat al kwes ta gelba taki, wa ayi haja al fi gedam ta eayun taki. Lakin keli inta aruf inu Allah bi jebu inta fi deiynuna ashan hajat deel kulu. ¹⁰Shilu Ghadab bara min gelba taki, wa jahilu ayi waja fi jesim taki, ashan shababiya wa gowa kulu batil (ma indu maana).

Chapter 12

¹Kaman keli inta zekir al kakagu inta fi ayam ta shabab taki, gebli ayam al saab maa jaa, wa gebli siniin ma jaa kelim, "Ana ma indu farah fi umon." ²Keli inta amulu keda gebli nur ta shemish wa ta gamara wa ta nojom ma tala doluma, wa suhub ak asued ma rejaa baad motoro.³Dak bi kun zaman al huras ta al ghasri bi arjeif min khuf, wa bi(kasuru) mielu rujal al agwiya, wa nuswan al gi atanu bi wogif ashan umon besiteen, wa nas al gi ainu min shubak ma bi agdeer ainu kwes.⁴Dak bi kun zaman al bi gofulu abuwab ta Beiut al le sharie, wa sut ta tahn bi wogif, zaman al rujal gi kalaa min sut ta teir, wa sut ta ghuna ta Banat gi nezil le tehet.⁵Dak wokit al nas bi kafu min mahalat al Aali wa khawf al fi turuk, wa wokit al shejera al Luz gi tala zuhur, wa Janadiebs gi juru nefsa tomon, wa zaman al shahuwat gi kalasu. Biga insan bi ruwa fi Beit tuo al aabadi wa nas al haznaneen bi dowuru fi shawrie.⁶Zekir al kalagu inta gebli habil ta fedda ma gata, aw goruma al dahab ma kasuru, wa Jarra ta moyo ma kasuru fi majraa, aw habil ta juru moyo bi waga fi Beir, ⁷Gebli turab ma rejaa le al ardi mahal al huwo jaa min, wen wa gebli Roho ma rejaa le Allah al wodi roho de.⁸Batil! Batil!" Al jamiaa kelim " Kulu haja batil!" ⁹Kan Al Jamiaa hakim wa derisu al shaab al maarafa. Huwo Aalimu wa fahimu wa retibu amsal ketier.¹⁰Al jamiaa fetishu ashan bi katibu kelimat al mushrigha, al musteghim wa al hak. ¹¹Kalam ta nas al hukamaa zi al Ruua. zi weted al dugu fi ardi zi kalam ta Muaalimeen al limu fi amsal tomon, al Alimu maa Raie wahid.¹²Ya jena tai, kaman kelin inta kutu bala min haja tani. katibu kutub ketier ma indu akhir, wa derasa ketier bi jebu irhagh(Taab) fi jesim.¹³Nihaya ta mushkila baad ayi haja bi asumau, Inu keli inta kafuAllah wa asuma wasaya tuo, ashan de yahu musualiya ta insan. ¹⁴Ashan Allah bi jebu ayi aamal le hukum, hata hajat al dusu, iza kan kwes aw shar.

Song of Solomon

Chapter 1

¹Neshid al anshad, ta Solomon. Mara gi wonusu le nefsa ta hiya. ²Ah kan, keli howo ghabilu ana bi ghublat min kasma tuo, Hiya wonusu le Rajil leanu hub taki afdal min al khamra. ³Dehanat taki ta masah riha tuo giyafa; Isim taki gi kubu zi aabier, ashan keda Banat gi hibu inta. ⁴Shilu ana maa inta, wa keli nina jere. Mara de gi wonusu le nefsa tahiya gal melik shilu ana fi audat tuo. (Mara de gi wonusu le Rajil) keli nin afrah; nina muksuteen bi inta; keli nina ihtefil bi hub taki; ashan hub taki afdal min al khamra. howo tebie nusuwan taneen bi hibu inta.⁵Ana asued lakin hilwa, Ya Banat ta Ureshelim- Asued zi khiyam ta Ghidar, Jemila zi sataier ta suliyman. ⁶keli intum ma ainu ana ashan ana asued, leanu shemish haragu ana. Iyal ta Auma tai kan zalaaniin min ana; Ana biga haris ta karma tomon, lakin karma tai ana ma sarisu.⁷Wori le ana, inta ya al ruhu tai gi hibu, inta gi wodi aqhnam taki ashan bi akulu gesh wen? Bi nahar homon gi akudu raha wen? Maalu ana biga zi al gi lifu lifu jambu aqhnam ta sabihat taki?⁸Kan inta ma arufu, Ya ajmal min beina nusuwan, keli inta douwuru wara kura ta aqhnam tai, wa araie aqhnam taki al sukar de jambu beiut ta ruwaa.⁹Ana shebihi inta, ya habiba tai, bi farasa min beina fursan ta markibat ta Pharaon. ¹⁰Khudud (Bangiri) taki giyafa wa muziyan, ragaba taki fogu siilsila min jawahir. ¹¹Nina bi amulu le inti Dahab muziyan bi saf ta Feddah.¹²Wokit al melik geni fi serir tuo, Nardiin tai tala riha tuo. ¹³Habib tai zi shenta ta al mur al gi geni billel kulu beina sudureen tai. ¹⁴Habib tai zi mujmuaa ta zuhur ra henna al fi mazraa ta En gedi.¹⁵Yahu, inyti jemila, ya habiba tai; inu, inti jemila, ya habiba tai; eiuyin taki zi hamam.¹⁶Yahu, inta wosiem, ya habib tai, inta hilu shedid, zuhur yahu mahal ta num ta nina. ¹⁷Aawamid ta Beit ta nina min khashab al Aurz; shababik ta nina min sunuwbar.

Chapter 2

¹Ana raudat zuhur ta Sharun, Suwsana ta wediyan. Al Aaris le Aarusa. ²Habiba tai jemila beina al banat, zi suwsana beina al shuk.³Al Aarusa, Habib tai beina al shabab, zi shejera ta Mishmish(Tufah) beina ashjar ta ghaba, ana bi geni tehet dul tuo maa farah shedid, wa fawakih tuo hilu le ana. ⁴Wa howo shilu ana fi beit ta khamra, wa howo kan kati ana maa shaar ta hub. Aarusa le Aaris⁵Guwumu takum ana bi kaakat ta Zabib wa rushu takum ana bi shejera ta mishmish, ashan ana ayan bi hub. Al Aarusa le nefsa tuo ⁶Eda tu al shemal fi ras tai, wa eda tuo al yemin gi hadinu ana.⁷Biniya le Banat taniin Keli intum halifu; Ya Banat ta Ureshelim, bi qhuzllan wa aayael al fi hughul, inu intum ma bi guwumu aw sahie haib lahadi hiya biga shabaan(Timu).Aarusa le nefsa tuo ⁸Yahu dak sut ta habib tai! Asuma,, howo yahu dak gi jaa, gi nutue min jebal, gi jere min ras hujar. ⁹Habib tai zi qhazall aw zabie; Ainu, howo wagif jambu heta ta nina, gi tuwgu min shubak, gi serigu nazara min samam dak.¹⁰Habib tai wonusu wa kelim le ana,"Gum, Ya habiba tai; Ya jemila tai, Taal keli nin ruwa. ¹¹Ainu, shita biga mafi; Muturu sekiti ruwa wa intaha.¹²Zuhur bada tala fi al ardi; zaman ta nadafa wa al teur bi guna jaa, wa ta hamamat yahu dak gi asumau fi al ardi. ¹³Shejera ta Teen weldu iyal akhdar, wa Ashjar ta al karma tala zuhur; wa riha tomon al hilu tala. Gum, ya habiba tai, Ya jemila tai, wa keli nina ruwa.¹⁴v 14 Hamama tai, beina shuquq ta hujar, shuquq al sirie ta jebal al kasurur, Keli ana ainu wosa taki. keli ana asuma sut taki, Leanu sut taki hilu, wa wosa taki giyafa, (jemil). Aarus le Aaris¹⁵Amsuku Saalib le nina, Saalib al sukar al gi karabu mazarie ta karma, ashan karma ta nina biga indu zuhur.¹⁶Habib tai le ana, wa ana tuo howo yahu al Raie al farhan beina al zuhur ta Suwsan. Al Aarusa le Aaris ¹⁷Jere (Ruwa); keli inta kun zi Qhazll aw Zabie al fi ras jebal al gowi shedid

Chapter 3

¹Fi al lel fi mahal num tai ana kan mshtag le howo al ruhu tai i hibu; ana fetishu howo, lakin ana ma ligu howo.

²Ana kelim le nefsa tai, "Keli ana gum wa douwuru fi medina, fi shawarie wa aswak; ana bi fetishu howo al nefsa tai gi hibu." Ana fetishu howo, lakin ana ma ligu howo.³Al huras ligu ana zaman homon kan gi amulu herasa ta al medina. Ana asalu homon, "Hal intum ainu howo al ruhu tai gi hibu?"⁴Wa baad ana sibu homon bi shuwiya towali ana ligu al howo al ruhu tai gi hibu. ana amsuku howo wa ana ma sibu howo lahadi ana jebu howo fi Beit ta Auma tai; fi auda ta zol al kan hamil maa ana.Biniya le Banat taniin⁵Ana deer keki intum halifu, Ya Banat ta Ureshelim, bi Qhuzllan wa aayael al fi mazarie, inu intum ma bi guwumu aw tuowuru Habib lahadi hiya timu(biga shabaan).⁶Aarusa le nefsa tuo Dak shun al gi jaa zi Aamud ta dukhan, muaatar bi Mur wa Luban, maa kulu riha al hilu ta bukhur ta Tujaar?⁷Ainu, de musaada ta Suliman; Sitiin maghatileen hawili howo-Rujal al agwiya ta Israel.⁸Homon kulu mudarabeen bi seif wa indum khibra fi hajat ta harib. Ayi zol indu seif fi jambu tuo, Musalah ashan khuf ta belel.⁹Al melik Suliman le nefsa tuo kursi ta Aaraba min khashab ta lubnan.¹⁰Aamida tuo amulu min fedda; dahar tuo amulu min dahab, wa kursi tuo Aurjuwani. wa fi nus tuo kan zeinu maa hub ta Banat ta Ureshelim. Biniya le Banat ta Ureshelim¹¹Tala takum bara, Ya Banat ta Sahiyun, wa ainu takum le Melik Suliman, lebisu taj al Auma lebisu le howo fi yom ta Aaris tuo, fi yom ta farah ta gelba tuo.

Chapter 4

¹Ah, Ya jemila , Ya habiba tai, Ya jemila. eyun taki min juwa tarha taki zi Hamamteen. Shaar taki zi mujmua ta aqhnām al gi nezil le jebel ta Gilaad.²Asnan taki zi mujmua ta khurfān al gatau suof tomon wa jaa min mahal ta qhasiil. Ayi wahid indu temaniya, wa mafi wahid al khasran.³Shafaif taki zi khite al Ghurmuzi; kasma taki hilu. khudud taki zi Rumana al gi beinu nus min terha taki.⁴Ragaba taki zi Aamara ta Daud al abinu min saf ta hujaar, Aliegu fogu alfi daragat, kulu daragat ta asakier. ⁵Itniin sudur taki zi al zzubyan, Temaniya ta gazell, al gi Araie beina Suwsan.⁶Hata sabah kan jaa wa duluma bi jere, Ana bi ruwa le jebel al mur wa al luban. ⁷Inti jemila fi kulu ahwal, ya habiba tai wa mafi eab fi inti.⁸Keli nina ruwa maa inti min Lubnan; Ya Aarusa tai. keli nina ruwa min Lubnan; Taal min ras ta Amana, min ras ta shenir wa Harmon, min Aokar ta ausud, min jebal ta Aokar ta fuhud. ⁹Inti serigu gelba tai, Ya ukut tai, Ya Aarusa tai; inti serigu gelba tai, bi nazara wahid bes, bi juwahara wahid min siilsila taki.¹⁰Ma ajmal hub taki, Ya akut tai, ya Aarusa tai! Hub taki afdal bi ketier min al khamra, wa ma ahlla riha ta eatir taki min ayi ariyah. ¹¹Shafaif taki, Ya Aarusa tai, gi negit Aasiil; tehet lisan taki Aasiil wa lebin; Riha ta gumash taki zi riha ta lubnan.¹²Ya Akut tai, Ya Aarusa tai ya hadigha al mukful, Ya hadigha al mukful ya yanbuie al mukhtum. ¹³Furuie taki zi bustan ta ashjar ta Rumana al fawakih tuo azilu, wa ashjar ta Henna wa Nardiin, ¹⁴Nardiin wa kurkum, Ghalam al zarira wa Ghirfa maa kulu anuwaa ta Luban, Mur wa Al sabbar maa afdal anuwaa ta Autur kulu. ¹⁵Inti majra fi jenena, Bier ta moyo al saafi, majari al gi kubu min Lubnan. Aarusa le Aaris ¹⁶Gum, hawa ta shamal, Taal ya hawa ta junub; afuku fi jenena tai de ashan eatir tuo bi tala riha tuo al hilu de bara, ashan habib tai bi jaa fi jenena tuo wa akulu fawakih tuo al qhali.

Chapter 5

¹Ana jaa fi jenena tai, Y akut tai, Ya Aarusa tai; ana gata Mur tai maa Eatir tai. Ana akul halawa tai maa Aasiil tai; Ana ashrab khamra tai maa lebin tai Sabihat le Aaris wa Aarusa Ya ashab ta nina, Akulu; ashrab wa keli intum askar bi hub. Aarusa le nefsa tuo²Ana kan num, lakin gelba tai kan gi sahi. yahu dak sut ta habib tai gi dugu wa gi kelim, "Ya, Akut tai, Habiba tai, Hamama tai, Amena tai, fata le ana, ashan Ras tai muhlul bi Nada, shaar tai muhlul bi rutuba ta belel."³Ana agila ghumash tai; keli Ana lebisu howo tani mara? Ana kasulu kuraa tai; keli ana wakanu homon tani mara?"⁴Habib tai medi eda tuo ashan bi fata gefl ta bab, wa gelba tai dugu le howo.⁵Ana gum ashan bi fata bab le habib tai; eda tai kan gi naga mur, wa asabie tai muhlul bi mur fi magbad ta bab.⁶Ana fata bab le habib tai, lakin habib tai rejaa wa howo ruwa.gelba tai gata(karabu) zaman howo kelim. Ana fetishu howo, lakin ana ma ligu howo; Ana nadi howo, lakin howo ma rudu.⁷Huras gabilu ana fi zaman al homon amulu douwuriya tomon fi medina. homon dugu ana wa auwgu ana; Huras ta al asuwar shilu Eabaya tai min ana. Aarusa le Nusuwan ta medina⁸Ana deer keli intum halifu, Ya Banat ta Ureshelim, inu kan intum ligu habib tai-intum bi wori le howo shunu? Ana ayan bi hub. Nusuwan ta medina le Aarusa⁹Ya ajmal jemila min beina al nusuwan, Hal habib taki de afdal min habib tani? Leh habib taki ahsiin min habib tani, ashan inti bi talabu min nina halifa zi de?¹⁰¹¹Aarusa le nusuwan ta medina Habib tai gi lamaa wa ahmar, Muaalim (Mumtaz) min beina ashara - Alfi. Ras tuo dahab al safi; shaar tuo mujaeed wa asued zi qhurab.¹²Eiyun tuo zi hamamteen al gi geni jambu majari ta miyah, gi istahama bi lebin, kutu zi jawahir.¹³khudud tuo zi maratib min zuhur, gi tala raeha ta bakhur. shafaif tuo zi zahrata ta suwsana al gi nezil mur.¹⁴Eda tuo kulu dahab mursus bi jawahir; Batna tu Aaj kati bi Yaghut al azrag.¹⁵Kuraen tuo Aamida ta rukham, sabitu asas tuo maa dahab al safi; shbih tuo zi Lubnan, shab zi ashjr al Aurz.¹⁶kasma tuo ahlla min al halaweyat; howo kulu hilu. De yahu habib tai wa de yahu sabi tai, ya Banat ta Ureshelim.

Chapter 6

¹Nusuwan ta Jerusalem gi wonusu le beniya al shaaba, habib taki ruwa wen ya beniya al jemil fi nus ta nusuwan? Habib taki ruwa sawa ma inta, mara de gi wonusu le nefsa tou²Habib tai ruwa fi jenena tou, fi serir ta buhart ashan bi wa bi limu zuhur susan al fi jenena. ³Ana le habib tai, wa habib tai le ana, al gi harisu fi nus to zuhurot bi Farah. Rujul de gi wonusu le mara.⁴Inta jemila ze Tirzah, habib tai kwes ze Jerusalem. Wa mukhif. Ze jesh al shaar au lafitat tomon⁵Gilibu uyon taki bord min ana, leanu homon abula au gulubu ana, shar taki ze to Ganamayay al gi ruwa tehet jebel ta Gilead.⁶Asnan taki ze ta korufan al gi ja min mahal ta kasil. Kulu wahid indu teman wa mafi fi nus tomon al ma indu faida. ⁷Tehet ta uyon taki ze ramman al howo ze lemon ta Burtukhal al gatau fi nus, wara nejab au farha taki, rujal de gi wonusu le nefsa tou,⁸Kan fi hinak 60 melikat wa 80 jariyat wa banat al azra ketir shedid. ⁹Hamam tai al ma indu hudud, inta yahu wahid Fakhat heyah yahu beniya al wahid le umd tou. Her yahu beniya al azra ainu heyah, wa kelimu gal hiya Mubarak. Wa Kaman melikat wa jariyat ainu hiya, wa hamon Sukuru hiya. Melikat wa Jariyat kelimu,¹⁰De yohu munu al gi zahir ze sabah jemil ze gamar gi lama ze shemish, wa mukhif ze jesh al ma shaar au lafitat tomon? Rujul de gi wonusu le nefsa tou,¹¹Ana ruwa fi jenena ta joz han bi ainu wadi al akhadar wa ashan bi ainu hal karam del tala nabat wa iza kan narmman del ta zukhur, ¹²Bigah ana kan farhan zaman ana ligo nefsa tai fi ras karlo ta nas al sherifiin, asdika gi wonusu le mara. ¹³Arjah wara, arjah wara, yah mara al kamil, arjah wara, arjah wara ashan nina bi ainu le inta, mara de wonusu le asdika, lee intum gi ainu fi mara al kamil, ze jesh al gi alabu/argus fi itniin saaf.

Chapter 7

¹Rajil de wonusu le mara, kuraiin taki gi beinu jemil fi jesma taki, beniya ta amiir kuradiin/faks taki, al meyilu geni ze mujuhura geni ze sukul ta zol al rasam.²Habil ta sura ta batna taki geni ze kura al muduwir, keli khamira tou ma nagisu kulu kulu, batna taki ze de gid ta geme al limu ze jebel ma zuhur ta suson.³Itiin temaniya ta Gazelle. ⁴Raga but taki ze buruj ta aaj, uyon taki geni ze hut ta moya al fi hesh bon al fi buwaba ta batt Robbin. Anafa taki ze buruj al fi Lebanon al gi iteja le Damascus,⁵Ras taki al le inta ze Carmel: Shar al fi ras taki geni ze arjuwan al duluma. Melik gubudu Isra abit bi gefil ta shar ⁶Gudur shunu inta jemil wa gudur shunu inta mahbub Yah bib tai be Farah.⁷Tul taki ze shejera nakha wa sudur taki ze mujumua kutula ta fawaki ⁸Ana kelim inu ana deiru shejera nakhil nakhla de, ana bi amsuku Furuh tou, keli sudur taki geni ze mujumad ta Enab, wa keli reha ta anafa taki geni ze asiir ta Mush,⁹Keli hank taki geni ze Khamra al tamam gi jere dufugu adil le babib fai gi jere/ tuwali fi kasuma ta del al gi num, mara wonusu le homon,¹⁰Ana wa habib tai, wa hawo mush tak le ana, ¹¹Taal ya hahibi, keli nina ruwa bara min medina, keli nina ruwa num fi kura.¹²Keli nina gum bediri ashan bi ruwa fi ma zra ta inab keli nina ainu kan sei nabat ta inab de boda raba. Kan sei zuhurot tou tala. Wa kan sei lemon Ruman tala zuhur. Hinak ana bi wodi le inta mohaba tai.¹³Wa kan fi reha ta awrak ta nabat fi bab al nina gi geni fogo wa kulu ma anwa ta asar al ihtoru, al jedid wa al gedim, al ana khazina le inta ya habibati.

Chapter 8

¹Al mara wonusu le rajil, ana gi itmana inu inta ze aku tai, al rada sudur ta uma tai, yala biga kulu ma ana ligo inta bara, ana bi agdeir amulu gubla le inta wa ma fi zol al fi alisu ana.²Ana bi kudu inta wa bi jibu inta fi beit ta uma tai, hiya al derisu ana, ana bi wodi le inta khamra al mushakol ashan inta bi asharabu wa baad min asiir ta Farman, al mara wonusu le nefsa tou, ³Ida tou ta shamal tehet ras tai wa ida tou ta Yemin gi gubudu ana, al mara gi wonusu le mara tani,⁴Ana deiru inta keli alifu, ya beniya ta Jerusalem inu inta ma bi aridu wogifu gata, mumarsa ta amaliya al jensiya lahadi kalasu, al mara ta Jerusalem gi wonusu.⁵De nas munu yahu gi ja min sahara. Gi teki fi habib ta hiya? Ana sahi gumu inta min tehet shejera ta Muahamsh tufa. Al uma taki hamil inta fogo, wa hinak hiya weledu inta.⁶Kutu ana ze khatim fi geliba taki, ze katim fi iden taki, leanu muhaba guwi ze mutu, gera/hamas ta wodi nefsa gowi ze jahanam lahab tou gi Fejir lahab al gi wala ze nor, lahab al sukun min bagi narat kulu.⁷Moya al ketir ma bi agdeir batilu muhaba, wa la seyul bi agdeir shilu hara bard, iza kan insaan wodi kulu mumtalakat thurwa ta beit tou ashan muhaba, hadiya tou de bi alisu, akwana ta mara de hamon gi wonusu fi baad tomon,⁸Nina indu ukhut ta nina al sukir al sudur tou lisa ma tola, nina bi amulu shunu le ukhut ta nina de fi yom al kalas deiru juwzu hiya?⁹Iza kan hiya heta nina bi abinu fi hiya buruj min feda, iza kan hiya Bab, nina bi jemilu hiya bi luha fa khashob al urz, al mor gi wonusu le nefsa ta hiya.¹⁰Ana kan heta, lakin sudur tai hasa ze buruj al amulu khaadak ana fi uyon tou ze zol al gi jibu salam. Al mara gi wonusu le nefsa ta hiya¹¹Seliman kan indu karam mahal zara fi Baal hamon. Hra wodi karam le del al bi agdeir hafisu. Kulu wahid bi jibu wodi 1,000 feda ta samar de. ¹²Karam de tai wa le ana, haro fi gedam tai, 1,000 feda de le inta, Seliman wa 200 feda de le nas al gi hafisu Semar tou, al rajil wonusu le mara,¹³Intum al gi geni fi jenenat, isdika tai gi asuma le sut takum, keli ana asuma.¹⁴Al mara gi wonusu le rajil, asra ya hobibi wa kun ze Gazelle au Gazelle al sukir al fi Jubal ta Buharot.

Isaiah

Chapter 1

¹Rauya ta Ashaya jena ta Amos, al huwo ayinu be kusus Yahuza wa Urshelim, fi ayammat at Uziah, Yusam, Ahaz, wa Hazekiah, muluk ta Yahuza.²Asuma ya samawat, wa kutu bala, ya ard; lanu Yahwah wunuso: "Ana guoumu wa raba iyal, lakin umon merid did ana. ³Tor bi arufu sidi tuo, wa humar bi arufu mahal akil ta said tuo, lakin Israel ma arufu, Israel ma bi fahim."⁴Wululu! la nasn al katiin, shaab al asuru tihit be katiya, iyal ta nas al bi amulu sher, iyal al bi ishtakal be fasad! Umon sibu Yahwah, umon alisu Kudus Israel, umon guwi badun tumon min huwo.⁵Le lisa bi dugu itakum? Malu itakum bi merid ketir wan ketir? Ras kulu ayan, geliba kulu deif. ⁶Min batna kura le lahadi fi ras mafi mahal al kues; tabarat bes, wa dabarat al lisa jedid; lisa ma gufulu, nedifu, rubutu, wele aliju ma zeat.⁷Beled takum karabu; mudon takum aragu; mahal zara takum adu bi demiro gidam takum- wa karban, shilu be ajanib. ⁸Biniya ta Sahiun sibu ze rukuba fi mahal zara, ze dul fi jinena ta karma, ze medina al hawitu.⁹Kan kan ma Yahwah ta junud sibu bagi ta nina, inna kan biga ze Sodoma, wa inna shabihu Gomora.¹⁰Auma takum kelima ta Yahwah, intakun hukam ta Sodoma; asuma takum le ganoon ta Allah, intakum na ta Gomora: ¹¹"Le shunu zabaeih takum ketir le ana?" Yahwah kelim. "Ana indu kifaya min muhragat kurfan takum, wa hajat takum al semin; wa min dom ta teran takum, kurfan, wele ganamayata ana ma bi hibu."¹²kan intakum bi ja zahir gidam tai, munu yao aslau min intakum, ashan intakum bi dusu bet tai? ¹³Tani matkum jibu zabaiih al ma indu mana; bakur mukruh le ana; gamara takum al jedid wa ijtima takum ta ayammat ta Sebit- Ana ma bi rudu ijtimaat ta sher.¹⁴Ana akrahu bidaya ta shuhur takum wa ihtifalat; umon tegila le ana; Ana taban min tahamul tumon. ¹⁵Yala kan intakum bi midu idenat takum fi salawat, Ana bi dusu uyon tai min intakum; idenat takum malian ma dum.¹⁶Kasulu, wa nedifu badum takum; wasa takum sher ta amail takum min ena tai; wegif takum sher; ¹⁷alimu takum amulu kues; fetishu takum adala, amulu takum sikat adil, wedi takum adala le atimin, difa takum armala."¹⁸"Taal takum hasa, kede anina wunuso sawa," Yahwah kelim; "Hata kan kataya takum ze gurmuz, umon bi kun abiyad ze telij; hata kan umon ahmar ze dudi, umon bi kun ze sof."¹⁹Kan intakum rudu wa teii, intakum bi akulu kues ta ard de, ²⁰lakin kan intakum aba wa merid, sef bi akulu intakum," lanu kasma ta Yahwah wunuso.²¹Ke medina al amin biga zania! Hiya al kan malian be adala hiya kan malian be bir, lakin hasa hiya malian be katalin. ²²Fidda takum biga waskan, kumur takum lakbatu be moyo.²³Ruwasa takum mutmeridin wa nas al bi duru ma haramiya; ayi zol hibu rushuwa wa bi jere wara haja al majani. Umon ma bi difa atim, wele

kure ta armala ma bi wusulu gidam tumon.²⁴ Ashan kida de yao elaan ata Yahwah ta junud, al Gadir ta Israel: "Wululu le umon! Ana bi integim did adu tai, wa ana bi integim be nefsa tai did adu tai; ²⁵Ana bi gilibu iden tai did itakum, nedifu takum zagal takum be burak, wa shilu takum zagal takum kulu.²⁶ Ana bi rija guda takum ze awel, wa mushrifin takum ze bidaya; baat kida bi nadi inta medina ta bir, medina al amin."²⁷ Sahiun bi afdi huwo be adala, wa delin tuo al tub be bir. ²⁸Mutmeridin wa kuta bi demiro umon sawa, wa delin al sibu Yahwah bi mutu.²⁹ "Lanu umon bi kun indu fadiya min ashjar ta batum al intakum indu niya fugu, wa bi karabu niya takum le jinena al intakum iktar. ³⁰Lanu intakum bi kun ze batum al sibu kurufu tuo waga, wa ze jinena al ma indu moyo.³¹ Rajil al guwi bi kun ze hadid al taban, wa shukul tuo ze sharar ta nar; umon kulu bi aragu sawa, wa mafi zol bi batulu umon."

Chapter 2

¹Hajat al Ashaya jena ta Amos ayinu fi ruya, be kusus Yahuza wa Urshelim. ²Bi hasil ayamat al akir inu jebel ta bet ta Yahwah be asisu ze jebel al ali min jibal kulu, wa bi arfau uwu fuk murtafaat kulu, wa umam kulu bi jere le uwu. ³Nas ketir bi ja wa kelim, "Taal takum, kede anina ruwa fuk fi jebel ta Yahwah, le bet ta Allah ta Yagub, ashan huwo bi derisu le anina baad min sikat tuo, wa anina bi duru fi sika tuo." Lanu ganoon bi tala min Sahiun, wa kelima ta Yahwah min Urshelim. ⁴Huwo bi hakim bainu umam wa bi shilu garar le shaab ketir; umon bi dugu siuf tumon ashan bi tala alat ta zira; wa laharbat tumon bi kun manajil; ma duola bi arufa sef did duola tani, wele umon be deribu nas le harib tani mara. ⁵Bet ta Yagub, taal takum, kede anina durur fi nur ta Yahwah. ⁶Lanu inta aba shaab taki, bet ta Yagub, lanu umon malian be adat min sherik wa umon bi marisu kujur ze Falastiniin, wa umon bni selimu ida ma iyal ta ajanib. ⁷Idenat tumon malian be fidda wa dahab, mafi hudud le shukul ganiyan tumon; beled tumon kaman malian be hasin, mafi hudud le arabat tumon ta harib. ⁸Beled tumon malian be asnam; umon bi abudu haja al umon yao amulu be iden tumon, hajat al asabi tumon yao amulu. ⁹Nas bi dengir tihit, wa afrad tanin bi waga tihit; ashan mata arafa umon fuk. ¹⁰Ruwa takum le makan al hajer wa dusu takum fi wata min shukul kebir ta Yahwah wa min mejid ta azama tuo. ¹¹Arafa nefsa ta insan bi nezilu tihit, wa kibiria ta insan bi jibu tihit, wa Yahwah baru yao bi arfau fi yom dak. ¹²Lanu yom ta Yahwah ta junud bi ja did ayi zol al mutkebir wa bi arfa nefsa fuk, wa didi ayi zol al bi dala bi nezilu tihit - ¹³wa did kulu ashjar ta Lobnan al klubarin wa tuwalin, wa kaman kulun ashjar balut ta Bashan. ¹⁴Yom ta Yahwah de bi kun did kulu jibal al ali, wa did kulu murtafaat al arfau fuk, ¹⁵wa did ayi amara al tuwil, wa kulu hush al abinu guwi, ¹⁶wa did kulu sufun ta Tarshish, wa did kulu alamat ta bahar al giyafa. ¹⁷Kibiria ta insan bi nezil tihit, wa arfa nefsa ta nas bi waga tihit tihit; Yahwah barau yao bin arfau fi yom dak de. ¹⁸Asnam kulu kulu bi demiro ta kulu kulu. ¹⁹Insan bi dakulu fi hufurat ta hujar wan hufurat ta wata, min shukul kebir ta Yahwah, wa min mejid ta azama tuo, kan huwo gum ashan bi kuofu dunia. ²⁰Fi yom dak de nas bi jada bara asnam tumon ta fidda wa dahab al amulu le badun tumon ashan bi abudu- umon bi jada jada umon le jurzan wa watwat. ²¹Nas bi ruwa fi shuguk ta hujar wa hufurat ta hujar. min shukul kebir ta Yahwah wa min mejid ta azama tuo, kan huwo gum ashan bi kuofu dunia. ²²Sibu takum kutu sikah fi insan, la nefes ta haya tuo fi anafa tuo, shunu yao huwo bi kun le inta?

Chapter 3

¹Ayinu, Rabuna Yahwah bi ruwa shilu asaya wa musada tuo min Yahuza wa Urshelim: kulu daam ta rekif wa daam ta moyo, ²rujal al uzama wa rujal ta harib, gadi wa nebi, wa de al bi marisu kujur wa shek, ³rais ta kamsin wa mawatin, zol al bi arshidu nas, wa zol al indu mahara, ta sala hajat. ⁴Ana bi kutu shabab ketir ze muggedimin tumon, wa al suker yao bi hakimu umon. ⁵Nas bi ligu taab, ayi min tani, wa kulu zol biligu taab min jeran tuo; jena suker bi shitimu zol kebir, wa al mustawa tuo tihit bi wedi tahadi le de al mustawa tuo fuk. ⁶Rajil bi amsuku aku tuo fi bet ta abu tuo wa bi kelim, 'Inta indu gumah; kede inta kun hakim ta nina, wa kede mashakil de kulu kun fi iden taki.' ⁷Fi yom dak de huwo bi kure wa kelim, 'Ana bi kun shafi; Ana ma indu rekif wele gumash. Intakum ma bi kutu ana hakim ta shaab.' ⁸Lanu Urshelim dugu kura, wa Yahuza waga, ashan kalam wa amail tumon did Yahwah, bi zalanu uyon ta mejid tuo. ⁹Ayiinu ta usat tumon bi shahidu did umon; wa umon bi kabaru an katiya tumon ze Sodoma; umon ma bi dusu. Wululu le umon! Lanu umon kamilu sher le badun tumon. ¹⁰Weri takum le zol al bar bi kun kues, lanu umon bi akulu samar ta shukul tumon. ¹¹Wululu le sherir! bi kun batal ma huwo, lanu jaza ta iden tuo bi amulu le huwo. ¹²Shaab tai iyal yao bi zolomu umon, wa nuswan bi hakimu umon. Shaab nas al bi gedimu intakum wuduru intakum wa shawishu tijah ta sika takum. ¹³Yahwah wegif fuk le mukasama; huwo bi wegif ashan bi kasimu shaab. ¹⁴Yahwah bi ja be hukum did shiuk ta shaab tuo wa muggedimin tumon: "Intakum akulu min jinena; intakum nakamu min miskin le biut takum. ¹⁵Malu intakum bi assuru shaab tai wa bi atanu usat ta masakin?" De yao elaan ta Yahwah ta junud. ¹⁶Yahwah wunuso kalam de lanu banat ta Sahiun mutkebirin, umon bi durur be ragabta tumon fuk, wa bi amulu harakat be uyon tumon, bi duru be harakat tab kura, bi tala suot min duriya ta kura tumon. ¹⁷Ashan kida Rabuna bi haligu ras ta banat ta Sahiun abu sala, wa Yahwah bi zahiru fadiya tumon. ¹⁸Fi yom dak de Yahwah bi tala zinna ta jamala tumon, mukawharat, wa dafair ta ras tumon, ¹⁹halakat tumon, wa bkibeshat, ma tarhat tumon, ²⁰ta kati ras, wa silsilat tumon, wa rihat tumon, wa ahraz. ²¹Huwo bi shilu kawatim wa mukawharat ta anafa, ²²wa gumashat ta Aid, wa Ardia, wa shantat ta ida; ²³mirayat ta ida, wa manadil ta gutun, wa gitaat ta ras wa, wa gumash al umon bi lifu badn baiu. ²⁴Bidal rihat al giyafa bi kun afana; wa bida gash, habilbidal shar al munazam kues, shukul kaab; wa bidal gumash al tamam, gumash ta huzun; wa bidal jamala aragu be nar. ²⁵Rujal takum bi katulu be sef, wa rujal takum al guwin be katulu fi harib. ²⁶Abuwab ta Urshelim bi kun haznan wa bi kure; wa huwo bi kun barau bi geni fi turab.

Chapter 4

¹Fi yom dak de saba nusuwan bi amsuku rajil wahid wa bi kelim, "Anina bi akulu akil ta nina, wa bi libisu gumasat ta nina. Lakin kede anina shiliu isim taki ashan bi tala fadiya ta anina." ²Fi yom dak de fere ta Yahwah bi kun giyafa wa indu mejid, wa samar ta ard bi kun indu taam wa tamam le delin al bi naja fi Israel. ³Bi hasil inu de al sibu fi Sahiun wa de al fadulu fi Urshelim bi nadi umon mukadasin, kulu al katibu tihit ze zol al bi geni fi Urshelim. ⁴De bi hasil kan Rabuna kasulu wasaka ta banat ta Sahiun, wa nedifu doom ta Urshelim min nus tuo, be roho ta hukum wa roho ta nar al indu lehib. ⁵Yala kulu safa ta jebel wa kulu mujtamaat tuo, Yahwah bi kalagu sihab wa dukhan be nahar, wa lehib ta nar be bilel; bi kun kuta le kulu mejid. ⁶Bi kun dulu be nagar mi sakana, wa malja wa kuta min habub wa muturu.

Chapter 5

¹Kede ana guna le mahbub tai al kues, guna ta mahbub tai an jinena tuo. Mahbub tai indu jinena fi jebel al indu kusuba. ²Huwo nedifi nedifu huwo, tala hujar bara, wa zara fugu shelera karma al tamam. Huwo abinu buruj fi nus ta jinena, kaman huwo abinu fugu masar. Huwo istenna ashsn kede weled innap, lakin bes weledu innap ta gaba. ³Hasa intakum sukan ta Urshelim wa rijal ta Yahuza, kede intakum hakimu baiu Ana ma karma tai. ⁴Shunu al kan mumkin bi amulu le karma tai de aktar min kida, al ana ma amulu le huwo? Wekit ana ja ayinu kan weledu innap, malu huwo weledu innap ta gaba? ⁵Hasa ana bi weri le intakum ana bi amulu shunu le karma tai de: Ana bi agila hush tuo, Ana bi gilibu le mahal al ganamayay bi akulu fugu, Ana bi kasuru hetta tuo, wa bi dusu falata. ⁶Ana bi jibu karaba fugu, ma bi nedifu wele bi gata gatu tarf tuo. Lakin shuk wa hsaak yao bi gum fugu. Wa ana bi wedi awamir le sihab kede ma nezil muturu fugu. ⁷Ashan jinena ta Yahwah ta junud de bet ta Israel, wa Yahuza yao zara al bi farihu huwo; huwo istenna adala, lakin kan katulu; le bir, lakin kan fi kuer le musada. ⁸Wululu le delin al limu bet le bet, mahal zara le mahal zara, lahadi mafi juwa al fadulu wa intakum baru yao fadulu fi beled! ⁹Yahwah ta junud kelim le ana, biut ketir bikun faddi, biut kubarin wa giyafin, mafi fugu sukan. ¹⁰Lanu ashara faddan ta karma bes bi jibu Bath wahid, wa wahid huomar ta buzur bi jibu effa wahid. ¹¹Wululu le delin al bi gum dsaba bediri ashan bi ashrah merisa, delin al bi ashrah be bilel lahadi merisa bi sakran umon. ¹²Umon indu adongo wa rababa, wa duf wa nai, wa kumr fi terebeza ta akil tumon, lakin umon ma bi akrimu haja al Yahwah amulu wele bi ihtaram shukul ta iden tuo. ¹³Ashan kida shaab tai shilu fi sebi be adam marifa; muggedimin tumon ruwa jianin, wa nas tumon al marufin ma indu haja al umon bi ashrah. ¹⁴Ashan kida hawiya fatta niya tuo wa fatta kasma tuo kebir; yala shukul baha tumon wa jumhur tumon, wa muggedimin tumon, wa delin al murtahin mon umon, nezil fi hawiya. ¹⁵Rajil bi asuru nezilu mustawa tuo tihit, wa insan bi kun mutawadi; uyon ta nas al mutkebirin bi nezilu tihit. ¹⁶Yahwah ta junud bi arafau fi adala tuo, wa Allah al Kudus barau bi weri nefsa tuo kudus be bir tuo. ¹⁷Yala kurfan bi akulu ze umon fe mahal akulu tumon, wa fi ayi mahal al bi wedi umon fugu, wa kurfan al sukerin bi akulu ze ajanib. ¹⁸Wululu le delin al bi juru sher be hubal al ma kues. ¹⁹Wululu le delin al bi kelim, "Kede Allah istajil, kede huwo ishtakal guwam, ashan anina bi ayinu bi hsail; wa kede kutat ta de al Kudus ta Israel barau hasil, ashan anina bi arufu umon. ²⁰Wululu le delin al bi nadi haja al sher kues, wa al kues sher; al bi mesilu duluma nur, wa nur duluma; al bi mesilu haja al mur hilu, wa al hilu mur! ²¹Wululu le delin al hukama fi ina tumon, wa bi iftekir be mafaham tumon. ²²Wululu le delin al umon abtal fi ashurubu merisa, wa umon indu kibira fi lakbatu merisa al guwi; ²³delin al bi beriru sherir be kalam ta rushuwa, wa bi shilu hag ta beri! ²⁴Ashan kida ze ma lisan ta nar bi akulu gesh, wa gesh al yabis bi waga tihit fi lehib, kaman juzur tumon bi affin. wa zuhur tumon bi afugu ze gubar. De bi hasil ashan umon aba ganoon ta Yahwah Rab al junud, wa ashan umon alisu kelima ta kudus ta Israel. ²⁵Ashan kida zalan ta Yahwah walau did shaab tuo. Huwo mid iden tuo did umon wa wedi le umon iggab. Lahadi jibal kafu, wa jusas tumon biga ze wasaka fi zawaya ta sikat. Fi kulu de, zalan tuo ma rija lakin iden tuo lisa bi midu. ²⁶Huwo bi arfa alam le umam min bait, wa bi afugu sufara le delin al fi akir wata. Ayinu, umon bi ja guwam. ²⁷Mafi zol bi taban wele dugu kura min umon; mafi zol bi tala nasaan wele num. Wele gashat tumon bi fiku, wele hubal ta gizimat tumon bi gata. ²⁸Laharbat tumon seninu wa kulu daga tumon lifu jahis; kurenat ta hasin tumon ze hadid, wa kurenat at arabat tumon ta harib ze habub. ²⁹Kure tumon ze assed; umon bi kure ze iyal ta assed. Umon bi gubudu haiwan ta gaba wa bi juru bait, mafi zol al bi angizu. ³⁰Fi yom dak umon bi kure le haiwan ta gaba ze bahar bi kure. Kan ayi zol ayinu beled de, huwo bi ayinu duluma wa taab; hata nur bi kun duluma be sihab.

Chapter 6

¹Fi sena al Uzziah mutu, Ana ayinu Rabuna bi geni fi kuris; huwo kan fuk wa ali, wa taraf ta gumash tuo mala haikal. ²Fuk tuo kan fi sarafim; kulu wahid indu sitta jinah; bi kati usa tuo be itnin, wa bi kati kurenat tuo be itnin, wa bi tiri be itnin. ³Ayi wahid bi nadi tani wa bi kelim, "Kudus, kudus, kudus, de Yahwah Rab al junud! Ard kulu malian be mejid tuo." ⁴Asasat ta bab hizu min suot ta delin al kure, wa bet de kan malian be dukhan. ⁵Yala ana kelim, "Wululu le ana! ana mutu kalas lanun kasma tai nijis wa bi geni ma nas al kasmal tumon nijis, ashan uyon tai ayinu melik, Yahwah, Rab al junud!" ⁶Yala wahid min sarafim tiri le ana; be jamur ta nar fi iden tuo, al huwo shilu min mazbah. ⁷Huwo lemesu kasma tai be nar de wa kelim, "Ayin, nar de lemesu kasma taki; luoma taki shilu bara, wa katiya taki affi." ⁸Ana asuma suot Rabuna kelim, "Ana bi rasulu munu: wa munu yao bi ruwa bidal ta nina?" Yala ana kelim, "Ana yao; rasulu ana." ⁹Huwo kelim, "Ruwa wa weri le shaab de, 'Intakum bi asuma, lakin ma bi fahim; tuogu takum lakin intakum ma bi ayinu.'" ¹⁰Guwi geliba ta shaab de, wa tegilu adanat tumon, wa kutu uyon tumon amian. Ashan kede umon ma ayinu be uyon tumon, wa asuma be adanat tumon, wa fahim be gulub tumon, wa umon bi rija wa ligu shiffa." Yala ana kelim, "Rabuna lahadi miten?" Huwo juwabu, ¹¹"Wa ana kelim, 'ya rab lahadi miten?' Huwo juabu, 'Lahadi munun waga tend wa mafi nas veu, wa mafi biut wa mafi nas, wa biut waga tehet,'" ¹²wa lahadi Yahweh rasulu nas mind beit, wa kulu al ard aid fadi. ¹³"Lahadi mudon bi karabun wa bi kun mafi sukan fugu, wa biut budun nas, wa ard bi karabu, wa lahadi Yahwah bi rsulu nas bara, wa wata kulu bi sibu ta kulu kulun" ¹⁴Hata kan fadulu fugu ashara nas, lisa bi demiro; ze shejera baluta wa batma kan gatau kura tuo lisa irik tuo bi fadulu, bizira al mukadas fi fi irik tuo."

Chapter 7

¹Fi ayamata ta Ahas jena ta Yusam weled ta Uzziyah, melik ta Yahuza, Resin melik Aram, wa Fagih weled ta Ramaliah, melik ta Israel, umon ruwa lahadi Urshelim ashan bi shakila did Israel, lakin umon ma ageder gilibu. ²Jibu kabara le bet ta Dauod inu Aram tiffagu ma Afraim, Geliba tuo kafu, wa gulub ta shaab tuo hizu ze ashjar ta gaba be hawa. ³Yala Yahwah kelim le Ashaya, "Tala bara ma weled taki Shar-Yashub ashan bi gabilu ma Ahasfi nihaya ta beer al fuk, al fi sika ta mahal zara ta Gasar. ⁴Weri le huwo, 'Kutu bala taki kues, geni be hudu, mata kafu wele kede inta ma tala faif be kalam ta itnin lisan ta nar al bi tala dukhan, be zalan ta Resin wa Aram, ma Fakh weled ta Ramaliah. ⁵Aram, Afraim, ma weled ta Ramaliah katitu sher did inta; umon kelim, ⁶"Kede inina hajimu Yahuza wa kuofu hiya, wa kede dakalu hinak wa kutu melik ta nina, weled ta Tabeel." ⁷Rabuna Yahwah kelim, "Ma bi hasil; ma bi hasil, ⁸ashan ras ta Aram de Damashek, wa ras ta Damashek de Resin. Fi kamsa wa sitteen sena, Afraim be fertiku umon, wa tani ma bi kun shaab. ⁹Ras ta Afraim de Samira, wa ras ta Samira de weled ta Ramaliah. Kan intakum ma sabit guwi fi iman, be takid intakum ma bi fadulu aminin." ¹⁰"Yala Yahwah tani wunuso le Ahas, ¹¹"Asalu mujiza ta Yahwah Allah taki; asalu kan fi umug wele fi tul fuk." ¹²Lakin Ahas kelim, "Ana ma bi asalu, wele ana bi jeribu Yahwah." ¹³Yala Ashaya juwabu, "Asma takum bet ta Daoud. Uwu ma kifaya ashan shaab taki bi jeribu subur ta nas tanin? Kaman lazim kede intakum jeribu subur ta Allah tai?" ¹⁴Ashan kida Rabuna be nefsa tuo bi wedi le intakum shaab ze mujiza: Ayinu takum, mara al suker bi hamil, bi weledu weled, wa bi nadi isim tuo Immanuel. ¹⁵Huwo bi akulu zabad wa assel kan huwo arufu ana sher wa hazilu kues. ¹⁶Lanu gubal jena de bi arufu aba sher wa hazilu kues, wata al itnin muluk de inta bi kafu bi sibu karban. ¹⁷Yahwah bi jibu fugu intakum, fi shaab takum, wa fi biut ta abuhar takum ayamata al ma kues min ma Afraim sibu Yahuza-huwo bi jibu le intakum melik ta Ashur." ¹⁸Fi zaman dak Yahwah bi afugu sufara le duban al fi abiyar ta Masir al bait, wa le Duban Assel min beled ta Ashur. ¹⁹Umon kulu bi ja wa istegir fi mahalt al karabu wa fi shuguk ta hujar, wa fi kulu gabat ta shuk wa mahalat al ganamayata bi akulu fugu. ²⁰Fi zaman dak Rabuna bi haligu be mus al ajiru min gata bahar ta Farat- melik ta Ashur min ras lahadi shar ta kura; wa kaman bi shilu dikan bara. ²¹Fi yom dak insan bi raba iji ta bagara wa itnin kurfan sukerin, ²²wa ashan leben bi kun ketir al umon bi tala, huwo bi akulu zabad, lanu ayi ziol al fadulu fi beled de bi akulu zabad wa assel. ²³Fi zaman dak, bi kun fi ayi mahal al fugu alf Jafnna bi kun be alif shekel ta fidda, ma bi kun fi ayi haja bes shuk wa hasak. ²⁴Rujal bi ruwa fi sead be danga, ashan ard kulu bi kun shuk wa hasak. ²⁵Umon bi geni bait min murtafaat al kan kuraju ma turia, bait min hasak wa shuk; lakin bi kutu fi mahal al bagarat wa ganamayata bi akulu fugu.

Chapter 8

¹Yahwah kelim le ana, "Shilu luhu wa katibu fugu, 'Maher-Shalal-Hash-Baz.' ²Ana bi ashhad le ana shuhud umana, Urish al kahin, wa Zechariah weled ta Yabriiah." ³Ana ruwa le nebiya, wa hiya hamil wa weledu weled. Yala Yahwah kelim le ana, "Nadi isim tuo Maher-Shalal-Hash-Baz. ⁴Lanu gubal jena de bi arufu kure, 'Abu tai,' wa Uma tai,' shukul ganian ta Damashek wa ganima ta Samira bi shilu be melik ta Ashur." ⁵Yahwah wanusu le ana tani, ⁶"Ashan nas de aba moyo al kues ta Shiloah wa, wa farrhan be Resin wa Ramaliah, ⁷ashan kida Rabuna der jibu fugu umon moyo ta bahar, azim wa ketir, melik ta Ashur wa mejid tuo. Uwu bi ja fugu kulu wa bi wusulu mustawa al fuk. ⁸Bahar de bi ruwa gidam lahadi Yahuza, seal wa mururu ta moyo, lahadi bi wusulu le ragabta taki. De jinah ta hawa bi mala nefes ta ta beled takum, Immanuel." ⁹Gum takum ya shaab wa kasuru takum hita hita. Asuma takum, intakum kulu mahalat al bait: jahizu badun takum le harib wa kasuru takum hita hita. ¹⁰Katitu takum, lakin ma bi hasil; wedi takum awamir, lakin ma bi amulu, lanu Allah fi ma nina. ¹¹Yahwah wunuso le ana, be iden tuo guwi fugu ana, wa anziru ana kede ana ma duru fi sika ta nas de. ¹²Mata nadi fitna ayi haja al bi nadi fitna, matakum kafu haja al umon bi kafu, wa kede ma kuofu intakum. ¹³De Yahwah Rab al junud al intakum bi akrimu ze mukadas; huwo yao kede intakum kafu, wa huwo barau yao kede intakum wedi haiba. ¹⁴Huwo bi kun makdas; wa hajer al nas bi sedimu fugu,- le bet ta Israel, wa kaman bi kun sharak le shaab ta Urshelim. ¹⁵Ketirin bi dugu kura wa bi waga wa bi kasuru, wa bi gubudu umon be jabada. ¹⁶Lifu shihada tai, wa katimu ganoon, wa wedi le talamis tai. ¹⁷Ana bi istena le Yahwah al bi dusu usa tuo min bet ta Yagub; Ana bi kutu sikha tai fugu huwo. ¹⁸Ayinu ana ma awlad al Yahwah wedi le ana le ajieb wa mijizat fi Israel min Yahwah Rab al junud, al bi geni fi jebel Sahiun. ¹⁹Umon bi kelim le intakum, "Shawiru takum delin al bi wunuso ma maitin wa arwah," delin al indu shafaka wa muthamisin. Lakin hal shaab kede ma shawiru Allah? Hal kede umon shawiru maitin bidal nas al haiein? ²⁰Le ganoon wa shuhuda! kan umon ma wunuso ze de, ashan umon ma indu nur ta sabah. ²¹Umon bi mururu be wasat ta beled fugu karaba wa jian azim. Kan umon jianin, umon bin tala zalanin wa bi laano melik tumon wa Allah tumon, ze umon gairu usa tumon le fuk. ²²Umon bi tuwgu fi wata wa bi ayinu karaba, duluma, wa taab ta waja. Bi shilu umon le ard ta duluma.

Chapter 9

¹Mafi dulum bi kun le de al indu waja. Ze ma wekit al bediri amulu ihana le ard ta Zabalun wa Nafatali, lakin fi zaman al akir huwo kutu guwo mumajad, sika ta bahar, gata bahar ta Urdon, Jelil ta umam. ²Shaab al bi geni fi duluma ayinu nur azim; wa delin al ish fi dul ta mutu, nur wala le umon. ³Inta zidu umam; wa inta zidu farah tumon. Umon bi afrah gidam taki ze fi zaman ta hasad, ze ruja be afrah kan ymon bi gesimu ganima. ⁴Lanu nir ta tegila tuo, wa asaya ta kitfa tuo, wa asaya ta de la bi assuru huwo, inta berjilu ze fi yom ta Midian. ⁵Ashan ayi gizima ta zol ta harib wa gumash al lakbatu ma dum be aragu, bi kun jaz ta nar. ⁶Lanu weledu le anina jena, wa wedi le anina weled; wa hukum bi kun fi kitifa tuo; wa isim tuo bi nadi Mushir Ajib, Allah al gadir, Abu abadi, Amkir ta Salam. ⁷Mafi nihiyay le hukum ta tuo wa mafi nihaya le Salam, ze huwo bi hakim fi kuris ta Daoud, wa fi mamalaka tuo, ashan bi asisu wa bi sabitu be adala wa bir min zaman de le gidam wa lel abad. Gira ta Yahwah Rab al junud bi amulu kalam de. ⁸Rabuna rasulu kilima did Yagub, wa bi waga fi Israel. ⁹Shaab kulu bi arufu huwo, hata Afraim ma sukin ta Samira, al bi wunuso be kibiria wa arfa negfsa, ¹⁰Toob waga, lakin anina bi abinu tani be hujar al guwi; jimez gata wa anina badilu be uraz. ¹¹Ashan kida Yahwah bi gum fuk did huwo Resin, adu tuo, wa ana bi shetetu adu tuo, ¹²Aramiin fi safa sherik, wa Falastiniin fi garib. Umon bi akulu Israel be kasma muftu. Fi kulu hajat de, zalan tuo ma wasa; lakin iden tuo bi midu. ¹³¹⁴¹⁵Lisa shaab ma rija le de al durubu, wele umon bi fetisu Yahwah Rab al junud. Ashan kida Yahwah bi gata min Israel ras wa danaba, shejera ta balah wa assal, fi wahid yom. Sheak wa delin al bi fekir umon ras; wa nebi al bi terisu kizib yao danaba. ¹⁶Delin al bi wuduru shaab, wa delin bi gedimu umon de bi abulau umon. ¹⁷Ashan kida Rabuna ma bi afrah be shabab tumon wele huwo bi kun indu rahma le abuhar ma aramil tumon, min ma ayi bi bidun rabuna wa bi amulu sher, wa ayi kasma bi wunuso hajat al belid. Fi hajat de kulu, zalan tuo ma wasa; lakin iden tuo lisa bi midu. ¹⁸Sher bi aragu ze nar; bi akulu hasak wa shuk; kaman bi aragu gabat al kubar, al dukahn tuo bi gum fuk ze amuod. ¹⁹Be wasat gadab ta Rab al junud bi aragu ard, wa shaab yao bi kun jas ta nar. Mafi insan bi angizu aku tuo. ²⁰Umon bi nakamu akil be ida al yumin lakin lisa umon bi tala jian; umon bi akulu akil be iden al shuaml lakin ma bi tala shaban. Ayi wahid bi akulu laham ta jisim tuo. ²¹Manassa bi akulu Afraim, wa Afraim bi akulu Manassa; wa umon bi limu sawa wa bi hajimu Yahuza. Fi hajat de kulu, zalan tuo ma wasa; lakin iden tuo lisa bi midu.

Chapter 10

¹Wululu le delin al bi gata gedia be zulum wa kataba al bi sejilu kizib. ²Umon bi shilu hag ta miskin, wa bi nakamu hak ta nas tai al tabanin, bi zulumu atrmala, wa bi kutu atimin yao haiwan ta gaba tumon! ³Inta bi amulu shunu fi yom ta hukum kan damar ja min bait? Intakum bi jere le muno le musada, wa intakum bi sibu shukul ganian takum wen? ⁴Mafi haja fadulu, gubudu intakum fi nus ta masajin, wele intakum waga fi nus ta maitin. Fi hajat de kulu, zalan tuo ma wasa; lakin iden tuo lisa bi midu. ⁵Wululu le Ashur, asaya ta zalan tai, asya al ana bi weri beu zalan tai! ⁶Ana bi rasulu huwo beled al belitin wa le did nas al bi arfa wusiya tai. Ana bi wedi le huwo awamir kede shilu haja al karabu, wa bi shilu ferisa, wa bi dusu umon ze tiin fi sika. ⁷Lakin de haja al huwo der, wele huwo bi fekir be teriga de. Fi geliba tuo huwo der demiro wa wuduru bilad ketir. ⁸Lanu huwo kelim, "Hal ruwasa tai kulu ma muluk? ⁹Hal Kalno ma ze Karkamish? Hal Hamah ma ze Arfad? Hal Samira ma ze Dam,ashek? ¹⁰Ze ma iden tai gilibu mamlakat ta zinna, al asnam tumon kan nazim min ta Urshelim wa Samira, ¹¹bes ze ma ana amulu le Samira wa asnam tuo al ma indu faida, hal ana ma bi amulu nefsa haja le Urshelim wa le asnam tuo?" ¹²Kan Rabuna kalasau shukul tuo fi jebel Sahiun wa fi Urshelim, Ana bi wedi igab le kalam ta geliba ta melik ta Ashur al belid wa ayinu tuo ta kibiria. ¹³Lanu huwo bi kelim, "Ana bi ishtakal be hikama wa guwa tai. Ana indu faham, wa shilu hudud ta nas. Ana seregu hajat tumon al gali, wa ze tor ana jada sukan tihit. ¹⁴Iden ta gubudu, ze shabaka, shukul ganian ta umam, wa ze zol al bi limu baida ketir, Ana limu ard kulu. Mafi wahid ageder ferigu jenhen tumon wele fata kasamat tumon." ¹⁵Hal fas be kebir nefsa tuo did de al bi gata bau? Hal munshar bi kebir nfsa tuo le de la bi gata bau? Kan ze asaya bi rafa delin al bi arfa huwo, ze kashab bi arfa zol. ¹⁶Ashan kida Rabuna Yahwah ta junud bi rasulu shukul jugut le delin al sumanin; wa tihit mejid tuo bi kun fi sheme bi wala ze nar. ¹⁷Nur ta Israel bi tala nar, wa Kudus de bi kun lehib; bi aragu wa bi akulu shuk wa hasak fi yom wahid. ¹⁸Yahwah bi aragu mejid ta gabat tuo wa ta wata tuo al musmir, kulu itnin jisim wea nefsa; bi kun ze kan haya ta zol al ayan kalasu. ¹⁹Bagi ashjar ta gaba tuo bikun besit, jena dak de bi ageder iddu umon. ²⁰Fi yom dak de, bagi ta Israel, usura ta Yagub al jere, tani ma bi teki le delin al gilibu umon, lakin bi teki le Yahwah, kudus ta Israel. ²¹Bagi ta Yagub bi rija le Allah al gadir. ²²Ragmi inu shaab taki Israel, ze rumula ta taraf bahar, best bagi min umon yao bi rija. Damar alinu, ze am bir deru. ²³Ashan Yahwah Allah ta junud, bi ruwa jibu damar le wata kulu. ²⁴Ashan kida Yahwah Rab al junud kelim, "Shaab tai al bi geni fi Sahiun, ma bi kafu Ashurien. Huwo bi dugu intakum be asaya wa bi arfa asaya tuo did intakum, ze Masrien amulu. ²⁵Matakum kafu huwo, lanu le zaman guser zalan tai did intakum bi intaha, wa zalan tai bi wedi huwo le damar tuo." ²⁶Yala Yahwah ta junud jibu sut wa darba did umon ze ma huwo durubu Midianin fi hajer Gurab. Huwo bi arfa asaya tuo fugu bahar ze ma huwo amulu fi Masir. ²⁷Fi zaman dak, degila tuo arfau min kitifa takum wa nir tuo min ragabta takum, wa nir de bi kasurui be shukul semin. ²⁸Adu ja le Aias wa mururu be Majron; fi Mika,mash huwo kazinu hajat tuo. ²⁹Umon mururu be Mabar wa num fi Jabaa. Ramah kafu wa jibaa ta Shauol tefes. ³⁰Kure be sout ya biniya ta Jelim! Kutu bala, ya Lisha! Inta ya Anasus al miskin! ³¹Madmina tefes, wa sukan ta Jebim be jere le himaya. ³²Yom dak de bi wegif fi Nob wa bi hizu jisim fi jebel ta biniya ta Sahiun, jebel ta Urshelim. ³³Yao Yahwah Rab al junud bi sibu furu ta shejera weledu be guwa; shejal al atwal bi gatau bara, wa nas al mutkebirin bi nezilu umon tihit. ³⁴Huwo bi gata tihit gaba al kubarin de be fas, wa Lobnan bi waga be mejid tuo.

Chapter 11

¹Gadib bi tala min jiza Yasse, wa fere bi tala min juzur bitou bi weledu samara. ²Roho ta Yahwoh bi geni le huwo, roho ta hikma wa fihim, roho ta moshura wa guwa, roho ta maarif wa makafa ta Yahwoh. ³Farah bitou bikun makafa ta Rabuna, huwo ma bi hakimumu hasab ena bitou bi ainu, ma bi hakimumu hasab adana bitou bi asuma. ⁴Lakin, huwo bi hukumumu al maskin be adala wa bi hakimumu be ansaf le arid al mutuwade. Huwo bi durubu al arid ma al gadib ta kasma bitou, wa ma nefes ta shafaten bitou huwo bi katulu al sherir. ⁵Shokol adil bikun rubat ta sulta bitou, wa amana rubat hawli atraf bitou. ⁶Al zeib(morfain) bi genin ma koruf, wa nimir bi num ma ganamaya, Al ijil, jena ta ased wa ijil al semen, sawa. Jena suker bi sugu humon. ⁷Al bagara wa al dub bi shilu sawa, wa iyal bitomon bi num sawa. Al ased bi akulu fadalat ta dura ze bagara. ⁸Jena al bi rada bi alabu fi ufura ta debiba, wa jena al fotumu bi kutu ida bitou fi hufura ta dabaib. ⁹Humon ma bi amulu batal wa la bi demiru fi kulu jebel ta kuds bitai. Leanu arid bikun maliyan min maarafa ta Yahwoh, ze moyo bi kati bahar. ¹⁰Fi yom dak, jazar ta Yasse bi arfa raya ta shuab. Al uma bi rija le huwo, mahal ta raha bitou bikun mejid. ¹¹Fi yom dak, Rabuna bi rija midu ida bitou tani ashan bi kati bagi nas bitou al fadulu fi Ashur, Masir, Fathros, Cush, Elam, Shinar, Hamath, wa Jazair ta bahar. ¹²Huwo bi arfa fok raya ta umon wa bi limu morfudin ta Israel wa al mushtetin ta Yahuza min arba itijahad ta arid. ¹³Huwo bi shilu bara hasada ta Afraim, wa Adawa ta Yahuza bi gatau. Afraim ma bi hasidu Yahuza, wa Yahuza ma bi amulu adawa le Afraim. ¹⁴Lakin ma bi intehi ala jibal ta Filistin fi garib, wa humon ma baad bi nahabu nas ta sherik. Humon bi hajimu Adom ma moab, wa shaab ta Ammon bi tei humon. ¹⁵Yahwoh bi demiru Kalij ta bahar ta masir. Ma hawa bitou al gowi huwo bi hizu ida biotu le nahar al Farat wa bi gesimu huwo le saba mamarat, yala huwo bi agder ruwa fogo be ahziya(safingat). ¹⁶Hinak bikun fi sika al seri le bagi shaab bitou al rija min Ashur, ze kan le Israel fi ruju bitomon min arid ta Masir.

Chapter 12

¹Fi yom dak inta bi kelim. Ana bi wodi sukuran le inta ya Yahwoh. Leanu lokan inta zalan ma ana, gadab taki bi ruwa bara, wa inta bi sheja ana. ²Ainu Allah yau mukalis tai; ana bikun indu sigah wa ma bi kafu, leanu Yahwoh, nam, Yahwoh guwa bitai wa guna huwo biga mukalis tai. ³Ma farah inta bi shilu moyo min bir ta kalag. ⁴Fi yom dak inta bi kelim, wodi sukuran le Yahwoh wa nadi be isim bitou; alinu amail bitou wasat shab. Wonusu inu isim bitou azim. ⁵Guna le Yahwoh, leanu huwo amulu hajat mumajid; kede de arufu be wasit arid. ⁶Ahtif wa asrok wa ahtif le farah. Ya sukan ta Sahion, leanu kudus ta Israel azim been intum.

Chapter 13

¹Ailan min jiha ta Babil, inu Isaiah jena ta Amoz yau istelimu: ²Arfa takum alam fi jebel al fadi, Asruku le humon, Ashir be ida takum le humon ashan bi ruwa dakil abuab ta Uzama. ³Ana wodi awamir le kudus bitai, nam ana wodi rujal al gowi bitai ashan bi fetisu gabad bitai, hata del al bi iftekir be azama tai. ⁴Izaaj ta ketirin fi jibal, ze ta nas ketir! Izaaj ta shagab ta al mamalik ze uma ketir limu sawa! Yahwoh ta junud limu jesh le harib. ⁵Humon ja min bilad beid, min aksa al samawat. Huwo yau Yahwoh ma adowat bitou ta hokum. Ashan bi demiru kulu arid. ⁶Ana bikun kef, leanu yom ta Yahwoh gerib; huwo jai ma tedmir min al gadir le kulu haja. ⁷Ashan kida kulu ayadi mualak bi irteki, wa kulu gelba bi zoub. ⁸Humon bi kun mozour; waja wa azab bi shilu humon, ze mara fi gurfa ta wilada. Humon bi ainu fi istigrab fi baad bitomon; wosa bitomon bi kun multehib. ⁹Ainu yom ta Yahwoh jai ma zalan al ma indu rahmawa gadab shedid. Ashan bi kutu arid bi kun karab wa ashan bi demiru al khuta min fogo. ¹⁰Nujum ta sama wa kawakib nur bitomon ma bi tala. Shemis bi kun duluma hta min tehet, wa gamar ma bi lama be dou bitou. ¹¹Ana bi ajibu dunia le batal bitou wa al marudu le kataya bitomon. ¹²Ana bi kutu rujal ahsan be ketir min dahab al safi ashan bi kun ahsan min dahab ofir. ¹³Ashan kida ana bi kutu samwat bi hizu, wa al arid bi hizuhizu min mahal bitou, be wasit gadab al shedid ta Yahwoh ta junud, wa fi yom ta gadab bitou al shedid. ¹⁴Ze gazal al bi turudu au ze koruf al ma indu sidu, kulu zol bi rija be itijah ta shaab bitou wa bi jere le melik ta arid bitou. ¹⁵kulu zol al ligo bi katulu, wa kulu zol al gobudu bi mutu be wasit sef. ¹⁶Iyal bitomon al bi rada gata gatau fi gita gidam ena bitomon. Biyut bitomon bi nahabu wa nusuwan bitomon bi igtesibu. ¹⁷Ainu, bi ruwa hariku fok al madiin ashan bi hajimu humon al ma bi ihtam be fidah, humon ma farhanin fi dahab. ¹⁸Awtar bitomon bi durubu shabab; humon ma indu rahma fi iyal al bi rada wa humon ma bi ainu ma hiniya fi iyal. ¹⁹Biga babil muazam mamalik al muhtaram, fakir ta Chaldanin al azim, bikun ze Sodom wa Gomorrah al agilibu be wasit Allah. ²⁰Huwo ma bi kun muskun au bi geni fogo min jil le jil. Al arab ma bi kutu khama bitomon hinak, ruua ma bi kutu khorfan bitomon num hinak. ²¹Lakin haiwan ta gaba ta sahara bi num hinak. Biyot bitomon bi kun malyan min boma; wa al naam wa ganamaya ta gaba bi nutu min hinak. ²²Marfain bi kore fi fadaiya bitomon, wa banat awaa fi gusur al jemil. Zaman ta hia gerib, wa ayam ta hia ma bi kun towil.

Chapter 14

¹Yahwoh bi kun indu rahma fi Yacob; huwo bi iktar Israel tani wa bi rija humon fi dakil arid bitomon al kas. Nas al garibiin bi limu ma humon wa bi domu nufus bitomon le bet yacob. ²Al uma bi jibu humon le mahal bitomon al kas. Biga bet ta Israel bi shilu humon fi arid ta Yahwoh ze abiid rujal wa nusuwan. Humon bi sijinu del al kan gobudu humon, wa humon bikun indu sulta le del al zolomu humon. ³Fi yom dak yahwoh bi wodi le intum raha min tab takumwa muana, wa min shokol al saab al kan talabu min intum ashan bi nefizu. ⁴Intum bi wonusu kelimat ta istifzaz de diid melik ta Babil, kef al zalim wosulu le nihaya, sokol zalan al shedid ta al mutukebir intaha! ⁵Yahwoh kan kasuru asaya ta al ashrrar, gadib ta del al fi sulta. ⁶Al bi durubu shuob be gadab shedid be dun ingita, al hakimuna be gadab. Ma taab le de al kan ma gobudu. ⁷Kulu al arid fi raha wa sukut; humon bada ihtefil ma guna. ⁸Hata shejera ta suru farhan le inta ma urz ta Libnan; humon kelim, wokit inta waja, mafi zol al bi gata kashab ja tala ashan bi gata nina tehet. ⁹Hawiya min tehet musteaid ashan bi gabilu inta kan ruwa hinak. Huwo touru al mot le inta, kulu muluk ta arid, humon gom fok min karasi bitomon. Kulu mulukta uma. ¹⁰Humon kulu wonusu wa kelim le inta, inta biga tala deif ze nina. Inta biga tala ze nina. ¹¹Azama taki nezilu tehet fi hawiya ma sot ta adawat awtar taki. Morogot taki bi intesir tehet taki, wa dud bi kati inta. ¹²Kef inta waga min samaa, nigima ta nahar, jena ta saba! kef gatau inta for tehet fi wata, inta al ghaza al alddual ¹³Inta lean kelim fi geliba taki, ana tala fok le sama, ana bi arfa kursi bitai fok nujum ta Allah. Wa ana bi geni fi jebel ta ijtima. Fi awakir ta shamal. ¹⁴ana bi saeid murtafaeat fo fi sahab; ana bi kutu gisim zee mezm Rabuna al fok futu kulu. ¹⁵Biga inta hasa jadau tehet le hawiya, le tehet ta hufura. ¹⁶del al bi ainu wa humon bi kutu bala le inta. Humon bi kelim, de yau rajil al kutu arid hizuhizu, al hizu mamalik, ¹⁷Al kutu dunia biga ze sahara, al karabu mudun bitou wa ma sibu masajin bitou ashan bi ruwa le bet? ¹⁸Kulu mamalikta uma, humon kulu num tehet be kharama. Kulu wahid fi gubur bitou. ¹⁹Lakin jadau inta min gubur taki ze fere al jadau bara. Mutu kati inta ze malabis, del al mujuruhin be sef, al waga tehet hujar ta hufura. ²⁰Inta ma limu humon fi defin, leanu inta kan demir arid taki wa katulu nas taki. Iyal ta ashrrar ma bi zekiru. ²¹Jahizu mazbah taki le iyal bitou, le katiya ta abuhar bitomon, yala humon ma bi tala fok wa bimeliku al arid wa mala kulu dunia ma mudun. ²²Ana bi tala fok diid humon"- de yau aiylan ta yahwah ta junud. "Ana bi gata isim min babil. Iyal ta iyal wa ajiyal al jai" de yau ayilan ta Yahwah. ²³"Ana Kaman bi kutu hia milkiya ta buma"buam", wa le moyo ta hamamat, wa ana bi nedifu hia ma maknasa ta dammar" de yau ayilan ta Yahwah ta junud. ²⁴Yahwah ta junud kan halifu, "be taakid, ze ana gasid, biga huwo bi tala hagiga; wa ze ana kan der, biga huwo bi kun; ²⁵Ana bi kasuru ashur fi arid tai, wa ana bi dusu huwo tehet kura tai fi jibal. Yala tigila bitou bi arfau min humon wa humula bitou min ketfa bitomon." ²⁶De yau khuta al jahizu le kulu arid, wa de yau al arfau le kulu aluma. ²⁷Leanu Yahwah ta junud kan khatitu de; munu bi wogifu huwo? Ida bitou morfu, wa munu bi rija huwo wara? ²⁸Fi sena al melik Ahaz mutu aiylan de ja: ²⁹Mata kun farhan, ya kulu Filistiniin, inu gadib al durubu inta kasuru. Leanu min zuzur ta debiba bi tala dabayib, wa iyal ta iyal bitou bi kun dabayib musamam bi tiri. ³⁰Bikiria ta miskin bi sugu koruf bitomon fi mahal bitai, wa al muhtaj bi num fi aman(salam). ana bi katulu asli taki ma majaa al bi kutu bagi taki kulu bi mutu. ³¹Ana bi kun kef, ya bab; kore, ya medina intum kulu bi intah, ya Filistin. Leanu mi nahiya ta shamal dukhan ta sihab jai, wa hinak mafi al bi jere fi sufuf bitou. ³²Kef humon bi juwabu le rosul tau ma dak? "Yahwah asisu Sahion, wa shaab bitou bi ligo himaya fi hia."

Chapter 15

¹Ayilan min jiha ta moab. Hagiga, fi lel wahid arid ta moab karabu wa mudamar; hagiga fi lel wahid kir ta moab karabu wa mudamar. ²Humon ruwa fok le moabad. Shaab ta Dibon ruwa fok le mahalat al ali ashan bi kore; saririk ta moab le neba wa le medeba. Ras tomon kulu haligu fadi wa dikin tomon kulu gatau bara.³Fi shawari tomon humon libisu malabis min jilid; Fi fadayat ta bet bitomon wa fi misaha kulu wahid bi kore shedid, mala be dumu. ⁴Hashbon wa alaalah; kore shedid le musaada; sot bitomon asumau beyid lahadi yahaz. Ashan kida jiyosh ta moab kore shedid le musaada; humon rokus juwa nefsa tomon.⁵Geliba tai kore shedid ajli Moab; nas ta hiya al jere le sokar wa le Aglath shulashiyah. Humon tala fok min lulith be kore; fi sika ta horonaim; humon kore shedid le tedmir bitomon. ⁶Miyah ta nimrim karabu; hashish nashif; Al khadarawat nashif; mafi hinak aashab akdar. ⁷Thoruwa al humon wofiru wa kazinu humon shilu le wadi safsaf.⁸Kore wosulu lahadi mutgata ta Moab; surak lahadi aglaim wa beer Elim. ⁹Lanu miyah ta dimon mala min dom; Lakin ana bi jibu hata ketir le Dimon. Ased bi hajimu del al bi jere min Moab wa Kaman del al fadulu fi al arid.

Chapter 16

¹Rasulu kurfan le hakem ta Ard min salah fi sahara, le jebel ta beniya ta zion/sehiyon ²Ze tayur al mu tueiliin woduru ze beit ta ter al setetu biga banat ta moab fi kanadik ta nahar ta arnon, ³Wodi irshadad ta amulu adola. Amulu dul ze belil fi nus nahar dusu nas al muturudii mata fadihu au kashifu seir ta nas al jere, ⁴Keli homon geni fi wasat takum, nas al turudu min moob, keli inta dusu homon min nas al bataliin, leanu zulum de al gi amulu batal bi woduru min Ard, ⁵Irsh au kursi ta ahaad ta rahma bi asisu, wa wahid min beit ta Daud bi geni hinak be amana, howo bi hukum ze ma haro gi fetisu adala wag i amulu kwes. ⁶Nina asuma an kebiriya ta modb, dala tou, kebiriya tou, wa zalon tou, lakin kebiriya tou de ma indu Faida, ⁷Yala biga moab kore le moab, homon kulu kore! Haznan, inta al demiru taman ashan cakes ta Fawaki ta zabib ta kir Haresett. ⁸Leanu mahal zara ta Heshban Yabis ze kurma ta sibmah ruwasa ta umam dusu kuma al ahtaru al wosulu fi jazer wa she titu fi sahara. Inteshir lahadi kharij hudud beled, haro ruwa lahadi bahar ⁹Hagiga ana bi kore sawa ma jazer ashan kurma ta sibmah. Ana bi belu intum bi moyo end tai, ya Heshban, wa Elealeh. Leanu fi mahal zara taki ta semar ta seaf karanga wa ana kaldsu hasot tai bi Farah ¹⁰Muksut wa Farah shilu bard min sama ta shejera to bustan, biga ma fi ternima guna, au sat fi mahal zara, mafi zol al gi dusu asuru amulu khamra fi mahal al gi amulu Fogo de, leanu ana wogifu sut to zol al gi dusu amulu de, ¹¹Yala biga kore ta geliba tai ze oud au Guitar ashan Moab, wa batna tai ashan kir Haresett. ¹²Fi zaman al moab libisu zahar nefsa tou fi mahal al murtefe al fok wa dokalu fi heikal tou ashan bi seli, salawat tou ma bi kun indu Faida, ¹³De kalam al Rabuna kan wonusu an Moab. ¹⁴Tani mara Rabuna gi wonusu, fi Khilal tala ta sena, me jid ta Moab bi woduru, hata bi kulu nas tou al ketir de, wa al bi Fadulu al bagiyyin bi kun besit wa ma indu Faida.

Chapter 17

¹Ilan Kabara an Damascus, “asbit, ja zaman ashan bi talalu Damascus bara min medina, wa betala medina al waga. ²Bi sibu mudun ta Aroer. Medina bi kun mahal ta num ta tuyur wa mafi zol bi khofu homon ³Mudun al ta defa bi kun mofi Ephraim, mamlaka al min Damascus. Wa begiya ta Aram homon bi kun ze mejid ta nas ta Israel de Yahu kabara ta Rab al junud. ⁴Fi yam dak mejid ta Yacoub bi tala deyef wa jesim tou al semin de bi tala deyef ⁵De bi kun ze kan muzary gi limu dura, wa iden tou gi legetu ras Dura, de bi kun ze gi limu Dura min wodi ta Rephaim. ⁶Kulu hajat al limu de bi Fadulu, ala kulu hal, de ze zaman al shejera ta Zetun gi hezu, itniin au talata zetun al fok fi Fere ta Shejera, arba au khamisa al fi furu ta shejera al fok al musmir de yahu kabara al min Rabuna, Allah ta Israel, ⁷Fi yom dak insaan bi ainu le Rabuna al Khalagu homon, wa uyon tomon bi ainu le kudus ta Israel, ⁸Homon ma bi ainu le mazbaha, al homon yahu sala bi iden tomon, wala homon bi ainu fi haja al iden/dufur tomon sala, al haro amud ta asherah au sura ta shemish. ⁹Fi yom dak mudun tomon al guwi bi geni ze ashjar ta khashob al sibu fi jubal al tehet, wa fok al kan sibu ashan iyal ta Israel wa al bi kun kar bon, ¹⁰Leanu intum, wa inta alisu wa ma zekiru guwa taki, yala inta bi zara mahal zara bi Farah, wa bi tola furu ta kurma, iselimu min gurba. ¹¹Fi yom al inta zara wa hawiitu wa kuruju. Buzur bezor taki bi raba lakin hasad bi Fashal fi yom ta karisa wa huzun al bidun rajo, ¹²Musiba! Taab le nas ketir, sut ta izaaj de ze sut ta bahar, wa jere au sura ta jere ta nas al gi jere ze moyo al ketir! ¹³Sut ta kore ta nas/shaab bi kun ze jere au sura ta moyo al ketir, lakin haro bi wobikhu homon, wa homon bi jere, bi turudu homon gedom ta hawa zegesh al fi ras jebal, ze ashaab al lefu दौरा gedam hawa, ¹⁴Fi mesa, ainu, kafu, gubal sabah homonbi ruwa! De nesib/ujra ta nas du del al gi seregu nina, ujura ta del al homon seregu nina.

Chapter 18

¹Taab le Ard al ajniha tou khaffif, al fi nahor ta Cush ²Al gi rasulu nas fi bahar wa fi mara kib al min Berdi fi ras moya, amsi ya intum murasiliin al al seriin, le shaab al tuwaliinn wa kwesiin, le nas al gi kafu beyed wa gerib. Shaab al guwi wa dusu tehet, al Ard tomon gesimu bi bahar³Ya intum nas kulu al gi geni fi duniya wa intum al gi geni fi Ard. Fi zaman al alama kan arfau fi jebal intum bi ainu wa fi zaman al afuku buruji intum bi asuma,⁴De yahu kalam al Rabuna kelimu le ana, ana bi ainu biraha min beit tai, ze moya al sukun fi dow ta shemish, ze nada ta sehab al fi sakana ta hasad, ⁵Gubal hasad, fi zaman al zuhur kalas waga, wa kasab ta zuhur biga sabit fi kurma, haro bi gata furu bi manjel wa haro bi gata tehet wa bi shelu bara al furu al munteshir de,⁶Bi sibu homon le teyur ta jubal wa le haiwanat ta Ard. Teyur bi ja fogo fi zaman ta seaf/karanga wa kulu haiwanat ta Ard bi ja fogo fi zaman ta sheta ⁷Wa fi yom dak bi wodi hadiya le Rab al Junud min shaab/nas al tuwaliin wol kwesiin, min nas al gi kafu min beyid wa gerib, shaab al gowi wa dusu tehet, al Ard tomon gesimu bi anhur, le mahal ta isem ta Rob al Junud, le jebel Sehiyon.

Chapter 19

¹Elan kabara an Mesir, ainu, Rabuna arka bi sehab al seri wa gi ja le Mesir, asnam/authan ta mesir hezu arjef gedam haro tau, wa gulub ta Mesiriin karobu bi min juwa, ²Ana bi hariku Mesiriin did Mesiriin, kulu wahid bi haribu did aku tou, wa kulu wahid did jerna tou, medina bi kun did medina, wa mamlaka did mamlaka, ³Roho ta Mesir bi kun deaf min dakil, ana bi demiru mushtushar tou, hata kan homon asalu asnam tomon, arwah ta nas al mutu, nas al fi nus wan as al gi arufu, ⁴Ana bi wodi Mesiriin fi iden ta reis al saab, wa melik al guwi yahu bi hukum homon, de yahu Elan kabara ta Rabuna Allah Rab al Junud, ⁵Moya ta bahar bi Yabis wa nahar bi Yabis wa ma bi kun indu yoya ⁶Anhur bi tala batal, jadawill ta moya al gi jere ta Mesir bi nagis wa bi Yabis shejerat al gi raba fi juw moya wa alamat bi kun mafi, ⁷Shejerat al fi neel al fi tarof neel wa kulu buzur terab al zarau fi mahal zara al neel bi tala al shon, bi ta lou bara, wa bi kun mafi. ⁸Al sayaadiin bi kore wa bi kun haznaniin wa kulu del al gi jada shabaka fi neel bi kore, wa del al gi jada shobaka fi moya bi kun haznaniin ⁹Omal al gi meshetu hubal ta gumush ta katan wa del al gi khitu gumush bi tala deyef ¹⁰Omal ta khitu gumush al ta Mesir bi demiru, kulu del al ajeru ashan bi istakal homon bi tala hazaniin fi nufus tomon, ¹¹Ruwasa ta Zodr belidiin tamamen. Irshad ta Mush to shoriin ta Pharaoh biga ma indu Faida, kef inta bi kelimu le Pharaun ana jena ta rujal al hakim jena ta muluk al gedim? ¹²Biga wenu rujal al hukama taki de? Keli homon kelim le inta wa wori haja al Rab al junud khatitu le Mesir, ¹³Ruwasa ta zodn biga tala belitiin, ruwasa ta Memphis kobasu, homon sibu nas ta Mesir wodoru al haro yahu hajer zawiya ta gabail tou. ¹⁴Rabuna lakbatu roho ta kharaba fi wasat ta hiya, wa homon wodoru Mesir fi kulu hajat al hiya gi amulu, ze zol al sakaran mustagarab be turas tou, ¹⁵Mafi ai zol al bi agdeir amulu le Mesir, wele ras du danobol, fere ta nakhla au kasab, ¹⁶Fi yom dak, Mesiriin bi kun ze nasawin, homon bi rejef min kafu leanu Rab junud medu ida tou al haro arfa le homon. ¹⁷Ard ta Judah bi tala sabab ta kafu le Mesir, kulu ma ia zol zekiru homon an hiya homon bi kafu, ashan khufa ta Rabuna, al haro khatitu did homon. ¹⁸Fi yom dak bi kun khomsa mudun fi Ard ta Mesir al gi wonusu luga ta Canaan wa halifa ta wola le Rabuna au Rob al Junud. Wahid min mudun del bi nadi medina ta Shemish ¹⁹Fi yom dak bi kun fi mazbaha ta Rabuna fi wasat Ard Mesir, wa amud ta hajer fi Hudud le Rabuna, ²⁰De bi kun alama wa shuhud le Rab al junud fi Ard Mesir, fi zaman al kan homon kore le Rabuna ashan taab, howo bi rasulu le homon mukhlis wa zol al bi defa homon, wa howo bi kalisu homon, ²¹Biga bi arufu Rabuna fi Mesir, wa Mesiriin bi arufu Rabuna fi yom dak. Homon bi gedimu zebiha wa tegdima wa bi amulu woud le Rabuna wa bi kamilu, ²²Rabuna bi dugu Mesir, bi dugu, wa bi aliju, homon bi reja le Rabuna, haro bi asuma sala wat tomon, wa bi aliju homon. ²³Fi yom dak bi kan fi sika min Mesir le Assyira, wa Assyrian bi ja le Mesir, wa Mesiriin le suriya wa Mesiriin bi abidu ma suriin ²⁴Fi yom dak, Israel bi kun nemra talata ma Mesir wa suriya. Barakat bi kun fi wasat ta Ard. ²⁵Rab al junud bi bariku homon wa bi kelim, Baraka le nas shaab tai ta Mesir, suriyiin nas al ana sala bi iden tai, wa Israel al homon warisa tai.

Chapter 20

¹Fi sena al Tartan ja le Ashdod, fi zaman al melik ta Assyria rasulu haro, haro haribu did Ashdod wa amsuku Haro, ²Fi zaman dak Rabuna wonusu bi wasat Ashaiya jena ta Amoz wa kelimu, amsi wa akgila gumash taki al ta jilid min sulba/dusu taki wa akgila/silu jezma taki bara min kuraiin/rejil taki, wa bel hagiga Haro amulu, Haro duwru ariyan wa hafiyan, ³Rabuna kelimu bes ze ma khadan tai Ashaiya duwuru ariyan wa hafiyan le mudad talata sena, de alama wa kabara al ajeeb le Maesir wa Cush ⁴Be nefsa teriga melik ta Assyria bi gedimu asra masajiin ta Mesir wa Mugteribiin ta Cush al shaab wa al ajuz ariyan wa hafiyan. Wa jobat fadi, ta fadiya ta Mesir, ⁵Bi khufu homon wa homon bi kun khajlaniin, leanu Cush yahu raja tomon, wa Mesir yahu mejid tomon, ⁶Nas al gi geni fi sawahil de bi kelimu yom dak, bel hagiga de yahu kan massdara raja ta nina, al nina bi jere ashan musaada min melik ta Assyria, wa hasa, nina bi tefes keef?

Chapter 21

¹Elaan an sahara be taraf bahar. Ze habub al bi masa min junub wa bi ja mururu be sahara, min beled al saab.

²Ruya al saab weri le ana: zol ta malia bi seregu, wa de al bi demiro bi demiro. Ruwa wa hajimu, ya Elam; hawitu ya Maadi; Ana bi wegifu kulu kure tuo.³Ashan kida suluba tai malu be waja; waja ze waja ta mara al der weledu bi waja jisim tai kulu; Dengiru ras tai tihit be kalam al ana asuma; karabu geliba tai be haja al ana ayinu. ⁴Geliba tai wuduru; hizu ana ma kuf. Niya tai kan fi nur ta bilel, lakin bi jibu le ana kuf.⁵Umon jahisu terebeza, umon kutu huras wa umon bi akulu wa ashurubu; gum takum, ya ruwasa, masa takum turs takum be zeat.⁶De yao haja al Rabuna kelim le ana, "Ruwa takum, kutu takum gafir; kede kabaro haja al huwo bi ayinu. ⁷Kan huwo ayinu arabat ta harib, itnin min rujal ta hasin, nas fi ras hamir, wa nas fi ras jimal, yala kede huwo kutu bala wa ena tuo kede kun faddi."⁸Kafir de bi kure, "Rabuna, fi ras mahal al huwo bi harisu fugu Ana bi wegif yom kulu, kulu yom, wa fi shukul tai ana bi wegif bilel kulu." ⁹Hini arabia ta harib ja ma itnin rujal fi hassin. Huwo bi kure, "Babil waga, waga, wa kulu asnam ta rabunat tuo bi kasuru fi wata."¹⁰Gurbal ma gemeh tai, iyal ta degig gemeh tai! Haja al ana asuma min Yahwah Rabuna ta jesh, Allah ta Israel, Ana alinu le intakum.¹¹Elaan an Adum. Wahid kure le ana min Seir, "Ya Gafir, shunu yao fadulu min bilel? Ya Gafir, shunu yao fadulu min bilel?" ¹²Gafir de kelim, "Sabah bi ja wa kaman bilel. Kan inta der asalu, yala asalu; wa rija tani mara."¹³Elaan an Arabia. Fi sahara ta bilad ta Arab inta bi num hinak bilel, inta ya mujmuwa ta Dadaniin. ¹⁴Jibu moyo le atshanin; sukan ta ard timah, limu takum ma de al bi tefes be rekif. ¹⁵Ashan umon tefes min sef, min gidam ta sef al juru bara, wa min gidam ta danga al shiddu kues, wa min saab ta harib.¹⁶Lanu de haja al Rabuna kelim le ana, "Fi sena wahid, ze amil al bi ajuru le sena wahid bi ayinu, kulu mejid ta Saidar bi kalasu. ¹⁷Bes besit min min dangat, muharibin ta Saidar bi fadulu," ashan Yahwah, Allah ta Israel, wunuso.

Chapter 22

¹Elaan min wadi ta ruya: Saba shunu al intakum kulu ruwa fuk fi ras juwa? ²Hal ashan intakum bi asuma medina malian be ezaaj, medina malian ma zahama? Meatin taki ma katulu umon be sef, wa umon ma mutu fi harib. ³Kulu hukam taki jere sawa, lakin gubudu umon budun danga; umon kulu gubudu sawa, hata umon jere barau barau. ⁴Ashan kida Ana kelim, "Matakum ayinun le Ana, Ana bi kure be marara; Matkum hawil azzi ana be kalam ta damar ta biniya ta shaab tai." ⁵Lanu fi yom ta Yahwah ta jesh ta fuoda, wa dusu nas wa kuf, fi wadi ta Ruya, kasuru hiyat, wa nas bi kure le jibal. ⁶Elam arfa kis ta danga, ma markibat ta harib wa rujal be hassin, wa Gir zahiru turs. ⁷Bi hasil inu wadi taki ta markibat bi kun malian ma markibat, wa rujal ta hassin bi shilu mahalat tumon fi bab. ⁸Huwo shilu himaya ta Yahuza; wa intakum bi ayinu fi yom dak de silahat al fi Gasir ta gaba. ⁹Intakum ayinu shuguk ta medina ta Daoud, umon biga ketir, wa intakum limu moyo ta biir al tihit. ¹⁰Intakum iddu biut ta Urshelim, wa intakum kasuru tihit al bi guwa hetta. ¹¹Intakum amulu kandak bainu itnin hetta min moyo ta biir al gedim. Lakin intakum ma kutu bala le alama ta medina, al amulu zaman tuwil wara. ¹²Yahwah Rabuna ta jesh fi yom dak de bi nadi kure, huzon, haligu ras, wa libisu gumash ta huzun. ¹³Lakin ayinu, ihtifal wa farah, katulu abugar wa daba kurfan, akulu laham wa ashurubu merisa; kede anina akulu wa ashurubu, lanu bukura anina bi mutu. ¹⁴De kan wunuso fi adana tai be Yahwah Rabuna ta jesh: "Be takid sher de ma bi afi intakum, hata kan intakum mutu," Yahwah Rabuna ta jesh kelim. ¹⁵Yahwah Rabuna ta jesh, kelim kida, "Ruwa takum le Shabna, al musoul min bet ta melik, wa kelim, ¹⁶Inta bi amulu shunu hini wa munu wedi le inta izin ashan bi afura magbir le badun taki, inta al bi afura gubur fuk wa kasuru kasuru le nefsa mahal geni fi mahal al hajer?" ¹⁷Ayinun Yahwah der jada inta, rajil al azim, der jadu inta tihit; huwo be amsuku inta guwi. ¹⁸Be takid huwo bi lifu inta gulung gulung, wa bi jada inta ze kura le al atraf tuo wassi. Inta bi mutu hinak, wa markibat taki al azim bi fadulu hinak; inta bi kun faddiya ta bet ta said taki! ¹⁹"Ana bi nezil inta min wezifa taki wa bi truju inta min mahal taki. Bi juru inta tihit. ²⁰Bi hasil fi yom dak de Ana bi nadi kadam tai Aliakim weled ta Hilkiah. ²¹Ana bi libisu huwo be gumash taki wa bi libisu le huwo gash taki, wa bi hawilu sultan le iden tuo. Huwo bi kun abu le sukan ta Urshelim wa le bet Yahuza. ²²Ana bi kutu muftah ta bet ta daoud fi kitifa tuo ; huwo bi fatta, wamafi zol bi gufulu; huwo bi gufulu wa mafi zol bi fataat. ²³Ana bi sabitu huwo, ze witid fi mahal al amin, wa huwo bi kun kurisi ta mejid le bet ta abu tuo. ²⁴Umon bi aligu fugu huwo kulu mejid ta bet ta abu tuo, jiel wa iyal, ayi iliba suker min kubaya le jak. ²⁵Fi yom dak, de yao elaan ta Yahwah Rabuna ta jesh- witid al sabitu fi mahal al amin de bi agila, wa bi kasuru, wa bi waga, wa tegil tuo bi shilu bara- lanu Yahwah wunuso.

Chapter 23

¹Elaan an Sour: Lifu lifu sambala, ya sufun ta Tarshish; lanu mafi bet wele madkal; min ard ta Ketim zahiru le umon. ²Askut takum, intakum sukan ta taraf bahar; tujar ta Saidon, al bi sfir be sika ta bahar, mala inta. ³Fi ras moyo al ketir kan fi gemeh ta Shihor, hasad ta nil yao kan intaj tuo; wa biga tijar ta umam. ⁴Kede faddiya gubudu inta ya Saidon; bahar wunuso, al azim ta bahar de. Huwo kelim, "Ana ma ligu waja wele weledu, wele Ana raba shabab wele raba banat." ⁵Wekit kanbara wusulo fi Masir, umon bi tala azalanin be kalam ta Sour. ⁶Mururu takum le Tarshish; kure takum ya sukan ta gata bahar. ⁷Hal de hasil le intakum, medina al murtah, al asili tuo min ayam ta zaman, al kura tuo shilu huwo bait ashan bi geni fi beled ta ajanib? ⁸Munu yao katitu did Sour, de al bi wedi Akalil, al tujar tuo ruwasa, al tujarin tuo akram nsa fi dunia? ⁹Yahwah Rabuna ta jesh katitu ashan ma bi akrimu kibiria tuo wa mejid tuo kulu, ashan bi fadihu kulu delin al indu karama fi ard. ¹⁰Mururu fi beled taki ze Nil, ya biniya ta Tarshish. Biga mafi suk fi Sour. ¹¹Yahwah midu iden tuo fi ras bahar, wa huwo hizu mamalik; huwo wedi awamir be kusus ta Kanaan, ashan bi demiro mudon tuo al kubar. ¹²Huwo kelim, "Inta ma afrah tani, inta al bi intehik huguk ta azra biniya ta Saidon; guma, mururu le Ketim; lakin wele inta biligu raha hinak." ¹³Yao ard ta Kaldaniin. Shaab de biga mafi; Ashuriin amulu huwo sahara le haiwanat ta gaba. Umon abinu abraj tumon; umon demiro mudon tuo; umon sibu biga kuom ta turab. ¹⁴Kure tkum, intakum sufun ta Tarshish; lanu mahal dusu takum demiro. ¹⁵Fi yom dak bi nisitu Sour le sebein sena, ze fi ayamat ta melik. Baad nihaya ta sebein sena bi hasil fi Sour haja ze al hasil fi guna ta zaniya. ¹⁶Shilu gesh, ruwa ya medina, inta ya zaniya al nisitu; dugu kues guna gunat ketir, ashan bi zekiru. ¹⁷Bi hasil baad sebein sena de, Yahwah bi saidu Sour, wa hiya bi bada ligu gurush tani be shukul zinna tuo, wa hiya be wedi kidima tuo le mamalik ta ard kulu. ¹⁸Dakli wa faidu tuo mukasas le Yahwah. Ma bi limu fi makzan wele fi maliya, lanu faida tuo de bi wedi le delin al bi ish fi gidam ta Yahwah wa bi istakdimu ashan bi jibu akil ketir le umon ashan umon bi kun indu ahsen nu ta gumash.

Chapter 24

¹Ayinu, Yahwah bi ruwa faddi ard, wa sibu faddi, wa bi tarihu ras ta ard, wa bi shetetu sukan tuo. ²Wa shaab bi kun, kaman kahana; ze le abeed, kaman ma said tuo; ze zol al bi ishteri, kaman le zol al bi tebiu; ze zol al bi wedi dain, sawa ma zol al bi dainu; ze de al bi wedi be faida, kaman le de al bi shilu be faida. ³Ard bi faddi kulu wa bi nakamu; lanu Yahwah wunuso kilima de. ⁴Ard bi nashif wa yabis, ard kure wa geliba rumon kubu, Nas ta kebir nefsa mutu. ⁵Ard nejis be sukan tuo lanu umon kasuru gawanin, kasuru nizam, wa ahad al abadi. ⁶Ashan kida lanna bi abula ard, wa sukan tuo al ligu be katiya. Suka ta ard bi aragu, wa nas besit yao bi sibu. ⁷Merisa al jedid bi yabis, shejera ta karma bi yabis, min kulu gulub al farhanin. ⁸Sout ta farah wegif, wa juta ta delin al bi afrah; farah ta gesh wegif. ⁹Umon tani ma bi ashurub merisa wele bi guna, wa maskar bi kun mur le delin al bi ashurubu. ¹⁰Demiro gariya ta karabu; ayi bet faddi gufulu. ¹¹Fi kure kure fi sikat be sabab ta merisa; farah kulu tala duluma, farah ta ard wuduru. ¹²Sibu karaba bes fi medina, wa abuwab kasuru kuom kuom. ¹³Ashan de haja al bi ruwa hasil fi ard kulu fi nus ta umam, ze kan shejera zaiton dugu, ze bagi kan hasad ta inap kalasu. ¹⁴Umon bi arfa sout asuwat tumon wa kure ta ahukul kebir ta Yahwah, wa bi kure min bahar be farah. ¹⁵Ashan kida fi sherik bi meidu Yahwah, wa kede wedi mejid min jazair ta bihar min bahar bi wedi mejid le isim ta Yahwah, Allah ta Israel. ¹⁶Min abaat juzu ta ard anina asuma gunat, "Mejid le de al bar!" Lakin ana kelim, "Ana karabu, Ana karabu, lanna la ana! Nas ta daraib seregu; nam, nas ta daraib seregu." ¹⁷Kuf, hufura, wa sharak fi ras takum, ya sukan ta ard. ¹⁸De al bi naja min sout ta takwif bi waga fi beer, wa de al bi tala bara min nus ta beer bi gubudu be sharak. Shubabik ta samawat bi fattau, wa asas ta ard bi hizu. ¹⁹Ard bi demiro ta kulu kulu, ard shegegu; wa bi hizu be guwa. ²⁰Ard bi duru ze zol al sakaran bi hizu hizu ze rukuba. Katiya tuo bi kun degil fugu huwo wa bi waga ma bi gum ta kulu kulu. ²¹Fi yom dak de Yahwah bi wedi igab junud ta sama min samawat, wa muluk ta ard min ard. ²²Umon bi limu sawa, masjin fi hufura, wa bi gufulu umon fi sijin; wa baat ayammat ketir bi agibu umon. ²³Yala fadiya bi gubudu gamara, wa shemish bi kafu, lanu Yahwah Rabuna ta jesh bi hukum fi jebel Sahiun wa fi Urshelim, wa gidam ta shiuk tuo fi mejid.

Chapter 25

¹Yahwah, inta Allah tai; Ana bi arfa inta, Ana bi sabihu isim taki; ashan inta amulu hajat ajeeb, hajat al katitu min bediri, fi amana kamil. ²Lanu inta kutu medina biga kuom, medina al guwi, karabu, wa guwa ta ajanib mafi fi ayi medina. ³Ashan kida shaab guwi bi mejidu inta; wa medina ta umam guwiin bi kafu inta. ⁴Ashan inta yao kan mahal ta aman le de al miskin, dulu le de al muhtaj fi zuruf tuo- dulu min habub wa dul mi sakana. Kan nefs ta delin al guwin biga ze habub al did hetta, ⁵wa ze sakana fi wata al yabis, inta bi baridu ezaaj ta ajanib, ze sakana bi baridu be dul ta sihab, ashan guna ta de al guwi bi juwabu. ⁶Fi jebel de Yahwah Rabuna ta junud bi amulu Aid ta hajat al semin le shaab kulu, min iktiar ta kumur, ta laham tamam, aid ta kumur al afdal. ⁷Huwo bi demiro fi jebel de kuta al fi ras ta umam kulu. ⁸Huwo bi abula mutu lel abad, Rabuna Yahwah bi masa moyo ena min kulu usat; wa bi shilu aar ta shaab min ard kulu, Lanu Yahwah wunuso. ⁹Bi wunuso fi yom dak, "De Allah ta nina; anina istena huwo, wa huwo bi kalisu nina. De Yahwah; anina istena huwo, anina bi tala murtah wa bi afrah fi kulasa tuo." ¹⁰Ashan iden ta Yahwah bi nezil fi ras jebel de; wa Maob bi dusu tihit fi mahal tuo, ze bi dusu tebin fi moyo ta zibala. ¹¹Umon bi midu idenat tumon fi nus tuo, ze zol al bi huom bi fatta idenat tuo le huom. Lakin Yahwah bi nezilu kibiria tumon fi kutat ta muhara ta idenat tumon. ¹²Hiyat takum kubar wa tuwalin huwo bi nezilu tihit fi wata, le turab.

Chapter 26

¹Fi yom dak, guna de bi gunau fi ard ta Yahuza: Anina indu medina al guwi; Allah kalisu hiyat tuo. ²Fatta takum abwab, ashan umma al mukadas al bi hafiso amana bi dakalu. ³Muk al fi fugu inta, inta bi hafiso huwo be salam kamil, lanu huwo kutu sikha fugu inta. ⁴Kutu sikha fi Yahwah lel abad; lanu fi Yah, Yahwah, sakra lel abad. ⁵Lanu huwo bi nezilu delin al bi ish be kibiriya; mudon al guwi, huwo ksuru tihit, huwo bi kasuru tihit fi turab; huwo bi sawi sawa ma turab. ⁶Bi dusu tihit be kura ta masakin wa kura ta nas al muhtajin. ⁷Sika ta zol al bar adil, inta al bar de; inta amulu sika ta zol al bar nedif. ⁸Nam fi sika ta hukum taki, Yahwah, anina bi istena inta; isim wa suma taki de yao niya ta nina. ⁹Ana fetisu inta be bilel; nam, roho tai juwa ana gfetisu inta kalis. Lanu kan hukum taki ja fi dunia, sukan ta alam arufu an bir. ¹⁰Kede zahiru rahama le sherir, lakin huwo ma bi alimu shukul bir. Fi ard ta mustegimin huwo bi amulu sher wa ma bi ayinu shukul kebir ta Yahwah. ¹¹Yahwah, iden taki murfu fuk, lakin umon ma bi lahisu. Lakin umon bi ja ayinu gira taki le shaab wa bi kutu umon fi faddiya, lanu nar ta adu taki bi akulu umon. ¹²Yahwah, inta bi jibu salam le nina; wa hagiga inta timu le anina shukul ta nina kulu. ¹³Yahwah Allah ta nina, fi asiyad tanin hakim anina; lakin anina bi sabihu isim taki barau. ¹⁴Umon maitin, umon ma bi ish tani; umon afin, umon ma bi gum. Hagiga, inta ja le hukum wa demiro umon, wa sibu ayi zikira tumon mutu. ¹⁵Inta zidu umam, Yahwah, inta zidu umam; akrimu inta; inta wasiu hudud ta ard kulu. ¹⁶Yahwah, fi mashakil umon bi ayinu le inta; umon bi ham ham fi salawat kan tadib taki fugu umon. ¹⁷Ze mara al hamil al gerib ma zaman tuo ta weledu, kan hiya biga fi waja wa bi kure fi waja, anina kan gidam taki ze de, ya Rabuna. ¹⁸Anina kan hamlanin, anina kan fi waja, lakin bi bainu kaanu anina weledu hawa. Anina ma jibu kulasa le ard, wa sukan ta alam ma waga. ¹⁹Maitin taki bi ish; jisim tumon al mait bi gum. Gum wa guna le farah, inta al bi geni fi turab; lanu nada taki de nada ta nur, wa ard bi tala maitin tuo. ²⁰Ruwatakum, shaab tai, dakalu takum fi juwat takum wa gufulu abuwab takum wara takum; dusu takum le fetera besid, lahadi kan gadab de bi mururu. ²¹Ashan Yahwah kalas der tala min mahal tuo ashan bi hukum sukan ta ard le sher tumon; ard bi fatta dum al huwo kubu, wa wele bi kati maitin tuo.

Chapter 27

¹Fi yom dak Yahwah bi agibu Luyasan debiba al tefes de be sef tuo al saab, al azi wa guwi, Luyasab debiba al bi gairu shikil, wa huwo bi katulu tinin al fi fi bahar. ²Fi yom dak; guna takum le karma al deru, guna tuo. ³"Ana Yahwah, ana yao bi hami huwo; Ana bi kubu fugu moyo kulu zaman. Ana bi harisu huwo bilel wa nahar ashan mafi zol bi augu huwo. ⁴Ana ma zalan, Oh, wele kan fi hasak wa shuk! Fi harib ana bi duru did umon; ana bi haragu umon sawa; ⁵ele kan umon nakamu himaya tai wa amulu salam ma ana; kede umon amulu salam ma ana. ⁶Fi yom al bi ja de, Yagub bi asisu juzur; Israel bi tala zuhur; wa umon bi mala wata be samar." ⁷Hal Yahwah hajimu Yagub wa Israe ze huwo hajimu umam delin al hajimu umon? Hal katulu Yagub wa Israel ze dabau ta umam al umon katulu? ⁸Be nefsa teriga ta tadib taki, inta turuju Yagub wa Israel, huwo turuju umon bara be hawa ta nefes tuo fi yom ta riyah ta sherik. ⁹Be nefsa teriga, sher ta Yagub bi masau, lanu de yao bi kun simar al kamil ta shilu katiya tuo: kan hwuo amulu hujar ta mazbah biga ze tabashir wa kasuru hita hita, mafi Sawari wele Shemat wele bakur bi fadulu fi mazbah. ¹⁰Ashan mudon al kubarin barau, mahal geni sibu ze sahara. ijil bi akulu hinak wa bi num hinak bi akulu furu tuo. ¹¹Kan idenat tuo yabis bi kasuru. Nusuwan bi ja wala nar be umon, lanu de ma nas al bi fahim. Ashan kida de al kalagu umon ma bi arham umon, wa ma bi kum rehim le umon. ¹²Bi hasil fi yom dak Yahwah bi angizu min nahar al Farat le wadi masi wa intakum, shaab Israel bi limu sawa wahid wahid. ¹³Fi yom dak de trumbeta azim bi afugu; yala delin al mutu fi ard Ashur bi ja, wa delin al sibu ard ta Masir. Umon bi abudu Yahwah fi jebel al mukadas fi Urshelim.

Chapter 28

¹Wululu le ikkil ta kebir nefsa ta al libusu be sakaranin ta Afraim, wa le zuhur ta ta jamala tuo al bi luon tuo bi gairu, de ikkil al kutu fi ras ta delin al glibu umon ma merisa! ²Ayinu Rabuna bi rasulu de al guwi wa azim; ze habub ta wa hawa al ta damar. ze muturu al bi shilu hajat wa moyo ketir; wa huwo jada ayi ikkil ta kibiria fi turab. ³Ikkil ta kibiria ta sakaranin ta Afraim bi dusu tihit kura. ⁴Zuhur ta mejid tuo al luon ta jamalatuo biga bi gairu, al fi fi ras ta wadi al ganiyan, bi kun ze awel simar ta shejera tin fi shahar ta rebee, al kan zol ayinu, ligu lisa fi iden tuo, huwo bi abula. ⁵Fi yom dak Yahwah Rabuna ta junud bi kun ikkil giyafa wa taj ta jamala le bagi shaab tuo, ⁶roho ta adala le de al bi geni fi kuris ta gata gedia, wa guwa le delin al bi turuju adu tumon min kasma abuab. ⁷Lakin jama de kaman wuduru be merisa, wa lesegu be merisa al guwi. Kahin wa nebi wuduru be merisa al guwi, wa abulau umon be kumur. umon lesegu be mushurub al guwi, wuduru min ruya wa lesegu fi shilu garar. ⁸Hagiga tarabizat kulu kati be turash, lahadi mafi mahal al nedif. ⁹Huwo bi derisu marifa le munu, wa huwo bi wadihu risala le munu? Le delin al futumu min leben wele le delin al shilu umon bara min sudur? ¹⁰Ashan de awamir fi ras awamir, awamir fi ras awamir; nizam fi ras nizam, nizam fi ras nizam; hina besit, wa hinak besit. ¹¹Hagiga, be kasma ta shitima wa lisan al garib huwo bi wunuso le shaab de. ¹²Bediri huwo kelim le umon "De yao raha, wedi raha le de al bi kafu; wa de yao tejdid," lakin umon ma bi asuma. ¹³Yala kelima ta Yahwah bi ja le umon awamir fuk awamir, awamir fuk awamir; nizam fuk nizam, nizam fuk niza; hina besit wa hinak besit; ashan umon bi ruwa wa waga be dahar, wa bi kasuru, wa sidu umon wa bi gubudu umon. ¹⁴Asuma le soiut ta Yahwah, intakum al bi shitimu, intakum al bi hukum shaab de al fi Urshelim. ¹⁵De bi hasil ashan intakum kelim, "Anina amulu tifagia ma mutu, wa ma Hawiya anina wusulo le tifagia. Ashan kida kan mutu bi murur ma bi wusulo le anina. Ashan anina kutu kidi yao mahal dusu ta mina, wa anina kati be kabasa." ¹⁶Ashan kida Rabuna Yahwah kelim, "Ayinu, Ana bi kutu fi Sahiun hajer asas, hajer imtihan, hajer zawiya kerim. De al amin ma bi faddihu. ¹⁷Ana bi kutu adala yao asaya ta mizan, wa bir tao kat ta moyo. Yala Sekete bi shilu mahal dusu ta kizib de bara, wa moyo ketir bi mahal ta dusu tumon. ¹⁸Ahad taki ma mutu de bi karabu, wa tifagiya taki ma Hawiya ma nbi kun fi. Kan moyo ketir de mururu, bi kati inta be uwu. ¹⁹Ayi zaman al moyo de mururu bi kati inta, wa fi kulu sabah uwu bi mururu wa kaman be bilel wa nahar bi ja. Kan kabara de fahimu, uwu bi sabibu kuf. ²⁰Lanu serir de guser kalis ashan insan bi midu fugu, wa bataniya deik kalis ashan insan bi kati beu." ²¹Yahwah bi gum fuk ze fi jebel Farasim; wa huwo bi nezil nefsa tuo ze fi wadi Jabun ashan bi amulu shukul tuo, shukul tuo al garib, wa amail tuo al barau. ²²Hasa matakum shitimu, wele udam takum bi shiddu. Ana asuma min Yahwah Rabuna ta junud, elaan ta damar ta ard. ²³Kutu takum bala takum wa asuma takum le sout tai; wa kutu takum bala ashan bi asuma kelimat tai. ²⁴Hala muzari al bi kuruju yom kulu ashan bi zara, best be kuruju wata? Hal huwo ma bi istemir nedifu wa kuruju mahal zara? ²⁵Kan huwo jahizu wata, huwo ma bi ruahu biara ta shuner, wa kmoon, wa bi kutu hintta fi mahalat tuo, wa gatani fi hudud tuo? ²⁶Allah tuo bi wejihu huwo; huwo bi derisu huwo be hikma. ²⁷Bizira ta Shunez ma bi atanu be nuraj, wele badal ta ajila bi lifu le Kumoon; lakin shunez bi dugu be asaya, wa kmoon be kasab. ²⁸Gemeh bi dugu le rekif lakin ma bi dugu ta kulu kulu, hata kan huwo bi sugu badal wa kura ta arabiya ta husan tuo, husan tuo ma bi sedimu uwu. ²⁹De kaman bi ja min Yahwah Rabuna ta junud, al ajeeb fi tuwjihat wa mumtaz fi hikima.

Chapter 29

¹Wululu le Arieil, Ariei, medina al Daoud nezil fugu! Ziddu sena le sena; kede ihtifal ja tani. ²Lakin ana bi hawitu Arieil, wa hiya bi kure wa bi kun haznan; wa bi kun le ana ze Arieil. ³Ana bi hawitu inta ze दौरا wa ana bi gufulu inta be hajat guwin, wa bi abinu hadaid hawili inta. ⁴Bi nezilu inta tihit wa inta bi wunuso min wata; kalam taki bi kun tihit min turan. Sout taki bi kun ze roho al bi wunuso min wata, wa sout taki bi tala min turab. ⁵Adad ta jumhur al adu taki bi kun ze turab, wa jumhur ta ta nas al guwin ze wasaka ta degik al gurbalu. Bi hasil faja, fi lahaza. ⁶Yahwah Rabuna ta junud bi ja le intakum be sout ta muturu, wa zalzaal, wa ezaak ajib, be hawa guwi wa habub kalis, wa lehib ta nar al bi akulu. ⁷Bi kun ze hilim, ruya ta bilel: Jumhur ta umam kulu bi shkil did Arieil wa mahalat tuo al guwi. Umon bi hajimu hiya wa delin al bi daigu hiya. ⁸Bi kun ze kan rajil jian bi hilim inu huwo bi akulu, lakin kan huwo gum batna tuo fadi. Bi kun ze zol atshan bi hilim inu huwo bi shurubu, lakin kan huwo gum huwo atshan, mafi zol al bi batulu atash tuo. Nam, bi kun adad kebir min umam al bi shakila did Jebel Sahiun. ⁹Istagrib be nefsa taki wa tala mustagrab; amulu nefsa taki amiyan wa tala amiyan! Tala sakaran be merisa; duru ze sakaran lakin ma be maskar. ¹⁰Lanu Yahwah kubu fugu intakum roho ta num amiik. Huwo gufulu uyon takum, ya ambiya, wa kati ras takum ma, intakum al bi ayinu. ¹¹Ruyat kulu bi le intakum ze kelimat ta kitab al gufulu, al insan bi wedi le de al alimu, bi kelim, "Agama de," Huwo kaman bi kelim, "Ana ma bi ageder, lanu mukful." ¹²Kan kitab de wedi le zol al ma bi ageder agama, wa kelim, "Agama de," huwo bi kelim, "Ana ma bi ageder." ¹³Rabuna kelim, "Shaab de bi ja gerib le ana be kasmat tumon wa bi akrimu ana be kasamat tumon, lakin geliba tumon bait min ana. Kafu tumon le ana bes biga wesiya al insan alimu. ¹⁴Ashan kida, ayinu takum, ana bi ruwa gidam wa bi amulu haja ajeeb fi nus ta shaab de, mujiza wara mujiza. Hikima ta hukama tumon bi mutu, wa fahimu ta mutkebirin tumon ma bi zahir." ¹⁵Wululu le delin al bi dusu kutat tumon min Yahwah, wa amail tumon fi duluma. Umon bi kelim, "Munu bi ayinu anina, wa munu arufu anina?" ¹⁶Inta gilibu hajat ras tihit! Hala zol al bi sala hajat ta tin be idu sawa ma tin, ashan haja al salau bi kelim le de al salau huwo, "Huwo yao ma amulu ana," wele haja al kalagu bi kelim le de al kalagu uwu, "Huwo ma bi fahim"? ¹⁷Bes fi lahza besit, Lobnan bi agilibu le mahal zara, wa mahal zara de bi tala gaba. ¹⁸Fi yom dak de al atarahs bi asuma kelimat ta kitab, wa uyon ta amiyan bi ayinu juwa duluma. ¹⁹Nas al taabu umon bi afrah fi Yahwah, wa nas al masakin bi afrah fi de al Kudus barau fi Israel. ²⁰Lanu de al mutkebir mutu, wa de al bi alisu mutu. Kulu delin al hibu amulu sher bi shilu umon bara, ²¹de la be kilima bi jarihu zo tani. Umon bi kutu shabaka le huwo al bi fetishu adala fi kasma bab wa bi nezilu de al bar be akzib al fadi. ²²Ashan kida de haja al Yahwah kelim be kusus bet ta Yagub- Yahwah, al angizu Abraham, "Tani fadiya ma bi gubudu Yagub, wele huwo bi kafu. ²³Lakin kan huwo ayinu iyal tuo, shukul ta idenat tai, umon bi kadisu isim tai. Umon bi kadisu isimta de al kudus ta Yagub wa umon bi wegif fi haiba ta Allah ta Israel. ²⁴Delin al wuduru fi fahimu roho bi ligu faham, wa delin al bi neng neng bi ligu marafa."

Chapter 30

¹"Wululu le iyal al mutmeridin," de elaan ta Yahwah. "Umon bi katitu lakin ma min ana; umon bi trabut ma umam tanin, lakin umon ma ligu tuwjih min Roho tai, yala umon bi zidu katiya fi katiya. ²Umon bi tala ruwa fi Masir, bidun ma asalu tuwjih tai. umon bi fetishu himaya min Faruon wa bi ruwa dusu tihit dulu ta Masir. ³Ashan kida himaya ta Faroun bi kun fadiya takum, wa jere fi dulu ta Masir, bi kun hagara, ⁴hata kan ruwasa tumon fi Soan, wa mursilin tumon ja fi Hanis. ⁵Umon kulu bi fadihu be kalam ta nas al ma bi ageder saidu umon, al ma musada wele igasa, lakin fadiya. ⁶Elaan an haiwanat ta junub: Be wasat ta ard ta mashkil wa kutura, ta lobuwa wa assed, debiba wa debiba la indu sim, umon bi arfa shukul ganiyan tumon fi dahar ta hamir, wa kunuz tumon fi ras ta jimal, le nas al ma bi ageder saidu umon. ⁷Lanu musada ta Masir budun faida; ashan kida ana bi nadi hiya Rahab, al bi geni lisa. ⁸Hasa ruwa wa katibu gidam tumon fi luhu, wa katif huwo fi sifir, ashan bi ayinu fi sinin al bi ja. ⁹Lanu de yao nas al mutmeridin, bi kabasu iyal, iyal al ma bi asuma tuwjihad ta Yahwah. ¹⁰Umon bi kelim al zol al be ayinu, "Mata ayinu", wa le ambiya, Matakum itnaba hagiga le anina; wunuso le anina kelimat ta kabasa, nubuwa ta kabasa. ¹¹Wasa min sika, wuduru min sika; sibu Kudus ta Israel wegifu wunusa gidam usa tanina." ¹²Ashan kida Kudus Israel bi kelim, "Ashan intakum aba kelima de wa kutu sikha fi zulum wa kabasa wa intakum teki fugu, ¹³yala katiya de bi kun le intakum ze juzu al kasuru wa jahiz ashan bi waga, ze haja sugeru fuk fi hetta al waga tuo bi kun faja fi ayi zaman." ¹⁴Huwo bi kasuru zw afash ta zol al bi sala hajat min tin; huwo ma bi sibu, ashan ma bi ligu fi nus tuo dagak tuo al bi ageder shilu nar min kanun, wele le gata moyo min hufura. ¹⁵Lanu de yao kalam al Yahwah, Kudus ta Israel kelim, "Be ruju takum wa geni be soukut bi kalisu intakum; fi hudu wa kutu sikha bi guwi intakum. Lakin intakum kan ma der. ¹⁶Intakum kelim, 'La, lanu anina bi jere be hasin,' yal intakum bi jere, wa, 'Anina bi nutu fi ras hasin al bi jere guwam,' ashan kida nas bi turuju intakum bi kun serien. ¹⁷Alif bi jere min tukwif ta wahid zol; intakum bi jere min kamsa nas lahadi bagi takum alaam wahid fi ras jebel." ¹⁸Lisa Yahwah bi istena ashan bi arhamau intakum, ashan kida huwo jahiz ashan bi weri le intakum rahma. Lanu Yahwah huwo Allah ta adala; baraka le delin al kulu bi istena huwo. ¹⁹Lanu shaab bi geni fi Sahiun, fi Urshelim, wa intakum ma bi kure tani mara. Lanu be hagiga huwo bi hin le intakum fi sout ta kure takum. Kan huwo asuma, huwo bi juwabu le intakum. ²⁰Hatta kan Yahwah bi wedi le intakum eash ta zuruf wa moyo taab, hata kan kida, ustad takum ma bi dusu badun tani mara, lakin intakum bi ayinu mualim takum be uyon takum. ²¹Adanat takum bi asuma kelima wara takum be kelim, "Dau sika, duru fugu," matakum lifu yemin aw shumal. ²²Intakum bi nejis timsalat takum al amulu be fidda wa dahab. Intakum bi jada umon bara wasaka ta heta. Intakum bi kelim le umon, "Talatakum bara min hini." ²³Huwo bi wedi muturu le buzur takum kan intakum zaru wata, wa akil ketir min wata, wa kudat bi kun ketir kalis. Fi yom dak mawashi takum bi akulu fi mahal al wasi. ²⁴Teran takum, wa hamir takum, al bi kurju wata, bi akulu alaf tumon al amulu tamam. ²⁵Fi ras ta kulu jebel al ali wa kulu murtefe, bi kun fi moyo bi nezil wa mujurat ta moyo, fi yom al azim ta katulu kan abraj waga. ²⁶Nur ta gamara bi kun ze nur ta shemish, wa nur ta shemish bi kun abeyat saba marat, ze nur ta shemish ta saba ayam. Yahwah bi rubutu kesir ta shaab tuo wa bi aliju juruh ta dabara al huwo augu umon. ²⁷Ayinu isim ta Yahwah bi ja min mahal bait, bi aragu be zalan tuo be dukhan kalis. Kasma tuo malian ma gadab, wa lisan tuo ze nar al bi akulu. ²⁸Nefes tuo ze nahar al tuwil tihit bi wusulo lahadi ragabta, ashan bi garbilu umam be gurbal ta damar. Nefes tuo bi kun ze haja fi durus ta shaab al bi sibu umon wuduru. ²⁹Intakum bi kun indu guna ze fi bilal kan bi kadisu aid, wa farah ta geliba, ze kan zol ruwa be nai le jebelta Yahwah, le sakra ta Israel. ³⁰Yahwah bi wedi sout ta zalan tuo asumau wa bi weri iden tuo be habub ta zalan wa lehib ta nar, ma asifa, wa hawa ta muturu, wa hujar ta sekete. ³¹Lanu Ashur bi kafu min sout ta Yahwah; huwo bi durubu umon be asaya. ³²Ayi darba ta asaya al Yahwah bi mururu fugu umon bi gedimu be musikah ta lugara wa adongu ze huwo bi shakila ma umon. ³³Lanu mahal ta hargu jahisu bediri. Hagiga jahisu le melik, wa Allah amulu juwa wa wasi. Jahisu kuom ta kashab ketir wa nar. Nefes ta Yahwah, ze nahar ta kibirit, al walau.

Chapter 31

¹Wululu le felin al bi ruwa fi Masir le musada wa bi arka bi hasin, wa bi kutu sika tumon fi markibat ta harib wa fi ruja al bi shakila be hasin. Lakin umon ma bi fekir an kudu Israel, wele umon bi fetisu Yahwah! ²Lakin huwo hakim, wa huwo bi jibu karisa wa ma bi rija min kalam tuo. Huwo bi gum did nas al bi amulu sher wa delin al bi saidu nas al bi amulu katiya. ³Masir de insan ma Allah, hasin tumon de jisim ma roho. Kan Yahwah midu iden tuo bara, kulu itnin de al saidu bi dugu kura, wa de al saidu bi waga; itnin bi mutu sawa. ⁴De haja al Yahwah kelim le ana, "Ze assed, hata jena ta assed, bi kure fi ras lajam tuo al uwu gubudu, kan mujumua ta ruwa ja did uwu, lakin uwu ma bi kafu min asuwat tumon, wele be jere bait min harakat tumon; Yao kida Yahwah bi nezil ashan bi shakila fi jebel Sahiun, fi murtafa. ⁵Ze tiur be tiri tiri, Yahwah Rabuna ta jesh bi hami Urshelim; huwo bi hami wa bi angizu ze ma huwo bi mururu fugu wa bi ayinu huwo. ⁶Rijatakum le huwo al intakum rija bait min huwo, ya shaab ta Israel. ⁷Lanu fi yom dak de, ayi zol bi demiro asnam tuota fidda wa dahab al idenat takum amulu be katiya. ⁸Ashur bi katulu be sef; budun zol al bi katulu huwo. Huwo bi jere min sef, wa bi asuru iyal tuo ashan bi amulu shukul al saab. ⁹Umon bi fagidu raja kulu be sabab ta tukwif, wa ruwasa tuo bi kun kaifin gidam ta alaam ta harib ta Yahwah- de yon elaan ta Yahwah- al nar tuo fi Sahiun wa al furun tuo ta nar fi Urshelim."

Chapter 32

¹Asuma, Melik bi hakim bi al biir, wa Ruasaa bi hakim bi al Aadli. ²Ayi wahid bi kun zi mahal ta dusue min hawa wa maljaa min al Aasifa (hawa al shedid) zi majarie ta miyah fi ardi al nashif, zi Dul ta hajeer al kebier fi ardi ta taab. ³Biga eyunu ta nas al gi ainu ma bi kun deif, wa adana ta nas al gi asuma bi asuma kwes. ⁴Al mutaajil bi fekiir kwes bi faham, wa zol al lisan tuo tegiel bi wonusu bi wadih wa bi suhula. ⁵Tani ma bi nadi zol al belied al muhtarm, wele zol al kazzab bi nadi zol al kwes. ⁶Ashan al Belied gi wonusu balada, wa gelba tuo gi khatit le al shar wa Aamal al ma ta Allah, wa howo gi wonusu hajat al galat aan Yahwah. howo sibu al jaan biga fadi, wa al aatshan howo sibu biga ma indu moyo. ⁷Turuk ta zol al kadab howo shar. howo bi fekiru khutat al sherir ashan bi demiru al faqier maa kedieb, hata iza al faqier kelim al hak. ⁸Lakin al insan al sharif bi amulu khutat al sharif; wa ashan aamal tuo al kwes howo bi kun sabit, ⁹Gum fok, Ya nusuwan al fi raha, wa keli intum asuma le sut tai; intum nusuwan al fi raha, asuma takum le sut tai. ¹⁰Ashan fi agala min sina thigha takum bi kasuru, intum nusuwan al fi raha, ashan wokit ta hasad ta eanab mafi, zaman ta limu ma jaa. ¹¹Keli intum kafu, Ya nusuwan al fi raha; keli intum kalaa, intum al indu sgha; keli intum shilu malabis al kwes de bara wa keli intum geni barau; lebisu takum gumashat ta shawal fi sulba takum. ¹²Intum bi kore ashan mahalat ta zira al giyafa, ashan shejera ta al karma al musmir. ¹³Ardi ta shaab tai bi malaa maa hasak wa shuk, hata fi al beiut al muksuteen fi al medina al farhana. ¹⁴Ashan al ghusur bi sibu, al medina al maliyan de bi kun fadi; Jebel wa Burj al muraghaba bi tala kahuf ellal abad, farah ta Gurud ta Gabaa, Gesh al akhdar ta hiewanat; ¹⁵Lahadi Ruhu al kubu le nina min sama. wa al Barriya bi tala mahal zara al musmir, wa mahal al musmir howo zi Gabaa ¹⁶Wa Adaala bi kun fii al Barriya; wa al Biir bi iesz fi mahal al musmir. ¹⁷Shukul ta nas al Abrar bi kun salam; wa neteja ta al bir, howo hudue wa sabat elal abad. ¹⁸Shaab tai bi iesz fi masakin ta salam, fi Beit al Aamin, wa fi amakin ta raha al hadie. ¹⁹Raqmi aanu moyo nizil shedid fi al ghaba wa medina biga fi musawa wahid tamaman, ²⁰Inta bi kun mubarak kan inta zara bizira taki fi taraf ayi majra wa keli kuraen ta Bagara wa humar douwru fogu.

Chapter 33

¹Wayl le inta, al mudemir al lisa ma demiru howo! Wayl le al khaein al homon ma khunu howo! kan inta biga ma bi demiru, bi demiru inta. kan inta biga ma bi khunu, homon bi khun inta²Yahwah, keli inta wodi neama le nina; nina bi intezir inta; keli inta kun gowa ta nina fi kulu sabah, khalas ta nina fi zaman ta mashakil.³Bi sut al Aali shaab bi jere; kan inta irtafaat, aumam bi shetitu. ⁴Nas al kharabeen taki limu zi Jarad al limu; zi jarad al gi jere, al nas jere fogu.⁵Yahwah howo al Aali. howo bi iesh fi makal al Aali. Howo bi mala Sahiyun bi Aadala wa Biir. ⁶howo bi kun daiman fi awkat taki, khalas tuo kefaya, hikma wa maarafa; Makhafa ta Yahwah yahu kanz tuo⁷Asuma, Marasulat tomon gi kore fi shawarie, Diplomaseen gi kore shedid wa gi itmanaa salam. ⁸Shawarie al kubar biga fadi; Nas al gi safier biga mafi Itifagiyat kasuru, hagiru nas al shuhudeen, wa Ihtiram biga mafi le nas. ⁹Al Ardi nashifa wa gi mutu; Lubnan biga khajlan wa karabu sharun biga zi ardi ta Badia; wa Bashan wa Carmal gi hezu awrag ta shejera tomon.¹⁰" Hasa keli ana gum," Yahwah kelim, " hasa bi arfau ana fok; hasa ana bi kun fokfi al Aali. ¹¹Intum bi hamil gesh, wa bi weledu hashish al sukar; arwah (nefis) takum nar bi akulu intum. ¹²Shuob bi haragu zi kalas, zi khashab al gatau wa haragu. ¹³Intum al beadeen; asum takum haja al ana amulu; wa intum al geriebeen, keli intum arufu gowa tai." ¹⁴Al khutaa fi Sahiyun gi kafu; khuf shelu nas alma gi arufu Allah. Munu min nina bi agdeer geni fi nar al gi wala? Munu min nina bi agdeer geni fi haragu abadiya?¹⁵Zol al gi iesh fi al biir wa gi wonusu bi kulu saraha; Zol al gi aba rebih al ta zulum, zol al gi rejaa eda tuo ashan ma bi shilu rashwa, zol al gi gufulu adana tuo ashan ma bi asum aan dufugu doom(katulu), wa zol al gi gufulu ena tuo ashan ma bi ainu al shar- ¹⁶De yahu insan al bi geni fi al amakin al Aali, mahal himaya tuo bi kun Husun wasat al sukhur, Akil tuo bi wodi, wa moyo tuo bi kun mauna al sabit. ¹⁷Ena taki bi ainu Al melik fi jamal tuo; homon bi ainu ardi al baeid. ¹⁸Gelba taki bi zekir al khuf; Wenu al katib, Wenu zol al gi hasibu gurush? Wenu zol al gi hasibu al abra? ¹⁹Tani Inta ma bi ainu shaab al shujaa, shaab al lisan tomon qharieb al inta ma bi faheim. ²⁰Asuma Ya Sahiyun, Eyun taki bi ainu Ureshelim zi al ta Sakan al mutmaein, Khima al ma bi agilau, weteed tuo ma bi agdeer talau wele ayi habil bi agdeer gatau. ²¹Lakin, Yahwah fi Jalala tuo bi kun maa nina, Fii al Bihaar al wasiea wa al Majaarie. safiena al harbiya ma bi safier min fogu, wa sufun al kubar ma bi dowuru min fogu. ²²Yahwah howo yahu Gadie ta nina, Yahwah yahu katibu sheriea ta nina, Yahwah yahu Melik ta nina; Howo bi angizu nina. ²³Hubal taki biga khaffi; homon ma bi agdeer (Sabitu) amsuku Amud ta Isharat; (Sariya) homon ma bi agdeer ferishu al sheraa Kan nas al kharabeen de gesimu, Abu kuraa bi turudu homon. ²⁴Nas al sakineen ma bi kelim, " Ana aayan," wa nas al gi geni hinak Aasam tomon bi affi.

Chapter 34

¹Taal takum gereib, Ya Aumam, wa keli intum asuma; Ya Shaab! keli intum kutu bala, Al ardi wa kulu haja al fi al ardi keli asuma, Duniya wa kulu hajat al tala min fogu. ²Yahwah howo zalaan min al aumam kulu, wa qhadab tuo nezil jeash tomon kulu; Howo demiru homon tamaman, Howo selimu homon le al ketil. ³Nas al meiteen tomon bi jadau bara. Aafana ta jusas bi kun fi ayi mahal; wa jebaal bi asurubu dam tomon. ⁴Nujuom kulu bi kalasu min sama. wa sama bi lefu zi lafa; wa Nujuom tomon kulu bi waga, zi Awrag al gi waga min al karma, wa Tiin al negitu al gi waga min shejera tuo. ⁵Ashan seif tai de bi ashrab shedid fi sama; Asuma, hasa howo bi nezil fi Edom, le shaab al ana khasisu homon le damaar. ⁶Seif ta Y ahwah gi nezil dam wa maliyan shaham, gi nezil dam ta khurfan wa aqhnam, mala maa shaham ta keliya ta khurfan. Leanu Yahwah indu zebiha fi al Basra wa ketil azeam fi Edom. ⁷Bagarat ta gaba bi waga maa homon, wa bagarat al sukar wa Teiran al kubar. Ardi tomon bi asharb dam, wa turab tomon bi kun samiin min shaham. ⁸Ashan fii zaman al Yahwah bi integhim wa sina al Howo bi aaqibu homon le sabab ta Sahiyun. ⁹Majarie ta Edom bi agelibu le malaab, turab ta hiya bi tala kebreit, wa ardi ta hiya kun Malaab al gi haragu. ¹⁰Howo bi haragu bellel wa nahar; howo bi kun ardi ta kharab; mafi zol bi ruwa min jambu tuo elal aabad al aabadeen. ¹¹Lakin al teyur ta gaba wa al haiwanat bi iesh hinak; Buma wa al ghrab al asuadbi abeinu beit tomon hinak. Howo bi medu masafa ta kharab wa khat ta damar. ¹²Ma bi sibu le Nubalaa ta hiya haja ashan bi nadi Mamlaka, wa Ruasaa ta hiya kulu ma bi sawi haja. ¹³Ashuak bi raba fi Ghusur ta hiya, hasak wa ashawak al fi husun ta hiya. Hiya bi kun mahal ta geni ta Saalieb, mahal ta Naeam. ¹⁴Hiywanat ta gaba wa Marfaenat bi limu hinak, wa ghanamayay ta gaba bi kore ashan homon bi nadi badum. Hiywanat ta bellel bi isteqier hinak wa bi legu le nefsa tomon mahal ta raha. ¹⁵Buma bi sala juwa tuo bi num wa faga beit tomon, bi faga wa harisu iyal tomon. Naam, Sagur bi limu, ayi wahid maa sabi tuo. ¹⁶Fetishu takum fi ketab ta Yahwah; Ma keli intum sibu haja. wele wahid min homon; ashan kasma tuo wonusu, wa Ruhhu tuo limu homon. ¹⁷Howo jada le homon Ghuraa wa wodi le homon mahalat. mahalat tomon ellal abad; min jeel ella jeel homon bi iesh hinak.

Chapter 35

¹Al Barria wa Al ardi al nashif bi afrah; wa al sahra bi kun muksut wa bi izdehiir. zi zahra al narjis, ²howo bi izdehiir shedid wa bi ibtehij bi farah wa bi guna; Bi wodi le howo mejeed ta Lubnan, wa jamal ta Karmel wa Sharon; homon bi ainu mejeed ta Yahwah, rauaa ta Allah ta nina.³Keli gowie edan al daeif, wa keli sabitu rukubat al gi heazu. ⁴Kelim le nas al gi kafu, " Kun gowi, kel inta ma kafu! Asuma, Allah taki bi jaa maa integham, maa mukafaa ta Allah. howo bi jaa wa angizu intum."⁵Biga aeyun ta aamiyan bi ainu, wa adan ta atresh bi asuma. ⁶Wa abu kura bi nutue zi qhazal, wa zol al ma gi agder wonusu bi guna, Moyo bi kubu min ardi al nashif, wa majarie ta moyo bi tala fi al Barria. ⁷Ramla al sukhun bi tala hawd ta moyo, wa ardi al aatshan bi kun yanabiea ta moyo; Mahal al saaleib gi geni fogu, fii mahal num tomon, bi kun fii gesh wa ghasab.⁸Wa terik bi kun fii hinak al nadi terik al mughadus. insan al nejees ma bi safier min hinak. Lakin bi kun le howo al gi dowuru fogu, hata insan al belied ma bi dowuru fogu. ⁹Ma bi kun fii Aseed hinak, Hata hiywan al mutawahhish ma bi kun fii hinak; Ma bi ligu homon hinak, Lakin al mufddy yahu dowuru hinak.¹⁰Feddaa ta Yahwah bi rejaa wa bi jaa maa guna le Sahiyun, wa farah al abadiya bi kun fii ras tomon; Muksut wa farah bi mala homon; huzun wa waja bi jere baeid.

Chapter 36

¹Fii Arbaatashar sina ta Al melik Hezekiya, Senhareib, Melik ta Ashur, hajemu kulu Mudun ta Yahudiya al muhhasana (Gowi) wa intesiir le homon. ²Melik ta Ashur rasulu Rabshegie aw (Ghaed) min Lakhish le Ureshelim le Melik Hezekiya maa jesh Aazim. Howo wosulu le Ghanat al hawd al Auliya, wa howo wogif ,fi terig ta zeraa ta ghasar. ³Kan Musauleen al Israeleen al ruwa maa homon min medina ashan bi wonusu maa homon kan Eliyakim Jena ta Hilghiya, al Musaul fi al Ghasr, Shabna al katib ta melik, Yuakh jena ta Aasaf, al kan gi sejeelu ghararat ta hakuma. ⁴Al Rabshegi kelim le homon," kelim le Hezekiya gal Al melik al aazim Melik ta Ashur, kelim, ' Shunu yahu masdar ta sigha taki? ⁵Inta gi wonusu kalam ma indu maana, inu fii mashura wa gowa le al harb. hasa inta wodi sigha taki le munu? Munu yahu wodi le shujaa ashan bi itmarad deed ana?⁶Asuma, inta wodi sigha taki fi Masir, fi qasab al inta istakhdimu zi Aasaya ta dowuria, lakin iza insan takie fogu, howo bi lesigu fi eda tuo wa bi gidu eda tuo. De haja al Pharaun melik ta Masir bi amulu le ayi zol al bi wodi sigha tuo fi howo. ⁷Lakin kan inta kelim le Ana, " Nina gi wodi sigha ta nina fi Yahwah Allah ta nina," De ma Howo al amakin al aali wa Mazabih tuo Hezekiya shelu bara, wa howo kelim le Yahuza wa Ureshelim, " Keli intum abeidu fi mazbaha de fi Ureshelim"? ⁸Wa ashan keda, Ana deer wodi le inta tegdima al kwes min said tai melik ta Ashur. Ana bi wodi le inta Itniin Alfi Haseen, iza inta bi agdeer ligu nas al bi suwgu le homon⁹Keif inta bi aba hata ghaed wahid min asqar khudam ta Said tai? Inta wodi sigha taki fi Masir fi Arabat wa fursan! ¹⁰Biga hasa, Hal ana safier lahadi hina min qhier Yahwah ashan bi harib deed ardi de wa demiru howo? Yahwah kelim le ana, " Hajeemu Ardi de wa demiru howo.""¹¹Wa Eliyakim jena ta Hizkiya, Shibna, wa Yuwakh kelim le al ghaed (Rabishigi) " Min fadlak wonusu le khudam (Aabeid) taki bi luqha ta Aaraméen, ashan nina gi fahim. Keli inta ma wonusu maa nina bi luqha ta Yahudeen fi adana ta nas al fii taraf heta." ¹²Lakin Rabishigi (Al ghaed) kelim, " Hal Said tai rasulu ana le Said taki wa le inta ashan bi wonusu kalam de? Howo ma rasulu an le nas al gi geni fi taraf heta, al homon bi jaa akulu buraz tomon wa bi ashrahu bul tomon maa intum?"¹³Biga Rabishigi wogif wa kore bi sut al Aali bi luqha ta Yahudeen, kelim, " Keli intum asuma kalam ta Melik al Azim, Melik ta Ashur. ¹⁴Melik kelim,' Keli intum ma sibu Hezekiya kabasu intum, Howo ma bi agdeer angizu intum. ¹⁵Keli Hezekiya ma wodi intum kutu sigha fi Yahwah, Gal, " Yahwah hagigatan bi angizu nina; Medina de ma bi selimu le eda ta Melik ta Ashur. "¹⁶Keli intum ma asuma le Hezekiya, ashan de yahu haja al melik ta Asur kelim: ' Amulu salam ma ana wa taal le ana. biga ayi zol bi akulu min shejera al karma tuo wa min shejera al tiin tuo, wa bi ashrahu moyo min sahrij tuo. ¹⁷Keli intum amulu keda lahadi ana bi jaa shilu intumle ardi al zi ardi takum, Ardi al fogu gemih (Dura) wa khamr al jedid, Ardi ta iesa wa mazara ta karma. ¹⁸Ma keli intum sibu Hezekiya woduru intum, Gal, ' Yahwah bi angizu nina.' Hal ayi min aliha ta shaab angizu homon min eda ta melik ta Ashur? ¹⁹Wenu aliha ta Hama wa Arphad? Wenu aliha ta Seuforaim? Hal homon angizu samariya min gowa tai (eda tai)? ²⁰Min beina aliha kulu ta aradi deel, hal fii ayi allah al angizu ardi tuo min gowa tai (eda tai), wa intum fikir Yahwah bi angizu Ureshelim min gowa tai (eda tai)?²¹Lakin shaab askut wa homon ma juwabu, ashan garar ta melik kan, " Keli intum ma juwabu howo." ²²Wa Eliakim jena ta Hilghiya, al kan musual min al Beit, Shibna al katib, wa Yuwakh jena ta Aasaf, Al musejeel, homon jaa le Hezekia wa gumashat tomon musharat, wa homon wori le howo kalam ta al Rabishigi(Ghaed).

Chapter 37

¹Wa Melik Hezikiya asuma khabara tomon,howo shiritu gumashattuo, kati nefsa tuo maa shawal, wa ruwa fi Beit ta Yahwah. ²Howo rasulu Eliyakim, al kan musaul min Beit, wa shina al katib, wa kahana al kubar, homon kulu kati maa shawal, rasulu homon le Ishaiya jena ta Amos, al Nebie.³homon kelim le howo, "Hezikiya kelim, 'De yom ta Taab, tuwbikh, wa shetima, zi jena al biga jahiz ashan bi weledu, lakin Auma tuo ma indu gowa ashan bi asuru jena de. ⁴Yemkin Yahwah Allah taki yahu bi asuma kalam ta Rabishighi (Ghaaed ta jesh), Al melik ta Ashur said tuo rasulu howo ashan bi amulu tahadie le Allah al hai, wa bi ithadaa kalam ta Yahwah Allah taki bi asuma. hasa keli inta arfa salawat taki min ajili bagi nas al lisa fii hina."⁵Wa khudam ta melik Hezikiya jaa le Ishaiya, ⁶wa Ishaiya kelim le homon,"Kelim le said takum: 'ayhwah kelim, "Keli intum ma kafu kalam al intum asuma de, min kalam al khudam ta melik ta Ashur setimu maa Ana. ⁷Asuma, Ana bi wodi ruhu le howo, wa howo bi asuma khabar wa bi rejaa wara le ardi tuo. Ana bi sibu howo waga maa seif fi ardi tuo."⁸Biga Rabishighi(Ghaaed ta jesh) rejaa wa howo ligu melik ta Ashur fi harib maa Libna, ashan howo asum gal al melik jere bara min Lakhshi. ⁹Sinharieb asuma inu Tirhakah melik ta Kush wa Masir jahizeen ashan bi shakil deed howo, biga howo rasulu nas tani mara le Hezikiya maa resala: ¹⁰" Kelim le Hezikiya, melik ta Yahuza, 'Keli inta ma fekir gal Allah taki al inta amin fi howo bi kabasu inta, kelim, Ureshelim ma bi wodi le eda ta melik ta Ashur."¹¹Asuma, inta asuma aan haja al Muluk ta Ashur amulu le aradi kulu al homon demiru. wa hal inta yahu bi najah? ¹²Hal aliha ta aumam angizu homon, aumam al Abuhath tai demiru: Juozan, Haran, Rasif, wa nas ta Eden al fi Telsar? ¹³Wenu melik Hamat, melik Arfad, Melik ta mudun ta sefurayim, melik ta Henaa wa Aauwa?"¹⁴Hezikiya shilu resala de min nas al rasulu deel wa howo agarau. wa howo ruwa fi Beit ta Yahwah wa kubu rasala de gedam ta Howo. ¹⁵Hezikiya seli le Yahwah: ¹⁶" Ya Rab al Junud,Allah ta Israel, inta al geni fok ta kerubim, Inta yahu Allah fok kulu mamalik al ardi. inta sanaata al samawat wa al ardi."¹⁷Keli inta fata adana taki, Ya Yahwah, wa asuma . Fata eiyun taki, Yahwah, wa ainu, wa asuma kalam ta Sinharieb, al howo rasulu ashan bi hagiru Allah al hai. ¹⁸Hagiga, Yahwah, Muluk ta Ashur demiru kulu al aumam wa ardi tomon.¹⁹Homon kutu aliha tomon fi nar, ashan homon kan ma aliha lakin de shukul ta eda ta insan, amulu min khashab wa hajer. biga Ashureen demiru homon. ²⁰Wa hasa, Ya Yahwah Allah ta nina, angizu nina min gowa tuo, ashan mamalik ta ardi kulu bi arufu inu inta Yahwah barau."²¹Wa Ishaiya jena ta Amos rasulu resala le Hezikiya, kelim," Yahwah, Alla ta Israel kelim, ' Ashan inta seli le Ana ashan kalam ta Sinharieb melik ta Ashur, ²²De yahu kalam al Yahwah kelim aan howo: "Al Aazraa ibna ta Sahiyun hageru wa ataku inta; Ibna ta Ureshelim hezu shaar ta hiya le inta. ²³Inta hageru wa shetimu munu? Inta arfau sut taki le munu wa arfau ena taki bi kebriya le unu? Le Ghudus ta Israel."²⁴Bi wasat khudam taki inta hageru Al Rab wa kelim, 'Bimerkibat tai al ketier ana tala fok fi murtafaat ta Jebal, Le Aalaa Irtefaat ta Lubnan. Ana bi gata atuwat ashajr ta Aurz wa ashjar ta Sunwbar al ghali hinak, wa ana bi ruwa lahadi abaad mahalat al Aali, le afdal al qhbat tuo. ²⁵Ana hafiru Abaar wa ashrah moyo; wa ana nashifu Bihar ta Masir kulu bi batna kura tai. ²⁶Hal inta ma asum haja al Ana samimu min zaman wa amulu howo min zaman al gedim? Hasa ana bi jebu hini. Inta bi karabu mudun al gowi wa bi hawilu le akuwam ta karaba. ²⁷Sukkan tomon, al deifeen bi kafu wa bi kun maa fadiya. Homon zi ashjar fi mazarie, gish akhdar, gish al fi ras juwa aw fi al haghli, gebli hawa ta al qharib. ²⁸Lakin Ana bi arufu guad taki, khuruj taki, Dukhul taki, wa qhadab taki le Ana. ²⁹Ashan qhqadab taki le Ana, wa ashan qhurur(Kebriyaa) taki wosulu fi adana tai, Ana bi kutu shabaka tai fi anafa taki, wa shama tai fi kasma taki; Ana bi juru inta wara le mahal al inta jaa min fogu."³⁰De yahu bi kun Aalama le inta: Intum bi akulu akilat ta qhaba fi sina de. wa fi sina al tani intum bi akulu min nefsu. Lakin fi sina al talit keli intum zara wa amulu hasad, keli intum zara al karma wa akulu simar tuo.³¹Bagi nas al Beit ta Yahuza al naja homon kaman bi zara wa bi hasiedu simar. ³²Leanu min fi bagi ta nas bi jaa min Ureshelim; Min jebel ta Sahiyun nas al naja bi jaa. Qhiera ta Rab al Junud bi amulu keda."³³Ashan keda Yahwah kelim aan Melik ta Ashur: "Howo ma bi jaa fi medina de wa howo ma bi durubu saham hina. Howo ma bi jaa gedam maa daraga aw abinu sur hawili howo. ³⁴Terig al howo jaa maa howo bi kun nefsu terig al howo bi ruwa maa howo; Howo ma bi dakalu fi medina de-De Yahwah yahu kelim³⁵Ashan Ana bi ahmi medina de wa bi angizu howo, Min ajil Ana wa min ajili Daud khadim tai."³⁶Biga Malaika ta Yahwah ruwa hajimu muaskar ta Ashureen, katulu Miya wa Khamsa Tamaniin Alfi 185,000 Asakier. Zaman nas gum fi sabah bedri, kan nas mieteen fi kulu mahal. ³⁷Wa Sinharib Melik ta Ashur sibu Israel wa ruwa fi Beit wa howo geni fi Neniwe.³⁸Wa, fi wokit howo gi Aabidu fi beit ta Nisrokh allah tuo, Iyal tuo Adramelek wa Sharasier katulu howo maa seif. wa homon jere le Ararat. biga Esarhdon jena tuo hukum fi mahal tuo.

Chapter 38

¹Fi zaman dak kan Hezekiah ayan le daraja ta mutu, biga Isaiah jena ta Amos, al nebi, ja le haro, wa kelim le howo, Rabuna bi gul, nazimu beit taki, ashan inta gi ruwa mutu, mafi haya, ²biga Hezekiah dengiru usa tou tehet wa sile le Rabuna, ³Huwo kelimu, min fadlak ya Rab, kedezekiru gudur shunu ana wa gudur shunu ana amula kwes fi ena taki, biga Hezekiah kore be sot. ⁴biga kelimu/kalam ta Rabuna ja le Isaiah, bi gul, ⁵ruwa wa kelimu le Hezekiah, al musul le nas tai, de yahu haja al Allah Rabuna ta jedi takum DauD gi kelimu, ana asuma salawat taki, wa ana ainu dumu taki, ainu, ana bi zedu 15 sena fi umur taki/haya taki, ⁶wa ana bi kalisu inta wa medina de min ida ta melik ta suriya. Wa ana bi defa medina de, ⁷de yahu alama le inta min Rabuna inu ana bi amulu haja al ana kelimu/wadu, ⁸ana bi reja darajat/salalim ta dul ta Ahaz ashan bi reja wara ashara 10 khatuwat, yala biga dul ta shemish reja wara 10 khatwawat min darajat al kan haro nezil. ⁹De kan salawat al muktub ta Hezekiah melik ta yahuza, li zaman al kan huwo ayan wa tala kwes, ¹⁰Ana kelimu inu nusta haya tai al kwes ana bi ruwa bi wasat abuwab ta hawya/jahanam, rasulu ana hinak le nihaya, ¹¹Ana kelimu inu anda kalas ma bi ainu Rabuna, Rabuna fi Ard tan as al hayiin, ana kalas ma bi ainu insaan au sukan ta Ard/duniya, ¹²haya tai talawu wa silu bara min ana ze khema ta Raye ana lefu haya tai ze sura/resim inta gi gata min zuhur tai, beina lel wa nahar inta kutu nehaya le haya tai, ¹³Ana kore lahadi saba, ze Aset al huwo kasuruudam tai kulu, beina lel wa nahar inta kutu nehaya le haya tai, ¹⁴Ana guna kore ze tuyur al isem tomon Al sonono ana guna kore ze sot ta hamam, ena tai taban min ainu fok, ya Rab, ana taban, saidu ana, ¹⁵Ana bi kelimu shunu? huwo wonusu le ana min kulu taraf, wa huwo amulu, ana bi durwuru bi raha kulu sandwat tai, le anu ana intesir bi huzun marara. ¹⁶Ya Rab, tab al inta rasulu de kwes le ana, keli rejau wodi haya tai wara le ana au marara al ana ihtebiru. ¹⁷De kan le faida tai, inta kalisu ana min hofra demar, le anu inta jada katiya tai kulu fi wara ta dahar taki, ¹⁸Le anu hawiya ma bi sukur inta, mutu ma bi sabihu inta, del al ruwa tehet fi hofra ma indu raja fi amana taki, ¹⁹Nas al hayiin, nas al hayiin homon yahu bi wodi le inta sukura, ze ma ana amulu al yom, abu gi wori le iyal amana taki, ²⁰Rabuna kalisu ana, wa nina bi ihtefilu bi musica kulu ayam ta haya ta nina fi beit ta Rabuna, ²¹Wa kan Isaiah kelimu, keli homon shilu kutla muujuma shejera tiniin wa kutu fi sakhan wa huwo bi tala kwes, ²²Kaman Hezekail kelimu de yatu awlawm al bi keli ana ruwa fi beit ta Rabuna.

Chapter 39

¹Fi zaman dak marduk-Baladon jena ta Baladan, meli ta Babylon, rasulujuwab/ resala wa hadiya le Hezekial , le anu huwo kan asuma inu Hezekial kan ayain wa biga kwes, ²Hezekial kan farahan ma hajat del, huwo wori le nas al rasulu de kulu hajat tou al muhim, Dahab,Feda,Buharat wa zit al gali, wamakzan tout a asliha, wa kulu hajat al fi makzan, mafi ai haja al fi beit tou au fi makzan, mafi ai haja al fi beit tou au fi kulu mamlaka tou al Hezekail ma ori le homon.³Biga Isaiah al nebi ja le melik Hezekail wa asalu huwo, ruja del kelimu shunu le inta? Homon ja min wen? Hezekial kelimu, homon ja le ana min Ard beyed ta Babylon, ⁴Isaiah asalu homon ainu shunufi beit taki? Hezekial juwabu, homon ainu ai haja al fi beit tai, mafi haja min hajat tai al muhim al ana wori le homon. ⁵Yala biga Isaiah kelimu le Hezekial, asuma le kalam/kelima ta Rab al junud, ⁶Ainu, ayam gi ja al ai haja fi beit taki, hajat al judud taki limu lahadi haja al bi sib, Rabuna gi kelimu,⁷Iyalal inta yahu weledu, al inta yahu abu tomon,homon bi shilu iyal del, wa homon bi kun khesiin fi beit ta melik ta Babylon, ⁸Yala biga Hezekial kelimu le Isaiah, kelima ta Allah al inta wonusu de kwes, ashan huwo fekiru, inu bi kun fi salam wa istikgrar fi ayam tai.

Chapter 40

¹Azi, Azi shaab tai, Rabuna takum gi kelimu , ²wonusu bi hanan le Jerusalem, wa katiya ta hiya afi. Inu Rabuna istagbilu hiya fi iden tou maratin mi kulu katiya al hiya."³Sot gi kore fi sahara jahizu sika ta rauna, amulu fi hofra sika al adil le Rabuna, ⁴Kulu waai bi redimu, wa kulu jebel wa hajer bi nezilu wa mahalat al batal bi amulu adil , ⁵Wa mejid ta Rabuna bi zahir wan as kulu bi ainu ma baad. Le anu kasuma ta rabuna yahu wonusu.⁶Sot gi kelimu."nadi" tannin gi juwabu, ana bi nadi munu? Kulu jesim gesh, wa kulu jalamla tomon ze zuhur al fi mahal zara, ⁷Gesh yabis wa zuhur wagafi zaman al rabuna afugu nefes fogo. Hagiga inu insaan de gesh, ⁸Gesh bi yabis, zuhur bi waga, lakin kelima ta Rabuna ta nina bi sabit ela al abad.⁹Tala fok fi jebel, sehiyon, ya mubeshir ta khabara al kwes. Arfa sot be guwa, kelim Jerusalem, inta ya mubeshir ta khabara al kwes, arfa sot taki, mata kafu, kelimu le mudun ta Judah, de yahu Rabuna takum, ¹⁰Ainu, Rabuna Yahweh gi ja ze muharibal muntisir wa iden tou al guwi gi hukuma le huwo, ainu, ujura tou fi ma huwo, wa del alhuwo kalisu bi jag edam tou,¹¹Huwo bi akili khurfan tou ze rayi, huwo bi limu khurfan al sukar del fi iden tou, wa bi limu/arfa homon fi dus tou, wa bi gedimu al lisa sukar gi rada del bi raha, ¹²Huwo al gesu moya be iden tou, gesu samawat bi iden tou, huwo al wezinu turab ta Ard, wezinu jebal au murtefiat sawa sawa?¹³De munu yahu bi arufu/gesu feker ta Rabuna au bi arshedu huwo ze murshid tou? ¹⁴Huwo ligu irshedad tou min munu? Au munu yahu gi arshedu huwo? De munu yahu derisu huwo ashan bi amulu hajat al kwes, wa derisu huwo au wodi le huwo marafa? Au wori le huwo teriga ta fehim?¹⁵Ainu, nas geni ze haba moya al fib aka, wageni ze turab al fi mezan, ainu, huwo gi wozinu jezira ze gesha/nukta. ¹⁶Lebanon ma indu wokud/benzin kefaya wele haiwanat tou kefaya ashan bi harahu zebiha, ¹⁷Kulu shoub/nas mol kefaya fi gedam tou,huwo ainu homon haja sakit,¹⁸Intum bi karinu Rabuna ma munu? Intumbi sawi huwo ma yatu sanam? ¹⁹Al sanam! Al rasam amulu, zul al gi sala Dahab amulu sanam de bi Dahab wa bi silsila min Fedat. ²⁰Ashan bi amulu zebiha zol bi azilu khashab al kwes al ma akulu ma susa. Huwo bi fetisu zol al rasam al tamam ashan bi sala sanam al ma bi waga,²¹Hal intum ma arufu? Hal intum ma asuma? Hal intum ma kelimu le intum min fi bedaya? Hal intum ma fahimu min asas ta duniya? ²²Huwo yahu al gi geni fi ras al Ard wa sukan ta Ard ze jarad gedam tou, huwo yahu gi medu/waza samawat ze setaravwa gi waza homon ze khema ta sakan au al gi geni fogo.²³Huwo yahu gi reja hukam tehet/sakit wa gi amulu hukam ta Ard budun faida, ²⁴humon ma bi agdeir kuruju, wele homon bi agdeir zara, juzur tomon ma dakalu fi Ard , fi zaman al huwo afuku humon, humon yabis, wa hawa arfa humon ze gesh/kartus.²⁵Biga intum bi karinu ana munu, ana gi beinu ze munu? Zol al kudus gi kelimu. ²⁶Ainu fok fi sama! De munu yahu kalagu nujum de kulu? Huwo yahu gi kedu hajat tou wa bi nadi humon kulu bi isem. Bi azama tou al guwi wa bi gudura ta guwa tou, mafi zol al bi fadulu woduru. ²⁷Lee inta gi kelimu, ya Jacob, wa inta gi kelimu ya Israel, sika tai woduru min rabuna, wa Allah tai ma gi defa ana? ²⁸Hal intum ma arufu? Hal intum ma asuma? Allah al abad Rabuna al kahlik akir ta Ard, magi tala taban au ayan al fahim tou ma indu hudud. ²⁹Huwo yahu gi wodi guwa le zol al taban wa huwo gi wodi guwa le zol al deyef. ³⁰Hata shabab gi tala taban wa ayan, wa shabah gi dugu kurdiin wa go waga, ³¹Lakin del al gi intuzur le Rabuna guwa tomon bi jedidu, humon bi jere wa ma bi taban. humon bi duwuru wa ma bi deyef bi kemir.

Chapter 41

¹Asuma gedam tai, inta ya beled al fin us ta medina/juzur, keli umam jedidu guwa tomon, keli humon ja kerib wa wonusu, keli nina ja gerib wa wonusu, keli nina ja ma baad ashan hilu mushkila. ²Inta al harik min sherik, nadi huwo fi bin le khedima tou? Al wodi nas fi iden tou. Wa gi saidu huwo ashan bi intesir le muluk, huwo hawilu humon le turab bi seaf tou, ze gesh ta mahal zara al hawa gi afuku ma danga tou, ³Huwo turudu humon wa huworuwa bi salam, be sika al seri/kwes mafi haja/ dugu kurdiin tou, ⁴De munu yahu amulu wa kemilu amal del? De munu yahu nadi aiiyal del min bedaya? Ana, Rabuna, al awel wa ma al akhriin, ana huwo. ⁵Nas al fin us medina ainu wa khafu, atraf/arkan ta Ard hezu, homon ja gerib, ⁶Kulu wahid gi saidu jaran tou, wa kulu wahid gi kelimu le baad tomon geni guwi/sheja, ⁷Yala biga najar gi sheja zol al gi sala Dahab wa zol al gi ishtakal fi leham gi kelimu kwes an leham, homon rubutu/sabitu be masamir ashan keli ma waga. ⁸Lakin inta ya Israel, khadam tai Jacob al ana ihtar, usra ta Abraham sabi tai, ⁹Inta al ana jibu min akir duniya, wa al ana nadi min mahal beyed. Wa al ana kelimu le huwo, inta khadam tai, ana ihtar inta wa ma aba inta. ¹⁰Mata kafu, le anu ana fi ma inta, mata geni bi humum, ashan ana kabuna taki. Ana bi guwi inta, wa ana bi saidu inta, wa anabi arfa inta bi iden tai ya yemin al kwes. ¹¹Ainu, nas al kan kulu zalan ma inta de humon bi kun khajlaniin wa bi fadiya. humon bi kun wele haja, wa bi mutu, nas al aridu inta. ¹²Inta bi fetisu, wa inta ma bi ligu nas al gi shakil ma inta, nas al gi harib ma inta humon bi kun sakit ma indu haja, tamamen, ¹³Le anu ana Rabuna Allah taki, bi amsuku ida taki al ta yemin, ana bi kelimu le inta, mata kafu, ana gi saidu inta. ¹⁴Mata kafu, ya Jacob al kudus ta Israel, ¹⁵Ainu, ana bi amulu inta senin ze hajer ta atanu geme, jedid wa atraf tou al itniin del inta bi amulu jebal ze gesh. ¹⁶Inta bi gurbal homon, wa hawabi arfa humon bara bi shetetu homon, inta bi afrah fi kudus ta Israel. ¹⁷Nas al tabaniin/masakin bi fetisu moya, lakin bi kun mafi, wa lisan tomon bi abis min atash, ana Rabuna bi juwabu salawat tomon, ana Allah ta Israel, ma bi nesitu homon. ¹⁸Ana bi fata juduwal ashan bi kubu fi mahalal al tehet, wa moya fin us/wasat ta wadiyan, ana bi amulu sahara bi tala b al saruiir ta moya, wa mahal al yabis ashan bi tala moya. ¹⁹Fi shahara ana bi amulu kasab ta urz, shejera sumuk al Arabi wa khasabta buharat wa shejera zetun, ana bi amulu sejera al saru sahara al adi, ma khashab ta sunubar wa sanduk ta shejera ta saru. ²⁰Ana bi amulu ashan bi ainu, bi arufu, wa bi fahimuma baad inu ida ta Rabuna yahu amulu, inu kudus ta Israel yahu khalagu. ²¹Gedimu gediya takum, “Rabuna gi kelimu, gedimu takum mashakil takum al ta asnam, kelimu ya melik ta Jacob. ²²Keli humon jibu le nina mashakil tomon, hal humon jag edam wa kelimu le nina haja al bi hasil, ashan nina bi arufu hajat del tamam. Hal humon wori le nina nubuwa al kan alinu de, ashan nina bi fekir fogo wa bi arufu akir tou sunu. ²³Kelimu hajat an al mustakbal, ashan nina bi arufu iza kan intum Aliha, amulu haja al kwes au batal, ashan nina bi kafu wa bi asir ma nina, ²⁴Ainu Aliha takum ma indu faida wa amail takum ma indu faida, zol al gi ihtar intum de muluun. ²⁵Ana guwumu wahid min shamal, wa huwo gi ja min mahal al shemish gi tala min fogo, ana nadi huwo al huwo gi nadi bi isem tai, wa huwo bi dusu hukam ze tin, ze rasam al gi dusu tin. ²⁶Al huwo alinu de min fi fi bedaya, inu nina bi arufu? Gubal zaman de, ashan nina bi kelim, huwo sah hagiga? Bel hagiga mafi zol min humon kabiru amulu karar, naam, mafi zol asuma inta ma kelimu. ²⁷Ana awel kelimu le sehiyon/Zion. ainu, yahu homon, ana rasulu mubesir fi Jerusalem, ²⁸Fi zaman al ana ainu mafi zol, mafi zol fi wasat tomon al bi wodi irshadat, zol al fi zaman ka nana asalu, bi juwabu kelima, ²⁹Ainu, kulu humon ma indu faida wa amailntomon ma indu faida, shekilnta hadid tomon al jadau hawa shelu wa fadi.

Chapter 42

¹Ainu, khadam tai al ana damu/ arfa, zol tai al mukhta, al fi huwo ana gi afrah, ana kutu Raha tai fi huwo, huwo bi jibu adala le umon, ²Huwo ma bi kore wele sarakh/arfa sot fok, wele bi kore kore fi sika. ³Huwo ma bi kasuru sufara khasab al muksur, wa shama ta zibala al gi wala huwo ma bi batilu, huwo bi amulu adala, ⁴Huwo ma bi tala taban deyef wala niya tou bi gofulu lahadi huwo bi asisu adala fi ard, wa nas al fi wasat medina bi intezur sheriya tou, ⁵De yau haja Rabuna gi kelimu-al huwo yau kalagu samawat wa waza homon, al huwo yau sala ard wa kulu hajat al gi antig/weledu, al huwo gi wodi haya le nas al fi huwo wa haya/roho le del al gi geni fi huwo, ⁶Ana Rabuna nadi inta le kwes wa ana bi amsuku ida taki, ana bi hafisu inta wa bi amulu inta ze ahaad le nas, ze nur le umam, ⁷Ashan bi fata uyon ta amiyaniin ashan bi tala feku nas al musjuniin min sejin, del al fi duluma. ⁸Ana Rabuna de yahu isem tai, wa ana bi sharik mejid tai ma ai zol tani wala tesbi tai ma asnam, ⁹Ainu, hajat al fi madi ta bediri intahat, hasa ana biga deiru alinu ahadas jedid. Gubal lisa ma bada ana bi wori le inta an homon. ¹⁰Guna le Rabuna ternima jedid, wa tesbi tou min akir duniya, inta al gi ruwa fi bahar, wa de kulu al fi huwo, nas al fi wasat medina, wa del al gi geni hinak, ¹¹Keli sahara wa mudan kore, kura al nas kedar gi geni fogo, guna bi farah! Keli sukan ta sela guna, keli humon guna min ras jebel. ¹²Keli humon wodi mejid le Rabuna wa alinu tesbi tou fi wasat medina, ¹³Rabuna bi ja ze muharib, ze rujul harib huwo bi hariku hamas tou, huwo bi sarakh kore, naam, wa fi harib tou de. Huwo bi kore sarakh bi sot, huwo bi wori le ada tou gowa tou. ¹⁴Ana kan askut le muda zaman tuwil, ana kan lisa wogifu nefsa tai, hasa ana bi kore ze mara al gi weledu, ana bi nefes wa bi nefes gusir, ¹⁵Ana bi karabu jubal wa jubal al sukar wa ana bi nashefu kulu ashjar nabatat al fogo, wa bi geiru anhar le jezera wa ana bi nashefu mustankaat. ¹⁶Ana bi shilu amiya fi sika al huwo ma bi arufu, ana bi gedimu humon fi sika al humon ma arufu, ana bi geiru duluma le nur gedam tomon, wa sika al batal ana bi amulu adil, ana bi amulu hajat del, wa ana ma bi sibuhomom. ¹⁷Humon bi rija wawa, humon bi kun indu fadiya, nas al amin fi asnam, al gi kelim le sanam ta hadid, inu intum Aliha ta nina. ¹⁸Asuma ya atarsh, wa ainu ya amiyan, ashan inta bi ainu, de munu yau amiyan lakin khadam tai? Au atarash ze marasula al ana rasulu? ¹⁹De munu yau amiyan ze sherik tai ta ahaad, au amiyan ze khadam ta Rabuna? ²⁰Inta ainu hajat tai, lakin ma gi fahimu adanat fatau lakin ma gi asuma, ²¹De gi sibuhomom Rabuna geni farhan ashan bi sukuru adala tou wa sheriya tou bi kun mumejidu bi azimu. ²²Lakin nas del seregu homon, jadawu humon kulu fi hofra, kutu humon fi sejin, seregu humon mafi zol al bi kalisu humon wa mafi zol al bi kelimu "gal reja humon wara!" ²³De munu fi wasat takun bi asuma kalam de? De munu bi asuma fi mustakbal? ²⁴De munu yau wodi Jacob le gardmiya? Wa Israel le nas al ta nyakama? Hal de ma Rabuna al nina amulu katiya did huwo? humon aba ashan bi douru fi sika tou wa humon aba ashan bi ihtaramu sheriya tou? ²⁵Ashan keda huwo kubu zalan tou al shedid le homon, wa harib al kab shedid al lahab ta nar tou min kulu itija le homon, lisa humon ma fahimu, nar de haragu humon wa lakin lisa humon ma kutu bi geliba.

Chapter 43

¹Lakin hasa de yau haja al Rabuna gi kelimu, al huwo yau kalagu inta, ya Jacob wa huwo yau sala inta, ya Israel, mata kafu, leanu ana kalisu inta, ana nadi inta bi isim taki, inta ta tai. ²Fi zaman al inta gi ruwa fi wasat moya ana bi kun ma inta, wa fi anbar humon ma bi gelibu inta, kan inta duwuru fi wasat nar, nar ma bi haragu inta, wa lahab ta nar ma bi demiru inta, ³Leano ana Rabuna Allah taki al kudus ta Israel, mukalis taki, wa ana wodi mesir ze fediya le inta, cush wa seba ze tawid le inta. ⁴Wa bagi nas ze tawid le haya taki, ⁵Ana bi kelimu inu ana ma inta, ana bi jibu usra taki min serik wa limu inta min garib, ⁶Ana kelimu le shamal, selimu homon, wa le junub, mata reja wara, jibu/rija iyal tai min beyed, wa banat tai min akir duniya, ⁷Ai zol al nadi isim tai, al ana kalagu le mejid tai, al ana yau sala, naam al ana yau sala. ⁸Tala nas al amiyaniin bara, hata lo humon indu uyun, ⁹Kulu umam limu sawa, wa nas limu, de munu yau fi wasat tomon bi agdeir wori le nina kabara ta hajat al kan hasil? Keli humon jibu shuhudin tomon ashan bi beriru nufus tomon, keli humon asuma wa sabit, inu de hagiga. ¹⁰Inta yau shuhud tai, Rabuna kelimu, wa kadam tai al ana ihtaru, ashan inta bi arufu wa bi amin fi ana, wa fi fahim inu ana huwo, ¹¹mafi ilah Rabuna tai al kalagu gubal ana, wa mafi mukalsi tani ila ana. ¹²Ana kelimu, kalisu wa bashiru, wa mafi Rabuna tani fi wasat takum. Intum shuhud tai, Rabuna kelimu, ana Allah, ¹³Min yom ta alela ana huwo, wa mafi zol bi silu ai wahid min ida tai, ana amulu, wa de munu bi agdeir reja? ¹⁴De yau kalam al Rabuna gi kelimu, mukalis takum, al kudus ta Israel, ashan/ajil inta, yau ana rasulu le Babylon wa jada humon kulu tehet ze nas al turudu jere, wa geiru farah ta Babylonian le guna ta huzun kore. ¹⁵Ana Rabuna, al kudus taki al kalagu Isreal, melik takum. ¹⁶De yau kalam al (Rabuna gi kelimu al huwo fata tarik fi moyo wa sika fi moya al guwi, ¹⁷Al huwo yau gedimu murakabat wa husan, jesh wa Rab al junud, humon waga tehet sawa mabad humon ma bi gum tani mara, humon taban, atshan ze zibala al haragu.) ¹⁸Mata fekir an hajat al gedim, wale kutu bala fi hajat al taf, ¹⁹Ainu, ana deiru amulu hajat al jedid, hasa bada hasil, hal intum ma arufu? Ana bi amulu sika fi sahara wa juduwal ta moya fi sahara. ²⁰Haiwanat ta gaba bi ihtaramu ana, merfiyiin naam leanu ana tala moya fi sahara, wa bahar fi sahara ashan nas tai al mukhtar bi asharabu, ²¹De nas al ana kalagu le nefsa tai, inu humon bi gesa haki tesbi ternima tai. ²²Lakin intum ma nadi ana, ya Jacob, intum tala taban mi ana, ya Israel, ²³Intum ma wodi le ana khurfan takum ze zebiha al mahruk, au keriru ana ma zebiha takum ana ma istakdimu inta ma zebiha ta dura/hehub wele tabu inta ashan bi jibu buhur. ²⁴Inta ma jibu wodi le ana gasab sukar al helu ma gurush, wele inta kubu le ana shaham ta zabaih taki, lakin inta tabu ana bi katiya taki, inta azibu ana bi amail taki al sherir, ²⁵Ana, naam ana huwo al gi nedifu wasaka taki bara al ta katiya taki ashan ajili ana, wa ma bi asalu ana ashan bi zekiru kataya taki tani mara, ²⁶Zekiru ana bi hajat al hasil, keli nina nakisu ma baad, gedimu mushkila taki, ashan inta bi kun beri. ²⁷Abu taki al awel amulu katiya, wa ruwasa takum merid did ana, ²⁸Ashan kida, ana bi nejisu/waskanu, ruwasa al kudusiin, ana bi wodi Jacob ashan bi demiru tamam wa Israel ashan bi shetima, alisu wa bi fadiya."

Chapter 44

¹Hasa asuma, ya Jacob khadam tai, wa Israel, al ana ihtaru, ²De yau kalam al Rabuna gi kelimu, al huwo sala inta wa al kalagu inta fi batna wa huwo bi saidu inta, mata kafu, ya Jacob kadam tai, wa inta ya Jerusalem, al ana ihtaru. ³Leanu ana bi kubu moya fi ard al yabis wa mala judu wal al yabis fi ard, ana bi kubu Roho tai le usura taki, wa barakat tai le iyal taki. ⁴Humon bi raba fi wasat ta gesh, ze shejera ta gutun al fi juduwal ta moya. ⁵Wahid bi kelimu, al tabe le Rabuna, wa tani bi nadi isim ta Jacob, wa tani bi katibu be ida tou le Rabuna, wa bi sama isim tou bi isim ta Israel. ⁶De yau kalam al Rabuna gi kelimu, al huwo melik ta Israel wa mukalis tou, Rab al junud, ana al awel, wa ana akir, wa mafi Rabuna tai ila ana. ⁷De munu ze ana? Keli huwo wori wa kelimu le ana hajat al hasil min tasis ta nas tai al gedim, wa keli humon wori hajat al gi ja hasil fi mustakbal. ⁸Mata kala du kafu, hal ana ma kelimu le inta min zaman, wa wori kabara de? Inta shuhud tai, hal fi Rabuna tani min ana? Mafi hajir, ana ma arufu. ⁹Kulu nas al gi sala asnam humon ma indu faida, humon gi istamta fi hajat al ma indu faida, shudiin tomon ma bi ainu au bi arufu ai haja, wa bi kutu humon fi fadiya. ¹⁰De munu bi sala ilah/Rabuna au resimu sanam al ma indu faida? ¹¹Ainu, asdika tou kulu bi kun be fadiya, zol al rasam de huwo insaan bes, keli humon wogifu sawa, bi kurumusu fashal wa bi kun be fadiya. ¹²Hadadiin ma addwat tomon, yau gi sala, gi istakal fi faham huwo gi seninu bi shakush wa gi sala bi iden tou al guwi, huwo jeyan wa guwo tou gi nagisu, huwo ma gi ashhab moya wa huwo kemir batil. ¹³Najar gesu khasab bi metir kait wa kutu fogo alama bi galam rasas huwo resimu bi adawat tou wa kutu alama fogo bi bosala huwo resimu fi shekil ta insaan jazab de insaan, bi agdeir kutu fi beit. ¹⁴Huwo gi gata khasab ta urz tehet, wa gi ihtaru shejera al ssuru au shejaera balut, huwo gi shilu le nefsa tou ashjar min gaba. Huwo zara khushub alttanub wa motoro raba humon. ¹⁵Biga insaan gi istagdim le nar wa ashan bi dafi ma nefsa tou, naam, huwo bi wala nar wa bi amulu min fogo Elah/Rabuna wa huwo gi amulu senam wa bi dengiri tehet ashan bi abidu. ¹⁶Huwo gi haragu khasab tanin bi nar ashan bi nashefu laham tou, huwo gi akulu wa shaban, huwo gi dafi nefsa tou wa gi kelimu, ah, ana dafi, ana ainu nar. ¹⁷Ma min bagi akshab tou de huwo gi sala Elah Rabuna rsim ta sura tou, huwo gi abidu, wa gi ihtaramu huwo, wa gi seli le huwo gal, kalisu ana, leanu inta Elah tai. ¹⁸Humon ma arufu wala humon fahimu, leanu uyon tomon mugful amiyan wa ma gi ainu, wa gulub tomon ma bi fahimu. ¹⁹Mafi zol al gi fikir, wala humon gi fahimu wa kelimu, ana haragu juzu min khashab fi nar, naam, wa ana aragu laham fi faham tou wa akulu, hasa keli ana amulu juzu al tani ta khashab le haja al batal sheen ashan bi abidu? Hal keli ana abidu geta khashab? ²⁰Gi ze huwo gi akulu rumad, gelibu tou ta kezib woduru huwo, huwo ma bi agdeir khalisu nefsa tou, wala huwo bi kelimu, haja al fi ida tai al yemin de Rabuna al ta kezib. ²¹Fikir fi hajat del, ya Jacob, wa ya israel, leanu inta khadam tai, ana yau kalagu inta, inta kadam tai, ya Israel, ana ma bi nesitu inta, ²²Ana masa bara amail taki al batal al gi ze sehab al duluma, katiya taki al geni ze sehab de reja le ana, leanu ana khalisu inta. ²³Verim intum ya samawat, leanu Rabuna yau amulu de, saeakh kore inta ya tehet turab ard, fejr be guna, intum ya jubal, intum ya gebat ma kulu ashjar, leanu Rabuna kalisu Jacob, wa huwo bi wodi mejid tou fi Israel, ²⁴De yau haja al Rabuna gi kelimu inta mukalis al huwo yau kalagu inta fi betna, ana Rabuna al sala kulu hajat al waza samawat, huwo al wahid kalagu ard. ²⁵Ana huwo al gi wogifu nas al gal humon arufu wa al gi amulu fadiya le nas al gal humon arufu, ana huwo al gelibu hikma ta nas al negetiin wa bi amulu murshidiin tomon belediin. ²⁶Ana Rabuna, al gi akidu kelimat ta khadam tou wa bi hagigu nubuwat ta murasalat tou, al gi kelimu an Jerusalem, hiya bi kun muwatin sukan wa ta mudan ta judah, bi abinu humon tai mara, wa ana reja hajat tomon al karabu, ²⁷Al huwo gi kelimu le moya al amik kebir, keli yabis, ana bi yabisu moyat takum, ²⁸Rabuna yau zol al gi kelimu an cyrus, huwo rayi tai, huwo bi amulu kulu tamaniyat tai, huwo yau bi kelimu an jerusalem, bi abinu hiya, wa an al heikal, bi abinu asas tou."

Chapter 45

¹De yau haja al Rabuna gi kelimu le zol tou al huwo masa le cyrus. Al ana amsuku ida tou al yemin, ashan bi jibu umam gedam huwo, ashan bi shilu sela min muluk, wa ashan bi fata abuwab gedam tou, ashan abuwab bi kun fadi.²Ana bi ruwa gedam taki wa sala jubal, ana bi kasuru heta heta abuwab ta nehas wa bi gata geta gerta hosh sur tomon al min hadid, ³Wa ana bi wodi le inta khazina sonduk ta duluma wa gena al dusu, ashan inta bi arufu inu de ana, Rabuna al nadi inta be isim taki, ana Rabuna ta Israel.⁴Leanu min ajil Jacob kadam tai, wa ashan Israel al ana ihtaru, ana nadi inta bi isim wodi le inta legab ta ihteram, hata inta ma arufu ana, ⁵Ana Rabuna, wa mafi tani, mafi Rabuna tani ila ana, ana bi salahu jahisu inta le harib, hata inta ma arufu ana, ⁶Inu nas bi arufu min mahal al shemish gi tala fogo, wa min garib, inu mafi Elah Rabuna tani ela ana, ana Rabuna, wa mafi tani. ⁷Ana min nur sala/khalagu duluma, ana bi jibu salam wa bi jibu demar, ana Rabuna al gi amulu kulu hajat del. ⁸Inta ya samawat, nezilu motoro min fok tehet! Keli samawat nezilu biir tehet, keli ard asharabu huwo ashan khulasa bi raba, ashan biir bi raba sawa ma huwo, ana yahwah kalagu humon al itniin sawa.⁹Bi kun taab le ai zol al gi nakisu ma zol al kalagu huwo, guruma gedira al fi wasat gurumat ta ard, hal bi agdeir kelimu le zol al gi sala huwo de, inta gi sala shunu? Au bi kelim inu shokol taki ma indu iden?¹⁰Taab le zol al gi kelimu le abu, lee inta gi weledu? Du le mara, lee inta gi weledu?¹¹De yau kalam al Rabuna gi kelimu, al kudus ta Israel, al kalagu huwo, lee inta gi asal asila an shuna yau ana bi amulu le iyal tai? Hal inta yau bi wori le ana hajat al ana gi sala ma iden tai?¹²Ana sala ard wa ana kalagu insaan fogo, de kan iden tai yau sala samawat, wa ana amiru kelimu kulu al nujum ashan bi zahir fogo.¹³Ana hariku cyrus ashan bi kun kwes, wa ana bi sala sika tou kwes, huwo bi abinu medina tai, huwo bi saidu nas tai al fi bara manfad ashan bi reja fi beit, wa ma bi tomon wala bi rushuwa, Rab al junud yau gi kelimu.¹⁴De yau kalam al Rabuna gi kelimu, nas ta mesir al gi ligo gurush wa tujar ta cush ma nas sabeans, rujal al tuwadiin bi jibu humon le inta humon bi kun taki humon bi kun wara taki gi duwuru bi genzir, humon bi dengiri tehet le inta wa bi seli kelimu le inta, hagiga Rabuna ma inta, wa mafi Rabuna tani ila huwo, ¹⁵Hagiga inta Rabuna al gi dusu nefsa taki, Rabuna ta Israel, muklis.¹⁶Humon kulu ma baad bi kun khajlaniin wa bi fadiya, nas gi sala asnam bi duwuru bi fadiya, ¹⁷Lakin bi khalisu Israel bi Rabuna bi khulusa al abadiya, tani mara inta ma bi kun fadiya au khajlan,¹⁸De yau kalam al Rabuna al hak hagiga al huwo kalagu ard wa sala ard, al huwo yau asisu, huwo yau kalagu ard ma ze wasaka, lakin sala resimu huwo ashan bi maskan mahal ta geni, ana Rabuna wa mafi tani.¹⁹Ana ma gi wonusu fi mahal al khas, fi mahal al duluma ta dusu nefsa ana ma kelimu le usura ta Jacob, intum gi fertisu ana le kusara! Ana Rabuna al gi wonusu al hak, ana kelimu hajat al adil al sah. ²⁰Lemu takum nefsa takum wa taal, limu takum ma baad, intum al naja min wasat ta umam! humon ma arufu, del al gi arfa asnam wa gi seli le Aliha al ma bi khalisu homon.²¹Taal takum gerib wa wori takum le ana, jibu shuhud delil! Keli humon resimu khuta ma baad, munu yau arufu kalam de min zaman? Munu yau kabiru? Hal de ma ana Rabuna? Mafi Rabuna tani ila ana, Rabuna ta adala wa mukhalis, mafi Rabuna tani ze ana.²²Reja takum le ana wa intum bi ligo kulasa, kulu nas fi arkan ta duniya, leanu ana Rabuna, wa mafi Rabuna tani, ²³Ana gi alifu ma nefsa tai, gi wosulu kalam tai al adil, wa ma bi kun kasar kulu rukuba bi dengir le ana, kulu lisan iterif.²⁴Humon bi kelim an ana inu guwa wa kulasa bes fi le Rabuna, fadiya bi amulu humon kulu, del al kan zalan ma huwo, ²⁵Fi Rabuna kulu usra ta Israel bi kutu adil, humon bi dala fi huwo.

Chapter 46

¹Bel dengiri tehed, Nebo dengir; asnaam tomon arfau ma haiwanat wa wahush ta taap. Asnaam al inta arfau de tegila le taabu hiwanat ²Sawa humon dengiri tehed, berukuba ;Humon ma bi akder ankizu sura, wa humon be nufus tomon ruah le hisar. ³Asumau le ana bed ta Yacoub, kulu fadalat ta bed Yacoub, al arfau maana min gabli welada taki , arfau min botun. ⁴Hata fi ajus takum ana huwo, wa hata shar abiad ana bi arfau inta. Ana amulu inta wa ana bi istahmal inta; Ana bi arfau inta wa ana bi ankizu inta. ⁵Be munu inta bi jeribu ana? Inta bi fekir ana shebe ta munu,ashan bi jeribu ana ? ⁶Nas bi kubu dahap tehed wa bi jeribu fida fi wozin. Humon bi ajiru hadad, wa huwo bi salau fi shikil aliha; humon bi dengiri wa mejidu. ⁷Humon bi arfau fi kitfa tomon ; Humon bi kutu fi mahal towo , wa huwo bi wogif fi mahal towo wa mabi harik min fogo. Humon bi kore le huwo, lakin huwo mabi juwabu wele kalisu aiya wahid min mushkila. ⁸Fekiry an hajad de ; mata alisu humon, itu mutmeridin ! ⁹Fekiri an hajad al bediri, hajad al zamaan ,lianau ana Allah, wa mafi tani , Ana Allah , wa mafi zol ze ana. ¹⁰Ana bi alinu al akir min bidaya, wa alfi mustakbal ma gabli ma hasil; Ana bi kelim “kuta tai bi hasil, wa ana bi amulu ze ana deiru “ ¹¹Ana bi nadi ter ta sama min axis shimal, rajil le hasap gelib tai min ardi beid ;naam, Ana kelim; Ana Kaman be kamilu; Ana indu hadaf ,ana Kaman bi amulu. ¹²Asuma le ana, intu nas al kedel adabiin,al beidiin min amulu haja al saa, ¹³Ana bi jibu albar tai gerib; huwo ma beid, wa kulasa mabi intozur; wa ana bi wodi kulasa le zehiun wa jamala tai Israel.

Chapter 47

¹Taal tehed wa geni fi wata, banat fatayat ta Babylon; geni fi wata budun kursi , banat ta Cheldeans. Intakum tani mabi nadi leziz wa hasas. ²Shilu murkaka wa atanu degik; agilau tarha, shilu bara jalabia al towil, mata kati kura, nutu kor. ³Shokol arian takum bi fadi, naam, fadiha takum bi ainu: ana bi antiqam wa ana ma bi sibu ai zol. ⁴Fad ta nina, Yahweh almudayifin de yau isim, al muqaddas ta Israel ⁵geni bi shukut wa ruah fi duluma , banad ta Chaldean; intu tani mara mabi nadi melka ta mamlakat . ⁶Ana zalan ma nas tai ; Ana nejisu meras wa wodi humon fi yeden takum, lakin intakum ma wodi le humon rahma ; intu bi kutu tegila fi ajusin. ⁷Intu bi kelim, Ana bi hukum le abad ze melka. intum ma bi silu hajat del fi gulub kum, aida intum bi yuetabar kef humon bikum agilibu bara. ⁸yala hasa asuma de intu albi hibu muta wa bi geni be aman; intu albi kelim fi gulub takum, Ana aish, wa mafi zol tani ze ana ; Ana mabi geni ze armala, wala ana bi hiss be woduru iyal.” ⁹Lakin ethnen hajat de bija le inta fi zaman fi wahid yom : fagidu iyal wa armala; be guwo kaalis bija le intakum, mahma kan sahariin takum wa kajajir wan as hijab. ¹⁰Intu wasik fi shar; intu bi kelim, “mafi zol bi ainu ana “ Hikma takum wa marafa takum gi woduru intakum,lakin intakum bi kelim fi gulub takum “ Ana hai, wa mafi aiya wahid ze ana.” ¹¹Damar bija le intakum ; intakum mabi akder lizu bara ma sahir takum de. Damar bi waga fi intakum ; intakum mabi akder shilu bara. Damar bija bi dugu intakum tawali magabli intakum ma arif. ¹²Asuru fi lugku woodi wa sihir takum al intakum fogo min fi wokit jena ; bikun intakum bi najah, bikun intakum bi kofu damar bara ¹³Intakum tabaniin ma asalu takum ; kede rujal del wogif fok wa kalisu intu- del albi agar sama wa ainu nujum ,del albi wori an gamara jedid-kede humon kalisu intakum min shunu al bi hassil. ¹⁴Shuf, humon bikun ze kashap dura . Nar bi haragum bara. Humon mabi kalisu nufus tomon min yeden ta dukhan. Hinak ma bikun faham ashan dafi nefsa tomon wala nar ashan humon bi geni jambu! ¹⁵De yau alhumon kun-del al intakum bi istakal maum, al intakum ishteri wa tebiu min zaman shababiya – Humon bi wei-wei aiya wahid ma sika towo; mafi wahid albi ankizu intu.”

Chapter 48

¹Asuma de , bed ta Yacoub albi nadi ma isim Israel, wa ja min haiwan al manawi ta yahusa; Inta albi halifu be isim ta Yahweh wa albizekir fi Allah ta Israel, lakin ma be nesiya wala be suluk alsaa. ²Lianu humon bi nadi nufus tomon nas ta medina mukadas wa wasik fi Allah ta Israel. Yahweh ta jesh yau isimu. ³“ Ana alinu de min zaman; humon tala min kasma tai, wa ana amulu huwo maruf ; yala tawali ana amulu wa humon ja le nihaya. ⁴lakin ashan ana arufu intakum anidiin, adalat takum morbut ze hadid, wa wusa takum min nehas, ⁵Ashan kida ana alinu le intakum ajede bediri ; gabli ma hasil ana kabiru intakum ,yala intakum mabi kelim, Sanam tai yau amulu humon, au sura kashap tai wa hadid tai al sanam yau masahu hajat de. ⁶Intakum asuma an hajat del; shuf fi kulu delil de ; wa intakum mabi rudu shunu al ana bi kelim hagiga ? Min hasa, Ana bi wori hajat judad, hajad al dusu intakum ma arufu. ⁷Hasa ma al bediri ,hasa fi waki wa ma gabli alela intakum ma asuma humon, yala intakum mabi akder kelim, Naam , ana bi arufu anum. ⁸Intakum ma asuma; intakum ma bi arufu; hajat del mafi fi adana takum kan. Lianu ana bi arufu intakum kazabin, wa intakum mudmeridin min fi wilada . ⁹Ashan isim tai ana bi rija zalan tai, wa ashan iktiram ta isim tai ana mabi demiru intakum. ¹⁰Shuf ana nedifu intakum lakin wele fida ; ana tahiru intakum fi furun ta taab. ¹¹katir ana, lianu ashan ana ,ana bi amulu ; keif ana bi sibu isim tai ashan karabu ? Ana mabi wodi mejid ta le aiya wahid. ¹²Asuma le ana, Yacoub wa Israel al ana nadi : Ana al awel wa alakir. ¹³Naam, Yeden tai yau kutu asas ta ardia, wa yeden yemin tai yau ferisu samawat ; wokit kan ana nadi humon, humon bi wogif fok sawa. ¹⁴Jemi nefus takum, kulu intakum ,wa asuma ! Munu fi nus takum alinu hajad del? Kalifa ta Yahweh bi kemilu hadaf towo did Babylon. Huwo bi shilu irada ta Yahweh did Chaldeaniin ¹⁵Ana kelim, naam Ana nadi huwo, ana jibu huwo, wa huwo bi najah. ¹⁶Taal gerib ma ana, asuma le ana: Min bidaya ana ma kelim fi sir; wokit bi hasil, ana bikun hinak.” Hasa Rabuna Yahweh rasulu ana, wa roho towo. ¹⁷De shunu Yahweh mukalis taki, alkudus ta Israel “ Ana Yahweh Allah takum, albi derisu intakum kefi le najah, albi gedimu intakum fi sika al intakum bi ruah. ¹⁸Iza kan intakum tii wasaya tai! Yala salam wa isdiyar bi jere ze nahar, wa kulasa takum ze amuj ta bahar. ¹⁹Jill takum bikun ze ketir ze romula , wa iyal takum min botun takum ketir ze eina romula; wa asami tomon mabi masahu bara min gidam tai. ²⁰Taalu bara min Babylon! Jere takum min Chaldeaniin ! ma sot ta jeres albi kore alinu, amulu de maruf, wa amulu kede ruah le nihaya ta ardi! Kelim Yahweh kalisu kadam towo Yacoub. ²¹Humon ma atshaniin wokit huwo gi kudu humon min sahra; Huwo amulu moyo kede jere le humon min hajer; huwo shegegu wa fata hajer , wa moyo dofugu bara . ²²Mafi salam le ashrar-kelim Yahweh.”

Chapter 49

¹Asuma le ana, ardi sahil ! wodi le ana intibah takum, intakum beidu nas, Yahweh nadi ana min zaman welada be isim, wokit uma tai jibu ana fi dunia. ²Huwo amulu kasma tai ze sef senin; Huwo dusu ana fi dul ta yeden towo; huwo amulu ana nishap al seninu; fi bag towo huwo dusu ana. ³Huwo kelimu le ana, “ Inta kadam tai Israel , be wasad towo ana wori mejid tai. ⁴“Lakin ana juwabu, “Mahma kan ana fekir ana weledu le kusara, Ana kasran guwa tai le sakit, lakin adala tai ma Yahweh, wa jahiza tai ma Allah tai.”⁵Hasa Yahweh kelimu- Al amulu ana min weleda ashan bikun kadam towo, ashan gowumu Yacoub tani mara le huwo, yala Israel bi limu le huwo, lianu iktaramu ana fi eina ta Yahweh ,wa Allah tai ja guwa le ana- ⁶wa huwo kelim, Huwo haja suker le inta ashan bikun kadam tai ashan bi asisu tani mara gebila ta Yacoub,wa ashan gowumu alnofut ta Israel. Ana bi amulu intakum nur le umam, ashan intakum bikun kulasa tai le nihaya dunia.”⁷De yau al yahweh kelim, mukalis ta Israel, al kudus alwahid tomon, le del alhaya tomon alisu, kerehu ma umam, wa abid ta hukam, “ Muluk bi ainu intakum wa bi gum, umara bi shuf kum wa bi dengir tehed, ashan Yahweh al amin, hata wahid alkudus ta Israel, al iktar intakum.”⁸De yau shunu al Yahweh kelim, “ fi wokit ana karar ashan wori rahma tai ana bi juwabu intakum, wa fi wokit ta kulasa ana bi saidu intakum; Ana bi hami intakum, wa wodi intakum ze amina le nas, Ashan abinu ardi tani mara, wa rijau tani mara warisa al karabu.⁹Intu bi kelim le masajin, “Taaluu bara,” le del alfi hufra duluma, ‘Wori nufus takum.’ Humon bi togu fi sika, wa kulu nezila bikun mahal gesh akdar. ¹⁰Humon mabi kun jaaniin au atshaniin; wala harara au shemis bi dugum, lianu huwo al indu rahma fi humon bi kudu humon; huwo bi gedimum le bir ta moyo. ¹¹Yala ana bi amulu kulu jubal le sika, wa ana bi amulu shari reisi adil.”¹²Shuf, de bija min beid, juzu min shimal wa gari; wa taanin min ardi ta Sinim. ¹³Guna, Samawat bikun farahan, ardi bada guna, intu jubal! Lianu Yahweh bi shejah nas towo, wa bi indu muhaba fi taab tomon¹⁴Lakin Zehiun kelim, “ Yahweh kasuru ana, wa Rabuna nesitu ana. ¹⁵” Hal mara bi nesitu jenau, albi rada shodur towo, yala hia mabi indu muhaba le jena al hia weledu? Naam humon bi nesitu, lakin ana mabi nesitu intakum. ¹⁶Shuf, ana katifu isim takum fi mazmir tai; heta takum mustemir gidam tai. ¹⁷Iyal takum bi alagu wara, wokit del al demiru intakum bi rija wara . ¹⁸Shuf haulu intakum wa ainu humon kulu bilimu wa jain lekum. Be takid ze ana aish- De karar ta Yahweh – intakum bi libisu humon ze silsila wa intakum bi libisu humon ze arusa. ¹⁹Mahma kan intakum karban wa madeira, ardi alfi damar, intakum hasa bikun besid kaalis le sukan, wa del albi demiru bikun beid kaalis. ²⁰Iyal albi weledu fi zaman nedal bikelim fi asuma,” Mahal de deiyyik leana, amulu gurfa leana, ashan ena bi geni hini. ²¹Yala inta bi asalu nefsa, Munu yau weledu iyal de leana ? Ana kan munadil wa ma indu jena fi beled tani wa talagu. Munu yau raba iyal del? Shuf, sibu ana barau ;min ween de ja?²²“ De yau shunu Rabuna Yahweh kelim, Shuf, Ana bi arfa yeden tai le umam; Ana bi arfa alama ta bered tai le nas. Humon bi jibu aulat takum fi yeden takum ashan arfa wa arfa banad takum fi kidfa tomon. ²³Muluk bikun abu al adada , wa melkat ta rabau iyal; Humon bi dengiri tehed le intakum ma wusa tehed fi wata wa alasu gubar min kura takum ; wa intakum bi arufu inu ana Yahweh;del albi intozur ana mabi ligo fadiha.”²⁴Hal al karabu bi akder shilu min zol takiyan au ashir harib bi shilu min kuwat? ²⁵Lakin de yau al Yahweh kelimu, “Naam, al asir bi shilu bara min al takian, wa alkarabu bi ankizu; lianu ana bi kun axi adu kalisu iyal takum. ²⁶Ana bi akilu muasiriin takum ma jutha tomon; wa humon bikun sakraniin ma dom tomon, ze merisa. Biga kulu bashar bi arufu inu ana Yahweh, Ana yau kulasa wa mukalis takum,al aadham ta Yacoub.

Chapter 50

¹De yau shunu al Yahweh kelimu, “ Wenu shihada ta talak al ana talagu ma uma takum? Le munu al indu maal al nan tebiu intakum? Shuf, tebiu intakum ashan katiya takum,wa ashan tamarud takum, uma takum rasulu bara.

²Le ana ja wa mafi wahid hinak ? Le ana bi nadi lakin mafi zol juwabu? Hal yeden tai guser ashan kalisu intakum? Hal mafi guwa fi ana ashan kalisu intakum? Shuf, fi tobik tai ana bi nashifu bahar; Ana bi kutu nahar sahra; asmak towo bi mutu ashan moyo wa atesh, ³Ana bi kati sama ma duluma; Ana bi kati ma kumash suwal.”⁴Rabuna Yahweh wodi le ana lisan ze del al derisu, ashan ana bi kelim kelima ta haya le del al woduru, Huwo bi gowimu ana saba fi saba; huwo bi gowimu adana tai ashan asuma ze del albi derisu.⁵Rabuna Yahweh fatau adana tai, wa ana ma merid, wala gelibu wara. ⁶Ana wodi dahar tai le del albi dugu ana wa kwangiri tai le del albi juru dikin tai ; Ana ma dusu wusa tai min amael ta fadiha wa tufu buzak.⁷Lianu Rabuna Yahweh bi saidu ana; ashan kida ana ma fadihu; yala ana amulu wusa tai sewaan, lianu ana arufu ma bi wodi ana fi fadiha.⁸Huwo albi beriru ana gerib mana. Munu yau bi aridu ana? Kede ena wogif wa wajihu baad tena. Munu yau bi isteki ana? Kede huwo ja gerib ma ana. ⁹Shuf, Rabuna Yahweh bi saidu ana. Munu yau bi alinu ana galtan? AINU, Humon bi sheretu bara ze jalabia; arda bi akulu humon bara.¹⁰Munu fi nus intakum bi kafu Yahweh? Munu yau bi iktaramu sot ta kadam towo? Munu yau bi douru fi duluma al saap budun nur? Huwo keli wasik fi isim ta Yahweh wa teki fi Allah towo.¹¹Shuf, kulu del albi wala nar, al bi salau nefusum ma lamba: douru fi nur ta lamba takum wa fi dukhan al intakum walau. De yau al intakum ligo min ana: Intakum bi num tehed fi mahal ta waja.

Chapter 51

¹Asuma le ana, intu albi jere wara bar.intu albi fetishu Yahweh: AINU takum hajer al gatau intakum min fogo wa sikil ta hajer al gatau intakum minu.²Ainu le Abraham, abu takum ,wa le Sarah, al weledu intakum ; lianu wokit huwo barau ferdi, ana nadi huwo. Ana bariku wa amulu huwo ketir.³Naam Yahweh bi azi zehiun; Huwo bi azi kulu makan al fi dahaya. Sahra ta hiya bi kutu ze jenena Eden, wa mahalat al sahra jambu jedel ta nahar ordon ze zare ta Yahweh; Farah wa saada bi ligo fi hiya, Shukuru wa sot ta guna.⁴Intebi le ana, nas tai; wa asuma le ana nas tai! Lianu ana bi talau karar, wa ana bi amulu adala tai ashan kun umam ta nur. ⁵Albar tai gerib; kulasa tai bi ruah bara, wa yeden tai bi hakimumu umam; sawahil bi intozur ana ; ashan yeden tai humon bi indu niya intozur. ⁶Arfa oyun takum fi sama, wa ainu fi ardi tehed, lianu samawat bi woduru bara ze dukhan ,ardia bi intehi bara ze jalabia, wa sukan towo bi mutu ze duban. Lakin kulasa tai bi istemir lel abad , wa bar tai ma bi wogif stakal. ⁷Asuma le ana, intu albi arufu shunu al saa, inta nas al indu ganun tai fi gelba : matakum kafu shataiim ta rujal wele kede jerehu ma nabais. ⁸lianu arda bi akulu humon ze jalabia, wa dudu bi akulu humon ze gitan; lakin bar tai bikun lel abad, wa kulasa tai le kulu ajial. ⁹” Gum ,gum, lebisu nefsak ma guwa, iden ta Yahweh. Gum ze fi ayam ta zaman, Ajial ta zaman .Ma intakum alkasuru Rahab, Intu al atanu alkaain alkebir? ¹⁰Intakum ma nasifu bahar,moyo al juwa shedid, wa amulu juwa ta bahar le sika ashan almuklisin kede ruah min fogo?¹¹Al damanu ta Yahweh bi rija wa ja le Zehiun ma kore ta farah wa moksut lel abad fi raas tomon; wa moksutu wa farah bikun kaalis, wa huzun wa kore bi jere bara. ¹²Ana, Ana, huwo albi azi intu. Le intu bi kafu min rujal, albi mutu jena insan , al amulu ze gesh?¹³Le intakum nesitu Yahweh kalik takum, albi midu yeden bara min samawat wa kutu asas ta ardia ? intu fi sadma kulu ma yom ashan gadab ta albi asuru intakum wokit kan huwo karar ashan demiru . Wenu gadab ta albi asuru?¹⁴wahid al dengiri tehed Yahweh bi alagu ashan fiku ; huwo mabi mutu wa ruah tehed le hufra, wele huwo bi deiru eash ¹⁵Lianu ana Yahweh Allah takum ,albi hizu bahar ashan bi amulu moj- Yahweh ta jesh de yau isim towo.¹⁶Ana kutu kalam tai fi kasma taki , wa ana kati inta fi dul ta yeden tai, ashan ana bi zarau samawat , kutu asas ta ardia, wa kelim le Zehiun, intu nas tai. ¹⁷”Gum, gum, wogif fok ya orshelim, intu al ashrah min yeden ta Yahweh min tawa ta zalan towo; intu al ashruhu min tawa, tehed le kubaya ta rejif ¹⁸Mafi wele wahid fi nus aulat al hia weledu ashan bi hafizu; hinak mafi fi kulu aulat ta hia al hia rabau bi shilu yeden ta hia.¹⁹Mushkila ethnen de hasil le intakum- munu bi ahizin maakum ? Furaak wa damar, wa jaan shedid wa sef. Munu yau bi azi intakum? ²⁰Aulat takum kemir; humon bi num fi aiya rukun ta sika, ze gazal fi shabaka; Humon Malian ma zalan ta Yahweh, tobik ta Allah takum.²¹lakin hasa asuma de, intu al bi asuru wahid wa shukuruji wahid , lakin ma sakran ma merisa: ²²Rabuna takum Yahweh, Allah takum albi hin fi dafa nas towo, kelimu zede, “Ainu, Ana shilu kubaya ta shakar min yeden takum- tawa al kubaya ta zalan tai – ashan intakum mabi ashurubu tani mara.²³Ana bi kutu fi yeden ta nas albi taabu intakum, del albi kelim le intakum , num tehed, ashan ena bi douru fi raas takum ; amulu dahar takum ze wata wa ze sika ashan humon bi douru fogo.”

Chapter 52

¹Gum, gum, libisu guwa taki, Zehiun; libisu jalabia taki al jemil, orshelim, medina almukadas; lianu kulu-kulu tani mara al ma tahiru au alma nedifin ma bi dakalu fi inta.²Hizu nefsa min gubar; gum wa geni Orshelim, shilu genzir bara min rakaba taki, hasir harib binia ta Zehiun ³Lianu de al Yahweh kelim, “ Intu tebiu le sakit, wa intakum bi beriru budun gurush”.⁴Lianu de shunu al Yahweh kelim, “Fi bidaya nas tai ruah ashan ish muakad fi Masir; wa al ushuri asuru humon ma le sabab kwes.⁵Hasa fi shunu al ana indu hini –De elan ta Yahweh- Ainu nas tai shilu bara le sakit? Del albi hakimu fok humon bi hagiru- de elan ta Yahweh – wa isim tai nebisu mustemir kulu ma yom ⁶Ashan kida nas tai bi arufu isim tai ;Humon bi arufu fi yom dak Ana al wahid al kelimu,Naam de Ana!⁷Kef jemil fi jebel kura ta kadam albi jibu kabara kwes, albi alinu salam, alamsuku asur kwes ,albi alinu kulasa, albi kelim le Zehiun, “ Allah takum fi! “ ⁸Asuma, gufara takum bi arfau asuat tomon , sawa humon bi sharik be farah, lianu humon bi ainu aiya eina tomon, Yahweh rijah fi Zehiun.⁹Humon bi bada guna guna ta farah, intu almoksuriin ta Orshelim; lianu Yahweh azi nas towo; huwo beriru Orshelim. ¹⁰Yahweh midu yeden towo alkudus fi eina ta kulu umam;kulu ardia bi ainu kulasa ta Allah tena. ¹¹Tala, tala , ruah bara min hinak; mata lemesu aiya haja al nejis; tala min nusum; tahiru nufuskum, intu albi arfau afash ta Yahweh ¹²lianu intakum mabi ruah seri ,wala tala ma sadma ; lianu Yahweh bikun gidamkum;wa Allah ta Israel bikun saga. ¹³Shuf, kadam tai bi amulu be hikma; Huwo bikun fok wa arfau fok ,wa bi arfau. ¹⁴Ze keterin arhibu fi intakum- shikil towo sheen begadi min aiya rajil, wa shikil towo ma beinu ze insan . ¹⁵Hata lou, kadam tai bi shetetu umam ketir wa muluk bi gofulu kasma ashan huwo. Lianu del alma wori le humon, humon bi ainu, wa del alma asuma, humon bi fahimu .

Chapter 53

¹Munu bi amin shunu al humon asuma min ena, wa le munu adalat ta Yahweh wori ? ²Lianu huwo rabah fi gidam Yahweh ze shibli, ze ardi alwasi wa yabis; huwo ma indu shikil jazab wokit ena ainu huwo, mafi jamala albi jezibu ena.³Huwo alisu wa abau ma nas ; rajil ta huzun , wa wahid al arufu waja. Ze wahid al rujal bi dusu wusa minu, alisu huwo; wa ena iktebiru huwo ma mohim.⁴Lakin be takid huwo nongulu amrad tena wa arfau huzun tena; lakin lisa ena fekiru akibu huwo ma Allah. Dugu ma Allah,wa taabu.⁵lakin huwo atanu ashan amael ta tamarud tena; Kasuru huwo ashan katiyat tena. Ikaap ashan salam leana kan fi huwo, wa ma dabarat towo ena ligo elaj.⁶Ena kulu ze korufan ruah ma adil; Ena kulu gelibu aiya wahid ma sika towo, wa Yahweh kutu fi huwo kulu katiyat tena.⁷Asuru huwo; lakin lisa wokit huwo nezilu nefsu, Huwo ma fatah kasma towo; ze koruf albi shilu le debea, wa ze koruf al gidam raye bi askud, ashan kida huwo ma fatah kasmu.⁸Be hukum ijbari huwo hakim le mut ; Munu alfi jill dak zekiru an huwo tani?Lakin gatau huwo bara min ardi ta haiyin ; ashan jerima ta nas tai ukuba de kutu fi huwo. ⁹Humon kutu turba towo ma mujirimiin, ma rajil al ganiyan fi mutu towo,Mahma kan huwo ma amulu batal, wala aiya kizib fi kasma towo.¹⁰Lakin lisa kan de irada ta Yahweh ashan kasuru huwo wa kutu huwo ayan. Wokit huwo amulu haya towo zebiha fogo, huwo bi ainu iyal towo, huwo bi towilu ayam towo, wa hadaf ta Yahweh bi kemilu be wasad huwo. ¹¹Baad taab ta haya towo, huwo bi ainu nur wa shabaan ma marifa. Kadam tai albar bi beriru keteriin; huwo bi ithamal katiyat tomon.¹²Fi de ana bi wodi nisba towo fi nus keteriin, wa huwo bi gesimu alkarabu ma keterin, ashan huwo wori nefsu le mutu wa ragimu ma kuta. Huwo nongulu katiya ta ketirin wa bi amulu shifa le kuta.

Chapter 54

¹Guna ,inta mara al mabi weledu, inta alma weledu; kede guna guna ta farah shedid. Inta alma kun fi waja welada. Lianu iyal ta wahid alabau aktar min iyal mara al jouzu , “Yahweh kelimu.²Amulu kema takum kebir wa ferishu shatair bara, towilu hubal wa gowi witit . ³lianu intakum bi ferishu bara fi yemin wa shamal ,lianu ajial takum bi seitar le duwel wa rija geni fi mudun al demiru.⁴Mata kafu intakum ma be endu fadiha hata ta muthbitiin launu intum intum ma bikun musum; intum bi nesitu shababiya takum wa fadiha ta botun takum. ⁵lianu alkali huwo yau rajil takum; Yahweh ta jesh de yau isim towo. Alkudus ta Israel yau mukalis takum ; Huwo semi Allah ta Dunia kulu. ⁶lianu Yahweh nadi intakum wara ze mara alabau wa hazing fi roho , ze mara zoju suker wa abau, “ Allah kelimu.⁷Fi zaman guser ana abau inta , lakin ma muhaba kebir ana bi limu intakum. ⁸fi tofan ta zalan ana dusu wusa tai min intakum fi lahza; lakin ma amina ta ahad alabadia ana bi indu rahma le intakum –kelimu Yahweh, wahid al ankizu intakum.⁹Lianu de ze moyo ta Noah le ana: ze ana halifu moyo ta Noah mabi ja tani mara fi Dunia, biga ana halifu gal ana mabi kun zalan min intakum au wobiku intakum ¹⁰Mahma kan jubal bi waga wa hujar bi hizu ,lakin lisa muhaba tai alma bi kalasu mabi geiru min intakum ,wala amina ta salam tai bi hizu- kelimu Yahweh, al indu rahma fi intakum.¹¹ALtaabu shedid, hawa -sugu wa alma indu taaziya, AINU, ana bi kutu mujura fi turquoise. Wa kutu asas ma lon asrak. ¹²Wa ana bi amulu kima ta yaqut wa abuab min hujar lama- lama, wa heta takum albara min hujar jemil.¹³yala kulu iyal takum bi alimu ma Yahweh; wa salam ta iyal takum bikun adhim. ¹⁴Fil bir bi asisu intakum, wa intakum bikun beid min isar, lianu intakum mabi kafu ;min irhap, lianu mabi ja gerib maakum.¹⁵Ainu ,iza aiya wahid fetishu mushkila, mabi kun minu ; aiya wahid fetishu mushkila maakum huwo bi waga fi setara. ¹⁶Shuf, ana kalagu nas sinaiin , albi haragu faham wa bi salau adawat ta harib ze shokol towo wa ana kalagu almudemir ashan demiru.¹⁷Mafi sila albi salau did inta bi najah; wa inta bi demiru aiya wahid albi ishteki inta. De yau meras ta kudam ta Yahweh, wa difaa tomon min ana- de karar ta Yahweh.”

Chapter 55

¹Taal, aiya wahid al atshan, taal le moyo, wa inta alma indu gurush, taal, wa biu wa akulu ! taal biu merisa wa leben budun gurush wa budun taman.²le inta bi daya fida fi haja alma esh, wa le inta bi taab fi shunu alma bi shabanu? Asuma tamam le ana wa akulu shunu alkwas, wa itmatah nefsak fi al semin.³Gelibu adana wa taal le ana ! Asuma, gal inta bi ish! Ana bi amulu amina albadia ma inta – tai albi teki, muhaba alma bi kalasu al ana waadu ma Daud. ⁴Ainu, Ana kutu ze shahid le umam , ze kaaid wa kaaid jesh le nas⁵Ainu, intu bi nadi le uma al intakum ma arufu; wa aluma al ma arufu intakum bi jere le intakum ashan Yahweh Allah takum , alkudus ta Israel,huwo almejidu intakum.”⁶Fetishu Yahweh wokit albi ligo huwo ;nadi huwo fi wokit huwo gerib. ⁷kede al ashrar sibu sika, wa rajil ta katiya afkar towo. Kede huwo rija le Yahweh, wa huwo bi hint le huwo,wa le Allah tena al bi afi kulu-kulu huwo.⁸Lianu afkar tai ma afkar takum ,wala sikaat tai fok min sikaat takum- de ilaan ta Yahweh- ⁹Izaa ze samawaat fok min ardi, far sikaat tai fok min sikaat takum, wa afkar tai min afkar takum.¹⁰Ze matara wa telij bi nesil tehed mi sama wa mabi rija rija ile leinu ardia wa bi amulu ashan antij samar wa wodi bisra le muzari albi zarau esh le zol albi akulu, ¹¹yala Kaman kelima tai albi ruah min kasma tai – mabi rija le ana sakit-lakin bi kemilu hadaf al ana rasulu huwo fogo.¹²lianu intakum bi ruah bara ma farah wa intakum bi gedimu ma salama; Jubal wa hujar bi kasuru be farah bi saarik gidam intakum. Wa kulu ashjar bi safik yeden tomon le intakum. ¹³min bidal gabat ta shok, shejera suru bi rabah; min bidal brier , asiat bi rabah, wa bikun le Yahweh,le isim towo ze alama alabadia alma bi gatau bara .”

Chapter 56

¹De yau shunu al Yahweh kelim, “lahizu shunu al saa, wa amulu shunu al hak; lianu kulasa tai gerib, wa bir tai bi wori. ²Baraka le rajil albi amulu de, wa bi amsuku gowi. Huwo bi hafizu yom al sebit, wa mabi karabu huwo. Wa bi hafisu yeden towo min amulu shar.”³kede mafi ajnebi al ja taabi Yahweh kelim, “Yahweh bi taalau ana min nas towo Al ma mutehir kede ma kelim, Ainu, Ana shejera al yabis. “⁴lianu de yau al Yahweh kelim “ le al matehiru al hafizu sebit wa hazilu shunu albi farahu ana, wa amsuku wasaya tai, ⁵le humon ana bi kutu fi bed tai wa fi dakil heta tai nisba ta zikra al aksen min indu aulat wa banat . wa ana bi wodi le humon nisba zikra al ma bi gatau bara kulu- kulu.⁶Wa Kaman al ajnebi al limu nefsu le Yahweh- ashan kadimu huwo, wa albi hibu isim Yahweh, ashan mejidu, aiya wahid al bi hafizu yom sebit wa al bi hafizu min nejsu, wa al bi amsuku shedid wasaya tai ⁷– Ana bi jibu le jebel tai almukadas wa amulu be farah fi bed tai ; zebiha tomon al mahruk wa zabaya tomon mokbul fi member tai. Lianu bed tai bi nadi bed ta salawat le kulu umam.⁸De yau karar ta Rabuna Yahweh ,albi limu al abau ta Israel- wa ana bi limu ziada le humon.”⁹kulu intakum kayana ta zira, taalau wa akulu, kulu kayana ta gabaat! ¹⁰kulu rujal alhuras amiyaniin, humon mabi fahim. Humon kulu kilaab albi askud mabi kore. Humon bi hilim, wa bi num tehed humon bi hibu num.¹¹Kilaab indu niya kebir; humon mabi ligo kifaya; Humon ruaah bidun temeis; humon gelibu kulu fi teriga tomon, aiya wahid indu niya fi haja alma saa. ¹²“ Taal” humon bi kelim, “ kede ena ashurubu merisa. Bukura bikun ze alela, yom alkebir mamaruf.

Chapter 57

¹Albar bi woduru, lakin mafi zol iktebiru, wa nas ta amana ta ahad limu bara, lakin mafi zol fahimu gal al abrar limu bara min ashrrar. ²Huwo bi dakalu fi salam; humon bi akudud raha fi sarayir tomon, del albi douru fi adil. ³Lakin talu hina, intum yal ta kujurat, yal ta nas al ta shar wa nusuwan al bi amulu skol sharamuta befsu ⁴Munu yau intakum bi alisu? Did munu yau intakum bi fatah kasma wa talau lisan ? intakum ma iyal ta mutmeridiin, iyal kazabiin?⁵Intakum bi dafi nufuskum num sawa tehed shejera balut, tehed aiya shejera akdar, intakum albi katulu iyal kum fi mujra ta nahar al yabis , fi tehed hajer eib.⁶Fi haja al amles ta jedel ta nahar de hajat al ainu le intakum. Humon subab ta salawat. Intakum bi kubu tekdima ta shirub takum . fi hajat de ana bikun moksut?⁷intu bi jahizu sherir fi jebel fok; wa intakum bi ruah fok ashan gedim zabaya. ⁸Fi wara baab wa fok baab intakum bi kutu alamaat; wa intakum sibuna, wa bi amulu nufuskum arian, wa ruah fok; intu bi amulu sherir kebir. Intu bi amulu ahad maum; intu bi hibu sarair tomon; intu bi ainu jisim tomon alkas.⁹intu bi ruah le molech ma zeid; intu bi gasimu riha. Intu bi rasulu sufara beid; into bi ruah tehed fi turab, ¹⁰intu taabaniin min mamuria al towil, lakin intakum ma kelim, “ ma indu raja.” Intu ligo haya fi yeden; ashan kida intu ma deif.¹¹“Munu al intakum galganiin minu?Munu al intakum bi kaafu shedid al bi amulu intakum kazabiin kaalis.Kaalis al intakum ma bi zekiru ana? Lianu ana askud le zaman towil, intu mabi kafu ana kulu-kulu. ¹²Ana bi alinu kulu amael takum alkwes wa bi wori kulu al intakum bi amulu, lakin mabi saidu intakum. ¹³wokit intakum kore bara, kede asnam takum de kalisu intakum. Bel ax hawa bi shilum bara , nefes bi shilum kulu bara. Lisa albi dusu fi ana bi warisu ardi wa bi shilu mumtakat ta jebel tai alkudus.¹⁴Huwo bi gul, Abinu, abinu! Nedifu sika! Agilau kulu hajis min sika ta nas tai ! “ ¹⁵lianu de yau shunu alfok wa del almorfu bikelimu, albi ish lelabad, al isimu kudus, “ Ana bi ish fi mahal fok wa kudus, almau Kaman de yau al moksuriin wa mudwadi fi roho, ashan neshitu roho ta almudwadiin wa neshitu gulub ta del albiandam.¹⁶Ana mabi isteki lel abad, wele bikun zalan lelabad , yala roho ta insan bi woduru gidam ana, haya al ana amulu. ¹⁷Ashan katiya ta unf al ligo, Ana kan zalan, wa akibu huwo; ana dusu wusa wa kan zalan, lakin huwo ruah rija wara le sikaat ta geliba tou.¹⁸lakin ana bi aliju huwo. Ana bi kudu huwo wa sheja huwo wa geni fi wehda ma del al hazin mau, ¹⁹Wa ana bi kalagu samar ta kasma, salam salam le del albeidiin wa le del al geribiin- Yahweh kelimu – ana bi alijum.²⁰lakin al ashrrar ze tahrukat ta bahar , al ma indu raha, wa moyo towo toj wa tiin. ²¹Mafi salam le ashrrar – Yahweh kelimu.”

Chapter 58

¹Kore shedid; mata wogifu bara . Arfa sot taki ze torumbeta. Wajihu nas tai ma ingilab tomon de, wa bed ta Yacoub ma katiyaat tomon de. ²lisa humon bi fetishu ana yomi wa bi afrah fi marafa ta sika tai, ze beled albi marisu bar wa ma aba ganun ta Allah tomon. Humon bi asalu ana le adala al hak; Humon bikeiyif fi fikra Allah ja gerib. ³Le ena sayim; humon bi kelimu, lakin intakum ma ainu? Le ena nezilu nufus tena,lakin intakum ma lahizu ? Shuf, fi yom siyam takum intakum ligo tamatu wa asuru kulu omal takum. ⁴Shuf, intakum bi sayim ashan kore-kore wa shakila, wa dugu ma yeden ta shar; intakum mabi sayim allela ashan sot takum bi asumau fok. ⁵Hal de shikil ta siyam al ana deiru : Yom al aiya wahid bi nezilu nefsu, le huow ashan dengiri raas ze asira wa libisu shawal wa rumat tehed nefsu? De hagiga intakum bi nadi gali siyam, yom albi ferihu Yahweh ?⁶De yau ma siyam al ana iktar: Ashan bi fiku ganazir al shar, wa fiku kiyut ta taab, wa hariru almukasariin , wa kasuru aiya tegila? ⁷huwo ma kasuru rekif ma al jaaniin wa jibu almasakin wa alma indu biyud fi biyudkum ? wokit kan inta ainu zol arian, inta bi libisu; wa inta mabi dusu nefsak min ahal takum.⁸yala nur taki bi ainu fate ze giam ta shemish, wa ilaj taki tawali bijah; wa kwes taki bi ruah gidam taki, wa mejid ta Yahweh bikun daraga taki.⁹Yala intakum bi nadi ana, wa Yahweh bi juwabu; intu bi nadi le musada, wa huwo bikelimu , Ana yau. “ Iza intakum bi shilu min nustakum taab, yeden albi isteki, wa wanasat ta ashrrar, ¹⁰Iza intakum benufuskum bi wofiru le aljaan wa shabanu iktiaj ta taabaniin : yala nur takum bi zahir fi duluma, wa duluma takum bikun ze nahar. ¹¹Yala Yahweh bi kudu intakum daiman wa bi shabanu intakum fi akalim almafi fogo moyo, wa huwo bigowi udam takum. Intakum bikun ze mahal zara al indu moyo, ze bir ta moyo, al moyo towo mabi intaa . ¹²Juzu min intakum bi rija abinu tetmir alkan; intakum bi arfa tetmir ta ajial ketir; inta binadi “ al Siyanu heta,” al siyanu shere ashan ish fogo.”¹³Imkin kan inta gelibu kura min ruah fi yom sebit, wa min amulu niyaat taki fi yom ta raha tai. Imkin inta bi nadi yom sebit yom farah, wa inta bi nadi shun ta Yahweh kudus wa muktaram. Imkin inta bi iktaramu yom sebit be sibu shokol taki, wa ma be fetishu niyaat taki wa ma be kelimu kalamaat taki . ¹⁴“ Yala inta biligo mutaa fi Yahweh; wa ana bi kutu inta sugu fi fok ardi ; Ana bi akilu inta min warisa ta Yakoub abu takum – de kasma ta Yahweh yau kelimu.”

Chapter 59

¹Shuf, yeden ta Yahweh ma gusher ashan huwo mabi kalisu; wala adana towo deif, gal mabi asuma ²Amael takum ta katiya, ashan kida, farigu intakum min Allah takum, wa katiyaat takum kudu huwo wusa towo bara min intakum wa asuma intakum.³lianu yeden takum fogo alama ta dom wa adhafir takum ma katiya. Kasma takum bi wonusu kizib wa lisan takum bi wonusu shataim . ⁴Mafi wahid albi nadi beri wa mafi albi kore muskila towo saa.Humon bi wasik fi kalamat alfarik; humon bi hamil muskila wa weledu katiya.⁵Humon bi faga beid ta debiba al indu sim wa meshetu shabaka ta ankabut. Aiya zol al akulu min beyid tomon bi mutu, wa iza kan beyid de faga bi tala debiba sim. ⁶kiyut ta shabaka de mabi istamilu le jalabiya, wele humon bi kati nufusum ma shokol tomon. Shokolat tomon shokolat ta katiya, wa amael ta unf fi yeden tomon.⁷Kureiin tomon bi jere le shar, wa humon bi jere ashan dofugu bara dom alberi. Afkar tomon afkar ta katiya; unf wa damar yau sikaat tomon. ⁸Sika ta salam humon ma arufu, wa mafi adala fi sika tomon. Humon amulu sika alma adil; Aiya zol albi ruah min sika de mabi arufu salam.⁹Ashan kida adala beid min ena, wala bar bi wosulu le ena. Ena bi intozur le nur, lakin ainu duluma ; Ena bi ainu le nur , lakin ena bi douru fi duluma. ¹⁰Ena bi sedim fi heta ze amiyen , ze del al mabi ainu. Ena bi dugu kura be nahar ze fi duluma; fi nus al gowiin ena ze rujal al meitiin.¹¹Ena kore ze dub wa kurkutu ze hamam ; Ena bi intozur le adala , lakin mafi wele wahid; le inkaas lakin beid min ena.¹²lianu galtaat tena fi gidam taki , wa katiyaat tena bi ashaat an ena; lianu galtaat tena ma ena , wa ena arufu katiyaat tena. ¹³Ena merid, ankuru Yahweh wa rija wara min taabi Allah tena. Ena wonusu bataal wa gelibu tijah, hamil tazamur fi gelba wa kelimaat ta kizib.¹⁴Adala bi sugu wara, wa bar bi wogif beid ; lianu al hak bi waga fi midan huriya, wa alhak mabi ja. ¹⁵Alhagayik ruah bara, wa aiya zol al gelibu nefsu min shar bikun dehiya.Yahweh ainu wa kan ma moksut ashan adala mafi.¹⁶Huwo ainu gal mafi rajil, wa galgala de mafi wahid albi itdakal. Ashan kida yeden jibu kulasa le huwo, wa bar towo hai huwo.¹⁷Huwo libisu bar ze daraga ta dus wa tagiya ta kulasa fi raas towo. Huwo libisu nefsu ma jalabiya ta intekam wa libisu harara ta turuju. ¹⁸huwo dafa humon fi haja al humon amulu. Hukum ta zalan le adaa towo, dafa le adaa towo, le juzur ikaap za hadiya tomon.¹⁹Ashan humon bi kafu min isim Yahweh min gariib wa mejid towo min shuruk shemish; lianu huwo bija ze kor albi jere shedid ;bi sugu ma nefes ta Yahweh. ²⁰Mukalis bija le Zehiun wa le del albi gelibu min amael ta temarud tomon fi Yacoub- de karar ta Yahweh.²¹Ze le ana, de yau ahad tai ma humon –yahweh kelim –roho tai al fi wasad takum , wa kalamat tai al ana kutu fi kasma takum, mabi sibu kasama takum, au ruah bara min kasma ta iyal takum, au ruah bara min kasma ta iyal- iyal takum – kelimu Yahweh –min zaman de wa lel abad."

Chapter 60

¹Gum, wala, lianu nur taki ja , wa mejid ta Yahweh gum fi inta.²mahma kan duluma bi kati dunia, wa duluma shedid umam; lisa Yahweh bi gum fi wasat takum, wa mejid towo bi ainu fi intakum. ³Duwal bi ja fi nur takum, wa muluk le nur takum albi gum⁴Shuf, kulu दौरا wa ainu, Humon limu nufus tomon sawa wa ja le intakum. Aulaat takum bija min beid , wa banaat takum bi arfau fi yeden. ⁵Biga intakum bi ainu wa bi lamaa, wa gelba takum bi mala ma farah , ashan mumtakat ta bahar bi kubu bara le intakum, amual ta umam bija le intakum. ⁶toof ta jumaal bi kati intakum, Jumal ta midianiin wa Ephah; kulu humon bija min Sheba; Humon bijibu dahap wa bokur , wa bi guna mejid ta Yahweh. ⁷kulu bahaim ta Kedar bi limu sawa le intakum, korfan ta Nebaiioth bi kadimu iktiaj takum, humon bikun zebaya mokbul fi mazba tai; wa ana bi mejidu bed tai almumejid.⁸De nas munu yau bi tiri ze sihap, wa ze hamam le mahal guwad tomon? ⁹Ardi al sawahil bi fetishu ana , wa sufun ta Tarshish bi kudu, ashan jibu aulat takum min beid ma fida wa dahap tomon sawa ma humon, lianu isim ta Yahweh Allah takum wa le alkudus ta Israel, lianu huwo iktaram intakum.¹⁰Aulat ta ajanib bi abinu heta takum , wa muluk tomon bi kadimu le intakum; mahmakan fi zalan tai ana akibu intakum, lisa fi rahma tai ana bi hibuh intakum. ¹¹Abuab takum bi akir moftu daiman; mabi gofulu nahar wala bilel, ashan maal ta umam bi jibu, ma muluk tomon bi kudu.¹²Sei, umam wa mamalik al mabi kadimu intakum bi woduru; umam del bi demirukulu-kulu ¹³Mejid ta libnan bija le intakum, shejera suru ,kashap tunab wa sanduk shejera suru sawa ashan jemilu membrar tai; wa ana bi mejidu mahal ta kutu kura tai. ¹⁴Humon bija le intakum wa dengir tehed, aulat ta del al besitu intakum; Humon bi dengir fi kura takum; Humon bi nadi intakum medina ta Yahweh, Zehiun ta alkudus ta Israel.¹⁵Min bidal bi kerihu intakum wa madeiru, wa mafi zol bi ja abri intakum, ana bi amulu intakum haja ta dala lel abad, Farah min jill le jill ¹⁶Intum bi ashurubu leben ta umam, wa bi radau fi shodur ta muluk; intum bi arufu ana Yahweh mukalis takum wa mualagu takum, al adham ta Yacoub.¹⁷Min bidal nihas ana bi jibu dahab, min bidal hadid ana bi jibu fida; min bidal kashap ana bi jibu nihas ; wa min bidal hujar, hadid, ana bi hazilu salam yau hafis takum, wa adala yau hukam takum. ¹⁸Unf mabi asumau fi ardi takum tani, au damar wala gofulu hudud takum; lakin intakum bi nadi heat takum kulasa, wa abuaab mejid.¹⁹Shemish ma bikun nur takum be nahar,wala nur ta gamara bi wala fi intakum; lakin Yahweh yau bikun nur takum lel abad wa Allah takum mejid takum. ²⁰Shemish takum mabi waga tani, wala gamara takum bi insehbi wa woduru; lianu Yahweh yau bikun nur al lel abad, wa ayam ta huzun takum bi intehi.²¹Kulu nas takum bikun abrar; Humon bi shilu warisa ta ardi fi kulu zaman, fere ta zira tai, shokol ta yeden tai, ashan bi mejidu ana. ²²Al sukar bija ma alaaf, wa al suker uma gowi; Ana Yahweh beraha bi kamilu hayat de wokit zaman kan ja.

Chapter 61

¹Roho ta Rabuna Yahweh fi ana, ashan Yahweh masahu ana kede bashiru kabara al kwes le masakin. Huwo rasulu ana ashan aliju almoksurin fi geliba, ashan bashiru huriya lel masajin, wa fata sijn le del al morbutiin.

²Huwo rasulu ana ashan bashiru sena ta rahma ta Yahweh, yom ta dafa ta Allah tena, wa shejau del alfi huzun.

³Huwo rasulu ana – ashan wodi le del alfi Zehiun- ashan wodium hima min bidal rumad, zeid ta farah min bidal huzun, lamaa ta mejid fi mahal roho ta belid, ashan nadi humon shejera balut ta ba, zira ta Yahweh ,ashan bi mejidu huwo.⁴Humon bi abinu damar albediri ;humon bi gowimu mahal alkasuru zaman. Humon bi gowimu mudun al demiru, al sibu ma ajial ketir. ⁵Ajanib bi wogif wa akilu bahaim takum, wa aulat ta ajanib bi istakal mazari takum wa ganaiin. ⁶Intakum bi nadi abunaat ta Yahweh ; Human bi nadi intakum kadamiin ta Allah tena. Intakum bi akulu amual ta umam, wa intakum bi dala fi ganiyan tomon. ⁷min bidal fadiha takum intu bi indu dabal; wa min bidal adam iktiram humon bi afrah fi sharaka tomon. Biga humon bi indu sharaka maraten fi ardi tomon; wa farah lel abad bikun tomon.⁸Lianu, ana Yahweh, bihibu adala, wa bi akrah nahab wa unf adam adala. Ana be amana bi dafau lom, wa ana bi amulu amina lel abad maum. ⁹Ajjal tomon bi arufu fi nus umam, wa iyal tomon fi nus nas. Kulu albi ainu humon bi gadirum, gal humon nas al Yahweh barikum.¹⁰Ana bi afrah fi Yahweh; fi Allah tai ana bikun moksut. Lianu huwo libisu ana ma jalabiya ta kulasa; huwo libisu ana ma jalabiya ta bar ze aris be jemilu nefsu ma hima ,wa ze arusa jemilu nefsa ma suksuk, ¹¹Ze ardi bi antij kudar, wa ze mazra bi amulu kudar raba, kida Rabuna Yahwah bi amulu bar wa mejid kede shetetu fi gidam kulu umam.

Chapter 62

¹Lianu ashan Zehiun Ana mabi askud, wa min ajily orshelim Ana ma bi askud, lahaidi bar ta hiya bi wala futu, wa kulasa ta hiya ze batariya albi walaa. ²Duwal bi ainu bar takum, wa kulu muluk mejid takum . Intakum bi nadi ma isim jedid al Yahweh yau bi iktar. ³Intu bikun taj aljemil fi yeden ta Yahweh, wa hima ta mulkiya fi yeden ta Allah takum. ⁴Tani mabi kelimu an intakum, “Abau” ; wele le ardi takum tani mara ashan bi kelimu “ma deiru”. Sei, intu bi nadi “ moksut tai fi hiya” wa ardi takum “Zowiju” le Yahweh mukeyiyif min intakum ,wa ardi takum bi zowiju. ⁵Hagiag ze rajil al shaap bi zowiju biniya shaaba, Kaman aulat takum bi zowiju intakum, wa ze aris moksut ashan arusa , Allah takum bikun moksut fi intum. ⁶Ana kutu huraas fi heta takum, Orshelim ; humon mabi askud bilel wa nahar .intu al daiman bi zekiru Yahweh, matakum wogif. ⁷Matakum sebi huwo akud raha lahaidi huwo banu Orshelim wa wodi le huwo mejid fi ardia. ⁸Yahweh halifu ma yeden towo al yemiin wa ma adalat towo algowi ,” Hagiga ana mabi tani mara wodi dura takum le le adaa takum. Ajanib mabi asurubu merisa takum al jedid, al intakum istakal. ⁹lianu del al hasidu dura bi akulu wa mejidu Yahweh, wa del al gatau inaab bi ashurubu merisa fi mahakama ta membar tai alkudus.”¹⁰Taal fi wasad, taal be wasad abuab! Arfa fok alama ta umam!¹¹Shuf, Yahweh alinu le nihaya ta ardia, “ kelimu le banad ta Zehiun, Mukalis takum bija! Ainu hadiya towo ma huwo, wa darba jasa bi ruah gidam towo.” ¹²Humon bi nadi intakum, “ Nas alkudus ; al muklisiin ta Yahweh, “ wa bi nadi intakum “ fetishu wara “ ; medina ma abau.”

Chapter 63

¹De munu aljah min Edom , libisu ma ahmar min Bozrah? De munu ma libsa ta melik albi ruah ma damana ashan guwa towo al adhim? De Ana , bi kelimu bar wa be guwa bi kalisu. ²Le gumash taki ahmar wa le humon bi beinu ze inta kan bi asuru enaap fi tahuna?³Ana asuru enaap fi tahuna barau ,wa mafi zol fi umam limu ma ana. Ana asuru humon fi zalan tai wa galgilum fi harara tai. Dom tomon shetetu fi gumash tai wa waskanu gumash tai .⁴lianu ana ainu gidam le yom ta dafa, wa sena ta kulasa tai ja⁵Ana ainu ,wa mafi zol albi saidu. Ana fi galgala wa mafi zol albi saidu, lakin adalat tai jibu intishar le ana, wa zalan tai sugu ana. ⁶Ana rejifu nas tehed fi zalan tai wa ashurubu humon ma zalan, wa ana dofugu dom tomon fi wata fi ardi.⁷Ana bi wori amael ta Yahweh ta amina ta ahad towo, Amael ta mejid ta Yahweh. Bi wori kulu an shunu Yahweh amulu le ena ,wa kwes towo al adhim le bed ta Israel. Muhaba de al huwo wori lena ashan rahma towo wa ma kulu amael ta amina ta ahad. ⁸lianu huwo kelim, “ ashan sei humon nas tai , iyal alma mukalifin.” Huwo biga mukalis tomon.⁹fi kulu mataaib tomon, huwo taban kaman, wa malaika alkan fi gidam towo kalisum.fi muhaba wa rahma huwo kalisum, wa huwo arfaum fok wa arfaum fi kulu aukat al zaman.¹⁰lakin humon merid wa zeilu roho alkudus towo. Biga huwo taala adu wa shakil diddum.¹¹Nas towo zekiri zekiri ayam zaman ta Musa. Humon kelim “ Wenu Allah, al jibu humon bara min bahar ma raye ta korfan ? Wenu Allah alkudu roho alkudus towo fi wasad tomon?¹²Wenu Allah , al kutu guwa ta mejid towo ruah wa istakal ma yeden yemin ta Musa , wa gasimu moyo gidam humon, ashan amulu isim al nihaya le nefsu? ¹³Wenu Allah al kudu humon fi moyo al juwa ? Ze husan bi jere fi ardi musete, wa mabi hizu.¹⁴Ze bahaim al ruah tehed fi waadi , roho ta Yahweh wodi le humon raha. Kida inta gedimu nas taki, ashan amulu le isim taki mejid.¹⁵Shuf min sama wa lahisu min mahal geni taki alkudus. Wenu harara taki wa amael taki ta guwa ? Hinia taki wa amael ta muhaba taki dusu min ena. ¹⁶lianu inta Abu tena, Mahma kan Abraham ma bi arufu ena, wa Israel ma lahizu ena , Inta, Yahweh yau Abu tena. Mukalis tena de yau isim taki min zaman.¹⁷Yahweh, le inta bi sibu ena woduru min sika taki wa gulubna gowi, yala ena mabi tii inta ? Rija le kadamiin taki, fetishu gebila ta wirasa taki.¹⁸Nas taki meliku mahal al mukadas fi zaman guser, lakin adaa tena bi galgalu. ¹⁹Ena biga ze del al inta maa hakim, ze del alma nadi kulu-kulu ma isim taki.”

Chapter 64

¹Ah, iza kan inta bi fatah Samawat wa ja tehed! Jubal bi hizu fi gidam tena , ²Ze nar bi walaa fi haragu kashap , au nar bi fouru moyo. Ah ashan isim taki bi arufu ma adaa taki .ashan umam bi rejif fi gidam taki!³Zaman kan inta amulu ajaib al ena ma iktebir, inta ja tehed, wa jebel bi hizu fi gidam taki . ⁴Min zaman mafi zol asuma au istakbil , wala eina ainu aiya Allah tani geir inta, al amulu hajat le huwo albi intozur huwo.⁵Inta ja ashan saidu del albi afrah fi amulu shunu alsaa, del albi nadi wa zekiru sika taki wa tii humon. Inta bi zalan kan ena akta. Fi sika taki ena daiman bi alagu.⁶lianu ena kulu ja ze wahid alma nedif, wa kulu amael tena albar ze wasaka ta doura. Ena kulu nashif ze warak ta shejera; katiyaat tena ze hawa, arfa ena bara. ⁷Mafi albi nadi isim taki, albi wodi guwa ashan amsuku inta. Kida inta dusu wusa taki bara min ena wa kudu ena fi dahiya yeden ta katiyaat tena.⁸lisa, Yahweh, inta yau Abu tena; ena tiin . inta yau bi salau ; wa ena kulu shokol ta yeden taki. ⁹Mata kun zalan kaalis, Yahweh , au daiman nadi ashan zekiru katiyaat tena. Arjuk ainu ena kulu , nas taki.¹⁰Medina taki alkudus biga sahra; Zehiun biga sahra, Orshelim abau. ¹¹Mahal ibada tena al jemil wa kudus ,mahal al abaa tena bi mejidu inta, demiru ma nar, wa kulu alkan hibu kulu kasuru. ¹²Kef inta lisa bi amsuku wara, Yahweh ? Kef inta bi askud wa istemir bahdilu ena ?”

Chapter 65

¹Ana jahis ashan fetishu del albi asalu ana; Ana kan jahis ashan biligo ma del al ma fetishu ana. Ana kelim, “Ana yau! Ana yau! Le uma alma nadi isim tai. ²Ana bi fatau yeden tai kulu yom le nas al gedel adabiin, del albi douru fi sika alma kwes, del albi douru le hasap afkar wa kuta tomon!³Humon nas al daiman bi zelu ana, Gedimu zabaye fi zere , wa haragu bokur fi tuub amar. ⁴Humon bi geni fi wasad mugabir wa bi sahir lel kulu, wa bi akulu laham godoruf fi suhana tomon.⁵Humon bi kelim, Wogif beid matakum ja jambu ana, lianu ana kudas min intakum , hajat del de dukhan fi anafa tai, nar albi wala yom kamil,⁶Shuf, maktub gidam ana : Ana mabi askud, ana bi dafau le humon; ana bi dafau le humon fi rukuba tomon, ⁷Le katiyaat tomon wa katiyaat ta abaa tomon “ kelimu Yahweh.” Ana bi dafau le humon fi haragu bokur fi jubal wa alisu ana fi hujar. Ana ashan kida bi wozunu bara amael tomon alkan fi rukuba tomon.”⁸De yau shunu al Yahweh kelimu, “ Ze kan asir enaap fi jak, wokit wahid bi kelimu mata karabu, fi haja kwes fi juwa towo, de yau al ana bi amulu le kadamiin tai hizu: Ana bi demirum kulu.⁹Ana bi jibu ajial min Yacoub, wa Yahuza dol albi meliku jubal tai. Al muktariin tai bi meliku ardi, wa kadamiin tai bi ish hinak . ¹⁰Sharon bikun mahal akil ta abgar, wa waadi ta Achor mahal raha ta bahaim, le nas tai albi fetishu ana.¹¹lakin intakum albi aba Yahweh, albi nesitu jebel tai alkudus, albi jahisu tarbeza le hass, wa bi lakbatu merisa fi kubaya le hass.¹²Ana bi azilu inta le sef, wa intakum kulu bi dengiri tehed le debe, ashan wokit ana nadi, inta ma juwabu; wokit kan ana wonusu inta mabi asuma. Lakin inta bi amulu shunu al sherir fi eina tai wa iktar ashan amulu shunu al bi zelu ana.”¹³De yau shunu al Yahweh kelimu; “ Shuf, Kadamiin tai bi akulu, lakin intakum bikun janiin; ainu, kadamiin tai bi ashurubu, lakin intakum bikun atshaniin; Ainu kadamiin tai bi afrah, lakin intakum bikun ma fadiha. ¹⁴Ainu, kadamiin tai bi kore shedid ma farah ashan moksut fi gelba ,lakin intakum bi kore ashan waja fi gelba, wa kore shedid ashan roho al kasuru.¹⁵Intu bi sibu wara isim takum ze naala le al muktariin tai ashan kelim; Ana Rabuna Yahweh, bi katulu intakum; Ana bi nadi kadamiin tai ma isim tani. ¹⁶Aiya zol albi alinu baraka fi ardia bikun Mubarak ma ana, Allah ta hak. Aiya zol albi halifu fi ardia albi halifu fi ana, Allah ta hak, ashan muskila alkan bi nesitu, kida humon bi masau min ena tai.¹⁷Lianu ainu, Ana gerib bi kalagu Samawat jedid wa ardi jedid ; wa hajad alkan mabi zekiru au bi rijau tani. ¹⁸lakin intakum bi kun moksutiin wa farhaniin lel abad fi shunu al ana gerib bi kalagu. Shuf, Ana gerib bi kalagu Orshelim ze farah, wan as towo leziz. ¹⁹Ana bi afrah ashan Orshelim wa moksut ashan nas tai; kore-kore wa taab mabi kun tani mara asumau hinak.²⁰Tani mara wele jena suker bi ish hinak bes ayam guser; wala rajil ajus bi mutu gabli zaman. Wahid alkan mutu fi miya sena bi iktebiru zol shaap. Aiya wahid al sagit le wosulu umur ta miya sena bi iktebiru molowun. ²¹Humon bi abinu biut wa humon bi geni fogo, Humon bi zarau genaiin wa akulu fawake towo. ²²Humon tani mara mabi abinu bed wa zol tani yau bija askun fogo; Humon mabi zarau,tani bi akulu; ze ayam ta ashjar bikun ayam ta nas tai. Al muktariin tai humon bi ish fi shokol ta yeden tomon ²³Humon mabi istakal le kusara, wala weledu le fadiha. Lianu humon iyal ta del albariku ma Yahweh, wa ajial tomon maum.²⁴Gabli humon nadi, ana bi juwabu; wa wokit humon lisa bi wonusu ,ana bi asuma. ²⁵Morfoin wa koruf bi akulu sawa ma bad, wa ased bi akulu gesh ze Tor ; lakin tiin bikun akil ta debiba. Humon tani mara mabi awugu wala demiru fi kulu jebel tai alkudus , “ kelimu Yahweh.

Chapter 66

¹De yau shunu al Yahweh kelim, Samawat mahal kursi tai, wa ardia mahal kutu kura tai. Wenu yala bed al inta bi abinu le ana? Wenu mahal al ana bi bi akudu raha?²Yeden tai yau amulu hajat del kulu; de yau kef hajat del kun – de karar ta Yahweh. De yau rajil al ana jizu, al moksut bi nedim fi roho, wa bi rejif ma kalam.³Huwo albi abau Tor wa kaman bi katulu rajil; huwo albi gedimu zebiha koruf wa bi kasuru ragaba ta kelib; Huwo albi wodi tegdima ta dura wa bi gedim dom godoruf .Huwo albi gedimu zikra ta bokur kaman bi bariku haja batal. Humon iktar sika tomon, wa humon bi keif fi haram tomon de.⁴Fi nefsa teriga ana bi iktar ikaap tomon ; Ana bi jibu fi humon haja alhumon bi kaafu ,ashan wokit kan ana nadi, mafi zol bi juwabu; wokit al ana wonusu sala wahid ma asuma. Humon amulu shunu albataal fi eina tai wa iktar shunu albi zelu ana.”⁵Asuma kalam ta Yahweh, intu albi rejif ma kelima towo, “ Akwana takum albi akrahu intakum wa aba intakum ashan isim tai kelim, Keli isim ta Yahweh mejidu, yala ena bi ainu farah takum; lakin humon bikun fi fadiha.⁶Sot shagab ta harib bija min medina, sot min haikal ,sot ta yahweh bi dafa wara le adaa towo.⁷Magabli ma ruah le wilada, hiya weledu;magabli waja mafi hiya , hiya weledu weled. ⁸Munu yau asuma shikil haja de? Munu yau ainu shikil haja de ?Hall ardi bi weledu fi yom? Sei uma bi asisu fi degiga ? lisa ze Zehiun bi ruah le wilada, hiya bi weledu iyal ta hiya.⁹Hall ana bijibu jena le fata wilada wa mabi asalu jena al deir weledu? Yahweh asalu. Au ana bijibu jena fi zaman ta wilada wa amsuku wara? – asalu Allah “¹⁰Afrah ma Orshelim kun moksut ashan hiya, kulu del albi hibuh hiya; afrah ma hiya, kulu del albi ahzin ma hiya! ¹¹Lianu intum bi rada wa bikun shaban; ma shodur ta hiya be azii intum; lianu intakum bi ashrap Malian wa bi keyif ma mejid ta hia alketir.”¹²De yau shunu al Yahweh kelimu,” Ana gerib bi shetetu ruah gidam hia ze nahar, wa ganyan ta umam ze kore almalian. Intu bi radau fi jambu, wa bi arfau fi yeden ta hiya wa bi hizu fi kura ta hiya. ¹³Ze uma bi hanisu jena towo ,kida ana bi azii intakum, wa bi azii intakum fi Orshelim.”¹⁴Intu bi ainu de,wa gelba takum bi afra, wa udam takum bi shetetu ze gesh. Yeden ta Yahweh bi arufu ma kadamint towo, lakin huwo bi wori zalan towo le adaa towo. ¹⁵lianu ainu, Yahweh jai ma nar, wa karlo towo jaiin ze hawa ashan jibu harara ta zalan towo wa toubik ma dukhan ta nar. ¹⁶Lianu Yahweh bi marisu hukum fi bashar ma nar wa ma sef. Del alkatulu ma Yahweh bikun ketir.”¹⁷Humon kasisu nufusum wa amulu nufusum nedif kaalis, kida humon bi dakalu fi fi zira,taabi del fi wasad albi akulu jisim ta kodoruf wa hajat al fogur ze feran. “ Humon bija le nihaya- de yau karar ta Yahweh.”¹⁸Lianu ana bi arufu amael tomon wa afkar tomon. Zaman bija wokit al ana bi limu kulu umam wa lugaat albarau- barau. Humon bija wa ainu mejid tai. ¹⁹Ana bi kutu alama gowi fi nus tomon. Yala ana bi rasulu alnofut minum le umam: Le Tarasisi, Put,wa Lud, del albi juru danga, le Tubal, Javan, wa masafa mahalat taraab bahar fi wen al humon ma asuma an ana wele ainu mejid tai. Humon bi beshir mejid fi nus umam.”²⁰Humon bijibu wara akwana takum min kulu umam,ze tekdima le Yahweh. Humon bija ma hasiin, wa karlo, fi sanduk, be hamir, wa ma jumaal, le jebel tai alkudus Orshelim- kelimu Yahweh. Lianu nas ta Israel bi jibu tekdima ta dura fi maun fi bed ta Yahweh. ²¹Juzu min del Ana zaatu bi iktar ze gasausa wa lawiin –kelim Yahweh.”²²Lianu bes ze Sama jedid wa ardi jedid Ana bi amulu irada keli kun gidam ana- de karar ta Yahweh –kida ajial bi fadulu, wa isim takum bi fadulu. ²³min wahid shahar le tani, wa min wahid sebit le tani, kulu nas bija wa dengiri le ana –kelim Yahweh.”²⁴Humon bi ruah bara wa ainu jusa ta rujal al meridu did ana, lianu dudu albi akulu humon mabi mutu, wa nar albi akulu humon mabi batulu, wa bikun bataal kaalis le kulu jisim.”

Jeremiah

Chapter 1

¹De yao kalam ta Armiya weled ta Halkiah, wahid min kahana ta Anasos fi ard ta Benyamin. ²Kalam ta Yahwah ja le huwo fi ayam ta Yushiah weled ta Amon, melik ta Yahuza, fi sena al numra talatasgr ta hukum tuo. ³Kaman hasil fi ayam ta Yahuyagim weled ta Yushiah, melik ta Yahuza, lahadi fi shahar nimra kamsa ta sena nimra hidashar ta Sadkiah weled ta Yushiah, melik ta Yahuza, zaman shilu shaab ta Urshelim ze masakin.”⁴Kalam ta Yahwah ja le ana, kelim, ⁵”Gubal Ana ma kalgu inta fi batna, Ana iktar intar; gubal inta ma tala min rehim Ana kadisu inta; Ana kutu inta nebi le umam kulu.” ⁶”Ana kelim, Ah, Rabuna Yahwah!” ⁷”Ana ma arufu wunuso, lanu ana lisa suker kalis.”⁸Lakin Yahwah kelim le ana, ”Mata kelim, 'Ana suker kalis.' Inta lazim bi ruwa fe ayi mahal al Ana bi rsulu inta fugu, wa inta lazim bi wunuso haja al Ana amiru inta! ⁹Mata kafu min umon, ashan Ana fi ma inta ashan bi angizu inta- de elaan ta Yahwah.”¹⁰Yala Yahwah midu ida tuo, wa lemesu kasma tai, wa kelim le ana,

"Hasa, Ana kutu kilima tai juwa kasma taki. ¹⁰Ana bi kutu inta min aleela musul min umam ketir wa mamalik, ashan bi agila wa kasuru, ashan bi demiro wa nagidu, ashan bi abinu wa zarau."¹¹Kalam ta Yahwah ja le ana, kelim, "Inta bi ayinu shunu ya Armiya?" Ana kelim, "Ana bi ayinu asaya ta alumunia." ¹²Yahwah kelim le ana, "Inta ayinu kues, lanu an bi kutu bala le kilima tai ashan bi nefizu."¹³Kelima ta Yahwah ja le ana mara nimra itnin, bi kelim, "Inta bi ayinu shunu?" Ana kelim, "Ana bi ayinu kujiru munfuk wa uasa tuo bi nezil min safa shumal." ¹⁴Yahwah kelim le ana, "Karisa bi bada ja min shamal le kulu delin al bi geni fi ard." ¹⁵Ashan Ana bi nadi kulu gabaiel ta mamlaka ta shumal, Yahwah alinu. Umon bi nja, wa ayi wahid bi kutu kuris tuo fi madkal ta abuwab ta Urshelim, did hiat al bi gufulu uwu, wa did kulu modun ta Yahuza. ¹⁶Ana bi alino hukum tai did sher tumon al umon sibu ana, be aragu bakur le rabunat tanin, wa umon abudu haja al umon yao sala ma idenat tumon. ¹⁷Jahisu nefsa taki! wegif fuk wa kelim le umon ayi haja al Ana amiro inta. Mata kafu min gidam tumon, ashan kede Ana ma kuofu inta gidam tumon! ¹⁸Ayinu aleela Ana kutu inta medina al guwi, amuod ta hadid, wa hush ta nihas did ard kulu- did muluk ta Yahuza, wa ruwasa tumon, wa kahanat tumon, wa shaab ta ard. ¹⁹Umon bi shakila did inta, lakin umon ma bi gilibu inta, ashan Ana bi kun ma inta- de yao elaan ta Yahwah."

Chapter 2

¹Kalam ta Yahwah ja le ana, be kelim, ²"Ruwa wa nadi fi adanat ta Urshelim. Kelim, 'Yahwah kelim kida: Ana zekir ahad ta shukul shabab taki, muhaba taki fi zaman anina kan fi ilaka, zaman inta ruwa wara taki fi sahara, ard al ma zarau. ³Israel kan kasisu le Yahwah, awel simar ta hasad tuo! Kulu zol al akulu min awel simar de amulu katiya; karisa ja fugu umon- de yao elaan ta Yahwah."⁴Asuma kalam ta Yahwah, ya bet ta Yagub, wa intakum kulu ya abuwab ta Israel. ⁵Yahwah bi kelim kida, "De shunu al abuhab takum ligu batal min ana, al sibu umon ruwa bait min ana? Al umon ruwa bait le asnam al ma indu faida wa umon be badun tumon tala ma indu faida? ⁶Umon ma bi kelim, 'Wenu Yahwah, al tala anina bara min ard ta Masir? wenu Yahwah, al gedimu anina fi sahara, le ard ta hufar wa shuguk, le ard al yabis wa duluma, ard al mafi zol mururu fugu wele fi zol be ish fugu?"⁷Lakin Ana jibu intakum le ard ta zira ashan intakum bi akulu samar tuo wa hajat ta nin al kues! Lisa zaman intakum rija, intakum nejisu miras tai! ⁸Kahin ma kelim, 'Wenu Yahwah?' Wa nas al arufu ganoon tamam ma fikir kalam tai! Ruwa amulu sher did ana. Ambiya itnaba le Baal wa ruwa wa maksab. ⁹Ana lisa bi ishreki inta - de elaan ta Yahwah- wa Ana bi ishteki iyal ta iyal takum. ¹⁰Mururu takum be juzur ta Ketim wa ayinu takum. Rasulu takum nas le Gaidar wa fetishu takum kan fi haja ze de hasil. ¹¹Hal fi beled badilu rabunat, hata kan umon ma rabunat? Lakin shaab tai badilu mejid tumon be haja al ma bi saidu umon. ¹²Istagrah ya samawat, ashan kalam de! Kede inta istagrah wa tala muhtar- de yao elaaan ta Yahwah. ¹³Lanu shaab tai amulu sher kalis gidam tai: Umon sibu masdar ta moyo al hai, wa umon hafura le umon abiar le badun tumon, abiar al shegegu shegegu al bi amsuku moyo. ¹⁴Hal Israel abeed? Hal weledu huwo fi bet ta said tumon? Yala malu huwo biga ganima? ¹⁵Jena ta assed bi kure did umon. Umon amulu iziaaj kalis wa beled tuo karabu. Mudon tuo demiro bidun ayi sukan. ¹⁶Kaman, shaab ta Nof wa Tahfanis bi haligu shukul tuwil taki. ¹⁷Hal inat ma kida le badun takum zaman intakum sibu Yahwah Allah takum, wekit huwo kan bi gedimu intakum fi sika? ¹⁸Yala hasa, malu shilu asaya le Masir wa ashurub moyo ta Shor? Malu shilu asaya le Ashor wa shurubu moyo ta Nahar al Farat? ¹⁹Katiya takum bi bekitu intakum, wa adam iman takum bi agibu intakum. Ashan kida fikir takum an kalam de wa fahim takum inu de katiya wa mur zaman inta aba Yahwah Allah takum, wa intakum ma bi kafu Ana- de yao elaan ta Yahwah Rabuna ta junud. ²⁰Ashan ana kasur hadid al bi rubutu intakum wa gata genzir takum min zaman. Lisa intakum kelim, "Ana bi akdimu!" min ma intakum biga dengir tihit fi ras kulu murtefe wa tihit ayi shejara akdar inta amulu zinna tihit tuo. ²¹Ana zara intakum ze karma, min bizira. Kef intakum gairo badun takum le fassad, le karma surak? ²²Hata kan intakum nedifu badun takum fi nahar wele intakum kasulu ma sabon al guwi, wasaka takum lisa gidam tai- de yao elaan ta Yahwah Rabuna. ²³Kef inta bi wunuso, 'Ana ma nejis! Ana ma duru wara Baal'? Ayinu le haja al inta amulu fi jibal! Fikir fi haja al intakum amulu- ya jemil abu mara al bi jere hini wa hinak, ²⁴humar al mara ta ta gaba al welif sahara, fi geliba tuo bi juru hawa! munu yao bi amsuku hiya min shahwa tuo? ²⁵Lazim inta bi amsuku kura taki min duru hafiyen wa halik taki min atash! Lakin inta wunuso, "Mafi raja! Mafi, Ana hibu ajanib wa ruwa wara tumon!"²⁶Ze faddiya ta harami kan gubudu, be nefsa teriga faddiya bi gubudu Israel- umon, ²⁷wa muluk tumon, wa ruwasa tumon, kahana tumon wa ambiya rumon! De umon yao bo kelim le shelera, 'Inta abu tai,' wele hajer, inta yao weledu ana.' Lanu umon gilibu le ana dahar ma usat. Kaman umon bi wunuso fi zaman ta mashakil, 'Gum wa kalisu nina! ²⁸Lakin wenu rabunat al intakum amulu le badun takum? Kede umon gum kan umon der kalisu intakum min mashakil takum, lanu asnam takum adad tumon sawa ma mudon takum, ya Yahuza!²⁹Yala malu intakum bi ishteki ana be amulu galat? Intakum kulu amulu katiya did ana- de yao elaan ta Yahwah. ³⁰Ana wedi igab le shaab sakit. Umon ma bi rudu tadeeb. Sef takum katulu ambiya takum ze assed al bi demiro! ³¹Intakum al min jiel de! Kutu takum bala takum le kilima, kelima Yahweh! hal ana kun zahara le Israel? au ardi al ta duluma sedid? Lee nas tai bi keliemu gal, keli nina wodu, nina ma bi ruah lekum tani?³²Hal biniya al azra bi nisito hajat ta zeena tuo, wa Arusa bi nisito gumash tuo? Lakin shaab tai nisito Ana le ayamato bido adad! ³³Malu inta bi sala sika taki ashan bi asalu muhaba. Wa inta kaman derisu sikat taki le mara ta sher. ³⁴Dom al kan haya ta nas al abriya, ta nas masakin ligu fi gumashat taki. Inta ma gubudu nas al bi seregu.³⁵Lisa inta bi kelim, 'Ana beri: hagiga zalan tuo ruwa bait min ana.' Lakin ayinu! Ana bi nezilu hukum fugu inta ashan inta kelim, 'Ana ma amulu katiya.' ³⁶Malu inta be jere ashan inta bi gairo sikat taki? Kaman bi karabu geliba taki be Masir, bes ze kan amulu be Ashur. ³⁷Inta kaman bi tala min hinak ma iden taki fi ras, Lanu Yahwah aba de al inta kutu sikha taki fugu, ashan umon ma bi saidu inta."

Chapter 3

¹"Kan rajil talagu mara tuo wa hiya ruwa min huwo wa biga mara ta rajil tani, hal huwo bi rija le mara de tani? Hal ard de ma bi kun nejis najasa? Inta ish zaiya al indu mahbubin ketir; wa hala inta bi rija le ana? De yao elaan ta Yahwah. ²Arfa uyon taki le murtafaat wa ayinu! Hal fi mahal al inta ma num ma ruja! fugu? Inta geni taraf sika bi isytena nas al bi hibu inta, ze Arab fi sahara. Inta nejis al ard de be sher wa shukul zina taki. ³Yala sihab aba wa biga mafi moyo al bi ja mutuakir; lisa inta indu jabha ta mara al zaniya; inta aba faddiya. ⁴Hal inta ma nadi ana hasa; 'Abu tai! Sabi tai al gerib hata min shabab tai! ⁵Hal huwo daimen bi kun zalan? Hal huwo bi sibub gadab tuo le nihaya?' Ainu! De kalam al inta wunuso, lakin inta sher gudur guwa taki!" ⁶Yala Yahwah wunuso le ana fi ayammat ta Yushiah al melik, "Hal inta de yatu adam amana al Israel amulu? Huwo arkab fi ayi wadi wa tihit ayi shejera akdar, wa huwo amulu zina hinak. ⁷Ana kelim, 'Baad ma hiya amulu hajat de kulu, hiya bi rija le ana,' lakin hiya ma rija. Yala ukut tuo al ma amin ayinu hajat de. ⁸Yala ayinu inu be nefsa teriga al Israel al ma amin amulu zina Ana turuju hiya wa wedi le hiya waraga ta talak, ukut tuo al ma amin Yahuza ma kafu; hiya kaman tala bara wa amulu zina. ⁹Shukul zina tuo de kan ma haja le hiya, hiya nejis wata, wa amulu zina ma hujar wa ashjar. ¹⁰Yala baad hajat de kulu, Yahuza ukut tuo al ma amin de rija le ana, ma be geliba tuo kulu, lakin be kizib-de yao elaan ta Yahwah." ¹¹Yala Yahwah kelim le ana, "Israel al ma amin kan indu bir aktar min Yahuza! ¹²Ruwa wa beshiru kelimat de le shamal. Wunuso, 'Rija ya Israel al ma amin!- de yao elaan ta Yahwah- Ana ma bi kun zalan min inta daimen. Ze ma Ana ameen- de yao elaan ta Yahwah- Ana ma bi geni zalan lel abad. ¹³Rudu katiya taki, ashan inta amulu katiya did Yahwah Allah taki; inta shariku sikat taki ma ashrrar fi tihit ayi shejera al akdar! Lanu inta ma asuma le sout tai- de yao elaan ta Yahwah. ¹⁴Rija takum, ya shaab al am umana- de yao elaan ta Yahwah- Ana rajil taki! Ana bi shilu inta, wahid min medina, wa itnin min usura, wa Ana bi jibu inta le Sahiun! ¹⁵Ana bi wedi le itakum ruua hasab geliba tai, wa umon bi ayinu intakum be marifa wa hikima. ¹⁶Yala itakum bi zidu wa weledu samar fi ard fi ayammat dak- de yao elaan ta Yahwah- umon tani ma bi kelim, "Taboot ta ahad ta Yahwah!" Muodu de tani ma bi ja fi gulub tumon wele bi zekiru; ma bi fagidu, wele bi amulu wahid tani. ¹⁷Fi zaman dak umon bi beshirh an Urshelim, "De yao kursi ta Yahwah; wa kulu duwal tanin bi limu fi Urshelim fi isim ta Yahwah. Tani umon ma bi duru fi giladab ta gulub tumon ta sher. ¹⁸Fi ayammat dak, bet ta Yahuza bi duru ma bet ta Israel. Umon bi ja sawa min ard ta shamal le ard al Ana wedi le abuhak takum ze werisa. ¹⁹Ze le Ana, Ana kelim, 'Kef Ana der amulu intakum ze weled tai wa bi wedi le intakum ard al kues, miras al giafa kalis min al fi fi ayi beled tani!' Ana mumkin kan bi kelim inu intakum ma bi rija min duru wara tai. ²⁰Lakin ze mara al ma amin le rajil tuo, inta tebiyu ana, ya bet ta Israe- se yao elaan ta Yahwah. ²¹Sout asumau fi sahara, kure ta wa shukul miskin ta shaab Israel! Lanu umon gairo sikat tumon; umon mesto Yahwah Allah tumon. ²²Rija takum, ya shaab al ma umana! Ana bi aliju intakum min guwi ras takum!" "Aynu! Anina bi ja le inta! lanu inta Yahwah Allah tanina! ²³Hagiga akazib bi ja min murtafaat, izaaj ta tushwish bi ja min jibal; be takid Yahwah Allah ta nina yao kulasa ta Israel. ²⁴Lakin asnam ta faddiya akulu haja al judud ta nina ishtakalu le mawashi wa bahaimtumon, awlad wa banat tumon! ²⁵Kede anina num tihit be faddiya. Kede faddiya ta nina kati nina, lanu anina amulu katiya did Yahwah Allah ta nina! Anina be badun ta nina ma judud ta nina, min zaman ta shabab ta nina lahadi yom ta aleela, ma asuma le sout ta Yahwah Allah ta nina!"

Chapter 4

¹"Kan inta rija, ya Israel de elaan ta Yahwah kan inta rija le ana. Kan inta shilu bara hajat ta al mukruh min gidam tai wa inta ma wuduru tani, ²Inta bi kun ta hagiga, wa adala, wa baar kan inta halifu, 'Ze Yahwah hai.' Yala umam bi baraiku madun tumon fugu huwo, wa fugu huwo umon bi mejido." ³Ashan Yahwah kelim le ay zol fi Yahuza wa Urshelim: 'Kuruju takum wata, wa matakum zara fi shuk.' ⁴Taharu takum badun takum le Yahwah, wa gata takum shukul aglaf ta geliba takum, wele zalan tai bi tala bara ze nar, wa bi aragu wa mafi zol bi batulu ashan sher ta amail takum. ⁵Weri takum kabara fi Yahuza wa kede asumau fi Urshelim. Wunuso, "Afuku trumpeta fi ard de." Alinu, "Limu takum sawa. Kede anina ayinu le mudon al kubar wa guwi," ⁶Arfa takum alaam takum safa ta Sahiun, wa rijatakum le himaya! Mata kelim, ashan bi jibu karisa min safa ta shamal wa sugut azim. ⁷Assed bi tala bara min gaba tuo wa zol al bi demiro beled de bi geni bara. Huwo bi sibu mahal tuo ashan bi jibu tukwif le beled taki, ashan bi agilibu mudon takum le kum turab, fi mahal al mafi zol bi ish. ⁸Ashan kid libisu nefsa taki fi gfumash ta huzun, kure takum. Ashan jesh ta zalan ta Yahwah ma rija ma rija baid min anina. ⁹Yala bi hasil fi yom dak de- de elaan ta Yahwah- inu gulub ta melik ma ruwasa tuo bi mutu. Kahana bi kun muhtarin wa wa ambiya bi itajab." ¹⁰Yala Ana kelim "Ah! Rabuna Yahwah. Be takid inta kabasu nas de wa Urshelim be kalam taki, "Bi kun fi salam le intakum." Wa lisa sef bi bi ishtakal did haya tumon." ¹¹Fi zaman dak be wunuso le shaab de ma Urshelim, "Habub shedid min sahara bi amulu sika tuo le biniya ta shaab tai. Ma bi gurbalu wele nedifu umon. ¹²Habub al guwi kalis min dak yao bi ja be awamir tai, yala Ana bi tala hukum did umon. ¹³Ayinu, yao huwo bi hajimu ze sihab, wa markibat tuo ze hawa al guwi. Hasin tuo asra min sugurat. Wululu le anina lanu bi masaw nina! ¹⁴Nedifu geliba taki min sher, ya Urshelim, ashan bi ligu kulasa. Lahadi miten afkar taki al juwa bi fikir an amulu katiya? ¹⁵Lanu fi sout al bi jibu kabara min Dan, wa karisa al bi ja de asumaw min jibal ta Afraim. ¹⁶Kutu umam kulu fikir an kalam de: Ayinu, alianu le Urshelim in nas al bi ja hawitu inta umon bi ja min ard baiit ashan bi ja ahtif fi harib did ta Yahuza. ¹⁷Umon bi kun ze gufara ta mahal zara al bi harisu kulu, min ma hiya biga mutmerid did ana - de elaan ta Yahwah - ¹⁸wa uslub wa wa amail taki amulu le inta haja de. De yao bi kun igab taki. Kam saab bi kun! Bi durub geliba taki. ¹⁹Geliba tai! Wa ana fi zalan fi geliba tai. Geliba tai taban juwa ana. Ana ma bi ageder askut sakit lanu ana biu asuma sout ta sufara, bi weri inu fi harib. ²⁰Karisa baat karisa; ashan ard kulu bi genu fi karabu. faja kaima tai demiro, sitara tai fi lahza. ²¹Lahadi miten Ana bi ayinu alaam? Hal Ana bi asuma sout ta trumbeta? ²²Ashan shukul belid ta shaab tai- umon ma araufu ana. Umon nas ta asnam wa umon ma bi fahim. Umon indu muharat fi amulu sher, lakin ma arufu amulu kues. ²³Ana ayinu le ard. Kan karban wa fadi. Lanu kan mafi nur le samawat. ²⁴Ana ayinu le jibal. Umon kan bi rejif, wa kulu muratafaat kan bi hizzu hizzu. ²⁵Ana ayinu. Mafi zol, wa kulu tiur ta samawat tiri. ²⁶Ana ayinu. Mahal ta janain kulu biga sahara wa mudon kulu karusu gidam ta Yahwah, gidam ta zalan tuo." ²⁷De kalam al Yahwah bi kelim, "Wata kulu bi karabu, lakin Ana ma bi demiro ta kulu. ²⁸Le sabab, inu wata kulu bi kure, samawat min fuk bi tala duluma. Ashan Ana bi alinu gasit tai; Ana ma bi amsuku; Ana ma bi rija min kuere tai. Ayi medina bi jere min izaaj ta batal wa delin al be danga; umon bi jere le gabat. ²⁹Ayi medina bi nutu fuk fi mahalat al hajer. Mudon kulu bi sibu, lanu bi kun mafi zol al bi geni fugu umon. ³⁰Hasa karabu inta, Inta bi amulu shunu? Lanu hata kan inta libisu gurmuz, wa jemilu badun taki ma mujuharat ta dahab, wa inta kahilu uyon taki be asmad, rujal al indu shahwa le inta hasa sibu inta. Lakin, kaman umon der shilu haya taki. ³¹Ashan kida Ana bi asuma sout ta waja, taab fi weledu ta bekiria, sout ta banat ta Sahiun. Hiya bi hawil nefes. Hiya bi middu iden tuo, "Wululu al Ana! bi kemir be sabab ta nas al bi katulu de."

Chapter 5

¹"Duru takum fi shwari ta Urshelim; fetishu takum fi mayadin tuo, kaman. Yala fekir takum an kalam de: Kan intakum bi ligu rajil wele zol al bi amulu adala wa bi hawil ishtakal be amana, yala Ana bi afi Urshelim. ²Ragmi inu umonkelim, 'Ze Yahwah hai,' lisa umon bin halifu kizib." ³Yahwah, hal uyon taki ma bi ayinu nas al umana? Inta durubu nas, lakin umon ma ashuor waja. Inta gilibu umon ta kulu kulu, lakin umon lisa bi aba tadib. Umon kutu usat tumon guwi futu hajer, lanu umon aba tub. ⁴Yala Ana kelim, "Be takid de nas masakin. umon blitin lanu umon ma arufu sikat ta Yahwah, wele gararat ta Allah tumon. ⁵Ana bi ruwa le nas al muhemin wa bi alinu risala ta Allah le umon, lanu umon wa lu shuwia bi arufu sikat ta Yahwah, gararat ta Allah tumon." Lakin umon kulu kasueu nir tumon sawa; umon kulu gata rubat al bi limu umon ma Allah. ⁶Yala assed bi drubu umon min mahal tuo. Salab ta asia bi katulu umon. Yala nimir bi kemin le umon hawili mudon ta umon. Ayi zol al bi tala bara min medina bi gata gata huwo. Ashan sher tumon bi ziddu. Adam amana tumon ma indu hudud. ⁷Leh Ana bi wedi tegila le nas de? Iyal takum sibu ana wa amulu tifagia ma hajat al ma rabunat. Ana akilu umon tamam, lakin umon amulu zina wa duru fi adad kebir le biut ta nusuwan ta zina. Umon kan ze hasin fi jins. ⁸Umon biga takiyanin. Ayi zol ma mara ta jeran tuo. ⁹Hal Ana ma bi wedi igab le umon-de elaan ta Yahwah- hala Ana ma bi dafa ma nefsa tai le duala al ze de? ¹⁰Ruwa lahadi fi hush ta jinena tuo wa demiro takum. Lakin matakum demiro umon ta kulu kulu. Gata takum furu tuo, ze ma furu de ma bi ja min Yahwah. ¹¹Asha biutt ta Israel wa Yahuza umon amulu le ana kiana- de elaan ta Yahwah. ¹²Umon wunuso kizib an Yahwah wa umon kelim, "Huwo ma bi amulu haja: wele haja kaab bija le nina, wa anina ma bi ayinu mutu wele jian. ¹³Ambiya bi kun habub, kelima mafi fugu umon, Ashan kida kede ayi haja al umon wunuso amulu le imon." ¹⁴Yala Yahwah, Allah ta junud kelim kida, "Ashan intakum kelim kida, ayinu takum, Ana bi kutu kalam tai fi kashma taki. Bi kun ze nar, wa nas de bi kun ze kashab! Lanu nra de bi ruwa akulu umon. ¹⁵Ayinu Ana bi ruwa jibu uma tani did intakum min bait, ya bet ta Israel de elaan ta Yahwah- bi kun uma al bi fadulu, uma min zaman! beled al luga tumon intakum ma arufu, wele intakum bi fahim haja al umon bi wunuso. ¹⁶Kis tumon ta danga geni ze gubur al fadi. Umon kulu asakir. ¹⁷Umon bi akulu hasad taki wa akil taki. Umon bi akulu awlad wa banat taki. Umon bi akulu ganamayay wa bagarat taki. Umon bi akulu karma taki wa shejera tina taki. Umon bi ksuru mudon taki al guwi be sef mudon al inta kutu sikha taki fugu. ¹⁸Laakin hata fi ayam dak- de elaan ta Yahwah - Ana ma bi demiro intakum ta kulu kulu. ¹⁹Kan intakum, Israel ma Yahuza, kelim, 'Leh Yahwah Allah tanin amulu hajat de le anina? yala inta, Armiya, bi kelim le umon, 'Bes ze ma intakum sibu Yahwah wa intakum abudu rabunat tanin fi beled takum, intakum lazim bi akdimu ajanib fi beled al ma ta takum. ²⁰Weri kalam de le bet ta Yagub wa kede asumau fi Yahuza. Kelim, ²¹Asuma takum kalam de, intakum ya nas al belidin al ma bi fahim; al indu uyon lakin ma bi ayinu, wa intakum indu adanat lakin ma bi asuma. ²²Hala intakum ma bi kafu ana- de elaan ta Yahwah- wele intakum bi rejif min gidam usa tai? Ana amulu hudud ta rumula did bahar, ganoon al mustemir lele abad mafi zol bi kasuru- hata kan bhar gum fuk wa nezil tihit, lisa ganoon de ma bi kasuru. Hata kan amuwaj tuo gum, umon ma bi tala min hudud de. ²³lakin nas de3 indu geliba al gil adab. Bi itmarad wa bi ruwa bait. ²⁴Ashan umon ma bi kelim fi gulub tumon, "Kede anina kafu Yahwah Allah ta nina, al bi nezilu muturu- muturu al bediri wa muturu al mutakir fi zaman tumon al sah, bi hafisu asabi sabit ta hasad le anina." ²⁵Sher takum abusu hajat de ma hasil. Katiyat takum wegifu haja al kues kede ma ja le intakum. ²⁶Lanu nas al ashrrar ligu ma shaab bitai. Umon bi tuogu bira ze zol al azu gubudu tiur; umon kutu sharak wa gubudu nas. ²⁷Ze gafas al malian tiur, biut tumon malian be shukul kabasa. Yala umon raba wa tala ganian. ²⁸Umon tala sumanin; umon bi wala bi hai al kues. Umon futu hudud ta amulu sher. Umon ma hakim kues fi gadiyat ta shaab aw gediya ateem. Umon bi raba hata ligu umon ma wedi adal le nas al muhtajin. ²⁹Hal Ana ma bi hukum umon be kalam ta hajat de- de elaan ta Yahwah - Ana ma bi integim le nefsa tai le beled ze de? ³⁰Biga fi istigrab fi ard. ³¹Ambiya bi itnababe kizib, wa kahana bi hakum be sultan tumon. Shaab tai hibhu huwo teriga de, shu, lakin shunu yao bi hasil fi nihaya?"

Chapter 6

¹Fetishu takum aman, ya shaab ta Benyamin, be sibu gakum le Urshelim. Afuku takum trumpeta fi Tekoa. Arfa takum alama fuk fi Bet Hakarim, ze ma sher bi zahir min shumal; damar azim bi ja. ²Biniya ta Sahiun, biniya al giyafa wa wa letifa, bi demiro. ³Ruaa wa ganamayay tumon bi ruwa le umon; umon bi dugu kiam hawil hiya kulu; ayi rajil bi kun rai ma iden tuo. ⁴"Intakum kerisu badun takum le rabuna ta harib. Gum kede anina hajimu gamara. Kaab shedid inu nahr bi wuduru, wa dulu ta asiya bi kalasu. ⁵Lakin kede anina hajimu be bilal wa demiro gusur tuo." ⁶Ashan Yahwah Rabuna ta junud bi kelim kida: Kat takum ashjar tuo, wa amulu takum hush did Urshelim. De yao medina al hagiga bi hajimu, ashan uwu malian be zulum. ⁷Ze beer bi kubu moyo nedif, medina bi istemir tala sher. Mashakil wa adam nizam bi asumau fugu hiya; ayan wa dabarat bi istemir fi gidam usa tai. ⁸Rudu takum tadib, ya Urshelim, wele Ana bi rija wara min intakum wa bi karabu intakum, beled al ma indu sukan. ⁹"Yahwah ta junud bi kelim kida, "Be kulu takid umon bi legetu delin al fadulu fi Israel ze karma. Midu iden taki tani mara ashan bi legetu enap min jinena. ¹⁰Le munu yao Ana bi alinu wa anziru ashan umon bi asuma? Ayinu! Adanat tumon ma tahiru; umon ma bi ageder kutu bala! Ayinu! kelima ta Yahwah ja le umon ashan bi sahihu umon, lakin umon ma rudu." ¹¹Lakin malau ana be zalan ta Yahwah. Ana taban min amsuku tuo juwa. Huwo kelim le ana, "Dufugu uwu bara fi iyal al fi sikat wa fi mujumuat ta shabab. Lanu rajil wa mara bi shilu umon sawa; wa kulu zol al ajus fi umor. ¹²Biut tumon bi wedi le tanin, sawa ma mahal zira tumo wa nusuwan tumon. Ashan Ana bi hajimu sukan ta ard be iden tai- de yao elaan ta Yahwah. ¹³Yahwah alinu inu min suker le kebir, umon kulu tamaeiin le rebeh al batal. Min nebi le kahin, umon kulu bi marisu kabasa. ¹⁴Umon aliju dabara ta shaab tai besit bes, umon bi kelim, 'Salam, Salam,' ligu mafi salam. ¹⁵Hal umon kan indu fadiya zaman umon kan bi amulu kaab? Umon kan ma indu fadiya; umon ma arufu kef be kun indu fadiya! Ashan kida umon bi waga bainu nas al bin waga; bi nezilu umon tihit kan wedi le umon igab, Yahwah yao kelim. ¹⁶Yahwah bi kelim kida, "Wegif takum fi gata sika wa ayinu takum; asalu takum aikat ta judud takum. "Wenu sika al kues de?" Yala duru takum fugu wa intakum bi ligu mahal ta raha le badun takum. Lakin shaab kelim, 'Anina ma bi ruwa.' ¹⁷Ana kutu le intakum gufara ashan bi asuma le trumpeta. Lakin umon kelim, 'Anina ma bi asuma.' ¹⁸Ashan kida ya umam asuma takum! Ayinu takum intakum ya shuhudin, shunu bi hasil le umon. ¹⁹Asuma, ya ard! Ayinu, Ana bi ruwa jibu karisa le shaab de- - samar ta afkar tumon. Umon ma kutu bala le kelima tai wele ganoon tai, lakin umon bi abau. ²⁰"Bukur de al bi ja min Shaba de mana tuo shunu loe ana? Wele riha al giafa min ard bait? Muhragat takum ma mugbul le ana, wele zabaih takum. ²¹Yahwah bi kelim kida, 'Ayinu, Ana bi ruwa kutu hajer ta sedimu kura did shaab de. Umon bi sedimu fugu- abuhar wa awlad sawa. Sukan ma jeranat tumon kaman bi mutu.' ²²Yahwah kelim kida, Ayinu, shaab bi ja min beled ta shumal, uma azim bi ja min ard bait. ²³Umon bi arfa dangat tumon wa laharbat tumon. Sout tumon ze bahar al bi al amuwaj tuo bi gum, wa umon bi jere be hasin, ze rujal al bi ruwa fi harib, did inta, ya biniya ta Sahiun." ²⁴Anina asuma kabara an umon wa idenat ta anina bi ga taban. Waja ligu anian ze mara al bi weledu. ²⁵Matakum ruwa bara le mahal zara, wele fi sikat, ashan sef ta adu wa tukwifat tuo hawilu mahal kulu. ²⁶Biniya ta shaab tai, libisu takum gumash ta huzun wa masa takum ma rumat; kure takum be kure al mur ze le jena al wehit, ashan de al bi demiro de bi ja le anina faja. ²⁷"Ana kutu inta, ya Armia, zol al bi imtehinu shaab tai ze zol al bi imtehin hadid, kede inta fetishu wa imtehin sikat tumon. ²⁸Umon yao nas al giladabin min nas kulu, al bi wunuso nas tanin. Umon kulu nihas wan hadid, bi amulu fasad. ²⁹Trumba aragu min nar al bi aragu umon; rasas akulu be lehib ta nar. Nadafa de bi istemir fi nus tumon, lakin bidun faida, lanu sher de ma talau bara. ³⁰Bi nadi umon fidda al abau, ashan Yahwah aba umon."

Chapter 7

¹Kelima al ja le Armiya min Yahwah, bi kelim, ²"Wegif fi baba ta bet ta Yahwah wa beshiru kilima de! Kelim, 'Asuma takum kalam ta Yahwah, intakum kulu ya Yahuza, intakum al bi dakalu ma bab de ashan bi abudu Yahwah. ³Yahwah ta junud, Allah ta Israel, bi kelim kida: Sala sikat takum wa amulu takum kues, wa Ana bi sibu intakum istemir geni fi mahal de. ⁴Matakum kutu badum takum le kelimat ta kizib wa kelim, "Haikal ta Yahwah! Haikal ta Yahwah! Haikal ta Yahwah!"⁵Lanu kan intakum hagiga sala sikat takum wa mariso shukul kues; kan intakum amulu adala bainu insan ma jeran tuo- ⁶kan intakum ma zulumu de al ateem, wele armala wa ma kubu dom al beri fi mahal de, wa intakum ma duru war rabunat tanin ashan bi augu intakum- ⁷yala Ana bi sibu intakum geni fi mahal de, fi beled al Ana wedi le judud takum min zamaan wa lel abad. ⁸Intakum bi kutu sikha takum fi kilimat ta kabasa al ma bi saidu intakum. ⁹Hal intakum bi seregu, katulu, wa bi amulu zinna? Hal intakum bi halifu be kizib wa bi gedim bukur le Baal wa duru wara eabunat al intakum ma arufu? ¹⁰Yala intakum bi ja wegif gidam tai fi bet de al nadi ma isim tai wa bi kelim, "Angizu anina," yala intakum bi amulu najasa de kulu? ¹¹Hal bet de al bi arfa isim tai, mahal ta dusu ta haramia fi uyon takum? Lakin Ana ayinu, de elaan ta Yahwah. ¹²Yala ruwa takum fi mahal tai fi Shiloh, mahal al Ana sibu isim tai bi geni hinak min bidaya, wa ayinu le haja al Ana amulu fugu ashan kalam ta sher ta shaab tai Israel. ¹³Yala hasa, intakum bi amulu hajat de kulu- de elaan ta Yahwah- Ana wunuso le intakum zaman wa zaman tani, lakin intakum ma asuma. ¹⁴Ashan kida haja al Ana amulu fi Shiloh, Ana kaman bi amulu le bet de al nadi isim tai fugu, bet al intakum kutu sikha takum fugu mahal de al Ana wedi le judud takum. ¹⁵Lanu Ana bi rasulu intakum bara min gidam tai bes ze ma Ana rasulu akuwana takum kulu bara, iyal ta Afraim kulu. ¹⁶Wa le inta, Ya Armiya, mata seli le shaab de, wa mata kure wele seli bidal tumon, wa ma hanisu ana, ashan Ana ma bi asuma le inta. ¹⁷Inta ma bi ayinu haja al umon bi amulu fi mudon ta Yahuza wa fi shawari ta Urshelim? ¹⁸Iyal bi limu kashab wa abuhath bi wala nar! Nusuwan bi ajinu ajin ashan bi amulu cak le Amira ta samawat wa bi kubu mushrub hadiya le rabunat tanin ashan bi kutu Ana zalan. ¹⁹Hal umon hagiga bi kutu Ana tala zalan? -de elaan ta Yahwah- hal de ma badum tumon al umon bi kutu tala zalan de? ²⁰Ashan kida Rabuna Yahwah bi kelim kida, 'Ayiun, zalan wa gadab tai bi kubu fi mahal de, fi nas wa haiwanat, fi ashjar fi mahal zira wa fi samar ta wata. Bi wala wa ma bi batulu. ²¹Yahwah ta junud, Allah ta Israel bi kelim kida, 'Zidu takum muhragat takum le zabaieh takum wa laham min fugu. ²²Lanu zaman Ana tala judud takum min ard ta Masir, Ana ma nadi ayi haja min umon. Ana ma wedi le umon ayi wesiya an muhragat wa zabaieh. ²³Bes Ana wedi le umon wesiya de, "Asuma takum le sout tai, wa Ana bi kun Allah takum wa intakum bikun shaab tai, ashan bikun kues ma intakum." ²⁴Lakin umon asuma wele kutu bala. Umon ish be fikira tumon ta gulub tumon al sherir, yala umon rija wara, ma ruwa gidam. ²⁵Hata min yom al judud takum tala bara min Masir lahadi yom ta aleela. Ana rasulu ayi wahid min kudam tai, ambiya tai, le intakum. Ana kan musir fi rsulu tumon. ²⁶Lakin umon ma asuma le ana. Umon ma kutu bala. Lakin, umon guwi ragabta tumon. Umon kan ashrrar aktar min judud tumon. ²⁷Ashan kida beshiru le umon kelimat de kulu, lakin umon ma bi asuma le inta. Beshiru le hajat de, lakin umon ma bi juwabu le inta. ²⁸Kelim le umon: De beled al ma bi asuma le sout ta Yahwah Allah tumon wa ma bi rudu tadib. Hagiga shilu wa gatau bara min kashmat tumon. ²⁹Gata shar taki wa haligu jisim taki, wa jada shar taki de bara. Guna guna ta bika fi mahalat al faddi. Ashan Yahwah sibu wa aba jeil ta zalan tuo. ³⁰Lanu awlad ta Yahuza amulu sher fi uyon tai - de elaan ta Yahwah - umon kutu mukruhat tumon fi bet al bi nadi ma isim tai, ashan bi nejis. ³¹Yala umon abinu murtafaat ta Toffa al fi wadi Hinnom. Umon amulu kida ashan bi gedimu awlad wa banat tumon fi nar - haja al Ana ma weri, wa wele ja fi muk tai. ³²Ashan kida ayinu, ayamat bi ja - de elaan ta Yahwah- al ma bi nadi mahal de tani Toffa aw wadi Hinnom. Bi kun wadi ta katulu; umon bi dufuno jusas fi Toffa lahadi mafi mahal bi fadulu. ³³Jusas ta shaab de bikun akil ta tiur ta sama wa haiwanat al kaab fi ard, wa mafi zol al bi kuofu umon. ³⁴Ana bi wedi nihaya le mudon ta Yahuza wa shawari ta Urshelim, wa le sout ta farah wa wa shukul murtah, sout ta aris wa arusa, lanu wata bikun karban."

Chapter 8

¹"Fi zaman dak - de elaan ta Yahwah - umon bi tala min juwa magabir udam ta muluk ta Yahuza wa ruwasa tuo, udam ta ambiya wa kahana, wa udam ta sukan ta Urshelim. ²Yala umon bi fertegu umon bara fi nur ta shemish wa gamara wa kulu nujum ta sama; hajat tab sama al umon duru wara tumon wa kadimu, wa abudu. Udam de ma bi limu tani mara wa dufunu. Umon bikun ze hajat al gedim fi ard. ³Wa fi ayi mahal al Ana turuju umon fugu, umon bi iktar mutu bidal haya le badun tumon, kulu delin al lisa fadulu min beled al ta sher- de elaan ta Yahwah Rabuna ta junud. ⁴Yala le umon, Yahwah kelim kida: Hal fi zol al bi waga wa ma bi gum fuk? Hal fi zol al bi wuduru wa bi hawil rija? ⁵Malu shaab de, Urshelim rija war fi adam amana? Umon kungus fi geliba batal wa ba tub. ⁶Ana kutu bala wa asuma, lakin umon ma wunuso sah; mafi zol kan mutasif le shukul sher tuo, mafi zol al bi kelim, "Ana amulu shunu?" Umon kulu bi ruwa fi mahal al niya tumon deru, ze husan al bi jere fi harib. ⁷Hata luglug fi samawat arufu zaman tuo; wa hamam, wa sanuna, hafizu zaman ta ja tumon. Lakin shaab tai ma bi arufu gararat ta Yahwah. ⁸Kef intakum bi kelim, "Anina negitin, ashan ganoon ta Yahwah fi ma anina"? Hagiga, ayinu takum! Galam ta katib ta kizib de kalagu kizib. ⁹Rujal al hukama bi kun indu fadiya. Umon kafu. Wa umon aba kelima ta Yahwah, yala faida ta hikima tuomn de shunu? ¹⁰Ashan kida Ana bi wedi nusuwan tumon le nas tanin, wa mahalat ta zira tumon le delin al bi inteliku umon, lanu min suker le kebir tumon, umon kulu tamaiin le ribah al batal! Min nebi le kahin, umon kulu bi marisu kizib. ¹¹Umon aliju dabarat ta shaab tai bes besit, Umon bi kelim, "Salam, Salam," ligu mafi salam. ¹²Hal umon kan indu fadiya zaman umon kan bi marisu rajasa de? Umon kan ma indu fadiya; wa umon ma arufu kefi bikun kajilan! Yao umon bi waga fi nus ta delin al waga; bi nezilu umon tihit kan wedi le umon igab, Yahwah kelim. ¹³Ana bi masa umon ta kulu kulu de elaan ta Yahwah- ma bikun fi enab fi karma, wele bikun fi shejera teen fi shawar. Lanu kurufu waga waga, wa haja al Ana wedi le umon bi kalasu. ¹⁴Malu anina bi geni hini? Limu takum sawa; Kede anina ruwa le mudon al kubar, wa anian bi askut hinak fi mutu. Lanu Yahwah Allah tanin bi kutu anina skut. Huwo bi sibuna anina shurubu sim, min zaman anina amulu katiya did huwo. ¹⁵Anina indu raja fi salam, lakin mafin haja kues. Anina indu raja le zaman ta ilaj, lakin ayinu, bikun fi tukwif. ¹⁶Min Dan asumau sout ta hasin. Ard kulu kan bi hizzu min sout ta kura ta hasin al guwi. Lanu umon bija akulu wata de ma shukul ganian, medina wa nas al bi geni fugu. ¹⁷Ashan kida ayinu, Ana bi rasulu debibat fi nus takum, al ma bi arham bes bi addi tuwali. De elaan ta Yahwah. ¹⁸Huzun tai ma indu mihaya, wa geliba tai ayan. ¹⁹Yao! sout ta kure ta biniya ta shaab tai min ard bait kalis! Hal Yahwah ma fi fi Sahiun? Hal melik tuo biga mafi hinak? Yala taib malu intakum biga bi kutu ana zalan ashan bi asnam tuomn wa rabunat tumon al garib? ²⁰Hsad kalas mururu, Karanga kalasu. Lakin ma angizu anina. ²¹Ana muagu ashan tawik ta biniya ta shaab tai. Ana bi kure fi hajat al saab al hasil le hiya; wa Ana mustagrib. Hal mafi ayi dauwa fi Jalaad? ²²Hala mafi zol al bi aliju hinak? Malu shifa ta biniya ta shaab tai ma hasil?

Chapter 9

¹Kan bes ras tai yao bi tala moyo, wa uyon tai biga malian ma moyo ena! Lanu Ana bi itmana kure bilel wa nahar min ajil delin al fi nus takum biniya ta shaab al katulu. ²Kan fi zol bi wedi le Ana fursa ta safar le sahara ashan bi kelim, ana bi ruwa wei wa bi sibu shaab tai. Kan Ana bi sibu umon, ashan umon kulu biga nas ta zinna, nas kainin! ³Yahwah bi alinu, "Umon bi amulu kiana fi danagat tumon ta kizib be lisan tumon, lakin ma shan kalam ta ayi amana ta tumon al sibu umon tala guwin fi wata ard. Umon bi ruwa min sher le tani. Umon ma arufu ana." ⁴Ayi zol min intakum, kede gafir did jeran tuo wa kede ma kutu sikha fi ayi aku. Ashan ayi aku de zol kazab, wa ayi jeran bi ish be nemima. ⁵Ayi zol bi shitimu jeran tuo wa bi wunuso hagiga. Lisanat tumon bi derisu hajat al kizib. Umon bi kebir nefsa fi sher. ⁶Mahal geni taki fi nus ta kizib; fi kizib tumon umon aba rudu ana - de elaan ta Yahwah. ⁷Yahwah ta junud bi kelim kida, "Ayi, Ana bi ruwa nedifu umon, ashan shunu tani yao Ana bi amulu, ashan haja al shaab tai amulu? ⁸Lisanat tumon de harba al seninu; umon bi wunuso hajat ta adam amana. Be kashmat tumon umon bi alinu salam ma jeranat tumon lakin fi gulub tumon kizib yao bi istena umon. ⁹Hal Ana ma bi wedi le umon igab ashan hajat de. de elaan ta Yahwah- wa hal Ana ma bi integim be nefsa tai fi beled al ze de? ¹⁰Ana bi guna guna ta huzun wa bi arfa kure le jubal, wa guna ta bika bi gunau le maitin. Ashan umon karabu wa mafi insan bi mururu be safa tumon, wele sout ta ganamayay asumau. Tiur ta sama wa haiwanat kulu jere. ¹¹Ana bi gilibu Urshelim le kum ta turab, wa mahal dusu ta banat Awa. Ana bi kutu mudon ta Yahuza mahal al karabu mafi sukan fugu." ¹²De yatu insa al indu hikima kifaya ashan bi fahim kalam de? Le munu yao kashama ta Yahwah wunuso, wa huwo bi alinu? Malu wata mutu wa demiro ze sahara al mafi zol bi murur fugu? ¹³Yahwah kelim, "Ashan umon sibu ganoon tai al kutu gidam tumon, ashan umon asuma le sout tai wa ish beu. ¹⁴De kulu ashan umon ish be giladab ta gulub tumon wa ruwa wara Baal ze ma abuhat tumon derisu umon kede amulu. ¹⁵Asham kida Yahwah ta junud, Allah ta Israel, bi kelim kida, Ayinu, Ana bi ruwa sibu nas de akulu kashab al mur wa ashurubu moyo al sim. ¹⁶Yala Ana bi shetetu umon fi nus ta duwal al umon ma arufu, wele umon ma arufu judud tumon. Ana bi rasulu sef be wara tumon lahadi kan Ana demiro umon ta kulu kulu." ¹⁷Yahwah ta junud bi kelim kida, "Fikir takum an kalam de: nadi takum delin al bi guna guna ta bika; ¹⁸kede umon ja. Nadi takum nusuwan al indu muharat fi kure; kede umon ja. Kede umon istajil wa gun gunat ta huzun le anina, yala uyon ta nina bi nezil moyo ena. ¹⁹Lanu sout ta kure asumau fi Sahiun, 'Kef anina mutu. Anina indu fadiya shedid, ashan anina sibu beled min zaman umon ksura biut ta nina tihit.' ²⁰Ashan kida intakum ya nusuwan, asuma takum kelima ta Yahwah; kutu takum bala le risala al bi tala min kashma tuo. Yala derisu le banat takum guna ta huzun, wa jeran abu mara guna ta bika. ²¹Ashan mutu ja be wasat ta shababik ta nina; dakalu le mahalat ta nina. Katulu iyal min bara, wa shabab fi medina. ²²Alinu kalam de, 'De yao elaan ta Yahwah - jusa ta insan bi waga fi mahal zara, wa ze arabiya ta zira al lesegu der salau, wa mafi zol al bi limu umon.' ²³Yahwah bi kelim kida, "Matkum sibu zol al hakim itkebir fi hikima tuo, wele zol al mukatil fi guwa tuo. Matakum sibu zol al ganiyan araf nefsa be shukul ganiyan tuo. ²⁴Lanu kan insan bi itkebir be ayi haja, kede kun fi de, inu huwo indu marifa tai. Alnu Ana Yahwah, al bi ishtakal be ahad, adala wa bir fi ard. Lanu Ana bi tala murtah be kalam de - de elaan ta Yahwah." ²⁵Ayi ayamat bi ja - de elaan ta Yahwah- al Ana bi wedi igab le kulu delin al taharu fi jisim tumon. ²⁶Ana bi wedi igab le Masir wa Yahuza, Adom, wa shaab ta Ammon, Moab, wa kulu nas al bi gata shar ta jisim tumon guser kalis. Ashan kulu umam delin ma taharu umon, wa biut ta Israel kulu indu geliba al ma taharu."

Chapter 10

¹Asuma takum kelima al Yahwah bi alinu le intakum, ya bet ta Israel. ²Yahwah kelim kida, 'Matakum alimu sikat ta umam, wa matakum kafu min ayat ta samawat, lanu umam bi kafu min hajat de. ³Lanu ganoon ta shaab delin budun faida; zol bi gata shejera min gaba, yala zol al najar bi sala sal be alat tuo. ⁴Yala umon bi jemilu be fidda wa dahab. Umon bi sabitu be shakush wa masamir ashan kede ma waga. ⁵Haja al umon amulu ma idenat tumon geni ze ena bizira, ashan umon kaman, ma bi ageder wunuso ayi haja, wa der kede arfau umon lanu umon ma bi duru. Matakum kafu umon, lanu umon ma bi ageder amulu sher, wele umon bi ageder amulu ayi haja kues.'" ⁶Mafi zol ze inta, Yahwah. Inta azim, wa isim taki azim fi guwa. ⁷Munu yao ma bi kafu inta, muluk ta umam? Lanu de yao haj al inta mustehik, lanu mafi zol ze inta fi nus ta nas al hukama ta umon wele fi mamlakat tumon ta muluk. ⁸Umon kulu sawa, umon tala belid wa nas ta zalan sawa, talamis ta sanam al ma ayi haja bes kashab. ⁹Umon bi jibu fidda al dugu jzhis min Tarshish, wa dahab min Ufaz al salu ma iden ta zol. Gumashat tumon asmanjuni wa arjuwan. Nas al indu muharat yao amulu hajat de. ¹⁰Lakin Yahwah de Allah al hagiga. Huwo yao Allah al hai wa melik abadi. Ard bi kafu min zalan tuo, wa umam ma bi ithamal gadab tuo. ¹¹Intak kede wunuso le umon kalam de, "Alihat al ma kalagu samawat wa ard bi mutu min wata wa min tihit ta samawat." ¹²Lakin de kan huwo yao kalagu ard be guwa tuo, wa huwo asisu dunia de kulu be hikima tuo, wa be faham tuo huwo amulu samawat. ¹³Sout tuo ze sout ta moyo ketir fi samawast, wa huwo bi jibu karabu min nihaya ta ard. Huwo bi wala barg ta muturu wa bi rasulu habub min makazin tuo. ¹⁴Ayi zol biga jahil bidun marafa. Ayi zol ta hadid kutu fi fadiya be asnam tuo. Ashan surat tuo de kizib, mafi haya fugu umon. ¹⁵Umon ma indu faida, shukul ta nas al bi shitimu; umon bi mutu fi zaman ta igab tumon. ¹⁶Lakin Allah, ta Yagub, ma ze delin, laun huwo yao asas ta hajat kulu. Israel yao gebila ta miras tuo; isim tuo Yahwah Rabuna ta junud. ¹⁷Limu hajat taki wa ruwa, intakum nas al bi geni mukful. ¹⁸Lanu Yahwah kelim kida, "Ayin, Ana bi ruwa jada sukan ta beled de bara dur de. Ana bi jibu le umon mahskil, wa umon bi ayinu bi hasil." ¹⁹Wululu le ana! Ashan udam tai al ksuru, dabara tai ma indu ilaj. Ashan kida ana kelim, "Hagiga de musiba, lakin ana lazim bi ithamal." ²⁰Kaima tai karabu, wa kulu kurenat ta kiama tai gatau le itnin. Umon shilu iyal tai bara min ana, umon tani ma hai. Mafi ayi zol tani al dugu le ana kaima tai wele bi arfa mushama ta kiama tai. ²¹Ashan ruua belitin umon ma bi fetishu Yahwah; yala umon ma wedi igtirah, wa mawashi tumon kulu shetetu. ²²Jibu kabara ta akbar, "Ayin! Yao bi ja, zalzal azim bi ja min ard ta shumal ashan bi karabu mudon ta Yahuza, wa mahal dusu ta banat awa." ²³Ana arufu, Yahwah, inu sika ta inasn ma bi ja min nfsa tuo. Mafi zol al bi duru adil fi sika kura tuo. ²⁴Adibu ana, Ya Yahwah, be adala, ma be zalan taki ashan kede inta ma demiro ana. ²⁵Kubu zalan taki fi umam al ma arufu inta wa fi usar al ma bi nadi isim taki. Lanu umon akulu Yagub wa abula huwo ashan bi demiro hueo ta kulu kulu wa karabu mahal geni tuo.

Chapter 11

¹Kelima dak al ja le Jeremiah min Yahwa, gal, ²"Asuma le kelimat ta ahad de, wa alinu humon le kulu zol fi Yahuza wa sukan ta Uruselim. ³Kelima le humon, Yahwa, Allah ta Israel gal kede:la'ana le zol al ma asuma le kelimat ta ahad. ⁴De yau ahad al ana amiru judud takum ashan bi hafisu al yom ana jibu humon bara min ard t Mesir, min farn al bi sihi hadid. Ana kelim, "Asuma le sawt tai wa amulu kulu hajat del bes ze ana indu amiru inta, leanu intum bi kun nas tai wa bi kun Allah takum. ⁵"ihtaramu ana ashan ana bi akkid al halifa al ana halifu le judud takum, al halifa al ana bi wodi le humon al ard bi kubo leben wa easal, al inta aish fogo alela. "Yala Jeremiah, juwabu wa gal, "Num Yahwa!"⁶Yahwa kelim le ana, "Ainu hajat del kulu fi mudon ta Yahuza wa fi shawarie ta Ueuselim. kelim, 'Asuma le kelimat ta itifagia de wa sholu humon bara. ⁷Leanu ana kan bi wodi awamir rasmi le judud takum min al yom ana tala humon min ard ta Mesir hata yom ta hasa de, bi istimrar anziru humon wa kelimu, "Asuma le sawt tai. ⁸"Lakin humon ma asuma aw kutu bala. Kulu shakhsan bi dowuru fi anada ta gelba tou al sharir. Ashan kede ana jibu kulu la anat fi itifagia de inu ana amiru ashan bi jaa ded humon. Lakin nas lisa ma ihtaramu. ⁹Bad keda Yahwa kelim le ana, "muamara kashifu fi nua rijal ta Yahuza wa sukan ta Uruselim. ¹⁰Humon hawil le khatiyat ta judud tomon al badri, al aba asuma le kelima tai, lakin dowuru wara rabunat ashan bi abidu humon. Bet ta Israel wa bet ta Yahuza kasuru itifagia tai al ana asisu ma judud tomon. ¹¹Fa keda Yahwa kelim ze de, Ayenu ana gerib bi jibu karisa fogo humon, karisa min al humon ma bi agder jere min fogo. Humon bi nadi ana, lakin ana ma bi asuma le humon. ¹²Al mudon ta Yahuza wa sukan ta Uruselim bi ruwa wa nadi rabunat al humon gedim lou zebeha, lakin akkid ma bi khalisu humon ma humon fi zaman ta karisa tomon. ¹³Leanu inta Yahuza, adad ta rabunat taki zeidu sawa ma adad ta mudon takum. Inta amulu adad ta mazabeh ta fadiya fi Uruselim, mazbah ta bakhur le Baal, sawa ma adad ta shawarie tou. ¹⁴Fa inta be nefsak Jeremiah, kede ma seli le nas del. Inta ma bi koer aw seli bidal tomon. Leanu ana ma bi asuma zaman kan humon nadi ana fi karisa tomon. ¹⁵Lei muhbub tai, al wahid al indu qasid sharir ketir fi bet tai? Lahm ta tadhia taki ma bi saadu. Inta murtah ashan amayil taki al sharir. ¹⁶Fi zaman al faat Yahwa nadi inta waraga ta shajar zeitun, jamil ma samar. Lakin huwo bi wala nar fogo al sawt tou ze sawt ta hawa; furue tou bi kasuru. ¹⁷Leanu Yahwa ta daif, wahid al zara inta, kariru karisa ded inta ashan amayil al sharir al bet ta Israel wa bet ta Yahuza amulu__ humon kutu ana zalan bi wodi zebeha le Baal. ¹⁸Yahwa kutu ana arufu hajat del, ashan ana bi arufu humon. Inta, Yahwa, kutu ana ayenu amayil tomon. ¹⁹Ana ze khuruf al latif al bi sugu le jazar. "Kede anina demiru shajar ma samar tou Kede anina kata huwo bara min ard ta haya ashan isim tou ma bi kun zikuru tuwil." ²⁰Lisa Yahwa huwo yau ghadi al adil al bi fahisu gelba wa muk. Ana bi shahidu inti qam taki ded humon, leanu ana gedimu qadia tai le inta. ²¹Izan Yahwa kelim de bikusus nas ta Anathoth al bi fetisu haya taki, "Humon gal inta lazim ma bi wonusu fi isim ta Yahwa, aw, inta bi mutu biwasat yadan tanina, ²²Iza kan Yahwa ta daeif gal de Ayenu ana gerib bi eqibu humon. guwa shabab tomon bi mutu ma sayf. Iyal tomon wa banat tomon bi mutu ma jaa"an. ²³Wahid min humon ama bi sibu ana jibu karisa ded nas ta Anathoth, sana ta eqib."

Chapter 12

¹Intum salihin, Yahwa, hata kan Ana jibu nizaeat le intum. Akkid ana lazim bi wori le intum al sabab ashan le tazamur: Lei sikat ta sharir bi najah? Kulu nas al aminin humon najihin. ²Inta zara humon wa humon kutu juzur. Humon istemir ashan weledu samar. Intum gerib ma humon fi kasmal tomon, lakin beid min guluub tomon.³Lisa inta Yahwa, arufu ana. Inta ayenu ana wa inta jeribu gelba tai tija taki. Shilu humon beid ze khuruf le zebeh, wa kasisu humon barau le yom ta zebeh! ⁴Le meteen al ard bi kun atshan wa gesh fi zira bi nashif? Ashan del al bi geni fogo shaririin, al haiwanat wa tuyur nedifu bara, ashan nas kelim, "Huwo ma bi ayenu haja al bi hasil le anina."⁵Yahwa kelim, "Be hagiga, kan inta Jeremaih, jere ma kura asakir wa humon bi ga tabu inta kef inta bi nafis ded hasin? kan inta waga tihit fi beled, kef inta bi amulu fi gabat al gerib min Urudon? ⁶Leanu hata akuwana taki anguru inta. Ma ta siq fi humon, hata kan humon kelim hajat al kwes le inta⁷Ana sibubet tai; Ana sibub mirath tai. Ana wodi muhbub fi yadan ta ada tou ⁸Mirath tai ja biga le ana ze asad fi gaba; Heya jahizu nefsa tou ded ana ma sawt tou, fa ana akrah hey. ⁹Huwo ma ghadiru mumtalakat tai tala majnun, inu bagi tuyur tanin ta samak biga ded hey kulu hawulu? Ruwa wa limu kulu al wuhush wa jibu humon ashan bi shetetu hey. ¹⁰Ketir min al ruwa demiru al kharma tai. Humon dusu fogo kulu qita ard tai; humon gelibu farha tai le barria, wa kharab. ¹¹Humon amulu kharab ta hey. Ana hazin le hey; kharabu hey. Kulu al ard kharabu, leanu ma fi zol al bi shilu fi gelba. ¹²Mudemiriin jaa ded kulu mahalat ta fadiya fi al barria, leanu Safe ta Yahwa bi demiru min nihaya le ard wa le tani. Ma fi salama le aye mukuluuk al hay. ¹³Humon zarau gamah lakin agela gabat ta shok. Humon tabaniin min shukul lakin ma rabhu haja. Ashan keda fadiya kede amulu inta ma rabh taki ashan zalan ta Yahwa."¹⁴Yahwa kelim de ded kulu jeran tai, al sharir al hujumu mumtalakat al kutu shab tai ta Israel bi worisa, "Ayenu, ana yau zol bi agela humon min ard tomon, wa ana bi tala bet ta Yahuza kin nus tomon. ¹⁵Yala bad dak ana bi agela bagi umam, huwo bi hsil inu ana bi kun indu rahma fogo humon wa jibu humon wara; Ana bi rija humon_kulu insan le mirath tou wa ard tou. ¹⁶Huwo bi hasil inu kan umam del alimu sikat ta nas tai, ashan halifu ma isim tai Ze Yawha hay' bes ze humon kan alimu nas tai ashan halifu ma Baal, yala bi abinu humon fok fi nus ta nas tai. ¹⁷Lakin kan ma fi zol asuma, yala ana bi agela umma dak. Huwo bi kun akkid bi agelau wa bi demiru_de elan ta Yahwa."

Chapter 13

¹Yahwa kelim de le ana, "Ruwa wa biu malabis dakilia wa kutu hawili sulba taki, lakin awel ma ta kutu fi ²myo.'Fa ana biu malabis dakilia ze Yahwa amiru ana, wa ana kutu hawili sulba tai. ³Yala kelim ta Yahwa ja le ana mara tani, gal, ⁴"Shilu al malabis al dakilia al inta biu al hawili sulba taki, gum fok wa ruwa hasa le Perath. Dusu hinak fi hufura ta sakhra." ⁵Fa ana ruwa wa dusu fi Perath, bes ze Yahwa kan amiru ana. ⁶Bad ayam ketir, Yahwa kelim le ana, "Gum fok wa euwa wara le Perath. Shilu min hinak al malabis al dakilia al ana kan wori le inta ashan bi dusu." ⁷"Fa ana rija wara le Perath wa hafrau bara al malabis al dakilia fi mahal al ana dusu fogo, wa ayenu, huwo kan demiru wa bidun fayida. ⁸Yala kelim ta Yahwa ja le ana, kelim, ⁹Yahwa kelim keda: Fi nefsu teriga ana bi demiru azama ta takabur ta Yahuza wa Uruselim. ¹⁰Nas al asharar de al aba asuama le kelim tai, al bi dowuru fi guwi gelba tomon, al bi ruwa wara rabunat tanin ashan bi abidu humon wa denger tihit le humon__humon bi kun ze malabis al dakilia de al huwo kwes le fadi. ¹¹Leanu ze malabis al dakilia bi hafisu alwarikin, fa ana sala kulu bet ta Israel wa kulu bet ta Yahuza hafisu le ana__de huwo elan ta Yahwa__ashan bi nas tai, ashan bi jibu ana shuhra, tasbeh wa iheram. Lakin humon ma bi asuma le ana. ¹²Fa inta bi kelim kelimat de le humon, Yahwa, Allah ta Israel, kelim keda: Kulu guruma bi malau ma khamr. Humon bi kelimle inta, Hal anina behagiga ma arufu inu kulu guruma bi malau ma khamr? ¹³Fa kelim le humon, Yahwa gal keda: ayenu ana gerib bi mala kulu sukan ta ard de ma duluma, muluuk al geni fi krusi ta Daud, al khna, anbia wa sukan ta Uruselim. ¹⁴Yala ana bi sedimu kulu zol ded tani, abuhat wa iyal sawa__de elan ta YAHWA__Ana ma bi rahmu humon aw bi indu hinia wa ana ma bi sibuhumon jaili min tadmira. ¹⁵"Asuma wa kutu bala. Ma ta kun mutkabir, leanu Yahwa kelim. ¹⁶Wodi iheram le Yahwa Allah taki gubal huwo ma jibu duluma, wa gubal huwo ma laanu kura taki ashan bi dugu fi jebal fi daw ta shama al ta ashiya. Leanu inta indu amal fi nu, lakin huwo bi agelibu mahal de le duluma amiq, le sihab duluma. ¹⁷Fa kan inta ma asuma, ana bi kore barau ashan takabur taki. Uyuun tai akkid bi kore wa bi daffugu dumu, leanu qatie ta Yahwa shilu asir. ¹⁸"Kelim le melik wa le uma ta melika, 'Nezil tihit min kursi taki, leanu taj taki al jamil waga min ras taki. ¹⁹Al mudon fi alnnaqb bi guffulu, ma zol bi fata humon. Yahuza kulu bi shilu asir, tamumaan bi shilu asir. ²⁰Arufa fok uyuun taki wa ayenu le wahid al jai min shamal. Wenu qatie al huwo wodi le inta, al qatie al jamil kalis le inta? ²¹Inta bi kelim sun zaman Allah kan jahizu fogo inta del inta deribu ashan bi kun jama taki al kass? Hal del ma bidaya ta waja ta shukul al inta bi hajisu inta ze mara al fi welada? ²²Yala inta bi kelim fi gelba taki, Lei hajat del bi hasil le ana? Huwo bi kun le khatiya ta ki al ketir al inu tannanir taki arufau fok wa inta khalifu. ²³Hal nas Cush bi ghyiru lawn ta jilid tomon, aw nimir bi ghyiru nuqta tou? Kan ze de, yala inta bi nehsak, sala kan eadi le sharir, bi agder bi amulu kwes. ²⁴Fa ana bi shetetu humon ze gash al bi affin fi hawa ta sahara. ²⁵De yau haja al ana wodi le inta, al gisma al kariru le inta __ De elan ta Yahwa ashan inta nesitu ana wa siq fi kabasa. ²⁶ashan keda nefsa tai kaman bi agela tananir bara min inta, wa ajiza taki al kass bi ayenu. ²⁷Ana ayenu zina taki wa sahil al faras, al sharr ta sharamit takum fok tal wa fi zira, wa ana ayenu hajat affin! wayl le inta, Uruselim! Le meten hata inta intum bi kun nedif tani?"

Chapter 14

¹De yau kelima ta Yahwa al ja le Jeremiah be gusos jafaf, ²Kede Yahuza kunhazin; kede abuwab ta heya waga fi taraf. Humon indu nia fi al ard; kore tomon le Uruselim ruwa le fok. ³Al azim tomon rasulu kudam tomon le moyo. zaman humon ruwa le khanadiq huomon ma ligo moyo. Humon rija bidun najah; humon khati ras tomon ma fadiya wa adam iheram.⁴Ashan de ard segegu, leanu ma matru fi al ard. al mazarie biga ma fadiya wa khati ras tomon. ⁵Leanu hata ghazala sibu iyal tou fi medan wa sibu humon, leanu ma fi gash. ⁶himar gaba wogif fi mahal zahir wa humon lihath fi ze ibn awaa. Uyuun tomon fashil ashan bi istakal, leanu ma fi alhaya alnnabatia."⁷Hata kan khataya tanina shahidu ded anina, Yahwa, amulu ashan sbab ta isim taki. Leanu amayil ta muminin zidu: anina akhat ded inta. ⁸Inta raja ta Israel, wahid al kalisu huwo fi zaman ta huzn, lei inta bi kun ze qharib fi al ard, ze ajnabi al musharad al madidu bara wa istakdimu fi layl wahid? ⁹Lei inta zi zol al musdum, aw ze muharib al ma indu guwa ashan alagu? Inta fi nus tanina, Yahwa, wa isim taki nadi fogo anina. M ta sibu ania!¹⁰Yahwa kelim keda le nas de: "Min zaman humon hibu ashan bi lifu, humon ma rija wara kura tomon min amulu keda." ¹¹Yahwa ma murta ma humon. Hasa huwo zekir fi khatiya tomon wa aqibu khatiya tomon. Yahwa kelim le ana, "Ma ta seli le kwes bidal ta nas de." ¹²Leanu kan humon sum, Ana ma bi asuma le bukha tomon, wa kan humon gedim zebaha wa zebah ta akil, Ana ma bi kun murtah fogo humon. Leanu ana bi kutu nihaya bi wasat safe, majaa, wa waba."¹³Yala ana kelim, "Oh, Rabuna Yahwa! Al anbia kelimu le nas, 'Intum ma bi ayenu safe; ma bi kun fi majaa le intum, leanu ana bi wodi le intum amni fi mahal' ¹⁴de."Yahwa kelim le ana, "Al anbia naba kedib fi isim tai. Ana ma rasulu humob bara, wele ana wodi le humon aye wasaya aw wonusu le humon. Lakin ruya ta kabasa wa ma indu fayida, kabasa tagsim jai min fekira tomon yau haja al humon bi nabau le inta.¹⁵Ashan keda Yahwa kelim keda, "Ann anbia nabau fi isim lakin al ana ma rasulu bara__del al kelim ma bi kun fi safe aw majaan fi ard de: Anbia del di mutu bi safe wa majaa. ¹⁶Yala nas le huwo alhumon nabau bi jadau bara fi sika ta Uruselim ashan majaa wa safe, leanu ma bi kun fi wahid ashan bi dofunu humon, nasawiin tomon, iyal tomon, aw banat tomon__leanu ana bi daffugu bara sharr tomon fogo humon.¹⁷Kelim kelimat del le humob: Kede uyuun tai daffugu dumu, layl wa nahar. Ma ta sibu humon wogif, leanu bi kun fi waga azim ta binia al azara ta nas tai al azim wa jarah al eidal. ¹⁸Kan ana ruwa le mazara, humon yau alkatulu be safe! Kan ana jaa le medina, hinak fi ayan al saba ta majaa. Kulu anbia wa khana lifu an ala ard, wa humon ma arufu. "¹⁹Hal inta kulu kulu aba Yahuza? Hail inta akrah Sahiun? Lei inta bi haznu anina zaman hinak ma fi ilaj le anina? Aina indu raja le salam, lakin ma fi haja kwes__wa le zaman ta ilaj, lakin ayenu hinak bes fi khawf. ²⁰Anina rudu, Yahwa, galat tanina, al khatiya ta judud tanina, leanu anina akhata ded inta.²¹Ma ta aba anina! Leanu ashan isim taki, ma ta kutu kursi ta mejid taki fadiya. zekir wa ma ta kasuru itifagia taki ma anina. ²²Hal min asanam ta umam al ma indu fayida bi jibu matru? Aw hal alsamwat nefsu rasulu tihit matru? Hal de ma inta al wahid Yahwa Allah ta anina? Anina intezir inta, leanu inta yau al wahid al amulu hajaj del kulu.

Chapter 15

¹Yala Yahwa kelim le ana, "Hata kan Musa aw Samuel kan wogifiin fi gedam tai, Ana lisa ma bi fi lesalih ta nas de. Rasulu humo bara min gedam tai, ashan humon bi ruwa beid. ²Huwo bi hasil inu humon bi kelim le inta, Anina bi ruwa wen?" Yala inta bi kelim le humon, "Yahwa kelim keda: Del al le mutu bi ruwa le mutu; del al le safe bi ruwa le safe. Del al le majaa bi ruwa le majaa; wa del al le sabi bi ruwa le sabi." ³Leanu ana bi eayan humon le majmuea __de yau Yau elan ta Yahwa__ al safe ashan dabahu juzu al kelaab ashan juru juzubeid, tuyur ta samawat wa haywanat ta gaba ta ard ashan akulu wa demiru juz . ⁴Ana bi kutu humon haja al ta khawf le kulu al mamlik ta ard, ashan ta haja al Manasseh jena ta Hezekiah, melik ta Yahuza, amulu fi Uruselim. ⁵Leanu munu bi kun indu ahama le inta, Uruselim? Munu bi hazn le inta? ⁶Inta sibu ana_de elan ta Yahwa__intum rija wara min ana. Fa ana bi adrab inta ma yadan tai wa demiru inta. Ana taban ma rahama fogo inta. ⁷Fa ana bi gharbal humon ma mazara fi bab ta ard. Ana bi tegil humon. Ana bi demiru nas tai ze ma humon ma bi rija sikat tomon. ⁸Ana bi kutu adad ta aramil tomon tomon akhtar min rumula ta taraf bahar. Ded uma hat ta shabab ana bi rasulu al mudemir fi nahar. Ana bi kutu sadama wa khwaf faja'a bi waga fogo humon. ⁹AL umm al weledu saba iyal bi wasaka beid. Heya bi muzlum. Shams tou bi waga wokit lisa nahar. Heya bi fadiya wa bigaraj, leanu ana bi wodile del al fadulu le safe fi ijut ta ada tomon__de elan ta Yahwa."" ¹⁰Wayl le ana, umma tai Leanu inta weledu ana, ana al yau ana zol ta kore kore wa jidal fi kulu al ard. ana ma deinu, wele aye zol deinu min ana, lakin humon kulu laanu ana. ¹¹Yahwa kelim ""Hal ana ma bi alagu inta le kwes? ana bi akkid bi kutu ada taki asalu musaada fi zaman ta harisa wa huzn. ¹²Hal zol bi agder kasuru hadid? Kasatan hadid min shamal al limu ma bronze?" ¹³Ana bi wodi le ada taki mali taki wa kunuz ze ghanima majani. Ana bi amulu keda ashan kulu khatiya al intum amulu fi juwa hudud takum. ¹⁴Yala ana bi kutu inta kadimu ada taki fi ard al inta ma arufu, leanu nar bi wala, wala fi zalan taided inta."" ¹⁵Yahwa, inta arufu! Zekir ana wa saadu ana. Jibu inti qam le ana ded del al azibu ana. Inta subuur marid, lakin ma ta sibu humon ashan shilu ana beid: arufu ana tahmal lom ashan inta. ¹⁶Kelimat taki ligo, wa ana akulu humon. Kelimat taki biga le ana farha wa bahja le gelba tai, leanu shayil isim taki, Yahwa Allah ta daeif. ¹⁷Ana ma geni fi dayira ta del al bi afrha aw bi itamata. Ana geni fi wahda ashan yadan taki al guwi, leanu inta mala ana ma zalan. ¹⁸Lei waja tai mustemir wa jarh tai ma bi aliju, aba ilaj? Halinta ze moyo al kazib le ana, moyo al bi nashif?" ¹⁹Ashan keda Yahwa kelim keda, "Kan inta tub, Jeremiah, yala, ana bi rija inta, wa bi wogif gedam ana wa kadimu ana. Leanu kan inta fasilu al hajah al belid min hajat al gali, inta bi kun ze kasma tai. Nas bi rija wara le inta, lakin inta nehsak kede ma rija wara le humon. ²⁰Ana bi kutu inta ze heita ta bronze al ma bi gidu le nas de, wa ujra tomon harb ded inta. Lakin humon ma bi gelibu inta, leanu Ana ma inta ashan bi kalisu inta wa alagu inta__de elan ta Yahwa__ ²¹leanu ana bi alagu inta min yadan ta sharr wa kalisu inta min yadan ta mustabit.""

Chapter 16

¹Yala kelima ta Yahwa

²"Ma ta shilu mara le nefsa, wa ma ta kun indu awulat aw banat le nefsa taki fi mahal de. ³Leanu Yahwa kelim keda le awulad wa banat al weledu fi mahal, le umhat al bi ithamal humon, wa ashan abuhad al kutu weledu humon fi ard de. ⁴Humon bi mutu mutu ta ayan Humon ma bi hazin aw dufunu. Humon bi kun ze tin fogo ard. Leanu humon bi ja fi nihaya bi safe wa ja'an,, wa jism tomon bi kun akil ta tuyur ta samawat wa haywanat ta ard. ⁵Leanu kalam ta Yahwa ja le ana,gal, Ma ta dakau bi juwa al fogo huzn. Ma ta ruwa le huzn aw ashan beinu hiniya le humon, leanu ana shilu salam tai bara min nas __de yau ealan ta Yahwa __wa muhaba tai al sabit wa rahma. ⁶Le kulu al kebir wa soker bi mutu fi ard de. Ma bi dufunu humon, wa ma fi wahid bi kun hazin le humon aw gata nefus tomon aw haligu sharr le humon. ⁷Ma fi zol bi sharik akil fi huzn ashan bi azi humon ashan mutu, wa ma fi kass ta taezia bi wodi le abu aw le umma tou ashan bi azi humon. ⁸Inta lazim ma bi ruwa le bet ta walima ashan bi geni ma humon ashan bi akulu aw asurubu. ⁹Leanu Yahwa Allah ta Israel, kelim ze de, Ayenu, fi gidam uyuun taki, fi ayam wa fi mahal de, ana gerib bi kutu nihaya le sawt ta farh wa sawt ta murta, sawt ta aris wa sawt ta arusa. ¹⁰Yala huwo bi hasil inu inta bi wori kelimat del kulu le nas de, wa humon bi kelim le inta, lei Yahwa kariru karis del kulu ded anina? iithm tanina sunu wa khatiya al anina amulu ded Yahwa Allah tanina? ¹¹Fa kelim le humon, Ashan judud sibu ana__de yau ealan ta Yahwa__ wa humon ruwa wara Rabunad tanin wa abidu wa denger tihit le humon Humon sibu ana wa ma hafizu qanuun tai. ¹²Lakin intum bi nufus takum jibu sharr ketir min judud takum, leanu ayenu kulu zol bi duwuru bi wasat anada ta sharr ta gelba tou; ma fi wahid al bi asuma le ana. ¹³Fa ana bi jada inta min ard le ard al inta ma arufu, wele inta aw judud taki, wa inta bi abidu rabunad tanin hinak fi nahar wa layl, leanu ana ma bi wodi aye rahma le inta. ¹⁴Ashan keda, ayenu, ayam jai__de yau ealan ta Yahwa __zaman huwo ma bi kelim tani, Ze Yahwa hai, al wahid al jibu nas ta Israel min ard ta Mesir. ¹⁵Iakin, Ze Yahwa hai, al wahid al jibu nas ta Israel min ard ta shamal wa min ard al huwo sheteu humon . Leanu ana bi jibu humon wara le ard al ana wodi le judud tomon. ¹⁶Ayenu! ana bi rasulu le ssayadin __de yau ealan ta Yahwa __fa humon bi sayaidu nas bara. Bad de ana bi rasulu le ssayadin keir fa humon bi sayaidu le humon kulu al jubaal wa ttalal, wa fi shaqq hajar. ¹⁷Leanu uyuun tai fi kulu sikat tomon ; humon ma bi dusu min gidam tai. iithm tomon ma bi khati min gidam uyuun tai. ¹⁸Ana awel bi dafa wara double le iithm tomon wa khatiya le waskanu tomonle ard tai ma arqam ta asnam tomon al shen, wa le mala mirath tai ma asnam tomon al shen." ¹⁹Yahwa, inta guwi wa malja tai, mahal tai al amin fi yom ta kharisa. Al umum bi ruwa le inta min nihaya ta ard wa kelim, "Hagiga judud tanina worisu kezib. Humon fadi; ma fi rebeh fogo humon. ²⁰Hal nas kutu rabunad le nufus tomon? Lakin humon ma rabunad." ²¹Ashan keda ayenu! ana bi kutu humon arufu fi zaman de, ana bi kutu humon arufu yadan tai wa guwa tai, fa humon bi arufu inu Yahwa yau isim tai.

Chapter 17

¹Khatiya" ta Yahuza katibu ma hadid marqum indu nuqta almas. Huwo hafurau fogo lawha ta guluub tomon wa fogo qurun ta mazabeh akum. ²Hata iyal zekir mazabeh tomon wa amida ta alssawari al kan jambo al bi intasir ahsjar wa fogo ttal al eali. ³Jebel tai fi beled al fadi, wa mali taki wa kulu kunuz ana bi wodi ze qhanima, sawa ma makan taki al eali, ashan khatiya inta amulu fi kulu hudud taki. ⁴Inta bi faqidu al mirath al ana wodi le inta. Ana bi istamir inta le ada taki fi ard al inta ma arufu, leanu inta indu wala nar fi zalan tai, albi haragu la abad."⁵Yahwa kelim, "Shakhs al siq fi insaa huwo maleun; huwo kutu gesim tou guwi lakin gelibu gelba tou beid min Yahwa. ⁶Leanu huwo bi kun ze gaba al soker fi Arabah wa ma bi ayenu aye haja kwes jai. Huwo bi kelim fi mahal al hajri fi barria al fadi ard bidun sukan. ⁷Lakin al shakhs al siq fi Yahwa huwo mubarik, leanu Yahwa huwo yau sabab le siq tai. ⁸Leanu huwo bi kun ze a shajara zarau jambu moyo, juzur tou bi intasir bara fi mahjraa. Huwo ma bi kafu al harara zaman kan ja, leanu awurag tou dayiman akhad. Huwo ma qalaq fi sana ta jafaf, wa huwo ma bi wogif tala sanar. ⁹Gelba huwo kazabaktar min aye haja tani. huwo ayan; munu bi fahimu? ¹⁰Ana Yahwa, wahid al bi fahisu fekira, al bi jeribu guluub. ana wodi le kulu shakha hasab sikat tou, hasab samar ta amayil tou. ¹¹alhajal al tayir albawwabab bayda al heya ma kutu. zol tani bi tala ghani bidun hag, lakin zaman nus ta ayam intah, ghana del bi sibu huwo, wa fi nihaya huwo bi majnun." ¹²Al mahal ta haykal tanina huwo kursi ta majit, arufau min didaya. ¹³Yahwa huwo al raja ta Israel. Kulu al aba inta bi kutu fi fadiya; del fi al ard al gelibu beid min inta bi katibu fi al ard, leanu humon sibu Yahwa, al asas ta moyo al hay. ¹⁴Aliju ana Yahwa, wa ana bi italaj! alagu ana, wa ana bi alagu. Leanu inta guna tai ta tasbeh. ¹⁵Aye, humon kelim le ana, Wenu kelim ta Yahwa? Kede huwoja! ¹⁶Ze le ana, Ana ma jere min alrraei bi tabe inta. Ana ma fetisu le yom ta kharisa. Inta arufu al iielan al ja min shafah tai. Kan kutu humon fi gedam takum. ¹⁷Ma ta iirhab le ana. Inta maja tai fi yom ta kharisa. ¹⁸Kede nas al bi turuju ana kun fi fadiya, lakin ma ta sibu ana istagrab. Rasulu al yom ta kharisa ded humon wa kasuru humon ma sharika mazduj ta tadmira. ¹⁹Yahwa kelim keda le ana: "Ruwa wa wogif fi bab ta nas al muluuk ta Yahuza dakalu wa tala, yala fi kulu bab tanin ta Uruselim. ²⁰Kelim le humon, "Asuma al kelim ta Yahwa, muluuk ta Yahuza wa intum kulu nas ta Yahuza, wa kulu sukan ta Uruselim al ja in min abuwab del. ²¹Yahwa kelim keda: "Amulu hisabak le sabab ta haya taki wa ma ta shilu humula fi yom Sabbath ashan bi jibu huwo le bab ta Uruselim. ²²Ma ta jibu humula bara min beid taki fi yom Sabbath. Ma ta amulu aye shokul, lakin bara min yom Sabbath, bes ze ana amiru judud takum ashan bi amulu. ²³Humon ma asuama aw kutu bala, lakin guwi raqab ta tomon fa humon ma bi auma ana wele rudu tadib. ²⁴Huwo bi hasil inu kan inta hagiga asuma le ana__de ealan ta Yahwa__wa ma ta jibu humula le abuwab ta medina de fi yom Sabbath lakin kasisu yom Sabbath le Yahwa wa ma ta amulu aye shokul fogo, ²⁵yala alamra ta muluuk, wa sel al geni fi kursi ta Daud bi ja le abuwab ta medina de fi murkibat wa ma hasin , humon wa qada tomon, rijal ta Yahuza wa sukan ta Uruselim, wa medina de bi kun sukan ila bad. ²⁶Humon bi ja min mudun ta Yahuza wa min kulu hawili Uruselim, min al ard ta Benjamin wa ard al munkhafid, min al jubal, wa min alnnaqb, jibu zebeha al haragu wa tadhia, zebeha ta gamah wa alluban, zebeha ta shukur le bet ta Yahwa. ²⁷Lakin kan inta ma asuma le ana__ashan bi kasisu yom Sabbath wa ashan ma bi shilu humula tegil wa ashan dakalu abuwab ta Uruselim fi yom Sabbath__yala ana bi wala nar fi abuwab tou, wa huwo bi akulu hoesh ta Uruselim, wa huwo ma agder kutu bara. ""

Chapter 18

¹Kelim al ja le Jeremial min Yahwa, kelim, ²Gum wa ruwa to bara le bet ta khizaf, leanu ana bi indu inta asuma kelim tai hinak." ³Fa ana ruwa bara le bet tq khizaf, wa ayenu! Al khizaf kan bi amulu fogo eajala ta khizaf. ⁴Lakin al guruma al huwo kan bi amulu min al tin kan karabu fi yadan ta al khizaf, fa huwo rija al tin wa kownu fi guruma tani, wa huwo sala guruma dak mawdue al kan tamum fi uyuun tou. ⁵Yala kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ⁶Lazim ana ma bi agder ashan bi amulu ze khizaf ma inta bet ta Israel?__de ya ealan ta Yahwa. Ze tin yadan ta yadan ta khizaf de kefi inta fi yadan tai, bet ta Isrdael. ⁷Fi zaman, lahza wahid Ana bi ealnu haja ann umma aw mamlaka, al ana bi shilu bara dumu tihit, aw demiru huwo. ⁸Lakin kan al umma al ana amulu ealan gelibu from min sharr, yala ana bi khaffif min kharisa al ana kan khatetu ashan bi jibu fogo. ⁹Fi lahza tani, ana bi ealinu haja ann umma aw mamlaka, al ana bi abinu huwo fok aw zara huwo. ¹⁰Lakin kan huwo amulu sharr fi uyuun tai bidun asuma le sawt tai, yala ana bi wogif kwes al kan kelim ana bi amulu le humon. ¹¹Fa hasa, wonusu le rijal ta Yahuza wa sukan ta Uruselim wa gal, Yahwa gal keda: Ayenu, ana gerib ashan bi kaunu kharisa ded inta. ana gerib ibtikar khata ded inta. Tub, kulu shakhs min sika al sharir ashan terig takum wa mumarasat takum bi jibu kwes le intum. ¹²Lakin humon bi kelim, De ma inuu fayida. Anina bi amulu hasab khata tanina Kulu wahid min anina bi amulu sharr tou, nait ta gelba eanid. ¹³Ashan keda Yahwa kelim keda, 'Asalu umma, al ma asuma ann haja de? Israel al azra amulu amayil al batal. ¹⁴Hal talaj fi ish fi ttal al hajar fogo tija tou? Hal majira ta jebel jai min beid ma demiru, del majira barid? ¹⁵Lisa nas tai nesitu ana. Humon amulu zebeha le asnam al ma indu fayida wa amulu ashan waga fi sika tomon; Humon sibu sika al qadim ashan dow uru terig al soker. ¹⁶Ard tomon tala mawdue khawf ta almutlaq. Kulu zol al mururu min irtijaf wa hizu ras tou. ¹⁷Ana bi sheteu humon gedam ada tomon ze waha ta sharqia. Ana beinu le humon wara, wa ma wosa, fogo yom ta kharisa tomon. ¹⁸Fa nas kelim, "Tal, keda anina amulumuamararat ded Jeremiah, ze ma qanun ma bi mutu min al kahn, aw nnasiha min zol al negif, aw kelimat ta anbia. Tal kede anina hujumu humon ma kelimat tanin wa tani ma kutu bala le aye haja huwo ealinu." ¹⁹Kutu bala le ana, Yahwa, wa asuma le sawt ta ada tai. ²⁰Hal kharisa min humon hagiga be kun ujura le geni kwes le humon? Leanu humon hafura hufura le ana. Zekir kefi ana wogif gedam inta ashan wonusu le khayr tomon, ashan sabab ta zalan ashan gelibu beid min humon. ²¹Ashan keda odi iyal tomon le majaa, wa wodi humon le yadan ta del al istamil safe. Fa kede nuswan tomon tala suja wa salib wa aramil, wa rijal tomon katulu, wa shabab tomon katulu ma safe fi harib. ²²Kede sawt ta huzn asumau min bet tomon, ze fajaa inta jibu muharib ded humon. Leanu humon hafura hufura ashan amsuku ana wa dusu sharak le kura tai. ²³Lakin inta, Yahwa, inta arufu kulu khata tomon ded ana ashan bi katulu ana. Ma ta nestu athami tomon wa khatiya. Ma ta masa khatiya tomon beid in inta. lakin, kede humon khati gedam inta. Amulu ded humon fi zaman ta zalan taki.

Chapter 19

¹Yahwa kelim keda, "Ruwa wa ishteri gezaza khizaf ta tin wokit intum ma shuyukh ta nas wa khana. ²Yala ruwa le wadi ta Ben Hinnom fi madkal ta bab ta alfakhar al kasuru, wa hinak alinu kelimat ana bi kelim le inta. ³Kelim Asuma al kelim ta Yahwa, muluuk ta Yahuza wa sukan ta Uruselim! Yahwa ta dayifan, Allah ta Israel, keda "Aeynu, ana bi jibu kharis fogo mahal de, wa adana ta kulu zol al asuma ann huwo bi hizu. ⁴Ana bi amulu de ashan humon sibu ana wa intahik maha de. Fi mahal de humon gedim zebeha le rabunat tanin al humon ma arufu. Humon, ma judud tomon, wa al muluuk ta Yahuza kaman mala mahal de ma dom al bari. ⁵Humon abinu mahalat eali ta Baal ashan bi haragu iyal tomon fi nar ze zebeha al muhruug le huwo_haja al ana ma amiru aw zekir, wele huwo dakalu fi mock tai. ⁶Ashan keda, ayenu, al ayam jai_de ilan ta Yahwa_zaman, mahal ma bi nadi tani Topheth, al wadi ta Ben Hinnom, lean huwo bi kun wadi ta dabahu. ⁷Fi mahal de ana bi amulu khutat ta Yahuza wa Uruselim bidun fayida. Ana bi kutu humon waga bi wasat safe gedam ada tomon wa bi wasat yadan ta iyal al bi fetisu haya tomon. ⁸Yala ana bi wodi jusas tomon akil le tuyur ta sama wa haywanat ta gaba ta ard. Biga ana bi kutu medina de karaban wa mawdue almutlaq, leanu kulu zol bi mururu bi wasat tou irtijaf wa hamsbikhusu kulu waba. ⁹Ana bi kutu humon akulu lahm ta awulad tomon wa banat tomon; kulu zol bi akulu lahm ta jeran tou fi alhisar wa fi azab jibu fogo humon bi wasat ada tomon wa al bi fetisu haya tomon." ¹⁰Yala inta bi kasuru gezaza al min tin fi nazara ta rijal al ruwa ma intum. ¹¹Inta bi kelim le homon, Yahwa ta dayifan gal keda: ana bi amulu nefsu haja le nas del wa medina de_de ilan ta Yahwa_bes ze ma Uruselim kasuru tin al min gezaza ashan huwo ma bi salau tani. Nas bi dufunu almawat fi Topheth lahadi ma fi mahal sibu le aye mutu tani. ¹²Del yau haja al ana bi amulu le mahal de wa sukan tou zaman al kan ana kutu medina de ze Topheth_de ilan ta Yahwa_ ¹³ashan bet ta Uruselim wa ta muluuk ta Yahuz bi ja ze Topheth_kulu beyuut al fok tou nas al ma edific abidu kulu nnujom ta samawat wa kubo bara sjiraab ta zebeha le rabunat tanin." ¹⁴Yala Jeremiah ruwa min Topheth, Yahwa rasulu huwo ashan naba. Huwo wogif fi maidan ta bet ta Yahwa wa huwo kelim le kulu nas, ¹⁵Yahwa ta almudayifin, Allah ta Israel, kelim keda, 'Ayenu, ana gerib bi jibu le medina de wa le kulu mudun tou kulu kharisa dak al ana ealinu ded huwo, ze ma humon guwi raqaba wa aba asuma le kelimat tai."

Chapter 20

¹Pashhur jena ta Immer al kahin __huwo kan dabit qiada __asuma nubowa ta Jeremiah kelimat del gedam ta bet ta Yahwa. ²Fa Pashhur dugu Jeremiah al nabi wa yala kutu huwo fi makhzan al fok bab ta Benjamin fi bet ta Yahwa. ³Hasil fi yom al tani inu Pashhur tala Uruselim bara mi makhazin. Yala Yahwa kelim le huwo, "Yahwa ma nadi isim taki Pashhur, lakin inta Magor Missabib. ⁴Leanu Yahwa kelim keda, 'Ayenu, ana bi kutu inta mawdue ta khawf, inta wa kulu al mahbubin taki, leanu humon bi waga bi wasat safe ta ada tomon wa uyuun taki bi ayenu. Ana bi wodi le kulu nas al Yahuza fi yadan ta melik ta Babylon. Huwo bi kutu asra fi Babylon aw hujumu humon ma safe. ⁵Ana bi wodi le whuo kulu mali ta medina de wa kulu ghina tou, kulu alanasir al gali wa kulu akkhunuz muluuk ta Yahza. Ana bi kutu hajat del fi al ard ta ada taki, wa humon bi hajazu humon. Humon bi shilu humon wa jibu humn le Babylon. ⁶Lakin inta, Pashhur, wa kulu al sukan ta bet taki bi ruwa le sabi Inta bi ruwa le Babylon wa mutu hinak. Inta wa kulu almahbubin taki al inta nabau hajat kedib bi dufunu hinak.'" ⁷Yahwa, inta kabasu ana, wa kan kabasu ana. Inta guwi min ana, wa inta gelibu ana. Ana tala mawdue ta atako kulu yom; kulu zol alisu ana. ⁸Leanu kulu ma kan ana wonusu, ana nadi bara wa alinu, 'Ea Eunf tadmira. Yala kelim ta Yahwa ja le ana wa alisu kulu yom. ⁹Kan ana kelim, ana ma bi fekir ann Yahwa tani. ana ma bi wonusu tani fi isim tou. Yala huwo ze nar fi gelba tai, gubudu fi juwa eazam tai. Fa ana shakila ashan bi gufulu lakin ana ma agder. ¹⁰Ana asuma shiyieat ta khawf min nas ketir hawili. "Tuub! lazim anina bi wori huwo! del yau al geribiin le ana bi raqab kan ana bi waga ". ami kin huwo huwo bi agder kabasu. kan ze de, anina bi agder gelibu huwo wa shilu inti qam tanina fogo huwo. ¹¹Lakin Yahwa huwo ma ana ze muharib al guwi, ashn zol turuju ana bi kafu. Humon ma bi geiba ana. Humon bi kun ma fadiya azim, ashan humon ma bi naja. Humon bi kun indu fadiya al am gi kalasu, huwo ma bi nesitu kulu kulu. ¹²Lakin Yahwa ta dayifan, ita emtehin al ssalih wa ayenu al mock wa gelba. Kede ana ayenu inti qam taki fogo humon leanu ana hafizu qadia tai le inta. ¹³Guna le Yahwa tasbeh! Leanu huwo alagu haya ta del al zulumu min yadan ta nas al bi amulu sharr. ¹⁴Kede yom ta zaman al kan weledu ana laa nu. Ma ta sib u yom de al umma tai weledu ana kun mubarik. ¹⁵Kede zol al wori le abu tai laanu, wahid al kelim, Jena al weled weledu le itkun, 'sbab ta farha azim. ¹⁶Kede rajil dak kun ze mudon al Yahwa gelibu wa huwo ma indu rahma fogo. Kede huwo asuma kore le musaada fi sabah, kore ta harb fi nus nar, ¹⁷ashan huwo ma katulu ana fi rahim, kutu umma tai yau turuba tai, rahim al kan hamilan ila abad. ¹⁸Lei inu ana tala bara min rahim ashan ayenu mashakil wa azab, ashan ayam tai malau ma fadiya"

Chapter 21

¹Al keima ja le Ermiah min Yahuah zaman melik Zedekiah rasal Pashhur welet ta Malkijah wa Zephaniah welet ta Maaseiah al kahin le uwo, wa umon kelim, ²"Fetisu irsada min Yahuah niaba an nina, lianu Nebuchadnezzar melik ta Babylon biga deyiru sakila fogo nina. Bi kun Yahuah bi amulu moijat le nina, ze fi zaman bediri, wa bi sibu uwo rija wara min nina."³Kida Ermiah kelim le umon, "De yau sunu itakum lazim bi kelim le Zedekiah, ⁴Yahuah, Allah ta Israil, kelim zede: Ayinu, Ana gerib le gilibu wara al hajat ta sakila al yau fi iden takum, al ma uwo itakum bi sakila dit al melik ta Babylon wa Khaldanien al biga gofulu itakum jua min bebara al hetat! Lianu Ana bi limu umon fi al wasat/nus ta medina de. ⁵Biga Ana nefsatai bi sakila dit itakum ma arfau iden wa ida gowi, wa ma gadab,zalan, wa zalan sedid.⁶Lianu Ana bi hajimu al sukan ta medina de, kulu min insan wa haiwan. Umon bi mutu fi al daraba sedid. ⁷Bat de_de Yahuah yau alinu_Zedekiah melik ta Yahuzah, kadamin tao, al nas, wa ayiwahid al fadulu fi medina de bat al darba, al sef, wa al majaa, Ana bi wodi umon kulu fogo al ida ta Nebuchadnezzar melik ta Babylon, wa fogo al ida ta adda tomon, wa fogo al ida ta delin fi fetisu haya tomon. Biga uwo bi katulu umon ma al taraf ta al sef. Uwo ma bi arham umon, jamilu umon, au indu rahma.⁸Biga le nas de itakum lazim bi kelim, 'Yahuah kelim zede: Ayinu, Ana gerib le kutu gidam takum al sika ta haya wa al sika ta mutu. ⁹Ayiwahid bi geni fi medina de bi mutu be al sef, majaa, wa darba/waba; lakin ayiwahd rua bara wa waga be rukuba tao gidam al Khaldanien al kalas gofulu jua dit itakum bi geni hai. Uwo bi tefes ma haya tao. ¹⁰Lianu Ana kalas kutu/gilibu usa tai dit medina de le jibu karisa/karaba wa ma le jibu kuwes-de Yahuah yau alinu. Uwo kalas biga wodi fogo al ida ta al melik ta Babylon wa uwo bi haragu uwo.¹¹Bekusus al bet ta al melik ta Yahuzah, asuma le al kelima ta Yahuah. ¹²Bet ta Daud , Yahuah kelim, 'Jibu an adala fi al sabah. Ankisu al wahid al kalas biga niyakamu be al ida ta al muassirin, au zalan tai bi rua bara ze nar wa haragu, wa bi kun mafi ayi wahid inak al bi batulu uwo, ashan be amail takum batal. ¹³Ayin, sukan ta al wadi! Ana dit itakum, hujar ta al mutala_de Yahuah yau alinu_Ana dit ayiwahid al bi kelim, "Munu bi ja tehet le hajimu nina?" Au "Munu bi dakalu fi biut taina ?" ¹⁴Ana kalas wodi al simar ta hajat takum geni amulu le bi/ja dit itakum_de Yahuah yau alinu_wa Ana bi wala nar fi al kasab ketir, wa uwo bi akulu/demiru ayihaja gerib le uwo.

Chapter 22

¹De yau sunu Yahuah kelim, "Rua tehet le al bet ta al melik ta Yahuzah wa alinu kelima de inak. ²Kelim, 'melik ta Yahuzah, asuma le al kelima ta Yahuah_ita al bi geni fogo ars/kursi Daud_ita, wa kadmin taki, wa nas taki al ja abri buabat delin. ³Yahuah kelim zede, "Amulu adala wa bir/sokol kuwes, wa ayiwahid al kan biga niyakamu_ankisu uwo min al ida ta al muassirin. Ma ta amulu batal ayi ajnabi fi ardi taki, au ayi atim au armala. Ma ta irtekibu unf au kubu bara dom ta masakin fi makan de. ⁴Lianu kan ita hagiga amulu hajat delin, biga muluk bi geni fogo ars/kursi ta Daud bi dakalu fi al buabat ta bet de sugu fi karlo wa fok hasasin_uwo, kadmin tao, wa nas tao! ⁵Lakin kan ita ma bi asuma le kelimat delin min ana al Ana kalasa alinnu-de yau ilan ta Yahuah_biga bet meliki de biga bi demiru." ⁶Lianu Yahuah kelim de bekusus al bet ta al melik ta Yahuzah, 'Ita biga ze Gilead, au ze al gima ta Lubnan le ana. Lakin lisa Ana bi gilibu ita le sahara, fogo mudun biga ma indu sukan. ⁷Lianu Ana kalas kasisu mudemirien le ja dit ita! Rujal ma asiliha tomon bi gata bara al aksan ta cedar/kasabin taki wa kede umon waga fogo al nar. ⁸Biga umam ketir bi mururu be medina de. Ayi zol bi kelim le al tani, "Le kan Yahuah itaamal fi teriga de tija medina kebir de?" ⁹Biga al tani bi juabu, "Ashan umon aba/sibu al ahat/tifagia ta Yahuah Allah tomon wa dengir tehet le aliha tanin wa abidu umon." ¹⁰Ma ta kore le al wahid al yau mutu au haznan le uwo; lakin kore sedid le uwo al yau gerib le rua bara, ashan uwo biga ma bi rija wa ayuinu beled ta ahal tao tani. ¹¹Lianu Yahuah kelim zede an Jehoahaz welet ta Josiah melik ta Yahuzah, al bi akdim ze melik minkan Josiah abu tao, 'Uwo kan tala min makan tao wa ma bi rija wara. ¹²Uwo bi mutu inak fi al makan al umon kalas hajiru/silu uwo, wa uwo ma bi ayinu ard/beled de tani mara. ¹³Wail le uwo al abinu bet tao be adam amana/bir, guraf tao befok be adam adala, al amulu jeran tao istakal le uwo bidun haja/defe, wa uwo ma agder wodi uwo ujura tao; ¹⁴uwo kelim, 'Ana bi abinu le nefsa tai bet kebir ma sarayat wa guraf be fok.' Kida uwo gatau bara subabik kubar le uwo, wa uwo ferisu ma kasab/cedar, wa uwo buyau be lon ahmar ¹⁵De yau sunu amulu ita melik al kuwes, al ita deyiru ta kun indu gasra ta cedar/kasab? Abu taki kan ma kaman akulu wa asurubu, wa lisa amulu adala wa bir/sokolkuwes? ¹⁶Biga hajat rua kuwes le uwo. Uwo hukumu fi rida/kuwes ta al masakin wa muhtajin. De yau ma sunu bi wori arufu ana?_de yau ilan/karar ta Yahuah. ¹⁷Lakin inak yau mafi fi uyuun taki wa gelba ile galak le maksab ta adamadala taki wa le kubu dom masakin bara, le antiju assuru/istimar wa kasuru nas tanin. ¹⁸Ashankida de yau sunu Yahuah bi kelim an Jehoiakim welet ta Josiah, melik ta Yahuzah: Umon ma bi kore le uwo, kelim, 'wail, aku tai!' au Wail, ukut tai!' Umon ma bi kore le uwo, kelim, 'Wail, said!' au Wail, jalala!' ¹⁹Uwo biga bi dofunu ma dofunu ta himar, juru bara wa jadau bara beyit al buabat ta Arselim. ²⁰Rua fok jubal ta Lubnan wa kore. Arfa sort taki fi Bashan. Kore min al jubal Abarim, le kulu ta asdika biga bi demiru. ²¹Ana wonusu le ita zaman ita kan amin, lakin ita kelim, 'Ana ma bi asuma.' De kan tebiya taki mini sababiya taki, lianu ita kalas ma asma le sort tai. ²²Al hawa bi turuju bara kulu rua taki, wa sabihat taki bi rua fogo abodiya. Biga ita hagiga bi kun be fadiya wa ahinu/amulu batal be kulu amail taki batal. ²³Itakum al bi geni fi 'Lubnan,' al yau abinu be mabani ta cedar/kasab, kef biga bi hinu le itakum zaman al waja wilada ja fogo itakum, waja ze al ta mara fi weledu!" ²⁴"Ze Ana hai_de yau karar/ilan ta Yahuah_hata kan ita, Jehoiachin welet ta Jehoiakim, melik ta Yahuzah, kan yau alama/kitim fogo iden tai yomin, Ana bi agila ita bara. ²⁵Lianu Ana kalas wodi ita le a ida ta al tanin bi fetisu haya taki wa le al ida ta delin min gabli ita bi kafu, hata le al ida ta Nebuchadnezzar melik ta Babylon wa al Khaldean. ²⁶Ana bi jada ita wa uma taki al weledu ita fogo beled tani, daula al itakum ma weledu fogo, wa itakum bi mutu inak. ²⁷Benisba le beled de al yau umon biga deyiru rija, umon ma bi rija wara ini. ²⁸De yau maun alisu wa jadau? De yau Jehoiachin rajil guruma al mafi wahid deyiru? Le kalas umon jadau uwo wa ajial tao bara, wa kalas kubu umon bara fogo ard al umon kan ma aruf? ²⁹Ard, Ard, Ard! Asma al kelima ta Yahuah! ³⁰Yahuah bi kelim zede, 'Katibu an rajil Jehoiachin de: Uwo ma bi kun indu jena. Uwo ma bi naja zaman ayom tao, wa mafi wahid wasat ajial tao bi ligo naja au tani mara bi geni fogo ars/kursi ta Daud wa hukumu fogo Yahuzah.'"

Chapter 23

¹"Wail le al rua al demiru wa setetu al korufan ta marayi tai_de yau Yahuah bi alinu." ²Bekida Yahuah, al Allah ta Israil, bi kelim zede bekusus al rua al bi ara/hafisu nas tao, "Itakum kalas setetu bahayim tai wa kalas sugu umon bara. Itakum kalas ma hafisu umon. Kida Ana gerib le agibu itakum le haja batal itakum kalas amulu_de Yahuah yau alinu." ³Ana manefsi bi limu al bagi ta bahaim tai min kulu al aradi wen Ana kalas sugu umon, wa Ana bi rijau umon le makan marayi, inak umon bi kun musmirin wa zidu. ⁴Biga Ana bi iktar rua le umon al bi ara/ayinu umon kida umon tani mara ma bi kafu au bi setetu. Mafi min umon bi rua woduru_de Yahuah yau alinu. ⁵Ayinu, al ayom bi ja_de Yahuah yau alinu_zaman Ana bi iktar le Daud fereh bar/kuwes. Uwo bi hukum ze melik; uwo bi itamal be hikma wa sabab adala wa bir fi al ard. ⁶Fi ayom tao Yahuzah biga bi ankisu/alagu, wa Israil bi geni fi amnyi. Biga de yau al isim abu kef uwo biga bi nadi: Yahuah yau bir tanina. ⁷Bekida ayinu, ayom bi ja_de yau ilan ta Yahuah_umon ma bi kelim tani mara, 'Ze Yahuah hai, al jabu al nas ta Israil bara min al ardi ta Masir.' ⁸Biga umon bi kelim, 'Ze Yahuah hai, al jabu bara wa al gedimu wara al ajial ta al bet ta Israil min al ardi samal wa kulu al aradi al umon kan biga sugu.' Biga umon bi geni fi ardi tomon. ⁹Benisba le al ambiya, gelba tai biga kasuru fi ana, wa kulu udam tai bi rokus. Ana kalas biga tala ze zol sekeran, ze zol al merisa kalas gilibu, ashan Yahuah wa kilimat tao kudus. ¹⁰Lianu al ard biga maliyan be zuna. Ashan be delin al ard biga tala yebis. Al meadows/asjar/zuhur fi al sahara nasif. Turuk ambiya delin biga batal; guwa tomon biga ma bi istekdimu fi teriga sah. ¹¹"Le kulu al ambiya wa al kahan biga mulawas/wasaka. Ana kaman ligo batal tomon fi bet tai!_de Yahuah yau alinu_ ¹²bekida sika tomon bi kun ze mahal zalgan fi al duluma. Umon biga bi lizu tehet. Umon bi waga fogo. Lianu Ana bi rasulu karisa/karaba dit umon fi al sena ta uguba tomon_de Yahuah yau alinu. ¹³Lianu Ana kalas ayinu al ambiya fi Samiria bi amulu haja al galat: Umon bi itnaba be Baal wa silu nas tai Israil bara min Ana. ¹⁴Wasat al ambiya fi Arselim Ana kalas ayinu hajat batal: Umon irtekib/amulu zina wa douru fi kidib. Umon gowi/sedidu al idenat ta amulubatal; mafi wahid rija wara min amulubatal tao. Kulu umon kalas biga ze Sodom le ana wa sukan tao ze Gomorrah!" ¹⁵Bekida Yahuah ta junud kelim zede be kusus al ambiya, "Ayinu, Ana gerib le kutu umon aku duktasab wa asrab moyo musamam, lianu najasa/wasaka kan rua bara min al ambiya ta Arselim le kulu al ard." ¹⁶"Yahuah ta junud kelim kida, "Ma ta kun asma le al kalamat ta al ambiya al nabau le itakum. Umon kalas lakabatu itakum! Umon bi alinu ruiya min muk ta nefsa tomon, ma min kasuma ta Yahuah. ¹⁷Umon daiman bi kelim le delin al ma bi iktaram ana, 'Yahuah alinu gali kede salam geni le itakum.' Le ayiwahid bi douru fi al giladab ta gelba tao kelim, 'Karisa/Karaba ma bi ja fogo itakum.' ¹⁸Lakin munu kan wogif fi intima mejeles ta Yahuah? Munu ayinu wa asuma kilima tao? Munu kutu balak le kalam tao wa asuma? ¹⁹Ayinu, fi inak bija hawa tegil min Yahuah! zalan Tao big yau bi rua bara, wa unf/sakana bi rua ja gerib. Uwo yau bi lifu hawuli al suus ta al asrar. ²⁰Zalan ta Yahuah ma bi rija lakadi uwo kan amulu/nafisu hadaf wa jabu fogo wujud ragbat/niyat ta gelba tao. Fi al ayom al akir, itakum bi fahim uwo. ²¹Ana yau kan ma rasulu ambiya delin. Umon bes zahir/beyinu. Ana kan ma alinu ayihaja le umon, lakin umon lisa bi itnaba. ²²Lianu kan umon kan wagaf fi intima ta mejles tai, umon bi agder sibu nas tai le asma kalam tai; umon bi agder sibu umon le rijau min turuk tomon batal wa mumarasat/amulu fasat. ²³Gali Ana bes Allah al gerib ini_de Yahuah yau bi alinu_wa ma kaman Allah bayit kalis? ²⁴Ayiwahid bi agder dusu fi makan siri kida Ana biga ma bi agder ayinu uwo?_De Yahuah yau bi alinu_wa Ana yau ma mala al samawiyat wa al ard?_de Yahuah yau bi alinu. ²⁵Ana kalas asuma sunu al ambiya kalas kelimu, delin al kan itnabau be kidib fi isim tai. Umon keim, 'Ana indu hilim! Ana indu hilim!' ²⁶Lakadi miten biga haja zede bi rua gidam, ambiya al bi itnaba kidib min muk tomon, wa al bi itnaba min al kabasu fi gulub tomon? ²⁷Umon yau bi katitu fogo amulu nas tai le nesitu isim tai ma al ahlam al umon bi wori, ayi wahid le jeran tao, bes ze judud tomon kan nesitu isim tai be rudu isim ta Baal. ²⁸Al nebi al indu hilim, kede uwo wori al hilim. Lakin al wahid le uwo Ana kalas alinu hajatani, kede uwo alinu kalam tai be hagiga. Sunu biga wasaka indu le amulu ma dura?_de Yahuah yau alinu_ ²⁹kalam tai yau ma ze nar?_de Yahuah yau alinu_wa ze sakuz al bi kasuru hajer heta heta? ³⁰Kida ayinu, Ana biga dit al ambiya_de Yahuah yau alinu_ayiwahid al seregu kilimat min zol tani wa kelim umon ja min ana. ³¹Ayinu, Ana biga dit al ambiya_de Yahuah yau alinu_nas munu istakdimu lisanat tomon le ilan nabawiya. ³²Ayinu, Ana biga dit al ambiya al bi hilim be kidib_de Yahuah yau alinu_wa biga alinu umon wa fi teriga de woduru nas tai ma kabasa tomon wa kebiriya. Ana biga dit umon, lianu Ana yau ma rasulu umon bara wele wodi le umon awamir. Kida umon be hagiga ma bi sayidu nas de_de Yahuah yau alinu. ³³Zaman nas delin, au nebi, au kahin/abuna asalu itakum, 'Sunu yau al tegila ta Yahuah?' itakum bi kelim le umon, 'Itakum yau al tegila, wa Ana bi jada itakum bara_de Yahuah yau alinu. ³⁴Ze le al ambiya, kahana/abunat, wa nas al biga kelim, 'De yau tegila ta Yahuah' Ana bi agibu zol de ma bet tao. ³⁵Itakum istemir le kelim, ayi zol le jeran tao wa ayi rajil le aku tao, 'Sunu yau kan Yahuah juabu?' wa Sunu kan Yahuah kariru? ³⁶Lakin itakum lazim ma tanimara wonusu an al 'tegila ta Yahuah', lianu al tegila yau kalam min ayi zol, wa itakum geyeru/lakabatu al kilimat ta Allah al hai,

Yahuah ta junud , Allah tanina.³⁷De yau sunu itakum bi kelim le al nebi, 'Juab yatu kan Yahuah wodi le ita?' au 'Sunu kan Yahuah kelim?'³⁸Lakin kan itakum kelim, 'Al tegila ta Yahuah', de yau sunu Yahuah kelim: 'Ashan itakum kalas kelim kilimat delin, 'Al tegila ta Yahuah, zaman Ana rasulu le ita ,kelim, 'Ita ma bi wonusu, "Al tegila ta Yahuah,"³⁹Bekida, biga, Ana gerib le silu ita wa jadau ita bara min ana, sawa ma al medina al Ana wodi le itakum wa judud takum.⁴⁰Biga Ana bi kutu fadiya lelabat wa sitima fogo itakum al biga ma bi nesitu."

Chapter 24

¹Yahuah wori le ana hajatani. Inak, itniin gufa ta sejera tin al kutu gidam al bet ta Yahuah. (Ruiya de hasal bat Nebuchadnezzar, melik ta Babylon, salu fogo hijra Jehoiachin welet ta Jehoiakim, melik ta Yahuzah, al muwazifin ta Yahuzah, al rujalnahatin wa al sakalin hadad min Arselim wa jabu umon le Babylon.) ²Wahid gufa ta tin kan kuwes kalis, ze awel tin al nigitu, lakin gufa ta tin al tani kan biga batal sedid gali umon ma bi agder bi akulu. ³Yahuah kelim le ana, "Sunu al ita ayinu, Armiah?" Ana kelim, "Tinan. Tinan al kan kuwes wa tinan al yau batal sedid umon ma bi agder bi akulu. ⁴Biga al kilima ta Yahuah ja le ana, bi kelim, ⁵"Yahuah, Allah ta Israil, bi kelim zede: Ana bi ayinu fogo al muhajirirn ta Yahuzah le manfa tomon, bes ze tinan kuwes delin, al muhajirin al Ana rasulu bara min makan de le al beled ta Khaldean. ⁶Ana bi kutu uyuun fogo umon le kuwes wa rijau umon le beled de. Ana bi abinu umon fok, wa ma bi kasuru umon tehet. Ana bi zarau umon, wa ma bi agilau umon. ⁷Biga Ana bi wodi gelba le arufu ana, lianu Ana yau Yahuah. Umon bi kun nas tai wa Ana bi kun Allah tomon, kida umon bi rija le ana ma kulu gelba tomon. ⁸Lakin ze al tinan batal biga batal sedid le bi akulu_de yau sunu Yahuah bi kelim_Ana bi amulu fi teriga ma Zedekiah, melik ta Yahuzah, ma muwazifin tao, wa ma al bagi ta Arselim al fadulu fi ardi de au rua le geni fi al ardi Masir. ⁹Ana bi gilibu umon fogo haja al bi kafu, karaba, fi al ena ta kulu al mamalik fogo al art, al fadiha wa modu le amsila, lahnat, wa laanat fi kulu makan al Ana kalas sugu umon. ¹⁰Ana bi rasulu bara sef, majaa, wa darbat/waba dit umon, lakadi umon biga demiru min al ard al Ana wodi le umon wa judud tomon."

Chapter 25

¹De yau al kilima al ja le Armiah an kulu al nas ta Yahuzah. Uwo ja fi al arba sena ta Jehoiakim welet ta Josiah, meik ta Yahuzah. De kan al awel sena ta Nebuchadnezzar, melik ta Babylon. ²Armiah al nebi alinu de le kulu al nas ta Yahuzah wa kulu al sukan ta Arselim. ³Uwo kelim, "Le talata-isirin senawat, min al talatar sena ta Josiah welet ta Amon, melik ta Yahuzah lakadi yom de, kelimat ta Yahuah kalas biga ja le ana wa Ana kalas wonusu le itakum tani wa tani, lakin itakum kalas ma asuma. ⁴Yahuah rasal bara kulu kadamini tao al ambiya le itakum tani wa tani, lakin itakum kalas ma asuma au kutu ayi bal. ⁵Ambiya del kelim, 'Kede ayi zol gilibu min sika al batal tao wa amulu fasat tao wa aija le al ard al Yahuah wodi fi azmina gedim le judud takum wa le itakum, ze hadiya sabit. ⁶Kida ma ta kun dowuru wara rabunat tanin le abidu umon au dengir tehet le umon, wa ma kun zeilu uwo ma al sokol ta idenat takum kida gali uwo biga bi awugu itakum. ⁷Lakin itakum kalas ma asma le ana de Yahuah yau alinu. ⁸Kida itakum kalas zeilu ana ma al sokol ta idenat takum le amulu taasir le itakum. Kida Yahuah ta junud/jess kelim zede, 'Ashan itakum biga ma asma le kalamat tai, ⁹ayinu, Ana biga gerib le rasulu bara amur le limu kulu al nas ta al samal de Yahuah yau alinu ma Nebuchadnezzar kadam tai, melik ta Babylon, wa jibu umon dit ardi de wa sukan tao, wa dit kulu la umam hawuli itakum. Lianu Ana bi ferigu umon barau le dimar/karaba. Ana bi gilibu umon fogo batal, haja le taalis, wa karaba al maindu nihaya. ¹⁰Ana bi kutu nihaya le al sort ta farah wa sort ta mokosut, al sort ta al arusa wa al sort ta al aris, al sort ta al tahuna wa al nur ta al lamba. ¹¹Biga kulu ta al ard de biga bigeni karban wa batal, wa umam delin bi kadimu al melik ta Babylon le sebeyin senawat. ¹²Biga uwo bi hasil fi zaman sebeyin senawat kalas biga kamil, biga Ana bi agibu al melik ta Babylon wa uma dak, al ard ta al Khaldean de Yahuah yau alinu le katiya tomon wa amulu uwo al karaba ma indu nihaya. ¹³Biga Ana bi nafisu bara dit ard dak kulu al kelimat al Ana kan wonusu, wa ayihaja katibu fi kitab de al Armiah kan itnaba dit kulu al umam. ¹⁴Lianu kaman ketir umam tanin wa muluk kubar bi amulu abit fogo umam delin. Ana bi rija dafa umon le amail tomon wa al sokolat ta idenat tomon. ¹⁵Lianu Yahuah, Allah ta Israil, kelim de le ana, "Silu kubaya de ta al mosurub ta zalan min ida tai wa amulu kulu al umam le al Ana rasulu ita asurubu uwo. ¹⁶Lianu umon bi asubu wa biga waga biga wa jere mojunun gidam al sef al Ana rasulu bara wasat umon. ¹⁷Kida Ana salu al kubaya min ida ta Yahuah, wa Ana amulu kulu al umam le al Yahuah kan rasulu ana asrab fogo: ¹⁸Arselim, al mudun ta Yahuzah wa muluk ta hia wa muwazifin le gilibu umon fogo damar wa hajatan al bi kafu, wa fogo al haja le taalis wa laana, ze umon yau fogo yom de hasa. ¹⁹Bagi umam kaman kede asrubu uwo: Fharaon melik ta Masir wa kadamini tao; muwazifin tao wa kulu nas tao; ²⁰kulu nas ta kalfiyat mulakabat wa kulu al muluk ta al ard ta Uz; kulu al muluk ta al ard ta Philistia Ashkelon, Gaza, Ekron, wa al bawagi ta Ashdod; ²¹Edom wa Moab wa al nas ta Ammon. ²²Al muluk ta Tyre wa Sidon, al muluk ta al sawahil fogo al tija tani ta al bahar, ²³Dedan, Tema, wa Buz ma kulu al wahidin al bi gata al sar fogo al tijahat ta ruus tomon, umon kaman kan bi asurubu uwo. ²⁴Kulu al muluk ta Arabia wa kulu al muluk ta nas ta kalfiyat mulakabat al bi geni fi al sahara; ²⁵kulu al muluk ta Zimri, kulu al muluk ta Elam, wa kulu al muluk ta al Medes; ²⁶kulu al muluk ta al samal, al wahidin biga gerib wa al wahidin biga beyit ayiwahid ma aku tao wa kulu al mamalik ta al duniya/alam al fi fogo al ussa ta al ard, kulu umon kede biga asurubu al kubaya min ida ta Yahuah. Akiran, al melik ta Babylon bi asrab kaman min kubaya dak. ²⁷Yahuah kelim le ana, "Hasa ita lazim kelim le umon, 'Yahuah ta junut/jess, Allah ta Israil, keim zede: Asurubu wa tala sakaran, biga aturus, waga tehet, wa ma ta gum gidam al sef al Ana rasulu wasat itakum. ²⁸Biga uwo bi hasil gali kan umon aba le silu al kubaya min ida taki le asrab, ita bi kelim le umon, 'Yahuah ta junud kelim zede: Itakum lazim hagiga asurubu uwo. ²⁹Lianu ayinu, Ana biga gerib le jibu karisa/karaba fogo al medina al yau bi nadi/semeu be isim tai, wa biga itakum be nefsatakum bi geni hur min uguba? Itakum ma bi geni hur, lianu Ana nadi sef dit kulu al sukan ta wata/ard! de Yahuah ta junud yau alinu. ³⁰Ita lazim itnaba kulu kalamat delin dit umon, wa kelim le umon, 'Yahuah bi azaal min al afoak wa uwo bi asuruk/kore ma sort tao min maskan kudus tao, wa uwo bi azaal aziman dit zeriba tao; wa uwo bi kore, ze delin al bi kasuru/asuru al lemon/burdukul dit kulu delin al bi geni fogo al art. ³¹Al sort ta sakila bi biga bi asmau le al akir ta al wata/art, lianu Yahuah jibu ugubat dit al umam, wa uwo jibu hukum fogo kulu jasat/gisim, wa wahidin al batalin/asrar uwo bi kutu le al sef de Yahuah yau alinu. ³²Yahuah ta junud kelim zede, 'Ayinu, karisa/karaba yau bi rua bara min al umma le umma, wa hawa kebir yau bi bada min al mahalat beyit ta al art. ³³Biga delin katulu be Yahuah biga fogo yom dak bi midu min taraf wahid ta al art le al tani; umon ma bi koreu/amulu bika, limu, au dofunu. Umon bi geni ze wasaka fogo al wata. ³⁴Wail, ruua, wa kore le musaada! Lifu biga fi al turab, itakum kiyadat ta al korufan, lianu al ayom ta dabau itakum kalas ja; itakum biga bi setetu zaman itakum waga ze guruma al kasuru. ³⁵Inak bikun mafi himaya le al ruua, inak ma bi kun tefesu le al kiyadat ta al korufan. ³⁶Asuma al kore ta al ruua wa al wailat ta al kiyadat ta al zaraib, lianu Yahuah yau demiru muraad tomon. ³⁷Kida al muraad musalima bi geni mudamar ashan

be zalan batal ta Yahuah. ³⁸Ze ased suker, uwo kan sibu juuba/hufra tao, lianu ardi tomon biga bi geni batal ashan zalan ta al muassirin, ashan be gadab zalan tao."

Chapter 26

¹Fi al bidaya ta al hukum ta Jehoiakim welet ta Josiah, kilima de ja min Yahuah, kelim, ²"Yahuah bi kelim zede: Wogif fi al mahal mahkama ta bet tai wa wonusu an kulu al mudun ta Yahuzah al ja le ibada fogo bet tai. Alinu kulu al kilimat al Ana kalas ammiru ita le wonusu le umon. Ma ta gata guser ayi kilima! ³Bi kun biga umon bi asma, gali ayi zol bi gilibu min turuk serir/batal tao, kida Ana bi geyeru fikra be kusus al karisa/karaba al Ana katitu le jibu fogo umon ashan be al amail tomon al serir/batal. ⁴Kida ita lazim kelim le umon, 'Yahuah bi kelim zede: Kan itakum ma bi asuma le ana kida ze le dowuru fi ganun tai al Ana kalas kutu gidam itakum_ ⁵kan itakum biga ma asuma le al kalamat ta kadamin tai al ambiya al Ana daiman bi rasulu le itakum_lakin itakum kalas ma asuma!_ ⁶biga Ana bi amulu bet de ze Shiloh; Ana bi gilibu medina de fogo laana fi al uyuun ta kulu al umam ala art." ⁷Al kahana, al ambiya, wa kulu al nas sima Armiah bi alinu kalamat delin fi al bet ta Yahuah. ⁸Kida uwo hasal gali zaman Armiah kalas kalasu alinu kulu al Yahuah amiru uwo le kelim le kulu al nas, al kahan, ambiya, wa kulu al nas turuju uwo wa kleim, "Ita hagiga bi mutu! ⁹Le kalas ita itnaba fi isim ta Yahuah wa kelim gali bet de bi geni/tala ze Shiloh wa medina de bi geni karaban, ma bi kun indu sukan?" Lianu kulu al kan kowunu muzaharat dit Armiah fi al bet ta Yahuah. ¹⁰Biga al muazifin ta Yahuzah kilimat del wa rua bara min al bet ta al melik le al bet ta Yahuah. Umon geni fi al buaba ta sika fi al Buaba Gedid ta al bet ta Yahuah. ¹¹Al kahana wa al ambiya wonusu le al muazifin wa kulu al nas. Umon kelim, "Uwo biga sah le rajil de le mutu, lianu uwo itnaba dit medina de, bes ze itakum asuma ma adanat takum!" ¹²Kida Armiah wonusu le kulu al muazifin wa kulu al nas wa kelim, "Yahuah kalas rasulu ana bara le itnaba dit bet de wa medina de, le kelimu kulu al kilimat al itakum kalas asuma. ¹³Kida hasa, hasinu sikat takum wa amail takum, wa asuma le al sort ta Yahuah Allah takum kida gali uwo bi geyeru fikira be kusus al karaba al uwo kan alinu dit itakum. ¹⁴Ana benefsi_ayinu le ana!_ana fi iden takum. Amulu le ana sunu yau kuwes wa sah fi uyuun takum. ¹⁵Lakin itakum lazim betaakit aruf gali kan itakum katulu ana, biga itakum biga dom jibu dom miskin fogo nefsatakum wa fogo medina de wa sukan tao, lianu Yahuah yau hagiga rasulu ana le itakum le alinu kulu kalamat delin le adanat takum." ¹⁶Biga al muwazifin wa kulu al nas kelim le al kahana wa al ambiya, "Uwo yau ma sah le rajil de le mutu, lianu uwo kalas alinu hajat le nina fi al isim ta Yahuah Allah tanina." ¹⁷Biga rujal min al siyuk ta al beled gam fok wa wonusu le al kulu jemeiya ta al nas. ¹⁸Umon kelim, "Micah ta Moreshet kan bi itnaba fi al ayom ta Hezekiah melik ta Yahuzah. Uwo wonusu le kulu al nas ta Yahuzah wa kelim, 'Yahuah ta junud kelim zede: Zion bi tala mahal zara, Arselim bi tala kusa ta wasaka, wa al jebel ta al haikal bi tala gaba.' ¹⁹Hal Hezekiah melik ta Yahuzah wa kulu Yahuzah kutu uwo le mutu? Hal uwo ma kafu Yahuah wa fetisu usa ta Yahuah kida gali Yahuah biga geyeru fokira be kusus al karisa al uwo alinu le umon? Kida kede nina amulu batal sedid dit haya ta nefsa ta nina?" ²⁰Kaman ze inak kan zol tani al itnaba fi al isim ta Yahuah_Uriah welet ta Shemaiah min Kiriath Jearim_uwo kaman itnaba dit medina de wa ardi de, bi tafik ma kulu kalamat ta Armiah. ²¹Lakin zaman Melik Jehoiakim wa kulu asakir tao wa muwazifin asuma kalam tao, biga al melik hawil le kutu uwo le mutu, lakin Uriah asuma wa kan kafu, kida uwo jere bara wa rua le Masir. ²²Biga Melik Jehoiakim rasulu rijal bara le rua le Masir_Elnathan welet ta Akbor wa rujal le rua fogo Masir wara Uriah. ²³Umon salu Uriah bara min Masir wa Jabu uwo le Melik Jehoiakim. Biga Jehoiakim katulu uwo ma sef wa rasulu gisim tao bara le al turuba ta al nas ady. ²⁴Lakin al ida ta Ahikam welet ta Shaphan kan ma Armiah, kida uwo kan ma wodi fogo al ida ta al nas le bi kutu le katulu.

Chapter 27

¹Fi al bidaya ta al hukum ta Zedekiah welet ta Josiah, melik ta Yahuzah, kilima de ja le Armiah min Yahuah. ²De yau sunu Yahuah kelim le ana, "Sala fetters wa nir le neftsataki. Kutu umon fogo ragabta taki. ³Biga rasulu umon bara le al melik ta Edom, al melik ta Moab, al melik ta al nas ta Ammon, al melik ta Tyre, wa le al melik ta Sidon. Rasulu umon be al ida ta sufara ta muluk delin al kalas ja le Arselim le Zedekiah melik ta Yahuzah. ⁴Wodi awamir le umon le saidat tomon wa kelim, 'Yahuah ta junud, Allah ta Israil. kelim kida: De yau sunu itakum lazim bi kelim le saada takum,⁵"Ana be neftsatai salau al art be guwa tai azim wa iden tai morfu. Ana kaman salau nas wa haiwanat fogo al art, wa Ana wodi uwo le ayiwahid al yau adil fi uyuun tai. ⁶Kida hasa, Ana neftsatai ana wodi kulu aradi delin fogo al ida ta Nebuchadnezzar, melik ta Babylon, kadam tai. Kaman, Ana wodi al hajat hayi fi al gaba le uwo le kadimu uwo. ⁷Lianu kulu al ummam bi kadimu uwo, welet tao, wa iyal iyal tao lakadi al zaman le ardi tao ja. Biga ummam ketir wa muluk kubar bi gilibu uwo. ⁸Kida al umma wa al mamlaka al biga ma kadimu Nebuchadnezzar, melik ta Babylon, wa al biga ma kutu ragabta tao tehet al nir ta al melik ta Babylon_Ana bi agibu umma dak ma al sef, ma majaa, wa ma al darba/marad_de Yahuah yau alinu_lakadi Ana kalas demiru uwo be iden tao. ⁹Kida biga aba asuma le ambiya takum, sihiriat takum, kubar takum, delin al wonusu sunu bi hasil fi mustakbal, wa saharin, al kalas biga wonusu le itakum wa kelim, 'Aba kadimu al melik ta Babyon.' ¹⁰Lianu umon yau bi itnaba kidib le itakum be kida le rasulu itakum bara bayit min aradi takum, lianu Ana bi sugu itakum bara, wa itakum bi mutu. ¹¹Lakin al umma al kutu ragabta tao tehet al nir ta al melik ta Babylon wa kadimu uwo, Ana bi rudu/sibu uwo le raha fi ardi tao_de Yahuah yau alinu_wa umon bi kuruju uwo wa sala biut tomon fogo."¹²Kida Ana wonusu le Zedekiah melik ta Yahuzah wa wodi le uwo risala de, "Kutu ragabtat takum tehet al nir ta al melik ta Babylon wa kadimu uwo wa nas tao, wa itakum bi hai. ¹³Le biga itakum bi mutu_itakum wa nas takum_be al sef, majaa, wa darba/marad, bes ze Ana kalas alinu an al umma al aba le kadimu al melik ta Babylon?"¹⁴Ma ta kum asma le al kilimat ta al ambiya al wonusu le itakum wa kelim, 'Ma takum kadim al melik, 'lianu umon yau binabau akazib le itakum. ¹⁵Lianu Ana yau ma rasulu umon bara_de Yahuah yau alinu_lianu umon yau bi nabau kidib fi isim tai ashan gali Ana bi sugu itakum bara wa itakum bi mutu, kulu itakum wa al ambiya al yau bi itnabau le itakum."¹⁶Ana wori de le gusus wa kulu nas wa gal, "Yahweh kelim de: Ma ta asuma le kilimat ta al"anbia takum al bi naaba le kum wa gal, ainu! al"ajsam al tabi le bet ta Yahweh rejau min Babylon hasa!' Humon be nabaa kidib lekum. ¹⁷Mat asuma le umon. Intum be stakal the malik ta Babylon wa hay. le medina de demiru? ¹⁸Kan umon anbia, wa kilima ta Yahweh bi hagiga jaa le umon, keli umon assalu Yahweh ta almudayfin keli ma rasulu le Babylon aljusam al fadul fi bet tou, bet ta melik ta Judah, wa Jerusalem. ¹⁹Yahweh ta Mudayfin kelem de an aemda, ta kabir hawad meruf mahal " Al Bahar" was innaha qaeida, wa bad min al"jsam al bi fadul fi medina-- ²⁰de al"jsam al Nebuchadnezzar sultan ta Babylon ma silu wokit huwa silu Jehoiachin jena ta Jehoiakin, sultan ta Judah, algofutu min Jerusalem le Babylon ma kulu alnubla ta Judah wa Jerusalem. ²¹Yahweh ta almudayfin, Rabuna ta Israel, keli de an al"ajsam al fadul fi bet ta Yahweh, bet ta sultan ta Judah, wa Jerusalem, ²²Bi gibu umon fi Babylon, wa umon bi fadul hinaak lahadii yom al ana kutu ashan ja le umon--de yau Yahweh iielan-kaman ana bi gibu umon fok wa astouda umon fi mahal de."

Chapter 28

1

²Yahwa al mosuul, Allah ta Israel, kelimu: Ana kasuru niir al melik ta Babylon asuru(amiru).³Fi kilal senaten Ana bi rijau fi mahal de kulu hajat(mumtalakat) le bet ta Yahwa al melik ta Babylonia Nabuchanzar shalu min mahal de wa shalu(safiru) le Bablonia. ⁴Ba dak Ana bi rijau Jehoiahin weled ta Jehoiakim, melik ta Judah, wa ma kulu Asar al harb ta Yudah al kan rasulu le Babylonia- de karar ta Yahww- fa ana bi kasuru niir ta melik ta Babylonia. ⁵Yala nebi Armiah wonusu le nebi Hananiah fi gidam ta kuhana wa nas kulu al wagafin fi bet ta Yahwa. ⁶Nebi Armiah gal(kelimu), "Kede Yahwa amulu kalam de! kede Yahwa sabit kalam al inta nabau wa rijau fi mahal de mumtalakat ta bet Yahwa wa asar al kulu min Babylonia. ⁷Ala kulu hal, asuma le kalam al ana bi alinu fi adana taki wa adana ta nas kulu. ⁸Anbiya al ja gubal ana wa inta min zaman dak nabau an dual kutar wa did mamalika kutar, an harb, maja, wa darabad. ⁹Yala nebi al bi itnaba beinu fi salam- kan kalam tou tala hagiga, bad dak bi arafu hagiga beinu huwo nebi al Yahwa yau rasulu. "¹⁰Lakin nebi Hananiah shalu niir min ragbta ta nebi Armiah wa kasuru. ¹¹Bad dak Hananiah wonusu fi gidam nas kulu wa gal, Yahwa kelmu:Bes ze de, Fi kilal senaten Ana bi kasuru niir al fi ragabta ta ai doula al melik ta Babylonia Nabucanzar amiru(asuru)." Bad dak nebi Armiah masha(rua).¹²Baad nebi Hananiah kasuru niir min ragbta ta nebi Armiah, kalam ta Yahwa ja le Armiah, gal. ¹³"Rua wa wonusu le Hananiah wa gul, ' Yahwa kelimu: Inta kasuru niir ta kasab, lakin Ana bi amulu niir min hadid.' ¹⁴Yahwa al mosuul, Allah ta Israel, kelimu: Ana kutu niir al hadid fi ragabta ta dual del kulu ashan bi khadimu melik Nabuchanar ta Babylonia, wa umon bi khadimu huwo. Ana kaman bi wodi haiwan al waish ta Beriya ashan bi hakim umon."¹⁵Nebi Armiah kelimu tanimara le nebi Hananiah, Hananiah asuma! Yahwa ma rasulu inta, lakin inta sabab le nas de ashan bi amin (sedek) fi kidib ¹⁶Yala Yahwa kelimu: AINU(suf), Ana gerib bi rasulu inta min Ard. sena de inta bi mutu, ashan inta alinu tomorud did Yahwa." ¹⁷Fi shahar sabah ta sena dak, nebi Hananiah mat.

Chapter 29

¹Del yau kilmat fi al juwab al nebi Armiah rasulu min Urselim le bagi siyuk al fi nus ta asar wa le kuhana, Anbiya, wa nas(shab) kulu al Nabuchanzar shalu min Urselim le Babylon. ²De bad melik Jehoiachin, uma ta melka, wa dubad al kubar, Khadad ta Yudah wa Urdselim, wa harifiyin rasalu bara min Urselim. ³Huwo rasal juwab de be idan ta Elasahe weled ta shapan wa Gemaraih weled ta Hilkiyah al Zedekiah, melik ta Judah, rasulu le melik Nebuchanzar ta Baylon. ⁴Juwab de gal, Yahwa al mosuul, Allah ta Israel, kelimu de le asar kulu al Ana kutu umon ashan shalu min Urselim le Babylonia, ⁵Abinu biyut wa ogot takum fogo. zarau buzur wa akulu fuaki tomon. ⁶Zouju wa weledu iyal awulad wa banat. Bad dak zouju le awulad takum, wa wodi banat takum le ruja. Kede weledu awulad wa banat wa zidu hinak ashan intum ma bi kun besitin. ⁷Fetisu salam ta beled de al ana kutu intum ashan bi shilu hinak, seli ma ana be niyaba tomon ze fi salam le inta. ⁸Yahwa al mosuul, Allah ta Israel, kelim, Mata sibu anbiya takum al fi wasat intum wa alarafiin kabasu intum, wa mata asuma le hilim(ahlam) al intum zatu indakum. ⁹Umon bi itnaba be isim bitai le intum be kidib. Ana ma rasulu umon-de karar ta Yahwa. ¹⁰Yahwa kelim, Kan Babylonia hakumu intum le sebein sena, Ana bi saidu intum wa ana bi amul kalam tai al kwes le intum wa bi rijau intum le mahal de, ¹¹Ana be nefsi arufu khutat al ana endi le intum- de karar ta Yahwa-khutat le salam wa ma le kawarish, ashan bi wodi le intum mustagbal wa raja. ¹²Bad dak intum bi nadi ana, wa intum bi amsi ashan seli le ana, wa ana bi asuma le intum. ¹³intum bi fetisu ana wa biligo ana, ze intum bi feitisu ana be geliba takum kulu. ¹⁴Bad dak(kida) intum bi ligo ana- de karar ta Yahwa- wa ana bi rijau bakta(haz) takum; Ana bi limu intum min dual kulu wa mahalat al ana shetetu intum fogo- de karar ta Yahwa- Ana bi rajau intum le mahal min mahalat al ana rasulu intum fogo ¹⁵Ze inta kelim be inu Yahwa goumu(rafau) le nina anbiya fi Babylonia, ¹⁶Yahwa kelimu le melik al geni fi kursi ta Daud wa le shab(nas) al gaidin fi medina dak, akwana takun al ma shilu ma intum fi asar- ¹⁷Yahwa al mosuul gal, Shuf, Ana gerib bi rasulu harib(shef), maja, wa amrad le umon. Ana amulu umon ze tiin al afin al batal al ma bi akulu. ¹⁸Bad dak ana bi turudu umon be shef, maja, wa darbad wa amulu umon kaabin(rehib) le mamalika kulu fi ard- rehib haja ta laana wa talagu(batal). wa haja al bi alisu fi beina dual kulu al ana shetetu inta fogo. ¹⁹De ashan umon ma asuma le kalam bitai- de karar ta Yahwa- al ana rasulu le umon be wasat khudam tai al anbiya. ana bi keriru rasulu umon, lakin inta ma asuma- de karar ta Yahwa. ²⁰Intum be nufuskum asuma le kalam ta Yahwa, intum kulu al asar al huwo rasulu min Urselim le Babylonia, ²¹Yahwa al mosuul, Allah ta Israel, gal kalam de an Ahab weled ta Kolaiah wa Zedekiah weled ta Masseiah, al itnaba be isim bitai le intum be kidib: Shuf Ana gerib bi istelimu umon fi iden ta melik Nabukanzar ta Babylonia. Huwo bi katulu umon fi gidam takum. ²²Bad dak bi wonusu laana an nas del be asar kulu ta Yudah fi Babylonia. Laana bi gul kede Yahwa amulu intum ze Zedekiah wa Ahab, Al melik ta Babylonia haragu fi nar. ²³De bi hasil leanu(ashan) hajat al kaab umon amulu fi Isreal zaman umon irtakab(amulu) zina be nusuwan ta jiranat tomon wa kararu kidib be isim tai, Hajat al ana ma amiru umon ashan bi gul. Ana yau arufu; Ana yau shahid- de karar ta Yahwa. ²⁴An Shemaiah ta Nehelamite, kelim kalam de: ²⁵Yahwa al mosuul, Allah ta Israel, gal Ashan inta rasulu juwabad fi isim taki le shab kulu fi Urselim, le Zephaniah weled ta gesis Maaseiah, wa le gusus kulu, wa gal, ²⁶Yahwa kutu inta gesis bidal gesis Jehoiada, Ashan inta bi kun mosuul fi bet ta Yahwa. Inta mosuul le nas kulu al majanin al bi amulu nufus tomon anbiya. Inta bi robutu umon be janazir. ²⁷Yala hasa, malu inta ma wobiku Armiah ta Anathoth, al kutu nefsu nebi did inta? Huwo rasulu. ²⁸Huwo rasulu le nina fi Babylonia wa gal, 'huwo bikun zaman towil. Abinu biyut wa ogot fogo, wa zarau takun buzur wa akulu fuaki tomon.' ²⁹Gesis Zephaniah agarau juwab de fi gidam ta nebi Armiah. ³⁰Bad dak kalam ta Yahwa ja le Armiah, gal, ³¹Rasulu kalam le kulu nas al asar wa gul, 'Yahwa kelim kalam de an Shemaiah al min Nehelamite: Leanu(ashan) Shemaiah itnaba le intum fi zaman ana be nefesi ma rasulu huwo, wa huwo kutu intum ashan be amin fi kidib, ³²Ashan kida Yahwa kelimu kalam de; Shuf, Ana gerib bi akibu(wodi ikhab) Shemaiah al min Nehelamite wa iyal ta iyal tou. bikun mafi zol minnu al bi geni fi nus shab del. Huwo ma bi suf hajat al ana bi amulu le nas(shab) tai-de karar ta Yahwa- leanu huwo amulu tamarud did Yahwa

Chapter 30

¹Kalam al ja min Yahwal e Armiah, gal, , ²de yau al Yahwa, Allah ta Israel, gal, ' katibu tehet kalamat kulu al ana wonusu le inta. ³Suf ayamai jai-de karar ta Yahwa- zaman ana bi jedidu haz ta shab tai, Israel wa judah.. Ana Yahwa, kelimu. Ana bi rijau umon le ardi an ana wodi le judud tomon, wa umon bi kun mosulin fogo." ⁴Del yau kalamat al yahwa kararu an Israel wa Judah. ⁵Yahwa kelim kalam de. Nina asuma sot ta kof ma ta salam. ⁶Asadu wa suf kan zol bi weledu jena. Lee (mau) ana bi suf ai shab bi kutu iden tomon fi batna ze mara al hamil? Malu wusa tomon tala abiad? ⁷Woe yom dak bikun kebir, mafi zol ze huwo. Huwo bikun wokit ta taab le Yacub, lakin bi ankizu huwo minu. ⁸Huwo bikun fi yom dak- de karar ta Yahwa al mosuul- al ana bi kasuru niir min ragabta taki, wa ana bi kasuru jenzir taki, yala ajanib ma bi kutu inta ashan bikun abid tanimara, ⁹Lakin umon bi abidu Yahwa Allah tomon wa Daud melik tomon, al ana bi kutu melik fi ras tomon(fok umon). ¹⁰Yala inta, khadam tai, mata kafu- de karar ta Yahwa-wa mata kafu, Israel. ainu, Ana gerib bi rijau inta min beid, wa iyal ta iyal taki min ardi ta asaar. Yacub bi rija wa bikun fi salam; huwo bikun fi aman, irhab bikun mafi tanimara. ¹¹Fa ana bikun ma inta- de karar ta Yahwa- ashan bi ankizu inta. Bad dak ana bi jibu nihaya al kamil le dual kulu mahal al ana shetetu inta fogo. Lakin ana ma bi kutu nihaya le inta, hata kan ana adibu inta bi adala wa ana ma bi sibun inta bidun ikhab. ¹²Yahwa kelim zede, mafi ilaj le jara taki; Jara taki indu tasamum. ¹³Mafi zol bi asalu ana fi muskila taki mafi dawa al bi aliju jara taki. ¹⁴Habaib taki kulu nesitu inta. Umon ma bi fetisu inta, Ana augu inta be jara ta adu wa tadib ta rais al kaab leanu ashan katiya taki al ketir wa katayat taki al ma bi asibu. ¹⁵Malu(lee) inta bi asadu musaada le jara taki? waja taki de ma indu ilaj. Ashan katayat (shar) taki al ma bi asibu. ¹⁶Yala ai zol al abula(istahilik) inta bi abulau huwo, wa adu taki kulu bi rua le asaar (sijin). zol al nahabu inta bi nahabu, wa ana bi kutu del al hajami inta ashan bi hajimu. ¹⁷Ana bi jibu ilaj le inta; Ana bi aliju jara taki-De karar ta Yahwa- Ana bi amulu kalam de ashan umon bi nadi inta: al jadau. Mafi wahid(zol) bi ainu(bi ihtam) be Zion(sehiun). ¹⁸Yahwa kelim zede, Ainu(suf) Ana gerib bi jibu asaar ta kheima ta Yacob wa bi endi(zahiru) rahma le biyut tou. Bad dak medina bi abinu fi ras kom al mukasar, wa mahal al gowi de bi zahir tani ze ta zaman(bediri). ¹⁹Bad dak guna ta mejid wa sot ta farah bi tala min umon, ana bi zidu umon wa bi nagisu umon; Ana bi iheremu umon yala ma bi nezilu umon. ²⁰Bad dak shab tomon bikun ze ta zaman, wa bi asisu mojmum tomon al bi abidu ana bad ana wodi ikhable kulu le del al azibu umon. ²¹Rais(khaid) tomon bi ja min umon. Huwo bi tala min nus tomon zaman kan huwo ja gerib wa limu ma ana. Kan ana ma amulu kalam de, munu yau bi ja gerib ma ana? de karar ta Yahwa. ²²Bad dak intum bikun shab tai, wa Ana bikun Allah takum ²³Ainu(suf), ihab(ikab) ta Yahwa, zel tou, tala bara. huwo ihab al mustemir. Huwo bi lifu fi ras ta nas al asrar(sheirin). ²⁴Zel ta Yahwa ma bi rija lahadi huwo shilu bara wa rija ashab gasid ta geliba tou. fi ayam al nihaya, inta bi afham."

Chapter 31

¹Fi zaman dak-de eilan ta Yahwa- ana bikun Rubana ta kulu ashaer ta Israel, wa umon bikun Shaab tai, ²“Yahwa kelim ze de. Nas al kan najah min seif ligo neema fi sahara, ana bi tala/ruwa wodi raha le Israel, ³“Yahwa kan zahir le ana wa kelim, “Ana hibu intum Israel, hub al ma indu nihaya. Ashan kida ana juru intum le ana ma itifagiya ta amana. ⁴Ana bi abinu bi arfa ta barzin tani mara, wa bi tala bara befarah ma raksat. ⁵Intum bizara ashjar ta karam fi jibal ta samira; mozarein be zara wa biligo simar. ⁶Leanu yom bija al huras fi jibal efrayem bi alinou gum takun keli nina ruwa fi sahyun le Yahwa Rabuna ta nina! ⁷Leanu Yahwa kelim kida, “arfa sout takum be farah le Yacoub! Arfa sout takum be moksut le nas al mosoulin ta beled! Keli asmau tesbeh, kelim, Yahwa ankizu nas bitowo bagi ta Israel. ⁸Ayenu takum, ana gerib deir jibu umon min shimal ta beled. Ana bilimu umon min mahalat al beid ta wata/arid amiyenin wa mokasarin bikun fi nus tomon, nusuwan al hamlanin wa del al deir weledu bikun ma umon. Nas ketir bi rija hini. ⁹Umon bija ma kore, ana bi gedim umon ze umon be asalu. Ana bi kutu umon safir taraf majari ta moya fi sika al adil. Umon ma bi ligo muskila fogo, ashan ana bikun abu le Israel, Efraim bikun jena al bikir bitai, ¹⁰Asma takum kalam ta Yahwa, buldan, wori takum fi atraf ta baha al beid. Intum buldan bikelim, “zol al kan shetetu Israel gi limu hiya, wag i hatizu hiya ze rae gi hafizu korufan; ¹¹Ashan Yahwa fada Yacoub wa kalisu huwo min ida ta zol/dak al kan agwa minu. ¹²Biga umon bija wa afrah fi mahalat al aali ta sahyun. Usa tomon bilama ashan kwes ta Yahwa, fi hubbub/bizra wa merisa jedid tomon, fi zeit wa intaj ta bagarat wa korufan tomon. Leanu haya tomon bikun ze mahal zara al lein bemoya, wa umon tani mara ma bi ashur be huzun. ¹³v 13 Banat al azra bikun farhanin be alabu, wa subiyenin ma ajusin bikun sawa. Leanu ana bigeiru kore tomon le farah khtifal. Ana bi indu neema rahma le umon wa bi kutu umon bi farhan bedal huzun. ¹⁴Biga ana bi kefi haya ta kahna kifaya/kamil nas tai bimala nesa tomon ma sokol kwes tai de Yahwa yau alinu. ¹⁵Yahwa kelim kida “sout asmau fi Rama, kore wa bika shedid, Rashel bilgi kore ashan iyal towo, hiya aba ashan bi azi ishejeu hiya fi kalam tomon, leanu umon biga ma hayin” ¹⁶Yahwa kelim kida, “gofulu asowat takum min kore wa uyun takum min moya ena; fi jaiza le shokol takum-de Yahwa yau alinu- iyal ta iyal takum birija juwa hudud tomon min adu tatum, ¹⁷“Les a fi daman le mustakble” Ana Yahwa yahu kelim, wa iyal takum birija fi hudud tomom” ¹⁸“Ana be hagiga asma huzun ta Efraim, “inta akibu ana, wa ana ligo ikab ze bagara al maderibu. Rija ana wara wa bi rijau ana wara, leanu inta Yahwa Rabana tai. ¹⁹Leanu baad ana rija le inta, ana kan mota asif, baad deribu ana kan indu fadiya wa taalis, leanu ana lahizu/aruf kafiya ta zaman shabiya tai. ²⁰Hal Efraim ma jena tai al gali? Hal uwo ma jena tai al kwes wa ana meksut mahuwo? Leanu fi zaman al ana biwonusu di huwo, ana behagiga lisa bi zekir huwo fi muk tai, be teriga de gelba tai gi fekir fogo huwo. Ana behagiga indu rahma le huwo, de kalam al Yahwa wonusu”. ²¹Kutu le intum alamat fi sika. Kutu le intum lafitat al bi gedim intum, kutu takum fikira fi sika al kwes, sika al intum bi shilu, rija takum wara, Israel al azra! Rija wara le mudun takum. ²²Lahadi mitein inta bi douru sambala, biniya al ma indu iman? Leanu Yahwa kalagu haja jedid fi arid mara gorolon rajil al gowi” ²³Yahwa ta junud, Rabana ta Israel kelim kida, kan ana rija nas wara fi arid tomoni umon bielimi de arid ta Yahuza ma mudun bitowo, keli Yahwa barik intum, inta mahal al bar al huwo gi geni fogo, inta ya jebel al mokadas” ²⁴Leanu Yahuza wa mudun bitowo bi geni sawa hinak, Kaman ze muzarein wan as al bi ja ma bahayim tomon. ²⁵Ana bi kutu del al tabanin keli ashurub, wa bi mala del fatranin” ²⁶Bad de gum fok wa ana ja aruf inu num tai de kan tenshit. ²⁷Ayenu, ayam bi ja de kalam ta Yahwa, al ana bi zara biyut ta Israel mata yahuza be ajial ta rajil wa hayiwan. ²⁸Zaman, ana kan kutu umon tehet moragaba ashan bi agila umon wa seretu umon, bi gilibu, demiru, wa jibu le umon haja batal. Lakin fi ayam al bija, ana bi ragibu umon ashan bi abinu umon wa zara umon-de kalam ta Yahwa. ²⁹Fi ayamata dak mafi zol bikelim tani, abuhata akulu kurum al hamud, lakin sunun ta iyal bikun karaban. ³⁰Leanu kulu zol bi mutu min katiya bi towo; ayi zol al bi akulu kurum al harmud sunun towo bi karabu. ³¹Ayinu, ayam gi ja de kalam ta Yahwa lamal wokita al ana bi asisu itifagiya/halifa jedid ma beit ta Israel wa beit ta Yahwa. ³²Ma bi kun ze itifagiya al ana kan amulu ma abuhata tomon fi ayam al ana kan shilu umon be ida wa tala umon min arid ta Masir, ashan umon kan karabu itifagiya tai, hata ze ana kan rajil le umon, de Yahwa yau kelim, ³³De itifagiya al ana bi amulu ma beit ta Israel baad ayam del, de kalam ta Yahwa. Ana bi kutu ganun tai le umon, wa bi katibu fi gulub tomon. Leanu ana bikun Rabana tomon, wa umon bikun nas tai. ³⁴Bega mafi zol al bi alimu jerian bitowo, wala zol bi alimu aku bi towo gali Arufu Yahwa! Leanu umon kulu bi aruf ana, min al asgar le al akbar-de kalam ta Yahwa leanu ana bi afi batal tomon wa ma bi zekir tani katiya tomon” ³⁵Yahwa kelim kida, huwo yau al gi kutu shemis biwala be nahar, wa sabitu gamara ma nujum ashan bi lawala bileil uwo yau al bi keli bi harik ashan amowaj bi tala sout Isim bi towo Rab al Junud. ³⁶“Ile iza hajata al sabit del woduru min ena tayi, de Yahwa yau kelim-jil bita Israel ma bi wogif ila al abad ashan Yakun doula gidam tai” ³⁷Yahwa kelim de, “ile iza masafa ta samawat bi aburu, ile iza asas ta arid lehet bi keshifu, yau ana bi aba jil ta Israel al jai ashan kulu al umon amulu, de kalam ta Yahwa” ³⁸Ayinu, ayam bi ja-de kalam ta Yahwa al bi

abinu medina le ana, min buruj ta Hanail le Bab al fi rukun. ³⁹Biga kat ta magas bi ruwa bara beid, le jebel Gareb wa hawil Goa. ⁴⁰Kulu wadi ta meyitin wa rumad, wa kulu mazare fi majari al mashi bara le wadi kidron lahadi zawiya ta Bab al husan fi sherig, bikun kas le yahwa, al medina ma bi wasa bara wala bi jadau tani lel abad.

Chapter 32

¹De kalam al ja le Armiya min Yahawa fi sena nimira ashara ligo zidkiya melik ta Yahuza, sena nimira taman hashar ta Nebukdnasser. ²Fi zaman dak jeish ta melik ta Babel kan hasiru orshelim, wa nibi Armiya kan sijinu fi mahal ta herasaal fi beit ta melik ta Yahuza. ³Zidkiya melik ta Yahuza kan sijinu huwo wa gal, “le inta itnaba gali, Yahwa kelim kida; Ayinu, ana girib biwodi medina de fi ida ta melik ta Babel wa huwo bi amsuku medina de. ⁴Zidkiya melik ta Yahuza ma be jere min ida ta kaldaniin, leanu be hagiga bi wodi huwo fi ida ta melik ta Babel. Kasma towo bi wonusu le kasma ta melik, waena towo bi ayinu ena ta melik. ⁵Huwo bi shilu zidkiya le Babel, wa huwo bi fadulu hinak lahadi ana bi kalasu ma huwo de kalam ta Yahwa. Hata low inta dusuman ma kaldaniin, inta ma bi naja.” ⁶Armiya kelim,” kalam ta Yahwa kanja le ana gali, ⁷Ayin u hanamel weled ta Shalum ami taki jai le inta wa bi kelim, “ishteri mahal zara tai al fi anatot, leanu hak ta ishteri mahal de le inta. ⁸Biga, ze Yahwa alinu, Hanamel jena ta ami tai kan ja leana fi mahal ta herasa, wa kelim le ana, “Ishteri mazra tai al fi anatot al fi beled ta Benyamin, leanu hak ta worisa le inta wa hak ta ishteri fi le inta. Ishteri le nefsa taki. ‘biga ana kan aruf de kalam min Yahwa. ⁹Yala ana kan ishteri mahal zara al kan fi anatot min Hanamel, weled ta ami tai, wa ana kan wozin le huwo fida, sabat aashar shakel fi wozin. ¹⁰Biga ana kan katibu waraga ta tifagiya wa dugu kitim, wa kutu shuhudin bi ashad. Kaman ana kan wozin fida fi mizan. ¹¹Baad dak ana shilu waraga ta shira al katimu hasab amr wa ganun, Kaman ma waraga al ma katimu. ¹²Ana kan wodi waraga al katimu le Baruk weled ta neria weled ta Mahsia gidam ta Hanamel, weled ta ami tai, wa shuhudin al mada fi waraga al moktum, wa kulu Yahudin al kan geni fi mahal ta harasa. ¹³Ana kan wodi amr le Baruk gidam umon. Ana kan kilim, ¹⁴Yahwa ta junud, Rabunan ta Israel kelim kida; shilu mostanadat del, kulu esalat ta shira ma suar ta aworag al katimu wa al ma katimu kutu umon fi ziir al min turab ashan bi zaman towil. ¹⁵Lenau Yahwa al Junud, Rabuna ta Israel, kelim kida; Biyut, mazare, wa kurum bi ishteru fi arid de” ¹⁶Baad ana wodi eisal ta shira le Baruk weled ta neria, ana kan seli le Yahwa wa kelim, ¹⁷Oh said Yahwa Ayinu! Inta barau al kalagu samawat wa arid be guwa taki al azim wa be ida taki al aali. Mafi kalam al inta kelim bikun saab le inta ashan bi amulu. ¹⁸Inta gi wori amana ta itifagiya taki le alaf wag i kubu zamb ta abuhut le iyal al baad umon. Inta Rabuna al azim wa al gadir. Yahwa ta Junud yau isim taki. ¹⁹Inta azim fi hikma wa gedir fi aamal taki, leanu uyun taki moftah ashan bi ayinu sikat ta nas kulu, bi wodi le ayi zol haja al monasib hasab tasaruf wa aamal bitowo. ²⁰Inta kan amulu alamat wa ajaeb fi arid ta Masir. Lahadi fi yom de hini fi Israel wa fi nus ta kulu bashar, inta keli isim taki biga maaruf. ²¹Leanu inta kan jibu nas taki Israel bara min masir, be alamat wa ajaeb, be ida taki al gowi, be iden taki al towil, wa kof shedid. ²²Kaman inta wodi le umon ard de al inta kan halif le judud tomon ashan bi wodi le umon arid al maliyan ma leben wa asel. ²³Kida umon kan dakalu wa istelim wata de. Lakin umon ma kan ehterim sout taki awu eish fi taa le sharia taki. Umon kan ma amulu haja al inta wosi umon ashan bi amulu, be kida inta kan jibu kulu karisa fogo umon. ²⁴Ayin u! Akwam ta hisar wosulu lahadi medina ashan bi gobudu, leanu ashan seif, majaa, wa darba, medina kalas selimu fi ida kaldaniin al gi shakila ashan huwo, le anu haja al inta kan kelim bi hasil gi hasil, wa ayenu, inta gi shuf. ²⁵Kaman inta benefsa bitak kan kelim leana, isteri mazra le nefsak be fida wa yakun fi shahidin al bi al bi ayinu, hata lou medina de selimu fi ida ta kaldaniin.” ²⁶Kalam ta Yahwa kan ja le Armiya, bi kelim, ²⁷“Ayinu! Ana Yahwa, Rabuna ta kulu bashar. Hal fi ayi haja al saab le ana ashan bi amulu? ²⁸Ashan kida, Yahwa kelim kida, “Ayinu ana gerib bi wodi medina de fi ida ta kaldaniin wa Nebukadnaser melik ta Babel. Huwo bi amsuku. ²⁹Kaldaniin al gi shakila did medina de bi jaw a bi kutu nar wa haragu huwo, sawa ma biyut al fok sutuh mahal al nas kan gi abidu Baad wag i kubu tagadimat ta shirab le aliha tannin ashan bi kutu ana zalan. ³⁰Lenau iyal ta Israel wa iyal ta Yahuza be hagiga geni amule sher gidam ayun tai min umon shabab; Iyal ta Israel be hagiga amulu galat le ana be amael ta iden tomon de kalam ta Yahwa. ³¹Yahwa alinu inu medina de kan ta festisu zalan wa takiyan tai min yom al abinu kan kida lahadi yom ta alela de. Be kida ana bi shilu huwo gidam usa tai. ³²Ashan sher ta kulu nas al fi Israel wa Yahuza, hajata al umon amulu ashan bi festisu zalalan tai-umon, muluk tomon, umara tomon, kahana tomon, anbiya, wa ayi zol fi Yahudiya ma al gi geni fi ourhelim. ³³Umon agilibu dahar tomon le ana bidal wosa tomon, hata ze ana kan alimu umon be gira. Ana hawil alimu umon, lakin mafi wahid min umon kan asma ashan bi ligo tegeir. ³⁴Umon nizamu asnem tomon fi mahal al bi abidu ana fogo ³⁵Umon kan abinu mahalata aali le Baal fi wodi ta bin hinnom ashan bi kutu awolad wa banat tomon fi nar le molek. Ana kan ma wosi umon, kan ma dakalu fi fikira tai bi anu umon bi amulu galot de wa keli Yahuza amulu katiya. ³⁶Be kida hasa, ana Yahwa, Rabuna ta Israel kelim kida be kusus medina de, medina al intum gi kelim, wodi huwo fi ida ta melik ta Babel be seif, majaa, wa darba. ³⁷Ayin u, Ana gerib bi limu umon min kulu arid al ana kan wodi umon be zalan, taki yan, wa gadab azim. Ana gerib birija umon fi mahal de wa kutu umon geni be aman. ³⁸Biga umon bikun nas tai, wa ana bikun Rabuna tomon. ³⁹Ana bi wodi le umon geblba wahid wa sika wahid al umon bi kerim ana kulu yom ashan bikun kwes le umon wa iyal al bi ja wara tomon. ⁴⁰Ana Kaman bi amulu ma umon itifagiya al

ma indu nihaya, inu ana mabi agilibu beid min amulu kwes le umon, ana bi wodi karama fi gulub tomon ashan umon mabi rija wara min ana.⁴¹ Ana bikun farhan be amulu kwes le umon ana be amana bi zara umon fi arid de be kulu gelba wa haya tai. ⁴²Leanu Yahwa kelim kida, Bes ze ana kan jibu karisa kebir le nas de, Kaman ana bi jibu le umon kulu hajat al kwes al ana kelim bi amulu le umon. ⁴³Biga mazare bi isteru fi arid de al inta gi kelim, “de arid alkarabu, al mafi fogo zol wala hajiwan. Al wodi fi ida ta kaldaniin. ⁴⁴Umon bi isteri aradi tazera ma fida wa bikun indu aworag moktum. Umon bilimu shuhudinn min arid ta Benjamin, kulu howol Ourshelim wa mudun ta Yahu diya, fi mudun al mahalat al Jebel, wa mahalat al tehet, wa fi mudun ta najaff. Leanu ana birija huzuz tomon wara. Dekalam ta Yahwa”.

Chapter 33

¹Kalam ta Yahwa kan ja le Armiya maratani zaman al huwo kan lisa fi sijin/mahal ta herasa. ²Yahwa al kalig kelim kida, Yahwa al shakkal ashan bi asisu huwo Yahwa. ³Nadi ana, wa ana bi juwabu inta. Ana bi wori le inta hajat azim, asrar al inta ma fahim/aruf; ⁴Le anu Yahwa, Rabuna ta Israel kelim kida bekusus biyut fi medina de wa biyut ta muluk ta Yahuza al kasuru tehet ashan hisar wa seif, ⁵Al kaldaniin jain le dusman wa ashan bi mala biyut ma Jusas ta nas al ana bi katulu be zalan watakiyan, lama nana bi kati usa tai min medina de ashan kulu sher bitomon. ⁶Lakin ayinu, ana gerib bi jibu shifa wa ilaj, le anu ana bi aliju umon wa bi jibu le umon salam wa amn kifaya. ⁷Leanu ana bi rijau tharawat ta Yahwa wa Israel; ana bi abinu umon tani ze kan fi bidaya. ⁸Biga ana bi nedifu umon min kulu batal al umon kan amulu did ana; ana bi afi kulu hajat al batal al umon kan amulu le did ana. Wa kulu sikat ta tamarud al umon amulu did ana. ⁹Le anu medina de bikun mahal ta Farah le ana, guna ta tesben wa karama le kulu bilad ta arid al bi asma an kulu hajat al kwes ana gi ruwa amulu le medina de, bega umon bi kafu wa rokus ashan kulu hajat al kwes wa salam al ana bi wodi medina de. ¹⁰Yahwa kelim kida, fi mahal de al hasa intum gi kelim, “huwo karban, mahal de al hasa intum gi kelim, huwo karban, mahal al ma indu zol wa la hayiwan. Fi mudun ta Yahu diya de, wa fi sikal ta Ourshelim al karban ma indu zol wala hayiwan, hinak bi asmau tani ¹¹Sout ta farah was out ta surur, sout ta arusa ma aris, sout ta del kelim, wokit umon bi jibu tagadimat ta shukur le beit ta Yahwa, “wodi ta shukurat le Yahwa al junud, lean Yahwa kwes, wa mohaba bi towo bifadulu lel abad” leanu ana bi rija tharawat/sarawot ta arid ze kan bediri, Yahwa kelim. ¹²Yahwa ta junud kelim kida; fi mahal al karban de, al hasa mafi fogo zol wala hayiwan-fi kulu mudun towo bikun fi mahal kuwes al roaa bi akilu hayiwanat tomon. ¹³Fi mudun al fi tarof jibal, al tehet jibal, wa najaf, fi arid ta Benyamin, wa kulu atraf ta Ourshelim, wa fi mudun ta Yahuza, hayiwanat takum bi murur tehet iden ta nas al bi idu umon, Yahwa kelim. ¹⁴Ayin! Ayam tai, Yahwa kelim kida al ana bi amulu haja al ana waadu le beit ta Israel wa eit ta Yahuza. ¹⁵Fi ayam dak wa fi zaman da kana bi amulu fere al bar bi raba le Daud, wa huwo bi Istakal be adala wa bir fi Arid. ¹⁶Fi ayam dak Yahuza bi kalisu, wa Ourshelim bi eish be aman, leanu bi nadi hiya kida, “yahwa yau bir bitana.” ¹⁷Leanu Yahwa kelim kida; Rajul min bab ta Daud ma bi jeli ashan bi geni fi kursi ta beit Israel, ¹⁸Wala rajul min khahana ta lawin bi jeli gidam ana ashan bi arfa moharigat, ashan bi haragu tagadimat ta akio, wa amulu tegedimat ta hubbub kulu zaman. ¹⁹Kalam ta Yahwa kan ja le Armiya gali. ²⁰Yahwa kelim kida: “Iza kan intum bi agder kasuru itifagiya tai nahar wa bilel ashan nahar wa bilel ma bikun tani fi awokat tomon al hesiya. ²¹Bega intum bi agder kasuru itifagiya tai ma Daud kadim tai, ashan huwo ma bikun tani indu weled al bigeni fi kurisi towo, wa itifagiya tai ma lawiin al kahana, kudam tai. ²²Ze ma be agderu idu nujum tasama, ze ma be agederu idu romla al taraf bahar ana Kaman bi zidu ajiyal ta Daud kadim tai wa lawin al gi kadim gidam ana” ²³Kalam ta Yahwa kan ja le Armiya gali, ²⁴“Inta kan ma asma kalam al Yahwa kan iktar, hasa huwo aba umon kalas? Be terigs de umon alisu nas tai, gali umon tani ma shaab/umma fi ena tomon. ²⁵Ana, Yahwa kelim kida, “iza kan ana ma asisu itifagiya ta nahar wa bileil, wa iza kan ana sabitu gawanin sama wa arid, ²⁶Biga ana bi aba jeil ta Yacoub wa Daud kadim tai, wa ma bi jibu min umon zol al bi hokum le jeil ta Abraham, ishak, wa Yacoub. Leanu ana bi rija tharowat tomon wa wori le umon rahma tai.”

Chapter 34

¹Kalam al ja le Armiya min Yahwa, zaman Nebukadnaser melik ta Babel wa kulu jeish bitowo, sawa ma mamalik al fi arid, mahalal al lehet guwa towo, wa kulu nas tomon kan gi jahizu dusuman did Ourshelim wa mudun towo, kelim. ²Yahwa, Rabuna ta Israel kelim kida, ruwa wa kelim le Zediya melik ta Yahuza wa kelim huwo, Yahwa kelim kida Ayinu, ana gi ruwa wodi medina de fi ida ta melik ta Babel, huwo bi haragu medina de. ³Inta ma bi jere min ida towo leanu be hagiga bi gobudu inta wa selimu inta le huwo. Uyun taki bi ayinu uyun ta melik ta Babel! ⁴Asma le kalam ta Yahwa, zidkiya melik ta Yahuza! Yahwa kelim kida be sabab taki, inta ma bi mutu be seif. ⁵Inta bimutu be salam, ze kan fi bika gi haragu judud taki taki, muluk al kan gidam min inta, umon bi haragi jisim bitak. Bi kelim ah, seid umon bikore inta ana hasa kelim, de Yahwa yau kelim” ⁶Biga Armiya al nebi kan alinu le zedkiya melik ta Yahuza kalamat de kulu fi Ourshelim. ⁷Jeish ta melik ta Babel bada dusman did Ourshelim wa kulu bagi mudun fi Yahuza; lakis wa azika. Mudun ta Yahuza del kan fadulu ze mudun al gowi. ⁸Kalam kan ja le Armiya min Yahwa baad melik zidkiya amulu itifagiya ma nas kulu ta Ourshelim ashan bi alinu huriya le umon. ⁹Bi anu kulu zol bi hariru abid bitowo al min Abranin, kulu kan rajil wala mara mafi zol bi kutu Abrani abid, huwo kan aku towo. ¹⁰Biga ruasa wan as kulu itifagu inu ayi zol keli hariru abid towo al rajil au mara ashan umon ma bikun abid tani mara. Umon kan ehterim wa hariru abid del. ¹¹Lakin bad de umon kan geiru afkar tomon. Umon rijau abid al umon kan hariru. Kan asuru umon ashan bikun abid tani. ¹²Biga kalam ta Yahwa kan ja le Armiya gali, ¹³Yahwa, Rabuna ta Israel kelim kida, ana benefsa tai kan amulu itifagiya ma judud takum yom al ana jibu umon bara min arid ta Masir, bara min beit ta abudiya. Dak zaman al ana kelim ¹⁴Fi nihaya ta kulu saba sena, kulu zol bifiku aku towo, al abrani al kan biyu nefsa towo le inta wa geni kadam le inta sita sena, rasulu huwo bara be huriya. Lakin judu takum kan ma asma le ana wala wodi adanat tomon le ana. ¹⁵Hasa intum be nefsa takum kalas tub wa bada amulu al kwes fi uyun tai. Intum alinu huriya, kulu zol le Jeiran towo, wa intum amulu itifagiya gidam tai fi beit al ana nadi ma isim tai. ¹⁶Lakin Kaman intum agilibu wa karabu isim tai, intum wodi kulu zol rijau abi towo al rajil wala al mara del al intum kan fiku ashan bi ruwa mahal al deir. Intum asuru umon bikun abid takum tani; ¹⁷Ashan kida Yahwa kelim kida, intum benefsa takum kan ma asma leanu, intum mofrud bi alinu huriya, kulu wahid minakum le akwana takum al Israelin. Be kida ayinu ana gerib bi alinu huriya le intum de kalam ta Yahwa, huriya min seif, darba, majaa, leanu ana gi ruwa kufu intum haja ta kowafu fi ena ta mamlaka fi arid. ¹⁸Baad da kana bi amulu le nas al kasuru itifagiya tai, al ma hafizu kelimat ta itifagiya al umon kan amulu gidam tai, zaman al umon gata bagara le itnen wa dowuru fi nus ta itnen jisim de. ¹⁹Wa biga ruasa ta Yahuza ma Ourshelim, kasianin, wa khahana, wa kulu nas ta arid kan douru fi nus ta bagara al gesim de. ²⁰Ana bi wodi umon fi ida ta adaa ajsam tomon bikun akil le tiyur fi sihab wa hayi wanat wa ruasa/kiyadat towo fi ida nas adu tomon wa fi ida ta del al gi fetisu haya tomon. Ajsam tomon bikun akil le tiyur fi sihab wa hayi wanat fi arid. ²¹Be kida ana bi wodi zidkiya melik ta Yahuza wa ruasa/kiyadat towo fi ida nas adu tomon wa fi ida ta del al gi fetisu haya tomon, wa fi ida ta jeish ta melik ta babel al kalas gum did intum. ²²Ayin, ana gerib bi wodi awamir de Yahwa yau kelim, wa shilu medina de, haragu huwo. Leanu ana bi gilibu mudun ta Yahuza le mahalal al karban al mafi nas bi geni fogo.”

Chapter 35

¹Kalam al kan ja le Armiya min Yahwa fi ayam al Yaho yakim weled ta Yosiya melik ta Yahuza, kelim, ²Rwa le aela ta Rakabiin wa kelim le umon. Kaman jibu umon le beit tai fi whid min adat al hinak wa wodi le umon kamr/merisa ashan bi asurubu, ³Be kida ana kan shilu jazaniya weled ta Armiya weled ta Habaziniya wa akwana towo, awolad towo kulu, wa kulu aela ta Rakabiin. ⁴Ana kan shilu umon fi beit ta Yahwa fi adat ta awolad ta hanan weled ta ijdaliya rajul Alla odat del kan jambu oda ta ruasa al kan fok oda ta moesiya weled ta Shalom haris ta bab. ⁵Biga ana kan kutu gurumat wa kubayat maliyan ma merisa gidam ta Rakabiin wa kelim le umon, “ashrub takum merisa, ⁶Lakin umon kan kelim, “anina ma bi ashrah ayi merisa, le anu judud jonadab weled ta Rekab, kan wosi anina, mata kum ashrah ayi merisa, la intum wa la iyal ta iyal takum lelabad. ⁷Kaman mata kum abinu ayi biyut, zara ayi bizur, zara ayi mazra; de ma le intum. Le anu intum bi geni fi keymat kulu ayam ta kum, ashan intum bi eish ayam ketir fi arid al intum bi geni ze ajanib; ⁸Anina ehterim sout ta Yonadab weled ta Rakab, jidu ta nina fi kulu al huwo wosi anina, be inu keli nina ma ashrah merisa kulu ayam ta nina nina, nuswan ta nina, awolad ta nina, wa banat ta nina. ⁹Anina ma bi abinu biyut ashan bi geni fogo, wa ma bi kun fi zera au bizur le nina. ¹⁰Nina geni fi keimat wa ehterim wa amulu kulu al yonadab jidu ta nina kan wosi nina. ¹¹Lakin wokit Nebukadnaser melik ta Babel hajimu beled, nina kan kelim, taal nina bi ruwa le Ourshelim ashan bi jere min jiyut ta kaldanin wa Aramin; be kida anina gi geni fi Ourshelim. ¹²Biga kalam ta Yahwa kan ja le Armiya gali, ¹³“Yahwa al gedir, Rabana ta Israel kelim kida, Ruwa wa kelim le rujal al fi Yahuza wa al gaidin fi Ourshelim, “intum ma bi ligo Nesiha wa asuma le kalamat tai? Yahwa kelim kida. ¹⁴Kelimat ta Yonadab weled ta Rakab al huwo kan wodi le awolad towo ze wosiya, keli umon ma ashrah merisa, hafizu lahadi yom ta alela, umon kan hafizu wosiya ta jidu tomon, lakin le ana ana be nefsa tai kan towali gi wodi elanat le intum, lakin intum ma asma le ana. ¹⁵Ana kan rasulu le intum kudam tai, al anbiya. Ana kan tawali gi rasulu umon ashan bi kelim, keli ayi zol agilibu min sika al batal towo wa amulu amal al kwes, keli mafi zol dowuru tani wara aliha tannin wa abidu umon. Lakin rija wara le arid al ana kan wodi le judud takum; lisa intum ma bi asma le ana au kutu bala leana. ¹⁶Leanu iyal ta yonadab weled ta Rakab kan hafizu wasaya ta jibu tomon al huwo kan wodi le umon, lakin nas de aba asma le ana” ¹⁷Be kida Yahwa, Rabuna al gedir wa Rabuna ta Israel kelim kida, Ayinu, ana gi jibu le Yahuza wa le kulu wahid al gaid fi Ourshelim, kulu kawaris al ana kan alinu did umon ashan wonusu le umon, lakin umon ma asma; ana kan nadi umon, lakin umon ma rudu” ¹⁸Armiya kan kelim le aela ta Rakabiin, “Yahwa al gedir, Rabuna ta Israel kelim kida; intum asma le wasaya ta Yonadab jibu takum wa hafizu umon kulu, intum ehterim kulu al huwo kan wosi intum ashan amulu, ¹⁹Be kida Yahwa al gedir kelim kida, “bi kun fi dayman wahid min jil ta Yonadab weled ta Rakab al bi akdim ana”

Chapter 36

¹Kan wosulu fi sena nimira arba al Yahoyakim weled ta Yoshiya kan melik ta Yahuza, yau kalam de kan ja le Armiya min Yahwa wa kelim, ²Shilu waraga benefsa taki wa katibu fogo kulu kalamat al ana wori le inta be kusur Ourshelim wa Yahuza, wa kulu bilad. Amulu de le kulu hajat al ana kan wori min ayam ta Yoshiya lahadi yom ta alela. ³Mikin nas ta Yahuza bi asma le kulu karab (kawaris) al ana deir jibu le umon. Mikin ayi zol bi agilibu min sika towo al batal, ashan ana bi agder afi batal wa katiya tomon⁴ Baga Armiya kan nadi baruk weled ta naria, wa baruk katibu fi waraga kalamat al Armiya kan gi kelim le huwo, kulu kalamat al Yahwa wonusu le huwo. ⁵Baad dak Armiya kan wodi amir/taalamat le Baruk gali, ana fi sijn wa mabi agder ruwa fi beit ta Yahwa. ⁶Bekida, inta bi ruwa wa agara al inta katibu be kalamat al ana wori le inta fi yom ta siyam, inta bi agara kalamat ta Yahwa fi adana ta nas fi beit de, wa Kaman fi adana ta kulu Yahuza al ja min mudun tomon. Alinu kalamant del le umon. ⁷Mikkin nadi tomon le rahma bi ja gidam Yahwa. Mikin ayi zol bi gilibu min sika towo al batal ze takiyan wa zalan al shedid al Yahwa kan alinu did nas del saa shedid. ⁸Biga baruk weled ta naria kan amulu kulu haja al Armiya al nebi kan wosi huwo bi amulu. Huwo kan agara kalamant ta Yahwa be sout fok fi beit ta Yahwa. ⁹Kan wosulu fi sena nimira kamsa wa tisa sahar ta Yahoyakim weled ta Yoshiya melik ta Yahuza, al kulu nas ta Ourshelim wan as al ja min mudun ta Yahuza alinu siyam gidam Yahwa. ¹⁰Baruk kan agara be sout fok kalamat ta Armiya fi beit ta Yahwa, min gurfu oda ta Germiya weled ta shaban al katib, fi fadaya ta beit al fok al fi bab ta dukul le beit ta Yahwa. Huwo amulu kalam de fi adana ta nas kulu. ¹¹Hasa mikaya weled ta Gimariya weled ta shaban kan asma kulu kalamat ta Yahwa al fi waraga. ¹²Huwo kan ruwa tehet fi beit ta melik, fi oda ta katib. Ayinu, kulu mouzifin kan gaidin hinak; Alishama al katib, dalaiya weled ta shamaia, alnatan weled ta Akbor, Gemariya weled ta shaban, wa sedekiya weled ta Hanaiya wa kulu mouzifin. ¹³Biga mikaya kan wori le umon kulu kalamat al huwo asma baruk agara be sout ali le nas kulu. ¹⁴Biga mouzifin kulu kan rasulu jehudi weled ta nataniya weled ta shelemiya weled ta Kushi le Baruk. Jehudi kan kelim le Baruk, “shilu waraga fi ida bitak, waraga al inta kan gi agara fi adana ta nas wa taal.” Baruk weled ta Naria shilu waraga fi ida towo wa ruwa le mouzifin. ¹⁵Biga umon kan kelim le huwo, “geni tehet wa agara le nina ashan bi asma. “baga baruk agara waraga. ¹⁶Laman umon asma kalamat de kulu, kulu zol kan gilibu be kouf le zol gerib ma huwo wa kelim le Baruk, “nina be hagiga bi wori kalamat de kulu le melik.” ¹⁷Biga umon asalu baruk, “weri le nina, inta agder katibu kelimat del keif min kasma ta Armiya?” ¹⁸Baruk kelim le umon, “huwo kan gi wonusu kalamat del kulu le ana, wa ana kan gi katibu be hibir fi waraga de.” ¹⁹Biga mouzifin kelim le Baruk, “Ruwa, dusu nefsa taki wa Armiya Kaman, mata sibi ayizol keli aruf mahal al intum fogo.” ²⁰Yala umon kutu waraga de fi oda ta Elishama al katib, wa umon ruwa le melik fi Baranda towo, wa umon wodi le huwo kabara kulu, ²¹Bega melik rasulu jehudi keli jibu waraga, Jehudi kan shilu waraga de min oda ta Elishama al katib, biga huwo agara le melik wa mouzifin kulu al kan wogif Jambu towo. ²²Hasa melik kan gaid fi beit ta shita fi shahar tisa, wa kan majmara/kanun gi wala gidam bitowo. ²³Kan hasil inuze Jehudi bi agara talata au arba sotur, melik kan gi gata kalam de be matowa wa jada fi nar al fi mabkara kanun lahadi waraga kulu kan haragu karabu. ²⁴Lakin la melik wala ayi wahid min kudam towo al asma kalamat de kan kafu, wala umon kan sertu malabis tomon. ²⁵Alnatan, Delaiya, wa Gemariya kan aslu melik keli ma haragu waraga de, lakin huwo kan ma asma le umon. ²⁶Biga melik kan Amiru/wodi taalimat le Yarhemeel, gerib, seraya weled azriel, wa shelemiya weled ta Abdel ashan bi gobudu Barauk wa Armiya al nebi, lakin Yahwa kan dusu umon. ²⁷Biga kalam ta Yahwa kan ja le Armiya baad melik harafu waraga al Baruk kan katibi min kalam ta Armiya gali, ²⁸Rija wara, shilu waraga tani le inta, wa katibu fogo kulu kelimat al kan fi waraga al awel, al Yaho yakim melik ta Yahuza haragu. ²⁹Biga inta bi kida le Yehoyakim melik ta Yahuza, inta haragu waraga dak gali,” lei inta katibu fogo, melik ta Babel be hagiga bi jaw a karabu arid de, le anu huwo bi karabu kulu kan insan wala hayiwan al bi geni fogo? ³⁰Ashan kida Yahwa kelim kida be kusus inta, Yahoyakim melik ta Yahuza,” mafi tani jil taki bi geni fi kursi ta Daud. Kan le inta, meyt taki bi jadau bara fi sakana ta nahar, wa berid al bi jemid bilel. ³¹Leanu ana bi akibu inta, iyal ta iyal wa abiid taki ashan batal takum kulu. Ana bi jibu le inta wale kula sukan ta Ourshelim, wa le ayi zol al fi Yahuza kulu karab al ana kan hadidu ma intum, al intum kan ma kutu bal fogo.” ³²Be de Armiya kan shilu waraga tani wa kan wodi le Baruk weled ta naria al katib. Baruk kan tatibu wara kalam ta Armiya kulu kalamat al kan fi waraga al Yehoyakim melik ta Yahuza kan haragu. Kaman kan fi kalamat ziyada ze kalamat al awel fi waraga de.

Chapter 37

¹Hasa zidkiya weled ta Yoshiya kan geni melik mahal ta Yohoyakin weled ta Yahoyakim. Nebukadnaser melik ta Babel kutu zidkiya melik fi arid ta Yahuza. ²Lakin zidkiya, kudam towo, wan as ta beled kan ma asma le kalamat ta Yahwa al Armiya al nebi kan alinu. ³Biga melik zidkiya, yahukal weled ta shelemiah, wa zafania weled ta maaseya al kahin rasul risala le Armiya al nebi gali, seli ajil ta nina le Yahwa.” ⁴Hasa Armiya kan gi ja wa ruwa fi nus ta nas, le anu kan lisa ma kutu huwo fi sijin. ⁵Jeish ta Faraun kan tala min masir, wa kaldaniin al kan hasiru Ourshelim asma akbar de umon sibu Ourshelim. ⁶Biga kalam ta Yahwa kan ja le Armiya al nebi gali, ⁷Yahwa Rabuna ta Israel, kelim kida: De yau kalam al inta bi kelim le melik ta Yahuza, le anu huwa rasulu inta ashan bi fetisu nesiha min ana, Ayinu, jeish ta Faraun al kan gi ja ashan bi saidu intum gerib bi rija wara le Masir. ⁸Al kaldaniin birija, umon shakila did medina de, bi gobudu, wa bi haragu. ⁹Yahwa kelim kida mata kabasu nefsa takum gali, be hagiga al kaldaniin bi sibu anina; le anu umon ma bi sibu. ¹⁰Hata kan intum be intesir le kulu jeis ta kaldaniin al bi dusuman ma intum al bes nas moawogin yau fadulu fi moaskar tomon, umon bi gum fok wa haragau medina de. ¹¹Biga zaman al jeish tak aldaniin tala min Ourshelim ze jeish ta Faraun kan gi ja. ¹²Armiya kan tala bara min Ourshelim ashan bi ruwa le beled ta Benyamin. Huwa kan deir meliku gaba hinak fi nus ta nas towo. ¹³Ze huwo kan wosulu le bab ta Benyamin, reis ta haras kan fi hinak, isim towo rija weled ta Shelemiya weled ta Hananiya. Huwo kan amsuku Armiya wa kelim, “inta gi jere le kaldaniin. ¹⁴“Lakin Armiya kan kelim, “de ma hagiga. Ana ma gi jere le kaldaniin’ lakin irija kan ma asma le huwo. Huwo kan shilu Armiya wa jibu huwo le roasaa. ¹⁵Roasaa kan zalaniin ma Armiya. Umon dugu huwo wa kutu fi sijin, al kan yau beit ta Yonathan al katib, leanu umon gilibu beit de le sijin. ¹⁶Biga Armiya kan kutu fi sijin tehet wata, huwo kan geni hinak ayam towil. ¹⁷Biga melik zidkiya kan rasulu zol wahid al jibu huwo le kaser. Fi beit towo, melik kan aslu huwo barau, “seyi fi ayi kalam min Yahwa? “Armiya kan juwabu, “bi selimu inta fi ida ta melik ta Babel.” ¹⁸Biga Armiya kan kelim le melik zidkiya, “ana amulu katiya keif gidam taki kudam taki, awu nas de al kutu inta wodi ana fi sijin? ¹⁹Wenu anbiya taki, del al kan gi nabaa le inta wag i kelim melik ta Babel ma bi ja did inta wala did beled de? ²⁰Lakin asma hasa, seyid bitai al melik! Keli asadu tai de wosulu gidam bitak, mata rija ana le beit ta Yonathan al katib, awu ana bimutu hinak.” ²¹Be kida melik zidkiya kan wodi karar, keli kudam towo hafizu Armiya fi saha ta beit ta haris. Kubz min rekeif kan gi wodi huwo kulu yom min souk ta kabazin, lahadi rekeif kan kalasu fi medina kulu. Be kida Armiya kan geni fi saha ta beit ta haris.

Chapter 38

¹Shaftiya weled ta matan, Jadliya weled ta Fashur, yokel weled ta shalmiya, wa fashur weled ta mikiya kan asma kalamat al Armiya alinu le nas kulu kan gi kelim. ²Yahwa kelim keda; Ayi wahid al bi geni fi medina de bi kalulu be seif, jian wa darba. Lakin ayi wahid al bi ruwa le kaldaniin bi hayi. Huwo bi naja nefsa towo wa bi hayi. ³Yahwa kelim kida; medina de bi wodi fi ida ta jeish ta melik ta Babel, wa huwo bi gobudu. ⁴“Be kida roasaa kelim le melik, ‘keli rajil mutu, le anu be teriga de huwo gi wodi doof fi iden ta nas. Huwo gi alinu kilimat, leanu rajil de ma gi ishtakal le himaya ta nas de lakin le damar, ⁵Be kida melik zidkiya kelim; Ayinu, huwo fi ida takum ze mafi melik al bi agder kawim intum. ⁶“Biga umon shilu Armiya wa jadau fi saharij/houd ta malkiya weled ta melik. Houd de kan fi beit ta haras. Umon nenzilu Armiya be hub al mafi moya fi boud, lakin fogo tein, wa huwo kan katis juwa tein. ⁷Abd melek al min kush wa kesi fi beit ta melik kan asma bi anu kutu Armiya fi houd, kan melik zaman dak gaid fi bowaba ta Benyamin. ⁸Abd melek min beit ta melik wa kan kelim le melik gali. ⁹Seid tai al melik, rujal de amulu sher be teriga al umun amulu le nebi Armiya. Uma jadau huwo fi houd ashan bi mutu hinak be jian, ze biga mafi akil fi medina. ¹⁰“Biga melik wodi amr le Abd melek al min kush, Huwo kelim, “kede inta shilu teletin rujal min hini wa talau Armiya bara min houd gubal huwo ma mutu” ¹¹Be kida Abd melek kan shilu rujal de wa ruwa le beit ta melik, fi makzan ta malabis tehet beit, min binak huwo shilu gumas karban wafuwat wa nenzilu le Armiya fi houd. Abd Melek al min kush kelim le Armiya fi houd. ¹²Abd melek al min kush kelim le Armiya, kutu fuwat ma gumas karban de tehet abat taki wa fok hubal. “Armiya amulu ze de. ¹³Biga umon juru Armiya be hubal, be teriga de umon jibu huwo fok min houd/biir. Biga Armiya kan geni fi beit ta haras. ¹⁴Baad dak melik zidkiya kan rasulu kalam wa jibu nebi Armiya le huwo fi bab nimira talata al fi beit ta Yahwa. Melik kan kelim le Armiya, “ana deir asalu inta be haja, mata askot ma juwab le ana” ¹⁵Armiya kan kelim le zedkiya, “iza kan ana juwabu inta, hal inta hagiga bi katulu ana? Lakin kan ana wodi le inta nesiha inta ma bi asma le ana.” ¹⁶Lakin melik zidkiya kan halif le Armiya ligo umon barau wa gali. “ze Yahwa hayi al huwo yau kalagu nina, ana ma bi katulu inta wala wodi inta le rujal al deir haya taki.” ¹⁷Biga Armiya kan kelim le Zedkiya, Yahwa, Rabuna algedir, Rabuna ta Israel kelim kida: kan inta hagiga tala bara le giyadat ta melik ta Babel inta bi hayi, wa medina de ma bi haragu. Inta wan as ta beit taki bi hayi. ¹⁸Lakin kan inta ma rala bara le giyadat ta melik ta Babel, biga medina de bi selimu fi ida ta kaldaniin. Umon bi haragu huwo wa inta ma bi nufut min ida tomon. ¹⁹“Melik zidkiya kan kelim le Armiya, “lakin ana gi kafu min Yahud al kalas bega ma kaldaniin, le anu bi selimu ana le umon biga umon bi amulu ana batal. ²⁰“Armiya kelim, umon ma bi selimu inta le umon, iherim risala al min Yahwa al ana gi wori le inta, ashan hajat bi ruwa kwes le inta, wa Kaman ashan inta bi hayi. ²¹Lakin kan inta aba tala bara, de yau haja al Yahwa zahiru le ana. ²²Ayin! Kulu nusuwan al fadulu fi beit bitak. Melik ta yahuza, bi jibu umon le giyadat ta melik ta Babel, nusuwan del bi kelim le inta, asdiga bitok kan kabasu inta; umon demiru inta. Kurein taki hasa katis fi tein, wa asdiga bitak bi jere beid. ²³Le anu nusuwan taki kulu ma iyal bi tak bi jibu le kaldaniin, wa inta be nefsa taki ma bi nufut min ida tomon. Bi gobudu inta be ida ta melik ta Babel, wa medina de bi haragu.” ²⁴Biga zidkiya kan kelim le Armiya, “mata wori le ayi zol kalamat del ashan inta ma bi mutu. ²⁵Kan giyadat del asma gali ana kan wonusu ma inta, wa iza kan umon jaw a kelim le inta. Wori le nina inta kelim le melik sunu wa mata kafu min nina, au nina bi katulu inta; ²⁶Biga inta bi kelim le umon, ana nenzil nefsa tai be huja gidam ta melik bi inu keli huwa ma rija ana fi beit ta Yonathan ashan ana bi mutu.” ²⁷Baga giyadat kulu kan ja le Armiya wa asalu huwo, huwo Juwabu umon ze melik kan wori le huwo, biga umon kan wogif wonusa ma huwo, le anu umon kan ma asma wonusa al kan bein Armiya wa melik. ²⁸Armiya biga kan fadulu fi beit ta haras lahadi yom al kan gobudu Ourshelim.

Chapter 39

¹Fi sena nimira tisa wa shahar ashara ta zidkiya melik ta Yahuza, Nebukadnaser melik ta Babel kan ja ma jeish towo kulu wa hasiru Ourhelim. ²Fi sena nimira hidashar shahar arba yom tisa al zidkiya lisa melik, kan dakalu fi medina. ³Kulu ruasa ta melik ta babel kan jaw a geni fi bowaba al fi nus; neb sarsekim, nebsamjar wa sarsejim reis/mouzif al mohim, nesersejim al kan mosoul kebir wa kulu bagi kadat ta melik ta Babel. ⁴Ja hasil, laman zidkiya melik ta Yahuza wa kulu rujal al harb towo kan ayinu umon, umon kan jere, umon kan ruwa bara fi jiha ta Araba. ⁵Lakin jeish ta kaldaniin kan alagu umon wa gobudu zidkiya fi fadaya ta wodi ta nahar urdun gerib ma Ariha. Biga amsuku huwo wa jibu huwo le Nebukadnaser melik ta Babel fi ribla arid ta hama, hinak nebukadnaser kan hokum huwo. ⁶Melik ta Babel kan dabou awolad ta zidkiya ligo huwo gi ayinu fi Ribla. Huwo Kaman kan dabau kulu nas al kubar wa mohim fi Yahuza. ⁷Biga huwo agila uyun ta zidkiya wa robutu huwo be genzir min fida ashan bishilu huwo le babel. ⁸Kaldaniin kan haragu beit ta melik wa biyut tanas, humon Kaman kan jadau aswar ta Ourshelim. ⁹Nebuzardan kaed ta huras ta melik kan shilu bagi nas al fadulu fi medina ze lajiin, sawa ma nas al kan jere awel le kaldaniin. ¹⁰Lakin nebulardan kaed ta huras ta melik rudu keli nas al masakin kalis al ma indu haja le nefsa tomon keli fadulu fi yahuza. Huwo wodi le umon kurum wa mahalat ta zera fi nefsa yom. ¹¹Nebukadnaser melik ta Babel kan wodi amr be kusus armiya le nebulardan kaed ta huras towo gali. ¹²Shilu huwo wa ehtam be huwo, mata amulu huwo batal amulu le huwo ayi haja al huwo bi kelim le inta. ¹³Be kida Nebuzardan kaed ta huras ta melik, Nebushazban reis ta kisiyan, nerjel- sherjel mosout al kebir, wa kulu mosoulin al mohimin ta melik ta Babel rasulu rujal bara. ¹⁴Rujal del kan shilu Armiya min beit ta hirasu wa wodi huwo le jedaliya weled ta ahikam weled ta shafan, ashan bi shilu huwo le beit, Armiya kan geni fi nus ta nas. ¹⁵Kalam ta Yahwa kan ja le Armiya ligo huwo lisa tehet/fi harasa fi bieit ta hirasu. Gali ¹⁶“Kelim le Ebd melek al min kush gali, Yahwa al gedir. Rabuna ta Israel kelim kida; Ayinu ana gerib bi nefizu kalamat tai did medina de le karab ma le kwes, leanu kulu bikun hagiga gidam bitak yom dak. ¹⁷Lakin ana bi ankizu inta fi yom dak de kalam ta Yahwa, wa ma bi selim inta fi ida ta rujal al inta gi kafu. ¹⁸Leanu be hagiga ana bi ankizu inta, inta ma bi mutu be seif, inta bi jere be haya bitak ze inta indu thika fi ana, de kan kalam ta Yahwa”

Chapter 40

¹Kalam kan ja le Armiya baad Nebuzardan kaed ta huras ta melik fiku huwo fi Rama. Huwo kan ligo Armiya morbut be genzir/ganzir bein kulu nas al gobudu fi Ourshelim wa Yahuza al kan shilu le Babel. ²Reis ta haras kan shilu Armiya wa kelim le huwo, “Yahwa Rabuna bitak yau kariru karisa de le mahal de.” ³Yahwa yau jibu kalam de, huwo amulu bes ze huwo kan kariru, ze intum amulu katiya did huwo wa ma ehterim sout towo. Ashan kida haja de hasil le intum. ⁴Lakin ayinu hasa! Ana fiku inta min genazir al kan fi iden bitak. Iza kan huwo kwes fi ena bi tak ashan bija ma ana le Babel, taal, ana bi shilu mosouliya bi tak. Lakin iza kan ma kwes fi ena bitak ashan bi ja ma ana le Babel, mata ja wara tai. Ayinnu le arid al gidam taki, ruwa le mahal al kwes fi ena bitak” ⁵Laman Armiya ma juwab, Nubuzardan kelim, “ruwa le Jedaliya weled ta Ahikam weled ta shafan, al melik ta Babel kutu mosout ta medina ta Yahuza. Geni le huwo fi nus ta nas au ruwa le ayi mahal al kwes fi ena bitak” kaed ta huras ta melik kan wodi le huwo akil wa hadiya wa kan sebu huwo keli ruwa. ⁶Armiya biga kan ruwa le Jedaliya weled ta Ahikam fi mizfa. Huwo kan geni le huwo fi nus ta nas al kan fadulu fi arid. ⁷Laman kadat ta jeish ta Yahuza ma asakir tomon al kan fi taraf medina asma bi anu melik ta Babel kutu Jedaliya weled ta Ahikam hakim/wali ta arid, wa umon Kaman asma gali kutu huwo mosoul ta ruja, nuswan, wa iyal al masakin kalis fi beled, del al ma shilu le Babel. ⁸Biga umon ruwa le Jedaliya fi mizfa, rujal del kan Ismael weled ta Nathaniya, Yohanan wa Yanatan awolad ta kaveh, seraya weled Tanhumet, awolod ta Efai al min Neto fati, Yazniya weled ta maakiti wa rijal tannin ma umon. ⁹Jadliya weled ta Ahikam weled ta shafan kan halif le umon wa rijal al ja ma umon wa kelim le umon, “mata kum kafu ashan bi akdim Mosoulin ta kaldaniin, geni takum fi arid wa istaka takum le melik ta Babel, wa bi kun kwes ma takum. ¹⁰Ayin, ana gaed fi masfa ashan bi gabilu kaldanlin al bi ja la nina, ashan kida limu takum kamr/merisa, simar ta kharif, wa zeit wa kazinu umon fi maholat takum. Geni takum fi mudu al intum fogo” ¹¹Biga kulu Yahudiin al fi moab, fi wasat ta Ammon, wa fi Adom, wa kulu arid asma gali melik ta Babel rudu bagi Yahu keli geni, inu huwo kutu jedeliya weled ta Ahikam weled ta shafan mosoul le umon. ¹²Kulu Yahudin al kan shetetu mahalat kulu rija wa le beled ta Yahuza, wa le jedeliya fi masfa. Umon kan limu kamr/merisa wa simar ta karif be kimiya. ¹³Yonan weled ta kereh wa kulu kadat a jeish al kan fi taraf medina ja le jedaliya fi mosfa. ¹⁴Umon kan kelim le huwo, “hal inta aruf bi anu Baalis melik ta Ammon rasulu Ismael weled ta Nataniya ashan bi katulu inta?” lakin Jadaliya weled ta Ahikam kan ma sedek umon. ¹⁵Biga Yohanan weled ta kereh kan wonusu le Jadaliya Barau fi masfa gali, wodi le ana fursa ashan bi katulu Ismael weled ta Nataniya, mafi zol al arufu ana, huwo bi katulu inta lee? Lee bi rudu Yahuza al kalas limu le inta bi setetu wa bagi Yahuza bi demiru?” ¹⁶Lakin Jadaliya weled ta Ahikam kan kelim le Yohanan weled ta kereh, “mata amulu kalam de, leanu inta gi kelim kidib an Ismael.”

Chapter 41

¹Lakin kan hasil inu fi shahar nimura saba Ishmael weled ta Nethanial weled ta Elishama, min usurs mulkia, wa mouzifin tannin bita melik, ja ma huwo kan ashara rujal ie Gedaliah weled ta Ahikam fi Mizpah. Humon akulu sawa hinak fi Mizpah ²Lakin Ishmael weled ta Nethaniah, wa ashara rujal al kan ma huwo de bada gum wa ajimu Gedaliah weled ta Ahikam weled ta Shaphan, be shef Ishmael katulu Gedaliah al kan melik ta Babylon kutu fog al ardi ³Wa Ismael katulu kulu Yahudiin al kan bi geni ma Gedaaliah fi Mizpah wa rusal al harib ta kaldiin al fii hinak. ⁴Wa kan fi yom nimura itnin bad kitil ta Gedaliah, lakin mafi zol arufu. ⁵Rujal tannin ja min shekem, min Shiloh, wa min samaria tamanin rujal wa aligu dikan toumon, sheretu malabis toumon, wa gata nufus toumon be zebiha ta akil wa bakhur fi idenat toumon ashan bi ruwa fi bet ta Yahweh. ⁶Ismael weled ta nethanial ruwa min Mizpah ashan bi gabilu humon ze biga humon ruwa, gi douru wag i kore. Wa hasi inu huwo gabilu humon wa kelim le humon, “Tal le Gedaliah weled ta Ahikam!” ⁷Hasil inu wokit humon ja fi medina, Ishmael weled ta Nethaniah debau humon wa jadau humon fi juwa ufura, huwo ma rajal al kan ma huwo. ⁸Lakin kan fi ashara rujal fi nus toumon al kelim le Ishmael, “mata katulu nina, leanu endina hajat tena fi mahal zirah: ngeme wa shaer, zed wa hasel” ashan kida huwo ma katulu humon ma bagi zumala toumon tannin de. ⁹Sherij al Ishmael jada fogo meitin al huwo katulu de, kan sherij kebir al kan melik asa afura ashan huwo bi difa be huwo nefsa tou min melik Baasha ta Israel. Ishmael weled ta Nethaniah malau fogo meitin. ¹⁰Bad de Ishmael gobudu kulu nas al kan fi Mizpah, banat ta melik, wa kulu nas al kan fadulu fi Mizpah al Nebuzaradan reis ta huras kan wokilu le Gedaliah weled ta Ahikam. Ishmael weled ta Nethaniah gobudu humon wa ruwa ashan bi morur le nas Ammon. ¹¹Lakin Johanan weled ta kareah wa kulu qaada ta asakir al ma huwo asuma kulu hajat batal al Ishmael weled ta Nethanial kan amulu ¹²Humon shilu kulu nas toumon wa ruwa ashan bi haribu Ishmael weled ta Nethanial. Humon ligo huwo fi hawd al kebir fi Gibeon. ¹³Wa hasil inu wokit nas del kulu al kan ma Ishmael ainu Johanan weled ta Kareah wa Kulu qaada ta asakir al kan ma huwo, humon kan farhanin. ¹⁴Wa kulu nas al kan Ishmael gobudu fi Mizpah agilubu wa ruwa le Johanan weled ta karah. ¹⁵Lakin Ishmael weled ta Nethaniah jere min Johanan be tamania rujal huwo ruwa le nas ammon ¹⁶Johanan weled ta kareah wa kulu qaada ta asakir al kan ma huwo shilu kulu nas al alagu min Ishmael weled ta Nethaniah ma huwo. De kan bad ma Ishmael katulu Gedaliah weled ta Ahikam. Johanan wa Jumala bitou shilu rujal al gowin, rujal ta Mashakil, nusuwan wa iyal wa khushan al kan alagu min Gibeon. ¹⁷Humon ruwa wa geni besit fi Geruth Kimham al gerib be Bethlehem. Humon kan de ruwa fi Masir ¹⁸Lakin ashan kaldiin humon kan kafu min humon leanu Ishmael weled ta Nethaniah katulu Gedaliah weled ta Ahikam al kan Melik ta Babylon kutu ashan bi geni mosul le ard.

Chapter 42

¹Kulu qaada ta asakir wa johanen weled ta kareah, Jezaniah weled ta Hoshaiiah, wa kulu nas min soker le kebir ja gidam nebi Jeremiah, ²Humon kelim le huwo keli kore bitana ja gidam taki seli le nina le Yahwah Rabuna taki ashan shab al fadulu de leanu nina biga adad tena besit ze ma inta ainu ³Asulu Yahwah Rabuna taki ashan bi wori le nina sika al keli nina douru ma huwo ma sunu al kelina amu. ⁴Jeremiah al nebi kelim le humon, ana asuma intakum. Ainu ana bi seli le Yahwah Allah bitakum ze ma intum asalu. Ana bi wori le intum aiya haja al Yahwah juwabu. Ana ina bi dusu aiya haja min intum, ⁵Humon kelim le Jeremiah, keli Yahwah geni shahid al hak wa al amin didana, izakan ma amalna aiya haja al Yahwah Allah bitak wori le nina. ⁶Iza kan biga kwes wale kan batal, nina bi tii soat ta Yahwah Allah bitana al nina gi rasulu inta le huwo de, ashan keli kulu hajat geni kwes ma nina izakan nina bi tii sout ta Yahwah Allah bitana. ⁷Fi zaman dak fi nihaya ta ashara yom, kelima ta Yahwah ja le jeremiah. ⁸Jeremiah bada nadi Johanen weled ta kareah wa kulu qiadin ta asakir al ma huwo wa kulu nas bada min soker le kebir ⁹Wa huwo kelim le humon, “De yau haja al Rabuna ta Israel al intum rasulu ana ashan bi shilu kore takum le huwo, huwo kelim, ¹⁰Izakan intum rajah wara wa geni fi ardi de, bada de ana bi abinu intum lakin ma bi demiru intum; Ana bi zarau intum lakin ma bi amuta intum falata, leanu ana bi shilu dimar al kan ana jebu fogo intum. ¹¹Mata kum kafu min melik ta Babylon, al intum gi kafu matakum kafu huwo. De ilan ta Yahwah, leanu ana bi kalisu intum wa angkisu intum min ida tou. ¹²Ana bi beinu le intum rahma. Ana bi hin fogo intum, ana bi rija intum fi ardi takum. ¹³Lakin izakan intum kelim gali “nina ma bi geni fi ardi de “kan intum ma asuma le sout bitai, sout ta Yahwah Allah bikakum. ¹⁴Izakan intum kelim, “la! Nina bi ruwa fi ardi ta Masir, mahal al nina ma bi ainyu Mashakil, mahal al nina ma bi asuma fogo sout ta torombeta, wa nina ma bi geni jian. Nina bi geni hinak”. ¹⁵Bad de asuma le kalam ta Yahwah, intum nas al fadulu fi Yahuza. Yahwah ta junud, Allah ta Israel kelim gal, “izakan intum gum ashan bi ruwa fi Masir wa bi geni hinak, ¹⁶Intum bi ruwa ligo shef al intum gi kafu de hinak fi ardi Masir jian al intum lahdi Masir, wa intum bi mutu hinak. ¹⁷Bi ja hasil inu kulu zol al bi gum ruwa fi Masir ashan bi geni hinak mutu min shef, jian, au darba. Mafi zol min humon bi hai, mafi wale wahid bi nofut min dimar al ana bi jebu fogo humon. ¹⁸Leanu Yahwah ta junut, Allah ta Israel, kelim gal: ze ma shokol zalan tai wa shokol takian tai kan kubu fogo nas al bi geni fi Jerusalem, be nebsa teriga, bi hasil izakan intum ruwa fi Masir, intum bi tala haja al nas bi laanu wa bi kafu, al bi igstagdimu le laana, wa al ma fogo karama, wa intum ma bi ainu mahal de tani ¹⁹Yala Jeremiah kelim, “Yahwah wonusu an intum nas al fadulu fi Yahuza mata kum ruwa fi Masir! Intum arufu inu ana kan shaid did intum alela. ²⁰Intum kabasu nufus takum wokit intum kelim le ana ashan bi ruwa le Yahwah Allah bitana wa kelim, “seli le Yahwah Allah bitana min ajuna iya haja al Yahwah Allah kelim le nina wa nina bi amulu. ²¹Ana rija le intum kabara de alela, lakin intum ma asuma le sout ta Yahwah Allah bikum wale aiya haja al huwo rasulu ana fogo le intum ²²Hasa kida, arufu kwes inu intum bi mutu be shef, jian, wa wabaa fi mahal al intum fikir ashan bi ruwa geni fogo.

Chapter 43

¹Kan hasil inu Jeremiah kalas wonusu le kulu shab kulu kelimat ta Yahwah Allah bitoumon al Yahwah Allah bitoumon kan kelim le huwo ashan bi wonusu ²Azuriah weled ta Hoshaiah, Johanan weled ta kareah, wa kulu rusal al Mutkebirin kelim le Jeremiah, “inta kadab. Yahwah Allah bitaana ma rasulu inta ashan bi kelim, “matakum ruwa ashan bi geni fi Masir hinak. ³Baruch weled ta Neriah gi hariku inta did nina ashan bi stelimu nina fi ida ta nas kaldiin, ashan inta bi jebu le nina mutu wa bi asraa fi Babylon. ⁴Bad de Johanan weled ta Kareah, kulu amir ta junnut, wa kulu shab kan aba ashan bi asuma le sout ta Yahwah ashan bi geni fi ardi ta Yahuza. ⁵Johanan weled ta Kareah wa kulu qaada ta asakir shilu kulu bagi nas ta Yuhuza al fadulu al kan rija min kulu umam al kan shetetu umon fogo ashan bi geni fi ardi ta Yahuza ⁶Umon shilu rajal wa Nusuwan, iyal wa banat ta melik, wa kulu zol al kan Nebuzaredan al qaid ta huras ta melik, kan sebu ma Gedaliah weled ta Ahikam weled ta Shaphan. Humon baruch weled ta Neriah. ⁷Humon ruwa fi ardi ta Masir, fi Tahpanhes leanu humon ma asuma le sout ta Yahwah. ⁸Ashan kida kelima ta Yahwah ja le Jeremiah fi Tahpaanhes, wa gal, ⁹Shilu ujar kubar fi Yedak, fi gidam kulu shab ta Yahuza, dusu umon fi juwa funduk fi arsifa al fi dukul le bet ta Pharaoh fi Tahpanhes.” ¹⁰Wa kelim le humon, “Yahwah ta junut, Allah ta Israel kelim, Suf an gerib bi rasulu marasula ashan shilu Nebuchadnezzar melik ta Babylon ze kadim tai ana bi kutu kursi bitou fog ojar del al inta Jeremiah dofunu. Nebuchadnezzar bi kutu junah fogo. ¹¹Leano huwo bi jaw a bi hajimu ardi ta Masir. Aiya zol al wokilu le mutu bi wodi le mutu aiya zol al wokilu le asar bi shilu ze asiraan. Aiya zol al wokilu le shef bi wodi le shef. ¹²Bad de ana bi wala nar fi juwa aikal ta rabunat ta Masir. Nebuchadnezzar bi haragu humon, auw bi shilu humon. Huwo bi nedifu ardi ta Masir ze al rai bi Nedifu hawam min gumasat tou. Huwo bi tala min mahal dak fi nusra. ¹³Huwo bi kasuru amida ta ojar fi Heliopolis al fi ardi ta Masir. Huwo bi haragu aikal ta rabunat ta Masir.

Chapter 44

¹Kelima ja le Jeremiah an kulu Yahudin al gi geni fi ardi ta Masir, del al gi geni fi Migdol, Tahpanhes, Memphis wa fi Shamal al Masir: ²Yahwah ta Junut, Allah ta Israel kelim, intum be nusukum ainu dimar kulu al ana jebu le Jerusalem ma kulu medina ta Yahuza. Suf, alela demiru humon, mafi zol al bi geni fogo. ³De ashan amail al batal al humon amulu ashan kutu ana tala zalan leanu humon haragu bokhur wa abudu rabunat tannin. De rabunat al kan wale humon be nufus toumon wale intum wale jil takum kan arufu. ⁴Ashan kida ana keriru rasulu ambiya ketir, kudam tai le humon ana rasulu humon ashan bi kelim, wogi fu amulu amail al momnu de kulu, ashan niya tai aba. ⁵Lakin humon ma asuma humon aba ashan bi kutu bala toumon wale ashan bi rija min amail batal toumon ta haragu bokhur le rabunat tannin. ⁶Ashan kida, shokol takian tai wa shokol zalan tai kubu bara wa wala nar fi medina ta yahuza wa shawari ta Jerusalem. Ashan kida humon tala karaban wa mudemir, ze i fi yom ta alela. ⁷Ashan kida hasa, Yahwah, Allah ta junut wa Allah ta Isrrael kelim kida, lee intum gi amulu amail al batal zede did nufus takum? Lee intum yau gi sibu gi gatau intum bara min yahuza- rujal wa nusuwan, iyal wa atfal? Mafi aiya wahid min intum al fadulu bi sebu ⁸Be shokol amail al sherir al intum amulu le ana be ident takum, wa haragu bakhur le rabunat tannin fi ardi ta Masir, mahal al intum ruwa geni fogo. Intum ruwa hinak ashan keli demiru intum, ashan keli intum geni laana wa inzar fi wasat ta umam tannin ta ard. ⁹Al intum nesitu amail sherir al amulu be muluk to Yahuza wa nusuwan toumon? Al intum nesitu amail. Sherir al intum be nufuskum amulu wa nusuwan takum amulu fi ardi ta Yahuza wa fi shawari ta Jerusalem? ¹⁰Lahadi alela, humon lisa ma nenjilu nufus toumon. Humon ma kerimu ganun wa qararat al ana kutu gidam toumon wa gidam judud toumon wale zatu humon douru hasab teriga de: ¹¹Ashan kida, Yahwah ta junut, Allah ta Israel kelim kida, Ainu, ana gerib der kutu ena tai didakum ashan bi jebu le intum karitha wa ashan bi demiru kulu Yahuza. ¹²Ana bi shilu bagi nas ta Yahuza al kan fadulu wa ruwa ashan bi geni fi ardi ta masir ana bi amulu kalam de ashan humon kulu keli mutu fi ardi ta Masir. Bi katulu humon be shef wa be jian min soker le kebir kulu bi mutu be shef wa jian. Humon bi mutu wa bi tala haja ta halifa. Laana inzar shay fazie. ¹³Ana bi wodi eqab ie del al gi geni fi ardi ta Masir ze i al ana wodi eqab le del al fi Jerusalem be shef, be jian wa be darba, ¹⁴Ashan mafi aiya wahid min del al fadulu min Yahuza al ruwa fi Masir keli nofut wale hai ashan bi rija fi Yahuza, al humon endu niya ashan bi geni fogo wa mafi aiya wahid min humon bi rija ile besitiin al tefesh min hinak. ¹⁵Bad de kulu rujal al kan arufu inu nasawin toumon kan gi haragu bakhur le rabunat tannin, wa kulu nasawin al kan fi ijti maa kebir die wa kulu shab al kan sakiniin fi tehet wale fog ta Masir juwabu Jeremiah, ¹⁶Humon gal, “bi nisba le kelima al inta wori le nina be isim ta Yahwah, nina ma bi asuma le inta ¹⁷Anihna bi amulu be hagiga. Kulu hajat al nina kelim gali nina bi amulu bi haragu bakhur le melka ta sama wa bi kubu leben ka zebiha le hia ze i ma kan nina judud tanina, muluk ta nina, wa qaada ta medina ta Yahuza wa shawari ta Jerusalem. Yala nina bikun endu akil ketir wa bi tala ganianiin bidun ma nina waji aiya karaba. ¹⁸Wokit al nina kan wogifu min amulu hajat del, mafi zebiha ta bakhur le melka ta sama wa mafi zebiha le leben kan bi kubu le hia, nina kulu kan gi ligo tab ta zuruf wa kan gi mutu be shef wa jian” ¹⁹Nusuwan kelim, “wokit nina kan gi gedimu zebiha ta bakhur le melka ta sama wa bi kubu zebiha ta shirab le hia, al kan nina amulu kalam le did rujal taana. Ligo nina amulu torta fi shikil ta hia wag i kubu zebiha ta shirab le hia? ²⁰Yala Jeremiah kelim le kulu shab le rujal wa nusuwan, wa le kulu nas al kan juwabu kalam touhuwo alinu wa kelim, ²¹Al Yahwah ma gi zekiru bokhur al intum haragu fi medina ta Yahuza wa shawari ta Jerusalem, intum ma judud takum, muluk takum wa qiadin, wa shab ta ardi? Yahwah gi zekiru kalam de: gi ja fi afkar tou. ²²Huwo kan biga ma biakder istaqmal le amail takum al sherir, be sabab ta hajat batal al intum amulu. Yala ardi takum tala kharaab, raeb, wa laana ashan kida kan mafi zol biga gi geni fogo ze i al lahadi yom de. ²³Leanu intum haragu bakhur wa amulu katia did Yahwah, wa leanu inta ma asuma le sout bitou, sheriha bitou, gawanin bitou auw qararat ta ahad, kharaab de al did intum de kan hasil ze i ma hasil hahadi yom de. ²⁴Jeremiah kelim le kulu shab wa kulu nusuwan” asuma kelima ta Yahwah kulu Yahudin al fi ardi ta masir. ²⁵Yahwah ta junut, Allah ta Israel, kelim kida, “intum wa nusuwan takum kulu kelim be kasuma takum wa arfa hajat al intum kelim de fi ident takum, “nina bi amulu alifa al nina amulu ashan bi abidu melka ta sama, ashan bi kubu le hia zebiha ta Moshrubat.” Hasa, kamilu alifa takum; amulu towali, ²⁶Yala бага, asuma kelima ta Yahwah, kulu nas ta Yahwah al gi geni fi ardi ta Masir, “suf ana alifu isim bitai al kebir de-Yahuza yau kelim isim tai tani mara ma bi nadi be kasuma ta aiya nas ta Yahuza al fi ardi ta Masir, intum al hasa biga bi kelim, “ze i Rabuna Yahwah aish.” ²⁷Suf ana gi ainu fogo humon le kharab wa ma le kwes. Aiya zol ta Yahuza al fi ardi ta masir bi mutu be shef wa jian lahadi kan humon intaa kulu. ²⁸Yala del al nofut min shef bi rija min ardi ta Masir le ardi ta Yahuza be adad besit. Kulu del al faduld min Yahuza al ruwa fi ardi ta Masir ashan bi geni hinak bi arufu kelim ta munu yau bi wogif tai, wale toumon. ²⁹De bi geni alama ie inta de elan ta Yahwah al ana gi jahizu did intum fi mahal de ashan failan intum bi arufu inu kelimat tai bi ajimu intum be kharaab. ³⁰Yahwah kelim zede “ainu, ana gerib bi wodi

Pharaoh Hophra melik ta Masir fi ident ta ada tou wa fi ident ta del al gi fetish ashan bi katulu huwo. De bi geni ze wokit al ana wodi zedekiah melik ta Yahuza fi ident ta Nebuchadnezzar melik ta Bablyon, adu tou al kan gi fetish teriga ashan bi katulu huwo.

Chapter 45

¹De yau kelima al kan nebi Jeremiah kelim le Baruch weled ta Neriah kalam de hasil wokit huwo katifu kelimat al kan Jeremiah gi wonusu le huwo de fi tamrir. De kan fi sena nimura arba ta Jehoiakim weled ta Josiah, melik ta Yahuza, wa huwo gal, ²“Yahwah, Allah ta Israel kelim kalam de le intum, Baruch; ³Inta gal, wayl le ana, leanu Yahwah zidu huzun le waja. Korerat tai baga lejinu ana; ana mabi ligo raha; ⁴De yau haja al lazim inta bi kelim le huwo; Yahwah kelim gal; suf, haja al ana abinu yau baga ana gi kasuru falata. Haja al an zarau, yau biga ana gi amuta- ana bi amulu kalam de fi ardi kulu. ⁵Lakin al inta gi etwaqa le hajat kubar le nebsa taki? Mata etwaqa le de suf, kharaab gi ja le kulu basahar wa de elen ta Yahwah-lakin ana gi wodi le inta haya taki ze nahb taki fi kulu mahal al inta bi ruwa fogo”.

Chapter 46

¹De kelima ta Yahwah al ja le Jeremiah al nebi binisba le dual. ²Le masir: de an asakir ta Pharaoh Neeho, melik ta masir al kan fi carchemish fi taraf bahr ta Euphrates. De kan asakir al Nebuchadnezzar melik ta babylon agilibu fi sena nimura arba ta Jehoiakim weled ta Josiah, melik ta Yahuza. ³Jahizu daraga al sokeirin wa al kubar kulu jahiz, wa ruwa gidam fi sakila. ⁴Kutu zafira fogo khayl; arkab fogo khayl wa shilu mahal wuguf taki be tegiya fi ras, nedifu alarba, wa libisu kaki. ⁵Fi sunu al ana gi ainu ini? Humon malian be rueb wa gi jere bara, leanu asakir toumon agilibu. Humon gi jere le imaya wa ma gi ainu wara. Rueb fi kulu mahal- De elan ta Yahwah. ⁶Humon ma biakder jere be sura, wa asakir ma biakder tefes. Humon sedimu kura fi shamal wa waga fi taraf ta bahr ta Euphrates. ⁷De munu yau gi gum zeil de, al moyo gi jada fog wa tehet zeil bahar? ⁸Masir gi gum zeil de, zeil nahar ta moyo al bi gum wa bi waga. Masir kelim, ana bi ruwa fog wa bi kati ardi, an bi demiru medina wa nas al gi geni fogo. ⁹Ruwa fog ya khayl. Geni zalan ya markabat. Keli asakir ruwa bara, kush wa put, rujal al endu kebra fi daraga, wa ludim, rujal al endu kebra fi meilu nisab. ¹⁰Yom de bikum yom ta dafa-dafa le Rabuna Yahwah ta junut wa huwo bi dafa be nebsu be ida tou. Shef de bi abula wa bi tala saban. Huwo bi ashirub dom toumon kifaya. Fa bikum fi zebiha le Yahwah Rabuna ta junut fi shamal ardi ta nahr Euphrates. ¹¹Ruwa fi Gilead wa shilu dawa, Biniya ta masir al azra. Faida ta kutu dawa ketir fi jisim taki mafi. Inti maendu ilaj. ¹²Dual ketir asuma le fadiya taki ardi malian be kore taki, askeri gi sedimu gisim ma askeri tani; humon kulu gi waga sawa. ¹³De yau kelima al Yahwah wonusu le nebi Jeremiah woki Nebuchadnezzar melik ta Babylon ja wa hajimu ardi ta masir. ¹⁴Alinu fi masir, wa alinu fi migdol, memphis, wa Tahpanhes. Shilu mahata taki wa jahizu nebsak, leanu shef bi abula del al fi hauwli inta. ¹⁵Le intum al agwia de biga gi kutu wosh takum falata? Humon ma bi wogif leanu ana Yahwah lizu humon tehet. ¹⁶Huwo zidu adad ta del al gi sedimu wa gi waga. Aiya askeri gi waga fi gisim ta tani al gerib ma huwo. Humon gi kelim nina rija wara le nas tanina, le ardi ta nina, keli nina sibu shef al gi dugu nina tehet de. ¹⁷Humon alinu hinak, Pharaoh melik ta masir bes huwo iza aj sakit al sebu fursha tou futu bara. ¹⁸Melik al isim bitou Yahwah ta junut alinu gali, zeil ma ana lisa hai, zol bi ja zeil jebel tabor wa jebel carmel al fi taraf bahr. ¹⁹Limu shenta takum ashan intum bi arfa fi sebi, intum nas al aishin hinak. ²⁰Masir de jena ta bagara al giafa, lakin fii ashara al gi adi gi ja min shamal huwo jai. ²¹Asakir al ajiru fi wasat ta hia bi geni zeil thawr-al-musman lakin humon bardo bi agilabu wa bi jere bara. Humon ma bi wogif sawa, le ano yom doumon ta dimar jai did humon, zaman ta eqab toumon. ²²Masir gi kore zeil debiba wa gi zahf bara, leanu ada tou gi ja did hia. Humon maishin fi tijah tou zeil nas al gi ruwa gata akshab be fas. ²³Humon bi gata gaba de tehet, de elan ta Yahwah hata lo huwo tegil shedid. Leano ada de bi geni ketir foutu jarat al ma biakderu idu. ²⁴Binia ta masir bi amulu le hia fadiya bi wodi hia fi ida ta nas al fi shamal. ²⁵Yahwah ta junut, Allah ta Israel kelim, sufu, ana gerib bi wodi equab le Amon ta Thebes, Pharaoh, masir wa rabunat ta hia, muluk ta hia al Pharaohiin wa del al gi kutu siqa fogo humon. ²⁶Ana gi wodi humon fi ardi ta nas al gi fetishu ashan bi katulu humon, wa fi ida ta Nebuchadnezzar melik ta Babylon wa kudam tou. Wa bad de baga nas bi bada geni fi masir zeil ta zaman de. De yahwah yau gi alinu. ²⁷Lakin inta, ya kadim tai Jacob, mata kafu mata geni fu zie ya Israel sufu, ana gerib bi jebu inta min mahal beit, wa bardo iyaal taki min ardi al asar. Jacob bi rija, biligo salam, wa bi geni muamin, wa mafi zol tani bi qoufu huwo. ²⁸Inta, ya kadim tai Jacob, mata kafu, de Yahwah yau gi alinu-leanu ana ma inta, ashan kida ana bi jebu dimar kamil did kuhi dual al kan shetetu inta. Lakin ana ma bi demiru inta ta nihaya. Lisa ana bi adibu inta be adala wa bi sebu inta ligo ma wodi le inta eqab.”

Chapter 47

¹De kelima ta yahwah al ja le Jeremiah al nebi an beled ta Philistia kelima de kan ja le huwo gubal Pharaoh ma hajimu gaza. ²Yahwah kelim de; sufu fa ta moyo gi gum min shamal. Human bi geni ze bahar al gi fayid. Bi fayid fi ardi wa kulu hajat al fogo, medina tou wa nas al gi geni fogo! Wa kulu wahid bi kore le musada, wa kulu nas a sakiniin fi ardi de bi kore. ³Kan asuma sout kura ta husan toumon al gi dusu wata sawa be markabat toumon wa sout ta ajalal toumon, Abuhah ma bi saidu iyal toumon ashan du'uf tuman. ⁴Le anu yom gi ja al bi demiru kulu Philistiin, ashan bi gata bara min tyre wa sidon kulu zol al der saidu humon leano yahwah gi demiru philistiin, del al fadulu fi jezira ta Caphtor. ⁵Salae bi ja fogo Gaza. Zei le ashkelon, nas al jibu fi wadi toumon bi sakitu kasuma toumon. Inta bi gata nebsak sabah kef? ⁶Wayl, shef ta Yahwah! Kam zaman al huwo bi geni lahadi ma kan inta askut? Rija wara le ghamd taki wogif wa qalik fi samp. ⁷Huwo bi akudu raha kef iza kan Yahwah amiru, iza kan huwo amiru huwo ashan bi hajimu ashkelon wa aradi al fi taraf bahr?

Chapter 48

¹Le Moab, yahwah ta junut, Allah ta Israel gi kelim de, wayl le Nebo, leano kalas demiru. Kiriathaim khalas iidhlal wa gobudu qalea ta hia kalas biga ar wa sahaq. ²Karama ta moab biga mafi Adaa toumon al fi Heshbon gi qatitu kharab did hia humon kelim, tal wa keli nina demira hia ka humon. Hata del al majaniin bi mutu shef bi ruwa wara toumon. ³Asuma! Fi sout ta korerat gi tala min Horonaim, mahal al fogo kharaab wa dimar ketir. ⁴Moab kalas demiru. Iyal ta hia kutu kore toumon asumau, ⁵Humon gi arkab fi ras tal ta luhith wa gi kore, korerat kan asuma fi sika al masi tehet le Horonaim leanu demiru humon. ⁶Jere! Kalisu hayat takum wa tala ze! shajera alearear fi sahara. ⁷Ashan inta kutu siga taki fi amail taki wa mali taki, bi gobudu inta kaman yala bad de qemosh bi ruwa fi asar, sawa ma kulu kahana wa qaada bi tou. ⁸Leanu al mudemir bi ja le aiya medina, mafi medina bi nofut. Ashan kida, alwadi bi karabu wa eadi bi demiru ze! ma yahwah kan kelim. ⁹Wodi jina le moab, leanu hia lazim bi tiri bara. Medina ta hia bi tala qifaar, al mafi zol bi geni fogo. ¹⁰Keli aiya zol al kasilan ashan bi ishtakal ta yahwah kun moluun, keli aiya zol al gi arfa shef tou ashan bi kubu dom kun moluun! ¹¹Moab shair inu huwo mahmum min huwo soker. Humon gi ze! qamra al ma kubu min jir le jir. Huwo min bediri fi asar. Ashan kida taam tou giafa ze! kan ma gabli kida; taam tou ma geiru. ¹²Suf, de elan ya Yahwah inu fii ayamat gi ja al ana bi rasulu le huwo nas al bi talmih fi ras tou wa bi kubu ajar wa bi tahtim jarar bitou. ¹³Wa fadiya bi gobudu Moab ashan qemosh ze! ma gobudu bed ta Israel fogo Bethel, mawdue al humon kutu sika toumon fogo. ¹⁴Kef intum bi kelim, nina asakir, rujal al endu guwa fi mashakil? ¹⁵Moab bi tala kharab, wa medina tou bi hajimu. Shabab tou kulu ruwa tehet hinak fi mahal ta dhabah. De melik yau gi alinu! Isim tou Yahwah ta junut. ¹⁶Kharab ta Moab gerib bi hasil; musiba gi harik be sura. ¹⁷Intum kulu al hawli Moab, kore; wa intum kulu al arufu shubra tou arfa shout wa kelim gali, wayl, asaya al gowi, al eamilin al gowi, qadib ta karam, kalas moksur. ¹⁸Nenjl tehet min mahal taki ta karama wa geni fi ardi al nashif, inta ya binia al gi geni fi Dibon. Leano zol al gi demiru moab biga gi hajimu inta, de yau al bi demiru moagil taki. ¹⁹Wogif fi sika wa ainu, intum nas al gi geni fi Aroer. Asalu del al gi jere wa gi tefes. Kem, fi sunu hasil? ²⁰Moab biga amulu lehuwo fadiya, huwo bi mahtam. Eawa wa kore; kore le musaada. Wori le nas tou al fi Nahr inu moab kalas damar. ²¹Hasa ekab biga ja le doula al fi tab le holon, jahzah and mephaath. ²²Le Dibon, Nebo, wa Beth Diblathaim, ²³Le Kiriathaim, Beth Gamul, wa Beth Meon, ²⁴Le Keriioth wa Bozrah, wa le kulu medina al fi ardi ta moab del al beidin wa del al geribiin. ²⁵Gurun ta moab biga aikhtarag bara; ident tou kasuru-de elan min Yahwah. ²⁶Wodi keli huwo kun sekaran, leanu huwo amulu nebsu mutkebir did yahwah, keli moab tamragh fi turas bitou, wa keli huwo yekun haja ta sukhria. ²⁷Al israel ma tala haja ta ataku le you? Al ligo huwo fi wasat ta haramiat al bi kutu inta bi izu ras taki ze! kaanu daiman gi wonusu an huwo? ²⁸Sebu medina wa amulu qeima fi ainjirafat, nas al sakiniin fi moab geni ze! gumuria al fi altaeshish fi kasma ufura al fi hajer. ²⁹Anina asuma an tokobur ta moab, an ghatriisa bitou alshaeria bitou, tokobur bitou, mejd-al-nebs bitou wa algharur al fi gelbu. ³⁰De elan ta Yahwah, ana be nebsa tai arufu kelima tou al tahadiy, al wale bi hima aiya haja, ze! amail bitou. ³¹An bi eawa kore le moab, wa ana yasih fi huzun le kulu moab. Ana bi kore min ajli shab ta kir hareseth. ³²Ana bi kore le inta aqtar min al ana amulu le jaher, qamra ta sibmah! Furuh taki bi murur min bahr mile wa bi wosulu beit lahadi jazer mudemiriin hadidu simar al a-Issayf wa qamar taki. ³³Ashan kida, eqtital wa farah kalas shilu bara min ashjar ta fawaqi wa ardi ta moab. Ana kalas wogifu qamra min makabis alnabith humon ma bi das be qakarij ta farah. ³⁴Min korerat al fi Heshbon lahadi fi elealeh, sout toumon asumau min jahaz, min zoar le horonaim wa Eglath shelishiyah, leanu hata moyo ta Nimrim nashif kalas. ³⁵Ana bi intehir ma aiya zol fi moab al gi gedimu zabai fi mahalat al ali wa haragu bakhurat le rabunat tou. De elan ta Yahwah. ³⁶Ashan kida gelba tai gi kore min ajil moab ze! mazamir. Gelba tai gi kore ze! mazamir min ajil shab ta kir Hareseth. Amual al humon ligo biga mafi. ³⁷Ras kulu haligu sala wa dikin kulu haligu. Shiquq fii fi ident kulu, wa qumash alkhaysh fi hawli sulba toumon. ³⁸Fii huzun fi kulu mahal, aiya saqf musatah ta moab wa alssahat ta moabiin. Leano ana demiru moab ze alawani al mafi zol der-de elan ta Yahwah. ³⁹Koduru sunu biga hatam! Goduru sunu humon bi howl fi kore! Moab agilib dahr tou be fadiya! Moab bi tala haja ta sukhria wa alraeb le kulu del al fi hawli huwo. ⁴⁰Yahwah kelim gal fi sufu, adu bi ja ligo gi tiri be jinaa ze! sogur, gi shetetu jinaen tou fog moab. ⁴¹Gobudu kerioth kalas, al moagil biga aistawlaa aleo. Fi yom dak, gulub ta asakir ta moab bi geni ze! gulub ta nuswan al endu waja le weleda. ⁴²Ashan kida moab bi demiru wa humon tani ma bi kun shab, leanu humon amulu nebsu kebir did Yahwah. ⁴³Alraeb wa ufura, wa sereg gi ja fogo inta nas ta moab-de elan min Yahwah. ⁴⁴Kulu zol al jere be sabab ta raeb bi waga fi juwa ufura, wa aiya zol al arkab tala min juwa ufura bi gobudu le shereg, ana bi jebu hajata de fogo humon fi sena ta aintiqlham did humon-de elan ta Yahwah. ⁴⁵De al jere bi wogif fi dul ta Heshbon budun aiya guwa, fi nas bi ta min Heshbon, lisan le nar min nus ta sihon. Huwo bi abula woj ta moab wa nus ras ta nas al mutkebiriin. ⁴⁶Wayl le inta moab! Shab ta qemosh demiru, awulat taki shilu ze! asar wa banat taki fi asar. ⁴⁷Lakin ana bi hawidu tharawat ta moab fi ayamat al wara-de elan ta Yahwah. Hukum fogo moab inta ini.

Chapter 49

¹An nas ta Ammon, Yahwah kelim, “Al Israel ma endu iyal?” Al mafi zol ashan bi worisu aiya haja fi Israel? Lee nas molech biga gi geni mudun bitou? ²Suf, fi ayamati gi ja –de elan min Yahwah al ana bi sawt ishara le shakila did Rabbah fi wasat ta shab ta Ammon, ashan huwo bi ja tala kawna mahjur wa bilad bitou bi haragu be nar. Israel bi tamlik del al tamtalik huwo, Yahwah yau kelim. ³Eawa fi kore, Hesbon, ai biga bitala kharab, kore be shout ya banat ta Rabbah, libisu gumas al khaysh. Kore wa jere-jere fi eabath leano moleach bi shilu fi asar, sawa be kuhana bitou wa qa’ada bitou. ⁴Lee inta gi dala be wadi taki, widyan taki al mathmar jiden, binia al ma endu iman? Intum al endu siqa fi mali takum wa kelim, de munu bi ja did ana? ⁵Sufu ana gerib bi rueb, fogo inta de elan min Rabuna Yahwah ta jesh-rueb bi ja min kulu tijah hawli inta. Aiya wahid min intum bi shetetu gidam tou. Hai-kun mafi zol al bi limu del al bi jere bara. ⁶Lakin bad de, ana bi hawidu thawarat ta shab ta Ammon-de elan min Yahwah. ⁷An Edom, Yahwah ta junut kelim de, al biga mafi hikma bi ligoo fi teman? Al irshadad al kwes kalas woduru min del al endu fihim? Al ikma toumon de biga karaba? ⁸Jere! Agilib wara! Geni fi juwa ufura fi juwa wata ya nas al gaidin fi Dedan leano ana mashi jebu dimar ta Esau fogo huwo fi zaman al ana bi wodi le huwo iqab. ⁹Iza kan nas al gi hasidu hinab ja le inta, al humon ma bi sebu besit fi fadulu falata? Izakan haramiat ja be bilel, al humon ma bi seregu bes goduru al humon de? ¹⁰Lakin ana kalas agila Esau arian. Ana kalas beinu mahalat tou ta dusu. Biga huwo ma bi dusu nebsu. Iyal tou, akwana tou, wa jeranat tou kulu demiru, huwo biga mafi. ¹¹Sebu atimin taki wara. Ana bi hafisu haya toumon, wa armala bi kutu siqa fi ana. ¹²Yahwah gal kalam del, sufu nas al ma bi istehik lazim bi ashirab kababi tanin. Al inta be nebsak gi fekir gal inta bi ruwa budun eqab? Wale inta kaman bi asurubu. ¹³An alifu be nebsa tai-de elan ta Yahwah inu Bozrah bi tala raeb, fadiya, kharab, wa haja ta laana. Kulu medina bitou bidemiru ta nihaya. ¹⁴Ana asuma kabara min Yahwah wa mursil biga rasulu bara le dual. Limu fi mahal wahid wa hajimu hia. Jahizu nebsak le mashakil. ¹⁵Sufu, ana kutu inta soker lo inta karinu ma bagi dual, al nas gi alisu. ¹⁶Lo gulna kalam quf, geliba taki kabasu inta be tokobur, nas al gi geni fi mahalat al fi jarf, intum al gaidin fi tilal al ali ashan intum bi sala ush takum ze soqur. Ana bi nenjil inta tehet min hinak-de elan min Yahwah. ¹⁷Edom bi tala raeb le kulu zol al gi futu jambu tou. Zol de bi rogus wa bi hams leano kulu kalsa demiru. ¹⁸Zei ma agilibu sodoma wa Gomorah wa bagi jeranat toumon, Yahwah kelim”mafi zol bi ish hinak; mafi zol bi geni hinak. ¹⁹Sufu, huwo bi ruwa fog ze hased min gaba ta jordan le maraei al akdar. Ana bi kutu edom bi jere min huwo guwam, wa ana bi kutu zol al bi hazilu ashan bikun mashul fogo. De munu ze ana, al biakder jarf ana? De yatu rai biakder qowunmu ana? ²⁰Yala asuma le kutat al yahwah karir did edom, kutat al huwo salau did nas al sakinin fi teman. Bi juru humon bara, ahata kan askar koruf. Almaraei toumon bi geiru bi tala karab. ²¹Kan asuma sout ta waga toumon, dunia bi iju, sout ta kore be waja asumau fi bahr ta qasab. ²²Sufu, fi zol bi ajimu ze sogur, wa ainqidan wa ferteku jina tou fogo buzrah. Yala fi yom dak, gulub ta asakir ta edom bi tala weleda. ²³An Damascus; Hamath wa Arpad bi ta be fadiya, ashan humon asuma kararat ta kharab. Huwo nis bara. Humon biga gi zab-zab ze bahar al ma biaker geni beraha. ²⁴Damascus biga tala deif huwo agilib ashan bi jere; rueb yastuli mihna wa waja yastuli-hu, sei waja ta mara al gi weledu. ²⁵Keif inu medina ta temjit ma bi sibu fi alssahat bitou? ²⁶wa rujal tou ta mashakil ma bi mutu fi yom dak-de elan min Yahwah ta junut. ²⁷Ana bi wala nar fi heta ta Damascus, wa nar de bi akudu maeaqil ta Ben Hadad. ²⁸An kedar wa al mamlaka ta Hazor, Yahwah kelim kalam de le Nabuchadnezzar (Hasa Nebuchadnezzar melik bi ajimu mahalat del): gum wa hajimu kedar wa demiru nas del ta sherik. ²⁹Qeima toumon wa korufan toumon bi shilu, sawa be qeima sitara wa kulu awlat; jemel toumon bi gedimu bara min humon, wa rujal bi kore le humon, Raeb gi ja min kulu tijat! ³⁰Jere! Lifu-lifu beit! Geni fi ufura fi juwa wata, nas al gi geni fi Hazor-de elan min Yahwah. Nabuchadnezzar melik ta Babylon aib takar kuta did inta. Jere! Rija wara. ³¹Gum! Hajimu al umam be suhula, al gi geni fi himaya, de kalam ta Yahwah. Humon ma endu abuab fogo humon, wa shab bitou gi geni be nufus toumon. ³²Jemel toumon al ketir de bikun hajat al nahabu fi zaman harib. Bad de an bi shetetu aiya hawa le del al bi gata zawiya ta shar toumon, wa ana bi jebu dimar fogo humon min kulu tijah–de elan min Yahwah. ³³Hazor bi tala makhbah abn awa, mahal algifaar al sabit. Mafi zol bi ish hinak, mafi insaan bi geni hinak. ³⁴De keliman ta Yahwah al ja le nebi Jeremiah an Elam. De hasil fi bidaya ta hukum ta melik zedekiah ta Yahuza, wa huwo gal, ³⁵Yahwah ta junut kelim kalam de; suf an gerib bi kasuru rujal ta Yanhani ta elam, mahal guwa toumon al reisi. ³⁶Ana bi jebu arba hawa de min arba arkam ta samawiyaat, wa ana bi ferteku shab ta elam le kulu hawa del. Mafi humon al del al shetetu min elam ma bi ruwa. ³⁷Ashan kida ana bi tahtim elam fi gidam ta adu toumon wa fi gidam ta del al gi fetisu ashan bi katulu huwo. An bi jebu dimar did humon, ghadab ta ghayz–de elam ta Yahwah– wa an bi rasulu shef wara toumon lahadi kan mubud humon. ³⁸Bad de ana bi kutu kursi tai fi elam wa bi demiru muluk tou wa kaada al fi hinak-de elan ta Yahwah. ³⁹Wa fi ayamati al wara bi hasil inu an bi rijau tharawat ta elam–De elan min Yahwah.

Chapter 50

¹De kelima al Yahwah alinu an Babylon, ardi ta kaldiin be wasat ida ta nebi Jeremiah. ²Kabara le dual wa kutu keli umon asuma. Arfa ishara wa kutu keli umon asuma. Mata iikhfa huwo. Kelim Babylon biga shilu. Bel kalas wodi le huwo fadiya. Marduk biga fuzie. Asnam tou biga kutu, fi fadiya; suar toumon biga fuzie. ³Humon bi shamal bi gum did huwo, wa kutu ardi tou keli ikun mudemir. Mafi zol bi geni fogo, kan insan wa wahash bi jere bara. ⁴Fi ayammat del wa fi zaman dak-de elan ta Yahwah-shab ta Israel wa shab ta Yahuza bi sawa ashan humon bi ruwa be kore wa bi fetisu Yahwah ilah bitoum. ⁵Humon bi asadu sika ta zion wa bi bada gum ashan bi ruwa fogo, ligo humon gi kelim, nina bi ruwa wa bi limu nufusna be Yahwah fi ahad al abadiah al ma bi nesitu. ⁶Shab tai kan korufan al woduru. Rua toumon gedimu humon be sika al woduru fi jubal; lifu-lifu humon min tal-le-tal. Humon ruwa humon nesitu mahal dak al humon geni fogo. ⁷Kulu zol al ruwa le humon bara hinak abula humon. Ada toumon kelim nina ma galtaniin, leano humon al hagiga raja ta ajial toumon. ⁸Ruwa min nus na Babylon, ruwa bara min ardi ta kaldiin; geni zei galamaya abu rajil al gi ruwa gubal bagi korufan ma ruwa. ⁹Suf ana gerib bi harik wa gumu mujmu ta dual kebir min dual min shamal did Babylon. Humon bi nizamu nufus toumon did hia. Bi gobudu Babylon min hinak. Sahm toumon gi geni zei jabar al mualim al ma gi rija be ida fadi. ¹⁰Kaldaiim del bi naabu. Kulu del al naabu huwo de bikun sabaniin-de elan min yahwah. ¹¹Afrah, iqtefil be nahab ta worisa tai, inta gi nutu zei jena бага al gi khatam fi zeriba tou, inta gi sahil zei husan al endu guwa. ¹²Fadiya bi gobudu huma taki shedid; zol al weledu inta de bi feisu suf, hia bi geni akir ta dual, sahara, ardi al nashif, wa beria. ¹³Ashan zalan ta Yahwah, Babylon ma bi geni fogo, lakin bi tala karab nihaya. Kulu zol al gi futu min jambu tou bi airtajaf ashan Babylon wa bi hamasa ashan kulu juru bitou. ¹⁴Nizamu nufuskum did Babylon kulu del al fi hawli hia. Mata hafisu aiya nisab taki tani wara, leano hia amulu katia did Yahwah. ¹⁵Arfa korerat kulu fi hawli hia! Hia kalas istelimu gisim tou; amarat ta hia kalas waga; heta ta hia kalas kasuru, de Yahwah yai gi dafa tou. Dafa le hia! Amulu le hia be dab zei ma al hia amulu! ¹⁶Demiru kulu nas al muzarah al gi rusu tirab wa del al gi istegdimu munajil toumon fi zaman ta hasad fi Babylon. Keli aiya zol agilibu dahar le shab tou min shef ta zaalimin; keli humon jere le ardi toumon. ¹⁷Israel de koruf al shetetu wa turuju be husud. Awel, melik ta Assyria abula huwo, bad de, Nebuchaddnezar melik ta Babylon kasuru udam tou. ¹⁸Ashan kida, Yahwah ta junut kelim kida; suf ana gerib bi wodi ikab le melik ta Babylon wa ardi bitou, zei al ana wodi le melik ta Assyria. ¹⁹Ana bi hawidu Israel le ardi toumon; huwo bi akulu fogo karmel wa Bashan. Bad de huwo bi kun shaban fi duoal al fogo tal fi Ephraim wa Gilead. ²⁰Fi ayammat del wa fi zaman da Yahwah bikelim, athuma bi fetisu fi Israel, lakin ma bi ligo aiya wahid. Ana bi hagigu an katia ta Yahuza, lakin mafi tani bi ja ligo, leano ana bi afi bagi toumon al ana sibuh ashan bi hai. ²¹Gum did ardi ta merathaim, did huwo wa del al gi geni fi pekod. Kutu humon fi shef wa kerisu humon le dimar ode elan min Yahwah amulu kulu haja al ana amiru intum. ²²Fi sout ta harb wa dimar al dakhm fil ardi. ²³Goduru sunu sokus ta kulu ardi gatau bara wa demiru. Goduru sunu Babylon biga tala mahal al demiru fi wasat al umon. ²⁴Ana kutu sherek le inta wa shilu inta, ya Babylon wa inta kan marufu! Ja ligo inu gobudu inta leanu inta aridu Yahwah. ²⁵Yahwah fatau tirsana bitou wa gi tala halat bitou ashan bi haki shokol zalan bitou. Fi shokol le Yahwah Allah ta junut fi ardi ta khaldiin. ²⁶Hajimu hia min beit. Fatau sawamie alhubub ta hia wa kawma hia fog zei akwam min hubub. Kerisu hia le dimar mat sebu haiya bagi min hia. ²⁷Katulu kulu tour al huwo endu. Rasulu humon tehet fi mahal al bi dabau fogo. Wayl le humon, leanu yom toumon biga ja zaman ta ikab toumon. ²⁸Fi sout ta jere-jere le del al hai min ardi ta Babylon. Del bi kabaru an aintişam ta Yahwah Allah bitaana le zion, wa aintişam le haikal bitou. ²⁹Nadi alrruma did Babylon-kulu de al bi meilu nisab toumon. Amulu qeima did huwo, wa keli mafi zol tehet. Dafa wara le haja al hia amulu. Amulu le huwo hasab qias al huwo stagdimu leanu huwo tahadaa Yahwah al kudus ta Israel. ³⁰Ashan kida shabab sukar bi waga fi sahat almadina, wa kulu asakir tou bi demiru fi yom dak de elan min Allah Yahwah. ³¹Suf, ana did inta ya mutkebir-de elan ta Yahwah Allah ta harib-leanu yom taki timu, ya mutker, zaman al ana bi wodi le inta ikab. ³²Ashan kida al mutkebir bi sedimu nebsu wa bi waga. Mafi zol bi arfa humon fog. Ana bi wala nar fi mudun toumon, nar de bi akulu kulu hajat al fi hawli huwo. ³³Yahwah ta harib gal; shab ta Israel mazlum sawa be shab ta Yahuza. Kulu del al gobudu humon lisa ma fiku ashan humon bi ruwa. ³⁴Zol al anqisu humon de zol al gowi. Isim tou Yahwah ta harib. Huwo hagigatan bi iirda qedia toumon, ashan bi jebu raha fi ardi, wa ashan bi jebu sirae le del al sakiniin fi Babylon. ³⁵Fi shef did kaldiin de elan min Yahwah wa did del al sakiniin fi Babylon, ka ada bitou, wa rijal bitou al negitiin. ³⁶Shef did del al bi wonusu kalamat farig! Humon bi tala belitiin! Shef did asakir bitou, humon bi mala be raeb. ³⁷Fii shef gi ja did khayl toumon, markabat toumon wa kulu shab al fi nus ta Babylon, ashan kida humon bi tala zei nasawin. Fii shef gi ja did maqzan, bi naabu humon. ³⁸Fi athas gi ja fi moyo tou, wa humon bi nashif. Leano huwo ardi ta asnam al ma endu shokol, wa humon bi saraf zei majainiin fi asnam bitoumon al murue de. ³⁹Haiwanat ta sahara wa kilab bi geni hinak, wa iyaal ta na'am bi geni fogo huwo. Le zaman kulu, huwo tani ma bi geni fogo. ⁴⁰Zei ma

Rabuna fawq sodom wa Gomorrah wa jeranat toumon. De elan ta Yahwah-mafi zol bi ish hinak, mafi zol bi geni fogo.⁴¹ AINU, nas gi ja min shamal; doula kebir wa muluk ketir gi lakbatu min tijah al beit min ardi. ⁴²Humon bi shilu yanhani wa ramah. Humon ta takiyaniin budun rahma. Sout toumon zeî ta bahr al hadir wa humon gi jere be khayl. Nijamu nufuskum zeî rujal al harib did huwo ya binia ta Babylon. ⁴³Melik ta Babylon asuma tagarir an humon wa idenat tou araj be waja. Waja bad le huwo zeî mara al der weledu. ⁴⁴Lamah! Huwo masi fog zeî hased min fog ta jordan le makan niemat dayim. Leanu ana bi kutu zol al bi hazilu ashan keli yekun mousul fogo. De munu zeî ana, de munu biakder aistadeaa ana? De yatu rai biakder qoumu ana?⁴⁵ Asuma le kuta al huwo katitu did ardi ta kaldiin. Bi juru humon bara, hata korufan sokeir al maraei toumon bi geiru bi tala mahal al demiru.

⁴⁶Lo asumau sout ta Babylon al ghazana, ardi bi izu, wa kore toumon ta waja asumau fi bagi dual.

Chapter 51

¹Yahwah kelim gal: suf ana gerib bi lakbatu huwo ta dimar did Babylon wa did del al gi geni fi leb kamai. ²Ana bi rasulu ajanib le Babylon. Humon bi shetetu huwo wa bi demiru ardi tou, humon bi ja did huwo min kulu tijah fi yom ta dimar. ³Mata sebu rama keli meilu nisab toumon; mata sebu keli humon libisu dire toumon. Mata sebu awulat tou demiru kulu asakir bitou. ⁴Nas al muagiin bi waga fi ardi ta kaldiin del al katulu bi waga fi shawari tou. ⁵Israel wa Yahuza ma sebu humon be Rabuna, ma Yahwah ta junud, hata kan ardi toumon malian be sor al amulu did Allah ta Israel al kudu. ⁶Jere min wasat ta nas Babylon; keli aiya zol kalisu nebsu. Mata mutu fi katia toumon. De zaman ta aintiqam le Yahwah. Huwo bi dafa kulu fogo huwo. ⁷Babylon kan kubaya abu dahab fi ida ta Yahwah al kutu alam kulu ta sekaran; dual ashirab qamra ta hia wa tala dorwis. ⁸Babylon bi waga mufaja wa bi demiru. Kore ashan huwo! Wodi le huwo dawa le waja tou, minkin hia bi ligo ilaj. ⁹Nina kan fekiru ashan aliju Babylon, lakin huwo wa alij. Keli nina sebu huwo wa ruwa bara le ardi ta nina leano amail tou al batal wosulu fi samawat; redimu lahadi fog fi shihab. ¹⁰Yahwah alinu shokol berih bitana. Tal, kelina wori le zion amal ta Yahwah Allah bitana. ¹¹Seninu nisba wa shilu daraga. Yahwah gi lakbatu roh ta melik ta medes fi kuta ashan bi demiru Babylon. De le intiqal ta intiqal, intiqal le dimar ta aikal. ¹²Arfa bere fog, fog shur ta Babylon keli gafiru gowi; kutu le huwo gafir jahizu al kamayin, leano Rabuna mashi amulu haja al huwo kelim an nas al gi geni fi Babylon. ¹³Intum nas al aishin fi taraf keiran ta moyo, intum nas al ganianin be mali, nihaya takum ja kalas. Habil ta haya takum biga gatau goser. ¹⁴Yahwah ta junut alifu be haya tou, ana bi mala intum be nas ze jarat al fi kom, wa humon bi kore ishara ta harib did inta. ¹⁵Huwo kalagu ardi be guwa bitou huwo kutu dunia fi mahal tou be hikma tou. Be fihim tou huwo aumtadat al samawat. ¹⁶Le huwo dowiun, haikun fi hadir bita miya al fi samawat leano huwo yau bi jebu nada min nihaya ta ardi. Huwo amulu saga le motoro wa rasulu hawa min magzan bitou. ¹⁷Kulu zol biga jahil, ma endu marafa. Aiya eamil al maedin biga amulu le huwo fadiya be asnam bitou. Ashan al subu de biga aihatal, wa mafi haya fogo humon. ¹⁸Ma endu faida, shokol ta nas hagariin; humon bi mutu fi zaman ikab toumon. ¹⁹Lakin Allah, juzu min Jacob ma zede, huwo yau ablaa kulu shei Israel de gebila ta miras; isim tou Yahwah ta junud. ²⁰Inta shakush tai, hala ta mashakil. An bi istagdimu inta ashan bi kormosu dual wa bi demiru mamalik. ²¹Ana bi istagdimu inta ashan bi kormosu kayl wa nas al gi sugu; be wasat inta, ana bi kormosu markabat wa nas tou al gi sugu. ²²Be wasat taki, ana bi kormosu aiya rajil wa mara; be wasat kaki, ana bi kormosu nas ajusin wa shabab sukar. Be wasat taki, ana bi tahtim shabab wa banat al azrah. ²³Be wasat taki, ana bi kormosu rai wa korufan tou, be wasat taki, ana bi kormosu mihras wa mojmou bitou, be wasat taki, ana bi kormosu nas kubar ta hakuma. ²⁴Ligo inta gi ainu, ana bi dafa Babylon wa kulu del al sakiniin fi kadai ahan kulu hajata al sherir al humon amulu zi zion de elan min Yahwah. ²⁵Suf an did inta, jebel ta dimar de elan min Yahwah al gi demiru kulu ardi. Ana bi midu ida tai did inta, wa bi lizu inta tehet min al nijirafat wa bi kutu bi geni jebel al haragu. ²⁶Be teriga de, humon ma bi shilu min inta aiya hajer ashan abinu ma huwo lafa ta asas, leano inta bi tala dimar ilel abat. De elan min Yahwah. ²⁷Arfa bere fog al ardi afuku torobeta fog al dual nadi dual ashan bi hajimu hia; ararat minni, wa ashkenaz wokilu wahid dabit ashan bi hajmu huwo; jebu kayl ze jarat al asrab. ²⁸Jahizu dual ashan bi hajimu hia; muluk ta medes wa awula bitou kulu nas tou al kubar wa aradi al fi tehet hukum bitou. ²⁹Al ardi bi izu wa bi kun fi waja, ze ma kuta ta Yahwah mustemir fi Babylon, ashan bi kutu ardi ta Babylon ardi algi faar al mafi zol bi geni fogo. ³⁰Asakir al fi Babylon wogifu mashakil, humon geni fi maeaqil toumon tala nusuwan-biat ta hia biga fi nar, kasuru haikal ta abuab tou. ³¹Mursil gi jere ashan bi alinu risa tani, wa zol al gi jere gi wori le zol tani al jere ashan bi kabaru le melik ta Babylon inu medina tou shilu min nihaya le nihaya. ³²Ashan kida al maeabir al fog bara biga shilu, adu haragu mustanqaeat alqasb wa nas al gi sakila ashan Babylon biga muk toumon lakbat. ³³Yahwah ta junud, Allah ta Israel kelimu gas; banat ta Babylon gi geni ze mahal ta atanu degit. Biga ja zaman besit ta hasad bi ja le hia. ³⁴Nebuchadnezzar melik ta Babylon abula ana, huwo kutu muk tai lakbat wa kutu ana tala ze gurma al fadi. Huwo abula ana ze al wahasha, huwo mala batna tou be akil al hilu wa bad de tufu ana bara. ³⁵Al gi geni fi zion bi kelim, keli amal ta umf al amulu le ana wa jeset tai geni fogo Babylon. Jerusalem bi kelim, keli dom tai geni fi ras nas al gi geni fi kaldai. ³⁶Ashan kida Yahwah kelim kalam de; suf, ana gerib bi wonusu an mushkila taki de wa bi jebu intiqal le inta. Ana bi nashifu moyo ta Babylon wa bi kutu bir tou bi nashif. ³⁷Babylon bi tala akwam min alanqad, mahal geni ta morfoin, raeb, haja ta hams al mafi nas gi geni fogo. ³⁸Nas Babylon bi kore sawa ze husud al sukar. Humon bi tadammar ze husud al kutar. ³⁹Kan biga humon sakin be tamaa, ana bi amulu le humon afla; ana bi kutu humon bitala sekaran wa bikun murta, wa bad de bi num shil num al ma bi kalasu wa ma bi gum upde elan min Yahwah. ⁴⁰An bi rasulu humon tehet ze koruf al deru dabau, ze al kbash be aknam abu rujal. ⁴¹Suf Babylon biga agilibu kef? Manatou mejit ta ardi bardo shilu. Goduru sunu hasa Babylon tala mahal al demiru fi wasat ta dual. ⁴²Al bahr ja fog Babylon! Kati huwo be amwaj al hadir. ⁴³Mudun bitou biga tala dimar, ardi al nashif wa sahara, ardi al mafi zol bi geni fogo, wa mafi zol bi murur

min fogo. ⁴⁴An bi wodi ikab le Bel ta Babylon; ana bi talau hajat al huwo abula de bara min kasuma tou, wa dual taniin de tani ma bi kubu le huwo le husur shur ta Babylon bi waga. ⁴⁵Ruwa bara min wasat ta huwo ya shab tai keli kulu wahid min intum kalisu haya tou min ghadab ta shokol takian tai. ⁴⁶Mata sebu gulub takum keli khajul auw kafu kabarat al asumau min ardi, al kabara bi ja fi wahid sena. Bad de fi sena tani haikun fi kabarat, wa al humf bi geni fi ardi. Hakim bi geni did mouzif. ⁴⁷Ashan kida suf, ayammat gi ja al bi wodi fogo ikab le asnam al manhuta ta Babylon. Kulu aradi bitou biga amulu le huwo fadiya, wa kulu nas tou al dabau bi waga fi wasat bitou. ⁴⁸Bad de samawat wa al ardi, wa kulu hajat al fogo bi afra fogo Babylon. Mudemiriin bi ja le huwo min shamal, de elan min Yahwah. ⁴⁹Zei ma Babylon kutu nas ta Israel al katulu waga, bardo del al katulu fi ardi tou bardo bi waga fi Babylon. ⁵⁰Intum nas al nofut min shef, ruwa bara! Matakum geni zekiru Yahwah min beit, keli Jerusalem ja fi muk takum. ⁵¹Nina endu fadiya, leano nina asuma setima; eitab kati usa tanina, ajanib dakalu fi mahal al mukuadas ta bet ta Yahwah. ⁵²Ashan kida suf, ayammat gi ja-de elan min Yahwah iza kan ana wodi ekab le asnam munhun, wa nas al muagiin bi zomur fi kulu aradi tou. ⁵³Hata le Babylon ruwa fog fi samawat au mahsan algilae ta hia al ali, mudemiriin bi ja min ana le hia de elan ta Yahwah. ⁵⁴Kore ta waja tala min Babylon ainhiar kebir tala min ardi ta kaldiin. ⁵⁵Leano Yahwah gi demiru Babylon. Huwo gi kutu sout tou al ali de keli woduru mutu. Adaa toumon gi zomur ze amwaj ta moyo ketir, sout toumon gi tala gowi shedid. ⁵⁶Mudemiriin kalas ja did huwo did Babylon! Wa almuharibu biga gobudu humon. Nisab toumon kasuru, leano Yahwah huwo Rabuna ta intiqal, huwo failan bi dafau hagu. ⁵⁷Ana bi kutu hia bikun amira, hukama tou, nas tou al kubar, wa asakir tou sekaraniin, wa humon bi num fi num al ma bi kalasu wa ma bi gum- de elan min melik; Yahwah ta harib yau isim tou. ⁵⁸Yahwah ta junut kelim shur al kebir ta Babylon bi demiru nihaya, wa abuab tou al ali bi haragu. Wa nas al gi ja saidu huwo bi ishtakal batil, aiya haja al dual taniin bi hawil amulu le huwo bi haragu. ⁵⁹De kelima ta nebi jeremiah al huwo amiru fogo seraiah weled ta neriah, weled ta mahseiah wokit huwo ruwa ma melik zedekiah ta judah ta Babylon fi sena nimura arba ta hukum. Hasa seraiah kan reis altanfidhiu. ⁶⁰Jeremiah kan katifu fogo tamir an kulu dimar al kan gi hasil fi Babylon –kulu kelimat de kan katifu an Babylon. ⁶¹Jeremiah kelim le seraiah, iza kan inta ruwa le Babylon, inta bi sufu wa bi agara kelimat del be sout ali. ⁶²Bad de inta bi kelim, Yahwah, inta be nebsak alinu inu inta bi demiru mahal de, inu mafi wale zol wale haiwan bi geni fogo wa huwo bi geni mudemir ilel abat. ⁶³Wa bad ma inta kalasu agara tamrir de, robutu hajer fogo wa jadau fi bahr ta Euphrates. ⁶⁴Gul, Babylon bi tihit zede. Huwo ma bi gum ashan dimar al an gi rasulu did huwo, wa humon bi waga, kelimat ta jeremiah akir ini.

Chapter 52

¹Zedekiah kan umur tou wahid wa ishirin wokit huwo bada hakim; huwo hakim le muda ta edasar sena fi Jerusalem. Isim ta uma tou yau Hamutal, hia kan binia ta Jeremiah min libnah. ²Huwo amulu shar fi ena ta Yahwah, huwo amulu aiya haja al kan Jehoiakim amulu. ³Be wasat shokol zalan ta Yahwah, aqdas del kulu hasil fi Jerusalem wa Yahuza, lahadi ma huwo turuju humon min gidam tou. Zedekiah bada merid min melik ta Babylon. ⁴Hasil inu fi sena nimra tiiza ta hukum ta melik zedekiah, fi shahar nimura ashara, wa fi yom nimura ashara fi shahar, Nebuchadnezzar melik ta Babylon, ja ma kulu asakir bitou ashan hajimu Jerusalem. Humon amulu qeima fi tijah al azi, wa humon abinu shur fi hauwli huwo. ⁵Medina de kan kordonu lahadi fi sena nimura edasar ta melik zedekia fi hukum. ⁶Lahadi yom nimura tiza fi juwa medina lahadi marhala kan mafi akil le shab al fi ardi. ⁷Kasuru medina wa kulu rujal al ta mashakil jere wa tala bara min medina fi zaman ta lel be sika al gi tala min bab al beina itnin heta, jambu mahal-zirah ta melik be rahba inu nas kaldiin kan hauli medina. Humon ruwa fi tijah ta arabah. ⁸Lakin askeri wahid min kaldiin turuju melik wa kerimu huwo fi sada ta wadi ta bahr jordan gerib ma jericho. Asakir tou kulu jere min huwo. ⁹Humon gobudu melik wa jebu huwo le melik ta Babylon fi Riblah fi ardi ta Hamath mahal al hukum huwo min hinak. ¹⁰Melik ta Babylon dabau awulat ta zekekiah fi gidam tou ligo huwo gi ainu, wa huwo bardo dabau qaada ta Yahuza fi Riblah. ¹¹Bad de huwo tala ena ta zedekiah, wa robutu huwo be genzir al salau min nihas, wa jebu huwo fi Babylon. Melik ta Babylon kutu huwo fi shijin lahadi fi yom tou ta mutu. ¹²Fi shahar nimura kamsa, fi yom nimura ashara fi shahar, al kan sena nimura Tisa-tasar ta hukum ta melik Nabuchadnezzar, melik ta Babylon, Nebuchadnezzar ja fi Jerusalem. Huwo kan qaid ta huras ta melik wa kan kadim ta melik ta Babylon. ¹³Huwo haragu bet ta Yahwah, qasr ta melik, wa kulu biut ta jerusalem, wa kulu binaa mohimin fi medina kan haragu. ¹⁴Kulu asakir ta Babyloniin al kan ma qaid ta huras de demira shur ta jerusalem. ¹⁵Bagi nas al kan fuqara, wa nas taniin al kan sebu fi dakil medina, del al istelim nufus toumon le melik ta Babylon, wa bagi min al harfiin- Nabuchadnezzar qaid ta huras shilu humon bara fi sebi. ¹⁶Lakin Nabuchadnezzar, qaid ta huras sibun nas al masakin kalis de fi al ardi ashan bi ishtakal fi haql eunab wa majalat. ¹⁷Kan бага le amida min nihas al kan fi bet ta Yahwah, wa mawaqif, wa besen min nihas al kebir al ginadi”Al Bahr” al kan fi bet ta Yahwah, kaldaiin kulu humon heta-heta wa arfau kulu nihas wara le Babylon. ¹⁸Alawani, mueawil, qadin-misbah, teshik, wa kulu hajata ta shokol min nihas al kuhanu kan bi stagdimu fi kidma ta aikalan nas khaldaiin shilu humon bara. ¹⁹Al basen wa hajata ta haragu bakhur, teshik, alawani, maharat, kojoronat, ²⁰Wa basen al salau min nihas al ginad “Al Bahr” wa itnasar asnam ta bagara al salau min nihas al kan fi tehet mawaqif, hajata al kan Solomon sala fi bed ta Yahwah, kan endu nihas zaid min al biakder kutu fi mizan. ²¹Al amidi kan endu tamantasar dhiraana le fog le kulu wahid wa qat fi hawli aiya wahid endu itnasar dhiraana. Aiya wahid kan goduru arba iisbae alyed wa ujuf. ²²Al eazima min nihas kan fi fog huwo. Al eazima kan fog tou amulu kamsa dhiraana, be eamal shabaki wa alraman fi hawli huwo. Kan salau min nihas. Bagi amida wa alraman bitou kan sawa ze al awel. ²³Ashan kida, kan fi seta w tizaen ramana fi tijaat al easima wa miya ramana fog al hawli eamal shabaki. ²⁴Qaid al huras shilu seraiah, reish al kuhana, sawa be zephaniah, kahin nimura itnin wa talat huras ta abuab kulu shilu ka mashjun. ²⁵Min dakil medina, huwo bardo shilu dabit al mousul le asakir, saba rujal al kan mushtishar ta melik al kan fadulu fi medina, shilu ka masajin. Ka masjun huwo bardo shilu dubad ta asakir ta melik al kan mosulin fi rujal al siagha fi asakeria, sawa ma sitiin rujal min al ardi al kan fi dakil medina. ²⁶Nabuchadnezzar, qaid ta huras shilu humon wa jebu humon le melik ta Babylon fi Riblah. ²⁷Melik ta Babylon katulu humon kulu fi Riblah fi ardi ta hamath. Be teriga de, Yahuza talau min ardi tou le sebih. ²⁸Del yau kan nas al Nebuchadnezzar wodi fi sebih; fi sena nimura saba, 3023 yahudiin. ²⁹Fi sena nimura tamantasar ta Nebuchadnezzar, huwo shilu 832 nas min Jerusalem. ³⁰Fi sena nimura talata wa ishirin ta Nebuchadnezzar, Nabuchadnezzar, qaid ta huras ta melik wodi 745 yahudiin fi sebih. Adad ta kulu nas del al wodi fi sebi kan amulu 4600. ³¹Ja hasil wara fi sena nimura saba wa teletin al kan wodi fogo Jehoiachin fi sebih, melik ta yahuza, fi shahar nimura itnasara, wa fi yom nimura kamsa wa melik ta Babylon fiku Jehoiachin melik ta yahuza min shijin. De kan hasil fi sena al awel-marduk bada hukum bitou. ³²Huwo wonusu kwes ma huwo wa wodi le huwo kursi ta karama shedid min kulu muluk taniin al kan fi Babylon ma huwo. ³³Awel marduk shilu malabis ta shijin, wa Jehoiachin akulu daiman fi terbezar ta melik le bagi umur ta haya bitou, ³⁴Wa kan gi wodi le huwo wojba yomian le bagi umuru ta haya tou lahadi huwo mutu.

Lamentations

Chapter 1

¹Medina al kan maliyan ma nas hasa biga gi geni barau. Hiya biga ze armala, sala kan hiya ummam al aazim. kan hiya amira beina ummam, lakin hasa asuru le abudiya. ²Hiya gi kore shedid bilel, wa moyo ena kati wusa tou. Mafi wahid min habaib tou al gi azi hiya. sabihat tou kulu amulu khiana le hiya. Umon tala adu le hiya. ³Baad wajaa wa sokol shedid, Yahuza ruwa le beled tani beid. hiya gi ish beina dual wa hiya ma ligo raha. nas kulu al kan gi turudu hiya wa ligo hiya fi huzun. ⁴Sikat ta sahiyun kan fi huzun ashan mafi insan ja le ihtifal. Kulu abuab ta hiya kan karabu. gulub ta khahana kan gi waja. fatawat ta hiya kan fi huzun wa hiya kaman kan indu nifsiyat. ⁵Adu ta hiya biga yau seid ta hiya, adu tou tala ganiyanin. Yahwa wodi le hiya waja ashan katiya tou al ketir. Iyal ta hiya biga masajin le adu ta hiya. ⁶Sokol giyafa sibu biniya ta sahiyun. Amira tou biga ze ghazal al ma agder ligo gesh al akhdar, wa umon biga ma indu guwa gidam nas al gi turudu umon. ⁷Fii zaman al hiya ma indu bet wa ayam ta karisa ta hiya, Urselim bi zekiir hajat ta hiya al ghali al kan hiya indu fi ayamat al bederi. wokit shaab ta hiya waga fi ida ta adu, kan mafi zol al saidu hiya. al adu aiyu hiya wa ataku ashan demiru hiya. ⁸Urselim amulu katiya azim, ashan kida, hiya biga shen zi haja al waskhan. nas kulu al kan bi ihterimu hiya hasa gi alisu hiya ashan umon aiyu ariyan tou. Hiya biga kore min waja wa hawil ashan bi ruwa beid. ⁹Hiya biga waskhan min tehet iskerti tou. hiya ma fikir an mustaghbal tou. waga tou kan batal shedid, Mafi zol al kan bi arsidu hiya. hiya kore shedid, " Yahwa, Aiyu le waja tai, adu biga ketier shedid!" ¹⁰Adu kalas kutu ida tou fi ras sorwat tanina kulu al ghali. hiya aiyu dual gi dakalu fi mahalat ta hiya al mughadas, sala inta kan kelimu keli nas ma dakalu fi mahal ta ijtimaa taki. ¹¹Shaab ta hiya kulu gi kore min taab zaman umon gi fetishu esh. umon wodi hajat tomon al ghali ashan akil wa roho tomon bi rija. Yahwa, Asuma, wa aiyu le ana, Ana biga ma indu faida. ¹²Nas al gi ruwa fi sika, de ma haja, keli intum aiyu wa asuma iza kan fi huzun ta ai wahid min intum zi huzun al musiba le ana de, zaman al Yahwa nizil le ana azaab fi yom ta ghadab tou al sukun. ¹³Huwo rasulu nar min al aali le dakil udam tai. huwo wodi sherik fi kura tai wa reja ana wara. bi istimrar huwo amulu ana haziin wa deif. ¹⁴Huwo rubutu humula ta katiya tai maa eda tou. keitu umon sawa wa kutu fi ragabta tai. huwo shilu gowa tai. Rabuna selimu ana fi edan tomon, wa ana ma agder gum fok. ¹⁵Rabuna turudu nas tai kulu al gowiyyin al kan gi difa ana. huwo nadi mejles diid ana ashan bi kasuru rijal tai al neshitin. seid ajeenu biniya azra ta Yahudiya fi tahuna ta eanaab. ¹⁶Ana gi kore ashan hajat del, uyun tai mala ma moyo ena; zol al bi azii ana beid min ana, huwo yau rija haya tai. Iyal tai wuduru ashan aadu gelibu ana. ¹⁷Sahiyun fata edan tou wasi; kan mafi zol al bi azii hiya. Yahwa amiru nas al kan hawili Yacub ashan bi kun ada tou. Urselim haja waskan le umon. ¹⁸Yahwa huwo Bar, ashan ana itmarad did wasaya tou. Asuma, intum nas kulu. wa aiyu huzun tai. Banat al azra wa rijal tai al gowiyyin ruwa fi asra. ¹⁹Ana nadi ashab tai al gi hibuna, lakin umon kan biga ta kayana did ana. khahana tai wa shiyuk tai mutu fi medina, zaman al umon gi fetisu akil ashan umon bi hai. ²⁰Asuma, Yahwa, ashan ana fi nefsiyat; batna tai gi waja, gelba tai ma murtah fi juwa ana, ashan ana kan mutamerid shedid. Bara, al harba gi meilu le ana, fi dakil bet bes mutu yau fii. ²¹Umon asuma kore ta waja tai, lakin mafi zol al bi azii ana. adu tai kulu asuma ana mashakil tai wa umon moksutin min haja al inta amulu. inta jibu yom al inta waadu; hasa keli umon tala zee ana. keli umon jibu shurur tomon gidam taki. ²²keli inta itaamal ma umon zi al inta itaamalta ma ana ashan katiya tai kulu. kore tai biga ketier wa geliba tai itsadam.

Chapter 2

¹Rabuna kati biniya ta Sahiyun tehet sehab ta ghadab tou. huwo jada azama ta Israel min samah le ard. Fi yom ta ghadab tou. huwo ma zekir mahal ta kurein tou. ²Rabuna kan biga ma hiniya wa abulau kulu mudun ta Yacub. Huwo kasuru mudun al Gowi al ta Biniya ta Yahuza; Bi ihana huwo nizilu mamlaka wa ruasa tou kulu tehet le ardi. ³Bi zalan al sukun huwo gata kulu gurun ta Israel. Huwo shilu eda tou al yemin min gidam ta adu. huwo haragu Yacub ze nar al gi wala wa gi akulu ai haja al jambu huwo. ⁴Ze adu al midu harba tou le tijah ta nina, wa yemin tou jahiz ashan bi durubu. huwo dabau kulu nas al kan kwes le huwo fi khema ta biniya ta Sahiyun; huwo kubu ghadab tou ze nar. ⁵Rabuna tala biga ze adu. huwo abulau Israel. huwo abulau kasra tou kulu. Huwo demiru mahalat tou al gowi. Huwo zidu huzun wa kore fi Biniya ta Yahuza. ⁶Huwo hajimu khema tou ze rakuba al fi jinena. Huwo demiru mahal ta ijtima al mukadas. Yahwa sibu ijtema al mukadas wa yom al sebit fi Sahiyun kede nesitu, ashan huwo amulu ihana al melik wa al khahin, fi waja ta ghadab tou. ⁷Rabuna aba mazba tou wa aba mahal al mukadas tou. Huwo wodi kulu heta wa kasrat ta hiya fi eda ta adu. Umon arfau sot aali fi Bet ta Yahwa, ze al fi yom ta ihtifal. ⁸Yahwah karar ashan bi demiru heta ta medina ta Biniya ta Sahiyun. huwo medu eda tou wa ma reja min demiru heta de. Huwo sebu aswar wa heta ashan kore; umon woduru sawa. ⁹Abuab ta hiya katis fi ard; huwo demiru wa kasuru andayat al fi bab ta hiya. Melik ta hiya wa aumaraa ta hiya min beina al ummam, mafi ghanun tani wa Anbiya ta hiya ma ligo ruya min Yahwa. ¹⁰Shiyuk ta Biniya ta Sahiyun geni fi al ardi fi sukut. Umon kubu turab fi ras tomon wa umon libisu shawalat. Banat al azra ta Urselim dengir ras tomon le turab. ¹¹Uyun tai biga ma agder nizilu dumu tomon; Batna tai gi hizu; musuran tai kubu tehet fi ardi ashan tedmir ta biniya ta shaab tai, Iyal wa aitam waga waga fi sikat ta medina. ¹²Umon kelim le umahat tomon, " Wenu dura wa khamur? wa umon waga ze insan al augu fi sikat ta medina, haya tomon kubu min dush ta umahat tomon. ¹³Ana bi kelim shunu le inta, ya biniya ta Urselim? Ana bi sawi inti be shunu? ashan bi azi inta , ya biniya azra ta Sahiyun? jara taki kebir shedid ze bahar. munu bi aliju inti? ¹⁴Anbiya taki aiyinu ruya al khata wa al batil an inta. umon ma alinu katiya taki ashan mali taki bi rija, lakin umon wodi kalam al galat wa al bi woduru nas. ¹⁵Nas kulu al gi ruwa min sika umon dugu edan tomon le inta. Umon hagiru wa hizu ras tomon ashan biniya ta Urselim wa kelimu, "Hal de yau medina al umon gi nadi Kamal ta jamaala; farah ta kulu al ardi?" " ¹⁶Aduw taki kulu fatah kasumat tomon did inta. Umon afuku sufara wa umon adi sunun fi zaman ta ta ghadab wa kelimu, " nina abulau hiya! de yau yom al nina gi intezir! nina iesh ashan bi aiyinu!" ¹⁷Yahwa amulu haja al huwo kan khatitu ashan bi amulu. Huwo timu waad tou. ashan huwo bi intesiir did inta bi dun rahma, huwo asmau le adu ashan bi afrah le inta; huwo arfau gurun ta adu taki. ¹⁸Heta ta Biniya ta sahiyun! umon kore le Rabuna, keli dumu taki nizil bilel wa nahar ze bahar. keli inti ma wodi raha le jesim taki, wele raha le uyun taki, ¹⁹Gum fok, kore bilel, fi bidayat ta al lel! kubu gelba taki ze moyo gidam ta wusa ta Rabuna. arfa eda taki le huwo ashan haya ta Iyal taki al waga min jiyan fi arkan ta sikat kulu. ²⁰Yahwa, Asuma, wa aiyinu de nas munu yau inta amulu le umon ze de. Hal keli nusuwan akulu simar ta rihim tomon, Iyal al umon yau rabau? Hal keli katulu hhahin wa nebi ta Rabuna? ²¹Nas al ajusiin wa Iyal sukar kulu ge num fi turab ta sikat. Banat tai wa shabab tai waga tehet min al harba; Inta katulu umon bidun rahma. ²²Inta talabu, ze al inta nadi nas le yom ta ihtifal, Khof tai biga fi kulu mahal, fi yom ta ghadab ta Yahwa mafi insan bi najaa au be esh.

Chapter 3

¹Ana insan al aiynu azab tehet asaya ta ghadab al shedid ta Yahwa. ²Huwo shilu ana wa wodi ana douru fi duluma wa mafi nur. ³Hagigatan fi yom kulu kaman huwo raja eda tou did ana tani mara, ⁴Huwo karau jisim tai wa jelid tai; huwo kasuru udam tai. ⁵Huwo abinu sur wa lifu ana ma dawa al mur shedid wa waja shedid. ⁶Huwo sibu ana esh fi mahalat al duluma, ze nas al mutu min zaman towil shedid. ⁷Huwo abinu sur hawili tai wa ana ma bi agder jere. huwo robutu ana ma jenziir al tegil. ⁸Wa sala kan ana kore wa nadi musaada, Huwo aba salawat tai. ⁹Huwo gofulu sika tai ma hujar al gatau sukar; huwo meilu sikat tai. ¹⁰Huwo biga ze dub al gi dabiru ana, ze Ased al dusu nefsa tou; ¹¹Huwo agelibu sikat tai, huwo sibu ana biga haznan. ¹²Huwo midu qhus tou le tijah tai wa ana biga hadaf ta nishab tou. ¹³Huwo gidu killa tai ma nishabat al fi shanta tou. ¹⁴Ana biga haja ta ataku le shaab tai kulu, haja ta hagara kulu yom. ¹⁵Huwo mala ana ma waja al shedid wa asuru ana asurubu afasantin. ¹⁶Huwo atanu sunun tai ma hujar, wa ajinu ana fi rumat. ¹⁷Roho tai biga aba salam; ana nesitu mana ta geni moksut. ¹⁸Wa ana kelimu, " Guwa tahamul tai kalasu wa kaman amal tai fi Yahwa. " ¹⁹Zekiru waja tai wa woduru tai, al afsantiin wa marara. ²⁰Ana daiman gi zekiru huwo wa nefsa tai gi dengiri fi dakhil tai. ²¹Lakin ana bi fekir ashan kida ana indu raja. ²²Muhaba al sabit ta Yahwa ma bi kalasu wa rahma tou ma indu nihaya, ²³umon jedid fi kulu sabah; Amana taki azim. " ²⁴Ana kelimu, Yahwa yau Mirath tai, " ashan kida ana bi kutu sigha fi huwo. ²⁵Yahwa kwes le nas al gi istene huwo, le zol al gi fetisu huwo. ²⁶Huwo kwes ashan inta bi istene le kulasa ta Yahwa be hudu. ²⁷Huwo kwes le insan al bi ithammal taab fi zaman ta shab tou. ²⁸Keli huwo geni barau fi hudu, fi zaman al taab ja le huwo. ²⁹Keli huwo kutu kasma tou fi turab- yemkin huwo bi ligo raja. ³⁰Keli huwo wodi wusa tou le zol al dugu huwo, keli huwo kun maliyan shedid ma sitima. ³¹Leanu Rabuna ma bi aba nina elal abad, ³²Lakin sala kan huwo gi jibu huzun, huwo indu rahma hasab Muhaba al sabit al kifaya. ³³Ashan huwo ma bi nizilu musiba min gelba tou au azab le Iyal ta bashar. ³⁴Ashan bi dusu masajiin kulu al fi ard be kura tou. ³⁵Ashan bi anguru adala ta insan fi hudur ta aali, ³⁶Ashan bi ankuru adala ta al ferd-Rabuna ma bi sedeku hajat ze del! ³⁷Munu kan wonusu wa kalam tou hasil, ile Rabuna kan yau alinu? ³⁸Hal de ma min kasuma ta al fok fi aali inu al masayib wa al kwes kulu bi hasil? ³⁹Insan al hai gi nengeneg kef? Insan gi nengneng an ikab ta katiya tou kef? ⁴⁰Keli nina imtehin sikat ta nina wa jeribu umon, wa keli nina rija le Yahwa. ⁴¹Keli nina arfa gulub ta nina wa edan ta nina le Allah al fi samawat; ⁴²Nina khalifu wa meriid, wa inta ma afi nina. ⁴³Inta kati nefsa taki ma ghadab wa inta turudu nina, inta katulu wa inta ma sibu. ⁴⁴Inta kati nefsa taki ma sihab ashan salawat ma keli wosulu le inta. ⁴⁵Inta amulu nina zi wasaka al afiin wa nas kulu aba nina. ⁴⁶Adu ta nina kulu laanu nina, ⁴⁷Kafu wa sherik waga le nina, kharab wa damar. ⁴⁸Dumu kubu min uyun tai ze majarie ta moyo ashan nas tai demiru. ⁴⁹Uyun tai bi nezil dumu bidun raha, wa ma bi wogif, ⁵⁰Lahadi Yahwa bi ragibu wa aiynu le tehet min samah. ⁵¹Uyun tai jibu le ana huzun ashan Banat ta medina tai. ⁵²Nas al kan Adu tai gi dabiru ana ze ter; umon dabiru ana bidun sabab. ⁵³Umon gata haya tai fi hufra wa umon jadau hujar fi ras tai, ⁵⁴Wa umon sibu moya kede mala, wa kahti ras tai. Ana kelimu,; Ana gi mutu! ⁵⁵Ana nadi isim taki, Yahwa, min juwa hufra. ⁵⁶Inta asuma sot tai zaman ana kelimu, ' Keli inta ma gofulu adana taki le kore tai ashan musaada. ' ⁵⁷Keli inta ja gerib fi yom al ana nadi inta; inta kelimu, ' Mata kafu. ' ⁵⁸Rabuna, inta difa le gediya tai, inta ankizu haya tai! Yahwa, ⁵⁹inta aiynu haja al galat al umon amulu le ana; gata ghediya tai. ⁶⁰Inta aiynu integham tomon kulu, Muamarat tomon kulu al did ana. ⁶¹Inta asuma haggara tomon, Yahwa, wa kulu muamaarat al did ana. ⁶²Kalam wa itihatam ta Ada tai gi ja did ana fi yom kulu. ⁶³Aiynu umon kef ge geni wa umon gi gum fok; umon hagiru ana ma gunat tomon ⁶⁴Aghibu umon, Yahwa, hasab haja al umon amulu. ⁶⁵Inta keli ma wodi fadiya fi gulub tomon! ⁶⁶Keli inta fetisu umon ma zalan wa demiru umon min tehet samawat!'

Chapter 4

¹Dahab biga ma gi lama; Dahab al safii de gi geiru kefi! hujaar al mukadas shetetu fi ai rukun ta sika. ²Kheima ta Abna ta Sahiyun al ghali kan gi wazinu ma Dahab al safii, lakin hasa Kheima tomon ma aktar min ta gurumat ta tiin, shukul ta eda ta al fakharie!³Hata al shaalib wodi sudur ashan bi radau iyal tomon, lakin gelba ta Biniya ta nas tai biga batalin, ze al naam al fi sahara.⁴Lisan ta iyal al gi radau lesigu fok fi kasma tomon ashan atash; Iyal gi nadi akil, lakin ma wodi le umon haja, ⁵Nas al kan gi ihtefil bi afdal akil hasa umon biga jiyenin fi sikat. nas al kan ja gi lebisu gumashat al qurmuza hasa umon gi num fi kom ta rumat.⁶Eighab ta Biniya ta shaab tai akbar min ta Sodom. Al kan demiru fi lahza wa mafi zol kan midu eda le hiya.⁷Amirat tou kan safii ze telij Abiyad min al leben; jesim tomon ka ahmar min al murjaan, shekil tomon kan zi al Yaghut al azraq. ⁸Hasa uimon biga asued min dukhan ta wasaka; ma bi arufu umon fi sikat. Jilid tomon lesigu fi udam tomon; wa biga zi khashab al nashif.⁹Nas al kan katulu be sef ahsen min del al katulu be jiyen, al woduru, al atanu umon ashan hasad kan mafi fi mahal zara. ¹⁰Edan ta nusuwan al haninn rakabu iyal tomon; iyal biga akil tomon fi zaman al Biniya ta shaab tai kan gi demiru.¹¹Yahw wori ghadab tou kulu; huwo kubu zaalan tou al shedid. Huwo wala nar fi Sahiyun al haragu asas tou.¹²Muluk ta ard ma sedek, Wele nas al sakineen fi al ard sedek, inu Adu au muaridiin bi dakalu fi Abuab ta Urselim. ¹³De hasiil ashan katiya ta Anbiya ta hiya wa Akhta ta khahana ta hiya al kubu dom ta nas al Abrar fi wasat ta hiya.¹⁴Umon woduru, biga Amiyaniin, fi sikat. Waskanu umon be dom ashan mafi zol bi lemesu gumashat tomon. ¹⁵"Ruwa! Ya waskanin" nas gi kore kore le umon. Ruwa takum Ruwa takum matakum lemesu!" Umon woduru; Nas wonusu beina al ummam, "Umon ma geni hini tani mara."¹⁶Yahwa bi nefsa tou yau shetitu umon; huwo ma harisu umon tani mara. Umon ma ihterim al khahana, wa umon ma beinu ai rahma le Shiyuk. ¹⁷Ena ta nina biga taaban, aiyinu le musaada al ma gi ja; min Abraj al muragaba nina intezir ummam al ma agder ja ankizu nina. ¹⁸Umon douru wara nina, nina ma agder douru fi skat ta nina. kan nihaya ta nina biga gerib wa ayam tanina gi hasibu, nihaya ta nina kan ja.¹⁹Nas kan gi turudu nina seri min sogur al fi jou. umon turudu nina le Jibaa wa umon amulu le nina sherik fi sahra. ²⁰Nefes al fi Anafa ta nina- Nas al momsu be Yahwa- yau al kan gobudu fi hufirat, al kelimu kan "Nina bi ish tehet dul tou beina al shaab ta ummam."²¹Ya Biniya ta Edom, Keli inta afrah wa kun moksut, inti al gi ish fi ardi ta Uz. Lakin inti kaman bi jeribu kubaya de; inti bi tala sakaran wa bi agila nefsa taki ariyan. ²²Ya Biniya ta Sahiyun, ikhab taki bi wosulu le nihaya; Huwo bi adibu inti ashan katiya taki, Huwo bi zahiru katiya taki.

Chapter 5

¹Zekir, Yahwa, Shunu hasiil le nina; shuf wa aiyu fadiha ta nina. ²Worisa ta nina ruwa le qurabaa; Beyut ta nina biga ta Ajanib. ³Nina biga yatama, al ma indu Abuhah, wa umahat tomon biga ze Aramil. ⁴Nina lazim bi dafa fidda ashan bi asharub moyo, wa bi dafa fidda ashan nina bi ligo khashab al ta nina. ⁵Nas del al gi turudu nina de umon biga gerib min nina; nina taabaniin wa ma agder ligo raha. ⁶Nina wodi nefsa ta nina le al Masiriin wa al ashuriin ashan nina bi ligo akil ketir. ⁷Abuhah ta nina amul katiya, wa umon biga mafi, wa nina gi shilu katiyat tomon. ⁸Abid hukum nina, mafi zol al bi khalisu nina min edan tomon. ⁹Ashan nina bi ligo esh ile nina bi kutu haya ta nina fi khatar, ashan sef al fi sahara. ¹⁰Jilid ta nina biga asuet zi furun be sabab ta jiyen al gi haragu. ¹¹Iktesibu nusuwan fi Sahiyun, wa banat al azra fi Mudun ta Yahudiya. ¹²Umon shanigu Aumara ma edan tomon. wa umon ma iherim shiyuk. ¹³Asuru shabab al sukar ashan bi atanu dura be tahuna, wa awulad al sukar gi arfau khashab al tegiil. ¹⁴Shiyuk sibubaba ta medina, wa shabab al sukar sibubaba musika tomon. ¹⁵Farah ta gelba ta nina gata wa liib ta nina agelibu le huzun. ¹⁶Taj waga min ras ta nina; taab le nina, ashan nina amulu katiya! ¹⁷Ashan keda gelba ta nina biga ayan, ashan hajat de uyun ta nina biga deif. ¹⁸Ashan jebel ta Shiyun al demiru, ma shaalieb al gi douru fogo. ¹⁹Lakin inta, Yahwa, bi hukum elal abad, wa inta bi geni fi kursi taki min jiil elal jiil. ²⁰Lee inta nesitu nina elal abad? wa inta aba nina le muda al ayam? ²¹Rejau nina le Inta, Yahwa, ashan nina be reja. jedidu ayam ta nina ze ta zaman- ²²ile iza Inta aba nina kulu kulu wa Inta zalan min nina shedid.

Ezekiel

Chapter 1

¹Fi sana al teleteen, shahar al rabe, wa yom al kamis ta shahar, kan ja ana kan geni fi nua ta sabi jambo Canal ta Kebar. Al samawat fatah, wa ana ayenu ruya ta Allah. ²Fi yom al kamis ta shahar__huwo kan sana al kamis ta sabi ta melik Jehoiachin__ ³kelim ta Yahwa ja le Ezekiyah jena ta Buzi al kahin, fi ard ta Keldaniyiin bi wasat Canal Kebar, wa al ard ta Yahwa kan fogo humon hinak. ⁴Yala ana ayenu, wa hinak kan hawa shedid jai min al shamal; sihab azim ma nar bi lama fi juwa tou wa lamaan hawili wa juwa tou, wa nar kan lon ta kahraman fi juwa sihab. ⁵Fi nus kan shikil ta arba makulugat al hay. De kan mazhar tomon: Humon indu shkil ta insaan, ⁶lakin humon indu arba wosa kulu wahid min al makulugat indu arba jinahat. ⁷kurenat tomon kan adil, lakin batna kura tomon kan ze hawafir ta eajjil wala ze bronze al bi lama. ⁸Lisa humon indu yadanat ta insaan tihit jinahat tomon fi kulu tijahat al arba. Leanu kulu al arba wosa tomon wa ⁹jinahat tomon kan ze de: jinahat tomon kan bi lemesu jinahat to makuluug al tani, wa humon ma rija ze ma humon ruwa; lakin, kulu wahid futu adil le gidam. ¹⁰Shikil ta wosa tomon kan ze wosa ta insaan. Humon al arba indu wosa ta asad fi tija al yemin wa, wa humon al arba indu wosa ta tor fi tija shamal. Humon arba kaman idu wosa ta suguur. ¹¹Wosa tomon kan ze dak, wa jinahat tomon kan shetet fok, ashan kulu makluug indu zawj ta jinahat al bi lemesu jina makluug makluug tani wa kaman zawj ta jinahat al khati gesim tomon. ¹²Kulu ruwa gidam adil, ashan kan aye Roho amiru humon ashan bi ruwa, humon ruwa bidun dwran. ¹³Ze le shikil ta makuluugat al hay, mazhar tomon kan ze faham ta nar al haragu, ze mazhar ta batariat; nar al lameh kaman hariku le nus ta makuluugat, wa hinak kan fi nur ta sagga. ¹⁴makuluugat al hay kan gi harik wara bi sura wa wa gidam, wa humon indu mazhar ta nur! ¹⁵Yala ana ayenu le makuluugat al hay; wa ana ayenu wahid ajila fogo taraf ard kulu makuluugat al hay ma arba wosa tou. ¹⁶De kan mazhar wa haykal ta ajilat: Kulu ajila kan ze baril, wa al arba nefsu s shikil; mazhar tomon wa haykal tomon kan ze ajila almutaqata ajila tani. ¹⁷Ze ma humon harik, humon ruwa fi aye min tijahat al arba, bidun dawran ze ma humob ruwa. ¹⁸Ze ma le alhafat tomon, humon kan fok wa mukhayaf, leau alhafat kan maliyan ma uyuun hawulu. ¹⁹kullama kan makuluugat harik, al ajila bi harik bi jambu tomon, zaman al makuluugat gum fok min al ard, al ajilat kaman gum ofk. ²¹Kullama kan al Roho bi ruwa, humon ruwa, wa al ajilat gum fok bi jambu tomon, leanu al roho ta makuluugat la hay kan fi ajilat. ²⁰Kullama kan al makuluugat harik, al ajilat kaman harik; wa zaman al makuluugat wogif sabt, al ajilat wogif sabit; zaman al amkuluugat gum fok min al ard, al ajilat gum ofk bi jambu tomon, leanu al roho ya makuluug kan fi ajilat. ²²fok ras ta makuluugat al hay kan shikil ta qubba mutamadid; huwo beinu ze kafu_ kristal sukun tawil fok ras tomon. ²³Tihit al qubba, kulu wahid min jinahat ta makuluugat tawil bara adil wa bi lemesu jinahat ta makuluugat tani. Kulu min makuluugat kaman indu zawji ashan khati nufus tomon; kulu wahid indu zawj ashan khati gesim tou. ²⁴Yala ana asuma sawt ta jinahat tomon. Ze izaaj ta moyo ketir. Ze sawt ta Allah kullama kan humon harik. Ze sawt ta matr al ma hawa. Ze sawt ta jaysh. Kullama

kan huomon wogif sabit, humon nezil jinahat tomon.²⁵ sawt ja min fok al qubba fok ras tomon kullama kan humon wogif sabit wa nezil jinahat tomon.²⁶ Fok ta qubba al fok ras tomon kan shilkil ta kursi al ze mazhar ta yaqut azraq, wa fogo shikil ta kursi kan shilkil ta mazhar ta insaan.²⁷ Ana ayenu taqam ma al mazhar ta maadan haragu ma nar fogo huwo in al mazhar ta shafah tou al fok; le tihit mazhar ta nar wa nur hawili.²⁸ Ze mazhar ta qus qazah fi sihab fi yom ta matr kan de yau mazar ta nur lame hawulu tou. Huwo kan mazhar ta shikil ta mejid ta Yahwa. Zaman ana ayenu, ana waga fi wosa tai, wa ana asuma sawt gi wonusu.

Chapter 2

¹Huwo keim le ana, "Jena ta insaan, wogif fok fi kura taki; yala ana bi wonusu le inta. ²"Yala, ze huwo wonusu le ana, Roho hdakalu fogo ana wa jahizu ana le kura tai, ³Huwo kelim le ana "Jena ta insaan, Ana bi rasulu inta le nas ta Israel, le umam mutamarriid al mariid ded ana__humon kulu ma judud tomon akhta ded ana la hadi yom ta alela de!⁴Iyal ta iyal tomon indu wosa ta anid wa gelba guwi. Ana bi rasulu inta le humon, wa inta bi kelim le humon, 'De yau haja al Yahwa Rabuna kelim. ⁵imma humon bi asuma aw humon ma bi asuma. Humon bet mutamarriid, lakin humon bi ala aql bi arufu indu nabi kan fi nus omon.⁶Intum iayl ta isaan, ma ta kun kayif min humon aw min kelimat tomon. Ma ta kafu, hata wa lo inta ma shuk wa kursiyat wa hata wa lo inta geni ma aqarib. Ma ta kafu kelimat tomon aw kun istagarab bi wasat wosa tomon, ze ma humon zaman dak bet ta mutamarriid.⁷Lakin inta bi wonusu kelimat tai le humob, sewa kan humon bi asuma wala am bi asuma, leanu humon mutamarriid. ⁸Lakin inta, jena ta insaan, asuma le haja al ana bi kelim le ita. Ma ta kun mutamarriid ze bet bet dak al mutamarriid. Fata kasma taki wa akulu haja al ana bi wodi le ina!"⁹Yala ana ayenu, wa yadan kan medu bara le ana; fi juwa kan kitab. ¹⁰Huwo nashiru gedam ana; huwo kan katibu kulu gedam wa dahar tou, wa kan katibu fogo kore, huzn, wa musiba.

Chapter 3

¹Huwo kelim le ana, "Jena ta isaan, sunu inta ligo, akulu. Akulu kitab de, yala ruwa wonusu le bet ta Israel." ²Fa ana fata kasma tai, wa huwo akilu ana kitab dak. ³Huwo kelim le ana, "Jena ta insaan akilu batna taki wa mala maedda taki ma kitab de al ana wodi le inta!" Fa ana akulu, wa huwo kan helu ze asal fi kasma tai⁴Yala huwo kelim le ana, "Jena ta insaan, ruwa le bet ta Israel wa wonusu kelimat tai le humon. ⁵Leanu inta ma rasulu inta le nas kalam gharib aw lugha al saab, lakin le bet ta Israel__ ⁶ma le nas ketir ta kalam gharib aw lugha al saab, al kelimat tomon inta ma bi fahim. Hagiga kan ana rasulu inta le humon, humon bi asuma le inta. ⁷Lakin bet ta Israel ma indu nia ashan bi asuma le inta, leanu humon ma indu nia ashan asuma le ana. Fa kulu bet ta Israel huwo guwi wa gelib saab⁸Kun gowi! ⁹Ana kutu wosa taki gowi ze wosa tomon wa jabin taki ze al mas, guwi min aja! Ma ta kafu homon aw ma ta kun taban ma wosa tomon, ze ma homon bet mutamarid."¹⁰Yala huwo kelim le ana, Jena ta insan, kulu kelimat al ana alinu fi gelba taki wa asuma humon ma adna taki! ¹¹Yala ruwa le sabi, le nas taki, wa wonusu le humon. Kelim le humon, De yau haja al Rabuna Yahwa kelim; kan humon bi asuma wele laa."¹²Yala roho arfa ana fok, wa ana asuma min wara tai swat ta zalzal kebir: "Baraka huwo majid ta Yahwa min mahal tou! ¹³"Huwo kan swat ta jinah ta mukuluk al hai ze ma humon bi lemesu bado, wa swat ta ajalal al ma humon, wa swat ta zal zal al kebir. ¹⁴Al roho arfa ana fok wa shilu ana beit, wa ana ruwa ma marara fi roho tai zalan, leanu ard ta Yahwa kan bi asuru bi guwa fogo ana! ¹⁵Fa ana ruwa le sabi fi Tel Abib al bi ish sawa ma Kebar Canal, wa ana geni hinak fi nus tomon kati ana ajib le saba ayam, ¹⁶Yala hasil bad saba ayam inu kelima ta Yahwa ja le ana gal, ¹⁷"Jena ta insan, ana kutu inta haris le bet Israel, fa asuma le kalam al min kasma tai, wa wodi le homon inzar. ¹⁸Wokit ana kelim al shar, 'be hagiga in bi mutu' wa inta ma anziru huwo aw anziru al sharr an amayiel al sharir tou ashan huwo bi ish__al sharir bi mutu an katiya tou, lakin ana bi asalu dom tou min yadan taki. ¹⁹Lakin kan ita anziru al sharir aw min amayiel tou al sharir yala huwo bi mutu an katiya tou, lakin inta bi alagu haya taki. ²⁰Kan insan al salih gilibu min shokul kwes tou wa ma amulu adala, wa ana jzhizu asara gedam tou, huwo bi mutu. Leanu inta ma anziru huwo, huwo bi mutu fi katiya tou, wa ana bi zekir amayiel al zol kwes de amulu, lakin ana bi asalu dom tou min yadan taki. ²¹Lakin kan inta anziru al insan al salih ashan bi wogifu katiya ashan huwo amulu katiya tani, huwo hagigtan bi ish ze anziru huwo; wa inta bikun anqizu haya taki."²²Fa yadan ta Yahwa kan fogo ana hinak, wa huwo kelim le ana, "Gum! ruwa bara adi, wa ana bi wonusu ma inta hinak!" ²³Ana gum wa ruwa bara bi wadeh, wa hinak majid ta Yahwa kan gaid, ze majid dak al ana ayenu bi jambo Kebar Canal; fa ana waga fi wosa tai. ²⁴Al Roho ja le ana wa wogifu ana fok fogo kura tai; wa huwo wonusu ma ana, wa kelim le ana, "Ruwa wa gofulu nefsa taki fi juwa taki, ²⁵leanu hasa jena ta insan, humon bi kutu habil fogo ita wa robutu ita biga ita ma bi ruwa bara min nus tomon. ²⁶Ana bi kutu lisan taki lesegu le fok ta kasma taki, fa inta bi kun abkam, wa inta ma bi agder ashan wabikh humon, ze ma bet mutamarid min zaman. ²⁷Lakin zaman ana wonusu ma inta, ana bi fata kasma taki ashan inta bi kelim le humon, 'De yau haja al Rabuna Yahwa kelim. Al wahis al bi asuma; al wahid al bi asuma ma bi asuam, leanu humon bet mutamarid!"

Chapter 4

¹Lakin" inta, jena ta insaan, shilu le nefsa taki wa kutu tuwo gedam taki. Yala naqsh medina ta Uruselim fogo.

²Yala kutu hisar ded tou, wa abinu husun ded tou. Arfa fok khata ded tou wa jahizu mukhayamat hawili tou. hujum hawili tou kulu. ³Yala shilu le nefsa taki hawad min hadid wa istakdimu huwo ze hadid ta heita bein nefsa taki wa al medina wa jahizu wosa taki ded huwo, leanu huwo bi kun tihit hisar, wa inta bi kutu al hisar ded tou. De bi kun alama le bet ta Israel. ⁴Yala, noumu fogo tija yemin wa kutu khatya ta bet ta Israel fogo; inta bi shilu khataya tomon le addad ta ayam al inta noumu tihit ded bet ta Israel ⁵Ana bi nefsi wodi le inta wahid yomashan bi gedimu kulu sana ta eqib: 390: ayam1! Fi teriga de, inta bi hilu al khatiya ta bet ta Israel. ⁶Zaman inta kalasu ayam del, yala nom tihit zaman al tani fi tija yemi, leanu inta bi shilu al khatiya ta bet Yahuza le arbeinu ayam. Ana hazilu le yom wahid le kulu sana. ⁷Jahizu wosa taki le Uruselim al tihit hisar, wa ma yadan taki al ma khati nabi ded huwo. ⁸Leanu ayenu! ayenu bi kutu hibaal fogo inta ashan inta ma bi gelibu min wahid tija le tani lahadi inta kasulu al ayam ta hisar taki. ⁹"Shilu le nefsa taki qamah, shaei, fasulia, adas, ddakhn, wa tawdih; kutu humon fi guruma wa amulu khabaz le nefsa taki hasab nimira ta ayam al inta bi kutu fogo tija taki. Leanu. 390 ayam inta bi akulu huwo. ¹⁰Ala akil al inta bi akulu bi kun bi wasat wazn, ishiriin shayakal fi yom, wa inta bi akulu huwo fi kulu yom al jahizu. ¹¹Yala inta bi asurubu moyo, aburu bara le sadis____ wa inta bi asurubu huwo fi zaman. ¹²Inta bi akulu ze kaeka shaeir, lakin inta bi khabezu hwo fogo biraz ta ruth ta insaan fi juwa ena tomon!" ¹³Leanu Yahwa kelim, "De bi mana inu al khabaz al nas ta Israel bi akulu bi kun ma nedif, hinak fi nus ta umam al fogo ana bi turudu humon." ¹⁴Lakin kelim, "maa Rbuna Yahwa! Ana kulu ma nedif! Ana ana kulu ma akulu wele aye haja al bi mutu aw aye haja katulu ma haywanat, min wokit ta shababia tai hata hasa,wa lahm khata dakalu fi kasma tai!" ¹⁵Fa huwo kelim le ana, "Ayenu! ana wodi le inta samaad ta bagara bidal ta insaan ashan inta agder jahizu khabaz taki fogo." ¹⁶Huwo kaman kelim le ana, "Jena ta insaan! ayenu! ana bi kasuru al amilin ta khabaz fi Uruselim, wa humon bi akulu khabaz wokit taqnin tou fi qalag wa asurubu moyo wokit nisba tou irtijaf. ¹⁷Leanu humon bi nasq ta khabaz wa moyo wa wasaka bara ashan iithm tomon."

Chapter 5

¹Yala inta, jna ta insaan, shilu safe seniin ze muz halaqa le nefsa taki, wa muz fogo ras taki wa dikin taki, yala shilu mezan ashan waznu wa gesimu sharr taki. ²Haragu sulsu tou ma nar fi nus ta medina zaman ayam ta hisar intaha, wa shilu sulsu ta sharr wa hujumu ma safe, kulu hawili medina. Yala shetetu sulsu tou le hawa, wa Ana bi rasim bara safe ashan turuju wara nas. ³Lakin shilu addad soker ta sharr min humon wa rubutu humon fi zariba ta malabis taki. ⁴Yala ketir ta sharr wa jadau fi nus taki nar, wa haragu fi juwa nar; min hinak nar bi ruwa bara bara le kulu bet ta Israel. ⁵Rabuna Yahwa kelim keda, "De yau Uruselim fi nus ta umam, hinak ana kutu heya wa hinak ana lifu heya ma aradi tanin. ⁶Lakin heya indu sharr ab kararat tai aktar min al umam indu, wa qawanin tai aktar min al delaad al hawili hya. Nas aba hukum tai a ma dowuru fi qawanin tai. ⁷Ashan keda Rabuna Yahwa kelim keda, "Leanu mashakil takum ketir min al umam al hawili intum wa ma dowuru fi qawanin tai aw amulu hasab kararat tai, aw hata amulu hasb kararat tai aw hata amulu hasb kararat ta umam al hawili inta, ⁸"Ashan keda Rabuna Yahwa kelim keda, "ayenu Ana bi nefsa tai bi amulu ded inta. Ana bi nefizu ahkam fi nus takum ashan umma bi ayenu. ⁹Ana bi amulu le inta haja al ana ma amulu wa shikil al ana ma bi amulu tani, ashan kulu amayiel taki al affin. ¹⁰Ashan keda abuhai bi akulu iyal fi nus takum, wa awulad bi akulu abuhai tomon, min zaman dak ala ana bi nefizu hukum fogo intum wa shetetu le kulu tijahat intum al kulu fadulu. ¹¹Ashn keda, ze ma ana hai_de yau elan Rabuna Yahwa_huwo akhid leanu ita waskanu mazbah tai ma hajat taki ta kerihya wa ma kulu amayiel al shein, al ana ma nefsa tai bi nagisu adan taki, uyuun tai ma kun endu rahma fogo intawa ana ma bi geiru inta. ¹²Talata aebe takum bi mutu ma waba, wa bi akulu humon ma maja fi nus takum. talata arba bi waga ma safe hawili itakum. Yala ana bi shetetu talata arba fi kulu tijahat, wa bi tala bara safe ashan bi turuju wara tomon. ¹³Yala zalan tai bi kamilu, wa ana bi kutu zalan ashan humon bi akudu raha. ana bi kun shaan, wa humon bi arufu inu ana, Yahwa, yau wonusu fi zalan tai zaman ana kamilu zalan tai ded humon. ¹⁴Ana bi kutu inta karab wa louma le umam al hawili intum fi nazra ta kulu zol al mururu min hinak. ¹⁵Fa Uruselim bi ja kun haja le nas tanin ashan hukum wa ashan bi alisu, inzar wa khawf le umam al hawili intum. Ana bi nefiz hukum ded inta fi darawa, wa ma tubikh ta zalan__ Ana, Yahwa alinu keda! ¹⁶Ana bi rasulu bara nishabat guwi ta majaea ded inta al bi ja teriga al ana bi demiru inta. Leanu ana zidu al majaea fogo inta wa kasuruamilin ta khabaz. ¹⁷Ana bi rasulu majaea wa karisa ded inta ashan inta bi kun bidun iyal. waba wa dom bi mur min inta, wa ana bi jibu safe ded inta__ Ana, Yahwa, alinu keda."

Chapter 6

¹Kelim ta Yahwa ja le ana, gal, ²"Jena ta insaan, jahizu wosa taki ded jubal ta Israel wa itnaba le humon. ³Kelim, 'Jubaal ta Israel, asuma le kelima ta Rabuna Yahwa! Rabuna Yahwa kelimkeda le jubaal wa le ttalal, le majra ta nahar, wa le wadi: Ayenu! ana bi jibu safe ded inta, wa ana bi demiru mahalat takum al fok.⁴Yala mazbah takum bi kutu mudemir wa amida takum bi demiru, wa ana bi jada tihit mayit takum fi gedam ta asnam takum. ⁵Ana bi kutu mayit ta nas ta Israel gedam ta asnam tomon, wa shetetu eazam takum hawili mazbaha.⁶Kulu al inta bi geni, mudon bi kutu wasaka wa mahalat al fok bi kasuru, ashan mazbah takum bi kutu wasaka wa bi karabu Yala humon bi kasuru wa bi woduru, amida takum bi khatau tihit wa shokul takum bi masau bara. ⁷Mayit bi waga tihit fi nus takum wa intum bi arufu inu ana Yahwa.⁸Lakin ana bi hafizu bagi fi nus takum, wa hinak tanin bi jere kin safe fi nus ta umam, zaman al kan shetetu intum fi belaad kulu. ⁹Yala del al jere bi fekir an ana fi nus ta umam hinak bi amsuku humon sabi, al ana kan hazin ma gelba tomon al laakhlaqi al agelibu bara min ana, wa ma uyuun tomon al zana wara asnam tomon. Yala humon bi beinu affin fi wosa tomon ashan sharr al humon amulu ma kulu fagarat. ¹⁰Fa humon bi arufu inu ana Yahwa. Huwo le sabab al ana klim ana bi jibu nihaya ta sharr le humon.¹¹Rabuna Yahwa kelim keda: Safaq yadan takum wa meshi kura taki! 'La! 'ashan kulu fagarat al sharir ta bet ta Israel! Leanu humon bi waga ma safe, majaa, wa waba. ¹²Al beid bi mutu ma waba, wa al humon gerib bi waga ma safe. Del al fadulu wa naja bi mutu ma majaa. Fi teriga de ana bi kamilu zalan tai al shedid ded humon.¹³Yala inta bi arufu inu ana Yahwa, zaman mayit tomon num fi nus asnam tomon, hawili mazbah tomon, fogo kulu ttal ali_fogo kulu qimam ta jubaal,wa tihit kulu shajar al ghaniyan wa baluta al tegil_al mahala alhumon bi haragu fogobukhur le kulu asnam tomon. ¹⁴Ana bi hujumu ma yadan tai wa kutu ard mudemir wa wasaka, in al barria le Diblah, fi kulu mahalat al humon bi geni fogo. Yala humon bi arufu inu ana Yahwa.""

Chapter 7

¹Al kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ²inta jena ta insaan__ Rabuna Yahwa kelim keda le ard ta Israel,"Nihaya! Nihay ja kalas le aba hudud ta Israel.³Hasa nihaya fogo intum, leanu ana bi rasulu bara zalan tai fogo intum, wa ana bi hukum inta hasb sikat takum; yala kulu ana bi jibu fagarat kulu fogo intum. ⁴Leanu uyuun tai ma bi rahmu inta, wa ana ma bi ferigu. Lakin, ana bi jibu siakat taki fogo, wa fagarat taki bi fi nus taki, inta bi arufu inu ana Yahwa.⁵Rabuna Yahwa gal keda: kaisa! karisa al ferid! Aynu, huwo jai. ⁶Al nihaya biga gerib huw hagiga jai. Al nihaya kalas gum fok ded inta. Ayenu, huwo jai! ⁷Mutu taki huwo jai le ita munu sakan fi al ard. Al zaman kalas jaa; yom ta tadmira huwo gerib wa jubaal ma bi kun saeid tani.⁸Hasa gabili lisa tuwil ana bi kubo bara zalan ded inta wa mala zalan tai fogo inta zaman ana kan hukum inta hasab sikat wa jibu fagarat taki kulu fogo inta. ⁹Leanu ena tai ma bi ayenu rahma, wa ana ma bi kutu inta izber. Ze ma inta amulu, ana bi amulu le inta; wa fagarat taki bi kun fi nus taki fa inta bi arufu inu ana Yahwa, wahid al bi aqibu inta. ¹⁰Ayenu, al yom! ayenu, huwo jai! mutu futu bara! Al asaya fatah, kabria kalas raba! ¹¹Eunf raba fok fogo asaya ta sharr__ mafi min humon, wa mafi min jamhur tomon, mafi min mali, wa mafi min ahamia bi istemir!¹²Al zaman jai; yom kalas ja gerib. Ma ta sibul al mushtari afrha, wele al gi biu huzn, min zaman zalan tai fogo kulu jamhur! ¹³Leanu al bi biu ma bi rija le ard al huwo biu ze ma humon lisa hay, leanu al uya ann kulu jamuhur ma bi rijau wara; wa ashan khataya tomon, mafi min humon bi guwi!¹⁴Humon afukh trumpeta wa amulu kulu haja jahiz, lakin hinak mafi masira le maeraka; min zaman zalan tai fogo kulu jamhur. ¹⁵Al safe fi bara, wa waba wa majaa fi juwa mabna. Del al fi medan bi mutu ma safe, wokit majaa wa waba bi akulu del al fi medina. ¹⁶Lakin bad min al najihin bi jere kin nus tomon, wa humon bi ruwa le jubaal. Ze hamam ta wadi humon kulu bi anin__kulu zol le iithm tou. ¹⁷Kulu yadan bi kabasu wa kulu rakba bi kun daeif ze moyo, ¹⁸wa humon bi libsu gumash min wabar ta ibl, wa khawf bi khati humon; wa fadiya bi kun fogo kulu wosa, wa salae fogo ras tomon kulu. ¹⁹Humon jada fida tomon fi shawarei wa dahab tomon bi ze abau. fida tomon wa dahab tomon ma bi agder alagu humon fi yom ta zalan ta Yahwa. Haya tomon ma bi kalisu, wa jaan tomon ma bi malau, leanu iithm tomon tala biga ze asara al bi manau.²⁰Fi kabria tomon humon ayenu al jamala ta halak, wa ma homon humon amulu arqam ta zina, wa hajat tomon al shein. Ashan keda, ana bi agilibu del le homon wasaka. ²¹Yala ana bi wodi hajat del fi yadan ta garib ze sarega wa le asharr ta ard ze sarega, wa humon bi waskanu homon. ²²Yala ana bi gelibu wosa tai bara min homon kan homon karabu mahal tai al aziz; nas ta sika bi dakalu fogo wa bi waskanu.²³Amulu silsila, leanu al ard huwo maliyan ma hukum ta dom, wa al medina maliyan min eunf. ²⁴Fa ana bi jibu al aktar sharr ta umam, wa humon bi imtelik biuyuut tomon, wa ana bi jibu nihaya le dala al eazim, leau mahalat tomon al mukadas bi wasaku! ²⁵kafu bi ja! Humon bi fetisu salam, lakin ma bi kun fi. ²⁶Karisa fi ras karisa bi ja, wa hinak bi kun shayiea wara shayiea. Yala humon bi fetisu ruya min anbia, lakin qanuun bi mutu min kahin wa irshadad kin shuyukh. ²⁷Al melik bi hazin wa al amir bi lebisu fi khawf, wokit tadan ta nas ta ard bi fi khawf. hasab sikat tomon ana bi amulu le humon! ana bi hukum humon ma mustawa tomon hata humon bi arufu inu ana Yahwa,"

Chapter 8

¹Fa ja fi sita sana wa sita shahar, fi yom al kamis ta shahar, ze ana geni fi bet tai wa shuyukh ta Yahuza geni gedam ana, inu al yadan ta Rabuna Yahwa tani waga fogo ana hinak. ²Fa ana ayenu, wa hinak kan ze mazhar ta insaan. Min mazhar ta warak tou le tihit hinak kan fi nar. Wa min warak tou le fok hinak kan mazhar ta haja bi wala, ze gezaz al walau. ³Yala huwo wusulu bara le shikil ta yadan wa shilu ana ma shaear ta ras; al Rohoaruf ana fok bein ard wa sama, wa fi ruya min Allah, huwo jibu ana le Uruselim, le madkal ta juwa ta bab al shamli, al fogo asnam bi hagiru ghyira azim kan wagifi. ⁴Yala ayenu, al mejid ta Allah ta Israel kan hinak, hasab ruya ana iayenu fogo adi. ⁵Yala huwo kelim le ana, "Jena ta insaan, arufa fok uyuun taki le shamal. "Fa ana arufa uyuun tai le shamal, wa le shamal ta bab al mashi le mazbah, hinak fi madkal, kan sanam ta ghyra. ⁶Fa huwo kelim le ana, "Jena ta insaan, hal inta ayenu haja al humon bi amulu? Del yau fagarat al azim al bet ta Israel bi amulu hini ashan bi kutu ana ruwa beid min haykal tai. Lakin inta bi rija wa ayenu hata fagarat al azim." ⁷Yala huwo jibu ana le bab ta medan ta bet, wa ana ayenu, wa hinak kan hufura fi heita. ⁸Huwo kelim le ana, Jena ta insaan, hafura fi heita." Fa ana hafura fi heita, wa hinak kan bab. ⁹Yala huwo kelim le ana, "Ruwa wa ayenu fagarat al sharir al humon bi amulu hini." ¹⁰Fa ana dakalu wa ayenu, wa, ana ayenu hinak sura fi heita kulu kulu shikil ta hajat al bimidu min tihit wa haywanat affin, wa kulu asnam ta bet ta Isarel. ¹¹Sebein shuyukh ta bet ta Israel kan hinak, wa Jaazaniah jena ta Shaphan kan wagif fi nus tomon. Humon kan wagifiin fi gedam ta sura, wa kulu rijal indu mubakhara tou fi yadan tou ahan reha ta sihab ta bakhuf bi ruwa fok. ¹²Huwo kelim le ana, Jena ta insaan, hal inta ayenu haja al shuyukh ta bet ta Israel bi amulu fi duluma? Kulu wahid al amulu de fi sirr fi ghurfa ta sanm tou, leanu humon kelim, Yahwa ma bi ayenu anina! Yahwa sibu al ard. "" ¹³Yala huwo kelim le ana, ""Gelibu tani wa ayenu le fagarat azim al humon bi amulu." ¹⁴Bad dak huwo jibu ana le madkal ta bab ta bet ta Yahwa al kan fi tija shamal, wa ayenu! nasawiin kan gayidin hinak haznaiin le Tammuz. ¹⁵Fa huwo kelim le ana, ""Hal inta ayenu de, jena ta insaan? Gelibu tani wa ayenu hata fagarat al azim min del ." ¹⁶Huwo jibu ana fi juwa medan ta bet ta bet ta Yahwa, wa ayenu! fi madkal ta haykal ta Yahwa bein al rwaq wa al mazbah, hinak kan kamsa ishriin rijal ma dahar tomon le haykal ta Yahwa wa wosa tomon le sharik, wa humon kan bi abidu al shms. ¹⁷Huwo kelim le ana, "Hal inta ayenu de, jena ta insaan? Hal haja soker le bet ta Yahuza ashan bi amulu fagarat del al humon amulu hini? Leanu humon mala al ard ma eunf wa humon gelibu tani ashan hagiru ana le zalan, kutu al farae fi anafa tomon. ¹⁸Fa ana bi amulu kaman fi nus tomon; ena tai ma bi indu rahma, wa ana ma bi kutu humon ezber, Hata wa lo humon kore fi adana tai ma sawt fok, ana ma bi asuma humon."

Chapter 9

¹Biga huwo kore fi adan tai ma sawt fok, wa kelim, Kede huras ja le medina, kulu wahid ma silah tou ta tadmīr fi yadan tou. ²"Yala ayenu! Sita rijal ja min sika ta bab al fok al tija shamal, kulu wahid ma silah tou ta dabahu fi yadan tou. Hinak kan zol fi nus tomon libisu kitan ma mueaddad ta ketab fi jambo tou. Fa humon dakalu wa wogif taraf mazbah ta bronze. ³Yala mejid ta Allah ta Israel ruwa fok min al malaiyka al kan fi ataba ta bet. Huwo nadi le zol al libisu kitan al indu mueaddad ta ketab fi safa tou. ⁴Yahwa keim le ana, "Mururu min nus ta medina __fi nus ta Uruselim__wa kutu alama fgog wosa ta del al bi neng neng wa waja gelba ann kulu fagarat amulu fi nus ta medina." ⁵Yala huwo wonusu le tanina fi adana tai, "Mururu min al medina bi wara tou wa katulu. Ma ta sibu uyuun taki kun ma rahma, wa ma ta kutu humon ezber ⁶kan zol kebir, shaab, azara, iyal sokaraw nasawiin. Katulu humon kulu. Lakin ma ta ja gerib ma aye wahid al indu alama fi ras tou. Bada fi haykal tai!" Fa humon bada ma shuyukh al kan fi gedam ta bet. ⁷Huwo kelim le humon, "Nejesu al bet, wa mala medan bet tou ma al mayit. tagadam!" Fa humon ruwa bara wa hujumu al medina. ⁸Ze humon kan bi hujumu, Ana ligo nefsa tai barau wa ana waga fogo wosa tai wa kore bara wa kelim, "Oh, Rabuna Yahwa, hal inta bi demiru ana kulu bagi ta Israel fi dufugu ta zalan taki fogo Uruselim?" ⁹Huwo kelim le ana, "Al iithm ta bet ta Israel wa Yahuza azim jiddan. Al ard maliyan min dom wa al medina maliyan min fasad, min zaman humon kelim, Yahwa nesitu al ard; wa Yahwa ma bi ayenu! ¹⁰Fa, yala, ena tai ma bi ayenu ma rahma, wa ana ma bi kutu humon ezber. lakin ana bi jibu fogo ras tomon kulu. ¹¹"Ayenu! Zol al libisu kitan al indu mueaddad ketab fi tija tou al bi dahar. Huwo wori wa kelim, ;;ana amulu kulu al inta amiru ma ana."

Chapter 10

¹Ze ma ana ayenu le al qubba al kan fok ras ta malaiyka, haja beinu fok tomon ze yaqut azraq ma mazhar ta shikil ta kursi. ²Yala Yahwa wonusu le insaan libisu kitan wa kelim. "Ruwa bein al ajilat tihit al malaiyka, wa mala kulu yadan taki ma nar alfahm min bein al malaiyka wa shetetu humon fok al medina."Yala al insaan dakalu ze ma ana raqibu. ³Al malaiyka wogif fogo tijah yemin ta bet zaman al insaan dakalu, wa sihab mala juwa ta medan ta bet. ⁴Al mejid ta Yahwa gam fok min al malaiyka wa wogif fogo ataba ta bet. Huwo mala al bet ma al sihab, wa medan ta bet kan maliyan min lama ta mejid ta Yahwa. ⁵Al sawt ta jinahat ta malaiyka kan asumau beid bara medan ta bet, ze sawt ta Allah al guwi zaman huwo wonusu. ⁶Huwo ja zaman Allah amiru insaan libisu kitan wa kelim. "Shilu nar min bein al ajilat al bein al malaiyka,"al insaan dakalu wa wogif bijnib ajila. Malaiyka medu bara yadan tou bein ⁷al malaiyka le nar al kan fi nus ta malaiyka, wa rafau fok wa kutu huwo fi yadan ta wahid al libisu kitan. Al insaan shilu wa rija wara. ⁸Ana ayenu fogo malaiyka haja ze yadan ta insaan tihit jinahat tpmpr. ⁹Fa ana ayenu, wa Arba ajilat kan bijanib ta al malaiyka__ajila wahid bijanib kulu jena jamil__wa mazhar ta ajilat kan ze hajar albaril. ¹⁰Mazhar tomon kan nefsu shikil le kulu humon al arba, ze ajilat al gatau ajila tou. ¹¹zaman humon haik, humon ruwa fi le kulu tijahat tomon al arba, bidun agelibu ze ma humon futu; lakin mahama kan itijah ras bi wajih. humon tabe wara bidun agelibu ze humon futu. ¹²Gesim tomon kulu__bima fiha dahar, yadan tomon, wa jinahat tomon__kan khati ma uyuun, wa uyuun khati arba ajilat kulu hawulu kaman. ¹³Ze ana asuma, al ajilat kan nadi, lafa." ¹⁴Humon indu arba wosa le kulu wahid; al wosa al awel os ta jena jamil, al tani wosa kan wosa ta insaan, al talit wosa t asad, wa al rabe wosa ta suguur. ¹⁵Biga al amaiyka__del kan makuluugat hay al ana ayenu bi wasat Qana al Mutajiz__gam fok. ¹⁶kullama kan al malaiyka harik, al ajilat bi ruwa bijanib tomon, wa kullama kan almalaiyka arufau jinahat tomon ashan gum fok min al ard, al ajilat ma bi rija. Humon lisa geni bijanib tomon ¹⁷Za,man al malaiyka wogif sabit, al ajilat wogif sabit, wa zaman humon gum fok, al ajilat gam fok ma humon, leamu al roho ta makuluugat al hay kan fi al ajilat. ¹⁸Yala mejid ta Yahwa ruwa bara min fok ataba ta bet wa wogif fok al malaiyka. ¹⁹Al malaiyka rafa fok jinahat tomon wa gum min al ard fiena tai zaman humon ruwa bara wa ajilaamulu nefsu bijanib tomon. Humon wogif fi sharik ta madkal ta bet ta Yahwa, wa al mejid ta Allah ta Israel ja fogo humon min fok. ²⁰Del yau kan makuluugat al hay al ana ayenu tihit Allah ta Israel bi wasat Qana al uhtajiz, fa ana arufu inu humon kan malaiykat! ²¹Humon indu arba wosa kulu wahid indu jinahat, wa shikil ta insaan tihit jinahat tomon, ²²wa shikil ta wosa kan ze wosa al kan ana ayenu fi ruya fi Qana al muhtajiz, wa kulu wahid minu ruwa gedam adil.

Chapter 11

¹Yala Roho arufa ana fok wa jibu ana le bab al sharqi ta bet ta Yahwa, mugabil le shariq, wa ayenu, fi sika ta bab hinak kan fi kamsa ishiriin rijal. Ana ayenu Jaazaniah jena ta Azurwa Pelatiah jena ta , Benaiah, ruasa ta nas fi nus tomon. ²Allah kelim le ana, Jena ta insaan, del yau rijal al kashifu iithm, wa alkariru khata sharir fi medina de. ³Humon kelim, "Zaman ta abinu biyuut ma hasa; medina de huwo guruma, wa ana yau lahm. ⁴ashan keda nabau ded humon, Nubua, jena ta insaan." ⁵Yala Roho ta Yahwa waga fogo ana wa kelim le ashan bi kelim: De yau haja al Yahwa kelim, "De yau haja al inta bi kelim, bet ta Israel; leanu ana arufu ahaja al bi ruwa fi min fekira taki. ⁶Inta zidu nas inta katulu fi medina wa malau sshawarie tou ma humon. ⁷Ashan keda, Rabuna Yahwa kelim keda: Nas al inta katulu, al gesim tomon inta kutu fi nus ta Uruselim, yau lahm, wa medina de yau guruma. Lakin bi uwa jibu inta bara min nus ta medina de. ⁸Ita kafu al safe, fa ana bi jibu al safe fogo inta__de elan ta Rabuna Yahwa. ⁹Ana bi tala inta bara min nus ta medina, wa kutu fi ard ta ajanib, leanu ana bi jibu hukum ded inta. ¹⁰Inta bi waga bi wasat safe. Ana bi hukum inta fi hudud ta Israel fa inta bi arufu inu ana Yahwa. ¹¹Medina de ma bi kun guruma taki ta rakabu, wele inta bi kun lahm fi nus tou. Ana bi hukum inta fi hudud ta Israel. ¹²Yala inta bi aufu inu ana Yahwa, al qawanin tou intum ma dowuru fogo wa al kararat tou intkum ma nefizu. Lakin, intum nefizu kararat ta umam al hawili intum." ¹³Huwo ja hasil ze ma ana kan bi naba, Pelatiah jena ta Benaiah, mutu. Fa ana waga fogo wosa ti wa kore ma sawt fok wa kelim, "Laa, Rabuna Yahwa, hal inta kulu demiru bagi ta Israel?" ¹⁴Al kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ¹⁵Jena ta insaan, akuwana taki! Rijal ta gabila taki wa kulu bet ta Israel! Humob kulu del al kelimu bi wasat del al bi geni fi Uruselim, "Humon beid min Yahwa! Ard de kan wodi le anina ze malikia tanina. ¹⁶Ashan keda kelim, 'Rabuna Yahwa kelim keda: Hata lo ana agela humon beid min nus ta umam, wa hata lo ana shetetu humon fi nus ta ard, lisa ana haykal le hum le zaman guse fi ard al humon ruwa. ¹⁷Ashan keda kelim, Rabuna Yahwa kelim keda: Ana bi limu inta min nas, wa jamau intum min al ard al shetetu intum fogo, wa ana bi wodi le intum ard ta Israel. ¹⁸Yala humon bi ruwa hinak wa agela aye haja al affin wa fagarat min mahal dak. ¹⁹Ana bi wodi le humob gelba wahid, wa ana bi kutu roho jedid fi juwa humon. Ana bi shilu bara gelba al hajar min lahm tomon wa wodi le humon gelba al lahm, ²⁰ashan humon bi dowuru fi qawanin tai, humon bi nefizu kararat tai wa bi amulu humon. Yala humon bi kun nas tai, wa ana bi kun Allah tomon. ²¹Lakin le del al dowuru ma atifa tija hajat tomon al affin wa fagarat tomon, Ana bi jibu suluk tomon fi ras tomon__elan ta Rabuna Yahwa." ²²Arufau malaiyka fok jinaat tomon wa al ajila al kan bijani tomon, wa al mejid ta Allag ta Israel kan ali fog le humon. ²³Yala al mejid ta Yahwa ruwa fok min juwa nus ta medina wa wogif fogo jebel le shariq ta medina. ²⁴Yala Roho arufa ana fok wa jibu ana fi Kildaniyin, le mughtaribin, fi al ruwa min Roho ta Allah, wa ruwa al ana kan ayenu wokit ruwa fok min ana. ²⁵Yala ana alinu le mughtaribin kulu hajat ta Yawha al ana ayenu.

Chapter 12

¹Al kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ²Jena ta insaan, inta ish fi nus ta bet mutamarriid al humon endu uyuun ashaan ayenu lakin humon am bi ayenu adana ashan asuma lakin humon ma bi asuma, leanu humon bet mutamarriid. ³Ashan keda ze le ita jena ta insaan, jahizu hajat taki le munfaa, wa bada ma yom fi nazra tomon, leanu ana bi ankur inta fi nazra tomon min mahal taki le mahal tani. ammkkin humon bi bada ayenu, hata wa lo humon bet ta tamarriid. ⁴Inta bi jibu bara hajat le manfaa fi yom fi nazra tomon; ruwa bara fi ashiya fi nazra tomon fi sika al aye zol le munfaa. ⁵Hafura hufra min heita fi nazra, wa ruwa bara min fogo. ⁶Fin nazra tomon, Arufa fok hajat taki fogo kitfa, wa jibu humon bara le nbarria. khati wosa taki, leanu inta lazim ma bi ayenu al ard, min zaman al ana jahizu inta alama le bet ta Israel. ⁷Fa ana amulu keda, bes ze ana kan amiru. Ana jibu bara hajat tai min munfaa be nahar, wa fi ashiya ana hafura min heita biwasat yadan. ana jibu hajat tai bara min duluma, wa arufu humon fok fogo kitfa tai fi nazra tomon. ⁸Yala al kelima ta Yahwa ja le ana fi al sabah, gal, ⁹Jena ta insaan, hal bet ta Israel, inu bet al matamarriid, ma asalu, 'Sunu yau intum bi amulu?' ¹⁰Kelim le humon, Rabuna Yahwa gal keda: amal al nabawwi ihtimamat ta alamir fi Uruselim, wa kulu bet ta Israel humon fi nus ta munu. ¹¹Gul, ana alama le inta. Ze ma ana amulu, fa huwo bi amulu le humon; humon bi ruwa fi munfaa wa fi sabi. ¹²Al amir al huwo fi nus tomon bi arfa fok hajat tou fi khitfa tou fi duluma, wa bi ruwa bara min heita. Humon bi hafura min al heita wa tala bara hajat tomon. Huwo bi khati wosa tou, fa huwo ma bi ayenu al ard ma uyuun tou. ¹³Ana bi wazau bara shabaka tai fogo huwo wa huwo bi gubudu huwo fi sharak; yala ana bi jibu huwo le Babylon, al ard ta Kildaniyiin, lakin huwo ma bi ayenu. Huwo bi mutu hainak ¹⁴Ana kaman bi shetetu fi tijahat kulu del hawili huwo al kan saadu huwo wa kulu jaysh tou, wa ana bi rasulu safe wara tomon. ¹⁵Yala humon bi arufu inu ana Yahwa, wokit ana shetetu humon fi nus ta umam wa woduru humon fi kulu ard. ¹⁶Lakin ana bi kutu rijal besit ezber min nus tomon min safe, majaa, wa waba, fa humon bi sejilu kulu fagarat tomon fi al ard al ana shilu humon, fa humon bi arufu inu ana Yahwa. ¹⁷Kelima ta Yahwa ja le ana, gal. ¹⁸Jena ta insaan, akulu kubaz taki ma irtijaf, wa asurubu moyo taki ma ruogusa wa kafa. ¹⁹Yala kelim le nas ta ard, Rabuna Yahwa gal ann sukan ta Uruselim, wa al ard ta Israel, ""Humon bi akulu kubaz tomon ma irtijaf wa asurubu moyorogusa, min zaman al ard bi kun karban min malaiyan tou bi sabab ta eunf ta kulu del al bi geni hinak. ²⁰Fa al medina sukan tou bi karabu, wa al ard bi ja ard waskan; fa inta bi arufu inu ana Yahwa. ²¹Tani kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ²²Jena ta insaan, de misaal yatu al inta indu fi al ard ta Israel al gal, Ayam tuwil, wa kulu ruya fashil? ²³Ashan, keda kelim le humon, Rabuna Yahwa gal keda: Ana bi kutu nihaya le misaal de, wa nas ta Israel ma bi istamil huwo. Kelimle humob, Ayam biga gerib zaman kulu ruya bi kamilu. ²⁴Leanu ma bikun fi aye ruya al kazib aw araffa unasib fi juwa bat ta Israel. ²⁵Leanu ana Yahwa! Ana wonusu, wa ana nefizu kelimat al ana wonusu. haja de tani akhir. Leanu ana bi wonusu kelima de fi ayam taki, bet mutamarriid, wa ana bi nefizu huwo!__de yau elan ta Rabuna Yahwa. ²⁶Tani kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ²⁷Jena ta insaan! Ayenu, bet ta Israel kelim, Ruya al huwo ayenu huwo le ayam ketir min hasa, wa nubau beid min zaman. ²⁸Ashan keda kelim le humob, Rabuna Yahwa gal keda: kelimat tai ma bi akhir ketir, lakin kelima al ana wonusu bi amulu__de elan ta Rabuna Yahwa. ""

Chapter 13

¹Tani, kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ²Jena ta insaan, naba ded anbia al bi nabau fi Israel, wa kelim le del al bi nabau bara khial tomon, 'Asuma le kelima ta Yahwa. ³Rabuna Yahwa kelim keda: Wayl le anbia al beliteen al bi tabe roho tomon, lakin al ma ayenu haja! ⁴Israel, anbia taki kan ze jena ta awaa fi ard al karaban. ⁵Inta am ruwa ashan kasuru fi hawili al heita bet ta Israel ashan bi salau, ashan bi qawimu fi harib fi yom ta Yahwa. ⁶Nas indu ruya kazib wa amulu tawaqqeat kazib, del al kelim, "Ze de wa ze de elan ta Yahwa. "Yahwa ma rasulu humon, lakin humon kutu raja le nas inu risala tomon bi ja hagiga. ⁷Hal inta ma asuma ruya kazib wa amulu tawaqqeat kazib, inta al kelim, "De wa dak lhuwo elan ta Yawha" zaman nefsa tai ma wonusu? ⁸Ashan keda Yahwa gal keda, 'Leanu inta indu asuma ruya kazib wa wonus akhazib__ashan keda de huwo elan ta Yahwa ded inta: ⁹Yadan tai bi kun ded inta al nabi al indu ruya ta kedib wa al amulu tawaqqeat kazin. Humon ma bi kun fi jameia ta nas tai, aw bi sajjil fi sajjil ta bet ta Israel; humon ma bi ruwa le al ard ta Israel. Leanu inta bi arufu inu ana Rabuna Yahwa! ¹⁰Ashan kea, wa ashan humon woduru nas tai wa kelim, "Salam" zaman mafi salam, humon bi abinu heita al humon bi rasim ma tabria. ¹¹Kelim le del al dahn al heita, wa huwo bi waga tihit; hinak bi kun matru ketir, wa ana bi rasulu huja ta barad ashan waga tihit, wa hawa shedid ashan kasuru huwo tihit. ¹²Ayenu, al heita bi waga tihit. Hal tanin ma kelim le inta, ""Wenu huwo tabria al inta kutu fogo huwo?" ¹³Ashan keda Rabuna Yahwa kelim keda: Ana bi jibu hawa shedid fi zalan tai, wa hinak bi kun fayadanat ta matru fi zalan tai! Hujar ta barad fi zalan tai bi demiru huwo kulu kulu. ¹⁴Leanu ana bi sheretu al heita al inta khati ma tabria, wa ana bi kasuru huwo fi ard wa bi kutu asas tou kashif. Fa huwo bi waga, wa inta bi demiru fi nus tou kulu. Yala inta bi arufu inu ana Yahwa. ¹⁵Leanu ana bi demiru fi zalan tai heita wa del al tabria tou. Ana bi kelim le inta, "Al heita ma maju tani, wele nas al ta tabria tou__ ¹⁶al anbia ta Israel al naba ann Uruselim wa al indu ruya ta salam le heya. Lakin mafi salam__de yau elan ta Yahwa. "" ¹⁷Fa inta, jena ta insaan, jahizu wosa taki ded banat ta nas taki al naba bara min fekira tomon, wa naba ded humon. ¹⁸Kelim, 'Rabuna Yahwa gal keda: Wayl le nasawiin al kaitu sahar fi kulu juzu ta yada tomon wa bi amulu alhijab fi ras tomon min kulu magas, istamilu ashan sayd nas. Hal inta sayd nas tai lakin kalisu haya taki? ¹⁹Inta khalifu ana fi nus nas tai leanu gabda ta shaeir wa fatat ta kubaz, ashan katulu nas al ma bi mutu, wa shan bihafizu haya ta del al am bi istemir fi haya, ashan kedib taki le nas tai al asuma inta. ²⁰Ashan keda Rabuna Yahwa gal keda: Ana ded al sahar alinta bi istamilu ashan bi wagau ma haya nas fi sharak ze humon tiyur. hagiga, Ana bi sheretu humon min yadan taki; wa nas al inta wagau fi sharak ze tiyur__Ana bi sibu humon ruwa. ²¹Ana bi sheretu bara alhijab wa alagu nas tai min yadan taki, ashan humon ma bi tani waga fi sharak fi yadan taki. Inta bi arufu inu ana Yahwa. ²²Leanu inta manau gelba ta shyakhs al salih ma kedib, hata wa lo ana ma indu nia fi mana tou, wa leanu inta manau huwo lakin amayiel ta shykhs al sharir fa inu huwo ma rija min sika tou ashan bi kalisu haya tou__ ²³ashan keda inta ma bi ruya ta kedib aw istemir fi tawaqqeat al beled, leanu ana bi alagu nas tai bara min yadan taki Inta bi arufu inu ana Yahwa. ""

Chapter 14

¹Bad min al shuyukh ta Israel ja le ana wa geni gedam tai. ²Yala kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ³Jena ta insaan, rijal del shilu asnam tomon fi gelba tomon wa kutu asara ta iithm tomon gedam wosa tomon. Lazim bi asaulu ana ma humon kulu?⁴Ashan keda alinu de le humon wa kelim le humon, Rabuna Yahwa gal keda:Aye zol ta bet ta Israel al shilu fekira tou fi gela tou, aw al kutu al asara ta iithm gedam wosa tou, wa huwo al yala al ja le nabi__Ana Yawha, bi juwabu huwo hasab adadad ta asnam tou. ⁵Ana bi amulu keda ashan ana shilu wara bet ta Israel fi guluub al lsugu beid min ana min kulu asnam.⁶Ashan keda kelim le bet ta Israel, 'Rbuna Yahwa kelim keda: Tub wa agelibu min sikat ta asnam takum! Agelibu wosa taki min kulu fagarat taki.⁷Leanu kulu wahid min bet ta Israel wa kulu zol min al ajanib gaid fi Israel al sibu ana, al shilu asnam fi gelba tomon wa kutu al asara ta iithm gedam wosa tou, wa al yala ja le nabi ashan fetisu ana__Ana Yahwa, bi juwabu huwo bi nefsi. ⁸Fa ana bi jahizu wosa tai ded zol dak wa amulu le huwo alama wa masaal, leanu ana bi gata huwo bara min nus ta nas tai, wa inta bi arufu inu ana Yahwa.⁹Kan nabi kabasu wa kelim risala, yala ana, Yahwa, bi kabasu nabi dak; Ana bi wosulu ma yadan tai ded huwo wa demiru huwo min nus ta nas ta Israel. ¹⁰Humon bi shilu iithm tomon; al iithm ta wahid al bi asalu min huwo. ¹¹Ashan de, bet ta Israel ma bi tani lifu beid min ruwa wara ana wele nejisu nefsa tomon tani min kulu khataya tomon. Humon bi kun nas tai, wa ana bi kun Allah tomon__de elan ta Rabuna Yahwa."¹²Yala kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ¹³Jena ta insaan, zaman ard khata ded ana bi amulu khatiya fa ana wosulu ma yadan tai ded huwo kasuru aleamilin min kubaz tou, wa rasulu bara fok majaa wa gata bara kulu rijal wa haywanat min al ard; ¹⁴yala hata kan del talata rijal__Noah, wa Ayub__kan fi nus ta al ard, humon bes bi alagu haya tomon bes bi wasat salah tomon__se elan ta Rabuna Yahwa. ¹⁵Kan ana rasulu wuhush sharir fi kulu ard wa kutu huwo fadi ashan huwo bi kun ard karban al ma fi zol bi mururu min fogo ashan wuhush, ¹⁶yala hata kan nefsu del al talat rijal kan fi huwo__ze ma ana aish, elan ta Rabuna Yahwa__humon ma bi agder alagu awulad tomon aw banat tomon; bes haya tomon bi alagu, lakin al ard bi kun karban.¹⁷Aw kan ana jibu safe ded al ard wa kelim, 'Safe, ruwa jibu al ard wa gata rijal wa haywanat min huwo, ¹⁸yala hata kan talata rijal kan fi nus ta ard__ze ana bi ish, Rabuna Yahwa alinu__yala humon ma bi agder alagu hata awulad tomon wa banat tomon; be yaha tomon yau bi alagu.¹⁹Aw kan ana rasulu waba ded ard de wa kubu bara zalan tai ded huwo jibu kubu dom, ashan gata bara rajil wa haywan, ²⁰yala hata kan Noah, Daniel, wa Ayub kan fi al ard__ze ana geni, alinu Rabuna Yahwa__yala ma bi agder alagu hata awulad tomon aw banat; haya tomon bes bi alagu biwasat salah tomon.Leanu Rabuna Yawha kelim keda: Ana akkid bi amulu hajat kaab biwasat rasulu arba aleuqubat__jaan, safe, haywanat ta gaba, wa waba__ded Uruselim ashan gata bara riaj haywanat min heya. ²²Lisa ayenu! Bagi bi fadulu fogo haya, al najihiin al bi ruwa bara ma iyal wa banat. Ayenu! Humon bi ruwa bara le inta, wa inta bi ayenu sikat tomon wa amayil tomon wa bi azii bekusus eiqaab al ana rasulu le Uruselim, wa ann kulu haja tani al ana rasulu ded al ard. ²³Al najihiin bi azii inta zaman inta ayenu sikat tomon wa amayil tomon, fa inta bi arufu hajat del kulu ana amulu ded heya, inu ana am amulu le humon sakit__de yau elan ta Rabuna Yahwa."

Chapter 15

¹Yala kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ²Jena ta insaan, keƙ karma afdal min aye shajar al ma furue al fi nus takum al ashjar fi gaba? ³Hal nas bi shilu khashab min karma ashan bi amulu aye haja? Aw hal humon amulu watad minfogo ashan bi haligu aye haja fogo? ⁴Ayenu! Kan jadau huwo fi nar ze waqud, wa kan nar haragu nihaya tou kulu wa kaman nus, hal sei kwes le aye haja?⁵Ayenu! zaman huwo kan kamil, huwo ma bi amulu aye haja; bitakkid yala, zaman nar kan haragu, yala huwo kan lisa ma amulu aye haja tamam. ⁶Ashan keda Rabuna Yahwa kelim keda: Shajarat ta gaba barau barau, Ana wodi al karma ze waqud le haragu; Ana bi amulu fi nefsu teriga le sukan ta Uruselim.⁷Leanu ana bi jahizu wosa tai ded humon. Hata lo humon tala bara min nar,lisa nar bi akulu humon; fa inta bi arufu inu ana Yahwa, zaman ana jahizu wosa tai ded humon. ⁸Yala ana bi kutu al ard fi karab leanu humon amulu khatiya__de yau elan ta Rabuna Yahwa."

Chapter 16

¹Yala kalam ta Yahwa ja le ana, gal, ²Jena ta insan, wori le Uruselim an fagara ta heya, ³wa alinu, Yahwa Rabuna gal keda le Uruselim: Intum bi asalu wa welada takum hasil fi ard ta Canaan; abu takum kan Amori, wa uma taki kan min Hittie.⁴Fi yom welada taki, uma taki ma gata sura taki, wele heya nedifu inta fi moyo wele masa inta ma melih, wele lifu gumash hawili inta. ⁵Mafi ena al hin le inta ashan bi amulu hajat del le inta, ashan bi kun hin le inta. Fi yom ta al kan inta weledo, ma wasaka fi haya taki, kan jadau inta bara fi medan al fadi.⁶Lakin ana mururu min inta, wa inta gufulu ma dom taki; fa ana kelim le inta fi dom taki, "Ish! Ana kelim le inta fi dom taki, Ish!" ⁷Ana kutu inta raba ze shejera fi maha zara. Inta weledo ketir wa kun eazim, wa inta tala jawhara ta jawharat. sudur taki biga guwi, wa sharr taki raba ketir, sala kan inta kan ariyan wa ras fadi.⁸Ana mururu min Jambu taki mara tani, wa ana ayenu inta. Suuf! zaman ta muhaba ja le inta, fa ana kati gumash fogo inta wa kati ariyan taki. Yala ana halifu le inta wa jibu inta fi itifagia__de yau inlan ta Rabuna Yahwa__wa inta bitga tai.⁹Fa ana kasulu inta ma moyo wa kasulu dom taki bara, wa ana masa inta ma zeit. ¹⁰Ana libisu fi malabis qiyafa wa kutu sanadil fi kura ta. Ana kati inta ma malabis al jamiil wa kati inta ma harir. ¹¹Al tani Anajamilu inta ma mujawharat, wa Ana kutu rubaat fogo yadan taki, wa genzir hawili ragabta. Ana ¹²kutu khatim ta anafa fi anafa taki wa khatim ta ada fi adana, wa tegia jamil fogo ras taki. ¹³Fa intum kati ma jamilu ma daham wa fida, wa intum kan libisu fi malabis jamil harir wa malabis al keitu; intum akulu degig, asal, wa zeit, wa intum kan qiyafiin, wa inta biga melika. ¹⁴shohura taki rowa bara min nus ta umam leanu inta jamil shedid, leanu huwo kan kamil fi mejid al ana wodi le inta__de yau elan ta Rabuna Yahwa.¹⁵Lakin inta sik fi qiyafa taki, wa inta amulu ze sharamuta ashan shohura taki; inta kubo bara amayil taki ta sharmata fogo del al bi mururu min jambu taki, ashan jamala taki bi kun tou. ¹⁶Yala inta shilu malabis taki wa ma humon inta sala makan fok le nefsa taki jamilu ma kulu alwan, wa hinak inta amulu ze sharamuta. De kede¹⁷Inta shilu mujawharat ta dahan al nayim wa fida al ana wodi le inta, wa inta sala le nefsa taki arqam al zakar, wa inta amulu ma humon ze sharamuta bi amulu. ¹⁸Inta shilu gumash taki al jamiliu wa kati humon, wa inta jahizu zeit tai wa riha gidam tomon. ¹⁹Ana wodi le inta rigif tai__salau ma degig nayim, zeit, wa asal__inta jahizu gidam tomon nakha ta riha, leanu de yau haja al hasil__de yau elan ta Rabuna Yahwa.²⁰Yala inta shilu iyal taki wa banat al inta weledo le ana, wa inta gedimu huwmon le aswar ashan bi shetetu ze akil. hal amayil taki ta sharmata haja soker? ²¹Inta dabah iyal tai le asnam wa kutu humon mururu min nar. ²²fi kulu fagarat taki wa amayil taki ta sharmata inta ma fekir ann ayam ta shabab taki, wokit al kan inta ariyan wa kashif ze inta bi gelibu rae fi dom taki.²³Wayl! Wayl le inta!__de yau elan ta Rabuna Yahwa__ashan, keda, fi ziyada le kulu sharr del, ²⁴inta abinu nefsa taki mahal fok wa kutu nefsa taki fok fi kulu mahal al eam.²⁵Inta abinu mahal taki al fok fi ras kulu sika wa kutu jamala taki biga fadiya, wa wasau kurenat taki le kulu zol al bi mururu min hinak, wa inta zidu amayiel taki sharmata. ²⁶Inta amulu ze sharamuta ma Mesiriin, jeranat taki ta shohuwa, wa inta amulu amayiel ketir, al kutu ana fi zalan.²⁷Ayenu! Ana bi hajimu inta ma yadan tai wa gata bara akil taki. Ana bi selimu haya taki le adu taki, banat ta Felistiniin, al biga ma fadiya suluk tai al waskan. ²⁸Inta amulu zena ma ashoriyiin leanu inta ma shabaan. Inta amulu zena wa lisa ma shabaan. ²⁹Inta amulu zena ketir fi al ard ta canaanin wa Kildaniin, wa hata de ma shabanu inta.³⁰gelba taki __Rabuna Yahwa kelim__inta bi amulu kulu hajat del, amayiel al ta zena? ³¹Inta abinu tal fi ras ta kulu shareh wa kutu turuba taki fi midan al am. Lakin inta kan ma ze zania leanu inta alisu al ujura.³²Intum al ta zena, intum rudu ajanib bidal rajil taki. ³³Nas ge dafa le sharamit kulu, lakin inta wodi ujura le habayib taki kulu wa inta wodi homon roshuwa ashan bi ja le inta min kulu itjahat ashan amayiel taki ta zena. ³⁴Fa fi ferik bein inta wa nasawin tanin. Ma fi zol dafa le inta ashan bi amulu ze zani. Inta aksi. Inta dafa homon wa mafi al wodi le inta. ³⁵Ashan keda, inta al zani, asuma le kelim ta Yahwa. ³⁶Rabuna Yahwa kelim keda: Ashan inta kubo bara shohuwa taki wa kati ariyan taki bi wasat amayiel taki ta zena ma habayib taki wa ma kulu asnam al waskan, wa leanu inta wodi le homon iyal taki, ³⁷ashan keda, kun guwi, Ana bi limu habayib taki kulu al inta kan limu ma homon, kulu del al kan inta hibu wa kulu del al inta akrah, wa Ana bi limu homon ded inta min kulu tejahat. Ana ma bi kati ariyan taki min homon fa homon bi ayenu ariyan taki kulu.³⁸Leanu ana bi akibo inta ann zena wa kubo dom, wa Ana bi jibu fogo inta zalan tai ta kubo don wa muhaba. ³⁹Ana bi wodi le inta yadan tomon fa humon bi jada tihit tal taki wa bi kasuru tihit mahalat taki fok wa humon bi agela malabis taki bara wa shilu mujawharat taki. Humon bi sibu inta ariyan wa bi fadiya.⁴⁰Yalla humon bi jibu nas ketir ded inta wa rejimu inta bi hujar, wa humon bi gata inta bara ma safe tomon. ⁴¹Humon bi haragu buyuut taki wa bi amulu anuwa ketir ta ekaab fogo inta fi ena ta nasawin ketir, leanu ana bi wogifu zena taki, wa inta am bi tani dafa habayin taki. ⁴²Yalla Ana bi nezil zalan tai ded inta; zalan tai bi sibu inta, leanu Ana bi shabaan, wa ma bi kun tani zalan.⁴³Leanu inta ma zekir ayam taki ta shababia wa kutu ana hizu ma zalan ashan hajat del kulu, ashan keda kun guwi! Ana bi nefsa tai bi jibu fogo ras taki ekab le haja al inta amulu__de yau elan ta Rabuna Yahwa. Hal inta zedu zena le kulu mumarasat tanin al

waska?⁴⁴Kun guwi! Kulu wahid al wonusu misaal ann inta bi kelim, "Ze umma, fa kaman biniya tou."⁴⁵Inta binia le umma taki, al sibu rajil wa iyal ta heya, wa inta ukut le ekwat taki al sibu rujal wa iyal. Umma taki kan Hissia, wa abu taki kan Amori.⁴⁶Ukut taki al kebir kan Samiri wa ukut tou yau del al bi geni fi shamal, wa ukut taki al soker yau kan bi geni fi junub, al huwo Sodom wa banat ta heya.⁴⁷Inta ma bes doworo fi sikat tomon wa inta ma amulu amayiel yomon, lakin fi kulu sikat inta kan kaab min akn. ⁴⁸Ze ma ana hai __de elan ta Rabuna Yahwa__ ukut taki Sodom wa binia ta heya, ma amulu sharr ketir ze inta wa banat amulu.⁴⁹Kun guwi! de kan katiya ta ukut taki Sodom inu haye kan mutakebir fi zaman ta raha, wa ma bi kutu bala ann ayi haja. Heya ma guwi yadan ta miskin wa al muhtaj. ⁵⁰Heya kan mutakebir wa amulu amayiel shein gidam tai, fa ana shilu humon beit bes ze ma inta ayenu.⁵¹Wele Samai amulu hata nus ta kataya taki; lakin inta amulu hajat al batal ketir min al humon amulu, wa inta beinu inu inta ekwat taki ahsen min inta ashan kulu hajat al batal al inta amulu! ⁵²Kasataan inta beinu fadiya taki; fi terega de inta beinu inu ekwat taki ahsen min inta, ashan kataya al inta amulu fi sikat al batal. Ekwat taki hasa beinu ahsen min inta. Kasataan inta, beinu fadiya ataki, leanu fi terega de inta beinu inu ekwat taki kan ahsen min inta.⁵³Leanu bi rija mali tomon__al mali ta Sodom wa banat ta heya, wa al mali ta Samari wa banat ta heya; lakin mali taki bi kun fi nus tomon. ⁵⁴Fi hisaab ta hajat del inta bi beinu fadiya taki; bi amulu ina batal ashan kulu hajat al inta amulu, wa fi terega de inta bi kun taezia le humon. ⁵⁵Ashan ukut taki Sodon wa banat ta heya bi rijaule hala tomon al gedim, wa Samari wa banat ta heya bi rijau le hala tou al gedim. Yalla ita wa banat taki bi rijau le hala taki al gedim.⁵⁶Sodom ukut taki kan ma zekiru fi kasma taki fi ayam zaman inta kan bi dala, ⁵⁷gebili duuf taki ma beinu. Lakin hasa inta mudu ta taleis le banat ta Edom wa le kulu banat ta Felistiin al hawuli heya. Nas kulu alisu inta. ⁵⁸Inta bi beinu fadiya taki wa amayiel taki al batal!__de elan ta Rabuna Yahwa!⁵⁹Rabuna Yahwa kelim: Ana bi timu ma inta ze inta bi istehik, inta al alisu halifa taki bi kasuru itifagia.⁶⁰Lakin Ana bi nefsa tai bi zekir itifagia tai ma inta al amulu fi ayam ta shabaia taki, wa ana bi asisu itifagia al abadi ma inta. ⁶¹Yalla inta bi zekir sikat taki wa bi kun bi fadiya zaman al kan inta istelim ekwat taki al gedim wa ekwat takimal sukar, lakin ma ashan tifagia taki.⁶²Ana bi nefsa tai bi asisu itfagia tai ma inta, wa inta bi arufu inu ana Yahwa. ⁶³Ashan hajat del, inta bi zekir kulu hajat wa bi kun bi fadiya, yalla inta tani ma bi fata kasuma taki ashan bi wonusu ann fadiya taki, zaman al ana kan afi inta min hajat kulu al inta amulu__de elan ta Rabuna Yahwa.""

Chapter 17

¹Kelim ata Yahwa ja le ana, gal, ²Jena ta insan gedim nugta wa wonusu misaal le bet ta Israel. ³Kelim Rabuna Yahwa gal keda: sguur kebir ma jinah kebir wa risha tuwil, maliyan ma malameh, wa dak indu aluwan krtir ruwa le Lebnon wa akudu musulia ta shejar ta ruus. ⁴huwo kasuru ras ta furue wa shilu humon le ard ta Canaan; heya zara fi medina ta tijjar. ⁵Huwo kaman shilu juzu ta buzuur ta ard wa zarau fi turab al ta mam. Huwo kutu jambo moyo ze safsaf. ⁶Yalla huwo raba wa tala biga karma tihit fi wata. furue tou gilibu le huwo, wa erignraba tihit tou. ashan keda huwo tala karma al bi trala furue wa bi rasulu bara nar. ⁷Lakin hinak fi sguur tani ma jinah kebir wa malameh ketir. karma de gilibu erig tou tija ta sguur, wa huwo waza jinah tou tija ta sguur min mahal al huwo zara fa huwo bi kubo moyo fogo. ⁸huwo zarau fi turaab al kwes jambo mahal al kebir ta moyo ashan bi weldu furue wa samar, ashan bi tala karma jamil. ⁹Kelim le nas, Rabuna Yahwa gal keda: Hal huwo raba? Hal huwo ma bi agilau wa agilau bara min erig tou ashan bi nashf, wa kulu samar tou al hilu bi nashif? Man yadn guwi wala nas ketir deiru ashan bi lizu huwo bara min erig tou. ¹⁰Fa kun guwi ! Bad ma zarau, hal huwo bi raba? Hal huwo ma bi nashif zaman al kan hawa ta sherig lemesu huwo? Huwo bi nashif ta kulu kulu bara min jinena ¹¹Yalla kelim ta Yahwa ja le ana gal, ¹²Wonusu le bet al mutamarrid, Hal it ma arufuhajat del mana tou sunu? Kun guwi! Al melik ta Babylyon ja le Uruselim wa shilu melik ta heya wa melika ta heya wa jibo humon le huwo fi Babylyon. ¹³Yalla huwo shilu usura ta melik, amulu itfagia ma huwo, wa jibu huwo tihit halifa. Huwo shilu bara nas al guwiyin al ta ard, ¹⁴ashan malakuut bi kun tihit wa ma bi arufa nefsa fok. Bi hafisu itfagia tou al ard bi naja. ¹⁵Lakin melik ta Uruselim itmarrad ded huwo bi wasat rasulu sufara le Mesir ashan bi ligu hasin wa jaysh. Hal huwo bi naja? Hal zol al bi amulu hajat del bi jere? Kan huwo kasuru al itfagia, hal huwo bi jere? ¹⁶Ze ma ana hai!_de yau elan ta Rabuna Yahwa_huwo bi hagiga bi mutu fi ard ta melik al kutu huwo melik, al melik al kasuru halifa you, wa al kasuru itfagia tou. Huwo bi mutu fi nus ta Babylyon. ¹⁷Feraeun ma jaysh al guwi wa rijal al bi ruwa wara tou ma bi saadu huwo fi shakila, zaman silim amulu wa suur al abinu fok ashan bi kata bara haya ketir. ¹⁸Leanu melik sibu halifa tou bi kasuru itfagia. Kun guwi, yadan tou wosulu ashan bi wadu wa lakin huwo amulu hajat del kulu. Huwo ma bi naja. ¹⁹Ashan keda Rabuna Yahwa kelim keda: Ze ma ana hai, hal kan ma halifa al huwo sibu wa itfagia tai al huwo kasuru? Ashan ana bi jibu ekaab tou fogo ras tou! ²⁰Ana bi shetet shabaka tai fogo huwo, wa huwo wa bi gubudu huwo fi shabaka Yalla ana bi jibu huwo le Baylyon wa nefizu hukum fogo huwo leanu khiana tou al huwo amulu zaman huwo khunu ana! ²¹Kulu al lajjeen fi jaysh tou bi waga ma safe, wa wahid al fadulu bi shetetu fi kulu itjahat. Yalla inta bi arufu inu ana Yahwa alinu inu de bi hasil. ²²Rabuna Yahwa kelim keda, Fa bi nefsa tai bi shilu bara al juzu ta cedar al fok, wa ana bi zara beit min furue tou. Ana bi kasuru huwo bara, wa ana bi nefsa tai bi zara fi fok ta jebel. ²³Ana bi zara fogo jebel ta Israel ashan huwo bi tala furue wa weledu samar, wa huwo bi kun mulki ceda ashan aye tyr al bi jinah bi geni tihit tou. Homon bi abinu bet fi dul ta furue tou. ²⁴Yalla kulu asjar ta mahal zara bi arufu inu ana Yahwa. Ana bi kasuru asjar al fok wa ana bi arufa fok ashar al tihit. Ana nashifu asjar kubo ma moyo wa wa ana kutu jafaf ashan bi raba. Ana Yahwa, ana alinu inu de bi hasil; wa ana amulu."

Chapter 18

¹Kelima ta Yahwa ja le ana tani, gal, ²"Ita gasit sunu, inta al ayenu misaal an ard ta Israel wa gal, 'Abuhata akulu enab, wa sunun ta iyal biga tegil'?"³Ze ma ana hai__de yau elan ta Rabuna Yahwa__hagiga tan ma bi kun fi hinak tani munasaba le inta ashan bi istakdim misaal de fi Israel. ⁴Kun guwi kulu haya de tai__haya ta abu kaman ze haya ta jena, humon tabe le ana! nefsa al bi amulu kataya yau al bi mutu!⁵Sunu yau bi kelimu ann zol al kwes wa al bi amulu adala wa kwes__⁶kan huwo ma akulu fogo jebel aw ma arufa fok uyuun tou le asnam ta bet ta Israel, wa huwo ma karabu mara ta jiraan tou, wele ja gerib le mara fi sharr ta dowora ta heya, hal huwo zol kwes?⁷Sunu yau bi kelimu ann zol al ma asuru aye zol, wa huwo rija wara le zol al huwo shilu dein minu haja al huwo kutu ze amini le dein, wa huwo ma seregu lakin huwo wodi akil tou le jaa'n wa kati ariyan ma gumash, hal huwo zol kwes?⁸Sunu yau bi kelimu ann zol al ma bi hasibu rebeh ketir fi gurush al huwo deinu wa huwo ma shilu rebeh ketir le haja al huwo bi beyuu? Bi wonusu inu huwo bi amulu adala wa bi asisu amana bein ta nas. ⁹Kan zol de doworu fi qawaniin tai wa hafisu awamir ashan bi bi kun amin, yalla waad le zol al kwes yau ze de: Huwo be hagiga bi ish!__de elan ta Rabuna Yahwa.¹⁰Lakin kan huwo indu jena al bi kubo dom wa kan aye min hajat del al zekiru, (Hata kan abu tou ma amulu aye min hajat del). ¹¹Huwo akulu fok jubal wa karabu mara ta jeran tou, sunu yau bi klimu ann huwo?¹²Zol de bi asuru al miskin wa al muhtaj, wa huwo bi amsuku wa seregu, wa huwo ma rija waadu, wa huwo arufa fok uyuun tou le asnam wa amulu hajat batal, ¹³wa huwo deinu gurush ma rebeh ketir wa amulu rebeh ketir fi haja al huwo bi biu, hal zol bi ish? Hagiga tan huwo ma bi ish Huwo be hagiga bi mutu wa dom tou bi kun fogo huwo leanu huwo amulu amulu hajat al kulu ma kwes.¹⁴Lakin kun guwi! iza kan fi zol al weledu jen, wa jena tou ayenu kulu kataya al abu tou amulu, wa fekiru huwo ayenu humon, huw ma amulu aye haja. ¹⁵Jena dak ma akulu fok jubal, wa huwo ma arufa uyuun tou le asnam ta bet ta Israel, wa huwo ma karabu mara ta jeran tou, sunu tay bi kelimu ann huwo?¹⁶Jen dak ma asuru aye wahid, aw amsuku waad, aw ashilu hajat al seregu, lakin wodi akil tou le al jaan wa kati ariyan ma gumash. ¹⁷Jena dak ma asuru aye wahid aw shilu maslah fok kalis aw amulu rebeh ketir ta dein, lakin huwo amulu awamir wa doworu hasab qawaniin tai; jena de ma bi mutu ashan katiya ta abu: Huwo be hagiga bi ish!¹⁸Abu tou, min ma huwo asuru tanin be zuluum wa seegu aku tou, wa amulu haja al ma kwes fi nus ta nas tou__kun guwi, huwo bi mutu fi katiya tou.¹⁹Lakin inta kelim, 'Malu jena ma indu katiya ta abu tou?' Leanu jena bi amulu adala wa al birr wa bi hafisu kulu qawanin tai; huwo bi amulu. Huwo bi ish be hagiga! ²⁰al bi amulu katiya, huwo yau al bi mutu. Jena ma bi ashilu kataya ta abu, wa abu ma bi shilu kataya ta jena. Al birr ta zol al bi amulu adil bi le nefsa tou, wa al sharr ta al sharir bi fogo nefsa tou.²¹Lakin kan al sharir gelibu min kulu kataya tou al huwo amulu, wa hafisu kulu qawanin tai wa amulu adala wa birr, yalla huwo bi hagiga bi ish ma bi mutu. ²²Kulu mukhalafat tou ma bi zekiru tani fogo huwo. Huwo bi ish biwasat birr al huwo bi marisu.²³Hal ana bi frah azim fi mutu ta sharir__de yau elan ta Rabuna Yahwa__wa ma fi rija tou al beid min sika ashan huwo bi ish?²⁴Lakin kan al zol al barr gelibu bara min birr wa amulu katiya wa marisu fagarat ze kulu fagarat al zol al sharir amulu, yalla biga huwo bi ish? Kulu birr al huwo amulu ma bi zekiru zalamn al huwo khunu ana. Fa huwo bi mutu fi kataya al huwo amulu.²⁵Lakin ita kelim, Sika ta Rabuna ma adil! Asuma, bet ta Israel! Hal sikat tai ma adil? Hal ma sikat taki yau ma adil? ²⁶Zaman al kan inan al barr gelibu min birr tou, wa amulu kataya wa mutu ashan katiya de, yalla huwo mutu fi katiya al huwo amulu.²⁷Lakin kan rajil al sharir gelibu bara min sharr tou al huwo amulu wa amulu adala wa birr, yalla huwo bi hafisu haya tou. ²⁸Leanu huwo ayenu wa gelibu bara min kulu mukhalafat al huwo amulu. be hagiga huwo bi ish wa huwo ma bi mutu.²⁹Lakin bet ta Israel kelim, 'sika ta Rabuna ma adeil,! Kef sika tai ma adeil, bet ta Israel? sika taki yau ma adeil, ³⁰Ashan keda ana bi hukum kulu zol fi nus takum hasab sikat tou bet ta Israel__de elan ta Rabuna Yahwa. Tub wa rgelibu bara min kulu sikat taki ta mukhalafat ashan inta ma bi waga be katiy.³¹Jada bara min nefsa taki kulu al mukhalafat al ita amulu; amulu le nefsa taki gelba jedid wa roho jedid. Lei inta bi mutu, bet ta Israel? ³²Leanu ana ma farahan fi mutu ta zol al mutu__de yau elan ta Rabuna Yahwa__fa tub wa ish!"

Chapter 19

¹"Hasa inta, shilu kore ded qiadam ta Israel ²wa kelim, "Munu yau kan uma taki? asad bu mara, heya bi ish ma iyal ta asad; fi nus ta asad abu sokar, ³heya rabau iyal tou. Haye yau al gowumu wahid min iyal ta heya ta asad sokar, asad al alimu ashan bi seretu dahia tou, wa yalla bi shetetu rijal. ⁴Yalla kulu umam asuma ann huwo. Kan gobudo huwo fi shabaka tomon, wa homon jibu huwo ma senara le ard ta Meisr. ⁵Yalla heya ayenu inu hata wa lo heya intezir le rija tou, tamaniyat to heya hasa ruwa, ashan keda heya shilu iyal tou wa raba homon ashab bi tala asad al sokar. ⁶Asad sokar de lifu fi nus ta usuud. Heya kan asad sokar wa alimu kef bi sheretu dahia tou; Huwo shetetu zol. ⁷Huwo amsuku aramil tomon wa karabu modun tomon. Al ard wa ma kamil hajat tou sibu leanu ashan swat ta lifu tou. ⁸Lakin al umma ja ded huwo min hawili muhafazat; homon wazau shabaka tomon fogo huwo. gobudo huwo fi sharak. ⁹Ma senara homon kutu fogo huwo fi gafas wa min hinak jibu huwo le melik ta Babyliyon. Homon jibu huwo le mahal al guwi ashan swat tou tani am bi asumau fok jubal ta Israel. ¹⁰Uma taki kan ze karma zarau fi dom taki bi jambu moyo. huwo musmir wa maliyan ma furue ashan moyo al ketir. ¹¹Huwo indu furue guwi al bi istakdimu le mastara al hadid, wa irtifa tou kan ayenu bi wasat azama ta awurak ta shejara tou. ¹²Lakin al karma agilau fi kafu wa jedau tihit le ard, wa hawa al sherigi nashifu bara furue tou. Furue tou al guwi kasuru bara wa neshif wa nar akulu humon. ¹³Fa hasa zarau huwo fi al barria, fi ard ta jafaf wa atsh. ¹⁴Leanu nar tala bara min furue tou al kebir wa akulu samar tou. Ma fi fere al guwi fogo, ma fi sulta ashan bi hukum. De yau kore wa bi gunau ze kore."

Chapter 20

¹Hasil fi sana al saba, fi yom ishiriin ta sharr kamsa, shuyuuk ta Israel ja ashan asalu Yahwa wa geni gidam tai. ²Yalla kalam ta Yahwa ja le ana, gal ³Jena ta insan alinu le shuyuuk ta Israel wa kelim le humon, Rabuna Yahwa kelim keda: Hal ita ja ashan asalu ana? Ze ma ana hai, Ana ma bi asalu ana ma ita!__elan ta Rabuna Yahwa. ⁴Hal ita bi hukum humon? Hal ita bi humu, jena ta insan? kede humon arufu ann abu fagarat ta abu tomon. ⁵Kelim le humon, Rabuna Yahwa kelim keda: ⁶Fi yom al ana iktar Israel wa guwmu edan tai ashan bi halifu halifa le iyal iyal ta bet ta Yakub, wa kutu nefsa tai maruf le humon fi ard ta Mesir, zaman ana guwmu edan tai ashan bi haifu halifa le humon. Ana kelim, "Ana Yahwa Allah taki"__fi yom dak ana guwmu edan tai ashan bi halifu halifa le hmon inu ana bi tala bara min ard ta IMesir fi ard al ana iktar le hmon. huwo kan kubo lebn wa asel; huwo yau al jamil fi nus ta kulu ardi. ⁷Ana kelim le homon, kede aye zol jada bara hajat al batal min gidam ta uyuun tou wa asnam ta Masie. Ma ta amulu nefsa taki am nedif; ana Yahwa Allah taki. ⁸Lakin homon itmarrad ded ana wa homon ma indu nia asan bi asuma le ana. Kulu zol ma jada bara hajat al waskan min gidam ta ena tai wale sibu asn am ta Mesir, fa ana kariru ashan bara zalan tai fogo homon ashan bi timu zalan tai fi nus tomon fi wasat ta ard Mesir. ⁹Ana amulu le isim tai ashan ma bi kun batal fi uyuun ta umam al homon kan kelimu. Ana kutu nefsa tai maruf le homon, fi uyuun tomon, bi wasat jibu homon bara min ard ta Mesir. ¹⁰Fa ana rasulu bara min ard ta Mesir wa jinbu homn fi al barria. ¹¹Yalla ana wodi le homon qawanin tai wa kutu kararat tai maruf le homon bi terega al insan bi ish kan huwo ihtaramu homon. ¹²Ana kaman wodi le homon Sabbaths tai ze alama bein nefsa tai wa homon, ashan homon bi arufu inu ana Yahwa al kutu homon kuduus. ¹³Lakin bet ta Israel itmarrad ded ana fi al barria. Homon ma doworo fi qawanin; lakin, homon aba kararat tai, al inu insan bi ish kan huwo ihtaramu homon. Homon karabu Sabbaths, fa ana kelim ana bi kubu bara zalan tai fogo homon fi al barria ashan bi intah homon. ¹⁴Lakin ana amulu ashan isim tai ashan ma bi karabu fi uyuun ta umam, al fi ena tou jibu homon bara min Mesir. ¹⁵Fa ana bi nefsi kaman arufa yadan tai ashan halifu halifa ta barria le homon ashan kede ma jibu fogo homon ard ta al ana bi ruwa wodi le homon, ard al bi kubo lebn wa asal, al jamil kalis fi nus ta kulu ard. ¹⁶ana halifu keda ashan homon aba kararat tai wa ma doworo fi qawanin tai, wa homon aba Sabbaths tai, min zaman gelba tomon doworo wara asnam tomon. ¹⁷Lakin uyuun anqizu homon min tijah wa ana mademiru homon fi al barria. ¹⁸Ana kelimu le iyal tomon fi al barria, "Ma ta doworo fi qawanin ta abuhai taki, aw hafizu mabadi tomon, aw karabu nefsak ma asnam tomon. ¹⁹Ana Yahwa Allah taki, dowoo fi qawanin tai; hafizu kararat tai wa ihtaramu homon. ²⁰Hafizu Sabbaths tai mukadas ashan homon bi kun alama bein ana wa inta, ashan inta bi arufu inu ana Yahwa Allah taki. ²¹Lakin awulad tomon wa banat tomon tamarrad ded ana. Homon ma doworo fi qawanin tai aw ma hafisu kararat tai, bi teriga al insan bi ish kan huwo ihtaramu homon. Homon intehik Sbbaths tai, Fa ana kariro ashan bi kubo bara zalan tai fogo homon ashan bi shabaan zalan tai ded homon fi al barria. ²²Lakin Ana gilibu yadan tai bara wa amulu ashan isim tai, ashan huwo ma bi kun batal fi uyuunta umma al anajbu bara min Israeliyin. ²³Ana bi nefsa tai kaman arufa fok yadan tai ashan bi halifu le homon fi al barria, al ana bi shetetu homon fi nus ta umam wa shetetu homon fi nus ta ard. ²⁴Ana kariru ashan bi amulu de min zaman al homon ma ihtaramu kararat tai, wa min zaman homon rafat qawaniin tai wa aba Sabbaths tai. uyuun tomon kan bi fetisu wara ta asnam ta abuhai tomon. ²⁵Yalla ana kaman wodi le homon qawaniin tai al kan ma kwes, wa kararat tai al homon ma ish mau. ²⁶Ana alinu homon ma nedif be wasat hadiya tomon al homon amulu zebeha ta kulu bikiir ta rihim wa sibu homon ruwa min nar__inu ana bi mala homon ma khawf ahsan homon bi arufu inu ana Yahwa!" ²⁷Ashan keda, jena ta insan, wonusu le bet ta Israel wa kelim le homon, Rabuna Yahwa kelim keda: fi de kaman abuhai shitimu ana zaman homon kan ma muminin le ana. ²⁸Zaman ana jibu homon fi al ard al ana halifu bi wodi le homon,wa yalla fi aye zaman homon wosifu mahalat al fok wa kati ma ashjar, homon gedimu zebeha tomon, homon kutu ana zalan be zebeha tomon wa hinak homon kaman haragu bakhur wa kubo bara zebeha ta shiraab. ²⁹Yalla ana kelim le homon, "De sunu mahal al fok de al inta jibu zebeha hinak?" Fa isim nadi Bamah lahadi yo ta alela. ³⁰Ashan keda kelim le bet ta Israel, Rabuna Yahwa kelim keda: Lei inta mau n ma nedif ma sika ta abuhai takiefa taki? Fa lei inta amulu zena, bi fetisu le hajat al shein? ³¹Zaman inta gedimu hadiya taki__ zaman inta kutu awulad taki ashan bi ruwa min nar__lahadi yo ta alela inta karabu nefsa taki ma asnam taki. Fa lei ana bi sibu inta fetisu ana, bet ta Israel? Ze ma ana__de yau elan ta Rabuna Yahwa__ana ma bi sibu inta ashan bi fetisu ana. ³²Al fekira al fi mug taki ma bi hasil. Inta kelim, Keda ana kun ze umam tanin, ze usura fi fi ard tanin, al bi abidu kasab wa hajar. ³³Ze ma ana hay__de yau elan ta Rabuna Yahwa__ana bi hukum fogo inta ma yadan guwi, yadan al marfu, wa zalan al bi kubo bara fogo inta. ³⁴Ana bi jibu inta bara min nas wa bi linu inta bara min nus ta bilad al shetetu intukm fogo. Ana bi amulu yadan al azim wa ma zalan al kubo bara. ³⁵Yalla ana bi jibu inta fi al barria ta nas, wa hinak ana bi hukum inta wosa be wosa. ³⁶Ze ana hukum abuhai takum fi al barria ta ard ta Masir, fa kaman ana bi hukum inta__de yau elan ta Rabuna Yahwa. ³⁷Ana bi kutu inta ruwa

min tihit hadid tai, wa ana bi kutu inta ihtaramu mutatalbat ta itifaqia. ³⁸Ana bi nadifu min nus takum al mutamarid wa del al tamarrad ded ana. Ana bi rasulu homon bara min ard al homon bi feni fogo ze ajanib, lakin homon ma bi dakalu al ard ta Israel. Yalla inta bi arufu inu ana Yahwa. ³⁹Fa le inta , Bet ta Israel, Rabuna Yahwa kelim keda: Kulu wahid minakum kede ruwa le sanam tou. Abidu homon kan inta aba ashan bi asuma le ana, lakin inta lazim ma bi tani karabu isim tai al mukadaas ma hadaya taki ta asnam. ⁴⁰Leanu fi jebel tai al mukadaas, fi fok ta jebel ta Israel__de yau elan ta Rabuna Yahwa__kulu bet ta Israel bi abidu ana hinak fi ard. Ana bi afrah ashan bi asalu zebeha taki hinak, wa kaman awel samar ta dariba ma kulu hajat taki al mukadaas. ⁴¹Ana bi rudu inta ze bakhuur zaman al kan ana jibu inta bara min nas wa limu inta bara min bilad al shetetu intum fogo. Ana bi beinu nefsa tai mukadaas fi nus takum ashan al uma bi ayenu. ⁴²Yalla, zaman ana jibu inta le ard ta Israel, le ard al fogo ana arufa fogo yadan tai fok ashan bi halifu ashan bi wodi le abuhai taki, inta bi arufu inu ana Yahwa. ⁴³Hinak inta bi zekir suluk taki wa kulu amayil al inta demiru ma nefsa taki, wa inta bi kharhu nefsa taki fi uyuun takiashan kulu amayiel taki al sahrir al i ta amulu. ⁴⁴Fs inta bi arufu ana Yahwa zaman ana amulu keda le inta ashan isim tai le sabab ta isim tai, wa ma ashan amayiel al sharir, wa ma ashan amayiel ta fasad, bet ta Israel__de yau elan ta Rabuna Yahwa. ""⁴⁵Yalla kelima ta Yahwa ja le ana gal, ⁴⁶Jena ta insan, kutu wosa taki le junub al ard, wa wonusu ded junub; nubowa ded gabat ta Negev. ⁴⁷Kelim le gabat ta Negev, De yau elan ta Yahwa__Rabuna Yahwa kelim: Ayenu, ana bi kutu nar fi nus takum. huwo bi katulu aye shejara wa aye shejara al nashif fi nus takum. lisan ta nar de ma bi batulu; kulu wosa min junub le shamal bi haragu. ⁴⁸Yalla kulu nefs bi ayenu inu Ana Yahwa zaman alkan ana wala nar, wa ma bi batulu. "" ⁴⁹Yalla ana kelim, "wayl! Rabuna Yahwa, humon kelim ann ana, Hal huwo ma bes ma ta wori amsila?""

Chapter 21

¹Yala kalam ta Yahwa ja le ana, gal, ²Jena ta insaa, jahizu wosa taki le Uruselim, wa wonusu ded almukadasat; tanba ded al ard ta Israel. ³Kelim le ard ta Israel, Yahwa kelim keda: ayenu! ana ded inta! Ana bi tala safe tai min gumash tou wa gata bara zol al kwes wa zol al sharir min intum! ⁴Ashan ana bi gata bara al salih wa al sharir min intum, safe tai bi bi tala bara min gumash tou ded kulu lahm kin junub le shamal. Yala kulu lahm bi arufu inu Ana, ⁵Yahwa, tala safe tai min gumash tou. Huwo ma bi amsuku wara tani! ⁶Ze le int, jene ta insaan, tazamr ze tanura al kasuru! Fi marara tazamr gidam uyuun tomon! ⁷Yala huwo bi hasil inu humon bi asalu int, 'Leanu yatu sabab ita bi itzamr? Yala inta bi kelim, 'Ashan khabar al jai, leanu kulu gelba bi khafu sika wa kulu yadan bi hizu! Kulu roho bi khafu, wa kulu rukuba bi dufugu ze moyo. Anzur! Huwo jai wa huwo bi kun ze de! __de yau ealan ta Yahwa. ⁸Yala kelima ta Yahwa ja le ana, gal, ⁹Jena ta insaan, tanaba wa kelim, 'Rabuna gal keda: 'Kelim: Al safe! huwo bi seninu wa bi lamawu! ¹⁰It huwo bi lamawu ashan bi kun fi dabahu al azim! Huwo bi kun lamha ashan bi kun ze saqa! kede anina afrah fi sulta ta jena tai? Safe al jai bi akhrah kulu eawud! ¹¹Fa al safe bi wodi ashan bi lamahu, wa yala bi kun maqbud bi yadan! Al safe seninu wa lamahu wa bi wodi fi yadan ta wahid al bi katulu! ¹²Nadi le usaada kore jena ta insaan! Leanu safe de ja ded nas tai! Huwo ded kulu qada ta Israel. Jadau humon ded sayf ma nas tai. Ashan keda, kafetu kura taki! ¹³Leanu hinak fi tajiriba, lakin kan biga sultan ma istemir? __de yau ealan ta Yahwa. ¹⁴Hasa inta, jena ta insaan, itnab wa adrab yadan taki al etnin sawa, leanu al safe bi hujumu hata mara al talit! safe le del al bi dabahu! Huwo safe le ketir ashan bi dabahu, ferteku humon fi kulu makan! ¹⁵Ashan bi shetetu guluub tomon wa ashan bi zidu waga tomon, Ana jahizu safe le dabah fi abuwab tomon kulu. salau huwo ze saqa, huwo maqbud le dabah. ¹⁶Inta, safe Hujumu le yemin ! Hujumu le shamal! Ruwa le fi ayr makan al wosa taki hawil fogo. ¹⁷Leanu ana kaman bi adrab yadan tai al etnin sawa, wa yala ana bi jibu zalan le bagi! Ana, Yahwa alinu! ¹⁸Kalam ta Yahwa ja le ana tani, gal, ¹⁹Hasa inta, jena ta insaan, azilu etnin sikat le safe ta melik ta Babylon ashan bi ja. Al sikat al etnin bi bada fi nefsu ard, wa alama bi maizu wahid tomon al bi gedimu le medina. ²⁰Maizu wahid sika leanu jaysh ta Babylon ashan bi ja le Rabbah, medina ta Ammonites. Maizu tani ashan bi gedimu jaysh le Yahuza wa al medina ta Uruselim. ²¹Leanu melik ta Babylon bi wogif fi gata sika, fi tagatu, ashan bi marisu kujuur. Huwo bi hariku juzu min nishabat wa asalu itija min juzu t asnm wa huwo bi jeribu kebda. ²²Fi yadan al yemin de bi kun fi tanabu an Uruselim, ashan bi jahizu al khuruf ta hujum ded huwo, ashan fata kasma tou ashan al dabah, sawt ta kore ta harb, ashan bi jahizu khuruf ta hujum ded abuwab, ashan bi abinu selim, wa ashan guwumu suur min abraj. ²³Huwo bi beinu bidun tanabu al bidun fayida fi uyuun ta del al fi Uruselim, del al indu halifu halifa le Babylonin! Lakin al melik bi ishtekki humon be kasuru itiagia ashan bi asuru humon! ²⁴Ashan keda Rabuna Yahwa kelim keda: Ashan inta kutu galat taki zekiru, kutu mukhalafat taki zahir, ashan fi kul amayil khataya bi ayenu __leanu inta amulu de bi shilu inta fi yadan. ²⁵Ze ma le inta nejis wa hakim sharir ta Israel, al ayam tou ta eiqaab ja, wa al zaman tou ta amulu iithm intaha, ²⁶Rabuna Yahwa gal keda le inta: Agila al amama wa shilu bara al taj! Hajat tani ma bi sawa! arfa al wadie wa mutawadi al mumajid! ²⁷kharab! kharab! Ana bi kutu huwo kharab! huwo ma bi rija salau lahadi bimja wahid al azilu ashan bi nefizu hukum. ²⁸Fa inta jena, ta insaan, itnaba wa kelim, Rabuna Yahwa gal keda le nas ta Ammon ann fadiya tomon al jai: Safe safe huwo talau! huwo seninu le dabahu ashan bi demiru, fa huwo bi kun ze saqa! ²⁹fi wokit anbia ayenu le inta ruya fadi, safe de bi kabasu fogo raqaba ta sharir al biga der katulu, al ayam tomon ta eiqaab tomon ja wa al zaman ta iithm tomon biga der intaha. ³⁰Rija safe le gumash tou. Fi mahal ta khaliga taki, fi ard ta asili taki, Ana bi hukum inta! ³¹Ana bi kubu zalan tai fogo inta! Ana bi shaja nar ta zalan tai ded inta wa ana kutu inta fi al ard ta rijal saabin, alharfiyin ta tadmira! ³²Inta bi kun waqud ta nar! Dom taki bi kun fi nus ta ard. Inta ma bi zekir, leanu Ana, Yahwa alinu keda!""

Chapter 22

¹Yala kalam ta Yahwa ja le ana, gal, ²Hasa inta, jena ta insaan, hal inta bi hukumumu? Hal inta bi hukumumu al medina ta dom? Kutu heya arufu kulu fagarat ta heya. ³Inta lazim bi kelim, Rabuna Yahwa kelim keda: De yau medina al bi kubu bara dom fi nus ta heya ashan zaman ta heya bi ja; medina salau sanam alma edif le nefsa tou. ⁴Inta tala galtaan bi wasat dom al inta kubu bara, wa inta biga taa ma nedif ma asnam al inta sala. Inta juru ayam yaki gerib, wa nihaya ta sanawat taki ja. Ashan keda ana bi kutu inta wabikh ashan al umam wa ataku le kulu al ard. ⁵Kulu del al gerib wa del al beid min inta bi alisu inta__intum medina al ma nedif__ma suma maruf fi kulu maka ze maliyan ma tuswis. ⁶Ayeni! Al hukkam ta Israel, kulu wahid ma gwa tou, ja le intum ashan kubu dom. ⁷Humon ma ihtaramu abuhahat wa umahat fi nus takum wa humon nefizu zulum fogo ajanib fi nus takum. Humon amulu aytam batal wa aramil fi nus takum ⁸Intum sitimu hajat tai al mukadas wa khalfu Sabbahs tai. ⁹rijal ta dala ja fi nus takum ashan bi kubu dom, wa humon akulu fogo jubaal. Humon nefizu sharr fi nus takum. ¹⁰Fi nus takum rijal khati ariyan ta abu tomon. Fi nus takum humon khalifu mara al ma nedif fi fatra ta ada shahari tou. ¹¹Rijal al amulu fagara ma asawaiin ta jiranat tomon, wa rijal al kutu banaaki bi wasat ta awulaat tomon fi fadiya al ma nedif; rijal al bi siimu akawat tomon __banat ta abuhahat tomon__del kulu amulu fi nus takum. ¹²Rijal del al i shilu raswa fi nus takum ashan bi kubu bara dom wa itum shilu maslaha wa iktasibu faiyda ketir, wa intum demiru jiran bi wasat zulum, wa intum nesitu ana__de yau ealan ta Yahwa. ¹³Ayenu! Ma yadan tai Ana dugu rebeh al ghyr amin al inta amulu, wa dom al amulu fi nus takum. ¹⁴Hal gelba taki bi wogif, hal yadan taki bi kun guwi, fi ayam kan ana bi nefsa tai bi kalasu ma inta? Ana, Yhahwa, ana ealinu de, wa ana bi shetetu inta fi kulu ard, ¹⁵Fi teriga de, Ana bi tathir wasaka min inta. ¹⁶Fa inta bi kun ma nedif fi uyuun ta umam. Yala inta i arufu inu ana Yahwa."¹⁷Kalam ta Yahwa tani ja le ana, gal, ¹⁸Jena ta issan, bet ta Israel tala wasaka le ana Humon kulu bagi ta bronze wa elba, wa hadid wa qiada fi nus takum. Humon bi kun ze wasaka ta fida fi farn takum. ¹⁹Ashan keda Rabuna Yahwa gal keda, Ashan intum kulu biga ze wasaka, Ashan keda, ayenu! ana grib bi limu intum fi nus ta Uruselim."²⁰²¹²²Ze insaan bi limu fida, bronze, hadid qiaa wa elba wa kutu juwa ta farn ashan bi sahi uwo, wa humon afugu nar asha bi sahi huwo, fa ana bi limu inta fi zalan tai wa gadab tai, wa ana bi kutu inta hinak wa sahi inta. Ana bi limu wa afugu fogo inta nar ta zalan tai, wa inta bi sahi huwo fi nus tou. Ze fida bi sahi fi farn, inta bi sahi fogo, wa inta bi arufu inu ana, Yahwa kubu bara zalan tai fogo inta!"²³Kelima ta Yahwa ja le ana gal, ²⁴Jena ta insaan, kelim, 'Intum ard al ma nedif. Hinak ma fi matr fogo yom ta zalan! ²⁵Hinak fi muamara ta anbia ta heya fi uus ta heya, ze asad al bi lifu gatau bara dahia. Humon istahlik haya wa shilu mali al gali; humon amulu aramil ketir f heya!²⁶Abunat ta heya amulu mukhalafa le qanuun tai, wa humon kasuru hajat tai al mukadas. Humon ma maizu ein hajat la mukadas wa kasuru hajat, wa ma derisu al ferig bein al ma nedif wa ala nedif. Humo dusu uyyyun tomon min Sabbaths tai ashan ana ma bi intehik fi nus tomon ²⁷al"amra ta hey fi juwa heya ze ziaab al bi shetetu bara dahia tou. Humon kubu bara dom wa demiru haya, ashan bi amulu rebeh al ma tamum. ²⁸Anbia ta heya masa humon ma buhiya abiat; humon ayenu ruya al kidib wa nabau akazib le humon. Humon kelim "Rabuna Yahwa gal keda zaman Yahwa ma kelim. ²⁹Nas ta ard zulumu bi wasat ebitizaz wa naha bi wasat sariqa, wa humon amulu al meskiin batal wa al mutaj, wa am muzlum al ajnabi bi dun adala. ³⁰Fa ana fetisu le rajil min homon al bi abinu heita wa al bi wogifu gidam ana fi mukhalafa ashan ala ard ashan ana ma bi demiru huwo, lakin ana ma ligowahid. ³¹Fa ana bi kubu bara zalan tai fogo humon. Ana bi kalasu humon ma nar ta zalan tai wa jahizu sikat tomon fi ras tomon__de tay ealan ta Rabuna Yahwa."

Chapter 23

¹Kalam ta Yahwa ja le ana gal, ²Jena ta insaan, kan fi etnin nuswan, banat ta nefsu umma. Humon amulu zina fi Mesir fi zaman ta shababia tomon. ³Humon amulu zina hinak. Sudur tomon kan asuru wa kasma sudur tomon kan karabu hinak. ⁴Asma tomon kan Oholah__akut al kebir__wa Oholibah__akut tou al soker. Yala humon biga tai wa weledu awulaad wa banat. Asma tomon mana tou ze deOholah Samiria, wa Oholibah mana tou Uruselim. ⁵Lakin Oholah amulu ze sharamuta hata zaman haye kan tai; heya istemir le muhaba ta heya, leanu al asuriyiin la kan musaitar, ⁶alhukuma al lebisu azarq, wa le musuliin tou, al kan huwi wa jamil, humon kulu rijal rakibiin hasin. ⁷Fa heya wodi nefsa tou ze sharamuta le humon, le kulu kwes ta rijal ta Asuriyiin, wa heya amulu nefsa ma nedif ma kulu wahid heya istemir__wa ma kulu asnam tomon. ⁸Leanu heya ma sibu suluk tou ta shamata wara fi Mesir, zaman humon kabasu ma heya zaman heya kan binia soker, zaman humon itamal ma azra ta heya hadinu wa kubu bara shuhuwa fogo heya. ⁹Ashan keda ana wodi le heya fi yadan ta habib tou fi yadan ta Asuriyiin leanu heya al mustehi. ¹⁰Humon ma khati ariyan ta heya, shilu iyal ta heya wa banat, katulu heya ma sayf, wa heya tala suma kab fi nus nuswan tanin, fa humon nefizu hukum fogo heya. ¹¹akut ta heya Oholibah ayenu keda, lakin heya mustehi hata bihamas ketir wa amulu ze sharamuta hata aktar min akut ta heya. ¹²Heya mustehi le Asuriyiin, al hakumat wa hakumamt al musaitaral lebisu ajib, rijal la kan arkab hasin. Kulu humon kan guwi, rijal jamiliin. ¹³Ana ayenu inu heya amulu nefsu ma nedf. huwo kan nefsu le kulu ikwat. ¹⁴Yala heya zidu shamata ta heya ketir. Heya ayenu rijal khati fogo heita, arqam ta Keldanin masau be ahmr, ¹⁵lebisu gass hawili sulba tomon, ma amayim al bi dufugu fogo ras tomon. Kulu humon indu mazhar ta dubat ta aaba jaysh, fi shekil ta Iyal ta Babylon, al ard tou al amhali Keldaniin. ¹⁶Ze geribena ta heya ayenu humon, heya ishtehi le humon, fa heya rasulu marasulaat le humon fi Keldaniin. ¹⁷Yala al Babyloniin ja le heya wa le serie ta heya ta shuhuwa, wa humon amulu heya ma nedif ma laa akhlaqi. be haja al heya amulu heya kan amulu ghyr nedif, fa heya gelibu nefsa ta heya bara min humon fi taab. ¹⁸Ashan keda zahi amayil ta heya ta sharmata wa ariyan ta heya al ma khati, ana gilibu bara min heya, bes ze ana agilibu fi ayan min akut ta heya, ¹⁹Yala heya zidu shamata ta heya ze ma heya zekir ayam ta shabab ta heya, heya kan sharamuta fi ard ta Mesir. ²⁰Fa heya ishtah le mahbubiin tou, ada tomon al kas ze hamir, wa al barnamij tomon ta weledu kan ze hasin del. ²¹De yau kef inta amulu amayil ta fadiya ta shabab taki. zaman Mesiriin itamal kasma sudur takum kwes w asuru sudur takum al soker. ²²Ashan keda, Oholibah, Rabuna Yahwa kelim keda, Ayenu! ana bi gilibu mahbubiin takum ded intum, Del al min intum agilibu bara min humon, ana bi jibu humon ded intum min kulu itija: ²³al Babyloniin wa kulu aal Keldaniin, Pekod, Shoa, wa Koa, wa kulu al Asuriyiin ma humon, guwa, rijal wusimiin, wulaa wa qada, humon kulu dubbat wa rijal ta suma, kulu humon al arkab fi hasin. ²⁴Humon bi ja ded inta ma asliha, wa ma murkibat wa arabat, wa ma jumhur azim ta nas. Humon bi jahizu daraqa kebir, daraga soker, wa tegia ded inta hawili inta kulu. Ana bi wodi le humon al fursa ashan aqibu inta, wa humon bi aqibu inta ma amayil tomon. ²⁵Leanu ana bi jahizu ghyra ta zalan tai fogo inta, wa humon bi timu ma inta fi zalan shedid. Humon bi gata bara anafa taki wa adana taki, wa al najihin taki bi waga biwasat sayf. Humon bi shilu bara awulaad taki wa banat taki, wa al najihiin taki bi shetetu biwasat nar. ²⁶Humon bi gata inta bara min gumash wa shilu bara kulu majwhrat taki. ²⁷Fa ana bi agila suluk taki ta fadiya min inta wa amayil taki ta shamata min al ard ta Mesir. Inta ma bi arufa uyuun taki fok le humon ma raqbq, wa inta bi fikir ann Mesir tani. ²⁸Leanu Rabuna Yahwa kelim keda, Ayenu ana bi wodi inta fi al ard ta wahid al inta bi akrah, wara le ard ta wahid al min huwo int gelibu beid. Humon bi timu ma inta bikrahia; ²⁹humon bi shilu kulu mumtalakat wa sibu inta ariyan wa zahir le uyuun, wa ariyan taki bi khati bes ze zaman inya dakalu fi ikhtilaf wa sharmata. ³⁰Hajat del bi amulu le inta fi amal taki ze sharamuta, shuhuwa wara umam biwasat inta al bi ga ma nedif ma asnam tomon. ³¹Inta duwuru fi sika ta akut taki, fa ana bi kutu kubaya ta heya ta eiaqab fi yadan taki. ³²Rabuna Yahwa kelim keda, Inta bi asurubu kubaya ta akut taki al juwa wa kebir. Inta bi kun ataku wa meadue le talis__kubaya de fogo kammia azim. ³³³⁴Bi malau inta ma sakar wa hazn, al kub ta khawf wa dimar; al kub ta akut taki al samiria. Inta bi asurubu huwo wa bi sibu fadi; yala inta bi kasuru huwo wa sheretu sudu taki heta heta. Leanu ana alinu huwo__de yau ealan ta Rabuna Yahwa. ³⁵Ashan keda, Rabuna Yahwa gal keda, 'Leanu inta nesitu ana wa jada ana be wara dar taki, fa kaman inta bi istahamal al netija ta suluk ta fadiya taki wa amayil jins al ghyr akhlaqi.' ³⁶Yahwa keim le ana, 'Jena ta insaan, hal inta bi hukum Oholah wa Oholibah? Fa gedimu le humon amayil al shen, ³⁷min zaman humon amulu zina, wa min zaman dom fi yadan tomon. Humon amulu zina ma asnam tomon, a humon hata kutu awulaad tomon mururu min nar, ze akil le asnam tomon. ³⁸Yala humon istemir ashan amulu keda le ana: Huon amulu le ana haykal al ma nedif, wa fi nefsu yom humon waskanu Sabbaths tai. ³⁹Leanu zaman humon dabah iyal tomon le asnam tomon, yala humon ja le haykal tai fi nefsu yom ashan bi waskanu huwo! Fa ayenu! de yau haja al humon amulu fi nusb ta bet tai. ⁴⁰Inta rasulu le rijal la ja min beid, al maralasulat rasulu le humon hasa ayenu. Humon behagiga ja, del al inta hamimu,

masa uyuun taki, wa zkharf nefsa taki ma majwarat. ⁴¹Hinak inta geni fi serie jamil wa fi tarbeza nezimu gidam tou al fogo inta kutu bakhue wa eit tai. ⁴²Fa sawt iza'ag ta jumhuur hawili heya; bima faha kulu ashkal ta nas, hata Sabeen kan jibu juwa min al barria, wa humon kutu gaid fi yadan tomon wa taj jamil fogo ras tomon. ⁴³Yala ana kelim le heya munu kan lebisu ma zina, Hasa humon bi kun jinsiyan ma indu akhlaq ma heya, wa heya ma humon. ⁴⁴Humon ruwa le heya, ze rijal ruwa le sharamuta. Fi tega de humon ruwa le Oholah wa Oholibah, mara al ma akhlaqai. ⁴⁵Lakin rijal al salihin bi mururu hukum wa eqabu humon ze zania, wa humon bi eqabu humon ma hukum le del al bi kubu dom, ashan humon zania wa dom fogo yadan tomon. ⁴⁶Fa Rabuna Yahwa kelim keda: Ana bi guwmu fok sharik ded humon wa bi wodi ashan bi khawfu humon wa nahab. ⁴⁷Yala sharik de bi lugu humon ma hajar wa gata humon tihit ma sayf tomon. Yala bi katulu ital tomon wa banat wa haragu tihit biuyuut tomon. ⁴⁸Leanu ana bi agila suluk ta fadiya min ard wa adibu kulu nusuwan ashan humon ma bi tani amulu ze sharamuta. ⁴⁹Fa humon bi jahizu suluk taki ata fadiya ded inta. Inta bi istahmal galaat ta khatiya taki ma asnam taki, wa fi teriga de inta bi arufu inu ana Rabuna Yahwa."

Chapter 24

¹Kelim ta Yahwa ja le ana fi tisa sana, fi ashara shahar, wa fi ashara yom ta shahar, gal, ²"Jena ta insaan, katibu le nefsa taki al isim ta yom de, nefsu yom de, leanu nefsu yom de melik ta Babylon asuru Uruselim. ³Fa wonusu masal ded bet al mutamarid, misaal. Kelim le humon, 'Rabuna Yahwa kelim keda: kutu guruma ta rakabu. Kutu huwo wa kubu moyo fogo. ⁴Limu qita akil fi juwa tou, kulu qita al kwes__kura wa katf__wa malau fi dakil eizam alafdal. ⁵Shilu al afdal min qatie wa kawmu fok al eizam tihit tou. Jibu huwo le agilibu wa rakabu eizam fogo. ⁶Ashan keda Rabuna Yahwa kelim keda: Wayl le medina ta dom, guruma ta rakabu adak al mustajil fogo wa isteajal ma bi tala bara min fogo. Shilu qieta ba qieta min fogo, lakin ma ta jada al ketir fogo. ⁷Leanu dom ta heya fi nus ta heya. Heya jahizu fi hajar al nayim; heya ma kubu huwo bara fogo ard ashan bi khati ma turab, ⁸fa huwo jibu zalan fok le intiqam al saa. Ana kutu dom fogo hajar al nayim ashan ma bi khati huwo. ⁹Ashan keda, Rabuna Yahwa kelim: Wayl le madina ta dom. Ana kaman bi kebiru al kawma ta kasab. ¹⁰Kawmu fok al kasab wa walau nar. Rakabu al lahm tamum wa ajinu fi qieta wa keda eazam kun fadi. ¹¹Yala jahizu al huruma fogo jamuur tou al fadi, ashan harara wa alama ta bronze, ashan huwo ma nedif fi juwa tou huwo bi sahi, sada tou bi akulu. ¹²Heya biga khayif min taab, lakin sada ta heya ma futu bara min heya bi wasat nar. ¹³Suluk taki ta fadiya fogo adm nadafa. Leanu ana hawil ashan bi nadifu inta lakin inta lisa ma bi kun nadif min adm nadafa taki, inta ma bi kun nadif tani lahadi ana bi rudu ma zalan fogo inta. ¹⁴Ana Yahwa alinu, wa ana bi amulu. Ana ma bi rija wele ana bi akudu rah min huwo. Ze kan fi sikat takum, wa ze nashatat takum, humon hukumu inta!__de yau elan ta Rabuna Yahwa, ¹⁵"Yala kalam ta Yahwa ja le ana, gal, ¹⁶Jena ta insaan! ayenu, ana ana shilu raqba ta uyuun taki min inta ma waba, lakin inta ma bi hazin wele kore, wa moyo ena taki keda ma kubu. ¹⁷Inta lazim bi neng neng fi samt. Ma ta amulu jinaza le meit. Rubutu eamama taki fogo inta a kutu sefinja taki fi kura taki, lakin ma ta khati wosa ta shar taki aw akulu reqif ta insaan al hazin al faqidu nuswan tomon" ¹⁸Fa ana wonusu la nas fi sabah, wa mara tai mutu fi ashiya. Fi sabah ana amulu haja al wori le ana kede amulu. ¹⁹Nas asalu ana, "Hal inta am bi kelim anina hajat del mana tou, hajat al inta bi amulu?" ²⁰Fa ana kelim le humon, "kalam ta Yahwa ja le ana gal, ²¹Kelim le bet ta Israel, Rabuna Yahwa gal keda: Ayenu! ana bi waskanu haykal tai__dala ta guwa taki, frah ta uyuun taki, wa istiyak ta roho taki, wa awulaad taki wa banat taki al inta sibu wara bi waga bi wasat sayf. ²²Yala inta bi amulu saa ze ana amulu: inta ma bi khati wosa ta shar taki, wele akulu reqif ta rijal ta sabah! ²³Lakin, eamama taki bi kun fi ras taki, wa sefinja taki bi kun fi kura taki; inta ma bi hazin wele kore, leanu inta sahi bara fi iithm taki, wa kulu inassn bi neng neng le aku tou. ²⁴Fa Ezekiel bi kun alama le inta, ze kulu hajat al huwo amulu inta bi amulu kan zaman de ja. Yala inta bi arufuina ana Rabuna Yahwa!" ²⁵Lakin inta jena ta insaan, fi yom de ana amsuku haykal tomon, al yau frah tomon, dala tomon, wa haja al homon ayenu wa nia__wa zaman ana shilu bara awulaad tomon wa banat __ ²⁶fi yom de, laja bi ja le inta ashan bi wodi le inta akbar! ²⁷Fi yom de kasma taki bi kun fata le laja wa inta bi kelim__inta ma bi askut. Inta bi kun alama le humon ashan humon bi arufu inu ana Yahwa."

Chapter 25

¹Yala kalam ta Yahwa ja len ana, gal ²Jena ta insaan, jahizu wosa taki ded nas ta Ammon wa itnaba ded humon. ³Kelim le nas ta Ammon, 'Asuma kelima ta Rabuna Yahwa. De yau haja al Rabuna Yahwa kelim: Leanu inta kelim, "Aha! fogo haykal tai zaman huwo kan karabu, wa ded al ard ta Israel zaman huwo kan demiru, wa ded bet ta Yahuza zaman humon ruwa le munfaa, ⁴ashan keda, ayenu, ana bi wodi le inta le nas al fi sharik ze mumtalakat le humon. Humon bi jahizu muaskarat ded inta wa jahizu khayma tomon fi nus taku. Humon bi akulu samr takum wa humon bi asurubu leben takum. ⁵Ana bi kutu Rabbah mahal ayenu jimaal wa le nas ta Ammon mahal zara ta majumeat. Yala inta bi arufu inu ana Yahwa. ⁶Leanu Rabuna Yahwa kelim keda: Inta safigu yadan takum wa khatimu kura takum, wa ibtahaj ma kulu adm iheram fi juwa inta ded al ad ta Israel. ⁷Ashan keda, ayenu! ana bi adrab inta ma yadan tai wa bi wodi le inta ze siriga wa kutu inta mutu min nus ta bilaad! ana bi demiru inta, wa inta bi arufu inu ana Yahwa. ⁸Rabuna Yahwa kelim keda. Leanu Moab wa Seir kelim, "Ayenu bet ta Yahuza huwo ze aye umma tani." ⁹Aahn keda, ayenu! ana bi fatah munhadarat ta Moab, bidaya min mudun tou fi hudud__azama ta Beth Jeshimoth, Baal Meon, wa Kiriathaim__ ¹⁰le nas ta sharik alindu kan ded nas ta Ammon. ana bi wodi le humon mumtalkat ashan nas ta Ammon ma bi zekir fi nus ta umam. ¹¹Fa ana bi nefizu ahkham ded Moab, wa humon bi arufu inu ana Yahwa. ¹²Rabuan Yahwa kelim keda, Edom shilu intiḡam ded bet ta Yahuza wa amulu galat fi keda ¹³Ashan keda, Rabuna Yahwa kelim ze de: ana bi adarab Edom ma yadan tai wa demiru kulu rijal wa haiwanat al hinak. Ana bi kutu humon mudamar, mahal al abau, min Teman le Dedan. Humon bi waga bi wasat sayf. ¹⁴Ana bi kutu intiḡam tai fogo Edom bi wasat yadan ta nas Israel, wa humon bi amulu le Edom hasab zalan tai wa zalan al shedid, wa humon bi arufu intiḡam tai__de yau ealan ta Rabuna Yahwa. ¹⁵Rabuna Yahwa kelim keda, al Filastiniun shilu intiḡam ma kharahia wa fi nus tomon humon hawil demiru Yahuza tani wa tani. ¹⁶Fa de yau haja al abuna Yahwa kelim: Ayenu! yadan tai bi wusulu ded al Filastiniun, wa ana bi gata bara al Kerethites wa demiru bagi al fi taraf bahar. ¹⁷Leanu ana bi shilu intiḡam azim ded humon ma shokul zalan ta eiḡam, fa humon bi arufu inu ana Yahwa, zaman ana shilu intiḡam tai fogo humon."

Chapter 26

¹Yala huwo kan fi sena nimra idasar, fi yom al awel ta shahar, al kalam ta Yahwa ja le ana, bi gul, ²"ibnin al insan, leanu Tyre kelimu did Urselim, 'Aha! buaba ta nas kasuru! huwo gilubu le ana; Ana bikun malyan(ganiyan) leanu demiru hiya.³Ashan kida Rabuna Yahwa kelimu de, 'Anzur! Ana did inta, Tyre, wa ana bi goumu doulat(umam) kutar did inta ze bahar bi goumu amuwaj tou. ⁴Humon bi demiru sur(hos) ta Tyre wa kasuru buruj tou tehet. Ana bi nedifu turab(ghubar) tou bara wa kutu hiya ze hajer bidun turab⁵Hiya bikun mahal ta shabaka ashan bi yabis fi nus ta bahar, ze ana kararu- de karar ta Rabuna Yahwa- wa hiya bikun mahal ta nahab ta doulat(dual). ⁶Banat tou al fi ukul(midan) bi dabau be sef, wa humon bi arufu inu ana Yahwa.⁷Fa de yau haja al Yahwa kelimu: anzur, min shimal ana bi jibu melik Nebuchadnezzar ta bablon, melik al melik, did Tyre, ma hasin wa arabat(karlo), wa suagin ta hasin wa nas kuta al gowin. ⁸Huwo bi katulu banat taki fi midan. Huwo bi abinu ahsar(asar) wa abinu buruj jambu heta wa bi arfa daraga did inta.⁹v 9

¹⁰Hasin tou bikun kutar ashan ghubar tomon bi khati inta. Sot ta suagin wa arabat bi hizu heta taki. zaman huwo kan dakalu fi buaba taki, huwo bi dakalu ze zol bi ja le medina al heta tomon kasuru tehet. ¹¹Kurain ta hasin bi dusu shawari taki. Huwo bi katulu nas taki be sef wa amud taki al abinu be hujar bi waga tehet.¹²Humon bi nahabu mali taki. Humon seretu(kasuru) heta taki tehet wa demiru biyut taki al ghali. Hujar takum, kasab taki, wa hujar al moksurin de bi jadau fi bahar. ¹³Ana bi abusu sot ta guna taki. sot ta wud(gitar) taki ma bi asumau tanimara. ¹⁴Ana bi kutu inta ashan bikun hajer sakit, Inta bikun mahal al shabakat bi kutu ashan yabis. Ma bi abinu inta tanimara, Fa ana, Rabuna Yahwa wosnusu - De karar ta Rabuna Yahwa.¹⁵Rabuna Yahwa kelimu le Tyre, gezira kulu ma bi hizu be sot ta waga taki, wa ma sot ta muagin zaman waga al shidid fi gidam taki? ¹⁶Bad dak umra(amira) ta bahar bi nezil tehet min kursi wa bi talau gumas tomon wa bi jadau bara gumasat tomon al amulu tetris. Humon libisu nefsa tomon be kafu, Humon bi geni tehet wa bi regif ai wokit, wa bi kafu ashan inta. ¹⁷Humon bi arfa miratha(huzun) fok le inta wa bi gul le inta, inta kef al adu demiru. intum al gordonu be suagin ta baurat. Medina al mohim(maruf) al kan gowi- huwo rua bara min bahar. wahid al bi geni ma hiya wazau kof an nefsa tomon le ai wahid al bi geni gerib ma humon. ¹⁸Hasa shati ta bahar regif fi yom ta waga taki. gezira al fi bahar kafu, leanu inta biga mafi fi mahal taki.¹⁹Rabuna Yahwa kelimu: Zaman kan ana kutu inta biga medina al fadi(sibu), ze mudun al tanin al ma istelimu(gordonu), Kan ana goumu al tehet kalis did inta, wa kan miya al azim khati inta, ²⁰bad dak ana bi jibu inta tehet le nas al gedimin. ze del al ruwa fi hufura, ana bi kutu inta geni fi tehet ard ze fi atlal al gedim. Ashan de inta ma ja tani wa wogif fi ard ta nas haiyin. ²¹Ana bi kutu karisa fi ras taki, wa inta bikun mafi le abad. Bad dak bi fetisu inta, lakin ma bi ligo inta tanimara- de karar min Rabuna Yahwa."

Chapter 27

¹Kalam ta Yahwa ja le ana tanimara, bi gul, ²"Hasa inta, ibin al insan, bada kore an Tyre, ³wa kelim le Tyre, Al gaidin fi nus buaba ta bahar, tujar al bi ruwa le nas fi gezira kutar, Rabuna Yahwa bi kelim le inta: Tyre, inta kelimu, 'Ana jemil shedid.'⁴Hudud taki fi geliba(nus) ta bahar; binayiin taki jemilu inta. ⁵Humon amulu loho taki kulu be kasab al sura min Senir; humon shilu kasab al arz min Lebanon ashan abinu(amulu) amud ta isharat. ⁶Humon salau kasab ali bi sugu be murkab min bulut ta Bashan; humon salau fuasil ta juwa murkab min kasab al suru min Cyprus(kuprus), wa humon kati be sunun ta fil. ⁷Shurah al bi hariku murkab salau min gumasat al naim min Masir ashan bikun ze shaar takum; Lon al zahari wa banafseji min taraf bahar ta Elishah bi istamilu ze dulu ta murkab takum. ⁸Del al aishin fi Sidon wa Arvad yau sibaha taki; hakim ta Tyre fi nus taki; humon yau pilot takum. ⁹Najarin al indum ilim min Bablos bi malau tabakat taki; Sufun taki kulu al fi bahar wa suagin al fi nus taki bi shilu buda le tijara. ¹⁰Persia, wa Libya kan fi jesh taki, nas taki ta harib. humon haligu daragat wa tegiat al hadid le inta; humon zahiru(kasifu) guwa taki. ¹¹Nas ta Arvad wa Helek al fi jesh taki fi kan fi heta taki al hawuli inta, wa nas ta Gammad kan fi buruj taki. Humon haligu daragat tomon fi heta taki kulu Humon kalasu jamala taki¹²Tarshish kan sherik ta tijara ma inta leanu mali taki al ketir ta buda ashan bi biyu: Fida, hadid, safiya, wa rasas. Humon istara wa bau suluk taki! ¹³Javan, Tubal, wa Meshech- humon bi amulu tijara ta abid wa buda al amulu be bronz. Humon amsuk buda taki. ¹⁴Beth Togarmah wodi hasin, hasin le harb, wa iyal ta hasin ze buda taki. ¹⁵Nas ta Rhodes yau tujar taki fi tarab bihar kutar. buda fi iden taki; humon rasulu gurun wara, sunun ta fil, wa kasab babanus ze tegdim(tehiya)! ¹⁶Aram kan samsari fi buda takum al ketir; Humon wodi zumurud, banafseji, gumas mulawan, gumas naim, darar wa yakut ze buda taki. ¹⁷Judah wa ard ta Israel bi amulu tijara be inta. Humon wodi geme min Minnith, cake, asel, zed, wa balsam ze buda taki. ¹⁸Damascus yau tajir ta buda taki kulu, ta kulu mali takum al kwesin, wa kamur ta Helbon wa suf ta Zahar. ¹⁹Dan wa Javan min Izal wodi le inta buda ta hadid al mamul, gurfu, wa galam. De biga buda le inta. ²⁰Dedan kan samsari taki fi batatin al naim. ²¹Arabia wa salatin kulu ta Kedar kan tujar ma inta; Humon wodi le inta lambat, korufan wa ganamayay. ²²Tujar ta Sheba wa Raamah ja bau le inta bohur al asli wa ai shikil ta hujar al kerim; humon bi badilu dahab be buda al inta indak. ²³Haran, Kanneh, wa Eden kan tuja manta, kaman ma Sheba, Ashur, wa Kilmad²⁴Del kan yau samsarin taki ta gumasat al banafseji ma aluwan al muktelifa, wa be Batatin al aluwan tomon kutar, amulu tetriz, wa gumasat al ghali fi suk taki. ²⁵Sufun ta Tarshish yau kan al bi nongulu buda taki! Yala malau inta, tegil be buda fi geliba ta bahar kan malyan, ²⁶Mujedifin jabu inta le bahar al kebir; hawa ta sherik kasuru inta fi nus tomon. ²⁷Mali takum, buda, wa buda ta tijara; suagin takum wa capatin, wa binayin ta sefina; tujar takum ta buda wa kulu nas ta harib al fogo inta, wa tagim taki kulu- Humon bi katis juwa bahar fi yom ta dimar taki. ²⁸Mudun al fi bahar bi regif be sot ta captain taki; ²⁹Kulu del al bi amsuku mujezifin bi ja tehet min sefina; bahariya wa Capatin kulu al fi bahar bi wogif kulu fi ard. ³⁰Bad dak humon bi kutu inta ashan asuma sot tomon wa bi kore shedid; humon bi nedifu ghubar al fi ras tomon. Humon bi lifu nufusum be rumat. ³¹Humon bi haligu ras tomon le inta wa bi robutu nufusum be gumas ta sual, wa humon bi kore shedid. ³²Humon bi kore wa arfa waja tomon le inta wa bi guna laana le inta, Munu ze Tyre, munu hasa al sakitu wa fi fi nus bahar? ³³Zaman buda taki tala bara min bahar, huwo sabanu nas kutar; inta kutu muluk ta ard biga ghani be mali taki wa buda taki al ketir! ³⁴Lakin zaman kasuru inta be bahar, be miya al tehet kalis, buda taki wa tagim taki katisu ³⁵Sukan kulu al fi taraf bahar kafu inta, wa muluk tomon regif be kafu! Wusa tomon regif! ³⁶Tujar ta nas afuku sufara le inta; inta biga yau bi kofu, wa tanimara inta bikun mafi kulu kulu(le abad)."

Chapter 28

¹Bad dak kalam ta Yahwa ja le ana, bi gul, ²"Ibin al insan, kelimu le rais ta Tyre, Rabuna Yahwa kelimu: Gelib taki mutukebir! Inta kelimu, "Ana rabuna! Ana bi geni fi kursi ta rabanat fi geliba(nus) ta bihar!" Hata lo inta insan wa ma rabuna, inta amulu geliba taki ze geliba ta rabuna; ³inta fikir gali inta negit min Daniel, wa mafi haja bi kutu inta istagrab!⁴Inta amulu nehsak ghani ma hikma wa maharat, wa ligo dahab wa fidah fi kazina taki! ⁵Be hikma azim wa be tijara taki, inta zidu mali taki, yala gekiba taki indu kibiria ashan mali taki⁶Ashan kida, Rabuna Yahwa kelimu: Leanu inta kutu geliba taki ze geliba ta rabana, ⁷Ashan kida ana bi jibu ajanib did inta, nas ta irhab min dual tanin. Humon bi jibu siyuf tomon did jamala ta hikma taki, wa humon bi kutu azama taki bikun nijis. Humon bi rasulu inta tehet le hufura, wa inta bi mutu mut ta del al mutu fi nus bihar. ⁹Hal inta hagiga bi gul, "Ana rabana" fi gidam ta nas al bi katulu inta? Inta insan wa ma Allah, wa inta bikun fi idan ta zol al bi atanu inta. ¹⁰Inta bi mutu mut ta nas al ma teheiru be idan ta ajanib, fa ana kariru- de karar min Rabuna Yahwa."¹¹Kalam ta Yahwa ja le ana tanimara, bi gul, "¹²Ibin al insan, arfa waja le melik ta Tyre wa kelimu le huwo, ' Rabuna Yahwa kelimu: Inta kan misal ta tahara, malayan be hikma wa tahir fi jamala. ¹³Inta kan fi Eden, jinena ta Allah. Ai hajer mulawan bi khati inta: yakut, topaz, zumurud, zaytuni, Aqick yamani, yasab, yakut azrak, fayroz, wa al beril. Teriga ta terkib taki amulu be dahab. Jahizu min yom al kalagu be inta. ¹⁴Ana kutu inta fi jebel al mukadas ta Allah ze melik ta malaikat al ana masau ashan harisu nas. Inta kan fi nus hujar al sukun(har) al inta bi douru fogo. ¹⁵Inta indak istkhama fi sikat taki min yom al kalagu inta lahadi zulum ligo min inta. ¹⁶Be wasat tijara taki al azim inta kan malyan be unf, wa inta amulu khatiya. Yala ana jada inta bara min jebel ta Allah, ze zol al nijisu, wa ana demiru inta, malaika al haris, wa talau inta min nus hujar al sukun. ¹⁷Inta kan mutukebir be jamala taki; inta karabu hikma taki ashan azama. Ana rasulu inta tehet ard. Ana kutu inta gidam muluk ashan humon bi ainu inta. ¹⁸Ashan khatiya taki al ketir wa tijara taki al ma amin, inta nijisu mahal taki al mukadas. Yala ana sibun nar tala bara min inta; huwo bi abula inta. Ana bi geiru inta le rumat fi ard fi uyun ta nas kulu al bi suf ile inta. ¹⁹Nas kulu al arufu inta beinu nas al bi regif le inta; humon bi kafu, wa inta bikun mafi tanimara."²⁰Bad dak kalam ta Yahwa ja le ana, gali, ²¹Ibin al insan, aglibu wusa taki le Sidon wa itnaba did huwo. ²²Gul, ' Rabuna Yahwa kelimu: Suf! Ana did inta, Sidon! Ana bi zahiru mejid tai fi nus takum ashan nas taki bi arufu inu ana Yahwa zaman ana nafisu adala fi nus takum. Bi ainu mejid tai fi nus takum. ²³Ana bi rasulu bala(karisa) le intum wa dom fi sikat takum, wa al dabau bi waga fi nus takum. Zaman shakila(harib) ja did intum min kulu tija, bad dak intum bi arufu inu ana Yahwa. ²⁴Bad dak shok al bi atanu wa bi waja bikun mafi tanimara le bet ta Israel min kulu del al hawlu al bi alisu nas tou, biga humon bi arufu inu ana Rabuna Yahwa!"²⁵Rabuna Yahwa kelimu, "Zaman ana limu bet ta Israel min nas al humon kan shetetu fogo, wa kan shilu ana beid min humon, biga dual bi ainu, bad dak humon bi amulu biyut tomon fi ard ana bi wodi le khadam tai Yacub. ²⁶Bad dak humon bi ish be aman fi ardi de wa abinu biyut, zarau ginena inab, wa ish be aman kan ana nafisu adala fi ras ta kulu nas al hasa alisu humon; yala humon bi arufu inu ana Yahwa Allah tomon!"

Chapter 29

¹Fi sena nimira ashara, fi shahar nimra ashara fi yom intnasar ta shahar, kalam ta Yahwa ja le ana, bi gul. ²"Ibin al insan , aglibu wusa taki le Pharaoh, melik ta Masir; itnaba did huwo wa did kulu nas ta Masir. ³Kariru wa gul, ' Rabuna Yahwa kelimu: Suf! Ana did inta, Pharaoh, melik ta Masir. Inta, haiwan al gharib ta bahar al bi dusu fi nus ta nahar, al bi gul, "nahar huwo tai. Ana amulu le nefsi."⁴Ana bi kutu jabada fi fak taki, wa asmak ta nahar taki bi haligu fi gishir taki; Ana bi arfa inta foj min nus ta nahar taki be kulu asmak ta nahar al haligu fi gishir taki. ⁵Ana bi jada inta fi beriya, inta wa kulu asmak min nahar taki. Inta bi waga fi midan fadi; ma bi limu intum wele bi arfau. Ana bi wodi inta ze akil le hajat al hai ta ard wa le tiyur al fi jou.⁶Bad dak sukan ta Masir bi arufu inu ana Yahwa, leanu humon kan bush le bet(shab) ta Israel. ⁷Zaman humon amsuku inta fi idan tomon, inta kasuru wa sheretu kitfa tomon; wa zaman humon teki le inta, inta moksar, wa inta ma kutu humon wogif adil. ⁸Ashan kida Rabuna Yahwa kelimu; Suf! Ana bi jibu adu ashan shakilu inta. Ana bi gata nas wa haiwan min inta. ⁹Yala ard ta Masir bikun fadi wa demiru. Bad dak humon bi arufu inu ana Yahwa, leanu haiwan al gharib ta bahar kelimu, "Nahar de tai, ana yau amulu." ¹⁰Ashan kida, suf! Ana did inta wa did nahar taki, yala ana bi wodi ard ta Masir ashan bikun fadi wa waskan, wa inta bikun ard ta wasaka min Migdol le Syene wa hudud ta Cush. ¹¹Mafi kura ta insan bi gata be wasat tou, wa mafi kura ta haiwan ta beriya bi gata be wasat tou. mafi sukan bikun fogo le fetra ta arbein sena. ¹²Fa ana bi kutu ard ta Masir fadi fi nus ta aradi al fadi, wa mudun tou fi nus ta mudun ta wasaka bikun fadi le fetra ta arbein sena; bad dak ana bi shetetu nas ta Masir beinu dual, wa ana shetetu humon hata aradi. ¹³Rabuna Yahwa kelimu: fi nihaya ta arbein sena ana bi limu Masir min nas al kan humon shetetu fogo. ¹⁴Ana bi jedidu mashair ta Masir wa jibu humon wara le iklim ta Pathros, le ardi tomon al asli. Bad dak humon bikun momlaka al ma mohim shedid. ¹⁵Huwo bikun momlaka al ma mohim shedid, wa ma bi arfau fok fi bein dual tanimara. Ana bi kutu humon tala besit ashan humon ma bi hakim dual tanimara. ¹⁶Masiryiin ma bikun sabab le sikha le bet(shab) ta Israel. bedilan min de, humon bikun zekira ta kalam batal al Israel irtakab(amulu) zaman humon aglibu le Masir ashan musaada. Bad dak humon bi arufu inu ana Rabuna Yahwa,"¹⁷Bad dak ja fi zaman ta sabah wa ishirin sena fi yom wahid ta shahar wahid, al kalam ta Yahwa ja le ana, gal, ¹⁸Ibin al insan, Nebuchadnezzar melik ta Babylon kutu jesh tou ashan bi istakal shedid did Tyre. Adagu ras lahadi tala abusala, wa ai kitfa ashan tala gargas. Lisa huwo wa jesh tou ma dafau le sokol shedid al huwo tala bara did inta. ¹⁹Ashan kida Rabuna Yahwa kelimu, ' suf! ana gi wodi ardi ta Masir le Nabuchnezzar melik ta Babylonia, wa huwo bi shilu mali tou bara. azama ta hajat tou, wa shilu kulu hajat al huwo ligo hinak; dak bikun makafa ta jesh tou. ²⁰Ana wodi le huwo ardi ta Masir ze makafa le sokol al humon amulu le ana-de yau karar ta Rabuna Yahwa. ²¹Fi yom dak ana bi amulu gurun le bet ta Israel, wa ana kutu inta bi wonusu fi nus tomon, ashan humon bi arufu inu ana Yahwa."

Chapter 30

¹Kalam taYahwa ja le ana, bi gul, ²"Ibin al insan, itnaba wa gul, 'Rabuna Yahwa kelim: kore, "Wu le yom al bi ja."
³Yom de gerib. Yom de gerib le Yahwa. Huwo bikun yom ta sihab, wokit ta hajat batal le dual.⁴Bad dak shakila bi ja le Masir, wa taab bikun le Cush zaman nas al katulu waga fi Masir- kan humon shilu mali tou, wa kan asas tou damar. ⁵Cush wa Put, Lydia, wa Arabia kulu, wa Libya, sawa be nas al tabe le tifagiya- humon kulu bi waga fi harib(shakila).⁶Yahwa kelimu: Yala del al saidu Masir bi waga(sagit), wa kibriya ta guwa tou bi rua tehet. Min Migdol le Syene jes tomon bi waga be shakila-de karar min Rabuna Yahwa. ⁷Bi kafu humon fi nus ta ardi al sibu, wa mudun tomon bikun beinu mudun al mudamar.⁸Bad dak humon bi arufu inu ana Yahwa, kan ana wala nar fi Masir, wa kan nas al bi saidu huwo kulu demiru. ⁹Fi yom dak murasilin bi ruwa min gidami fi sufun ashan bi koufu Cush al amin, wa kore bikun fi beinu humon fi yom ta waga ta Masir. Fa suf! huwo bi ja. ¹⁰Rabuna Yahwa kelimu: Ana bi kutu nihaya le Masir al ketir fi idan ta Nebuchadnezzar, melik ta Babylon. ¹¹Huwo be jesh tou, Irhab ta dual, bi jibu ashan demiru ard; humon bi talau sef tomon did Masir wa bi mala ardi be del al kan katulu. ¹²Ana bi kutu anhar bikun ard al yabis, wa ana bi biyu ardi de le nas ashrrar. Ana bi amulu ardi de wa mahal tou kulu fadi be idan ta adu- Ana, Yahwa, kalas wonusu. ¹³Rabuna Yahwa kelimu: Ana bi demiru asnam, wa ana bi jibu(kutu) nihaya le asnam ta Memphis al ma nafe . Amir bikun mafi tanimara fi ardi ta Masir, wa Ana bi kutu kof fi ardi ta Masir. ¹⁴Bad dak ana bi kutu Pathros ashan bi kun fadi wa bi kutu nar fi Zoan, wa ana bi nafisu hukum fi Thebes. ¹⁵Ana bi kubu zel tai le Pelusium, Mahal al gowi ta Masir, wa bi gata jamahir ta Thebes. ¹⁶Bad dak ana bi kutu nar fi Masir; Pelusium bikun fi waja shedid, Bi kasuru Thebes, wa Memphis kulu yom bi wajihu adu. ¹⁷Shabab al fi Heliopolis wa Bubastis bi waga be shakila, wa mudun tomon bikun fi sijn(abudiya). ¹⁸Fi Tahpanhes, nahar bikun duluma kan ana kasuru niir(tegila) ta Masir wa kibiriya ta guwa tou bi kalasu. Sihaf bi kati huwo, wa banat tou bi douru fi abudiya. ¹⁹Ana bi nafisu hukum fi Masir, yala humon bi arufu inu ana Yahwa."²⁰Bad dak ja fi zaman fi sena nimira idasar, fi shahar al awel, fi yom sabah ta shahar, al kalam ta Yahwa ja le ana, ²¹"Ibin al insan, Ana kasuru idan ta Pharaoh, melik ta Masir Suf! Ma robutu, au ma aliju be rubat, ashan bikun gowi shedid ashan bi amsuku sef."²²Ashan kida Rabuna Yahwa kelimu, 'suf, Ana did Pharaoh, melik ta Masir. Ana bi kasuru idan tou, al gowi wa al moksar, wa ana bi sibu sef bi waga min idan tou. ²³Bad dak ana bi shetetu Masir beinu dual wa bi wazau humon fi bein al aradi. ²⁴Ana bi gowi idan ta melik ta Babylon wa bi kutu sef fi idan tou ashan ana bi demiru idan ta Pharaoh. Huwo bi indu abushihek gidam melik ta Babylon ma abushihek ta zol al bi mutu. ²⁵Ana bi gowi idan ta melik ta Babylon, ama idan ta Pharaoh bi waga. Bad dak humon bi arufu inu ana Yahwa, zaman kan ana kutu sef fi idan ta melik ta Babylon; huwo bi hajimu ardi ta Masir be huwo. ²⁶Yala ana bi shetetu Masir beinu dual wa wazau humon fi kulu aradi. Bad dak humon bi arfu inu ana Yahwa."

Chapter 31

¹Wa kan fi sena nimira idasar, fi shahar nimira talata, fi awal yom bita shahar, kalam ta Rabuna le ana gali: ²jena ta Adam, wori le Faraon melik ta Masir wan as bitow, inta ze munu fi sokolo kebir bitak?³Yau de shejer ta Urz towil wa furu bitow jemil lakin dul bitow shein, wa kasab bitow towil, wa fere bitow kan fin us ta sihab. ⁴Moyo yau sibu uwo tala kebir, wa arfa uwo fok kheiran ketir gi jere fi taraf bitow, wa gi akilu kulu asjar ali fi jinena. ⁵Ashan kida uwo futu asjar kulu fi towil, ashan moyo al katir hata furu bitau tala ketir wa Kaman biga towil wa huwo raba. ⁶Wa tuyur ta sama kulu geni fi furu bitou, wa haiwanat ta gaba kulu weledu fi tehet bitou, wa geni fi tehet bita duk bitou al kebir de. ⁷Fa shejer de kan jemil fi kebir bitou wa fi towil ta kasab bitou, leanu uwo kan raba fi moyo al ketir. ⁸Shejere bita urz fi jinena bita Allah ma bi sawi uwo, furu bitou ma bi sawi al suru, wa dileb Kaman ma bi sawi furu bitou. Kulu ashjar fi jana (jinena) ta Allah ma jemil ze uwo. ⁹Rabuna amulu shejer de jemil be kasabin bitou al ketir, hata ashjar al kan fi jinena ta Jana bita Allah al fi Adam kan kulu tala hasud ma sokolo jemil bita shejer de. ¹⁰Ashan kida Rabuna gal: leanu inta arfa tool bitak, furu bitak kan fi nus bita sihab, wa gelba bitou arfa fok bi sokolo towil bitou de. ¹¹Ana selimu uwo le ida ta umam al gowi, ashan uwo bi ligo tab. Ashan khatia bitou ana turuju uwo. ¹²Wa nas ta dunia al gowin yau bi amuta uwo wa bi shilu uwo bara, wa bi sibu uwo, wa kasab bitou bi waga fi jibal wa fi kheiran ta moyo kulu, wa kasab de bi kasuru fi kulu kheiran ta moyo fi ardia, wan as ta dunia bi tala bara min dul bitou wa bi sibu uwo. ¹³Wa kulu tuyur bita sama bi geni fir as bagi ta furu bitou ali kasuru, wa haiwanat ta gaba kulu fi ras jisim bitou al waga de. ¹⁴Ashan shejer tani ma bi ruwa fok wa uwo gi geni fi moyo, wa ma bi amulu furu bitou fin us bita sihab wa kulu al bi ashraf moyo ma bi arfa fok, leanu selimu uwo kulu le mutu, le wata al tehet, fi nus ta iyal ta Adam al waga fi ufura. ¹⁵Rabuna kelim ze de: fi yom al uwo nezil fi hawiya, ana gowumu Noah Ana libisu le uwo katisu, wa ana aba moyo bitou, wa ana afinu moyo al ketir, wa ana wodi huzun le Lebenon ashan uwo, wa ana woduru kulu shejerat ta jinena Kaman. ¹⁶Dunia rokus min sot ta waga tow naman uwo nezil le hawiya ma nas al wga fi ufura, kulu asjar bita Eden ligo taaziya fi tehet wata, iktiyar bita Lebanon ali azigu ma moyo. ¹⁷Umon Kaman le hawiya ma uwo, le nas al katulu be seif, wa zira bitou tehet dul bitou fi nus ta dunia. ¹⁸Munu yau beinu fi mejid wa sokolu kebir ze de fi nus ta ashjar ta Eden? Uwo bi ruwa ma ashjar ta Eden le tehet wata, wa bi rigid fi nus bita nas ali ma tahiru ma nas ali katulu bi seif. De yau Faraon wa kulu nas bitow, Rabuna yau kelemu

Chapter 32

¹Wa kan fi sena nimira itnashar, fi shahar nimra itnashar, fi awal shahar, ²kalam ta Rabuna ja le ana gali: ya jena ta Adam, arfa huzun fi ras Faraon melik ta Masir wa wori le uwo gali:inta biga ze iyal ta Dunia wa inta biga ze timsah fi bahar. Ita dofugu be waga bitak, wa inta dusu moyo bi kura btak, wa inta afinu moyo bitoum.³Rabuna kelem ze de: kida ana bi fariso shabaga tai fi ras taki fi gidam tan as ketir wa umon bi arfa ita fok fi shbaga tai.
⁴Ana bi sibu ita fi ardi (wata). Ana bi jada ita jua ta mahal jara wa bi kutu/wori le kulu tuyur ta sama bi esh fi rasak jaan ta haiwanat kulu al bi esh fi ardi bi kun sahabanin ma inta.⁵Le anu ana bi kutu gisim taki ala jebel (jubal). Wa ana bi mala mahalat al ufura ma dudu ta meit. ⁶Bat dak ana bi dofugu dom taki fi ras jebel wa keran bi kun mala ma dom taki. ⁷Bat ana kalasu/batulu ita, ana bi kati samawat wa nujum tou bi tala duluma. Ana bi gofulu semish ma sihab, wa gamara ma wala nur tou. ⁸Kulu anuwar al bi wala fi sama ana bi amul duluma fogo ita. Wa ana bi amulu wata taki duluma- de yau karar ta Yahweh. ⁹ana bi amulu gulub ta nas ketir fi ardi ali ita ma arufu zaman ana bi kutu dawula taki bi sagi sawa ma aradi al ita ma arufu zaman ana bi kutu dawula taki bi sagit sawa ma aradi al inta ma arufu. ¹⁰Ana bi kutu nas ketir bi tala mustagrabin an ita: mulu tomon bi regifu ma kof ashan ita zaman ana bi juru bara sef tai gidam tomon. Kulu zaman ai wahid bi hizzu be sabab taki fi yom dak al ita bi waga. ¹¹Rabuna Yahweh kelimu de: sef melik ta Babylonia biga kun didakum. ¹²Ana bi kutu adat ta kun al ketir de bi waga le sef ta abtal ta siefu wa ai dawula alen battal. Abttal del bi atillo dala ta Masir wa bi demiru kulu addat toumon de. ¹³Ana bi demiru kulu bahayim hata kan moyo fi ketir, kura ta zol badin ma bi yakder hizu moyo fok, hata kurein ta bahayim ma bi hizu humon. ¹⁴yala ana bi hudu moyo tomon wa kutu keran tomon jere ze sheet- de yau Rabuna Yahweh's omur. ¹⁵Bat de ana bi wogifu moyo wa bi fiku bahar tomon de bi jere ze sef- de yau karar ta Rabuna Yahweh. ¹⁶Zaman ana amuli ardi ta masir mahal fadi, zaman ardi biga fadi min kulu hajaj, ana bi hajimu sukan tou; humon bi kore- de karar ta Rabuna Yahweh. ¹⁷De bi hasil fi sena nimra Itnasar, fi yom khamis ta shahar, yau kilima ta Yahweh ja le ana bi gul: ¹⁸Jena rajul, kore le adat kebir ta Masir wa jibu humon tihid- hiya wa banat ta aradi al kubar- yikun tihid ta turab madel al dakalu tihid fi hufura. ¹⁹Hal hagiga tou inta jemil kalis futu ai wahid? Amsi tihid wa num tihid ma dak al ma taharu. ²⁰Umon bi waga fi nus del al katulu be sef. talau sef! wodi hiya le sef; umon bi hajimu hiya wa nas tou al kutar. ²¹Jes al gowi fi sheol bi karir an Masir wa nas tou. Umon ja tehed hina! Umon bi num ma nas al ma tahiru, ma del al katulu be sef. ²²Assyria fi hinak ma kulu jemeia. Almaqabir ta hiyaa hawal hiya; kulu humon alkatulu ma seef. ²³del al turuba tomon kutu fi alkhibaya ta hufura humon fi hinaak, ma kulu jameia. Almaqabir ta hiya hawal kulu dol al katulu, wa wagaa be seef, del al gibu taab fi ard le del al hayiit. ²⁴Elam fi hinak maa kulu mojumaa bita hiya. Almaqabir ta hiyaa hawal hiya; kulu humon alkatulu. Del al katulu ma seef, al ruwa tehet wa maa tohuru fi safa al ta mutu fi ard, del al gibu mushakil tomon le ard ta nas al aisiin wa del al arufa fadia tomon, sawa ma del al ruwa dehet fi hufura. ²⁵Humon wori misal al batal le Elam wa nas tou fi nus ta dhubih (slain); algabir tou hawal hiya. Kulu humon ma tuhuru, atanu ma seef, ashan humon gibu mushakil toon fi ard ta nas al haiin. ashan humon gi arufa fadiya tomon, sawa ma del al mutu fi nus tal del al katulu, del al masi fi hofura. Elam fi fi nus ta del al kaatulu. ²⁶Meshech, Tubal, wa kulu Jamahir tomon hinak! Turubat tomon hawili humon. Humon kulu al ma teheru, katulu ma safe, leanu humon jibu khawf tomon fogo ard ta aheya. ²⁷Humon ma kabasu ma waga ta muharibin al ma teheru humon al ruwa tehet le turunba ma kulu asliha tomon ta harib, wa siyuuf tomon kutu tehet ruus tomon wa katiyat tomon fogo udam tomon. Leanu humon kan khwaf ta muharibin fi ard ta ahrya. ²⁸Fa inta, Masir, bi kasuru fi nus ta del al ma teheru! Inta bi kabasu sawa ma del al kan bi fahim ma safe. ²⁹Edom huwo innak ma muluuk tou wa kulu qada tou. Kutu humon fi guwa tomon ma del al katulu ma safe. Ma al qhyr mutahar humon kabasu ma del al ruwa tehet le hufura. ³⁰Al Amira ta shamal hinak__humon kulu wa kulu al Sidoniin al ruwa tehet ma whahid al fahim. Humon kan guwiin wa kutu tannin ashan bi kafu, lakin hasa humon hinak fi fadiya, al qhyr mutahar ma del al kan fahim ma safe. Humon arufa fadiya tomon, sawa ma del al ruwa tehet le hufura. ³¹Firaun bi ayenu wa bi itaza an kulu jamahir tou al kan fahim ma safe__Firaun wa kulu Jaysh tou__De yau elan ta Rabuna Yahawa. ³²Ana kutu huwo ze wahid al be khwafu fi ard ta aheya, lakin huwo bi kutu tehet fi nus ta al qhyr mutahar, fi nus ta del al bi fahim ma safe, Firaun wa kulu jamahir tou__de yau elan ta Rabuna Yahwa.”

Chapter 33

¹Yalla kalam ta Yahwa ja le ana gal, ²“Jena ta insan, alinu de le nas taki; kelimu le homon, wokit ana jibu safe ded aye ard, biga nas ta ard dak shilu zol wahid min nus tomon wa kutu huwo haris le homon. ³Heya ayenu le safe ze ma jai fogo ard, wa hey a fugu guruun tou ashan bi haziru nas! ⁴Kan nas asuma al swat ta guruun lakin ma kutu bala, wa kan safe jaw a katulu homon, biga dom ta aye wahid bikun fi ras tou. ⁵Kan zol asuma al swat ta guruun wa ma kutu bala, dom tou fogo huwo; lakin kan huwo kutu bala, huwo bi kalisu haya tou. ⁶Bad keda kan haris ayenu safe ze huwo jai, lakin kan huwo ma afugu guruun, ma netija al nasn ma hziru, wa kan safe jaw a shilu haya ta aye wahid, biga zol dak mutu fi katiya tou, lakin Ana bi asalu dom tou min al haris. ⁷Hasa inta ma nefsak, jena ta insan! Ana ana kutu inta haris le bet ta Israel; inta bi asuma al kelimat min kasma taiwa haziru homon bidal tai. ⁸Kan ana kelim le zol sherir, ‘Sherir, inta bi behagiga bi mutu!’ lakin kan inta ma alinu de ashan bi haziru al sherir ann sika tou, biga huwo al sherir bi mutu fi katiya tou, lakin ana bi asalu dom tou min yadan taki! ⁹Lakin inta, kan inta haziru al sherir ann sika tou, ashan huwo bi agelibu min fogo, wa huwo ma agelibu min sika tou, biga huwo bi mutu fi katiya tou, lakin inta bi nefsak bi kalisu haya taki. ¹⁰Fa inta, jena ta insan, kelim le bet ta Israel, ‘intum bi kelim ze de, “mukhalafat tanina wa khataya tanina fogo anina, wa anina biga deif fi homon! Anina kefi ish?”’ ¹¹Kelim le homon, Ze ma ana hay__de yau elan ta Rabuna Yahwa__Ana ma farhan fi mutu ta asharar, leanu kan al sherir tub min sika tou, biga huwo bi ish! Tub! Tub min sika taki al sherir! Leanu lei inta bi mutu, bet ta Israel?” ¹²Fa hasa inta, jena ta insan kelim le nas taki, ‘Al zol al adil ma bi kalisu huwo kan huwo amulu khatiya! Zol al sherir ta sheririn ma bi kutu huwo bi mutu kan huwo tub min khatiya tou! Leanu zol al adil ma bi agder bi ish leanu sokol adil tou kan huwo amulu khataya. ¹³Kan ana kelim le al adil, “Huwo be hagiga bi ish!” Wa kan huwo siq fi sokol adil tou wa ma amulu adala, Ana ma bi zekir fi mug sokol adil tou. Huwo bi mutu ashan sharr al huwo amulu. ¹⁴Kan Ana kelim le sherir, “Hagiga inta bi mutu, “lakin kan huwo tub min khataya wa amulu adala wa hagiga__ ¹⁵kan huwo rija al dein al huwo der, aw kan huwo amulu taewid le haja al huwo seregu, wa kan huwo doworo fi qawanin al bi wodi haya wa tani ma amulu khatiya__biga huwo be hagiga bi ish. Huwo ma bi mutu. ¹⁶Mafi wahid min khataya al huwo amulu bi zekiru fogo huwo. Huwo amulu bi adala wa sah, wa huwo begiga bi ish!” ¹⁷Lakin nas taki kelim, “Sika ta Rabuna ma sawa sawa! “lakin sika takum yau ma sawa sawa! ¹⁸Zaman zol al adil gelibu bara min sokol adil tou wa amulu khatiya, biga huwo bi mutu fogo! ¹⁹Zaman kan al sherir gelibu bara min sharr tou wa amulu adala wa birr, huwo bi ish ashan hajat del! ²⁰Lakin intum nas gal, “Sika ta Rabuna ma sawa sawa!” Ana bi hukum kulu wahid min itakum hasab sika tou, bet ta Israel!”” ²¹Hasil fi sana al ishiriin, fi yon al khamis ta shahar al ashara ta sabbi, al harib ja le ana min Uruselim wa kelim, “Al medina amsuku!” ²²yadan ta Yahwa kan le ana fi ashiya gabili harib ma ja, wa kasma tai kan fatah ma zaman huwo ja le ana fi sabah. Fa kasma tai kan fadi tani mafi atarsa! ²³Biga kalam ta Rabuna Yahwa ja le ana, gal, ²⁴“Jena ta insan, wahid al bi sakinu atlal del al fi ard ta Israel bi kelim wa gal, ‘Ibrahim kan zol al wahid, wa huwo worisu al ard, lakin anina kutar! Al ard wodi le anina ze malakia. ²⁵’ ashan keda kelim le huwo, ‘Rabuna Yahwa kelim keda: Intum akulu dom, wa intum arufa fok uyuun takum le asnam takum, yalla intum kubu bara dom ta nas. Sei hagiga intum bi imtelik al ard? ²⁶’ intum etamid le safe takum wa itakum amulu hajat shein; kulu insan najisu mara ta jeran tou. Sei intum bi imtelik al ard?’ ²⁷Intum bi kelim keda le homon, ‘Rabuna Yahwa gal keda: Ze ma ana hay, hagiga wahid al fi tlal bi waga ma safe, wa ana bi wodi le al fi mazra le mukluk al hay ze akil, wa del al fi hoesh wa al fi gurgur bi mutu min ayan. ²⁸Yalla ana bi gelibu al ard le kharab wa khawf, wa kabria tou bi kalasu, leanu Jubaal ta Israel bi sib, wa hinak ma bikun fi wahid bi mururu min homon.’ ²⁹Fa homon bi arufu inu ana Yahwa, zaman ana kutu ard itdamr wa waskan ashan kulu fagaraat al homon amulu. ³⁰Hasa inta Jena ta insan __nas takum bi kelim hajat ann inta bi jambu heita wa al bab ta biyuut, wa kulu wahid kelim le bad tomon__kulu insan le aku tou, ‘Kede anina ruwa wa asuma le kelima ta anbia al ja min Yahwa! ³¹Ashan nas tai bi ja le inta, ze ma dayiman homon bi amulu, wa bi geni gidam ta taki wa asuma le kelimat taki, lakin homon ma bi ihtaramu homon. Kelimat al hagiga fi fi kasuma tomon, lakin guluub tomon bi ruwa maksaab al ma adil. ³²Leanu intum ze guna ta muhaba le homon, swat al jamil al bi alabu fogo habil ta musika, ashan homon bi asuma le kelimat taki, lakin ma wahid min homon al bi ihtaramu homon. ³³Ashan keda kan kulu del hasil__kun huwi! Huwo bi hasil! __yalla homon bi arufu inu nebi kan fi nus toumon.”

Chapter 34

¹Yalla kalam ta Yahwa ja le ana gal, ²“Jena ta insan, tanaba ded alrruea ta Israel. Tanaba wa kelim le homon, Rabuna Yahwa kelim keda le Alrrea: Woi le al rruea ta Israel al bi ayenu nufus toumon. Lazim kede ma harisu al qatie? ³Inta akulu juzu al samin wa inta libisu suuf. Inta dabah qaie al samin. Inta ma harisu kulu kulu. ⁴Inta ma guwi del al indo Ayanat, wele inta aliju al Ayaan. Inta ma rubutu de al kasuru, wa inta ma reja del al abauo aw al Ayaan. Lakin, inta huku mu fogo humon be guwa wa eunf. ⁵Biga humon shetetu humon bidon rrae, wa humon biga akil le kulu haiwanat ta gaba al fi mahal zara, bad am shetetu homon. ⁶Qatie tai fertak fogo kulu al jubaal wa fogo kulu ttal al ali, wa huwo mushtat fogo kulu wosa ta ard. Lakin mafi zol bi fetisu humon. ⁷Ashan keda alrruea, asuma kelim ta Yahwa: ⁸Ze ma ana hay__de yau elan ta Rabuna Yahwa__leanu qatie tai seregu wa biga akil haiwanat ta gaba, al fi mazra, leanu kan mafi hinak rruea wa mafi wahid min al rruea tai bi fetisu qatie tai, laki al rruea harisu nefsa tomon wa ma harisu qatie tai. ⁹Ashan keda, alrruea, asuma kalam ta Yahwa: ¹⁰Rabna Yahwa kelim keda: Kun guwi! Ana ded alrruea, wa ana bi asalu qatie tai min ard tomon. Yalla ana bi ferteko humon min harisu qatie : wele bi harisu tani nufus tomon min zaman al ana bi shilubara qatie tai min kasma toumon, ashan qatie tai ma bikun tani akil le humon . ¹¹Leanu Rabuna Yahwa kelim keda: Kun guwi! Ana bi nefsa tai bi fetisu qatie tai wa ana bi ayenu wara toumon, ¹²ze rrae bi fetisu qatie tou fi yom al huwo fi nus ta qatie tou al mushatat. Fa ana bi fetisu qatie tai, wa ana bi alagu humon min kulu mahalat al humon mushatatin fogo fi yom ta sihaab wa doluma. ¹³Yalla ana bi jibu humon bara min nus ta nas; Ana bi limu humon min aradi wa jibu humon le ard toumon. Ana bi kutu fi marraei fogo jubaal ta Israel, al jambu kor, wa fi kulu mahal geni fi al ard. ¹⁴Ana bi kutu humon fi marraei al kwes; jubaal al fok ta Israel bi kun mahal akulu toumon. Humon bi num tehet hinak fi mahal al kwes le akulu fi mahal akulu al sibu, wa humon bin akulu fogo jubaal ta Israel. ¹⁵Ana bi nefsa tai bi harisu qatie tai, wa ana bi nefsa tai bi kutu humon num tehet__de yau elan ta Rabuna Yahwa__ ¹⁶Ana bi fetisu al wodoro wa rijao al abau. Ana bi rubutu al kharuf al kasuru wa aliju kharuf al Ayaan lakin al samin wa al guwi ana bi demiru. Ana bi harisu ma adala. ¹⁷Fa hasa, intum qatie tai__de yau haja al Rabuna Yahwa kelim__kun guwi, Ana bi kun ghadi bein kharuf wa kharuf wa bein Gazaella wa galamayat. ¹⁸Hal ma kifaya ashan bi akilu fogo marraei al kwes, al inta lazim dusu tehetma kura taki haja al fadulu min marraei; wa ashan bi asurubu min myo al nedif, al inta lazim bi waskano kura taki tein ta bahar? ¹⁹Lazim kharuf tai bi akulu haja al inta dusu ma kura taki, wa asurubu haja al inta waskano ma kura taki? ²⁰Ashan keda Rabuna Yahwa kelim keda le humon : Kun guwi! Ana bi nefsa tai bi hukum bein kharf al samin wa al jokgot, ²¹Leanu inta lezu humon ma taraf taki wa kitfa taki, wa inta nattah kulu al daeif ma guruun tai hata inta shetetu humon beid min ard. ²²Ana bi kalisu qatie tai wa humon tani ma bi seregu, wa ana bi hukum bein kharuf wahid wa tani! ²³Ana bi jahizu fogo humon rrae, Kadam tai Dauud. Huwo bi harisu humon , huwo bi akilu humon , wa huwo bi kun rraei tomon. ²⁴Leanu Yahwa, bi kun Allah tomon, wa kadam tai Dauud bi kun amir fi nua toumn__,Ana Yahwa, alinu keda. ²⁵yalla ana bi amulu itfagia ta slam ma humon wa agela al haiwanat ta barria al sharir min ard, ashan humon bi ish amin fi b barria wan um bi amana fi gaba. ²⁶Ana bi kun dush ta barakat. Yalla mahalat al hawili ttal tai, leanu ana bi rasulu bara dush fi musem tou. Del bi kun dush ta barakat. ²⁷Yalla al ashjar ta mazra bi weledu smar toumon, wa al ard bi tala intaj tou. Kharufan tai bi kun amin fi ard toumon; yalla humon bi arufu inu ana Yahwa, zaman ana kasuru amud a nir toumon, wa zaman ana alagu humon min yadan ta del al kutu humon abid. ²⁸Humon tani ma bi kun kusara le beled, wa hiwant ta gaba fogo ard tani ma bi akulu humon . Leanu humon bi ish amin, wa ma fi wahid bi khawfu humon . ²⁹Leanu ana bi wofiru le humon aerd marufu le teraab tou; fa humon ma bi kun dahia ta majae fi ard, wa humon ma bi kun indo talis ta beled. ³⁰Yalla humon bi arufu inu Ana, Yahwa Allah toumon, ana ma humon. Humon nas tai, bet ta Israel __de yau elan ta Rabuna Yahwa. ³¹Leanu intum yau kharufan tai, al qatie ta marraei tai, wa nas tai, wa ana Allah takum__de elan ta Rabuna Yahwa.

Chapter 35

¹Yalla kelim ta Yahwa ja le ana gal, ²“Jena ta inasn, kutu wosa taki ded Jebal Seir wa naba ded tou. ³Kelim le huwo, ‘Rabuna Yahewa kelim keda: Kun guwi! Ana ded inta Jebel Seir, wa ana bi hujumu inta ma yadan tai wa ana bi kutu kharab wa wasaka. ⁴Ana bi kutu mudon takum kharab, wa inta nehsak bi kunkharab; yalla inta bi arufu inu ana Yahwa. ⁵Leanu inta dayiman rehina le nas ta Israel, wa leanu inta kubu humon bara fi yadan ta safe fi zman toumon ta huzun, fi zaman ta eaqaab al kan azim. ⁶Ashan keda, ze ma ana hay__de yau elan ta Rabuna Yahwa__Ana bi jahizu le kubu dom, wa kubu dom bi turuju inta! Min zaman al inta ma akrah kubu dom, kubu dom bi turuju inta. ⁷Ana bi kutu Jebel Seir kharab al kamil zaman kan ana kata bara min huwo aye wahid al bi murur min hinak wa rija tani. ⁸Ana bi mala jebel tou ma del al kan katulu; fogo ttal taki wa wadi wa fi kulu kor del al kan katulu bi safe bi waga. ⁹Ana bi kutu inta kharab sabit. Mudon taki ma bi kun sakan, lakin inta bi arufu inu Ana Yahwa. ¹⁰Inta kelim, “Etnin beled del wa etnin aradi del bi tala tai, wa anina bi imtelik humon ,” hata zaman Yahwa kan mujuut ma humon . ¹¹Ashan, keda ze ma Ana hay__de yau elan ta Rabuna Yahwa__ashan ana bi amulu hasaab zalan taki wa hasaab qhyira taki al inta indu fi khereheya taki le Israel, wa ana bi wori nefsa tai le humon zaman ana hukumu inta. ¹²Ashan inta bi arufu inu ana Yahhwa. Ana asuma kulu shitima al inat wonusu ded ubaal ta Israel, zaman inta kelim, “Humon kan demiru; kan wodi le humon le anina ashan bi akulu.” ¹³Inta arufa nefsa taki ded ana ma haja al inta kelim, wa inta ketiru kelimat inta kelim ded ana; wa ana asuma huwo kulu. ¹⁴Rabuna Yahwa kelim keda: Ana bi kutu inta kharab, wokit al ard kulu bi afrah. ¹⁵Ze ma inta bi afrah fok le worisa, ta nas ta Israel leanu ashan demarr tou, Ana bi amulu nefsu le inta. Inta bi tala kharab, Jebel Seir, wa kulu Edom__kulu huwo! Yalla humon bi arufu Ana Yahwa.”

Chapter 36

¹Hasa inta jena insan, Naba le jebel ta Israel wa kelimu, Jebel ta Israel, asuma le kalam ta Yahweh. ²Allah Yahweh kelimu kida: adu wonusu an intum, “ah! Wa mahalat al ali biga mumtakat tena.” ³Ashan kida nabau wa kelim, Rabuna Yahweh kelimu de: Ashan tetmir takum wa ashan hujum ja le intum min kulu tija, intu biga gisa ta nas. ⁴Ashan kida, jubal ta Israel, asumau le kelima ta Yahweh; Rabuna Yahweh kelimu le Jubal del wa murtafaat, le keraan wa jadawil, le mudun al mudemir wa sibu mafi sukan fogo al biga ja nahap wa sabab hagara le umam hawilum- ⁵Ashan kida Rabuna Yahweh kelim kida: Ana bi wonusu fi juwa nar ta gadab tai did umam taniin, did Edom wa kulu del al silu ardi tai le nufusum ze mumtalak, did kulu del al alkulu farah fi gulubum taalis fi roho tomon, ze humon hasiru wata tai ashan humon bi talabu ardi agdar le nufusum. ⁶Ashan kida Nabuwa le ardi ta Israel wa kelimu le Jubal wa murtafaat le keraan wa jadawil, Rabuna Yahweh bi kelim kida: Istena! Fi gadab wa zalan tai Ana bi kararu de ashan weledu shetima ta alaam. ⁷Ashan kida, Rabuna Yahweh bi kelim de: Ana be nefsi bi arfau yeden fok ashan halifu gal al umam alhawilu intum bi arfau fadiha tomon. ⁸Lakin intu, Jubal ta Israel, intu bi raba furu wa weledu samara min nas ta Israel, min bediri humon bija wara le intakum. ⁹Lakin istena, Ana le intum, wa ana bi itmal makum ma rahma; intum bi kuruju wa zara bizra. ¹⁰Kida ana bi zidu fi intum adad ta nas takum, hata kulu bed ta Israel. Mudun bi askunu fogo wa bi rijau abinu. ¹¹Ana bi zidu rajil wa wahas fi intakum Jubal ashan humon bikun ketir wa musmir. Yala ana bi kutu intum geni ze zaman, wa ana bi amulu intakum gedim aktar min alkan fi zaman, wa intum bi arif ana Yahweh. ¹²Ana bijibu rujal, nas tai Israel, ashan douru fi intum. Humon bi meliku intum wa intum bikun wirasa tomon, wa intum mabi kutu iyal tomon mutu. ¹³Rabuna Yahweh kelimu de: Ashan humon bi kelim le intum, Intu rujal alkatal, katulu iyal ta beled, “¹⁴Ashan kida intu mabi katulu nas tani mara, wa intum mabi kutu beled takum kore ashan nas almeitiin tani mara; ¹⁵Ana ma bi rudu intum asuma sitima ta duwal tani mara; intum mabi istahmal fadiha ta nas au kutu beled waga – de karar ta Rabuna Yahweh.” ¹⁶Yala kalam ta Yahweh ja le ana, gali, ¹⁷Jena ta insan, wokit kan bed ta Israel geni fi ardi tomon, humon nejisu ma teriga tomon wa amael tomon. Sika tomon ze doura alwaskan ta mara gidam tai. ¹⁸Kida ana kubu zalan tai diddum ashan dom al humon kubu bara fi ardi wa ma wasaku huwo ma asnaam. ¹⁹Ana shetetur fi wasad umam; Humon shetet fi ardia kulu. Ana hakim humon le hasab sika wa amael tomon. ²⁰Biga humon ruah le umam, wa fi aiya mahal humon ruah, humon bi foguru isim tai alkudus wokit kan nas kelim anum, Hal sei de nas ta Yahweh? Lianu jadau humon bara min ardi towo. ²¹lakin ana indu muhaba le isim tai al bed ta Israel nejisu fi nus umam, wokit humon hinak. ²²Fi kida kelim le bed Israel, Rabuna Yahweh kelimu de: Ana mabi amulu de ashan kum, bed Israel, lakin ashan isim tai alkudus, al intum foguru fi wasad umam- fi nus ta umam, intu foguru. ²³Fa ana bi kutu isim tai al eazim kudus, al muntahik fi nus ta duwal- fi nus ta duwal, intum muntahik huwo. Biga umam bi arif inu ana Yahweh- De karar ta Rabuna Yahweh- wokit intum ainu ana kudus. ²⁴Ana bi shilu intum min umam wa limu intum min aiya ardi, wa ana bi jibu intum fi ardi takum. ²⁵yala ana bi shetetu fi intum moyo nedif ashan bi tahiru intum min najasa takum, wa ana bi tahiru intum min asnaam takum. ²⁶Ana bi wodi kum gelba jedid war oho jedid fi dakil intum, wa ana bi silu bara gelba hajer min laham takum, lianu ana bi wodikum gelba laham ²⁷Ana bi kutu roho tai fi intum wa kutu inta douru fi sika tai wa hafizu wasaya tai, ashan intum bi amulum. ²⁸Yala intum bi geni fi ardi al ana wodi le judud takum; intum bikun nas tai; wa ana bikun Allah takum. ²⁹lianu ana bi kalisu intum min kulu najasa takum. Ana bi nadi dura wa bi tala ketir. Ana mabi kutu jaan sheddid tani fi intum. ³⁰Ana bi kutu fawaki ta shejera tala ketir wa montujad ta ardi ashan intum mabi istahmal fadiha ta jaan alshediid fi nus umam. ³¹yala intum bi fekir fi sika takum albatal de wa amael takum alkan ma kwes, wa intum bi wori tasuf fi wusa takum ashan katiyaat takum wa amael albatal. ³²Ana mabi amulu de ashan intum- De yau Karar ta Yahweh – kede de kun maruf le intum. Yala kun kajlan wa ma fadiha ashan sika takum, bed Israel. ³³Rabuna Yahweh kelimu de: Fi yom al ana bi nedifu inta min kulu katiya. Ana bi kutu inta ashan abinu mudun wa abinu tani mara mahalaat demiru. ³⁴Lianu intum bi kuruju wata lahaidi mabi kun kusara fi eina ta del albi ruah min jambu. ³⁵Yala humon bikelim “ mahal de kan mudemir, lakin huwo biga ze mahal zara ta Eden; yala mudun al abau wa mafi fogo sukaan damar alkan hasa arfau wa fogo sukaan.” ³⁶Yala umam taniin del bi arufu inu ana Yahweh, al Ana bi abinu alkasuru wa rijau zara mahal al abau. Ana Yahweh. Ana kararu wa ana bi amulu. ³⁷Rabuna Yahweh kelim de: Tani mara Ana bi asalu ma bed ta Israel ashan amulu de le humon, ashan zidu humon ketir. ³⁸Ze bahaim al kasisu le zabaye, Ze bahaim fi Orshelim fi zaman ta aiyaat, kida keli mudun al mudemir malau ma bahaim ta nas wa humon bi arufu inu ana Yahweh.”

Chapter 37

¹Yeden ta Yahweh fi ana, wa huwo jibu ana bara ma Roho ta Yahweh wa kutu ana tehed fi wasad ta waadi; wa kan Malian ma udam. ²Yala huwo amulu ana mururu fi haulum दौरa wa दौरa. Istena! Adhim ketir minum fi waadi. Istene! Humon yaabis. ³Huwo kelim le ana, Jena ta rajil, Hal udam del bi ish tani ?” yala ana kelim, “ Rabuna Yahweh, inta barau yau bi aruf “⁴Yala Huwo kelim le ana,” Nabau fi udam del wa kelim le humon , Udam al yaabis, asumau le kalam ta Yahweh. ⁵Rabuna Yahwah kelimu de le Udam :Istena! Ana bi kutu nefes fi intum, wa intum bi hai. ⁶Ana bi kutu awtar fi intum wa laham fi intum. Ana bi kati intum ma jilit wa kutu nefes fi intum yala intum bi ish. Biga intum bi arif inu ana Yahweh.”⁷Yala ana nabau ze amiru ana; wokit ana bi naba, sot ja ta haza. Yala udam limu sawa mabad- adum ma adum. ⁸Ana ainu ,istena, Awtar kan hasa fi humon, wa laham rabah wa jilit kati humon. Lakin kan mafi nefes lisa fi humon.⁹Yala Yahweh kelimu de: “Nabau le nefes, nabau , jena ta insan, wa kelim nefes, Rabuna Yahweh kelim de: Nefes taal min arba hawa, wa nefes ta del alkan katulu, ashan humon bi ish.” ¹⁰Yala ana nabau ze amiru ana; nefes ja fi humon wa humon hai. Yala humon wogif ma kura tomon wa jesh ketir.¹¹Yala Yahweh kelim le ana, “ jena ta insan, Udam del de bed kulu ta Israel. Istena! Humon bi kelimu, Udam tena yaabis, wa raja tena ruah gatau ena bara. ¹²Ashan kida nubua wa ashan kelimu le humon, Rabuna Yahweh kelimu de: Istena! Ana bi fatau turubaat takum wa talau bara minum, nas tai. Ana bi jibu intum fi bed ta Israel.¹³Yala intum bi arif ana Yahweh, wokit kan Ana fatau turubaat takum wa jibu intum bara minu ,nas tai. ¹⁴Ana bi kutu Roho tai fi intum ashan intum bi hai, wa ana bi kutu intum fi raha fi ardi takum wokit intum bi arif ana Yahweh. Ana kararu wa bi amulu- de karar ta Yahweh.”¹⁵Yala kalam ta Yahweh ja le ana, gali, ¹⁶Yala intum hasa, jena ta insan, shilu wahid asaya le nefsak wa katibu fogo, Lianu Yahuza wa le nas ta Israel, murafik tou. Yala shilu asaya tani wa katibu fogo, Le Yusif, fereh ta Ephraim, wa le kulu nas ta Israel, murafik tou, ¹⁷Jibum kulu sawa le wahid asaya ashan humon bikun wahid fi yeden taki.¹⁸wokit kan nas takum kelim le inta wa gal, Hal inta mabi wori lena manau shunu hajat taki del ? ¹⁹yala kelim le humon, Rabuna Yahweh kelimu de: Istena! Ana bi shilu fere yousif alfi yeden ta Ephraim wa gebila ta Israel murafik tou wa limu le fereh ta Yahuza, Ashan humon bi amulu wahid fereh, wa humon bikun wahid fi yeden tai. ²⁰Amsuku furuh al inta katibu fi eina tomon.²¹Wori le humon, Rabuna Yahweh kelimu de: Istena! Ana gerib bi shilu nas ta Israel min nus ta umam al humon ruah. Ana bi limum min hauwili ardia wa ana bi jibum le ardi tomon . ²²Ana bi amulum uma wahid fi ardi, fi jubal ta Israel, wa bikun wahid melik ze melik fogum kulum, wa humon ma tani mara mabi kun ethnen uma. Humon tani mara mabi gesim le ethnen mamlaka . ²³Yala humon tani mara mabi nejisu nufusum ma asnaam, hajat tomon albataal, au aiya min katiyaat tomon al tani. Lianu ana bi kalisum min kulu amael tomon alma ta iman ma kataya al humon amulu. Wa tahiru humon, yala humon bikun nas tai wa ana bikun Allah tomon.²⁴Daud kadam tai bikun melik fo humon, yala bikun raye wahid fok humon kulu, wa humon bi douru le hasab wasaya tai wa humon bi hafizu ganun tai tii humon. ²⁵Humon bi ish fi ardi al Ana wodi le abiid tai Yakub, al abaa takum geni. Humon bi ish fogo lel abad- Humon, iyal tomon , wa iyal iyal tomon, lianu Daud kadam tai bikun sultan tomon lel abad.²⁶Ana bi asisu ahad ta Salam ma humon. Huwo bikun amina ta ahad ma humon. Ana bi asisu humon wa ketiru humon wa asisu mahal alkudus tai fi nus tomon lel abad. ²⁷Mahal geni tai bikun ma humon; Ana bikun Allah tomon wa humon bikun nas tai. ²⁸Yala umam bi arufu ana Yahweh al kutu Israel barau, wokit mahal alkudus tai fi nusum lel abad.”

Chapter 38

¹Kalam ta Yahweh ja le ana, ²Jena ta insan, kutu wusa takum le Gog, ardi ta Magog, Sultan amir ta Meshech wa Tubal .wa nubua did huwo. ³Gal, Rabuna Yahweh kelimu de : Istena! Ana did inta, Gog, sultan amir ta Meshech wa Tubal. ⁴yala ana bi gelibu inta wa kutu sinara fi fak taki; Ana bi rasulu inta bara ma kulu jesh taki, hasiin wa ruja albi sugu hassin, humon kulu libisu libsa kamsa, wa jesh ketir ma daragat kubar wa sukar, wa kulu humon amsuku siuf ! ⁵Farisiin, Atupiin wa libiin bikun maum, kulu humon ma daraga wa tagiya ta harib.! ⁶Gomar ma kulu jesh towo, wa bet Togarmah, min mahal beid fi shamal, wa kulu jesh tomon! Nas ketir maakum!⁷Kun jahis! Naam, jahizu nefsa wa jesh takum limum, wa kun kaaid tomon. ⁸Intu bi nadi baad ayam ketir, wa baad siniin intum bi ruah fi ardi al gobudu ma sef al limu min nas ketir, limu le jubal ta Israel al kan istemir ma damar. Lakin ardi al ardi al nas bi jibu bara min nas, wa humon bi ish fi amana, kulu humon! ⁹Yala intum bi ruah fok ze hawa; Intum bikun ze sihab bi kati ardi, intum wa kulu jesh takum, wa kulu jesh ma intum. ¹⁰Rabuna Yahweh kelim kida: Bi hasil fi yom dak gal kuta alfi gelba takum, intum bi gelibu kuta sherir; ¹¹Yala intum bi kelim, Ana bi ruah fi midan; Ana bi ruah le nas sukut al aishin fi aman, humon kulu bi ish wele heta au hadid, wa mafi abuab ta medina . ¹²Ana bi gobudu kizib wa amual al seregu, ashan jibu yeden tai did kasura al jedid bi geni, albi ish fi wasad ta ardia. ¹³Sheba wa Dedan, wa tujar ta Tarasisi wa ma kulu takiyaniin towo al shababbi kelim le intum Hal intum ja le nahab? Intu limu jesh takum ashan shilu al fadalat ashan arfa dahab wa fida, ashan shilu bahaim wa mumtalakat wa ashan shilu bara maal ketir?¹⁴Ashan kida nubua tai, jena ta insan, kelim le Gog, Rabuna Yahweh kelim kida: Fi yom dak, wokit nas tai Israel bi ish be aman, intu mabi alimu an humon ? ¹⁵Intu bija min mahal beid min shamal ma jesh ketir, kulu humon bi sugu husan, jesh ketir kaalis. ¹⁶Intu bi hajimu nas tai Israel ze sihab al kati ardia. Fi ayam al akir ana intum did ardi tai, yala umam bi arufu ana wokit al ana wori nefsa tai be wasad intum, Gog, bikun kudus fi eina tomon. ¹⁷Rabuna Yahweh kelim de:Hal de ma inta al Ana kelimu anu fi ayam alkan be yeden ta kadam tai, Anbiya ta Israel, al nabau ma terikat tomon fi siniin wa zaman tomon gal Ana bijibu intum diddum? ¹⁸yala bija kun fi yom dak wokit Gog bi hajimu ardi ta Israel- de karar ta Rabuna Yahweh- Gdab tai bi tala fok le zalan. ¹⁹Fi harara wa fi nar ta zalan tai , Ana kararu inu fi yom dak bikun zalzal kebir fi ardi ta Israel. ²⁰Humon bi rejif gidam tai- Samaka ta bahar wa tuyur ta sama , wa wuhush al fi gabaat wa kulu moklugat albi zehib fi wata, wa aiya wahid al fi ardia. Jubal bi jadau tehed wa hujar bi waga, lahidi aiya heta bi waga fi ardi. ²¹Ana bi nadi didu kulu sef min jubal – De karar ta Rabuna Yahweh- Aiya sef ta aiya rajil bikun did aku tani. ²²Yala ana bi hukum huwo ma darbat wa dom ; wa matara al bi nezil shedid wa hajer nar wa kebirit albi wala ana bi nezilu tehed fi huwo ze motoro wa jesh towo wa umam alketir al ma huwo. ²³Ana bi wori azama tai wa kadasa tai wa ana bi wori nefsa tai fi eina ta umam al ketir, wa humon bi arufu inu Ana Yahweh.”

Chapter 39

¹Hasa inta, jena insan, nabau did Gog wa kelim, Rabuna Yahweh kelim kida: Istena! Ana did inta, Gog, sultan ta Meshech wa Tubal. ²Ana bi gelibu inta wa bi kudu inta gidam; Ana bi jibu inta min beid fi shamal wa jibu inta le jubal ta Israel. ³Yala ana bi nofutu danga taki bara min yeden shamal taki wa kutu nishab taki waga min yeden yemen taki. ⁴Inta bi waga fi jubal ta Israel-inta ma kulu jesh wa asaker alma inta. Ana bi wodi inta le tuyur ta gaba wa haiwanaat ta gaba ze akil. ⁵Inta bi waga fi midan fadi, ana be nefsa tai kararu –De Rabubuna Yahweh karar towo. ⁶Yala ana bi rasulu bara nar le Magog le del albi ish fi aman fi taraf bihar. Wa humon bi arufu inu Ana Yahweh. ⁷Ana bi amulu isim tai alkudus maruf fi nus ta nas tai Israel, wa ana mabi tani mara sibu isim tai alkudus foguru; umam bi arufu ana Yahweh, alkudu ta Israel. ⁸Istena! Yom bi jaw a bi amulu nefsu- De yau karar ta Rabuna Yahweh. ⁹Wahid albi ish fi mudun ta Israel bi ruah bara wa bi istakdimu sila le hariga tanar – wa daragaat al sukar, daragaat al kubar, danga wa nishabaat wa harbaat ; humon bi amulu nar ma humon le muda saba siniin. ¹⁰Humon mabi limu kashab min gaba au gata tehed shejera ta gabat min humon bi walau sila; humon bi shilu min del al deiru kede shilu minum; Humon bi nahabu del al deiru nahabu humon- De karar ta Rabuna Yahweh.” ¹¹Yala bi hasil fi yom dak inu ana bi amulu mahal le Gog- Turba fi Israel, waadi le del l bi ruah le sherik ta bahar. Bi gofulu del al deiru abir. Hinak humon bi dofunu Gog ma kemiyaa towo de. Humon bi semi waadi de Hamon Gog. ¹²Le muda saba shuhur bed ta Israel bi dofunu humon ashan bi nedifu ardi. ¹³Lianu kulu nas ta ardi bi dofunu humon; bikun lom yom ta zikra wokit bi mejidu ana- de yau karar ta Rabuna Yahweh. ¹⁴Biga humon bi kalifu rujal al daiman bi ruah le ardi, ashan bi ligo del albi ruah abri, lakin del al mutu wa jusas tomon fadulu fi wata fi ardi, ashan humon bi dofunum, ashan bi nedifu ardi. Baad nihaya ta saba shahar humon bi bada teftish. ¹⁵Ze rujal del bi abir fi wasad ardi, wokit kan humon ainu fadalaat ta adum ta insan, humon bi kutu alama fogo, lahaidi del ta hafura turba jaw a dofunu fi waadi ta Hamon Gog. ¹⁶Hinak bikun medina ma isim Hamonah. Fi teriga de humon bi nedifu ardi. ¹⁷Hasa le intum, jena insan, Rabuna Yahweh kelimu kida: Kelim le kulu Tuyur alma jina wa kulu haiwanaat ta gabaat, ‘limu sawa wa wa taal. Limu min hawili kulu le zebiha al ana be nefsa tai bi amulu le intum, zebiha kebir fi jebel ta Israel, ashan intum bi akulu laham wa ashurubu dom. ¹⁸Intum bi akulu laham ta takiyenin wa ashurubu dom ta umara ta dunia; humon bikun korfan, korfan, aknaam wa teraan, humon kulu sumaan fi Bashan. ¹⁹Yala intum bi akulu shaham lahaidi shabaan; intu bi ashrah dom lahaidi sakaran; de yau zebiha al ana al ana bi dabau le intum. ²⁰Intum bikun shabaaniin fi tarabeza ta ma husan, karlo, muharib, wa aiya rajil ta harib-de yau karar ta Rabuna Yahweh. ²¹21Ana bi kutu mejid tai fi wasad umam, wa kulu umam bi ainu hukum tai al Ana bi amulu wa yeden tai al ana bi kutu did humon. ²²Bed ta Israel bi arufu inu Ana Yahweh Allah tomon min yom dak le gidam. ²³Umam bi arufu inu be ta Israel ruah le abudiya ashan katiyaat tomon al humon biu ana, yala ana dusu wusa tai min humon le ardi ta adaa tomon ashan kulu humon bi waga ma sef. ²⁴Ana amulu le humon le hasab najasa tomon wa katiyaat tomon, wokit ana dusu wusa tai minum. ²⁵Ashan kida Rabuna Yahweh kelim kida: Hasa ana bi arfau has ta Yakub, wa ana bi indu muhaba le bed ta Yakub, wokit kan ana amulu ma harara le isim tai alkudus ²⁶Yala humon humon bi ithamal fadiha wa kulu kayana al humon tebiyu ana. Humon bi nesitu kulu de wokit humon bikun fi raha fi ardi tomon fi aman, be wele wahid bi galgalu humon. ²⁷wokit Ana bi arfaum min nas wa limum min aradi ta adaa tomon, Ana bi wori nefsa tai kudus fi eina ta umam. ²⁸Yala humon bi arufu inu Ana Yahweh Allah tomon, lianu ana rasulum le abudiya fi wasad umam. Lakin yala ana bi limum wara le ardi tomon. Ana mabi bi sibu wele wahid minum fi wasad umam. ²⁹Ana tani mabi dusu wusa tai minum wokit Ana dofugu Roho tai fi bed ta Israel- de yau karar ta Rabuna Yahweh.”

Chapter 40

¹Fi kilal kamsa wa oshirin sena ta abudiya fi bidaya ta sena fi yom ashara ta shahar, fi senet arbatashar baat medina gobudu- fi nefsu yom dak, yeden ta Yahweh kan fi ana wa huwo shilu ana hinak. ²Fi ruiyaat min Allah huwo jibu ana fi ardi ta Israel. Huwo jibu ana ashan le raha fi nefsa jebel; le junub haja al zahir ze mabna ta medina. ³Yala huwo jibu ana hinak. Istena, Rajil! Shikil towo ze nihas. Habi gitan wa asaya ta jeribu fi yeden towo, wa huwo wogif fi baab medina. ⁴Rajil kelim le ana, Jena ta insan, ainu ma eina taki wa asuma ma adana taki, wa kutu muk taki fi kulu al ana bi wori le inta, lianu jibu inta hini ashan be ikteshifu le inta. Tagarir ta aiya al inta bi ainu fi bed ta Israel. ⁵Fi kan heta hawili mahal ta haikal. Tuul ta asaya ta mitir fi yeden ta rajil de kan sita gadam towil. Fi aiya gadam kan gadam wa shabar fi tuul. Yala huwo wozunu heta, wa huwo wahid mitir asaya tegil wa wahid asaya fok. ⁶Yala huwo ruah le baab Haikal al bi iteji le sherik. Huwo ruah fok gadam wa jeribu dawsih adeaf ta baab – wahid asaya juwa. ⁷daraga ta dewan al aiya wahid asaya fi tuul wa wahid asaya fi urud; kan kamsa gadam bein aiya ethnen dewan, wa dawsih adeaf ta baab ta haikal fi gidam haikal fi gidam ta baab. ⁸Kan wahid asaya juwa. Huwo wozinu dikor ta baab; kan wahid asaya fi tuul. ⁹Huwo wozinu dikor ta baab kan wahid asaya juwa. Fok baab kan ethnen gadam fi urud. De kan dikor ta gidam baab haikal. ¹⁰Kan fi talata daraga ta dewan fi tijah ta baab al shergi, wa kulu wahid indu nefsu wozin, wa heta al bi ferigu humon indu nefsu wozin. ¹¹Yala rajil de wozinu urud ta baab dukul – ashara gadam; wa huwo wozinu tuul ta baab dukul – talatashar gadam. ¹²Huwo wozinu heta al fi hudud ma dewan al gidam wahid gadam fok. Dewan wozinu sita gadam fi aiya tijah. ¹³Yala huwo wozinu sika baab min raas ta wahid dewan le dewan altani- kamsa wa isriin gadam, min matkal ta dewan al awel le dewan altani. ¹⁴Yala huwo wozinu heta al ruah bein daraga dewan – sita gadam fi tuul; huwo wozinu beid lahaidi baab ta dikor. ¹⁵Matkal min gidam ta baab le niha ta baab dikor kan kamsin gadam. ¹⁶kan fi shababik mokful fi gidam dewan wa fi gidam amida fi dakil abuab kulu deira; wa kaman le bolokonat. Kan fi shababik fi haulu kulu fi juwa, wa kulu jemilu ma shejera bala. ¹⁷Yala rajil de jibu ana fi mahkama ta haikal. Istena, Hinak guraaf, wa kan mujuraa fi mahkama, a teletin guraaf gusad mujura. ¹⁸mujura ruah lahaidi fi baab, wa urud sawa ze tuul baab. De yau mujura al tehed. ¹⁹Yala rajil wozinu masafa min gidam ta baab al tehed le gidam ta baab dakil; wa kan miya gadam fi jiha shergi, wa nefsu fi jiha shimali. ²⁰Yala huwo wozinu tuul wa urud ta baab alkan fi shamal ta mahkama albara. ²¹Kan fi talata dewan fi aiya tijah ta baab, wa baab ma dikor wozinu sawa ze nefsu baab alkebir- kamsin gadam fi adad ta tuul kulu wa kamsa wa isriin fi urud. ²²Shababik towo, dikor, dewanat wa ashjar bala kulu bi akis le baab al muteji sherik. Saba gadam ruah fok wa le dikor. ²³Kan fi baab fi dakil mahkama al gidam baab almuteji shamal, bes ze kaman kan baab al fi sherik; rajil de wozinu min wahid baab le baab taani- miya gadam fi masafa. ²⁴Tani rajil jibu ana le baab ta dukul fi junub, wa heta towo wa dikor wozinu sawa ze abuab taniin albar. ²⁵Kan fi shababik mokful fi sika baab wa dikor ze bes alfi baab. Baab al junubi wa dikor towo bi wozinu kamsin gadam fi tuul wa kamsa wa isriin gadam fi urud. ²⁶kan saba katuwat le baab wa dikor. Wa kan fi resim ta ashjar ta bala fi heta fi kulu tijah. ²⁷Kan fi baab le mahkama fi tijah junubi, wa rajil wozinu min baab le baab aljunubi – miya gadam fi masafa. ²⁸Yala rajil jibu ana le baab al dakil mahkama ma sika ta baab junubi, al indu wozin ze abuab tannin. ²⁹Dewan, hiyat wa dikor wozinu nefsa ze abuab; kan fi shababik fi kulu tijah. Baab al dakili wa dikor wozinu kamsin gadam fi tuul wa kamsa wa isriin gadam fi urud. ³⁰Kaman fi dikor fi hawili dakil heta; de yau kamsa wa isriin gadam fi tuul wa kamsa gadam fi urud. ³¹De dikor bi wajihu mahkama albara ma resim ta shejera bala fi heat towo wa tamaniya katuwat bi ruah fogo. ³²Yala rajil de jibu ana fi dakil mahkama be sika ta sherik wa wozinu baab, al indu nefsu wozin ta abuab tannin. ³³Dewan hiyat wa dikor wozinu sawa ze abuab, wa fi shababik fi kulu tijah. Baab aldakil wa dikor towo wozinu amsin gadam fi tuul wa kamsa isriin fi urud. ³⁴Dikor bi wajihu bara mahkama; wa indu ashjar bala fi kulu tijah wa tamaniya katuwaat bi ruah fok. ³⁵Tani rajil jibu ana fi baab al shimali; bi wozinu sawa ze ta abuab taniin. ³⁶Dewaan, hiyaat wa dikor wozinu sawa ze abuab tannin, wa haulu shababik kulu. Sika baab wa dikor towo kamsin gadam fi tuul wa kamsa wa isriin gadam fi urud. ³⁷dikor towo albara mahkama; indu shejera bala fi kulu tijahat wa tamaniya katuwaat bi ruah fok. ³⁸Fi kan gurfa ma baab fi aiya matkal ta baab. De yau al bi amulu zebiha mahruk fogo. ³⁹Kan fi ethnen tarabezaat fi kulu tijah ta dikor, albi dabau fogo zebiha mahruk, wa kaman zebiha ta katiya wa tegdima ta zaam. ⁴⁰Ma heta ta mahkama ruah fok le baab al shimali, hinak fi ethnen tarbeza, kaman fi tijah altani fi ethnen tarbeza fi baab ta dikor. ⁴¹hinak kan arba tarabiz fi kulu tijah ta baab; humon bi dabau korfan fi tamaniya tarabiz de. ⁴²fi kan arba tarabiz min hujar algatau le haragu tekdima, wahid wa nus gadam fi tuul, wa wahid wa nus gadam urud le tekdima ta zabaya. ⁴³Ethnen sinara al kubar haligu hawili mahal kulu, wa laham ta tekdima bi kutu fogo fi raas tarbez. ⁴⁴Fi bara ta baab aldakil, fi dakil mahkama al juwa, fi dewan ta muganiin, wahid fi shamal muteji le junub, wa altani fi tijah junub muteji le shimal. ⁴⁵Yala rajil kelim le ana, “ al gurfa fi junub de ta gusus al shakaliin fi haikal. ⁴⁶Al gurfa fi shimal le gusus al fi shokol ta haikal. De aulat ta Zadok al gerib le Yahweh ashan kadimu

huwo; humon fi wasad aulat ta lawiin. ⁴⁷Tani wozinu mahkama- miya gadam fi tuul wa miya gadam fi urud muraba, ma mazbah fi gidam ta bed. ⁴⁸Yala rajil jibu ana le dikor ta bed wa wozinu fok baab towo- humon kamsa gadam tekin fi kulu tijah. Al madkal ba nefsu kan arbatashar gadam fi urud, wa heta fi kulu tijah towo huwo talata gadam fi urud. ⁴⁹Tuul ta dikor kan isriin gadam, wa juwa towo kan hidashar gadam. Kan fi silim al ruah fok lou wa amida al wogif fi kulu tijah towo.

Chapter 41

¹Yala rajil de jibu ana le mahal alkudus ta Haikal wa wozinu fok baab – sita gadam fi urud fi tijahen kulu. ²Urud ta sika baab kan ashara gadam; wa heta fi kulu tijahen kan kamsa gadam fi tuul. ³Yala rajil de ruah le mahal alkudus kaalis wa wozinu fok ta baab sika ta baab kan ethnen gadam, wa sika baab kan sita gadam fi urud. Heta fi tijahen kulu kan saba gadam fi urud. ⁴Yala huwo wozinu tuul ta gurfa – isriin gadam. Urud towo- isriin gadam fi gidam ta kaa ta Haikal. Yala huwo kelim le ana,” de mahal alkudus kaalis.” ⁵Yala rajil de wozinu heta ta bed- kan sita gadam tekiin. Fi urud ta aiya tijah ta gurfa hawili bed kan arba gadam fi urud. ⁶Kan fi guraaf fi talata marahil, gurfa fok gurfa tani, teletiin guraaf fi kulu marhala. Kan fi silsila hawili heta ta juwa ashan sabitu tijah ta guraaf, kan mafi difa kutu fi heta ta bed. ⁷Yala tijah ta guraaf bi kebir wa bi ruah le fok, bed de ruah fok wa fok kulu deira; guraaf bi rabah wa ruah wa ruah fok, wa silim ruah fok lahaidi fi mustawa aali, fi wasad marhala. ⁸Yala ana ainu tijah al arfau kulu hawili bed, asas le dewan alfi tijah; wozinu wahid asaya kamil fi tuul – sita gadam. ⁹Urud ta heta fi tijah guraaf be bara kan kamsa gadam. Kana fi misaha fadi fi bara ta guraaf del fi mazba. ¹⁰Fi tijah altani ta misaha alfadi de kan mahal ta Gusus be tijah guraaf; misaha de kan isriin gadam fi urud hawili mazbah. ¹¹Kan fi abuab fi guraaf alfi tijah min tijah misaha alfadi- wahid sika baab kan fi tijah shimal, wa tani fi jiha shamal. Urud ta misaha de kan kamsa gadam kulu. ¹²mabna alkan muteji le Mahakam fi tijah garib kan sebeyin gadam fi urud. Kan wozinu kamsa gadam tegil hawili, wa kan tizeyin gadam fi tuul. ¹³Yala rajil wozinu mazbah miya gadam fi tuul. Mabna al fasilu, heta towo, wa mahkama kaman wozinu miya gadam fi tuul. ¹⁴Urud ta gidam mahkama gidam mazbah kan miya gadam. ¹⁵Yala rajil de wozinu tuul fi tijah ta mabna wara mazbah, le garib towo, wa maraad fi tijahen – miya gadam. Mahal alkudus wa dikor, ¹⁶Heta al dakil wa shababik zaid shababik aldeik, wa maraadhawili talata marahil, kulu amulu ma kashaab. ¹⁷Fok sika ta dukul le masbah aldakil, misaha bein heta kan fi wozin resim kan jemilu ma sura Malaika wa shejera bala; ma shejera bala wasad aiya Malaika, wa aiya indu etthnen wusa; ¹⁸Kan mizin ma almalayika wa shejer kaff; ma kaff shejer fi nus ta kulu tifil jamil, wa kulu tifil endu itniin wusaa: ¹⁹Wusa ta rajil ainu le shejera bala fi wahid tijah, wa wusa ta ased suker bi ainu le shejera bala fi tijah tani. De resimu fi hawili bed de kulu. ²⁰min tehed lahaidi fok baab, Maliaka wa shejera bala kan resimu be dahar ta bed. ²¹Fok baab ta mahal kudus kan muraba. Sikil towo kan ze shikil ta kashab mazbah fi gidam ta mahal alkudus, alkan talata gadam fok wa ethnen gadam fi tuul fi tijahen. ²²fi rukun towo, asas, wa haikal towo salau min kashaab. Yala rajil de kelim le ana, “ De tarbeza albi wogif gidam Yahweh .” ²³Kan fi baab abu dalfa ten fi mahal alkudus wa mahal alkudus kaalis ²⁴Abuab de indu mufasalat fi aiya baab, ethnen fi aiya baab wa ethnen le altani. ²⁵Resim fogoum- fi baab ta mahal kudus –al Malaika wa ashjar bala jemilu ma heta, wa kan raas juwa min kashaab fi gidam. ²⁶Kan fi shababik deik wa ashjar bala fi aiya tijah. De kan guraaf alfi tijah ta bed, wa humon indu raas bi wogif barau.

Chapter 42

¹Tani Rajil de rasulu ana bara mahkama fi tijah shamal, wa huwo jibu ana le gurfaa fi gidam bara mahkama wa heta bara tijah shimali. ²Guraaf del kan Miya gadam fi tuul wa gidam tomon kamsin fi urud. ³juzu min guraaf del muteji le mahkama al juwa wa kan isriin gadam bara min mazbah. Kan talata derejaat ta guraaf, wal alfok bi ainu le altehed wa kan moftu le humon,indu selim, juzu min guraaf del bi ainu bara min mahkamah,⁴Mamar ashara gadam fi urud wa mia gadam fi tuul gidam ta guraaf. Abuab ta guraaf muteji shimal. ⁵lakin kaah alfok kan suker lianu mamar shilu misaha kebir min alfi tehed wa dereja alfi nus ta mabna. ⁶Gurfa alfi dereja altalith ma indu amida, ze ta mahkama al indu amida, ashan kida guraaf al aala kan sukar kan jeribu ma guraaf alfi tehed wala fi wasad dereja.⁷Heta albara bi ruah towiil min guraaf albara mahkama, mahkama algidam ta guraaf, heta dak kan kamsiin gadam fi tuul. ⁸Tuul ta guraaf ta mahkama bara kan kamsiin gadam, wa guraaf bi iteji le mazbah kan miya gadam fi tuul. ⁹Kan fi madkal le guraaf altehed min tijah sherig, jai min mahkama bara. ¹⁰Fi heta ta mahkama bara fi tijah shergi ta mahkama, fi gidam ta mazbah fi dakil mahkama,kan kaman fi guraaf. ¹¹ma sika fi gidam tomon. Humon ze shikil guraaf alfi tijah shimali. Humon sawa- sawa fi tuul wa urud nefsu hajat wa abua. ¹²Fi tijah junub kan abuab fi guraaf al sawa ze alfi tijah shumal. Mamar aldakil indu baab fi gidam, wa mamar fateh le gidam ta guraaf. Fi tijah sheriḡ kan sika baab le mamar alwahid fi nihaya.¹³Yala rajil de kelim le ana, “Guraaf alfi shumal wa guraaf alfi junub al gidam ta mahkama albara de Guraaf kudus al Gusus albi istakal gerib ma Yahweh bi akulu akil alkudus kaalis. Humon bi kutu hajat alkudus kaalis hinak- Akil al gedimu tekdima , tekdima ta katiya, Zebiha ta Katiya, wa zebiha ta Zam- lianu de mahal alkudus kaalis. ¹⁴Wokit kan gesis dakulu hinak, humon mabi tala min himak le bara mahkama, budun libisu gumash al humon bi kadim ma huwo, min zaman humon kudus. Yala yala humon bi libisu malabis taniin baad kan humon bi ruah jambu nas.”¹⁵Rajil de kalasu wozinu dakil bed wa yala huwo shilu ana bara le baab albi iteji sherik wa wozinu kulu hawili mahal. ¹⁶Huwo wozinu tijah sherik ma asaya ta wozin- Kumsumiya ma asaya ta wozinu. ¹⁷Huwo wozinu shamal- kumsumiya ma asya ta wozinu. ¹⁸Huwo wozinu junub –kumsumiya ma asaya ta wozinu ¹⁹Huwo kaman gelibu wa wozinu gariib –kumsumiya ma asaya ta wozinu.²⁰Huwo wozinu fi arba tijahaat. Huwo indu heta hawilu kumsumiya gadam fi tuul, wa kumsumiya gadam fi urud, ashan gesimu bein mahal alkudus ma mahal al aam.

Chapter 43

¹Rajil de yala jibu ana le baab alfata le sherik. ²Istena! Mejid ta Allah ta Israel ja min sherik; sot towo ze sot ta moyo ketir, wa dunia mala ma mejid towo. ³De le hasab ruiya al ana ainu, le hasab ruiya al ana ainu wokit ja. Ashan demiru medina, wa ruiya de kan ze ruiya al ana ainu fi Kebar canal- wa ana dengiru wusa tai tehed. ⁴yala mejid ta Yahweh ja le bed ma tijah baab ta sherik. ⁵Yala Roho arfau ana fok wa jibu ana le mahkama juwa. Istena! Mejid ta Yahweh kan bi mala bed. ⁶Rajil de bi wogif kan jambu ana, wa ana bi asuma zol atni bi wonusu le ana fi bed. ⁷Huwo kelimu le ana, “ Jena ta insan, De mahal ta kursi tai wa mahal ta kutu kura tai, al ana bi ish fogo fi wasad ta nas ta Israel lel abad. Bed ta Israel tani mara mabi foguru isim tai alkudus- humon au muluk tomon- ma adam imaan tomon au jusas ta muluk tomon fi mahaalat al aali. ⁸Humon tani mara mabi foguru isim tai alkudus be kutu bidaya tomon jambu bidaya tai, wa buaba wosifa tomon jambu buaba wosifa tai, bila haja lakin heta bein ana wa humon. Humon foguru isim tai ma amael tomon alafiin. Kida ana demiru humon ma zalan tai. ⁹Hasa kede humon shilu bara adam iman tomon de wa jusas ta muluk tomon de bara min gidam tai, wa ana bi ish fi wasad tomon lel abad. ¹⁰Jena ta insan, inta be nefsak bi wori le bed ta Israel an bed de ashan humon bikun ma fadiha fizam tomon. Humon kede feki an wosif de. ¹¹Iza kan humon bikun ma fadiha fi kulu al humon amulu. Yala wori le humon an tesmim ta bed de, tafasil towo, isih towo, madkal towo wa kulu tesmim towo, kulu kararaat wa gawaniin towo. Katifu de fi gidam eina tomon ashan humon bi hafizu kulu tesmim wa kulu gawaniin, ashan humon bi tii. ¹²De yau akida ta bed : min fok jebel le kulu hudud al haulu, huwo bikun kudus kaalis. Istena! De yau akida ta bed. ¹³De bikun wozin ta Masbah fi gadam- gadam de bikun gadam ka ada wa be tuul yeden. Yala jedwel hawili mazbah bikun wahid gadam juwa, wa urud towo bikun kaman wahid gadam juwa. Alhudud hawili fi kasmu bikun wahid imtidat. De bikun asas ta masbah. ¹⁴Min jeduel lahaidi tehed mustawa le fok lahaidi tehed ta mazbah ethnen gadam. Wa raf benefsu wahid gadam fi urud. ¹⁵Raas alfi mazbah le haragu zebiha arba gadam fok, wa kan fi arba gurun bi midu fok fi raas. ¹⁶Raas de kan ethnashar gadam fi urud muraba. ¹⁷Hudud towo arbatashar gadam fi urud fi kulu tijah al arba. Wa hafa towo nus gadam. Jeduel kan wahaid gadam fi urud kulu hawilu ma silim muteji sherik.” ¹⁸Tani huwo kelim le ana, jena ta insan, Rabuna Yahweh kelim kida: Del yau gawaniin ta Mazbah wokit amulu, le arfau zebiha fogo, wa rushu dom fogo. ¹⁹Intum bi wodi Tor min bahaim ze zebiha ta katiya, le Lawiin algusus alhumon gil ta Zadok, del albija gerib ma ana ashan kadimu ana- De karar ta Rabuna Yahweh. ²⁰Yala intum bi shilu juzu min dom de wa kutu fi gurun al arba ta mazbah wa atraf towo wa hawil; intum bi nedifu wa kalisu. ²¹Yala shilu Tor le zebiha ta katiya wa haragu fi mahal al iktaru ta mazbah albara membar. ²²Yala fi yom altalith intum bi gedimu ganamaya rajil bila la loum min aknaam ze zebiha ta katiya; Gusus bi nedifu mazbah bes ze alhumon nedifu ma tor. ²³Wokit intum kalasu nedifu, gedimu Tor albila loum min bahaim wa korfan min mashiya. ²⁴gedimum fi gidam Yahwe; Gusus bi rushu mile fi humon wa arfau fok le Yahweh ze zebiya almahrak. ²⁵Intum bi jahizu yomii ganamaya rajil ze zebiha ta katiya le muda saba ayam. Wa Gusus lazim bi jahizu Tor albila loum min bahaim wa koruf albila loum min mashiya. ²⁶Humon bi dabau fi Mazbah le muda saba ayam wa tahiru, wa fi teriga de humon bi kasisu. ²⁷Humon bi timu ayam del, wa fi yom nimra tamaniya le gidam bikun Gusus bi jahisu zebiha takum almahrak wa zebiha ta salam fi mazbah, wa ana bi gabilu- De karar ta Rabuna Yahweh.”

Chapter 44

¹Yala Rajil de jibu ana wara le bara baab mazbah al muteji sherik; kan mokful tamam- tamam. ²Yahweh kelim le ana, “ Baab de gofulu kulu- kulu; wa huwo mabi fatau. Mafi insan bi ruah bewasad huwo, le Yahweh, Allah ta Israel, lianu huwo ja be wasad baab de,ashan kida gofulu kulu-kulu. ³Hakim ta Israel bi geni fogo ashan akulu akil gidam ta Yahweh. Huwo bi dakalu min sika ta dikor wa tala bara be nefsu sika.⁴Yala huwo jibu ana min sika ta baab Shamal min gidam ta Haikal, wa ana ainu, istena, mejid ta Yahweh malau bed ta Yahweh, wa ana waga be wusa tai. ⁵Yala Yahweh kelim le ana,” jena ta insan, fetishu gelbak wa ainu be eina taki wa asuma ma adana taki le kulu al ana bi kararu le inta, le kulu alfi bed ta Yahweh wa kulu gawaniin towo. Fekiri an dukul ta baab wa kuruj towo.⁶Yala kelim le mutmeridin alfi bed Israel, Rabuna Yahweh kelim kida: Kede amael takum al afiin kun kifaya le intum bed Israel- ⁷Al intum jibu ajanib ma gulub alma mutehir wa jisim alma mutehir ashan kun fi membar tai, bi foguru isim tai, wokit intum bi gedim le ana akil, shaham wa dom- intum kasuru ahad tai ma amael takum al afiin.⁸Intum ma shilu shokol takum le hasab ganun ta hajat tai alkudus, lakin intum iktaru taniin ashan istakal wa kalifum ashan iktam ma mahal tai alkudus. ⁹Rabuna Yahweh kelim kida: Mafi ajnebi , alma mutehir fi gelib wa jisim, min kulu albi aishin fi wasad nas ta Israel, kede dakalu fi mahal tai alkudus.¹⁰Lisa lawiin ruah beid min ana- humon tala bara min ana, bi ruah wara asnaam tomon- lakin humon bi dafau le katiyaat tomon. ¹¹Humon kudam fi membar tai, bi harisu baab ta bed wa kadimu fi bed wa humon bi dabau zebiha albi haragu wa zabaya ta nas, wa humon bi wogif gidam ta nas wa kadimum. ¹²Lakin ashan humon bi amulu zabaya gidam asnaam ,humon biga waga wa hajis katiya le bed ta Israel, Ashan kida ana bi arfa yeden tai wa halifu diddum- de karar ta Rabuna Yahweh- Humon bi ithamal ikaab tomon.¹³Humon mabi ja gerib le ana ashan amulu ze gusus tai au wosulu fi aiya mahalaat tai alkudus, hajat alkudus kaalis. Bel ax humon bi ithhamal adam aklak ta zambi tomon le amael al afiin alhumon amulu. ¹⁴lakin ana bi kutu humon ze gufara ta shokol fi bed, le kulu shokolaat wa aiya haja albi amulu fogo.¹⁵Yala Gusus al lawiin, del al aulat ta Zadok albi kemilu wajibaat ta membar tai wokit kan nas ta Israel tala bara min ana- Humon bija gerib ma ana ashan abidu ana. Humon bi wogif gidam ana ashan gedimu le ana shaham wa dom- de karar ta Rabuna Yahweh. ¹⁶Humon bija fi membar tai; Humon bija fi tarbaza tai ashan abidu ana wa kemilu wajibat tomon le ana.¹⁷Yala huwo bikun wokit kan humon ja le baab ta bed ta mahkama. Humon bi libisu gumash gitani, humon lazim mabi ja ma gumash shuf fi dakil bed ta mahkama. ¹⁸Bikun hima gitani fi raas tomon wa jalabiya gitani fi sulba tomon. Humon mabi libisu gumash albi jibu haragan.¹⁹Ashan kan humon bi ruah min gurfa le gurfa ashan bi ruah le nas, Humon lazim bi agilau bara gumash al humon libisu wokit humon bi kadimu; humon bi agilau bara wa kutum tehed fi gurfa alkudus. Ashan mabi amulu nas taniin kudosin kasaten be wasad lemesu humon ma gumash alkas.²⁰Kaman humon lazim wele haligu raas tomon au rudu ashan shar tomon tala tuwaal kaalis, lakin humon bi nagisu shar ta raas tomon. ²¹Mafi Gesis albi ashurub merisa wokit huwo jai le dakil Haikal, ²²Wala bi shilu armala au mara altalagu ze mara le huwo, lakin bes binia fata min silsila ta bed Israel au armala alkan bediri zowiju le Gesis.²³Lianu humon bi derisu nas tai alferik bein ALKUDUS wa Al HARAM; humon bikutum arafu almanedif wa alnedif. ²⁴Fi mashakil humon bi wogif ma karar tai; Humon bikun adiliin. Humon bi hafizu ganun tai wa kararaat tai fi aiya eid. Wa humon bi iktefil yom tai alkudus alsaabe.²⁵Humon mabi ruah le zol almutu ashan bikun waskan, ile izakan de abu au umu, weledu au bitu, aku, au uktu alma num ma rajil;ima humon bikun waskan. ²⁶Baad kan Gesis biga waskan, Humon bi hasibu fatara zaman ta saba ayam le huwo. ²⁷Fi yom alhuwo be nefsu bi dakalu fi mahal kudos, fi dakil Haikal ashan kadimu fi mahal kudos, huwo lazim bi jibu zebiha ta katiya le nefsu- de karar ta Rabuna Yahweh.²⁸De yau bikun warisa tomon: Ana warisa tomon, wa intum lazim mabi wodi le humon mumtakat fi Israel; Ana bikun mumtalakat tomon! ²⁹Humon bi akulu tekdima ta akil, tekdima ta katiya,tekdima ta zam, wa aiya haja alwodi le Yahweh fi Israel ,bikun tomon.³⁰Al aksen fawakea alawel ta kulu hajaat wa kulu tabaruwaat ,aiya haja min kulu tabaruwaat bi kun ta Gusus, wa intum bi wodi al aksen min maakulaat takum tekdima le Gusus ashan barakaat bi geni fi bed takum. ³¹Gusus mabi akulu aiya haiwan alkatulu ma wahash au fetis, wala Ter au wahash.

Chapter 45

¹Wokit kan intakum jada gura ashan gesimu wata,intum bi amulu zebiha le Yahweh; tekdima de bikun mahal alkudus ta ardi , Kamsa wa isriin gadam fi tuul wa ashara alf gadam fi urud. Bikun kudus, fi hawili kulu. ²min de bikun kamsa wa isriin fi kamsa wa isriin muraba hawili mahal alkudus, ma hawili hudud kamsiin gadam fi ururd.³Min mahal de intum bi wozinu nisba al kamsa wa isriin alf gadam fi tuul wa ashara alf fi urud; bikun mahal salawaat, mahal alkudus kaalis. ⁴De bikun mahal kudus le Gusus albi kadimuYahweh, albi ja gerib le Yahweh ashan kadimu huwo. De bikun mahal ta biud tomon wa hila alkudus le mahal alkudus. ⁵Yala bikun kamsa wa isriin alf fi tuul wa ashara alf fi urud, wa bikun le mudun le lawiin albi kadimu fi bed.⁶Intum bi nesimu hila le medina, kamsa alf gadam fi urud wa kamsa wa isriin alf fi tuul, de bikun jambu mahal alsibu le mahal kudu; medina de bi taabi le kulu bed ta Israel. ⁷Ardi ta amir bikun fi tijaheen ta ardi alsibu le mahal kudus wa medina. Bikun fi tijah garrib wa sheri. Tuul bikun ze tuul ta wahid nesba ,min garrib le sherik.⁸Ardi de bikum mumtalak ta amir fi Israel. Umara tai tani mara mabi asuru nas tai; bel ax, humon bi wodi ardi le bed Israel, le gabail tomon.⁹Rabuna Yahweh kelim kida:Kifaya le intum Umara ta Israel! Taalau unf wa mararat; amulu adala wa bar! Sibu turudu ta nas tai!- De karar ta Rabuna Yahweh. ¹⁰Intum bi indu mizan al saa, ¹¹misan al saa ,hamam al saa! Ephah wa hamam bikun sawa fi adad, ashan hamam ashara humirus, wozin tomon bikun ma humirus. ¹²Shekel bikun isriin gerah; sitiin shekel bikun girish le intum.¹³De yau tabaruwaat al intum bi gedimu: sitiin Ephah le aiya humirus ta geme, wa intum bi wodi sitiin fi ephah le kulu humirus ta esh. ¹⁴Gawaniin ta tekdima ta zed bikun ashara hamam le jos al huwo ashara hamam au le aiya humirus, min zaman wahid humirus ashara hamam. ¹⁵wahid ganam au koruf min mashiya gusad mitten haiwanaat min akaliim alta moyo fi Israel albi istakdimu le zebiha albi haragu au tekdima ta salam ashan amulu kulasa le nas – de karar ta Rabuna Yahweh. ¹⁶Kulu nas ta ardi bi wodi tabaruwaat le amir ta Israel. ¹⁷Bikun musuliya ta amir ashan nezimu hawanaat le zebiha mahruk, tekdima ta Dura, tekdima ta shirub fi ayaat wa munasaba ta gamara tala jedid, wa fi ayam ta sebit. Kulu ayaat al retibu ta bed ta Israel. Huwo bi wofiru le zabaya ta katiya, tedima ta dura, zebiha albi haragu, wa tekdima ta salam le kulasa niyaba an bed ta Israel. ¹⁸Rabuna Yahweh kelim kida: fi awel shahar, fi awel yom ta shahar, intu bi shilu Tor albila loum min bahaim wa amulu tekdima ta katiya fi haikal. ¹⁹Gesis bi shilu juzu min dom ta tekdima ta katiya de wa kutu fi fok baab ta bed ta Israel wa fi arba arkaan ta hudud ta mazbah, wa fi baab ta haikal be juwa. ²⁰Intu bi amulu de fi yom alsabe ta shahar le katiya ta aiya wahid kan mabe gasid wala be jahala; fi teriga de intum bi beriru haikal.²¹Fi awel shahar fi yom arbatashar, bikun le intum eid, Eid ta yom nimra saba. Intu bi akulu esh bidun kemira. ²²Fi yom dak, Amir bi jahizu le nefsu wa le kulu nas ta ardi Tor ta tekdima ta katiya.²³Le yom nimra saba ta eid, amir bi jahizu zebiha mahruk le Yahweh; Saba abgar was aba korfan albila loum kulu yom le muda saba ayam, wa ganam kulu yom ze zebiha ta katiya. ²⁴Yala amir bi amulu tekdima ta akil ta ephah le aiya Tor wa ephah le aiya koruf ma zeid le aiya ephah.²⁵Fi shahar al sabe ta yom kamistashar ta shahar, fi eid, amir bi amulu tekdima fi kulu saba ayam del: tedima katiya, zebiha mahruk, tekdima ta akil, wa tekdima ta zeid.

Chapter 46

¹Elah Yahweh kelim gali : bab alfi dakil de fi teja ta serik keli kun mogful fi sita youm ta sokul , lakin bab de bi fataouw youm sebbit , Kaman fi youm al jedit ta gamara Kaman be fataouw . ²amir (jena) bi dakalu fi iteja al bara be sika ta bab wa hoursa touw min bara ,yala amir bi wogif fi tija al daki bab fi yafta ta bab fi zaman al abuna bi ataya al mahruk ma ataya ta salam , yala houw bi abidu inak fi bab aldakily de yala houw bi tala bara , lakin bab de ma be gofulu ele be mesa . ³kaman nas ta ard dak be mejidu Yahweh fi bab ta duku fi youm sebbit wa Kaman fi sahar al jedit . ⁴zebiha al mahruk al Amir be gedimu le Yahweh fi youm sebit de be kun sita min eyal ta koruf al tamam Kaman sit koruf abu rajal al kulu tamam . ⁵zebiha ta dedik de be wodi sawa ma koruf abu rajil or Kaman zebiha ta degik ma jena ta koruf . ⁶fi youm al awal ta gamara hwo be wodi bagara abu rajil min zeriba ,Kaman sita eyal ts koruf ma sita koruf abu rajil al kulu tamam al ma endo muskila . ⁷hwo lazim be amulu zebiha min degik le bagara wa Kaman lekoruf abu rajil, de haja al hwo der amulu kamn le koruf al suker wa Kaman zet fi kulu haja ta zebiha ta degik de. ⁸yala Kaman kan Amir dakalu min bab ta dukul de , Kaman hwo be reja min nfsa bab de. ⁹lakin kan nas ta Israel ja fi mahal de le Yahweh fi zaman almunasib ta ehtifal , ai zol al dakalu min bab al fi teja ta samal be tala bara min bab ta teja junu de , Kaman be nefsa deriga kulu nas al dakalu min bab al fi junub be tala bara min bab ta samal de, mafi zol be reja min bab al umon takalu min fogo de lakin umon beruwa adil tuwal . ¹⁰yala Amir be kun fi wasat tomon ,kan nas de dakalu juwa Amir Kaman be dakalu juwa , kan nas de tala bara Amir Kaman be tal wara tomon. ¹¹fi zaman ta ehtifal , zebiha min degik be kun juzu min zebiha le bagar abu rajil wa kama juzu ta degik le koruf abu rajil, yala kulu haja al Amir der wodi , hwo be wodi be juzu ta zet Kaman fi kulu haja . ¹²kan Amir der wodi zebiha min nea tou le , sala kan zebiha al mahruk wele zebiha ta salam le Yahweh ,bab al fi teja al fi serik be kun fadi le Amir, Amir be gedimu zebiha tou al mahruk awu ta salam ze al hwo be gedimu fi kulu youm sebit , yala Amir be ruwa bara ,kan hwo ruwa bara bega be kofulu bab. ¹³Zeyada le de , itakum be wodi koruf al suker al endu wahid sena kama al tamam kulu you ze zebiha al mahrouk , itakum bi amul kalam de kulu sabha. ¹⁴itakum be wodi zebiha min degik fi kulu sabha be sita hajat be zet sawa talata kura asan be hafisu degik ta zebhiha de le Yahweh hasab ganun al fi sabit. ¹⁵umon be jahizu koruf al suker , zebiha ta degik Kaman zet fi kulu sabah ze zebiha almahruk sabit. ¹⁶Elah Yahweh kelim gida:kan Amir wodi hadiya le wahid min eyal tou ,de worisa tou, de be kun mumtalakat ta jena de. ¹⁷Lakin kan Amir wodi hadiya le wahid min gudam tou,hajat de be kun le kadim dak hata zaman ta huria tou, yala be rejawu le Amir, yala mumtalakat de bi kun ta eyal tou. ¹⁸Amir ma be selu ai worisa ta ai zol bara min mumtalakat tomon ,but Amir lazim be wodi hajat le eyal tou min mumtalakat tou,asan nas tai ma be fertek be hajat tomon . ¹⁹Tani zol de jibu ana min bab ta duku fi guraf almukadas ta kuhana, al fi teja al fi samal ,Kaman fi mahal fi teja al garbi. ²⁰huwo kelim lana , de yau mahal al kuhana be sakino fogo zebiha ta zunub ma zebiha ta katiya ,wa mahal al umon be rakabu fogo zebiha ta degik,umon keli ma jibu zebiha fi mahal al kariji de ,yala be gedimu nas bega le Rabuna. ²¹Kaman zol de jibu ana fi mahal al fi kariji , Kaman hwo selu ana keli ruwa min arba arkan al kariji, ana ayenu for kulu rukon ta mahalat de mahar tani. ²²Fi arba arkan ta mahal al kariji de fi Kaman arba mahalat al sukar tannin , 40 metir fi tul ,30 metir fi wasi tou, kan kulu arkan ta mahalat de kan sawa. ²³Kan fi kat salauw hawil kulu arba arkan de , mahal ta rakabu kan fi tehet kat ta hujar de. ²⁴Zol de kelim lana, de yau mahal al nas al be estakal fi haikal be sakenu fogo zebiha ta nas.

Chapter 47

¹Yala zol de selu ana wara fi madkal ta haikal ,wa kan moyu be kubu bara min tehet ta haikalmin mahal al ufura ta juwa de min safa al fi serik , lanu kidam ta haikal de fi safa ta serik ,wa moyu de be kubu tehet min teja al junubi min haikal , le safa al yemin min mazbha. ²Yala zol de jibu ana bara min teja al samali was seli ana fi bab fi teja al sergi ,wa moyu bi kubu min nefsa teja de le teja aljunubi. ³Zema zol de be ruwa fi safa al sergi , wa kan indu metir fi ida tou , zol de jeribu alfi metir towil ,yala jibu ana gerib fi zawiya ta moyu de. ⁴Zol de jeribu Kaman alfi metir tani yala ,jibu ana gerin fi sedit ma moyu, Kaman tani jeribu alfi metir wa jibu ana juwa moyu . ⁵Kaman tani zol de jeribu alfi metir tani lakin de bega bahar al ana ma bagder langa ,lanu moyu de bega ertafa fok , de bahar al ana ma bagder langau. ⁶Zol de kelim lana , jena ta ensan , ha ita ayenu de ? zol de tala ana bara wa reja ana warafi safa ta taraf bahar. ⁷Ze ma ana kan be reja wara ,kan inak fi taraf al bahar kan asjar ketir fi kulu atraf ta bahar . ⁸Zol de kelim lana , moyu de be ruwa bara fi teja al sergi and down to the Arabah , moyu de be kubu fi mahar ta meleh yala moyu de bi kun kues. ⁹Yala kulu anuwa min kainat al haiya al be whum be es fi mahal al moyu de be ruwa foko, Kaman asak be kun ketir foko ,lanu moyu de be sebu bahar ta meleh de be kun kues,yala kulu kainat al haya be es foko. ¹⁰Yala nas al be amsuku asmak al fi En Gedi be wogif fi taraf moyu , be kun Kaman mahal al yabis al be jadawu sabaga foko fi En Eglaim , wa Kaman bi kun inak anwua ta asmak fi bahar ta mileh ,ze asmak fi nahar al azim be kemia kalis. ¹¹Lakin moyu ta nahar al malh al fi gor wa mahalt al fogo ges ma nabatat ma be geni be moyu al kues ,lanu de mahal al be kun ta talau mele . ¹²Yala fi taraf ta nahar de fi kul tejahat kulu asjar al be raba fogo be jibu akil ,rusal ta asjar de ma be yabish Kaman semar tou ma bi garabu, kull sahar semar ta asjar de be kun le akil,wa rusal tomon be kun le sefa. ¹³Rabuna Yahweh yau kelim zede: de yau teriga al itakum be gesimu mahal de le 12 gebila ta Israel , Joseph be ligo esnin mahal . ¹⁴Intakum be gesimu mahal de sawa lanu ana arfa eda tai Kaman ana alifu ashan be wodi mahal de le abuhat takum, wo mahal de begun le itakum ze worisa takum. ¹⁵De yau bekun hudud min safa al samali min teja ta bahar al azim minsika ta Hethlon yala Kaman min Zedad. ¹⁶Yala hudud de be ruwa min Berothah ,Sibram beyena Damascus ma Hamath Kaman le Hazer Hattikon ,which is beside the hudud ta Hauran . ¹⁷Yala hudud de be ruwa min nahar le Hazer Enan fi hudud ma Damascus wa Hamath fi safa ta samal, de be kun teja al samali. ¹⁸Fi safa ta serik hudud de be kun beyena Hauran ma Damascus fi safa ta nahar ta Ordon beyena Gilead ma ard ta Israel .ita be jeribu min teja al serki min nahar. De yau be kun hudud fi safa al serge. ¹⁹Kaman min teja al Junubi hudud be kun min safa ta Tamar masafa ze moyou ta Meribah Kadesh ,gerib ma kur al fi Masir le bahar al azim.de be kun hudud fi teja al junubi ²⁰Yala hudud al fi teja al garbi bekun fi safa ta bahar alazim fi aksi ta Lebo Hamath ,de yau be kun safa al garbi. ²¹Be terika de itakum be gesimu ard de le nufus takum wa le gabaiel ta Israel ²²Yala itakum be gesimu mahal de le nufus takum Kaman le ajanib al fi wasat takum ,le del al weledu eyal fi wasat takum al kan ma etakum , ze aai molud min sab ta Israel .itatku be jada gura ashan worisa fi wasat ta gabaiel ta Israel . ²³De yala be kun kida ,ajanib de bi geni fi wasat ta gebila al umon be geni sawa de.itakum Kaman be wodi lomon hak tomon , de elah Yahweh yau kelimo.

Chapter 48

¹Deleyau asma ta gabriel ,gebil ta Dan be lego juzu ta ard , hudud ta ard de be kun min teja al samali min Israel min sika ta Hethlon ma Lebo Hamath ,hudud ta Dan be ruwa min Hazar Enan kaman fi daraf hudud ta Damascus fi samal yala Kaman fi Hamath ,hudud ta Dan be wosulu min safa ta seri le bahar al azim. ²Fi tajamu ta hudud ta Dan , min teja al serge le teja al garbi , Ashar be selu juzu wahid. ³Fi tajamu ta hudud ta Ashar min teja al serge le gerbi Naphtali be kun endo wahid juzu⁴Fi tajamu ta hudud ta Naphtali min serg le garb ,Manasseh be kun endo juzu wahid minmahal inak ⁵Fi tajamu ta hudud ta Manasseh min teja al serge le garbi ,Ephriam be kun endo juzu wahid min mahal inak ⁶Fi tajamu tahudud ta Ephriam min teja al segi le garbi ,Reuben be kun endo wahid mahal inak ⁷Fi tajamu ta Reuben min teja al segi le garbi ,Jahwuza be kun endo wahid mahal inak⁸Hadia al itakum be wodi le ard de , itakum be amulu fi hudud ta Jahwuza safa teja ta serig le teja ta garib ,masafa ta mahal de be kun (25 alf) metir de wasi ta mahal de , tul ta mahal de be gata min juzu ta gebila wahid min teja al serge le teja al garbi , yala haikal be kun fi wasat ta mahal de. ⁹Ard al itakum be wodi ta gedimu hadia le Yahweh de be kun (25 alf metir) wasi tou ,(10 alf metir) de kebir ta mahal de.¹⁰De yau be kun wajib ta juzu ta mahal al mukagas de, kuhana be kun endu mahal al wodi lomom (25 alf) metir wasi tou fi teja al samali (10 alf) metir kebir tou fi teja al garbi ,(10 alf) metir wasi tou fi teja al segi , Kaman (25 alf) tul fi teja al junubi ,Kaman mahal al mokadas ta Yahweh fi wasat. ¹¹De be kun mahal ta tegdema le kuhana min nesla ta Zadok , al umom kadimu ana be kulu amana ,Kaman al umom ma merit dit ana fi zaman al sab ta Israel merit dit ana, umom be kun ze kan nas laween amulu. ¹²Hadia (tegdima) lomom be kun juzu min mahal al mukadas de be ruwa hata fi mahal ta laween.¹³Mahal ta laween al fi hudud ma kuhana de, (25 alf) metir fi tul , wa (10alf) metir wasi , yala bagi esnin mahalt de kulu be kun (25 alf) metir fi tul ,yala (20 alf) metir wasi . ¹⁴Humom keli ma beu bara ,wele keli wodi kaman , Kaman samar al awel ta mahal ta Israel de , kulu mukadas le Yahweh . ¹⁵Bagi ard de (5 alf) metir wasi tou , (25 alf) metir fi tul , be kun le stemalat ta medina ,le beyut Kaman le akil ta haiwanat , medina be kun fi wasat . ¹⁶De yau be kun masafa ta medina de, teja al fi samal be kun 4,500 metir fi tul , fi teja ta junub be kun 4,500 metir fi tul ,teja al fi serig be kun 4,500 metri , fi teja al fi garib be kun 4,500 fi tul . ¹⁷Be kun fi maha be ges fi medina fi teja ta samal , 250 metir , fi junub 250 metir , fi serig 250 metir, fi garib 250 metir. ¹⁸Bagi hahal al mukadas le zebiha de be kun (10 alf) metir fi teja al sergi , be kun fi hudud ta mahal ta zebiha al mukada , yala entaj ta mahal de be kun le nas al be stakal fi medina inak.¹⁹Nas al sakalin fi medina de nas min kulu gabaiel ta Israel be zara fi mahal dak de. ²⁰Kulu zebiha ta mahal dak be kun (25 alf) fi (25alf) metir , be teriga de itakum be amulu zebiha al mukadas kaman sawa ma mahal le medina.²¹Yala bagi mahal al fi safa ta zebiha al mukada de ma mahal ta median de be kun ta Amir,mahal ta Amir de be kun (25 alf) metir min hudud al mukadas ta wodi zebiha fi teja ta serig , Kaman fi teja ta garib be kun (25 alf) metir , fi wasat be kun le zebiha al mukadas ,Kaman mahal al mukadas le haikal be kun fi wasat ta mahal de. ²²Mahal al min mahalat gerib min mahalat ta laween ,ma mahal al hawil medina fi wasat be kun le Amir.²³Bega le gabriel tannin al fadul de , juzu tomon be kun min teja al segi le teja al gerbi . Benjamin be kun endo wahid mahal . ²⁴Fi tajomu ta hudud ta Benjamin min serig le garib , Simon be kun endo wahid mahal ²⁵Fi tajomu ta hudud ta Simon min serig le garb , Issachar be kun endo wahid mahal ²⁶Fi tajomu ta hudud ta Issachar min teja al serge le garbi , Zebulun be kun endo wahid juzu ta mahal²⁷Min teja al junubi min hudud ta Zebulun al masi min teja al serge le teja al garbi , be kun mahal ta Gad juzu wahid . ²⁸Teja al junubi min Gad , min Tamar le moyou ta Meribah Kadesh le kur ta Masir wa Kaman fi safa ta bahar al azim. ²⁹De yau mahal al itakum be amulu gura foko yala be kun mahal al morisu le gabaiel ta Israel , de be kun juzu tomon , de yau elah Yahweh yau kelim.³⁰De yau teja al nas be tala min foko min medina: fi teja al samali , al megias tou 4,500 metir fi tul , ³¹Be kun fogo talata abuwab , katibu fogo asma ta gabaiel ta Israel : wahid bab le Reuben , wahid bab le Yahwuza , wahid bab le lawi . ³²Fi teja al serge jeribu 4,500 metir tul ,be kun talata abuwab , wahid bab le Joseph , wahid bab le Benjamin yala wahid bab tani le Dan.³³Fi tejat al junubi 4,500 metir tul Kaman be kun talata abuwab , wahid le Simeon , wahid bab le Issachar Kaman wahid bab le Zebulum . ³⁴Fi teja al garbi Kaman jeribu 4,500 metir , be kun fodo talata abuwab , wahid bab le Gad , wahid bab le Asher , wahid bab Kaman le Naphtali . ³⁵Yala masafa al hawil medina be kun (18 alf) metir , min youm dak le hasa isim ta medina de kali , Yahweh fi inak.

Daniel

Chapter 1

¹Fi sena nimra talata le hukom ta melik ta Yahuza Yahoiakim, Nabukhaznasr melik ta Babil ja le Orshalim wa gufulo medina min ai haja. ²Allah wodi nusra le Nabukhaznasr huwo gilibo Yahoiakim melik ta Yahuza, wa juzo min afashat al muqaddas min bed ta Allah. Huwo shelo hajjat de ma huwo le ard Babil, le bed ta illah tou, wa huwo kutu fi makhzan ma hajjat ta illah tou. ³Melik amiro ashfanz, mosuol ta maktab tou, kede jibo baad min shab Israel, min usra ta melik wa min shurafa- ⁴shabab ma indo lom, shikil tumon giafa, indo maharat ta kulu hikma, malian be marafa wa fehim, bi agder wogif wa ishtakal fi kasr ta melik. Huwo bi deriso humon lugga wa kitaba ta kaldaneen. ⁵Melik kutu le humon kulu yom min akil ta tu wa juzo min khamr al huwo bi ashrah. Shabab sukerin de bi deribo le muda talata sena, wa bad daak, humon bi akhadimo melik. ⁶Fi nus ta jama de juzo min shaba ta Yahuza Daniel, Hanania, Mishael, wa Azaria. ⁷Reis ta maktab tuo kutu le humon asami: Daniel semi Baltashasir, Hanania nadi Shadrakh, Mishael nadi Meshakh, wa Azaria isim tou Abdanengo. ⁸Lakin Daniel kutu fi mukh tou ino huwo ma bi nejiso jisim tou be akil al semeh wa khamr ta melik. Ashan keda huwo asalo min rais ta maktab kede afi huwo min akil ta melik. ⁹Allah kan wodi le Daniel rahma wa hinia al kutu reis maktab de bi ihtaramo huwo. ¹⁰Reis de kan kelimo le Daniel, "Ana bi kafo min sead ta al melik. Huwo wodi awamir yatou akil wa sharab kede wodi le intum. Kan huwo aino shekil takom batal min bagi shaba al fi umor takum, huwo ma bi amiro kede gatao ras tai?" ¹¹Daniel gom wonuso le moshrif al wodi le huwo musolia tumon Daniel, Hanania, Mishael, wa Azaria. ¹²Huwo kelimo, "Jeribo enna, khudam taki, fatra ta ashara yom. Wodi le enna khadarawat bes ma moya le akil washarab. ¹³Bad daak amolo mokaarana beano shikil tanna ma shilik ta shabad al bi akulu akilat ta melik, wa hakilo khudam taki be haja al ita aino." ¹⁴Mushrif de rudu fi kalam tou, wa jeribo humon ashara ayam. ¹⁵Fi nihaya ta ashara ayam de shikli humon kan fi saha tamam, wa jiseem malian akter min shabab al kan bi akulu akil al semeh ta melik. ¹⁶Fa mushrif de shelo akil al semeh wa khamr tumon de wa wodi le humon khadarawat bes. ¹⁷Allah kan wodi le shabab de maraf wa fihim le kulu kitaba wa ilim ta Babil wa kaman hikma, wa le Daniel magdira ta fahimo kulu ruya wa hilim. ¹⁸Fi nihaya ta zaman al kutu be melik ashan humo be wogif fi gidam tou, reis ta maktab jebo humon gidam ta Nabokhaznasr. ¹⁹²⁰²¹Melik kan wonuso ma humon, wa fi nos ta majmuwa de kulu mafi ahsen min Daniel, Hanania, Mishael, wa Azaria. Humon yao wogif gidam ta melik, ashan bi akhdim huwo. Fi kulu suaal fi hikma wa marafa al melik asalo humon, huwo ligo shabab de ashara marat ahsen min bagi nas ta sibir wa al nadi nefa tou ino huwo bi agder wonuso ma meiteen, fi mamlaka tou kulu. ²¹Daniel kan hinak lahadi awel sena ta melik Korash.

Chapter 2

¹Fi sena nemra itnen le Nabukhaznasr, huwo ka hilim ahlam ketir. Lagbato mukh tou, wa turodo num min ena tou. ²Melik gom nadi nas ta sehir wa al bi wonuso ma meiteen. Huwo kaman nadi delin al bi aino nujum wa rujal ta hikma, ashan bi wori le huwo ahlam tou, nas de kan ja wa wogif gidam ta melik. ³Melik kelimo le humon, "Ana hilim, wa mukh tai der arofo mana ta ahlam de shono." ⁴Rujal de gum juwabo huwo be Aramia, "Melik, kede ita ish lelabad! Wori le enna hilim de, khudam taki, wa enna bi wori le ita mana tou." ⁵Melik kan juwabo le humon, "Kalam de tala min ana. Kan intum ma wori le ana hilim de wa tefsir tou, bi gatao jesim takum hita hita wa beyot takum bi demiro." ⁶Lakin kan intum wori le ana hilim de ma mana tou, intum bi ligo hadaya min ana, jaeza, wa ikram kebir. Ashan keda wori takum le ana hilim de ma tefsir tou." ⁷Humo juwabo tani, "Kede melik wori le enna, khudam tou, hilim de wa enna bi wori mana tou." ⁸Melik juwabo, "Ana arofo intum der zaman ziyada ashan kara tai sabit fi kalam de." ⁹Lakin kan intum ma wori le ana hilim de, mana tou wahid bes. Intum tifago ashan bi kabaso wa wonuso kalamat ta kedip gidam tai lahadi ma ana bi sedego. Ashan keda, wori takum le ana hilim de, wa be keda ana bi arofo ino intum bi agder fesiro le ana." ¹⁰Hukama de kan rudu de melik, "Mafi insan fi ard hin bi agder hagigo talab ta melik. Ma hasil gebl keda ino melik azim wa indo sultan asalo shikil haja de min sahir, aw min ai zol kelimo ino huwo bi wonuso ma meiteen, aw min zol hakim." ¹¹Talab ta melik de saab, wa mafi zol bi agder wonuso le melik ele rabunat, wa humon ma bi geni fi nus ta bashar." ¹²De sibo melik tala zalan shedid, wa huwo wodi awamir kede katulo kulu hukama ta Babil. ¹³Biga talimat tala ino kede katulo kulu hukama. Ashan kalam de, humon fetisho Daniel wa ashab tou ashan bi katulu humon. ¹⁴Daniel kan rudu be hikma wa ihtiram le Ariokh kaid haras ta melik, al kan ja ashan bi katulo ai zol arofo ino huwo min hukama ta Babil. ¹⁵Daniel asalo kaid ta melik, "Malo karar ta melik bi nefizo be sura?" Fa Ariokh wori le Daniel haja al hasil. ¹⁶Biga Daniel ruwa le melik wa asalo ashan bi gabilo ashan huwo bi wori hilim wa tefsir tou le melik. ¹⁷Bad daak Daniel ruwa le bed tou wa wori le ashab tou Hanania, Mishael, wa Azaria haja al hasil. ¹⁸Huwo asalo kede humon asalo rahma min Allah al fi sama fi kalam ta melik ashan ma bi katulu humon ma bagi hukama ta Babil. ¹⁹Fi bilel ta yom dak sirr kashifo le Daniel fi ruya. Biga Daniel sabihu Allah ta sama, ²⁰wa kelimo, "Isim ta Allah ta rahma kede mejido lel abad, ashan hikma wa guwa ta tou." ²¹Huwo bi geiro awkat wa mawasim; huwo bi shelio muluk wa kutu muluk tai fi kursi tumon. Huwo bi wodi le hikma hukama wa marafa le deal al bi fahim. ²²Huwo bi kashifo hajat al dofuno wa al tihit lean huwo bi arofo fi shono fi duloma, wa nur bi geni ma huwo. ²³Allah ta abuhata tai, ana bi shukuru wa sabiho ita ashan hikma wa guwa al ita wodi le ana. Hasa ita wori le ana haja al enna asalo min ita; ita wori le enna haja al melik der arofo. ²⁴Biga Daniel ruwa ashan bi aino Ariokh (zol al melik kutu ashan bi katulo hukama ta babil kulu). Huwo ruwa wa kelimo le huwo, "Mata katulo hukama ta babil. Shelo ana le melik wa ana bi wori le huwo tefsir ta hilim tou." ²⁵Ariokh gom dakalo Daniel be sora le melik wa kelimo, "Ana ligo fi nus ta shabab ta Yahiza fi zol bi kashifo le melik tefsir ta hilim." ²⁶Melik kelimo le Daniel al bi nadi Beltashasir, "Ita bi agder wori le ana hilim al ana aino wa tefsir?" ²⁷Daniel juwabo le melik gali, "Sir al melik asalo fi kalam tou ma bi agder arufo be delin al indo hikma, wele be al bi nadi nefsa tou ino huwo bi agder wonuso ma meiteen, wele be sihir, wa kaman ma be del al bi agara nujom." ²⁸Kaman, fi Allah bi geni fi samawat, al bi kashifo asrar, wa huwo wori le ita, melik Nabukhaznasr, haja al bi hasil fi ayam al haj. De yao hilim ruya al fi mukh taki zaman ita numfi serir. ²⁹Le ita, melik, ita geni fekir fi serir taki ann shono yao bi hasil fi ayam al bi ja, wa al bi kashifo asrar wori le ita shono bi ja hasil. ³⁰Le ana, sir de ma wori le ana ma ashan hikma tai akter min bagi nas al bi geni hini. Sir de wori le ana ashan ita ya melik, bi fahim mana tou, wa ashan ita bi arofo afkar taki al juwa geliba. ³¹Melik, ita aino sanam kebir. Sanam dekebir shedid wa bi lama, wogif gidam taki. nur tou bi sibo zol kafo. Ras ta sanam de amolo min dahab al nedif. ³²Dus wa idenat tou min fidda. Batna wa korenat tou al fok min nihas, wa ³³kurenat tou al tihid min hadid. Gadam tou mulagba min hadid wa teen. ³⁴Ita aino fok, wa jadao hajer, ma be iden ta insan, wa dugo sanam de fi gadam tou al min hadid wa teen, kasoro hita hita. ³⁵Biga hadid, teen, nihas, fidda, wa dahab kasuro le hita hita wa biga tala ze gesh ta gemeh fi seaf. Hawa shelo humon bead wa mafi haja fadolo. Lakin hajer al dugo sanam de tala jebel kebir wa mala ard kulu. ³⁶De yao hilim taki. Hasa enna bi wori le melik mana tou. ³⁷Ita melik, yao melik al molok al Allah ta samawat yao wodi le ita mamlaka de, guwa, sultan, wa mejid. ³⁸Huwo wodi tehed sultan taki kul makan al insan bi geni fogo. Haiwanat ta gaba wa tiyor ta samawat fi iden taki, wa huwo kutu ita bi hakimo humon kulu. Ita yao ras ta sanam al min dahab. ³⁹Bad ita, mamlaka tani bi gom suker min ita, wa kman mamlaka tani min nihas bi hukomo ard kulu. ⁴⁰Mamlaka nimra arba, gowi ze hadid, ashan hadidid bi kasuro bagi hajat tanin le suker suker wa demiro kulu haja. Mamlaka de bi demiro wa kasuro kulu haja. ⁴¹Ze ma ita aino, kura wa asabi tou molagbat be tin wa hadid, mamlaka de bi kon mogasam; juzu min guwa ta hadid bi kon fogo, ze ma ita aino hadid mulagbat ma tin al lein, ⁴²Ze ma asabi ta kura juzu min hadid wa juzu tani min tin, mamlaka de juzu tou bi kon guwi wa juzu deif. ⁴³Ze ma ita aino hadid molagbat ma tin, nas de bi kon moulakbat; humon ma bi

geni sawa, ze ma hadid ma bi lagbat ma tin.⁴⁴Fi zaman ta mamalik de, Allah ta sama bi asiso mamlaka tou al bi agder demiro, kaman ma shaab tani bi intasir le huwo. Huwo bi demiro bagi mamalik hita hita wa kutu nihaya le kulu wahid min humon, wa huwo bi geni lelabad.⁴⁵Ze ma ita aino, hajer gatao min jebel, lakin de ma be iden ta insan. Huwo kasuro hadid, nihas, tin, fidda, wa dahab le hita hita. Allah al Azim beino le ita, melik, shono yao bi hasil bad de. Hilim de hagiga wa tefsir tou hagiga."⁴⁷Melik Nebukhasnasr nenzil wosa tou gidam ta Daniel wa dengir le huwo; amiro kede gedimo zebiha wa harago bokhor le huwo. ⁴⁶Melik gom kelimo le Daniel, "Hagiga Illah takom huwo Illah ta alliha, Rabuna ta muluk, wa huwo yao bi beino asrar, ashan ita agder kashif sir de."⁴⁸Melik gom azimo Daniel wa wodi le huwo hadaya ajib. Huwo kutu Daniel reis ta kulu wilaya ta Babil. Daniel biga kebir fok kulu hukama ta Babil. ⁴⁹Daneil asalo melik , wa melik aino Shadrkh, Mishak, wa Abdanego ashan bi shelo mosulia idara ta kulu wilaya ta Babil. Lakin Daniel geni fi kasr ta melik.

Chapter 3

¹Melik Nabokhaznasr amolo sanam min dahab tol tou siteen zira (talata mitir) wa ord tou siteen zira. Huwo kutu fi mahal al sath tou motasawi fi wilaya ta Babil. ²Bad daak melik Nabokhaznasr rasulo kabara ino kede kulu hukam ta wilaya, hukam ta aklim, wa hukam al mahaileen, kede limo ma mustasharin, umana ta gurush, gudda, wa kulu makatib al fok ta wilaya kede ja ashan bi kerizo sana al huwo amolo. ³Yala hukam ta wilayat, hukam ta akalim, wa hukam ta iklim, sawa ma mostasharin, umana ta gurush, gudda, hukam, wa kulu nas al kubarin ta wilaya humon limo sawa ashan tekriiz ta sanam ta Nabukhaznasr. Humon wogif gidam tou. ⁴Gom nadi be sot ali, "Wodi awamir le intum, shab, umam, wa lisan, ⁵ino fi zaan intum asuma sot ta gurun, nai, gitar, rabab, wa kulu anwa ta musega, intum lazim bi dengir tihit wa abido sanam ta dahab al melik Nabukhaznasr amolo. ⁶Ai zol al ma dengir tihi wa abido, fi zaman dak, bi jadao fi juwa nar kebir." ⁷Zaman nas kulu asoma sot ta gurun, nai, gitar, rabab, wa kulu nou ma moziga, kulu shab, umam, wa lisan dengir tihi wa abido sanam al min dahab al melik Nabukhaznasr amolo. ⁸Fi zaman daak juzu min Kaldaneen ja wa gedimo shakwa le melik did Yahudin. ⁹Humon kelimo le melik Nabukhaznasr, "Melik, ish lel abad! ¹⁰Ya, melik, ita tala garar ino ai zol asuma sot ta gurun, nai, gitar, rabab, wa kulu nou ta mozika, lazim bi dengir tihit wa abido sanam ta dahab. ¹¹Ai zol ma dengir tihi wa abido lazim bi jadao fi hufra ta nar. ¹²Hasa fi juzu min Yahodeen al ita aino ashan bi ishtaka fi mohafaza ta Babil; isim tumon yao Shadrakh, Meshakh, wa Abdango. Rujal de, ya melik, ma kutu bala le kalam taki. Humon ma dengir le aliha taki, wele abido sanam al ita amolo min dahab de." ¹³Biga Nabukhaznasr, tala zalan shedid, wa wedi awamir kede jebo Shadrakh, Mishakh, wa Abdengo fi gidam tou. Fa gom jibo rujal de gidam ta melik. ¹⁴Nabukhaznasr kelimo le humon, "Hal intum kutu fi mokh takum, ya Shadrakh, Mishakh, wa Abdango, ino intum ma abido aw dengir le sanam ta dahab al ana kutu?" ¹⁵Kan intum jahizeen - fi zaman al intum asuma sot ta gurun, nai, gitar, rabab, sufara, wa kulu nou ta mozika, dengir takum wa abido sanam al ana amolo, kulu haja bi kon tamam. Lakin kan intum aba abido, bi jadao intum tawali fi foron ta nar. De yato allah al bi agerd inkizo intum min iden tai?" ¹⁶Shadrakh, Mishakh, wa Abdango juwabo le melik, "Nabukhaznasr, mafi dai ashan kede enna bi juwabo le itak fi kalam de. ¹⁷Kan fi ijaba, Allah al enna bi abido huwo gadir ashan khaliso enna min foron ta nar, wa huwo bi ankizo enna min iden taki, ya melik. ¹⁸Lakin iza kan huwo ma amolo, kede ita arofo, ya melik, ino enna ma bi ruwa dengir le aliha taki, wa enna am bi ruwa abido sanam ta dahab al ita amolo." ¹⁹Biga Nabukhaznasr big tala zalan shedid; shikil ta wosa tou geiro tijah Shadrakh, Mishakh, wa Abdengo. Huwo wodi awamir ino kede zido nar ta foron de sokon saba marat min al kan fogo. ²⁰Biga huwo amiro baad min rujal al indo guwa fi jesh tou kede robuto Shadrakh, Meshakh, wa Abdengo wa jadao humon fi foron ta nar. ²¹Gom ruboto rujal de wa humon be gumashat tumon, surowal, gunsan, wa ardia tumon, wa jadao humon fi foron ta nar. ²²Ashan talimat ta melik kan gowi wa foron ta nar de kan sokon shedid, harara ta nar de katulu rujal al jadao Shadrakh, Mishekh, wa Abdengo. ²³Talata rujal de, Shadrakh, Mishekh, wa Abdengo, humon waga fi nar wa humon morbutin. ²⁴Bad daak melik Nabukhasr istagarab wa wogif fok be sura. Huwo gom asalo mustasharin tou, "Enna mosh jadao talata rujal mobutin fi nar?" Humon gom rudu le melik, "Huwo hagiga, ya melik." ²⁵Huwo gom kelimo, "Lakin ana bi aino arba rujal ma morbutin bi daoro fi nus ta nar, wa aogo humon. Shikil ta nimra arba de ze jena ta alliha." ²⁶Biga Nabukhaznasr ja gerib min foron ta nar de wa nadi shedid, "Shadrakh, Mishakh, wa Abdengo, abed ta Allah al Fok, tal takom bara! Tal takom hini!" Biga Shadrakh, Mishakh, wa Abdengo tala min nar. ²⁷Hukam ta wilayat, hukam ta akalim, bagi hukam, wa melik humon limo sawa ashan bi aino rujal de. Nar ma asir fi jisseem tumon; shar ta ras tumon ma harago; gumash tumon ma asir be nar; wa mafi riha ta nar fi jisseem tumon. ²⁸Nabukhaznasr kelimo, "Kede enna mejido Allah ta Shadrakh, Mishakh, wa Abdengo, al rasulo rosol tou wa ankizo khudam tou al wodi siga le huwo, wa khalifo awamir ta melik, wa wodi jisseem tumon bedal ma bi dengir aw abido ai allah tani ile Allah tumon. ²⁹Ashan keda ana tala karar ino ai shab, umma, wa luga al wonuso ai haja didi Allah ta Shadrakh, Mishakh, wa Abdengo bi gatao huwo hita hita, wa beyot tumon bi demiro, ashan mafi illah tani al bi agder ankizo ze huwo. ³⁰Biga melik wodi tergia le Shadrakh, Mishakh, wa Abdengo fi wilaya ta Babil.

Chapter 4

¹Melik Nabukhaznasr gom rasulo karar tou le kulu nas, umam, wa lugat al bi geni fi duniya: Kede salam takum zido. ²Huwo kuwas le ana ashan bi wori le intum alamat wa ajaib al Allah al Fok amolo le ana. ³Kef kan ayat tou azim, wa kef kan ajaib tou gawi! Molokot tou ma indo nihaya, wa sultan tou bi geni min jel le jel." ⁴Ana Nabukhaznasr, kan bi geni fi bet tai be salam, wa ana kan bi itmata be najah tai fi kasr tai. Lakin hilim kutu ana kafo. ⁵Zaman ana nom, sura al ana aino wa rauya fi mukh tai lakabato ras tai. ⁶Ashan keda ana tala karar kede jibo fi gidam tai kulu rujal ta Babil al indo hikma ashan bi fesiro le ana hilim de. ⁷Nas majoseen ja, delin al bi wonuso ma meit (Kaldaneen), hukama, wa al bi agara nujom. Ana wori le hilim tai, lakin humon ma agder fesiro le ana. ⁸Lakin fi nihaya Danel ja- al bi nadi isim tou Beltashasir ze isim ta illah tai, wa al indo ruhu ta illah - fa ana wari le huwo hilim tai. ⁹"Beltashasir, reis ta majoseen, ana arufo ino ita indo roho ta aliha al kuduseen wa mafi haja saab le ita. Wori le ana de shono al ana aino fi hlim wa mana ta tou. ¹⁰De yao ruya al ana aino fi zaman ana num fi serir: Ana aino, wa kan fi shejera kebir fi nus ta ard, wa huwo kan towil shedid. ¹¹Shejera de raba wa tala gowi. Ras tou wosulo lahadi fi samawat, wa bi agder aino fi kulu atraf ta ard. ¹²Safagat tou giyafa, simar tou ketir, wa fogo akil le kulu nas. Haiwanat ta gaba ligo dul fi tihit tou, wa tiyor al fi samawat bi geni fi furu tou. Kulu khaliga al hai bi akulu min fogo. ¹³Fi zaman al ana num fi serir ana aino ruya, wa fi haris, kudus al wahid nenzil min samawat. ¹⁴Huwo kore wa kelimo, 'Gata shejera de tihit, wa gata furu tou, sheteto safagat tou, wa sheteto simar tou. Kede haiwanat jere min tihit tou wa tiyor tiri beid min furu tou. ¹⁵Sibo asl juzor tou fi wata, rubuto be hadid wa nihas fi nus gesh ta gaba. Kede bilo huwo be nada ta samawat. Kede huwo ish ma haiwanat fi nos ashjar ta gaba. ¹⁶Kede mukh tou gero min ta insan, wa kede wodi le hwo mukh ta haiwanat lahadi ma saba sena bi kalaso. ¹⁷Hukom de tala haris yao wodi awamir, karar de talao be al kudos al wahid, ashan kulu hai kede arufo ino Al bi geni fok indo sultan fogo kulu mamalik ta nas wa bi wodi le ai zol al huwo der, hata le zol al hagar.' ¹⁸Ana, melik Nabukhaznasr, de yao hilim tai. Hasa de ita Beltashasir, wori le ana tefsir ta hilim de, ashan mafi wahid min rujal al indo hikma fi mamlaka tai agder fesir le ana hilim de. Lakin ita bi agder amolo, ashan ruhu ta ailha al kuduseen fi le ita. ¹⁹Biga Daniel, al isim to kaman Belashazir, tala hazin le fatra guser, wa afakar tou kutk huwo kafo. Melik gom kelimo, "Beltashazir, mata sibo hilim wa tefsir tou wodi khof le ita." Beltashazir rudu, "Sead tai, kede hilim de amolo nefsa tou le delin al bi akrah ita; kede tefsir tou kon le addo taki. ²⁰Shejera al ita ain- al raba wa tala gowi, wa ras tou wosulo le samawat, wa agdero aino fi kulu atraf ta ard- ²¹al ssafagat tou giyafa, wa simar tou ketir, al fogo akil le kulu khaliga, wa fi tihit tou haiwanat ta gaba bi ligo dol, wa tiyor ta samawat bi ish fogo- ²²Shejera de yao ita, melik, ita yao raba gowi shedid. Azama taki raba wa wosolo lahadi samawat, wa sultan taki wosolo lahadi atraf ta ard. ²³Ya melik, ita aino haris, al kudos al wahid bi nenzil min sama wa kelimo, 'Gata tihit shejera de wa demiro huwo, lakin sibo kura ta juzor tou fi ard, rubuto be hadid wa nihas, fi nus gesh ta gaba. Kede huwo bilo be nada min samawat. Kede huwo ish ma haiwanat ta gaba fi mazra lahadi saba sena kalaso. ²⁴Ya melik, de yao tefsir ta hilim de. De amr ta Al Gadir fok yao wosulo le ita, ya sead tai al melik. ²⁵Bi turujo ita min nos ta nas, wa ita bi geni ma haiwanat ta gaba. Ita bi geni akilo gesh ze bagara, wa bi bilo ita be nada ta samawat, lahadi ma saba senawat bi kalaso wa ita bi arufo ino Al bi geni fok indo sultan fogo mamalik ta nas wa huwo bi wodi le ai zol al huwo der. ²⁶Ze ma wodi awamir ino kede sibo kasab ta shejera de, be nefsa teriga mamlaka taki bi rijao le ita fi zaman al ita arufo ino samawat yao bi hukomo ai haja. ²⁷Ashan keda, ya melik, kede ita asom le nesiha tai. Sibo katiya wa amolo haja al sah. Rija wara min katiya be wari rahma le del al mozlomin, wa ihtimal najah taki bi zido. ²⁸Hajat dekulu kan hasille melik Nabukhaznasr ze ma kelimo. ²⁹Bad hidashar shahar huwo kan bi dawro fi suluh ta kasr fi Babil, wa huwo gom kelimo, ³⁰"De ma yao Babil al azim, al ana abino ashan bi geni asiama, le mejid ta jalala tai?" ³¹Fi zaman al kalam de lisa fi kasuma ta melik, sot ja min sama: "Melik Nabukhaznasr, de ilan le ita ino mamlaka de shelo bara min ita. ³²Bi turujo ita bab min nos nas, wa bet taki bi kon ma haiwanat ta gaba. Bi kuto ita akolo gesh ze bagara. Lahadi ma saba sena bi kalaso waita bi arufo ino fi Al bi geni fok indo sultan fi mamalik ta nas wea huwo bi wodi le ai zol al huwo dero. ³³Hukom al did Nabukhaznasr nefizo tawali. Turjo huwo min nos nas. Huwo akolo gesh ze bagara, wa jesim tou bilo be nada ta samawat. Shar tou raba ze rish ta nesr, dufor tala towil ze ta tiyor. ³⁴Fi nihaya ta zaman al kelimo, ana Nabukhaznasr, arofa ena tai le sama, wa mokh tai rija le ana. "Ana sabiho Al bi geni fok, wa kerimo wa mejido al wahid al bi geni lelabad. Ashan mulk tou bi geni min jil le jil. ³⁵Ard wa kulu al bi geni fogo ma haja fi gidam tou; huwo bi amolo ai haja al huwo dero kan fi junod ta sama wa sukan ta ard. Mafi zol bi agder wagifo huwo aw ithada huwo. Mafi zol bi agder kelimo le huwo, "Lee ita amolo haja de?" ³⁶Fi zaman dak mukh tai rija le ana, sultan tai wa azama rija le ana shan mejid ta mamlak tai. Mostasharin tai wa nubala tai fetiso ana. Rijao ana wara le kursi tai, hata zedo le ana azama tai. ³⁷Hasa ana, Nabukhaznasr, bi sabiho, mejido, wa azimo melikmta samawat, ashan amail tou kulu hag, wa sikat tou adiel. Huwo bi agder nenzil delin al bi daoro be kebriya.

Chapter 5

¹Melik Belshasir amolo azoma kebir le ruja tou al nubala adad tumon alif, wa huwo ashraab khamr fi gidam tumon. ²Zaman Belshasir bi ashraab khamr, huwo wadi awamir kede jibo afashat al amolo min dahab aw fida al abu Nabukhaznasr shelo min haikel fi Orshalim, ashan huwo, nubala tou, wa nasawin tou ma refiga tou bi ashraab be huwo. ³Khadamin tou jibo afashat ta dahab al jibo min haikel, bed ta Allah, fi Orshalim. Melik, nubala tou, wa nasawin ma refigat tou ashraab be huwo. ⁴Humon ashraab khamr wa abido sanam al amolo min dahab wa fidda, nihas, hadid, khashab, wa hajer. ⁵Fi zaman daak iden gom zahir gidam ta lamba al kan bi wala wa katibo fi heta ta kasr ta melik. Melik kan agder aino iden de bi katibo. ⁶Wosa ta melik gom gero wa afkar tou lagbato; kura tou ma agder shelo huwo, wa rukuba tou bi sedimo badon. ⁷Biga melik kore be awamir kede jibo le huwo delin al bi wonuso be meatin, rujal hukama, wa nas ta nujom. Melik kelimo le delin al arofo fi Babil be ino humon indo hikma, "Zol al agara haja al katibo wa fesir mana tou bi libiso gumash banafseji wa bi koto silsila min dahab fi ragabto tou. Huwo bi kon nimra talata al indo sulta fi Babil." ⁸Fa kulu rujal ta melik al arofo ino indo hikma ja, lakin humon ma agder agara wele fesir mana ta kitaba de le melik. ⁹Melik Belshasir biga gagan wa shikil ta wosa tou gearo. wa nubala tou biga motahairen. ¹⁰Fi zaman dak melika gom ja le makan ta azuma de ashan kalam al melik wa nubala tou kelimo. Melika gom kelimo, "Melik, ish lelabad! Afkar taki kede ma lagabat. Mata sibo wosa taki gearo." ¹¹Fi zol fi mamlaka taki huwo indo ruhu ta aliha al kudosin. Fi awkat ta abo taki, istinara wa marafa wa hikma ze hikma ta aliha huwo kan indo. Melik Nabukhaznasr, abo taki al melik, kan kutu huwo reas ta sahara, wa delin al bi wonuso be meat, wa hukma, wa nas ta nujom. ¹²Ashan Daniel al melik semi be Beltashasir kan indo ruhu al tamam, , fihim, marafa, tefsir ta ahlam, tefsir ta hajat al guwi wa hilo mashakil. hasa kede ita nadi Daniel wa huwo bi wori le ita mana ta haja al katibo de." ¹³Gom jibo Daniel fi gidam ta melik. Melik kelimo le huwo, "Ita yao Daniel, wahid min nas al abo tai al melik jibo min ard ta Yahuza. ¹⁴Ana asuma ann ita, ino ruhu ta aliha fi le ita, wa ita indo astinara wa marafa wa hikma al foto kulu. ¹⁵Kan jibo fi gidam tai rujal al afof be hikma wa delin al gali bi wonuso be meatin ashan bi agar haja al katibo de wa wori le ana tefsir, lakin humon ma agder. ¹⁶Ana asuma ino ita bi agder fesir wa hilo mashakil. Hasa kan ita bi agder agara kitaba de wa wori le ana mana tou, bi libiso ita gumash banafsaji wa bi kutu silsila dahab fi ragabto taki, wa ita bi kon zol nimra talata al indo sultan fi mamlaka." ¹⁷Daniel gom jowabo le melik, "Kede hadaya taki geni le ita, wa wodi mukafa taki de le zol tai. Wa laki ana bi agara kitaba de le ita, melik, wa ana bi wori le ita mana tou. ¹⁸Ya melik, Allah al fok wodi le abo taki Nabukhaznasr mamlaka, ihtiram, jalal, wa azama. ¹⁹Ashan azam al Allah wodi le huwo, kulu nas, shaab, wa lisan bi rokus ma kafo sot tou. Huwo bi katolo al huwo der katolo, wa hafizo al huwo der kede ish. Huwo bi arofa del al huwo der arofa, wa nenzil tehet al huwo der nenzil. ²⁰Lakin zaman geliba tou biga mutakabir wa ruhu tou biga guwi sibo huwo bi itsaraf be ras guwi, talao huwo bara min kursi tou, wa shelo jalala min huwo. ²¹Torudo huwo bara min nos ta nas, mokh tou biga ze ta haiwan, wa huwo geni ma hamir ta gaba. Huwo akolo gesh ma bagara. jissim tou bilo ma nada ta sama lahadi ma huwo arufo ino Allah al bi geni fok indo sultan fi mamlaka ta nas wa huwo bi koto le humon ai zol al huwo der. ²²Ita jena tou, Belshasir, ita ma itwada fi gelba taki, fi kulu al ita arofo. ²³Ita arfa nefsa taki fok did Rabuna al fi sama. Jibo min bet tou afashat al ita, nubala taki, noswan taki wa refigat taki ashraab be huwo khamr, wa ita sabiho asnam al amolo min fidda wa dahab, nihas, hadid, khashab, wa hajer-asnam al ma bi aino, asoma, aw arofo ai haja. Ita ma gadiro Allah al nefes taki fi iden tou wa al bi arofo sikat taki kulu. ²⁴Ashan keda Allah rasulo le ita iden min mahdr (gidam) tou wa katibo hajat de. ²⁵De yao risala al katibo: 'Mean, Mean, Tegil, wa Farsin.' ²⁶De yao mana tou: 'Mean,' 'Allah ido ayam ta mamlaka tai wa wodi inhaya tou.' ²⁷'Tegil,' 'Wozino ita fi mezan wa ligo nagis.' ²⁸'Farsin,' 'Mamlaka taki gesimo wa wodi le Madi wa Faris.'" ²⁹Biga Belshasir wodi awamir, wa libiso Daniel gumash benafsaji. Silsila min dahab kuto fi ragabto tou, wa melik wodi elan ino huwo bi kon sulta nimra talata fi mamlaka. ³⁰Fi bilel ta yom dak Belshasir, melik ta Babil, katulo, ³¹wa Darios al min Madi istelim hukom wa huwo kan fi umor ta itnen wa sitin sena.

Chapter 6

¹Ja fi ras ta Darios ino bi koto meia wa isherin hakim ashan bi hukomo mamlaka kulu. ²Fok min humon fi talata wozara, wa Daniel kan wahid min humon. Wozara de aino ashan le idara amwal ta wilaya ashan mafi zol kede serego gurush ta melik. ³Daniel kan momeiz akter min bagi wozara wa hukam ashan huwo kan indo ruhu momeiz. Melik biga indo neia ashan bi koto huwo hakim le mamlaka kulu. ⁴Wozara wa hukam ta wilaya bada fetiso galat fi shokol ta Daniel al fi mamlaka, lakin humon ma ligo ai galat wele fasat ashan huwo kan amin. Mafi galat aw ihmal fi safa ta tou. ⁵Biga rujal de kan kelimo, "Enna ma bi agder ligo ai sabab ashan bi ashteki Daniel ile iza kan enna ligo haja did huwo fi teriga ta ganon ta Allah tou." ⁶Yala wola wa hukam jibo khuta gidam ta melik. Humon kelimo le huwo, "Melik Darios, kede ita ish lelabat!" ⁷wozara ta mamlaka, wa hukam, wa wola, mustasharin geni sawa wa tifago ino ita, ya melik, kede tala karar guwi ijbari, ino ai zol talabo haja min illah tani aw min zol fi fatra ta talatin yom, ma min ita, melik, zol de lazim bi jadao fi beer ta usod. ⁸Hasa, ya melik, amolo karar wa mada waraga de ashan ma bi gearo, ze ma moktob fi gawanin ta Madi wa Faris, ashan ma bi balasho." ⁹Biga melik Darios mada waraga wa koto ze ganon. ¹⁰Zaman Daniel arofo ino waraga de amolo bega ganon, huwo ruwa le bet tou, huwo tala fi odda tou al fok al indo shobak bi fata tijah ta Orshalim, wa huwo dengir be rukoba, talata marat fi yom, huwo seli wa wodi shukran le Allah tou, ze ma huwo kan bi amolo. ¹¹Biga rujal del al tifago le shar aino Daniel bi dengir wa asalo mosada min Allah. ¹²Humon wogif gidam ta melik wa wonuso le huwo fi kalam ta karar de: "Ita yao ma tala karar ino mafi zol kede asalo haja min ai illah aw insan fi fatra ta talateen yom, ele min ita, melik, al kalifo bi jadao fi hufra ta usood?" Melik jowabo, "Kalam de amolo, ze ganon ta Madi wa Faris; ma bi agder balaso." ¹³Biga humon rudu le melik, "Zol dak Daniel, huwo wahid min nas al jibo min Yahuza, aliso kalam taki, ya melik, wa ma ihtarm kara al ita kutu. Huwo bi seli le Allah tou talata marat fi yom." ¹⁴Zaman melik asoma kalam de, huwo ma mortah, wa huwo fekir fi mokh tou ashan bi ankizo Daniel min hukom de. Huwo hawil lahadi ma shemis waga ashan bi ankizo Daniel. ¹⁵Biga rujal al fekir shar de amolo ajtima ma melik wa humon kelimo le huwo, "Kede arofo ya melik, ino de ganon ta Madi wa Faris, ino mafi ganon aw karar al melik amolo bi gearo." ¹⁶Biga melik wodi awamir, wa jibo Daniel, wa jadao huwo fi hufra ta usood. Melik kelimo le Daniel, "Kede Illah taki, al ita bi abido tawali ankizo ita." ¹⁷Jibo hajer wa kati kasuma ta hufra de, wa melik kitim ta tou ma kitim ta nubala tou ashan mafi haja bi gearo fi kalam ta Daniel. ¹⁸Yala melik ruwa le kasr tou wa som bebel kulu. Mafi ihtifal fi yom dak, wa huwo ma agder nom. ¹⁹Biga fi sabah tou melik gom bedri wa jere le makan ta hufra ta usood. ²⁰Zaman huwo wosulo gerib min hufra de, huwo nadi Daniel be sot hazen, wa kelimo le Daniel, "Daniel, khadim ta Allah al hai, sei Allah taki, al ita bi abido tawali, agder ankizo ita min usood de?" ²¹Daniel gom kelimo le melik, "Melik, ish lelabat!" ²²Illah tai rasulo malika wa gofulo kasoma ta usood, wa humon ma awgo ana. Ashan lego ana bedon nedif fi gidam tou wa kaman fi gidam taki, ya melik, wa ana ma amolo haja batal. ²³Biga melik tala murah shedid. Huwo wodi talimat ino kede talao Daniel bara min hufar de. Fa gom talao Daniel bara min juwa hufra. Ma ligo le huwo jereh, ashan huwo kan amin fi Illah tou. ²⁴Melik gom tala awamir, wa gom jibo rujal al ishtaki Daniel wa jadao humon fi hufra ta usood de, iyal tumon, wa nasawin tumon. Goba ma humon ma wosulo tihit, usood de ferteko wa kasoro udam tumon hita hita. ²⁵Bad daak Melik Darios katibo le kulu shab, ummam, wa lugat al bi geni fi ard: "Kede salam takom zido." ²⁶Ana tala karar ino kulu nas al bi geni fi mamlaka tai kede kafo Illah ta Saniel, ashan huwo yao Allah al bi ish lelabat, wa mamlaka tou ma bi demiro; sultan tou le nihaya. ²⁷Huwo hafizo enna wa ankizo enna, wa huwo amolo ayat wa ajaib fi sama wa fi ard; huwo hafizo Daniel min guwa ta usood. ²⁸Fa Daniel kan naja fi zaman hukom ta Darios wa fi zaman hukom ta Koros al min Faris.

Chapter 7

¹Fi awel sena ta hukom le Belshasir melik ta Babil, Daniel kan indo hilim wa ruya fi mokh tou fi zaman al huwo kan nom fi serir. Huwo gom katibo haja al huwo aino fi hilim. Huwo kan katibo haja al mohim: ²Daniel ashrah kalam de, "Fi ruya tai be bilel ana aino riyah al arba ta sama bi afogo bahar al kebir. ³Arba haiwanat kobar, talao bara min bahar, kulu wahid shikil tou barao min tani. ⁴Nimra wahid kan ze ased laki indo jinah ta nisir. Wokid ana lisa bi aino, lahadi ma jinah tou agilao wa huwo gom wa wogif be kura tou al itnen, ze insan. Wodi le huwo mokh ta insan. ⁵Yala fi haiwan nimra itnen, shikil ze duob; fi kasuma tou huwo indo talat dula baino sonon tou. Kelimo le huwo, 'Gom fok wa akolo nas ketir. ⁶Bad daak ana aino tani. Fi haiwan tani shikil tou ze nimir. Indo arba jinah fi dahar tou ze ta tear. Wodi le huwo sultan ashan bi hakimo. ⁷Bad daak ana aino fi rawya belel haiwan nimra arba, kebir, bi jibo khof, wa gawi shedid. Indo sonon kebir min hadid; huwo akolo, kasuro hita hita, wa duso be kura tou tanin al fadolo. Shikil tou barao min bagi haiwanat al tanin, wa huwo indo ashara gurun. ⁸Fi zaman al ana lesa bi rekiz fi guiron tou, ana guiron tani raba fi nos ta tanin de, guiron de suker. Talata min guiron al awel agilao min juzor tumon. Ana aino fi guiron de ene ze ta insan wa kasuma bi wonuso ann hajat al azim. ⁹Fi zaman al ana lisa bi aino, arish ketir kutu, wa Al bi geni Lel abad geni fi korsi tou. Gumash tou kan abiat ze telij, wa shar ras tou ze soof al nedif. Arsh tou lahab ta nar bi wala wala, wa ajalata ta arsh de bi wala nar. ¹⁰Nahar min nar bi jere min gidam tou; malaian bi khadimo huwo, wa asharat alaaf bi wogif fi gidam tou. Amolo mahkama le gediya, wa fatao kutub. ¹¹Ana istemir aino le guiron fi kalamat azim al huwo bi wonuso. Ana aino lahadi ma haiwan de katulo, wa karabo jisim tou, wa wodi ashan bi harago. ¹²Lakin bagi haiwanat al arba de, sulta al humon indo de shelo min humon, lakin haya tumon zido le fatra ta zaman. ¹³Fi hilim tai ta belel de, ana aino kaman fi wahid jai ma sihab ketir min sama, huwo ze jena ta insan; huwo ja le Al bi geni Lel abad wa gedimo huwo fi gidam tou. ¹⁴Wodi le huwo sultant wa mejid wa molokot ashan kulu shab, umam, wa luga bi abido huwo. Sulta ta hukum tou ma bi kalaso al ma indo nihaya, wa molokot tou al ma bi agder demiro kulu. ¹⁵Le ana, Daniel, ruhu tai tala hazin, wa rawya al ana aino lagbato ras tai. ¹⁶Ana gom ruwa gerib wahid min al bi wogif de wa asalo huwo ashan bi wori le ana mana ta hajat de. ¹⁷Haiwanat al kubar de, al addad tumon arba de, humon' arba mulok bi zahir fi ard. ¹⁸Lakin nas al kudusin ta Al fok fi sama bi ja amsogo hukum, wa humon bi geni lel abad. ¹⁹Biga ana der arofo akter ann haiwan al nimra arba al shikil tou barao min tanin de wa bi jibo khof be sunon tou ta hadid wa dufo ta kura min nihas; al akulu, kasuro hita hita, wa duso ai haja al waga fi gidam kura tou. ²⁰Ana der arufo ann guiron al ashara al fi ras tou, wa ann guiron tani suker al raba de, wa huwo agila talata guiron al gidam tou de. Ana der ann gurun al indo enna wa ann kasoma al bi wonuso azaem wa huwo bi zahir kebir min bagi tanin de. ²¹Ana aino, gurun de shakila ma nas al kudusin wa gilibo humon, ²²lahadi ma Al bi ish lel abad ja, wa amolo mahkama ta adala itjah ta gudusin ta Al bi geni fok. Bad dak zaman ja le nas ta Allah ashan bi istelimo mamlaka tumon. ²³Zol de kan kelimo zede, 'Le haiwan nimra arba, bi kon fi mamlaka nimra arba if ard shikli tou barao min bagi mamalik. Bi hakimo ard kulu, wa asuro hitid wa bi kasuro le hita hita. ²⁴Fi kalam ta gurun al ashara de, min mamlaka de ashara molok bi gum, wa tani bi tala bad humon. Huwo bi barao min tanin al awel de, wa huwo bi hazimo talata min humon. ²⁵Huwo bi wonuso kalamat did Al bi geni fok wa bi azibo nas al kudusin ta Allah Al bi geni fok. Huwo bi hawil gearo ihtifalat wa ganin ta Musa. Hajat de bi hasil fi fatra ta wahid sena, itnen sena, wa nos. ²⁶Lakin fi zaman al bi amolo mahkama, wa bi shelo sulta min huwo wa bi demiro huwo fi nihaya. ²⁷Biwodi mamlaka wa sultan, wa azama ta mamalik al bi geni tiht sama le nas al kudusin ta Al bi geni fok. Mamlaka tou al ma bi kalaso, wa bagi mamalik kulu bi akhdim wa abido huwo. De yao nihaya ta rawya de. ²⁸Le ana Daniel, ana kafo shedid wa wusa tai gearo. Lakin ana hafizo kalam de fi geliba tai

Chapter 8

¹Fi sena nimra talata le le hukom ta melik Belshasir, zahiro le ana Daniel ruwya bad nimra wahid al kan zahiro le ana. ²Fi ruwya de ana kan fi shushan, asima ta wilaya Elam. Ana kan bi wogif jambo nahr ta Olai. ³Ana afra ena tai fok wa aino korof al rajil indo itnen gurun wogif fi taraf nahar. Wahid min gurun tou towil min tani, lakin al raba wara tala tawil min al kan raba awel. ⁴Ana aino korof al rajil de bi dugo br gurun tou ai haja fi sherig, shamal, wa junob; mafi haiwan agder wogif fi gidam tou. Mafi wahid min humon agder ankizo ai wahid min iden tou. huwo amolo haja al huwo dear, wa huwo tala azim. ⁵Fi zaman al ana lesa bi fekir fi kalam de, ana aino tess jai min gharib, huwo lifo alam kulu, gi jere shedid, bedom ma bi habisho wata. tess de indo gurun kebir bein ena tou al itnen. ⁶Huwo jere be guwa shedid le korof abo rajil al indo itnen gurun- al ana aino bi wogif jambo nahar de. ⁷ana aino teas de ja gerib ma korof de. huwo kan zalan shedid min korof de, wa gom sedimo korof abo rajil de wa kasoro gurun tou al itnen. korof de kan ma indo guwa ashan bi wagif gidam tou. Teas de sedimo huwo tehed wa wogif fi ras tou. Mafi zol al agder ankizo korof de min iden tou. ⁸Biga teas tala azim, lakin zaman huwo biga gowi, gurun tou al kebir de kasuro, wa arba gurun kubar raba fi mahal tou ras ta tumon bi mido le arba itihajahat ta ard. ⁹gurun tani tala min wahid min humon, suker fi bidaya, lakin tala kebir shedid fi junub, fi sherig, wa fi ard ta Israel. ¹⁰Huwo tala azim shedid lahadi ma dakalo fi shakila ma junod al fi sama. Juzo min junod de ma nujom jadao fi ard, wa huwo duso humon. ¹¹Huwo amolo nefsa tou azim sawa ma raes ta jesh (yao Allah). Huwo shelo bara zabaeh al bi harago kulu yom, wa demiro haikal ta tou. ¹²Be sabab ta tamarod, bi kon fi khiyana fi jesh ta sama, wa bi wogifo harago zabiha. Gurun de bi jadao hagiga fi wata, wa huwo bi naja fi haja al huwo bi amolo. ¹³Yala ana asoma malaika bi wonuso wa malaika tani jowabo huwo, "Lahadi meten hajat de bi istemir, rawya ann harago zabiha, khatiya al jibo damar, teslim ta haikal, wa jesh ta samawat al bi doso?" ¹⁴Huwo kelimo le ana, "Bi geni fatra ta 2,300 bilel wa sabah. Ba daak bi nedifo (tahiro) haikal." ¹⁵Zaman ana, Daniel aino rawya de, ana hawil ashan bi fahimo. Fajaa wogif fi gidam tai wahid ze insan. ¹⁶Ana asoma zol bi nadi baen taraf ta nahar Olai. Huwo kelimo, "Jebrael, said rajil de ashan bi fahimo rawya de." ¹⁷Fa huwo gom ja gerib min mahal al ana wogif fogo. Zaman huwo ja , ana kan kafo shedid wa waga be wosa tai. Lakin huwo kelimo le ana, "Kede ita fahim ya jena ta insan, ino rawya de ta zaman al akhir." ¹⁸Zaman hwo wonuso le ana, ana waga fi mon shedid wa wosa tai fi wata. Biga huwo habisho ana wa kota ana wagif fok. ¹⁹Huwo kelimo, "Aino, ana bi wori le ita shono al bi hasil gidam fi zaman al Allah bi hakimo be zalan, ashanraway de ta zaman ta nihaya." ²⁰Le khrof ab rajil al ita aino, al indo itnen gurun - de molok ta Madi wa Faris. ²¹Tes de melik ta Yonan. Guru al kebir baen enna tou de melik al awel. ²²Ze ma gurn de kasuro, wa arba gom fi mahal tou -arba mamalik bi tala min shab ta tou, lakin am fi guwa tou al azim. ²³Fi zaman nihaya ta mamalik de, wokit katiya wosulo fi akir had ta tou, melik al ma bi kafo, al negid, bi gom. ²⁴Guwa tou bi kon azim- lakin ma be guwa tou. Huwo bi tala murtah fi hajat al huwo demiro; huwo bi amolo haja wa bi naja. Huwo bi demiro nas al gowieen, wa nas al kudosen. ²⁵Be shokol negit tou al batal huwo bi naja be kideb. Huwo bi azimo nefsa tou. Huwo bi demiro nas ketir bedon ma bi wori khabar le humon. Huwo hata bi wogifo did Melik al molok, wa bi kasuro huwo, lakin ma be iden ta insa.. ²⁶Rawya ann belal wa nahar al wori le ita de hagiga. Lakin askut be rawya de, ashan bikon fi sinen ketir gubal ma hajat de bi hasil. ²⁷Biga ana, Daniel, tala taban wa nom be ayan ayamat ketir. Bad daak ana gom, wa rija fi shokol ta melik. Lakin rawya de kutu ana kafo shedid. Mafi zol bi agder fahimo

Chapter 9

¹Fi sena al awel le hukom ta Darios jena ta Ahshoweros min usra ta Madii, al hazimo mamlaka ta Babil. ²Fi awel sena le hukom ta Darios ana, Daniel, kan bi deriso kutum al fogo kalam ta Yahuwa, kelimat al wori le nebi Armiah. Ana lahizo ino bi kon sebein sena yala karab al fi Orshalim de bi kalaso. ³Ana aglibo wosa tai le sead Rabuna Allah, ashan bi fetisho huwo be salawat wa tilbat, be seiam, ma libiso mash (gomash min jelid ta Jemel), wa geni fi rumad. ⁴Ana seli le Yahuwa Allah tai, wa ana iterif be khataya ta nina. Ana kelimo, "Malis, Rabuna - ita yao Allah al azim wa ajeb - al bi hafizo ahad wa amin fi mohaba ta delin al bi hibo ita wa le del al bi amolo haja al ita amiro humon kede amolo. ⁵Enna amolo katia. Enna amolo batal wa itmaradna, tala bara min gawanin wa talimat taki. ⁶Enna ma asoma le khudam taki anbia al bi wonuso be isim taki le molok tanna, kadda tanna, abuhat tanna, wa kulu nas al fi Israel. ⁷Le inta, Rabuna, birr de taki. Alela, fadiya le enna- le shab ta Yahuza wa le delin al bi geni fi Orshalim, wa le Israel kulu. Kaman le del al gerib wa al beid fi kulu makan al ita sheteto humon. De kulu ashan khiana al kebir al enna amolo le ita. ⁸Ya Yahuwa, fadia le enna, le molok tanna, le kadda tanna, wa le abuhat tanna - ashan amolo katia did ita. ⁹Le Rabuna Illah tanina rahma wa gufran, ashan enna merid did huwo. ¹⁰Enna ma asoma le sot ta Yahuwa Illah tanin be daoro fi gawanin al huwo wodi le enna be wasat anbia khudam tou. ¹¹Israel kulu aliso ganon taki wa mealo jamba, aba ashan bi asoma le sot taki. Kubo le enna lanaa wa halifa al katibo fi ganon ta Mosa, khadam ta Allah, ashan enna amolo katia did ita. ¹²Yahuwa nefizo kalamat tou al huwo wonuso bi hasil le enna wa le hukam tanna, ino damar kebir bi ja le enna. Ashan mafi haja batal goduro zede hasil tehet samawat ze ma hasil le fi Orshelim. ¹³Ze ma katibo fi ganon ta Musa, kulu kharab de hasil le enna, lisa enna ma asalo rahma min Yahuwa Illah tenna be rija nwarra min amolo batal wa kuto bala fi hag taki. ¹⁴Ashan keda Yahuwa jahizo le enna kharab de wa jibo le enna, leano Yahuwa Illah tenna baar fi kulu amail al huwo amolo, lesa enna ma bi asom le sot tou. ¹⁵Hasa, Rabuna Illah tanna, ita talao enna min ard ta Masir be iten taki al guwi, wa ita kutu isim taki biga amrouf, ze fi ayammat de. Lakin lisa fi de enna amolo katia; enna amolo hajat batal. ¹⁶Rabuna, ashan kulu amail taki al nedif, kede ita shelo zalan taki al shedid min medina ta Orshalim, jebel taki al mukadas. Ashan katia tenna, wa ashan shar ta abohat tenna, Orshalim wa shab tou biga misal ta khrab le kulu deal al bi geni jambo enna. ¹⁷Hasa, Illah tenna, asoma le salawat asado rahma ta khadam taki; ashan ita Rabuna, kede wosa taki wala fi haikal taki al demiro. ¹⁸Illah tai, fata adana taki wa asoma; fata ena taki wa aino. Demiro enna; aino le medina al nadi be isim taki. Enna ma bi asalo mosada taki ashan shokol nedif tenna, lakin ashan rahma taki al kebir. Rabuna, asom lenna! ¹⁹Rabuna afi enna! Rabuna, kutu bala wa amolo haja! ashan ita, mata akir, Illah tai, ashan medina taki wa shab taki gi nadi humon be isim taki. ²¹Fi zaman ana bi seli wa iterif be katiya tai wa katiya ta shab Israel, wa gedimo tilbat tai gidam Yahuwa Illah tai fi kalam ta jebel tal Allah al mukadas- ²⁰Fi zaman ta salawat, malaika Jebrael, al ana aino fi rauya al fi bidaya de, tire be sura le ana, fi zaman ta zebiha al bi gedimo be misa. ²²Huwo fahimo ana gali, "Daniel, ana ja hasa ashan bi wodi le ita hikma wa fihim. ²³Zama ita bada seli wa asalo rahma, talao amr wa ana ja ashan bi wori le ita ijaba de, ashan hibo ita shedid. Ashan keda rekiz fi kalam de wa fahimo rauya de. ²⁴Gatao gedia ino sebeien isbo bi timo le shab taki wa medina taki almokadas ashan bi nedifo katia wa najasa, wa bi jibo bir al ma indo nihaya, bi kalam ta ruwya wa nubuwa, wa bi nedifo makan al mokadas. ²⁵Arufu wa fahimo be ino min zaman al talao karar de le abino wa sala ta Orshelim lahadi ma al zol al momsoh (Messih), bi kon saba isbo wa itnen wa sitin isbo. Bi rijao abino Orshelim be be khalij tou, bi kon fi waja shedid. ²⁶Bad itnen wa siten isboo, bi demiro al momsoh wa bi shelo kulu haja min huwo. Jesh ta hakim al gi ja bi deminro medina de wa mahal al mokadas. Nihaya tou bi ja ze fedan, wa bi kon fi harib mostamir lahadi nihaya. Allah yao kariro ino jesh ta addo de bi demiro ai haja. ²⁷Huwo bi amolo itifagia ma nas ketir le fatra ta wahid isboo. Fi nos ta isboo huwo bi wogifo zabiha wa tegdima le Allah. Bad ma huwo amolo hajat batal, zol tani bi ja koto sanam fi mahal al mukadas. Bi geni zede lahadi ma Allah bi demiro zol al kuto hajat de kulu."

Chapter 10

¹Fi sena nimra talata ta Corash melik ta Faris, zahiro kalam le Daniel, al bi nadi isim tou Beltashazir. Risala de hagiga. Huwo be kalam ta hasib al azim. Daniel fahimo risala de zaman huwo fi rawya.²Fi ayam dak ana, Daniel, fi huzon le talata yom. ³Ana ma akulu akil semeh, wele laham, ana ma ashrab khamr, wa ana ma masa gisim tai ma zet lahadi ma talata isbo de kalaso.⁴Fi yom nimra arba wa isherin fi shahar al awel, fi zaman al ana jambo nahar al kebir (Dijla), ⁵ana arfa ras tai fok wa aino rajil libiso gumash abiyad, ma gash fi sulba tou amolo min dahab al nedif. ⁶Jissim tou bi lama ze lama lama, wa wosa tou ze nor ta sagga. Ena tou bi wala lamba ta nar, wa kurenat ta tou ma idenat tou ze bi lama ze nihas al nedif. Sot ta tou ze ta nas ketir.⁷Ana Daniel yao aino rauya de barao, lakin nas al jambo ana ma aino rauya de. Lakin khof kebir ja le humon, wa humon jere wa dusu nofos tumon. ⁸Fa sibo ana barao bi aino rauya al azim de. Guwa tai kan kalaso; shikil tai gearo le batal, wa guwa tai kalaso. ⁹Biga ana asoma kelimat tou- wa fi zaman al ana asoma kelimat tou de, ana waga fi nom shedid wa wosa tai fi wata.¹⁰Iden gom lemeso ana, wa kutu rukuba tai ma idenat tai bi rogosu. ¹¹Malika kelimo le ana, "Daniel, zol al Allah bi hibo shedid, fahim kalam al ana bi ruwa wonuso le ita. Wgifo fok, ashan rasulo ana le ita." Zaman huwo wonuso kalam de le ana, ana wogif wa jessem tai bi rogosu.¹²Biga huwo kelimo le ana, "Mata kafo, Daniel. Min yom imra wahid al ita kutu nefsa taki ashan bi fahim wa itwada gidam Illah taki, asomao salawat taki, wa ana ja ashan kalamat taki. ¹³Amir ta mamlaka ta ta Faris abuso ana, wa habiso ana ma melik ta Faris fatra ta wahid wa ishirin yom. Lakin Mikhael raes ta umara, yao ja ashan bi saido ana.¹⁴Hasa ana ja ashan bi saido ita fi fahom shono yao bi hasil le shab taki fi ayam al akhir. Leano rauya de le ayam al bi ja.." ¹⁵Fi zaman al huwo bi wonuso kalamt de le ana, ana dengir wosa tai falata wa ana ma agder wonuso.¹⁶Fi wahid tani ze jena ta insan lemeso kasoma tai, wa ana gom fata kasoma tai wa wonuso ma al kan wogif gidam tai: "Sead tai, ana fi waja shedid be sabab ta rauwy de; maf guwa fadulo fi ana. ¹⁷Ana khadam taki. kef ana bi wonuso ma sead tai? Ashan ana ma indo guwa, wa huwo saab le ana ashan bi nefes."¹⁸Al bi zahir ze insan de lemeso ana tani wa wodi le ana guwa. ¹⁹Huwo kelimo, "Mata kafo, Allah bi hibo ita shedid. Kede salam kon ma ita! Geni guwi! Fi zaman al huwo bi wonuso le ana, ana biga indo guwa. Ana kelimo, "Sead tai kede ita wonuso, ashan ita wodi le ana guwa."²⁰Huwo kelimo, "Ita arofo malo ana ja le ita? anabe sura bi rija shakila ma amir ta Faris. Kan ana ruwa, amir ta Yonan bi ja. ²¹Lakin ana bi wori le ita haja al katib fi kitab al hagg. Mafi zol al indo guwa ashan bi saido ana fi shakila did humon ile Mikhael amir ta shab taki."

Chapter 11

¹Fi awel sena ta Darios ta Madi, ana be nefsa tai ja ashan bi saado wa shejao Mikhael. ²Hasa ana bi wori le ita hagiga. Talata molok bi gom fi Faris, wa nimra arba tou bi kon ganian akter min bagi tanin deal. Zaman huwo ligo guwa be wasat ganian tou de, huwo bi afoko ai zol did mamlaka ta Yonan. ³Melik azim bi gom al hokomo mamlak kebir shedid, wa huwo bi amolo hajat hasab niat tou. ⁴Fi zaman al huwo bi raba fok, mamlaka tou de kasuro wa bi gesimo le arba juzu, lakin iyal tou ma bi amsogo hokom, wa humon ma bi kon indo guwa ze ta tou. Ashan mamlaka tou de bi agilao wa wodi le nas tanin. ⁵Melik ta junob ba tala guwi, lakin wahid min dubat tou bi tala guwi min huwo wa bi hokomo mamlaka tou be guwa azim. ⁶Bad senawat besit, fi zaman al hadido, melik ta shamal ma melikta junob humon bi tafago ashan ishtakal sawa. Biniya ta melik ta shamal bi ja ashan akido kalam ta tifagia de be teriga ta zawaj. Lakin heya bi fagido guwa tou- heya ma nas al ja sawa ma heya, wa abo tou, wa del al kan bi shejao heya fi zaman dak. ⁷Lakin wahid min ahal ta heya bi geni fi mahal ta tou. huwo bi hajimo jesh wa mahalat kul ta melik ta Shamal. huwo bi shakila ma humon, wa bi intasir le humon. ⁸Huwo bi shelo le Mesir allihat tumon maafashat al gali al min fidda wa dahab. Huwo bi geni senawat ketir bedon ma bi hajimo melik ta Shamal. ⁹Biga bi limo nefsa tou wa hajimo aradi ta melik ta Junob, lakin huwo bi fashal wa rija le ard tou. ¹⁰Iyal tou bi jahizo wa limo jesh kebear. Humon bi daoro wa bi kati mahal kulu; huwo ruwa lahadi ma bi dakalu fi asima ta melik ta Junob. ¹¹Biga melik ta Junub tala zalan shedid; huwo ruwa wa shakila ma jesh ta melik ta Shamal. Melik ta Shamal bi limom jesh ketir, lakin melik ta Junub bi hazimo huwo. ¹²Biga melik ta Junub bi tala mutakabir shedid ashan jesh ta tou hazim adad kebir min asakir wa katulo ta tou al kan ketir. Lakin huwo ma bi kon najih. ¹³Yal melik ta Shamal bi limo jesh tani, aktar min al kan awel. Baad senawat besit, melik ta Shamal bi ja be adad kebir min jesh al mujahaz be adawat ketir. ¹⁴Fi zaman dak ketireen bi itmarad did melik ta Junub. Iyal al takiyanen al fi nus ta shab taki bi itmarad kaman ashan bi hagigo rauwya, lakin humon ma bi naja. ¹⁵Melik ta Shamal bi ja abino heta, wa gobudo medina al abino fogo hosh(Mogfol). Jesh ta Junob ma bi agder wogif fi gidam tou, hata ma asakir tou al deribo tamam. Humon ma bi kon indo guwa ashan bi wogif gidam tou. ¹⁶Belaks, melik de bi amolo le huwo ai haja al fi niya tou; mafi zol bi wogif fi sika tou. Huwo bi wogif fi ard al jemil (Israel), wa huwo bi kon indo sultan ashan bi demiro ai haja. ¹⁷Melik ta Shamal bi akudu karar ashan bi ja ma jesh tou kulu, wa be keda bi kon fi itifagia al huwo bi amolo ma melik ta Junub. Huwo bi wodi biniya tou bi zaujo ashan bi ragibo mamlaka ta Junub. Lakin khuta tou de ma bi naja. ¹⁸Bad daak, melik ta Shamal bi kutu fikra tijah modon al fi taraf bahar wa bi amsugu keyir min modon de. Lakin dabit tani bi hazimo huwo wa bi katuru sokol tokobur tou de. ¹⁹Biga melik ta shamal bi rija le ard tou al gofulu be hosh (husun), huwo bi ligo agabat wa bi waga fi sika zaman huwo bi rija; huwo bi woduru ma bi ligo huwo. ²⁰Yala zol tani bi geni fi kursi bad huwo, huwo bi rasulo zol ashan bi kuto shab Israel dafa jezia ashan mamlaka tou bi zido. Lakin fi zaman besid bi hazimo huwo, bedon fitna aw harib. ²¹Fi makan tou wahid hagar bi geni al nas ma bi ihtaram sokol melik ta tou; huwo bi ja geni fi kursi be teriga ta sokol negid al nas ma itwaqa. ²²Zaman jesh ta tou biga guwi, humon bi hajimo ai addo wa nedifo humon min gidam tou. Kulu min jesh wa reas ta kahana bi demiro humon kulu. ²³²⁴Min zaman al amolo fogo itifagia de ma huwo, huwo bi itsraf be sokol negid al batal; be adad besit min nas huwo bi tala guwi. ²⁴Bedon inzar huwo bi ja hajimo aghna makan fi mukataa, wa huwo bi amolo hajat la abu wele abuhata ta abu tou amolo. Huwo bi wazao le ashab ta tou haja al huwo nyakam zaman ta shakila. Huwo bi katito ashan bi hajimo bilad al indo hosh (huson), lakin le fatra guser. ²⁵Huwo bi kutu fi geliba tou wa jahizo guwa tou ashan bi haribo melik ta junub be jesh azim. Melik ta Junub bi shakila ma huwo be jesh kebir wa guwa shadid, lakin huwo ma wogif ashan nas tanin bi khatito did huwo. ²⁶Hata delin al akulu akilat tou al semeh de bi hawil ashan demiro huwo. Bi nedifo jesh tou, wa keter min humon bi katolo. ²⁷Muluk al itnen de bi fekiro shar fi geliba kulu zol did ako, humon bi geni fi terebeza sawa wa humon bi kabaso badon, lakin faida tou mafi. Ashan nihaya bi ja fi zaman al hadido. ²⁸Biga Melik ta Shamal bi rija le beled tou sarua azim, wa fi geliba der abuso shab Israel min hafizo sheriea (ahad al mukadas). Huwo bi amolo wa biga bi rija le beled tou. ²⁹Fi zaman al hadido huwo bi rija wa ja shakila ma melik ta Junub. Lakin mara de ma bi kon ze ta awel. ³⁰Ashan jesh bi min Guboros be sufun ashan bi shakila ma huwo, wa huwo bi kafo wa bi rija wara. Huwo bi akrah ahad al mukadas (shab Israel), wa bi saido del al aba ahad al mukadas. ³¹Asakir ta tou bi ja wa nejiso haikal. Humon bi abuso kahan ashan bi gedimo zebiha ta kulu yom, wa humon bi koto haja al bi nejiso wa bi jibo kharab. ³²Le del aba kalam ta sheria, huwo kabaso humon wa jibo humon jambo tou. Lakin nas al arofo Allah tumon bi wogif guwa wa kawimo humon. ³³Nas al fahimo kalamat de bi deriso bagi nas. Lakin bi katolo humon be sef wa be nar; humon abied wa addo tumon bi nyakamo hajat tumon le fatra ta ayam. ³⁴Fi taab tumon de, humon bi ligo musada besid. Munafigen ketir bi domo ma humon. ³⁵Juzo min hukama de bi ligo tab ashan humon bi kon guwi, wa nedif, lahadi fi zaman al akhir. Liano zaman al hadido bi ja ³⁶Melik ta Shamal bi amolo haja al fi niya tou. Huwo bi arufa nefsa tou akber min ai illah. Huwo bi wonuso haja

ajib did Illah ta aliha, fa huwo bi naja lahadi ma zalan ta Rbana bi timo. Ashan haja kelimo bi timo. ³⁷Huwo ma ihtaram Illah ta abuhath tou wele le Tammuz allah al noswan bi hibo. Wele huwo bi koto bala le illah tani. fi kulu hajat de huwo bi arufa nefsa tou kebir futu allia de kulu. ³⁸Lakin huwo bi abido illah al bi hafizo bilad al indo sor. De illah al abuhath tou ma arufo huwo bi abido be dahab wa fidda, be hujar al ghali wa hadaya al ghali. ³⁹Huwo bi hajimo bilad al gofulo guwi be isim ta illah al gharib. Le delin al ihtarmo huwo, huwo bi kutu bala wara humon. Huwo bi kutu humon hukam le nas ketir, wa huwo bi gesimo ard ma humon sawa. ⁴⁰Fi zaman al akhir, melik ta Junub hajimo. Melik ta Shamal bi hajim huwo be guwa ma markibat arabat al bi juru be husan wa fursan wa be sufun ketir. Huwo bi hajimo bilad, nedifu humon, wa bi dauro aradi de mafi zol bi agder wogifo huwo. ⁴¹Huwo bi hajimo ard Israel, wa asharat al alaaf min Israel bi mutu. Lakin delin yao nufudo min iden tou: Adom, Moab, wa bagi nas ta Ammon al fadulo. ⁴²Huwo bi zido hukom tou fi mahalat (aradi) ketir; hata ard ta Masir ma bi jeli. ⁴³Huwo bi amsogo sarawat ta dahab wa fidda, wa kulu makhazin ta Masir; nas Libiya wa Kosh bi kon tehet kora tou. ⁴⁴Lakin khabarat min sherik wa shamal bi sibo huwo kafo, wa huwo bi ruwa ma geliba al batal ashan bi demiro nas ketir. ⁴⁵Huwo bi kutu khema ta hukom tou bean bahar wa jebel al fi Orshalim. Nihaya ta tou bi ja, wa mafi zol bi saido huwo.

Chapter 12

¹"Fi zaman daak malaika Mikhael, reis al azim al bi hariso shaab taki, bi gum fok. Bikon fi taab shedid al ma hasil kulu kulu gubal keda min zaman bidaya ta ai umma lahadi zaman dak. Fi zaman dak ai zol min shaab taki ligo isim tou moktob fi kitab, bi khaliso. ²Ketireen al mutu dofuno fi turab bi gom, tanin le haya abadia wa tanin be fadia wa azab abadi. ³Delin al hukama bi wala ze nur ta sama al fok, wa deal al rija ketiren le haya ta bir, ze nujom lel abad al abideen. ⁴Lakin ita, Daniel, duso kelimat de; gofulo kitab de ba khitim lahadi zaman ta nihaya. Kutar bi jere hini wa hinak, wa maraf bi zido. ⁵Biga ana Daniel, aino, kan fi itnen malaikat tanin kan wogif. Wahid fi taraf ta nahr, wa tani de wogif fi taraf ta nahar fi itijah al tani. ⁶Wahid min humon gum kelimo le rajil al libiso gumash abiat min guton, al wagif fi ras nahr de, "Lahadi miten hajat al ajib de bi kalaso?" ⁷Ana asoma zol al libiso abiat, al wogif fi ras moyo ta nahr kelim bad ma huwo arufa idenat tou al itnen le sama wa halifo be al bi ish lel abad ino haja de bi hasil le fatra ta talata sena wa nos. Haja de kulu bi timo fi zaman al demir guwa ta shab al mokadas. ⁸Ana asom, lakin ana ma fahim. Ashan keda ana aslo, "Sead tai, nihaya ta hajat de bi kon miten?" ⁹Huwo gom kelimo, "Ruwa hasa, Daniel, ashan kelimat de gofuli wa khatimo lahadi wokit ta nihaya. ¹⁰Ketirin bi tehiro, nedifo, wa jeribo, lakin al ashrrar bi bi istemir fi sher tumon. Mafi zol min ashrrar de bi fahim, lakin del al indo hikma ba fahim. ¹¹Min zaman al wogifo zebiha ta kulu yom wa bidaya ta shar al bi jibo kharab kamil, 1,290 yom. ¹²Barak le zol al bi istena lahadi nihaya ta 1,335 yom. ¹³Ita kede ish haya taki le nihaya, wa akudo raha. Ita bi gom geni fi makan al jahizo le ita, fi nihaya ta ayam."

Hosea

Chapter 1

¹De kalam ta Yahwa al ja le Hosea weled ta Beeri fi ayam ta Uzziah, Jothan, Ahaz wa Hezekiah, melik ta Judah, wa fi ayam ta Jeroboam weled ta Joash, melik ta Israel. ²Zaman Yahwa wonusu fi awel be wasat Hosea, huwo kelimu le huwo, "Rua, Shilu ma inta mara al zani. Hiya bi weledu iyal al bikun netija ta zina tou. Ardi de sibu Yahwa be amulu zina. ³Biga Hosea rua wa zouju Gomer biniya ta Diblaim, wa hiya hamil wa weledu le huwo weled. ⁴Yahwa kelimu le Hosea, "Kutu isim tou Jezreel. Fi zaman besit ana bi wodi ikhab le bet(usura) ta Jehu ashan dom al kubu fi Jezreel, wa ana bi kutu nihaya le mamlaka ta shab ta Israel. ⁵Huwo bi hasil fi yom al ana bi kasuru danga ta Israel fi wade ta Jezreel. ⁶Gomer hamil tanimara wa weledu biniya. Bad dak Yahwa kelimu le Hosea, "Kutu isim tou Lo-Ruhamah, Ana ma indu rahma tanimara le shab ta Israel, Inu ana bi afi humon kulu. ⁷Lisa ana bi indu rahma le shab ta Judah, wa ana ankizu humon be nefsi, Yahwa Allah tomon. Ana bi ankizu humon be danga, harib, hasin, au nas al bi douru be hasin. ⁸Hasa baad Gomer gatau Lo-Ruhamah min sudur, hiya hamil wa weledu weled tani. ⁹Bad dak Yahwa kelimu, "kutu isim tou Lo-Ammi, Fa ma nas tai, wa ana ma Allah takum. ¹⁰Lisa adad ta shab ta Israel bikun ze rumula al fi tarab bahar, al ma agderu wozinu au idu. Huwo bikun ze al wori le humon, 'Intum ma shab tai,' bi kelimu le humon, Intum shab ta Allah al hai.' ¹¹Shab ta Judah wa shab ta Israel bi limu sawa. Humon bi azilu wahid khaid le nufusum, wa humon bi ruwa bara min ard, yom ta Jezreel bikun azim(kebir).

Chapter 2

¹'Kelimu le akwana takum, shab tai!' wa ikwat takum, ' Intum zahiru hiniya,'"²Jibu sokwa did uma taki, jibu sokwa, hiya ma mara tai, wa wele ana rajil tou. Kede hiya sibu sokol zina tou al min gidamu, wa amiliya ta zina min beinu sudur tou. ³Kan mafi, Ana bi agilau hiya ariyan wa bi zahiru ariyan tou ze yom al hiya kan weledu. Ana bi kutu hiya ze beriya, ze ardi al atsan, wa ana bi sibu hiya mutu be ates.⁴Ana ma indu rahma le iyal tou, humon iyal ta zina. ⁵Uma tomon kan ta zina, wa hiya al kan shilu humon fi batna amulu amiliya batal(ta fadiya). hiya gal, "Ana bi ruwa wara nas al ana bi hibu, humon bi wodi le ana rakif wa moya, gumas al suf wa gitan tai, zed wa shirab tai."⁶⁷Ashan kida ana bi abinu hos ashan gofulu sika tou ma shok. Ana bi abinu heta did huwo ashan hiya ma bi ligo sika. Hiya bi rua wara nas al huwo bi hibu, lakin hiya ma bi agder alagu humon. Hiya bi fetisu humon, lakin hiya ma ligo humon. bad dak hiya bi gul, " Ana bi rija le rajil al awel, fa huwo bikun aksan le ana min al hasa."⁸Hiya ma rufu inu ana yau wodi le hiya dura, kamur jedid wa zed, wa al wodi le hiya fida wa dahab, al humon istakdimu le Baal. ⁹Yala ana bi rijau dura tou fi wokit ta hasad, wa kamur tai fi musum tou. Ana bi rijau gumas al suf wa gitan al istakdimu ashan kahti ariyan tou. ¹⁰Bad dak ana bi agilau hiya ariyan fi uyun ta nas al bi hibu huwo, wa mafi zol bi alagu huwo min idan tai. ¹¹Ana bi wogifu ihtifalat tou kulu-iid tou, ihtifal ta shahar(gamar) tou al jedid, Yom sebit tou, wa kulu ayam tou ta Mahrajanat(ihtifalat). al sabit. ¹²¹³Ana bi demiru karma wa shejer tiin tou, al hiya kelimu, 'Del ajur al wodi le ana be nas al bi hibu ana.' Ana bi kutu humon ashan bikun ghaba, wa haiwanat ta ghaba bi akulu humon. Ana bi wodi le huwo ighab fi yom ta iid ta Baal, Zaman kan hiya haragu bohur le humon, zaman hiya kutu khatim wa juwahir fi nefsu ka zina, wa hiya rua wara nas al hiya bi hibu wa hiya nesitu ana-de karar min Yahweh. "¹⁴Yala ana bi aksibu hiya wara. Ana bi jibu hiya le beriya wa bi wonusu le hiya shedid. ¹⁵Ana rijau jinena inab le hiya, wa wade ta Achor ashan yekun bab ta raja. Hiya bi juwabu ana hinak ze hiya amulu fi ayam ta shababia tou, ze fi ayam al hiya ja bara min ardi ta Masir. ¹⁶Huwo bikun fi yom dak- de karar min Yahwa- al inta bi nadi ana, 'Rajil tai,' wa inta ma bi nadi ana tanimara, 'Baal tai.' ¹⁷Ana bi talau asma ta Baal min kasuma tou; asma tomon ma bi zekiru tanimara. "¹⁸Fi yom dak ana amulu tifagiya le humon ma haiwan wais fi ghaba, ma tiyur fi jou, wa hajat al bi douru tehet be batna. Ana bi shilu danga beid, sef, wa harib min ard, wa ana bi khalik(sibu inta) ta num be salam. ¹⁹Ana bi waadu ashan bikun rajil taki le abaad. Ana bi waadu ashan bikun rajil taki al saleh, adil, tifagiya be amana, wa rahma. ²⁰Ana bi waadu nefsi le inta fi amana, wa inta bi arufu Yahwa. ²¹Fi yom dak, Ana bi juwabu- de yau karar ta Yahwa- Ana bi juwabu samah, wa humon bi juwabu ard. ²²Ard bi juwabu dura, kamur al jedid wa zed, wa humon bi juwabu Jezreel. ²³Ana bi zarau hiya fi ard le ana, wa ana bi amulu rahma le Lo-Ruhamah. Ana bi kelimu le Lo-Ammi, 'Intum shab tai,' wa humon bi kelimu le ana, 'Inta Allah tai,'"

Chapter 3

¹Yahwa kelimu le ana, "ruwa tani, hibu mara, al rajil tou bi hibu, lakin al zani. hibu ze ana bi hibu hiya , Yahwa, hibu shab ta Israel, hata lo humon aglibu le rabanat tanin wa bi hibu cake ta tiin.' ²Yala ana isteret hiya le nefsi be kamistasar gita ta fida wa 330 liter ta sheiir. ³Ana kelimu le hiya, "Inta bi geni ma ana be ayam ketir. Inta ma bikun zani au ta zol tani. Be nefsu teriga , ana bikun ma inta."⁴Shab ta Israel bi ish(geni) le ayam ketir bidun melik, amir, zebiha, amud ta hajer, rada au asnam ta bet. ⁵Baad dak shab ta Israel bi rija wa fetisu Yahwa Allah tomon wa Daud melik tomon, wa fi akir ayam, humon bi ja regif gidam Yahwa wa kwes tou.

Chapter 4

¹Asuma kalam ta Yahwa, intum shab ta Israel. Yahwa indu mahkma(sokuwa) did sukan ta ard, leanu mafi hagiga au hagiga ta tifagiya, mafi marafa ta Allah fi ard. ²Fii laana, kidib, kitil(katulu), sherga wa daara(zina) shab de kulu kasuru hudud kulu, wa dofugu dom wara dofugu dom. ³Biga ardi bi yabis, wa ai zol al bi geni hinak tala deif; wuhus al fi ghaba wa tiyur al fi jou, hata asmak al fii bahr, shalu. ⁴Lakin mata sibu ai zol jibu sokuwa; mata sibu ai wahid tahamu ai wahid tani. Fa huwo inta, gusus, al ana bi tahamu. ⁵Intum gusus bi waga fi nahar; anbiya kaman bi waga ma intum fi lele, wa ana bi demiru uma taki. ⁶Shab tai demiru leanu adam marafa. Leanu intum gusus aba marafa, ana kaman bi aba intum ze gusus le ana. leanu intum nesitu gonun tai, hata lo ana Allah takum, ana kaman bi nesitu iyal takum. ⁷Hata gusus bi tala ketir, humon bi amulu katiyat ketir did ana. Humon bi badilu ihtiram le fadi(fadiya). ⁸Humon bi akilu nefusum be katiya ta shab tai; humon tamain be asharar tomon. ⁹Huwo bikun sawa le shab ze le gusus: Ana bi wodi le humon ikhab ashan mumarasat tomon; Ana bi rija dafau humon ashan amail tomon. ¹⁰Humon bi akulu lakin ma bi saban; humon bi irtekib zina lakin ma bi zidu, leanu humon ruwa beid min Yahwa. ¹¹Humon bi hibu maris jins al ma ganuni, kamur, wa kamur jedid, al shilu ilim tomon beid. ¹²Shab tai bi shawir(gabilu) asnam al kasab, wa kasab tomon ta dowria bi wodi le humon nubuwat. fikra(mukh) ta jins al ma ganuni shilu homon beid, wa humon bi amulu ze mara zani bidal yekun umana le Allah tomon. ¹³Humon bi gedimu zebiha fi ras jubal wa bi haragu bohur fi ras talal, tehet bulut, hur wa batan, leanu dulu kwes. Yala banat takum bi amulu zina(daara), wa nusuwan ta awulad takum bi amulu zina. ¹⁴Ana ma bi wodi ikhab le banat takum kan humon azilu ashan amulu zina, wele nusuwan ta awulad takum kan humon amulu zina. rijal kaman wodi nefsa tomon le zuna, wa humon bii gedimu zebiha ashan humon bi amulu zina be zuna be siri. Yala shab al ma bi fahim bi jadau tehet. ¹⁵Hhta inta, Israel, irtakab zina, kede judah ma tala galtanin. Mata ruwa le Gilgal, intum shab; mata ruwa le Beth Aven, wa mata alifu, gul, Ze Yahwa aish." ¹⁶Israel biga giladab, ze bagara suker. Yahwa bi jibu humon kef le akil ze koruf fi mahal ges? ¹⁷Ephraim limu nefsu ma asnam; sibu huwo barau. ¹⁸Hata kan shirab tomon al gowi bga mafi, humon bi istemir amulu zina; Ruasa tou bi hibu fadiya tomon. ¹⁹Hawa bi lifu humon be jina tou; wa humon bikun khajlanin ashan zebihat tomon.

Chapter 5

¹Asuma, gusus! kutu balak, shab ta Israel! Asuma shab ta melik! hukum jai did intum kulu. Intum kan sabaka fii Mizpah wa sabaka al wazau fii Tabor. ²Mutumeridin wagif ashan dabau, lakin ana bi wodi le humon ikhab kulu. ³Ana arufu Ephraim, wa Israel ma dusu min ana. Ephraim, hasa inta biga ze mara zani; nijisu Israel. ⁴Amail tomon ma sibu humon ashan aglibu le Allah Mukh ta zina fii ma humon, wa humon ma arufu Yahwa. ⁵Kibria ta Israel bi shahidu did huwo; yala Israel wa Ephraim bi waga be khata tomon; wa Judah kaman bi waga ma humon. ⁶Humon bi ruwa be bahaim ashan fetisu Yahwa, lakin humon ma bi ligo huwo, huwo tala nefsu min humon. ⁷Humon ma umana(geir muominin) le Yahwa, humon weledu iyal geir sherei(ma ganuni). Hasa mahrajan ta shahar jedid bi abulau (demiru)humon be mahal(hugul) tomon⁸Afuku buruji fi Gilbeah, wa buruji fi Ramah. afuku shot ta harib fi Beth Aven: nina bi tabau inta, Benjamin! ⁹Ephraim bikun ze mahal fadi fi yom ta hukum. Beina gabail ta Israel ana kararta haja al bi hasil. ¹⁰Khadad ta Judah ze del al lizu hajer ta hudud. Ana bi kubu zel tai le humon ze moya. ¹¹Demiru Ephraim; demiru fi hukum, leanu huwo douru wara asnam barau. ¹²Yala ana bikun ze sus le Ephraim, wa ze afana le shab ta Judah. ¹³Zaman kan Ephraim ainu ayan tou, wa Judah ainu jara tou, bad dak Ephraim ruwa le Assyria, wa Judah rasulu murasilin le melik al kebir. lakin huwo ma agder asfi intum shab au aliju juru takum. ¹⁴Yala ana bikun ze ased le Ephraim, wa ze ased suker le shab ta Judah. Ana, hata ana, bi sheretu wa ruwa beid; Ana bi shilu humon, wa mafi zol bi ankizu humon. ¹⁵Ana bi ruwa wa rija fi mahal tai, lahadi humon be zekiru khata tomon wa fetisu wusa tai, lahadi humon bi fetisu ana shedid fi taab tomon."

Chapter 6

¹Taal, kede nina rija le Yahwa. huwo sheretu nina heta heta, lakin huwo bi aliju nina; huwo awugu nina, lakin huwo bi robutu juru bitana. ²Baad itnin ayam huwo bi jedidu nina; huwo bi goumu nina baad talata yom, wa nina bi ish(geni) gidam tou. ³Kede nina arufu Yahwa; kede nina asuru ashan arufu Yahwa. tulu tou bara ze sabah bedri(fegir); huwo bi ja le nina ze hamam dush, ze matar rebi al bi mala ard."⁴Ephraim, kede ana amulu le inta kef? Judah, kede ana amulu le inta kef? Ikhlas taki ze shihsf ta sabah, ze nada al bi nasif sabah bedri. ⁵Yala ana gata humon be anbiya heta heta; Ana katulu humon be kalam ta kasuma tai. Karar taki ze nur al wala..⁶Ana bi talabu ikhlas wa ma zebiha, wa mara ta Allah aktar min hataya al haragu. ⁷Ze Adam humon kasuru tifagiya; humon ma mukhlisin⁸Gilead huwo medina ta ashrar ma wara kura ta dom. ⁹Ze mojmu ta mujrimin al bi istene zol tani, Yala gusus limu sawa ashan bi katulu fi sika ta Shechem; humon irtekar jaraim al ma kwes.¹⁰Fi dakil shab ta Israel ana ainu haja kaab; zina ta Ephraim fi hinak,wa Isralel tala nijis. ¹¹Inta kaman, Judah kutu zaman ta hasad, zaman kan ana rajau masheir ta nas tai.

Chapter 7

¹Kana ana der aliju Israel, Bi zahiru katiya ta Ephraim, ze amail sherir ta Samaria, humon bi marisu kidib; harami bi dakalu juwa, wa mujrimin bi hajimu fi terik(sika). ²Humon ma bi lahizu fi geliba tomon inu ana zekriu amail tomon al sherir. Hasa amail tomon bi gordonu humon; humon gidam wusa tai. ³Humon bi kutu melik ashan tala farhan be amail tomon al sherir, wa be kidib tomon le dubad. ⁴Humon kulu ta zina, ze kanun al kabaz sakinu, al ma bi hariku nar min, hajin lahadi bi tala hamud. ⁵Fi yom ta melik ta nina dubad amulu ayanin be harara ta kamur. le del al kan gi alisu. ⁶Be gulub ze kanun, humon bi kutu khuta tomon ta katulu(kitil). Zel tomon bi harik fi kulu lel; fi sabah bi haragu shedid ze lahab ta nar. ⁷Humon sukun ze kanun, wa humon bi katulu del al gi hukumu humon. muluk tomon kulu waga; mafi tani min humon nadi ana. ⁸Ephraim lagbatu nefsu beinu shab. Ephraim cak al musata al ma aglibu. ⁹Ajnanib demiru guwa tou, lakin huwo ma arufu. shar al abiad fi ras tou, lakin huwo ma arufu. ¹⁰Kibria ta Israel bi sahidu did huwo; ala kulu hal, humon ma rija le Yahwa Allah tomon, wele humon fetisu huwo, fi de kulu. ¹¹Ephraim ze hamama, deif wa ma indu ihsas, bi nadi Masir, bad dak bi tir le Assyria. ¹²Zaman kan humon rua, Ana bi wazau shabaka tai le humon; Ana bi jibu humon tehet ze tiyur al fi jou. Ana bi wodi le umon ikhab fi mashi tomon sawa. ¹³Wo le humon! humon woduru min ana. karisa bi ja le humon! Humon tala mutumeridin did ana! Ana kan bi ankzu humon, lakin humon wonusu kidib did ana. ¹⁴Humon ma kore le ana be kulu geliba tomon, lakin humon bi kore fi ras sarair(serir) tomon. Humon bi limu sawa fi akil wa kamuru jedid, wa humon tala beid min ana. ¹⁵Sala kan(hata kan) ana derisu humon wa kutu idan tomon gowi, humon hasa bi khatitu shar did ana. ¹⁶Humon rija, lakin humon ma rija le ana, al aala. Humon ze danga al raki. Dubad tomon bi waga be harib ashan lisan tomon al kaab. De teriga al bi alisu humon fi ard ta Masir.

Chapter 8

¹Kutu trumbeta fi safaten taki! Sogur bi j fi ras bet ta Yahwa leanu shab kasuru tifagiya tai wa tala mutmeridin did ganun tai. ²Humon bi kore le ana, 'Allah tai, nina fi israel arufu inta.' ³Lakin Israel aba haja al kwes, wa adu bi turudu huwo. ⁴Humon kutu muluk, lakin ma be wasat ana. Humon kutu amra, lakin bidun ilim tai. Humon amulu le nufusum asnam be fidah wa dahab tomon, lakin ashan kalam de bi gatau humon bara." ⁵"Samaria, bagara takum abau. Zel tai bi haragu did shab de. Humon bikun galtanin lahadi miten?" ⁶Sanam de jabu min Israel; amil yau salau; de ma Allah! Bi kasuru bagara ta Samaria heta heta, ⁷Shab bi zarau hawa wa bi hasidu hawa al tegil. Dura al bi wogif ma indu ras; ma bi tala degig. Kan ma nejitu, ajanib bi karabu. ⁸Abulau Israel; hasa humon bi wonusu kidib bein dual ze haja al ma nafe. ⁹Humon ruwa barau le Assyria ze humar al sahran. Ephraim ajuru mahbubin le nefsu. ¹⁰Hata kan humon ajuru mahbubin bein dual. Ana bi limu humon fi mahal wahid. Humon bi kalasu ashan istimar ta melik ta amra. ¹¹Ephraim zidu(malau) mambar ta hatayat le khatiya, lakin humon biga mamabar le irtikab ta khatiya. ¹²Ana bi katibu ganun tai tehet ashara marat le humon, lakin humon bi ainu ze haja gharib le humon. ¹³Ze le zebiha ta hataya tai, humon gi gedimu laham wa bi akulu, lakin ana, Yahwa, ma bi gabilu humon. Hasa ana bi fekir an khatiya tomon wa bi wodi ikhab le humon ashan khatiya. Humon bi rija le Masir. ¹⁴Israel nesitu ana, al khalig, wa abinu kasrat. Judah indu mudun ketir al gowi, lakin ana bi rasulu nar fi mudun tou; huwo bi demiru mahalat tou al gowi.

Chapter 9

¹Israel, Mata afra, be farah ze shab tanin. Inta biga geir muhkliis, inta sibu Allah taki. inta hibu ashan dafa ajur al mara zani deir fi kulu ardi al bi dugu fogo dura. ²Lakin ardi al bi dugu fogo dura wa masna ta kamur ma bi akilu humon; kamur al jedid bi sagitu humon. ³Humon ma bi istemir ashan geni fi ardi ta Yahwa; bidal min Ephraim bi rija le Masir, wa yom tani humon bi akulu akil al nijis fi Assyria. ⁴Humon ma bi kubu hataya ta kamur le Yahwa, humon ma bi kwes le huwo. Zebiha tomon bikun le humon ze akil ta nas aznanin: kulu shab al akulu bikun nijisin. Akil tomon bikun bes le nufusum; ma bi ja le bet ta Allah. ⁵Inta bi amulu sunu fi yom ta mahrajan al muhadad, fi yom ta mahrajan le Yahwa? Suf, ⁶kan humon tefes min dimar, Masir bi limu humon, wa Memphis bi dofunu humon. kan le kazina tomon ta fidah- shok senin bi amsuku humon, wa shok bi mala khemat tomon. ⁷Ayam ta ikhab jai; ayam ta jiza jai. Kede Israel kulu arufu kalamat del. Nebi belit, wa nas al muhibin biga majanin, ashan khatiya(batal) wa amalia tou al kaab. ⁸Nebi huwo gafir ta Allah tai le Ephraim. Lakin sabaka ta ter fi fii sikat tou, wa amalia kaab le huwo fi fii bet ta Allah tou. ⁹Humon amulu fasad le nufusum ze fii ayam ta Gilbeah. Allah be zekiru khatiya tomon, wa huwo bi akhibu khatiya tomon. ¹⁰Yahwa kelimu, "zaman ana ligo Israel, huwo ze inab al ligo fi beriya. ze samar al awel ta musim ta shejer tin , Ana ligo abuhad takum. Lakin humon ruwa le Baal Peor, wa humon wodi nufusum le sanam al manafi. Humon biga mokruhin(karahu humon) ze sanam al humon hibu. ¹¹Ze Ephraim, mejid tomon bi tiri ze ter. welada bikun mafi, mafi himil. ¹²Hata kan humon rabau iyal, Ana bi shilu humon beid ashan ma bi sibu ai wahid min humon. Wo le humon kan ana aglibu(tala) bara min humon! ¹³Ana ainu Ephraim, bes ze Tyre, zarau fi Meadow, lakin Ephraim bi jibu iyal tou le zol tani ali bi dabau humon." ¹⁴Wodi humon, Yahwa-inta bi wodi le humon sunu? Wodi le humon rihim al bi amulu nezif wa sudur al ma wodi leben. ¹⁵Ashan shar(khatiya) tomon al fi Gilgal, dak yau zaman al ana bada karahu humon. Ashan amail tomon al sherira, Ana bi turudu hmon bara min bet tai. Ana mabi hibu humon tanimara; Dubat tomon kulu mutmeridin. ¹⁶Ephraim ayan, wa irik tomon yabis; humon ma weledu samar. Hata kan humon indum iyal, Ana bi katulu iyal tomon al mahbubin." ¹⁷Allah tai bi aba humon ashan humon ma bi iherim(tii) huwo. Humon bikun mutujowilin bein dual.

Chapter 10

¹Israel yau karma al murta al bi antij samar tou. Ze samar tou bi zidu, huwo bi abinu mazba ketir. ze ardi tou bi antij ketir, huwo bi jedidu amida tou. ²Gulub tomon kaab; hasa humon lazim bi arfa galat tomon. Yahwa bi demiru mazba tomon; huwo bi demiru amida tomon. ³Bad dak humon bi kelimu, "Nina ma endu melik, nina ma bi kafu Yahwa, wa melik-huwo bi amulu sunu le nina?" ⁴Humon bi wonusu kalam fadi wa bi amulu tifagiya be halifa al kidib. Yala adala bi tala ze gez al musamam fi buzur ta mazra. ⁵Sukan ta Samaria bi kafu ashan abugar ta Beth Aven. shab tou haznanin fogo humon, , ze gusus al wasaniin al farhanin ashan humon wa guwa tomon, lakin humon biga mafi hinak. ⁶Bi shilu humon le Assyria ze hadiya le melik al kebir. Ephraim bikun khajlan(bi endu fadiya), wa Israel bikun khajlan ashan sanam tou. ⁷Bi demiru melik ta Samaria, ze kasab al fi ras moya. ⁸Bi demiru Mahalat al fok ta ashrar . De khatiya ta Israel! shok bi gum fi ras mazba. Shab bi kelimu le jubal, 'khati nina! wa le talalat waga fi ras ta nina!"⁹Israel inta amulu khatiya min fi ayam ta Gilbeah; inta fadulu hinak. hal harib ma shalu iyal ta nas al bi amulu batal fi Gibeah?¹⁰Zaman kan ana indi ragba, Ana bi adibu humon. Dual bi limu sawa did humon wa bi kutu humon fi habil ta khatiya tomon al double. ¹¹Ephraim huwo bagar al suker al alimu ashan bi hibu gatau dura, Yala ana bi wodi nir(tegila) fi ragbta tou. Ana bi kutu nir le Ephraim; Judah bi kuruju; Jacob bi juru toriah be nedsu. ¹²Azra kalam al saleh(biir) le nefsak, wa hasidu samar ta tifagiya ta iklas. Kasuru ardi taki al kuruju, huwo zaman ta fetisu Yahwa, lahadi huwo bi ja wa nezilu biir(kalam saleh) fi nesak. ¹³Inta kuruju shar; inta hasidu zulum. Inta akulu samar ta kidib leanu inta indu shiha fi khuta taki wa fi jesh al ketir. ¹⁴Yala shahab ta harib bi gum bein shab taki, wa bi demiru mudun taki al gowi. Huwo bikun ze Shalman al demiru Beth Arbel fi yom ta harb, zaman katulu umahad ma iyal tomon. ¹⁵Yala huwo bi hasil le inta, Bethel, ashan shar taki al kaab. Fi nahar melik ta Israel bi gatau ta kulu kulu."

Chapter 11

¹Ana hibu Israel zaman huwo kan suker. wa ana nadi iyal tai min Masir. ²Kan bu nadi humon kutar, humon bi woduru min ana ketir. Humon bi gedimu zebiha le Baals wa bi haragu bohur le asnam. ³Lisa ana yau derisu Ephraim ashan bi douru. de ana yau arufa humon fok be iden tomon, lakin humon ma arufu inu ana yau bi ainu(be ihtam be) humon. ⁴Ana gedimu humon be habil ta insania, be rubat ta muhaba. Ana le humon ze zol al bi sahali niir al fi fak(kasuma) tomon, wa ana dengir tehet le humon ashan akilu humon. ⁵Hal humon ma bi rija le ard ta Masir? Hal Assyria ma bi hakim humon leanu humon aba ashan rija le ana? ⁶Harib bi waga fi mudun tomon wa demiru shihk ta bab tomon; huwo bi demiru humon ashan khuta tomon. ⁷Shab tai jahis ashan bi tala min ana. Hata lo humon nadi ana, mafi zol bi saidu humon.⁸

⁹Ana ma bi nafisu zel tai; Ana ma bi demiru Ephraim tanimara. Ana Allah wa ma insan; Ana kudus beinu intum, wa ana ma bi ja be zalan. ¹⁰Humon bi tabau Yahwa; wa huwo bi amulu shot ze ased. Zaman kan huwo amulu shot de, iyal tou bi ja be rejif min gharib. ¹¹Humon bi ja be rejfa ze ter min Masir, ze hamama min ardi ta Assyria. Ana bi kutu humon geni fi biyut-de yau karar ta Yahwa. ¹²Ephraim gordonu ana be kidib, wa bet ta shab ta Israel be kidib. Lakin Judah lisa bu ruwa be ana, Allah, wa huwo mukhlis le ana al kudus."

Chapter 12

¹Ephraim bi akulu hawa wa tabau hawa ta sherik. Huwo bi istemir malau kidib wa unf(mashakil). Humon amulu tifagiya be Assyria wa bi shilu zed ta zeitun le Masir. ²Yahwa kaman indu mahkama did Judah wa bi wodi ikhab le Jacob le haja al huwo amulu; huwo bi rija dafau le amail tou. ³Fi rihim Jacob gobudu kura ta aku tou, wa fi rujula tou huwo amulu sura be Allah. ⁴Huwo amulu sura be malaika wa naja. Huwo kore wa asadu muhaba(hak) tou. Huwo gabilu Allah fi Bethel; Allah wonusu le huwo hinak. ⁵De Yahwa, Allah ta jumhur; "Yahwa" ali bi nadi be isim tou. ⁶Yala aglibu le Allah taki. Hafis tifagiya ta ihklas wa adala, wa istemir istene le Allah taki. ⁷Tujar endum wozin al kazib fi iden tomon; humon bi hibu ashan kabasu. ⁸Ephraim kelimu, "Ana biga ghani; Ana ligo le nefsi mali. Fi shokol tai kulu humon ma bi ligo ai galad min ana, ai haja ze khatiya. ⁹Ana Yahwa Allah takum min ardi ta Masir. Ana bi kutu intum geni fi kheimat tanimara, ze fi ayam ta mahrajan al muhadad. ¹⁰Ana wonusu le Anbiya, wa Ana wodi rowyat ketir le humon. Ana wodi amsal fi iden ta anbiya." ¹¹Kan fii shar fi Gilead, shab de manafin hagiga. Fi Gilgal humon bi gedimu abgar ka zebiha; mazba tomon bikun ze hujar al redimu fi majari(hufar) ta zira. ¹²Jacob jere le ardi ta Aram; Israel istakal ashan ligo mara; wa huwo aresu korufan ashan bi ligo mara. ¹³Yahwa jabu Israel bara min Masir be wasat nebi, wa be huwo hafisu humon. ¹⁴Ephraim kutu Yahwa ashan bikun zalan shedid. Yala Rabuna tou bi sibudu tou fi ras tou wa bi rija fadiya tou le huwo.

Chapter 13

¹Zaman Ephraim wonusu, kan fi rijfa. Huwo arfa nefsu fi Israel, lakin biga galtan ashan abidu Baal, wa huwo mat. ²Hasa humon amulu khatiya ketir wa ketir. Humon bi amulu shikil ta hadid min fidah, asnam al sanau tamam, humon kulu shokol ta zol sinai. Shab bi kelim an humon, 'nas del bi amulu gubla le abgar(sanam ta abgar).³Yala humon bikun ze sihaf ta sabah, ze nada al bi nasif sabah bedri, ze wasaka al shilu be hawa min ardi bi dugu fogo dura, wa ze dukhan al min tahuna(sherka).⁴Lakin ana Yahwa Allah takum min ardi ta Masir. Kede Intum ma abidu Allah tani geir ana; intum lazim bi abidu ana bes, Mafi mukhalis tani. ⁵Ana arufu intum fi beriya, Fii ardi al yabis. ⁶Zaman kan indakum akil, intum biga sabanin; wa zaman intum sabanin, Gulub takum biga fok. be sabab dak intum nesitu ana.⁷Ana bikun ze ased le humon; Ana bi ainu fi sika ze nimir. ⁸Ana bi hajimu humon ze morfoin al iyal tou shilu. Ana bi fatau dush tomon, wa ana bi akulu humon ze ased, ze haiwan al kaab(wais) bi seretu humon heta heta.⁹Israel, Ana bi demiru inta; munu bi agder ashan saidu inta? ¹⁰Hasa wenu melik taki, Ashan huwo bi ankizu inta fi mudum taki? Wenu ruasa taki, al inta kelimu le ana, 'Wodi le ana melik wa amra'? ¹¹Ana wodi le inta melik be zel, wa ana shilu huwo bara be zel. ¹²khazinu Khatiya ta Ephaim fok; khatiya tou khazinu fok. ¹³Waja ta weleda bi ja le inta, lakin huwo weled al ma negit, kan wokit ta weleda wosulu, huwo ma bi tala min rihim. ¹⁴Hal ana bi ankizu humon min Sheol? Hal ana bi ankizu humon min mutu? Mutu, wenu, darbad taki? Sheol, wenu, dimar taki? dusu rahma min uyun tai. ¹⁵Hata lo Ephraim ghani beinu akwana tou, hawa ta sherik bi ja; hawa ta Yahwa bi tala min beriya. Nabt ta Ephraim bi yabiz, wa biir tou ma bi endu moya. Adu tou bi nahabu kulu hajat al kwes min makzan. ¹⁶Samaria bikun galtan, hiya itmarad did Allah tou. Humon bi waga fi harb; bi sheretu iyal tomon al sukerin heta heta. bi fatau batnat ta nusuwan tomon al hamilanin.

Chapter 14

¹Israel, rija le Yahwa Allah taki, Inta waga ashan khatiya taki. ²Shilu kilmat ma inta wa rija le Yahwa. Kelimu le huwo, "Shilu khatiya ta nina bara wa gabilu kalam al kwes, ashan nina bi gedimu le inta samar ta kasuma(saften) ta nina.³Assyria ma bi ankizu nina; nina ma bi sugu(arkab) hasin le harb. Wele nina bi kelim ashan istakal be idan ta nina, 'Intum rabanat ta nina,' zol al ma indu abu bi ligo rahma min inta."⁴Ana bi aliju ruju tomon wara; Ana bi hibu humon be huriya, zel tai tala bara min humon. ⁵Ana bikun ze nada le Israel; huwo bi noir ze susan wa indu irik ze arz ta Lebanon. ⁶Aksan tou bi waza bara; jamala tou bikun ze shejer zetun, wa riha tou bikun ze arz ta Lebanon. ⁷Shab al gi geni fi dulu tou bi rija; humon bi jedidu ze dura wa bi noir ze karma. Suma tou bikun ze kamur ta Lebanon. ⁸Ephraim, ana bi amulu sunu tani le asnam? Ana bi juwabu huwo wa bi ainu wara huwo. Ana ze shejer al suru awurak tou daiman akdar; samar taki bi ja min ana."⁹Munu al negit al bi fahim hajat del? al bi fahim hajat del ashan huwo arufu humon? Sikat ta Yahwa saleh, wa nas al salehin bi douru ras tomon, lakin mutumeridin bi waga.

Joel

Chapter 1

¹De kalam ta Yahwa al ja le Youil weled ta Pathuel. ²Asuma kalam de, intum shuyuk, wa asuma takum, intum sukan ta kulu ard. Shikil haja ze dehasil fi zaman takum aw fi zama ta judud takum? ³Kelimo le iyal takum ann hajat de, wa kelimo iyal takum kede kelimo le iyal tumon, iyal tumon le jil al jai.⁴Haja al jarad sibu, jarad al ketir akulu; haja al jarad ketir sibu hasharat akulu; wa haja al hasharat sibu, dud akulu⁵Gum fok, intum al sakara, wa kore! intum kulu al bi ashrah khamr, ashan khamr al hilu shilu bara min intum. ⁶Ashan umam ja fi ard tai, gowi wa be adad ketir. Sunu tou sunu ta ased, wa huwo indu sunu ta labuwa. ⁷Umon karabu jinene ta inab tai wa gishiru shejer ta tiin. Huwo gishiru shejera de wa jadau bara; orshal tou biga abiad.⁸Geni haznan ze azra al libisu gumash min shuwal ashan rajil tou mutu. ⁹Tegdima ta degig wa tegdima ta khamr gatau min bet ta Yahwa. Kahan, khudam ta Yahwa, haznanin. ¹⁰Zira akulu; turab biga hazin ashan demiru dura. Khamr al jedid nashif; zed biga mafi¹¹Intum muzaraiin, geni takum be fadia, wa kore, intum muzarieen, ta geme wa sheir. Ashan hasad ta zira karabu. ¹²Jinena yabis wa ashjar tiin yabis; ashjar ta ruman, kaman ashjar ta balah, wa ashjar ta tufah- kulu ashjar al fi jinena yabis. Ashan farah sheli bara min iyal ta iyal ta bashar.¹³Intum kahana! libisu takum gumash min shuwal wa geni takum haznanin, kore, intum khudam ta mazbah. Taal takum, num be gumash min shuwal be lel kulu, Intum khudam ta Allah tai. Ashan tegdima ta dura wa tegdima ta mosrubat(khamr) abusu min bet ta Allah taki. ¹⁴Kutu yom ta siam mukadas, wa nadi le ijtimu mukadas. Limu sheyuk wa sukan kulu ta ard le bet ta Yahwa Allah taki. wa kore takum le Yahwa.¹⁵Hajat batal bi hasil le nina! Ashan yom ta Yahwa biga gerib hini. Bi jibo ma huwo damar min al Ghadir. ¹⁶Sei akil ma gatau min gidam uyun tanina, wa farah wa surur min bet ta Allah ta nina? ¹⁷Bizira al zarao afin tehet turab al nashif, makhazin biga fadi, wa kasuru makhazin, ashan gemeh yabis.¹⁸Abgar bi kore be waja! Murah ta abugar bi lifu sambala leanu umon ma indu gesh (akil). Hata korufan tabanin. ¹⁹Yahwa, ana bi kore. Ashan nar haragu ges ta beriya, wa lahab haragu ashjar kulu ta jinena. ²⁰Hata haiwanat ta ghaba bi wonusu le inta, moya ta jadawil yabis, wa nar haragu gesh ta beriya.

Chapter 2

¹Afuku trumbeta fi Zion, wa amulu sot ta inzar fi jebel tai al mukhadas! Kede kulu sukan ta ard rejif be khof, ashan yom ta Yahwa jai; hagiga, huwo gerib. ²Huwo yom ta duluma, yom ta sihab wa duluma shedid. Ze duluma al bi shetetu fi ras jubal, jesh al ketir wa gowi biga gerib. Mafi jesh tani zede gabul kida, wa tani mara ma bi kun, hata baad ajial ketir al jai. ³Nar bi haragu ai haja fi gidam tou, wa lahab bi haragu wara tou. Fi gidam tou ard de ze jinena Eden, lakin be wara tou sahra. Hagiga, mafi haja bi tefes min huwo. ⁴Jesh de bi zahir ze hasin, wa umon bi jere ze suwa gin ta hasin. ⁵Umon bi nutu ze karlo (arabat) fi ras jubal, ze sot ta lahab ta nar al bi haragu gesh, ze jesh al gowi jahiz le harb. ⁶Kan umon ja nas bi kafo wa wusa tumon tala asfar (shahib). ⁷Umon bi jere ze muharibin al gowi; umon bi nutu hosh ze asakir; umon bi douru, ai wahid fi khatua(nizam), wa ma bi karabu nizam. ⁸wele wahid indu siga fi tija al tani; umon bi douru, ai wahid fi sika tou; umon bi muroru wasat difaat wa mabi tala bara min saf. ⁹Umon bi alagu medina, umon jere fi ras hosh, umon bi arkab fi ras biyut, wa umon bi dakalu be subak ze haramiya. ¹⁰Ard bi hizu fi gidam tumon, samawat bi rejif, shemis wa gamar bi tala duluma, wa nujum ma bi wala. ¹¹Yahwa arfa sot tou fi gidam ta jesh tou, Ashan jesh tou ketir; umon gowiin, del al bi shilu awamir tou. yom ta Yahwa azim wa saab. munu yau bi ithamal? ¹²"Hata hasa," Yahwa kelimu "Rija takum le ana be kulu gelbak. Sum, kore, wa huzun." ¹³Sheretu geliba takum wa ma gumas takum bes, wa rija le Yahwa Allah takum. Leanu huwo kerim wa rahim, ma bi zalan be sura wa muhaba tou sabit, wa huwo ma deiru ashan ashan akibu nina. ¹⁴Munu arufu? sei huwo bi aglibu wa bi endu rahma, wa bi sibu baraka, tegdim ta dura wa ataya ta mosrubat le Yahwa Allah taki? ¹⁵Afuku buruju fi Zion, nadi nas le siam al mukadas, wa nadi jumhur le yom al mukadas. ¹⁶limu shab; nadi takum le yom mukadas. Limu suyuk; limu iyal wa iyal al bi rada, kede arais tala min odad tumon, wa arusat bara min juwa tumon. ¹⁷Kede kahana, khudam ta Yahwa, kore beinu varanda wa mazba. Kede umon kelimu, "Ankizu shab taki, Yahwa, wa mata sibu miras taki biga haja al bi alisu, ashan dual bi alisu. Lee umon bi kelimu beinu dual, 'Wenu Allah takum?'" ¹⁸Bad dak Yahwa bi kun indo gira le ardi tou wa bi indu rahma le shab tou. ¹⁹Yahwa juwabu shab tou, "Shuf, Ana bi rasulu le intum dura, khamr jedid, wa zed. intum bi kun sabanin, wa tanimara ana ma bi amulu le intum fadiya beinu dual." ²⁰Ana bi shilu muhajimin al min shamal beid min intum, wa bi sugu umon le ardi al sibu wa yabis. Jesh al gidam bi ruwa fi bahar al fii sherik, wa al akir fi bahar al gharbi. Riha tou al bi tala, wa riha tou al afin bi tala." Hagiga, huwo amulu hajat azim. ²¹Mata kafu, ardi; kun farhan wa murtah, Yahwa bi amulu hajat azim. ²²Mata kafu, intum haiwanat ta gaba! ges ta beriya bi gum, ashjar bi weledu, wa ashjar tiin wa ta jinena bi weledu hasad al kamil, ²³Kun murtah, shab ta Zion, wa afrah takum fi Yahwa Allah takum. Ashan huwo bi wodi le intum motar ta kharif fi ai zaman wa bi nezilu le intum moya ketir, motar ta kharif wa motar ta rebi ze zaman. ²⁴Ardi zira ta geme bi kun malayan be geme, wa baramil bi dofugu be khamr al jedid wa zed. ²⁵Ana bi jedidu sinin ta mahasil al jarad akulu- jarad al ketir, jarad al bi akulu, wa jarad al bi demiru- Jesh tai al gowi al ana rasulu le intum. ²⁶Intum bi akulu kifaya wa bikun shabanin, wa mejidu isim ta Yahwa Allah takum, ali amulu ajaib fi nus takum, wa ana ma bi jibu fadiya le shab tai tanimara. ²⁷Intum bi arufu inu ana fi nus Israel, wa inu ana Yahwa Allah takum, wa mafi Allah tani, wa ana ma bi jibu fadiya le shab tai tanimara. ²⁸Zaman tani bi ja ana bi dofugu Roho tai fi kulu bashar, wa awulad wa banat takum bi itnaba. Ajusin takum bi hilim ahlam; shabab takum bi ainu ruhiyat. ²⁹Kaman fi khadamin rujal wa nuswan, ana bi dofugu Roho tai fi ayam dak. ³⁰Ana bi zahiru ajaib fi samawat wa fi ard, dom, nar, wa amida ta dukhan. ³¹Shemis bi aglibu le duluma wa gamar le dom, gubal yom ta Yahwa al kebir wa kaab ja. ³²Huwo bikun ai wahid al bi nadi isim ta Yahwa bi kalisu huwo. Ze Yahwa kelimu, fi jebel ta Sahiyon wa fi Orshelim bikun fi teriga ta tefesu, wa fi nus ta del al fadulu, fi al Yahwa bi nadi.

Chapter 3

¹Shuf, fi ayam dak wa fi wokit dak, kan ana rijau Yahuza wa Urshelim al kan fi shilu, ²ana bi limu umam kulu, wa bi jibu umon kulu fi wadi ta Yehoshaphat. Ana bi hakimumu umon hinak, ashan shab tai wa miras tai Israel, al umon shetetu beinu umam, wa ashan umon gesimu ardi tai. ³Umon jadau gura ashan shab tai, umon bieo weled tai le zani, wa bieo biniya tai be khamur ashan umon bi ashurubu. ⁴Malu hasa intum tala zalanin ma ana, ya Sur, Sidon wa kulu iklim ta Phlistin ?Intum der dafau le ana? Hata kan intum dafau le ana, ana bi rijau guwam jiza takum fi ras takum. ⁵Inta shilu fidah wa dahab tai, wa intum jibu hajat tai al mohim le haikal takum. ⁶Intum biyu shab ta Yahuza wa Urshelim le Yunaniin, ashan bi rasulu umon beid min iklim tumon. ⁷Shuf, ana bi ja gum umon, min mahal al intum biyu umon, wa bi rija amail al batal fi ras takum. ⁸Ana bi biyu awalad wa banat takum, be idan ta shab ta Yahuza. Umon bi biyu umon le Sabeans, le umam al beid, ashan Yahwa kalas wonusu. ⁹Alinu kalam de beinu umam: "Jaihibu nufuskom le harib; goumu nas al gowi; kede umon ja gerib; kede kulu rujal ta harib tala. ¹⁰Dugu sunun ta maharis le sef wa sakakin takum le laharbat. Kede zol al deif kelimu, 'Ana gowi. ¹¹Alagu wa taalu, kulu umam al geribin; limu nufus takum hinak sawa. Yahwa, jibu jesh taki al gowi. ¹²Kede umam gum fok wa kede ja lahadi wadi ta Yehoshaphat. Ashan hinak ana bi geni ashan bi hakimumu kulu umam al hawulu Juda. ¹³Kutu menjel jahiz, ashan hasad jahiz. Taal, asuru inab, ashan asara biga malyan. Bermil bi dofugu, ashan shar tumon biga kebir." ¹⁴Fii nas ketir, nas ketir fii wadi ta hukum, Ashan yom ta Yahwa gerib fi wadi ta hukum. ¹⁵Shemis wa gamar tala duluma, nujum abba wala. ¹⁶Yahwa bi amulu sot min Zion, wa arfa sot tou min Urshelim. Samawat wa ard bi hizu, lakin Yahwa bikun rokuba le shab tou, wa mahal al gowi le shab ta Israel. ¹⁷"Biga intum bi arufu inu ana Yahwa Allah takum al bi geni fi Zion, jebel tai al mukadas, Bad dak Urshelim bikun mukadas, wa mafi zol garib bi mururu min nus tou tanimara. ¹⁸Bi ja fi yom dak inu jubal bi dofugu khamur al hilu, Tilal bikun malyan be leben, kulu jadawil ta Yahuza bikun malyan be moya, wa nafura bi ja min bet ta Yahwa wa bi mala wadi ta Samat. ¹⁹Masir bikun mahal al sibu fadi, wa Edom bikun beriya al sibu, ashan zulum al amulu le shab ta Yahuza, ashan umon kubu dom ta abriya fi ardi tumon. ²¹Lakin sukan bi geni fi Yahuza lel abad, wa sukan bikun fi Urshelim min jil le jil. ²⁰Ana bi dafau dom tumon al kan ana ma dafau, ashan Yahwa bi geni fi Zion."

Amos

Chapter 1

¹De hajat al bes le Israel, Amos wahid min ruwa al fi Tekoa, lego fi ruya. Amos kan lego hajat de fi zaman ta ayam ta melik ta Judah al kan Uziah, Kaman fi ayam ta Jeroboam jena ta Joash melik ta Israel, gabil senatyen min zalzal. ²Huwo gali Yahweh bi tala min Zion Kaman huwo bi arfa sot towo min Orselim. akil (gess) ta ruwa bi yabis kulu Kaman mahal al fok fi Carmel bi nasib. ³De yahoo kalam al Yahweh kelim: asan talata katiya ta Damascus, wa sala arba Ana ma bi seli okubat tai bara leyano umon demiro Gilead bee alat min hadit. ⁴Ana bee rasulu nar fi bet ta Hazael wa bi haragu mahal ta Ben Hadad. ⁵Ana bi kasuru bab ta Damasucs wa Ana bi gata zol al bi hukum fi wadi ta Avan, wa Kaman zol al bi amsoku mosulia fi Beth Eden. Nasa ta Aram bee selo fi abudia fi Kir, Yahweh yau kelim. ⁶De yau kalm al Yahweh kelim, fi talata katiya ta Gaza, hata Kaman arba, ana ma bee silo ogubat tai bara lano umon selimo nas ta aboudia kulu le Edom. ⁷Ana bi rasulu nar fi sur ta Gaza wa be demero kulu gowa inak. ⁸Ana bee selo zol al be geni fi Asdod bara wa zol al be amsuko mosulia ta Ashkelon. wa ana bi gero eda tai dit Ekron wa kulu nas ta Philistines be agibu, de elah Yahweh yau kelim. ⁹De yau hajat al elah Yahweh kelim, asan talata katiya ta Tyre sala le arba ana ma bee selo ogubat tai bara lano umon wodi nas kulu le Edom Kaman uomon kasuru etifagiya ta akuania. ¹⁰Ana bi rasulu nar fi sur ta Tyre, asan be araku umon kulu. ¹¹De yau kalam al elah Yahweh kelim asan talata katiya ta Edom awo arba, ana ma be selo ogubat tai bara min uomno, lano Edom katulu aku tow ma sef, wa henia kulu kalasu. yala zalan touw bi kun mustamir wa Kaman tadib towu bekun le nehaya. ¹²Ana be rasulu nar fi Teman wa be haraku mahalat ta Bozrah. ¹³De yau kalam al Yahweh kelim, be sabab ta talata katiya ta Ammon, sala arba, ana ma bi tala bara ogubat tai, lano umon katulu nusuwan al hamil fi Gilead ashan umon be zedu hudud tomon. ¹⁴Ana be wala nar fi sur ta Rabbath wa be haragu mahalat be gorera fi zaman ta hareb Kaman be hawa sedit ta demar. ¹⁵Melik tomon be ruwa fi abudia sawa ma nas ta sokul towo kulu, Yahweh yau kelim.

Chapter 2

¹De yau haja al Yahweh kelim , asan talata katiya ta Moab ,sala arba , ana ma bi selu ogumbat tai min uomon ,lano houw aragu odum ta melik ta Edom .²Ana bi rasulu nar fi Moab asan be demero nas al fi Kerioth .Moab be motu min hajat ketir , be korerat wa sot ta trumpeta .³Ana be demero guda wa be katulu omara sawa de Yahweh yau kelim .⁴De yau hajat al Yahweh kelim , asan talata katiya ta Judah wa sala arba katiya ana ma bi selu ogubat tai , lano umon aba ganom ta Yahweh wa Kaman umon ma hafiso ganun ta Yahweh , Kaman sukul kedib tomon sedu umon ruwa beyet bat ma abuhat tomon Kaman doro min foko .⁵Ana be rasulu nar fi Judah ,wa nar de be demero nas ta Orselim .⁶De yau kalam al Yahweh kelim , asan talata katiya ta Israel hata kan arba ,ana ma be selu ogubat tai bara min intum , lano umon tebeu masakin ma fida wa almuhtajin ma sabasib.⁷Umon wogif fi ras ta nas al masakin zee umon be wogif fi gubar fi ard Kaman umon lezu nas al mazurin bara , rajil ma abu towu be num ma nefsa benia wahid ,de haja al karabu isim ta Rabuna al kudus .⁸Umon Kaman be num gerib ma masbah be gumas al wodi ze hadia ,Kaman fi juwa ta Rabuna umon be asrab merisa ta nas al kan agibu .⁹Kaman ana demero nas ta Amalik fi gidam tomon , Amalik al kan umon towal wa kubar fi gesim kama gowi ze ma ana kan kelim,lakin ana demiro semar tou min fok wa juzur tou min tehet. ¹⁰Kaman ana tala itakum min ard ta masir wa selu itakum arbeyen sena fi sahara asan itakum be selu maha ta nasa amoniyuon .¹¹Ana arfa anbiya min wasat ta eyal takum Kaman nazareta min sabab takum , hal de ma you kida ya nas ta Israel ? de kalam ta Yahweh . ¹²Lakin itakum jabiru Naxareta asan asrab merisa Kaman itakum amiro anbiya asan keli ma naba.¹³Ayenu be kalasu itakum ze haja al maliyan al bi waga wa be demeru zol tani. ¹⁴Mafi wahid be ligo sika asan be jere Kaman nas al gowen ma be agder zedu guwa tomon ,sala zol al azim ma be saidu nesfa tomon.¹⁵Hata zol al gowi fi harib ma be wogif , zol al endu sura zatu ma be agder jere, zol ta husan Kaman ma be ankizu jesim tou. ¹⁶Hata dele al gowen ta harib be jere ariyan fi youm dak ,de Yahweh yau kelimu.

Chapter 3

¹Asma kalam de al Yahweh kelim dit itakum ya nas ta Israel ,dit kul usura al ana jibu min ard ta Masir ²Ana azilo itakum bes min nus ta usurat ta ard ,asan keda ana bi adebu itakum kalam katiya takum³Hal esnin be dowuru sawa ele kan umon tafik ? ⁴Hal ased be lefu fi gaba kan haiwan mafi ?hal gena ta ased bi tala min ufura kan uwo ma gobudu haja ?⁵Hal ter be waga fi ard kan ma salaou serik ? ⁶Kan turumbeta kure fi medina ,hal nas ma be kafu (rokus)? Kan karisa hasil fi medin ,hal Yahweh yau ma rasulu?⁷Hagiga elah Yahweh ma be amulu haja ,ele kan Yawheh wori kuta tou le gudam tou al anbiya . ⁸Kan ased be harik ,de munu al ma be kafu? Kan elaha Yahweh wonusu, de munu al ma be nabaow?⁹Kelim kalam de fi gidam ta Ashdod , wa Kaman fi medan ta ard ta masir , kelim lemu takum nufus takum fi jebal ta Samaria yala ayenu lagbata al kebir fi wasat tomon ma ehana le umnon. ¹⁰Asan umon ma aruf amulu hajat al hagiga ,de Yahweh yau kelim, umon bes kudu fi gidam tomon amulu hajat al batal ma garaba sawa . ¹¹Asan kida de yau kalm al Yahweh kelim , kulu adu be selim ard ,kaman umon be reja kulu hajat al umon selu be teriga al ma saa. ¹²De kalam al Yahweh kelim ,ze ma zol ta harisu haywanat be talau esnin kura ma juzu ta adana ta haiwan min kasma ta ased , Kaman nas ta Israel al be geni fi Samaria be angizu , umon be fadul be juzu ta seriri. ¹³Asuma Kaman sahidu le bet ta Yaccub , de yau kalam ta elah Yahweh , Rabun ta junut. ¹⁴Fi youm al ana be adebu katiya ta Israel , ana Kaman be adebu mazbha al fi Bethel, juwa ta mazbha de be selu bara yala be waga fi ard. ¹⁵Ana be demero beut ta zaman kerif ma beut ta zaman sitaa.bet ta fiil be hukum ,beut kubar be woduru, de kalam al Yahweh kelim.

Chapter 4

¹Asuma takum le kalam de , itakum abgar ta Bashan , intakum al fi jebal ta Samaria, itakum nas al be zulumu masakin , itakum al be demero nas al muhtajin , itakum al be kelim le rujal takum jibu lena merisha . ²Elah Yahweh halifu be kadasa tou , ayenu youm be ja le itakum bara be hajat al batal wan as al akir min itakum be selu bara be hajat ta gobudu samaga.³Intum be ruwa bara min wasat ta mahalat al kasuru fi heta (sur) ta median, kulu wahid min itakum be ruwa adil min fogo,wa be jadau itakum fi safa ta Harmon, de Yahweh yau kelim kalm de.⁴Ruawa takum fi Bethel wa amulu takum katiya , ruwa fi Gilgal wa zidu takum katiya, jebu zebiha takum kulu sabah, osur takum kuly bat talata youm . ⁵Wodi takum zebiha ta sukur ma regif sawa, besiru takum zebiha al itakum be wodi min neya takum ,wori lomon ,de be kum kuwes ma ita,itakum nas ta Israel de yaw kalam al elah Yahweh kelim . ⁶Ana wodi le itakum sukul nedif ta sunun in kulu mudon takum ,Kaman naks ta akil fi kulu mahalat takum ,lesa itakum ma reja lana,de kalam al Yahweh kelim. ⁷Ana Kaman selu motoro min itakum lego lesa bagi talata sahar ta amtar le hasat takum , ana sebu keli motoro nezil fi medina wahid bes,Kaman ana sebi ma nezil fi medina tani ,wahid teja ta ard motoro fogo ,lakin teja tani yabis bedon motoro.⁸Esnin aw talata modon wogif ma medina tani asan be asrab moyou lakin kan ma temu umon , lesa itakum ma reja lana fi kulu de,de yau kalam al Yahweh kelim. ⁹Ana azibu itakum be tab wa intaha itakum kulu ma nada Kaman, Kaman fi mahal zira takum ,asjar ta zetun wa kulu hajat intahat be jarad ,lesa itakum ma reja lana,de yau kalam al Yahweh kelim . ¹⁰Ana rasulu ogubat le itakum ze al kan fi Masir ,ana katulu sabab takum be sef ,ana selu husan takum bara,Kaman itakum sumu reha ta muwaskarat takum lakin itakum lesa aba reja lana, de kalam al Yahweh kelim. ¹¹Ana demero modon fi washat takum ,ze al kan elah demero Sodom ma Gomorrah , itakum ze asaya al haragu al talau bara min nar, lakin lesa itakum aba reja lana,de yau kalam al Yahweh kelim.¹²Asan keda ana be amulu haja al batal le itakum , jahizu takum asan be lemu ma Rabuna , ya Israel. ¹³Asuma ,zol al salau jebal kama hwo yau kalagu hawa , Kaman yau wori afkar tou le insan , yau amulu sabha keli kun asued Kaman be kun fi mahalat al fokta ard , de Yahweh yau kelim.

Chapter 5

¹Asma takum kalam de al ana selu fok ze kore ta huzun ,ya bet ta Israel ²Israel al azra kalas waga , hiya ma be gum dani mara ,sebu hiya fi ard tou,mafi zol tani al be arfa hiya fok³De yau haja al elah Yahweh kelim ,medina al tala ma alf be fadul be meya min umon ,le de al ruwa ma meya be fadul lomon asara bes al tabi le bet ta Israel .
⁴Yala de yau kalam al elah Yahweh kelim le bet ta Israel ,fetisu takum ana asan itakum be hai ⁵Mata takum fetisu Bethel ,wele keli itakum dakalu fi Gilgal ,mata takum ruwa fi Beersheba ,lanu Gilgal be ruwa fi abudia ,Bethel bekun ma endu aii haja .⁶Fetisu Yahweh asan itakum be hai ,aw Yahweh be kun ze nar fi bet ta Joseph,be demiro yala mafi zol bagder istahmal hajat de fi Bethel. ⁷Nas de umon gelibu adala le hajat al mur (batal) ,Kaman umon jada kadasa fi turab.⁸Rabuna salau mesahat fi wasat ta nujum ,hwo geyeru dalam le sabha, Kaman hwo salau yom geli kun asuet be belel ,Kaman nadi moyu min bahar ,yala hwo kubu moyou de bara fi turab, Yahweh yau isim tau. ⁹Yahweh jebu demar le nas al goween ,asan demar be ja fi kulu medan .¹⁰Umon bakrah kulu zol al be adilu umon fi bab ta medina,Kaman umon ma der aii zol al be kelim hagiga. ¹¹Asan itakum dusu nas al masakin tehet kaman itakum selu hajat al kan be kun tomon ,hata kan itakum abinu juwa ta sukul min hajer, itakum ma be geni fogo, itakum endu mazari lakun itakum ma be asrab merisa min fogo.¹²Ana aruf adad ta nas min wasat takum al amulu hajat al batal ,Kaman godur sunu katiya takum , itakum al amulu batal le adala ,selu rosuwa,Kaman itakum selu nas al muhtajen ,wa itakum kutu umon fi bab ta medina. ¹³Asan keda zol al hadi wa al kuwes kan umonn askut fi zaman dak ,lanu de kan zaman al serir.¹⁴Keli itakum fetisu hajat al kues ,ma hajat al batal asan itakum be hai, yala Yahweh elah ta junud be kun ma itakum , ze ma itakum kelim gali ,hwo yau. ¹⁵Aba takum hajat al serir ,hibu takum hajat al kues ,keli itakum abinu adala fi bab ta medina , Yahweh ,Rabuna ta junud be kum kues le bagi nas ta Joseph .¹⁶Asan keda de yau kalm al Rabuna kelimu ,Rabuna ta junud , kore ta elah be kun fi kulu murabat ,yala umon be kelim fi sawari kulu ,tab ,tab , umon be nadi muzarin le kore ,wa las al be kore le korerat . ¹⁷Fi kulu mazari nas fi korerat , ana be ruwa min wasat takum ,Yahweh yau kelim . ¹⁸Tab le itukum al endu near fi yom ta Yahweh , malu itakum be fikir le yom ta Yahweh ? yom de be kun zalam ,nur mafi .
¹⁹Ze zol al be jere min ased yala morfoyen lego zol de, aw zol ruwa fi juwa ,yala wadi eden tou fi heta ,yala debaba adi zol de. ²⁰Hal yom ta Yahweh ma be kun dalam Kaman mafi nur? Dalam sedid mafi dow .²¹Ana karaw Kaman ana ma der ehtifalat takum, ana ma be kun fi tajomu takum . ²²Hata kan itakum wodi lana zebiha takum al mahruk wa zebiha ta degig ,ana ma be rudu ,ana zatu ma be ayenu le zebiha takum min haewanat al suman ze zebiha ta estrakia . ²³Selu takum ezaj ta agani takum de bara min ana ,ana zatu ma be asma le sot ta logarat takum . ²⁴Al saa kan itakum be sebu adal be harik ze moyou ,wa kadasa be jere mustedem ze ze moyou ta kur . ²⁵Hal itakum kan jebu lana zebiha wa ataya for sahara le fatara ta arbeyen sena, ya bet ta Israel? ²⁶Intum arfa fok suwar (asnam) ta Sikkuth , melik takum Kaman Kaiwan , nejma al yau Rabuna takum ,al intum salu le nufus takum . ²⁷Asan keda ana be selu itakum beyet min Damascus , Yahweh yau kelim al isim tou Rabuna ta junud.

Chapter 6

¹Wululu le delin al bi akudu raha fi Sahiun, wa le delin al be geni bidun kuf fi jebel ta Samira, nas al kubar ta umam, delin al bet ta Israel bija le umon le musada! ²Ruwasa takum kelim, "Ruwa takum le Kalneh wa fetishu takum; min hinak ruwa takum le Hamah, medina al azim; yala nezil takum tihit le Jet ta Falastiniin. Hal umon afdal min itnin mamalik takum? Hal fi hudud al akbar min hudud takum?"³Wululu le delin al bi baidu yom ta karisa wa bi jibu kuris ta zulum gerib. ⁴Umon bi nom fi serir ta Aaj wa bi midu badun fi ras ferish tumon. Umon bi akulu kuruf min bahaim wa ujul min zeriba. ⁵Umon bi guna guna al belid le musika ta rababa; umon kalagu le umon alat ze Dauod amulu. ⁶Umon bi shurubu merisa wa bi masa masa badun tumon ma afdal zeat, lakin umon ma bi tala haznanin la karabu ta Yusuf. ⁷Hasa umon bi ruwa fi sebi ma awel mujumuwa ta sebi, wa ataku ta delin al bi midu nefsa de bi wuduru. ⁸"Ana, Rabuna Yahwah, haalifu be nefsa tai de yao elaan ta Rabuna Yahwah, Allah ta junud, Ana akrah azama ta Yagub; Ana akrah Gusur tuo. Ashan kida Ana bi selimu medina de be kulu hajat ala fi fugu." ⁹"Bi kun kan fadulu ashara rujal fi bet wahid, umon bi mutu. ¹⁰Kan ahal ta zol ja ashan bi shilu jisim ta zol de ashan bi shilu udam bara min bet kan huwo kelim le zol de al fi bet, "Hal fi zol ma inta?" Malu kan zol de kelim, "La"? Yala huwo bi kelim, "Askut sakit, lanu anina mai zekiru isim ta Yahwah." ¹¹Ayinu, Yahwah bi wedi awamir, wa bet al kebir de bi kasuru gita gita, wa bet al suker de le hita hita. ¹²Hal hasin bi jere fi ras hajer? Hal fi zol bi kuruju be teran ta bagara? Lakin intakum hawilu shukul hagiga le sim wa samar ta bir le mur- ¹³intakum al farhanin be Lo Dabar, al bi wunuso, "Hal anina ma shilu Karnaim be guwa ta nina?" ¹⁴"Lakin ayinu, Ana bi gum did intakum umam, bet ta Israel de elaan ta Rabuna Yahwah, Allah ta junud. Umon bi durubu intakum min bab ta Hamah le wadi Arabah."

Chapter 7

¹De haja al Rabuna Yahwah zahiru le ana. Ayinu, Huwo bi amulu jarad fi giam ta gesh, wa ayinu, de bat hasat al awel ta melik. ²Kan umon kalasu akulu kudar ta wata, yala Ana kelim, "Rabuna Yahwah, arjuk kede inta samihu; Yagub bi naja kef? Lanu huwo suker kalis." ³Yahwah andam be kalam de. "Ma bi hasil," Huwo kelim. ⁴De kalam al Rabuna Yahwah zahiru le ana: Ayinu, Rabuna Yahwah bi nadi nar ashan bi hukum. Aragu mahal zara, wa moyo ketir tihit wata al kan bi abula wata kaman. ⁵Lakin Ana kelim, "Rabuna Yahwah, rjuk wegifu; Lahadi miten Yagub bi naja? Lanu huwo suker kalis." ⁶Yahwah andam be kusus ta kalam de, "De kaman ma bi hasil," Rabuna Yahwah yao kelim. ⁷De haja al huwo zahiru le ana: Ayinu, Rabuna wegif be taraf ta hetta, be kartush fi iden tuo. ⁸Yahwah kelim le ana, "Amos, inta bi ayinu shunu?" Ana kelim, "Kartush" Yala Rabuna kelim, "Ayinu, Ana bi kutu kartush fi nus ta shaab tai Israel. Ana tani ma bi arham umon. ⁹Murtafaat ta Is-hak bi demiro, wa bi karabu mahalat ta Israel al mukadas, wa Ana bi gum did bet ta Yarubaam be sef." ¹⁰Yala Amasiya, al kahind, rasulu risala le Yarobaam, melik ta Israel: "Amos amulu fittna le inta fi nus ta Israel. Wata de ma bi ageder ithamal kalamat tuo de kulu. ¹¹Ashan de yao kalam al Amos kelim, 'Yarobaam bi mutu be sef, wa be kulu takid Israel bi ruwa fi sebi min beled tuo." ¹²Amasiya kelim le Amos, " Ayinu takum, ruwa takum, jere takum wara le beled ta Yahuza, wa akulu esh wa itnaba hinak. ¹³Lakin mata itnaba tanio mara hini fi Bet Il, lanu de makdas ta melik wa bet al muluki." ¹⁴Yala Amos kelim le Amasiya, "Ana ma nebi wele weled ta nebi. Ana rajil ta bahaim, wa bi ayi8nu wara ginen ta ashjar tin. ¹⁵Lakin Yahwah shilu ana min ayinu wara ganamayay wa kelim le ana, 'Ruwa wa itnaba le shaab tai Israel.' ¹⁶Hasa asuma takum kalam ta Yahwah. Intakum kelim, 'Mata itnaba did Israel, wa mata wunuso did bet ta Is-hak.' ¹⁷Ashan kida de kalam al Yahwah bi kelim, 'Matra taki bi kun zania fi medina; awlad taki wa banat taki bi katulu umom be sef; beled takum bi gisu wa bi gesimu; intakum bi mutu fi wata al nijis, wa be kulu takid Israel bi shilu fi sebi min beled tuo.'"

Chapter 8

¹De haja al Rabuna Yahwah zahiru le ana. Gufa ta fawakih ta saef! ²Huwo kelim, "Inta bi ayinu shunu, ya Amos?" Ana kelim, "Gufa ta fawakih ta saef." Yala Yahwah kelim le ana, "Nihaya wusulo le shaab tai Israel; Ana ma bi arham umon tani mara. ³Gunat ta ken isa bi kun kure fi yom dak de elaan ta Rabuna Yahwah jisim ta nas maitin ketir, jadau jadau fi ayi mahal! Soukut!" ⁴Asuma takum le kalam de, intakum al bi dusu al muhtaj wa bi turuju al miskin min beled. ⁵Umon bi wunuso, "Biten shahar al jedid de bi intaha, ashan anina bi tebiu gemeh tani? Biten yom Sebit bi kalasu, ashan anina boi tebiu hintta? Anina bi kutu mizan suker wa bi zidu gurush, ze anina bi kabasu fi mezan. ⁶De ashan anina bi tebiu hintta al kaab, anina bi ishteri nas al daifin be fidda, wa al muhtajin be sifinjat." ⁷Yahwah halifu be shukul dala ta Yagub, "Be kulu takid ana ma bi nesitu ayi haja al umon ayi amail tumon." ⁸Hala wata ma bi kafu min de, wa ayi zol al bi geni fugu bi kure? Uwu kulu bi gum ze Naha al neel, wa bi dufugu ze Naha ta Masir. ⁹"Wa bi kun fi yom dak - de elaan ta Rabuna Yahwah - inu ana bi sibu shemish waga be nahar, wa bi sibu wata tala duluma fi yom ta nur. ¹⁰Ana bi hawilu ihtifalat takum le kuer wa gunat takum kulu le moyo ena. Ana bi sibu intakum kulu libisu gumash ta huzun wa sala fi kulu ras. Ana bi sibu kun ze kure ta jena al wehid, wa akir tuo bi kun yom mur. ¹¹Ayinu takum ayammat bi ja - de elaan ta Rabuna Yahwah - wekit al Ana bi rasulu jian fi beled, ma jian ta akil, wele ta atash moyo, lakin le asuma kalam ta Yahwah. ¹²Umon bi durur min Bahar le bahar; umon bi jere min shamal le sherik ashan bi fetishu kelima ta Yahwah, lakin umon ma bi ligu. ¹³Fi yom dak azra al giafin wa shabab bi waga min atash. ¹⁴Delin al bi halifu be katiya ta Samira wa bi wunuso, 'Ze inta rabuna Dan hai,' wa 'Ze sika le Beersaba lisa fi' - umon bi waga wa ma bi gum tani mara."

Chapter 9

¹Ana ayinu Rabuna bi wegif jambu mazbah, wa huwo wunuso, "Drubu ras ta habudat ashan اساسات tuo bi hizu . Kasuru umon le hita hita fi ras tumon kulu, wa ana bi katulu akir tumon be sef. Mafi wahid min umon bi tefes; wele wahid min umin bi jere. ²Hata kan umon hafura fi hawiya, hinak iden tai bi shilu umon. Hata kan umon nutu fuk le sama, min hinak ana bi nezilu umon tihit. ³Hata kan umon dosu fi ras Karmal, Ana bi fetishu umon wa shilu umon. Hata kan umon dusu min gidam tai fi nus ta bahar, min hinak Ana bi wedi awamir le debiba bi adi umon. ⁴Hata kan shilu umon fi sebi, be adu tumon gidam tumon, hinak Ana bi wedi awamir le sef, wa bi katulu umon. Ana bi kutu uyon tai fugu umon le amulu kaab ma kues." ⁵Rabuna Yahwah ta Junud bi lemesu wata wa bi sihi; kulu delin al bi geni fugu bi kure; uwu kulu bi gum fuk ze bahar, wa bi mala tani ze bahar ta Masir. ⁶De huwo yao abinu katwat tuo fi samawat, wa asisu wata sihab tuo fuk ard. Huwo bi nadi moyo ta bahar, wa bi kubu umon bara fi wata, Yahwah isim tuo. ⁷"Hal intakum ma ze shaab ta Kush le ana, ya shaab Israel - de yao elaan ta Yahwah - hal Ana yao ma tala Israel bara min beled ta Masir, wa Falastiniin min Kafatur, wa Aramiin min Gir? ⁸Ayinu takum, uyon ta Rabuna Yahwah fi mamlaka ta katiya, wa Ana bi demiro min ard, ele bes bet ta Yagub yao Ana ma bi demiro ta kulu kulu - de elaan ta Yahwah. ⁹Ayinu takum, Ana bi wedi awamir , wa Ana bi gurbalu bet ta Israel min nus ta duoal kuliu, ze zol al bi gurbalu geme fi gurbal, ashan hata wele hujar al sukerin bi waga tihit fi wata. ¹⁰Kulu kuta ta shaab tai bi mutu be sef, delin al wunuso, 'Karisa ma bi ja le anina.' ¹¹Fi yom dak Ana bi arfa kaima ta Dauod al waga, wa bi gufulu hufurat tuo. Ana bi arfa karabu tuo, wa biga abinu ze fi ayamat al gedim, ¹²Ashan umon bi werisu bagi ta Adom, wa kulu umam al bi nadi ma isim tai - de elaan ta Yahwah- huwo bi amulu de. ¹³Ayinu takum, ayamat bi ja - de elaan ta Yahwah - wekit al zol al bi kuruju bi asuru inab, wa tajir ta inab bi gilibu de al bi kuruju buzur. Jubal bi naga kumur, wa kulu murtafaat bi dufugu uwu. ¹⁴Ana bi rija shaab tai wara min sebi. Umon bi abinu mudon al karabu wa nas bi geni fugu, umon bi zarau karama wa bi ashurubu min kumur tumon, wa umon bi amulu jinenat wa bi akulu simar tuo. ¹⁵Ana bi zara umon fi wata tumon, wa ma bi agilau umon tani mara min wata al Ana wedi le umon," Yahwah Allah taki bi kelim.

Obadiah

Chapter 1

¹Ruya ta Obadia. Rabuna Yahuwa kelim zede be kusus ta Edom: Enna asuma khabar min Yahuwa wa rasol al huwo rasolo le umam, bi kelimo, "Gum fok! Kede ena gum harib did Edom!" ²Istena, Ana bi kutu inta suker fi nos ta umam; inta bi tala hazin shedid. ³Kibria ta geliba taki kabasu ita, ita al bi geni fi shokok ta hajer, fi mahal al fok shedid; al kelim fi geliba tou, "Muno bi nenzil ana tehed fi wata?" ⁴Hata kan inta bi tiri fok ze sogur wa hata bet taki abinu beain nijum, ana bi nenzilo ita falata min hinak, Yahuwa yau kelim ⁵Kan haramia ja le inta, kan humon hajimo inta be lele, humon kefi bi demiro ita- humon ma bi shilu hayat al humon der? Kan nas al bi limo enab ja le inta, humon ma bi sibo haba enab al sokerin? ⁶Kef kan fetish Esua, wa afurao makan al huwo dusu momtalakat tou fogo! ⁷Kulu nas al inta kan tifago ma humon bi rasulu inta le hudud beit min ard tumon. Rujal al kan fi salam ma inta humon kabaso inta, wa hazimo inta. Delin al akulu akil taki humon bi khatito fogo inta. Mafi zol bi agder fahimo malo humon amolo zede." ⁸Ana ma fi yom dak," Yahuwa yau wonuso, "bi demiru hukama ta Edom wa al indu fihim bara min jebel ta Esau? ⁹Rijal taki min Teman humon bi kafo; kulu nas taki bi talau min Jebel ta Esau bi dabahu. ¹⁰Ashan zulum al amulu le aku ta Jacob, de fadia le inta, wa bi woduro lelabad. ¹¹Fi yom al inta wogif beit, fi yom al ajanib angulo mali tou, wa guraba hajimo bab tou, wa jadau guraa le Orshelim, inta kan ze wahid min humon. ¹²Lakin mata tala farhan fi yom ta akwana taki, fi yom al kalam batal waga le huwo, wa mata tala mortah min shab ta Yahuza fi yom ta damar tomon; mata dala fi yom ta taab. ¹³Mata dakalu abuab ta shab tai fi yom ta karisa tomon; wa mata alabu be hagara fi yom ta damar tomon, mata nyakamo momtalakat tumon fi yom ta kharab tumon. ¹⁴Mata wogif fi sika ta delin al jere, wa mata selimo del al jere le adu tomon. ¹⁵Ashan yom ta Yahuwa gerib bi ja le umam kulu. Ze ma inta amulu bi amulu le inta kaman; amail taki bi rija fi ras taki. ¹⁶Ze ma inta tala sakran be waja fi jebel al mukadas, kaman umam bi ashrah be istimrar. Humon bi ashrah ikab tai tamam lahadi humon bi kalaso ze humon kan mafi. ¹⁷Lakin fi jebel ta Zaion bi kon makan ta duso wa mokadas; wa bet ta Jacob bi ligo nesib ta tou. ¹⁸Bet ta Jacob bi kon nar, wa bet ta Yousif lehib ta nar, wa bet ta Esau gesh, wa bi harago humon, wa akulu humon. Mafi zol bi naja min bet Esau, Yahuwa yau wonuso. ¹⁹Nas ta Negev (Israel al bi geni fi junub sahara tajudean) bi istelim jebel ta Esau wa shab ta ardi al tihit bi shilu ard ta Filastinin. Humon

kaman bi shilo ard ta Ephraim wa ard Samaria, wa Benjamin bi shilu Jilaad.²⁰Jesh ta shab al Israel al shilu fi Babil humon bi nyakamo ard ta Canaan lahadi Sarafata, wa shab ta Orshelim al kan shilu kaman al geni fi Safard bi nyakamo medina ta Negev. ²¹Nas al ankizo bi tala jebel ta Sahion ashan bi hakimuna ala jebel ta Esaa, wa Yahuwa yau bi kun melik.

Jonah

Chapter 1

¹Kalam ta Yahwa kan wosulu le Yonan weled ta Amatai gali, ²Gum wa ruwa le ninewe, beled al azim, wa wonusu an huwo, le anu batal tomon wosulu le ana! ³Lakin Yonan kan gum wa jahiz nefsa ashan bi jere min gidam ta Yahwa wa huwo ruwa le Tershish. Biga huwo dafa taskara wa dakalu fi sefina ashan bi shilu umon le Tershish, beit min gidam ta Yahwa⁴Lakin Yahwa rasulu hawa kebir fi bahar al kan biga asifa gowi fi bahar, baad zaman besit sefina kan bi ruwa kasuru. ⁵Nas al fi sefina kan kafu shedid wa kulu zol bada kore le Rabuna tuo, humon bada jada buda al tegil fi bahar ashan bi kafifu sefina. Lakin Yonan kan ruwa le mahal al juwa shedid fi sefina, wa kan fi num shedid.⁶Biga mosoulin ta sefina kan ja le huwo wa kelim le huwo, “inta bi amulu shunu ma num? Gum fok, kore/nadi Rabuna taki mikin Rabuna taki bi ayinu anina wa nina ma bi mutu, ⁷humon kan wonusu le badun “talau, keli nini jadau gura ashan anina bi aruf munu yau sabab ta kalam batal al ligo anina, “humon kan jadau gura, wa gura kan waga le Yonan.⁸Umon kan kelim le Yonan, “malesh, weri le nina munu yau mosoul le batal al hasil le nina, shokol taki shunu, wa inta ja min wein? Beled taki yatu wa inta min yatu nas? ⁹Yonan kan kelim le humon ana abrani, wa ana bi kafu Yahwa, Rabuna ta sama, al kalagu bahar wa arid al yabis. ¹⁰Biga rujal del kan kafu ziyada wa kelim le huwo, “lei inta amulu ze de? Le anu rujal del kalas aruf huwo kan bi jere min gidam ta Yahwa, le anu huwo kan wori le humon.¹¹Biga humon wori le Yonan, “nina bi amulu le inta shunu ashan bahar de bi askot le nina? Leanu bahar biga gi zidu le batal ziyada. ¹²Yonan kelim le humon, arfau ana wa jada takum ana fi bahar, biga bahar bi askot le intum, ashan ana aruf de ashan ana yau hawa al gowi de bi amulu intum” ¹³Lakin mosoulin ta sefina kan deir sugu ashan bi rija le wara fi jiha ta wata, lakin humon kan ma agder leanu bahar taki yau ziyada wa ziyada did humon.¹⁴14Biga humon kan kore le Yahwa wa kelim, “ninia bi asalu inta, Yahwa, nina bi asalu inta, mata sibu nina mutu ashan fi hisab ta haya ta rajil de, wa mata kutu le nina galat ta mutu tuo, leanu inta Yahwa amulu kalas ze niya taki deir, ¹⁵Biga humon arfa Yonan wa jada huwo fi bahar, wa bahar kan askot min takiyan towo. ¹⁶Bega rujal del kan kafu Yahwa ziyada. humon gedim le Yahwa zabihat wa amulu halifat.¹⁷Hasa Yahwa kan jahizu samak kebir ashan bi abula Yonan, wa Yonan kan geni fi batna ta samak talata nahar wa talata bilel.

Chapter 2

¹Biga Yonan kan seli le Yahwa Rabuna towo min batna ta samak. ²Huwo kelim, “Ana bi nadi inta ashan dik tai wa huwo kan juwabu ana, min batna ta hawiya/mutu ana kore le mosaada “ inta kan asma sout tai.³Inta jadau ana fi mahal al juwa fi gelba ta bahar, wa tayarat ta moya lifu ana, kulu amwaj gi moruru fogo ana. ⁴Ana kan kelim, juru ana min gidam ta uyun bitak, lisa ana tani bi ayinu le hayekal bitak al mokadas.⁵Moyo kati ana lahadi fi ragabtu tai, mahal al juwa/hufra kan hawil ana, gesh ta bahar kan lifu fi ras. ⁶Ana kan ruwa tehet le asasat ta jibal; al ard ma hawajiz tuo gofulu le ana ilal abad. Lisa inta kan jibu haya tai min hufura Yahwa Rabuna tai. ⁷Zaman al nefsa tai fataran juwa ana, ana kan zekiru Yahwa, biga sala tai wosulu le inta, le hayikal taki al kudus. ⁸humon kutu bal tomon le aliha al ma indu faida ligo humon sibu itifagia be al amana.⁹Lakin kan le ana, ana bi wodi zebiha be sout ta shukur, ana bi kamilu haja al ana kan halifu. Kulasa gi ja min Yahwa!” ¹⁰Biga Yahwa kan wonusu le samaga, wa huwo kan aturusu Yonan bara fi ard al Yabis.

Chapter 3

¹Kalam ta Yahwa kan ja le Yonan mara tani, gali, ²Gum fok ruwa le Ninawe, medina al azim, wa alinu hinak al risa la al ana kan amiru inta ashan bi wodi. ³Be kida Yonan kan gum wa ruwa le Ninawe be ehteram ta kalam ta Yahwa. Ninawe kan medina kebir, bi shilu talata yom ashan bi wosulu le nihaya ta medina. ⁴Yonan kan bada dakalu medina wa baad yom min douriya huwo kan bada arfa sout tuo wa kelim, “baad arbein yom bi demiru Ninawe. ⁵“nas ta Ninawe kana min be Rabuna wa umon alinu siyam. humon kulu libisu shawalat, min al kebir le al sokeir. ⁶Baad zaman besit kabar kan wosulu le melik ta Ninawe. Huwo kan gum fok min kursi nefsa towo be showal, wa geni fi rumad. ⁷Huwo rasulu eilan al kan kelim: “fi Ninawa be awamir min melik wan as kubar bi towo, keli mafi rajul, au hayiwan, bhayim, ganam, bagar, jeribu ayi haja. Keli umon ma akulu wala asurub moyo. ⁸Lakin keli ayi min insan/rajul wa hayiwan kati be shawal wa keli humon kori be sout shedid le Rabuna, keli ayi wahid agilib/tub min sika towo al batal wa min takiyar al fi iden tomon ⁹Munu aruf? Mikin Rabuna bi rija nefsa wa shedid ashan nina ma bi mutu. ¹⁰Rabuna kan ayinu haja al nina amulu, al humon tub min sikat tomon al batal. Biga Rabuna kan geiru fikira tuo al huwo kan deir wodi le humon ikab ze huwo kan kelim bi amulu le humon, wa huwo kan ma amulu.

Chapter 4

¹Lakin Yonan kan ma moksut wa huwo biga zalan shedid. ²Be kida Yonan kan seli le Yahwa wa kelim, “Ah, Yahwa, de makalam al ana kelim zaman al ana kan wara fi beled tai? De sabab al ana kan awel hawil jere le Tershish ashan ana kan aruf inta Rabuna al rehim, al hanin, al ma bi zalan guwan, wa amin fi itifagiya, wa inta al gi wogif rasulu ikab. ³Ashan kida hasa, ana, leanu huwo kwes keli ana mutu bidal haya, ⁴Yahwa kelim, “Hal huwo kwes ashan inta bi kun zalan kalis? ⁵Biga Yonan kan tala bara min medina wa geni fi sherig ta medina, Hinak huwo amulu masala wa geni tehet dul tuo ashan huwo bi ayinu sunu al bi hasil fi medina. ⁶Yahwa Rabuna kan jahizu shejera wa kutu huwo raba fok Yonan ashan bikun dul fi ras towo ashan bi saidu huwo min galak. Yonan kan farhan shedid min shejera de. ⁷Lakin Rabuna kan jahizu dud gerib sabah ta yom al tani, dud de hajimu shejera wa biga Yabis. ⁸Laman shemis gum fi yom al tani, Rabuna jahizu hawa al sukun min sherig, Kaman shemis dugu ras ta Yonan wa huwo biga fataran. Biga Yonan kan gi itmana keli huwo mutu, huwo kan kelim le nefsa tuo, “huwo kwes le ana keli mutu bidal ana bi hayi. ⁹Biga Rabuna kelim le Yonan, “hal huwo kwes ashan inta bi zalan kalis be kusu shejera?” Yonan kan kelim, “huwo kwes inu ana zalan, hata le mutu” ¹⁰Yahwa kelim, “inta agder indu hanan le shejera al inta ma ishtakal, wala kutu huwo raba, huwo raba bilel wa mutu bi lel. ¹¹Be kida kan le ana, ana ma bi agder indu rahma le nimawe, medina al azim, al fogo aktar min 120,000 nas al humon ma arufu ferik min yamin tomon wa shamal tomon, wa kaman haiwanat ketir?”

Micah

Chapter 1

¹De yau kelima ta Yahwah al ja le Mika Al Morsheti fi ayamata ta Yusam, wa Ahaz, wa Hazkiah, muluk ta Yahuza, al huwo ayinu fi Samira wa Orshelim. ²Asuma takum, intum ya shaab. Asuma takum ya ard, wa kulu delin la fi fugu. Kede Yahwah yao kun shahid did intum, Rabuna min haikal tuo al mukadas. ³Ayinu takum Yahwah bi tala bara min mahal tuo; huwo bi nezil tihit wa duru fi murtafaat ta ard. ⁴Jubal bi shya gidam tuo; murafaat bi kasuru, ze sheme gidam ta nar, ze moyo al kubu tihit fi mahal al nenzila. ⁵De kulu ashan katiya ta Yagub, wa ashan katiyat ta bet ta Israel. De shunu yao katiya ta Yagub? Hal de ma Samira? Deshunu yao mahalata al murtefe? Hal de ma Urshelim? ⁶Ana bi kutu Samira mahal al karabu, mahal zara ta Inab wa bi kubu hujar tuo fi wadi wa Ana bi sibu asas tuo fadi. ⁷Asnam tuo kulu bi kasuru sokerin sokerin, wa kulu hadiyat al huwo ligu bi aragu be nar, wa Ana bi demiro kulu asnam tuo. Ze ma hiya limu hadiyat tuo min gurush ta shokol zinna, umon bi tala gurush ta shokol zinna tani mara. ⁸Ashan sabab de Ana bi kuer wa ana bi amulu wululu; Ana bi duru hafian wa arian; Ana bi kuer be sout ze banat awa wa bi tala hazinan ze naam. ⁹Ashan dabara tuo ma indu shiffa, lanu wusulo le Yahuza. Wusulo fi bab ta ta shaab tai, le Orshelim. ¹⁰Matakum weri kabara tuo fi Jat; matkum kure ta kulu kulu. Fi Bet Affra Ana muru mur nefsa tai fi turab. ¹¹Mururu takum, ya sukan ta Sahfir, fi shukul ariyan wa faddiya. Ya sukan ta Saanan matakum tala bara. Kure ta Bet Hayasil, ta himaya tumon de shilu bara. ¹²Ashan sukan ta Maros bi istena kabara al kues be tefkir, ashan karisa ja min Yahwah le abuab ta Urshelim. ¹³Shidu markibat le hasin, ya sukan ta Lachish. Intum, ya Lachish, mahal ta bidaya ta katiya le biniya ta Sahiun, le anu sher ta Israel kan ligu fugu hiya. ¹⁴Ashan inta bi wedi hadiya ta sherik le Morsha jet; medina ta Akzib bi kabasu muluk ta Israel. ¹⁵Ana tani bi jibu waris le intum, ya sukan ta Marisha; Mejid ta shaab Israel bi ja le Adlam. ¹⁶Haligu ras taki wa shar taki le iyal al inta bi hibu. Kutu badun taki ze sugur, le anu iyal taki bi ruwa fi sebi.

Chapter 2

¹Wululu le delin al bi katitu le sher, le delin al bi katitu sher fi serir tuo. Fi nur ta sabah humon bi amulu ashan humon indu guwa ta amulu. ²Niya tomon bi waga fi mahal zara wa humon bi shilu; niya tomon bi waga fi biut wa humon bi shilu. humon bi zulumo insan wa bet tuo, insan wa miras tuo. ³Ashan kida Yahwah bi kelim kida, "Ayin, Ana bi ruwa jibu karisa did gebila de, mahal inta ma bi ageder tala ragabta taki. Matakum duru be kibiria lanu zaman ta sher bi ja. ⁴Fi yom dak nas bi guna gunat an intum, wa bi kure kure ta waja. humon bi guna, 'Hal Israel karabu ta kululu; Yahwah bi gairu mahal ta shaab tai. Kef huwo bi shilu min ana? Huwo badilu nassib ta shab tai!'" ⁵Ashan kida, intum ya nas al ganiyanin intum ma indu iyal ashan bi gesimu mahal takum be gura fi majma ta Yahwah. ⁶"humon bi itnaba," wa humon bi itkalam. "Kede humon ma itnaba hajat de; shokol faddiya ma bi ruwah bara." ⁷Hal kede wonuso, ya bet ta Yacub, "Hal Roho ta Yahwah zalan? Hal de amail tuo hagiga?" Hal kelimat tai ma kues le delin al adil gidam tai? ⁸Fi nihaya shaab tai gum fuk ze adu. Intum bi shilu gemis min gumash, min delin al bi mururu budon kefi, ze asakir al bi rija min nharib le mahal al humon bi fikir amin. ⁹Intum bi turju nusuwan ta shaab tai min biut tomon; intakum bi shilu barakat tai min iyal tomon lel abad. ¹⁰Gum takum wa ruwa takum, lanu de ma mahal al intakum bi geni fugu, ashan shukul wasakan tuo; demiro be damar ta kulu kulu. ¹¹Kan fi zol ja le inta fi roho ta belid wa wonuso kizib wa kelim, "Ana bi itnaba le intum an merisa wa kumur," yala bi shilu huwo ze nebi ta shaab de. ¹²Be kulu takid Ana bi limu intum kulu, ya Yacub. Be kulu takid Ana bi limu bagi ta Israel. Ana bi jibu humon sawa ze kurfan ta zeriba ze ganamayay al fi nush ta zeriba tomon. Bi kun fi izaaj ketir ashan kalam ta jumhur ta nas. ¹³Zol al bi kasuru wa fata sika le umon bi ruwa gidam tumon. humon bi tala be baba wa bi ruwa bara; melik tomon bi mururu gidam tomon. Yahwah bi kun gidam tomon.

Chapter 3

¹Ana kelim, "Hasa asuma takum, intum ya ruwasa ta Yacub wa hukam ta bet ta Israel: Hal ma sah le intum kede fahim adala? ²Intum al bi akrah shokol kues wa hibu sher, intum al bi gata gata jilid tomon, laham tomon min udam tomo - ³intum al bi akulu jisim ta shaab tai, wa bi gata gata jilid tomon, kasuru udam tomon, wa gata gata humon le gitaat, ze laham ta kujurun, bes ze laham fi tawwa. ⁴Yala intum ya hukam bi kore le Yahwah, lakin Ana bi juwabu intum. Huwo bi dusu wosa tuo min intum fi zaman dak, ashan intum amulu sher." ⁵Yahwah bi kelim kida, "Ze ambiya al bi wuduru shaab tai, kan fi zol wedi le umon haja al umon bi akulu, umon wunuso, 'Salam.' Lakin huwo ma kutu haja fi kashmat tumon, umon bi kasisu badun tumon ashan bi haribu did huwo. ⁶Ashan kida, bi kun bilel le intakum bidun ruya; bikun duluma ashan intakum ma bi amulu shukul kujur. Shemish bi nezil tihit le ambiya, wa yom de bi kun duluma fugu umon. ⁷Nas al bi ayinu umon bi kun indu faddiya, wa nas al amulu kujur de bi berjilu muk tumon. Umon kulu bi kati kashmat tumon, lanu fi juwab le umon." ⁸Lakin le ana, Ana malian ma guwa min Roho ta Yahwah, wa Ana malian ma adala wa gudura, ashan bi alinu le Yagub katiyat tuo, wa le Israel weled tuo. ⁹Hasda asuma takum le kalam de, intakum ya ruwasa ta bet ta Yagub, wa hukam ta bet ta Israel, intakum al bi aba adala wa bi kifu ayi haja al adil. ¹⁰Intakum abinu Sahiun be dum wa Urshelim be sher. ¹¹Ruwasa takum bi hakim be rushuwa, abunat takum bi alimu nas be gurush, wa ambiya takum bi amulu shukul kujur be gurush. Lisa intakum bi teki le Yahwah wa bi kelim, "Hal Yahwah ma ma nina? Mafi sher bi ja le nina." ¹²Ashan kida, be saba takum, Sahiun bi tala mahal zira, wa Urshelim bi karabu, wa jebel ta haikal bi karabu karabu.

Chapter 4

¹Lakin fi ayamata al akir jebel ta bet ta Yahwah bi asisu fok ta jubal tanin. Bi arfau fi ras murtafaat, wa nas bi jer le huwo.²Doual ketir bi ruwa wa wunuso, "Taal takum, kede anina ruwa fok fi ras jebel tav Yahwah, le bet ta Allah ta Yacub. Huwo bi derisu le anina sikat tuo, wa anina bi durur fi sika tuo." Ashan ganoon bi tala min Sahiun, wa kelima ta Yahwah min Orshelim.³Huwo bi hakimu fi nus nas ketirin wa huwo bi gariru an adad ketir min dowal al bait. Laharbat tomon de menjel wa wa siunf tumon bi kun musahr. Mafi beled bi arfa sef le beled tani, wele humon bi deribu nas le harib tani mara.⁴Lakin, humon bi geni ayi zol tihit sherjera karama tuo wa tina tuo. Mafi zol bi kuofu humon tani, ashan kasma ta Yahwah wonuso.⁵Ashan ayi zol bi durur ayi zol be isim ta rabuna tuo. Lakin anina bi duru be isim ta Yahwah Allah tanina lel abad.⁶"Fi yom dak- de elaan ta Yahwah- " Ana limu kurfan wa delin al turuju, wa delinn al Ana awugu.⁷Ana bi bidalu kuruf le bagi, wa delin al turuju le beled al guwi, wa Ana Yahwah, bi hukum uyon fi jebel Sahiun, min hasa wa lel abad.⁸Le intakum, ayinu ganamayata, murtafa ta biniya ta Sahiun- bi ja le inta, hukum taki al gedim bi rijwau wara, mamlaka al tabi le biniya ta Orshelim.⁹Hasa, malu intum bi kore be sout fok? Hal mafi melik fi nus takum? Hal zol al bi arshidu intum de mutu? De saba al waja bi tabanu inta ze mara al fi weledu?¹⁰Kun fi waja wa kede inta ligu waja ta weledu, ya biniya ta Sahiun, ze mara al fi waja ta weledu. Ashan hasa inta bi ruwa bara min medina, wa geni fi mahal zara, wa ruwa le babil. Bi angizu inta hinak. Hinak Yahwah bi angizu inta min iden ta adu taki.¹¹Hasa dowal ketir limu did inta; humon kelim, 'Kede hiya waskan badun; kede uyon tanina wala fi Sahiun.'¹²humon ma arufu afkar ta Yahwah, wele humon ma bi fahimu kutat tuo, ashan huwo limu humon ze rubta gemeh al jahizu ashan bi amulu degik.¹³Gum wa atanu, ya biniya ta Sahiun, lanu Ana bi kutu gurun taki bi kun hadid, wa atraf taki nihas. Inta bi demiro nas ketirin wa inta bi shilu shokol ganiyan tomon ta adam adala de le Yahwah, le Rabuna ta dunia kulu."

Chapter 5

¹Hasa taal takum sawa fi midan ta harib, ya biniya ta jesh! Gufulu anina be hush guwi! umon durubu gadi ta Israel ma asaya fi bangiri tuo.²Lakin inta ya Bet laham Afrata, hata kan inta yao suker fi nus gebaiel ta Yahuza, bi tala min inta zol al bi hukum Israel, al bidaya tuo min ayam ta zaman, min al abed wa lel abad. ³Ashan kida Allah bi selimu umon, lahadi zaman de al fi waja ta weledu bi weledu jena, wa bagi akuwana tuo bi rija le shaab Israel.⁴Huwo bi gum wa bi ayinu galamayay tuo be guwa ta Yahwah, fi shokol kebir ta guwa ta Yahwah Allah tuo. humon bi fadulu, ashan huwo bi kun azim le nihaya ta wata. ⁵Ashan de bikun salam - kan Ashuriin ja le beled ta nina, wa kan humon duru did mahalat ta muluk ta nina , yala anina bi kutu le humon saba ruua wa tamaniya ruwasa.⁶humon bi ayinu beled ta Ashur be sef, wa beled ta Nimrod fi abuwab tuo. Huwo bi angizu anina min Ashuriin, kan humon ja fi beled ta nina, kan humon duru fi hudud ta nina. ⁷Bagi ta Yacub bi kun fi nus ta shaab tai, ze nada min Yahwah, ze moyo fi ras gesh, al ma bi intezir le insan, wa humon ma bi istena le iyal ta bahsar. ⁸Bagi ta Yacub bikun fi nus umam, fi nus shaab ketirin, ze assed fi nus ta haiwanat ta gaba, ze jena ta assed fi nus ta kurfan. Kan huwo mururu fi nus tomon, huwo bi guofu humon wa turuju wa gata gata humon gita gita, wa mafi zol al bi angizu humon. ⁹Iden takum bi arfau did adu takum, wa bi demiro humon. ¹⁰"Bi hasil fi yom dak de"- de elaan ta Yahwah- "inu Ana bi demiro hasin taki min nus takum wa bi hadimu markibat taki. ¹¹Ana bi demiro mudon ta beled taki wa bi jada kulu mudeon taki al guwiin. ¹²Ana bi demiro sihir al fi iden taki, wa inta ma bi kun indu shokol kujur tani mara. ¹³Ana bi demiro timsal taki wa imdan taki ta hujar min nus taki. Inta tani ma bi abudu haja al amulu ma iden ta insan. ¹⁴Ana bi agila hajat taki ta kujur min nus taki, wa Ana bi demiro mudon taki. ¹⁵Ana bi integim min humam al ma asuma fi zalan wa gadab."

Chapter 6

¹Hasa asuma takum le haja al Yahwah bi wunuso, Guma wa gedimu kalam taki gidam ta jubal; kede murtafaat asuma sout taki. ²Asuma takum le mukasama ta Yahwah, intum ya jubal, wa intum ya asasaat ta ard. Lanu Yahwah indu mukasama ma shaab tuo, wa huwo bi hakimmu Israel. ³Shaab tai, Ana amulu le intum shunu? Ana tabanu intum be shunu? Shahidu takum did an! ⁴Ashan Ana tala intum bara min masir wa angizu intakum min idda ta abudia. Ana rasulu Mosa, Haron, wa Mariam le intum. ⁵Shaab tai, zekir takum haja al Balak melik ta Moab katitu did intum, wa kef Balaam weled ta Baor juwabu huwo ze intum ruwa min Shetim le Jiljal, ashan intum bi arufu shokol bir ta Yahwah. ⁶Shunu yao ana bi jibu le Yahwah, ze ana bi dengir tihit le Allah al fok kalis? Hal ana bi ja be tegdimat, be bagarat sukerin ta umor sena wahid? ⁷Hal Yahwah bi tala murtah be alaf ta kurfan, aw be ashara alaf anhar ta zeat? Hal ana be wedi bikir tai min ajili katiya tai, samar ta jisim tai le katiya tai? ⁸Huwo weri le in takum, ya insan, shunu yao kues, wa haja al Yahwah deru min inta: Amulu adala, hibu takum amulu kues, wa kun fi tawadu ma Allah taki. ⁹Sout ta Yahwah bi wedi elaan le medina - hata hasa hikima arufu isim taki: "Kutu takum bala le asaya, le zol al kutu fi mahal tuo. ¹⁰Fi shukul ganian fi biut ta ashrrar wa de adam karama, wa mawazin ta kidib al ta sher. ¹¹Hal kede Ana ayinu zol al bi amulu mawazin ta sher de ze zol al bar? ¹²Nas al ganianin malianin be zulum, wa sukan tomon bi wonuso kizib, wa lisan tomon juwa kashmat tomon malian ma kizib. ¹³Ashan kida Ana be durubu intum ma juruh al ma indu ilaj, wa Ana bi kutu intum karbanin be sabab katiya takum. ¹⁴Intakum bi akulu lakin ma bi saban; shukul jian takum bi fadulu juwa intaum. Intum bi kazinu buda lakin ma bi kun fi aman Ana bi wedi le sef. ¹⁵Intum bi zara lakin ma bi ligu netija tuo; intum bi asuru zeat ta zeaton lakin ma bi masa ma badun takum; intum be safa asir ta inab lakin ma bi ashurub kumr tuo. ¹⁶Bi hafisu nizam ta Omri, wa kulu amail ta bet ta Akab. Intum bi ish be nesiha tomon. Yala Ana bi kutu intum, medina, mahal al karabu, wa sukan tuo bi kun ze haja ta taalil, wa intum bi arfa fadiya ta shaab tai."

Chapter 7

¹Wululu le ana! Ana biga ze samar ta sef, wa ze inab al nedifu kashab tuo; biga mafi inab al bi akulu, mafi awel intaj al awel al niya tai deru. ²Nas al umana wuduru min ard; mafi zol al adil fi nus nas. Umon kulu bi kemin le dufugu dom; ayi zol bi katitu le aku tuo be shabaka. ³Idenat tomon kwes kalis fi amulu sher: hakim bi asalu gurush, gadi jahis le rusuwa, wa rajil al guwi bi wonuso le tanin haj al huwo deru. Humon bi katitu sawa ze de. ⁴Al kwes fi nus tomon geni ze shok, al adil kalis huwo kaab futu shok al gufulu ma mahal. De yom al ta nas al bi ragibu intum, fi yon ta igab takum. Hasa de zaman ta tushuwish. ⁵Matukm kutu sikah fi jeran; wa ma kutu sikah fi ayi sabi. Kede inta kutu bala fi kalam al inta bi wunuso salakun le mara al bi num fi dus taki. ⁶Lanu jena ma bi ihtaram abu tuo, wa biniya bi wegif did uma tuo, wa biniya did nesiba tuo. Adu ta insan de nas bet tuo. ⁷Lakin le ana, ana bi ayinu le Yahwah. Ana bi istena Allah mukalis tai; Allah tai bi asuma ana. ⁸Mata ataku fugu ana, ya adu tai. Kan ana waga ana bi gum. Kan ana geni fi duluma, Yahwah bi kun nor le ana. ⁹Ashan ana amulu katiya did Yahwah, ana bi ithamal lahadi huwo bi ayinu muda tai, wa wedi hukum le ana. Huwo bi jibu le nur, wa ana bi ayinu huwo bi angizu ana fi adala tuo. ¹⁰Yala adu tai bi ayinu, wa fadia bi kati de al bi wunuso le ana, "Wenu Yahwah Allah taki? Oyon tai bi ayinu huwo; bi dusu huwo tihit ze samula al waga fi sika. ¹¹Yom ta abinu hiat taki bi ja; fi yom dak bi wasiyo hudud le bait. ¹²Fi yom dak shaab taki bi ja le inta, min Ashur wa mudon al fi Masir, min Masir le Nahar, min Bahar le Bahar, wa min jebel le jebel. ¹³Lakin ard bi karabu be sabab ta nas al bi geni fugu, ashan netija ta amaiel tumon. ¹⁴Ayinu nas taki be asaya taki, bahaim ta miras taki. humon bi geni barau fi gaba, fi nus ta zeriba. Kede Humon kulu gesh fi Bashan wa Jilaad ze ayamat ta zaman. ¹⁵Ze fi ayamat al intum tala bara min Masir, Ana bi weri le humon ajaib. ¹⁶HUmam tanin bi ayinu wa fadiya bi gubuduh humon be guwa tomon de kulu. Humon bi kutu idenat tomon fi kashmat tomon; adanat tomon bi kun atersh. ¹⁷Humon bi alasu turab ze debiba, ze hajat al bi duru be batna. Humon bi tala bara min biut tomon al kubar be kuof; humon bi tala be kuof le Yahwah, Yahwah Allah tanina, wa humon bi kun kaifin be kalam taki. ¹⁸Munu yao Allah ze Inta al bi masa katiya, wa be affi zunub le bagi ta miras? Huwo ma bi sibuzlan tuo lel abad, ashan huwo bi tala murtah be amulu rahama. ¹⁹Inta be hin le anina tani mara; inta bi dusu katiyat tanin tihit kura taki. Inta bi jada katiyat ta nina kulu fi bahar. ²⁰Inta bi wedi hagiga le Yagub wa amana le Abraham, ze ma inta halifu le abuhah ta nina fi ayamat al zaman.

Nahum

Chapter 1

¹Elaan le Nenawa. Kitab ta ruya ta Nahum, al Algushi. ²Yahwah huwo Allha ta gira wa integim; Yahwah bi integim wa malian ma gadab; Yahwah bi integim min adu ta tuo, wa huwo bi istemir zalan tuo le adu tuo. ³Yahwah huwo bi zalan bira wa azim fi guwa; huwo ma bi sibuzlan tuo be ashur bidun hukum. Yahwah bi amulu sika fi hawa wa habub, wa sihab yao gubar ta kura tuo. ⁴Huwo bi webiku bahar wa bi kutu uwu yabis; huwo bi yabisu anhar kulu. Bashan daief ma Karmal kaman; zuhur ta Lobnan tabanin. ⁵Jubal bi hizzu gidam ta tuo, wa murtafaat bi sih; ard bi waga fi gidam tuo, kaman, dunia ma kulu nas al bi geni fugu. ⁶Munu yao bi ageder wegif gidam ta zalan tuo? Munu bi ageder gaumu kan zalan tuo biga kalis? Gadab tuo bi kubu ze nar, wa hujar bi ksuru kasuru huwo. ⁷Yahwah kues, huwo yao mahal ta dusu fi yom al saab; wa huwo amiin le delin al bi teki le huwo. ⁸Lakin huwo bi kutu nihaya ta adu tuo be tufan al saab; huwo bi truju umon le duluma. ⁹De shunu ya intakum bi katitu fugu ya nas did Yahwah? Huwo bi jibu nihaya tuo ta kulu kulu; zaman al saab de ma bi ja tani mara. ¹⁰Ze shok al rubutu badun tuo wa ze ashurubu ta sakaranin, bi akulu umon ze gesh al yabis. ¹¹Kede zil tani gum fi nus takum, ya Nenawa, al katitu ssher did Yahwah, zol al bi shaja sher. ¹²De kalam al Yahwah be wunuso, "Hata kan humon fi guwa tomon kulu wa adad tomon kulu, humon biintaha, wa nas tomon ma bi kun tani mara. Lakin inta ya Yahuza: Hata kan Ana augu inta ze de, Ana ma bi augu inta tani mara. ¹³Hasa Ana bi kasuru sir ta nas de bara min inta; Ana bi kasuru genzir taki." ¹⁴Yahwah wedi awamir an inta, ya Nenawa: "Tani mafi jiel al bi arfa isim taki. Ana bi demiro timsalat wa asnam ta hadid min biut ta rabunat takum. Ana bi afura gubur takum, lanu inta bi haggat." ¹⁵Ayinu, fi ras jubal fi kurenat ta zol al bi jibu kabara al kues, al bi alinu salam! Ihtefil takum be Ayad takum, Yahuza, wa hafisu halifa takum, lanu zol ta sher al bi katulu de ma bi murur be intakum tani mara; demiro huwo ta kulu kulu.

Chapter 2

¹De al shetetu huwo gum did inta. Gafiru hose ta medina, ragibu sika, jahizu le harib, juru takum guwa takum sawa. ²Lanu Yahwah bi rija shukul kebir ta Yacub, ze shokol kebir ta Israel, agama inu nas al nahabin demiro kurum tomon. ³Turs ta abtal tuo ahmar, wa asakir libisu gurmus; markibat be nar ta fulas fi yom la jahisu humon, wa sar bi hizu hizu. ⁴Markib at bi jere guwam fi sikat;h humon bi jere gidam wa wara fi sikat. Humon bi bainu ze noor, wa humon bi jere jere ze meleng meleng ta noor. ⁵De al bi kasuru inta le gitaat bi nadi ruwasa tuo; umon bi sedimu badum fi duoriya tumon; humon bi istajil ashan bi hajimu hetta ta medina. Turs al kebir jahizu ashan bi hami nas delin al bi hajimu. ⁶Abuwab al be safa bahar fatau be guwa, wa mahal de karabu. ⁷Hussab kashifu gumashat tuo wa shilu bara; abid tuo al abu nusuwan bi kure ze hamam, bi dugu dus tomon. ⁸Nenawabi naga ze bir ta moyo, be nas tuo bi jere guwam ze moyo. Natnin kuer, "Wegif, wegif," lakin mafi zol ab bi ayinu wara. ⁹Shilu takum fidda, shilu takum dahab, lanu mafi nihaya ta tuo, le nahab ta hajat al giyafa ta Nenawa. ¹⁰Nenawa fadi wa karban. Geliba ta ayi zol sih, rukuba ta ayi zol bi sedimu sawa, wa bi tala zalan fugu ayi wahid; usat tomon kulu ahmar. ¹¹Hasa wenu mahal dusu ta usud, mahal al iyal ta ased bi akulu fugu, mahal al ased ma lubuwa bi duru fugu, ma jena ta ased, bidun kuf? ¹²Ased bi sheretu haiwan al uwu gubudu de le gitaat le iyal tuo; uwu bi gata gata haja al uwu gubudu de le labuwa, wa bi mala hufura tuo be laham. ¹³"Ayinu, Ana did intakum - de elaan ta Yahwah Rab al junud. Ana bi haragu markibat takum be nar, wa sef bi akulu iyal ta usud takum. Ana bi gata ferisa taki min beled takum, wa sout ta mursilin taki ma bi asumau tani mara."

Chapter 3

¹Wululu le medina la malian be dom! kulu malain ma kizib wa hajat al seregu; dahaya daimen fugu. ²Lakin Hasa fi iziaaj wa sout ta kura ta markibat wa hasin, wa markibat. ³Fi hinak nas ta hasin al bi hajimu, wa lehib ta siuf, wa meleng meleng ta laharbat, nas al augu ketir, wa maiteen fi ayi mahal. mafi nihay le jisim tumon; Nas al bi hajimu umon bi sedimu sedimu umon. ⁴De bi hasil be sabab ta amaiel ta shahuwa zaniya al giyafa, muharin ta kujur, al bi tebiu oual be zinna tuo, wa nas be wasat amaiel ta kujur tuo. ⁵"Ayin u takum, Ana did intum de elaan ta Yahwah Rab al junud Ana bi arfa gumash taki le usa taki wa bi zahiru jisim taki al ma bi ayinu le umam, wa fadiya taki le mamalik. ⁶Ana bi jada wasaka fugu inta wa Ana bi amulu ihana le inta, wa Ana bi kutu inta deris le ayi zol. ⁷Yala bi hasil inu ayi zol al bi ayinu le inta bi jere min inta wa bi kelim, 'Nenawa demiro; munu yao bi kuer uwu? Ana bi ligu zol al bi azzi uwu wen?" ⁸Nenawa, hala inta afdal min hose al abinu fi taraf bahar al indu moyo hawili hiya, al bahar yao kan hetta tuo? ⁹Kush wa Masir yao kan guwa tuo, wa mafi nihaya le huwo; Fut wa Libiya kan nas al bi musada tuo. ¹⁰Lakin hetta de kan arfau bara; shilu hiya fi zaman harib; iyal tuo al sukerin gata gatau sokerin fi gidam ta ayi sika; adu tuo jada gura le nas tuo al kubarin, wa kulu nas tuo al uazama rubutu fi ganazir. ¹¹Inta kaman bikun sakaran; inta bi hawil dusu, wa inta bi fetishu mahal ta dusu min adu taki. ¹²Mayadin taki kulu bi kun ashajar tin ma ashjar al awel: Kan hizu humon, homon binwaga fi gashma ta akila. ¹³Ayin u, shaab al fi nus takum de nusuwan; abuwab ta beled taki fatau kebir le adu taki; nar akulu abuwab tomon. ¹⁴Ruwa takum jibu moyo le hisar; guwi hetta taki; dakalu juwa teen wa durur fugu malat; salau muna ta tub. ¹⁵Nar bi akulu inta hinak, wa sef bi demiro intakum. Bi aragu intakum ze jarad al bi akulu ayi haja. Zidu takum badun takum ketir ze jarad, ketir ze jarad ta al kubar. ¹⁶Tujar taki biga kutar aktar min nujum fi samawat; lakin humon ze jarad al sokerin: humon nakamu beled wa bi tiri baieet. ¹⁷Ruwasa taki ketir ze jarad al kubarin, wa musulin taki ze mujumuwa ta jarad al bi limu fi hetta fi zaman ta sekete. Lakin kan shemish tala humon bi tiri le mahal al ma maruf wenh. ¹⁸Melik ta Ashur, ruwa taki naimin; hukam taki bi num tihit bi akudu raha. Shaab taki shetetu fi jubal, wa mafi zol al bi limu humon. ¹⁹Mafi ilaj al mumkin le dabara taki. Dabarat taki saab kalis. Ayi zol al bi asuma kabarat taki bi duku idenat tomon be farah fugu inta. Munu yao ma murur be sher taki al daimen?

Habakkuk

Chapter 1

¹Nubuwa al Habakok aynu, ²"Yahwa, lahadi meten ana bi kore musada, wa inta ma bi asuma? Ana kore le inta, 'Fi zulul!' lakin inta ma bi ankizu. ³Malu inta kutu ana aynu shar wa katiya? Damar wa zulul gidam tai; Karaba wa unf fii fi gidam tai: fi shakila wa khilafat gi zidu. ⁴Ashan kida mafi zol gi asuma ganun ta Musa, wa addala ma bi geni le fatra towil. Leanu shar bi gilibu nas al adilin; ashan kida adala mafi. ⁵"Aynu le ummam wa derisu umon; kede intum istagarab! Ashan ana bi ruwa amolu haja fi zaman takum al intum ma bi sedek kan wori le intum. ⁶Aynu! Ana bi ruwa arufa Kaldaneen - shab al tekiyan- umon bi douru fi aradi ashan nyakamu biyut al ma tomon. ⁷Umon kutu nas bi kafu wa rogus min umon; umon bi fekir inu de hag tomon ashan bi hakim nas. ⁸Husan tomon gi jere futu nimir, batal futu morfoinat ta misah. Wara kura ta hasin tomon gi zahir, Nas al gi sugu umon ja min mahal beid - umon gi tiri ze sogur al der gobudu ter. ⁹Umon kulu bi ja le shakila; umon gi ja ze gubar ta sahara, wa umon bi gobudu asar al harb ze rumla. ¹⁰Umon gi alisu muluk, wa hukam. Umon gi ataku le hos al gawi, ashan umon bi amulu jubal min turab wa bi dakalu fi medina de. ¹¹Baad dak umon dakalu ze hawa; umon bi harik shedid-nas galtanen, umon gi fekir guwa tomon yau illah tomon. ¹²Inta yau ma min zaman al beid, Yahwa Allah tai, wahid Al Kudus? Nina ma bi mutu. Yahwa yau kutu umon ashan bi hakim nina, wa inta, Hajer, yau asisu umon ashan bi adilu nina. ¹³Ena taki nedif ashan bi aynu shar, wa inta ma bi agder aynu haja batal be rahma; malu inta biga bi aynu be rahama le del al aglibu did inta? Malu inta bi askut fi zaman al ashrrar bi abula delin al nedif min umon? ¹⁴Inta kutu nas ze samaga fi bahar, ze hasharat al ma indu reis. ¹⁵Huwo bi gobudu umon be jabada; huwo bi amsku nas fi shabaka tou; huwo bi limui umon sawa fi shabaka tou; yala huwo bi afrah wa bi kun murtah. ¹⁶Shan keda huwo bi wodi zebiha le shabaka tou, wa haragu bokhur le kemin tou, ashan be sabab ta shabaka de huwo bi ish murtah, wa akil tou maliyan. ¹⁷Kede huwo istemir fadi shabaka tou de, wa kede huwo istemir katulu ummam bedun rahama?"

Chapter 2

¹Ana bi wogif fi makan tai wa sabitu nefsa tai fi buruj, wa ragibu biraa ashan bi ainyu huwo bi kelimu shunu le ana be khusus shokwa tai de. ²Yahwa juwabu le ana gali, "Sejil ruwya de, wa katibu wadih fi terebeza ashan zol al bi agara umon bi jere. ³Ashan ruwya de ta mustagbal al jai wa bi amolu nefsa tou wa ma bi fashil. Hata kan bi akir, lakin istena. Ashan huwo akid bi ja wa ma bi akir. ⁴Ainyu! Delin al niyat tomon ma nedif umon bi kebiru nefsa tomon. Lakin al abrar bi hai be iman. ⁵Leanu khamur huwo khain le shab al mutakabir ashan huwo ma bi sabit, lakin bi zidu niyat ze gubur wa, ze mutu, ma bi tala shaban. Huwo bi limu le nefsa tou kulu ummam wa limu le nefsa tou nas kulu. ⁶Lakin gerib kulu del al umon gobodu bi hagiru wa guna ann huwo, gali, 'Hajat batal bi hasil le zol al gi limu le huwo hajat al ma tou! Ashan lahadi miten inta bi zidu kimiya ta hajat al inta bi limu?' ⁷Nas del al inta bi asuru de ma bi gum le inta yom tani, wa bi kutu inta kafu umon? ⁸Ashan inta nahabu hajat ta nas ketir, bagi shab de shilu hajat taki be guwa. Ashan inta dofugu dom ta insan wa inta amulu shar fi ard, medina, wa kulu hai al geni fogo. ⁹Karaba le de al bi limu maksab al haram fi bet tou, biga bi abinu bet tou fi makan fok ashan bi hafizu nefsa tou min iden ta adu.' ¹⁰Inta jibu fadia le bet taki be katulu nas ketir, wa inta jibu damar le nefsa taki. ¹¹Leanu hujar bi kore min heta, wab musadat ta timber bi juwabu le umon, ¹²Karaba le zol al abinu medina be dom, wa al bi asisu beled be katiya.' ¹³De ma yau hukum min Yahwa inu taab ta nas bi ruwa fi nar wa shokol tomon le kusara? ¹⁴Ashan ard bi mala be marafa ta mejid ta Yahwa ze ma moya bi kafi bahar. ¹⁵Hajat batal bi hasil le intum shab ta Babil, al intum asuru bilad al jeran takum ashan bi sekran. Ita asuru umon ashraf ketir lahadi umon biga sakranin wa dauru ariyanin yala intum biga murtahin be shikil tomon. ¹⁶Intum bi mala be fadiya bidal mejid. Hasa de zaman takum! Ashraf takum, wa intum bi zahir jisem takum al ma gatau de! Kubaya de fi iden ta Yahwa al yemin bi ja le intum, wa fadiya bi kati intum bidal mejid. ¹⁷Mashakil al hasil fi Lebanon bi futu guwa taki wa teriga al demiru be haiwanat de bi sibu inta kafu. Ashan ita dofugu dom ta nas wa amulu hajat batal fi ard, mudun, wa wa kulu haja al bi geni fogo. ¹⁸Faida ta sanam shunu le inta? Ashan zol al amulu, au zol al sala sanam min hadid, huwo ustaz ta kidib; ashan huwo bi sedek haja al huwo salau shokol ta iden tou fi zaman al huwo sala allah al atrash. ¹⁹Taab le zol al bi kelimu le khashab, Gum fok! Au le hajer al ma bi wonusu, Gum!' Hal hajat del gi derisu? Ainyu, khati huwo be dahab wa fida, lakin mafi haya fogo. ²⁰Lakin Yahwa fi haikal tou al mukadas! Ard kulu kede askut fi gidam tou"

Chapter 3

¹Salawat ta nebi Habakkuk: ²Yahwa, ana asuma kabara taki, wa ana kafu. Yahwa, hariku amail taki fi nus ta zaman de; fi nus ta sinin de kutu kede arufu; zekiru zalan taki wa amulu rahma taki le nina. ³Allah ja min Teman, wa Huwo Kudus al wahid min Jebel Faran. Mejid tou mala samawat, wa ard mala be tesbih tou. ⁴Mejid tou bi wala ze nur, itnin dou gi tala min iden tou; wa huwo dusu guwa tou hinak. ⁵Ayan al batal bi ruwa fi gidam tou, wa mutu bi ja wara tou. ⁶Huwo wogif wa gisu ard; huwo aiyu wa kutu ummam kafu. Hata jubal al abadi kasuru sukerin, wa tilalat al ma indu nihaya dengir. Sika tou ma indu nihaya. ⁷Ana aiyu fi muskila fi khema ta Cushman, wa gumas ta khema fi ard ta Midian gi rogus. ⁸Hal Yahwa zalan be nahar? Hal zalan taki did nahar, au inta zalan shedid min bahar, yau kutu inta arka husan wa karlo taki ta nusra? ⁹Inta tala danga taki ashan bi durubu; inta kutu nisab taki fi danga! Selah inta gesimu wata be anhar. ¹⁰Jubal aiyu inta wa hizu be waja. Moya nezil min jubal wa kati umon; Bahar arfa sot fok. Huwo arfa amwaj tou fok. ¹¹Shemis wa gamara wogif fi makan tomon al fok fi dou ta nishab taki ze umon gi tiri, wa laharba taki lamalama. ¹²Inta douru fi alam de kulu be zalan ta waja. Be zalan inta douru fi ras jes ta ummam ketir. ¹³Inta tala ashan bi ankizu shab taki, le khalas ta al inta ikhtar. Ita shetetu ras ta bet ta ashrrar falata ariyanin min kura lahadi ragabta. Selah ¹⁴Inta atanu khaid ta moharibin tou be laharba tou fi zaman al umon ja ashan bi shetet nina; hagara tomon ze zol al takiyan hajimu meskin fi mahal al huwo dusu fogo. ¹⁵Inta gata bahar be hasin taki, wa hazimu amwaj al kebir. ¹⁶Ana asuma, wa khof dakalu le ana! Lisan tai bi rugus min sot de. Adom tai biga tala deaf, wa kurenat tai biga bi ruguso fi zaman al ana lisa bi istena yom ta taab al bi ja le nas al hajimu nina. ¹⁷Hata kan shejera ta tina ma kutu zuhur wa mafi intaj min karma; wa hata intaj ta shejera zeitun ma tamam wa zira ma tala akil; wa hata kan mafi bahaim fi zeriba wa mafi bagarat fi hazira, de hajat al ana bi ruwa amulu. ¹⁸Lisa, ana bi kun farhan fi Yahwa. Ana bi kun murtah ashan Allah tai ta khalas. ¹⁹Rabuna Yahwa yau guwa tai wa huwo amulu kura tai ze ta ghazal. Huwo kutu ana ruwa fok le makan aali. - Le modir ta muzica, de bi gunau be alat ta muzica.

Zephaniah

Chapter 1

¹v 1 De yau kalam ta Yahwa al ja le Zephaniah weled ta Cushy weled ta Gedaliah weled ta Amariah weled ta Hezekiah, fi ayam ta Josiah weled ta Amon, melik ta Yahwa. ²"Ana bi demiru ai hajat kulu bara min wos ta ard de Yahwa yau alinu. Ana bi demiru rujal wa haiwanat; ³Ana bi demiru tiyur ta samawiyat wa samak ta bahar, damar sawa ma al ashrrar. Leanu Ana bi gata bara insan min wusa ta al ard de Yahwa yau alinu. ⁴Ana bi midu tai le Yahuzah wa kulu al sukan ta Urselim. Ana bi gata bara ai bagi ta Baal min makan de wa asma ta nas wasaniyin wasat khahana, ⁵nas al fi rasbiut bi abidu hajat al fi sama, wa nas al bi abidu wa alifu le Rabuna lakin umon kaman alifu be melik tomon. ⁶Ana kaman bi gata bara delin al kalas gilibu bara min ruwa wara Rabuna, delin al wele fetisu Rabuna wele asalu irshad tou. ⁷"Askut gidam Rabuna Yahwa! Leanu yom ta Yahwa biga gerib; Yahwa kan jahisu zebiha wa kasisu diuf tou barau. ⁸"Huwo bi ja fi yom ta zebiha ta Yahwa, al Ana bi adibu amirat wa al awulad ta melik, wa ai wahid labisu gumasat ajnabiya. ⁹Fi yom dak Ana bi adibu kulu delin al nutu fok fi bidaya, delin al malau bet seid tomon ma unf wa kabasa. ¹⁰Kida bi geni zede yom dak de Yahwa yau alinu -gali kore ta taab bi ja min al Buaba ta Samak, wailat min al Mahaliya al Tani, wa sot kasra kebir min al tilalat. ¹¹Kore, ya sukan ta al Mahaliya Suk, leanu kulu al buda biga bi demiru; kulu delin al bi wozinu fogo fida biga bi gatau bara. ¹²Huwo bi ja gerib fi zaman dak Ana bi fetisu Urselim ma lambat wa adibu al rijal al kalas geni fogo merisa tomon wa gi kelimu fi gelba tomon, 'Yahwa ma bi amulu ai haja, kan kwes au batal.' ¹³Mal tomon bi tala kusara, wa biyut tomon biga bi sibu karban! Umon bi abinu biyut lakin ma bi geni fogo, wa zarau mazare lakin ma bi asurubu khamur tomon. ¹⁴Yom kebir ta Yahwa biga gerib, gerib wa mustajil guwam! Sot ta yom ta Yahwa bi geni ze kore ta jesh al gowiyin! ¹⁵Yom dak bi geni yom ta zalan, yom ta azab wa taab, yom ta moj wa karaba, yom ta duluma wa huzun, yom ta suhub wa duluma tegil. ¹⁶Huwo bi geni yom ta trumbetat wa jeres diid mudun al hadis wa makan sakila fok. ¹⁷Leanu Ana bi jibu taab fi ras insan, ashan umon bi douru ze nas amiyenin ashan umon amulu katiya diid Yahwa. Dom tomon bi kubu bara ze wasaka, wa hajat al fi juwa jisim tomon ze kara ta bagara. ¹⁸Wele fida tomon au dahab tomon bi agder kalisu umon fi yom ta zalan ta Yahwa. Fi nar ta gira tou al sukan ta duniya kulu biga bi demiru, leanu huwo bi jibu nihaya al batal."

Chapter 2

¹Jamau nefsa takum sawa wa limu, uma ma indu fadiya_ ²gubal karar ma hasil wa yom dak ruwa ze wasak, gubal zalan ta gadab ta Yahwa ma ja fi ras takum, gubal yom ta zalan ta Yahw ma ja fi takum. ³Fetisu Yahwa, kulu intum nas al gi nezilu nefsa fi ard al gi tii kararat tou! Fetisu sokol bir. Fetisu tawadu, wa bikun intum biga bi hafisu fi yom ta gadab ta Yahwa. ⁴Leanu Gaza biga bi sibu, wa Ashkelon bi gilibu le karaba. Umon bi sugu bara Ashdod be nahar, wa umon bi agila Ekron! ⁵bi kun taab le sukan al fi taraf bahar, al uma ta al Kerethites! Yahwa kan wonusu did intum, canaan, ard ta Phalastinien. Ana bi demiru intum lakadi mafi sukan bi fadulu. ⁶Kida taraf bahar bi tala mahal ta akil le ruha wa zeriba ta korufan. ⁷Mantika sahiliya bi tabi le bagi ta bet ta Yahuzah, al bi aiynu korufan tomon hinak. Nas tomon bi num tehet fi misa fi biyut Ashkelon, leanu Yahwa Allah tomon bi hafisu umon wa rijau keyiran tomon. ⁸"Ana kalas asuma sot ta Moab wa al tamarut/sitima ta nas ta Ammon zaman umon sitimu nas tai wa karabu hudud tomon. ⁹ashan kida, ze Ana fii_de yau al karar ta Yahwa ta junud, Allah ta Israel_Moab bi tala ze Sodom, wa al nas ta Ammon ze Gomorrah; makan ta sok wa hura mile, sahara lelabat. Lakin al bagi ta nas tai bi setetu umon, wa al bagi ta uma tai bi amsuku fogo umon." ¹⁰De bi hasil le Moab wa Ammon ashan be dala tomon, talama umon sitimu wa hagiru nas ta Yahwa ta junud. ¹¹Baad dak umon bi kafu Yahwa, leanu huwo bi demiru kulu rabanat ta al ard. ai wahid bi abidu huwo, ai wahid min makan tou, min ai taraf ta bahar. ¹²Intum Kushien, sef tai kaman bi atanu intum, ¹³ida ta Allah bi hajimu samal wa demiru Assur, kida gali Ninawah bi tala karban al abau, yabis ze sahara. ¹⁴Biga bahayim bi num tehet hinak, ai haiwan ta umam; kulu min buma al sahara wa tanin bi akudu raha be fok ta zawiya ta hiya. Nida bi guna bara min sababik; wasaka bi geni fi sikat ta bab; amud ta hiya munahat biga bi zahiru. ¹⁵De medina maruf al geni bedun kafu, al gi wonusu fi gelba tou, "Ana, wa mafi ai haja bi sawi ana." Kef hiya tala batal, makan al haiwanat bi num tehet tou. Ai wahid al bi ruwa jambu hiya bi istagarab wa bi hizu ras tou.

Chapter 3

¹Bi kun kab le medina mutumerit! Medina al unf biga waskan. ²Hia kan ma asuma le sot ta Allah, wele gabilu teshih min Yahwa. Hiya ma bi wasik fi Yahwa wa ma bi wajihu Allah ta hiya. ³Amirat ta hiya yau usud bi kore fi wasat hiya. Guda ta hiya yau morfoinat ta asiya al ma bi sibu ai haja lahadi fi sabah. ⁴Anbiya ta hiya nas al ma bi asuma wa wasik fi zol. Khahana ta hiya kalas ma bi iktaram sunu al biga kudus wa kalas amulu unf le al ganun. ⁵Yahwa yau bar fi wasat hiya. Huwo ma bi amulu galat. Sabah be sabah huwo bi amulu adala tou! Huwo ma bi dusu fi nur, lisa nas al defin ma indu fadiya. ⁶"Ana kalas demiru ummam; himayat tomon biga mudamar. Ana kalas amulu shaware tomon karban, ashan kida gali kede wahid ma ruwa fogo. Mudun tomon demiru ashan hinak mafi ai zol bi ruwa geni fogo umon. ⁷Ana kelimu, 'Akid intum bi kafu ana. Gabilu teshih wa kede ma gatau bara min biyut takum be kulu al Ana kalas katitu ashan amulu le intum.' Lakin umon kan jadiyin le bada kulu sabah be fasat kulu amail tomon. ⁸Ashan kida istena ana_de Yahwa yau alinu_lahadi yom al Ana gum fok le hajimu dahaya. Leanu kararat tai yau ashan limu ummam, ashan limu mamalik, le kubu bara fogo umon zalan tai_kulu min gadab tai al bi wala; leanu fi nar ta gira tai ard kulu bi haragu. ⁹Lakin baad dak Ana bi tahiru kasumat ta nas, kulu min umon bi nadi isim ta Yahwa le abidu huwo sawa. ¹⁰Min beyit al bahar ta Cush nas al abidu nas tai musetet_bi jibu tekdim le ana. ¹¹Fi yom dak intum ma bi kutu le fadiya le kulu amail takum al intum irtekibu did ana, biga fi zaman dak Ana bi silu bara min nus takum delin al iktefilu dala takum, wa ashan intum tani mara mabi amulu batal fogo jebel mukadas tai. ¹²Lakin Ana bi sibu wasat intum nas masakin wa busata, wa umon bi ligo himaya fi isim ta Yahwa. ¹³Bagi ta Israel tanimara ma bi irtekibu adam adala au wonusu kidib, wa mafi lisan ta kidib biga bi ligo fi kasuma tomon; kida umon bi akulu wa num tehet, wa mafi wahid bi sibu umon kafu. ¹⁴Guna, biniya ta Zion! Zakirit, Israel. Geni farhan wa afrah ma gelba taki kulu, biniya ta Urselim. ¹⁵Yahwa kalas salu bara igab taki; huwo kalas turudu addu taki bara! Yahwa yau melik ta Israel wasat inta. Inta biga tanimara ma bi kafu shar! ¹⁶Fi yom dak umon bi kelim le Urselim, "Ma ta kafu, Zion. Ma ta sibu idenat taki taban. ¹⁷Yahwa Allah taki biga wasat inta, wahid azim le kalisu inta. Huwo bi iktefilu fogo inta ma farah; huwo bi geni askut fogo inta fi muhaba tou; huwo bi geni moksut fogo inta ma hutaf le farah. ¹⁸Ana bi limu delin al haznanin, delin al mabi agder sariku hafulah al nizamu, kida inta tanimara ma bi silu ai fadiya le huwo. ¹⁹Kelibalak, Ana gerib bi wodi ikab le del al gi taabu intum. Fii zaman dak, Ana bi ankisu al mazurin wa ana bi limu al ma deiru fi mahal wahid. Ana bi amulu umon ze tesbih, wa Ana bi geiru fadiya tomon le marufin fi kulu al ard. ²⁰Fogo zaman dak Ana bi gedimu intu; fogo zaman dak Ana bi limu intum sawa. Ana bi amulu kulu al ummam ta ard ikterimu wa shukuru intum, zaman intum ainyu gali Ana rijau intum," Yahwa kelimu.

Haggai

Chapter 1

¹Fi sena nimra itniin ta Darius al melik, fi al sahar sita , fi awel yom ta al sahar, al kelima ta Yahwa ja be al ida ta Haggai al nebi le al hakim ta Yahuzah, Zerubbabel weled ta Shealtiel, wa le reis khahana Joshua weled ta Jehozadak, kelimu, ²"Yahwa ta junud kelim zede: Nas delin kelim, 'De yau ma zaman le nina ashan bi ja au abinu bet ta Yahwa.' ³"Baad dak al kalam ta Yahwa ja be ida ta Haggai al nebi, gi kelimu, ⁴"Sei de yau zaman le nefsa takum le geni fi biyut takum giafa, ze ma bet de bi geni karban? ⁵Kida hasa Yahwa ta junud kelimu zede: Iktebiru turuk takum! ⁶Intum zarau buzur ketir, lakin intum ligo hasad besit; intum akulu lakin ma bi sabanin; intum gi asurubu lakin ma bi tala sakaranin. Intum libisu gumasat lakin ma bi sakinu nefsa takum, wa gurus mehiya al ligo bes bi kutu fi jeba al gidu! ⁷Yahuah ta junud kelim zede: "Iktebiru turuk takum! ⁸Rua fok le al jebel, jibu kasabin , wa abinu bet tai; biga Ana bi geni mokosut be uwo, wa Ana biga bi mejidu! ⁹Yahuah kelimu." ⁹Itakum fetisu le al ketir, lakin bekida! itakum kalas bi jibu besit le bet, lianu Ana afuku uwo bara! Le?" ¹⁰Yahuah ta junud kariru. "Ashan bet tai bi geni karban, zema kulu wahid min itakum biga sakal fogo bet tao. ¹¹Ashan kalam de samawat wogifu min intum matara, wa ard wogifu intaj tou. ¹²Ana kalas nadi jafaf le ard wa fok jubal, fok dura wa fok al khamur jedid, fok al zet wa fok al hasat ta al ard, fok rujal wa fok haiwanat, wa fok kulu al sokol ta idenat takun!" ¹³Baad dak Zerubbabel weled ta Shealtiel, wa al rais khahan Joshua weled ta Jehozadak, kaman ma kulu al bagi ta nas, tii al sot ta Yahwa Allah tomon wa al kalamat ta Haggai al nebi, ashan Yahwa Allah tomon kan rasulu huwo wa nas kafu wusa ta Yahwa. ¹⁴Baad dak Haggai, murasala ta Yahwa, wonusu risala ta Yahwa le nas wa kelimu, "Ana ma itakum!_de Yahwa yau alinu!" ¹⁵Kida Yahwa hariku roho ta al hakim ta Yahuzah fok,

Chapter 1

Zerubbabel weled ta Shealtiel, wa roho ta reis khahana Joshua weled ta Jehozadak, wa al roho ta kulu al bagi ta al nas, kida gali umon ruwa wa istakal fi ras bet ta Yahwa ta junud, Allah tomon ¹⁵fi al yom arba_isrin ta al sahar sita, fi sena nimra itniin ta Darius al melik.

Chapter 2

¹Fi sahar saba yom wahid-isrin, kalam ta Yahwa ja be wasat ida ta Haggai al nebi, gi kelimu, ²"Wonusu le al hakim ta Yahuzah, Zerubbabel weled ta Shealtiel, wa le al reis khahin Joshua weled ta Jehozadak, wa le al bagi ta nas. gi Kelimu, ³"Munu yau sibu fi wasat intum al aiynu bet de fi mejid tou kan? Kef intum bi aiynu huwo hasa? Huwo biga ma ze haja besit fi uyun takum? ⁴Hasa, kelik gowi, Zerubbabel!_de Yahwa yau alinu_wa kalik gowi, reis al khahin Joshua weled ta Jehozadak; wa kali intum kun gowiyn, intum kulu nas fi al ard_de Yahwa yau alinu_wa istakal, leanu Ana ma intum! ⁵De yau tifagiya al Ana asisu ma intum zaman itakum tala bara min Masir, wa Roho tai fadulu ma intum. Ma takum kafu! ⁶Leanu Yahwa ta junud kelim zede: Fi lahaza besit Ana bi hizu samawat wa al ard tani mara, al bahar wa al ard yabis! ⁷Ana bi hizu ai uma, wa ai uma bi jibu hajat al gali tomon le ana, wa Ana bi malau bet de ma mejid, Yahwa ta junud kelimu. ⁸Al fida wa dahab kulu tai!_de yau al karar ta Yahwa ta junud. ⁹mejid ta bet de bikun kebir fi mustakbal min al kan fi bidaya, Yahwa ta junud kelimu, wa Ana bi wodi salam fi makan de_de yau al karar ta Yahwa ta junud. ¹⁰Fii yom arba wa isirin ta sahar tisa, fi sena nimra itniin ta Darius, al kalam ta Yahwa ja be Haggai al nebi, kelimu, ¹¹"Yahwa ta junud kelimu zede: Asalu al khahana be kusus ganun, wa kelimu, ¹²"Kan zol arfa laham al kutu kas le Yahwa fi al taraf ta gumas tou, wa al gita de lemesu esh au surba, khamur au zet, au ai sikil ta akil, hal huwo bi kun mukadas?" khahana de juwabu wa gal, "La". ¹³Baad dak Haggai kelimu, "Kan zol tani al ma nedif ashan huwo lemesu jisim ta zol meit lemesu ai akilat del, hal bikun wasakan?" Al kahana juwabu wa kelimu, "Nam, umon biga ma nedifin." ¹⁴Kida Haggai juwabu wa kelimu, "Kida huwo yau ma nas del wa uma de gidam ana!_de Yahwa yau alinu_wa kida huwo yau ma ai haja al umon amulu be idenat tomon. Haja al umon gi gedimu le ana ma nedif! ¹⁵Hasa, fikir takum an hajat al bediri lahadi fii yom ta alela. Gubal hajer ma kutu fok hajer fi al haikal ta Yahwa, ¹⁶huwo kan kef? Zaman intum ja le guntar ta isirin mitiriat ta dura, inak biga bes asara; wa zaman intum ja le khamur kimiya le silu bara kamsin mitirat, hinak biga bes isirin. ¹⁷Ana awugu intum wa kulu sokol ta idenat takum ma marat batal, lakin intum lisa ma hawil rija le ana_de Yahwa yau alinu. ¹⁸Fikir min yom de le gidam, min yom arba-isirin ta sahar tisa, min yom al kutu asas ta haiakal ta Yahwa. fikir anu! ¹⁹Sei fii bizra lisa fi makzan? mosurub, sejera tiin, raman, wa sejera zeitun kalas ma antiju! Lakin min yom de biga Ana bariku intum!" ²⁰Baad dak kalam ta Yahwa ja tani mara le Haggai fi al yom arba wa isirin ta sahar wa kelimu, ²¹"Wonusu le al hakim ta Yahuzah, Zerubbabel, wa kelimu, 'Ana bi hizu al samawiyat wa al ard. ²²Leanu Ana bi gilibu kursi ta momalakat wa demiru guwa ta momalakat ta umam! Ana bi gilibu karlo wa suwagin tomon; hasin wa suwagin tomon bi waga tehet, ai wahid ashan be sef ta aku tou. ²³Fii yom dak_de yau al karar ta Yahwa ta junud_Ana bi silu inta, Zerubbabel weled ta Shealtiel, ze kadam tai_de Yahwa yau alinu. Ana bi amulu intum ze alama ta dibla, leanu Ana kalas iktar inta!_de yau al ilan ta Yahwa ta junud!"

Zechariah

Chapter 1

¹Fi sahar tamaniya ta sena nimra itniin ta hukum ta Darius, al kilima ta Yahuah ja le Zechariah welet ta Berechiah welet ta Iddo, al nebi, kelim, ²"Yahuah kan dayiman zalan ma abuhat takum! ³Kelim le umon, 'Yahuah ta junud kelimzede: Gilibu le ana!_de yau al karar/ilan ta Yahuah ta junud_wa Ana bi rija le itakum, Yahuah ta junud kelim. ⁴Ma takum geni ze abuhat takum be umon al ambiya kore bediri bara, kelim, "Yahuah ta junud kelim zede: Gilibu min turuk takum batal wa mumarasad serira!" Lakin umon kan ma asuma wa ma kutu balak le ana_de Yahuah yau alinu. ⁵Abuhat takum, wenu umon biga? Wenu biga al ambiya, umon hasa ini lel abat? ⁶Lakin kilimat tai wa kararat tai al Ana ammiru le kadam tai al ambiya, kalas umon ma gilibu abuhat takum? Kida umon ikerif/tuub wa kelim, 'Bes ze Yahuah ta junud katit le amulu le nina sunu turuk wa amayol ta nina iatehik, kida uwo itaamal ma nina.'" ⁷Fi al yom arba _isirin ta al sahar hidasar, uwo yau al sahar ta Shebat, fi al sena nimra itniin ta hukum ta Darius, al kelima ta Yahuah ja le a Zechariah welet ta Berechiah welet ta Iddo, al nebi, kelim, ⁸"Ana ayinu fi al lel, wa, ayinu! Rajil kan bi sugu fok husan ahmar, wa uwo kan wasat al asjar al fi al wadi; wa wara uwo inak kan ahmar, ahmar-buni, wa hasasin abiyat." ⁹Ana kelim, "Hajat delin yau sunu, Rabuna?" Biga al malayika al wonusu ma ana kelim le ana, "Ana bi wori le ita sunu yau hajat delin." ¹⁰Biga al rajil al wogif finus al asjar juabu wa kelim, "Delin yau hasasin Yahuah kalas rasulu bara le mururu hawuli al ard." ¹¹Umon juabu al malayika ta Yahuah al wogif wasat al asjar myrtle; umon kelim le uwo, "Nina kalas geni mururu hawuli al ard; ayinu, kulu a ard bi geni bira wa biga fi raha." ¹²Biga al malayika ta Yahuah juabu wa kelim, "Yahuah ta junud,

lakadi miten biga ita ma bi wori rahma le Arselim wa le al mudun ta Yahuzah, al ita kalas biga zalan ma sebeyin senawat delin?" ¹³Yahuah juabu al malayika al kan wonusu ma ana, ma kalamat kuwes, kilimat ta taaziya. ¹⁴Kida al malayika al kalas wonusu ma ana kelim le ana, "Nadi bara wa kelim, 'Yahuah ta junud kelim zede: Ana kalas biga gayur le Arselim wa le Zion ma hanan kebir! ¹⁵Ana zalan sedid ma al ummam al biga fi salam/amnyi. Zaman Ana kan zalan suker bess ma umon, umon amulu al karaba batal. ¹⁶Ashan kida Yahuah ta junud kelim zede: Ana kalas rija le Arselim ma marahim. Bet tai bi abinu wasat hia_de yau al ilan ta Yahuah ta junud_wa al habil mitir biga bi juru bara fogo Arselim!" ¹⁷Tani mara nadi bara, kelim, 'Yahuah ta junud kelim zede: Mudun tai biga tani mara bi mala ma sokol kuwes, wa Yahuah tani mara bi azi Zion, wa uwo tani mara bi iktar Arselim.'" ¹⁸Biga An arfa fok uyuun tai wa ayinu arba guruun! ¹⁹Ana wonusu le malayika al kelim ma ana, "Delin yau sunu?" Uwo juabu ana, "Delin yau al guruun al kalas setetu Yahuzah, Israil, wa Arselim." ²⁰Biga Yahuah wori le ana arba nas funun. Ana ²¹kelim, "Nas delin bi ja le amulu sunu?" Uwo juabu, wa kelim, "Delin yau al guruun al setetu Yahuzah kida gali mafi zol biga bi arfa ras tao fok. Lakin al hadadin kalas ja le kowofu umon, le dugu tehet al guruun ta al ummam al arfa guruun dit al ard ta Yahuzah le setetu hia."

Chapter 2

¹Tani Ana arfa fok uyuun tai wa ayinu zol ma habil mitir fi ida tao. ²Ana kelim, "Ita bi rua wen?" Biga uwo kelim lw ana, "Le gisu/jeribu Arselim, le hadidu urdwa tul tao."³Biga al malayika al kan wonusu ma ana rua bara wa malayika tani rua bara le limu ma uwo. ⁴Al malayika nimra itniin kelim le uwo, "Jere wa wonusu le rajil suker dak; kelim, 'Arselim bi geni fi al daula moftu ashan be al rujal al ketir wa al bahayim al fogo hia. ⁵Lianu Ana_de Yahuah yau alinu_biga bi geni le hia heta ta nar hawuli hia, wa Ana bigeni al mejid fi wasat hia. ⁶Fok!Fok! Jere min al ard ta al samal_de Yahuah yau alinu_lianu Ana kalas setetu itakum ze al arba arkan ta sama!_De Yahuah yau alinu. ⁷Fok! Tefes le Zion, ita al bi geni ma biniya ta Babylon!""⁸Lianu bat Yahuah ta junud karimu ana wa rasulu ana dit al ummam al karabu ita_lianu uwo al lemsu ita, lemsu al tufah ta ena ta Allah!_bat Yahuah amulu de, uwo kelim, ⁹"Ana nefsatai bi hizu ida tai fogo umon, wa umon biga bi karabu be abid tomon." Biga itakum bi aruf gali Yahuah ta junud kan rasulu ana. ¹⁰"Guna be farah, biniya ta Zion, lianu Ana nefsatai ana gerib le ja wa geni wasat itakum!_de Yahuah yau alinu." ¹¹Biga ummam kubar bi limu nefsa tomon le Yahuah fi yom dak. Uwo kelim, "Biga itakum bi geni nas tai; lianu Ana bi geni fi nus takum," wa itakum bi aruf gali Yahuah ta junud yau rasulu ana le itakum. ¹²Lianu Yahuah bi worisu Yahuzah ze milkiya hagiga tao fi al ardi mukadas wa biga tani mara iktar Arselim le nefsatao. ¹³Geni askut, kulu gisim, gidam Yahuah, lianu uwo kalas biga gowomu bara min makan tao kudas!

Chapter 3

¹Biga Yahuah wori le ana Joshua al kahin ali wogif gidam al malayika ta Yahuah wa Sitan kan wogif fi ida yomin tao le istaki uwo be katiya. ²Al malayika ta Yahuah kelim le Sitan, "Kede Yahuah wobiku ita, Sitan; kede Yahuah, al kan iktar Arselim, wobiku ita! De yau ma kasab juru min al nar?" ³Joshua kan libisu fi gumas waskan ze uwo wagif gidam al malayika. ⁴Al malayika wonusu wa kelimle delin al wagafu gidam uwo, "agila al gumasat waskan min uwo." Biga uwo kelim le Joshua, "Ayin! Ana kalas sibu wasaka taki tala bara min ita wa Ana bi libisu ita fi gumas kuwes. ⁵"Biga Ana kelim, "Kede umon kutu imma nedif fok ras tao!" Kida umon kutu imma fok ras ta Joshua wa libisu uwo ma gumasat nedif, zema al malayika ta Yahuah kan wogif inak. ⁶Tani al malayika ta Yahuah sedid amiru Joshua wa kelim, ⁷"Yahuah ta junud kelim zede: Kan ita bi dowuru fi sikat tai, wa kan ita hafisu wasayat tai, biga ita bi geni mosaul le bet tai wa harisu mahdara/mahkama tai, lianu Ana bi rudu ita le rua wa ja wasat delin al bi wogif gidam ana. ⁸Asuma, Joshua al kahin ali, ita wa zumala taki al bi geni ma ita! Lianu rijal delin yau alama, lianu Ana nefsatai bi jibu fok kadam tai al fereh. ⁹Hasa ayinu le al hajer al Ana kalas kutu gidam Joashua. Inak biga saba uyuun fok hajer wahid, wa Ana bi nahitu al kitaba_de yau la karar ta Yahuah ta junud_wa Ana bi masau al katiya min ardi de fi yom wahid. ¹⁰Fi yom dak_de yau al karar ta Yahuah ta junud_ayi rajil bi rahibu jeran tao le geni tehet sejera tao wa tehet sejera tiin tao."

Chapter 4

¹Biga al malayika al kan bi wonusu ma ana gilibu wa gowomu ana ze zol gowomu min num tao. ²Uwo kelim le ana, "Ita bi ayinu sunu?" Ana kelim, "Ana ayinu seyala ta lamba salau kulu min dahab, ma buksa fok ras tao. Indu saba labat fogo uwo wa saba gitanat be al fok ta lamba. ³Itniin sejera ta zeyitun fi jabu tao, wahid fogo al tija yomin ta al buksa wa al tani fogo al tija samal. ⁴Kida Ana wonusu le al malayika al kan kelim ma ana. Ana kelim, "Hajat delin bi wori sunu, said tai?" ⁵Al malayika al kan wonusu ma ana juabu wa kelim le ana, "" Ita ma bi aruf mana ta hajat de sunu?" Ana kelim, La, ya said tai." ⁶Kida uwo kelim le ana, "De yau al kalam ta Yahuah le Zerubbabel: Ma be gudura wele be guwa, lakin be Roho tai, Yahuah ta junud bi kelim. ⁷Sunu yau ita, jebel al azim/kebir? Gidam Zerubbabel ita bi tala wady/musata, wa uwo bi jibu bara al hujar fok le hutafat ta 'Neyima! Naeyima le uwo!" ⁸Al kilma ta Yahuah ja le ana, kelim, ⁹"Al idenat ta Zerubbabel kalas kutu al assas ta bet de wa idenat tao bi jibu uwo le teknil." ¹⁰Biga ita bi aruf gali Yahuah ta junud yau rasulu ana le ita. Munu kan alisu al yom ta hajat suker? Nas delin bi afrah wa ayinu mizan hajer fi ida ta Zeurbabel ¹¹).Saba lambat delin yau uyuun ta Yahuah al bi mururu/ragibu fogo al kulu al ard.(Biga Ana asalu al malayika, "Sunu yau itniin asjar ta zeyitun al wagif fogo al samal wa al yomin ta al sayal ta lambat?" ¹²Tani mara Ana asalu uwo, "Sunu yau itniin fereh ta zeyitun fi tija ta al itniin karatus dahab al indu zed zahabi kubu bara min umon?" ¹³Biga uwo kelim le ana, "Ita ma aruf delin yau sunu?" Ana kelim, "La, ya saigd tai. ¹⁴Kida uwo kelim, "Delin yau al awulat ta zed jedid ta zeyitun al wagif gidam Rabuana ta kulu al ard.

Chapter 5

¹Biga Ana gilibu wa arfa uyuun tai, wa Ana ayinu, fajatan, scroll/kitab bi tiri! ²Al malayika kelim le ana, "Ita bi ayinu sunu?" Ana juabu, "Ana ayinu scroll/kitab, isirin mitir towil wa asara mitir ardan."³Biga uwo keim le ana, "De yau al alaana al rua bara fogo al wash ta al ard kulu. Lianu ayi harami biga bi gatau bara alahasab le sunu uwo kelim fogo wahid tija, wa ayiwahid al halifu halifa galat biga bi gatau bara alahasab le senunu uwo kelim fogo al tija tani. ⁴"Ana bi rasulu uwo bara_de Yahuah ta junud yau bi alinu_kida uwo bi dakalu fogo al bet ta al haramy wa fogo al bet ta al wahid al halifu bekidib be isim tai. Uwo bi fadulu fi bet de wa demiru/haragu kasab wa hujar tao.⁵Biga al malayika al kan wonusu ma ana rua bara wa kelim le ana, "Arufa uyuun taki wa ayinu sunu yau bi ja!" ⁶Ana kelim, "De yau sunu?" Uwo kelim, "De yau gufa fogo al efhah al yau bi ja. De yau wasaka tomon fi al kulu ard." ⁷Biga futa be fok kan silu bara fogo al gufa wa inak kan mara tehet uwo bi geni fogo.⁸Al malayika kelim, "De yau sokol batal!" Uwo jadau hia wara fijua al gufa, wa jadau/gofulu al futa bi kati fogo kasuma tao al fadi. ⁹Ana arfa uyuun tai wa ayinu itniin susuwan bi ja le ana, wa hawa kan fi ajniha tomon_lianu umon indu ajniha ze sogur indu ajinha kubar. Umon arfa fok al gufa beyina al ard wa sama.¹⁰Kida Ana kelim le al malayika al kan bi wonusu le ana, "Umon biga bi silu al gufa de wen?" ¹¹Uwo kelim le ana, "Le abinu haikal fi al ardi ta Shinar le uwo, kida gali zaman al haikal biga jahis, al gufa biga bi kutu inak fi asas al jahisu uwo fogo."

Chapter 6

¹Wa ana bada lifu wa arfa ena tai wa ana aynu arba arabat ta harb bi tala bara min nus itnin jebel; wa itnin jebel del salau min nihas. ²Awel arabiya fogo husan ahmar, arabiya al tani fogo husan aswed, ³arabiya al talit foo husan abiad, wa arabiya al rabi fogo husan ramadi abu nuktat. ⁴Biga ana juwabu wa kelim le malaika al wonusu ma ana, "Del sunu, ya sidi tai?"⁵Malaika de gum juwabu wa kelim le ana, "Del yau arba habub ta sama al tala min mahal al kan humon bi wogif fogo gidam Rabuna ta duniya kulu. Al fogo husan aswed de bi ruwa le duwal al fi safa shimal; ⁶husan al abiyad del bi ruwa le duwal al fi safa ta garib; wa husan al ramadi abu nukta de bi ruwa leduwal al fi safa ta junub."⁷Husan gowin del humon ta wa bi fetisu wa bi lifu fi duniya, malaika gum kelim, "Ruwa lifu fi duniya!" wa humon ruwa le duniya kulu. ⁸kaman huwo nadi ana wa wonusu le ana gali, "Aynu le del al bi ruwa le duwal ta safa ta shimal; humon bi aburudu roho Tai be sabab ta duwal ta shimal."⁹Wa kalam ta Yahwa ja le ana, gali, ¹⁰"Shilu ataya min nas ta siba - min Heldai, wa min Yedaia - wa ruwa fi nefsu yom dak wa shilu fi bet ta Yushiya jena ta Sofniya, al ja min Babil. ¹¹Wa kaman shilu fida wa dahab, salau taj wa kutu fi ras ta Yesu jena ta Yahusadek, reis ta kahana."¹²Wonusu le huwo wa kelim, "Yahwa ta nas kulu kelim kida: Zol de isim bito Gusun! Huwo bi raba fok fi mahal al huwo fogo wa kaman bi abinu haikal ta Yahwa! ¹³De huwo yau al abinu haikal ta Yahwa, wa bi libisu huwo be gumash al kuwes ta melik, wa bi geni wa bi hukum fi kursi bito. Huwo bi kun kahin fi kursi bito, wa huwo bi kun mustishar ta salam fi nus ta itnin del. ¹⁴Taj de bi wodi le Heldai, Tobiya, Yedaia, wa le Hen jena ta Sofniya ze zikra fi haikal ta Yahwa. ¹⁵Wa biga del al beid kalis bi ja wa bi abinu haikal ta Yahwa, ashan intakum bi aruf gali Yahwa ta nas kulu yau rasulu ana le intakum; de bi hasil kan intakum sei asuma le sot ta Yahwa Allah takum."

Chapter 7

¹Wokit kan melik Darius hakim arbein sena, fi yom arbein ta Kislev (al yau shahar nimira tisa), kalam ta Yahwa ja le Zechariah. ²Shaab ta Bethel rasulu Sharezer wa Regem-Melek wa tomon ashan bi asalu gidam wusa ta Yahwa. ³Humon wonusu le kahana al kan fi bet ta Yahwa ta nas kulu wa le anbiya; humon kelim, "Sei Ana bi agder kore fi shahar nimira kamsa bi mana ta siyam, ze al ana amulu fi sinin al fat del?"⁴Biga kalam ta Yahwa ta nas kulu ja le ana, gali, ⁵Wonusu le kulu shaab ta wata wa le kahana wa kelim, 'Wokit itakum sum wa kore fi shahar nimira kamsa wa nimira saba fi sebein sena de, itakum kan sei bi sum le ana? ⁶Wokit itakum akulu wa asurubu, sei itakum ma akulu wa asurubu le nufus takum? ⁷De ma yau nefsu kalamat al Yahwa alinu be idan ta anbiya al gudam, wokit kan Orshelim wa mudun al haul bito abinu kuwes wa naja, wa Negev wa mahalat al tehet safa ta garib kaman kan abinu kuwes?"⁸Kalam ta Yahwa ja le Zechariah, gali, ⁹Yahwa ta nas kulu kelim kida, 'Hakimu be adala, tifagiya be amana, wa rahma. Kede ai zol amulu zede le aku bito. ¹⁰Wa le armala wa atim, ajnebi, wa zol al meskin matakum zulumu humon, wa kede mafi zol min itakum katitu fi amulu batal did tani fi geliba takum.¹¹Lakin humon aba kutu bala wa amulu kitfa tomon be sokol dala. Humon wogifu adanat tomon fok ashan kede ma bi asuma. ¹²Humon amulu geliba tomon gowi ze hajer ashan kede ma asuma ganun wole kalamat ta Yahwa ta nas kulu. Huwo rasulu risala de le shaab be Roho bito fi wokit al bediri, be kasma ta anbiya. Lakin al shaab aba asuma, biga Yahwa ta nas kulu kan zalan kalis min humon.¹³Hasil wokit Huwo bi nadi, humon ma asuma. Be nefsu teriga," Yahwa ta nas kulu kelim, "humon bi kore shedid le Ana, lakin Ana ma bi asuma. ¹⁴Ashan Ana bi shetetu humon be habub le kulu duwal al humon ma aynu, wa wata de bi demiru be wara tomon. Mafi zol bi ja gata min wata de wole bi rija fogo fi zaman humon amulu wata tomon al humon bi hibu fi mahal al batal."

Chapter 8

¹Kalam ta Yahwa ta nas kulu ja le ana, gali, ²"Yahwa ta nas kulu kelim kida: Ana agid be Sahyun be guwa wa Ana agid min huwo be zalan kebir! ³Yahwa ta nasa kulu kelim kida: Ana bi rija le Sahyun wa Ana bi geni fi nus ta Orshelim, ashan bi nadi Orshelim gali JEbel al Mukadas!⁴Yahwa ta nas kulu kelim kida: Rujal ajusin wa nusuwan ajusin bi geni tani mara fi sika ta Orshelim, wa ai zol der kede indu asaya fi idan bito ashan huwo raba biga ajus. ⁵Sikat ta medina bi kun maliyan be awlad wa banat bi alabu fogo.⁶Yahwa ta nas kulu kelim kida: Kan fi haja bi beinu saab fi ena ta bagi nas del fi ayam dak, kaman bi agder ashan kun saab fi ena tay? - de yau kararat ta Yahwa. ⁷Yahwa ta nas kulu kelim kida: Aynu takum, biga gerib ashan Ana bi kalisu nas Tai min wata al shemis bi tala fogo wa min wata al shemis bi waga fogo! ⁸Wa Ana bi rijau humon wara, wa humon bi geni fi nus ta Orshelim, wa humon tani mara bi kun shaab Tai, wa Ana bi kun Allah tomon fi hagiga wa wa fi bir.⁹Yahwa ta nas kulu kelim kida: Itakum al hasa bi istemir asuma nefsu kelimat al ja min kasma ta anbiya wokit kutu asas ta bet Tai - bet Tai de, Yahwa ta nas kulu: Sedidu idanat takum ashan kede abinu haikal de. ¹⁰Ashan kan gubal ayam dak mafi zol agder limu mahasil, mafi ujura le zol wole haywan, wa kaman mafi salam min adu le ai wahid al bi ruwa wole bi rija. Ana kutu ai zol ai wahid did jeran bito.¹¹Lakin hasa ma bikun ze ta ayam al kan, Ana bi kun ma bagi shaab del - de kararat ta Yahwa ta nas kulu. ¹²Ashan buzur ta salam bi shetetu; shejera ta inab al bi nutu fogo bi wodi simar bito wa wata bi wodi intaj bito; wa sama bi wodi nada bito, wa Ana bi kutu bagi shaab del bi worisu hajat del kulu.¹³Itakum kan misal le bagi duwal tanin ta laana, bet ta Yahuza wa bet ta Israel. Wa Ana bi kalisu itakum wa itakum bi kun baraka. Matakum kafu; kede idanat takum geni gowi! ¹⁴Ashan Yahwa ta nas kulu kelim kida: Bes ze Ana katitu ashan bi duru itakum wokit kan judud takum hariku zalan Tai - Yahwa ta nas kulu yau kelim - wa ma kafifu, ¹⁵wa kaman Ana bi katitu fi ayam de ashan bi amulu kuwes tani mara ma Orshelim wa bet ta Yahuza! Matakum kafu!¹⁶Del yau hajat al itakum kede amulu: Wonusu hagiga, aizol ma jeran bito. Hukumu be hagiga, adala, wa salam fi abuwab takum. ¹⁷Mata katit ashan amilu batal fi geliba takum did ai wahid tani, wa matakum hibu ashan bi halifu be kidib - ashan de yau hajat al Ana bi akrahu - de yau talimat ta Yahwa."¹⁸Biga kalam ta Yahwa ta nas kulu ja le ana, gali, ¹⁹"Yahwa ta nas kulu kelim kida: Siyam ta shahar nimira arba, shahar nimira kamsa, shahar nimira saba, wa shahar nimira ashara bi kun zaman ta farah, mokosut, wa hafla ta farah le bet ta Yahuza! Ashan kida muhaba hagiga wa salam!²⁰Yahwa ta nas kulu kelim kida: Nas bi ja tani mara, sala del al bi geni fi medinat barau barau. ²¹Sukan ta medina wahid bi ruwa fi medina tani wa kelim, 'Kede nina be sura ruwa asalu gidam wusa ta Yahwa wa fetisu Yahwata nas kulu! Nina zatu kaman bi ruwa. ²²Nas kutar wa duwal gowin bi ja ashan bi fetisu Yahwa ta nas kulu fi Orshelim wa bi asalu musaada ta Yahwa!²³Yahwa ta nas kulu kelim kida: Fi ayam dak ashara rujal min kulu rutan wa doula bi amsuku danaba ta gumash takum wa bi kelim, 'Kede nina ruwa ma itakum, ashan nina asuma gali Allah fi ma itakum!"

Chapter 9

¹"De yau kararat ta kalam ta Yahwa be kalam ta wata ta Hadrak wa Dimeshq, mahal ta akudu raha; ashan uyun ta insaniya wa kulu gabail ta Israel bi aynu le Yahwa. ²Kaman kararat de be kalam ta Hamat, al fi hudud ta Dimeshq, wa kaman be kalam ta Sur wa Sidon, ashan humon negitin kalis. ³Sur abinu nefsa bito gowi wa tokomu fidda ze turab wa limu dahab ze tin fi sika. ⁴Aynu! Rabuna bi berjilu wa bi karabu guwa bito de fi bahar, wa bi haragu huwo be nar. ⁵Ashkelon bi aynuwa bi kafu! Gaza kaman bi kala shedid kalis! Ekron, raja bito bi karabu! Melik bi mutu min Gaza, wa ashkelon ma bi geni fogo tan mara! ⁶Nas tanin yau bi ja amulu bet tomon fi Ashdod, wa Ana bi gata bara kibriya ta Phalastinin. ⁷Ashan Ana bi talau dom tomon min kasuma tomon wa hajat tomon al batal min nus asnan tomon. Biga humon bi fadulu le Rabuna ta nina ze seid fi Yahuza, wa Ekron bi kun ze nas ta Yebusin. ⁸Ana bi amulu muaskar hauli wata Tai did jes ta adu, ashan kede mafi wahid agder gata wole bi rija min fogo, ashan ma bi kun fi del al bi limu daraib bi douru le humon, ashan hasa Ana aynu be uyun Tai! ⁹Kore shedid be mokosut, a biniya ta Sahyun! kore be farah, ya biniya ta Orshelim! Yau dak! Melik taki jai le inta be adala wa bi alagu inta. Huwo mutuwadi wa bi sugu himar, wa fi jena ta himar. ¹⁰Yala biga Ana bi gata dababat min Ephraim wa husan min Orshelim, wa danga bi gatau bara min harb; ashan huwo bi wonusu salam le beled, wa sulta bito bikun min bahar le bahar, wa min Nahar le nihayat ta duniya! ¹¹Wa biga intakum, ashan dom ta tifagiya Taima intakum, Ana bi fiku masajin takum min hufra al mafi fogo moyo. ¹²Rijatakum fi burj, ya masajin al indu raja! Sala kan alela Ana bi karir gali Ana bi rija itnin marat le inta, ¹³ashan Ana kormosu Yahuza ze danga Tai. Ana malau sonduk ta nishabat Tai be Ephraim. Ana hariku iyat taki, ya Sahyun did iyal ta Yonanin, wa Ana salau intakum, ya Sahyun, ze sef ta nas ta harb! ¹⁴Yahwa bi zahir le humon, wa harba tomon bi kore shedid ze saga! Ashan Rabuna tai Yahwa bi afuku buruji wa bi gedimu be gubar min Teman. ¹⁵Yahwa ta nas kulu yau bi dafi humon, wa humon bi demiru humon wa bi gilibu hujar al bi durubu. Biga humon bi ashurubu wa bi kore zenas sekeranin be merisa, wa bi malau humon be merisa ze kura, wa ze rukunat ta mazbah. ¹⁶Biga Yahwa Allah tomon bi alagu humon fi yom dak, ze ganamayay ta nas Bito. Humon ze suksuk ta tegiya al bi lama fi wata Bito. ¹⁷Godur sunu bi kun kuwes wa godur sunu humon bi kun giyafin! Shabab sukerin bi raba ze hinta wa azrawat fi merisa al hilu!"

Chapter 10

¹Asalu motoro min Yahwa fi zaman motoro al mutuakir - Yahwa al bi amulu saga - wa bi wodi ai wahid beredu be motoro wa nabatat bi raba fi mahal zara. ²Ashan asnam al fi bet wonusu klam batal; nas ta arafa aynu kidib; humon wori hilim ta kidib wa wodi teshji al farig, lahadi humon douru ze ganamaya wa ligo taab ashan mafi rai. ³Zalan Tai wala did ruua: de ganamaya abu raji - kada - al Ana bi akibu. Yahwa ta nas kulu kaman bi kun fi ma ganamayay Bito, bet ta Yahuza, wa bi amulu humon ze husan ta harb Bito fi zaman ta harb!⁴Min Yahuza hajer zawiya bi tala; min Huwo witid ta khema bi tala; min Huwo danga ta harb bi tala; min Huwo hukam kulu bi tala sawa. ⁵Humon bi kun ze nas ta harb al dusu adu tomon fi tin ta sika fi harb; humon bi amulu harb; ashan Yahwa fi ma humon, wa humon bi amulu fadiya le del al bi sugu husanat ta harb.⁶Ana bi gowi bet ta Yahuza wa bi alagu bet ta Yousif, ashan Ana bi rijau humon wa bi indu raham le humon. Humon bi kun saab ze Ana kan ma laanu humon, ashan Ana Yahwa Allah tomon, wa Ana bi asuma le humon. ⁷Biga Ephraim bi kun ze zol ta harb, wa geliba tomon bi geni mokosut ze be merisa; iyal tomon bi aynu wa bi geni mokosut. Geliba tomon bi geni mokosut fi Ana.⁸Ana bi afuku sufara le humon wa bi limu humon, ashan Ana bi alagu humon, wa humon bi kun ketirin kalis min ta kan! ⁹Ana zarau humon fi nus ta nas, lakin humon bi zekiru Ana fi beled tanin al beid, biga humon ma iyal tomon bi geni wa bi rija. ¹⁰Ashan Ana bi rijau humon min wata ta Masir wa bi limu humon min Ashur. Ana bi jibu humon fi wata ta Gilead wa Libnan lahadi ma bi kun fi juwa tani ziyada le humon.¹¹Ana bi douru min bahar ta taab tomon; Ana bi dugu habub al bi hizu huzu bahar dak wa bi nashifu Nile de kulu lahadi tehet. Sokol kebir ta Ashur bi nezilu tehet, wa asaya ta Masir bi ruwa bara min Masriin. ¹²Ana bi gowi humon fi nefsa Tai, wa humon bi douru fi isim Tai - de yau kararat ta Yahwa."

Chapter 11

¹Fata abuwab takum, ya Lebnan, ashan kede nar haragu ruz takum! ²Guna be miskin, ya shejera ta sarow, ashan kede shejerat ta ruz kulu waga! De shunu al kan kuwes yau demiru! Guna be miskin, ya bolut ta Bashan, ashan gaba al gowi dak kalas waga tehet. ³Ruwaa gum kore, ashan mejid tomon demiru! Sot iyal ta ased bada kore, be takabur ta Nahar taOrdon al demiru!⁴De al Yahwa Allah tai yau kelim, "Ze rayi, bi aynu fi ganamayay al kutu be taraf ashan bi dabau. ⁵(Zol al bi biyu humon wa dabau gubal ma adibu, wa al bi ishterihumon wa bi kelim, 'Yahwa kede kun mubarak! Ana biga ganiyan' ruwaa del al bi ishtakal fi aynu ganamayay' del al sidi tomon ma bi hin fogo). ⁶Ashan ana kaman tani mara ma bi hin le del al bi geni fi wata hinak - De yau kararat ta Yahwa, aynu, Ana kaman zatu, biga gerib ashan bi selimu ai zol fi idan ta jeran bito, wa fi idan ta melik bito, wa humon bi karabu wata, wa mafi wahid min humon Ana bi alagu min idan tomon. ⁷Ana biga rayi ta ganamayay al kutu alama fogo ashan bi dabau, le del al bi aruf shokol ta koruf, Ana shilu itnin asayat. Wahid bi nadi gali, "Neima" wa tani de bi nadi gali, "Wihda" be teriga de Ana agder aynu ganamayay del. ⁸Fi wahid shahar bes. Ana agder demiru talata ruwaa del. Ana biga ma indu sobur le humon, humon kaman biga akrahu ana. ⁹Ana biga gum kelim, le sidi ganamayay, "Ana tani marama bi ishtakal rayi le inta. Ruwaa del al der mutu - kede mutu. Ruwaa al der karabu - kede humon karabu. Kede korufat del al bi fadulu, akulu lahama ta jeran bito." ¹⁰Biga ana gum shilu asaya tai al isim bito Neima de wa kasuru huwo ashan bi kasuru be tifagiya al ana amulu ma kulu gabail tai. ¹¹Fi yom dak kasuru tifagiya, del al kan aruf shokol ta koruf wa kan bi aynu ana, humon aruf gali Yahwa kalas wonusu. ¹²Ana kelim le humon, "Kan bi beinu kuwes le intakum, dafau takum le Ana ujura tai. Lakin kan mafi, mata amulu. Humon biga bada dafau le ana ujura tai - teletin gita ta fidda. ¹³Biga Yahwa kelim le ana, "Kutu fidda fi sonduk ta, al keimu be ahsen gurus le inta!" Ze de ana shilu teletin gita ta fidda de wa ana kutu humon fi sonduk fi juwa ta Yahwa. ¹⁴Baad dak ana gum kasuru asaya tai al tani dak, "Wihda" ashan bi kasuru shokol akuwana al fi beina Yahuza wa Israel. ¹⁵Yahwa gum kelim le ana, tani mara, "Shilu hajat ta rayi al belid de le inta, ¹⁶wa aynu, Ana bi ruwa kutu rayi tani fi wata hinak. Huwo ma bi ruwa kutu bala le koruf al bi mutu del. Huwo ma bi ruwa ashan fetisu koruf al woduru, wa ma bi aliju koruf al shelel. Huwo ma bi ruwa akilu koruf al kuwes, lakin huwo bi ja akulu laham ta korufat al sumanin del wa bi agilau hawafir tomon bara. ¹⁷Bi kun mushkila le ruwaa delal nesitu ganamayay! Kede sef ja did idan bito wa ena yemin bito! Kede idan bito shele bara wa kede ena yemin bito tala amiyan!"

Chapter 12

¹De yau elan ta kelima ta Yahwa be kalam ta Israel - elan ta Yahwa, al sabitu be samawat, wa kutu be asasat ta wata, wa shekilu roho ta nas juwa zol. ²"Aynu. Ana gerib bi ja kutu Orshelim fi juwa kubaya lahadu bi sibun nas kulu al gerib min huwo bi leklek. Kaman bi kun zede le Yahuza, fi zaman ta hisar did Orshelim. ³Fi yom dak, Ana bi amulu Orshelim gowi ze hajer le nas kulu. Ai wahid al bi hawil arfau hajer dak bi awgu gisim bitoshedid kalis, wa kulu beled fi wata hini bi limu did medina dak. ⁴Fi yom dak - de yau elan ta Yahwa - Ana bi dugu husanat kulu be lakabata wa nas al bi sugu be junun. Ana bi fata ena Tai fi ras ta Yahuza, lakin ai husan ta nas Ana bi dugu be amiyen. ⁵Biga kada ta Yahuza bi kelim fi geliba tomon, 'Nas al bi geni fi Orshelim yau guwa ta nina, ashan Yahwa ta nas kulu, Allah tomon. ⁶Fi yom dak, Ana bi amuu kada ta Yahuza ze gurmata nar fi nus khashab, wa ze lamba al bi wala fi nus dura al bi wogif, ashan humon bi demirunas kulu al fi yemin wa shimal tomon. Orshelim tani mara bi geni fi mahal bito barau. ⁷Yahwa bi alagu awel kheima ta Yahuza, ashan kede ihtiram ta bet ta Daud, wa ihtiram ta del al bi geni fi Orshelim kede ma kun ahsen min ta bagi Yahuz. ⁸Fi yom dak Yahwa bi kun difa le nas al bi geni fi Orshelim ms, wa fi yom dak, del al tabanin fi nus tomon bi kun ze Daud, fi zaman al bet ta Daud bi kun ze Allah, ze malaika ta Yahwa gidam tomon. ⁹Fi yom dak Ana bi bada karabu beled kulu al bi ja did Orshelim. ¹⁰Lakin Ana bi kubu roho ta hiniya wa nida fi bet ta Daud wa nas al bi geni fi Orshelim, wa biga humon bi aynu le Ana, al humon awgu. Humon bi kore Ana, ze zol al bi kore jena bito al wahid; humon be waja geliba bi kore be guna ze del al bi kore be guna fi mutu ta jena al bikir. ¹¹Fi yom dak de kore be guna fi Orshelim bi kun ze kore be guna al kan fi Hadad Rimmon al fi taraf ta Megiddo. ¹²Wata bi kore, ai gebila bi koreu barau min gebila tani. Gebila ta bet ta Daud bi kun barau, wa nusuwan tomon bi kun barau min rujal. Gebila ta bet ta Nathan bi kun barau, wa nusuwan tomon bi kun barau min rujal. Gebila ta bet ta Shemei bi kun barau wa nusuwan tomon bi kun barau in rujal. ¹³Gebila ta bet ta Lawi bi kun barau., wa nusuwan tomon bi kun barau min rujal. ¹⁴Ai gebila min bagi gabail tanin al faduu - ai gebila bi kun barau, wa nusuwan bi kun barau min rujal."

Chapter 13

¹"Fi yom dak bi fatau ena ta moyo le bet ta Daud wa nas al bi gei fi Orshelim, be kalam katiyat wa najasa tomon.

²Fi yom dak - de elan ta Yahwa ta nas kulu - Ana bi gatau bara asami ta asnam min wata, wa ma bi zekiru humon tani mara. Ana bi agilibu anbiya ta wa roho ta najasa bara min wata.³Kan ai zol lisa bi istemir fi nobuwat, abu bito wa uma bito al weledu huwo bi kelim le huwo, 'Inta ma bi hai, ashan inta bi wonusu kidib fi isim ta Yahwa!' Yala biga abu wa uma al weledu huwo de bi atanu huwo kan huwo bi naba.⁴Fi yom dak ai nebi bi ligo fadiya fi ruwiya bito kan huwo der naba. Anbiya del tani mara ma bi libisu jelebiyat abu shaar, ashan bi kabasu nas. ⁵Ai wahid bi ja kelim, 'ana ma nebi'! Ana zol al bi ishtakal fi turab, ashan wata de yau shokol tai min zaman ana lisa kan suker!' ⁶Lakin wahid zol tani bi ja kelim le huwo, 'De dabarat ta sunu zede fi nus idanat taki? Huwo bi juwabu, 'Kan awgu ana sawa ma del al fi bet ta sabihat tai'.⁷Ya seif! gum neshitu gisim taki did ruwa Tai, zol al bi wogif tuwali jambu Ana - de elan ta Yahwa ta nas kulu. Dugu al rayi, wa ganamayay kulu bi shetetu! ashan Ana bi lifu idan Tai did del al tabanin.⁸Baad dak bi hasil fi kulu mahal - de yau elan ta Yahwa ta nas kulu - gali tiliten min humon bi gatau bara! Nas del bi mutu: bes bi fadulu hinak tilit wahid. ⁹Ana bi jibu tilit dak de be wasit nar Ana bi safau humon ze fidda al safau: Ana bi aburu humon ze dahab al aburu. Humon bi nadi isim Tai: wa Ana bi juwabu humon, wa bi kelim, 'Del nas Tai!, wa humon bi kelim, 'Yahwa yau Allah tai!'"

Chapter 14

¹Yaude! yom ta Yahwa bi ja, bi ja gesimu hajat al intakum seregu de fi nus takum. ²Ashan ana bi limu nas kulu did Orshelim be kalam ta harb. Wa beled bi gobudu, wa biyut kulu bi seregu, wa nusuwan bi nyakamu. Nus ta nas ta beled kulu bi ruwa istamiru, lakin bagi nas al bi fadulu del ma bi turuju bara min medina. ³Lakin Yahwa bi tala ashan bi goumu harb did duwal del ze al kan Huwo goumu fi yom ta harb. ⁴Fi yom dak kureinat Bito bi wogif fi Jebel ta Olives, al gerib min Orshelim fi safa ta sheri. Jebel ta Olives de bi gesimu fi nus beina sheri wa garib be wadi kebir kalis, wa nus ta Jebel de bi rija wara le shimal wa nus tani le junub. ⁵Yala biga intum bi jere jere tehet hinak beina jibal ta Yahwa, ashan wadi al fi nus jibal del bi wosulu lahadi Azel. Intum bi jere bes ze al intum jere min zalzal fi zaman ta Uziah, melik ta Yahuza. Biga Yahwa Allah tai bi ja sawa ma kulu kedisin Bito. ⁶Fi yom dak ma bi kun fi nur, ma bi kun fi berid wole fi haja bi jemid. ⁷Fi yom dak, yom al bes Yahwa yau aruf, tani ma bi kun fi nahar wole bilel. Fi misa bi kun zaman ta nur. ⁸Fi yom dak moyo ta haya bi jere min Orshelim, nus ta moyo de bi jere fi bahar al fi safa ta sheri, wa nus tani de bi jere fi bahar ta garib, fi zaman ta karanga wa zaman motoro. ⁹Yshwa bi kun melik le duniya kulu. Fi yom dak Yahwa bes barau yau bi kun. Allah al wahid, wa isim Bito bes barau. ¹⁰Wata kulu bi kun ze Arabah, min Geba lahadi fi Rimmon junub ta Orshelim. Orshelim bi istemir arfau fok wa bi fadulu fi mahal bito, min bab ta Benjamin lahadi fi mahal al kan bab al awel dak kan fogo, lahadi bab al fi rukun, wa min burj ta Hananel lahadi mahal al bi asuru fogo merisa ta melik fogo. ¹¹Nas bi geni fi Orshelim, wa ma bi kun fi karaba tani mara min Allah le humon. Orshelim bi kun fi aman. ¹²De bi kun waba al Yahwa bi hajimu did kulu nas al bi dafa harb did Orshelim: Laham tomon bi afin sala kan humon bi wogif fok be kureinat tomon. Uyun tomon bi afin fi juwa ufura ta ena tomon, wa lisanat tomon bi afin fi juwa kasmal tomon. ¹³Fi yom dak kafu tomon al shedid min Yahwa de bi dakalu le humon. Ai wahid min humon bi amsuku idan ta aku tani, wa idan ta wahid bi arfau fok did idan ta aku tani. ¹⁴Yahuza kaman bi gum shakil did Orshelim. Humon bi limu kulu sorwa ta mahalat al jeran tomon - dahab, fidda, malabis al kuwes be kimiyat kebir kalis. ¹⁵Waba kaman bi kun fi le husanat, jena husan, jemel, himar, wa fi haywanat kulu al fi muaskarat del bi taban be nefsu waba dak. ¹⁶Biga bi hasil gali kulu del al fadulu min bilad del al ja did Orshelim bi agder ruwa sena le sena ashan bi abidu melik, Yahwa ta nas kulu. wa bi hafizu ied ta mizal. ¹⁷Wa bi hasil kaman kan gali ai wahid ma ruwa fi Orshelim ashan bi abidu, Yahwa ta nas kulu de, biga Yahwa ma bi jibu motoro le humon. ¹⁸Kan beled ta Masir ma ruwa fok: biga humon ma bi ligo motoro, Karisa min Yahwa bi ja ligo beled dak al ma hafizu ied ta mizal de. ¹⁹De bi kun ikab ta Masir wa ikab le ai beled al ma ruwa ashan bi hafizu ied ta mizal. ²⁰Lain fi yom dak, jeres ta husanat bi kelim, "Ferigu takum le Yahwa," wa hod ta moyo al fi bet ta Yahwa de bi kun ze biir gidam ta mazbah. ²¹Ashan ai gurma fi Orshelim wa Yahuza kede kasisu bes le Yahwa ta nas kulu, ashan ai wahid al bi jibu zebiha bi akulu min fogo. Fi yom dak tujar ma bi kun fi tani mara fi juwa ta Yahwa ta nas kulu.

Malachi

Chapter 1

¹Elan ta kilima ta Yahwa le Israel be ida ta malaki. ²Ana hihu intum, "Yahwa kelimu, lakin intum kelim, "inta hubu nina keif?" Esau kan ma aku ta Yacoub?" Yahwa kelim, "lisa ana kan hibu Yacoub. ³Lakin ana kan akrah/aba Esau. Ana sibubal tou geni mahal al abau wa karban, Kaman ana sibubal mahal al umon warisu Yakun le haiwanat ta sahara." ⁴Iza kan Edom kelimu, "Kasuru medina ta nina tehet, lakin nina bi rija abina." Yahwa al gedir bi kelimu, "umon bi rija abinu, lakin ana bi jadau tehet tanimara. Nas tannin bi nadi umon Beled al sherir wa nas al yahwa laanu ilel abad. ⁵Uyun takum bi ainyu kalam de, wa intum bi kelimu, Yahwa azim futu kulu hudud ta Israel". ⁶Weled bi ihterim abu tou, wa kadam bi ihterim seyid tou. Kan ana, biga, ana abu, wenu ihtiram tai? Iza kan ana seyid wenu ehtiram le ana? Yahwa al gedir kelimu le khahana, al alisu isim tai. Lakin intum kelimu, nina alisu isim taki keif? ⁷Bi wodi esh al karabu fi mazbah tai. Lakin intum bi kelimu nina karabu keif. Be wasat kalam inu terbeza ta Yahwa waskan. ⁸Kan intum bi gedimu haiwan al amiyen le zebiha, hal de ma shar? Kan intum bi gedimu al kurein moksor wa ayan hal de ma shar? Wodi takum le hakim takum ze de! Hal huwa bi agbil intum wala hal huwo bi kerimu intum? Yahwa al gedir kelimu. ⁹Hasa intum gi istemir asalu wusa ta Rabuna, ashan huwo bi endu neima le nina, lakin Yahwa al gedir kelimu inu, be shikil tegdim al fi edan takum de, hal huwo bi arfa fok wusa ta ai wahid. ¹⁰Oh, iza kan bes fi wahid min intum al bi gofulu bowabat ta haikal, ashan intum ma bi wala nar fi mazba tai sakit! Ana ma moksut ma intum," Yahwa al gedir kelim, wa ana ma bi gobilu ai tagadima

min ida takum. ¹¹Leanu min tala ta shemis lahadu waga tou isim tai bikum azim fi nus ta buldan wa fi kulu mahal bokhur wa tagadimat al nedif bi gedimu be isim tai. Leanu isim tai bi kun azim fi nus ta buldan.” Yahwa al gadir kelimu. ¹²Lakin intum karabu huwo, zaman intum bi gul terabeza ta Yahwa nejis, inu simar, wa akil bi tou kede alisu. ¹³Intum Kaman kelimu, de taab ta shunu kida, wa intum gi lakbatu kalam de” Yahwa al gadir kelimu. “intum jibu haja al adi au al moslul au ayan wa intum gi jibu ze tegdim. Hal kede ana agbil hajat del min ida takum? Yahwa kelimu. ¹⁴Keli zol ta kabasa Yekun moloun al indu haiwan al zakar fi haiwanat tou wa halifu inu huwo be wodi le ana, lisa huwo bi ja wodi le ana Rabuna haja al indu eib wa al ayan! Leanu ana melik al azim “Yahwa al gadir kelim, “wa isim bi tai bi iherimu fi nus bilad.

Chapter 2

¹Hasa intum khahana, amur de le intum, ²Iza intum ma bi a asuma, wa iza intum ma bi kutu fi gulub bi takum ashan bi wodi ihtiram le isim tai, “Yahwa al gedir kelimu,” Baad dak ana bi rasulu laana le intum, wa bi laanu baraka takun, feilan ana laanu umon, leanu intum ma gi kutu amur tai fi gulub takum. ³Aiynu, ana gerib bi wobiku ajiyal takum, wa ana bi kubu wasaka fi usa takun, wasaka al min monasabat takum, wa bi shilu intum ma wasaka de bara. ⁴Intum bi arufu inu ana yau rasulu amur de le intum wa tifagiya tai bi estemir yakun ma lawi, “Yahwa al gedir kelimu. ⁵tifagiya tai ma huwo kan haya wa salam wa ana kan wodi umon le huwo; ana wodi le huwo kof, wa huwo kan kafu ana, huwo kan wogif be istegrab le isim tai. ⁶Neseha al hagiga kan fi kasma tou, huwo gi douru ma ana be salam wa adil wa talau ketir min katiya. ⁷Leanu kasma ta khahin bi hafizu maarafa wa nas be fetisu irshad min kasma tou. Leanu huwo rasul ta Yahwa al gedir. ⁸Lakin intum kalas agilibu min sika al hagiga. intum sabab le nas ketir biga mogfulin hasab al sharia taalim. intum kasuru tifagitya ta Lawin, Yahwa al gadir kelimu. ⁹Be kida ana Kaman alisu wa hagiru intum gidam nas kulu, le anu intum ma hafizu sikat tai, lakin intum wori mohabaa ligo intum gi amulu towjihat tai. ¹⁰Hal mafi abu wahid le nina kulu? Ma Rabuna wahid de yau kalagu nina? Lee nina ma indu iman ai zol le aku al tani, Bi karabu tifagiya ta Abu ta nina. ¹¹Yahuza ma indu iman. Haja batal amulu fi Israel wa Urselim. Leanu Yahuza nejisus mahal al mokadas al Yahwa gi hibu wa huwo zowuju biniya ta rabuna ta ajanib ¹²Keli Yahwa gata bara min keima ta Yacub zol al amulu kalam de, zol al ma num wa zol al bi juwabu, hat low huwo gi jibu tegdim le Yahwa al gedir. ¹³Intum kan amulu kida: intum bi mala mazah ta Yahwa ma moya ena, bi kore ashan huwo lisa ma agilibu le tegdim au rudu shilu min intum be farah. ¹⁴Lakin intum kelim, “Lee huwo ma amulu? Leanu Yahwa kan shahid bein inta wa mara al fi shabiya taki, al did hiya inta kan ma amin, hata ze hiya sherik wa mara bi tak be tifagiya. ¹⁵Huwa kan ma amulu umon wahid, ma nisba ta roho tou? Biga lee huwo kan kutu intum wahid? Leanu huwo kan gi fetisu min Rabuna. Ashan kida harisu nefsa taki fi roho taki, wa mata geni bidun amana ma mara al inta jouzu fi shababiya taki. ¹⁶Leanu ana bi akrah talag,” Yahwa Rabuna ta Israel kelimu, wa zol al bi kati gumas tou be takiyan.” Yahwa al gedir kelimu, “Be kida harisu nefsa takum fi roho wa mata kun bidun iman. ¹⁷Intum sibu Yahwa biga fataran be kalamant takum, lakin intum kelimu, nina taabu huwo kef? Be kalam al bi gul, “ai zol al amulu batal huwo kwes fi uyun ta Yahwa, wa huwo moksut be hajat de au” wenu Rabuna ta adala?”

Chapter 3

¹“Aiynu, ana gerib bi rasulu rasul, wa huwo bi jahizu sika gidam tai, biga Rabuna al intum gi fetisu, bi ja mofaja le haikal towo. Rasul ta iffagiya al intum bi farhan fogo, ayinu huwo bi ja,” Yahwa al gadir kelimu. ²Lakin munu yau bi agder sobur yom al huwo bi ja? Munu yau bi agder wogif zaman huwo be zahir? Leau huwo bikun ze nar al bi nedifu, wa sabun al bi kasulu. ³Huwo bi geni ze makana al bi jedidu wa bi nedif fida, wa huwo bi jedidu awulad ta lawi, huwo bi jedidu umon ze dahab wa fida, wa umon bi jibu tegdim ta bir le Yahwa. ⁴Baad dak tegdim ta Yahuza wa Urselim bi kutu Yahwa farhan ze fi ayamata al gedim, wa ze fi sinin al gedim ⁵Baad dak Ana bi ja gerib le Intum le huikum, ana be sura bikun shahid did saharin, nas ta zina, shuhudin ta kidib, wa did del al bi zulumu umal ta ujura min hak tomon, del al bi zulumu aramil wa atimin wa del al bi zulumu ajanib, wa del al ma gi iherim ana.” Yahwa al gadir kelimu. ⁶Leanu ana Yahwa ma geiru; ashan kida, intum awulad ta Yacub, lisa intum ma wosulu fi nihaya. ⁷Min ayam ta abuhata takum, intum aba gawanin tai wa ma hafizu umon. Rija takun le ana wa ana bi rija le intum.” Yahwa al gedir kelimu, lakin intum kelimu, nina bi rija kef? ⁸Hal zol bi seregu Rabuna? Lisa intum gi seregu ana lakin intum gi kelimu, nina seregu inta kef? Fi ushur wa Tegdim. ⁹Intum molounin be laana, leanu intum gi seregu ana, beled kulu. ¹⁰Jibu ushur kamil le Makzan, ashan bikun fi akil fi bet tai, wa jeribu ana hasa be kalam de, Yahwa al gedir kelimu, kan ana ma bi fata le intum shababik ta samah wa kubu Baraka le intum, hata mahal bikun mafi ashan bi timu. ¹¹Ana bi wonusu did del al bi karabu zera takum ashan umon ma bi karabu intaj ta ida takum. Kurum takum fi mazra ma fi fakidu simar tomon, “Yahwa algedir kelimu. ¹²Bilad kulu bi nadi intum mubarikin, leanu intum bikun arid ta farah” Yahwa al gadir kelimu. ¹³Kelimat takum did ana kan gowi. “Yahwa kelimu, lakin intum gi kelimu, nina kelimu sunu fi nus ta nina did inta? ¹⁴Intum kelimu, mafi faida ashan akdim Rabuna. Faida sunu nina hafizu talabat tou wa douru be kore gidam Yahwa al gedir? ¹⁵Be kida nina gi nadi nas al sheririn mubarikin nas al ashrrar ma gi tala ganiyanin, lakin umon Kaman gi jeribu Rabuna wa gi tefes. ¹⁶Baad dak del al bi kafu Yahwa wonusu le baad tomon Yahwa gi kutu bala wa gi asuma, wa kitab ta zikra mozekira fi al kan katibu gidam tou del al gi kafu Yahwa wa gi iherim isim tou. ¹⁷Umon bikun tai, “Yahwa al gedir kelimu, “worisa ta kazana ta nefsa tai, fi yom da kana amulu ana bi hafizu umon ze abu al bi hafizu weled al gi kadim huwo. ¹⁸Biga tani mara intum bi meizu bein al bir wa al shar, bein al gi abidu Rabuna wa al ma gi abidu huwo.

Chapter 4

¹Fa aiynu, ayam gi ja, hariga ze lahab, zaman al kulu nas ta kibriya wa nas ta amulu hajat batal bikun wasaka. Yom al jai bi haragu umon kulu. Yahwa algedir kelim “ashan bi sibu umon bikun la irig wala fere. ²Lakin le intum al bi kafu isim tai, shemis ta bir bi tala be shifa fi jinahat tou, intum bi tala bara wa bi douru be nutu ze ujul min mahal mura. ³Fi yom dak intum bi dusu nas al ashrrar tehet, leanu umon bikun rumad lehet kurein takum fi yom al ana bi amulu shokol tai de.” Yahwa al gedir kelim. ⁴Zekiru taalim ta kadim tai musa al ana kan wodi le huwo fi Horeib al ana kan wodi le Israel kulu, faraed wa ahkam. ⁵Aiynu, ana bi rasulu le intum Elia al nebi gubal yom al azim wa ta kafu ta Yahwa bija. ⁶Huwo bi gilibu gelba ta abuhath le iyal, wa gelba ta iyal le abuhath, ashan ana ma bi jaw a hajimu beled ba karaba kamil.”

Matthew

Chapter 1

¹De kitab ta asami ta juduud ta Yesua al Masih jena ta Dawuud jena ta Abraham. ²Abraham abu ta Ishaka wa Ishakha abu ta Yaakhuub wa Yaakhuub abu ta Yahuuza wa akhwanu. ³Wa Yahuuza abu ta Faaris wa Zarah min Taamaar. Wa Faaris abu ta Hasruun. Wa Hasruun abu ta Raam. ⁴Ram kan abu ta Amminadaab. Amminadaab abu ta Nahshon. Wa Nahshonn abu ta Salmon. ⁵Salmon abu ta Boaz min Raahaab. Wa Boaz abu ta Obed min Ruth. Obed abu Jesse. ⁶Jesse abu Daud al-melik. Wa Daud abu ta Suliman Daud abu ta Suliman min mara ta Uriah. ⁷Suliman kan bu ta Rahoboam, Rahoboam Abu ta Abijah. Abijah abu ta Asa. ⁸Asa Abu ta Jehoshaphat, Jehoshaphat abu ta Joram. Wa Joram jidi ta Uziah. ⁹Uziah kan abu ta Jotham. Jotham bu ta Ahaz. Ahaz abu ta Hezekiah. ¹⁰Hezekiah abu ta Manasseh. Manasseh abu ta Amon. Wa Amon abu Josiah. ¹¹Josiah kan jidi ta Jechoniah wa akwanu fi zaman shilu umon le Babylon. ¹²Ba’ad shilu umon le Babylon, Jechoniah kan abu ta Sheatiel, Sheatiel kan jidi ta Zerubbabel. ¹³Zerubbabel kan abu ta Abiud. Wa Abiud abu ta Aliakim. wa Aliakim abu ta Azor. ¹⁴Azor kan abu ta Zadok. Zadok abu Achim. Wa Achim abu ta Aliud. ¹⁵Aliud kan abu ta Eleazar, Eleazar abu ta Matthan, Wa Matthan abu ta Yacob. ¹⁶Yakub kan abu ta Yusuf rajil ta Mariam min hiya Yesua kan weledu. al bi nadu Al Mesih. ¹⁷Kulu al ajial min Ibrahim le Daud kan arbatasiar ajial, min Daud le shilu umon fi Babylon arbatasar ajial, wa min wodi umon le Babylon le arbatasiar alial le Al Mesih. ¹⁸Weleda bita Yesua Al Mesih hasal be teriga de. Uma tou Mariam endu alaka ta zuwaj ma Yusuf, Lakin gubal umon ma ja sawa, ligo hiya hamlan be Roho Al Kudus. ¹⁹Rajil tou Yusuf kan rojul adil, wa huwo madeir ashan aba hiya gidam nas. huwo fekiru ashan bi gata alaka be siri. ²⁰Ze huwo bi fekir an hajat del, Malaika ta Rabana zahar le huwo fi hilim, kelimu, "Yusuf, weled bita Daud, mata kafu ashan bi shilu Mariam ze mara taki, le-anu hiya hamilan be wasat Roho Al Kudus. ²¹Hiya bi weledu jena, wa inta bi seme Yesua, fa huwo bi kalisu nas tou min Khatiya tomon. ²²Kulu del hasil ashan bi kamilu kalam al wonusu be Rabuna be wasat anbiya, kelimu, ²³Asma, Azra bi hamil wa bi weledu jena, wa umon bi nadi isim Immanuel"- mana bitou "Allah ma nina. ²⁴Yusuf gam fok min al num wa amulu ze malaika ta Rabuna wasi huwo wa huwo shalu mara bitou. ²⁵Lakin huwo ma amulu alaka jinsia ma hiya lahadi hiya weledu jena. bad dak huwo seme isim bitou Yesua.

Chapter 2

¹Baad Yesua weledu fi Bethlaham ta Yahudiya fi ayam ta Herodos al Melik, nas ulama min sherik wosulu Urselim kelimu, " ²Wenu huwo al weledu Melik ta Yahud? Nina sufu nijima tou fi sherik wa nina ja ashan bi abidu huwo." ³Zaman Herodos al melik asma kalam de, huwo ma Urselim kulu kan zalanin, ⁴Herodos limu kulu ruasa ta khahana wa baad min nas, wa huwo asalu umon, "Bi weledu Al Mesih wen?" ⁵Umon kelimu le huwo, "Fi Bethlaham ta Yahudiya, fa da yau al kan anbiya katibu, ⁶Lakin inta Bethlaham, fi ardi ta Yahud, ma yau akhir fi wosat ta khadad ta Yahud, fa min inta bija reis al bi suf nas bitai Israel." ⁷Baad dak Herodos nadi rijal al uluma de wa asalu umon be dapt yatu zaman nijima de kan zahir. ⁸Uwo rasulu umon le Bethlaham, kelimu, "Ruwa wa fetisu jena al suker de be teriga kwes. Kan intum ligo huwo, jibu kabar de le ana, ashan ana kaman bija wa abidu huwo." ⁹Baad umon asma kalam ta melik, umon ruwa, wa nijima al umon kan sufu fi sherik mashi gidam tomon lahadi ja wogifu fi mahal al jena de fogo. ¹⁰Zaman umon aiynu nijima de, umon farhanin be fara azim. ¹¹Umon ruwa fi bet wa aiynu Jena Al suker ma uma tou Mariam. Umon dengiru tehet wa abidu Huwo. Umon fata santat tomon wa gedimu hadaya tomon dahab, Luban, wa Bohur. ¹²Allah anziru umon fi hilim ma kede raja le Herodos, wa umon raja le beled tomon be sika tani. ¹³Baad umon ruwa, malaika ta Rabuna zahir le Yusif fi hilim wa kelimu, " gum fok, shilu jena al suker de ma uma tou, wa jere takum le Masir. geni takum hinak lahadi ana bi wori le intum. Fa Herodos bi fetis jena al suker de ashan bi Katulu. ¹⁴fi bilel dak Yusif gam wa shilu jena al suker de wa uma tou wa jere le Masir. ¹⁵Huwo geni hinak lahadi mutu ta Herodos. De kamilu kalam al Rabuna kelimu be wasat anbiya," min Masir ana nadi jena tai." ¹⁶Baad dak Herodos, Zaman huwo aiynu be inu uluma del kabasu huwo, huwo biga zalan kalis. Huwo rasulu wa katulu kulu iyal sukerin al awulad al kan fi Bethlaham wa fi kulu akalim al iyal indu itnin sena wa tehet itnin sena, be asab zaman al rujal ulama kelim be dabt. ¹⁷Baad dak kalam al kan Nebi Jeremiah wonusu hagag nefsu, ¹⁸"Sot kan asmau fi Ramah, kore wa huzun shedid, Rakele bi kore ashan iyal tou, Wa hiya aba taziya, leanu umon biga mafi." ¹⁹zaman Herodos maat, malaika ta Rabuna zahar fi hilim le Yusif fi Masir wa kelimu, ²⁰"Gum fok wa shilu jena ma uma tou wa ruwa le beled ta Israel, del al kan deir katulu jena de mutu." ²¹Yusif gam, shilu jena wa uma tou wa ja fi ardi ta Israel. ²²Lakin zaman huwo asma be-inu Archelaus bi hakim Yahudiya fi mahal ta abu Herodos, huwo kan kafu ashan bi ruwa hinak. baad Allah anziru huwo fi hilim, Huwo ruwa le iklim ta Galileya ²³wa ruwa ashan geni fi medina isim tou Nazareth. De kamilu kalam al kan wonusu be wasat al anbiya, ashan bi nadu huwo Nazarene.

Chapter 3

¹Fi ayam dak Yohana Moamadan ja fi beriya ta Yahudiya bi gul, ²"Tubu, ashan molokut ta samawat biga gerib."
³Fa da huwo al kan wonusu be wasat nabi Isaiah, gali, "De sot ta wahid bi nadi bara fi beriya, Jahizu sika le Rabuna, salau sika tou adil."⁴Yohana kan bi libisu gumas min sar ta jemel wa gas jilid hawil sulba tou. Akil tou kan asharat wa asel. ⁵baad dak Urselim, Yahudiya kulu, wa akalim kulu al hawil bahar Ordon ruwa le huwo.
⁶Yohana amidu umon fi bahar Ordon, bad umon tubu min katayat tomon.⁷Lakin zaman huwo sufu Farisein kutar wa sadducein ja le huwo ashan bi amidu, huwo kelim le umon, "Intum iyal ta dabaib al indu siim, munu anziru intum ashan bi jere bara min hukum al jai?"⁸Antiju samar al bi istehik tuba. ⁹Mata kum fekiru ashan bi kelim bein takum, 'Nina endina Ibrahim ashan abu ta nina.' Fa ana bi kelimu le intum be inu Allah bi agder bi goumu iyal le Ibrahim hata kan min hujar del.¹⁰Kalas fas kutu jambu irik ta shejerat. Ashan kulu shejer al ma bi antij samar kwes bi gatau tehet wa jadau fi nar. ¹¹Ana bi amidu intum be moya le tuuba. Lakin huwo al bi ja baad ana kebir mini ana, wa ana ma bi istehik ashan bi ahmil jizam tou. Huwo bi amidu intakum be Roho Al Kudus wa be nar.
¹²menjel bitou fi fii yedu wa bi gata geme tou wa bi kutu fi Makhzan lakin huwo bi aragu wasak be nar al ma bi batul."¹³Baad dak Yesua ja min Galileya le bahar Ordon ashan Yuhana bi amidu. ¹⁴Lakin Yuhana deir abusu huwo, gal, "ana deir ashan inta yau bi amidu ana, wa inta bi ja le ana?"¹⁵Yesua juwabu wa kelimu le huwo, "asmau le hasa, Fa huwo hagiga le nina ashan bi kamilu kulu biir. baad dak Yuhana asmau le huwo."¹⁶Baad Amidu huwo, Yesua tala guwam min moya, wa samawat fata le huwo, huwo aynu Roho ta Allah jai tehet ze hamam wa nazal le huwo. ¹⁷Gal, sot ja min sama bi gul," De weled tai al mahbub. Ana farhan kalis ma huwo.

Chapter 4

¹Baad dak Roho shilu Yesua le beriya ashan sitan bi jeribu huwo. ²Zaman huwo kan saim arbein yom nahar wa leil, huwo biga jiyen. ³Sitan ja wa kelim le huwo, "Kan inta sei Jena ta Allah, aglibu hujar del ashan bikun esh." ⁴Lakin Yesua juwabu wa kelimu le huwo, "huwo moktub, 'insan ma bi ish ashan esh bes lakin be kulu kelima al bi ja min kasma ta Allah.'" ⁵Baad dak sitan shilu huwo le Medina Al mukudas wa kutu huwo fi akir mahal ta ras Kenisa, ⁶wa kelim le huwo, " Kan inta sei Jena ta Allah, Jadau nehsak tehet, fa huwo moktub, ' Huwo bi amiru malaikat tou bi shilu musulia taki,' wa, 'Umon bi alagu inta be idan tomon. ashan inta ma bi dugu kura taki fi hajer.'" ⁷Yesua kelim le huwo, Tanimara huwo moktub, ' Mata jeribu Rabana Allah taki." ⁸Tanimara, Sitan shilu huwo le jebel al fok shedid wa wori le huwo kulu mamalika ta Alam ma kulu hajat al fogo. ⁹Huwo kelimu le huwo "Anna bi wodi le inta kulu hajat del, kan inta dengir tehet wa abidu ana." ¹⁰Baad dak Yesua kelimu le Huwo, "Ruwa bara min hina Sitan! Fa huwo moktub, " Inta bi abidu Rabana Allah taki, wa inta bi kadimu huwo bes." ¹¹Baad dak sitan sibuhuwo, wa malaikat ja khadimu huwo. ¹²Zaman Yesua asma gal gobudu Yuhana, huwo tala le Jelil. ¹³Huwo sibuhuwo Nazareta wa ruwa geni fi Capernaum, al gerib ma bahar ta Jelil, fi hudud ta Zebulum wa Naphatli. ¹⁴De hasal ashan bi kamilu kalam al nebi Isaiah kelimu, ¹⁵"Ardi ta Zebulum wa Ardi ta Naphtali, gerib le bahar, aksa Ordon, Jelil ta Nas al geir Yahudiyin! ¹⁶Nas al kan gaidin fi duluma umon shafu nur al azim, wa del al kan gaidin fi iklim wa dul ta mutu, fog umon nur gam." ¹⁷Min zaman dak Yesua bada beshiru wa kelimu, "Tuub, ashan molokut ta sama biga ja Gerib." ¹⁸Ze ma huwo masi gerib ma bahar Galileya, huwo ainyu itnin akwan, Samaan al bi nadi butrus, wa Andraus aku tou, bi jada sabaka fi bahar, umon kan sayadin ta gobudu samak. ¹⁹Yesua kelim le umon, "Talu, warai, wa ana bi kutu intakum ashan bi gobudu nas." ²⁰Tawali umon sibuhuwo sabaka wa ruwa warau. ²¹Ze ma Yesua bi ruwa min hinak huwo ainyu itnin akwan al tanin, Yakub weled ta Zebedayo, wa Aku Yuhana. umon kan fi murkap ma abu tomon bi salau shabakat. Huwo nadi umon, ²²wa umon sibuhuwo murkab wa abu tomon wa ruwa wara tou. ²³Yesua ruwa fi kulu makan ta Galileya, bi derisu fi biyut ta salawat, bi bashiru an injil ta molokut, wa bi aliju amrat wa ayanat bein al nas. ²⁴Kabar an huwo kan ruwa fi kulu Syria, wa nas jabu le huwo del al kan ayanin ma ayanat mukhtelif wa waja gisim, nas al kan moskunin be aruwa sherir. wa al indum marad sarrah wa shalal. Yesua aliju umon kulu. ²⁵Adad kebir min nas ruwa wara huwo min Galileya, Decapolis, Urselim, wa Judeya, wa aksa Ordon.

Chapter 5

¹Zaman Yesua ainyu nas al limu, huwo ruwa fok jebel. Zaman huwo geni tehet, talamis tou ja le huwo. ²Huwo bada wonusu wa derisu umon, gal, ³"baraka le del al masakin fi roho, molokut ta samah de tomon. ⁴Baraka le del al haznanin, umon bi ligo taazia. ⁵Baraka le del al nezil nufus tomon, umon bi warisu ard. ⁶Baraka le del al jiyenin wa atsanin ashan hagiga, Allah bi kutu umon sabanin. ⁷Baraka le del al indum rahma, umon bi ligo rahma. ⁸Baraka le del al gulub tomon nedif, umon bi sufu Allah. ⁹Baraka le del al bi asna salam, bi nadi umon iyal ta Allah. ¹⁰Baraka le del al taabu ashan hagiga, molokut ta samah de tomon, ¹¹Baraka le inta kan nas bi sitimu inta wa bi taabu inta, wa bi kelimu ai hajat batal al ma hagiga did inta ashan ana. ¹²kede inta kun moksut, makafa taki kebir fi fii samah. Gubal intum, taabu Anbiya al kan ish zamaan be nefsu teriga. ¹³Intum mile ta Alam. Lakin mile kan biga ma indu ta-am, kefi bi reja ashan bikun mile tani? huwo ma kwes tani le ai haja ile bes bi kubu bara wa nas bi douru fi ras tou. ¹⁴Intum nur ta dunia. Ma bi dusu Medina al abinu fi ras jebel. ¹⁵Nas mabi walau lamba wa kutu tehet gufa, lakin fi ras terbeza, wa bi wala le nas kulu fi juwa bet. ¹⁶Keli nur taki wala gidam nas ashan umon bi ainyu amail taki al kwes wa bi sabihu Abu taki al fi samah. ¹⁷Matakun fekir be inu ana ja ashan kasuru ganun wele kalam ta anbiya. Ana ma ja ashan bi kasuru umon, lakin ashan bi kamilu. ¹⁸Hagiga ana bi kelimu le intum be inu lahadi samah wa al ard bi futu, mafi kilma wele unuwan be ai teriga bi futu bara min ganun, lahadi hajat kulu bi hasil. ¹⁹Ashan kida kulu zol al bi kasuru wahid min wasayat wa deris nas ashan bi amul nefsu kalam ma bikun mohim kalis fi molokut ta samah. Lakin le kulu zol al bi hafisu kalam del wa derisu le umon bi kun nas kubar fi molokut ta samah. ²⁰Lakin ana bi kelim le inta be-inu ile kan sokol hagiga taki bi futu hagaig tak kataba wa farisiin. inta be ai teriga ma bi dakalu fi molokut ta samah. ²¹Intum kan asma be inu kelimu le umon fi zaman gedim, 'mata katulu,' wa, 'kulu zol al bi katulu bikun fi katar zaman gadiya.' ²²Lakin ana bi kelimu le intum be-inu kulu wahid al bi bikun zalan ma aku tou bikun fi katar zaman gadiya.' wa ai zol al bi kelim le aku tou, 'inta ma nafi!' bikun fi katar gidam mejles,' wa ai zol kelim, inta belid' bi kun fi katar be nar ta Johanam. ²³'Kan inta bi wodi hadaya taki fi masba wa inta zekiru be-inu aku taki indu muskila ma inta, ²⁴'sibu hadaya taki fi gidam masba, wa ruwa. Awelan amulu musalaha ma aku taki, wa taal gedimu hadaya taki. ²⁵Tafik be zol al tahamu inta be sura ze ma intum bi ruwa le mahkama, wele zol al tahamu inta bi selimu inta le gadi, wa gadi bi selimu inta le dabit, wa bi kutu inta fi sijn. ²⁶Hagiga Ana bi kelim le inta, inta ma bi tala min hinak lahadi inta bi dafa akir gurus al inta kan shilu. ²⁷Inta asma kan kelimu, 'mata amulu zina.' ²⁸Lakin ana bi kelim le inta be-inu ai zol al bi ainyu wara mara be uyun ta zina huwo kalas amulu zina ma hiya fi geliba tou. ²⁹Kan ena taki ta yemin sibu inta waga, talau bara wa jadau beit min inta. huwo bikun kwes le inta kan wahid min juzu ta jisim taki mat bidal jisim taki kulu bi jadau fi nar. ³⁰'kan ida taki ta yemin sibu inta waga, gatau bara wa jadau beit min inta. Huwo bikun kwes le inta kan wahid min juzu ta gisim taki mat bidal jisim taki kulu bi jadau fi nar. ³¹Kaman kan kelimu, 'Ai zol al turudu mara tou, keli huwo wodi le hiya waraga talak. ³²Lakin ana bi kelimu le inta be-inu ai zol al talagu mara tou, ile be sabab ta zina, bi keli hiya ashan bikun ta Zina. Ai zol al zouju hiya baad kan talagu amulu zina. ³³Tanimara, intum asma be-inu kelimu le nas ta zaman, 'mata alifu be galad, lakin shilu alifa taki le Rabuna.' ³⁴Lakin ana bi kelimu le inta, mata alifu kulu kulu, be samah, ashan huwo kursi ta Allah; ³⁵'wele be ardi, leanu huwo mahal ta kutu kura tou; wele be Urselim, lianu huwo medina ta Melik al Azim. ³⁶Wele inta bi alifu be ras taki, leanu inta ma bi agder amulu shar wahid abiyat wele ashuet. ³⁷Lakin kede kalam taki kun 'Nam, nam,' wele 'La, la.' ai haja aktar min de huwo min ashrrar. ³⁸Intum asma kan kelimu, 'ena be ena, wa shunun be shunun.' ³⁹Lakin ana bi kelimu le inta, mata shakil ma zol al sherir, Lakin ai zol al dugu inta be kof, aglibu le huwo tija tani de kaman. ⁴⁰'Kan ai zol deir ruwa ma inta le mahkama wa shalu bedela taki, keli zol dak kaman shilu aborowol taki. ⁴¹'Kan zol kelim le inta ruwa wahid mail, ruwa itnin mail ma huwo. ⁴²'Wodi le zol al asalu inta, mata aba le zol al deir deyinun haja min inta. ⁴³Intum asma kan kelimu, 'lazim keli inta hibu jiran taki wa akra adu taki.' ⁴⁴Lakin ana bi kelimu le intum hibu adu takum wa seli le del al bi taabu intum, ⁴⁵'ashan intum bikun awulad ta Abu takum al fi samah. Huwo bi sibu shamis tou ashan wala le zol sherir wa zol al kwes, wa bi rasulu matar le del al adilin wa al ma adilin. ⁴⁶'Kan intum bi hibu del al bi hibu itakum, ajur yatu al inta bi ligo? Nas ta daraib ma bi amul nefsu hajat? ⁴⁷'Iza inta bi selim akwana taki bes, Inta bi amulu sunu aktar min nas tanin? nas al ma Yahudiin ma bi amulu nefsu kalam? ⁴⁸'Ashan kida inta lazim keli kun tahir, ze ma Abu takum fi samah Tahir

Chapter 6

¹Keli intum kun harisin ashan bi wori amail takum al kwes gidam nas ashan umon bi ainyu, wele intum ma bi ligo makafa min abu takum al fi samah. ²iza inta bi wodi haja le meskin, mata afuku buruju gidamak ze ma nas al bi mesilu fi biyut ta salawat wa fi shawari. ashan umon bi ligo tesji min nas. Hagiga ana bi kelim le intum, umon kalas istelim makafa tomon. ³Lakin iza inta bi wodi haja le meskin, keli ida taki ta samal ma arufu ida taki al yemin bi amulu sunu. ⁴Ashan hadaya taki bi wodi be siri. Wa Abu taki al bi ainyu be siri bi wodi le inta makafa. ⁵Kan inta bi seli, mata kun ze nas al mumesilin, Umon bi hibu ashan bi wogif wa seli fi biyut ta salah wa fi rukun ta shawari, ashan nas bi ainyu umon. Hagiga Ana bi kelim le intum, umon kalas istelim makafa tomon. ⁶Lakin inta, kan inta bi seli, dakalu fi mahal kas. gofulu bab, wa seli le Abu taki al fi mahal siri. Wa Abu taki al bi ainyu inta fi siri bi wodi le inta makafa. ⁷Kan inta bi seli, mata keriru kalamat al manafi ze ma nas geir yahudiyyin bi amulu, Umon bi fekir be-inu bi asmau umon ashan kalamat tomon al ketir. ⁸Ashan kida, mata kun ze umon, Abu taki arufu hajat yatu inta deiru gubal inta ma asalu. ⁹Seli zede: Abu ta nina al fi samah, keli isim taki kadisu. ¹⁰keli molokut taki ja. keli meshia taki yekun fi ard ze ma fi samah. ¹¹Wodi le nina alela akil al yomi. ¹²Akfir katiya ta nina, ze ma nina kaman bi akfir nas al amulu le nina batal. ¹³Mata dakalu nina fi tajarib, lakin naja nina min sherir. ¹⁴Kan inta bi afi nas min batal tomon, Abu taki al samawi kaman bi afi inta. ¹⁵Lakin kan inta ma bi afi batal tomon, Wele Abu taki bi afi batal taki. ¹⁶Kan inta bi sum, keli inta ma zahiru wusa taki al hazin ze ma nas mumesilin bi amulu, fa umon ma bi kasulu wusa wele touru shar tomon ashan umon bi zahir le nas be-inu umon saimin. Hagiga an bi kelim le inta, umon istelim makafa tomon. ¹⁷Lakin inta, kan inta saim, masa zed fi ras taki wa kasulu wusa taki, ¹⁸Ashan ma bi zahir le nas tanin be-inu inta saim, Lakin bes le Abu taki al huwo fi mahal siri; wa Abu taki al bi ainyu fi siri, be wodi le inta makafa. ¹⁹Mata kazinu le nesfak mali fi ardi ali sus wa hajat al bi segeru bi demiru, wa haramiya bi dakalu juwa wa bi seregu. ²⁰Lakin, Kazinu le inta mali fi samah, al wele sus au hajat al gi segeru bi demiru, wa Haramiya ma bi dakalu juwa wa bi seregu. ²¹Fa fi mahal al mali taki fogo, hinak fikra taki bikun fogo kaman. ²²Ena huwo yau lamba le jisim. ashan kida, kan ena taki kwes, Jisim kulu bikun malyan be nur. ²³Lakin kan ena taki batal, Jisim taki kulu bikun malyan be duluma. ashan kida, kan nur al fi juwa inta hagiga duluma, duluma de bikun kebir, Duluma de bikun kebir shedid godur sunu! ²⁴Mafi zol bi kadimu itniin seid, Au huwo bi karahu wahid wa bi hibu al tani, wele huwo bi wodi nefsu le wahid wa bi aba al tani. Inta mabi khadimu Allah wa mali. ²⁵Ashan kida Ana bi gul le inta, Mata fekir an haya taki, inta bi akulu sunu wele inta bi asrubu sunu- wele an jisim taki, inta bi libisu sunu. Haya ma afdal min akil, wa jisim ma afdal min gumasat? ²⁶Suf le tiyur al fi jou. Umon ma bi azra wele bi hasidu wele limu fi gugu, lakin Abu takum al fi samah bi akilu umon. Hal intum ma mohimin min umon? ²⁷Munu min intm bi fekir ashan bi zidu sinin le haya tou? ²⁸Le intum bi fekir an libsa? Zekir an zuhur al fi mazra, Kef umon bi raba. Umon ma bi istakal, wa ma bi salahu malabis. ²⁹Lisa Ana bi gul le intum, hata Suliman fi kulu mejid ma libisu ze wahid min zuhur del. ³⁰Kan Allah libisu zuhur al fi mazra, al bi zahir alela wa bukra bi jadau fi nar, godur sunu huwo bi libisu intum, intum al iman takum suker? ³¹Ashan kida mata fekir wa gul, 'Nina bi akulu sunu?' 'wele nina bi asrubu sunu?' wele nina bi libisu sunu? ³²Fa nas al geir Yahudiyyin bi fetis hajat del, wa Abu tak al samawi arufu be-inu inta deir umon. ³³Lakin fetis Molokut ta Allah awel wa biir tou wa kulu hajat del bi wodi le inta. ³⁴Ashan kida mata fekir le bukra, fa yom ta bukra bi fekir an nefsu. Ai yom indu masakil tou.

Chapter 7

¹Mata hakim, wa ma bi hakim inta. ²Fi teriga al inta bi hukum, bi hakim inta, wa be wozin al inta wozinu, bi wozinu le inta. ³Lee inta bi aynu wasaka al fi ena ta aku taki, lakin inta ma zekiru wasaka al fi ena taki? ⁴Kef inta bi gul le aku taki, 'keli ana tala wasaka al fi ena taki,' lisa wasaka fi fii juwa ena taki? ⁵Intum al mumesilin! tala awel wasaka bara min ena taki, wa biga inta bi aynu kwes ashan talau al fi ena ta aku taki. ⁶Mata wodi haja al mukadas le kilab, wa mata jadau hajat jemil gidam khodrukut. umon bi dusu be kurayin tomon, wa bi aglib wa sheretu inta le gita gita. ⁷Asadu, bi wodi le inta. fetisu, inta bi ligo. Dugu bab, wa bi fatau le inta. ⁸Fa le kulu zol al asadu, bi ligo; kulu zol al fetisu, bi ligo; wa le zol al bi dugu bab, bi fatau le huwo. ⁹Wele munu min intum, kan weled tou asadu esh, bi wodi le huwo hajer? ¹⁰Wele kan huwo asadu samak, bi wodi le huwo debiba? ¹¹Ashan kida, kan intum al sheririn aruf kef bi wodi hadayat kwes le iyal takum, godur sunu Abu takum al fi samah bi wodi hajat kwes le nas al asalu huwo? ¹²Ashan kida, kulu hajat al inta deir nas bi amulu le inta, inta kaman keli amulu le umon, fa de yau gawanin al Musa wa anbiya katabu. ¹³Dakalu be bab al deik. Fa bab al wase wa kebir huwo yau sika al bi wodi nas le demar, wa hinak nas kutar bi ruwa fogo. ¹⁴Lakin bab huwo deik wa sika de huwo sa-ab al bi silu nas le haya, wa besitin al bi ligo. ¹⁵Keli intum kun harisin min anbiya al kazabin, al bija le intum be jilid ta korufan lakin umon morfoinat al hagiga. ¹⁶Be semar tomon intum bi aruf umon. Hal nas bi limu inab min kasabin ta shok wele jemeza min alig? ¹⁷Fi nefsu teriga, kulu shejer al kwes bi antij semar al kwes, lakin shejer al batal bi antij semar al batal. ¹⁸Shejera al kwes ma bi antij semar al batal wele shejera al batal bi antij semar al kwes. ¹⁹Ai shejera al ma bi antij semar al kwes bi gatau wa bi jadau fi nar. ²⁰Ashan badin intum bi arufu umon be semar tomon. ²¹Ma ai wahid al bi kelimu le ana, 'Rabi, Rabi,' bi dakulu fi molokut ta samah, lakin ile del al bi amulu meshia ta Abu tai al fi samah. ²²Nas kutar bi kelimu le ana fi yom dak, 'Rabi, Rabi, nina kan ma nabau fi isim taki, fi isim taki nina turudu sitan, wa fi isim taki nina amulu hajat ketir?' ²³Wa Ana bi kelim le umon, 'Ana ma bi arufu intum! ruwa beid min ana, intum al bi amul amail sherir.' ²⁴Ashan kida, ai wahid al asma kalam tai wa kutu fi sokol bi kun ze zol al negit al abinu bet tou fok hajer. ²⁵Matara bi nezil, feidanat bi ja, wa hawa bi ja wa bi dugu bet, lakin ma bi waga, ashan abinu fok hajer. ²⁶Lakin ai wahid al asma kalam tai wa ma kutu fi sokol bi kun ze zol al belit al abinu bet tou fok rumula. ²⁷Matar bi nezil, feidanat bi ja, wa hawa wa bi dugu bet, wa bet bi waga, wa bi demir kulu kulu. ²⁸De ja baat zaman Yesua kalasu wonusu kalam del, nas al limu kan istagrab be dirsa tou, ²⁹fa huwo derisu umon ze wahid al indu sulta, wa ma ze ulama tomon.

Chapter 8

¹Zaman Yesua nazal min jebel, adad kebir min nas al limu ruwa wara tou. ²Zol ayan bi juzam ja le huwo wa dengir gidam tou, "Rabi, kan indak niyah, aliju ana." ³Yesua medu ida tou wa lemesu huwo, gal, Indi niyah. kun nedif." Nefsu zaman aliju huwo min ayan ta juzam. ⁴Yesua kelimu le huwo, "keli inta ma wori le ai zol. Ruwa sika taki, wa wori nefsa taki le khahana wa gedimu hadaya al Musa kan wasi, bi kun shuhudah le umon." ⁵Zaman Yesua dakalu le Capernaum, kaid ta miya jesh ja le huwo wa asalu, ⁶gal, "kadam tai naim fi bet moshulul wa fi waja shedid." ⁷Baad dak Yesua kelimu le huwo "Ana bi ja wa aliju huwo." ⁸Kaid de juwabu wa kelimu, "Rabi, Ana ma istehik ashan inta bi dakalu fi bet tai, bes kelimu kalam wa kadam tai bi ligo ilaj. ⁹Fa Ana kaman zol al tehet sulta ta zol tani, wa Ana indi jesh tehet ana. Ana bi kelim le wahid, 'Ruwa,' wa huwo bi ruwa, wa le wahid tani, 'ta-al,' wa huwo bi ja, wa le kadam tai, 'amul de,' wa huwo bi amul." ¹⁰Zaman Yesua asuma kalam de, gelbu kasuru wa kelimu le nas al kan bi ja warau, hagiga Ana bi kelim le intum, Ana ma ligo ai zol be iman de fi Israel. ¹¹Ana bi kelim le intum, Kutar bi ja min sherik wa gharib, wa umon bi num jambu terbeza ma Ibrahim, Ishak, wa Yaghub, fi molokut ta samah. ¹²Lakin iyal ta molokut bi jadau bara fi duluma, Fi mahal al fogo kore wa adi sunun." ¹³Yesua kelimu le kaid de, "Ruwa! ze inta amin, bi amulu le inta." wa kadam de aliju nefsu saa. ¹⁴Zaman Yesua ja fi bet ta Butrus, Huwo aiyinu uma ta mara ta Butrus naim ayan be huma. ¹⁵Yesua lemesu ida ta hiya, wa huma sibuhya. Hiya gam wa kadimu huwo. ¹⁶Zaman biga misa, nas jabu le Yesua nas kutar al muskunin ma roho ta sherir. Huwo amiru arua keli tala bara be kilma wa aliju kulu nas al kan ayanin. ¹⁷Fi teriga de kamilu kalam al kan kelimu be Nebi Isaiiah, gal "huwo be nefsu shalu ayan ta nina wa amrad ta nina." ¹⁸Zaman Yesua aiyinu nas al limu hawli huwo, huwo wodi tojiha ashan bi ruwa fi tija tani ta bahar Galileya. ¹⁹Wahid min kataba ta ganun ja le huwo gal, "mualim, Ana bi ruwa wara inta fi ai mahal inta bi ruwa fogo." ²⁰Yesua kelimu le huwo, "Sailib indum hufar, wa tiyur al fi jou indum biyut, lakin ibin al insan ma indu mahal ashan bi num fogo." ²¹Wahid min telmiz kelimu le huwo, "Rabi, keli ana ruwa awel ashan dofunu abui." ²²Lakin Yesua kelimu le huwo, "Taal warai, wa sibuhya meitin keli dofunu meit tomon." ²³Zaman Yesua dakalu fi murkab, talamiz tou ruwa wara tou. ²⁴Hawa kebir haza bahar, ashan kida murkab kan kati be amuj. Lakin Yesua kan naim. ²⁵Talamiz ja le huwo wa goumu huwo, gal, ankizu nina, Rabi; nina gerib ma mutu!" ²⁶Yesua kelimu le umon, "malu intum bi kafu, intum al deifin fi iman?" Wa huwo gam fok wa wobiku hawa wa bahar. Bad dak hinak jou biga adi. ²⁷Nas del istagrabu wa gal, "Zol de sikil yatu, al hawa wa bahar ihterim huwo?" ²⁸Zaman Yesua ja fi tija tani bita bahar wa le doula ta Gadarenes, itnin nas moskunin be arua sherira gabili huwo. Umon ja bara min mugabir wa umon kan takiyanin, ashan zol musafir ma bi futu be sika dak. ²⁹Wa umon kore wa gali, inta deir sunu min nina, Ibin Allah? Hal inta ja hina ashan azibu nina gubal zaman?" ³⁰Kodurukat kan bi akulu hinak, ma beid shedid min umon. ³¹Arua sherira del kelimu le Yesua gal, "Kan inta turudu nina, Rasulu nina le kodurukat dak," ³²Yesua kelimu le umon, "ruwa!" Arua sherira del tala bara wa dakalu le kodurukat; wa biga kodurukat del jere min mahal al nazil de le bahar wa umon matu fi moyu. ³³Nas al kan bi haresu kodurukat del jere wa ruwa le medina wa wodi taharir kamil, Kasatan haja al hasal le nas al kan moskunin be aruwah. ³⁴Nas al kan fi medina ja ashan gabili huwo. Zaman umon aiyinu huwo, umon asalu huwo ashan bi sibuhya iklim tomon.

Chapter 9

¹Yesua dakal fi murkab, gata bahar, wa ja le medina tou. ²Nas jabu le huwo zol moslul naim fi biris. Huwo ainyu iman tomon, Yesua kelimu le zol al moshulul de, "Ibni, keli inta kun farhan. Afi katiya taki." ³Kataba tanin wonusu fi nefsa tomon, "Zol de bi mesil." ⁴Yesua arufu al fi fii fikra tomon wa kelimu, "Le intum bi fekir kalam sherir fi gulub takum?" ⁵Kalam yatu al sahil ashan bi gulu, 'Katiya takum afi.' wele bi kelimu, 'Gum fok wa douru?' ⁶Ashan intum bi arufu be-inu Ibin al insan indu sulta fi ard ashan bi afi katiya, ... "huwo bi gul le zol moshul, "Gum fok, shilu feris taki, wa ruwa bet." ⁷Bad dak zol de gam fok wa ruwa le bet tou. ⁸Zaman nas al limu ainyu zede, umon istagrab wa bada sabihu Allah, al wodi sikil sulta de le nas. ⁹Zema Yesua ruwa be hinak, huwo ainyu zol ismu Mateyo, al kan gaid fi keima ta limu daraib. Huwo kelimu le huwo, "Taal warai." Huwo gam fok wa ruwa warau. ¹⁰Zema Yesua geni tehet fi jua wa bi akulu, nas ta daraib kutar wa nas katiyin ja wa akulu ma Yesua wa talamiz tou. ¹¹Zaman pharisiyn ainyu, Umon kelimu le talamiz tou, "Le mualim takum bi akulu ma nas ta daraib wa nas al katiyin?" ¹²Zaman Yesua asuma kalam de, huwo gal, "Nas al kwesin fi jisim ma muhtajin le dictor, ile del al ayanin. ¹³Ruwa wa fekiru kalam de gasit sunu, 'indi niya le rahma wa ma zebiha.' Fa Ana ja ma ashan bi nadi nas al kwesin ashan bi tub, lakin al katiyin. ¹⁴Baad dak talamiz ta Yuhana ja le huwo wa gal, "Le nina wa pharisiyn kulu zaman bi sum, lakin talamiz taki ma bi sum?" ¹⁵Yesua kelim le umon, "Hal keli nas al ja shahidu iris yekun haznanin wa aris lisa gaid ma umon? Lakin yom bija al aris bi shilu min umon, wa baad dak umon bi sum. ¹⁶Mafi zol bi kutu gita ta gumas jedid fi jalabia al gedim, gita de bi sheretu bara min jalabia de, wa mahal al sheretu de bikun batal kalis. ¹⁷Wele nas bi kutu Khamur jedid fi buksa gedim. umon kan kutu, buksa de bi faga, khamur de bi kubu, wa buksa de bi karabu. Lakin, keli umon kutu khamur jedid fi buksa jedid, wa kulu itnin bikun kwes." ¹⁸Zaman Yesua bi kelim kalam del le umon, wahid min muozif ja wa dengir gidam tou. Huwo gal, "Biniya tai gabul suya mat, lakin taali wa kutu iden taki le hiya, wa hiya bi ish." ¹⁹Baad dak Yesua gam wa ruwa warau, wa talamiz tou ruwa warau. ²⁰Mara al kan indu nezif le fetra ta itnasar sena, ja be wara ta Yesua wa lemesu gumas tou. ²¹Fa hiya gal le nefsu, "kan ana bes lemesu gumas tou, Ana biligo ilaj." ²²Lakin Yesua galab wa ainyu hiya, wa gal, "Ya biti, shid helak; iman taki aliju inta." Wa mara de ligo ilaj fi nefsu sah. ²³Zaman Yesua ja fi bet ta muozif de, Huwo ainyu muazifin wa jamahir bi kore shedid. ²⁴Huwo gal, "ruwa beid, Biniya de ma mutu, lakin hiya naim." Lakin umon ataku le huwo be hagara. ²⁵Zaman nas al limu de ruwa beid, huwo dakalu fi oda wa shalu hiya be yedu, wa biniya de gam fok. ²⁶Kabar an kalam de waza fi kulu akalim. ²⁷Zema Yesua masha min hinak, itnin rujal amiyenin ruwa wara tou. Umon bi kore be shot fok wa gal. "Arhamna,, Ibin Daud!" ²⁸Zaman Yesua ja fi dakil al bet, Rujal amiyenin del ja le huwo. Yesua kelim le umon, "Hal intum amin be-inu ana bi amul kalam de?" Umon kelimu le huwo, "Nam, Rabi". ²⁹Baad dak Yesua lemesu uyun tomon wa gal, "Keli kalam de hasil le intum hasab iman takum," ³⁰wa uyun tomon fata. Baad dak Yesua amiru umon wa gal, "kede mafi zol arufu kalam de." ³¹Lakin rujal al itnin del ruwa wa wazau kabar de le kulu akalim ³²Zema itnin rujal del ruwa, zol tamtam moskun be roho sherir jabu le Yesua. ³³Zaman roho sherir de talau bara, Zol al tamtam de bada wonusu. nas al limu de bada istagrab wa gal. "kalam de ma ainyu gabul kida fi Israel!" ³⁴Lakin al pharisiyn del galu, "Be sulta ta aruwah sherir, huwo turudu al arua sherir." ³⁵Yesua ruwa fi kulu mudun wa bilad. huwo istemir derisu fi mahalat ta salawat, bi besiru injil ta molokut, wa aliju kulu sikil ta ayanat wa kulu shikil ta amrad. ³⁶Zaman huwo ainyu nas al limu, huwo indu hinia le umon, leanu umon indum mashakil wa niya tomon gofulu. Umon biga ze korufan al ma indum zol al bi ainyu wara umon. ³⁷Huwo kelimu le talamiz tou, "Al hasat ketir, lakin nas ta sokol besitin. ³⁸Ashan kida seli le Rabuna ta hasat, ashan huwo bi rasulu nas ta sokol le hasat tou."

Chapter 10

¹Yesua nadi itnasar talamiz tou sawa wa wodi le umon sulta fok aruwah al nijis, ashan bi turudu umon bara, wa ashan aliju kulu anua ta amrad wa kulu anua ta ayanat.²Hasa asma ta talamiz al itnasar yau del. Al awel, Samaan (al bi nadi Butrus), wa Andraus wa aku tou Yakub ibin Zebedayo, wa Yuhana aku tou; ³Philipus, wa Bartolmeyos; Thomas, wa Matta al bi limu daraib; Yakub ibin Alpheyos, wa Thadeyos; ⁴Samaan al Gayur, wa Yahuza al Iskarioti, al bi ja biyu Yesua.⁵Del al itnasar Yesua rasulu bara. Huwo wori le umon wa gal, "Matakum ruwa le ai mahal al yahudiyin gi aishin fogo, wa mata dakalu fi ai medina ta Samariyin. ruwa le Korufan al woduru ta bet ta Israiliyin, wa zema intum bi ruwa, beshiru wa gul, ⁷Molokut ta samawat biga ja gerib.⁸Aliju ayanin, goumu al meitin, tahiru nas al indu marad juzam, wa atrudu aruwah sherir. Intum ligo majani, wodi majani. ⁹Mata shilu ai dahab, fida, nihas fi santa takum. ¹⁰Mata shilu santa kan inta bi safir, wele Gemiz idafi, wele gizam, wele hasaya, zol al sakal bi istehik Akil. ¹¹Fi ai medina wele beled al intum bi dakalu fogo, fetisu zol al bi istehik, wa geni takum hinak lahadi intum bi tala. ¹²Zema intum bi dakalu fi bet, selimu umon. ¹³Kan bet de bi istehik, Keli salam takum ja le umon. Lakin kan ma bi istehik, keli salam takum raja le intum. ¹⁴Le del al mabi rahibu intum wele bi asuma le kalam takum, wa kan intum bi rahalu bara min bet dak wele medina, nofudu gubar al fi kurein takum. ¹⁵Hagiga Ana bi kelim le intum, taab de bi kun besit kalis le ardi ta Sodoma wa Gomorah fi yom ta gediya min medina dak. ¹⁶Shuf, Ana bi rasulu intum zema korufan fi nus merfeinat, ashan kida keli intum kun negitin ze debiba wa ze hamama al ma bi awugu. ¹⁷Keli intum kun harisin min nas! Umon bi selimu intum le majalis, wa umon bi jeledu intum fi mahalat ta sallah. ¹⁸Basd dak bi jibu intum gidam hukam wa muluk ashan ana, ze shuhuda le umon wa le nas al geir Yahudiyin. ¹⁹Kan umon selimu intum, Mata fikir kef wele intum be wonusu sunu, kalam al intum bi gulu bi wodi le intum fi zaman dak. ²⁰Fa intum yau mabi wonusu, lakin Roho ta Abu takum bi wonusu fi intum. ²¹Aku bi selimu aku to le mutu, wa abu bi selimu jena tou. Iyal bi gum did abuhut tomon wa bi kun sabab le umon ashan bi mutu. ²²Ai zol bi karahu intum ashan isim tai. Lakin le kulu zol al bi istahmal le akir, zol dak bi kalisu. ²³Izakan umon bi amulu le intum itahadad fi medina de, jere le medina tani, hagiga ana bi kelim le intum, Intum ma bi ruwa le mudun ta Israel gubal Ibin al insan bi ja²⁴Telmiz ma kebir min ustaz tou, wele kadam fok seid tou. ²⁵Huwo kifaya le telmiz ashan bikun ze ustaz tou, wa kadam ze seid tou. Kan umon nadi sidi al bet Beelzebul, asma al umon bi nadi be nas ta bet tou bikun batal kalis!²⁶Ashan kida mata kafu umon, mafi haja mokful al ma bi zahir, wa mafi haja dusu al ma bi arufu. ²⁷kalam al Ana wori le inta fi duluma, wori be nahar, wa kalam al inta asuma be sot tehet be adana taki, wori be sot fok le nas ashan bi asuma. ²⁸Mata kafu del al bi katulu jisim lakin ma bi katulu roho. Lakin, kafu huwo al bi agder demiru roho wa jisim fi johanam. ²⁹Itnin tiyur suhar ma bi isteru be shiling? Lisa mafi wahid min umon waga tehet bidun ilim min Abu takum. ³⁰Lakin hata shar ta ras taki adad tou arufu. ³¹Mata kafu. inta mohim shedid min tiyur ketir al suhar. ³²Ashan kida ai wahid al be sahidu ana gidam nas, Ana bi sahidu gidam Abui al fi samah. ³³Lakin Zol al ankuru ana gidam nas, Ana kaman bi ankuru huwo gidam abui al fi samah³⁴Mata fikir be-inu Ana ja ashan jibu salam le ard. Ana ma ja ashan jibu salam, lakin shef. ³⁵Ana ja ashan kalik weled did abu tou. wa biniya did umu, wa mara did nesiba tou al mara. ³⁶Adu ta zol rajil bikun min nas ta bet tou. ³⁷Zol al bi hibub abu wele umu aktar min ana ma bi istehik ashan bikun telmiz tai: wa zol al bi hibub weled wele biniya tou aktar min ana ma bi istehik ashan bikun telmiz tai. ³⁸Zol al ma bi arfa selib tou wa ja wara tai ma bi istehik ashan bikun tai. ³⁹Zol al ligo haya tou bi woduru haya de. Lakin zol al bi woduru haya tou ashan ana bi ligo haya al hagiga. ⁴⁰Ai zol al rahibu intum rahibu ana, ai zol al rahibu ana kaman rahibu huwo al rasulu ana. ⁴¹Ai zol al rahibu nebi leanu huwo nebi bi akudu makafa ta nebi, wa ai zol al rahibu rojul al saleh leanu huwo rojul saleh bi akudu makafa ta rojul saleh. ⁴²Ai zol al wodi le wahid min suhar del, hata kan kubaya ta moya barid asham bi asurub, leanu huwo telmiz, hagiga Ana bi kelim le intum, Huwo be ai teriga ma bi agder fagit makafa tou."

Chapter 11

¹Ja fi zaman baad Yesua wajihu talamiz al itnasar, Huwo tala min hinak ashan bi derisu wa beshiru fi mudun tomon. ²Hasa zaman Yuhana asuma fi juwa sijin an amail ta al Mesih, huwo rasulu risala be talamiz tou ³wa kelimu le huwo, "Hal inta yau al bi ja, wele nina bi aiynu le tani?"⁴Yesua juwabu wa kelimu le umon, " Ruwa wa kelimu le Yohana hajat al intum aiynu wa asuma. ⁵Nas amiyenin bi aiynu, nas al mukasirin bi douru, nas al indu marad juzam ligo ilaj, nas al ateresin bi asuma tani, nas al meitin goumu tani le haya, wa nas al muhtjin wori le umon kabara al kwes. ⁶Baraka le ai zol al ma ligo kalam batal min ana."⁷Zema nas del ruwa, Yesua bada kelim le nas al limu an Yuhana, "Intum ruwa le sahara ashan aiynu sunu- shejer bi hizu be hawa? ⁸Lakin intum ruwa ashan aiynu sunu- zol labis gumas naim? Bel hagiga, del al bi libisu gumasat naim aishin fi biyut ta muluk.⁹Lakin intum ruwa ashan aiynu sunu- nebi? Nam, Ana bi kelimu le intum, Ana mohim kalis mi nebi. ¹⁰De yau huwo al katabu anu, 'aiynu, Ana bi rasulu murasil tai gidam intum, al bi jahizu terik gidam intum."¹¹Ana bi kelim le intum hagiga, bein del al weledu be nusuwan mafi wahid kebir min Yuhana Moamadan. Lisa Akir zol al mohim fi molokut ta samah kebir min huwo. ¹²Min ayam ta Yuhana lahadi hasa, Molokut ta samah taaban be unf, wa nas ta unf bi shilu be guwa.¹³Fa kulu anbiya wa ganun kan bi itnaba lahadi zaman ta Yuhana; ¹⁴wa kan endakum niya ashan bi gabilu, Huwo Elia al bi ja. ¹⁵Zol al indu adana ashan bi asuma, keli huwo asuma.¹⁶Le haja yatu ashan Ana bi karinu be jil del? Huwo ze iyal bi alabu fi suk, al bi geni wa bi nadi be baad ¹⁷wa bi gul, 'nina bi alabu wud le intum, wa intum ma bi alabu. Nina bikun aznanin, wa intum ma bi kore.'¹⁸Fa Yuhana ja ma bi akul esh wele bi asurubu khamur, wa umon bi gul, 'huwo indu roho sherir.'¹⁹Ibin al insan ja bi akulu wa bi asurubu wa umon bi gul, 'aiynu, huwo zol akal wa sukuruji, sabi ta nas daraib wa katiyin! Lakin amail tou bi wori be inu huwo indu hikma.'²⁰Baad dak Yesua bada wobiku mudun al amail tou al azim amulu fogo, leanu umon ma tuubu."²¹Wo le intum, Chorazin! wo le intum Bethsaida! Kan amail al azim de amulu fi Tyre wa Sidon al amulu le intum, umon kan tuubu min zaman dak be malabis min sual wa rumat. ²²Lakin ma bi kun taab kalis le Tyre wa Sidon fi zaman ta hukum min al bi hasil le intum.²³Inta, Capernaum, hal inta fekir bi arfau inta fi samah? La, bi jibu inta tehet le nar. Kan fi Sodoma amulu amail al azim al amulu fi inta, huwo lisa bi fadul lahadi hasa. ²⁴Lakin Ana bi gul le inta huwo bi kun besit le ardi ta Sodom fi yom ta hukum min al bi hasil le inta.²⁵Fi zaman dak Yesua gal, "Ana bi sabihu inta, Abui, Rabuna ta samah wa al ard, Leanu Inta ma sibu kalam de arufu ma nas al negitin wa nas al fahimin, wa inta zahiru umon le iyal suhar. ²⁶Nam, Abui, fa de kan kwes fi uyun taki. ²⁷Kulu hajat istelimu le Ana min Abui; wa mafi zol arfu al Ibin ile bes Abui wa Mafi ai wahid arufu Abui ile bes al Ibin, Wa le ai zol al Ibin azilu ashan bi zahiru le huwo.²⁸Taalu takum le ana intum kulu al indu tegila, wa Ana bi wodi le intum Raha. ²⁹Shilu niir tai le intum wa alimu min ana, Ana hanin wa mutuwade fi gelib, wa intum bi ligo raha le nufuskum. ³⁰Ashan niir tai sahil wa tegila al ana bi wodi le inta kaffi.'

Chapter 12

¹Fi zaman Yesua ruwa yom sebit abri zira-at ta dura. Talamiz tou biga jiyandin wa bada amurugu dura wa bi akulu. ²Lakin zaman pharisiyi ainyu, Umon kelimu le Yesua, 'Ainyu, Talamiz taki bi amulu kalam al ma ganuni al afrut ma bi amulu fi yom Sebit.' ³Lakin Yesua kelim le umon, "Intum ma agara kulu kulu haja al Daud amulu, zaman huwo jiyandin, wa nas al kan ma huwo?" ⁴Huwo ruwa fi bet ta Allah wa akal esh al kan fi, al ma ganuni le huwo wa ma ganuni le del al kan ma huwo, lakin ganuni bes le khahana. ⁵Hal intum ma agara fi ganun, be-inu yom Sebit khahana fi haikal bi amulu hajat al afrud ma bi amulu yom Sebit lakin umon ma indum zam? ⁶Lakin Ana bi kelim le intum be-inu al kebir min haikal fi hina. ⁷Kan intum arufu mana ta kalam de, 'Indi niya le rahma wa ma zebiha,' intum kan ma bi hakimuna nas al ma indum zam. ⁸Fa ibin al insan huwo Rabuna ta Yom Sebit. ⁹Baad dak Yesua sibu mahal dak wa ruwa le bet ta salawat. ¹⁰Kan fi zol al ida tou shalal. Al Pharisiyyin asalu Yesua, gal, "hal huwo ganuni ashan bi aliju fi yom Sebit?" ashan umon bi tahamu be-inu huwo amulu katiya. ¹¹Yesua kelimu le umon, "zol yatu yau bikun fi wasat takum, bi kun munu, Kan huwo indu wahid koruf fakat, wa kan koruf de waga fi hufra towil fi yom Sebit, yau ma bi gobudu wa bi juru bara?" ¹²Keima tou godur sunu, ta insan min ta koruf! Ashan kida huwo ganuni ashan bi amulu haja kwes fi yom Sebit. ¹³Baad dak Yesua kelim le zol de, "midu ida taki dukri." Huwo midu dukri, wa ligo ilaj, ze ta ida tani de. ¹⁴Lakin Pharisiyyin ruwa bara wa khatit did huwo. Umon kan bi fetisu teriga al umon bi katulu huwo. ¹⁵Zema yesua arufu kalam de, huwo tala min hinak. Nas kutar kan ruwa warau, wa huwo aliju umon kulu. ¹⁶Huwo amiru umon kede nas tanin ma arufu huwo. ¹⁷ashan kalam de bikun hagiga, Kalam al kan wonusu be wasat nebi Isaiyah, bi gul, ¹⁸ufAinyu, kadam tai al Ana azilu; al mahbub, fi huwo ana moksut. Ana bi kutu Roho tai le huwo, wa huwo bi alinu hukum le nas al geir yahudiyyin. ¹⁹Huwo ma bi zalan wele kore shedid; wele mafi ai wahid bi asuma sot tou fi shawari. ²⁰Huwo ma bi kasuru ai shejera; huwo ma bi batulu ai kheit al bi tala dukhan, lahadi huwo bi kutu adala le intishar

²²Baad dak zol tani amiyann wa tamtam, moskun be aruwah sherir, jabu le Yesua. Huwo aliju zol de, be netija de zol al tamtam de bi wonusu wa bi shuf. ²³Kulu nas al limu kan mustagrabin wa gal, "hal zol de bikun ibin Daud?" ²⁴Lakin zaman Pharisiyyin asuma an mujiza de, umon kelimu, "Zol de ma bi turudu aruwah sherir bara ile be Belzebul, Amir ta aruwah sherir." ²⁵Lakin Yesua arufu afkar tomon wa kelimu le umon, "Ai molokut mugasm did nefsu ma bi kun sabit, wa ai medina au bet mugasam did nefsu ma bi wogif. ²⁶Iza kan Sitan bi turudu Sitan bara, huwo gesimu did nefsu. Momlaka de biga bi wogif kef? ²⁷Wa iza ana bi turudu bara aruwah sherir be Beelzebul, iyal takum bi turudu umon bara be isim munu? Fa le sabab de umon bikun guda takum. ²⁸Lakin iza ana bi turudu aruwah sherir bara be Roho ta Allah, molokut ta Allah biga nezil le intum. ²⁹Ai zol bi dakalu kef fi bet ta zol al indu guwa wa bi seregu hajat tou bidun huwo ma robutu zol al indu guwa de awel? Baad dak huwo bi seregu hajat min bet tou. ³⁰Zol al ma ma ana huwo did ana, wa zol al ma bi limu ma ana bi shetet. ³¹Ashan kida Ana bi kelim le intum, Kulu katiya wa kulu kalamat shar bi afi, lakin kalamat shar did Roho ma bi afi. ³²AI zol bi kelim kalam batal did Ibin al insan, bi afi. Lakin ai zol al kelim batal did Roho Al kudus, ma bi afi huwo. wele fi ardi de, wele fi dak al bi ja. ³³Amulu shejer kwes wa shamar tou kwes, au amul shejer batal wa shamar tou batal, Shejer bi arufu be shamar tou. ³⁴Intum iyal ta dabaib, intum sheririn, intum bi kelim kalam kwes kef? kalam al batal al fi dakil gelib yau kasuma bi gul. ³⁵Zol al kwes min hajat kwes al fi geliba tou bi kelim hajat al kwes, wa zol al sherir min hajat al sherir al fi geliba tou bi kelim hajat sherir. ³⁶Ana bi kelim le intum be-inu fi zaman ta hukum nas bi wori kulu kilma al batal al umon kelimu. ³⁷Fa be kilmat taki inta bikun beri, wa be kilmat taki bi hakimuna inta. ³⁸Bad dak kataba wa Farisiyyin tanin juwabu Yesua wa gal, "Mualim, Nina kan deirin ashan bi suf alama min inta." ³⁹Lakin Yesua juwabu wa kelimu le umon, "sherir wa jil ta zina bi fetis alama. Lakin mafi alama bi wodi le huwo ile alama ta nebi Yonah. ⁴⁰Yonah kan indu talata ayam nahar wa bilel fi batun ta samak kebir, Ibin al Insan kaman bi indu talata ayam nahar wa bilel fi gelib ta ard. ⁴¹Muatinin ta Niniweh bi wogif fok fi zaman ta hukum be jil ta hasa wa bi hakimuna. umon tuubu fi bushara ta Yonah, wa suf, zol tani akbar min Yonah fi hina. ⁴²Melka ta Junub bi gum fok fi zaman ta hukum ma nas ta jil de wa bi hakimuna. hiya ja min akir duniya ashan bi asuma hikma ta Solomon, wa suf, Zol al akbar min suliman fi hina. ⁴³Izakan roho al nijis tala bara min insan, huwo bi yemsi fi tija al ma indu moya wa bi fetis mahal ta raha, lakin ma bi ligo. ⁴⁴Huwo bi kelim, 'Ana bi rija le bet tai al ana ja min fogo.' Bat huwo raja, huwo bi ligo bet dak nedifu bara wa kutu fi nizam. ⁴⁵Wa huwo bi ruwa ashan bi shilu ma huwo sabah arua tanin aktar minu, wa umon kulu bi ja ashan bi ish hinak. Wa hala al akir ta zol dak bikun batal min al awel. Huwo bikun bes ze dak ma jil al sherir de. ⁴⁶Zaman Yesua lisa bi kelim le jamahir, Uma tou wa akwan tou wagaf bara, deir ashan bi kelim ma huwo. ⁴⁷Zol tani kelim le huwo, "suf, uma taki wa akwana taki wagifin bara, deir ashan bi kelim ma inta." ⁴⁸Lakin Yesua juwabu wa kelimu le huwo munu kelim le huwo,

"Munu yau uma tai wa munu yau akwana tai?" ⁴⁹Huwo biga midu ida le talamiz wa gal, "aiynu Yau uma tai wa akwana tai! ⁵⁰Ai zol al bi amulu irada ta Abu tai al fi samah, Zol dak yau aku tai, wa ukut, wa uma."

Chapter 13

¹Fi yom dak Yesua ruwa bara min al bet wa geni fi taraf bahar. ²Nas ketir limu hauli huwo, huwo dakalu fi murkab wa geni, kulu nas al limu wagaf fi taraf bahar. ³Bad dak Yesua kelimu le umon hajat ketir bi amsal. huwo kelimu, "Muzari ruwa wa zara tirab. ⁴Zema huwo bi zarau, tirab tanin waga fi sika, wa tiyur ja wa akal kulu. ⁵Tirab tanin waga fi ardi fogo hujar, mahal al ma indu turab ketir. tirab del gam, ashan turab ma ketir. ⁶Lakin baad shemis tala, umon yabis kulu ashan umon ma indu iriik, wa umon mutu. ⁷Tirab tanin waga fi nus shok. Shok gam fok wa kanagu umon. ⁸Tirab tanin waga fi turab al kwes wa tala zura, tanin miya marat wa aktar, taninin sitin, wa tanin teletin. ⁹Kulu zol al indu adan keli asuma. ¹⁰Talamiz ja wa kelimu le Yesua, "Le inta bi wonusu le nas al limu be amsila?" ¹¹Yesua juwabu wa kelimu le umon, Wodi le intum fursa ashan fahimu ashrrar an molokut ta samawat, lakin le umon ma wodi. ¹²ashan ai zol al indu, hata al ketir bi wodi le huwo. Lakin ai zol al ma indu, hata kan huwo indu bi shilu minu. ¹³De yau sabab al ana bi kelim le umon be amsila: hata kan umon bi ainyu, umon ma bi ainyu; wa hata kan umon bi asuma, umon ma bi asuma, au bi fahim. ¹⁴Le umon nubuwa ta Isaiah kamilu, al bi gul, ze bi asuma umon bi asuma, lakin mafi teriga umon bi fahim; ze bi ainyu umon bi ainyu, lakin mafi teriga umon bi fahimu. ¹⁵Gulub ta nas de tala batalin, wa umon tala gowi ashan asuma, wa umon gafulu uyun tomon, asan umon ma bi suf ma uyun tomon, au asuma be adana tomon, wele fahimu be gulub tomon, umon bi aglib tani, wa A ana bi aliju umon. ¹⁶Lakin baraka le uyun taki; leanu bi ainyu; wa adana takum, ashan bi asuma. ¹⁷Hagiga Ana bi kelim le intum be-inu anbiya kutar wa nas hagigiyyin indum niya ashan bi ainyu hajat al intum bi ainyu. wa ma ainyu umon. Indum niya ashan bi asuma hajat al intum asuma, wa ma asuma umon. ¹⁸Asuma bad kida le amsal ta muzari al bi zara tirab tou. ¹⁹Kan ai zol al asuma kalam ta molokut lakin ma fahim, sitan bi ja wa bi shilu bara haja al zarau fi gelbu. De yau tirab al zarau fi tarab share. ²⁰Tirab al zarau fi ardi fogo hujar yau zol al bi asuma kilma wa bi akudu be farah, ²¹lisa ma indu iriik fi nefsu wa huwo bi istahmal fi zaman guseir. Kan masakil wele itihadad zahar ashan kilma, huwo seri bi waga. ²²Tirab al zarau fi wasat shok, de yau zol al asuma kilma, lakin hajat ta duniya wa sokol gani bi kanagu kilma, wa huwo biga ma bi undu shimar. ²³Tirab al zarau fi turab al kwes, de yau zol al asuma kilma wa bi fahim. Huwo bi antij shimar, bi tala miya marat wa aktar zema zarau, tanin sitin, wa tanin teletin marat wa aktar. ²⁴Yesua wori le umon amsal tani. Huwo kelimu, "Molokut ta samah huwo ze zol al zarau tirab al kwes fi zira tou. ²⁵Lakin zaman nas naimin, Adu tou ja wa zara kaman ges fi wasat geme wa huwo ruwa. ²⁶Zaman geme del gam wa tala shimar, Wa ges del zahar kaman. ²⁷Kudam ta zol al mosul min al zira de ja le huwo wa gal 'Ya seid inta kan ma zara tirab al kwes fi zira? kefi biga indu ges? ²⁸Huwo kelim le umon, 'Adu yau amulu.' Kudam de kelim le huwo, Hal inta deir ashan nina bi ruwa amurugu bara? ²⁹Zol al mosul de kelim, 'La. Le-anu kan intum amurugu ges de bara, intum bi amurugu geme de ma umon. ³⁰Keli umon raba sawa lahadi fi zaman ta hasad. Fi zaman ta hasad Ana bi kelim le nas al bi gatau, "Awel amurugu ges wa robutu umon fi komat ashan bi aragu, Lakin limu al geme fi gugu. ³¹Baad dak Yesua kaman wori le umon amsal tani. huwo gal, "Molokut ta samah ze bizra al saker ali zol bi shilu wa zarau fi zira tou. ³²Bizra de huwo saker kalis min buzur al tanin. Lakin kan raba, huwo bikun akbar min buzur al tanin. Huwo bikun shejera, ashan tiyur al fi jou bi ja wa abinu biyut tomon fogo. ³³Yesua kaman wori le umon amsal tani. "Molokut ta samah ze kemira al mara bi shilu wa lakbatu ma talata wozin ta degig lahadi hajin kulu bi furu. ³⁴Yesua wori kulu hajat del le jamahir be .amsal; wa huwo ma kelim haja le umon bidun amsal ³⁵De yau bi amur al kan nebi wanisu bi jaa hagiga, zema ma huwo wanusu, "Ana bi fata kasuma tai be amsal Ana bi kelim hajat al dusu min asas ta duniya. ³⁶Bad dak Yesua sibu nas al limu wa huwo ruwa juwa. Talamiz tou ja le huwo wa gal, "Wori le nina amsal ta ges al fi zira. ³⁷Yesua juwabu wa gal Zol al zara bizra huwo yau ibin al insan. ³⁸Zira huwo yau duniya; wa bizra al kwes de, del yau iyal ta molokut. Ges de yau iyal ta zol al sherir, ³⁹wa adu al zara umon yau sitan. Hasad yau nihaya ta zaman, ⁴⁰Ashan kida, ze ges del limu min dura wa haragu be nar, be kun zede fi hakim ta sinin. ⁴¹Ibin al insan bi rasulu malaikat tou, wa umon bi limu bara min molokut tou kulu hajat al sabab le katiya wa del al amulu shar. ⁴²Bi jadau umon fi hufra ta nar, hinak bi kun fi kore wa adi sunun, ⁴³Baad dak nas al kwesin bi lama ze shemis fi molokut ta Abu tomon. zol al indu adana kede huwo asuma. ⁴⁴Molokut ta samah ze haja al mohim dusu fi zira. Zol ligo wa dusu. fi fara huwo ruwa , biyu kulu hajat al huwo indu , wa istara zira dak. ⁴⁵Tani Molokut ta samah huwo ze zol al tajir al ainyu hajat al indu keima. ⁴⁶zaman huwo ligo wahid min juwahir al keima tou kebir, Huwo ruwa wa biyu ai haja al huwo indu wa istara al juwahir. ⁴⁷tanimara, molokut ta samah ze sabaka al kutu fi bahar, wa limu kulu mokholugat ta ai nou. ⁴⁸Zaman biga malyan, Sayadin de juru fi taraf bahar Baad dak umon geni tehet wa limu hajat al kwesin fi makhazin Lakin hajat al ma kwesin jadau bara. ⁴⁹Huwo bikun zede fi zaman al akir. Malaikat bi ja wa ferigu al deifin min wasat ta nas al kwesin. Bi jadau ⁵⁰umon fi hufra ta nar, hinak fi bikun kore wa adi sunun. ⁵¹"Hal intum fahim kulu hajat del?" Talamiz kelim le huwo, nam. ⁵²Baad dak Yesua kelim le umon, Ashan kida ai katib ta sheriya al biga telmiz ta molokut ta samah huwo ze

zol al mosul fi al bet, al bi tala hajat al gedim wa al jedid min kazina tou. ⁵³baad dak zaman al Yesua kalasu amsal del, huwo futu bara min makan dak. ⁵⁴Baad dak Yesua dakal iklim tou wa derisu nas fi biyut ta salah. Netija kan umon tala mostgrabin wa gal, Zol de ligo hikma tou de wen wa mujizat al? ⁵⁵Zol de ma yau weled ta najar? Akwan tou ma yau Yakub, Yusif, Samaan, wa yahuza? ⁵⁶Ikiwat tou ma yau kulu ma nina? Huwo ligo hajat del kulu wen? ⁵⁷Umon aba huwo. Lakin Yesua kelim le umon, "Nebi ma bi ihteramu fi doula wa fi usra tou." ⁵⁸Huwo ma amulu hajaib ketir hinak l-anu adam Iman tomon.

Chapter 14

¹Fi ayam dak, Herodos Antipas asuma kabar an Yesua. ²Huwo kelim le kudam tou, "De yau Yuhana moamadan; huwo gam min al mut. Ashan kida huwo sahal be guwa de." ³Herodos gabadu Yuhana, wa kutu huwo fi sijin be sabab ta Herodias, mara ta aku tou Philip. ⁴Yuhana kelim le huwo, "huwo ma ganuni ashan inta bi shilu hiya ze mara taki. ⁵Herodos kan bi katulu huwo, lakin huwo kafu nas, le-anu nas arufu huwo nebi. ⁶Lakin zaman id milad ta Herodos ja, Biniya ta Herodias alabu fi nus wa Herod tala farhan. ⁷Fi rad, Huwo waad ashan bi wodi le hiya ai haja al hiya asalu. ⁸Baad ma hiya asuma le tojihad ta umu, hiya gali ' Wodi le ana, hina fi sahan kebir, ras ta Yuhana Moamadan." ⁹Melik kan ma murta be talab ta hiya, lakin ashan waad wa ashan kulu nas al kan ma huwo fi gada, huwo amiru be inu keli amulu. ¹⁰Huwo rasulu nas ashan gatau ras ta Yuhana fi dakil sijin. ¹¹Baad dak ras tou kan jibu fi sahan wa wodi le hiya wa hiya shilu le uma tou. ¹²Baad dak talamiz ja, shalu jusha, wa dofunu. Baad de, umon ruwa wori le Yesua. ¹³Hasa zaman Yesua asuma kalam de, huwo tala min hinak be murkab le mahal al ma bi aiynu huwo. Zaman asuma kalam de, umon ruwa wara tou min kulu medina. ¹⁴Baad dak Yesua ja gidam umon wa aiynu nas al limu. Huwo hin le umon wa aliju nas tomon al kan ayanin. ¹⁵Zaman ta misa, talamiz ja le huwo wa gali, mahal sahara, yom de intaha. nas al limu de keli ruwa, ashan umon bi ruwa le beled ashan isteri le umon akil. ¹⁶Lakin Yesua kelimu le umon. "Ma mohim ashan umon bi futu. Wodi le umon haja ashan umon bi akulu. ¹⁷"Umo kelim le huwo, "Nina indu kamsa esh wa itnin samak." ¹⁸Yesua kelimu jibu takum le ana." ¹⁹Baad dak Yesua wori le nas al limu de keli geni tehet fi ras ges. Huwo shilu kamsa esh wa itnin samak. huwo aiynu fok le samah, huwo bariku wa kasuru esh de wa wodi le talamiz wa talamiz wodi le nas al limu. ²⁰Umon kulu akulu wa tala sabanin. Baad dak umon limu itnasar gufa min akil al fadulu. ²¹Del al akalu kan ze kamsa alf rujal, bara min nasawin wa iyal. ²²Tawali huwo kelim le talamiz keli dakal fi murkab wa ruwa gidamu le tija a tani ta bahar, wa huwo bi wori le nas allimu kede ruwa fi mahalat tomon. ²³Baad huwo wori le nas al limu de kede ruwa, huwo ruwa fi ras jebel be nefsu ashan bi seli. Zaman ta misah, huwo kan hinak barau. ²⁴Lakin murkab kan biga beid, hawa kan bi hizu shedid, hawa kan bi hizu murkab shedid. ²⁵Fi saat al araba gerib sabah Yesua ja le umon, bi douru fi ras bahar. ²⁶Zaman talamiz aiynu huwo fi ras bahar, umon kafu wa gal, "de roho ta zol meit," umon kafu wa kore shidid. ²⁷Lakin Yesua kelim le umon fi nefsu zaman gal," kunu shuja! de ana! matakun kafu." ²⁸Butrus juwabu huwo wa kelimu, 'Rabuna, kan de inta, nadi ana ashan bi ja le inta fi ras moyo." ²⁹Yesua kelimu, "taali." Butrus gam min murkab wa douru fi ras moya ashan ruwa le Yesua. ³⁰Lakin zaman butrus aiynu hawa, huwo kafu. zema huwo bi katis, huwo kore fok wa kelimu, "Rabuna alagu ana!" ³¹Yesua bada midu ida tou, huwo gobudu butrus, wa kelimu le huwo, "inta al iman taki suker, le inta indu sukuk?" ³²Baad dak Yesua wa butrus ruwa le murkab, hawa de wagaf. ³³Baad dak talamiz al kan fi juwa Murkab abidu Yesua wa gal, "Hagiga inta ibin Allah." ³⁴Zaman umon gata bahar, umon ja wa nazalu fi Gennesaret. ³⁵Zaman nas al fi mahal dak zekiru Yesua, umon rasulu kabarat fi kulu mahal fi hawil hila, wa umon jabu le huwo ai zol al kan ayan. ³⁶Umon asalu huwo ashan bes bi lemesu gumas tou, wa nas al kutar al kan lemesu ligo ilaj.

Chapter 15

¹Baad dak pharishiyin wa kataba ja le Yesua min Urselim. umon gal, ²"Le talamiz taki bi kasuru taghalid ta siyuk? Umon ma bi kasulu idan tomon zaman kan umon bi akulu." ³Huwo juwabu wa kelim le umon, "Baad kida le intum bi kasuru wasaya ta Allah ashan taghalid takum?" ⁴Allah bi gul, 'Ihterim abuk wa umak,' wa Ai zol al bi wonusu shar ta abu au umu bi mutu hagiga.' ⁵Lakin intum bi gul, "Ai zol al bi kelim le abu au umu, "Ai haja al bi saidu inta akudu min ana hasa huwo hadiya wodi le Allah," ⁶ma mohim le zol dak ashan bi ihterim Abu.' Fi teriga de inta alisu kalam ta Allah le kwes ta tagahlid takum. ⁷Intum al mumesilin! Isaiah ma naba le intum gal, ⁸Nas del bi ehterim ana be kasma tomon, lakin gulub tomon beid min ana. ⁹Umon bi abidu ana fi sifir le anu umon bi derisiu akhida tomon al huwo wasia ta nas." ¹⁰Baad dak huwo nadinan al limu le nefsu wa kelimu le umon, "Asuma wa afham_ ¹¹Ma haja al bi dakalu be kasuma yau bi karabu zol. ile al bi tala min kasuma, yau bi karabu zol. ¹²Baad dak talamiz ja wa kelimu le Yesua, "Hal Inta arufu be inu Pharisiyin del tala zalanin zaman umon asuma kalam de?" ¹³Yesua juwabu wa gal, Ai shejer al abu tai al samawi ma zara'u bi amurugu bara. ¹⁴Sibu umon barau, Umon amiyani. Kan zol amiyani juru zol amiyani kulu umon bi waga fi ufra. ¹⁵Butrus juwabu wa kelim le Yesua, "Haki le nina amsal de. ¹⁶Yesua gal, "Hal Intum lisa ma fahmin? ¹⁷Hal intum ma ainyu be inu ai haja al bi dakalu be kasuma bi ruwa le batna wa baad dak be ruwa le bakhana. ¹⁸Lakin kalam al bi tala min kasuma ja min geliba. Umon yau kalam al bi karabu zol. ¹⁹Min geliba bi tala afkar sherira, kitil, zina, daara, sherga, shahada be kidib, wa kalam kafir. ²⁰Del yau hajat al bi karabu zol. Lakin akulu be idan al ma kasulu ma bi karabu zol." ²¹Baad dak Yesua tala min hinak wa ruwa le akhlam ta mudun ta Tyre wa Sidon. ²²Asmau Mara min Canaan ja min iklim dak. huwo kelim be shot fok wa gal, Arhamni, Rabuna, Ibin Daud! biniya tai moskun shedid." ²³Lakin Yesua ma juwabu hiya. Talamiz tou ja le huwo wa kelim, gal, kelim le hiya keli ruwa, hiya bi amul izaach wara nihna. ²⁴Lakin Yesua juwabu wa gal, "Ma rasulu ana le ai zol ile bes le korufan ali woduru ta bet ta Israel." ²⁵Lakin hiya ja wa dengir gidami, gal, Rabuna, saidni." ²⁶Huwo juwabu wa gal, Huwo ma kwes ashan inta bi shilu ezh ta iyal wa jadau le kilab. ²⁸Hiya Gal. Nam, Rabana, hata kilab al suhar bi akulu fadalal ali bi waga min terbeza bita seid bitomon." ²⁷Bad dak Yesua Juwabu wa gal le hiya, "Ya mara, Iman bitak azim, Keli haja de hasil le inta zema inta deiru." ²⁹bit bitou ligo ilaj fi nefsu zaman. ²⁹Yesua sibu mahal dak wa masha gerib ma bahar ta Galileya. Bad dak huwo masha fi ras jebel wa geni hinak. ³⁰Jamahir be adad kebir ja le huwo. umon jabu ma umon nas abu mukasirin, amiyani, tamtam, wa ali bi douru be rukuba, wa nas kutar al ayanin. Umon jabu fi kura ta Yesua, wa huwo aliju umon. ³¹Jamahir istkarabu zaman umon ainu nas al kan abu tamtam bi wonusu, al bi douru be rukuba tala kwesin, abu mukasirin bi douru, wa amiyani bi sufu. Umon sabihu Allah bita Israel. ³²Yesua nadi talamiz tou le huwo wa gal. "Ana bi hin le jamahir del le anu umon geni ma ana le fetra ta talata yom wa ma indum haja ashan bi akulu. Ana ma deiru ashan bi sibu umon bi yemsi bidun ma akulu, wele umon bi tala tabanin fi sika." ³³Talamiz kelimu le huwo, Nina bi ligo esh kifaya wen fi mahal al fadi zede ashan bi kefi jamahir kebir zede? ³⁴Yesua kelimu le umon, "Intum i indakum esh kam? Umon kelimu "Saba, wa samak suhar besit." ³⁵Bad dak Yesua kelimu le nas al limu del kede geni tehet fi turab. ³⁶Huwo shilu saba esh de wa asmak de, wa bad huwo wodi sukur, huwo kasuru esh de wa wodi le talamiz. Talamiz wodi le jamahir. ³⁷Nas del akulu wa tala sabanin. Bad dak umon limu saba gufat malyan min fadalal. ³⁸Del al kan akulu arba alf rijal bidun nasawin wa iyal. ³⁹Bad dak Yesua rasulu jamahir del wa rikib murkab wa masah le iklim bita Magadan.

Chapter 16

¹Pharisiyin wa sadduciyyin ja wa jeribu huwo asalu huwo keli zahiru le umon alama min al fadah. ²Lakin huwo juwabu wa kelimu le umon. "Izakan zaman biga misah, intum bi gul, 'huwo bikun jou kwes, fa al fadah ahmar.' ³Zaman kan sabah, intum bi gul, huwo bikun sihab, fa al fadah huwo ahmar wa sihab.' Intum bi arufu ashan bi terjimu sikil ta al fadah, lakin intum ma bi arufu terjimu alamat bita zaman. ⁴Jil al batal wa bita zina bi fetis alama, lakin mafi alama bi wori le umon ile bes alama bita Yonah." Bad dak Yesua sibu umon wa huwo ruwa. ⁵Zaman talamiz wosulu le tija tani, umon nesitu ashan shilu esh. ⁶Yesua kelimu le umon, Keli intum kun suja wa harisin min kemira bita Pharisiyyin wa Sadduciyyin." ⁷Talamiz fekiru be nufusm wa gal, " kalam hasil ze de ashan nina ma shilu esh." ⁸Yesua arufu kalam de wa gal, " intum al iman saheir Lie intum bi fekir fi nufuskum wa gal kalam hasal ashan nina ma shilu esh? ⁹Intum ma zekiru kamsa ezhat le kamsa alf, wa kam gufat intum limu? ¹⁰Wele saba ezhat le arba alf, wa kam gufat intum? ¹¹Kef intum ma bi asma be inu Ana ma bi wonusu le inta an ezhat? Keli intum kun suja wa haris min kemira bita Pharisiyyin wa Sadduciyyin." ¹²Bad dak umon fahim be inu huwo ma bi wori le umon ashan yekun harisin min kemira al fi esh, lakin yekun harisin min dirasa bita Pharisiyyin wa Sadduciyyin. ¹³Zaman Yesua ja le iklim gerib ma Caesarea philippi, huwo asalu talamiz, gal, Intum bi fekir nas bi gul sunu an ibin al insan?" ¹⁴Umon gal, Tanin bi gul Yohana mahmadan; tanin, Elijah; wa tanin Jeremiah, wele wahid min anbiya." ¹⁵Huwo kelim le umon, "Lakin intum be gul ana munu?" ¹⁶Samaan Butrus gal, Inta al Mesih, Ibin Alla al hayi." ¹⁷Yesua Juwabu wa kelimu le huwo, "Baraka le inta, Samaan Bar Yonah, Laham wa dom ma zahiru de le inta, lakin Abu bitai al fi samah. ¹⁸Ana kaman le inta be-inu inta Butrus, wa fi ras hajer de Ana bi abinu kenisa tai. Buaba bita mutu ma bi wogif didu. ¹⁹Ana bi wodi le inta mafati ta molokut ta samah. ai haja al intum bi robutu fi al ard bi robutu fi samah, wa ai haja al intum bi fiku fi al ard bi fiku fi samah." ²⁰Baad dak Yesua wodi wosiya le talamiz ashan umon ma bi wori le ai zol be-inu huwo al Mesih. ²¹Min zaman dak Yesua bada wori le talamiz tou be -inu huwo lazim bi ruwa le Urselim, bi taabu be hajat ketir fi idan ta siyuk wa khahana wa kataba ta sheria,, bi katulu, wa bi goumu huwo le haya fi yom a talit. ²²Baad dak Butrus shilu huwo fi taraf wa wobiku huwo, gal, keli kalam de kun beid min inta, Rabana; keli kalam de ma hasil le inta." ²³Lakin Yesua galab wa kelim le Butrus, "Ruwa beid min ana, Sitan! Inta hajiz le ana, Inta ma mosul ana hajat ta Allah, lakin min hajat ta nas." ²⁴Baad dak Yesua kelim le talamiz tou, "Kan ai zol der ashan bi ja wara ana, huwo lazim bi aba nefsu, shilu slib tou, wa ja wara ana. ²⁵Ai zol al der ankizu haya tou bi woduru, wa ai zol bi woduru haya tou ashan ana bi ligo. ²⁶Zol bi estefit sunu izakan huwo rebe kulu duniya lakin bi woduru haya tou? Zol bi wodi sunu bedil le haya tou? ²⁷Ibin al insan bi ja fi mejid ta Abu tou ma malaikat tou. Baad dak huwo bi dafa makafa le ai zol hasab haja al huwo amulu. ²⁸Ana bi kelim le intum hagiga, fi nas tanin minakun al bi wogifu hina ma bi jerib mutu lahadi umon bi aiyinu Ibin al Insan jai le molokut tou."

Chapter 17

¹Baad sita ayam Yesua shilu ma huwo Butrus, Yakub, wa aku Yuhana, wa jabu umon fi jebel fok be nufusum.

²Wusa tou geiru gidam umon. Wusa tou bi lama ze shemis, wa gumas tou abiyat ze nur.³Fi mahal dak, Musa wa Elia zahiru wa bi wonusu ma huwo. ⁴Butrus juwabu wa kelim le Yesua, "Rabuna, Huwo bikun kwes ashan nina nakun hina. Kan inta deir, Ana bi abinu talata rokuba wahid le inta, wa wahid le Musa, wa wahid le Elia."⁵Fi zaman huwo bi wonusu, sihaf lama khati umon, baad dak fii shot bi kelim fi sihaf, "De weled tai al Ana bi hibub, ashan huwo Ana moksut. asuma le huwo." ⁶Zaman talamiz asuma kalam de, umon waga wa wusa tomon tehet wa kan bi kafu. ⁷Baad dak Yesua ja wa lemesu umon wa gal, "gum fok wa mata kun kafu." ⁸Baad dak umon ainyu fok lakin mafi ai zol al umon ainyu ile Yesua. ⁹Zema umon bi nezil tehet min jebel, Yesua wodi le umon wosia, gal, "Mata kun wodi kabara le ai zol lahadi Ibin al Insan gam min al mut." ¹⁰Talamiz tou asalu huwo, gal, "Le bad kida mulamin ta sheria bi kelim be-inu Elia lazim bi ja awel?" ¹¹Yesua juwabu wa gal, "Hagiga Elia bi ja wa kutu haja be nizam." ¹²Lakin Ana bi wori le intum, Elia ja kalas, lakin umon ma bi agder zekiru huwo. Lakin, umon amulu ai haja al umon deiru le huwo. Be nefsu teriga, Ibin al insan kaman bi ligo taab fi idan tomon. ¹³Baad dak talamiz fahim be-inu huwo bi wonusu le umon an Yuhana Moamadan. ¹⁴Zaman umon ja le nas al limu, zol ja le huwo, degir gidamu, wa gal, ¹⁵"Rabana, Amul rahma le weled tai, Huwo ayan be marad shara wa taban shedid. Baad marat huwo bi waga fi nar wa moya." ¹⁶Ana jibu le talamiz taki, lakin umon ma bi agder ashan bi aliju." ¹⁷Yesua juwabu wa gal, jil al ma amin wa ta fasat, Ana bi kun ma intum lahadi miten? Ana bi istahmal ma intum lahadi mtin? Jibu takum le ana. hina." ¹⁸Yesua wobiku roho sherir de, wa roho sherir tala minu, wa weled de ligo ilaj min nefsu sah. ¹⁹Baad dak talamiz ja le Yesua wa kelimu, "Lee nina ma bi turudu roho sherir bara?" ²⁰Yesua kelimu le umon, "Le-anu ashan iman takum al saker. Ana bi kelim le intum hagiga, Izakan intum indakum iman hata kan suker ze bizra al suker, Intum bi kelim le jebel de, 'Harik min hina le hinak,' wa huwo bi harik, wa mafi ai ²¹haja ma mustehil le intum." ²²Fi zaman umon gaidin fi Jelil, Yesua kelimu le talamiz, "Ibin al Insan bi istelimu fi idan ta nas, ²³wa umon bi katulu huwo, wa fi yom al talit bi goumu huwo." Talamiz biga ma murtahin. ²⁴Zaman umon ja le Capernaum, Zol al bi limu daraib ta haikal ja le Butrus wa gal, Hal mualim takum ma bi dafa deriba ta haikal? ²⁵Huwo gal "nam," Zaman Butrus ja fi bet, Yesua kelimu le huwo gal, "Inta bi fekir sunu, Samaana? Muluk ta ard bi limu daraib min munu? Min iyal tomon au nas tanin?" ²⁶"min nas tanin." Butrus juwabu. Baad dak iyal hur, Yesua gal. ²⁷Ashan kida nina ma bi kutu nas ta daraib keli ma amulu katiya, Amsi fi bahar, jadau jabada, wa amsuku awel samak al bital fok. Baad inta kan fata kasuma tou, inta bi ligo gurus min fida. Shilu wa dafa le nas daraib tai wa taki."

Chapter 18

¹Fi nefsu zaman talamiz ja le Yesua wa gal, Munu yau kebir fi molokut ta samah?" ²Yesua nadi jena suker, wogifu gidam umon ³wa gal, "Ana bi kelim le intum hagiga, Ile kan inta aglib ze jena saker, be ai teriga intum ma bi dakalu fi molokut ta samah. ⁴Ashan kida, ai zol al bi nezilu nefsu ze jena suker de kebir fi molokut ta samah. ⁵Ai zol al bi rahibu jena suker de fi isim tai bi rahibu ana. ⁶Lakin ai zol al bi kutu iyal al amin fi ana del amulu katiya, huwo bi kun kwes le huwo ashan bi aligu hajer ta tahuna fi ragabta tou, wa bi jadau huwo fi bahar. ⁷Woe le duniya al bi sibu nas ashan amulu katiya! fi aslan hajat al bi sibu nas ashan bi amulu katiya, lakin woe le zol al bi sibu zol tani ashan amulu katiya! ⁸Iza kan idan taki sibu inta amulu katiya, gatau bara wa jadau beid. huwo bi kun kwes le inta ashan bi dakalu fi haya al abadiya bidun idan bidal bi jadau inta fi nar al abadiya indak itnin idan au itnin kura. ⁹Iza kan ena taki sibu inta amulu katiya, talau bara wa jada beid min inta. Huwo bikun kwes ashan inta bi dakalu fi haya abadiya bidal inta bi dakalu fi nar abadiya indak kulu uyun. ¹⁰Keli intum kun harisin ashan intum ma alisu iyal del. ana bi kelim le intum be-inu fi samah malaikat tomon daiman bi aiyu le wusa ta Abu tai al fi samah. ¹¹.. ¹²Inta bi fekir sunu? Iza kan ai wahid indu miya korfan, wa wahid min umon woduru, hal huwo ma bi sibu al tisa wa tisein fi jebel wa ruwa ashan bi fetisu wahid al woduru dak? ¹³Iza kan huwo ligo, Ana bi kelim le intum hagiga, huwo bikun farhan kalis ashan wahid de bidal tisa wa tisein al ma woduru. ¹⁴Fi nesfu teriga, huwo ma irada ta Abu taki al fi samah ashan wahid min iyal del bi mutu. ¹⁵Iza kan aku taki al mumin amulu le inta batal, amshi wa wori galat tou, bein inta ma huwo bes. Iza kan huwo asuma inta, inta amulu alaka tani ma aku taki. ¹⁶Lakin iza kan ma asuma le inta, shilu wahid zol au itnin nas tanin ma inta ashan kalam ta itnin wele talata nas bikun hagiga ¹⁷Wa iza kan huwo aba ashan asuma le umon, wori kalam de le kenisa. Iza kan aba asuma le kenisa, keli huwo kun ze zol al gheir yahudi wa zol ta daraib. ¹⁸Ana bi kelim le intum hagiga, ai haja al intum robutu fi ard bi robutu fi sama, wa ai haja al intum fiku fi ard bi fiku fi samah. ¹⁹Ana bi kelimu tanimara, iza kan itnin minakum rudu fi ard ai haja al umon asalu, bi amulu le umon be Abu tai al fi samah. ²⁰Iza kan itnin au talata nas limu be isim tai, Ana bi kun fi nus tomon." ²¹Baad dak Buturs ja wa kelimu le Yesua, "Rabana, Kam marat aku tai bi amulu le ana batal wa ana bi afi huwo? Lahadi saba marat?" ²²Yesua kelimu le huwo, "Ana ma kelim le inta saba marat, lakin sebein fi saba. ²³Ashan kida molokut ta samah bes ze melik tani al deir ashan amulu hisab ma kadam tou. ²⁴Zema umon bi amulu hisabad, jibu wahid kadam tani al kan shalu min huwo alaf min gurus. ²⁵Lakin ze huwo ma indu teriga ashan bi dafa, zol tou al mosul wodi wosia ashan bi biyu huwo ma mara wa iyal tou wa ai hajat al huwo indu, wa ashan bi dafa hajat al huwo kan shilu. ²⁶Baad dak kadam de waga tehet, dengir gidam huwo, wa gal, 'Ya seid, asbur lei, Ana bi dafa le inta.' ai haja. ²⁷Baad dak zol al mosul le kadam de, ze kalam de lemesu huwo, huwo fiku wa afi kadam de ma kulu dein al kan huwo shilu. ²⁸Lakin kadam dak ruwa wa ligo wahid min kadamintou, al shilu min huwo miya dinar. Huwo gobudu huwo, amsuku ragaba tou, wa gal, 'dafa le ana haja al kan inta shilu.' ²⁹Lakin kadam tou waga tehet wa asalu huwo, gal, 'Subur Ana bi dafa le inta.' ³⁰Lakin kadam al awel de aba. Huwo ruwa wa gofulu kadam de fi sijn lahadi huwo kan dafa haja al kan huwo shilu. ³¹Zaman kadamintou al kan ma huwo aiyu haja al hasil, umon biga ma murtahin. Umon ja wa wori le reis tomon ai haja al kan hasil. ³²Baad dak zol al mosul ta kadam dak nadi huwo wa kelimu le huwo, 'Inta kadam al sherir, Ana afi inta min kulu diyun ashan inta shadni ana. ³³Inta ma bi ma indak rahma le kadam taki, zema kan indi rahma? ³⁴Reis tou tala zalan wa istelimu huwo ashan bi azibu lahadi huwo kan dafa kulu hajat al kan huwo shilu. ³⁵Kaman abu tai al samawi bi amulu le inta iza kan inta ma afi aku taki min juwa gelbak."

Chapter 19

¹Huwo ja fi zaman al Yesua kalasu kalamat del, huwo tala min Jelil wa ja le iklim ta Judea wara nahar Ordon.

²Jamahir ruwa warau, wa huwo aliju umon hinak.³Pharisiyin ja le huwo, bi jeribu huwo, bi kelimu le huwo, "Hal huwo ganuni le rajil ashan bi talagu mara tou be ai sabab?"⁴Yesua juwabu wa gal, Hal intum ma agara be-inu huwo al kalagu umon min bidaya kalagu umon rajil wa mara?⁵Huwo al kalagu umon kaman gal, 'Be sabab de rajil bi sibu abu tou wa uma tou wa bi limu ma mara tou, wa al itnin bikun jisim wahid;⁶Umon ma bikun itnin lakin wahid jisim. Ashan kida haja al Allah limu mafi zol keli ferigu."⁷Umon kelimu le huwo, Lee baad kida Musa wodi wosia le nina ashan bi wodi waraga talag wa baad dak bi turudu hiya?" Huwo kelimu le umon,⁸ashan gulub takum al gowi, Musa sedeku le intum ashan bi talagu nusuwan takum, lakin fi bidaya kan ma be teriga dak.⁹Ana kelimu le intum, ai zol al bi talagu mara tou, ile bes be kalam zina, wa zowuju mara tani, huwo amulu zina; wa rajil al zowuju mara al talagu huwo amulu zina."¹⁰Talamiz kelimu le Yesua, Iza kan de yau muskila ta zol dak ma mara tou, huwo ma kwes ashan inta bi zowuju."¹¹Lakin Yesua kelimu le umon, "Maa ai zol bi rudu dirasa de, lakin ile del al bi sedeku le umon ashan bi rudu."¹²fi nas al ma indu Kisia min fi batna ta umahat tomon, wa fi nas al talau kisia tomon be nas tanin, wa fi nas al fekir ashan ma bi zowuju bi sabab ta molokut ta samah. Ai zol al bi gabil dirasa de, keli huwo gabilu."¹³Baad dak iyal tanin jibu le huwo ashan huwo bi kutu idan tou le umon wa bi seli, lakin talamiz abusu umon.¹⁴Lakin Yesua gal, keli iyal suhar del, wa mata abusu umon ashan ja le ana, molokut ta samah huwo le iyal al suhar."¹⁵Huwo kutu idan tou fi ras iyal de, wa baad dak huwo tala min hinak.

¹⁶Asuma, zol ja le Yesua wa kelimu, "Mualim, Yatu hajat kwes al ana bi amulu ashan ana biligo haya al abadiya?"¹⁷Yesua kelimu le huwo, Lee inta bi asalu ana an hajat al kwes? Wahid bes yau kwes, lakin iza kan inta deiru haya, hafisu wosaya."¹⁸Zol kelim le Yesua, "Wosaya yatu?" Yesua kelimu, "mata katulu, mata amulu zina, mata seregu, mata kun sahid al kizib,¹⁹Ihterim abu taki wa uma taki, wa hibu jiran taki ze nefsak."²⁰Shab de kelimu le huwo, "hajat del ana hafisu kulu. Sunu tani al ana deir?"²¹Yesua kelimu le huwo, "Iza kan inta deir ashan bikun sale, ruwa biyu hajat al inta indak, wa wodi le masakin, wa inta bi indu kazina fi samah; wa tal, wara ana."²²Lakin zaman shab de asuma kalam al Yesua kelimu, Huwo ruwa hazin, le-anu huwo indu mumutalakak ketir."²³Yesua kelimu le talamiz tou, "Ana bi kelimu le intum hagiga, huwo gowi le zol al ghaniyan ashan bi dakalu fi molokut ta samah."²⁴Ana bi kelimu le intum tanimara, huwo besit le jemel bi ruwa be wasat hufra ta ibira bidal zol al ghaniyan bi dakalu fi molokut ta Allah."²⁵Fi zaman Talamiz asuma kalam de, umon estagarab wa kelimu, "Munu yau biga bi ankizu?"²⁶Yesua ainu le umon wa kelimu, "Ma nas kalam de ma besit, Lakin ma Allah huwo besit."

²⁷Bada dak Butrus juwabu wa kelim le Yesua, "Aiynu. nina sibu ai haja wa ja wara inta. Nina baad kida be indu sunu?"²⁸Yesua kelimu le umon, Ana bi kelim le intum hagiga, Fi zaman al jedid Izakan ibin al insan geni fi kursi tou, Intum al kan douru wara ana bi geni kaman fi itnasar karasi, bi hakimiu itnasar gebila ta Israel."²⁹Ai zol al sibu biyut, Akwanu, ikiwatu, abu, umu, iyal, au watan ashan ana bi akhudu miya marat wa kifaya wa bi ligo haya al abadiya.³⁰Lakin kutar al kan awel bikun akhir, wa al akhir bikun awel.

Chapter 20

¹Molokut ta samah huwo ze zol mosul ta bet al ruwa saba bediri ashan bi ajiru nas ta sokol le jinena tou. ²Baad huwo tafik ma nas ta sokol de be wahid dinar yomiyen, huwo rasulu umon le jinena tou. ³Huwo ruwa tanimara baad talata sahat wa aiynu nas tanin ta sokol wagifin sakit fi suk. ⁴Huwo kelimu le umon, 'Intum kaman, amshi fi jinena, wa ana bi wodi le intum ai haja al kwes.' Baad de umon ruwa le sokol. ⁵Huwo ruwa tanimara baad sita sahat wa tanimara baad tisa sahat, wa amulu nefsu kalam. ⁶Huwo ruwa tanimara baad idasar sahat wa ligo tanin bi wogif sakit. Huwo kelimu le umon, 'Malu intum wagifin sakit nahar de kulu?' ⁷'Umon kelimu le huwo, le-anu mafi zol wodi le nina sokol.' Huwo kelimu le umon, 'Intum kaman ruwai fi zira.' ⁸Zaman biga misa, zol al mosul ta jinena de kelimu le zol tou al idari, Nadi umal del wa dafa le umon gurus tomon, abda min al akir le awel, ⁹'Zaman umal al ajiru baad idasar sahat de ja, kulu wahid min umon akudu wahid dinar. ¹⁰'Zaman umal al awel de ja, umon fikir gali umon bi akudu gurus ketir, lakin kulu wahid min umon bardu akudu wahid dinar. ¹¹'Zaman umon akudu gurus tomon, umon gedimu sokwa tomon le zol al mosul ta zira. ¹²'Umon gal Umal al akir del istakal bes wahid sah, lakin inta dafa le nina gurus sawa, nina al akudu tegila nahar kulu wa be shemis al sukun. ¹³'Lakin zol al mosul de juwabu wa kelimu le wahid min umon, hal intum kan ma tafik mai be wahid dinar? ¹⁴'Shilu hajat takum wa ruwa takum. Ana azilu ashan wodi le umal al ana ajiru de sawa zema ana wodi le intum. ¹⁵'Hal Ana ma indi hak ashan ana bi amulu ma hajat al indi? Wele indakum ghira ashan ana kerim? ¹⁶'Ashan kida al akir bikun awel, wa al awel bikun akir. ¹⁷'Zema Yesua ruwa lahadi Urselim, huwo shilu talamiz al intnasar beid, wa fi sika huwo kelimu le umon, ¹⁸'Aiynu, nina bi ruwa lahadi Urselim, wa Ibin al Insan be estelimu le kebir ta khahana wa kataba ta sheria. Umon bi wonusu batal didu le mut ¹⁹'wa bi istelimu huwo le nas al geir Yahudiyyin bi ataku ma huwo, bi dugu huwo be shot, wa bi selibu huwo. Lakin fi yom a talit bi goumu min al mut. ²⁰'Baad dak uma ta awaulad ta Zebedayo ja le Yesua ma awaulad tou. Hiya dengir tehet gidam huwo wa asalu haja min huwo. ²¹'Yesua kelimu le hiya, inta deir sunu?' Hiya kelimu le huwo, 'Wodi wosiya le awaulad tai del keli geni, wahid fi yemin taki wa wahid fi shamal taki, fi molokut tak.' ²²'Lakin Yesua juwabu wa gal, 'Inta ma bi arufu haja al inta bi asalu. Hal inta bi agder asurubu Kubaya al ana bi ja asurubu de?' Umon kelimu le huwo, 'Nina bi agder. ²³'Huwo kelimu le umon, 'Hagiga kubaya tai intum bi asurubu. Lakin ashan inta bi geni fi yemin tai wa shamal tai ma ana yau bi wodi, lakin huwo le del al Abu tai jahizu le umon.' ²⁴'Fi zaman talamiz al ashara tanin del asuma kalam de, umon tala zalanin be akwana itnin de. ²⁵'Lakin Yesua nadi umon wa gal, 'Intum arufu be-inu hukam ta nas al geir Yahud bi hakimumu umon be guwa, wa nas tomon al mohimin bi marisu sulta fi ras tomon. ²⁶'Lakin keli ma kun be teriga de fi nus takum. Afrud ai zol al tala kebir min nus takum lazim bikun kadam, ²⁷'wa ai zol al deir bi kun awel fi nus takun lazim bi kun kadam takum, ²⁸'Bes ze Ibin al Insan ma ja ashan bi kadimu le huwo, lakin ashan bi kun kadam, wa ashan bi wodi haya tou bidal nas kutar. ²⁹'Zema umon tala min Jericho, adad kebir ta nas al limu ruwa wara huwo. ³⁰'Fi kan itnin nas amiyenin bi geni fi taraf sika. Fi zaman umon asuma be-inu Yesua kan bi ruwa gerib ma umon, umon korek bi shot aali, 'Rabuna, Ibin Daud, arhamna.' ³¹'nas al limu wobiku umon, kelimu le umon keli askut, lakin umon korek biga shedid, 'Rabuna, Ibin Daud arhamna. ³²'Baad dak Yesua wagaf wa nadi umon wa gal, 'Intum deir ashan ana bi amulu le intum sunu?' ³³'Umon kelimu le huwo, 'Rabuna, ashan uyun ta nina bi fata.' ³⁴'Baad dak Yesua, indu hinia ,lemesu uyun tomon. Tawali umon biga bi shuf wa ruwa wara huwo.

Chapter 21

¹Zema Yesua ma talamiz tou gerib be Urselim wa ja le Bethphage, fi Jebel Zetun, baad dak Yesua rasulu itnin talamiz, ²kelimu le umon, "Ruwau fi beled al tani de, wa intum tawali bi ligo himar robutu hinak, wa himar abu ragil ma himar al antaya. Fiku umon wa jibu umon le ana. ³Izakan zol tani kelimu le intum ai kalam an himar itnin del, intum bi kelimu, 'Rabuna deir umon,' wa zol dak tawali bi rasulu umon ma-ak." ⁴Hasa de ja fi zaman al wonusu kan be wasat anbiya ashan bi kamil nefsu. Huwo gal, ⁵"wori le biniya ta Zion, 'Aiyinu, Melik taki jai le inta, huwo Nezilu nefsu wa rikib himar- fi ras himar suker al rajil." ⁶Baad dak talamiz ruwa amulu nefsu kalam zema Yesua kelimu le umon. ⁷Umon jibu himar al antaya wa suker al rajil de wa umon kutu gumasat tomon fi ras hamir del, wa Yesua geni fi ras gumasat del. ⁸nas al limu tanin wazau gumasat tomon fi sika, tanin gata furu ta shejera wazau fi sika. ⁹Baad dak jamahir al ruwa gidam Yesua wa del al ruwa wara huwo kan bi wonusu be shot fok, "Hosana le ibin Daud! Baraka le de al bi ja fi isim ta Rabuna! hosana fi al aahli!" ¹⁰Fi zaman Yesua ja fi Urselim, kulu nas al fi medina moksutin wa bi gul, "De munu?" ¹¹Nas al limu del juwabu, "De huwo Yesua nebi al min nazerata fi jelil." ¹²Baad dak Yesua dakal fi haikal. Huwo turudu kulu nas al bi esteri wa bi biyu hajat fi haikal, wa galabu terbezat ta nas al bi geiru gurus wa kursiyat ta nas al kan bi biyu hamam. ¹³Huwo kelimu le umon, Huwo moktub, 'Bet tai bi nadi bet ta salawat,' lakin intum amulu mahal ta haramiah." ¹⁴Baad dak nas al amiyaniin wa nas abukerenagt ja le huwo fi haikal, wa huwo aliju umon. ¹⁵Lakin fi zaman ruasa ta kuhana ainu hajat al ajib al huwo amulu, wa fi zaman umon asuma iyal bi kelim be asuat fok fi haikal wa gal, Hosana le Ibin Daud," umon tala zalanin. ¹⁶Umon kelimu le huwo, "Nam! Lakin intum ma agara, 'Min kasumat bita iyal suhar wa iyal al bi rada intum jahizu tasabi?" ¹⁷Baad dak Yesua sibum umon wa ruwa bara min medina le Bethany wa geni bilel kulu hinak. ¹⁸Fi sabah zema huwo raja le medina, huwo biga jiyen. ¹⁹Huwo aiyinu shejera tin fi taraf sika, huwo ruwa le shejera de wa ma ligo ai haja ile ursal. Huwo kelim le shejera, Keli ma yekun ai samar min inta tanimara," wa shejera tin de abiz. ²⁰Fi zaman talamiz aiyinu shejera de, umon istagarab wa kelimu, "Shejera tin de yabiz seri ze de kef?" ²¹Yesua juwabu wa kelim le umon, Ana bi kelim le intum hagiga, Iza kan indakum iman wa mafi shukuk, intum ma bi amulu haja al hasal le shejera tin de bes, lakin intum bi kelim hata kan le jebel de, 'Gum wa jadau nefsak fi bahar,' wa bi hasil. ²²Ai haja al intum bi asalu be salawat, be iman, intum bi ligo. ²³Fi zaman Yesua ja fi haikal, ruasa ta khahana wa siyuk al kan mosulin min nas ja le huwo zema huwo kan bi derisu wa gal, "Be yatu sulta al inta bi amulu hajat del, wa munu yau wodi le inta sulta de?" ²⁴Yesua juwabu wa kelimu le umon, "Ana kaman bi asalu intum wahid suhal. Iza kan intum wori le ana, Ana bi wori le intum be yatu sulta Ana bi amulu hajat del. ²⁵ta Yuhana ja min wen? Min samah wele min al ard?" Umon nakisu be nufusum, gal, "Iza kan nina kelimu 'Min samah,' huwo bi kelimu le nina, 'Le intum Lee intum ma amin?" ²⁶Lakin iza kan nina kelimu, 'Min nas,' nina bi kafu nas al limu, le-anu kulu umon amin be-inu Yuhana nebi." ²⁷Baad dak umon juwabu Yesua wa gal, "Nina ma arufu." Huwo kelimu le umon, "Ana kaman ma bi wori le intum be sulta yatu Ana bi amulu hajat del. ²⁸Lakin intum bi fikir sunu? Zol tani indu itnin awulad. Huwo ruwa le weled al awel wa gal, Weledi, ruwa istakal alela fi mazra." ²⁹Weled de juwabu wa gal, 'Ana ma bi ruwa,' lakin huwo ja geiru muk tou wa huwo ruwa. ³⁰Baad dak zol de ruwa le weled al tani de wa kelimu nefsu kalam. Huwo juwabu wa gal, 'Ana bi ruwa, ya seid,' lakin huwo ma ruwa ³¹Yatu min iyal al itnin amulu irada ta abu tou?" Umon gal, "weled al awel." Yesua kelimu le umon, "Ana bi kelimu le intum hagiga, nas ta limu daraib wa ta zina bi dakalu fi molokut ta Allah gidam intum. ³²Yuhana ja le intum fi sika al hagiga lakin intum ma sedeku. Lakin intum, hata kan intum aiyinu de, intum ma tubu wa sedeku. ³³Asuma le amsal tani. Fi kan zol, mosul fi watan, Huwo indu jinena inab, huwo abinu hoz haulu, huwo afuta hufra dakil karam al bi asuru inab ashan bi tala kamur. huwo abinu buruj, wa ajiru le muzariyin ta inab. Baad dak huwo ruwa fi doula tani. ³⁴Wokit zaman ta hasat wosulu, huwo rasulu khudam tou le muzariyin ashan bi jibu samar tou. ³⁵Lakin muzariyin del gobudu khudam tou, umon dugu wahid, katulu tani, wa darubu tani. ³⁶Zol al mosul de tanimara rasulu khudam tanin, aktar min al awel, lakin muzariyin del amulu nefsu kalam le umon. ³⁷Baad dak Zol al mosul de rasulu weled tou le umon, gal, Umon bi ehterimu weled tai. ³⁸Lakin fi zaman muzariyin del aiyinu weled de, umon kelimu le nufusum, 'de zol al bi warisu hajat del. Tali takum, keli nina katulu huwo wa estelemu al miraz.' ³⁹Baad dak umon shilu huwo, jadau huwo bara min jinena inab wa umon katulu huwo. ⁴⁰Fi zaman mosul ta jinena inab de ja, huwo bi amulu sunu le muzariyin ta inab del?" ⁴¹Umon kelimu le huwo, "Huwo bi demiru muzariyin del be teriga al kaab, wa bad dak huwo bi ajiru jinena inab de le muzariyin tanin, ya nas munu yau bi wodi khuta ta samar tou le huwo fi wokit ta hasad." ⁴²Yesua kelimu le umon, Intum ma agara min kitab al mukadas, 'Hajer al binayin rafadu kutu biga hajer al zawiya. De kan min Rabuna, wa biga zahar 'haja kwes fi uyun ta nina?' ⁴³Ashan kida Ana bi kelimu le intum, Molokut ta Allah bi shilu bara min intum wa bi wodi le doula al bi antij samar tou. ⁴⁴Ai zol al waga fi ras hajer de bi kasuru heta heta. Lakin ai wahid al hajer waga fi ras tou bi kasuru zol de." ⁴⁵Fi zaman ruasa ta khahana wa pharisiyn del asuma amsal tou, umon

fahimu be-inu huwo bi wonusu an umon. ⁴⁶Umon bi fetisu ashan gobudu huwo, umon kaifin min nas al limu, le
anu nas del amin huwo nebi

Chapter 22

¹Yesua wonusu be amsal tanimara le umon, gal, ²"Molokut ta samah ze melik tani al jahizu ihtifal ta iris le weled tou. ³Huwo rasulu khudam tou ashan bi nadi nas al kan nadi ashan bi ja le iris, lakin umon ma ja. ⁴Melik de tanimara rasulu khudam tanin, gali, 'Wori le del al nadi, 'Aiynu, Ana jahizu asha tai. Dabau teiran wa abugar tai al sumanin, wa jahizu hajat kulu taalu le ihtifal ta iris.'" ⁵Lakin umon ma kutu bal tomon wa umon ruwa, Wahid le mazra, wa tani le tijara tou. ⁶Nas tanin del gobudu khudam ta Melik, umon amulu amalia batal le khudam, wa katulu umon. ⁷Melik tala zalan, wa huwo rasulu jesh tou wa katulu del al kan mukatiliin wa haragu medina tomon. ⁸Baad dak huwo kelimu le khudam tou, 'Iris de jahis, lakin del al kan rahibu le iris ma kwesin. ⁹Baad de rua takun fi tagatu ta sikat kubar wa nadi nas kutar ali intum ligo ashan ja hadir iris. ¹⁰'Khudam del ruwa le sikat kubar wa umon limu nas kulu ali umon ligo, nas al batalin wa al kwesin. Mahal al kan ta iris de biga malyan be diyuf. ¹¹Lakin fi zaman melik de ja le diyuf, huwo aiynu zol al ma libisu gumas ta iris. ¹²Melik de kelimu le huwo, 'Sabi, inta ja kef hina bidun gumas ta iris?' Lakin zol de kan ma agder wonusu. ¹³Baad dak melik de kelimu le khudam. 'Robutu kura wa idan ta zol de, wa jadau huwo fi dulumu, fi mahal al bikun fi kore wa adi sunun. ¹⁴'Nas kutar bi nadi, lakin besitin yau bi azilu. ¹⁵"Baad dak Pharisiyin masha wa katitu kef umon bi sherigu Yesua fi kalam al huwo wonusu. ¹⁶Baad dak umon rasulu le huwo talamiz tomon, ma nas al min hizib ta Herodos. Umon kelimu le Yesua, "Mualim, nina arufu inta sah, wa inta bi derisu sika ta Allah be haigiga. Inta ma bi kutu bal taki le raya ta zol tani, wa inta ma bi ferigu nas. ¹⁷Baad kida wori le nina, inta bi fekir kef? Hal ganuni bi asuma le nina ashan bi dafa deriba le Ceisar?" ¹⁸Lakin Yesua fahim fikra tomon al sherir wa gal, Lee intum bi jeribu ana, intum al mumesilin? ¹⁹Wori le ana al giris." Baad dak umon jibu le huwo dinar. ²⁰Yesua kelimu le umon, Sura wa kitaba de ta munu? ²¹Umon juwabu le huwo "ta keisar." Baad dak Yesua kelimu le umon, "wodi le keisar hajat ta Keisar, wa wodi le Allah hajat ta Allah. ²²Fi zaman umon asuma kalam de, umon tala mustagrabin, Baad dak umon sibu huwo wa ruwa. ²³Fi nefsu yom Saddukiyyin tanin, al bi kelimu gali mafi giyama, ja le huwo. Umon asalu huwo, ²⁴'bi gul, "Mualim, Musa gal, 'Iza kan zol mat, ma indu iyal, aku tou lazim bi zowuju mara be isim tou wa bi weledu iyal le aku.' huwo ²⁵'Kan fi saba akwan. Al awel zowuju wa baad dak mat. Ma sibu iyal, huwo sibu mara tou le aku tou. ²⁶Bad dak aku nimra itnin amulu nefsu kalam, baad dak nimra talata, lahadi wosulu le aku nimra saba. ²⁷Baad umon kulu matu, mara de kaman mat. ²⁸Hasa fi giyama, mara de bikun ta munu min saba akwana de? Fa umon kan kulu zowuju mara de. ²⁹Lakin Yesua juwabu wa kelimu le umon, "Intum galtanin le a-anu intum ma arufu kitab al mukadas au guwa ta Allah. ³⁰Fa fi giyama umon ma bi zowuju wele bi wodi zol tani le zuwaj. Ashan kida umon bikun ze malaikat fi samah. ³¹Lakin le giyama ta meitin, intum ma agara kalam ali Allah wonusu, gal, ³²'Ana Allah ta Ibrahim, Allah ta Isaka, wa Allah ta Yakobo?' Allah ma Allah ta meitin, lakin ta nas al hayin." ³³Fi zaman nas al limu asuma kalam de, umon tala mustagrabin be dirasa tou. ³⁴Lakin fi zaman Pharisiyin asuma be inu Yesua sakitu Saddukiyyin, Umon limu fi mahal wahid. ³⁵Wahid min umon, shatir fi ganun, asalu huwo soal, bi jeribu huwo- ³⁶Mualim, wasaya yatu al akbar fi ganun?" ³⁷Yesua kelimu le huwo, "'Hibu Rabana Allah taki be kulu gelbak wa kulu nefsak, wa be kulu fikra taki.' ³⁸De yau wasaya al wel wa kebir. ³⁹Wa wasaya al tani huwo ze de- 'hibu jeran taki ze nefsak.' ⁴⁰Itnin wasaya del yau asas ta kulu gawanin wa al anbiya katibu. ⁴¹Fi zaman ali Pharisiyin lisa bi limu baad tomon, Yesua asalu umon soal. ⁴²Huwo gal "Intum bi fekir sunu an al Mesih? Huwo weled ta munu?" Umon kelimu le huwo, "weled ta Daud. ⁴³Yesua kelimu le umon, "Baad de kef Daud bi nadi huwo fi Roho Rabana, Gali, ⁴⁴Rabuna kelimu le Rabuna tai, geni fi yemin tai, lahadi Ana bi kutu adu taki fi tehet kura taki?" ⁴⁵'Izakan Daud bi nadi Al Mesih 'Rabana,' Huwo bi kun weled ta Daud kef?" ⁴⁶Mafi zol al bi agder juwabu huwo, min yom dak le gidam mafi zol tani al deir asalu huwo ai soal tanimara..

Chapter 23

¹Baad dak Yesua wonusu le nas al limu wa le talamiz tou. ²Huwo gal, "mulamin ta ganun wa Pharisiyin gaidin fi kursi ta Musa. ³Ashan kida ai haja al umon asuru intum ashan bi amulu, amulu hajat del wa nadi umon. Lakin mata kun amulu hajat al umon bi amulu, umon bi kelimu hajat baad dak umon ma bi amulu. ⁴Nam, umon robutu hajat tegil al saab ashan bi arfau, wa baad dak umon kutu hajat del fi kitfa ta nas. Lakin umon be nufusum ma bi hariku idan ashan bi arfau. ⁵Umon bi amulu amail tomon ashan nas bi aiynu. Umon bi amulu hijabat kubar, wa umon bi kebiru atraf t gumasat tomon. ⁶Umon bi hibu mahalat ta salatin wa karasi ta salatin al fi biyut ta salawat, ⁷wa salamat kas fi asuak, wa nas bi nadi umon 'Ilahana'. ⁸Lakin intum keli ma nadi umon Ilahana,' ashan intum indakum wahid mualim, ⁹Wa intum akwan. wa keli intum ma nadi ai zol fi ard abu takum, Ashan intum indakum wahid abu bes, wa huwo fi samah. ¹⁰Keli ma nadi intum mualim' le anu indakum wahid mualim bes, al huwo Al mesih. ¹¹Lakin zol al agbar min intum bikun khadam takum. Zol al bi arfa nefsu bi nezilu, ¹²Wa ai zol al bi nezilu nefsu bi arfau. ¹³Lakin Woe le inta, kataba ta ganun wa Pharisiyin, Mumesilin! Intum gofulu molokut ta samah min nas. intum be nufuskum ma dakalu, wa intum abusu nas al dier dakalu. ¹⁴¹⁵Woe le inta Mualimin wa Pharisiyin, mumesilin! intum be safir beid ashan bi geiru nas, wa fi zaman huwo geiru le diin takum, intum geiru huwo maraten wa aktar ashan bikun jena ta johanam. ¹⁶Woe le ita, intum al amianin, intum al bi gul, 'Ai zol ali bi alifu be haikal, mafi muskila. Lakin ai zol ali bi alifu be dahab ta haikal, bi robutu huwo be alifa tou.' ¹⁷Intum al amianin! Sunu yau kebir dahab wele haikal al bi amulu dahab ashan bi kun kudus? ¹⁸Wa 'Ai zol ali bi alifu be masba, mafi muskila. Lakin ai zol al bi alifu be hadaya al fi masba, bi robutu huwo be alifu tou.' ¹⁹Intum al amianin Sunu yau kebir, hadaya wele masba al bi amulu hadaya ashan bi kun kudus' ²⁰Ashan kida, zol ali bi alifu be mambar bi alifu be mambar wa ai haja al fi mambar. ²¹Zol ali bi alifu be haikal bi alifu be haikal wa be zol al aizh fogo. ²²Wa zol ali bi alifu be samah bi alifu be kursi ta Allah wa be zol al bi geni fogo. ²³Woe le inta, kataba ta ganun wa Pharisiyin, mumesilin! Intum bi gedimu ushur nana samar agdar wa komun, lakin intum sibuhajat al mohim ta ganun-adala wa rahma wa iman. Lakin del yau afrud intum bi gedimu wa intum afrud ma bi sibuhajat tanin. ²⁴Intum nas al amianin, intum bi safau asharat bara min moyo lakin intum bi abula jemel! ²⁵Woe le intum, kataba wa Pharisiyin, mumesilin! Intum bi nedifu dahar ta kubaya wa sahan, lakin fi jua tou malayan be tama wa nahab. ²⁶Intum Pharisiyin al amianin! Nedifu kubaya wa sahan min jua, ashan dahar tou bi kun kaman nedif. ²⁷Woe le intum kataba ta ganun wa Pharisiyin, mumesilin! Intum ze turba al dugu be buhya abiad, ali bi zahir be bara giyafa, lakin min jua malyan be udam ta nas meitin wa ai haja nijis. ²⁸Be nefsu teriga, min bara intum bi zahir nas al kwesin, lakin min jua intum malyan be temsiliya wa nas al ma bi hafisu ganun. ²⁹Woe le intum kataba ta ganun, Pharisiyin, mumesilin! intum abinu turubat bita anbiya wa lounu gubur ta nas al kwesin. ³⁰Intum bi gul Izakan nina kan aishin fi zaman ta abuhata ta nina, nina kan ma bi shariku ma umon fi dofugu dom ta anbiya.' ³¹Ashan kida intum sahidu be nufuskum be inu intum iyal ta nas al kan katulu anbiya. ³²Intum kaman malau makan bita abuhata takum. ³³Intum dabaib, iyal ta dabaib al endum sim, intum kef bi jere min hukum ta johanam? ³⁴Ashan kida, aiynu Ana bi rasulu le intum anbiya wa nas al hukama wa kataba ta ganun. Intum bi katulu wa bi selibu tanin, wa intum bi jeledu tanin fi mahalata ta salawat wa bi turudu umon bara min medina le medina. ³⁵Netija tou dom al saleh bi tala min intum al kan dofugu fi ard, dom min Abel al saleh, le dom ta Zechariah jena ta Barachiah, Ali intum katulu beinu haikal wa mazba. ³⁶Ana bi kelim le intum hagiga, hajat del kulu bi ja fi ras jil de. ³⁷Urselim, Urselim, intum al katulu anbiya wa durubu del al rasulu le intum! Ana bi limu iyal takum sawa daiman kef, ze gidada bi limu iyal tou fi tehet jena tou, lakin intum ma rudu ³⁸Aiynu bet takum sibuh fadi. ³⁹Ana bi kelimu le intum, Min hasa Intum ma bi aiynu ana lahadi intum bi gul, Baraka le de al bi ja be isim ta Rabana.'"

Chapter 24

¹Yesua tala bara min haikal wa ruwa. Talamiz tou ja le huwo ashan bi wori le huwo mabna ta haikal. ²Lakin huwo juwabu wa kelimu le umon, "Intum ma ainyu hajat de kulu? Ana bi kelimu le intum hagiga, mafi hajer hata wahid bi sibu fi ras tani al ma bi talau bara."³Ze huwo bi geni fi jebel zetun, talamiz ja le huwo be siri wa gal, "Wori le nina, hajat del bi hasil miten? Alama ta ruju taki bikun sunu wa ta akir zaman?" ⁴Yesua juwabu wa kelimu le umon, " Keli intum kun harisin ashan mafi zol bi woduru intum. ⁵Nas kutar bi ja fi isim tai. Umon bi kelimu, Ana al Mesih.' wa bi woduru nas kutar.⁶Intum bi asuma hurubad wa taharir ta hurubad. Ainyu ashan intum ma bi kun fi muskila, hajat del lazim bi hasil; lakin akir zaman lisa, ⁷Doula bikun did doula tani, momlaka did momlaka. Maja wa zalzal bikun fi mahalat kutar. ⁸Lakin hajat del kulu bikun bes bidaya ta waja ta welada. ⁹Baad dak umon estelimu intum le azab wa bi katulu intum. Nas kulu fi dual bi karahu intum be sabab ta isim tai. ¹⁰Baad dak nas kutar bi waga, wa bi amulu kiyana fi baad tomon wa akra baad tomon. ¹¹Anbiya kadabin ketir bi zahir wa bi woduru nas.¹²Le-anu adam hafisu ganun bi zid, nas kutar ma bi hibu nas tanin. ¹³Lakin le zol bi ithamal le akir bi kalisu. ¹⁴Kabar al kwes ta molokut de bi besihru le Duniya kulu ze shuhuda le kulu nas Baad dak akir zaman bi ja. ¹⁵Ashan kida, fi zaman intum ainyu nas al bi karubu hajat ta Allah: Ali nebi Daniel wonusu, bi wogif fi mahal kudas"(keli zol al bi agra afham), ¹⁶"Keli nas al fi Yahudiya jere le jubal, ¹⁷Keli zol al fi ras al bet ma nezil tehet ashan bi shilu ai haja min bet tou, ¹⁸wa keli zol al fi mazra ma raja ashan bi shilu gumas tou. ¹⁹Lakin woe le del al indum jena wa le del al bi radau iyal suhar fi ayam dak! ²⁰Seli ashan zaman ta jere takum ma bi hasil fi kharif wele yom al ahat. ²¹Azab bikun fi, ali ma hasal fi bidaya ta duniya lahadi hasa, la, wele bi hasil tanimara. ²²Ile kan ayam dak kan gasiru, ma bi kalisu ai zol. Lakin be sabab ta nas ali azil Ayam dak bi gasiru. ²³Baad dak iza kan ai zol kelimu le intum, 'Ainyu, Mesih yau hina' wele, Mesih yau hinak!' ma takum amin. ²⁴Mesih al kuzuba wa anbiya al kuzuba bi ja wa bi amulu hajaib wa alamat azim, ashan bi woduru intum, iza kan mumkin hata nas al azilu. ²⁵Ainyu, Ana wori le intum gubal zaman. ²⁶Ashan kida, iza kan umon kelimu le intum, 'Ainyu, huwo fi beriya,' mata kum ruwa fi beriya.au, 'ainyu, huwo fi juwa bet,' matukum amin. ²⁷Fa ze nur bi wala zahir fi sherik wa bi wala sika fi gharib, de yau meji ta Ibin al Insan. ²⁸Fi mahal al fi ayuwan meit, nusur bi limu hinak. ²⁹Lakin baad azaab ta ayam dak tawali shemis bikun duluma, gamar ma bi wala, nujum bi waga min fok, wa guwa al fi samah bi hizu. ³⁰Baad dak alama ta Ibin al Insan bi zahir fi jou, wa kulu gabail fi ardi bikun fi huzun. Umon bi ainyu Ibin al Insan fi sihaf be guwa wa mejid azim. ³¹Huwo bi rasulu malaikat tou be sot azim ta turumbeta, wa umon bi limu nas al zilu min kulu arba arkan ta duniya fi mahal wahid, min kulu tija ila tija tani. ³²Akudu dirasa min shejer al tin. zema fere tala gowi wa bi jada ursal, Intum bi arufu be inu kharif biga gerib. ³³Wa kaman fi zaman intum sufu hajat del, keli intum arufu be inu huwo biga gerib, fi bab hoz. ³⁴Ana bi kelimu le intum hagiga, jil de ma mutu lahadi hajat del kulu hasal. ³⁵Samah wa al ard bi futu, lakin kalam tai ma bi futu. ³⁶Lakin yom wa sah dak mafi zol bi arufu, hata malaikat ta samah, wele al Ibin, lakin ile abu. ³⁷Ruju ta Ibin al Insan, bikun ze fi ayam ta Noah. ³⁸Fi ayam dak gubal toufan nas kan bi akulu wa bi asrubu, bi zowuju wa bi wodi banat le zuwaj lahadi fi ayam Noah dakal babur, ³⁹wa umon ma arufu haja lahadi toufan ja wa katulu umon kulu- ruju ta Ibin al Insan bi kun zede. ⁴⁰Baad dak itnin rujal bikun fi zira- bi shilu wahid, wa bi sibu wahid. ⁴¹Itnin nusuwan bi atanu fi murkaka- bi shilu wahid, wa bi sibu wahid. ⁴²Ashan kida keli intum kun harisin, le-anu intum ma arufu yom al Rabana takum bi rija. ⁴³Lakin keli intum arufu kalam de, lo kan sidi bet arufu yatu zaman fi lel ali harami bi ja, huwo kan bi gafiru wa ma bi sibu harami ashan bi dakalu fi bet tou ashan seregu hajat. ⁴⁴Ashan kida keli intum kun jahizin, Ibin al Insan bija fi zaman ali intum ma arufu. ⁴⁵Ashan kida munu yau amin wa khadam al indu hikma ali seid tou jahizu usra tou ashan bi wodi le umon akil tomon fi zaman al sah? ⁴⁶Baraka le khadam ali seid tou bi ligo bi amulu hajat del fi wokit huwo rija. ⁴⁷Ana bi kelim le intum hagiga be inu seid bi kutu huwo fi ras kulu hajat tou. ⁴⁸Lakin izakan khadam al sherir kelimu fi geliba tou, 'seid ta akir,' ⁴⁹wa bada dugu khudam tanin al ma huwo, wa bi akulu wa bi asrubu ma sukurujin, ⁵⁰baad dak seid ta khadam dak bi rija fi yom al khadam de ma bi itwaka wa sah al huwo ma arufu. ⁵¹Seid tou bi gata huwo heta heta wa bi wodi mahal le huwo ma nas al mumesilin, fi mahal al fi kore wa adi sunun.

Chapter 25

¹Kaman Molokut ta samawat be kun ze ashara nusuwan al azra ali umon silu lamba be tomon wa ruwa ashan be gabilu aris. ²Kamsa min umon belidin wa kamsa negitin . ³Al belidin de silu lamba be tumon umon ma silu zet ma umon, ⁴lakin al negitin de silu bakat ta zet ma lamba tomon. ⁵Fi zaman al aris kan akir umon kulu tala nasarin wa umon num. ⁶Lakin fi nus belel umon asuma sot ta korekore, 'Aiyinu, yau aris ja! Umon tala bara ashan be gabilu huwo. ⁷Kaman nusuwan al azra de umon kulu gum fok wa sala lamba be tomon. ⁸Al belidin kelim le al negitin wodi le anina suyi min zet le anu lambat ta nina bi ruwa batulu. ⁹alnegitin de juwabu wa kelim bukun ma bi timu anina wa itakum ruwa takum le del al gi-biyu wa biyu takun le itakum ¹⁰Zaman umon bi ruwa ashan biyu, aris wasulu, wa del al jahisin dakalu ma huwo fi iris wa bada gofulu bab. ¹¹Baad nusuwan al azra de ja umon kelim, Ya Seid, ya seid, fata le nina. ¹²Lakin huwo juwabu wa kelim, Hagiga Ana bi kelim intum, ana ma bi arufu intum.' ¹³Kede ena takum geni fade ashan intum ma bi arfu zaman wele saa. ¹⁴Fa huwo bikun ze zol al deir safir le beled tani. Huwo nadi kadamintou wa wodi le umon amuwal tou. ¹⁵Le wahid min umon huwo wodi kamsa kis ta dahab, le tani de huwo wadi itnin, wa le akir de huwo wodi wahid kis ta dahab, kulu wahid akudu hisab tou hasab gudura tou, wa zol de safir. ¹⁶Wahid al akudu kamsa kis de huwo ruwa amulu be tijara wa huwo ligo faida ta kamsa kis tani. ¹⁷Kaman wahid al akudu itnin kis de huwo ligo faida ta itnin tani. ¹⁸Lakin kadam al akudu wahid kis de huwo ruwa, hafura hufura fi wata, wa dusu gurus ta seid to. ¹⁹Biga baad zaman towil Seid ta kadamintou de huwo rija wa bada hasibu umon. ²⁰Kadam al akudu kamsa kis de ja wa jibu kamsa kis tani. Huwo kelim, 'Seid, inta wodi le ana kamsa kis. Sof, ana amulu kamsa kis ziada' ²¹"Seid tou kelim le huwo, 'Neima le inta ya kadam al kwes wa amin! Inta kan amin fi hajat al besit. Ana bi kutu inta fi hajat al ketir. Dakalu fi farah ta Seid.' ²²Kadam al akudu itnin kis de ja wa kelim, 'Seid inta wodi le ana itnin kis aiyinu ana amulu itnin tani ziada.' ²³Seid tou kelim le huwo, Neima le inta ya kadam al kwes wa amin! Inta kan amin fi hajat besit ana bi kutu inta fi hajat al ketir. Dakalu fi farah ta Seid taki.' ²⁴Kaman kadam al akudu wahid kis de ja wa kelim, "Seid, ana aruf gali inta zal al batal. Inta bi silu hajat al inta ma zara, inta bi limu min al inta ma taban fogo. ²⁵Ana kafu, yau ruwa dusu kis taki de fi tehet wata. Aiyinu inta indu hini al kan fi le inta de. ²⁶Lakin Seid tou juwabu wa kelim le huwo, Inta kadam al batal wa kasilan, inta arufu gali ana bi silu min al ana ma zara wa ana bi limu min al ana ma taban fogo. ²⁷Inta kan bi wodi gurus tai de fi benki, wa kan ana rija ana bi silu gurus tai de ma faida ziada. ²⁸Ashan kida shilu takum min huwo wozin de wa wodi le kadam al endu ashara wazinat de. ²⁹Le anu kulu zol al endu, bi wodi le huwo ketir - kaman bi zidu. Lakin le ai zol al huwo ma endu ai haja hata al fi le huwo de bi shilu min huwo. ³⁰Kadam al batal de jada takum huwo fi duluma bara, hinak bi kun fi kore wa adi sunun. ³¹Zaman ibin al insan bi ja fi mejed tou wa kulu malaikat bi ja ma huwo, biga huwo bi geni fi kursi ta mejid tou. ³²Kulu nas bi ja fi gidam tou, wa huwo bi ferigu nas min bad tomon ze rai bi ferigu korufan min ganamayay. ³³huwo bi kutu kurufan fi ida ta yemin to lakin ganamayay fi shamal to. ³⁴Biga melik de bi kelim le del al fi ida ta yemin to de, taal takum al bariku min abu tai. worisu molokut al jahizu le intum min bidaya tasis ta duniya. ³⁵Le anu ana kan jiyan intum wodi le ana akil; ana atsan intum wodi le ana moyo; ana kan garib intum shilu ana fi juwa. ³⁶ana kan ariyan wa intum libusu ana; ana kan ayan wa intum zuru ana; ana kan fi sijin wa intum ja le ana; ³⁷Biga nas al adilin de bi juwabu wa bi kelim, 'Rabuna, miten nina aiyinu inta jiyan wa nina wodi le inta akil? au atsan au nina wodi le inta moyo? ³⁸miten nina aiyinu inta garib wa nina shilu inta juwa? au arian wa nina libusu inta? ³⁹miten nina aiyinu inta ayan au fi sijin wa nina ja le inta?' ⁴⁰Biga Melik de bi juwabu wa bi kelim le umon, hagiga ana bi kelim le intum, ze ma intum amulu le agala wahid akwana al sukerin de, intum amulu de le ana. ⁴¹Kaman huwo bi kelim le del al fi shamal tou, wasa takum min ana intum muluon, le nar al abadia al jahisu le sitan wa malaikat tou. ⁴²leanu ana kan jiyan, lakin intum ma wodi le ana akil; ana kan atsan, lakin intum ma wodi le ana moyo ; ⁴³ana kan garib, lakin intum ma shilu ana juwa; arian, lakin intum ma libusu ana; ayan wa fi sijin, lakin intum ma aiyinu ana. ⁴⁴Kaman umon bi juwabu wa bi kelim, 'Rabuna, miten nina aiyinu ita jiyan, au atsan, au garib, au arian, au ayan au fi sijin, wa ma kadimu inta? ⁴⁵Kaman huwo bi juwabu umon wa bi kelim, hagiga ana bi kelim le intum, kan intum ma amulu le agala min wahid de, intum ma amulu le ana. ⁴⁶del bi ruwa fi azab al abadia, lakin del al adilin de le haya al abadia."

Chapter 26

¹Biga zaman Yesua kamilu kulu kelimat del, huwo kelimu le talamize tou, ²intum arufu inu baad intiin yom bikun id ta paska, wa iben al insaan bi selimu ashan bi selibu. ³Biga ruwasa al khahana wa al shiyuk al shaab kan limu fi bet ta reis ta khahana al isim tou caiaphas. ⁴Umon amulu maamara ashan bi gubudu Yesua fi siir wa katulu huwo. ⁵Lakin umon kelimu keli ma kun fi id, ashan kede muzaharat ma gum fi nus ta nas⁶wa zaman Yesua kan fi Bethany fi bet ta Samaan al indu juddam, ⁷wa ze ma huwo kan bi geni wa bi akudu raha, jambu tarbiza, fi mara ja le huwo ma jak ta dehan al gali shedid, wa heya kubu dehan de fi ras ta Yesua, ⁸Lakin zaman talamiz ainyu kalam de umon ta zalaniin wa umon kelimu, de kasara ta shunu zede? ⁹De kan bi beyu ma gurush al ketir wa bi wodi le masakin¹⁰Lakin Yesua kan arufu kalam de, wa huwo kelimu le umon, malu intum bi taabu mara de? hiya amulu haja al jemil le ana. ¹¹Nas al masakiin bi geni ma intum kulu wokit, lakin ana ma bi geni ma intum kulu wokit¹²Leanu hiya kubu riha fi jesim tai, hiya amulu de ashan dufunu tai. ¹³al hagiga ana gi kelimu le intum, kulu mahal al gi bashiru injil fi alam, haja al mara de amulu bi wonusu le zikira ta hiya. ¹⁴Biga wahid min al itnashar al isim tou Yahuza Iscarioti, ruwa le reis ta al khahan ¹⁵wa kelimu, "intum bi wodi le ana shunu ashan ana bi selimu huwo le intum?" umon jahizu teletiin gurush min feda le huwo. biga ¹⁶min zaman dak huwo bi fetesu teriga ashan kef huwo bi selimu Yesua le umon. ¹⁷Wa fi awel ayam ta id al fetir talamiz ja le Yesua wa kelimu. inta deiru keli nina jahizu le inta ashan bi akulu id ta paska wen?" ¹⁸huwo kelimu, ruwa takum fi medina le zol tani wa kelimu takum le huwo, mualim kelimu, zaman tai gerib, ana bi akulu id paska fi bet taki ma talamiz tai ¹⁹al talamiz amulu ze ma Yesua kelimu le umon, wa humon jahizu akil ta paska. ²⁰Zaman wata biga misah, huwo geni tehet ashan bi akulu ma talamiz al itnashar. ²¹Ze ma umon bi akulu, huwo gal hagiga ana bi kelimu le intum inu wahid min intum bi beyu ana, ²²umon kan mustagarabiin shedid, wa kulu wahid bada bi asalu huwo, hal de bikun ana ya Rab?"²³Huwo juwabu, zol al bi beyu ana de, zol al bi akulu ma ana fi sahan. ²⁴Ibiin al insaan bi ruwa, ze ma muktub an huwo. lakin taab le zol al beyu ibini al insaan! kan bi kun kwes le zol de iza kan ma weledu huwo. ²⁵Yahuza al bi ja beyu huwo de kelimu, hal de bi kun ana ya Rabbi? Yesua kelimu le huwo, inta kelimu bi nefsa taki. ²⁶Wa ze ma umon bi akulu, Yesua shilu esh wa baraku, kasuru, huwo wodi le talamiz wa gal, shilu takum, akulu takum, de jesim tai. ²⁷Wa huwo shilu kubaya, wa reja shukuran, wa wodi le umon, wa huwo gal, asurub takum, intum kulu, ²⁸leanu de yau dom tai al ta tifagiya al jedid al kubu ashan nas ketir al huwo le afii ta katiya. ²⁹lakin ana bi gul le intum, ana ma bi asrubu tani mara min asiir ta karma de, lahadi yom dak ana bi asrubu al jedid ma intum fi molokut ta abu tai. ³⁰Zaman umon guna, umon ruwa fi jebel Zeitun. ³¹Biga Yesua kelimu le umon, "Fi bilel de intum kulu bi jere min Ana, huwo muktub, Ana bi dugu al rai wa moymu ta korufan de bi shetetu. ³²Lakin baad ma Ana kan gum, Ana bi ruwa gidam min intum fi Jelil. ³³Lakin Butrus kelimu le huwo, hata kan nas kulu jere min Inta, ana kulu kulu ma bi jere. ³⁴Yesua kelim le huwo, hagiga Ana bi kelim le inta. Bilel de gubal dik ma kore inta bi anguru Ana talata marat. ³⁵Butrus kelim le huwo, hata kan ana mutu ma inta, ana ma bi anguru Inta. Wa kulu talamiz kelimu nefsa haja. ³⁶Baad dak Yesua ruwa ma umon fi mahal al isim tou Gethsemane wa huwo kelimu le talamiz tou, geni takum hini Ana lisa bi ruwa seli hinak. ³⁷Huwo shilu Buturus wa itnin iyal ta Zebedi ma Huwo, yala biga huwo bada tala wa bi fekiru shedid. ³⁸Biga huwo bada kelimu le umon Roho tai haznan shedid, le dereja ta mutu. Geni takum hini wa sahir takum ma Ana. ³⁹Huwo ruwa shuweya gidam, wa huwo dengiri usa tou tehet, wa seli huwo kelimu, Ya Abui, iza mumkin shilu kas de min ana, lakin ma hasab irada tai. lakin hasab irada taki ⁴⁰Huwo ja le talamiz wa huwo ligo umon bi num wa huwo kelimu le Buturus, lee intum ma bi agder ashan bi sahir ma Ana wahid saa? ⁴¹Sahir takum wa seli takum ashan intum ma bi waga fi tejiriba fi hagiga Roho deiru, lakin jisim deiif. ⁴²Huwo ruwa tani mara ashan bi seli, Huwo kelimu, "Ya Abui kan Inta ma bi agder ashan bi shilu kas de min Ana ile kan ana ashribu, kede irada taki timu. ⁴³Huwo ja tani mara wa ligo umon bi num, wa umon kan Nasanin. ⁴⁴Huwo sibu umon tani mara, de biga nimira talata al Huwo ruwa ashan bi seli, Huwo kelimu nefsa kelimat. ⁴⁵Baad dak Yesua ja le talamiz wa kelim le umon, Sei intum lisa bi num wa bi akudu raha? Ainyu takum, zaman kalas ja gerib wa ibin insan bi selimu fi idan ta nas al ta katiya. ⁴⁶Gum takum, kede nina ruwa, ainyu takum, zol al bi ruwa selimu Ana de biga gerib." ⁴⁷Zaman huwo lisa bi wonusu, Yahuza, al wahid min talamiz al itnashar, Ja. Nas ketir ja ma huwo min mahal ta reis ta al khahana wa sheyuk ta shab. Umon ja bi seyuf wa asayat. ⁴⁸Biga zol al bi ruwa selimu Yesua de wori le umon alama, gal, "Zol al ana bi amulu le huwo gubla de yau huwo. Gubudu huwo. ⁴⁹Huwo ja be sura le Yesua wa kelimu, "Salamat, Rabbi!" wa huwo amulu gubla le Yesua. ⁵⁰Yesua kelimu le huwo, "Ya Sabi, amulu haja al inta ja ashan bi amulu." Biga umon ja, wa kutu iden tomon le Yesua, wa gubudu Huwo. ⁵¹Biga, wahid min nas al kan ma Yesua medu iden tou, wa tala sef ta tou wa dugu kadam ta reis ta al khahana, wa gata adana tou. ⁵²Biga Yesua kelimu le huwo, "Kutu sef taki de wara fi mahal tou, le nas kulu al bi shilu sef umon bi mutu bi sef. ⁵³Hal intum bi fekir inu ana ma bi agdeir nadi Abu tai wa huwo bi rasulu le ana aktar min itnashar jesh min malaikat? ⁵⁴Lakin biga kef hajat al muktub de

bi kamilu, inu lazim de bi hasil?"⁵⁵Fi zaman dak Yesua kelimu le nas, " Hal intum ja ma seyuf wa asayat ashan bi gubudu ana ze harami? Kulu yom ana gi geni wa gi derisu fi Haikal, wa intum ma gubudu ana. ⁵⁶Lakin de kulu gi hasil ashan bi kelimu kutub ta al anbiya." Wa fi zaman dak talamiz kulu sebu Huwo wa umon jeri.⁵⁷Nas al gubudu Yesua de umon jibu Yesua le Caiaphas reis al khahana, Fi mahal al kataa wa sheyuk limu fogo ma baad. ⁵⁸Lakin Buturus bi ja fi wara tou min beyit lahadi fi beit ta reis ta al khahana. huwo dakalu juwa wa geni tehet ma huras ashan bi aiyinu nehaya ta haja al bi hasil.⁵⁹Biga ruwasa al khahana wa al mejelis kulu kan bi fetisu shuhud al ta kezib did Yesua ashan umon bi katulu huwo. ⁶⁰Be rakam Shuhudiin ta kezib ja gidam ketir, ila umon ma ligo ayi galat le Yesua. Lakin fi akir fi itniin shuhudiin tala gidam. ⁶¹Wa umon kelimu, " Zol de kelimu gal, 'Ana bi demiru Haikal ta Allah, wa Ana bi abinu fi talata ayam.'" ⁶²Reis al Khahana gum fok wa kelimu le huwo, hal inta ma indu juwab? De shunu yau umon bi shahidu did inta? ⁶³Lakin Yesua kan askut. Reis al Khahana Kelimu le huwo, ana bi alifu le inta bi isim ta Allah al hai, wori le nina, hal inta al Mesih ibin Allah". ⁶⁴Yesua juwabu le huwo, inta kelimu be nefsa taki, lakin ana bi kelimu le intum, min hasa intum bi aiyinu ibin al insan bi geni fi ida yemin ta guwa, wa bi ja fi sehaf min samah. ⁶⁵Biga reis al khahana seretu gumas tou wa kelimu," Kalam al huwo kelimu de tejdif! Wa nina lesa deiru shuhudiin ashan shunu? Aiyinu takum hasa intum asuma tejdif." ⁶⁶Itakum gi fekeru shunu? Umon juwabu wa kelimu," huwo bi istahig mutu. ⁶⁷Baad dak umon tufu buzak fi wusa ta tou wa dugu huwo, wa darabu huwo be asayat al kan fi iden tomon, ⁶⁸wa umon kelimu," Naba le nina, inu inta al mesih, de munu yau darabu inta? ⁶⁹Kan Butrus bi geni bara fi bet ta reis al khahana, wa kan fi beniya al khadam hinak ja le huwo wa kelimu, "inta kama kan ma Yesua ta Gelilee." ⁷⁰Lakin huwo kan anguru fi gidam tomon kulu, huwo kelimu, ana ma arufu kalam al inta bi kelimu de". ⁷¹Zaman huwo ruwa fi buwba, beniya al khadam tani aiyinu huwo wa kelimu, le nas al kan hinak," zol de kaman kan ma Yesua ta Nazareth." ⁷²Huwo tani mara anguru bi halifa., " Ana ma bi arufu zol de!"⁷³Yala baad suwiya keda, nas al kan gi wogifu hinak ja wa kelimu le Butrus, "be kulu takid inta kaman wahid min umon, ashan gi beinu min teriga ta wonusa taki." ⁷⁴Biga huwo bada gi laanu wa gi halifu, "ana ma bi arufu zol de", wa be sura keda diik kore. ⁷⁵Butrus zekiru kelimat al kan Yesua kelimu. " Gubal Diik ma kore inta bi anguru ana talata marat." Biga huwo tala bara wa kore shedid.

Chapter 27

¹Hasa zaman saba ja, Reis ta khahana wa kulu shiyuk ta nas umon limu wa bi katitu ashan bi katulu Yesua.

²Umon gubudu huwo wa shilu huwo le Bilatus al wali.³Wa zaman Yahuza al Iskarioti, al selimu huwo ainyu inu Yesua kalas hukum, huwo tub wa rija teletin gita ta fidda le reis ta khahana wa shiyuk, ⁴wa wonusu, "Ana amulu katiya be selimu dom al beri." Lakin umon kelim, "De mana tou shunu le nina? Ainyu be nefsa taki." ⁵Yala huwo jadu teletin fidda de fi kenisa, wa tala bara, wa ruwa kanagu nefsa tou.⁶Reis ta kahana shilu teletin gita ta fidda de wa wunusu, "Huwo ma ganuni ashan bi kutu gurush de fi sunduk ta malia leanu de tamana ta dom." ⁷Umon nakishu kalam de yala umon biyu wata al bi dufunu fugu nas al garibin. ⁸Le sabab de kutu isim ta mahal de "Wata ta dom" le yom ta alela.⁹Yala kalam al kan nabau be nebi Armia kan timu, al bi gul, "Umon shilu teletin gita ta fidda de tamana al kutu le huwo bewasat eyal ta Israel, ¹⁰wa umon wodi le wata ta al fakari, ze ma Rabuna wori le ana."¹¹Hasa Yesua wogif gidam ta wali, wa wali asalu huwo, "Hal inta Melik ta Yahud? Yesua juwabu huwo, Inta kelim kida." ¹²Lakin zaman ishteki huwo ma reis ta khahana wa shiyuk, huwo ma juwabu ai haja. ¹³Baad dak Bilatus kelim le huwo, "Inta ma bi asuma shokuat al did inta kulu de?" ¹⁴Lakin huwo ma juwabu hata be kilima wahid, ashan wali kan mustagarab kalis.¹⁵Hasa fi kulu id wali indu nizam ta fiku zol wahid min sijin zol al shab yau bi iktaru. ¹⁶Fi zaman dak umon indu mujirim tani katil isim tou Barabas.¹⁷Yala zaman umon limu sawa, Bilatus kelim le intum "Inti der kede Ana fiku le itakum munu? Barabas wele Yesua al isim tou al Mesih?" ¹⁸Huwo arufu umon selimu Yesua ashan umon zalanin. ¹⁹Ligo huwo bi geni fi kuris ta hukum, mara tou rasulu le huwo kabara wa kelim, "Mata amulu ai haja le zol al beri de. Leanu ana taban be hilim an huwo."²⁰v 20 Hasa reis ta khahana wa shiyuk agnau nas al limu ashan bi asalu kede fiku Barsabas, wa kede katulu Yesua. ²¹Wali asalu umon Yatu min itenin delin kede ana fiku le itakum? Umon kelim, "Barsabas" ²²Bilatus wonusu le umon, "Ana bi amulu shunu le Yesua al isim tou al Mesih?" Umon kulu juwabu, Selibu huwo.²³Huwo kelim, "Malu, de yatu jerima al huwo amulu?" Lakin umon zidu sot tomon, "Selibu Huwo." ²⁴Zaman Bilatus ainyu huwo ma bi agider amulu ayi haja, lakin muzahara der bada, huwo shilu moyo, wa kasulu eden tou gidam ta nas kulu, wa wonusu, "Ana beri min dom ta zol de. Kede itakum ainyu be nefsa takum."²⁵Nas kulu wonusu, "Kede dom tou rija le nina wa eyal ta nina." ²⁶Yala huwo fiku le umon Barabas, lakin Huwo jeledu Yesua wa seilmu huwo kede ruwa selibu. ²⁷Baad kida jesh ta wali shilu Yesua le raasa ta hokuma wa limu kulu jesh al fi hinak. ²⁸Umon agila gumas tou wa dugu huwo wa libisu le huwo gumas gurmuzi. ²⁹Umon amulu taj min shok wa kutu fi ras tou, wa wodi le huwo asaya fi eden tou al yemin. Umon dengir gidam tou alisu huwo, kelim, "Salam, ya Melik ta Yahud!"³⁰Umon tufu buzak le huwo, wa shilu asaya wa dugu huwo fi ras tani wa tani. ³¹Baad ma umon alisu huwo, umon shilu gumas min huwo wa libisu le huwo gumas tou, wa shilu le selib.³²Ze ma umon bi tala bara, umon ligo zol min Kyrwan isim tou Samaan, umon asuru ashan bi ruwa ma umon ashan huwo bi arufa selib ta Yesua. ³³Umon ja fi makan isim tou Gologota, al mana tou "Mahal ta Jumjuma." ³⁴Umon wodi le huwo Kumur mulakbat be marara ashan bi ashurubu lakin zaman huwo jeribu, huwo ma bi agider ashurubu.³⁵Wokit umon selibu huwo, umon jada gura wa gesimu gumas tou, ³⁶wa umon geni harisu huwo. ³⁷Umon kutu fi ras tou luha katibu, "De Yesua, melik ta Yahud."³⁸Itnin haramia kan selibu ma huwo, wahid fii yemin tou wa tani fii shamal ta tou. ³⁹Delin al bi mururu sitimu huwo, bi hizu ras ⁴⁰wa bi wonusu, "Inta al kan bi ruwa kasuru haikal wa bi abinu fi talat yom, kalisu nefsa taki! kan inta jena ta Allah, nezil tehet min selib!"⁴¹Be nefsu teriga reis ta khahana sawa ma kataba ma shiyuk kan bi alisu huwo, wa bi gul, ⁴²"Huwo kalisu nas tanin, lakin ma bi agider kalisu nefsa tou. Huwo yau Melik ta Israel. Kede huwo nezil min selib, yala nina bi amin fogo huwo." ⁴³Huwo kutu shigha tou fi Allah, kede Allah kalisu Huwo hasa, kan Allah bi fekir ashan bi hariru huwo. Lianu huwo zatu kelim, 'Ana Jena ta Allah.'" ⁴⁴Be nefsa teriga haramiyat al selibu ma huwo bardu bi sitimu huwo.⁴⁵Min saa sitta lahadu sa tissa dunia kulu kan duluna. ⁴⁶Fi saa tissa, Yesua kore be sot fok wa kelim, "Eli, Eli, Lima shabaktani?" mana tou bi gul Ilahi, Ilahi, malu inta sibu ana? ⁴⁷wokit delin al bi wogif asuma, umon kelim, "Huwo bi nadi Elia."⁴⁸Tuwali wahid min umon jere wa shilu isfonge, maliyan be kumur, wa rubutu fi asaya, wa wodi le huwo ashan kede ashurubu. ⁴⁹Bagi nas de wonusu, "Sibu takum huwo barau. kan Elia bi ja kalisu huwo." ⁵⁰Yesua kore tani bi sot fok wa selimu roho tou.⁵¹Tuwali sitara ta haikal sheretu le itnin min fok le tehet, wa wata hizzu, wa hujar kasuru kasuru. ⁵²turubat fata fata, wa goumu nas al kadisin al kan mutu. ⁵³Umon tala bara min turubat baad ma Yesua gum, wa umon dakalu medina al mukadasa, wa zahir le nas ketirin.⁵⁴Kaid wa delin al kan bi haresu Yesua ainyu zalzal wa hajat al hasil, umon kafu kalis wa kelim, "Hagiga de kan Jena ta Allah." ⁵⁵Nusuwan ketir al dowru wara Yesua min Jelil wa bi kadimu huwo umon kan bi ainyu min beit. ⁵⁶Fi nus tomon kan Mariam al Mejdalia, Mariam uma ta Yaghub ma Yusif, wa uma ta Eyal ta Zebedee.⁵⁷Zaman biga misah, fi zol ganiyan ja min Rama, isim tou Yusif, huwo kan telmiz ta Yesua. ⁵⁸Huwo ruwa le Bilatus wa asalu jisim ta Yesua. Bilatus wori kede wodi le huwo.⁵⁹Yusif shilu jisim de, wa lifu be gumas kitan, ⁶⁰wa kutu fi turuba tou al jedid al huwo afura fi hajer. Baad kida huwo derdek hajer fi bab ta turuba wa

ruwa.⁶¹ Mariam al Mejdalia wa Mariam al tani kan fi hinak, gaidin aksi ta turuba.⁶² Fi yom nimra itnin, al huwo yom ta tejhiz, reis ta khahana wa Frisiin limu sawa ma Bilatus.⁶³ Umon wonusu, "Ya said, nina zekiru zaman zol al kadab de lisa hai, huwo kelimu, 'Baad talata yom huwo bi gum tani.'"⁶⁴ Ashan kida kede inta wodi awamir ashan bi harisu turuba de lahadu yom nimra talata, mumkin talamiz tou bi ja seregu huwo wa bi wori le nas, 'Huwo gum min mutu,' wa kidib al akir de bikun kaab min al awel."⁶⁵ Bilatus kelim le umon, "Shilu takum huras. Ruwa takum harisu kwes ze itakum bi ageder."⁶⁶ Umon biga ruwa wa kutu huras fi turuba, wa gofulu hajer de gowi.

Chapter 28

¹Hasa biga mutahakir fi yom Sebit, zema, biga saba bediri ta yom al awel fi usbu, ²Mariam Magdalene wa Mariam tani de jaa aiynu turuba. Umon kala, hinak kan zalzal shedid, Malaika ta Rabuna nazil min samah ja wa lizu hajir bara wa geni fogo. ³Huwo zahir ze nur ta sakga, wa gumas tou abiyat ze telij. ⁴Gufara kafu wa tala ze rujal al mutu. ⁵Malaika khatibu nusuwan wa kelimu le umon, ⁶"Matakum kafu, ana aruf intum bi fetisu Yesua, al kan selibu. Huwo mafi hini, lakin huwo gam, ze ma huwo kelimu. taalu sufu mahal al kan Rabuna naim fogo. ⁷Ruwa takun seri wa worii le talamiz tou, Huwo gam min mutu. Aiynu, huwo masi fi gidam takun le Galileya. Intum bi sufu huwo hinak, Aiynu, Ana wori le intum. ⁸"Nusuwan del kafu wa umon sibu turuba be sura wa maliyan mafara kebir. ⁹Yesua gabilu umon wa gal "Salam ta kum" Nusuwan de ja, gobudu kurayin " tou wa abidu huwo. ¹⁰baad dak Yesua kelimu le umon, "Ma takun kafu, ruwa wori le akwana tai keli umon ruwa le Galileya. hinak umon be aiynu ana" ¹¹Zema Nusuwan sel bi ruwa, gufara tanin futu le medina wa kelimu le reis ta khahana kulu hajat dak al kan hasal. ¹²Zaman khahana del amulu ijtimia ma shiyuk wa nakis moudu de ma umon, umon wodi gurus ketir le asakir ¹³wa kelimu le umon, "Gulu le nas tanin, "Talamiz ta Yesua" jaa hini be bilel wa seregu gesim tou zaman nina kan naimin. ¹⁵Iza kabara de wosulu le waali, nina bi agnna huwo ashan bi shilu ai kafu bara min intum. " ¹⁴asakir de shilu gurus wa umon amulu ze ma wori le umon. Kabara de bada waza beina Yehudiin wa istemir le yom ta alela. ¹⁶Lakin talamiz hedasar de ruwa le Galileya, le jebel al kan Yesua wasifu le umon. ¹⁷Zaman umon aiynu huwo, umon abidu huwo, lakin tanin de indum shukuk. ¹⁸Yesua jaa le umon wa wonusu le umon wa gal, "Kulu sulta fi samawat wa fi ardi wodi le ana. ¹⁹Ashan kida Ruwa takun wa amulu takum talamiz ta kulu dual. Amidu umon be isim al Ab, wa al Ibin, wa Roho Al Kudus. ²⁰Derisu umon keli asuma kalam kulu ta awamir tai. Aiynu, Ana daiman maakum, hata le akir ta sinin.

Mark

Chapter 1

¹De yahu bedaya ta injiil ta yesuah al mesih, Jena ta Allah. ²Ze ma katibu fi kitab ta nbi Isaiah, Ainu. ana gi rasulu marasula tai gedam au gubal inta, al howo bi jahizu sika taki. ³Sut al gi nadifi sahara. Jahizu sika ta rabuna, sala sika tuo adiil. ⁴Yuhana ja, gi amidu fi sahara a gi bashirumamudiya ta towba wa magfara katiya. ⁵Kulu nas ta yahudiya a kulu nas al fi urshalim ja le howo.howo amidu homon fi nahar Jordan. homon gi eterif be katiya tomon. ⁶Yuhana kan gi lebisu jelitta jemel wa gi lebisu gash fi sulba, wa howo kan gi akulu jarat wa asil. ⁷Howo bashir, fi zol tani gija bad ana al howo aga min ana: ana ma bi agdiir ashan bi fiku hubal ta gesma tuo. ⁸Ana amidu intum bi moya, lakin howo bi amidu intum bi roho al kudus. ⁹Wa kan fi ayam dak, Yesu ja min Nazaretta le Galileya, wa kan amidu howo ma Yuhana a; mamadan fi nahar Jordan. ¹⁰Wa baad ma amidu Yesuah, howo ainu samawat fata wa roho ja le howo fi shekil ta hamam. ¹¹Wa sut ja minsamawat, inta yahu jena tai al mahbub al ana muksut min inta. ¹²Biga roho kelimu le howo ashanbi ruwa fi sahara. ¹³Wa howo kan fi sahara le mudat arbeyiin yom, jeribu howo ma shetan, wahowo kan ma hiwanat al mutawahish wa kan malaika akdim howo. ¹⁴Wa baad ma kutu Yuhana fi sejiin, Yesuah ja fi Galilee wa gi bashiru injil ta Allah, ¹⁵Wa gi kelimu inu, " zaman ja kalas, wamalakut ta Allah biga gerib. tubu wa aminu fi injil. " ¹⁶Fi zaman howo kan gi duwru fi taraf baharta Galilee, howo ainu Samaan wa Andariya al howo Aku ta Samaan gi jada shabaka fi al bahar, leanu homon kan sayadiin ta samak. Yesuah kelim le homon, "taal atbani, wa ana bi amulu intumsayadiin ta nas. ¹⁸Biga bisura homon sebu shabaka wa ja wara Yesuah. ¹⁹Wa ze ma Yesuahka gi duworu shuwia keda howo ainu Yakub jena ta Zebedee wa Yuhana aku tuo, homon kan fimurkab gi sala shabaka. ²⁰Howo nadi homon wa homon sebu Abu tomon Zebedee fi murkab manas ta shukul, wa homon ja wara howo. ²¹Wa biga homon ja fi Kafarnahum, wa fi yom al sebit, Yesuahruwa fi mujama wa alimu. ²²Homon kan istagarab min taalim bi tuo, le anu howo kan gialimu ze zol al indu sultan wa ma ze kataba. ²³Biga kan fi zol fi mujama howo indu roho al nejishowo kore bi sut alli. ²⁴Kelimu gali, "inta deer keli nina amulu shunu le inta, Yesuah Al Nasiri? Halinta ja ashan bi demiru nina? ana arufu inta munu. inta kudus Allah!" ²⁵Yesuah intehir al shetanwa kelim, " kun hadi wa amruk min howo!" ²⁶Wa al roho al njis jada howo tehet wa gi kore besut kebiir. ²⁷Kulu nas kan istagarab, biga homon asalu baad ta homon, " de shunu? De talim jedidma sultan! Hata howo agdeer amiru arwah al nejis wa arwah de bi iherim howo!" ²⁸Wa akhbaran Yesuah asumau fi kulu mahal fi Gallee. ²⁹Baad ma howo tala bara min mujama, homon ja fibet ta nas Samaan wa Andariya, wa kan Yakub wa Yuhana ma homon. ³⁰Nesiba ta Samaan kanayan ma huma, biga homon wori le

Yesuah an heya. ³¹Biga howo ja, amsuku heya fi idda ta tuo,wa arufa heya fok; wa huma de fat, wa heya bada akhdim homon. ³²Fi mesa, baad magrib, jebule howo nas kulu al kan ayaniin au al moskuniin bi arah al sherir. ³³Nas ta medina kulu lemu mabad fi bab. ³⁴Howo aliju nas ketiir al kan ayaniin be amrad barau barau wa turuju arwah al sheriraketiir, lakin howo ma deeru(rudu) keli shyatiin del wonusu le anu homon arufu howo³⁵Howo gambederi shedid ligu lesa wata duluma howo ruwa fi mahal kas wa seli henak. ³⁶Samaan wa nasal kan ma howo fetesu howo. ³⁷Homon ligu howo wa homon kelimu gali, " Ayi zol gi fetisu inta." ³⁸How kelimu, " keli nina ruwa fi mahal tani hawli mudun al gerib, ashan ana bi agder basheruhinak kaman. de yahu sabab al ana ja fogo." ³⁹Howo ruwa fi Galilee kulu, gi basheru fi mujamaattomon, wa gi turuju shayatiin. ⁴⁰Zol ta barus ja le howo, howo gi asalu; howo dengeri tehet wakelimu le How, " iza kan inta bi rudu, aliju ana." ⁴¹Howo hariku bi rahma, Yesuah medu idda tuowa lemesu howo, kelimu le howo gali, "Ana rudu. keli inta tala nedef. ⁴²Bi sura keda judam bigaaliju wa zol de biga tala kwes. ⁴³Yesuah anziru howo shedid wa rasulu howo ashan bi ruwa. ⁴⁴Wakelimu le howo, " keli inta ma wori kalam al hasil de le ayi zol, lakin ruwa, wori nefsa taki le kahiin,wa Musa bi kelim shunu fi ilaj taki de, ze shuhuda le homon. ⁴⁵Lakin howo ruwa wa bada wori lekulu zl wa waza kalam de shedid, biga Yesuah ma bi gder ruwa fi ayi medina, biga howo genifi.mahal kas wa nas gi ja le howo min kulu mahalat

Chapter 2

¹Zaman howo reja min kafarnahum baad ayamat besit, asumau inu howo kan fi bet. ²Biga nasketiir lemu hinak lahadi biga kan mahal mafi, hata fi kasma bab, wa Yesua wonusu kelima lehomon. ³Biga fi rujal jebu le howo zol al moshlul: arba nas yahu gi arfa howo, ⁴Zaman howomaagder ja le howo ashan nas kan kutar, homon agela zink ta ras juwa al kan Yesua fogo, bad hoonfata ras juwa de, homon gum nezilu serir ta zol al mushlul de. ⁵Zaman Yesuah ainu imaan tomon, Yesuah kelimu le zol al mushlul, " Ya jena , katiya taki afi." ⁶Yala kan fi kataba gi geni hinakhomonbada fekiru fi gelba tomon, ⁷" Kef zol rajil de bi kelimu zede? de tejdiif! munu yahu bi afii katiyaila bes Allah?" ⁸Be sura keda Yesuah arufu fi roho sunu yahu nas de kan gi fekiru fi nufus tahomon. howo kelimu le homon, leh intum gi fekiru ze de fi gulub takum? ⁹Yatu yahu sahil ashanbe kelimu le zol al mushlul, " Inu katiya taki afii au be kelimu gum fok, selu serir taki wa amshi?" ¹⁰Lakin ashan intum be aruf inu ibni insan indu sultan fi duniya ashan biafi katiya, howo kelimule mushlul, ¹¹"Ana kelm le inta, gum fok shilu feris taki wa ruwa fi bet taki," ¹²howo gum fok wa besura shilu feris, wa ruwa fi bet fi gedam ayi zo, biga homon kan istagrab, wa homon wodi majidle Rabuna, wa homon kelimu, "Nina kulu ma ainu ayi hajat ze de" ¹³Wa homon ja ruwa fi tarafbohira wa nas kulu ja le homon, wa howo derisu. ¹⁴Ze ma howo gi ruwa, howo ainu Lawi jena taalfious gi geni fi mahal ta daraib a howo kelimu le howo, " taal wara tai." howo gum fok wa ruwawara tuo. ¹⁵Yesuah kan gi akulu fi bet ta Lawi wa kan nas ketiir ta daraib wa nas al katiyiin kangi akulu ma howo wa ma talamize bi tuo, wa kan homon ketiir wa hmon gi duwru wara howo. ¹⁶Zaman kataba al kan homn pharisiin ainu inu Yesua gi akulu ma nas a daraib, homon kelim letalamiz bituo, " Leh howo gi akulu ma nas ta daraib a nas al katiyiin?" ¹⁷Zaman Yesuah asumakalam de howo kelim le homon, " Nas al ma ayaniin homon ma muhtaj le diktir, ila nas al ayaniinyahu muhtajiin fakat. ana ma ja ashan nadi nas al kwesiin, lakin nas al katiyin." ¹⁸Hasa talamiz ta Yesuah wa ferisiin gi saiyem. fi baad min nas ja le howo a kelim le howo, " leh talamiz ta Yesuahwa talamiz ta ferisiin gi saiyem? " ¹⁹Yesuah kelim le homon, " Hal nas al fi iris be saiyem wa arisfii ma homon? ze ma aris lesa fii ma homon, homon ma be saiyem." ²⁰Lakin ayam bi ja al bi shiluaris min homon, wa fi ayam de homon bi saiyem. ²¹Mafi zol bi keitu geta ta gumas al jedid figumas al gedim. wa ila gumas al jedid de be seritu gumas al gedim de biga bi kun kusara kebiir. ²²Mafi zolbi kutu khamra al jedid fi kis ta khamra al gedim, wa ila al khamra bi faga au bi seritukis de wa бага (biga) kusara bi kun itniin kusara wa kis, lakin, kutu khamra al jedid fi kis al jedid. ²³Fi yom sebit Yesuah ruwa fi mahal zara ta dura, wa talamiz bituo bada gi gata baad min ras tadura. ²⁴Biga ferisiin kelim le howo, " Ainu le homon gi amulu hajat al ma ganuni fi yom al sebit?" ²⁵Howo kelim le homon, " Hal intum ma agara an Daud zaman howo ka muhtaj wa jeyan- howowa nas al kn ma howo- ²⁶Kef howo kan ruwa fi bet ta Rabuna zaman Abiatar kan kahin al kebiir,wa akulu rekif al kan (mujud) gedam, al kan howo ma ganuni le ai zol ashan bi akulu ila kahin, wa howo wodi le nas al kan ma howo?" ²⁷Yesuah kelim, " Yom al sebit de kan amulu le insaan, ma".insaan le yom al sebit. ²⁸Ashan keda, ibn al insaan howo Rabuna, wa hata le yom al sebit

Chapter 3

¹Kaman Yesuah kan fi mujama, wa kan ida tuo mushlul. ²Baad min nas gi ainu howo gowi izakan howo b aliju zol de fi yom sebit ashan homon bi agder ishtekey. ³Yesuah kelim le zol al idtuo mushlul, " Gum fok wa wogif fi nus ta kulu nas. " ⁴Biga howo kelim le nas, " Hal howo ganuniashan bi amlu haja al kwes fi yom sebit au al batal; bi ankizu haya au bi katulu? " Lakin homonaskut. ⁵Howo ainu le homon bi zlan, wa howo kan haznan bi sabab ta gulub tomon al gowi, wahowo kelim le zol de, " medu ida taki. " how meidu wa kan ida tuo biga kwes. ⁶Ferisiin tala bara besura wa bada katitu sawa ma Herodus ashan kefi bi katult howo. ⁷Biga Yesuah, wa talamiz btuoruwa fi bahar wa nas ketiir ja wra howo fi kulu min Galilee wa min Judea. ⁸Wa min Jerusalemwa min Idumea wa kaman min Joea wa kaman min Jordan wa min Tyre wa min sidon. zamanhomon asuma an hajat al kubar al kan howo amulu, nas kutar ja le howo ⁹Howo asalu taliz bituoasha bi jahizu morkap sukiir le anu nas ketiir shan keli ma sedimu howo. ¹⁰Howo aliju nas ketiir,wa kaman ayi zol al indu indu amrad deir ashan bi ja le hpwp ashan bi lemsu howo. ¹¹Gaimankan roho al nejis ainu howo, homon gi waga tehet gedam howo wa gi kore bi sut, wa homongi kelimu, " Inta jena ta Rabuna. " ¹²Howo daiman gi anziru homon ahan keli homon ma keli worihowo le nas. ¹³Howo ruwa fok fi jebel, wa howo nadi nas al how deiru, wa homon ja le howo. ¹⁴Howo ikhtar al itnasar (Al Howo nadi talamiz) ashan homon bikun ma howo wa how bi rasuluhomon ashan bi bashiru al injil, ¹⁵Wa bi indu sultan ashan bi turuju shayatiin. ¹⁶Biga howo ikhtar alitnasar Simon al howo nadi isem tuo Peter, ¹⁷Yakub jena ta Zebedee, wa Yuhana aku ta Yakub alhowo wodi isem tuo Boana erges al mana tuo jena ta saga, ¹⁸Wa Andariya, Piliipus, Bartolomous, Matta, Thomas, Yakub jena ta alphaeus, Tadaus, Simon al l zelot, ¹⁹Wa Yahuza al l iskaryuti alyahu biyu Howo. ²⁰Biga Howo ruwa fi bet, wa nas ketiir ja wa lemu ma baad tani mara, hatahomon ma agder akulu rekef. ²¹Zaman usura tuo asuma an howo, homon ruwa ashan bi fetisuhowo, howo kelimu inu, " Howo mujunun. " ²²Al kataba al ja mi Jerusalem kelimu inu, " Howomuskun bi belzebul" wa " Bi reis ta shayatiin Howo turuju shayatiin bara. " ²³23Yesuah nadi homon leHowo wa kelimu le homon bi amsal, " Kef shetan bi turuju shetan?" ²⁴24Iza kan mamlaka mugasamdid nefsa tuo, inu mamlaka de ma agder wogifu. ²⁵25Iza kan bet gesimu did nefsa tuo, bet de ma biagder ashan bi wogifu. ²⁶Iza shetan gum did nefsa tuo wa mugasam, howo ma bi agder wogifu,wa lakin ja fi nehaya. ²⁷Lakin mafi zol bi ja fi bet ta zol al gowi, wa bi serigu hajat ta zol al gowi debidun ma howo shakil ma zol al gowi de awel, yala biga howo bi serigu hajt ta bet ta zol de. ²⁸Alhak ana gi kelimu le intum, katiya ta nas kulu bi afi, hata tejdif al homon kelimu. ²⁹Lakin kulu zolal jedif did roho al kudus ma bi afi, lakin katiya tuo de ilal abad. ³⁰Yesuah kelimu kalam de ashanhomon kan gi kelimu inu, " Howo indu roho al nejis. " ³¹"Biga Uma wa akuwana tuo ja wogifu bara.homon rasulu le Howo ashan keli Howo ja bara. ³²Nas ketiir kan lemu gi ggeni jambu Howo ahomon kelimu le Howo, " Uma wa akuwana taki fi bara homon gi fetisu inta. " ³³Howo juwabuhomon, "Nas munu yahu Uma tai wa akuwana tai?" ³⁴Howo bada ainu le nas al geni jambu Howo fi दौरa wa kelimu, "Ainu, Uma wa akuwana tai! fii heni de! ³⁵Nas al gi amulu irada ta Allah, Nas.del homon yahu akuwana, wa ukuwat, wa Uma tai

Chapter 4

¹Tani mara howo bada derisu fi taraf bahar, wa nas ketiie lemu jambu howo,howo nutu fi juwamurkab al kan fi bahar, wa howo geni tehet fugu,nas kulu kan gi geni fi taraf bahar jambu murkab. ²Howo alimu homon hajat ketiir be amsila, wa fi talim tuo de yahu hajat al howo kelimu le homon.³asuma, Almuzari euwa ashan bi zara buzur tuo. ⁴Ze ma howo gi zara baad min terab waga fisika, wa teyur ja wa akulu. ⁵Baad min terabwaga fi mahal ta hujar al mafi fugu turab ketiir, bi surakeda homon yabis, ashan homon ma indu turab ketiir.⁶Lakin Zaman shemis tala, homon, yabis,ashan homon ma indu juzur, homon yabis. ⁷Baad min terab waga fi shuk. shuk de raba wa kanguhomon, wa homon ma weledu ayi dura.⁸Baad min terab waga fi mahal al kwes wa raba durazaman gi tala howo raba kwes wahidiin tala teletiin marat wa wahidiin setiin wa taniin meya. ⁹Biga howo kelimu, "le ayi zol al indu adana al gi asuma keli howo asuma!"¹⁰Zaman Yesuahbiga baru, nas al gerib ma howo wa sawa ma talamiz asalu howo an amsila de. ¹¹Howo kelim lehomon, " Le intum arufu seiir ta malukut ta Allah.Lakin le nas al bara hinak ayi haja be amsila, ¹²Ashan iza kan homon ainu, naam homon bi ainu, lakin homon ma bi suf, wa kaman iza kanhomon asuma, lakin homon ma bi fahimu, aw homon bi ja le Rabuna, wa Rabuna bi afii homon."¹³Biga howo kelimu le homon, " Intum ma gi fahimuamsila de? ¹⁴Biga kef intum bi agder fahimubagi amsila taniin de?" Al ¹⁵muzari al gi zara terab tuo de, de zol al gi bashiru injil aw kelima.Terab al waga fi sika de, de nas al asuma kelima wa lakin shetan ja selu kelima min gelba tomon. ¹⁶Terab al waga fi mahal ta hujar de; munu, de nas al kan homon asuma kelima be sura kedahomon be istakbil be farah. ¹⁷De nas al ma indu asas homon indu subur le zaman besit lakin izakan taab wa mashakil ja be sababkelima homon bi waga. ¹⁸Wa nas taniin de homon yahu al zarufi shok homon asuma kelima, ¹⁹Lakin humum ta duniya wa niya ta shukul ganiyan wa shahwatta hajat taniin bi dakalu wa bi kanagu al kelima, wa ma weledu samar. ²⁰Wa biga terab al zaru fiturab al kwes, de nas al asuma kelima wa istakbile wa homon yahu weledu teletiin wa wahid stiinwa tani meya. ²¹Yesua kelim le homon, " hl inta bi agder jebu lamba fi juwa bet wa bi kutu tehetgufa aw tehet seriir? inta bi jebu lamba fi juwa bet wa bi kutu fi tarabiza ta lamba. ²²Mafi haja al bi agder dusu wa ma bi agder arufu, wa mafi seir al ma bi arufu. ²³Iza ka ayi zol al indu adana algi asuma, keli howo asuma!"²⁴Howo kelim le howo, " kutu bala fi haja al intum asuma, bi mezanal inta wozinu bi howo yahu bi wozinu le int, wa yahu bi zedu le inta. ²⁵Ashan le kulu zol al indu,bi zedu le howo aktar, wa le kulu zol al ma indu, bi shelu min howo hata haja al kan howoindu."²⁶Wa kaman howo kelim, " Mulukut ta Allah geni ze zol zara terab fi turab. ²⁷Wa howo gi numbilel wa bi gum be nahar wa terab de gi raba, wa howo ma bi arufu terab de raba kef. ²⁸Ashanturab be nefsa tuo yahu gi tala samar: awel nabat yala awrak yala biga geme fi awrak. ²⁹Wa kanhowo anu samar tala, bi sura keda howo bi rasulu nas ashan zaman ta hasat ja kalas."³⁰Wa tanimara howo kelim," Mulukut ta Allah bi wosofu bi shunu, aw nina bi wosifu howo bi yatu misal? ³¹Howo ze haba ta khardal, Iza, kan inta zara howo, howo yahu terab al sukir fi duniya. ³²Lakin,kan inta zara howo, howo bi raba wa bi tala akbar wa sejera fi juwa mahal zara, wa awrak tuo bikun kubar wa teyur ta sma bi ja geni fi tehet dul tuo."³³Bi amsal ketir ze de kan howo gi kelim lehomon, ashan kef homon bi agder fahimu, ³⁴Wa howo kan ma keli le homon bi dun amsal, Lakiniza kan homon biga baru, howo gi bada asharahu le talamiz tuo ayi haja al kan howo kelim beamsal. ³⁵Wa fi yom dak, fi mesa, howo kelim le homon, " Keli nina ruwa bi hinak ta bahar." ³⁶Bigahomon sebu nas al kutar de, homon shelu Yesua ma homon, Wa ze ma homon kan, fi sefina.wa fi sefinat taniin kan gi ruwa ma howo. ³⁷Biga hawa ja shedid, wa amuwaj gi hezu sefina wakan gerib moya bi mala fi juwa ta sefina de. ³⁸Wa lakin yesuah kan gi num fi makada fi akiir tasefina, homon guamu min num, " ya mu- alim, inta ma gi fekir an nina, nina kalas gi ruwa mutu?" ³⁹Howo gum fok, wa intehir hawa de, wa howo kelim le bahar, " keli yekun fi salam! kun hadi"biga al hawa de wogifu, wa biga kan fi hudu. ⁴⁰Biga howo kelimu le homon, " leh intum gi kfu?hall intum lisa ma indu imaan?" ⁴¹Homon kan kafu shedid wa homon kan kelimu le baad tomon,"?" Zol de munu, hata hawa wa bahar gi ihterim howo

Chapter 5

¹Homon gata bahar bi hinak, fi iklim ta Gerasenes. ²Zaman Yesuah nezil min murkab, bi sura kedafi zol muskun bi roho al sheriir ja le homon fi mahal ta turba. ³Zol de gi geni fi magabir. mafi zolagder rubutu howo wele bi genzir. ⁴Le anu rubutu howo ketiir marat bi genzir. howo gata genziratde wa howo kasuru genzirat de kulu. mafi zol al bi agder wogifu howo. ⁵Wa fi magabir wa jebalhinak, kulu yom bilel wa nahar, howo gi kore bi sut shedid wa gi gata nefsa tuo bi hujar al seniin. ⁶Zaman howo ainu Yesuah min masafa beid, howo jere le Howo wa dengeri gedam tuo. ⁷Howokore bi sut shedid, "Inta deru keli ana amulu shunu le inta, ya Yesuah jena ta Allah al Aali al kebir?ana gi asalu inta bi isem ta Allah min fadlak mata azibu ana." ⁸Wa howo kan gi l kelim le howoya roho al sherir tala min zol de. ⁹Howo asalu zol de, " Isem taki munu? " zol de juwabu howo, " isem tayi Legion, le anu nina ketiir." ¹⁰Zol de asalu Howo ashan keli ma rasulu hoon bara minikelim. ¹¹Wa kan fi jebel fi adad kebiir ta kuduruf gi harasu, ¹²Wa biga homon asalu Yesuah gali, " rasulu nina le kuduruf dak; keli nina dakalu fi juwa homon." ¹³Biga Yesuah sedeku le homon; alarwah al sherir ashan tala bara wa dakalu fi kuduruf wa homon bada jere min ras jebel le bahar,wa kan gerib alfen ras min kuduruf katis fi juwa bahar. ¹⁴Wa nas al kan gi harasu kuduruf del jereashan bi wori kabar ta haja al hasil de fi medina wa fi kulu beled. wa biga nas ashan bi ainu hajaal hasil de. ¹⁵Wa homon ja le Yesua wa homon ainu zol al kan muskun bi arwah al sherira, al kanhowo muskun bi legion, howo lebisu wa gi geni wa kan mugkh tuo biga kwes, wa homon kankafu. ¹⁶Nas al ainu shunu hasil le zol al muskun bi arwah al sherira, wori le homon kalam de bitafasil, wa nas kaman kelim le homon an haja la hasil le kuduruf. ¹⁷Biga homon bada asalu howoashan keli rowa mi beled ta homon. ¹⁸Zaman howo kalas gi arkab fi murkab, zol al kan muskunbi arwah al sherira de asalu howo ashan howo bi rowa ma Yesuah. ¹⁹Lakin Yesuah ma rudu lehowo, lakin kelimu le howo, " Ruwa fi bet taki le usura taki wa wori le homon an haj al Rabunaamulu le inta, wa howo zahiru le inta rahma." ²⁰Biga zol de ruwa wa bada bashiru an haja al kebiiral Rabuna Yesuah amulu le howo fi (decapolis) Ashara mudun, wa ayi zol kan mustagrab. ²¹Watani mara zaman Yesuah arkab murkab wa gata bahar le hinak, nas kutar lemu jambu howo, waze ma howo kan fi taraf bahar. ²²Biga wahid min ruwasa ta majma ja isem tuo Jairus, wa zamanhowo ainu Yesuah, howo dengir gedam Yesuah. ²³Wa howo asalu Yesuah wa gi asalu, gali, " Ainubinya tai al sukir de gerib ashan bi mutu. Ana gi asalu inta, ashan, taal kutu ida fi ras ta hiya ashanhiya bi kun kwes wa bi ish." ²⁴Biga Yesuah ruwa ma howo, wa nas ketir ruwa wara Howo wa kanmahal biga deyig le Howo. ²⁵Kan fi mara hinak indu nezif ta domle fetera ta itnashar sena. ²⁶Hiyakan taban min gabilu Dakatir ketiir wa kan hiya sarifu gurush kulu wa ayi haja ashan hiya bi talakwes, lakin hala tuo gi zedu batal kalis. ²⁷Zaman hiya asuma kabar ta Yesua, hiya ja wara Yesuahwa hiya lemesu gumas ta tuo. ²⁸Biga hiya kelimu, " Iza kan ana lemesu sala gumas tuo, ana bi liguilaj." ²⁹Zaman hiya lemesu Howo, nezif de wogif, wa hiya ashur inu jesim ta hiya ligu ilaj ta ayanal kan gi taabu hiya. ³⁰Be sura keda Yesuah lahisu fi nefsa tuo inu guwa tala min jesim tuo. Howo bada lefit le nas wa kelimu, " De munu yahu lemesu umas tai?" ³¹Talamiz tuo kelimu le Howo, "Inta ainu yahu nas ketiir hawili inta, wa inta gi kelim, ' Munu yahu lemesu inta?" ³²Lakin Yesuahkan gi fetisu zol al amulu kalam de. ³³Wa mara de, gum ja fi gedam ta yesuah wa hiya kan gi kafuwa jesim tuo kan gi rugus le anu hiya kan arufu haj al hasil le hiya. hiya ja wa dengiri tehet gedamYesuah wa kelim le Howo hagiga al hasil kulu. ³⁴Yesuah kelimu le hiya, "Biniya tai, Imaan takialiju inta. Amshi bi salam wa keli inta ligu ilaj min ayan taki. ³⁵Wa zaman kan Howo gi kelim, fiibaad min nas ja min bet ta reis ta mujama, kelim, " Biniya taki mutu alim?"kalas. malu inta gi taabu Mu ³⁶Lakin Yesuah asuma kalam al homon gi wonusu de, Howo kelim le reis ta mujama de, "mata kafu, bes amin." ³⁷Howo ma shilu ayi zol ma howo ila Pitar, Jemis wa John, al howo aku taJemis. ³⁸Homon ja fi bet ta reis ta mujama wa Howo ainu nas gi amulu izaaj shedid; homon kangi kore wa bi asuwat fok shedid. ³⁹Zaman Howo dakalu fi bet de, Howokelim le homon, " Maluintum haznaniin wa intumgi kore? jena de ma mutu lakin hiya gi num." ⁴⁰Homon bada ataku leYesuah. Lakin Yesuah sibuhomon bara wa sheliu ma Howo Abu ta jena de wa Uma ta jena dewa nas al kan ma Howo, wa howo ruwa fi mahal al kan jena de fogu. ⁴¹Howo amsuku ida ta jenade wa kelim le hiya, " Talitha, Koum!" al mana tuo gal, " Ya Binya suker, ana kelimu le inta, Gumfok." ⁴²Wa be sura keda jena gum fok wa bada duwuru (wa hiya kan indu 12 itnashar sena). wabe sura keda homon kan istagarab shedid. ⁴³Biga Howo anzeru homon shedid ashan keli homon.ma wori kalam de le nas taniin. yala Howo kelim le homon ashan bi wodi akil le hiya

Chapter 6

¹Howo tala min hinak wa ja fi belet tuo, wa talamiz tuo ruwa wara Howo. ²Howo derisu fi yomsebit, fi mujama tomon. Nas kutar kan asuma howo wa homon mustagarabiin. homon kelim, "Howo ligu talim de min we?" " De yatu hikma al wodi le howo de?" " De yatu mujezat al Howo giamulu ma ide tuo?" " ³Hal de ma yahu najar de, jena ta Mery wa Aku ta Jemis wa Josis wa Judaswa Simon? Hal Akwat tuo ma yahu ma nina hina?" Kan Yesuh koer kore ma homon. ⁴Biga Yesuahkelimle homon , " Ma bi ihtaramu nebi, ila fi beled wa fi nus ta nas tuo wa ahal wa nas ta bettuo." ⁵Howo kan ma bi agder amulu ayi shukul al gowi, ila howo kutu iden le nas besit al ayaniinwa aliju homon. ⁶Howo kan istagarab min adam imaan tomon. biga howo ruwa fi kariyat taniinashan bi derisu. ⁷Biga Howo nadi talamiz al itnashar wa bada rasulu homon itiin itniin wa Howowodi le homon sulta did arwah al sheriira, ⁸Wa howo arshidu homon ashan keli ma shilu ayi hajafi safar tomon de, ila asaya-Mafi rekef, mafi shinta, wa mafi gurush fi kes tomon- ⁹Lakin keli intumlebisu shabat wa ma bi lebisu itnii gumas. ¹⁰Howo kelim le homon, " Kan intum dakalu fi bet, genitakum lahadi intum tala min hinak. ¹¹Iza kan fi nas ma istagbal intum aw ma asuma le intum, kanintum gi tala min mahal tomon, masa takum turab ta kura takum ze shihada le homon. ¹²Homonruwa bashiru le nas ashan ashan tuba. ¹³Homon turuju al arwah al sherira, wa masa nas ketiiral ayaniin be zeat wa aliju homon. ¹⁴Biga melik Herodus asuma kabara de, Isem ta Yesuah bigaarufu shedid. Fi baad min nas gi kelim, " inu howo Yuhana al mamadan min mutu, wa de yahual sabab ta gowa ta mujesa de gi stakal fi howo." ¹⁵Fii baad min nas gi kelim, " Inu howo Eliya."wa fii baad min nas kelim, " Inu howo nebi, ze wahid min al anbiya ta zaman." ¹⁶Lakin zamanHerodus asuma kabara de howo kelim, " Yuhana, al ana gata ras tuo, gum min mutu." ¹⁷Wa kanHerodus gubudu wa sejenu howo fi kalam Herodias (Mara ta Aku tuo Philip), Leanu howo juwzumara de. ¹⁸Ashan Yuhana kelim le Herous, " howo ma ganuni ashan inta bi juwzu mara ta Akutaki." ¹⁹Lakin Herodus kan zalan min howo wa deir katulu, lakin hiya ma agder. ²⁰Herodus gi kafuYuhana; howo arufu inu howo zol kwes wa zol Rohi, wa howo kan gi hafisu howo, wa gi asumale howo wa tebshir ta Yuhana gi waja gelba tuo shedid, wa lesa howo gi asuma le howo bi farah. ²¹Biga yom al kwes ja zaman ied melad ta herodus wa howo amulu asha le muazafiin wa nas alkubar ta Galilee. ²²Biniya ta Herodus ja wa alabu gedam nas, wa hiya sibu Herodus wa deyuf tuotala farhaniin. Al melik kelim le biniya de, "Asalu ayi haja al inta deru ana bi wodi le inta." ²³Howohalifu le hiya, " Ana bi wodi le inta, ayi haja al inta asalu, wa hata nus ta mamlaka tai." ²⁴Hiya wa kelim le Uma tuo, " keli ana asalu shunu min howo?" ²⁵Hiya kelim, " Ras ta Yuhana almamadan." Be sura keda hiya reja le melik, wa asalu, gali, " Ana deru keli inta wodi le ana, hasa de,ras ta Yuhana al mamadan fi sahan. ²⁶Hata melik kan zalan shedid, howo ma agder ashan abatalab ta hiya ashan haifa al kan howo amulu wa kaman ashan deyuf ta tuo. ²⁷Biga melik rasuluaskeri wa amiru howo ashan bi jibu le howo ras ta Yuhana. al haras ruwa wa gata ras tuo fi sejiin. ²⁸Howo jibu ras ta Yuhan fi sahan wa wodi le biniya de, wa biniya de wodi le Uma ta tuo. ²⁹Zamantalamiz tuo asuma kabar de, homon ja wa shelu jesim ta tuo wa dufunu fi turba. ³⁰Talamiz ja mabaad le Yuhana wa kelim le howo kulu an hajati al homon amulu wa derisu. ³¹Wa biga howo kelimle homon, " Tal takum le mahal al fadi wa akudu raha shuwiya." nas ketiir gi ja wa gi ruwa, wahomon ma indu zaman le akulu. ³²Yala homon ruwa fi murkab fi mahal al nas mafi fugu. ³³Lakin homon ainu nas Yesuah gi ruwa, wa homon arufu homon, wa homon jeri hinak ma kuraiin minkulu medina . ³⁴Zaman homon ja fi taraf bahar, Howo ainu nas ketiir wa Howo hin le homon,leanuhomon ze kuruf al ma indu sedu, biga Howobada alimu homon hajati ketiir. ³⁵Zaman wokiti bigamutaakir, talamiz bituo ja le Howo wa kelim, " ³⁶Mahal de khala wa zaman biga mutaakiir. Rasuluashan bi ruwa fi juwa hela ashan bi biyu hajati ta akulu tomon. ³⁷Lakin Howo kelim le homon, "wodi takum hajati ta akulu le homon." homon kelim le Howo, " Kef nina bi ruwa biyu ish bi maatiindenar ashan bi wodi le homon wa bi akulu?" ³⁸Ruwa takum ainu, itakum indu kam ish?" zamanhomon ligu homon kelim, "khamisa ish wa itniin samaga." ³⁹Howo amiru nas kulu ashan bi genitehet fi gesh fi mujmuat. ⁴⁰Homon geni tehet fi mujmuat ta meya, wa khamsin, khamsin. ⁴¹Howoshelu khamisa ish wa itniin samaga, wa Howo bada ainu fi sama wa bariku wa kasuru ish demasamaga de wa bada wodi le talamiz ashan bi waza le nas. wa Howo kaman gesimu samaga dele nas kulu. ⁴²Homon akulu lahadi homon biga sabaniin. ⁴³Wa bagi ish wa samgati fadulu, guduruinashar kes. ⁴⁴Wa nas al kan akulu de adad tomon khamisa alf. ⁴⁵Biga bi sura keda Howo kelimle talamiz ashan keli arkab fi murkab, wa Howo ruwa gedam fi taraf bahar, fi Betsida, fi wokitiHowo fertiku nas. ⁴⁶Zaman homon ruwa, Howo ruwa fi jebel ashan bi seli. ⁴⁷Zaman wata bigaashiya, wa kan murkab fi nus ta bahar, wa kan Howo baru fi taraf bahar. ⁴⁸Howo kan ainu homontabaniin fi sugu murkab, leanu hawa kan bi ja bi aks.Gerib sabah Howo ja le homon, wa Howogi doru fi ras moyo wa Howo deru ja ashan bi ruwa jambu homon. ⁴⁹Lakin zaman homon ainuHowo gi doru fi ras moyo, homon fekiru inu Howo baati wa homon kore bi sut shedid. ⁵⁰Ashanhomon ainu Howo wa homon kan kafu. Biga bi sura keda Howo kelim le homon, " gowi takumgelba! deana! ma takum kafu!" ⁵¹Howo arkab fi murkab ma homon, wa hawa al kan shedid bigawogif.homon kan istagrab shedid . ⁵²Homon kan ma fahimu

kalam ta ish de. Ashan kan, gulubtomon gowi.⁵³Zaman homon gata bahar homon fi ard ta Genisarat wa wogif murkab. ⁵⁴Zamanhomon tala bara min murkab, bi sur keda arufu Howo, ⁵⁵Wa homon bada jere hawili beled kuluashan bi jebu nas al ayaniin fi sarair tomon min ayi mahal al kan homon asuma Yesua fogu.⁵⁶Kulu ma kan Howo bi dakalu kariya, aw fi medina, aw fi beled, homon bi kutu nas al ayaniin fisuk , homon gi asalu asha homon bi lemesu taraf gumas wa nas ketiir kan lemesu, wa homon.kan tala kwes

Chapter 7

¹Phariseen wa baad min kutaba al kan ja min Jerusalem lemu jambu howo.²Homon ainu baadmin talamiz tuo aklu ish ma iden waskan, inu, ma kasulu iden. ³(Al phariseen wa kulu yahudiinhomon ma bi akulu ila kan homon kasulu iden tomon, ashan homon gi hafisu tagalid ta sheyuk. ⁴Kan phariseen ja min suk homon ma bi akulu, ila kan homon beredu, wa fi hajat ketir al homon giamulu, ze kasulu kababi, aziyar, abarig, suhana ta nihas wa taribiza al homon gi akulu fogo de.)⁵phariseen wa kutaba asalu Yesuah, " Malu talamiz taki ma gi amulu hasab tagalid ta sheyuk,homon gi akulu ish bedun kasulu iden?"⁶Lakin Howo kelim le homon, " Isaiah naba an kebiriyaatum, Ze ma muktub, ' nas del gi iherimu ana bes bi kalam, lakin gelba tomon beyed min ana. ⁷Ebada tomon al le ana de, ma indu faida wa homon gi alimu talim al ta nas.⁸Intum sebu wosiyata Allah wa intum gi amulu tagalid ta nas." ⁹Wa kaman Howo kelim le homon, " Intum aba wosiyata Allah ashan intum bi hafisu tagalid ta nas! ¹⁰Musa kelim, ' Iherim Abu taki wa Uma taki; wa, 'kulu zol al shetimu Abu tuo w Uma tuo bi mutu."¹¹Lakin intumkelim, ' Iza kan zol gi kelim le Abutuo aw Uma tuo, " Ayi musaada al inta bi ligo min de howo Ghorban" (Al howo, "hadiya le Allah'), ¹²De bi mana inta ma sebu howow ashan bi amulu ayi haja le Abu tuo aw Uma tuo. ¹³Intum gikarabu kelima ta Allah bi tagalid takum al wodi le intum. wa fi hajat ze de al intum gi amulu. ¹⁴Howo nadi nas tani mara wa kelim le homon, " Asuma takum le ana, intum kulu, wa keli intumfahim. ¹⁵Mafi haja min bara hini al dakalu fi batana ta insan bi nejesu howo. Lakin de haja al gitala min howo yahu gi nejesu howo. ¹⁶Iza kan fi zol al indu adan al gi asuma keli asuma."¹⁷Bigazaman Yesuah tala min nas al ketir de wa dakalu fi bet, talamiz tuo asalu Howo an mesal de.Yesuah kelim, " ¹⁸Hal intum kaman lisa ma gi fahimu? Intum ma gi fahimu inu kulu haja al gidakalu le insan min bara ma bi nejesu howo, ¹⁹Le anu ma bi agder wosulu fi gelba tuo, lakin giruwa fi mieda tuo yala bi tala bara fi bakana?" wa bi kalam de Yesuah kelim inu kulu akel nedef.²⁰v 20Howo kelim, " Al gi tala min insan yahu gi nejesu howo. ²¹Leanu fi dakil insan, gi tala afkar albatal, inheraf fi jens, serga, katulu, ²²Zena, tama, sahara, kadab, shahwa, amulu hajat al batal,karabu sumaa, kebriya, shukul ahmak. ²³Kulu hajat al batal de gi tala min dakil wa yahu gi nejesuzol."²⁴Howo tala min hinak wa ruwa fi iklim ta tyre wa sidon. min hinak Howo ruwa fi bet, waHowo ma deir ayi zol keli arufu, lakin howo ma bi agdeir dusu nefsa. ²⁵Hagiga, kan fi mara biniyatuo indu arwah al sherira hiya kan asuma an Yesuah,hiya ja wa dengir gedam kura ta Yesuah. ²⁶Wa kan mara min Yonan, Fenikiya min Suriya. hiya asalu yesuah ashan bi turuju shetan minbiniya ta hiya.²⁷Howo kelim le hiya, " keli atfal akulu aweilan. Ashan howo ma kwes ashan biwodi ish ta atfal wa bi jadow le kelab." ²⁸Lakin hiya juwabu wa kelimu le Howo, " Naam, Ya Rab,hata al kelab fi tehet tarbeza bi agder akulu bagi akelat al gi waga waga min iyaal sukar tehettarabiza de."²⁹Howo kelim le hiya, " Ashan kalam al inta kelimu de, ina bi agdeir ruwa kalas .al shetan kalas tala min biniya taki." ³⁰Hiya ruwa fi bet wa hiya ligo biniya ta hiya gi nim fi serir,wa shetan jeri.³¹Biga howo ruwa tani mara min iklim ta Tyre, wa min Sidon le bahar ta Galilee fiiklim ta Decapolis. ³²Homon jebu le Howo zol atareshe wa ma i wonusu kwes, wa homon asaluHowo ashan bi kutu iden fogi zol de. ³³Biga Howo shilu zol de bara min mahal al nas ketir fogode, Howo kutu asbaa tuo fi adana ta zol de, wa Howo tufu buzak wa lemesu lesan ta zol de. ³⁴Big Howo ainu fog fi sama wa kelim le howo " Ephphatha," de bi kelim gali, " afta!" ³⁵Biga adanatuo kan fata, wa lesan al kan murbut de feku, wa howo bada wonusu kwes. ³⁶Yesuah kelim le homon ashan keli ma wori le ayi zol.wa kulu ma Yesuah gi kelim le homon ashan keli homon mawonusu, homon gi wori aktar wa aktar. ³⁷Homon istagarab, wa gi kelim, Howo amulu kulu hajat.kwes. Hata Howo amulu zol al ma gi suma gi asuma, wa atareshe gi wonusu

Chapter 8

¹Tani mara kan fi ayam dak, nas ketiriin, wa homon ma indu haja al homon bi akulu, Yesuahnadi talamiz tuo wa keli le homon, ²"Ana indu rahman le nas al ketir de leanu homon geni maana le fetera talata ayam wa homon ma indu haja ta akulu. ³Iza kan ana rasulu homon le beyuttomon bidun akil, homon bi waga fi sika. baad min homon ja min mahal beyid." ⁴Talamiz tuoasalu Howo, "Nina bi ligoish kefaya min wen ashan bi akilu nas de?" ⁵Howo asalu homon, "Intumindu kam ish?" homon kelim, "sabaa." ⁶Howo kelimu le nas ashan bi geni tehet. Howo shilu ish alsabaa, howo shukuru, Rabuna, wa kasuru. Howo wodi le talamiz tuo ashan bi sarafu, wa homon.sarafu le nas⁷Homon kaman kan indu haba samak, wa baad Howo wodi shukuran, Howo kelimle talamiz ashan bi wodi le nas. ⁸Homon akulu wa homon sabaniin, wa bagi al fadulu, kan sabaagufa al kubariin. ⁹Nas de kan gerib le arba alf Yala Howo rasulu homon ashan bi ruwa. ¹⁰Besura keda Howo arkaab murkab ma talamiz tuo, wa homon ruwa fi iklim ta Dalmanutha. ¹¹Bigaphariseen ja wa bada gi nakishu ma Howo, homon salu aya min sama ashan bi jeribu Howo. ¹²Howo juru nefes fi Roho tuo, wa kelim, "leh jeel de gi asalu aya? Al hagiga ana gi kelim le intum,mafi aya bi wodi le jeel de." ¹³Biga Howo sibuhomon, wa arkaab fi murkab tani mara, wa ruwa letaraf bahar hinak. ¹⁴Hasa talamiz nesitu ashan bi shilu ish ma homon, homon indu ma aktar minwahid ish fi murkab. ¹⁵Howo arshidu homon gali, "Amulu hisab takum min kemira ta Phariseenwa kemira ta Herodus." ¹⁶Talamiz bada fekiru wa wonusu fi baad tomon, "Ashan nina ma induish." ¹⁷Yesuah kan arufu wa kelim, "le homon, leh intum gi fekiru inu intum ma indu ish? Hal intumma gi fahim? Hal intum ma gi ashur? Hal gulup takum biga gowi?" ¹⁸Intum indu uyon, hal intumma gi ainu? intum indu adana? hal intum ma gi asuma? hal intum ma gi zekiru? ¹⁹Zaman anakasuru kamsa ish le kamsa alf nefar, intum shilu kam min gufa al fadulu be ish al kasuru kasuru?"homon kelimu le Howo, "Itnashar"²⁰"Zaman ana kasuru saba gita ta ish le arba alf min nas, intumshilu kam min gufa al fadulu be ish al kasuru kasuru? " homon kelim le Howo, "saba." ²¹Howo"?kelim, " hal intum lesa ma gi fahim"²²Homon ja fi bethsaida. Nas al hinak jibu le Howo zol alamiyan wa asal Howo ashan bi lemesu Howo. ²³Yesuah gobudu zol de fi iden wa shilu howobara min kariya, wa zaman Howo tufu buzak fi ina tuo wa kutu iden fi jesim tuo, Yesuah asuluhowo," hal inta gi ainu haja?"²⁴Howo ainu fok, wa kelimu, "Ana gi ainu nas gi duwuru ze shejerat." ²⁵Biga Yesuah tani mara kutu iden tuo fi ina ta zol de, wa ina tuo fata, wa howo gi ainu kulu hajattamam. ²⁶Yesuah rasulu howo fi bet wa kelim, "Ma keli inta dakalu fi medina." ²⁷Yesuah ruwama talamiz tuo fi kariyat ta CaesareaPhilippi. Fi sika Howo asalu talamiz tuo, "Nas gi kelim galana munu?" ²⁸Homon juwabu Howo wa kelimu, Yuhana al mamadan, baad min al nas gi kelimElijah, wa baad gi kelimu inu inta wahid min al anbiya. ²⁹Howo asalu homon, "Lakin intum gi kelimgali ana munu? Pitar kelimu le Howo, "Inta Howo al Mesi." ³⁰Yesuah anziru homon ashan kelihomon ma wori le ayi zol an Howo. ³¹Howo bada alimu homon inu ibin al insan lazim bi ligo taabshedid wa bi abau Howo be Sheyuk wa Ruwasa ta kahiin wa al kataba, wa bi katulu wa bi gumbaad talata ayam. ³²Howo wori kabara de wadih. biga pitar shilu Howo bara wa bada gi kor korema Howo. ³³Lakin Yesuah lefu wa ainu le talamiz tuo, wa biga Howo kore kore ma pitar, "Ruwabara min jambu ana, ya shetan! Inta ma gi kutu afkar taki fi hajat ta Rabuna, lakin fi hajat ta nas, ³⁴Biga Howo nadi nas wa talamiz tuo ma baad, wa Howo kelim le homon, "Iza kan ayi zol deirduwuru wara tai, howo bi ankuru nefsa tuo, wa arufa selib tuo wa bi duwuru wara tai. ³⁵Le kuluzol al deir kalisu haya tuo bi kasiranu, wa kulu zol al kasiranu haya tuo min ajil ana wa injil bi ligokulasa. ³⁶Sunu yahu insan bi ligo iza kan howo rebeh al alam de kulu wa howo kasran haya tuo? ³⁷Shunu yahu insan bi agdeir bedalu ma haya tuo?"³⁸Kulu zol al ma bi kun indu fadiya ashan anawa kelimat tai fi jeel ta zena wa katiya, Ibin al insan bi kun indu fadiya le howo fi zaman al kan".howo gi ja fi majid ta tuo wa malikat al kudas

Chapter 9

¹Howo kelim le homon , " Al hak anan kelim le intum, fi baad min nas min intum ma bi jeribu mutugubal ma homon ma ainu malakut ta Allah bi ja ma guwa." ²Baad seta ayam, Yesuah shilu Pitarwa Yuhana fok fi jebel, wa homon baru. Yala shekil Tuo geiru fi gedam tomon. ³Gumas Tuo talaabeyad, gi lama shedid ze telij, ma fi haja tani abeyad fi Doniya ze de..⁴Biga Elijah wa Moseszahar le homon kan gi wonusu ma Yesuah, ⁵Pitar juwabu wa kelim le yesuah, " Rabbi",howo kwes le nina ashan bi kun hini, wa hasa keli nina amulu talata Rakubat, wahid le Inta, wahidle Moses, wa wahid le Elija." ⁶(Howo ma arufu howo bi kelim shunu, homon kan mustagarabiinwa gi kafu.)⁷Sehab ja wa kati homon. yala homon asuma sut min juwa sehab , " De yahu jenatai al ana bi hibu. asuma takum le Howo." ⁸Be sura keda, Zaman homon ainu min hawli homon,homon ma ainu ayi zol ma homon Lakin Yesuah bes.⁹Ze ma homon gi nezil tehet min ras jebel,Howo kelim le homon ashan keli homon ma wori haja al homon ainu de le ayi zol, lahadi jena taIbin insan kan ja gum min mutu. ¹⁰Biga homon askut ma kalam de fi nefsa tomon, lakin homonkan nakishu fi bein tomon inu " Gum min mutu de " mana tuo shunu.¹¹Homon asalu Howo, " LehKataba kelimu gal Elijah yahu bi ja al awiel?" ¹²Howo kelim le homon, " Elijah ja awiel ashan bireja hajat kulu. teib leh katibu inu Ibin al insan lazim bi ligo taab ketir wa bi alisu? ¹³Lakin anakelim le intum inu Elijah ja wa homon amulu le howo kulu hajat al homon deiru, ze ma moktub." ¹⁴Zaman homon ja le talamiz, homon ainu nas kutar hawli homon, wa nas kataba kan gi nakishuma homon. ¹⁵Wa ze ma homon ainu Yesuah, nas kulu kan mustagarabiin wa ze ma homon jerele Howo ashan bi selimu Howo. ¹⁶Howo asalu talamiz Tuo, " Intum gi nakishu ma homon an"?shunu¹⁷Wahid zol min nas de juwabu Howo, " Mu-alim, ana jebu jena tai le inta. howo induroho wa roho de abusu howo ma bi agdeir wonusu. ¹⁸Gi rubuto howo wa gi jada howo fi wata,wa buzak gi tala min kasuma tuo, howo gi adi sunun wa biga tala jamid. ana asalu talamiz takiashan bi turuju shetan de bara, lakin homon ma agdeir." ¹⁹Howo juwabu homon, " Intum jeel al maindu imaan, ana bi geni ma intum lahadi meetian? Lahadi meetian ana bi ithamal intum? Jebuhowo le ana."²⁰Homon jebu weled de le Howo. zaman roho de ainu Yesuah, be sura keda rohode jada howo fi wata wa buzak al abeyad fi kasma tuo. ²¹Yesua asalu Abu tuo, " Roho de amulujena de hasa le muda kam zaman?" Abu ta jena de juwabu," Min zaman howo sukir. ²²Roho de gijada howo fi nar aw fi juwa moyo wa hawil ashan bi demiru howo. Iza kan inta bi agdeir amuluayi haja, amulu rahma le nina wa saidu nina."²³Yesua kelim le howo, " Iza kan inta bi agdeir"? Ayihaja mumkin le zol al amin." ²⁴Wa bi sura keda Abu ta jena de kore bi sut shedid wa kelim, " Anaamin! Saidu adam imaan tai de!" ²⁵Zaman Yesuah ainu nas ketir gi jeri le homon Howo intehiral roho al sherir de a kelim, " Inta ya roho ta ateresh ana gi amiru inta, tala min howo, wa matadakalu le howo tani mara." ²⁶Roho al sherir de kore shedid wa shakil ma weled de shedid yalabiga roho de tala bara. Weled de tala ze zol al kan mutu, biga nas kutar kelim, "Inu howo mutu." ²⁷Lakin Yesuah amusuku howo fi iden wa arfa howo fok, wa Weled de wogif fok.²⁸Zaman Yesuahja fi bet, talamiz Tuo asalu Howo," Leh nina ma agdeir ashan bi turuju roho al sherir de?" ²⁹Howokelim le homon, " shekil roho de ma bi agdeir turuju ila bi suum wa sala." ³⁰Homon ruwa minhinak wa ruwa min Galille. Howo ma deir keli ayi zol arufu mahal tomon, ³¹Ashan Howo kan gialimu talamiz Tuo. Howo kelim le homon," Ibini Insan bi selimu fi iden ta nas, wa homon bi katuluHowo zaman kan homon katulu Howo, Howo bi gum fi yom al talit." ³²Lakin homon ma agdeirfahimu kalam de, wa homon gi kafu ashan asalu Howo.³³Biga homon ja fi kaphernaum, baadhowo dakalu fi bet Howo asalu homon , " Intum nakishu shunu zaman intum fi sika?" ³⁴Lakin homon askut. Homon kan gi nakishu ma baad tomon inu munu yahu al azam. ³⁵Homon genitehet fi wata, Howo nadi al itnashar talamiz ma baad wa kelim le homon, " Iza kan ayi zol deirutala al aweil, lazim howo bi kun akeir ta nas wa kadam ta kulu." ³⁶Howo shelu jena sukeir wa kutuhowo fi wasat tomon. Howo arufa jena de fi iden Tuo wa kelim le homon, ³⁷" Ayi zol al gabilujena al sukeir ze de ma isem tai howo gabilu ana; Ayi zol gabilu ana howo ma gabilu ana lakinhowo gabilu zol al rasulu ana." ³⁸Yuhana kelim le Howo, " Ya Mu-alim, nina ligo zol tani gi turujushayatiin bi isem taki wa nina wogifu howo, leanu howo ma gi duwru ma nina," ³⁹Lakin Yesuahkelim, Ma takum wogifu howo, Mafi ayi zol tani al bi amulu shukul kebir bi isem tai wa kamanbikelimu kalam batal an ana. ⁴⁰Ayi zol al ma did nina. ⁴¹Ayi zol al wodi le intum kubaya ta moyoashan intum bi asurubu fi isem tai ashan intum tabe le al Mesi, hagiga ana gi kelim le intum,howo ma bi fagidu ujura tuo. ⁴²⁴³⁴⁴Ayi zol al gi amulu hajat al batal wa gi gufulu sika ta iyal sukaral aminu fi ana, bi kun kwes iza kan rubutu hajer ta murkaka fi ragabtu tuo wa jaddau howo fibahar. ⁴³Iza kan iden taki gi sibu inta gi amulu hajat batal, gata howo bara. bi kun kwes iza kaninta dakalu fi haya al bedaya biwahid iden min bi ruwa fi nar bi itniin iden" ⁴⁵⁴⁶Iza kan kura taki gishilu inta ashan amulu hajat al batal, gata howo bara. bi kun kwes le inta iza kan inta ruwa fi narbi itniin kuraiin. ⁴⁷Iza kan ena taki gi sibu inta ashan bi amulu hajat al batal,gata howo bara, bikun kwes iza kan inta dakalu fi mulukut ta Allah bi wahid ena, min inta bi kun indu itniin eyon wabi jadau inta fi nar. ⁴⁸Al dudu tuo ma gi mutu, wa nar tuo ma gi batilu. ⁴⁹Ashan kulu zol

bi kutubi mele ta nar. ⁵⁰Mele kwes, lakin iza kan mele fagidu mele tuo, inta bi reja mele tuo de kef? Keli".intum
kun mele le nefsa takum, wa keli intumindu salam ma baad takum

Chapter 10

¹Yesuah tala min hinak wa ja fi Yahudiya wa fi mahal al bara min nahar al urdon, wa nas ja leHowo tani mara. Howow kan gi alimu homon tani mara, ze kulu yom. ²Yala Phariseen ja le howoashan bi jeribu Howo wa homon asalu, "Hal howo ganuni ashan Rajil bi talagu mara tuo?" ³Howojuwabu, " Musa kelimu le intum shunu?" ⁴Homon kelimu, " Musa rudu ashan nina bi katibu waragatalak wa baad dak bi talagu." ⁵Yesuah kelim le homon " Ashan ulub takum al guwi yahu Musakatibu le intum ganun de, ⁶" Lakin min bedaya ta kaliga, ' Allah kalagu Rajil wa Mara, ⁷Ashankeda Rajil bi sibu bet ta Abu bituo wa Uma wa bi kun ma mara bituo, ⁸Wa al itniin bi kun jesim wahid. 'Yala homon biga ma kun itniin, Lakin jesim wahid. ⁹Ashan keda haja al Allah lemu sawa, keli insan ma ferigu. ¹⁰Zaman homon biga fi beet, talamiz tuo asalu Howo tani mara an kalamde. ¹¹Howo kelimu le homon, " Ayi zol al talagu mara tuo wa juwzu mara tanihowo amulu zinadid hiya. ¹²Iza kan hiya talagu rajil ta hiya wa juwzu rajil tani hiya amulu zina." ¹³Biga homon jibuiyal tomon al sukar le Howo ashan Howo bi lemesu, lakin talamiz kore kore ma homon. ¹⁴Lakin zaman Yesuah ainu, Howo kan ma maksut wa Howo kelim le homon, " Sibu takum iyal sukerindeel keli ja le ana, wa ma takum abusu homon, ashan mulukut ta Allah le deel al ze homon. ¹⁵Alhagiga ana bi kelim le intum, " Ayi zolal ma gabilu malukut ta Allah ze jena sukeir de howo ma bidakalu fogo." ¹⁶Yala Howo shilu iyal deel fi iden tuo wa bareku homon. ¹⁷Zaman Howo bada ruwafi sika, fi zol tani jere wara Howo wa dengiri gedam Howo wa asalu, " Ya mu-alim al kwes, anabi amulu shunu ashan ana bi ligo haya al abadiya?" ¹⁸yesuah kelim, " " Leh inta gi nadi ana kwes? mafi zol kwes ila Allah bes. ¹⁹Inta arufu wesiya al bi gul mata katulu, mata amulu zina, mataserigu, mata kun shahid be kezib, mata kabasu, ihterim Abu taki wa Uma taki. ²⁰Zol de kelim, "Ya Mu-alim, hajat de kulu ana hafisu min ana sukeir." ²¹Yesuah ainu le howo wa hibu howo. Howokelim le howo, " Fi wahid haja al nagis le inta. keli int beyu kulu hajat al inta indu, wa wodi lenas al masakiin, wa inta bi ligo hisab fi sama. Yala taal, duwuru wara tai." ²²Lakin ashan kalamde howo tala haznan wa howo ruwa ashan kan howo zol al indu mali ketir. ²³Yesuah ainu minhawli Howo wa kelim le talamiz tuo, " Howo saab shedid le nas al ganiyaniin ashan bi dakalu fimalukut ta Allah!" ²⁴Talamiz kan istagarab min kelimat Tuo de. Lakin Yesuah kelim le homon tanimara, " Ya iyal, howo saab shedid ashan inta bi dakalu fi malukut ta Allah! ²⁵Howo sahil le jemelshan bi dakalu fi gada ta ibra min al ganiyan ashan bi dakalu fi malukut ta Allah. ²⁶Homon kan mustagrabiin shedid wa kelim le baad tomon, " Biga munu yahu bi ligu kulasa? ²⁷Yesuah ainule homon, wa kelim, " De mustehil le nas, lakin ma le Allah, ashan kulu hajat mumkin le Allah." ²⁸Pitar bada kelim le Howo, " Ainu, nina sibu kulu hajat wa ja wara taki. ²⁹Yesuah kelim, " Hagigaana kelim le intum, mafi zol min intum al sibu bet aw Akuwana aw Akuwat aw Uma aw Abu awIyal aw Mahalat ta zara ashan ana wa kalam injil. ³⁰Al howo ma bi ligo meya marat fi duniya de: Beyut wa Akuwana wa Akuwat wa Umahat wa Iyal wa mahalat ta zara, ma ³¹azab, wa fi duniyaal gi ja wa al haya al abadiya. Lakin nas kutar al kan homon aweliin homon bi kun akeriin, waakeriin bi kun aweliin. ³²Homon kan fi sika homon ruwa fi Jerusalem, wa kan Yesuah gi ruwagedam tomon. Talamiz kan mustagrabiin, wa nas al kan gi duwuru wara de kan gi kafu. Biga Yesuah shelu talamiz shuwiya beyed wa bada kelim le homon an shunu al gerib bi hasil le Howo. ³³Asuma takum, nina gi ruwa fi Jerusalem, wa Ibni al insan bi selimu le Reis al kuhana wa kataba. homon bi hukum Howo bi mutu, wa bi selimu Howo le umam. ³⁴Homon bi alisu Howo bi tufubuzak le Howo, wa bi katulu Howo, Lakin fi yom nemira talata Howo bi gum. ³⁵Yakub wa Yuhana, iyal ta Zebedee, ja le Howo wa kelimu, "Ya Mu-alim, nina deir keli inta amulu le nina haj al ninaasalu min inta." ³⁶Yesuah kelim le homon, "Intum deiru keli ana amulu le intum shunu?" ³⁷Homonkelim " Asuma le nina ashan nina bi geni ma inta fi mejid taki, wahid fi iden taki yemin wa tanifi iden taki al shamal. ³⁸Lakin Yesuah kelimu le homon, " Intum ma arufu haja al intum gi asalude, Hal intum bi agdeir ashan bi ashrah kas al ana gi ruwa ashrah de aw agdeir mamudiya algi ruwa amedu ma ana de?" ³⁹Homon kelim le Howo, " Nina bi agdeir." Yesuah kelim le homon, " Al kas al ana gi ruwa asurubu de, intum bi asurubu, wa intum kaman bi amedu bi mamudiya alamedu ma ana. ⁴⁰Lakin le zol al bi geni fi iden yemin tai aw fi iden shamal tai ma ana yahu giwodi, lakin le nas al jahizu. ⁴¹Zaman bagi ashara talamiz tuo de asuma kalam de, homon badatala zalaniin min Yakub wa Yuhana. ⁴²Yesuah nadi homon le Howo wa kelim, " Intum arufu le nasal gal homon Ruuasa ta Umam gi seitaru le homon, wa nas al kubar tomon gi marisu sulta fi rastomon. ⁴³Lakin de ma bi kun le intum, ayi zol al deir ashan bi kun azim fi nus takum keli howo kunkadam takum, ⁴⁴Wa ayi zol al deir shan bi kun al aweil fi nus takum keli howo kun abed le naskulu. ⁴⁵Ashan Ibni al insan ma ja ashan bi akdimu, Lakin ashan bi akdimu nas, wa ashan biwodihaya Tuo le ajil nas kulu. ⁴⁶Homon ja fi Jericho. Zaman Howo tala min Jericho ma talamiz Tuowa nas kutar, kan jena ta Timaeus, al howo Bartimaeus, al amian gi geni fi taraf sika ashan biasadu. ⁴⁷Zaman howo kan asuma inu de Yesuah al Nasiri, howo bada bada kore wa kelim, "Ya Yesuah, jena ta Daudi, amulu maruf le ana!" ⁴⁸Nas kutar kore kore ma zol al amian de, ashan biaskut. Lakin howo kan biga kore shedid, Yesuah jena ta Daudi, amulu maruf le ana!" ⁴⁹Yesuahwogifu wa kelimu gal keli jebu howo, homon nadi zol al amian de, homon kelim le

howo, " kunshuja! gum fok! Howo gi nadi inta." ⁵⁰Howo jada gumash tuo bara, wa gum ja le Yesuah.

⁵¹Yesuahjuwabu howo wa kelim, " Inta deiru keli ana amulu le inta shunu?" Zol al al amiyan de kelim, " Mualim, ana deiru ainu." ⁵²Biga Yesuah kelim le howo, " Amshi. Imaan taki aliju inta, " be sura keda.howo bada ainu tani mara, wa howo bada ruwa wara Yesuah fi sik

Chapter 11

¹Zaman Howo ja fi Jerusalem, homon gerib min Bethphage wa Bethany fi jebel ta Zeton, wa Yesuah rasulu itniin min talamiz Tuo, ²Wa kelim le homon, " Ruwa takum fi kariya al gerib de. Kanintum wosulu hinak, intum bi ligo humar al lesa ma sugu. Fiku takum howo wa jebu takum leana. ³Iza kan ayi zol asalu itakum gali, ' leh intum shilu humar de?' Keli intum kelim, ' Rabuna yahudeiru wa tuwali bi rasulu heni.'" ⁴Homon ruwa wa homon ligo humar de rubutu barafi taraf sika, wa homon fiku humar de. ⁵Fi baad min nas wogifiin hinak wa kelim le homon, " Intum gi amulushunu? Malu intum gi fiku humar de?" ⁶Homon kelim le nas de ze ma yesuah kelim le homon, wa nas de sibuhomon ashan b ruwa. ⁷Homon jebu humar de le Yesuah wa homon kutu malabistomon fi ras humar de, wa Howo geni fogo. ⁸Nas ketir ferisu gumashat tomon fi sika, wa nastaniin ferisu awrak ta shejera fi sika. ⁹Nas ruwa wa nas al gi wara Tuo gi kore gal, " Hoshana! mbarak le zol al ja bi isem ta Rabuna. ¹⁰Mubarak le mamlaka ta Daud al gi ja! Hoshana fi al ali!" ¹¹Biga Yesuah dakalu fi Jerusalem wa ruwa fi al Haikal zaman Howo ainu hawli hajat kulu. Kanwokit biga ashiya wa mutaakir, Howo ruwa fi Bethany ma talamiz Tuo al itnashar. ¹²Fi yom al tanizaman Howo gi tala bara min Bethany, Howo kan biga jeyan. ¹³Howo ainu min beyed fi shejerata teen al fugo auwrak, Howo ja gerib le shejera de ashan Howo bi ligo fugo samar al bi akulu, wa zaman Howo ja gerib, Howo ma ligo haja ila bes auwrak, ashan kan de ma zaman ta teenashan bi weledu. ¹⁴Howo kelim le shejera de, " Mafi ayi zol bi akulu min samar taki tani mara." Wa talamiz Tuo gi asuma. ¹⁵Homon ja fi Jerusalem, wa zaman Yesuah dakalu fi Haikal wa badaturuju nas al kan gi beyu wa gi ishteri fi Haikal. Howo gelibu tarebiza ta gurush wa kursi ta Tajir tabeyu hamam. ¹⁶Howo ma deiru ayi zol min Tujar deel ashan bi tala min Haikal ma hajat tomon. ¹⁷Howo alimu homon wa kelim, " Ma katibu gal, 'Bet tai le salawat le nas kulu'? Lakin intumamulu howo mahal ta haramiya." ¹⁸Reis ta Kuhana wa Kataba asuma kalam al Howo kelimu de, biga homon gi fetisu sika ashan bi katulu Howo. homon kan gi kafu Howo leanu nas kulu kanmustagarabiin min talim Tuo. ¹⁹Zaman wata biga mesa homon tala min medina. ²⁰Zaman homongi duwuru fi sabah, homon ainu shejera teen de yabis lahadi irik tuo. ²¹Pitar zekeru wa kelim, "Rabbi, Ainu! Shejera ta teen al inta laanu de yabis lahadi fi juzur tuo." ²²Yesuah juwabu homon, "Keli intum indu imaan fi Allah. ²³Al hagiga ana kelimu le intum inu iza kan ayi zol kelimu le jebel, 'gum wa ruwa jada nehsak fi juwa bahar; wa iza kan howo ma indu shak fi gelba tuo lakin howoamin inu hajaal howo kelim de bi hasil, de yahu haja al Allah bi amulu. ²⁴Ashan keda ana kelimle intum: Ayi haja al intum seli wa asalu, amin takum inu intum bi ligo, wa bi kun takum. ²⁵Kanintum wogifu wa gi seli intum lazim keli afi ayi zol al intum amulu batal le homon, ashan Abutakum al fi sama kaman bi afi katiya takum." ²⁶Wa iza intum ma afi kaman Abu takum al fi samama bi afi intum. ²⁷Homon ja fi Jerusalem tani mara, Ze ma Yesuah gi duwuru fi Haikal, reis alkuhana, wa al kataba, wa al sheyuk ja le Howo. ²⁸Homon kelim le Howo, " Inta gi amulu hajat debi yatu sulta, wa munu yahu wodi le inta sulta de?" ²⁹Yesuah kelim le homon, " Ana bi asalu intumwahid su-al. juwabu takun ana wa ana bi wori le intum bi yatu suta ana bi amulu hajat deel. ³⁰Halmamudiya ta Yuhanakan, min sama wala min nas? Juwabu takum ana. ³¹Homon nakishu fi beintomon wa homon fekeru wa kelim, " Kan nina kelim, Min sama, ' Howo bi kelim gal, ' Teib leh ninama aminu?' ³²Lakin iza kan nina kelim gal min insan, '....' " Homon kan gi kafu min nas, leanu ayizol kan mugtene inu Yuhana kan Nebi. ³³Biga homon juwabu Yesuah gali, " nina ma arufu." Yala". Yesuah kelim le homon " kaman ana ma bi wori le intum bi ayi sultan ana gi amulu hajat deel

Chapter 12

¹Biga Yesuah bada alimu homon bi amsal. Howo kelim, " Fii Rajil zara karma, howo amulu hoshhawili karma de, wa howo abinu burj yala howo selimu le muzariin deel (karimin). wa howosafir. ²Fi zaman al kwes, howo rasulu kadam le mahal zara hinak wa bi jebu samarta karmade. ³Lakin homon amsuku howo, wa dugu howo wa turuju howo bidun haja. ⁴Tani mara howorasulu kadam tani le homon, wa kaman homon awugu howo fi ras wa amulu howo batal. ⁵Howolesa rasulu kadam tani, wa homon biga katulu kdam de. Homon azibu nas ketir bi nefsa teriga, wahidiin dugu, wa bagiin katulu. ⁶Howo lesa indu zol wahid tani al bi rasulu, wa kan howo indujena al wahid al howo gi hibu. howo rasulu jena al akir al howo indu, a howo kelim, ' inu homonbi ihterim jena tai de.' ⁷" Lakin al al karamiin kelim le baad tomon, ' De yahu al warisa taal takum, keli nina katulu howo ashan warisa de bi kun le nina. ⁸Homon gubudu howo, wa homon katuluhowo, wa jada howo ara min mahal zara de. ⁹Biga, sedu mahal zara de bi amulu shunu? howobi ja wa bi demeru karamiin deel wa bi wodi mahal zara de le nas taniin. ¹⁰Hal intum am agarakalam al muktub de? ' Al hajer al Banaiin aba yahu biga hajer al zawiya. ¹¹De kan min Rabuna, waajeib fi uyon ta nina. ¹²Baad keda nas al kubar ta yahud katitu ashan bi gubudu Yesuah leanuhomon fahim inu Howo kelimu bi amsal did homon. Lakin homon an gi kafu min nas al kan ketirde. homon sibuhowo wa homon ruwa. ¹³Biga homon rasulu le Howo baad min Phariseen waHerodiin ashan bi jeribu Howo be kelimat. ¹⁴Zaman homon ja, homon kelim le Howo, "Ya Mualim, nin aarufu inu inta zol al adi, wa inta ma kutu bala fi kalam ta ayi zol, wa inta ma gi ferigunas. Inta gi alimu sika ta Allah al hak. Hal howo ganuni ashan nina bi dafa daraib le Caesarwalala? keli nina dafa wala ma dafa?" ¹⁵Lakin Yesuah arufu shukul kebra tomon wa kelim le homon, " Leh intum gi jeribu ana? Wodi takum le ana denar ashan ana bi ainu. ¹⁶Homon jebu wahid leYesuah. Howo kelim le homon " sura de wa ketaba de ta munu?" Homon kelim le Howo, " TaCaesar." ¹⁷Yesuah kelim, " Wodi le Caesar hajat ta Caesar, wa wodi le Allah hajat ta Allah." homonkan istagarab min Yesuah. ¹⁸Biga al Sadduceen, al gi kelimu inu mafi geyama, ja le Howo. Homonasalu Howo, gal, ¹⁹" Ya Mu-alim, Musa katibu le nina inu, 'Iza kan zol indu Aku mutu wa howo sibumara, lakin mara de ma indu jena, Aku tuo bi shelu mara de, wa bi weledu ma hiya iyal le Aku tuo. ²⁰Yala Akuwana tuo de kan fi saba; Al aweil shilu mara de yala howo mutu, wa ma weledu mamara de. ²¹Wa Aku nemra itniin kaman shelu hiya wa mutu, wa ma weledu ma hiya kaman, wanemra talata de kaman ze de. ²²Kulu homon al saba de ma weledu ma mara de, Akir tuo, mara dekaman mutu. ²³Kan homon ja gum, fi yom ta geyama, mara de bi kun ta munu? ashan hiya kanmara ta saba Akuwana deel. ²⁴Yesuah kelim, " De yahu teriga al intum bi woduru, ashan intumma arufu kutub, wa la guwa ta Allah? ²⁵Kan homon gum min mutu, wa la homon bi juwzu wala bi juwzu homon, lakin homon bi kun ze malaikat fi sama. ²⁶Lakin fi kaam ta nas al mutu wagum, hal intum ma agara fi kitab ta Musa, al kan nar wala fi gaba, Allah kan kelim le howo kef,wa gal, ' Ana Howo Allah ta Abraham wa Allah ta Isaaka wa Allah ta Yacob? ²⁷Howo ma Allahta nas al meitiin, lakin Howo Allah ta nas al hayiin. Intum nas al woduru. ²⁸Fi wahid min katabaja wa asuma wonusa tomon; howo ainu Yesuah gi juwabu homon tamam. howo asalu Yesuah, "De yatu wosiya yahu muhim al fiti kulu?" ²⁹Yesuah juwabu, " Al muhim de yahu, 'Asum, Ya Israel,Rabuna ta nina Allah, Howo wahid. ³⁰Inta lazim keli hibu Allah taki ma kulu geliba taki, ma kulunefsa taki, ma kulu fekira taki, wa ma kulu guwa taki. ³¹Wosiya al tani yahu ze de, ' Inta lazimkeli hibu jeran taki ze nefsa taki,' mafi wosiya tani al akbar min wasaya deel. ³²Wahid min katabade kelim le Howo, " De tamam, Ya Mu-alim!Hagiga inta kelimu inu Allah wahid,wa mafi Allah taniila Howo baru. ³³Ashan inta bi hibu Howo bi kulu gelba wa kulu fekira, wa ma kulu guwa, waashan inta bi hibu jeran ze nefsa taki howo afdal min kulu harau zabaih wa tegdema." ³⁴ZamanYesuah ainu inu howo juwabu juwab ta hikma, Howo kelim le howo, " Inta ma beyed min malukutta Allah." baad dak mafi ayi zol tani deiru asalu Howo ayi sualat tani mara. ³⁵Zaman Yesuah gialimu fi haikal, Howo kelim, " Kef kataba kelim gal Al mesi Howo jena ta Daud? ³⁶Daud bi nefsatuo, fi Al Roho Al Kudus, Kelim gal, Rabuna kelim le Rabuna tai, " Geni fi iden yemin tai lahadi anabi kutu adu taki tehet kuraiin taki. ³⁷Daud bi nefsa tuo gi nadi Howo 'Rabuna; yala kef Al mesibi kn jena ta Daud?" wa kan nas gi asuma Howo bi farah. ³⁸Fii talim Tuo Yesuah kelim, " Amuluhisab takum min kataba,al homon gi hibu ashan bi duwuru ma jalalib al tuwaliin wa gi selimuhomon fi mahalat ta aswak, ³⁹Wa gi kutu homon fi karasi al gedam fi mujama wa fi mahalat almuhtaram fi ihtefalat. ⁴⁰Wa homon kaman gi akulu fi beyut ta aramil, wa gi seli salawat al tuwilashan nas keli ainu homon. Nas deel bi ligo hukum al shedid. ⁴¹Biga Yesuah geni tehet jambusanduk ta ataya fi haikal; Howo kan gi ainu nas zaman homon gi jada gurush tomon fi sandukta ataya. Nas ketir al ganiyaniin jada gurush ketir. ⁴²Biga fii mara armala meskin ja wa jada itniingerish, al indu faida kebir. ⁴³Howo nadi talamiz Tuo wa kelim le homon, " Hagiga ana gi kelim leintum, Mara al armala al meskin de jada fi sanduk ta ataya de aktar min nas kulu al jada. ⁴⁴Nasdeel kulu wodi min gurush tomon al ketir. Lakin Mara al armala de ma shukul meskin ta hiya de,"wodi kulu min gurush al kan hiya gi ish mi fogo

Chapter 13

¹Ze ma Yesuah kan gi tala min Haikal, wahid min talamiz Tuo kelim le Howo, " Ya Mu-alm, Ainule hujar al azeem de wa juwat al jemilde!" ²Howo kelim, " Hal inta ainu al beyut al azeem de? Mafihajer wahid bi fadulu al ma bi kasuru tehet." ³Ze ma Howo geni fi jebel Zeitun fi safa ta Haikal, Pitar, Yacob Yuhana wa Andru asalu Howo barau, ⁴" Wori le nina, Hajat deel bi hasil metiin? Waalamat tuo bi kun kef, kan hajat deel kalas deiru hasl?" ⁵Yesuah bada kelim le homon, " keli intumamulu hisab takum ashan nas keli ma kabasu intum. ⁶Nas ketir bi ja ma isem tai, wa bi kelim," ana yahu howo; wa homon bi kabasu nas ketir. ⁷Kan intum asuma bi hurubat wa akhbar tahurubat, ma takum kafu; hajat deel lazim bi hasil, Lakin nehaya lesa. ⁸Ashan Duwla bi gum didDuwla wa mamlaka did mamlaka, bi kun zalzal fi mahalat ketir, wa majaa. hajat de bi kun bedayata awjaa. ⁹Kutu takum bala le nufus takum. Homon bi shlu intum fi majalis wa bi jeledu intum fimajami. Bi wogifu intum fi gedam ta Hakim wa muluk ashan ana, ze shuhudiin le homon. ¹⁰Lakinde ma bi hasil ila aweil injil bi bashiru le nas kulu. ¹¹Kan homon gubudu intum wa selimu intumhinak, ma takum fikir inu intum bi ruwa kelimu shunu. Fi zaman dak kalam al intum bi ruwa kelimde bi wodi le intum; ma bi kun intum yahu bi kelim, Lakin Al Roho Al kudas. ¹²Aku bi selimu Akuashan bi mutu, wa Abu bi le jena tuo. Iyal bi gum did Abuhut tomon wa homon bi selimu Abuhattomon ashan bi mutu. ¹³Bi akrahu intum ashan isem tai. Lakin le zol al wogifu guwi lahadi nihaya, bi ligo kulasa. ¹⁴" kan intum ainu karabu ta fagara al nebi Daniel kelimu gi hasil fi mahal al kanma bi kun," (Keli zol al gi agara fahimu) " Keli nas al fi Yahudiya jeri le jebal, ¹⁵Keli nas al fok firas bet ma nezil tehet le bet aw keli ma shilu ayi haja min juwa bet, ¹⁶Wa keli nas al fi mahal zarama reja ashan ja silu gumashat. ¹⁷Lakin taab le nas al indu iyal fi batna wa le nas al gi rada iyalfi ayam de! ¹⁸18Seli takum shan keli ma kun fi ta shita. ¹⁹Wa de bi kun ayam ta awjaa, al ma hasilmin bedaya, Al Allah kalagu duniya, lahadi hasa, la, ma bi kun tani mara. ²⁰Wa kan Rabuna managisu ayam de, mafi jesim bi ligo kulasa. Lakin min ajil al mukhtariin, le nas al Howo ikhtaruHowo nagisu al ayam. ²¹Biga iza kan ayi zol kelim le intum, ' Ainu, Heni yau al Mesi!' aw ' Ainu, yahu dak Howo!' Ma takum sedik. ²²Leanu al mesi al kazab wa al anbiya al kazaba bi ja wa biamulu mujezat wa ayat ashan bi kabasu, iza mumkin, hata al mukhtariin. ²³Kutu takum bala! Anakelimu le intum kulu hajat de gebli zaman. ²⁴Lakin baad taab al bi hasil fi ayam de, ' Shimish bitala duluma, Gamara ma bi wala, ²⁵Wa nujum bi waga min sama, wa kuwat al fi sama bi rejef.' ²⁶Yala homon bi ainu Ibin al insan gi ja fi sehab ma guwa azeem wa mejid. ²⁷Yala Howo bi rasulumalaikat Tuo wa Howo bi lemu nas al mukhtariin Tuo min arbaa arkan ta duniya, min akir duniyale akir ta sama. ²⁸Ainu takum mesal min shejera ta teen. Bes kan fere tuo tala akdar tuwali howobi kutu awrak tuo, intum arufu gal karanga biga gerib. ²⁹Wa kaman, kan intum ainu hajat deel gihasil, keli intum arufu gal howo biga gerib janbu abuwab. ³⁰Hagiga ana kelim le intum, inu jeelde ma bi kalasu lahadi hajat deel bi hasil. ³¹Al sama wa Al ard bi intaha, Lakin kelimat tai ma bikalasu. ³²Lakin yom de wa saa de, mafi zol arufu, wala malaikat al fi sama, wala jena, Lakin ilaAbu yahu bi arufu. ³³Keli intum sahir! wa kutu bala, ashan intum ma bi arufu zaman de metiin. ³⁴Ze zol al musafir _ howo sibu bet tuo wa howo kutu kadamiin ashan bi kun musuol fi bet, kuluwahid bi shukul tuo, wa howo kelim le gafir ashan bi sahir. ³⁵Ashan keda keli intum kun sahiriinashan intum ma bi arufu sedu bet de bi ja metiin; Hal fi mesa, aw nus lel, aw fi zaman al dekgi kore, aw fi sabah. ³⁶Iza kan howo ja sudfa, keli howo ma ligo intum gi num. ³⁷Kalam al ana gi"!kelim le intum de ana gi kelim le nas kulu: keli intum sahir

Chapter 14

¹Kan fadulu itniin yom le id al Feash wa al Feteir wa kan. wa kan ruwasa ta kuhana a al kataba gifetesu teriga ashan kef homon bi gubudu Yesuah wa bi katulu Howo. ²Wa homon kelimu, "keli mabi kun fi zaman ta id, ashan nas keli ma shakil." ³Zaman Yesua kan fi Bethany fi bet ta Simon al tajudam, wa ze ma Howo gi teky fi ras terebiza, fii mara ja ma gezaza al jemil shedid wa fogo rehaal taman tuo ghali shedid. hiya kasuru gezaza wa kubu reha de fi ras ta Yesuah. ⁴Lakin fi baadmin nas kan zalaniin. Homon bada kelimu fi nefsa tomon gal, " De kasara ta shunu ze de? ⁵Kanreha de bi agdeir buyu bi aktar min tultumiya denar, wa bi wodi le masakiin." Yala homon korekore ma hiya. ⁶Lakin Yesuah kelimu, " sibu takum hiya baru. Leh intum gi azibu hiya? Hiya amuluhaja al jemil le ana. ⁷Intum daiman indu nas al masakiin ma intum, wa kulu ma intum kan deiru ,intum bi agdeir amulu kwes le homon, Lakin intum ma bi ligo ana kulu yom. ⁸Hiya amulu haja alhiya bi agdeir, hiya masa jesim tai le dufunu. ⁹Hagiga ana kelimu le intum, kulu ma gi bashiru injilfi duniya bi wonusu haja al mara de amulu le zekira ta hiya. ¹⁰Biga Yahuza al Iscariuti, wahid mintalamiz, ruwa le ruwasa ta kuhana ashan bi selimu Yesuah le homon. ¹¹Zaman ruwasa ta kuhanaasuma kabara de, howo kan tala farhan wa howo waad ashan bi wodile howo gurush.Howo badafetesu fursa ashan kef howo bi selim Yesuah. ¹²Fi yom al aweil ta fteir, zaman homon gi gedimukuruf ta feash, talamiz Tuo keimu le Howo, "Inta deiru keli nina ruwa ween ashan bi jahizu, waashan inta bi akulu akil ta feash?" ¹³Howo rasulu itniin min talamiz Tuo wa Howo kelim le homon, " Ruwa takum fi medina, wa intum bi ligo zol gi arfa jak kebir maliyan ma moyo, ruwa takum warahowo. ¹⁴Kan howo dakalu fi juwa bet, ruwa takum wara howowa kelim takum le sedu bet de, 'Mu-alim kelimu , " wenu bet al ana bi akulu feash fogo ma talamiz tai?" ¹⁵Howo bi wori le intumguraf al kebir fok jahis, Yala hinak nezemu takum le nina." ¹⁶Talamiz gum ruwa fi medina. Homonligo kulu hajat ze Howo kelimle homon , wa homon jahisu akil ta feash. ¹⁷Zaman kan fi mesa,Howo ja ma talamiz al itnashar. ¹⁸Zaman homon bada akulu, Yesuah kelim, " Hagiga ana kelimule intum, wahid min intum al gi akulu ma ana bi selimu ana," ¹⁹Kan homon kulu tala haznaniin,wa kulu wahid kan gi kelimu le Howo, " Hal de ana, de ma ana?" ²⁰Yesuah juwabu wa kelimu le homon, " De bi kun wahid min al itnashar, wahid al gi dakalu ish ma ana sawa fi sahan. ²¹Le Ibinal insan bi hasil ze ma al muktub le Howo. Lakin taab le zol al gi selimu Ibin al insan! kan bikun kwes iza kan zol de ma weledu. ²²Ze ma homon kan gi akulu, Yesuah shilu ish wa baraku,wa kasuru. Howo wodi le homon wa kelimu, " shilu takum de. de yahu jesim tai." ²³Howo shilukubaya,wa wodi shukuran, wa wodi le homon, homon kulu ashrahu. ²⁴Howo kelim le homon, " Deyahu Dom tai ta al ahad, dom al kubu min ajil nas ketir. ²⁵Hagiga ana kelimu le intum ,ana ma biashrabu tani mara min asir ta shejera de, lahadi yom dak al ana bi ashrahu al jedid fi mamlakata Allah. ²⁶Zaman homon guna ternim, homon ruwa fi jebel zeitun. ²⁷Yesuah kelim le homon, "Intum kulu bi jere, leanu muktub, ' Ana bi tugo raeyi wa kurfan kulu bi shetetu." ²⁸Lakin baad makan ana gum, Ana bi ruwa aweil min intum fi Galilee." ²⁹Pitar kelim le Howo "iza kan nas kulu jeremin inta ana ma bi jere." ³⁰Yesuah kelim le howo, " Al hak ana gi kelim le intum, Al yom- Naam ,Fi bilel de - gubal gedada ma kore maratiin inta bi anguru ana talata marat." ³¹Lakin Pitar kelim,, "hata iza kan ana mutu ma inta ana ma bi anguru inta." homon kulu kelimu ze de. ³²Homon ja fimahal gi nadi Gethsemani, wa Yesuah kelim le talamiz Tuo, " Geni takum heni lesa ana gi ruwaseli." ³³Howo shilu Pitar, Yacob, wa Yuhana ma Howo wa Howo bada ashuur batal wa galgan. ³⁴Howo kelim le homon, " Roho tai haznan shedid, hata daraja ta mutu. Geni takum heni wa sahirtakum." ³⁵Howoruwa gedam shweya, Yesuah dengiri tehet wa bada gi seli, iza kan mumkin kelisaa de ruwa gedam min Howo. ³⁶Howo kelim, " Ya Aba, Al Abu, kulu hajat mumkin le inta. shilukubaya de min ana. Lakin ma irada tai, keli kun irada taki." ³⁷Howo ja wa Howo ligo talamiz ginum, wa Howo kelim le Pitar, " Simon, inta gi num? Intum ma bi agdeir ashan bi sahir wahidsaa? ³⁸Sahir wa seli takum ashan intum ma bi dakalu fi tejeriba. Fi al hagiga Roho neshit, wa lakinjesim deyief." ³⁹Tani mara Howo ruwa ashan bi seli, wa Howo istakdim nefsa kelimat de. ⁴⁰ZamanHowo reja, Howo ligo homon gi num, uyun tomon tegil, homon ma arufu homon bi kelimu shunule Howo. ⁴¹Yesuah ja dur nimra talata le homon wa Howo kelim, " Hal intum lesa gi num wa giakudu raha? Kefaya! Zaman kalas ja. AINU! Ibin Al insan be selimu le iden ta nas al khutaa. ⁴²Gumtakum fok; keli nina ruwa. AINU zol al gi ja selimu ana de biga gerib. ⁴³Zaman Howo lesa kan giwonusu, Yahuza wahid min talamiz Tuo, Ja, wa ma howo nas ketir indu seyuf wa asayat, homonja min ruwasa al kuhana, al kataba wa al shuyuk.. ⁴⁴Biga zol al gi selimu Howo de wodi le homonalama, gal, " Zol al ana amulu le gubla de yahu Howo, gubudu takum Howo. wa shilu takumHowo bi hisab." ⁴⁵Zaman Yahuza ja, be sura keda howo ja le Yesuah wa kelim, "Rabbi," wa howoamulu gubla le Howo. ⁴⁶Biga homon medu iden tomon le Howo wa gubudu Howo. ⁴⁷Lakin wahidmin homon al kan gi wogif jambu Yesuah tala seif wa gata adana ta kadam ta reis ta kuhana. ⁴⁸Yesuah kelim le homon, "Intum ja gubudu ana, ze ana harami , intum ja ma seyuf wa asayat? ⁴⁹Wa zaman al ana kan ma intum wa ana kan gi derisu fi Haikal intum ma gubudu ana. Lakinde kulu hasil ashan al muktub bi temu." ⁵⁰Kulu nas al kan ma Yesuah jere wa sibu Howo barau ⁵¹Wa kan fi weled shab yahu gi ruwa wara

Howo, wa howo lebisu gumash al salau min shejera, ashan bi kati jesim Tuo Zaman asakir gubudu Howo .⁵²Howo agela gumash Tuo wa Howo jereariyan.⁵³Homon gedimu Yesuah le reis ta kuhana. wa homon kan lemu hinak kulu ruwasa takahana, wa al sheyuk wa al kataba. ⁵⁴Wa kan Pitar gi ja wara Tuo min beyed lahadi fi bet ta reista kahana.Howo geni fi nus ta huras al ka gi dafi jambu nar.⁵⁵Biga reis ta kahana wa mejelis taYahud kulu kan gi fetisu shuhuda did Yesuah ashan homon bi agdeir katulu Howo. Lakin homonma ligo ayi haja. ⁵⁶Leanu fi nas ketir gedimu shuhudat al kezib did Howo, Lakin shuhuda tomonma gi tafigu.⁵⁷Baad min nas wogif fok gedamu shehada al kezib Homon kelimu,⁵⁸" Nina asumaHowo gi kelim gal ana bi demeru haikal de al abenu bi iden wa ana fi talata ayam bi abenu tanial ma bi abenu bi iden.""⁵⁹Lesa shehada tomon ma gi tefig.⁶⁰Reis ta kataba wogifu fok wa asaluYesuah, " Inta ma gi juwabu? Kalam al nas de gi wonusu did inta?"⁶¹Lakin Howo kan gi askutwa Howo ma juwabu. tani mara reis ta kahana asalu Howo wa kelim, " Hal Inta al Mesi, Jena taAl mubarak?"⁶²Yesuah kelim, " Ana Howo; wa inta bi ainu Ibin al insan zaman kan Howo geni fiyemin ta guwa wa gi ja fi sehab ta sama."⁶³Reis ta kahana seritu gumas tuo wa kelimu, " Hal ninalesa muhtajiin le shuhudiin?"⁶⁴Intum asuma tejdef de. Karar takum shunu?" Homon kulu hukumHowo ze zol al bi istehig mutu. ⁶⁵Baad min nas bada tofo buzak le Howo wa kati uwsa Tuo wadugu Howo w kelimu le Howo, "Naba!" Asakir shilu Howo wa dugu Howo.⁶⁶Zaman Pitar kan fibet al bi tehet, wahid biniya al kadam ta reis ta kahana ja le howo. Zaman hiya ainu Pitar gi dafifi nar, ⁶⁷Hiya ainu pitar tamam keda, wa hiya kelimu, "Inta kan ma Yesuah al Nasiri."⁶⁸Lakin howoanguru, wa kelim gal, " Ana ma arufu wala gi fahim kalam al inta gi kelim de." Yala howo badaruwa fi safa bab.yala dek kore.⁶⁹Lakin biniya al kadam de ainu howo wa bada kelim tani marale nas al kan gi wogif hinak, " Zol de kan ma nas Yesuah!"⁷⁰Lakin howo anguru tani mara. wabaad shuweya keda nas al kan gi wogifu hinak de kelimu le Pitar, " Hagiga inta wahid min homon,Leanu inta kaman Gelilee."⁷¹Lakin howo bada kutu nefsa tuo fi laanat wa halifu, " Ana ma bi arufuzol al intum gi kelimu an Howo de,"⁷²Be sura keda Dek bada kore le mara al tani, Biga Pitar gumzekir kelimat al Yesuah kan kelimu le howo: " Gubal Dek ma kore maratiin, Inta bi anguru ana.talata marat," wa biga howo waga tehet wa kore

Chapter 15

¹Fi sabah bedri, ruwasa ta kahana ijama sawa ma shuyuk wa al kataba wa kulu mejelis alyahudiin. homon gubudu Yesuah wa istelim Howo le Bilatus. ²Bilatus asalu Howo, "Hal Inta Melikta Yahud?" Howo juwabu Bilatus, " Inta Yahu Kelim." ³Reis ta kahana kan gi ishteki Howo bi hajatketer. ⁴Bilatus asalu Howo tani mara, " Hal inta ma gi juwabu? Ainu homon gi ishteki inta bi kamhajat!" ⁵Wa Yesuah tani mara ma juwabu Bilatus, wa de sibu howo istagarab. ⁶Yala biga fi zamanta Id, Bilatus daiman gi fetisu le homon wahid musjun, musjun al homon talabu, ⁷Wa fii zol fisejin ma mutameridiin isem tuo Barabas howo kan amulu jerima ta katulu fi zaman ta tamarud. ⁸Nas deel ja le Bilatus wa bada asalu howo ashan bi amulu le homon ze ma kan howo amulu. ⁹Bilatus asalu homon wa kelim, " Intum deiru keli ana feku le intum Melik ta Yahud?" ¹⁰Ashanhowo kan arufu inu ruwasa ta kahana istelimu Yesuah le howo ashan hasada. ¹¹Lakin ruwasa takahana arfau sut fok ashan keli nas kore kore ashan bi feku Barabas. ¹²Bilatus juwabu homontani mara wa kelim, "Yala ana bi amulu shunu ma Melik ta Yahud de?" ¹³Homon kore kore tanimara, " Keli selibu Howo!" ¹⁴Bilatus kelim le homon, " Howo amulu shunu batal?" Lakin homonkore shedid wa shedid, " Keli Selibu Howo." ¹⁵Bilatus deiru keli nas kun farhaniin, biga howo fekuBarabas le homon. lakin howo kan jeledu Yesuah yala howo wodi ashan bi selibu. ¹⁶Asakir dakaluma Howo fi bet ta welaya (Al howo Re-asa ta hakuma), wa homon lemu ketiba ta Jesh kulu. ¹⁷Homon lebisu le Yesuah gumash ahmar urjuani, wa kutu tegiya ta shuk fi ras Tuo. ¹⁸Wa homonbada hai Howo wa homon kelimu, Salam , Ya Melik Ta Yahud!" ¹⁹Wa kan homon gi dugu Howofi ras bi asaya wa gi tufu buzak le Howo. Wa kan homon dengiru ma rukuba le Howo. ²⁰Zamanhomon alisu Howo, homon shilu gumash al ahmar al urjuani de min Howo wa homon lebisule Howo gumash Tuo, Yala homon shilu Howo ashan bi ruwa selibu Howo. ²¹Wa kan fi wahidzol tani Simon Al Ghiyrawani, kan gi ja min mahal zara(Howo kan Abu ta Alexandar wa Rufas)wa homon asuru howo ashan bi arfa selib ta Yesuah. ²²Asair jebu Yesuah fi mahal al isem tuoGologota (Al mana tuo " Mahal ta adum Ras"). ²³Homon wodi le Howo khamra al mulakbat madawa ta waja jesim, lakin Howo ma shurubu. ²⁴Homon selibu Howo wa gesimu gumash Tuo biteriga ta gumar, al kef kulu zol bi shilu. ²⁵De kan saa talata zaman homon selibu Howo. ²⁶Wa firas selib de fok homon katibu gal Melik al Yahud. ²⁷Kan homon selibu ma Yesuah itniin haramiya,wahid fi yemin Tuo wa wahid fi shamal Tuo. ²⁸Biga kalam al kan katibu fi kitab de temu al gikelimu gal, 'Hasibu Howo ma nas al katiyiin. ²⁹Nas kan gi ruwa jambu Howo gi hagiru Howo wagi hezu ras tomon wa gi kelimu, " Aha Ya zol al gi demeru Haikal wa gi abinu fi talata ayam, ³⁰Kalisu nehsak wa nezil min selib. ³¹Be nehsa teriga ruwasa al kahana al kan gi hagiru Howo fibein tomon, sawa ma kataba, wa homon kelimu, "Howo kalisu nas taniin, Lakin Howo ma agdeirashan bi kalisu nehsa Tuo. ³²Keli al mesi Melik ta Israel nezil tehet min selib, ashan nina bi ainuwa bi amin." Wa nas al kan selibu sawa ma Howo de kan kaman gi hagiru Howo. ³³Wa kan saaseta, wata tala duluma lahadi saa tesa. ³⁴Fi saa tesa Yesuah kore be sut shedid, " Eloi, Eloi lamasabachathani?" Al mana tuo gal, "Ya Rab, Ya Rab, Leh inta sebu ana?" ³⁵Fii baad min nas al kan giwogifu hinak asuma kalam de, homon kelimu, "Ainu, Howo gi nadi Eliya. ³⁶Fii wahid min nas de,kutu karma fi ifunj, wa kutu fi kasab wa wodi le Howo ashan bi ashhabu. Zol de kelim, " Keli ninaainu kan sei Elija bi ja nezilu Howo tehet. " ³⁷Biga Yesuah kore bi sut shedid wa mutu. ³⁸Setarata Haikal sheretu le itniin min fok le tehet. ³⁹Zaman kaid ta Jesh al kan gi wogifu hinak wa ainuYesuah Howo mutu bi teriga de, howo kelim, " Hagiga Rajil de Jena ta Allah." ⁴⁰Wa kaman kan fiNusuwan homon kan gi ainu min beyed. Min homon kan Mary Magdalina, Mary (Uma ta Yacobar askhar wa Joses) wa Salome. ⁴¹Al kan zaman How fi Galilee homon duwuru wara Howo waakdim Howo, wa nusuwan taniin al kaman ja ma Howo fi Jerusalem. ⁴²Zaman wta tala mesa, Dekan yom ta tejhizat , De yom,, Al gubal sabath, ⁴³Wa Joseph al kan min Rama kan ja hinak, howoRajil muhtaram ta mejlis, howo kan gi intezir malukut ta Allah, howo ruwa le Bilatus wa asaluJesim ta Yesuah. ⁴⁴Bilatus kan mustagarab inu Yesuah kan kalas mutu; howo nadi kaid ta jeshwa asalu howo kan sei Yesuah mutu. ⁴⁵Zaman Bilatus ligo kabara min kaid ta jesh inu Yesuahkalas mutu, howo wodi jesim ta Yesuah le Joseph. ⁴⁶Joseph ishteri gumash, howo nezilu Yesuahmin selib, wa kati Howo ma kufuna, wa kutu Howo fi turuba. Yala howo kutu hajer kebiri fi bab ta.turuba. ⁴⁷Mariya al Magdalina wa mariya Uma ta Joses kan ainu mahal al dufunu Howo fogo de

Chapter 16

¹Zaman kalas yom sabbath kalasu, Mariya Magdalin, wa Mariya Uma ta Yacob, wa Salome, jiburiha ashan bi kutu fi jesim ta Yesuah. ²Fi sabah bedri fi yom al aweil ta usbu, homon ruwa fi guburzaman shimish lisa gi tala. ³Homon gi wonusu ma baad tomon, " Munu yahu bi arufa hajir ta babta gubur de le nina?" ⁴Wa zaman homon lisa gi fetisu, homon ainu hajir de shilu bara, wa kanhajir de kebiri shedid. ⁵Homon dakalu fi gubur, wa homon ainu zol lebisu gumash abiyad, genifi safa yemin, wa homon kan istagarab. ⁶Howo kelim le homon, " ma takum istagarab. intum gifetisu Yesuah, Al nasiri, Al kan selibu. Howo gum! Howo mafi heni. Ainu takum mahal al kankutu Howo fogo de. ⁷Lakin ruwa takum, wa kelim takum le talamiz Tuo, wa kaman le Buturus, howo gi ruwa gedam takum le Galilee, hinak intum bi ligo Howo ze ma Howo kelim le intum." ⁸Homon tala bara wa gum jeri min mahal gubur; wa kan homon gi kafu wa mustagarbiin. Homonma kelimu le ayi zol leanu homon kan gi kafu. ⁹Baad ma Howo gum min mutu, fi sabah bedrita aweil usbu Howo zahir aweil le Mariya Magdalin, Al kan Howo turuju min hiya saba arwah tashetan, ¹⁰Hiya kan ruwa wa kelim le nas al kan ma Howo, wa kan homongi kore wa haznaniin. ¹¹Homon asuma gal Howo hai wa hiya kan ainu Howo, Lakin homon ma sedek. ¹²Baad hajat deelhasil Howo zahir fi shikil tani le itniin nas al kan gi ruwa fi mumuriya. ¹³Homon ruwa wa kelim lebagi talamiz, Lakin homon ma sedek. ¹⁴Fi akir Yesuah zahir le talamiz al itnashar fi zaman al kanhomon gi akulu fi terabiza, wa Howo aridu homon ashan adam imaan tomon wa gulub tomonal kan guwi, ashan homon ma deiru sedek nas al kan ainu Howo zaman Howo gum min mutu. ¹⁵Howo kelim le homon, " Ruwa takum fi duniya kulu wa bashir takum injil le nas ta duniya kulu. ¹⁶Kulu zol al amin wa amidu bi ligo kulasa, wa kulu zol al ma amin bi hakim. ¹⁷Wa ayat de biruwa wara nas al amin fi ana: Fi isim tai homon bi turuju sheyatiin bara. Homon wonusu bi lughatal gedid. ¹⁸Homon bi gubudu dabaib bi iden tomon, wa iza kan homon asharabu ayi haja al gikatulu, Ma bi amulu haja le homon haja. Homon bi kutu iden fi ras ta nas al ayaniin, wa homon bikun kwesiin." ¹⁹Wa baad ma Al Rab kelim ma homon, kan biga shilu Howo fi sama wa geni fi idaal yemin ta Allah. ²⁰Talamiz ruwa wa bashiru fi kulu mahal wa kan Al Rab Yesuah giishtakal mahomon wa sabitu al kelima bi wasat ta ayat al kan homon gi amulu

Luke

Chapter 1

¹kutar hawiel ashan bi katibu an hajat al timu fi nus tanina, ²bes ze ma humon kan selimu humon le nina, humon al min bedaya kan shuhudin wa kudam ta kelima. ³Ashan keda le ana huwo bi beinu kwes - bi digkha hagigu sabab ta kulu hajat del min bedaya - ashan bi katibu le inta bi nezam, Theophilus al aziz. ⁴De ashan intum bi arufu al hagiga an hajat derisu le intum. ⁵Fi ayam ta melek, Herodus ta Yahudiya, kan fi kahiin (Abuna) tani isim tuo Zechariah, min firikha ta Abijah. Mara tuo min banat ta haroon wa kan isim ta heya Elizabeth. ⁶Humon kan kulu nedifiin fi gedam ta Allah, humon iheramu kulu wosia wa gawaniin ta Rabuna. ⁷Lakin humon kan ma indu jena, la anu Elizabeth kan ma bi weledu, humon kan kulu biga kubar fi umuur fi zaman dak. ⁸Fi zaman al Zechariah kan fi gedam ta Allah, bi amulu shokol ta kahiin bi nizam ta firikha tuo. ⁹Hasab teriga ta adaat ta kahnuut ta azilu yatu kahiin yau bi kadimu azilu huwo ma nas ketir ahan bi dakalu fi haikal ta Rabuna ashan bi haragu bakuur. ¹⁰Kulu nas al limu kan bi seli bara fi zaman al kan bi haragu bakuur. ¹¹Hasa zahir le huwo malayika ta Rabuna wa wogif fi tija yemiin ta mazbah ta bakuur. ¹²Zaman Zechariah ayinu huwo, huwo kan kala wa kafu waga fogo huwo. ¹³Lakin malayika kelim le huwo, "ma ta kafu, Zechariah, la anu salawat taki asumau. Mara taki Elizabeth bi weledu le inta jena. Inta bi nadi isim tuo Yuhana. ¹⁴Inta bi indu farah wa mokosuut, wa ketir bi afrah bi welada tuo. ¹⁵La anu huwo bi kun kebiri fi ena ta Rabuna. Huwo ma bi ashirab merisa aw shiraab al gowi, wa huwo bi mala ma Roho al kuduus min batna ta uma tuo. ¹⁶Ketir min nas ta Israel bi rija le Rabuna Allah tomon. ¹⁷Huwo bi ruwa gedam ta wosa ta Rabuna fi Roho wa gowa ta Elijah. Huwo bi amulu de ashan bi rija guluub ta abuhaat le iyal, ashan nas al ma bi iheramu bi dowuro fi hikma ta adalla - ashan bi jahizu le Rabuna nas al jahizu le huwo. ¹⁸Zechariah kelimu le malaika, "kef ana bi agder arufu de? Ana rajil kebiri wa mara tai kebiir shedid. " ¹⁹malaika juwabu wa kelim le huwo, "ana Jibirieli, al wogif fi gedam ta Allah. Rasulu ana ashan bi wonusu le inta, bi jibu le inta kabar al kwes de. ²⁰Inta ma bi wonusu, lahadi hajat de bi hasil. De ashan inta ma amin fi kelimat tai, al bi kamili fi zaman al sah. ²¹Hasa nas bi istena Zechariah. Humon kan mustagarabiin huwo bi shilu zaman ketir fi haikaal. ²²Lakin zaman huwo tala bara, huwo ma bi agder wonusu le humon. Humon la hizu bi inu huwo ayinu ruya fi zaman huwo kan fi haikaal. Huwo geni amulu ishara le humon wa huwo fadulu

ma bi wonusu.²³ Wa ja fi zaman al ayam ta kidma tuo kalasu, huwo ruwa le bet tuo.²⁴ Bad ayamata del, mara tuo Elizabeth hamil wa kamsa shahar heya dusu nefsa tuo. Heya kelimu,²⁵ de yau haja al Rabuna amulu le ana zaman huwo ayinu le ana ma neima ashan bi shilu fadiya tai fi gedam nas.²⁶ Fi shahar nimra sita, al malaika Jibiri'el kan rasulu min Allah le medina fi Jeilel isimu Nasira,²⁷ le azra muktuba le rajil kan ismu Yousif. Huwo min usra ta Dauud, wa azra kan ismu Marriam.²⁸ Huwo ja le heya wa kelim, "salam le inti, al indu neima! Rabuna huwo ma inti."²⁹ Lakin heya kan kafu shedid ma kelimat tuo wa heya istagarab de yatu salam ze de.³⁰ Al malaika kelimu le heya, "Ma ta kafu Marriam, la anu inti ligo neima ma Allah."³¹ Ayinu inti bi hamil fi batna taki wa inti bi weldu jena. inti bi nadi isim tuo 'Yesua.'³² Huwo bi kun azim wa bi nadi Jena al ta fok. Rabuna Allah bi wodi le huwo al kursi ta jedo tuo Dauud.³³ Huwo bi hukum le bet ta Yakub elel abad, wa malakuut tuo ma bi kun indu nihaya.³⁴ Marriam kelimu le malaika, "Kef de bi hasil, wa ana ma nuum ma ayi rajil?"³⁵ Al malaika juwabu wa kelimu le heya, "Al Roho al kuduus bi ja le inti, wa gowa min fok bi ja le inti. Biga al kuduus al bi weledu bi nadi Jena ta Allah."³⁶ Ayinu, nesiba taki Elizabeth kaman hamil ma jena fi umur al kebir. De yau shar nimra sita le heya, al kan bi kelimu gali ma bi weledo.³⁷ Ashan ma fi haja gowi le Allah.³⁸ Marriam kelim, "Ayinu, ana mara al kadam ta Rabuna. Kede timu le ana ze ma inta kelim." bad dak malaika sibu heya.³⁹ Bad dak Mariam gum fi zaman dak wa ruwa bi sura le beled ta jubaal, le madina fi Yahudia.⁴⁰ Heya ruwa fi bet ta Zechariah wa selimu Elizabeth.⁴¹ Zaman Elizabeth asuma salam ta Mariam, jena al fi batna tuo harig, wa Elizabeth kan mala ma Roho al kuduus.⁴² Heya arufa sout tou wa kelim, Mubarak inta fi nus ta nuswan, wa mukarak samar ta batna taki.⁴³ Le bi hasil le ana inu uma ta Rabuna bi ja le ana?⁴⁴ Ayinu, zaman sout ta salam taki wosolu fi adana tai, jena al fi batna tai harik be farah.⁴⁵ Baraka le heya al amin gali kalam al wonosu min Rabuna be timu le heya.⁴⁶ Mariam kelim, "nefsa tai bi sabihu Rabuna,⁴⁷ wa roho tai afra fi Allah mukalis tai"⁴⁸

⁴⁹ Ashan kebir bito huwo amulu hajata azem le ana, wa isim tou kuduus.⁵⁰ Rahma tou be gani min jeel le jeel le del al be kafu huwo.⁵¹ Huwo zahir gowa ta tuo; ferteku del al mutakabriin fi gulub tomon.⁵² v 52 Huwo shilu sulta min umara wa arufa del al hala tomon deif.⁵³ Huwo mala al-jeanin be hajata al-kuwes, lakin al-ghaniyanin huwo rasulu humon fadi.⁵⁴ Huwo wodi musada le Israel khadim tou, wa zekeru ashan be beinu rahma⁵⁵ (ze ma huwo kan kelimu le abuhata ta nina) le Ibrahim wa iyal tou lel abad.⁵⁶ Marriam kan geni ma Elizabeth fatra ta talata shahar baad dak heya rija le bet.⁵⁷ Wokit zaman jaa le Elizabeth ashan be weledu heya kan weledu weled.⁵⁸ Jerenata wa ahal ta heya kan asuma inu Rabuna zahir rahma tuo al kebir le heya, humon kan farhanin sawa ma heya.⁵⁹ Fi yom nemra temeniya humon kan ja ashan be taharu jena. Humon kan der wode isim "Zeckariya," ashan abu.⁶⁰ Lakin umma tuo kan kelim, "la. Isim tuo Yohana".⁶¹ Nas kan kelimu le heya, "mafi zol fi usra takum gi nadi be isim de".⁶² Kan amulu ishara le abu ta tuo an isim al huwo der kutu le jena de.⁶³ Abu de kan asalu kitab wa katibu, "Isim tuo Yuhanna". Humon kan kulu istagrab.⁶⁴ Baad dak kasuma ta Zakariya kan fata wa huwo biga gi wonosu. Huwo wonosu wa guna le Allah.⁶⁵ Kafu kan dakalu le kulu jerenata ta tou. Kalama de kan intshir fi kulu jebal ta medina Judeya.⁶⁶ Del al asuma kabara de humon hafizu fi geliba, wa kelim, "jena de bi tala shunu baden?" la anu ida ta Rabuna kan fi ma huwo.⁶⁷ Abu ta tou Zakariya kan mala ma Roho Al-Kudus wa itnabaa, gali,⁶⁸ Tesbeh le isim ta Rabuna, Allah ta Israel, le anu huwo ja le musadda wa timu kalas le nas ta tuo.⁶⁹ Huwo arufa gurun ta khalas le nina fi bet ta Dauud khadam tuo⁷⁰ ze ma huwo wonoso be wasata anbiya tuo al kudusiin al kan fi zaman al bedri. Huwo be jebu⁷¹ khalas min adu tanina wa min eda ta nas al bi amulu anina batal.⁷² Huwo bi amulu ze de ashan bi wori rahma le abuhata tanina wa bi zekir itifagia tuo al mukadas,⁷³ halifa al huwo wonosu le Ibrahim abu ta nina.⁷⁴ Huwo halifo le nina inu anina, hariru anina min eda ta adu tanina, bi kalisu huwo bidun kafo,⁷⁵ fi kadasa wa adeel fi gidam tuo kulu ayam.⁷⁶ aye, wa intum, iyal bi nadi nebi ta Allah al fok, le anu inta bi ruwa gidam wusa ta Rabuna ashan bi jahizu sikat tuo, ashan bi jahizu nas le ja tuo,⁷⁷ ashan bi wodi marifa ta kulasa le nas tuo bi wasata gufuran le kataya tomon.⁷⁸ De bi hasil ashan Rabuna ta nina indu rahma ketir le nina, nur ta shemish gi wala min fok ashan saido anina,⁷⁹ bewala le del al be geni fi duluma wa fi dul ta mutu. Huwo gi amulo zede ashan saidu kura ta nina daurru fi sika ta salam.⁸⁰ Hasa Jena de raba wa biga guwi fi roho, huwo kan geni fi sahara la hadi yom al huwo ja zahir le Israel.

Chapter 2

¹v 1 Fi zaman dak, Kaesar Augastas rasulu juwa fogo talimat beino kede edu kulu nas al kan be geni fi alam. ²De kan awel barnamij ta edu nas wa kan hasil fi zaman Kereniyos hakim ta Suriya. ³Kan kulu zol rua le medena tuo ashan be sejilu. ⁴Yusif kaman kan ruwa min Jalil, min medina ta Nasir, le Yahudiya, le medina ta Dawud isim tuo Betlehem, leano huwo kan min beat wa usura ta Dawud. ⁵Huwo kan rua ashan be sejilo ma mara ta tuo Marriam, al kan huwo katibu wa heya kan hamilan. ⁶Wakit humon kan hinak, zaman kan timu ashan heya be weledu jena. ⁷Heya kan weledu weled, awel jena le heya, wa heya lifu jena de ma gumash wa kutu huwo fi Mizuwad, ashan mahal kan maliyan wa mafi oda le humon. ⁸Kan fi ruwaa fi mahal dak humon kan be geni fi gaba, be harisu haywanat ta tumon belel. ⁹Malaik ta Rabana zahir le humon, wa mejid ta Rabana wala hawl humoan, wa huwmon kan kafu shedid. ¹⁰Malaika kan kelim le humon, "Mata kum kafu, leanu ana jebu le itnum kabara al kuwes al be jibu farah kebir le kulu nas. ¹¹Alela mukalis weledu le inkum fi medina ta Dawud! Huwo al Masih al Raab! ¹²De yau alama le intum: Intum bi ligo jena lifu ma gumash wa gi num fi Sunduk¹³v 13 Fajaa jash min malikat kan zahir, humon kan bi mejedo Allah wa be kelim, ¹⁴" Mejid le Allah al fok, wa kede salam kun fi arid fi nus ta nas al huwo murta ma humon." ¹⁵Zaman malikat futu min humon le sama, rowaa del kan wonosu le badun tumon, " kede anina ruwa le Betlehem, wa ayinu hajat deal al hasil, al Rabuna weri le nina." ¹⁶Huwomon jere hinak wa ligu Marriam wa Yusif, wa ligo jena de num fi sunduk¹⁷Baad humon ayino huwo, humon kan weri kalam al kan kelimo le humon ann jena de. ¹⁸Del al kan asuma kan istagarab be kalam al kan wonusu be ruwaa. ¹⁹Laken Maryam kan geni fekeri ann hajat al wonusu, wa hafizu fi gelib ta heya. ²⁰Rowaa del kan rija, mejidu wa abidu Allah ashan kulu hajat al humon asuma wa ayino, ze ma kan wonusu le humon. ²¹Fi nihaya ta yom nimra temeniya, zaman tahiru huwo, kutu le huwo isim Yesua, isim al kan wede be malika gubal ma hamilu huwo fi batna²²Zaman adad ta ayam al be hasibu Maryam nediffutu, hasab ganun ta Musa, Yosif wa Maryam jebu huwo le haikel fi Oruselim ashan be gedemu huwo le Rabuna. ²³Ze ma ktibu fi ganunta Rabana, kulu rajil bekir al yau fata rihim be kasisu le Rabuna." ²⁴ashan keda humon kan gedemu zabeha ze ma ka kelim fi ganun ta Rabana, ²⁵"Kan fi zol fi Urshelim, isim tuo Samaan, wa huwo kan nedef wa bi kafu Rabuna. Huwo kan gi isteno.. intezer taezeya ta Israel, wa Roho al Kudus kan fuggo huwo. ²⁶Kan wori le huwo bewasat ta Roho al Kudus gali huwo ma be ayino mutu gabel ma huwo be ayino Masih al Rab." ²⁷Huwo kan ja fi haikel, bewasat ta Roho al Kudus. Fi zaman Mariam wa Yusif jebu jena Yesua, ashan be gedemu ann jena de hasab ganun ta Musa, ²⁸huwo kan shelu jena de fi iden tuo wa mejedu Allah wa kelim, ²⁹" Hasa sibu kadam taki kede ruwa be salam, Rabuna, ze ma ita kelim. ³⁰Ashan ena tai ayenu khalas, ³¹al ita jahizu fi gedam ta kulu nas: ³²Nur le khalas le Umam wa mejid le iyat taki Israel". ³³Abu wa uma ta jena de kan istagrab min hajat al kan wonuso an huwo. ³⁴Samaan kan bariko humon wa kelim le Mariam uma tuo, " Aynu, jena de kutu ashan nas ketir be waga wa be gum fi Israel wa ze alama al abau - ³⁵wa huzun taki be waja ze safe al bi dakalu fi gelba taki- ashan afkar ta golub ketir bi zahir³⁶Wa nebi isim tuo Hnna kan jaa kaman henak, Heya kan jena ta Fanuel min gebela ta Asher. Heya kan kebir shedid fi umur, heya kan geni ma rajel ta tuo saba sena baad ma kan heya azra..., ³⁷wa kan armala le fatra ta tameniya wa arbaen sena. Heya ma sibu haikel wa heya kan be seli wa sum, belel wa nahar. ³⁸Fi zaman dak heya gum ja gereb min humon wa bada wede shokuran le Allah wa heya kan kelim an jena Yesua le del al kan bi istena khalas ta Urshelim. ³⁹Zaman humon kalasu kulu hajat al asalu humon ashan be amulu ze ganun ta Rabuna kelimu, humon reja le Jejel, le medina tomon Nasira. ⁴⁰Jena de kan raba wa bega gowi, maliyan be hikma, wa neima ta Allah kan fugu huwo. ⁴¹Abu tuo kan be ruwa le Urshelim kulu sena ashan haderu eid Paska, ⁴²Wokit hwuo bega itnasher sena, humon kan rua le Urshelim fi zaman ta eid. ⁴³Bad ma humon geni wa timu ayam at ihtefala ta eid, humon bada reja le bead. Laken Yesua kan akir wara fi Urshelim bedo marafa ta abu wa umma ta tuo. ⁴⁴Humon fekir gali huwo ma dufaat ta tuo al kan be safir ma humon, humon kan daoru fatra ta yom wahed. Bad daak humon bada fetisu huwo fi nus ta ahal wa asdeka. ⁴⁵Zaman humon ma ligo huwo, humon reja le Urshelim ashan be fetisu huwo henak. ⁴⁶Bad talata yom, humon lego huwo fi haikel, ge geni fi nus ta mualimen, huwo kan ge asuma le humon wa ge asalu humon. ⁴⁷Del kulu al asuma le huwo kan istagarab min marafa wa juwab al huwo indu. ⁴⁸Zaman humon ayno huwo, humon kan istagarb. Uma tuo kan kelimo le huwo, "Welede, malo ita amulu enna zede? Asuma, abu taki wa ana taban min fetesu ita." ⁴⁹Huwo kelimo le humon, "Malu intum be fetisu ana? Intum ma arufu gali ana لازم be kun fi bet ta Abu tai?" ⁵⁰Lakin humon kan ma fahim huwo gased shunu ma kelimat de. ⁵¹Huwo kan reja beat sawa ma humon le Nasera wa kan huwo be asuma kalam ta tuomon. Uma ta tuo kan be hafizu gi hafizu hajat de fi geliba ta heya. ⁵²Laken Yesua kan ge raba fi hikma wa jesem, wa zidu fi neima fi Allah wa nas

Chapter 3

¹Fi sena kamistashar min hukum ta tibarius keisar kan Pilatus al Bunti wali ta yahudia, wa heroduus kan rais ta Jeileil, aku Philipos kan rais ta Ituraea wa Trachonitis, wa Lysanias kan rais ta Abalia, ²fi ayam ta kahana Hanan wa giyafa - kalam ta Allah ja le Yuhana jena ta Zechariah fi gaba. ³Huwo ruwa fi kulu baled al gariib ma urodon, ge bashiru ma mamudia ta tuoba le afi kataya. ⁴Ze ma huwo maktub fi kitab ta kelimat ta Ishaya al nebi, "sout ta wahid al bi kore fi gaba, 'jahizu terik ta Rabuna, sala sika tuo adeel. ⁵Kulu mahal al nazila kede malau, wa kulu jebel wa mahalat al fok kede nezilu tihit, wa sikaat al ma adeel kede salawo adeel, wa mahalat al sawsaw kede abinu sikaat, ⁶wa kulu nefsa bi ayenu kulasa ta Allah." ⁷Ashan keda Yuhana kelim le jumhuur al ja ashan bi amidu ma huwo, "Intum iyal ta dabayib! munu kelim intum bi jere bara min zalan al jayii ⁸Ashan keda tala simaar ta tuoba, wa ma takum bada kelim fi nefsa takum, gali 'anina indu Abraham abu tanina,' ana bi kelm le intum Allah bi agder guwumu iyal le Abraham min hujar deel. ⁹Hasa al fas kutu ded fi iirik ta ashjaar. kulu shjara al ma bi tala samar al kwes bi gatawo wa bi jadawo fi nar. ¹⁰Bad dak al jumhuur geni asalu huwo, gaal, "sunu yau bad dak anina bi amulu?" ¹¹huwo juwab wa kelimu le humon, "iza fi zol indu itnin gumash kede wodii le zol al ma indu, wa al indu akil kede amulo ze de. ¹²Nas al ta limu gurush kaman ja ashan bi amidu, wa humon kelim le huwo, "mualim, sunu anina bi amulu?" ¹³huwo kelimu le humon, "Matakum shilu gurush ketiir min al kelimu le intum." ¹⁴Juzo min asakir kaman asalo huwo, kelimu, "sunu an anina? Sunu al anina bi amulo?" huwo kelimu le humon, "Matakum shilo gurush min aye zol be guwa, wa matakum ishteke aye zol be galaat. mahia takum kefaya. ¹⁵Hasa ze ma kan nas bi intezir ja ta al Masiah, kulu wahid kan mustagarab fi gulu tomon ann Yuhana ,hal huwo yua al Massiah. ¹⁶Yuhana juwabu kelim le humon kulu, "Ze le ana, ana bi amidu intum ma moyo, lakin wahid tani huwo jayii huwo guwi ketiir min Ana, wa ana ma bi agder hata bi robutu habil ta gezma tuo. huwo bi amidu intum ma Roho al kuduus wa ma nar. ¹⁷Al huwo indo mangel fi edentuo bi nedefu wasaka bara min hasad wa bi limu geme fi magzan. Lakin huwo bi haragu al wasaka ma nar al ma biagder bi batulu. ¹⁸Ma hajat tanin ketir Yuhana, kaman bashiru kabar al kwes le nas. ¹⁹Zama Herodus rais ta robu al kore kore mahuwo bi sabab ta zawaj tuo min mara ta Philipos aku tuo, wa le kulu dad min hajat al shirir Herodus amulu, ²⁰huwo zedu de le humon kulu, inu huwo gufulu Yuhana fi sigen. ²¹Hasa ja wokit, nas kulu kan amidu, Yesua kaman kan amidu, wa zaman huwo kan bi seli, samawat fatah, ²²wa Roho al Kudus nezil tihit le huwo fi shikil ta hamum, wa suot ja min samawat, "Inta jena tai, al ana bi hibu. Ana moksut ma inta. ²³Wokit Yesua bada kidma, ummur tuo kan teletiin sena. huwo kan jena(ze ma kan fekiru) ma Yousif, jena ta Heli, ²⁴jena ta Matthat, jena ta Lawi, jena ta Melichi, jena ta yena, jena ta Yousif. ²⁵Yousif kan jena ta Mattathias, jena ta Amos, jena ta Nahum, jena ta Hesli, jena ta Naggai, ²⁶jena ta Maath, jena ta Mattathias, jena ta Semein, jena ta Yousif, jena ta Yahuza. ²⁷Yahuza kan jena ta Yuhana, jena ta Rhesa, jena ta Zerubbabel, jena ta Salathiel, jena ta Neri, ²⁸jena Melchi, jena ta Addi, jena ta Cosam, jena ta Elmadam, jena ta Er, ²⁹jena ta Yeshu, jena ta Eliezer, jena Yorim, jena Matthat, jena ta Lawi. ³⁰Lawi kan jena Samaan, jena ta Yahuza, jena ta Yousif, jena ta Yonan, jena ta Eliakim, jena ta Melea, ³¹jena Mennan, jena ta Mattaha, jena Nathan, jena Daud, ³²jena Yese jena ta Obeid jena Boaz, jena ta jena ta Salmon, jena Nahshon. ³³Nahshon kan jena ta Amminadab, jena ta Aram, jena ta Arni, jena ta Hezron, jena ta Fareze, jena ta Yahuza, ³⁴jena ta Yakub, jena ta Ishaak, jena ta Abraham, jena ta Terah, jena ta Nahor, ³⁵jena ta Serug, jena ta Reu, jena ta Faleh, jena ta Eber, jena ta Shelah. ³⁶Shelah kan jena ta Cainan, jena ta Arphaxad, jena ta Sam, jena Noah, jena Lamech, ³⁷jena ta Methuselah, jena ta Aknuuk, jena ta Yared, jena ta Mahalaleel, jena Cainan, ³⁸jena ta Enos, jena ra Seth, jena ra Adam, jena ta Allah.

Chapter 4

¹Yesua rija min Nahar Urdon, maliyan ma Roho al Kuduus, ²wa kan gedimu ma Roho fi sahara le arbaen yom kan jeribu ma Shetaan. huwo ma akulu haja fi ayammat del, wa fi nihaya ta zaman huwo kan jaan. ³Shetaan kelimu le huwo, "Kan inta jena ta Allah, amiru hajer de ashan bi tala raiqif." ⁴Yesua juabu huwo, " maktub, 'Insaan ma bi ish ma raiqif barao.'" ⁵Bad dak Shetan shilu Yesua le mahal al fok wa wori le huwo kulu mamalek ta alam fi lahza ta zaman. ⁶Al shetaan kelimu le huwo, "Ana bi wodii kulu sultaan wa kulu mejit, laanu wodi le ana, wa bi agder wodi le aye zol al ana der. ⁷Kan inta bi denger tihit wa abidu ana, bi kun taki." ⁸Lakin Yesua juwabu wa kelim le huwo, "Maktuub, 'Inta bi abidu Rabuna Allah taki, wa inta bi agdim howo.'" ⁹Bad dak shetaan shilu Yesua le Uruselim wa kutu huwo fi nugta al fok shedid ta haikal, wa kelimu le huwo, "Kan inta jena ta Allah, jada nefsa taki tihit min hina. ¹⁰La anu maktuub, 'Huwo bi wodi awamir le malayikat an inta, ashan bi hafizu inta, ¹¹wa, humon bi arfa inta fok fi eden tomon, ashan inta ma bi dugu kura taki fi hajer," ¹²Yesua juwabu, huwo kelimu, "Kelim, ma ta kutu Rabuna Allah taki fi tejiriba." ¹³Wokit shetaan kalasu jeribu Yesua, huwo ruwa beid wa sibu huwo la hadi yom tani. ¹⁴Bad dak Yesua rija le jeliel fi guwa ta Roho, wa akbar ann huwo shetetu le kulu beled al gerib. ¹⁵Bad dak huwo bada alimu fi kenisa wa mejid min kulu nas. ¹⁶Huwo ja le Nasira, mahal al huwo raba fogo, wa kan ze adad tuwo, huwo dakalu fi kenisa fi yom Sebit wa huwo wogif fok ashan bi agara. ¹⁷Al ketab ta al nebi Ashaya kan selimu le huwo. Huwo fata ketab wa ligo mahal al kan katibu, ¹⁸Roho ta Rabuna fi le ana, la anu huwo masah ana ashan bi wori akbar le masakin. Huwo rasulu ana ashan bi alinu huria le nas al be gulub maksur, wa shifa le amiyaniin, ashan bi hariru del al asuru, ¹⁹ashan bi alinu sena ta ta Rabuna al mogbul." ²⁰Huwo gofulu ketab, wa rijau wara le kadim, wa geni tihit. Uyun ta nas kulu al fi kenisa kan fogo huwo. ²¹Huwo bada wonusu le humon, "Alela ketab de biga kamilu fi adana takum. ²²Kulu zol inak wonusu an kwes tuo wa humon kan mustakrabiin min kelimat ta neima al bi tala min kasma tuo, wa humon asalu, "De ma yau jena ta Yousif?" ²³Huwo kelim, "Intaum bi kelim misaal de le ana, 'Tabib, aliju nefsa taki. Hajat anina asuma it amulu fi Capernahum, amulu kaman fi beled taki.'" ²⁴Laki huwo kelim, "Hagiga ana kelim le inta, mafi Nebi gabilu fi beled tuo. ²⁵Lakin fi hagiga ana kelim le inta inu kan fi aramil ketir fi Israel fi zaman ta Elia, wokit samawat kan gufulu le talata sena wa sita shahar, wa jaan kebir ja fi kulu wata. ²⁶Lakin Elia kan ma rasulu le wahid min humon ile le mara al armala fi Sarfa wa Saida, le armala al bi geni hinak. ²⁷Kan fi nas al indu gengeli ketir fi Israel fi zaman ta Elia al nebi, lakin min humon mafi al aliju ile Naaman." ²⁸Kulu nas fi kenisa kan mala ma zalan wokit humon asuma hajat del. ²⁹Humon gum fok, talau huwo bara min medina, wa jibu huwo le taraf ta Jebel al abinu medina tomon fogo, ashan humon bi ja da huwo bara min fogo. ³⁰Lakin huwo tala min nus tomon wa huwo rowa le mahal tani ³¹Bad dak huwo ruwa le Capernahum, medina fi Jeilel, wa huwo bada derisu humon fi yom Sebit. ³²Humon kan mustagarabiin min talim tuo, la anu huwo wonusu bi sultaan. ³³Hasa fi kenisa kan fi inak zol indu roho al shirir ma nedif, wa huwo kore ma suot fok, ³⁴"Ah! Sunu anina bi amulu ma inta, Yesua al Nasiri? Hal inta ja ashan bi demiro anina? Ana arufu inta munu - al wahid al mukadas le Allah!" ³⁵v 35 Yesua intehir roho al shirir, kelim, "Ma ta kelimu wa tala min huwo!" Zaman roho al shirir jada rajiil de tihit fi nus tomom, huwo tala bara min huwo, wa ma awogu huwo. ³⁶Kulu nas kan mustgarabiin, wa humon geni wonusu le bad tomon an kalam de. humon kwlimu, "De yatu shikil ta kelimat yau ze de? Huwo bi amiro roho al ma nedif ma sultaan wa ma guwa wa humon bi tala bara. " ³⁷Akbar an huwo bada shetetu fi kulu juzo al hawil beled. ³⁸bad dak Yesua ruwa min kenisa wa dakalu fi bet ta Samaan. Hasa nesiba ta Samaan kan taban ma huma, wa seli an huwo. ³⁹Fa huwo wogif fok le hiya wa intehir al huma, wa huma sibu hiya. tawali huma sibu hiya gum fok wa bada kadimu humon. ⁴⁰Wokit shemish kan bi wodoro, nas jibu le Yesua kulu nas al humon ayaniin ma ashkal ta ayanaat. Huwo kutu eden le kulu wahid min humon wa aliju humon. ⁴¹Shayteen kaman tala min humon, bi kore wa bi kelim, "Inta jena ta Allah!" Yesua intehir al shayateen wa ma sibu humon wonusu, la anu humon afrufu inu huwo kan al Masih. ⁴²Zaman nahar ja, huwo rowa bara le mahal al gaba. Nas ketir kan bi fetisu huwo wa humon ja fi mahal al kan huwo fogo. Humon hawil ashan bi sibu huwo ma rowa beit min humon. ⁴³Lakin huwo kelimu le humon, "Ana lazim bi bashiru al akbar al kwes an malakuut ta Allah le mudun tanina, la anu de yau saba rasulu ana in ni." ⁴⁴Yala huwo istemir bashiru fi kanais wa Yahudia

Chapter 5

¹Hasa hasil, wokit nas kan limu ketir hawli Yesua wa bi asuma le kalam ta Allah, huwo kan wogif jambu bahar ta Jinasarat. Huwo ²ayenu etnin murkab wogif jambu bahar. Sayadiin tala wa humon kan bi kasulu shabakat.

³Yesua dakalu fi wahid min murkab, al kan ta Botrus, wa asalu ahsan bi kutu fi moyo masafa guser min turab. Bad da huwo geni tihit wa alimu nas al bara min murkab. ⁴Zaman huwo kalasu wonusa, huwo kelimu le Botrus, " ahilu murkab fi juwa moyo wa jada shabaka taki le gobudu. " ⁵Botrus juwabu wa kelimu, " Saeed, anina ishtakal belel kulu, wa anian ma gobudu haja, lakin ashan kalam ta, Ana bi jada shabaka. " ⁶Zaman humon amulu ze de, humon limu adad kebir min samaga, wa shabakat kan bi kasuru. ⁷Humon nadi nas al fi murkab ashan bi ja saidu humon. Humon ja wa mala etnin murkab, hata humon ba katis. ⁸Lakin Samaan Botrus, wokit huwo ayenu, waga tihit rukuba ta Yesua, kelimu, "Rowa min ana la anu ana zol kati, Rabuna. ⁹Huwo kan bi ga istagarab wa kulu nas al kan ma huwo, fi gobudu samaga al humon shilu. ¹⁰de kan dumu Yakub wa Yuhana, iyal ta Zebedee, al humon kan sabisabi ma Samaan. Yesua kelimu le Samaan, " ma ta kafo, la anu min hasa le gidam inta bi gobudu nas. " ¹¹Wokit humon jibu murkab bara, humon sibu aye haja wa humon ruwa wara huwo. ¹²Ja hasil wokit huwo kan fi wahid min medina, zol maliyan jengeli kan fi inak. wokit huwo ayenu Yesua, huwo denger wosa tuo wa asalu huwo, kelim, "Rabuna kan inta deiru, inta sala ana nedif. " ¹³bad dak Yesua amsugu iden tuo wa lemesu huw, kelimu, "Ana deiru. kede inta kun nedif. "nefsu zaman jengeli sibu huwo. ¹⁴Huwo kelim le huwo kede ma wori le aye zol, lakin ruwa fi sika taki wa wori nefsa taki le kahin wa gedimu zebiha le nadafa taki, hasab awamir ta Musa, le shihada le humon. ¹⁵Lakin al tegrir an huwo shetetu beit, wa nas kutar ja sawa ashan bi asuma le derasa tuo wa ashan bi aliju min ayanaa tomon. ¹⁶Lakin bad marat huwo bi ruwa seli fi mahal al mafi fogo nas. ¹⁷Wa kan hasil fi wahid yom huwo kan bi derisu, wa kan fi inak ferisieen wa mo alimeen ta ganuun geni inak humon kan ja min karia al baroa brao fi belad ta Jeiliel wa Yahudia, wa kaman min medina ta Urushelim. Guwa ta Rabuna kan fi ma huwo le aliju. ¹⁸Hasa rujal tanin ja humon arufao zol al kan shelel fi birish, wa humon ayenu sika ashan bi dukalu huwo juwa fi gedam ta Yesua. ¹⁹Humon ma ligo sika ashan bi dakalu huwo juwa la anu nas ketir, humon ruwa fok fi raas juwa wa nezil zol de tihit min telgim fi birish, fi nus ta nas, fi gidam ta Yesua. ²⁰Wokit Yesua ayenu iman tomon kelim, Insaan katiya taki afi. ²¹"Al kataba wa Firiseen bada asalu, "De munu yau bi kelim farig? Munu bi agder afi katiya ila Allah brao?" ²²Lakin Yesua arufo afkar tomon sunu humon bi fekiru, huwo juwabu wa kelimu, "Lei intakum bi asalu kalam de fi guluub takum? ²³Yatu yau sahil ashn bi kelimu, 'Kataya taki afi wala bi kelimu gum fok wa amshi?' ²⁴Lakin de ashan intum bi arufu inu jena ta Insaan indu sultaan fi ard ashan bi afi kataya, Ana kelim le intum, 'Gum fok shilu firish wa ruwa le beit. " ²⁵Nefsu wokit huwo gum fok fi gidam tomon wa shilu firish al huwo bi num fogo. Wa huwo ruwa le beit, bi mejido Allah. ²⁶Kulu waid kan istagarab wa Humon mejido Allah. Humon kan mala ma kafo, kelimu "Anina ayenu hajat ajib alele. " ²⁷Bad hajat del hsil, Yesua ruwa bara min inak wa ayenu zol al ta limu darayib isim tuo Lawi geni fi rakuba ta limu darayib. Huwo kelimu le huwo, "tal wara tai. ²⁸Lawi gum fok wa ruwa wara tuo, sibu aye haja wara. ²⁹Wa Lawi amulu fi bet tou azuma kebir le Yesua nsa ketir ta limu darayib fi beit tuo azuma kebir le Yesua. kan fi inak nas ta limu darayib wa nas tanin al kan bi akulu fi tarbeza ma umon. ³⁰Lakin Firiseen wa kataba kana bi neg neg le talamiz, kelimu " Lei ita bi akulu wa ashrah ma nas ta darayib wa nas tanin katieen? ³¹Yesua juwabu humon, "Nas al humon kwes ma der dictor; bes del al humon ayaniin. ³²Ana ma ja ashan bi nadi nas al nedifin le tuoba, lakin ashan bi nadi al katieen le tuoba. ³³Humon kelimu le huwo, "Talamiz ta Yuhana dayiman bi suum wa bi sel, wa talamiz ta firiseen bi amulu ze kaman. Lakin talamiz taki bi akulu wa bi asharab. " ³⁴Yesua kelimu le humon, " Hal zol tani bi agder kutu nas fi maha iris sum wa aris lisa fi ma humon? ³⁵Lakin fi yom bi ja wokit aris bi shilu min humon, bad dak fi ayamat del humon bi sum. ³⁶Wa Yesua kaman wonusu misaal le humon. "Mafi zol bi seretu gita gumash min jalabia al jedid wa bi rugaa ma gumash al gedim. Iza huwo amulu keda, huwo bi seretu jalabia al jedid, wa gita gumash min jalabia al jedid ma bi timu fi jalabia al gedim. ³⁷Ma zol bi kutu khamur al jedid fi boksa al gedim. iza huwo amulu ze de, khamur al jedid bi faga boksa wa bi dufugo wa boksa de bi karabu. ³⁸Lakin khamur al jedid lazim bi kutu fi boksa al jedid. ³⁹Mafi zol bad ma huwo ashirab khamur gedim der khamur jedid, la anu huwo kelim, 'Al gedim huwo kwes. '"

Chapter 6

¹Hasil fi Sabit Yesua kan mashi min mahal zira wa talamiz tuo kan bi gata ras ta sanabil, bein edenat tomon wa humon bi akulu sanabil. ²Lakin bad min Firiseen kelimu, "lei intkum bi amulu haja al ma ganuuni fi yom Sabit?" ³Yesua juwabu humon, kelimu, "Hal intum kulu kulu ma agara haja al Daud amulu wokit huwo kan zalan, huwo wa rijal al kan ma huwo?" ⁴Huwo ruwa le beit ta Allah, wa shilu al raigif ta tegdima wa akulu juzu wa kaman wodi juzu le rijal al ma huwo ashan bi akulu, hata lo kan huwo ganuuni le kahan ashan bi akulu. ⁵"huwo kelimu le humon, "Jena ta Insaan huwo Rabuna ta Sabit" Hasil fi yom Sebit tani huwo ruwa le kenisa wa derisu nas inak. Kan fi rajil inak eden tuo al yemiin yabis. ⁷Al kataba wa Firiseen kan bi ragebu huwo ashan bi ayenu hal huwo bi aliju fi yom Sabit, ashan humon bi ligo sabab le ishteki huwo. ⁸Lakin huwo arufo sunu humo bi fekir wa huwo kelim le rajil al eden tuo yabis, "Gum fok, wa wogif ini fi nus ta kulu nas. " Fa rajil gum fok wa wogif inak. ⁹Yesua kelimu le humon, "Ana asalu intum hal huwo ganuuni fi Sabit ashan bi amulu kwes wala batal, wala bi alagu haya wala bi demiru?" Fa ¹⁰huwo ayenu le humon kulu wa kelimu le rajil, "Midu eden taki huwo midu, wa eden tuo kan tala tamum. ¹¹Lakin humon kan zalan wa humon wonusu le bad tomon an sunu humon bi amulu le Yesua. ¹²Hasil fi ayammat tanin huwo ruwa le jebel ashan seli. Huwo istemir belel kulu fi sala le Allah. ¹³Wokit kan nahar huwo nadi talamiz le huwo, wa huwo iktar etnashar min humon semi humon rusul. ¹⁴Asma ta rusul kan Samaana (al huwo kaman Butros) wa aku tuo Andarauos, Yakub, Yuhana, Filipos, Bartilimaus, ¹⁵Matta, Toma, Yakub jena ta halfi, Samaana al kan nadi gayur, ¹⁶Yahuza jena ta Yakub, wa Yahuza al Iscarioti, al ja selim Yesua. ¹⁷Yesua nezil ma humon min jebel wa wogif fogo mahal al sawa sawa ma talamiz tuo al ketir wa ma adad keir ta nas min Yahudia wa Uruselim wa min Suur wa Seida. ¹⁸Humon ja asuma le huwo wa ashan bi aliju humon min ayanat. Nas al kan indu roho shirir kaman kan aliju. ¹⁹Kulu nas al fi zahma hawil lemesu huwo la anu guwa le ilaj kan bi tala min huwo, wa huwo aliju humon kulu. ²⁰Huwo ayenu le talamiz tuo, wa kelimu, " Baraka le del al masakin, la anu malakut ta Allah de tomon. ²¹Baraka le del al ja an hasa, la anu intum bi shaban. Baraka le del al bi kore hasa, la anu intum bi atako. ²²Baraka le del al nas bi akrah intum wa gesimu intum wa shitimu itakum, ashan jena ta Insaan. ²³Afarah fi yom dak wa kun murta, la anu intum endu ujura kebir fi sama, la anu judud tomon amulu le anbia bi nefsu teriga. ²⁴Lakin bi kun kab le intum al ganiyanin, la an intum kalas shilu taziya takum. ²⁵Woe le intum al shabanin hasa, la anu intum bi kun ja an baden. Woe le intum al bi atako hasa, la anu intum bi kun haznanin wa bi kore baden. ²⁶Woe le intum, al nas wonusu kwes takum, la anu de yau judud tomon amulu le anbia al kadabiin. ²⁷Lakin ana kelim le intum del al bi asuma, hibu adu takum wa amulu kwes le del al bi akrah intum. ²⁸Bariko del al lanu intum wa seli le del al amulu intum batal. ²⁹Le de al nowuru inta fi yemin wodi le huwo tijs tani kaman. Iza zol shilu gamis, taki wodi le huwo bantalon kaman. ³⁰Wodi le kulu zol al asalu inta. Iza zol shilu haja taki, mata asalu huwo ashan bi rija le inta. ³¹Ze ma intum der nas kede amulu le intum umalu takum kaman le humon. ³²Kan intum hibu bes nas al bi hibu intum, yatu faida yau le intum? La anu katein bi hibu del al bi hibu humon. ³³Kan intum amulu kwes bes le nas al amulu kwes le intum, yatu faida yau le intum? La anu hata katein bi amulu kaman. ³⁴Kan intum bes deyinun nas al intum bi itwaka humon bi dafa le intum, yatu faida le intum? hata katein bi deyinun le katein, ashan bi ligo nefsu gurush. ³⁵Lakin hibu adu takum wa amulu kwes le humon. Deyinu ma itwaka haja bi rijao wa ujura takum bi kun kebir wa intum bi kun iyal ta Allah al fok, la anu huwo nefsu ameen le nas al bi shokuru wa nas al batalin. ³⁶Kun rehim, ze ma abu taki huwo rehim. ³⁷Ma takum gata gadia, wa ma bi gatao gadia takum. Ma takum hukumu, wa bi hukumu itakum. Afi nas tanin, wa bi afi intakum. ³⁸Wodi wa bi wodi le intum. Al ketir bi asuru tihit, bi hizu ma bad wa ma bi dofugu fi guaa aki. La anu godoor al inta wodi bi wodi le inta, " ³⁹Wa huwo wori le humon misaal. "Hal zol amiyan bi agder gedimu zol amiyan? Kan huwo amulu, humon kulu ma bi waga fi hufura? ⁴⁰Tilmiz ma kebir min mualim, Lakin kulu zol kan timu tedrib bikun ze mualim tuo. ⁴¹Le inta bi ayenu le gesh al fi ena ta aku taki lakin inta ma lahizu le kashab al fi ena taki? ⁴²Kefe inta bi kelim le aku taki, 'Aku, kede ana shilu gesh al fi ena taki, ' wa inta bi nefsak ma ayenu kashab al fi ena taki? Intakum al marai awel tala kashab bara min ena taki, wa inta bi ayenu kwes ashan bi tala gesh min ena ta aku taki. ⁴³La anu mafi shejera al kwes bi tala samar al batal, wa la fi shejera batal bi tala samar al kwes. ⁴⁴La anu aye shejera bi arufu ma shikil ta samar al bi tala. La anu ns ma bi limu Teen min shok, wa la humon bi limu enab min gaba. ⁴⁵Al insan al kwes min gelba tuo bi tala haja al kwes, wa insan al shirir min gelba al shirir bi tala haja al shirir. La anu al mala fi gelba yau kasam bi wonusu. ⁴⁶Le intum bi nadi ana, 'Rabuna, Rabuna,' wa intum ma bi ihteramu hajata al ana kelim? ⁴⁷Kulu zol al ja le ana wa asuma kelimat tai wa ihteramu, Ana bi wori le inta huwo ze sunu. ⁴⁸Huwo ze zol abinu beit, hafura tihit wata wa abinu asas fi hajer, wokit moyo ja, mala tija ta beit, lakin ma hizu, la anu kan abinu tamum. ⁴⁹Lakin zol al bi asuma kelimat tai wa ma bi ihteramu, huwo ze zol abinu beit fi wata bidon asas. Wokit moyo mala tija beit, tawali waga, wa kan waga tuo azim."

Chapter 7

¹Bad Yesua kulasu hajat kulu huwo kan kelimu fi adana ta nas , huwo dakalu fi Capernahum.²Hasa kadam ta khayid al mia al huwo bi iheramu shidid , kan biga ayan wa gerib le mutu. ³Wokit khayid asuma an Yesua, huwo rauslu shoyuuk ta Yahud le huwo ashan bi ja wa aliju kadam tuo. ⁴Wokit huwo ja le Yesua, humon asalu huwo, gal, " Huwo bi istehik ashan inta bi amulu de le huwo, ⁵la anu huwo bi hibu beled tanina, wa huwo yau abinu kenisa le anina."⁶Fa Yesua istemir fi sika tuo ma humon. Lakin huwo kan ma beid min bet, al rais ta kahana rasulu sabihat ashan bi kelim le humon, " Rabuna, ma ta tabu nefsa, la anu ana ma timu ashan inta bi ja tihit dul ⁷.Le sabab de ana ana ma hasibu nefsa tai timu ashan bi ja le inta, Lakin bes kelimu kelima wa kadam tai bi aliju. ⁸La anu ana zol al tihit sulta, ma asakir tihit ana. Ana bi kelim le de, 'ruwa,' wa huwo bi ruwa, wa le tani, 'taal,' wa huwo bi ja wa le kadam tai, 'amulu de wa huwo b alumu."⁹Wokit Yesua asuma keda, huwo kan isagarab le huwo, wa agelibu le jumhuur al bi ja wara tuo kelimu, " Ana bi kelim le intakum hata fi Israel ana ma ligo shikil imman de." ¹⁰Wokit del al kan rasulu rija le bet, humon ligo al kadam kan biga kwes¹¹

¹²Ze ma hwo ja gerib le bab a medina, rajil al kan mutu talawu bara, jena al wahid le uma tou(al kan heya armala), wa nas ketir min media kan ma heya, ¹³Wokit Rabuna ayenu heya, huwo kan biga ma heniya le heya wa huwo kelim le heya, " mata kore. " ¹⁴wa huwo ruwa wa lemesu taraf ta serir al fogo gesim, wa del al bi arufa wogif. Huwo kelim, "Ya shab, Ana kelim le inta gum. ¹⁵"Zol al meit geni wa bada wonusu, wa Yesua wodi huwo le uma tuo.¹⁶Kafu gobudu humon kulu, wa humon istemir mejido Allah, kelimu, "Nebi kebir gum fi nus tanina" wa "Allah ayenu le nas tuo." ¹⁷Akbar an Yesua shetetu fi kulu Yahudia wa kulu belad al gerib.¹⁸Talamiz ta Yuhana wori le huwo an hajat del kulu. ¹⁹Wa Yuhana nadi etnin min talamiz tuo wa rasulu humon le Rabuna ashan bi kelim, "Hal inta yau wahid al jayi, wala kede anina intezir tani?" ²⁰Wokit humon ja gerib le Yesua, al rajil da kelimu, "Yuhana al mamdan rasulu anina ashan bi kelimu le inta, 'Hal inta yua wahid al jayi, wala kede anina intezir tani?"²¹Fi zaman dak huwo aliju nas min ayanaat wa waja wa aruwah al sherir, wa huwo wodi le nas al amiyenin ashan bi ayenu. ²²Yesua juwabu wa kelimu le humon, "Bad ma intakum ruwa fi sika takum, wori takum le Yuhana haja al intum ayenu wa intum asuma. Amiyenin bi ayenu, abu keringe bi dowuru, jengeli bi ga nedif, atarasa bi asuma, nas al mutu gowumu tani le haya, wa nas al muhtajin wori le humon kabar al kwes. ²³Zol la ma wogif amin fogo ana ashan amayiel tai huwo mubarak. "²⁴Bad marasulat ta Yuhana ruwa, Yesua bada kelim le jumhuur an Yuhana, "Sunu al intum ruwa ayenu fi sahara? boos bi hariko ma hawa? ²⁵Lakin sunu intum ruwa ayenu? Insan libisu gumash nayim? Ayenu, del al libisu gumash al gali wa bi geni fi beit ta melele. ²⁶Lakin sunu intakum ruwa ayenu? Nebi? Nam, Ana kelimu le inta, wa aktar min nabi²⁷De yau al katibu an huwo, 'Ayenu, Ana rasulu marasla gidam wusa tai fi nus ta del al weledu min mara, al bi sala sika gidam taki. ²⁸Ana kelim le inta, fi nus ta del al moludin min mara mafi al kebir min Yuhana. Lakin al suker fi malakuut ta Allah huwo kebir min huwo. "²⁹(Wokit kulu nas asuma keda, ma zol ta limu darayib, humon alinu inu Allah huwo adeel, la anu humon amido ma mamudia ta Yuhana. ³⁰Lakin al feriseen wa Yahudin ta ganuun aba kalam ta Allah le nufus tuomon, la anu humon ma amidu humon biwasat Yuhana.)"³¹Bi sunu ana bi karinu nas ta jiel de? Humon bi beinu kef?³²Humon ze iyal al bi alabu fi mahal suk, bi nadi bad tomon wa kelim, 'Anina afuku le intum sufara intum, ma argus Anina guna guna ta bika, intum ma kore,³³La anu Yuhana al mamadan mabi akulu regif wa ma bi asurubu khamur, wa intum kelim, Huwo indu shetan,' ³⁴Jena ta insan ja akulu wa asurubu, wa intum kelim, 'Ayenu, huwo akal wa zol sugurugy, sabi ta nas ta limu darayib wa katieen!³⁵Lakin hikma beriru ma kulu iyal ta heya."³⁶Wahid min al feriseen rahibu Yesua ashan bi akulu ma huwo. bad Yesua dakulu fi bet ta ferisee, geni fi tarabeza le akil. ³⁷Kan fi inak mara fi medina heya kan kati. Wokit heya arufu inu heya kan fi tarabeza fi bet ta ferisee, heya jibu gizaza ta riha. ³⁸Ze ma heya wogif wara tuo gerib le koren tuo, bi kore, heya bada nedifu koren tuo ma dumu, wa heya masa humon ma shar ta ras wa heya bosu koren tuo wa masa ma riha. ³⁹Wokit Feriseen al rahibu Yesua ayenu kida, huwo fikir fi nefsu, kelim, " Kan zol de kan nebi, huwo bi arufo munu wa yatu shikil ta mara al huwo bi lemesu, al heya kati. ⁴⁰Yesua juwabu wa kelim le huwo" Samaan, Ana indu haja le inta. "Huwo kelim "kelima, Moalim!"⁴¹Yesua kelimu, "Kan fi zol tani ta deinu gurus indu etnin nas al deinu wahid indu kumsumia , wa tani indu kamisin. ⁴²Wokit humon ma agder dafa le huwo, huwo afi humon kulu. Ashan kida, munu min humon bi hibu huwo ketir?" ⁴³Samaan juwabu wa kelim, " al afi ketir." Yesua kelim le huwo, "Inta hukummu sah."⁴⁴Yesua gelibu le mara wa kelimu le Samaan, "Inta ayenu mara de. Ana dakalu fi beit taki. Inta ma wodi le ana moyo le koren tai, Lakin heya kasulu koren tai ma moyo ena tuo wa masa ma shar tuo. ⁴⁵Intum ma wodi le ana gubla, lakin min zaman al ana ja heya ma wogif gubla le koren tai.⁴⁶Intum ma masa koren tai ma zeit, lakin heya masa koren tai ma riha. ⁴⁷Ashan keda Ana kelimu le intum, kataya ta heya al ketir, afi_ la anu heya hibu ketir. Lakin al

afi soker, huwo hibusoker."⁴⁸Wa huwo kelimu le heya, "kataya taki afi. ⁴⁹"Del al geni sawa fi tarbeza bada kelim fi nufus tomon, "De munu hata bi afi kataya?" ⁵⁰Fa Yesua kelim le mara, "Iman taki kalisu inta ruwa fi salam,"

Chapter 8

¹Hasil seri bad dak Yesua bada safir hawli mudun al barawu barawu wa belad, bi beshiru wa alinu al kabar kwes an malakuut ta Allah. Al etnashar kan ma huwo, ²wa kaman mara al aliju min aruwa al shirir wa ayanaat: Mariam al bi nadi Majdeliya, al saba shayatiin turuju bara min heya, ³Yuna, mara ta Kozi, wokil ta Herodus; wa Susanna; wa tanin ketir al humon, bi akdim ihteyajat min amuwal, tomon.⁴Wokit nas ketir kan limu, wa nas kan jayiin le humon min medina, huwo wori misaal: " ⁵Al muzari ruwa le zara zira tuo. Ze ma huwo zara, tanin waga taraf sika wa kan dusu ma kura, wa tiur ta sama akulu. ⁶Tanin waga fok hajer, wa ze ma huwo raba fok, huwo nashif bara, ashan huwo ma indu rutuba.⁷Tanin waga nus shok, wa shok raba fok sawa ma bizira kangu huwo. ⁸Lakin tanin waga fi turab al kwes wa tala samar al kan aktar min mia." Bad Yesua kelim hajat del, huwo nadi, "Al indu etnin adana kede huwo asuma."⁹Talamiz tuo asalu huwo mana ta misaal de sunu. ¹⁰Huwo kelim, "marafa ta sir ta malakuut ta Allah wodi le intum, lakin le tanin Ana bi wonsu ma misaal, ashan hata humon bi ayenu ze ma bi ayenu, hata humon bi asuma ze humon ma bi fahim."¹¹Hasa de yau mana ta misaal: Al bizira huwo kelimu ta Allah. ¹²Wahid al waga fi sika humon al asuma, lakin shitan ja wa shilu bara al kelima min gelba tomon ashan humon ma bi amin wa bi kalis. ¹³Wahid al waga fi hajer humon yau al wokit asuma kelima, humon gabili ma fara. Lakin humon ma indu irig; humon bi amin le fatra besid, wa fi zaman ta tajarib humon bi waga. ¹⁴Al bizira al waga fi nus ta shok de yau nas al asuma kelima, lakin humon ruwa fi sika tomon, kangu humon ma humum ta haya gena tuo wa hajat ta dunia ta haya, wa smar tomon ma nigitu. ¹⁵Lakin al bizira al waga fi turab al kwes, del al asuma kelima ma gelba al nedif wa ma gelba kwes, wa bi tala samar ma subur. ¹⁶Ma fi zol bi wala lamba wa bi kati ma gufa aw kutu tihit serir. Lakin huwo bi kutu fok ashaan kul zol al dakalu bi ayenu nur. ¹⁷La anu mafi haja al dusu ma bi kun maruf, wa ma haja sir al ma bi bi kun maruf wa bi ja fi nur. ¹⁸Fa asuma tamum, le wahid al huwo indu ketir bi wodi le huwo, lakin le wahid al ma indu, hata al huwo bi fekir huwo indu bi shilu bara min huwo."¹⁹Bad dak uma tuo wa akuwana ja le huwo, lakin humon ma agder ja gerib ma huwo la anu nas ketir. ²⁰kan kelimu le huwo, " uma taki wa akuwana taki wogif bara, der ayenu inta. ²¹Lakin Yesua juabu wa kelimu le humon, "uma tai wa akuwana tai humon al bi asuma kelima ta Allah wa bi amulu ma huwo. ²²Hasa wahid yom huwo dakalu fi murkab ma talamiz wa huwo kelimu le humon, "Kede anina ruwa le tija tani ta bahar. "Humon bada ruwa. ²³Lakin ze ma humon bi ruwa huwo nuum. hawa shedid ja fi bahar, wa murkab tomon kan maliyan ma moyo, wa humon kan fi katar. ²⁴Bad dak talamiz ta Yesua ja le huwo wa goumu huwo fok, kelim "Saeed! Saeed! Anina bi mutu!" Huwo gum wa intehir al hawa wa moyo, wa humon wogif, wa kan fi hudu. ²⁵Bad dak huwo kelimu le humon "Wenu imaan takum?" Lakin humon kan kafo wa mustagarabin, wa humon asalu badon tomon, "De biga munu ze de, al huwo bi ameru hawa wa moyo, wa humon bi ihtaram?"²⁶Humon ruwa le beled ta Caisaria, al mugabil Jeilel. ²⁷Zaman Yesua wogif fi ard, huwo kan gabil ma rajil tani min medina huwo indu shayateen. le zaman towel huwo ma lebisu gumsh, wa huwo ma bi geni fi juwa lakin fi nus ta turubat. ²⁸Zaman huwo ayenu Yesua, huwo kore wa waga tihit gedam huwo wa huwo kelimu ma sout fok, "Inta malu ma ana, Yesua, jena ta Allah al fok? Ana bi asalu inta, ma ta azibu ana." ²⁹La anu Yesua amiru roho al ma nedif ashan bi tala bara min rajil. La anu zman ketir huwo kan shilu mosuliya ta huwo, wa sala huwo kan robutu ma genzir wa hubal wa tihit herasa, huwo kan bi gata genzir wa bi sugu ma roho al shierir le sahara. ³⁰Bad dak Yesua asalu huwo, "Isim taki munu?" Huwo juabu, "Legion," la anu shayateen ketir kan dakalu fogo huwo. ³¹Humon istemir asalu huwo kede ma rasulu humon le hawiya. ³²Wa kan inak kodoroof ketir bi akulu fogo Jebel. Al shayateen asalu huwo ashan bi sibu humon ruwa fogo, wa huwo rudu le humon. ³³Fa shayateen tala bara min al rajil wa ruwa le kodoroof, wa humon tala seri le bahar wa kangu humon. ³⁴Wokit del al bi harisu kodoroof ayenu al hasil, humon jere wa wori fi medina wa beled. ³⁵Nas ruwa ashan bi ayenu al hasil, w a humon ja le Yesua wa ligo zol al shayateen tala min huwo. huwo kan geni fi kura ta Yesua, libisu wa huwo kwes fi muuk tuo; wa humon kan bi kafu. ³⁶Bad dak del al ayenu wori le humon kef rajil al idu shayateen aliju. ³⁷Yala kulu nas ta beled ta Jederein asalu Yesua ashan bi ruwa min humon, la anu kof kebir kan amsuku humon, Fa huwo dakalu fi murkab ashan humon bi rija wara. ³⁸Zol al shayateen tala min huwo asalu huwo ashan bi sibu ruwa ma humon, lakin Yesua rasulu huwo, kelimu, ³⁹Rija le beled taki wa gedimu hisab kamil an haja al Allah amulu le inta, " Al rajil ruwa fi sika tuo, alinu fi medina kulu sunu Yesua amulu le huwo. ⁴⁰Wokit Yesua rija, al jumhuur rahibu huwo, la anu humon kulu bi estena huwo. ⁴¹Rajil kan ismu Yairus, wahid min giyadad ta majma, ja wa waga tihit fi kura, ta Yesua, wa huwo asalu huwo ashan bi ja fi bet tuo ⁴²la anu biniya tuo al wohid, biniya ta etnashar sena, kan bi mutu. ze ma Yesua fi sika, al jumhuur ta nas amulu zahma le huwo. ⁴³Mara kan fi inak al heya kan indu nezif le etnasar sena wa heya karabu gurush kulu wa ma bi agder aliju ma aye zol. ⁴⁴Heya ja bi wara Yesua wa abisu taraf ta gumash tuo, wa nefsu zaman nezif ta heya wogif. ⁴⁵Yesua kelimu, "De kan munu al lemesu ana?" Wokit nas kulu anguru, Butrous kelimu, "Saeed, nas ketir jambu taki wa humon kulu bi asuru inta." ⁴⁶Lakin Yesua kelimu, "Zol

tani lemesu ana, La anu ana arufu inu guwa tala min ana."⁴⁷Zaman mara de ayenu inu heya ma bi agder dusu nefsa, heya ja ma kafu wa waga tihit gedam huwo. fi gedam ta kulu nas heya alinu sabab al heya lemesu huwo wa keƙ heya tawali ligo ilaj. ⁴⁸Bad dak huwo kelimu le heya, "Biniya, iman taki kutu inta kwes. Ruwa ma salam."⁴⁹Wokit huwo kan lisa bi wonusu, zol tani ja min mosliin ta majma kelim, "Jena taki mutu. ma ta tabu mualim ketir." ⁵⁰Lakin zaman Yesua asuma keda, huwo juabu Yairus, "ma ta kafu; bes amin, wa heya bi aliju,"⁵¹Zaman huwo ja le bet huwo ma sibu zol kede dakalu ma huwo, illa Butros wa Youhana wa Yakub, wa abu ta jena wa uma tuo. ⁵²Hasa kulu nas kan haznanin le heya, lakin huwo kelimu, " ma takum kore; heya ma mutu lakin heya nuum." ⁵³Lakin humon atako le huwo, la anu humon arufu heya mutu.⁵⁴Lakin huwo amusuku heya min eden wa nadi, kelimu "jena, gum fok!" ⁵⁵Roho ta heya rija, wa heya gum fok tawali. Huwo amiru humon ashan jibu le heya haja ta akulu. ⁵⁶Abuhata ta heya kan mustagarabin, lakin huwo amiru humon kede ma wori le aye zol haja a hasil.

Chapter 9

¹Huwo nadi al etnashar sawa wa wodi le humon guwa wa sultan ashan i turuju bara kulu shayateen wa bi aliju ayanaat. ²Huwo rasulu humon bara ashan bi beshiru al malakuut ta Allah wa aliju al ayan. ³Huwo kelimu le humon, "ma ta shilu fi safar taki__wele asaya,ele shenta,wele reqif, wele gurush, wa gumsh ziyada. ⁴Aye bet al intum dakalu fogo, geni takum inak lahadi intum ruwa. ⁵Aye bet al intum dakalu ma rahibu intum sibu bet de, nedifu takum gubar ta kura takum ka shuhuda le humon." ⁶Bad dak humon futu wa ruwa min bilad, bi beshiru al injil wa ilaju fi kulu makan. ⁷Hasa Herudus al rais asuma kan, an kulu al ge hasil wa huwo kan kafu, la anu kan juzu min nas kelimu inu Youhana gum min al mutu, ⁸wa tanin kelimu inu Elia zahir, wa lisa tanin kelimu inu wahid min anbia al ta zaman gum. ⁹Herudus kelimu, 'Ana gata ras ta Youhan. De munu al ana bi asuma hajat an huwo?" Wa huwo hawil ashan bi ayenu huwo ¹⁰Zaman rusul rija, humon kelimu le huwo kulu hajat humon amulu. Yala huwo shilu humon ma huwo, wa humon ruwa beid le medina isim tuo Bethsaida. ¹¹Lakin zaman jumhuur asuma keda humon ruwa wara tuo. Huwo rahibu humon wa wonusu le humon an malakuut ta Allah, wa huwo aliju del al muhtaj ilaj. ¹²Hasa yom kan ja biga le nihya, wa al etnashar ja le huwo wa kelimu, "Rasulu al jumhuur del kede ruwa le hawile beled ashan bi ligo mahal nuum wa akil, la anu mahal de gaba, ¹³"Lakin huwo kelimu le humon, "Intum wodi takum le humon haja ashan humon bi akulu. "Humon kelimu, "Anina ma endu aktar min kamsa reqif wa etnin samaga__wa illa anina bi ruwa wa ishteri akil le nas del kulu. " ¹⁴(Fi inak kamsa alf rajil.) Huwo kelim le talamiz tuo, "Kede humon geni tihit fi mujmu kamsiin kamsiin." ¹⁵Fa humon amulu de, wa kutu nas geni tihit. ¹⁶Shilu kamsa reqif wa etnin samaga, huwo ayenu fok le sama, huwo bariko humon wa kasuru suker suker, wa huwo wodi le talamiz ashan gesimu le jumhuur. ¹⁷Humon kulu akulu wa shabanin, wa kan al fadolo limu fok etnashar gufa al kasuru sukeriin. ¹⁸Huwo hasil wokit Yesua kan bi seli ma nefsa tuo, talamiz kan ma huwo. Huwo asalu humon, kelimu, "jumhuur de bi kelimu ana munu?" ¹⁹Humon juabu, "Youhana al mamadan. Lakin tanin kelimu Elia, wa tanin kelimu inu wahd min anbiya ta zaman gum," ²⁰Bad dak huwo kelim le humon, " Lakin intakum bi kelimu ana munu?" Butrous, juabu "Al Mesih ta Allah. ²¹Lakin huwo anziru humon shidid ashan ma bi wori le aye zol, ²²gali "jena ta insan bi tabu ma hajat ketir wa bi abawu ma shiyuuk wa rais ta abunat al mosul wa kataba wa huwo bi katulu wa fi yom nimira talata bi gum." ²³Bad dak hwo kelimu le humon kulu, "Aye zol der ja le wara ana, huwo lazam bi anguru nefsa tuo wa arfa selib tuo kulu yom wa ja wara ana. ²⁴Al bi hafizu haya tuo huwo bi fagidu, lakin al bi fagidu haya tuo ashan ana bi hafizu. ²⁵Sunu yau kwes le zol kan rebehu dunia kulu, wa fagidu haya tuo?" ²⁶Aye zol al indu fadia le ana wa le kelimat tai, Ibni al insan bi indu fadia wokit huwo ja fi mejid tuo wa mejid al ta abu wa al malaykat al kudusiin. ²⁷Lakin ana kelim le intum al hagiga, fi juzu tanin wagifin ini humon ma bi jeribu mutu gubaa humon ayenu malakuut ta Allah. ²⁸Hasa biga tamania yom bad Yesua kelimu kelimat del , huwo shilu ma huwo Butruos wa Youhana wa Yakub wa ruwa fok le jebel le sala. ²⁹Ze ma kan bi seli, wosa tuo kan geiru, wa gumash tuo tala abiyat. ³⁰etnin rijal kan bi wonusu ma huwo, Musa wa Elia, ³¹humon zahir fi mejid, wonus ma huwo an ruwa tuo, al huwo kan der kalasu fi Uruselim. ³²Hasa Butruos wa del al kan ma huwo humon kan bi num, lakin zaman humon gum, humon ayenu mejid tuo wa etnin rijal al kan wogif ma huwo. ³³Ze ma humon bi ruwa min Yesua, Butruos kelimu le huwo, "Saeed, huwo kwes le anina ashan bi kun ini. Kede anina sala talata rakuba, wahid le inta, wahid le Musa, wa wahid le Elia." (Huwo ma arufo sunu kan huwo bi kelim.) ³⁴Ze huwo kan bi wonusu, sihab ja wa kati humon, wa humon kan kafo ze humon dakalu fi sihab. ³⁵Sout tala bara min al sihab, kelim, "De yau jen tai, al wahid al iktaru; asuma, le huwo." ³⁶Zaman sout wonusu, Yesua kan bi ga barwo. Humon askut wa ma kelimu del al inak aye haja al humon aynu. ³⁷Fi yom tani, zaman humon nezil min jebel, nas ketir limu ma huwo. ³⁸rajil min al jumhuur kore, kelimu, "Moalim, Ana bi asalu inta ayenu le jena tai la anu huwo jena tai al wahid. ³⁹Inta ayenu roho shilu masulia tuo wa huwo bi kore bes faja; bi juru juru huwo biga buzak bi tala min kasma tuo. huwo ma bi sibu huwo wa bi jarhu huwo batal. ⁴⁰Ana asalu talamiz taki ashan bi turuju bara, lakin humon ma agder. ⁴¹Yesua juabu wa kelim, "Intum al ger mominin wa jiel al meilu, zaman godoor sunu ana bi kun ma intum wa ana bi tabe ma intum? Jibu jena taki ini. ⁴²"Zaman weled kan jayi, al shitan jada huwo tihit wa hizu huwo ma juru juru. Lakin Yesua intehir roho al waskan wa aliju al weled, wa rija huwo wara ta abu tuo. ⁴³Bad dak humon kulu kan istagarab min kebir ta Allah. Zaman humon kulu kan mustagarabin min hajat kulu al kan huwo bi amulu, huwo kelim le talamiz, ⁴⁴"Kede kelimat dakalu fi juwa adana takum: Al ibni al insan bi kabasu fi eden ta rijal." ⁴⁵Lakin humon ma fahimu asuma wonusa de. huwo kan dusu min humon, ashan humon ma bi arufo mana tuo, wa hata alan humon kan kayifiin ashan bi asalu wonusa de, ⁴⁶Fa munakashat bada fi bein tumon ann yatu min humon bikun kebir. ⁴⁷Lakin Yesus, arufo, fikira ta gelba tomon, huwo shilu jena soker wa kutu fi jambu tauo ⁴⁸wa kelm le humon, "Al bi rahibu jena fi isim tai, huwo rahibo ana; wa al bi rahibo ana rahibo al rasulu ana, La anu al soker fi nus takum kulu huwo yau kebir." ⁴⁹Yuhana juabu, "Mo alim, anina ayenu zol tani bi turuju aruwa shirir ma guwa fi isim taki wa anina

abusu huwo, la anu humon tabe le nina. Yesua juwabu ⁵⁰ma takum abusu huwo, "la anu al ma ded intum huwo ma intum."⁵¹Wokit ayam biga gerib le ashan bi shilu fok, huwo kutu wusa tuo le ruwa le Uruselim. ⁵²Huwo rasulu marasulat gidam, wa humon ruwa wa dakalu fi beled ta Samiria al saleh ashan bi jahizu hajat kulu le huwo. ⁵³Lakin nas al inak ma rahibo huwo la anu huwo kutu wusa tuo le uwa le Uruselim. ⁵⁴Zaman talamiz Yakub wa Yuhana ayenu keda, humon kelimu "Rabuna, ita der anina kede amiru nar kede ja tihit min sama wa demiru humon?" ⁵⁵Lakin huwo agelibu wa wobiko humon, ⁵⁶wa humon ruwa le beled tani⁵⁷ v 57 Ze ma humon kan bi ruwa fi sika, zol tani kelim le huwo, "Ana bi ruwa wara ita fi ae mahal ita bi ruwa. ⁵⁸"Yesua juwabu le huwo, "Sa alib indo hufura, wa tiyuur fi sama indo biyuut, lakin Jena ta Insan ma indo mahal bi fogo ras tuo."⁵⁹Bad dak huwo kelimu le tani, "tal wara ana. "Lakin huwo kelim, "Rabuna, awel sibu ana ruwa dofonu abu tai." ⁶⁰Lakin huwo kelim le huwo, " sibu al meiteen dofonu meit tomon. Lakin ze ma le inta ruwa wa alinu malakuut ta Allah."⁶¹Fa zol tani kelimu, "Ana bi ruwa wara inta, Rabuna, lakin awel kede ana selimu del al fi bet tai." ⁶²Yesua juwabu le huwo, "Mafi bi kutu eda tuo fi molodo wa ayenu wara bi amfa fi malakuut ta Allah."

Chapter 10

¹Hasa bad hajat del, Rabuna azilu sabein tanin, wa rasulu humon bara etnin etnin gidam tuo le kulu medina wa mahal al huwo bi nefsa tuo kan bi ruwa fogo. ²Huwo kelimu le humon, "Al hasad ketir, lakin nas ta shokol besid. Ashan keda asalu Rabuna ta hasad ashan bi rasulu nas ta shokol le hasad. ³Ruwa fi sika taki. Ayenu, Ana rasulu intum ze koruf fi nus ta zi ab. ⁴Ma ta kum shilu shenta ta gurush, aw shenta ta safar, wa gizmat, wa ma takum selimu aye zol fi sika. ⁵Aye bet intum dakalu, awel kelim, 'Salam kede kun fi bet de!' ⁶Kan zol ta salam fi inak, salam taki bi kun fogo huwo, lakin kan ma fi huwo bi rija le inta. ⁷Geni fi nefsu bet de, akulu wa asurubu haja al humon wodi, la anu al amil bi istahik ujura. Ma takum doworu min bet le bet. ⁸Aye medina al intum dakalu, wa humon rahibo intum, akulu haja humon jahizu gidam taki ⁹wa aliju al ayan al fi inak. huwo kelimu le humon, Malakuut ta Allah ja gerib le intum. ¹⁰Aye zaman intum dakalu medina wa humon ma rahibu intum, ruwa bara le sika wa kelimu, ¹¹Hata gubar ta medina takum al amusuku fi kura tanina anina nedifo ded intum! Lakin arufu kede: Al malakuut ta Allah biga ja grib. ¹²Ana kelim inu fi yom ta hukum huwo bi kun kwes le Sodom min al bi kun le medina dak. ¹³Bi kun kab le inta, ya Corizin Bi kun kab le inta, ya beit Seida! Lo guwa al kan amulu le intum kan amulu fi Sur wa Seida, humon kan tub min zaman, gayidin fi keys wa rumaat. ¹⁴Lakin huwo bikun ahsen ihtimal le Sura wa Seida fi wokit ta hukum aktar min al le inta. ¹⁵Inta Capernahum, inta bi fekir inta bi arufau le sama.? La, inta bi jibu tihit le gubuur. ¹⁶Al wahid al bi asuma le itakum bi asuma le ana, wa wahid al aba itakum aba ana, wa al wahid al aba ana aba al wahid rasulu ana. ¹⁷Al sebeyiin rija ma farah, kelim "Rabuna, hata al shayateen denger le anina fi isim taki." ¹⁸Yesua kelim le humon, "Ana kan bi ayenu shetan bi waga min sama ze saga. ¹⁹Ayenu, Ana wodi le intum sulta ashan bi dusu dabayib wa agariib, wa guwa fok le adu wa ma fi haja bi awugu intum. ²⁰Fa keda ma takum afrah bes, inu al aruwah bi denger le intum, lakin afrah ketir inu isim takum katibu fi sama. ²¹Fi nefsu zaman huwo afrah ketir fi roho, wa kelim, "Ana mejido inta, Rabana abu ta sama wa ard, la anu inta dusu hajat del min fihim ta hakim wa zahir le del al humon beliteen, ze iyal sokeriin. Nam, Abu, la nu huwo kan farah fi gidam taki. ²²Kulu hajat selimu le ana min abu tai, wa ma fi zol bi arufo al Ibin illa Abu, wa mafi zol bi arufo Abu illa al Ibin wa del al huwo iktaru ashan bi zahiru le humon. ²³Bad dak huwo gelibu le talamiz wa kelimu le humon barwo, "Baraka le del al humon ayenu hajat al intum ayenu. ²⁴Ana kelim le intum, anbia ketir wa muluk indu nia ashan bi ayenu hajat del, al intum ayenu wa humon ma ayenu, wa ashan bi asuma hajat del al intum bi asuma, wa humon ma asuma. ²⁵Zol ta ganuun wogif fok ashan bi jeribu huwo, kelimu "Mo alim, sunu ana bi amulu ashan bi ligo haya al abadiya?" ²⁶Yesus kelimu le huwo, "Sunu yau katibu fi ganuun? Inta bi agara huwo kef?" ²⁷Huwo juabu wa huwo kelimu, "Inta bi hibu, Rabuna Allah taki ma kulu gelba taki, ma kulu nefsa taki, ma kulu guwa taki, wa ma kulu fekira taki, wa jeraan taki ze nefsa taki, ²⁸Yesus kelimu le huwo, "Ita juabu saa. Amulu keda, wa ita bi ish. ²⁹Lakin niya tuo ashan bi beriru nefsa tuo, kelimu le Yesua, "Munu yau jeraan tai?" ³⁰Yesua juabu huwo wa kelimu, "Zol tani kan bi ruwa min Uruselim le Ariha. Huwo waga fi nus ta haramiya, agella min huwo hajat tuo kulu, wa dugu huwo, wa sibu huwo bein haya wa mutu. ³¹Bi sutfa abuna tani kan mashi bi sika dak, wa zaman huwo ayenu huwo, huwo ruwa bi sika tani. ³²Lawi kaman, zaman ja le mahal wa ayenu huwo, ruwa bi sika tani. ³³Lakin Samiri, musafir, ja le mahal. Zaman huwo ayenu huwo, huwo kan hariik ma hiniya. ³⁴Huwo ja le huwo wa masa jarah tuo, kubo zeit wa merisa fogo. Huwo arfa huwo fi himar tuo, wa jibu huwo fi mushtesfa, wa ayenu wara tuo. ³⁵Yom al tani huwo shilo etnin denar, wa dafa le sidu mahal, wa kelim, 'Ayenu wara tuo, wa aye haja al ita amulu ziyada, kan ana rija, ana bi dafa le ita. ³⁶Yatu min talata ita bi fekir kan jeraan le huwo al waga fi nus ta haramiya?" ³⁷Huwo kelim, "Al wahid al beinu rahma le huwo. " Yesua kelim le huwo, "ruwa wa amulu ze de. ³⁸HasaZe ma humon kan musafiriin, huwo dakalu fi beled tani, wa mara tani isimu Martha rahibo huwo fi juwa ta heya. ³⁹Heya indu ukut isimu Mariam, al geni fi kura ta Rabuna ashan bi asuma kelimat tuo. ⁴⁰Lakin Martha kan moshkul ma jahizu akil. Heya ja le Yesua wa kelim, "Rabuna, inta ma bi fekir ukut tai sibu ana barwo fi shokul? Ashan keda wori le heya ashan bi saadu ana. " ⁴¹Lakin Rabuna juwabu wa kelim le heya, "Martha, Martha, inta bi kafu wa zalan min hajat ketir, ⁴²lakin bes wahid haja yau mohim. Mariam azilu haja al kwes, al ma bi shilu min heya."

Chapter 11

¹Hasil fi wahid yom inu Yesua kan bi seli fi mahal tani. Wokit huwo kan kalasu, wahid min talamiz tuo kelim le huwo, "Rabuna, derisu anina salawat ze ma Yuhana derisu talamiz tuo."² Yesua kelim le humon, "wokit intum bi seli kelim takum, 'Abu, isim taki kede kun kuduus. Kede malakuut taki ja."³ Wodi le nina rigif ta kulu yom. ⁴Affi kataya ta nina, ze anina bi affi al amulu bataal le nina. Ma ta shilu anina fi tejiriba."⁵ Yesua kelim le humon, "Munu min intum indu sabi wa bi ruwa le huwo fi nus belel, wa kelim le huwo, "Sabi, deinu le ana talata rigif, ⁶sabi tai ja bes min sika, wa ana ma indu haja ashan bi wodi gidam tuo?" ⁷Bad dak al fi juwa huwo juwabu huwo kelim, 'Ma ta tabu ana. Bab kalas gofulu, wa iyal tai, ma ana, fi serir. ana ma bi agder gum fok wa wodi rigif le inta.' ⁸Ana kelim le inta, hata huwo kan ma gum fok wa wodi le inta rigif ashan inta sabi tuo, lakin ashan inta istemir asalu, huwo bi gum fok wa bi wodi le inta rigif ketir ze inta der. ⁹Ana kaman kelim le intum, asalu bi wodi le intum; fetisu, wa ita bi ligo; dugu, wa bi fatauo le intum. ¹⁰La anu kulu zol al bi asalu bishilu; wa al bi fetisu bi ligo; wa al bi dugu, bi fatau le huwo. ¹¹Yatu abu fi nus takum, kan jena tuo asalu samaga, bi wodi le huwo debeba bidal samaga? ¹²aw kan huwo asalu beida, bi wodi le huwo agarab? ¹³Ashan keda iza kan intum al ashrrar arufu wodi hadia kwes le iyal takum, godoor sunu Abu al min sama bi wodi Roho al Kuduus le del al asalu huwo?"¹⁴ Hasa Yesua kan bi truju bara shayateen al kan atrash. zaman shitan ruwa bara, zol al kan atrash wonusu, wa kan jumhuur mustagarab. ¹⁵Lakin juzu ta nas kelimu, "Ma Beelzebul, hakim ta shayateen, huwo bi turuju bara sahyateen."¹⁶ Tanin jeribu huwo wa asalu min huwo alama min sama. ¹⁷Lakin Yesua arufu afkar tomon wa kelim le humon, "Kulu mumlaka gasimu fi nefsa tuo bi demiru, wa beit al gasimu fi nefsa tuo bi waga. ¹⁸Iza shetan gasimu fi nefsa tuo kef malakuut tuo bi wogif? La anu intum kelim Ana turuju shitan bara bi wasat Beelzebul. ¹⁹Iza ana turuju shayateen bi wasat Beezebul bi wasat, munu nas al takum bi turuju humon bara? La anu ashan de humon bikun guda takum. ²⁰Lakin iza ana turuju shayateen bi iden ta Allah, fa malakuut ta Allah ja le intum. ²¹Zaman zol gowi al huwo musalah bi harisu beit tuo, buda tuo bi kun ameen, ²²Lakin kan zol gowi gilibu huwo, zol al gowi bi shilu daraga al zol indu sigah wa nahabu hajat ta zol de. ²³Al ma ma ana huwo deed ana, wa al ma limu ma ana bi ferigu. ²⁴Zaman roho al shirir tala bara min insaan, huwo bi ruwa min mahal al mafi fogo moyo wa bi fetisu raha. wokit huwo ma ligo, huwo bi kelim, 'Ana bi rija le beit tai al ana ja min fogo, ²⁵Wokit huwo rija, huwo ligi beit nedifu wa nezimu. ²⁶Bad dak huwo ruwa wa jibu ma huwo saba aruwa tanin shirir aktar min huwo wa humon kulu ja geni inak. Bad keda nihaya ta insaan de bi kun bataal min al awel."²⁷ Hasil ze ma huwo kelim hajat del, mara tani arufa sout tuo fok min nas wa kelimu le huwo, "Baraka le batana al hamilu inta wa baraka le suduur al inta rada." ²⁸Lakin huwo kelimu, baraka le del al bi asuma kalam ta Allah wa bi hafizu."²⁹ Ze ma jumhuur kan bi zidu, Yesua bada kelim, "jeil de huwo jeil al shirir. bi fetisu alama, hata ma bi wodi le huwo bes alama ta Yonan. ³⁰La anu ze ma Yonan biga alama le Ninawe, ze de kaman Jena ta isaan bi kun alama le jeil de. ³¹Maleka ta Junub bi gum fok fi hukum ma rijal ta jeil de wa bi hukum humon, la anu heya ja min akir ta ard ashan bi asuma hikma ta Suleiman, wa aye, zol kebir min Suleiman al fi hini. ³²Rijal ta Ninawe bi wogif fok fi hukum ma jeil ta nas de wa bi hukum huwo, la anu humon tub ma bushara ta Yonan, wa ayenu, zol kebir min Yonan huwo hini. ³³Ma fi zol, bi wala lamba, wa bi dusu aw bi kutu tihit gufa, lakin fok, ashan del al bi dakalu bi ayenu al nor. ³⁴Ena taki huwo lamba ta gesim. Kan ena taki kwes. gesim taki kulu bi mala ma nor. Lakin kan ena taki bataal, gesim taki kulu bi mala ma duluma. ³⁵Ashan keda, kun haris inu nor al fogo inta ma duluma. ³⁶Fa iza gesim kulu maliyan ma nor, mafi tani fogo duloma, biga gesim taki kulu bi kun ze lamba al wala bi lama fogo inta. ³⁷Wokit huwo kalasu wonusu, Firisee asalu huwo ashan bi akulu ma huwo fi beit tuo, fa Yesua ruwa wa geni. ³⁸Al Firisee kan mustagarab inu Yesua ma kasulu awel gabli ghada. ³⁹Lakin Rabuna kelimu le huwo, "Intum, Firiseen bi nedifo cubaya wa zir min bara, lakin dakil intum maliyan ma sharr wa tamma. ⁴⁰Intum rijal al beleteen! Hal al sala bara ma yau sala al bi dakil? ⁴¹Wodi le al meskiin haja al fi dakil, wa hajat kulu bi kun nedif le inta. ⁴²Lakin bi kun kab le intum Firiseen, la anu intum limu nana wa waja wa bagi gesh ta jinena, lakin intum sibu adala wa muhaba ta Allah. Huwo muhim ashan itakum bi amulu adala wa hibu Allah, bidun waga fi amulu hajat tanin kaman. ⁴³Woe le intum Firiseen, la anu intum hibu karasi al gidam al fi kenisa wa salam al ma iheram fi mahal suk. ⁴⁴Bi kun kab le intum, la anu intum ze turubat al dusu al nas bi doworu min ras tuo humon ma arufo huwo. ⁴⁵Wahid min nas ta ganuun kelimu le huwo, "Mo alim, haja al ita kelimu de shitima le anina." ⁴⁶Yesua kelimu, "Woe le itakum, mo alimin ta ganuun! La anu itakum kutu nas tiglla al sab ashan bi shilu, lakin itakum ma bi lemesu tiglla ma wahid min dufur takum. ⁴⁷Bi kun kab le intum, la anu intum abinu turubat le anbia, wa kan de judud takum yau katulu humon. ⁴⁸Fa itakum shuhudin wa itakum rudu shokul ta judud takum, la anu sei katulu humo wa intum abinu turubat tomon. ⁴⁹L e sabab de kaman, hikmma ta Allah kelim, 'Ana bi rasulu le humon anbia wa rusul, wa humon bi azibu wa katulu tanin,' ⁵⁰Jeil de, bi kun mosul le dom ta anbia al kubo min zaman alam bada, ⁵¹min dom ta Habil le dom ta Zechariah, al katulu bein mazbah wa bet. Num, Ana kelim le

intum, Jeil de bi kun mosul.⁵²Bi kun kab le intum nas ta ganuun, la nau intum shilu bara muftah ta marifa; intum ma dakalu bi nfisa takum wa intum abosu del al bi dakalu."⁵³Bad Yesua ruwa min inak, al kataba wa Firiseen aridu huwo wa nagish ma huwo an hajat ketir, ⁵⁴hawel ashan bi amsuku huwo fi kelimat tuo.

Chapter 12

¹FI zaman dak, wokit alaf min al nas kan limu sawa ketir humon bi dusu nufus tomon, huwo bada kelmu le Talamiz tuo awelan amulu takum hisab min kamira ta Firiseen, al huwo yau kabasu.²Lakin ma fi haja al dusu ma bi zahir, wa ma fi haja al kati al ma bi arufu. ³Ashan keda aye haja ita kelimu fi duluma bi asumao fi nor, wa haja al ita wonusu fi adana dakil juwa bi alinu fogo ras juwa. ⁴Ana kelim le inta, sabi tai, ma ta kafo min del al bi katalu gesim, wa bad dak humon ma indu al ketir al humon bi amulu. ⁵Lakin Ana bi anziru intum an del al itakum bi kafo. Kafo min al bad kan katulu, indu sulta ashan bi jada intum fi jahanum. Num ana kelim le intum, kafu huwo. ⁶Hal kamsa tiyuur ma ge ishteru ma etnin jine? wa sala wahid min humon ma bi nesitu fi ena ta Allah. ⁷Lakin hata al shar ta ras takum kulu edu. Ma ta kafu .Intum ahsen bi ketir min tiyuu⁸Ana kelim le itakm, kulu wahid al iterif ma ana gidam nas, jena ta insan kaman bi iterif ma huwo gidam ta malaykat ta Allah, ⁹lakin le de al anguru ana gidam ta nas bi anguru gidam ta malaykat ta Allah. ¹⁰Kulu wahid al wonusu kelima deed jena ta insan, bi affi huwo, lakin le del al bi wonusu deed Roho al Kuduus, ma bi affi humon. ¹¹wokit kan humon jibu intum gidam ta majama, al hukam wa sultatat, matakum kafu an kef intum bi kelim le difa ta nefsa takum, aw sunu al intum bi kelim, ¹²la anu al Roho al Kuduus bi derisu intum fi zaman dak an sunu intum bi kelim. ¹³Yala wahid min al jumhuur kelimu le huwo, "Mo alim, wori le aku tai ashan bi gesimu worisa ma ana." ¹⁴Yesua kelim le huwo, Ya rajil, munu kutu ana ghadi aw wasit le itakum?" ¹⁵Huwo kelim le humon, " Ayenu hafizu nefsa min kulu niyaat ta tamma, la anu haya ta zol ma bi kun min hajat al huwo indu." ¹⁶Fa Yesua wori le humon misaal, kelimu, "Mahal zara ta zol al ghani niqitu ketir, ¹⁷wa huwo fekir fi nefsa tuo, gali, 'Sunu ana bi amulu, la anu ana ma indu mahal ashan bi kutu fogo simar?' ¹⁸Huwo kelim, ' de yua al ana bi amulu. Ana bi kasuru tihit gugu tai wa bi abinu wahid al kebir, wa inak Ana bi khazinu kulu dura wa kheirat tanin. ¹⁹Ana bi kelim le nefsa tai, "Nefsi, inta indu kheirat ketir kutu fok le senewat ketir. Akudu raha, akulu, ashrah, kun farhan." ²⁰v 20 Lakin Allah kelim, "Ya zol al beled, alela azu nefsa taki, wa hajat al ita jahizu, bi kun le munu?" ²¹De yau ze zol khazinu hajat le nefsa tuo wa huwo ma ghani le Allah." ²²Yesua kelim le talamiz tuo, "Ashan keda ana kelim le intum, ma takum kafu an haya takum, sunu intum bi akulu; aw an gesim takum, sunu itakum bi libisu. ²³La anu haya afdal min akil, wa al gesim huwo afdal min gumash. ²⁴Ayenu takum le guraab, humon ma bi zara aw bi agila. Humon ma indu magzan aw gugu, lakin Allah bi akilu humon. Godoor sunu intum ahsen min tiyuur! ²⁵Munu min intum kan bi hafizu nefsa tuo bi agder zidu tul tuo mitir wahid? ²⁶Fa kan intum ma bi agder amulu hajat del sukar, lei itakum bi kafu an bagi del? ²⁷Ayenu le zuhuur__kef humon bi raba. Humon ma bi istakal wa humon ma bi taban Ana bi kelim le intum hata Suleiman fi mejid tuo ma libisu ze wahid min humon. ²⁸Kan libisu gesh al fi mahal zara, al bi kun fi alela, wa bukura bi jadao fi nar, godoor sunu huwo bi libisu intum Oh intum ta iman besit! ²⁹Ma ta ayenu le sunu ita bi auku wa sunu ita bi asorubu, wa ma ta kun ma kafu. ³⁰La anu kulu nas fi alam bi ayenu hajat del, wa Abu takum arufu inu ita muhtaj le humon. ³¹Lakin fetisu malakuut, tuowa hajat del bi zidu le inta. ³²Ma takum kafu, karufan al sokerin la anu Abu takum murta shidid ashan bi wodi le intum malakuut. ³³Beau hajat taki wa wodi le al meskin. Sala le nefsa taki keys al ma bi gidu __hajat al gali fi samawat al ma bi intaha, harami ma bi ja gerib, hasharat ma bi demiru. ³⁴La anu mahal al hajat taki fogo gelba taki kaman bi kun inak. ³⁵Libisu gumash taki jahiz ma gash, wa kede lamba taki istemir wala, ³⁶wa kun ze nas al bi ayenu an saeed tumon kan huwo rija min iris, fa huwo kan ja huwo bi dugu, humon tuwali bi fatah al bab le huwo. ³⁷Baraka le kudam del al saeed bi ja ligo humon bi ayenu. Hagiga ana kelim le intum, huwo bi libisu gumash tuo al tuwil wa bi kutu homon tihit fi tarabeza, wa huwo bi ja agdim humon. ³⁸Kan saeed ja fi saa etnin aw saa talata belel, wa ligo humon jahiz, baraka le kudamin del. ³⁹Lakin afham de, inu iza saeed ta beit arufu saa al harami bi ja, huwo ma bi sibu juwa de bi karabu. ⁴⁰Kun jahiz kaman, la anu ita ma arufu saa miteen jena insaan bi ja." ⁴¹Butrus kelim, "Rabunua, ita bi wori misaal de bes le anina, wale kaman le kulu zol?" ⁴²Rabunua kelim, " Kan keda munu yau amin wa mudir al negit al Rabuna tuo bi kutu huwo le kudam tanin ashan bi wodi le humon akil fi zaman al saa? ⁴³Baraka le khadim de al rabuna kan ja bi ligo huwo bi amulu dak. ⁴⁴Hagiga Ana kelim le inta inu huwo bi kutu fok le hajat tuo. ⁴⁵Lakin kan kadam kelim fi gelba tuo, 'Saeed tai bi akir wa bada dugu kudam tuo al rujal wa nuswan wa bi akulu wa asorubu wa bi tala sakaran, ⁴⁶rabuna ta kadim bi ja bi nahar huwo ma mutwaga wa fi zaman huwo ma arufu wa bi gata huwo geta geta wa bi wodi gesma tuo ma ger aminiin ⁴⁷Kadim dak, arufu irada ta rabuna tuo wa jahizu aw amulu hasab irada tuo, bi dugu ketir. ⁴⁸Lakin zol al ma arufu wa amulu haja al bi istehik sout, huwo bi dugu ma besit. Lakin aye zol al wodi ketir, min humon bi asalu ketir, wa zol wodi le huwo ketir, al ketir bi asalu min huwo. ⁴⁹Ana ja ashan bi jada nar fi ard, wa kef ana bi itmna inu huwo kalas wala. ⁵⁰Lakin Ana indu mamudiya ashan bi amidu, wa ana zalan kef la hadi uwo bi kamilu! ⁵¹Intum bi fekir ana ja ashan bi jibu salam fi ard? La, Ana bi wori le intum, lakin tegsim. ⁵²La anu min hasa le gidam bi kun kamsa fi wahid juwa__talata nas bi kun ded etnin, wa etnin nas ded talata. ⁵³Humon bi kun mugesimin abu ded jena wa jena ded abu, uma de beniya wa beniya ded

uma, nesiba ded beniya tuo wa biniya ded nesiba tuo."⁵⁴ Yesua kan bi kelim le jumhuur kaman, "Zaman kan ita ayenu sihaab gum fi garb, tuwale intum bi kelim muturo jayi; fa bi hasil. ⁵⁵Zaman hawa kan afogu min junub, intum bi kelim, 'bi kun sakana ,' wa bi hasil. ⁵⁶Ya kazabiin, itakum arufu ferigo manzar tasamawat wa ard, lakin kefi intum ma arufu terjimu zaman ta hasa. ⁵⁷Ma lo intum ma bi hukum le nufus takum bi hagiga? ⁵⁸La anu ita kan ruwa ma adu taki gidam ghadi, fi sika hilu mashakil; ma huwo ashan huwo ma bi sugu inta le ghadi, wa ashan ghadi ma bi wodi inta le dabit, wa ashan dabit ma bi jada inta fi sigen. ⁵⁹Ana kelm le inta, inta ma bi tala bara min inak lahadi inta dafa aker gurush."

Chapter 13

¹Fi wokit dak, juzu min nas inak wori le huwo an Jelilileen al Pilatus lakbat dom tumon ma zebeha. ²Yesua juabu wa kelimu le humon, "Itakum bi fekir inu jelileen del katiyin aktar min Jelileen tanin la anu humon tab fi sika?" ³La, Ana bi wori le itakum. Lakin iza intum ma tub, intum kulu bi mutu fi nefsu sika. ⁴Wala del al tamantashar nas al fi Siloam al buruj waga fogo humon, intum bi fekir humon batalin min nas al fi Uruselim? ⁵La, Ana kelim, Lakin iza intum ma tub, intum kulu bi mutu kaman." ⁶Yesua wori misaal de, "Zol tani indu sejera Tina zarao fi zira tuo wa huwo ja ayenu le samar al fogo lakin huwo ma ligo. ⁷Al rajil kelim le jinena, 'Ayenu, Talata senawat Ana ja hawel ligo samar fi sejera tina wa ma ligo wale wahid. Gata huwo tihit. Lei bi sibu huwo karabu turab?" ⁸Sidu jenena juabu wa kelim, 'Sibu huwo barao sena de Ana bi afura jambo tuo wa kutu samad fogo. ⁹Iza huwo weledu samar sena al jayi, kwes; lakin kan ma fi, kat huwo tihit!" ¹⁰Yesua kan bi derisu fi wahid min al majami fi Sabbath. ¹¹Mara kan fi inak indu tamantashar senawat ma roho al deif. Hiya kan munhani wa ma bi agder kun adeel le fok kulu. ¹²Zaman Yesua ayenu hiya, huwo nadi hiya wa kelim, "Mara, inti hur min deif taki." ¹³Huwo wodi eden tuo fogo hiya, wa tuwale hiya kan biga adeel wa hiya mejido Allah. ¹⁴Lakin rais ta majmma kan zalan la anu Yesua aliju fi yom Sabbit. Fa rais juwabu wa kelim le jumhuur, "Inak fi sita ayam al huwo dururi le shokul. Tal wa aliju, maa fi yom Sabbit." ¹⁵Rabuna juwabu huwo wa kelim, "Nas al kadabin! Hal mafi wahid minakum bi fiku thor tuo aw himar min habil wa bi sugu ashan bi asorubu moyo fi Sabbit? ¹⁶Fa nefsu biniya ta Abraham, Ibilis robutu le muda tamantashar senawat, ma bi fiku fi yom Sabbit" ¹⁷Ze ma huwo kelimu hajat del, kulu del al aridu hueo kan bi fadiya, lakin al jumhuur kulu kan bi afra le kulu hajat al mumejid huwo amulu. ¹⁸Bad dak Yesua kelim, Malakuut ta Allah ze sunu, wa sunu Ana bi karinu ma huwo? ¹⁹Huwo ze haba ta khar dal al insan shilu wa jada fi jenena, wa huwo raba biga sjera kebir, wa tiyuur ta sama abinu biyuut tumon fi furu tuo." ²⁰Tani huwo kelim, "Ma sunu ana bi karinu malakuut ta Allah" ²¹Huwo ze kamira al mara shilu wa lakabatu ma talata kilo ta degig lahadi huwo bi waza kulu degig. ²²Yala yesua safir min medina wa beled derisu wa bi sala sika tuo le Uruselim. ²³zol tani kelim le huwo, "Rabuna, nas besit bes yau bi kalisu?" Fa huwo kelimu le humon, ²⁴"Nadil ashan ita bi dakalu min bab al deyiik, la anu, Ana kelim le inta, ketir der dakalu, lakin ma bi agder dakalu. ²⁵Kan beit gum fok wa gufulu bab, yala inta bi wogif bara wa dugu bab wa kelim, 'Rabuna, Rabuna, kede anina dakalu.' Huwo bi juabu wa kelim le inta, 'Ana ma arufu inat aw inta ja min wen.' ²⁶Yala inta bi kelim, 'Ana akulu wa asorubu fi gidam taki wa inta fekir fi sika tanina.' ²⁷Lakin huwo juwabu, Ana kelim le inta, Ana ma bi arufu inta in wen. Wasa bara min ana, intum nas al bi amulu sharr!" ²⁸Inak bi kun kore wa adii sunun wokit intum bi ayenu Abraham, Ishak, Yakub, wa kulu anbia al fi malakuut ta Allah, lakin jadao intum bara. ²⁹Humon bi ja min shirik, garib, shamal, wa junub wa bi geni fi tarabeza fi malakuut ta Allah. ³⁰Kede arufu del al humon agala ahmiya bi kun awel, wa del al aksar ahmiya bi kun akir." ³¹bad min Firiseen ja wa kelim le huwo, "Ruwa wa geni ini la anu hirodus azu katulu inta." ³²Yesua kelim, "Ruwa wa wori le saalab de, 'Ayenu, Ana turuju bara shayateen wa bi amulu ilaj alela wa bukora, wa yom nimira talata Ana bi wosulu le hadaf tai. ³³Fi aye hala, huwo muhim le ana ashan bi istemir alela, bukora, wa yom al tani ze ma huwo ma kwes ashan bi katulu nebi bara min Uruselim. ³⁴Uruselim, Uruselim, munu katulu anbia wa rejimu del al rasulu le intum. Kef dayiman Ana indu niya ashan bi limu iyal takum fi teriga al gidada bi limu beida tihit jina tou, lakin ita ma indu niya de. ³⁵Ayenu, beit taki sibu karabu. Ana kelim le ita, ita ma bi ayenu ana lahadi ita bi kelim, 'Baraka le huwo al ja fi isim ta Rabuna"

Chapter 14

¹v 1 Hasil fi wahid min al Sabbit, wokit huwo ruwa fibet ta wahid min musolin ta Firiseen ashan bi akulu raigif humon kan bi ayenu le huwo min gerib. ²inak fi gidam tuo kan fi rajil bi taab min warma fi gesin tuo. ³Yesua asalu nas ta ganuun ta yahuud wa al Firiseen, "Hal huwo ganuuni ashan bi aliju fi Sabbit wala la?" ⁴Lakin huwomon asokut sakit. Fa Yesua amsuku wa aliju huwo, wa rasulu bara. ⁵Huwo kelim le humon, "Munu min nakum indu jena aw thor waga fi bir fi yom Sabbath ma bi tala huwo bara?" ⁶Humon kan ma agder wodi juwab le hajat del. ⁷Zaman Yesua arufu kef del kan azimu humon azilu karasi al awel, huwo wonusu le humon misal, kelim le humon, ⁸Zaman al kan azimu inta ma zol tani le iris, ma ta geni tihit fi karasi al bi gidam, la anu bi kun fi zol tani al muhtaram aktar min inta azimu. ⁹Kan zol al azimu intum kulu etnin ja, huwo bi kelim le inta, Sibuh mahal taki de le zol de,' wa bi ga ma fadia inta bi gum ruwa shilu mahal al aker. ¹⁰Lakin kan azimu inta, ruwa wa geni tihit fi mahal al aker, ashan kan zol al azimu inta ja, huwo i kelimu le inta, 'Sabi, ruwa fok.' Yala inta bi ihtaramu inta fi gidam ta kulu del al geni fi tarbeza ma inta. ¹¹La anu aye zol al bi arufa nefsa tuo bi nezilu, wa huwo al bi nezilu nefsa bi arufau. ¹²Yesua kaman kelim le zol al azimu huwo, Iza kan inta amulu gada aw asha, ma ta azimu sabihat taki aw ahal taki aw jiranat al ganiyanin, ze ma humon kaman bi azimu inta, wa inta bi dafa. ¹³Lakin kan inta amulu hafila, azimu al miskin, abu keringe, mushululin, wa al amiyenin, ¹⁴wa inta bi mubarak, la anu humon ma bi dafa rija dafa. La anu inta bi dafao fi giyama ta nas al kwesiin. ¹⁵Zaman wahid min huwomon al geni fi tarbeza ma Yesua asuma hajat del, huwo kelimu le huwo, "Baraka le huwo al bi akulu rigif fi malakuut ta Allah!" ¹⁶Lakin Yesua kelimu le huwo, "Zol tani jahizu, gada kebir wa azimu nas ketir. ¹⁷Zaman gada kan jahizu, huwo rasulu kadam tuo ashan bi kelimu le del al azimu, 'tal la anu aye haja biga jahiz.' ¹⁸Humon kulu bada wodi uzuur. Al awel kelim le huwo, 'Ana ishteri mahal zara, wa lazim bi ruwa wa ayenu malish asuma le ana.' ¹⁹Tani kelim, 'Ana ishteri kamsa bagaraat, wa ana bi ruwa jeribu humon. Malish asuma le ana.' ²⁰Wa zol tani kelim, 'Ana zuwujo mara, ashan keda ana ma bi agder ja.' ²¹Al kadam ja wa wori le saeed tuo hajat del. Bad dak saeed ta bet tala zalan wa kelim le kadam tuo, 'Ruwa bara seri fi sika wa zugagat tuo wa jibu ini al miskin, nas al shilel, al amiyen, wa al abukeringe,' ²²Al kadam kelim, 'Saeed, haja al kelim amulu kalas, wa lisa fi inak juwa.' ²³Al saeed kelim le kadam, 'Ruwa bara fi sikaat wa sibuh humon kede ja juwa, ashan bi bet tai bi kun maliyan. ²⁴La anu ana, kelim le inta ma fi wahid min rijal del al kan azimu bi jeribu gada tai.' ²⁵Hasa jumhuur kebir kan bi ruwa ma huwo, wa huwo agelibu wa kelimu le humon, ²⁶Iza aye zol ja le ana wa ma bi akraa Abu, Uma, Mara, Iyal, Akuwana wa Ukuwat, wa hata haya tuo, ma bi kun tilmiz tai. ²⁷Al ma bi arfa selib tuo wa ja wara tai ma bi kun tilmiz tai. ²⁸La anu munu min intum indu niya ashan bi abini amara ma bi geni awel tihit wa hasibu teklifa kan huwo indu haja al bi kalasu? ²⁹Wa illa, kan huwo amulu asas wa huwo ma agder kalasu, kulu nas al bi ayenu bi bada alisu huwo, ³⁰kelim, 'Zol de bada abini wa huwo ma agder kalasu.' ³¹Aw yatu malek, al ruwa shakila ma malek tani ma bi geni tihit awel ashan bi ligo irshadad an hal huwo gadir ma ashara alf rijal ashan shakila malek al ja ded huwo ma ishiriin alf rajil? ³²Iza kan ma zede, wokit jesh tanin lisa beid, huwo bi rasulu nas wa bi asalu an salam. ³³Ashan keda, aye wahid min itakum al ma bi amulu ze de ma bi kun tilmiz tai. ³⁴Mileh kwes, lakin kan mileh taam tuo ma fi, kef huwo bi kun mileh tani? ³⁵Huwo bi kun ma indu shokul le turab aw le samad. Huwo bi jadao bara. Huwo al indu adna le asuma, kede huwo asuma."

Chapter 15

¹Hasa kulu nas ta limu darayib wa tanin al katieen ja le Yesua ashan bi asuma le huwo. ²Firiseen wa kataba huwo neng neng fi bad tuomon, kelimu, "Rajil de rahbu katieen, wa hata akulu ma humon." ³Yesua wonusu misal de le humon, kelim, ⁴"Munu min nakum, kan indu mia koruf wa wahid wodoro min humon, ma bi sibu tisa-tisayin fi gaba, wa bi ruwa wara al wodoro la hadi huwo bi ligo? ⁵Bad dak kan huwo ligo, huwo bi kutu fi kitifa tuo wa bi afra. ⁶Kan huwo ja fi bet, huwo bi nadi sabihat wa jeranat, kelim le humon, 'Afra takum ma ana, la anu ana ligo koruf tai al wodoro. ⁷Ana kelim le inta keda kaman fara bi kun fi sama le wahid katti al tub, aktar min tisa-tisayin nas al kwesiin al humon ma der tuba. ⁸Aw mara al indu ashara gurush min feeda, kan hiya kan wodoro wahid, hal hiya ma bi wala lamba, nedifo bet, wa fitisu bi jedia lahadi hiya bi ligo? ⁹Kan hiya ligo, hiya bi nadi sabihat wa jeranat tuo, kelim, 'Afra takum ma ana, la anu ana ligo gurush al wodoro.' ¹⁰Kaman keda, Ana kelim le intum, inak fi fara fi gidam ta malaykat ta Allah le wahid katti al tub." ¹¹Fa Yesua kelim, Insan tani indu etnin awulad, ¹²weled al soker min humon kelim le abu tuo, 'Baba, wodi le ana nisba tai min mali tai. 'Fa huwo gesimu mali fi bein tomon. ¹³Bad ayam ma ketir kalis, jena al soker limu kulu hajat tuo wa safir le beled beiiit, wa inak huwo karabo mali tuo kulu ma haya al sambala. ¹⁴Bad huwo kalasu hajat kulu, ja an shidid ja fi beled dak, wa huwo bi ga muhtaj. ¹⁵Huwo ruwa ishtakal ma wahid al min beled dak, al rasulu huwo le mahal zara tuo ashan bi akilu kodorof. ¹⁶huwo bi ga indu niya ashan akulu min akil ta kodorof la anu ma fi zol bi wodi le huwo aye haja. ¹⁷Lakin zaman weled al soker fekir rija fi nefsa tuo, huwo kelim, 'Kadamiin al bi ishtakal fi bet ta abu tai indu akil kifaya, wa ana bi ini, bi mutu min ja an! ¹⁸Ana bi sibu mahal de wa ruwa le bet ta abu tai, wa ana bi kelim le huwo, "Baba, ana amulu katiya ded sama wa ded inta. ¹⁹Ana ma bi istehik ashan bi nadi jena taki; sibu ana kun wahid min kadamiin taki. ²⁰Fa weled soker ja le abu tuo. wokit huwo lisa beiiit, abu tuo ayenu huwo wa kan hin, wa huwo jere wa gubodu huwo fi ragabta wa selimu huwo ma gubala. Al jena ²¹kelim le abu, 'Baba, Ana amulu katiya ded sama wa ded inta. Ana tani ma istehik bi nadi jena taki. ²²"Abu kelim le kadam tuo, 'Jibu seri gumash al aksen wa libisu le huwo, wa kutu katim fi edan tuo, wa sifinja fi kura tuo. ²³Bad dak jibu bagara al semin kutulu. Kede anina ihtefil eid! ²⁴La anu jena tai kan mutu, wa hasa huwo hai. Huwo kan wodoro, hasa ligo huwo.' Bad dak humon bada ihtefil. ²⁵Aku tuo al kebir kan bara fi mahal zara. ze ma huwo ja wa bi ga gerib ma bet, huwo asuma muzika wa alabu. ²⁶Huwo nadi wahid min kadammin wa asalu de sunu inak. ²⁷Al kadam kelim le huwo, 'Aku taki ja fi bet wa abu taki kutulu le huwo bagara al semin la anu huwo rija bi salam. ²⁸"Jena al kebir bi ga zalan wa ma ruwa juwa, wa abu tuo ja bara wa asalu huwo. ²⁹Lakin jena al kebir juabu wa kelimu le abu tuo, 'Ayenu, senawat ketir, Ana akdim le inta, wa ana kulu kulu ma kasuru ganuun ta ki, wa inta ma wodi le ana galamaya soker al bi afra ma sabihat tai, ³⁰lakin zaman jena taki ja, al akulu maisha taki ma sharamit, inta katulu le huwo bagara al semin. ³¹"Abu kelim le huwo, 'Jena, inta dayiman ma ana, wa kulu al le ana de taki. ³²Lakin huwo lazim le anina ashan bi afra, la anu aku taki de kan mutu, wa huwo hasa hai; huwo kan wodoro, wa hasa ligo."

Chapter 16

¹Yesua kaman kelim le talamiz, "inak kan fi zol ghani huwo indu wokil, wa kan wori le huwo inu wokil de bi karabu hajat tuo. ²Fa rajil al ghani nadi huwo aw kelimu le huwo, 'De sunu yau al ana bi asuma an inta? Wodi hisab ta shokul wokil, la anu inta tani ma bikun wokil. ³"Al wokil kelim le nefsa tuo, 'Ana bi amulu sunu, ze ma saeed tai bi shilu min ana shokul wokil? Ana ma indu guwa le zira, wa indu fadia fi asalu. ⁴Ana arufu sunu al ana bi amulu, ashan kan shilu ana bara min shokul, nas bi rahibu ana fi beaut tomon. ⁵Bad dak al wokil nadi kulu wahid al indu dein le saeed tuo, wa huwo asalu al awel, Kam inta der min saeed tai?" ⁶"Huwo kelim, 'mia liter ta zeitun.' "Huwo kelim le huwo, 'Shilu waraga taki, geni tihit seri wa katibu kamsiin.' ⁷"Yala wokil kelim le tani, 'Kam al saeed tai der min inta?' "Huwo kelim, mia kilo ta geme.' Huwo kelim le huwo, 'Shilu waraga taki, wa katibu tamanin. ⁸Al saeed shokuru wokil al ma adel la anu huwo amulu ma hikma. La anu iyal ta dunia del humon negiteen ma nas tomon min iyal ta nor. ⁹Ana kelim le itakum, sala le itakum sabihat ma mali ta zulum hata kan bi ma fi humon bi rahibu itakum fi abadiya. ¹⁰Huwo al amin fi soker huwo kaman amin fi al ketir, wa huwo al am adel fi al soker huwo kaman ma adel fi al ketir. ¹¹Kan intum ma aminin fi istamilu mali al ma del, munu bi sedegu ita ma mali al hagiga? ¹²Kan intum ma aminin fi istamilu hajat ta nas tanin, munu bi wodi le intum gurush takum? ¹³Ma fi kadam bi ishtakal le etnin saeed, la anu aw huwo bi akra tani wa bi hibu al tani, aw huwo bi ruwa ma tani wa bi sibun tani. Intum ma bi agder istakal le Allah wa mali. ¹⁴Al Firiseen, al humon kan bi hibu gurush, asuma hajat del kulu, wa humon alisu huwo. ¹⁵Huwo kelim le humon, "Itakum bi beriru nufus takum gidam ta nas, lakin Allah arufu gulub takum. inu al bi arufao fi nus takum Allah bi akra. ¹⁶Al ganuun wa al anbia kan shakal la hadi Yuhana ja. Min zaman dak le gidam, injil ta malakuut ta Allah beshiru, wa kulu nas kan bi ja fogo. ¹⁷Lakin huwo sahil le sama wa ard ashan bi wodoro min wahid harif min namuus ashan bi talau bara. ¹⁸Aye zol bi talagu mara tuo wa zowujo tani huwo amulu zina, wa huwo al bi zowujo al talagu min rajil tuo amulu zina. ¹⁹Inak kan fi zol ghani kan libisu gumash al gali wa kan murta kulu yom ma amlu tuo. ²⁰Meskin tani isim tuo Lazarus kan fi bab tuo, gesim tuo maliyan ma juruh, ²¹wa bi fitisu ashan bi akulu haja al bi waga min tarbeza ta al ghani. Hata kelaab ja wa bi alasu juruh tou. ²²Al miskin mutu wa malayka kan shilu fi jambo ta Abraham. Al rajil al ghani mutu kaman wa dofunu, ²³wa fi turuba, fi azab, huwo arufa fok uyuun tuo wa huwo ayenu Abraham beiit wa Lazarus fi jambo tuo. ²⁴Fa huwo kore wa kelim, 'Baba Abraham, amulu maruuf le ana wa rasulu Lazarus, ashan bi bilu tarf ta dufur fi moyo wa baridu lisan tai, la anu Ana fi waja shidid fi nar de. ²⁵" Lakin Abraham kelim, 'Jena zekir zaman haya taki inta shilu hajat al kwes, wa Lazarus fi tab. Lakin hasa huwo ligo teshji ini, wa inta fi azab. ²⁶Fogo de kulu fi bein tanina hufura kebir, ashan inu al der gata le min ini le inta ma bi agder, wa ma fi zol bi gata min inak le anina. ²⁷"Al ghani kelim, 'Ana bi asalu inta, Baba Abraham, inu inta bi rasulu huwo le bet ta abu tai. ²⁸la anu Ana indu kamsa akuwana. ashan huwo bi wori le humon, ashan humon ma bi ja fi mahal ta azab. ²⁹Lakin Abraham kelimu, 'Humon indu Musa wa anbia; kede humon asuma le humon. ³⁰Al ghani juabu, 'La, Baba Abraham, lakin kan wahid ruwa le humon min al mutu, humon bi tub. ³¹Lakin Abraham kelim, 'Kan humon ma asuma le Musa wa anbia, wale humon bi amin kan zol gum min mutu.'"

Chapter 17

¹Yesua kelim le talamiz tuo, bi kun fi hajat al bi sibu insan waga fi katiya, lakin bi kun sab le zol al bi wasat tuo hajat bi hasil! ²huwo bi kun kwes le huwo kan kutu hajer kebiri fi ragabta tuo wa jadao huwo fi bahar min ma howo bi sibu iyal sokar del waga.³Hafizu takum nefsa takum. Kan aku taki amulu katiaya, kore kore ma huwo, wa kan huwo tub, affi huwo. ⁴Kan huwo akta ded inta saba marat fi yom, wa rija saba marat tani le inta, kelimu ana tub, ita lazim bi affi huwo!"⁵AL rusol kelimu le Rabuna, "Zidu iman tanina," ⁶Rabuna kelim, "Kan intakum indu iman ze haba ta kardal, inta bi kelim le shejera , ' Agela, wa kun fi bahar; wa huwo bi asuma le inta.⁷Lakin munu min itakum, al indu kadam bi zara wa bi ayenu korufan, bi kelimu le huwo kan huwo ja min mahal zara, 'Bi ja tawale wa bi geni tihit ashan bi akulu?' ⁸Hal huwo ma bi kelim, jahizu haja tani le ana ta akulu, wa kutu hizam hawuli gumash wa kadimu ana lahadi Ana kalasu akulu wa asorubu. Bad dak inta bi akulu wa asorubu?"⁹Huwo ma shokuru kadam la anu huwo amu lu haja al kan wori le humon, hal sei? ¹⁰itakum kaman, zaman itakum amulu hajat kulu al wori le intum, kelim takum anina kadam batalin. anina amulu haja al talabu min anina ashan bi amulu."¹¹Fi ruwa tuo le Uruselim, huwo ruwa min hudud bein Samiria wa Jeiliel. ¹²Ze ma huwo dakalu fi beled tani tani, inak huwo kan limu ma ashara rijal al humon indu jengeli. Humon wogif beid min huwo ¹³wa humon arufa fok sout, kelimu, "Yesua, Saeed, amulu maruf le anina."¹⁴Zaman huwo ayenu humon, huwo kelim le humon, "Ruwa wa wori nufus takum le abunat." Ze ma humon ruwa huwo kan bi ga nedif. ¹⁵wokit wahid min humon ayenu inu huwo ligo ilaj, huwo rija wara, mejido Allah ma sout fok. ¹⁶Huwo waga tihit fi kura ta Yesua, wodi le huwo shokuran. wa huwo kan min Samiria¹⁷Bad dak Yesua keliu, "Kan ma ashara yau tala nedif? ¹⁸Wenu al tisa? Ma fi tanin al rija ashan bi wodi mejid le Allah, illa de al ajnebi?" ¹⁹Huwo kelim le huwo, "Gum, wa ruwa iman taki sala ita kwes."²⁰Wokit asalu huwo ma Firiseen miteen malakuut ta Allah bi ja, Yesua juabu humon wa kelimu, "Malakuut ta Allah ma bi ja ma muragaba ²¹wele humon bi kelim, 'Ayenu huw inak! aw, Ayenu huwo inak, malakuut ta Allah huwo fi juwa intum."²²Huwo kelim le talamiz, "Ayam jai al intum bi kun indu nia ashan bi ayenu ayam ta ibni al insan, lakin intum ma bi ayenu. ²³Bad dak humon bi kelim le intum ayenu inak!, ayenu ini!" lakin ma takum ruwa bara aw jere wara humon, ²⁴la anu ze bark al bi wala min tija tihit sama illa tija tani tihit sama kaman jena ta insan bi ze de fi yom tuo.²⁵Lakin awel huwo lazim bi tab ma hajat ketir wa bi abao ma jeil de. ²⁶Ze ma hasil fi ayamat ta Noah, kaman ze de bi hasil fi ayam ta ibni al insan. ²⁷Humon akulu, humon bi asorubu, humon juwozu la hadi yom al Noah dakalu fi sefina__wa feidanat ja wa demiru humon kulu.²⁸Ze de kaman, hasil fi ayomat ta Lot__Humon kanbi akulu wa asorubu, bi beu wa bi ishteri, zara wa abinu. ²⁹Lakin fi ayom al Lot ruwa bara min Sodom, nar nezil wa kebir min sama demiru humon kulu.³⁰Ze de kaman bi kun fi yom al jena ta insan zahir. fi ³¹Fi yom dak ma ta sibu huwo al fi ras juwa nezil tihit ashan bi shilu afash min juwa, wa ma ta sibu huwo al fi mahal zara rija.³²v 32 Zekir mara ta Lot. ³³Al bi fitisu ashan bi ribeho haya tuo bi wodoro, lakin al bi wodoro haya tuo bi hafizu.³⁴Ana wori le inta, fi beled dak etnin bi kun fi wahid serir. Wahid bi shilu, wa tani bi sibu. ³⁵etnin nuswan bi ³⁶atanu sawa. Wahid bi shilu, wa tani bi sibu."³⁷Humon asalu huwo, "Wenu Rabuna?" Huwo kelimu le humon, "kan ma fi zol, kan inak fi meit nusur bi limu."

Chapter 18

¹Huwo wonusu le humon misal an kef humon dayiman bi seli wa ma bi kun taban, ²kelim, "Kan fi medina tani kan fi inak ghadi huwo ma bi kafu wa ma bi ihtaramu nas.³Kan fi armala fi medina dak, wa hiya ayiman bi ja le huwo, kelimu, 'Sayidu ana kede ligo adala ded adu tai.' ⁴Le zaman towil huwo ma indu nia ashan bi sayidu hiya, lakin bad zaman huwo kelimu fi nufsa tuoh hata kan ana bi kafu Allah aw bi ihtaramu nas ⁵ashan armala de ma bi jibu mashakil le ana, Ana bi sayidu hiya ashan ligo adala, ashan hiya ma bi azibu ana ma ja tuo kulu yom."⁶Yala Rabuna kelim, "Asuma le wonusa ta ghdi al zalim. ⁷Hasa hal Allah ma bi jibu adala le nas al huwo iktaro kan kore le huwo belal wa nahar? Hal huwo bi akir le humon? ⁸Ana kelim le itakum inu huwo bi jibu adala le humon bi sura. Lakin wokit kan ibni al insan ja sei huwo bi ligo imman fi ard?"⁹Yala huwo kaman wonusu misal de le tanin al humon kan indu sigha fi nufus tomon inu humon nedifin min nas tanin wa bi alisu nas tanin, ¹⁰"Etnin nas ruwa fi kenisa ashan bi seli__wahid kan firisi wa tani kan ta limu darayib.¹¹Al Firisi wogif wa seli ze de an nefsa tuo, 'Allah, Ana shokuru inta inu ana ma ze nas tanin__ al haramia, nas ta zulum zina__aw hata ma ze zol ta limu darayib de, ¹²Ana bi sum etnin marrat fi osbu. Ana bi wodi ashara fi mia min kulu hajat al ana indu. ¹³Lakin zol ta limu darayib, wogif beid, ma arufa ena tuo le sama, lakin huwo dugu duus tuo, kelim, Allah, amulu maruf le ana, al katti. ¹⁴Ana kelim le itakum, rajil rija wara le bet tuo nedif min tani de, la anu kulu zol al bi arufa nefsa bi nezilu, lakin kulu zol bi nezilu nefsa bi arufao."¹⁵Nas kan kaman bi jibu le huwo iyal tomon ashan huwo bi lemesu, lakin wokit talamiz ayenu, humon bada kore kore ma humon. ¹⁶Lkin Yesua nadi humon le huwo, kelim, "Sibu iyal sokar kede ja le ana, matakum abusu humon, La anu malakuut ta Allah le nas zi humon. ¹⁷Al hagiga ana bi kelm le intum, al ma bi gabilu malakuut ta Allah ze jena ma bi dakalu fogo."¹⁸Rais tani asalu huwo, kelim, "Mo alim al kwes, sunu al ana bi amulu ashan bi ligo haya al abadiya?" ¹⁹Yesua kelim le humon, "Malu ita bi nadi ana kwes? Ma fi zol kwes, illa Allah barao. ²⁰Inta bi arufu wosia__ma ta amulu zina, ma ta katulu, ma ta seregu, ma ta shahid bi kidib, ihtaramu abu taki wa uma taki." ²¹rais de kelim "Ana amulu hajt del kulu min zaman ana kan sokar."²²Zaman Yesua asuma, huwo kelim le huwo, "Inta lisa nages haja wahid. Ita bi beau kulu hajat al ita indu wa wodi le mesakin, wa inta bi kun indu hajat gali fi sama__wa tal, wara tai." ²³Lakin zaman rais asuma hajat del, huwo tala zalan shidid, la anu huwo kan ghani shidid. ²⁴Yesua, ayenu huwo tala haznan wa kelim, "Kam huwo saab le del al ghani ashan bi dakalu fi malakuut ta Allah! ²⁵La anu huwo sahil le jemel ashan bi ruwa min ena ta ibira, min zol ghani bi dakalu fi malakuut ta Allah."²⁶Del al bi asuma kelim, "Biga munu yau bi kalasu?" ²⁷Yesua juabu, "Hajat al saab le nas mumkin le Allah."²⁸Butrus kelim, "Tamum, anina sibu kulu hajat ta nina wa ruwa wara taki." ²⁹Yesua bad dak kelim le humon, "Hagiga, Ana bi kelim le intum inu ma fi zol al sibu bet, aw mara, aw akuwana, aw abu, aw iyal, ashan malakuut ta Allah, ³⁰munu al ma bi ligo ketir fi alam de, aw fi alam al bi ja, haya al abadiya,"³¹Bad huwo limu al etnshar le nefsa tuo, huwo kelim le humon, "Ayenu, anina mashiin la hadi fi Uruselim, wa kulu hajat al katibu ma anbia an ibni al insan bi hasil. ³²La anu huwo bi selim le yahudin, wa bi alisu, wa bi amulu fadiya wa bi tufu le huwo buzak. ³³bad jeledo huwo, wa humon bi katulu huwo, wa fi talata yom huwo bi gum tani."³⁴Humon ma fahimu eyin haja min hajat del, wa kelima de dusu min humon, wa humon ma fahimu haja al kan kelim.³⁵Wokit Yesua bi ga gerib ma Ariha, rajil amiyan kan geni taraf sika bi asalu. ³⁶wa huwo asuma jumhuur bi ruwa, huwo asalu sunu yau bi hasil. ³⁷Humon wori le huwo Yesua ta Nasira yau mashi.³⁸Fa rajil al amiyan kore, kelimu, "Yesua, ibni Dawud amulu maruf le ana." ³⁹Del al kan bi doworo gidam kore kore ma rajil al amiyan, kelim le huwo asukut. Lakin huwo kore shidid, "Ibni Dawud, amulu maruf le ana."⁴⁰Yesua wogif wa amiru inu rajil de ked jibu le huwo. Yala wokit rajil al amiyan bi ga gerib, Yesua asalu huwo, ⁴¹"Inta der ana kede amulu sunu le inta?" Huwo kelim, "Rabuna, Ana der ayenu."⁴²Yesua kelim le huwo, "Ayenu. iman taki aliju inta. ⁴³tuwali huwo ayenu wa ruwa wara tuo, bi mejido Allah. Kulu nas, wokit ayenu kede, humon wodi mejid le Allah.

Chapter 19

¹Yesua dakaulu wa kan bi ruwa min Ariha. ²Kan fi rajil inak isimu Zakayo. Huwo kan rais ta daayib wa kan ghani. ³Huwo kan hawil ashan ayenu Yesua, lakin huwo ma agder min jumhuur al ketir la anu huwo kan gaser fi tul. ⁴Fa huwo jere gidam ta nas wa nutu fi shejera jemeza ashan bi ayenu huwo, lakin Yesua kan bi ga der ruwa. ⁵Zaman Yesua ja le mahal, huwo ayenu fok wa kelim le huwo, "Zakayo, nezil tihit sere, la anu alela Ana der ruwa fi bet taki. ⁶"Fa huwo sere nezil tihit wa rahibu huwo ma fara. ⁷Zaman kulu zol ayenu kede, humon kulu neng neng, kelim, "Huwo ruwa ziyara le zol al huwo katti." ⁸Zakayo wogif wa kelim le Rabuna, "Ayenu, Rabuna, nus ta hajat tai Ana bi wodi le meskin, wa iza ana zulumu aye zol fi aye haja, Ana bi rija arba marat." ⁹Yesua kelim le huwo, "Alela kulasa ja fi bet de, la anu huwo kaman jena ta Abraham. ¹⁰La anu jena ta insan ja ashan bi fitisu wa kalisu nas al wodoro, ¹¹"Ze ma humon asuma hajat del, huwo istemir onusu wa wori misal, la anu huwo kan gerib ma Uruselim, wa humon fekeri inu malakuut ta Allah kan bi beinu tuwali. ¹²Ashan kede huwo kelim, "Zol tani muhim ruwa le mahal beid ashan bi shilu le nefsa tuo malakuut wa bi rija. ¹³Huwo nadi ashara min kadam tuwo wa wodi le humon, ashara amanat ishtakal lahadi kan ana rija wara. ¹⁴Lakin moatinin akra huwo wa rasulu mojomu ta nas wara huwo, kelim, 'Anina ma der rajil de bi hukum anina, ¹⁵huwo hasil wokit huwo rija wara tani, bad ma huwo shilu malakuut, huwo amiru al kadam al huwo wodi gurush le humon ashan bi nadi le huwo, inu huwo bi arufu yatu maksab humon ligo ma amulu tijara. ¹⁶Al awel ja gidam tuo, kelim, 'Rabuna amana taki bi ga tala ashara tanin. ¹⁷Al zol mohim kelim le huwo, "Tamum kadam al kwes. La anu inta kan amin fi soker, inta bi indu sulta fi ashara modun. ¹⁸Al tani ja, kelim 'Amana taki Rabuna, tala kamsa amanat. ¹⁹Zol al mohim kelim, 'Inta shilu mosulia sulia ta kamsa modun. ²⁰Tani ja, kelimu, 'Rabuna amana taki yau de ini, al ana hafizu kwes fi gumash, ²¹la anu ana kan kayif min inta, la anu inta zol saab. inta bi shilu haja al inta ma kutu, wa inta bi gata haja al inta ma zara. ²²Zol al mohim kelim le huwo, Ma kelimat taki Ana bi hukum inta, inta kadim al sherir. Inta arufu ana zol al der, bi shilu haja al ana ma kutu wa gata haja al ana ma zara ²³Yala lei inta ma kutu gurush tai fi benki, ashan kan ana rija ana bi limu humon ma ribeh? ²⁴Zol al mohim kelimu le humon al wogif, Shilu bara min huwo al amana, wa wodi le huwo al indu ashara. ²⁵Humon kelimu, Rabuna huwo indu ashara. ²⁶Ana kelim le intum, inu kulu wahid al indu bi wodi ketir, lakin min huwo al ma indu, hata al huwo indu bi shilu bara. ²⁷Lakin adu tai al humon ma der ana bi hukum humon, jibu humon ini wa katulu gidam tai. ²⁸Zaman huwo kelim hajat del, huwo ruwa gidam, le Uruselim. ²⁹Zaman huwo ja gerib le Bethphage wa Bet ania, le jebel zeitun, huwo rasulu etnin min al talamiz, ³⁰kelim, "Ruwa fi beled tani. kan inta dakalu inta bi ligo humar soker ma geni fogo. Fiku wa jibu le ana. ³¹Kan aye zol asalu inta, 'lei intum bi fiku? kelim, Rabuna muhtaj. ³²Del al kan rasulu wa ligo al humar ze ma Yesua wori le humon. ³³Ze mayadum humon kan bi fiku humar, siyadum kelim le humon, Lei intakum bi fiku humar? ³⁴Humon kelim, "Rabuna muhtaj. ³⁵Humon jibu le Yesua, wa humon jada gumash tomon fi humar wa Yesua arkab fogo. ³⁶Ze ma huwo ruwa, humon ferisu gumash tomon fi sika. ³⁷Ze ma huwo bi wosulu le mahal al jebel al zeitun, nas ketir min talamiz bada afra wa mejdo Allah ma sout kebir le amayiel al kebir al humon ayenu. ³⁸kelim, "Baraka huwo melek al ja fi isim ta Rabuna! Salam fi sama wa mejid fok!" ³⁹Bad min al Firiseen fi nas al ketir de kelim le huwo, "Mo alim, sakitu talamiz taki. ⁴⁰Yesua juabu wa kelim, " Ana wori le intum, kan humon asukut, al hijar bi kore. ⁴¹Zaman Yesua wosulu fi medina, huwo kore, ⁴²kelim. "Kan ita kan arufu yom de, hata inta, al hajat jibu salam le inta! Lakin humon dusu min ena taki. ⁴³La anu al ayam bi ja fogo inta wokit adu bi abinu hosh hawoli inta wa humon bi asuru inta min kulu tija. ⁴⁴Humon bi kasuru inta tihit fi hufura, wa iyal taki, Humon ma bi sibu hajer fi ras hajer la anu inta ma arufu zaman al kan Allah bi hawil kalisu inta. ⁴⁵Yesua dakalu fi kenisa wa bada turuju del al kan bi beau hajat, ⁴⁶kelimu le humon, "Huwo muktub, 'Bet tai bi kun bet ta salawat, lakin intum amulu huwo mahal ta haramia, ⁴⁷Fa Yesua kan bi derisu kulu yom fi kenisa. Rais ta kahna wa kataba wa mo sulin ta nas der katulu huwo, ⁴⁸lakin huwomon ma ligo teriga la anu kulu nas kan bi kutu bala wa bi asuma le huwo.

Chapter 20

¹Fi wahid min ayam ze ma Yesua kan bi derisu fi kenisa wa bi beshiru injil rais ta khna wa kataba ja le huwo ma nas kabar. ²Humon wunusu, kelim le huwo, "Wori le anina ma yatu sultan inta bi amulu hajat del, aw munu yau wodi le inta sultan." ³Huwo juabu wa le humon, "Ana bi asalu soal, wa inta juabu ana." ⁴Al mamudia ta Youhana kan min sama wala min insan?" ⁵Humon fikir fi nufus tomon, gali "Gali kan anina kelim min sama, huwo bi lei intum ma amin fi huwo?" ⁶Lakin kan aniana kelim, Min insan, kulu nas bi rejimu anina, la anu humon wasik inu Youhana kan nabi." ⁷Fa humon juabu inu humon ma arufu huwo ja min wen. ⁸Yesua kelim le humon. "Wele ana bi wori ma yatu sultan ana bi amulu hajat del." ⁹Huwo wori le nas misal de, "Zol zara jinena,, ujuro bara ashan kharma, wa ruwa le beled tani le zaman tuwil. ¹⁰fi zaman dak huwo rasulu kadam le siyadum karma ashan huwo bi wodi le huwo min samar ta karma. Lakin siyadum kharma dugu huwo, wa rasulu huwo edan-fadi. ¹¹Wa huwo rasulu kadam tani wa humon kaman dugu huwo, amulu huwo batal, wa rasulu huwo idan fadi. ¹²Huwo kaman rasulu nimra talata wa humon kaman awogu huwo, wa jada huwo bara. ¹³Fa Rabuna ta jenena kelim, Ana bi amulu sunu? Ana bi rasulu jena tai al mahbub. mumkin humon bi ihteramu huwo. ¹⁴Lakin zaman siyadum karma ayenu huwo, humon wonusu fi bad tomon, gali, "De yau al waris, Kede anina katulu huwo, ashan al worisa bi kun tanina." ¹⁵Humon jada huwo bara min kharma wa katulu huwo, sunu bi ga rabuna ta karma bi amulu?" ¹⁶Huwo bi ja wa demiru siyadum karma del, wa bi wodi al karma le nas tanin," Zaman humon asuma, humon kelim, "Kede ma bi hasil?" ¹⁷Lakin Yesua ayenu le humon, wa kelim "Ma mana ta ketaba de. Al hajer al banayin aba bi ga yau hajer ta zawia?" ¹⁸Kulu wahid al bi waga fi hajer bi kasuru huwo soker soker, wa wahid al hajer de bi waga fogo huwo bi kasuru huwo." ¹⁹Fa kataba wa rais ta kahna kan der amsuku huwo fi zaman dak, la anu humon arufu huwo wonusu misal del ded humon. Lakin humon kan kafu min nas. ²⁰Fa humon kan bi ragibu huwo wa rasulu jawsis al bi mesil humon nedifin ashan bi amsuku huwo ma kelima, hata bi agder selimu huwo le hakim wa sultat ta wali. ²¹humon asalu huwo, gal, "Mo alim, anina arufu inu inta kelim wa bi derisu adel, wa ma bi asir ma wozifa ta aye zol, lakin inta bi derisu hagiga an sika ta Allah. ²²Hal huwo ganuuni le anina ashan bi dafa darayib le Caesar, wale la?" ²³Lakin Yesua fahimu shokul negit tomon, wa kelim le humon, ²⁴beinu takum le ana gurush. Sura wa ketaba de ta munu Humon kelim ta "Caesar." ²⁵Huwo kelim le humon, "Wodi le Caesar hajat ta Caesar wa wodi le Allah hajat ta Allah." ²⁶Humon kan ma agder ligo galat fi haja al huwo kelim fi gidam ta nas, lakin humon istakgarab min juwab tuo wa humon kan askut. ²⁷Zaman bad min al Saduqiyyun ja le huwo, del bi kelim ma fi giyama, ²⁸humon asalu huwo, gal, "Mo alim, Musa katibu le anina inu zi zol al aku tuo mutu, indu mara, wa ma indu iyal, rajil bi shilu mara ta aku tuo, wa weledo ma hiya le aku tuo. ²⁹Inak fi saba akuwana wa al awel shilu mara, wa mutu bidun iyal, ³⁰wa nimira etnin kaman zi de kede. ³¹Al nimira talata shilu hiya, wa kaman al saba ma sibu iyal, wa mutu. ³²Bad dak mara mutu kaman. ³³Fi giyama, mara de bi kun ta munu? La anu al saba hiya kan mara le saba." ³⁴Yesua kelim le humon, "Iyal ta alam de bi zuwujo wa bi zuwujo humon. ³⁵Lakin del al humon bi istehik giyama min mutu ma bi zuwujo wale bi zuwujo humon. ³⁶Aw humon ma bi mutu tani, la anu humon bi ga sawa ma malaykat wa humon iyal ta Allah, iyal ta giyama. ³⁷Lakin al meiteen bi gum, hata Musa ayenu, fi hala gaba, al fogo huwo nadi Rabuna Allah ta Abraham wa Allah ta Ishak wa Allah ta Yakub. ³⁸Hasa huwo ma Allah ta meiteen, lakin ta ahya, la anu kulu nas hai fi huwo." ³⁹Bad min al kataba juabu, "Mo alim, inta juabu tamum." ⁴⁰Fa humon ma hawel asal huwo ketir. ⁴¹Yesua kelim le humon, "Kef humon bi kelim inu al Messiah huwo ibni Dawud?" ⁴²La anu Dawud nefsu keimu fi kitab ma Mazanir, Rabuna kelim le Rabuna tai, Geni fi eda yemin ⁴³la hadi Ana bi kutu adu taki tihit kura taki. ⁴⁴ashan keda Dawud bi nadi Mesih Rabuna, fa kefi bi kun jena tuo?" ⁴⁵Fi adana ta nas kulu huwo kelim le talamiz tuo, ⁴⁶amulu takum hisab min kataba, al nia tomon fi doworia ma jalabia tuwil aw hibu salam fi suk wa humon bi hibu geni fi majma wa mahalat al tamum ⁴⁷Humon kaman bi akulu fi beaut ta aramil, wa bi juru salawat tuwil. nas shikil del bi ligo hukum kebir."

Chapter 21

¹Yesua ayenu fok wa shafa rijal al agniya bi jada hadaya tomon fi kazna. ²Huwo ayenu armala meskin kutu etnin jine. ³Fa huwo kelim, "Hagiga Ana bi kelim le intum, armala de wodi aktar min intum kulu. ⁴Del kulu wodi min bagi al fadulu le humon. Lakin armala de, ma meskin ta hiya wodi kulu al hiya bi ish mao,"⁵Ze ma tanin wonusu an haikal, kef kan jemilu ma hujar al jemil wa hadaya, huwo kelim, ⁶le hajat del al itakum bi ayenu, zaman bi ja al ma fi hajar wahid bi sibu fi ras tani bi dun ma bi kasuru."⁷Fa humon asuma huwo, kelim, Mo alim, miten hajat del bi hasil? Sunu yau bi alama kna hajat del der hasil?" ⁸Yesua juabu, "Amulu takum hisab kede ma kabasu intum. La anu ketir bi ja fi isim tai, kelim, Ana ini wa, Zaman gerib. Ma ta ruwa wara tomon ⁹Kan intum asuma an harib wa galgala, ma takum kafu, la anu hajat del lazim bi hasil awel, lakin nihaya ma bi hasil tuwali."¹⁰Bad dak huwo kelimu le humon, "Beled bi gum ded beled, wa mamlaka ded mamlaka. ¹¹Zalzal kebir bi hasil, wa fi mahalat kulu ja an wa ayanat. Inak bi kun fi kafu wa alamat kebir min sama. ¹²Lakin gabili hajat del, humon bi kutu edan fogo intum wa bi azibu intum, bi sugu intum le majma wa sujun, bi jibu intum gidam ta muluk wa hukam ashan isim tai. ¹³Huwo bi kun fursa le shuada takum. ¹⁴Ashan keda ma takum kutu fi gelba takum ashan bi jazhizu difa gebli zaman, ¹⁵La anu ana bi wodi kelimat wa hikma al adu takum ma bi agder kaumu aw aridu. ¹⁶Lakin bi selimu itakum kaman ma abuhar, akuwana, ahal, wa sabihat, wa humon kutu tanin min intum bi mutu. ¹⁷Bi akrahu itakum ma aye zol ashan isim tai. ¹⁸Lakin shar min ras takum ma bi mutu. ¹⁹fi tahmul takum intum bi ligo nufus takym. ²⁰Zaman Yesua ayenu Uruselim bi katti ma adu, arufu inu de dimar gerib ini. ²¹Fa sibu del fi Yahudia jere le jebel, sibu del al fi medina sibu, wa del al humon bara min beled ma bi dakalu medina. ²²La anu del ayam ta ikhab, fa kulu hajat al katibu bi kamilu. ²³Bi kun kab le del al hamilanin wa le del al humon dayat fi ayam dak! La anu bi waja kebir fogo turab, wa bi kun kab le nas del. ²⁴Humon bi waga ma taraf sef, wa bi shilu humon le belad kulu, wa Uruselim bi demiru ma nas al umam lahadi zaman ta umam bi kamilu. ²⁵Inak bi kun fi alama fi gamara, wa fi nujom, wa fi ard. Al umam bi kun fi waja, galagel ashan m amuwaj ta bahar bi hizu. ²⁶Inak bi kun fi shokul deiif min kafu hajat al bi fi alam. La guwa ta sama bi hizu. ²⁷Ya humon bi ayenu ibni al insan jai fi sihab ma guwa wa mejid azim. ²⁸Lakin wokit hajat del bada hasil, wogif fok wa arufa idanat taki naja takum gerib."²⁹Yesua wori le humon misal, "Ayenu le shejera tina, wa kulu shejerat. ³⁰kan waragat waga, intum bi ayenu le nfsa takum wa intum bi arufu inu karanga gerib. ³¹Fa kaman, kan intum hajat del bi hasil. intum bi arufu inu malakuut ta Allah gerib. ³²Hagiga Ana bi kelim le intum, jeil de ma bi futu la hadi hajat del bi hasil. ³³Sama wa ard bi kalasu, lakin kalam tai kulu kulu ma bi kalasu. ³⁴Lakin kutu balak le nufus takum, ashan gelba takum ma bi kun tegel ma gumar, shirab wa sakar wa humon kafu ta f haya, wa yom dak ma bi gufulu fogo inta faja.h ³⁵La anu huwo bi ja fogo aye zol al bi ish fogo wosa ta kulu ard. ³⁶Lakin be haris fi kulu zaman, seli ashan ita bi kun guwi ashan bi jere min kulu hajat del al bi hasil, wa ashan bi wogif gidam ta ibni al insan."³⁷Wa kan bi nahar huwo bi derisu fi haikal, wa fi belel huwo ruwa wa geni fi jebel ta zeitun. ³⁸Nas kulu ja bederi fi saba ashan bi asuma le huwo fi haikal.

Chapter 22

¹Hasa eid al fitir al bi nadi feas bi ga gerib, ²rais ta kahna wa kataba humon fitisu kef humon bi katulu Yesus humon kayifin min nas.³Yala shetan dakalu fi Yahuza al Scariuti, al kan wahid min al etnashar. ⁴Yahuza ruwa le rais wa dabit ta jesh kef huwo bi selimu Yesua le humon.⁵Humon kan farhanin wa humon rudu ashan bi wodi le huwo gurush. ⁶huwo rudu wa fitisu fursa ashan bi selimu huwo beiti min al jumhur.⁷Bad dak yom ta eid al fitir ja, al fogo bi dabah karuf. ⁸Fa Yesus rasulu Butrus wa Yuhana, kelim, "Ruwa wa jahizu takum le anina feas ashan anina bi akulu. ⁹Humon kelim le huwo, "Wen inta der anina kede jahizu?"¹⁰Huwo juabu le humon, "Ayenu zaman intum dakalu medina, intum bi ligo rajil arufa guruma ta moyo ruwa takum wara tuo fi bet ta saeed, ¹¹Kelim takum Mo alim kelim le anina "Wenu juwa ta diyof, al ana bi akulu feas ma talamiz tai wen?"¹²Huwo bi wori le intum juwa kebir ferisu fok. jahizu takum inak." ¹³Yala humon ruwa, wa ligo aye haja ze ma huwo kan kelim le humon. Bad dak humon jahizu al feas.¹⁴Wokit zaman ja, huwo geni tihit ma rusuul. ¹⁵Yala huwo kelimu le humon, "Ana indu nia azim ashan bi akulu feas de ma itakum gubal lis Ana ma taab. ¹⁶La anu Ana kelimu le itakum, Ana ma bi akulu tani lahadi bi kamilu fi malakuut Allah"¹⁷Bad dak Yesua shilu al kubaya, wa zaman huwo wodi shokur, huwo kelim, "Shilu de, wa gesimu fi bein takum. ¹⁸La anu Ana kelimu le intum. Ana ma bi asurubo min samar ta kharma lahadi malakuut Allah bi ja." ¹⁹Yala huwo shilu rigif, wa zaman huwo wodi shokur, huwo kasuru wa wodi le humon, kelim, "de yau gesim tai al wodi le intum, Amulu ze de ashan bi zekir ana." ²⁰Huwo shilu kubaya bi nefsu tariga bad asha, kelim, "Kubaya de huwo ahad al jedid fi dom tai, al kubo ashan intum.²¹Lakin al bi selimu ana fi ma ana fi tarabeza. ²²La anu ibn al insan bi ruwa ze ma katibu. Lakin bi kun kab le zol al yau bi selimu!" ²³Humon bada wonusu fi nus tomon munu fi nus tomon al bi amulu ze de.²⁴Wa kan bein tomon kaman kore kore munu min nus tomon bi kun kebir. ²⁵Huwo kelim le humon, "Al muluk ta umam mosulin le humon, wa del al indu sultan le humon bi nadi humon nas al bi amulu kwes le tomon.²⁶Lakin huwo ma bi kun ze de ma intum. Lakin, kede wahid al kebir fi nus takum kede kun soker, wa wahid al muhim kalis kede kun ze kadam, ²⁷La anu munu yau kebir, al bi geni fi tarabeza wala wahid al bi akdim? Hal ma al bi geni fi tarabeza? Lakin ana fi nus takum ze kadim.²⁸Lakin intum yau nas al istemir ma ana fi tajarib tai. ²⁹Ana wodi le itakum malakuut, ze ma abu tai wodi le intum malakuut, ³⁰ashan intum bi akulu wa asurubo fi malakuut tai, wa intum bi geni fi kursi hukumu gabayil ta Israel al etnashar.³¹Smaan, Samaan, amulu hisabak, Shetan der intum ashan bi gurbal intum ze geme. ³²Lakin Ana seli le inta, inu imman taki ma bi waga. Bad ma inta rija wara tani, guwi akuwana taki, ³³Butrus kelim le huwo, "Rabuna, ana jazhiz ashan bi ruwa ma inta fi segen wa fi mutu. ³⁴Yesua juabu, Ana kelim le intum, Butrus, dig ma bi kore fi yom dak, gabili inta ma ankur ana talata marat."³⁵Yala Yesua kelim le humn, "Zaman ana rasulu intum bidun keys gezima hal nagez min intum haja?" Humon juabu ma fi haja." ³⁶Yala huwo kelim humon, Lakin hasa, zol al indu keys, kede huwo shilu, wa kaman keys ta akil Zol al ma indu sekin kede beau keys tuo bara wa ishteri wahahid.³⁷La anu ana kelim, haja al katibu an ana lazim bi kamil, Hasibu huwo ma nas al tala bara min ganuun. La anu haja al nabao an ana bi ga kamilu," ³⁸Yala humon, kelim, "Rabuna, ayenu! ini fi etnin sekin." Huwo kelimu le humon, de kefaya."³⁹Yesua ruwa le jebel zeitun ze ma huwo dayiman bi amulu, wa talamiz ruwa wara tuo. ⁴⁰Zaman humon wusulu, huwo kelim le humon, "Seli takum ashan intum ma bi dakalu fi tajeriba."⁴¹Huwo ruwa bara min humon fi masafa ta jada hajer, wa huwo denger tihit wa seli, ⁴²gali, "Abu, kan inta der, shilu al kubaya de min ana. ma ashan irada tai lakin irada taki yau kede timu."⁴³Bad dak malayka min sama beinu le huwo, guwi huwo. ⁴⁴kan fi azab kebir, huwo seli bi lajaja, wa argan tuo tala ze naga ta dom tihit fi ard.⁴⁵Zaman huwo gum fok min salawat, huwo ja le talamiz wa ligo huwo naimin ashan huzun tomon ⁴⁶wa asalu humon, "Lei intum naimin? Gum fok wa seli, ashan intum ma bi dakalu fi tajeriba."⁴⁷Wokit huwo lisa bi wonusu, Jumhuur beinu ma Yahuza, wahid min al etnashar, bi gedimu humon. Huwo ja gerib le Yesua ashan bi amulu gubula huwo ⁴⁸Lakin Yesua kelim le huwo, "Yahuza, inta yau bi selim ibni al insan ma gubula?"⁴⁹Wokit del al kan hawli Yesua ayenu al kan bi hasil, humon kelim, "Rabuna anina kede kata ma sekin?" ⁵⁰Yala wahid min humon hajim al kadim al ta khahin al alah, wa kata adna tuo ta yemin. ⁵¹Yesua kelim, "De kefaya!" Huwo lemesu adna tuo wa aliju huwo⁵²Yesua kelimu le rais ta khahna, wa le dabit ta Hayikal, wa le shoyuuk al bi ga ded huwo, "itakum bi ja le ana bi sef wa asaya ka anu ana mujirim?" ⁵³Zaman ana kulu yom ma iakum fi al haikal, itakum ma kutu edan le ana Lakin de zaman takum, wa guwa ta duluma."⁵⁴Shilu huwo sugu huwo bara wa jibu huwo fi bet ta khahin al alli. Lakin butrus tabe huwo min beid. ⁵⁵Bad dak humon wala nar fi nus ta bet wa humon geni sawa Butrus geni fi nus tomon.⁵⁶Mara tani ayenu huwo ze ma huwo geni fi dou ta nar wa ayenu tuwali le huwo wa kelimu, "Rajil de kaman kan ma huwo." ⁵⁷Lakin Butrus anguru, gali, "Mara, Ana ma arufu huwo. ⁵⁸Bad zaman besit zol tani ayenu huwo, wa gali, "Inta kaman wahid min humon." Lakin Butrus kelim, "Ya rajil, ma ana."⁵⁹Bad saa zol tani kelimu, "Hagiga rajil de kaman kan ma huwo, la anu huwo min al Jeliel." ⁶⁰Lakin Butrous kelimu, Ya rajil Ana ma arufu haja al inta bi wonus fogo." Tuwali zaman huwo kan bi wonusu, dig kore.⁶¹Rabuna gilibu wa

ayenu le Butrus, wa Butrus zikir kelim ta Rabuna, wokit huwo kelim le huwo, "Gabili dig bi kore wa inta bi anguru ana talata marat." ⁶²Butrus ruwa bara wa kore ma waja. ⁶³Bad dak rijal al bi harisu Yesua humon dugu wa hagiru huwo. ⁶⁴Humon kati huwo wa bi asalu gali, "Itnaba munu dugu inta?" ⁶⁵Humon wonusu hajat ketir ded Yesua, wa shetimu huwo. ⁶⁶Zaman bi ga nar, shiyuk limu sawa, ma khahna wa kataba. Humon sugu huwo fi mageles, ⁶⁷wa kelim, "Kan inta al Mesih, wori le anian "Lakin huwo kelim le humon, Kan ana wori le intum, intum ma bi anim, ⁶⁸wa kan Ana asalu itum, intum ma bi juabu. ⁶⁹Lakin min hasa le gidam, ibni al insan bi geni fi eda yemin ta guwa ta Allah." ⁷⁰Humon kelimu, Inta jena ta Allah?" Yesua kelim le humon, "Intum kelim ana huwo. " ⁷¹Humon keim, "lei anina lisa der shuhuud? La anu anina bi nefsa tanina asuma min kasma tuo."

Chapter 23

¹Kulu ada ta megeles gum fok wa humon jibu Yesua gidam ta Pilatus. ²Humon bada ishteki huwo, gali, Anina ligo rajil de bi karabu nas, bi abusu darayib kede ma dafao le Caisar, wa bi kelim huwo al Masih al melek. ³Pilatus asalu huwo, gali, "Inta melk ta Yahud?" Yesua juabu huwo wa kelim, "Inta kelim keda." ⁴Pilatus kelim le rais ta khahna wa jumhur, "Ana ma ligo galat fin rajil de." ⁵Lakin humon kan asuru, gali, "Huwo bi amulu mashakil fi nus ta nas, bi derisu la hadi fi Yahudia, bada min Jeliel hata fi mahal de." ⁶Fa zaman Pilatus asuma keda, huwo asal kan rajil de kan min Jeliel. ⁷Zaman huwo arufu inu huwo kan tihit sulta ta Hirodus, huwo rasuu Yesua le Hirodus, al huwo bi nefsu kaman kan fi Uruselim fi ayammat dak. ⁸Zaman Hirodus ayenu Yesua, huwo kan murta shidid, la anu huwo kan der ayenu huwo min zaman tuwil. Huwo asuma an huwo wa huwo der ayenu mojiza al bi amulu ma huwo. ⁹Hirodus asalu Yesua ma kelimat ketir, lakin Yesua ma juabu huwo. ¹⁰Rais ta khahna wa kataba wogif, bi zalan ishteki huwo. ¹¹Hirodus ma jesh tuo shitimu Yesua wa humon alisu huwo. Yala huwo libisu huwo gumash giyafa wa rija huwo wara le Pilatus. ¹²La anu Hirodus tala sabi ma kulu zol fi nefsu zaman dak, la anu gebli de humon adu ma bad. ¹³Pilatus bad dak nadi rais ta khahna wa hukam wa jumhur ta nas ¹⁴wa kelim le humon, "Intum jibu le ana rajil de ze zol al bi karabu nas wa ana asalu huwo gidam takum ana ma ligo galat fi rajil an hajat al intum kelim le huwo. ¹⁵La wele Hirodus, la anu huwo rija huwo wara le anina, wa ayenu ma fi haja al huwo amulu bi istehik ma mutu. Ashan keda ¹⁶ana bi adibu huwo wa bi figu ¹⁷huwo." ¹⁸Lakin humon kore kulu sawa, kelim, "Shilu zol de, wa figu le anina Barabbas!" ¹⁹Barabbas kan zol al kutu fi segen bi sabab fitna hasil fi medina wa katulu. ²⁰Pilatus wonusu le humon tani, bi nia ta figu Yesua. ²¹Lakin humon kore, gali, "Selibu huwo, selibu huwo." ²²Huwo kelim le humon le mara nimta talata, "Yatu shar rajil amulu? Ana ma ligo haja bi istehik mutu tuo. Ashan keda bad tadib le huwo, Ana bi fiku huwo." ²³Lakin humon asuru bi sout ali, humon der keda selibu. Sout agnna Pilatus. ²⁴Fa Pilatus wodi le humon talab tomon, ²⁵Huwo figu al humon asalu de al kan kutu fi segen bi sabab ta fitna katulu. Lakin huwo selim Yesua le irada tomon. ²⁶Ze ma humon sugu huwo beid, humon ayenu Samaan al Scariuti, jai min beled, wa humon kutu selib fogo huwo ashan bi arufa, wa ruwa wara Yesua. ²⁷Jumhuur ketir min nas, wa nasawin al haznanin le huwo, kan bi ruwa wara huwo, ²⁸Lakin huwo gelibu le humon, Yesua kelim, "Banat ta Uruselim, ma takum kore le ana, lakin le nufus takum wa iyal takum." ²⁹La anu ayenu ayam jai al humon bi kelim, 'Baraka le nasawin al ma weledo wa rihim al ma bi weledo, wa lebben al ma bi rada; ³⁰Yala humon bi bada kelim le jebel, 'Waga fogo anina, le mhalat al fok katti anina. ³¹La anu iza kan humon bi amulu del ma kasab al nei kefi bi kun ma al yabis?" ³²Etnin nas tanin al mujirimin kan sugu ma huwo ashan bi katulu. ³³Zaman humon ja le mahal al nadi Juljusa, "inak humon Selibu huwo wa mujirimin__wahid fi yemin wa wahid fi shamal. ³⁴Yesua kelim, Abu, afi humon, la anu humon ma arufu haja al humon bi amulu," Bad dak humon jada gura, gesimu jalabia tuo. ³⁵Nas wogif ayenu woki hukam bi alisu huwo kelim, "Huwo kalisu nas tanin Kede huwo kalisu nefsa tuo, iz huwo Masiah ta Allah, al azilu." ³⁶Asakir kaman alisu huwo, jibu le huwo merisa, ³⁷wa kelim, "kan inta melek ta Yahud, kalisu nefsa taki," ³⁸Inak kan fi alama fok le huwo, "De huwo melek ta Yahud." ³⁹Wahid min al mujirimin al kan selimu inak shitimu huwo gali "Inta ma al Masih? Kalisu nefsa taki wa anina." ⁴⁰Lakin al tani kore ma huwo, kelim "inta ma bi kafu Allah, wa inta fi nefsu hukum?" ⁴¹Anina ligo tanina bi adala, la anu anina bi shilu haja al anina bi istehik. Lakin rajil de ma amulu haja galat. ⁴²Bad dak huwo kelim, "Yesua zikiri ana kan inta ja fi malakuut taki." ⁴³Yesua kelim le huwo, "Hagiga ana kelim le inta, alela inta bi kun ma ana fi fardus." ⁴⁴Wa kan bi ga saa sita, wa beled ja fogo kulu ard la hadi saa tisa ⁴⁵ze shimes tala duluma. Yala sitara ta haikal gesimu le etnin. ⁴⁶Kore ma ma sout fok, Yesua kelim, "Abu, fi eda taki Ana bi selimu roho tai." bad huwo kelim keda, huwo mutu. ⁴⁷Zaman khayid ta mia ayenu haja al kan amulu, huwo mejido Allah, kelim de kan zol beri, ⁴⁸Zaman kulu jumhur al ja sawa ashan bi shahid ayenu hajat al amulu, humon rija bi dugu sudur tomon, ⁴⁹Lakin kulu del al arufu huwo, wa nasawin al ruwa wara tuo min Jeliel, wogif min beiti, bi ayenu hajat del. ⁵⁰Inak kan fi zol isimu Yousif, al kan udu fi megeles. Huwo kan zol kwes wa insan beri ⁵¹Zol de maa rudu itifagia wa karar tomon. Huwo kan min Yahudia medina ta Ramah, wa huwo kan bi ayenu la malakuut ta Allah. ⁵²Zol de, ruwa le Pilatus, asalu le gesim ta Yesua, ⁵³Huwo nezilu tihit, wa lifo ma kafna, wa kutu fi turuba al kan afurao fi hajer, al mafi zol lisa dofunu fogo. ⁵⁴Huwo kan yom ta jahizu, wa Sabbath kan bi ga gerib bi bada. ⁵⁵Nasawin al kan ja ma Yesua min Jeliel ruwa wara wa ayenu turuba wa kefi gesim tuo kutu. ⁵⁶Humon rija wa jahizu bakur wa riha. Fi yom Sabbath humon akudu raha hasab ganuun.

Chapter 24

¹Saba bederi fi awel yom ta Usboh, humon ja le turuba, jibu bakur al humon jahizu. ²Humon ligo hajer lizu bara min turuba. ³Humon dakalu juwa, lakin humon ma ligo gesim ta al Rab Yesua. ⁴Hasil inu, wokit humon kan mustagarabin faja, etnin rajil wogif jambo tomon ma gumash lamah. ⁵Ze ma nasawin del kan mala kafu wa humon denger ras tomon, tihit humon kelim le nasawin, "Lei intum bi fetisu al hai bein al meiteen?" ⁶Huwo mafi ini, lakin huwo gum! Zekir kef huwo wonusu le intum zaman huwo kan lisa fi Jeliel, ⁷kelim inu ibni al insan bi selim fi edan ta nas al khatieen wa bi selibu, wa fi yom al talet bi gum tani. ⁸Nasawin zekir kelimat tuo ⁹wa humon rija min turuba wa wori kulu hajat del le al etnashar wa al bagi nas. Mariam al Magdalene. ¹⁰Yona, Mria uma ta Yakub, wa naswin al ma humon wori hajat del le rusuul. ¹¹Lakin risala de beinu ze wonusa ta nas al ma indu shokul le rusuul, wa humon ma amin ma nasawin. ¹²Butrus gum fok jere le turuba, wa denger wa ayenu le kafna ma nefsa tuo. Butrus bada dak ruwa le bet, mustagarab min haja al hasil. ¹³Etnin min humon kan mashin fi nefsu yom le beled isimu Emmaus, al kan masafa tuo min Uruselim siteen kilo. ¹⁴Humon bi wonusu ma bad an kulu hajat al hasil. ¹⁵Wa hasil wokit humon bi wonusu wa bi asalu bad tomon, Yesua bi nefsa tuo ja wa ruwa ma humon. ¹⁶Lakin uyuun tomon kan abusu ashan ib arufu huwo. ¹⁷Yesua kelim le humon, "Sunu yau intum al etnin bi wonusu wa intum mashin?" Humon wogif inak beinu zalanin. ¹⁸Wahid min humon, isimu Cleopas, juwabu huwo, "inta yau bes zol al ini fi Uruselim ma arufu hajat al hasil talat ayam al fat?" ¹⁹Yesua kelim le humon, "Yatu hajat?" Humon juabu huwo, "Al hajat an Yesua ta Nasira, al kan nabi, al guwi fi amal wa kelima gidam Allah wa kulu nas, ²⁰wa kef rais ta khahna wa hukam tanina selimu huwo ashan bi hukumumu ma mutu wa selibu huwo. ²¹Lakin anina indu raja inu huwo yau al bi ja hariru Isarael. Lakin fi de kulu de hasa yom nimra talata min ma hajat del hasil. ²²Lakin kaman, baad min nasawin al kan fi ma aniana ruwa saba bederi fi turuba kutu anian tala mustagarabin. ²³Wokit humon ma ligo gesim tuo, humon ja, kelim inu humon kaman ayenu ruoya malaykat al kelim inu huwo hai. ²⁴Bad rijal al kan ma anina ruwa le turuba, wa ligo huwo bes ze nasawin kelim. Lakin humon ma ayenu huwo. ²⁵Yesua kelim le humon, "Ya nas al beleteen wa al betieen fi geliba ashan bi amin fi kulu al anbia wonsu! ²⁶Hal ma dururi le Mesih ashan bi tab ma hajat del, wa ashan bi dakalu fi mejid tuo?" ²⁷Bedaya min Musa wa min kulu anbia, Yesua fasir le humon hajat an nefsa tuo fi kulu kotub. ²⁸Ze ma humon bi ga gerib le beled al humon mashin fogo, Yesua mesil ze huwo mashi le mahal beiti. ²⁹Lakin humon asuru huwo, kelim, "Geni ma anina, la anu hasa bi ga ashiya wa yom kalas kalasu." Fa Yesua ruwa ashan bi geni ma humon. ³⁰Wa hasil wokit huwo geni tihit ashan bi akulu ma humon, huwo shilu rigif, bariko, huwo wodi le humon. ³¹Yala uyuun tomon fata, wa humon arufu huwo, wa huwo wodoro min humon. ³²Humon kelim le bad tomon, "Hal gelba tanina kan bi haraku min juwa, zaman huwo bi wonusu le anina fi sika, zaman huwo fata le nina al ketab?" ³³Humon gum fok fi nefsu zaman wa rija le Uruselim. Humon ligo al hedashar limu sawa wa del al kan ma humon, ³⁴kelimu, "Rabuna huwo gum bi hagiga, wa zahir le Samaa. ³⁵Fa humon wori hajat al hasil fi sika, wa keif Yesua kan wori le humon fi kasuru rigif. ³⁶Ze ma humon bi wonusu hajat del, Yesua nefsu wogif fi nus tomon, wa kelim le humon, "Salam kede kun ma intum." ³⁷Lakin humon kan kafu wa mala ma kafu, ka anu humon ayenu roho. ³⁸v38 Yesua kelim le humon, "Malo intum kayifin? malu intum bi asalu soalat fi gelba takum? ³⁹Ayen edanat tai korenat tai, de huwo ana nefsu. Lemesu ana wa ayenu. La anu roho ma indu gesim wa adum, ze ma intum ayenu ana indu ⁴⁰Bad ma huwo kelim de, huwo wori le humon edanat wa korenat tuo. ⁴¹Humon lisa ma agder fahim ashan farah, wa humon kan mustagarabin. Yesua kelim le humon, "Hal intum indu haja ta akulu?" ⁴²Humon wodi le humon gita samaga al haragu, ⁴³wa huwo shilu wa akulu gidam tomon. ⁴⁴Huwo kelim le humon, "Zaman ana kan ma iakum, Ana wori le itakum inu kulu hajat katibu fi ganuun ta Musa wa anbia wa al fi Mazamir lazim bi kamilu. ⁴⁵Bad dak huwo fatah mock tomon, ashan humon bi fahim al kotub. ⁴⁶Huwo kelim le humon, "Huwo moktub, inu al Mesih bi tab wa bi gum tani min mutu fi yom al talet. ⁴⁷Tuwba wa affi lazim bi beshiru fi isim tuo le kulu nas, bidaya min Uruselim. ⁴⁸Intum shohudin ta hajat del. ⁴⁹Ayenu, Ana bi rasulu intum haja al abu tai wadu. Lakin geni takum fi medina lahadi intum bi libisu guwa min fok. ⁵⁰Bad dak Yesua tala humon bara lahadi gerib ma Bet aniya. Huwo arufa idanat tuo wa bariko humon, ⁵¹Hasil wokit huwo kan bi bariko humon, huwo sibuhumon wa shilu huwo fok fi sama. ⁵²Fa humon abidu huwo wa humon rija le Uruselim ma farah kebir. ⁵³Humon kan mustemirin fi haikal bi bariko Alla.

John

Chapter 1

¹Fi bidaya kan al Kelima, wa al Kelima kan ma Allah, wa al Kelima kan Allah. ²De kan fi min bidaya ma Allah. ³Kulu hajat salau be wasat tou, wa bidun Huwo ma fi haja wahid salau min bediri. ⁴Fi huwo kan fi Haya, wa Haya dak kan Nur ta nas kulu. ⁵Nur bi wala fi duluma, wa duluma ma agder kati Huwo. ⁶Kan fi zol rasulu min Allah, isim tou Yuhana. ⁷Huwo ja ze shuhud al bi ja shahidu le Nur, ashan be wasat tou kulu nas bi amin. ⁸Yuhana ma kan Nur, lakin huwo ja ashan bi kun shuhud le Nur. ⁹Nur al hagiga, al bi wodi nur le nas kulu, kan jai le Dunia. ¹⁰v Huwo kan fi dunia, wa be wasat tou salau dunia, wa dunia kaman ma arufu Huwo. ¹¹Huwo ja le nas tou wa nas tou kan ma rahibu huwo. ¹²Lakin le kulu del al rudu Huwo, al amin fi Isim tou, Huwo wodi le umon sulta ashan bi kun Iyal ta Allah. ¹³Del al ma weledu min dom, wele min niya ta jisim, wele min niya ta zol, lakin min Allah. ¹⁴Al kelima biga jisim wa hai fi nus ta nina. Nina ainyu mejid tou, mejid ze ta wahid al barau al ja min Abu, maliyan min Neima wa Hagiga. ¹⁵Yuhana shahidu le huwo wa kore shedid, wa bi kelim gali, "De yau al kan ana kelim gali, 'Al bija wara tai de Huwo bi futu ana, ashan Huwo kan fi gubal ana.'" ¹⁶Ashan min kamal tou nina ligo Neima wara Neima. ¹⁷Ashan ganun de wodi be wasat ta Musa. Neima wa al Hagiga ja be wasat ta Yesua al Mesih. ¹⁸Mafi wahid ainyu Allah fi ai zaman kulu kulu. Lakin al wahid le Allah al fi jambu ta Abu, Huwo yau wori. ¹⁹De yau shuhuda ta Yuhana wokit Yahudin rasulu le huwo nas Khahana wa Lawin min Urselim ashan asalu huwo, "Inta munu?" ²⁰Huwo wori be saraha, wa ma anguru, lakin huwo juwabu, "Ana ma al Mesih." ²¹wa kaman asalu huwo, "Inta biga munu? Inta Elia?" Huwo kelimu, "La." Umon kelimu, "Inta yau al nebi?" Huwo juwabu, "La." ²²Wa kaman umon kelimu le huwo, "Inta yau munu, ashan nina bi juwabu del al rasulu nina? Inta bi kelim shunu an nefsa taki?" ²³Huwo kelim, "Ana sot al bi kore fi beriya; Sala takum sika adil le Rabuna; Ze kan nebi Isaiiah kelim." ²⁴Farisiyin tanin rasulu, ²⁵wa umon asalu huwo wa kelim le huwo, "Lee inta bi amidu iza kan inta ma al Mesih wele Elia wele nebi?" ²⁶Yuhana juwabu umon, gali, "Ana bi amidu be moyo. Lakin fi nus takum fi wahid al intum ma arufu. ²⁷Huwo yau al jai baad ana, ana ma bi istehik ashan fiku habil ta jizma tou." ²⁸Hajat del kulu kan hasil fi Bethany fi tija al tani ta nahar Ordon mahal al kan Yuhana bi amidu fogo. ²⁹Wa fi yom al badu Yuhana ainyu Yesua jai le huwo wa huwo bada kelim, "Ainyu takum, Dak yau koruf ta Allah al bi shilu katiya ta Dunia kulu bara. ³⁰De yau al kan ana kelim gali, 'Wahid al bi ja wara ana huwo ahsen min ana, ashan huwo fii gubal ana. ³¹Ana kan ma arufu Huwo, lakin ashan kan Huwo bi ja beinu le Israel, yau ana ja ashan bi amidu be moyo". ³²Yuhana shahidu, wa kelim gali, "Ana ainyu Roho gi nenzil ze Hamam min Samah, wa geni le Huwo. ³³Ana ma zekir Huwo, lakin huwo al rasulu ana ashan bi amidu be moyo yau wori le ana gali, "Inta bi ainyu Roho bi nenzil le Huwo, wa bi geni le huwo, De yau huwo zatu al bi ja amidu be Roho al Kudus. ³⁴Ana ainyu wa shahidu gali de yau Ibin Allah." ³⁵Kaman fi yom al badu, ze Yuhana gi wogif ma itnin min talamiz tou, ³⁶umon ainyu Yesua al Masih jai, wa Yuhana kelim, "Ainyu takum, De yau koruf ta Allah!" ³⁷Wokit itnin talamiz asuma huwo kelim zede. tuwali umon bada ruwa wara Yesua. ³⁸Min hinak Yesua bada galab wa ainyu umon bi ja wara tou wa kelim le umon, "Intum deirin shunu?" umon juwabu gali, "Rabbi (mana tou mualim), Inat bi geni wen?" ³⁹Huwo kelim le humon gali, "Taal takum ainyu." umon bada ja wa ainyu mahal al huwo bi geni fogo; umon geni ma Huwo yom dak, de kan ze Saa Ashara. ⁴⁰Wahid min talamiz al itnin al asuma Yuhana bi wonusu wa ruwa wara Yesua yau Andraus aku ta samaan Butrus. ⁴¹Awel huwo kan ligo aku tou Samaan wa wori le huwo gali, "Nina ligo Messiah" (iza kan terjimu: yau Mesih). ⁴²Huwo jibu aku tou le Yesua, Yesua ainyu wa kelim le huwo gali, "Inta yau Samaan ibin Yuhana, bi nadi inta Cephas" (al terjimu: Butrus). ⁴³Fi yom al badu, wokit Yesua der ruwa le Jelil, Huwo ligo Philibus wa bada kelim le huwo gali, "Taal wara tai." ⁴⁴Philibus kaman min Bethseida, nefsu beled ta nas Andraus wa Butrus. ⁴⁵Philibus kaman ligo Nathaniel wa kelim le huwo gali, "Zol al katibu kalam tou fi kitab ganun ta Musa, wa kaman kitab ta Anbiya de, nina ligo Huwo. De Yesua ibin Yusif, min Nasira." ⁴⁶Nathaniel bada kelim le huwo gali, "Sei fi haja kwes bi tala min Nasira?" Philibus kelim le huwo gali, "Taal ainyu," ⁴⁷Yesua ainyu Nathaniel jai le huwo, huwo bada kelim anu gali, "Ainyu takum, De yau Israeli adil ma muzawar!" ⁴⁸Nathaniel kelim le Huwo gali, "Inta arufu ana kef?" Yesua juwabu wa kelim le huwo, "Gubal lisa Philibus ma nadi inta, inta kan bi geni tehet shejera Tina, Ana ainyu inta." ⁴⁹Nathaniel juwabu, "Rabbi, Inta yau ibin ta Allah! Inta kaman Melik ta Israil!" ⁵⁰Yesua juwabu wa kelim le huwo gali, "Ashan Ana wori le inta, gali ana ainyu inta tehet Shejera Tina; inta sedek? Inta bi ainyu hajat tanin ketir min de." ⁵¹Wa huwo kelim, "Al hak, al hak, Ana wori le intum, min hasa intum bi ainyu Samawat fadi wa Malaikat ta Allah bi arkab wa bi nenzil le ibin Insan.

Chapter 2

¹Wa baad talata ayam, kan fi Iris fi Kana medina fi Jelil, Umma ta Yesua kan fi hinak. ²Yesua wa talamiz tou nadi fi Iris de. ³Wokit khamur kalasu, umma ta Yesua kelim le Huwo gali, "Umon ma indu khamur." ⁴Yesua kelim le hia, "Ya mara, malu inta ja le ana? zaman tai lisa ma ja." ⁵Umma tou kelimu le kadamin de, "Ai haja huwo bi kelim le intum, amulu takum." ⁶Kan fi hinak sita aziar min hajer al bi istamilu le kasil ta shokol nedif fi nizam ta Yahud, ai wahid bi shilu godur itnin aw talata mitirat. ⁷Yesua kelim le kadamin del, "Malau takum aziar del be moyo." Umon malau lahadi fok. ⁸Wa baad dak Huwo kelim le kadamin del, "Shilu tani wodi le reis ta hafla de." Umon amulu kaman. ⁹Reis ta hafla de jeribu moyo de al gilibu biga khamur, lakin huwo ma aruf jibu min wen (Lakin kadamin del yau aruf). Huwo nadi Aris ¹⁰wa kelim le huwo, "Nas kulu bi bada be wodi khamur al tamam awel le difan. yala biga tanin del bi ja wodi wara kan nas sakaranin. Lakin inta dusu khamur al tamam de lahadi hasa." ¹¹De kan awel mojiza Yesua amulu fi kana ta Jelil, Huwo beinu mejid tou, wa talamiz aminu be huwo. ¹²Baad dak Yesua, wa umma tou, wa akwana tou ruwa tehet le Capernaum wa umon geni hinak ayam besit. ¹³Wokit Eid paska biga gerib, Yesua ruwa fok le Urselim. ¹⁴Huwo ligo tujar ta bagarat wa ta ganamayay wa ta hamamat, wa nas ta bidalu gurush gaidin hinak. ¹⁵Huwo salau sot min habil wa bada turudu nas del kulu min juwa haikal, ma del ta ganamayay wa ta bagarat. Huwo dofugu gurush kulu wa gilibu tarabizat tomon. ¹⁶Huwo kelim le nas ta biu hamamat, "Shilu takum hajat del min hini, mata takum amulu bet Abui suk." ¹⁷Talamiz tou zekiri gali katibu, "hamas ta bet taki bi akulu Ana." ¹⁸Baad dak nas ta Yahudin al mosulin kelimu le Huwo, "De yatu alama Inta bi wori le nina wa Inta bi amulu hajat del?" ¹⁹Yesua juwabu, "Demiru takum haikal de kulu, wa fi talata ayam Ana bi rija gowumu fok." ²⁰Nas Yahudin al mosulin kelim, "Haikal de abinu fi sita-arbein sena, wa Inta bi abinu fi talata ayam?" ²¹Lakin kan, Huwo bi gasid kelim haikal ta jisim tou. ²²Wa baad gomu Huwo min amuwat, talamiz tou zekiru gali Huwo kan kelimbe kida, umon biga aminu be al kitab wa kalam al Yesua kelim. ²³Wokit biga Huwo fi Urselim fi zaman ta Eid Paska, nas kutar aminu fi isim tou wokit umon ainyu mojitat al Huwo ²⁴amulu. Lakin Yesua ma sedek umon ashan huwo kan bi aruf umon kwes. ²⁵wa ashan kaman huwo ma der zol bi shahidu le huwo an ai zol, leanu huwo kan arif ai haja fi insan.

Chapter 3

¹Kan fi zol min nas ta Ferisin isim tou Nikodimos, huwo reis ta Yahudin. ²Zol de ja le Yesua bilel wa kelim le huwo, "Ya mualim, nina aruf gali Inta Mualim ja min Allah, ashan mafi zol bi agder amulu hajat al Inta amulu de ile kan Allah fi ma huwo."³Yesua juwabu huwo, Hagiga, hagiga, ile kan weledu zol tanimara, Huwo ma bi agder aiynu molokut ta Allah." Nicodemus kelimu le huwo, "Zol kan biga ajuz bi weledu kef ? Huwo ma agder dakalu batna ta umma tou tani ashan bi wekedu, hal huwo bi agder?"⁵Yesua juwabu, "Hagiga, hagiga, ile kan weledu zol min moyo wa Roho, huwo bi agder dakalu fi molokut ta Allah. ⁶Dak al kalas weledu fi jisim huwo biga jisim, wa al weledu fi Roho huwo roho. ⁷Mata istagarab Ana kelim gali lazim kede weledu inta min jedid. ⁸Habub bi dowru ze huwo der. inta bes bi asuma sot tou, lakin inta ma bi aruf huwo jai min wen wa bi ruwa wen. Kaman zede ai zol al weledu min Roho."⁹Nikodemos juwabu wa kelim le huwo, "Hajat del bi hasil kef?" ¹⁰Yesua juwabu huwo gali, "Inta mualim ta Israiel, wa kaman lisa inta ma fahim hajat de?" ¹¹Hagiga, hagiga, Ana wori le inta, nina bi wonusu haja al nina arufu, wa nina bi shahidu le haja nina sufu. Lakin lisa intum ma bi sedek shuhada ta nina. ¹²Kan Ana kelim hajat ta dunia wa intum ma sedek, intum bi sedek kef kan biga Ana wori hajat ta Samah le intum? ¹³Mafi wahid futu fok fi Samah ile De al nenzil min Sama Ibin Insan. ¹⁴Ze Musa kan arfau debiba fi sahara, kaman Ibin Insan bi arfau fok. ¹⁵ashan ai zol al amin fi Huwo bi ligo haya abadia, ¹⁶Allah hibu dunia shedid, ashan kida huwo rasulu ibin tou al wahid, ashan ai zol al amin fi huwo ma bi mutu lakin bi indu haya abadia. ¹⁷Allah ma rasulu Jena tou fi dunia ashan bi ja hukumu dunia, lakin ashan bi kalisu dunia be wasat huwo. ¹⁸Al amin be huwo ma bi hukumu, lakin al ma amin be huwo bi hukumu ashan huwo ma amin fi isim ta Ibin ta Allah al wahid. ¹⁹De yau sabab le al hukum; Nur ja fi dunia, wa nas hibu duluma ketir min nur ashan amail tomon batal. ²⁰Ashan ai wahid al bi amulu hajat batal bi akrah nur wa ma bi ja fi nur ashan kede ma beinu fadia ta hajat tou al batal. ²¹Ashan kida, al bi amulu Hagiga bi ja fi nur ashan amail tou bi beinu huwo amulu fi Allah. ²²Wa baad de, Yesua ja ma talamiz tou le beled ta Yahudiya, wa geni ma umon hinak wa kan bi wodi mamudia. ²³Kaman kan Yuhana bi wodi mamudia fi Aenon gerib min Salim ashan ken moyo fi hinak ketir nas bi ja akudu mamudia. ²⁴Ashan Yuhana kan lisa ma kutu fi sijin. ²⁵Neng neng gum hasil fi nus talamiz ta Yuhana ma wahid min Yahudin be kalam kasil ta shokol nedif fi nizam ta Yahud. ²⁶Umon gum ruwa le Yuhana wa kelim le huwo, "Ya mualim, zol al kan maak fi taraf ta nahar Ordun, al inta kan shahidu be kalam tou de, Huwo fi bi wodi mamudia wa nas kutar bi ja le Huwo." ²⁷Yuhana juwabu, "Zol ma bi ligo haja kan ma wodi le huwo min Samah, ²⁸kaman intum bi agder shahidu gali ana kelim ana ma yau al Mesih; lakin ana rassulu gidam tou." ²⁹Arusa tabi le aris. Wa sabi ta aris, al bi wogif wa bi asuma, huwo bi kun mokosut kan huwo bi asuma sot ta aris. Baad de farah tai kamilu. ³⁰Huwo lazim bi zidu wa Ana lazim bi nagis. ³¹Al ja min fok, Huwo fok min nas kulu, Wa zol al min ard huwo ta ard wa bi wonusu an al ard. Wa huwo al ja min Samah huwo fok min nas kulu. ³²Bi agder shahidu kulu hajat al huwo aiynu wa asuma, lakin mafi wahid bi sedek shuhuda tou. ³³Al bi rudu shuhuda tou bi sbitu gali Allah hagiga. ³⁴Wahid al rasulu min Allah bi wonusu kalamat ta Allah. ashan huwo ma bi wodi Roho tou be wozin. ³⁵Ashan Abu hibu ibin, huwo wodi kulu hajat fi ida tou. ³⁶Zol al bi amin fi ibin de bi ligo haya abadia. Lakin zol al ma bi iherim Ibin de ma bi aiynu haya, lakin zalan ta Allah bi fadulu fi ras tou.

Chapter 4

¹Hasa Wokit Yesua aruf gali nas ferisin asuma gali huwo shakal wa bi amidu nas kutar min Yuhana, ²hata lo Yesua kan ma bi wodi mamudia, de talamiz tou, ³Huwo sibu Yahudiya wa rija tani wara le Jelil. ⁴Lakin huwo kan kwes le huwo ashan bi ruwa be wasat Samira. ⁵Yala huwo ja le medina ta Samira, isim ta mahal de Sychar, gerib ma mahal al kan Yakub wodi le weled tou Yusif. ⁶Biir ta Yakub kan fi hinak. Yesua biga taban min safar tou wa geni fi biir dak. De kan biga ze saa sita. ⁷Fii mara min Samiria ja ashan bi shilu moyo, Yesua kelim le hiya, "Wodi le ana moyo ta shirab." ⁸Talamiz tou ruwa fi medina ashan isteri akil. ⁹Wa mara ta Samiria kelim le Huwo, "De bi hasil kef, Inta Yahudi, bi asalu ana mara min Samiria ashan asurubu moyo?" Yahudiyin ma bi tafig ma Samariyiin. ¹⁰Yesua juwabu wa kelim le hiya, "Kan sei inta aruf hadia ta Allah, wa de munu al bi kelim le inta, wodi le ana moyo ta shirab, inta kan asalu huwo, huwo kan bi wodi le inta moyo al hai." ¹¹v 11 Mara de kelim le Huwo, "Ya seid, Inta ma indu haja al bi gatau be moyo, wa kaman biir de juwa kalis. Inta ligo moyo al hai de min wen?" ¹²Inta ma aksen min abu ta nina Yakub, al wodi le nina biir de ashan nina bi ashrab min fogo, ze kan huwo ashrab min fogo huwo wa awulad tou wa bagarat tou. ¹³Yesua juwabu wa kelim le hiya, "Ai wahid al bi ashrab min moyo de bi tala atshan tani mara, ¹⁴Lakin al bi ashrab min moyo al ana bi wodi le huwo ma bi tala atshan tani mara. ashan moyo al ana bi wodi le huwo de bi tala mahal al bi dofugu moyo ta haya abadia fi juwa jisim tou." ¹⁵Mara de bada kelim le Huwo, "Ya seid, wodini moyo de ashan tani kede ana ma tala atshan wa ja shilu moyo min hini." ¹⁶Yesua kelim le hiya, "ruwa, nadi rajil taki, wa taal hini." ¹⁷Mara de juwabu wa kelim le huwo, "Ana ma indi rajil." Yesua tani juwabu hiya, "Kalam al inta gi kelim, de sah ana ma indi rajil." ¹⁸Ashan inta indak khamisa rujal, wa rajil al hasa fi ma inta de ma rajil taki. Kalam al inta kelim de sah. ¹⁹Mara de kelim le huwo, "Ya seid, Ana aynu Inta nebi." ²⁰Abuhata ta nina kan bi abidu fi ras jebel de, lakin Inta kelim gali Urselim yau mahal al nas bi abidu fogo. ²¹Yesua kelim le hia, "Sedek Ana ya mara, fi zaman bi ja al intum ma bi abidu Allah al Abu fi ras jebel de wele fi Urselim." ²²Intum bi abidu le haja al intum ma aruf, wa nina bi abidu le al nina aruf, ashan kulasa bi ja min Yahudin. ²³Ashan kida, fi zaman jai, zaman de wosulu kalas, nas al hagigin bi abidu abu fi roho wa fi hagiga, ashan al Abu deir ze nas del bikun nas al bi seli le Huwo. ²⁴Allah Roho, wa nas al bi seli le Huwo lazim kede seli be roho wa be hagiga. ²⁵Mara de kelim le huwo, "Ana aruf Masiya bi ja (al bi nadi Mesih). kan Huwo ja, huwo bi wori kulu hajat le nina." ²⁶Yesua kelim le hiya, "Ana yau Huwo, al bi wonusu le inta." ²⁷Fi wokit dak talamiz tou wosulu, umon kan mustagrabin lee huwo kan bi wonusu ma mara de, lakin mafi wahid agder kelim, "Inta deir shunu?" wele "Lee Inta bi wonusu ma hiya?" ²⁸Min hinak mara de sibu jerdel moyo tou, wa jere fi medina, ashan bi wori le nas, ²⁹Taal takum, aynu takum fi zol wori le ana ai haja al ana amulu, De sei ma al Mesih?" ³⁰Umon bada jere min medina hinak wa ja le huwo. ³¹Fi zaman de talamiz kan bi asalu huwo, gali, "Ya mualim, akulu." ³²Lakin huwo kelim le umon, "Ana indi akil al ana bi akulu intum ma bi arufu." ³³Talamiz bada kelim le badu, "Bikun fi zol jibu akil le Huwo?" ³⁴Yesua kelim le umon, "Akil tai amulu meshia ta Zol al rasulu Ana wa ana bi timu shokol tou. ³⁵Musu intum bi kelim gali, baad arba shuhur bi ja zaman ta hasad? Ana bi kelim le intum, arfa takum uyun takum fok wa aynu takum, mahal zara biga jahis deir nadafa, ³⁶Zol al bi nedifu bi ligo ujura tou, wa bi limu simar le haya abadia, ashan biga zol al zarau wa zol al nedifu bi kun farhanin sawa. ³⁷Ashan zede bi sedeku kalam al gali, "Wahid bi zara, wa tani bi nedifu." ³⁸Ana rasulu intum ashan bi nedifu haja al intum ma taban fi shokol tou, Nas tanin yau ishtakal, wa intakum ja dakalu fi shokol tomon. ³⁹Ketir min nas ta Samira fi medina dak aminu fi Huwo, ashan kalam shuhuda al mara de kan bi wori. "Huwo wori le ana ai haja al ana amulu." ⁴⁰Wokit biga nas ta Samira ja le Huwo, umon kan der ashan kede Huwo geni ma umon, wa biga huwo geni hinak yomen. ⁴¹Nas tanin ketir aminu min kalm tou. ⁴²Umon kelim le mara de, "Nina ma aminu ashan kalam al inta kelim, lakin ashan kaman nina asuma, wa nina arufu gali de yau Mukalis ta dunia hagiga." ⁴³Baad yomen de, huwo gum ruwa le Jelil. ⁴⁴Ashan Yesua zatu kelim gali nebi ma bi rudu fi beled tou. ⁴⁵Wokit huwo dakalu fi Jelil, nas ta Jelil rahibu Huwo. Ashan umon aynu mojizat kulu al huwo amulu fi Urselim zaman ta Eid, ashan umon kan ruwa fi Eid. ⁴⁶Kaman tani huwo riga fi Kana fi Jelil, mahal al Huwo gilibu moyo merisa. Hinak fi kadam melik jena tou ayan shedid fi Capernaum. ⁴⁷Wokit huwo asuma gali Yesua ja min Yahudiya te Jelil, huwo ruwa nadi Yesua ashan kede ja aliju jena tou, al kan biga gerib bi mutu. ⁴⁸Yesua kelim le huwo, "ile kan intum aynu mojizat wa ajaib, yau intum bi amin." ⁴⁹Kadam ta melik kelim le huwo, "Ya seid taal gubal jena tai ma mutu." ⁵⁰Yesua kelim huwo, "Ruwa, weled taki hai." Zol de sedek kalam Yesua kelim le huwo, wa huwo futu. ⁵¹Wokit huwo bi ruwa, kadamintou ligo huwo, wa kelim le huwo gali weled taki hai. ⁵²Huwo asalu zaman al weled de bada tala kews fogo. Umon juwabu huwo, "Umbari saa saba humma fat min huwo." ⁵³Baad dak abu de fahim de yau zaman al Yesua kelim le huwo. "Weled taki hai." Biga huwo wa nas bet tou kulu amin. ⁵⁴De kan mojiza nimira itnin Yesua amulu wokit huwo tala min Yahudiya le Jelil.

Chapter 5

¹Baad de kan fi Eid ta Yahud, Yesua ruwa lahadu fi Urselim. ²Hinak fi Urselim fi bab ta jena koruf, fi biir bi nadi be rutan ta Aramaic Bethesda, fi fogo kamsa rokubat. ³Nas ayanin kutar, amiyamin, moshlulin kan bi num hinak. umon bi istena ashan miten moyo ta biir de bi hariku. ⁴Ashan malika baad marat bi ja nenzil wa bi hariku moyo de. zol al bi nenzil nimira wahid wa bi lemesu moyo ta biir de bi ligo ilaj. ⁵Fi zol hinak ayan tamaniya teletin sena. ⁶Wokit Yesua aiyu huwo naim tehet hinak, Huwo baad ma lahiz gali zol de indu zaman ketir, huwo bada kelim le zol de "Inta der ligo ilaj?" ⁷Zol ayan de juwabu gali, "Ya seid, ana ma indi zol bi arfa ana fi juwa biir de kan hariku moyo de. Kan ana bi hawil ashan bi ja, zol tani bi jere guwam wa bi dakalu gidam tai." ⁸Yesua kelim le huwo, "Gum fok, shilu serir taki, wa douru." ⁹Tuwali zol de ligo ilaj, huwo arfa serir tou wa huwo furu. De kan yom sebit. ¹⁰Nas Yahudin kelim le huwo al ligo ilaj de, yom sebit inta ma indak hak ashan bi arfa biris taki" Huwo juwabu, ¹¹"Zol al wodi le ana ilaj de huwo kelim le ana, Shilu biri wa douru." ¹²Umon asalu huwo, "Zol al kelim le inta, shilu biris taki wa ruwa de Huwo munu?" ¹³Al mohim bes, zol al ligo ilaj de huwo ma arufu kan de munu ashan Yesua futu min umon, kan fi zahma ta nas fi mahal de. ¹⁴Baad zaman tani, Yesua ligo huwo fi kenisa wa kelim le huwo, "Aiyu, saha taki biga kwes! mata amulu katiya tani mar, ashan kede haja batal kalis ma hasil le inta." ¹⁵Zol de gum min hinak wa ruwa wori le nas Yahudin gali de kan Yesua yau aliju huwo ¹⁶Ashan kida Yahudin bi fetisu ashan bi katulu Yesua, ashan huwo amulu haja de fi yom sebit. ¹⁷Yesua juwabu umon, "Abu tai bi istakal lahadu hasa de, wa Ana kaman bi istakal." ¹⁸Ashan kida, Yahud kan bi fikir shedid ashan bi katulu huwo ma ashan Huwo kasuru yom sebit, lakin kaman ashan huwo kelim Allah Abu tou, wa huwo kutu jisim tou sawa ma Allah ¹⁹Yesua juwabu umon, "Hagiga, hagiga, weled ma bi agder amulu haja min nefsa tou, Ile bes al huwo bi aiyu Abu bi amulu, Ai haja al Abu bi amulu, weled bi amulu hajad de kaman. ²⁰leanu abu bi hibu weled huwo bi beinu le huwo kulu hayat huwo bi amulu, wa kaman bi beinu le huwo hayat al azim ashan intum bi istagrab. ²¹Ze ma abu bi goumu meitin wa bi wodi le umon haya, kaman ibin bi wodi haya le ai wahid ze ma huwo der. ²²Leanu abu ma bi hakim ai zol, lakin huwo wodi hukum kulu le Ibin. ²³Ashan kulu nas bi akrimu Ibin ze ma umon bi akrimu abu. zol al ma bi akrimu Ibin huwo ma bi akrimu abu al rasulu huwo. ²⁴hagiga, hagiga, ana bi kelim le intum zol al bi asuma kalam tai wa bi amin be zol al rasulu ana huwo bi kun endu haya abadia wa huwo ma bi ruwa fi hukum, lakin huwo intakal min mutu le haya. ²⁵hagiga, hagiga, ana bi kelim le intum fi zaman bi ja, wa yau de hasa, nas al mutu bi asuma sot ta Ibin ta Allah, wa del al bi asuma umon bi hai. ²⁶ze ma abu endu haya fi nefsu, kaman huwo wodi le Ibin bi kun indu haya fi nefsa, ²⁷wa abu kaman wodi sulta le Ibin ashan bi hukum ashan huwo ibin insan. ²⁸matakum istagrab, ashan fi zaman bi ja kulu nas al fi gubur bi asuma sot tou ²⁹wa bi tala bar: del al amulu kuwes bi gum le haya, wa del al amulu batal bi gum le hukum. ³⁰Ana ma bi agder amulu haja be nefsa tai, ze ma ana bi asuma, ana bi hukum, wa hukum tai adil leanu ana ma bi amulu irada tai lakin irada ta abu al rasulu ana. ³¹Iza kan ana bi shahid le nefsa tai shuhuda tai ma hagiga. ³²fi zol tani al bi shahid le ana, wa ana arufu gali shehada al huwo bi shahidu le ana de hagiga. ³³rasulu intum le Yuhana, wa huwo wodi shuhuda al hagiga. ³⁴lakin ana ma bi gabili shuhuda ta insan. lakin ana kelim kalam de ashan intum bi ligo kulasa. ³⁵Yuhana huwo kan lamba al walau wa bi lama wa intum rudu ashan bi kun farhanin fi nur tou le zaman besit. ³⁶Lisa shuhuda al ana endu ahsen min ta Yuhana, ashan shokol al abu wodi le ana ashan bi kemilu, shokol de be wori gali abu yau rasulu ana. ³⁷Abu al rasulu ana kaman bi ashad le ana. intum ma asuma sot tou wele aiyu shikil tou. ³⁸Wa kelima tou kulu kulu ma sabit fi intum, ashan intum ma amin fi zol al Huwo rasulu. ³⁹Fetisu takum al kutub ashan intum bi fikir gali intum bi ligo fogo haya abadia, wa kutub del bi ashad leana. ⁴⁰Wa intakum aba ja le ana ashan bi ligo haya. ⁴¹Ana ma bi rudu mejid min nas. ⁴²Lakin, ana arufu gali intum ma indu muhaba ta Allah fi nufus takum. ⁴³Ana ja be isim ta Abu, wa intum ma rudu ana. kan zol tani yau ja be isim tou braw intum bi rudu. ⁴⁴Kef intum bi amin, intum, al bi rudu mejid min baad fi baad takum lakin intum ma bi fetisu mejid al jai min Allah ⁴⁵Matakum fikir gali Ana bi isteki intum gidam ta Abu. Wahid al bi isteki intum de yau Musa, ashan intum kulu raja takum le huwo. ⁴⁶kan intum amin be Musa kaman intum bi agder amin be Ana, ashan huwo katibu an Ana. ⁴⁷kan intum ma amin kitaba tou?" kefi intum bi amin kalam tai

Chapter 6

¹Baad hajat de kulu, Yesua ruwa fi tija ta tani bahar jelilil, wa kaman bi nadi bahar tibiria. ²nas ketir kan bada ruwa wara ta Yesua ashan umon ainyu ajaib al kan huwo amulu fi nas al ayanin. ³wa Yesua tala fok fi jebel wa huwo geni hinak ma talamiz tou. ⁴(Wa fi zaman dak kan eid ta zikra ta Yahud biga gerib). ⁵zaman Yesua arfa ena tou huwo ainyu nas ketir bi ja le huwo, Huwo kelim le philipus, min wen ana bi ruwa biyu esh ashan nas del bi akulu ⁶(lakin Yesua kelim kida ashan huwo der geribu Philipus, leanu huwa arufu huwa bi ruwa amulu shunu). ⁷Phlilipus juwabu huwo, esh ta miten dinar ma bi agder timu hata kan besit le zol wahid. ⁸wahid min talamiz, Andraus, aku ta Samaan Butrus, kelim le Yesua, ⁹fi weled hina al endu kamsa esh sheair wa itnin samag, lakin de bi kun shunu le nas al ketir de? ¹⁰Yesua kelim, kutu nas kede geni tehet. (wa kan fi ges ketir fi mahal dak, rijal del bada geni tehet, adad tomon kamsa alif. ¹¹Baad dak Yesua shilu esh wa baad shukur, huwo wodi le nas al geni de. huwo amulu nefsa haja le samagaten kaman, godur al homon der. ¹²zaman nas biga shabanin, huwo kelim le talamiz tou, limu takum bagi al kasuru de, ashan mafi haja woduru. ¹³Umon limu wa mala etnasar gufa min al kasuru, min esh ta sheair al fadulu min nas al akulu de. ¹⁴biga, zaman nas ainyu haja al huwo amulu de, Umon bada kelim, de hagiga nebi al bi ja fi dunia. ¹⁵wa Yesua arufu gali umon endu niya ashan bi ja shilu huwo be guwa wa bi kutu huwo melik, huwo ruwa fok fi jebel barau. ¹⁶wa zaman ta misa, talamiz tou ruwa le fi bahar. ¹⁷Umon dakalu fi murkab, umon der gata bahar ashan bi ruwa fi Capernaum. zaman dak kan biga bilel, wa Yesua ma ja le umon. ¹⁸hawa shedid wa habub, ja bada hizu bahar. ¹⁹zaman umon le masafa ta kamsa wa ishirin le teletin, umon ainyu Yesua bi douru fi ras bahar gi ja gerib le murkab, wa umon bada kafu. ²⁰Lakin huwo kelim le umon : "de ana , matakum kafu!". ²¹Baad dak umon rudu ashan bi gabili huwo fi murkab. wa tuwali murkab de wosulu le mahal al kan umon bi ruwa fogo. ²²biga fi yom nimra itnin, nas al kan bi wogif fi taraf bahar umon ainyu be inu murkab tani biga mafi ile wahid, wa Yesua ma dakalu ma talamiz fi murkab wa lakin talamiz umon ruwa barau. ²³lakin fii marakib tanin ja min Tiberias gerib ma mahal al kan umon akulu esh fogo baad ma Rabuna gedimu shukur. ²⁴zaman nas al limu del lahizu be inu Yesua wa talamiz tou biga mafi hinak, umon kaman bada dakalu fi marakib wa umon ruwa le Capernaum ashan bi fetisu Yesua. ²⁵wokit umon ligo huwo fi tija a tani ta bahar, umon kelim le huwo gal: "Rabbi, inta ja hini miten?" ²⁶Yesua juwabu umon, gali, "Intum gi fetisu ana hagiga ma ashan intum ainyu mujizat, lakin ashan intum akulu esh wa biga shabanin. ²⁷Ma takum fetisu akil al bi kalasu, lakin fetisu takum akil al bi shilu intum le haya al abadia al Ibin insan bi wodi le intum, leanu Allah kutu khitim tou fogo." ²⁸Baad dak umon bada kelim le huwo, "ana bi amulu shunu ashan ana bi amulu shokol ta Allah? ²⁹Yesua juwabu wa kelim le umon, "de yau shokol ta Allah: Inu amin takum fi wahid al huwo rasulu." ³⁰Umon kelimu le huwo, Yatu mujiza al inta bi amulu ashan nina bi ainyu wa bi amin fi inta? Inta bi amulu shunu? ³¹abuhat ta nina akulu al manna fi beriya, ze ma katibu, 'Huwo wodi le umon esh min samah ashan bi akulu' ³²baad dak Yesua juwabu le umon, "hagiga, hagiga, Musa yau ma wodi le intum esh min samah, lakin de Abu tai yau bi wodi le intum esh al hagiga min samah. ³³leanu esh ta Allah huwo al ja min sama wa bi wodi haya le dunia." ³⁴biga umon kelimu le huwo, "Ya said, wodi le nina esh de kulu yom. ³⁵Yesua kelimu le umon, "Ana yau esh ta haya, zol al bi ja le ana ma bi tala jiyen, wa al bi amin fi ana ma bi kun atshan. ³⁶Lakin ana kelim le intum hagiga intum ainyu ana, wa intum ma amin. ³⁷kulu zol al Abu tai bi wodi le ana huwo bi ja le ana, wa zol al ja ana ma bi tala huwo bara. ³⁸Leanu ana ja min sama, ma ashan bi amulu irada tai, lakin irada ta Allah al rasulu ana. ³⁹De yau irada tou al huwo rasulu ana, ashan ana ma bi fakidu del al wodi le ana, lakin ana bi goumu umon fi yom ta akir. ⁴⁰leanu de yau irada ta Abu tai, inu kulu zol al bi ainyu Ibin wa bi amin fogo huwo bi indu haya abadiya wa ana bi goumu huwo fi yom ta akir. ⁴¹baad dak Yahudiyin bada amulu tazamur did huwo ashan huwo kelimu gal, "Ana yau esh al nezil min samah. ⁴²Umon kelimu, "De yau ma Yesua Weled ta yusif, al nina arufu abu wa uma tou? Kef huwo bi kelimu gali ana nezil min samah?" ⁴³Yesua juwabu wa kelim le umon gali, matakum amulu tazamur fi baad takum. ⁴⁴mafi zol bi agder ja le ana kan abu al rasulu ana ma jibu huwo, wa ana bi goumu huwo fi yom ta akir ⁴⁵huwo moktub fi anbia, 'kulu zol bi alimu be Allah,' kulu zol al asuma wa ligo talim min abu tai bi ja le ana. ⁴⁶Mafi zol ainyu abu, ile al huwo min Allah-yau ainyu abu. ⁴⁷hagiga, hagiga, zol al bi amin indu haya abadia. ⁴⁸Ana yau esh ta haya. ⁴⁹abuhat takum akulu manna fi sahara wa umon mutu. ⁵⁰De yau esh al nezil min samah, zol al bi akulu min esh de huwo ma bi mutu. ⁵¹Ana yau esh al hai al nezil min samah. Iza kan zol akulu min esh de, huwo bi ish le abad. wa esh al ana bi wodi de huwo gisim tai al ana dafa ashan dunia bi ligo haya. ⁵²Yahudin tala zalanin wa bada nakis fi baad tomon, bi gul "kef de bi agder wodi le nina gisim tou ashan ana bi akulu" ⁵³Baad dak Yesua bada kelim le umon, "hagiga, hagiga, kan intum ma akulu gisim ta Ibin al insan wa ashurubu dom tou, intum ma indu haya le nefsa takum. ⁵⁴zol al bi akulu gisim tai wa bi ashurub dom tai huwo indu haya abadia, wa ana bi goumu huwo fi yom ta akir. ⁵⁵leanu gisim tai akil hagiga, wa dom tai shirab hagiga. ⁵⁶zol al bi akulu gisim tai wa bi ashirab dom tai huwo bi sabit fi ana, wa ana fi huwo. ⁵⁷Ze ma abu tai al hai rasulu ana, wa ana bi ish ashan abu,

kaman zol al bi akulu ana, huwo bi ish ashan ana. ⁵⁸De yau esh al nezil min samah, ma ze abuhat takum akulu wa umon mutu. zol al bi akulu esh de huwo bi hai le abad. ⁵⁹Lakin Yesua kelim kalam de fi majma zaman huwo bi alimu fi Capernaum. ⁶⁰Baad dak ketir min talamiz tou al asuma kalam de kelimu, "de taalim al saab; munu yau bi rudu kalam de?" ⁶¹Yesua arufu be inu talamiz tou indu tazamur fi kalm de, huwo kelimu le umon, de yau sababu mushkila le intum? ⁶²biga kan intum ainyu Ibin insan bi ruwa fok le mahal al kan huwo ja fogo min bediri? ⁶³De Roho yau bi wodi haya, lakin gisim ma indu faida le ai haja. kalam al ana bi kelim le itntum de huwo roho, wa huwo haya. ⁶⁴fi nas lisa fi nus takum al ma amin. "leanu Yesua arufu min bidaya nas munu yau ma bi amin wa de munu yau bi selimu huwo. ⁶⁵huwo kelim gali, "de ashan kida ana kelimu le intum mafi zol bi agder ja le ana ile kan abu yau wodi huwo. ⁶⁶Ashan kida, ketir min talamiz tou rija wara wa umon tanimara ma douru ma huwo. ⁶⁷wa Yesua bada kelim le itnashar de gali, intum kaman ma der rija wara, wele intum der?" ⁶⁸Samaan Buturs juwabu huwo, "Ya Rab le munu nina bi ruwa? Inta indak kalam ta haya al abadia. ⁶⁹wa nina amin wa ja arufu gali inta yau wahid al Kudus min Allah." ⁷⁰Yesua kelim le umon, De ma ana yau azilu intum, al etnashar, wa wahid min intum sitan?" ⁷¹huwo kan gi wonusu an Yahuza weled ta samaan al escarioti, leanu huwo wahid min etnashar, de yau huwo, wahid min al etnashar, al bi selimu Yesua.

Chapter 7

¹Baad hajat del Yesua safir le Galileya, leanu huwo ma deir ruwa fi Yahudiya ashan nas Yahud bi fetisu ashan bi katulu huwo. ²wokit eid ta Yahudin biga gerib. ³Akwana tou kelim le huwo, "Sibu mahal de wa ruwa le Yahudiya, ashan talamiz taki kaman bi aiynu sokol al inta bi amulu. ⁴mafi zol bi amulu ai haja fi sir kan huwo der ashan bi arufu. kan inta bi amulu hajat del wori nefsa taki le dunia." ⁵leanu hata akwana tou kaman ma bi amin fi huwo. ashan kida Yesua kelim le umon, ⁶Zaman tai lisa ma ja, lakin zaman takum daiman jahiz. ⁷dunia ma bi agder ashan bi aba intum, lakin huwo bi aba ana ashan ana bi wori le huwo gali amail tou batal. ⁸Ruwa takum fi eid de; Ana ma bi ruwa fi eid de ashan zaman tai hasa lisa ma kalasu." ⁹Baad huwo kelim le umon hajat de, huwo geni fi Galileya. ¹⁰Lakin zaman akwana tou tala wa ruwa fi eid, huwo kaman ruwa, ma gidam nas lakin fi sir. ¹¹Yahudin kan bi fetisu huwo fi eid wa umon bi kelim gali wenu huwo?" ¹²Kan fii munakasat ketir beina nas al limu an huwo, Juzu min umon bi gul, "Huwo zol kwes." Tanin bi gul, "La huwo bi woduru nas." ¹³Lakin mafi zol kan wonusu be shuja gidam nas an huwo ashan kafu tomon min Yahud. ¹⁴wa zaman wosulu fi nus ta eid, Yesua ruwa fi haikal wa ka huwo bi alimu. ¹⁵wa nas Yahud biga mustagrabin, umon kelim gali "kef rajil de bi arufu ketir? huwo ma mutalim. ¹⁶Yesua juwabu umon wa kelim, "talim tai ma leana, lakin le zol al rasulu ana. ¹⁷iza kan ai wahid der amulu irada tou, huwo bi arufu talim de, kan ja min Allah wele ana bi wonusu be nefsa tai. ¹⁸zol al bi wonusu min nefsa tou huwo bi talabu mejid ta tou, lakin zol al bi talabu mejid ta zol al rasulu huwo, zol de huwo hagiga, wa mafi zulum fi huwo. ¹⁹De ma musa yau wodi le intum ganun de? wa hasa mafi zol min intum bi hafisu ganun de. Lee intum gi fetisu ashan katulu ana?" ²⁰Nas al limu de juwabu, "Inta indu sitan. Munu yau der katulu inta?" ²¹Yesua juwabu wa kelim le umon, "Ana amulu wahid sokol, wa intum kulu mustagrabin ashanu. ²²Musa wodi le intum tuhur, (de ma min Musa lakin de min abuhah), wa fi yom sebit intum bi tehiru insan. ²³Iza kan insan bi rudu tuhur fi yom Sebit ashan ganun ta musa ma bi kasuru, Lee intum zalanin min ana ashan ana aliju zol fi yom Sebit wa biga kwes? ²⁴matakum hukum be haja al zahir, lakin hukum be adala. ²⁵Nas tanin min Urselim kelim, De yau ma zol al umon gi fetisu ashan bi katulu? ²⁶Aiynu, huwo gi wonusu be huriya, wa umon ma kelim le huwo ai haja. Sei nas hukama de ma arufu hagiga gali de yau al Mesih,? ²⁷hasa ana arufu huwo min wen. Lakin kan al Mesih ja, mafi zol bi arufu huwo min wen." ²⁸Baad dak Yesua wonusu fok fi haikal, gi derisu wa bi kelimu, intum arufu ana wa arufu mahal al ana ja fogo. Ana ma ja be nefsa tai, lakin al rasulu ana de huwo hagiga, wa intum ma arufu huwo. ²⁹Ana arufu huwo ashan ana ja min huwo wa huwo yau rasulu ana. ³⁰Umon gi hawil ashan bi gobudu huwo, lakin mafi zol midu iden tou le huwo ashan saa tou lisa ma ja. ³¹Lakin ketir min nas amin fi huwo, wa umon kelimu, "Iza al Mesih ja, hal huwo bi amulu mujizad ketir min al de amulu. ³²Pharisein asuma nas bi nakish hajat de an Yesua, wa ruasaa ta khahana wa al Pharisein rasulu kadamin ashan bi amsuku huwo. ³³Yesua kelim le umon, "Ana lisa ma intum be zaman besit, baad dak ana bi ruwa le Abu tai al rasulu ana. ³⁴intum bi fetisu ana lakin intum ma bi ligo ana; Mahal al ana bi ruwa fogo, intum ma bi agder ja fogo." ³⁵Nas Yahud bi kelim fi baad tomon, "Zol de bi ruwa wen al nina ma bi agder ligo huwo de? Hal huwo bi ruwa fi nus ta Yonaniin al shetetu wa bi alimu Yonaniin? ³⁶kalam de mana tou shunu al huwo kelimu de, intum bi fetisu ana lakin intum ma bi ligo ana; mahal al ana bi ruwa fogo intum ma bi agder ja fogo?" ³⁷Wa fi akir yom kebir ta Eid, Yesua wogif wa kelim be sot fok, gali, "Kan ai wahid atshan, kede ja le Ana ashan bi ashrah. ³⁸Al kan amin fi Ana bes ze kitab kelim, anhar ta moyo al hai bi jere min juwa batna tou." ³⁹Lakin huwo kelim zede ashan Roho, al del al amin fi huwo bi ligo. Al Roho lisa ma wodi leanu lisa ma mejidu Yesua. ⁴⁰Nas al limu tanin, wokit umon asuma kalam de, umon kelimu, "Hagiga de nebi, ⁴¹Tanin kelim, "De yau al Mesih." Lakin tanin kelim., "Sei al Mesih bi ja min Galileya? ⁴²kitab ma kelim gali al Mesih bi ja min iyal ta Daud wa min Betlaham, beled al Daud fogo?" ⁴³Ingisamat bada hasil fi nus ta nas al limu le sabab tou. ⁴⁴Tanin hawil ashan bi gobudu huwo, lakin mafi zol kutu iden fi jisim tou. ⁴⁵Bad dak huras ta Hikal rija le reis ta khahana wa Pharisiin, al kelimu le umon, "Le intum ma jibu huwo?" ⁴⁶Huras del juwabu, "mafi zol wonusu zede." ⁴⁷Kaman al Pharisiin juwabu umon, "Kaman kabasu intum?" ⁴⁸Hal fi zol min hukam amin fi kalam tou, au zol min Pharisiin? ⁴⁹Lakin nas al limu al ma arufu ganun, umon bi ligo laana. ⁵⁰Nikodimos (wahid min Pharisiin, al kan ja le huwo bilel) kelim le umon, ⁵¹hal ganun ta nina bi hukum zol gubal ma asuma min huwo wa arufu haja al huwo amulu?" ⁵²umon juwabu wa kelim le huwo, kaman inta min Galileya? fetisu wa aiynu inu mafi nebi bi jamin Galileya." ⁵³Baad dak ai zol futu le bet tou.

Chapter 8

¹Yesua ruwa fi Jebel Zeitun. ²Sabah bediri huwo ja fi haikal kaman, nas kulu ja, Huwo geni tehet wa bada alimu umon. ³kutaba ta ganun wa nas Pharisiin jibu mara al amsuku fi zina. Umon wogifu hiya fi nus. ⁴Baad dak umon kelim le huwo, "Ya Mualim mara de gobudu fi zina. ⁵Has fi ganun, Musa kelimu le nina sikil nas ze de bi durubu be hujar? Inta bi kelim shunu an hiya?" ⁶Umon kelimu kalam de ashan bi sherigu huwo ashan umon bi indu kalam al bi tahamu be huwo. lakin Yesua dengir tehet wa katibu fi turab be ida tou. ⁷Wokit umon gi istemir asalu huwo, huwo wogif fok wa kelimu le umon, "Zol al fi nus takum al ma indu katiya, kede huwo kun awel zol al bi shilu hajer wa durubu hiya." ⁸Huwo dengir tehet tanimara, wa gi katibu fi turab be ida tou. ⁹Wokit umon asuma kalam de, umon bada sibu mahal de wahid wahid, bada min nas kubar. Fi nihaya sibu Yesua barau, be mara al kan al fi nus de. ¹⁰Yesua gum fok wa kelimu le hiya, "Ya mara, wenu nas al tahamu inta de? mafi wahid agder hukumumu inta?" ¹¹Hiya kelimu, "Mafi wahid, Ya Rab." Yesua kelimu "kaman Ana ma bi hukumumu inta, Ruwa wa mata amulu katiya tani mara. ¹²Yesua kelimu le umon tani, gali, "ana nur ta dunia; zol al bi douru wara tai ma bi douru fi duluma lakin huwo bi kun indu nur ta haya." ¹³Pharisiin kelimu le huwo gali, inta bi kun shahid le nefsa taki; shuhud taki ma hagiga. ¹⁴Yesua juwabu wa kelim le umon, "Sala kan ana shahid an nefsa tai, shuhuda tai hagiga. Ana arufu ana ja min wen wa ana bi ruwa le wen, lakin intum ma arufu ana ja min wen au ana bi ruwa wen. ¹⁵Intum bi hukumumu hasab gisim; ana ma bi hakimumu ai zol. ¹⁶Hasa kan ana hakimumu, hukum tai hagiga leanu ana ma barau, lakin ana ma Abu al rasulu ana. ¹⁷Nam, wa fi ganun takum moktub be inu nas itnin yau shuhudi al hagiga. ¹⁸ana yau shuhud ta nefsa tai, wa Abu al rasulu ana huwo bi shahid le ana." ¹⁹Umon kelimu le huwo, "wenu abu taki?" Yesua juwabu, "intum ma bi arufu ana wele Abu tai; lo kan intum arufu ana, intum kan bi arufu Abu tai." ²⁰Huwo kelim kalam de fi al kazana wa huwo bi alimu fi haikal, wa mafi zol amsuku huwo leanu saa tou lisa ma ja. ²¹kaman huwo kelimu le umon tani, "Ana bi ruwa; intum bi fetisu ana wa intum bi mutu fi katiya takum. Mahal al ana bi ruwa fogo intum ma bi agder ja." ²²Wa Yahudiin kelimu, "Huwo bi katulu nefsa tou? De yau huwo bi kelimu, ' Mahal al ana bi ruwa fogo intum ma bi agder ja?' ²³Yesua kelimu le umon, "intum min tehet; ana min fok. intum min dunia de; ana ma min dunia de, ²⁴ashan kida, ana bi kelimu le intum gali intum bi mutu fi katia takum. Ile kan intum amin inu ana min fok intum bi mutu fi katiya takum." ²⁵Ashan kida umon kelimu le huwo, "inta munu?" Yesua kelimu le umon, Ana wori le intum min bidaya ²⁶ana indi hajat ketir ashan bi wonusu wa bi hukumumu an intum. al mohim zol al rasulu ana de huwo hagiga; wa hajat al ana asuma min huwo, hajat de ana bi wori le dunia," ²⁷umon ma fahim gali huwo bi kelimu le umon an Abu. ²⁸Yesua kelimu, " kan intakum arfa Ibin insan, yau intum bi arufu inu de Ana, wa ana ma amulu ai haja be nefsa tai. ze ma abu alimu ana, ana bi wonusu hajat de. ²⁹Huwo al rasulu ana huwo fii ma ana, wa huwo ma bi sibu ana barau, leanu ana fi kulu zaman bi amulu al huwo bi rudu." ³⁰wokit Yesua bi kelimu hajat de, ketiriin amin fi huwo. ³¹Yesua kelimu le Yahudiin al amin fi huwo, "kan intum sabit fi kalam tai, intum bi kun talamiz tai al hagiga; ³²wa intum bi arufu al hagiga; wa hagiga bi hariru intum." ³³umon juwabu huwo, " Nina iyal ta Ibrahim wa ma geni abid ta ai zol kulu kulu; kef inta bi kelimu; 'Bi sibu intum ashan bi kun hur '?" ³⁴Yesua juwabu umon, "Hagiga hagiga Ana wori le intum, ai wahid al bi amulu katiya huwo abid ta katiya. ³⁵Kadam ma bi geni fi bet le nihaya, weled yau bi geni fi bet le nihaya. ³⁶Ashan kida, kan weled hariru intum, hagiga intum bi kun hur. ³⁷Ana arufu intum iyal ta iyal ta Ibrahim; intum bi fetisu teriga ashan bi katulu Ana ashan kalam tai ma ligo mahal fi intum. ³⁸Ana bi kelimu haja al ana aiynu min Abu tai, wa intum bi amulu haja al intum asuma min abu takum." ³⁹Umon juwabu wa kelimu le huwo, "Abu ta nina Ibrahim." Yesua kelimu le umon, "Kan intum iyal ta Ibrahim intum bi amulu shokol ta Ibrahim. Lisa, ⁴⁰hasa intum bi fetisu ashan bi katulu Ana, zol al wori le intum al hagiga al Ana asuma min Allah. Ibrahim ma amulu zede. ⁴¹Intum bi amulu shokol ta abu takum." Umon kelimu le huwo, "Ma weledu nina be amiliya ta zina; nina indu Abu wahid; Yau Allah." ⁴²Yesua kelimu le umon, ka Allah yau abu takum, intum bi hibu ana, ashan ana ja min Allah ana yau hina; ana ma ja be nefsa tai, Lakin huwo yau rasulu Ana. ⁴³lee intum ma bi fahim kalam tai? de ashan intum ma agder asuma kalam tai. ⁴⁴intum ta abu takum, iblis, intum der amulu niya ta abu takum. huwo kan bi katil min bidaya huwo ma bi wogif fi hagiga ashan mafi hagiga fi huwo. kan huwo bi wonusu kidib, huwo bi wonusu min tebiya to ashan huwo kadab wa abu ta kadabin. ⁴⁵Lisa ashan ana bi kelimu hagiga, intum ma bi sedek Ana. ⁴⁶Munu min intum bi wori katiya tai? Kan ana bi wonusu hagiga, le intum ma bi sedek Ana? ⁴⁷Zol al kan ma Allah bi asuma kalam ta Allah; intum ma bi asuma umon ashan intum ma min Allah." ⁴⁸Yahudin juwabu wa kelim le huwo, "Nina ma wori gali inta Samiriya wa inta indu sitan?" ⁴⁹Yesua juwabu, "Ana ma indu sitan, lakin ana bi iherim Abu tai, wa intum bi alisu ana." ⁵⁰Ana ma bi fetisu mejid tai; fi wahid al bi fetisu wa bi hukumumu. ⁵¹Hagiga, hagiga, Ana bi kelimu le intum, kan ai wahid bi hafizu kalam tai, huwo ma bi aiynu mutu. ⁵²Yahudin kelim le Huwo, "Hasa nina aruf gali Inta indu sitan. Ibrahim wa anbiya mutu; lakin inta kelim, "Kan ai wahid bi hafisu kalam tai, huwo ma bi jeribu mutu." ⁵³Inta ma kebir min abu ta nina Ibrahim al mutu, sei

de inta? Anbiya kaman mutu mutu. Inta der wori nefsa taki gali inta munu?"⁵⁴Yesua juwabu, kan Ana bi mejidu nefsa tai, mejid tai ma indu faida; abu tai yau bi mejidu Ana - de munu al intum bi kelim huwo yau Allah. ⁵⁵Intum ma arufu huwo, lakin ana bi aruf huwo. Kan ana bi kelim, "Ana ma bi aruf huwo, Ana bi kun ze intum, kadab. Lakin, Ana bi aruf huwo wa bi hafizu kalam tou. ⁵⁶Abu takum Ibrahim tala mokosut wokit huwo ainyu yom tai, huwo ainyu wa kan mokosut."⁵⁷Yahudin kelim le huwo, "Inta lisa ma wosulu kamsin sena, wa inta ainyu Ibrahim?"⁵⁸Yesua kelim le umon, "Hagiga, hagiga, Ana kelim le intum, gubal Ibrahim, Ana fi." ⁵⁹Umon gum arfa hujar ashan bi luku huwo, lakin Yesua katis fi nus tomon wa tala min haikal.

Chapter 9

¹Hasa ze ma Yesua bi ruwa, huwo aiyu zol amiyani mini weledu huwo. ²talamiz tou asalu huwo, "rabi, muni amulu katiya, de zol de wele abuhar to, yau weledu huwo amiyani?" ³Yesua juwabu, "zol de ma amulu katiya wele abuhar tou, lakin ashan shokol ta Allah bi zahir fi huwo. ⁴Lazim nina bi istakal shokol tou al huwo rasulu ana ligo lisa nahar. bilel bi ja al mafi zol bi agder Istakal. ⁵Ligo ana fi dunia, ana yau nur ta dunia." ⁶Baad ma Yesua kelim kalamat de, huwo tufu fi wata, huwo amulu tin be buzak, wa laysu tin de fi uyun tou. ⁷Huwo kelim le huwo, "Ruwa, kasulu fi bir ta Siloam (al bi terjimu gali: rasulu)." Yala zol de ruwa, kasulu, wa rija biga bi aiyu. ⁸Baad dak jerenat tou wa nas al kan aiyu huwo min bederi ze shahad kan kelimu, " de ma yau zol al bi geni wa bi asalu gurus min nas?" ⁹tanin gi kelimu de huwo, " tanin kelimu, "la lakin huwo ze huwo." Lakin huwo kelimu, "de ana." ¹⁰Umon kelimu le huwo, "biga uyun taki fata kef?" ¹¹Huwo juwabu, "zol al isim tou Yesua de amulu tin wa leyesu fi uyun tai wa kelimu le ana. 'Ruwa le Siloam wa kasulu.' yau ana ruwa wa kasulu, wa uyun tai fata." ¹²Umon kelimu le huwo, wenu huwo?" Huwo juwabu, Ana ma arufu. ¹³Umon jibu zol al kan amiyani de le Pharisii. ¹⁴kan de fi yom sebit zaman Yesua amulu tin wa fata ena tou. ¹⁵Pharisiin asalu huwo tanimara kef uyun tou fata. huwo kelimu le umon, huwo kutu tin fi uyun tai, ana kasulu, wa hasa ana bi aiyu. ¹⁶Pharisiin tanin kelimu, "Zol de ma min Allah ashan huwo ma hafisu yom sebit." tanin kelimu, zol ta katiya bi amulu mujizat kef?" Yala umon kan indu iktilafat fi badu tomon. ¹⁷Umon asalu zol al amiyani de tani, inta bi kelimu shunu an huwo, ze huwo fata uyun taki?" zol al amiyani de kelimu, "Huwo nebi." ¹⁸Hasa Yahudin de lisa ma bi sedek an huwo gali huwo kan amiyani wa huwo biga bi aiyu lahadi umon nadi abuhar ta zol al kan biga gi aiyu de. ¹⁹Umon asalu abuhar, de yau weled takum al intum kelimu gali weledu huwo amiyani? Huwo gi aiyu hasa kef?" ²⁰Abuhar ta weled de juwabu umon, Nina arufu gali de weled tanina wa weledu huwo kan amiyani. ²¹Kef huwo bi aiyu hasa, nina ma arufu, wa muni yau fata uyun tou, nina ma arufu. asalu takum huwo, Huwo biga kebir. huwo bi agder wonusu an nefsa tou. ²²Abuhar tou kelimu zede, leanu umon kan bi kafu min al Yahudiin. Leanu Yahudiin tafig gali kan ai wahid rudu gali de Mesih, bi jadau huwo bara min mujama. ²³ashan kalam de, abuhar tou kelim, "huwo biga kebir, asalu huwo. ²⁴Umon nadi zol al kan amiyani de tani mara wa kelimu le huwo, Wodi mejid le Allah. Nina arufu gali zol de huwo ta katiya." ²⁵Baad dak zol de rija juwabu, ana ma bi arufu kan huwo ta katiya." Wahid haja ana bi arufu: ana kan amiyani, wa hasa ana bi aiyu. ²⁶Umon kelimu tanimara le huwo, "Huwo amulu le inta shunu? Huwo fata uyun taki kef?" ²⁷huwo juwabu, ana kan kalas wori le intum, wa intum ma asuma! Lee intum der asuma tanimara? intum ma der ashan bikun talamiz tou kaman, wele intum deirin?" ²⁸Umon sitimu huwo wa kelimu, "Inta telmiz tou, Lakin nina talamiz ta Musa. ²⁹Nina arufu gali Allah wonusu le Musa, lakin nina ma arufu de min wen. ³⁰Zol de juwabu wa kelimu le umon, De ajib, intum ma bi arufu huwo min wen, wa lakin huwo fata uyun tai, ³¹Nina arufu gali Allah ma bi asuma le katiyin, lakin kan wahid tani mumun wa amulu irada tou, huwo bi asuma le huwo. ³²min bidaya ta dunia mafi zol asumau gali fii zol fata uyun ta zol al weledu amiyani. ³³kan zol de ma min Allah huwo ma bi agder amulu haja." ³⁴Umon juwabu wa kelimu le huwo, weledu inta kamil fi katiya, wa inta gi alimu nina?" Baad dak umon jada huwo bara min mujama. ³⁵Yesua asuma gali umon jada huwo bara min mujama. Huwo ligo huwo wa kelimu, "Sei inta amin fi Ibin al insan?" ³⁶Huwo juwabu wa kelimu, "Huwo muni, Rabuna, ashan ana bi amin fi huwo?" ³⁷Yesua kelimu le huwo, "inta aiyu huwo, wa de huwo yau bi kelimu ma inta." ³⁸Zol de kelim, " Rabuna, ana amin " wa huwo abidu huwo. ³⁹Yesua kelimu, " le hukum ana ja fi dunia ashan del al ma bi aiyu bi aiyu wa le del al bi aiyu umon bi tala amiyani." ⁴⁰Pharisiin al kan ma huwo asuma hajat de wa asalu huwo, " Hal nina kaman amiyani?" ⁴¹Yesua kelimu le umon, "Iza kan intum amiyani, intum kan ma indu katiya, lakin hasa intum kelimu, 'nina bi aiyu, ashan kida intum lisa fi katiya.

Chapter 10

¹hagiaga hagiga ana bi kelimu le intum, zol al ma bi dakalu min bab le zeriba ta kurufan, lakin huwo bi tala min sika tani, zol de harami wa bi ja seregu. ²wa le huwo al bi dakalu min bab huwo rai ta korufan. ³Haris ta bab de bi fata le huwo. korufan de bi asuma sot tou, wa huwo bi nadi korufan tou be isim tomon wa bi tala umon bara. ⁴zaman huwo bi tala umon kulu bara, huwo bi ruwa fi gidam tomon, wa korufan de bi ruwa wara tou, leanu umon arufu sot tou. ⁵Umon ma bi ruwa wara ta ai zol sambala lakin umon bi jere min huwo, ashan umon ma bi arufu sot ta nas tanin, " ⁶Yesua wori le umon misal de, lakin umon ma fahim de yatu hajat al kan huwo bi kelimu le umon. ⁷Baad dak Yesua kelimu le umon tani mara, "hagiga, hagiga, ana bi kelim le intum, Ana bab ta korufan. ⁸Ai wahid huwo ja gubal Ana huwo harami wa bi seregu, lakin korufan ma asuma le umon. ⁹Ana yau bab. kan ai wahid dakalu be wasat ana, huwo bi ligo kulasa; huwo bi dakalu wa bi tala wa bi ligo akil tou. ¹⁰harami ma bi ja ile ashan bi seregu wa bi katulu wa bi demiru. ana ja ashan umon bi kun indu haya wa bi kun indu aktar. ¹¹Ana rai al kwes. Rai al kwes bi wodi haya tou le korufan. ¹²Kadam al ajiru huwo ma rai wa korufan de ma tou. huwo bi aiynu morofain bi ja wa bi sibu korufan wa bi jere, biga morofain de bi gobudu korufan wa bi demiru umon. ¹³Huwo bi jere bara ashan ajiru huwo wa huwo ma fadi le korufan de. ¹⁴Ana yau rai al kwes. wa ana bi arufu korufan tai wa korufan tai bi arufu ana. ¹⁵Abu tai bi arufu ana wa ana bi arufu Abu tai, wa ana bi wodi nefsa tai le korufan. ¹⁶Ana indu korufan tanin al ma min zeriba de. Ana lazim bi jibu umon, wa umon kaman bi asuma sot tai ashan getih bi kun wahid wa rai wahid. ¹⁷De yau sabab al Abu tai bi hibu ana :ana bi wodi nefsa tai ashan ana bi shilu fok tani. ¹⁸Mafi zol bi shilu bara min ana tanimara, lakin ana wodi nefsa tai. ana indu sulta ashan bi wodi nefsa tai, wa ana indu sulta ashan bi shilu fok kaman. ana ligo wosia de min Abu tai. ¹⁹Ingissamat tani hasil fi wasat ta Yahudin ashan kalam de. ²⁰ketir min umon kelimu, "huwo indu sitan wa huwo mojunun. lee intum bi asuma le huwo?" ²¹tanin kelim, "de ma kalam ta sitan-zol muskun. Sei sitan bi agder fata uyun ta amiyan?" ²²Baad dak kan zaman ta eid ta tejdid fi Urselim. ²³De kan fi shita, wa Yesua kan bi douru fi haikal fi rawak suliman. ²⁴Yahudin bada limu hauli huwo wa kelim le huwo, Le miten inta bi aligu nufus ta nina? kan inta Mesih kelimu le nina be wadeh. ²⁵Yesua juwabu le umon, "Ana kelim le intum, lakin intum ma amin. shokol al ana bi amulu be esim ta Abu tai, de bi shahid le ana. ²⁶Hasa intum ma bi amin ashan intum ma korufan tai. ²⁷korufan tai bi asuma sot tai; ana bi arufu umon, wa umon bi ruwa wara tai. ²⁸ana bi wodi le umon haya abadia; umon ma bi mutu, wa mafi zol bi agder shilu umon min ida tai. ²⁹Abu tai, al huwo wodi umon le ana, huwo Akbar min kulu, wa mafi zol bi agder shilu umon bara min ida ta abu tai. ³⁰Ana wa Abu wahid." ³¹Biga Yahudin arfa hujar tani ashan bi durubu huwo. ³²Yesua juwabu umon, "Ana wori le intum shokol ketir al kwes min Abu, Be sabab shokol yatu intum der durubu ana?" ³³Yahudin juwabu huwo, nina ma bi durubu inta ashan ai shokol al kwes, lakin ashan tejdef, ashan inta, insan, bi amulu nefsa taki Allah. ³⁴Yesua juwabu umon, "sei ma katibu fi ganun takum, 'Ana kelim, "intum aliha"?" ³⁵kan kelimu le umon rabunat, le del al kalam ta Allah ja le umon (wa umon ma kasuru kalam ta kitab al mukadas), ³⁶intum bi kelim le zol al ektaru wa rasulu huwo le dunia, 'inta bi jedifu; ashan ana kelim gali ana jena ta Allah?" ³⁷kan ana ma bi amulu shokol ta abu tai, matakum amin be ana. ³⁸lakin kan ana bi amulu huwo hata kan intum ma amin be ana, amin takum fi shokol ashan intum bi arufu wa bi fahim gali Abu fi ana wa ana fi abu." ³⁹Umon hawil ashan bi gobudu huwo tani, lakin huwo tala bara min iden tomon. ⁴⁰Huwo ruwa tani be Jordon le mahal al kan Yuhana kan bi amidu foku min bidaya, wa huwo geni hinak. ⁴¹Ketir min nas ja le huwo wa umon kelim, "Yuhana fi hagiga ma amulu ai eshara, lakin kulu hajat Yuhana kelim an zol de hagiga." ⁴²Nas ketir amin fi huwo hinak.

Chapter 11

¹Kan fi zol ayan isim tou Lazarus. huwo min Bethany, beled ta nas Mariam wa Martha ukut tou. ²Mariam huwo yau al kan masau kura ta Yesua bi riha wa masau bi shar tou, aku tou Lazarus kan ayan. ³Baad dak ukuwat del rasulu kabara le Yesua, gali, "Ya Rab, aiyu zol al inta bi hibu de huwo ayan." ⁴Zaman Yesua asuma, Huwo kelim gali, "Ayan de ma le mutu, lakin ashan bi mejidu Allah wa ashan Ibin Allah bi mejidu be huwo." ⁵Kan Yesua bi hibu Martha wa ukut to Mariam wa Lazarus. ⁶Ashan kida wokit Huwo asuma gali Lazarus kan ayan, Yesua akir geni tani yomen ziyada fi mahal al huwo kan fi fogo. ⁷Baad dak, Huwo kelim le talamiz, "Kede nina ruwa tani fi Yahudia." ⁸Talamiz biga kelim le Huwo, "Ya Mualim, hasa de nas Yahudin bi hawil ashan bi durubu Inta, wa kaman Inta gi ruwa hinak tani?" ⁹Yesua juwabu, "Musu saat ta nahar itnashar saa fi yom al wahid? kan zol bi douru be nahar, huwo ma bi augu ashan huwo bi aiyu be nur ta nahar." ¹⁰Wa ashan kida, kan huwo bi douru be bilel, huwo bi augu ashan nur mafi fogo." ¹¹Huwo kelim zede, wa baad dak, huwo kelimu le umon, "Aku ta nina Lazarus gi num, lakin Ana mashi ashan Ana bi gomu huwo min num." ¹²Ashan kida talamiz kelimu le huwo, "Ya Rab, kan huwo bi num, huwo bi gum." ¹³Yesua kan gasit wonusu an mutu ta Lazarus, lakin umon fikir gali huwo kan bi kelimu an num ta raha. ¹⁴Baad dak Yesua kelimu le umon be saraha, "Lazarus mutu." ¹⁵Ana farhan, le ajli intum, ana kan mafi hinak ashan intum bi amin. kede nina ruwa le umon." ¹⁶Thomas, al umon timania, kelim le talamiz al bi ruwa ma huwo, kede nina kaman ruwa ashan kaman nina bi mutu ma Yesua." ¹⁷Zaman Yesua ja, huwo ligo Lazarus kan kalas indu arba ayam fi turuba. ¹⁸Bethany kan gerib ma Urselim, masafa talata kilu miter min sika. ¹⁹ketir min Yahudin kan ja le mariam wa martha, ashan bi azi le umon an aku tomon. ²⁰Biga zaman martha, asuma gali Yesua jai, hia ja ashan bi gabili huwo, lakin mariam kan geni fi bet. ²¹Martha biga kelimu le Yesua, "Rabi, lo kan inta heni, aku tai kan ma bi mutu." ²²hasa, ana arufu gali ai haja al inta bi asalu min Allah, huwo bi wodi le inta." ²³Yesua kelimu le hiya, Aku taki bi gum tani. ²⁴Martha kelimu le huwo, Ana aruf huwo bi gum fi youm ta giyama yom ta akir." ²⁵Yesua kelimu le huwo, "Ana yau giyama wa haya; al kan amin fi Ana, sala kan huwo mutu, bi hai; ²⁶wa al kan hai wa amin fi Ana ma bi mutu. Sei inta bi sedek?" ²⁷hiya kelimu le huwo, "Nam ya rab, Ana amin gali inta yau Mesih, Ibin Allah, al bi ja fi dunia." ²⁸Zaman hiya kelimu kalam de, hiya ruwa nadi ukut toi mariam be siir. wa hiya kelimu, Mualim fi hini wa huwo bi nadi inta." ²⁹Zaman hiya asuma kalam de, hiya gum be sura wa ja le huwo. ³⁰Yesua lisa ma ja fi karia lakin huwo kan fi mahal al mariam gabil ma huwo fogo de. ³¹Zaman Yahud, al kan ma hia biga fi bet wa al kan bi azi hiya, umon aiyu mariam gum fok be sura wa tala bara, umon ruwa wara ta hia, umon fikir gali hia bi ruwa fi kubur ashan bi kori hinak. ³²Zaman mariam ja fi mahal al Yesua kan foko wa hiya aiyu huwo, hia waga tehet gura tou, wa kelimu le huwo, "ya Rab, lo kan inta hina, aku tai kan ma bi mutu." ³³Zaman Yesua aiyu hiya bi kori, wa Yahud al ja ma hiya kaman bi kori, huwo kan dakalu fi roho bito wa huwo galgan; ³⁴huwo kelimu, intum kutu huwo wen?" umon kelimu le huwo, ya Rab taal wa aiyu." ³⁵Yesua kori ³⁶Biga Yahudin kelimu, "Aiyu godur sunu huwo bi hibu Lazarus!" ³⁷Lakin baad min umon kelimu, De sei ma yau zol de, al fata uyun ta zol al amian de, kaman ma bi agder ashan bi kutu zol de ma bi mutu?" ³⁸Baad dak Yesua tanimara, kan ma murta ruwa fi turuba. turuba de kan fi juwa hujar, wa kan kati be hajer. ³⁹Yesua kelimu, shilu hajerr de bara." Martha ukut ta Lazarus, la huwo mutu, kelim le Yesua, "Ya Rab, wokit ze de gisim de kalas karabu, leanu huwo mutu indu arba ayam." ⁴⁰Yesua kelimu le hiya, Ana ma kelimu le inta gali, kan inta amin, inta bi aiyu mejid ta Allah?" ⁴¹Ashan kida umon tala hajer de bara. Yesua arfa uyun tou fok wa kelimu. "Abu tai, ana bi rija le inta shukuran ashan inta asuma le ana. ⁴²Ana arufu gali inta bi asuma le ana fi kulu zaman, lakin ashan nas al fi gidam tai de ana kelim kalam de, ashan umon bi amin gali inta rasulu Ana." ⁴³Baad ma huwo kelimu kalam de, huwo kori be sot shedid, "Lazarus, taal bara!" ⁴⁴Zol al mutu de tala bara; kura wa ida tou kan murbut be malabis, wa wosa tou kan lifu be gumas. Yesua kelimu le umon, "fiku huwo wa kede huwo ruwa." ⁴⁵ketir min Yahud al ja le mariam wa umon aiyu haja al Yesua amulu, umon amin fi huwo. ⁴⁶lakin tanin min umon ruwa le Pharisin wa kelimu le umon hajat al Yesua amulu. ⁴⁷Baad ruasa ta khahana wa Pharisin ze mejles ma bada wa kelimu, Nina bi amulu shunu? Zol de amulu hajat ketir. ⁴⁸kan nina sibuh huwo barau ze de, kulu nas bi amin fi huwo; nas Romanin bi ja wa bi silu mahal bi ta nina wa uma ta nina." ⁴⁹Be hala tani, Zol fi nus tomon, Caiaphas, kan min mustawa al fok le ruasa ta khahana fi sena dak, kelimu le umon, ⁵⁰intum ma bi arufu ai haja. intum ma bi fikir gali aksan le inta kede zol wahid mutu le nas bidal umam kulu bi mutu." ⁵¹Hasa huwo ma bi kelimu min nefsa tou. lakin, huwo reis ta khahana fi sena dak, huwo naba gali Yesua bi mutu le umam; ⁵²wa ma bes le umam, lakin kaman ashan bi limu iyal ta Allah ali ferigu del fi mahal wahid. ⁵³min yom dak le gidam umon katitu kef umon bi kutu Yesua bi mutu. ⁵⁴Shilu zaman Yesua ma bi ruwa fi gidam ta Yahud be moftuh, lakin huwo ruwa min hinak le bilad gerib min beriya le medina bi nadi Ephraim. Huwo geni hinak ma talamiz tou. ⁵⁵eid al Paska ta Yahud kan biga gerib, wa ketirin tala wa ruwa fi Urselim min medina gubal eid al Paska umon der ruwa nedefu nufus tomon ⁵⁶Umon kan bi fetisu Yesua, wa bi kelim le badu tomon ze umon bi

wogif fi haikal, "intum bi fekir shunu? sei huwo ma bi ja fi eid?" ⁵⁷wa kan reis ta khahana wa Pharisin wodi talimat gali kan ai wahid arufu Yesua wen, kede huwo ja wori ashan umon bi amsuku huwo.

Chapter 12

¹Gubal sita yom min eid paska, Yesua ja le Bethany, mahal al kan Lazarus fogo, al Yesua goumu huwo min mutu.

²Umon amulu le huwo asha hinak, wa martha kan bi kadimu, lakin Lazarus wahid min nas del al kan bi geni tehet fi terbeza ma Yesua. ³Baad dak mariam shilu riha min zet ta nardin al gali, wa hiya masa fi kura ta Yesua, wa hiya masa kura ta Yesua be shar tou. Bet de kan biga mala be riha de. ⁴Yahuza iscarioti, wahid min talamiz tou, al amulu le huwo kayana, kelimu, ⁵"Malu ma biyu riha de be tultumiya dinar wa bi wodi le masakin?" ⁶Huwo kelimu kalam de, ma ashan huwo bi ihtam be masakin, lakin ashan huwo kan harami: huwo kan indu shanta ta hafisu gurus wa huwo kan der seregu min al kutu foko. ⁷Yesua kelimu, "Sibu takum hiya kede hafisu le yom ta defin tai. ⁸Intum indu masakin kulu yom ma intum. lakin ana mafi ma intum kulu yom." ⁹ketir min mojmu ta Yahud arufu gali Yesua fi hinak, wa umon ja, ma bes le Yesua, lakin kaman ashan bi ja ainyu Lazarus, al Yesua goumu min mutu. ¹⁰Reis ta khahana umon tifagu ma baad tomon ashan bi katulu Lazarus tani; ¹¹ashan kan be sabab tou ketir min Yahud bada ruwa wa amin fi Yesua. ¹²Fi yom al tani mojmu ketir ja fi eid. zaman umon asuma gali Yesua kan jai fi Urselim, ¹³umon shilu furu ta shejera ta nahal wa umon tala ashan bi gabili huwo wa umon bi wonusu be sot fok, "Hosanna! baraka le de al bi ja be isim ta Rabuna, Melik ta Israel." ¹⁴Yesua ligo humar suker wa wa huwo geni fogo; ze ma huwo kan katibu, ¹⁵Mata kafu, biniya ta Zion; Melik taki jai, bi geni fi humar." ¹⁶Talamiz tou ma fahim hajata de min bidaya; lakin Yesua kan mejidu, umon zekir gali hajata de kan katibu an huwo wa wa umon kan amulu hajata de le huwo. ¹⁷Hasa nas al limu de shahidu gali umon kan ma huwo zaman huwo nadi Lazarus bara min turuba wa huwo gumu huwo min mutu dak. ¹⁸Kaman kan le sabab de yau nas al limu de ja ashan bi gabili huwo, ashan umon asuma gali kan huwo amulu ishara. ashan kida ¹⁹Pharisin kelim le badu tomon, "aiynu, intum ma bi agder amulu ai haja; aiynu, dunia de bi ruwa wara tou." ²⁰Yunaniin kan fi nus ta nas del al kan bi ruwa le ibada fi eid. ²¹Umon ruwa le Philipus, al kan min bethsaida fi Galileya, wa asalu huwo gali, "Sa seid nina ja ashan bi ainyu Yesua." ²²Philipus ja wa kelimu le Andraus; Andraus ruwa ma Philipus, wa umon kelimu le Yesua. ²³Yesua juwabu umon wa kelimu, Saa kalas ja ashan bi mejidu Ibin al insan. ²⁴Hagiga, hagiga, ana bi kelimu le intum, kan hubub ta hanta ma waga fi wata ashan bi mutu, bi fadulu ze ma huwo barau; lakin kan huwo mutu, huwo bi jibu samar ketir. ²⁵Al bi hibu haya tou huwo bi fagidu; lakin al bi aba haya tou fi dunia de huwo bi hafisu le haya abadiya. ²⁶Kan ai zol bi kadimu ana; kede huwo ja wara tai; wa mahal al ana fogo kadam tai kaman bi geni fogo, kan zol al bi kadimu ana, Abu bi akrimu huwo. ²⁷Hasa rohu tai galgan wa ana bi kelimu shunu? ²⁸Abu tai, hafisu ana fi saa de? Lakin le sabab de ana ja fi saa de. ya Abu, tai mejidu isim taki. "Baad dak sot ja min samah wa kelimu, ana mejidu huwo wa ana bi mejidu huwo tani." ²⁹Baad dak mujmu al kan wagif wa asuma gali raad kan hasil. tanin kelimu, "Malaika yau kan bi kelimu le huwo." ³⁰Yesua juwabu wa kelimu, Sot de ma ja le ana, lakin le intum. ³¹Hasa de hukum ta dunia: hasa hakim ta dunia de bi jadau bara. ³²Zaman al ana bi ruwa fok min ard de, ana bi shilu kulu nas le nefsa tai." ³³Huwo kelimu ze de ashan huwo der wori ishara ta mutu al huwo der mutu. ³⁴Nas al limu de juwabu huwo, nina asuma min namus gali al Mesih bi geni ilel abad. Inta bi kelimu, Kef Ibin al insan bi ruwa fok? Ibin al insan de munu?" ³⁵Yesua biga kelimu le umon, "nur bi geni ma intum le zaman besit. Douru takum ashan intum indu nur, ashan duluma kede ma ja ligo intum. zol al bi douru fi duluma huwo ma bi arufu huwo bi ruwa wen. ³⁶Ze intum indu nur, amin takum fi nur asha intum bi kun iyal ta nur." Yesua kelimu hajata de wa biga huwo ruwa wa wodoru min umon. ³⁷Hata kan Yesua amulu mujizat ketir fi gidam tomon, lisa umon ma bi amin fi huwo ³⁸ashan kalam ta nebi isaiah de bi timu, fi kalam tou: "Ya Rab, Munu yau amin kalam ta nina, Ida ta Rabuna zahir le munu?" ³⁹Le sabab de umon ma der amin leanu Isaiah kaman kan kelimu, ⁴⁰Huwo gofulu uyun tomon, wa huwo kutu gulub tomon tala gowi; au umon ma bi ainyu be uyun tomon wa bi fahim be gulub tomon, wa umon bi rija wa ana bi aliju umon." ⁴¹Isaiah kelimu hajata de ashan huwo ainyu mejid ta Yesua wa huwo bi kelimu an huwo. ⁴²Lakin be kalam dak, ketir min hukam amin fi Yesua; lakin be sabab ta Pharisin, umon ma iteref be huwo ashan kede ma hanziru umon min majma. ⁴³Umon hibu mejid al bi ja min nas aktar min mejid al bi ja min Allah. ⁴⁴Yesua wonusu be sot fok kelimu, Le de al bi amin fi ana, ma bes bi amin be ana lakin kaman fi huwo al rasulu ana, ⁴⁵wa le zol al ainyu ana huwo ainyu al rasulu ana. ⁴⁶Ana ja ze nur fi dunia de, ashan al bi amin fi ana ma bi geni fi duluma. ⁴⁷Iza kan ai zol asuma kalam tai lakin ma bi ish fogo, ana ma bi hakim huwo, leanu ana ma ja ashan bi hukum dunya de, lakin ashan bi kalisu dunya. ⁴⁸zol al bi aba ana wa al ma bi rudu kalam tai, huwo indu zol al bi hakim huwo. kalam al ana kelimu de bi hakim huwo fi yom ta akir. ⁴⁹Leanu ana ma kelimu be nefsa tai, lakin de Abu al rasulu ana, huwo yau wodi le ana wosiya an shunu ana bi kelimu wa shunu ana wonusu. ⁵⁰Ana arufu wosiya tou de haya abadiya, ashan kida al ana bi kelimu- ze ma Abu yau kelimu le ana, yau ana bi kelimu."

Chapter 13

¹Hasa de kan gubal eid ta Paska. Yesua arufu gali saa tou ja ashan huwo bi ruwa min dunia de wa huwo bi ruwa le Abu. Huwo kan hibu nas tou fi dunia, huwo hibu umon le nihaya. ²Hasa sitan kan kalas kutu fi gelba ta Yahuza Iscarioti weled ta Samaan, ashan bi selimu Yesua. ³Huwo arufu gali Abu wodi kulu hajat fi idan tou wa kaman huwo ja min Allah wa bi rija le Allah. ⁴Huwo gum fok fi zaman ta ashah wa agila gumas tou. Huwo shilu bishkir wa lifu fi sulba tou. ⁵Huwo kubu moyo fi teshit wa bada kasulu kuraein ta talamiz wa masa be bishkir al Huwo lifu fi sulba tou. ⁶Huwo ja le Samaan Butrus, wa Butrus kelim le Huwo, "Ya Rab, Inta der kasulu kura tai?" ⁷Yesua juwabu wa kelim le huwo, "Haja al ana bi amulu de inta ma bi fahim hasa, lakin inta bi ja fahim badin." ⁸Butrus kelim le Huwo, "Inta mabi kasulu kura tai." Yesua juwabu huwo, "Kan Ana ma kasulu inta, inta ma bi ishterik ma ana." ⁹Samaan Butrus kelimu le Huwo, Ya Rab, mata kasulu kura tai barau, lakin kaman idan wa ras tai." ¹⁰Yesua kelim le huwo, "Zol al kan beredu huwo ma der, ile bi kasulu kura tou. ashan huwo nedif, intum nedifin, lakin ma intum kulu." ¹¹(Ashan Yesua arufu zol al bija amulu kayana le Huwo; ashan kida Huwo kelimu, "ma intum kulu nedifin.") ¹²Wa baad ma Yesua kasulu kureinat tomon wa Huwo shilu gumas tou wa geni tehet tani, Huwo kelimu le umon, "Sei intum arufu al Ana amulu le intum?" ¹³Intum bi nadi Ana Mualim wa Rabuna; wa intum bi wonusu sah, ashan de Ana. ¹⁴Kan biga Ana, Rabuna wa Mualim, kasulu kurein takum, kaman kede intum kasulu kurein takum. ¹⁵Ashan Ana wori le intum misal kede intum kaman amulu ze Ana le intum. ¹⁶Hagiga, Hagiga, Ana kelimu le intum, Kadam ma ahsen min seid tou; wa kaman marasala ma ahsen min zol al bi rasulu huwo. ¹⁷Kan intum arufu hajat del, intum bi kun mubarikin kan intum amulu. ¹⁸Ana ma bi kelim ashan intum kulu; Ana arufu del al Ana hazilu-lakin de ashan al katibu bi timu: "zol akulu esh tai arfa wara kura tou did tai." ¹⁹Ana bi kelimu le intum de gubal lisa ma hasil ashan kan ja hasil, intum bi sedekAna. ²⁰Hagiga, hagiga, Ana bi kelimu le intum, zol al kn gabilu ai zol Ana rasulu, huwo gabilu Ana, wa al kan gabilu Ana, gabilu Huwo al rasulu Ana." ²¹Wokit Yesua kelimu ze de, Huwo kan bi rokus fi roho. Huwo alinu gali, "Hagiga, hagiga, Ana bi kelimu le intum gali wahid min intum bi selimu Ana." ²²Al talamiz biga bi aiyu badun tomon, wa mustagrabin de munu yau Huwo bi kelimu. ²³Wahid min talamiz al Yesua kan bi hibu, huwo kan bi teki fi terbeza jambu Yesua. ²⁴Samaan Butrus amulu ishara le huwo wa kelimu, "Asalu Huwo gali de munu al inta bi wonusu huwo." ²⁵kaman huwo dengir tehet jambu Yesua wa asalu huwo, "Ya Rab, de munu lakin?" ²⁶Min hinak Yesua juwabu, "De zol al Ana bi dakalu gita esh de le huwo." Wokit Huwo dakalu esh, Huwo wodi le Yahuza weled ta Samaan al Iscarioti. ²⁷wa baad esh de, Sitan dakalu le huwo, biga Yesua kelimu le huwo, "Haja al inta der amulu de, amulu guwam." ²⁸Mafi wahid min talamiz al gaidin fi terbeza fahim le huwo kelim ze de le huwo. ²⁹Tanin fikir gali, ashan Yahuza yau bi amsuku sonduk ta gurus, Yesua kelim le huwo, "Biyu hajat al nina der le eid," au kaman kede huwo wodi hajat le masakin. ³⁰Baad Yahuza akulu esh de, tuwali huwo tala. de kan fi misa. ³¹Zaman Yahuza kan ruwa, Yesua kelimu, kalas mejidu Ibin al Insan, wa mejidu Allah fi huwo. ³²Allah bi mejidu huwo fi nefsa tou, wa huwo bi mejidu huwo be sura. ³³Ya iyal tai, ana ma intum le zaman besit. intum bi fetisu ana ze ma ana kelim le Yahud, mahal al ana bi ruwa fogo, intum ma bi agder ja fogo.' hasa ana bi kelim le intum. ³⁴Ana wodi le intum wosiya jedid, kede intum hibu baad takum ma bad, ze ma ana hibu intum, kaman kede intum hibu baad takum ma bad. ³⁵Ashan kede nas arufu gali intum talamiz tai, iza kan intum indu muhaba le baad bakum ma bad. ³⁶Samaan Buturs kelimu le huwo, "Ya Rab, inta bi ruwa wen?" Yesua juwabu, mahal al ana bi ruwa fogo inta ma bi agder ja wara tai hasa, lakin inta bi ja fi zaman tani." ³⁷Buturs kelimu le huwo, Ya Rab, lee ana ma bi agder ja wara taki hasa? ana bi nezilu haya tai ashan inta." ³⁸Yesua juwabu, kan inta nezilu haya taki ashan ana? Hagiga, hagiga, ana bi kelimu le inta, Dik ma bi kore gubal ma inta bi anguru ana talata marat."

Chapter 14

¹Matakum sibu gelba takum karabu. intum amin fi Allah, amin takum kaman fi ana. ²Fi bet ta abu tai biyut fi hinak ketir. Iza kan ma ze de, Ana kan bi kelim le intum, leanu ana bi ruwa ashan bi jahizu le intum mahal. ³Kan ana ruwa wa jahizu le intum mahal, ana bi ja tani wa bi shilu intum tani le nefsa tai, biga mahal al ana fogo intum kaman bi kun fogo. ⁴Intum bi arufu sika al ana bi ruwa fogo. ⁵Thomas kelimu le Yesua, Ya Rab nina ma bi arufu inta bi ruwa wen, kef nina bi arufu sika?" ⁶Yesua kelimu le umon, ana yau sika, wa hagiga, wa haya; mafi zol bi ja le Abu ile be wasat ana. ⁷Iza intum arufu ana, intum kaman bi arufu Abu tai. Min hasa intum arufu huwo wa intum aiynu huwo. ⁸Philipus Kelimu le Yesua, "Ya Rab wori le nina Abu, wa bi kun kifaya le nina." ⁹Yesua kelimu le huwo, ana ma intum zaman towil wa intum lisa ma arufu ana, Philipus? Zol al aiynu ana huwo aiynu abu. Kef inta bi Kelimu, wori le nina abu?" ¹⁰Inta ma bi amin gali ana fi Abu wa Abu fi ana? kalam al ana bi kelimu le intum de ana ma bi kelimu min sulta ta nefsa tai, lakin Abu al bi ish fi ana bi amulu shokol tou. ¹¹sedek ana gali ana fi Abu wa Abu fi ana, au amin be sabab ta shokol de nefsa tou. ¹²Hagiga, hagiga, ana bi kelim le intum, zol al bi amin fi ana be amulu shokol al ana bi amulu, wa huwo bi amulu azam min shokol de ashan ana bi ruwa le Abu. ¹³Ai haja al intum bi asalu be isim tai, ana bi amulu huwo ashan Abu bi mejidu fi weled tou. ¹⁴Iza intum asalu ai haja be isim tai, ana bi amulu huwo. ¹⁵Iza intum bi hibu ana, intum bi hafisu wosiya tai, ¹⁶wa ana bi seli le Abu, wa huwo bi wodi le intum muazi tani biga huwo bi geni ma intum ile abad- ¹⁷Roho ta hagiga. al dunia ma bi agder ashan bi gabilu huwo ashan huwo ma aiynu huwo au ma arufu huwo. Lakin intum arufu huwo, ashan huwo bi geni ma intum wa bi kun ma intum. ¹⁸Ana ma bi sibu intum barau; Ana bi ja wara le intum. la hadi ¹⁹Hasa be zaman besit dunia ma bi aiynu ana towil, lakin intum bi aiynu ana. ashan ana hai, intum kaman bi hai. ²⁰Fi yom dak intum bi arufu gali ana fi Abu tai, wa intum fi ana, wa ana fi intum. ²¹Zol al endu wasaya tai wa hafisu de yau zol al bi hibu ana, wa zol al bi hibu ana bi hibu abu tai wa ana bi hibu huwo wa ana bi wori nefsa tai le huwo." ²²Yahuza (ma al iscarioti) kelimu le Yesua, ya Rab lei kida inta der wori nefsa taki le nina wa ma le dunia?" ²³Yesua juwabu wa kelimu le huwo, " Iza ai zol hibu ana, huwo bi hafisu kalam tai. abu bitai bi hibu huwo, wa nina bi ja le huwo wa nina bi amulu bet ta nina ma huwo. ²⁴Zol al ma bi hibu ana ma bi hafisu kalamat tai. Kalam al intum asuma de ma min ana lakin min abu al rasulu ana. ²⁵Ana kelimu hajat de le intum, Ze ma ana bi geni ma intum. ²⁶Fi ai hala muazi de-Roho al Kudus al Abu rasulu fi isim tai-huwo bi alimu intum ai haja wa huwo bi zekir intum min hajat al ana kelimu le intum. ²⁷Ana bi sibu le intum salam; Salam tai ana wodi le intum. ana ma bi wodi huwo ze ma dunia bi wodi.ma takum sibu gelba takum karabu galgan, wa ma takum kafu. ²⁸Intum asuma al ana kelim le intum, ana bi ruwa, wa ana bi ja wara le intum.' Iza intum bi hibu ana, intum bi kun farhanin ashan ana bi ruwa le Abu, leanu abu azam min ana. ²⁹Hasa ana kelim le intum gubal ma bi hasila ashan biga, kan huwo hasil, intum bi amin. ³⁰Ana ma bi wonusu ketir le intum tanimara, leanu reis ta dunia de jai. huwo ma indu guwa fok le ana, ³¹lakin ashan dunia bi arufu gali ana bi hibu Abu, ana bi amulu bes ze ma Abu wodi le ana wosiya. kede nina gum fok wa ruwa min hina.

Chapter 15

¹Ana karma al hagiga, wa Abu tai yau muzari. ²Huwo bi gatau kulu furu fi ana al ma bi antij samar, wa huwo bi gatau kulu furu al bi antij samar ashan bi antij samar ketir. ³Intum kalas biga nedif be sabab ta risala al ana kelim le intum. ⁴Sabit takum fi ana , wa ana fi intum. ze ma fere ma bi antij samar be nefsa tou ile kan huwo sabit fi karma, kaman intum ma bi agder, ile kan intum sabit fi ana. ⁵Ana karma, intum yau furu.zol al bi sabit fi ana wa ana fi huwo, huwo bi antij samar ketir, leanu be dun ana intum ma bi agder amulu ai haja. ⁶Iza ai wahid ma sabit fi ana, bi jadau bara ze fere de wa bi nashif fok, wa bi limu furu de wa bi jadau umon fi nar, wa umon bi haragu fok. ⁷iza intum sabit fi an, wa iza kalam tai sabit fi intum, ai haja al intum der asalu bi kun le intum, wa bi amulu huwo le intum. ⁸Yau Abu tai bi mejidu , kan intum bi jibu samar ketir wa biga bi asbitu gali intum talamiz tai. ⁹Ze ma Abu hibu ana, ana kaman hibu intum. sabit takum fi muhaba tai. ¹⁰Iza intum hafisu wasaya tai, intum bi sabit fi muhaba tai, ze ana hafisu wasaya ta Abu tai wa sabit fi muhaba tou. ¹¹Ana kelim le intum hajat de ashan farah tai bi kun fi intum wa ashan farah takum bi kun kamil. ¹²De yau wasaya tai, kede intum hibu badu takum ma bad ze ana hibu intum. ¹³Mafi ai wahid indu muhaba azam min de, al huwo bi nezilu nefsa tou le asdika tou. ¹⁴Intum asdika tai iza intum amulu hajat al ana wori le intum. ¹⁵ana ma bi rija nadi intum kudam, leanu kudam ma bi arufu seid tou bi amulu shunu. ana bi nadi intum asdika, leanu ai haja al ana asuma min Abu tai ana kutu biga maruf le intum. ¹⁶Intum ma iktar ana, lakin ana yau iktar takum wa aiynu intum ashan intum bi ruwa wa bi antij samar, wa samar takum bi geni. de yau biga abu bi wodi le intum al intum bi asalu be isim tai ¹⁷Hajat de ana wodi le intum, ashan intum kede hibu baad takum ma baad. ¹⁸Iza dunia aba intum, arufu takum gali huwo aba ana gubal ma umon bi aba intum. ¹⁹iza kan intum min dunia, dunia bi hibu intum ze nas tou. Lakin ashan intum ma min dunia wa ashan ana iktar intum min dunia, ashan kida dunia bi aba intum. ²⁰Zekir kalam al ana kelimu le intum, 'kadam ma azim min seid tou.' iza kan umon tabu ana, umon kaman bi tabu intum; Iza umon hafisu kalam tai umon kaman bi hafisu takum. ²¹Umon bi amulu hajat de kulu le intum ashan isim tai, ashan umon ma arufu ali rasulu ana. ²²Iza kan ana ma ja wa kelimu le umon, umon ma bi kun indu katiya, lakin hasa umon ma indu uzor le katiya tomon. ²³Al bi karahu ana bi karahu Abu tai kaman. ²⁴Iza kan ana ma amulu amail al mafi zol amulu gidam tomon, umon ma bi kun indu katiya, lakin hasa umon aiynu wa umon aba ana wa Abu tai. ²⁵Lakin de nizam ashan bi kamilu kalam al katibu fi ganun tomon, umon karahu ana bidun sabab. ²⁶Wokit al muazi bi ja- al ana bi rasulu le intum min Abu, de yau, roho ta hagiga, al bi tala min Abu-bi ja, huwo bi shahid le ana. ²⁷Intum kaman bi shahidu , le ana leanu intum fi ma ana min bidaya.

Chapter 16

¹Ana kelimu le intum hajat de ashan kede intum ma bi ligo tasir. ²Umon bi tala intum bara min min majma. lakin fi zaman bi ja wokit kulu zol al bi katulu intum bi fekir gali huwo bi gedimu kidma le Allah. ³Umon bi amulu hajat de ashan umon ma arufu Abu wele ana. ⁴Ana bi wori le intum hajat de ashan biga kan zaman tomon ja, intum bi zekir gali ana kelim le intum an umon. Ana kan ma kelim le intum an hajat fi bidaya, ashan ana kan ma intum. ⁵Lakin hasa ana bi ruwa le huwo al rasulu ana, lahadi hasa mafi zol min intum asalu ana, inta bi ruwa wen?' ⁶Lakin ashan ana kelimu hajat de le intum, huzun mala fi gulub takum. ⁷Lakin hagiga ana kelimu le intum, lakin ahsan le intum leanu ana bi ruwa. leanu iza ana ma ruwa, al muazi ma bi ja le intum, lakin iza ana rua, ana bi rasulu huwo le intum. ⁸Wokid huwo bi ja, al muazi bi asbit le dunia an batal ta katiya, an shokol adil, wa an hukum- ⁹an katiya, ashan umon ma amin fi ana, ¹⁰an shokol adil, ashan ana bi ruwa le Abu, wa intum ma bi aiynu ana ketir; ¹¹wa an hukum, ashan hakim ta dunia de hukum kalas. ¹²Ana indi hajat ketir ashan bi wori le intum, lakin intum ma bi fahim umon hasa. ¹³Lakin wokit huwo, roho ta hagiga, bi ja, huwo bi arshidu intum fi kulu hagiga, leanu huwo ma bi wonusu min nefsa tou. lakin huwo bi kelimu kulu al huwo bi asuma, wa huwo bi kelimu le intum hajat al bi ja. ¹⁴Huwo bi mejidu ana, leanu huwo bi shilu min al ana indi wa huwo bi kelimu le intum. ¹⁵Kulu hajat al Abu indu de tai. Ashan kida , ana kelimu gali Roho bi shilu min al ana indi wa huwo bi wori huwo le intum. ¹⁶'Fi zaman guser intum ma bi aiynu ana, wa baad zaman guser intum bi aiynu ana.' ¹⁷'Yala Baad min talamiz tou kelimu le baad tomon ma baad, 'De shunu al huwo bi kelimu le nina, 'Fi zaman guser intum ma bi aiynu ana wa baad zaman guser intum bi aiynu ana,' Leanu ana bi ruwa le Abu;? ¹⁸'Ashan kida umon kelimu, 'de shunu al huwo bi kelimu, baad zaman guser'? Nina ma arufu huwo bi kelimu an shunu.' ¹⁹'Yesua aiynu gali umon der asalu huwo, wa huwo kelimu le umon, 'intum bi asalu nufus takum an kalam de, ana gasit shunu be kalam al ana kelim , baad zaman guser intum ma bi aiynu ana wa zaman guser intum bi aiynu ana'? ²⁰'Hagiga, hagiga, ana bi kelimu le intum, intum bi kori wa bi kun haznanin, lakin dunia bi kun farhan. intum bi kun haznanin be kamil, lakin huzun takum bi hawil le farah. ²¹Wokit al mara bi weledu hiya bi kun haznan leanu zaman tou ja, lakin kan hiya weledu jena , hiya ma bi rija zekir waja ta hia be sabab farah ta hiya leanu weledu insan fi dunia. ²²Intum bi kun haznanin hasa, lakin ana bi aiynu intum tani, wa gelba takum bi kun farhan, wa mafi zol bi agder shilu farah takum min intum. ²³'Fi yom dak intum ma bi asalu ana be ai haja. Hagiga, hagiga, ana bi kelimu le intum, iza intum asalu ai haja min Abu fi isim tai, huwo bi wodi huwo le intum. ²⁴'Lahadi hasa intum ma asalu ai haja fi isim tai. asalu, wa intum bi ligo ashan farah takum bi kun kamil. ²⁵Ana kelimu le intum hajat de be teriga ta amsal, lakin zaman bi ja al ana ma bi kelimu le intum be teriga ta amsal, lakin ana bi kelimu le intum be wadeh an Abu. ²⁶'Fi yom dak intum bi asalu be isim tai wa ana ma bi kelim le intum gali ana bi seli le Abu min ajili takum, ²⁷Leanu Abu be nefsa tou bi hibu intum ashan intum hibu ana wa ashan intum amin gali ana ja min Abu. ²⁸Ana ja min Abu, wa ana ja le dunia. tani, ana bi sibu dunia wa ana bi bi ruwa le Abu.' ²⁹'Talamiz tou kelimu, 'Aiynu, hasa inta bi kelimu wadeh wa inta ma bi istagdem teriga ta amsal ³⁰'Hasa nina arufu gali inta arufu kulu haja, wa inta ma der ai zol kede asalu inta sualat. ashan kida, nina amin gali inta ja min Abu. ³¹'Yesua juwabu umon, 'hasa intum amin?' ³²'Aiynu, saa bi ja, nam, huwo fi hagiga ja, wokit intum bi ferigu, ai zol le bet tou al melik, wa intum bi sibu ana barau. la hadi saha ana ma barau leanu abu ma ana. ³³'Ana kelimu kalam de le intum ashan intum bi kun indu salam fi ana. fi dunia intum bi kun indu mashakil, lakin sheja takum: ana gilibu donia."

Chapter 17

¹Baad Yesua kelimu hajat de, huwo arfa uyun tou fok fi samah wa gali, "Abu tai, zaman kalas ja, mejidu weled taki ashan weled taki bi mejidu inta- ²Ze ma inta wodi le huwo sulta fok kulu gisim ashan huwo bi wodi haya abadiya le ai wahid al inta wodi le huwo. ³De yau haya abadiya: Ashan umon bi arufu inta inta bes yau Allah al hagiga, wa Yesua Al Mesih al Inta rasulu. ⁴Ana mejidu inta fi dunia. Ana kalasu shokol al Inta wodi le Ana ashan bi amulu. ⁵Hasa, Ya Abui, mejidu Ana gidam taki be mejid al Ana indu le inta gubal dunia ma kalagu. ⁶Ana zahiru isim taki le nas al Inta wodi le Ana min dunia. Umon kan taki, wa Inta wodi le Ana, wa umon hafisu kalam taki. ⁷Hasa umon arufu gali kulu haja al inta wodi le Ana ja min Inta, ⁸ashan Ana wodi le umon kulu kalamat al ja min Inta, wa umon amin gali Inta rasulu Ana. ⁹Ana seli le umon. Ana ma seli le dunia lakin le del al inta wodi le ana, ashan umon taki. ¹⁰Ai haja al le ana huwo taki wa taki huwo tai, wa umon mejidu ana. ¹¹Ana ma mafi fi dunia lakin nas del umon fi dunia, wa ana ja le intum Abu al kudus, hafisu umon fi isim taki al inta wodi le ana ashan umon bi kun wahid, ze ma nina wahid. ¹²Zaman ana kan ma umon, ana hafisu umon be isim taki, del al inta wodi le ana. Ana haresu umon, wa mafi wahid min umon woduru, ile jena ta karaba, ashan kalam al katibu bi kun kamil. ¹³Hasa ana jai le inta, lakin ana kelim hajat del fi dunia ashan umon bi kun indu farah tai fi nufus tomon kamil. ¹⁴Ana wodi le umon kalam taki, wa dunia aba umon ashan umon ma min dunia, ze ma ana ma min dunia. ¹⁵Ana ma asalu min inta ashan bi shilu umon min dunia, lakin le inta ashan bi hafisu umon min haja al batal. ¹⁶Umon ma min dunia, ze ma ana ma min dunia. ¹⁷kutu umon fi hagiga taki. kalam taki hagiga. ¹⁸Ze ma inta rasulu ana fi dunia, kaman ana rasulu umon fi dunia. ¹⁹Ana wodi nefsa tai ajli umon, ashan umon kaman bi wodi nefsa tomon fi hagiga. ²⁰Ana ma bi seli bes le del, lakin kaman le del al amin fi ana min kilal kalam tomon ²¹ashan umon kaman bi kun wahid, ze inta, Abu, fi ana, wa ana fi inta. Kede umon kaman kun fi nina ashan dunia bi amin gali inta rasulu ana. ²²Mejid al inta wodi le ana, Ana wodi le umon, ashan umon bi kun wahid: ²³Ana fi umon, wa inta fi ana- ashan bi agder kamil fi wehida, ashan dunia bi arufu gali inta rasulu ana, wa inta hibu umon ze ma inta hibu ana. ²⁴Ya abui, Ana deir del al inta wodi le ana ashan bi geni ma ana fi mahal al ana bi geni fogo, wa ashan bi aiynu mejid tai, mejid al inta wodi le ana ashan inta hibu ana gubal Dunia ma kalagu. ²⁵Ya Abui al bar, dunia ma arufu Inta, lakin Ana arufu Inta, wa del arufu gali Inta rasulu Ana. ²⁶ana kutu isim taki maruf le umon, wa kaman Ana bi kutu kede arufu gali muhaba al Inta hibu be Ana bi kun fi umon, wa ana bi kun fi umon."

Chapter 18

¹Baad ma Yesua wonusu kalamat del, Huwo ruwa ma talamiz tou fi safa ta wadi kadarun, mahal al kan fogo jinana Huwo wa talamiz tou dakalu fogo. ²Yahuza al bi ja selimu huwo, arufu mahal de, ashan Yesua baad marat bi ruwa ma talamiz tou fogo. ³Baad dak Yahuza shilu mojmu min asakir wa nas huras ta haikal wa nas Phariisin, umon ruwa hinak be lambat, wa batariat, wa silahat. ⁴Baad dak Yesua, al arufu kulu hajat al kan hasil le umon, ruwa gidam wa asalu umon, "intum bi fetisu munu?" ⁵Umon juwabu huwo, Yesua ta Nazereta. "Yesua kelimu le umon, "Ana yau." Yahuza, al selimu Huwo, kan wagif ma asakir del. ⁶Zaman huwo kelimu le umon, "Ana yau," umon rija wara wa umon waga fi wata. ⁷Baad dak huwo asalu umon tanimara, "Intum gi fetisu munu?" Humon kelimu tanimara, "Yesua ta Nazereta." ⁸Yesua juwabu, "Ana wori le intum gali Ana yau. Kan intum bi fetisu Ana, sibu del kede ruwa." ⁹De ashan kalam al huwo kelimu bi timu; "Le del al inta wodi le Ana, mafi wahid woduru." ¹⁰Baad dak Samaa Butrus, al kan indu sef, huwo talau wa dugu be kadam ta reis ta khahana wa gata adana tou ta yemin. Isim ta kadam de kan Malkus. ¹¹Yesua kelimu le Butrus, "rija sef de fi mahal tou. Kede ana ma ashurubu kas al Abu wodi le Ana?" ¹²Mojmu ta asakir wa captain, wa dubad ta Yahudiin, gobudu Yesua wa robutu huwo. ¹³Umon shilu awel le Annas, huwo kan nesib ta Caiaphas al kan yau reis ta khahana fi zaman dak. ¹⁴Caiaphas kan wodi talimat le Yahud ashan gali bikun kwes kan wahid zol mutu bidal nas kulu. ¹⁵Samaan Butrus ruwa wara Yesua, wa kaman telmiz tani. Telmiz tani de kan reis ta khahana bi arufu huwo, huwo dakalu ma Yesua fi juwa mahkama ta reis ta al khahana. ¹⁶Lakin Butrus kan bi wogif bara fi bab. Telmiz tani al maruf be reis ta khahana de, gum tala bara wa wonusu le gafir de wa dakalu Butrus juwa. ¹⁷Mara al marasula, wa gafir ta bab de, kelimu le Butrus, "Inta sei ma wahid min talamiz ta zol de?" Huwo kelimu. "De ma ana." ¹⁸Kaman kan kadam wa dubad del bi wogif hinak, umon walau nar ashan kan jou barid, umon bi geni sukunu baad. Butrus kaman kan fi ma umon, bi wogif hinak wa bi sukunu jisim tou. ¹⁹Reis ta khahana bada asalu Yesua be kalam talamiz tou wa kaman be taalim to. ²⁰Yesua juwabu huwo, "Ana wonusu moftu le dunia. Ana daiman kan bi derisu fi majama wa fi haikal al kan kulu Yahud bi limu sawa. Ana ma kelimu haja fi sir." ²¹Lee intum gi asalu ana? Asalu del al asuma ana, sunu yau kan Ana bi kelimu. Ainyu, nas del arufu Ana wonusu le umon shunu." ²²Wokit Yesua kelim ze de, wahid min huras del gum wogif wa nowuru Yesua wa kelim, "Ze de Inta bi juwabu reis ta khahana?" ²³Yesua juwabu huwo, "Kan Ana wonusu galat, wori galat de, wa kan kalam kwes, lee inta nowuru Ana?" ²⁴Min hinak Hanan rasulu huwo morbut le Caiaphas reis ta khahana. ²⁵Samaan Butrus kan bi wogif wa bi sukunu jisim tou. Nas del biga kelim le huwo, "Inta sei ma wahid min talamiz tou?" Huwo anguru wa kelim, "De ma ana." ²⁶Wahid min kadam ta reis ta khahana, huwo kan ahal ma zol al Butrus gata adana tou bara de,, kelimu, "Sei de ma Inta al ana ainyu fi jinana ma Yesua?" ²⁷Butrus kaman anguru tanimara, fi nefsu zaman Dik bada kore. ²⁸Umon bada shilu Yesua min Caiaphas le riasa ta hukuma. fi sabah bedri, wa umon ma dakalu fi riasa ta hukuma ashan umon ma bi kun waskanin lakin umon bi agder akulu eid Paska. ²⁹Bilatus tala bara le umon wa kelimu, "Yatu tuhma intum jibu did zol de?" ³⁰Umon juwabu wa kelimu le huwo, "Iza Kan zol de ma amulu haja batal, nina kan ma bi agder istelimu huwo le intum." ³¹Bilatus kelimu le umon, "Shilu be nefsa takum, wa hukum takum huwo be hasab ganun takum." Yahudin del kelimu le huwo, "De mafi fi ganun ta nina ashan bi katulu zol." ³²Umon kelimu ze de ashan kelima ta Yesua bi timu al huwo kelimu wa bi wori shikil mutu yatu huwo bi mutu. ³³Bilatus gum dakalu fi riasa ta hukuma wa nadi Yesua wa kelimu le huwo, "Sei Inta melik ta Yahud?" ³⁴Yesua juwabu, "inta bi kelim be nefsak, wele nas tanin yau wori le inta kalam tai?" ³⁵Bilatus juwabu, "Ana ma Yahudi, sei?" nas taki wa ruasa ta khahana yau selimu Inta le ana. Inta amulu shunu? ³⁶Yesua juwabu, "Momlaka tai ma ta dunia de. Iza kan momlaka tai min dunia hini, kan kadam tai bi shakil ashan kede ma selimu Ana le Yahud. Lakin ashan momlaka tai ma hina. ³⁷"Bilatus biga kelimu le Huwo, kan kida Inta melik?" Yesua juwabu, "Inta kelim gali Ana melik. Ashan kida weledu Ana, wa le sabab de Ana ja fi dunia, ashan Ana bi kun shuhud le hagiga. Ai wahid al ta hagiga bi asuma le sot tai." ³⁸Bilatus kelimu le huwo, "De shunu yau hagiga?" wokit huwo kelimu ze de, huwo tala bara tani le Yahud wa kelimu le umon, "ana ma ligo galat fi zol de. ³⁹Lakin ana daiman bi fiku le intum wahid zol fi paska. Intum deir kede ana fiku Melik ta Yahud le intum?" ⁴⁰umon bada kore tani shedid gali, "Ma zol de, lakin Barabas." Barabas de kan harami.

Chapter 19

¹Baad dak Bilatus wodi awamir ashan kede jeledu Yesua. ²Asakir del amulu tegiya ta shok, wa kutu fi ras ta Yesua, wa libisu le huwo gumas banafseji. ³Umon ja le huwo wa kelimu, "Salam, ya Melik ta Yahud!" wa bi nouru huwo. ⁴Min hinak Bilatus tala bara tani mara wa kelimu le umon, "Aiyu takum, ana bi jibu huwo bara le intum ashan intum bi arufu gali ana ma ligo galat fi huwo." ⁵Yala Yesua tala bara, labis tegiya ta shok wa gumas banafseji. Bilatus kelimu le umon, "Aiyu takum, yau zol de!" ⁶Wokit biga ruasa ta khahana wa huras aiyu Yesua, umon kore shedid gali, "kede selibu huwo, kede selibu huwo!" Bilatus kelimu le umon, "Shilu takum huwo wa selibu takum huwo be teriga takum, ashan ana ligo huwo ma indu galat. ⁷Yahudin juwabu huwo, "Nina indu ganun, wa be ganun dak bi katulu huwo ashan huwo kutu jisim tou bikun Ibin Allah." ⁸Wokit Bilatus asuma kalam de, huwo kan biga kafu shedid. ⁹Huwo dakalu fi riasa ta hukuma tani mara wa kelimu le Yesua, "Inta ja min wen?" lakin Yesuah ma juwabu huwo. ¹⁰Bilatus kelimu le Huwo, "Inta ma deir wonusu le ana? Inta ma arufu gali ana indu guwa ashan bi fiku Inta, wa guwa ashan bi selibu Inta?" ¹¹Yesua juwabu huwo, "Inta ma indu ai guwa fok Ana ile le haja al wodi le inta min fok. Ashan kida, al selimu Ana le inta de indu katiya kebir." ¹²Fi juwab de, Bilatus hawil fiku huwo, lakin Yahudin kore, gali, "Kan inta fiku zol de, inta ma sabi ta Keisar. Ai zol al bi amulu jisim tou melik bi wonusu did Keisar." ¹³Wokit Bilatus asuma kalam de, huwo jibu Yesua bara wa huwo geni tehet fi kursi ta hukum fi mahal isim tou "Bulat," wa be Ibrania, "Jabasa." ¹⁴De biga kan yom ta istidad le eid Paska, ze saa sita, Bilatus kelimu le Yahudin, "Aiyu takum, melik takum yau de!" ¹⁵Umon kore shedid, "Kede shilu, kede shilu, Selibu huwo!" Reis ta khahana juwabu, "Nina ma indu Melik ile Keisar." ¹⁶Biga Bilatus wodi le umon Yesua ashan bi selibu. ¹⁷Umon biga shilu Yesua, wa huwo tala bara, wa kan bi arfa selib le jisim tou, le mahal isim tou "Mahal ta jumjuma," al bi nadi be Ibrania "Gologota." ¹⁸Umon selibu Yesua hinak, wa ma huwo fi itnin rujal, wahid fi kulu taraf, ma Yesua fi nus. ¹⁹Bilatus kaman katibu alama wa kutu fi selib. Hinak katibu: YESUA TA NAZARETA, MELIK TA YAHUD. ²⁰Kutar min Yahudin agara alama de ashan mahal al kan selibu Yesua fogo de gerib min medina. Alama de kan katibu be Ibrania, be Latin wa be Yonania. ²¹Reis ta khahana kelimu le Bilatus, "Mata katibu, 'Melik ta Yahud,' katibu gali, 'De bi kelim gali 'Ana melik ta Yahud.'" ²²Bilatus juwabu, "Al ana katibu, ana katibu kalas." ²³Wokit kalas junud del selibu Yesua, umon shilu gumas tou, gesimu le arba gita, ai zol shilu wahid; wa kaman gemis tou, gemis de ma kheitu, mishitu kulu min fok be gita wahid bidun khiyata. ²⁴wa umon kelimu le kulu wahid, "kede nina ma sheretu huwo, lakin kede nina amulu gura fogo ashan bi wori de bikun ta munu." De hasil ashan kitab bi timu al gali, "Umon gesimu gumas tai le badun wa amulu gura fi gemis tai." De al junud del amulu. ²⁵kan al bi wogif janbu selib ta Yesua, uma tou wa ukhut ta uma tou, Mariam mara ta Kilobas, wa Mariam al Mejdeliya. ²⁶Wokit Yesua aiyu uma tou wa telmiz al kan huwo bi hibu bi wogif gerib, ²⁷Huwo kelimu le uma tou "Ya mara aiyu, weled taki!" kaman huwo kelimu le telmiz de, "Aiyu, uma taki! Min zaman dak telmiz de shilu huwo fi bet tou." ²⁸Baad de, arufu gali kulu haja kan timu wa kaman al kitab bi timu, Yesua kelimu, "Ana atshan," ²⁹Kan fi Ilba malian be khamur hamud kutu hinak, umon dakalu fogo isponge maliyan be khamur al hamud de fi dulukan wa arfau fok fi kasuma tou. ³⁰Wokit Yesua jeribu khamur almur de. Huwo kelimu, "Timu kalas." Huwo dengiri ras tou tehet wa selimu roho tou. ³¹Baak Yahudin del, ashan kan de yom ta istidad wa ashan kaman kede jusas del ma fadulu fi selib lahadi yom sebit (ashan yom sebit de kan mohim), umon asalu Bilatus ashan bi kasuru kureinat tomon wa kede nezilu umon min selib. ³²Biga junud del ja wa kasuru kureinat ta zol al awel wa kaman ta zol al nimira itnin al selibu umon sawa ma Yesua. ³³Wokit umon ja le Yesua, umon ligo huwo kalas mutu, ashan kida umon ma kasuru kureinat tou. ³⁴Kaman wahid min al junud del gum atanu huwo be harba fi janba, wa tuwali dom wa moyo tala. ³⁵Al aiyu haja de huwo shahid, wa shuhuda tou hagiga. Huwo arufu gali haja al huwo kelimu de hagiga ashan kaman intum bi amin ³⁶Hajat del bi hasil ashan bi kamilu kulu al katibu fi al kitab. Mafi wahid min udam tou bi kasuru. ³⁷Kaman, kitab kelimu gali, "Umon bi aiyu dak al umon atanu." ³⁸Baad hajaj del, Yusif al min Rama, huwo kan telmiz ta Yesua lakin fi sir ashan huwo bi kafu min Yahud. huwo asalu min Bilatus kan huwo bi agder shilu jisim ta Yesua. Bilatus wodi le huwo izin. Biga Yusif ja shilu jisim tou bara. ³⁹Nikodemos kaman ja, De huwo al kan ja le Yesua bilel. Huwo jibu riha ze 100 liter, lakabatu mur be oud. ⁴⁰Umon shilu jisim ta Yesua wa lifu be kofuna wa be riha, hasab teriga ta dofunu ta Yahud. ⁴¹Wa fi mahal al selibu huwo fogo fi jinana; wa fi jinana de fi turuba jedid lisa ma dofunu zol fogo. ⁴²Ashan kan de yom ta istidad le Yahud wa kaman turuba de gerib hinak, umon dofunu Yesua fogo.

Chapter 20

¹Bedri fi awel yom ta usbu, zaman lisa duluma, Mariam Mejdelya ja fi turuba wa huwo ainyu hajer lizu bara min turuba. ²Huwo jere wa ja le Samaan Butrus wa le telmiz al tani al kan Yesua bi hibu, wa huwo kelimu le umon. "Umon shilu Rabuna bara min turuba, wa nina ma arufu umon kutu wen."³Baad dak Butrus wa telmiz al tani ruwa bara, wa umon ja fi turuba. ⁴Umon jere kulu sawa, wa lakin telmiz al tani de jere guwam gidam min Butrus wa wosulu fi turuba hinak awel. ⁵Wa dengiri tehet, huwo ainyu kofuna jadau hinak, lakin huwo ma dakalu juwa. ⁶Wa biga Samaan Butrus ja wosulu baad huwo wa dakalu juwa fi turuba. Huwo ainyu kofuna jadau hinak ⁷wa gumas al kan lifu fi ras tou. ma fi mahal sawa ma kofuna de lakin lifu fi mahal barau⁸Baad dak telmiz al tani de, al kan wosulu awel fi turuba de, kaman ja dakalu juwa, wa huwo ainyu wa sedek. ⁹Wa lahadu zaman dak umon lisa ma fahim al kitab al gali huwo bi gum min al mut. ¹⁰Min hinak talamiz del rija tani wara fi bet. ¹¹Lakin Mariam kan lisa bi wogif bara fi turuba bi kore. Ze huwo lisa kan bi kore, huwo dengir tehet fi turuba. ¹²Huwo ainyu itnin malaikat bi geni wa libisu abiad. wahid fi safa ras, wa wahid tani fi safa kurah fi mahal al kan kutu fogo jisim ta Yesua. ¹³Umon kelimu le huwo, "Ya mara, le inta bi kore?" Huwo juwabu umon, "Ashan umon shilu Rabuna tai bara, wa ana ma aruf umon kutu wen."¹⁴Wokit huwo kelimu kida, huwo lifu wa ainyu Yesua wagif hinak, lakin huwo ma aruf gali de kan Yesua. ¹⁵Yesua kelimu le huwo, "Ya mara, le inta bi kore? inta bi fetisu munu? huwo kan bi fekir gali de zol al bi ishtakal fi jinana de, huwo kelimu le huwo, "Ya seid, Iza kan inta yau shilu, wori le ana mahal Inta kutu huwo fogo, wa ana bi shilu huwo."¹⁶Yesua kelim le huwo, "Mariam, Hiya aglibu, wa kelimu le huwo be Ibraniya, "Rabuni" (mana tou "Mualim"). ¹⁷Yesua kelim le huwo, "Mata lemesu Ana, ashan Ana lisa ma ruwa fok le Abu tai, lakin ruwa le akwana tai wa wori le umon gali Ana bi ruwa fok le Abu tai wa Abu takum, le Allah tai wa Allah takum." ¹⁸Mariam Mejdelya ja wa wori le talamiz, "Ana ainyu Rabuna," wa de kan hajat al Huwo kelimu le huwo. ¹⁹Fi misah ta yom dak, awel yom ta usbu, wa abuwab ta mahal al kan talamiz fogo, mogful ashan kan talamiz bi kafu min Yahud, Yesua ja wa wogif fi nus wa kelimu le umon, "Salam le intum." ²⁰Baad huwo kelimu kida, Huwo wori idenat to wa kureinat tou. Talamiz biga kan mokosutin wokit umon ainyu Rabuna. ²¹Baad dak Yesua kelimu le umon tanimara, "Salam le intum. ze Abu rasulu Ana, Ana kaman bi rasulu intum," ²²Zaman Yesua kelim kalam de, huwo nefes le umon wa kelimu le umon, "Istakbil takum Roho al kudus. ²³Ai wahid al intum bi afi katiya tomon, bi afi le umon, wa ai wahid al intum bi robutu katiya tomon bi robutu le umon."²⁴Thomas, wahid min itnashar, al bi nadi gali Didymus, huwo kan mafi ma umon wokit Yesua ja. ²⁵Talamiz al tanin de ja wori le huwo gali, "Nina ainyu Rabuna," huwo kelimu le umon, "Ile kan ana ainyu fi iden tou alamat ta masamir, wa kutu iden tai fi mahal alama ta musmar, wa kutu iden tai fi janba tou, ana bi sedek."²⁶Wa baad tamaniya ayam talamiz tou kan fi juwa tanimara, wa Thomas kan fi ma umon. Yesua ja wa kan abuwab kulu mogful, wa wogif fi nus tomon, wa kelimu, "Salam le intum." ²⁷Baad dak huwo kelimu le Thomas, "Kutu hasba taki wa ainyu idenat tai. midu iden taki wa lemesu taraf ta jisim tai. mata kun zol al ma bi sedek, lakin kede inta sedek."²⁸Thomas juwabu wa kelimu le huwo, "Rabuna tai, wa Allah tai." ²⁹Yesua kelimu le huwo, "Ashan inta ainyu Ana, inta sedek. Baraka le del al ma ainyu, wa amin."³⁰Wa kaman Yesua amulu mojitat tanin ketir fi gidam talamiz, mojitat al ma katibu fi kitab de, ³¹lakin del al katibu ashan kede intum amin gali Yesua yau Al Mesih, Ibin Allah, wa ashan kan intum amin, intum bi indu haya fi isim tou.

Chapter 21

¹Baad de kulu Yesua beinu nefsu tani mara le talamiz fi bahar Tiberias. De teriga al huwo gi zahiru nefsu tou:
²Samaan Butrus kan sawa ma Thomas al bi nadi huwo gali Didymus, Wa Nathaniel min Cana ta Galileya, wa iyal ta Zebedee, wa itnin talamiz tanin ta Yesua. ³Samaan Butrus kelimu le umon, "Ana bi ruwa gobudu samagat." umon kelimu le huwo, "Nina kaman bi ja ma inta." Umon ruwa wa arkab fi murkab, lakin umon ma gobudu ai haja bilel kulu.⁴Wokit biga gerib sabah, Yesua wogif fi taraf bahar, lakin talamiz ma arufu gali de kan Yesua.
⁵Yesua bada kelimu le umon, "Ya shabab, sei intum indu haja al bi akulu?" Umon juwabu le huwo, "La." ⁶Huwo kelimu le umon, "Jada takum shabaka de fi safa yemin ta murkab, wa intum bi ligo tanin." Umon gum jada shabaka tomon wa umon kan ma agder ashan bi juru ashan kan adad ta samaga kan ketir. ⁷Baad dak telmiz al Yesua bi hibu kelimu le Butrus, "De Rabuna." Zaman Samaan Butrus asuma gali de Rabuna, huwo bada libisu gumas tou (Ashan huwo kan ariyan), wa waga fi bahar. ⁸Bagi talamiz del ja fi murkab hinak (Ashan umon kan ma beidin min mahal dak, bes ze masafa 200 katwa), wa umon kan bi juru shabaka maliyan be samaga. ⁹Wokit umon tala be taraf, umon ligo jomur nar hinak wa samaga kutu fogo, wa esh. ¹⁰Yesua kelimu le umon, "Jibu takum samaga tani min al intum gobudu hasa de." ¹¹Samaan Butrus rija fok wa bada juru shabaka de bara, maliyan be samaga kubarin; adad tou 153. kan fi kutar lakin shabaka ma sheretu. ¹²Yesua kelimu le umon, "Taal takum akulu fotur." Mafi wahid min talamiz agder asalu huwo, "Inta munu?" umon arufu de Yesua. ¹³Yesua ja, wa shilu esh, wa wodi le umon, wa kaman samaga. ¹⁴De dur nimira talata al kan Yesua zahiru nefsa tou le talamiz wokit huwo gum min mutu. ¹⁵Baad ma umon akulu fotur, Yesua kelimu le Samaan Butrus, "Samaan weled ta Yona, Sei inta bi hibu Ana ketir min del?" Butrus kelimu le huwo, "Naam Ya Rabuna, Inta arufu gali ana bi hibu Inta." Yesua kelimu le huwo "Akilu korufan tai." ¹⁶Huwo kelimu le huwo kaman tani mara, "Samaan weled ta Yona, Sei inta bi hibu Ana? Butrus kelimu le huwo, "Naam ya Rabuna, Inta arufu ana bi hibu Inta." Kutu bala le korufan tai." ¹⁷Huwo kelimu le huwo dur nimira talata, "Samaan weled ta Yona, sei inta bi hibu Ana? Butrus biga haznan ashan Yesua kelimu le huwo dur nimira talata, "Sei inta bi hibu Ana?" Huwo bada juwabu wa kelimu, Ya Rabuna, Inta arufu kulu haja, Inta arufu gali ana bi hibu Inta." Yesua kelimu le huwo, "Akilu korufan tai." ¹⁸Hagiga, hagiga, Ana bi kelimu le inta Zaman inta kan lisa suker, inta bi libisu barau, wa inta bi douru fi ai mahal al inta deir, wokit inta biga ajuz, inta bi midu idan taki, wa zol tani bi libisu inta wa bi shilu inta fi mahal al kan inta inta ma der ruwa fogo. ¹⁹Yesua kelimu zede ashan bi wori be yatu no ta mutu Butrus bi mejidu Allah. Baad ma Huwo kelimu zede, Huwo kelimu le Butrus, "taal wara tai." ²⁰Butrus lefet wara wa huwo ainyu telmiz al kan Yesua bi hibu bi tabi wara tomon, al kan kaman meilu fi safa ta Yesua zaman asha wa al kan kelimu, "Ya Rabuna, de munu al bi amulu khayana le Inta?" ²¹Butrus ainyu huwo wa kelim le Yesua, "Ya Rabuna, zol de bi ja amulu shunu?" ²²Yesua kelimu le huwo, "Kan Ana deir kede huwo geni lahadi Ana bi ja, De biyani shunu le inta? Tabi wara tai," ²³Min hinak kalam de shetetu fi nus ta akwana, gali telmiz dak ma bi mutu. Lisa Yesua ma kelimu le Butrus gali telmiz tani de bi mutu, lakin, "kan Ana deir kede huwo geni lahadi Ana bi rija, De biyani shunu le inta?" ²⁴De yau telmiz al bi ashad le hajat del kulu, wa al katibu hajat del, wa nina aruf shuhuda tou hagiga. ²⁵Wa kaman fi hajat ketir Yesua kan amulu. kan katibu tehet wahid wahid, Ana fekir zatu dunia ma bi agder shilu kimiya ta kutub al bi katibu.

Acts

Chapter 1

¹Kitab al awel al Ana katibu, Ya Theophilus, gi wori kulu hajat al Yesua bada amulu wa derisu, ²lahadi fi yom al shilu huwo fok, baad ma huwo wodi wosiya be wasat Roho al Kudus le talamiz al huwo Azilu. ³Baad taab tou, huwo zahiru nefsa tou hai le umon be isbatat al mugni. Le arbein yom huwo geni zahir le umon, wa wonusu an molokut ta Allah. ⁴Zaman huwo kan bi limu ma umon, huwo wodi wosiya le umon ashan ma sibu Urselim, lakin bi istena waad ta Abu, al huwo wonusu, "Intum asuma min ana ⁵inu Yuhana hagiga kan amidu be moyo, lakin bi amidu intum be Roho al Kudus baad ayam besit." ⁶Zaman umon limu sawa umon asalu huwo, "Rabuna, hal de zaman al inta bi rija momlaka le Israel?" ⁷Huwo kelimu le umon, "huwo ma le intum ashan bi arufu sah au mawasim al Abu hadidu be sultan tou. ⁸Lakin intum bi akudu guwa, kan Roho al kudus nezil fogo intum, wa intum bi kun shuhudin tai fi Urselim Yahudiya wa Samaria wa lahadi akir Dunia." ⁹Zaman Rabuna Yesua kelimu kalamat de, ze ma umon gi ainyu fok, arfau huwo fok, wa sihab kati huwo min uyun tomon. ¹⁰Ze ma umon gi ainyu le samawat shedid ze ma huwo ruwa, itnin rijal tuwali wogif jambu umon be gumas abiyad. ¹¹Umon

kelimu, Intum ya Galilien, Lee intum gi wogif hini gi ainyu le samah? Yesua de al shilu min intum le samah, bi rija be nefsu teriga ze ma intum ainyu huwo gi ruwa le samah."¹²Baad dak umon rija le Urselim min Jebel al isim tou Zeitun, al gerib ma Urselim, Safar ta yom sebit. ¹³Zaman umon wosulu, umon ruwa fi gurfa al fok, mahal al umon kan gi geni fogo. Umon kan Butrus, Yuhana, Yakub, Andraus, Philibus, Thomas, Bartilimaus, Matta, Yakub weled ta Alphaeus, Samaan al gayur, wa Yahuza weled ta Yakub. ¹⁴Umun kan wodi nefsa tomon be hadaf wahid fi salawat, sawa ma nusuwan, wa Mariam uma ta Yesua, wa akwana tou. ¹⁵Fi ayam dak Butrus wogif fok fi nus ta akwana, kulu 120 nas, wa kelimu, ¹⁶Akwana, huwo kan mohim inu kede kamilu kitab, inu Roho al Kudus wonusu gabul kida be wasat ta Daud be kusus Yahuza, al gedimu delin al gubudu Yesua. ¹⁷Ashan huwo kan wahid min nina wa akudu nisba tou ta kidima de." ¹⁸(hasa zol de istera mahal zara ma maksab al huwo ligo min gurus ta shar, wa hinak huwo waga be wusa tou, wa faga min nus, wa musuran tou kulu dofugu bara. ¹⁹Delin kulu al bi geni fi Urselim asuma an kalam de, ashan kida umon nadi isim ta mahal zara de "Akeldama, al mana tou" "Mahal zara ta dom".)²⁰Ashan katibu fi kitab ta Mazamir, 'Kede bed tou karabu, wa kede mafi zol geni fogo'; Kede zol tani shilu wozifa tou ta giada.²¹Ashan kida, huwo mohim, de al geni douru ma nina kulu wokit al Rabuna Yesua dakalu wa tala min nus ta nina, ²²bada min mamudiya ta Yuhana lahadi fi yom al shilu huwo fok min nina, lazim huwo bikun shahid ma nina an giama tou." ²³Umon azilu itnin rujal, Yusif al gi nadi Barsabbas, al kaman gi nadi isim tou Justus, wa Matthias. ²⁴Umon seli wa kelimu," Rabuna, inta, arufu gulub ta nas kulu, wori yatu min itnin del al inta iktaru ²⁵ashan bi shilu mahal fi kidma wa rasulia de al Yahuza sibu wa ruwa fi makan tou." ²⁶Umon jada gura ashan umon, wa gura waga le Matthias, wa idu huwo ma talamiz al idasar.

Chapter 2

¹Zaman yom al kamsin ja, umon kan sawa fi nefsu mahal. ²Fajatan sot ja min samawat ze habub shedid ja wa mala bet al umon kan bi geni fogo de kulu. ³Wa zahir le umon alsina ze nar al gesimu, wa geni fi ras ta kulu zol. ⁴Umon kulu kan malau ma Roho al Kudus wa bada wonusu be rutanat barau barau, ze ma Roho wodi le umon ashan bi wonusu. ⁵Kan fi Yahudin al bi geni fi Urselim, Nas ta din, min kulu doulat tehet samah. ⁶Zaman asmau sot de, nas kutar ja sawa wa ras tomon lakbat ashan ai zol gi asuma umon gi wonusu be rutan tou. ⁷Umon kan mutajibin wa mustagrabin; umon kelimu, "Hagigatan, hal nas de al gi wunuso del ma nas min Galileyiin?" ¹⁰⁸Lee nina bi asuma umon, ai zol bi wonusu be rutan tou al weledu huwo fogo? ⁹Barasien, wa Medenien, wa Ilamien, wa nas al bi geni fi Mesopotamia, wa Yahudia, wa Cappadocia, fi Pontus, wa Asia, safa Pyrgiya, wa Pamiphylia, wa Masir wa safa ta Libiya al be safa ta Cyrene, wa zawar min Rome, ¹¹Yahudin wa nas al ja min bara, Keriyiun, wa Arab, nina gi asuma umon gi wonusu azaim ta Allah be rutan ta nina. ¹²Umon kulu tala muhtarin wa mustagrabin; umon wonusu le baad tomon, "mana ta kalam shunu?" ¹³Lakin tanin alisu wa wonusu, Umon sakranin. ¹⁴Lakin Butrus wogif ma idashar, arafa sout tuo, wa wunuso le umun, Ya nas ta Yahud wa al sakinin fi Urselim, kede intum arufu kalam de; asuma takum kalam tai. ¹⁵Nas del ma sakranin ze intum gi kelimu, leanu nas ma bi kun sakarinin fi sah tisa sabah. ¹⁶Lakin de haja al kan wonusu be wasat ta Nebi Yuiel; ¹⁷Huwo bi kun fi ayammat al akir, 'Allah gal, 'Ana bi kubu Roho tai le nas kulu. Awulad wa Banat takum bi itnaba, shabab takum bi aiynu ruyat, wa Ajaiz takum bi hilim. ¹⁸Hagiga le khudam tai wa khudam tai al nusuwan fi ayammat dat Ana bi kubu Roho tai, wa umon bi itnaba. ¹⁹Ana bi zahiru ajaib fi samah wa mujizat fi tehet ard, dom, nar, wa bukhari ta dukhan. ²⁰Shemis bi tala duluma wa gamara bikun ze dom, gubal yam ta Rabana al azim wa maruf bija. ²¹Wa bikun le ai zol al bi nadi isim ta Rabuna bi kalisu. ²²Ya nas ta Israel, asuma takum kelima de: Yesua al Nasiri, Zol al akidu le intum be Allah be amail al azim wa Alamat wa Mujizat al Allah amulu be wasat tou fi nus takum, ze intum be nefsa takum arufu. ²³Nas del kan selimu le intum be Irada ta Allah wa marafa tou min bediri; wa be wasat iden ta nas ta katiya, katulu huwo be teriga al dugu fi selib huwo. ²⁴Lakin Allah goumu huwo, hariru huwo min waja ta mutu, ashan Huwo kan mustehil ashan bi amsuku huwo be mutu. ²⁵Daud kan wonusu an huwo, 'Ana aiynu Rabuna daiman gidam wusa tai, ashan huwo fi yemin tai ashan ma bi hizu ana. ²⁶Ashan kida geliba ti kan murta wa lisan tai farhan. Bardu, gisim tai bi kun fi sikha. ²⁸Inta ma siburoho tai fi Hawiya, wele i ta bi siburoho kudu taki bi ayinu fasad. ²⁷Inta wori le ana sikat ta haya; inta bi kutu ana maliyan be farah ma wusa taki. ²⁹Akwana nina, Ana bi agder wonusu le intum an abu ta nina Daud: Huwo mutu wa dofunu huwo, wa turuba tou fi ma nina lahadi yom ta alela. ³⁰Ashan, kida huwo kan nebi wa arufu inu Allah halifu le huwo be kasam, inu huwo be wodi wahid min samar ta gisim tou fi Kursi tou. ³¹Huwo aiynu min bediri wa wonusu an giyama ta Mesih, 'huwo ma kan siburoho fi Hawiya, wele gisim tou aiynu fasad. ³²Yesua de -Allah goumu huwo, wa nina kulu shuhud. ³³Ze ma Arafau Huwo fok fi yemin ta Allah wa akudu waad ta Roho al Kudus min al Ab, huwo kubu de, al intum aiynu wa asuma. ³⁴Leanu Daud ma ruwa fi samawat, lakin huwo kelimu 'Rabuna wonusu le Rabuna tai, "Geni safa Ida tai al yemin, ³⁵lahadi Ana bi kutu adu taki mahal ta dusu kura taki," ³⁶Ashan kida, kede bet ta Israel kulu arufu inu Allah amulu huwo Rabana wa Mesih, Yesua de al intum selibu. ³⁷Zaman umon asuma kalam de, atanu umon fi gulub tomon, wa asalu Butrus wa bagi Rusul, "Yakwana, kede nina amulu shunu?" ³⁸Baad kida Butrus kelimu le umun, "Tub takum wa kede amidu ai zol min intum be isim ta Yesua al Mesih le gufran ta katiya takum, wa intum be ligo hadiya ta Roho al Kudus. ³⁹Leanu waad de le intum wa le iyal takum wa le delin al min beid, le nas ketirin ze ma Allah bi nadi. ⁴⁰Huwo shahidu wa shejeu umon be kalamat ketir, bi gul, "Kede intum ligo kulasa min Jil al bi ligo taab." ⁴¹Baad dak umon rudu kalam tou wa amidu umon, wa nas al dumu fi yom dak kan Talata Alif nas. ⁴²Umon wodi nefsa tomon le talim ta Rusul wa sherika, fi kasuru ta esh wa salawat. ⁴³Kafu wa ihtiram kan dakalu fi nefsa tomon, wa ajaib wa mujizat ketir kan hasil be wasat Rusul. ⁴⁴delin al kan amin kan gi geni sawa wa gi shariku hajat kulu sawa, ⁴⁵wa umon kan biyu mumtalakat wa kan wazau hajat tomon le kulu nas, be hasab hajat al ai zol indu. ⁴⁶Yom baad yom umon wodi nefsa tomon be hadaf wahid fi haikal. Umon kaman kan gi akulu sawa fi biyut tomon, wa umon shariku akil sawa be farah be geliba ta wodi; ⁴⁷umon gi sabihu Allah wa nas kulu gi ihtiramu umon. wa kulu yom Rabuna kan gi zidu adad tomon be nas al ligo kulasa.

Chapter 3

¹Hasa Butrus wa Yuhana kan gi ruwa le Haikal fi Saa ta salawat, saa tisa. ²Kan fi zol mushlul min batna ta uma tou kan gi jibu huwo kulu yom fi bab al Jemil ta Haikal, ashan huwo bi asadu nas al bi dakalu juwa Haikal ashan bi wodi le huwo gurush. ³Zaman huwo aynu Butrus wa Yuhana bi dakalu juwa Kenisa, huwo asalu umon gurush. ⁴Buturus, rekis ena tou le huwo, ma Yuhana,wa kelimu, " Aynu le nina ." ⁵Zol al abu moslul de aynu le umon, fekir gali huwo bi ligo haja min umon. ⁶Lakin Butrus kelimu, "Ma indi fida wa dahab, lakin haja al indi, ana bi wodi le inta .Fi isim ta Yesua al Mesih al Nasiri, douru."⁷Butrus gobudu huwo be yemin, Huwo goumu zol de fok, wa tawali kura ta zol de biga gowi. ⁸Zol al moshlol de nutu fok wa wogif wa bada douru; wa huwo dakalu ma Butrus wa Yuhana juwa Kenisa, bi douru, bi nutu nutu, wa bi sabihu Allah.⁹Nas kulu aynu huwo gi douru wa gi sabihu Allah. ¹⁰Umon lahisu inu de zol al kan gi asadu gurus fi al Bab al Jemil ta kenisa; umon kan be istigrab wa taajub ashan haja al hasil le huwo. ¹¹Ze ma huwo lisa bi douru wara Butrus wa Yuhana, nas kulu jere sawa le umon fi sikat al sukerin ta Siliman, umon mustagrabin kalis. ¹²Zaman Butrus aynu ze de, huwo juwabu le nas de, "Intum ya nas ta Israel, Lee intum gi istagrab? Lee intum gi aynu nina shedid ze de , ze nina kutu zol de douru be guwa ta nina?"¹³Allah ta Ibrahim, wa ta Ishak, wa ta Yakub, Allah ta abuhath ta nina, mejidu kadam tou Yesua. Huwo yau al intum selimu wa aba fi gidam ta Bilatos, ligo huwo kariru ashan bi fiku Yesua. ¹⁴Intum aba wahid al Kudus wa al bar, wa intum asalu bel aks le al katil ashan bi fiku le intum. ¹⁵Intum katulu muasis ta haya, al Allah goumu min al mutu-wa nina shuhud fi kalam de. ¹⁶Fi asa ta iman fi isim tou, isim tou kutu zol de, al intum aynu wa arufu, kutu uwo tala gowi. Iman al be wasat Yesua wodi le huwo saha kamil fi gidam takum kulu. ¹⁷Hasa, ya Akwana, ana arufu intum amulu kalam de ashan intum ma arufu, kaman ze ruasa takum ¹⁸Lakin hajat al Allah wori min bediri be wasat ta ambiya kulu, inu Mesih bi ligo taab, hasa huwo hasil. ¹⁹Tub takum, wa rija takum, ashan katiya takum bi masau bara, ²⁰ashan zaman ta raha bi ja min gidam ta Rabana; wa inu uwo bi rasulu al Mesih al iktaru le intum, al huwo Yesua. ²¹Huwo yau lazim samawat bi akudu lahadi fi zaman ta tejdidi ta hajat kulu, al Allah wonusu anu min bediri be wasat ta kasma ta ambiya tou al mukadasin. ²²Musa hagigatan wunuso, 'Rabuna Allah bi goumu nebi ze ana min nus ta akwana takum. Lazim intum bi asuma le ai haja al huwo be wonusu le intum. ²³Wa bi hasil inu ai zol al ma bi asuma nebi de bi demiru huwo ta kulu kulu min nus ta nas.²⁴Naam, wa kulu ambiya min Samuel wa delin al ja wara tou, umon wonusu wa alinu ayamata del. ²⁵Intum Iyal ta ambiya wa min ahad al Allah amulu ma abuhath takum, ze ma huwo kelimu le Ibrahim, Fi nesli taki kulu usar ta dunia bi kun mubarak.' ²⁶Baad ma Allah goumu kadam tou, huwo rasul Yesua le intum awel, ashan bi bariku intum be geiru ai zol min intum min shar takum."

Chapter 4

¹Ze Butrus wa Yuhana kan gi wonusu le nas, khahana wa kaid ta asakir ta Kenisa Sadukin ja le umon. ²Umon kan ma Murtahin ashan Butrus wa Yuhana kan gi derisu nas wa bi beshiru fi Yesua be giyama ta amuat. ³Umon gobudu umon wa kutu umon fi sijn lahadi sabah, ashan zaman dak kan misah. ⁴Lakin ketirin min nas al asuma risala de amin; wa adad ta nas al amin kan tegriban kamsa alif. ⁵Wa hasil fi yam al tani inu hukam tomon, shiyuk wa kataba limu sawa fi Urselim. ⁶Hannan al khahin kan fi hinak, wa Caiaphas, wa Yuhana, wa Alexander, awa kulu delin al kan ahal ta khahin al kebir. ⁷Zaman umon jibu Butrus wa Yuhana fi nus tomon, umon asalu umon, "Be yatu guwa, wele yatu isim, intum amulu hajat de?" ⁸Baad dak Butrus, mala be Roho al Kudus, Huwo wonusu le umon, "Intum hukam ta nas, wa shiyuk, ⁹Iza kan nina alela fi gediya ashan haja al kwes al amulu le zol al ayan, be teriga yatu al zol de aliju, ¹⁰Kede kalam de kun maruf le intum wa le nas ta Israel kulu, inu zol de wogif gidam takum saha tou kwes be isim ta Yesua al Mesih al Nasiri, al intum selibu, lakin Allah goumu min mutu. ¹¹Yesua al Mesih yau hajer al intum binain aba lakin kutu biga hajer al zawiya. ¹²Mafi kulasa fi ai zol tani, mafi isim tani tehet samah al wodi le nas al lazim bi kalisu nina. ¹³Zaman umon ainyu le shuja ta Butrus ma Yuhana, umon lahisu inu umon kan nas adien, rujal ma mutaalimin, umon istagrab, umon ja arufu inu Butrus wa Yuhana kan ma Yesua. ¹⁴Ashan umon ainyu zol al kan aliju de gi wogif ma umon, umon ma indu ai haja bi wonusu did kalam de. ¹⁵Lakin baad ma umon wodi awamir le rusul ashan kede sibu ijtimia ta mejeles, umon wonusu fi baad tomon. ¹⁶Umon kelimu, " nina bi amulu shunu le nas del? Be wasat umon mujiza mohim hasil, wa de maruf be ayi zol al gi geni fi Urselim; wa nina ma bi agder anguru. ¹⁷Lakin ashan ma bi waza ketir fi nus ta nas, kede nina anziru umon kede ma wonusu le ai zol tanimara be isim de." ¹⁸Umon nadi Butrus wa Yuhana wa hadidu umon kede ma wonusu ta kulu kulu wele derisu be isim ta Yesua. ¹⁹Lakin Butrus wa Yuhana juwabu wa kelimu le umon, "Kan huwo kwes fi Ena ta Allah ashan bi tii intum aktar min huwo, hakimumu takum. ²⁰Nina ma bi agder wogifu wonusu an hajat al nina ainyu wa asuma. ²¹Baad ma umon anziru Butrus wa Yuhana, umon sibu umon ashan bi ruwa. Umon kan ma agder ligo ai uzur ashan be wodi le umon ikhab, ashan nas kulu kan bi sabihu Allah le haja al amulu. ²²Zol al ligo mujiza ta ilaj de, umur tou kan aktar min arbein sena. ²³Zaman fiku umon, Butrus wa Yuhana ja le nas tomon wa wori kulu hajat al reis ta khahana wa shiyuk kelimu le umon. ²⁴Zaman umon asuma kalam de, umon arfa sot tomon sawa le Allah wa gal, "Rabuna, Inta kalagu samawat wa ard wa bahar, wa kulu hajat al fogo. ²⁵Inta wonusu be Roho al Kudus be wasat ta kasuma ta kadam taki, abu ta nina Daud, 'Le Umamin kafu, wa nas fikir fi hajat al ma indu faida?' ²⁶Inta kelimu, 'Muluk ta ard limu badum sawa, wa ruasa limu sawa did Rabuna, wa did Mesih tou. ²⁷Hagigaten, Herodos wa Bilatus al Bunty, sawa ma umamin wa nas ta Israel, limu sawa fi medina did Kadam taki al Kudus Yesua, al inta masau. ²⁸Umon limu sawa ashan bi amulu kulu haja al iden wa kuta taki kariru min bediri ashan bi hasil. ²⁹Hasa, ya Rabuna, ainyu le inzarat tomon wa wodi le khudam taki ashan bi wonusu kalam taki be shuja. ³⁰Midu Ida taki le ilaj wa kede ajaib wa mujizat hasil be isim ta khadam taki al mukadas Yesua." ³¹Zaman umon kalasu salawat, makan al umon kan limu sawa fogo hizu, wa umon kulu mala be Roho al Kudus wa umon wonusu kalam ta Allah be shuja. ³²Adad kebir ta nas al amin kan indu geliba wahid wa nefsa wahid. Mafi zol al bi kelimu inu ai haja al huwo indu de tou barau, lakin umon kan bi shariku kulu haja. ³³Be guwa azim rusul kan bi alinu shihada tomon an giyama ta Rabuna Yesua, wa naima azim kan le umon kulu. ³⁴Mafi zol al fi nus tomon kan muhtaj ai haja, ashan kulu delin al indu biyut wa mahalat ta zira umon gi biyu bara wa jibu gurush ta hajat al kan biyu ³⁵wa kutu gidam ta kura ta rusul wa kan gesimu le kulu zol be hasab ihtiyaj tomon. ³⁶Yusif, al rusul gi nadi huwo Barnabas (al terjimu gal weled al museje), al Lawi, zol min Cyprus, ³⁷biyu wata tou wa jabu gurush wa kutu gidam kura ta rusul.

Chapter 5

¹Fi zol isim tou Anania, ma mara tou Safira, umon biyu gita min mumtalakat tomon, wa ²Huwo nagisu juzu mi gurush al biyu be gita de (mara tou kaman arufu kalam de), wa jibu juzu ta gurush wa kutu gidam kura ta rusul. ³Lakin Butrus kelimu, "Anania, Lee inta sibu sitan mala geliba taki ashan kelimu kidib le Roho al Kudus wa nagisu juzu min gurush ta gita taki? ⁴Zaman lisa kan biyu, de kan ma taki, wa baad ma biyu, ma kan fi musulia taki? Lee inta fekir fi geliba taki ashan amulu kalam de? Inta ma kidibu le insan lakin le Allah' ⁵Zaman huwo asuma kalamat de, Anania wa ga tehet wa mat, wa kafu kan dakalu fi kulu nas al asuma. ⁶Shabab ja wa lifu huwo be gumash wa arfa huwo bara wa dofunu huwo. ⁷Baad talata saat, mara tou dakalu juwa, ma arufu shunu hasil. ⁸Butrus kelimu le hiya, "Wori le Ana kan intum biyu wata de be taman de." Hiya gal, nam, be taman de. ⁹Butrus kelimu le hiya, "Intum tifagu sawa kef ashan bi jeribu Roho ta Rabuna? Aiyu kurein ta nas al dofunu rajil taki yau de fi bab, wa umon bi arfa inta bara. ¹⁰Tuwali huwo waga gidam kura ta Butrus wa mat. Zamanb shabab de dakalu juwa, umon ligo hiya mat, wa arafa huwo bara wa dofunu hiya jambu rajil tou. ¹¹Kafu dakalu fi kenisa kulu, wa le kulu nas al asuma kalam de. ¹²Ayat wa mujizat ketir hasil fi nus ta nas be wasat iden ta Rusul. Umon kan kulu sawa fi Haikal ta Siliman. ¹³Lakin mafi zol tani indu shuja ashan bi dumu le umon; lakin nas kan gi iktaramu umon shedid. ¹⁴Mumminin ketir kan lisa gi zidu le Rabuna, wa Adad kebir min rujal wa nuswan, ¹⁵hata umon kan bi arfa nas al ayaniin fi sika wa gi neimu fi sherirat wa ferishat, ashan kan Butrus gi mururu, dul tou bi khati umon. ¹⁶Wa nas ketir bardu ja sawa min mudun al haul Urselim, nas al ayaniin wa delin al indu roho al batal kan aliju. ¹⁷Lakin reis ta Khahana gam fok, wa nas kulu al kan ma huwo, (al umon yau mojmu ta Sadukien); wa umon mala be gira ¹⁸wa umon dugu rusul, wa kutu umon fi sijin. ¹⁹Lakin be bilel Malaika ta Rabana fata abuwab ta sijin wa tala umon bara, wa gal, ²⁰"Ruwa takum, wogif takum fi Kenisa wa wonusu takum le nas kulu kalamat ta haya de." ²¹Zaman umon asumu kalam de, umon dakalu juwa Kenisa gerib le nahar wa bada derisu. Lakin reis ta Khahana ja, ma nas al kan ma huwo, nadi mejeles sawa, kulu shiyuk ta shab ta Israel sawa, wa rasulu umon ashan bi jibu rusul min sijin. ²²Lakin jesh al kan ruwa ma ligo umon fi sijin, wa umon rija wa wori kabara, ²³"Nina ligo sijin mokful tamam wa huras wagifin fi bab, lakin zaman nina fata bab, nina ma ligo zol juwa." ²⁴Zaman captain ta huras ta Kenisa ma reis ta Khahana asuma kalamat de, umon kan indu shukuk be kusus umon wa haja al bi hasil. ²⁵Wa zol tani ja wa wori le umon, "Nas al intum kutu fi sijin umon wagifin fi Kenisa wa bi derisu nas." ²⁶Captain ma dubad al tanin ruwa wa rija umon, lakin ma be guwa, umon kafu nas mumkin bi durubu umon be hujar. ²⁷Zaman umon jibu talamiz de, umon wogifu umon gidam ta mejles. Reis ta khahana asalu umon, ²⁸gal, "Nina wori le intum kede ma derisu be isim de, lakin intum mala Urselim be talim takum, wa intum indu niya ashan jibu dom ta zol de fi ras ta nina." ²⁹Lakin Butrus wa rusul juwabu, "nina lazim bi tii Allah bidal nas. ³⁰Allah ta abuhat ta nina goumu Yesua, al intum katulu be aligu huwo fi kashab. ³¹Allah Arfa huwo fi yemin tou ashan bi kun amir wa mukalis, ashan bi wodi tuuba le Israel, wa gufran ta katiya. ³²Nina shuhud ta hajat de, wa Roho al Kudus, al Allah wodi le delin al bi tii huwo." ³³Zaman ada ta mejeles asuma kalam de, umon zalan wa deir katulu Rusul. ³⁴Lakin Pharisee isim tou Gamaliel, mualim ta namus, al nas kulu kan gi ihtaramu, wogif fok wa wodi awamir kede shilu rusul bara le zaman besit, ³⁵Baad dak huwo kelimu le umon, Shab ta Israel, kutu takum bala kwes le haja al intum der amulu ma nas de. ³⁶Ashan gubal ayam del, Theudas zahir bi gul huwo zol mohim, wa adad ze urbumiya nafar, dumu le huwo. Kan katulu huwo, wa nas kulu al kan bi tii huwo fertek wa ma amulu haja al umon khatitu. ³⁷Baad zol de, Yahuza al min Galileya zahir fi ayamat ta teidad al sukan, wa juru baad min nas wara huwo. Huwo bardu mutu, wa nas al kan bi tii huwo fertek. ³⁸Hasa Ana bi kelimu le intum, wasa takum min nas de wa sibu takum umon barau, iza kan de khuta ta insan bi sagit. ³⁹Lakin kan de min Allah, intum bi ja ligo intum gi sakil ma Allah." Umon iktene. ⁴⁰Baa dak umon nadi Rusul juwa wa jeledu umon wa amiru umon kede ma wonusu be isim ta Yesua, wa sibu umon ruwa. ⁴¹Umon tala min mejles farhanin inu hasibu umon mustehik ashan bi ligo taab fi isim ta Yesua. ⁴²Wa umon kan bi istemir kulu yom, fi Kenisa, bet le bet, umon kan be istimrar bi derisu wa beshiru be Yesua al Mesih.

Chapter 6

¹Hasa fi ayammat de, zaman adad ta talamis kan gi zidu, sokuwa ja min Yunanin al Yahudin did Ibraniyin, ashan aramil tomon kan gi zulumu fi touzi ta akil ta kulu yom.²Rusul al itnashar nadi kulu talamiz al tanin del wa gal, "Huwo ma kwes ashan nina bi sibu besiru kelima ta Allah ashan nina bi amulu kidima ta akil.³Ashan kida iktar takum saba nas min nus takum, nas al indu suma kwes, maliyan be Roho wa Hikma, al nina bi agder kutu umon fi shokol de.⁴Kan le nina, Nina daiman bi istemir fi salawat ,dirasa wa besiru risala ta Yesua."⁵Kalam tomon ajibu jamahir kulu. Umon iktar Stephen, zol al maliyan be iman wa be Roho al Kudus, wa Philip, Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas,, wa Nicolaus al ja min Antiock.⁶Mominin jibu nas al sabah de gidam ta rusul, umon seli wa kutu iden tomon fi ras tomon.⁷Kalam ta Allah bada waza fi kulu mahalal, wa adad ta talamis fi Urshelim zidu ketir, wa adad kebir min Khahana biga indum taa fi iman.⁸Hasa Stephen, maliyan be neima wa guwa, kan bi amulu ajaib wa mujizat ketir fi nus ta nas.⁹Lakin baad min nas al tabiin le majma al gi nadi majma ta Ahrar, min al Gairawanin wa al Iskandarin, wa tanin min Kilikiya wa Asia. Nas de kan gi nakish ma Stephen.¹⁰Lakin umon kan ma agder ashan wogif did Hikma wa Roho al kan Stephen gi wonusu be huwo.¹¹Baad dak umon wodi roshuwa le nas tanin ashan bi gul, "Nina asuma Stephen gi wonusu kelimat ta batal did Musa wa did Allah."¹²Umon limu nas , shiyuk, wa kataba, wa umon gobudu Stephen wa jibu huwo gidam ta mejles.¹³Umon jibu shuhudin al kadabin, al gal, "Zol de ma sibu wonusu kelimat did mahalal al mukadas wa namus.¹⁴Nina asuma huwo gi kelimu inu Yesua al Nasiri de bi demiru mahal de wa bi geiru tagalit al Musa istelimu le nina."¹⁵Ai zol al kan fi mejles kan gi aiynu huwo shedid wa aiynu wusa tou ze wusa ta malaika.

Chapter 7

¹Reis ta khahana kelimu," Hal hajat del sah?" ²Stephen gal, "Akwana wa abuhat, asuma takum le ana: Allah ta mejid zahir le abu ta nina Ibrahim zaman huwo fi Mesopotamia, gubal huwo ma ruwa fi Haran, ³Huwo kelimu le Ibrahim, 'sibu beled taki wa ahal taki, ruwa le beled al ana bi wori le inta."⁴Baad dak huwo sibu beled ta kaldanin wa ruwa geni fi Haran; min hinak, baad abu tou mutu, Allah jibu huwo le mahal de, ali intum bi geni fogo hasa. ⁵Huwo ma wodi ai wirasa le huwo, hata ma kan kifaya ashan bi kutu kura tou fogo. Lakin huwo waadu- hata lisa kan Ibrahim ma indu jena - inu huwo bi wodi ard ze melkia le huwo wa le jil ta tou baad huwo. ⁶Allah kan gi wonusu zede le uwo, gali ajial tou bi ish awel fi zaman guser fi beled al ma tomon, wa gali nas ta nas beled dak bi kutu umon ze abeed wa bi amulu umon batal le fetra ta urbumia sena. ⁷Lakin Ana bi hukum doula dak al umon gi kadimu, 'Allah kelimu, ' wa baad dak umon bi ja wa abidu ana fi mahal de. ⁸Baad dak Allah wodi le Ibrahim tifi giya ta tuhur, yala Ibrahim biga ja kun abu ta Ishak wa tahiru huwo baad tamania ayam; Ishak biga abu ta Yagub, wa Yagub yau abu ta itnasar judud. ⁹Leanu iyal ta Yakub al kubar biga asudin ma Yusif, umon biyu Yusif le Masirin; lakin Allah kan ma huwo ¹⁰wa ankisu huwo min masakil kulu. Huwo wodi le Yusif neima wa hikma fi gidam ta Faraon, melik ta Masir, al ainyo huwo hakim le Masir wa le bet tou kulu. ¹¹Inak kan ja jiyen fi Masir wa Canaan kulu, wa taab kebir, wa abuhat tanina ma bi agder ligo akil. ¹²Lakin zaman Yakub asuma gali fi dura fi Masir, huwo rasulu abuhat tanina le awel memoria tomon. Fi ¹³memoria tomon nimra itin Yusif wori nefsa tou le akwana tou, wa usra ta Yusif biga maruf le Faraon. ¹⁴Yusif rasulu akwana tou wara wa kede wori le abu tou Yakub ashan bi ja le Masir, ma kulu usra tou, adad tomon kulu kan kamsa wa sebein. ¹⁵Yakub biga ruwa le Masir, wa huwo mat, huwo wa abuhat tanina. ¹⁶Arfau umon le Shekhim wa dofunu fi turuba al Ibrahim kan istera ma taman min fida min awulad ta Hamor fi Shekhem.

¹⁷Zema zaman ta waad wosulu, waad alAllah amulu le Ibrahim, Umon weledu wa biga ketir fi Masir, ¹⁸lahadi melik tani ja fi Masir, melik al ma bi arufu Yusif. ¹⁹Huwo kabasu nas ta nina wa amulu abuhat ta nina batal, Huwo asuru abuhat tanina ashan bi zahiru iyal tomon al sukerin ashan bi katulu. ²⁰Fi zaman dak Musa kan weledu; huwo kan giafa kalis gidam ta Allah wa kan radau le fetra ta talata sahar fi bet ta abu tou. ²¹Wokit kan kutu huwo bara min bet, biniya ta Faraon gum shilu huwo wa rabau ze jena tou. ²²Musa kan biga mut-alim fi kulu hikma ta Masirin, wa huwo kan azim fi kelimat wa sokolat tou. ²³Lakin zaman huwo kan biga arbein sena fi umur, huwo fekir ashan zuru akwana tou, al iyal ta Israel. ²⁴Zaman huwo ainyu wahid min Israeli bi amulu batal, Musa difa huwo wa katulu zol al Masiri: ²⁵huwo fekir gali akwana tou bi fahim gali Allah yau gi saidu huwo ashan bi ankisu umon, lakin umon ma agder fahim. ²⁶Fi yom tani huwo ainyu itnin min shabab tou gi sakil, huwo hawil ashan bi wogifu umon min sakila, huwo gal, ya nas, intum akwana; malu intum gi awugu nefsa takum?' ²⁷Lakin wahid al kan awugu aku tou shedid de lizu huwo, wa gal, ' Munu yau kutu inta reis wa gadi ta nina? ²⁸Inta kaman der katulu ana, ze ma umbari inta katulu zol al Masiri? ²⁹Musa jere baad ma huwo asuma kalam de; huwo biga ajnabi fi beled ta Midian, inak huwo biga abu ta itiniin awulad. ³⁰Baad ma arbein sena, faat malaika zahir le huwo fi beriya ta Jebel Sinaa, fi lahab ta nar fi ges. ³¹Zaman Musa ainyu nar de, huwo istagarab le haja al huwo ainyu de; wa ze ma huwo ja gerib ashan bi ainyu, Huwo asuma sot ta Rabuna, gal, ³²Ana Allah ta abuhat taki, Allah ta Ibrahim, wa ta Ishak, wa ta Yakub. ' Musa kafu wa ma bi agder ainyu fogo tanimara. ³³Rabana kelimu le huwo, ' Agila gisma bara min kurein taki, leanu mahal al inta bi wogif fogo de mukadas. ³⁴Hagiga ana ainyu tab ta nas tai al fi Masir; Ana asuma kore tomon, wa ana ja tehet ashan ankisu umon; hasa taal, Ana bi rasulu inta le Masir. ³⁵Musa al umon aba de, zaman umon kelimu, ' munu yau kutu inta reis wa gadi?'- huwo yau al Allah rasulu ze reis wa zol al bi hariru umon. Allah rasulu huwo tehet musulia ta malaika al zahir le Musa fi gaba. ³⁶Musa tala umon bara min Masir, baad amulu mojizat wa alamat fi Masir wa Bahar al ahmar, wa fi al beriya fetera ta arbein sena. ³⁷De nefsu Musa al kelimu le shab ta Israel, ' Allah bi goumu nebi min nus akwana takum, nebi ze ana. ³⁸De yau zol al kan fi ijtimia fi beriya ma malaika al kan wonusu ma huwo fok Jebel Sina. De yau zol al kan ma abuhat ta nina; de yau zol al akudu kelimat al hai al wodi le nina. ³⁹De yau zol al abuhat ta nina aba ashan bi tii huwo; umon lizu uwo bara min nefsa tomon, wa fi geliba tomon umon gilibu wara le Masir. ⁴⁰Fi zaman dak umon kelimu le Haron, 'Salau le nina rabana al bi gedimu nina. Ze le Musa de, uwo al tala nina bara min al ard ta Masir, nina ma bi arufu sunu al hasal le huwo. ⁴¹Umon salau sanam min sura ta bagar fi ayam dak wa jibu zebiha le sanam de, wa biga farhanin ashan sokol ta iden tomon. ⁴²Lakin Allah gilibu wa wodi umon le ibada ta nujum fi sama, ze ma moktub fi kitab ta ambia, ' Hal intum gedimu le ana haiwan wa zebiha le arbein sena fi al beriya, ya bet Israel? ⁴³Intum rudu kem ta Molech wa ta nijma ta rabana Rephan, wa suwar al intum salau ashan bi abidu umon: wa Ana bi arfa intum bara lahadi Babilon. ⁴⁴Abuhat ta nina indu kem ta shuhuda fi sahara, bes ze Allah amiru zaman huwo wonusu le Musa, gali huwo bi sala sura al huwo kan ainyu de. ⁴⁵Baad dak, abuhat ta nina,

tehet musulia ta Joshua akudu kem de wa jibu ma umon zaman umon silu ze momtalakat tomon Allah silu ardi de min doula al tala umon bara wusa ta abuhat ta nina . Kem akir fi ardi dak lahadi zaman ta Daud, ⁴⁶wa huwo ligo rahma fi ena ta Allah, wa huwo asalu iza uwo bi ligo mahal ta geni le bet ta Yakub. ⁴⁷Lakin Siliman yau kan abinu bet le Allah. ⁴⁸Hata wo lo, Allah al aali ma bi geni fi biyut al salau ma idenat ta nas, ze ambia kelimu, ⁴⁹Samawat yau kursi tai , wa Ard yau mahal ta kutu kura tai. Yatu shikil ta bet intum bi abinu le Ana? Rabana yau kelimu, au yatu mahal yau le raha tai? ⁵⁰Iden tai ma yau sala hajat de kulu? ⁵¹Intum nas al arianin wa al ma tahiru fi geliba wa adanat, intum daiman bi kowimo Roho Al Kudus; intum gi amulu ze abuhat takum gi amulu. ⁵²De yatu al ambiya al abuhat takum ma taabu? Umon katulu ambiya al ja gubal Yesua; wa intum hasa biga tala ashan bi selimu wa bi katulu huwo kaman, ⁵³intum nas al akudu ganun al malaikat kan asisu, lakin intum ma hafisu". ⁵⁴Zaman ada ta mejles asuma kalam de, gulub tomon kan karabu, wa umon biga bi adi sunun tomon le Stephen. ⁵⁵Lakin huwo, kan maliyan be Roho Al Kudus, aiyu fok le samah wa aiyu mejid ta Allah; wa huwo aiyu Yesua wagif fi ida yemin ta Allah. ⁵⁶Stephen gal, " Sufu, ana aiyu samah fata, wa Ibin Insan wagif fi ida yemin ta Allah." ⁵⁷Baad de ada ta mejles gum gofulu adanat tomon, wa bada kore be sot shedid, umon jere le huwo. ⁵⁸Umon gum juru huwo bara min medina wa bada durubu huwo be hujar, Shahidin de agila gumasat tomon ta bara wa kutu fi kura ta zol al shab isim tou Saul. ⁵⁹Ze ma umon kan gi durubu Stephen, huwo kan gi nadi Rabana wa gal, " Rabana Yesua , akudu roho tai." ⁶⁰Huwo dengir tehet wa kore be sot fok, " Rabana, mata hasibu katiya de did umon." Zaman huwo kelimu zede, huwo waga meit.

Chapter 8

¹Saul kan fi itfak fi mutu tou. Fi yom dak itihad bada did kenisa al kan fi Urselim; wa muminin kan kulu setetu hawuli manatik ta Yahudia wa Samaria, ile al rusul. ²Nas al mukerisin dofunu Stephen wa kore be huzun sedid le huwo. ³Lakin Saul hawil ashan bi demiru kenisa; Huwo gi ruwa min bet le bet wa bi gobudu rijal wa nuswan al amin fi Yesua, wa dakalu umon fi sijn.⁴Lakin lisa muminin al biga musetetin de ruwa gidam ma besiru kelima. ⁵Philip ruwa tehet le medina ta Samaria wa besiru le umon al Mesih.⁶Adad kebir min nas kan gi balak tomon shedid fi kalam al Philip gi wonusu; Umon gi asuma be geliba wahid, wa umon alamat al huwo gi amulu. ⁷Aruwah al batal tala min nas kutar al kan moskunin, bi kore be sot fok, wa kutar al shalalu wa abukerengat ligo ilaj. ⁸Biga fi farah shedid fi medina dak.⁹Lakin kan fi zol tani fi medina isim tou Samaan, Bediri huwo kan amulu sokol sihiri; huwo kutu nas al fi Samaria gi istagarab, gi mesil gali huwo zol mohim. ¹⁰Kulu Samarinen, min al suker le al kebir gi kutu balak le huwo; umon gal, "Zol de yau guwa azim ta Allah." ¹¹Umon gi asuma le huwo, ashan huwo kutu umon Istagrab fi wokit towil be sihiri tou de.¹²Lakin zaman umon amin le Philip ze huwo gi besiru kabar al kwes an molokut ta Allah wa be isim ta Yesua al Mesih, amidu umon kan, rujal wa nusuwan. ¹³Hata Samaan be nefsu amin, wa baad ma amidu huwo, huwo istemir geni ma Philip. Huwo kan istagarab zaman huwo aiynu alamat wa azaim gi hasil.¹⁴Zaman rusul asuma gali nas ta Samaria istagbil kalam ta Allah, umon rasulu Butrus umon, Yuhana le umon. ¹⁵Zaman umon wosulu hinak, umon seli le umon, ashan umon bi akudu Roho al Kudus. ¹⁶Iahadi wokit dak, Roho al kudus ma ja le ai wahid min umon; Amidu umon bes fi isim ta Rabana Yesua. ¹⁷Baad dak Butrus wa Yuhana kutu iden tomon fi ras tomon, wa umon akudu Roho al Kudus.¹⁸Zaman Samaan aiynu gali Roho al Kudus kan gi wodi be wasat kutu iden ta rosul, huwo wodi le umon gurus. ¹⁹Huwo gal, "Wodi le ana guwa de, kaman, ashan ai zol ana kutu iden le huwo bi akudu Roho al Kudus."²⁰Lakin Butrus kelimu le huwo, "kede fida taki mutu ma inta, ashan inta gi fekir gali hadiya ta Allah bi ligo ma gurus." ²¹Inta ma indu jusu au nisba fi hajat de, leanu gelba taki ma adil ma Allah. ²²Ashan kida tub min sokol sar al inta indu, wa seli le Rabuna, ashan huwo amkin bi afi inta min kalam inta gi fekir de. ²³Leanu ana gi aiynu inta maliyan be sim ta marara wa fi rubat ta katiya.²⁴Samaan juwabu wa gali, "Seli le Rabuna min ajili ana, ashan kede ai haja al inta kelimu de kede ma hasil le ana."²⁵Zaman umon kalas wori kalam Rabuna Rabana, Butrus wa Yuhana raja le Urselim, wa gi besiru injil le bilad ketir ta Samarinen.²⁶Zaman malaika ta Rabuna wonusu le Philip wa gal, "gum wa ruwa le tija ta junub le sika al gi ruwa tehet min Urselim le Gaza." (Sika de fi sahara.) ²⁷Huwo gam wa ruwa. Hinak, kan fi rojul Habasi, kebir fi sulta wa sakal tehet Kandaka, melka ta Ethiopia. Huwo kan mosul le kulu malia ta Melka. Huwo kan ja le Urselim le ibada. ²⁸Huwo kan gi rija wa gi geni fi ras karlo tou, wa kan gi agara min kitab ta nebi Asaiah.²⁹Roho kelimu le Philip, "Ruwa wa geni gerib le karlo." ³⁰Philip biga jere le huwo, wa asuma huwo bi agara min sifir ta Asaiah al nebi, wa gal, "Inta sei gi fahim haja al inta bi agara de?" ³¹Baad dak huwo gal, "Ana bi fahim kef, kan mafi zol bi wori le ana?" Huwo rahibu Philip ashan bi arkab fok wa geni ma huwo. ³²Aya al Kan rojul al Habasi gi agara yau zede, "Shilu huwo ze koruf al gi ruwa dabau, Ze koruf al jazar gi gatau shuf tou wa huwo gi askut. ma gi fata kasuma tou. ³³Fi kalam batal al amulu le uwo, huwo ma bi ligo adala. Munu yau bi agder wonusu an ajial tou? Leanu haya tou kan silu min al ard". ³⁴Rojul al Habasi asalu Philip, wa gal, "Ana bi asalu inta, munu yau al nebi bi wonusu anu, nefsa tou, wele wahid tani?" ³⁵Philip bada wonusu, wa bada be aya al huwo agara de, huwo beshiru le zol kabar kwes an Yesua.³⁶Ze ma umon gi douru fi sika, umon ja fi mahal fogo moyo wa al zol kelimu, "Aiynu, fi moyo hina. Sunu bi abusu ana ashan ma bi amidu?" ³⁷Yala rojul al Habasi de wogifu karlo. Philip wa zol de ruwa juwa moyo, wa Philip amidu huwo.³⁹Zaman umon tala bara min moyo, Roho ta Rabuna shalu Philip. wa al zol de ma aiynu huwo tani mara, lakin huwo istemir be mamoria tou farahan. ⁴⁰Lakin Philip ruwa zahir fi mahal isim tou Azotus wa huwo ruwa be wasat ikilim dak, gi besiru injil le kulu mudun lahadi huwo ja le Caesarea.

Chapter 9

¹Lakin Saul, lisa gi wonusu kalam ta tahadid hata ta katulu did talamis ta Rabuna, Huwo ruwa le reis ta khahana ²wa asalu juwab min majama fi Damascus, ashan kan huwo ligo ai rajil wele mara al bi tabi dirasa ta Yesua, uwo bi jibu umon morbutin le urselim.³Ze ma huwo kan gi safir, haja hasil zaman huwo biga gerib le Damascus, fajaatan nur wala hawuli huwo min samah; ⁴wa huwo waga tehet wa asuma sot gi kelimu le huwo, " Saul, Saul, le inta gi taabu ana?"⁵Saul juwabu, " Inta munu, ya Said?" Rabuna juwabu, " Ana Yesua al inta gi taabu; ⁶lakin gum, dakalu fi juwa medina, wa bi wori le inta haja inta bi amulu". ⁷Nas al kan safir ma Saul wogif bidun kalam, umon asuma sot, lakin ma aiyu ai wahid.⁸Saul gam min al wata, wa zaman huwo fata uyun tou, huwo ma bi agder aiyu haja; umon biga amsuku ida tou wa jibu huwo le Damascus. ⁹Huwo geni le fetra ta talata ayam ma gi aiyu, wa huwo ma akulu wele asruba moyo.¹⁰Kan fii telmiz fi Damascus isim tou Ananias. Rabuna kelimu le huwo fi royia, " Ananias!" Huwo gal, "Aiynu, Rabuna, Ana yau." ¹¹Rabuna kelimu le huwo, " Gum , wa ruwa le sika al isim tou Adil, wa fi bet ta Yahuza asalu le zol min Tarsis isim tou Saul, huwo gi seli. ¹²Huwo aiyu fi royia zol isim tou Ananias gi dakalu juwa wa gi kutu idenat tou fi ras tou, ashan huwo bi agder aiyu tani mara."¹³Lakin Ananias juwabu, " Rabuna, Ana asuma min nas ketir an zol de, godur sunu huwo amulu batal le nas taki al kudusin fi Urselim. ¹⁴Reis ta khahana wodi le huwo sulta ashan bi gobudu ai wahid hina al gi nadi isim taki." ¹⁵Lakin Rabuna kelimu le huwo, " Ruwa, huwo biga zol al ana iktar le nefsi, ashan bi silu isim tai gidam ta Umamien wa muluk wa le iyat ta Israel; ¹⁶Ana gi ruwa wori le huwo godur sunu huwo bi taab le sabab ta isim tai." ¹⁷Anania bada ruwa, wa dakalu fi bet al Saul fogo. Huwo kutu iden tou fi ras ta Saul, huwo kelimu," Akui Saul, Rabuna Yesua, al zahir le inta fi sika zaman inta kan gi ja, yau rasulu ana ashan uyun taki bi fata wa inta bi kun maliyan be Roho al Kudus." ¹⁸Tuwali haja tani ze gisir ta samaga waga min uyun ta Saul, wa huwo biga gi aiyu; huwo gam wa amidu huwo; ¹⁹wa huwo akulu wa kan ligo guwa . Huwo geni ma talamiz fi Damascus le ayam ketir.²⁰Tuwali zaman dak huwo bada besiru an Yesua fi al majama, bi kelimu gali Yesua Ibin Allah. ²¹Kulu nas al asuma huwo kan mustagrabin wa gal, " De yau ma zol al demiru delin al fi Urselim al gi nadi isim ta Yesua? Huwo ja hina ashan bi silu umon masajin le rais ta khahana." ²²Lakin Saul kan tala gowi wa gowi, wa uwo kan biga sabab dakit fi nus ta yahud al gi geni fi Damascus ma isbatat inu Yesua yau al Mesih.²³Baad ayam ketir, yahudin katitu sawa ashan katulu huwo. ²⁴Lakin kuta tomon kan biga maruf le Saul. Umon ragibu buwaba nahar wa bilel ashan bi katulu huwo. ²⁵Lakin talamiz tou silu huwo bilel fi gufa wa nezilu huwo tehet be wasat heta,²⁶Zaman uwo ja le Urselim, Saul hawil ashan bi dum le talamiz, lakin umon kan kulu gi kafu min huwo, ma bi sedek gali huwo biga telemiz. ²⁷Lakin Barnabas silu huwo wa jibu huwo le rosul, wa huwo wori le umon kef Saul aiyu Rabuna fi sika wa kaman kef Rabuna wonusu le huwo, wa kef fi Damascus Saul kan wonusu be suja fi isim ta Yesua.²⁸Huwo kan ma umon ze umon kan gi ja wa gi tala bara min Urselim. Huwo wonusu be suja fi isim ta Rabuna Yesua ²⁹wa nakis ma al Yunanien al Yahudien; lakin umon hawil ashan bi katulu huwo. ³⁰Zaman al akwana arufu zede, umon jibu huwo le Caesarea wa rasulu huwo le Tersus.³¹³²Yala min hina, kenisa fi Yahudia kulu, Galileya, wa Samaria kan indu salam wa kan gi zidu; wa, biga douru fi kafu ta Rabana wa fi taazia ta Roho al Kudus, kenisa bada raba fi adad. Ze ma kan kida, Butrus ruwa hawil al mantika kulu, huwo ja lahadi kaman le muminien al gi geni fi medina ta Lydda.³³Huwo ligo hinak zol tani isim tou Aeneas, huwo kan ragit fi serir tamania senawat, huwo kan indu shalal. ³⁴Butrus kelimu le huwo, "Aeneas, Yesua al Mesih aliju inta. Gum fok wa lifu biris taki," wa tawali huwo gam fok. ³⁵Ai wahid al bi ish fi Lydda wa fi Sharon aiyu zol de wa umon amin fi Rabuna.³⁶Kan fii telemiz tani fi Joppa isim tou Tabitha, (al mana tou " Dorcas"). Mara de kan maliyan ma amail al kwes wa amail ta rahma al hiya amulu le nas al masakin. ³⁷Kan hasil fi ayam dak hiya biga ayan wa mutu; zaman umon beredu hiya, umon noumu hiya fi gurfa al fok.³⁸Zema Lydda kan gerib ma Joppa, wa talamiz kan asuma gali Butrus kan hinak, umon rasulu itnin nas le huwo, ashan asalu huwo, " Taal le nina umon bidun taakir." ³⁹Butrus gam wa ruwa ma umon. Zaman huwo wosulu, umon silu huwo le oda al fok, wa kulu al aramil wagifin wa gi kore, gi wori le huwo gumasat al kan Dorcas kayitu zaman hiya kan ma umon.⁴⁰Butrus tala umon kulu bara min al oda, huwo dengir tehet, wa seli; baad dak, huwo agilibu le jusa, huwo gal, " Tabitha, gum." Yala hiya fata uyun, wa aiyu Butrus hiya gam fok. ⁴¹Butrus biga midu le iden tou le hiya wa arfa hiya fok; wa zaman huwo nadi muminin wa aramil, huwo gedimu hiya hai le umon. ⁴²Kalam biga de maruf hawuli kulu Joppa, wa nas ketir amin fi Rabuna. ⁴³Biga hasal kan Butrus geni ayam ketir fi Joppa ma zol isim tou Samaan, al dabak.

Chapter 10

¹Kan fii zol fi medina ta Caesarea isim tou Cornelius, al dabit fi ketiba miya al tabi le jes ta ²Italia. Huwo kan zol amin, wahid al gi abidu Allah ma kulu usra tou; huwo gi wodi gurus ketir le delin al masakin, wa huwo gi seli be istimrar le Allah.³Kan ze sa tisa ta nahar, huwo ainyu rouya malaika ta Allah gi ja le huwo. Malaika kelimu le huwo," Cornelius!"⁴huwo ainyu le malaika wa kan kafu wa gal, " De sunu, ya said?" Malaika kelimu le huwo, " Salawat taki wa hadayat taki ruwa fok ze tekdin ta zekira fi gidam ta Allah. ⁵Hasa rasulu nas le medina ta Joppa ashan jibu zol isim tou Samaan al gi nadi Butrus. ⁶Huwo gi geni le al dabak isim tou Samaan, al bet tou fi taraf bahar."⁷Zaman malaika al wonusu ma huwo ruwa, Cornelius nadi itniin min kudam ta bet tou, wa asakir al kwesin min wasat ta delin al gi khadimu huwo. ⁸Cornelius wori le umon kulu haja al hasil wa rasulu umon le Joppa.⁹fii yom al tani fi sa sita, ze ma umon fi mamoria wa biga kan gerib le medina, Butrus ruwa fi oda fok ashan bi seli. ¹⁰Huwo biga jiyen wa kan der haja al bi akulu, lakin wokit lisa kan gi rakabu akil, kan wodi le huwo rouya, ¹¹wa huwo ainyu samah fata wa haja tani ze milaya kebir nezilu tehet le al ard, nezilu tehet fi arba tijahat tou. ¹²Fogo kan kulu sikil ta haiwanat al indu arba kura wa hajat al gi dowuru be dus fi al ard, wa tiyur al fi samah. ¹³Baad dak sot wonusu le huwo: " Gum, ya Butrus, katulu wa akulu. ¹⁴"Lakin Butrus kelimu, "La kida, Rabana; ana ma bi akulu ai haja al ma nedif wa nigis." ¹⁵Lakin sot kelimu le huwo tani mara:" Haja al Allah kalas nedifu, mata nadi gali huwo nigis." ¹⁶De hasil talata marat; Baad dak milaya al fogo mokulugat de kan tuwali arfau bara min huwo le samah. ¹⁷Zaman ras ta Buturus lisa mulakbat ashan deir arufu rouya al huwo ainyu de mana tou sunu tuwali , nas al Cornelius rasulu de wosulu wogifin gidam al bab, baad umon asalu teriga al umon bi ruwa le bet ta Samaan. ¹⁸Umon nadi wa asalu kan sei Samaan, al kaman isim tou Butrus, gi geni hinak. ¹⁹Ze ma Butrus kan lisa bi fikir an rouya de, Roho kelimu le huwo, " Fii, talata nas gi fetisu inta. ²⁰Gum wa nezil tehet wa ruwa ma umon. Mata aba ashan bi ruwa ma umon, ashan Ana yau rasulu umon." ²¹Butrus biga gam nezil tehet le nas del wa gal, "Ana yau zol al intum gi fetisu de. Lee intum ja hina?"²²Umon kelimu, " Dabit isim tou Cornelius, Zol al al bar wa al gi kafu Allah, wa kulu nas ta Yahudiin gi wonusu an kwes tou, Malaika wori le huwo kede rasulu nina le inta ashan inta bi ja fi bet tou, ashan huwo bi asuma risala min inta." ²³Butrus bada rahibu umon fi juwa ashan bi geni ma huwo. Fi sabah al tani huwo gum fok wa ruwa ma umon, ma baad min akwana min Joppa gedimu huwo.²⁴Fi yom al tani umon ja le Caesarea. Cornelius kan gi istena umon; huwo kan nadi usra tou wa zumala al gerib ma huwo sawa.²⁵Zaman Buturus dakalu bet de, Cornelius gabilu huwo wa dengir be rukba ashan bi abidu huwo. ²⁶Lakin Butrus gobudu huwo seri wa arfa huwo fok, Huwo gal, "wogif fok! Ana insan ze inta."²⁷Wokit Butrus kan gi wonusu ma huwo, huwo dakalu juwa wa ligo nas ketir limu sawa. ²⁸Huwo kelimu le umon, " Intum be nefsa takum arufu gali ma ganuni le insan Yahudi ashan bi indu ilaka ma au zuru ajnabi. Lakin Allah kan wori le ana gali kede ma kelimu gali zol de nijis au waskan. ²⁹De yau sabab ana ja bidun nengneng, zaman rasulu ana le huwo. Kede ana asalu inta lee inta nadi ana?." ³⁰Cornelius kelimu, " Arba ayam al fat fi zaman zede, Ana kan gi seli fi sah tisa fi bet tai; wa ainyu, zol wagif gidam tai labis gumas al gi lama. ³¹Huwo kelimu, ' Cornelius, salawat taki kalas asmau ma Rabana, wa hadayat taki le al masakin kan zekiru Allah an ita. ³²Kede inta rasulu zol tani le Joppa, wa nadi zol le inta isim Samaan al gi nadi Butrus. Huwo gi geni fi bed ta dabak isim tou Samaan, be gadi le bahar." ³³Tuwali Ana rasulu nas le inta. Inta amin wa ja. Hasa baad dak, nina yau kulu hina mojudin fi gidam ta Allah, ashan bi asuma ai haja al kan wori le inta ma Rabuna ashan inta bi wori le nina³⁴Baad dak Butrus fata kasuma tou wa gal, " Hagiga, Ana arufu gali Allah ma le tija ta zol wahid(unsuria) . ³⁵Lakin, fi kulu uma ai wahid al gi abidu wa gi amulu amail al bir huwo mokbul le huwo. ³⁶Intum arufu risala al huwo rasulu le nas ta Israel, zaman huwo alinu kabar al kwes an salam be wasat Yesua al Mesih, huwo yau Rabuna ta kulu - ³⁷intum be nefsa takum arufu ahadas al kan hasil, al kan hasil hawuli kulu Yahudiya, bada fi Galileya, baad mamudiya ta Yuhana al mamadan alinu; al ³⁸ahadas an Yesua al Nasiri, kef Allah masau huwo ma Roho al Kudus wa ma guwa. Huwo kan gi amulu haja kwes wa gi aliju kulu delin al kan asuru ma ibilis, leanu Allah kan ma huwo. ³⁹Nina yau shuhudin ta kulu hajat al Yesua amulu, ⁴⁰kan fi beled ta al Yahudin wa fi Urselim. Umon katulu huwo be selibu huwo fok al selib, ⁴¹lakin Allah goumu huwo fok fi yom nimra talata wa sibu huwo ashan bi ainyu, ma be nas kulu, lakin le shuhudin al kan iktaru min bediri ma Allah _ ma nina al akulu wa asrab ma huwo baad huwo gam min bein al amuat del.⁴²Huwo amiru nina ashan bi besiru le nas wa alinu gali de yau al wahid al kan iktaru ma Allah ashan bi kun Gadi ta delin al hayi wa al meitin. ⁴³De yau le huwo al kulu al ambiya kan gi sahidu, ashan kida ai wahid al bi amin fi huwo bi ligo gufran le katiyat be wasat isim tou."⁴⁴Wokit Butrus kan lisa gi wonusu hajat del, al Roho Kudus nazal fogo kulu delin al kan gi asuma le risala tou. ⁴⁵Al nas al tabein le mojumu ta al mutahirin - kulu ta delin al ja ma Butrus _ kan istagarab, ashan al hadiya ta al Roha al Kudus kan kubu kaman le al umamien.⁴⁶Umon asuma Umamien del gi wonusu ma lugaat tani wa gi sabihu Allah. Baad dak Butrus juwabu, "⁴⁷Fi wahid bi abusu moyo min nas del ashan kede umon ma bi amidu, nas del al kaman akudu al Roho al Kudus

ze nina kaman?"⁴⁸Yala huwo amiru umon ashan kede amidu fi al isim ta Yesua al Mesih. Baad dak umon asalu huwo kede geni ma umon le ayam ketir.

Chapter 11

¹Hasa rusul wa Ikwana al kan fi Yahudia asuma inu Umamin bardu ligu kalam ta Allah. ²Zaman Butrus ja lahadi fi Urselim, delin al tabien le mujumua ta nas al mutaharin aridu huwo; ³umon kelimu, "Inta gi itamal ma nas al ma mutaharin wa bi akulu ma umon!" ⁴Lakin Butrus bada sharihu le umon kalam de be tafasil; huwo kelimu, ⁵Ana kan gi seli fi medina ta Joppa, Ana ainyu ruweiya haja bi nezil tehet, ze milaya bi nezilu tehet min samawat be arkan tou al aruba. Huwo nezil le ana. ⁶Ana ainyu huwo kues. Ana ainyu haiwanat ta ard, wuhush, haiwanat al bi douru be batna, wa tiyur ta samah. ⁷Ana asuma sot wonusu le ana, "Gum fok, ya Butrus; daba wa akulu!" ⁸Ana kelimu, "Ma kida, ya Rabuna; leanu mafi haja al nejis au ma mukadus dakalu juwa kasma tai." ⁹Lakin sot Juwabu tani min samah, "Haja al Allah tahiru ma nejis inta." ¹⁰Kalam de hasil talata marat, baaa dak ai haja rijau fok le samah tani. ¹¹Talata nas kan gi wogif fi gidam bet al nina kan fogo; rasulu umon le ana min Caesarea. ¹²Roho wori le ana kede ruwa ma umon, wa ana kede ma amulu tefriga be kusus umon. Akwana al sita de ruwa ma ana, nina ruwa fi bet ta zol. ¹³Huwo wori le nina kef huwo ainyu malaika be wogif fi bet tou wa kelim, "Rasulu nas le Joppa kede jibu Samaan al be nadi Butrus. ¹⁴Huwo be wonusu le inta kabara al inta bi ligo kulasa be wasat tou- inta ma nas ta bet taki." ¹⁵Ze ana huwo bada wonusu le umon, Roho al Kudus nezil le umon, ze ma kan nezil le nina fi bidaya. ¹⁶Ana zekiru kelimat ta Rabuna, kef huwo wonusu, "Yuhana amidu be moyo; lakin bi amidu intum be Roho al Kudus." ¹⁷Kan Allah wodi le umon nefsa hadiya ze ma huwo wodi le nina zaman nina amin fi Rabuna Yesua al Mesih, Ana kan munu ashan bi aridu Allah?" ¹⁸Zaman umon asuma kalamat de, umon ma juwabu ai haja, lakin umon mejidu Allah wa wonusu, "Allah wodi tuba le Umamin kaman." ¹⁹Delin al kan shetetu be kalam ta itihadat al bada be mutu ta Stephen kan shetetu beit le Phoenicia, Cyprus, wa Antiok, lakin umon wori risala an Yesua le Yahud. ²⁰Lakin baad min umon, rujal min Cyprus wa Cyrene, ja le Antiok wa wonusu bardu le Greeks, be wori le umon kabara al kwes an Yesua al Mesih. ²¹Ida ta Allah kan ma umon; adad kebir amin wa ja le Rabuna. ²²Kabar an umon wosulu fi Kenisa fi Urselim, wa umon rasulu Baranabas baid fi Antiok. ²³Zaman huwo ja ainyu hadiya ta Allah, huwo kan murtah; wa huwo farhan wa shejau umon kulu kede fadulu fi Rabuna ma geliba tomon kulu. ²⁴Leanu huwo kan zol kwes wa maliyan be Roho al Kudus wa iman, wa nas ketir kan dumu le Rabuna. ²⁵Barnabas ruwa bara le Tarsus ashan bi fetisu Saul. ²⁶Zaman huwo ligo Saul, huwo jibu huwo le Antiok. Le fetera ta sena kamil umon limu sawa fi Kenisa wa derisu nas kerir. Talamiz kan nadi Mesihin awel fi Antiok. ²⁷Fi ayamat de fi Ambiya ja min Urselim le Antiok. ²⁸Wahid min umon, isim tou Agabus, wogif fok wa wori be Roho inu maja al saab be ja hasil fi wata kulu. Kalam de hasil fi zaman ta Claudius. ²⁹Yala talamis, ai zol al agder, kariru ashan bi rasulu musada le akwana fi Yahudia. ³⁰Umon amulu kalam de; umon rasulu gurus le shiyuk be wasat ta Barnabas wa Saul.

Chapter 12

¹Wa fi zaman dak Melik Hirodos midu iden tou le baad min nas min Kenisa ashan huwo bi azibu umon. ²Huwo katulu Yakub aku ta Yuhana be sef. ³Zaman huwo ainyu kalam de sibu Yahudiin tala farhan, huwo gubudu Butrus kaman. De kan fi ayam ta al fatir. ⁴Baad ma huwo gobudu huwo, huwo kutu huwo fi sijin, wa wodi le huwo arba jama ta jesh ashan bi harisu huwo; huwo kan indu niya ashan be gedimu butrus le shab baad Paska. ⁵Kan Butrus bi harisu fi sijin, wa delin al fi Kenisa kan gi seli le Allah be lajaja. ⁶Fi bilal gubal ma Herodos ma ruwa ashan bi jibu Butrus le gediya Butrus kan naim bein itnin asakir, morbut be itnin janazir, ligo huras al fi gidam bab kan gi harisu sijin. ⁷Faja malaika ta Rabuna zahir le huwo, wa nur wala fi juwa sijin. Huwo dugu Butrus be jamba wa touru huwo wa kelimu, "Gum fok guam," wa janazir fiku min iden tou. ⁸Malaika kelimu le huwo, Libisu gumas wa shiship taki." Butrus amulu nefsa haja. Malaika kelimu le huwo "Libisu gumas taki ta kati gisim wa douru wara tai. ⁹Butrus ruwa wara ta Malaika wa tala bara. Huwo ma arufu inu haja al amulu ma Malaika kan hagiga. Huwo fikir huwo kan gi ainyu rouya. ¹⁰Zaman umon mururu min haras nimra wahid wa itnin, umon ja le bab ta hadid al bi ruwa le medina; bab de fata le umon barau. Umon tala bara wa nezil fi sika, wa malaika sibu huwo tuwali. ¹¹Zaman Butrus kalas arufu haja al hasil, huwo wonusu, "Hasa ana arufu hagiga inu Rabuna rasulu malaika tou wa hariru ana min ida ta Herodus, wa min ai haja al Yahud kan gi itwaka." ¹²Wokit huwo lahisu kalam de, huwo ruwa fi bet ta Mariam uma ta Yuhana, al bardu isim tou Markos, mahal al nas ketir limu wa bi seli. ¹³Zaman huwo dugu bab, biniya al kadam isim tou Roda ja ashan bi juwabu. ¹⁴Zaman hiya arufu de sot ta Butrus, min farah hiya nesitu fata bab; hiya jere dakalu juwa oda; wa wori inu Butrus bi wogif fi kasma bab. ¹⁵Umon kelimu le hiya, "Ras taki ma kwes." Lakin hiya asuru gali kalam de sah. Umon kelimu, "De malaika tou." ¹⁶Butrus istemir gi dugu bab, wa zaman umon fata bab, umon ainyu huwo wa umon kan mustagrabin. ¹⁷Butrus ashiru le umun be iden tou kede umon askut, wa huwo wori le umon kef Rabuna tala huwo bara min sijin. Huwo kelimu, "wori takum kalamat de le Yakub wa bagi akwana. "Baad kida huwo ruwa le mahal tani. ¹⁸Zaman wata biga nahar, kan fi idrab kebir fi nus ta asakir be kalam ta haja al hasil le Butrus. ¹⁹Baad ma Herodus fetisu huwo wa ma agder ligo huwo, huwo asalu huras wa wodi awamir inu kede katulu umon. Baad kida huwo ruwa min Yahudiya le Caesarea wa geni hinak. ²⁰Herodus biga zalan min nas ta Tyre wa Sidon. Umon ruwa le huwo sawa. Umon agna Blastus, Musaid ta melik, ashan bi saidu umon. Yala umon asalu salam, ashan beled tomon bi ligo akil tomon min beled ta melik. ²¹Wa fi yom al kan kutu Herodus libisu gumas malabis ta mulkia wa geni fi kursi ta melik; wa wonusu le umon. ²²Shab bada kore kore, "De sot ta illah, ma ta insan! ²³Tuwali malaika ta Rabuna durubu huwo, ashan huwo ma wodi mejid le Allah; akulu huwo be dud wa huwo mutu. ²⁴Lakin kelima ta Allah raba wa zidu. ²⁵Zaman Barnabas wa Saul timu irsaliya tomon, umon rija min Urselim, jibu ma umon Yuhana, al isim tou Markos.

Chapter 13

¹Kan fi Kenisa al fii Antiock, kan fii mualimin wa imbiya. Umon kan Barnaba, Samaan (al bi nadi huwo Nijer), Lucius al Hairawani, Manaen(aku ta Herodus reis ta rubu al raba ma huwo), wa Saul. ²Zaman umon kan bi abudu Rabuna wa bi sum, Roho al Kudus kelimu, "Tala takum le ana Barnabas ma Saul, ashan bi amulu shukul al Ana nadi umon fogo." ³Baad ma umon sum, seli, wa wodi iden fi ras ta nas de, umon rasulu umon bara. ⁴Barnabas wa Saul tii Roho al Kudus wa le Selucia; min hinak umon gata bahar le jezira ta Cyrus. ⁵Wokit umon kan fi medina ta Salamis, umon beshiru kelima ta Allah fi Majma ta Yahud. Umon bardu kan indu Yuhana Markos ze musaid. ⁶Zaman umon mururu be Jezira kulu le Paphos, umon ligo zol ta sihiri tani, Nebi Yahudi kadab, al isim tou kan Bar Yesu. ⁷Sahir de kan bi ishtakal ma wali Sergius Bulus, zol al negit. Zol de nadi Barnabas ma Saul, ashan huwo der asuma kalam ta Allah. ⁸Lakin Elymas al sihiri (de yau mana ta isim tou) aridu umon; huwo hawil ashan bi gairu wali min iman. ⁹Lakin Saul, al bi nadi Bulus, mala be Roho al Kudus, wa aynu le huwo shedid. ¹⁰Wa wonusu, "Inta jena ta Iblis, inta maliyan be kulu shikil ta shar wa kabasa. Inta adu ta kulu bir. Inta ma bi wogif karabu sika ta Rabuna al adil?" ¹¹Hasa aynu, Rabuna bi wodi le inta ikhab, wa inta bi kun amiyan. Inta ma bi aynu shemis le fetera. "Tuwali duluma wa dabab waga fogo huwo; huwo bada douru bi fetisu zol al bi agder gubudu ida wa bi wori le huwo sika. ¹²Zaman wali aynu haja al hasil, huwo amin, leanu huwo kan mustagrab be talim and Rabuna. ¹³Bulus ma Sabihat tou ja be Safina min Paphos le Perga fi Pamphylia. Lakin Yuhana sibum umon wa rija fi Urselim. ¹⁴Bulus ma Sabihat tou safir min Perga wa ja le Antiock Pisidia. wa umon dakalu fi Majima fi yom sebit wa geni tehet. ¹⁵Baad giria ta Namus wa Ambiya, Khadad ta Majma rasulu le umon risala bi wonusu, "Ya akwana iza kan indakum ai Kelima ta teshji le nas hini, wonusu takum." ¹⁶Bulus wogif fok wa midu iden tou: Intum shab ta Israel al gi kafu Allah, asuma takum. ¹⁷Allah ta Shab ta Israel iktar abuhat ta nina wa sibum nas geni fi beled ta guruba fi Masir, wa bi ida al gowi huwo tala umon bara min fogo. ¹⁸Le fetera ta Arbein sena huwo kan bi subur ma umon fi sahara. ¹⁹Baad ma huwo demiru saba fi beled ta Canaan huwo wodi beled tomon le nas ta nina wirasa. ²⁰Hajat de kulu hasil fi fetera ta Urbumia wa kamsin sena. Baad hajata de kulu, Allah wodi le umon Guda lahadi Samuel al Nebi. ²¹Baad dak nas asalu kede kutu le umon Melik, Allah wodi le umon Saul jena ta Kish, zol min bab ta Benyamin, le fetera ta arbein sena. ²²Baad ma Allah tala huwo min Mamlaka, huwo arfa Daud kede kun melik tomon. wa de kan an Daud Allah kelimu, Ana ligo Daud Ibin Jesse ashan bikun zol ana yau azilu, al gi amulu kulu haja al ana deiru huwo bi amulu. ²³Min Iyal ta Zol de Allah jibu le Israel Mukalis, Yesua, ze ma huwo wadu bi amulu. ²⁴De bada hasil gubal Yesua ma ja, Yuhana beshiru awel be mamudia ta tuba le kulu shab ta israel. ²⁵Ze Yuhana bi kalasu shokol tou, huwo kelimu, 'Intum bi fikir ana munu? Ana ma yau huwo. Lakin asuma takum, de al bi ja wara tai, al Ana ma mustahik ashan bi fiku habil ta gizima tou. ²⁶Akwana, Iyal ta nesili ta Ibrahim, ma delin al fi nus takum al bi abudu Allah, de le nina risala ta kulasa rsulu le nina. ²⁷Leanu delin al bi geni fi Urselim, wa ruasa tomon, ma arufu huwo, wa umon nefizu nubuwat ta ambiya al bi agarau kulu yom Sebit be wasat hukum tomon le huwo. ²⁸Hata umon ma ligu sabab ta katulu tou, umon asalu Bilatus kede katulu huwo. ²⁹Zaman umon timu amulu ai haja al moktub an huwo, umon nezilu huwo min ras kashab wa kutu huwo fi turuba. ³⁰Lakin Allah goumu huwo min amuwat. ³¹huwo zahir ayam ketir le delin al ja ma huwo min Galileya le Urselim. Nas de hasa yau shuhud ta tou le shab. ³²Nina gi wori le intum kabara al kwes an haja waad al Allah wodi le abuhat ta nina. ³³Huwo tamimu le nina, iyal tomon, huwo jibu Yesua. Ze moktub fi Muzmur al tani: 'Inta Jena tai, alela ana biga abu taki. ³⁴Hagiga inu huwo goumu huwo min mutu ashan jisim tou ma bi ligu fasad, Allah wonusu be teriga de: 'Ana bi wodi le inta waad ta Daud al mukadas wa akid. ³⁵De sabab al huwo kaman wonusu fi muzmur tani, 'Inta ma bi sibum zol wahid taki al kudus bi karabu. fi turuba' ³⁶Leanu Daud zaman amulu kiuma tou hasab niya ta Allah fi jil tou, huwo mutu; w dofunu huwo ma abuhat tou wa jisim tou karabu. ³⁷Lakin de al Allah goumu huwo ma karabu. ³⁸Ashan kida kede kalam de kun maruf le intum, ya akwana, inu be wasat zol de beshiru le intum an gufran ta kataya. Ganun ta Musa ma bi kutu inta adil. ³⁹Lakin be wasat zol de Allah kutu ai zol al amin adil. ⁴⁰Kele intum kun harisin ashan hajad al anbiya wonusu anu ma bi hasil le intum: ⁴¹Kutu takum bala, intum al gi alisu, wa istagrab takum wa baad kida mutu takum; ashan ana bi amulu haja fi ayam takum, Haja al intum ma sedek, hata ka fi zol alinu le intum. ⁴²Ze Bulus ma Barnaba ruwa, nas asadu umon inu kede umon bi wonusu nefsa kalam tani mara fi yom sebit al jai. ⁴³Zaman ijtimia ta mejeles al Shiyuk intahah, ketir min Yahud wa nas al ja min bara al bi abudu Rabana ruwa wara ta Bulus wa Barnabas, al wonusu le umon wa asadu umon kede istemir fi naima ta Allah. ⁴⁴Fi yom sebit al badu, medina kulu tegriben limu sawa ashan bi asuma kalam ta Rabuna. ⁴⁵Zaman Yahudin aynu nas a; limu de umon mala ma gira wa wonusu did kalam al wonusu be Bulus wa sitimu huwo. ⁴⁶Lakin Bulus ma Barnabas wonusu be shuja wa kelimu, "Huwo kan dururi ashan kalam ta Allah bi wonusu le intum awel. Lakin Ana aynu intum lizu bait min intum wa intum aynu badun takum ma mustahagin le haya al abadia, yau de nina be ruwa le umam. ⁴⁷Leanu Rabuna wusi nina, kelimu 'Ana kutu intum ze nur le Umam, ashan

intum bi jibu kulasa le akir ta wata."⁴⁸Ze nas Umam bi asuma kalam de, umon kan farhanin wa sabihu Rabuna. Ze ketirin hazilu le haya al abadia amin. ⁴⁹Wa kalam ta Rabuna kan inteshir le bilad kulu. ⁵⁰Lakin Yahudin hariku nusuwan al mukarasin ma nusuwan al muhemin, sawa ma rujaɓ ta medina. Kalam de jibu itihadat did Bulus ma Barnaba wa umon jada umon bara min hudud ta medina. ⁵¹Lakin Bulus ma Barnabas nufudu gubar min kurenat tomon safa umon. Wa umon ruwa medina ta Iconium. ⁵²Wa talamis kan maliyan be Farah wa be Roho al Kudus.

Chapter 14

¹Wa hasil fi Iconium Bulus ma Barnabas dakalu fi majma ta Yahud wa wonusu be teriga al nas kutar min Yahudiin wa Greek amin. ²Lakin Yahudiin al kan ma bi tii gam fok fi nus ta Umamiin wa sibu umon zalanin did akwana tomon al amin. ³Umon geni hinak le fetera towil, bi wonusu be shuja be guwa ta Rabuna, wokit huwo bi wodi isbatat an risala tou. Huwo wori be ajaib wa mujizat al hasil be wasat ta Bulus wa barnabas. ⁴Lakin adad kebir ta medina gesimu: tanin wogif safa ta Yahudiin, wa tanin safa ta rusul. ⁵Zaman Yahudiin wa Umamiin hawil ashan bi agna Kiadin tomon ashan bi taabu wa durubu nas Bulus ma Barnabas, ⁶Umon arufa kalam de wa tefes le mudun ta Lycaonain: Lystra wa Derbe, wa mahalat al be taraf tomon, ⁷Wa umon kan gi beshir Injil hinak. ⁸Fi Lystra fi zol gi geni, ma indu guwa kureinat tou ma bi douru, mushlul min batna ta uma tou, ma douru ta kulu kulu. ⁹Zol de asuma Bulus bi wonusu. Bulus rekiz ena tou fogo zol de wa arufu inu huwo indu iman al be kutu huwo tala kwes. ¹⁰Tuwali huwo wonusu le huwo be sot fok, "Wogif fok be kura taki." Tuwali zol nutu fok wa bada douru. ¹¹Zaman nas al kutar aiyu haja al Bulus amulu, umon arfa sot tomon, wa kelimu be rutan Lycaonia, "rabuna nezil le nina fi shikil ta insan." ¹²Umon nadi Barnabas "Zeus," wa Bulus, Hermes," ashan huwo yau kan negit fi kalam. ¹³Abuna ta Zeus, al haikal tomon fi bara medina, jibu teran wa akalil fi bab; huwo ma nas al kutar deir ashan bi gedimu zebiha. ¹⁴Lakin zaman Bulus wa Barnabas asuma kalam de, umon seretu gumasat tomon wa ruwa seri le jumhur, bi kore be sot fok. ¹⁵Ya nas lee intum bi amulu hajat de? Nina bardu nas, ze intum. nina gi jibu le intum kabara al kwes, ashan intum bi sibu hajat al batal de ashan bikun le Allah al hai, al kalagu samawat wa al ard wa bahar wa kulu hajat al fi fogo. ¹⁶Fi sinin al wara, huwo sibu nas kulu bi ruwa hasab sikat tomon. ¹⁷Lakin lisa, huwo ma sibu nefsa tou bedun shahid, fi kalam de kulu, huwo bi amulu kwes bi wodi le intum matara min samah wa zaman ta kuruju al akil bi tala fogo ketir, wa bi mala gulub takum be akil wa farah." ¹⁸Be kelimat de, Bulus ma Barnaba agder sibu umon ma gedimu zabiha le umon. ¹⁹Lakin Yahudiin tanin ja min Antiock wa Iconium ja wa agna nas al limu de. Umon durubu Bulus wa juru huwo bara min medina, umon fekir gali huwo mutu. ²⁰Wa ze talamiz kan gi wogif hawuli huwo, huwo gam fok wa dakalu juwa medina. Fi yom nimra itnin, huwo ruwa le derbe ma Barnabas. ²¹Baad ma umon beshiru injil fi medina dak wa telmizu talamiz ketir, umon rija le lystra, le Iconium, wa le Antiock. ²²Umon istemir gowi nefus ta talamiz wa sheja umon kede fadulu fi iman, wonusu, "Nina lazim be dakalu Molokut ta Allah be wasat taab ketir." ²³Zaman umon aiyu le umon shiyuk fi kulu Kenisa, wa seli be siyam, umon selimu umon fi iden ta Rabuna, al umon amin fogo. ²⁴Umon mururu be Pisidia wa ja le Pamphylia. ²⁶Zaman umon beshiru injil fi Perga, umon ruwa le Attalia. ²⁵Min hinak umon arkab sefina le Antiok, hinak umon wodi nefsa tomon le naima ta Allah le shokol al umon amulu. ²⁷Zaman umon wosulu fi Antiock wa nadi Kenisa sawa, umon wori hajat kulu al Allah amulu le umon, wa kef huwo fata bab ta iman le Umamiin. ²⁸Umon geni le fetera towil ma talamiz.

Chapter 15

¹Baad min nas ja min Yahudia le Antakia wa weri le akwana, wunuso, "Ita ma bi ligu kulasa Ile kan taharu ita be hasab ganoon ta Musa." ²Kalam de kutu Bulus wa Barnaba nakishu ma humon kalis. Iktaru Bulus wa Barnaba ma baad min nas min nus tomon ashan bi ruwa le Urshelim ashan bi gabilu ma marasula wa shiuk be kusus kalam de. ³Yala Kenisa Rasulu humon, humon mururu be Finigia wa Samira bi kabaru humon inu humon gairu geliba. humon jibu farah kebir le kulu ikewa. ⁴Zaman humon ja fi Urshelim, Rahibu humon be Kenisa wa rusul wa shiuk, wa humon weri kulu hajat al Allah amulu ma humon. ⁵Lakin baad min nas al amin, al tabi le mujumua ta Ferissin, wogif fok wa kelim, "Uwu dururi ashan be taharu nas de wa amiru humon kede tabigu ganoon ta Musa. ⁶Marasulat wa shiuk limu sawa ashan be fekir fi kalam de. ⁷Baad nikash tawil, Butrus wogif fok wa wunuso le humon, "Akwana, intum arufu kwes fi ayamata wara Allah iktar min nus takum, inu be wasat kasma tai umamin bi asuma kelima ta injil, wa bi amin. ⁸Allah al arufu geliba, bi shahidu le humon, wedi le humon Roho al Kudus, ze ma huwo amulu ma a nina; ⁹Wa uwu ma maizu bainu anina ma humon, nadifu gulub tomon be iman. ¹⁰Hasa le intum bi jeribu Allah, intum der kutu tegila fi ragabta ta talamiz tegila al ma anina wele abuhata ta nina agder arufa? ¹¹Lakin anina gi amin bi kalisu anina be wasat ta naima ta Rabana Yesua, ze ma humon kan." ¹²Jumhaur kulu kan gi skout ligu humon bi asuma le Barnaba ma Bulus bi weri Mujizat wa ajaib al Allah amulu fi nus ta Umam be wasat tomon. ¹³Baat ma humon askout, Yakub jouabu, wa kelim, Akwana, asuma takum ana. ¹⁴Samaan weri kef Allah awel be naima zuru Umam ashan bi shilu min humon nas le isim tuo. ¹⁵Kelimat ta anbiya tifagu be kalam de, ze muktub, ¹⁶Baad hajat de Ana bi rija, wa ana bi abinu kaima ta Daoud al waga de tani mara; Ana bi abinu wa bi rija uwu tani, ¹⁷ashan bagi nas al fadulu bi nadi Rabana, kulu nas Umam al nadi be isim tai. ¹⁸de haja al Rabana bi kelim, al amulu hajat de al arufu min ayamata ta bediri. ¹⁹Ashan kida, rai tai yau ze de, kede anina ma tabanu delin al min Umam al ja le Allah. ²⁰Lakin anina bi katibu le humon inu humon lazim be kun beit min najasat ta asnam, min zina, wa min laham ta haiwanat al kanagu, wa min dom. ²¹Lanu Musa kan bi beshiru fi ayi medina min zaman ta judud wa huwu gi beshiru fi majma kulu yom sebit." ²²v 22 Yala rusul wa shiuk, ma Kenisa kulu ayinu huwo kwes ashan bi Yahuza al isim tuo Barnaba, ma Silas, al humon kan giadin ta Kenisa, wa bi rasulu humon le Antakia ma Bulus wa Barnaba. ²³humon katibu kida: "Min rusul w shiuk, akwana takum, le Ikewa Umam fi Antakia, wa Kilikia: Salam le intum!" ²⁴Anina asuma inu fi baad min rujal ruwa min anina, bidun izin min anina, wa shuwishu intum be talim al karabu nufus takum. ²⁵Haja al hasil, anina kulu tifagu ashan bi iktar rujal wa bi rasulu humon le intum sawa ma mahbubin ta nina Barnaba wa bulus, ²⁶rujal al wedi haya tumon fi katar le ajili isim ta Rabana ta nina Yesua al Mesih. ²⁷Ashan kida inna bi rasulu Yahuza wa Silas, al bi weri le intum nefsa haja be nufus tumon be kelimat tumon. ²⁸Ashan uwu bi bainu kues le Roho al Kudus wa le anina, ashan ma bi wedi le intum tegila aktar min hajat al dururi. ²⁹inu kede intum abusu badun min hajat al gedimu zebiha le asnam, dom, hajat al kanagu, wa min zina. Kan intum hafisu badun min hajat de, bi kun kwes ma intum. rahalu." ³⁰Zaman humon biga bi ruwa, umun ja le Antakia; baat ma humon limu jumhur sawa, humon rasulu risala. ³¹Wekit humon agarau, humon tala farhanin bi kalam ta teshji. ³²Yahuza wa Sila, bardu ambiya, sheje akuwana be kelimat wa guwi humon. ³³Baat ma humon akudu zaman hinak, rasulu umun bara be salam min ikewa le delin al rasulu humon. ³⁴Lakin Sila ayinu uwu kues ashan huwo bi fadulu hinak. ³⁵Lakin Bulus ma Barnaba geni fi Antakia sawa ma tanin ketirin, fi mahal al humon alimu wa beshiru kelima ta Rabana. ³⁶Baat ayam Bulus kelim le barnaba, "Kele inna rija zuru ikewa fi kulu medina al inna beshiru kelim ta Rabana fugu, wa bi ayinu humon kef." ³⁷Barnaba der bardu shilu ma humon Yuhanna al bi nadi Murkus. ³⁸Lakin Bulus fekir ma kues ashan humon bi shilu Murkus, al kan sibuhumon fi Bamafilia wa ma ruwa ma humon fi shukul. ³⁹Nikash shedid hasil bein humon, humon ferigu min badun, wa Barnaba shilu Murkus ma huwo wa arkarab sefina le Gubrus. ⁴⁰Lakin Bulus iktar Sila wa fat, baad ma ikewa istauda humon be naima t Rabana. ⁴¹huwo mururu be Suriya wa Kilikia, bi gowi Kenisa.

Chapter 16

¹Bulus bardu ja le Dirba wa le Listira; wa telmis isim tuo Timosaus kan fi hinak, Jena ta mara Yahudia al amin; abu tuo Yunani. ²Hwu kan indu shihada kwes min nas al be geni fi Listira wa Igoniya. ³Bulus der huwo kede safir ma huwo; huwo shilu uwu wa tahar huwo ashan kalam ta Yahud al kan fi fi makanat dak, ashan humon kulu arufu inu abu tuo Yunani. ⁴Ze ma humon ruwa be sika ta mudun, humon wedi le Kanies irshadat ashan humon bi tii, irshadat al kan katibu be rusul wa shiuk fi Urshelim. ⁵Kanais kan ligu gowa fi iman wa zidu fi adat. ⁶Bulus ma nas al bi ruwa ma huwo mururu be safa ta Firijia wa Galatia, baad ma Roho al Kudus abusu humon kede ma beshiru injil fi safa ta Asia. ⁷Zamanh humon wusulu gerib ma Misiya, humon hawil ruwa le Bisinia, Lakin Roho ma sibuhumon. ⁸Hmon mururu be sika ta Misiya, humon ja le medina ta Terwas. ⁹Ruwiya zahir le bulus be bilel: rajil min Makadunia kan bi wegif hinak, wa bi nadi, "Taal fi Makadunia wa saidu nina." ¹⁰Zaman Bulus ayinu ruwiya de, tuwali anina jahisu ashan bi ruwa le Makadunia, anina katimu kalam de inu Allah nadi inna ashan bi beshiru injil le humon. ¹¹Anina arkab sefina min Terwas, Anina ruwa adil le Samosraki, wa fi yom nimra itnin anina ja le Niyabulus. ¹²Min hinak anina ruwa le Filibi, al uwu medina ta Makadunia, de medina al Muhim fi mugata ta Roma kuluni, wa anina geni fi medina de ayam ketir. ¹³Fi yom Sebit anina ruwa bara be safa ta bahar, mahal al anina fekir bikon fi mahal ta salawat fugu. Anina geni tehit wa wunuso le nusuwan al limu sawa. ¹⁴Fi mara isim tuo Lydia, bi tabiyu arjuwan min Siyatira, uwu bi abudu Allah, huwo asuma le inna. Rabuna fata geliba tuo ashan bi kutu bala le kalam al kan wunuso be Bulus. ¹⁵Wekit amidu huwo ma nas ta bait tuo, huwo asalu min anina, wa wunuso, "Kan intum bi ayinu ana amin le rabana, taal takum wa geni takum fi bait tai." wa huwo agni anina. ¹⁶Wa hasil wekit anina bi ruwa le makan ta salawat, mara al indu roho ta arafa limu ma nina. Huwo bi jibu maksab ketir le said tuo be shukul ta arafa tuo de. ¹⁷Mara de ruwa wara ta Bulus wa anina wa kan bi kure kure, wa bi wunuso, "Rujal de bi akdimu Allah al fuk. Humon beshiru le itakum sika ta kulasa." ¹⁸Huwo amulu haja le fetera ta ayamaketir. Bulus biga zalan kalis min huwo, huwo lefet wa wunuso le roho de, "Ana bi amiru ita bi isim ta Yesua al Messih tala bara min hiya." Wa tuwali uwu tala bara. ¹⁹Zaman said tuo ayinu inu raja tomon ta maksab kalas ruwa, humon gubudu Bulus wa Sila wa juru humon fi suk gidam ta Sulutat. ²⁰Zaman humon jibu humon le wula, humon kelim, "Rujal del gi balbilu medina ta nina. wa humon Yahudin. ²¹Humon bi alinu tagalid al ma ganoni ashan Romaniin bi rudu wa nefisu." ²²Yala jumhur gum did bulus wa Sila; wa Wula sheretu gumasat tumun wa wedi awamir inu kede dugu umun be asayat. ²³Zaman humon dugu humon darbat ketir, dakalu humon fi sigin wa wedi awamir kedi harisu humon kalis. ²⁴Baat uwu ligu awamir de, zol al bi siginu nas dakalu humon fi sigin al juwa wa dakalu kura tomon fi genzir. ²⁵Fi nus bilel Bulus wa Sila kan bi seli wa bi guna taranim le Allah, wa bagi masajin tanin bi asuma le humon. ²⁶Faja kida zal zal shedid hasil, wa asas ta sigin kan bi hizu hizu; wa tuwli abuwab kulu fata, wa genzir ta ayi zol kan fiku. ²⁷Al sajan gum min num wa ayinu abuwab ta sigin fadi; huwo tala sef tuo wa kan der katulu madun, lanu humon fekir inu masajin del jere. ²⁸Lakin bulus kure le uwu be sout ali, wa wunuso, "Mata auwugu nefsa taki, lanu anina kulu fi hini." ²⁹Al sagan de asalu nur wa jere juwa, be kuf shedid, huwo dengir gidam ta Bulus wa Sila, ³⁰wa jibu humon bara wa kelim, "Ya said, ana bi amulu shunu ashan bi ligu kulasa?" ³¹Humon kelim, "Amin fi Rabana Yesua wa ita bi ligu kulasa, ita ma nas ta bait taki." ³²Humon wunuso kalam ta Rabana le huwo, saw le kulu zol al fi bait tuo. ³³Baat kida sajan de shilu humon fi nefsu zaman ta bilel, wa kasulu juruh tomon, wa huwo ma delin kulu al fi bait tuo amidu tuwali. ³⁴Wa ze ma huwo jibu bulus wa Sila fi bait tuo wa wedi akil gidam tomon, huwo tala farhan kalis ma delin al fi bait tuo, al amin fi Allah. ³⁵Hasa zaman wata biga saba, wula rasulu kabara ma huras, bi kelim, "Fiku rujal de kede ruwa." ³⁶Al sajan jibu kabara le Bulus, bi kelim, "wula rasulu kabara le ana kede fiku intum: hasatata takum bara, wa ruwa takum be salam. ³⁷Lakin Bulus kelim le umun, "Humon dugu inna gidam ta nas bidun hukum, wa anina muatini ta Romaniin humon dakalu inna fi sigin Humon hasa der fiku anina be sir? La! kede humon ja be nefus tomon wa fiku anina bara." ³⁸Haras de weri kabara de le wula, wa zaman humon asuma inu Bulus wa Sila Romanin, humon kan kafu. ³⁹Wula de ja wa itezir le humon wa fiku humon bara, asalu humon kede ruwa beit min medina. ⁴⁰Bulus wa Sila tala min sigin wa ja fi bet ta Lidia. Zaman Bulus wa Sila ayinu ikewa, humon shaja humon wa tala min medina.

Chapter 17

¹Zaman humon mururu be mudun Amfibulis wa Apolonia, humon ja fi medina ta tasalonikiya, mahal al kan fugu majma ta Yahud. ²Bulus dakalu le humon ze tabiya tuo, le fetera ta talat ayamat ta sebit uwu bi akidu le humon min Kutub. ³Huwo kan bi fata Kutub wa bi wadihu le humon anu lazim kan Al Mesih bi ligu taab wa bi gum min mutu tani mara. Huwo kelim, "Yesua al ana bi beshiru le intum de uwu yau al Mesih." ⁴Baad min Yahud kan igtene wa doum le Bulus wa Sila, sawa ma adat kebir min Yunanin al Mutaabidin, wa adat ma besit min nusuwan al gi gedimu. ⁵Lakin Yahud al ma amin, gira gubudu humon, humon shilu rujal ashrrar min souk, wa limu sawa, wa amulu muzaharat fi Medina. Humon hujumu bait ta Yason, humon der jibu Bulus wa Sila bara le Nas. ⁶Lakin zaman humon ma ligu humon, humon juru Yason wa baad min Ikewa gidam musuolin ta medina, humon bi kure, "Rujal delin al gilibu donia fuk tehet humon ja hini kaman. ⁷Rujal del al al Yason rahibu, humon gi isahtakal did garar ta Gaisar; humon kelim anu fi melik tani - Yesua." ⁸Jumhur ma Musuolin ta medina bega ma murtahina wekid humon asuama kalam de. ⁹Lakin baad ma hukam ta mednia sibu Yason wa bagi nas dafa gurush ze kafala, baad kida humon sibu humon ruwa. ¹⁰Fi nefsu yom dak akwana rasulu Bulus wa Sila le Biriya. Zaman humon wusulu hinak, humon dakalu fi majama ta Yahud. ¹¹Hasa nas de kan ahsen min delin al fi Tasalanukia, lanu humon ligu kelima be geliba al jahiz, wa bi fata kutub kulu yom ashan bi arufu kan kalam de saa. ¹²Ashan kida ketir min humon amin, sawa ma baad min nusuwan ta Yunanin al itasir wa rujal ketir. ¹³Lakin zaman Yahud ta Tasalanuki arufu inu Bulus kan kaman bi beshiru kelima ta Allah fi Biriya, humon ruwa hinak wa haiju jumhur. ¹⁴Tuali, ikewa rasulu Bulus kede ruwa le safa bahar, lakin Sila wa Timusaus fadulu hinak. ¹⁵Delin al kan gi gedimu Bulus humon shilu huwo le Asina. Ze ma humon sibu Bulus hinak, huwo weri le humon inu kede Sila wa Timusaus ja le uwu guwam. ¹⁶Hasa wekit Bulus bi istenna humon fi Asina, geliba tuo tala zalan wekid huwo ayinu medina kulu malian be asnam. ¹⁷Huwo nagishu fi majma ma Yahud wa nas tanin al bi abudu Allah, bardu fi suk ma delin al hinak. ¹⁸Baad min nas ta falsafa al Abigurien wa Rawagien limu ma huwo. Baad min humon kelim, "De shunu de al abu kalam de bi hawil wunuso?" Tanin kelim, "Huwo bi zahir ze zol al bi nadi nas kede ruwa wara rabunat al garib," ashan Bulus kan bi beshiru Yesua wa Giama. ¹⁹Humon shilu Bulus wa jibu huwo le Areus Bagus, wa kelim, "Mum anina bi arufu talim al jedid al ita kan bi wunuso de?" ²⁰Lanu ita bi jibu hajt al garib le adanat ta nina. Ashan kida, anina der arufu hajt de mana tu shunu." ²¹(Hasa Asiniin kulu wa ajanib al bi geni hinak ma bi amulu ayi haja be aw bi weri aw bi asuma haja jedid.) ²²Bulus wegif fi nus ta Areus Bagus wa kelim, "intum ya rujal ta Asina, Ana bi ayinu intum nas ta din al saab be ayi teriga. ²³Lanu zaman ana bi mururu wa bi ayinu asnam takum ta ibada, Ana libu sanam be isim de, "Le Ilah mujuhul." Haja al intum bi abudu wa bi jahilu de , yau ana alinu le intum. ²⁴Allah al kalagu dunia wa kulu haja al fugu, ze ma huwo Rabuna sama wa al ard, huwo ma bi geni fi hayakil al abinu be iddenat. ²⁵Wele bi kadimu huwo be iddenat ta nas, ze uwu muhtaj le ayi haja, ligu huwo be nefsu yau bi wedi le nas haya wa nefes wa ayi haja tani. ²⁶Min insan wahid uwu amulu kulu nas ashan bi ish fi ard, wa huwo hadidu mauasim tomon wa hudud ta manatik al humon bi ish fugu. ²⁷ashan humon bi fetishu Allah, wa humon bi nadi huwo. Ma inu huwo ma bait min ayi wahid min inna. ²⁸Ashan fugu huwo anina bi ish wa bi harik wa bi ligu haya ta nina, bes ze wahid min shuara takum kelim, 'Lanu anina bardu nesli tuo.' ²⁹Ashan kida, kan biga anina nesli ta Allah, kede anina ma fekir inu gima ta ta shukul gerib ma Rabana de ze dahab, aw fidda wele hajer- souwar al amulu ma rasamin wa kayalat ta insan. ³⁰Ashan kida, Allah sibu zaman ta shukul jahala, lakin hasa huwo ammiru nas kulu fi ayi makan ashan bi tub. ³¹Ashan huwo Kutu yom al fugu huwo bi hakimu dunia fi bir be wasat rajil al huwo iktar. Allah wedi takid ta zol le ayi zol be wasat guwumu ta tuo min amuwat." ³²Zaman nas ta Asina asuma an giama ta amuwat, tanin alisu Bulus; Lakin tanin kelim, "Inna bi asuma le ita tani an kalam de. ³³Baat kida, Bulus sibu humon. ³⁴Lakin baat min rujal duom le huwo wa amin, Diunisis al Ariubagi, mara isim tuo Damris, wa nas tanin ma humon.

Chapter 18

¹Baat kida Bulus sibu Asina wa ruwa le Korunsus. ²Hinak huwo limu ma Yahudi isim tuo Akela, min gebila ta Buntus, al ja gerib de min Italia ma mara tuo Biriskila, lanu kuludius wedi awamir inu Yahud kulu kede sibu Romia. Bulus ruwa le humon, ³wa ashan huwo bi ishtakal nefsa tijara, huwo geni ma humon wa ishtakal, ashan humon kan amulu tijara ta salu kiam. ⁴Bulus kan bi wunuso fi majama kulu yom Sebit. Huwo agana Yahud wa Yunanin. ⁵Lakin zaman Sila wa Timusaus ja min Makadunia, Bulus kan aganiu ma Roho ashan bi shahidu le Yahud inu Yesua ya al Messih. ⁶Wekit Yahudin aridu wa sitimu huwo, Bulus nufudu gumas tuo le humon wa wunuso le humon, "Kede dum takum rija fi ras takum; Ana Beri. Min hasa le gidam ana bi ruwa le Umam." ⁷Baat kida huwo tala min hinak wa ruwa fi baet ta Titus Yustus, raji al bi abudu Allah. Baet tuo gerib ma majama. ⁸Kirisbus rais ta majama, amin fi Rabana, sawa ma delin al amin fi baet tuo; wa ketirin min Kurunsiin al asuma amin wa amidu humon. ⁹Rabuna wunuso le Bulus fi bilel be ruwiya, "Mata kafu, lakin wunuso wa mata askut. ¹⁰Ashan Ana fi ma ita, wa mafi zol bi hawil awugu ita, lanu Ana indu nas ketir fi medina de." ¹¹Bulus geni hinak le fetera ta Sena wa sitta shuhur, bi derisu kelima ta Rabana. ¹²Lakin wekit Galion biga wali ta Akaiiya, Yahud gum fuk sawa did Bulus wa jibu huwu gidam ta hukum; ¹³humon kelim, "Zol de bi agne nas kide abudu Allah bara min Namus." ¹⁴Wa zaman Bulus der wunuso, Galion kelim le Yahud, "Intum Yahud, lu hagiga de kan muodu ta haja batal wel jerima, bikon fi sabab ashan Ana bi wunuso ma intum. ¹⁵Lakin madam de asila an kelimat wa asma wa namus takum, kele intum hilu kalam de be nifus takum. Ana ma der kun gadi ta hajat de." ¹⁶Galion turuju humon min kuris ta hukum. ¹⁷Humon kulu gubudu rais ta majama Sustanis, wa dugu huwo gidam ta kuris ta hukum. Lakin Galion ma ihtam be haja al humon amulu. ¹⁸Wa Bulus baat ma huwo geni hinak le ayam ketir, uwu sibu akwana wa arkab sefina le Suriya ma Biriskila wa Akela. Wa guba huwo ma ruwa le Kangaria, uwu haligu ras tuo lanu huwo kan wedi halifa. ¹⁹Zaman humon ja le Afasus, Bulus sibu Akela wa Biriskila Hinak, lakin huwo ma nefsa tuo ruwa fi majama wa nagishu ma Yahud. ²⁰Wekit humon asalu Bulus kede geni ma humon zaman tuwil, huwo ma rudu. ²¹Lakin huwo wadiu humon, uwu kelim, "Ana bi rija le intum tani kan de irada ta Allah." Baat kida uwu arkab sefina min Afasus. ²²Zaman Bulus wusulu fi Gaisaria huwo ruwa selimu Kenisa ta Urshelim wa baat kida huwo ruwa le Antakia. ²³Baad ma uwu geni zaman hinak, Bulus tala wa ruwa safa ta Galatia wa Ferijia wa shaja rusul. ²⁴Hasa si Yahudi tani isim tuo Abulus min Iskandaria be melad, huwo ja le Afasus. Huwo kan negit fi kalam wa indu kibira fi kalam ta Rabana. ²⁵Abulus kan sukun fi Roho bi derisu dirasat ta Rabana be dikha, wa bi wunuso hajat al bi kus Yesua, Lakin humon bes arufu mamudia ta Yuhanna. ²⁶Abulus bada wunuso be sout fi majama. Lakin zaman Akela wa Biriskila asuam huwo, humon juru taraf wa wadihu le huwo teriig ta Allah be dikha. ²⁷Wa ligu huwo kan indu niya ashan bi mururu be safa ta AKhaiiya, akwana sheja huwo wa katibu lw Talamis fi Akhaiiya kede rahibu uwu. Wekit uwu wusulu, huwo saidu ketir be naima delin al amin. ²⁸Lanu Abulus kan bi fahimu Yahud be gowa wa gidam nas, bi sabitu min kitab inu Yesua yau al Mesih.

Chapter 19

¹Wa hasil inu zaman Abulus kan fi Kurunsus, Bulus baat ma mururu be safa ta manatig al fuk, huwo ja le medina ta Afasus w, wa ligu talamis hinak. ²Bulus asalu humon, "Hal intum akudu Roho al Kudus wekit intum amin? Humon wunuso le uwu, "Lala, anina zatu ma asuma an Roho al akudus." ³Bulus asalu, "Taib amidu itakum be shunu? Humon kelim, "Be mamudia ta Yuhana." ⁴Bulu juabu, Yuhana Amidu be mamudia ta tuba. Huwo weri le nas inu kede humon amin fi de al bi ja baad huwo, de yau Yesua." ⁵Zaman nas asuma, amidu humon fi isim Rabana Yesua. ⁶Wa zaman Bulus wedi idda tuo fugu humon, Roho al Kudus nezil fugu humon wa humon wunuso alsina wa itnaba. ⁷Wa adad tomon bi wusulu itinashar rujal. ⁸Bulu ruwa fi majama wa kan bi wunuso le fetera ta talata shuhur, wa bi agna humon an mulukut ta Allah. ⁹Lakin wekit baat min Yahud gowi geliba ma der asuma, humon bada wunuso sher an gidan ta jumhur. Bulus sibu humon wa shilu talamis min huwo, bi derisu humon kulu yom fi mederesa ta zol isim tuo Tiranus. ¹⁰Istemir le fetera ta senaten, laman delin kulu al bi geni fi Asia asuma kalam t Rabana, Yahud wa Yunanin. ¹¹Allah kan bi amulu hajat azim be wasat ta Bulus, ¹²hata mendil tuo al huwo bi nedifu beu kan bi shilu le nas al ayanin wa ayanat tomon bi aliju wa roho al sherir bi tala min humon. ¹³Lakin kan fi Yahud nas ta sihir al bi safir be sika ta mentika. Humon bi nadi be isim ta Rabana Yesua ashan humon bilgu gowa fi ras roho al sherir wekit humon wunuso, "Be isim ta Yesua al Bulus bi beshiru beu, Ana bi amiru ita tala bara." ¹⁴Rais ta Kahana al isim tuo kan Sakauwa, eyal tuo al saba de yau kan bi amulu hajat de. ¹⁵roho al sherir juabu humon, "Ana arufu Yesua, wa Bulus ana arufu; lakin intum nas munu?" ¹⁶Al roho al sherir al fi zol de gum wa gilibu nas de wa fugu nas humon. Umun jere min baet dak ariyanin wa muaugin. ¹⁷Kalam de biga maruf le nas kulu, le Yahud wa Yunanin al bi geni fi Afasus. Humon kafu, wa isim ta Rabana Yesua akrimu. ¹⁸Bardu, ketirin min muminin ja wa iterif wa weri hajat al kaab al humon amulu. ¹⁹ketirin al bi amulu sihir jibu kutub tomon sawa wa aragu humon kulu gidam ta nas kulu. Wekit humon iddo tamad ta hajat de, wusulu kamsin alf fida. ²⁰Wa kalam ta Rabana inteshir be gowa. ²¹2Hasa baat Bulus timu kidima tuo fi Afasus, huwo kariru fi Roho tuo ashan bi mururu be Makadunia wa Akaiya fi sika tuo le Urshelim; huwo kelim, "Baat kan ana ruwa hinak, Ana lazim bi ayinu Romia. ²²Bulus rasulu itenin min musaidin tuo le Makadunia, Timusaus wa Arastus, al saidu huwo. Lakin huwo geni fi Asia le fetera. ²³Wa fi zaman dak kan fi muzaharat hasil fi Afasus be kusus teriga tumun. ²⁴Lanu fi insan isim tuo Dimitrus, al bi amulu hayakil ta fida le artamis, bi jibu le huwo maksab ketir. ²⁵Huwo limu nas kulu al bi intum arufu inu anina bi ligu gurush ketir min shukul de. ²⁶Intum ayinu wa asuma, inu ma bes fi Afasus, lakin tegriben Asia kulu, Bulus de beshiru wa gairu nas ketir. Huwo bi wunuso inu rabunat al amulu ma idda ma rabunat. ²⁷Ma bes inu inak tijara ta anina ma bi rudu, lakin kaman haikal ta ilaha ta anina al kebir Diana bi ayinu ma indu faida. Wa heya bi fagidu shukul kebir tuo, heya al Asia kulu wa alam kulu bi abudu." ²⁸Wekit humon asuma kalam de, humon kan mala be zalan wa kure, kelim, "Azim huwo Diana (artamis) ta Afasus." ²⁹Medina kulu mala be teshwish, wa nas jere sawa le mashehad. Humon gubudu sabihat ta Bulus al bi safir ma huwo, Gaius wa Arestus, al ja min Makadunia. ³⁰Bulis der dakalu fi nus al jumhur ta nas, lakin al talamis abusu huwo. ³¹Kaman, juzu ta al muazifin ta al muhafasa ta Asia al kan asdika tou rasulu le uwo risala gi asalu uwo kede ma dakalu le munasa. ³²Juzu min nas kan gi kore wahid haja, wa tanin tani barau, fa al jumhur kan fi toswis. Agalabia minum ma bi aruf le humon kan ja sawa ma bat. ³³Juzu ta al jumhur arsidu Alexander, uwo al Yahudin kan lizu gidam. Kida Alexander hariko ma iden tou, deiru ashan bi gedimu difa le al jemeia. ³⁴Lakin zaman umon biga aruf gali uwo kan Yahudi, umon kulu kore fok le fetera ta itniin sa-aat ma sort wahid, gi kelim, "Azim yau Artemis ta al Ephesien." ³⁵Zaman umda al madina kan sakitu al jumhur, huwo kelim, "Intum rujal ta Ephesus, de yatu rajil al ini huwo ma bi aruf gali al medina ta al Ephesien yau gi hafisu haikal ta Artemis al azim wa ta sura al kan waga tehet min samawat? ³⁶Ayinu takum biga gali hajat del ma bi anguru, intum afrud kede askut wa ma amulu haja be istijal. ³⁷Fa intum kalas jibu rujal del le mahkama de humon la nyakamu al haikal wele al mujedifin ta rabanat na. ³⁸Ashan kida, iza Demetrius wa al rujal al nahatin huwo al kan ma huwo indu al tuhuma did ayi wahid, al mahkama moftu wa fi hukam inak. Kede humon isteki badun tomon. ³⁹Lakin iza takum gi fetisu ayihaja an mowadi tanin, bi hillu badin fi al jemeiat al adi. ⁴⁰Huwo hagiga nina kalas biga fi kutura ta tuhuma an yom ta muzahara de. Mafi ayi sabab le adam nizam de, wa nina ma bi agder kelim wadih." Zaman huwo kan kelim zede, huwo ferteku al jemeia.

Chapter 20

¹Bat al muzaharat kan kalasu, Bulis rasal le al talamis wa bat uwo seja umon, uwo kelim wada wa rua le safar le Makadonia. ²Zaman uwo kan musafir abri akalim dak wa kan wonusu kilimat ketir ta tesji le umon, uwo ja le Yunan. ³Bat uwo kan gedi talata sahar inak, al moamara kan kowunu did uwo ma al Yahudin ze ma uwo kan kalas musafir le Suria, be kida uwo karir le ruju abri Makadonia. ⁴Nas al gedimu huwo beid lakadi Asia kan Sopater weled ta Pyrrhus min Berea; Aristarchus wa Secundus, humon kulu mominin min Thessalonica; Gaius ta Derbe; Timasaus; wa Tychicus wa Trophimus min Asia. ⁵Lakin rujal del kan rua gabli nina wa kan ki istena le nina fi Troas. ⁶Nina safir bara min Philippi bat al ayam ta Eid al kubs al ma kutu kemira fogo, wa fi kamsa ayam nina ja le humon fi Troas. Inak nina geni saba ayam. ⁷Fi awel yom ta al isbu, zaman nina kan limu sawa le kasuru kubs, Bulis wonusu le al muminin. Uwo kan katitu le safar yom al tani, wa kida uwo istemir wonusu lakadi nus lel. ⁸Inak kan fi anuwar fi gurfal al fok makan al nina kan limu sawa fogo. ⁹Fi al subak kan bi geni al raji sab ismu Eutychas, huwo kan fi num shedid. Ze Bulis kan gi wonusu zaman tuwil, rajil al sab de, lisa gi num, waga tehet min tabik nimra talata wa kan arfau fok biga mutu. ¹⁰Lakin Bulis nezil tehet, midu nefsa tou le huwo, wa amsuku huwo. Biga huwo kelim, "Mata kun geni haznanin aktar kalas, lianu huwo biga haiy." ¹¹v 11 Biga uwo ruwa fok tanimara wa kasuru al raiqif wa akulu. Bat wanasa ma humon fetera towil kalis lakadi gerib sabah, uwo safar. ¹²Humon jibu al weled de wara hai wa kan azi humon shedid. ¹³Nina be nufusna rua gidam ta Bulis ma sefina wa safir bara le Assos, inak nina katit le silu Bulis fok ma nina. De yau sunu uwo be nefsa tou azu amulu, ashan huwo katit le rua be tehet. ¹⁴Zaman huwo gabiluh nina fi Assos, nina silu huwo fi juwa al sefina wa safir le Mitylene. ¹⁵Biga nina safir min inak wa wosulu fi yom al tani aksi al jezira ta Khios. Yom al badu nina wosulu fi al jezira ta Samos, wa bat yom nina ja le al medina ta Miletus. ¹⁶Fa Bulis kan kariru le safar abri Ephesus, kida gali huwo ma bi silu zaman fi Asia; fa huwo kan mustajil le ashan bekun fi Urshelim le al yom al Kamsin, iza be gudra be kulu mumkin le huwo le amulu kida. ¹⁷Min Mietus huwo rasulu rujal le Ephesus wa ashan bi nadi shiuk ta kenisa le gabili ma huwo. ¹⁸Zaman humon kan ja le huwo, huwo kelim le humon, "Intum be nefsa takum aruf, min awel yom gali Ana kutu kura fi Asia, kef Ana daiman bi gedi zaman tai ma intum. ¹⁹Ana gi akdim le Rabana ma kulu basata ta fikra wa ma moyo ena, wa fi taab al hasil le ana ashan al muamarat ta al Yahudin. ²⁰Intum aruf kef Ana ma rija wara min alinu le intum ayi haja al kan kwes, wa kef Ana derisu intum fi gidam nas wa min bet le bet, ²¹gi sahidu le kulu Yahudin wa Yunaniin an tauba nahua Allah wa ta iman fi Rabana ta nina Yesua al Mesih. ²²Hasa ainu, Ana gi ruwa le Urshelim, silu ma al Roho, ma aruf sunu bi hasil le ana inak, ²³ile gali al Roho Kudus bi ashad le ana fi ayi medina gali genzir wa ataab gi istena ana. ²⁴Lakin Ana ma gi gedir haya tai mohim le nefsa tai, iza bes Ana bi agder kalasu al munafasa wa kamilu al kidma al Ana akudu min al Rabana Yesua, le sahidu le al injil ta al naima ta Allah. ²⁵Hasa ayinu, Ana aruf gali intum kulu, fi nus delin Ana rua hawli be alinu al molokut, ma bi ayinu usa tai tani mara. ²⁶Ashan kida Ana gi ashad le intum fi yom ta alela, gali Ana berie min al dom ta ayi zol. ²⁷Fa Ana ma gasir wa akir waramin alinu le intum al kulu irada ta Allah. ²⁸Ashan kida kelikum harisn an nufustakum, wa an kulu al korufan ta yatu al Roho Kudus kalas amulu intum mosulin. Kelikum harisin le hafisu al kenisa ta Allah, al huwo istaraw ma dom bi tou. ²⁹Ana aruf gali bat ruwa tai, morofoinat al batalin bi ja fi nus takum wa ma bi arham al korufan. ³⁰Ana aruf gali min hata fi nus takum juzu min rujal bi ja wa karabu al hag ashan juru bara al talamis wara humon. ³¹Be kida keli kum harisin. Zekir gali le fetera ta talata senawat Ana ma wogif derisu kulu wahid min itakum ma moyo ena bilel wa nahar. ³²Hasa Ana sibuh intum le Allah wa le al kelima ta neima tou, al bi agder le abinu intum fok wa le wodi intum al worisa wasat kulu delin al kalas biga tahiru. ³³Ana ma indi neya le dahab, fida, au gumasat. ³⁴Intum be nefsa aruf gali idenat de kadimu ihtiajat ta nefsa tai wa al ihtiajat ta delin al ma ana. ³⁵Fi kulu hayat Ana wodi misal ta kef intum bi saidu al daiif ma sokol, wa le kef intum bi zekiru al kelimat ta Rabana Yesua, kelimat al huwo be nefsu kelim: ' Barakat ketir fi wodi min al le akudu.' ³⁶Bat huwo kan wonusu be teriga de, huwo raka tehet wa seli ma humon. ³⁷Inak kan fi kore shedid wa humon hadinu Bulis wa gabili huwo. ³⁸Humon kan haznanin ketir be kulu ashan le sunu al uwo kan kelim, gali humon ma bi ayinu usa tou tani mara. Biga humon gedimu huwo le al sefina.

Chapter 21

¹Zaman nina kan rua bara min humon wa safar be bahar, nina rua adil tawali le medina ta Kos, wa fi yom atani le medina ta Rhodes, wa min inak le al medina ta Batara. ²Zaman nina ligo sefina al bi gata tawali le Phoenisia, nina arka wa safir. ³Bat nina ayinu Kuburus, nina sibu fi tija ta samal ta murkab, nina safir le gidam le Suria wa nezil fi Tyra, mahal al sefina kan gi fadi sendel tou. ⁴Bat nina ligo al talamis, nina geni inak saba yom. Bewasat ta Roh humon istemir asalu Bulis kede ma rua le Urshelim. ⁵Zaman ayom tanina inak kan kalasu, nina safar wa rua le mamoria ta nina, wa humon kulu, be nuswan wa iyal tomon, gedimu nina bara al medina. Yela nina raka tehet fi taraf bahar, seli, ⁶wa kelim wada le bat ta nina. Yala anina ruwa arka al sefina, wa humon rija bet. ⁷Zaman nina kan kalasu al musuar min Tyra, nina wosulu fi Btolemais. Inak nina selimu al akwana wa geni ma humon le yom wajid. ⁸Fi yom atani nina safir wa ruwa le Kaesaria. Nina dakalu fi bed ta Philipos, al mubesir, uwo al kan wahid min al saba, wa nina geni ma uwo. ⁹Rajil de indu arba banat fata humon gi itnaba. ¹⁰Ze nina geni inak le ayom besid, inak ja tehet min Yahudia nebi tani ismu Agabus. ¹¹Huwo ja le nina wa silu gas ta Bulis. Huwo rubutu kurein wa idenat tou wa kelim, "Roho al Kufus kelim, 'kida bikun al Yahudin fi Urshelim bi rubutu fok al rajil al indu gas de, wa humon bi istelimu huwo fi iden ta al umamien"¹²Zaman nina asma kalamat de, kulu nina ma al sab al bi geni fi makan dak talabu Bulis kede ma rua le Urshelim. ¹³Bulis biga juabu, "De sunu al intum gi amulu, kore wa kasuru gelba tai? Ana kalas jahis, ma bes ashan bi rubutu fok, lakin kaman le mutu fi Urshelim min ajili isim ta Rabana Yesua." ¹⁴Ze Bulis kan ma gi itmana asahan bi agnau, nina wegif hawil wa kelim, "Kede irada ta Rabana yau amulu."¹⁵Bat ayom dak, nina silu sunat ta nina wa rua le ¹⁶Urshelim. Inak kaman rua ma nina juzu min talamis min Kaesaria. Humon jibu ma humon al rajil ismu Mnason, rajil de kan min Kuburus, al telmis al awel, ma huwo nina bi geni. ¹⁷Zaman nina kan wosulu fi Urshelim, al ikwa rahibu nina be farah. ¹⁸Yom al tani Bulis rua ma nina le Yaguob, wa kulu al shiuk kan mojudin. ¹⁹Zaman uwo kan selimu humon, huwo gum weri wahid wahid hajat al Allah kan amulu fi nus al umamien be wasat kitdima tou. ²⁰²¹Zaman humon asma, humon shukuru Allah, wa humon kelim le uwo, "Ita ainyu, akuwi, kef alaf ketirin la amin fi nus al Yahudin. Humon kulu kaririru le hafisu al seria/ganun. Weri le humon an ita, gail ita yau gi derisu kulu al Yahudin al bi geni fi nus ta al umamien ashan bi sibu ganun ta Musa, wa gali ita weri le humon kede ma tahiru iyal tomon, wa kede ma tabi al adat algedim."²²Kede nina amulu sunu? Umon hagigatan bi rua asma gali ita ja. ²³Kede ita amulu sunu al nina kelim le ita. Inda na arba rujal humon amulu halifa. ²⁴Silu rujal del wa nedifu nefsa taki ma humon, wa dafa masurufat tomon le umon, kida gali humon kalas haligu ru-us tomon. Kida ayi wahid bi aruf gali hajat al kan weri le umon an ita de galat. Humon bi aruf gal ita kaman bi ihtaramu ganun. ²⁵Lakin be kusus al Umamien al kalas amin, nina katabna wa wedi al towojihat gali humon kede hafisu nesfa tomon min hajat al gedimu zebiha le asnam, min dom, min haja al kangu, wa min aklak batal ta zina." ²⁶Biga Bulis silu al rujal de, wa fi yom al tani, nedifu nefsa tou ma humon, rua le al haikal, alinu fetera le ayom ta tethir, lakadi al tekdima kan gedimu le ayi wahid min humon. ²⁷Zaman saba ayam kan gerib bi kalasu, juzu Yahudin min Asia, ayinu Bulis fi al haikal, hariku al jamahir kulu, wa arfa idenat le huwo. ²⁸Humon kan gi korekore, "Rujal ta Israil, sa-adu nina. De yau al rajil al gi derisu kulu nas fi ayi makan hajat al did al sab, al ganun, wa makan de. Kaman, huwo kan jibu Yunanien fi jua al haikal wa kan nigisu makan al mukadas de." ²⁹Lianu humon kan sabikan ayinu Trophimus al min Ephesus ma huwo fi al medina, wa humon fekiru gali k kan Bulis jibu huwo fi jua al haikal. ³⁰Kulu al medina kan mutuhamin, wa al sab jere sawa wa hawil gobudu Bulis. Humon juru huwo bara min al haikal, wa al abuab kan tawali gofulu. ³¹Ze humon kan gi hawil ashan bi katulu huwo, akbar ja fok le rais al mosul le al huras gali kulu Urshelim kan fi muzaharat. ³²Tawali huwo silu asakir wa kait al mia wa jere le tehet le al jamahir. Zaman al sab ayinu al kait al kebir wa al asakir, humon wogif min dugu Bulis. ³³Biga al kebir ta jes de ja gerib wa amsuku Bulis, wa amiru kede rubutu huwo ma itinin genzir. Biga huwo asalu kan uwo yau munu wa kan huwo amulu sunu. ³⁴Juzu fi al jamahir kan gi kore haja tani wa tanin hajat tani. Zema zol al kebir ma bi agder weri ayi haja ashan kulu al izaaj, huwo amiru gali kede jibu Bulis fi jua harasa. ³⁵Zaman huwo ja gerib ma silim, kan arfau wo ma asakir ashan sokol tekeyan ta jumhur. ³⁶Kan jamahir min al nas gi rua min wara wa gi istemir korekore, "Bara ma huwo!"³⁷Ze Bulis kan biga bi jibu fi dakil al harasa, huwo kelim le kebir ta jes, "Momkin ana na kelim haja le ita?" Al dabit de kelim, "Ita bi wonusu luga ta Yunan?" ³⁸Yani ita ma biga min al Masirien, humon sabikan mosulin le tomorut wa gedimu al arba alf rujal min al 'Assassins' bara ila sahara?"³⁹Bulis kelim, "Ana Yahudi, min medina ta Tarsus fi Cilicia. Ana muatin ta medina al mohim. Ana bi asalu ita, asma le ana ashan bi wonusu le al sab." ⁴⁰Zaman al dabit kan wedi le uwo izin, Bulis wogif fok fi silim wa hariku iden le al sab. Zaman kan inak fii sukut sedid, huwo wonusu le humon be luga Ibiria. Huwo kelim,

Chapter 22

¹Akwana wa abuhath, asma le difa tai al ana hasa gi amulu le intum." ²Zaman jumhur asma Bulis wonusu le humon fi al luga al Ibiria, humon biga askut. Huwo kelim,³ Ana Yahudi, weledu fi Tarsus min Silisia, lakin itialam fi medina de tehet akdam ta Gamaliel. Ana kan derisu hasab turuk al morbut ta al ganun ta abuhath ta anina. Ana gayur le Allah, bes ze kulu intum alela. ⁴Ana itahidu Sika de le al mut, robutu wa gedimu humon le sigin min rujal wa nuswan, ⁵ze al rais al kahana wa kulu al shiuk bi ashad. Ana akudu juwabat min humon le al akuwana fi Dimask, wa rua jibu humon min inak morbutin wara le Urshelim ashan kede humon ja agibu. ⁶Al hasal zaman ana kan musafir wa biga gerib le Dimask, nus nahar sutfa kida nur kebir min sama bada wala hawli ana. ⁷Ana waga tehet wa asma al sot gi nadi ana, 'Saul, Saul, le ita gi itahudu ana?' ⁸Ana juabu, 'Ita yau munu, ya Said?' Huwo kelim le ana, 'Ana yau Yesua al Nasiri, al ita gi itahidu.' ⁹Delin al kan ma ana ainyu al nur, lakin humon kan ma fahim al sort ta huwo al wonusu le ana. ¹⁰Ana kelim, 'Kede ana amulu sunu, Said?' Al Said Rabana kelim le ana, 'Gum fok wa rua fi Dimask; inak bi weri le ita ayi haja al ita lazim bi amulu.' ¹¹Ana ma bi agder ayinu ashan nur al wala shedid de, wa kan gedimu ma idenat ta delin al kan ma ana, Ana ja le Dimask. ¹²Inak ana gabilu rajil ismu Ananias, al rajil amin hasab al ganun wa kan gi wonusu an kwes tou ma kulu al Yahud al bi geni inak. ¹³Huwo ja le ana, wagif ma ana, wa kelim, 'Akuwi Saul, akudu nazar taki.' Fi nefsu zaman dak ana akder ainyu huwo. ¹⁴Yela huwo kelim, 'Allah ta abuhath ta nina kalas iktar ita le arufu irada tou, le ainyu al wahid al Bar, wa le asma al sot al jai min kasma tou. ¹⁵Ita bikun sahid le huwo le kulu nas an sunu al ita ainyu wa asma. ¹⁶Hasa malu ita bi istena? Gum, kede amidu ita, wa kasulu kulu katiat taki bara, nadi le isim tou. ¹⁷Bat ana kan rija le Urshelim, wa ze ana kan gi seli fi al hikah, haja hasil gali kan wodi le ana al ruiya. ¹⁸Ana ainyu huwo kelim le ana, 'Istajil wa sibu Urshelim guwam, ashan, humon ma bi gabilu suhuda taki an ana.' ¹⁹Ana kelim, 'Rabana, humon be nefsu tomon aruf gali ana siginu wa dugu delin al amin fi ita fi ayi majma. ²⁰Zaman al dom ta Stiphanus shihada taki kan harik, Ana kaman kan wagif inak wa mutafik, wa ana kan gi harisu gumasat ta delin al katulu huwo'. ²¹Lakin huwo kelim le ana, 'Rua, ashan ana gi rua rasulu ita beyit kalis le al Umamien.' ²²Humon asma le huwo lakadi uwo kelim zede. Biga Humon kore wa kelim, "Bara ma sikil zol de min al ard, Huwo ma sah gali kede Huwo geni hayi." ²³Ze humon kan gi kore, jadau gumasat tomon fok, wa arfa turab le fok, ²⁴al kait amiru Bulis kede jibu jua al harasa. Huwo wodi talimat kede asalu huwo ma azab, ashan gali huwo be nefsa tou kede aruf le humon kan gi kore kore dit huwo ze de. ²⁵Zaman humon kan robutu uwo fok ma al hubal, Bulis kelim le dabit al kan wagif inak, "Hal ganuni le ita le azibu zol al huwo muatin Romani wa huwo al lisa ma hukumu?" ²⁶Zaman al dabit de asma kida, huwo rua le kait al aala wa wori le huwo, kelim, "Ita bi amul sunu bat de? Lianu al rajil de huwo muatin Romani." ²⁷Al kait al aala ja wa kelim le huwo, "Weri le ana, ita muatin Romani?" Bulis kelim, "Nam." ²⁸Al kait de juabu, "huwo kan bes ma moblak ketir ta gurush ana isteret al muatana." Lakin Bulis kelim, "Ana kan weledu muatin Romani." ²⁹Biga zol al kan ruwa asalu huwo de sibu huwo tawali. Al kait al aala kaman kan kafu, zaman huwo aruf gali Bulis kan muatin Romani, ashan huwo kan yau robutu huwo fok. ³⁰Fi yom nimra itniin, al kait deru aruf al hagaik an al tuham al endu Yahudin dit Bulis. Biga huwo wahidu mojumu tou wa talabu al rais al kahana wa kulu al mejles le intima. Yela huwo jibu Bulis wa kutu huwo fi nus tomon.

Chapter 23

¹Bulis ainyu adil le ada al mejles wa kelim, " Akwana, ana geni gidam Allah be kulu demir saleh lakadi yom ta alela." ²Al rais al kahana Ananias amiru delin al wagifin gerib ma huwo kede dugu huwo fi kasma. ³Biga Bulis kelim le huwo, " Allah bi dugu ita, ita heta abiat al kasulu. Ita bi geni le hukumu ana ma al ganun, lisa amiru amiu kede dugu, dit al ganun?"⁴Delin al wogifin jambu tou kelim," De yau kef ita gi sitimu rais al kahana ta Allah?"
⁵Bulis keim, " Ana kan ma aruf, akwana, gali huwo kan rais al kahana. Le anu moktub, Ita kede ma wonusu batal le a hakim ta sab taki."⁶Zaman Bulis ainyu gali juzu wahid min al mejles humon Sadukien wa al tanin Parasien, huwo wonusu sedid fi al mejles, "Akwana, Ana Parisie, jena ta Parisie. De ashan Ana be taakit bi itwaka al giana ta al mayitin yau de ana bi hukumu." ⁷Zaman huwo keim zede, al nikas bada fi nus ta al Parasien wa al Sadukien, wa al jumhur kan gesimu. ⁸Le anu al Sadukien klim gali mafi al giana, mafi malaikat, wa le aruah, lakin al Parasien be gedir humon kulu. ⁹Kida nengneng sedid hasil, wa juzu min al mualimin al tabien le al Parasien wogif fok wa nakis, keim, "Nina ma ligo ayi haja galat le rajil de. Malu kan roh au al malayik kan wonusu le uwo?"
¹⁰Zaman inak kan gam nikas kebir(sehdid), kait kebir kafu gali Bulis gi rua seretu le gitat ma humon, kida huwo amiru al asakir ada ashan bi nezil tehet wa silu huwo be guwa min nus ta mejles, wa jibu huwo le harasa. ¹¹Fi nefsa lel Rabana wogif jabu huwo wa kelim,"Mata kafu, ze ma ita kalas sahidu an Ana fi Urshelim, kida ita kaman lazim bi ashad fi Roma."¹²Zaman wata biga nahar, bat Yahudin kowunu moamara wa nadi al laana le nefsa tomon ma alifa ma bi akulu wele asurubu ayi haja lakadi humon kan katulu Bulis. ¹³Inak kan aktar min arbein rujal al kowunu moamara de. ¹⁴Humon rua le rais al kahana wa al shiuk wa kelim," Nina kalas kutu nufus ta nina tehet laana kebir, ashan ma bi akulu ayi haja lakadi nina kan katulu Bulis. ¹⁵Hasa, lezalik, kede al mejles wori le kait al kebir ashan bi jibu huwo tehet le intum, nina jahisin le katulu huwo gabli huwo ma wosulu ini."¹⁶Lakin weled ta ukut ta Bulis asma gali humon kan gi istena, kida huwo rua wa dakalu le harasa wa wori le Bulis. ¹⁷Bulis nadi wahid min al dubat wa kelim," Silu rajil suker de le kait kebir, le anu huwo indu haja der wori le huwo."¹⁸Kida al dabit silu weled de wa jibu huwo le al kait al aala wa kelim, " Bulis al mosjun nadi ana le huwo, wa asalu ana kede jibu weled de le ita. Huwo indu haja der kelim le ita." ¹⁹Al dabit al aala silu huwo be iden le mahal kas wa asalu huwo, " De sunu al ita der wori le ana?"²⁰Al weled de kelim, " Al Yahudin kalas tafik ashan bi asalu ita kede jibu Bulis bukura tehet le al mejles, ze ka-anu humon kan gi rua asalu hagiga aktar an gedia tou. ²¹Lakin mata asma le humon, ashan inak fi aktar min arbein rujal al dusu wa gi istena le huwo. Humon kalas nadi laana tehet le nufus tomon, mabi akulu wele bi asurubu lakadi umon kan katulu huwo. Hata hasa humon kalas jahis, gi istena le netija min ita."²²Kida al kait sibu al weled de kede ruwa, bad wodi ta-alimat le huwo, "Mata wori ayi wahid gali ita kan kelim kalam de le ana." ²³Yala huwo nadi itniin min dubat wa kelim, "Silu miten asakir kede kun jahisin le mamoria lakadi Kaesarea, wa sebeein rujal be hasasin kaman, wa miteen rujal musalahin be hirab. Intum bi safir fi sa talata bi lel." ²⁴Huwo kaman wodi taalimat le humon ashan wodi haiwanat al Bulis bi arkab, wa kede shilu huwo kwes le Felix al hakim. ²⁵Biga huwo katibu waraga ze de: ²⁶"Klaudius Lysias le said al Wali al akbar Felix, tehiat lek. ²⁷Al rajil de kan gobudu ma la Yahudin wa kan kalas deru katulu ma humon, zaman ana ja fi nus tomon ma asakir wa ankisu huwo, ze ma ana aruf gali huwo muatin Romani. ²⁸Ana kan der aruf le umon tahamu huwo, kida ana silu huwo gidam mejles tomon. ²⁹Ana aruf gali huwo kan gi tahamu an sualat bi khus ganun tomon, lakin gali kan mafi tohuma dit huwo al bi istehik al mut awu bi siginu. ³⁰Biga kan ana ja fahim gali fi kuta batal dit raji de, kida ana tawali rasulu huwo le ita, wa wedi taalimat le nas al gi isteki huwo kaman kede jibu sokuwat tomon al did huwo fi gidam taki. Tekerim."³¹Kida al asakir ti taalimat tomon. Humon silu Bulis wa jibu huwo bi lel le Antibatris. ³²Fi yom al tani, aglabia min al asakir sibu al rujal al be hasasin wa ruwa ma humon wa humon be nefsa tomon rija le al harasa. ³³Zaman al rujal be hasasin wosulu Kaesarea wa wedi waraga le wali, humon kaman gedimu Bulis le huwo. ³⁴Zaman al wali agara waraga, huwo asalu fi yatu wulaya Bulis kan min fogo. Zaman huwo aruf gali huwo kan min Silisia, ³⁵uwo kelim, "Ana bi asma ita be kamil zaman mustekin ja ini." Biga huwo amiru huwo kede hafisu fi riasa ta hakuma ta Herodos.

Chapter 24

¹Bat kamsa ayom, Ananias al rais kahana, shiuk tanin, wa muhami ismu Tertullus rua inak. Rujal del jibu tohumat dit Bulis gidam al hakim. ²Zaman Bulis wogif gidam al hakim, Tertullus bada be tahamu huwo wa kelim le al hakim, "Ashan be ita nina indu salam kebir, wa hikma taki jibu islah kwes le beled ta nina; ³kida ma kulu shukur wa tegdir nina gi rahibu ayi haja al ita amulu, said al akbar Felix. ⁴Ashan kede Ana ma akiru ita aktar, Ana gi asalu ita kede asma besid le ana ma nia al kwes. ⁵Nina kalas ligo al rajil de yau batal wa huwo sabab le kulu al Yahudin fi dunia itmarat. Huwo yau rais ta mojemu ta al Nasirien. ⁶Huwo hata hawil nigisu al haikal, kida nina gobudu huwo. ⁷Ita kan asalu Bulis an hajat de kulu, ita bi agder aruf an tohumat al nina jibu dit huwo." ⁹Al Yahud kaman limu fi al tohumat, mutuakitun gali tohumat de hagiga. ¹⁰Lakin zaman al hakim wedi fursa le Bulis wonusu, Bulis juabu, "Ana aruf gali le senawat ketir ita gudi le beled de, wa be kida Ana mokosut wadi nefsa tai le ita. ¹¹Ita bi agder ligo wadi gali ma aktar min itinasar ayom mini Ana rua le ibada lakadi Urshelim. ¹²Zaman humon ligo ana fi al haikal, Ana ma nakis ma ayi wahid, wa Ana ma limu al jumhur, la fi al majajame, wele fi al medina. ¹³Humon mabi asbitu le ita al tohumat humon hasa amulu dit ana. ¹⁴Lakin Ana bi akit de le ita, gali ala hasab al Sika al humon gi nadi al taiifa, fi nefsu terik de Ana gi abidu Allah ta abuhut ta nina. ¹⁵Ana bi amin be kulu al fi al ganun wa al kutub ta al ambia. Ana indu al nefsu shiga fi Allah ze rujal del, gali badin bi kun fi giana ta kulu al abrar wa al asrar. ¹⁶Be kida Ana daiman gi hawil ligo demir al ma ta louma gidam Allah wa in saan. ¹⁷Hasa bat sinin ketir Ana ja le jibu musaada le beled tai wa hadia ta gurush. ¹⁸Zaman Ana amulu zede, Yahudin tanin min Asia ligo ana fi iktifal ta tathir fi al haikal, ma be jumhur wele al muzaharat. ¹⁹Nas del kan kede kun gidan taki hasa wa kelim sunu al humon indu dit ana, iza humon indi ayi haja. ²⁰Ya kaman, nefsu rujal del kede kelim de sunu yau batal humon ligo fi ana zaman Ana wogif gidam al mejles al Yahud, ²¹ille lu an haja wahid al Ana kore shedid bara zaman Ana kan wagif fi nus tomon, ' De yau an al giana ta al maitin yau Ana biga gi hukumo gidam ita alela." ²²Biga Felix, huwo al kan bi aruf tamam an al Sika de, ajilu al istima. Huwo kelim, " Kan Lysias al kait ja min Urshelim, Ana bi karir al gedida taki." ²³Biga huwo amiru al dabit gali Bulis kede kun tehet hirasa, lakin kede wodi le huwo juzu min huria ashan gali kede ayi min sabihat tou ma abusu min jibu le huwo ehtiajad. ²⁴Bat ayom besid, Felix rija ma mara tou Drusilla, al Yahudi, wa huwo gum rasulu le Bulis ashan huwo der asma min huwo an iman fi al Mesih Yesua. ²⁵Lakin zaman Bulis kelim ma huwo an sokol bir, dabt al nefis, wa al dainuna, Felix biga kan kaif wa kelim, " Rua bara min hasa. Lakin kan Ana ligo fursa badin tani, Ana bi rasulu ashan kede nadi ita. ²⁶Kan fi nefsu zaman, huwo kan gi itmana gali Bulis bi wodi le huwo gurush, de yau kef huwo daiman gi nadi huwo wa wonusu ma huwo. ²⁷Lakin zaman itniin sena futu, Borisius Festus ainu biga wali bat Felix, lakin ashan Felix azu kede rudu huwo le al Yahud, be kida huwo sibu Bulis kede istemir tehet harast

Chapter 25

¹Hasa, Festus dakalu le Wolaia, wa bat talata ayom, huwo ruwa le Kaesarea lakadi Urshelim. ²Al rais al kahana wa al Yahudin al marufin jibu tohumat dit Bulis, wa humon talabu huwo ³wa asaslu huwo le rudu al bi kutu Bulis fi kutura gali kede Festus kede nadi Bulis le Urshelim kida gali humon bi katulu huwo fi sika. ⁴Lakin Festus juabu gali Bulis kan mosjun fi Kaesarea, wa gali huwo nefsa tou kan grib rija le inak. ⁵"Lezalik, del al bi akder," huwo kelim, "kede ruwa inak ma humon. Iza inak fi haja tani batal le rajil de, intum bi tahamu huwo." ⁶Festus geni ma aktar min tamania au asara ayom wa biga huwo ua lakadi Kaesarea, wa fi yom nimra itiniin huwo geni fi kursi ta hukum wa nadi Bulis kede jibu le huwo. ⁷Zaman huwo wosulu, al Yahudin min Urshelim wogifin grib, wa umon jibu tohumat ketir al katar al um zadu ma bi azbto. ⁸Bulis difa nefsa tou wa kelim, "Ana ma amulu haja batal dit al ganun ta al Yahudin au dit al haikal au dit Kaesar." ⁹Lakin Festus der ligo neima ta al Yahudin, wa huwo juabu Bulis kida wa kelim, "Ita der rua lakadi le Urshelim wa ana bi hukum an hajat de inak?" ¹⁰Bulis kelim, "Ana wagif gidam korsi ta hukum ta Kaesar mahal al Ana lazim bi hukum. Ana ma amulu galat le Yahudin, bes ze ita kaman bi aruf kwes." ¹¹Hata lu Ana kalas amulu galat wa iza Ana kalas amulu sunu al bi istahik al mut, Ana ma bi aba le mutu. Lakin iza tohumat tomon wele haja, mafi wahid bi selim ana le humon. Ana bi gedim le Kaesar." ¹²Bat Festus wonusu ma al mejles, huwo juabu, "Ita kalas gedimu le Kaesar. Le Kaesar ita bi rua!" ¹³Hasa bat ayom besid, Melik Agribbas wa Bernice wosulu le Kaesarea le ziara resmia le Festus. ¹⁴Bat uwo kan inak le ayom ketir, Festus gedimu gedia ta Bulis le jalalat al melik; huwo kelim, "Fi rajil tani kan sibu wara ini ma Felix ze mosjun." ¹⁵Zaman Ana kan fi Urshelim, al rais al kahana wa shiuk ta al Yahudin jibu tuham dit al rajil de le ana, wa humon talabu le al hukum ta tedmir dit uwo. ¹⁶Ana juabu humon gali de ma kan sakafa ta al Romanien le selimu ayi wahid gabli huwo wajihu al mustakien tou wa indu fursa le difa nefsa tou dit al toham. ¹⁷Lezalik, zaman humon ja sawa ini, Ana ma istena, lakin fi yom nimra itiniin Ana geni fi kursi ta hukum wa ana talabu al rajil de kede jibu jua. ¹⁸Zaman al mustakien wogif fok wa tahamu huwo, Ana fekir gali wele wahid min al tuham al humon jibu dit uwo kan katir. ¹⁹Aslan, humon indu nikas tani ma uwo an din tomon wa an Yesua tani al kan mat, al Bulis gi kelim gali huwo hai. ²⁰Ana kan ma bi akder kefi bi hagigu modu de, wa kida Ana asalu huwo iza huwo kan bi rudu rua le Urshelim ashan bi ruwa hukumo inak an tuham del. ²¹Lakin zaman Bulis gedim kede hafisu tehet harasa zema gi istena le karar ta al imbrator, Ana amiru huwo kede geni fi hirasa lakadi Ana ja rasulu huwo le Kaesar." ²²Agribbas wonusu le Festus, "Ana der kaman asma le rajil de." "Bukura," Festus kelim, "ita bi asma huwo." ²³Kida fi yom nimra itiniin, Agribbas wa Bernice ja ma muzika shedid; humon ja le jua al gaa ma la dubat ta jes wa ma rujal al marufin ta al medina. Zaman Festus wonusu al amur, jibu Bulis le humon. ²⁴Festus kelim, "Melik Agribbas, wa kulu intum rujal al ini ma nina, intum ayinu rajil de; kulu al jamahur ta Yahudin sawiru ma ana fi Urshelim wa ini kaman, wa humon kore le ana gali kede huwo ma geni hai." ²⁵Ana ja aruf gali huwo ma amulu haja al bi isahik al mut; lakin ashan huwo gedimu le Imbrator, Ana kariru rasulu huwo. ²⁶Lakin Ana ma indi haja wadi katibu le al imbrator. Le sabab de, Ana kalas jibu huwo le intum, belkas le ita, Melik Agribbas, kida ashan ana bi kun indi haja aktar le katibu an gedia de. ²⁷Lianu huwo ma sah wa aklagi le ana le rasulu mosjun wa le kaman ma zekiru al tohumat dit huwo"

Chapter 26

¹Kida Agribbas kelim le Bulis, "Ita kede wonusu le nefsak." Biga Bulis arfa iden tou fok wa difa nefsa tou. ²"Ana bi iktabir nefsa tai ze moksut, Melik Agribbas, le amulu gedia tai gidam ita alela dit kulu al tohumat ta al Yahudin; ³belkas, ashan ita mutkasis fi kulu adaat wa suaalat ta al Yahud. Be kida ana gi asalu ita le asma ana be subur. ⁴Hagiga, kulu al Yahudin aruf kef Ana gi iis min sababia tai fi beled tai wa fi Urshelim. ⁵Humon arufu ana min al bidaya wa humon kede akid gali Ana iis ze al Fharisee, al hizib mutsedid ta din ta nina. ⁶Hasa Ana wogif ini le hukum ashan Ana ayinu le al waad al Allah amulu le abuhat ta anina. ⁷De yau al waad itnasar gabail ta nina indu raja fogo ze humon jadiin abidu Allah билел wa nahar. De yau le raja de, Melik Agribbas, gali al Yahudin tahamu ana. ⁸Le bes ayi wahid min intum gi fekir inu ma bi amin gali Allah bi gowmo al mait? ⁹Zamaan Ana fekir le nefsi gali Ana bi amulu hajat ketir dit isim ta Yesua al Nasiri. ¹⁰Ana amulu del fi Urshelim. Ana gofulu ketir min al mominin fi sigin be sulta Ana akudu min al rais kahana, wa zama al kan katulu, humon Ana jada sot tai dit humon. ¹¹Ana agibu humon ketir marat fi kulu al majame wa Ana hawil le jabiru humon le batal. Ana kan tekeyan shedid dit humon wa Ana azibu humon hata le beled tani. ¹²Ze ma Ana kan gi amulu zede, Ana ruwa le Dimask ma sulta wa taalimat min rais kahana; ¹³wa inak fi sika, be nahar, Melik, Ana ayinu nur min sama al kan abiat min al semis wa wala hawuli kulu min ana wa al rujal al kan musafrin ma ana. ¹⁴Zaman anina kulu waga le al wata, Ana asma al sort wonusu le ana be luga Ibiria gali, 'Saul, Saul, le ita gi azibu Ana? Uwo sab le ita le ashan salutu haja al senin. ¹⁵Biga Ana kelim, 'Ita yau munu, Said?' Rabana juabu, 'Ana yau Yesua al ita azibu. ¹⁶Hasa gum fok wa wogif ma kurayin taki; ashan le sabab de Ana zahir le ita, le iktaru ita le yikun al kadam wa al shahid an al hajat al ita aruf an ana hasa wa hajat al Ana bi wori le ita badyin; ¹⁷wa Ana bi ankisu ita min al sab wa min al Umamien al humon Ana rasulu ita, ¹⁸le fata uyun tomon wa le gilibu humon min duluma le nur wa min al guwa ta Sitan le Allah, kida yau humon bi akudu min Allah al gufran ta katiat wa al worisa al Ana wodi le humon al kalas nedifu be iman fi ana. ¹⁹Lezalik, Melik Agribbas, Ana ma bi aba tii roiya min sama; ²⁰lakin, le delin fi Dimask awel, wa biga le Urshelim, wa abri kulu al beled ta Yahudia, wa kaman le al Umamien, Ana wodi humon al risala gali humon kede tub wa rija le Allah, amulu amail bi istahik le tauba. ²¹Le sabab de al Yahudin gobudu ana fi al haikal wa hawil le katulu ana. ²²Allah kan saydu ana lakadi hasa, kida Ana wogif wa sahidu le nas al adiin wa le al uzama an wele haja aktar min sunu al abia wa Musa kelim bi hasil; ²³gali Mesih lazim bi taabu, wa gali huwo bi kun al awel min al giama ta al maitin del bi gum wa bi ainu nur le nas Yahud wa le al Umamien. ²⁴Ze Bulis kalasu difa tou, Festus kelim ma sot kebir, "Bulis, ita mojunun; taalim taki ketir de amulu ita mojunun." ²⁵Lakin Bulis kelim, "Ana ma mojunun, al akbar Festus; lakin ma suja Ana gi wonusu al hak wa nesia. ²⁶Li anu al Melik aruf an hajat del; wa kida, Ana gi wonusu be huria le huwo, li anu Ana muktene gali mafi kalam zede bi dusu min huwo; li anu de kan ma amulu fi mahal al dusu. ²⁷Hal ita amin be al ambia, Melik Agribbas? Ana aruf gali ita amin." ²⁸Agribbas kelim le Bulis, "Fi zaman guser ita bi agder agnau ana wa geru ana le Mesihia?" ²⁹Bulis kelim, "Ana bi seli le Allah, gali kan fi zaman guser wele zaman towil, ma ita barau, lakin kaman kulu al gi asma ana alela, bi kun ze ana, lakin ma be genzir ta sigin de." ³⁰Biga al melik wogif fok, wa al hakim, wa Bernice kaman, wa delin al kan gaidin ma humon; ³¹zaman humon sibu al ga, humon wonusu le badun tomon wa kelim, "Rajil de ma amulu haja istahik al mut au rubat." ³²Agribbas kelim le Festus, "Rajil de kan bi fiku iza huwo kan ma gedim le Kaesar."

Chapter 27

¹Zaman kan kariru gali nina kalas kede safir le Italia, humon kutu Bulis wa juzu min mosjunin tanin te musulia ta kait al mia ismu Julius min al ketiba ta jes min Italia. ²Nina arkab sefina min Adramyttium, al kan azu safir abri bahar ta Asia. Kida nina rua le bahar. Aristarchus min Thessalonica fi Macedonia ruwa ma nina. ³Yom nimra itniin nina nezil fi medina ta Sidon, inak Julius itaamal ma Bulis kuwes wa asma le huwo kede rua le asdika tou le akudu ihtimam min humon. ⁴Min inak nina rua le bahar wa safir be wasat ta jezira ta Kubrus, gerib le al jezira, ashan al hawa kan dit anina. ⁵Biga nina kalas safir abri al bahar wa kan gerib ma al mina ta Silica wa Bambhylia, nina nezil fi Myra, medina ta Lycia. ⁶Inak, al dabit ligo sefina min Iskandaria al kan gi safir le Italia. Huwo kutu anina fogo. ⁷Zaman nina kan safir bira le ayam ketir wa kan akiran wosulu ma taab gerib Snidus, al hawa ma agder sibu anina le ruwa sika dak, kida nina safir be wasat tija al kwes ta Krete, be gidam Salmone. ⁸Nina safir be wasat al difa ma sobat, lakadi anina ja le mahal tani ismu Sama Naziha, al huwo gerib ma medina ta Lasea. ⁹Nina kan ma silu zaman ketir, al zaman siam ta al Yahud kaman kan futu, wa kan biga katar le safar. Bulis anziru humon kida, ¹⁰wa kelim, "Ya rujal, Ana ayinu gal al mamoria nina al nina der rua fogo bi kun ma moaugat wa kasara shedid, ma bes le al sendel wa sefina, lakin kaman le haya tanina." ¹¹Lakin al dabit kan kutu bal aktar le al said al mosaul wa sidi al sefina min kalamat de kulu al kan wonusu ma Buluis. ¹²Ashan al safar fi bahar kan ma sahil le gedi karanga fogo, ketir ta al musafirin arsidu le safar min inak, iza ma ayi teriga nina kede wosulu le medina ta Phonix, le gedi al karanga inak. Phonix huwo mina fi Krete, wa uwo gidam samalserik wa junubserik. ¹³Zaman al hawa min junub bada hubu bira, al musafirin fekir gali humon indu sunu al humon deru. Kida humon juru dugara wa safir abri Krete, gerib le al difa. ¹⁴Lakin bat zaman guser hawa ta guwa harricane, gi nadi al sumalsergia, bada dugu tehet min al jezira. ¹⁵Zaman al sefina kan gobudu ma amuaaj wa ma bi agder kalas rua le al hawa, nina kan sibu sika le al morj wa kan sugu ma al hawa. ¹⁶Nina rua abri mahal kwes ta jezira suker ismu Kauda, wa ma tab nina agder le ankisu al haya. ¹⁷Zaman humon kan arfa sefina haya fok, humon istagdimu hubal tou le rubutu gisim ta sefina. Humon kan kaifin gali humon kalas jere fi mahal guser ta Syrtis, kida humon nezilu dugara ta bahar wa kan sugu ma hawa. ¹⁸Nina istemir be tab zede al moj hata yom ninra itniin humon bada jadau hajaj al fi sedel bara. ¹⁹Fi yom nimra talata al musafirin jada hajaj ta sefina bara ma idenat tomon. ²⁰Zaman al semis wa nujum biga ma gi wala le nina ayom ketir, wa al moj kebir lisa gi dugu fogo nina, ayi raja aktar gali nina kalas bi ankisu kan sibu. ²¹Zaman humon kan geni aktar bidun akil, biga Bulis wogif fok fi nus ta al musafirin wa kelim, "Rujal, intum kan bi asma le ana, wa ma gum safir min Krete, kan kida ma ja ligo awaja wa kasara. ²²Hasa Ana gi seja itakum le silu suja, ma gi rua kun fukdan ta haya fi nus takun, lakin bes le fugdan ta al sefina. ²³Lianu bilel umbari malaika ta Allah al Ana tabi le huwo, Ana kaman gi abidu huwo_malaika tou wogif jambu. ²⁴ana wa kelim, 'Mata geni be kafu, Bulis. Ita lazim bi wogif gowi gidam Kaesar, wa ayinu, Allah fi kuwes tou kalas wodi le ita kulu delin al musafirin ma ita.' ²⁵Ashan kida kelik rajil! , farhan Ana bi sik Allah gali bi hasil bes ze kan wori le ana. ²⁶Lakin nina lazim gi rua wosulu le jezira tani. ²⁷Zaman kan wosulu arbatastr yom, ze nina kan rua fi sika de wa gali fi al bahar Adriatic, gerib bilel al musafirin fekir gali umon kan wosulu fi mahal tani. ²⁸Humon silu metir wa jerbu wa ligo isirin amtar; bat fetera guser, umon silu amtar ketir wa ligo Kamis tasasar amtar. ²⁹Humon kan kaifin gali nina bi sedimu fi hajer, biga humon nezilu arba dugarat min al wara wa seli gali saba kede ja guam. ³⁰Al musafirin kan gi ayinu le teriga le sibu al sefina wa kan nezilu murkab ta ankisu haya fi jua al bahar, wa mesil gali humon gi ruwa jada al dugarat tehet min al kos. ³¹Lakin Bulis kelim le al dabit wa le asakir, "Ille kan rujal del geni fi al sefina, ita mabi kun hai." ³²Biga al asakir gata hubal ta murkab wa sibu kede silu bara ma moyo. ³³Zaman wata gi tala nahar, Bulis asalu humon kulu kede akulu akil. Huwo kelim, "De hasa arba tasar yom al intum istena wa ma akulu; intum ma akulu ayi haja. ³⁴Ashan kida Ana gi asalu intum le sariku akil tani, lianu huwo mohim le intum ashan bi iss. Mafi wahid min intum bi woduru hata sar min ras tou." ³⁵Zaman huwo kan kelim zede, uwo silu ess wa huwo shukuru Allah fi uyon ta kulu wahid. Biga huwo kasuru al reqif wa bada akulu. ³⁶Biga humon kan kulu itseja wa humon akulu akil. ³⁷Nina kan 276 nas fi al sefina. ³⁸Zaman humon kalas akulu kifaya, humon kafifu sefina ma jadau bara sualat ta geme/dura fi jua al bahar. ³⁹Zaman kan wata nahar, humon ma agder aruf de yatu wata, lakin humon ainyu bahar tani fogo al jezira, wa humon biga wonusu kan humon bi agder sugu al sefina fogo. ⁴⁰Kida humon gata wa fiko al dugarat wa sibu fi al bahar. Fi nefsa zaman umon fiku al hubal ta al ladarat wa arfa al gumas le hawa; wa kida humon rua le al jezira. ⁴¹Lakin al sefina sedimu rumla wa jere fi wata. Al murkab kan lesegu inak wa fadulu sabid, wa al wara tou kan kasuru ma gua ta moj. ⁴²Al asakir kan katitu le katulu al mosjunin ashan gali kede wahid min humon ma hawil humu bara wa zuk. ⁴³Lakin al dabit der ankisu Bulis, kida huwo wogifu kuta tomon; wa huwo amiru delin al bi agder humo le nutu bara awel wa ruwa le wata. ⁴⁴Yela al bagi nas bi rua, juzu fok lohat, wa juzu fok hajaj tanin min al sefina. Be teriga de nina kan kulu agder ja kwes le wata.

Chapter 28

¹Zaman jibu anina kwes, anina ja aruf gali al jezira ismu Malta. ²Al nas ta mahal de gedimu le anina sokol kwes a l ma adi, lakin humon wala nar wa rahibu anina kulu ashan matar wa berid al mustemir. ³Lakin zaman Bulis kan limu kasab wa kutu fi al nar, debiba tala bara ashan sakana wa lifu fi ida tou. ⁴Zaman nas ta mahal de aiynu al debiba al lifu fi iden tou, humon kelim le badun tomon, "Rajil de huwo katil hagiga al nafat min al bahar, Adala ma bi sibu huwo hai." ⁵Lakin biga huwo nofutu al debiba de fi jua al na wa ma asir. ⁶Humon kan bi istena le huwo gali sim ta debiba bi amulu huma au sutfa bi waga mait. Lakin bat humon ragibu huwo le fetera towil wa aiynu gali mafi haja gair adi le huwo, humon gairu afkar wa kelim gali huwo kan allah. ⁷Inak gerib ma makan dak fi wata al tabi le rajil al sultan ta al jezira, al rajil ismu Bablius. Huwo rahibu nina wa sedid talabat le nina le talata yom. ⁸Kan hasil gal abu ta Bublius kan ayan ma huma wa dusuntaria. Zaman Bulis rua le huwo, huwo seli, kutu iden le huwo, wa aliju huwo. ⁹Bat de hasil, bagi nas tanin fi al jezira al kan ayanin kaman ja wa kan aliju. ¹⁰Al sab kaman kerimu anina ma karamat ketir. Zaman nina kan jahisu le safar, humon wodi le nina sunu haja al anina deru. ¹¹Bat talata sahar nina istemir safir fi sefina al kan gedi al karanga fi al jezira, sefina ta Iskandaria, ma "al aliha al timan" ze remzi ras tou. ¹²Bat nina wosulu le al medina ta Syracuse, nina geni inak talata ayam. ¹³Min inak nina safir wa wosulu le al medina ta Rhegium. Bat yom wahid hawa min junub gum fok, wa fi itniin yom nina ja le al medina t Puteoli. ¹⁴Inak nina ligo juzu min akuwana wa kan rahibu le geni ma humon le saba ayam. Fi teriga de nina ja le Roma. ¹⁵Min inak al akuwana, bat humon asma an nina, ja le gabilu nina musafa baid ze al Suk ta Appius wa al Talata Tarvens. Zaman Bulis aiynu al akwan, huwo shokuru Allah wa biga suja. ¹⁶Zaman anina dakalu fi Roma, Bulis kan sibu kede geni barau ma al askeri al kan gi arisu huwo. ¹⁷Biga kan bat talata ayom Bulis nadi sawa rujal delin al humon kan al kada fi nus Yahudin. Zaman humon ja sawa, huwo kelim le humon, "Akwana, hata lu Ana ma amulu haja galat dit al sab au al adat ta abuhata ta nina, Ana kan gedimu ze mosjun min Urshelim le al ayadi ta al Romanien. ¹⁸Bat humon asalu ana, humon itmana le sibu ana hur, ashan kan mafi sabab le hukum be al mut fi gedia tai. ¹⁹Lakin zaman al Yahudin wonusu dit rakba tomon, Ana asuru le gedimu le Kaesar, hata lu ze Ana ma kan gi jibu ayi tuhuma dit beled tai. ²⁰Le sabab de, lizalik, Ana nadi ashan ayinu itakum wa wonusu ma intum, zema huwo bes ashan al raja ta Israil al Ana hasa labis genzir de." ²¹Biga humon kelim le uwo, "Nina ma akudu juabat min Yahudia an ita, wele ayi min al Akwana ja wa kabaru au kelim ayihaja batal an ita. ²²Lakin nina azu asma min ita sunu ita fikir an taiifa de, ashan huwo biga maruf ma nina gali gi wonusu didu fi ayi mahal." ²³Zaman humon kan kutu al yom le huwo, nas ketir ja le huwo fi mahal al huwo bi geni fogo. Huwo gedimu al modu de le humon, wa sahidu an al molokut ta Allah. Huwo hawil agna humon an Yesua, kulu min al ganun ta Musa wa min al ambia, min sabah lakadi ashia. ²⁴Juzu kan muktenein an al hajata al kan kelim, ama akirin ma amin. ²⁵Zaman humon kan ma tafik ma bat, humon rua bat Bulis kan kelim kilima wahid zede: " Roho Al Kudus wonusu kwes be wasat Aseiah al nebi le abuhata takum. ²⁶Huwo kelim, 'Ruwa le nas de wa klim, "Ma asuuma intum bi asma, lakin intum ma bi fahim; wa ma ayenu intum bi ayinu, lakin intum ma bi istaoab. ²⁷Le anu al gelib ta nas de kalas biga daif, wa ma adana tomon humon gowi asma, wa humon kalas gofulu uyun tomon. Kan ma kida umon bi akder ayinu ma uyun tomon, wa asma ma adanat tomon, wa fahim ma gelba tomon wa gilibu tani, wa Ana bi aliju umon." ^{28,29}Ashan kida, kede intum aruf gali kulasa ta Allah de kalas rasulu le al Umamien, wa humon bi asma. ³⁰Bulis geni le senaten kamil fi bet al ajiru le huwo barau, wa huwo rahibu kulu nas al ja le huwo. ³¹Huwo kan gi besiru al molokut ta Allah wa kan gi derisu hajata an Rabuna Yesua Al Mesih ma jahara bidun muakasat.

Romans

Chapter 1

¹Bulus, kadam ta Yesua al Mesih, nadi huwo ashan bi kun rosul, Kutu huwo khas le injil ta Allah, ²al huwo waadu min bediri be wasat ta anbiya al fi kitab al mukadas, ³an jena tou al huwo kan min usra ta Daud hasab jisim. ⁴Be wasat Roho ta kadasa, kan alinu huwo be guwa ashan bi kun jena ta Allah be wasat giyama min amuwat, Yesua al Mesih Rabuna ta nina. ⁵Al bi wasat tou nina ligo neima ta rosuliya ta ihteram ta iman fi nus ta nas, min ajli isim tou. ⁶Fi nus ta umam, nadi intum kaman ashan bi kun le Yesua al Mesih. ⁷Resala de le kulu nas al fi Roma, nas al Allah bi hibuna, al nadi umon ashan bi kun nas tou al mukadisin, keli neima kun le intum, wa salam min Allah Abu ta nina wa Rabuna Yesua al Mesih. ⁸Awelan, ana bi shukuru Allah bi wasat Yesua al Mesih min ajil intum kulu,

ashan iman takum gi wonusu fi alam kulu.⁹ Allah yau shuhud tai, al ana bi khadimu le huwo be Roho tai fi injil ta jena tou, al ana gi zekiru intum be istemrar.¹⁰ Ana daiman gi talabu fi salawat bitai teriga ashan bi naja be irada ta Allah ashan bi ja le intum.¹¹ Ana indu niya ashan bi aiynu intum, ashan ana bi agder wodi le intum baad min hadiya rohiya, ashan bi sheja intum.¹² Au nina bi agder sheja fi beina intum, bi wasat iman ta nas tanin, takum wa tai.¹³ Ana ma deir intum ashan bi nesitu yakwana tai, inu ana daiman gi hawil ashan bi ja le intum, (lakin ana ma agder lahadi hasa). Ashan ana bi indu samar fi intum, ze ma ana indu fi bagi nas tanin al umon umamiin.¹⁴ Deinu ana le Yonaniin wa le Ajanib, le nas al negitin wa nas al belitin.¹⁵ Biga haja al fi le ana, inu ana jahiz ashan bi bashir al injil le intum al fi Roma.¹⁶ Fadiya mafi le ana, ashan injil, leanu huwo guwa ta Allah le kulasa le kulu zol al amin, le Yahudiin awel, wa kaman le Yonaniin.¹⁷ Leanu kadasa ta Allah zahir min iman le iman. ze ma kan katibu, "Zol al adil bi hai be iman."¹⁸ Ashan zalan ta Allah zahir min sama did kulu nas ta fujur wa al ma adil, al umon bi wasat katiya bi gofulu hak ta Allah.¹⁹ De ashan marafa ta Allah zahir le umon, Allah wori le umon.²⁰ Ashan shikil tou al ma gi aiynu, guwa tou al badiya wa tebiya tou al ilahiya, al aiynu wade, min zaman kalagu Alam, be wasat hajat al huwo khalagu. biga umon ma bi indu uzur.²¹ De ashan ze ma umon arufu Allah, umon ma mejidu huwo ze Allah, wele umon ma wodi shukuran le huwo, lakin umon tala belitin fi afkar tomon, wa kaman gulub tomon al duluma al ma bi fahim.²² Umon bi fekir gal umon negitin, lakin umon belitin.²³ Umon geiru mejid ta Allah al ma bi karabu, le shikil wa sura ta insan al bi karabu, wa kaman ta tiyur wa haiwan al bi oduru ma arba kura, wa al bi doura be batna.²⁴ Ashan kida Allah selimu umon le shahwat ta gulub tomon le najasa, ashan umon bi karabu jisim tomon fi beina tomon.²⁵ De umon al bi geiru hagiga ta Allah le kizib, wa le nas al gi abidu kaliga min kan al bi abidu Allah, al bi shukuru lel abad, Amin.²⁶ Ashan kida, Allah selimu umon le hajat ta duniya, wa nuswan tomon geiru elakat al tebiya le al ma tebiya.²⁷ Wa bi nefis teriga kaman rujal tomon sibu elakat al tebiya ma nuswan, wa umon dakalu fi shahwat ma baad. Del kan rujal al bi amulu elaka al rajil ma rajil wa umon ligo ekab ashan haja al umon geni amulu.²⁸ Ashan umon ma kutu Allah fi marafa tomon, Allah wodi le umon fekira al batal ashan keli umon amulu hajat al ma kwes.²⁹ umon kan mala bi adam kadasa, katiya, taama, kizib, umon maliyan ma hasada, katulu, ingisamat wa afkar sheitaniya, umon ta suwata.³⁰ Kerehiya le Allah, kebriya wa turuk ketir ta amulu katiya, umon ma gi iherimu Abuhat tomon.³¹ umon ma gi fahim, ma indum iman, ma indum geliba, wa ma indum rahma.³² Umon fahim gawanin ta Allah al inu le nas al bi amulu hajat al batal umon bi mutu, lakin umon ma bes bi amulu hajat del, lakin kaman umon mokosutin ma nas al gi amulu.

Chapter 2

¹Ashan kede inta ma indu uzur, inta ya zol al bi hukum bi teriga al inta gi hukum ma huwo nas tanin de inta bi hakim nefa taki. leanu inta al bi hakim de, inta kaman bi amulu hajat de. ²Lakin nina indu hukum ta Allah huwo bi hak hasab amail ta nas al bi amulu hajat ze de. ³Kede ainyu ya zol, inta al bi hakim nas al bi amulu hajat del, wa inta kaman bi amulu, nefa hajat del, hal inta bi jere min hukum ta Allah? ⁴Wele inta bi alisu shokol ghina ta kwes ta Allah. wa subur towil al huwo bi akir hukum tou? hal inta ma arufu inu kwes ta Allah ashan bi sibu inta bi tuub? ⁵Lakin ashan ras gowi taki wa geliba taki al ma deir tuub inta gi limu le nefa taki zalan fi yom ta zalan de fi yom al Allah bi zahir fogo hukum tou al adil. ⁶Huwo bi hukum kulu wahid hasab amail tou. ⁷Lakin le nas al kan indu subur fi amail tomon al kwes, umon bi ligo sukur, mejid wa karama wa bi genifi al haya al abadiya. ⁸Lakin le nas al bi amulu le nefa tomon, wa ma bi ihtaramu al hak wa lakin bi ihtaramu katiya zalan ta Allah al shedid bi ja. ⁹Allah bi jibu taab wa kawaris le kulu Roho ta insan al amulu katiya le Yahudi awel wa kaman le Yonani. ¹⁰Lakin mejid, wa karama wa salam bi kun le kulu zol al amulu kwes. Le Yahudi awel wa kaman le Yonani, ¹¹Ashan Allah ma gi gesimu au fadilu. ¹²Wa ze ma nas kutar amulu katiya bidun sheriya, kaman bi hakim umon bidun sheriya. ¹³Ashan ma bes nas al bi asuma sheriya umon yau kwesin gidam Allah, lakin nas al bi amulu bi sheriya umon yau kwesin. ¹⁴Ashan le umam al umon ma indu sheriya, umon bi amulu hajat ta sheriya bi tebiya umon sheriya le nufus tomon, hata kan umon ma indu sheriya. ¹⁵Wa kede, umon bi wori inu al amail al sheriya bi talabu de, muktub fi gulub tomon, wa kaman demir tomon bi wori le umon, wa afkar tomon bi kun bi ishteki au bi defa umon ma nefa tomon. ¹⁶Wa kaman le Allah, al inu bi hasil fi zaman al Allah bi hakim ashraf ta kulu nas, hasab injil tai, fi Yesua al Mesih. ¹⁷Lakin inta gal inu inta Yahudi wa bi teki fi sheriya, wa gi dalama Allah. ¹⁸Wa arufu irada towo wa arufu hajat al kwes, ashan inta alimu min sheriya. ¹⁹Wa iza kan inta arufu gal inta kaiid le amian wa nur le nas al fi duluma. ²⁰Wa bi sahu nas al belidiin, wa ustazle iyal sukerin, wa inta indu sura ta ilim wa al hak fi sheriya. Biga kef de bi ashir ma teriga al inta bi ish ma huwo. ²¹Inta al bi alimu nas tanin, wa kef inta ma bi agder alimu nefa taki? Inta al bi beshiru did serega, hal inta gi seregu? ²²Inta al bi kelim inu kede zol ma amulu zina, hal inta bi amulu zina? Inta al bi akrahu asnam, hal inta serigu haikal? ²³Inta al dala bi sheriya, hal inta amulu fadiya le Allahbi kasuru sheriya? ²⁴Ashan isim ta Allah shetimu fi wasat ta umam, ashan inta, bes ze ma kan katibu. ²⁵Ashan khitan bi kun indu faida iza kan inta iherimu sheriya, lakin iza kan inta kasuru sheriya, khitan de bikun mafi biga. ²⁶Iza kan zol al ma teiru hafisu hajat ta sheriya, hal ma bi hasibu huwo biga muteher? ²⁷Hal zol al ma teiru de ma bi hukum inta iza kan huwo gi hafisu sheriya? de ashan inta arufu sheriya al muktub wa khitan, wa lisa inta kasuru ganun! ²⁸Ashan Yahudi al ta jisim de ma Yahudi, wa khitan al ta jisim wa fi laham de ma khitan. ²⁹Lakin Yahudi al be juwa wa khitan al ta geliba, al huwo ta Roho, ma al fi kita, al sukuran tou ma bi ja min nas, lakin min Allah.

Chapter 3

¹Yahudi afdal be shunu? Wa faida ta tuhur shunu? ²Lakin de kebir be kulu teriga, awel haja ashan Yahudiin aminu be ilaan al min Allah. ³Kan bi kun kefi iza kan Yahudiin ma indu iman? hal shokol adam iman tomon de biwogif amana ta Allah? ⁴ma bi agder. Lakin kede Allah bi kun sadigwa hata kulu insan kazab. Ze ma kan katibu. "Azu kede inta beinu adil fi klimat bitaki, wa ashan inta bi gilibu umon kan hukum inta." ⁵Lakin iza kan katiya ta nina bi wori bir ta Allah, nina bi kelimu shunu? hal nina bi kelimu inu Allah ma adil ashan bi kubu zalan tou fi ras ta nina? (Ana bi istakdimu wonusa ta insan.) ⁶De ma bi hasil! Allah bi hakimu Duniya kefi? ⁷Lakin iza kan hagiga ta Allah be wasat kizib tai bi zidu wa bi jibu mejidle huwo, lee lisa bi hakimu ana ze zol ta katiya? ⁸Lee nina ma kelimu, ze ma tahamu nina be kizib, wa ze ma fi baad min nas gal, kede nina amulu katiya. Ashan haja al kwes bi hasil? al hukum tomon adil. ⁹Biga shunu? hal nina ahsen? La la kulu kulu, ashan nina isteki kulu, Yahudiin al kulu umon tehet katiya. ¹⁰De ze ma katibu: Inu mafi ai zol kwes wele wahid. ¹¹Mafi zol al bi fahimu, mafi shala zol wahid al bi fetisu Allah. ¹²Umon kulu rija wara, umon kulu ma baad biga ma indu faida, mafi shala wahid zol al ma amulu kwes, mafi, mafi, shala wahid zol. ¹³Roho tomon ze turuba al fadi, lisan tomon kabasu, sim ta debiba yau tehet kasma tomon. ¹⁴Kasuma tomon maliyan be laana wa geliba al mur. ¹⁵Kurein tomon seri fi dofugu dom, ¹⁶karaba wa taab yau fi sika tomon, ¹⁷Nas del humon ma arufu sika ta salam. ¹⁸Mafi kafu ta Allah fi uyun tomon. ¹⁹Hasa nina arufu inu kulu kalam al namus bi kelim huwo bi kelim le nas ta namus, de ashan kulu kasuma bi askut, wa Duniyakulu bi kun tehet hukum ta Allah. ²⁰De ashan mafi jisim bi agder kutu adil gidam tou, bi shokol ta namus. ashan be wasat ta namus ja maarafa ta katiya. ²¹Lakin hasa kwes ta Allah arufu bidun namus, kan shahidu be wasat namus wa anbiya. ²²Inu huwo kwes ta Allah be wasat iman fi Yesua al Mesih le kulu nas al aminu, ashan ma bi kun fi tefriga. ²³Lianu kulu nas amulu katiya wa haramu min mejid ta Allah. ²⁴Wa hariru umon majani bi wasat neima tou al be wasat tahrir al fi Mesih Yesua. ²⁵Ashan Allah wodi al Mesih Yesua ze diya be wasat iman be dom tou, huwo gedimu al Mesih ashan bi wori adala tou, ashan alisu huwo kalam katiya. ²⁶Fi sobur tou, de kulu hasil ashan bi zahiru kwes tou fi zaman ta hasa. de ashan huwo kutu ai zol adil ashan iman fi Yesua. ²⁷Yala wenu dala? biga mafi, fi yatu mahal? la, lakin fi mahal ta iman. ²⁸Biga nina bi hasibu inu zol de kwes be iman bidun amal ta namus. ²⁹Au Allah de huwo Allah ta Yahudiin bes? hal huwo ma kaman ma Allah ta Umam? Naam, huwo kaman ta Umam. ³⁰Iza kan Allah wahid be hagiga huwo yau bi beriru khitan be iman, ma zol al ma khatinu be iman. ³¹Hal nina bi batilu namus be wasat iman? la, de ma bi agder, lakin nina bi sabitu namus.

Chapter 4

¹Lee biga nina bi kelimu inu Ibrahim Au ta nina kan hasab jesed. ²Ashan kan Ibrahim kutu adil be wasat amal, huwo bi kun indu hak ashan bi dala lakin, lakin ma gidam ta Allah. ³Ashan kitab bi kelimu shunu? Ibrahim bi hibu Allah wa Allah kutu huwo adil. ⁴Hasa le zol al bi ishtakal, haja al dafau le huwo ma bi asibu ze hadiya, lakin de dein. ⁵Lakin le zol al ma bi ishtakal lakin huwo amin fi zol al bi kutu nas ta katiya adil, iman tou bi hasibu adil. ⁶Daud kaman kelimu baraka le zol al Allah bi hasibu inu huwo adil bidun amal. ⁷Huwo kelimu baraka le nas al ma bi iherimu ganun al amal tomon afi wa katiya tomon kat. ⁸Baraka le zol al Allah ma bi hasibu katiya tou. ⁹Biga hal barakat huwo bes le nas al teheru wala kaman le nas al ma teheru? Leanu nina kelimu inu kutu Ibrahim adil be iman. ¹⁰Teib kan hasibu huwo kef? hal huwo fi tuhur wala fi huwo fi ma tuhur? huwo kan ma al fi tuhur lakin huwo fi al ma tuhur. ¹¹Ibrahim istelimu alama ta tuhur, de kan kitim ta shokol adil, ta iman al kan huwo ligo fi zaman al kan lisa ma teheru huwo, netija ta alama de yau al kan huwo biga tala abu le kulu nas al amin, wa hata iza kan umon ma teheru, de mana inu shokol adil bi hasibu le munu?. ¹²De kaman mana tou inu Ibrahim biga tala Abu ta tuhurma le nas al bes teheru, lakin le kulu nas al ruwa fi katuwat ta iman ta Abu ta nina Ibrahim gubal huwo lisa kan ma teheru. ¹³Ashan waad al kan le Ibrahim wa usura tou al huwo bi worisu alam de ma kan be wasat namus lakin be wasat shokol adil ta iman. ¹⁴Iza kan nas al bi ish hasab namus de yau bi warisu, iman ma indu faida, wa waad kasara. ¹⁵Ashan namus bi jibu zalan lakin fi mahal al fi namus, ma bi kun katiya. ¹⁶Ashan kida huwo be wasat iman, be teriga ta neima waad bi agder bi kun le kulu usura ta Ibrahim. Ma bes le nas al tehet ganun, lakin kaman le nas al bi ishterik iman ta Ibrahim, al huwo Abu le nina kulu. ¹⁷Ze ma moktub ana kutu inta Abu le nas ketir Ibrahim kan fi gidam ta Allah al huwo amin fogo, al bi hai nas al mutu, huwo al bi nadi hajat al ma moujud ashan bi kun moujud. ¹⁸Fi kalam ta raja, huwo amin did raja, inu huwo bi kun Abu le nas ketir hasab ma kelimu le huwo, usura taki bi kun zede. ¹⁹Ashan huwo ma bi kun deiif fi iman, huwo ainyu le jisim ze meit. (ashan umur tou kan gerib le miya sena). wa huwo ainyu le rihim ta Sarah ze meit au ma shakil. ²⁰Lakin ashan waad ta Allah, Ibrahim ma rija fi iman lakin huwo kan wogifu gowi fi iman, wa mejidu Allah. ²¹Wa huwo kan sedek tamam inu haja al Allah waadu, huwo kaman bi agder ashan bi kamilu. ²²Ashan kede kaman kan hasibu le huwo ze zol al adil. ²³Lakin ma katibu le huwo barau inu huwo adil. ²⁴Lakin kan katibu le ajli nina kaman al bi hasibu le nina nas al amin be huwo al gum Yesua Rabuna min mutu. ²⁵De huwo al kan selimu nefsa tou wa hariru nina min katiya wa gumu huwo ashan bi kutu nina adil.

Chapter 5

¹Ze ma biga kutu nina adil be wasat iman, nina indu salam ma Allah be wasat Rabuna ta nina Yesua al Mesih. ²Al be wasat huwo nina kaman bi agder dakalu be iman fi neima tou al nina fogo hasa, wa nina bi afrah fi raja wa mejid ta Allah. ³Ma de bes, lakin nina kaman bi afrah fi mashakil ta nina wa nina arufu inu taab bi weledu sobur. ⁴Sobur bi weledu tahamul, wa tahamul bi weledu sifsat al kwes, wa sifat al kuwes bi weledu raja. ⁵Wa raja ma bi amulu fadiya ashan muhaba ta Allah kan kubu fi gulub ta nina be wasat ta roho al kudus al wodi le nina. ⁶Fi zaman al kan nina lisa deifiin Yesua mutu min ajil katiya fi zaman al munasib. ⁷Leanu be guwa zol bi mutu ashan geni adil, kaman mumkin zol tani bi mutu ashan zol al kwes. ⁸Wa lakin Allah beinu muhaba tou le nina inu zaman amulu katiya Yesua mutu ashan nina. ⁹De ketir shedid ashan kalisu nina hasa be dom tou, al bi kalisu nina min zalan ta Allah. ¹⁰Fi zaman al kan nina lisa adu, salau ilaka ta nina ma be wasat mutu ta Jena tou, al ketir shedid salau ilaka ta nina wa kalisu ninja be haya tou. ¹¹Ma bes ashan kida, lakin nina kaman farhaniin fi Allah be wasat Yesua al Mesih, al nina ligo musalaha be wasat tou. ¹²Biga be wasat insan wahid katiya dakalu fi duniya, wa be nefsa teriga mutu dakalu be wasat ta katiya, wa mutu bada shetetu le nas kulu, ashan nas kulu amulu katiya. ¹³Lahadi fi zaman ta namus, katiya kan fi duniya, lakin ma bi kun fi hisab le katiya kan mafi namus. ¹⁴Lakin mutu hukum nina min zaman ta Adam lahadi zaman ta Musa, kaman lahadi le nas al ma amulu katiya ze ta Adam ta kalifu awamir, al huwo yau misal le huwo al kan jai. ¹⁵Lakin hadiya ma ze katiya, wa kan be katiya ta zol wahid nas ketir mutu, godur shunu biga neima ta Allah wa hadiya al be wasat ta neima ta zol wahid, Yesua al Mesih, zidu le nas ketir. ¹⁶Inu hadiya ma ze katiya ta wahid zol, ashan hukum bi ruwa wara wahid katiya, wa bi jibu gata gediya. Lakin hadiya bi ruwa wara katiya ta nas kutar, wa bi jibu tebrir. ¹⁷Biga kan be katiya ta wahid zol mutu hukum be wasat wahid, wala bi kun godur shunu le nas al ligo neima wa hadiya ta geni adil bi hukum fi haya be wasat al wahid. Yesua al Mesih. ¹⁸Biga be wasat katiya wahid hukum ja le nas kulu, kaman biga amal ta zol al adil jibu tebrir wa haya le nas kulu. ¹⁹Ashan be wasat ta katiya ta zol wahid nas kutar hasibu umon kulu amulu katiya. kaman be wasat ihteram ta zol wahid nas kutar bi kutu adil. ²⁰Lakin namus dakalu ashan bi zidu katiya, lakin kan katiya zidu, kaman neima bi zidu ketir shedid. ²¹De bi hasil ashan ze ma katiya bi hukum, fi mutu kaman neima bi hukum be wasat adil le haya al abadiya be wasat ta Yesua al Mesih Rabuna ta nina.

Chapter 6

¹Wa biga nina bi kelimu shunu? sei kede nina istemir fi katiya ashan neima bi zidu? ²De ma bi agder, nina al mutu an katiya, kef nina lisa bi ish fogo? ³Inta lisa ma arufu gali nina al akudu mamudiya fi Yesua de amidu nina fi mutu tou. ⁴Biga dofunu nina ma huwo be wasat mamudiya ta mutu, de hasil ashan Yesua bes kan gum min mutu ma mejid ta Abu, ashan nina kaman bi douru fi haya al jedid. ⁵Ashan kan nina biga wahid ma huwo fi sura ta mutu, nina kaman bi kun wahid ma huwo fi giyama. ⁶Nina arufu zede, gali jisim ta nina selibu ma huwo, ashan kida jisim ta katiya bi demiru, de bi hasil ashan nina ma bi kun tani mara abid ta katiya. ⁷Ashan kulu zol al mutu kutu huwo adil min katiya. ⁸Lakin kan nina mutu ma al Mesih, nina amin gali nina kaman bi hai ma huwo. ⁹Nina arufu gali, al Mesih baad ma huwo gum min mutu, huwo ma bi mutu tani mara. Mutu ma indu sulta tani mar fogo huwo. ¹⁰Leanu mutu al kan huwo mutu de ashan katiya, huwo mutu wahid mara le nas kulu, wa haya al kan huwo bi ish, huwo bi ish le allah. ¹¹Be nefsa teriga, inta kaman bi aynu nefsa inu mutu fi katiya, lakin hai le Allah fi al Mesih Yesua. ¹²Ashan kida matakum sibu katiya bi hukum jisim takum al mutu. Ashan bi ihterimu shahwat tou. ¹³Matakum wodi ada ta jisim takum le katiya, ashan adawat al bi istamilu le katiya, lakin wodi takum jisim takum le Allah ze nas al kan jibu min mutu le haya, wa wodi ada ta jisim takum le Allah ze adwat al bi istamilu le kwes. ¹⁴Matakum sibu katiya ashan bi hukum intakum, ashan intum ma tehet namus, lakin tehet neima. ¹⁵Biga shunu? hal keli nina amulu katiya ashan nina ma tehet namus? La de ma bi agder. ¹⁶Hal intum ma arufu inu le zol al intum gedimu nufus takum le huwo ze abit de yau zol al intum bi ihterimu? De yau al hagiga au inta bikun abit le katiya al bi wodi inta le mutu, au abit ta ihteram al bi wodi le kwes. ¹⁷Lakin shukuran le Allah ashan kan intum abit le katiya, lakin intum ihterimu min geliba shikil ta taalim al kan wodi le intum. ¹⁸Kan hariru min katiya, wa biga amulu intum abit ta shokol kwes. ¹⁹Ana wonusu ze insan ashan sokol dof ta jisim takum ashan intum bes gedimu baad min ada ta jisim takum le najasa wa katiya, be nefsa teriga hasa gedimu takum ada ta jisim takum ze abit ashan tahara. ²⁰Ashan zaman kan intum fi katiya kan intum ahrar min shokol adil. ²¹Fi zaman dak min hajat takum al ta fadiya de simar tou shunu? netija ta hajat del huwo mutu. ²²Lakin hasa hariru intum min katiya wa intum biga abit le Allah, intum indu simar ta kadasa al netija tou haya al abadiya. ²³Leanu ujura ta katiya huwo mutu, wa lakin hadiya ta Allah huwo haya al abadiya fi al mesih Yesua Rabuna ta nina.

Chapter 7

¹Ya akwana, sei intum arufu? (ana bi wonusu le nas al umon arufu an namus) inu al namus bi hukumumu insan ze ma huwo bi ish.²Le mara al jouzu robutu be namus le raji fi zaman al huwo bi ish, lakin kan rajil de mutu huwo bi kun hur min namus ta jouzu. ³Fi zaman al rajil tou kan lisa hai, kan huwo ruwa le rajil tani de huwo amulu zina, lakin kan rajil tou mutu huwo hur min namus, kan huwo ruwa le rajil tani de ma bi kelimu gali zina.⁴Ashan kida ya akwana, intum kan meitin fi namus be wasat jisim ta Mesih, de ashan intum bi agder limu ma nas tanin de le huwo al gum min mutu. Ashan nina bi agder talau simat le Allah. ⁵Ashan zaman nina lisa fi jisim kan niyat ta katiya al ta namus bi amulu fi ada ta nina ashan bi talau simar ta mutu.⁶Lakin hasa hariru nina min namus, nina mutu fi zol al kan nina bi amsuku fogo huwo, de ashan nina bi agder akhdim fi haya al jedid ta roho, wa ma fi risala al gedim.⁷Biga nina bi kelimu shunu? Sei namus katiya La de ma bi kun, lakin ana ma arufu katiya ile be namus, ashan ana kan ma arufu shahuwa wa ile kan namus kelimu, gali kede niya takum ma fatah. ⁸Lakin katiya ligo fursa be wasat ta wosiya wa jibu le ana kulu niyat, ashan bidun namus katiya meit.⁹Lakin kan fi zaman tani ana bi ish bidun namus, lakin zaman wosiya ja, katiya biga bi hai wa ana mutu. ¹⁰Al wosiya al kan bi jibu haya gilibu biga le ana mutu.¹¹Ashan katiya ligo fursa be wasat wosiya wa kabasu ana. be wasat wosiya huwo katulu ana. ¹²Ashan kida namus mukadas, wa wosiya mukadas adil wa kwes.¹³Sei biga haja al kuwes tala le ana mutu? De ma bi kun, lakin ashan bi arufu gali de katiya, ile be wasat hajat al kwes jibu le ana mutu, de ashan kan be wasat wosiya, katiya bi kun katiya al ma bi agder gisu. ¹⁴Nina arufu gali namus de haja ta roho, lakin ana tehet jisim kan biyu ana ze kadam ta katiya.¹⁵Ashan haja al ana bi amulu, ana hagiga ma bi fahim, ashan haja al ana deiramulu ana ma bi amulu. wa haja al ana ma deir amulu yau ana bi amulu. ¹⁶Lakin kan ana amulu haja al kan ana ma deir, ana bi ligo tifagu ma namus gali namus kwes.¹⁷Lakin hasa de ma ana yau bi amulu, lakin katiya al bi hai fi ana. ¹⁸Ashan ana arufu gali fi ana, al huwo fi jisim tai, mafi fogo haja al kwes, ashan niya a haja al kwes fi le ana, lakin ana ma bi agder amulu.¹⁹Ashan ana ma agder amulu haja al kwes al ana ma deir amulu, lakin katiya al ana kan ma deir amulu, yau ana bi amulu. ²⁰Yala hasa kan ana bi amulu haja al kan ana ma deir amulu, bi mana de ma ana yau bi amulu, lakin katiya al bi ish fi ana. ²¹Ana ligo namus al fi ana deir kede ana amulu kwes, lakin katiya hasa fi le ana.²²Ashan ana mokosut fi namus ta Allah, ma insan al fi juwa ana. ²³Lakin ana ainyu namus tani fi ada ta jisim tai. bi shakil namus al jedid al fi fikira tai. Huwo kutu ana kadam be wasat namus ta katiya al fi ada ta jisim tai.²⁴Ana zol al ma kwes, de munu yau bi hariru ana min jisim ta mutu? ²⁵Lakin shukuran le Allah be wasat Yesua al Mesih Rabuna ta nina, ashan biga be nefsa tai biga kadam ta namus ta Allah ma fikira. Lakin fi jisim ana kadam ta katiya.

Chapter 8

¹Ashan kida hasa mafi deinuna le nas al umon fi al Mesih Yesua. ²Ashan namus ta Roho ta haya fi al Mesih Yesua kalas hariru intum min namus ta katiya wa mutu. ³Leanu haja al kan namus ma bi agder amulu huwo kan deif be wasat jisim, Allah amulu, huwo rasulu Jena tou fi sura ta jisim ta katiya ashan bi kun zebiha ta katiya, wa huwo hukum katiya fi jisim. ⁴huwo amulu de ashan hajat al namus deiru bi timu fi nina. nas al bi douru be hasab jisim, lakin hasab al Roho. ⁵Nas al bi ish hasab al jisim umon bi kutu bala fi hajat ta jisim, lakin nas al bi ish hasab Roho umon bi kutu bala fi hajat ta Roho. ⁶Leanu fekira al bi ihtam ma jisim bi mutu, lakin fekira al bi ihtam ma Roho huwo haya wa salam. ⁷Leanu al fekira al bi ihtam ma jisim huwo adu ta Allah, huwo ma tehet namus ta Allah, wa kaman huwo ma bi agder amulu. ⁸Nas al umon fi jisim ma bi agder kutu Allah farhan. ⁹Lakin inu mafi jisim intum fi roho, de kan Roho ta Allah bi hai fi intum, lakin kan zol ma indu Roho ta al Mesih, huwo ma tabi le huwo. ¹⁰Kan al Mesih fi intum de bi mana al Roho meit be katiya, lakin al Roho hai ashan shokol adil. ¹¹Iza kan Roho tou al goumu Yesua min mutu bi hai fi intum, huwo al goumu al Mesih min mutu bi wodi haya kaman fi jisim takum al mutu be wasat Roho tou, al bi hai fi intum. ¹²Ashan kida ya akwana nina indu diyun, lakin ma ta jisim ashan intum bi geni hasa jisim. ¹³Leanu kan intum bi hai hasab jisim, intum bi mutu, lakin kan be Roho de bi mana intum kutu amail ta jisim ashan bi mutu, wa intum bi hai. ¹⁴Wa nas al bi douru be Roho ta Allah, umon yau iyal ta Allah. ¹⁵Intum ma istelimu Roho al bi kutu intum abid, ashan intum bi hai fi kafu tani mara, lakin intum istelimu Roho ta tebeni, al nina bi kore "Abba" Abuna. ¹⁶Roho de be nefsa tou bi wori le arwah tanin gali nina awlad ta Allah. ¹⁷Kan nina iyal ta Allah de bi mana kaman nina worisa, worisa ta Allah. wa nina bi worisu sawa ma al Mesih, kan sei nina ligo taab ma Huwo, ashan kaman bi mejidu nina ma huwo. ¹⁸Fa ana bi hasibu taab ta zaman ta hasa de ma bi agder aburu ma mejid al bi ja zahiru le nina. ¹⁹Ashan hajat al kaliga deiru, bi istena ilan ta zuhur ta iyal ta Allah. ²⁰Ashan kaliga kan tehet al batal ma ashan irada tou, lakin ashan huwo al kutu huwo tehet fi raja ta kaliga. ²¹Ashan kaliga zatu bi tala min abudiya ta fasad, wa de bi jibu le huriya ta mejid ta iyal ta Allah. ²²Ashan nina arufu gali kaliga kulu bi wori wa bi amulu fi waja lahadi hasa. ²³Ma bes de barau lakin nina al indu simar al awel ta Roho, lahadi nina karabu fi nefsa ta nina, nina bi istena tebeni ta nina, tahrir ta jisim ta nina. ²⁴Ashan raja kalisu nina, hasa raja al zahir de, de ma raja leanu kef zol bi kutu raja fi haja al huwo bi aiynu? ²⁵Lakin kan nina indu raja fi haja al nina ma bi aiynu nina bi istena be sobur. ²⁶Be nefsa teriga, roho bi saudu dofat ta nina, ashan nina ma bi arufu kef nina bi seli, lakin al Roho bi hin le nina ma tazamur al ma bi agder ashrau. ²⁷Zol al huwo bi fetisu gulub bi arufu fekira ta Roho, ashan huwo al bi hin bidal ta kedisin hasab irada ta Allah. ²⁸Nina arufu gali Allah bi amulu hajat kulu le kwes ta nas al bi hibu huwo, le nas al nadi umon hasab hadaf tou. ²⁹Ashan le nas al gidam, huwo kaman amulu umon ashan bi fi sura ta Jena tou. Ashan huwo bi kun bikir fi nus ta akwana kutar. ³⁰Wa le nas al gidam wa nas al huwo kaman nadi, le nas al huwo nadi, nas al huwo kutu adil, nas al huwo kaman bararu, le nas al huwo kaman mejidu. ³¹Yala nina biga bi kelimu shunu an hajat del? kan Allah fi ma nina, munu tani bi kun did nina? ³²Zol al huwo ma aba jena tou, lakin wodi huwo ashan nina kulu, wa kef huwo ma bi wodi le nina kulu hajat be majani. ³³De munu yau bi ishteki did nas al Allah yau ikhtaru? ³⁴Allah yau bi al bi kutu nas adil wa huwo yau al wahid bi hukum? Yesua al Mesih huwo al wahid al mutu akter min kida, huwo al gam, huwo yau al fi yemin ta Allah, wa huwo al kaman bi hin ashan nina. ³⁵Munu yau bi ferigu nina min muhaba ta al Mesih? Hal de taab? waja, azab? wele jiyan, wele shokol ariyan? wele khutura, wele seif? ³⁶Bes ze ma katibu, ashan kalam taki bi katulu nina kulu yom, bi hasibu nina ze koruf al bi ruwa dabahu. ³⁷Ashan kulu hajat del, nina lisa aktar min muntasirin be wasat ta zol al bi hibu nina. ³⁸Ana arufu gali wele mutu wele haya, wele malaikat, wele reisat, wele hajat ta hasa wele hajat al bi ja, mafi guwa ³⁹kan fok wele tehet, wele hajat al kalagu, bi agder ashan bi ferigu nina min muhaba ta Allah, al huwo fi al Mesih Yesua Rabuna ta nina.

Chapter 9

¹Ana bi kelim al hagiga fi al Mesih, ana ma bi kabasu, wa demir tai shuhud tai be Roho al kudus. ²Inu fi huzun fi juwa ana shedid, wa bi zidu waja fi geliba tai. ³Ana kan bi itmanna inu ana bi kun moloun wa mahrum min ajil akwana tai, al umon min usura tai hasab al jesed. ⁴umon Israelin. umon indu tebeni al mejid, hadiya ta namus, ibada ta Allah, wa almawaid. ⁵Le umon judud aw aba al Yesua ja min fogo be iheram le jesed. Al huwo Allah le kulu, kede shukuru huwo lel abad. ⁶Lakin ma kelimu zede ashan mawaid ta Allah ma bi naja, ashan ma kulu nas fi Israel umon kulu Israelin. ⁷Wala ashan umon kulu usura ta Ibrahim al iyal al hagiga, lakin huwo be wasat Ishak yau usura taki bi nadi. ⁸Iyal ta jesed umon ma iyal ta Allah, lakin iyal ta waad yau bi hasibu umon usura. ⁹Ashan kida he yau kelima a waad, fi zaman de ana bi ja, wa jena al weled bi wodi le Sarah. ¹⁰wa ma kida bes, lakin kaman Rebekah kan hamil ma rajil wahid, al huwo abu ta nina Is-hak. ¹¹Ashan iyal lisa ma weledu, wa umon ma amulu ai haja al kwes wele al batal, ashan kida waad ta Allah hasab al ikhtiyar bi kun sabit, ma ashan amail, lakin ashan huwo al bi nadi. Ze ¹²ma kan kelimu le huwo, al kebir bi akhdim al suker. ¹³Ze ma huwo moktub, ana bi hibu Yakub, wa ana bi akrahu Isu. ¹⁴Biga nina bi kelimu shunu? sei Allah bi zulumu? La. ¹⁵Ashan huwo kelimu le Musa, "Ana bi rahamu zol al ana deir rahamu. ana bi amulu maruf le zol al ana deir amulu maruf le huwo. ¹⁶Lakin ma ashan zol de deiru, wele ashan zol de bi fetishu, lakin ashan Allah, al huwo bi rahamu. ¹⁷Ashan kitab bi kelim le Faraun, ashan saba de yau ana gumu inta, ashan ana bi beinu guwa tai fi inta, ashan isim tai bi nadi fi duniya kulu. ¹⁸Ashan kida Allah bi rahamu zol al huwo deir wa kaman bi kun saab le zol al giladab. ¹⁹Yala inta bi kelimu le ana, leh huwo lisa bi loumu? le zol al bi wogifu did irada tou? ²⁰Lakin inta yau yatu zol al bi juwabu did Allah? Sei haja al bi resimu bi agder kelimu le zol bi resimu huwo de, le inta bi resimu ana zede? ²¹Sei zol al bi resimu de ma indu sulta ala tiin ashan bi sala min fogo sahan al le istimal al kwes, wa tani le istimal ta kulu yom? ²²Teib bi kun kef kan Allah deir beinu zalan tou, wa deir wori guwa tou, wa huwo bi ithamal sobur tou al shedid wa al containers ta zalan al jahis le karabu? ²³Bi kun kef kan huwo amulu de, ashan huwo bi wori mejid tou al ganiyan ma maun ta rahma, al huwo kan kalas jahisu le mejid? ²⁴Bi kun kef kan huwo kaman amulu de la nina, al huwo kaman nadi? ma bes min nus ta Yahudinlakin kaman min nus ta Umam? ²⁵Ze ma huwo kaman kelimu fi Hosea; "Ana bi nadi nas al kan umon ma nas tai, nas tai. wa al kan ma bi hibu umon, biga bi hibu umon. ²⁶Wa fi mahal al kan kelimu le umon, intum ma nas tai. Hinak bi nadi umon awlad ta Allah al hai. ²⁷Isaiah bi kore ashan kalam ta Israel, hata ada ta iyal ta Israel kan ze turab ta bahar, lazim kede kun fi bagin al bi ligo kulasa. ²⁸Ashan rabuna bi jibu hukum tou fi duniya kamil. wa bidun takiir. ²⁹Ze ma kan Isaiah kelimu beriri; "Kan rabuna ta junud ma sibu le nina usura, kan nina bi kun ze Sodoma, wa kan nina bi kun ze Gomora. ³⁰Biga nina bi kelimu shunu? Nas umam del al kan ma douru fi sika ta amulu adil, umon ligo shokol adil, wa shokol adil de be iman. ³¹Lakin Israel al umon douru wara namus ta shokol adil, ma ligo shokol adil. ³²Lee? leanu umon amulu bidun iman, lakin be amail, sedimu umon hajer ta sedimu. ³³Ze ma kan katibu. Aiynu, ana bi kutu fi Sahyun hajer ta sedimu, wa hajer ta katiya, ai zol al amin fi huwo, ma bi kun indu fadiya.

Chapter 10

¹Ya akwana, niya ta geliba tai wa talab tai le Allah ashan umon, wa le kulasa tomon. ²Leanu ana bi shahidu le umon gali umon indu gira le Allah, lakin ma hasab al marafa. ³Leanu umon ma arufu shokol adil ta Allah, wa umon bi asalu ashan bi amulu shokol adil tomon, ma bi iherimu shokol adil ta Allah. ⁴Ashan Yesua yau bi kamilu namus ta shokol adil le ai zol al amin. ⁵Ashan Musa bi katibu an shokol adil al bi ja min namus, "Zol al bi amulu shokol adil ta namus bi hai ma shokol adil de." ⁶Lakin shokol adil al ta iman bi kelimu zede, mata kelimu fi fi geliba, gali munu yau bi ruwa fi sama? (Ashan bi jibu Yesua al Mesih tehet); ⁷wa ma bi kelim, munu bi ruwa fi hawiya? (ashan bi jibu Yesua al Mesi min mutu). ⁸Lakin huwo kelimu shunu? "Al kelima gerib min inta, fi kasuma taki, wa fi geliba taki." De kelima ta iman al nina bi beshiru. ⁹Ashan kan be kasuma taki inta kan iterifu be Yesua ze Rabuna, wa kan amin fi geliba taki gali Allah gumu huwo min mutu, inta bi ligo kulasa. ¹⁰Ashan geliba bi amin le shokol adil, wa huwo bi iterifu be kasuma le kulasa. ¹¹Leanu kitab bi kelim, kulu zol al amin fi huwo ma bi kun indu fadiya. ¹²Biga ma bi kun fi ferik beina Yahudi wa Yonani, leanu Rabuna al wahid de le nas kulu, wa huwo ganiyan le kulu nas al bi nadi huwo. ¹³Leanu kulu zol al bi nadi isim ta Rabuna bi ligo kulasa. ¹⁴Wa kef umon bi nadi zol al umon ma amin fogo? wa kef umon bi amin fi zol al umon ma asuma kabara tou? wa kef umon bi asuma bidun mubeshir? ¹⁵Wa kef umon bi beshiru kan ma rasulu umon? Ze ma katibu, jemil godur shunu kurein ta mubeshirin be kelima al kwes!" ¹⁶Lakin ma kulu nas asuma injil, leanu Isaiah bi kelimu, "Rabuna, de munu yau aminu fi kelima ta nina? ¹⁷Ashan kida iman bi ja min asuma, wa be asuma kelima ta Yesua al Mesih. ¹⁸Lakin ana bi kelimu, sei umon ma asuma? Nam wa, ana mutuakid. gali asuma tomon ruwa wa asuma le duniya. Kulu, wa kelimat tomon wosulu le akir duniya." ¹⁹Lakin ana bi kelimu, sei Israel ma arufu? awel haja Musa bi kelimu, ana bi alisu intum be haja al ma nas. Be nas al belidin al ma fahimin ana bi sibu intum zalanin." ²⁰Wa kan Isaiah kan ma bi kafu wokit huwo bi kelim, "Ana ligo nas al ma bi fetisu ana, ana beinu le nas al ma bi asalu ana." ²¹Lakin le Israel huwo kelim, ana bi midu idan tai le nas al ma bi iherimu ana, nas al giladabin."

Chapter 11

¹Biga ana bi kelimu, sei Allah aba nas tou? Ibrahim min gebila ta Benjamin. ²Allah ma aba nas tou, al huwo arufu min bediri. Sei intum ma arufu shunu al kitab bi kelimbe kalam ta Elia, kef huwo asalu Allah did Israel? ³Ya Rabuna umon katulu anbiya taki, umon kasuru mazbah taki tehet, ana barau yau fadulu, umon bi fetisu haya tai. ⁴Lakin juwab ta Allah kan le umon shunu? ana hafisu le ana Saba Alf ruja al umon kutu rukuba le baal. ⁵Ashan kida hata fi zaman ta hasa kaman umon yau al fadulu ashan ikhtiyar ta nina. ⁶Lakin kan be neima, ma bi kun be amail. wa ile neima ma bi kun neima, wa lakin kan be amail, biga neima ma bi kun fi, wa ile amail ma bi kun amail. ⁷Biga shunu? al hajat al israel bi fetisu, umon ma ligo. lakin al mukhtarin ligo. wa al bagiya gulub tomon gowi. ⁸Huwo bes ze ma huwo moktub: "Allah wodi le umon Roho ta balada ashan uyun tomon kede ma ainyu, wa adana tomon ashan kede ma asuma, le yom ta alela." ⁹Biga Daud bi kelim: "kede tarbiza tomon kun shabaka wa sherek wa gofulu wa akaab le umon. ¹⁰Kede uyun tomon tala duluma ashan kede umon ma ainyu, wa umon bi meilu dahar tomon kulu yom." ¹¹Wa ana bi kelim, sei umon gofulu ashan kede umon waga? La, de ma bi hasil. Lakin bi fashal tomon kulasa ja le umam, ashan bi amulu gera wa fadiya. ¹²Teib kan fashal tomon ganiyan le alam, wa kan kasara tomon ganiyan le umam, biga shokol kamil tomon bi kun kef? ¹³Lakin hasa ana bi kelimu le intum umam, wa ze ma ana rosul le umam, ana bi dala ma kidma tai. ¹⁴Ana bi hagiru le hasada nas al tabi le ana, bi kun nina bi kalisu baad min umon. ¹⁵Leanu kan aba tomon yau musalaha ta alam, biga rudu tomon bi kun shunu, kan haya ta nina mutu? ¹⁶Kan awel simar mahjuz, wa kaman kutla ta ajin. kan juzur mahjuz, wa kaman al furuh. ¹⁷Lakin kan baad min furu de gatau, wa kan inta yau fereta zeitun ta sahara, limu inta sawa ma umon, wa kan inta sharig ma fi taam ta shajera zeitun al asil. ¹⁸Fa mata dala le furu, lakin kan inta dala, de ma inta yau bi saudu juzur al asil, lakin juzur al asil de yau bi saudu inta. ¹⁹Biga inum bi kelim gal, gatau furu ashan bi taaimu ma ana. ²⁰De hagiga ashan adam iman tomon yau gatau umon bara, lakin intum wogifu gowi ashan iman takum, mata kum fekiri be teriga ta dala an nefsa takum, lakin kafu takum. ²¹Leanu kan Allah ma bi zidu furu al tebiya, wa la bi zidu le inta. ²²Yala biga ainyu, le shokol kwes wa kutura ta Allah, kutura tou le Yahudin al umon waga, lakin shokol kwes ta Allah le inta, kan inta istemir fi shokol kwes tou, wa ile bi gatau inta bara. ²³Wa kan umon ma sabitu ashan adam iman, bi teimu umon, leanu Allah bi agder ashan bi taimu umon tani mara. ²⁴Leanu kan gatau inta min shegera zeitun ta sahara hasab al tebiya, wa biga teimu inta bidu tebiya fi shejera ta zeitun al kwes, godur shunu bi taimu nas al umon hasab tebiya fi shejera zeitun tomon al khas? ²⁵Ashan ana ma deiru intum ya akwana tai ashan bi jahilu sir de, ashan intum ma bi kun negitin fi nefsa takum, au fikra takum, al sir de inu geliba al gowi al nus ja le Israel, lahadi nas umam bi kun kamil. ²⁶Inu Israel kulu bi ligo kulasa, bes ze ma katibu: mukalis bi ja min Sahyun. Huwo bi shilu katiya min Yakub. ²⁷Wa de bi kun tifagiya tai ma umon fi zaman al kan ana shilu katiya tomon. ²⁸Lakin ze ma min taraf ta Injil umon ada min ajil takum, lakin ze ma min taraf ta ikhtiyar umon mahbubin ashan abuhar tomon. ²⁹Ashan hadiya wa nadi ta Allah ma bi geiru. ³⁰Leanu intum kan ma bi iherimu Allah, lakin hasa intum ligo rahma ashan adam iheram tomon. ³¹Be nefsa teriga kaman yahudin del ma bi iherimu ashan kaman bi rahamu umon be rahma ma intum. ³²Ashan Allah gofulu nas kulu fi adam iheram, ashan huwo bi agder rahamu umon kulu. ³³Godur shunu gina wa hikma wa maarafa ta Allah amig, wa godur shunu ma bi agderu fetisu hukum tou, wa sika tou ma bi agder arufu. ³⁴Leanu de munu yau arufu fikira ta Rabuna au de munu yau biga mustishat tou? ³⁵Au de munu yau al nimira wahid wodi haja le Allah al inu Allah bi dafa huwo? ³⁶Leanu min huwo wa be wasat huwo wa le huwo kulu hajat, mejid le huwo ile al abad. Amin.

Chapter 12

¹Ashan kida ana bi asalu intum ya akwana, be rahma ta Allah, ashan kede intum gedimu jisim takum ze zebiha al hai, mukadas, mogbul le Allah, de kedima takum al kwes. ²Mata kum lakabatu ma alam al ta hasa, lakin kede intum geiru be fekira al jedid. Ashan kede intum arufu irada ta Allah al kwes, mogbul, al kamil. ³Fa ana bi kelim ashan neima al wodi le ana, gali ai zol fi beina takum ma fekiru an umon be teriga al fok shedid, lakin kede umon fekiru be teriga ta hikma, ze ma ta godur ta iman al Allah wodi le kulu wahid min nina. ⁴Ashan ze ma fi jisim wahid fi ada ketir, wa lakin ma kulu ada bi istakal shokol wahid. ⁵Be nefsa teriga nina al ketirin de, jisim wahid fi Yesua, wa ada baad ta nina le baad wa le tanin. ⁶Nina indu mowahib barau barau, hasab neima al wodi le nina, kan wodi le inta ta nobuwa, kede amulu hasab godur iman. ⁷Kan wodi taki ta khidma, kede huwo akhdim, kan wodi le zol hadiya ta taalim, kede huwo alimu. ⁸wa kan wodi le zol hadiya ta teshji, kede huwo sheja. wa kan wodi le zol hadiya ta wodi, kede huwo amulu be geliba al kuwes. Kan wodi le zol hadiya ta kiyada, kede huwo amulu be teriga al kwes. Kan wodi le zol hadiya ta amulu rahma, kede huwo amulu be farah. ⁹Kede muhaba kun bidun kibriya, aba ai haja al batal, lesegu bes fi haja al kwes. ¹⁰Fi kalam ta muhaba ta akwana, kede intum hibuna baad takum ma baad. Fi kalam ta ihteram, ihterimu takum baad takum ma baad. ¹¹Fi kalam ta shokol, kede intum ma kun kasilan, wa fi kalam ta Roho, kede intum kun harisin wa sukunin. Wa fi kalam ta rahma akdim huwo. ¹²Afrah takum fi raja. ¹³Limu takum sawa fi wodi hajat ta mominin, fadal takum fi biyut takum nas al ma takum be teriga al barau barau. ¹⁴Bariku nas al bi azibu intum, bariku mata laanu umon. ¹⁵Afrah ma nas al farhanin, kore ma nas al bi kore. ¹⁶Kutu takum bala le baad takum ma baad, mata fekiru fi teriga ta dala, lakin gabilu nas al masakin mata kum geni negitin le nefsa takum. ¹⁷Mata dafa batal ma batal, amulu hajat al kwes fi gidam ta nas kulu. ¹⁸kan bi agder, lakin hasab guwa takum, kede intum geni fi salam ma nas kulu. ¹⁹Mata kum dafa batal ma batal le nefsa takum, ya Ahiba, lakin wodi fursa le zalan ta Allah, leanu ze katibu, "Ana yau bi dafa, sibu takum dafa dafa de le ana, Rabuna bi kelim. ²⁰Lakin kan adu taki jiyan, wodi le huwo akil. kan huwo atshan wodi le huwo moyo. Leanu kan inta bi amulu zede le huwo, de bi mana inta bi zidu jomur ta nar fi ras tou. ²¹Kede katiya ma jada intum tehet, lakin gilibu takum katiya be amulu haja al kwes.

Chapter 13

¹Kede kulu zol iherimu sultat al aali, leanu mafi sulta ile min Allah. sulta al hasa de min Allah. ²Ashan kede ai zol al gi aba sulta de huwo gi aba sulta ta Allah. Wa nas al gi aba de umon bi ligo hukum le nufus tomon. ³Leanu le hukum kede ma kafu ashan bi amulu hajat al kwes lakin le hajat al batal. Hal niya taki ma deiru ashan bi kafu al sulta? Amulu haja al kwes, wa huwo bi shukuru inta. ⁴Leanu kadam ta Allah le kwes, lakin iza kan inta bi amulu katiya, kede inta kafu, leanu huwo ma bi shilu seif sakit. Ashan huwo kadam ta Allah, al bi dafa zalan la zol al bi amulu katiya. ⁵Ashan kida inta lazim bi iherimu, ma bes ashan zalan, lakin ashan demir. ⁶Leanu ashan kalam de intum kadam bi dafa daraib, ashan sulta umon khudam ta Allah, al umon bi amulu haja de be istimrar. ⁷Dafa le ai zol haja al tabi le umon, daraib le zol ta daraib, rusum le zol ta rusum, kafu le zol ta kafu, karama le zol ta karama. ⁸Kede inum ma indu diyun min ai zol, kede intum hibu baad takum ma baad. ashan zol al bi hibu jeran tou, huwo kamilu namus. ⁹Al wasaya, mata amulu zina, mata katulu, mata seregu, mata shahidu be kidib, wa iza kan fi ai wosiya tani kaman al bi kutu fi moymu ta kelimat de, huwo inu kede inta hibu jeran taki ze nefsa taki. ¹⁰Muhaba ma bi amulu katiya le jeran leanu muhaba huwo kamilu namus ¹¹Leanu ashan kida, intum arufu zaman al huwo zaman ta gum min num ashan kulasa ta nina biga gerib. min zaman al kan nina aminu. ¹²Bilel biga ruwa gidam, wa nahar biga ja gerib, ashan kida kede nina sibub amail ta duluma, wa kede nina libisu daraga ta nur. ¹³Kede nina dowuru ze ma fi nahar, mafi ihtefalat ta bilel au duluma, wa kede nina ma ish haya ta zina, au fi shahwat, wa ma fi ingisamat wa hasada. ¹⁴Lakin libisu takum Yesua al Mesih, mata sibub fursa le jisim, ashan shahwat.

Chapter 14

¹Gabilu ai zol al huwo deif, bidun hakim afkar. ²Wahid zol indu iman ashan bi akulu ai haja, lakin zol al deif bi akulu khudruwat. ³Kede zol al bi akulu ai haja ma hagiru zol al ma bi akulu ai haja. leanu Allah rudu umon. ⁴Inta munu al bi hukum kadam ta zol tani? huwo yau bi wogif gidam ta sidi bit, au bi waga. Lakin bi amulu huwo ashan bi wogifu, leanu Rabuna bi agder amulu huwo ashan bi wogif. ⁵Wahid zol bi idu wahid yom min zol tani, wa tani bi idu yom sawa, kede kulu zol kun negit fi fikra tou. ⁶Zol al bi hafisu yom, de huwo bi hafisu le Rabuna, wa zol al bi akulu huwo bi akulu le Rabuna. Leanu huwo bi wodi shukuran le Rabuna. ⁷Leanu mafi zol min nina al bi hai le nefsa tou, wa mafi zol al bi mutu le nefsa tou. ⁸Leanu kan nina bi hai nina bi hai le Rabuna, wa kan nina bi mutu, nina bi mutu le Rabuna. Sala kan nina hai aw mutu, nina le Rabuna. ⁹Be sabab de yau al Mesih mutu wa gum tani mara. ashan huwo bi kun Rabuna ta nas al mutu wa kaman ta nas al haiin. ¹⁰Lakin inta, lee bi hukum aku taki? wa inta lee bi hagiru aku taki? ashan nina kulu badin bi ja wogif gidam ta kursita hukum ta Rabuna. ¹¹Ashan katibu gali "Ze ma ana hai, kulu rukuba bi dengir le ana, wa kulu lisan bi mejidu Allah. ¹²Ashan kida, ai wahid min nina bi wodi hisab tou le Rabuna, ¹³Ashan kida kede nina ma hukum baad ta nina ma baad. Lakin kede intum akudu karar gali mafi wahid kede gofulu sika le zol tani, au wogif fi gidam ta aku tou. ¹⁴Ana arufu wa ana mutakid gali mafi haja nijis fi Rabuna Yesua, ile le huwo bes zol al bi aiynu ai haja nijis, lianu le huwo nijis. ¹⁵Leanu kan be kalam ta akil yau aku taki bi geni haznan wa indu dabara, de bi mana intum ma bi dowuru fi muhaba, mata demiru zol al Mesih mutu min ajil tou be kalam akil taki. ¹⁶Fa mata kum rudu hajat al intum aiynu kwes ashan bi wonusu gali de katiya. ¹⁷Leanu molokut ta Allah ma bes akil wa shirab, lakin huwo geni adil, salam farah fi Roho al kudu. ¹⁸Leanu kulu zol al bi kadimu Mesih be teriga zede, huwo mogbul fi gidam ta Allah. wa nas bi rudu huwo. ¹⁹Yala biga kede nina amulu hajat ta salam, wa hajat al bi abinu nina ma baad. ²⁰Mata demiru shokol ta Allah ashan akil, hagiga kulu hajat nedif, lakin huwo bi kun katiya le zol al bi akulu wa bi gofulu sika. ²¹Huwo bi kun kwes kan inta ma akulu laham, wele inta ma ashurubu merisa, wele ai haja al bi gofulu sika le aku taki. ²²Iman al le inta de, kede kun beina inta wa Allah, baraka le zol al ma bi hukum nefsa tou ma hajat al huwo aiynu gali kwes. ²³Le zol al indu shukuk kan akulu bi hakim, leanu de ma iman, wa ai haja al ma min iman huwo katiya.

Chapter 15

¹Hasa nina al gowin kede ihtemal dof ta na al deifin, wa kede nina ma hibu le anfusina. ²Kede kulu wahid min nina amulu jeran tou farhan, le hajat al kwes, ashan bi abinu huwo. ³Leanu Yesua kan ma hibu nefsa tou lakin kan bes ze ma katibu, sitima ta nas al bi sitimu inta bi waga le ana. ⁴Leanu ai haja al kan katibu, katibu ashan bi alimu nina, ashan be wasat ta sobur wa be wasat ta teshjii ta kutub nina bi indu raja. ⁵Hasa kede Allah ta sobur wa ta teshjii kede kutu inta kede geni fi nefsa fikira ma kulu baad takum ma baa hasab al Mesih Yesua. ⁶Kede huwo amulu de, ashan bi wahid fikira intum bi shukuru aw bi mejidu Allah al Abu ta rahma ta ina Yesua al Mesih. ⁷Ashan kida gabilu takum baad ma baad, ze ma al Mesih gabilu intum le mejidu Allah. ⁸Wa ana bi kelimu gali Yesua amulu kadam ta khitan ashan hagiga ta Allah, ashan bi asbit waad al wodi le aba. ⁹Wa le nas umam kede umon mejidu Allah, ashan rahma towo ze ma katibu; ashan kede ana bi shukuru isim taki fi wasat ta umam wa bi guna wa mejidu isim taki. ¹⁰Kaman tani mara kelima, ya umam kede intum afrahu ma nas tou. ¹¹Wa kaman tani mara, mejidu Rabuna intum kulu ya umam. Kede nas kulu shukuru au mejidu huwo. ¹²Tani mara Isaiah kelimu; Juzur ta jesse bi ja, zol al huwo arfa ashan bi hukum al umam, bi indu raja fi huwo. ¹³Hasa kede Allah al ta raja mala intum be kulu farah wa salam fi iman. Ashan be guwa ta roho al kudus intum bi indu raja. ¹⁴Ana be nefsa tai ana arufu intum, ya akwana tai wa arufu kaman gali intum be nefsa takum maliyanin ma hajat al kwes. maliyanin ma farah, ana arufu kaman gali intum bi agder sheja baad takum ma baad. ¹⁵Lakin ana bi katibu le intum aktar bi sheja hajat ashan bi zekiru intum tani mara. ashan neima ta Allah wodi le ana. ¹⁶Hadiya de huwo ashan ana bi kun kadam ta Yesua al Mesih al rasulu le umam, ashan bi kun ze kahin ta beshiru injil ta Allah, ana lazim bi amulu de, ashan zebiha ta nas umam bi kun mukadas wa mogbul be Roho al kudus. ¹⁷Ana bi dala fi al Mesih Yesua ashan kidma tai le Allah. ¹⁸Leanu ana ma bi wonusu ai haja, ile haja al Mesih kamilu be wasat tai le ihteram ta umam. De hajat al amulu be kalam wa amal. ¹⁹Be wasat guwa ta mojizat wa ajayib, wa be wasat ta guwa ta Roho al kudus. De ashan hata ana min Urselim wa haul Urselim wa lahadi Elirikun ana lazim bi kamilu beshiru Injil ta al Mesih. ²⁰Wa be teriga de, niya tai kan ashan bi beshiru Injil. lakin ma fi mahal al arufu Yesua be isim, ashan kede ana ma abinu fi asas ta zol tani. ²¹Huwo ze ma huwo moktub; Le nas al ma wori kabara tou le umon, wa nas al ma asuma bi fahim. ²²Leanu abusu ana ashan kede ma ja le intum ketir marat, ²³Lakin hasa ana biga ma indu mahal fi beled de, wa ana bi fekiru shedid wa le samawat ashan bi ja le intum. ²⁴Ana kan deir ashan bi aiynu intum kan ana bi ruwa fi Spaniya. wa ashan intum bi saudu ana fi momoriya tai le hinak, ze ma kan ana bi geni ma intum shuwiya. ²⁵Lakin hasa de bi ruwa le Urselim ashan bi ligo musaada le mominin. ²⁶Ashan kan nas ta Makadoniya wa Akhaiya haja al kwes umon limu toburuwat le nas al masakin wa mominin al kan fi Urselim. ²⁷Naam de kan farah tomon, wa bel hagiga de diyun tomon, leanu kan umam limu sawa fi hajat tomon ta Roho, bi kun kwes shedid kan umon kaman limu sawa fi hajat tomon al ta jisim. ²⁸Ashan kida ana kalasu shokol de, wa ana mutuakid gali umon istelimu haja al kan limu de, ana bi selimu intum fi sika kan ana bi ruwa fi Spaniya. ²⁹Ana arufu gali kan ana ja le intum ana bi ja maliyan be barakat ta al Mesih. ³⁰Fa ana bi asalu intum, ya akwana tai, be wasat Rabuna Yesua al Mesih, wa be muhaba ta Roho al kudus, kede intum jahidu sawa ma ana fi salawat min ajil ana, le Allah. ³¹Seli takum ashan Allah bi saudu ana min nas al ma mominin al fi Yahudiya. Ashan kede kidma tai fi Urselim bi kun mogbulle nas al ma mominin fi Yahudiya wa ashan kidma tai fi Urselim bi kun mogbul le mominin. ³²Seli takum ashan be wasat irada ta Allah ana bi ja le intum be farah, wa ashan ana sawa ma intum bi ligo raha. ³³Kede Allah ta salam geni ma intum kulu . Amin.

Chapter 16

¹Ana bi wodi wosiya le intum be kalam ta ukut ta nina Fibi, al kadam fi kenisa ta Kankhariya. ²Ashan intum bi gabilu huwo fi Rabuna, ze ta kedisin. Wa saudu takum huwo be ai musada al kan huwo deir, lianu huwo saudu nas kutar, wa kaman huwo saudu ana. ³Selimu takum le Priskila wa Aquila al nina al nina ishtakal ma umon sawa fi Yesua al Mesih. ⁴Al umon kutu haya tomon fi khatar ashan haya tai. ana wodi shukuran le umon, wa ma bes ana barau, lakin kaman kulu kanais ta nas umam. ⁵Selimu le kenisa al fi bet tomon, selimu le Epaenetus sabi tai al huwo yau awel samar ta Asia te Mesih. ⁶Selimu takum Mariyam, al kaman huwo ishtakal shedid ashan intum. ⁷Selimu takum le Andronikus wa Yuniyas nesib tai, kan sijinu huwo ma ana. Rusul kulu bi aruf umon tamam, umon gidam min ana fi Mesih. ⁸Selimu Ampialitus sabi tai fi Rabuna. ⁹Selimu le Urbanus al bi ishtakalsawa ma nina fi al Mesih, wa Istakiyos sabi tai. ¹⁰Selimu Apelles al sedeku huwo fi al Meshi. Selimu takum le nas kulu al fi bet Aristobulus. ¹¹Selimu Herodion nesib tai, selimu nas bet ta Narkisus, al umon fi Rabuna. ¹²Selimu Tryphina wa Tryphosa, al umon ishtakal shedid fi Rabuna, selimu Bersis al huwo sabi tai al huwo ishtakal shedid fi Rabuna. ¹³Selimu Rufas al Rabuna ikhtar, wa uma tou al kaman uma tai. ¹⁴Selimu Asinkritus, Filigun, Harmas, Patrobas, Harmis, wa akwana al ma umon. ¹⁵Selimu Filologus wa Julia, wa Nereus ma ukut tou, wa Olimpas wa kulu al mominin al fi ma umon. ¹⁶Selimu takum baad takum ma baad be gubla al mukadas, kulu Kanais ta al Mesih bi selimu intakum. ¹⁷Hasa biga ana bi asalu intum ya akwana, ashan bi fikir kalam ta nas al bi jibu tefriga wa bi gofulu sika, umon bi tala bara min taalim al intum alimu, tala takum bara min umon. ¹⁸Leanu shikil nas del umon ma bi akhdim Rabuna ta nina al Mesih, lakin batna tomon. be batna tomon wa kalam al kwes, umon kabasu gulub ta nas al abriya. ¹⁹Lakin shokol ihteram takum wa kabar takum wosulu le ai zol. ashan kida ana mokosut, min intakum, lakin ana deir intum bi kun negitin fi haja al kwes, wa intum bi kun nedif min hajat al ta kaiya. ²⁰Wa be sura Allah ta salam bi kasuru shitan tehet kurein takum, Kede neima ta Rabuna ta nina Yesua al Mesih kun ma intum. ²¹Timatayo al nina bi istakal sawa ma huwo bi selimu intum wa Lokiyos, Yason, wa Sosibates nesib tai. ²²Ana Tertius yau katibu risala de ana bi selimu intakum kulufi Rabuna. ²³Gaius, al fadalu ana wa kaman fadalu kenisa kulu, bi selimu le intum, Arastus amin maliya ta medina kaman bi selimu le intum, sawa ma aku ta nina ma Kuwatus. ²⁴Kede neima ta Rabuna Yesua al Mesih geni ma intum kulu. Amin ²⁵Wa hasa le huwo al agder ashan bi sabitu intum, hasab Injil tai, wa tebshir ta Yesua al Mesih asab sir al beinu wa al kan hafizu min bediri. ²⁶Lakin beinu wa amulu biga maruf hasa le kulu nas hasab kitabab ta nobuwa, be awamir ta Allah al abadiya, ashan ihteram ta iman. ²⁷Le Allah al hakim al waid, be wasat Yesua al Mesih, al mejid le huwo lel abad. Amin

1 Corinthians

Chapter 1

¹Bulis, al nadi ashan be kun rasul hasab irada ta Allah, wa Sostanes aku ta nina, ²le kenisa ta Allah al fi Coronsos, le del al kadisu fi Yesua Al Mesih, al nadii ashan be kun nas al mukadasin. Anina kaman bi katibu le kulu del al bi nadi isim ta Rabuna Yesua Al Mesih fi kulu makan, Rabuna ta tomon wa ta nina. ³Kede niema wa salam kun le intum min Allah abu ta nina wa Rabuna Yesua Al Masih. ⁴Ana daiman be wodi shukuran le Allah tai ashan niema ta Allah Masih Yesua wodi le intum. ⁵Huwo kutu intum ganiyanin fi kulu haja, fi kulu kalam wa fi kulu marafa, ⁶zei ikhtibar ann Mesih kan akedu inu hagiga fi nus takum. ⁷Ashan kida intum ma muhtajin mawahiba rohiya tani ze ma intum bi isteno jaa ta Rabuna Yesua Al Masih. ⁸Huwo kaman be gowi intum lahadi nihaya, ashan ma bi laumo intum fi yom ta Rabuna Yesua Al Masih. ⁹Allah huwo amen, huwo nadi intum le sharika ta jena tuo, Yesua Al Masih Rabuna ta nina. ¹⁰Hassa ana ge sheja intum, akwana, be wasat isim ta Rabuna Yesua Al Masih, kede intum kulu geni be itifag, wa mafi ingisamat fi nus takum. Ana ge sheja kede intum limu sawa fi fkara, wa hadaf wahid. ¹¹Ashan kan weri wadih le ana, ya akwana tai, bewasat usura ta Khelwi, gali fi ingisamat fi nus takum. ¹²Ana gasid zede; kulu wahid min intum be kelimo, "Ana ma Bulis," aw "Ana ma Abulus," aw "Ana ma Buturus," aw "Ana ma Al- Mesih." ¹³Masih de gesimu? Bulis kan selibu ashan intum? kan amido intum fi isim ta Bulis? ¹⁴Ana be shukuro Allah leano mafi zol min intum ana amido, ile krispas wa gaios. ¹⁵De ashan mafi zol be kelim gali amido enna be isim tai. ¹⁶(Ana kaman amido nas baet ta Stefanas. Akter min del, ana ma be zekir kan fi nas tanin al ana amido.) ¹⁷Leano Mesih ma rasulo ana ashan amido lakin ashan beshero injil. Huwo ma rasulo ana ashan besheru be kelimat al fogo hikma ta insan, ashan selib ta Mesih kede ma kun fadi bidon guwa. ¹⁸Leano resala ann selib huwo haja beled le delen al bi mutu. Lakin le delen al Allah kalisu, huwo guwa ta Allah. ¹⁹Leano maktub, "

Ana be demiro hikma ta negiten. Ana be lakabatu marafa ta nas al negiten."²⁰Weno zol al hakeem? Weno de al be fetishu? Weno nas ta dunia al rudo nakish ? Ma Allah yao aglibu hikma ta dunia le kalam al beled? ²¹Ze dunia fi hikma tuo ma arufo Allah, Allah murtah bewasat tebsher al be geni beled ashan bi kulasu del al amen.²²Le Yahud umon asalu mujeza zei alama wa Yonanin bi fetishu hikma. ²³Lakin nina be beshir Mesih al maslub, al huwo hajer ta dugu kura le Yahud wa shokul beled le Yonanin.²⁴Lakin le del al Allah yao nadi, kulu min Yahud wa Yonannin, nina beshiro Mesih ze guwa wa hikma ta Allah. ²⁵Leanu beled ta Allah futo hikma ta nas, wa shokol deif ta Allah futo guwa ta nas²⁶Iyno fi nadi taki, ya akwana tai. Ketir min intum ma indo hikma bewasat maarafa ta insan. Ketir min intum ma indo sulta.Ketir min itakum ma weledo fi osra keber. ²⁷Lakin Allah ikhtar del al beledin fi duniya ashan be amulu fadiya le del al indo hikma. Allah ikhtar al ma indo guwa fi duniya ashan be amulu fadiya le del al indo guwa²⁸Allah ikhtar del al alisu wa ma indo geima fi duniya. Huwo kaman ikhtar haja al kan fekeru ma indu faida, ashan be kun indo faida. ²⁹Huwo amulu keda ashan mafi zol be arufa nefsa gidam tuo.³⁰Ashan haja al Allah amulu, hasa nina fi Yesua Al Mesih, huwo bega hikma ta Allah le nina. Huwo bega beer ta nina, mukades, wa khalas. ³¹Ka netija, ze kitab kelim, " zol al der iftakhir, kede iftakhir fi Allah."

Chapter 2

¹Zaman ana ja le intum, ya akuana tai, ana ma ja be kalam al nedif aw be hikma zaman kan ana be weri asrar ann Allah. ²Leanu ana aba ashan be arufo haja tani fi zaman ana fi nus takum ile Yesua al Mesih, wa huwo al selibo. ³Wa ana kan taban fi nus takum, wa fi khouf, wa fi mashakil ketir. ⁴Wa resala wa tebshier tai kan ma be kalam ta hikma. Lakin, kan be ilan ta Ruho wa guwa tou, ⁵ashan iman takum kede ma kun fi hikma ta insan, lakin fi guwa ta Allah. ⁶Hasa nina be wunoso hikma fi nus ta nas al kubar, lakin de ma hikma ta dunia, aw ta hukam ta zaman de, al be kalasu. ⁷Lakin, nina bi wunoso hikma ta Allah fi hagiga al duso, hikma al duso Allah kan jahizu gubal khaliga le mejid ta nina. ⁸Hikma al mafi ruwasa ta dunia fahimo, leanu iza kan umon fahimo, umon kan ma selibu Rabuna ta mejid. ⁹Lakin ze ma maktub, "Hajat al enna ma aino, wele adana asuma, ma jaa fi fikra ta insan shunu al Allah jahizu le del al hibu huwo. ¹⁰De hajat Allah beyno le nina bewasat ta Ruho. Leanu Ruho be fetisu kulu haja, hata hajat al fi juwa Allah. ¹¹Ashan muno be arufu fikra ta insan ile ruho ta insan nefsu? Kaman, mafi zol arufu hajat al fi juwa Allah ile Ruho ta Allah. ¹²Lakin nina ma ligo ruho ta dunia, lakin Ruho al min Allah, ashan nina bi arufu hajat al wede le nina majani min Allah. ¹³Nina bi wunoso ann hajat be kelimat ma derisu be hikma ta insan, lakin be Ruho, Ruho be tarjemo hajat ta ruho le nas ta ruho. ¹⁴Zol al ma ruhi ma be lego hajat ta Ruho ta Allah, ashan huwo ze haja beled le huwo. Huwo ma be ageder arufo ashan huwo ma indo ihsas ta ruho. ¹⁵Zol al ruhi be hukumo (meizo) kulu hajat, lakin huwo ma be hakim ma nas tanin." ¹⁶Leanu munu yao bi arufo fikra ta Rabuna, al huwo be alimo huwo? " Lakin nina indu fikra ta Al Mesih.

Chapter 3

¹Wa ana, ya akwani, ma be ageder wunoso le intum ze nas ta ruho, lakin ze nas ta jessed, ze iyal sukerin fi al Mesih. ²Ana akilu intum leben, ma akil al guwi, leanu intum kan ma jahizin; wa hata hasa intum ma jahizen³Leanu intum lesa bi amulo hajat ta jessed. Iza kan fi gira wa hasada fi nus takum, intum sai ma bi ish hasab hajat ta jisim, wa sai intum ma bi dauru hasab fihim ta insan? ⁴Iza kan wahid min intum be kelim," Ana ma Bulis," wa tani," Ana ma Abollos," intum sai ma be ish ze nas ta jessed? ⁵Abollos huwo muno? Bulis huwo muno? Umon kudam al be wasat tumon intum amen, al kulu wahid min umon Rabana wedi musoliya.⁶Ana zara, Abollos kubu moya, lakin Allah saido ashan be raba. ⁷Ashan kida, la zol al zara wele de al kubu moya umon mohim . Laken Allah huwo yao wode ashan be raba.⁸Al zara wa al kubu moya umon wahid, wa kulu zol min umon bi ligo ujura ta tou hasab shokol tou. ⁹Leanu nina kulu bi ishtakal le Allah. Intum zera ta Allah, buniyan ta Allah.¹⁰Hasab neima ta Allah al wedi le ana ze zol al indo khibra ta buniyan, ana kutu asas wa tani de bi abino fugo. Lakin kede kulu zol almulu hisab tou kefi huwo bi abino. ¹¹Ashan mafi zol bi kutu asas tani ile wahid al kutu, al huwo, Yesua al Mesih.¹²Iza fi zol abeno fugo asas de be dahab, fida, hujar al gali, khashab, aw gesh, ¹³shokol ta tou bi zahir, leanu fi yom daak be zahir. Leanu bi zahir fi nar. Nar be jeribo jawda ta shokol ta kulu wahid.¹⁴Kan shokol ta zol fadulu, huwo bi ligo ujura; ¹⁵lakin kan shokol ta zol harago, huwo khasran, lakin nefsa tou bi kalisu, ze gere min nus nar.¹⁶Intum ma arufu inu intum beat ta Allah wa Ruho ta Allah be geni fi takum? ¹⁷Kan zol demiru beat ta Allah, Allah bi demiru zol de. Ashan beat ta Allah mukadas, wa huwo yau intum.¹⁸Kede mafi zol kabasu nefsa tou. Kan zol fi nus takum fekir huwo negit fi zamn de, kede huwo tala "belid" ashan huwo bi kun hakim. ¹⁹Ashan hikma ta dunia huwo balada le Allah. Leanu moktub, "Huwo bi gobudu umon fi shokul negit tumon. ²⁰"Wa kaman, Rabuna arufu gali fekir ta zol al hakim ma indo faida."²¹Ashan kida, kede mafi zol dala ma insan! Leanu kulu hajat huwo le intum, ²²iza kan Bulis, aw Abollos, aw Butros, aw dunia, aw haya, aw mutu, aw hajat ta alela, aw hajat ta mustakbaal. Hajat de kulu takum, ²³wa intum le Mesih, wa Mesih huwo Allah.

Chapter 4

¹De yao kef zol kede aino le nina, ze kadmin ta Mesih wa wukala ta asrar ta Allah. ²De yao azo min wokil ino kede huwo kun amin. ³Lakin le ana huwo haja soker ashan bi hukum ana be intum aw be mahkama ta inaan. Ashan ana zatu ma bi hukum nefsa tai. ⁴Ana ma arufu ai hukum amulo did ana, lakin de ma bi mana ana berii. Rabuna huwo yao bi hukum ana. ⁵Ashan kide ma takum alinu hukum an ai haja gubal zaman, gubal Rabuna ma ja. Huwo bi jibu hajat al dusu fi duluma le nur wa bi beino niaat ta gelba. Bad dak kulu wahid bi ligo shokur tou min Rabuna. ⁶Hasa, ya akwan, ana amulu kalam de fi nefsa tai wa Abollos le fayda takum, ashan itakum be alemu maana ta kalam al kelimu," Mata ruwa beid min haja al katebu." Huwo zede ashan mafi zol be arufa nefsa le tani gali huwo yao arufu. ⁷Fi yatuo fereg beano itaa wa nas al taneen? Fi shunu al ma wodi le inta majani? Iza inta ligo majani, malu inta bi arufa nefsa ze kaano ma wedi le inta? ⁸Intum kalas ligo kulu hajat al intum daero! Intum biga ganiyaneen! Intum biga bi hakim- wa de beyed min nina! neseya, Ana betmana le intum ashan bi hakim, ashan nina bi hakim ma intum sawa. ⁹Fi fikra tai Allah kutu nina rusul geni fi aker ta saaf fi maokeb wa ze zol al hakim be mutu. Nina biga fi ena (mash-had) ta alam - malikat wa insan. ¹⁰Nina belideen ashan Mesih, laken intum hukama fi Mesih. Nina deyefin, laken intum indo guwa. Nas bi ihtarem intum, laken bi alisu nina. ¹¹Lahade fi zaman de nina jeyanin wa atshanin, nina ariyanin, wa bi dugu nina batal, wa mafi beat le nina. ¹²Nina be ishtakal shedid, shokol be iden tanna. Kan bi alisu nina, nina bi bareku. Kan fi taab, nina bi istahamal. ¹³Kan kelimu le nina kalam batal, nina bi wonosu be adab. Nas biga kutu, wa lesa bi ayino nina ze wasaka ta alam. ¹⁴Ana ma bi katebu hajat de ashan be amulu fadeya le intum, laken ashan be adilo intum ze iyal tai al ana hibu. ¹⁵Leanu hata kan intum indo ashara alif nas al bi arshedo intum fi Mesih, intum ma intdo abohat ketir. Leanu ana yao abu takum fi Mesih Yesua bewasat ta injeel. ¹⁶Ashan keda ana bi shejao intum ashan be dawro wara tai. ¹⁷De yao sabab ana rasulo le intum Timatayo, jena tai al mahbob wa al ameen fi Rabana. Huwo bi zekiro intum sika tai fi Mesih, ze ma ana derisu umon fi kulu makan wa kulu kenisa. ¹⁸Hasa juzu min intum bega mutakabireen, umon bi amulu ze ka ano ana ma be ja le intum. ¹⁹Lakin ana be ja le intum gerib, iza kan Rabuna rudo. Yala ana ma bi asuma kalam ta delin al mutakabireen, lakin ana bi aino guwa tumon. ²⁰Ashan molokut ta Allah ma bi wogif be kalam lakin be guwa. ²¹Intum dear yato? Kede ana ja le intum ma sott wele muhaba wa ruhu al kowes?

Chapter 5

¹Nina asuma gali fi zina fi nus takum, shekel ta zina al zatu mafi fi nus ta Umam. Kabara de gali zol shilo mara ta abu tou. ²Intum mutakabireen! Bedal ma intum be kun haznanen? Zol al amulu kalam de lazim kede shilo min nus takum. ³Salakun ana mafi fi jessed, ana fii fi ruho, ana hakimule zol al amulu kalam de, ze kaano ana fi nus takum. ⁴Kan intum limo sawa fi isem ta Rabana Yesua, wa ana ma intum fi ruho, wa sawa be guwa ta Rabana Yesua, ana hakimule zol de bederi. ⁵Kede selimo zol de le shetan ashan jesem de kede demiro, yala ruhu tou be kaliso fi yom ta Rabana. ⁶Dala takum de ma kowis. Intum ma arufu be ino khamira suker bi khamero ajin kulu? ⁷Nedifu nufus takum min khamira al gedim yala intum be geni ajin al jedid, ashan intum eash al ma fogo khamira. Leanu Mesih, kurof ta paska tanna, kan selibu. ⁸Kede nina ihtafel be Eid, ma be khamira al gedem, khamira ta tasrofat al batal wa sharr. Lakin, kede inna ihtafel be eash al ma fogo khamira be neya al kowes wa hagiga. ⁹Ana katibu le intum fi juwab tai be ino matakum isharik ma nas ta zina. ¹⁰Ana kulu kulu ma gasid nas ta zina al fi alam, aw nas al tammin, aw haramia, aw nas al bi abido asnam, ashan geni beid min umon be der intum bi tala bara min alam. ¹¹Lakin ana bi katibu le intum kede intum ma ishtariko ma ai zol al bi nadi aku lakin huwo bi ish fi zina, aw tamaa, aw bi abido sanam, aw ta shetima, aw sukurji, aw harami. Hata akel ma takum akulu ma shikil zol de. ¹²Leanu ana muno ashan bi hukomu del al bara kenisa? Kaman, ma intum yao bi hukomu del al fi kenisa? ¹³Lakin Allah huwo yao be hukomu delin al bara kenisa." Tala min nus takum zol al sherir."

Chapter 6

¹Kan wahid min intum indo mushkila ma tani, sei huwo bi rudu ashan bi ruwa fi mahkama ta nas al ma mumineen, bidal kan fi gidam ta nas ta Allah al kudosin? ²Intum ma arufu gali nas ta Allah al kudosin yao bi ja hukumo alam? Kan intum bi ja hukumo alam, intum ma be agder hilu hajat al sukerin de? ³Intum ma arufu gali nina bi ja hukumo malaikat? Sai huwo ketir le nina ashan be hukumo fi gadaya ta haya? ⁴Kan intum bi agder hilu gadaya ta haya, malu intum bi sibu shikil mashakil de hilu ma nas al ma fii kenisa? ⁵Ana bi kelimo zede ashan fadiya kede gobudu intum. Mafi zol hakim fi nus takum bi agder hilu gediya al beyin akwana? ⁶Belaks, akw bi wogif did akw fi gidam ta nas al ma mumineen! ⁷Hagiga tou ino intum bi shilo baad takum le mahkama de fadiya. Huwo bi kun ahsen le intum ashan nas bi amulo galat le intum wa kabaso intum min shilo umon le mahkama. ⁸Lakin intum zato bi amolo galat wa bi kabaso, wa intum bi amulo le akwana takum! ⁹Intum ma bi arofu gali nas al batalin ma bi woriso molokut ta Allah? Matakum sedegu kalamat al kedib. Nas ta zina, al bi abido asnam, nas al bi kasuro halifa ta zawaj, ibadat al fugu zina, del al rudo zina ma nas al fi shekil tumon, ¹⁰haramiya, nas ta tamma, sukurjia, kadabin, wa al bi shil hajat ta nas be guwa- mafi zol min umon bi woriso molokut ta Allah. De kan hajat al juzu min intum kan bi amolo. ¹¹Lakin Allah nedifo intum, khasisu intum, intum biga abrar ma Allah fi isim ta Rabana Yesua al Mesih wa be Ruho ta Allah ta nina. ¹²Kulu haja halal le ana, "lakin ma kulu indo fayda." Kulu haja halal le ana, "lakin ma bi hukumo ana be umon." ¹³Akil le batna, wa batna le akil, "lakin Allah bi demiro umon kulu. Jisim ma le zina. lakin, le Rabana, wa Rabana wofiro le jisim. ¹⁴Allah al gaumo Rabana wa kaman bi gaumo nina be guwa tuo. ¹⁵Intum ma arufu gali ajsam takum adda ta Mesih? Sei ana bi shilo adda ta Mesih wa lkutu ta zina? Ma bi hasil! ¹⁶Intum ma arufu gali zol al limo ma zaniya umon biga jisim wahid? Ze ma kitab bi kelim, "Itnen bi kun jisim wahid." ¹⁷Lakin de al limo ma Rabana bi kun ruhu wahid ma huwo. ¹⁸Jere takum beid min zina! Kulu katiya al zol bi amolo huwo bara min jisim, lakin zol ta zina bi amolo katiya did jisim ta tuo. ¹⁹Intum sei arufu gali jisim takum yao haikel ta Ruho al Kudus, al bi geni fi intum, al intum ligo min Allah? Intum sei be arufu be ino intum ma le nefsa takum? ²⁰Ashan beyo intum be taman. Ashan kida mejidu takum Allah be jisim takum wa fi ruho, al huwo ta Allah.

Chapter 7

¹Hasa be khusos ta kalam al intum katibo: " Huwo kwis la rajil kede ma habishu mara." ²Lakin ashan tajarib ta zina, kulu rajil kede indo mara ta tuo, wa kulu mara kede indo rajil ta tuo.³Rajil kede wodi le mara tuo hugug ta zawaj, wa kaman mara le rajil ta hiya. ⁴Mara ma yao indo sulta le jisim ta hiya, de rajil. Kaman, rajil ma indo sulta le jisim tuo, laken mara indo.⁵Matakum abba nufus takum le baad, ile be tifagiya al kuwais wa le zaman besit. Amolo takum kida ashan intum be ferigu nefsa le salawat. Baad dak kede intum rija ashan bi geni sawa tani, ashan Shetan ma be jeribu intum ashan intum deyfen fi amsuku nefsa. ⁶Lakin ana bi kelimu hajat de le intum ze raya ma talimat. ⁷Ana kan bi itmanna gali nas kulu kede geni ze ana. Lakin ai zol indo hadiya tou min Allah. De indo hadiya de, wa tani indo shikil tani.⁸Le del al ma zauju wa aramil ana be kelimu zede huwo kwes le umon ashan bi geni bedon zawaj, ze ana. ⁹Lakin kan umon ma agder amsuko nefsa, kede umon zauju. Fa huwo kwes le umon ashen be zauju min waja ta niya (geni bedon zawaj).¹⁰Le del al zauju de ma kalam tai, lakin ta Rabana-mara kede ma ferigo min rajil tuo, ¹¹(lakin kan heya dero ferigo min rajil ta tou, kede heya geni bedon zawaj aw rija le rajil ta heya)- wa rajil kede ma talagu mara ta tuo.¹²Lakin le bagi nas ana bi kelimo, ma Rabana - gali kan fi aku al indo mara ma mumen, wa heya azo ish ma huwo, kede huwo ma talagu heya. ¹³Kan fi mara indo rajil ma mumen, huwo azo ish ma heya, kede heya ma talagu huwo. ¹⁴Leanu rajil al ma mumen huwo mukadas ashan mara tuo, wa mara al ma mumen mukadas ashan rajil ta heya. Kan ma zede iyal takum ma bekon nedef, laken hasa umon mukadasen.¹⁵Lakin de al ma mumen kan azo ruwa, kede huwo ruwa. Fi hala de, akh aw akhut de ma rubuto be halifa tumon. Allah nadi nina ashan bi ish fi salam. ¹⁶Leanu inta ma bi arufu kan inta bi kalesu rajil taki al ma mumen? Aw inta ma bi arufu kan inta be kalesu mara taki?¹⁷Bes kede ai zol ish haya al Rabana wodi le huwo, kulu zol ze Allah nadi huwo. De ganun tai fi kulu kanais. ¹⁸Kan fi zol tahiru zaman kan nadi huwo fi iman? Kede huwo ma hawel geni ze ma tahiru. Kan fi zol ma tahiru zaman nadi huwo fi iman? Kede ma tahiru huwo. ¹⁹Leanu kan tahiru we le ma tahiru ma muhim. Al muhim kede nina ihteram gawanin ta Allah. ²⁰Kulu wahed kede geni ze ma Allah nadi huwo le iman. ²¹Kan inta kadam zaman Allah nadi inta? Mata fekir fugu. Lakin kan inta bi agder geni hur, shelu fursa ashan be fiku nefsa. ²²Kan fi zol Rabana nadi wa huwo kadam huwo biga zol ta Rabana al hur. Nefsu kaman zol al hur woked nadi huwo le iman huwo kadam ta Mesih. ²³Beyu intum be taman, ashan kida matakum geni kadam le zol. ²⁴Ya akwani, kede nina geni, ze ma ligo nina bi ish fi woked nadi nina le iman.²⁵Be khosus ta delen al ma zauju, ana ma indo talimat min Rabana. Lakin ana bi wodi rai tai ze zol al wodi le huwo thika be wasat neima ta Rabana. ²⁶Ashan kida, ana bi fekir ashan taab al ketir, huwo kowes le zol kede geni ze am huwo.²⁷Kan inta zauju mara? Mata feteso teriga ashan bi sibu heya. Kan inta ma zauju? Mata fetisu mara. ²⁸Lakin kan inta zauju, inta ma amulu katiya. Kan fi mara ma zauju zaujo, heya ma amulu katiya. Lakin delin al zauju umon bi ligo mashakelat al barao barao fi haya ta tumon, wa ana dear hafezu intum min fugu.²⁹Lakin ana bi kelimo le intum , ya akwani: Zaman biga guser. Min hasa le gidam, delin al indo nuswan kede ish ze ka ano umon ma indo. ³⁰Delin al bi kore ze umon ma bi kore, wa delin al farhanin ze umon ma farhanin, wa delin al bi ishtere ze ka ano umon ma indo haja, ³¹wa delin al bi ishtakal be hajat al fi alam kede umon wori be amail tumon gali umon indo raja fi Allah. Leanu alam de bi ruwa le nihaya.³²Ana der kede intum ma fekir. Zol al ma zauju bi ihtam be hajat ta Rabana, kef huwo bi ardi huwo. ³³Lakin zol al zauju bi ihtam be hajat ta ard, kef huwo bi ardi mara tou, ³⁴fikra tou mugasam. Kaman mara al ma zauju aw al azara bi ihtam be hajat ta Rabana, kef umon bi kun mukarasin fi jesem wa ruhu le Rabana. Lakin mara al zaujo bi ihtam be hajat ta ard, kef heya be ardi rajil ta tou.³⁵Ana bi kelimu zede le faid takum, wa ma ashan bi hakim intum. Ana bi kelimo haja al saah, hata intum bi rekiz ma Rabana bedon lakabata.³⁶Kan fi zol fekir ino huwo ma bi ihtaram khatiba tou- kan heya futu umor ta zawaj wa lazim huwo bi zauju- kede huwo amolo haja al huwo dero. Huwo ma amolo katiay. Kede umon zauju. ³⁷Lakin kan huwo kutu fi geliba ta tuo, bedon dagid huwo bi agder amsuku nefsa ta tuo, wa kan huwo kutu fi geliba ta tuo ashan be amulo zede, bi hafizu khatiba ta tuo azra, huwo amolo kowas. ³⁸Be kida zol al zawju khatiba tuo amolo kowas, wa zol al karir ashan ma be zawju huwo amuoo ahsen.³⁹Mara morbut ma rajil ta tuo fi zaman al huwo hai. Lakin kan huwo mutu, heya hur ashan bi zauju ai zol al fi niya tuo, lakin fi Rabana. ⁴⁰Lakin fi hukum tai heya be kon murtah iza heya ma zauju tani. Wa ana bi fekir ana kaman indo Ruhu ta Allah.

Chapter 8

¹Hasa, fi kalam ta akel al gedimo le asnam: Ana arufu gali nina kulu indo marafa. Marafa bi jibu takabur, lakin muhaba bi abino. ²Kan fi zol fekir gali huwo bi arufu haja, zol de huwo lisa ma bi arufu haja ze ma dero kede huwo arufu. ³Lakin kan zol hibo Allah, Allah bi arufu zol de. ⁴Fa fi kalam ta akulu akel al gedemo le asnam: nina kulu bi arufu ino sanam al fi alam de huwo kalam sakit wa mafi ile Allah al wahid. ⁵Hata kan fii al bi nadi aliha, kan fi sama wele fi ard(ze ma fi "aliha" ketir wa "rabunat" ketir), ⁶lakin le nina fi Allah wahid, al Abb, al kulu hajat tala min huwo wa nina bi ish le huwo, wa wahid Rabana, Yesua al Mesih, al be wasat ta tou kulu haja (fii) maojud, wa be wasat ta tou nina fii. ⁷Lakin, marafa de ma kulu zol indo. Fi nas bederi kan bi abido sanam, wa hasa kan umon akulu akil al gedimo le sanam bi geni ka ano umon lisa bi abido sanam. Demir ta tumon bi karabo ashan huwo deif. ⁸Lakin akil ma bi kutu nina kwasin aw batalin gidam ta Allah. ⁹Lakin amulu hisab taki be ino hureya al inta indu kede ma kun sabab le aku taki al deif fi iman ashan bi waga. ¹⁰Misal kan fi zol aino inta, al indu marafa, bi akulu fi haikel ta asnam. De ma bi sheja huwo al iman tou deif ashan bi akulu haja al gedemo le asnam? ¹¹Ashan maraf taki le an hagiga ta sanam inta bi demiro de al deif, aku taki al Mesih mutu ashan huwo. ¹²Be Keda intum bi amulo katiya did aku taki wa bi jarahu demir tou al deif, de katiya gidam ta Mesih. ¹³Ashan kida, kan akel bi kutu aku tai be waga, ana tani ma bi akulu laham tani, ashan ana ma bi kun sabab le waga ta aku tai.

Chapter 9

¹Ana ma hur? Ana ma rasul? Ana ma aino Yesua Rabuna ta nina? Intum ma yao netija ta shukol tai fi Rabana?

²Kan ana ma rasul le nas tanin, alal agal ana le intum. Leanu intum isbat ta irsaleya tai fi Rabana.³De yao ana be dafi nefsa tai gedam ta nas al bi asalu ana: ⁴Nina ma indu hag ashan bi akulu aw ashrah? ⁵Nina ma indu hag ashan bi jauzu wa shilu ma nina mara al mumen, ze bagi rusul, wa akwana ta Rabana, wa Sefa? ⁶wele bes ile Barnaba wa ana lazem bi ishtakal?⁷Mafi jundi bi ishtakal fi jesh fi hisab ta tuo? De muno bi zara shejera wa ma bi akulu samar tuo? aw muno bi daoru wara haiwanat wa ma bi ashrah leben tumon? ⁸Kalamat al ana bi kelimo intum bi fikir ino de fikra ta insan? Ganun ta Musa ma kelimo zede?⁹Leanu moktub fi sheriya," Mata gofulu kasuma ta bagara fi zama ta adrursu gemeh." say Allah bi ihtam ma begara? ¹⁰Sai huwo ma kelimo kalam de ashan nina? Katibo le nina, ashan zol al bi kuruju huwo bi kuruju be raja, wa zol al bi adrusu gemeh bi adrusu be raja ino huwo bi lego min simar ta shokol de. ¹¹Iza kan nina zara le intum hajat ta ruhu, sai huwo batal le nina ashan bi hasedo min intum hajat madia?¹²Iza kan nas tanin humon ligo hag de min intum, nina kaman ma bi agder lego be ziyada? Lakin nina ma asalo hag de. Belask nina bi ithaaml kulu haja ashan ma bi kun hajis le injel ta Mesih. ¹³Intum ma arufo gali del al bi akhdim fi haikel bi ligo akil tumon min haikel? Intum ma arufo gali del al bi akhdim fi mazbah umon bi shariku hajat al gedimo fi mazbah? ¹⁴Be nefsa teriga, Rabana kutu gali delen al bi beshiro injil umon bi ligo maisha tumon min injil. ¹⁵Lakin ana ma bi asalo ai hugug de, Wa ana ma katibu zede ashan bi amolo haja le ana. Ana bi fadil mutu min bi abusu fakhr tai. ¹⁶Kan ana bi beshir injil, ana ma indo sabab ashan bi iftakhir, leanu lazim ana bi amulu. Wa musiba le ana kan ana ma beshiru injil!¹⁷Kan ana bi beshir be neia, ana indu mukafa. Lakin kan bedon neia, ana lisa lazim bi timu shokol al Allah wodi le ana ashan bi kamilo. ¹⁸Mukafa tai shunu? Ino kan ana beshiru, ana bi wodi bushara ta injil be don mugabil wa ma bi asalu nas ashan bi saidu ana fi safar wa tebshir. ¹⁹Ma rubuto ana ma ai zol, lakin ana biga kadam le nas kulu, ashan ana be aksab ketireen. ²⁰Le Yahudin ana bega ze Yahud, ashan ana bie aksab Yahudin. Le delen al tehet sheriya, ana biga ze zol al tehet sheriya shan bi aksab del al tehet sheriya. Ana amulu zede sala kon ana bi nefsa tai ma bi ish tehet ganun ta sheriya.²¹Le del al bara min ganun ta Musa, ana biga ze zol al bara ganun, de ma bi yani ino ana ma bara ganun ta Allah, lakin tehet ganun ta Mesih. Ana amolo zede ashan ana bi arbah del al bara ganun. ²²Le al deif ana biga deif, ashan ana bi arbah al deif. Ana biga kulu haja le kulu nas, ashan ana bi ankizo baad min umon be ai teriga. ²³Ana bi amulu kulu haja min ajil ta injil, ashan ana bi shariku fi barakat ta tou.²⁴Intum ma arufu be ino nas al bi jere umon kulu bi jere fi midan, lakin wahid yao bi ligo jaiza? jere takum kaman lahadi intum bi fuz be jaiza. ²⁵Kulu zol al jere bi deribo nefa ta tou shedid fi kulu haja. Umon be amulu zede ashan bi ligo jaiza al bi kalasu, lakin nina bi amulu ashan bi ligo al ma bi kalasu. ²⁶Ashan kida ana ma bi jere bedon hadaf aw bi dugu boniya fi hawa sakit. ²⁷Lakin ana bi istakhdim jesem tai wa bi kutut huwo ze abed, ashan baad ma ana beshiro le nas, kede ana ma ja tala ma muahal.

Chapter 10

¹Ana ma dero kede duso min intum, ya akwani, be ino abuhata ta nina umon kulu kan tehet sihab wa umon kulu kan gata bahar. ²Amidu umon kulu taba Musa fi sihab wa fi bahar, ³wa umon kulu akulu akel rohi wahid. ⁴Umon kulu ashrah shrab rohi wahid. Fa umon kan ashrah min hajer rohi al kan bi ruwa wara umon, wa hajer de kan Mesih. ⁵Lakin Allah kan ma murtah be ketir min umon, wa sheteto jusas tumon fi beriya. ⁶Hasa hajat de misal le nina, ashan kede nina ma fetisu wara hajat al batal ze ma umon mulu. ⁷Matakom abido asnam, ze ma kan baad min umon bi amulu. Ze ma katibu," Shaab umon geni tehet ashan bi akulu wa ashrah, wa umon gum fok le leeb." ⁸Kede nina ma amulu zina, ze ma ketir min umon amulu. Fi yom wahid, itnen wa talatin alf nas mutut be sabab ta tuo. ⁹Wele kaman jeribu Mesih, ze ma ketir min umon amulu wa demiro umon be dabayb. ¹⁰Kaman kede intum ma nengneng, ze ketir min umon amulu wa kan demiro umon ma malika ta mutu. ¹¹Hajat de hasil le umon ze misal le nina. Katibo ashan bi inzeru nina - le nina fi awkat ta nihaya ja. ¹²Ashan keda ai zol al bi fekir gali huwo sabit kede huwo amulu hisab ta tuo gali kede huwo ma waga. ¹³Kulu tajarub al bi ja le intum de ta bashar. Lakin Allah amin. Huwo ma bi sibu jeribu intum aktar min guwa takum. Ma kulu tejriba huwo bi jahizu teriga al intum be agder tala min fugu, ashan intum bi agde ithamal tejriba de. ¹⁴Ashan kida, nas tai al ana hibub, jere takum beid min abido asnam. ¹⁵Ana bi wonusu le intum ze nas al indo marafa, ashan intum bi hakimo haja al ana kelimo. ¹⁶Kubaya ta baraka al nina be bariku, huwo ma yao sherika fi dom ta Mesih? Eash al nina bi bariku, huwo ma yao sherika fi jisim ta Mesih? ¹⁷Leanu fi wahid eash, nina al ketirin biga jisim wahid. Nina kulu bi istarik fi wahid geta ta eash de sawa. ¹⁸Aino takum le nas Israel. Delin al bi akulu zabayh umon ma yao bi sharik fi terbeza? ¹⁹Ana gasid shuno? Be ino sanam ma indo kema? Aw akel al bi gedimo le sanam indo kema? ²⁰Lakin ana bi kelimo fi hajat al wasanieen bi daba, umon bi gedimo le sheyatin wa ma le Allah. Ana ma der intum kede ishtarik ma shayateen. ²¹Intum ma bi agder ashrah kubaya ta Rabana wa kubaya ta shayateen. Intum ma bg agder ishtariku fi terbeza ta Rabana wa terbeza ta shayateen. ²²Wele nina bi fetisu gera ta Rabana? Sei nina indu guwa futu Huwo? ²³Kulu haja halal." lakin ma kulu haja bi anfa." Kulu haja halal," lakin ma kulu haja bi abino. ²⁴Kulu zol kede ma aino wara maslaha ta tou. Lakin le maslaha zol al tani. ²⁵Itakum be akedr akulu kulu haja al gi beyo fi suk, bedon suaal al be kutu demir taki be geni ma murtah. ²⁶Leano" ared wa kulu haja al fugu ta Rabana." ²⁷Kan fi zol al ma mummin nadi ita le akulu laham, wa ita indu neya shan be ruwa, akulu ai haja al gedemu le ita bedon suaal al be kutu demir taki be geni ma murtah. ²⁸Lakin kan fi zol kelimo le ita," Haja de gedemo zebeha le ilah," mata akulu, ashan zol al wori le ita, wa le raha ta demir. ²⁹An gasid demir ta zol al wori le ita, ma ta taki. Leano malu hureya tai be hakemo ma demir ta zol tani? ³⁰Kan ana wodi shukur le Allah ashan akel, malu nas gi wonusu batal ann ana fi haja al ana wodi shukuran fugu? ³¹Ashan kida, kan intum bi akulu aw ashrah aw bi amolu ai haja, amolu takum le mejid ta Allah. ³²Matakum kutu hajer fi gidam ta Yahudiin aw le Yonaniin, aw le kenisa ta Allah. ³³Ana bi hawil ashan bi ardi kulu nas fi kulu hajat. Ana ma bi fetisu maslaha tai, lakin ta nas kulu. Ana bi amulu ze de ashan umon bi legu kulasa.

Chapter 11

¹Dawro wa aino takum ana ze misal, ze ma ana bi dawro wara Mesih. ²Ana murtah min intum ashan intum bi zekiro ana fi kulu haja, wa intum bi amsuku gowii taliem ze ma wodi le intum. ³Ana azo kede intum fahim galii Mesih huwo yao ras ta kulu rajil, wa rajil yao ras ta mara, wa Allah yao ras ta Mesih. ⁴Kulu rajil bi selii aw bi itnabaa wa huwo kati ras ta tou huwo bi jebu fadiya le nefsa ta tou. ⁵Lakin kulu mara bi seli aw itnabaa wa hiya ma kati ras ta tuo hiya bi jibo fadiya le nefsa ta tou Leano huwo bi geni ze haligo ras hiya. ⁶Leano kan mara ma bi kati ras ta tou, kede hiya gata shar ta tou guser. Ashan huwo fadiya le mara ashan bi gata shar guser aw haligo ras, kede hiya kati ras⁷Le rajil kede huwo ma kati ras, leano huwo yao sura wa mejid ta Allah. Lakin mara hiya mejid ta rajil. ⁸Leano rajil ma salao min mara. Lakin mara yao salao min rajil. ⁹Wa rajil ma kalagu le mara. Lakin mara yao kalagu le rajil. ¹⁰De yao sabab mara bi kati ras ta tou, ze alama ta sulta fugu hiya wa ashan malaikat. ¹¹Lakin haja la muhim, fi Rabana, mara der rajil ashan bi saido hiya, wa rajil der mara ashan bi saido huwo. ¹²Ze ma mara talao min rajil, kaman rajil weledo min mara. Wa kulu haja ja min Allah. ¹³Hakimu be nefsa takum: huwo kuwas le mara ashan bi seli le Allah wa ras ta hiya ma kati? ¹⁴Tebiya be nefsa tou ma bi derisu intum gali huwo fadiya le rajil ashan bi kun indu shar towil? ¹⁵Wa kan mara indu shar towil de mejid le hiya? Ashsn shar de wodi le hiya ze hijab. ¹⁶Lakin kan fi ai zol der nakish fi kalam de, nina ma indu ai nashat tani, wele kenisa ta Allah bi amolu hajat de. ¹⁷Lakin fi wasiyat de, fi hajat al ana ma bi shejao intum fugu. Fi zaman al intum bi limo sawa, huwo ma le kuwas lakin le batal. ¹⁸Awel haja, ana asuma gali kan intum bi ja sawa fi kenisa, fi ingisamat fi nus takum, wa ana sedegu kalam de. ¹⁹Huwo kman lazim bi kun fi nus takum, ashan bi arufu de muno yao Allah rudu fi nus takum. ²⁰Kan intum bi ja sawa, de ma yao ashaa ta Rabana intum be akulu. ²¹Fi zaman al intum bi akulu, kulu zol bi akulu akel ta tou gubal tanin ma akulu ta tumon. Fi wahid bi kun jiyan, wa tani bi tala sekran. ²²Sei intum ma indu biyot al intum bi akulu wa ashrah fugu? Sai intum bi alisu kenisa ta Allah wa hagiru del al ma indu haja? Ana bi kelimu le intum shunu? Kede ana shejao intum? Ana ma bi shejao intum fi hajat de! ²³Al ana ligo min Rabana yao ana wodi le intum, be ino Rabana Yesua, fi bilel al selimo huwo fugu, huwo shilo aish. ²⁴Bad ma huwo shukur, huwo kasuro wa kelimo," De yao jisim tai, huwo le intum. Amulo takum zede le zekra tai. ²⁵Be nefsa teriga huwo shilo kubaya baad ashaa, wa kelimo," Kubaya de ahaad jedid be dom tai. Amulo takum fi kulu marra al itakum be ashrah, le zekra tai." ²⁶Ashan fi kulu zaman intum bi akulu aish de wa ashrah kubaya de, intum bi alino mutu ta Rabana lahadi ma huwo bi ja. ²⁷Ashan kida, ai zol bi akulu aish aw ashrah kubaya ta Rabana bedon hagg, huwo bi kun muznib fi dom wa jisim ta Rabana. ²⁸Kede zol fahisu nefsa ta tou awal, wa baad daak kede akulu aish wa ashrah min kubaya. ²⁹Ashan zol al bi akulu wa ashrah bidon marafa ann jisim ta Rabana, huwo bi akulu wa ashrah hukum le nefsa ta tou. ³⁰De yao sabab keterin fi nus takum umon deyifin wa ayanin, wa juzu min intum mutu. ³¹Lakin ka nina fahisu nufus tanna, ma bi hakimu nina. ³²Lakin kan hakimu nina be Rabana, de le taadib tanna, ashan nina ma bi ligo denuna sawa ma alam. ³³Ashan kida akwana tai, kan intum bi ja sawa le akulu, istena takum badun. ³⁴Kan fi zol jiyan, kede huwo akulu fi beat, ashan kan intum bi ja wasa kede ma jibu hukum ta Allah le intum. Wa fi kalam ta bagi hajat al intum katibu, ana bi wodi tawjihah kan ana ja.

Chapter 12

¹Fi kalam ta mawahib, akwana tai, ana ma der kede itakum geni bedon marafa. ²intum be arofu fi zaman kan intum wasneen, kabasu intum be abedu asnam al ma be wonosu, fi teriga al barao barao. ³Ashan keda ana der intum be afofu be ino mafi zol al wonuso be Ruhu ta Allah be kelim " Yesua maluon." Mafi zol be kelim " Yesua Huwo Rabuna," ile be wasat ta Roho al Kudus. ⁴Fi mawahib ketir, lakin Roho de wahid. ⁵Fi khidmat ketir, lakin nefsa Rabuna; ⁶wa kman fi shukolat be shekel barao barao, lakin nefsa Allah Huwo yau be amulu kulu hajat fi kulu nas. ⁷Allah wodi le kulu wahid hadiya ta Roho le faida ta nas kulu. Wodi le wahid be wasat ta Ruhu hadiya kalam ta hikma, wa le tani kalam ta maarfa be nefsa Roho. ⁸Le tani wodi iman be nefsa Roho, wa le tani hadiya ta aliju nas be Ruhu al wahid de. ⁹Wodi le tani amulu mujezat, wa le tani nobuwa. Le tani wodi magdera ta meizu arwah, le tani wonuso lugat mukhtalifa, wa le tani terjimu lugat. ¹⁰De kulu shokol ta Ruhu al wahid de yao be amulu, gi wodi hadiyat le ai zol hasab ikhtiyar ta Tuo. ¹¹Ze ma jesem de wahid, wa indo adda ketir, humon kulu adda ta nefsa jesem, huwo kaman zede ma Mesih. ¹²Leano be Roho al wahid anina kulu amido le jessim wahid, kan Yahudeen aw Yonaneen, kan abid aw hur, kulu ann lego hadiya ta Roho al Kudus. ¹³Leano jessim ma indo uddo wahid, lakin ketir. ¹⁴Kan kura kelim," Ashan ana ma iden, ana ma juzu min jessim," ashan huwo kelim keda huwo ma min jessim? ¹⁵Wa kan addana kelim," Ashan ana ma ena, ana ma juzu min jessim," ashan huwo kelim keda huwo ma min jessim? ¹⁶Kan jessim kulu bes ena, ana be asuma kef? Kan jessim kulu bes addana, ana be shumu kef? ¹⁷Lakin Allah retibo kulu juzu ta jesim ze ma Huwo salaw. ¹⁸Kan kulu anna indo nefsa uddo ta jesim, jesim de be kun kef? ¹⁹Ashan keda fi adda ketir, lakin bess fi jesim wahid. ²⁰Anina ma be akeder kelim le ida," ana ma muhtaj le ita." Wele rass be kelim le kura," Ana ma muhtaj le ita." ²¹Lakin adda ta jesim al gi zahi gali deaf humon yao muhim, ²²wa ajza ta jesim al anina be fekir gali humon sukereen, kede anina wodi le humon karama keber, wa adda al me be akeder kashifubara indo karama akter. ²³Lakin al gi ayno maf dai ashan be wodi le huwo karama, ashan huwo indo. Lakin Allah limu adda de kulu sawa, wa Huwo wodi karama kerit le del al ma indo. ²⁴Huwo amolu zede ashan ma be kun fi ingisam fi jesim al huwo kenisa, lakin kede fi ihtamam ta kulu adda ma badon ta tumon le maslaha ta jesim. ²⁵Kan fi waja lw uddo wahid , humon kulu be waja, aw kan wahid wodi huwo karama, kulu adda be afrah sawa. Hasa anina jesim ta Mesih wa kulu wahid uddo ta tuo. ²⁶Wa Allah ayenu nas fi kenisa, nimra awel ta tomun rusul, itnen ta tuo anbiya, talata muderiseen, baad daak del al be amulu mujezat, yala mauhiba ta shefa, del al gi saido nas, del al gi ishtakal shukulat ta idara, wa wonosu be lugat al barao barao. ²⁷Hal humon kulu rusul? Hal humon kulu anbiya? Hal humon kulu muderiseen? Sai humon kulu gi amulu mujezat? ²⁸Hal humon kulu indo mawhiba ta shefaa? Hal humon kulu gi wonoso alsina? Hal humon kulu gi tergimu alsina? ²⁹kede intum indo neya le mauhib al kebir. Lakin ana be wori le intum le intum ahsen seka .

Chapter 13

¹Iza kan ana bi wonosu kulu lugat ta nas wa ta malaika. Lakin ana ma indo muhaba, ana be kun ze jeres aw ter al bi kore. ²Lo ana indo maoheba ta nubua wa fahemu kulu asrar wa kulu marafa, wa ana indo kulu iman ashan be hariku jebal. Lakin ana ma indo muhaba, ana kalam sakit. ³Iza kan ana wodi kulu hajat al ana indo le akel ta masakin, wa ana wodi jesim tai ashan be haragu. Lakin ana ma indo muhaba, ana ma indo faida⁴Muhaba indo subur wa kwes. Muhaba ma bi hasido wa arufa nefsa. ⁵Ma indo takabur. Wala bi jere wara maslaha tuo. Ma be zalan guwam, wele bi hafizo kalamat al fi geliba. ⁶Ma bi tala farahan fi haja al batal. Lakin bi afrah fi kalam al hagiga. ⁷Muhab bi kati kulu haja, sedegg kulu haja, dayman indo raja, wa bi ithamal kulu haja. ⁸Muhaba ma indo nihaya. Kan fi mawhiba ta nubuwu, hwo be kalaso. Kan fi ta alsina, bi gata. Kan fi mawhiba ta marafa, bi kalaso. ⁹Leano anina arufu juzu wa nubuwu ta nina juzu. ¹⁰Lakin kan al kamil ja, de al ma kamil bi shelu bara. ¹¹Zaman ana jena, ana gi wonosu ze jena, fekir ze jena, itsaraf ze jena. Lakin zaman ana biga kebir, ana sibu amulu hajat ta iyal sukerin. ¹²Fa hajat de anina bi ayno ze fi miraya ger mubashir, lakin zaman bi ja ta wosa be wosa. Hasa ana arufu juzu, lakin baad daak bi ja zaman ana be arufu huwo kamil, ze ma Huwo arufu ana kamil. ¹³Lakin has talata de yao be fadolu: iman, rajaa, wa muhaba. Lakin kebir tomon yau muhaba.

Chapter 14

¹Fetisu takum mohaba wa kede intum indo niya le hadayat al rohiya, kasatan ta nubuwa. ²Leanu zol al gi wonusu alsina huwo ma gi wonusu le nas lakin le Allah. Fa mafi zol gi fahim huwo leanu huwo gi wonusu asrar fi Roho. ³Lakin zol al bi itnaba gi wonusu le nas ashan bi abinu umon, bi shejau umon, wa bi azii umon. ⁴Zol al gi wonusu be alsina bi abinu nefsa tou, lakin zol al bi itnaba gi abinu kenisa. ⁵Ana bi itmana inu intum kulu kede wonusu alsina. Lakin akter min dak, ana gi itmana inu intum kede itnaba. Zol al gi itnaba huwo akbar min zol al bi wonusu be alsina, (ile kan fi zol al be terjimu le buniyan ta kenisa). ⁶Lakin hasa ya akwani, kan ana ja le intum wa wonusu be alsina, intum bi istefit sunu min ana? Ana ma bi agder, ile kan ana wonusu le intum be teriga ta ruwya, au marafa, au nubuwa, au talim. ⁷Be nefsu teriga kan aduwat ta muzika al ma indu haya gi alabu, wa kulu wahid ma tala sot ta tou al mumeyaz, nas be arufu kefi gali gitar au nugara gi alabu? ⁸Kan buruji gi wodi sot tani barau, nas be arufu kefi gali de zaman ashan nas be jahizu le harib? ⁹Huwo nefsu teriga le inta be lisan taki. Kan inta gi wonusu kalam al nas ma gi fahim, kalam al inta wonusu de bi fahimu kefi? inta bes bi wonusu le hawa. ¹⁰Fii rutanat ketir fi duniya, Mafi rutan tani ma indu mana. ¹¹Lakin kan ana ma arufu mana ta rutan de, ana bi kun gharib le zol al gi wonusu, wa zol de bi kun gharib le ana. ¹²Huwo kaman zede le intum. Ze ma intum indu niya ashan Roho bi ishtakal fogo intum, fetisu takum teriga ta abinu kenisa ashan intum bi kun wahid. ¹³Fa zol al gi wonusu alsina kede seli ashan huwo bi terjimu. ¹⁴Ashan kan ana gi seli be alsina, roho tai bi seli, lakin mukh tai ma indu samar. ¹⁵Ana be amulu shunu? Ana be seli be roho, wa ana kaman bi seli be mukh tai. Ana bi guna be roho, wa kaman be mukh. ¹⁶Be teriga tani, kan inta gi abidu Allah be roho, kefi zol al tani de bi kelimu "Amen" fi zaman al inta gi wodi shukur kan huwo ma fahim haja al inta gi wonusu? ¹⁷Inta wodi shukuran be teriga al tamam, lakin ma abinu zol al kan gi asuma. ¹⁸Ana bi shukuru Allah ashan ana bi wonusu be rutanat ketir akter min intum kulu. ¹⁹Lakin fi kenisa ana bi fadil wonusu kamsa kelimat be rutan al nas gi fahimu ashan ana bi alimu umon, min wonusu ashara alf kelima be lisan. ²⁰Akwana tai, ma takum geni ze iyal sukerin fi fikra takum. Lakin fi amulu hajal al batal fekir takum ze iyal sukerin. Lakin fi fikra takum kun ta nas al raba. ²¹Katibu fi sheriya, "Be nas ta rutanat al barau wa be lisan barau ana bi wonusu le shab de. Lakin baad de kulu umon ma bi asuma ana," ²²Izen, wanasa huwo alama, ma le muminiin, lakin le nas al ma muminiin. Lakin nubuwa huwo alama, ma le nas al ma amin, lakin le muminiin. ²³Kan kenisa kulu limu wa umon kulu bada wonusu be alsina, wa nas al ma indu fikra au al ma muminiin dakalu fi nus takum, umon ma be kelimu gali ibtum majaniin? ²⁴Lakin kan intum kulu gi itnaba wa zol min bara au ma muminiin ja fi nus takum, huwo ma bi kun indu uzur baad ma huwo asuma. Be hakim huwo fi kulu kalam al huwo wonusu. ²⁵Bi kasifu siir al fi geliba tou. Be netija de Wa de yao be kutu huwo bi waga be wusa tou wa bi abidu Allah. Huwo bi iterrif be inu Allah fii fi nus takum. ²⁶Ya akwana fii Shunu tani? Kan intum limu sawa, kede itakum ja be taranim, talim, ruuya, kalam be alsina, au tarjama. Amulu takum kulu haja ashan bi abinu kenisa. ²⁷Kan fi zol gi wonusu be alsina, kede kun fi itnen au bel ketir talata, wa kulu wahid be dor, wa baad dak kede zol tani terjimu kalam al wonusu de. ²⁸Lakin kan mafi zol al bi terjimu, Kulu wahid min umon kede askut fi kenisa. Kede kulu zol wonusu le nefsa tou barau wa le Allah. ²⁹Kede itnin au talata itnaba, wa kede bagi nas asuma be hikma wa temyiz. ³⁰Lakin kan kalam wodi le wahid min nas al fi kenisa, kede zol al wonusu awel de askut. ³¹Ai wahid min intum bi akder itnaba wahid wara tani ashan ai zol bi alimu wa intum bi shejau badun. ³²Fa roho ta nubuwa tehet seytara ta anbiya. ³³Leanu Allah huwo ma Allah ta teshwish, lakin ta salam. De ganun fi kenisa ta shab ta Allah al mukadisin. ³⁴De yau nizam fi kulu kanais ta nas ta Allah al kudusiin. Nusuwan kede askut fi kenisa. Leanu ma mosmuh le umon ashan bi wonusu. Al sah kede umon kun nas al gi asuma kalam ta rujal tomon, ze ma sheriya bi kelimu. ³⁵Kan umon der alimu ai haja, kede umon asalu rujal tomon. Leanu huwo bi jibu fadiya le rajil kan mara ta tou wonusu fi kenisa. ³⁶Hal kelima ta Allah tala min itakum? Itakum yau bes ligo? ³⁷Kan fi zol fekir nefsa tou gali huwo nebi au indo muwhiba rohiya, kede huwo arufu be inu hajal al ana katibu de huwo wasiya ta Rabuna. ³⁸Kan fi zol alisu kalam de, kede alisu huwo. ³⁹Ashan kida akwana tai, kede itakum kun indu niya le nubuwa, wa ma takum abusu ai zol min wonusu alsina. ⁴⁰Lakin kede hajal kulu amulu be teriga al kwes wa be nizam.

Chapter 15

¹Hasa ana gi zekiru intum, ya akwana, be injil al ana wiri le intum, al intum ligo wa al intum sabit fogo. ²Be wasat ta injill kalisu intum, iza intum sabit gowi fi kalam al ana beshiru le intum, ile kan intum amin sakit. ³Leanu ana wodi le intum ze al awel wa al mohim wa de al ana ligo kaman: Inu al Mesih mutu ashan katiya ta nina ze ma moktub, ⁴dofunu huwo, wa Allah goumo huwo fi yom nimira talata ze ma moktub. ⁵Al Mesih zahir le Buturus, wa baad dak le itnashar; ⁶baad dak huwo zaher le akter min khamisa alif akwana fi zaman wahid. Keter min umon lisa hay, lakin baad min umon matu. ⁷Kaman huwo zahir le Yakub, kaman le rusul kulu. ⁸Fii akir, huwo zahir le ana, ze le jena al weledu zaman tou lisa ma timu. ⁹Ashan ana yau zol al akir ta rusul. Ana ma be istehik ashan be nadi rusul ashan ana kan taabu kenisa ta Allah. ¹⁰Lakin be neima ta Allah ana biga ze ma intum gi ainyu, wa neima tou al fii ana ma sakit. Bidal de, ana yau ishtakal shedid min umon kulu. Wa de ma ana, lakin de neima ta Allah al fii ma ana. ¹¹Fi de kulu iza kan ana au umon, yau nina beshiru wa intum amin. ¹²Hasa iza kan be beshiru Al Mesih gam min mutu, kef juzu min intum bi kelimu gali mafi giyama ta amuwat? ¹³Wa iza mafi giyama ta amuwat, be mana Mesih ma gam; ¹⁴wa iza Al Mesih ma gam, De mana inu bushara ta nina de le sakit wa iman takum kaman kalam sakit. ¹⁵Kaman, nina bi kun shuhudiin al kadabin an Allah, leanu nina shehidu inu Allah goumu Yesua min mutu. Lakin huwo ma goumu Yesua. ¹⁶Leanu iza giyama mafi, wa Al Mesih ma gam; ¹⁷wa iza Al Mesih ma goumu, iman takum kalam sakit wa intum lisa fi katiya. ¹⁸Kaman delin al mutu fi Al Mesih umon woduru. ¹⁹Iza kan bes fi haya de nina indu raja fi Mesih, nina yau aktar nas al azu rahama. ²⁰Lakin hasa Mesih, huwo yau awel samar ta delin al mutu, ²¹Ze mutu kan ja be wasat ta insan, Giyama kaman bi ja be wasat ta insan. ²²Ze nas gi mutu ashan katiya ta adam, kaman fi al Mesih nas kulu be hai. ²³Lakin kulu ai wahid be teriga tou: Mesih, huwo yau awel samar, wa delin al tabi al Mesih bikun fii haya kan huwo ja. ²⁴Wa baad dak bikun nihaya ta alam, zaman huwo be selimu momlaka le Abu ta nina Allah, baad ma huwo wogifu kulu reasa wa kulu sulta wa guwa. ²⁵Leanu huwo lazim be geni melik lahadi huwo be kutu addu tou kulu tehet kura tou. ²⁶Mutu yau bikun addu al akir bi demiru. ²⁷Fa kitab be kelimu" Huwo kutu kulu haja tehet kura ta tou." Lakin kan kelimu" Huwo kutu kulu haja," huwo wadeh be inu Allah ma fogo. ²⁸Kan kulu haja biga fi iden tou, baad dak al Ibin be nefsa tou be kun tehet Allah al wodi kulu haja ashan be kun tehet ta toui, ashan Allah be kun kulu haja fi kulu zaman. ²⁹Kan giyama min mutu mafi, ze nas tanin be kelimu, be mana inu mafi daya le nas ashan be ligo mamudiya bidal delin al mutu? ³⁰Le nina bi kutu nufus ta nina fi khatar kulu zaman? ³¹Kulu yom haya tai fi khatar! Huwo hagiga ze takabur tai fii intum, Al indi fi Rabana Yesua al Mesih ³²Ana bi estefit shunu ze insan, kan ana shakil ma haiwanat ta gaba al fi Ephesus. Kan meitin ma goumu?" Kede nina akulu wa ashrib, leanu nina bukra be mutu. ³³Kede ma kabasu intum." Kan inta gi douru ma nas al gi amulu hajata batal inta kaman bi geni ze umon ³⁴Fikir takum kwes! ish takum adil! matakum istemir fi katiya. Fii nas fi nus takum ma arufu Allah. ana be kelimu ze de ashan fadiya bi amsuku intum. ³⁵Lakin zol tani bi kelimu" Bi goumu nas al mutu kef, Sikil jisim yatu al umon bi indu?" ³⁶Ya beletin! haja al inta zarau ma be ish ile kan huwo mutu. ³⁷Haja al inta zarau ma yau jisim al bi tala, leanu huwo kan bizra. Huwo be ja tala geme au ai haja tani. ³⁸Lakin Allah be wodi jisim al Huwo azilu, wa le kulu bizra ma jisim tou. ³⁹Jisim ma kulu sawa. Fi shakil wahid le insan, wa fi ta haiwan, wa ta ter, wa ta samaga. ⁴⁰Wa fi kaman jisim ta samawiyat wa jisim ta ard. Lakin mejid ta jisim ta samawiyat shekel tou barau wa mejid al fi ard huwo barau. ⁴¹Fi mejid wahid ta shamis, wa mejid tani ta gamara, mejid tani ta nejum. Wa kulu nijima mejid tou barau min tani. ⁴²Huwo kaman fi giyama ta amuwat. Al gi zarau be mutu, lakin al be goumu ma gi mutu tani. ⁴³Be zarau ma mumajad, be gum mumajad. bi zarau deif, bi gum be guwa. ⁴⁴Bi zarau jisim adi; bi gum jisim rohi. Kan fi jisim adi; kaman fi jisim rohi. ⁴⁵Katibu kaman, " Insan al awel Adam biga jisim hai." Lakin Adam al akir yau gi wodi haya rohi. ⁴⁶Lakin al rohi ma ja awel ile al tebie yau awel baad dak al rohi. ⁴⁷Insan al awel min ard wa salau min turab. Insan al tani min samah. ⁴⁸Kulu del al salau min turab umon ze Adam, huwo yau al salau min turab, wa kulu del al tabe le samah umon ze Mesih, insan al min samah. ⁴⁹Ze ma weledu nina fi shakil ta insan al min turab, nina kaman be shilu sura ta insan ta samah. ⁵⁰Ya akwana, hasa ana be kelimu, jisim wa dom ma be warisu molokut ta Allah. Wele del al be kalasu be warisu al ma be kalasu. ⁵¹Ainyu! Ana gi wori le intum sir: Nina kulu ma be mutu, lakin bi geiru nina kulu. ⁵²Bi geiru nina fi lahza, fi ramsha ta ena, fi akir sot ta buruji. Leanu buruji be kore, wa nas al mutu be gum be shakil al ma be karabu, wa bi geiru nina. ⁵³Ashan jisim al be karabu lazim be libisu al ma gi karabu, wa jisim al gi mutu bi geiru ma al ma gi mutu. ⁵⁴Fi zaman jisim al gi karabu libisu al ma gi karabu, wa jisim al gi mutu de libisu ma al ma gi mutu, baad dak kalam al katibu de bi kamilu nefsu," Intisar abulau mutu. ⁵⁵"Mutu, wenu nusra taki? Mutu, wenu shok taki?" ⁵⁶Shok ta mutu yau katiya, wa guwa ta katiya yau ganun ta Rabuna. ⁵⁷Lakin shukuran le Allah, huwo wodi le nina nusra be wasat ta Rabana Yesua al Mesih! ⁵⁸Ashan kida akwana tai al mahbubin, wogif takum gowi wa bidun haza. Ishakal takum daiman le Rabana be niya, ashan intum arufu shokol takum fi Rabana ma kusara.

Chapter 16

¹Wa kaman fi kalam ta taburuwat le muminiin ze ma ana wori le kanais fi Galatiya, kaman amulu takum zede. ²Fi awel yom ta usbu, kulu zol min itakum kede shilu haja wa kutu fok hasab guwa ta tou. Amulu takum zede ashan ma be kun fi taburuwat kan ana ja. ³Kan ana wosulu, zol al itakum be ikhtar, ana be rasulu huwo ma juwab ashan be wodi hadiya takum le Urselim. ⁴Kan huwo munasib le ana ashan be ruwa, umon be ruwa ma ana. ⁵Lakin ana be ja le itakum iza ana mururu be Macedonia. Leanu fi sika tai ana be wosulu fogo. ⁶Ihtemal ana be geni ma itakum au kalasu shetta ma itakum, ashan itakum be saidu ana fi rehla tai, le ai mahal ana deir ruwa fogo. ⁷Ana ma azu ainyu itakum hasa fi zaman besit, leanu niya tai azu geni ma itakum, iza Rabana rudu. ⁸Lakin ana be geni fi Efsus lahadi eid al Khamsin, ⁹ashan Rabana fata bab kebir le ana, wa fi mugawemen ketir. ¹⁰Kan Temosaus ja le itakum, ainyu takum kede huwo ma geni ma kafu fi nus takum, leanu huwo gi amulo shokol ta Rabana ze ana gi amulu. ¹¹Kede mafi zol alisu huwo. Saidu takum huwo ashan huwo be reja le ana be salam. Ashan ana gi istena ja ta tou ma bagi akwana. ¹²Fi kalam ta aku ta nina Abullos, ana shejau huwo shedid ashan be ruwa ainyu itakum sawa ma akwana. Lakin huwo ma indu niya ashan be ruwa hasa. Lakin huwo be ja kan huwo ligo fursa al munasib. ¹³Kede intum kun harisin, wogif takum gowi fi iman, geni takum ze rujal, geni takum gowi. ¹⁴Kulu haja al itakum be amulu kede kun be muhaba. ¹⁵Itakum be arufu bet ta Stefanos, umon yau awel nas al amen fi Akhaiya, wa umon kutu nufus tomon fi khidma ta mominiin. Ana gi asalu itakum, ya akwani, ¹⁶asuma takum le umon wa le kulu zol al gi saidu fi shokol ma umon wa ana. ¹⁷Ana tala murtah shedid zaman Stefanos, Fertontos, wa Akhaikas ja. Umon saidu fi zaman al itakum mafi. ¹⁸Umon shejau roho tai wa takum. Ashan kida gaderu takum shikil nas al zede. ¹⁹Kanais ta Asiya be selimu itakum. Akela ma Preskela be selemu itakum ma kenisa al fi bet tomon. Akwana kulu be selimu itakum. ²⁰Selimu badun takum be gubla mukadas. ²¹Ana Bulus yau katibu risala de ma iden tai. ²²Kan fi zol al ma gi hibu Rabana, kede huwo geni molun. Rabana taal! ²³Neima ta Rabana Yesua ma itakum. ²⁴Keli muhaba geni ma itakum kulu fi al Mesih Yesu.

2 Corinthians

Chapter 1

¹v Allah, wa Timatayos aku bitana, le kenisa bita Allah al fi Korinsos, wa le nas kulu bita Allah al kudusiyyin fi kulu akalim ta Achaia. ²Keli neima yekun le intum wa salam bita Allah Abu bitana wa bita Rabana Yuesua Al Mesih. ³Keli bariku Allah wa Abu Rabana bitana Yesua Al Mesih. Huwo Abu bita rahma wa Allah bita kulu taziya. ⁴Allah bi azi nina fi kulu taab, ashan nina bi agder azi del al fi ai taab. Nina bi azi nas tanin be nefsu taziya al Allah bi azi be nina. ⁵Bes ze Yesua ligo taab ashan nina, Kaman taziya bitana ja be wasat Al Mesih. ⁶Lakin iza kan nina ligo taab, huwo le taziya wa kulasa bitakum; wa iza kan nina ligo taziya, huwo le taziya bitakum. Taziya bitakum bi istakal kwes fi zaman(wokit) intum bi sharik be subur fi nefsu taab al nina bi ligo. ⁷Raja bitana ashan intum gowi(ma bi hizu), nina arufu be inu ze intum bi sharik fi taab, intum kaman bi sharik taziya bitana. ⁸Nina deir ashan intum bi arufu, Akwana bitana, taab al nina ligo fi Asia. Nina ligo taab futu guwa bitana lahadi nina fakatna haya. ⁹Indana ikhab bita mutu kan fi ras bitana. Lakin dak ashan ma bi kutu nina bi fakit raja fi nufus bitana, lakin ashan fi Allah, al bi goumu meitin. ¹⁰Huwo ankizu nina min hala al saab dak, wa huwo bi ankizu nina. Nina kutu raja bitana fi huwo ashan huwo bi ankizu nina. ¹¹Huwo bi amulu kalam de ze intum kaman saidu nina be salawat bitakun. Bad dak ketirin bi wodi sukur le ajili nina le neima al khas wodi le nina be wasat salawat ta ketirin. ¹²Nina fukhurin be da: Demir bitana bi yeshad be inu(gal) nina zahiru nufus bitana fi duniya be kadasa wa be teriga Rabania al hagiga, ma bi takil be hikma ta insan lakin be neima ta Allah. ¹³Nina ma bi katibu haja al intum ma bi agara wa bi fahim, wa indi raja be inu(gal) intum bi fahimu kamil, ¹⁴Ze ma intum fahimu nina besit(ma kamil), be inu intum bi dala ashan nina fi bita Rabana bitana Yesua, Ze ma nina kaman bi dala ashan intum. ¹⁵Le- anu indi shiha an kalam de, Ana deir ashan bi ja le intum awel, ashan intum bi akudu faida bita itnin ziyarat. ¹⁶Ana kan bi khatit ashan bi zuru intum fi meshi (momoriya) le Macedonia, wa bad dak le intum ashan intum bi saidu ana fi sika bitai le Judea. ¹⁷Fi zaman Ana bi fekir be teriga de, hal ana kan indi taradut? Hal ana bi khatit be teriga bita mustawiyat ta insan, ashan kida Ana gal "Nam, nam" wa "La, la" fi nefsu wokit? ¹⁸Lakin Zema Allah amin, nina ma bi kelim "Nam" wa "La." ¹⁹Fa Ibin Allah, Yesua Al Mesih, al Silvanos, Timatayos wa Ana beshiru fi nus bitakum, ma "Nam" wa "La." Lakin, huwo daiman "Nam" ²⁰Fi kulu waad bita Allah fi huwo "Nam". Ashan be wasat huwo nina bi gul "Amen" le mejid ta Allah. ²¹Huwo Allah al be Yesbid nina ma intum fi Al Mesih,

wa huwo masau nina, ²²Huwo bi kutu khitim fi jisim bitana wa huwo wodi le nina Roho fi gulub bitana ze arbon le haja al bi ja. ²³Lakin, Ana nadi Allah ashan bi kun sahid le ana ashan sabab al Ana ma ja le Korintos kan ashan Ana bi sibu intum. ²⁴De ma ashan nina bi jeribu ashan bi hakimkum iman bitakum bi kun kef. Lakin nina bi istakal ma intum le farah bitakum, zema intum wagafin fi iman bitakum.

Chapter 2

¹Biga ana kariru fi nefsa tai inu ana ma ja le intum tani mara fi zuruf ta huzun. ²leanu iza kan ana sibu intum haznaniin, biga munu yau bi sibu ana ahsan bi kun farahan ila nefsa zol al ana kan hazinu howo? ³Ana katibu ze ma ana amulu inu kan ana ja le intum huzun ma bi kun le ana bi wasat ta nas al mufurud al bi amulu ana farahan. ana indu sega an intum kulu inu faraha tai yahu nefsa farah al intum indu. ⁴leanu ana katibu le intum bi huzun au taab al shedid ma waja ta geliba, wa bi moyo ena ketir ashan keli intum ma kun haznaniin, lakin ana deiru intum ashan bi arufu muhaba al ana indu le intum. ⁵Iza kan fi ai zol amulu huzun, howo ma amulu bes le ana, lakin bi teriga tani howo ma deiru ashan bi kutu tegela shedid le intum kulu. ⁶shekil zol ze de akab tou al min nas ketiriin de kefayan. ⁷biga hasa keli kun bi akas min bi akibu howo, keli inta afi howo wa sheja howo. Keli inta amulu kalam de ashan huzun keli ma abula howo. ⁸Ashan keda ana gi asalu intum intum inu keli intum sabitu muhaba takum le howo, ⁹de yahu sabab al ana katibu ashan ana bi arufu hal intum muteyiin fi kulu haja. ¹⁰Iza kan intum afi ai zol, ana kaman bi afi zol de, haja al ana afi, iza kan ana afi ai haja de afi min ajli intum fi hudur al Mesi. ¹¹De ashan shetan ma bi kabasu nina. de ashan nina ma gi jahilu khuta you. ¹²Kan fatahu le ana bab bi wasat ta Rabuna zaman ana ja le medina ta Troas ashan bi bashiru injil al Mesi hinak. ¹³Kan Roho tai ma murtah, leanu ana ma ligo aku tai Titus hinak. biga ana sibu homon wa ana ruwa fi Macedonia. ¹⁴Lakin sukuran ketir le Allah, al howo daiman fi al Mesi gi gedimu nina fi nusra. al bi wasat nina reha ta marafa tou fi kulu mahal. ¹⁵Leanu nina reha ta al Mesi le Allah fi kulu al intum le nas al kalisu wa kaman le nas al gi mutu. ¹⁶Le nas al gi mutu, howo reha ta mutu le mutu. le zol al kalisu, howo reha ta haya le haya. de munu yahu bi agdeir hajat del? ¹⁷Leanu nina ma ze bagi nas al ketiriin al homon gi karabu kelima ta Allah ashan rebeh, lakin bi fekra al nedif nina gi wonusu Mesi, ze ma rasulu nina min Allah, wa fi gedam ta Allah.

Chapter 3

¹Hal nina gi sukuru nufusna tani mara? intum ma deiru rasail ta towsiya le intum au min intum ze al nina gi amulu le bagi nas? ²intum bi nufus takum yahu resala ta towsiya ta nina, muktub fi gulub ta nina, अगरau wa arufu ma kulu nas. ³Intum gi beinu in intum inu intum resala min al Mesi, nina yahu khatimu, ma katibu bi hebiri lakin bi Roho ta Allah al hai. al ma katibu fi alwah ta hajir lakin fi alwah ta gulub ta nas. ⁴Wa de yahu sega al nina indu bi wasat al Mesi gedam Allah. ⁵Nina ma indu gudura fi nufus ta nina ashan nina bi kelimu gal ai haja gi ja min nina, lakin gudura ta nina gi ja min Allah, ⁶de Allah howo al amulu nina guwiin ashan bi kun kudam ta ahaad al jedid. de ahaad al ma ta resala lakin ta Roho ashan harif gi katulu, lakin al Roho gi wodi haya. ⁷Biga iza kan khdma ta mutu katibu fi hujar bi harif ja fi shekil ta mejid al shaab ta Israeal ma bi agdeir ashan bi ainu usa ta musa wa de ashan mejid ta usa tou, mejid al gi intahat. ⁸biga mejid ta khedma ta Roho bi amulu gudur shunu? ⁹Leanu iza kan khedma ta deyinuna indu mejid, biga guduru shunu khedma ta biir bi amulu wa bi zedu fi mejid! ¹⁰fi hagiga mejid biga ma bi agdeir mejid, be sabab ta mejid al futu kulu. ¹¹Leanu iza kan al gi woduru indu mejid, wa biga guduru shunu le haja al sabiiit bi indu mejid! ¹²Wa iza kan nina indu raja ze de, nina bi kun mushajeiin, ¹³Nina ma ze musa, al howo kutu haja fi usa tou, leanu ital ta Israeal kan ma agdeir nihaya ta mejid al kan gi ruwa. ¹⁴Lakin afkar tomon kan mukful, lahadi yom ta Allah kan homon gi agara ahaad al gedim, bagi wasaka de gi fadulu, kan ma agdeiru shelu, ila bes fi al Mesi yahu shilu hajat del bara. ¹⁵Lakin hata fi yom ta alela, kula ma Musa gi agara, geta ta gumash de gi kati gulub tomon. ¹⁶Lakin iza kan zol reja le Rabuna, geta de shilu bara. ¹⁷Lakin Rabuna howo Roho, fi mahal al Roho ta Rabuna fi logo, bi kun fi huriya. ¹⁸biga hasa nina kulu, bi usa al nedif, ainu mejid ta Rabuna. biga geiru nina le sura ta mejid al min mustawa ta mejid le mejid tani, bes ze min Rabuna al howo Roho.

Chapter 4

¹ashan keda, nina indu khedma, wa bes ze ma nina ligo rahma, nina ma bi fashal ²lakin, nina aba hajat al gi dusu wa ta fadiya, nina ma gi ish bi shatara wa nina ma gi karabu kelima ta Allah. Lakin nina gi gedimu hagiga, nina gi sheja nufus ta nina le demir ta kulu zol fi gedam ta Allah.³Lakin iza kan injil ta anina kati, de kati bes le nas al gi mutu, ⁴de nas al Rabuna ta duniya gufulu afkar tomon al gi aminu, wa biga homon ma agdeir ashan bi ainu nur ta injil ta mejid ta al Mesi. al howo sura ta Allah.⁵Leanu nina ma gi bashiru nufus ta nina, lakin Yesua al Mesi ze Rabuna, wa nufus ta nina le intum ze khudam min ajil Yesuah. ⁶Leanu Allah yahu kelimu. "Nur al bi wala fi duluma, howo wala fi gulub ta nina ashan bi wodi nur ta marafa ta mejid ta Allah fi usa ta Yesuah al Mesi.⁷Lakin anina indu surwa al fi suhana ta teen, ashan keli arufu inu al guwa al kebir de min Allah ma min anina ⁸anina ablau nina fi kulu hajat lakin ma agilibu anina. anina mutuhayariin, ⁹lakin anina ma ashur yaisiin azibu anina lakin ma sibu anina jadau nina tehet lakin ma demiru nina, ¹⁰nina daiman gi arfa fi jesim ta nina mutu ta Yesuah ashan kaman bi ainu haya ta Yesuah fjesim ta nina.¹¹Nina al haiyiin, nina jahisiin ashan bi mutu min aili Yesauh, ashan haya ta Yeshah bi ainu fi jesim ta nina, ¹²biga hasa mutu gi istakal fi nina, lakin haya gi istakal fi intum.¹³Lakin nina indu nefsa Roho ta iman hasab ma al katibu: ana ainu wa biga ana kelimu, nina kaman amin wa kaman nina kelimu, ¹⁴leanu nina arufu indu zol al gum Rabuna Yesuah kaman bi gumu nina ma Yesush, wa bi jibu nina ma intum fi usa ta Yesuah al Mesi. ¹⁵leanu kulu hajat le ajili intum ashan neima bi kun le nas ketiriin, wa sukur bi zedu le mejid Allah¹⁶Ashan keda keli nina ma fashal, hata iza kan nina gi kasiru jesim ta nina al ta bara lakin bi dakil nina gi jedidu yom wa kulu yom ¹⁷leanu taab ta nina al fi zaman gusir de gi jahizu nina aktar wa aktar le mejid al abdiya ¹⁸leanu nina ma gi ainu le hajat al gi ainu, lakin le hajat al ma gi ainu hajat al nina gi ainu de muakat, lakin hajat al ma gi ainu del homon abadiya.

Chapter 5

¹Nina arufu inu iza kan demiru beit ta nina al ta Ard al anina gi geni fogo, anina indu Beit ma Allah, al howo beit al ma salau bi edan ta insaan lakin beit al abadiya fi sama. ²Leanu fi keima de nina bi demiru mushtagiin, ashan bi lebisu fogo biyut ta nina al fi sama. ³Nina mushtagiin leanu iza kan nina lebisu anina ma bi kun areyaniin. ⁴Leanu fi hagiga fi zaman al nina lesa fi keima de, nina gi kore ma arufu haja al tegili nina ma deiru ashan bi agaila lakin deiru kali lebisu nina, ashan biga haja al mutu bi agdeir alau bi wasat haya. ⁵Lakin zol al jahizu nina le haja de howo Allah, al howo yahu wodi, le nina al Roho ze arbhone le haja al gi ja. ⁶Ashan keda keli anina indu sega daiman. Keli nina amulu hesab ze ma anina lesa gi geni fi beit al howo jesim, anina daiman ma Rabuna, ⁷leanu nina gi duwuru ma iman, ma bi uyun, ⁸Fa keli nina indu sega, anina bi beyid anina jased wa bi geni ma Rabuna. ⁹Biga hasa nina harisin , iza kan nina gi geni fi beit wala kan nina bara bes keli anina sibu Allah geni farahan. ¹⁰Leanu lazim anina kulu bi wogifu gedam kursi ta hukum ta Yesua al Mesi ashan bi hakim kulu wahid hasab hajat al howo amulu fi jased hasab kan howo amulu kan kwes wala batal. ¹¹Ashan keda, nina arufu kafu ta Rabuna, anina gi agna nas ashan Allah kutu anina zahiriin le howo. ana gi itawaka kaman inu howo zahir fi demir takum. ¹²Anina ma gi hawil ashan bi asuru intum tani mara ashan bi ainu anina kwesiin . Lakin nina gi wodi le intum forsa ashan intum bi dala ma anina. ashan biga intum bi agdeir juwabu nas al gi dala fi jesim wa lakin ma an haja al fi geliba. ¹³Leanu iza kan afkar ta anina karabu, de ashan Allah, wa iza kan afkar ta anina kwes, de ashan intum ¹⁴leanu muhaba ta al Mesi limu anina, leanu anina mutuakidiin bi kalam de, inu wahid zol mutu ashan nas kulu, wa ashan keda nas kulu mutu. ¹⁵Howo mutu ashan nas kulu, ashan nas al hai al gi ish biga ma bi ish le nufus tomon lakin le howo zol al mutu le ajili homon wa gum. ¹⁶Ashan kalam de min hasa le gedam nina ma bi hukum ai zol hasab mustawa ta insaan hata kan nina arufu al Mesi kan bi teriga de. lakin hasa nina ma bi hkumu ai zol bi teriga de tani mara. ¹⁷Ashan keda, iza kan ai zol fi al Mesi howo kaliga jedid. kulu hajat al gediim fat wa kulu hajat biga tala jedid. ¹⁸Kulu hajat del min Allah al howo salihu anina le nefsa tou bi wasat al Mesi, wa wodi le nina khedma ta musalaha. ¹⁹De fi al Mesi Allah gi salihu al alam le nefsa tou, ma gi hasibu kataya tomon did homon, howo kuu fi nina kelima ta musalaha. ²⁰Howo azilu anina ze sufara ta Mesi, ze ma kan Allah gi bashiru bi wasat anina, anina gi talabu min intum le ajili ta al Mesi: lakin salau takum ma Allah, ²¹al howo wodi al Mesi zebiha le katiya ta nina. al howo kulu, kulu ma amulu katiya, howo amulu kalam de, ashan nina bi kun adil le Allah fi howo.

Chapter 6

¹Kan nina bi istakal sawa ma Huwo, nina bi asalu ashan kede intakum ma rudu neima ta Allah kusara. ²Ashan Huwo kelim, "Fi zaman al munasib Ana kutu bal le inta, wa fi yom ta kulasa Ana saudu inta." Aynu, hasa de zaman al munasib. Aynu, hasa de yom ta kulasa. ³Wa anina ma der kutu hajiz gidam ai wahid, ashan kede ma loumu kidma ta nina. ⁴Lakin, anina wori le badu tanina gali nina kadam in ta Allah be kulu hajat al anina bi amulu. Anina kadam in Bito fi ketir tahamul, tajarib, huzun, taab, ⁵jeldat, sijin, shgab, fi shokol al saab, num mafi bilel, fi jiyar, ⁶fi tahara, maarafa, sobur, amulu kuwes, fi roh al kudus, fi muhaba al hagiga. ⁷Nina kadam in Bito fi kelima al hagiga, be guwa ta Alah. Anina indu daraga bita al bir fi idan al yemin wa ta shimal. ⁸Nina istakal be ihriram wa bidun iheram, be talis wa be tesbih. Tahamu nina gali nina nas kadabin wa baad dak nina biga nas al kuwesin. ⁹Nina istakal ze ma arufu nina lakin lisa arufu nina. Nina. Nina istakal ze meitin - aynu! - lisa nina hai. Nina istakal ze bi azibu nina fi amail ta nina lakin ma lakin ma hukum u nina be mutu. ¹⁰Nina istakal ze haznanin, lakin anina daiman farhanin. Anina bi istakal ze masakin, lakin tarau anina ganiyanin. Nina bi istakal ze anina ma indu hajalakin tarau nina futu kulu hajat. ¹¹Anina wonusu hagiga kulu le intum, ya nas ta Korontus, geliba ta nina fadi kalis. ¹²Ma robutu intum ma nina, lakin robutu intum fi geliba takum. ¹³Wa ashan intum bi agder geni be taamul al kuwes - Ana be wonusu ze le iyal - kede intum kun moftuhin kaman. ¹⁴Kede ma robutu intum sawa ma del al ma mominin. Yatu rubat al fi beina del al abrar ma del ta fowda? Yatu elaka al fi beina nur wa duluma? ¹⁵Yatu tifagiya al Mesih indu ma Beliar? De shunu al bi limu zol momin ma al ma momin? ¹⁶Wa de yatu tifagiya al fi beina hikal ta Allah ma ta asnam? Ashan nina yau haikal ta Allah al hai, bes ze Allah kelim: "Ana bi ja geni fi nus tomon wa bi douru fi nus tomon. Ana bi kun Allah tomon, wa humon bi kun nas Tai." ¹⁷Ashan kida, "Tala takum bara min nus tomon, wa geni takum barau," Rabuna yau kelim. "Mata takum lemesu hajat al nijis, ashan Ana bi fadalu intum. ¹⁸Ana bi kun Abu takum, wa intum bi kun awlad wa banat Tai," Rabuna yau kelim.

Chapter 7

¹Akuwana al habaib, min zaman nina ligo waad de, kede nina nedifu nufus ta nina min ai haja al bi kutu nina nijis fi jisim ta nina wa roho tanna. Kede nina dowuru wara ta kadasa fi kafu ta Allah.²Sala takum juwa le nina! Nina mazulumu ai wahid. nina ma awgu ai wahid wole geliba ta nina ma wafa fi haja ta ai wahid. ³Ana kelim kida ma ashan ana deir hukum intum. Ashan ana kelim gubal kida gali intum fi gulub ta nina, ashan nina bi mutu sawa wa bi hai sawa. ⁴Ana indu sika kebir fi intum, wa ana fokhur be intum. Ana maliyan be raha. ana maliyan ziada be farah sala fi dikat ta nina. ⁵Wokit nina ja fi Makadoniya, jisim tanina ma akudu raha. Lakin, nina kan mushkila fi ai sika be suraat min bara wa kof min juwa. ⁶Lakin Allah, al bi sheja del al tehet, Huwo sheja nina be wusul ta Titos. ⁷Ma bes be wusul bito Allah sheja nina. De kaman be teshji al Titos ligo min intum. Huwo wori le nina tasir takum al kebir, huzun takum, wa ihtimam takum al ketir le ana. Kida, Ana biga moksut kalis. ⁸Sala kan risala bitai kutu intum haznanin, Ana ma bi kun mutuasif fogo. Lakin ana kan mutuasif wokit ana aynu risa bitai kutu intum haznanin fi zaman besit. ⁹Ana murtah, ma ashan kan intum haznanin, lakin ashan huzun bi takum jibu intum le toubu. Intum jeribu huzun al bi tifagu ma Allah, wa intum ligo taab ashan ma bi kun fi kusara le intum be sabab ta nina. ¹⁰Ashan huzun al bi tifagu ma Allah bi jibu toubu le kulasa al mafi fogo nadama. Huzun ta duniya fi kulu ahwal bi jibu mutu. ¹¹Aynu de yatu jidiya ta huzun al bi tifagu ma Allah bi talau min intum. Godur shunu kan jidiya takum kan nedif. Godur shunu kan zalan takum, kafu takum, tama intum takum, hamas takum, wa niya takum ashan bi aynu lazim adala bi amulu! fi kulu haja intum asbit nufus takum ashan bi kun nedif fi mushkila de. ¹²Sala kan ana katibu lt intum, ana ma bi katibu ashan ana der maslaha, wole ashan dak al ligo taab huwo kan galan, lakin ashan niya takum al kuwes le nina bi arufu le intum fi safa ta Allah. ¹³Kida nina ligo teshji, nina kaman moksut ketir be moksut ta Titos, ashan roho bito biga jedid min be sabab takum kulu. ¹⁴Ashan kan iftekhir le huwo be kalam takum, Fadiya kan ma amsuku ana. Bel aks, bes ze ai haja nina kelim le intum kan hagiga, iftikhar ta nina be sabab takum le Titos isbitu gali bi kun sah. ¹⁵Tasir bito le intum kebir kalis ze ma huwo zekir ta takum kulu, teriga al intum istagbilu huwo be kafu wa rokus. ¹⁶Ana moksut ashan ana kalasu sika fi intum.

Chapter 8

¹Nina deir kede intum aruf, ya akuwana, kalam neima ta Allah al wodi le kanais al fi Makadonia. ²Fi wokit bita tejriba al kebir al kan hasil, al kan kutu farah tomon biga mafi wa zuruf ta sokol miskin al talau humon ganiyanin kalis. ³Ana bi shahidu gali humon wodi ze godur al humon agder, wa kaman ziyada min godur al kan humon bi agder, wa min niya tomon. ⁴Wa be sura kida humon asalu nina bira ashan kede nina ligo fursa ta limu sawa fi kidma ta nas al kedisin ta Allah. ⁵De kan ma hasil ze kan anina deiru, lakin humon awel wodi nufus tomon le Rabuna wa baad dak le nina be niya ta Allah. ⁶Kaman nina kutu Titos, al kan bada shokol de, ashan bi timu fi nus takum shokol ta neima. ⁷Lakin ze ma intum bi zidu fi ai haja - fi iman, fi kalam, fi ilim, fi kulu ijihad, wa fi muhaba takum le nina. Kaman ashan kede intum zidu fi shokol ta iman de. ⁸Ana kelim zede ma talimat. Lakin, Ana kelim kida ashan bi jeribu amana ta muhaba takum kan ana aburu be hamas ta nas tanin. ⁹Ashan intum aruf neima ta Rabuna ta nina Yesuah al Mesih. Sala kan Huwo ganiyan, ashan intum Huwo biga miskin, ashan be wasit sokol miskin Bito intum bi kun ganiyanin. ¹⁰fi kalam de ana bi wodi le intum nesiya al bi saudu intum. Wahid sena al fat, intum ma bes bada ashan bi amulu haja, lakin intum indu niya ashan bi amulu. ¹¹Hasa kede intum kalasu. Ze kanu fi hamas wa niya ashan bi amulu kaman, kaman kede intum agder kalasu, ze al intum bi agder. ¹²Ashan kan intum indakum hamas ashan bi amulu shokol de, bi kun haja kuwes wa al deiru. Lazim kede asisu godur al zol indu, ma godur al huwo ma indu. ¹³Shokol ze de ma ashn tanin bi kun fi raha wa intum bi kun fi taab. Lakin, kede kun fi adala. ¹⁴Ketir bitak fi zaman ta hasa bi zidu haja al humon deiru. De kaman ashan ketir tomon bi zidu haja al inta deir. wa min hinak bi kun fi adala. ¹⁵Huwo ze katibu: "Zol al indu haja ketir ma bi indu ai haja al bi sibu wara, wa zol al indu haja besit ma bi indu ai haja nagis." ¹⁶Lakin shukuran le Allah, al kutu fi geliba ta Titos jidiya ze al ana indu le intum. ¹⁷Huwo ma bes rudu tilba bita nina, lakin huwo kan jadi shedid be sabab bito. Huwo ja le intum be niya bito. ¹⁸Nina rasulu ma huwo aku bita nina al wonusu kuwes gidam ta nas fi Kanais kulu ashan shokol bito al kuwes fi beshiru Injil. ¹⁹Ma de bes, lakin kaman kanais hazilu huwo ashan bi safir ma nina fi shokol ta neima de. De ashan bi mejidu Rabuna zatu wa le hamas bita nina lemusada. ²⁰Nina bi wasa bara min kalam al bi kutu ai wahid bi loumu nina fi shokol al nina bi amulu de. ²¹Nina kutu bala bes ashan amulu haja al bi jibu suma kuwes, ma bes gidam Rabuna, lakin kaman gidam nas. ²²Anina kaman bi rasulu aku tani ma humon. Nina jeribu huwo fi ai safa wa anina ligo huwo kuwes fi amulu shokolat ketir. Huwo kaman haris shedid ashan thiqa al kebir al huwo ligo min intum. ²³Titos, huwo sabi wa nina bi ishtakal sawa ashan intum. Wa kan akuwana ta nina tanin del, rasulu humon min kanais. Humon kaman nas kuweisin le al Mesih. ²⁴Beinu le humon muhaba takum, wori takum le kanais hinak sabab al nina bi dala be intum.

Chapter 9

¹Fi kalam ta kidma le nas al kudusiin ta Allah, huow ma dururi le ana ashan bi katibu le intakum. ²Ana arufu an neia takum, ale ana bi dala mawo le nas ta Macedonia. Ana wori le humon inu Achaia biga jahiz min sena al fat. Hamas takum harigo ketir min intakum le shokool.³Hasa ana rasulu akuwan tai ashan dala tanina ma le sakit, wa ashan intakum bi kun jahiz, ze ma Ana kelim bi kun. ⁴wa ila, kan aye min Macedonien ja ma ana wa ligo intakum ma jahiziin, anina bi kun ma fadiya__Ana ma kelim haja an intakum__le anu ana indu sikha fogo itakum. ⁵Ashan keda ana fekiru huwo kan mohim ashan bi asalu akuwan ashan bi ja le itakum wa ashan bi amulu tertebat gidam le hadiya al itakum kelimu. De ashan bi kun jahiz ze baraka, wa ma ze haja bi mrara.⁶Al kalam yau de al bi zara besit bi ligo besit, wa al bi zara ma sabab ta barakat bi ligo ma barakat kaman. ⁷Kede kulu wahid bi wodi ze ma huwo katitu fi geliba tou, ma bi guwa aw bi asuru huwo leanu Allah bi hibu geliba al bi wodi ma mokosut.⁸Wa Allah huwo gader ashan bi sibuna neima dufugu le itakum, ashan fi kulu hajat itakum kulu bi kun indu ihteyaj. De bi kun ashan itakum bi weledu amayiel al kwes. ⁹Huwo ze ma katibu: "Huwo gesimu gena tou wa wodu le masakiin shokol kwes tou bi geni ila abad."¹⁰Huwo albi wodi tirab le muzari al bi zara wa regif le akil kaman bi zidu tirab ta zira takum. Huwo bi wodi zidu hasad ta beer takum. ¹¹Itakum bi kun ganiyaniin fi kulu sika ashan itakum bi kun ma barakat ketir. De bi jibu rija shokuran le Allah bi wsat anina.¹²Leanu ta kidma de ma bes bi kati ihteyajat ta nas ta Rabuna, lakin kaman bi dofugu le ketir min amal ta rija shokuran le Allah. ¹³Leanu jeribu itakum ma kidma de, itakum kaman bi mejido Allah ma iheram ta iheraf takum le injil ta Mesi. Itakum kaman bi mejido Allah ma shokol kwes ta hagiga takum le humon wa le kulu wahid. ¹⁴Humon ma limu ma itakum zaman touwil, humon bi seli an itakum. Humon amulu ze de ashan neima ta Allah al kebir fogo itakum. ¹⁵Kede shokuran kun le Allah ashan neima tou al ma bi agder fesiru!

Chapter 10

¹Ana, Bolis, gi asalu itakum, ma nezilu nefsa wa shokol maruf ta Mesih. Ana sobur wokit ana fi nus takum, lakin ana sheja ma itakum zaman al ana bara min itakum. ²Ana bi asalu itakum inu, wokit ana ma itakum, ana muhtaj ashan bi kun shoja ma sikha fi nefsa. Lakin ana bi fekir ana bi kun muhtaj ashan bi kun shoja wokit al ana bi aridu del al huwomon bi fekir inu anina bi ish hasab gesim. ³Leanu sala kan anina bi duwuru fi gesim, anina ma bi shakila hasab gesim. ⁴Leanu silah al anina bi shakila mauwo ma ta gesim. Lakin humon indu guwa ilahi ashan bi demiru hoesh al gowi, al bi jibu munakashat al bi wuduru. ⁵Anina kaman demiru kulu hajat al fok ded arufu Allah. Anina bi amsuku kulu fekira le iheramu Mesih. ⁶Wa anina jahiziin ashan bi akibu kulu adam iheram, takum gerib ze ma iheram huwo kamil. ⁷Ayenu le haja al wahid fi gidam taki. Kan zol agna nefsa tou gal huwo le Mesih, kede huwo zekir nefsa tou inu bes ze ma huwo le Mesih fa anina kaman. ⁸Leanu hata lo ana dala besit an sultan, al Rabuna wodi le anina de ashan bi abinu itakum fok wa ma ashan bi demiru itakum ana ma bi kun bi fadiya. ⁹Ana ma der kede zahir inu ana bi kauwu itakum ma juwab tai de. ¹⁰Leanu nas tanin kelimu, "juwa tou de jet jet wa indu guwa, lakin fi gesim huwo deif. kelimat tou ma bi istehik ashan bi asumao." ¹¹Kede nas ze de arufu inu anina fi ma kelimat wokit anina mafi de yau bi kun amayiel tanina wokit anina fi inak. ¹²Anina ma ruwa beit ashan bi ferigu nufus tanina aw jeribu nufus tanina ma del al mejido nufus toumon. Lakin zaman huwomon aburu nufus toumon ma bad wa jeribu badun toumon ma bad, huwomon ma indu ena. ¹³Anina, lakin ma bi dala bara min hudud lakin, anina bi amulu ze de fi hudud ta haja al Allah wodi le nina, hudud al bi wosulu le itakum. ¹⁴Leanu anina ma arfa nufus tanina zaman anina wosulu le itakum. Anina kan yau awel al wosulu le itakum ma injil ta Mesih. ¹⁵Anina ma dala bara min hudud an taab ta nas tanin. Lakin, raja tanina huwo inu ze ma iman takum bi istemir raba, shokol tanina fi nus takum bi zidu. ¹⁶Anina indu raja fi de, ashan anina bi beshiru al injil hata fi beled al bara min itakum. Anina ma bi dala an shokol al amulu fi maha tani. ¹⁷"Lakin kede zol al bi dala, dala fi Rabuna". ¹⁸Leanu ma huwo al bi sheja nefsa tou yau bi rudu. Lakin, zol al Rabuna yau bi sheja.

Chapter 11

¹Ana bi itmana itakum bi libisu ma ana juzu min shokol beled. Lakin itakum bi hagiga libisu ma ana! ²Leanu ana indu gera an itakum. Ana indu gera ilahi le itakum, min ma ana waadu itakum fi zawaj le wahid rajil. Ana waadu ashan bi gedimu itakum ze azara al nedif le Mesih. ³Lakin ana kaif, ze ma debiba kabasu Hawa ma shokol negit tou, afkar takum bi agder woduru min ibada al hagig le Mesih. ⁴Fekir kede zol tani ja wa alinu Yesua tani min al anina bi beshiru. Aw fekir kede kan itakum gabilu roho tani barao min al anina gabilu. Aw itakum gabilu injil tani barao min al itakum gabilu. itakum amulu tamum ma hajat del! ⁵Leanu Ana fekir inu Ana ma yau al soker fi nus ta del al bi nadi_rusul _al kubar. ⁶Lakin sala kan ma deribu ana fi wonusa, Ana ma ger muderib fi marifa. fi kulu sika wa fi kulu hajat anina sibu ashan bi kun maruf le itakum. ⁷Hal Ana bi amulu katiya ma nezilu nefsa ashan arufawo itakum? Leanu Ana beshiru injil ta Allah le itakum sakit ⁸Ana seregu kanais tanin ma shilu mu saada min huwomon ashan ana bi agder kadimu le itakum. ⁹Wokit ana kan ma itakum ana kan fi ihteyaj, Ana ma tabu aye zol. Leanu ihteyajat tai kamilu ma akuwana al huwomon ja min Macedonia. fi kulu hajat ana hafizu nefsa tai ashan ma bi kun taab le itakum, wa Ana bi istemir amulu keda. ¹⁰Ze ma al hagiga ta Mesih fi ma ana, dala tai de ma bi asukut fi safa ta Achaia. ¹¹Lei? Leanu Ana ma hibu itakum. ¹²Wa haja al ana bi amulu ana bi istemir amulu, ashan ana bi shilu bara nadi ta nas al der aridu ana wa nadi toumon al huwomon der dala__inu ligo huwomon bi amulu nefsa haja al ana bi amulu. ¹³Leanu shikil nas del huwomon rusul kadabiin wa umaal ta kabasu. Huwomon bi dusu nufus toumon ze huwomon rusu ta Mesih. ¹⁴DE ma mufaja, Leanu shetan bi dusu nefsa tou ze malaika ta nur. ¹⁵Huwo ma mufaja kebir kan kudam tou kaman bi dusu nufus toumon ze kudam al ta beer. Nihaya toumon bi kun ze ma amayiel toumon bi istehik. ¹⁶Ana kelimu mara tani: Kede zol ma fekir ana beled. Lakin iza itakum gabilu ana ze beled Ana bi dala. ¹⁷Haja al Ana kelimu ma sikha ta dala__Ana ma bi kelimu ma teriga al Rabuna der__Ana bi kelimu ze mujunuun. ¹⁸Min zaman dak nas ketir bi dala hasab gesim, Ana kaman bi dala. ¹⁹Leanu bi farah itakum istahmal ma majaniin itakum al hakimiin bi nefsa takum! ²⁰Leanu itakum istahmal ma zol al bi amulu itakum ze abid, kan huwo bi akulu itakum, kan huwo bi shilu itakum kan huwo bi ayenu nefsa tou ahssen min itakum aw huwo bi dugu itakum fi wosa. ²¹Ana bi kelimu le fadiya tanina inu anina kan deifin ashan bi amulu ze de. Hata hasa kan zol dala__Ana bi wonusu ze mujunuun__Ana kaman bi dala. ²²Hal huwomon Abraniin? Ana kaman. Hal huwomon Israeliean? Ana kaman. Hal huwomon Iyal ta Abraham? Ana kaman ²³Hal huwomon kadamiin ta Mesih? (Ana bi wonusu ze ana kan mujunuun fi muk tai) Ana yau al fi tab ketir fi dugu, fi mowajaha katar ta mutu. ²⁴Min Yahudiin ana gabilu kamsa marat "arbein nagis wahid sou." ²⁵Talata marat dugu ana ma kasab. Wahid mara luku ana ma hajer. Talata marat ana katisu ma sefina. Ana geni beled wa nahar fi bahar. ²⁶Ana fi safar mustemir, katar ta bahar, fi katar min haramiya, fi katar min nas tai, fi katar min ajanib, fi katar min medina, fi katar ta Gaba fi katar ta bahar, fi katar min akuwana al kazabiin. ²⁷Ana kan fi shokol shedid wa fi tab fi sahara beled ketir, fi jaan wa atash, bad marat fi siyam, fi berid wa shokol ariyan. ²⁸Bara min kulu hajat tanin, hinak fi dukut kulu yom le ana ashan ihtimun tai le kanais. ²⁹Munu yau deif, wa ana ma deif? munu yau der waga wa ana ma bi haragu? ³⁰Iza ana bi dala, ana bi dala an haja al bi wori deif tai. ³¹Allah wa Abu ta Rabuna Yesua, al bi mejido ila abad, arufu inu ana ma bi kabasu! ³²Fi Damascas, al wali al tihit melek Aretas kan bi hafizu medina ta Damascas ashn bi amsuku ana. ³³Lakin nezilu ana ma gufa min shobak wa ana jere min idan tou.

Chapter 12

¹Ana bi iftakhir, lakin mafi faida fugu. Lakin ana bi istemir wonoso ana raoya wan elanat al Rabana kashifu le ana. ²Ana arufu insan fi al Massih shelo huwo fok le samawat al talit gebl arbatashar sena, be jessim tuo aw bedon jessim, ana ma arufu, Allah yao bi arufu. ³Wa ana bi arufu insan de, kan be jessim, aw fi roho, ana ma arufu, Allah arufu. ⁴Shelo huwo le fardos wa huwo asuma asrar ajib al mafi zol be akider wonoso. ⁵Ana bi iftakhir be shekel zol de. Lakin ana ma bi iftakhir be nefsa tai, ele be shokol deif ta tai. ⁶Ana kan der aftakhir, ana ma bi kun belid, leano ana gi kelimo al hagiga. Lakin ana ma bi amolo, ashan mafi zol bi fekir akter ann ana min al huwo aino fi ana aw asuma min ana. ⁷Ashan bi abusu ana kede ma iftakhir ashan rauya al ajeep mafi zol aino gubal keda, kutu shok fi jissim tai, rasulo min shetan gi azibu ana, ashan ana ma bi itkabar. ⁸Ana dengir gidam ta Rabana talata marat fi kalam de, ashan Huwo shilo min ana. ⁹Lakin Huwo kelimo le ana, "Neima ta kifaya le ita, leano guwa tai bi ishtakal afdal fi zaman al ita deif." Ashan keda ana bi iftakhir fi deif tai, ashan guwa ta Massih bi zahir fi ana. ¹⁰Ashan keda fi al Massih ana rudu ashan bi geni deif, lego ihanat, asuma kalamat al batal, mashakil, itihadat wa zoruf al saab. Leano fi zaman al ana deif, ana bi kun guwi. ¹¹Ana biga gi wonoso ze belid! itakum yao kutu ana shan bi itsaraf ze de, kan itakum yao bi shukuru ana. ashan mafi ferig beino ana ma rusul al najihin, hata kan ana gi fekir gali ana hajaa sakit. ¹²Alamat al bi wori gali ana rasul amolo fi gedam takum be kulu savor, mujezat wa ajaib wa alamat al kebir. ¹³Fi yato haja itakum sukerin min bagi kanais, ele ana kan ma tabi itakum fi kalam ta gurush? Afi takum ana fi kalam de! ¹⁴Asuma takum! Ana jahiz ashan bi ja le itakum le mara al talit. Ana ma bi taabo itakum, leano ana ma dear hajat takum. Ana dearo itakum. Iyal yao ma bi limo gurush le abuhar. Lakin abuhar yao bi limo le iyal. ¹⁵Ana be kulu farah bi wodi al ana indo wa nefsa tai kaman ashan itakum. Kan ana hibu itakum ketir, malo ana gi ligo muhab besit? ¹⁶Lakin zol tani bi kelimo sah ana ma shelio gurush min itakum, lakin ana shelio be sokol negit. ¹⁷Hal ana istefit min itakum fi nas al ana rasulo le itakum? ¹⁸Misal besit, wokit ana rasulo Tito wa akwana tanin le itakum. Hal Tito asalo min itakum haja? Humon ma itamal ma itakum be nefsa teriga ta tayi? Enna kulu gi amolo kulu hajat be nefsa teriga. ¹⁹Hal itakum kan gi fekir gali enna gi dafi ann nufus tanna? Lakin enna kan gi wonoso fi gidam ta Allah fi, wa de kan le buniyan takum. ²⁰Ana bi kafu kan ana ja ana ma bi ligo itakum ze ma ana gi itmana. Ana bi kafu ino itakum ma ligo ana ze ma itakum gi itmana. Khof ta tai ino bi kun fi korekore, gira, mashakil, munafasa, kalamat al batal, nemima, kedib, takabur, wa inshigagat fi nus takum. ²¹Ana gi kafu kan ana rija le itakum, Allah bi kutu ana suker fi nus takum. Kof ta tai ino ana bi tal hazien shedid ashan delin al amolo latiya gabl keda wa humon ma tub min shokol wasaka wa zina wa daara al humon lesa gi amolo.

Chapter 13

¹De mara nimra talata ana bi ja le itakum." kulu kalam bi sabito be shehada ta nafaren aw talala." ²Zaman al ana zuru le mara al tani ana kelimo le delin al amulu katiya gubal keda wa le bagi nas, wa ana bi kelimo tani: Kan ana jea tani, ana ma bi ashfik le humon. ³⁴Ana gi kelimo zede ashan itakum gi fetisu le isbaat gali Massih gi wonosu be wasat ta tai. Huwo ma deyif le itakum. Kalin Huwo gawi fi itakum. Huwo kan selibo wa Huwo deyif, lakin Huwo hai be guwa ta Allah. Anna kaman deyin fi Huwo lakin ana bi hai ma Huwo be guwa ta Allah al fi enna ⁵Fahisu nufus takum, ashan itakum bi ayno kan fi iman. Jeribu nufus takum. Itakum ma lahizu be nefsa takum, gali Yesua al Massih fi itakum? ele, bel hagiga itakum sagid fi ikhtibar de. ⁶Wa ana itmanna itaum bi ja lahizo be ino enna ma sagit fi ikhtibar wa al Massih fi ⁷Hasa ann gi seli le Allah be ino kede itakum ma amulu ai galat. Ana ma gi seli be ino kede anna naja fi ikhtibar. Lakin salaati tai kede amulu haja al sah, hata kan gi zahir gali anna sagit fi ikhtibar de. ⁸Hagiga yao bi hakimo hajati al anna gi amulu, enna ma bi akeder arido kalam al hagiga. ⁹Fa anna bi afrah kan anna deyin wa itakum agweya. Enna kaman gi seli gali kede itakum kun kamil. ¹⁰Ana katibu hajati de fi zaman al ana beyd min itakum ashan kan ana bega ma itakum ana ma bi wonusu kalamat al saab be sulta al ana indo, al Rabana wodi le ana ashan ana bi abino itakum, wa ma bi reja itakum wara. ¹¹Akhir ta tuo, akwana tai, afrah takum, dauru takum fi sika ta kamal, shejao badon, kede itakum itifago ma baad, ish fi muhaba. Wa Allah ta muhaba wa salam bi kun ma itakum. ¹²Selimo takum badom be gubla al mukadas. ¹³Nas ta Allah al kudoseen kulu gi selimo le itakum. ¹⁴Neima ta Rabana Yesua al Massih, muhaba ta Allah, wa sherika ta Ruh al Kudos kede geni ma itakum kulu.

Galatians

Chapter 1

¹Bulus, marasula- ma min nas wele be wasat insaan, lakin Bewasati Yesua al Mesih wa Allah al ab al guomu uwu mini mutu ²wa kulu akwana al ma ana, le Kanais ta Galatia: ³Naima le itakum wa salam min Allah Abu ta nina wa Yesua al Messih, ⁴al wedi nefsa tuo min ajal kataya ta nina ashan be hariru nina min alam al sherir de, be hasab meshiya ta Allah wa abu ta nina, ⁵kede mejidi rija le uwo lel abed al abidin. Amin. ⁶Ana bi istagrab itakum bi rija wara guwam min de al nadi itakum be naima ta Mesih. Ana mustagarab itakum bi geyiru le Injil tani al barau. ⁷Ana ma be wunuso inu fi Injil tani barau, lakin fi nas tanin al deru sibu itakum waga wa deru geiru Injil ta Mesih. ⁸Lakin hata luo kan anna aw Malaika min Sama yau beshiru le itakum kalam tani barau min al inna beshiru, kede uwu kun muluwun. ⁹Ze ma inna wunuso gubal kida, hasa tani ana bi wunuso, "Kan fi zol beshiru le itakum Injil tani min al itakum asuma, kede uwu kun muluwun." ¹⁰Hal ana hasa gi fetisu gubul min insan wele Allah? Hal ana gi fetisu rida ta insan? Kan ana lisa bi hawil ardi insan, Ana ma kadam ta Messih. ¹¹Ashan Ana der keke itakum aruf, ya Akuana, Inu Injil al Ana beshiru de ma ta insan. ¹²Ana ma ligu Injil min ayi zol, wele Ana alimu ma alimu. Lakin, de kan be ruoya ta Yesua al Mesih le Ana. ¹³Itakum asuma an Haya tai kan kefi fi Yahudia, kefi Ana kan gi azibu Kenisa ta Allah futu ganon wa Ana kan bi hawil demiru. ¹⁴Ana kan gidam kalis min dufat tai, aktar min nas ta belet tai. de yau teriga al kan Ana undu gira kebir le tagalid ta abuhati tai. ¹⁵v 15 Lakin zaman Allah, al kasisu Ana min batna ta uma tai, wa al nadi Ana be naima tuo, ¹⁶rudu ashan bizahiru jena tuo fugu Ana, ashan Ana bi beshiru uwu fi nus ta umam, Ana ma shilu mushura min dom aw laham. ¹⁷Ana ma ruwa le Urshelim le delin al biga rusul gubal Ana. Lakin Ana ruwa le Arabia wa bat kida Ana rija le Damashk. ¹⁸Wa bat talata senna Ana ruwa lakadi fi Urshelim ashan ruwa itaaraf le Safa wa Ana geni ma uwo kamistashr yom. ¹⁹Lakin ana ma ayinu rusul delin ile Yagub bes, aku ta Rabana. ²⁰Haja al Ana bi katibu le itakum, Ana bi akidu le itakum gidam ta Allah ibu Ana ma gi kabasu. ²²²¹bat kida Ana ruwa le bilad ta Suriya wa Kilikia.

²³Umun bes asuma gi wunuso, "Zol al kan gi itahidu inna hasa biga bi beshiru Iman al uwu hawil demiru. ²⁴Umun mejidu Allah ashan ana.

Chapter 2

¹Wa bad arbatashar senna Ana ruwa le Uruselim tani mara ma Barnaba, Ana shilu Titos ma Ana swa. ²Ana ruwa ashan rouya wa weri le umun Injil al Ana beshiru fi nus ta umam. Ana wonuso be teriga kas le delin al bi bainu muhimin, asahn bi akidu inu Ana ma kan bi jere- aw Ana jere kasara. ³Lakin hata weleTitus, al ka ma Ana al kan Igrigi, asuru uwu ashan bikun mutahar. ⁴Akuwana al kadabin umun dakalu be sir ashan bejesisu huriya ta nian fi al Messih Yesua. Umun indu niya ashan bi amulu inna abeed, ⁵lakin inna ma Asuma le umun wele lahza, ashan hagiga ta Injil bi fadulu ma itakum. ⁶Lakin delin al bi amulu badun tumun muhimin (ma muhim le Ana umun kan shunu, Allah ma bi weri tefriga) - delin , al Ana kelim umun bi bainu muhim umun ma gi zidu le Ana ayi haja. ⁷Bel aksi, Ana biga mushkul be beshiru Injil le delin al ma mutaharin, bes ze ma Buturus kaman mushkul be Injil le delin al mutaharin. ⁸Ashn Allah al ishtakal fi buturus be risal le delin al mutaharin, kaman ishtakal fugu Ana le umam. ⁹Zaman Yagub, Safa, wa Yuhanna, al kan arufu umun ze delin al bi abinu kenisa, fahimu naima al wedi le Ana, umun wedi eda al yemin ta sherika le Ana wa Barnaba. Umun amulu kida ashan inna biruwa le Umam, wa umun biruwa le delin al mutaharin. ¹⁰Umun asalu min inna bes ashan bizekiru nas al masakin, haja al Ana bi ihtam ashan bi amulu. ¹¹Ikin zaman Safa(buturus) ja le Antakiya, Ana aridu uwu fi gidam tuo ashan kan indu loun. ¹²Lanu gubal ma fi nas ja min Yagub, Safa (Buturus) kan gi akulu ma Umamin. Lakin zaman Rujal de ja uwu wugifu wa ruwa baid min Umamin. Lanu uwu kan bi kafu min delin al deru tuhur de. ¹³Bardu bagi Yahudin dum le temsilia de. Hata Barnaba kabasu be temsilia tumun de. ¹⁴Lakin zaman Ana ayinu inu uslub tumun kan ma gi ruwa wara hagiga ta Injil , ana kelim le Safa (Buturus) fi gidam tumun kulu, Kan Itta Yahudi lakin gi ish ze Umami ma ze Yahudi, kef itta bi asuru umamin ashan bi ish ze itta. ¹⁵Inna be nefus ta nina yahudin be melad ma Umamin al kuta; ¹⁶wa lisa inna arufu inu mafi zol bi bariru be amal ta ganoon lakin bewasat iman fi Yesua al Messih asahn bi beriru inna bewasat iman fi Yesua ma be amal ta ganoon. Ashan mfi gisim bi agder bariru be amal ta ganoon. ¹⁷Lakin luo, inna ze ma gi fetishu tebrir fi Al Mesih, inna zatu ligu inna kuta, hal al Messih bi shajau katiya? Tabaan la! ¹⁸Ashan kan Ana bi demiru hajat al Ana abinu, Ana gi weri inu Ana be nefsa tai zol ta kasuru ganoon. ¹⁹Ashan bewasat ganoon Ana mutu le ganoon, ashan Ana bi hai le Allah. ²⁰Selibu Ana ma al Messih. De ma Ana yau bega gi ish, Lakin al Mesih Aish jua Ana. Haya al hasa Ana gi ish fugu gisim de Ana ish bi iman fi Jena ta Allah, al hibu Ana wa wedi nefsa tuo ashan Ana. ²¹Ana ma bi aba naima ta Allah, ashan lo shukul bir biligu be ganoon, manau al Messih mutu kusara.

Chapter 3

¹Ya nas Galatia al belidin/belitin! munu yau saru itakum? itakum nefsu nas al selibu Yesua al Mesih gidam takum. ²De haja al wehid al Ana der arufu min itakum: Hal itakum ligu Roho be shukul ta ganoon wele be Iman fi haja al itakum asuma? ³Itakum belidin/belitin ze de? Baat ma itakum bada be Roho, Itakum hasa gi ruwa kalasu be gisim? ⁴Hal itakum ligu taab fi hajat sakit- lu kan hagiga sakit? ⁵Hal uwu al wedi Roho wa amulu mujizat fi nus takum de be shukul ta ganoon, wele be kabar ta iman? ⁶v 6 Bes ze Ibrahim "amin fi Allah wa kan hasibu le uwo ze bir," ⁷be nefsa teriga, fahimo takum, inu delin al min iman umon Eyal ta Ibrahim. ⁸Kitab, ayinu min bediri inu Allah bi ruwa Beriru Umon be iman, uwu beshiru le Ibrahim inu fugu uwu kelimu, "Dunia kulu bibariku fugu itta." ⁹Ashan keda. delin al min iman mubarikin sawa ma Ibrahim, rojul ta iman. ¹⁰kulu zol al bi teki le shokol ta ganoon umun tehit laana; ze ma katibu "muluon kulu zol al ma gi nefizu kulu hajat al katibu fi kitab ta ganoon, wa bi amulu umon. ¹¹Hasa uwu wadih inu mafi zol mubarar gidam ta Allah be ganoon, ashan zol al barr bi ish be iman. ¹²Lakin ganoon ma min iman, lakin zol al be amulu shukulat ta ganoon lazim bi ish be umon." ¹³Al Mesih kalisu anna min laana ta ganoon be wedi nefsa tuo ashan bi kun laana min ajil ta nina - ashan muktub, "Muluon kulu zol al aligu fi kashab"- ¹⁴ashan baraka ta Ibrahim bija le Umamin (nas al ma Yahudin) bewasat ta Ysua al Mesih, ashan be iman anna biligu waad ta Roho. ¹⁵Akuwana, kede Ana wonuso be hasab insan. Mafi itefagia al amulu bi agder kasuru hata lo be insan, lo amulu be ganoon. ¹⁶Hasa waad al kan wonuso le Ibrahim wa nesli tuo. Uwo ma gasit le iyal ta iyal," bi rijale ketirin, lakin gasit bes wahit, "wa le nesli taki," al uwo al Mesih. ¹⁷Hasa Ana gasit kida: Ganoon al ja min gubal 430 sena, ma bi karabu itifagia al amulu bediri be Allah. ¹⁸Ashan kan wirasa ja be ganoon, kida tani ma bi ja be waad. Lakin Allah wedi le Ibrahim be waad. ¹⁹Fa, shunu, ya kan hadaf ta ganoon? Kan zidu ashan kalam ta katiya, lahadi iyal ta iyal ta Ibrahim bi ja hasab waad al wedi. Ganoon kan kutu fi shukul be wasat ta malaikat ashan bikun wosit. ²⁰Hasa wosit ma le zol wahid. Wa lakin Allah Huwo wahid. ²¹Hal ganoon did wuod ta Allah? Tabaan La! laanu lu kan namus wedi le uwu gowa ta wedi haya, manau shukul bir ja be namus. ²²Lakin kitab gufulu kulu haja tihit katiya. Allah amulu de ashan waad ta kalisu inna be iman fi Yesua al Messih bi ageder wedi le delin al bi amin. ²³Hass gubal iman ma ja, inna kan murbutin tiftit ganoon, mukfulin lakadi iman bizahiru. ²⁴Izen namus kan ya gi adibu inna lakadi al Messih ja, ashan bi beriru inna be iman. ²⁵Lakin hasa iman ja, inn tani ma tihit tadib. ²⁶Ashan itakum kulu Eyal ta Allah bewasat iman fi Yesua al Messih. ²⁷Laanu itakum kulu al amido fi Mesih, itakum ligu Mesih. ²⁸Wele Yahudi wele Yuonani, wele abid wele hur, wele mara wele rajil, ashan itakum kulu wahid fi Yesua al Mesih. ²⁹Kan itakum ta Mesih, itakum iyal ta iyal ta Ibrahim, wa be werisu be hasab waad.

Chapter 4

¹Ana bi kelim inu, lo al waris lisa jena suker, ma indu ferig ma abid, hata lo uwo yau sido hajat kulu. ²Lakin uwo tihit musulia ta abuhata wa wukala lahadi yom al bikariru be Abu. ³Inna bardu: kan ze de zaman inna kan sukerin, anna kan abeed tihit arkan ta alam. ⁴Lakin laman zaman timu, Allah rasulu Jena tuo, al weledu be mara, weledu tihit Namus. ⁵Uwo amulu kida ashan bi afdi delin al tihit namus, ashan inna biligu tebeni ze Eyal. ⁶Wa ashan itakum iyal, Allah rasulu Roho ta Jena tou fi gulub ta nina, de al nadi, " Abu al Ab" ⁷Izen ita tani ma abeed, lakin Jena, kan Jena, Izen itta bardu be werisu bewasat Allah. ⁸Lakin fi zaman dak, al itakum kan ma arufu Allah, amulu itakum abid le delin al, be gowat tumon al tebi, ma rabunata ta kulu kulu. ⁹Lakin hasa itakum biga arufu Allah, aw arufu itakum ma Allah, kefi itakum bi rija wara le hajat al daif wa al taban itakum der kun abied tomon min jedid? Hal itakum der kun abied tani mara? ¹⁰Itakum gi hafizu ayam wa shuhur al jedid wa mawasim wa siniin! ¹¹Ana gi kafu le itakum inu taab tai fugu itakum bi ruwa sakit. ¹²Ana gi asalu itakum, akuwana, ashan bikun ze Ana, ashan zatu ana biga ze itakum. ¹³Lakin itakum arufu de kan ashan ayan ta gisim Ana beshiru le itakum fi bidaya. ¹⁴Salkan ayan tai kutu itakum fi imtihan, itakum ma akrah wele aba Ana. Lakin itakum rahibu Ana ze malaika ta Allah, ze kaanu Ana yau kan Yesua al Mesih benefsu. ¹⁵Taib, wenu, baraka takum hasa? Leanu ana shahidu le itakum inu, lo kan bi agider, kan itakum agila uyun takum wa wedi le Ana. ¹⁶Ashan kida Ana biga adu takum ashan Ana gi weri le itakum hagiga? ¹⁷Umon indu gira ashan bi juru itakum, lakin ma le kwes. Umon der gufulu itakum bara, ashan itakum bikun indu gira le umon. ¹⁸Uwo daiman kwes ashan inta bikun indu gira le hadaf al kwes, ma bes kan Ana fi ma itakum. ¹⁹Eyal tai al sukerin, Ana tani biga fi waja ta jena min ajili takum lakadi al Messih bija fugu itakum. ²⁰Ana gi itemana kede Ana kun fi ma itakum hasa ashan bi gairu sut tai, lanu Ana mustagrib fugu itakum. ²¹Wori takum le Ana itakum al der kun tehet ganoon, hal itakum ma gi asuma le ganoon? ²²Ashan muktub Ibrahim indu itniin awlad, wahid min biniya al abeed wa wahid min Mara al hur. ²³Lakin de al weledu ma biniya al abeed be hasab gisim, lakin tani de kan weledu be mara al hur bewasat waad. ²⁴Hajat de mumkin fasiru ze Remzi, ashan nusowan del gi wori itnin itifagia. Wahid min uman min jebel Sina wa weledu Iyal al abeed. De yau Hajir. ²⁵Hasa Hajir gi mesil Jebel Sina fi bilad ta Arab; wa Heya gi mesil Uruselim al fi alela, ashan heyta fi abudia ma Iyal tou. ²⁶Lakin Uruselim al fi fuk de hur, wa heyta yau uma ta nina. ²⁷Ashan muktub, "Afrah, ita al ma gi weledu. Kore wa asruk be farah, ita al ma gi ligu taab ta weledu. Ashan Iyal ta mara al sibubara aktar min Iyal ta mara al indu rajil." ²⁸Lakin itakum, akuwana, ze Ishak, itakum Iyal ta waad. ²⁹Fi zaman dak de al weledu behasab gisim azibu de al weledu be hasab Roho. Uwu nefsa haja hasa. ³⁰Lakin kitab gi wonuso shunu? "Turuju bara biniya al abeed ma Jena tuo. Ashan Jena ta biniya al abeed ma shariku fi werisa ma Jena ta mara al hur." ³¹Ashan keda, akuwana, anna ma Iyal ta biniya al abeed, lakin ta mara al hur.

Chapter 5

¹Ashan huriya al Mesih hariru anna. Ashan keda, kede itakum wogif gowi kele itakum riga tani tihit saitara ta abudia. ²Yau, Ana Bulus, bi kelim le itakum inu kan tahiru itakum, al mesih ma bi anfa le itakum fi ayi haja. ³Ana gi shahidu le kul zol al sibu nefsa tou taharu uwu lazim bi tii ganoon kulu. ⁴Gatau itakum bara min al Messih, itakum al gi beriru be ganoon; itakum biga ma bi ligu naima tani. ⁵Ashan bewasat ta Roho, be iman, anna bi istena raja ta bir. ⁶Fi Yesua al Mesih Tuhur wele adam tuhur ma indu faida, lakin iman bes yau bi ishtakal bewasat muhaba. ⁷Itakum kan bi jere kwes. Munu yau abusu itakum ashan ma bi tii hagiga? ⁸Kalam de ma min de al nadi itakum! ⁹Kemira besita bi kemiru ajin kulu. ¹⁰Ana indu sikah fi Rabana inu itakum ma bi fekir fi haja tani. De al bi tabanu itakum biligu hukum mahma uwu munu. ¹¹Akuwana, kan Ana lisa gi beshiru kalam ta tuhur, lei lisa bi azibu Ana? Be teriga de Hajiz al gi gufulu sika ta selib shilu bara. ¹²Ze le delin al bi tabanu itakum, Ana gi itmana kede umon taharu madom tomon! ¹³Nadi itakum fi huriya, ya Ikewa. Lakin matakum istakdimu huriya takum ze fursa le tebiya ta katiya; lakin, bewasat muhaba akdim takum badum takum. ¹⁴Ashan ganoon/namus kulu bi nefizu fi kilima wahid; fi "Ita lazim bi hibu jeran taki ze nefsa taki." ¹⁵Lakin kan itakum bi adi wa gi akulu badum, kutu takum bala kede itakum ma kalasu badum takum. ¹⁶Lakin Ana bi kelim, ish takum be Roho wa matakum kamilu shahwat ta gisim. ¹⁷Leanu niyat ta gisim umon did Roho, wa niyat ta Roho did niyat ta gisim. Umon fi shakila ma badun, ashan Ita ma bi agider amulu hajat al ita der. ¹⁸Lakin kan gi gedimu itakum bi Rhoh itakum ma tihit ganoon. ¹⁹Hasa amal ta gisim zahir: ²⁰Zina, Ahara, Najasa, Dara, Abudu asnam, kujur, adawa, Ferigu madum, Gira, zalan, tefriga, gesimu badun, kizib, Hsada, ²¹katulu, sakar, Ideman, wa hajat al ze delin. Ana gi anziru itakum, ze ma Ana anziru itakum gubal kida, inu delin al Amulu hajat de ma bi werisu mulukuut ta Allah. ²²Lakin Simar ta Roho yau muhaba, farah, salam, tul bal, shokol kwes, iman, ²³Nezilu nefsa, wa amsuku nefsa; wa did hajat de ma Ganoon. ²⁴Delin al tabiin le Yesu al Mesih umon selibu tebiya ta katiya ma niyat tuo. ²⁵Kan anna gi ish be Roho, kede anna kaman doworo hasab Roho. ²⁶Kede anna ma kun nas al zalan madum ta nina, wa gi hasidu badum.

Chapter 6

¹Ikua, kan fi zol amsuku fi katiya, itakum al Rohiin Bi rija zol de be Roho ta riga nefsa. Kede ita kutu bala le nefsa taki, ashan kaman kede ma jeribu ita. ²Arufa takum tegila ta badun, wa tamimu takum Namus/ganoon ta Messih. ³Ashan kan fi zol bi nfekiri uwu haja ligu uwu ma haja, uwu gi kabasu badun. ⁴Ayi zol kede imtehin shukul tuo, yala sabab ta kebir nefsa bikun ta tuo barau wa ma fi zol tani barau. ⁵Ashan ayi zol bi ruwa arfa hukum tuo barau. ⁶De al gi derisu le uwu kelima lazim bi shariku kulu hajat al kues ma de al gi derisu. ⁷Kede ma kabasu intakum. Allah ma gi kabasu, ashan ayi haja al insan bi zarau, nefsa haj yau uwu bi ja legetu. ⁸Ashan de al bi zarau bizira le tebiya tuo ta katiya, min tebiya ta katiya biligu damar. De al bi zarau bizira le Roho, min Roho bi ruwa ligu hay al abadiya min Roho. ⁹Kede inna ma kafu fi amulu kues, ashan fin zaman al munasib inna bi ruwa limu hasat, kan inna ma Isteslim. ¹⁰Ashan kida, ze ma fi fursa, kede inna amulu shukul kues le nas kulu, be kusus le delin al min iman. ¹¹Ayinun takum yat Huruf kebir al Ana katibu le itakum ma iden tai. ¹²Delin al der amulu manzar kues fi gisim gi hawil asuru itakum le tuhur. Umun gi amulu ze de ashan ma bi Itahidu umun ashan selib ta Messih. ¹³Ashan hata delin al taharu ma gi hafizu ganoon, lakin umun der kede taharu itakum ashan umun bi kebir nefsa an gisim takum. ¹⁴Lakin kede Ana ma Kebir nefsa ile be selib ta Rabana ta nina Yesua al Mesih, al be wasat tuo selibu donia le Ana, wa Ana le donia. ¹⁵Ashan wele tuhur nafa le ayi haja wele adam tuhur, lakin kaliga al jedid. ¹⁶Le delin kulu al bi ish be hasab ganoon de, salam wa rahama kede kun le umun, wa le Israel ta Allah. ¹⁷Min hasa kede ma fi zol tabanu Ana, ashan Ana gi arfa fi gisim tai alamat ta Yesua. ¹⁸Kede naima ta Raban Yesua al Mesih kun ma Roho takum, ikuwa. Amen.

Ephesians

Chapter 1

¹Bulus, rusul ta Yesua al Mesih bi wasat irada ta Allah, le nas ta Allah al kudusiin fi Ephesus, al umon amin fi Yesua al Mesih. ²Neima le intum wa salam min Allah Al ab wa Rabana Yesua al Mesih. ³Keli shukuru Allah Abu Rabana Yesua al Mesih, al huwo bariku nina bi kulu barakat al rohiya fi al samawat fi al Mesih. ⁴Min bidaya ta alam Allah Ikhtar nina le huwo. inu nina bi kun mukadisin wa bi la luom fi gidam tou. ⁵Allah ikhtar nina min bidaya le tabeni ze iyal bi wasat Yesua al Mesih, hasab irada ta farah tou al kwes. ⁶Tabeni ta nina le Yesua al Mesih ja bi shukur ta mejid neima tou al huwo wodi majani le nina fi Yesua al Mesih al huwo hibu. ⁷Fi Yesua al Mesih nina ligo kulasa bi wasat doom tou wa maghfira al kataya, Hasab sokol ganiyan ta neima tou. ⁸Huwo wodi neima tou le nina ma kulu hikma wa fehim. ⁹Allah wori le nina hadaf ta irada tou al kan fi siir, hasab hajat al bi keli huwo farhan, Wa al huwo amulu fi al Mesih, ¹⁰Ashan bi katit le hajat al bi hasil fi mustagbal. Ashan bi jebu kulu hajat sawa, kulu hajat fi samawat wa al arid, tehit keyada wahid, hata al Mesih. ¹¹Fi al Mesih aiyu nina ze murisiin. Gedimu nina min bedaya hasab kuta ta tou al huwo amulu kulu hajat hasab hadaf ta irada tou. ¹²Allah ikhtar nina ze murisiin ashan nina bi kun awal nas al indu raja al mudmon fi al Mesih, ashan nina bi shukuru huwo fi mejiid tou. ¹³Kaman intum, fi al mesih, kan intum asuma kelima al hak, al injil ta kulasa takum, intum amin fi huwo wa khatimu bi waad ta Roho al Kudus, ¹⁴Al huwo damana ta wurisa ta nina lahadi nina ligo, ashan bi shukuru mejid tou. ¹⁵Le sabab de, kulu ma ana asuma an iman takum fi Rabana Yesua wa muhaba takum le kulu nas ta Allah al mukadisin, ¹⁶Ana ma wogif shukuru Allah min ajil intum ze ma ana gi zekir intum fi salawat tai. ¹⁷Ana gi seli inu Allah ta Rabana ta nina Yesua al Mesih, Al Abu ta mejid, bi wodi le intum roho ta hikma wa ruaya ta arufu huwo. ¹⁸Ana gi seli inu intum bi fahim, inu intum bi arufu raja al huwo nadi intum wa sokol ganiyan ta mejid tou al warisu wasat kulu nas ta Allah al mukadisin. ¹⁹Fi salawat tai ana gi asalu intum ashan bi arufu guwa tou al azim al ma mahdud fi nina al amin, hasab shokol ta guwa tou al kebir. ²⁰De yau nefsa guwa al Allah amulu fi al Mesih fi zaman al huwo guomu Yesua min amuwat wahid marra wa kutu huwo fi ida tou al yemin fi samawat. ²¹Huwo kutu al Mesih fok kulu hukum wa sultat wa guwa wa seitara, wa kulu isim al zekiru. al Mesih bi hakim, ma bis fi zaman de, lakin kaman fi zaman al gi ja. ²²Allah kutu kulu hajat teheit kura ta al Mesih wa wodi huwo le kenisa ze ras fok kulu hajat. ²³Kenisa yau jisim tou, Huwo jisim kamil al bi mala kulu hajat.

Chapter 2

¹Wa bi nisba le intum, intum meitiin fi shar wa katiya takum. ²Intum kan gi ish fi shar wa katiya hasab terigat ta alam. intum kan gi ish hasab hukum ta sultat ta alam, roho al gi istakal fi iyal ma indum taa. ³Ze ma nina kulu kan ish fi wasat ta nas del, ashan bi kemilu shahwat ta tebiya ta nina al ta katiya, wa bi amulu shahwat ta jisim wa fikra. Bi tebiya nina iyal ta zalan min Allah, ze bagi nas taniin kaman. ⁴Lakin Allah ganiyan fi rahma ashan muhaba tou al azim al huwo hibu nina. ⁵Fi zaman al nina meitiin fi katiya, huwo kutu nina hayiin ma baad fi al Mesih- intum kudusiin bi niema. ⁶Allah gumu nina sawa ma al Mesih, wa Allah kutu nina geni ma baad fi samawat fi al Mesih Yesua. ⁷Ashan fi aukat al jai huwo bi wori le nina niema tou al ganiyn al kebir al ma indu hodud al huwo wori kwes tou le nina fi Yesua al Mesih. ⁸Bi neima intum kudusiin bi wasat iman, wa de ma min intum, de hadiya ta Allah. ⁹Neima de ma min amail ashan keli zol ma dala. ¹⁰Nina amal ta ida ta Allah, kalagu fi Yesua al Mesih ashan bi amulu amail al kwes al katitu le nina min zaman towil, ashan nina bi amulu. ¹¹Ashan kida zekir takum inu kan intum umamiin fi al jisim. nadi intum nas al ma "Taharu" mana ta "Tuhura" al amulu fi jisim bi ediin ta insan, ¹²Fi zaman dak intum kan munfesiin min al Mesih. intum kan ajanib le nas ta Israel. intum kan ajanib le itefagiyat ta waad. intum ma indu raja an al mustagbal. intum kan bidun Allah fi al alam. ¹³Lakin hasa fi al Mesih Mesua intum al kan beid min Allah jebu intum gerib bi doom al Mesih. ¹⁴al huwo yau salam ta nina. huwo amulu al itniin wahid. bi jisim tou huwo demiru heta ta addawa al kan gesimu nina. ¹⁵De yau, huwo wogifu ganun ta wasaya wa nizam ashan huwo bi kalagu wahid insan le nefsa tou, wa gi amulu salam. ¹⁶Al Mesih amulu musalaha bein yahudiin wa umamiin fi jisim wahid le Allah bi wasat al selib, huwo wogifu al addawa. ¹⁷Yesua ja wa bashir salam al kan beidin wa salam le nas al kan geribiin. ¹⁸Bi wasat Yesua nina kulu wosulu fi Roho wahid le Allah Al ab. ¹⁹Biga, hasa intum yaa umamiin ma biga ghuraba wa ajanib. lakin intum biga muataniin sawa ma nas ta Allah al kudusiin wa adaa ta bet Allah. ²⁰Biga abinu intum fi asas ta rusul wa anbiya, wa al Mesih Yesua nefsu yau hajer al zawiya. ²¹Al fi huwo al bet kulu gi wogifu sawa wa bi raba ze haikal fi Rabuna. ²²Kaman bardu abinu intum fi huwo ma baad ze mahal ta guwad ta Allah fi Rohu.

Chapter 3

¹Le sabab de, Ana, Bulus, musjun ta Mesih Yesu ashan intum al umamiin- ²Ana fekri intum asuma an wekala ta neima ta allah al wodi le ana ashan intum. ³Ana bi katibu hasab siir al beinu le ana. de yau al hagiga al dusu al ana kan katibu le intum. ⁴Kan intum agara (resala de), intum bi agder fahimu hikma tai fi hagiga al dusu an al Mesih de. ⁵Fi ajiyal taniin hagiga de ma beinu le iyal ta insan. lakin hasa beinu bi wasat Rohu le rusul wa anbiya al ikhtaru umon le shokol de. ⁶Hagiga al dusu de huwo inu nas umamiin del umon gi warisu, wa umon aada fi jisim, wa umon bi shariku waad al fi Mesih Yesu bi wasat injil. ⁷Leanu ana biga kadam ta injil bi wasat hadia ta neima ta Allah al wodi le ana bi wasat ta shokol ta guwa tou. ⁸Allah wodi hadia de le ana, salla kan ana yau suker min kulu nas ta Allah al mukadisin. Hadia de inu ana keli alinu le nas al umamiin injil al ganiyan al ma dusu ta al Mesih. ⁹Hadia ta Allah le ana inu keli ana tala huwo fi nur le ai zol khuta ta Allah de shunu. Khuta de kan dusu. Khuta de kan zamaan dusu le sanawat towil bi wasat ta Allah, ali kalagu hajat. ¹⁰Khuta de kan alinu bi wasat ta kenisa ashan hukkam wa sultat al fi samawat bi arufu hikma ta Allah al barau. ¹¹De hasil hasab khuta al abadi al temu fi al Mesih Yesu Rabuna. ¹²Fi al Mesih nina indu shujaa wa bi ja bi sigha ashan iman ta nina fi huwo. ¹³Le sabab de ana bi asalu intum keli ma tala tabaniin bi sabab taab tai ashan intum, al huwo mejid takum. ¹⁴Ashan kida ana bi dengir rukuba tai le Al ab, ¹⁵Min huwo ali wodi isim le kulu usura al fi sama wa al ard. ¹⁶Ana gi seli inu keli huwo wodi le intum, hasab ghina tou fi mejid, Ashan intum bi kun gowiin bi guwa wasat Roho, al fi intum. ¹⁷Ana gi seli inu Yesua keli ish fi gulob takum bi wasat ta iman, ashan intum bi kun indu juzor wa asas gowe fi mohaba tou. ¹⁸Keli intum wa muminiin kulu kun indu gudra ashan bi fahim shunu huwo al ard, al tool, al aali, Wa al umgh, ¹⁹wa ashan intum bi arufu muhaba ta al Mesih, al fok le maaraafa, ashan bi mala intu ma kulu kamal ta Allah. ²⁰Hasa le zol ali bi agder amulu aktar bi ketiir min kulu al nina asalu au fekir, hasab guwa tou al gi ishtakal fi nina, ²¹Keli mejidu huwo fi kenisa wa fi Mesih Yesu. le kulu ajial ilal abaad wa al abadiin. Ami.

Chapter 4

¹Ashan keda, Ana ze mosjun ta Rabana, ana gi asalu intum ashan bi ish hasab daawa al kan nadi ma intum. ²Ana gi asalu intum ashan bi ish be tawadu wa geni kwes wa geni ma subur, kede nina geni ma baad be muhaba, ³Amulu takum ma kulu guwa takum ashan bi hafisu wehida ta Roho fi rebaat ta salam. ⁴Fii jesad wahid wa Roho wahid, ze ma nadi intum le raja wahid akeet min daawa takum. ⁵Wa fii Rab wahid, iman wahid, mamudiya wahid, ⁶Wa Allah wahid wa Al ab le kulu, al huwo fuk al kul Wa bi wasat al kul wa fi al kul. ⁷Allah wodi neima le ai zol min nina hasab magas ta hadiya ta al Mesih. ⁸Huwo ze ma kitab kelim: "zaman arafau huwo fuk , wa huwo gedimu al mosjuniin le Abudiya wa huwo wodi hadiyat le nas." ⁹¹⁰Huwo "ruwa fok" maana tou shunu, wa kaman huwo nezilu tehet fi arid? Zol al nezilu tehet huwo nefsu al zol al kaman arfau fok al samawat, inu huwo bi mala kulu hajat. ¹¹Al Mesih wodi nas taniin bi kun rusul, taniin bi kun anbiyaa, taniin bi kun mubesheriin, wa taniin gusus wa mualimiin. ¹²Huwo wodi musuliyat de ashan bi deribunas tou al kudusiin ashan bi amulu kidma, ashan bi abinu jesad ta al mesih. ¹³Huwo bi istemiir abinu jesad tou la hadi nina kulu bi wosulu le wehida ta iman wa maarafa ta ibin Allah, wa nina biga bi raba fi iman wa bi wosulu le magas ta kamal ta Al mesih. ¹⁴Mesih abinu nina ashan nina tani ma bi kun zi iyal sukeriin al gi jadawu wara wa gidam wa bi hizu bi amowaj ta moyo, wa bi arfau bi ai hawa ta taalim wa kabasu ta nas al bi kutat tomon ta kedib. ¹⁵Lakin, wonusu al hak bi muhaba, kede nina raba bi ai teriga le huwo al yau ras, de yau, Al Mesih. ¹⁶Mesih yau abinu al jesad kulu. wa huwo limu wa murbut sawa bi hubal al gi saidu, wa kan ai juzu gi ishtakal sawa ma baad, de yau bi wodi jesad raba ashan bi abinu nefsa tou fi muhaba. ¹⁷Ashan kida, ana kelim wa gi asalu fi Al rab, inu intum keli tani ma ish ze nas ummamiin gi ish, fi jahala ta mukh tumon. ¹⁸Fehim tumon duluma, umon merid min haya ta Allah. ashan jahala al fi umon, ashan gulub tumon al gowi. ¹⁹Umon ma indu fadiya. wa umon selimu jesim tumon le shahwa. wa umon gi istemiir amulu ai shikil ta najasa. ²⁰Lakin de ma yau haja al intum alimu an al Mesih. ²¹Ana fekeri gali intum asuma an huwo, wa kan alimu fi huwo, ze hagiga al fi Yesua. ²²Kan alimu intum ashan bi sibu hajat ta uslub ta haya takun al kan zaman, ashan intum bi sibu insan al gedim. de insan al gedim de yau ta fasad ashan niyat tou ta kedib. ²³Alimu intum ashan bi kun jedid fi roho t mukh takum, ²⁴Wa bi libisu insan al jedid al kalagu fi sura ta Allah-fi biir wa kadasa al hak. ²⁵Ashan kida, keli intum sibu kidib wa keli ai zol min intum wonusu al hak ma jeran tou, leanu nina ada ma baad. ²⁶Kelli intum kun zalaniin lakin ma keli intum amulu katiya. ma takum keli shemish waga wa intum zalaniin. ²⁷Keli intum ma wodi fursa le sitan. ²⁸Zol al kan gi seregu keli ma seregu tani mara. keli huwo ishtakal, keli huwo amulu shokol al kwes ma ida tou , ashan huwo bi agder shariku haja ma deel al muhtajiin. ²⁹Keli kalam al wasaka ma tala min kasma takum. intum keli istakhdimu kelimat al gi saidu le raba nas taniin, hasab hajat al umon deiru, ashan kelimat takum keli saidu nas al gi asuma intum. ³⁰Wa keli intum ma sibu roho ta Allah kun haznaan, ashan bi wasat huwo yau kan khatimu intum ashan yom ta kulasa. ³¹Keli intum sibu kulu hajat al gi waja,ghadab, zalan, mukhasama ma baad, wa shetima, ma kulu anwaa ta shar. ³²Keli intum kun letifiin ma baad, haniniin ma baad, afii badun, ze Allah fi al Mesih afii intum.

Chapter 5

¹Ashan kida keli intum mesilu Allah, ze iyal ta Allah al mahbubiin. ²Wa gi ish fi muhaba, ze kaman Al Mesih hibu nina wa wodi nefsa tou ashan nina, hadiya al riha tou hilu wa zebiha le Allah. ³Lakin ma keli kun fi hata fikra ta fasad ta jens au ai shikil ta najasa au tamaa, le anu del yau katiya le nas ta Allah al kudusiin. ⁴Keli ma kun fi wasaka, wonusu al belid wa keli ma kun fi hizar al batal- kulu del katiya, lakin keli kun fi wodi shukuran. ⁵keli intum kun mutakaakidiin min de, inu fasad ta jens, najasa, aw zol tamaa- de indu ai wirisa fi momlaka ta al Mesih wa Allah. ⁶Keli zol ma kabasu intum ma kalam al ma hagiga, le sabab ta hajat deel yau khadab ta Allah bi ja le iyal ta adam taa . ⁷Ashan kida,ma keli intum shariku umon. ⁸Leanu intum kan fii duluma,lakin hasa intum fi fii nur ta Rabuna. dowru takum ze iyal ta nur ⁹(Ashan samar ta nur de gi geni fi kulu al kwes, al biir wa al hak) ¹⁰Wa fetisu hajat al Rabuna bi kun mukusut. ¹¹Keli intum ma limu ma hajat duluma al ma bi jibu samar, lakin ashan keli intum aba umon. ¹²huwo fadiya hata kan zekiru hajat al umon amulu fi siir. ¹³Lakin kan ai haja wala bi wasat nur, huwo bi kun zahir, ¹⁴Leanu ai haja al biga zahir huwo nur. ashan kida bi kelim gali, "gum, intum al naimiin, wa keli gum min al mutu, wa al Mesih bi wala fi intum. ¹⁵Kutu bala takum kwes kef intum bi ish- ma ze nas al ma indu hikma lakin ze nas al indu hikma. ¹⁶Istefid min al wokit ashan ayamat biga shirir. ¹⁷Ashan kida, keli intum ma kun belitin, lakin fahim takum irada ta Rabuna huwo shunu. ¹⁸Keli intum ma kun sakaraniin be khamur, leanu bi wodi intum le akhlak al ma kwes. lakin, keli intum kun maliayaniin bi Roho al Kudus, ¹⁹Keli intum guna be baad takum bi mazamiir wa taratil wa aghani rohiya wa amulu telehin le Rabuna be kulu gulub takum. ²⁰Keli intum daiman wodi shukuran fi isim ta Rabuna ta nina Yesua al Mesih wa le Allah Al Ab , ²¹Gedimu nefsa takum le baad ma ihtiram le Al Mesih. ²²Nusuwan, akhda le rujal kum , ze al Rabuna. ²³Leanu rujal umon yau ras ta mara ze Al Mesih kaman yau ras ta kenisa. wa Yesua be nefsu yau mukalis ²⁴Lakin ze kenisa, selim nefsu tou le Al Mesih, ashan kida nusuwan kede akhda le rujal tomon le rujal fi kulu haja. ²⁵Rujal, hibu nuswan takum, ze Al Mesih hibu kenisa wa wodi nefsa le ajili kenisa. ²⁶Al Mesih wodi nefsa tou ashan kenisa bi kun mukadas, nedifu huwo be kasil ta moyo ma kelima, ²⁷Ashan huwo bi gedimu kenisa le nefsa tou ze majid, bedun katiya au wasaka au ai haja ze de, lakin mukadas bidun khata. ²⁸Bi nefsu teriga rujal keli umon hibu nusuwan tomon ze gisim tomon. Zol al bi hibu mara tou huwo bi hibu nefsa tou. ²⁹Leanu mafi zol bi akrah nefsa tou lakin huwo bi akilu wa bi ihtam ma gisim tou, ze Al Mesih bi amulu kenisa bi teriga kwes, ³⁰Leanu nina adaa ta jisim tou. ³¹"Le sabab de rajil bi sibu Abu tou wa uma tou wa bi limu ma mara tou, wa itniin bi kun gisim wahid". ³²De yau hagiga al dusu- lakin ana gi wonusu an Al Mesih wa al kenisa. ³³Be kida, Kaman ai wahid min intum keli hibu mara tou ze nefsa tou, wa mara keli iherim rajil tou.

Chapter 6

¹Iyal, ihterim takum abuhat takum al fi Rabuna, leanu de yau al saa. ²"Ihterim Abu wa uma takum" (de yau awel wosaya ma waad), ³Ashan de bi kun kwes ma intum wa intum bi ish zaman towil fi duniya"⁴Abuhat, mata kutu iyal takum bi tala zalanin. Lakin, raba takum umon fi taadib wa taalim ta Rabuna.⁵Abid, keli intum asuma mosuliin takum al fi al ard be ihtiram wa khof, bi gulub takum al amiin. keli intum asuma umon ze intum gi asuma Al Mesih. ⁶Keli intum kun nas al indu taa iza kan mosuliin takum bi aiyu intum, min ajil umon bi kun moksutiin, lakin keli intum kun nas al indu taa ze abid ta Al Mesih, ashan bi amulu irada ta Allah min gulub takum. ⁷Keli intum amulu kidma min kulu gelba takum, zi intum bi amulu kidma le Rabuna wa ma le nas. ⁸Ashan nina arufu inu kulu zol al amulu amal al kwes, huwo bi ligo mukafa min Rabuna, kan huwo abid au hur.⁹Nas al mosuliin, amulu takum abid takum bi nefsu teriga. mata koufu umon. intum arufu gali zol al Said takum wa tomon fii fok fi samawat wa huwo ma indu tefriga. ¹⁰Fi akir, keli intum kun gowiin fi Rabuna wa fi guwa tou al azim, ¹¹Keli intum libisu daraga ta Allah al kamil, ashan intum bi agder wogif did khuta ta sitan al kaab.¹²Leanu harib ta nina ma did laham wa dom. lakin, did ruasa, did sultat, did guwa ta duluma al fi hasa, did aruwah al sherira fi samawiyat. ¹³Ashan kida keli intum libisu daraga al kamil ta Allah , ashan bi agder wogif fi zaman ta shar. wa kan intum amulu kulu haja keli intum wogif gowi. ¹⁴Wogif takum gowi, be robutu gaz ta hag fi jisim takum, wa libisu takum dere al sudur ta biir. ¹⁵Wa ma gizma fi kura takum jahiz le beshiru injil ta salam. ¹⁶Keli intum libisu daraga ta iman fi kulu zaman. ashan intum bi agder sabitu kulu nisabat ta shar al bi ja le intum.¹⁷Keli intum lebisu tagiya ta kulasa wa sef ta Roho, al huwo kelima ta Allah. be Salawat wa talabat, seli fi kulu zaman fi Roho. ¹⁸Keli intum daiman sahiir ma kulu subur shedid ze intum gi gedimu salawat le ajili nas ta Allah al kudusiin.¹⁹Wa seli takum le ana, inu keli wodi risala le ana fi zaman ana bi wonusu. keli intum seli ashan ana bi wori siir ta hagiga an al injil bidun kafu. ²⁰Ashan al injil ana sefiir al kan sijinu, ashan ana bi alinu injil bidun kafu, ze wajib al ana bi wonusu.²¹Tyikas, Aku al mahbub wa kadam al amin fi Rabuna, bi wori le intum ai haja, ashan intum bi arufu hala tai. ²²Ana rasulu huwo le intum ashan hadaf de, ashan intum bi arufu hala ta nina kef, ashan huwo bi sheja gulub takum.²³Salam keli kun ma akwana, wa muhaba ma iman min Allah Al ab wa Rabuna Yesua al Mesih. ²⁴Keli neima kun ma del al bi hibu Rabuna ta nina Yesua al Mesih be muhaba al muustemir.

Philippians

Chapter 1

¹Bulus wa Timataus, kadamiin ta al Mesih Yesu , le kulu nas ta Allah al kudusin fi Mesih Yesu al fi Philiby, ma mosulin ta Kenisa wa shamamisa, ²Keli neima kun le intum wa salam min Allah Abu tanina wa Rabana Yesua al Mesih.³Ana bi sukuru Allah tai kulu zaman al ana bi zekiru intum, ⁴daiman, fi kulu salawat tai le intum kulu, ana bi seli be farah. ⁵Ashan shrika takum fi injil min yom al aweil lahadi hasa. ⁶Ana indu siga fi kulu haja de, ino al huwo bada amulu haja kwes fi intum huwo bi istemir ashan bi kamilu lahadi fi yom ta Yesua al mesih.⁷Huwo sah le ana ashan bi kon indo ihsas be triga de le intum kulu leano intum fi juwa geliba tai. Intum kulu shuraka bi tai fi neima if itneen tijah zaman ana fi sejina wa if zaman mahkama tai wa wori injil, ⁸Ashan Allah yau shahit tai, gudur shunu ana gi fekiru an intum ma rahma ta yesua al mesih.⁹De yao sala tai: inu muhaba takum keli zido aktar wa aktar fi marafa wa kulu fehim ¹⁰ashan keli intum bi asbit yato yao tamam shedid, wa ashan intum bi kun muklisiin wa bedun loun fi yom al Mesih, ¹¹mala takum ma samar ta biir al bi ja be wasat Yesua al Mesih al le mejid wa tesbih ta Allah.¹²Hasa ana daiir keli intum arufu, ya akwana, inu haja al hasil le ana hagiga saidu fi khidma ta injil. ¹³Wa ka netija, huras fi kulu mahal wa kaman nas kulu fi medina umon arufu ino ana fi genziir be sabab ta Mesih. ¹⁴Akwana kutar indu sega ketiir fi Rabana ashan genziir tai, wa umon indu shuja bedon khuf ashan bi bashir injil. ¹⁵Fi baad min nas bashiru al mesih be hasada wa tagsiim wa baad min humon irada al kwis. ¹⁶Bashiru al resala de bi muhaba, keli intum arufu inu ana hini ashan defa injil. ¹⁷Lakin nas al kan bi bashiru al Mesih be ananiya, ma be ikhlas. Umon fekeri umon bi zedu taab le ana ze ma ana murbut.¹⁸Bega shunu? bes bi ayi teriga, kan bi zahiru nefsa aw bi hagiga, Mesih bashiru, wa fi de ana farahan, naam wa ana bi afrah, ¹⁹Ana arufu inu de be wasat salawat takum ana bi itharar wa musada ta Roho ta Yesua al Mesih.²⁰huwo hasab towokaat tai al shedid wa raja ino ana ma ligo fadiya kulu kulu, lakin bi kulu shuja, hasa zi kulu wakit, Mesih bi arfawu fok fi jesim tai, kan be haya wala be mutu. ²¹Le ana ashan be ish huwo al Mesih wa mutu huwo rebih.²²Lakin ashan ana bi ishfi jesim, de be mana shukul al indu faida le ana. Lisa yatu yau bi ikhtaru? ana ma arufu. ²³Ashan asuru

ana shedid beina al itnin, fi niya tai ana deir ruwa ashan bi kun ma Mesih, huwo ahsen, ²⁴kaman ashan ana bi kun fi jesim huwo dururi shedid le ajiil intum. ²⁵Ana mutakidin min de, ana arufu inu ana be kun wa be istemir ma intum kulu, ashan farah wa tenmiya takum fi iman, ²⁶ashan be wasat ana malumat takum be zidu ashan intum bi dala fi al Mesih Yesua fi zaman al ana bi ja le intum mara tani . ²⁷Bes saraf takum fi teriga al kwes ta injil ta Mesih, ashan sala kan ana ja ashan be ainu intum aw an mafi ana bi asuma an intum, inu intum bi wogifu gowi fi roho wahid, ma fekira wahid kelina jere ma bad wara iman ta injil. ²⁸Ma takum kafu min nas al gi kuafu intum al humon gi aridu intu. De alama le umon ta damar tumon, lakin khalas le intum - wa de min Allah, ²⁹Ashan wodi le intum majani ashan Mesih ma bes bi amin fi huwo, lakin kaman tab le ajil huwo, ³⁰intum be kun indu nefsa sura al intum ainu fi ana, wa hasa intum asuma min ana.

Chapter 2

¹Kan fi ai teshjee fi Mesih, kan fi ai taziya fi mohaba, kan fi ai sherika ta Rohu, kan fi ai tegdima ta rahma wa heniya, ²biga kede intum kutu farah tai kamil be geni be fekra sawa, intum bi indu muhaba sawa, murbutiin fi rohu, wa hadaf takum wahid.³Matakom amulu haja bi takabur aw ghira. Lakin bi insaniya keli intum fekir an nas tanin aktar min nefsa takum. ⁴Keli kulu wahid min intum ma ihtam le ihtiajat tou, lakin kaman le ihtiyajat ta nas tanin.⁵Keli intum kun indu fekir bi teriga al kan kaman fi le Mesih Yesua. ⁶Howo zahir fi shekil ta Allah, howo ma ainu nefsa tuo sawa ma Allah. ⁷Lakin howo nezilo nefsa tuo. howo shilu shekil ta kadam, wa weledo howo fi shebeh ta insan. ⁸Howo nezil nefsa wa tae hata le daraja ta mutu, lahadi mutu ta selib!⁹Ashan keda Allah kaman mejidu howo shedid. howo wodi le hwo isim al fok kulu isim. ¹⁰Howo amulu keda ashan kulu rukuba bi dengeri fi isim ta Yesua, rukuba ta del al fi samawat wa del al fi al ard wa tehet wata. ¹¹Howo amulu ashan kulu lisan bi iterif inu Yesua al Mesih howo al Rab, le mejid ta Allah al Ab.¹²Ashan keda, mahbubin tai, zi ma intum daiman bi asuma, ma bes kan ana fi lakin hasa wa aktar fi zaman ana mafi, keli intum fetisu kulasa takum bi ihtiram wa khuf. ¹³Ashan Allah howo yau bi ishtakal fi intum be itniinle irada wa le shukul ashan farah tuo al kwes.¹⁴Keli intum amulu kulu haja be dun negneg aw kurekure, ¹⁵ashan intum bi kun be dun laom wa nedifin, iyal ta Allah be dun laom fi nus ta ajeayal al ma adeel wa waskhan, al intum wala zi nur fi alam. ¹⁶Amsuku takum kelima ta haya gowi ashan fi ta Masih ana bi iftakhir ino ana ma jere le khasara aw ana ma taban le khasara.¹⁷Lakin hata iza dufugu ana zi hadiya fi zebiha wa khidma ta iman takum, ana murtah wa farhan ma intum kulu. ¹⁸Be nefsu teriga intum kaman keli kun murtahin, wa afrah ma ana.¹⁹Lakin ana bi itmana fi Rabana Yesua ashan bi rasulu Timatayo le intum gerib de, ashan ana kan arufu hajat ann intum kaman bi shejao ana. ²⁰Ashan ana ma indu zol tani ze huwo, al be hagiga bi ihtam be intum. ²¹Ashan humon kulu bi fetisu faida le nufus tumon, ma hajat ta Yesua al Mesih.²²Lakin intum arufu huwo bi istahik, ashan zi jena ma abu tuo, kaman huwo khadimu ma ana fi al injil. ²³Kaman ana bi itmana ashan bi rasulu huwo bi sura kan ana ainu hajat bi ruwa kef ma ana. ²⁴Lakin ana indu sgha fi Rabana ino ana be nefsa tai kaman bi ja le intum bi sura²⁵Lakin ana bi fekir inu dururi ashan ana bi rasulu Ebafruditas wara le intum. Howo Aku tai wa sabi fi shukul wa jundi, wa marasula takum wa khadim le ihtiyjat tai. ²⁶Ashan huwo kan haznan shedid, wa huwo kan mushtag ashan bi geni ma intum kulu, leanu intum asuma gali howo kan ayan. ²⁷Ashan de hagiga ino huwo kan ayan shedid lahadi huwo kan gerib bi mutu. Lakin Rabuna kan indu rahma le huwo, lakin kaman le ana, ashan ana ma bi kun indo haznan fi ras haznan.²⁸Kulu de ashan nieya tai shedid le intum yahu ana bi rasulu huwo, ashan keda kan intum ainu huwo tani mara intum bi afrah, wa huzon tai bi kun besit. ²⁹Rahibu takum Ebafruditas fi Rabana bi kulu farah. Ihterim takum nas al zi huwo. ³⁰Leano de kan bi sabab ta shukul ta Mesih yahu huwo kan gerib bi mutu. Huwo wodi haya tuo fi khatar ashan bi akhdim ana wa huwo timu haja al intum kan ma bi agder amulu le khidma tai

Chapter 3

¹Akhir tou, ya khuani, afrah fi Rabana. Inu ana ma bi taban ashan bi katibu le intum juzu min hajat tani mara, wa de bi sibu intum bi kun fi aman. ²Keli intum kutu bala min kilab. Keli intum kutu bala min nas al bi amulu shar. Kutu bala takum min deal al bi tahiru nas. ³Leano nina yaho al taharu- deal al bi abido be wasat ta Roho ta Allah, wa al indu fakhir fi Mesih Yesu, wa al ma indu sigha fi hajat ta jasad. ⁴Hata, ana bi nefsa tai kan bi indu sigha fi al jasad. Kan fi ai zol bi fekiri inu huwo indu sigha fi jasad (tahiru), ana kan yahu bi indu aktar. ⁵Taharu ana fi yom nimra tamaniya, le nas ta Israel. min gebila ta Banyamin, ebrani min ebraniin, hasab sheriya, ana Ferisi. ⁶Fi hamas, ana azibu kenisa; ashan al bir al hasab sheriya, ana ma indu laom, ⁷Lakin kulu haja al kan rebih(faيدا) le ana, ana bi kutu hajata del kasara ashan Mesih. ⁸Fi hagiga, hasa ana hasibu kulu hajat del kasara ashan marafa al kwies ta Mesih Yesua Rabana tai. Fi huwo ana sibu kulu hajat- wa ana kutu hajat del wasaka -ashan ana bi ribah fi Mesih, ⁹wa bi asisu ana fi huwo, ana ma bi indu bir ta tai min sheriya, lakin biir bi wasat iman fi al Mesih - bir al min Allah de be iman. ¹⁰Ashan keda hasa ana der arufu huwo wa guwa ta geyama tuo wa sherika ta tab tuo, ana deru tala ze huwo fi mutu tuo, ¹¹ashan bi agder jeribu giyama min mutu. ¹²Huwo ma sah inu ana kalas istelim hajat del, aw inu kalas biga kamil, lakin ana bi hawil ruwa gidam ashan ligo al ana kan amsugu bi wasat ta Mesih Yesua. ¹³Akwani, ana ma bi fekir inu ana be nefsa tai ligu. Lakin fi haja wahid ana bi amulu: ana bi nesitu haja al wara wa ainu fi haja al gedam, ¹⁴ana bi jere gedam le hadaf ashan bi fuz (najah) bi jaiza ta nadi ta Rabana fi Mesih Yesua. ¹⁵Nina kulu al raba, keli nina fekir be teriga de; wa kan inta fekir an ai haja bi teriga al barau, Rabuna bardu bi zahiru le inta. ¹⁶Be tariga tani, ai haja al nina ligu, keli nina sabitu fogo. ¹⁷Ya akwani, keli intum mesilu ana, kutu takum bala shedid le nas al bi dawru be misal al intum aino min nina. ¹⁸Keterin dawru- de ann deal al ana wori le intum ketir, wa hasa ana bi kelimu le intum ma moyo ena- ze adda (addu) ta selib ta Mesih. ¹⁹Nihaya tumon damar. Ashan illah tumon yau batna tumon, wa mejid tumon yau fadiya tumon. humon bi fekir an hajat ta aridia. ²⁰Lakin beled ta nina fi sama, al henak nina kaman be intezir al Mukalis, Rabana Yesua al Mesih. ²¹huwo bi geiru jesim ta nina al ta arid ze jesim tou al mumajad, bi geiru be guwa bitu al azim al bi jebu hajat kulu tehet huwo.

Chapter 4

¹Ashan keda, akwani tai al mahbubin wa al ana mushtak le humon, farah wa taj, be teriga de wogif takum gowi fi Rabana, sabi al mahbubin. ²Ana bi asalu min Afudiya, wa bi asalu min Santiche, keli fekira takum kun wahid fi Rabana. ³Hagiga, ana bi asalu inta kaman ya sherik tai al muklis: saidu nuswan del al jahidu wa ishtakal ma ana fi basheriu injil, sawa ma Clement wa kaman bagi nas al ishtakal ma ana, al asma tomon fi Kitab ta Haya. ⁴Afrah fi Rabana daiman, wa ana bi kelimu tani, afrah. ⁵Keli tul baal takum arufu ma nas kulu. Rabuna huwo gerib. ⁶Ma keli intum shilu ham ta ai haja. Wa lakin fi kulu haja bi salah wa daua, ma shukuru, keli telbat takum kun maruf le Allah, ⁷wa salam ta Allah, al futu kulu fihim, hafisu gulub takum wa afkar takum fi al Mesih Yesu. ⁸Akhir haja, ya akwani, kulu hajat al hak, kulu hajat al muhtaram, kulu hajat al adel, kulu hajat al tahir, kulu hajat al bi hibub, kulu hajat al ta suma tou kwes, kan fi ai haja al mumtaz, kan fi ai haja al bi shukuru, fekiru takum ann hajat del. ⁹Hajat al intum alimu wa istelimu wa asuma wa ainu fi ana, keli intum amulu hajat del, wa Rabuna ta salam bi kun ma intum. ¹⁰Ana farhan shedid fi Rabana ashan intum jedidu ihtimam takum le ana. Fi hagiga intum gubal keda kan bi ihtam le ana, lakin kan mafi fursa le intum ashan bi saidu. ¹¹Ana ma bi kelim ashan ana muhtaj. Leano ana alimu kef ana bi afrah fi ai zuruf. ¹²Ana arufu kef ana geni meskiin wa kaman ana arufu geni ganian, fi kulu teriga wa fi kulu hajat ana alimu siir ta geni shaban aw geni jean, wa kef ana bi ish fi ketir aw fi ihtiaj. ¹³Ana bi agder amulu ayi haja bi wasat huwo al bi gowi ana. ¹⁴Ala kulu hal, intum amulu kwes ashan bi shariku subaat tai, ¹⁵Ya Filibiin intum arufu kwes inu fi bidaya ta injil, zaman ana sibub Macedonia, mafi kenisa saidu ana fi kalam ta wodi wa istelimu ela intum baraw,, ¹⁶Wa hata zaman ana fi Tesselonica, intum rasulu musaada le ihtiaj tai aktar min wahid mara. ¹⁷Ma inu ana bi fetisu hadiya, lakin ana bi fetisu samar al bi zedu fi hesab takum ¹⁸Ana istelim kulu hajat be malian, wa kaman aktar. Saido ana shedid hasa ana istelim min Epaphroditus hajat al intum rasulu. Hajat del kulu helu - Reha tou kwes, zebiha al gabili wa kwes le Rabana. ¹⁹Keli Rabana mala ihtiajat takum hasab ghanian ta mejid tou fi al Mesih Yesua. ²⁰Hasa mejid le Allah wa Abu ta nina ile al abad al abadiin. Amen. ²¹Selimu kulu muminin fi al Mesih Yesua. Akwan al ma ana bi selimu le intum. ²²Kulu al muminiin heni bi selimu le intum, khususi nas al fi bet ta Caesar. ²³Keli neima ta Rabuna Yesua al Mesih kun ma rohu takum.

Colossians

Chapter 1

¹Bulis, marasula ta Yesuah al Mesih be wasat irada ta Allah, wa Timatayo aku ta nina, ²le mominin wa akwana al aminu fi al Mesih fi Kolosi. Kede Neima kun le intum, wa Salam min Allah Abu ta nina. ³Nina bi wodi shukuran le Allah, Abu ta Rabuna ta nina Yesua al Mesih, wa nina daiman bi seli le intum. ⁴Nina asuma be Iman takum fi al Mesih Yesuah wa kaman muhaba takum le Kedisin. ⁵Intum indu muhaba ashan al raja al kutu le intum fi Samawat. intum asuma be raja de gubal kida fi kelima ta Hagiga ta Injil. ⁶Al ja le intum. fi Dunia wa jibu simar wa bi raba. ze ma fi intum min yom al intum asuma wa arufu Neima ta Allah al Hagiga. ⁷De Injil al ze intum alimu min Abfaras kadam ta nina al mahbub al bi dowru wara ta nina. al huwo kadam al amin ta Mesih al bi mesil nina. ⁸Abfaras wori le nina muhaba takum fi Roho. ⁹Ashan muhaba de min yom nina asuma, nina ma wogif ashan bi seli le intum. nina kan bi istemir seli kede intum mala be marafa ta meshia bito be kulu Hikma wa Fahim ta Roho. ¹⁰Nina bi seli ashan kede intum dowru ze Rabuna deir be teriga al kwes, wa ashan intum be jibu simar fi kulu amail takum al kwes wa intum bi raba fi arufu Allah. ¹¹Nina seli ashan intum bi agder geni gowi be guwa ta mejid Bito fi amulu shokol shedid wa sobur. ¹²Wa nina kaman seli ashan kede intum wodi shukuran be mokosut le Abu, al kutu intum limu fi worisa ta Nas al kedestin fi Nur. ¹³Al talau nina min sulta ta duluma wa hawilu nina le mamlaka ta Jena Bito al Mahbub. ¹⁴Fi Jena Bito nina ligo kulasa, wa afi ta kataya. ¹⁵Jena de Huwo yau sura ta Allah al ma bi ayinu. wa awel bikir ta kulu kaliga. ¹⁶be wasat bito kalagu kulu hajat, alfi Sama wa Ardiya, hajat al bi ayinu wa al mabi ayinu kan hajat al fok aw ta mosuliya wa ta sultat. hajat kulu Huwo kalagu le nefsa bito. ¹⁷Huwo fi gubal kulu hajat, wa hajat kulu bi limu fi Huwo. ¹⁸Huwo ras ta jisim, al Kenisa. Huwo al bidaya wa bikir fi nus ta nas al meitin, ashan huwo indu awel mahal fi nus gidam kulu hajat al kalagu. ¹⁹Ashan Allah kutu kede shokol kebir bito fadulu fi huwo. ²⁰wa ashan bi amulu musalaha be wasat Jena de ma hajat kulu le nefsa bito. Allah amulu Salam be wasat dom ta Selib. Allah salau kulu hajat le nefsa bito, hajat al fi ardiya aw hajat ta Sama. ²¹Intum kulu kan ajneb le Allah wa kaman adu bito fi mug takum wa amayiek takum al batal. ²²Lakin hasa de huwo rija salau intum be jisim bito ta insan be mutu bito, ashan be kutu intum geni kudusin. wa bidun loum, wa

bidun shokuwa fi gidam bito. ²³Kan intum lisa bi istemir fi Iman wa asisu intum kwes, wa zarawu intum gowi, itakum ma bi tala sambala min raja ta Injil, al intum asuma wa beshiru le kulu hajat al kalagu tehet Sama. De Injil abu ana Bulis biga kadam bito. ²⁴Hasa de ana bi geni be mokosut ashan taab tai le itakum, wa ana geni timu bagi hajat ta Mesih al nigis fi jisim tai, ashan jisim bito al huwo yau Kenisa. ²⁵De yau Kenisa al ana biga kadam fogo, be nisba le mosulia al Allah wodi le ana ashan intum, wa ashan bi timu kelima ta Allah. ²⁶De sir al Hagiga al dusu min zaman wa min ajial, lakin hasa de beinu le nas ta Allah al kudusin fi huwo. ²⁷De ashan bi wori le humon sunu yau sir de fi nas al ma arufu Allah. al huwo yau al Mesih raja ta mejid fi intum. ²⁸

²⁹De yau haja al ana bi taban ishtakal shedid fogo. be shokol bito al shakal fi ana be guwa

Chapter 2

¹Ana der kede intum arufu godur shunu taab tai le intum, wa le nas alfi Laudukia wa kaman del al ma sufu ana wusa tai fi jisim. ²Ana ishtakal ashan kede humon ligo teshji fi gulub tomon ma limu sawa fi muhaba. wa fi ganian wa takid al fahim al kamil, fi marafa sir ta Allah al fi Mesih. ³Fi huwo dusu kulu kunuz/hajat al gali ta marafa wa ta hikma. ⁴Ana kelim kalam de ashan mafi zol tani kede kabasu intum be ai kalam tani. ⁵Sala kan ana mafi be intum fi Jisim, lakin ana fi ma intum fi Roho. ana mokosot kan ana bi ainu intum bi geni be nizam, wa intum bi geni gowi fi Mesih. ⁶Ze ma intum rudu Masiah Rabuna, doworu takum fi huwo. ⁷kede juzur takum lesegu fogo huwo, wa kede intum abinu fogo huwo, wa kede asisu intum fi Iman. ze alimu intum fi wodi shukuran. ⁸Kutu takum bala ashan kede mafi zol tani kabasu intum be falsafa bito al batal. wa be kalamat tanin al farig ze ta tagalid ta nas. al bi tifagu ma hajat ta dunia, wa ma bi tafigu ma al Mesih. ⁹Ashan fi Huwo Allah hai be lahut bito. ¹⁰Malau intum fi huwo, huwo yau ras ta kulu guwa wa sulan. ¹¹Teheru itakum fi huwo be teheru al ma amulu be nas be gatau gilid ta jisim, lakin be teheru ta al Mesih. ¹²Dofunu intum ma huwo fi mamudia, wa goumu intum fok be wasat Iman fi guwa ta Allah. al goumu huwo mara wahid min mutu. ¹³Zaman intum kan meitin fi kataya takum, wa lisa kan ma teheru intum, huwo kutu intum hai sawa ma huwo wa kaman afi le nina katiyat ta nina. ¹⁴huwo masa dein al katibu le nina wa gawanin al did nina. huwo agilau wa dugu be musmar fi selib. ¹⁵huwo agilau silahat kulu min nas al indum guwa wa alfi sulta, wa beinu fadia tomon bara, wa gilibu humon fi Selib, ¹⁶Wa ashan kida, kede mafi zol hukum inta fi kalam akil wele fi kalam shirab, wele kaman fi kalam ta Eid aw bidayat ta shuhur wa kalam ta ayam ta Sebit. ¹⁷Del kulu dulu ta hajat al bi ja hasil. lakin al jisim yau al Mesih. ¹⁸Kede ma abusu intum min ligo hadia takum, ma shikil zol al deir beinu gali huwo yau mutu wadi wa bi seli le malaikat, wa bi dakalu fi aynu hajat al bi woduru huwo, huwo bi mofugu bidun sabab be fikra bito jisim. ¹⁹huwo ma gobudu gowi fi ras. Ras al bi wodi akil fi jisim kulu, wa bi robutu jisim sawa be mafasil wa aasab, ashan bi raba tamam ze raba al Allah yau wodi. ²⁰Kan sei itakum mutu sawa ma al Mesih wa min hajat kulu ta Dunia, le intum lisa bi geni ze kan intum fi Dunia. ²¹Mata kum amsuku, mata kum jeribu, wa mata kum lemesu. ²²Kulu hajat del jahizu ashan bi demiru nas kan istamilu, ashan nizamu hasab awamir wa talimat ta Insan. ²³Nizam ze del indu hikma al salau be jisim wa be tawadu wa batal ta jisim. Lakin humon ma indu wozin ashan bi agder woduru jisim.

Chapter 3

¹kan intum gum ma al Mesih, fetisu takum hajat ta fok, ze al Mesih bi geni fi idan yemin ta Allah. ²Fekir be hajat al fok, ma be hajat ta ardiya. ³Ashan intum mutu, wa haya takum dusu be al Mesih fi Allah. ⁴kan al Mesih ja beinu, wa Huwo yau haya takum, kaman intum bi beinu ma Huwo fi mejid. ⁵Katulu takum hajat al bi juru itakum wara fi duniya, Zina, Najasa, Niyat ta jisim, Shahwat al batal, wa Shukul Tama, al huwo yau ibada ta asnam. ⁶Ashan be sabab ta hajat del zalan ta Allah bi nenzil le iyal ta katia. ⁷Fi hajat del itakum kan douru, wokit itakum kan aishin fogo. ⁸Lakin hasa kede itakum agilau bar hajat del kulu. Waja gelba, Zalan, Niyat al batal, Sitima wa Kalmat al batal al bi tala min kasma takum. ⁹Mata takum gata suwata fi zol tani, kan sei intum agilau zol algedim dak be hajat bito, ¹⁰wa itakum libisu zol al jedid al bi geni jedid fi marfa hasab sura ta Zol al kalagu huwo. ¹¹De yau bi wori inu mafi ferig beina de Yonani wele de Yahudi. de Teheru wele de ma teheru. Ajnebi, wole ma ajnebi. Abid, wole ma abid, lakin al Mesih wau kulu wa fi kulu. ¹²Libisu takum daiman ze nas al Allah yau ikhtaru kedisin wa mahbubin, mashair ta Rahma, Amulu kweis le nas, Hanan, Tawadu wa Sobur. ¹³Kede intum arfau bad takum. Afi takum le bad takum, kan fi zol indu shokuwa did zol tani, ze Rabuna afi le intum kaman kede intum afi le zol tani. ¹⁴Fok kulu hajat del, libisu takum Muhaba, de yau habil al bi wori itakum timu ¹⁵Kede salam ta al Mesih hukum fi gulub bitakum. ashan fi salam de nadi itakum fi jisim al wahid. Rija takum shukuran. ¹⁶Kede kelima ta al Mesih kun hai fi intum be gena. be kulu hikma, alimu wa anziru badun takum be mazamir wa tesbihat wa gunat ta roho. Guna takum be wodi shukuran fi gulub takum le Allah. ¹⁷Ai hajat al kan intum bi amulu, kan be kalam wole be shokol, amulu takum kulu be isim ta Rabuna Yesua. wodi takum shukuran le Allah al Abu be wasat bito. ¹⁸Ya Nuswan, Nezilu badun le rujal takum ze deiru fi Rabuna. ¹⁹Ya Rujal, hibitu takum nuswan bitakum, wa matkum geni tekiyanin ma humaon. ²⁰Ya iyal, amulu takum kulu hajat al abu takum yau kelimu, de deiru fi Rabuna. ²¹Ya Abuhatu, mata kum zalanu iyal ashan kede ma karabu. ²²Ya Kadamin, amulu takum kulu hajat al sidi takum fi jisim deir kede amulu. ma bes ashan nas bi aynu, lakin be gelba kuwes. kafu takum Rabuna. ²³Ai hajat intum bi amulu, amulu takum min juwa gelba ze intum bi amulu le Rabuna ma le nas. ²⁴Arufu takum gali intum bi ligo ujura ta worisa min Rabuna. Ashan intum bi kadimu le Rabuna al Mesih. ²⁵Ai zol al bi amulu hajat batal bi ligo ikab ta hajat batal al huwo amulu, bidun ai mujamala.

Chapter 4

¹Ya nas kubarin, wodi le kadamin takum hajat al sah wa adil. Kede intum arufu kaman gali intum indu sidi if Sama.²Istemir takum fi Salawat, sahir takum fogo be wodi shukuran. ³Kaman seli takum sawa le nina, kede Allah fata bab le kelima, ashan bi wori sir al hagiga ta Mesih. ashan le sabab de robutu ana. ⁴Seli takum ashan kede ana agder beinu wadeh, ze deiru ana bi wonusu.⁵Dowuru takum be hikma ma nas al bara, wa alagu takum zaman. ⁶Kede kelimat takum daiman geni be neima. salau be mileh, ashan intum bi agder arufu kef intum bi juwabu ai zol.⁷Wa be kusus haja tai, Tikikos bi wori le intum. Huwo aku al mahbub, kadam al amin, wa kadam kaman ma nina fi Rabuna. ⁸Ana rasulu huwo le intum kida, ashan intakum bi arufu mashakil ta nina, wa ashan huwo bi shejja gulub takum kaman. ⁹Ana rasulu huwo sawa ma Onesimos, aku al amin wa al mahbub, al huwo wahid min intum. Humon bi wori le intum kulu hajat al hasil hini. ¹⁰Aristrikus, sabi tai fi sijin, bi selimu intum, wa kaman Markos, jena ukut ta Barnaba, (al intum ligo talimat min huwo; kan huwo ja le intum hinak, rudu takum huwo). ¹¹Wa kaman Yesua, al bi nadi gali Yustus. humon yau bes nas al teheru, wa nas al shakalin ma ana ashan Molokut ta Allah. Humon biga yau bi shejau ana. ¹²Abufaras bi selimu intaum. Huwo wahid min intum wa abid ta al Mesih Yesuah. Huwo daiman bi hawil shedid ashan bi seli le intum. ashan kede intakum wogif kamil wa malianin fi kulu meshiah ta Allah. ¹³Ana shuhud bito, huwo bi ishtakal shedid ashan intum, le del al fi Laudukiya, wa kaman le del al fi Hiyarabolis. ¹⁴Luka diktir al mahbub wa Dimas bi selimu le intum. ¹⁵Selimu le akuwana al fi Laudukiya, wa Nimfas, wa le Kenisa al fi bet bito. ¹⁶Kan agarau risala de fi nus takum, kede kaman agarau fi Kenisa ta nas Laudukiya, wa kaman risala ta nas Laudukiya kede agarau le intum. ¹⁷Kelim takum le Arkibos, "aynu le kidma al inta ligo fi Rabuna, ashan kede inta kalasu." ¹⁸Salam de min idan tai ana Bulis. Zekir takum genzirat tai. Kede neima geni ma intum.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Min Bulus, Silvanus, wa Timusawus le kenisa ta Tasalunikein fi Allah al ab wa Rabana Yesua al Mesih. Keli naima wa salam geni ma intum. ²Nina daiman gi wodi shukuran le Allah ajili intum kulu, ze ma nina bi zekiru intum fi salawat ta nina. ³nina bi zekiru gidam Allah wa abu ta nina amal takum ta Iman, sokol be muhaba, wa subur be raja fi Rabana ta nina Yesua al Mesih. ⁴Akwana al Allah hibu, nina arufu uwo iktar intum, ⁵Leanu Injil ta nina ma ja le intum ma kalam bes, lakin be guwa, fi Roho al kudus, wa be takid ketir. Be nefsu teriga, keke intum bardu aruf nina kan yatu shikil ta nas fi nus takum le ajil intum. ⁶Itakum biga gi shilu missal ta nina wa Rabana, ze ma itakum akudu kelima de fi suubat shedid be farah min Roho al kudus. ⁷be netija de, intum biga missal le kulu nas al amin fi Makadonia wa Akaeiya. ⁸Ashan min intum kalam ta Rabuna asmau, ma bes fi Makadonia wa Akaeiya. Lakin, iman takum fi Allah wusulu bara fi ayi makan. ashan kida, nina ma muhtajin ashan bi kelim anu. ⁹umon be nefus tomon wori haja an nina de yatu teriga ta istikbal al nina endu beinu intum. wa weri kef intum rija le Allah min abudu asnam ashan bi kadimu Allah al hayi wa al hagiga. ¹⁰wa gali intum bi istenna Jena tou min sama, al uwo goumu min amwat. al hariru nina min gadab al jai.

Chapter 2

¹Akwana intum aruf be nefsa takum, inu nina ma ja le intum be kasara. ²Intum aruf nina kan tabanin wa kan amulu fadiya le nina fi Filibi. nina kan shuja fi Allah ashan bi wonusu le intum Injil ta Allah bi muhawala shedid. ³Lanu tebshir ta nina ma kan ta woduru, wele min adam tahara, wele min kabasa. ⁴Lakin, ze ma nina ligo tesdig min Allah wa sigha ta beshiru Injil, yau nina bi wonusu. nina bi wonusu, ma ashan bi kutu nas farhanin, ile Allah. Uwo yau bes al bi imtehin gulub ta nina. ⁵Nina ma ja be kalamat al ma indu mana, ze ma intum arufu, wele be teriga al bi khati taama, Allah yau Shahid ta nina. ⁶Wele nina fetishu mejid min nas, wele min intum au min nas tanin. Nina kan bi asadu musada min ze rusul ta Mesih. ⁷Lakin, nina kan ze zol bi nezil nefsu fi nus takum ze umma al bi azzi eyal tou. ⁸Be teriga de nina endu tassir fogo intum. nina farhanin ashan bi shariku ma intum ma bes Injil ta Allah lakin bardu haya ta nina. ashan intum biga azizeen le nina. ⁹Ashan intum bi zekiru, akuana, taab wa waja ta nina. Bilel wa nahar nina kan bi ishtakal ashan nina ma bi jibu tegila le ai zol min intum. Min kilal zaman dak nina beshiru le intum Injil ta Allah. ¹⁰Intum shuhudin, wa Allah kaman, kef be tahara bir, wa bela luom yau aklak ta nina gidam intum al amin. ¹¹Be nefsu teriga intum aruf nina kan kef ma ai zol min intum, ze abu ma eyal tou, ¹²nina bi arsidu intum wa sheje wa bi asadu intum ashan bi douru be teriga al kwes fi Allah, al nadi intum le mulukut wa mejid tou. ¹³Be sabab de nina bi shukuru Allah be istimrar. Zaman intum ligo kalam ta Allah inu intum asuma min nina, intum gabili ma ze kalam ta insan, lakin ze ma uwo hagiga, kelima ta Allah. al kaman bi istaka l fi intum al amin. ¹⁴Le intum, akwana, intum biga mumesilinta Kanais ta Allah al fi Yahudia fi Yesua al Mesih. Ashan intum bardu ligo nefsa taab min nas ta beled takum, ze nas ta Yahudin ligu. ¹⁵De Yahudin al katal Rabana Yesua al Mesih wa Anbiya. al turuju nina bara. Umon ma ardi Allah. Lakin umon kan adu ta nas kulu. ¹⁶Umon manau nina ashan wonusu le Umam ashan biligo kulasa. Netija tou innu umon daiman bi zidu kataya tomon lahadi akir. Lakin fi nihaya zel bi shilu umon. ¹⁷Lakin akwana, gesimu nina kan min intum, le zaman guser, fi sheks ma fi geliba. nina kan indu niya shedid ashan bi ayinu wusat takum. ¹⁸Nina endu niya ashan ja le intum, Ana, Bulus, tani mara, lakin sitan wugifu inna. ¹⁹Raja ta nina sunu, wele farah, au taj ta dala fi gidam ta Rabuna ta nina Yesua al mesih fi ja bitou? sei de ma intum? ²⁰intum yau farah wa mejid ta nina.

Chapter 3

¹Ashan kida, zaman nina ma ageder istahmul, nina fekir huwo kwes ashan bi sibu nina barau wara fi Athenia. ²nina rasulu aku ta nina Timusaus al nina bi istakal sawa le Allah fi injil al Mesih, ashan bi gowi wa azzi intum fi iman takum. ³nina amulu kida ashan mafi zol bi hizzu be taab de. ashan itakum be nefsa takum aruf iktaru nina ashan kalam de. ⁴Hagigaten, zaman nina kan ma intum, nina wori le intum min bediri enu kan bi ruwa ligo taab, wa hasil ze ma intum aruf. ⁵le sabab de, zaman ana biga ma ageder istahamal, ana rasulu ashan bi aruf an iman takum. Al mujerib amkin jeribu intum, wa taab ta nina bi ruwa kasara. ⁶Lakin Timusaus ja le nina min intum wa jibu le nina kabar kwes an iman takum wa muhaba. huwo wori le nina inu itakum daiman indu zikiriat kwes le nina, wa intum indu niya ashan bi aiynu nina ze ma nina kaman indu niya ashan bi aiynu intum. ⁷Ashan kida, akw ana, nina ligo taaziya min intum ashan iman takum, fi kulu Dikaat wa taab ta nina. ⁸Ze ma nina bi ish hasa, Iza kan intum wogif sabit fi Rabana. ⁹Fa yatu shukur al nina bi wodi le Allah le ajili intum, be kulu farah al nina indu le intum gidam ta Allah ? ¹⁰Nina bi seli shedid bilel wa nahar ashan nina bi aiynu usa takum wa bi wodi haja al nagis fi iman takum. ¹¹Kede Allah wa Abu tanina, wa Rabana ta nina Yesua wosifu sika ta nina le intum. ¹²Kede Rabana sibu intum raba wa zidu fi muhaba le badun wa kulu nas, ze nina bardu gi amulu le intum. ¹³Kede uwo gowi gulub takum ashan bikun bidun loum wa fi kadasa gidam ta Allah wa al Ab, fi ja ta Rabana Yesua ma kulu kadisin tou.

Chapter 4

¹Akiran, akwana, nina bi sheje wa bi arsidu intum fi Rabana Yesua. Ze ma intum akudu towojihad min nina an kefi intum lazim bi douru wa bi sibu Allah bi kun farhan, kaman be nefsu teriga de douru, ashan intum bi amulu hata ketir. ²Fa intum aruf yatu towojihad nina wodi le intum be wasad Rabana Yesua. ³De yau irada ta Allah, tahara takum, ashan intum bi sibu amulu zinna, ⁴al ai zol bi aruf kefi bi amsuku gisim tou fi kadasa wa karama, ⁵ma fi shahwa (ze umam al ma aruf Allah). ⁶Kede mafi zol lakabatu wa galatu aku tou fi kalam de. Leanu Rabana muntakim le hajat de kulu, ze ma nina shahidu wa anziru intum min bediri. ⁷Allah ma nadi nina le najasa, lakin le kadasa. ⁸Ashan kida, zol bi aba kalam de ma bi aba nas, lakin bi aba Allah, al bi wodi Roho al kudus tou le intum. ⁹Be kusus mohaba ta akwana, Intum ma muhtaj ashan ai zol ashan bi katibu le intum, Fa intum be nufus takum derisu itakum ma Allah ashan bi hibu badun. ¹⁰Hagiga, itakum amulu de le kulu akwana al fi Makadonia. Lakin nina bi arsidu intum, akwana ashan intum bi amulu sala ketir. ¹¹nina bardu bi arsidu intum ashan bi hawil geni be hudu, kun harisin le musulia takum, wa istakal be iden takum, bes ze ma nina wodi le intum wosia, ¹²ashan intum bi douru be teriga kwes gidam ta nas al bara wa ma bikun fi ihtiyaj. ¹³Ya kwana nina der intum ashan bi ligo kabar an delin al bi num, ashan intum ma bi tala haznanin ze delin al ma indm raja. ¹⁴Fa iza kan nina amin gali Yesua mat wa gam tani, Be nefsu triga Allah bi jibu sawa ma Yesua delin al nam fi Yesua. ¹⁵Le sabab de nina bi wori le intum be kilima ta Rabuna, inu nina al hayiin, al sibu fi ja ta Rabuna, Hagiga nina ma bi ruwa gidam min delin al mutu. ¹⁶Rabuna be nefsa tou bi nezil min Sama. Huwo bija be sot fok, be sot ta reis ta Malaika, wa be trumpeta ta Allah, wa al maitin fi al mesih bigum awel. ¹⁷Bat dak nina al hayin , al sibu, be gobudu nina sawa ma umon fok fi Sihab ashan bi limu ma Rabuna fi hawa. Be teriga de nina daiman bi kun ma Rabuna. ¹⁸Ashan kida Azzi badun takum be kalamat de.

Chapter 5

¹Hasa be kusus aukat wa mawasim, ya akwana, intum ma muhtajin ashan be katibu le intum ayi haja. ²Ashan intum be nefus takum arufu kwes inu yom ta Rabana bi ja ze harami belel. ³Kan umon kelimu` Salam wa aman`, bad dak damar faja be ja le umon. huwo bikun ze waja ta mara al hamil kan bi weledu. Mafi teriga al umon bi tefes. ⁴Lakin itakum, ya akwana, al ma fi duluma ashan yom dak bi ja le intum ze harami. ⁵Ashan intum kulu eyal ta nur wa iyal ta nahar. nina ma iyal ta belel wele eyal ta duluma. ⁶Ashan kida, kede nina ma num ze bagin bi amulu. Lakin, kede nina geni sahin wa bi ainyu. ⁷Ashan delin al bi num bi amulu be nefsu teriga belel, wa delin al bi tala sakaranin bi amulu be nefsu teriga bilel. ⁸Lakin ze ma nina tabien le nahar, Lazim nina bi geni sahiyin wa be libisu iman wa muhaba ze dire ta sudur, wa raja ta kalas le tegiya ta nina. ⁹Ashan Allah ma jibu nina le muskila, lakin ashan beligo kulasa be wasat Rabana Yesua al Mesih. ¹⁰De huwo yau mutu ashan nina ashan, hata kan nina sahiyin wele naimin, nina be ish sawa ma huwo. ¹¹Ashan kida azi takum badun wa abinu takum badun fok, bes ze intum kan bi amulu. ¹²Nina bi asalu intum, ya akwana, ashan bi arufu delin al bi taban fi nus takum wa al fok intum fi Allah al bi Rabana wa bi anziru intum. ¹³Nina bardu bi asalu intum ashan bi iterim umon shedid fi muhaba ashan shokol tomon. Kede intum kun be salam fi badun takum. ¹⁴nina bi arsidu intum , ya akwana: anziru delin al ma gaidin be nizam, sheje takum al muhbitin, sadu takum al daifin, wa kede intum kun suburin le kulu nas. ¹⁵suf be inu ma fi zol dafa batal be batal le ayi zol. Lakin, ruwa takum wara haja al kwes le badun takum wa le kulu nas. ¹⁶Afraha takum daiman. ¹⁷Seli takum bidun wuguf. ¹⁸wodi takun shukur fi ayi haja. Ashan de yau meshiya ta Allah fi Yesua al mesih le intum. ¹⁹Ma takum batulu Roho. ²⁰Ma takum Alisu nubuwat. ²¹Imtehinu kulu hajat. Amsuk takum fi haja al kwes. ²²kun beidin min ayi no ta shar. ²³Kede Allah ta salam Kutu intum kadasin bel kamil. Kede Roho takum kulu, Nefs, wa gisim takum kun mahfuz budun luom le ja ta Rabana ta nina Yesua al Mesih. ²⁴Al nadi intum de huwo amin, Huwo yau al wahid al bi saidu. ²⁵Akwana, seli takum le nina kaman. ²⁶Selimu takum akwana kulu ma gubbla mukadas. ²⁷Ana bi atlub min itakum be Rabana inu risala de kede agaarau le akwana kulu. ²⁸Kede neima ta Rabana Yesua al Mesih kun ma intum

2 Thessalonians

Chapter 1

¹Bulus, Silvanus, wa Timatayo, wa le Kenisa ta Tasaluniki fi Allah abu ta nina wa Rabana Yesua al Mesih. ²Naima keli kun le intum wa salam min Allah Abu ta nina wa Rabana Yesua al Mesih. ³Akwana, nina daiman bi wodi shukuran le Allah ashan intum. Leanu iman takum gi raba ketir wa ketir, wa muhaba al intum indu be baad takum bi zidu. ⁴Nina bi wonusu be dala an intum fi nus kanais ta Allah ashan subur takum wa iman fi kulu itihadat takum, wa taab al intum bi arfau. ⁵De yau alama ta Allah fi hukum ta bir. ashan intum bi istehig molokut ta Allah, al intum kaman bi ligo taab. ⁶Hagiga, de adala min Allah ashan bi rijau taab le nas al gi taabu intum, ⁷wa bi wodi raha le intum al taaban ma nina. Zaman Rabana Yesua bi zahir min samawat ma malaikat tou al indu guwa. ⁸Be nar al sukun, huwo bi wodi ikhab le nas al ma arufu Allah wa le del al ma rudu Injil ta Rabana ta nina Yesua. ⁹Bi wodi ikhab le umon ma damar al abadi bara min gidam ta Rabana wa min guwa ta mejid tou. ¹⁰Huwo bi amulu de kan huwo gi ja fi yom dak al gi ja mejidu huwo fi nas tou al mukadasin wa nas al amin fogo huwo bitaajab min huwo. ashan intum amin suhuda al nina wori le intum. ¹¹Ashan kida nina gi istemir seli le intum. ashan Allah ta nina bi kutu intum mustahikin daawa takum. nina gi seli inu huwo bi timu kulu niya ta amulu kwes wa kulu shokol ta iman be guwa. ¹²Nina gi seli ashan isim ta Rabana Yesua bi mejidu fi intum. wa intum fi Yesua, asab naima ta Allah ta nina wa Rabana Yesua al Mesih.

Chapter 2

¹Hasa an ja ta Rabana Yesua al Mesih wa limu sawa ta nina ashan bi kun ma huwo: nina bi asalu intum, akwana, ²inu ashan ma bi taabu intum kan be Roho, wele be risala, au juwab al kaanu ja min nina, al gi wonusu inu yom ta Rabuan kalas ja. ³Mafi zol kede kabasu intum be teriga tani. Huwo ma bi ja ile kan nas tanin rija wara min iman, wa zol ta katiya zahir, al huwo weled ta karaba. ⁴De huwo al gi aridu wa gi arfa nefsa tou dit de al gi nadi Allah au gi abidu. Be netija, huwo bi geni fi haikal ta Allah wa bi kelimu gali huwo Allah. ⁵Intum ma gi zekir zaman ana kan ma intum ana wori le intum hajat de? ⁶Hasa intum arufu shunu yau gi akisu huwo, ashan bi zahiru huwo fi zaman al sah. ⁷leanu sir ta katiya kalas gi istakal, ile fii zol al gi akisu huwo hasa lahadi bi shilu bara min sika. ⁸Baad dak nas ta katiya bi zahir, al Rabana Yesua bi katulu be nefes ta kasuma tou wa Yesua bi kutu ruju tou bikun ma indu faida. ⁹Zol ta katiya al gi ja de bi kun hasab shokol ta sitan, be kulu gowa, alamat, wa mujizat ta kidib, ¹⁰wa be kulu sikil ta shar al gi kabasu del ali gi mutu. leanu umon ma hibu hagiga ashan bi ligo kulasa. ¹¹Le sabab de Allah bi rasulu le umon shokol galat ashan umon bi amin fi kidib. ¹²wa ashan bi hukumum umon kulu al ma amin fi hagiga lakin umon murtahin be katiya. ¹³Lakin nina daiman bi wodi shukur le Allah ashan intum, akwana al Rabuna hibu. Leanu Allah iktar intum ze simar al awel le kulasa be wasat khasil ta Roho wa iman fi hagiga. ¹⁴Huwo nadi intum le kalam de be wasat Injil, ashan intum bi ligo mejid ta Rabuna ta nina Yesua al Mesih. ¹⁵Ashan kida, akwana, wogif takum gowi wa amsuku takum talim al kan derisu le intum, kan be wasat kalam au be wasat juwab. ¹⁶Hasa keli Rabana ta nina Yesua al Mesih be nefsu wa Allah Abu ta nina al hibu nina wa wodi le nina taziya al abadiya wa sikha al kwes be wasat neima, ¹⁷azi wa gowi gulub takum fi kulu kalam wa shokol kwes.

Chapter 3

¹Hasa, akwana, seli le nina, kede kalam ta Rabana kun seri wa be mejidu, ze kaman fi ma intum. ²seli ashan bi hariru nina min shar wa nas al batalin, ma kulu nas indu iman. ³Lakin Rabana huwo amin, huwo yau bi gowi intum wa bi hafisu intum min nas al ashrrar. ⁴Nina indu sikha fi Rabana ashan intum, inu intum gi amulu wa bi istemir amulu hajat al nina wori le intum. ⁵Kede Rabana gedimu gulub takum le muhaba ta Allah wa le tahamul ta al Mesih. ⁶Akwana, nina gi wasi intum, be isim ta Rabana Yesua al Mesih, inu geni takum beid min aku al bi ish haya ta kaslan wa ma bi ish be hasab talim al intum ligo min nina. ⁷Leanu intum be nefsa takum arufu huwo kwes le intum ashan bi mesilu nina. leanu nina ma geni sakit zaman al kan nina ma intum, ⁸Nina ma akulu akil ta ai zol bidun nina ma dafa, lakin nina istakal bilel wa nahar fi sokol tegil wa taab, ashan nina ma bikun tegila le ai zol. ⁹Nina amulu sokol de ma ashan nina ma indu sultat. Lakin, nina amulu sokol de ashan bi kun misal le intum, ashan intum bi istakal ze nina. ¹⁰Zaman nina kan ma itakum, nina wasi intum, "Zol al ma der istakal kede ma akulu. ¹¹Ashan nina asuma be inu nas tanin fi nus takum ma der istaka, Umon ma gi istakal lakin umon fadi shokol. ¹²Hasa nas ze del nina gi wasi wa gi sheja fi Rabana Yesua al mesih, kede umon ishtakal be sukut wa bi akulu akil tomon. ¹³Lakin itakum, akwana, ma takum taban fi amulu sokol al kwes. ¹⁴Wa iza Kan fi zol al ma gi asuma kalam al fi fii juwab de, kede intum arufu huwo wa kede intum ma sharik ma huwo, ashan fadiya bi amsuku huwo. ¹⁵Lakin kede intum ma ainyu huwo ze addu, lakin anziru takun huwo ze aku. ¹⁶Hasa keli Rabana ta salam be nefsu wodi le intum salam fi kulu zaman wa be ai teriga. Kede Rabana kun ma intum kulu. ¹⁷Ana, Bulus, katibu kalam de be iden tai, al huwo yau alama fi kulu juwab al ana katibu. ¹⁸Keli neima ta Rabana Yesua al Mesih kun ma itakum kulu.

1 Timothy

Chapter 1

¹Bulus, ana rusul ta Mesih Yesua hasab wasia ta Allah mukalis tanna wa Masih Yesu raja tanna, ²le Timatayo, jena al hagiga fi iman: Neema, rahma, wa salam min Allah al ab wa Masih Yesu Rabana tanna. ³Zema ana asalu intum zaman al kan ana be ruwa le Masidonia, istena fi Efesus ashan inta be wodi awamir le nas tanin kede ma derisu taalim al barau. ⁴Hata kede umon ma kutu balu fi gisat wa tarik/silsila bita judut al ma indu nihaya. Hajat del be kalagu nikash/neng, neng bedal haja al be saidu kutah beta Allah, al huwa bel iman. ⁵Hasa al hadaf beta wasia yau muhaba min gelba al nedif, min al demir alkwes, wa min iman al hagiga. ⁶Juzu min nas sibul kalam de wara wa umon ruwa le wanasat ta kalam farik. ⁷Umon deer yikun mualimin bita ganun, lakin umon ma faim kalam al umon wanisu au haja al umon bi asuru. ⁸Lakin anna arufu gal ganun hu kwes kan zol istakdimu huwo ganuniyan. ⁹Anna arufu gali, ganun ma amulu le zol al kwes, lakin le zol al gigeuru ganun wa nas al mutmeridin, le nas al ma bi aruf Allah wa al katiyin, wa le nas al ma indu Allah wa nigisin. amulu le nas al bi katulu abuhah wa umahat toton, le nas al bi katulu nas, ¹⁰le nas ta zina, le ruwal al bi num ma ruwal, le del al bi yakamu nas be guwa ashan yekun abid, le kadabin, le nas ta suhuda al kidib, wa le kulu haja did dirasa bita iman. ¹¹De yau dirasa asab mejid bita enjil ta Allah al mubarak de yau musulia al wodi le ana. ¹²Ana bi sukuru Rabana bitana Yesua al Mesih. Huwo gowi ana, le anu huwo ekhtebiru ana muomin, wa huwo kutu ana fi kidma. ¹³Ana kan khafir, ana did mesihin, wa zol bita masakil. Lakin ana akudu rahma le anu ana itsarafta bi dun ilim fi geir al iman. ¹⁴Lakin be neima bita Rabana al mala nihena be iman wa muhaba al fi Yesua al Mesih. ¹⁵De risala sadik istehik kulu gubul, Be inu yesua ja ila dunia ashan bi ankis khatiyin. ana Zol akbar kati. ¹⁶Lakin le sabab de wodu le rahama, ashan fi ni, ana awolan al Mesih Yesua bi zahiru kulu subur. Huwo gadir de ka misal le kulu al indu sikha fi huwo lel haya al abadia. ¹⁷Al an melik ta kulu sinin, al ma bi mutu, wa al mabi ainu, Allah al wahid bes, yikun karama wa mejid ile abad al abaden amen. ¹⁸Ana be kutu wasia de gidam taki, Timatayo, jena tai, fi asab al nobuat kan amulu an ita, gal inta hai shakil al shakila kwes, ¹⁹gubudu gowi iman wa demir al kwes. ²⁰Ze abau haja de, nas tanin karabu iman tumon. Misal yau Hymenaeus wa Alexander, ana selimu humon le Sitan ashan kede humon akudu deris ashan humon ma amulu khatiya.

Chapter 2

¹Ashan kida fi al awel, Ana be asalu, salawat, mojmu sala, wa wode shukur min ajili nas kulu, ²le muluk wa kulu anas fi sulta, hatta anas bi esh fi salam wa haya al adi be kulu kafu ta Allah wa ihitiram. ³De kwes wa magkbul amam Allah mukhalisna. ⁴Rakba tou le nas kulu kede khalisu wa bija le maharafa ta hagayik. ⁵Inak fi wahid Allah, wa wahid wasit le Allah wa rajul, al rajul Mesih Yesu. ⁶Huwo wode gisim tou bidal le kulu, ka suhuda fi zaman al munasib. ⁷Le sabab de, Ana, be-nebsi, amulu ana mubashir wa rasul. Ana be wori al hagiga. Ana mualim le nas al ma Yahudin fi iman wa hagiga. ⁸Ashan kida, Ana deir rujal kede selli fi kulu mahallat wa bi arfa fuk hedenat mukadas bidun zalan au niekash. ⁹Be nebshu teriga, Ana deir nusuwan kede libishu malabis al kwes, libsa al muhutaram wa dabta nefis. Shar tomon ma bi mesitu, wele dahab, wele hajat ta tejmil wele, wa malabis al gali. ¹⁰Ana deir humon keli lebisu malabis bita nusuwan al bi wori haya al kwes bewasat sokol al sale. ¹¹¹²Mara kede alimu be sukut wa be wodi nefsu kulu. Ana ma bi asma mara ashan bi derisu au yumaris sulta fok rajil, lakin kede ye-ish fi sukut. ¹³ashan Adam kalagu awel, wa ba dak kalagu hawa. ¹⁴Ma kabasu Adam, lakin Hawa yau Kabasu mara wahid fi mukalafa. ¹⁵Lakin kaman huwo bi kalisu be weledu bita iyal, kan humon sabit fi iman wa mahaba wa ye- izh haya ta kadasa ma dabta nefis.

Chapter 3

¹Kalam de hagiga: Kan ai zol indu niah ashan yekun rai, indu niah ta sokol al kwes. ²Ashan kida rai bekun bidun lom. Huwo bikun Rajil le mara wahid. huwo bikun adi, huwo bi zol agil, ta nizam, bi deifu nas. Huwo bi agder ashan bi derisu. ³Huwo mabi kun zol al bi asrub ketir, ma zol ta mashakil, lakin zol kerim, ta salam. Huwo ma yekun zol behibu gurush. ⁴Huwo kede dier bet tou kwes, wa ilal tou kede asuma kalam tou be kulu ihetiram. ⁵Eza kan fi rajul al ma bi arufu dier bet tou, kef huwo bi kutu balu le kanisa bita Allah. ⁶Huwo ma bi kun muomin jedid, ashan kede huwo ma bi mala ma kebriya wa mumkin bi waga le deyinuna ze ta setan. ⁷Huwo yekun indu sumaa al kwes, ashan huwo ma bi waga fadiya wa shrak ta ibiliz. ⁸Shamamisa, kazalik, wodi lemon ihtiram, ma nas ta kasuma teen. Humon kede ma ashurub marisa ketir au bi kun tamhin. ⁹Humon kede istemir fi beinu hagiga ta iman ma demir al nedif. ¹⁰Awolan kede sedegu humon, ashan kede humon yakdemu be sabab humon be la lom. ¹¹Nuswan be nefsu teriga wodi lemon ihtiram. humon keli ma yekun nas bita nemima. Humon bikun adi-in wa aminin fi kulu hajat. ¹²Shamamisa lazim bikun rujal le mara wahid. humon lazim bi dier iyal tomon wa biyut tomon. ¹³Le del al kadimu kwes humon beligo wuguf kwes wa sikha al azim fi iman al fi Yesua al Mesih. ¹⁴Ana bi katibu hajat del le inta, wa ana indi sikha ashan bija le inta gerib. ¹⁵Lakin kan ana akhir, ana katibu ashan inta bi arufu kef inta bisaraf fi bet ta Allah, al huwo kenisa ta Allah al hai, de amut wa difa al hagiga. ¹⁶Huwa ma bi anguru ashan bi zahiru hagiga ta kafu Allah azim. Huwo zahir fi gisim, shahidu be Roho, AINU be malaikat, wa besiru be-inu(fi nus ta) umam, al-am amin fogo, wa shalu fok fi mejid.

Chapter 4

¹Hasa Roho bi kelim hagiga gal fi akhir zaman nas tanin bi sibu iman wa bi kutu balum fi arua ta kizib wa dirasat ta shetan. ²Fi mualimin ta kizib. Demir tomon bi indu alamat. ³Umon bi abusu mas ashan zowuju wa akudu akil al Allah kalagu ashan shariku fi sukur beinu del al amin wa al arufu hagiga. ⁴Ashan kulu haja kalagu be Allah huwo kwes. Mafi haja al nihna bi shilu be rija sukur bi abau. ⁵Ashan nedifu be kalam ta Allah wa salawat. ⁶Kan inta kutu hajat del fi gidam ta akwana, Inta bikun kadam al kwes ta yesua al Mesih. le anu akilu inta be kilmat ta iman wa dirasat al kwes al inta tabau. ⁷Lakin keli inta aba gisat ta alam al nusuwan kubar bi hibu. Lakin alim nefsak fi haya Rabania. ⁸Ashan riyada suya mohim, lakin haya Rabania mohim le kulu hajat. Huw bi amsuk wahd le haya de hasa wa haya al jai. ⁹Risala de hagiga wa bi istehik kulu gubul. ¹⁰Ashan kida nihna bi jahid wa istakal shidid. ashan nihna indina sikha fi Allah al hayi, al huwo mukhlais ta kulu nas, lakin khas le muominin. ¹¹Wasi wa deris hajat del. ¹²Keli wahid ma alisu sababiya taki. Lakin keli inta yekun misal le del al amin, fi kalam, suluk, muhaba, iman wa tahara. ¹³Lahadi ana bi ja, istemir le girayat, le bushara wa dirasat. ¹⁴Keli inta ma amulu ihmal le hadiya al fi inta, al wodi le inta be wasat nubuwa, be wodi ida ta shiyuk. ¹⁵Kutu bal le hajat del. Kelik fi humon, ashan tagadum taki bi zahir le kulu nas. ¹⁶Intebe le nefsak wa le dirasat. istemir fi hajat del. ashan be amulu kida, inta bi ankis nefsak wa del al bi asma le inta.

Chapter 5

¹Mata shitimu zol ajush. Afadal, kede inta arshidu huwo ze abu taki. Ar-shidu sabab al shukar ze humon akwana taki. ²Ar-shidu nusuwan kubar ze umahat, wa nusuwan shukar ze ikuwat be kulu tahara au geliba abeyat. ³iktaram nasawin al rujal to monon mutu, Aramil al hagiga. ⁴Lakin kan armala indu iyal wele iyal ta iyal tou, keli umon awal alimu wori ehtheram fi usura bitomon. keli umon dafa abuhath bitomon, le-anu de yau bi wodi farah le Allah. ⁵v 5 Lakin mara al hagiga yau al fakat ragil towo,hiya sibubarau. Hiya bi kutu sikha tou fi Allah. Hiya daiman fi talabat wa salawat bilel wa nahar. ⁶Lakin kaman mara al bi-ish fi asab farah ta gisim hiya maid, hata kan hiya lisa hai. ⁷Beshir hajat del ashan kede humon ma bi kun indu lom. ⁸Lakin kan zol ma bi wofiru le usura bitou, bizat le usura tou, huwo bi anguru iman wa bikun akhab min zol al ma muomin. ⁹Kede sejilu mara ka aramala kan hiya wosulu akhatar min sitin sena, mara ta wahid rajil. ¹⁰Hiya lazim bi arufu ashan amail al kwes, izakan hiya ihtam be iyal wele hiya bi deifu nas, wele kasulu kurain ta muominin,au saidu nas al tabanin, au wodi nufusum le kulu sokol al kwes. ¹¹Lakin aramil al suhar, aba ashan bi shejelu umon fi kisif. Fa zaman umon wodi nufusuhum le niyat ta jisim did Al Mesih, umon deir ashan bi zowuju. ¹²Fi nefsu teriga umon bikun galtanin leanu umon kasuru waad al awel. ¹³Umon bi arja ashan bi yogot bidun sokol. Umon bi lifu min bet le bet. ma bes ashan bi yogot sakit, lakin umon bikun ta wonusu nas wa haya ta nas. Umon bi kelim hajat al afrut umon ma bi kelimu. ¹⁴Ana deir nusuwan al suhar ashan bi zowuju, ashan bi weledu iyal, bi dier bet, ashan ma keli fursa le nas al geir muomoinin bi tahamu nina ashan amulu kalam sherir. Fa ¹⁵tanin kalas galabu ashan bi tabi sitan. ¹⁶Iza mara al muomin indu aramil, keli hiya saidu umon, ashan kenisa ma bi indu tegila, ashan bi saidu aramil al hagiga. ¹⁷Keli siyuk al bi hakim kwes istehik ikhtiram double, Kasatan del al sakalin ma kilma wa fi dirasa. ¹⁸Fa kitab al mukudas kelim, " mata gofulu kasma ta tor kan bi akulu zura," wa zol al sahal bi istehek ajur. ¹⁹Mata akudu tuhumat did shek ile kan fi itnin au talata shuhudin. ²⁰Amulu tadil le khaityin gidam kulu nas ashan bagin bi kafu. ²¹Ana bi amiru inta gidam Allah wa gidam Yesua Al Mesih wa malaikat bitomon al mukhtarin, be inu hafisu awamir bidun tefriga. ²²Mata istajil fi kutu yedak fi ras zol. mata sharik fi katiya ta zol tani. hafisu nefsak ashan takun nedif. ²³.Mata ashurub moya bes lakin, shilu kamur besit le batna bitak ashan ayan bitak al mustemir. ²⁴Katiya bita nas tanin maruf, wa umon bi yemsi gidamum le gediya. Lakin baad min katayat bi amsi waraum. ²⁵Be nefsu teriga, baad sokolat al kwes maruf, lakin bagin bi agder dusu.

Chapter 6

¹v 1 Keli kulu zol al tehet niir ka abid gadiru nas kubar tomon estehik le kulu ihtiram. Umon bi amulu ashan isim ta Allah wa deris ma bi alisu. ²Abid al indu nas al kibar al muominin keli ma karahu umon le-anu umon akwan. Lakin, Keli umon kadimu le umon ketir Le ruasa al bi saidu ashan sokol bitomon umon muominin wa bi hibu umon. Deris wa wori le umon hajat del. ³Izakan zol tani bi derisu be teriga barau wa ma bi agbil dirasat al imania, be inu, kalam bita Rabana Yesua Al Mesih. Izakan umon ma bi agbil dirasa al bi wosul le haya Rabania. ⁴Zol dak mutukebir wa ma arif haja. Lakin huwo ayan be kalamat farik wa nikas bita kalamat. Kalamat del bi entij gira,, waswasa, sataim, sukuk al sherira, ⁵wa iktilafat al mustedim bein nas al indu afkar sherir. Umon bi kun beid min al hagaig. Umon bi fekir haya Rabania de teriga al umon bi kun ganaiyanin. ⁶Hasa Haya Rabania be igna huwo faida kebir. ⁷Nina ma ja ma haja fi Dunia. Wala nina bi shilu haja min duniya. ⁸Lakin, keli nina kun sabaanin be akil wa malabis. ⁹Nas al deir yekun ganiyanin bi waga fi tajarub, fi sherek. Umon bi waga fi, sokol belid wa niyat al batal ta jisim, wafi ai haja al bi kutu nas bi dakalu fi karaba wa dimar. ¹⁰Muhaba ta gurush yau juzur ta kulu anuwa ta shar. Jusu min nas indu niyat de silu umon beyit min iman wa atanu nufusum ma huzun shedid. ¹¹Lakin inta, rojul Allah, jere bara min hajat del. fetisa biir, haya Rabania imania, muhaba, tahamul wa karama. ¹²Sakil sakila al kwes ta iman. Amasuku haya al abadia gowi al nadi inta fogo. Be sabab de eta wodi suhuda amam ta sahidin ketir ta haja al kwes. ¹³Ana wodi le inta amri gidam ta Allah, al amulu kulu haja be ish, wa gidam Yesua Al mesih, huwo wanusu al hagayik le Pontius Pilate: ¹⁴hafisu wasia jidden, bela lom, lahadi Rabana bitana Yesua Al Meshi zahir. ¹⁵Allah bi zahiru nefsu fi zaman al munasif - Allah, wahid al mubarak, guwa wahid, Melik al hakim, Rabana al bi hakim. ¹⁶Huwo wahid al bi mutu wa bi ish fi nur al bi wala shedid. mafi insan bi ainu huwo wele bi wosifu huwo. Yekun le huwo ihtiram wa guwa al abadi. Amen. ¹⁷Kelim nas al ganiyanin fi dunia de ma yekun be takabur, wa keli indu sigha fi sokol ganiyan, al ma indu faida. Lakin, umon keli kutu sigha fi Allah. Huwo wodi le nina ghina al hagiga ashan nina bi itmata. ¹⁸Kelim le umon ashan amulu kwes, ashan bi kun ghani be sokol al kwes, Yekun kerim. ¹⁹Fi teriga dak, Umon bi kazinu le umon asas al kwes le haja al bi ja, ashan umon bi amsuku haya al hagiga gowi. ²⁰Timatayo, difa haja al wodi le inta. Aba wanasat al belid wa munakasat al ma indu faida ta hajat al galat al bi nadi ilim. ²¹Nas tanin besiru hajat del wa ashan kida umon bi jeli iman. Keli neima yekun ma inta.

2 Timothy

Chapter 1

¹Bulus Rasul ta Mesih Yesua be wasat irada ta Allah, wasat waad ta haya al fi Yesua Al Mesih, ²le Timatayos, jena al mahbub: neima, rahama wa salam min Allah al Ab wa Mesih Yesua Rabona tanina. ³

⁴Ze ana bi zekiru moyo ena taki, ana indo niya ashan aino ita, ashan ana bi mala be farah. ⁵Zekiru ana be iman taki al hagiga, al kan indo haboba taki Lois wa uma taki Eunice, wa ana mutakit inu bi geni fi ita kaman. ⁶De yau sabab ana be zekiro inta ashan inta bi rija estamilu hadaya ta Rabana al fi inta be wasat kutu ida tai fogo inta. ⁷Ashan Allah ma wodi le nina roho ta khof, lakin ta guwa wa muhaba wa taadib. ⁸Ashan keda keli inta ma kon indo fadia ta shuhuda an Rabana tana, ma le ana, Bulus, mosjun bito. Lakin, sharik fi taab ashan injil hasab guwa ta Allah. ⁹Al kalisu nina wa nadi nina be nadi al mukadas. Huwo amulu de, ma be hasab amail ta nina, lakin be hasab khuta wa neima bito, huwo wodi le nina fi Yesua Al Mesih gobal bidaya ta zaman. ¹⁰Lakin hasa kulasa ta Allah zahir be wasat wujut ta mukalis ta nina Yesua Al Mesih. Yesua yau kutu nihaya le mut wa jabu haya al ma endu nihaya le nur be wasat ta injil. ¹¹Ashan keda, ainu ana mubeshir, rusul wa ustaz. ¹²Ashan sabab de ana kaman ligo taaban fi hajat del. Lakin ana ma indo fadia, ashan ana aruf huwo al ana amin fi huwo. Ana mutaaked ino huwo gadir ashan hafisu amana al ana wodi le huwo lahadi akir zaman. ¹³Hafisu misal ta risala ta amana al inta asuma min ana, al huwo iman wa muhaba al fi Yesua Al Mesih. ¹⁴Hajat al kwes al Allah wodi le inta, hafisu be wasat Roho Al Kudus, al fi fi nina. ¹⁵Inta arif de, kulu del al bi geni fi Asia galibu beid min ana. Fi mojmu de phygelos wa hermugenus. ¹⁶Keli Rabana zahir rahma le bet ta Onesiphorous, Ashan huwo daiman bi shejao ana wa ma indu fadia ashan genzir tai. ¹⁷Lakin, zaman huwo fi Roma, huwo fetisu ana shedid, wa huwo ligo ana. ¹⁸Keli Rabana zahir le huwo ashan bi ligo rahma min huwo fi yom dak. Kulu teriga al huwo saidu ana fi Efesu, inta bi arif tamam

Chapter 2

¹Ashan keda Inta, jena tai, keli inta kon gowi fi neima al fi Yesua al Mesih. ²Hajat al inta asoma min ana fi wusut shuhudin ketir, wodi le nas al umana al bi agder ashan bi derisu nas tanin kaman. ³Keli inta taban ma ana ze askeri alkwes fi Mesih Yesu. ⁴Mafi askeri bi istakal wa kaman huwo moskul ma hajat ta haya de, ashan huwo bi koto dabit tou al musuwul farhan. ⁵Kaman, ai zol bi amulu musabaga ta jere jere, huwo ma biligo taj ile kan huwo hafisu gawanin ta munafasa. ⁶Huwo dururi le muzari al bi istakal shedid bi akudu nesba ta simar tou al awel. ⁷Fekir an haja al ana bi wonusu, leano Rabana bi wodi le inta fihim fi kulu haja. ⁸Zekir Yesua al Mesih, jena ta Daud, al gowumu min bein al amoat. De be hasab risala ta injil tai, ⁹al ana bi taban lahadima rubuto ana be jenzir ze mujirim. Lakin kilma ta Allah ma rubuto. ¹⁰Ashan keda ana bi ithamal kulu hajat le deal al mukhtarin, ashan humon kaman bi ligo kulasa al fi al Mesih Yesu, ma mejid al abadi. ¹¹Kalam de hagiga: Kan nina mutna ma huwo, nina kaman bi ish ma huwo. ¹²Kan nina ithamal, nina kaman bi hukum ma huwo. Kan nina anguru huwo, huwo kaman bi anguru nina. ¹³Kan nina ma aminin, huwo lisa bi geni amin, le anu huwo ma bi anguru nefsu. ¹⁴Istemir zekiru le umon an hajat del. Anziru umon gidam Allah kede ma kon fi nigash ta kalamat . de ma indo faida wa bes bi lagabato mukh ta del al bi asuma. ¹⁵Hawil shedid ashan inta bi gedimo nefsak le Allah ze wahid al mogbul, Amil al mafi sabaab al huwo bikun indu fadia, huwo bi derisu kalam al hagiga nedif. ¹⁶Sibu wanasat al wasaka, al bi wosulu ketir wa ketir le haya geir Rabania. ¹⁷Wanasat tomon bi entesir ze Jara al ma indu ilaj. Beina humon yau Hymenaeus wa philetus. ¹⁸De yau rojulen al jeli hagiga. umon bi gul al giyama kalas hasal. humon gadir gilibu iman ta nas tanin. ¹⁹Lakin kaman, asas ta Allah al gowi wogif. huwo indu kitaba de: " Rabana arufu nas tou" wa "Ai zol al bi semi isim ta Rabana lazim kede tala min hajat al batal." ²⁰Fi bet al kebir, afashat ta dahab wa fidah bess. Kaman fi afashat min kasab wa tin. juzu min del le istimal al khas, wa juzu le istimal al adi. ²¹Kan zol nedif nefsu min istimal al adi, huwo bi tala afash al khas. khasisu huwo, mohim le Seid, wa jahizu huwo le ai sokol al kwes. ²²Jere min shauwat al shababiya. Fetisu geni adil, iman, muhaba, wa salam ma nas al bi nadi Rabuna ma geliba nedif. ²³Lakin abaa sualat al belid wa aweir. Ita aruf del bi weledu mashakil. ²⁴Kadam ta Rabana lazim ma bi kore kore. Lakin huwo lazim bi kun kerim le kulu, bi agder allimu, wa indu subur. ²⁵Huwo lazim bi kun indo sabur ashan bi alimo deal al bi arridu huwo. ²⁶Ihtimal Allah bi wodi le humon fursa ta iteraf kan humon arufu hagiga. Humon bi kun waihin tani wa bi sibu sharik bita ibilis, badu gobudu humon ma huwo fi irada tou.

Chapter 3

¹Lakin aruf de: Fi ayam al akir bi kun fi awkat al saab. ²Nas badin bi hibu nufus tomon, bi hibu gurush, mutukabirin, fadiin, ta shetima, ma bi asoma le abuhaf, ma bi wodi shukur, wa ma kudosin. ³Umon ma indu muhaba le usura tumon, wa ma bi tafik ma ai zul, nas ta nemima, nas bidun dabti nefsa, takyanin, nas al ma bi hibu haja al kwes. ⁴Umon khayneen, ma fadeen, mutekebirin, umon bi hibu hajat ta haya afdal min Allah. ⁵Umon bi endu shikil ta nas ta Rabania. Lakin umon bi anguru guwa bitou. Kede inta geni beid min nas del. ⁶Ashan bad min umon yao rijal al dakalo biyut ta nas wa kabasu nusuwan al belidin. De yau nusuwan al maliyan be katiyat wa juru umon beid be niyat al barao barao. ⁷Nusuwan del daiman bi allimu, lakin umon ma gadir ja le marafa al hagiga. ⁸Be nefsa teriga al Jannes wa Jambres wogaf did Musa, muderisin al kazabin del kaman wogifu did al hagiga. Umon yau rojal al muk tumon lakbato, wa fi iman tumon umon morfoden. ⁹Lakin umon ma bi itgadam le beid. Ashan shokol belit tumon de bi arufu be kulu nas, bes ze rojal delak. ¹⁰Lakin lek inta, inta dauro wara dirasa tai, teriga ta haya, sabab, iman, taab al towil, muhaba, subur, ¹¹itihadad, taab, wa haja al hasil le ana fi Anthiok, fi Iconium, wa fi Lystra. Ana ithamalta itihadad. Fi de kulu Rabana ankizu ana. ¹²Kulu del al deir ish fi teriga ta Rabana fi Mesih Yesua bi ligo itihadad. ¹³Nas al ashrrar wa ta kabasa umon bi dauro min batal le batl kalis, umon bi shilu nas beit wa umon kaman be shilu beit. ¹⁴Lakin lek inta, geni fi hajat al inta alimu wa kede inta indu amin sabit. Inta arif inta alimu min munu. ¹⁵Inta arifo shuno Raban kelimo fi kitab min inta kan suker. Del bi agder kutu inta bi indo maraf ta kulasa be wasat iman fi Yesua Al Mesih ¹⁶Kulu Kitab min Allah. Huwo mohim le talim, wosifu galad, adilo galad, wa derisu nas fi sika al adiel. ¹⁷De ashan rojul Allah bi nafis, jahiz le ai shokol al kwes.

Chapter 4

¹Ana bi wodi awamir de wadih gidam Allah wa Mesih Yesua , al bi ja hukum al hayin wa al meitin, wa ashan wujud bitou wa molokut bitou: ²Beshiru kilma. Keli inta kun jahiz fi fursa al munasib wa al ma munasib. Adilu galad, wobiku, saidu, ma kulu subur wa derasu.³Ashan fi zaman bi ja al nas ma bi ithamal dirasa al kwes. Lakin, umon bi rudu le nufus tumon mualimin le hasab niya tumon, al bi wonuso hajat al adana tumon der asuma. ⁴Umon bi aglibu adana tumon beid min asma hagiga, wa umon bi aglibu le dirasa al geir hagiga. ⁵Lakin inta, keli inta kon negid fi kulu hajat. Ithamal taab; amulu shokol ta mubeshirin; kamilu kidma taki. ⁶Fa ana jahiz ashan bi mutu. Zaman ta rahalo tai ja kalas. ⁷Ana hajat jihat al kwes; Ana kalasu (timo) jere; ana hafisu iman. ⁸Taj ta bir jahizu le ana, al Rabana, Gadi al adil, bi wodi le ana fi yom dak, wa ma le ana barao, lakin kaman le kulu del al bi hibu rija ta tou. ⁹Hawil shedid ashan inta bi ja le ana be sura. ¹⁰Ashan Demas sibu ana. Huwo hibu dunia al hasa wa huwo ruwa le Tessalonica. Crescens ruwa le Galatia, wa Titus ruwa le Dalmatia. ¹¹Luka bes yau ma ana. Fetisu Markos wa jibu huwo ma inta leano huwo mohim le ana fi shokol. ¹²Tychicus ana rasulu le Ephesus. ¹³Gumas al ana sibu fi Troas ma Carpus, jibu kan inta jai, wa kutuub, kasatan kutub ta ahad al gedim. ¹⁴Alexander al bi istakal hadaid amulu amail ketir ta shetan did ana. Rabana bi dafa le huwo hsab amail tou. ¹⁵Inta kaman gafiru gisim taki min huwo. Leano huwo bi aridu kalamat tana shedid. ¹⁶Fi difa tai al awel, mafi zol al wagaf ma ana. Bel aks, ai zol sibu ana. Keli ma hasibu did umon. ¹⁷Lakin Rabana wagaf mai wa gowi ana ashan, be wasat ana, Ashan bushara de bi kamilu, Ashan kulu nas ma Yahudin bi asma. Ankizu ana min kasma ta ased. ¹⁸Rabana bi ankizu ana min amalia ta shetan wa bi hafisu ana le molokut tou al samawi. Mejid keli kon le huwo lel abad al abidin Amen. ¹⁹Selimu Priscila, Aquila, wa usra ta Onesiphorus. ²⁰Erastus fadulu fi Corinth, Lakin Trophimus Ana sibu ayan fi Miletus. ²¹Hawil shedid ashan inta bi ja gubal sekete. Eubulus bi selimo inta, Pudens, Linus, Claudia kaman, wa kulu akwana. ²²Keli Rabana yekun ma roho taki. Keli neima yekun ma inta.

Titus

Chapter 1

¹Bulis, kadam ta Rabuna wa marasula ta Yesua al mesih, ashan iman ta nas al Rabuna ikhtaru, wa marafa ta hagiga albi wodi humon fi mahal al kwes. ²Ma raja ta haya al abadia al Rabuna waadu wa bidun kidib min gubal bidaia ta zaman. ³Huwo beinu kelima tou fi zaman al huwo hadidu, be beshiru risala tou al huwo kutu ana amin bi beshiru hasab talimat ta Allah wa Mukhalis ta nina. ⁴Le Titos, jena tai al saa fi iman al sawa neima wa salam min Allah al Abu wa mukalis ta nina Rabun Yesua al mesih. ⁵Le sabab de ana sibu inta fi Kiret ashan bi timu nizamu bagi hajat al nagis wa bi kowinu shiyuukh fi kulu medina ze ma ana wori le inta. ⁶Al sheik lazim kede kun bidun loum, wa kede kun indu mara wahid, wa iyal alkweisin al ma mujirimin. ⁷wa kaman mohim kalis le zol albi ainu wara shokol ta Allah kede ma kun indu loum. kede huwo geni ze wokil ta Allah, kede ma kun zol ta dala, albi zalan sambala, wa zol ta merisa. wa zol tama abu gelba fi hajat ta nas. ⁸lakin, huwo kede kun zol kwes al bi daifu nas al bi rudu hajat al kwes. Huwo bi kun al indu mug, wa zol adil al bi agder hafisu gisim tou. ⁹huwo kede kun zol adil fi kelima al hagiga ashan bi agder sheja nas tanin bi talim al sah wa bi adilu nas al muaridin. ¹⁰ashan fi nas tanin mutmeridin, de nas al teheru humon, wa bi wonusu be kalamat al farik al bi woduru nas. ¹¹huwo mohim kalis ashan kede wogifu humon. humon be derisu haja al galat ashan humon be ligo maslah wa maksab tomon. ¹²wahid min Anbia tomon kelim kan keli, "Nas ta kriet de kulum kadabin, wa haiwanat al batalin, wa kaslanin kman". ¹³kalam de hagiga wa be sabab de kede wori le humon ashan humon bi istadil fi iman tomon. ¹⁴mabi kutu bala le kalamat al ma hagiga al ta Yahudiin wa le awamir nas al al humon gelibu bara min al hag. ¹⁴Mata takum kutu bala fi awhamat ta nas yahudin al woduru min sika al hagiga. ¹⁵Hajat bikun nedif le nas al nedifin. lakin, le del al waskhanin wa al ma mominin hajat kulu ma bikun nedif. ashan mukh wa geliba tomon kulu waskhan. ¹⁶Humon bi mesil gali humon arufu Allah, lakin amail tomon bi wori humon ma aruhu Allah. humon ma kweisin wa ma muhteramin. wa fi amulu hajat alkwas abau humon.

Chapter 2

¹Lakin ita, kede wonusu wa alimu ershad al be saudu. ²Derisu nas al kubar kede kun fahimin, wa muhtaramin, kwesin fi iman wa fi muhaba wa fi sobur. ³Derisu nuswan al kubar kede geni fi teriga al mukadas kede humon wori teriga ta guad al kwes, ma ta suwata. wa ma ta asurubu merisa ketir. wa kede humon alimu nas talim al kwes. ⁴Ashan humon be agder derisu nusuwan al sukerin ashan be agder hibu rujal tomon wa iyal tomon. ⁵Wa kede derisu humon ashan humon bi kun negitin, wa nedefin, wa ashan bi amsuku bet kwes, wa ashan bi ihtaramu rujal tomon. humon bi amulu de ashan kelima ta Allah kede ma sitimu. ⁶Be nefsu teriga, sheja shabab ashan kede humon istakdim fekira al kwes. ⁷Kutu nefsa taki misal fi kulu hajat, wa kan ita bi derisu, derisu sah wa adil. ⁸Wodi risala al bi saudu wa al ma bi alisu, ashan zol almuarid de bi ligo fadia tou, ashan hou ma ligo haja batal al huwo bi wonusu fi anna. ⁹Derisu kadamina kede ehtaramu said tomon fi kulu hajat. Wa kede humon rudu amulu ai shokol bidun korekore. ¹⁰Kede humon ma kun haramia, lakin kede humon beinu kulu iman tomon al kwes, ashan fi kulu teriga talim ta Allah mukalis ta nina bi beinu kwes. ¹¹

¹²Wa alimu anna ashan bi aba hajat al ma ta Allah wa ta dunia. wa kaman ashan bi geni guwad al kwes al adil. wa fi teriga ta Allah fi zaman ta nina de. ¹³Fi zaman abu nina bi istena wa bi ainu gidam ashan bi ligo baraka ta nina, wa zuhor ta Allah al azim. wa mukalis ta nina Yesua al mesih. ¹⁴Yesua wodi gism tou le nina ashan bi kalisu nina min kulu hajat al batal wa bi kutu nedifin, le nefsa tou. nas tuo al indu gira le amulu hajat al kwes. ¹⁵Wonusu ann hajat del, sheja nas ashan bi amulu humon wa Sahu be kulu sulta. kede zol ma alisu ita.

Chapter 3

¹v 1 Zekiru humon keli nezelu gisim le hukam wa sulutat, ashan bi ihtaramu humon le ai sokol al kwes, ²Wa zol tani ma shakila, wa kede geni kwes beinu ta waadu le kulu zol³Ashan anina kan belidin wa ma bi asuma kalam. anna woduru wa bi amulu niat ta gisim ta nina. wa anna bi geni fi haya al ma kwes wa ta gelba hasud. wa kerehia ta bad tanna.⁴Lakin wokit, sokol kwes ta Allah mukhalis tanna beinu le nas, ⁵huwo kan ma ashan hajat al kwes al kan nina amulu, lakin bes ashan rahma tou kalisu anna. wa kasulu anna be wasat melad al jedid wa jedidu be Roho al kuduus,⁶Al dofugo le nina ketir be Yesua al mesih mukalis ta nina. ⁷Huwo amulu ze de ashan bi berir anna be neima tou, anna bikun endu worisa ta raja fi Haya al abadia.⁸Risala de hagiga. ana deir kede inta wonusu be kulu saraha kalam de. ashan del al rudu Allah bi agder amulu hajat al kwes al huwo kutu gidam tomon. de hajat al kwes al bi anfa nas.⁹Lakin kede anna sibul kalamat al farik wa silsilla ta judud wa kalamat ta ganun al bi ferigu wa bi shetetu nas. hajat del batal wa ma bi nafa. ¹⁰Aba takum ai zol al bi jibu tefriga fi nus takum, bad kan wodi le huwo inzar mara wahid aw marteen. ¹¹kede itakum arufu gali zol de woduru min sika al adil, huwo hukum gisim bito be geni fi katia.¹²Zaman ana rasulu le itakum Artimas aw Tikikos, kede inta ja le ana be sura fi Nikobulis, ashan ana deir ja geni zaman sekete de kulu hinak. ¹³Jahizu be sura Zenas al arufu ganun kwes, wa Abolus ashan bi safir wa kede mafi haja nagis le humon.¹⁴Nas ta nina kede alimu ashan bi amulu hajat al kwes al bi saudu nas be sura ashan kede humon ma kun bidun samar.¹⁵Kulu del al fi hini ma ana bi selimu itakum. wa selimu del al bi hibu anna fi iman. Neima kede kun ma itakum kulu.

Philemon

Chapter 1

¹Ana Bulus, mosjun ashan kalam ta Yesuah Al Mesi, wa aku Timateyo le Filimon, sabi bitana al mahabub wa sherik fi kidma, wa le Affiya ukut bitana, ²wa le Arkipos aku bitana al askeri, wa le kenisa dak al gi limo fi bet taki. ³Kede neima kun le inta wa salam min Allah Abu bitana wa ta Rabbana Yesua Al Mesi.⁴Ana daiman bi sukuru Allah tai fi zaman ana gi zekiru inta fi salawat tai, ⁵ashan ana asma an iman taki le Rabbana Yesua wa muhaba al inta indu le kulu nas bito al muominin. ⁶Ana seli gali sharika ta iman taki kede kun neshit, ashan inta bi kon indo marafa al kamil ta kulu hajat al kwes al anina indo Messih. ⁷Ashan ana indi farah ketir wa raha ashan muhaba taki, ashan gulub ta muminin biga jedidu be ita, aku.⁸Ashan kidah, hata lo ana indu kulu suja fi Yesua ashan ana bi amiru inta kede amulu haja al ita bi istakal, ⁹kaman ashan muhaba, ana bi asalu inta, ana Bulus zol al ajus wa hasa mosjun lel Al Mesih Yesu.¹⁰Ana bi asalu inta be sabab ta jena bitai Onisimos, al ana biga abu bitou fi zaman alana fi sijin wa morbotbe jenzir. ¹¹ashan huwo kan ma indo faida le ita, lakin hasa huwo biga mohim le ita wa le ana. ¹²Ana rasol huwo wara le inta, huwo al asa geliba tai. ¹³Ana kan bi itmana kede huwo geni ma ana, ashan huwo kan bi kadimu ana le bidal inta, ze ma ana fi jenzer be sabab ta injil.¹⁴Lakin ana ma deiru amulu ai haja bidun ma asalo raya taki. Ana ma deiru amail taki al kwes bikun ashan asuro ita lakin min niya al akwes. ¹⁵Bikun le sabab de yau ferigo huwo min ita le zaman guser, ashan huwo bi rija le inta ta kulukulu. ¹⁶Huwo tani ma kun kadam, lakin ahsan min kadam, aku al mahabub. Huwo mahabub be zat le ana, wa ketir kalis le inta, fi tijahen ta gesim wa fi Rabana.¹⁷Kan ana ze sherik le inta, istakbilu huwo ze ana. ¹⁸Kan huwo amulu haja batal le inta au huwo silu ai haja taki, hasibo le ana. ¹⁹Ana Bulus katibu ma idan tai, i ana be nefsa tai bi dafa wara le inta - Ana madeiru zekiro le inta inu inta hagi be nefsak. ²⁰Nam jakui, amolo le ana maruf fi Rabuna; jedido gelbi taifi Meshi.²¹Ashan ana indo siga ino ita bi asoma kalam tai, ana katibu le inta. Ana arufu inta bi amulu aktar min ali ana asalu. ²²Fi nefsu zaman jahizu le ana oda ta defan, ana bitmana be salawat takom bi rajau ana wara le intum. ²³Epaphras, sabi bitai al masjun fi Messih Yesu, bi selimo intum. ²⁴Hata Marko, Aristarkus, Demas, wa Luka akui fi kidma. ²⁵Keli neima ta Rabuna Yesua Al Messi yekun ma roho takom Amen

Hebrews

Chapter 1

¹Bediri kan Allah wonusu le abuhata nina be wasat anbiya fi marat ketir wa be teriga ketir. ²lakin fi ayam ta akhir de, Huwo wonusu le nina be wasat Jena, al Huwo yau akhtar ashan bi kun fok min kulu hajat. wa be wasat huwo kaman Allah amulu al duniya. ³Huwo yau dou ta mejid Bitai Allah, wa sura bitai jouhar bitode huwo al bi limu kulu hajat sawa be kelima ta guwa bito. baad ma Huwo nedifu katiyat, huwo geni tehet fi idan yemin ta Allah al azim al fok. ⁴Huwo biga bes fok malaikat, ze isim al Huwo worisu de futu kulu min isim tomon. ⁵Ashan le yatu malaika Allah kelim, "Inta jena Bitai, alela Ana biga Abu bitaki" wa kaman, "Ana bi kun Abu le huwo, wa Huwo bi kun jena le Ana"? ⁶Lakin kaman, wokit Allah jibu jena al bikir de fi dunia, Huwo kelim, "Malaikat ta Allah kulu bi abudu Huwo." ⁷wa an malaikat Huwo kelim, "Huwo yau amulu malikat Bito arwah, wa kadamina Bito lisan bita nar." ⁸Wa an al Jena Huwo kelim, "Kursi taki, ya Allah, lel abad wa al abadiya. Wasulta ta mamlaka tak de sulta ta adala. ⁹Inta hibu geni adil wa Inta akrah fouda. Ashan kida Ya Allah, Allah Bitak, masau Inta be zet bita farah aktar min sabihat bitak" ¹⁰Fi bidaya, Ya Rabuna, Inta kutu asas ta dunia. Samawat" de shokol ta idan Bitak. ¹¹Humon kulu bi kalasu, lakin Inta bi istemir. Humon kulu bi libisu ze gita gumash. ¹²Inta bi lifu humon fok ze birish, wa bi geiru humon ze gita gumash. Lakin Intum sawa, wa senwat takum ma bi intaha. ¹³Lakin le yatu malaika Allah kelim fi ai zaman, "Geni fi idan yemin Bitai lahadi Ana bi kutu adu taki mahal ta kutu kura. ¹⁴Hal Malaikat kulu ma arwah al bi kadimu, al rasulu ashan bi saudu del al bi worisu kulasa?

Chapter 2

¹Ashan kida keli anina kutu bala tanina ketir le kalam al anina asuma de, ashan kede anina ma tala bara min huwo.²Kan risala al kan wonusu be wasat ta malaika huwo hagiga, wa kulu mukhalafat wa tamarud bi ligo mukafa tou, ³Nina kef bi nofut kan nina aba kalam ta kulasa al azim? De yau kulasa al alinu awel be Rabuna wa asbitu le nina be del al asuma. ⁴Fi nefsu zaman Allah shahidu be alamat, wa ajaib muktelifa, wa be towzi hadiat ta Roho al kudus hasab irada Bito.⁵Ashan Allah kan ma wodi dunia al jai le malaikat, al nina bi kelim an huwo. ⁶lakin fi wahid zol shahidu, gali, "insan huwo munu, hata inta be zekir huwo? awo jena ta insan, hata inta bi zekiru huwo⁷Intum kutu insaan tehit min malaikat; intum libisu huwo be tagia ta mejid wa ihtiram. ⁸Inta kutu kulu haja ashan be kun tehet kura bito. ashan kan le huwo Allah kutu kulu haja. huwo ma sibu ayi haja ma kutu tehit le huwo. lakin hasa nina lisa ma aynu kulu haja gi ihtaramu Huwo.⁹Lakin nina aynu zol al amulu huwo tehet min malaikat le zaman guser: Yesuah, al, ashan taab wa mutu bito, libisu Huwo be mejid wa karama. hasa be neama ta Allah, Huwo jeribu mutu ashan ai zol. ¹⁰Lianu huwo kan hagiga le Allah, ashan kulu haja ligo le huwo wa be wasit bito, ashan bi jibu iyal ketir le mejid. Wa kaman kan hgiga le huwo ashan bi amulu kaid bita kulasa tomon kamil be wasit taab Bito.¹¹Leanu al mukadas wa al mukadasin humon kulu wahid. ashan kida huwo ma bi kun indu fadiya ashan bi nadi humon akuana. ¹²huwo kelim, "ana bikabiru be isim taki le akuana bi tai. ana bi guna le inta fi nus ta kenisa."¹³Wa tani, "ana bi sedeg fi huwo." wa tani, "ayinu, ana yau hini ana wa iyal al Alla wodi le ana." ¹⁴ashan kida, ze ma iyal de bi shariku fi gisim wa dom, huwo kaman bi shariku fogo be nefsu teriga, leanu be wasat mutu, huwo bi demiru zol al indu guwa ta mutu, al huwo yau, ibilis. ¹⁵de al kan huwo hariru kulu del al bi kafu min mutu haya tomon kulu haya tomon tabe le abudia.¹⁶Leanu hagiga huwo ma saidu malaika, lakin iyal ta ibrahim. ¹⁷huwo kan durori le humon ashan bi kun ze akuana bitomon fi kulu haja ashan biga huwo bi kun rehim wa reise ta kahana al amin fi ilaga le hajat ta Alla, ashan huwo bi afi an katia ta nas. ¹⁸ashan Yesuah be nefsa bito ligo tab wa jeribu huwo, huwo bi agder saidu del al jeribu humon.

Chapter 3

¹Ashan kida, Ya kuwana al kedisin, intum al limu sawa fi nadi bitakum ta samawat. Fekir takum Yesuah, al Huwo yau marasula wa reis bita kahana ta iman al nina amin fogo. ²Huwo amin le Allah, al ikhtar Huwo, ze Musa kaman kan amin fi kulu bet ta Allah. ³hasibu Yesua aksen min Musa, ashan zol al bi abinu bet bi wodi le huwo tegdir aktar min bet de zatu. ⁴Ai bet abinu be zol, lakin al abinu hajat kulu de Allah. ⁵Ashan Musa kan amin ze kadam fi bet ta Allah, kan bi shahidu kulu hajat al kelimu fi mustagbal. ⁶Lakin Al mesih amin ze Jena al mosul fi bet ta Allah. Nina yau bet tou kan nina amsuku gowi fi thika bitana wa fi raja bita de al nina bi farah le nihaya. ⁷Ashan kida, de bes ze Roho Al kudus kelim: "Alela, kan intum asuma sot tou ⁸ma takum gowi geliba ze kan fi zaman ta tamarud, fi zaman ta tejriba fi sahara. ⁹De wokit judud takum amulu tamarud wa jeribu Ana, wa fi wokit bita arbein sena, humon aynu hajat al Ana amulu. ¹⁰Ashan kida zalan tai nezil le jil dak. Ana kelim, "Humon daiman bi woduru fi gulub tomon. Humon ma aruf sikat Bitai." ¹¹De kutu Ana halifu be zalan: "Humon ma bi dakalu fi raha Bitai." ¹²Amulu takum hisab, Ya akuwana, ashan kede mafi zol min intum bi indu roho batal bita adam iman, geliba al bi rija huwo wara min Allah al hai. ¹³lakin seja takum badu kulu yom, fi zaman al lisa bi nadi "alela," ashan kede ma kabasu min intum zol be kabasa bita katiya. ¹⁴Ashan nina biga mushterikin ma Al mesih kan nina amsuku thika tanina gowi fi Huwo min bidaya le nihaya. ¹⁵An de huwo kan kelim gali, "Alela, kan intum asuma sot tou, matakum gowi geliba ze kan fi zaman ta tamarud." ¹⁶Del nas munu al kan asuma Allah wa tala mutmeridin? Sei de ma nas kulu al tala bara min Masir be wasit Musa? ¹⁷Be del al Huwo zalan arbein sena? De ma del al amulu katiya, al jusas tomon fadulu fi sahara? ¹⁸Al Huwo halifu le humon gali ma bi dakalu fi raha tou, kan ma del al aba asuma Huwo? ¹⁹Nina aynu humon ma bi agder dakalul fi mahal raha Bito ashan adam iman.

Chapter 4

¹Ashan kida, min gali waad ta dukhul fi raha tou lisa fi, kede nina kun harisin ashan mafi wahid min intum kede beinu kanu huwo ma bi agder dakalu. ²Ashan wori le nina kalam bita bushara bes ze kan le humon. lakin risala dak kan ma saudu del al ma fi wihda ta iman ma del al asuma. ³ashan nina al aminu bi dakalu fi raha dak, ze Huwo kelim, "Ze Ana halifu be zalan, Humon ma bi dakalu fi raha tai." inshalla kan Shokol tou kalasu min zaman tasis ta duniya. ⁴Ashan Huwo kelim fi mahal tani kalam ta yom nimira saba : "Wa Allah akudu raha fi yom nimira saba min kulu shokol tou." ⁵Wa kaman tani hini Huwo kelim, "Humon ma bi dakalu fi raha tai." ⁶Ashan kida, bagi le tanin ashan bi dakalu fi raha dak, wa le del al asuma kelima al hag awel ma bi dakalu be sabab ta adam ihtiram. ⁷Kaman Allah kasisu yom tani, bi nadi "Alela," wokit huwo wonusu be wasat Daud be kelimat al wori: "Alela kan intum asuma sot tou, ma takum gowi geliba takum." ⁸Iza kan Joshua wodi le humon raha, ligo Allah ma kelim an yom tani. ⁹ashan kida sabitu raha de le nas ta Allah. ¹⁰le de al bi dakalu fi raha ta Allah huwo kaman bi akudu raha min amail tou, ze ma Allah akudu raha min amal tou. ¹¹ashan kida kede anina ishtakal shedid ashan raha de. ashan kede mafi zol waga fi mushkila ta adam taa ze ma del amulu. ¹²Leanu kalam ta Allah hai wa bi Ishtakal wa senin min sef al bi gata min tijahen. bi wosulu lahadi fi nefsa wa roho, fi mafasil wa mug, wa bi agder ashan bi meyizu afkar ta gelba wa niyat bito. ¹³mafi haja kalagu ma bi zahir fi gidam ta Allah. lakin ai haja zahir wa fadi fi ena ta zol al wodi le ana awamir. ¹⁴Ashan kida ligo anina endu reis ta kuhana al azim al huwo ruwa fi samawat, Yesuah jena ta Allah, kede anina kun mutumeskin be gararat ta nina. ¹⁵lanu anina ma endu reis al azim al ma bi agder shilu shokol deif ta nina. lakin, anina endu zol tani al jeribu huwo fi kulu ahwal ze anina, ile dag yahu ma endu katia. ¹⁶kede anina ruwa be kulu sigah le tarabeza ta neama, ashan biga anina bi ligo rahama wa bi ligo neama ashan bi saidu fi zaman ta ehtiyaj.

Chapter 5

¹Leanu ai reis kahana, hazilu min nus ta nas, wa hazilu ashan bi ishtakal bidal ta nas fi hajat al ta Allah, ashan huwo bi gedimu hadiyat wa zabiha ta kataya. ²Huwo kaman bi agder ashan bi tifagu ma del al belidin al kabasu humon, ashan huwo zatu indu daafat. ³Ashan kida, azu min huwo ashan bi gedimu zebiha ta katiya bito kaman, ze al huwo amulu le katiya bita nas. ⁴Mafi zol bi agder shilu le nefsa bito shokol de, ille kan Allah yau nadi huwo, ze kan Harun. ⁵Be nefsu teriga, Al Mesih ma kutu nefsa tou reis kahana. Bidal kida, Allah kelim le Huwo, "Inta jena Bitai; alela Ana biga Abu taki." ⁶De bes ze al Huwo kelim fi mahal tani, "Inta kahin le nihaya ze Meliksadik." ⁷Fi ayam al Huwo kan fi jisim, Mesih gedimu salawat wa tilbat be kore wa moyo ena shedid le Allah, al bi agder alagu Huwo min mutu., wa asumau ashan hya Bito ta Rabuna. ⁸Sala kan Huwo Jena, lakin an Huwo alimu iheram min taab al Huwo ligo. ⁹Wa ashan Huwo kan kamil, Huwo biga sabab kulasa al abadiya. le kulu wahid al bi iherim Huwo. ¹⁰Allah kasisu Huwo ashan bi kun reis bita kahana fi rutba ta Meliksadik. ¹¹Fi ketir al nina bi kelim an Yesua, lakin biga saab ashan bi wori le intum ashan fihim takum biga tegil. ¹²Kan lahadi zaman de intum biga mualimin, lakin laisa intum deir kede zol tani alimu intum asas ta bidaya ta kalamat ta Allah. Intum deir leben, ma akil al gowi! ¹³Ai wahid al lisa bi ashraf leben ma indu khibra be risala ta al bir, ashan huwo lisa jena suker. ¹⁴Lakin akil al gowi le nas kubarin. De del ashan humon biga kubarin wa timu raba, sokol fahim tomon deribu ashan bi ferigu haja al kuwes min batal.

Chapter 6

¹Baad de, kede nina sibu bidaya bita risala ta Al Mesih wa kede nina ruwa gidam le shokol kebir wa timu raba. Kede nina ma rija kutu asas bita touba min hajat al meit wa bita iman be Allah, ²wole asas bita dirasa fi kalam bita mamudiya, wole kutu ida, wole giyama bita meitin, wa bita hukum al abadiya. ³Nina bi amulu zede ile kan Allah wodi izin. ⁴Ashan saab le del al nur wala le humon wahid mara, del al jeribu hadiya bita sama, del biga shuraka bita Roho al kudus, ⁵wa al jeribu kelima ta Allah al kwes wa guwat ta zaman al jai. ⁶Lakin del al rija beiid - saab ashan bi rijau humon tani le touba. De ashan humon selibu Jena ta Allah le nufus tomon kaman, wa amulu fadiya le Huwo. ⁷Ashan wata al bi ashraf moyo ta motoro al bi nenzil fogo, hajat kwes bi raba fogo le nas al wata de tomon - de yau wata al ligo baraka min Allah. ⁸Lakin kan raba fogo shok wa gesh al fogo shok, de ma bi anfa wa bi ligo laana. Nihaya bito bi kun fi nar. ⁹Lakin anina indu siqa be haja kwes le intum, ya habaib, hajat ta kulasa, sala kan nina bi wonusu zede. ¹⁰leanu Allah ma bi zulumu. Huwo ma bi nesitu shokol takum wa muhaba takum al intum zahiru ashan isim tou, Ashan intum kadimu nas tou al kedisin, wa lisa intum bi kadimu humon. ¹¹Nina kan deir ai wahid min intum kede beinu be nefis guwa le nihaya, ashan bi akid rajaa takum. ¹²De ashan kede intum ma tala kaslanin, lakin del al bi jeribu nas al be iman wa sobur humon worisu waad. ¹³Ashan wokit Allah amulu waad tou ma Ibrahim, Huwo halifu be nefsa tou, ashan kan mafi wahid aazam al Huwo bi halifu be huwo. ¹⁴Huwo kelim, "Ana bi bariku inta wa bi wodi le inta iyal ketir." ¹⁵bi Kida, Ibrahim agder ligo haja al kan waadu huwo baad ma huwo kan istena be sobur. ¹⁶Nas bi halifu be zol azam min humon. Fi nihaya ta kore kore tomon, humon bi halifu ashan bi wogif ai haja. ¹⁷Wokit Allah karir ashan bi zahir be sura wadeh le del al bi worisu waad tou gali karar tou ma bi geiru kulu kulu, Huwo halifu. ¹⁸Huwo amulu ze de ashan be itnin hajat del ma bi geiru - wa be yatu kan bikun saab ashan Allah bi kabasu - nina, al jere wa ligo taziya, nina indu teshji al gowi ashan bi amsuku fi raja al kutu gidam bita nina. ¹⁹Nina indana de ze farmala al sabit wa gowi fi nufus bitana. ²⁰Ze ma Yesua, ruwa gubal nina, wa dakalu fi juwa mahal dak bidal nina. Huwo biga reis bita kahana le nihaya baad rutba ta Meliksadik.

Chapter 7

¹De kan Meliksadik, melik ta Salim, kahin ta Allah al fok, al kan limu ma Ibrahim wokit kan bi rija min mahal al kan dabau fogo muluuk wa bariku huwo. ²Wa kan Ibrahim wodi le Huwo ushur ta ai haja. Awel haja, terjima ta maana ta isim tou, "Melik ta bir"; wa biga Huwo kaman "Melik ta Salim," de yani, "Melik ta Salam." ³Huwo ma indu Abu, wa ma indu Uma, wa ma indu Judud, wa ma indu bidaya ta ayam tou wole nihaya ta haya tou. Bidal kida, shabehu Huwo be Jena ta Allah, ashan Huwo fadulu Kahin lel abad. ⁴Aynu zol de kan azim kef lahadi abuna Ibrahim agder wodi le Huwo ashara ta hajat al huwo shilu fi harb. ⁵Ganun bi asalu iyal ta Lawi del al biga kahana ashan bi limu ushur min shaab, aw, min akuwana tomon, shala kan humon kaman, iyal ta Ibrahim. ⁶Lakin Meliksadik, al ma kan indu nasab bi limu ma humon. agder ligo ushur min Ibrahim, wa bariku huwo, de Huwo al indu wuud. ⁷Ma bi agder anguru gali zol al suker bi ligo baraka min zol al kebir. ⁸Fi mushkila de, nas al meitin ligo ushur, lakin fi mushkila dak agder shahidu gali Huwo hai. ⁹Wa, be teriga ta kalam, Lawi, al ligo ushur, kaman dafau le Huwo ushur be wasit Ibrahim. ¹⁰Ashan Lawi de kan fi gesim ta judud tou wokit Meliksadik limu ma Ibrahim. ¹¹Hasa kan shokol kamil be wasat kahnut ta Lawi (ashan tehet huwo nas bi ligo ganuun), shunu, de shunu tani al azu kede kahin tani ashan bi gum fi rutba ta Meliksadik, wa ma bi hasibu fi rutba ta Haroon? ¹²Ashan kan kahanut biga geiru, ganun kaman lazim bi geiru. ¹³Ashan zol al kelim hajat del be kalam tou de zol ta gebila tani, min al mafi wahid kulu kulu kadim fi mazbah. ¹⁴Hasa biga beinu tarau min Yahuza al Rabuna ta nina weledu, gebila al Musa ma wonusu fogo be kalam kahin. ¹⁵Al nina kelim biga wadeh kan gali kahin tani zahir ze Meliksadik. ¹⁶wahid de Ma kan ashan ganun al gali lazim kede kun min nasab ta gesim Huwo biga kahin, lakin kan ashan guwa ta haya al abadiya. ¹⁷Wa al kitab yau shuhud Bito: "Inta kahin lel abad fi rutba ta Meliksadik." ¹⁸Ashan talimat al gedim dak kutu fi taraf ashan biga deif wa ma shakal. ¹⁹(ashan ganun ma timu amulu haja), wa raja al ahsen talau, be wasit tou nina bi ja gerib min Allah. ²⁰Wa ma kan bidun halifa! Tanin biga kahana bidun ai halifa, ²¹lakin Huwo biga kahin wokit Allah kelim le Huwo, "Rabuna halifu wa Huwo ma bi geiru muk Bito: 'Inta kahin lel abad.'" ²²Kida kaman Yesua wodi damana bita aksen tifagiya. ²³Kahana al gudam del humon kutar, min zaman mutu abusu humon ashan kede istemir geni fi maktab. ²⁴Ashan Yesua lisa bi istemir hai lel abad, Huwo indu kahnut al sabit. ²⁵Ashan kida huwo kaman bi agder kalisu tamam del al bi ja gerib min Allah be wasit Huwo, ashan Huwo daiman bi hai ashan bi hin le humon. ²⁶Ashan kan munasib kede nina indu shikil reis bita kahana ze de. Kudus wa ma indu galat, nedif, fasilu min nas ta katiya, wa fok min samawat. ²⁷Huwo ma muhtaj ashan, ze reis kahana muktelif ashan bi gedimu zabaih kulu yom, awel le katiya bito, wa baad dak le katiya ta bagi nas. Huwo amulu kida mara wahid le nas kulu wokit Huwo gedimu jisim Bito. ²⁸Ashan ganun bi kutu rais kahana min nas al indu dofat, lakin kelima ta halifa, al ja baad ganun, kutu Jena al Huwo kamil lel abad.

Chapter 8

¹Hasa nukta ta kalam al nina bi kelim ze de: Nina indu rais kahana al geni tehet fi idan yemin ta kursi bita Sultan fi Samawat. ²Huwo kadam fi mahal al mukadas, fi khema ta ijtimia al Allah, yau salau ma insan. ³Ai rais kahana aynu ashan bi gedimu tegdimat wa zebihat. ashan kida mohin kede huwo indu haja al bi gedimu. ⁴Ashan kida kan al Mesih lisa fi duniya, huwo ma bi kun fi kahin kulu kulu. Ashan fi del al bi gedimu tegdimat ze ganun der. ⁵Humon kadimu sura wa dulu ta hajat ta Samawat. Huwo ze Musa wokit ligo talimat min Allah fi wokit huwo kan der abinu khema ta ijtimia: Allah kelim, "Aynu kede inta amulu hajat kulu ze al wori le inta fi jebel." ⁶Lakin hasa al Mesih ligo kidma aksen, kaman ze Huwo yau wosit ta aksen tifagiya, al sabitu fi aksen waad. ⁷Kan gali waad al awel dak kan ma indu galat, kan ma bi deiru waad nimira itnin de. ⁸La anu Wokit Allah ligo galat le nas, Huwo kelim, "Aynu takum, fi ayam bi ja - Rabuna yau kelim - al Ana bi amulu waad tani jedid ma bet ta Israel wa ma bet bita Yahuza. ⁹Ma bi kun ze waad al kan Ana amulu ma judud tomon fi yom al kan Ana shilu humon min idan tomon ashan bi tala humon min ard ta Masir. Lakin humon ma kutu bal ashan bi wogif gowi fi waad Bitai, wa Ana alisu humon - Rabuna yau kelim. ¹⁰De yau tifagiya al Ana bi amulu ma bet ta Israel baad ayam del. - Rabuna yau kelim. Ana bi kutu gawanin Bitai fi muk tomon, wa kaman Ana bi katibu fi gulub tomon. Ana bi kun Allah tomon, wa humon bi kun nas Bitai. ¹¹Humon ma bi derisu ai wahid jeran bito wa ai wahid aku bito, gali, 'Aruf Rabuna.' ashan humon kulu bi aruf Ana, min soker tomon lahadi akbar wahid tomon. ¹²Ashan Ana bi hin le hajat tomon al sherir, wa katiyat tomon Ana ma bi zekir tani mara." ¹³Ashan bi nadi waad de "Jedid." Huwo alinu waad al awel de biga gedim, wa al biga gedim bi woduru gerib.

Chapter 9

¹Lahadi hasa tifagia al awel de kan indu gawanin le ibada wa ta haikal al fi duniya. ²Ashan kheima ta ijtimia de jahizu. Gurfa al awel, al fi fogo hadid ta wogifu lamba, wa tarbiza, wa esh ta hudur, bi nadi gali de mahal al mukadas. ³Be wara sitara nimira itnin fi gurfa tani, bi nadi gali kuds al akdaas. ⁴Fi fogo mazbah ta bokhur min dahab, kaman fi fogo tabut al ahad, kati kulu be dahab. Be juwa fi gurma ta dahab fi fogo manna, wa asaya ta Harun al kan bada raba, wa lohat ta tifagiya. ⁵Fok fi ras tabut al ahad, fi malaikat ta mejid kati kuta ta kafara, al nina ma bi agder wonusu fogo hasa be tafasil. ⁶Baad kulu hajat al jahizu del, al kahana daiman bi dakalu fi gurfa al bara fi kheima ta ijtimia ashan be amulu kidmat tomon. ⁷Lakin bes reis kahana yau bi dakalu lahadi fi gurfa nimira itnin, mara wahid fi sena, wa ma bidun dom al huwo gedimu ta nefsa bito wa ta katiya ta nas al ma gasidu. ⁸Roho al kudus wori gali kan lisa kheima al awel de lisa bi wogif sika le kuds al akdas lisa ma beinu. ⁹De kan misal le zaman ta hasa. Kulu tegdimat wa zebihat al bi gedimu ma bi agder kutu demir ta zol al bi abidu ashan bi kun kamil. ¹⁰Humon kutu bala tomon bes fi akil wa shirab wa fi sibir ta kasil al baraw baraw, gawanin ta jisim lahadi zaman ta nizam al jedid. ¹¹Al Mesih ja ze rais kahana le hajat al kuwes al bi ja hasa. Huwo mururu min nus ta kheima al kebir wa al kamil al ma salau be idan ta insan, ma ta duniya de al kalagu. ¹²Ma kan be dom ta korufat, lakin bes be dom Bito Huwo dakalu fi kuds al akdas wahid mara le nas kulu wa amulu le nina damana bita kulasa al abadiya. ¹³Kan gali dom ta khorufat wa ta tiyus wa be rushu rumad bita jena bagara le del al waskanin agder jibu humon gerib le Allah be kasil bita jisim. ¹⁴Godur shunu dom ta al Mesih, al be wasit Roho abadiya agder gedimu nefsa Bito le Allah bidun ai kalam batal. ¹⁵Be sabab de, Huwo yau bi amulu wasta le tifagiya al jedid de. De ashan, min zaman mutu hariru del al kan tehet tifagiya al awel min katiya tomon, del al nadi bi ligo waad bita worisa al abadiya. ¹⁶La anu Kan fi wosiya, mutu ta zol al wodi wosiya de lazim kede asbitu. ¹⁷La anu Wosiya de kan be ishtakal be guwa wokit hasil mutu, ashan huwo ma indu guwa kan zol al amulu de lisa hai. ¹⁸Ma bes tifagiya al awel asisu bidun dom. ¹⁹Zaman Musa wori le nas kulu talimat al fi ganun, huwo shilu dom ta Jena bagara, wa korufat, be moyo, wa suf ahmar, wa urshal ta shejera zofa. wa bada rushu fi kitab zatu wa kaman fi nas kulu. ²⁰Biga huwo kelim, "De yau dom ta tifagiya abu Allah amuru le intakun." ²¹Be nefsu teriga, huwo rushu dom fi tabut al ahad wa fi kulu afashat al kan istamilu fi shokol dak. ²²Ze ta gonun, kan kulu hajat kasulu be dom. Bidun dofugu dom mafi Afi baad. ²³Ashan kida kan mohim ze misal ta hajat al fi Sama bi kasulu be zebiha ta haiwanat. Lakin, hajat ta Samawat zatu der kan bi kasulu be ahsen zebiha. ²⁴Ashan kida al Mesih kan ma dakalu fi kuds al akdas al salau be idan, de bes ze misal le sura al hagiga. Lakin huwo dakalu Samawat zatu, ashan bi beinu gidam Allah bidal ta nina. ²⁵Heya ma ruwa hinak ashan bi gedimu nefsa Bito ketir mara, ze rais kahana bi amulu, del al bi dakalu fi kuds al akdas sena le sena be dom ta nas tanina. ²⁶Kan dak yau mushkila, biga Huwo rudu ashan bi ligo taab ketir mara min bidaya ta Duniya. Lakin hasa huwo beinu fi nihaya ta zaman ashan bi balasu katiya be zebiha ta nefsa Bito. ²⁷Bes ze ma hadidu le insan ashan bi mutu mara wahid, wa baad dak fi hukum, ²⁸Kaman, gedimu al Mesih mara wahid ashan bi shilu bara katiyat ta nas kutar, lakin ashan kulasa ta del al bi istena Huwo.

Chapter 10

¹Kan ganun bes ze dulu ta hajat al kwes al jai, wole zatu shikil al asili ta hajat del. Del al agder ja gerib ma Allah ma bi agder kun kamil be nefsu zebiha al kahin tuwali bi gedimu sena le sena. ²Ile, sei zebiha de ma indu mushkila ashan bi gedimu? Nas al bi abudu Allah humon bi kasulu nufus tomon mara wahid wa humon ma bi his tani mara be katiya. ³Lakin be zebiha del bi kun fi zikra ta katiyat sena le sena. ⁴Ashan ma bi agder hasil gali dom ta tiyus wa ganamayay bi agder shilu katiyat bara. ⁵Wokit al Mesih ja fi duniya, Huwo kelim, "Zebihat wa tegdimat ma min niya taki, lakin jisim al intum indu de yau jahizu le Ana; ⁶be tegdimat al bi haragu wa tegdimat ta katiya inta mamokosut. ⁷Biga ana kelim, 'Aynu, Ana Yau - ze katibu fi kitabbe kalam Tai - ashan bi amulu haja al Inta deir.'" ⁸Awel Huwo kelim, "De ma kan zebihat, wole tegdimat, wole kulu tegdimat al bi haragu, wole tegdimat ta katiya yau Inta deir. Wole Inta kutu niya fogo." Del yau zebihat al gedimu ze ganun deir. ⁹Biga Huwo kelim, "Aynu, Ana jai ashan bi amulu haja al niya Bitaki deir." Huwo shilu tedrib al awal bara ashan bi kutu tedrib nimira itnin. ¹⁰Be niya dak, kedisu nina be wasit tegdima ta jisim ta Yesuah al Mesih wahid mara bes. ¹¹Yom bad yom kulu kahin bi gum wa bi gedim kidma bito le Allah. Huwo bi gedim nefsu zebihat tani mara wa tani - zebihat del ma bi shilu katiyat bara. ¹²Lakin wokit al Mesih gedimu zebiha ta katiya wahid le kulu zaman, Huwo geni tehet fi idan yemin ta Allah. ¹³Huwo bi istena lahadi adu Bito del bi kutu mahal ta kutu kura la Huwo. ¹⁴Ashan be tegdima wahid Huwo timu le nihaya del al kalas kedisu. ¹⁵Roho al kudas kaman shahidu le nina. Awal haja Huwo kelim, ¹⁶"De yau tifagiya al Ana bi amulu ma humon baad ayam del, Rabuna yau kelim. Ana bi kutu gawanin Bitai fi gulub tomon, wa Ana bi katibu fi muk tomon." ¹⁷Wa kaman Huwo zidu, "Katiyat tomon wa hajat al humon amulu bidun ganun Ana ma bi zekir tani mara." ¹⁸Wa ashan kan fi afi katiya zede, ma bi kun fi gedimu zebiha le katiya tani mara. ¹⁹Ashan kida, ya akuwana, nina indu thiqa ashan bi dakalu fi kuds al akdas be dom ta Yesuah. ²⁰Dak yau jedid wa teriga ta haya al Huwo fatau le nina be wasit al sitara, al huwo yau teriga bita jisim Bito. ²¹Ashan nina indu azam kahin fok le bet ta Allah, ²²kede nina ja gerib be geliba nesiya wa be takid al kamil ta iman, gulub bita nina rush nedif min demir al wasaka wa jisim bita nina kasulu be moyo nedif. ²³Kede anina kaman amsuku gowi raja al nina iterif, La anu huwo al wodi waad huwo amin. ²⁴Kede nina wodi kutu bal kef nina bi hasisu badu be muhaba wa amulu hajat al kkuwes. ²⁵Kede nina ma sibu limu sawa, ze nas tanin amulu. Lakin, shejau takum badu ketir ketir, wa be ketir ze intum bi aynu yom biga gerib. ²⁶Kan nina bi istemir fi amulu katiya be dur baad ma anina istelim marafa ta hagiga, ma bi kun fi zebiha ta katiya tan mara. ²⁷lakin, bes akid bikun fi khof ta hukum al nina bi istena, wa zalan shedid ta nar al bi haragu be nas al gilibu dahar le Allah. ²⁸Ai wahid al aba ganun ta Musa bi mutu bidun rahma ka fi nafaren aw talata gedimu shuhuda tomon. ²⁹Godur shunu zol bi ligo akaab ikab kan huwo dusu Jena ta Allah, al aliju dom ta tifagiya ze ma mukadas - dom al kan kedisu bi huwo - wa bi sitimu Roho ta neima? ³⁰Nina arufzol al kelim, "Intiqam de tai; Ana bi dafa." Wa kaman, "Rabuna bi hukum nas Bito." ³¹De haja al bi jibu kafu kan nina waga fi idan ta Allah al hai! ³²Lakin kede inta zekir ayam al gedim, baad ma kalas nur wala le intum, kef intum wogif gowi wa sedidu fi taab. ³³Alisu intum gidam nas be shataim wa taab, wa intum kan bi limu sawa ma del al kaman mururu min taab ze de. ³⁴Ashan kan intum bi jamilu del al kan fi sijin, wa intum rudu be farah ashan bi sadiru mumtalakat bitakum. Intum aruf fi nufus bitakum gali intum indu ahsen milkiya wa al ma bi kalasu. ³⁵Matakum sibu thiqa takum, ashan indu ujura kbir kalis. ³⁶Der kede intum wogif gowiashan kan intum amulu haja al Allah, intum bi ligo haja al Huwo waadu. ³⁷Baad shuiya, zol al jai de bi ja wa ma bi akir. ³⁸Zol Bitai al adil bi ish be iman. Wa kan huwo rija wara Ana ma bi kun mokosut be huwo." ³⁹Lakin nina ma del al rija wara le karaba, lakin nina ma del al indu imanwa hafizu nufus tomon.

Chapter 11

¹Hasa Iman yau geni mutuakid be hajat al ta raja wa hajat tanina al ma bi aynu. ²Wa ashan kida sedeku Iman ta judud al kan fi bediri dak. ³Be iman nina agder fahim gali duniya kalagu be awamir min Allah, kaman, haja al bi aynu ma salau min hajat al kan bi aynu. ⁴Kan bes be iman Habil gedimu le Allah ahsen zebiha min Kain, al be wasit towo agder shahidu le huwo gali huwo adil. wa Allah wonusu kuwes be huwo ashan zebiha bito, wa be iman Habil lisa bi wonusu, sala kan huwo meit. ⁵De kan be iman Aknuk shilu fok wa huwo ma aynu mutu. "Ma ligo huwo, ashan Allah kan shilu huwo." ashan gubal lisa ma shilu huwo fok, shahidu le huwo gali huwo kutu Allah mokosut. ⁶Wa hasa bidun iman saab ashan nina bi kutu Huwo mokosut. Ashan mohim kalis ai wahid al bi ja le Allah kede sedeg gali Huwo fi wa Huwo yau bi dafa nas al bi fetisu Huwo. ⁷Kaman kan be iman Noah, kan wori lehuwo risala ta Allahbe hajat al kan lisa ma aynu, be kafu ta Rabuna huwo abinu babur kebirashan be alagu be nas bet towo. Zede huwo huwo hukum duniya wa biga huwo worisu sokol adil al be sabab ta iman. ⁸De kan be iman Ibrahim, wokit nadi huwo, huwo iherim wa huwo ruwa fi mahal al kelimu le huwo gali huwo bi worisu. Huwo ruwa, wa kan huwo ma aruf huwo bi ruwa wen. ⁹Kan be iman huwo geni fi wata ta waad ze ajnebi. Huwo geni fi kheima ma Is-hak wa Yakub. al bi worisu nefis waad. ¹⁰Ashan huwo kan bi fetisu medina al abinu be asas, al muhandis towo wa zol al abinu yau Allah. ¹¹De kan be iman, sala kan Sarah zatu kan biga ma bi weledu, heya agder ligo guwa ashan bi hamil. De hasil sala kan heya ajuz kalis, wokit badau hasibu gali huwo amin wahid al kan wodi waad. ¹²Ashan kida, min zol wahid de - huwo kan kalas gerib bi mutu - kan weledu iyal kutar ze nojum al fi sama wa ma bi agder idu ze romla al fi taraf balar. ¹³De kan fi iman del kulu mutu bidun ma istelimu waad, lakin, baad ma humon aynu wa selimu min beid, humon aktene gali humon ajanib bes ja nezil fi duniya. ¹⁴Ashan del al kelim shikil hajat dak agder kutu wadeh gali humon bi fetisu watan tomon. ¹⁵Lo kan humon bi zekir beled tomon al humon rahalu min fogo, humon kan bi kkun indu fursa ashan bi rija. ¹⁶Lakin bes ze, niya tomon beled al kuwes, yau al ta sama. Ashan kida Allah ma indu kan bi nadi Huwo Allah tomon, min wokit Huwo jahizu le humon medina. ¹⁷Kan be iman Ibrahim, wokit jeribu huwo, huwo gedim Ishak. De kan jena bito al wahid al huwo kan gedimu, al istelimu waad. ¹⁸De kan Ibrahim al kelimu le huwo, "Be wasit Ishak bi kutu isim le iyal taki." ¹⁹Ibrahim fikir gali Allah bi agder goumu Ishak min mutu, ze misal, min humon huwo agder istelim huwo tani mara. ²⁰Kaman kan be iman ashan hajat al bi ja hasil Ishak bariku Yakub wa Isu. ²¹Wa be iman Yakub, wokit huwo bi mutu huwo bariku ai wahid min iyal ta Yusif. Yakub kan bi seli, wa bi teki fi asaya bito. ²²Wa be iman Yusif, wokit nihaya bito biga gerib, huwo wonusu be kalam ta rahalu ta iyal ta Israel min Masir wa wodi talimat be kalam udam bito. ²³Be iman kaman kan Musa, wokit weledu huwo, Abu wa Uma bito dusu huwo talata shahar ashan humon aynu huwo jena giyafa. Humon kan ma kafu talimat ta melik. ²⁴Kan be iman Musa, wokit huwo raba, huwo aba ashan bi nadi huwo gali jena ta biniya ta Faraun. ²⁵Huwo hazilu ashan bi kun fi taab sawa ma nas ta Allah bidal huwo bi keif wa bi dala be katiya fi zaman besit. ²⁶Huwo agder fahim gali fadiya ta ruwa wara ta al Mesih de akbar maksab min dahabat kulu al fi Masir. Ashan huwo kan bi aynu le makafa bito. ²⁷Kan be iman Musa sibu Masir. Huwo ma kafu zalan ta melik, huwo istemir ze kanu huwo bi aynu al ma bi aynu. ²⁸De kan be iman huwo agder hafizu Eid faska wa rushu dom, ashan al bi ja demiru iyal al bikir ma bi lemesu iyal bikir ta Israelin. ²⁹

³⁰Kan be iman hosh ta Ariha waga, baad ma humon lifu saba ayam. ³¹Kan be iman Rahab al zani (Saramuta) ma mutu ma del al mutukalfin, ashan huwo kan gabilu jawasis del be salam. ³²Shunu tani al ana bi kelim? Zaman ma bi timu kan ana kelim an Jadaun, Barak, Shamshun, Yaftah, Daud, Samuel wa anbiya. ³³Kan be iman humon gilibu mamalik, humon amulu adala, wa humon ligo waad tomon. Humon gofulu kasma ta usud, ³⁴humon batulu guwa ta nar, humon agder tala min gidam ta sef, humon kan ligo ilaj min ayanat, humon biga gowin fi harb, wa gilibu jes ta nas tanin. ³⁵Nuswan istelimu nas tomon al mutu be giyama. Tanin azibu, wa ma fiku, ashan humon bi jeribu giyama al kuwes. ³⁶Tanin jeribu be ihana wa jelda, wa robutu be genzir wa kutu fi sijn. ³⁷Luku humon be hujar. Gatau humon fi nus be musher. Katulu humon be sef. Humon jere jere sambala humon libisu gisim be jilid ta ganamaya wa ta khoruf. Humon kan ma indu hajat, zulumu humon, amulu humon batal. ³⁸Dunia kan biga batal ma humon. Humon kan biga bi lifu fi sahara wa fi jibal, wa fi juwa jibal wa fi hufurat ta wata. ³⁹Sala kan nas delm kulu Allah rudu le humon ashan iman tomon, humon ma istelimu al waad. ⁴⁰Allah khatit fi haja tani ahsen le nina, ashan bidun nina, ma bi agder amulu humon kamil.

Chapter 12

¹Ashan kida, anina kaman endu shuhud min sehab godor tou hawl anina, kede anina jada kulu hajat al tegil wa katia al hawl anina be kulu huhola, ²kede anina hadiru be sobur gihad al kutu fi gidam ta ninan. kede anina kutu bala ta nina le Yesuah, al asisuwa al huo misal fi iman, min ajli farah al kutu fi gidam bito, huow istahmil al selib, hagara le huwo be fadia, huwo geni fi yemin ta mahal ta Allah. ³ashan kida fekir an huwo, zol al ithamal muarada ta katiin did nefas tou, ashan kede intum ma kun endu tab fi gulub takum wa bi kun fetran. ⁴Intum lahadi hasa ma gowumo wele dafau did katia min nahia ta dom; ⁵wa intum nesitu teshji al bi nadi intum ze awlad: "jena tai, mata alisu tadeeb ta rabuna, mata kun taban kan huwo bi wabigu inta. ⁶leanu tadeeb ta rabuna le zol al huwo bi hib, wa huwo bi wodi igab le ai jena al gabilu huwo." ⁷Iza kan intum bi ithamal tadeeb. Allah bi amulu ma intum ze awlad. yato jena yauabu bito ma bi adibu huwo? ⁸lakin kan intakum ma endu tadeeb, kulu nas bi kun mushterikin fogo, biga intum bi kun awlad al jibu br teriga al ma hagiga. ⁹Be teriga tani, nina indu abu al insan al bi adibu nina wa nina bi iherimu humon. Godur shunu nina bi nina bi nenzil badu le abu ta Roho wa haya. ¹⁰Abu bita nina bi adibu nina fi zaman guser al humon bi fekir ahsen. Lakin Allah bi adibu nina fi kuwes bita nina, ashan nina bi kun sawa ma huwo fi kadasa Bito. ¹¹Mafi tadib bi beinu kuwes fi nefsu zaman, lakin bi waja. Badin netija bito bi ja jibu simar ta salam ta geni adil le del al deribu fogo. ¹²Kaman gowi takum idanat takum al bi deldel le tehet wa rukuba takum al taban. ¹³Sala takum sika adil le kureinat takum, ashan haja al kasuru ma bi kormos lakin bi aliju. ¹⁴Douru takum wara salam ma ai wahid, wa kadasa, ashan bidun huwo mafi wahid bi aynu Rabuna. ¹⁵Kutu bala ashan kede mafi wahid waga min neima ta Allah, wa kede juzur ta waja geliba raba wa sabab mushkila, wa kede ma waskanu nas kutar. ¹⁶Kutu bala kede ma kun fi zol bi amulu zina wole kede kun fi kafir fi nus takum ze Isu, al bes be akil wahid huwo agder biyu sokol bikir bito. ¹⁷Ashan intum aruf gali baad dak, wokit huwo biga deir ashan bi rija worisu baraka de, abau le huwo, ashan huwo ma ligo fursa huwo bi tub, sala kan huwo fetisu be moyo ena. ¹⁸Ashan intum ma ja fi jebel al bi agder lemesu, jebel al bi walau nar, duluma, dabab, wa hawa shedid. ¹⁹Intum ma ja afuku buri wole ashan sot al bi wonusu kelimat al bi kutu del al bi asuma bi asalu kede mafi kelima tani wonusu le humon. ²⁰Ashan humon ma agder ithamal awamir al kelimu: "Kan sala haiwan yau lemesu jebel, huwo lazim bi rejimu." ²¹Kan manzar dak bi koufu lahad kutu Musa kelim, "Ana bi kafu wa ana bi rokus." ²²Lakin, intum ja le Jebel Sahiyun wa le medina ta Allah al hai, Orshelim ta sama, wa fi hafla ta asharat alf malaikat. ²³Intum ja fi mahal limu ta bikirat al sejilu humon fi sama. Intum ja le Allah, gadi ta kulu wa le arwah ta nas al adilin al ligo humon timu. ²⁴Wa intum ja le Yesuah, al bi amulu wasta ta tifagiya al jedid, wa le dom al rushu al bi wonusu ahsen min dom ta Habil. ²⁵Aynu kede intum ma aba de al bi wonusu. Ashan kan humon ma jere wokit humon aba zol al wodi inzar le humon fi duniya, zede nina ma bi agder jere kan nina rija bara min al bi wodi inzar min sama. ²⁶Fi zaman tani, sot Bito kan hizu hizu duniya. Lakin hasa Huwo indu waad wa gali, "Tani mara, Ana bi hizu ma bes duniya, lakin kaman sama." ²⁷Kelimat del, "Tani mara," mana bito agilau hajat al ma bi agder hizu hizu, al huwo yau, hajat al kan kalagu, lahadi hajat al ma bi agder hizu hizu bi fadulu. ²⁸Ashan kida, kan nina bi rudu mamlaka al ma bi agder hizu hizu, kede nina kun gowin wa be nefsu teriga abudu Allah be ihtiram wa kafu. ²⁹Ashan Allah bita nina Huwo nar al bi akulu.

Chapter 13

¹Kede muhaba ta akuwana akuwana istemir. ²Matakum nesitu amulu kuwes le nas tanin. Ashan zede, tanin amulu kuwes le malaikat wa humon ma aruf. ³Zekiru takum masajin ze kanu robutu intum ma humon. Zekiru takum del al zulumu ze kanu intum sawa ma humon fi jisim. ⁴Kede nas kulu ihterimu jowuzu, wa kede hafizu serir ta jowuzu nedif, ashan Allah bi ja hukum nas ta daara wa bita zina. ⁵Kede intum geni beid min muhaba ta gurush. iktana takum be haja al intum indu, ashan Allah zatu kelim, "Ana ma bi sibu inta, wa ma bi wasa beid min inta." ⁶kede nina iktana ashan nina bi kun indu teshji wa bi kelim gali, "Rabuna yau musada bitai, Ana ma bi kafu. Shunu al zol bi agder amulu le ana?" ⁷Wodi takum tegdir le khaeda takum, del al bi wonusu kalam ta Allah le intum. Aynu takum teriga al humon bi doworo fogo, jeribu takum iman tomon. ⁸Yesua Al mesih Huwo yau sawa umbari, alela, wa lel abad. ⁹Kede ma shilu intum bara be talim tanin al barau barau. Ashan bikun kuwes kan geliba geni sabit be neima, ma be akil al ma bi saudu del al bi douru ba humon. ¹⁰Nina indana masbah mafi sulta le del al bi akhdim fi kheima ashan bi akulu min fogo. ¹¹Ashan dom bita haywanat al bi katulu le afi katiya reis bita kahana yau bi jibu fi juwa mahal al mukadas, wa bagi jisim bita haywanat del bi hargu bara min kheima. ¹²Fa Yesua kaman azibu bara fi bab al medina, ashan bi kedisu nas be dom Bito. ¹³Kede nina tala bara le Huwo fi kheima hinak, wa nina bi arfa fadiya Bito. ¹⁴Ashan mafi medina sabit hini, wa nina bi istena dak al bi ja. ¹⁵Be wasit Huwo, kede nina daiman gedimu zebiha bita tesbih le Allah, tesbih de yau simar bita kasama ta nina al bi iterif be isim tou. ¹⁶Kede nina ma nesito amulu haja al kues wa saudu badu, ashan be shikil zebiha de Allah bi kun mokosut. ¹⁷Ihterimu wa asuma takum le kada takum, ashan humon kulu zaman bi aynu le nufus takum ze zol al bi ja dafa hisab. Ihterimu takum ashan kada bitakum bi amulu zede be mokosut, ma be nenge nenge, al ma bi indu faida le intum. ¹⁸Seli takum le nina, ashan nina ektana gali nina indu demir al nedif, wa niya bita nina ashan nina bi geni adil fi kulu hajat. ¹⁹Ana bi sheja intum ketir ashan kede amulu kida., ashan ana bi rijau le intum be sura. ²⁰Kede Allah ta salam, al goumu min mutu raai al azim bita korufan, Rabuna Yesua, be dom ta ahad al abadiya, ²¹kede jahizu intum be kulu hajat al kues ashan bi amulu mashia tou, ashan bi amulu fina haja al Huwo deiru, be wasit Yesua Al mesih, mejid kede rija le Huwo le abat ta abadihaya. Amen. ²²Biga ana bi shejau intum ya akwana, ashan kede intum ithamal kelima ta teshji al besit al ana katibu le intakum. ²³kede intum aruf gali aku bita nina Timatayos fiku, nina bi ja sawa le intum kan huwo ja be sura. ²⁴Selimu takum kulu kada takum wa kulu nas ta Allah al kudusin. Del al fi Italiya bi selim le intum. ²⁵Kede neima kun ma intum kulu.

James

Chapter 1

¹Yakob, kadam ta Allah wa Rabuna Yesua Al Masih, le gabaiel ta Israel al itnasher al sheteto: salamat. ²Hasibu takum de kulu farah, akwana tai, wokit intum be lego tajarub. ³Arufu takum be inu tejeriba ta iman takum be weledu sobur. ⁴Kede sobur de zaher fugo intum, ashan intum bi raba tama, kamiline, mafi haja al nagis. ⁵Lakin kan fi ai wahid min intum dear hekema, kede huwo asalu min Allah, al wahid al be wode be zeyada wa bedon tawbekh le del al asalo wa huwo bi wodi le huwo. ⁶Lakin kede huwo asalu bi imman bidon shak. Le ai zol al indo shak huwo ze muya al fi bahar bi sugu bi hawa wa fi tijahaat barawo barao. ⁷Fa zol dak kede ma fekiir ino huwo bi ligo ai haja min Rabana. ⁸Huwo indo itnin fekira, ma sabit fi sikaat tuo. ⁹Kede aku al miskin dala ma mahal tou al fok al Allah yao wodi, ¹⁰lakin zol al ghanian ma mahal tuo al tihit, leano huwo bi futu baraa ze zuhur al fi gash. ¹¹Leano shemis bi tala ma harara wa bi nashif gash de. Zuhur bi wagga baraa, wa giyafa tuo bi kalasu, bi nefsu teriiga, zol al ghanian bi kalasu fi nus ta mushwar tuo. ¹³Baraka le rajiil al bi ithamal tejiriba. Ashan baat ma huwo najaa min tejiriba, huwo bi ligo al taaj ta haya, al kan waadu le del al bi hibu Allah. ¹²Kede mafi zol kelim kan jeribu huwo. "Jeribu ana min Allah," leano Allah ma bi jeribu ma shar, wele huwo bi nefsu bi jeribu aye zol. ¹⁴Lakin aye zol bi jeribu ma nia ta tuo, yao bi juru huwo beid wa bi kabasu huwo. ¹⁵Baad dak kan nia maliyan (hamil), bi weledo katiya, wa baad dak kan katiya rabaa, bi weledo mutu. ¹⁶Kede ma kabasu intum akwana tai al mahubun. ¹⁷Aye hadiya al kwes wa aye hadiya al kamil huwo min fok. Bi nezel min Abu ta nur. Al ma bi geru aw dultuo al bi lifo. ¹⁸Allah ikhtar ashan bi wedi le nina milad bi wasat kelima ta hagiga, ashan nina bi kun awel simar ta kulu hajaat al huwo kalagu. ¹⁹Intum arufu de, akwana tai al mahubun: Kede kulu zol kun sarii fi asuma, biraa fi wonusa, wa biraa fi zalaan. ²⁰Leano zalan ta zol ma bi sibo huwo amolo hajat al adeal ta Allah. ²¹Ashan keda sibu takum najasa wa shar al ketir. Shilu takum be nenzilo nefsa kelima al zarawo, al bi agder ashan bi kalisu nufus

takum.²² Kede intum kon nas al bi amulo al kelima wa ma bes al bi ausuma, de intum kabasu nufus takum.²³ Leano iza zol al bi asuma kelima lakin ma bi amulo, huwo ze zol al bi ayeno nefsa tuo fi, miraya.²⁴ Huwo ayeno nefsa tuo wa rowa wa huwo nesitu be sura huwo kan kef.²⁵ Lakin zol al bi ayeno be hisab fi ganuun ta huriya al kamil, wa bi ishtamir amulo ze de, ma bes bi asuma wa bi nesitu, zol de bi kun mubarak fi amail tuo.²⁶ Kan aye zol fekir nefsa tuo huwo ta deen wa lakin ma hafizu lisan tuo, huwo bi kabau geliba tuo, wa deen tuo ma indo shokol.²⁷ Deen al adel wa nedif gidam Allah wa Abu yau ze de: sayido nas al aitam aw aramil fi taab tuomon, wa hafiszo bado min shar al fi dunia.

Chapter 2

¹Akwana tai, ma takum kun ma imman fi Rabuna tanina Yesua al Massie, Rabuna ta mejid ma terfiriga le nas tanin. ²Wa iza zol tani dakalo fi nus takum libisu khatim min dahab wa libiso gumash al kwes, wa kaman dakalo fi nus takum zol al miskin ma gumash al wasaka. ³Kan intum ayeno le zol al libisu gumash al kwes wa kelimu, "Kede inta geni ini fi mahal al tamum," lakin intum kelimu le zol al miskin, "inta wogifo bara inak," aw "geni fi kora tai ini," ⁴sayi intum ma bi hukum fi nufus takum? sayi intum ma biga guuda ma afkhar al shirir?⁵Asuma, akwana tai al mahbubin, Allah ma yau hazilo miskin al fi alam ashan bi kun ghani fi imman wa bi wariso malakut al huwo waadu le delen al hibu huwo? ⁶Lakin intum ma ihteram al miskin! nas al ghanianin de ma yao indo sultan fogo intum? ⁷De ma humon yao bi shilu intum le mahkama? De ma humon yao bi shitimo isim al giyaf al nad intum be huwo?⁸Ashan keda, kan intum kamilu ganuun ta Allah, hasab ketab, "Hibu jeraan takum ze nefsa takum," intum keda amulu kwes. ⁹Lakin kan intum ferigu nas tanin, intum bi amulo katia, wa hukum takum bi hasab ganuun ze nas al kasoro ganuun.¹⁰Le ai zol al bi ihteram ganun kulu wa huwo waga bes fi wahid, bi tala galtan fi kasoro ganun kulu. ¹¹Ashan al kelimu, "Ma ta amulu zina," kaman kelimu, "Ma ta katulu," kan inta ma amulu zina, lakin kan inta katulu, inta biga kasoro ganun.¹²

¹³Leano hukum bi jaa bidon rahma le deel al ma indo rahma. Rahma bi gelibu hukum.¹⁴Kwes tuo shunu, akwana tai, kan zol tani kelimu huwo indo imman, lakin huwo ma indo amail? Sei imman de bi kalisu huwo? ¹⁵Kan fi akuo aw ukut libisu gumash bataal wa ma indo akil ta yom. ¹⁶Kan fi wahid min intum kelimu le huwo, "Rowa ma salam, geni fi maha al daafi wa kun shabaan," kan intum ma wodi le humon hajaat al muhim le gisim, de yatu kwes? ¹⁷Be nefsa teriga imman kama, kan inta ma indo shokulat huwo meit.¹⁸Lisa zol tani bi kelim, "Inta indo iman, wa ana indo amail." Wori le ana iman taki bidon amail, wa ana bi wori le inta iman tai ma amail. ¹⁹Inta amin fi Allah wahid; inta amulu kwes. Lakin hata shayateen bi amin, wa humon bi regif ma kafu. ²⁰Inta der arufu, insan al beleed, iman bidon shokulaat huwo ma indo faida?²¹Abu tana Abraham kan ma beriru be amail zaman huwo gedimu Isaac jena tuo fogo mazbah? ²²Inta aino ino iman bi ishtakal ma amail tuo, wa be shokulaat iman tuo kan kamil. ²³Al ketab kan kamilo kalamat de, "Abraham amin fi Allah wa kan hasibu le huwo geni adeel," wa kan nadi huwo sabii ta Allah. ²⁴Inta ayeno be amail insaan beriru, wa ma bes be iman. ²⁵Be nefsu teriga kaman, kan ma Rahab al zani beriru be amail, zaman hiya rahibu marasulat wa wori le humon sika tani barao? ²⁶Ze ma gesim bara min roho huwo meit, kaman iman bara min amail huwo meit.

Chapter 3

¹Ma kulu nas bi tala mualimin, akwana tai, ashan nina arufu ino nina al bi alimo nas bi ligo hukum shidid. ²Leano nina kulu bi waga fi hajat ketir. Kan fi zol ma bi waga fi kalam huwo zol al kamil, bi agder hafisu hata gesim tuo kulu. ³Hasa kan nina kutu habil fi kasma ta hasin ashan humon bi asuma le nina, nina bi agder kaman seitar le gesim tumon kulu. ⁴Zekir kaman sufun, hata kan umon kubar kalis wa bi sugu ma hawa al gowi, humon bi hariko ma derikisoon le aye tijah al sowag deru. ⁵Bi nefsa teriga, lisan huwo juzu suker, lakin bi dala bi hajaat kubar. Zekiir kaman kef nar suker bi harago gaba kebir. ⁶Lisan huwo kaman nar, alam ta shar al kutu fi jisim ta tanina. Lisan bi nejiso gesim kulu, bi wala nar fi masdar ta haya, wa huwo bi nefsu kutu fi nar fi jahanum. ⁷Le kulu haiwanaat al mutawahish, teer, al bi doworo ma batna, wa al fi juwa bahar wolifu wa kan woilfu be insan . ⁸Lakin mafi insan bi agder hafizo lisaan. Huwo shar al ma bi taban, maliyan ma sim al bi katulu. ⁹Ma huwo nina bi majido Rabuna wa Abu, wa ma huwo anina bi laanou ma nas, umon al kalagu fi shikil ta Allah. ¹⁰Min nefsu kasama de bi tala barakaat wa laanaat. Akuwana tai , kede hajaat del ma hasil. ¹¹Sei fi yanbao bi tala min huwo muyo abu hilo wa mur ? ¹²akuwanna tai sei fi sejera tina bi weledo zeitun? Aw sejera inab bi weledo tina? wala muyo maleh bi tala muyo hilo. ¹³De monu yau negit wa bi fahim fi nus takum? kede zol ze de wori haya al kwes be amail tuo fi tawado ta hikma. ¹⁴Lakin iza intum indo gira al mur wa teferiga fi gulub takum, ma takum dala wa kabasu did hagiga. ¹⁵De ma hikma al ja min fok. Lakin, huwo ta ardia, ma rohi, shitani. ¹⁶Mahal al fogo gira wa tefiriga, fogo lakabata wa kulu amail al batal. ¹⁷Lakin hikma al min fok huwo awel nedif, wa ta salam, wa kerim, mogbul, maliyan bi rahama wa samar al kwes, huwo ma deif wa huwo adel. ¹⁸Samar ta birr bi ayenu fi salam fi nus ta delen al bi sala salam.

Chapter 4

¹Min wen kore kore wa mashakil ja fi nus takum ? humon ma ja min neiat takum al bi shakila fi nus ta ada takum? ²intum indo nia lakin intum ma liga. Intum katulu wa intum bi hasedo, wa intum ma agder bi shilu. intum bi shakila wa bi kore kore. intum ma ligo ashan intum ma asalu. ³Intum asalu intum ma akudo ashan intum asalu bi galad, ashan intum bi istakdimo le niat takum. ⁵Intum nas ta zina! intum ma arufu gali shokul sabi ma alam de adawa ma Allah? Ashan keda aye zol al der kun sabi ta alam bi amulu nefsa tuo adu ta Allah. ⁴Aw intum bi fekir kitab bi kelim le kasara, "Roho al huwo sibu ashan bi ish fi nina indo gira shedid?" ⁶Lakin Allah wodi neima ketir, kitab kelim keda, "Allah bi wogif did al mutakebirin, lakin bi wodi neima le mutawaden. ⁷"Ashan keda wodi nefsa takum le Allah. Kawimu takum ibilis wa huwo bi jere min intum. ⁸Taal gerib le Allah, wa huwo bi ja gerib le intum. Nedefu edenat takum, intum al katieen, wa tahiyo gulub takum, intum al indo etnin fikera. ⁹Huzun, wa kore! kede ataku takum aglibu le huzun wa farah takum le huzun. ¹⁰Nezil nefsa takum gidam ta Rabana, wa huwo bi arufa intum. ¹¹Ma takum wonusu shar did baad takum, akuwana tai. Le zol al bi wonusu shar did aku aw bi hukumu aku al wonusu shar did ganuun wa hukumu ganuun. Kan inta bi hukumu ganuun, inta ma bi amulu ma ganuun, lakin inta yao hakim. ¹²Bes fi wahid yau bi wodi ganuun wa bi hakumu. Huwo yau wahid al bi agder kalisu aw demiru. Inta munu, inta al bi hakumu jeraan taki? ¹³Hasa asuma, intum al bi kelim, "Alela aw bukura nina bi ruwa le medina dak, nina bi geni sena inak, tajiyo wa amulu ribeh." ¹⁴Munu bi arufu shunu yao bi hasil bukura, wa shunu yau fi haya taki? intum dabab al bi beinu wa fi zaman besid wa yala bi wodoru. ¹⁵Ahsen, kede intum kelim, "Iza Rabuna der, nina bi ish wa bi amulu de wa dak. ¹⁶Lakin hasa intum bi dala be kutat takum ta kebiriya. Kulu dala ze de shar. ¹⁷Ashan keda aye zol al bi arufu amulu haja al kwes lakin ma bi amulu, de le huwo katiya.

Chapter 5

¹Taal takum hasa, intum al ganiyanin, kore takom shidid ashan hajat al batal al bi rowa ja le intum. ²Ganiyan takum karabu, wa malabis takum akulu ma hasharat. ³Dahab takum wa fida takum seger wa seger tuo bi kun shahid did intum. Huwo bi akulu laham takum ze nar. Intum kazinu kunuz le ayam al akir. ⁴Ayenu, ujuraa ta nas al shakalin fi zira takum al intum dusu bi kore fok. Kore ta nas ta hasad de wosolu fi adana ta Rabuna ta junud. ⁵Intum ish fi rahat fi ardiya wa intum amulu hajat le nufus takum. Gulub takum biga semiin jahis le yom ta zebiha. ⁶Intum hukumumu wa katulu zol al berie. Huwo ma kawomu intum. ⁷Geni be sobur, akuwana, lahadi Rabuna bi ja. Ayenu, kef muzari bi istana samar ta ard al gali min wata wa huwo indo sobur, lahadi huwo bi ligo moturo al wahid wa al akiir. ⁸Intum, kaman, kede indo sobur. Gowi takum geliba, ashan ja ta Rabuna biga gerib. ⁹Ma takum neng neng, akuwana, did baad, ashan ma bi hukumumu intum. Ayenu al gadi huwo wagif fi bab. ¹⁰Shilu takum misal, akuwana min tab wa sobur ta ambiya, del al bi wonusu fi isim ta Rabuna. ¹¹Ayenu, nina bi ayenu baraka le del al bi ithamal. intum asuma an sobur ta Ayuub, wa intum arufu hadaf ta Rabuna, kef huwo indu hinia tuo ketiir wa rahman. ¹²Fogo de kulu, akuwana tai, ma ta halifo, wele ma sama wala ma ard, wele ma aye halifa. Lakin, kede "namm" kun "namm" wa "laa" takum kun "laa", ashan intum ma bi waga tihit hukum. ¹³Hal fi nus takum fi zol taban? Kede huwo seli. Hal fi zol farahan? Kede huwo guna tesbih. ¹⁴Hal fi nus takum fi zol ayaan? Kede huwo nadi sheiok ta kenisa, wa kede umon seli fi ras tuo. Kede umon masa huwo ma zeit fi isim ta Rabuna. ¹⁵Salawat ta iman bi aliju zol al ayan, wa Rabuna bi arfa huwo fok. Kan huwo kan amulu kataya, Allah bi afi huwo. ¹⁶Ashan keda iterif takum bi kataya takum le bad, wa seli takum le bad, ashan intum bi ligo shifa. Salawat ta zol al barr huwo gowi shedid fi shokol tuo. ¹⁷Elijah kan zol bes ze nina. Huwo seli ashan muturo ma bi nezil, wa muturo ma nezil fi wata le talata sena wa sitaa shohur. ¹⁸Bad dak Elijah seli tani. Samawat wodii muturo, wa al arid tala samar tuo. ¹⁹Akwana tai, kan fi aye zol fi nus takum wodoru min hagiga, wa zol tani rija huwo wara, ²⁰zol de kede arufu inu kulu zol al geiru kati min sika al galat bi kalisu huwo min mutu, wa bi dusu kataya al ketiir.

1 Peter

Chapter 1

¹Butrus, rusul ta Yesua al Mesih, le ajanib al musetetin, del al ikhtaru, min Pontus, Galatia, Cappadocia, Asia, wa Bithynia. ²Del hasab marafa ta Allah al Ab, be wasat sokol kadasa ta Roho, le ihtiram wa rusu dom ta Yesua al Mesih. Keli neima kun ma intum, wa keli salam takum zidu. ³Keli sabihu Allah wa Abu ta Rabuna ta nina Yesua al Mesih. Fi rahma tou al azim, huwo wodi le nina welada jedid le sigha be wasat giyama ta Yesua al Masih min al mut. ⁴de le wirasa al ma bi mutu, al ma bi waskanu, wa bi masa. Hajisu fi samawat le intum. ⁵Hafisu intum be guwa ta Allah bi wasat ta iman, le kulasa al jahisu ashan bi ja zahiru fi yom al akiir. ⁶De yau kutu itakum farhanin shedid, hata lo huwo muhim, intum bi tala tabanin fi ai no ta tajarib. ⁷De yau bi asbit iman takum, al huwo muhim min dahab al ge kalasu, hata lo jeribu be nar. De gi hasil ashan iman takum be jibu tesbih, mejid wa karama kan Yesua al Mesih rija. ⁸Intum ma aynu huwo, lakin intum hibuh huwo. intum ma aynu huwo, lakin intum amin fogo huwo wa intum tala farhanin shedid be farah al ma bi akder wosifu wa maliyan be farah ma mejid. ⁹Intum hasa gi ligo netija ta iman takum, ali huwo kulasa ta nufus takum, ¹⁰Anbiya al nabau an neima al kan bi ja le intum fetisu kwes wa imtehinu be teriga kwes. ¹¹umon fetisu ashan be arufu an huwo wa zaman Roho ta Mesih al fogo umon kan ge wonusu le umon. De kan hasil ze ma huwo kan gi wori le umon min bediri an taab ta Mesih, wa hajaat ta mejid al baad dak. ¹²Kan beinu le umon gali umon ma gi ishtakal le nefsa tomon, lakin le itakum, zaman umon wonusu an hajat al hasa wori le itakum be wasat delin al bashiru le itakum injil be wasat Roho al Kudus al rasulu min samah - hajat del al malaikat der aynu. ¹³Ashan kida kun jahiz. Kutu balak fi hajat al inta gi fekir fogo. Kutu siqha fi neima al bi wodi le inta kan Yesua al Mesiah rija. ¹⁴Ka iyal al muhtaramin, kede intum ma indu sahuwa al kan intum gi amulu wa intum ma arufu. ¹⁵Lakin ze wahid al nadi intum huwo kudus, intum, kaman, kun kudusin fi kulu uslub takum. ¹⁶Leanu katibu, kun kudus leanu ana kudus. ¹⁷Kan inta nadi "al Ab" al bi hakimumu bidun tefiriga hasab amail ta kulu wahid, shilu zaman takum fi kafu fi wokit takum ze ajanib. ¹⁸Intum arufu inu ma be fidah au dahab kalisu intum min uslub al batal al intum warisu min judud takum. ¹⁹Lakin be wasat dom ta al Mesih al gali, ze koruf al ma indu eeb au nukta ²⁰Arufu al Mesih gubal asas ta alam, lakin hasa beinu huwo le intum fi zaman al akhir de. ²¹Be wasat huwo intum amin fi Allah, al goumu huwo min

mutu wa wodi le huwo mejid ashan iman wa siqha takum be kun le Alah.²²Intum biga nedifin be wasat asuma kalam al hagiga. De kan yau sabab ta muhaba ta akwana al hagiga; yala hibu baad takum be gelba al kwes.

²³Weledu intum tanimara, ma min bizira al ge kalasu, lakin min bizira al ma bi kalasu, be wasat kelima ta Allah al hai al ma bi kalasu²⁴Leanu "kulu jisim huwo ze ges , wa mejid tou kulu ze zuhur ta ges. Ges bi yabis, wa zuhur bi waga", ²⁵lakin kelima ta Rabuna bi geni lel abad.

Chapter 2

¹Ashan kida sibu takum kulu shar, kulu kabasa, haya ta temsilia, hasada wa kulu kalam ta wonusu nas. ²Ze iyal al weledu jedid, deiru leben rohi al nedif, ashan be wasat tou itakum bi raba fi kulasa takum, ³Iza itakum jeribu kwes ta Rabuna. ⁴Tal takum le huwo al yau hajar al hai al nas aba, lakin al azilu huwo be Allah ze haja al ghali le huwo. ⁵Itakum kaman ze hujar al hai al abinu ashan bi kun bet rohi, ashan bi kun khahana al mukadasin al bi gedimu zebiha al rohi al mogbul le Allah be wasat Yesua al Mesih. ⁶Ketab bi kelimu ze de: "aiynu, ana bi kutu fi Zion hajer ta zawia, azilu wa ghali. Kulu zol al amin fogo huwo ma bi kun indu fadia." ⁷Al karama le intum al amin. Lakin, "hajer al binain kan abau, huwo yau biga ras ta zawia"- ⁸wa, huwo hajer al bi jada nas wa hajer al sibu umon waga. ⁹Lakin intum yau nas al azilu, khahnat mulki, umam mukadasa, nas ta Allah, ashan intum bi alinu amail al kwes al huwo nadi intum min duluma le nur. ¹⁰Zaman intum ma nas at Allah, lakin hasa intum nas ta Allah. intum ma ligo rahma lakin hasa intum ligo rahma. ¹¹Al habib, ana bi wori le intum ya nas al ajanib wa nas al bi geni bara min beled tomon keli sibu niyat ta jisim al gi shakila diid nefsa takum. ¹²Tosurufat takum kede kun kwes fi nus ta umam, ashan umon kan wonusu gali intum nas gi amulu hajat al batal, umon bi shuhudin fi amail takum al kwes wa bi mejidu Allah fi yom al huwo bi ja ¹³Asuma takum le sultat ashan Rabuna. asuma takum le malik ze sulta al kebiir, ¹⁴wa hukumat kaman, al rasulu ashan bi adibu nas al bi amulu hajat al batal wa bi shukuru nas al bi amulu hajat al kwes. ¹⁵yau iraada ta Allah, bi amulu hajaat al kwes intum bi wogifu nas al beletin min wonusu hajat al umon ma arufu. ¹⁶Ze nas hariru, ma takum istakdim huria takum ze sabab fi amulu hajat al batal, lakin geni ze kadam ta Allah. ¹⁷Ikterim nas kulu, hibu akwana al muminin. kafu Allah. Ikterim malik. ¹⁸Kadamin asuma takum le nas al mosulin min intum be kulu ihteram. Asuma takum ma bes le nas kubar takum al kwesin, lakin kaman le nas gi amulu batal le intum. ¹⁹De bi wodii mejid le Allah iza ai zol bi ithamal waja fi zaman ta taab wa zulum. ²⁰Summa godur shunu al inta bi ligo iza kan inta bi amulu katiya wa intum gi ithamaal waja? lakin iza kan inta amulu hajat al kwes wa yala inta taaban wa bi ligo ikhaab, de yau bi wodi mejid le Allah. ²¹Ashan zede yau nadi intum, leanu al Mesih kaman taab ashan intum. Huwo sibu misal le intum ashan intum bi douru fi sika tou. ²²Huwo ma amulo katiya, wele kidib ligo fi kasuma tou. ²³Zaman kan sitimu huwo, huwo ma bi rija be sitima, zaman huwo ligo taab huwo kan ma rija bi tahdid, lakin huwo wodii nefsa tou le Allah al bi hukum be adala. ²⁴Huwo be nefsu shilu katiya ta nina fi jisim tou fi selib, ashan nina ma bi mut fi katiya wa ashan nina bi ish haya al kwes. ²⁵Intum kulu kan ze korufan al woduru, lakin intum rija hasa le rai al gi haresu haya takum.

Chapter 3

¹Be nefsu teriiga de, intum al nusuwan wodii nefsa takum le rijal takum. Amulu takum ze de hata lo fi baad min rijal ma bi asuma kalam, ihtemaal umon bi ja bidun ma kelimu le umon. ²Ashan umon ainyu amail takum al kwes bi ihteram. ³Kede jamala takum ma kun min bara: mishitu shaar, libisu dahab, au libisu malabis. ⁴Lakin kede kun min juwa ta geliba ta insaan, wa roho al kwes, al huwo ghali fi gidam ta Allah. ⁵Fa de yau kef nusuwan al kahdisaat ta zaman al indum sigha fi Allah kan jemilu nefsa tomon. wodi nefsa tomon le rujal. ⁶Be nefsu teriga Sarah ihteram Abraham wa nadi huwo rabuna tai. Intum hasa iyal ta hiya iza intum amulu hajat al kwes wa iza intum ma bi kafu min mashakil. ⁷Be nefsa teriga, intum rujal geni takum ma nusuwan takum be hasab fihim, ze haja al deif, al hiya mara. intum bi ihterim umon ze shuraaka le intum fi wirasa neima ta haya. Amulu takum zi de ashan salawat takum ma be akisu. ⁸Akiran, intum kulu, kede indakum fikra wahid, ihsas wahid, be muhaba zi akwana, be heniya, we nezilu nefsa. ⁹Mata dafa batal be batal au sitima be sitima. Bel-aks istamiir ashan be bariku, ashan de yau nadi intum, yala inta mumkin bi warishu baraka. ¹⁰Le zol al deir ish haya al kwes wa ainyu ayam al kwes kede haresu lisan tou min shar wa kasuma tou min wonusu kidib. ¹¹Kede huwo rija min hajaat al batal wa amulu al kwes. Kede huwo fetisu wa douru wara salam. ¹²Ena ta Rabuna gi ainyu del al kwesin, wa adana tou gi asuma salawat tumon. Lakin wusa ta Rabuna diid nas al bi amulu shar. ¹³"Munu yau bi awugu inta iza kan inta fekir ashan amulu haja kwes? ¹⁴lakin hata lo inta gi taaban fi amulu kwes, inta mubarak. Mata kafu kan umon gi hadidu inta . Mata geni fi muskila ¹⁵Lakin, kadisu Rabana Yesua fi geliba takum. Kede itakum kun jahiz ashan bi juwabu kulu zol al bi asalu an sigha al le Allah. Amulu takum ze de be tawadu wa ihteram. ¹⁶Kede intum indu demir al hai ashan nas al bi shitimo itakum fi haya al kwes fi mesiia bi ligo fadia ahan umon wonusu diid intum ze nas al amulu batal. ¹⁷Huwu kwes, kan de irada ta Allah, ashan intum bi ligo taab fi amulu kwes min amulu batal. ¹⁸Al mesih kaman ligo taab wahid marra ashan katiya. Huwo al ma endu katiya ligo taab ashan nina, ashan bi jibu nina le Allah. Huwo mutu fi jisim, kutu huwo ashan bi kun hai be wasat Roho. ¹⁹Be wasat ta Roho, huwo ruwa wa beshiru le aruwah al hasa fi sejin. ²⁰Umon kan aba asuma kalam zaman Allah gi istene be subur fi zaman ta Noah, fi zaman al kan gi abinu Sefina, wa Allah kan ankizu nas besitin -tamanian aruwah- be wasat ta moya. ²¹De yau alama ta mamudiya al kalisu intum hasa- ma be kasulu wasaka min jesim, lakin be gedimu demir al kwes le Allah - be wasat giyama ta Yesua Al Masih. ²²Masih hasa fi iden al yemin ta Allah . huwo ruwa le samawat. Malaikat, sultat, wa guwa lazim bi ihtiram le huwo .

Chapter 4

¹Ashan keda, leanu Mesih taab fi Jisim, jahizu nefsa takum bi nefsu teriga. Kulu zol al taab fi jisim huwo sibu amulu katiya. ²Netija ta shikil zol ze de, fi bagi zaman ta haya tou fi jisim, ma bi ish tani le niyat ta insan, lakin le Allah. ³Zaman al futu de kifaya le inta fi amulu niyat ta Umam, haya ta sahuwat, sakar, asurubu merisa, hafulat ta dunia, wa seli le Rabunat tanin al ma deiru. ⁴Umon bi istagrab gali lee intum ma bi limu ma umon fi niyat tomon, ashan kida umon bi wonusu hajat batal an intum. ⁵Umon bi wodii hisab le Rabuna al jahiz ashan bi hukum al hai wa al meit. ⁶Ashan sabaab de injil beshiru kaman le nas al meitin, ashan hata lo hukum al umon fi gisim ze insaan, umon bi ish ze Allah fi roho. ⁷Nihaya ta kulu hajaat bi gaa gerib. Ashan kida muk takun kede kun kwes, fekira takun kede kun kwes fi salawat. ⁸fok kulu hajaat del, keli indakum muhaba fi baad takum, ashan muhaba bi kati katiya ketiir. ⁹rahibu takum baad takum bidun neng neng. ¹⁰Ze ai wahid min intum ligo hadiya, istakdimu le saidu baad takum ze wokil al kwes fi neima ta Allah fi kulu turuk. ¹¹Iza kan ai wahid gi wonusu, kede kun be kelimaat ta Allah. Iza kan ai wahid bi kadimu, kede kun be guwa al Allah yau wodi. Amulu hajat deel ashan Allah bi mejidu fi kulu hajat bi wasaat Yesua al Mesih. Kede mejid wa guwa kun le Yesua a Mesih ilal abad al abidin Amin. ¹²Al ahiba, ma takum istagarab le tejiriba al fii naar al ja fi ras takum, Ze haja gharib bi hasil le intum. ¹³Lakin ze ma intum gi iktebiir taab ta Mesih, afra, ashan intum bi afra wa kun murta fi ilan ta mejid tou. ¹⁴Kan sitimu inta ashan isim ta Mesih, intum mubarikiin, leanu Roho ta mejid wa ta Allah bi geni fi intum. ¹⁵Lakin kede mafi zol taaban ze zol al bi katulu nas, harami, nas gi amulu shar, au zol al gi dakalu fi kalam ta nas tanin. ¹⁶Lakin kan ai wahid taab ze Mesihi, kede huwo ma kun bi fadiya; lakin, kede huwo mejidu Allah be isim dak. ¹⁷Zaman kalas le hukum al bi bada ma muminiin ta Allah. Iza kan bada ma nina, Netija bi kun kef le del al ma bi iherim injil ta Allah? ¹⁸wa "iza kan saab ashan ma bi ankizu del al kwesin, huwo bikun kef le del al katiyin wa ma bi arufu Allah? ¹⁹Ashan kida kede del al taab ashan iraada ta Allah selimu nefsa tomon le khalig al amin be amulu kwes.

Chapter 5

¹Ana bi asalu shiyuk al fi nus takum, ana al yau shekh wa kaman shuhud fi taab ta al Masih, Ana kaman wahid al bi shariik fi mejid al bi ja. ²Kede intum kun ruwa ta korufan ta Allah al tehet musuliya takum, al gi khadimu ze huras-ma ashan lazim ashan intum wodi nefsa takum, ze intum gi khadimu Allah- ma ashan riibe lakin be iraada. ³Ma takum kun ze rabanat le del al kutu tehet musuliya takum. lakin, kede intum kun misal le korufan. ⁴Baad dak kan reis ta ruwa ja, intum bi ligo taj ta mejid al ma indu nihaya. ⁵Be nefsu teriiga, intum shabab, akhda takum le nas al kubar. intum kulu, libisu nefsu takum ma tawadu wa khadimu baad takum. leanu Allah aba nas al gi dala, lakin huwo gi wodi neima le nas al bi nezilu nefsa. ⁶Ashan kida nezilu nefsa takum tehet iden ta Allah al gowi ashan huwo bi arufa intum fok fi zaman tou. ⁷Arfa takum tegila takum le huwo, leanu huwo gi ainyu wara takum. ⁸Kun harisin, ainyu kwes. Adu takum sitan gi lifu ze ased al jiyan. bi fetisu zol ashan bi demiru. ⁹Wogif diid huwo. Kun gowiin fi iman takum, intum arufu akwana takum al mesihin al fi alam gi istahmal nefsu taab. ¹⁰Baad intum taabanin fi zaman besit, Allah ta kulu neima, al nadi intum le mejid tou al abadi fi masih, bi kutu intum nedifin, assisu intum, wa gowi intum. ¹¹Kede sultaan kun le huwo lel abad al abidin. Amin. ¹²Ana selimu Silvanus ze aku al amin, wa ana katibu le intum besit bi wasat tou. Ana bi asalu intum wa ana bi shahidu le intum gaal hajaa al ana katibu huwo neima al hagiga ta Allah. Wogif fogo. ¹³Mara al fi fii Bablyon, al azilu sawa ma intum, bi selimu intum. Kaman Markos, weled tai, gi selimu intum. ¹⁴Selimu takum baad takum ma gubula ta muhaba. Kede salam kun ma intum kulu al fi Masih.

2 Peter

Chapter 1

¹Simon Buturus, abid wa rasul ta Yesua al Messih, le del al ligu nefsa iman al gali ze ma inna ligu, iman fi bir ta Allah ta inna wa mukalis Yesua al Mssih. ²Kede naima wa salam zidu fi marifa ta Allah wa Rabuna ta nina Yesua al Messih. ³Kulu hajat be kusus gowa Ilahiya le haya wa marafa ta Allah wedi le inna be wasat marifa ta Allah, al nadi inna be wasat mejid wa kues tuo. ⁴Be wasat de uwu wedi le inna waad al azim wa gali, ashan itakum bi shariku fi tebiya tuo al Illahiya, ze ma itakum tefes min fasad al fi fi dunia ta niyat al batal. ⁵Le sabab de, amulu takum al ahsen ashan bizidu shokol kwes be wasat iman takum, wa be wasat marifa ta shokol kwes takum. ⁶Be wasat marifa takum zidu takum amsuku nefsa min kati, wa be wasat amsuku min katiya, zidu takum subur, wa be wasat subur, zidu takum kafu ta Allah. ⁷Be wasat kafu taki le Allah, zidu takum rudu akwana, be wasat rudu akwana zidu muhaba. ⁸Kan hajat de fi fugu itakum wa raba fugu itakum, itakum ma bi kun ger musmirin fi marifa ta Rabana ta nina Yesua al Messih. ⁹Lakin ayi zol al ma indu hajat de uwu gi ayinu haja al gerib bes; uwu amiyen. Uwu nesitu nedifu kataya tuo al gedim. ¹⁰Ashan kida, akuana, amulu takum al ahssen al bi sibu nadi takum wa takid ta iktiyar takum. Kan itakum amulu hajat de, itakum ma bi waga. ¹¹Be teriga de dakalu fi molokut ta Rabuna wa mukalis ta inna Yesua al Messih be wedi le itakum be kulu gina. ¹²Ashan kida ana daiman jahis ashan ashan bi zekiru itakum be hajat de, hata itakum bi arufu umun, wa hata lu itakum gowin fi hag hasa. ¹³Ana fekir uwu sah le ana ashan bi tuwru itakum an zekiru hajat de, ze ma ana lisa hayi. ¹⁴Ana aruf inu gerib kalis ana giruwa sibu gisim de, ze ma Rabana ta nina Yesua al Messih beinu le ana. ¹⁵Ana bi amulu al afdal ashan itakum daima bizekiru hajat de kan ana ruwa. ¹⁶Lanu inna ma tabi kurafat al amulu ma amulu, lakin inna weri le itakum gowa ta Rabana Yesua al Messih wa ja bituo. Lakin inna kan shuhud al ayinu shukul azama tuo. ¹⁷Ashan uwu akudu mejid wa karama min Allah al ab zaman jibu le uwu sot azim ta mejid gi wunuso, "De yau Jena tai, al mahbub, al ana murtah ma uwu." ¹⁸Inna asuma sot de al ja min sama, wekit inna kan ma uwu fi ras jebel al mukadas. ¹⁹Inna indu kelima ta nubuwa de al akito be ketir. Itakum amulu kwes ashan kutu bala fugu uwu. Uwu ze lamba al gi wala fi mahal al duluma lakadi saba ja wa nijima ta gerib saba bi gum fi glub takum. ²⁰Aruf takum de awel, inu ma fi nubuwa al be tefsir al kas. ²¹Ashan mafi nubuwa al ja be irada ta insan. Lakin, nas al gedimu ma Roho al Kudus yau wunuso min Allah.

Chapter 2

¹Anbiya al kadabin ja le nas, wa mualimin al kadabin kaman bi ja le itakum. be teriga tabsir umon bi jibu ma umon talim al galat, wa umon bi anguru said al biu umon. Umon gi jibu damar gowam le badun tomon. ²Ketirin biruwa wara uslub tomon, wa be wasat umon sika ta hag bi wuduru. ³Be shukul tamma umon biligu maksab bi kelimat tomon ta kabasa. Hukum tomon ma bi akir ketir; damar tomon ma gi num. ⁴Kan Allah ma sibu malaikat al amulu katiya bidun uguba. Lakin uwo selimu umon murbutin be genzir fi makan ta duluma lahadu yom ta hukum. ⁵oKaman,uwo ma sibu nas ta alam al gedim. Lakin, uwo hafisu Noah, al gi wunuso bir, ma saba nas tanin, wokit uwo jibu tofan fi dunia al ma deru Allah. ⁶Allah bardu aragu itnin medina ta Sodoma wa Gomora le rumad wa hukum umon be damar, ashan bi kun misal le haja al gi ruwa hasil le nas al bi rudu Allah. ⁷Lakin ze le Loto al adil, al kan assur ma aklak ta nas al gi kasuru ganun, Allah ankiso uwo. ⁸Asahan zol al adil de, al kan gi ish fi nus tumon yom bat yom, kan gi tabu demir tou al adil ashan haja al uwo asuma wa ayinu. ⁹Allah arufu kefi bi ankiso nas tou min tajarib, wa kefi bi amsuku nas al ma adil le yom ta hukum. ¹⁰De hagiga kasatan le delin al bi istemir fi niyat ta fasad ta gisim wa bi alisu sulta. Umon ma gi kafu ashan amulu irada tomon. Umon ma gi kafu ashan bi wonosu galat an al mumajidin. ¹¹Malaikat indu guwa wa gudura azim, lakin umon ma jibu le Rabuna hukum ta sitima dit umon. ¹²Lakin delin al ze haiwanat al ma indu muk kalagu umon ashan bi gubudu wa demiru. Umon ma aruf umon gi sitimu shunu. Gi ruwa demiru umon. ¹³Umon bi akudu ujura ta amulu galat tomon. umun fekir gali amulu niyat bi nahar uwo haja kwes. umun waskanin wa indu uyub. Umon gi itmata shukul kabasa tumon ligu umon gi ihtefil ma itakum. ¹⁴Umon indu uyun al maliyan be nuswan ta zinna; umon ma gi saban bi katiya. Umon gi kabasu nefus al ma sabit le amulu batal, wa glub tomon deribu fi shukul tamma. Umon Eyal ta laana. ¹⁵Umon sibu sika al sah. Umon wuduru, wa umon ruwa wara sika ta Balaam Jena ta Bior, al hibu shilu Rushwa min nas al ma baar. ¹⁶Lakin uwo ligu tawbik le galat tou. Humar al aterisa wonusu be sot ta insan wa wegifu shukul belit ta Nebi. ¹⁷Nas del ze keran al ma indu moyo. Umon ze sihab al gi shilu ma hawa. Duluma shedid hafiso le umon. ¹⁸Umon gi wonusu kalamat farik be dala. Umon gi juru nas be wasat shahwat ta gisim. Umon gi juru nas al gi hawil jere min delin al gi ish fi galat. ¹⁹umon gi waidu le umon huriya lakin umon zato abid ta fasad. Ashan insan uwo abid ta ayi haja al gi gilibu uwo. ²⁰Ayi zol al gi tefes min najasa ta dunia be marifa ta Rabuna wa Mukalis Yesua al Messih, wa rija le najasa tani mara, mostawa al akir de biga akir min al awel. ²¹Kan bikun kwes le umon kankan umon ma arufu sika ta bir bital bi arufu wa bi rija wara min wesiya al mukadas al wedi le umon. ²²Masal de hagiga le umon: Kelib rija le turash tou. Kuduruk al kasulu rija le tiin.

Chapter 3

¹Hassa, ana gi katibu le itakum, mahbubin, risala nimra itenin de ze zakira ashan bi tuwurumuk takum alnedif, ²ashan itakum bi zekiru kelimat al wonusu bediri be wasat anbiya al kudusin wa wasiya ta Rabuna Mukalis ta nina al wedi be wasat rusul takum. ³Aruf takum de awel, inu nas ta talis bi ja fi ayamata al akir. Umon bi aliso wa bi ruwa hasab niyat tomon. ⁴Umon bi kelim, `Wenu wad ta rija tuo? Min zaman Abuhata ta inna mutu, hajat kulu gi fadulu sawa sawa, min bidaya ta kaliga. ⁵Umon bi nesitu be irada tomon inu samawat wa ard ja min moyo wa be wasat moyo, min bediri be amr ta Allah, ⁶be wasat hajat de, demiru alam ta zaman dak, katiso be moyo. ⁷Lakin hasa samawat wa ard gi hafiso umon le nar be nefsu amr. Gi hafisu umon le yom ta hukum wa damar ta nas al ma ta Allah. ⁸Kede ma tala min fikra takum, mahbubin, enu yom wahid le Rabuna uwo ze alif senawad, wa alif senawad ze wahid yom. ⁹Rabuna ma gi ishtakal bira fi waad bitou, ze tanin gi fekir shukul bira. Lakin, uwo gi subur le itakum. Uwo ma indu niya le ayi zol ashan bi mutu, lakin le ayi zol ashan bi tub. ¹⁰Lakin, yom ta Rabuna bi ja ze harami: Samawat be wuduru be sot kebir. Bi haragu hajat be nar, wa alard wa amail biuto bi bainu. ¹¹Kan biga hajat de kulu gi ruwaw demiru be teriga de, itakum bi kun yato shikil ta nas? Itakum bi ish haya ta kadasa wa makafa. ¹²Itakum bi itwaka wa gi istajil le ja ta yom ta Allah. Fi yom dak, samawat bi demiru be nar, wa hajat kulu bi siih be harara shedid. ¹³Lakin be hasab waad bitou, inna gi istena samawat wa ard jedid, al abrar bi geni fugu. ¹⁴Ashan kida, mahbubin, ze itakum gi itwaka hajat de, amulu takum al afdal ashan bi ligu itakum nedif wa budun luom gidam tou, fi salam. ¹⁵Kaman, kele itakum shilu Intizar ta Rabuna ta nina ashan be kun kulasa, bes ze aku ta inna al mahbub bulus katibu le itakum, be hasab hikma al kan wedi le uwo. ¹⁶Bulus wonusu an hajat de fi rasail tou kulu, al fugu hajat al saab bi fahimu. Nas al jahil wa ma sabit gi karabu hajat de, ze umon kaman gi amulu fi bagi kutub tanin, le damar tomon. ¹⁷Ashan kida, mahbubin, ze ma itakum aruf hajat de, harisu nefus takum ashan kede ma wuduru itakum be kabasa ta nas al ma gi ish hasab ganun wa itakum bi fagidu amana takum. ¹⁸Lakin kede itakum raba fi naima wa marifa ta Rabana wa mukalis ta nina Yesua al Messih. Kele mejid rija le uwo min hasa wa ilel aba. Amen!

1 John

Chapter 1

¹v 1 De al kan min bidaya-al nina asuma, al nina ayinu ma uyun ta nina, al nina ayinu fugu, wa iden ta nina lemesu-de an kelima ta haya. ²Wa kaman, haya biga maruf le nina, wa nina ayinu huwo, wa nina gi ash-had le huwo. Nina gi alino le itakum haya al abadiya, al kan ma abu, wa kutu biga maruf le anina. ³De al nina ayinu wa asuma nina bi alinu kaman le itakum, ashan itakum kaman bi kun indu sherika ma nina. Sherika ta nina de ma abu wa jena bito Yesua al mesih. ⁴nina kaman gi katibu hajat de le itakum ashan farah ta nina bi kun kamil. ⁵v 5 De yau risala al nina asuma min huwo wa nina bi alinu le itakum: Allah nur, wa mafi duluma fugu huwo ta kulukulu. ⁶Kan nina kelim gali nina indu sherika ma huwo wa bi ish fi duluma, nina bi kabasu wa ma bi marisu hagiga. ⁷Lakin kan nina bi ish fi nur ze huwo fi nur, nina indu sherika ma badun, wa dom ta jena tuo Yesua bi nedifu nina min ayi katiya. ⁸Kan nina kelim gali nina ma indu katiya, nina gi kabasu nufus ta nina, wa hagiga mafi fugu nina. ⁹Lakin kan nina iterif be kataya ta nina, uwo amin wa adiil ashan bi afi kataya ta nina wa bi nedifu nina min kulu adam bir. ¹⁰Kan nina kelim nina ma amulu katiya, nina bi kelimu huwo kadab, wa kalam tuo mafi fugu nina.

Chapter 2

¹Eyal, ana bi katibu kalam de le itakum ashan itakum ma bi amulu katiya. Lakin kan fi zol amulu katiya, nina indu Muhami le Abu ta nina, Yesua al Mesih, al waheed al baar. ²Huwo yau zabiha le kataya ta nina, ma bes le kataya ta nina barau, lakin le dunia kulu. ³Be kalam de nina aruf gali nina aruf Huwo: kan nina bi hafiso wasaya tuo. ⁴v 4 Zol al bi kelim, ``Ana arufu Allah`` lakin ma bi hafiso wasaya bito, huwo kadab, wa hagiga mafi fugu huwo. ⁵Lakin de al bi hafiso kelima bito, hagiga muhaba ta Allah biga kamil fi zol de. Kida nina be aruf nina fi fugu huwo. ⁶Le de al bi kelim gali huwo sabit fi Allah kede huwo ish benefsa teriga al Yesua al mesih ish. ⁷Mahbubin, ana ma bi katibu wasiya jedid le intum, lakin wasiya gedim al intum asuma min bidaya. Wasiya al gedim de yau kelima al itakum asuma. ⁸Wa lisa ana bi katibu le intum wasiya jedid, al huwo hagiga fi al Mesih wa intum, shan duluma bi ruwa bar, wa nur al hagiga kalas bi wala. ⁹v 9 Zol al bi kelim gali huwo fi nur, wa bi karahu aku tou lahadi hasa huwo lisa fi duluma. ¹⁰Zol al gi hibu aku tuo bi fadulu fi nur wa mafi haja bi jada huwo. ¹¹Wa lakin de al bi karahu aku tuo huwo fi duluma wa bi ish fi duluma; huwo ma aruf huwo bi ruwa wen, ashan duluma kati ena tuo. ¹²Ana bi katibu le intum, eyal, ashan katiya takum affi ashan isim bito. ¹³Ana bi katibu le intum, abuhah, ashan intum arufu de al min bidaya. Ana bi katibu le intum, shabab, ashan intum gilibu al sherir de. Ana katibu le intum, eyal sukerin, ashan intum arufu al Ab. ¹⁴Ana katibu le intum, Abuhah, ashan intum arufu de al min bidaya. Ana katibu le intum, shabab, ashan intum gowi, wa kalam ta Allah fadulu fi intum, wa itakum gilibu al sherir de. ¹⁵Ma takum hibu dunia wele hajat al fi dunia. Kan ayi zol gi hibu dunia, muhaba ta abu mafi fugu huwo. ¹⁶Ayi haja al fi dunia -neiya ta gisim, neiya ta ena, wa kebir nefsa -de ma min abu lakin min dunia. ¹⁷Dunia wa neiyat tuo bi kalasu. Lakin de al bi amulu irada ta Allah begeni lel abad. ¹⁸Eyal sukerin, de saa al akir. bes ze ma intum asuma gali dit al mesih bi ja, hasa ketirin dit al Mesih kalas ja. bekida nina arufu gali de saa al akir. ¹⁹humon ruwa bara min anina, Lakin humon kan ma min anina. la anu lo kan humon min nina kan humon bi fadulu ma anina. lakin zaman humon ruwa bara, de bi weri inu humon kan ma min anina. ²⁰Lakin intum indu misha min al kudus, wa intum kulu arufu al hag. ²¹Ana ma katibu le intum ashan intum ma aruf hagiga, lakin ashan itakum arufu wa ashan mafi kidib bi ja min hagiga. ²²Munu yau kadab de zol al bi angoru gali Yesua ma Mesih? Zol de yau dit al mesih, ze ma huwo anguro abu wa jena. ²³Mafi zol al bi anguro jena Gali indu abu. de al bi arufu jena indu abu kaman. ²⁴Ze le intum, kede haja al itakum asuma min bidaya de fadulu fugu itakum. Kan haja al intum asuma min bidaya de fadulu fugu intum, intum kaman bi fadulu fi jene wa fi abu. ²⁵De yau waad al huwo wedi le nina: Haya abadiya. ²⁶Ana katibu hajad de le intum an delin al der woduro intum. ²⁷Ze le intum, misha al intum akudu min huwo bi fadulu fugu intum, wa intum ma muhtajin le ayi zol ashan bi derisu intum. Lakin ze misha tuo bi derisu intum ayei haja wa uwo hagiga wa ma kidib, wa bes ze ma uwo derisu intum, fadulu takum fugu huwo. ²⁸Wa hasa ya eyal, fadulu takum fugu uwo, shan zaman al huwo bi bainu, nina bikon indu shuja wa bidun fadiya gidam bito fi ja tatuo. ²⁹Kan intum arufu gali huwo baar, intum arufu gali ayi zol al bi amulu haja al sah weledo min huwo

Chapter 3

¹Ayinu yatu lon ta muhaba al Abu wedi le anina, ashan be nadi anina Eyal ta Allah, wa de nina yau kida. Le sabab de, dunia ma arufu nina, la anu dunia ma arufu huwo. ²Mahbubin, nina hassa eyal ta Allah, wa lisa ma zahiru nina bi ja kun kef. nina aruf gali kan al Mesih zahir, nina bikun ze huwo, ashan nina gi ruwa ayinu ze ma huwo. ³Ayi zol al indu sikah an mustakbal bi kutu bala fugu huwo, huwo bi tahiru nefsa tuo bes ze ma huwo tahir. ⁴Ayi zol al gi amulu katiya bi kasuru ganoon; laanu katiya de kasuru ganoon. ⁵Itakun arufu gali Yesua zahiru ashan bi-shilu katiyat, wa ma fi katiya fugu huwo. ⁶Mafi zol al bi fadulu fugu huwo bi-istemir amulu katiya. Mafi zol al gi-istemir amulu katiya ayinu huwo aw arufu huwo ⁷Eyal tai, matakum sibu ayi zol woduro itnum. Zol al bi amulu shukul bir huwo baar, bes ze ma al Mesih baar. ⁸Zol al bi amulu katiya huwo min iblis, ashan iblis amulu katiya min bidaya. Ashan kida Jena ta Allah zahiru, ashan huwo bi-demiru shukul ta iblis. ⁹Ayi zol al weledu min Allah ma bi istemir fi amulu katiya lanu bizira ta Allah bi fadulu fugu huwo. huwo ma bi agider istemir fi katiya ashan huwo moluod min Allah. ¹⁰Asahan kida Eyal ta Allah wa Eyal ta iblis zahiru. Ayi zol al ma bi amulu haja al nedif ma min Allah; wele zol al ma gi hibu aku tuo. ¹¹De yau risala al intum asuma min bidaya: inu nina kede hibu badun, ¹²ma ze kain, al kan min iblis wa katulu aku tuo. Le huwo katulu huwo? Asha amayiel bito kan batal, wa ta aku tuo kan al kwes. ¹³Matakum istagrab, akuana tai, kan dunia bi karahu intum. ¹⁴Inna arufu inu nina tala min mutu le haya, la anu nina gi hibu akuan. Ayi zol al ma bi hiba bi fadulu fi mut. ¹⁵Ayi zol al bi karihu aku tuo huwo zol al bi katulu. Itakum arufu gali ma fi zol al bi katulu indu haya abadiya fugu huwo. ¹⁶Be de nina aruf muhaba, ashan Mssih wedi haya tuo le nina. Kele ina kaman wedi haya ta nina le akuana ta nina. ¹⁷Lakin de al indu mali ta dunia, wa ayinu aku tuo muhtaj, wa gufulu geliba ta rahma min huwo, kef muhaba ta Allah bi fadulu fi zol de. ¹⁸Eyal tai, kede nina ma hiba be kalam aw be lisan, lakin fi shukul wa hak ¹⁹Be kida nina aruf gali inna min al hak, wa nina bi akiddu gulub ta nina gidam tuo. ²⁰Kan gulub ta nina bi hukumu nina, Allah azim min gulub ta nina, wa huwo aruf ayi haja. ²¹Mahbubin, kan gulub ta nina ma bi hukumu nina, nina indu sikha fi safa ta allah. ²²Ayi haja al nina bi asalu nina bi ligu min huwo, ashan nina gi hafisu wasayat bito wa nina bi amulu hajat al kwes gidam bito. ²³De yau wesiya tuo: nina bi amin fi isim ta Jena tou Yesua al Mesih wa hibu badun, ze ma huwo wedi le nina wasiya de. ²⁴Zol al gi hafiso wasahyat ta Allah bi fadulu fugu huwo, wa Allah be fadulu fugu uwo. be denina aruf gali bi fadulu fugu ina, be wasat Ruhu al huwo wedi le nina.

Chapter 4

¹Mahbubin, ma ta sedek fi ayi Roho. Lakin imtehin takum arwah ashan intum bi aruf kan humon min Allah, ashan Anbiya al kadabin kalas shetetu fi dunia. ²Be de intum bi aruf Ruhu ta Allah - ayi Roho al gi wonusu gali Yesua ja fi gisim de min Allah, ³wa ayi Roho al gi kelim Yesua ma min Allah. De yau Roho al dit al Mesih, al intum asuma gali gi ja, wa hasa kalas fi fi dunia. ⁴Intum min Allah, ya eyal, wa intum gilibu humo, la anu de al fi fugu intum huwo azim min al fi fugu dunia de. ⁵humon min dunia; ashan kida kalam al humon gi wonuso de min dunia, wa dunia gi asuma le humon. ⁶anina min Allah. Ayi zol al aruf Allah bi asuma le nina. de al ma min Allah ma bi asuma le nina. Be de nina aruf Roho ta hag wa Roho ta woduru. ⁷Mahbubin, kele nina hibu badun, Lanu muhaba min Allah, wa ayi zol al bi hibu weledu huwo min Allah wa arufu Allah. ⁸Zol al ma gi hibu ma bi aruf Allah, la anu Allah muhaba. ⁹Ashan kida muhaba ta allah bainu fi nus ta nina, inu allah rasulu Jena bito al wahid le dunia ashan nina bigeni hai ashan uwo. ¹⁰Fi de yau muhaba ma gali nina hibu Allah, lakin uwo yau hibu nina, wa uwo rasulu Jena bito ashan bikun zebiha ta katiya ta nina. ¹¹Mahbubin, lo Allah hibu nina shedit, nina kaman bi hibu badun. ¹²Mafi zol al ayinu Allah. Kan nina Hibubadun, Allah bi fadulu fugu nina, wa muhaba tuo kamil fugu nina. ¹³Be de inna aruf nina gi fadulu fugu uwo wa uwo fugu nina, la anu huwo wedi le nina Roho tuo. ¹⁴Kaman nina ayinu wa shahidu inu al ab rasulu Jena ashan bikun mukalis ta dunia. ¹⁵Ayi zol al bi rudu inu Yesua Jena ta Allah, Allah bi fadulu fugu huwo wa huwo fi Allah. ¹⁶Kaman, nina arufu wa sedek muhaba al Allah indu le nina. Allah muhaba, wa de al bi fadulu fi muhaba de bi fadulu fi Allah, wa Allah bi fadulu fugu huwo ¹⁷Ashan kida, muhaba de biga kamil fugu nina, ashan nina bikun indu siga fi yom ta hukum, ze ma huwo, kaman nina bikun fi dunia de. ¹⁸Mafi kafu fi muhaba. Bes, muhaba al kamil bijada kafu bara, lanu kafu bi ruwa ma tadiib. Lakin de al bi kafu lisa ma kamil fi muhaba. ¹⁹Nina bi hibu ashan Allah hibu nina awel. ²⁰Kan fi zol kelim, ``Ana hibu Allah`` lakin gi karahu aku tuo, huwo kadab. Ashan de al ma bi hibu aku tuo, al huwo gi ayinu, ma bi agder hibu Allah, al huwo ma ayinu. ²¹Wa bardu de wasiya al nina indu min huwo: Ayi zol bi hibu Allah lazim kaman bi hibu aku tuo.

Chapter 5

¹v 1 Ayi zol al bi amin inu Yesua yau al Mesih huwo molud min Allah, wa ayi zol al bi hibu Abu bi hibu Jena al weledu min huwo. ²Ashan kida nina aruf gali nina bi hibu eyal ta Allah: kan nina bi hibu Allah wa bi amulu wasaya tuo. ³De yau muhaba le Allah: inu nina bi hafiso wasaya tuo. Wa wasaya tuo ma tegil. ⁴Ayi zol al weledu min Allah bi gilibu dunia. De yau nusra al gilibu dunia: iman ta nina. ⁵De munu yau bi gilibu dunia? De zol al bi amin inu Yesua jena ta Allah. ⁶De yau zol al ja be moyo wa dom: Yesua al mesih. huwo ma ja bes be moyo, lakin bemoyo wa dom. ⁷Ashan fi talata al gi shahidu: ⁸Roho, Moyo, wa dom. Wa talata de fi tifagia. ⁹Kan ina gabilu shihada ta nas, shihada ta Allah azim. Ashan shuhuda ta Alah yau de inu huwo wede shuhuda an Jena bito. ¹⁰Ayi zol al bi amin fi jena ta Allah indu shuhuda fi nefsa tuo. Ayi zol al ma bi amin Allah bi tal huwo kadab, la anu huwo ma ami fi shuhuda al Allah wede an Jena tuo. ¹¹Wa shuhuda yua ze de: Allah wedi le nina haya abadiya, wa haya de fi fi Jena tuo. ¹²Zol al indu Jena indu haya De al ma indu Jena ta Allah ma indu haya. ¹³v 13 Ana katibu le intum hajat de ashan intum be arufu gali itakum indu haya abadiya- le inta al amin fi isim ta Jena ta Allah. ¹⁴Kaman, de yau sigah al nina indu gidam tuo, inu kan nina asalu ayi haja hasab irada tuo, uwo bi asuma le anina. ¹⁵Kaman kan nina aruf inu uwo gi asuma nina- ayi haja al nina bi asalu min huwo indu ayi haja al nina asalu min huwo ¹⁶Kan fi zol ayinu aku tuo bi amulu katiya al ma bi jibu mutu, huwo lazim bi seli, wa Allah bi wedi le huwo haya. Ana gi wonusu an delin al gi amulu katiya al ma bi jibu mutu. Fi katiya al bi jibu mutu; Ana ma bi wonuso inu huwo bi seli an kalam de. ¹⁷Kulu adam birr de katiya, lakin fi katiya al ma bi jibu mutu. ¹⁸Nina arufu inu de al weledu min Allah ma bi amulu katiya. Lakin de al weledu min Allah bi hafiso nefso, wa al sherir ma bi augu huwo. ¹⁹Nina arufu gali nina min Allah, wa nina aruf inu dunia kulu gi teki fi al sherir. ²⁰Lakin nina arufu inu jena ta Allah ja wa wedi le nina fihim asahn nina bi arufu de al hagiga. Bardu, nina fi de al hagiga, fi Jena tou Yesua al Mesih. huwo Allah al hagiga wa haya al abadiya. ²¹Eyal, hafiso nefus takum min asnam.

2 John

Chapter 1

¹Min al sheehk le Mara al muhktar wa iyal ta heya, al ana hibu fi hak - wa ma ana barau, lakin kaman nas kulu al bi arufu hagiga- ²ashan hagiga de fi ma nina wa bi kun ma nina elal abad. ³kede neima, rahma, salam min Allah al Aab wa yusua al mesih, Jena ta Allah Al Aab kede geni ma nina, fi hak wa muhaba. ⁴Ana farhan shiedid inu ana ligo bad min iyal taki bi doworu fi hak, ze ma nina ligo wosiya min Allah al Aab. ⁵Hasa ana gi asalu min inta, ya mara- ma ta fekeri bi inu ana gi katibu wosiya jeded, lakin de wosiya al kan nina ligo min bidaya- inu lazim keli nina hibu bad. ⁶De yahu muhaba, inu nina keli lazim amulu hasab wasaya tou. de yahu wosiya, ze ma intum asuma min bidaya, inu intum lazim be amulu. ⁷Fi nas ketir ta kabasa dakalu fi alam, wa humon ma gi iterif bi inu yesua al mesih ja fi jasad, humon kazabiin wa did Al Mesih. ⁸Keli balkum, ashan nina ma bi fagidu hajat al kwes al nina amulu, lakin ashan inta bi ligo ujura kamil. ⁹Eya zol al ma gi ihterim wa gi sabit fi talim ta Mesih ma indu Allah. Zol al gi sabit fi talim, zol de indu Allah al Aab wa jena. ¹⁰Iza eya zol ja le intum bidun talim de, ma takum rahibu huwo fi biut takum. wa ma takum selimu huwo. ¹¹Le zol al rahibu zol de huwo gi ishterik fi amail tou al batal. ¹²Ana indu hajat ketir al ana dair katibu le intum. lakin ana ma dair katibu humon fi waraga wa hebir. ala kulu hal, ana gi itmana ashan bi jaa le intum wa wonuso usa ma usa, ashan mamuria ta nina bi kun kamil, ¹³Iyal ta ukut takum almuhktar gi selimu intum.

3 John

Chapter 1

¹Ana Yuhana al shiekh le Gaius al habib, al bi hagiga ana bi hibu. ²Yah el habib, ana ge seli ashan keli ita amulu kwes fi kulu hajat wa bi indo saha al tamum, ze ma fi Roho ita bi amulu kwes. ³Ana tala farhan shedid zaman akuwana ja wori le ana inu ita bi dowuro fi sika ta Allah al hagiga. ⁴Mafi farah tani kebir le ana kan ana bi asuma iyal tai bi dowuro fi hagiga. ⁵Yah al habib, ita amulu kwes fi kulu shokol le akuwana wa nas al ita ma arufu, ⁶al humon wori le muminin ta kenisa kefe ita hibu humon. ⁷Ita amulu kwes ashan bi rasulu humon bi teriga al Allah

rudu, le anu humon ruwa bara ashan wori le nas ann Yesua, bidun shilo haja min humom. ⁸kede anina rahibu shikil nas del, ashan anina bi sharik ma humon fi wori hagiga ta Allah le nas. ⁹Ana katibu haja le muminin , lakin Diotrefhes, ali huwo rudu ashan bikun awel fi nus tomon, ma istakbil anina. ¹⁰Ashan keda kan ana jaa ana bi zekero amayiel tuo el huwa amulo, wa kalamat el bataal el huwa wonusu ann anina. amayel de ma timo huwo, huwo be nefsu aba istakbil akwana. Huwo wogifu nas al indo nia ashan bi istakbil wa tala humon bara min kenisa. ¹¹v 11 Ya habib ma ta amulu hajaat al batal al nas bi amulu lakin amulu al kwes. Al bi amulu hajaj al kwes huw min Allah ; al ge amulu hajaat el batal ma ayinu Allah. kulu muminin al arufu ¹²Demetrius ge wonusu ann kwes tuo wa hagiga al fogo huwa. anina kaman shuhudin , wa ita arufu shihada tanina hagiga. ¹³Ana der katibu le ita kum hajaj ketir, lakin ana ma der katibo bi galam wa hibir. ¹⁴lakin ana ge fikir ashan bi ayinu ita gerib, wa anina bi wanusu wosa be wosa. Salam kede geni ma ita. ¹⁵Sabihaat bi selimu eta. Selimu kulu muminin inak be isim.

Jude

Chapter 1

¹Yahuza, kadam ta Yesua al mesih, wa aku ta Yakub, le del al nadi umon, mahbubin fi Allah al Abu, wa hafizu le Yesua al mesih: ²kede rahma wa salam wa muhaba zidu le itakum. ³Mahbub ze ma ana bi amulu kulu juhud le itakum kalam ta kulasa al sawa sawa, lakin ana ja ligo ana bi katibu le itakum ashan kede itakum ishtakal shedid fi iman al wodi mara wahid le kudusin ta Allah ⁴Ashan fi nas tanin dakalu be sir fi nus takum. Nas del kutu tehet hukum umon nas batalin al geiru neima ta Allah ta shahwat, wa umon anguru seid ta nina al wahid wa Rabana Yesua al Mesih. ⁵Hasa ana der zekiru intakum - be hajaj al itakum arufu - gali Rabuna al kalisu nas bara min ard ta Masir, huwo demiru katulu del al ma amin. ⁶Wa kaman malaikat al ma geni sabit fi mahal tomon ta sulta, wa sibu mahal geni tomon - Allah hafisu umon wa robutu umon be genzir ta abadia wa dusu umon fi duluma le hukum fi yom al kebir. ⁷Kaman ze ta Sodom wa Gomora wa bagi medinat tanin al gerib le umon al wodi gisim tomon le amulu zina al batal. Umon kadimu ka misal le del al tabanin fi azab ta nar al abadia. ⁸Kaman be nefsa teriga del al bi hilim kaman waskanu gism tomon. Umon aba sulta, wa bi kelim hajaj batal did del al mumejedin. ⁹Wa ama mikhael, reis ta malaikat wokit huwo gi nakis be shetan be kalam gisim ta Musa, huwo kan ma hawil ashan jibu hukum batal didu. lakin kede Rabana wobiku inta. ¹⁰lakin nas del al bi sitimu fi hajaj al umon ma arufu , wa fi hajaj al umon bi fahim be teriga tomon ze ta haiwanat al ma be wonusu, de yau be demiru umon. ¹¹Umon be ligo kalam batal ashan umon amulu ze ta Kain wa umon waga fi kidib ze ta Balam be sabab maksab wa umon mutu fi mashakil ze ta Korah. ¹²Jama del umon katar fi mahal munasabat takum al intum bi hibin wa kaman umon be amulu munasabat tomon bidun kof ashan be ainyu umon, umon bes ze sihab bidun moyo al hawa bi shilu wa umon kaman ze ashjar ta zaman motoro al meit al ma indu simar al bi zidu , wa bi jadau taraf sika. ¹³Umon ze habub al shedid bi hizuhizu bahar wa bi tala fadiya tomon. Wa umon ze nujom al woduro fok fi jou al hafizu umon fi duluma al shedid lel abad. ¹⁴Enoch, nebi nimra saba min Adam, naba an umon gali, "aiynu ! Rabuna jay ma alaf wa alaf min nas al kudusin. ¹⁵Huwo jay ashan faridu hukum le ai zol , huwo jay hakim kulu nas al ma ta Allah fi shokol al umon amulu be teriga al ma ta Allah. wa le kulu kalam batal al nas al khuta wonusu did huwo. ¹⁶Del umon nas al bi korekore sambala wa bi nengneng daiman wa bi tabi wara hajaj tomon al batal. kasma tomon bi wonusu shedid an takabur wa bi kabasu nas le maslah tomon. ¹⁷Lakin intum al mahbubin, zekir takum kalamat al wori le intakum min bediri ma talamiz ta Rabuna Yesua al mesih. ¹⁸Ashan umon kelimu le intakum gali "fi zaman ta akhir de, bikun fi nas ta fitna al bi douru wara niat tomon al batal. ¹⁹Del nas al bi sabib tigesimat nufus tomon umon nas ta dunia al ma indu roho. ²⁰Lakin al mahbubin, abinu takum nufus takum fi iman al mukadas be salawat fi Roho al kudus. ²¹Hafizu nufus takum fi muhaba ta Rabuna wa intakum bi istena Rahma ta Rabuna Yesua al Mesih al jibu Haya al abadia. ²²Kede itakum indu Rahma le nas al indu shukuk wa kafu. ²³Wa ankisu takum tanin bara min nar. Kede indakum rahma wa kof le tanin. akra gumashat al waskanu be jisim. ²⁴Hasa kaman le de al bi agder ashan be hafisu intakum ashan kede intakum ma waga, wa kaman bi wosulu intakum wa bi wogif gidam mejid tou be farah kebir wa bidun khof. ²⁵Wa le Allah al whid Mukalis ta nina, be wasat Yesua al mesih, mejid wa sokol kebir, wa guwa wa sulta kede kun le huwo min hasa de wa abad amin.

Revelation

Chapter 1

¹De yahu ruwya ta Yesua al Mesih al Allah wodi le huwo ashan bi wori le khadam tuo an haja al bi ruwa hasil gerib, huwo wori kabara de bi wasat malaika tuo al huwo rasulu le Yuhana. ²Yuhana shahidu an kelima ta Allah wa shuhuda ta Yesua al Mesih, kulu hajat al huwo ainu. ³Baraka le zol al bi agara nubuwa de bi sut al shedid, wa le zol al asuma le kelimat ta nubuwa de wa zol al ihetarmu haja al katibu fugo, leano zaman biga gerib. ⁴Yuhana, le saba kanais al fi Asia: Keli neima kun ma intum, wa salam min Allah al hasa, wa al kan, wa al bi ja, wa min saba arwah al gedam kursi tuo, ⁵wa Yesua al Mesih, al huwo shahid al amiin, al bekir ta nas al gum min mutu, wa rais ta muluk ta ard. Al huwo bi hibu nina wa kasulu nina min katiya be dom tuo, ⁶huwo amulu nina muluk wa khana le Allah wa abu tuo__keli mejid wa sultan bi kun le huwo ila al abad. Amen. ⁷Ainu, al huwo bi ja ma sehab, kulu ena bi ainu huwo hata nas al atanu huwo, kulu gabail ta duniya bi kore ashan huwo. Amen, ⁸"Ana yau al alif wa ya, al bidaya wa al nihaya, Rabuna bi kelima, Allah al Gadir ala kulu haja. ⁹Ana, Yuhana aku taki al bi isterik ma inta fi taab wa mulukut wa tahamul al huwo fi Yesua, al kan fi jezira al isem tou Patmos, shan kelima ta Allah, wa sehada an Yesua al Mesih, ¹⁰ana kan fi Roho fi yom al Rab, ana asuma wara tai sut shedid ze buruji. ¹¹Bi kelimo, " Katibu haja al inta ainu fi ketab wa rasulu le kanais al saba, le Ephesus, le Smyrna, le Pergmum, le Thyatira, le Sardis, le Philadelphia wa le Laodicea. ¹²Ana lefu ashan bi ainu de sot ta munu yahu bi kelimu le ana, wa ze ma ana lefu ana ainu saba amida ta lamba min dahab, ¹³Fi wasat ta amida ta lamba fi kan zol ze ibiin al insaan, huwo lebisu jelebiya tuwil wusulu lahadi tehet fi kuraiin tou, wa habil min dahab rubutu fi dus tou, ¹⁴Ras tou wa shar tou abyad ze suf, wa abyad ze telij, wa uyon tou kan ze lisaan ta nar, ¹⁵Kuraiin tou kan ze nehas al nedif, ze nehas al kan nedifu fi be nar, wa sut tou ze moyo ketir bi dufugu, ¹⁶Huwo indu fi iden tou ta yemin saba nujum, wa sef al atraf tou seniin bi tala min kasuma tou, usa tou bi wala ze shemis ta nahar. ¹⁷Zaman ana ainu huwo ana waga fi tehet kuraiin tou ze zol al meit, huwo kutu ida tou al yemin fi ana, wa kelimu, mata kafu. Ana huwo al aweil wa al akir ¹⁸wa al hai, ana kan meit, lakin ainu, ana hai ila al abad! Wa ana indu mafati ta mutu wa hawiya. ¹⁹Ashan keda katibu tehet hajat al inta ainu, shuno yao bi hasil, wa shuno yao bi ja hasil badiin. ²⁰Yala siir ta mana ta saba nujum al inta ainu fi ida yemin tai de, wa saba amida ta lamba ta dahab de: Saba nujum de yahu malaikat ta saba kanais de, wa saba amida ta lamba de yao saba kanais".

Chapter 2

¹Ana bi katibu le malaika ta kenisa al fi Ephesus: kelimat ta al amsuku saba nujum fi ida tou al yemin, wa al bi duwuru fi wasat ta saba lamba al min dahab, ²Ana arufa amail taki, wa taab ta shukul taki, wa subur taki, ana arufu inu inta ma bi agder ashan bi ithamal nas al ashrrar, lakin inta jeribu nas al gali humon rusul, lakin humon ma rusul, wa inta ligo humo kadbin³Inta ithamal be subur wa waja ashan isim tai, wa inta ma tala fatran. ⁴Lakin ana ma murtah min inta ashan inta sibu muhaba taki al aweil. ⁵Zekeru, min yatu mahal inta waga. Tuub wa amulu hajat al aweil kan inta amulu. Ile kan inta tuub, ana bi ja le inta wa ana bi shilu lamba taki min mahal tou. ⁶Lakin inta indu de, inta akrahu haja al Nicolaitans amulu, al ana kaman akrahu ⁷Keli zol al indu adana, asuma haja al Roho bi kelimu le kanais. Le zol al intesir ana bi wodi le huwo hak ashan bi akulu min shejera ta haya, al fi wasat fardus ta Allah". ⁸Ana bi katibu le malaika al fi kenisa ta Smyrna, 'Kelimat ta al huwo yahu al aweil wa al akir, al huwo kan mutu wa huwo biga hai tani mara: ⁹"Ana arufu taab taki wa zuruf taki, lakin inta ganian. Ana arufu wonusa ta karabu suma ta nas al kelimu inu huwon Yahud, lakin humon ma Yahud. Humon mujama ta Shetan. ¹⁰Mata kafu min taab al bi ja le inta. Ainu! Shetan bi ja jada baad min intum fi sejn ashan jeribu intum, wa intum bi taban le muda ashra yom. Keli inta kun amin lahadi mutu, wa ana bi wodi le inta taj ta haya. ¹¹Keli zol al indu adana, asuma le haja al Roho bi kelimu le kanais. Le zol al intesir ma bi ligo taab ta mutu al nimar itnin". ¹²"Ana bi katibu le malaika al fi kenisa ta Pergarmus: 'Kelimat ta al indu sef al itnin atraf tou senin: ¹³"Ana arufu mahal al inta bi geni fugu, hinak yao mahal kursi ta hetan fugu. Lisa inta amsuku guwi fi isem tai. Ana arufu min inta ma anguru iman taki fi ana, hata fi ayam ta Antipas suhud tai, al amin, al kan katulu huwo fi wasat takum, fi mahal shetan bi geni fugu. ¹⁴Lakin ana ma murtah min inta fi hajat besit: Inta indu baad min nas al umon bi amsuku bi talim ta Balaam, al huwo alimu Balak ashan bi gufulu sika le iyal ta Israel ashan umon bi akulu akil al gedimo le sanam wa bi amulu zena. ¹⁵Be nefsa teriga, inta kaman indu baad min nas al umon bi amsuku bi talim ta Nicolaiins. ¹⁶Ashan keda, tub, kan inta ma tub, ana bi ja be sura le inta, wa bi alinu harib did umon bi seif fi kasuma tai. ¹⁷Keli zol al indu adana, asuma le haja al Roho bi kelimu le kanais. Le zol al intesir, ana bi wodi baad min manna al dudu, wa ana bi wodi hajer al abiyat katibu fugu isem jedid, isim al mafi zol arufu lakin ila zol al bi istelimu. ¹⁸Ana bi katibu le malaika al fi kenisa ta Thyatira: 'De kelimat ta Jena ta Allah, al uyun tou ze lahah ta nar, wa kuren tou ze nihas al nedifu: ¹⁹"Ana arufu haja al inta amulu: muhaba taki, wa iman wa khedima wa subur, tahamul taki. Ana arufu inu haja al inta amulu hasadi, aktar min al inta amulu aweil. ²⁰Lakin ana ma murtah ma inta: Inta bi jamil mara al isem tou Jezebel, al bi nadi nefsa tou nebiya. Be wasat talim ta hiya, hiya kabasu khdam tai ashan bi amulu zena wa bi akulu zabaih al gedimu le asnam. ²¹Ana wodi le hiya zaman ashan bi tub, lakin hiya ma indu niya ashan bi tub min najasa ta tou. ²²Ainu, ana bi jada hiya be ayan, wa kulu nas al amulu zena ma hiya fi azab al shedid, ila iza kan umon tub min amail tumon. ²³Ana bi katulu iyal ta hiya, wa kulu kanais bi arufu inu ana yao fahiz al afkar wa gulub. Ana bi wodi le kulu wahid min intum hasab amail tou. ²⁴Lakin le bagi nas al fi Thyatira, le kulu nas al ma shilu talim de wa umon ma arufu hajat al bi nadi asrar ta shetan__le intum ana bi kelimu, 'ana ma bi kutu ai tegela fi intum.' ²⁵Fi kulu haja, keli intum wogifu gowi lahadi ana bi ja. ²⁶Le zol al gelibu wa amulu haja al ana amulu, lahadi nihaya, ana bi wodi le huwo sultan fog umum. ²⁷Huwo bi hukumum umon bi asaya min hadid, ze ibrik al min tin huwo bi kasuru umon hita hita. ²⁸Bes ze ma ana istelim min Abu tai, ana kaman bi wodi le huwo nejma ta sabah. ²⁹Keli zol al indu adana asuma le haja al Roho bi kelimu le kanais.'"

Chapter 3

¹Ana bi katibu le malaika al fi kenisa ta Sardis: 'Kelimat ta Al bi amsuku saba aruwah ta Allah wa saba nujum. "Ana arufu amail taki. Inta hai be isim, lakin inta meit, ²Gum fok, wa shdidu bagi hajat al fadulu, lakin huwo bi ruwa mutu, leano ana ma ligo shukul taki kamil fi gedam ta Allah tai. ³Ashsn keda zekiru, kef inta istelimu, wa asuma. Ihtarmu huwo, wa tub. Lakin iza kan inta ma gum fok, ana bi ja ze harami, wa inta ma bi arufu fi yatu saa ana bi ja le inta. ⁴Lakin inta indu nas besitin fi Sardis umon ma wasku gumash tumon, wa umon bi duwuru ma ana, fi gumash abeyad ashan umon bi istehik. ⁵Le zol al gelibu, bi lebisu le huwo gumash abeyad, wa ana ma bi masa isem tou min kitab ta haya, wa ana ma bi itarif be isem tou gedam ta Abu tai, wa gedam malaikat tou. ⁶Le zol al indu adana, keli asuma le haja al Roha bi kelimu le kanais". ⁷"Ana bi katibu le malaika al fi kenisa ta Philadelphia: Kelimat ta Al huwo kudus wa hak__ huwo bi amsuku muftah ta Dawud, huwo bi fata wa mafi zol bi gufulu, wa kan huwo gufulu mafi zol bi agder fata. ⁸"Ana arufu amail taki. Ainu, gidam taki ana fata bab al mafi zol tani bi agder gufulu. Ana arufu inu guwa taki besit, lakin inta ihtaramu kalam tai wa inta ma anguru isim tai, ⁹Ainu! ana bi lanu nas al tabeiin le mujama ta shetan, umon bi kelimu gali umon Yahud, lakin umon ma Yahud, umon kadabin, ana bi kutu umon bi ja wa dangir tehet gedam kuren taki, wa umon bi arufu inu ana bi hibu inta. ¹⁰Ze ma inta hafisu wasaya tai ashan bi ithamal waja bi subur, ana kaman bi hafisu inta min saa ta tejeriba al bi ja le alam kulu, ashan bi jeribu deal al bi geni fi ard ¹¹Ana jai gerib. Amsuku haja al inta indu de guwi ashan keli zol tani ma shilu taj taki. ¹²Le zol al gelibu ana bi amulu huwo amud fi haikal ta Allah tai. Huwo ma bi tala min fugo tani mara, wa ana bi katibu fi huwo isem ta Illah tai, isim ta medina ta Allah tai, (Jeruselem al jedid, al bi ja tehet min sama min Allah tai), wa isim tai al jedid. ¹³Le zol al indu adana, asuma le haja al Roho bi kelimu le kanais. ¹⁴Ana bi katibu le malaika al fi kenisa ta Laodicea: 'De kelimat al Amin, al sadik wa shuhud al hak, al bi hukumu kulu khaliga ta Allah. ¹⁵"Ana arufu amail taki wa inu inta ma barid wele sukun. Ana bi itmana kan inta bi kun barid aw sukun! ¹⁶Lakin, ashan inta fatir (dafi) ma sukun aw barid, ana gerib bi tufu inta bara min kasuma tai. ¹⁷Leano inta gi kelimu, 'Ana ganiyan, ana indu mumtalakat ketir, wa ma muhtaj le ai haja.' Lakin inta ma arufu inu inta taban, ma murtaha, miskiin, amiyan, wa ariyan. ¹⁸Asuma le nesiha tai, beyu min ana dahab al aragu bi nar ashan inta bi tala ganiyan, wa gumash abeyad ashan inta bi libisu wa ma bi ainu sukulu ariyan taki, wa kuhul al bi nedifu uyon taki ashan inta bi ainu. ¹⁹Ana bi wabikhu wa adibu ai zol al ana hibu. Ashan keda, geni jadii wa tub. ²⁰Ainu, ana bi wogif fi bab wa ana bi dugu. Iza kan ai zol asuma sut tai wa fata bab, ana bi ja fi beit tou, wa ana bi akulu ma huwo, wa huwo ma ana. ²¹Le zol al gelibu ana bi wodi le huwo hak ashan bi geni ma ana fi kuris tai, bes ze ma ana gelibu wa geni ma Abu tai fi kuris tou. ²²Le zol al indu adana, keli asuma le haja al Roho bi kelimu le kanais.'"

Chapter 4

¹Bad hajat del, ana ainu bab fatau fi sama. Sut al aweil kan ana asuma bi wonusu le ana ze buruji, bi kelimu , "Taal heni fok, wa ana bi wori le inta shunu al bi hasil bad hajat del." ²Wa fi zaman dak ana kan fi Roho, wa ana kan aino fi hinak kursi kutu fi sama, wa fi zol geni fogo. ³Zol al kan geni fogo de shikil tou ze hajer al bi lamah wa kan fi hinak Koz_Kuza hawili kurusi de. Koz-kuza de shikil tou ze feda(zumurud) al bi lama.⁴Wa fi hawili kursi de, kan fi arba wa ishriin karasi, wa ana ainu fi ras karasi del arba wa ishriin shuyuk geni fogo bi gumashat al abiyad ma taj min dahab fi ras tumon. ⁵Min kursi del fi anuar, asuwat tala ta saga. Saba lamat kan bi wala fi gedam ta kurusi de, lambat de yao saba aruwah ta Allah.⁶Fi gedam ta kursi de, kan fi bahar min gizaz, shafaf. Fi wasat ta kursi wa fi hawili kursi fi arba haiwanat, jesim tumon malian ma uyon min gedam wa wara.⁷Haiwan al aweil kan ze Aset, wa haiwan al tani geni ze jena ta bagara, wa haiwan al nimra talata usa tou ze ta insan, wa haiwan al nimra arba ze nistr al bi teri. ⁸Haiwanat al arba de kulu wahid indu seta ajiniha, malian ma uyon min fok wa tehet. Belil wa nahar umon ma wogifu min kelimu, "Kudus, kudus, kudus, huwo Rabuna Allah al Gadeir, al huwo al kan, wa huwo hasa, wa al bi ja".⁹Fi kulu zaman al haiwanat de bi wodi mejid, karama, wa sukuran le al bi geni fi kursi, al huwo bi geni ila al abad al abadiin, ¹⁰sheyuk al arba wa ishriin bi dengir tehet gedam ta tou al bi geni fi ras kursi, wa abidu huwo al bi geni ila abad. Umon bi kutu taj tumon gedam ta kursi, wa umon bi kelimu, ¹¹"inta yao bi istehik, Rabuna ta nina wa Allah ta nina, ashan bi ligo mejid wa karama wa guwa, leanu inta kalagu kulu hajat, wa be irada taki umon fii wa kalagu.

Chapter 5

¹Biga ana ainu fi ida al yemin ta al bi geni fi kursi kitab katibu fugu min gedam wa wara tou, khatimu bi saba akhtam. ²Ana ainu malaika guwi bi alinu bi sut al shedid, "De munu yahu bi istehik ashan bi fata kitab, wa bi kasuru akhtam tou"? ³Mafi zol fi sama aw fi ard aw tehet ard al bi agder fata al kitab de, aw bi agara kitab de. ⁴Ana kore shedid leano ma ligo zol al bi istehik ashan bi fata kitab au bi agara. ⁵Lakin wahid min shuyuk kelimu le ana, " Mata kore, ainu! Ased al min gebila ta Judah, al min asli ta Dawud, huwo gelibu. Huwo bi agdeir ashan bi fata kitab de wa akhtam bi tou al saba". ⁶Ana ainu koruf bi wogif fi wasat ta kursi wa fi wasat haiwanat al arba wa fi wasat ta shuyuk. Huwo bi beinu ze katulu huwo. Huwo indu saba gurun wa saba uyon, al huwo saba arwah ta Allah al rasulu fi kulu al ard. ⁷Huwo ruwa wa shilu kitab de min ida ta al bi geni fi kursi. ⁸Zaman huwo shilu kitab de, haiwanat al arba wa shuyuk al arba wa ishrin waga tehet gedam ta Koruf. Kulu wahid min umon indu Guitar wa guruma min dahab maliyan bi bakhur al huwo yahu salawat ta kedisiin. ⁹Umon guna ternima jedid: Inta yao bi istehik ashan bi shilu kitab wa bi feku akhtam bitou. Leano dabau inta wa be dom taki inta ishteri nas le Allah min kulu gebila, luga, shaab, wa uma. ¹⁰Inta amulu umon mamlaka wa kahana ashan bi akhdim Rabana ta nina, wa umon bi hukumu ala al ard". ¹¹Biga ana ainu wa asuma sut ta malaikat ketir, al umon hawli kursi wa haiwanat wa shuyuk. Adad tumon kulu kan milion. ¹²Umon kelimu bi sut shedid, "Koruf al kan dabau de, huwo bi istehik, ashan bi ligo guwa, gina, hikma, guwa, karama, mejid, wa tesbih". ¹³Ana asuma kulu al mukulugat al fi sama wa al fi ard wa la tehet ard wa al fi bahar umon kulu kelimu, " Le de al bi geni fi kursi wa le Koruf al ibada, karama, mejid, wa sultan ila al abad al abadiin." ¹⁴Haiwanat al arba kelimu, "Amen!" wa al sheyuk waga tehet wa abidu.

Chapter 6

¹Ana ainu wokit Jena koruf fata wahid min saba akhtam, ana asuma wahid min arbaa haiwanat del bi kelim be sut ta saga, "Taal!" ²Ana ainu hinak husan abiad. Suwak tou indu danga, wa wodi le huwo taj. Huwo tala bara ze zol al gilibu ashan bi gilibu. ³Wokit Jena koruf fata kitim nimira itnin, Ana asuma haiwan nimira itnin kelim, "Taal!" ⁴Biga husan tani tala bara-ahmar ze nar. Wodi le suwag tou izin ashan bi shilu salam bara min ard, ashan nas tou bi daba badun. Suwag de wodi le huwo sef kebir. ⁵Wokit Jena koruf de fata kitim nimira talata, Ana asuma haiwan nimira talata kelim, "Taal!" Ana aynu husan asuwed, suwag tou amsuku itnin mizan fi idan tou. ⁶Ana asuma haja ze sot fi nus arba haiwanat kelim, "Kela bit degig be dinar, wa talata kelat bita sheir be dinar. Lakin mata lemesu zet wa merisa." ⁷Wokit Jena koruf de fata kitim nimira arbaa, Ana asuma sot ta haiwan nimira arba kelim, "Taal!" ⁸Biga ana ainu husan lon tou gerib ze akadar. Isim ta suwag tou Mutu, wa Husan tani kan ja be wara tou. Wodi le umon sulta ashan katulu rubu dunia, be sef, jiyan wa aian, wa kaman be haiwanat ta gaba. ⁹Wokit Jena koruf de fata kitim nimira kamsa, ana ainu tehet mazbah arwah ta del al katulu ashan kalam ta Allah wa shuhuda al umon wodi. ¹⁰Umon kore be sot fok, "Lahadi miten, ya sidi hukum, kudus wa hagiga, ashan Inta bi ja hukum del al fi ard, wa lahadi Inta bi intakim min dom ta nina?" ¹¹Biga wodi le ai wahid min umon gumash abiad, wa kelimu le umon gali kede umon sobur shuwia lahadi adad ta kadmin tanin al sawa ma umon de bi timo wa akwana tumon bi ja katulu, ze ma katulu umon. ¹²Wokit Jena koruf de fata kitim nimira sitta, Ana ainu wa kan fi zalzal kebir. Shemis tala aswed ze gumash ta huzun, wa gamara tala ahmar ze dom. ¹³Nujum fi Samawat waga fi wata, ze simar al nei ta shejera tin yau bi waga kan habub gowi lizu. ¹⁴Sama kati ze waraga shejera al lifu fok. Kulu jebel jezira harik min mahal tumon. ¹⁵Biga muluk ta dunia wa nas al mohimin, wa kaada, wa nas al ganyanin, wa al indu guwa, wa kulu nas, abid wele ahrar, umon dusu fi juwa kahf wa fi nus hujar ta jibal. ¹⁶Umon kelim le jibal wa le hujar, "Waga fi nina! dusu nina min wusa ta al bi geni fi kursi ta hukum wa min zalan ta Jena koruf de. ¹⁷Ashan yom al kebir tumon ta zalan de kalas ja. Munu al bi agder wogif?"

Chapter 7

¹Bad de ana ainu arba malaikat wogif fi arba arkan ta dunia, bi amsugu arbaa riyah ta dunia ashan kede mafi habub afuku ardia, fi bahar, aw fi ai shejera. ²Ana ainu malaika tani jai min sherik, huwo indu kitim ta Allah al hai. Huwo kore shedid be sot fok le arba malikat al kan wodi le umon izin ashan bi awgu dunia wa bahar. ³"Matakum awgu ard, bahar, aw ashjar lahadi kan nina kutu kitim fi wusa ta kadamini ta Allah ta nina. ⁴Ana asuma gali adad ta del al katimu: 144,000, del al katimu umon min kulu gabail ta nas Israel: ⁵itnashar alf min gebila ta Yahuza, itnashar alf min gebila ta Raubin, itnashar alf min gebila ta Jad, ⁶itnashar alf min gebila ta Ashir, itnashar alf min gebila ta Naftali, itnashar alf min gebil ta Manasa. ⁷itnashar alf min gebila ta Shamaun, itnashar alf min gebila ta Lawi, itnashar alf min gebila ta Yasakir, ⁸itnashar alf min gebila ta Zabalun, itnashar alf min gebila ta Yusif, wa katimu itnashar alf min gebila ta Binyamin. ⁹Bad hajat de ana ainu, kaman kan fi adaa ta nas ketir kalis al mafi zol bi agder idu - min kulu umma, gebila, nas, wa luga -umoni wogif gidam kursi wa gidam Jena koruf. Umoni libisu jelebiyat abiad wa bi amsuku awrak ta zaaf fi idan tumoni, ¹⁰wa umoni bi nadi be sot shedid kalis: "Kulasa fi le Allah ta nina, al bi geni fi kursi, wa le Jena khoruf!" ¹¹Malaikat kulu kan bi wogif hawle kursi wa hawle shiukh wa arba haiwanat, wa umoni waga be wusa gidam ta kursi. Umoni kan bi abudu Allah, ¹²wa bi kelim gali, "Amin! Al hamdu, mejid, hikma shukran, ihteram, guwa, wa gudra kede kon le Allah ta nina daiman wa lel abad.! Amin!" ¹³Biga wahid min shiyukh del asalu ana, "Del nas munu al libisu jelebiyat abiad de, wa umoni ja min wen?" ¹⁴Ana kelim le huwo, "Ya seid, inta aruf," wa huwo kelim le ana, "Del yau nas al tala bara min azab al kebir. Umoni kasulu jelebiyat tumoni abiad be dom ta Jena koruf. ¹⁵Be sabab de, umoni fi gidam kursi ta Allah, wa bi abudu Huwo nahar wa bilel fi haikal tou. Wa al bi geni fi kursi de huwo bi fata khema tou fok ras tumoni. ¹⁶Umoni ma bi tala jiyani tani mara, wa ma bi kon atshani tani mara. Shemis ma bi dugu umoni, wole sakana bi haragu umoni. ¹⁷ashan Jena koruf al fi nus kursi de yau bi ainu umoni, wa bi sugu umoni fi mahal moyo ta haya bi tala fogo, wa Allah bi masa moyo ena bara min uyun ta tumoni."

Chapter 8

¹Wokit Jena koruf de fiku kitim nimira saba, sama askut nus saa. ²Min hinak ana ainu saba malaikat wogif gidam Allah, wa wodi le umon saba torombetat. ³Malaika tani ja, gobudu mabhara ta bokhur min dahab, wa wogif fi mazbah ta bohur. Wa wodi le huwo bokhur tani ketir ashan huwo bi gedimu salawat ta kудusin fi mazbah ta bokhur gidam ta kursi. ⁴Dukhan ta bokhur, sawa ma salawat ta kadisin gum fok gidam ta Allah min ida ta malika de. ⁵Malaika de gum shilu mabhara ta bokhur al min dahab de wa malau be nar min mazbah. Biga huwo jadau tehet fi ard, wa hasil saga dugu, sot shedid, nur wala, wa zalzal. ⁶Saba malaikat al kan indu saba torombetat del umon gum isteid ashan bi bada afuku. ⁷Awel malaika wokit bada afuku torombeta tou, wa kan sekete wa nar lakabatu sawa ma dom. Jadao tehed fi ard ashan tilit tou bi haragu, tilit ta ashjar haragu, wa kan kulu gesh akhdar haragu. ⁸Malika nimira itnin wokit afuku torombeta tou, haja tani kebir ze jebel bi haragu wa jadau fi bahar. Tilit ta bahar tala dom, ⁹wa tilit ta haiwanat al fi bahar kan mutu, wa kaman tilit ta sufun demiru. ¹⁰Malika nimira talata wokit afuku torombeta tou, nejma kebir kalis waga min sama, bi wala ze nur, waga fi tilit ta bahar wa fi ena moyo. ¹¹Isim ta nejma de Marara. Tilit ta moyo bahar tala mur, wa nas kutar al ashrah kan mutu be sabab marara ta moyo de. ¹²Wokit malaika nimira arba afuku torombeta tou, hasil darba le tilit ta shemis, wa kaman tilit ta gamara wa tilit ta nujum. Wa tilit tumon gilibu biga duluma; tilit ta nahar wa tilit ta bilel biga kan ma indu nur. ¹³Ana ainu, wa ana asuma ter (Nasr) al kan bi tiri fi nus sama, bi kore be sot fok kalis, "Laana, laana, laana, le del al sakinin fe ard, ashan bagi torombeta al bija afuku be bagi talata malaikat."

Chapter 9

¹Wokit malika nimira khamisa bada afuku torombeta tou. Ana ainu nejma ta sama al kan waga fi ard. Nejma de wodi le huwo moftah ta biir ta hawiya. ²Huwo fatah biir ta hawiya, wa dukhan gum tala min biir de ze dukhan ta furun kebir. Shemis wa jou kulu kan tala duluma min dukhan ta biir de. ³Min juwa dukhan jerad tala fi ard, wa wodi le umon guwa ta addi ze ta agarab fi ard. ⁴Wa wori le umon kede ma demiru gesh ta ard aw hajat akada al zarau aw ashjar, lakin nas al ma indu alama ta kitim ta Allah fi ras tumon. ⁵Ma wodi le umon izin ashan bi katulu nas del, bes kede azibu umon kamsa shuhur. Waja tumon bi kon ze waja ta agarab kan adi zol. ⁶Fi ayam dak nas bi fetisu mutu lakin umon ma bi ligo. Umon bi kon indo niya shedid ashan bi mutu, lakin mutu bi jere min umon. ⁷Shikil ta jerad dak bi kun ze husan al jahizu le harb, fi ras tumon fi haja ze tegiya ta dahab, wa wusa tumon ze wusa ta insan. ⁸Umon indu shaar ze ta nuswan, wa sunun tumon ze sunun ta ased. ⁹Umon indu daraga min hadid fi dus tumon, wa sot ta jinahat tumon ze sot ta arabat ta husan al bi jere fi harib. ¹⁰Umon indu danabat fugo ibira ze ta agarab; fi danabat tumon de umon indu guwa ashan bi awgu nas le muda khamisa shahar. ¹¹Umon indu melik fok le umon malaika ta hawiya. Isim to be Ebriya Abadon, wa be Yonaniya isim to Aboliyon. ¹²Musiba al awel intahat. Ainu! lisa fi itnin karisa jai. ¹³Malika nimira sita afuku torombeta tou, wa ana asuma sot tala min juwa gurun ta masbah ta dahab al fi gidam ta Allah. ¹⁴Sot de kelim le malaika nimira sita al indu torombeta de, "Fiku arba malaikat del al robuto fi nahar al furat al kebir." ¹⁵Malaikat al arba del kan jahizu umon le zaman dak, fi yom dak, wa fi shahar dak, fi sena dak, fiku umon ashan bi katulu tilit ta nas. ¹⁶Adad ta asakir tumon al fi dahar husan kan 200,000,000. Ana asuma adad tumon de. ¹⁷De yau ze de ana ainu husan del fi rowiya tai ma del kulu al umon arfaa: Daragat tumon ahmar ze nar, wa zahari, wa asfar za kibirit. Ras ta husan del ze ras ta ased, wa nar bi tala min kasma tumon, dukhan wa kibirit. ¹⁸Katulu tilit ta nas be talata balaya del: Nar, dukhan wa kibirit al tala min kasmal tumon. ¹⁹Ashan guwa ta husan del kan fi kasma wa fi danabat tumon - ashan danabat tumon kan ze ta dabayeb, wa umon indu ras al bi amulu dabarat le nas. ²⁰Bagi nas, del al ma katulu be balaya del, umon ma tub min hajat al umon amulu, wele kaman umon ma wogif abidu sheyatin wa sanam ta dahab, fidda, nihas, hajer wa khashab - hajat al ma bi ainu, asuma, wa douru. ²¹Wa umon kaman ma tub min sokol katulu, sahara, wa sokol zina wa sokol serega tumon.

Chapter 10

¹Bad dak ana aino malaika tani keber bi nenzel min sama. Lefu huwo ma sehab, wa kos-kusah fugu ras tuo. Wusa tuo ze shemish wa kuren tuo ze amud ta nar. ²Huwo amsuku kitab suker, fi iden tuo kan fatao, wa huwo kutu kura tuo al yemen fi bahar wa al shamal fi ared. ³Huwo bada kore be sot keber ze kore ta ased. Zaman huwo kore , saba saga kan wonosu. ⁴Zaman saba saga wonosu, ana kan der katebu, laken ana asuma sot min sama bi kelimo," Dusu kalam al saba saga wonosu. Mata katebu tehed". ⁵Bad dak malika al kan ana aino wogif fi bahar wa ared, gum arfa eden tou le sama. ⁶Huwo halefu be al bi ish lel abad al- abeden, huwo al kalagu sama wa kulu hajat al fugu, ard wa kulu hajat al fugu, wa bahar wa kulu hajat al fugu, wa malika de kan wonosu," Mafi bi kon fi taakir tani ⁷Lakin fi yom al malika nimra saba be afugu torombeta ta tou, Allah be kashefu sir ta tou, ze ma huwo wore le kadamen tou al anbeya. ⁸Sot al ana asuma min sama wonosu le ana tani," Ruwa, shelo kitab al fatao fi iden ta malika al wogef fi bahar wa fi ard." ⁹Ana bada ruwa le malika de wa kelemo le huwo kede wodi le ana kitab al suker de. Huwo kelemo le ana," Shelo kitab de wa akolu. Fi batna taki be kun murr, laken fi kasuma taki be kun helw ze asel." ¹⁰Ana shelw kitab al suker de min iden ta malika wa akolu. Kan helw ze asel fi kasuma tai, laken baad ana akolu, bega murr fi batna tai. ¹¹Kelimo le ana," Ita lazem kede itnabaa ann nas keter, umamm, lugat, wa muluk.

Chapter 11

¹Wodi le ana asaya ashan bi istakhdimu le gias. Kelimu le ana," Gum wa gisu haikal ta Allah wa mazbah, wa delen al bi abidu fugu. ²Lakin mata gisu mesaha al bara, leano khasiso le umamm. umon be ja doru wa karabu medena al mukadas le fetra ta itnen wa arbain shahar. ³Ana be wodi le shuhoden tai al itnen sulta ashan be itnabaa le fetra ta 1,260 ayam, wa umon lebesu gumash min jilid." ⁴Shuhoden de umon yao itnen shejera ta zeiton wa itnen lamba al bi wogifu gedam ta Rabuna ta ard. ⁵Kan ai zol hawel ashan be auwgu umon, nar be tala min kasuma tumon wa be akulu addo ta tumon. De yao nehaya ta ai zol al bi itmana ashan bi katulu umon. ⁶Shuhoden del indo sulta ta gufola sama ashan ma be nenzil motoru fi zaman al umon bi itnaba. Umon indo guwa ashan be aglebu muya le dumm wa be nenzil azab fi ard be ai shekel al umon der. ⁷Kan umon kalasu shehada tumon, wahsh al tala min hufra al ma indu nihaya bi alinu harib ded umon. Huwo be gilibu umon wa be katulu umon. ⁸Jesim tumon be geni fi seka ta medina al azim (al misal tou bi nadi Sudum wa Maser) makan al selebu fugu Rabuna tuomon. ⁹Nas min kulu gebela, luga, wa shaab be geni aino le jusa tumon le muda ta talata yom wa nus. Umon ma be rudu ashan be dofunu jesem de. ¹⁰Nas al bi geni fi ard bi tala farhanen wa be ihtafel. Umon kaman be rasulu hadaya le badun tuomon ashan itnen anbeya de kan azebu delen al kan bi geni fi ard. ¹¹Lakin bad talata yom wa nus ruhu ta haya min Allaha be dakalu le umon, wa umon bi wogif be kura tuomon. Kafu shede be dakalu le del al aino umon. ¹²Bad dak umon be asuma sot fok min sama bi kelimo le umon," Tal takum fok ini!" Biga umon be ruwa fok le sama fi sihab, fi gidam ta adu tumon ¹³Fi zaman dak zalzal keber bi hasel, wa ashara juzu nim medina be waga. Saba alef nas bi mutu fi zalzal de, wa del al tala nim fugu bi kafu wa wodi mejed le Allah ta fi sama. ¹⁴Tab nimra itnen kalasu! Nimra talata jai guwam. ¹⁵Wa malika nimra saba afuku buruje tou, ana gum asuma aswat keter fi samawat bi kelimu," Mamlaka ta alam biga ta Rabuna ta nina wa le Massih, wa huwo be hukum lel abad al abeden". ¹⁶Shuyuk al aruba wa isheren al bi geni fi arsh ta tuomon fi gedam ta Allah, gum dengir be wosa tumon wa abido Allah. ¹⁷Umon kan bi kelimu," Nina be wodi shukuran le inta, Rabuna Allah al Gadir, al wahid al fi wa al kan, ashan inta shelu guwa taki al kebir wa bada hukum alam kulu. ¹⁸Shab kulu zalanen, laken zaman ta zalan taki ja. Zaman ja lashan be hakim al meiten wa le inta ashan bi wodi mukafa le kudam taki al anbeya, del al muminen, wa al bi kafu isem taki, kan sukerin wa kubarin. Zaman ja ashan inta be demiru del al bi demiru ard." ¹⁹Bad dak haikal ta Allah al fi sama gum fata wa tabut al ahad zaher fugu. Kan fi nur wa aswat ta sagga keter, zalzal, wa berid shedid.

Chapter 12

¹Alama kebir aino fi sama: mara lebisu shamish, ma gamara tehet kura tou wa fi ras ta tou taj fugu itnashar nujum. ²Heya kan hamilan, hey a kan bi kore be waja ta weleda, fi azab ta weledo jena. ³Kaman alama tani aino fi sama: fi tineen ahmar keber indu saba ras wa ashara gurun, wa kulu ras fugu taj. ⁴Danaba tou juru telit ta nujum al fi sama wa jadow fi ard. Tineen de wogif gidam ta mara al dear weledo de, ashan kan hey a weledo, huwo be abula jena ta hey a. ⁵Hey a kan weledo weled, huwo yao be ja hukumo umam kulu be asaya min hadid. Jena de kan arfao beit fi gidam ta Allah wa le kursi tou, ⁶wa mara de kan jere le sahra, fi mahal al Allah yao jahezu le hey a ashan be geni fugu le fatra ta 1,260 yom. ⁷Harib kan fi sama. Mekhail wa malaikat tou shakila ma tineen, wa tineen ma malaikt tou kan shakila kaman. ⁸Laken tineen wa malaikat tou kan ma agder gilibo. Biga huwo wa malaikat tou ma indo mahal fi sama. ⁹Tineen al keber huwo yao debiba ta zaman al bi nadi huwo ibiles aw shetan, huwo yao kabasu alam kulu, jadao fi ard, wa malaikat tou jadao ma huwo sawa. ¹⁰Bad dak ana asuma sot fok fi sama." Hasa kalasa timo wa guwa wa molk le Allah ta nina, wa sulta ta Massih. Leano al mushteki al kan bi ishteki akwana ta nina bilel wa nahar gedam ta Allah jadow tihed. ¹¹Umon gelibo huwo be dom ta koruf wa be kelima ta shihada tumon, leano humon ma hibo haya tumon hata fi mutu. ¹²Ashan keda afrah, samawat wa kulu del al bi geni fugu! Laken taab le nas al fi ard wa bahar, ashan ibiles nenzil tihed le intum! Huwo zalan shedid wa huwo arofu ino zaman tou bega guser! ¹³Zaman tineen arofu gali jadao huwo tihed fi ard, huwo bada turugu wara mara al weledo jena weled de. ¹⁴Lakin mara de wodi le hey a itneen jenah ta sagur al keber ashan hey a be jere le mahal al jahizo le hey a fi beriya. Hinak Allah yao be hafizu hey a le fatra ta talata sena wa nus, beyed min debiba. ¹⁵Debib de kan rushu moya min kasuma tuo ze nahar(bahar), ashan bi shelo hey a bayed. ¹⁶Lakin ard kan saido mara de. Ard kan fata kasuma tou wa abula nahar al tineen de kan rushu min kasuma tou. ¹⁷Tineen de bega zalan min mara de wa huwo ruwa ashan be shakila ma bagi iyal ta hey a, delin al bi asuma le wasaya ta Allah wa hafizu shihada an Yesua. ¹⁸Bad dak tineen de kan wogif fi romola al fi taraf bahar.

Chapter 13

¹Bad dak ana aino wahsh bi tala min bahar. Huwo indo ashara gurun wa saba ras. Fi kulu gurun fi taj, wa fi kulu ras katibu kalam al did Allah. ²Wahsh al ana aino de geni ze nimir. Kura tou ze ta dub, wa kasuma tou ze ta ased. Tineen wodi le huwo guwa tou, kursi tou, wa sultan tou al keber ashan be hakemo nas³Wahed min ras ta wahsh indo awgu batal, laken dabara de kan lego shifa. Kulu nas al fi ard kan istagarab umon bada ruwa wara wahsh de. "Umon kman abedo tineen, ashan huwo wodi sultan tou le wahsh. Umon abedo wahsh kaman wa umon bi kelimo," De muno ze wahsh ?" wa " De muno be akeder shakela huwo?".⁵Wahsh de kan wodi le huwo kasuma al be akeder wonuso kalamat ta kebreywa wa aliso Rabana. Sibo huwo ashan be ashtakal ma sulta tou de muda ta itnen wa arubayen shahar. ⁶Biga wahsh de fata kasuma tou wa sitimu Allah, huwo aliso isim tuo mahal al huwo bi geni fugu, wa del al bi geni fi sama.⁷Rudu le wahsh de ashan be haribu nas al kudson ta Allah wa be gelibo umon. Kaman wodi le huwo sulta fok kulu gebila, nas, luga, wa umma. ⁸Kulu zol al bi geni fi ard be abido huwo, kulu zol al isem tou ma katibu, min bedaya ta khaliga ta alam fi ketab ta haya ta koruf al dabao.⁹Zol al indo adana kede asuma. ¹⁰Iza Allah kutu le nas tanin ashan be gobodu umon be adu tuomon, be gobodu. Iza Allah kutu le nas tanin ashan bi mutu be saf, umon bi mutu be saf.¹¹Bad dak ana aino wahsh tani bi tala min ard. Huwo indo itnen gurun ze koruf, wa huwo bi wonuso ze tineen. ¹²Huwo marisu kulu sulta ta wahsh al awel,wa huwo kutu ard wa kulu nas al bi geni fugu abido wahsh al awel de al kan awgu shedid wa huwo ligo shifa.Baad dak ana ayno wahsh tani gi tala min ard. huwo indo itnen gurun ze ta koruf, wa huwo gi wonosu ze tineen. ¹²Huwo marisu kulu sultan ta wahsh al awel fi gedam ta wahsh, wa huwo kutu nas ta ard kede abedo wahsh al awel al kan indo jereh batal laken huwo lego shefa .¹³Huwo amolu mujezat azem. Huwo hata kutu nar nenzel min sama le ard fi gedam ta nas. ¹⁴Be guwa al wodi le huwo, huwo kabasu nas al bi geni fi ard be mujezat al huwo amolo fi gedam ta wahsh al awel, wa wedi talimat le umon ashan be amolo sanam le wahsh al awel al kan awgu be saf, laken huwo lesa hai. ¹⁵Wodi le huwo sultan ashan be wodi haya le sanam ta wahsh wa huwo wonosu wa wodi talimat ashan be katolu kulu del al aba ashan be abedo wahsh. ¹⁶Huwo kaman asutru nas kulu, kubarin wa sukerin, ganiyanin wa masakin, abed wa hur, ashan be kutu alama fi iden tumon al yemin aw fi jabha(gidam ta rass). ¹⁷Huwo kutu mafi zol be ishetri aw beio ile kan huwo indo alama ta wahsh, de yao nimra al bi mesil isim tuo.¹⁸kede ita kun indo hikma fi kalam de. Kan fi zol akeder fahim hajat de, kede huwo idu nimra ta wahsh. Leano huwo nimra ta insan. Nimra tou 666.

Chapter 14

¹Ana ainu Koruf wagif ras Jebel Sahiun. Kan fi ma huwo 144,000 al indu isim tou ma isim ta Abu tou muktub fi usa tumon. ²Ana asuma sot min sama geni ze sot ta moyo ketir wa raad. Sot al ana asuma de ze nas al bi dogu gitarat. ³Umon bi renim ternima jedid gidam ta kuris wa gidam arba haiwanat wa shuyuk. Mafi zol ageder aruf ternima de ile 144,000 al biu umon min wata. ⁴De delin al ma waskanu nufus tumon ma nusuwan, leano umon hafisu nufus tumon nedif jinsiyan. Del umon al kan kalisu min nus ta nas ze simar al awel le Allah wa le Koruf. ⁵Mafi kidib tala min kasma tumon; umon bedun laom. ⁶Ana ainu malika tani bi tiri fi sama, huwo indu kabara al kues ta injil ashan bi beshiru le del al bi geni fi ard- le kulu umam, gebila, luga, wa nas. ⁷Huwo nadi be sot kebir, "Kafu takum Allah wa wedi le huwo mejid. Leano saa ta hukum tou ja. Abidu huwo, de al kalagu Sama, ard, bihar wa yanabi ta moyo." ⁸Malaika tani, nimra itenin ruwa wara tumon, bi wonuso, "Waga, waga Babil al azim, al wedi nas kulu ashrahu min merisa ta zalan ta zina tou." ⁹Malaika tani nimra talata ruwa wara tumon, bi wonuso bi sot fok, "Kan fi zol abidu wahsh de wa sura tou wa ligu alama fi usa tou aw fi iden tou, ¹⁰huwo kaman bi ashrahu juzu min khamr ta zalan ta Allah, al kubu tekin fi kubaya ta zalan tou. Zol al bi ashurubu bi aragu huwo be nar wa kibrit gidam malaikat ta Allah al kadisin wa gidam ta Koruf. ¹¹Dukhan ta azab tumon bi ruwa fok lel abad al abidin, wa umon ma indu raha bilele wa nahar delin al bi abidu sura ta wahsh, wa kulu zol al kutu le huwo alama ta isim tou. ¹²Hini yao subur ta Kadisin ta Allah, delin al bi hafiso wasaya ta Allah wa Iman tumon fi Yesua." ¹³Ana asuma sot min sama kelimo, "Katibu kalam de: Baraka le delin al mutu fi Rabuna." "Nam," "Roho bi kelimo, "ashan umon bi ligu raha min taab tumon, leano amail tumon bi ruwa wara tumon." ¹⁴Ana ainu, wa kan fi sihab abiyad. Al bi geni fi sihab de ze jena ta insan. Huwo indu Taj min dahab fi ras tou wa menjel senin fi iden tou. ¹⁵Yala malaika tani tala min jua haikal wa nadi be sot fok le de al bi geni fi sihab : "Shilu menjel taki de wa bada hasad. Leano zaman ta hasad ja, ze ma zira ta wata biga nigito." ¹⁶Yala de al kan bi geni sihab de jada menjel tou fi wata, wa hasidu wata kulu. ¹⁷Malaika tani tala min haikal fi sama; huwo bardu indu menjel senin. ¹⁸Wa kaman malaika tani tala min mazbah, huwo indu sultan fugo nar. Huwo nadi de al indu menjel senin be sot fok, "Shilu menjel taki al senin de wa gata gata idenat ta enap ta wata de leano umon nigito." ¹⁹Malaika de jada manjel tou fi wata wa limu enap ta rad kulu. Huwo kubu kulu fi masara ta zalan ta Allah. ²⁰Yala masara de asuru enap de bara min medina, wa dom kubu ketir lahadi wusulu fi kasuma ta husan, le musafa ta 1,600 galuwa.

Chapter 15

¹Yala ana ainu aya tani fi sama, azim wa ajib: Kan fi saba malaikat be saba darbat, al huwo akir darbat, leano bewasat darbat de zalan ta Allah bi timo.²Ana ainu mahal ze bahar min gizaz mulakbat be nar. Wa delin al gilibu al wahsh wa sura tou wa nimra al bi mesilo isim tou bi wegif jambu bahar ta jizaz de. Umon amsugu gitarat Allah yao wodi le umon.³Umon kan bi guna guna ta Musa, kadam ta Allah, wa guna ta Koruf: "Amail taki azim wa ajib, ya Rabuna Allah, al Gadir ala kulu shai. Adala wa hag de yao sikat taki, Melik ta umam. ⁴Muno ya ma bi kafu inta, Rabuna, wa mejido isim taki? Ashan ita barau ya Kudus. Umam kulu bi ja wa dengir gidam taki ashan shukul bir taki biga zahir."⁵Bad hajat de ana ainu, haikal ta khaima ta shihada fatau fi sama. ⁶Min jua ta haikal de saba malikat tala umon amsugu saba darbat. Umon libisu gumash nedif, wa abiyat wa umon indu gash ta dahab fi dus tumon.⁷Wahid min haiwanat al aruba wedi le saba malaikata de saba kubayat min dahab malian be zalan ta Allah al hai lel abad. ⁸Haikal kan mala be dukhan min mejid ta Allah wa min gowa tou. Mafi zol bi agider dakalu juwa lahadi kan darabat ta saba malaikat de kalasu.

Chapter 16

¹Ana asuma sot shedid bi nadi min haikal wa kelim le al saba malaikat de, "Ruwa wa kubu bara fi ard saba kubayat ta zalan ta Allah.²Malaika al awel ruwa wa kubu bara min kubaya tou fi ard: jaraban sen wa bi waja shedid amsuku nas al indu alama ta wahsh, delin al bi abidu sura tou.³Malaika nimra itnin kubu bara min kubaya tou fi bahar. Biga tala dom, ze al dom ta zol al mutu, wa ai haja al hai fi bahar mutu.⁴Malaika nimra talata kubu bara min kubaya tou fi juwa anhar wa fi ena ta moyo, wa umon tala dom. ⁵Ana asma malaika ta moyo kelim, "Ita yao baar- al wahid- al huwo huwo wanal kan, kudas al wahid- ashan inta kalas hukum hajat del. ⁶Ashan umon gofugu dom ta nas ta Allah al kudasin wa ambia, inta wodi dom kede umon asrab; de yao haja al umon bi istehik." ⁷Ana asma al mazba juabu, " Nam, Rabana Allah Algadir, mahkamat taki yao hag wa adil. ⁸Malaika nimra arba kubu kubaya tou fi shemis, wa kan wodi le huwo tesdik ashan bi haragu nas ma nar. ⁹Umon kan haragu be harara al shdid, wa umon biga bi jedifu(sitimu) isim ta Allah, huwo yao indu guwa fok kulu darabat del. Umon ma tub aw wodi mejid le huwo.¹⁰Biga malaika nimra kamsa kubu bara min kubaya tou fi kursi ta wahsh, wa duluma kati mamlaka tou. Umon biga bi akulu lisanat tumon ashan waja. ¹¹Umon biga bi sitimu Allah ta sama ashan waja wa dabarat al fugo umon, wa umon lisa aba tub min amail tumon.¹²Malika nimra sita kubu bara min kubaya tou fi bahar kebir, El phurat. Moyou tou kan nashif ashan kede jahizu sika le muluk al bi ja min sherik. ¹³Ana ainu talata aruwah al nijis sikil tumon ze guwonjat bi tala bara min kasma ta tenin(debiba), ta wahsh, wa ta nebi al kadab. ¹⁴Ashan umon yao aruwah ta iblis al bi amulu mujiziat. Umon bi ruwa le muluk ta kulu dunia ashan limu umon sawa ma baad le shakila fi yom al azim ta Allah Al Gadir.¹⁵(" Ainu! Ana bi ja ze harami! Baraka le zol albi istemir harisu, hafisu gumas tou ashan huwo ma bi dawru arian wa kaman umon ma bi ainu shikil fadia tou.") ¹⁶Umon jibu del mabat le mahal al bi nadi ismu tou Hrmageddon beluga Ibirania.¹⁷Biga malaika nimra saba kubu bara kubaya tou fi hawa. Biga sot kebir tala min haikal wa min arsh, kelim, "Kalas timu!" ¹⁸Hinak kan nur bi wala wala, sot ajib, sot ta saga, wa zalzal batal- zalzal kebir al kan ma hasil gobal kida mini zaman al insan kan kalagu fi ard, zalzal de kan kebir shedid. ¹⁹Medina al kebir kan gesimu le talata ajiza, wa mudun ta umam waga. Biga Allah rekis le Babel al azim, wa huwo wodi le medina de kubaya malau ma moshurub amulu min zalan tou al shedid.²⁰Ai jezira woduru, wa jubal kan biga mafi. ²¹Telij kubar, wozin tou 33kilo gram, waga tehet min sama fogo nas. Umon la-anu Allah le darba de ashan darba de kan batal kalis.

Chapter 17

¹Wahid min malaikat al saba al kan bi amsuku saba kubayat ja wa kelim le ana, "Ta-al, ana bi wori le inta dainuna ta zania kebir al huwo yao bi geni fi moyo ketir, ²ma heya muluk ta ard amulu zina, wa ma merisa ta zina ta heya al sukan ta ard biga sekarani". ³Biga malaika de arfa ana bara fi Roho le sahara, wa ana ainu mara bi geni fogo wahsh ahmar kan malian ma asma batal (ta sitma). Wahsh de indu saba ras wa ashara gurun. ⁴Mara de kan libisu gumash lamaa wa ahmar wa libisu dahab, hujar al krim, wa luolou. Heya kan amusuku fi iden tou kubaya min dahab malian ma hajat al batal wa wasaka ta zina tou. ⁵Fi usa ta heya kan katibu isim, siir: "Babel al azim, al uma ta zina wa ta hajat al bata ta ard." ⁶Ana ainu mara de kan sekeran ma dom ta nas ta Allah al kudusin wa ma dom ta suhada le Yesua. Zaman ana ainu heya, ana kan istagrab shedid. ⁷Lakin malaika kelim le ana, " Le inta bi istagrab? Ana bi wori le inta siir ta mara wa ta wahsh al bi arfa heya de, wahsh al indu saba ras wa ashara gurun. ⁸Wahsh al inta ainu kan fii de, hasa huwo ma mojut, wa huwo gerib bi tala fok min hufra al ma indu nihaya. Biga huwo bi ruwa le damar. Delin al bi geni fi ard, delin al asma tumon ma katibu fi Kitab ta Haya min bidaya ta dunia-umon bi istagrab zaman umon bi ainu wahsh de, ashan kan aino huwo, wa hasa mafi, wa bi rija tani. ⁹De bi kelimo mukh al indu hikma. Saba ras de yau saba jubal al mara de bi geni fogo. ¹⁰Umon yau kaman saba muluk. Kamsa muluk kalas waga, wahid fi, wa tani de lisa maja, wa fi zaman huwo bi ja, huwo lazim bi geni le fetera besit. ¹¹wahsh al kan zaman, wa hasa biga mafi, lisa huwo yau melik nimra tamania. Huwo tabi le saba muluk wa bi ruwa le damar. ¹²Ashara gurun al inta ainu de yao ashara muluk al lisa ma akudu mamlaka, lakin umon bi akudu sulta ze muluk le fetra ta wahid saa sawa ma wahsh. ¹³Delin indo fikra wahid, wa umon wodi guwa wa sulta tumon le wahsh. ¹⁴Umon bi bada harb did Koruf. Lakin Koruf bi gilibu umon ashan huwo yau Rabana ta rabunat wa Melik ta muluk-wa delin ma huwo bi nadi, mukhtarin, wa al aminin. ¹⁵Malaika kelim le ana , "Moyo al inta ainu, al zania de bi geni fogo, yau nas, jumhur, umam, wa lugaat barau barau. ¹⁶Ashara gurun al inta ainu- umon wa wahsh bi akrah zania de. Umon bi amulu heya batal wasibo heya arian, umon bi akulu gisim ta heya, wa umon biaragu heya ma nar ta kulu kulu. ¹⁷Ashan Allah yau kutu zede fi gelba tumon ashan bi hagigo hadaf tou be ino umon bi tifago wodi guwa tumon ta hukum le wahsh lahadi kelimat ta Allah bi timo. ¹⁸Mara al inta ainu de yau medina al azim al indo guwa ashan bi hukum fok muluk ta ard."

Chapter 18

¹Bad hajat del ana ainu malaika tani nazil tehet min sama. Huwo indu sulta azim, wa ard kan wala be mejid tou.

²Huwo kore fok be sot azim, gali, "Damar, damar Babil al azim! Heya biga mahal guat ta shayatin, wa sijn le ai roho al nijis, bet le tiyur al nijis, mahal le ai haiwan al nijis wa batal. ³Ashan nas kulu asrubu kamur tou ta amalia ta zina. Muluk ta ard amulu zina ma heyta. Tujar ta ard tala ganiyanin min guwa tou ta amalia ta zina." ⁴Bad dak ana asuma sot tani min sama bi gul, "Tala takom bara min heyta, nas tai, ashan intum ma bi isherik fi katiya ta tou, wa ashan intum ma bi akudu ikab al hiya indu. ⁵Katiya ta heyta limu ketir kalis fok ze sama, wa Allah zekiru amalia tou al sharir. ⁶Dafau le heyta ze heyta dafau le nas tanin, wa dafau le heyta maraten le haja al heyta amulu; fi kubaya al heyta lakbatu, lakbatu maraten le heyta. ⁷Zema heyta bi mejidu nefsa tou wa bi ish fi haya al kwes, Wodi azab wa taab shedid bardu le heyta. Ashan heyta fi geliba tou, 'Ana gani fi kursi ze melka; Ana ma armala, wa ana ma bi shuf huzun.' ⁸Ashan kida fi yom wahid balaya tou bi ja: mutu, huzun, wa maja. Nar bi akulu heyta, ashan Rabuna Allah huwo azim, wa huwo yau gadi tou. ⁹Muluk ta ard al amulu zina ma heyta wa ai haja ma heyta bi kore wa haznanin ashan heyta fi zaman umon ainu dukhan bi tala min nar al bi aragu heyta. ¹⁰Umon bi wogif beid, bi kafu min azab ta heyta, umon bi kelimo, "Weel, weel le medina al azim, Babil, medina al gowi! Ashan fi wahid saah ikab taki ja." ¹¹Tujar ta ard bi kore wa haznanin ashan hiya leanu mafi zol bi isteri buda tumon tanimara-
¹²Tujar ta dahab, fida, hujar al mohim, wa lulu, gumasat min gutun, bembu, harir, gumasat ahmar, kulu shikl ta kasabin ta riha, kulu afashat al min sin fil, wa kulu asasat min kasab, nihas, hadid, tien, ¹³girfa, buharat, riha, mura, bokhur, kamur, zed, degig, gemeh, bagar wa korufan, husan wa arabat wa nas al gobudu fi harib (asara).
¹⁴Silu min inta simar al niya taki fogo min zaman. Kulu haya al kwes wa farah biga mafi, ma bi ligo tanimara.
¹⁵Tujar ta buda al tala ganiyanin ashan heyta bi wogif beid min heyta leanu umon bi kafu min azab ta heyta, wa umon bi kore wa haznanin shedid. ¹⁶Umon bi kelimo, "Weel, weel le medina al azim al kan bi libisu gumash min gutun al naim, bembu wa ahmar, wa bi kutu dahab, wa hujar al mohim wa luoluo! ¹⁷Fi wahid saah bes kulu mali de karabu. ¹⁸Umon kore zema umon ainu dukhan ta nar al bi aragu heyta. Umon kelimo, "Medina yatu ze median al kebir de?" ¹⁹Umon kubu turab fi ras tumon, wa kore shedid wa haznanin "Weel, weel le medina al kebir mahal al kan nas al indu sefinat fi bahar bi tala gani min amual ta tou. Fi wahid saah demiru heyta." ²⁰"Afarah takum le hiya, sama, Intum nas al kudusin wa rusul wa anbiya, ashan Allah jibu gediya takum fi ras heyta!" ²¹Malaika azim shelu hajer ze ta tahuna wa jadau fi bahar, gali, "Be nefsa teriga, Babil, medina al kebir, bi jadau tehet be guwa wa ma bi ainu tanimara. ²²Asuat ta dugu muzika, azifin ta flut, wa turumbete ma bi asumau fi inta tanimara. Ma bi ligo nas ta funun fi inta. Ma bi asumau sot ta tahuna fi inta tanimara. ²³Nur ta lamba ma bi wala tanimara fi intum. Asuat ta aris wa arusa tanimara ma bi asumau fi intum, tujar takum kan umara ta ard, wa umam kan woduru be sihir taki. ²⁴Ligo fogo heyta dom ta anbiya wa ta nas ta Allah al kudusin, wa dom ta kulu nas al katulu fi ard."

Chapter 19

¹Bad hajat del ana asuma sot ze sot ta nas ketir fi sama bi nadil, "Haleluya! Kulasa, mejid, Allah yau indu guwa. ²Hukum tou hagiga wa indu adala, ashan huwo hakim mara kebir ta zani al amulu fasad fi ard be sokol zina tou. Huwo dafa dom ta khudam tou al heya dofugu." ³Umon wonusu tani: "Halleluya! Dukhan bi tala min heya el abad al abadin." ⁴Shuyuk al arba wa ishirin wa haiwanat al arba waga tehet wa abidu Allah. al kan geni fi kursi. Umon kan bi kelimo, "Amen. Halleluya!" ⁵Bad dak sot ja min kursi de, gali, "Sabihu Allah tanina, intum kulu khadamin ta tou, intum al bi kafu huwo, kulu del al ma mohimin wa al gowin." ⁶Bad dak ana asuma sot ze ta nas ketir, ze sot ta moyo ketir, wa ze sot ta saga, bi kelimo, "Halleluya! Ashan Rabana fi hukum, Allah ta nina, al Gadirala kulu shei. ⁷Keli nina afarh wa kon murtah wa wodi le huwo mejid ashan ihtifal ta iris ta koruf ja kalas, wa arusa tou jahizu nefsa tou. ⁸Wori le heya ashan bi libisu gumash abiad naim ta iris al bi lama" (gumas al naim huwo yau sokol bir ta nas ta Allahal kudusin). ⁹Malaika kelimu le ana, "Katibu de: Baraka le del al nadi le iris ta Koruf." Huwo kaman kelimu le ana, "Del kalam ta Allah al hagiga." ¹⁰Ana waga tehet korein tou wa abidu huwo, lakin huwo kelimu le ana, "Mata amulu kalam de! Ana khadam ze inta wa akwana taki al bi shahidu an Yesua. Abidu Allah, ashan shihada an Yesua huwo roho ta nubuwa." ¹¹Bad dak ana ainu sama fata, wa ana ainu wa hinak kan fi husan abiyad. Zol al bi arkab fi ras husan de bi nadi huwo amin wa sadik. Huwo bi harib be adala al huwo indo. ¹²Uyun tou ze nar al saab, wa fi ras tou taj ketir. Huwo indu isim maktub fi jesim tou al mafi zol tani bi arufu ile huwo bes. ¹³Huwo labis gumash al bilu be dom, wa isim tou yau Kilma ta Allah. ¹⁴Jesh ta samawat mashi wara huwo be kusanat al abiyat, humon Libisu gumasat naim min gutun, abiyat wa nedif. ¹⁵Shef senin bi tala min kasuma tou al huwo bi demiru kulu umam, wa hukum umon be asaya min hadid. Huwo bi dusu umon fi mahal ta asuru kamur be zel ta Allah al Gadir ala kulu shei. ¹⁶Huwo indu isim katibu fi gumas tou wa fi kura tou: "Melik al muluk wa Rab al Arbab." ¹⁷Ana ainu malaika wagif fi shemis. Huwo nadi kulu tiyur al bi tiri fi jou be sot fok, "Taal, limo takum sawa le ihtifal kebir ta Allah. ¹⁸Taal akulu takum jisim ta muluk, jisim ta khadad ta jesh, jisim ta nas al kubarin, laham ta husanat wa nas al arkab fogo, wa laham ta kulu nas,, nas al hur wa abid, nas al ma mohimin wa nas al indo guwa". ¹⁹Ana ainu wahsh wa muluk ta ard be jesh tumon. Umon limu sawa ashan bi harib ma zol al arkab husan wa be jesh tou. ²⁰Gobudu wahsh de ma nebi al kadab al bi amulu mujizat fi gidam tou. Be mujizat del huwo kabasu nas al akudu alama ta wahsh wa abidu sura tou. Jadau umon kulu itnin hai fi buheira ta nar ta kibirit. ²¹Bagi nas tumon de katulu be shef al bi tala min kasuma ta zol al arkab husan. tiyur kulu kan akulu jisim tumon al meit.

Chapter 20

¹Bad dak ana ainu malaika nazil min sama. Huwo indu mufta ta hufra hawiya, wa huwo indu jenzir gowi fi idan tou. ²Huwo amsuku tinin, wa debiba al gedim, al huwo ibilis, aw shetan, wa robutu huwo le fetra ta alf sena. ³Huwo jadau huwo fi hufra al ma indu nihaya (hawiya). Huwo gofulu wa kutu kitim fogo. De ashan huwo ma bi kabasu nas tanimara lahadi kan alf sena de kalasu. Bad dak, bi fiku huwo le zaman besit. ⁴Bad dak ana ainu karasi. Nas al indo sulta ta hukum yao geni fogo. Ana ainu kaman nufus al gatau ras tumon ashan umon bi shihada an Yesua wa kilma ta Allah. Umon kan ma abidu wahsh de aw sura tou, wa umon shelu alama fi usa aw idan tumon. Umon biga hai, wa umon geni fi sulta ma Mesih le fetra ta alf sena. ⁵Bagi nas al meitin del ma gum le haya lahadi alf sena de kalasu. De yau giyama al awel. ⁶Mubarak wa mukadas ai zol al ligu makan tou fi giyama al awel. Mutu nimra itnin ma indu guwa fi ras tumon. Umon bi kun gusus ta Allah wa Mesih wa bi geni fi hukum ma huwo le fetra ta alf sena. ⁷Zaman alf sena de kalasu, bi fiku sitan min sijin. ⁸Huwo bi ruwa ashan kabasu umam fi kulu arba zawiya ta ard- Gog wa Magog- bi jibu umon sawa le harib. Umon bi kun ketir ze rumla ta bahar. ⁹Umon ruwa fi ardi al wasi wa gordonu kem ta nas ta Allah al kudson- medina al mahbub. Lakin nar nenzil min sama wa haragu umon. ¹⁰Sitan, al kabasu umon, jadau fi buheira ta nar ta kibirit, fi mahal al jadau wahsh wa nebi al kadab fogo. Bi azibu umon bilel wa nahar le abad al abadin. ¹¹Bad dak ana ainu kursi kebir abiyat wa de al gaid fogo. Ard wa sama jere min gidam tou, lakin mafi mahal le umon ashan bi ruwa fogo. ¹²Ana ainu meitin- al mohimin wa al ma mohimin bi wogif gidam kursi takursi (arsh), wa fatau kutub. Kaman fatau kitab tani- Kitab ta haya. Hukumu meitin be hasab hajat al moktub fi kutub, be hasab amail tumon. ¹³Bahar wodi meitin al kan huwo indu. Mutu wa hawiya talau meitin al kan indum, wa hakim meitin be hasab hajat al umon kan amulu. ¹⁴Jadau mutu wa hawiya fi buheira ta nar. De yau mutu nimra itnin- buheira ta nar. ¹⁵Ai zol al isim tou ma ligo fi kitab ta haya, bi jadau huwo fi buheira ta nar.

Chapter 21

¹Bad dak ana ainu sama al jedid wa ardi al jedid, sama al awel wa ard al awel futu, wa mafi bahar tani. ²Ana ainu medina mukadasa Urshelim al jedid, bi nazal tehet min sama min Allah, jahizu ze arusa al bi gedimu le rajil tou. ³Ana asuma sot azim min kursi ta melik bi kelim, "Ainu! Makan ta sakan ta Allah ma insan, wa huwo bi geni ma umon. Umon bi kun nas ta tou, wa Allah be nefsu bi kun ma umon wa bi kun Illah tumon. ⁴Huwo bi masau moyo ena bara min uyun ta tumon, wa mafi mutu tanimara, aw huzun, aw kore, aw waja. Hajat al gedim futu. ⁵Al bi geni fi Kursi kan kelimu, "Ainu! ana amulu kulu hajat jedid." huwo kelimu, "Katibu kalam de tehet leano kalam de sah wa hagiga." ⁶Huwo kelimu le ana, "Hajat de amulu! ana yao alfa wa ya, bidaya wa nihaya. Le zol al atshan ana bi wodi moyo al majani min biir ta moyo ta haya. ⁷Le zol al intesir bi warisu hajat del, wa ana bi kun Illah tou, wa huwo bi kun jena tai. ⁸Lakin le kuwafin, al ma indum iman, fasidun, al bi katulu nas, nas ta zina, kajajir, nas al bi abidu asnam, nas al kadabin, mahal tumon yau buheira ta nar ta kibirit. de yau mutu nimra itnin. ⁹"Wahid min malaikat al saba ja le ana, Malaika al indu saba kubayat malyan be akir darbad al saba, huwo kelimu, "Taal ini. Ana bi wori le inta arusa de, mara ta Koruf." ¹⁰Bad dak huwo shilu ana beid fi Roho le jebel fok wa azim wa wori le ana medina al mukadasa Urshelim nazil tehet min sama min Allah. ¹¹Urshelim indu mejid ta Allah, wa huwo bi lama ze hajer al kerim, ze crystal- nedif ze gizaz. ¹²Huwo indu hosh fok wa azim be itnasar bab, ma malaikat itnasar fi bab. Katibu fi bab hosh itnasar asma ta itnasar gabail ta iyal ta Israel, ¹³Talata abuab fi tijah sherik, talata abuab fi tijah ta shamal, talata abuab fi tijah ta junub, wa talata abuab fi tijah ta gharib. ¹⁴Hosh ta medina de indu itnasar asas, wa fi asas de katibu itnasar asma ta itnasar rusul ta Koruf. ¹⁵Zol al wonusu ma ana de indu asaya ta migiyaz salau min dahab bi gisu be medina, bab tou, wa hosh tou. ¹⁶Ardia ta medina de kan muraba; tuul tou wa uruud tou sawa. Huwo gisu medina de be asaya ta migiaz, itnasar alf golo(2400 kilomiter)(Tuul, uruud, wa irtifa kulu sawa) ¹⁷Huwo kaman gisu hosh tou, 144 zira be migiaz ta insan(al huwo kaman migiaz ta malaika). ¹⁸Abinu hosh de be hujar wa medina de be dahab al nedif, ze gilaz. ¹⁹Asas ta hosh de jemil abinu be ai shikil ta hujar al kerim. Al awel de min yesab, nimra itnin min yakud zahari, nimra talata dahab abiad, nimra arba min zumrud al zubabi, ²⁰nimra kamsa min aqiq, nimra sita min dahab al ahmar, nimra saba min zuburjud, tamania min zumurud al silgi, tisa min yagud al asfar, ashara min dahab al agdar, hidsar min asmajuni, itnasar jamsat. ²¹Abuab al itnasar umon kan itnasar al luoluo; ai bab salau min luoluo wahid. Sikat ta medina de min dahab al nedif, ze gilaz. ²²Ana ma ainu haikal fi medina, ashan Rabuna Allah al Gadir wa Koruf umon yau hiakal. ²³Medina de ma bi ihtaj le shemis wele gamar ashan bi walau leanu mejid ta Allah wala fogo, lamba tou yau Koruf. ²⁴Umam bi douru fi nur ta medina de. Muluk al fi ard bi jibu kunuz tumon le median de. ²⁵Abuab tou ma bi gofulu fi nahar wa mafi bilel fi medina de. ²⁶Umon bi jibu momtalakt wa kunuz ta umam le medina de, ²⁷Haja al nijiz ma bi dakalu fi medina de, wele ai zol al bi amulu hajat nijiz, lakin ile del al isim tumon katibu fi Kitab ta Haya ta Koruf

Chapter 22

¹Bad dak malaika wori le ana bahar ta moyo ta haya, nedif ze kristal. Bi kubu min kursi ta Allah wa ta Koruf ²bi wasat mururu fi nus ta sika ta medina. Fi kulu taraf ta bahar de shejera ta haya, bi weledu itnasar shikil ta fawakeh, wa bi weledu fawakeh fi kulu shahar. Wa urshal ta shejera de ilaj le umam.³Laana tani ma bi kun fii. Kursi ta Allah wa ta Koruf bi kun fi juwa medina de, wa khudam tou bi wodi le huwo kadamat. ⁴Umon bi ainu wusa tou, wa isim tou bi kun fi ras tumon. ⁵Bilel bi kun mafi tani; nur ta lamba wele shemis ma bi kun mohim tani leanu Rabuna Allah yau bi kun nur le umon. Umon bi kun fi sulta lel abad al abadin.⁶Malaika kelim le ana, "Kilmal de sah wa hagiga. Rabuna, Allah ta aruah ta anbiya, rasulu malaika tou ashan bi wori le khudam tou haja al bi hasil gerib." ⁷"Ainu! Ana gerib bi ja! Baraka le zol al bi asuma kelimat ta nobuwa ta kitab de." ⁸Ana Yohana, ana yau asuma wa ainu hayat del. Fi wokit ana asuma wa ainu umon, ana waga tehet fi kura ta malaika ashan bi abidu huwo al kan bi wori le ana hayat del. ⁹Huwo kelimu le ana, "Mata amulu kalam de! Ana khadam ze inta, ma akwana taki al anbiya, wa be del al bi asuma kilmal al fi kitab de. Abidu Allah!" ¹⁰Biga huwo kelimu le ana, "Mata khatimu kilmal ta nobuwa ta kitab de, zaman biga gerib. ¹¹Zol al bi amulu hayat batal keli huwo istermir be amulu hayat al batal. Zol al bi amulu najasa , keli huwo istermir be najasa tou. Zol al bi amulu hayat al kwes, keli istermir be amulu hayat al kwes , Zol al kudus, keli istermir fi kadasa." ¹²Ainu! Ana gerib bi ja. Mukafa fi ma ana, ashan bi dafa le ai zol hasab haja al huwo amulu. ¹³Ana Alfa wa Omega, al awal wa al akir, bidaya wa nihaya, ¹⁴Baraka le del al bi kasulu gumas tumon ashan umon bi indu hak ashan akulu min shejera ta haya wa bi dakalu fi medina min abuab. ¹⁵Al be bara de kilab, kajajir, nas ta zina, nas al bi katulu nas, al abidu asnam, wa ai zol al bi hibu wonusu kizib. ¹⁶Ana, Yesua, rasulu malaika tai ashan bi shad le intum ann hayat de le kanais. Ana juzur wa min usra ta Daud, Nijama ta sabah al bi lama. ¹⁷Roho wa arusa bi kelimu "Taal!" Keli zol al bi asuma kelimu "Taal!" Ai zol al atshan, keli huwo ja, wa ai zol al indu niya, keli huwo ashrib moyo ta haya de majani. ¹⁸Ana bi ashad le ai zol al bi asuma kilmal ta nobuwa ta kitab de: Iza kan ai wahid zidu kalam tani le kilmal de, Allah bi zidu le huwo min darbad al katibu anu fi kitab de. ¹⁹Iza kan ai wahid shilu kilma tani bara min kitab ta nobuwa de, Allah bi shilu bara nisba tou min shejera ta haya wa fi medina al mukadas al katibu anu fi kitab de. ²⁰Zol al bi ashad ann hayat del bi kelimu, "Nam! Ana gerib bi ja." Amen Taal, Rabana Yesua! ²¹Neima ta Rabana Yesua keli kun ma intum. Amen